„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 1. Sobotu 7. januara 1899. Lětnik 58.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem je khorowaty nowe lěto nastupił. Lěkarjo ßu jeho khoroscź jako khripu (influenzu) spósnali, kotraž budźe nadźijomnje bórsy pschětrata. Swuczene nowolětne sbožopschecza kněžorstwoweho kanzlera, ministrow a wyßokich sastojnikow je kněžorka jako sastupjerka ßwojeho mandźelskeho pschijała.

— Hrabja Lippe hacź na dalsche na lippesko-detmoldskim trónje wostanje. Swjaskowa rada je schaumburgsko-lippeskeho wjerńcha s jeho žadanjemi na lippesko-detmoldske wjerchowstwo wotpokasała.

— Kněžor hacź dotal njeje wólbu Kirschnera sa Barlinskeho wyscheho měschćanostu wobkrućił. To ßo s teho wuložuje, so je Kirschner pola dwora do njehnady panył, dokelź je w ßwojim cźaßu w poßedźenju Barlinskich gmejnskich starschich sa postajenje pomnika sa revoluzionarow khloßował, kotsiź ßu w lěcźe 1848 pschi barlinskej revoluziji panyli.

— Wulkim tworowym pschedawarnjam, kotrež w nowschim cźaßu nastawaju, w Pruskej bórsy wulke dawki napołoża. Pruskemu ßejmej ßo sakoń, na to ßo poczahowazy, bórsy pschedpołoži. Statna kaßa s wulkimi tworowymi pschedawarńjemi schkoduje, dokelź te wjele mjeńschich pschedawarńjow sacźerja a s tym liczbu dawkidawarjow pomjeńscha.

— Dla skschiwdźenja offizěrow němskeho wójska, kotsiź ßu na poßlednjej wójnje w Franzowskej byli a hischcźe w aktiwnej ßłużbje steja, je krajny ßud w Hagenje lěkarja dr. Vittinghoffa w Schwelmje k 300 hriwnam pjenježneje pokuty saßudźił. Dr. Vittinghoff bě w jenej korcźmje w Schwerinje prajił, so lud s zyła wo wójnu njerodźi. Hdy by ßo do sapoczatka wójny wojakam dało wo wójnje abo měrje rosßudźicź, bychu woni sa měr khloßowali. W poßlednjej wójnje ßu jich też jenoź s palenzom na njepschecźela honili, a offizěrojo ßu psches płoty łasyli. W tym ßud namaka, so je wobskorżeny offizěram bojasnoscź porokował. Saßudźeny je ßo pschecźiwo wußudej na Lipscźanski kněžorstwowy ßud powołał, tola je ßo tam wotpokasał.

— Liczba lěkarjow je w Němzach we wschěch krajach ßylnje pschiběrała. W Barlinje ßamym bě jich loni 2233, to je dźeßacźina wschitkich němskich lěkarjow. S zyła ßo lěkarjo do wulkich městow cźischcźa. Tak na pschikład w Lipsku a Draždźanach połojza wschitkich sakskich lěkarjow bydli. Dokelź ßu nětkole wuhlady na saßłużbu sa lěkarjow jara hubjene, počinaju na universitach mjenje lěkarstwo studowacź.

— Kaž Napoleon I., Wallenstein a druhi wulzy mużojo, je też wjerch Bismark pschiwěrki měł. Tak s najmjeńscha nowiny „Germania“ pißaju. Bismark ßo ženje njeje jako tsinaty k blidu ßydał, niczo pjatk abo 14. dźeń měßaza sapoczał, dokelź ßu na tutymaj dnjomaj Pruszy bitwje pola Bukez a Jeny pschěhrali. Cźłowjek wschak ßo cźežko pschiwěrkow wobróje; pschetoż něschto pohanstwa pschezo w nim wostanje.

— Pokhroma (khlamowa a schparowa khoroscź) mjes skotom pschi delnim Rheinje pschezo bóle pschiběra. W Mörskim wokrjeßu ßu wschě skótne wiki sakasane. W měscźe Mörsu njeßmědźa ßo też ßwinjaze wiki, kotrež ßu tam hižo khětro wulke, wotbywacź.

— Mjes Němskej a Belgiskej neutralna wjeß Moresnet leży. 1795 bu wjeß franzowska. Hdyž 1815 po sbicźu Napoleona pruszy a nižoseńszy komišarojo dla mjesy pschesjene pschińcź njemóżachu, ßo postaji, so ma Moresnet neutralny kraj wostacź. Po prusko-belgiskim wucźinjenju pak ma Pruska statne dawki a poliziju sarjadowacź. Moresnetski měschćanosta pak je jako president republiki. Jemu k boku steji „rada dźeßacźoch“, kotraž s wjetscha s burow wobsteji. Dokelź w Moresnecźe rěcźnikow a ßudnistwa njeje, ludźo mjes ßobu ßwoje swady ßami wurunaja. Potomnizy tych wobydlerjow, kotsiź ßu do lěta 1816 w Moresnecźe bydlili, njetrjebaju w žanym wójsku ßłużicź, potomnizy belgiskich wobydlerjow w Belgiskej, potomnizy pruskich pschicźaharjow w Pruskej ßłuża.

Awstrija. Sa jara ważnu maja powjescź, so ruski zar w naležcu kněžora Franza Josefa wopyta. Sda ßo, so pschecźelstwo mjes Ruskej a Awstriskej wużsche bywa, mjes tym so je wone mjes Awstriskej a Němskej troschku wustudło.

— Awstriske knjeżerstwo je 326 nowinam póstski debit wsał; to rěka, awstriski póst je njeßmě wjazy roseßłacź a rosschěrjecź; mjes nimi je 72 amerikanskich, 68 južnoßerbskich, 50 italskich, 31 wuherskich, 20 němskich atd. Tele nowiny hodźa ßo nětko jenoź hischcźe w samknjenym kuwercźe do Awstriskeje ßłacź, schtoż je jara droho. Awstriske knjeżerstwo chze ßo s tym nadpadow wobrócź, kotrež ßo na njo we wukrajnych nowinach cźinja. Jeno so něschto pomha!

— Wuherskeho ministerstwoweho pschedßydu Banffya bě sapóßłanz Horanski sjawnje w nowinach wohanił. Banffy teho dla Horanskeho na duel žadasche. Wobaj pschi tym jenoź dźěry do powětra wutsěleschtaj. Tajki duell dale niczo njeje dyžli dźěcźazy prysł.

— W romunskej wßy Nagy-Komlos je k krwawnym pukam mjes wobydlerjemi a žandarmami doschło. Sso wobarajzy žandarmojo dweju Romunow sakłóchu. S tym hischcźe ßo bóle roscźercziwschi lud žandarmam mjecźe sebra. Na wulke sboże ßo žandarmam schlachcźi twóchnycź. Lud chzyschce na to khěži wjeßneho ßudnika a notara sapalicź. Mjes tym pak ßylne wotdźělenje žandarmow pschihna, kotsiź njeměrnikow rosehnachu.

— Pschedßyda wuherskeho ministerstwa Banffy njewotstupi. Herjekarjam radikalneje strony je wón pschipowjedźił, so ßo s nimi njeda satraschicź. Kněžor ma k njemu dowěrjenje a teho dla wón wostanje.

— Sslowenszy sapóßłanzy ßu Trieststi ßejm wopuschcźili. Italszy sapóßłanzy ßo do nich hnydom pschi wotewrjenju ßejma s pjascźu dachu a na nich pluwachu. S dobom s galerijow italski prak do Sslowenow kamjenje a drjewo mjetasche, s kotrymiž ßo jedyn póßłanzowy stoł rosbi. Italszy ßu ßo na Sslowenow roscźerczili, dokelź je knjeżerstwo wobsamkło, po žadanju Sslowenow w Pisinje ßłowenski gymnasij sałożicź. Też na knjeżerstwo ßo Italszy teho dla słobja. Hdyž krajny hejtman w ßejmje kněžorej ßławu wunjeßy, jeho ßława žaneho wothłoßa njenamaka. Italszy ßo sapowjedźichu, ßławje na kněžora pschihłoßowacź. Mjes Italskimi a Sslowjenami runje tajke njepschecźelstwo wobsteji, kaž mjes Němzami a Cźechami w Cźechach.

Italska. Najrjeńschi kraj Europy je Italska, cźim spodźiwnischo je, so je lud w njej najkhudschi a najnjeßožownischi. Kóžde lěto pak tu pak tam njeměry wudyrja, dokelź ßo ludźo najeścź njemóża. K nowym „hłódnym njeměram“ je w Sizilskej doschło. W měscźe Niscemi ßo na torhoschcźu 3000 ratarjow sběża, wołajzy: „Sskawa kralej! „Prjecź s zyrobowymi dawkami!“ Potom psches město k radnej khěži cźehnjechu, hdźež złonizu s petrolejom polachu a sa-

palichu. Někotśi žandarmojo běchu nusowani, směrom pschihladowacź.

— Italśkemu knježeŕśtwu abeßynśki kral Menelik saßo wjele staroscźow cźini. Wudawajzy so chze ßwojeho njeßwěrneho wjerćha Mangaschu w Tigriśkej khostacź, je Menelik se ßylnym wójśkom k italśkim mjesam pschicźahnył. Italśzy tukaju, so je Menelik mjenje pschecźiwo Mangaschi dyžli pschecźiwo Italśkim wucźahnył, so by tutych ś jich kolonije pschi Cźeŕwjenym Morju wuhnał. Italśzy teho dla na schiju a na hlowu poßylnjenja do Afriki póscźelu. W koloniji je pjecźa jenož 5000 wobrónjenych muži a mjes nimi jenož 500 italśkich, cźi druśy ßu najeczi Afrikanśzy. W koloniji ßamej mohło ßo rucźe nětyđźe 3200 muži k brónjam skowacź. Maßawśka twjerdźizna, w kotrejź je stajna nusa na wodźe, je pjecźa w tu khwilu ś wodu saśtarana a mohła ßo pschecźiwo Menelikej pjecźa schtwórcź lěta dźeržecź. Pschi nětcźiśchich srudnych finanznych wobstejnoscźach Italśkej njeje móžno, nowu wulku wójnu ś Menelikom wjesćź. Duž strona też w ßejmje pschezo wjazy pschiwißowarjow nabywa, kotraž namjetuje, so dyrbi Italśka zyłu koloniju pschi Cźeŕwjenym Morju Menelikej pschewostajicź. Tale kolonija je ś njesbožom Italśkeje była. Na nju je wona wulke pjenjeżne a cźłowjecźe woporv podarmo waźiła, najhórśche pak je, so po poraźenju italśkeho wójśka w Abeßynśkej do jeho hódnoscźe wjele wjazy njedźerża.

— 300,000 frankow jako Pětrśki pjenjeźk je jena franzowśka knjeni bamźej jako nowolětny dar póßłała.

Schwajzarśka. W mordarju awśtriśkeje khěžorki, Lucchenju, kotryž je k khostańi na cźaß źiwjenja saßudźeny, je ßwědomje wozucźiło. Wón, kotryž ßebi prjedy na ßwój njeśkutk wjele wjedźeśche a prějeśche, so je ßobuwinikow měł, je ßo pola jaśtwoweho direktora samolwił a jemu pschipowjedźił, so chze ßo wusnacź. Pśched nim je wón prajił, so je pschipomoznikow měł, ś kotrychž je jedyn ś revolvrom pśched Genfśkim dwórnischcźom łakał, mjes tym so jedyn druhi ś dynamitowej bombu w Lausannje cźakaśche.

Jendźelśka. W Sudanśkej ßu Jendźelcźenjo pod wyśchkom Lewiśom sbytk derwischow saniczili, kotrychž hlownu móz ßu hižo pola Khartuma pśched nětotrymi měßazami sbili. Jendźelcźenjo ßu wobtwjerdźene lěhmo derwischow dobyli. 500 derwischow je morjenych a 1500 sajatych. Na jendźelśkej stronje bu major Fergusom cźeźko sranjeny, schěścź egyptowśkich offizěrow je ßo sraniło, 27 muži ßo moriło a 118 ßo sraniło.

— Cźorny mór je ßo ś Indiśkeje na madagaskarsku kupu a nětko też do Jendźelśkeje pschenjeßł. Hižo loni w Plymothu (w Jendźelśkej) dwě woßobje na njón śkhoriśchtej, tola saßo wotkhoriśchtej. Saúdźeny tydźeń je mór do Londona saśtup namakał. Indiśka łódź „Golkonda" je jeneho na mór śkhorjeneho pschekupza do Londona pschiwjesła. Kak je móźno było, so je ßo łódź cźakańskeho cźaßa sminyła, njeje srosumicź; wona poúdźelu po Themsy pschijěđźe. Jenemu matrosy bu poúdźelu slě; wón je teho runja na mór śkhorił. So bychu ś łódźe wscho natykadło wotbyli, ßu ś njeje wodu ś dna do Themsy wucźerpali. Nětko je strach sa London cźim wjetschi, dokelź ßo mórowy jěd woßebje we wodźe rossćhěrja. Pódła teho ßu na łódźi wschě wulke myśche, kotrež móźachu popadnycź, spalili. Kaž je snate, wulke myśche mór lohko do druhich stron pschenjeßu.

— Jendźelśke wójnśke bronjenje ßamo Schpaniśkich njepokoji. Schpaniśke nowiny knježeŕśtwo na wobtwjerdźenje Gibraltara kedźźbliwe cźinja. Tam Jendźelcźenjo kanony postajeja, kotrež schpaniśku krajinu doślpolnje wobknježa.

Ruśka. Prynza Luisa Napoleona je zar nowe lěto sa generala ruśkeje gardy pomjenował. Ruśka chze drje jeho sa dobreho pschecźela měcź; pschetož ś móźnoscźu dyrbi ßo licźicź, so wón nětyđy jako khěžor na franzowśki trón stupi.

Turkowśka. S Krety saßo njepokojaze powjesćze pschikhadźeja. Kaž ßo sda, prózowanja kretiśkeho guvernéra, grichiśkeho prynza Jurja, wo postajenje měra a porjada wjele wuśpěcha njeśměja. Wón na tym wobsteji, so ßo runje kaž kśchescźijanam też muhamedanam pokna prawda dostanje. Wón ßebi teho dla żada, so ßo ś najmjeńścha 30 muhamedanow do narodneje shromadźiśny (ßejma) pschiwośmje, tak so by wona se 138 ßobuśtawow wobstała. Do ßłużby noweho kretiśkeho sarjadniśtwa je ßo pjecźa wjetścha licźba ruśkich offizěrow samolwiła. Grichojo w połodniśchej Ruśkej pjenjeśy śkładuja, so bychu żito nakupili, kotrež ma ßo mjes Kretiśkimi bjes rosdźěła wěrywusnacźa wudźělicź.

Amerika. Amerikanśzy ßo hotuja, pschecźiwo sběžkarjam na philippinśkich kupach wójnu wjesćź. S Ameriki ßu hižo poßylnjenja na Philippiny wupóßłali. Najprjódzy chzedźa śpytacź, sběžkaŕśkeho wjednika Aguinalda sajecź. Tola kaž ßo sda, je tutón hižo wo tutym wotpohładźe shonił a ßo teho dla ś procha měł.

Se schpaniśkimi jatymi na Philippinach sběžkaŕśzy Tagolojo njecźłowśzy sakhadźeja. Na kupje Balabak ßu wschitkich Schpaniśkich słónzowali ś wuwśacźom żonow, sa kotrež ßebi wukupny pjenjes żadaja. Jatych mnichow sa rynku, psches nóß tyknjenu, po drohach wodźa, ś druhimi, kaž ś cźehnitym śkotom wobkhadźeja. Jeneho biśkopa ßu sjawnje bili. Tyßazy jatych ßu krjtkowanjow dla wumrjeli.

Kranjenje brillantow.

W nozy 3. novembra 1889 pschinjeße Jakub Karlton dwaj kraßnaj rubinaj ś Parisa do Londona. kotrajź bě na awkziji kupił, a kotrajź běschtaj něhdy njesbožownej kralowni Mariji Antoinecźe ßluschakoj, kiž bu we wulkej franzowśkej revoluziji morjena.

Hdyž bě do ßwojeho wobydlenja dozpěł, bě hižo posdźe, so budźiśche brillantaj do ßwojich khlamow wobstaracź mohł, a teho dla położi jej w pschitomnoscźi ßwojeho ßyna Jana do khamora, kiž w kucźe jeho spańeje komory stejeśche.

Nad khachlemi w tejle stwě wißaschtej dwě starej jěśdniśkej pistoliji; nan nabi jenu ś njeju a pschi tym pschiśpomni ßo ßmějo, so drje budźe na tute waschnje wěśty pśched kranjenjom.

Wokoło dweju rano wutorźe ßo, ś wutśělom nastróżeny, se spanja a ßłyścheśche hischcźe, kak buchu durje sapraßnjene. Rucźe ßahny ś ruku sa pistoliju, kotruž bě na stólz pschi ßebi położił, a pytny, so bě ßo shubiła. Na to pytny, kak ßo w khěži běha a rospósna zyle jaßnje, kak ßo durje do khěže wotewrichu; prjedy pak hacź móźeśche dale ßlědźicź, pschińdźe ßo horje po sthodźe, a jeho ßyn pschihna, jenu ś pistolijow w ruzy dźeržo, do jstwy.

Ssyn powjedaśche, so njebě mohł spacź a so bě wokoło druheje hodźiny pytnył, kak ßo něchtó w jeho nanowej stwě pohibuje, kotraź bě wot jeho stwy ś tapetowymi durjemi wotdźělena. Na to durje wotstorcźiwschi, wuhlada pschi ßwětle nózneje lampy muża, kiž bě runje na tym, khamor saßo samknycź; prjedy hacź pak bě ßo mohł wot ßwojeho pschekhwatanja shrabacź, bě ßo zuśy bjes śwnka a synka se jstwy shubił.

Spěśchnje shrabny nětko pistoliju, kiž na stólzu pśched nanowym kożom leżeśche, a scźěhowasche zuśeho hacź do kuchińśkich durjow, kiž běchu wotewrjene. Tu sawróczi ßo njejnaty njejabzy a dźerżeśche młodemu Karltonej pistoliju napschecźiwo, tola tón wutśěli ßam, prjedy hacź móżeśche zuśy se ßwojej tśělbu wutśělicź. To bě jaßna ßwětka měßaczkowa nóz, a wón widźeśche zyle derje, kak paduch khabkasche. W scźěhowazym wokomiku buchu kuchińśke durje sapraßnjene, a hdyž chzyśche je młody muż wotewricź, namaka, so běchu samknjene. Nětkole khwatasche do khěžnych durjow, tola też tute běchu samknjene, a nimo teho njebě tu klucź. Rucźe wróczi ßo k ßwojemu nanej, wupowjeda jemu, schto bě ßo stało, a wobaj wokaschtaj ś hłoßom wo pomoz ś woknom, kiž na haßu dźěśche. Skónczńje dońdźe poliziśta, tola tón dyrbjeśche ßo, dokelź běchu też sadnje durje samknjene, ś woknom nuts dobywacź.

Pschi bliźśchim pschepytowanju wußlědźichu, so klucźe do khamora w khamorowych durjach tcźachu, a so běschtaj rubinaj precź a ś nimaj też tójśchto kruchow słotych pjenjes.

Karlton nan dopomni pak ßo nětkole zyle jaßnje, so bě duzy lehnycź klucźe ßebi pod hłowak położił. Nimo měry nadrobne pschepytanje wupokaśa pak też, so tu najmjeńścheje pschicźiny njebě, ßebi na to myßlicź, so běchu ßo tu paduschi nuts dobywali. Jena ś pistolijow pobrachowasche a runje tak běchu ßo klucźe wobeju durjow shubiłe.

Hdyž stary Karlton ßwojimaj ßobutowaŕschomaj we wobkhodźe sdźěli, so ßu drohe kamjenje shubjene, rjekny młódschi ś njeju, so nichtó druhi paduch njeje, dyžli Jan Karlton. Wutrajnje ßo pschecźiwo nanowemu namołwjenju wobaraśche, kotryž bě hotowy, shubjenje ßam na ßo wsacź; wón sawda skórźbu a Jan Karlton bu sjawnje wobskorżeny dla kranjenja brillantow. —

* * *

Hłuboko samyßleny ßedźeśche młody lěkaŕ dr. Kastell w ßwojej studowazej stwě a myßleśche ßebi na rjanu knježnu Hanu Talbotez, kiž bě něhdźe pśched měßazom jeho luboscź wotpokasała tamneho Jana Karltona dla, kotryž mějeśche nasajtra jako paduch wotßudźeny bycź.

„Schto drje by wona cźinika?" ßo wón praschesche; „by drje jemu ßwěrna wostała abo by wopuschcźiła muża, kotrehož běchu

ludźo se ßwojeho towarſtwa wuſtorczili?“ Kuſk nadźije ſablyſkny ßo jemu po wobliczu, ale miny ßo też bórſy, a ženje njeßmědźiſche ßebi na to pomyßlicz, ſo ßebi luboſcz rjaneje holzy dobudźe. Na dobo wutorže jeho nózny ſwón ſ jeho ſamyßlenja, rucže dźěſche do durjow a nadeńdźe tam maku holczku, kiž móżeſche lědma hacz do ſwona doßahnycz, a jeho proſcheſche, ſo dyrbi ßobu hicz, ſo je jeje nan khory.

„Schtó dha je twój nan?“ woprascha ßo lěkař.

„Hanß Blij, kiž w Greens haßy bydli a je jara khory“, rjekny holczka, „ach, pójcże tola, proſchu, ßobu!“

Lěkař czißny ßwój plaſchcz na ßo a ſczěhowaſche holczku do wopißaneho kónza. W dodźerženej khěži nadeńdźe w hubjenym kożu muża, kiž ßo ſ boloſczu wijeſche, a pſchi kotrymž khudobnje, ale czißcże ſdraſczena żona ſtejeſche.

Khory ſtorżeſche na ſnutskowne boloſcze, a pſchi miſchkorjenju dymjazeje ßwěczki wußlědźi lěkař runje na żiwocze ßlědy rany.

„S wotkel to je?“ woprascha ßo lěkař.

„Ssym ſtaru piſtoliju wuczißczicz chżył“, wotmolwi muż, „njewjedźach pak, ſo je hiſchcze jedyn wutſěl w njej; najprjódży ßym jara mnoho krewje ſhubił, potom je rana ſażika a mózach ſaßo khodźicz; bórſy pak ſaczuch, hdyżkuli ßo jeno hibach, najßylniſche ſnutskowne boloſcze a nětkole ßym na ßmjercz khory.“

Lěkař pſchepyta khoreho dokkadniſcho a namaka na jeho khribjecze ſaczeklinu, pod kotrejż wěſcze nabicze tczeſche, kotreż bě w piſtoliji było.

Hnydom khwataſche domoj, pſchinjeße ßwoju pſchiprawu k operazijam a khloroform a rjekny żonje, ſo dyrbi na jeje mużu operaziju wukonjecz.

Ta wěz pak njebě tak jednora, każ bě ßebi to myßlił, a hdyż bě ßo na poßledku zuſeho pſchedmjeta dótknył, ſpósna, ſo bě tón tak wulki, ſo dyrbjeſche ranu powjetſchicz.

Kulku potom wucżahnywſchi a na blido położiwſchi wuhlada a dźiwaſche ßo, ſo na kónczku rany hiſchcze něſchto twjerde leži. Tón krócz rěſaſche ßo jemu lěpje, ale hdyż bě ſdatne kule do czopkeje wody położił, ſpósna, ſo po wſchěm myczu tola hiſchcze czerwjene woſtachu. Lěkař dźěſche do ßwětka a wobhlada ßebi pſchedmjet bliże. To dźě běchu kamjenje, a każ wón te ßame ſ njeſnajerſkim wóczkom widźeſche, jara drohotne kamjenje.

S tſchepjetazymaj rukomaj ſawjaſa ranu, rjekny żonje, ſo ſaßo pſchińdźe a khwataſche domoj.

Tam w ßwojim ſtole dołho ßedźo na błyſchczatej kamjenjej hladaſche. To běſchtej rubinaj a po wopißanju, kajkeż bě ſtary Karlton podał, běſchtej drje to ßamßnaj kamjenjej, kiž běſchtaj ßo w nozy 3. novembra ſhubiłoj.

Ale kak ſtaj pſchiſchkaj tam, hdźež bě jej namakał?

Bě dha Jan Karlton woprawdźe wěrnoſcz rěczał?

Mějeſche wón dopokas w rukomaj, ſo bě jeho pſchecżiwnik woprawdźe njewinowaty?

Schto czinicz? Hdy by mjelczał, by Karlton ſa towarſtwo na dołhe lěta, haj, ßnadź na pſchezo ſhubjeny był. By ßebi potom horda knjeżna Hana Talbotez hiſchcze muża braka, kiž bě ſjawnje ſa paducha wotßudźeny?

Ssnadź by potom ſkerje ſwólniwa była, na jeho namołwjenje poſkhacz.

Bórſy pak czeknychu tute myßle, a hdyż ßo něhdże ſa hodźinu ſaßo na woßudnaj kamjenjej dohlada, ſjědże ßwětko najwyſchſcheje radoſcze po jeho wobliczu; jeho dobry duch bě dobył a jeho wotmyßlenje bě hotowe.

* * *

Ssudniſka łubja bě polna ludźi, pſchiſßażni běchu ßo runje ſdalili, ſo bychu wußudk wuprajili, a nichtó njebě ßebi wjazy njewěſty, kak ma ßo wußudźicz.

W tym wokomiku poczа ßo w durjach hibacz a doktor Kaſtell ſaſtupi ſ khwatnej krocżelu.

„Ja mam ßudej ważnu wěz ſdźělicz, kiž drje zyłemu prozeßej hinaſchi napohlad da“, młody lěkař rjekny.

„Rěczcże, mój knjeże!“ wotmolwi pſchedßyda.

Lěkař ſłoży pſchedpißanu pſchiſßahu a powjedaſche na to, kak bě drohotnaj kamjenjej namakał. Wón rosprawjeſche, kak je jemu paduch, kiž je pſched hodźiuu wumrjeł, wſchitko wuſnał, a pokaſa też wußwědczenje duchowneho, kiž bě pſchi wuſnaczu pſchitomny był.

„Hanß Blij bě w nozy 3. novembra do Karltonez domu ßo dobył a bě ßo wo jſtwje ſtareho nana ſkhował. Wón ſtejeſche w ſczinje kożowych ſawěſchkow, hdyż bě ſtary muż na dobo poſtanył a bě, ſ kluczom w ruzy, k khamorej krocżił. W tym wokomiku pytny Blij piſtoliju na ſtólzu, wotewſa ju a ſkocżi potom ſaßo ſpěſchnje ſa ſawěſchki. Potom wſa Jakub Karlton lampu do ruki a Blij ſpósna, hdyż jemu ßwětko do wocżow padaſche, ſo ma naměßaczníka pſched ßobu. Nětkole pohlada Karlton do khamora, wſa — każ ßo wěſcze ſdaſche — něſchto ſ njeho a woſta myßlo ſtejo; na to dźěſche na dobo k khachlam, wſa druhu piſtoliju, dźěſche k nóznemu blidku a czinjeſche něſchto ſ rukomaj, jako by ju nabijał. Potom pſchińdźe k kożu, położi piſtoliju tam, hdźež bě druha była, a lehny ßo ſaßo. — Blij doczaka hiſchcze něſchto wokomikow, khwataſche k khamorej, wſa ſkote a ſhubi ßo ſe jſtwy.

Hdyż potom młody Karlton na njeho ſawoła, dżerżeſche jemu piſtoliju napſchecżiwo, kiž bě ßebi prjedy wſał, wußłyſcha pak, prjedy hacz móżeſche ßam wutſělicz, praßnjenje a ſaczu, ſo je ßam tſělený. Jeno ſ najwjetſchim napinanjom móżeſche hacz do durjow dozpěcz a czeknycz.

Schto je ßo mjes tym czaßom, ſo mějeſche Jakub Karlton ſ piſtoliju czinicz, po prawom ſtało, to njehodźeſche ßo zyle wujaßnicz, to pak bě wěſte, ſo je rubinaj ßam do piſtolije tyknył a je jej Jan Karlton paduchej do boka tſělił.“

* * *

Wobſkorżeny bu ſa njewinowateho wußudźeny. Stary Karlton woteda ßwój wobkhod młodemu, kotryż ßebi na to rjanu Hanu Talbotez ſa mandźelſku wſa. Do najßwěrniſchich pſchecżelow młodeju cżłowjekow ßłuſcheſche doktor Kaſtell.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tudyſche wokrjeßne hejtmanſtwo je dowoliło, ſo ßmědźa ßo w měßazu wulkim rózku **ſjawnje** dary ſa naſch ßerbſki dom w Budyſchinje hromadźicz. Pſchedßydſtwo Maczizy Sserbſkeje, ſjednoczene ſ finanznym wubjerkom, ſańdźenu póndźelu w nahladnej ſhromadźiſnje wuradźowaſche, kak by ßo to najlěpje a ſ najlěpſchim wuſpěchom ſtało. — Wſchitzy kk. duchowni a wucżerjo a druſy dowěrnizy ßo horzo pſcheproſchuja, ſo bychu, dobrej wězy ßłużizy, próſtwy, kotreż ßo jim póſczelu, a ſběracżne liſtna pilnje wużiwali. Lubych czitarjow pak na nowe dopominamy, ſo bychu ßo njewotwlakowali, ale **ſchczedriwje** dawali. Schtóż da ſchto ſa naſch ßerbſki dom, ßebi a potomnikam da a dobry ſkutk dokonja. Teho dla ßo njekomdźcze, ale rychle pſchinoſchujcze! (K. P.)

— **Swjaſk ßerbſkich towarſtwow** ßo brjoha pſchima. Na ßwj. Jana bu w Radworju dotalnemu nakhwilnemu pſchedßydſtwu móż a poruczноſcz data, wuſtawki wyſchnoſczi podacz, ſo by ßo wo nich rosßudźiła. Jutry drje ſwjaſk do żiwjenja ſaſtupi — a k tutej ſkhadźowanzy, kotraż budźe hiſchcze bliże woſjewjena, lěpſchi wopyt wocżakujemy, dyżli bě w Radworju. (K. P.)

— W Budyſkej Michalſkej woßadźe je ßo w minjenym lěcze 281 dźěczi wukſchczіło, 159 hólzow a 122 holzow, 39 wjazy dyżli loni; mjes nimi běchu 3 dwójniſke pory a 44 njemandźelſkich dźěczi. Pſchipowjedake ßu ßo 103 pory a ſwěrowało je ßo 85 porow. Spowjednych je było 11072, a to 4253 mużſkich a 6819 żónſkich, 8029 Sserbow a 3043 Němzow. Wumrjeło je 151 woßobow, a to 96 mużſkeho a 55 żónſkeho rodu. Mjes ſemrjetymi běchu ſchtyri woßoby 80 hacz 90 lět ſtare. Najſtarſcha wumrjeta woßoba bě w 87. lěcze żiwjenja.

— W katholſkej woßadźe a w diaſporje, do njeje pſchipokaſaneje, bu kſchczenych 180 dźěczi (loni 174) a to 99 hólzow a 81 holzow, nimo tych ßo 4 dźěczi morwe narodźichu. Běchu 3 pory dwójnikow. S tutych 180 dźěczi bu kſchczenych w Lubiju 31, w Hajnizach 34, w hrodowſkej kapali w Huſzy 2, doma: w Ssmilnej 4, w Semizach-Tumizach 2, w Budyſchinje (khoroſcze dla) 4, wot baby wukſchczenej buſchtej 2. Njemandźelſkich běſche 22 (2 wjaz hacz loni) a to wot woßadnych macerjow ſ měſta 1 a ſe wßow 1, ſ druhich ßerbſkich woßadow 2, ſ zuſby ßem pſchińdźe 8, w Hajnizach a wokolinje 6, w Lubiju a wokolinje 4. S měſchanych mandźelſtwow běſche 53 dźěczi. Wěrowanjow wſcho hromadźe 36 (loni 28), ſ nich w Lubiju 9 a ſ Hajniz 4, měſchanych porow 11, wyſche toho 19 pſchipowědanjow. Pohrjebanych bu wſcho hromadźe 77 woßobow (loni 92), 43 mużſkeho a 34 żónſkeho ſplaha. S nich bu pohrjebanych na Mikławſchk 62 (loni 74), w Mniſchonzu 14 (loni 18) a na hrabinſki kerchow w Huſzy 1 czěło; ſ 8 czełow k nam ßłuſchazych bu pokhowanych na Tuchoř 4, do Hodźija 1, do Schěrachowa 2 a 1 bu na anatomiju pſchewjeſene. Czěła evangelſkich woßobow ſe wßow, prjedy zyle k nam ßłuſchazych, buchu 4 na Mikławſchk a 1 do Mniſchonza khowane. Mjes ſemrjetymi bě 31 dźěczi hacz do 14.

lěta (loni 53), mjes nimi dźěćźi do lěta ſemrjetych 25 (loni 42) a doroſćenych 46 (loni 39). K ſwjatemu woprawjenju pobu w tachantſkej a w farſkej zyrkwi hromadźe 9360 a w Hajnizach 287 woßobow.

— (Jubilej.) Kaž hižo tydźenja pißachmy, ſakſke hornjołužiſke ratarſke towarſtwo 16. januara ßwój połſtalětny jubilej ßwjećźi. Program budźe ſćěhowazy: 1) dopołdnja w 11 hodźinach budźe ßwjedźeńſka ſhromadźiſna w hoſćenzu „króny“. Tam budźe wuczomſki chor ratarſkeje ſchule ſpěwacź, potom ßo wuſnamjenjenja wudźěła a ſkónčnje ſměje tajny dwórſki radźićel profeſſor Nobbe rěcź wo „ßytwowych wikach“. Popołdnju budźe hoſćina w ſozietećze, a wječor Budyſke ratarſke towarſtwo bal w „krónje“ wuhotuje.

— (Njewjedro.) W nětćźiſchej ſymje je ßo ſańdźenu wutoru wječor po 8 hodźinach druhi króćź błyſkało. Hrimanje bě tón króćź tak ßłabe, ſo bě lědma ſaßłyſchećź. Teho dla drje wo błyſkanju ſ wjetſcha njejßu niczo pytli. Kaž prěni króćź je tež tón ras po nim ſymniſche wjedro pſchiſchło. Ludowe pſchißłowo, ſo ſyma ſćěhuje, hdyž ßo na nahe drjewo hrima, je ſaßo prawo wobkhowało.

— Sylny wětr, kotryž póndźelu w nozy howrjeſche, njeje po ſdaćźu w Sſerbach wjetſcheje ſchkody naćźinił. Hórje pak je wón w druhich ſtronach ſakhadźał. Mjes druhim je wón w Radebeulu wojeŕſki pomnik pſched zyrkwju powalił. W Brěſezach pola Draždźan je wón tak mjenowanu kowarſku lipu, poßlednju praſtarych Brěſećzanſkich lipow wuwalił. Mózny ſchtom je jenu kólnjowu tſěchu a něktore kowarjowe woſy rosbił. Dokelž panjeny ſchtom Miſchnanſku drohu do zyły ſaraćźi, dyrbjeſche jón wóhnjowa wobora wotnjeſćź, ſo ßo njeby jeho dla wobkhad haćźił. — Najdźiwiſcho pak je wětr pola Keſſelsdorfa zychnował. Tam je wón jedyn zyły żeleſniſki cźah powróćźił. Pſchi tym ßu tſjo pućźowarjo, konduktěr a jedyn póſtſki pomoznik po ſdaćźu lózſche ſranjenja poczerpili. Něktore woſy ßu ßo ßylnje wobſchkodźiłe. Hakle naſajtra dopołdnja bě měſtno njeſboża ſrumowane. Hacź do teho cźaßa ßo ludźazy wobkhad na tamnym měſtnje ſ pſcheſtupjenjom ſ jeneho cźaha do druheho w rjedźe ſdźerża.

Wichory, njewjedra, ßylne deſchcźe a ßněh ßu ßo tón ßamy dźeń na zyłu Schwajzarſku puſchczźiłe. W dołach ßo deſchcź ſ cźurami lijeſche, mjes tym ſo na horach ßněh padaſche. Pſchi tym ſatraſchny wětr wujeſche, kotryž ſchtomy wuwaleſche a łamaſche, tſěchi wotkrywaſche a wjele wuhenjow ſpowrócźa. W wjecźornej Schwajzarſkej a na Juraſkich horach ßo kaž w lěcźu hrimaſche, a woſpjet błyſk do telefonowych grotow ſajědźe. Wobkhad ſ telefonom a telegrafom je na mnohich měſtnach pſchetorhnjeny. W wyßokich horach ßu wſchě pućźe ſe ßněhom ſawěte a póſtowy wobkhad teho dla pſchetorhnjeny.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 405 howjadow, 120 běhakow (ßwini) a 190 proßatow pſchihnało. Kupowanje běſche we wſchěch druźinach ſpokajaze.

S **Budeſtez.** W naſchej woßadźe je ßo w ſańdźenym lěcźe 186 dźěćźi narodźiło. 96 je ſemrjeło. 41 porow bu ſwěrowany — 6095 je Boże ßwjate wotkaſanje wuźiwało.

S **Hornjeje Hórki.** Srudny ſapoczatk lěta je mandźelſka tudomneho hoſćenzarja Mjele měka. Jedyn dźěłaczeŕ ſ Dźěžnikez, kotryž běſche w Mjeliz hoſćenzu Sylweſtra ſ hoſćom, ßo ſ hoſćenzarku ſwadźi a jej ſ njemdroſću pjecźa ſ piwowym karanczkom hłowu krwawu ſbi.

S **Wjeleczina.** Sańdźenu ßobotu je tu pohonczź Běły, kotryž pola rěſakoweho wobßedźerja Teubnera w Korſymju w dźele ſteji, do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž ſ hory dele dołhe drjewo wjeſeſche, bě wón bliſko khěže pjekarſkeho miſchtra Horna ſabył wós ſpinacź. Duž ßo ſta, ſo njemóżeſche wós ſdźerżećź a ſo bu ſ nim k ſchtomej pſchipręty, pſchi cźimž ßebi něktore rjebła ſłama.

Se **Stróże** pola Hnczźiny. Naſch wucźeŕ, knjes Domaſchka, je na wucźerſke měſtno do Łuha powołany. Hdy naß wón wopuſchczźi a ſchtó budźe ſ jeho naßlědnikom, njeje hiſchcźe ſnate.

S **Kumwalda.** Tudomny tkalz a herz Khorla Guſtav Pech je ßo nowolětnu nóz we wjeßnej rěcźzy tepił. Wón bě w nozy w 12 hodźinach na zyrkwinej wěži ßobu ſ druhimi herzami piſkał a ſ nimi na to do korczmy ſchoł. Domoj duzy je pućź mißnywſchi do jeneho kótleſchcźa wjeßneje rěcźki panył a ſ hłowu tam tcźazy woſtał. Hdyž jeho cźełko rano namakachu, bě ßo wokoło jeho ſchije hižo łód naßadźał.

S **Ketliz.** W ſańdźenym lěcźe je w naſchej woßadźe, 30 wßow ſe 14 ryczeŕkubłami wopſchijazej, 4504 ſpowjednych, a to 3243 ſ němſkeje a 1261 ſe ßerbſkeje woßady było. Narodźiło je ßo 170 dźěćźi, mjes nimi 5 morwych narodźenych, wukſchcźiło je ßo 165 dźěćźi (mjes nimi 2 dwójniſkaj poraj a 24 njemandźelſkich). Pſchipowjedało je ßo 51 porow, ſ nich je ßo tu 41 ſwěrowało, 10 w druhich zyrkwjach. Wumrjeło je 95 woßobow, a to 46 muźſkeho a 49 żónſkeho rodu, mjes nimi 5 morwych narodźenych, 1 tepjene dźěcźo, dwaj ßamomordarjej a 3 woßoby, kotrež ßu druhdźe wumrjełe a ßu ßo na tudomnym pohrjebniſchcźu pohrjebałe — Pſchi kolłektach, ſ zyrkwinſkej wyſchnoſcźu poruczenych, je ßo pſchi zyrkwinych durjach naſběrało 563 mk. 32 np., pódła teho je ßo do mißionſkeho kaſchcźika ſkładowało 280 mk. a pódła ſa mißionſtwo mjes póhanami 120 mk. dobrowólnych darow.

S **Rakez.** W naſchej woßadźe je w lěcźe 1898 było 4896 ſpowjednych a to 4070 ßerbſkich a 826 němſkich, woprawjenych 84, pacźeŕſkich dźěćźi 71, narodow 90, wěrowanjow 23, ſemrjetych 53

S **Ralbiz.** W poßlednim ſ Božej pomozu dokonjanym lěcźe je ßo w naſchej woßadźe 49 dźěćźi narodźiło: 22 hólczatkow, 27 dźowczicźkow, mjes nimi jene njemandźelſke dźěcźo. Jene dźěcźo je morwe na ßwět pſchiſchło. — Pſchipowjedanjow bě 13, wěrowanjow 9 we woßadźe. — Wumrjeło je 39 woßobow: 17 muźſkich, 22 żónſkich; 23 »cźełkow« bě »małych«. K ßwjatemu woprawjenju 5000 woßobow pſchiſtupi. (K. P.)

— (K. P.) „Bjeßada“ ßo ſańdźenu njedźelu prěni króćź w tutym lěcźe ſeńdźe. Hdyž bě pſchedßyda, knjes wucźeŕ Jurij Schewcźik, ſhromadźenych powitał a jim rjane nowe lěto wupſchał, podpißany pohlad do lěta poda, runje pokhowaneho — a ważniſche podawki lěta 1898, kotrež je w tym naſtupanju wěſcźe ſ bohatſchiſchich jene, rospominaſche. Hdyž běchu něktore towarſtwowe należnoſcźe wuradźene, pſchedßyda proſcheſche, ſo bychu ßobuſtawy, dźiwajzy na próſtwu Macźizy Sserbſkeje — ßu-li hewak po pjenjeźku ſa naſch dom dawali, tón króćź po 5 pjenjeźkach dawali. Wopyt bě ſpokojazy, njech tak tež pſchichodnje bywa. Pſchichodna ſhromadźiſna budźe poßlednju njedźelu t. m., 29. wulkeho rózka. Sapißowaŕ.

S **Wóßlinka.** W naſchej woßadźe, 10 wßow ſ 2100 duſchemi licźazej, je ßo ſańdźene lěto 65 dźěćźi narodźiło a wukſchcźiło, 30 hólzow a 35 holzow, mjes nimi 2 njemandźelſkej; 23 mjenje, dyžli w lěcźe 1897. Pſchipowjedało a ſwěrowało je ßo 15 porow, wumrjeło je 47 woßobow, a to 19 dźěćźi, 4 njewożenjeni muźſzy, 2 njewożenjenej żónſkej, 5 wudowow, 5 wudowzow, 6 mandźelſkich muźow, 6 mandźelſkich żonow. Pódła teho bě bohużel jene ßamomordarſtwo. Lěto prjedy bě 54 woßobow wumrjeło. Spowjednych ludźi je 2970. Lěto prjedy bě 115 woßobow mjenje Boże wotkaſanje wuźiwało.

Se **Shorjelza.** (Khoſtauſka komora.) Hoſćenzaŕ Schcźěpan w Kulowje dyrbjeſche tamniſcheho wikowarja Hendricha Pjekarja w nozy 4. novembra ſ mozu wuwjeſćź, dokelž Pjekaŕ njedźiwajzy wſcheho napomiuanja domoj njeńdźeſche. Bórſy po tym ßo wnhnaty ſ kußatym rjecźaſnikom do korczmy wróćźi, żadaſche ßebi zigaru a hrożeſche, pßa na korczmerja naſchcźuwacź, hdyž jemu żadane njedachu. So by ßo njeſkußał, korczmaŕ ßebi njeſwěri, Pjekarja ſ nowa wuwjeſćź. Dla kaženja měra a wohroženja Pjekarja, kotryž je hižo khoſtany, k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźichu.

S **Wojerez.** Drjewo ſ kralowſkich holow budźe ßo 12. a 26. januara, 16. februara, 9. a 23. měrza, kóždy króćź wot 10 hodźin dopołdnja w tudomnym hoſćenzu „ſkoteje hwězdy“ na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

S **Rarcza.** Hodownu nóz bě tu ſkužobnej dźowzy Khryſtianje Mjetanez něchtó 61 hriwnow ſ kſchinje kranył. Na cźeladnika J. P. ßo hrěſchachu, ſo je paduchſtwo ſkućźił, a hdyž jeho wězy pſchehladachu, tež kranjene pjenjeſy namakachu.

S **Mużakowa.** Na hrabinſkej Arnimſkej wuſkokolijatej żeleſnizy je ßo ſchtwórtk tydźenja njedaloko Běłeje Hory wobżaromne njeſboże ſtało. Na jěſbje ſe ſwěrjenza, hdźež bě ßo cźah ſ cźeźkimi ſdomkami nakładł, jedyn rěſakowy dźěłaczeŕ tak njeſbożownje ſ woſa padże, ſo ßo jemu wobej noſy pſchejědźeſchtej. Pſchiwołany lěkaŕ ſ Běłeje Wody mějeſche ſa nuſne, wobej noſy wotrěſnycź, cźehož dla młodoſtneho ſnjeſboženeho dźěłaczerja hnydom do Shorjelza dowjeſechu.

S **Rowneho** pola Sslepeho. Sańdźena wutora bě ważny a wjeßely dźeń ſa naſchu gmejnu. Na nim ßo tudomna ſchula poßwjecźi a wucźeŕ, ſa nju powołany, knjes Heßler, ßo do ßwojeho ſaſtojnſtwa ſapokaſa. Pſchipołdnju w 12 hodźinach ßo ſchulſke dźěćźi w nowej ſchuli ſhromadźichu a ſ pſchewodom ſchulſkeho pſchedſtejicźerja knjeſa Maluſchki do Sslepeho cźehnjechu, ſo bychu ßo w Sslepjanſkej ſchuli, do kotrejež běchu dotal khodźili, ſe Sslepjanſkej ſchulſkej gmejnu a dotalnymaj knjeſomaj wucźerjomaj roſżohnowałe. Pſchi tym knjes Maluſchka w mjenje Rowniſkeje gmejny a Rowniſkich dźěćźi najwutrobniſchi dźak praji ſa wſchu luboſcź a

prózu, kotruž staj Sslepjanskej wučerjej hač dotal na nasche džěći wažikoj. Hdyž běchu na to noweho wučerja Rownischeje schule, knjesa Heßlera, kotryž bě nakhwilny pschebytk w Sslepom měł, powitali, ßo cźah s nowym knjesom wučerjom a s nawjedowanjom lokalneho schulskeho inspektora knjesa fararja Handrika do Rowneho wróćźi. Tu jón pschi prěnich cźeßnych wrotach zyła gmejnska rada powita. Do schule pschicźahnywschi, kherluschu „Njech Bohu džakuje" wuspěwachu. Knjes lokalny schulski inspektor na to nowu schulu s narěčźu knjesej wučerjej pschepoda a mějesche po wuspěwanju druheho kherluscha rěcź, w kotrejž pschitomnych k luboscźi mjes ßobu napominasche, na to pokasujo, kak luboscź wučerja a schulsku gmejnu sjenocźa. Po rěcźi knjesa fararja Rowniska młodźina ariju wuspěwa. Hdyž bě ßo na to hischcźe wjeßnej młodźinje sa postajenje cźeßnych wrotow a wupyschenje schulskeho doma džak prajił, ßo ßwjatocźnoscź skónczi. Prjedy hač ßo džěcźi roseńdźechu, ßo s zaktami a khofejom wokschewichu, mjes tym so ßo pschitomni knjesojo, knjenje a pscheproscheni hoscźo se schulskim pschedstejicźerstwom a gmejnskej radu w schulskich bydleńskich stwach pschi hoscźinje sabawjachu. Bóh luby Knjes spožź naschemu knjesej wučerjej Heßlerej w skutkowanju bohate žohnowanje a sakhowaj luboscź a jednotu mjes nim a gmejnu.

Přilopk.

* (Njecźestna njewjesta.) W Halschtrowskich kupjelach bu jedyn duchowny nusowany, njewjestu do drastkomory sawołacź a ju proßycź, so by ßebi myrtowy wěnz s hłowy wsała, kotryž jej njeßluscheschе. Tón podawk je wjele wody smucźił.

* (Njerodny korcźmar saßudźeny.) W Draždźanach je khostanski ßud jeneho korcźmarja, kotryž je ßwojim hosćźom piwo w njeschwarnych schkleńzach porjedźał, k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił.

* Polizist Kluga w Draždźanach bě w ßłużbje ludźom na njehańbicźiwe waschnje fichiwdu cźinił a ßo s brónju wobaral, hdyž chzychu jeho sajecź. Khostańska komora je Klugu nětko k jastwu na 9 měßazow saßudźiła.

* (S khěžoroweho pschebywanja w rańschim kraju.) Khěžorowi pschewodnizy njejßu tam wschudźe tajkeje kraßnosćze namakali, kajkejež běchu ßo nadźijeli. To jaßnje sjonimy s jeneho pschednoschka, kotryž je khěžorzyny wyschschi dwórski mischtr, ßwobodny knjes s Mirbach, wóndano w Potsdamje měł. Sso wě, so je s jeho nahladami tež khěžor cźisćze psches jene. Wón powjeda: „Wschitzy mějachmy tón sacźischcź, so hischcźe dženßa poklecźe na ßlubjenym kraju leži. Ssmy psched Jerusalemom, khěžor a khěžorka psched ßwojim pschewodom w běłym ßkónczným mantlu na schumjelu do njeho jěchataj. Hdźe dha je Jerusalem? ßo wschitzy praschamy. Nětko, hdyž ßmy w nim pschebywali, dyrbimy ßebi wotmolwicź: Tón Jerusalem, wo kotrymž ßy wot ßwojich džěcźazych lět ßem wjele ßłyschał, a kotryž ßy ßebi wohladacź žadał, na semi s zyła wjazy njeje — wón je w njebjeßach. W měsćze, kiž nětk Jerusalem rěka, cźahachmy 200—500 ludźi w cźěßnym cźahu s jeneje kapalnje do druheje. Powětr bě horzy a stuchły, dym wschelakich ßwězow a ßwěcźkow njesnjeßliwy. Teho dla tón sacźischcź, kiž to na naß cźinjesche, nicžo hnujaze a posběhowaze sa naß bycź njemóžesche, my běchmy kóždy ras wjeßeli, hdyž běchmy s teje cźěßneje cźischcźeńzy won. Na pucźu do rowoweje zyrkwje dyrbjeschtaj khěžor a khěžorka něhdźe schěscź mjeńschinow dołho po wuskej, jenož nětkotre krocźele schěrokej haszy hicź. Mjerwjeńza bě žałoßna a ßamo ßmjercź straschna. Na woběmaj bokomaj tuteje haski pschihladowarjo cźěßnje hromadn scźischcźeni psched nami we wjelbach stejachu a posthody běchu s nimi hač nanajhórje pschepjelnjene. W tym wokomiku mějachu wschelzy s naß to sacźucźe, so by tudy wulka składnoscź k nadpadej na khěžora była. S khěžorowym pschecźelnym strowjenjom a jeho wyßokeje mandźelskeje ßu ludźo wschitzy kaž satorhnjeni. Wonaj staj jim s wyschschim njebjeskim sjewjenjom. Sa pschikrótschenje pucźowanja je ßo dotal jenicźzy njesnjeßliwa horzota jako wina wudawała." Knjes s Mirbach powjeda: „W Ramleh bě po Reaumuru 32 gradow horzoty w scźinu a na ßłónzu 40 gradow, pschida pak hnydom: „W Saronje ßo sta, so prěni ras depesche ważneho politiskeho wopschijecźa k nam dóńdźechu, kotrychž dla dyrbjesche ßo nimo horzoty nasche pucźowanje pschikrótschicź."

* Džeßacź tyßaz hriwnow sa 10 nowych pjenjeźkow prjecź daka je žona jeneho pjenjeźnika w Barlinje. Jejny muž bě sa dźěł ßwojeho samoženja statne papjery kupił, kotreź, so by je paducham wobrół, w cźapornizy do měcha, s lapami a starej papjeru napjelnjeneho, tykny. Krótko do hód chzyschе pjenjeźnik kupony wotrěsacź, so by někotre hodowne dary nakupił. Tola kak ßo wón wustróża, hdyž ßwoju płatowu khowanku nihdźe njewohlada. Wscho stykne pytanje bě podarmo. Skónczńje jeho žona pschińdźe a jeho troschtowasche, so ßo tola tych starych lapow dla njeßmě hněwacź, kotreź je sa džeßacź pjenjeźkow jenemu hadreschcźarjej pschedała. „Schto!" muž sawoła, „moje statne pjenjesy, wjazy dyžli 10,000 hriwnow, ßy sa někotre kroschki pschedała? Ssy drje wowrótniła?" To saßkyschawschi bě žona womorje bliska. Wschě prózowanja, hadreschcźarja wußlědźicź, ßu, hač runje je ßo teź pomoz polizije wužiwała, bjes wuspěcha byłe.

* (Wuhnjemjecźeŕ w khěžorskim hrodźe.) Njewocźakana setkanje mějesche, kaž s Potsdama pißaja, jedyn wuhnjeŕ w tamnischim khěžorskim hrodźe. Swoje dźěło cźinjo, wón na dobo khěžorku psched ßobu wuhlada, kotraž stejo wostawschi jemu pschihladowasche. Prajiwschi: „Proschu, wotcźakúcźe hischcźe wokomik!", wyßoka žona prjecź khwatasche a ßo bórsy po tym s prynzom Joachimom a prynzeßu Luisu Viktoriju wrócźi. Wobaj mějeschtaj kóždy wulki póprjanz w ruzy a macź kóždeho s njeju napominasche, póprjanz „wuhenjowemu radźicźelej" daricź. Mjes tym so ßo prynz Joachim njebojasnje cźornemu mužej bliżesche, prynzeßa najprjedy struchliwje na macź hladasche. Pohladnjenje tuteje pak doßahasche, jeje bojasnoscź sahnacź a hacź runje ßo komdźo, wona tola cźornemu póprjanz da. Sso wotßaliźy khěžorka pschecźelnje kiwny, a dźěscźi jemu s ruku hubki pschijimaschtej.

* Wo wulkim njeßbožu na hońtwje s Precźa pschi Kobju shonimy. Drjewopuschcźerjej, Fischerjez bratraj, s Makeje Korgawy dźěschtaj na dompucźu psches tak mjenowanu Lunu, kiž mjes kralowskim lěßom a Mako-Korgawskim drjewischcźom leži. W tymßamym cźaßu tam hoscźenzaŕ Biersach se Schmiedeberga na swèrinu kakasche. Hdyž ßo taj bratraj bliżeschtaj, mějesche wón jeju pócźmje sa dźiwinu. Duž do njeju tśěli a jeneho s njeju tak njeßbožownje trjechi, so bórsy wumrje, žonu s woßmimi dźěcźimi sawostawschi, s kotrychž je najmłódsche hakle 3 lěta stare. Njeßbožowny tśělz je ßo ßam wyschnoscźi pschepodał.

* (Njeßbožowna luboscź.) W Oberhollabrunnje jedyn młynski pomoznik młyn sapali a ßo w ßo palazej khěži psched ludźimi wobwěßny. Njeßbožowna luboscź je pschicźina tehole njeskutka była.

* 16lětny gymnasiast, Fritz Schulze, ßyn fararja Schulze, s Klausthala w Ssmólnizach, je ßo na lodźe pschepanył a ßo tepił.

* (Ssmjercź njewjesty a nawoženje.) W Erfurcźe pschenozowaschtaj w hoscźenzu „Stadt Berlin" 22lětny cźaßnikaŕ Max Wachsmuth a 19lětna Mathilda Saubinger s Mühlhausenow. Rano namakachu ßlubjeneju w krwi leżazeju. Młoda holza, s tśjómi revolwerskimi kulkami we wutrobnje, bě morwa. Jeje nawoženja bě hischcźe žiwy, runjeż běsche też trójzy do ßebje tśělił. Njewjescźinaj starschej běschtaj pschecźiwo jeju mandźelstwu, cźehož dla ßebi ßo lubowazy dwójk ßmjercź wuswoli.

* (Sa 28 lět kulku wurěsali.) Fabriskemu straźnikej Wolschinje w Zandowje pola Khocźebusa, kotryž je w némsko-franzowskej wójnje ßobu był, ßu tele dny s pjaty schaßepotowu kulku wucźahnyli, kotruž běchu jemu Franzowsojo do mnohi tśělili.

* (Se spanja wotucźiwschi se želesniskeho cźaha skocźił. Jedyn pschekupski pomoznik bě spizy jenu staziju pschejeł, na kotrejž bě chzył s cźaha stupicź. To pytnywschi wón spěschnje s jědźazeho cźaha skocźi a ßo rosmjecźe.

* (Hladajcźe ßo petroleja.) Njerosumne waschnje, do lampow, kotryž ßužow ßo hischcźe ßwěcźi, petrolej lecź, je ßebi w Bochumje žiwjenje jeneje stareje žony sa wopor žadało. Žona, kotraž bě w cźaßu njeßboža ßama doma, w ßo palazej drascźe na dróhu wuběža, hdźež drusy ludźo płomjenja poddußychu. Wobžaromna pak na poczerpjene rany wumrje.

* S Kharkowa w Ruskej ßo powjeda: Semjanska knjeżna, kiž Kharkowski gymnasij wopytowasche, džowka s bohateho domu, jo jenemu cźeßli ruku k wutrobnemu swjaskej sawdaka a ßo w jenej Khrakowskej zyrkwi s nim swěrowacź daka. Rjana njewjesta bě prjedy hižo wjele semjanam korbik wudźělika. Po kwaßu je ßo hnydom do domisny ßwojeho młodeho muža podała. Jeje nan bě ßebi teho cźeßlu hakle krótko do kwaßa sa dźělacźerja pschistajił.

* Khripa (influenza) je w New-Yorku wudyrika. Wona ßo skoku pschе wschě rańsche města połnózneje Ameriki rosscheri. Na Yaleskej universicźe ßu 400 studentow a mnosy profesſorojo skhorili. W New-Havenje wjele tyßaz woßobow, mjes nimi 30 lěkarjow, na nju cźerpi.

* Dokelž nochzyšche dale pola burow žłužicź, ale w Barlinje džěło pytacź, do cžehož pak jeho starschej njeswolischtaj, je wutoru wotroczk Albert B. w Gersdorfje pola Trebina twarjenja žwojeho hospodarja, kublerja Bertrama Scholty, sapalił. Sapaleŕ je žo žobu spalił.

* (Mordarja sajeli.) Zygana Poppu, kotryž je psched nětkotrymi měžazami w jenym lěžu pola Gleiwiz w Schlesynskej dwě dwazyczílětnej holzy skónzował a wurubił, žu w Binbaumje w Pósnańskej sajeli.

* Se žonjazymi žwarami a jich sczěhwkami žo krajne žudnistwo w Mainzu saběrasche. 61lětny Holzmann s Monsheima w oktobrje pjany domoj pschińdže, schtož žonu rosmjersa. Wona žo se žwarami do njeho da a jemu bow wody psches hkowu klužny. Na to womaczany muž pistoliju se saka wuczahnywschi do žony nabity schrót wutseli. Zona žo w wobliczu czežko srani; wona prawe wóczko shubi, a lěwe je w straschi, so tež w nim widżenje hažnje. Hacž runje wobskorženeho mandželska a žyn žo psched žudom sapowjedżischtaj, žwědczicź, jeho žud tola k jastwu na jene lěto sažudźi.

* (Kojeŕski list.) Rubježny mordaŕ, kotryž je njerodnu žónsku Hoferez na grawoczíwe waschnje skónzował, je najskerje tón žamy rubježny mordaŕ Henry de Jonge s Genta (w Hollandskej), kotryž je lětža w Gencze na zyle podobne waschnje jenemu mužej a jenej žonje brjuch rospról a czrjewa s njeho wudrél. Wón je žo 1861 w Gencze narodźił a w hollandskim wójsku žłužił. Na njeho tukachu, so je žwoju žonu a lubku wotstronił a jeho jebanstwa dla k jastwu na wjazy lět sažudźichu. Posdźischo wón wjele žónskim, kotrymž žeńtwu žłubi, pjenjesy wujeba, a hdyž jeho loni w měrzu sažłapachu, pschi nim 8000 frankow a wjele žonjazych debjenkow namakachu. Mordarstwo w Gencze skuczíwschi, je wón najskerje do Awstriskeje schoł, a tukaja, so je wón, dokelž ani žłowjanszy, ani madżarszy njerosumi, da Němskeje twóchnył.

* Parižski kat je žo po dwazyczílětnym sastojnskim skutkowanju po žwojim žamžnym žadanju se žłužby puschcził. Sa 52 wotprawjenjow, kotrež je Deibler wot léta 1679 wukonjał, je stat 1½ millijona frankow wudał. S Deiblerowym naslědnikom budże jeho žyn Anatole, kotryž je žo psched krótkim s mlodej rjanej žužodźinku woženił. Wobaj Versaillskemu kolojesdnemu klubej pschižłuschctaj.

* Wyschscheho lieutenanta hrabju Matasicha-Keglewicha je Sagerbski wojeŕski žud dla falschowanja směnkow, pok milliona schežnakow wucžiujazych, k khostarni na schtyri léta sažudźił. Wobskorženy žo wusna, so je jebanstwo zyle žam skucził.

* (Mordarstwo.) W Winje žu njerodnu žónsku Franzisku Hoferez w jejnym bydle na žadkawe waschnje skónzowali. Njesnaty mordaŕ je ju sadajił a ju potom wukutlił. Kaž žo sda je njeskutk jedyn wrótny skucził, kotryž je s mordaŕskej požadliwosczu sajaty. Duž žo boja, so hischcze wjazy podobnych mordarstwow wobeńdże, jeli so jeho bórsy njewuslědża. W Londonje je w žwojim cžažu slě wumolany Jaekeprojeŕ na podobne žadkawe waschnje wjele žónskich skónzował.

* (Hora žo rossypka.) W Airolu w italskej Schwizy je žo hora Sasso Rosso rossypka a tamnischi hosczenz a liczbu nětkotrych druhich domow sapusczíla. Hižo dlěschi cžaž žo airoloszy wobydlerjo strachowachu, dokelž žo žužodna hora Sasso Rosso hibasche. Ingenieurojo běchu ju wóndano pschepytali a spósnali, so žo s nahromadżenym žněhom a lodom jeje rossypnjenje pospěschi. 27. dezembra žo njeshože sta. W nozy prjedy mnosy wobydlerjo žwoje domy wopuschczichu. Wokolo 3 hodźin žo wulke skały wotpuschczichu a žo na Airolosti hosczenz a na nékotre žužodne khěže walichu. Pod rossitkami sažypnjenych khěžow žu hacž dotal tsjoch morwych cžlowjekow wucžahnyli.

* Kaž žo tydżenja pisasche, bě žo 18. dezembra s wobydlenja direktorki Rohloweje w Dessinje kaschczik, 80,400 hriwnow hódnych papjerow wopschijazy, kranył. Polizija je wužlědźika, so je tole paduchstwo straschny nutsklamaŕ Göschel, kotrehož žu žobotu sajeli, skucził. Hacž runje paduch se sažakloszu wo tym mjelczesche, hdże ma kaschczik s pjenjesami skhowany, je žo žwjate dny pilnje žlědżazej poliziji poradźiło, kaschczik s wjetschim džělom kranjenych pjenježnych papjerow a liczbu slotych a žlěbornych wězow, pschi wschelakich paduchstwach nakranjenych, wužlědźicź. Na Wurzenskej drósy cžišło 107 w Sellerhausenje, hdżež žobusajataj Beiligez mandželskaj bydleschtaj, pola kotrejuž běsche Groschel na hospodże, kaschczik w dworje sahrjebany namakachu.

* (Zyrkwiny žwěczník dele padnył.) We wokomiku, hdyž dyrbjesche žo wutoru popołdnju w Rauschaskej zyrkwi po cželnym prědowanju zyrkwiny žwěczník wuhaßnycź, wón dele padże. Drohi žwěczník je zyle do kruchow. Na wukke sboże běchu pschewodżerjo zyrkej hižo wopuschczili. Sswěczník bě dar města Shorjelza a je prjedy w jenej Shorjelskej zyrkwi wißał.

* Nahła žmjercź je w Jaßenju jeneho želesnizarja podeschła. Wón jabłuka jědżesche. Pschi tym jenu dórtk jabłuka w pózeradle tczazy wosta. Prjedy hacž lěkarska pomoz dóńdże, bě žo wbohi muž saczknył.

* (Džěczi w žmjertnym strasche.) Pschi wóhnju, kotryž bě tudy na korczmarskej drósy 43 w Lipsku wudyrił, žo 5- a 6lětnej džěsczi tak wopalischtej, so dyrbjeschtej žo do khorownje dacź. Tsecze džěczo, kiž runje w kupjeli leżesche, bjes wobschkodżenja woteńdże. Wschě tsi džěczi, kotrychž starschej runje doma njeběschtaj, bychu žo spalike, hdy bychu žo žužodża wóhnja njedohladali a s njeho njewunjeßli.

* (Scžěhwki wopilstwa.) Najskerje w pjanosczi je w nozy 23. dezembra džěłacźeŕ August Kuritz w Khoczebusu žwoju mandżelsku, hdyž wona spasche, ju s nožom sa wucho kłówschi, skónzował. Mordaŕ je žo potom satepił.

* (Konjemzowe wonjenje w žudniskej sali.) Hdyž w Opolnju psched kawniskim žudom jeneho pohoncza a džěłacźerja žudżachu, žudnikej a kawnikomaj nadpadże, so žylne wonjenje sa konjemzom žudnisku salu pschecżeże. Pschińdżechu sa tym, so žo wobskorženaj njeběschtaj pschewoblekałoj, prjedy hacž běschtaj psched žud pschischkoj. Ssud w tym njesańczměcze žuda widżesche a wobeju wobskorženeju dla njewuschnosczе psched žudom k 5 hriwnam pjenježneje pokuty saždżi.

* (Zygańske wjecźenje.) S Oldenburga pišaja: W žužodnym Zettelu žu zyganjo žydomlětneho hosczenzarjoweho žyna skónzowali, so bychu žo sa to wjecźili, so bě jich hosczenzaŕ dla paduchstwa wobskorżił.

* (Duell.) W lěžu pola Saarburga (w Lothringskej) staj žo artilleriski hejmann s Planitz a ulanski rytmischtr Schede tsělakoj, pschi czimž je žo poßlednischi czežko sranił.

* Pola Fuiso w Tessinje staj žo dwaj pachołaj s lawinami saßypkoj.

* (Ludźižraczży.) Do Antwerpena je powjesczź doschła, so žu domoródni pschi rězy Ubenghi schtyrjoch belgiskich wikowarjow skónzowali a sežrali.

* W Monte Carlo w Italskej je žo student Diester s Barlina satsělił, w tamnischej hraczkowskej jamje 20,000 hriwnow pschěhrawschi.

* (Pschepadnjena kupa.) S Tonga-kupow w južnym morju je powjesczź pschischła, so je žo tam khětro wulka, na 150 stopow wyßoka kupa Metis se wschěm, schtož bě na njej, w nozy pschepadnyła. Jenož kruch skały, kiž łódźnikam hrosy, je sbytkny wostał. Njedawno je žo w bliskosczi też kupa Ssokol shubiła, kiž bě też vulkanska, kaž tamna.

* (Ludźižraczży.) S Mobaiskeho kraja (w Afriży) pschińdże powjesczź, so žu žo tamnischi sběžkarjo pschecźiwo belgiskemu knjejstwu sběhnyli a 62 belgiskich wojakow moriwschi jich sežrali.

Sa nasch žerbski dom

žu w lěcze 1899 darili:

Sběrka na poßedżenju finanzneho wubjerka . .	15 hr. — np.
Knjes rěsbaŕ Hörnig psches knjesa kantora Bartka	5 = — =
Lischki-Póndźelniży: Sa „worazeho muzika“, wot wjelka s hole póßkaneho, 80 np., czi s kónzom 2 hr. 20 np. = ...	3 = — =
W „Katholskim Póßle“ czišło **53** léta 1898 hižo kwitowane: Radworska platowa komißija 50 np., swjask žerbskich towaŕstwow na diplom nawdał 6 hr., k. administrator Jurij Libsch w Baczonju 20 hr., „czischi“ saklad 2 hr. 90 np. — „czischi“ dodawk 10 np. (= 3 hr.), M. M. 1 hr., Cž. D. 2 hr., Delanska patentna komißija 1 hr. 60 np. + 90 np., Milczanska khosejowa komißija: wowczerjo s khorym mužom bjes khoseja, H. sen. 1 hr. + 60 np., Karl Wjenka, zyrkw. wucźeŕ w Rózencze, (4. kwota) 15 hr. = . .	51 = 60 =
Hromadże:	74 hr. 60 np.

S džakom kwituje

sarjadnistwo „Maczizy Serbskeje“.

Drjewowa awkzija
na Polpiczanskim statnym revěrje.

W Huczinanskim hoscenzu ma so **póndzelu 9. januara 1899 dopołdnja 1/2 10 hodzin**

20 khójnowych klozow, 7 hacz 11 cm. hornjeje tołstosce,
15 dubowych a wólschowych klozow, 12 hacz 15 cm. hornjeje tołstosce,
15 dubowych a wólschowych klozow, 16 hacz 22 cm. hornjeje tołstosce,
25 khójnowych schtomowych kolijow, 5 hacz 6 cm. hornjeje tołstosce,
3 rm. khójnowych schcépow,
6 = dubowych =
23 1/2 rm. khójnowych palnych klumpachow,
82 rm. dubowych, wólschowych a wjerbowych palnych klumpachow,
1 = khójnowych repuchow,
5 = khójnowych a wólschowych repuchow,
11 = wólschowych a wjerbowych halosow.
43 = khójnowych =
1,8 stotnjow khójnowych walczkow,
26,7 = dubowych, brésowych a wjerbowych walczkow,

we wulěžowanischczach 29., 70., 71., 77., 79. wodzělenju, jenotliwje w 13., 15., 27., 33., 37., 38., 48., 72. a 99. wodzělenju.

sa hnydom hotowe pjenjesy a s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadzowanje pschedawacz.

Revěrske sarjadnistwo wo drjewje, na wobhladanje pschihotowanym, dalsche wukasa.

W Polpizy, 13. dezembra 1898.

Kralowske hajniske revěrske sarjadnistwo.
Simmig.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawskim** hajnischim revěrje, **Delnjohórczanskemu knjejstwu** ßluschazym, ma so

schtwórtk 12. januara 1899 dopołdnja wot 9 hodzin pschi jara pschihódnym wotwjesenju

60 khójnowych wulěßowanych hromadow,
120 twjerdych dołhich hromadow

na pscheßadzowanje pschedawacz.

Naplaczicz maja so 3 hriwny na kózdy lóß.

Shromadzischna rano w 9 hodzinach w Dejkez hoscenzu w Wulkej Dubrawje.

Hajnische sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Pjatk, 20. januara 1899, pschipołdnju w 1 hodzinje ma so w Huczinanskim hoscenzu na pscheßadzowanje pschedawacz:

4 rm. twjerdych schcépow a klumpachow w Hlinjanskej holi,
25 = = klumpachow w rudlach,
160 brésowych a dubowych dołhich hromadow tam,
59 khójnowych dołhich hromadow w Stróžanskej holi,
20 = = = w Hlinjanskej holi w sahonje „Fleißig".
80 wólschowych dołhich hromadow na Maleschanskich haczenjach.

Hrabinske Huczanske hajniske sarjadnistwo,
28. dezembra 1898. Wyschschi hajnik Bluhm.

Czerwjenodzeczelowe ßymjo
bjes židy,
czezki wowß a jeczmjeń
kupuje pschezo po dnjowych placzisnach
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Porzlin,
kamjeninu,
schkleńczane twory
a wjele druhich wězow so najtuńscho kupuja na kamjeńtnej haßy 12 a na hornczerskej haßy 43.

Palne drjewo na pschedań
na Zymplanskim a Turjanskim knježim revěrje.

500 rm. ßuschizowych pjenkow po 2 mk.,
1200 = ßuschizoweje walcziny po 20 np.,
150 = brésowych schcépow po 3 mk. 50 np.,
50 = brésowych klumpachow po 2 mk. 50 np.,
600 = brésoweje walcziny po 50 np.

Wschědnje so pschedawa.

Wscho dalsche podpißany wukasa.

W Turjanskej hajnkowni, 2. januara 1899.

Wollenzien, revěrski hajnik.

Kubło na pschedań.

Něhdusche **Kalichez kubło we Wurizach,** 15 mjeńschinow wot Budyschina, s 86 kórzami jara dobrych polow a łukow, po trjebanju też mjensche, s wjazy dyzli 900 jenoszemi, maßiwnymi twarjenjemi, jara rjanym żiwym a morwym inventarom a žnjemi, bjes hospody a wumjenka, je hnydom s pschihódnymi wuměnjenjemi płaczisny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **E. Säuberlich** w Budyschinje na Nowosalzskej drósy.



Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa swoje dżélo sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Schórzuchi s czelazeje koże
poruczą po tunich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach.

Wolij
ßo wot nětka kóždu wutoru a pjatk w Slyczinskim młynje bije.
August Nagel.

Woßebne 4 np. **dżerkate zigary**
100 schtuk najtuńscho po 300 np.,
25 = = = 75 =
3 = = = 10 =
Carl Noack na žitnej haßy.

Majßowy schrót,
palmosornowe woßuchi,
lanu muczku
ßłodowe kołochi
w stajnje czerstwej hódnoszi
poruczą
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Khèża na pschedań.

Khèża czißko 20 na garbarskej haßy w Budyschinje je dla dżélenja herbstwa sa tunju a twjerdu płaczisnu 6000 hr. na pschedań. Wopalna kaßa 3800 hr. wuczimi. Hypothekow na njej njeje. Wona so sa kóždeho rjemjeßlnika hodzi, dokelž k njej dwór, kólnja a sahroda pschißłuscheja.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacz:
ßerbske kmótsaze listy
w kaschczikach.

Sserbske spěwarske
w najwoßebnischich a jednorych swjazkach ßu po tunich płaczisniach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje w ßerbskim domje
knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

wotměje jutře njedźelu 8. dźeń wulkeho rózka swoju **hłownu zhromadźiznu.** Dnjowy porjad: Lětne rozprawy, wólby předsydstwa a dowěrnikow. Jednanje wo założenju **hospodarskeho** (z dospołnym zaměrom serbskich burskich towarstwow) a **kołojězdneho wotrjada.** Z tehole wotrjada wukhadźa, zo so naše zjednoćenstwo we wšelakim nastupanju z nutrka a z wonka **z nowa** zrjaduje. Prosymy toho dla wšě sobustawy a też tajkich, kotrež chcedźa zastupić, zo chcyli so zeńć. Započatk z dypkom 4 hodź. popołdnju. **Předsydstwo.**

Wotewrjenje pschedawarnje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym 1. januara

žitowu, ßymjenjowu, mukowu, warjenjowu a pizowu pschedawarnju,

kotruž je w ßwojim cżaßu mój semrjety **pschichodny nan, knjes August Halka,** pschi žitnych wikach cżißło 18 wjedł, ſ nowa wotewrił a so ju ſe ßwojim mjenom dale powjedu.

Proscho, so by ßo dowěrjenje, mjenowanej firmje w tak bohatej měrje spožcżene, też mi dostało, wobkruczam, so budu ßo ßwěru prózowacź, so bych ßebi ſ krucże sprawnym a ſdwórliwym poßłużenjom spokojnoscź wschitkich mje ſ pschikhadom poczeſczowazych dobył.

S poczeſczowanjom

Khorla Schuppan.

Moje wobydlenje je wot nětka na kamjeńtnej haßy cżißło 11 po 1 ſkhodźe.

Wuhotowanje kaſchczow wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho.

Rěcżu ßerbſki.

Marja Ahlowa, cżěłowa żona.

Młódſcha **holza** abo tajka, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do ßłużby pyta na ſwonkownej lawſkej haßy 13 po 1 khodźe.

Holza, kotraž jutry ſchuln wukhodźi a je ßerbſkeje rěcże mózna, ßo do lohkeje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź na ſchidarſkej haßy (Siebergaſſe) 2 pola **Mariſchoweje.**

Sprawna ßerbſka holza, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, ßo do lohkeje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Hólcżeż, kotryż chce ſchewſtwo nawuknycź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucżby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra **H. Schäfera** w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 8.

Porjadnu holzu

k 1. februarej pyta **Neumannowa** na hoſchiz haßy 40.

Běłe ſchicże.

Pſchireſanje a ſchicże wſchěch ſchatow. Najlěpſcha wucżba. Młode holzy ſe ſwonkownych ſtron po žadanju bydło a jěd́ dóſtanu, kaž w prjedawſchich lětach. Sa tych, kotrež ßo w hudźbje ſwucżuja, ßo dobry inſtrument k trjebanju dawa. **B. Bjenadźiz** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 38 po 2 ſkhodomaj

---

Żonu k dźěcżom, ßłużobne a ſtwinſke holzy, dźowki, pohonczow, wotroczkow, dźěłacżerſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.



Khěża na pſchedań.

Na Židowje je **khěża** cżißło 81 na pſchedań.

Bukecanske serb. tow.

zmeje njedźelu za tydźeń 15. wulk. rózka pop. w 4 hodź. swoje lětuše prěnje posedźenje. W nim budże knjez wučeŕ Sommer z Budyšina wo swojim dalšim zajimawym pućowanju přednošeć.

Wšě sobustawy kaž też hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Jutſje njedźelu ßo **kóſtopiwo** natoczi. K temu budźa **reje.**

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

Guſtav Schäfer.

Do Lomſka!

Njedźelu 8. a pońdźelu 9. jan. ßo **kóſtopiwo** ſ Felſenkellerſkeje piwarnje toczi.

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

Jan Czech.

Wucżobnik ßo pyta!

Do ßwojich kolonialtworowych, zigarowych a ſpezialnych khlamow wucżobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Richard Neumann
na Lubijſkej dróſy.

Wucżobnika ſa ßwoje twarſke a meblowe tyſcherſtwo pyta

B. Hermann Lehmann
na kamjeńtnej haßy 32.

Hólcżeż, kotryż chce pjekarſtwo nawuknycź, móże jutry do wucżby ſtupicź pola **Ernſta Schützy** na ſwonkownej lawſkej haßy cżo. 36.

Wucżobnika

pyta **A. Knüppelholz,** ſchewſki miſchtr na jerjowej haßy 11.

Wucżobnika,

kotryż chce kowarſtwo nawuknycź, pyta **Heinrich Bergt,** kowarſki miſchtr w Huſzy.

Pjekarſkeho wucżobnika

k jutram pyta **Joſef Scholze** na garbarſkej haßy 10.

Wucżobnik ßo pyta.

Sſyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach pſchichodne jutry měſtno jako wucżobnik namaka.

Pawoł Pětŕka
na ßerbſkej haßy 13.

Wucżobnika

k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Paul Hofmann
na rózku ßerbſkeje haßy.

Wucżobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy wucżobnika ſ dobreje ßwójby ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Carl Noack w Budyſchinje.

Wopalniſchcżo

cżißło 14 w Raſchowje ſ rjanej ßadowej ſahrodu ma na pſchedań.

E. Měť.

Hólcżeż, kotryż chce pjekarſtwo nawuknycź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucżby ſtupicź pola **Khorle Brody** pſchi žitnych wikach 32.

Wucżobnik ßo pyta!

Do mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych khlamow ßo k jutram 1899 ßyn cżeßneju ſtarſcheju jako wucżobnik pſchiwoſmje. **H. Kunack,** naßlědnik, na bohatej haßy 8.

Mat. 18, 5.

Kotry ſchescżijanſki dom je ſwólniwy, 4 lětnu holcżku, ßyrotku bjes nana a bjes maczerje, horje wſacź?

Wſcho dalſche je ſhonicź pola cżaßnikarja Jannaſcha w Budeſtczach.

Wopomnik na row

žiwnoſcżerja **Khorle Pauła,**
zyrkwinſkeho a gmejnſkeho prjódſtejerja w Kóſłach,

† 18 dezembra 1898 48 lět ſtary.

So, hdyž ßmy runje rano ſtrowi,
Na wjecżor ſkhoricź mózemy
A jenu nohu mamy w rowje,
Hdyž ſ druhej runje doma ßmy,
Nam žiwje ſteji pſched wocži
Sſmjercź twoja, nano, mandźelſki
Pſchi ßwěrnym, pilnym prózowanju
Sa ßwójbu, dom a ſa gmejnu,
A we ſaſtojniſkim ſkutkowanju
Ty bědźeſche ßo ſe ßmjercżu,
Bjes khorołoża, cżerpjenja
W najlepſchich lětach žiwjenja.
Ssy w Roswodezach narodźeny,
Hdźeż twoja macź h'ſchcże pſchebywa,
A ſ Hauu Schmitez wożenjeny,
Kiž w Kóſłach wobßedźenſtwo ma,
Tudy w domje mandźelſkej'
Se ſpokojnoſcżu bydleſchtaj.
Bóh we mandźelſkej tebi ſticżi
Wſcho wjeßele tu na ſemi,
Ty luby nan bu pjecżich dźěcżi,
A pjatnacże lět mandźelſki,
Kiž dopjelni ſe ßwěrnoſcżu
Schtož polubi pſchi woltarju.
Ty ßwěrny nan bě dźěcżi twojich
A luboſcżiwy mandźelſki.
Kiž wſchědnje ßam ßo a tych ßwojich
W modlitwje Bohu poručí;
A hdyž bě wot naß ſdaleny,
Bě tola ſa naß dźěławy.
Wot Boha k temu wobdarjeny,
Lět dźewjecź gmejnje prjódk ßy ſtał,
K zyrkwinſkej radże powołany,
Ssy ſ wulkej ßwěru ſkutkował,
Schtož ſ džakom gmejna Kóſłowſka
Nětk tebi k cżeſcżi wuſnawa.
Pſchi twojim rowje wurnudźeni
Nětk macź, ßyn, dźowki płakamy,
Hdyž cżujemy ßo wopuſchcżeni,
Tu wołożenje pytamy.
Tu je, kož by nam kiwała
Nadźija ſaßowidźenja.
Tak dobru nóz cżi pſchiwołamy
Nětí, nano, ßyno, mandźelſki,
My we cżeſcżi cże wołkowamy,
Kiž běchmy twoji ßußodźi:
Bóh ſapłacź cżi we wěcżnoſcżi,
Schtož my ßmy tebi winoſcżi.
Hlaj, ty ßy dźěłał ſ wulkej ßwěru,
We ßwojoh' Kujeſa winizy,
Nětk ßwjatok je — ßy doſchoł k měru,
Se ſaſtojnſtwa dom žadany.
Nětk twoja duſcha wužiwa,
Schtož doſtacź, tu je wěriła.

(H. P.) **Srudzeni ſawoſtajeni.**

J. T. G. M.
a jeju mandźelſtej.

(K temu cżißłu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k čžišku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. januara 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

2. januara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	35—37	64—67
awstriske	36—38	65—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	55—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	28—30	54—58
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	49—53
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	46
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	32—35	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	65—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	58—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ lěta	47—48	60—61
2. mjaßne	44—46	57—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	41—43	54—56

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 1898 měchow.	W Budyschinje 31. dezembra 1898 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 5. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běla	8	38	8	53	8	29	8	59
" žołta	7	79	7	94	7	71	8	12
Rožka	7	44	7	50	7	13	7	25
Jećžmjeń	7	72	7	86	7	33	7	75
Wowß	6	70	6	90	6	40	6	60
Hróch	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	13	—	15	—	11	—	13	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	1	50	2	—
Pšeńcźna muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	60
Ssłoma 600 "	16	—	18	50	15	—	18	—
Proßata 768 schtuk, schtuka	8	—	18	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcźny gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běla) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 34 np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jećžmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běla) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 44 np., rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 50 np., jećžmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 85 np.

Wjedro w **Londonje** 5. januara: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 1. njedźelu po tśijoch kralach rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Emil Rjek, hosćenzar w Schumburgu pola Kumwalda, s Marju Hańžu Krawzez s Wownjowa.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Elsa, Jana Siebera, khěžkarja a fórbarkarja w Dobruschi, dź. — Elsa Martha, Alwina Alfreda Huga Fabicha, wobhydlerja a murjerja na Židowje

W **katholskej zyrkwi:** Hana, Franza Ssykory, krawza, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. dezembra: Khorla Wuschik, wobhydleŕ a skakaŕ na Židowje, 54 l. 8 m. — 30. Jan Runaŕ, wobhydleŕ a dźěłaćeŕ w Nowych Małßezach, 61 l. 7 m. 27 d. — 31 Ernestina Augusta Krauschez, Jana Wobsta, žiwnosćerja w Sajdowje, mandźelska, 65 l. 2 m. 1 d. — 1. januara: Marja swud. Meicharjowa, rodź. Kopriјez, 86 l. 5 m. 14 d. — 2. Ernst Moritz Stiebitz, dźěłaćeŕ na Židowje, 54 l. 3 m. 19 d. — Madlena Stumpez, swud. Kellerichowa, sastarana khuda s Němskich Pawlez, w Hornjej Kinje, 78 l.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedźelu po tśijoch kralach směje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodźinach němsku spowjedź, farar Mrosak w 9 hodź. němske a ½11 hodźin ßerbske prědowanje.

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. oktobra 1898.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,01	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,45	11,37	2,30	3,08	5,12	7,42	9,10	12,34
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,18	12,16	2,52	3,44	5,44	8,17	9,33	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,22	8,54	10,18	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,09	9,50	11,01	—

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,04	4,35	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,55	2,39	5,10	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,20	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	103,
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0 9,10
Katarjez	6,48	10,56	2,18	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47 9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,0	5,59 9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15 10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,30	3,28 6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,39	3,36 7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,47	3,44 7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54 7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1 7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12 7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20 7,53
Katarjez	6,19	9,1	1,33	4,25 8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,31 8,7

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18,	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53,	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13



A. Ahligowe

natursfkohojaze kupjele

w Budyschinje

pschi nowych hrjebjach 3



wschelakorym khorym, kotrychž khoroscź hischcże nadźiju na wotkhorjenje wotpuschczi, skladnoscź a žrědki k dokkadnemu wuhojenju posticźeja. Wulki wuspěch je žo dozpił pschi pluzowych, žoldkowych, wutrobinych, jěrchenjowych, pucherjowych, cźuwowych a žonjazych cźerpjenjach, pschi drjenju a nasymnjenskich khoroscźach (pschi stajnje symnymaj nohomaj) atd. Wožebje dobry wuspěch pschi symskim lěkowanju s rospuschcźazymi a wucźischcźazymi podźělnymi kupjelemi. Pschi prawym sadźerženju je po tym nasymnjenje njemóžne.

Nashonity personal.

Swojim cźesczenym wobkhodnym pschecźelam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym

žitowu, mukowu, warjenjowu a pizowu pschedawarnju

knjesa **Ernsta Pfuhla** tu pschi žitnych wikach cźišło 28 kupił a pschedewsał.

Swoje dotalne khlamy spuschczu, salożu na hoschiz haßy cźišło 9 poboczny pschedawarnju a žwojim cźesczenym wotebjerarjam pschewostaju, žwoje wobkhodne naležnoscże pak **pschi žitnych wikach cźo. 28** pak **na hoschiz haßy cźo. 9** srjadowacź.

Wobej pschedawarni stej s telefonom sjenocźenej. Dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej a mi hacź dotal spožczene, proschu, tež na moje powjetschene pschedewsacże pschenjesc a sakhowacź chzycź.

Sprawnoscź pschilubjo poručam žo

s poczesczowanjom

Pawoł Schulze,

žitowa, mukowa, warjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy mlyn,

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Telefonowe pschisamknjenje cźišło 95.

Khosej:

njepaleny punt po 65, 80, 100, 120, 130, 140, 150, 160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.

w žamßnej wulkej palerni paleny,
cźerstwe druzziny, wubjernje žlodźaze,
woßebitosc:

Winske měschenje punt po 100 np.,
Javaske měschenje = = 160 =

kožzdy tydźeń žo wjazy krócź khosej cźerstwy pali.

H. Kunack naslědnik

na bohatej haßy 8.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 salożena,

poruča žwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschcźišnam a druhim žwjedźeńskim skladnoscźam w cźwizach a po wasy. Wožebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołužiski, žoldkoselowy seleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursfkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźisty** cźišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Cźwizy k pjelnjenju žo wupožczuja.

K schrótowanju žita, maisa atd., kaž k mjecźenju wowsa žwój

schrótowanski mlyn

dobrocźiwemu wuživanju poručam.

Paul Schulze,

žitowa, žytwowa a pizowa pschedawarnja na hoschiz haßy 9.

Khosejowe placźisny

Poručam s 5% rabatta:

paleny **Santoski khosej,** žylny, punt po **85 np.,**
paleny **Campinaski khosej** punt po **90 np.,**
paleny **ff. parlojty khosej,** jara dobry, punt po **100 np.,**

njepaleny khosej

jara dobry a žylny punt po 70 np.,
5 puntow po 3 mk. 50 np.,
10 puntow po 6 mk. 50 np.

Tele khoseje žu w mojim wukladnym woknje wustajene.

Adolf Rämsch pschi butrowych wikach.

Paleny khosej,

na žłodźenje žwědomicze pruhowany, kupuje žo

žyry punt hižo po 70 np.,
paleny punt hižo po 90, 100, 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
parlojty khosej punt po 135, 150 a 160 np.

pola

Jurja Schwiebusa (prjedy **Augusta Bartka**)

na swonkownej lawskej haßy 10.

Poßluženje w žerbskej rěczi.

Khlamarjam a hosczenzarjam

sbytk **5000 zigarow** w kaschczikach 100 schtuk po 2 mk. 20 np., pschi wotewsaczu 1000 schtuk po 21 mk. 50 np. sa hotowe pjenjesy poručamoj. **Ginzel a Ritscher** na wulkej bratrowske haßy 1.

?

Hdże je **dobry** khosej dostacź?

Pola

khosejoweho Sachsy

na bohatej haßy 5.

Woprawdźity holandski

kakao

najlěpschu druzinu žwěta, placźisny hódno poruča

Gustav Küttner

10 na žerbskej haßy 10.

Jenicźka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnoscź.

Wschě druziny

koruschkow

žamßneho mlěcza,
kardamomen,
muskatowe kwěty,
běły a **cźerwjeny popjet,**
piment,
safran

poručataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj

pschi žitnych wikach 30

Strauch a Kolde

na kamjentnej haßy 3,
dalokorěcźak 81.

Jerje

najlěpsche make hollandske,
mandel po 50 np.,
wjetsche, mandel po 70, 80 a 90 np.

poruča

H. Kunack naßlědnik,
na bohatej haßy 8.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likery
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na serbskej haszy 10,
wosebita pschedawarnja
sa wina a delikatessy.

Zigary
po wschěch placzisnach, derje wonjaze a so wubjernje zehlaze poruczataj
bratraj Měrschej naslědn.
pschi zitnych wikach 30,
na kamjentnej haszy 3
Strauch & Kolde.
Dalokoreczak 31.

Winowa pschedawarnja
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na serbskej haszy 10
swoje wubjerne naturskocziste
wino
w snatej dobroszczi a placzisnyhódno porucza.
Wosebje so porucza wosebite wino sa **krefkhudych** a czerpjazych na zołdk, blescha po 1 mk. 60 np.

Paleny khosej
punt hizo po 85 np.
w snatych wubjernych družinach punt po 100 np. hacz 200 np., kaz tez wulki sklad
njepaleneho khosesa
punt hizo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haszy 9.

Maschinske wolije,
ruske a **amerikanske,**
sa czežko a lohko so czerjaze maschiny
porucza po tunich placzisnach
Emil Mersch
na kamjentnej haszy.

Swoj bohacze srjadowany sklad
zigarow
100 schtuk hizo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam nalezjnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haszy 9.

Len
a **dźelo** kózdu dźelbu po najwjetschich placzisnach kupuje
Richard Mehl w Budyschinje
na swonkownej lawskej haszy 22.

Swoj wulki sklad saruczenych, czistych, móz dawazych **picnych srědkow** s tutym po schěhowazych tunich placzisnach poruczam. Pschi wotewsaczu wjetschich dźelbow so placzisny poniza. Placzisny su po zentnarju wobliczene.
Rjane wotruby po 5 mk., 5 mk. 25 np., 5 mk. 50 np.,
pschenične wotruby po 4 mk. 75 np. a 5 mk.,
rjany pizny gris po 6 mk.,
majsowy schrót po 7 mk.,
jecžmjenjowy schrót po 6 mk.,
lanu muczku po 8 mk. a 9 mk.,
ripikowu muezku po 6 mk. 75 np.,
bawlmosnymjenjowu muczku po 7 mk.,
senskoworjechowu wosuchowu muczku po 2 mk. 50 np.,
palmosornowu wosuchowu muczku po 6 mk.,
suschene piwowe sklodzisny po 5 mk.,
sklodowe kolochi po 4 mk. 50 np. a 4 mk. 75 np.
Zito wschěch družinow stajnje kupuju.
Paul Schulze,
žitowa, sytwowa a pizowa pschedawarnja
a schrótowanski młyn
pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haszy 9.

Ludwig Kuhlmann
(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich placzisnach**
gardiny, běle a na žołcź,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na žołcź a pisane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdze a rosetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóskowe sukno, tapety.

Plat sa czeledź,
bely, prawje dwě lohczi schěroki, lohcź po 30, 35 a 40 np. porucza
Emil Wehrle na jerjowej haszy 7.

Swoj wulki sklad meblow k dobroczinemu wobkedźbowanju poruczam.
Pawol Scholta, tyscherski mischtr
pschi žitnych wikach 6 a na garbarskej haszy 8.

Swoj snaty dobry
palenz
po najtunischich placzisnach poruczataj
Schischka a **Rjeczka**
na swonkownej lawskej haszy.

Rjepikojty tobak
punt po 20, 25 a 35 np, wschelake družiny **tobaka** w 10 np.-pakzika, jara dobry **schnupowanski tobak,** bohaty sklad **zigarow** po wschěch placzisnach, mjes druhim tez **zigary po 2 np.** porucza
Jurij Schwiebus
(prjedy August Bartko)
na swonkownej lawskej haszy 10.

A. Poppe
na Mužakowskej drózy 4 kupuje kózdu dźelbu kowaneho a lateho želesa, hadreschczow, koschczow, papjery, zynka atd.

Swoj sklad **sosow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich placzisnach poruczam.
Emil Schubert, sedlarski mischtr
na jerjowej haszy.

Wulku dźelbu
schpihelow
po wurjadnje tunich placzisnach pschedawa
Hermann Lehmann
na kamjentnej haszy 32.

Trajnje so palaze khachle
se spalenjom kura,
so wobwijaze wokenzy, zaluzije
po tunich placzisnach porucza
C. Bock na kamjentnej haszy 12.

Schulske toruistry,
zonjaze ruczne tosche,
portmoneje,
zigarowe etwije,
porucza w hoborskim wubjerku
C. A. Pietsch
na hauensteinskej haszy 1.

Czerstwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **suschenu swinjazy brjuch** punt po 70 np., **zyle tuczny howjazy brjuch** punt po 50 np., **czrjewa** k dźelanju kolbasy porucza **O. Pětschka** na žitnej haszy.

Kosaze koze, **czelaze** a **howjase koze,** kaz tez wschě druhe družiny kožow kupuje po najwjetschich placzisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach njedalsko serbskeje katholskeje zyrkwje.



Hdze sce tónle dobry a tuni **czaszuik** kupili?
Pola
G. Magera na serbskej haszy 11.

W Budyschinje, 1. januara 1899.

P. P.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym ßwoju

kolonialtworowu, tobakowu a zigarowu pschedawarńnju

knjesej **Franzej Wölflej**, kotryż je 7 lět pola mje dźeławy był, pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi sa cżaß nimale 30 lět we wulkej měrje spożczene, ßo najwutrobnischo dźakujo, proschu jo na mojeho knjesa naßlědnika dobroczinwje pschenjesecź.

S poczesczowanjom

Moritz Mjerwa.

W Budyschinje, 1. januara 1899.

P. P.

Na hornje wosjewjenje ßo najsdwórliwischo poczahujo, mam czesecź, Wam k nawjedźenju dacź, so ßym

kolonialtworowu, tobakowu a zigarowu pschedawarńnju

wot lěta 1869 wot knjesa Moritza Mjerwy tu pschi mjaßowym torhoschczu wjedźenu, kupił a pschedewsał, a so ju s firmu

Franz Wölfle (prjedy Moritz Mjerwa)

dale powjedu.

Budu ßo nanajbóle prózowacź, pschedawarńu jejnu nětczischu khwalbu sdźerżecź a ßo dowěrjenja, mi spożczomneho, hódneho wopokasacź. Proschu Waß, moje pschedewsacże dobroczinwje podpjeracź.

S poczesczowanjom

Franz Wölfle.

Statne papjery, kommunalne požczonki, sastawne listy, industrijowe obligazije, akzije atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi kupnjetaj a pschedawataj

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14/16.

Spěwarske

we wulkim wubjerku,

ßerbske a uěmske, we woßebnym najnowischim ßwjasku, kaž tež w jednorych trajnych ßwjaskach, ßerbske hižo po 2 mk. 50 np. a němske po 1 mk. 50 np. porucza

Gustav Rämsch,

knihiwjasarńnja a papjerjowa pschedawarńnja

na bohatej haßy.

S nakładom Macźizy Sserbskeje ßu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiż a polměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.



Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy, czo. 9



ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **Serbski.**

Khosej

Moja ßo rad pijaza měschenza **punt po 1 mk.**

paleny.

Santoski khosej, paleny, s rukowanjom sa cziste ßkłodźenje, punt po 80 np.

Khosej ßyry, w najwjetschim wubjerku a jara płaczisny hódno. Pódla teho dawam

5% rabatta.

Saßopschedawarjam najtuńscho pschedawam.

Pawoł Pětŕka

na ßerbskej haßy 3 blisko butrowych wikow.

Sswoje jara lubowane **kucharske knihi Marje Holzweißigoweje** po 2 mk. poruczamoj.

Ssotsje Donnerhackez

psched schulerskimi wrotami 21 I.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kaplan w Draždźanach.

Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb-Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 2. Sobotu 14. januara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo. Mjes ratarjemi wschudże rěcź najlěpschi sacźiščecź cźini, kotruż je wutoru statny sekretar hrabja Posadowski w kheżorstwowym ßejmje měł. Sapółłanz ſ Wangenheim ßo praschesche, hacź budże knjeżeŕstwo dale plahowanje skotu w Němzach pscheđ wukrajnej konkurrenzu sakitacź. Statny sekretar jemu wotmolwi, so ßu w nowinach a petizijach na njedoßahanje mjaßa skorżili. Kheżorstwowy kanzler je ßo teho dla pola jenotliwych němskich knjeżeŕstwow wobhonjał. Wotmolwjenja ßu ſ dźěla hakle poßlednje dny doschle. Powschitkowny sacźiščecź wotmolwjenjow je sćěhowazy: Płacźisny howjadow a howjaseho mjaßa ßu ßo ſ dźěla powyschike, na druhich městnach pak ßu jenake wostałe a ſ dźěla ßamo spanyłe. Powschitkownje wone sawěsćze njejßu wurjadnje wyßoke, w Barlinje ßu wone ßamo nižsche, dyżli w lětomaj 1894 a 1895. Hinak ma wschak ßo ſe ßwinjemi; jich płacźisny ßu ßo wschudże ſ dźěla khětro powyschike. Tola ßo njeßmě sapomnicź, so ßu ßwinjaze płacźisny w lěcze 1896 wurjadnje niske byłe. Połcź pschi tym njeje tajku płacźisnu dozpił, każ ßwinjaze mjaßo. Schtoż mjaßowu potrjebu nastupa, je wona powschitkownje pschiběraka. W někotrych městach je ßo rěsanje ßwini pomjeńschiło, tola ſ tym njeje powschitkownje rěsanje wróćzo schło, pschetoż ſ dobom je ßo wjazy howjadow a wowzow rěsało a ſ wukraja je ßo wjazy mjaßa pschiwożowało. Rěsanje koni je teho runja pschiběrało, a to ſ městnami khětro. Plahowanje skotu je skoro wschudże pschiběrało, woßebje ßo w poßlednim cźaßu w Pruskej wjele ßwini kormi, dokelž je wjele běrnow narosłko. Se Sakskej, Württembergskej a Oldenburgskej je runje tak. Kołbaßarjo drje na hódnosćz ßwini, na pschedań stajenych, skorża; powschitkownje pak ßo měni, so je temu jenoż nakhwilnje tak. Tež wo tym ßu pschesjene, so ßu wobhładniwostne naprawy pscheskótne khorosćze ſ pschedwuměnjenjom sa dalsche roswicźe němskeho plahowanja skotu. Powschitkownje ſ wotmolwjenjow na wobhonjenja widźimy, so ſ rěsnym skotom njejßmy na wukraj pokasani. Hdyż ßnadź w jenym kraju rěsny skót njedoßaha, móże ßo njedostatk ſ druhim krajom wurunacź. Wo wikowarskich swjaskach njeje ßo niczo wěste nawjedźiło, tola wikowarjo husto, każ na pschikład we Württembergu, Anhalcźe a Coburg-Gotha, poskicźeny skót njekupuja. Ma ßo sa to, so je to wotrěcźana wěź swjaska, mjes wikowarjemi a rěsnikami sćinjeneho. Do zyła ßo praji, so wo njedoßahanju mjaßa žaneje rěcźe bycź njemóże. Hamburg a Lübeck drje žadataj, so by ßo dowoliło, ſ wukraja ßwinje a howjada pschiwosyćź, tola na wotewrjenje mjesow móże ßo cźim mjenje myßlicź, dokelž w ßußodnych krajach hischcźe skótne khorosćze knjeża! Tak ßu w Hollandskej w poßlednim lěcźe wjazy dyżli 3000 skhorjenjow na pokhromu nawjedźili. Statny sekretar hrabja ſ Posadowski ßo na kónzu ßwojeje rěcźe nadźijesche, so budże ßo ratarstwo dale prózowacź, so by ßo plahowanje skotu polěpschiło a domjaze wiki se skotom ßo sastaralo, so by ßo wottyknjeny kónz dozpił.

Zentrumski sapółłanz Gerstenberger ſ Bayerskeje k temu doda, so ßo w Bayerskej wjele wjazy skotu na pschedań posticźa, hacź ßo kupuje. Skótne płacźisny njejßu teho dla wyßoke, ßamo ßwinjaze płacźisny, kotreż ßu nakhwilnje wyßoke byłe, ßu po płacźisnje saßo spanyłe, ßnadź teho dla, dokelž ßo židowszy wikowarjo se ßwinjemi mjenje nakładuja. Skótni wikowarjo ßu ßo mjes ßobu sjenocźili, woßebje 12 židowskich rodow je mohł rjez Bayersku mjes ßobu rosdźěliło a kóždemu druhemu wikowarjej hródźne durje sadźerži. W lěcźe 1893, hdyż dyrbjachu ratarjo we wulkej ßuchocźe dla njedoßahanja pizy ßwój skót sarěsacź, njejßu liberalni a ßwobodomyßlni ſ burami ßobuželniwosćze měli a jara niske mjaßowe płacźisny wužiwali, duż dyrbjeli ßebi nětko też ras něschto wyschsche płacźisny lubicź dacź.

— Sakski prynz Max, kotryż w Nürnbergu jako duchowny skutkuje, bě, każ katholske nowiny pißachu, na tyfus skhorił. Tak sła pak khorosćź njeje była; pschetoż prynz hižo saßo prěduje.

— Schtwórtk je ßo w kheżorstwowym ßejmje jednanje wo žadankach sa wójsko sapocźało. Wójsko dyrbi ßo wo 27,000 muži powjetschicź. S tym bychu ßo lětne porjadne wudawki sa njo wo 28 milijonow a pódła teho wurjadnje wo 133 milijonow powjetschike. Po wschěm sdacźu wjetschina kheżorstwoweho ßejma do powjetschenja swoli. By-li ßo knjeżeŕstwowemu žadanju pschecźiwiło, by wone město nětcźischeje dwělětneje wojeŕskeje ßłużby saßo tsilětnu sawjedło. S tym wone hižo nasdala hrosy, so by spjecźiwych satraschiło. Duż kheżorstwowemu ßejmej niczo druhe njewubudże, hacź mjes tsilětnej wojeŕskej ßłużbu a mjes powjetschenjom wójska wolicź a sa poßlednische ßo rossudźicź.

— Wulke wocźi je cźiniło, so je kheżor tele dny franzowskeho póßłanza w Barlinje w jeho domje wopytał. Schto je ſ pschicźinu tehole wurjadneho wopyta było, nětkole hischcźe potajne wostanje.

— Sa pschedßydu kheżorstwoweho ßejma ßo hischcźe lětßa hród natwari. Na pjenjesach njeje žaneje nusy, wschak hischcźe kheżorstwo požcźene dostawa. Sa wothłoßowanje w kheżorstwowym ßejmje profeßor Hildebrandt dwě kraßnej ßudobi ſ bronsy dźěła. Wonej budżetej 24,000 hriwnow płacźicź.

— Barlin je hižo poł lěta bjes prěnjeho měschcźanosty. Kheżor ßo komdźi wólbu noweho měschcźanosty Kürschnera wobkrucźicź. Knjeżeŕstwo bě tuteho napominało, so by wobsamknjenje Barlinskeho magistrata sběhnył, po kotrymż ma ßo pohrjebnischcźo revoluzionarow, w měrzu 1848 panjenych, ſ nowym wobkłoženjom wobdacź a ßo jemu napißmo „W měrzu panjenym“ dacź. Dokelž je Kürschner wotmolwił, so to w jeho mozy njeleži, knjeżeŕstwo nětko jeho wólbu njewobkrucźi. Duż ßnadź bndża Barlinſzy měschcźanſzy sastupjerjo, se ßwobodomyßlnych, židow a sozialdemokratow wobstejazy, skónczńje dyrbjecź noweho měschcźanostu wuswolicź, kotryż wschak po ßwojim smyßlenju też njebudże lěpschi dyżli Kürschner.

— Nižschi póstowi sastojnizy budźa wot 1. haprleje litewku, kotraż je we wójsku pola reserwistow sawjedźena, noßycź. Litewka drje njeje tak rjane wobleczenje, każ wojeŕski pjesł, sa to pak cźim pschisprawnische wobleczenje, dokelž ßo hodźi wokoło żiwota crospuschćźicź a też sacźahnycź.

— W Němzach je jedyn swjaskowy stat bjes statneho dołha. Tutón stat je Reuß starscheje linije. Loni běchu tam hižo jenu termiju leżomnostneho a dokhodneho dawka spuschcźili a lětßa ßu poßledni sbytk statneho dołha sapłacźili. Hdyż ßo statne finanzy w tymle krajiku dale tak polěpscha, ßnadź hischcźe kóždy wobydleŕ lětnje něschto pjenjes se statneje kaßy wupłacźene dostanje.

Awstrija. Ważny wußud sa Cźechi je ßo w Winje wunjeßł. Awstriski najwyschschi ßud je wußudźił, so ma po sakonju w Cźechach cźeska rěcź rune prawo ſ němskej rěcźu. Pschicźinu k temule wußudej je wokrjeßny ßud w Liberzu (Reichenbergu) dał, kotryż ßo pschecźiwjesche, skórżby w cźeskej rěcźi wußudźicź. Wußud najwyschscheho ßuda sakożuje ßo na kabinetski wukas kheżora Ferdinanda wot

8. haprl. 1848, po kotrymž žo cžěſkej rěcži pokna runoprawoſcź ſ němſkej rěcžu we wſchěch dźělach ſtatneho ſarjadniſtwa a ſjawneho roswuczenja da a ſ kotrymž žo wſchěm wokrjeżnym žudam w Cžechach poruczi, wſchě jednanja kóždeje družiny w tej krajnej rěcži wotměcź, kotrejež je naſtupna ſtrona mózna. Tamny wukas ma ſakońſku móz a žo njeje ſe žanym poſdźiſchim ſakonjom ſběhnył. Rěcžowe wukaſy, kotrež žu žo loni ſa Cžechi a lětža ſa Schleſynſku wudake, po tajkim na ſakońſkim ſakožku ſteja, a pſchecźiwjenje pſchecźiwo nim je pſchecźiwjenje pſchecźiwo wobſtejazemu ſakonjej.

Italſka. Wulki ſtrach pſched abeżynſkim kralom Menelikom je žo minył. Italſke knjeżerſtwo je wěſtu powjeſcź doſtało, ſo Menelik njepſchecźelſkich wotmyślenjow pſchecźiwo Italſkej nima. Wón je jenož wucźahnył, njeżwěrneho wjerćha raſa Mangaſchu, kotryž bě žo pſchecźiwo njemu ſběhnył, ſbicź a wotżadźicź. To je žo hižo ſtało, a kral Menelik je žo hižo ſaža ſe žwojim wójſkom domoj wrócił.

Franzowſka. Prozeż židowſkeho kapitana Dreyfuſa, krajneho pſcheradniſtwa dla ſażudźeneho, pſchezo nowych pſchekwapjenjow pſchinjeże. Pſchedżyda każacźneho žuda, Ouesnaye de Beaurepaire je žwoje ſaſtojnſtwo ſložił, dokelž na žudnikow, kotſiž maja Dreyfuſowu wěz ſ nowa pſchepytacź, tuka, ſo žu njeſprawni, a ſo je do prěbka wucźinjena wěz, ſo pſcheradnika Dreyfuſa cźiſteho ſmyja. Ouesnaye de Beauripaire wożebje židowſkeju žudnikow Loewa a Barda winuje, ſo pſchepytanje tak wodźitaj, ſo by žo Dreyfuſowa wina ſamaſała. Runje kaž žu žo pſchi Panamaſkim prozeżu najwjetſchi hrěſchnizy khoſtanja ſminyli, tak dyrbi žo też wot Dreyfuſa wſcha wina ſmycź. Ouesnaye chże w bliźſchich dnjach w nowinach na ſjawne dacź, kajke, ſ waha prajene, njeporjadnoſcźe žu žo w każacźnym žudże ſtake, pſchecźiwo kotrymž je wón podarmo proteſtował. Jeho wuſtupowanje pſchecźiwo Dreyfuſowemu pſchiwiżowarſtwu je mjes ludom wulke roshorjenje ſbudźiło. Knjeżerſtwo žo njemčerow boji a je hižo wſchě pſchihoty cźiniło, ſo móhke žo wójſko ſ połnóznych ſtron rucže do Pariſa dowjeſcź, jeli ſo by ſběžk wudyril.

— Franzowſke knjeżerſtwo bě Algierſkeho měſchcźanoſtu, Maxa Regiſa, dla židam njepſcheczelneho ſadźerżenja wotżadźił. Tele dny je žo wón ſ Pariſa domoj wrócźił. Hdyž wón do woſa ſtupi, jemu konjow wupſchahnychu, a mkodźi ludźo jeho wós pſched radnizu dowjeſechu. Někotrych židow, ſ kotrymiž žo pſchipadnje na dróſy ſetkachu, pſchebichu.

Balkan. Njedźiwajzy wſchěch pſchilubjenjow žo ſultan komdźi, wobſtejnoſcźe kſcheſcźijanow w žwojim knjeżerſtwje połepſchicź. Romunſku, Sſerbiju, Bołharſku, Boſżniju, Herzegowinu a Kretu je wón teho dla hižo ſhubił, a w bliźſchim cźaſu žnadź žo teho dla też Stara Sſerbija a Mazedonſka wot turkowſkeho knjeżerſtwa wottorhnje. Tamniſche kſcheſcźijanſke ludy, Bołharjo, Sſerbjo a Grichojo žu žo roſſżudźili, pſchecźiwo muhamedanſkim podtłóczerjam ſ brónju poſtanycź. Tak bórſy hacž žněhi roſtaja, žo tſělby na Balkanje wot žameho ſpuſchcźa. Wěſte komiteje ſjawnje pſchipowjedaju, ſo dyrbi žo w Mazedonſkej revoluzija ſbudźicź, prjedy hacž by ju na dołhe lěta zarowy namjet na wěcźny měr njemóżnu ſcźinił.

Jendźelſka. Cźiſcźe ſjawnje žo Jendźelſka na to měri, Franzowſku tak dołho ponižowacź a pſcheſcźěhowacź, doniž mjes woběmaj kóncźnje k wójnje njedóńdże. Wona je Franzowſku ſ Egyptowſkeje a ſ Bar-el-Gaſalſkeje provinzy wucźiſchcźała, wona je pſchecźiwo temu ſ wuſpěchom ſakrocźiła, ſo by žo franzowſke wobżedźenſtwo w Schangaju (w Chinje) roſſchěriło, a na pożled je žebi wunuſowała, ſo je Franzowſka na žwojej najwjetſchej koloniji, na Madagaſkarſkej kupje, jendźelſkim wikowarjam žwobodne wikowanje ſpożcźiła. W Franzowſkej cźuja, ſo Jendźelcźenjo wězy k wójnje cźerja. W Ruſkej maja to žame ſacźucźe; pſchetož tam žo w pożlednim cźaſu ſ wulkim khwatkom wójnſke pſchihoty cźinja. W Sebaſtopolu žo w tamniſchich kłódźernjach wjetſcha liczba wójnſkich kłódźow twari, a mużſtwo ſa namórſku žłużbu wubrane, daloko liczbu pſcheżahuje, kotrež žo hewak wójnſkemu kłódźſtwu pſchipokaſuje. Też ruſke wójſko pſchi kawkaſkich mjeſach je žo pożlednje měżazy khěſtro pożylniło. Franzowſka a Ruſka žo k roſżudnej wójnje pſchihotujetej, a prjedy hacž budże Jendźelcźanam lubo, ruſke wójſko do Indiſkeje pſchicźehnje, a žo Menelik ſ Abeżynſkeje do Sudanſkeje wali, w połodniſchej Afrizy pak transvaalſzy burjo hižo nětkole na wudyrjenje wójny ſ Jendźelſkej kakaju.

Mjes tym ſo budże Jendźelcźanam cźeźko, žo na kraju ſ Ruſkej a Franzowſkej měricź, ſměja woni na morju wulku pſchewahu. Jich wójnſke kłódźſtwo je dźenża dwaj krócź žylniſche dyžli franzowſke, haj wone je žylniſche dyžli ſjenoczene kłódźſtwo Ruſkeje, Franzowſkeje a Němſkeje. Pſchi tejle pſchewaſy Jendźelſkeje na morju franzowſke knjeżerſtwo po móżnoſcźi wſchej ſwadże ſ Jendźelſkej ſ pucża dże, doniž nahły wubuch franzowſkeho ludoweho roshorjenja knjeżerſtwo njebudże k wójnje nuſowacź.

Amerika. Mjes Amerikanſkimi a ſběžkarjemi na philippinſkich kupach je žnadź hižo k wojowanju pſchiſchło. Po pożlednich powjeſcźach žo ſběžkarjo wokoło Manile ſhromadźuja, ſo bychu měſto nadběhowali. Też na kupje Ilo-Ilo k krawnemu wojowanju napſcheczo hladaju. Sběžkarjo žu měſtowe dróhi ſ barrikadami ſaracźili a do wjele domow petrolej nanożyli, ſo bychu, tak bórſy hacž bychu Amerikanſzy na měſto tſěleli, pſchekupſki měſtowy dźěl, w kotrymž Europjenjo bydla, ſapalili. Europjenjo žu na jendźelſki kſchižak „Bonaventure“ cźekli, a też pjenježne banki žu žwoje pjenjeſy na njón wukhowake. Schpaniſzy Amerikanſkim wěſchcźa, ſo budża žo hórko kacź, ſo žu žo Philippinow mozowali. Tute ſ 1500 wjetſchich a mjeńſchich kupow wobſteja, na kotrychž wſchitkich je malajſke wobydlerſtwo poſtanyło. Malajam je wſcho jene, hacž njepſchecźel ſ Ameriki abo ſe Schpaniſkeje pſchińdże; woni maja kóždeho běkeho cźłowjeka ſa žwojeho njepſchecźela, kotryž dyrbi žo ſaniczicź. Malojojo žu worakawy falſchny lud a maja žnadź najhórſchi kharakter mjeſe wſchitkimi wobydlerjemi ſemje. Woni pſchecźelſtwo ludaja, ſo bychu poſdźiſcho „pſchecźela“ hanibnje pſcheradźili. Pódla Malajow w horach cźorne ludy bydla, wo kotrychž hewak niczo njewjedźa, hacž ſo žu jara dźiwje a ſke. K temu pſchińdże, ſo je klima ſa běłych ludźi na Philippinach woprawdże mordarſke. Pucźe do ſnutſkowneho kraja žu hubjene. Je roſſchěricź by podarmo było, dokelž bychu ſa krótki cźaż pſchi tamniſchej płódnoſcźi ſaroſtke. Kupy žu ſkoro wſchě horate, duž žo na nich we wójnje cźežko poſtupowacź hodźi, a Amerikanſzy budża dołho wojowacź dyrbjecź, prjedy hacž žebi je podcźiżnu.

Mots Zaltak a Hanž Kołbaża.

1. Dobraj žužodaj.

Wot Něhdźez žem dyrbjeſche cźłowjek po moſcźe pſchińcź do Wonez, chzyſche-li tute měſtacźko hnydom na prěni napohlad ſe žwojeje najlěpſcheje ſtrony ſpóſnacź. Pſchetož na tutej dróſy, „Bjedrichowa“ dróha mjenowana, bě rjana zyrkej a hnydom pſchi žamej zyrkwi „Kótwiza“, nimo teho wupinaſche žo tu też wulka nahladna khěża, kotrejež wokna běchu ſe ſelenymi wokenzami pyſchene, něſchto, ſchtož žo wo žanym druhim domcźku zyłeho měſta prajicź njehodźeſche. Bliże žebi tutón dom wobhladujo, móżeſche cźłowjek bórſy do teho pſchińcź, ſo běſchtaj to po prawom dwaj domaj, ale we wſchěch žwojich dźělach tak jenak twarjenaj, ſo žo ſdaſche, ſo je to jeno jena khěża. W prěnim ſchožu jeneje khěże běchu pjekarſke khlamy, hnydom pódla w tamnej rěſniſke khlamy, a po prawom bě to zyle njetrěbne, ſo běchu na jenym napiżmje miſchtrſzy wumolowane khlěby a zakty, a runje tak na druhim wobraſy plezow a kołbażow, dokelž dźě tute pſchedmjety žame ſa woknom doſcź jażnje kukachu a žo žame hacž nanajlubońſcho poruczachu. Bóle trěbne bě, ſo bě na kóždym napiżmje też mjeno cźeſcźownecho miſchtra, a tak ſhonichmy, ſo bě pjekarſki miſchtr, kotryž najlěpſchi khlěb na ſchtyri hodźiny daloko we wokolinje pjecźeſche, „Mots Zaltak“, a ſo rěſniſki miſchtr, kotrehož pražene kołbaży we khlownym měſcźe ſa woprawdźite „Frankfurtſke“ jědźachu, „Hanž Kołbaża“ rěkaſche. We Wonezach rěkachu jimaj ſ krótka Zaltakez Mots a Kołbażez Hanž, a wobaj běſchtaj tehdom tak w ſpocźatku ſchtyrzytych lět, běſchtaj po tajkim ſ njerożomnych lět hižo won. Kołbaża bě khětro dołhi, koſcźaty muż, kiž ſtajnje ſ wocźomaj mikaſche a druhdy trochu mjakotacź a haktowacź pocźa, Zaltak pak bě ſażadźity a tołſty a mějeſche kulowate dobrocźiwe wobliczo ſ trochu wuſtupowazej ſpódnjej hubu, kaž měł to po prawom kóżdy pjekař měcź. Jeju žonje běſchtej jara dobrej a wuſtojnej hoſpoſy, pſchecźelnej napſcheczo wotebjerarjam, runjež mějeſchtej wěſtu hordoſcź na kcźějazy wobkhod žwojeju mužow. A jeju dźěcźi — — te žo poſdźiſcho w tejle ſtawiſnje žame pokaża a pſchedſtaja.

Tutaj dwaj miſchtraj nětkole, Mots a Hanž, běſchtaj — ſchtož žo mjes ſahrodami pſchezo njeſtawa, prawje wutrobnaj pſchecźelej, a to hižo wot makoſcźe. Jako žynaj žużodow a nimale na dobo widźenaj, běſchtaj hižo jako dźěſcźi bjes maka njerosdźělnaj byłoj. Mały Hanſk bě žwěru žobu wołał, hdyž Motſk žebi puki doſta, a mały Motſk njebudżeſche mohł butroweje zakty jěſcź bjes dźělenja ſ Hanžom. Hdyž běſchtaj hólzaj trochu wotroſtkoj, běſchtaj hiſchcźe mjenje róſno pſchiſchłoj. Hdyž hólcźata wonka wójnu cźinjachu, a Mots a Hanž běſchtaj pódla, dha běſchtaj wěſcźe pſchi žamžnej ſtronje, pak pola Němzow abo pola Franzowſow, ſ wjetſcha pak pola Němzow, a by-li žo hdy jedyn ſamylił a k Franzowſam ſchoł,

hnydom tež druhi wotpadźe a pscheńdźe k nim. Tež w schuli běschtaj stajnje jenak pilnaj abo lěnjej, kaž běsche. Tak, hdyž běschtaj dwě hrónczźy s hłowy wuknyłej, bě s wjetscha Mots jene a Hanß druhe nawuknył, a Mots bě žebi pschi tym takle myßlił:

„Čzemu trjebam ja druhe? To dźě móže Hanß a to je runje tak dobre, kaž hdy budźich ja ßam wuknył.“ — Sswojich wótzow rjemješko nawuknywschi, běschtaj posdźischo hromadźe czahnyłoj do zußby a tež tam běschtaj ßo tak mało, kaž móžno, dźělikoj.

Hdyž buschtaj doma mischtraj a hdyž ßo woženischtaj, bu jeju pscheczełstwo hischcźe nutrnische a krucźische. Jeju wutrobje běschtej tak wußzy sjednoczenej, kaž kněži, w kotrymajź bydleschtaj, a kotrejź běschtaj ßebi po ßmjerczi ßwojeju starscheju w měsło stareju natwarikoj. Wschitzy Woneczenjo wjedźachu tež, kak žadne pscheczełstwo mjes nimaj wobsteji, a s rědka bě, so by ßo wo jenym rěczało bjes teho, so ßo njeby tež s dobom na druheho spominało. — „Mots a Hanß běschtaj tež tam a tam“, — by rěkało, abo tež: „Schto tež to Mots a Hanß k temu rjeknjetaj?“ a tak podobnje. Wschudźom, njech bě to w zyrkwi abo w korczmje, běschtaj wonaj hromadźe, w zyrkwi spěwaschtaj se ßamßneje knihe, a w korczmje pjeschtaj se ßamßneje schkleńzy, a ßamo ßwój tobak kurjeschtaj ßamßnu družinu. Hdyžkuli jedyn wokoło rózka pschińdźe, móżesche człowjek na to ßadźicź, so tež druhi sa nim pschińdźe, s krótka, jimaj njebě prawje w domje, hdyžkuli druheho pschi ßebi njemějeschtaj. Pschi tym bě spodźiwne, so jimaj ßłowo „pscheczełstwo“ bjes mała ženje, a rjane ßłowa wo tym s zyła ženje na jasyk njepschińdźechu; tež njerěkaschtaj ßebi ani „pscheczěł“, ale jeno „kmótsje“, „ßußodźe“ abo „Motso“ a „Hanßo“. —

Tak to dołho, dołho trajesche a wobaj mějeschtaj ßo pschi tym derje a běschtaj sbožownaj a starjeschtaj, to ani njepytnjejo.

2. Schpatny tykanz, schpatna kołbaßa.

Ale na dobo bu to wschitko zyle hinak!

Wot jeneho dnja njebě žaneho s wobeju wjazy hromadźe we „słotej kótwizy“ pschi karanczku widźecź, ale Mots Zaktak khodźesche do „lawa“ a pijesche „czerwjene“, a Hanß Kołbaßa pijesche „běłe“ we „worjołu“; tež wokoło rózka wjazy hromadźe njepschikhadźeschtaj a njekurjeschtaj tež wjazy ßamßneho tobaka, haj, Hanß Kołbaßa zyle pschesta, ale da ßo do schnupowanja. Ani jeju ßwójbje wjazy hromadu njekhodźeschtej. We Wonezach ßebi ludźo jara hłowu łamachu nad tutym wulkim podawkom.

To njeje pschezo po dobrym, hdyž ludźo pschewjele hromadźe ßydaja; pschetož prjedy abo posdźischo ßo tola stanje, so ßo junu po ßwojej hórschej stronje spósnacź dadźa. Tež we wobkhadźe je wěsteje měry trjeba, a tež Mots a Hanß mějeschtaj ßwój ßłaby bok. Runjež běschtaj jedyn druhemu jara pschiwukłoj, njeběchu ßo s tym tola wschitke prěnjotne rosdźěle w nahładach a nakhilnosczach shubiłe. Druhdy běschtaj khětro ßwojeje hłowy a diskurěrowaschtaj abo mudrowaschtaj rady, a najradschо a najhorliwischo wo wězach, wo kotrychž mało abo niczo njerosymjeschtaj. Pschi tym běschtaj hižo czasto hromadu praßkoj, tola hacź dotal bjes schkody sa pscheczełstwo, kiž ßo tajkich maliczkosczow dła njesatschaße, haj, sdasche ßo woprawdźe, kaž by dyß a dyß maleje swady trjeba było, so mohłoj s zyła pscheczełej wostacź.

Ale schkoda, so junu tajka swada tola sły kónz wsa, dokelž ßo pschi tym najczuczíwischa strona wobeju mischtrow pschimasche.

Na rjanym lětnim wjeczorje mjenujźy ßedźeschtaj wobaj hromadźe w jaßminowej kłóbnizy w sahrodźe „słoteje kótwizy“ a kóżdy pijesche ßwój karanczk a kurjesche ßwoju dymku. W ßłódkim měrje niczo ßebi njemyßło, njerěczeschtaj dołho žaneho ßłowa, a ßnadź njeběschtaj lěpscheje myßle a bóle pschesjene bykoj, dyžli runje nětkole.

Skónczńje měješe Mots myßliczku. Wón saßmorknу a pschetorże czischinu se ßłowami: „Schto měnisch wo nowym knjesu fararju, kmótsje? Njeje to czeszowny muż?“

Hanß dujesche tobakowy kur w schikowanych mróczakkach psched ßebje a pschikiwasche ßwojemu pscheczełej.

„Wschitzy ludźo maja jeho rady“, pokraczowasche pjekar, „a wón je tak ßwěrny a dobroczíwy. Rjanu baßeń, kotruż je mi wóndy nascha Matka k narodninam pschinjeßka, je wón baßnik, a kóżde ßłowo ma ruzy a nosy.“

„To ßo wě, kóżda rjadka dyrbi ßwoje nohi měcź, ßußodźe“, rjekny Hanß, ßam ßo wjeßelo, so bě jemu tak dobra myßliczka pschipadnyła, a s mozu dale pachajo.

„Pschichodnu póndźelu smějemy schtyrnateho“, rjekny pjekar, „a to směje knjes farar ßwój narodny dźeń. Jeho ßłużobna, kiž bě njedawno po khlěb, je to pscheradźiła. Kak dha by było, ßußodźe, hdy bych jemu sa tu baßeń rjany dar poskicził?“

„To ßym tež ßobu!“ pschikiwny rěsnik.

„Póscźelu jemu wulki tykanz“, rjekny pjekar.

„A ja tajku prawu kołbaßu“, rjekny rěsnik, „kołbaßu, kajkejež knjes farar hischcźe czaß żiwjenja jědł njeje a tež jěscź njebudźe, a hdy by ßamo dwórski prědar był.“

„A mój tykanz“, měnjesche pjekar, „to dyrbi wón prajicź, so tak rjane hischcźe niczo widźał njeje, sabywschi hakle jědł. Wěsch ty schto, Hanßo? Budu runje saßo tajki pjez, kaž něhdy k narodninam twojeje żony, s mandlemi a rózynkami a s tołstym zokorowym poliwom. Njebě to woßobny tykanz! Schto?“

„Dobry, jara dobry, wubjerny“, rjekny tamón, „jeno so bě kusk — kusk — kak dyrbju prajicź?“

Pjekar wsa ßebi dymku s erta a wudźěrasche ßo dźiwajo na pscheczela, „kak to? Schto kusk?“ woprascha ßo sa khwilu, a jeho spódnja huba wustupi hischcźe ßylnischo, dyžli wschědnje.

„Kusk jara twjerdźe spieczeny“, rjekny rěsnik niz zyle bjes wuskoscźe.

„Kusk jara twjerdźe spieczeny?“ wospjetowasche mischtr Mots czahujo.

„Woprawdźe twjerdźe, tola jeno kusk, lědma pytnjomnje“, rjekny rěsnik samolwjejo. „To wschak tež niczo njewadźi, to dźě bě jeno sa moju żonu, tón tykanz, a moja żona ma dobre suby, kaž wěscźe. Hdyž budźesch fararjej pjez, budźesch wschak lěpje pjez.“

„Lěpje pjez?“ snapschecźiwi pjekar s czuczíwym hłoßom. „Jara twjerdy spieczeny? Tola ty mi dźenßa żujesch kaž spizy, kmótsje; rěczísch wo wězach, wo kotrychž niczo njerosymisch. Jara twjerdźe spieczeny! Jako budźische ßo mi to hdy stało! Tola to njemóżesch woprawdźe tak měnicź, kmótsje, ty chzesch mje jeno kusk skubacź.“

„Ja — ja nikoho — njeskubam“, mjakotasche rěsnik mjersazy, „měnju dźě to derje s tobu, so by ßo njewußměschał pola fararja. Haj, praju czi to hischcźe junu, bě pschejara twjerdźe pieczeny, pschejara twjerdźe; a jeli so to mi wěricź nochzesch, praschej ßo jeno mojeje żony, hdy by ta dobrych ßubow njemeła, dha ...“

„Khort tola, twoja żona se ßwojimi ßubami“, wupraßny nětkole Mots a dyri s pjascźu wo blido. „Ta dyrbi dźiwny ßłód měcź, twoja Khata, drje trochu, kaž wěsty rěsnik, kotryž kołbaßy pscheßeli.“

„Sch—tó pscheßela ßwoje kołbaßy?“ praschesche ßo nětko Hanß czahujo, dujesche hischcźe pilnischo, hacź prjedy, mózne mróczele kura a hładasche na pscheczela s boka, ßylnje mikajo s woczomaj.

„Ty, ty je pscheßelisch“, sawoła druhi, „s najmjeńscha pschi poßlednim rěsanju ßy to sczinił.“

„Je to twoje ßamßne měnjenje, kmótsje?“ rjekny rěsnik, „abo praji to jeno twoja Hana tak?“

„Moja Hana to praji a ja tež!“

„Oh, oh! oh, oh!“ ßmějesche ßo Hanß hanjo. „Rěsniski mischtr Hanß Kołbaßa by kołbaßy pscheßelił! Ty dźě wot njeho żanych jěscź njetrjebasch!“

„To ßo tež wjaz stacź njedyrbi!“ bě nahła wotmołwa, „dokelž běchu zyle njesnjeßomnje pscheßelene; ani k jědźi!“ —

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Pschichodne wjedro.) Wot 15. hacź do 21. jan. mamy po Falbje ßuche a czoplische wjedro wocźakacź. 22. jan. pschinjeße symnische wjedro a ßněh. Na kritiskim dnju 12. jan., je, kaž je Falb pschipowjedźił, po zyłej Europje satraschny wětr sakhadźał. Se Saarlouisa w lothringskim kraju pißaju, so je njewjedrowy wětr a sliwojty deschcź tamne strony domapytał; dróhi w Saarlouisu ßu powodźene. S Londona pschińdźe powjescź, so je w mórskim kanalu, Jendźelsku wot europiskeje twjerdźiny dźělazym, 12. januara tak ßylny wětr zychnował, so ßu wschě łódże skhow w pschistawach pytacź dyrbjałe.

— **Měßaz wulki rózk** ßo bórsy minje — a wo to ßo jedna, so bychmy w tym krótkim czaßu prawje wjele sa nasch dom nahromadźili. Dawajcźe dha, lubi ludźo, hdyž knjes farar abo wucźer se sběraczným listnom k wam pschińdźe. Njesamołwjejcźe ßo pschezo: haj, schto budźe mi tón dom pomhacź ... Hdyha ja do Budyschina pschińdu. Tón dom, mój luby człowjeczko, ßo tola sa tebje njetwari, ani sa twojeho ßußoda niz — ale sa wschěch, sa wschěch ... Wotwucź ßo tola skónczńje ras, tak njekraßnje žebiczny bycź. Hdyž ty ßwojemu ludej dasch, njeje to tebi tež a twojim potomnikam? — Abo hdyž prajisch: Haj, hdy by to sa tu abo tamnu zyrkej było ...

Ach, luby pscheczelko: ruku na wutrobu. Ty wschak ßo sa żanu zyrkej też hischcże »rostorhak« njejßy. — Abo: cżaßy ßu hubjene, ślě je burej, pjenjes nima. O najlubschi, ty wschak pjenjesy masch też — hdy a hdże, njech je ſ płaschczom kschescżijanskeje luboscże sawodżete. — A nasche hospoſy: kak dha by byko: Smużcże ßo a dajcże ras w tutym mėßazu, schtoż scże sa butru a jeja w Budyschinje, w Kamjenzu wuwikowale — sa nasch dom. Wczżipni ßmy, kotra budże prėnja. Hlejcże, waschi ßkużobni a ßkużobne dawaju: cżim bóle mėli wy, kotsiż scże knjeża: hospodarjo, hospoſy. (K. P.)

— (Ssamomordarſtwo.) Sańdżenu ßobotu ßu tudomneho dżėlaczerja Auguſta Bohota w kerkach mjes ſahrodu ſahrodnika Pėtschki a tak mjenowanym schlajfmkynom wobwėßnjeneho namakali.

— Wóndano ßu tudomneho 60lėtneho murjerja Neumanna ſajeli. Jeho winuja, ſo je chzył jenu 13lėtnu holzu wumozowacż.

— (Woheń.) Sańdżenu wutoru popołdnju je ßo we wobydlenju redaktora B. na hospitalſkej haßy ſtwa palika. Jena ßkużobna holza bė jehku ſe ſchpundowanja sbėhnywschi do schijazeje maſchiny, na kotrejż ſaßwėczena petrolejowa lampa ſtejesche, ſtorczika. Tuta dele panywschi rosbuchny a płomjenja ßo na gardiny rosſchėrichu. S wohnjom ßo ſchpihel, 1 wobras a druhe wėzy wobſchkodżichu a 18 woknowych ſchkleńzow ßo pukny. W kurje ßo jedyn kanarik ſaczkny.

— (Woheń.) Sańdżenu wutoru dopołdnja je w płuwarni na rożowej haßy w ſtwi kupańſkeho mischtra woheń wudyrił. S horzymi lėßyzami powėtroweho tepjenja bėchu ßo płomjenja hižo na jedyn kożowy pschikryw wupschestrėle, hdyż ßo jich dohladachu a je podtłóczichu.

S **Kluksha.** W naschej woßadże je ßo narodżiło 94 dżėczi, 46 hólzow a 48 holzow, mjes nimi dwaj dwójniſkaj poraj a 3 morwe narodżene. Spowjednych bė 3535, mjes nimi 575 nėmſkich, 63 konfirmandow a 47 woprawjenych. Wumrjeło je 55 woßobow, 29 ſroſczenych a 26 dżėczi. Pschipowjedało je ßo 23 porow, ſwėrowało 21 porow. Kollekty wſcho hromadże 294 hr. 81 np. wucżinichu.

S **Khwaczin.** Nasche ßerbſke towarſtwo nėtko pjate lėto ßwojeho wobſtacża a ſkutkowanja dokonja. Dokelż ßu nadawk a dżėło naſcheho ſjenocżenſtwa doſcż ſnate, wo nich njerosprawjamy, ale wo nowych ſamėrach a wuhladach pißamy. Naſcheho towarſtwa ſkutkowanje ßo najbóle w jeho wotrjadach wukonja. Tajkich wotrjadow mėjachmy hacż dotal tſi, ſpėwny, dżiwadłowy a knihowy. Sańdżenu njedżelu na hłownej ſhromadżiſnje ſakożichmy ſchtwórty hospodarſki wotrjad (ſ dospołnym ſamėrom towarſtwow ßerbſkich burow) a pschihotujemy pjaty mjenujizy kołojėſdny. Wotrjady ßamo ßaßo ßu dospołnje ßamoſtatne a maja ßwojeho woßebiteho nawjedowarja. Pschedßydſtwo, poßedżenja a ſawjeßelenja ßu ſhromadne. Towarſtwo ßwėru na to dżiwa, ſo ßo dżėkawoſcż we wotrjadach po jeho ſaßadach, kotreż ßu hajenje zyrkwinſkeje ſmyßlenoſcże, kraloßwėrnoſcże, wótczinſtwa a narodnoſcże, wuwiwa. Ssobuſtaw towarſtwa móże bycż a ſ dobom ſe ſtawom kóżdeho wotrjada bjes teho, ſo ßo woßebity pschinoſchk żada, khiba ſo ſ wėzy wotrjada nėkajki wukhadża. S tajkej naprawu ſadżėwamy wuwiwanju ſchkódneho towarſtwowho żiwjenja a jeho kſchescżijanſke a ßwójbne żiwjenje podrywazym wuroſtkam. Kóżdy kſchescżijanſki ludowy pschecżel ſe ſtyſkom póſnawa, kajke rosſchėrjenje tajke ſhnike towarſtwowe żiwjenje dobywa. Pohladajmy do ßußodnych hórſkich wßow, tam je nimale kóżdy doroſczeny cżłowjek ßobuſtaw mandła wſchelakich trėbnych a njetrėbnych towarſtwow. Tak pschińdże, ſo je ſkoro kóżdżiczki wjecżor ſwjaſany na nėkajke poßedżenje a kóżdżiczku njedżelu ma ßo wobdżėlicż na nėkajkim ßwjedżenju abo wulėcże. To ßu ßobu pschiczinu, ſo ßwójbne żiwjenje hnije, hinje a roſpaduje, w Bożich domach pak duchowni próſdnym kawkam prėduja, pschi tym ßo mnohi kroſchik ſabije, tak ſo mſda, byrnjeż wjetkcha była, nochże nihdże doßahacż. Wėſcże by naſche knjeżerſtwo towarſtwam żadanu wjetſchu ßwobodu dało, wone pak derje wė, ſo by tajkim ſchkódnym wuroſtkam jeno ſpėchowało. Wy ſtarſchi ludżo drje prajicże: My do żaneho towarſtwa njekhodżimy, w naſchich mkodych lėtach to njebė. Waſchim dżėczom pak wobaracż njemożecże, ſo ßo do towarſtwow dżerża, pschetoż towarſtwa ßu ßo ſ pomėrow naſcheho cżaßa wuwike a k temu ßo mi a tebi niczo ſadżėwacż njehodżi. Nimaja-li dobre towarſtwa, kotrymż móhli ßo pschiſamknycż, dha bėhaja do wſchelakich druhich. **Dobre ſ kſchescżijanſkim** duchom pschewėte towarſtwa, kajkeż naſche **ryſy ßerbſke wſchė** ßu, a kajkeż ßo **Swjaſk Sserbſkich Towarſtwow** hotuje po wſchėch Sserbach ſakożicż, maju wjele ſa ßo. Wone ſbliżuja cżłowjeka ſ cżłowjekom, wocżahnu ßwoje ßobuſtawy dżiwacż na należnoſcże a intereßy zyłka, wobaraju hidże, ſawiſczi a ßebicżiwoſczi, a ßu hajenſchcża a ſpėchowarjo dobrych waſchnjow a pocżinkow. Wot toho cżaßa, ſo ßu naſche pſchaſy jako hajerki narodneho ſpėwa ſaſchłe, maja ßerbſke towarſtwa tónle jich ważny nadawk dokonjecż. My ſaßo a ſaßo wospjetujemy, jeno pſches naſch ßerbſki spėw ſtajamy krute hacżenja zuſym njeſchwarnym ſpėwam, kotreż ſbytk ſacżucża ſa dobre pocżinki w cżłowſkej wutrobje morja. Bjes dwėła najważniſche ſa poſbėhnjenje ßerbſkeho hospodarſtwa pak ßu naſche ßerbſke burſke towarſtwa. Kak kruty je jich podłożt! Hlajcże, hiſchcże dżenßa ſteja na ßamßnym podłożku, każ pſched 10 lėtami, jich nadawk je hiſchcże ßamßny, ßo wė bóle wudokonjany a rosſchėrjeny. Njecżėjo ani hawtowazeje agitazije ani njelubjo ſkote hrody naſche burſke towarſtwa dżėkaja ſa ſpomożenje burſtwa a małeho ratarſtwa a ſa poſbėhnjenje naſcheho hospodarſtwa ſ trajazymi ßrėdkami. Pohladajcże tola na ſwjaſki ßo mėſchaze do wyßokeje politiki. Kak cżaſto maja wone pſchicżinu, hinaſche pucże naſtupicż, a pak ßu na pucżach njewjedżazych k żanemu woprawdże praktiſkemu wuſpėchej, a kak, bychu-li ßo wuwjedke, bychu byłe małemu ratarſtwu a ßrėnjemu burſtwu runjewon ſe ſahubu. Prawy ßerbſki ratar ſaſpėwa na tajke ßłódke wabjenki: „Schtoż wėſtoſcże mi njeda, tam je nihdy njemaßnu.“ Sserbſke burſke towarſtwa ſteja hakle w ſpocżatku ßwojeje dżėławoſcże. Pſchetoż ſchto ßu 10 lėt w żiwjenju naroda? Wone maju w Sserbach hiſchcże wulki pſchichod. Ssmy po Sserbach wſchudżom derje wobhonjeni a wėmy, kak wulke je żadanje ßerbſkich ratarjow ſa tajkimi towarſtwami. Tola pobrachuje na wjednikach. Se ſakożenjom hospodarſkeho wotrjada dopjelnimy dawno wuprajene żadanje naſchich ratarjow. Do njeho móże kóżdy naſch ßobuſtaw, kotryż ßnadny pſchinoſchk wo 20 np. do pokładnizy Hłowneho towarſtwa Sserbſkich Burow, kotremuż ßo wón jako ßamoſtatne burſte towarſtwo pſchiſamknje, ſapłacżi. Sa wjednika wotrjada wuſwoli ßo knjes kubleŕ Wjerab-Khwaczicżanſki. Njech ßo kóżdy ſkerje a lėpje pola njeho ſamolwi, dokelż chzemy kónz tuteho mėßaza k Hłownemu towarſtwu Sserbſkich Burow pſchiſtupicż, tak ſo móże naſch wotrjad hnydom ßwoje dżėło ſapocżecż. Hł. T. Ss. B. pak proßymy, ſo nochzyło naß jako ßnadniſchki pſchiroſtk powitacż, ale jako bratra ßwojeho runja, kotreż wot wſcheho ſpocżatka ſaſtupuje ſaßady T. Ss. B. a je też dwėmaj pobocżnymaj pucże wurubało. Naſche towarſtwo rukuje ſa to, ſo budże ſa naſch hospodarſki wotrjad na ſkhadżowankach hłowneho T. Ss. B. też ſtajne ſaſtupowacż. We wſchelakich praſchenjach hoſpodarſkeje waſchnoſcże roſprowjamy we „Sserbſkim Hospodarju“ jako jeniczkim cżaßopißu, kotryż woprawdże ſ luboſczu ſa lėpjche a poſbėhnjenje ßerbſkeho hospodarſtwa piſche. — Nowowólby a nuſne pſcheměnjenje wuſtawkow wotſtorczichmy na njewėſty cżaß, dżiwajo na jednanje w klinje „Swjaſka Sserbſkich Towarſtwow“. Naſch ſakożeńſki ßwjedżeń wotmėje ßo njedżelu 29. wulk. rózka ſe ſczėhowazym porjadom: Sapocżatk wjecżor w 7. hodż. 1. Hudżbny konzert (wudżėłki ßerbſkeje hudżby) ßyłneje Adolfhėtſkeje kapały, 2. Dżiwadło! „Hodżina we wudawarni Nowin“ 3. Piwna ſabawa ſ rejemi. Pſcheproſcheńſke khartki a cżiſchcżane porjady doſtanjecże hižo pola pschedßyſtwa a naſchich dowėrnikow.

S **Bukez.** W minjenym lėcże je ßo tu narodżiło 114 dżėczi, 70 hólzow a 44 holzow, mjes nimi 19 njemandżelſkich. Pſchipowjedało je ßo 33 porow a wėrowało 20 porow. Wumrjeło je 73 woßobow, ſ nich je 35 mużſkeho a 38 żónſkeho rodu. K ſpowjedżi je było 5563 woßobow, a to 4471 Sserbow a 1092 Nėmzow.

S **Mikez.** S naſchimi żonami njech ßo nichtó njeſpyta. Jedyn mandżelſki, ſnaty mokry bratr, bė ßo do ßwojeje żony ſ pukami dak. To wohladawſchi jena ßußodżina hnydom harn ſehna. Pjecż abo ſchėſcż żonow ſ klumpachami a zypami ßo wobroniwſchi na bicżka pſchihnachu. Tón pak hakle njewocżaka, ſo njewjedro do njeho dyri, ale mėjeſche ßo ſkoku ſ procha. Hakle wo połnozy, hdyż bėchu naſche wojerki do kóżka ſchke, ßo wón ſwėri, ßo domoj kranycż. So derje njeje, ſ naſchimi żonami żortowacż, bė hižo wón dżeń prjedy ſhonił, hdyż jemu jena żona ſchkórnje ſ nohow wucżeże, kotreż bė wón jenemu Rakecżanſkemu ſchewzej wurėcżał.

S **Rakez.** Wóndano ßo w naſchej knjeżej piwarni kóſkopiwo tocżeſche. Jena laczna hoſpoſa, kotraż hižo dawno ſa kóſkopiwom lipotaſche, mėnjeſche, ſo ßo wone lėpje doma pije. Duż ßebi ſ wulkim karanom po njo dżėſche. Tola to bė każ kapka na żahke żeleſo, bórſy bė karan wupity. Hoſpoſa teho dla ſ nowa do piwarnje po ßłódny napitk dobėża. Jejny muż mjes tym dom ſtrażowaſche. Jeho ſczerpnoſcż ßo na cżežku pruhu ſtajeſche; pſchetoż hodżina ßo po hodżinje miny, ale luba mandżelſka ßo njewrócżi. K temu dżėcżatko w kolebzy ſ hłoßom ſchicżeſche, ſo ßo mużej ſaſtyſka a ſo ßwoju żónku pytacż wuńdże. Najprjódzy w runej mėrje do piwarnje dżėſche. To bė na prawe mėſto pſchiſchoł. Jeho żona tam we wjeßełym towarſtwje ßedżo ſ połneho karana khmjelowu juſchku tu-

tasche. Sso ßamo wě, so muž na žonu sahrima a ju do spěcha staji. Spodźiwnje jenož bě, so ßo někotsi hoscźo teho dla na njeho wottorženchu. Běsche dźě hižo rano w 3 hodźinach. Nasajtra běsche žona khora, so dyrbjesche muž po lěkarja póßlacź. Hacź bě ju tóßlik tak sílě sbodł abo hacź bě ßo něschto druhe stako, to drje je jenož lěkaŕ sbonił.

S **Wjeleczina.** Sylwestr wjeczor bě do domu tudomneho pjekarskeho mischtra Grohmanna cźlowjek s wotpohladom salěśł, so by w nozy kranył. W nozy Grohmannowa žona ropot saßłyscha a se ßwězu komory pschepyta. Paduch mějesche ßo teho dla s prócha, a dokelž žaneho druheho wupucźa njewjedźesche, wón s woknom won twóchnu. Na ßwoje cźrije, kotrež drje bě ßo prjedy wusuk, so by s cźicha stupał, je wón w strasche sabył a je Grohmannezom k wopomnjecźu sawostajił.

S **Njedźichowa.** W nozy 28. dezembra ßu s pißańnje tudomneje schkleńczeńnje Pieschela a Hoffmanna 350 hriwnow a listne znamki sa 8 hriwnow kranyli. Na dweju hantwjerskeju tukaja, so staj paduchstwo skucźikoj. Żandarmojo sa nimaj błędźa.

Konjeczanske wojerske towarstwo mějesche minjenu njedźelu ßwoju létuschu sabawu, w kotrejž běschtej też ßerbskej cźißle. „Tsjo wo jenu", ßu hižo s Radworja znacźi. Radwoŕ je s zyła studźeń wschelakich tajkich a podobnych ßměschkow. To njeßmě porok bycź, ale skerje khwalba. Ssměschki ßu dźenßnischi dźeń waschnjo — a njeje-li ßerbskich, ßo němske bjeru. Teho dla cźesćź a khwalba tym, kotsiž dobry, pschistojny żort, wußlědźiwschi na zusnych honach, na ßerbske jón słožuja a jim jón pschisprawnjeju. Konjeczanszy mužojo ßu ßwojich tsjoch pachołow jara derje pschedstajili. Woßebje Noßakez Jan s Kulowa ßo poradźi: wbohi druhdy ani słowa prajicź njemóżesche, tak jemu plazachu. Też ßławny Hanß Depla jara rjenje młodeho rekruta Motśka Tunkez wucźeschе, kak to je pschi wojakach, kak derje je ßo jemu cźiniło, so je k pěschkam pschischoł a njetrjeba s artilleristami běsmany — kanony na Königstein cźischcźecź ... W żadnej njeżebicźnoscźi wbohi Hanß lubemu towarschej też hischcźe ßwoju „straschnu budku" sa 6 hr. pscheda, schtož wěscźe njeje wjele sa tajku rjenje molowanu khěžku — cźim bóle, so ju Mots nusnje trjeba ... — Wě ßo, so ßo też druhim — njeßerbskim kuskam plazasche — ale nasche je nasche. To ßo hrajerjam wscho hinak hraje, a poßkucharjo hinak poßkuchaju. Sserb wschak Sserba njesapréje, byrnjež bóle němski chzył. To drje wérno je, so maju wojerske towarstwa němske wustawki; hdyż wschak sjawnje wustupuja a ßebi nasch lud proscha, potom njech ßerbuja! To je tak nascha myßl. Konjeczanam pak ßława, so ßo sta prénja krocźałka. Njech po njej naßlěduje druha — krocźel. — S wutrobnym dźakom też wopominamy, kak pschedßyda, k. wucźeŕ Wjenka, w ßwojej rěcźi s wótcźinskim ßłowom wo nasch ßerbski dom saloži. Hory pjenjes wschak sběrka njewuda, ale tola sapocźatk na diplom. Hdyż też nasche burske towarstwo pschistupi — śmeja wschitke Ralbicźanske wożadne towarstwa ßwój diplom, s najmjeńscha někotre nadźiju na njón. (K. P.)

S **Noweje Schcźeńzy.** Tudomny żiwnoscźeŕ Barsch, kotrehož je wóndano jedyn byk sbodł, je tydźeń posdźischo na rany, pschi tym pocźerpjene, wumrjeł. Jeho ßu w Rakezach pohrjebali.

S **Małeho Dażina.** Sańdźenu wutoru je ßo tu żałośne njesboże stało. Na leżomnoscźi khěžkarja Kohlmanna studnjarjej Proftaj, nan a ßyn, nowu studźeń ryjeschtaj. Pschipołduju dyrbjesche ßo we hłubokoscźi 18 łohcźi poßlednje dźěło scźinicź a ßo potom, jeli so ßo njeby woda namakała, wopuschcźicź. Wutscźł pak pschesahe wulecźa a Prosta nana na żałośne waschnje srani. Wobej wocźi, wobliczo a jena ruka ßo słě wobschkodźichu. Boja ßo, so wbohi muž widźenje wobeju wocźow sbubi. Ssyn ßo mjenje cźeżko srani.

S **Delnjeho Wujesda.** Sańdźenu ßrjedu ßo tu na Sprjewi pschi jenym cźěranischcźu na cźeńkim łodże 3létny hólz H. pschepadże. Jeho 5létny bratr chzyschе jeho wucźahnycź, tola ßo teho runja pschekama. Kowarski mischtr Simon, s wołanjom ßwojeho ßyna na městno njesboża pschiwołany, wobej dźěscźi, se śmjercźu ßo bědźazej, sbożownje wukhowa.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Wobßedźeŕ Wojerowskeje dracźownje Matěj Měrcźink bě, hdyż bě po drjewo do hole jěł, ßwojim wósnikam dał někotre schtomowe wjerschki na ßwój wós cźißnycź, kotrež jemu njeßłuschachu. Wojerowski ławnisti ßud bě jeho teho dla k jastwu na jedyn tydźeń saßudźił. Druha instanza, na kotruž bě ßo Měrcźink s próstwu powołał, so by ßo jemu khostanje ponižiło, wußud wobkrucźi.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Kamjenski ławnisti ßud bě mandźelsku kowarja Hesche w Sswinarni k jastwu na 6 dnjow saßudźił, dokelž bě wukas psche rosschérjenje pßoweje skaženoscźe pschestupiła. Wona ßo pschecźiwo temule wußudej powoła, wudawajcy, so ßo s wědomoscźu njeje pschecźiwo knjeżerstwowemu wukasej pscheschła. Ras bě ßo pjecźa poß wot rjecźasa wottorhnył a druhi krócź bě jej wón twóchnył, hdyż bě jemu pizu daka. Tele wudawanja pak ßo ßudnikam njesdachu wěrje podobne bycź; duž ßo jeje powołanje saćißny.

Přilopk.

* (Drohotne ßwinjo.) W Hennersdorfje pola Draždźan rěsnik Seidel w cźrjewach jeneho sarěsaneho ßwinjecźa cźeżki słoty pjerschcźeń namaka. Sswinjo běchu w Dorfschallenbergu wukormili.

* Kanonski Krupp w Essenje je pschi składnoscźi stołětnych narodninow khěžora Wylema I. sa ßwojich dźełacźerjow s jenym milijonom hriwnow invalidne wustajenje saloźił. K tejle hoborskej sumje je wón nětko hischcźe pok milijona hriwnow pschidał. K saloženju jeneho dźiwadła w Kielu je wón 100,000 hriwnow darił. Krupp dyrbi po ßwojim samoženju najwjetschi dokhodny dawk w němskim khěžorstwje dawacź.

* Cźeżko sranjena bu w Barlinje psches dweju wróblow, kiž ßo na haßy honjeschtaj, mandźelska jeneho pjenjeżnika. Po Studnjazej haßy duzy jej dwaj roscźerćenaj ptacźkaj napscheczo pschilecźeschtaj a jedyn s njeju jej se ßwojim pyskom s zyłym wotmachom do praweho wócźka praßny. Bolostnje saschkrěcźawschi wona na semju padźe a ludźo, kiž nimo dźěchu, ju do jeneje khěže donjeßechu. Hdyż bě jej rucźe sawołany lěkaŕ wócźko sawjasał, wbohu żonu do jeje wobydlenja dowjedźechu. Po lěkarjowym wuprajenju je wócźko słubjene.

* (Se ßněhom sawěty cźah.) S Budapeschta pißaja: Blisko Igolskeho sastanischcźa bu jedyn żelesnisti cźah se ßněhowym wichorom zyle sawěty; duž ßo tam dale jěsdźicź njehodźesche. 200 muži cźah a żelesnizu wußypuja. W sawětym cźahu je 80 pucźowarjow, kiž ßu wot wscheho wobkhada wotrěsnjeni. Se ßußodnych wßow ßo jim zyroba scźele.

* Husto ßnadź ßu někoho, kotrehož bě wjecźiwy cźłowjek dla sschiwdźenja majestoscźe wobskorżił, s njeprawdu saßudźili. Druhdy pak ßo też falschny wobskorżeŕ ßam do khostanja pschinjeßy. W Kralowzu je khostańska komora schewskeho pomoznika Achenbacha k jastwu na 1 léto saßudźika, dokelž bě ßwojeho mischtra falschnje na sschiwdźenje majestoscźe winował.

* (Smjersnył.) Dźeń do noweho léta ßo pjecźo młodźenzojo s Züricha (w Schwajcarskej) nastajichu, na horu Muravan hicź. Mokry ßněh, kotryž padasche, jim domojpucź salehny. 22létny Lanomand, jenicźki ßyn jeneje Genfskeje ßwójby, je w ßněsy tcźazy wostał a smjersnył. Jeho cźeło hischcźe njeßu namakali.

* (Kak Jendźelcźenjo w Sudanje pschewinjeny lud ziwiliseruja.) Jeli so je wscho wérno, schtož wěsty Bennet, kiž je zyłu wójnu w Sudanje ßobu cźinił, pische, dha je ziwilisatorske dźěło Jendźelcźanow nad pschewinjenymi ludami tak żadławe, kajkež je někdy dźěło Schpanskich nad pschewinjenymi Amerikanskimi było. Wón pische: Sjawne potajnstwo je, so buchu po wschitkich naschich bitwach w Sudanje sranjeni njepschecźeljo morjeni ... Po tym, so běchu nasche mużstwa préni krócź derwischow sbili, cźehnjechmy k Omdurmanej. Bórsy nadeńdźechmy wjele morwych a sranjenych wokoło leżazych derwischow. Mnosy wójnszy dundakojo, ßo wě, so Jendźelcźenjo, běchu ßo s tśélbami, s hlebijemi a ßamo s hejemi wobronili a cźinjachu s kóždym wbohim derwischom, kiž na pucźu leżesche a hischcźe żiwjenje pokasowasche, krótki prozeß, so bychu jeho wurubili. Sso powjedasche, so je pschikasnja wuschła była, so dyrbja ßo wschitzy sranjeni moricź. Cźi mordarszy njeplechojo ßo w ßwojim grawocźiwym dźěle, kaž ßo sdasche, woprawdźe paßechu. Pomhacź njemóżo, dyrbjach pschihladowacź, kak jedyn s naschich cźeścźenych wojowarjow ßo k jenemu staremu derwischej bliżesche, kiž mało krocźel wot ßwojeho sranjenoho 17 létneho ßyna też sranjeny leżesche a jeho proschesche, so by jeho k jeho ßynej dowlekł, kak wón město teho, so by jemu jeho próstwu dopjelnił, se symnej krwju ßwoju hlebiju wbohemu staremu mužej, kiž ßo wobaracź njemóżesche, do wutrobna storcźi. Żadyn s jeho na to pschihladowazych towarschow a offizěrow ßo njehnu, so by jeho wot tuteje żadławoscźe wotdźerżał. Tc pak ßo też stacź njeßmědźesche, dokelž bě tón wojak woprawdźe jenož po pschikasni komanděrowazeho generala cźinił.

* (Khěžorowa büſta ſe ſerviettow.) Pinczníkej Barthelej w Kamjenizy (Chemnitz) je ßo po jeho próſtwje dowoli, ſo ßmě na dnju khěžorowych narodninow na khěžorowym blidźe khěžorowu büſtu ſe ſkładźenych serviettow natwaricz.

* Powuczaży ſa kokojěſdnych je podawk, kotryž je ßo tele dny w Barlinje ſtał. Do jenych khlamow ſtupiwſchi jedyn kokojěſdny widźeſche, kak ßo młody cłowjek na jeho jěſdne koło, k durjam ſtajene ßynycz ſpyta. Paduch pak bě ßo tón krócz ßam lepił. Kołowy wobßedźer bě, ſo by ßo pſched kranjenjom ſwarnował, wodźazu żerdź na ſchrubje puſchcził. Paduſchny khłopz hnydom na ſemi leżeſche a lud ßo wokoło njeho ſběża. Panywſchi bě ßebi nohu pſchi kulzy ſwinył, tak ſo bě lohko jeho ſajecz.

* Schto pliſta nacžini, widźimy ſe ſcźěhowazeho podawka, kiž je ßo w Poſtelwizach ſtał. Pſched ſcheſczimi njedźelemi wěſta F. ſ Poſtelwiz wjeczor do Schandawy po ßwojej dźowzy dźěſche, dokelž bě ßo jej ſeſdało, ſo ßo pſchedołho w Schandawje wjerjeſchitej. Na Baſtajſke naměſto pſchiſchedſchi, mějeſche wona młodu żonu ſ Poſtelwiz, ſ kotrejž ßo ſetka, ſa ßwoju ſtarſchu dźowku a wotkoži jej tajku pliſtu, ſo wboha żona na twjerdu drohu panywſchi ßo ſ widliſchczemi ſaja. Snaczi ju do Schandawy pſchiwjedźechu. Duży na puczu pak ju hiſchcze dwójzy widliſchcza ſajachu. Bohužel je ßo ſ njej poſdźiſcho hiſchcze tak pohorſchiło, ſo je ßo hižo pſched někotrymi njedźelemi na wulěkowanje do Draždźan podacz dyrbjała.

* (Saßo namakany wěrowańſki pjerſchczeń.) Jedyn Miſchnanſki rěſnik bě njedawno ßwój pjerſchczeń někak ſhubił. Wſcho pytanje bě podarmo. Nimo toho dyrbjeſche cżaſto żonine ßwary ßłyſchecź, ſo je jón w lazowym ſaku noßył. Wóndano ßo wupokaſa, ſo je żona njeprawje myßlika a cżiniła. Jena żona, ſ wokolnoſcże, kiž pola teho rěſnika kupowaſche, ßo jeho mjenujzy wopraſcha, hacž njeje ßwój pjerſchczeń ſhubił, a hdyž bě jej prajił, ſo je, wona powjedaſche, ſo je jón w kołbaßy, pola njeho kupjenej, namakała. Pjerſchczeń, kiž lóhzy na porſcże ßedźeſche, bě ßo jemu, hdyž kołbaßy tykaſche, ſ pjelnjenjom ßobu do cżrjewa ßunył.

* W Kamjenizy (Chemnitz) je ßo wutoru dopołdnja połnozna ſtrona tſěchi khatolſkeje zyrkwje ſaßypła. Na ſboże ßo njeje żadyn cżłowjek wobſchkodźił.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Żałoßne żeleſniſke njeſboże je ßo pola Duisburga ſtało. S woſa, kotrehož durje ßo na dobo wocżinichu, 17 lětna holza wupadże, kotruž w tym ßamym wokomiku pſchijědźazy tworowy cżah ſhrabny. Hłowa ßo jej wot cżěła wotjědże, a cżěło żałoßnje roskhartowane 100 metrow dale namakachu. Jeneho hólza, kotryž bě hromadże ſ holzu pſchi kupejowym woknje ßedźał, jedyn ßobupucżowar hiſchcże pſchi wupadnjenju ſhrabny a wukhowa.

* (Dwě dźěſcźi ßo ſpalikej.) W Giſhornje ſtej ßo dźěſcźi, 1- a 4lěta ſtarej ſpalikej, hdyž macź nanej wobjed na dźěło njeßeſche, ſpalikej. Dźěſcźi běſchtej ßebi ſe ſapałkami hrajkałej.

* We Wilhelmshöhſkej koſtlerni je ßo wóndano 19lětny wuhnjemjeczeŕ we wuhenju, ſ kotrehož njeběchu hiſchcże wſchitke płuny wucżahnyke, ſadußył. Jeho běchu prjedy warnowali; duż je ßwoju njepoßłuſchnoſcź ſe ßmjercżu wotpokucżił.

* W Uerdlingach nad Rheinom ſtej ßo dwě dźěſcźi, kotrejž ßej w pěſkowej jamje hrajkaſchtej, ſ pěſkowej ſcźěnu, kiž na njeju padże, ſaßypłej a ßo morikej.

* W Oberhauſenach bu 2lětna holza, hdyž po nimopſchejědźenju jeneho cżaha ßebi żeleſnizynu ſawjeru ßama ſběże, wot ſady pſchijědźazeho cżaha ſhrabnjena a tak roskhartowana, ſo bě hnydom morwa.

* Dunajſke parokłódźne towaŕſtwo je lěta dołho twory, kotrež je wosyłko, ſ wopacżnej wahu ważiło a ſ tym ludźi jebało, ßebi wjetſchu płacźiſnu żadajo, hacž by po prawej wasy poſtajene było.

* (Rosbuchnjenje parneho kótła.) W żeleſaŕni w Barkinge pola Londona je ßo ſ rosbuchnjenjom parneho kótła 12 cżłowjekow moriło a 10 cżeżko ſraniło. W domje jeneho pjakarja, 500 metrow wot żeleſaŕnje ſdalenym, chżyſche ßwójba runje wot wobjeda ſtanycź a ßo do bydlanſkeje ſtwy podacź, hdyž ſ njewopißomnym hrimotom hoborſki kruch żeleſa pſches wjerch bydlanſkeje ſtwy ſlecźi, w kotrejž na ſboże nichtó pſchitomny njebě. Pjekarjowe młódſche dźěcźo hižo na proſy ſtejeſche a ßo ſe ßylnym powětrowym ſtorkom na ſemju cżißny. Na ſboże wone do iſtwy wrócźo padże, ſ kotrejež bě runje ſtupiło. Każ ßo bórſy wupokaſa, bě 5 łohcźi dołha, 1½ łohcża ſcheroka a 20 zentnarjow cżeżka ſadnja ſcźěna rosbuchnjeneho kótła wyſche tſěchow niſkich khěžow pſcheleczaka a dele padajzy bliſko pod tſěchu ſadnju murju pjekarjoweho twarjenja pſcherasyła a do iſtwy dele panyła.

* (Łódź ßo rosbika.) Łódź „Adolf“ ſ Rendsburga je ßo na jěſbje do Warkworthwyk ſ prochom a mochom ponurika. Dźěł łódże ſ jeje mjenom je pola Pellworna k brjohej pſchipłuwał.

* (Palenz jako jěd.) Pſchesměrne wuźiwanje palenza je w Plauenje jeneho 24lětneho knihiwjaſarja moriło. Młody cżłowjek w ßwojim wobydlenju na dobo ¾ litra palenza wupi. Picźka bórſy po tym widliſchcża ſajachu, a někotre hodźiny poſdźiſcho wón na alkoholowe ſajědojcźenje wumrje.

* (Wulke paduchſtwo.) Na kuble Stadnizy njedaloko Kijewa ßu wjazykrócźnemu milijonarej Rogaſinſkemu 6. januara w nozy w jeho njepſchitomnoſczi ſe żeleſneho pjenjeżneho khamora 375,000 rublow papjerjanych a ſłotych pjenjes kranyli. Měnja, ſo ßu paduſchi do Němſkeje twóchli.

* Na ſakaſanych pucżach je 8. januara w Triebeſu jedyn młody cżłowjek do cżeżkeho njeſboża pſchiſchoł. Jako ßobuſtaw jeneho towaŕſtwa bě ßo wón podtykował, ſo chże ſa pſchedſtejaze bożodźěſcżowe wobradźenje jědlu daricź a bě ßebi k temu wjerſchk khětro wulkeho ſchtoma ſhladał. Hdyž w nozy wjerſchk wotrěſa, wón runowahu ſhubiwſchi dele padże. Pſchi tym ßo tak pſcherasy, ſo dyrbjachu jeho, hdyž jeho naſajtra namakachu, połmorweho domoj donjeſcź.

* (Drohe ſchkórnje.) Jedyn kubleŕ ſ Jonasdorfa tele dny ßwoje ſchkórnje k ſchewzej w Marienburgu k wuporjedźenju pſchiniežy. Ssebi wobucźe wobhladujo, ßo jedyn pſchipódlan na něſchto ßwětke w póduſchi dohlada. Duż dale ſa tej wężu hladachu, a namakachu drohi diamant, kamjeń ſ pjeŕſchczenja. Wobßedźerjej ßo ani wudźało njebě, ſo na tajkim drožu tepze, njewě tež, kak je kamjeń do póduſche pſchiſchoł. Sso wě, ſo je do njeje ſateptany. So rosteptany njeje, je dopołkas, ſo je woprawny diamant.

* (Rapacża macź.) Żałoßnu ßmjercź je njecżłowſka macź w Halli wutoru ßwojemu nowonarodźenemu dźěſcźu pſchihotowała. Jena kuchaŕka, Hana Hennigez, ßo wutoru popołdnju ſ porodnymi ronami pſchekhwata. W kuchini ßynka porodźiwſchi, wona jeho hnydom żiweho do khachli tykny. Potom ßo ſe ßłaboſczu pſchewſata do ßwojeje komory poda. Hdyž bórſy na to druha ßłużobniza do kuchinje ſtupi, wußłyſcha wona dźěcźaze żałoſcźenje, a ſa tym pohladawſchi, ſ khachli ſ dźěła hižo ſpalene dźěcźo hiſchcże żiwe wucźeże. To wona hnydom knjejſtwu ſjewi, kotrež po babu póßła, kiž wſcho daliſche wobſtara. Njecżłowſku macź ßu tu khwilu k jeje ſtarſchimaj domoj dowjeſli ſo by tam wotkhorika.

* Cżekły poß je w Antwerpenach mnohich ludźi ſkußał; dwanacże ſ nich je jich do Paſteurowoho wuſtawa w Lille póßłanych. Jich nakußane rany ßu ſ wjetſcha hižo tydźeń ſtare. Skußani ßu najbóle niſko na nohomaj. Njeſbożowni ſkußani, kotrychž wjele ludźi na dwórniſchcźo pſchewodźeſche, běchu jara ſrudni a zyle poraźeni. Tych, kiž ßu w domach ſwoſtali, lěkaŕſki wubjerk wothladuje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 74 hr. 60 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Knjes dr. A. Vozárik w prochowym ſawodże Geeſthacht pola Hamburga	10	—
L. w B.	3	—
Liſchki-Pónděłnizy: Wowcżerjo 3 hr.; „ſ kónzom“ 1 hr. 36 np.; Dietrichowi piſkarjo 1 hr. 25 np.; „poſtrow ſ Delan“ 40 np. = . . .	6	1
W „Katholſkim Pózle“ cżißło 1. lěta 1899 hižo kwitowane: „Katholſka Bjeßada“ ſa Ralbicżanſku woßadu 2 hr. 59 np., H. B. D. 2 hr. 50 np., Delanſka patentna komißija 75 np. + 80 np., K. K. 3 hr., Mikkawſch Schołta ſe Schunowa 1 hr., Milcżanſka khoſejowa komißija 72 np., ſchtóž widźecź chze mój rjany ſchtom, njech — po »bimomaj« da ſa Macźicżny dom 1 hr. 70 np. = ...	13	6
W „Pomhaj Bóh“ cżißło 2. lěta 1899 hižo kwitowane: Kantor Jordan 10 hr., B. w B. 50 np., G. 1 hr., S. A. 20 np. = ...	11	70

Hromadźe: 118 hr. 37 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

Drjewowa awkzija.

Na Sdeŕjanskim tachantskim revěrje

ma ßo **póndželu, 16. januara t. l.,** dopołdnja wot 10 hodźin
něhdże
100 khójnowych krutych žerdźow, 10—15 cm. tołstych,
150 khójnowych hromadow kruteho drjewa,
50 mjehkich a twjerdych walčźinowych hromadow,
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach pola Czelchowa.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

ſchtwórtk 26. januara 1899 rano wot $^1/_2$9 hodźin

ma ßo **130 ßuſchizowych hromadow**

ſ Rakeczanskeho, Jitkowskeho a Trupinjanskeho revěra ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi lěßowej kromje pola Rakez pschi ſchiženju puczow.

W Rakezach, 8. januara 1899.

Kluge, wyſchſchi hajnik.

Kublo na pschedań.

Něhdusche **Kalichez kublo we Wurizach,** 15 mjeńſchinow wot Budyſchina, ſ 86 kórzami jara dobrych polow a łukow, po trjebanju tež mjeńſche, ſ wjazy dyžli 900 jenoſczemi, maßiwnymi twarjenjemi, jara rjanym žiwym a morwym inventarom a žnjemi, bjes hoſpody a wumjenka, je hnydom ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi płaczišny hódno na pschedań. Dalſche wukaſa **E. Säuberlich** w Budyſchinje na Nowoſalzſkej drósy.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 19. januara 1899 ma ßo na Wutołczanſkim revěrje

20 khójnowych dołhich a hałoſatych hromadow, 24 brěſowych a dubowych dołhich hromadow, 44 rm. khójnowych klumpachow a pjeńkow, 70 khójnowych krutych žerdźow, 350 ſchmrěkowych žerdźow

wot 9 hodźin na pschesadźowanje pschedawacź.

Khěža **na pschedań.** Nowa natwarjena khěža ſe ſahrodu a pok kórzom dobreho pola je w Hlinje czišło 44 pola Hucźiny prjeczćzehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłaczicź. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Wopalniſchczo

czišło 14 w Raſchowje ſ rjanej ßadowej ſahrodu ma na pschedań.

E. Měť.

Pschedawam
tucźne howjaſe mjaßo
punt po 45 np.,
tucźne ßwinjaze mjaßo
punt po 60 np.
H. Beyer w Bóſchizach
pola Njeßwaczidła.

Khěža na pschedań.

Khěža czišło 20 na garbaŕſkej haßy w Budyſchinje je dla dźělenja herbſtwa ſa tunju a twjerdu płaczišnu 6000 hr. na pschedań. Wopalna kaßa 3800 hr. wucźini. Hypothekow na njej njeje. Wona ßo ſa kóždeho rjemjeßlnika hodźi, dokelž k njej dwór, kólnja a ſahroda pſchißkuſcheja.

Majßowy ſchrót, palmoſornowe woßuchi, lanu mucźku ßłodowe kołochi

w ſtajnje czerſtwej hódnoſczi porucza

E. E. Schmiss

w Budeſtezach.

Meble, ſtoły, ſchpihele

ßu tunjo dostacź w meblowni na **ſadnej bohatej haßy 4.**

Wolij

ßo wot nětka kóždu wutoru a pjatk w Slyczinſkim młynje bije.

Auguſt Nagel.

Duſchna **ßuproſchna rauza** je na pschedań w **Jitku** czišło 15 pola Rakez.

Płaczu **najwyſchſche płaczišny** ſa **wſchě družiny žita** a pschedawam po najtuniſchich płaczišnach **wſchě pizne ßrědki** jako **pſcheńczne a rjane wotruby, pizny gris, maßowy ſchrót, lane woßuchu, lanu mucźku, palmoſornowe woßuchi, palmoſornowy ſchrót, bawłmoßymjenjowu mucźku, ſeńſkoworjechowu mucźku, ßuſchene piwowe ßłodźiſny a ßłodowe kołochi, Müllerowu melaſſu ſe ßłodowych kołochow atd.** — wſcho w najlěpſchej hódnoſczi

Khorla Schuppan
(pſchichodny ßyn Auguſta Halki)
pſchi žitnych wikach 18.

Drainěrowanſke rołki ſ Binnertez fabriki w Halſchtrowje ßu dostacź ſe ſkłada pola **H. Dietricha** w Lětonju.

Trajnje ßo palaze khachle ſe ſpalenjom kura,
ßo wobwijaze wokeńzy, žaluſije
po tunich płaczišnach porucza
C. Bock na kamjentnej haßy 12.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadža, **domowe žohnowanja** a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Waßebne 4 np. **dźerkate zigary**
100 ſchtuk najtuńſcho po 300 np.,
25 = = = 75 =
3 = = = 10 =

Carl Noack na žitnej haßy.

Wucźobnika
k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Paul Hofmann
na rózku ßerbſkeje haßy.

Wucźobnik ßo pyta!

Do mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych khlamow ßo k jutram 1899 ßyn cźeßneju ſtarſcheju jako wucźobnik pſchiwoſmje. **H. Kunack,** naßlědnik, na bohatej haßy 8.

Wucźobnika ſa ßwoje twarſke a meblowe tyſcheŕſtwo pyta

B. Hermann Lehmann
na kamjeńtnej haßy 32.

Hólcźez, kotryž chze ſchewſtwo nawuknycź, móže ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucźby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra **H. Schäfera** w Budyſchinje na ſadnej bohatej haßy 8.

Wucźobnik ßo pyta.

Ssyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach pſchichodne jutry městno jako wucźobnik namaka.

Pawoł Pětŕka
na ßerbſkej haßy 13.

Hólcźez, kotryž chze pjekarſtwo nawuknycź, móže ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wucźby ſtupicź pola **Khorle Brody** pſchi žitnych wikach 32.

Wucźobnik ßo pyta.

Sa ßwoje kolonialtworowe khlamy wucźobnika ſ dobreje ßwójby ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Carl Noack w Budyſchinje.

Wucźobnika
k jutram pyta **Heinrich Mütterlein,** krawſki miſchtr, ſ napſchecźa theatra.

Krawſkeho wucźobnika
k jutram pyta **A. Stacke** w bratrowni w Małym Wjelkowje.

Schewſkeho wucźobnika pyta **Auguſt Scholta** na ſadnjej bohatej haßy 22.

W wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dostacź ſpěwy:

Ptaczi kwaß, mandźelſtwo atd.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dostacź:

ßerbſke kmótſaze liſty
w kaſcheźikach.

Sſerbſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjatkach ßu po tunich płaczišnach na pschedań we wudawarni „Sſerb. Nowin.“

Schpruchi na ſcźěnu

(ſe ßlěbornym pißmom wutłóczene)
po 25 np. a 50 np.
ßu dostacź
we wudawarni „Sſerb. Nowin“.



Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow
cźaßnikow.

Płaczišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,
cźaßnikaŕ
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Spěwanske towarstwo „Meja“ w Radworju

wuhotuje njedźelu 29. januara ryzy serbski **koncert** w Čepicec hosćencu, na kotryž so nětko hižo wšě narodne towarstwa a wšitcy, kotřiž so za serbski spěw a žort zajimuja, wutrobnje přeprošuja. Započatk wječor w 7 hodźinach. Zastup 50 np. Čisty wunošk je za Maćičny dom w Budyšinje postajeny. Program so w přichodnym čisle „Serb. Nowin“ wozjewi. **Předsydstwo.**

Swjeżelenje

twory kupowańskeho towarstwa w Budyschinje,
wobstejaze z **konzerta** a **balla**
smeje so
njedźelu 29. januara popołdnju wot 4 hodźin
w „Albertskim dworje“ w Budyschinje.

Cżesćene sobustawy so jenoż z tutym najpodwolnischo pschepruschuja. **Pschedsydstwo.**

Moje wobydlenje je wot nětka na kamjentnej haży cżisło 11 po 1 skhodże.

Wuhotowanje kaschczow wot najjednorischeho hacz do najwożebnischeho.

Rěczu serbski.

Marja Ahlowa, cżełowa żona.

Hólczez, kotryž jutry schulu wopuschczi a chce krawstwo dokładnje nawuknyć, może do wuczby stupicz pola **Emila Engelmanna** w Bukezach.

Hólczez, kotryž chce tyscherstwo nawuknyć, może z pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola **Ernsta Němczki** w Maleschezach.

Wuczobnika k jutram pyta **A. Schletze,** pjekarski mischtr na garbarskej haży 2.

Hólz, kotryž chce kowarstwo nawuknyć, może blizsche jutry do wuczby stupicz pola kowarskeho mischtra **Oty Lejnerta** we Lasu.

Pjekarskeho wuczobnika
k jutram pyta **R. Pfennigwerth** na kamjentnej haży cżisło 13.

Wuczobnika z pschihódnymi wuměnjenjemi pyta tyscherski mischtr **Seikritt** na taschbarku 11 w sadnjej khěži.

Kowarski wuczobnik so pyta.

Hólczez, kotryž chce kowarstwo nawuknyć, może do wuczby stupicz pola **Bruna Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjenzy.

Hólczez, kotryž chce **pjekarstwo** nawuknyć, wuczbu namaka w pjekarni **Aug. Dernoschecka** na swonkownej lawskej haży 6.

Schewskeho wuczobnika
k jutram pyta **H. Fischer** w Delnjej Kinje.

2 schulerjej mózetaj dobru a tunju pensiju dostacz na zukelnskej haży 15 po 2 skhodomaj.

Schulerjo dobru a tunju pensiju dostanu pschi realnej schuli 1 po 2 skhodomaj w domje knjesa pschekupza Ramscha.

Pschi wulkej msdze dójki, kucharki, stwinske a złużobne holzy, wotroczki a dźowki sa tudomne a Draždźanske strony pyta pschistajerka **Schmidtowa** na zukelnskej haży 24 w Budyschinje.

Służobna holza

so k 1. februarej t. l. abo posdźischo do lepscheho doma do Pirny do trajneje złużby pyta. Na warjenje chzyła so troschku wustejecz. Dalsche je shonicz pola knjesa pschekupza **Sachsy** w Budyschinje na bohatej haży.

Žonu k dźeczom, złużobne a stwinske holzy, dźowki, pohonczow, wotroczkow, dźełaczerske zwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haży 5.

Młódscha **holza** abo tajka, kotraž jutry schulu wukhodźi, so do złużby pyta na swonkownej lawskej haży 13 po 1 khodże.

Sprawna serbska holza, kotraž jutry schulu wukhodźi, so do lohkeje złużby pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni „Serb Nowin“.

Běle schicze.

Pschirešanje a schicze wschěch schatow. Najlepscha wuczba. Młode holzy se swonkownych stron po žadanju bydło a jěź dostanu, kaž w prjedawschich létach. Sa tych, kotrez so w hudźbje swuczuja, so dobry instrument k trjebanju dawa. **B. Bjeuadźiz** w Budyschinje na swonkownej lawskej haży 38 po 2 skhodomaj.

Moleskeho wuczobnika z cżežneje zwójby z pschihódnymi wuměnjenjemi pyta **Gustav Wenk** w Budyschinje na hornczerskej haży 2.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

změje jutře njedźelu 15. januara z dypkom 3 hodźin w Křižanec hosćencu swoju **hłownu zhromadźiznu.** Dźeński porjad: Rozprawa předsydy, wo skutkowanju towarstwa w zańdźenym lěće, knihownika a pokładnika; nowowólby; namjety a dowuradźenje wo swójbnym wječoru. Wšě sobustawy lubje přeprošuje **předsydstwo.**

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 15. wulk. rózka pop. w 4 hodź. swoje lětuše prěnje posedźenje. W nim budże knjez wučer Sommer z Budyšina wo swojim dalšim zajimawym pućowanju přednošeć.

Wšě sobustawy kaž tež hosći přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Dowěrny hejtman so hnydom do służby pyta.

H. swud. Cżemjerowa
(Zimmer)
w Kołwasy pola Pomorz.

Służobna holza so pyta.

K 1. februarej abo hnydom służobnu holzu pytam. Sso samolwicz na schulerskej haży 12 po 3 skhodach.

Hnydom a k 1. februarej służobne, kuchińske a hródźne dźowki, žonu k dźeczom, pěstończu, wotroczkow a dźełaczerske zwójby pyta **A. Sauerka** na seminarskej haży.

Młoda holza, kotraž je hižo słužiła, so k 15. februarej abo k 1. měrzej do służby pyta.

J. Nowak
na snutskownej lawskej haży 8.

Herbska grychta w Bukezach.



Njedźelu 15. jan. so **kóstopiwo** tocźi, k temu budźa **reje** w zwjedźeńszy wupyschenej sali.

Piwo je Draždźanske Felsenkellerske.
Regensburgske kołbaski.
Pschecźelnje pscheproschuje
W. Zielinski.

Hosćenz w Barcze.

Njedźelu 15. januara
poswjecźenje sale.
Popołdnju wot 5 hacz do 7 hodź.
wulki wojerski konzert
kapały kral. sakск. 4. pěschkowskeho regimenta cżisło 103.

Służobne a kuchińske holzy, holzy, kotrez jutry se schule pschińdu, holzu, kotraž schwalcżistwo troschku snaje, sa dom a khlamy, pschi pschisamknjenju k zwójbje, służobne a hródźne dźowki pyta **Kynastowa** na schidarskej haży 3.

W oktobrje minjeneho léta je so w Radworskich stronach sapisowanska knizka z mjenom Schwarza w Ledźborezach (Taschendorf) shubiła. Namakar so proshy ju sa myto wotedacz pola **Rädy** na Židowje cżisło 226.

Sjawne praschenje.

Po wustajenju knjesa Rjelka, naschej gmejnje pschiwobrocźenym, dyrbi so kapitalowa dań wosebje mjes khude zyroty wudźělicz. Kak pak je so tole postajenje dopjelniło, hdyž su hnydom pschi prěnim wudźělenju khude zyroty najmjenische, dźeczi samožitych starschich pak najwjetsche dary dostałe? Pschichodnje drje budże so na lepschi porjad hladacz?

Jakub Schmiedel a
Handrij Knjezk w Lusy.

Dowolamoj sebi najpodwolnišo wozjewić, zo je so naju dźowka **Erna** z approb. lěkarjom **dr. med. Kralom** slubiła.

W Budyšinje, w januaru 1899.

Wokrjesny wyšši žandarm z. sł. **Buk**
a mandźelska rodź. **Grossmannec.**

Mam česć, nanajpodwolnišo k wjedźenju dać, zo sym so z knježnu **Ernu Bukec,** dźowku knjeza wokrjesneho wyššeho žandarma z. sł. **Buka** a jeho knjenje mandźelskeje rodź. **Grossmannec** slubił.

W Budyšinje, w januaru 1899.

Dr. med. Kral,
approb. lěkař.

(K temu cżisłu jena pschiłoha.)

Pschiloha k cžišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. januara 1899.

Placžišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

9. januara 1899.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	35—37	64—67
awstriske	36—38	65—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	55—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	31—34	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—30	54—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	49—53
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	46
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	59—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	65—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—41	60—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	45—46	58—59
2. mjaßne	42 - 44	55—57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	52—54

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2044 měchow.	W Budyschinje 7. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . bela	8	38	8	53	8	35	8	68
" . . žołta	7	79	7	94	7	79	8	24
Rožka . . .	7	50	7	63	7	19	7	59
Jećmjen . . .	7	72	7	86	7	33	7	75
Wowß . . .	6	60	7	—	6	50	6	70
Hróch . . . 50 kilogr.	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka . . .	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły . . .	13	—	15	—	11	—	13	—
Hejduschka . . .	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny . . .	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	—
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . 50 "	2	50	2	80	2	30	2	60
Ssłoma . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 756 schtuk, schtuka . .	8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby .	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris . .	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 34 np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenza (žołta, wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 66 np., jećmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 15. januara: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 2. njedželu po tśioch kralach rano w 7 hodzinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodzin diakonus Sarjenk žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Arno, Roberta Pawoła Klemensa, wobydlerja a želesniskeho pomoznika na Židowje, ß. — Khorla Emil, Handrija Wyrgacža, wobydlerja a fabriskeho dźěłaćerja w Dobruschi, ß. — Max Rudolf, Jana Bjedricha Augusta Urbana, samkarja w Dobruschi, ß. — Margaretha Hanalisa, Theodora Kurta Mathesa, ryćerskubleńskeho najenka w Małßezach, dź. — Johana Martha, Khorle Augusta Strehle, salskeho mischtra na Židowje, dź. — Hana Lena, Jana Ernsta Kißala, wobydlerja a fabriskeho dźěłaćerja na Židowje, dź

W katholskej zyrkwi: Hilźbjeta Luisa Ludmila, Filipa Jakuba Komineka, pischćelotwarza, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 3 januara: Marja, Michała Budarja, žiwnosćerja w Nadźanezach, dź, 6 l. 3 m. 20 d. — 4. Hańža Haschiz, niebo Jana Nowaka, dźěłaćerja a wobydlerja w Wownjowje, sawostajena wudowa na Židowje, 85 l. 1 m. 13 d. — 11. Klara Olga Lina, Ottomara Juliusa Wylema Genzela, žandarma na Židowje, dź, 7 m. 11 d. — Hańža rodź. Lehmannez, Jana Augusta Nowaka, kołodzeja, sawostajena wudowa, 49 l. 3 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

2. njedźelu po tśioch kralach smeje farar Mrosak rano w 8 hodź. žerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 9 hodź. žerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Sswojim cześćenym wobkhodnym pschećelam najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

žitowu, mukowu, warjenjowu a pizowu pschedawarnju

knjesa **Ernsta Pfuhla** tu pschi žitnych wikach cžišło 28 kupił a pschedewsał.

Sswoje dotalne khlamy spuschcžu, sałožu na hoschiz haßy cžišło 9 pobocžnu pschedawarnju a ßwojim cześćenym wotebjerarjam pschewostaju, ßwoje wobkhodne należnosće pak **pschi žitnych wikach cžo. 28** pak **na hoschiz haßy cžo. 9** srjadowacź.

Wobej pschedawarni stej ſ telefonom sjenocźenej. Dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej a mi hacž dotal spožcžene, proschu, tež na moje powjetschene pschedewsacże pschenjesćz a sakhowacź chzycź.

Sprawnosćz pschilubjo poručam ßo

ſ poczesćowanjom

Pawoł Schulze,

žitowa, mukowa, warjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrotowy mlyn,

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Telefonowe pschisamknjenje cžišło 95.



A. Ahligowe

naturskohojaze kupjele

w Budyschinje

pschi nowych hrjebjach 3



wschelakorym khorym, kotrychž khorosćz hischcże nadźiju na wotkhorjenje wotpuschcźi, składnosćz a žrědki k dokładnemu wuhojenju posćiczeja. Wulki wuspěch je ßo dozpił pschi pluzowych, žołdkowych, wutrobinych, jěrchenjowych, pucherjowych, cžuwowych a žonjazych cžerpjenjach, pschi drjenju a nasymnjeńskich khorosćzach (pschi stajnje symnymaj nohomaj) atd. Wołebje dobry wuspěch pschi symskim lěkowanju ſ rospuschcźazymi a wucžisćazymi podźělnymi kupjelemi.

Pschi prawym sadźerženju je po tym nasymnjenje njemóžne.

Nasłonity personal.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1898.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,01	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,45	11,37	2,30	3,08	5,12	7,42	9,10	12,34
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,18	12,16	2,52	3,44	5,44	8,17	9,33	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,22	8,54	10,18	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,09	9,50	11,01	—

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—		12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,04	4,35	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,55	2,39	5,10	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,20	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	103,
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47 9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,0	5,59 9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15 10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,30	3,28 6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,39	3,36 7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,47	3,44 7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54 7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1 7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12 7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20 7,53
Ratarjez	6,19	9,1	1,33	4,25 8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,31 8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	6,55	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,3	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,12	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,20	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,27	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	7,40	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	7,52	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Połčnizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	7,01	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3-
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Połčnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7.46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18,	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53,	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Khlamarjam a hosczenzarjam

sbytk **5000 zigarow** w kaschczikach 100 schtuk po 2 mk. 20 np., pschi wotewsaczu 1000 schtuk po 21 mk. 50 np. sa hotowe pjenjesy poručamoj. **Ginzel a Ritscher** na wulkej bratrowske haßy 1.

Khofejowe płaczisny

Poručam s 5% rabatta:

paleny **Santoski khofej,** ßylny, punt po **85 np.,**

paleny **Campinaski khofej** punt po **90 np.,**

paleny **ff. parlojty khofej,** jara dobry, punt po **100 np.,**

njepaleny khofej

jara dobry a ßylny punt po **70 np.,**

5 puntow po 3 mk. 50 np.,

10 puntow po 6 mk. 50 np.

Tele khofeje ßu w mojim wukładnym woknje wustajene.

Adolf Rämsch pschi butrowych wikach.

Khofej:

njepaleny punt po 65, 80, 100, 120, 130, 140, 150, 160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.

w ßamßnej wulkej paleŕni paleny,
czerstwe druziny, wubjerne błodźaze,
woßebitosez:

Winske měschenje punt po 100 np.,
Javaske měschenje = = 160 =

kóždy tydźeń ßo wjazy krócz khofej czerstwy pali.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 sakoženа,

poručа ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźenskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Khofej

paleny.

Moja ßo rad pijaza měschenza **punt po 1 mk.**

Santoski khofej, paleny, s rukowanjom sa cziste błodźenje, punt po 80 np.

Khofej ßyry, w najwjetschim wubjerku a jara płaczisny hódno. Pódla teho dawam

5% rabatta.

Saßopschedawarjam najtuńscho pschedawam.

Pawoł Pětŕka
na ßerbskej haßy 3 blisko butrowych wikow.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacz sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Swój wulki skład saručenych, čistych, móz dawazych **picnych srědkow** s tutym po scžěhowazych tunich płaćišnach poručam. Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow žo płaćišny poniža. Płaćišny žu po zentnarju wobličene.

Ržane wotruby po 5 mk., 5 mk. 25 np., 5 mk. 50 np.,
pšeńčne wotruby po 4 mk. 75 np. a 5 mk.,
ržany pizny gris po 6 mk.,
majžowy schrót po 7 mk.,
jeczmjenjowy schrót po 6 mk.,
lanu muczku po 8 mk. a 9 mk.,
ripikowu muczku po 6 mk. 75 np.,
bawlmožymjenjowu muczku po 7 mk.,
senjskoworjechowu wožuchowu muczku po 6 mk. 50 np.,
palmosornowu wožuchowu muczku po 6 mk.,
žuschene piwowe žłodźisny po 5 mk.,
žłodowe kolochi po 4 mk. 50 np. a 4 mk. 75 np.

Žito wschěch družinow stajnje kupuju.

Paul Schulze,

žitowa, žytwowa a pizowa pschedawarnja
a schrótowański młyn
pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaćišnach**

gardiny, běle a na žołcź,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na žołcź a pišane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdźe a rosetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóskowe žukno, tapety.

Spěwarske

we wulkim wubjerku,

žerbske a uěmske, we wožebnym najnowschim swjasku, kaž tež w jednorych trajnych swjaskach, žerbske hižo po 2 mk. 50 np. a němske po 1 mk. 50 np. porucza

Gustav Rämsch,
knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
na bohatej haßy.

Wschě družiny
koruschkow
žamžneho mlěcža,
kardamomen,
muskatowe kwěty,
běły a **čerwjeny popjer,**
piment,
safran
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach 30
Strauch a Kolde
na kamjeńtnej haßy 3,
dalokoreczak 81.

?

Hdže je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Jerje

najlepsche make hollandske,
mandel po 50 np.,
wjetsche, mandel po 70, 80 a 90 np.
porucza
H. Kunack naßlědnik,
na bohatej haßy 8.

Woprawdźity holandski
kakao

najlepschu družinu žwěta, płaćišny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na žerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Rum,
rak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likery
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza

Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na žerbskej haßy 10,
wožebita pschedawarnja
sa wina a delikatessy.

Swój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich płaćišnach poručam.
Emil Schubert, žedlarski mischtr
na jerjowej haßy.

Swój snaty dobry
palenz
po najtunischich płaćišnach
poručataj
Schischka a **Rjeczka**
na swonkownej lawskej haßy.

Zigary

po wschěch płaćišnach, derje wonjaze a žo wubjernje žehlaze
poručataj
bratraj Měrschej naßlědn.
pschi žitnych wikach 30,
na kamjeńtnej haßy 3
Strauch & Kolde.
Dalokoreczak 31.

Winowa pschedawarnja
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na žerbskej haßy 10
žwoje wubjerne naturskoczište
wino
w snatej dobrosczi a płaćišnyhódno porucza.

Wožebje žo porucza wožebite wino sa **krejkhudych** a czerpjazych na žołdk, blescha po 1 mk. 60 np.

Paleny khofej
punt hižo po 85 np.
w snatych wubjernych družinach
punt po 100 np. hacž 200 np.,
kaž tež wulki skład
njepaleneho khofeja
punt hižo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Maschinske wolije,
ruske a **amerikanske,**
sa czežko a lohko žo czerjaze maschiny
porucza po tunich płaćišnach
Emil Měrsch
na kamjeńtnej haßy.

Swój bohacze srjadowany skład
zigarow
100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam naležnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.



Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedža sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaćišnami wupołožene, wobhladacz.**

W Budyschinje, 1. januara 1899.

P. P.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so ßym ßwoju

kolonialtworowu, tobakowu a zigarowu pschedawaŕnju

knjesej **Franzej Wölflej**, kotryž je 7 lět pola mje dźěławy był, pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi sa cžaß nimale 30 lět we wulkej měrje spožcžene, ßo najwutrobnischo dźakujo, proschu jo na mojeho knjesa naßlědnika dobrocźiwje pschenjescź.

S pocžescźowanjom

Moritz Mjeŕwa.

W Budyschinje, 1. januara 1899.

P. P.

Na hornje wosjewjenje ßo najsdwórliwischo pocźahujo, mam cžescź, Wam k nawjedźenju dacź, so ßym

kolonialtworowu, tobakowu a zigarowu pschedawaŕnju

wot lěta 1869 wot knjesa Moritza Mjeŕwy tu pschi mjaßowym torhoschcźu wjedźenu, kupił a pschedewsał, a so ju s firmu

Franz Wölfle (prjedy Moritz Mjeŕwa)

dale powjedu.

Budu ßo nanajbóle prózowacź, pschedawaŕni jejnu nětcžischu khwalbu sdźerżecź a ßo dowěrjenja, mi spožcžomneho, hódneho wopokasacź. Proschu Waß, moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjeracź.

S pocžescźowanjom

Franz Wölfle.

Wulke wupschedawanje.

Lowrija wubrakowaneje kamjeniny a porzlinowych a schkleńcžanych tworow

talerje, nilke a hłuboke, po 8 np.,

schalki po 3 a 5 np.,

ßo wot ßoboty 14. hacź do 22. januara po snatych tunich płacźisnach wupschedawa.

Najtunische kupowańske źórło sa saßopschedawarjow.

Khorla Barthel,

na koßu s napschecźa radneje pinzy.

Statne papjery, kommunalne požcžonki, sastawne listy, industrijowe obligaz je, akzije atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi kupujetaj a pschedawataj

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschcźu 14/16.

Lehmannez kwětkowy basar

w Budyschinje na žitnej haßy 7

porucža njewjescźinske a nahłowjaze wěnzy, kwaßne a kmótsaze bukety, kwětki do wasow, dźěłane palmy, rowowe wěnzy a puzaki.

Lehmannez kwětkowy basar

w Budyschinje na žitnej haßy 7.

K schrótowanju žita, majßa atd., kaž **k mjecźenju wowßa** ßwój

schrótowański młyn

dobrocźiwemu wužiwanju poruczam.

Paul Schulze,

žitowa, ßytwowa a pizowa pschedawaŕnja **na hoschiz haßy 9.**



Franz Marschner



cžaßnikaŕ w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecžasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Wobka twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **kerbski.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Wulku dźělbu

schpihelow

po wurjadnje tunich płacźisnach pschedawa

Hermann Lehmann

na kamjeńtnej haßy 32.

Cžeŕwjenodźecźelowe ßymjo

bjes židy,

cžežki wowß a jecžmjeń

kupuje pschezo po dnjowych płacźisnach

E. E. Schmiss

w Budestezach.

Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor w otedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 3. Sobotu 21. januara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. S Lippedetmoldskim praschenjom je žo tež khěžorstwowy žejm saběrał. Sswobodomyślny zapósłanz Lenzmann roseštajesche, so swjaskowa rada žaneho prawa nima, wo Lippedetmoldskej należnoszći rossudźićz. Winowatoszć khěžorstwoweho žejma je, na někajke waschnje wuprajićz, so je naślědnistwo na trónje wěz krajneho sakonjedawarstwa a so wone swjaskowu radu niczo njestara. Krajne prawo dže psches prawo wjerchow. Dla wobsamknjenja swjaskoweje rady wschitzy prawisniczy s hłowu tschažu. S nim žo w Lippe-Detmoldže wscho w njewěstym wostaji. Tamnischi sastojniczy njewjedža, na čim žu. Wužud sakskeho krala k lěpschemu hrabje Lippe-Bisterfeldskeho je Bohužel sabył, s dobom tež postajićz, so maja tež žynojo hrabje Lippe-Bisterfeldskeho prawo na trón. A swjaskowa rada je teho runja wužudźenje tehole praschenja wotstorczika.

— Pruski krajny žejm je žo w nowej žejmowni seschoł. Pruske finanzy žu, kaž finanzny minister s Miquel rosprawjesche, spokojaze. Njedźiwajcy teho wón warnowasche, pschewjele pjenjes na twar žo njedanjazych želesnizow, powyschenje msdy atd. ważicź, dokelž dyrbi žo želesniski tarif ponižicź. Rěcź finanzneho ministra bě dla hubjeneje akustiki žejmownje cžežko srosumicź. Na najważnischu wěz žu pschi twarje sabyli, mjenujcy, so dyrbja rěcže, kotrež žo w žejmowni maja, tež doßłyschecź bycź.

— Hrabja Klinkowström njeje se žwojim namjetom k pohórschenju cžischczeńskeho sakonja wuspěch měł. Po nim dyrbjachu žo sastojniczy, kotsiž potajne sastojnske pißma nowinam podadźa, s pjenjesami hacž do 1000 hriwnow abo s jastwom hacž do 6 měßazow khostacź. To žame khostanje dyrbjesche redaktorow nowin trjechicź, kotsiž bychu tajke pißma do sjawnoszće dali. — S wuwsaczom konserwatinych wschě strony Klinkowströmowy namjet saczißnychu, tak so žo wón ani žanej komißiji njepschedpołoži.

Awstrija. W khěžorstwowej radže w Winje, kotraž je žo saúdźeny tydźeń sešła, žu němszy radikalni hnydom w prěnim poßedźenju s nowa po swuczenym waschnju wuradźenja pschekasyczć spytali. Tež w scžěhowazych poßedźenjach woni telko napraschenjow knježerstwu pschedpołožichu a namjetow stajachu, so k wuradźenjam žaneje khwile njewosta. Sso wě, so běchu mjes namjetami tež někotre wobskórźby pschecźiwo ministerstwu.

— Sso powołajo na wukas khěžora Ferdinanda, po kotrymž ma cžeska rěcź w Czechach s němskej rěczu runoprawoszć s němskej rěczu psched wschěmi wyschnoszćemi a w schulach, je khěžorske naměstnistwo w Prasy wobsamknjenje města Liberza wot 28. junija 1889 sběhnyło, kotrež postaji, so je wobkhodna rěcź města Liberza jenož němska. Wyschnoszcź w Liberzu budže teho dla nětko s Czechami w cžeskej rěczi wobkhadźecź dyrbjecź.

— Lědma směrowane Prażske wobydlerstwo je žo saßo se studentskimi swadami roshoriło. Němski student Biberle je cžeskeho studenta Linharta satšelił. Srudny podawk je žo pjecża takle měł. Hdyž Linhart poúdźelu rano s korczmy dźesche, žebi němski student Biberle wot njeho woheń k zigarje žadasche, Linhart jeho wotpokasa, prajizy, so dyrbi cžeski rěczecź. Linhartowy pschecźel, Schmidt rěkazy, Biberla napominasche, so dyrbi na to dźiwacź, so je Linhart pjany, a so žo njeßmě s nim wadźicź. Biberle žo wotßali. Bórsy po tym sa Linhartom młody cžłowjek pschiběża a jeho wo pomoz pschecźiwo Biberle proschesche. Linhart žo sa tutym puschczi a jeho doßahnywschi do njeho s kijom dyri, so žo wón na semju swjesy. Biberle teho dla revolver wucżeże a dwójzy wutšeli. Prěnja kulka Schmidta, kotryž chzysche Linhartej wobaracź, do ruki trjechi, druha žo Linhartej do brjucha tšeli. Linhart někotre hodźiny posdźischo w hojerni wumrje. Biberla, kotryž je jenož s lohka sranjeny, a teho runja Schmidta, žu sajeli.

— We Wuherskej je saßo ras ratarske wobydlerstwo pschecźiwo knježerstwu postanyło. W Uj-Szent-Annje w Aradskim komitacże žo psched někotrym cžaßom ratarski burski kasino sběhny, dokelž žo w nim pjecża sozialdemokratiska agitazija wjedźesche. S tym bě žo hižo wobydlerstwo snjespokojiło, a hdyž žo powschitkownje hidźeny muž jako wjeßny žudnik postaji, roshorjenoszć wudyri. Ludowe cžrjódy žo hrožo psched gmejnskim domom shromadźichu a wokna w nim wubichu. Žandarmojo lud napominachu, žo roseńcź. Dokelž žo lud na to do nich da, woni wutšelichu. 4 woßoby žo morichu a 16 woßobow žo lohko srani. S Arada žu wojakow na pomoz sawołali.

— Hižo lěta dołho Czesha sa pomnik Jana Huża pjenjesy składuja. Nětko je žo telko nawdawało, so budźa pomnik stajicź móz. Dla města, na kotrymž ma stejecź, je w Prażskim měschczańskim sastupjerstwje tele dny wótre rospominanje było. Starocżesha jako městno sa Hużowy pomnik Bethlehemske naměsto namjetowachu, dokelž je w tamnischej Bethlehemskej zyrkwi Jan Huż w žwojim cžaßu předował. Młodocżesha pak žebi sa Hużowy pomnik najwoßebnische Prażske městno, staroměschczańske naměsto žadachu. Runje tole městno pak chzychu Starocżesha Hużowemu pomnikej sapowjedźicź, dokelž tam hižo postawa žwjateje Marje steji. Pschi wothłoßowanju žo měschczańske sastupjerstwo se 44 pschecźiwo 40 hłoßam sa namjet Młodocżechow rossudźi. Duž žo Hużowy pomnik na staroměschczańske naměsto postaji.

— Czechow we Winje žnadź něhdże 200,000 bydli. Tucźi pschecźiwo temu protestuja, so by žo w Delnjej Awstriskej w schulach njeßmělo cžěski wucźicź. Sakoń, cžěsku rěcź se wschěch schulow w Delnjej Awstriskej wusamkazy, bě Delojoawstriski žejm wobsamknył. Hacž runje je knježerstwo tónle sakoń sacźißko, mějachu Czesha we Winje tola sa nusne, pschecźiwo njemu protestowacź. Na shromadźisnje, w kotrejž je žo to stało, žo něhdże 3000 Czechow wobdźeli. Posdźischo woni, cžěske spěwy spěwajo, psches město k radnej khěži cżehnjechu.

Ruźowska. So po zarowym wotbronjeńskim namjecże žadyn jenicźki europiski kraj njebudże cžinicź, na tym zar žam wjazy njedwěluje. Wón je teho dla s nowym namjetom psched wulkomozy stupił. Po nim dyrbja žo staty mjes žobu na to swjasacź, so wudawki sa wójsko a kódźstwo sa wěsty cžaž njepowjetscha. Rosbuchadła žo njeßmědża trjebacź, teho runja niz dum-dum kulki, kajkež žu Jendźelcżenjo w Asiskej a Afriży nałożowake. S tychle kulkow je na kónczku worzlowy kłobucźk wotstronjeny, tak so kulzyny wokoj, hdyž wona do cžeła trjechi, žo rospjerschi a zyke mjaßo rostorha.

— W Port Arthurje, wot Chinesow Ruskim wotstupjenym, maja žo Ruszy s hubjenej wodu bědźicź. Strowotne wobstejnoszće njejžu teho dla dobre, 100 wojakow je hižo wumrjeło.

Amerika. Sskabuschku a khudu Schpaniju sbiwschi žu žo sjenoczene połnóznoamerikanske staty s nasdatoszću napjelnike, kotraž hižo do njehańbicźiwoszće a hepjelstwa pscheńdże. Němscy Amerikauszy winuja, so sběžkarjow na philippinskich kupach skradźu

ſ podawanjom brónjow a munizije podpjera, ſo by ſa to wuhlowu ſtaziju ſa ſwoje wójnſke kódźſtwo na jenej philippinſkej kupje dostała. W ſejmje we Waſhingtonje ſapóſłanz Berry ſ howrjazym pſchihłoſowanjom praji: „Němſku ſnadź hiſchćo runje tak pſchemkóćimy kaž Schpaniſku!“ — Hdy by k bicźu dóſchło, mohło ſnadź ſo ſkerje na wopak ſtacź. Wobžarowacź jenoż je, ſo ſebi Němſka wſchu kſchiwdu lubicź da, kotruž jej amerikanſzy hepjeljo cźinja, ſo njeby ſe žanym kſchiwym ſłowom ſwojej induſtriji ſeſchkodźiła.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

2. Schpatny tykanz, ſchpatna kolbaßa.

(Pokračowanje.)

„Ani k jědźi! Khort tola!“ ſakhadźeſche rěſnik, poſkoćiwſchi a njembdy wo blido bijo. — „So mi ty mojej žonje abo mi na žane waſchnje wjaz kruch tykanza njepóſćeleſch; to chzu ſebi tola wuproßyćź!“

„To njebudź w hroſy, twoja Khata a ty ani ſa ſlamaneho pjenježka wjazy wote mnje njedoſtanjetaj, a hdy byſchtaj mi toleŕ ſa to dacź chzyłoj. A ſchtoż twoje njekniczomne kolbaßy ßu, te njech —“

„Njekniczomne kolbaßy!“ pſchetorže jeho haktujo Hanß. „Ty chzeſch mje w mojej cźeſćźi pſchimacź! Moje dla jěs moje kolbaßy abo njejěs, ale to ſebi njedam lubicź, ſo je druhim hanicźe! Roſymiſch?“

„A ja, ja ſebi njedam lubicź, ſo bychu ſo wo mojich tykanzach hanjaze rěcźe wjedle“, wokaſche pjekać, trochu poſtanywſchi, „a woſebje wot tajkeho cźłowjeka, kajkiž ty ßy, njedam ſebi to ani ſ najmjeńſcha lubicź!“

„Kajki ßym ja cźłowjek? Hej, kajki ßym ja cźłowjek?“

„Wadźak, prawomějaty, nětk jo wěſch!“ ſahrima to wróćźo. „A tajki ßy ty pſchezo był, haj, pſchezo, a ja ßym prawje hłupy był, ſo ßym ßo ſ tobu hakle hdy naßadźował, haj, woprawdźe jara hłupy; to budźich mohł prjedy ſpóſnacź, tola też nětkole to njeje hiſchćze pſchepoſdźe!“

„Schtó je hłupy? Ty ßy hłupy? Ně, ja ßym hłupy, ſo ßym ſ tobu tak dołho wobkhadźał“, mjakotaſche rěſnik, ßwoju ſtóſcź lědma poduſchejo. — „Ně, niz hłupy, woßoł, woł ßym, woprawdźe wěrny woßoł! A jeli ſo mi to njewěriſch, dyrbi cźe, woprawdźe dyrbi cźe —“

A hižo bě rěſnik bjesdźak pjaſcź ſaſběhnył, też druhi ſtejeſche tu hižo roshorjeny a na puki hotowy, tu pſchiſtupi knjes Tolſtak, tołſty hoſćenzaŕ „ſłoteje kótwizy“, kiž bě ſwadźe wobeju ſ naſdala pſchipoßłuchał a kiž ßo bojeſche, ſo mohł ſ njepſchesjenoſcźu dweju tak dobreju hoſćźi ſchkodu měcź, a to bě w prawym wokomiku. Jemu ßo radźi, wobeju ſ najmjeńſcha trochu ſměrowacź, ſjednacź pak jeju njemóżeſche.

„Nó, dobre!“ kſchipjeſche Hanß. „Schto chzył ßo ſ tymle dale naßadźowacź? Ja dźě móżu hicź a ja też du!“

„Moje dla móże woſtacź, ja du, ja du“, mjakotaſche Mots, a njedźiwajo na hoſćenzarjowe proſchenje pſchimaſchtaj ßo wobaj kija a kłobuka a woteńdźeſchtaj kóždy do druheho kónza.

Naſajtra da ßo Mots pola Hanßa wopraſchecź, hacź ßo jemu ſpomnjeny tykanz pſchezo hiſchćze pſchejara twjerdźe ſpjeczeny ſda? a tón, hacź ßu ſpomnjene kolbaßy hiſchćze pſchezo pſcheßelene? Hanß da wotmołwicź, ſo pſchi twjerdźe pjeczenym woſtanje, a Mots da prajicź, ſo by khort był, jeli ſo by pſcheßelene kolbaßy hdy ſa cźo druhe měł, hacź ſa pſcheßelene kolbaßy.

A tak ßo ſdaſche, ſo je ßo ſ pſchecźelſtwom mjes Motſom a Hanßom ſtało. S teho cźaßa ani ßłowcźka wjazy hromadźe njerěcźeſchtaj. S wopręďka wſchak pomyßli ſebi kóždy huſto: „Hdy jeno by druhi ſwoje ßłowo wróćźo wſał!“

Jara huſto wſchak jej to hiſchćze koſkotaſche, hdyž ßwjatok ſwonjeſche, a hdyž wonaj wjazy hromadźe ßo wuńcź njemóżeſchtaj na ſchkleńzu piwa; něſchto cźaßa drje hiſchćze po ſtarym ſwucźenju na ßo kiwaſchtaj, bjes maka bjesdźak, mjerſaſchtaj pak ßo potom a kóždy ſebi pomyßli: „Ja tola njemóżu zofacź w tejle cźeſtnej wězy!“

Też žonje běſchtej hněwnej, dokelž kóžda ſtejeſche twjerdźe k ßwojemu mużej w naſtupanju kolbaßy a tykanzow, a dokelž ſebi kóžda myßleſche, ſo ſtej też wonej ßobu na cźeſćźi ranjenej; a tuta napjatoſcź bu hiſchćze wjetſcha, hdyž ſebi Hanßowa Khata, ſo by ßwoju ßußodźinu Hanu mjerſaka, ſ kotrejž bě nimale jenajku draſtu měka, ſebi nětkole jara drohi, zyle nowomódny kłobuk ſ hłowneho měſta pſchińcź da a ßo w nim w khlamach hordźeſche. Tajki kłobuk budźiſche drje ſebi knjeni Zaltakowa też mohła kupicź; jej pak bě pſchecźiwne, kaž by rjekła, ßo w tajkich próſdnych wězach ſ někim wuhanjecź. Mjelczo pak mjerſaſche ßo tola nimo měry na rjany kłobuk.

Motſowa Hana bě junu ßwój hněw tola tak daloko ſabyła, ſo rěſnikej Franzkej kuſk tykanza da, kaž bě to prjedy cźaſto cźiniła. Hólczk doſkoczi wjeßoły ſ tym tykanzom domoj a ſawoła: „Hladajcźe, ſchto ja mam, ſchto je mi Zaltakej kmótra dała!“

Ale ſa to bu prawje naßwarjeny a dyrbjeſche tykanz ſaßo wróćźo donjeſcź. S nětka njeßmědźachu ani dźěcźi ßußodow wjazy hromadźe hrajkacź.

Cźaſto drje je ßo ſtało, ſo je Mots ſe ſłobami ßwoje tykanzy woprawdźe pſchepjekł a też Hanß ßwoje kolbaßy pſcheßelił, njeby-li ßo to też hižo prjedy ſtało.

3. Poſpyt wujednanja.

W tak małym měſtacźku, kaž Wonezy, bě njemóżna wěz, ſo njebudźichu wo roskorje, kiž bě naſtała mjes dwěmaj prjedy tak ßwěrnymaj pſchecźelomaj, wjele njedźel powjedali. To ßo po tajkim ßamo roſymjeſche, ſo ßo najprjódzy mnoſy, jeni wuſtojniſcho, druſy njelepiſcho, poſpytachu, wobeju miſchtrow ſaßo ſjednacź.

Prěni poſpyta to knjes ſarać. Najprjódzy bě ſe ſchkódnej pſchiſßadźił dar k narodninam a ſnadź też hiſchćze něſchtoźkuli druhe, a wón njebě zyle ſymny, hdyž ßo jemu darjowachu jeja, butra, muka a pleza. Ale to njebě jeniczka a hłowna wina, ſchtoż duchowneho pohnuwaſche, ſo by ßo prózował, wobeju ßußodow ſaßo ſjednacź; wón bě woprawdźe roſomny a pobožny muż, kiž mějeſche to ſa ßwoju ſaſtojńſku winowatoſcź, ſo by wſchudźom w ßwojej woßadźe na měr a pſchesjenoſcź dźiwał a ßo wo to ſtarał; też ſhoni, ſo bě ßam njewinowata pſchicźina zyłeje ſwady był. Duž bě hižo wjaz krócź Motſa a Hanßa, kožděho woßebje, k wujednanju napominał, ale podarmo. Duž ßebi wotmyßli, móznišchi krědk nałożicź.

Junu ßobotu da Motſa Zaltaka na njedźelu po kemſchach k ßebi pſcheproßyćź. Mots ßo dźiwaſche nad tymle pſcheproſchenjom, ale njerjekny niczo a pſchilubi. Też Hanß Kolbaßa bu pſcheproſcheny; tón něſchto wucźu a pſchihotowa ßo mjelczo na wotmołwjazu rěcź. „Faraŕ“, rjekny ßam pſchi ßebi, „njeßmě mje tola rosmjehcźicź.“

Njedźelu dopołdnja běſchtaj nětkole wobaj miſchtraj w zyrkwi — dokelž bjes jara waźneje winy njepobrachowaſchtaj ženje —, njeſtejeſchtaj pak, kaž bě to cźaß jeju pſchecźelſtwa było, pornjo ßebi, ale bjes maka pſchi napſchecźnymaj ſtołpomaj. Faraŕ mějeſche tón ras prědowanje na ßłowa: „Lubujcźe ßwojich njepſchecźelow a žohnujcźe tych, kotſiž waß ſakliwaju“, prědowanje, wobrotne, łhutne a hnujaze. Wón dopokaſa, ſo ſtej luboſcź a pſchesjenoſcź najwyſchſchej kaſni kſcheſcźijanſtwa a najnuſniſchej wumėnjeni też naſcheho cźaßneho ſboża; wón pokaſa, ſo najwjazy pſchekorow naſtawa niz ſ waźnych winow, ale ſ maliczkoſtnych, haj, cźaſto ſe ßměſchnych pſchicźinow; a pſchi cźimž ſtej ſ wjetſcha woboj na kſchiwym puczu. Roskora pak, kiž ßo hnydom ſaßo njeſłkadkuje, njepſchesjenoſcź, kiž ßo ſ cźaßom njewotſtroni, ſkutkuje po cźaßu dale bóle a cźini wujednanje dale cźeźſche. Teho dla je niz jeno mudrje, ale też ſchcheſcźijanſka winowatoſcź, ſo ßo tajke roskory, woßebje hdyž ßu jeno ſ roshorjenja a pſchekhwatanja naſtake, nanajrucźiſcho wurunaja a ſo ſebi ludźo ſaßo ruku dadźa.

Zyła Wonecźanſka woßada hladaſche na miſchtrow, kotrajž tu we wulkej wuſkoſcźi ſtejeſchtaj, njewjedźo, kak hladacź a kak ßo ſtupicź; pſchetož, runjeż móżeſche napominanje ſ prědowanja też wſchém druhim płacźicź, myßleſche ſebi tola kóždy:

„To prědowanje je wotmérjene niz na mnje, ale na Motſa a Hanßa.“ Tamón dźerżeſche ſebi kłobuk do wocźow, kaž by rjekł, ſo je jemu ßłónzo pſches wokno pſcheczźiwne; druhi pak hladaſche wohańbjeny na knihu, kotruž ſ woběmaj rukomaj wobwjertowaſche. Wobaj běſchtaj wjeßokaj, ſo bě prědowanje nimo a poßlednja ſchtucźka doſpěwana. Mots twochny prěni won, Hanß pak cźakaſche, doniž ßo zyła zyrkej wuprózdnika njebě, a doniž ßo też wonka na nameſcźu nichtó wjazy bycź njeſdaſche; potom hakle dźěſche pomału won. Wonka wuhlada Motſa, kiž runje na faru dźěſche. Hanß tu nětkole ſtejeſche, njewjedźo, hacź by ſa Motſom ſchoł abo njeſchoł.

Hdyž bě Mots k fararjej ſaſtupił, poſkicźi jemu tón pſchecźelnje ſtólz a ſtaji hiſchćze jedyn k njemu. Najprjódzy powjedaſche wo zyle njeſajimowazych wězach, dóńdźe pak potom na runje wotmėte prědowanje a praſcheſche ßo miſchtra, hacź je ſ nim pſchesjene.

„Ach, to ßo wě, knjes faraŕ“, wobkrucźeſche miſchtr, „to bě ßama wěrnoſcź w nim; njemóżu to hinak prajicź.“

„Nó, dobre; duž też wěšće, schto macźe cźinicź“, rjekny knjes farar, „mischtr Kolbaßa też hnydom pschińdźe. Wuprajtaj ßo potom měrnje napschecźo ßebi a potom ßebi sawdajtaj ruzy. Dawno budźischtaj hižo saßo pschecźelej bykoj, budźischtaj=li jeno junu saßo hromadźe pschischkoj a ſ najmjenscha ßkowcźko hromadźe porěcźakoj. Tule w mojej stwě mózetaj to bjes mylenja cźinicź; k temu ßym waju ßem pscheproßył a proschu, so mi to sa ſko njewosmjetaj; to dźě je ßo ſ dobreho kschescźijanskeho wotpohlada stako. Nadźijam ßo, so waju moja pschitomnoscź, pschitomnoscź waju duschowpastyrja mylicź njebudźe. Nochzu wamaj ſ nowa prědowacź, ale jeno ſ pschecźelnym ßkowom waju sjednocźicź a waju potom ßebi ßamymaj pschewostajicź, pscheßwědcźeny, so mój dom jako pschecźelej wopuschcźitaj.

(Pokracźowanje.)

Sa burow.

Hromadźe se „Sserb. Nowinu“ wukhadźa ratarski cźaßopiß: „Sserbski Hospodar“. To je po tajkim nowina sa burow, żiwnoscźerjow a wschěch, kotsiž burske dźěło snaja. Wón pschinoschuje powucźne nastawki wo ratarstwje, wo plahowanju skotu, wo hnojenju polow, wo wothladanju schtomow, wo pczołarstwje, rybarstwje a wschěch dźělach burskeho żiwjenja. Pódla podawa też sa bura ważne sakonje a wosjewjenja, na pschikład: cźeladniski sakoń, jenak ważny sa bura a khěžkarja, (kotryž ßwoje dźěcźi na ßkužbu dawa). Wjele swady a wudawkow by ßebi hospodar salutował, hdy by pschezo sakonje snał. So pak by ßo cźitar też wo tajkich wězach roswucźicź mohł, kotreż ßnadź tam pschipadnje njesteja, ßmy po waschnju wulkich němskich nowinow „Prascheński kascheźik“ pschiprawili, t. r. kóżdy cźitar móże (ßnadź ſ póstnej khartu) „Hospodarjej“ praschenje póßkacź, na kotreż ßebi powucźenje pscheje, a pschichodne cźißko jemu żadane wotmolwjenje pschinjeße. Tak jednasche prascheństi kascheźik loni wo ważnych praschenjach: hdy dostanjesch pschi twarjenju „brandkassu“, byrnjeż ßo cźi njewotpalikło, kak masch pinzu pschiprawicź, so woda do njeje njepschińdźe, hacź ßo próza płacźi, stare 3½ prozentowske pożczonki do 3 prozentowskich pscheměnjecź dacź, kotre sawěscźeńske towarstwa (Versicherungen) ßu najkhmańsche atd.

So by „Hospodarjej“ móżno było, na tak wschelake praschenja wotmolwicź a też hewak wo ratarstwje woprawdźe powucźecź, steji redakzija w swjasku ſ wucźerjemi Budyschskeje ratarskeje schule a ſ nashonitymi němskimi rycźerkublerjemi a schoßarjemi. Nimo teho cźita redakzija wulku liczbu ratarskich nowinow. Tak podawa „Hospodar“ nashonjenja wucźenych a praktiskich ratarjow prěnjeje rjadownje. Teho dla też cźrjóda jeho cźitarjow ſ kóżdym létom pschibjera. — Duž cźitaj też ty wot noweho léta pódla „Sserb. Nowin“ hischcźe „Sserb. Hospodarja“. Njeboj ßo jeho, dokelž je ßerbski. Njejsy woßebnischi, hdyž wucźenu němsku nowinu cźitasch. Němz mjenuje ßo też kóżdy wandrowski, kotryž po kraju dunda. To njeje woßebne. Chżesch=li woßebny bycź, budź dobry Sserb. Njesdaluj pak ßo „Hospodarja“ też, dokelž je mały. Njeßudźimy cźłowjeka po tym, kak wulku nowinu cźita, ale po tym, schto rosymi. Ale runje ſ tym pola drohich němskich nowinow ſ wjetscha krótko pschińdźesch. Nowina je wulka, so móżesch burske blido ſ njej pokkascź. Ale kak seńdźe ßo cźi pschi cźitanju? Prěnju połojzu njemóżesch trjebacź, dokelž je sa rycźerkublerjow pißana, druhu pak nimasch khwile doczitacź. Tak rosbrojisch wjele pjenjes a cźaßa podarmo. Zyle hinak je ſ „Hospodarjom“. Wón je pißany sa maku cźrjódku ßerbskich burow a dźiwa teho dla, kaž to żadyn druhi ratarski cźaßopiß cźinicź njemóże, jenicźzy na nasche wobstejnoscźe a potrěbnoscźe. W „Hospodarju“ tam wschitko rosymisch, tam njesteji niczo, schtoż njeby tu abo tam trjebacź mohł.

Pódla powucźenja poskicźa pak „Hospodar“ też sabawne wězy: żortne abo hewak sajimawe spěwy a pěßnje, kaž też powjescźe ſ zusych krajow, wo jich żiwjenju a waschnjach, tak so też ßkużobni a dźěcźi „Hospodarja“ rady cźitaja, tak so też hischcźe sa dołhi cźaß wo jeho żortach powjedaja. Też prěnje cźißko noweho léta pschinjeße dołhu pěßeń: Ptaczi kwaß, sajimawy wopisk pucźowanja po Turkowskej (posdźischce cźißko dopißy ſ Khinesiskeje), dale cźrjódu żortow a ßamo wobrasy. Kóżdy dalschi měßaz pschinjeße nowe stawisny, nowe wobrasy — a to wschitko **ßa 60 nowych pjenjeźkow na zyle léto.** Tajki wudawk móżesch tola sawěscźe junu reskirowacź; 60 nowych pjenjeźkow tebi żaneje dźěry do samożenja njescźini. A hdy by ßo cźi wěz njelubiła, pschestań k létu saßo. My pak ßmy pscheßwědcźeni, so „Hospodarjej“ wjazy ſ domu njedasch, hdyž ßy jeho jene léto cźitał. — Duž skasaj ßebi jeho na nowe léto 1899 (tute skasanje móże ßo też psches schulske dźěcźi stacź) a to tam, hdźeż ßo „Sserb. Nowiny“ pschedawaju. Pola tutych knjesow móże też kóżdy prěnje cźißko na pruhu darmo dostacź.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wschitkim cźeścźerjam nascheho njesapomniteho ßerbskeho wótcźinza njebo knjesa fararja D. Imischa budźe swjeßelaze a sajimawe, shonicź, so je jeho ßyn, knjes dr. jur. Marcźin Imisch, sańdźeny tydźeń assessorske pruhowanje khwalobnje wobstał. Wón je ßo jako assessor do generalneje żelesniskeje direkzije w Draždźanach powołał. Bóh spożcź jemu dale dobre spomożenje w jeho powołanju.

S **Budyschina.** Poßledni tydźeń, so ßu sjawne sběrki sa Macźicźny dom swolene, je nadeschoł. Duž w poßlednjej khwile dha wutrobnje wschěch lubych Sserbow proßymy, so bychu ßwoju pschißluschnoscź cźinili. Naschi dowěrnizy njech ßo na pucź podadźa a sběraja. — Wy pak, lubi Sserbja, horliwje a bohacźe sapißujcźe. Hdyž ßo psched něhdźe 19 létami „Narodne dźiwadło“ w Prasy wotpali, młodźi a stari saplakachu. A wschitzy ßo sjednocźichu, so by na spalnischcźu bórsy nastał nowy, hischcźe rjeńschi twar. Wschitzy pschińdźechu, też khudźi ßłużobni se ßylsojtym wócźkom dawachu — se ßwojich nahospodarjenych pjenjeźkow. A sa **6 njedźel** bě wjazy nawdate, hacź bě trjeba: wjazy hacź milijon schěßnakow. — Hdy bychu tola też naschi Sserbja tróschku teje woporniwoscźe měli! Pokasajcźe, bratsja, so ju macźe! Něktosi ßu ßwój pschinoschk hižo dali. Njech tola nětko też cźi drusy pschińdu. Hańba by sa naß było, hdy bychmy w tutym měßazu, w kotrymż je nam dowolene, sjawnje sběracź — też někotre tyßazy njenasběrali. Hdyž nasch dom też milijon płacźicź njebudźe — wulki pjenjes tola płacźicź budźe. Ale hdy bychmy wschitzy ſ jedneho horliwje sběrali a dawali — by to ſ lohkim było. Cźińmy dha tak — a Bóh luby Knjes budźe naß mytowacź. (K. P.)

— (Nowy hoborski móst). Město Budyschin je ßo na knjeżerstwo ſ prósstwu wobrocźiło, so chżyło wone ſ Draždźanskeje dróhi psches Sprejny dół k snutskownym lawskim wrotam móst natwaricź. Psches njón byłwschón wobkhad schoł, kotryż dyrbi nětkole pola hoscźenza „tsjoch lipow“ nahu horu pschewinycź. S dobom by ßo na nowy móst wobkhad ſ Makowjelkowskeje dróhi pokasał, tak so by ßo tutemu wobcźeżny pucź psches Zidow a garbarsku haßu salutował. Nowy móst na Budyskej stronje na leżomnoscźomaj Bartkez a Riegerez khěże wuběži, kotrejż byschtej ßo wobej dyrbjałej wottorhacź. Na rózku stareho Macźicźneho doma budźe po tajkim jara żiwy wobkhad, jeli so ßo nowy móst natwari. A na to ßu w tu khwilu najlepsche wuhlady. Knjeżerstwo je hižo nusne wumerjenje wobstaracź dało a budźe ßnadź wot pschichodneho krajneho ßejma pjenjeżne ßrědki k mostowemu twarej żadacź. Wone pjecźa nęschto wjazy dyżli pół milijona hriwnow wucźinja.

— Direktora tudomneho katholskeho seminara, knjesa Franza Löbmanna, ßu sa cźestneho kanonika kapitla ßwjateho Pětra w Budyschinje pomjenowali. — Cźeżko khory knjes senior Blumentritt je ßo do katholskeho wustawa sa khorych w Draždźanach=Friedrichstacźe podał, hdźeż jeho mikoscźiwe ßotry hladaju.

— (Dejmantowy kwaß.) Tudomny 83 lět stary wußłużeny żelesniski wothladar Langa a jeho 81 lět stara mandżelska 17. jan. ßwój dejmantowy kwaß ßwjecźeschtaj.

— (Trichiny.) Tudomny trichiny hladar Philipp je 21 amerikanskich połczow pschepytujo w jenym ſ nich wjele trichinow namakał. Spodźiwne jenoż je, so ßo hischcźe pschezo kupzy sa amerikanske trichinate ßwinjaze mjaßo namakaju.

— (Paduchstwo.) S wosa, delnjohórcźanskemu knjeżemu dworej ßłuschazeho, bě ßo póndźelu jedyn pucźowański pschikrywk kranył. Tola paduch ßo njeje dołho nad ßwojim wobßeżenstwom wjeßelił. Hižo nasajtra polizija pola wěsteho Hilbjenza tu kranjeny pschikrywk namaka.

— (Porjedźenje.) Tydźenja bě ßo wocźischcźało, so je ßo dźěkacźerka Augusta Bohotowa ſ Budyschina wobwěßka. To je smylk: pschetoż niz Augusta Bohotowa, ale dźěkacźeŕ August Bohot je na mjenowane waschnje w cźeżkich myßlach ruku na ßebje skożił.

— Pschi składnoscźi 50lětneho jubileja ratarskeho wokrjeßneho towarstwa je ßo knjesej ratarskemu radźicźelej Hähnelej nad Koporzami titul tajneho radźicźela spożcźił. Knjes krajny starschi ſ Zezschwitz a knjes ratarski radźicźel Pfannenstiel ßo sa cźestnaj ßobustawaj pomjenowaschtaj Sslěborna medailla ßo wudźěli sćěžowazym knjesam: wokrjeßnemu stótnemu lěkarjej Königej w Budyschinje, kublerjej Ernstej Schmidtej w Kindischu, měschcźanskemu kublerjej Wylemej Jokuschej w Budyschinje, kublerjej G. L. Müllerej w Měrkowje a wucźerjej emer. Bohuwěrej Mucźinkej w Semizach

Bronsowu medaillu dostachu: hamtski stótny lěkař Klink w Bjarnaczizach, ryczerkubleŕ Quaißer w Markersdorfje, ryczerkubleŕski najenk Böhme w Deberkezach, kantor Ludwig w Hušzy, leżomnoščeŕ Hajnza w Eibawje, ryczerkubleŕski najenk Zestermann we Wanschawje, wyschschi wuczeŕ Mannskopf w Budyschinje a kubleŕ Schreiber w Habrachczizach.

— (Pschednoschk.) Ratarske towarstwo w Budyschinje a wokolnoszi budże žrjedu 25. januara popołdnju w 5. hodžinach we hoscenzu „króny“ w Budyschiuje žebi wot komišionskeho radžiczela Lungwitza, privatneho dozenta pschi skotolěkarskej wyšokej schuli w Draždžanach, wo kopytowych a nohowych czerpjenjach konjow pschednoschez dacz. K temule pschednoschkej žo niz jenož towarstwowe žobustawy, ale tež wschitzy wobžedžerjo konjow a kowarjo jako hoscžo pscheproschuja. Pschednoschki knjesa Lungwitza žu žo hižo na druhich městnach w Sakskej s wurjadnym pschipósnaczom pschijate.

— S czim dyrbi žo k džeczelej hnojicz, so by žo derje radžił? We wschelkich krajinach žu ratarjo swuczeni, do nalětnich žywow džeczel žycz. Nětko pak tak derje wowš kaž tež jeczmjeń lohko rossenđžazu fosforowu kišalinu nusnje potrjeba a je žo hižo s wjele stron poruczało, so, hdyž žo džeczel do jeczmjenja žyje, dyrbi žo k njemu bohacze s fosforowej kišalinu, mjenujzy s Domaschowej muku hnojicz. Temu napscheczíwo prof. dr. P. Wagner na 12. puczowańskej shromadžisnje „Němskeho ratarskeho towarstwa w Hamburgu, wusběhowasche so wón w tym nastupanju hischcze dale dže a niz jenož hnojenje s Domaschowej muku, ale tež se superfosfatom poručza. Wón prajesche: „Ja žym namakał, so ma džeczel hnojenje s lohko žo rospuschczazej fosforowej kišalinu jara rady. Wěscze, so je džeczelowe žymjeschko jara małe, so może po tajkim młodej rostlinzy žame se žebje mało žiwjeńskich wutkow žobu dacz. Duž je hižo w žwojim prěnim roswiwanju na to pokasana, žebi w roli zyrobu pytacz. Pod tymi wobstejnoszemi žo hnojenje na žyru brósdu, to rěka krótko psched wužywom, derje saplaczi. To rostlinki hnydom po jich seskadženju poživlni. S pospytami žym namakał, so na rolach, na kotrychž je drje wowš fosforoweje kišaliny jara hłódny, wón tola hischcze někajki narosce, džeczel pak nimale wschón sahinje, a to teho dla, dokelž w semi fosforoweje kišaliny dosez njenamaka. Hdyž pak polo se superfosfatom pohnojichmy, žo džeczel jara młodnje roswi, tak młódnje, so bě jemu mózno, nimale tři krócz tak wjele fosforoweje kišaliny pschijecz a s role wucżahnycz, kaž wowš.“ — Wěscze budże žo po tutym Wagnerowym rosestajenju někotryžkuliž ratař dohladacz, czeho dla žu jeho pola džeczela sprózne. Sstrědk k dobremu radženju džeczela je po tajkim superfosfat na swjerschinu role rossypty.

— Na spoczatku noweho lěta žwojim žobustawam a czitarjam „Łužicu“ poručamy. Wona je runje 18. lětnik nastupika a w prěnim czišle tute pschinoschki podawa: Posledni wopor. Ballada Jakuba Čišinskeho. — Za Maćičny dom! — Moje lońše pućowanje k bratrowskim a cuzym narodam. Spisał A. Sommer (jara sajimawe). — Psisłowa wot M. Kósyka. — Po ćežkej hodžinje spytowanja. Z češčiny přełožił X. — Bjesada: Kruwarjo. Kral. — Drobnostka: Anka, sy-li zła, kusy ši pcha! . . . — Drobnostki: Serbske pismowstwo. Słowjanske nowinki. Serbski rozhlad. Druzy wo Serbach. Należnosće towarstwow. Zapis přinoškow a darow. — „Łužica“ je tež czasto wobrasy měła. Skasacz žo hodži pola k. Can. far. J. Herrmanna we Wotrowje a pola k. kapł. Miklawscha Andrizkeho w Ralbizach.

S **Njeżwaczidła.** Knjes wuczeŕ Hilbrig, kotryž je w naschej gmejnje 38 lět s wulkej žwěrnoszu s wuczerjom był, žo pschichodne jutry na wotpoczink poda.

S **Njeżwaczidła.** Do tudomneho babinskeho wokrjeża žo žerbskeje rěcze mózna baba pyta. Zadaczelki wo tole městno chzyke žo hacž do 1. februara pola tudomneho gmejnskeho pschedstejiczerja samolwicz.

Do **Radworja!** Jenož džiwajo na s a m ě r spěwanskeho žwjedženja towarstwa „Meja“ w Radworju — w sańdženym czišle hižo naspomnjeny a w dženžnischim s porjadom konzerta — njech je tež hischcze na tutym městnje na njón pokasane. Pschihotowanje konzerta wukhadża se stejnischcza, so je spěchowanje a podpjeranje twara „Maczicznego Doma“ tu khwilu najwažnischa winowatosez wschěch žerbskich towarstwow k žwojemu narodej. S tym pak njeje prajene, so wone žwojeho nadawka njebychu žebi wědomne byke. Ale hdyž pak runje w měžazu januaru žo mnohe dary sa „Macz. Dom“ hromadża, dha tež my towarstwa njechamy nasad wostacz. Pschi tym njech je nam Konjeczanske wojerske towarstwo, byrnjež s małym darom, s pschikładom. Nadžijomnje swješeli žo „Meja“ s prawje bohatym wopytom. Sastup drje je žnadny, džiwajo na uałożenu prózu a džélo. Ale s małych pschinoschkow narosce wulki kapital, hdyž mnohy dawaja. Czepizez sala wobžahuje 500 pschipošlucharjow, po tajkim město kóždy dostanje. A postajeny program žo wěsce kóždemu spodoba. Hajenje pschistojneho žorta je stajnje samér towarstwa było a wožebje je žo tón ras na to džélało. Parla naschcje ludowe hudžby, narodne spěwy, žu tež sastupjene. Wscho je rysy žerbske, potajkim sa kóždeho srosymliwe. Teho dla na sažowidženje 29. januara w Radwarju. Wožebite pscheproschenja žo njeroseszelu.

S **Wulkeje Dubrawy.** Knjes farař Birnich směje tu 5. febr. w snatym domje Božu žłužbu se spowjednej rěczu.

S **Hodžija.** W Hodžijskej wožadže je žo sańdžene lěto 156 džěczi narodžiło, mjes nimi 6 morwonarodženych a trójzy dwójnikaj. Kschczeński žlub je 97 džěczi wobnowiło. Pschipowjedanjow běsche 45 a wěrowanjow 35. Spowjednych bě 6267 a semrělo je 88 wožobow. Tola běchu schtyrjo s druhich wožadow žem khowane. Sa Gustav-Adolfske towarstwo je žo we wožadže 255 hr. nasběrało, a koletka 6. januara 1899 je 165 hr. a 60 np. pschinjeżła. — Dokelž žo nětko dary sa Sserbski dom sběraju, žo wschitzy Sserbja Hodžijskeje wožady prosch, dary sa žerbski dom woprowacz a je na duchownneju dobrocžiwje wotedacz.

Se **Semiz.** Žałostne njesboże je žo schtwórtk 19. januara popołdnju w 5 hodžinach w tudomnej Kunathez skali stało. Hdyž rosbuchanski wutsél nabichu, žo tón pschesahe spuschczi. S tsjoch džéłaczerjow, nabicze wobstarazych, žo Khorla Kaschpor se Ssmilneje morwy do pódlanskich kamjenjow wjerhny, jeho bratr Ernst Kaschpor, teho runja se Ssmilneje, a Alwin Kunath se Schumborna czežko sranjenaj na semi leżeschtaj. Kaschporez bratraj staj woženjenaj, Kunath pak je hischcze njewoženjeny. Sranjeny Kaschpor a Kunath staj žo do Budyskeje hojerne hischcze tón žamy džeń dowjesłoj.

S **Budestez.** Tudomny fabrikski džélaczeŕ Handrij Tempel domoj duzy pucz smyli a do Sprewje padže. S jeho kschiczenjom žo kowarski mischtr Nedon se spanja wubudži, a jemu žo poradži, njesbožownemu se symneje kupjele wupomhacz.

S **Huczíny.** Naschemu Božemu domej je žo rjana pycha dostała. S kschescżijanskej pobožnej myšlu a s luboszu k zyrkwi stej knježnje Elsa H. a Dora M. dwaj rjanaj puzakaj dariłej. Puzakaj staj se židy shotowjenaj a krażnje wuschiwanaj. Jedyn ma napišmo „Ja žym A a O“ (to rěka, ja žym w sapoczatku a w kónzu), a na druhim je mjeno „Khrystuž“ wuschite. Puzakaj běschtaj žo Božu nóz na woktaŕ położiłoj, w kotrejž knjes farař Matek žerbsku a němsku žłužbu wotmě. Schulske džěczi hodowne arije, kotrež bě je knjes kantor Hajnik nawucził, s tajkej wudokonjanoszu spěwachu, kaž hischcze to ženje w naschim Božim domje njejžmy žłyscheli. Knjesej Hajnikej njech žo sa wulku prózu a woporuiwoszcz, kotruž je na nawuczenje spěwow nałożił, tu sjawny džak praji.

S **Khwaczíz.** Jutsje njedželu popołdnju w 3 hodž. sthadžuje žo nasch spěwanski wotrjad w Khwaczizach, so by hłóž Sserbskeje Meje a druhich spěwow, wuknył. Njech žo tam naschi wožebje młodži Sserbjo a Sserbowki we prawje bohatej liczbje seńdu.

S **Bukez.** Schtwórtk tydženja wjeczor wokoło 8 hodžin do domu tudomneho pjekarskeho mischtra Bendla, hdyž běchu tam jenož Bendelka, jejne džéczi a jena žona pschitomne, wopiły dundak pschińdże a žebi pschenozowanje kasasche. Hdyž žo jemu sapowjedžichu a jemu kasachu, do hoscenza hicz, wón nóž se saka wuczahnywschi sareji: „Krej dyrbi žo pschelecz!“ Bendelez džéczi hnydom s woknom won do dwora skoczichu a do Heimrichez hoscenża po pomoz běžachu. Pschiwokanemu žandarmej žo njekražnik spjeczowasche. Nasajtra jeho sputancho do Lubijskeho jastwa wotwjedžechu. Wón je žo pjecża w Lubiju narodził, a rěka Freund.

— Nasche „Sserbske towarstwo“ měješe sańdženu njedželu žwoje prěnje lětusche poždženje. Pschi tutej składnoszi pschednoschowasche nam k. wuczeŕ Sommer dale wo žwojim puczowanju do narańscheje Europy. Tón krócz dowjedże naž k. pschednoscheŕ do Pschiokskeje krajiny, do Nižnjeho Nowgoroda a na žwěto-žławny Nižegorodski hermank. Na pschichodnym poždženju pojedžemy do kraja Tatarow. Skónczinje składowachmy sa Maczicżny dom.

S **Drožđija.** Někotři narodnoszmyšleni Sserbja žu tu prěnju billardowu komišiju sałożili. Hdyž žo tydženšzy k wješekej sabawje Duž, chzedża stajnje na njedotwarjeny Maczicżny dom spominacz. sthadžuja, drje naschu komišiju nětko kóždu žobotu pod sjawnymi twitowanjemi sa nasch dom wohladamy. To budże bórzy diplom!

S **Barta.** Piskanje honťwarskich rózkow a czrjódy honjerjow, se wschěch stron pschikhadżazych, sańdženu žrjedu rano pschipowjedżichu,

ſo je ßo wulka hońtwa knjeſa hrabje ſ Lippe-Bartſkeho ſapočžała. Wokolo 9 hodźin na hońtwu wucźežechu a ½1 hodźiny po tſjóch pólnych honjcnjach do kótka bě hižo 365 ſajazow potſělanych. K temu ßo ßnědanje w Rakojdźanſtim knježim dworje pſchiſamknje, ſo by ßo potom hońtwa na Bartſkich a Rakojdźanſkich honach dale měła. To ßo ſta, a hdyž bě ßo prěni kotoł pſchehnał, w kotrymž ßo 118 ſajazow ſpraſka, a ßo hońtwjerjo runje na druhe honjenje hotowachu, na dobo knjes krajny hejtman ſe Sydelewitz ſe Shorjelza, kotryž měješe hižo rano khorowaty napohlad, cźežko ſkhori. Hońtwa, kotraž dyrbješe 3 dny tracź, ßo teho dla hnydom ſaſtaji, a ſkhorjeneho ſ wosom a pſchewodom do Bartſkeho hrabinſkeho hroda dowjeſechu. Do jſtwy tu pſchinjeßeny wón, kaž lěkař wobßwědči, ſ Božej ruczku ſajaty wumrje. Cźěło wyßokeho knjeſa nalhwilnje w hrabinſkim hrodźe ſawoſtanje, doniž ſemrjeteho ßwójbni dalſche njepoſtaja. — Hońtwarſke wjeßele bě ßo ſe ſrudnym podawkom do khutnoſcźe a ſrudoby pſchewobrocźiło. Dźěl hońtwjerjow hiſchcźe tón ßamy dźeń wotjědźe, druſy ßo naſajtra na domojpucź naſtajichu. A. D.

S **Biſkopiz.** Sańdźenu ßobotu popołdnju njewjedro ſe ßněhom pſches tudomnu krajinu cźehnjeſche. Wóßom krócź ßo ſ dołho trajazym hrimanjom ſabłyſknu a pſchi tym bě tajka cźma, ſo dyrbjachu ßwězu ſaßwěcźicź. So bychu błyſki něhdźe ſchkodu nacźinike, wo tym njeje niczo ſnate.

S połnózneje Sprejineje ſtrony. W nowſchim cźaßu ßo po Sſerbach poczinaju do picźa kóſkopiwa dawacź. Hdyž dyrbi ßo hewak kroſchik ſa někajſiżkuli dobry ſkutk dacź, ßu kute ſkórźby ßkyſchecź. Tola tak bórſy hacź w korczmje kóſkopiwo běži, dha je hnydom wſchudźe doſcź pjenjes a hdy by ßamo ßußod toleŕ pożczicź dyrbjał. Kóßkopiwo wſchak je worakawy rawß; wone móſcheń próſdni, a ſa to moſhy we hkowje ſmucźi a ſkónczńje kocźe mjerſanje naczińi. Wo tym dwaj ßußodaj powjedacź wěſtaj, kotrajž ſ kóſkopiwa domoj duzy w H. njedaloko pruſkeje mjeſy nimo jeneje piwarnje pſchińdźeſchtaj. Dokelž běſche tam hołt a hara, ſaſtupiſchtaj. Jedyn hajnik, kotryž bě ßo kóſkopiwa napił, bě ßo tam ſ druhimi hoſcźemi do ſwady dał. Počžachu ſ piwowymi karanczkami do ßo bicź, ſo cźrjopy wokolo lětachu. Hajnikowy poß, kotryž chzyſche ßwojemu knjeſej pomhacź, jenemu hoſcźej kholowy roſtorha. To běſche ſtraſchna bitwa. Duž hladajcźe ßo tajkeho napitka. Kóſkopiwo ſnutſkownje a ſwonkownje ßylnje ſkutkuje, hdyž je ßo jeho troſchku naßrěbaſch.

S **Wochoſ.** Na dworje bura Domaſchki wutoru dopołdnja pſchi nłócźenju młócźaza maſchina na njewußlědžomne waſchnje roſleczа. Wotlecźaze żeleſne kruchi dwě żónſkej, kotrejž pſchi dźěle pomhaſchtej, tak cźežko ſraniſchtej, ſo dyrbjeſchtej lěkarſku pomoz pytacź.

S **Narcźa.** W prjedawſchim Nowakez njewobydlenym domſkim, nětko Wojerowſkemu hoſcźenzarjej Matějej Měrcźinkej ßkuſchazym, bě ßo wutoru woheń ſakoźił. Hromada papjery, dźěła a ſchwampa bě ßo pod tſěchu połoźiło a ßo do tejele hromady ſapalena ſaźehlanſka ſchnóra tykła. Woheńſakoźerja hiſchcźe njeſnaja, tola na wobßedźerja tukaja, kotrehoż ßu do pſchepytanja wſali.

S **Klětneho.** Knjes duchowny Malink ßo tu jutſje, 22. jan. w naſchim Božim domje jako Klětnjanſki farař ßwjedźeńſzy ſapokaſa.

Přilopk.

* W Kalawje w delnjej Łužizy je ßo ſchtwórtk w elektrotechniſkej fabrizy Schneeweißa a Engela kotoł, ſ powětrom a wodu napjelnjeny, rosbuchnył. Inżenieur Luedde ſ Braunſchweiga a jedyn dźěłacźeŕ buſchtaj pſchi tym morjenaj.

* Bliſko pola Khocźebuſa ßu něhdźe 70lětneho muża ſ pſcherěſnjenym krkom namakali. Skónzowany pola ryczeŕkublerja w Türkendorfje w ßłużbje ſtejeſche. Wón bě po poruczńoſcźi ßwojeho knjeſa jenemu Khocźebuſkemu konjazemu wikowarjej dweju konjow dowjedł. Na dompucźu je ßo ſtaremu mużej njeſnaty cźłowjek pſchitowarſchił, kotryž je jeho ſkónczńje na żałoßne waſchnje ſkónzował. Najſkerje je ßo mordaŕ pola njeho wjele pjenjes nadżał. Stary muż měješe pak jenoż mało pjenjes pſchi ßebi, ſa kotrež je żiwjenje ſhubicź dyrbjał. Jako mordarja je żandarmerija Eduarda Bauera wußlědźiła. Bauer je cźłowjek, ſ kotrymž je Nowak pjatk w někotrych Khocźebuſkich korczmach pobył. Bauer je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał. Pſchi tym powjedaſche, kak je ßo wón njemało dźiwał, hdyž je w Nowakowych ſakach jenoż 75 np. namakał.

* (Hrósbna namakanka.) W Shorjelzu ßu ſ jeneje ſtudnje cźěło jeneje żony wucźahnyli, ſa kotrejež ſchiju bě měch ſ kamjenjemi pſchiwjaſany. Sa mordarjom hiſchcźe żaneho ßlěda nimaju.

* (Influenza.) Dla epidomiſkeho wuſtupowanja influenzy mjes ſeminariſtami we Waldenburgu je ßo tamniſchi wucźeriſki ſeminar 17. januara ſamknył.

* (Dźiwja kruwa.) Hdyž hoſcźenzaŕ Heyne w Schweikersheimje 17. januara kruwu po wßy wjedźeſche, ßo ſkocźo na dobo ſpłóſchi a ßo wottorhnywſchi ßwojeho wjednika na ſemju ſbodźe a na nim tak dźiwje teptaſche, ſo ßo wbohemu wobej wobruczży a prawa ramjenjowa łopatka ſłamachu.

* (Jaty wojeŕſki ſtražnik.) S Bicźa w Elſaſkej piſaja: W twjerdźiſnje Bicźu pſchi wóndaniſchim wětrje jedyn wojeŕſki ſtražnik pſched praſkatymi krupami ſkhow w ſtražowanſkej khěżży pytaſche. Lědma wojak měnjeſche, ſo je wukhowany, tu na dobo ſatraſchny wichor khěżku ſ wojakom na ſemju cźißny a to tak, ſo wotewrjena khěżzyna ſtrona ſemju pſchikrywaſche. Wojak bě mohł rjez w khěżzy jaty. Skoro ¾ hodźiny njeluba wojakowa jatba trajeſche, jeho ſchiki wo pomoz ſakhadźazy howrjazy wětr pſchewu. W 11 hodźinach ßo wotmėnjeńſke wotdźělenje bliżeſche. Wojazy ßo njemało dźiwachu, hdyž powróczenu ſtražowanſku khěżku wohladachu. Rucźe ju wobrocźichu, a khětro ſmjeczeny a wobodrjeny wojak ſ njeje wuléży, kotrehoż tſělba běſche ßo pódla teho pſchi padźe do dweju kruchow rosbiła.

* (Boha hanjeŕ.) Dla hanjenja Boha je khoſtańſka komora w Nürnbergu invalidu Broicha k jaſtwu na tſi měßazy 15 dnjow ſaßudźiła. Wón bě njehornje wo naſchim ſbóżniku rěczał.

* Jedyn tſěchikryjeŕſki pomoznik je we Winje na ſjawnej haßy ßwoju 25lětnu lubku ſatſělił a ßo potom ßam morił. Njeſkutk je ßo ſe żarliwoſcźu ſtał.

* (Nahła kuchaŕka.) W Maueru pola Wina ßo korczmaŕka Doberizowa ſe ßwojej kuchaŕku ſwadźi, pſchi cźimż korczmaŕ ßwojej żonje pomhaſche. Duż kuchaŕka hornż horzeje wody korczmarjej pſches hkowu liny. Slě woparjeneho ßu korczmarja do hojeŕnje dowjeſli.

* Mordaŕſki poſpyt je ßo w Ottersheimje w Pfalzy na katholſkeho kapłana Löffela ſcźinił. Hdyž duchowny wjecźor ½10 h. do ßwojeje ſtwy w farſkim domje ſtupiwſchi ſpyta ßwězu ſaßwěcźicź, ßo na dobo na njeho wutſěli. Kulka woknowy ſchiż pſcheraſy a je najſkerje do jſtwineho wjeŕcha ſajeła; pſchetoż tón je khětro wobſchkodźeny.

* (Żadławа wjecźiwoſcź.) Komanděra prěnjeho twjerdźiſniſkeho artilleriſkeho regimenta we Warſchawje wyſchka Selinſkeho je pjatk wjecźor lieutenant Bekarewicź wot ſady nadpanył a ſ tſjómi wutſělemi ſ revolwra morił. Wyſchk wudowu a ßydom dźěcźi ſawoſtaji. Pſchi pſcheßłyſchenju Bekarewicź praji, ſo je ſ wjecźiwoſcźu Selinſkeho ſkónzował, dokelž je wón jako ßobuſtaw wojeŕſkeho ßuda jemu ſpjecźiwoſcźe dla khoſtanje napołożił.

* (Rosbuchnjenje benzina.) W Żitomėrje w ruſkej Pólſkej je ßo we Willenſez drogowni żałoßne benzinowe rosbuchnjenje ſtało. Twarjenje je ßo ſkoro do zyła roſtorhało. Schtyrjo pſchekupſzy pomozniży, jedyn wohnjowy miſchtr a ſchtyrjo wohnjowi wobornižy pſchi rosbuchnjenju żiwjenje ſhubichu, polizajſki miſchtr a dwaj polizajſkaj komißaraj ßo wopaliſchtaj.

* (Mordaŕſtwo.) S Lwowa w Galiziſkej piſaja: W Bohorodyczińu pola Tlumacza bě burowka Rakowſka ßwojeho muża, hdyž ſpaſche, ſ petrolejom polała a potom koſchlu ſapaliła, kotruż bě wobleczeny. Michał Rakowſki je na wopalene rany wumrjeł. Skóſtnizu ßu ſajeli.

* (Kódź ßo ponurika.) Jendźelſka kódź „Andelina“ je ßo w pſchiſtawje w Takomje pſchi ßylnym wětrje ponurika. Kapitan a 18 mużoju ſ mużſtwa ßo tepichu.

* (Wětr.) Pſchi poßlednim wětrje we Waleſkim hrabinſtwje (w Jendźelſkej) jedyn żeleſniſki cźah do morja ſajėdźe, dokelž běchu njembre żołmy koliju podmléle. Maſchiniſt a tepjeŕ ßo tepiſchtej. W Manchesteru je wuheń padajzy pjecź woßobow ſaraſył.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Jedyn żeleſniſki cźah w Zummaragua (w Schpaniſkej) do liſchki (ſtorkacź kóſka) ſtorczi. Někotre woſy ßo rosbichu, ßydom woßobow ßo cźežko ſrani, někotre jenoż lohko. Jedyn němſki pucźowaŕ, kotremnż ßo hkowa cźežko ſrani, je wobkudnił.

* (S pſchehladanjom ſ jėdom ſawdali.) Jendźelſki konſul w Stockholmje, wėſty Conſtable, je w Pariſu nahle wumrjeł. Wón je wopor pſchehladanja jeneho haptykarja, kotryž měſto lěkarſtwa ßo pſchemaßnywſchi jemu ſtrychnin da, na cźoż hnydom wumrje.

* Kaſchcź ſ cźěłom wußlědźerja Ameriki, Khryſtoſa Kolumba, ßu Schpaniſzy ſ Kuby do Ameriki pſchewjeſli. W Kadizu ßu jón wocźinili a w nim jenoż popjeł a někotre koſcźowe ſbytki namakali. Kaſchcź ßo w Sevilli w tamniſchej kathedrali poſtaji.

* Pjatk tydženja popoldnju krótko do 4 hodźin je rjadowaŕ Neumann se Žitawy ſ cźaha, kotryž bě ſ Bifkopiz wotjěł, padnył a je ſ tym nahłu ßmjercź wumrjeł. Jemu běſchtej ßo woboj noſy wotjěloj.

* (Woheń.) W Borſchcźi w delnjej Łužizy je ßo Menzelez ßukelnſka fabrika wotpalika. Schkoda je jara wulka. 200 dźěłacźerjow je bjes ſaßłużby. Woheń w tſecźim poſkhodźe wudyri. Pſchi wulkim wětrje njebě wohnjowej woborje mózno, woheń poddußycź; wona dyrbjeſche ßwoje zyłe dźěłanje na wukhowanje ßußodnych twarjenjow nałožicź. S fabrikſkich twarjenjow ßu jenoź nahe murje ſtejo woſtałe.

* Pſchi ſrěſanju ßo krej hnydom ſtaji, hdyž ßo wota do horzeje wody tunknje a ßo rucźe na ranu połoži.

* Se ſatraſchnym wětrom ßo w Solingenu ſaſtaniſchcźowy aſſiſtent pſched jenu lokomotivu wjerhny, kotraž jemu hłowu rosmjecźe.

* (Sarunanje ſa njewinowacźe poczeŕpjenje pſchepytowanſke jaſtwo.) Hamtſki ßud w Heinrichswalde w rańſchej Pruſkej je jenej žonje, kotraž je wjele měßazow w pſchepytanju w jaſtwje ßedźała, dokelž na nju tukachu, ſo je pſchi jenym mordaŕſtwje pſchipomozna była, po poruczноſcźi juſtizneho miniſtra 500 hriwnow ſarunanja wupłacźił.

* (Na wojeŕſku ſtražu ßo tſěliło.) Pola Tegelſkeje pólveroweje wěže njedaloko Barlina bě grenaděr Hoffmann na prěnjej ſtraže ſtejał. Krótko po tym, ſo bě ſtražu naſtupił, wón na dobo něſkotre krocźele pſched ßobu muža, po ſdacźu dźěłacźerja pytny. Prjedy hacź móžeſche wojak na njeho ſawołacź, tón muž revolver wucźeže a do njeho tſěli. Kulka wojakej pokaſowaŕ liweje ruki nimale zyłe wottorhny. Wojak drje też hnydom ſa cźěkazym nadpadnikom tſěli, w cźmicźzy pak jeho mißny. Zyła ſtraža hnydom pſchikhwata a ßo ſa nadpadnikom naſtaji, ale jeho njedoßahny. Cźeho dla je tón cźłowjek do njewinowateho wojaka tſělił, ßebi nichtó wumyßlicź njewě. Hoffmann njebudźe ſ wojakom woſtacź móz, dokelž ma pokaſowaŕ zyłe roſtſěleny.

* (Wobkudnik.) Hdyž wucźobnik brodutruharja Moritza w Ilversgehofenje pola Erfurta dźěłacźerjej Kinnje brodu truhaſche, tutón na dobo wowrótni, ſtoł ſhrabny a kaž wrótny do wucźobnika pjerjeſche. Jemu bě lědma mózno, cźeknywſchi ßo wukhowacź. Wobkudnjeneho ßu ſajeli.

* W mlokarni w Oberutti (w Schwajzarſkej) jedyn twarožkaŕ do ßo warjazeho mloka padźe a ßo ſpari; wón bě hnydom morwy.

* (Rubjeżny nadpad.) Pokładnika wuhloweho towaŕſtwa w Budapeſtu tſjo rubjeżnizy nadpadźechu, hdyž dźěłacźerjam mſdu wupłacźicź dźěſche. Jemu 10,000 ſchěßnakow rubichu.

* W Eſſenu je ßo w domje dr. Seilera žałoßne njeſboże ſtało. S płunowych (gaſowych) khachli bě płun wuſtupił, w kotrymž ſtej ßo jeho wobej dźěſcźi, 15 měßazow ſtaraj dwójnikaj, ſadußyłej. Hdyž dójka, ſ kotrejež winu je ßo to njeſboże najſkerje ſtało, do jſtwy ſtupi a njeſboże wuhlada, ßo wona wobwjeßny.

* W Kölnje nad Rheinom ßebi dźěcźi wjazy njeſwěrja ßame ſ domu na drohu ſtupicź. Se ſchidleſchkom abo podobnym inſtrumentom je jedyn žadławz, pjecža dwazycźilětny hólz, wjele dźěcźi do delnjeho žiwota kłół. Jene ſ tychle dźěcźi je na poczeŕpjene ſranjenje wumrjeło. Wobydleŕſtwo je ßo teho dła do hroſy dało. Dźěcźi wyſchſchich ſchulow ßo ſ woſom do ſchule woſycź dawaju, a khudźi ſtarſchi ßwoje dźěcźi ßami do ſchule wodźa.

* (Njekraßnik.) W Kielu ßo jedyn dźěłacźeŕ ſe ßwojej mandźelſkej ſwadźi a na nju ſaßwěcźenu petrolejowu lampu cźißny. Petrolej ſ lampy ßo wukinywſchi žoninu draſtu ſapali, a njeſbožowna hnydom w płomjenjach ſtejeſche. Nětko žadławz žonje wobaraſche, płomjenja ſatłócźicź a durje ſamkny, ſo njemohła žona po pomoz wołacź. Njedźiwajzy teho ßo žonje ſchlachcźi twóchnycź, a ßußodźo woheń ſhaſchachu. Žona je ßo cźežko wopaliła. Muža ßu ſajeli.

* Ruſzy pſcheßmykarjo ſpytachu wóndano w nozy pſches Proſnu pola Kriſanowiz tójſchło twory pſcheßmyknycź. Pſchi tym jich namjeſny ſtražnik lepi. Wón do nich tſěli, mori jeneho muža a ſrani dweju druheju, kotraž běſchtaj na pruſki bok cźekkoj. Na ßmjercź ſranjeny muž tam dźeń a nóz bjes wſcheje pomozy ležo woſta, potom hakle jeho, prjedy hacź bě ducha wopuſchcźił, na mokrej łuzy namokachu.

* (Namakany pokład.) Jedyn kanalſki dźěłacźeŕ w Pariſu, kotryž w Montmartreſkej dróſy do kanala ſaléſy, tam wulki wał namaka, kotryž bě ſ nowinſkej papjeru wobwaleny. Jón wocźiniwſchi ßo wón njemało njedźiwaſche, hdyž ſpósna, ſo bě w nim ſa 600,000 frankow pjenježnych papjerow. Drohotnu namakanku ßu na poliziji wotedali. Měnja, ſo je jedyn paduch te papjery kranył a něſkajkeje pſchicźiny dła do kanala cźißnył.

* S papjerjanymi nožizami je ßo w Hamburgu w dźěłakni wyſcheje złowneje direkzije jedyn wyſchſchi ſaſtojnik ſakkół, kotrehož bě jedyn jeho ßobuſaſtojnikow pſcheradźił, ſo lohke žiwjenje wjedźe, cźehož dła běchu jeho do disziplinarſkeho pſchepytanja wſali. Wón bě ßo tak derje kłół, ſo bě na měſcźe morwy.

* (Rubježnizy.) Dundazy ßo w Klauſenburgu (w Wuheŕſkej) do domu kublerja Patnoka dobuchu, žonu a tſi dźěcźi ſkónzowachu, ßłużobnu dźowku ßmjertnje ſranichu a pjenjeſy a drohotne wězy kranychu. Mrějaza dźowka móžeſche žandarmam hiſchcźe mordarjow wopißacź, kotrychž ßu ſajeli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Žiwnoſcźeŕ Pětr Kubiza we Wulkich Debßezach bě loni 9. oktobra na hońtwje na Małodebßecźanſkim reŕje ſ njewobhładniwoſcźu pjekaŕſkeho pomoznika Röthiga tſělił. Poßledniſchi ßo ſ pjekarjom Ramſchom, pola kotrehož hižo 23. lěto dźěłaſche, na hońtwje wobdźěli a Ramſchoweho pßa ſa powjaſom wodźeſche. Tutón bě ßo ſ powjaſa wottorhnył, a Röthig bě do pola ſchoł, ſo by jeho naſad pſchiwjedł. W tym wokomiku ßo njeſboże ſta. Röthig hiſchcźe tón ßamy wjecźor w Budyſkej hojerni na wukrawjenje wumrje. Wobſkorženy, kotryž je ßwoje zyłe ſamoženje, něhdźe 1000 hriwnow wucźinjaze, Röthigowej ſawoſtajenej ßwójbje wotſtupił, bu lohkomyßlneho morjenja dła k jaſtwu na 3 měßazy ſaßudźeny.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 118 hr. 37 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Knjes Broda w Bělcźezach	**100**	=	— =
Sběrka w Njebjelcźizach pſches knjeſa Žura . .	16	=	— =
W Hrodźiſchcźu pſchi jenym ſwjeßelenju 8. januara nahromadźene	1	=	— =
Bukecźanſke ßerbſke towaŕſtwo: Hodowny dar (ſaposłany ſ kwitowanjom) 5 hr.; na pucźowanju na Nižegorodſki ßwěto ßławny hermank 6 hr. 60 np. =	11	=	60 =
Knjes Króna w Bukezach (hodowny dar) . . .	1	=	— =
Liſchki-Póndźelniźy: Liſchka na rejach 50 np., Wjelko ßłyſch: Trojka, ta ßo roſłama, hdyž k horncźerjam bě dojěła — 50 np., ſ liſcźikow Ssmólſkeho (ſ Handrijowym kóſlatkom) 1 hr. 10 np., wowcźerjo a druſy 1 hr. = ...	3	=	10 =
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 2. lěta 1899 hižo kwitowane: Se ſawoſtajeńſtwa njebo ſeniora Monſignore Jakuba Kucźanka w Budyſchinje **300 hr.**, pſchekupz Jakub Rjelka ſ Worklez 10 hr., faraŕ Jurij Kſchižank w Grunawje 10 hr., na wulkej kołbußy w Bělcźezach ſ dodawkom 1 hr. 40 np., Jan Bonaſchek w Pławcźu pola Snajma 1 hr. 70 np., ſbytk ſ Rózanta 30 np., Radwoŕſka płatowa komißija 50 np., Mikławſch Buk ſ Konjez 1 hr. 50 np., Michał Cźornak ſ Konjez 2 hr. 40 np., Konjecźanſke wojeŕſke towaŕſtwo 12 hr. 76 np., Milcźanſka khoſejowa komißija: njerudź ßo, o ßwěrna wutroba — pereat cźi, njeßwěrna a ſrudoba 1 hr. 25 np. + 6 np., Delanſka patentna komißija 1 hr., prěnja pruſka komißija 1 hr., Marja Prózez ſ Rakez na dróſy 1 hr., ſchtóž widźecź chze mój rjany ſchtom, njech po »bimomaj« da ſa Macźicźny dom 1 hr. 70 np. = .	346	=	57 =
W „Pomhaj Bóh“ cźißło 3. lěta 1899 hižo kwitowane: G. 1 hr., B. w B. 50 np., S. A. 20 np. = .	1	=	70 =
Knjes faraŕ Waktaŕ we Wóßlinku doſta wot cźitarjow „Mißionſkeho póßła“ ſa ßerbſki dom tele dary: Njemjenowany w L. 1 hr., ſprawny Sserb w J. 1 hr. 50 np., ſ. Kh. J. W. we W. 10 hr., K. Schewcźik w Barlinje 3 hr. = ...	15	=	50 =
Hromadźe:	614 hr.		84 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

Drjewowa awkzija.

Na **Lipiczańskim revěrje** ma ßo **23. januara t. l.** ßo sapoczejo dopołdnja w 9 hodźinach w sajeczim kucze

100 hromadow khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow a dołhich żerdźow,

a w Hatkowskim revěrje pschi Léskowskim puczu pschipołd. wot 12 hodź.

370 hromadow khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, w termiji wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

W Minakale, 18. januara 1899.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

W hrabinskim Lippeskim Bartsko-Nowowjeſczańskim hajniskim revěrje ma ßo **pónjdzelu 23. januara teho léta**

něhdże 100 twjerdych dołhich hromadow,
= 200 mjehkich dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźischczo w hoſczenzu w Dubrawzy.

Sapoczatk awkzije w 12. wotdźélenju pschi Nowowjeſczańskich polach dopołdnja w 9 hodźinach.

Revěrske ſarjadniſtwo.
Auſt.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu, 25. januara t. l., ma ßo
86 mjehkich hałoſatych a wjerſchkatych dołhich hromadow,
20 hromadow mjehkich żerdźow,
35 mjehkich wuléßowanſkich hromadow,
30 mjehkich ßuſchizowych wjerſchkatych hromadow
ſe ſwuczenymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano 1/2 9 hodźin na kſchidle A pschi Połpiczańskim puczu.

Hrabinſke ſ Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 25. januara 1899 ma ßo na **Czichonjanskim** a **Libuchowskim** revěrje ſczéhowaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:

něhdże 115 twjerdych dołhich hromadow,
3 rm. bréſowych ſchczépow,
6 hromadow ſbytkneje walczíny.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w Czichońzach ſa dworom, 1/2 12 hodźin pola Nowych Małßez we wulkich łukach.

M. May.

Drjewowa awkzija

ſchtwórtk 26. januara 1899 rano wot 1/2 9 hodźin

ma ßo **130 ßuſchizowych hromadow**

ſ Rakeczańskeho, Zitkowskeho a Trupinjanskeho revěra ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi léßowej kromje pola Rakez pschi kſchiżenju puczow.

W Rakezach, 8. januara 1899.

Kluge, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 27. januara t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo na **Pſchiwczańskim knjezim revěrje**

100 twjerdych a mjehkich dołhich a hałoſatych hromadow,
100 rm. khójnowych kuleczkow

ſa hotowe pjenjesy ſjawnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pschi Hlinjanskim hacze.

P. Töpfer.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 24. januara dopołdnja w **9 hodźinach** budże ßo pola podpiſaneho 60 loßow twjerdeho ſtejazeho drjewa ſa hotowe pjenjesy ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna pola Němzez żiwnoſcze w Khwaczizach.

Auguſt Pětſchka w Khwaczizach.

Byk ſ dobreje raßy, 1 1/4 léta ſtary, je tunjo na pschedań w Rakezach czißko 87.

Rjany czerſtwy **łój** punt po 30, 40 a 50 np.,
tuczny howjaſy brjuch punt po 50 np.,
druhu druźinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np.
porucza
Otto Pötſchke na żitnej haßy.

Hólz, kotryż chze kowarſtwo nawuknycź, móże bliżſche jutry do wuczby ſtupicź pola kowarſkeho miſchtra **Oty Lejnerta** we Łaſu.

Hólczez, kotryż chze **pjekarſtwo** nawuknycź, wuczbu namaka w pjekarni **Aug. Dernoſchecka** na ſwonkownej lawſkej haßy 6.

Hólczez, kotryż chze ſchewſtwo nawuknycź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola ſchewſkeho miſchtra **H. Schäfera** w Budyſchinje na ſadnjej bohatej haßy 8.

Wuczobnik ßo pyta.
Ssyn ſprawneju ſtarſcheju w mojich kolonialtworowych a ſpirituoſowych khlamach pſchichodne jutry měſtno jako wuczobnik namaka.

Pawoł Pětrka
na ßerbſkej haßy 13.

Wuczobnika
k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Paul Hofmann
na rózku ßerbſkeje haßy.

Wuczobnik ßo pyta!
Do mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych khlamow ßo k jutram 1899 ßyn cżeßneju ſtarſcheju jako wuczobnik pſchiwoſmje. **H. Knuack,** naßlédnik, na bohatej haßy 8.

Krawſkeho wuczobnika
k jutram pyta **A. Stacke** w bratrowni w Małym Wjelkowje.

Hólczez, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycź, móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola **Khorle Brody** pſchi żitnych wikach 32.

Pjekarſkeho wuczobnika
k jutram pyta **R. Pfennigwerth** na kamjeńtnej haßy czißko 13.

Wuczobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta tyſcherſki miſchtr **Seikritt** na taſchbarku 11 w ſadnjej khéżi.

Kowarſki wuczobnik ßo pyta.
Hólczez, kotryż chze kowarſtwo nawuknycź, móże do wuczby ſtupicź pola **Bruna Urbana,** kowarſkeho miſchtra w Trjebjeńzy.

Ssylny **hólczez,** kotryż chze mlokarſtwo nawuknycź, móże ßo ſamolwicź w parnej mlokarni w Hodźiju pola Budyſchina.

Hólczez, kotryż chze pjekarſtwo nawuknycź, móże pola ßerbſkeho miſchtra do wuczby ſtupicź.

Richard Broda w Budyſchinje na wulkej bratrowſkej haßy.

Ssylny hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryż chze bětnarſtwo nawuknycź, móże pſchichodne jutry do wuczby ſtupicź pola bětnarſkeho miſchtra **Hettaſcha** w Hornim Wujeſdże pola Tuchorja.

Do Grimmy ßo k 1. měrzej holza, kotraż móże ßamoſtatnje waricź a też domjaze dźéło pſchedewoſmje, pyta. Dalſche je ſhonicź pola **Schimmeloweje** na walſkej drózy 15 po 2 ſkhod.

Sskużobne a hródźne dźowki, wotroczkow, dźéłaczerſke ßwójby, wolazych, ßłużobne a ſwinſke holzy ſa tudomne a Draźdźanſke ſtrony hnydom pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Holza, 14—16 létna, kotraż chze hoſpodarſtwo nawuknycź, ßo k jutram jako ßłużobna holza pyta.

Hrabinſki rentſki hamt w Njeßwaczidle.

Dowěrny hejtman ßo hnydom do ßłużby pyta. H. ſwud. Czemjerowa (Zimmer)
w Kołwaſy pola Pomorz.

Młoda holza, kotraż je hižo ßłużiła, ßo k 15. februarej abo k 1. měrzej do ßłużby pyta.

J. Nowak
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Běłe ſchicze.

Pſchiréſanje a ſchicze wſchěch ſchatow. Najlépſcha wuczba. Młode holzy ſe ſwonkownych ſtron po żadanju bydło a jědź doſtanu, kaž w prjedawſchich létach. Sa tych, kotreż ßo w hudźbje ſwuczuja, ßo dobry inſtrument k trjebanju dawa.

B. Bjenadźiz w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy 38 po 2 ſkhodomaj

2 ſchulerjej móżetaj dobru a tunju penſiju doſtacź na ßukelńſkej haßy 15 po 2 ſkhodomaj.

Schulerjo dobru a tunju penſiju doſtanu pſchi realnej ſchuli 1 po 2 ſkhodomaj w domje knjeſa pſchekupza Ramſcha.

„Bratrowstwo“,

serbske spěwarske towarstwo w Kulowje,

jutře, **njedźelu 22. t. m.**, spěwnu zabawu w Braunerjec hoscencu wuhotuje.

Započatk w 7 hodź. Zastupny pjenjez snadny. Program dźesać čč. wopřija: sola — khory — jedno- a wjacyhłósne, směškaj. Po spěwnej zabawje za hosći reje.

Serbske towarstwa a lubych přećelow jenož z tutym přeprošuje **předsydstwo.**

Porjad

spěwanskeho swjedźenja

towarstwa „Meje“ w Radworju

na dnju **29. januara 1899** w Čepicec hoscencu.

1. Prawa towaršnosć. Měšany khor. Słodeńk.
2. Winko stare. Solo z tercettom. Kocor.
3. a) Wjesela spěw. Mužski khor. Zejleŕ.
   b) Khor ryćerjow na hrodźišću. Mužski khor. Słodeńk.
4. Hans Mudra. Směšk. * * *
5. Jurk a Marka. Pjećhłósny khor. Zestajał dr. Pilk.
6. Piwny spěw na kwasu. Duo z khorom. Kocor.
7. Dundakow žorty. Směšk. * * *
8. Dźiwny sónčk. Mužski khor. Narodny hłós.
9. Hanka, ty sy moja. Pjećhłósny khor. Zestajał dr. Pilk.
10. Jank na žentwje. Směšk. * * *

Cyły čisty wunošk za Maćičny dom!

Započatk w 7 hodź. Zastup 50 np.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

. předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje swój lětuši

załoženski swjedźeń

njedźelu 29. dźeń wulkeho rózka w Hustec hoscencu w Khwaćicach. Započatk wječor w 7 hodź.

Jenož z kartku přeprošeni maja ze swojimi swójbnymi přistup. **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smeje **jutśe njedźelu 22. januara** popołdnju s dypkom 3 hodźin w **Sokez** hosćenzu swoju **hłownu shromadźišnu.** Dnjowy porjad: Rosprawa wo towarstwowym skutkowanju a pschedpołoženje sličźbowanjow sańdźeneho lěta, wólby pschedźydstwa a namjety. Wschě zobustawy lubje pscheprošuje **pschedźydstwo.**

Tow. Sserb. Burow w Bukezach

smeje swoje hłowne poźedźenje **wutoru 24. januara** popołdnju w 5 hodźinach.

Dnjowy porjad: Rosprawa wo skutkowanju w sańdźenym lěćźe; nowowólby, namjety a wuradźowanja, kaž tež skasanje hnójnischćźow a zymjenjow.

Wo bohaty wopyt proźy należnje **pschedźydstwo.**

Pscheproschenje

do wokrjeźneje shromadźišny

ratarskich poboćznych towarstwow, a to

Budyskeho I. a II., Huscźanskeho, Hnaschćanskeho, Hodźijskeho I. a II., Bukećanskeho a Klukschanskeho I. towarstwa,

zrjedu 25. januara wjeczor w 5 hodźinach

w **„złotej krónje“.**

Pschedźydstwa mjenowanych towarstwow.

Dnjowy porjad: Pschednoschk komišionskeho radźićela Lungwitza s Draždźan: kopytowe a nohowe ćerpjenja konjow.

Na pschednoschk so wobźedźerjo konjow a kowarjo jako hosćo wožebje pscheproschuja.

Tow. Sserb. Bur. sa Ralbiczansku wožadu

smeje **schtwórtk 2. februara** popołdnju wot 2 hodź. shromadźišnu w **Konjezach.**

Dnjowy porjad: 1. Sličźbowanje. 2. Wólby. 3. Wuradźenje dla zymjenjow a hnojow. 4. Pschednoschk k. inspektora Dietricha s Budyschina.

Wo prawje bohaty wopyt proźy **pschedźydstwo.**

Swjask ratarjow.

K **shromadźišnje,** kotraž smeje so **njedźelu 22. januara** w **Tauschez hosćenzu** w **Rakezach,** so wschitzy ratarjo, sastojnizy a rjemjeślnizy, s zyła wschitzy kraloźwěrni mužojo pscheproschuja. Sapoczatk popołdnju w 3 hodźinach. **Pscheproscher.**

Do Klukscha!



Njedźelu 22. januara 1899 so

ff. Felsenkellerske

kóslopiwo

toczi, k temu **kolbaski** s **krěnom** a **pampuchi.** Pschećelnje pscheproschuje

Khorla Jenč w Klukschu.

Ratarske towarstwo w Bukezach.

Poźedźenje pońdźelu 23. jan. wječor w 6 hodź. — Pschednoschk. **Pschedźydstwo.**

Do Lupoje!

Jutśe njedźelu so pampuchi pieku, k temu **reje.**

Pschećelnje pscheproschuje

Jan Locke.

K 1. měrzej abo k 1. haprleji cźistu holzu pytam, kotraž ma luboscź k dźećźom a kotraž je po móžnoscźi hižo w lěpschim domje zkužika. Dr. **Heźowa** na Bismarkskej drózy 19.

Kucharka

sa knjeźu a cźeladnu kuchinju a **stwinska holza,** kotraž so na platowanje a běle schicźe wusteji, so do zkužby pytatej na jedyn knjeźi dwór blisko Budyschina. Dalsche je shonicź we wudawarni Sserb. Nowin.

Prěni pohonc

so na knjeźi dwór w Holeschowje pola Njeźwaczidka pyta.

Dwaj schulerjej jutry dobru pensiju dostanjetej w zerbskim Maćicznym domje po 3 skhodach na prawizy.

Žentwa.

Dokelž znajomstwa nimam, so na tute waschnje se sprawnej a pilnej holzu abo s młodej wudowu sesnacź a so woženicź pytam. Samoženje pódlanske. Ssym psches 30 lět a wobzedźeŕ kubleschka w Sserbach. Sprawnje měnjene poskicźenja chzyke so s listom s napismom 86 we wudawarni Sserb. Now. wotedacź.

Kubaze pzyczźischcźo najlěpje skludźisch, Hdyž cźiiche, s měrom nimo njeho dźesch, Blawkate mužischcźo jenož s tym rudźisch, Hdyž zyle s nim so nje nazdźesch Hłupoh', lóloh', kotromž rostu 'zno robi, Wotbudźesch jeno, hdyž jom' pokažesch [proh.

Kwazny wěnczk

cźežnej njewjesće

Helenje Helmiz s Wuriz,

a jeje cźežnemu nawoženi

Khorli Kschizanej we Tšelanach,

k dnju jeju wěrowanja, 24. januara 1899 poswjecźene.

Hdyž mi runje móžno njeje,
K woktarju Cźe pschewodźicź,
Moja wutroba zej pscheje,
Kwazny wěnczk Cźi poswjecźicź.
Kaž zym k dupje pschewodźaka
Tebje s nutrnej modlitwu,
Tak zym tež tehd' sdychowaka
Hdyž Ty dźešche k woktarju.
S modlitwu so pschibližuju
Tež dźenź k Bohu, njewjesta!
Jeho hnadźe poruczuju
Sslub, kiž Waj' tu sjednocźa.

(Psches braschk. H. P.)

Jenož w Jesuzowym mjenje
K mandźelstwu so sjenocźtaj,
Je wón s Wamaj, tehdy ženje
Wopuschcźenaj njeb'dźetaj.
Wot njoh' pschewodźenaj dźitaj
Do Waj' domu noweho,
Hdyž Wój Jeho wobzedźitaj,
Mataj wschitke bohastwo.
Sswěrnaj budźtaj we luboscźi,
S modlenjom wscho sapoczźitaj,
Snjestaj wscho we sćerpliwoscźi,
Dha budźetaj sbožownaj.

Twoja kmotra

Marja Wjelina s Kubschiz.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pschiloha k czißku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. januara 1899.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

16 januara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. poknomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	34—36	62—6
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	27—29	54—5+
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	50
Jałojzy a kruwy:		
1. poknomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—62
2. poknomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	24—26	48—52
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	45
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	41
Byki:		
1. poknomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	57—60
awstrijske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—29	52—56
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	67—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—66
Swinje:		
1. poknomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	44—45	57—58
2. mjaßne	42—43	55—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	52—54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2564 měchow.	W Budyschinje 14. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 19. januara 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	53	8	83	8	35	8	68
" žołta	7	94	8	24	7	79	8	24
Rožka	7	56	7	82	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	72	7	86	7	33	7	75
Wowß	6	80	7	—	6	50	6	70
Hróch	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	13	—	15	—	11	—	13	—
Hejduschka	15	—	16	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	—
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržona muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	60
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16		18	
Proßata 840 schtuk, schtuka	10	—	20	—				
Pschenična wotruby	—	—	4	75				
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—		—
Pschenična gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 50 np hacž 15 hr. 1 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 14 hr — np., korz rožki po 160 puntach 12 hr. 9 np. hacž 12 hr. 51 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta wot 8 hr. 24 np hacž 8 hr. 38 np., rožka wot 7 hr 50 np hacž 7 hr. 66 np., jeczmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 6 hr 75 np. hacž 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 20 januara: Deschcž.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 3. njedželu po tśoch kralach rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farař Räda serbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla August Pětschka, wobydleŕ a dźěłaczeŕ na Židowje, s Marju Probstez tam. — Robert Emil Scholta, radny sastojnik w Rochlizach, s Marju Gertrudu Hilbrigez s Wulkeho Wjelkowa.

W **katholskej zyrkwi**: Khorla Bjedrich Baumgart, pilnikaŕ, s Viktoriju rodź. Kamińska.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich August, Bohuwěra Ernsta Alberta, wobydlerja a fabrikarja w Tšelanach, ß. — Ernst Pawoł, njemandź. ß na Židowje. — Marja Martha, Khorle Henrichsa, wobydlerja a fabrikskeho dźěłaczerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Pawoł, Jana Handrija Winarja, pschekupza, ß. — Alfred Rudolf, Reinholda Alberta Aloißa Stenzela, bětnarja, ß — Helmuth Josef Pawoł, Franza Bukala, dźěłaczerja, ß — Jan Jurij, Jana Jakuba Hórbanka, młynka na Židowje, ß. — August, Pětra Bětki, skakarja w Dźěžnikezach, ß — Franz Josef, Franza Rittnera, hrabinskeho ßłužobnika w Hußzy, ß. — Jaroměr, Khorle Wolhejna, żelesowjerczerja w Lejnje, ß

Zemrjeći:

Dźeń 12 januara: Max Rudolf, Jana Bjedricha Augusta Urbana, fabrikarja w Debruschi, ß., 2 d. — 14 Khorla Josef, Franza Frischa, murjerskeho poléra, ß, 19 l. 11 m. 5 d. — 15 Michał Bjenada, khěžkaŕ w Nowych Bobolzach, 72 l. 4 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedželu po tśoch kralach směje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodź. serbsku spowjedź, farař Mrosak w 9 hodź. serbske a ¾11 hodźin němske předowanje.

Khosej:

ajepaleny punt po 65, 80, 100, 120, 130, 140, 150, 160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.

w ßamßnej wulkej paleŕni paleny,
czerstwe druziny, wubjernje ßłodźaze,

woßebitosć:

Winske měschenje punt po 100 np.,
Jawaske měschenje = = 160 =

kóždy tydźeń ßo wjazy króć khosej czerstwy pali.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Khosej

paleny.

Moja ßo rad pijaza měschenza **punt po 1 mk.**

Santoski khosej, paleny, s rukowanjom sa czište ßłodźenje, punt po 80 np.

Khosej ßyry, w najwjetschim wubjerku a jara płaczišny hódno. Pódla teho dawam

5% rabatta.

Saßopschedawarjam najtuńscho pschedawam.

Pawoł Pětřka
na serbskej haßy 3 blisko butrowych wikow.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucża **Franz Wölsle,** prjedy **Moritz Mjerwa**
Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Khlamarjam a hosćenzarjam
sbytk **5000 zigarow** w kaschćikach 100 schtuk po 2 mk. 20 np., pschi wotewsaczu 1000 schtuk po 21 mk. 50 np. sa hotowe pjenjesy poručamoj. **Ginzel a Ritscher** na wulkej bratrowske haßy 1.

Wschě družiny
korunschkow
žamžneho mlěcza,
kardamomen,
muskatowe kwěty,
běły a **czerwjeny popjer,**
piment,
safran
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naslědnikaj
pschi žitnych wikach 30
Strauch a Kolde
na kamjeńtnej haży 3,
dalokoreczak 81.

?

Hdże je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haży 5.

Jerje

najlěpsche make hollandske,
mandel po 50 np.;
wjetsche, mandel po 70, 80 a 90 np.
porucza
H. Kunack naslědnik,
na bohatej haży 8.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu žwěta, płaczisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na žerbskej haży 10.
Jenicźka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosć.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na žerbskej haży 10,
wožebita pschedawarnja sa wina a delikatessy.

Swój sklad **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich płaczisnach poruczam.
Emil Schubert, žedlarski mischtr
na jerjowej haży.

Statne papjery, kommunalne požčzonki, sastawne listy, industrijowe obligazije, akzije atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi kupujetaj a pschedawataj

Schmidt & Gottschalk,

pjenježna banka w Budyschinje pschi mjažowym torhoschczu 14/16.

Płaczu **najwyschsche płaczisny** sa **wschě družiny žita** a pschedawam po najtunischich płaczisnach **wschě pizne žrědki** jako **pschenične a rjane wotruby, pizny gris, majžowy schrót, laue wožuchu, lanu muczku, palmosornowe wožuchi, palmosornowy schrót, bawlmožnymjenjowu muczku, semskoworjechowu muczku, žuschene piwowe žłodźisny a žłodowe kołochi, Müllerowu melassu se žłodowych kołochow atd.** — wscho w najlěpschej hódnosczi

Khorla Schuppan
(pschichodny žyn Augusta Halki)
pschi žitnych wikach 18.

Spěwarske
we wulkim wubjerku,

žerbske a uěmske, we wožebnym najnowschim swjasku, kaž tež w jednorych trajnych swjaskach, žerbske hižo po 2 mk. 50 np. a němske po 1 mk. 50 np. porucza

Gustav Rämsch,
knihiwjasarnja a papjerjowa pschedawarnja
na bohatej haży.

Khěža na pschedań. Nowa natwarjena khěža se sahrodu a pok kórzom dobreho pola je w Hlinje cziško 44 pola Huczíny prjeczczehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma žo hnydom napłaczicz. Wscho dalsche je tam shonicz.

Czerwjenodżerżelowe žymjo
bjes židy,
czežki wowž a **jeczmjeń**
kupuje pschezo po dnjowych płaczisnach
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Meble,
stoły,
schpihele
žu tunjo dostacź w meblowni na **sadnej bohatej haży 4.**

Drainěrowanske rołki
s Binnertez fabriki w Halschtrowje žu dostacź se składa pola **H. Dietricha** w Lětonju.



Hdże sce tónle dobry a tuni **czažnik** kupili?
Pola
G. Magera na žerbskej haży 11.

Majžowy schrót,
palmosornowe wožuchi,
lanu muczku
žłodowe kołochi
w stajnje czerstwej hódnosczi porucza
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Lithografiska wumětska czischczerńja
Deubnera a Schulzy w Budyschinje
porucza žo k shotowanju wschěch **lithografiskich dźěłow** w jednorym a najwožebnischim wumjedźenju.
Wožebitosć: **plakaty** a **dopisnizy.**
S pokasankami žo poskuži. Solidne płaczisny.

Wupschedawanje
kłobukow a mězow.

Dokelž chzu pschestacź, **kłobuki** a **mězy** pschedawacź, wschě **kłobuki** a **mězy,** pola mje hischcże na składze leżaze, niže nutskupowanskeje płaczisny rospschedawam. Duž proschu, tule składnosć pschi trjebanju wužiwacź.

August Feister, krawski mischtr w Rakezach.

Swój snaty dobry
palenz
po najtunischich płaczisnach poruczataj
Schischka a **Rjeczka**
na swonkownej lawskej haży.

Zigary

po wschěch płaczisnach, derje wonjaze a žo wubjernje žehlaze poruczataj
bratraj Měrschej naslědn.
pschi žitnych wikach 30,
na kamjeńtnej haży 3
Strauch & Kolde.
Dalokoreczak 31.

Winowa pschedawarnja
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na žerbskej haży 10
žwoje wubjerne naturskoczište
wino
w snatej dobrosczi a płaczisnyhódno porucza.
Wožebje žo porucza wožebite wino sa **krejthudych** a czerpjazych na žołdk, blescha po 1 mk. 60 np.

Paleny khofej

punt hižo po 85 np.
w snatych wubjernych družinach punt po 100 np. hacž 200 np.,
kaž tež wulki skład
njepaleneho khofeja
punt hižo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haży 9.

Maschinske wolije,
ruske a **amerikanske,**
sa czežko a lohko žo czerjaze maschiny
porucza po tunich płaczisnach
Emil Měrsch
na kamjeńtnej haży.

Swój bohacze srjadowany skład
zigarow
100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam naležnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haży 9.

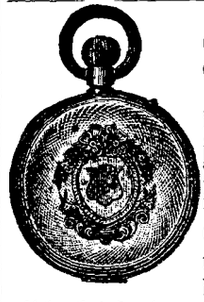

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czažnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k czažnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektera Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 4. Sobotu 28. januara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pschi wuradženjach w khěžorstwowym ßejmje, kotrehož ßobustawy pjenježneho sarunanja sa ßejmske dźěło njedostawaju, ßo ſ rědka wjetscha liczba sapóßłanzow wobdźěli. Lědma hdy pak je njepschitomnosć ludowych sastupjerjow w ßejmje tak nadpadna była, kaž poßlednje njedźele. Hdy bychu ßo pschitomni pschi wothłoßowanju pschelicźili, njemóhli ženje wo niczim wobsamknycź, dokelž njebychu sakońszy postajenu liczbu hłoßow swjedli.

Sańdźenu ßobotu ßo najprjódzy wo saßosawjedźenju powołanja pschecźiwo wußudam khostanskeje komory wuradźowasche. Namjet ßo 21 stawatej komißiji pschipokasa, so by ßo posdźischo w swjaskowej radźe dźewjaty krócź sacźißnył.

Na to ßo jara żiwa debatta wo falschowanju wina wjedźesche. Zentrumski sapóßłanz Schmidt, kotryž je wjele skórźbow dla falschowanja wina wjedł, khěžorstwowemu ßejmej ßwoje nashonjenja wupowjeda. Wón měnjesche, so winowy sakoń ſ lěta 1892 niczo hódny njeje. Winowe wikowanje ßu wot samjesowanja zyroboweho sakonja wußwobodźili a njewobmjesowanemu panzanju pucź wurunali. Chemija je ßo sjebała. Wino, w kotrymž ani kapki woprawneho wina njeje, ßu chemikojo jako woprawne spósnali. Winowe fabriki ßu nastałe, kotreż winizarjam ßmjertnu konkurrenzu cźinja. Winizarstwo ßo sahubi, jeli so ßo njesakasa, khumschtne wino dźěłacź.

Statny sekretar hrabja Posadowsky wě, so winizarske dźěło mało wunjeße, a so maja panzarjo dobru saßłużbu, tola winizarjam ßo cźeżko pomhacź hodźi. Jeni chzedźa jenoż winowu brěczku jako wino płacźicź dacź, druhi chzedźa wino ſ zokorom ßłódcźicź dacź. Hdyž pak ßo poßlednische dowoli, potom njewěmy, hdże ßo wino sapocźnje a hdże pschestanje. Němske knjeżerstwa měnja, so dyrbi ßo ßłódcźenje a měschenje ſ druhim winom dowolicź, so pak ßo njehodźi pschecźiwo panzanju sakrocźicź, jeli so ßo pinzy krucźe njekontroluja. W februarje dyrbi ßo winowy parlament, wulka liczba wężywustojnych w Barlinje, seńcź, a wo namjetach wuradźicź.

— Namjet zentrumskeje strony, sběhnjenje jesuitskeho sakonja żadazy, je khěžorstwowy ßejm ſ wulkej wjetschinu pschijał. Nětko ßo hischcże prascha, hacź budże swjaskowa rada wobsamknjenju khěžorstwoweho ßejma pschihłoßowacź. Hacź dotal je ßo swjaskowa rada hižo tři krócź sarjekła, jesuitam ßo w Němzach saßydlicź dacź. Na sakske kralestwo ßo wobsamknjenje khěžorstwoweho ßejma njepocźahuje, dokelž je tu hižo ſ krajnym sakonjom jesuitam sakasane, w Sakskej ßydleschcża měcź.

— Sswobodomyßlni ßu w khěžorstwowym ßejmje namjet stajili, so by knjeżerstwo hischcże w tutym poßedźenju khěžorstwowemu ßejmej pschedpołożiło sakonjowy naczisk, nastupazy sarunanje sa te woßoby, kotreż ßu njewinowacże pschepytowanske jastwo pocźerpike.

— Khěžor Wylem je ßrjedu město Hannover wopytał. Pschi paradże je wón nětcźische, 1866 sałożene prusko-hannoverske regimenty dalewjedźenje starohannoverskich regimentow mjenował a je po jich sałożeńskich dnjach pomjenił. K starym hannoverskim offiźeram mějesche khěžor narěcź, w kotrejž praji, so je mjeniny Bjedricha Wulkeho wuswolił, so by swiß mjes starym a nowym hannoverskim wójskom scźinił, a ßo nadźije, so budże wona kaž w sańdźenosći też w pschichodże ßwoje najlěpsche dokonjecź.

— Pschecźiwo piwowemu panzanju je towarstwo Barlinskich piwarnjow khěžorstwowemu ßejmej petiziju podało. Wone ßebi żada, so dyrbi ßo piwo ſ khmjela a ßłoda waricź, a so dyrbja ßo wschě narunadła (surrogaty), kotreż ßo nětkole město khmjela a ßłoda trjebaja, sakasacź.

— Koburgsko-Gothaskemu wójwodźe a jeho mandźelskej, kotrajż staj sańdźeny tydźeń ßwój ßłěborny kwaß ßwjecźiłoj je khěžor drohotny ßłěborny cźaßnik ſ noschakom, w Barlinskej porzelinarni dźěłanym, darił.

— Wobhladanje mjaßa ßo niz jenoż w Sakskej, ale w zykłym němskim khěžorstwje sawjedźe. Skótny lěkar abo jeho sastupjer dyrbitaj kóžde rěsne skocźo po sarěsanju a prjedy teho wobhladacź. Pschi dorěsanju móże ßo wobhladanje do sarěsanja spuschcźicź. Też móże pschi sarěsanju wowzow, kosow, a hischcże niz tři měßazy starych cźelatow a ßwini wobhladanje wuwostacź, jeli so te skocźata snamjenja khorosce njepokasaja a ßo mjaßo w wobßedźerjowym domje pschetrjeba. W Sakskej ßu w nastupanju rěsanja kosow a wowzow smylili; pschetož tu dyrbja ßo wone wobhladacź a k temu hischcże sawěscźicź, też hdyž ßo jich mjaßo we wobßedźerjowym domje sjě. Tajke wobhladanje a sawěscźenje budże makym leżomnosćerjam pjeujeżnych wudawkow dla, ſ tym swißowazych, ſ pohorschkom. K jědźi njekhmane mjaßo dyrbi ßo saniczicź. S wuměnjenjom sa khmane spósnate mjaßo móże ßo ſ pschikasanymi wobhladniwostnymi naprawami k jědźi wużiwacź. Tajke mjaßo pak ßo njeßmě ſ druhim mjaßom hromadże pschedawacź a ßo hoscźenzarjam jenoż ſ woßebitym polizajskim pschiswolenjom woteda. Městno, na kotrymž ßo mjenje hódne mjaßo pschedawa, dyrbi ßo ſ woßebitym napißmom wosnamjenicź. Pschestupjenje postajenjow, na wobhladanje mjaßa ßo pocźahowazych, ma ßo ſ jastwom hacź do 6 měßazow abo ſ pjenježnej pokutu hacź do 1500 hriwnow khostacź.

— Němska wukraja njetrjeba, so by ßwoju potrjebu na mjaßu spokojiła. Němska ratarska rada, najwyschsche sastupjerstwo němskeho ratarstwa, w ßwojim poßlednim wopomnjenskim pißmje praji, so je wobstatk ßwini w Němzach se 7 milijonow ßwini w lěcże 1873 na 14 milijonow w lěcże 1897 srostł, so je ßo potajkim podwojił, mjes tym so je ßo wobydlerstwo w Němzach sa tón cźaß wot 41½ milijona na 53½ milijona, pschisporiło. 1873 je na 100 wobydlerjow 17 ßwini pschischło, 1897 pak 27 ßwini. Wot lěta 1892 je plahowanje ßwini lětnje wo 420 000 skocźatow pschibywało. Nětkole je w Němzach 16 milijonow ßwini, tak so na ßwójbu, ſ 5 woßobow wobstejazu, w Němzach lětnje 1⅓ ßwinjecźa pschińdże. K temu pschińdu hischcże howjada, wowzy, kosy, konje, dźiwina, pjerisna atd. Plahowanje howjadow je wot 15½ milijona w lěcże 1883 na 18½ milijona w lěcże 1897 srostła. Pschi wschěm tym je ßo ſ lěpschim plahowanjom a kormjenjom cźeżkosć skocźatow powyschiła. Schto pornjo tutym liczbam rěka, hdyž je ßo w lěcże 1898 ſ wukraja 48,750 wołow, 47,507 krowow, 15,820 cźelatow a 62,100 ßwini do Němzow pschiwjesło. S teho pak je widźecź, so móża cźischcże derje w Němzach trěbny rěsny skót ßami naplahowacź. Wulke halekowanje w liberalnych nowinach, so w Němzach jědźne mjaßo njedoßaha, je ßo jako tołsta łża wupokasała. Němska móże ßama hischcże wjazy rěsneho skotu naplahowacź, hacź je sa jejne wobydlerstwo trěbne. Sa pschipad wójny je jara ważne, so Němska w nastupanju mjaßoweje potrjeby wot wukraja njeje wotwißna. Hižo teho dla dyrbjało knjeżerstwo ratarstwo spěchowacź. W wójnskich cźaßach dyrbi ßo ſ tym liczicź, so njepschecźel mjesy sa zyrobowy pschiwos samknje. Němska by dlěje trajazu wójnu pschěhrała, hdy by němske ratarstwo njemohło wobydlerstwo Němskeje seżiwicź.

— 500 bayerſkich burow bě firma „Adolf Börnerowy naſtlědnik“ wobſkorżika, kotrymž bě wona „mineralne hnójniſchczo“ zentnar po 3 hr. 60 np. pſchedaka. Tole hnójniſchczo je jenož mlěty kalkowy kamjeń a je po zentnarju 27 hacž 42 np. hódne. To ſhoniwſchi ſo burjo ſapowjedźichu płaczicź. Firma jeneho thlamarja wobſkorži, kotryž bě jej 200 zentnarjow wotkupił. Tola wyſchſche krajne ſudniſtwo ju wotpokaſa, jej khoſty napokoži a wuſudźi, ſo ma wobſkorżenemu hiſchcźe 20 np. wob dźeń ſkładoweho pjenjeſa ſapłaczicź. W poſlednimaj lětomaj je tale firma 500 burow wobſkorżika, kotrež ſo ſarjeknychu, nimale niczo hódne hnójniſchczo ſapłaczicź. Dokelž je prěnja ſkórżba tak hubjenje wupanyła, njetrjebaja ſo burjo bojecź. „Mineralne hnójniſchczo“ pſchedawaza firma je ſo nětko do Barlina pſcheſydlika.

— Pſcheńczne žně w Argentinſkej (w pokodniſchej Amerizy) ſu roſſudźaze ſa ſwětowe wiki. Wulzy žitowi wikowarjo běchu pſched měſſazom powjeſcze roſſchěrjeli, ſo ſu ſkopczki a ſmjerſki w Argentinſkej wulku ſchkodu naczinike. To pak ſu hole lže byke. Nowſche, dowěrjenja hódne powjeſcze praja, ſo ſu ſo w Argentinſkej žně poradźike. Skopczki ſu pſchepoſdze pſchiſchke, ſmjerſki ſu na papjerje woſtake, a krupy ſu jenož ſ měſtnami byke. 2,308,000 hektarow je ſ pſcheńzu wobſſytych bylo, a zyke žně ſo na něhdże 37 milijonow zentnarjow woblicza, ſ kotrychž je ſo 25 milijonow zentnarjow k wuwjeſenju do Europy poſtajiko. Kak ſnadny je pornjo tutym hoborſkim liczbam pſcheńczny wuwos Ruſkeje do Němzow! Loni je Argentinſka 12½ milijonow, 1895 2⅕ milijona a 1894 30 milijonow zentnarjow pſcheńzy wuwjeſka. Hdy bychmy ſakitanſke zła pſchecźiwo wukrajnemu žitu njeměli, njemóhli němſzy ratarjo wjazy pſcheńzu wuſſywacź.

— Na ſamoaſkich kupach w Cźichim morju ſu ſapoczatk lěta wójnſke njeměry byke. Němzy maja tam najwjetſche wikowanje a najwobſchěrniſche plantaże. Tſi ſchtwórcźiny zykeho wikowanja w němſkej ruzy leži. Duž ſo Němſka ſminycź njemóże, ſo do tamniſchich politiſkich wobſtejnoſczow měſchecź. Bismark chzyſche w ſwojim cźaſu ſamoaſke kupy němſkemu knjejſtwu podſtajicź; tola khěžorſtwowy ſejm ſo tehdy tutemu wotpohladej ſapowjedźi. Pſched nětkotrymi njedźelemi ſu na ſamoaſkich kupach nowe ſchmatańzy byke. Dwaj khownikaj, Malietoa a Mataſa, ſo tam wo knjejſtwo wadźitaj. Němzy Mataſu podpjeraja a tutón je Malietou ſbił. Hacž runje je na to Mataſu wulka wjetſchina Samoaſkich ſa krala pſchipóſnała, je tola Jendźelczan Chamber, kotryž je na ſamoaſkich kupach ſ wyſchſchim ſudnikom, Malietoaweho makolětnjeho ſyna ſa krala wuwołał. Chamber bě ſo ſe ſbitym Malietou na jendźelſku wójnſku łódź „Porpoiſe“ wukhował. Sa dwaj dnjej pak ſo Chamber wróczi a ſudniſtwo, kotrež bě Mataſa ſamknył, ſ nowa wotewri. Němſka budże ſo pſchede wſchěm wo to ſtaracź, ſo pſchi nětcziſchich njeměrach intereſy jejnych poddanow njeſchkoduja. Na wobſadźenje ſamoaſkich kupow pak ſebi wona nětkole wjazy njemyſli, dokelž by ſo ſ tym ſe ſjenoczenymi połnóznoamerikanſkimi ſtatami ſwadźika.

Franzowſka. Wo ſwonkownej politizy ſu ſo w franzowſkim ſejmje roſprajili. Wſchitzy rěcźnizy běchu w tym ſ jena, ſo Franzowſka njeſmě ſwojich kolonijow dla ſ Jendźelſkej wójnu wjeſcź. Mudrje ſamjelczachu, ſo bychu Franzowſojo tajku wójnu pſchěhrali, dokelž je jich łódźſtwo pſcheſkabe. Hdyž běchu ſo na hubatoſcź jendźelſkich ſtatnikow wuſſwarili, miniſter Ribot radźeſche, ſo by ſo Franzowſka ſ Jendźelſkej ſ dobrym roſrunała, ſo pak dyrbi na ſwojich rybaſkich prawach w Nowym Fundlandźe a na ſwojich kłownych prawach na Madagaſkarje wobſtacź. Franzowſka ſama njeſteji; pſchetož po ſwojich wucźinjenjach ſ Ruſkej w lěcze 1891 ſu ſo Ruſka, Franzowſka, Awſtriſka a Italſka mjes ſobu ſbliżike, ſ cźimž je ſo trojoſwjaſk roſſunył, a Němſka wulke kolonije dobyła. Wo ſkſchiwdźazej rěcźi jendźelſkich ſtatnikow wón praji, ſo młodźi ſtatnizy wjele rěcźa, kaž ſ zyła młodźina, wón pak ſ tymi dźerži, kotſiž praja, ſo ſo ſdwórliwoſcź ženje njemóże pſchehnacź. — Miniſter ſwonkownych naležnoſczow Delkaſſé jara ſ waha wo Jendźelſkej rěcźeſche.

Schpaniſka. W poſlednjej kubaſkej wójnje je Schpaniſka 80,000 wojakow, ſ wjetſcha ſ khoroſcźemi ſhubika. Na Kubje w tu khwilu hiſcźe 21,000 ſchpaniſkich wojakow ſteji.

Ruſka. Zar je dopóſnał, ſo ſe ſwojim namjetom na wotbrónjenje wójſkow wuſpěcha njeſměje. Wón je wulkomozam nowy namjet ſcźinił. Po nim ſo pjenjeżne wudawki ſa wójſka njeſmědźa powjetſchicź a ſo roſbuchadka a podmórſke torpeda njeſmědźa nałożecź. Nowy wokolnik ruſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſczow wobžaruje, ſo ſu něktore wulkomozy, hacž runje ſu ludy wotbronjenju pſchiſkłoſowake, dale bronike.

— Ruſke finanzy ſu ſo lětża pohubjeńſchike. Hacž dotal bě w knjeżerſtwowych kaſach kóżde lěto ſ najmjeńſcha 100 milijonow rublow ſbytka. Lětża dokhody lědma k wudawkam doſahaju. Na tymle njedoſtatku ſu hubjene žně w pſchiwolgaſkich gubernijach wina. Mjes klěbatradaze burſke wobydleŕſtwo ſtej ſo po zarowej pſchikaſni 200 milijonow rublow jako podpjera wupłaczikej. A pſchi tym ſu ſo, dokelž ſo wſchě wulkomozy dale bróńja, wudawki ſa łódźſtwo a wójſko powyſchicź dyrbjake.

— Ruſke knjeżerſtwo, hdźežkuli ſo hodźi, ruſke ratarſtwo podpjera. Sa woženje ruſkeho žita po żeleſnizach je ſo nowy tarif wudał. Po nim móża ruſzy žitowi wikowarjo žito wjele tuńſcho do Němſkeje nawoſycź, hacž je to hacž dotal móżno było.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

3. Poſpyt wujednanja.

(Pokračowanje.)

W Hanßowej wutrobje wojowaſchtej hnutoſcź a hordoſcź pſchecźiwo ſebi. S krjudowazym njeměrom ſuwaſche ſo na ſtólzu tam a ſem, hladaſche pak na durje, pak na próſdny ſtólz pódla ſebje, a ſłuchaſche ſpłóſchany, hdyžkuli by ſchudrowanje ſaſłyſchał. Farař ſtejeſche, ruzy nad wutrobnjom na kſchiż ſkožujo, njerěczo a na njeho ſhladujo, pſched nim.

„Nó, dobre“, rjekny ſkónczńje miſchtr, ſamyſłeny hladajo. „Ja chzu to ſabycź; wón wſchak mějeſche wopak, ale chzu jemu ruku ſawdacź, chzu cźinicź, kaž bych rjekł, ſo ſo niczo ſtako njeje; ale ſchtož prjedyſche wutrobne pſchecźelſtwo naſtupa, ſchtož bě ſtara luboſcź, ta tola wjazy njepſchińdże. To je njemóżna wěc. Schtož je njemóżne, njemóże ſo tež poruczecź. Wón je mje pſchejara ranił!“

„Waju pſchecźelſtwo, waju luboſcź?“ rjekny cźeſcźowny duchowny: „Ach, ſadźu ſchtó wě ſchto, ta ſo po prawom hiſchcźe ženje pſcheſtaka njeje. Niz waju ſjednanje by něſchto zyle ſwonkowne było; ně, waju hněw, waju njepſchecźelſtwo bě jeno ſwonkowne a po ſdacźu.“

Hanß tſchaßeſche ſ hłowu. „To ſo tola jara mylicźe, knjes farař!“

„Ach ně, niz tak jara; to chzu wam dopokaſacź“, rjekny tutón. „Wóndy, hdyž bě knjes Kolbaßa khory, njejſcźe wſchak jeho a jeho ſwójbu wopytali, njejſcźe ſo tež ani po runym puczu wo to ſtarali, ale druhich ludźi ſcźe ſo tola kóżdu hodźinu naležnje a ſtaroſcźiwje ſa nim praſcheli, kak ſo jemu wjedźe. Ně wěrno, njebě to tak?“

„Nó, haj, to wſchak ſym“, rjekny Hanß, „ſym to jeho ſwójby dla cźinił; teje je mi żel.“

„A hdyž bě waſcha maka Hanka njedawno padnyła a ſebi myßlachu, ſo je ſebi ruku ſłamała“, pokračowaſche farař, „je ſo tež knjes Zaltak wſchědnje ſa njej praſchał a łaſeńka proßył, ſo dyrbi wſcho móżne ſa holczku cźinicź.“

„To je wón cźinił, tón Mots?“ rjekny Hanß, bjes maka radoſtnje pſchekwapjeny.

„Haj, haj, ale, wě ſo, wy to njedyrbjeſchcźe wjedźecź.“

„Nó, to je rjenje wot njeho, a jeli ſo budźe mje wo wodacźe proßycź, je drje móżno, ſo budu ſaßo ſ wutrobu jeho pſchecźel“, rjekny Mots. „Dale pak njemóżu nochowacź, wo wodacźe proßycź mje dyrbi.“

Farař derje wjedźeſche, ſo ſo Hanß Kolbaßa tak ſnadnje k wotproſchowanju pohnucź njeda, ale ſo budźe ſebi to wot Motſa żadacź. Tola budźiſche ſo ta wěc najſkerje tón ras wurunacź daka, hdy jeno budźiſche Hanß pſchiſchoł. Cźakaſchtaj, cźakaſchtaj, ale wón njepſchińdże, Motſa to jara mjerſaſche, chzyſche ſ teho ſpóſnacź, ſo Hanß wo to njerodźi, ſo by jeho pſchecźelſtwo ſaßo dobył. Wě ſo, bě to tež ſararjej wopak. Wobaj ſo roſſohnowaſchtaj.

Hanßej ſo njebě jara chzyło na ſararjowe pſcheproſchenje dźiwacź. Tón bě ſo na to roſhněwał, ſo bu tak ſjawnje ſ klětki napominany, ale bě ſo bojał, ſo mohł ſo tola „roſmjehczicź“ dacź. Ssnadź pak budźiſche wón tola ſchoł, njebudźiſchtej-li, hdyž tu wón hiſchcźe tak myßlaty ſtejeſche, njedaloko njeho ſłużobnej holzy nimo ſchkej, ſ kotrejuž jena druhu do boka ſtorczi a trochu potulenje hladajo na miſchtra na poł wótſje rjekny:

„Hladaj, Khata, to je tón ſ tymi pſcheßelenymi kolbaßami, teho je farař dźenża na prědowanju měrił!“

Tute pſcheßelene kolbaßy běchu wſchitko ſawinyke. Miſchtr bě tele ſłowa ſaßłyſchał. S nowa bě ſo roſhorił, ſo wobrocził a domoj běžał.

Hanß nětkole něſchto cźaßa ſ zyła wjazy do zyrkwje njekhodźeſche, hdyž mějeſche farař prědowanje, a tón woſtaji ſo wſchěch dalſchich poſpytow k wujednanju tuteju mużow.

4. Wujednanska konferenza.

S teho cžaßa dołho nichtó wjazy njepospyta ßußodow sjednacź. Nječhtó pak tola hischcże wscheje nadźije na wujednanje shubił njebe. To bě knjes Harak, samożity hoscźenzar „k slotej kótwizy", muž, kotremuž ßo na ßwoju pscheklepanoscź mało njesdasche a kotryž wobkrucźesche, so wschitko lěpje wě a cźini, dyžli drusy ludźo. Wón wschak bě tež tón, kotryž napjatoscź mjes Motsom a Hanßom najhórje cźujesche. Wobaj běschtaj prjedy bjes maka jeho wschědnaj hoscźaj bykoj a běschtaj někotry sakraßny toleŕ we „slotej kótwizy" wostajikoj. Tež běschtaj tam cźascźischo pschi sbożownych ßwójbnych podawkach a pschi druhich ßwjedźenjach wjetsche a mjeńsche hoscźiny wuhotowacź dakoj, pschi kotrychž ßo kóždy widźecź da. To, wě ßo, nětkole wschitko wotpadźe. Mots tam nětkole njekhodźesche, ßebi myßlo, so mohł tam Hanß bycź, a Hanß ßo tam njepokasa, bojo ßo, so mohł tam Motsa nadeńcź.

„Tak to dlěje wostacź njeßmě", rjekny junu wjecźor knjes Harak, hdyž ßo runje wo tamnej napjatoscźi krucźe rěcźesche, k ßwojim stajnym hoscźom, „tak to dlěje wostacź njeßmě, Hanß a Mots dyrbitaj ßo saßo sjednocźicź. Schto ßadźicźe, moji knjeża, so to dokonjam? Knjes farař, tón wschak to njeje doscź mudrje ßebi sawjedł. Njeje dha jimaj w zyrkwi prajił, so mataj wobaj wopak. Ně, na wopak, jimaj dyrbi ßo runje won dopokasacź, so mataj wobaj prawje. Mějcźe kedźbu, moji knjeża, slěpju jeju saßo hromadu tak derje, so to nichtó njepytnje, so je tu hdy schto na kruchi byko. Njecham wjazy Harak bycź, jeli so to njedokonjam."

A dokelž bě drjewjanu posłocźanu kótwizu, kiž wonka nad wrotami na žerdźi wißasche, kiž pak bě po cźaßu khětro doschła a kiž bě ßwój błyschcź zyle shubiła, saßo porjedźicź a s nowa posłocźicź dał, wobsamknu, k cźesczi tejele ponowjeneje debły ßwojeho domu ßwojim hoscźom ßnědanje dacź, k totremuž měješchtaj tež Mots a Hanß pscheproschenaj bycź. S tym chzyłsche dwě muschi na jedyn ras popadnycź. Tuto ßnědanje bě ßwojim hoscźam hižo dawno ßlubił, a ßkowo dyrbjesche dopjelnicź, njechasche-li stajnje s kakatymi ßkowami na to dopominany bycź. Jeli so pak by ßo radźiło, kaž ßo nadźijesche, s towarstwom a s winom wobeju mużow saßo wujednacź, bychu wudawki sa hoscźinu s bohatym dobytkom, kiž by wujednanje „slotej kótwizy" wěscże pschinjeßko, sawěscże derje sarunane byke.

Se stajnymi hoscźemi bu wschitko do cźaßa wotrěcźane, kak měli ßo napscheczo mischtromaj, hdy byschtaj pschischkoj, sadźerżecź, a knjes Harak da ßo rad naproßycź, so by ßwjedźeńsku rěcź měł, kotraž měješche ßo woßebje skożowacź na Motsa a Hanßa a kiž měješche jeju wutrobu tak pschiprawicź, so byschtaj dyrbjakoj poskocźicź a ßo wobjimacź. So jeho sa ßwjedźeńskeho rěcźnika wuswolichu, to měješche knjes Harak sa zyle srosymliwu wěc, dokelž ßebi myßlesche, so to nichtó druhi dokonjał njeby.

Na tutym postajenym ranju pschińdźe nětkole hoscźenzar Harak k Motsej a pscheproßy jeho. „Sda ßo wschak, so tež Hanß Kołbaßa na hoscźinu pschińdźe", rjekny wón k pjekarskemu mischtrej Motsej Zaltakej, „ale wschako ßu wschitzy na jeho boku, a wschitzy tež wjedźa, so Hanß ßwoje kołbaßy pscheßeli." Mots ßo drožesche. Na poßledku ßebi pomyßli: „Cźemu měł Hanßa dła ßebi dobreho ßnědanja pschepuschcźicź?" Tež njebě ßnadź wotkhileny saßobliżenju, s krótka, wón pschilubi, so pschińdźe.

Nětkole dźěsche knjes Harak kusk wokoło a dźěsche, njepytnjeny wot Motsa a jeho ßwójby, k Hanßej a wospjetowa ßamßnu wěc, jeno so wobkrucźesche, so zyłe město derje wě, so bě Mots tamny dźeń ßwój tykanz twjerdy spjekł.

Pola Hanßa cźinjesche ßo knjesej Harakej hischcże mnoho njeßnadnischo; napoßledku pak radźi ßo jeho njewustawazej srěcźniwoscźi, so tež teho pscherěcźa.

We wutrobje ßebi ßam „ßkawa!" pschiwołajo, khwatasche knjes Harak domoj. Ssnědanje ßo sapocża, hdyž běchu hoscźo wschitzy dóschli. Mots a Hanß daschtaj ßebi njerěcźo lubicź, so buschtaj jimaj městnje pschipokasanej. Wonaj pak lědma jedyn na druheho pohladaschtaj, a nadpadna kedźbnoscź, s kotrejž shromadźeni jeju sadźerżenje wobkedźbowachu, bě jeno k temu dobra, so běschtaj hischcże bojasnischaj a mjelczliwischaj. Knjes Harak, kiž bě na poł ßwjedźeńszy kaž hóscź, na poł jako pinczník sdrascźeny a běłe trjeńczko na ruzy noschesche, pak ßobu jědźesche a ßebi poßkużecź da, pak saßo wokoło běhasche a ßam ßobu poßkużesche, pytasche tutu mjelczliwoscź a s zyła trochu samylene sacźucże, kiž towarstwo wobknjeżesche, rosehnacź se wschelakimi kuskami, żortami a pschispomnjeńkami, kiž mějachu duchapołne bycź, naliwasche pilnje a napominasche k picźu. Hdyž nětkole wino pocża skutkowacź a myßle pocżachu żiwische bycź, hdyž ßo tež wobaj mischtraj se ßwojimi ßußodami prawje njenucźenaj a wjeßołaj sabawjeschtaj, bě na knjesu Haraku derje widźecź, so ma cźaß sa pschihodny, derje nawuknjenu rěcź, kiž měješche na wutrobje, pschednjesćź. Pschetoż pak ßuny ßwoju cźapku na prawy, pak na lěwy bok, pak porskasche, pak hładkowasche ßebi brodu na lizu, pak poßměwasche ßo na teho, pak kiwasche abo mikasche na tamneho.

„Knjes Harak chze rěcź měcź!" sawoła na dobo nječhtó se shromadźisny.

„Směrom, směrom!" sawoła druhi hłóß, a woprawdźe wschitko dospołnje wocźichny.

„Ale wón dyrbi ßo na stólz stupicź, so mózemy jeho lěpje widźecź a ßłyschecź!" pschetorże tsecźi mjelczenje.

Knjes Harak wotewsa ßwoju cźapku, wupi khwatnje ßwoju schkleńzu, so by ßo hischcże trochu poßylnił, storczi ßwój stólz do sady a pospyta na njón saléscź. Ale to poradźi ßo tołstemu mużej jeno s pomozu ßwojeju pinczníkow. Wscha shromadźisna ßo khichotasche. Hdyž skónczńje porjadnje na stole stejesche, proschesche shromadźenych, so bychu ßebi wschitzy ßwoju schkleńzu naleli a tež jemu jeho schkleńzu nalatu saßo podali, schtoż ßo, wě ßo, rady sta. Potom sajě ßebi s trjeńczkom psches cźoło, porßny hischcże junu a połnu schkleńzu posběhujo pocża se ßwjedźeńskim hłoßom rěcźecź.

(Pokracźowanje.)

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

Knjes wucźeŕ em. Mucźink w Semizach: 1. Kalendář československých včelařů na rok 1895; 2. Pólski pschełożk pcźowarskeje knižki wot Michaeliża; 3. Lettiski pschełożk tejeßameje knižki; 4. „Knospen, Blätter und Blüten. Gedichte von Joh. Tr. Mutschink"; 5. Schěscź rukopißow. Wysche teho: 6. jedyn stary wěrowanski złéborny pjerschcźeń; 7. jedyn kryštal; 8. sa ßerbski dom M. S. jedyn koupon, 5 hr. 25 np. w płacźisnje.

Sa tele dary, kaž tež sa wuprajene luboscźiwe pschecźa ßo rjenje dźakuje

K. A. Fiedleŕ,
knihownik M. S.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Khěżor Wylem je wcżera ßwoje 40. lěto żiwjenja dokonjał. S wjeßołoscźu a radoscźu je němski lud po wschěch Němzach tutón dźeń ßobu ßwjecźił. S měschczańskich wěżow rano sahe swony wobydleŕstwo naważny dźeń dopomnichu. W měschczańskich schulach ßo khěżorowe narodniny se ßwjedźeńskimi aktami ßwjecźachu. Měschczenjo, sastojniży, wojeŕske towarstwa atd. khěżorej k cźesczi hoscźiny, pschednoschki atd. wotdźerżachu.

— (Ssebi krej sajědojcźił.) Tudomny żelesniski assistent B. je ßebi s wokojnikom krej sajědojcźił. Ssebi wokojnikowy kónczk psched někotrymi njedźelemi do ruki sakłowschi wón rany kedźbu njemějesche. Sa někotre dny wulke bolosczе nastachu, dłóń a ruka sacźěłaschtej, a pschiwołany lěkaŕ krejsajědojcźenje spósna. Nadźijeja ßo, so je ßo s operiju na ruzy strach wotstronił.

— (Manevry w januarje.) Wutoru sahe rano bě snapschecża Birkwiz na Łóbjowym brjosy żiwe hibanje, hdyž běchu ßo dźeń prjedy na łuzy pontony a mostowa potrjeba nawosyłe. W 6 hodźinach mostarska kompagnija móst, 22 pontonow wopschijazy, twaricź sapocża a tole dźełko sa poměrnje krótki cźaß dokonja. Wokoło 9 hodźin komandeŕ 23. diwisije, prynz Bjedrich August, se ßwojim stabom pschijěcha, so by pschekhód grenadeŕskeho regimenta psches 1000 muži ßylneho, wodźělenja gardejeśdnych a batterije artillerije nawjedował. Tole wójskowe wotdźělenje potom psches Dittersbach njepschecźelej napscheczo cźehnjesche, kotryž s wojakow Budyskeje, Kamjenskeje a Königsteinskeje garnisony a wodźělenja gardejeśdnych a artillerije wobstejesche. Wokoło 1/2 2 hodźin popołdnju wobej wójszy pola Wilschdorfa do ßo srasyschtej, a bórsy ßo żiwe pěschkowske a artilleriske wojowanje roswi, kotreż ßo hacź do wěży cźehnjesche a jimazy wobras skicźesche. Wokoło 1/2 3 hodźin prynz Bjedrich August „Wscho sastacź" piskacź da. Wojazy ßebi pod hołym njebjom wobjed swarichu a ßo potom w wokolnych wßach do alarmskich kwartěrow położichu. Prynz Bjedrich August ßo se ßwojim stabom a brigadowymi a regimentowymi komanděrami do Stołpna poda a tam kwartěr wsa. Nasajtra ßo s nowa manevry pola Wilschdorfa wotměchu, na cźoż ßo wojazy do ßwojich garnisonow wrócźichu.

— (Wuhlady na pschichodne wjedro.) Symnische wjedro, kotremuž je skónczńje mile nalětnje scźěhowało, Rudolf Falb hacź do ßrjedź februara wěschczi. Na schtórzy, kotreż ßu ßo hižo s cźrjódami k nam wrócźiłe, teho dła cźeźki cźaß cźaka. Tež mjetle, kotreż ßu

ßo w cžopłych dnjach wulkeho rózka, tu a tam, mjes druhim na Horje pola Njeßwacžidła, pokasowake, budža ßebi saßo cžopły słhow pytacź dyrbjecź. Niczo druhe też kuntworam njewubudże, kotreż s cžrjódami sańdženu njedželu w ßłónczných pruhach hrajachu. Haj, hdy by po starym burskim prajidle schło, by na naß hischcże posdże w nalěcžu ßněh cžakał. Kaž je snate, jene burske prajidło rèka: Hdyž wulki rózk kuntwory hraja, dha we meji se ßněhom ßaja. Też po Falbowym wěschcženju ßo dobreho wjedra w nalěcžu njemóžemy nadžecź. Wón w meji ßněh, symne wjedro a potom sliwki wěschcži. A Falbej dyrbi ßo pschipósnacź, so je jeho wěschcženje w poßlednim cžaßu trjechiło. — Też w druhich europiskich krajach je ßo mike wjedro do symy pschewobrocžiło. W Schwajzarskej je ßo wulki ßněh naschoł, tak so ßo na wjele městnach wobthad hacži.

Se **Smjecžkez.** Sańdženu njedželu popołdnju je ßo w kupjelach Marijineje studnje wulka liczba evangelskich wobydlerjow sešchła. Shromadženi ßu sastupjerjow wuswolili, kotsiž maja twar evangelskeje modleŕnje w Ssmjecžkezach wodžicź. Leżomnosćź sa twar je ßo darika, też je ßo hižo něschto twarskeho pjenjesa nahromadżiło.

S **Bukez.** Tudomne towarstwo ßerbskich burow sańdženu wutoru 24. januara ßwoje lětusche hłowne poßedženje wotměwasche. Město njepschitomneho pschedßydy knjesa Rädy knjes Króna shromadžisnu wotewri, wobžarujo, so njeje lěpje wopytana. Wón sboże a Boże žohnowanje towarstwu pschejesche, so by, kaž hacž dotal dale rostło a kčželo, ßerbsku narodnosćź a lěpsche burstwa hajiło Bohu k cžesczi a ßerbskim ratarjam k wužitku. Na to nam knjes Króna jako towarstwowy sarjadnik a pokładnik rosprawy wo sańdženym lěcže poda. S nich shonichmy, so je towarstwo shromadnje kupiło 1646 zentnarjow womjeschkow sa 8771 hriwnow 65 np., a to 1253 zentn. wotrubow, 240 zentn. pizneho griża a 153 zentn. majßoweho schróta, dale 2242 zentn. bruniży sa 1164 hriwn. a 1100 zentnarjow hnojow sa 4620 hriwn. Sliczbowanje pokasa, so je towarstwo w sańdženym lěcže s pschinoschkow a kupnych tworow 255 hriwnow 59 np. dokhodow a 120 hr. 80 np. wudawkow měło, tak so 134 hr. 79 np. cžisteho sbytka wosta. Towarstwowe samoženje 1104 hriwn. 98 np. wucžini. „Sserbski Hospodaŕ“ towarstwowa pokładniza sa ßobustawy płacži. Dla ßnadneho wopyta ßo nowowólby na bliżsche poßedženje wotstorcžichu. Skónczńje ßo hischcże hnoje a ßymjenja skasachu.

S **luda a sa lud.** Kak spodżiwne, wopacžne a sawjercžane ßu tola dżenßnischi dżeń mjes ßerbskim ludom nahlady a měnjenja wo skutkowanju towarstwa Macžizy Sserbskeje a wo nusnosćze jeje twarjomneho „Sserbskeho Doma!“ Je woprawdże temu tak, so ani dżeßaty Sserb njewě, kajke žohnowanje je w běhu jeho 50 létneho wobstacža s tehole towarstwa wukhadżało, wukhadża a budże wukhadżecź. A tola je wscho, schtož Ty luby cžitarjo, a s tobu zyły ßerbski lud, na duchownych kudłach we twojej macžeŕnej rèczi wobßedżisch, a tu nowinku, kotruž Ty nětko w rukomaj dżerżo cžitasch, wuspěch, a to žohnowanja pokny wuspěch skutkowanja Macžizy Sserbskeje. Schtož nětko nasch Sserbski Dom nastupa, tu nadeńdżesch hakle sawitych měnjenjow. Jedyn w nim sa Sserbowstwo žaneho wužitka njewidżi, druhemu sda ßo bycź woßebna korczma sa wucženych ßerbskich wotrodżenzow, tsecźemu je sa dalische lětstotki widomny pomnik semrěteho Sserbowstwa a schtwórty do zyła žaneho měnjenja nima. Ale wužitka, kotryž kóżdy Sserb, njech je bohaty abo khudy, wucženy abo njewucženy, s dżěła Macžizy Sserbskeje wschędżisch dostawa, ßo mało spósnawa a waži. S jandżelskimi jasykami dyrbjało ßo Tebi, mój ßerbski ludo, pschipowjedacź a s płomjenitymi pißmikami do Twojeje wutroby sarycź, schto je towarstwo Macžiza Sserbska Tebi było, je a budże, a k cžemu ma woßebje twarjomny Sserbski Dom służicź. Nasch Sserbski Dom w Budyschinje ma bycź widomny ßwědk, ßrjedżischcžo a hajenischcžo naschich shromadnych narodno-ßerbskich prózowanjow, nětko a na wschě pschichodne létstotki, pschetož ßerbskemu narodej ßo dołho hischcże k rowu njeswoni. **A schto ßu nasche prózowanja?** Wone ßu s krótka prajene: **„Žohnowanja połne dżeło na polu snutskowneho mißionstwa.“** W spocžatku nascheho létstotka, hdyž ßo wschón ßwět hibasche, wjercżesche a mucżesche a falschni japoschtoljo powrót trónow a saniczenje woktarjow prědowachu, pokoži Bóh luby Knjes do wutrobow wobdarjenych ßynow Sserbskeho luda luboscź a saharitosćź sa rèczź prawa a naležnosćze Sserbow. Tucźi mużojo, abo kaž jich cžestne mjeno je, wótcžinzojo, sakożichu ßebi towarstwo, mjenujży Macžizu Sserbsku, kotraž ßebi sa nadawk staji, duchowne posběhnjenje ßerbskeho luda s pomozu macžeŕneje rèczże spěchowacź, a ßo postaracź sa sakhowanje nascheje ßerbskeje rèczże a narodnosćze, jeje poczinkow a dobrych nakożkow, a s tym rosscherjenju pohanstwa, kotreż ßo tehdom sapocža a dżenßnischi dżeń wschudżom w Europje w połnym kčžéwje steji, wobaracź. A hlej, cžesczeny cžitarjo, kak kraßnje je tute towarstwo ßwój nadawk dopjelniło. S jeho sakożenjom je ßo wudawanje ßerbskich knihi a ßerbske nowinarstwo mózniże posběhnyło. Do sakożenja Macžizy Sserbskeje mějachmy my Sserbja jara mało cžischcžanych knihow w naschej macžeŕnej rèczi. Dżěło Macžizy Sserbskeje ßo bórsy tak rosmnoži, so jo njemóżesche ßama dokonjecź a sakożichu ßo po něcžim pomozne towarstwa, na psch. sa lutherskich knihowne towarstwo, sa katholskich Tow. Sswj. Cyrilla a Methodija, tej dwě towarstwje stej w běhu krótkich lětdżeßatkow po stotyßazach dobrych kschescźijanskich knihow mjes ßerbskim ludom rosscherikej a sa duchowne sboże Sserbow njeliczomne žohnowanje wudżělikej. So njeby Sserbam na wucžerjach a duchownych pobrachowało, sakoži ßo Towarstwo k pomozy studowazych Sserbow. Sa posběhnjenje ßerbskeho hospodarstwa nastachu nasche ßylne burske towarstwa, a sa rosschérjenje prózowanjow Macžizy Sserbskeje do luda staraju ßo nasche narodne ßerbske towarstwa na wßach. Hladaj, luby cžitarjo, wschitke tute spomożne sjednocženstwa a khwalobne prózowanja maja ßwoje najprjednische spocžatki a jenicžki korjeń w dżěle Macžizy Sserbskeje. Luby pscheczelko, Ty ßam ßy bjes wscheho dwěla, ßnano so jo ßam njewěsch, wužiwaŕ tajkich s tehole dżěła wukhadżazych žohnowanjow a dobytkow. To wschitko nadrobnje wopißacź by pjelniło tolste knihi. Pschewostaju Tebi ßamemu do ßo hicź a ßo ras roshladowacź. Na něschto pak dyrbju Twoju kedżbliwosćź woßebje wobrocžicź. Roshladuj ßo w Twojim domje wsni ßerbsku knižku, kajkuž chzesch do rukow, hlaj, wschě ßu s kschescźijanskim duchom pschewěte. Ty ju cžitasch k Twojemu natwarjenju a k troschtej w cžémnosćzach, někotre s nich masch jara lubo, ßu Tebi a Twojim lubym k wutrobje srostke a ßu Wam woprawdżite domjaze pokłady, druhe cžitasch k Twojemu powucženju abo k sabawje, Ty ßměsch kóżdu ßerbsku knižku, kóżdy ßerbski cžaßopiß Twojim dżěcžom, Twojej cželedži do rukow dacź, pschetož wěsch, so ßo w nich jenož k dobremu pohnuwaja. My Sserbjo móżemy s radosczu a hordosczu wusnacź, so w naschim zyłym pißmowstwje ßo njeje ani ßady cžischcžało, kotraž njeby była s dobrym kschescźijanskim duchom pschewěta. A komu ßmy dżak winojcźi: Jenož Macžizy Sserbskej, Ty luba ßerbska macžeŕka njemóżesch twojemu se starschiskeho domu wotkhadżazemu dżěsczu žaneho ßylnischeho schkita do rukow dacź, hacž ßerbsku natwarjazu knižku. Ssy-li twoje dżěcžo wocžahnyła někak w kschescźijanskich poczinkach a w luboscźi k macžeŕnej rèczi. — Pschetož nimo měry jima runje w zusbje macžeŕna rècź cžłowjeka k dobremu, rèczi, w kotrejž ßy twoje dżěcžatko wucżika prěnju pacżeŕ, jo wucżika ßo modlicź, k Bohu Wótzej. Też ty ßerbska macži, wěscże chzesch, zo jónu twoje dżěcži mohke saßo ßwojim dżěcžom tajke pokłady do rukow podawacź. Ale kak to dokonjesch? Hdyž podpjerasch prózowanja Macž. Sserb. Hlejcże, kóżde mißionske towarstwo sa ßwoje dżěło trjeba dom, někajke ßydło, wot kotrehoż ßem ßo jeho skutkowanje wodži, runje tak też je pola naschich ßerbskich prózowanjow. A tajki dom měcź je było wot wscheho spocžatka horze żadanje ßerbskich wótcžinzow, lětdżeßatki ßu ßo wo tajke wobschěrne rumy prózawali. Stary Macžiczny dom dawno wjazy njedoßaha. Teho dla twari ßo nětko wulki wobschěrny dom, sakożeny na létstotki, „Bohu k cžesczi a Sserbam k wužitku“. Tak pschipowjedaja słote pißmiki na jeho ßwißlach Sserbam a zusbnikam. (Skónczenje pschichodnje).

S **Korez.** 21. januara wjecžor je ßo tu jene stare twarjenje kublerja Penthera wotpaliło. Skót, w twarjenju saměstnjeny, możesche ßo hischcże s cžaßom wukhowacź. Wobßedżerja ßu sajeli, dokelž ßo na njeho hrěscha, so je woheń sakożił.

S **Khrósczig.** Hrósbny dżeń sa nasche sajeczki bě sańdżena pónđżela 23. mulkeho rózka. Naschi Nimrodojo běchu ßo sarocźili, so w poßlednim tydżenju hońtwinskeho cžaßa kóżdeho wuchacża morja, kotryž jim na prěki pschińdże. A wbohim wuchacżam je ßo też woprawdże słě seschło. 55 s nich a pódła teho pjecź bażantow, s morjazym wołojom trechenych, padże. To bě rjany nadobytk, s kotrymž budża najeńzy nascheje hońtwy, kotrychž schěscźlétny najeński cžaß je ßo minył, wěscże spokojom, tak ßebi hońtwu s nowa wotnaja.

S **Ralbiz.** Nasche skótsawěscżaze towarstwo pjatk 20. januara ßwoju hłownu shromadżisnu pola Brěsanez w Ralbizach wotmě. Pschedßyda, knjes Schelz se Schunowa shromadżisnu s powitanjom pschitomnych ßobustawow wotewri a sdżěli, so je towarstwo w sańdżenym lěcže měło 8 schkodow sarunacź a to 2 do zyła a 6 podżělnje. Běsche po tajkim trjeba, so ßmy $1\frac{1}{4}\%$ sawěscżeneje sumy sběhacź dyrbjeli (loni $1\frac{1}{2}\%$). Na to scżěhowaze sliczbowanje pokasa nam;

dokhodow: 1296,72 hr.
wudawkow: 1153,46 „

Po tajkim wosta w pokkadnizy kónz 1898 143,26 hr., a towarstwo postaji, so mataj sliczbowanje kk. Wiczas s Konjez a Kokert s Laska pschehladacz. Po wustawkach wustupichu s pschedsydstwa kk. M. Wiczas s Konjez, M. Hrjehor se Schunowa, Pětr Bräuer s Kalbiz a M. Rychtar se Ssernjan. Na město k. Hrjehora bu k. M. Wowczerk wuswoleny, a tamni tsjo tehorunja s nowa na tsi lěta. Dale so jenohlósnje postaji, so by k. Jakub Hanczka s Rózanta byl dowěrnik sa Rózant a k. J. Glawsch jeho naměstnik. Na to jednasche so wo někotrych snutskownych nalezhnoszach. — W minjenym lěcze mějesche towarstwo 133 sobustawow; wustupili su 5 a sastupili 3.

Na kónzu lěta běsche sawěszenych 484 kruwow se 57,230 hr.

S **Kulowa.** Se wschelakich stron běchu so minjenu njedzelu do Kulowa sabězeli, hdzez so sakoženski swjedzeń tamnischeho loni sakoženeho serbskeho spěwanskeho towarstwa „Bratrowstwo“ wotbywasche. Konzert mějesche 10 czisłow na programje, a to schěszcz khorow, dwoje solo a dwaj směschkaj. Wěz so tak derje radzi, so so njeběchmy tak nadzeli, pschetoz schtóz tamnische wobstejnoszcze snaje, s zyle hinaschim wóczkom wěz sudzi. Ssobustawy njejsu zani wuczeni ludzo, a jich knjes dirigent ani serbskeje rěcze mózny njeje. Soli běschtej so wubjernje poradzikoj. „Hanz a Mots“, wbohaj wojakaj, so skoro dzělicz njemózeschtaj. „Tsjo wjeseli bratsja“ běchu so tam tez sabězeli a so s zykej Kulowskej pschasu roszohnowachu. Wopuschczachu so runje tak njerady, kaz wschitzy wopytowarjo konzerta. Knjes kapłan Andrizki spomni s krótkimi słowami na wuhotowarjow tuteho wjesela, praji, so towarstwo po prawom tak mlode njeje, kaz so sda, jemu słuscha dzak, so su so zyrkwine khěrluesche po „Wozadniku“ srjadowake. Spominasche na to, so najwjetsche pschipósnacze słuscha dirigentej, knjesej kantorej Tiltschej, kiz je s njewschědnej a njeszebiczhnej wutrajnoszu hizo wjele lět dobru wěz spěchowacz pomhał. Dzak tez słuscha wozadnymaj knjesomaj duchownymaj, kotrajz wěz pilnje podpjeraschtaj. Towarstwo ma wotpohlad, zyrkwiny spěw podpjeracz a ludowe jednore spěwy porjeńschicz, schtoz sebi wozebje wyszokodostojny knjes farar Krausa, jako naschonjeny snjeć wscheho spěwa, wutrobnje pschejeje. Knjes pschedsydza spomni tez na Maczicznu dom a nahromadzi so 14 hr. 52 np. Bóh spozcz mlodemu towarstwu hischcze wjele lět wobstacze. H.

S **Klětneho.** Nasch nowy duchowny knjes farar Malink se Sprejzow je njedzelu 17. januara do nascheje wozady pschiczahnył. Wozadni jemu wutrobne powitanje pschihotowachu a jeho pod 5 rjanymi czesznymi wrotami wot dwórnischcza hacz k farskemu domej natwarjenych, do jeho noweho statoka pschewodzichu. Sań dzenu njedzelu 22. jannara je jeho sarjadnik superintendentury knjes wyschschi farar Jäckel s Mużakowa s assistenzu knjesow duchownyeju s Krjebje a Kschischowa swjedzeńszy do sastojnstwa sapokasał. 40 mlodych holzow bě rjany Bozi dom krasznje wudebiko. Spěwanje, kaz tez rěcze a prědowanje psched wulkej liczbu shromadzenej wozadu dzerzane, hluboki natwarjazy saczischcz czinjachu. Njech je naschemu nowemu knjesej duchownemu spozczene, so by Bože słowo, kotrez nam wutrobnje a wěriwje pschipowjeda, bohate płody sa czaz a wěcznoszcz pschinjesło. — Knjesej fararjej Handzy w Krjebi, kotryz je sa czaz farskeho wuprószdnjenja duschepastyrstwo se swěrnoszu a luboszu sastarał, wutrobny dzak prajimy.

S **Niskeje.** Ssrjedu wjeczor je na tudomnym dwórnischczu jedyn tworowy czah 26lětneho dzěłaczerja Wasnera, w Khrystofez fabrizy dzěłazeho, pschejeł. Wasnerej so stopa praweje nohi, lěwa noha a lěwa ruka wotjědze. Jeho hischcze żiweho do Niszanskeje hojerńje donjeszechu. Snjesbozeny njebě popołdnju dzěłał a bě, so by sebi pucz pschikrótschił, psches żelesnisku koliju schoł. Pschi tym bě jeho czah pschekhwatał.

Wuszudzenja.

Khostańska komora. Kublerja Jana Miklawscha Holbika, żiwnoszczerja Jakuba Kubascha, dzěłaczerja Jakuba Khilana a hospodarskeho pomoznika Jakuba Kaschpora w Sderi, kotsiz běchu dla czeżkeho czělneho ranjenja wobskorżeni, bě lawnisti sud k jastwu po 3 njedzelach a k sapłaczenju khóstow saszudził. Woni běchu pjeczа weśteho Schmidta loni 5. augusta pschi składnoszczi wuswolenja gmejnskeho pschedstejiczerja w Schmaranderez hoszczenzu krwaweho sbili. Wobskorżeni so pschecziwo temule wuszudej pokowachu a mějachu wuspěch, so so Holbik, Kubasch a Khilan bjes khóstow wuwinowachu. Kaschporowe powołanje pak saczisznychu.

— Każ Kaschporej, so tez hizo 14 krócz khostanemu murjerjej G. A. Scholcze s Budyschina, nětkole s wobydlenjom w Hrubjelczizach, sendze. Wón bě późelnikej khorobneje kaszy Hauboldej, kotryż ma tez khorych kontrollowacz, hrosył, so jeho s kijom s domu wubije, hdyż jeho tón wopytacz pschińdze. Pódla teho jemu sschiwdzaze wudma nawdawa. Lawnisti sud bě teho dla Scholtu k jastwu na tsi njedzele saszudził, kotryż wuszud khostaństi sud wobkruczi.

Přilopk.

* Żałoszny, wutrobu łamazy napohlad so pjatk wjeczor w Draždżanach ludżom posticzi, kotsiż psches Marjiny móst dżěchu. Khuda pschistojnje swoblekana żona s měrom powjedajzy se żydomletnej holzu dżěsche. Na dobo sastawschi wona dżěczo wobjima a potom rucze psches mostowe wobkoženje so sběhnywschi do wyszoko napjateho Łobja skoczi. Ziwjenja żyta so w żołmach shubi, a wscho pytanje bě podarmo. Wbohe njewinowate dżěczo, kotrez swoju macz w żołmach smjercz pytacz widżesche, hórko płakasche.

* (Rubježny nadpad.) Hacz dotal njewuslědżeny człowjek je njedżelu wjeczor żitneho wikowarja Hauptvogela s Małych Bobriz pola Freiberga pola hajnkowuje w Franensteinje nadpanył a jemu 2500 hriwnow rubił. Rubježnik, kotremuż su dyrbjałe Hauptvogelowe wobstejnoszcze snate być, swój wopor wotkała, so na njón czisznу a na nim kleczo rjemjeń pjenjeżneje tosche pscherěsnywschi se swojim rubjenstwom twóchny. Na czěle Hauptvogel pschi nadpadże schkody njeje poczerpił.

* (S hłowu mjes storkaczomaj.) Snjesbożik je 22. januara pschipołdnju na durinskim dwórnischczu 1871 w Lipsku narodżeny żelesniski dżěłaczer Richard Müller, hischcze njeżenjeny człowjek. Wón mějesche pschi ranżěrowanju 4 wosy wobstaracz a bě, hdyż chżysche dwaj wosaj hromadu sapinycz, s hłowu někak mjes storkaczaj pschischoł. S tym so jemu hłowa rosmjecze, tak so bě na měsce morwy.

* (Pjany njekraßnik.) W Schreiberhausach bydlazy korbar Standke je pjatk tydżenja wjeczor w pjanoszczi katu, w kotrejż hósdż, s njeje won stejazy, tczesche, swoju żonu a něhdże 2½ lětnu dżowczickżku tak bił, so żona czekny a psches nóz precżka wosta. Hdyż so rano domoj wrócźi, wona holczku, słabe hubjene dżěczo, kotrez nan żenje njebě derje widżecz mohł, morwu we kożu leżo namaka. Na jeje małym czělku so mnohe swonkowne znamjenja pschětrateho czwilowanja namakachu. Korbar je sajaty.

* (Jasyk wutorhnyli.) Mlodeho człowjeka, kotremuż bě jasyk wutorhnjeny, su pola Kronacha pschi sakso-bayerskich mjesach namakali. Posdżischo móżesche wón napiszacz, so su jeho schtyrjo mużojo nadpanyli, kotrymż je dyrbjał schkleńzu piwa sapłaczicz. Dokelż je so sarjeknył, su jemu jasyk wutorhnyli a hubu daloko rósdrěli. Żandarmojo sa żadławzami słedża.

* Wobkludnik je na dobo njedżelu w Grohmbühlu jedyn póstski pomoznik. Wón s druheho poskhoda jeneho doma s woknom na drohu skoczi a prjecz czerjesche. Wot teho czaża je so mlody człowjek shubił.

* (Macz s tsjomi dżěczimi so tepika.) Żona jeneho wopika w Sulzbachu bě so rossudzika, so s tsjomi dżěczimi wot swojeho wopikeho muża wumóz. Wona teho dla dwě małej dżěszczi hromadu swjasa a, jej do hata czisznywschi, s tseczim najmjenschim dżěszczom sa nimaj skoczi. Tola pak je w poslednim wokomiku hischcze mózno byko, tu żonu a te 3 dżěczi smjerczi s rukow wutorhnycz.

* (Rosbuchnjenje benzina.) W Winje je w pruhowarni firmy Böhm, Gerson & Rosenthal benzin rosbuchnył, pschi czimż su so tsjo człowjekojo żałoszne shrosnoszczili a jedyn so morił. Pruhowarnja so do zyła roskhartowa. Woknowe schkleńzy su so hacz do hornjeho poskhoda pukle. Nastaty woheń su saleli.

* Woda wot bunow (sałolow) se wschěch tkaninow bjes wobschkodżenja barby wschu njeczistoszcz wotstroni. K tomu dyrbja so běłe buny derje wuszuschene w dożahazej wodże waricz, ale bjes żele. Hdyż su buny doszcz mjehke swarjene, wotlije so woda. Hdyż je wustudka, so tkanina s njej namoczi, abo jenoż jeje njeczistу blak, kiż ma so potom derje wurybowacz. Mydko so k temu trjebacz njeszmě. Tintowe blaki, kiż hischcze pschestare njejsu, a hdyż tinta pschejara żerjata njeje, tuczne blaki, blati wot czerwjeneho wina atd. so shubja tak derje s běleje każ s pisaneje tkaniny, se żidżanych a se wschěch druhich tkaninow, kajkeżkuli barby. Wscha drasta je każ nowa, hdyż so s bunjazej wodu wupłóka a w liwkej wodże wukłusta a wużima. Na punt bunow so něhdże 4 litry wody bjeru. — Ta wěz je pospyta hódna.

* Pšched wočžomaj žwojeje njewjesty žo 26lětny wučeŕ K. w Barlinje satšělicź spyta. Dla jeneje maliczkosćze jemu jeho njewjesta poroki cźinjesche, na cźož K. žwój revolver shrabnywschi žebi wysche wóczka kulku do cźoła tšěli. Sranjenje njeje žmjercź straschne, tola žo boja, so K. na woběmaj wočžomaj woželepi.

* (Wuwinowana nadpadniza.) Barlinski pschižažny žud je pycharniczu Raabez, kotraž je do žwojeho sawjednika, studenta Wörnera, s revolwra tšělika, wuwinowak. Do Wörnera budžichu žo ludžo po wužudženju pschi žamym s pukami dali.

* (Powodženje we wjeczornej Pruskej.) Kaž s Gumbinnena piža, žu wschě wjetsche rěki we wjeczornej pruskej provinzy psches brjohi stupiwschi runinu daloko powodźike. Schkoda je jara wulka.

* (Skažene pžy.) S Glauchawy piža: Ssobotu popołdnju njedaloko Dennheriz jedyn pož sapschah Seifertez barbjerńje nadpadowasche. Dokelž žo pož, hacž runje pohoncź do njeho schwikasche, žwojich nadpadow njewostaji, pohoncź s wosa skoczíwschi worcźik shrabny a pža sarasy. Wón skoczo na wós cźižny a jo na Glauchauske polizajstwo dowjese. Tu spósnachu, so je pož na skaženosćź khory byk. Hacź dotal žu nashonili, so je skaženy pož murjerja Bäßlera w Gesawje a jenu holzu w Meeranje skužak.

* (Žurcźa cźwila.) S Erfurta powjesćź dóńdže: Žurcźa cźwila na polach wokolo nascheho města na nastróžaze waschnje pschiběra. Sahrodnizy wschědnje po stach žurki morja, tola pschi tym njeje niczo pytnycź, so bychu wotebjerake. Schkódne rymsaki, kotreż žu hižo žwój symski sklad pschetrjebake, žu na sahrodnischich warjenjach wjele schkody naczinike. Měschczańska rada je teho dla wobsamkla, myto na popadnjenje žurcźeho žanza na 5, sa žurczu žanczku na 10 nowych pjenjezkow powyschicź. Tajke wurjadne pschisporjenje žurkow najstarschi ludžo njepomnja.

* (Palenje cźěłow.) Winske měschczańske sastupjerstwo je wobsamkło, cźěła we Winje pschichodnje palicź. Wjetschina žo woželebje teho dla sa spalenje cźěłow rosžudži, dokelž žo we Winskich pohrjebnischczach sa pjatnacźe lět cźěła wuhrjebaja. Jedyn měschczaństi sastupjer powjedasche, so njeje rowaj žwojeju starscheju namakał, pschi kotrymajž je žo jako dźěcźo husto modlił. Hdyž je žo sa nimaj praschał, je jemu jedyn pohrjebnischczowy dźěłaczeŕ wotmolwił, so dyrbi žebi kosćze žwojeju starscheju w hnójnischczowej fabriży pytacź.

* (Połdra milijona hriwnow kranyli.) W Parroskej banży w Londonje je žo 23. januara wulke paduchstwo skucźiło. 60,000 hacž 75,000 puntow sterlingow (něhdże $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow) papjerjanych pjenjes je žo kranyło.

* (Pschirodźiny dźiw na starej žonje.) Kaž norwegske nowiny piža, jena stara dźěłaczerka wóndano žylny spin do cźeleżnow dosta a měnjesche, so je wicź na bolosczach wina. Na dobo žo lěkaŕ dohlada, so starej žonje suby lěsu, a wopraudże najebacź žwojich wóžom dźežacź lět wona schtyri nowe suby dosta. — So žu wobstarnym ludźom s nowa suby narostke, je žo hižo tu a tam stało. S dobom pak žu pschezo posdźischo nashonicź dyrbjeli, so tajke suby dołho njetraja; wone pjecźa bórzy swupadaja.

* Srudny podawk je žwójbu dwórskeho radźicźela dr. Brandesa w Bückeburgu podeschoł. Pschi pschedstajenju žiwych wobrasow, pschi cźimž Brandesowa dźowka žobu skutkowasche, žo jeje wobleczenje sapali. Wona žo tak slě wopali, so je w žałostnych bolosczach wumrjeła.

We Wuheŕskej je w Neogradskim wokrježu jedyn skaženy pož, hdyž jeho honjachu, 32 cźłowjekow skužak. Tutych žu wschitkich do Pasteurskeho wustawa do Budapesta póžłali.

* (Nahły offizěr.) W Stanižławju w Galiziskej je wyschschi lieutenant Salzman jeneho korporala krajneje wobory, kotryž po jeho pschikasni njeczinjesche, tsi króczź s mjeczom psches hłowu rubnyk. Wojak je cźežko sranjeny a najskerje wumrje.

* (Jabłukowe wino jako sanicźeŕ bakterijow.) Parižske nowiny „Revue scientifique“ žo w poždlednim cźiže se spomnjenja hódnym pižmom saběraja, kotreż je wěsty Bodin franzowskemu narodnemu ratarskemu towarstwu póžłał. Bodin je wužlědźił, so jabłukowe wino sa 12 hacž 18 hodźin wschě tifusowe bakterije, s kotrymiž žo tyfus rosschěrja, skónzuje. Pschicźinu bakterijemorjazeje mozy jabłukoweho wina wužlědźeŕ we winowej kižalinje pyta, kotrejež jabłukowe wino dwaj prozentaj wopschija.

* (Wjelki w Galiziskej.) W něktorych galiziskich wokrježach wot něktorych njedźel zyke stadła hłódnych wjelkow wokolo běhaja, kotreż wjeżnych wobydlerjow w strachu džerża. We wży Bukowinje žu žobotu w nozy wjelki jeneho wučerja nadpanyli a rostorhali.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 614 hr. 84 np.

Dale žu sa njón darili:

W „Katholskim Póžle“ cźiżko 3. lěta 1899 hižo kwitowane:

Delanska patentna komižija 90 np., s Ralbiz: njemjenowana 10 hr., Khata Cźornakowa 3 hr., žłužobna Hańža P. 2 hr., N. Z. 1 hr. 50 np.; Jakub Cźornak s Konjez 3 hr.; se Schunowa: město so herzam-wojakam, žwoju hriwnu sa dom dam — 1 hr., Michał Narcźik 50 np., M. M. 50 np., Hańža Wjacžławoła 5 hr.; s Łaska: Marja P. 1 hr., hospoša, hewak dobra, ale dźenža „kruta“ 11 np.; Milcźanska khofejowa komižija: róžicźka lubosna, žława cźi! — Serja skhadźeju na ranju, mój bratsiko — list dołhi pschilecźak wo nowym nalěcźu 60 np. + 50 np. + 30 np., prěnja pruska komižija 90 np., schtóž satschascź — po schtyrjoch 40 np. Psches k. P. Romualda Domaschku w klóschtrje Marijnej Hwězdźe: s klóschtra: P. Romuald 10 hr., hnadna knjeni abbatissa Bernarda Kasper **200 hr.**, sekretaŕ Jakub Delencźka 10 hr., piwarz Fr. Nahlik 3 hr., Dr. med. Rachel w Pancźizach 6 hr., wučeŕ Jakub Klimank w Kukowje 2 hr. — hromadže 231 hr. Jakub Hescha w Ronschperku w Cźechach 1 hr., inspektor Jan Schołta w klóschtrje Marijnym Dole 10 hr. = ... 273 = 21 =

W „Pomhaj Bóh“ cźiżko 4. lěta 1899 hižo kwitowane:

G. 1 hr., E. w B. 50 np., S. A. 20 np. = ... 1 = 70 =

Lischki-Póndźelniży: Wowcźerjo 1 hr. 20 np.; khora lischka 50 np. = ... 1 = 70 =

Psches knjesa kantora Ssymanka w Bacźonju:

M. Rjencź w Cźornezach 15 hr., Pětranz w Cźornezach, Mrós w Libonju, Buk a Kahla w Zyschkezach, Zysch we Wucźkezach, Hejna w Cźažezach, Miklawsch Knejbel w Ssólschezach, P. Wicźas, M. Bergmann a A. Hejna w Myschezach, Mischnaŕ a Nowak w Prěcźezach, J. Knejbel, P. Kuschk, J. Hejndrich a J. Měrcźink w Haßlowje po 50 np., Pjech w Libonju, Rencź w Cźažezach, Ssymank w Bacźonju a J. Rejbisch w Haßlowje po 5 hr., Lipicź w Zyschkezach a Cźemjera a Wjenka w Paßdezach, Rycźeŕ, Lenert, Wicźas a Haschka w Ssólschezach, Jórdan a Raza w Prěcźezach a Ssmoła w Bacźonju po 2 hr., Pjech w Zyschkezach 30 np., Kokla w Cźažezach, Wawrik w Nuknizach, M. Rejbisch, Delank, Ssmoła, Kral a Libsch w Bacźonju po 3 hr., Spitank w Cźažezach 6 hr., Schołta a Zysch w Cźažezach, Handrik w Paßdezach, Engemann w Ssólschezach, —, R. Wicźas a A. Kr. w Myschezach, Wólfle a Mikanja w Prěcźezach a Bjensch w Haßlowje po 1 hr., Kejžor w Haßlowje 60 np., Měrcźink w Bacźonju 1 hr. 50 np., a wudowa w Haßlowje 10 np. = 102 = 50 =

Ssrjedu wjecźor pola žerbskeho notara w Budyschinje . . . . . 3 = — =

Psches knjesa Ssmolerja w Budyschinje: Serbska hospoša s Raboz 30 hr., J. A. s Jenkez 5 hr., M. B. w B. 10 hr., farař Mrósak w Hrodźischcźu 10 hr., kantor Sahrjenk w Hrodźischcźu 10 hr., Hataŕ na Zidowje 1 hr. 20 np., žerbske burske towarstwo w Bělcźezach 11 hr. = ... 77 = 20 =

S Lipicźa: Pjechowa, Schołta, Hetmank a Pětrk po 10 np., Nowak a Bjar po 50 np., Schołta, Zuschka a Paulik po 20 np. = ... 2 = — =

S Kumschiz: . . . . . 30 = — =

Psches knjesa Kunatha w Rakojdach: Se Skanez, Brěsez a Rakojd . . . . . 10 = 75 =

Hromadže: 1116 hr. 90 np.

S džakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Serbskeje“.

Drjewowa awkzija.

Wutoru, 31. januara t. l., ma ßo na **Njeßwaczidliskim majoratnym revèrje** na mèstnje ßamym ßcźèhowaze drjewo pschedawacź:

120 rm. khójnowych schcźèpow,
20 = = kuleczkow,
190 = = pjeńkow,
290 = khójnoweje walczźiny,
14 stotnjow khójnowych walczźkow,
} w drjewischczach 15. a 13. wodźèlenja,

15 rm. khójnowych ßuschizowych schcźèpow,
100 = = = kuleczkow,
} w 12., 13., 16., 17. a 18. wodźèlenju,

40 khójnowych ßuschizowych dołh. hromadow,
4 rm. liscźodrjewowych kuleczkow,
20 liscźodrjewowych dołhich hromadow,
} w delnim a khibitowym hacźe.

Shromadźisna: dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischczu 15. wodźèlenja w schpitalskim lèßu pola Holeschowskeje Dubrawy, wokoło 11 hodźin w drjewischczu 13. wodźèlenja pschi Ssukez horje.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revèrje.

Ssrjedu 1. februara ma ßo sa hotowe pjenjesy na pschebadźowanje pschedawacź:

100 ßuschizowych dołhich hromadow,
9 twjerdych = =
39 loßow khójnoweje walczźiny.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin na Lomscźansko-Pßowjanskim puczu.

Schtwórtk 2. februara t. l.:

28 brèsowych wojowych żerdźow,
70 brèsowych dołhich hromadow a
25 loßow khójnoweje walczźiny.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Cźornym hacźe pola Lomscźanskim moscźe blisko Budyschkeje dróhi.

W Minakale, 25. januara 1899.

Hrabinka ſ Einſiedelska inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 2. februara t. l. dopołdnja w **10 hodźinach** ma ßo na **Kobliczanskim hajniskim revèrje,** k Njeßwaczidliskemu majoratnemu knjejſtwu ßluschazym, we wodźèlenju 8 g. h. scźèhowaze khójnowe drjewo na mèstnje ßamym na pschebadźowanje pschedawacź:

nèhdźe 15 rm. schcźèpow,
= 130 = pjeńkow,
= 300 = walczźiny,
= 60 = wuléßowanych hromadow.

Shromadźisna: w drjewischczu pschi sahrodźe.

W Koblizach, 27. januara 1899.

Wyschschi hajnik podpiß. **Rieprascht.** Hajnik **Mittrach.**

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawskim hajniskim revèrje,** Delnjohórczanskemu knjejſtwu ßluschazym, budźe ßo

schtwórtk 2. februara 1899

pschi jara pschihódnym wotwjesenju

56 khójnowych wuléßowanych dołhich hromadow,
19 twjerdych tołstych dołhich hromadow a
5 hromadow brèsowego drjewa

na pschebadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach na Klukschanskim puczu wysche zyhelncźe.

Hajniske ſarjadnistwo.

Inventarowa awkzija.

Pónd̀zelu 30. januara dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo w **Lehmannez kuble** w **Demjanach** pola Zicźenja scźèhowazy inventar na pschebadźowanje pschedawacź, jako:

1 schèscźlètny kóń, 1 byk, 5 krowow, 2 jałojzy, 4 ßwinje, 1 kucza, 1 korbwy wós, 1 rèsniski wós ſ gratom, 5 hospodarskich wosow, 1 wujèsdźenske a 1 cźèzke ßanje, 2 kucźowaj grataj a 2 rólnaj grataj, kary a kaschcźikate kary, wschelaki rólny grat a wscha domjaza a hospodarska nadoba.

Wobßedźerjo.

Khèża na pschedań. Nowa natwarjena khèża se sahrodu a poł kórzom dobreho pola je w Hlinje cźißko 44 pola Hucźiny prjecźcźehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłacźicź. Wscho dalsche je tam shonicź.

W **Jaßeńzy** pola Njeßwaczidła je **khèźka** se 4 1/2 kórzom pola na pschedań. Dalsche je shonicź cźo. 17 tam.

Kóń ßo kupicź pyta.

Pytam ßylneho stroweho 3—4 lèta stareho cźorneho abo cźornobruneho konja bjes smylkow ſ najmjeńscha 1 meter 70 cent. wulkeho kupicź. Poskicźenja ſ naspomnjenjom płacźisny chzyke ßo hacź do 5. febr. pola knjesa hoscźenzarja Jatzki w Budyschinje wotedacź.

Wschu **ßerbsku** a **jednoru němsku żonjazu drastu** derje a tunjo schije **Marja Ssymankowa** w Łasu (w Nowym Łasu).

Sajecze koże,

tkhórjaze, kunjaze (mordarske) a liscźce koże po najwyschschich płacźisnach kupuje **C. E. Rinke,** kóżkarski mischtr na żitnej haßy 5.

Wobraßy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe johnowanja a wobrały, wènzy a schpruchi k ßlèbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Ssylny **hólcźez,** kotryż chze mlokarstwo nawuknycź, móże ßo samolwicź w parnej mlokarni w Hodźiju pola Budyschina.

Ssylny hólcźez sprawneju starscheju, kotryż chze bètnarstwo nawuknycź, móże pschichodne jutry do wucźby stupicź pola bètnarskeho mischtra **Hettascha** w Hornim Wujesdźe pola Tuchorja.

Hólcźez, kotryż chze schewstwo nawuknycź, móże ſ pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola schewskeho mischtra **H. Schäfera** w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 8.

Wucźobnik ßo pyta.

Ssyn sprawneju starscheju w mojich kolonialtworowych a spirituosowych khlamach pschichodne jutry mèstno jako wucźobnik namaka.

Pawoł Pětŕka
na ßerbskej haßy 13.

Wucźobnika

k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje haßy.

Hólcźez,

kotryż chze krawstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola **Adolfa Lefflera,** krawskeho mischtra we Wulkej Dubrawje.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektèra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźèło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacźisnami wupołożene, wobhladacź.**

Z nakładom M. S. je w 2. předźèłanym a powjetšenym wudawku wušoł

Towaršny spěwnik

za serbski lud.

Zestajał **K. A. Fiedler.**

Tónsamy je we wudawarni „Serbsk. Nowin“ kaž też pola knjeza překupca Mjerwy za 1 hr. 20 np. dostać.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pschiproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spèwy atd. atd.

we wschèch rèczach derje a tunjo cźischczi.

Porjad

spěwanskeho swjedźenja

towarstwa „Meje“ w Radworju

na dnju **29. januara 1899** w Čepicec hosćencu.

1. Prawa towaršnosć. Měšany khor. Słodeńk.
2. Winko stare. Solo z tercettom. Kocor.
3. a) Wjesela spěw. Mužski khor. Zejleŕ.
   b) Khor ryćerjow na hrodźišću. Mužski khor. Słodeńk.
4. Hans Mudra. Směšk. * * *
5. Jurk a Marka. Pjećhłósny khor. Zestajał dr. Pilk.
6. Piwny spěw na kwasu. Duo z khorom. Kocor.
7. Dundakow žorty. Směšk. * * *
8. Dźiwny sónčk. Mužski khor. Narodny hłós.
9. Hanka, ty sy moja. Pjećhłósny khor. Zestajał dr. Pilk.
10. Jank na žentwje. Směšk. * * *

Cyły čisty wunošk za Maćičny dom!

Započatk w 7 hodź. Zastup 50 np.

Wo prawje bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje swój lětuši

załoženski swjedźeń

njedźelu 29. dźeń wulkeho rózka w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Započatk wječor w 7 hodź.

Jenož z kartku přeprošeni maja ze swojimi swójbnymi přistup. **Předsydstwo.**

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **bal wutoru 7. februara** w Budyskej třeleŕni. **Předsydstwo.**

Poboczne towarstwo Sserbskich Burow w Malym Wjelkowje

smeje **njedźelu 29. januara** popołdnju w 3 hodźinach poseděnje, k kotremuž je knjes měšćanski wučeŕ Sommer pschednoschk wo swojim dalschim puczowanju pschilubił. **Pschedsydstwo.**

Tow. Sserb. Bur. ja Ralbiczansku wosadu

smeje **schtwórtk 2. februara** popołdnju wot 2 hodź. shromadźisnu w **Konjezach**.

Dnjowy porjad: 1. Sliczbowanje. 2. Wólby. 3. Wuradźenje dla symjenjow a hnojow. 4. Pschednoschk k. inspektora Dietricha s Budyschina.

Wo prawje bohaty wopyt prosy **pschedsydstwo.**

Do Njeswaczidła!

Swój **wulki cźrijowy skład,** wopschijazy **mužaze, žonjaze** a **dźećzaze wobucze** po najtunischich placźisnach dobrocźiwemu wobkedźbowanju poruczam.

August Lehmann w Njeswaczidle.

Wuczobnik so pyta!

Do mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych khlamow so k jutram 1899 syn cźesneju starscheju jako wuczobnik pschiwosmje. **H. Kunack,** nasłědnik, na bohatej hasy 8.

Béle schicźe.

Pschiréšanje a schicźe wschěch schatow. Najlépscha wuczba. Młode holzy se swonkownych stron po žadanju bydło a jědź dostanu, kaž w prjedawschich létach. Sa tych, kotrez so w hudźbje swucźuja, so dobry instrument k trjebanju dawa. **B. Bjenadźiz** w Budyschinje na swonkownej lawskej hasy 38 po 2 schodomaj.

Konditorski wuczobnik

k jutram s pschihódnymi wuměnjenjemi wucźbu namaka pola **Fr. Stäckla,** w Bismarkskej khosejowni na seminarskej drósy.

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móže pola serbskeho mischtra do wucźby stupicź.

Richard Broda w Budyschinje na wulkej bratrowskej hasy.

Hólczez, kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móže s pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola **Khorle Brody** pschi žitnych wikach 32.

Krawskeho wuczobnika

k jutram pyta **Heinrich Mütterlein,** krawski mischtr s napschecźa theatra.

Pjekarskeho wuczobnika pyta **G. Jäger** na nowosalzskej drósy.

Tyscherskeho wuczobnika pschiwosmje **G. Schmidt,** tyscherski mischtr na jegerskej hasy 22.

Tyscherskeho pomoznika

pyta **August Richter,** tyscherski mischtr na rěsniskej hasy.

Kowarski wuczobnik so pyta.

Hólczez, kotryž chze kowarstwo nawuknycź, móže do wucźby stupicź pola **Bruna Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjeńzy.

K 1. měrzej abo k 1. haprleji cźistu holzu pytam, kotraž ma luboscź k dźećźom a kotraž je po mózności hižo w lépschim domje słužiła. Dr. **Hesowa**

na Bismarkskej drósy 19.

Kucharka

sa knježu a cźeladnu kuchinju a **stwinska holza,** kotraž so na platowanje a běle schicźe wusteji, so do słužby pytatej na jedyn knježi dwór blisko Budyschina. Dalsche je shonicź we wudawarni Sserb. Nowin.

Dowěrnu žonu k dźećźom abo starschu pěstonczu k 15. febr. abo k 1. měrzej pytam.

Hedwiga Kschižanowa

w Budyschinje pschi žitnych wikach cźisło 22.

Starschu sprawnu serbskeje rěcźe móznu holzu s dobrymi wopisymi do jenych khlamow w jenej wjetschej zyrkwinskej wsy a holzu, kotraž jutry schulu wukhodźi, do krucźe kschescźijanskeho domu do Biskopiz pyta **Kynastowa** na kschidarskej hasy 3 (Siebergasse).

Wucźobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta tyscherski mischtr **Seikritt** na taschbarku 11 w sadnjej khěži.

Ródna **słužobna holza** s dobrymi wopisymi, kotraž móže troschku waricź, so k 15. februarej abo k 1. měrzej pyta. Hdże? je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Schulerjo dobru a tunju pensiju dostanu pschi realnej schuli 1 po 2 schodomaj w domje knjesa pschekupza Ramscha.

---

2 schulerjej móżetaj dobru a tunju pensiju dostacź na słukelńskej hasy 15 po 2 schodomaj.

Dwaj schulerjej jutry dobru pensiju dostanjetej w serbskim Maczicznym domje po 3 schodach na prawizy.

Schulerjo k jutram tunju a dobru pensiju namakaju. Dalsche je shonicź na mjasowym torhoschcźu 6 w khlamach.

Schulerjo

dostanu dobru pensiju, dobru wulku bydlansku a spansku stwu. Dalsche je shonicź pola **Alfreda Liesli** w Budyschinje na kamjentnej hasy w zigarowych khlamach.

Dźak.

Wyšokodostojnemu knjesej fararjej Mrósakej we Wulkich Sdźarach so wutrobny dźak praji sa prědowani, Sylwestra a nowe léto dźerżanej, kotrejž stej wjele wutrobam s wulkim wokschewjenjom bykej.

Wjele dźakownych kemscherjow.



Dźak.

Sso wrócźiwschi wot rowa naschcho swěrneho a horzolubowaneho mandźelskeho a nana, wulkeho žiwnosćerja a gmejnskeho pschedstejicźerja

Khorle Augusta Kokuschki

swój najwutrobnischi dźak wschitkim lubym pschecźelam wuprajimy, kotsiž su naschemu drohemu njebocźicźkemu wulku luboscź wopokasali, horzy dźak sa wschě wopokasma luboscze a dźělbracźa pschi jeho wumrjecźu a khowanju, sa bohatu kwětkowu pychu, cźesny pschewod k poslednjemu wotpocźinkej a pschede wschěm knjesej fararjej Krügarjej sa troschtapolne słowa w Božim domje.

W Boschezach a Draždźanach, 25. januara 1899.

Hlubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cźišku jena pschikoha.)

Pschiloha k czißku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. januara 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

23. januara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	35—37	63—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	57—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	53—56
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	—	50
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	24—26	47—52
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	45
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	58—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—57
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	64—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	58—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	46—47	59—60
2. mjaßne	44—45	57—58
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—43	53—56

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2818 měchow.	W Budyschinje 21. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 26. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	38	8	68	8	35	8	68
" žołta	7	94	8	9	7	76	8	24
Rožka	7	38	7	56	7	6	7	35
Jeczmjeń	7	72	7	86	7	20	7	73
Wowß	6	80	7	—	6	50	6	70
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	68	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	60
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 998 schtuk, schtuka	10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacž 14 hr. 75 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. 9 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 53 np. hacž 8 hr. 68 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 27. januara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smě̀je njedźelu Septuagesima rano w 7 hodźinach farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Kschižan, wikowański sahrodnik a a khěžeŕ w Tšelanach, s Amaliju Lenu Halmiz we Wurizach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August, Jana Ryczerja, wobhdlerja a zyhelnika na Židowje, ß. — Emil Richard, Matěja Jurka, wobhdlerja a fabriskeho dźěłaczerja w Dobruschi, ß. — Ota Richard, Khorle Augusta Melchera, khěžerja a fabriskeho dźěłaczerja na Židowje, ß. — Reinhold Waltaŕ, Khorle Ernsta Krawza, wobhdlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Hermann Pawol, Augusta Hermanna Lischki, wobhdlerja a dźěłaczerja na Židowje, ß. — Gertruda Marja, Rudolfa Oskara Fahnauera, wobhdlerja a maschinskeho mischtra na Židowje, dź. — Minna Theresija, Jana Augusta Pětki, wobhdlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Marja, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Hertha Elsa, Khorle Bjedricha Maxa Bernhardta, expedienta, dź. — Marhata Hertha, Arnolda Hofmanna, maschinotwarza, dź. — Bruno Albert, Theodora Franza Hugoa Krause, samkarja, ß. — Ida Hertha, Handrija Josefa Dubaua, khěžerja a wojnaŕskeho mischtra na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 22 januara: Jan August, Jana Ryczerja, wobhdlerja a zyhelnika na Židowje, ß., 2 hodź. — 21. Handrij Wojnaŕ, jakmožnik na Židowje, 65 l. 1 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Septuagesima smě̀je pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodź. němsku spowjedź, farař Mrosak w 9 hodźinach němske a ½11 hodźin ßerbske prědowanje.

Swjedźeń wuczišczenja ßwj. Marje (schtwórtk) smě̀je pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 9 hodź. ßerbske prědowanje.

Lithografiska wumělska czischczérnja
Deubnera a Schulzy w Budyschinje
porucza ßo k shotowanju wschěch **lithografiskich dźěłow** w jednorym a najwoßebnischim wuwjedźenju.
Woßebitosćź: **plakaty** a **dopißnizy.**
S pokasankami ßo poßkluži. Solidne płaczišny.

Statne papjery, kommunalne požčzonki, sastawne listy, industrijowe obligazije, akzije
atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi kupujetaj a pschedawataj
Schmidt & Gottschalk,
pjenježna banka w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14/16.

Khosej:
njepaleny punt po 65, 80, 100, 120, 130, 140, 150, 160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.
w ßamßnej wulkej paleŕni paleny,
czerstwe druziny, wubjerne ßłodźaze,
woßebitosćź:
Winske měschenje punt po 100 np.,
Javaske měschenje = = 160 =
kóždy tydźeń ßo wjazy krócź khosej czerstwy pali.
H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Khlamarjam a hosczenzarjam
sbytk **5000 zigarow** w kaschczikach 100 schtuk po 2 mk. 20 np., pschi wotewsaczu 1000 schtuk po 21 mk. 50 np. sa hotowe pjenjesy porucžamoj. **Ginzel a Ritscher** na wulkej bratrowske haßy 1.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa**
Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1898.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,01	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,45	11,37	2,30	3,08	5,12	7,42	9,10	12,34
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,18	12,16	2,52	3,44	5,44	8,17	9,33	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,22	8,54	10,18	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,09	9,50	11,01	—

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,34	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,04	4,35	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,55	2,39	5,10	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,20	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	103,
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,30	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,39	3,36	7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,47	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Zidowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,19	9,1	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,31	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	6,55	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczíz	7,3	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczíz	7,12	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hluschiny	7,20	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,27	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	7,40	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	7,52	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hluschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczíz	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczíz	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

Paleny khosej

na **Gothotskim parnym palaku,** jako najlěpschim snatym, paleny, **czisesze** a **ßylnje ßkłodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpsche měschenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khosej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Maßowy schrót, palmosornowe woßuchi, lanu muczku ßkłodowe kołochi

w stajnje czerstwej hódnoscźi poručа

E. E. Schmiss

w Budestezach.

Jerje

najlěpsche make hollandske, mandel po 50 np., wjetsche, mandel po 70, 80 a 90 np.

poručа

H. Kunack naßlědnik, na bohatej haßy 8.

Khosejowe placźisny

Poručam ſ 5% rabatta:

paleny **Santoski khosej,** ßylny, punt po **85 np.,**

paleny **Campinaski khosej** punt po **90 np..**

paleny **ff. parlojty khosej,** jara dobry, punt po **100 np.,**

njepaleny khosej

jara dobry a ßylny punt po **70 np.,**

5 puntow po 3 mk. 50 np.,

10 puntow po 6 mk. 50 np.

Tele khosseje ßu w mojim wukładnym wokńje wustajene.

Adolf Rämsch pschi butrowych wikach.

Destillazija Adolfa Rämscha

w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 załoženа,

poručа ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, tschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnoscźam w czwizach a po waßy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, złotkoselowy seleny** a **czetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **natursłokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.

Czwizy k pjelnjenju ßo wupoczczuja.

Inventurske rumowanske wupschedawanje.

Czorne a pißane drastne tkaniny k konfirmaziji a k njewjeseźinskej drasczе, czorne a zidźane tkaniny, **wołmjane ßuknjowe tkaniny, schenillowe rubischcza, barchentowe łožowe płachty, łoschlazy barchent, wupjerki, rukawate lazy** ſa mużſkich, **poczehujenja** na ſofa, **konjaze deki atd.,** pod niże nutskupowanskeje placźisny. Tworowy ſklad kral. dwórskeho liferanty **Siegf. Schlesingera** w Draždžanach

pola **Hermanna Beermanna** w Budyschinje

na bohatej haßy.

K schrótowanju zita, maßa atd., kaz **k mjeczenju wowßa** ßwój

schrótowański młyn

dobroczźiwemu wuźiwanju poručam.

Paul Schulze,

zitowa, ßytowa a pizowa pschedawarńja

na hoschiz haßy 9.

Sswój ſklad **ſofow, matrazow** ſ łožom a bjes njeho, teho runja wschě **łožane twory** po najtunischich placźisnach poručam.

Emil Schubert, ßedlarski mischtr na jerjowej haßy.

Czerwjenodźeczelowe ßymjo bjes židy,

czezki wowß a **jeczmjeń**

kupuje pschezo po dnjowych placźisnach

E. E. Schmiss

w Budestezach.



Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinow

czaßnikow.

Placźisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,

czaßnikar na ßerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

Pawoł Giebner,

winownja
w Budyschinje
na bohatej haßy 18,
nutskhodom s theatroweje haßy,
porucza
ßwoje **němske** a **wukrajne**

czeŕwjene a běłe

wina

a lěkaŕske wina,

jako:

portske wino,
sherryske wino,
malagaske wino,
madeiraske wino,
tokayske wino
atd.

Dale
schampanske wino,
rum, arak, kognak,
punschowe essenzy
atd

Pschedawanje po jenotliwym a roseßłanje po zylisnach w kaschczach po 12, 25, 50 a 60 bleschach a cžwizach kajkeježkuli wulkoscze.

Najwjetschi winowy skład w Budyschinie.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Drainěrowanske rolki
s Binnertez fabriki w Halschtrowje ßu dostacź se składa pola **H. Dietricha** w Lětonju.

Winowa pschedawaŕnja
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10
ßwoje wubjerne naturskocžiste
wino
w snatej dobrosczi a płaczisnyhódno porucza.

Woßebje ßo porncza woßebite wino sa **krejkhudych** a czeŕpjazych na žołdk, blescha po 1 mk. 60 np.

Paleny khofej
punt hižo po 85 np.
w snatych wubjernych družinach punt po 100 np. hacž 200 np., kaž tež wulki skład
njepaleneho khofeja
punt hižo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Woprawdźity holandski
kakao
najlěpschu družinu ßwěta, płaczisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawaŕnja sa Budyschin a wokolnoscz.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10,
woßebita pschedawaŕnja
sa wina a delikatessy.

Sswój bohacze srjadowany skład
zigarow
100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam naležnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Sswój snaty dobry
palenz
po najtunischich płaczisnach poruczataj
Schischka a **Rjeczka**
na swonkownej lawskej haßy.

Meble,
stoły,
schpihele
ßu tunjo dostacź w meblowni na **sadnej bohatej haßy 4.**

Sswój wulki skład saruczenych, czistych, móz dawazych **picnych srědkow** s tutym po sczěhowazych tunich płaczisnach poruczam. Pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow ßo płaczisny poniža. Płaczisny ßu po zentnarju wobliczene.

Ržane wotruby po 5 mk., 5 mk. 25 np., 5 mk. 50 np.,
pscheńczne wotruby po 4 mk. 75 np. a 5 mk.,
ržany pizny gris po 6 mk.,
majßowy schrót po 7 mk.,
jeczmjenjowy schrót po 6 mk.,
lanu muczku po 8 mk. a 9 mk.,
ripikowu muczku po 6 mk. 75 np.,
bawlmoßymjenjowu muczku po 7 mk.,
semskoworjechowu woßuchowu muczku po 6 mk. 50 np.,
palmosornowu woßuchowu muczku po 6 mk.,
ßuschene piwowe ßłodźisny po 5 mk.,
ßłodowe kołochi po 4 mk. 50 np. a 4 mk. 75 np.

Žito wschěch družinow stajnje kupuju.

Paul Schulze,

žitowa, ßytwowa a pizowa pschedawaŕnja
a schrótowański młyn
pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na žołcz,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běłe, na žołcz a pißane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdźe a rosetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.



Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczjwemu wobkedźbowanju porucza.

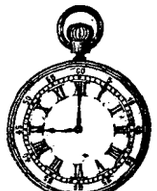

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

P. P.

Damy najpodwolniſcho k wjedźenju, ſo ßmy dźełanje w ßwojej

parnej khofejowej paleŕni

(najnowſcheho Gothotſkeho ſyſtema, němſki khěžorſki patent cžo. 73,044)

wotewrili.

Wubjernoſcže tuteho palneho apparata, ſ najnowſchimi a najkhmańſchimi techniſkimi pſchiprawjenjemi wuhotowaneho, ßu jako woßebne ſnate, a khofej, po tutym waſchnju paleny, kotryž nětko na pſchedań pſchinjeßemy, ſ woßebje ſpěſchnym palenjom a wuſtudźenjom jara po dobrym ßłodźenju a po ſporoſcži dobudže.

W Budyſchinje, 23. januara 1899.

Towarſtwo Budyskich překupcow

(wodźělenje: khofejowa paleŕnja).

C. F. Dietrich,
Otto Engert,
Ginzel & Ritſcher,
Ernſt Glien,
Bruno Halke,
Hermann Klemm,
Paul Kretſchmar,
H. Kunack naßlědnik,
Richard Neumann,
Otto Sachſe,
Schieſchka a Njeežka,
C. P. Walter,
Jan Wjenk,
Franz Wölſle.

Płaczu **najwyſchſche płaczíſny** ſa **wſchě družiny žita** a pſchedawam po najtuniſchich płaczíſnach **wſchě pizne ßrědki** jako **pſcheńcžne a ržane wotruby, pizny gris, majßowy ſchrót, lane woßuchu, lanu muczku, palmoſornowe woßuchi, palmoſornowy ſchrót, bawłmoßymjenjowu muczku, ſeńſkoworjechowu muczku, ßuſchene piwowe ßłodźíſny a ßłodowe kołochi, Müllerowu melaſſu ſe ßłodowych kołochow atd.** — wſcho w najlěpſchej hódnoſcži

Khorla Schuppan
(pſchichodny ßyn Auguſta Halki)
pſchi žitnych wikach 18.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ je doſtacz ſa 4 hriwny

Rěčnica ſerbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Lehmannez kwětkowy baſar

w Budyſchinje na žitnej haßy 7

porucza **njewjeſczinſke a nahłowjaze wěnzy, kwaßne a kmótſaze bukety, kwětki do waſow, dźěłane palmy, rowowe wěnzy a puzaki.**

Lehmannez kwětkowy baſar
w Budyſchinje na žitnej haßy 7.

Rjany cžerſtwy **kój** punt po 30, 40 a 50 np.,
tuczny howjaſy brjuch
punt po 50 np.,
druhu družinu **běłeje kołbaßy**
punt po 50 np.
porucza
Otto Pötſchke na žitnej haßy.

Maſchinſke wolije,

ruſke a **amerikanſke,**
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny
porucza po tunich płaczíſnach
Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 5. Sobotu 4. februara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Hraczkowstwo mjes offizěrami je w kněžorstwowym sejmje sapósłanz Bassermann k rěczam pschinjesł. Wón sebi žadasche, so dyrbja regimentowi komanděrojo offizěrow, k hraczu pschikhilenych, wot teho wotdźerżecź.

Wójnski minister s Goßler snapschecźiwi, so kněžor hraczkow, kotrychž wina je dopokasana, njedźiwajcy na jich swójbu krucze khostacź dawa. Hraczkowstwo mjes offizěrami je tež woprawdźe woteběrako. Bohužel je sawjedźenje jara wulke. Hracze je njepocźink, kotryž so cźežko do zyła podtłóczicź da. Wojerska wyschnoscź je tež hižo rospominała, kak mohło so tym ludźom wobaracź, kotsiž offizěram požczonki podtykuja. S wukraja samo zónske s pjenjesami pschikhadźeja, so bychu offizěrow k hraczu wabiłe.

Hrabja Roon ma woßebje sa město Hannover krute wobkedźbowanje sa nusne. Nashonjenje je pokasało, so je so woßebje tam wjele pěknych offizěrow sahubiło.

Sapósłanz Gröber měnjesche, so wjele offizěrow w swojej njenawjedźitoscźi njepytnywschi do syczow sawjednikow panu. Duž dyrbjeli so hižo kadettojo na tele strachi kedźbliwe cźinicź. — Wójnski minister s Goßler tónle pokiw sa pschisprawny powita. Pschichodnje dyrbi so na wójnskich schulach w tymle nastupanju powucźenje dawacź.

— Kněžor Wylem je sultanej dwě nowej kanonje, kajkež so w němskim wójsku sawjedu, s pschisłuschazej munizију darił. Małe dary pschecźelstwo sdźerża, stare pschisłuschowo praji.

— Kněžor Wylem je s nowa awstriskeho a ruskeho pósłanza wopytał. Wóndano je wón s franzowskim pósłanzom w jeho wobydlenju rosrěcźenje měł. Kněžorowe wopyty pola pósłanzow wukrajnych statow wjele kedźbliwoscźe na so wobrocźeja.

— Němske wójsko snadź so sasso s nowej tsělbu wobroni. Wot něktoreho cźasa dyrbja dźěłacźerjo w Schpandawskej fabrizy wschědnje dlěje porjadneho dźěłanskeho cźasa dźěłacź. To so pjecza teho dla stawa, dokelž maja nowu tsělbu w dźěle, kotraž dyrbi so bórsy w wójsku sawjescź. Wot 1. haprleje dyrbi so dźěłanje tak naprawicź, so so wschědnje 80 tsělbow shotowi. — Pschi skladnoscźi swojich narodninow je kněžor dweju sarjadnikow kralowskeje brónjerńje w Gdansku (Danzigu) se spožczenjom słeborneju cźasznikow s wurytym swojim mjenom sa jeju prózowanje pschi wudźěłanju noweje tsělby wusnamjenił.

— Němske kněžorstwowe a pruske knježerstwo stej Němskej banzy w Barlinje dwě požczonzy, 200 milijonow hriwnow wucźinjazej, k wobstaranju pschepodałej. Wažne je wopowjedźenje, so stej tejle požczonzy poslednjej, kotrejž němske kněžorstwo a Pruska w běhu 7 lět sczinitej.

— Wupokasanje Danskich s poknózneho Schleswiga je so sasso wobnowiło. Wupokasani su s wjetscheho dźěła cźeladnizy, rjemjesłnizy a pschekupszy pomoznizy. Někotsi cźeladnizy su pak tež jenož pokiw dostali, so bychu służbu pola swojich danszy rěcźazych a danszy smyslenych hospodarjow wopuschczili a do służby němszy smyslenych wobydlerjow stupili.

— Detmoldska garnisona so pjecza do Osnabrücka pschepoloži. Potom njesměje Detmoldski regent, hrabja Lippe, pschicźinu, so na to hórschicź, so wojerszy wyschschi jeho dźěcźi njestrowja. Sa město Detmold by, so wě, wotczehnjenje wojakow se schkodu było. Lippeske krajne nowiny na to dopominaja, so ma Pruska po wojerskim wucźinjenju jenož prawo, jenož nakhwilnje a w padach wurjadnych a politiskich interesow Detmoldsku garnisonu pschepoloźicź. Jeli so by Pruska słowu „nakhwilnje“ smysł někotrych lět podpołożika, by Lippe-Detmold tole wucźinjenje wupowjedźiło. To by Pruskej skladnoscź była, Detmoldsku do zyła s Pruskej sjednocźicź.

— Dyrbja ratarjo nětkole swoju pscheńzu pschedacź? Po powjescźach s Ameriki so tam žitowi wikowarjo hotuja, s nowa pscheńcźne płacźisny horje sehnacź. Wyssoke płacźisny pak njebudźa dlěje tracź, hacź Argentinska se swojej pscheńzu pschiźdże, sněh rostaje a so pschewidźecź da, kak so pschichodne žně wobliczicź hodźa. Te so hižo nětkole, dokelž su loni w cźasu wyssokich pscheńcźnych płacźisnow, wjele pscheńzy wussyli, wo 180 milijonow zentnarjow wyschsche licza, dyžli prjedawsche žně. Ratarjo dyrbja teho dla wyschsche płacźisny wocźakacź, a hdyž su płacźisny něhdźe dwě njedźeli horje schłe, swoju pscheńzu pschedacź. Hacź pak su tele amerikanske powjescźe dowěrjenja hódne, na tole praschenje so hodźi cźežko wotmolwicź. Žitowi spekulantojo, kaž je snate, wjele łžow do swěta trubja, so bychu lud sjebali a sebi saki natykali.

— Kněžorstwosejmska komisija, kotraž ma wo wójskowych žadanjach jednacź a wobsamknycź, je někotre sumy kětro pomjeńschiła. Se žadanjow sa sakske wójsko je wona sa Kamjenske kasarmy město 900,000 hriwnow jenož 300,000 hr., sa kasarmy w Zwickawje město 900,000, jenož 800,000 hr., a sa wójskowe konjemzy w Kalkreuthu město 5900 hr. jenož 4500 hr. pschiswoliła.

— Sa Kiawczaw žada kněžorstwowy kanzler tón krócź 8 milijonow 500,000 hriwnow, potajkim $3\frac{1}{2}$ milijona wjazy dyžli loni. Admiral Tirpitz w kněžorstwowym sejmje wusběhowasche, so so wikowanje s wotewrjenjom swobodneho pschistawa w Kiawczawje mózne roswije. Tež su so tam wuhlowe składy wußlědźiłe, w kotrychž so jara dobre kamjentne wuhło namaka.

— K krajam, kotrež statneho dołha nimaju, tež anhaltske wójwodstwo słuscha. S poslednim 1897 wotmětym wuloßowanjom anhaltskeje statneje požczonki s lěta 1857 je so anhaltski statny dołh do zyła wurunał. Wysche teho ma Anhaltska hischcze 6 milijonow hriwnow hotoweho samoženja. Dobre finanzy maja swój asłožk w bohatych wunoschkach Leopoldhallskich selowych podkopkow.

— Admiral němskeho łódźstwa prynz Hendrich, kotryž je loni k rańschemu asiskemu brjohej wotjěł, bě sebi wotmyślił, hromadźe se swojej mandźelskej tež Japansku wopytacź. Dokelž pak je japanske knježerstwo na pschedběžne wopraschenje wotmolwiło, so jemu njeje mózno, sa prynzowu parschonsku wěstoscź rukowacź, je prynz Hendrich wotmyślenu wopyt w Japanskej spuschcził. Prynzowa mandźelska so w haprleji do Němzow wróczi.

— Mjes Němskej a Franzowskej so pschecźelne po měry roswiwaju. Němskej wójnskej łódźi „Charlotte“ a „Schtosch“ stej do franzowskeho pschistawa w Oranje w Algiru pschijełoj. Sastupjerjo franzowskich wyschnoscźow jej wopytachu, a němskemu muzstwu so dowoli w mjeńschich wodźelenjach na kraj stupicź. Wot lěta 1870 ie to prěni krócź, so su němske łódże franzowski pschistaw offizialnje wopytałe. To drje je tež scźěhwk jendźelsko-franzowskeje napjatoscze, kotraž Franzowsow k temu nucźi, so na njepschecźelstwo pschecźiwo Němzam sabywaju.

— Na samoaskich kupach je sasso ras k njepschecźelnoscźam mjes Němzami a Amerikanskimi dóschło. Po powjescźach jendźelskich nowin je němski sydleŕ Großmühl w Apiji

we wyschschim ßudnistwje wokna wubik, cžehož dla je jemu wyschschi ßudnik Chambers pjenježne khostanje napoložik a jeho do jastwa ßadžik. Němz dr. Raffel, pschedßyda měschčanskeje wyschnoscže, pak jateho Großmühla s jastwa puschči. Na to wyschschi ßudnik Großmühlowe khostanje na 1000 dollarow powyschi. Pschečživo temu ßo dr. Raffel pola jendželskeho a amerikanskeho konsula powoka. Amerikanski konsul wopowjedži, so ßo nochze do ßudniskeho wobsamknjenja měschečz, a ßo sarjekny, s němskim konsulom a dr. Raffelom ertnje dale wobkhadžecz, doniž ßo njejstaj dla sadžerženja Němzow pola wyschscheho ßudnika samolwikoj. Wyschschi ßud je nětko dr. Raffela dla njesańczměcža wukasow wyschscheho ßuda psched ßebje skasak. — Schto je na tychle powjescžach wěrne, dyrbi ßo hakle wočzakacz. Teho pak ßo njetrjebaja bojecz, so by samoaskich kupow dla ßo Němska do wójny s Ameriku saplescz daka. Němska je pjecža sjenočzenym statam ßlubika, so sadžerženje němskich sastojnikow na samoaskich kupach dokladnje pschepyta.

Awstriska. Wuradženja khěžorstwoweje rady we Winje ßu ßo saßo wotstorczike. Dla pschečživenja němskich liberalnych stronow bě ßo parlamentariske džélo njemózne sczinilo. Knježerstwo budže nětko bjes ßobuskutkowanja khěžorstwoweje rady po § 14 khěžorstwoweje wustawy knježerstwo wjesc, a, jeli trjeba, nowe sakonje wudawacz. Do nasymy njeje wočzakacz, so ßo khěžorstwowa rada saßo k wuradženjam swoka. Knježerstwo je wospjet spytało, parlament k porjadnemu džélu pohnucz, tola wschě pospyty ßu ßo njeporadžike.

— Se schczuwanjom a pschescžěhanjom mjes jenotliwymi ludami, politiskimi stronami a wěrywusnaczemi w Awstriskej ßu njesnjeßne wobstejnoscže nastake. Duž je zyle pschisprawne, so je knježerstwo statnym rěczniskom pschikasało, pschečživo wschemu naschczuwanju, hidu a njepschecželstwu mjes wobydlerstwom wußywazemu, s krutoszu sakroczicz.

Franzowska. Ssudnik Beaurepaire je wuspěch s wobskórżbu pschečživo ßudnikam khostanskeje komory měl, kotraž prozeß židowskeho kapitana Dreyfusa, krajneje pscherady dla saßudzeneho, pruhuje. Pschepytanje je dopokasało, so židowszy ßudnizy tejele komory pschepytanje na Dreyfusowe lěpsche wjedu. Po knježerstwowym namjecže je teho dla ßejm wobsamknył, pruhowanje Dreyfusoweho prozeßa wschěm tsjom khostanskim komoram, s kotrychž kaßaczny ßud wobsteji, pschipokasacz. To je czežke poraženje sa Dreyfusowych pschecželow. Na tajke waschnje směje prozeßowe pruhowanje s czežka tón wunoschk, so Dreyfusa njewinowateho spósnaja.

Sserbija. Pschečživo bywschemu kralej Milanej je wěsty wyschk Pawlowicz hanjerski spiß wudak. Wón wěschczi, so Milan Sserbiju wuhubi a napomina wojakow, so bychu pschečživo nětczischemu knjejstwu postanyli. Hanjerski spiß ßo wožebje mjes offizěrami rosschěrja. Pawlowicz je psched měßazami se ßłużby stupił a je we wukraju żiwy.

Bołharska. Bołharska wjerchowka Marja Luisa je džowczickzku porodżiwschi wutoru wumrjeła. Lěkarjo ßu spósnali, so je s pschicżinu wjerchowzyneje ßmjercže sahorjenje płuzow, s influenzu nastate, było. Powjescz wo wjerchowzynym wumrjeczu je mjes ludom powschitkowne żarowanje sbudżiło. W Sofiji se wschěch domow żarowańske khoroje smachowachu. Wschudže ßo khluboke džélbracže pokasowasche.

— Dotalne ministerstwo, s kotrehož pschedßydu bě Stoilow, je finanznych wobczežnoszow dla wotstupiło. Na czole noweho ministerstwa steji Grekow. Wón je hižo pod Stambulowom s ministrom był.

Amerika. Kubaszy sběžkarjo, kotrychž dla ßu poknózne sjenoczene amerikanske staty wójnu se Schpaniskej wjedke, ßo po ßwojim sadžerženju khětro italskim banditam runaja. Wjednik sběžkarskich czrjódow, Maxima Gomez, sa ßebje a sa ßwojich ludži 16 milijonow doll. wot sjenoczenych statow żada. Prjedy hacz wón tule sumu njedostanje wón ßwojich ludži njerospuschczi. Prjedawscheho wuczinjenja, po kotrymž dyrbjachu sběžkarjo jenož 3 milijony dostacz, ßo Gomez wjazy dżeržecz nochze.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

4. Wujednanska konferenza.

(Pokraczowanje.)

„Moji czeszczeni a lubi knjeża hoszczo! Dżenßa ßwjeczimy ßwjedżeń, kotryż je ważny sa zyke nasche město. S nowa postajena bkyschczi ßo wonka „słota kótwiza“ nad wrotami najstarscheho a najprěnscheho hoszczenza nascheho lubeho města, zusym wěsty wopokas, so też my postupujemy s czaßom, so też pola naß nowe s rospadankow sakczěwa. Runje każ pak je „kótwiza“ se snamjenjom, tak nadżijam ßo też ja, so też wy, moji czeszczeni knjeża hoszczo, tutemu mojemu hoszczenzej, prěnjemu a najstarschemu nascheho lubeho města, rjanu dowěru a nahladny pschistup wobkhowacże, każ scże to hacz dotal czinili. Ja pak ßo s dobom też teho hischcże nadżijam, so budżemy s tehole makeho ßwjedżenja, kotryż wam skiczicz czeszcz mam, móz szczinicz rjany dwoji ßwjedżeń, so mjenujzy njebudżemy s nětka wjazy dweju mużow, kotrajż běschtaj nam hacz dotal tak njeßwěrnaj, kotrejuż pak dżenßa saßo we ßwojej ßrjedżisnje widżimy, w tejle naschej ßrjedżisnje parowacz.“

Wschitko mjelczesche. Mots, kiż bě ßo na pok k hoszczenzarjej pschiwobrocżik, so by na njeho poßkuchał, wobroczi ßo saßo k blidu a ßuwasche ßo po stólzu njeměrny tam a ßem. Hanß sakaschlowa mjersazy.

„Haj, moji knjeża“, pokraczowasche hoszczenzar s powyschenym khloßom, „runje każ je „słota kótwiza“ wonka, kiż bě ßo na mnohich městnach rospukała a kiż bě zyły napohlad shubika, nětkole saßo pschisprawnje sjednoczena a s nowa poskoczena ßo bkyschczi, tak chzemy też stare pschecželstwo, kotreż je rostorhane, s nowa hromadu slěpicz.“

Tu sakaschlowa Mots, a Hanß da s khlowu tschaßo nimale jaßne bórczenje saßkyschecz.

Hoszczenzar to pytny a to wutorże jeho hladajzy s rěcże.

„Pschetoż runje każ je „kótwiza“ snamjo nadżije“, pokraczowasche se ßłabschim duchom, „a runje każ pschecželstwo a nadżija — a nadżija a pschecželstwo — runje każ tutej dwě — tutej dwě — pschecželstwo a nadżija —“

Hanß bubnowasche mjersazy s widliczkami po talerju a hoszczenzar bě wschón se ßwojeje rěcże wutorhnjeny.

„Na moju duschn“, wupraßny khětro hněwny se ßwojim wschědnym khloßom, — „schto chzu to hischcże dołho ßantoricz? Tu ßedżitaj nětkole czeszczenaj mischtraj Zaltak a Kołbaßa a njepohladataj na ßo! Khort njedyrbjako bycz, so jeju saßo njesjednoczimy! Haj, Motso a Hanßo, stańtaj jeno bjes kombżenja a sawdajtaj ßebi ruku a pijtaj na strowotu. Njejstaj prawaj błasnaj bykoj, so staj ßo wadżikoj? A psche czo? Psche tajke maliczkoscże, każ kołbaßa a tykanz! To ßu tola, khort, jeno pryśle!“

„Maliczkoscże?“ bórczesche pjekar, „moje tykanzy maliczkoscże?“ —

„Pryśle? Moje kołbaßy?“ mjakotasche rěsnik. —

„Njejstaj dha wój na poßledku wobaj dwaj prawje měkoj pschi tej swadże?“ pokraczowasche hoszczenzar. „Schto dha je na poßledku po prawom wo to, hdyż ßo człowjekej junu pjeczwo njeporadži abo hdyż ßo junu kołbaßy pscheßela? Mi s najmjenscha stawa ßo to kóżdy dżeń! A tak drje je ßo wamaj też seschko, a też pschichodnje seńdże!“

Ale to bě rjenje trjechik!

„Wy scże woßoł, Harako“, sawoła Mots Zaltak, powali ßwój stólz, czißny njedżiwajo dobreho wuhra nóż a widliczki na talerz a wotběża każ dżiwi honacz.

„Tón króczz ma wón prawje! Haj, woßoł wy scże!“ mjakotasche po ßwojim waschnju Hanß Kołbaßa a czerjesche też precz, storczi pak pschi běżenju do stólza, na kotrymž knjes Harak stejesche.

„Pomhajcże! ja padam, padam!“ sawoła Harak, a njelepje dele skocziwschi padże nimale krucże na podkohu. Schkleńza bě na kruchi a wino bě jemu jeho běły laz czerwjeny wobarbiło.

„Sskawa! ßkawa!“ wokasche nětkole zyła shromadżisna, kiż bě pschi rěczi czische ßedżała, a począ ßo s khloßom ßmjecz.

Napłoschany a s dołhim wobliczom stany knjes Harak saßo. Nětkole widżesche, so bě ßebi też ßam s tymaj dwěmaj skasył, so dyrbjesche wudawki sa hoszczinu ßam njeszcz a so dyrbjesche ßebi hischcże woßołow lubicz dacz.

Wuspěch naspomnjeneho pospyta k wujednanju bě, so buschtaj ßebi mischtraj hischcże njepschecželnischej. Sdałowaschtaj ßo nětkole hischcże bóle a strachoczíwischo dyżli prjedy, a hdyżkuli ßo setkowaschtaj, hładaschtaj do boka, wupluwaschtaj też a bórbotaschtaj wschelake wudma. Pschi tym, wě ßo, bě też na woběmaj stronomaj doszcz donoschowarjow a schczuwarjow, kotsiż pschekoru stajnje s nowa ßylnjachu, też běschtaj ßo pschi swadże wo tykanz a kołbaßu nimo teho na wschitke stare mjersanja a rosrěczenja dopomnikoj. Duż bě to ßwojohlownoszcz a twjerdoszcz, ale też schczuwanje, donoschowanje a też ßebiczinoszcz, s czimż ßo pschekora dale dżeržesche a żiwjesche. Kóżde pschekhwatane ßkowo, kiż jenemu wujédże, kóżda kußaza wotmołwa wot njeho bu rucże s kałatymi pschidawkami saßo k tamnemu donjeßena; tak bu kóżde njewusnamne ßkowo sa wótry kłok pschiprawjene.

„Druhdy ßym pschi wohnjach pschihladowak", tak pißa nĕchtó, „kak ßo ludźo do rynka sestupuja wot wohnja hacź k studni a ßebi wodźany bow wot ruki do ruki podawaju. Runje tak je teź tam, hdźeź swada a pschekora hori; tam khwata bow teź s ruki do ruki, ale studźeń, s kotrejeź ßo cźerpa, je pokna wolija."

Tak bĕ to teź tu. Ludźo, kiź s mischtromaj a s wujednanjom derje mĕnjachu, sdalowachu ßo, a na poßledku pschińdźe to tak daloko, so bu woprawdźity nastork pschekory, swada wo „pschepjecźenym" a „pscheßelenym", zyle sabyty, dokelź nowe mnoho waźnische mjersanja k temu pschińdźechu.

Wobaj poczeschtaj nĕtkole jedyn druhemu ßebi kupzow a wotebjerarjow wothonjecź a ßebi tak na dokhodach schkodźecź. Jara wopak bĕ jimaj, so dyrbjeschtaj pódla ßebje bydlicź; ale żadyn njechasche ßwoju derje pschiprawjenu khĕżu wopuschcźicź a ßo s druhim mjenjecź, kóżdy ßebi jeno pschejesche, so by to druhi cźinił. Motsej ßo wusda, ßwój dom módry wobarbicź a hischcźe schoß horje pschitwaricź dacź, jeno so by jenajkoscź skasył. Ale to njedóńdźe do skutka. Wĕ ßo, bĕchu niz jenoź ßwójbje, ale teź zyle pschecźelstwo a ßwakowstwo ßobu do swady splecźene, a we Wonezach budźichu móhli wo dwĕmaj njepschecźelomaj prajicź, niz: „kaź poß a kóczka, ale kaź Mots a Hanß staj żiwaj."

5. Njeporadźene dźĕczi.

Tak minychu ßo lĕta pschi tutym njepschecźelstwje a mischtromaj njewjedźesche ßo pschi tym derje; hnĕw kaźesche jimaj khĕtro wjeßele na żiwjenju a dźĕle. Po nĕcźim, wĕ ßo, wustudny teź tónle hnĕw trochu; buschtaj mĕrnischaj a njedźiwaschtaj wjele wjazy na ßebje.

Junu nĕtkole bĕ wulke wyskanje a wjeßoke żiwjenje pola Kolbaßez. Jeho ßyn Arnoscht bĕ mjenujzy sa mnoho lĕt, kiź bĕ w zusbje pschebywak, saßo domoj pschischoł. Arnoscht bĕ mjenujzy nanowe rjemjeßko nawuknył a bĕ nĕtkole na wulkeho, ßylneho a nimale rjaneho hólza wotrostk, kotrehoż bĕschtaj ßamßnaj starschej pschi prĕnim napohladźe lĕdma saßo spósnakoj. To bĕ s najmjeńscha saßo junu wjeßoky jaßny dźeń po telko srudnych pokhmurjenych dnjach! Arnoscht wopyta wschĕch ßwojich pschecźelow a snatych; k Zaltakezom pak — to ßo ßamo rosymi — wón njeńdźesche. Arnoscht dyrbjesche hischcźe khwilu nanej we wobkhodźe pomhacź a potom pak ßebi ßam nowy sakożicź abo nanowy wobkhod pschewsacź; pschetoż nan bu wobkhoda ßyty, woßebje dla pschekory s Zaltakom, a nimo teho mĕjesche dźĕ telko, so móżesche derje żiwy bycź.

Bliżschu njedźelu bĕchu reje a nan rjekny ßynej:

„Dźenßa wjecźor ßu reje we „winowej kicźi" w Nĕhdźezach; póńdźesch ty teź na nje?"

„Winowa kicź" w bliskej wßy Nĕhdźezach bĕ mjenujzy ta korczma, hdźeź ßo Wonecźanska dorosćena mkodoscź k rejam skhadźowasche.

„Jara wschak ßo mi to njecha", wotmolwi Arnoscht, a rjekny s tym teź wĕrnoscź. Pschetoż pschi wschej mkodoscźi njebĕ wulki pschecźel rejowanja a njebĕ ßebi ani na Nĕhdźecźanske reje pomyßlił.

„Lubo wschak by mi bykło", rjekny nan, „hdy by tam ty njeschoł. Zaltakez Hana tam póńdźe, a ja to rad nimam, hdyż je nĕchtó s naß w tajkim towarstwje."

„Ach, Hana, Zaltakez Hana, tónle schwjercź, khodźi dha ta teź hiżo na reje?" woprascha ßo dźiwajo ßyn, kiź ßwoju nĕhdyschu towarschku hischcźe saßo wohladak njebĕ, haj, ani na nju ßebi njepomyßlił, sabywschi ßo sa njeju woprascha njebĕ.

„Tón maky schwjercź je nĕtko teź wulki wotrostk, runje kaź ty", praji nan, „a ma hordźity nóß s wyßoka."

„Je dha rjana?"

„Nó, jej ßo s najmjeńscha tak sda."

Na wjecźor, hdyż Arnoscht won dźĕsche, pomyßli ßebi pschi ßebi: „Ale cźeho dla dha ja nĕtko njedyrbjak do Nĕhdźez hicź! Mi ßo runje chze. Wschako teź wjazy wucźomz njejßym, kotremuż ßo tajke nĕschto sakasuje, ßym wotrocźk a bórsy budu mischtr. A schto dha mje Hana stara? Ta maka kkasna mi tola niczo schkodźecź njebudźe. Je dha wona tajke nĕschto woßebite? — Hm, to ßym tola wcźipny!"

A wón sasta na dobo, sahlada ßo runje psched ßebje, jako by ßebi nĕschto wotmyßlił, a sapraskny s porstami wótsje. Budźemy hnydom widźecź, schto mĕjesche tuto sapraskanje na ßebi.

A ßamßny dźeń wjecźor napschecźo pola Zaltakez stejesche staroscźiwje wupikana módrowóczkata holza psched schpihelom a tyny ßebi runje se spodobanjom różu do żoltych wkoßow. To bĕ rjane pokne holczo, a cźlowjek jej njemóżesche sa sło mĕcź, so ßo w schpihelu wobhladowasche.

Jeje nan pak sasbĕże porst. „Poskhaj, Hana, so mi ty tola s Kolbaßez Arnoschtom njebudźesch rejowacź, jeli so tam tón dźenßa pschińdźe!"

„Schto dha ßebi myßlicźe, nano?" wotmolwi khwatnje, ranjena ßo cźujo. „Ja a s hólzom rejowacź, kiź je mi hewak jeno klubu cźinił a mje bił, woßebje, hdyż scźe ßo pschekorili s Kolbaßezami? Tón njech mi jeno pschińdźe", pschistaji mjelczo, „a wy dyrbjeli widźecź, nano, kak bych jemu — ha! ha!"

A woschcźerjejo ßo, sczini s ruku snamjo wotpokasanja.

„Wjedźecź pak chzyła tola, kajki nĕtkole je!" pschistaji sa khwilu mjelczo. Pschetoż hacź dotal bĕ Arnoschta jeno s nasdala a to jeno wot khribjeta widźała.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Po dleschim cźaßu je saßo ras wo kranjenju jeneho jĕsdneho koła ßkyschecź. Psched tydźenjom ßu s khĕże tudomneje Säuberlichez restawrazije jĕsdne koło kranyli. Wone ma pjecźa cźißło 87.

— (Wopikz.) Jedyn skakar, kotryż je s Bayerskeje ßem pschicźahnył, je ßobotu s pjanoscźu w hoscźenzu „mĕsta Mużakowa" schkleńzu piwa wo stwine durje cźißnył. Kruch schkleńzy hoscźenzarjowej dźewjecźlĕtnej dźowzy do woblicza slecźi a ju tak cźeźko srani, so ßu ju dyrbjeli do mĕschcźanskeje hojeŕnje k hojenju dacź.

— (Sso satšĕlił.) Prjedawschi wobßedźeŕ „Sprejneje terassy", kotryż je hoscźenz „skoteho hodlerja" kupił, je ßo wutoru wjecźor s revolvrom satšĕlił. Każ ßo powjeda, je wón pschemyßleny był.

— (Bismarckowy dub.) Sańdźeny tydźeń ßu Bismarckowy dub w promenadach na mĕstno psched mĕschcźanskimi kupjelemi pscheßadźili. Psches mĕstno, hdźeź je wón hacź dotal stał, ßo dróha natwari.

— (Paduch.) Sańdźenu wutoru jedyn poliziśt jeneho cźeladnika s Bórka, kotryż Otto rĕka, na polizajstwo wjedźesche. Otto je pjecźa jedyn dźĕłanski khabat, kotryż je psched khlamowymi durjemi drastoweho pschedawarja Beckera na sadnej bohatej haßy wißak, kranył.

S **Kelna.** Sańdźenu njedźelu rano wokoło 3 hodźin s nĕhduscheje Juranzez stareje korczmy w Selenym Dole woheń wudyri, kotryż ju a 3 pódlanske twarjenja do procha a popjeła pschewobrocźi. Na haschenje bĕchu ßykawy s Kelna, Ssmochcźiz a Makeho Wjelkowa pschijĕle. Wotpalene twarjenja bĕchu s hliny lĕpjene, se ßkomu kryte, stare dodźeržane a njewobydlene. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Njeßwaczidła.** Na poßlednje skótne wiki bĕ ßo 390 howjadow, 139 bĕhakow (ßwini) a 410 proßatow na pschedań pschihnako. Kupowanje we wschĕch druźinach derje dźĕsche.

S **Libonja.** Na tudomnym Pjechez kuble ßu saßo wóndano paduschi kranycź spytali. Wjecźor wokoło 9 hodźin s Budyschina domoj pschijĕwschi, knjes Pjech na najstwu dźĕsche, so by ßo pschewoblekał. Tu ßo dohlada, so bĕ jene wokno rosraźene. K woknu stupiwschi ßo njemało njedźiwasche, hdyż rĕbl k njemu pschistajeny widźesche. Ropot saßkyschawschi bĕchu paduschi twóchli, wostajiwschi rĕbl a jenu howjasu kożu. Poßlednischu ßu w Khrósćizach kranyli, rĕbl pak jenemu Posdecźanskemu kublerjej wotnjeßli. Ssnadź je to ta ßama zwólba, kotraź je loni pola Pjechez 1800 hriwnow pjenjes, jedyn skoty cźaßnik a jenu druźczu schnóru kranyła. Tón krócź je ßo jim nimo kuliko, a ßu dyrbjeli s próśdnymaj rukomaj woteńcź.

S **Wulkeje Dubrawy.** (Porjedźenje.) Knjes farař Birnich śmĕje tu w snatym domje njedźelu 12. februara popołdnju w 2 hodźinomaj ßerbsku spowjedź a Bożu ßkużbu.

Se **Ssmilneje.** Sserbske pschißkowo praji: „Kamjeń w ruzy ma cźert w mozy." So w tymle pschißkowje warnowanska wucźba leźi, widźimy se srudneho podawka, kotryż je ßo schtwórtk tydźenja w tudomnej Rjecźkez skali stał. Nĕkotsi skakarjo żortujo s klumpachom, w lĕßu wotrubanym, do ßo mjetachu. Jedyn s nich horka na moscźe stejesche, mjes tym so bĕchu cźi drusy pod mostom. Hdyż bĕ ßo wjazy krócź klumpach tam a jow cźißnył, wón 70lĕtnemu skakarjej Mildźe se Ssmilneje s tajkej mozu do hłowy praßny, so jemu cźoło rosrasy. S womoru wobjaty Milda na semju padźe, a wĕdomoscź ßo jemu njewrócźi, doniż pjatk njewumrje. Dźĕkacźerja, kotryż je na moscźe stejo klumpach dele mjetał, ßu sajeli a na Biskopske ßudnistwo dowjedli.

S **Khwacźiz.** Sańdźenu njedźelu wotmĕ ßo sakożeńsku ßwje-

dźeń naſcheho tudomneho ſerbſkeho towarſtwa, ſ hudźbnym konzertom, dźiwadłom a rejemi. Na ſpoczatku ſpomni ſo na narodniny naſcheho mikoſcziweho kněžora a wunješeſchtej ſo jemu a naſchemu kralej Albertej hrimotajo ſo wothłoßowazej ſławje. Dźiwadłowe pſchedſtajenje: We „wudawarni jenych nowin“ bě krótke, mózemy dźe je jenoż žortny pſchednoſchk mjenowacź, kotremuż ſo podobne pſchedſtajenje: „Pſchedate kholowy“ pſchida. Wobej pſchedſtajenji poczczichu nam lubi ſußodźo Radworczenjo. Radwor, ſnaty njeſaprahnity kužoł tajkich pěknych ſerbſkich wupkodow, ſda ſo nam byczź wutroba ſerbſkich towarſtwow na wßach nowiſcheho czaßa. Woßebje wuſtojnje a žiwje pſchedwjedźenej pſchedſtajeni ſo wot mnoholiczbneho pſchihladowarſtwa ſ wurjadnym dźakom pſchijeſchtej, a to teho dla, dokelž ßu woßoby, pſchedmjetej a ſkutk ſ luda ſameho, ſo wě we karrikaturje, wſate. S tym wobkruczeja ſo naſche w dokholětnej ſajimawoſczi ſa ſerbſke jewiſchczo dobyte nahlady, ſo ma ſo naſche narodne pißmowſtwo na polu dźiwadłowych pſchedſtajenjow na tole waſchnje wuwicź, chze-li dopjelnicź ſwój ważny nadawk. Pſchedmjetow podawa naſche ludowe žiwjenje doſcź a na doſcź. Pſchedſtajeŕ a pſchihladowaŕ je jenak derje ſroſymitaj. Tu je też pſchiczina wuſpěcha pſchekrótkeho ſměſchka: We wudawarni jenych nowin. Pſchedſtajerjo běchu ſebi we wſchěm wěſczi a běchu miſchtrjo w ſwojich rolach, dokelž wjedźa, po kajkich pſchikładach maja ſo ſkłożowacź. Pſchedmjety, kaž n. pſch. we woßobje ſnateho ſtarza, ſo wě we hinaſchim naſtupanju namakaju ſo dźenßa wſchudźom po Sſerbach. Njech ſerbſki ſpißaczel dowjedźe ras na naſche jewiſchczo Sſerbow ſnate zuſolubſtwo we wſchěch jeho wohidnych wutworach a njech ſo pſcheßwědczi, kak naſchi dźiwadźelnizy ſamóża žiwje a woprawdźe wobraſowacź wěſtych Handrikow, wucźenych a njewucźenych, bohatych a khudych, wulkich a małych, ſtarych a młodych. Na naſchim jewiſchczu wuraſnych a wuſnamnych pſchedſtajenjach dyrbjeli my Sſerbjo ſpósnacź, kak ſměſchne, kak wohidne, kak ſchkódne je ſa zuſym hrabacź a to ſwoje ſazpiwacź. Dozpije-li ſerbſke jewiſchczo junu tutón ſkhodźeńk, ſczini ſo najmózniſche hajeniſchczo narodneho wědomnja, runje naſchim ſpěwanſkim ſwjedźenjam. Sa wuſtojne pjero na maczišnje njepobrachuje. Czaßo pſchichodny, hdy ſakczějeſch nam ty, ſo ſ twojeho klina wuńdu ſerbſkemu jewiſchczu ſpißaczeljo, kaž we ſwojim czaßu ſerbſkemu ſpěwej Sejler? Nam je ſerbſki repertoiwe (ſkład ſerbſkich dźiwadłowych wudźełkow) nimale doczerpany. Njewěmy ſkoro, ſchto pſchedſtajecź. Wyßoko czeſczeny naſch ſwěrny pſchecźelo Lipſczanſki, ſmilcze ſo nad nami a póſczelcze nam ſkoro Waſcheho „Klepotarja na hermanku!“ Dawno jeho wotczakujemy a wotczakowany njepſchińdże — Też tutón ras ſo pſcheßwědczichmy, kak ſerbſke dźiwadło a ryſy ſerbſki ſwjedźeń wabi. Naſch ſałożeńſki ſwjedźeń bě tak rjez domjazy, ſa naſche ſtawy a jich pſcheproſchenych hoſczi. Hižo czi pjelnjachu naſche rumy hacź na poßlednje měſtaczko. Njeproſcheni ſ czrjódami pſchikhadźachu, dyrbjachmy pak jich wobžarujo wotpokaſacź. K jich ſpokojenju dodamy, ſo bórſy po jutrach wulki dźiwadłowy wjeczor w Khwaczizach wuhotujemy. — Reje trajachu hacź do ranſchich hodźin. Naſcha roſprawa njeby była doſpołna, nochzyli ſpomnicź na jenu rjanu debjenku naſcheho ſwjedźenja. Mnohe naſche Sſerbowki pſchińdźechu w narodnej draſcze a dachu ſ tym ſerbſkemu ſwjedźenjej też ſwonkownje ſerbſki ras. Sa to budź jim dźak a ſława!

S **Radworja.** Najebacź njelubosne wjedro, kotreż je traſch mnohich wottraſchiło na ſwjedźenju towarſtwa „Meja“ ſo wobdźělicź, bě ſo tola nahladna czrjódka pſchipoßkucharjow ſ bliſka a daloka ſeſchła, byrnjež bě dobra wěz wjaz podpjeranja hódna była. Druhi hłowny ſadźewk běchu towarſchne ſabawy we wokolinje Radworja, kotreż ſo na ſamßnym dnju wotměwachu. Nadźijomnje tola hiſchcze pſchi tym Maczičzny dom krótko njewoteńdże. Też naſchi ſerbſzy herzy ſ tym wopor pſchinjeßechu, ſo ſebi jenoż ſarunanje ſwojich direktnych wudawkow žadachu a pſches to lěpſchemu materialnemu wuſpěchej dopomhachu. Sſkawa jim! Kritiſkeho roſprawjenja wo jenotliwych czißkach konzerta ſo rad ſminu. Dyrbjało ſo jenoż hižo wjazy krócź ſłyſchane pſchipóſnacze woſpjetowacź. Spodźiwnje pak bě, ſo ſo mnohim pſchipoßkucharjam kurjenje dwójzy ſakaſacź dyrbjeſche, byrnjež dokładnje ſnate było, ſo ſo w Radworju prjedy a mjes konzertom njekuri. Chzyli też druhe towarſtwa tutón njedoſtatk pſchi ſwojich ſpěwnych ſabawach po mózноſczi wotſtronicź. Na tołſto woſnamjenjene „Nochzyło ſo kuricź“ mnoſy njedźiwaja, dokelž traſch czíſchczane ſłowo ſebi ſ zyła njeważa. Sſnadź budźe ſo w pſchichodźe bóle wobkedźbowacź. Někotre ſpěwy a tſi ſměſchki, mjenujzy „Hanß Mudra“, „Dundakow žorty“ a „Jank na žentwje“, běchu zyle nowe. S tym je ſo repetoir ſerbſkich kupletow wo tſi powjetſchik, ſchtoż wo dźeławoſczi towarſtwa ſwědczi. Hižo w lěcze 1896 ſałożena ſběrka ſměſchkow ſo w dalſchim wjaz darmotnje njewupożczi. Kóždetowarſtwo ſapłacźi ſa pożczenje abo wotpißanje dar ſa Maczičzny dom, kotryż budźe ſo na mjeno towarſtwa „Meje“ kwitowacź. Wyſokoſcź dara ſnadź ſo pſchileżnje na ſhromadźiſnje ſwjaſka poſtaji. Dokelž my pſches to žaneho pjenježneho wužitka nimamy, drje tuta myßl pſchipóſnacze namaka. Wjes kupletow na naſchich ſwjedźenjach ſkoro wjaz njewuńdźeſch. Auditorium je na nje hižo khětrv ſwucźene. Byrnjecź ſo na klaſſiſke dramy wjaz prózy nałożiło a wone wuſtojnje ſo pſchedſtajike, te ſawěſcze telko pſchipóſnacza njenamakaja, kaž kuplety. Haj, „koło tych czaßow ſo wjercźi“ — też na te waſchnje, ſo ſerbſke ſwjedźenje poczinaja „ryſy ſerbſke“ byczź, ſchtoż pak ſo naſchemu ludej bóle ſpodoba, hacź někotrežkuli wupkody druhich narodow. Pſches hajenje cziſtoßerbſkich ſabawow hakle naſche narodne towarſtwa ſwój wótczinſki nadawk dopjelnja. ×

S **luda a ſa lud.** (Pokracźowanje a ſkónczenje.) W Sſerbſkim Domje maja ſo khowacź wſchě knihi, kotreż ßu ſo hdy w ſerbſkej rěcźi wudawałe, wſchě ſpomożne ſerbſke towarſtwa ſměja tam ſwoje ſydło a ſwój dom, a budźa ſwoje dźełko ſa duchowne a hoſpodarſke derjeměcze ſerbſkeho luda hiſchcze ſ wjetſchim wuſpěchom wukonjecź. Naſchim potomnikam ma naſch Sſerbſki Dom byczź město ſahorjenja, ſo bychu wot naß ſapoczane dźełka k ſbožu ſerbſkeho luda dale wjedli. S małymi ſrědkami je ſo hižo wulkotne dźełko dokonjało, tak ſo kóždy, ſnajazy naſche prózowanja, ſo temu dźiwa. A dale, kak mała je czrjódźicźka tych ſerbſkich mužow, kotſiž tute dźełko ſe żeleſnej wutrajnoſczu dokonjeja. Wěmy derje, czeſczeny czitarjo, kak ſo w kraju mohł rjez ſe ſylſami pohorſchuja na tych wucźenych naſcheho luda, kotſiž ßu ſwojn maczernu rěcź ſe ſwojich domow wuſtorkali a ßu ſymni ſa naſche wuraſy, kak ſo na nich ſ porſtom pokaſuje prajizy: „Hladajcze, tamle je też jedyn ſ tych, ſa kotrychž dyrbimy pomhacź Maczičzny dom twaricź!“ Mój ſerbſki ludo, wěrcze nam, to njejßu czi mužojo, kotſiž Waſche duchowne ſboże ſpěchuja. Woni dźe ßu k dźełu powołani, ale njepſchińdn, a też njejßu ſtawy M. Ss. ani ſerbſkich towarſtwow. Nas drje ßu ſo do nich ſaběżeli, ale pſchinoſchkow njepłacza, czim mjenje pak dźełaju. Czrjódźicźka naſchich wótczinzow, to rěka tych nadobnych ſynow naſcheho luda, kotſiž naſche prózowanja ſe ſwojej najlěpſchej mozu ſpěchuja, je ſnadna, pſche ſnadna. Jeno horſtka muži, ale czi dźełaju. Dźełaju ſa Tebje, mój luby czitarjo, ſa Twoje a Twojich dźěcźi ſboże. Pißaju ſerbſke knihe a ſpißy, njedoſtawajo ſa ſwoje dźełko ani kroſchika ſarunanja, czaſto pſchinoſchuja hiſchcze po wulkich pjenježnych woporach ſe ſamßneho ſaka. To, ludo ſerbſki, to ßu naſchi prawi wucźeni, naſchi duchowni wjednizy a ßu te jenicźke prawe wěrne ſtawy Maczizy Sſerbſkeje, ſałożerjo a jenicźzy ſpěchowarjo twojeho duchowneho poſběhnjenja. To dźerżmy ſebi ſtajnje pſched woczomaj a wobkhowajmy w žiwym pomjatku. Wokoło lubeje małeje czrjódźicźki naſchich wěrnych wjednikow ſeſtupajmy ſo a dźakujmy ſo jim, ſo jich dźełko roſumimy podpjerujo ſchczedriwje jich prózowanja ſe ſkutkami a woporami. Tu rěka ſwěru ſa ſwěru, luboſcź ſa luboſcź. S tym ſtajamy jim a tym, kotſiž hižo wotpocźuja wot ſwojeho dźełka, ale jich ſkutki ßu žiwe mjes nami a budźa žiwe wot ſplaha k ſplahej, najczeſczownischi a najdźakownischi pomnik. — Naſch Sſerbſki Dom pak njetwari ſo jenoż ſa naß a naſche dźełko tak wulki, rjany a wobſchěrny, ale twari ſo ſa pſchichodne ſplahi. Pſchetoż horka wopißane prózowanje ſa czeſtne wobſtacza naſcheje narodnoſcze bywa dźeń a wobſchěrniſche a ſa njo je trěbne pſchezo wjazy rumow. Njebychmy-li twarili nětko tak wulkotny dom, bychmy byli nuſowani, ſa někotre lětdźeßatki pſchitwarjowacź. Pſchitwarjowanje je droha wěz a ſ njeho naſtanje njerjana baraka polna kucźikow. Naſch Sſerbſki Dom pak, ſwarnuje-li jón Boża ruka, je twar na lětſtotetki. Pſchi tym doſtanjemy ſa rumy, dźenßa na bydła a khlamy pſchenajate, ſchwarny pjenjes. S teho widźicze, ſo njejßu woporv ſa naſch Sſerbſki Dom pſchinoſchki ſa nekajku khlamarſku a korczmarſku khežu. Saßo a ſaßo Wam woſpjetujemy, dary ſa dotwarjenje Maczičzneho doma ßu podpjera ſa naſchich najnadobniſchich wjednikow, khwalobne prózowanja ſa ſdżerżenje ſerbſkeje rěcże a narodnoſcze. Naſcha rěcź pak a naſcha narodnoſcź ßu nam a naſchim dźěcźom jeniczka ſakitarka naſcheje pobożnoſcze, kraloßwěrnoſcze, naſchich poczinkow a dobrych nałożkow, a ſ tym ſakkad naſcheho ſamßneho ſboża. Sjawnje widźimy, ſo w tych ſtronach, hdźeż ſo ſerbſka rěcź w ſchulach a zyrkwjach ſ naßylnoſczu podtłoczuje, widomnje pobożnoſcź a meralnoſcź mjes ludom ſpaduje, a ſkażerſke a powróczerſke wucźby ſozialdemokratije namakaju tam wotewrjene wuſchi. So temu tak je, je njedawno jedyn kralowſki ſaſtojnik ſjawnje pſchipóſnał. Hewak ſmy my Sſerbja na polu

mißionſtwa jako woporniwy lud wuwokani a mamy ſtajnje ſa tu= a wukrajne dobre ſkutki nĕkajku ſcherpatku ſpytka. Ale tudy, hdyž ßo jedna wo ſkutk ſnutskowneho mißionſtwa mjes nami ßamymi a naſchim ludom, to chzyli bycź ſkupi? Tajka ſkupoſcź by nam wſaka naſche dobre mjeno. Duž dawajcźe po ßwojich mozach ſa tutón naſch narodny ſkutk a njeſapomúcźe nihdže, ani na ſthadžowankach a radowankach, na kwaßach a kſchcźiſnach ani pſchi wotkaſanju na naſch Sserbſki Dom. Woprujcźe ſchcźedriwje, doniž njebudže ſaplaczeny do poßlednjeho kroſchka.

S **Wósborka.** Wutoru 1. februara popołdnju ßo 9létny ßyn tyſcherſkeho miſchtra Lehmana na lodže pſchekama a ßo tepi. Sa cźĕkom dołho pytawſchi jo ßobuſtawy tudomneje dobrowólneje wóhnjoweje wobory namakachu a wucźežechu.

— (Nowe towaŕſtwo.) Shromadźiſna ſ piwaŕnikom Jeucźom 1. februara do piwaŕnje dla ſałożenja mĕſchcźanſkeho towaŕſtwa ſwołana, bĕ jara bohacźe wopytana. W bĕhu wjecźora 42 tudomnych mĕſchcźanow ßwój pſchiſtup pſchipowjedźi. Shromadźiſna kk. piwaŕnikej Jeucźej, żelesniſkemu ſaſtawarjej Barthej, pjekaŕſkemu miſchtrej Bjedrichej, pjekaŕſkemu miſchtrej Lozy, pſchekupzej Seiferthej a twaŕſkemu miſchtrej Kilianej poruczi, wuſtawki wudžĕłacź.

S **Wulkeho Cźiſka.** Tudomny pokleńk Mjetaſch je tele dny njedaloko wßy na Budyſkim ſchoßeju panyk, pſchi cźimž je jemu woſowe koło jenu nohu ſłamało.

S **Rakez.** W jenej bliſkej wßy dyrbjeſche pónđźelu konik jeneho żiwnoſcźerja pjerſchcź na łuku woſycź. Hdyž ßo pſchipołdnju na klakanje pſchebiwaſche, bĕ ßo konik woženja do ßyteje wole nabył. Na domoj jĕſbje ßamo próſdny wós wjazy cźahnycź nochzyſche, ale ßo na ſemju cźißny. Wſcho majkanje a lubjenje wowßa a ßyna niczo njepomhaſche, konikležo woſta a ßebi ßnadź pſchi ßebi myßleſche, kak dha by było, hdy by tebje pohoncź ras wjeſł, mĕſto ſo jeho ty hewak woſyſch. Duž wobßedźerjej niczo druhe njewubu, hacź domoj po wulke cźežke ßanje hicź a worakaweho hapla na nje położicź. Sso wĕ, ſo to njebĕ ßnadna próza. Dokelž pak bĕ ßo wulka ßyła ludźi ſbĕżała a wſchitzy ßobu pomhachu, ßo ſkónczńje cźežke dźĕło dokonja. Domojjĕſba tež łohka njebĕ, dokelž żaneho ßnĕha njeležeſche. Wulka cźrjóda ſchulſkich dźĕcźi a wjele ſroſcźenych ludźi ſa dołhim ßynowym powjaſom ßanje domoj cźehnjechu. Skónczńje bĕchu domoj docźahnuli. W dworje rucźe hnój a ßtómu roſeßłachu, ſo bychu wbohełio konika, po ſdacźu ßmjercź khoreho, do konjemza dowlekli. Tola na dobo ßo konik ſatorže a w bliżſchim wokomiku ſaſkoczíwſchi, wón na wſchĕch ſchtyrjoch nohach ſtejeſche. A ſo by pokaſał, ſo njeje khory, ale cźiły a cźerſtwy, wón bjeſe wſcheje ſtruchliwoſcźe po dworje wokoło bĕhaſche na wulke wjeßele tych, kotſiž bĕchu jeho ſ cźežkej prózu domoj dowjeſli. Konik drje je lĕtßa w naſchich ſtronach prĕni był, kotryž je ßo na wulkich ßanjach woſył.

S **Noweje Wßy** pola **Rakez.** Ssyn tudomneho żiwnoſcźerja Nĕmza je ſańdźenu wutoru na to waſchnje do njeſboża pſchiſchoł, ſo je ruku do maſchiny tyknył, kotraž je jemu porſt rosmjatka. Njech je tutón podawk ſ warnowazym pſchikładom. ſo dyrbi ßo ſ maſchinami wobhladniwje wobkhadźecź.

S **Komorowa** pola Rakez. Knjes baron ſ Löbenſtein=Laſowſki, kotryž ma naſchu gmejnſku hońtwu wotnajatu, nochzyſche lĕtßa tu hońtwu wotmĕcź, dokelž mĕnjeſche, ſo ßo ſ hońtwinym nadobytkom wudawki ſa honjerjow njewurunaja. Po próſtwje Komorowſkich pak je wón tola ſkónczńje ſwolił, ſo by ßo naſch revĕr pſchehonił. To je ßo wóndano ſtało. Pſchi tym je ßo 68 ſajazow potſĕlało, pódla nich je 8 dale mjeſy panyko, a wjazy dyžli położa je twóchka, dokelž ßo pſchi hońtwje jenoż ſcheſcźo hajnizy, jedyn Komorowſki bur a jedyn Rakecźanſki pſchekupz wobdźĕlichu.

S **Biſkopiz.** Pjatk tydźenja popołdnju je woženjeny pohoncź Ernſt Neumüller ſ Porchowa, pola Wintera a Co. ßłużazy, do cźežkeho njeſboża pſchiſchoł. Pſchi żeleſniży bĕſchtej ßo jemu konjej ſplóſchiłoj a cźełkoj. Neumüllera, kotryž mĕjeſche wotežku ſa ruku ſwitu, konjej pſched prĕnimaj kokomaj ßobu wleczeſchtaj, tak ſo ßebi tón cźĕło a woßebje ſadnju hłowu ſtraſchnje wobraſy. Pola Albertez hoſcźenza pohoncźa ſbĕhnychu. Dr. Radza jeho hnydom ſwobala, na cźož jeho do hojeŕnje donjeßechu. Jeho wobſchkodźenje njeje ßmjercź ſtraſchne.

S **Biſkopiz.** Pſched nĕhdže 12 lĕtami jedyn żidowſki hantwjerſki do naſcheho mĕſtacźka pſchińdže. Wón bu knihiwjednik w jenej kwĕtkowej fabriży a ßo k kſcheſcźijanſtwu wobrocźi. Po dleſchim cźaßu wón ßam kwĕtkowu fabriku ſałoži, pſchedawaſche do Jendźelſkeje a woſpjet do Jendźelſkeje pucźowaſche. Wón mĕjeſche dobre mjeno. 12. januara Guſtav Rieß, tak kſchcźeny żid rĕka, do Barlina wotpucźowa a ßo hacź do dźenßniſcheho dnja ſabu, ßo dowoj wrócźicź. Mjes tym je ßo wupokaſało, ſo ßo ſtatny rĕcźnik ſa tuteho muża jara ſajimuje, a ßo prózuje, jeho lepicź. Rieß je wjele ſmĕnkow (wechſlow) falſchował. Wjecźor do ßwojeho wotpucźowanja je ßebi wón, kaž ßebi powjedaja, wot ßwojeho domoweho hoſpodarja 6000 hriwnow požcźił. Wón je kóždeho wuklukał, kotryž je ßo klukacź dał. Wón je pjecźa wjele tyßaz hriwnow ßobu na pucźowanje wſał.

S **Lubija.** Tu ßu wóndano 19lĕtneho dźĕłacźerja Liebſchera ſajeli. Wón je, ßo jako ßyn jeneho ſnateho kublerja wudawajo, njedawno jenemu tudomnemu żitowemu wikowarjej pſcheńzu k kupjenju poſkicźił. Hdyž je wikowaŕ ſwólniwy był, pſcheńzu kupicź, je jemu Liebſcher nałhał, ſo je jeho nan khory a jeho namołwjał, ſo by jemu 50 hriwnow do prĕdka wupłacźił. To je wikowaŕ cźinił, tola poſdźiſcho ſhonił, ſo je ßo wobſchudźicź dał. Sańdźenu njedźelu je Liebſcher ßamßnu jebanku pola jeneho druheho wikowarja ſpytał. Tola tón krócź jeho lepichu.

Přilopk.

* (Pſcheměnjeja ſemine drużiny ßłód jabłukow a kruſchwow?) Semja ma jara wulku ſamóżnoſcź na hódnoſcź a ßłódnoſcź płodow. Płody ſe ſchtomow na włóżnej tonidłowej ſemi derje njeßłodża. Tež ſchtomy na huſtej hlinje ßłódne płody njenjeßu, mjes tym ſo ßu płody ſchtomow no pĕſkojtej hlinjanej ſemi najlĕpſche. Semina cźopłota płodam runje tak derje hoji, kaž ſemina mjelnoſcź. Tola niż jenoż ſemja, tež hnojenje je ważne ſa kajkoſcź płodow. Hdyž ßo pſchewjele ſ kalijom a dußykom, na pſchikład ſ juchu hnoji, bywaju płody dudkawe a ßo mjenje derje dźerża, ſ krótka wone kajkoſczow nabudu, kotreż njelubujemy. Najlĕpje na ßłód kalk ſkutkuje. Kóżda kalkowa ſemja dobre płody pſchinjeße. Kóżde kalkowe hnojenje ßłód polĕpſchi.

* (Dźĕcźi a alkohol.) Mĕſchcźanſka ſchulſka komißija w Barlinje je w ſchulach lecźaze kopjeno, wot dr. W. Body ſpißane, roſpſchĕſcźeracź daka, kotreż roſeſtaja, kak ſchkódny je alkohol (piwo, wino, moſcht a palenz) ſa dźĕcźi. Wona wucźerjow a wucźerki napomina, ſo bychu to kopjeno mjes dźĕcźimi rosdawali. W nim je wo ſcźĕhowazych ßadach rĕcź: Dźĕcźi tute napoje njetrjebaja. Dźĕcźi żaneho wużitka ſ nich nimaja. Alkohol je ſa moſhy a cźuwy (nerwy) jĕd. Dźĕcźaza duſchnoſcź ßo ſ nim kaſy. Duchojte napoje cźahnu dźĕcźazy appetit na ſchkódne wĕzy, a wocźahnu je k młodym wopikzam.

* Na khĕżorowym lonſchim pucźowanju do Paläſtiny ßu wjazori matroſojo, kotſiž khĕżora pſchewodźachu, cźekli. Scheſcźoch ſ tychle cźeknjenzow ßu ſaßo popadnyli, łódź „Lesbos“ je jich tele dny do Hamburga pſchiwjeſła.

* Roshorjazy podawk je ßo pónđźelu we Wiesbadenje mĕł. Jedyn dwanacźelĕtny hólz ſ tſĕſchneho wokna tſiſchoßneje khĕże wulĕſy a ßo na tſĕſchinu kromu ßyże, tak ſo noſy pſches tſĕſchiny żłob bimbaſchtej. Hólzowa macź ßwoje dźĕcźo w ßmjertnym ſtraſche wohladawſchi ſ hłoßom po pomoz kſchicźeſche. Bórſy ßo wjele ludźi pſched khĕżu ſbĕża, kotſiž ſ hroſu na hólza hladachu, kotryž móżeſche pſchi najmjeńſchim hibnjenju dele panycź a ßo ſaraſycź. Na wſcho macźerine wołanje, płakanje a proſchenje hólz njekedźbowaſche, wón ßedźo woſta a ſ nohomaj bimbaſche. Hakle hdyž ßo jedyn tſĕchikryjeŕ pſchi tſĕſchinym woknje pokaſa, ßo pachołk ſebra a po tſĕſche horje cźĕkaſche, tola daloko njepſchińdže; twjerdźe ſapſchimnywſchi jeho tſĕchikryjeŕ ſhrabny a jeho, hacź runje ßo khrobołak ſe wſchej mozu ſpjecźowaſche, ſ tſĕſchinym woknom do iſtwy ſcźeże. Hódna liczba pukow drje hólzej pſchichodnje ſtraſchne łaženje wotwucźi.

* (Cźłowjek ſ jenicźkim płuzom.) S Londona cźitamy, ſo je w poßlednim tydźenju cźĕławobhladowaŕ Wood pſchi poſtajenju, na cźo je 42lĕtny muż, Charles Bieſe, kiż je ßo hacź do poßlednjeho cźaßa dobreje ſtrowoty a móznoſcźe wjeßelił, wumrjeł, tu ſpodźiwnoſcź namakał, ſo je ßo tutón muż jenoż ſ jenym płuzom uarodźił. Lĕkarjo wobkrucźeja, ſo tak wjele hacź je jim ſnate, w żyłym medizinſkim pißmowſtwje na żadyn tajki pad ſpomnjene njeje.

* London chzedźa do 30 mĕſtow dźĕlicź, ſ kotrychż dyrbi kóżde nĕhdže 200,000 wobydlerjow liczicź. Kóżde ſ nowych mĕſtow ßwojeho woßebiteho mĕſchcźanoſtu a ßwoju ßamßnu mĕſchcźanſku radu doſtanje.

* (Sajĕdojcźerka.) Pſchißażny ßud w Kataniji (w Italſkej) je jenu tamniſchu mĕſchcźanku k khoſtarni na 30 lĕt ſaßudźił. Wona bĕ, dokelž mĕnjeſche, ſo je jejne dźĕcźo wobkuſkane, ſa to 10 ßußodnym ſkim dźĕcźom ſ jĕdom ſawdała.

* (Sſnĕh.) W Schpaniſkej a Franzowſkej je wulki ßnĕh panył.

* Lěkowanje ſ hlinu, kotrež duchowny Felka pola Koblenza wukonja, njeje niczo nowe, ale něſchto praſtare. Hižo ſtari Grichojo hlinu k hojenju trjebachu, woßebje hlinu Leſboſkeje kupy wuživachu. W lěcze 1882 je doktor Stumpf, hdyž mějeſche po poruczności ßudniſtwa cžělo rosrěſacź, kotrež bě 27 lět dołho w hlinje leżało, pſchipadnje ſaßo wußlědźił, ſo hlina hniczu ſadźěwa. Hdyž mějeſche ras jara hłuboku a ſanjerodźenu ranu hojicź, jemu pſchipadźe, na nju ßuchu rostołczenu hlinu ßypnycź. Wuſpěch bě pſchekhwapjazy. Hroſne ßmjerdźenje po hlininje ßo ſhubi, a rana ßo połěpſchi. Wjetſcheje bjesſtraſchnoſcze dla dr. Stumpf jenoż cžiſczenu hlinu trjebaſche, kotraż bě ßo teho dla na 150 gradow po Celſiju ſhrěła. Pſchi dalſchich poſpytach ßo hlina jako wubjerny wobaleński ßrědk wupokaſa, tež pſchi zyle cžerſtwych ranach, njedźiwajzy na to, hacž dyrbjeſche ßo ſmjeczene abo njeſmjeczene mjaßo hromadu ſeſchicź. W poßlednim cžaßu je dr. Stumpf ſapoczał, tež njeſchite rany ſ hlinu ſawalecź, pſchi cžimž je ſaßo jara ſpokojazy wuſpěch dozpił. Wobałka je jara jednora: rana ßo ſ hlinowym pólvrom poßypa a ßo potom ſ płatom wobwije. Woßebitoſcź hliny, hniczu ſadźěwacź, móże kóždy ßam pruhowacź, hdyž na kruch mjaßa hlinowy pólver na doßahaze waſchnje naßypa. Potom ßo pſcheßwědcžiſch, ſo mjaßo njehnije, ale ßo pomału wußuſchi.

* (Tſělenje ſ kanonami jerje wotſcheri, měnja rybazy w Marſtrandze w Schwedſkej. Woni ßu ßo teho dla na knježerſtwo we Gokenburgu ſ próſtwu wobroczili, ſo by ßo pſchichodnje ſ kannonow na Paternoſterſkej ſkali njetſělało, dokelž ßo jerje ſ hrimotom tſělenja, kotrež ßo po wodze wjele mózniſcho, dyžli w powětſje dale njeßy, wotdźerżuja, ßwoje ſwuczene měſtna pſchi brjoſy wopytacź, a dokelž bychu ſ wuwoſtaczom rybow rybazy jara ſchkodowali.

* (Kónz jeneho nahramnika.) Pſched něktorymi dnjemi khěžkarja Wolfa w Delnim Leppersdorfu w khěži jeho leżomnoſcze morweho namakachu. Wolfa wot něktorych dnjow jeho ßußodźa njeběchu wjazy wohladali. Duž, dokelž ßo po woſpjetnym klapanju durje njewoczinichu, je ſ mozu wupaczichu. Kaž ßo ſdaſche, bě hižo pſched něktorymi dnjemi Boża ruczka żiwjenju ſkupeho ßamotnika kónz ſcžiniła. Wulke myſche běchu jemu hižo jenu ruku wobhrymſake. Wolf bě jako ßamotnik żiwy, ſa wjele lět njebě nichtó do jeho khěżki ſtupił, kotruż wón w runje tak wulkim njeporjedze dźerżeſche, kaž ßwoje bydło, kotrež ſ dobom jako hródź ßłużeſche. Wětr a wjedro běſchtaj khalupu tak roszychnowałoj, ſo wyſchnoſcź wohnjowej woborje poruczi, ju podtorhacź. Wſcho drjewo w khěżży bě próchnawe a tež powalenje murjow ßebi wjele prózy njeżadaſche, wone ßo po ßłabym ſaſtorczenju ſaßypnychu. Wobydlenje pſchepytujzy niz jenoż w Wolfowym lěhwje, ſe ſtarych lapow wobſtejazym, ale tež pod ſchpundowanjom a w hródźnym hnoju wjele ſłotych a ßlěbornych pjenjes namakachu. Dale w khowankach wſchelake hódnoſtne papjery wußlědźichu, kotrež pak ßu hižo ſ dźěła ſpanyke. A pſchi tym ßo dźiwnuſchk cžłowjek żenje njeje najědł a ßo jenoż lapy woblekał.

* Dwójne njeſbože je w Deubenje mandźelſkeju T. żałoßnje cżeżko potrjechiło. Jimaj wumrje pſched tydźenjom jene ſ jeju dweju dźěſczow, dwělětna dźowczicżka. Mjes tym ſo ju k rowu njeßechu, ſtarſchej ßwojeho tſi měßazy ſtareho hólczka pod wowzynym wothładanjom ßameho woſtajiſchtaj. Stara żona, kiž hewak pola ßotry knjeſa T. bydli, bě ßwojeho pßyczka ßobu pſchinjeßła, a dokelž bě tón mały hólczk njeſměrny, ßadźi wona teho ſchikowaneho pßyczka k hólczkej do kolebki, ſo by jeho ſměrowała. Dźěczo na to wußny. Hdyž ſtarſchej ſ pſchewodźenja pſchińdźeſchtaj, macź hnydom k kolebzy ßwojeho ßynka khwataſche, hdźež pßyczka na dźěſczowym wobliczu ežo namaka. Pßyczka wotehnawſchi, chzyſche hólczka ſběhnycź, padny pak hnydom do womory, widźiwſchi, ſo ma cżełko w rukomaj. Lěkaŕ ſpóſna, ſo bě pßyczk dźěczo ſadußył.

* (Parižſka wuſtajeńza.) Pſchedſtejaza Parižſka wuſtajeńza hižo nětkole wjele Němzow do Pariſa wabi, kotſiž ßo nadźijeja, ſo tam dobru ſaßłużbu namakaja. Tola ſe ßwojej nadźiju ßo ſlě ſjebaja; pſchetoż w Pariſu maja hižo doſcź a na doſcź franzowſkich dźěłaczerjow, kotſiž, ßo wě, ßo do dźěła prjedy wosmu, hacž zuſy wukrajenjo. Duž ßo nětkole kóżdemu wotradźi, w Pariſu dźěło pytacź.

* (Njeſboże.) W Gněſdnom w Póſnańſkej ßo pſchi ßwjedźenju khěżorowych narodninow noſcherje jeneho wjerćha powalichu, dokelž ßo dno ßadźi. Mjes pſchitomnymi żałoßna měſcheńza naſta. Wjele woßobow bu franjenych, tola nichtó njebu morjeny.

* S wohnjowym njeſbożom je w Barlinje wobſtarny moleŕ Bjedrich Schaller wumrjeł. Schaller, kotryż bě 86 lět ſtary, bě hižo lěta dołho khětro ßamotny żiwy. Jena hoſpoſa jemu hoſpodarſtwo wjedźeſche. Schtwórtk chzyſche ßebi ſchědźiwz na ſpiritußowym warjaku khojej ſwaricź. Pſchi tym wón na blidze ſtejazy warjak powali, ßo palazy ſpirituß ßo na blido wuliny a rub ſapali, ſ kotrymż ßo ſaßo Schallerowa draſta ſapali. Starz ßo tak cżeżko wopali, ſo na poczerpjene rany wumrje.

* (Kſchcżena żidowka.) W zyrkwi w Schandawje je ßo njedźelu po dopołdniſchej Bożej ßłużbje jena 21lětna żidowka ſe ßwojim jenolětnym dźěſczom kſchcżicź dała.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) Na dróſy pola Auerſchatza (w Awſtriſkej) je bohateho bura Rollanſkeho cżłowjek, kotremuż bě dowolił, ſo ßmě ßo na jeho wós ßynycź, ſkónzował a wurubił. Měnja, ſo je mordaŕ tón ßamy rubjeżnik, kotryż je kapłana w Portowizach a jenu wobſtarnu burowku ſkónzował a wurubił.

* (Wyßoke lěta.) W Campobaſſa w delnjej Italſkej je pſched něktorymi dnjemi najſkerje najſtarſchi wojak ſ wulkeho Napoleonoweho wójſka, Angelo Mabera, 100 lět ſtary wumrjeł. Wón bě wobßedźeŕ khwalneho dekreta Napoleona I. a je ßo jako ſtary muż hiſchcże na Garibaldiowych wójnſkich cżahach wobdźělił.

* Jako wo wulkej ſpodźiwnoſcźi ſchpaniſke nowiny piſaju: Młody mużſki a młoda żónſka, kotrejuż tſjo ßwědzy pſchewodźachu, jenemu fararjej w Madridze, hdyž ßo tutón wot Bożeje mſchě do kapale wrócźi, prajiſchtaj: „Pſchipowjedźu Wam, ſo ſ tutej woßobu mandźelſtwo wobſamknu.“ Nawożenja je niſki ſaſtojnik, njewjeſta pak dźowka njeßměrnje bohateje hrabinki, kotraż bě ßo ſapowjedźiła, do wobeju mandźelſtwa ſwolicź. Dokelž w Schpaniſkej zivilneho mandźelſtwa njeje, je ßame zyrkwinſke wěrowanje płacżaze. Tajke mandźelſtwa ſ pſchekhwatanjom duchowneho ßo w Schpaniſkej huſcżiſcho wobſamknu, woßebje hdyž nochze duchownſtwo ßwoje żohnowanje k temu dacź. Tež w druhich krajach ßo to ſtawa. Bayerſki miniſter Lutz je, hdyž ßo tſeczi krócź ſ jenej proteſtantku woženi, ßebi zyrkwinſke wěrowanje ſe ßamym pſchipowjedźenjom pſched pſchißłuſchnym fararjom wunuſował, teho runja Koburgſki prynz we Winje. Tridentinſki konzil ſ lěta 1564 ßebi mjenujzy, ſo by mandźelſtwo płacżiło, ßame pſchipowjedźenje wěrowajomneju woßobow pſched fararjom w pſchitomnoſczi 2 abo 3 ßwědkow żada. Měſchnikowe pożohnowanje a druhe wěrowanſke zeremonije njejßu na kóżdy pad trěbne. Po katholſko-zyrkwinſkim ſtejiſchczu je wěrowanje ſ pſchekhwatanjom drje hrěſchne a njedowolene, tola płacżaze a na cżaß żiwjenja wjaſaze, njedźiwajzy na to, hacž je farar ſe ßamßneje wole abo nuſowany, ſ hroženjom abo ſ lubjenjom, w zyrkwi abo na dróſy abo něhdźežkuli pſchi pſchipowjedźenju pſchitomny był. W Němzach a w Franzowſkej ßame zyrkwinſke wěrowanje pſched zivilnym prawom njepłacźi, zivilne wěrowanje dyrbi ßo tu pſched zyrkwinſkim ſtacź.

* (Zyła ßwójba do morja ſkoczíła.) Njedźelu do Genuy parna łódź „Arione“ ſ połodniſcheje Ameriki pſchijědże. Na njej bě ßo tež italſki dźěłaczeŕ Ferarina ſe ßwojej ßwójbu wotwjeſł. Hdyž łódź po ßrjedźoſeńſkim morju jědźeſche, Ferarinowa żona ßwojej młódſchej dźěſczi do morja cżißny a ſa nimaj ſkoczi. Wſchě tſi woßoby ßmjercź w żołmch namakachu. Bórſy po tym tež Ferarina do morja ſkoczi a ßo teho runja tepi.

Wußudźenja.

Khoſtańſka komora. Schtyrnaczełětnu dźowku ſchewza Krecźmara na Ssokołzy bě loni 28. novembra wjeczor w 7 hodźinach na puczu bliſko Budyſkeje rěſańnje jedyn ruczje jědźazy pßowi ſapſchah pſchejeł. Holza ßo wo hromadu kamjenjow morßny, ßebi hłowu krwawu ſbi a ßebi cżełko na wjazy měſtnach ſcżiſchcża. Wona wědomoſcź ſbywſchi we womorje leżo woſta, mjes tym ſo pßowi ſapſchah dale jědźeſche. Holzynej towarſchzy ſraženje mjenje ſeſchkodźi; wona ßebi ſe ſtrachom jenoż do huby kußny, a wós jej bluſowy rukaw troſchku rósdrě. Polizija wußlědźi, ſo wós, kotryż bě do holzow ſałożił, jenemu Żidowſkemu rěſnikej ßłuſcha. Rěſniſki wuczobnik Dittrich bě jón jenemu 13lětnemu hólzej wjeſcź dał, mjes tym ſo bě wón ſ lataŕnju pódła woſa ſchok. Dittricha dla lohkomyßlneho cżělneho ſranjenja k 40 hriwnam pjenjeżneje pokuty abo k jaſtwu na 6 dnjow a k arreſtej na 2 dnjej ſaßudźichu.

— Sahrodnik Hendrich Kołcż ſ Kulowa, kotryż je po jenym boku wokhromił a kotryż wudawa, ſo je pola huſarow ßłużił, bě w Minakale po proſchenju khodźił. Żandarmej Hüttigej, kotryż jeho pſchi tym lepi, ßo wón ſpjeczowaſche a jemu ſe ßwojim kijom hrożeſche. Lawniſki ßud bě teho dla Kołcża k jaſtwu na 2 měßazaj a k arreſtej na 3 njedźele ſaßudźił. Saßudźeneho powołanje pſcheczíwo tutemu wußudej khoſtańſka komora ſacźißny. S jeho wobczeżowanjom, ſo je jeho żandarm tak twjerdze wjaſał, ſo ßu pruſkele na jeho rukomaj naſtałe, jeho na hamtſke ßudniſtwo pokaſachu.

Sa nasch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 1116 hr. 90 np.

Dale ßu sa njón darili:

Pſches knjesa notara	6	= —	=
Knjes wučeŕ Mučźink w Semizach	5	= 25	=
Na kwaßu knjeżny Halmiz ſ Wuriz ſ k. Kſchiżanom w Tſčelanach pſches braſchku Paula	19	= 50	=
Kemſchaza komißija pola khlamarja Neda w Hrodźiſchczu: J. Sch. ſ C. bjes wutroby sa dom, J. N. ſ Hr. khudy jeniczki a H. K. ſ Dr. ſahorjeny sa Sserbſchczinu po 50 np. = ...	1	= 50	=
Makowjelkowſke ßerbſke burſke towaŕſtwo na wopycże pola ßedźazeho mózka	1	= 50	=
Liſchki-Póndźelnizy: Dietrichowi piſkarjo 45 np., khudźi wowczerjo 25 np. a khudźi ſ kónzom 42 np. = ...	1	= 12	=
W „Pomhaj Bóh“ cźißko 5. lěta 1899 hižo kwitowane: G. 1 hr., C. w B. 50 np., S. A. 20 np. = .	1	= 70	=
W „Katholſkim Pößle“ cźißko 4. lěta 1899 hižo kwitowane: Radwoŕſka płatowa komißija 65 np., ſbĕrka pſchi Kulowſkim ſakoženſkim ßwjedźenju 14 hr. 52 np., wot kmótſjazeho ſchkota w Budyſchinje 2 hr., faraŕ Bernard Hizka w Kamjenzu-Schpitalu 20 hr., Sdźerjanſka kuczlana komißija 1 hr. 10 np., Hańża Hórnikowa ſ Cźaßez 5 hr., ſ Konjez: H. H. 2 hr., Madlena Kralowa 2 hr., Jurij Cźornak 3 hr. 50 np., ſe Schunowa: Marja Rabowa 1 hr., Pětr Narcźik 3 hr., Michał Narcźik ſ Ralbiz 1 hr. Dale ſ Ralbiz pſches knjesa wučerja Jurja Schewczika: po 5 hr.: Jurij Schewczik, Mikławſch Andrizki, Jurij Żur; po 3 hr.: Mikławſch Kucźank, Jurij Cźornak; po 2 hr.: J. K., M. B., dwaj ßłużobnaj, dwĕ cźecże, Michał Brĕſan; M. M. 1 hr. 50 np.; Michał Narcźik 1 hr. 3 np.; po 1 hr.: N. N., N. N., »Błażez hoſpoſa«, M. M., Błażikez-Ledźborjez Jurij, Jakub, M. J., Jakub Domaſchka; J. R. 70 np.; po 50 np.: Hańża R., Marja Lubkez, M. K., Madlena K...., ſe ſchidleſchkom — hromadźe: 44 hr. 73 np. K nam tſjo a jedyn pſchińdźechu — a pod ſchtom »bimy« walichu — tež druſy hiſchcże darichu 1 hr. 50 np. + 60 np., Milczanſka khofejowa komißija: Lnba liſchka, paduſchka — darmo njejßy kranyka, kuchaŕ — wudowz cźerwjeneho — inkouſta nam nawari 1 hr. 25 np. + 80 np., Delanſka patentna komißija: ſ nowa ſakožena, ſ hoſcźomaj — reviſoromaj atd. 1 hr. + 1 hr. 50 np. + 1 hr. 20 np. = . . .	108	= 35	=
Pſches dowĕrnika k. farſkeho vikara Mikela we Łupoj ßu darili we Łupoj: Farſki vikar Mikel 5 hr., zyrkw. wučeŕ Wrobl 2 hr., Loka, ryczeŕkubleŕſki najenk Nika a direktor rĕſaka Milda po 1 hr., Mikanja, Heinrich, Pawluſch, Schrama, Pilk, Karichowa, Hundrak, Haberland a Siberka po 50 np., Gewantka, Wolmanka, Handrij Nowotnik, A. Kiſch a Kral po 30 np., K. Gocża 25 np., Lejnert, Bĕbrach, Hofmann, K. Nowotny, Michalz, Schubert, Handrik, J. Kiſch, Schiwart, Ducźman, Leſchawa, Lipkez kmótſjo: Pĕtſchka, Lehmann a Wrobl po 20 np., Branzko, Domaſchk a Schuſter po 10 np., Balaß 5 np. — W Bukowzy: hajnik Mawka 1 hr. — We Łupjanſkej Dubrawzy: Borſch, Heinrich a Wokaczowa po 50 np., Steglich, Jenka a N. N. po 40 np., Petraſch, K. Kiſch a Schütza po 20 np., Schneiderka 5 np. — W Bronju: Bĕbrachowa 1 hr., Suſchka a Beyer po 50 np., Adam, Żur a Domaſchka po 30 np., Schuſter 20 np. = ...	26	= 85	=
Hromadźe: 1288 hr. 67 np.			

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Maczizy Sserbſkeje“.

Drjewowa awkzija.

Na knjeżim **Dobroſchczanſkim** reŕerje pola Njeßwacźidła ma ßo póndźelu 6. februara dopołdnja w 9 hodźinach

80 rm. khójnowych ſchcźĕpow,
50 mjehkich krutych hromadow,
10 rm. dubowych palnych kuleczkow,
50 twjerdych dołhich hromadow walczźiny a
500 rm. khójnoweje biteje walczźiny

ſe ſwuczenymi wumĕnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w drjewiſchczu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 6. februara popołdnju w 1 hodźinje ma ßo na **Zyżeczanſkim** reŕerje dźĕlba ſtejateho 25lĕtneho drjewa po loßach a dźĕlba jara rjanych **dubow** a **brĕſow,** ſa wojnarjow ßo hodźazych, k wurodowanju, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Lipjani ſ napſchecźa koſczetołczeŕnje pola Nadźanez.

J. Wjela.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 8. februara, dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo w **Radwoŕſkim ſelenym haju** bliſko Lehmannez rĕſaka w Kamjenej wjetſcha liczba twjerdych dołhich hromadow a nĕkotre metry kuleczkow,

ſchtwórtk 9. februara rano wot 9 hodźin na Radwoŕſkim reŕerje w nowym hacże 70 hacź 80 twjerdych dołhich hromadow a dźĕlba metrow brĕſowych kuleczkow ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Radworju, 1. februara 1899. **Winkler.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. februara t. l. ma ßo na **Wutołczanſkim reŕerje**

22 mjehkich dołhich hromadow,
40 twjerdych dołhich hromadow, mjes nimi
22 brĕſowych dubowych,
200 ſchmrĕkowych tyczow

wot 9 hodźin na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim knjeżim reŕerje.

Schtwórtk 9. februara 1899, dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo

8 rm. brĕſowych ſchcźĕpow,
4 = khójnowych ſchcźĕpow,
6 = brĕſowych kuleczkow,
70 = khójnowych kuleczkow a
200 brĕſowych dołhich hromadow, ſ dźĕla k płotowym tyczam ßo pſchihodźazych,

ſ wumĕnjenjemi, do awkzije wojſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi Wĕterluſchkez hacże.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 9. februara 1899 ma ßo nĕhdże 50 twjerdych dołhich hromadow a nĕhdże 10 ſtejatych dubow ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna dopołdnja w 10 hodźinach pſchi zyhelnczi Luſaziji.

Kubleŕ **Jurij Groß** w Suborniczźy.

Drjewo na pſchedań

na Zymplanſkim a Turjanſkim reŕerje.

Khójnowe pjeńki, ßuche, meter po 2 mk., khójnowa walczźina, ßucha w hromadach, po 50 np., brĕſowe ſchcźĕpy, ſelene, rm. po 3 mk. 50 np., brĕſowe klumpachi, ſelene, rm. po 2 mk. 25 np., brĕſowa walczźina, ſelena w hromadach, po 80 np. hacź 1 mk. 20 np.

Podpiſany drjewo wſchĕdnje pſchedawa.

W Turjanſkej hajnkowni w februaru 1899.

Wollenzien,
reŕerſki hajnik.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 12. mał. rózka pop. w 4 hodź. posedźenje. W nim budźe knjez wučeŕ Sommer z Budyšina wo swojim dalšim zajimawym pućowanju přednošeć.

Wšě sobustawy kaž też hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Starschu sprawnu ßerbskeje rěcze móznu holzu ſ dobrymi wopißmami do jenych khlamow w jenej wjetschej zyrkwinskej wßy a holzu, kotraž jutry schulu wukhodźi, do krucze kschesczijanskeho domu do Biskopiz pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3 (Siebergasse).

Sskužobnu holzu,

44—18lětnu, k 1. haprleji pyta draschlarski mischtr **B. Schulze** w Budyschinje na bohatej haßy czißko 26.

K 1. haprleji do lohkeje ßkužby holzu pytam, kotraž jutry schulu wukhodźi. **Jenny Harnischowa** w Budyschinje w konditarni pschi lawskej wězi.

Dźěłaczerska ßwójba

ßo pschi darmotnym wobydlenju a běrnach k 1. haprleji pyta na knježim dworje w Ratarjezach.

Žona k wunoschowanju pjeczwa na wßy móže ßo samolwicź pola **Augusta Dietricha** na lawskej haßy 10.

Hólczez,

kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móže do wuczby stupicź pola **Jana Hajnzy** w Baczonju.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólz, ßyn sprawneju starscheju, ſ dobrej schulskej wědomosczu, móže jutry pola naju jako wuczobnik sastupicź. **Ginzel a Ritscher.**

Hólczez, kotryž chze rěsnistwo nawuknycź, móže jutry do wuczby stupicź pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy 4.

Tyscherski wuczobnik móže jutry pola mje bjes wuczbneho pjenjesa do wuczby stupicź. **Handrij Holseld,** twarska a meblowa tyscherńja na kamjeńtnej haßy 22.

Žiwnosćz na pschedań.

W Hatku pola Minakala je žiwnosćz čzo. 7 ſ někotrymi kórzami pola a łuki, blisko pschi domje leżazymi, staroby dla na pschedań.

Duschna stwa ſ pschißłuschkom na sahrodźinej stronje je jenotliwym ludźom k jutram na pschenajecze na garbarskej haßy 10.

---

4 kosy,

dobre dójki, ßu na pschedań w Brěsowje čzo. 8 pola Kubschiz.

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **bal wutoru 7. februara** w Budyskej třěleŕni.

Předsydstwo.

Do Kubschiz!



Dwórnischczowa restawrazija

w Kubschizach.

Pschichodnu njedźelu a póndźelu ßo

kóſłopiwo

toczi, k czemuż wschitkich ſnatych, kotrychž ßym ſ khartami pschehladak, pscheczelnje pscheproschuju.

August Dejka.

Do Droždźija!

Czesczenym wobydlerjam w **Droždźiju** a wokolnosczi dowolam ßebi k wjedźenju dacź, so ßym ßo w Droždźiju na wowczernjach w bydle ßwojeju starscheju **jako schewz** saßydlik. Najlěpsche dźěło pschilubjo proschu moje pschedewsacze dobroczinwje podpjeracź.

Ernſt Mróz, schewski mischtr.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. februara 1899 rano wot $\frac{1}{2}$8 hodźin ma ßo na namjesnym haczenju a pschi kaczej korczmje

90 rm. dubowych schczěpow, mjes nimi bětnarske drjewo,
2 = = kuleczkow,
63 hromadow dubowych hakosow,
60 rm. brěsowych kuleczkow,
80 brěsowych dołhich a hakosatych hromadow

ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk pschi khěžorskim haczenju, ſ napschecza hamorskeho młyna, 20 mjeńschinow dale dwórnischcza.

W Rakezach, 2. februara 1899.

Wyschschi hajnik.
Kluge.

K 1. měrzej pilnu sprawnu holzu sa domjaze dźěło pytam.

A. Khěžorka
pschi lawskich hrjebjach 8.

Pschi wulkej msdźe dźowki, wotroczkow, dźěłaczerske ßwójby, ßłużobne a kuchińske holzy pyta

Heynoldowa.

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta kowarski mischtr **Schneider** w Budyschinje.

Běłe schicze.

Pschirěsanje a schicze wschěch schatow. Najlěpscha wuczba. Młode holzy se ſwonkownych stron po žadanju bydło a jědź dostanu, kaž w prjedawschich lětach. Sa tych, kotrež ßo w budźbje ſwuczuja, ßo dobry instrument k trjebanju dawa. **B. Bjenadźiz** w Budyschinje na ſwonkownej lawskej haßy 38 po 2 ſkhodomaj.

---

†

Sa wjele dopokasmow wutrobneho dźělbracza, kotrež ßu ßo namaj pschi wumrjecźu a pschewodźenju k poßledńjemu wotpoczinkej nascheje lubeje njesapomniteje dźowczičzki

Marthy Scholczíz w Lětonju,

w 12. lěcze žiwjenja wumrjeteje, wopokasałe, ſ tutym ßwój najwutrobnischi horzy dźak prajimoj, woßebity dźak knjesej fararjej Krügarej sa troschtowanske předowanje, w Božim domje dźeržane, knjesej kantorej Hanczży sa rjane posběhowaze spěwanje arije, schulskim dźěczom sa kraßnu kwětkowu pychu a wudebjenje njeboczičzkeje rowa a Lětonjanskej gmejnje sa wschu wopokasanu czesczź a luboscź.

Hłubokosrudźena macź swud. **Scholczina**
a **forminda** w **Hruboczizach.**

Kowarskeho wuczobnika

nětkole abo k jutram pytam.

Gustav Möchel w Budyschinje.

Zyle dowěrneho muża, wuſłużeneho wojaka, k 1. měrzej abo prjedy sa dźěłaczerja do ßwojich khlamow pytamoj.

Schischka a Rjeczka
na ſwonkownej lawskej haßy.

Schulerjo k jutram tunju a dobru pensiju namakaju. Dalsche je ſhonicź na mjaßowym torhoschczu 6 w khlamach.

Schulerjo

dostanu dobru pensiju, dobru wulku bydlansku a spansku stwu. Dalsche je ſhonicź pola **Alfreda Lieski** w Budyschinje na kamjentnej haßy w zigarowych khlamach.

K lětnemu dopomnjenju

na row
njebo **Marje** rodź. **Ssymankez,**
njebo **Jana Pawlika**
ſ Wichowow,
sawostajeneje wudowy.

† w Rabozach, 5. februara 1898, 75 lět stara.

Kak czische, měrnje wuwjedźena
Scze wy se semskej' czaßnosczę,
Wam derje je, nětk ſhromadźena
Scze, kaž tak husto proscheschczęe:
K tym ßwojim, kiž we žiwjenju
Wam wotendźechu se ßmjerczu.
Bóh w hnadze powuczuje w ßwěczi
Tych ßamych, kiž wón lubo ma,
Wón khosta pak wschě ßwoje dźěczi,
Je k poßłuschnosczi pohnuwa,
A na pucze, kiž w žiwjenju
Nam njesnate a dźiwne ßu.
Dokł ßyłsow bě też wasch běh w ßwěcze,
Czerpjenje, srudne ſhonjenja,
Zo sahe w waschim schestym lěcze
Bóh luboh' nana wotwoła:
Dla khudoby nětk ßyrotka
Dom wopuschczicź scze dyrbjała.
Hdyž kschczeński ßlub ßwój wobnowiła
Psched Knjesowym scze woltarjom,
Je bórsy na to sapschijała
Waß khorosczź ſ dołhim czerpjenjom,
A tola Boža dobrota
Je žiwjenje wam sdźerżała.
Scze k mandźelstwu ßo sjenocźiła
Do Kotez ſ Janom Pawlikom,
Do Wichowow ßo pscheßydliła;
Bóh ſ czichim, měrnym mandźelstwom
Jědnacze dźěczi wamaj da,
S nich schtyri waß tu žaruja.
Na khorokožo położena
W dwazytym lěcze mandźelstwa,
We bolosczach a woßłabnjena
Ssmjercź ſ wěsta woczakacź ßo da.
Tu nahle a bjes khorosczę
Mandźelski prjed' waß wotendźe.
Na khorokožu sawdawaschcze,
Joh' czěłu ruku — božemje,
Na khorokožu sdychowaschcze
Wo sbóżne saßowidźenje:
A mjeschcze tu hicź psches ßwět
'Schcze wóßom a dwazyczi lět.
Nětk staroby dla woßłabnjena,
Pschi ßynu, dźowzy w Rabozach,
Psches wotkasanje poßylnjena
Po krótkich czežkich sdychnjenjach
We žiwej wěrje do Khrysta
Dźenß' psched lětom scze wußnyła.
Bóh sapkacź wam, schtoż wußywała
Scze dobreho tu w žiwjenju,
Ach, kak scze tam ßo sradowała
Pschi ßwojim sbóżnym stadleschtu:
Bóh daj, hdyž nasch kónz pschischol je
Nam sbóżne saßowidźenje.

(H. P.) **Srudźeni sawostajeni.**

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k cźišku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. februara 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

30. januara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosceje hacź do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	34—36	62—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosceje	30—33	58—62
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosceje hacź do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—26	48—52
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	45
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosceje	32—35	59—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	64—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	58—63
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacź do 1¼ léta	43—44	56—57
2. mjaßne	41—42	54—55
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	50—53

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2789 měchow.	W Budyschinje 28. januara 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 2. februara 1899 wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	38	8	68	8	35	8	68
Pschenza žołta (50 kilogr.)	7	94	8	9	7	76	8	24
Rožka (50 kilogr.)	7	50	7	63	7	13	7	35
Jećmjeń (50 kilogr.)	7	72	7	86	7	33	7	73
Wowß (50 kilogr.)	6	70	6	90	6	50	6	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr	2	—	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	90	2	30	2	60
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 888 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacź 14 hr. 75 np., žołta 13 hr. 49 np. hacź 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacź 12 hr. 20 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacź 11 hr. — np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 53 np. hacź 8 hr. 68 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. — np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacź 6 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 3. februara: Mjerśnjenje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmeje njedźelu Sexagesima rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Pětka, wobydleŕ a dźěłaćeŕ w Cźichońzach, s Hanu Sidoniu Pěterez tam. — Handrij Dejka, hospodarśti pomocnik we Wulkim Pschěsdrjenju, s Marju Theresiju Kudźeliz, žiwnosćerku w Cźichońzach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Rudolf, Jana Pawoła Benscha, wobydlerja a fabrikskeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Ernst Jurij, Ernsta Hermanna Frenzela, khěžerja a cźěßle w Bórku, ß. — Hermanu Kurt, Khorle Ernsta Ungera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst August, Khorle Jurja Gruhla, wobydlerja a murjerja w Delnjej Kinje, ß. — Meta Ida, Khorle Augusta Kóczki, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Bjedrich a Fryz, Michała Augusta Hale, žiwnosćerja w Małym Wjelkowje, dwójnikaj.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł Waktař, Khorle Bertholda Klimpla, dźěłaćerja, ß. — Jurij Artur, Emila Oty Linki, dźěłaćerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 26. januara: Khorla Gustav Rosel, wobydleŕ a pschistajeŕ pod hrodom, 51 l. 11 m. 21 d. — Hana Madlena Wićzasez, njebo Pětra Wićzasa, bywscheho měschćana a privatiera, prjedawscheho kublerja w Tšélanach, sawostajena wudowa tu, 64 l. 9 m. 14 d. — 27. Jan Handrij Pětschka, žiwnosćeŕ w Małym Wjelkowje, 72 l. 25 d. — 28. Marja Hana swud. Prózyna rodź. Schěrzez se Schěrachowa 73 l. 25 d. — 30. Jurij Erich, Jana Alwina Scholty, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, ß, 1 l. 2 m. 21 d. — Ernst Pawoł, Ernsta Heinricha, dźěłaćerja a wobydlerja w Kelnje, ß., 7 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Sexagesima śmeje farar Mrosak rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, w 9 hodźinach ßerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Khofejowe płaczišny

Poruczam s 5% rabatta:

paleny **Santoski khofej,** ßylny, punt po **85 np.,**

paleny **Campinaski khofej** punt po **90 np..**

paleny **ff. parlojty khofej,** jara dobry, punt po **100 np.,**

njepaleny khofej

jara dobry a ßylny punt po **70 np.,**

5 puntow po 3 mk. 50 np.,

10 puntow po 6 mk. 50 np.

Tele khofeje ßu w mojim wukładnym woknje wustajene.

Adolf Rämsch pschi butrowych wikach.

Khofej:

njepaleny punt po 65, 80, 100, 120, 130, 140, 150, 160 np.,
paleny punt po 80, 100, 120, 140, 160, 180, 200 np.

w ßamßnej wulkej paleŕni paleny,
cźerstwe druźiny, wubjerne ßłodźaze,

woßebitosć:
Winske měschenje punt po 100 np.,
Jawaske měschenje = = 160 =
kóždy tydźeń ßo wjazy krócź khofej cźerstwy pali.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Khlamarjam a hosćenzarjam

sbytk **5000 zigarow** w kaschćikach 100 schtuk po 2 mk. 20 np., pschi wotewsaczu 1000 schtuk po 21 mk. 50 np. sa hotowe pjenjesy poručamoj. **Ginzel a Ritscher** na wulkej bratrowskej haßy 1.

Ssylny hólczež sprawneju starscheju, kotryž chze bětnarstwo nawuknyć, móže pschichodne jutry do wuczby stupicz pola bětnarskeho mischtra **Hettascha** w Hornim Wujesdže pola Tuchorja.

Hólczež, kotryž chze schewstwo nawuknyć, móže s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicz pola schewskeho mischtra **H. Schäfera** w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 8.

Wuczobnik ßo pyta.
Ssyn sprawneju starscheju w mojich kolonialtworowych a spirituosowych khlamach pschichodne jutry městno jako wuczobnik namaka.
Pawoł Pětřka
na ßerbskej haßy 13.

Wuczobnika
k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.
Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje haßy.

Hólczež,
kotryž chze krawstwo nawuknyć, móže do wuczby stupicz pola **Adolfa Lefflera,** krawskeho mischtra we Wulkej Dubrawje.

Konditorski wuczobnik
k jutram s pschihódnymi wuměnjenjemi wuczbu namaka pola **Fr. Stäckla,** w Bismarkskej khosejowni na seminarskej drósy.

Krawskeho wuczobnika
k jutram pyta **Heinrich Mütterlein,** krawski mischtr s napschecza theatra.

Wuczobnik ßo pyta!
Do mojich kolonialtworowych, winowych a zigarowych khlamow ßo k jutram 1899 ßyn cžeßneju starscheju jako wuczobnik pschiwosmje. **H. Kunack,** naßlědnik, na bohatej haßy 8.

Pjekarskeho wuczobnika pyta **G. Jäger** na nowosalzskej drósy.

Tyscherskeho pomoznika
pyta **August Richter,** tyscherski mischtr na rěsniskej haßy.

Kowarski wuczobnik ßo pyta.
Hólczež, kotryž chze kowarstwo nawuknyć, móže do wuczby stupicz pola **Bruna Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjenzy.

Kucharka
sa knježu a czeladnu kuchinju a **stwinska holza,** kotraž ßo na platowanje a běle schicze wusteji, ßo do ßłużby pytatej na jedyn knježi dwór blisko Budyschina. Dalsche je shonicz we wudawarni Sserb. Nowin.

Sswój snaty dobry
palenz
po najtunischich placzisnach
poručataj
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Do Njeßwaczidła!

Sswój **wulki czrijowy skład,** wopschijazy **mužaze, žoužaze** a **dźěczaze wobucze** po najtunischich placzisnach dobroczinwemu wobkedzbowanju poručam.
August Lehmann w Njeßwaczidle.

Lithografiska wumělska czischczerńja
Deubnera a Schulzy w Budyschinje

porucza ßo k shotowanju wschěch **lithografiskich dźělow** w jednorym a najwoßebnischim wuwjedženju.
Woßebitosez: **plakaty** a **dopißnizy.**
S pokasankami ßo poßkluži. Solidne placzisny.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placzisnach.

Destillazija Adolfa Rämscha
w Budyschinje pschi butrowych wikach,

1868 salożena,
porucza ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, schczisnam a druhim ßwjedženskim skladnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jatroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czišlo 1 a 2, liter po 32 a 30 np. Pschi wotewsaczu 8 litrow a wjazy po 31 a 29 np.
Czwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.

Paleny khosej

na **Gothotskim parnym palaku,** jako najlěpschim snatym, paleny, **czisteze** a **ßylnje ßkłodzazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpsche měschenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khosej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich placzisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

S nakładom Maczizy Sserbskeje ßu wschle a we wudawarni „Sserbskich Nowin" na pschedań:
Kschiž a polměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Placzisna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Placzisna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Placzisna 30 np.
Jan Manja abo **Hdže statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Placzisna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Placzisna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Placzisna 40 np.
Sabawki. 1896. Placzisna 40 np.

Khěža na pschedań. Nowa natwarjena khěža se sahrodu a pol górzom dobreho pola je w Hlinje czišlo 44 pola Huczinu prjeczczehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłaczicz. Wscho dalsche je tam shonicz.

Wschu **ßerbsku** a **jednoru němsku žonjazu drastu** derje a tunjo schije **Marja Ssymankowa** w Łasu (w Nowym Łasu).

Winowa pschedawarnja
Gustava Küttnera
w Budyschinje
10 na ßerbskej haßy 10
ßwoje wubjerne naturskoczište
wino
w snatej dobroscži a placzisnyhódno porucza.
Woßebje ßo porucza woßebite wino sa **krejkhudych** a czerpjazych na žołdk, blescha po 1 mk. 60 np.

Paleny khosej

punt hižo po 85 np.
w snatych wubjernych druzinach punt po 100 np. hacz 200 np., kaž tez wulki skład
njepaleneho khoseja
punt hižo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Woprawdzity holandski
kakao

najlěpschu druzinu ßwěta, placzisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10.
Jeniczka pschedawarnja sa Budyschin a wokolnosez.

Maißowy schrót,
palmosornowe woßuchi,
lanu muczku
ßłodowe kołochi
w stajnje czerstwej hódnosczi porucza
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Sswój bohacze srjadowany skład
zigarow
100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam należnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Kedźbu!
Kedźbu! Kedźbu!
Zyle tucżne **howjaše mjaßo** punt po 50 np.,
połcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy czišlo 4.

Rum,
arak,
kognak,
punschowe essenzy,
wschelake tukrajne a wukrajne
blidowe likěry
w derje wuležanych družinach a w wulkim wubjerku porucza
Gustav Küttner
w Budyschinje
10 na ſerbſkej haßy 10,
woßebita pſchedawarńja
ſa wina a delikateſſy.

Meble,
ſtoły,
ſchyhele
ßu tunjo dostacź w meblowni na
ſadnej bohatej haßy 4.

Jerje

najlěpſche małe hollandſke,
mandel po 50 np.,
wjetſche, mandel po 70, 80 a 90 np.
porucza
H. Kunack naßlědnik,
na bohatej haßy 8.

Czerwjenodźeczelowe ßymjo
bjes židy,
czeźki wowß a jeczmjeń
kupuje pſchezo po dnjowych płaczišnach
E. E. Schmiss
w Budeſtezach.

Sajecze koże,
tkhórjaze, kunjaze (mordarſke) a liſchcże koże po najwyſchſchich płaczišnach kupuje **C. E. Rinke,** kóžkarſki miſchtr na žitnej haßy 5.



Hdźe ſcże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Magera na ßerbſkej haßy 11.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektěra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Staroněmſke khachle

we wſchěch barbach.
Hładke, ßlěbroſchěre a brune khachle
w najlěpſchim wuwjedźenju porucza
Bjedrich Müller,
khachlowa fabrika w Kamjenzu w Sakſlej.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)
w kupnizy pſchi hlownym torhoſchczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**
gardiny, běle a na žołcź,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
běłe, na žołcź a pißane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdźe a roſetty,
teppichi, běhacże, linoleum,
wóſkowe ßukno, tapety.



Franz Marſchner

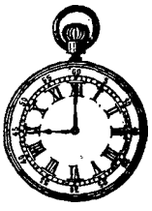

czaßnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Kožane ſchkórnje

ſ drjewjanej póduſchu,
ſ brunym tołſtym filzom wukładžene, też ſ jenej abo dwěmaj ſpinkomaj, w kóždej wulkoſczi jara tunjo porucza
Heinrich Mohr na ßukelſkej haßy 14.

Pawoł Giebner,

winownja
w Budyſchinje
na bohatej haßy 18,
nutſkhodom ſ theatrowoje haßy,
porucza
ßwoje **němſke** a **wukrajne**
czerwjene a běłe
wina
a **lěkarſke wina,**
jako:
portſke wino,
ſherryſke wino,
malagaſke wino,
madeiraſke wino,
tokayſke wino
atd.
Dale
ſchampanſke wino,
rum, arak, kognak,
punſchowe eſſenzy
atd
Pſchedawanje po jenotliwym a roſeßkanje po zylinach w kaſchczach po 12, 25, 50 a 60 bleſchach a cźwizach kajkeježkuli wulkoſcze.
Najwjetſchi winowy ſklad w Budyſchinie.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?
Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

Drainěrowanſke rolki
ſ Binnertez fabriki w Halſchtrowje ßu dostacź ſe ſkłada pola **H. Dietricha** w Lětonju.

P. P.

Damy najpodwolniſcho k wjedźenju, ſo ßmy dźěłanje w ßwojej

parnej khofejowej paleŕni

(najnowſcheho Gothotſkeho ſyſtema, němſki khěžorſki patent cžo. 73,044) wotewrili.

Wubjernoſcže tuteho palneho apparata, ſ najnowſchimi a najkhmańſchimi techniſkimi pſchiprawjenjemi wuhotowaneho, ßu jako woßebne ſnate, a khofej, po tutym waſchnju paleny, kotryž nětko na pſchedań pſchinjeßemy, ſ woßebje ſpěſchnym palenjom a wuſtudźenjom jara po dobrym ßłodźenju a po ſporoſcži dobudźe.

W Budyſchinje, 23. januara 1899.

Towařstwo Budyskich překupcow

(wodźěleuje: khofejowa paleŕnja).

C. F. Dietrich,	**H. Kunack naßlědnik,**
Otto Engert,	**Richard Neumann,**
Ginzel & Ritſcher,	**Otto Sachſe,**
Ernſt Glien,	**Schieſchka a Rjeczka,**
Bruno Halke,	**C. P. Walter,**
Hermann Klemm,	**Jan Wjenk,**
Paul Kretſchmar,	**Franz Wölfle.**

Lehmannez kwětkowy baſar
w Budyſchinje na žitnej haßy 7

porucža **njewjeſcžinſke a nahłowjaze wěnzy, kwaßne a kmótſaze bukety, kwětki do waſow, dźěłane palmy, rowowe wěnzy a puzaki.**

Lehmannez kwětkowy baſar
w Budyſchinje na žitnej haßy 7.

Rjany cžerſtwy **łój** punt po 30, 40 a 50 np.,
tuczny howjaſy brjuch punt po 50 np.,
druhu družinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np.
porucža
Otto Pötſchke na žitnej haßy.

Maſchinſke wolije,
ruſke a **amerikanſke,**
ſa cžežko a lohko ßo cžerjaze maſchiny
porucža po tunich płacžiſnach
Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

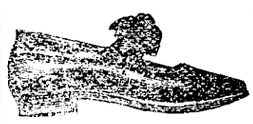

Rejwanſke cžrije



ſa muzſkich a žónſke

wot najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho ßu w mojim wukładnym woknje wuſtajene, kotrež po ſnatych tunich płacžiſnach poručam.

Schewſki miſchtr **Heinrich Mohr**
na ßukelnſkej haßy 14.

Pruhi ſ Božeho ßwětła, ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchcžikach, **k ſelenemu ſchtwórtku** ßo pſchihodźaze, ßu po 50 np. w wudawarni „Sserbſkich Nowin“ dóſtacž.

Swój ſkład **ſofow, matrazow** ſ kožom a bjes njeho, teho runja wſchě **kožane twory** po najtuniſchich płacžiſnach poručam.
Emil Schubert, ßedlařſki miſchtr
na jerjowej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje

Čisło 6. Sobotu 11. februara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Hrabja Caprivi, něhduschi khěžorstwowy kanzler, je pónjdźelu na swojim kuble w Skyrenje nad Wódru na saduschenje wumrjeł. Pschi jeho marach tež jeho politiszy pschećiwnizy njepřeja, so je wón nadobny kharakter a znamjenity stacan byl. Hdyž so wón w lěcze 1890 do khěžorstwoweho kanzlerstwa powoła, wón jako khěžorowy słužobnik nowe sastojnstwo pschedewsa. Politika, kotruž je wón wjedł, njebě jeho, ale khěžorowa politika. To tež khěžorowy sobuželniwy telegram, semrjeteho wujej, generalej z Müllerej, pósłany, wobswědczi, kotryž rěka:

„Runje z powjesću wo wumrjeću Wascheho wuja, generala infanterija hrabje Caprivia, pschekwapjeny, Wam a swójbnym dokonjaneho swoju dźělbjerjazu sobuželniwosć wupraju. Jako wojak wot swojeho wójnskeho knjesa pschezo wysoko waženy, jako khěžorstwowy kanzler Mój dźěławy, z pscheswědčenjom swěrny sobudźěłacźeŕ, je hrabja Caprivi tež w zamotnosći swonka słužby rozumił, zebi pschipósnacźe a dźak swojeho krala a khěžora dobycź. Wylem, I. R.“

4½ lěta je hrabja Caprivi z khěžorstwowym kanzlerom byl. Wón jako tajki dwělětnu wojerśku słužbu sawjedźe, so by němske wójsko tak sylne sćinił, so móhło so z dobom z dwěmaj sylnymaj pschećiwnikomaj wójnu wjesć. Jeho hłowny skutk su nowe wikowanske wucźinjenja. Khěžor jeho teho dla za hrabju pomjenowa, z ratarśkim wobydleŕstwom pak so Caprivi nowych wikowanskich wucźinjenjow dla znjepschećeli, dokelž so z nimi žitowe zła poniżichu. Tole pschećiwjenje bu skónčnje tak mózne, so bu Caprivi 24. okt. 1894 nusowany, wot kanzlerstwa wotstupicź. Poslednje lěta swojeho žiwjenja je wón na swojim kuble w Skyrjenje pschebył.

Pódla khěžora su awstriski khěžor, württembergski, sakski a belgiski kral sobuželne telegramy do Skyrena pósłali. Schtwórtk je so Capriviowe cźěło, po semrjeteho žadanju do jednoreho cźorneho kaschcźa położene, na próstnym městnje pschi Skyrenskim pohrjebnischcźu khowało. Na marach bě kaschcź z helmom a generalskimi znamjenjemi wupyscheny. K hłowam bě khěžorowy wobras stajeny, kotryž bě tutón semrjetemu něhdy darił.

— Khěžorstwowy póstski mischtr je w nastupanju njedźelskeho měra pola pósta scźěhowaze porucził: Wot 1. měrza su njedźelu hacź do 9 hodźin słužbne hodźiny teźame kaž wschědny dźeń. Wot 9 hodźin so wone wobmjesuja na jenu abo na najwyschsche na 2 hodźinje hacź do 2 hodźin popołdnju. Na městnach, hdźež je nusna potrěbnosć, może so słužbny cźaś město pschipołdnischich hodźin mjes 5 hacź 8 hodźin z najmjeńscha jenu hodźinu a na najdlěje 2 hodźinje dołho wotměcź.

— Khěžor Wylem tež lětša Lothringsku wopyta. Wón je khěžorstwowemu kanzlerej wosjewił, so budźe w meji abo najposdźischo w juniju w swojim tamnischim hrodźe w Urvillu dleschi cźaś pschebywacź.

— Koburgsko-Gothaski herbski prynz je 24 lět stary w Meranje wumrjeł. Dokelž wón bratrow nima, Koburgsko-gothaski trónik na jeneho z jeho jendźelskich wujow pscheńdźe. W tu khwilu hischcźe njeje wucźinjene, kotremu jendźelskemu prynzej so tale cźesćź dostanje.

— Nowa tsělba so w němskim wójsku hischcźe w bliżschim cźasu njesawjedźe. Wjednikej zentrumskeje strony, Liberej, je wójnski minister na jeho praschenje wotmolwił, so so z tsělbami mjeńscheho kalibra němske wójsko njewobroni. Nasnonjenja, kotrež su so z małokalibratymi tsělbami w schpanisko-amerikanskej wójnje cźinike, njejsu dobre. Rany, z nimi nacźinjene, běchu lohke a hižo za někotre njedźele zažichu. Niz mjenje pak so wo tymle praschenju njeje rozsudźiło. Wo nowym wobronjenju infantrije może so jenoź tak daloko rěcźeć, so je so lěpschi samk za nětcźische tsělby wunamakał, kotryž so nětkole wupruhuje. Dute (próstne) kulki, kajkež su Jendźelcźenjo w Asiskej a Afriki nałożowali, su po Genfskim wucźinjenju zakasane. Němske małokalibrate kulki su do zyła z twjerdym metallom wobwalene a tale wobwałka njeje na kónčku wotstronjena, kaž pola jendźelskich dumdumkulkow, kotrež do cźěła trjechiwschi do wjele kuskow rospjerscha a žałosne njezahojne rany nacźinja.

— Khěžorstwowy bank so jako akzijowe towarstwo, w kotrymž zebi pjenjeznizy swoje milijony wysoko sadanicź dadźa, dale sdźerża. Wjetschina khěžorstwoweho sejma budźe za tónle namjet najskerje hłosowacź. Hdyž so zańdźeny tydźeń wo tym w sejmje jednasche, wosebje sapósłanzy z pokodnischich Němzow za to wustupowachu, so by so wschelakim bankam, kotrež maja prawo, pjenjezne papjery wudawacź, kaž na pschiklad krajnostawska banka w Budyschinje, tole prawo tež w pschichodźe wostajiło.

— Dla njedozahanja ratarskich dźěłacźerjow je zentrumski sapósłanz Szmula w pruskim krajnym sejmje scźěhowaze praschenje knjezerśtwu pschedpołożił:

„Je kralowskemu statnemu knjezerśtwu znate, so je so w tymle lěcze njedozahanje ratarskeje cźeledźe tak schórschiło, so so prascha, hacź budźe so na wjetschich a mjeńschich wobsedźeństwach dale hospodaricź móz? — a kajke naprawy ma kralowske statne knjezerśtwo w mysłach pschećiwo temule njedostatkej poruczicź? — Ratarjo w Pruskej sebi žadaja, so by knjezerśtwo sazo ruskich a awstriskich dźěłacźerjow do kraja puschcźiło, dokelž italszy dźěłacźerjo do ratarskeho dźěła niczo hódni njejsu.

— Tsi dny dołho je so khěžorstwowy póstski mischtr z Podbjelski pschi jednanju wo póstskich należnosćach sakitacź dyrbjał. Nadběhi sozialdemokratow a swobodomysłnych wón njebojasnje wotrasy, dwórskemu předarjej Stöckerej pak wón słubi, so so póst, kotryž je w někotrych městach njedźelu židam k woli wocźinjeny byl, sawrje. Telefonistki pak wón nochze puschcźicź, dokelž je cźenki žónski hłós po telefonje lěpje srozymicź, dyžli bórcźaty mužski. — Sozialdemokratiski sapósłanz Bebel so na to hórscheschе, so so póstskim sastojnikam njedowoli, sozialdemokratiske nowiny cźitacź a se sozialdemokratami wobkhadźecź. Khostanych póstskich sastojnikow a sozialdemokratow wón z prěnimi kscheszćijanami pschirunasche, kotsiž su dobyli. Sozialdemokratojo psches swojich pschećiwnikow pońdu kaž spěschny żelesniski cźah psches skomiczku. — Sapósłanz z Kardorf Bebelej snapschećiwi: „Kscheszćijanstwo je nabožina luboscze, sozialdemokratojo pak pschećiwo kóždemu hidu prěduja, kotryž wjazy hacź woni wobsedźa. Kscheszćijanstwo kóždeho napomina, so ma wěste winowatoscze dopjelnicź, sozialdemokratija pak niczo wo tychle winowatoscźach njewě ani psched Bohom, ani psched sobucźłowjekami. Kak chzedźa so sozialdemokratojo z prěnimi kscheszćijanami pschirunacź, woni woprawdźe na wulkocźinjerśtwo cźerpja.“ — Hrabja Klinkowstrem w tym samym smysłe dale rěcźeschе: „Prěni kscheszćijenjo běchu wjele poniżnischi, dyžli sozialdemokratojo, woni njeběchu tak hubacźi. Bebel je nasz se skomiczku pschirunał, psches kotruž

sozialdemokratoto se spěschnym cžahom pschejědu. Měnimy, so je tale žkomiczka skónczńje tola skała, kotraž sozialdemokratiski spěschny cžah swróczi. — Khěžorstwowy póstki mischtr s Podbjelski měni, so wschak žo sozialdemokratija s bojosczu wobžedžerjow žiwi, kiž žebi wot sozialdemokratow wscho lubicz dadža. Póstzy sastojnizy dyrbja jemu jako mužojo napscheczo stupicz, wón na nich poškucha a pomha, hdyž žo hodži, tola schkaranje wón hidži, runje kaž lischczerstwo. Hdyž sastojnizy niczo hódni njejžu, jich wón na žwoje samolwjenje wucžěri.

— Němsko-czěskemu krajnemu sapóžkanzej Reinigerej je Lipsczańska wyschnosch sakasała, w tamnischim wschoněmskim swjasku pschednoschk wo němskim knježerstwje w Awstriskej měcz. Sakske knježerstwo je drje tu awstriskemu knježerstwu k woli byko. Reiniger w žwojim pschednoschku, kotryž je hižo ras w Mnichowje měł, sboże awstriskich Němzow w tym widži, so žo s němskim khěžorstwom sjenocza.

Franzowska. Po pschikkadže wyschscheho žudnika Quesnaya de Beaurrpaira też nětkotsi offizěrojo sjawnje khostansku komoru, Dreyfußowy prozeß pruhowazu, winuja, so na Dreyfußowej stronje steji. General Roget a hejtman Cuignet wobkrucžujetaj, so je khostanska komora jeju pscheščkyschejo pschepytanje zyle stroniszy na Dreyfußowy lěpsche wjedła. Wona je žwědkam zyle njesrosymliwe praschenje pschedkładowała a, hdyž je jene žwědczenje Dreyfußej schkódne było, žu jo žobustawy khostanskeje komory se žměchami pschewodžake. Roget žo na to wobczežuje, so je jeho žadanje, so by žo jemu Dreyfußowy pscheczel, wyschk Picquart napscheczo stajił, pschedčyda khostanskeje komory Löw s krótkimi žkowami: „Mam to sa njetrěbne!“ wotpokasał. Hejtman Cuignet žo wobczežuje, so je pschedčyda Löw pschi pschedczitanju tajnych dokumentow wschě te wotstronił, kotrež žu Dreyfußej schkódne byke.

Prjedawschi wójnski ministr Chanoine, wot Dreyfußoweho pscheczela Brissona do knježerstwa powołakany, bě swoprědka sa revisiju Dreyfußoweho prozeža był, duzy s pscheščkyschenja psched khostanskej komoru pak je sawołał: „Ale wschak žu czi knježa žami Dreyfußowi pscheczeljo.“

— W Franzowskej žu noweho krajneho pscheradnika wußlědžili. S pschipadom žu wopschijecže lista, wěsteho agenta Boissona shonili, kotrež rěka: „Dostanjecže bórsy plan małych wobtwjerdženjow a fotografiji dweju offizěrow“. Pschipad w tym wobstejesche, so póstski měch pola Montemedy s mosta do rěki padže, a so dyrbjachu žo listy, dokelž běchu adressy we wodže rosběžake, po poruczności wyschnosce wotewricz. Brisson je prjedy lieutenant w franzowskim wójsku był, s kotrehož žu jeho wustorczili, dokelž je s pjenjesami lichował. Wón je pjecža w žłužbje dweju němskeju spionow stał.

Ruska. Wotbrónjenska konferenza směje žo najskerje w Hagu w Hollandssej. Program sa nju žo w konferenzy žamej postaji. Wjele wuspěcha žebi wot njeje wjazy njelubja.

Turkowska. Jerusalemske wobydlerstwo nětkole s wjetscheho dželа saže se židow wobsteji. Wscho hromadže tam 47,000 židow bydli pódla 10,000 kschesczijanow a 8000 muhamedanow. S lětom 1888 žu židži poczeli s wjetschimi czrjódami do Palästiny pschiczahowacz. Turkowskemu knježerstwu pschiwal židow do žlubjeneho kraja luby njeje. Wone jemu nětkole s tym sadžěwacz pyta, so je židowskim pschiczaharjam sakasało, žo w Palästinje sažydlicz Ssamo jendželszy židži žmědža jenož potom w Jaffje na palästinski brjóh stupicz, hdyž žu žo najprjedy s pjenježnej kawziju na to swjasali, so sa 30 dnjow Palästinu sažo wopuschcza. Ruskim židam je pschiczehnjenje hižo dawno sakasane.

Amerika. Na philippinskich kupach žu Amerikanszy prěnju wjetschu bitwu s tamnischimi Tagalskimi sběžkarjemi měli. Poželednischi žu njedželu město Manilu, wot Amerikanskich wobžadžene, nadběhowali. Amerikanszy, kotsiž běchu žłabschi, najprjódzy zofachu, tola tak bórsy hacz poželnjenje dostachu, wschudže postupowachu. Tagalojo buchu do zyła sbiczi a něhdže 2000 morwych, a 3500 sranjenych shubichu. 3000 Tagalow Amerikanszy sajachu. Bitwiny rjad bě 17 mil dołhi. Amerikanske krajne wójsko žo s wuspěchom s artilleriju wójnskich łódžow, w Manilaskim pschistawje stejazych, podpjerasche. Tagalojo běchu 20,000 muži žylni, běchu s Mauserskimi tšelbami najnowscheho modela wobrónjeni a mějachu też nětkotre spěschnje tšelaze kanony. Na stronje Amerikanskich je pjecža jenož 250 muži panyko. Po bitwje žu Amerikanszy wodowód, schěscz mil psched Manilu ležazy, wobžadžili. Manila móže žo nětkole saže s dobrej picznej wodu sastaracz.

Najnjemdrischo je žo we wžy Pako wojowało. Někotre kompagnije kaliforniskeho regimenta pod wyschkom Dubocom Pako dobuchu. S khěžow, na woběmaj stronomaj dróhi stejazych, tagalszy tšelzy tšelachu. Hdyž běchu na generala Kinga a jeho stab tšeleli, pohoncza jeneho khorobneho wosa satšelili a też na korps czerwjeneho kschiža tšeleli, wyschk Duboc poruczi, njepscheczela s khěžow wuhnacz. To žo poradži. Khěže žo sapalichu. Sběžkarjo žo na to w zyrkwi a w Pakoskim klóschtrje sběžachu a žo tam khětro dołho džerżachu. Skoro poknu hodžinu njemóżesche jich wodželenje kalifornischeho regimenta wuhnacz. Potom žo wyschk Duboc, pschewodżeny wot někotrych dobrowólnikow, na zyrkej wali. Wón petrolej na twarjenjowe drjewo liny, sapali jo a potom zofasche. Mjes tym hejtman Dyres s batteriju 6. artillerischeho regimenta do zyrkwje tšelecz pocza. Hdyž bě žo 12 granatow do wěże a zyrkwineje tšechi tšeliło, žo dwě kompagniji kalifornischeho regimenta do zyrkwje dobuschtej, njemóżeschtej pak schhód na kubju namakacz, s kotrejež Tagalojo tšelachu. Sso wukuriwschi Tagalojo roscżekachu, mnosy wucżek psches lěž, sady zyrkwje ležazy, namakachu. 56 žo s nich saja a 20 žo mori.

Brasilska. Woprawdże hrósbnje klinczaze podawki italszy džekaczerjo s Brasilskeje domoj pišaju. Po wobžwědczenju professora Bolzonia a druhich wožobow žu w Sau Paolu po pschikasni polizajskeho direktora jeneho italskeho, pohoncza na dróhowej želesniży, Mechalotti rěkazeho, bjese wscheje pschicžiny naheho wužlěkali a jeho do žmjercze sabili. Jedyn druhi, Giuilio Malta, hischcze pschi žamym se žiwjenjom woteńdże, tola žmjercz khory w jastwje leži. W stacze Minasu žu psched krótkim dwě zykej italskej burskej žwójbje skónzowali. Džekaczerjow, s Lombardskeje wotnajatych, kotsiž strajkowachu, dokelž mždy njedostachu, polizija njeczłowszy pschescżěhasche, jeneho bura jedyn kubleŕ satšeli, jeho žonu a džecži czežko srani. W San Paolo, Campines, Riberau Pretos wschědnje w jastwach Italskich draczuja, wjele stow s nich pod schklovinskim kschudom žakoscži, tola ani pjenježka sa žwoje džeło njedostanu. Wbosy ludžo žu pok sahlódnjeni a skoczatam podobni. Wotkrycze tutych žadławoscżow drje italske knježerstwo pohnuje, rasnje pschecżiwo brasilskim njekražnikam sakroczicz, kaž je to loni hižo ras němske knježerstwo cziniło.

Mots Zaltak a Hanž Kołbaža.

5. Njeporadżene dżeczi.

(Pokracżowanje.)

Schtóž je tón wjeczor posdże na rejowansku kubju we „winowej kicži“ w Něhdżezach pschischoł, je tam prawje rjaneho hólza a schikowanu holzu wuhladał, kotruž wschitzy shromadżeni wobkedźbowachu. Młodaj cżłowjekaj běschtaj žo najprjódzy jara bojasnje bliżiłoj, buschtaj pak dale snacżischej a dowěrnischej, a napožledku powjedaschtaj a žortowaschtaj a rejowaschtaj bjes maka bjes pschetorhnjenja hromadže a njechaschtaj žo skoro wjazy dżelicz. Hischcze ženje njeběchu žaneho pora we „winowej kicži“ tak wustojnje a wuskocżnje rejowacz widżeli. To pak njebě nichtó druhi, khiba Kołbažez Arnoscht a Zaltakez Hanka. —

Nasajtra powjedachu po zykych Wonezach, so běschtaj Kołbažez Arnoscht a Zaltakez Hanka we „winowej kicži“ hromadże rejowałoj, a to njemóżesche hinak bycz, też jeju starschimaj pschiúdżechu najprjódzy naspomnjenja s waha, potom zyle wěste powjescze wo tym k wuschomaj.

Młodaj cżłowjekaj, wě žo, njemóżeschtaj prěcz. Cżłowjek móże žebi myślicz, kajke bě roshorjenje we woběmaj žwójbomaj na njeporadżenej dżěsczi, kotrejž běschtej žebi swěrikej, njedżiwajo na roskoru mjes starschimi, žo spschecżelicz. Stary, trochu wužnjeny hněw, wozucżi s nowa a bu nětkole pschezo saže žylnischo sahorjeny. — Młodaj cżłowjekaj mějeschtaj wot teho cżaža spodżiwne, zyle hinasche waschnje, a Arnoscht, prjedy tak wjeżoły a hibity, bu nětkole směromny a žam sa žo, Hanka pak, prjedy zunja a směromna, bě nětkole žiwischa a spěschnischa a synczesche žebi wjeżoke pěžnje. Wobaj běschtaj rospjerschenaj a sabycżiwaj, a jimaj sta žo mnoha njewuschiknosczi. Niż s rědka rosruba Arnoscht kołbažy mało drobne, a Hanka dawasche druhdy ludžom sa pjenjesy pschewjele twory. Woboji žwójbni pytnychu se strachom jara derje, hdże schpak tczi, a njemóżachu dlěje na tym dwělowacz, so žo młodaj cżłowjekaj lubujetaj, haj, cżasto mjelczo žo widżeschtaj a hromadże žo rosrěczowaschtaj.

„Wot koho masch tele włoży tule?“ woprascha žo junu Mots Zaltak, s krutym pohladnjenjom k žwojej dżowzy pschistupiwschi a pokasujo na kubuschk brunych włożow, s cżerwjenym bancżikom wob-

wityh, kotrež bě w jara sakhowanym pschilopku jeje schijazeho blidka wußlědźił.

„Ach, Božo, — luby nano —“

„Wot koho masch ty tele wložby?“ sareji na nju njemudry.

„Ja mam je — njebudźće jeno sły, — to njeje moja wina —“

„Prascham žo, wot koho?“

„Wot Kołbažez Arnoschta“, płakasche holza.

Hnydom splaznyschtej plisće Hanzy na liczy a nasta hara, kiž kónza měcź njechasche; to bě wokanje, hroženje, žwarjenje a płakanje, so žo sdasche, so khěža hromadu pada.

Skoro w žamžnym cžažu spocža pak žo tež pola Kołbažez hara. Stary bě pytnył, so bě žyn rózu, kiž bě žebi na klobuk pschityknył, shubił, a so ju nětkole tak pilnje pytasche, jako budźische to drohi kamjeń był. S dobrym prawom myßlesche žebi, so tuta róża njebě w runym měrje s kerka na klobuk pschischła. Nětkole bě s nowa swada. Ale žyn, wotewrjeny njebojasny hólz, wupraji žo tón ras žwobodnje a pschijjewi nanej bjes tajenja, so ma Zaltakez Hanu lubo, wjele lubscho, hacź žwoje žamžne žiwjenje, a so chże žebi ju bracź, a žaneje druheje.

Ow! Schtó mohł wopisacź hněw a slósću, kotraž se starym pschi tutych smužitych žłowach jeho žyna woprawdźe tschažesche. Poroki a wudma žo na žyna jeno tak žypachu.

„Schto mje a Hanku wasche wadźenja staraja?“ sawoła Arnoscht. „Dyrbimoj dha mój pokutu cžinicź sa waschu hlupu pschekoru, kotruž móhli dawno sjednanu měcź?“

S tym bě prawje trjechił. „Njeporadźeny žyn, — s domu wuhnacź, — wuherbowacź, — poklecże“, — to běchu žłowa, kiž mózachu žo se žepje džiwich hroženjow srosymicź, kotrež stary wußypowasche.

S krótka, pola Zaltakez a Kołbažez bě tajka hara, so žo po zyłym měsće powjedasche.

Tola na poßledku dyrbjesche žo njewjedro we woběmaj domomaj junu tež wusakhadźecź; ale tužnota tež po nim wosta. Zaltak a Kołbaža, kotrajž s nětka hischće bóle jedyn na druheho dźerżeschtaj, dyžli prjedy, njerěczeschtaj doma sa zyłe dny žaneho žłowczka. Dźěczom bu najkrucźischo sakasane, mjes žobu rěczecź abo žo widźecź, a Arnoscht a Hanka dyrbjeschtaj pschi tajkich wukasnjach starscheju s najmjeńscha mjelczecź, njechaschtaj-li, so by žo najhórschi hněw starscheju na njeju wutschażł.

Skhadźowaschtaj pak žo tola nětko kaž prjedy, pak tu, pak tam. Mějesche-li mjenujzy Hanka na torhoschczo hicź, dyrbjesche tež Arnoscht něschto nusne wobstaracź; a wuńdźe-li Arnoscht s pžom po skót, rjekny Hana, so dyrbi cžecże pomhacź schaty swěschecź abo něschto podobne. Nó, wě žo, schaty wschak wěschesche; ale psched tym abo potom setkaschtaj žo lubowazaj sa městom a wukhadźowaschtaj žo w tajnej radoscźi khwilu a žonjeschtaj wo rjanym pschichodźe, mjes tym so žo starschi doma hněwachu a mjersachu.

Ale tež wo tutych schibałstwach shonichu stari bórsy, a nětkole sapocža žo hara s nowa, a to hórje, dyžli prjedy.

„Dam cže pschi kóždej krocżeli wobkedźbowacź!“ sareji Kołbaža na žwojeho žyna.

„Ty mi wjazy s domu njepóńdźesch!“ sahrima Zaltak na žwoju džowku. A wobaj dźerżeschtaj, schtož móżno, žłowo. Holza žmědźesche lědma hischće hdy s khěže, a Kołbaža nawucźi žwojeho najmłódscheho žyna Bjarnata, kiž bě dwanacże lět, so se žwojim bratrom na jeho wukhodach jako žłědźeŕ a dohladowaŕ khodźesche a łakasche, a pscheklepany hólz nawukny to jara derje a nacźini žwojemu bratrej mnohe mjersanje.

Ale schto to pomhasche? Arnoscht a Hanka bydleschtaj w žußodnymaj khěžomaj, tak so bě zyłe njemóżna wěz, žo njewidźecź, ale na wopak bě pschezo hischće móżno, žo niz jeno widźecź, ale žebi tež ruku stkóczicź.

„Schto jeno ma Hana dźenža w sahrodźe sady tak dołho sa dźěło?“ rjekny Mots Zaltak žwojej žonje.

„Schcźipa jahody. Jutsje dźě dyrbi žo jahodowy tykanz pjez.“

Stary satschaże s hłowu. „Haj, ale sa tón cžaž mohł dźe cžłowjek wschě jahody zyłeje sahrody seschcźipane měcź. Pohladaj tola junu!“

A knjeni Zaltakowa teptasche mjelczo do sahrody, kotraž bě pschi žamym dworje sa khěžu, ale s domu njemóżesche žo derje pschewidźecź dla husteje a wyßokeje liscźowiny.

Nó? Bě dha Hanka woprawdźe w jahodach?

Haj, to wschak! Wona drje tam bě, ale tež něchtó druhi. Wobaj drje běschtaj schcźipałoj, ale nětkole běschtaj žo do myßlow a rěczow ponurikoj a mějeschtaj tak ważne wězy žebi prajicź, so macźerje ani njepytnjeschtaj.

„Aha, hlej tola! To dźě je jara rjenje!“ sawoła na dobo macź. Hanka žo na semju swjese, a spěschnje kaž wjewjercźka slěse schwižna postawa psches murju, kotraž Zaltakez sahrodu wot Kołbažez sahrody dźělesche.

Kak macź žwarjesche a nan sakhadźesche, a kak je Hanka dwaj dujej sa žobu žo jara slě měła, njetrjebam drje nikomu powjedacź. Wot nětka pak schcźipasche macź žama jahody.

„Schto jeno ma Arnoscht nětkole stajnje wjeczor na hornjej łubi sa dźěło? bórczesche junu Hanž Kołbaža, samyßleny s hłowu tschažo. A junu wjeczor, hdyž žo tam Arnoscht saže łaczesche, łaczesche žo wón sa nim.

„Ssy ty horka, Hanka?“ woprascha žo Arnoscht na poł mjelczo s tšeschneho wokna, kiž do sady won dźěsche.

„Haj, Arnoschto, bjeru schaty precź“, wotmolwi žo khětro srosymliwje scheptajo, a hlej! w tym wokomiku pschistupi nan a pschimny Arnoschta sa khornaŕ, a da wschě wjetsche wokna na tšesche s deskami sabicź.

6. Pscheradnik.

Zyle sady w kucze Zaltakez sahrody, tam, hdźež s Kołbažez sahrodu mjesowasche a wobě k tsečzej sahrodźe storkaschtej, tam bě khłódniza; pódła na rěsnikowym boku runje tajka. Wobě khłódnizy běschtej hromadu srostłej a tworjeschtej mohł rjez jenu, kotraž pak bě se sahrodnej murju do dweju połojzow dźělena. W tutej khłódnizy nětko stejeschtaj rjany lěcźny wjeczor w njewobkedźbowanym wokomiku Hanka na katowej kawzy na jenej stronje a Arnoscht na druhej stronje a mějeschtaj psches murju cźichu a horliwu rosmołwu.

„Ty pak žy s Hertu tež jara rjenje cźinił“, rjekny Hanka na poł porokujo, na poł pschecźelnje.

„Ach, ty blasniczka“, snapschecźiwi Arnoscht, „ta dźě je moja cźeta, sarěcza na mnje a duž dyrbjach jej tola wotmolwicź.“

„Ach haj, wotmolwicź, ale to bě pschejara dołho a pschecźelnje; ty dyrbisch žo trochu wostajecź, wschako masch žwój dźěł.“

„Nó, tu macze maku blasniczku“, scheptasche Arnoscht, „ty hižo poczinasch derje roskasowacź a tola mje hischcże nimasch. Ale nimo teho, Hanka, schtó dha bě to wóndy we waschich khlamach, kiž žo tak horliwje s Konjakez Khorlu sabawjesche?“

„To žym ja była. Cžłowjek tola njemóże njesdwórliwy bycź pschecźiwo žwojim wotebjerarjam.“

„Nó, a móżu dha to ja? Hladaj, žmój-li žo wsałoj a mam-li žwój žamžny wobkhod, dyrbju hakle tak prawje pschecźelny bycź napschecźo žwojim kupzam, woßebje napschecźo žonam a holzam. Te dźě žu s wjetscha wotebjerarki. To ty njewěsch, kak derje to je, hdyž je cžłowjek trochu pschecźelny napschecźo holzam; te potom pschezo saže pschikhadźeja. A je dha to tež schto wopacźne ...“

„Chzesch mi mjelczecź, ty njeplecho“, pschetorże jemu Hanka žłowo. Ty wěsch, so mje s tajkimi rěczemi hněwasch. Rěczmoj radscho wo něczim druhim. Hdże dha žy wczera był, Arnoschto? Sa zyły dźeń cże njejžym wohladała.“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Spłóschikaj konjej.) Sańdźenu žrjedu dopołdnja žo konjej, do mlokoweho wosa Wulkowjelkowskeho knježeho dwora sapschehnjenaj, na žitnych wikach spłóschischtaj a s dźiwim skokom po žerbskich hrjebjach na połnóznu dróhu cźerjeschtaj. Tu žo jenemu pohonczej poradźi, snjembrjenej skoczeczi sadźerżecź.

— (Spytane žamomordarstwo.) Sańdźenu njedźelu žo w Spreji pschi Sprejinej haßy jena žona se žwojim schtyrilětnym žynkom tepicź spyta. Na sboże žo ludźo jeje dohladachu a ju wot jejneho wotmyßlenja wotwobroczichu. Nabycże žiwjenja je pjecża s pschiežinu jejneho srudźazeho pschedewsacza było.

— (Paduch.) Sańdźenu žobotu je saže jedyn pakostnik po měsće cźahał. Mjes druhim je wón s jeneho wosa korb butry kranył.

— (Bismarkowy dub.) Bismarkowy dub, kotryž, kaž žo tydźenja pißasche, žo w promenadach pscheżadźi, je hakle sańdźeny schtwórtk na postajene městno pschischoł. Pscheżadźeńske dźěło je zyły tydźeń trało. So bychu žo schtomowe korjenje po móżnosczi mało wobschkodźiłe, je žo pjerschcź na nich dwaj metraj w schěri a dwaj metraj w hłubokosczi wostajiła. Tule wjele zentnarjow cźeżku kóstku (kubus) wot wschěch bokow najprjedy wotkałachu, na to 6 metrow daloki khód hacź na město, hdźež nětko dub steji, wurychu a skónczinje schtwórtk na kuluchach dub s pschiwißazej pjerschczu na jeho nowe

ſtejiſchczo ſkulachu. Kaž ßo ſda, je ßo cźežke dźěło, kotrež je ßo hakle prěni krócź w Budyſchinje wuwjedło, derje poradźiło, a maja nadźiju, ſo ſchtomej pſcheßadźenje niczo njeſwadźi.

— (Sso pſchekamak.) Sſrjedu pſchipołdnju je ßo na Sprewi blisko Höhnez toczeŕnje ſchulſki hólczeż Schcźěpan pſchekamak a hacź do ſchije do wody ſajěk. Na jeho wo pomoz kſchiczenje ludźo ſe żerdźemi a rěblemi pſchiběžachu. Lakěrak Zumpa ßo pſchi wukhowanſkim dźěle ßam pſchepadźe. Skónczńje rěſnik Neumann pſchepadnjeneho wuczeże.

— (Seminariſt ßo ſhubik.) Jedyn wuczomz tudomneho evangelſkeho ſeminara, Gäbler ſe Zitawy, je ßo 9. januara ſhubik. Po minjenju hodownych próſdninow bě wón po żeleſnizy do Budyſchina wotjěk, tola jow njedojěk. Gäbler je 19 lět ſtary, ßrěnjowulki, ßwižny, ßuchi, ma krótke na żołcź włoßy, ſtrowu barbn we wobliczu a na hłowje pjelſczowu cźapku.

— (Nowy mużazy hoſpital.) Měſchczańſka rada a měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, nowy mużazy hoſpital natwaricź. Nowotwar je ſa 28 wobydlerjow wobliczeny a 83,000 hriwnow płaczi. Kaž je ßo hižo ras pißało, je ßo 30,000 hriwnow ſa nowy hoſpital ſ tym wuměnjenjom wuſtajiło, ſo ßo nowotwar hacź do 30. junija ſapoczńje.

— Tudomneho měſchczańſkeho wuczerja, knjeſa Biericha, je ſrudźaze njeſboże podeſchło. Hdyž ßebi pónđźelu wjeczor pſcheßadźomny Bismarkowy dub wobhladowaſche, wón do jamy, wokoło duba wuryteje, padźe. Pſchi tym ßebi bohużel nohu pſchi kulzy ſłama.

— Widomne pſcheńczńe ſkłady na ßwětowych wikach ßu w tu khwilu tak małe, dokelž ßo ratarjo ſ pſchedawanjom komdźa. Lětuſche pſcheńczńe žně ßu wjetſche dyžli lońſche; duž je ſ cźežka wocźakacź, ſo ßo płaczińy w naléczu na nětcziſchej wyßokoſczi ſdźerża. Argentinſka, w kotrejž ßo nětkole njeßměrnje wulke leżomnoſcze ſ pſcheńzu wobßywaju, ma lětßa bohatſche žně dyžli loni. Tola do ßrjedź měrza njemóże pſcheńza ſ Argentinſkeje do Němſkeje pſchijěcź. Hacź do teho cźaßa je Europa na ßwoje ßamßne žně a na połnózu Ameriku pokaſana. W Ruſkej drje ßu ſ dźěła dobre žně měli, ſ dźěła pak tež jara hubjene. Tež ßu Rußojo jara pomałzy ſ wuwoženjom. Pſchi tychle wobſtejnoſczach śmeje w bliżſchich tydźenjach połnózna Amerika roßrißaze ßłowo na ßwětowych wikach, a tamniſchi ſpekulantojo budźa najſkerje ſpytacź, płaczińy horje ſehnacź. Tónle cźaß njech naſchi ratarjo njepſchepuſchcźa, ale njech ßwoju pſcheńzu pſchedadźa, hdyž budźa płaczińy najwyſchſche. Hacź do tónz měrza ſ pſchedaczom cźakacź njeje radźicź, dokelž potom ßnadź hižo pſcheńza ſ Argentinſkeje dóńdźe. Awſtraliſka ſ dobrymi pſcheńczńymi žnjemi w haprleji a Indiſka ſe ßrěnimi žnjemi w juniju na europiſke wiki pſchińdźe.

S **Pomorz.** Pſchedßyda tudomneje rataŕſkeje pſchepytowaŕnje, knjes profeßor dr. Loges, je ſapiß firmow woſjewił, kotrež ßu ßo hacź na dalſche pod hnójniſchczowu kontrolu, wot krajneje kulturneje rady ſakoženu, podſtajiłe. S Budyſchina a wokolnoſcze, ſ Kamjenza a Biſkopiz namakamy w tymle ſapißu ſcźěhowaze firmy: A. Lorenz, W. Mattheis a Albin Schirmer w Budyſchinje, Wilhelm Anders w Małym Wjelkowje, kupowańſke a pſchedawańſke ſjenoczeńſtwo w Lubiju, Robert Rowland w Lubiju, Freudenberg a ßyn a A. Lützenberg w Biſkopizach, B. Henczel w Zicźenju, E. Lebelt w Budeſtezach, Lorenz & Kretſchmar w Pomorzach a Ed. Stiefler w Kamjenzu. Pſchepytanje hnójniſchczow, tymle firmam wotkupjenych, ßo dawno ſtawa. Mjenowane firmy ßu na to ſwjaſane, kupzam pſchedpißma k wotewſaczu pruhow a formulary k wotewſaczu wobßwědczenjow pſchidacź. Formulary ßu tež darmo wot pſchepytowaŕnje doſtacź. Mjeno pſchedawanſkeje firmy, ſaruczene wopſchijecze atd. njetrjeba ßo pſchi póßłanju pruhi mjenowacź. Pruhi pak dyrbja ßo jako kontrolſke pruhi wuſnamjenicź.

Analyſowemu wobßwědczenju ßo w tymle padźe cźiſchczany formular pſchida, kotryž ma ßo wupjelnjeny ſ mjenom naſtupneje firmy ſa 7 dnjow wrócźicź. Pſchepytanje je potom darmo. Jeli ſo pak ßo formular w běhu tydźenja njewrócźi, ßo płaczińa ſa analyſu ſ póſtſkej ſkaſanku żada. Pſchi mjeńſchim wopſchijeczu njech ßo pſchepytowaŕni hnydom powjeſcź da. Pſchepytaŕnja po żadaniu wyßokoſcź żadajomneho ſarunanja wobliczi, hdyž ßo płaczińa ſa ſaruczene wopſchijecze k wjedźenju dawa.

Mnoſy ratarjo kupjene hnójniſchczo a ſkótnu pizu njedadźa pſchepytacź, dokelž żanych ßudobjow a kaſchczikow ſa pruhi nimaju. So by ßo nuſna kontrola połóżiła, pſchepytaŕnja ſchkleńczane ßudobja a roſeßłanſke kaſchczíki po pſchedpißmje ratarjam po ßamßnej płaczińe a na pożczonku da.

S **Kóſtow.** Wulke myſche ßu hewak jako ſchkódne ſwěrjata ſnate, druhdy pak móża tež dobry ſkutk wukonjecź, kaž ſe ſcźěhowazeho podawka widźimy. W domſkim tudomneho żiwnoſczerja Halki běchu wulke myſche wóndano dźěru pſches jenu murju pſchetoczili. Hdyž wobßedźeŕ wutoczenu pjerſchcź wotnjeßu, w njej něktore ſtare ßlěborne pjenjeſy namaka. Wone ßu ßrjedź ſańdźencho lětſtotka bite a ßu ßo najſkerje w ßydomlětnej wójnje ſkhowałe. Wobßedźeŕ je na to ſcźěnu, ſ kotrejež ßu ßo pjenjeſy wuryłe, bliże pſchepytał a w njej hiſchcze wjazy ßlěbornych, ſ wjetſcha 8 a 12 dobrych ßlěbornych, a to wſcho hromadźe 21 kruchow, wußlědźił. Hižo něhdy prjedy ßu w tym ßamym domje ſtare ßlěborne pjenjeſy namakali.

S **Lubija.** W tudomnym khěżorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu budźa ßebi najſkerje do khěżorſtwoweho ßejma ſ nowa jeneho ſaſtupjerja wuſwolicź dyrbjecź. Wólby pruhowaza komißija khěżorſtwoweho ßejma je wólbu fabrikanta Förſtera w Nowym Salzu ſawadźiła, to rěka, wona je ſpósnała, ſo ßu ßo pſchi njej njeſakońſke wězy ſtałe. Rosßudźenje wo tym, hocź ßo wólba ſacźißnje, je ßo wotſtorczíło. Förſter je jenoż ſ wjetſchinu 24 hłoßow wuſwolenych. Wón doſta 9677 hłoßow, mjes tym ſo na jeho pſchecźiwnika, ſozialdemokrata Poſtelta 9653 hłoßow padźe.

S **Kamjenza.** Hacź runje je hiſchcze nimale 8 měßazow k pſchichodnym wólbam do ſakſkeho krajneho ßejma, chze ßo hižo nětkole konſervatiwne towaŕſtwo wo tym rosßudźicź, hacź ſa ßwojeho kandidata knjeſa Michała Koklu-Khróſczańſkeho poſtaji. Pſchi poßłednich wólbach drje bě ßo konſervatiwne towaŕſtwo ſa knjeſa Koklu wuprajiło, tola kaž je ſnate, ßu tehdy jeho ßobuſtawy ſ wjetſcha pſcheczíwo njemu hłoßowałe. Njech pſchichodne rosßudźenje konſervatiwneho towaŕſtwa kažkuli wupanje, njedźiwajzy teho je nětkole wěſte, ſo ßu w Sſerbach ſpósnali, ſo ßebi žaneho khmaniſcheho ſaſtupjerja njemóża wuſwolicź, hacź knjeſa Koklu. Jeho nahladnoſcź, kotruž wón w ßejmje wuźiwa, a jeho nawjedźitoſcź ſa to rukujetej, ſo śmeje wón w ßejmje pſchi ſaſtupowanju intereßow ßwojich wuſwolerjow pſchezo najwjazy wuſpěcha. Mjes druhim mamy ßo jemu ſa to dźakowacź, ſo je ßo Budyſko-Rakecźanſka żeleſniza natwarika, a ſo ßo żeleſniza pſches połnózu Kužizu wot Wósborka do Radworja a wot tam pſches Kuſchcź a Khróſcźizy do Kamjenza hiſchcze natwari. Njepręje ßo, ſo ßu ßo loni mnoſy wuſwolerjo na knjeſa Koklu roſhněwali, dokelž njeje pſchecźiwo pſcheměnjenju wólbneho ſakonja hłoßował. Tola nětko ßu wo tejle wězy hinaſcheho mènjenja. Kraloßwěrni wuſwolerjo ßu dopósnali, ſo je ßo wólbny ſakoń dyrbjał pſcheměnicź. Hdy by ſtary wólbny ſakoń dale wobſtał, bychu ßnadź hižo pſchi pſchichodnych wólbach ſozialdemokratojo w ſakſkim ßejmje wjetſchinu dozpili. Schtóż wotpohlady ſozialdemokratow ſnaje, wě, ſo by naſche rataŕſke wobydleŕſtwo pod ſozialdemokratiſkim knjejſtwom najcźežſcho cźeŕpiło. Sozialdemokratiſkeho knjejſtwa pak ßo njemóżachmy hinak ſminycź, dyžli ſ pſcheměnjenjom wólbneho ſakonja. Nowy wólbny ſakoń ßo nam njelubi, tola wón je nam pſchezo hiſchcze wjele lubſchi dyžli ſozialdemokratiſka wjetſchina w ßejmje.

S **Ralbiz.** Naſche burſke towaŕſtwo wotmě ſchtwórtk 2. febr. (na ßwj. Marju) w Konjezach ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. Pſchedßyda, knjes Wicźas-Różenczański, mnohich ßobuſtawow a něſotrych hoſczi ſ wutrobnymi ßłowami powita a dopomni na to, ſo je ßo naſche towaŕſtwo na ßamßnym dnju pſched 10 lětami ſałożiło. Wſchelake ßu naſhonjenja, kotrež ßmy hacź dotal cźinili, a něſotryżkuli wużitk ſpósnali, kotryż ßobuſtawy w tutych lětach doſtawachu. Potom poda ſliczbowaŕ knjes zyrkwinſki wuczeŕ Schewczik najprjedy ſliczbowanje wo ſańdźenym lěcze. Wone pokaſa nam:

17,763 hr. 20 np. dokhodow
16,901 = 16 = wudawkow,

pɛtajkim 862 hr. 4 np. ſbytka tónz lěta 1898.

Towaŕſtwo poſtaji, ſo mataj kk. kublerjej Jakub Wjazßławk a Michał Wicźas ſ Konjez ſliczbowanje pſchehladacź. Se ſajimowazeho pſchehlada dźeßacźlětnych ſliczbowanjow ſhonichmy, ſo je towaŕſtwo w tutym cźaßu wudało: 196,102 hr. 13 np. Pſchipósnawſchi dźěło a prózu ſliczbowarja jemu pſchitomni ßwój dźak ſ poſtanjenjom wuprajichu.

Do pſchedßydſtwa ßo wſchitzy jenohłóßnje ſ nowa na 3 lěta ſaßo wuſwolichu. Na to jednaſche ßo wo hnojach a ßymjenjach a poſtaji ßo, ſo ma kóżdy ßebi hacź do 19. februara pola wjeßneho wubjerkownika ſamolwicź, ſchto k nalétnjemu ßywej trjeba. Wubjerk pak ſeńdźe ßo 19. februara w Ralbizach na ſchuli, ſo by tam wo kupjenju dojednał.

Nětko pſchepoda knjes pſchedßyda ßłowo knjeſej inſpektorej Dietrichej ſ Budyſchina k jeho pſchednoſchkej, kotryż bě nam na dźeńßniſche pſchilubił. Powjedaſche „wo mlokaŕſtwje.“ Pſchednoſchk

ßam běſche jara jaßny a powučžazy, a wupraja ßo knjeſej Dietrichej też na tutym měſtnje hiſchćże derjeſaßkluženy dźak a pſchipóſnaćże.

S **Halſchtrowa.** Sańdźenu njedźelu rano wokoło 7 hodźin je ßo ſe ßkomu kryta khěža dźěkačerja Khorle Ducžmana wotpalika.

S **Wojerez.** Tudomne wokrjeßne a měſchćańſke rataſke towaſtwo ßrjedu tydźenja ßwój 50lětny ſakoženſki ßwjedźeń ßwjeczeſche. Pſchi hoſczinje ßo 300 woßobow wobdźěli. Sswjedźeńſku rěcž mějeſche pſchedßyda, knjes krajny radźiczel Schwarz.

S **Bórka** pola **Wojerez.** Ssobotu běſchtaj hólczkaj khěžkarja Kſcheſczijana Frida ßamaj doma. S woſtudu a dźěczazym njerosumom wonaj pſchaſne koło ſapaliſchtaj a jo tam a jow mjetaſchtaj. Pſchi tym ßo poßleſchczowa płachta a draſta hólzow wobßmudźi. Dźěſczi wo pomoz ſchkrěczeſchtej, a na ſboże 80lětna wowka daloko njebě, kotrejż bě móżno, płomjenja poddußyczź.

S **Rěczina.** Tudomnej ſwudowjenej Krjeńzynej ßu wóndano w nozy ſchtyri hußy kranyli. Sa paduchami nimaja żaneho ßlěda.

S **Mulkez** pola **Sslepcho.** Sańdźenu ßrjedu 1. februara we wobydlenju khěžkarja Frenzela dopołdnja w 11 hodźinach woheń wudyri. Frenzelowa mandźelſka jón poddußyczź ſpyta, tola płomjenja jeje draſtu popadnychu. Sso ſtraſchnje wopaliwſchi wona do womory padże. Nimo duzy ßo dwě żonje kura, ſ woknom ßo won walazeho dohladachu a ßo ſ tym na woheń kedźbliwej ſczinifchtej. Wonej hnydom wjeßne wobydleŕſtwo na pomoz ſawołaſchtej a tutemu ßo też poradźi, woheń hiſchćże ſ czaßom ſalecź. Kak je woheń naſtał, njeje hiſchćże wujaßnjene. Frenzelowa mandźelſka je ßo tak ſtraſchnje wopalika, ſo je mało nadźije, jej żiwjenje ſdźerżecź.

S **Mucžnizy.** 31. januara ßu tu ſkaženeho pßa ſaraſyli, kotryż je ſ Delnjeho Sohlanda pſchiběżał. W Mucžnizy a wokolnych wßach maja ßo teho dla pßy hacž do 30. haprleje ſawjeracź.

Přilopk.

* Herjekarjow a bicžkow, kotſiż ßu loni na jenym twarje w Draždźanach murjerjam wobarali, dźěłacź, je Draždźański pſchiſßażny ßud czężko khoſtał. Dźewjeczo wobſkorżeni buchu k jaſtwu na ſchtyri lěta hacž k khoſtarni na dźeßacź lět ſaßudźeni. Dwaj dźěłacźerjej ßo wuwinowaſchtaj. Saßudźeni běchu 6. julija wjeczor po 6 hodźinach wot ſběhanſkeho ßwjedźenja duzy nimo jeneho nowotwara pſchiſchli, na kotrymż ßo hiſchćże dźěłaſche. Woni na ßwojich towaŕſchow wołachu, ſo dyrbja dźěłacź pſcheſtacź a ßo czężko wuběbźeneho dźeßacźhodźinſkeho dźěłanſkeho czaßa dżerżecź. Dokelż murjerjo na twarje po jich napominanju njeczinjachu, ßo herjekarjo na twar dobuchu, ßo ſ dźěłazymi wadźachu a pjerjechu a ßo woßebje do poléra ſ pukami dawachu. Hdyż ſkónczńje wołachu: „Sarażcże polěra!“ tutón dwójzy woſpjet ſ revolvra ßlepje wutſěli. Tſělenje njemérnikow njeſatraſchi, wjele bóle ßo na poléra ſ czim wjetſchej njembroſczu walichu, jemu draſtu ſ czěła ſtorhachu, do njeho ſ pjaſczemi a kjemi pjerjechu, jeho dajichu a jeho ſkónczńje po dróſy wleczechu, hacž jeho ſ huby a noßa krwawjazeho poliziſtoju wußwobodźichu. Pſcheſczěhany polér je pjecża měrny a wobmyßlny muż, kotryż je pola dźěłacźerjow lubowany. Pſchißażni wobſkorżenych czężkeho kaženja krajneho měra, czężkeho czělneho ſranjenja a ſpytaneho ſaraženja winowatych ſpósnachu. Najhórſchim ſakhadźerjam je ßo teho dla khoſtarnja na dźeßacź lět pſchißudźika.

* (Hladajmy ßo ſłych żonow.) Pſchedußchnu żonu ma khěżeŕ K. w Altendorfje. Ssrjedu pſched dwěmaj njedźelomaj jemu do bydła njedaſche, tak ſo ßebi pola podružnikow kuß jědże proſcheſche. Skónczńje ſa dołhi czaß jemu tola durje wotewri; ale hdyż chzyſche wón ſaſtupicź, liny jemu wona ßo palazy ſpirituß napſchecźiwo, tak ſo wón uaſtróżany ſ durjow wotlecża. Na wulke ſboże ßo wón jara njewopali. Podružnizy, kiż běchu ßem pſchikhwatali, woheń na ſchpundowanju ſahaſchachu. W żoninwm ložu pod jeje hłowakom ſchtryk a pſchi ložu ßekeru namakachu, kotrejż wězy bě ßebi ſke żoniſchczo pſchihotowało, ßo wě, ſo niz ſ dobrym ſamyßłom. Jedyn poliziſta tu pſcheduſchnu żonu ſaja.

* (Pózrěty noßowy kónczk.) We ſwadźe ſe ßwojej żonu bě ßo hodowny tydźeń dźěłacźeŕ Karl Strünke tak roshněwał, ſo ßo na nju waliwſchi jej noßowy kónczk hacž do koſcże wotkußny a pózrje. Neuſtetinſka khoſtanſka komora je teho kußateho, prjedy hižo pokhoſtaneho muża czężkeho czělneho wobſchkodźenja dla, ſ kotrymż je ßwoju żonu na czaß żiwjenja ſwohidźił, k jaſtwu na 2½ lěta ſaßudźika a jemu na 3 lěta czężne prawa wotrjekka.

* Kajke wobſtejnoſcże w ſadnim Kiawczawje knjeża, nam jedyn miſſionaŕ biſkopa Anzera, pater Volpert powjeda. 6. dezembra 1898 wón piża: Hidźenje zuſomnikow je njcſaprahnite w wumyßlenju wſchelakich pſchißkodźenjow na Europjanow. Wobßeźenje Kiawczawa ßo Němzam jako rubjenſiwo wukkaduje. Pſchißwojenje twarjenjow a leżomnoſczow w Tſintawje ßo ſa njeprawdu wudawa. Hrube ſakhadźenje ſ niſkimi dźěłacźerjemi ßo jara ſa ſko bjere. Tak naſta w Jiczawje, Czuczengu a wokolnoſczi potajne ſpſchißahanſtwo k wotehnaczu wſchěch Europjanow. Skradźu ßo tam ſetka „Che-chni“ (czorna ſekta) ſakoži, kotruż mandarinojo podpjeraja. Też ßo wjecźiwoſcź do luda ſchczěpi, kotryż ßo ſ tym wobronja, ſo wyſchnoſcź ludowu woboru ſawjeduje, po ſdaczu pſchecźiwo rubjeżnikam a ſběżkarjam. Lud pak wotpohladanje czuje, a bywa ßam ſběżkarſki pſchecźiwo Europjanam. Wbohi knjes Stenz je najſkerje jako prěni wopor tych ſběżkarjow wumrjeł. Lud, kiż ßo lohży uaſchczuwacź da, ſa brónje pſchima, ßo nadźějo, ſo bjes khoſtanja woteńdże a w požadliwoſczi po wobßedźeńſtwje kſcheſczanow, kiż żaneho prawa nimaju a żaneje pomozy njedoſtanu. Duż ludowe ßurowjenje pſchecźiwo nim roſcże.

Tak bě lědy ta ßurowoſcź pjchecźiwo Stenzej nimo, hdyż nowa fanatiſka czrjóda kſcheſczańſke wołady w Jiczawje nadpadny, je krjudowaſche, roſehna a wurubi. Wot tam ſběżk dale do ßußodneho Djeczawa dźěſche, hdżeż bu na 20 gmejnow wutupjenych. Też druhdże ßo ſtrach pſchezo powjetſcha. Ssurowniży ſ Jiczawa po kraju wokoło běhajo ſ pſchehnatym wukhwalowanjom ßwojich rjekowſkich ſkutkow k runemu ſakhadźenju ſchczuwaja. Moja ſtazija Wangtſchuang w Iſchui bě we wulkim ſtraſche. Měſchczańſki mandarin wſcho móżne czini, ale, ſchtó wě, hacž ßo jemu poradźi, njeſboże wot naß wotdżerżecź.

W jenym dalſchim liſcże patera Stenza ßo praji: Tu khwilu někotre ſta muži ßylne ſběżkarſke czrjódy na pomjeſach němſkeho wobßedźenſtwa w Jiczawje atd. wokoło czahajo kſcheſczijanſke gmejny wutupuja, wobydlerjow prjecź honja, jich ſtatoki ſapaleja, a niczo ßo ſe ſtrony chineſkeje wyſchnoſcże njeſtanje, ſo by ßo tajkemu ſakhadźenju kónz ſcziniło, kſcheſczenjo wſchak dyrbja ßo wuzyzacź. Woni rěkaju tu khwilu jenoż „Del Junknize“, to je: druſy europiſży czerczi. W mojim wokrjeßu ßu wſchitke gmejny ſkażene, ſ wuwſacźom jeneje. Jeneho kſcheſczijana ßu w nozy, hdyż ſpaſche, ſ kamjenjemi ſabili, żony ßu ſputali a potom ſaßo kſcheſczijanam pſchedawali. W Djötſchou-ſkim wokrjeßu je 18 gmejnow wutupjenych a k ſemi ſrunanych. Haj, Chineſojo ßu woprawdże njeczłowſży ſakhadżeli. Kſcheſczijanſke wobßedźenſtwo ßu templam pſchipokaſali. Daliſche, powjeſeże pobrachuja. Chineſke knjeżeŕſtwo temu wſchemu pſchihladuje.

* S wětrom ſ woſa wotwěty krawz — też jena njehoda kotruż je ſchtwórtk tydźenja wulki wětr naczinił. Tón krawz bě ßo do Kolmana podał a tam ſ jenym dobrym pſchecźelom wjeßele pił. Hdyż jeho pſchecźel wjeczor ſe ßwojim woſom domoj wjeſyſche, běſchtaj wobaj krawz a pohoncź khětro ſkurjenaj, běſchtaj pak hiſchćże jara laczńaj, duż pſchi prěnej lěpſchej korczmje ſaſtaſchtaj, ſo byſchtaj ßo kuß wokſchewikoj. To ßo jimaj też derje poradźi, jeju khabłatoſcź pak ßo ſ tym njepomjeńſchi, ale ßo ſkerje powjetſchi, duż móżeſchtaj ßo lědy něłak ſe jſtwy wuſchmatacź a ßo k woſej doſchmatacź. Woßebje ßo knjes krawz tak motykowaſche, ſo móżeſche ßo ſ pomozu ßwojeho pſchecźela lědy na wós ſdrapacź. Wonka pſchede wßu wětrez hólzy ſ poknymi lizami dujajachu, a ſ jenym ſtorkom mějachu krawza ſ woſa ua dróſy. Pſchecźel pohoncź to bórſy pytny, duż ßo ſ latarńju po njeho wrócźi. Hdyż bě jeho namakał, chzyſche jeho ſ nowa na wumóżazu koleßyzu ſchikhnycź, ale tón poſpyt ßo jemu ſ dweju pſchiczinow pſchekaſy. S prěnja ßo mjenujży ſ krawzom niczo ſapoczecź njehodźeſche a ſ druha bě wón ßam bóle hacž bě nuſne ſchmotawy. Duż móżeſche wboheho krawza ſe ßrjedź pucża jenoż kuß bóle na kromu walicź a potom dyrbjeſche ßo dobrej woli ßwojeho brunaczka poruczicź, pſchi pſchecźelu krawzu ßwoju ſtróſbu latarnju ſtejo woſtajiwſchi. Rano wotucźiwſchi ßo krawz jara dźiwaſche, njewjedźo ſo ßu jemu wětſikez hólzy na dróſy mjehke łóżko póßłali. Sso ſpósnawſchi ßo do bliſkeje wßy poda, hdżeż ßebi ludźo myßlachu, ſo je rubjeżnikam do rukow padnył był. Na lósy wětſikez hólzow drje budźetaj wón a jeho pohoncź, kotrehoż je jeho kóń ſbożownje domoj dowjeſł, czaß żiwjenja ſpominacź. Krawzoweho pſchecźela ßu jeho ludźo, hdyż konja na dworje rjehotacź ßłyſchachu, ſe ſpanja wubudźili a nuts donjeßli.

* (Krwawny podawk.) W rěſarni w Kempenje ßo jedyn měſchczańſki dohladowaŕ na to hórſcheſche, ſo ſ krwju napjelnjene bowy a druhe ßudobja wokoło ſtejachu. Jedyn rěſniſki pomoznik ßo teho dla roshněwa, ſhrabny ſ krwju pjelnjeny bow, pſched nim ſtejazy, a jón ſaſtojnikej na hłowu powrócźi. Dohladowaŕ, kotryż żadławy napohlad ſkicżeſche, je rěſniſkeho pomoznika wobſkorżił.

* (Njewinowaty wotßudźeny.) S Königsberga pißaja: Tudy ßu jeneho wucźerja njewinowacźe k 8mößačnemu jastwu saßudźili. Macź jeneje jeho schulskeju holzow bě na njeho rěčžaka, so je ſ jeje džowku njepózcźiwje wobkhadźak, cźehož dla bu wucźeŕ do ßudniskeho pschepytowanja wsaty. Khostańska komora jeho też k 8mößačnemu jastwu wotßudźi. Hdyž bě wotßudźeny ßwoje khostanje wotpokučźił, wón dopokasa, so je holzyna macź zyle ſ njeprawdu na njeho skorźika a wopak pschecźiwo njemu ßwědčźika. W nowym pschepytanju ßo też wupokasa, so běchu wucźerja we ßwojim cźaßu wopak satamali, a khostańska komora dyrbjesche jeho wuwinowacź.

* 29 cźłowjekow je ßo loni w němskim khěžorstwje wotprawiło. S nich je kat Reindel w Magdeburgu 19, a kat Brand ſ Pfaffrody w Sakskej 10 hłowu wotcźak. Sa poßlednje 10 lět je ßo w Němskej wscho hromadźe 248 wotprawjenjow mělo.

* Dokelž bě pscheleni, žito młócźicź, je jedyn cźeladnik w Großhartmannsdorfje w Schlesynskej bróžen ßwojeho hospodarja sapalił. Bróžeń ßo do cźista spali. Sapalerja ßu sajeli.

* (Njewinowacźe wotprawjeny!) Božu nóz 1894 ßłužobnu džowku khěžerja Pamperla w Kalladorfu a teje holzu skónzowanej namakachu. Jako mordarja wěsteho Wondroscheka, jako skeho cźłowjeka wuwołaneho, sajachu. Tutón najprjedy prějesche, potom pak ßo wusna a bu saßudźeny a wotprawjeny. Pschedßyda pschißaźneho ßuda bě pschißaźnych na to kedźbliwych scźinił, so je Wondraschekowe wusnacźe njedospołne. Nětko je stary Pamperl wumrjeł a ßo wusnał, so je wón ßam džowku skónzował. Wón je ſ njej wobkhad měł, kotryž njeje bjes scźěhwkow wostał. Džowzyna holza bě jeho pschipadnje pschi jeho njeskutku pschekwapika. So njeby žaneho ßwědka było, je też wón tutu skónzował. Holzyny cźaßnik a rjecźas je wón ſ woknom won cźißnył. Wondroschek je jej namakał a ſ nimaj tukanja na ßebje wobrocźił. Roshorjenje dla tuteho podawka je wulke. Nikomu njeje prjedy pschipanyło, so mohł Pamperl, kotryž je hewak pobožnosćź ludał, tajki žadławz bycź.

* Psched 9 létami dweju poliziſtow pola Dardy we Wuheŕskej skónzowaneju namakachu. Jedyn žandarm njepschestawajcy ßlěd ſa mordarjemi pytasche; skónczńje wón jeneho mordarja jako ßwinjazeho pastyrja w Sskowakskej nadeńdźe. Jeho a jeho semrjeteho bratra staj polizajskaj pschi kranjenju pólnych płodow pschekwapikoj. Sso wobarajcy staj wonaj poliziſtow sarasykoj a potom twóchkoj.

* (Mordaŕ a ßamomordaŕ.) W Kirnitzu nad Wódru mějesche wěsty Mielenz kubło, kotrehož leżomnosćźe ßo husto powodźichu. Sapoczatk tuteho léta dyrbjesche Mielenz 6000 hriwnow wupłaczicź. Dokelž jemu to móżno njebě, jeho ßudnistwo wucźasa. Saúdźenu ßobotu dyrbjesche ßo dyrbjenske cźasanje wotměcź. So njetrjebał to doczakacź, Mielenz 3. februara w nozy ßwoju žonu satšěli, wubudźi holzu se spanja a wotrocźka, kotryž w hródźi spasche, džěsche do bróżnje, sapali ju a ßo potom ßam satšěli. Mielenzowe cźěło je ßo do zyła swuhliło. Domske, w kotrymž cźěło jeho žony leżesche, je ßo ſ wohnjom pschepuschcźiło. Dwě wotroscźenej džěsćźi, 14 a 16 lět starej, prěni wutšěł saſłyschawschi ſ woknom won cźeknyschtej a ßo nanowej mordaŕskej ruzy wukhowaschtej. Mielenz bě něhdźe 40 lět stary a powschitkownje cźesćźeny a lubowany.

* (Njewjedro.) W Barriosu w Schpaniskej ßu ßo pschi wulkim wětrje 5. februara někotsi cźłowjekojo ſ błyskom sarasyli a někotsi ßo sranili. Rěki ßu ſ rěčźniscźcźow stupike.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Hajnik Kirschke w Komorowje pola Klukscha bě ßwojemu hońtwinskemu pßej pódla ßebje ßwobodnje w cźaßu běžecź dał, w kotrymž dyrbjachu ßo pßy w tamnych stronach sawjeracź. **Lawniski ßud** bě teho dla Kirschku k jastwu na 3 dny saßudźił. **Saßudźeneho** powołanje pscheczźiwo temule wußudej njemějesche žaneho wuspěcha.

21létny porzlinwjercźeŕ H. L. Simon ſ Thüringskeje ßo loni wjecźor 17. dezembra w Dejkez korczmje w Dubrawje ſ jenym džěłacźerjom pjerjesche. Korczmaŕ jemu teho dla měr kasasche, a hdyž njepoßłuchasche, jeho se jstwy pokasa. Dokelž Simon njedźiwajcy teho ßo njewotßali, ale ßo ßamo do korczmarja dawasche, jeho tón ſ mozu se jstwy wustorka. Teho dla ßo rosnjembriwschi Simon pschi khěžnych durjach džěłacźerja Ssykoru ſ Khwacźiz ſ klumpachom psches hłowu dyri a jemu brodu krwawu sbi. Potom ßo ſ nowa do khěže dobu. Korczmarja, kotryž jemu wobarasche do rěsniſkich khlamow sastupicź, Simon ſ nożom do praweje ruki kłó. 5 zentimetrow dołha rana hacź do koscźe doßahasche. Na to Simon ſ korczmy woteńdźe. Wonka na drósy wón 54létneho džěłacźerja Herrmanna, ſ kotrymž ßo setka, bjese wscheje pschicźiny na hłowu dyri, a hdyž jeho tón napominasche, so dyrbi jeho na pokoj wostajicź, jeho wón ſ nożom do wobliczа kłó. Nóž lizo pschekłó a cźeleßno a jasyk srani. Sawołany lěkaŕ dyrbjesche ranu ſ džeßacź niczemu saschicź. Někotsi mužojo, kotrychž bě Herrmann na Simona kedźbliwych scźinił, jeho hacź do jeho bydła scźěhowachu, so bychu jeho mjeno shonili. Tam njekraßnik ſ nowa ßwój nóž wucźahnywschi hrożesche: „Sakałam waß wschitkich, jeli so prjecź njewoteńdźecźe!“ Herrmann a Dcjka hischcźe dźenßa na pocźerpjene sranjenje khoritaj. Dejzy je ßo kóscź sahorika a ſ teho powschitkowna ßłaboscź nerwow nastała, mjes tym so móże Herrmann, dokelž je lizo hischcźe proste, jenož ſ nusu židku jědź w hubje sdźerżecź. Simona dla straschneho cźělneho sranjenja, wohroženja a kaženja domjazeho měra k jastwu na 7 lět saßudźichu. Nóž, ſ kotrymž je wón kałał, je jemu ßudnistwo wotewsało.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 1288 hr. 67 np.

Dale ßu sa njón darili:

Liſchki-Pónděłnizy: Wowcźerjo 1 hr. 85 np., „ſ kónzom“ 46 np., „mužikowy“ bratsik, psches wjelka póßłany, 50 np., ſ liscźikow Ssmólskeho 40 np., kralowy pißaŕ 20 np. = ...	3	= 41	=
W „Pomhaj Bóh“ cźißło 6. léta 1899 hižo kwitowane: G. 1 hr., E. w B. 50 np., S. A. 20 np. = .	1	= 70	=
S Běłcźez: Kubleŕ Kalich a kubleŕ Nětšak po 10 hr.; Kalichez cźeladni, Hana Wojnarjez, Michał Měrcźink, Madlena Krawzez, Pětr Měrcźink, Jan Weikert, Jan Lukasch a A. Petzig po 1 hr.; kubleŕ Bjenada, Mikławsch Schuster, Jan Zyž a M. Lorenz po 3 hr.; Bjenadźiz cźeladni a Bürger po 1 hr. 50 np.; Handrij Herrmann, A. Rachlizez, pjekarśzy wotroczźy, Lena Brendlerez, Marja Hübnerez, K. Schuster, A. Rostok, E. Hesse, J. Rencź, J. Rachlowz, Hańža Kaplerjez, wotroczk Jan Krawz, Jan Weikert, Jurij Jakubusch, Teich, Marja Lukaschez, Aug. Petzig, Madlena Panachez, Ernst Förster, H. Kolpa a A. Rjecźkez po 50 np.; A. Wolf 2 hr. 50 np., Jan Scholta 1 hr. 20 np.; E. Rjepka, A. Kschižan, P. Kalich a Pětrk po 30 np.; J. Nowak, Ernst Hantusch a Ernstina Spottkez po 2 hr. = ...	64	= 40	=
S Mnischonza: Weikert a Hillmann po 1 hr. a Ulbrich 50 np. = ...	2	= 50	=
S Konjez	2	= 75	=
S Delan	1	= 50	=
S Delnjeje Hórki	11	= 70	=

Psches kk. redaktorow „Mißionskeho Póßła“, fararja Kschižana a diakona Domaschku w Hodźiju, ßu darili:

N. N. ſ N. 1 hr., kmótšjo na farje w Sdźarach 12 hr.; ſ Cźerwjenych Noßliz: Holan 1 hr. a Ssmok 1 hr.; ſ Lutyjez: Michałk 10 hr., Hoffmann 5 hr. a P. Kalich 3 hr.; ſ Prěcźez: Bjar 2 hr., Kschižan 3 hr., Schkoda 1 hr., Noak 1 hr., Mikanja 1 hr., Jordan 2 hr., Radza 2 hr., Radzyna 2 hr., Voigt 50 np.; ſ Debrkez: Pinzel 1 hr. 50 np., Falten 1 hr., Fehla 50 np.; ſ Dobranez: J. Zyž 50 np., E. Lejnert 1 hr., Marks 50 np., A. Zyž 5 hr. 10 np., Fiedleŕ 4 hr., Garbaŕka 1 hr., Wicźas 70 np., Ducźmann 20 np.; ſ Cźěžkez: Wicźas 6 hr., Marksowa 50 np., E. Wicźas 50 np., J. Jurjenzez 20 np., Petraschez 30 np., Schönigez 20 np., Langa 2 hr., Pjech 2 hr., Bartho 50 np., Freudenberg 50 np., Hanskez 20 np., Heinikez 20 np., Hajeschez 20 np., Hobrakez 20 np., H. Langez 50 np.; ſ Myschez: Wicźas 1 hr. 50 np., König 1 hr. 50 np., Kschižanowa 1 hr. 50 np., Bergmann 1 hr. 50 np., P. Wicźas

Transport: 1376 hr. 63 np.

Transport: 1376 hr. 63 np.

1 hr., Haserjowa 1 hr., A. Wicźas 50 np., Kruschwiza 2 hr., Hejna 75 np., Kubizeź 50 np., R. Wicźas 50 np., Beyerez 50 np., Holanez 50 np., Noakez 50 np., Schokćiź 50 np., N. N. se S. 50 np., Noak se Ssemichowa 50 np.; ſ Hodźija: farař Kschižan 20 hr., diakonus Domaschka 15 hr., Wobjeda 2 hr., Wicźasowa w Ssemichowje 2 hr.; ſ Brěsy: Probšt 2 hr., Michel 1 hr., Ludik 1 hr., Schmidt 30 np., Bjar 2 hr., Bórkowa 2 hr. a Voigtowa 50 np. = . . 140 = 55 =

S Čžornych Noßliz: J. Rak, A. Holan, K. Kwacža, Pětr Krečžmař po 1 hr.; Michał Wirt, A. Kupka, J. Krebs, A. Soba, H. Jokusch, A. Pětschka, K. Khěžor, H. Reda, Boh. Mühle, A. Hobrak, K. Valentin po 50 np.; Probšt, Brodźiz, Hillmann, Běrka, Jursch, Schkleńčeŕ, Engelmann a Rěčžeŕ po 30 np. = ... 11 = 90 =

Hromadźe: 1529 hr. 8 np.

S džakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Sserbskeje“.

Drjewowa awkzija
na Łupjanskim revěrje.

Wutoru 14. februara t. l. ma ßo
110 brěsowych dołhich hromadow,
11 brěsowych hromadow wužitkoweho a wojazeho drjewa,
40 khójnowych dołhich hromadow,
40 łoßow stejateho khójnoweho drjewa,
16 łoßow khójnoweje walčziny
ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočatk dopołdnja 1/2 10 hodźin sady Łupjansko-Dubrawskeho pucźa do Holeschowskeje Dubrawy.

W Minakale 8. februara 1899.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 16. februara 1899 rano wot 1/2 8 hodźin ma ßo na namjesnym haczenju a pschi kaczej korczmje
90 rm. dubowych schczěpow, mjes nimi bětnarske drjewo,
2 = = kuleczkow,
63 hromadow dubowych hakosow,
60 rm. brěsowych kuleczkow,
80 brěsowych dołhich a hakosatych hromadow
ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočatk pschi khěžorskim haczenju, ſ napschecża hamorskeho mkyna, 20 mjeńschinow dale dwórnischcża.

W Rakezach, 2. februara 1899.

Wyschschi hajnik
Kluge.

Drjewowa awkzija
na Huscźanskim hajniskim revěrje.

Schtwórtk 16. februara t. l., popołdnju wot 2 hodźin ma ßo w **hoscźenzu w Hunczerizach** na pscheßadźowanje pschedawacź:

3 rm. twjerdych } palnych schczěpow,
5 = mjehkich }
20 = twjerdych } palnych klumpachow,
72 = mjehkich }
258 = twjerdeje a mjehkeje walčziny,
1340 twjerdych } walczkow,
930 mjehkich }
59 dołhich hromadow twjerdeho } repuchateho drjewa
17 1/2 = = mjehkeho } a walčziny,

pschihotowanych w Huscźanskim lěßu, w Kocźiczanskim haju, w Dubrawje, na knježich łukach pola Brěsynki a w knježim parku pola Huski.

Huscźanske hrabinske hajnistwo, 6. februara 1899.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Na tachantskim **Sderjanskim hajniskim revěrje** ma ßo **pónđželu 13. februara t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin:
10 rm. dubowych palnych klumpachow,
80 hromadow kruteho drjewa,
50 twjerdych a mjehkich hromadow walčziny,
300 rm. twjerdeje a mjehkeje walčziny
se swuczenymi wuměnjenjemi ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapočatk w drjewischczu w Schenkez hacże pola Sderje.

Hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Lutobczanskim knježim revěrje.

Wutoru 14. februara 1899 ma ßo
60 twjerdych dołhich hromadow,
20 mjehkich a ßuschizowych dołhich hromadow,
15 rm. duboweho palneho drjewa
ſa hnydom hotowe pjenjesy ſ wuměnjenjom na pscheßadźowanje pschedawacź. Sapočatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach pschi knježej zyhelnczi w Měrkowje.

Hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 14. februara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Dubjawskim revěrje** we wodźělenjomaj 22o a 12h
2230 walczkow tołsteho brěsoweho drjewa a
1220 = = khójnoweho drjewa
ſa hnydom hotowe pjenjesy ſ wuměnjenjom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna na wurubje pschi Borschczanskim pucźu.

W Dubom, 7. februara 1899.

Hrabinske Lippeske hajniske ſarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Maleschanskim revěrje.

Wutoru 21. februara t. l. pschipołdnju w 1 hodźinje ma ßo w Hucźinjanskim hoscźenzu na pscheßadźowanje pschedawacź:

37 lipowych klozow, 18—45 cm. horka tołstych, 2—4 m. dołhich, 4 rm. twjerdych knyplow } pschi Hucźinanskim ryczeŕkuble.

70 rm. khójnowych schczěpow,
60 = = klumpachow
300 = khójnoweje walčziny
30 khójnowych dołhich hromadow
10 łoßow stejatych pjeńkow
} w Stróżanskej holi.

Huscźanske hrabinske hajnistwo, 9. febr. 1899.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Hrabinski Lippeski hajniski revěr w Barcze

lětusche spuschczane

rjane khójnowe twarske drjewo

po poniżenej taxy porucża.

Revěrske ſarjadnistwo.
Aust.

Žiwnosćz na pschedań.

W Hatku pola Minakała je žiwnosćz čžo. 7 ſ někotrymi kórzami pola a łuki, blisko pschi domje leżazymi, staroby dła na pschedań.

Draždżanski jědžny rajß

punt po 16 np. porucża
Carl Kahrowe.

Hólczež, kotryż chze rěsnistwo nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola rěsnikeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy 4.

Tyscheŕski wuczobnik móże jutry pola mje bjes wuczbneho pjenjesa do wuczby stupicź. **Handrij Holfeld,** twarska a meblowa tyscheŕnja na kamjeńtnej haßy 22.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, ßo létni semester wutoru 11. haprleje 1899 sapoczinje. Pschipowjedzenja do kózdeho schulskeho wodzélenja pschijimuje a dalsche wukasuje

direktor J. B. Brugger.

Wosjewjenje.

Klampnarska jednota w Budyschinje je w ßwojej poßlednjej shromadzisnje wobsamkla, czesczenemu wobydlerstwu najpodwolnischo k wjedzenju dacz, so ßu jeje ßobustawy dla **khétreho powyschenja ßyreje maczisny, hizo dléschi czaß trajazeho, nusowane, wschè klampnarske, twarske a wodowodowe dzéla po placzisnje powyschicz.** Nizsche wobliczenje pomérneho powyschenja móze ßo jenoz **na schkodu solidneho a hódneho wuwjedzenja stacz,** czemuz ßo jednoczine ßobustawy njepodwola.

Pschedßyda klampnarskeje jednoty w Budyschinje.

Adolf Knoblauch, wyschschi mischtr.

Hólczez, kotryz chze schewstwo nawuknycz, móze s pschihódnymi wuménjenjemi do wuczby stupicz pola schewskeho mischtra **H. Schäfera** w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 8.

Wuczobnik ßo pyta.
Ssyn sprawneju starscheju w mojich kolonialtworowych a spirituosowych khlamach pschichodne jutry méstno jako wuczobnik namaka.
Pawoł Pětřka
na ßerbskej haßy 13.

Wuczobnika
k jutram do ßwojich kolonialtworowych khlamow s pschihódnymi wuménjenjemi pytam.
Paul Hofmann
na rózku ßerbskeje haßy.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólz, ßyn sprawneju starscheju, s dobrej schulskej wédomosczu, móze jutry pola naju jako wuczobnik sastupicz. **Ginzel a Ritscher.**

Hólczez,
kotryz chze pjekarstwo nawuknycz, móze do wuczby stupicz pola **Jana Hajnzy** w Baczonju.

Krawskeho wuczobnika
k jutram pyta **Heinrich Mütterlein,** krawski mischtr s napschecza theatra.

Pjekarskeho wuczobnika pyta **G. Jäger** na nowowjalzskej drósy.

Kowarskeho wuczobnika
k jutram pyta kowarski mischtr **Schneider** w Budyschinje.

Dzélaczerska ßwójba
ßo pschi darmotnym wobydlenju a bérnach k 1. haprleji pyta na knjezim dworje w Ratarjezach.

Schulerjo k jutram tunju a dobru pensiju namakaju. Dalsche je shonicz na mjaßowym torhoschczu 6 w khlamach.

Wuczobnika k jutram pyta **Otto Schubert,** tyscherski mischtr na rózowej haßy 8.

Schewskeho wuczobnika
s pschihódnymi wuménjenjemi pyta **August Schäfer,** schewski mischtr na seminarskej haßy 13.

Wuczobnik ßo pyta!
Sa ßwoje materialtworowe, spirituosowe a winowe khlamy k jutram ßyna sprawneju starscheju jako wuczobnika s pschihódnymi wuménjenjemi pytam. **J. T. Glien** pschi drjewowych wikach, ßobustaw pschekupskeje jednoty.

Krawski wuczobnik móze jutry s pschihódnymi wuménjenjemi do wuczby stupicz pola **Jurja Melchera** w Budyschinje na kamjeńtnej haßy czißko 1.

Pjekarskeho wuczobnika
k jutram pyta
Jan Spank, pjekarski mischtr
na ßerbskej haßy.

Krawskeho wuczobnika pyta **H. Hoffmann** pschi mjaßowym torhoschczu 6.

Kowarski wuczobnik ßo pyta.
Hólczez, kotryz chze kowarstwo nawuknycz, móze do wuczby stupicz pola **Bruna Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjenzy.

Kowarskeho wuczobnika
nétkole abo k jutram pytam.
Gustav Möchel w Budyschinje.

Zyle dowérneho muza, wußłuzeneho wojaka, k 1. mérzej abo prjedy sa dzélaczerja do ßwojich khlamow pytamoj.
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Hólczez,
kotryz chze krawstwo nawuknycz, móze do wuczby stupicz pola **Adolfa Lefflera,** krawskeho mischtra we Wulkej Dubrawje.

Bukečanske serb. tow.

njezméje wéstych zadzéwkow dla 12. małeho rózka, kaz bé tydzenja wozjewjene, posedzenje, ale hakle njedzelu **19. mał. rózka** popołdnju w 4 hodz.

Předsydstwo.

Czista dowérna 17—20 létna holza sa dzéczi a domjaze dzélo ßo k 1. mérzej pyta. Jenoz tajke, kotrez ßu pschi lépschim knjejstwje ßłużike, njech ßo samolwja pola réczinikoweje **Wesseroweje** w Budyschinje na bohatej haßy 15 po 2 schodomaj.

Sslużobna holza
ßo k 1. mérzej k jenotliwym ludzom pyta w Budyschinje na bohatej haßy 7 w pychańnischich khlamach.

Sslużobne holzy, dzowki, pohonczow, wotroczkow, dzélaczerske ßwójby, strażnikow pschi wulkej msdze pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Nashonitu holzu,
s dzéla sa kuchinju, k 1. haprleji pyta pschekupzowa **Nowakowa** na zitnej haßy.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrénkow, tsecakow, wolazych, hródzne dzowki, hosposy, jstwinske holzy a dzélaczerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 schodze.

Czistu, pilnu holzu jako ßłużobnu holzu pyta **Bertha Märkelowa** pschi lawskich hrjebjach 6 po 1 schodze.

Kucharka
sa knjezu a czeladnu kuchinju a **stwinska holza,** kotraz ßo na platowanje a béle schicze wusteji, ßo do ßłużby pytatej na jedyn knjezi dwór blisko Budyschina. Dalsche je shonicz we wudawarni Sserb. Nowin.

Zona k wunoschowanju pieczwa na wßy móze ßo samolwicz pola **Augusta Dietricha** na lawskej haßy 10.

Maschinske schtrykowarki
sa ruczne a parne dzélanje ßo nawucza a dostanu trajne dzélo w schtrympotworowej fabrizy **Gustava Laugi.**

Dobry **zylindrowy klobuk** je ßo w poßlednim czaßu na puczu s Rachlowa do Komorowa namakał. Saßo dostacz w Jitku czißko 13 pola Rakez.

Pola smérza ßo rosrunawschi skschiwdzaze ßłowa, na Jana Nowaka srécżane, wróczu a warnuju, je dale rosscheric.

Hana Schumburgowa
w Hucinje.

Do Splóska!

W restawraziji „wodychnjenczku" ßo pschichodnu njedzelu a pondzelu

kóslopiwo

toczi. K temu pschecżelnje pscheproschuje **Ernst Budar.**

Sprawnje.

Młódsche, na warjenje ßo wustejaze, w hospodarstwje nawjedzite a sdzélane holzy s nékotrym samoßenjom, evang., po mózności ßerbskeje réczе mózne, kotrez chzedza ßo do jeneho hosczenza wożenicz, ßo prosscha, so bychu ßwoju fotografiju s naspomnjenjom bliszschich wobstejnosczow w kuwercze s napißmom W. R. 10 hacz do 1. mérza we wudawarni „Sserb. Now." wotedali. Fotografije ßo saßo wrócza. Mjelczitoscz ßo pschilubi.

Kwaßny wénczk

czeßnej njewjesce
Hanje Amaliji Langez
w Wajizach
a jeje czeßnemu uawożeni
Hermannej Muczerjej
w Zornoßykach
k wérowanskemu dnjej
14. februara 1899 poßwjeczene.

Hłóß: Luby Jesu, my ßmy tu.

Lubaj, ßebi ßlubjenaj,
Hdyz wój na tak ważnej drósy,
Kiz nétk leji psched wamaj,
Sjenoczitaj ßo we Bosy,
Hdyz ßo sa waj' czaßnosc nowa
Pod sawéschkom taji, khowa.

Wsmitaj ßej sa wodzerja
Wot ßwjeczisny woltarneje
Teho knjesa Jesußa,
Dokelz ßwérnischoh' tu njeje,
Wón psches czémny pschichod jaßnje
Waju wodzicz budze kraßnje.

Sapoczintaj wscho s Jesußom
Pschi wschéch skutkach a wschém dzéle,
Zohuuj Waj' a Waju dom
Tón Knjes a budz s wamaj zyle,
S nim waj' lódz na czaßow morju
Podnuricz ßo njeb'dze w horju.

Hdyz wy czeßna njewjesta
Sso wot ßwojich dzélicz macze,
A b'dze bicz wam hodzina,
Hdyz jich lubje wobjimacze,
Hdyz wy s domu starschiskeho
Pondzecze do pschichodneho,

Njech tez starschej pschichodnaj
S luboscu waß horjewsataj,
Tez wój nowaj mandzelskaj
Zimaj luboscz podawajtaj,
Dha tón dom b'dze héta Boza
Waju pschichodneho sboza.

Wschelke Boze dobroty,
Njech waj pschichodnje wobdadza,
Bóh waj' swjeßeluj wschè dny,
Njech tez róze sakczéwaja
We sahrodze luboh' Boha,
Psches kotruz dze waju noha.

Tez sa wécznosc waju ßyw
Budz wot Boha zohnowany,
Bóh ßam budz waj schkit a kryw
A to ßłónczko lubowane,
Kotrez pschе wschè czaßy ßwéczi
Do waj mandzelstwa na ßwéczi.

Tak duz, nowaj mandzelskaj,
Dzitaj nétk we Bozim mjenje,
Wot Jesußa wjedzenaj,
Hacz s nim wobsamknjetaj rjenje
Sswój béh ras po tutym czaßu
Tam na jeho njebja kwaßu.

Njemjenowany.

(K temu czißku jena pschikoha.)

Pschiloha k czišku 6 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. februara 1899.

Płaczišny rěsneho słotu na Dražďanskich słótnych wikach

6. februara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	34—36	62—65
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starše wukormjene	31—33	58—62
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	54—57
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	30—33	58—62
2. połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	27—29	53—57
3. starše, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	25—26	48—52
4. šrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	45
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	59—63
awstriske	—	—
2. šrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	29—31	54—58
3. šnadnje pizowane	—	52
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—45	66—75
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—65
Swinje:		
1. połnomjašne lěpšich rašow a jich skšhižењow w starosty hač do 1¼ léta	44—45	57—58
2. mjašne	42—43	55—56
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—41	53—54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2722 měchow.	W Budyšchinje 4. februara 1899 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 9. februara 1899. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca . . . . . běła	8	38	8	53	8	24	8	53
" . . . . . žołta	7	94	8	9	7	76	8	24
Rožla	7	38	7	50	7	—	7	25
Ječmjeń	7	72	7	86	7	33	7	73
Wowš	6	70	7	—	6	40	6	80
Hróch . . . . . 50 kilogr.	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	—	2	30	1	90	2	20
Pšeńcžna muka 50 " . . .	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	2	50	2	80	2	30	2	60
Ssłoma . . 600 " . . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 762 schtuk, schtuka . .	10	—	20	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyšchinje płaczeše: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hač 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hač 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hač 12 hr. — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hač 11 hr. — np.

Na Burzy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 53 np. hač 8 hr. 68 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 9 np. hač 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr 38 np. hač 7 hr. 50 np., ječmjeń wot 7 hr. 75 np. hač 8 hr. — np., wowš wot 6 hr. 75 np. hač 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 10. februara: Deschćikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodź. diakonus Sarjenk němske a w 10 hodź. šerbske prědowanje.

Pšed zyrkwinymi durjemi směje šo kolekta sa zyrkwiny tepjeński fond.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Ernst Karlns, dźěłaćeŕ, s Borboru Hammelez

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Pawoł, Handrija Handki, dźěłaćerja w Kelnje, š. — Ota Erich, Jana Lasera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, š. — Pawoł Willy Max, Pawoła Jana, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, š — Max Gustav, Jana Khorle Klecža, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, š. — Ernst Hermann, njemandź. š. w Hornjej Kinje. — Hana, Bohumiła Wylema Jeschki, wobydlerja a kamjenjeczešarja w Nadźanezach, dź. — Hana Martha, Ernsta Bohuwěra Rausendorfa, wobydlerja a fabrikarja w Hrubjelčžizach, dź. — Hana Gertruda, Emila Herberga, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Marja Gertruda, Jana Kucharja, žandarmerisk. brigadiera na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 2. februara: Hańža rodź. Scholcžiž, Jana Schpitanka, murjerja, mandźelska, 62 l. 2 m. 9 d. — 3. Elsrieda Wylemina Augusta, Ernsta Wylema Thomaša, hoscženzarja pod hrodom, dź, 1 m. 27 d. — 4 Jan Pawoł, Handrija Hanskeho, dźěłaćerja w Kelnje, š., 7 d. — 9. August Hermann, njebo Augusta Bohota, wobydlerja a dźěłaćerja tu, sawost. š. w Nadźanezach, 1 l. 8 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Estomihi směje farar Mrosak rano w 8 hodź. němsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 9 hodź. němske a ½11 hodźin šerbske prědowanje.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölsle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Paleny khosej,

na **Gothotskim parnym palaku,** jako najlěpschim znatym, paleny, **czišcze** a **šylnje šłodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpsche měschenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khosej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Dla pschedstejazeho pscheczehnjenja do „stareho pósta" wschě

pychańniske a wolmjane twory

po khětro poniženych płaczišnach pschedawam.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Sa Budyschin šym jeniczke pschedawanje **najlěpschich majšzowych pomyjow, 27% proteina a 12% tuka wopschijazych,** najlěpscheje a pschi tym najtuńscheje mózonjazeje pizy, s kotrejž šo tucžne mloko dobudže, pschedewšak.

S dobom šwój wulki skład **lanych, ripikowych, bawlmošzymjenjowych, semskoworjechowych a palmosornowych woszuchow, šuschenych piwowych šłodźisnow, šłodowych kolochow, majšzoweho a ječmjenjoweho schróta, ržanych a pscheneżnych wotrubow a pizneho grisa** po najtuńschich płaczišnach a jenož w najlěpschej tworje poručam.

Paul Schulze,

žitowa, šytowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy mlyn
pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

S. Beer,
prjedy **Messow & Waldschmidt.**
Pschi hlownym torhoschczu 9 delka a po 1 fkhodże.

Moje lětusche
wurumowanske wupschedawanje
po ßměschnje tunich płaczisnach sapoczinje ßo
schtwórtk 23. februara.

Staroněmske khachle
we wschěch barbach.
Hładke, ßlěbroschěre a brune khachle
w najlěpschim wuwjedżenju porucza
Bjedrich Müller,
khachlowa fabrika w Kamjenzu w Sakskej.

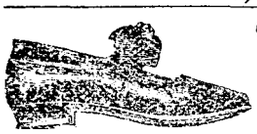
Rejwanske čžrije

sa mužskich a žónske
wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho ßu w mojim wukładnym woknje wustajene, kotrež po snatych tunich płaczisnach poruczam.
Schewski mischtr **Heinrich Mohr**
na ßukelnskej haßy 14.

Khéża,
nowa twarjena, se sahrodu w rjanym pokoženju Budyschina s 5½% ßo danjaza, je na pschedań. Dalsche je shonicz na Matekhkej drósy (Mättigstraße) 6 po 1 skhodże.

Dobry amerikanski
rjepikaty tobak
punt po 28 np.
porucza
Carl Noack
na žitnej haßy.

Ssuschene ßlowki
wulke a ßłódke, po zykych měchach a po wasy porucza
Carl Kahrowe.

Tuni syrup.
Dżělbu jara ßłódkeho a czischcze ßłodżazeho syrupa poruczam punt po 12 np.
J. T. Glien
pschi drjewowych wikach.

Lamane nudle,
lamany makaroni,
niczate nudle,
hwězkate nudle,
jejowe krupiczki,
ßamodżełane nudle,
woprawdzity kwětkowy ßago
porucza
Carl Kahrowe.

Amerikanski
rjepikaty tobak,
zyky: punt po 20 a 25 np.,
krany: punt po 25 a 30 np.
porucza
H. Kunack naßlěd.
na bohatej haßy 8.

Swój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich płaczisnach poruczam.
Emil Schubert, ßedlarski mischtr
na jerjowej haßy.

Meble,
stoły,
schpihele
ßu tunjo dostacz w meblowni na
sadnej bohatej haßy 4.

Czerwjenodżeczelowe ßymjo
bjes židy,
czežki wowß a **jeczmjeń**
kupuje pschezo po dnjowych płaczisnach
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Warny hroch,
ßoki,
lohko ßo warjaze, porucza
Carl Kahrowe.

?
Hdże je **dobry** khofej dostacz?
Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Paleny khofej
punt hižo po 85 np.
w snatych wubjernych druzinach
punt po 100 np. hacž 200 np.,
kaž tež wulki skład
njepaleneho khofeja
punt hižo po 70 np.
porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Maißowy schrót,
palmosornowe woßuchi,
lanu muczku
ßłodowe kołochi
w stajnje czerstwej hódnoszi
porucza
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Swój bohacze srjadowany skład
zigarow
100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam naležnje porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Sajeeże koże,
tkhórjaze, kunjaze (mordarske) a lischcze koże po najwyschschich płaczisnach kupuje **C. E. Rinke,** kožkarski mischtr na žitnej haßy 5.

Drainěrowanske rołki
s Binnertez fabriki w Halschtrowje ßu dostacz se składa pola **H. Dietricha** w Lětonju.

Kedżbu!
Kedżbu! Kedżbu!
Zyle tuczne **howjase mjaßo**
punt po 50 np.,
połcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy czißko 4.


Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dżěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**


Pschedawanje a porjedżenje
wschěch druzinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
czaßnikar
na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża,
domowe zohnowanja a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zanawěšćki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. | Sobotu 18. februara 1899 | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dwělětna wojeńska słužba dale wostanje. Wójnski minister ſ Goßler je w komißiji, kotraž wo wójſkowych należnoſćach jedna, powjedźił, ſo je wěſte, ſo ßo w němſkim wójſku k połnej tſilětnej ßłužbje njewrócza.

— Kněžorſtwoßejmſka komißija, kotraž wo žadankach ſa wójſko jedna, je do žadankow poßylnjenja artillerije ſwolika.

— Na ſtraſchnu konkurrenzu, kotruž połnózna Amerika europiſkej induſtriji a rataŕſtwu čini, je hrabja Kanitz w kněžorſtwowym ßejmje pokaſał. Wón na tarifowu politiku ſjenoćenych ſtatow ßwarjeſche, ſ kotrejž je Amerikanſkim mózno, europiſke twory ſ amerikanſkich wikow wuſamknyć. Mjes tym ſo je amerikanſki wuwos do Němſkeje wot 405 milijonow w lěćze 1890 na 657 milijonow w lěćze 1897 ſroſtł, je němſki wuwos do Ameriki ſtajnje ſkoku wo 350 milijonow ſpadował. Pſchedawanje němſkich żeleſnych tworow a tkaninow je njeßměrnje cźeŕpiko. Hiſchcźe njepſchihódniſche ßu wobſtejnoſcźe ſ zokorom. Schto hiſchcźe němſka induſtrija ſ wuwoſom do Ameriki ſaßłuži? Dobytk njeje rěčzow hódny. W tu chwilu drje hiſchcźe němſzy fabrikantojo twory do Ameriki ſcźelu, ßo nadźěju, ſo ßo tamniſche wobſtejnoſcźe hiſchcźe połěpſcha. Tola dołho to wjazy njepóńdźe, potom dyrbja němſzy fabrikantojo ßwojich dźěłaćerjow ſ dźěła puſchcźić. Hrabja Kanitz měnjeſche, ſo ſ zyła njeje trjeba wikowanſke wucźinjenje ſ łěta 1828 ſběhnyć, dokelž ßo jeho Amerikanſzy tola njedźerža. Němſka njetrjebała pſchichodnje wjazy žito, kopor a petrolej ſ Ameriki kupować. Kopor móżemy ſ druhich ſtatow kupować, a amerikanſki petrolej mohł ßo ſ ruſkim narunać. Jenož bawłnu bychmy nuſowani byli, dale ſ Ameriki bracź.

Statny ſekretar ſ Bülow jara wobhladniwje a wěſcźe na namjet hrabje Kanitza wotmołwi. Wón ma wucźinjenja ſ łěta 1828 hiſchcźe ſa wobſtejaze a płaćaze. Někotre złowne połóżenja ßu ſjenoćene ſtaty pſchilubiłe. Statny ſekretar ſ Bülow je ſa dalſche ſdźerżenje pſchećelſkich poměrow mjes Němſkej a ſjenoćenymi ſtatami. Żenje a nihdźe njeje Němſka Amerikanſkim, ſ kotrymiž chze w dobrej pſchesjenoſći żiwa bycź, ſke popſchała abo wobcźeżnoſcźe činiła. Pruſki kral Bjedrich Wulki je prěni ſjenoćene ſtaty pſchipóſnał, a wot teho cźaßa ſwjaſk pſchećelſtwa Němſku a Ameriku wobdawa. Schtoż wěſte nowiny pißaja, njeje wěrno, a wón pſchećiwo porokej proteſtuje, kaž ſo by němſka politika chzyła Amerikanſkim pucź ſalehnyć.

Sswobodny knjes Heyl ſ Herrnsheim pſchećiwo wukoŕenjam ſtatneho ſekretara Bülowa radźeſche, wſchě wucźinjenja ſe ſjenoćenymi ſtatami ſběhnyć. Wuhlady na złownu wójnu ſ Ameriku wón njemóże ſa něſchto tak żałoßne měcź, kaž ßebi to hrabja Kanitz myßli.

— Statny ſekretar hrabja Poßadowſky na to kedźbliwe činjeſche, ſo wuwos Ameriki do Europy ſtajnje roſcźe, mjes tym ſo wuwos europſkich tworow do Ameriki ſtajnje wotběra. Niz jenož žito, też khětre hromady induſtrialnych tworow, jako żeleſne twory a tkaniny ßo ſ Ameriki do Europy woża a ſ tym němſkej induſtriji ſchkodźić hroża.

— Wólbu dwórſkeho prědarja Stöckera je kněžorſtwoßejmſka wólby pruhowaza komißija ſawadźiła. Stöcker je ßo ſe ßnadnej liczbu hłoßow wuſwolił.

— Swjaſk ratarjow je póńdźelu w Buſchez zyrkußu ßwoju ſcheſtu hłownu ſhromadźiſnu měł. Pchi njej je ßo 4—5000 woßobow wobdźěliło. Po rosprawje ſwjaſkoweho direktora dr. Diedricha Hahna ma ſwjaſk w tu chwilu 188,000 ßobuſtawow. S nich je 97,000 ſ wjecźora a 91,000 ſ ranja Łobja. 158,000 k małemu wobßedźeńſtwu, 28,000 ßrěnjemu a 1400 wulkemu wobßedźeńſtwu pſchißłuſcha. Sa kněžorſtwoßejmſke wólby ßu ßo 4 milijony lecźazych liſtow ſe 16 wſchelakorymi wopſchijecźemi rosdawałe. K temu je hiſchcźe wulka liczba jenotliwych lecźazych liſtow pſchiſchła. Swjaſkowa pokładniza je 541,700 hr. dokhodow měł. Njemdre rěcźe, kajkež běchu pſchi prjedawſchich hłownych ſhromadźiſnach na rjedźe, njeběchu tón ras ßłyſchecź, dokelž knjeżeŕſtwo, hdźež ßo hodźi, rataŕſtwo nětko pſched wukrajnej konkurrenzu ſchkita.

Awſtrija. Po ſamknjenju kněžorſtwoweje rady němſzy radikalni ſwonka ßejma knjeżeŕſtwu klubu činja. Saſtupjeŕſtwo měſta Cheba (Egra) bě wobſamkło, wjeŕchej Bismarckej pomnik postajicź. Hdyž knjeżeŕſtwo postajenje tajkeho pomnika ſakaſa, pſchiwißowarjo radikalneje ſtrony pſches měſto cźehnjechu, „Wacht am Rhein“ a „Bismarckowy ſpěw“ ſpěwajźy. Pſchi pomniku kněžora Joſefa ſapóßłanz Hofer rěcź dźerżeſche. Po napominanju jeneho politiſkeho ſaſtojnika ßo ſhromadźeni roſeńdźechu.

— Młodocźeſzy ſapóßłanzy maja myßle w krajnym ßejmje pſchecźiwo cźeſkej nalutowarni w Prasy ſakročicź. Tuta je nětko zyle w němſkich rukach. Jejne ſarjadniſtwo je pſched krótkim ſ nalutowarninymi ßrědkami Grand Hotel kupiło a jo potom němſkim ſtudentam jako ſtatok dariło. To je Cźechaṁ ſ wulkim pohorſchkom. Woni chzedźa namjetowacź, ſo ßo cźeſka nalutowarnja krajny wuſtaw ſcźini a ßo pod krajny ſakoń podſtaji.

— Wuheŕſki miniſterſtwowy pſchedßyda Banffy je wotſtupił. Jako jeho naßłědnik ßo baron Fejervary abo Szell mjenuje. Radikalna ſtrona we wuheŕſkim ßejmje je ſe ßwojim herjekanjom wſchě wuradźenja pſchekaſycź wiedźała a ſ tym Banffya nuſowała, ſaſtojńſtwo ſłożicź. Cźeżko je wěricź, ſo budźe wona měrniſcha, hdyž druhi muż na knjeżeŕſtwowe cźoło ſtupi. Radikalna ſtrona na to dźěła, Wuheŕſku wot Awſtriſkeje wottorhnyć.

— Němſzy ßudniźy w Schleſynſkej ßo ſpiecźuja, po rěcźowym wukaſu cźeſke abo pólſke protokole pſchi ſkórźbach pißacź dacź. Knjeżeŕſtwo je ßo rosßudźiło, ſpiecźiwych ſaſtojnikow do diſzi-plinarſkeho pſchepytanja wſacź.

Franzowſka. Preſident franzowſkeje republiki, Felix Faure, je ſchtwórtk wjecźor w 10 hodźinach nahle wumrjeł. Semrjety bě ßo 30. januara 1841 w Pariſu narodźił. Schulu wukhodźiwſchi, Faure garbaŕſtwo nawukny, poſdźiſcho bě wón ſ łódźerjom w Havru. Na wójnje 1870/71 ßo wón jako kapitan mobilneje gardy wobdźěli. W lěćze 1881 Faura do ßejma wuſwolichu; wón ßo k poměrnej republikanſkej ſtronje pſchiſamknu. Wot łěta 1894 bě wón ſ miniſtrom wójnſkeho łódźſtwa a ßo 17. januara 1895 ſa preſidentu republiki wuſwoli. Tole wyßoke ſaſtojńſtwo wón w běhu tychle ſchtyrjoch lětow ſ wurjadnej wobrótnoſcźu a rosmyßlnoſcźu ſaſtawaſche. W lěćze 1897 je Faure zara wopytał. Każ je ſnate, je tónle wopyt wulkotny pſcheběh měł.

Wo poßlednich hodźinach preſidenta Faura pißaja: Preſident bě ſchtwórtk wjecźor w 6 hodźinach we ßwojej dźěłanſkej ſtwje, hdyž jeho ßłaboſcź ſapſchija. Kabinettowy direktor hnydom łěkarjow ſawoła. Wokoło 8 hodźin Faure wědomje ſhubi a wokoło 10 hodźin, wobdaty ſe ßwojjmi ßwójbnymi a miniſterſtwowym pſchedßydu Dupuyom, wot Bożeje ruczki ſajaty, wumrje. Krótko prjedy teho běchu po próſtwje Fauroweje mandźelſkeje po měſchnika póßłali.

Jedyn abbé, kotryž pschipadnje po drósy pschińdże, presidendej Faurej poßlednje wolijowanje da.

Ministerska rada je ßo pjatk rano seschła, so by dżeń swołanja kongreßa postajiła, kotryž ma noweho presidenta wuswolicź. Hacź do teho cżaßa je presidentowa wukonjaza móz na ministerstwo pscheschła. Najskerje ßo kongreß hižo ßobotu w Versailles seńdże.

— Kaž hižo deputertska komora je nětko też senat wobsamknył, so maja pschepytanje prozeßa żidowskeho kapitana Dreyfusa, krajneho pscheradnistwa dla saßudżeneho, wschě tsi khostanske komory kaßacźneho ßuda wjesćź. K khostanskej komorje, kotraż nětkole Dreyfusowy prozeß pruhuje, nimaja dowěrjenja, dokelž na jejnym cżole żid Löw steji. Tutón pjecża pschepytanje na Dreyfusowe lěpsche wjercźi.

Sserbija. Bywschi kral Milan, kotryž saßo město ßwojeho ßyna Alexandra knjeżerstwo wjedże, je Sserbiju na kromu sahubjenja dowjedł. Ludej żaneho druheho wupucźa njewubudże, dyžli revoluzija. Wikowanje a dżěło klazatej, dawki ßo ſ najwjetschej kntoscźu ludej wudrěja, nichtó ßebi njeswěri, we wikowanju abo rjemjeßle ßebi něschto pschedewsacź, kóżdy je żiwy wot dżenża na jutsje. Najnahladnischi a najměrnischi mużojo ßo do jastwow tykaja, tele dny je Milan někotrych wyßokich sastojnikow a bywschich ministrow wotßadźił, dokelž na nich tuka, so potajnje pscheczźiwo njemn dżěłaju. Dołho njemóże wjazy tracź, so k revoluziji dóńdże. Milan wě, so je zyły kraj pscheczźiwo njemn, a so je wójsko jeho jeniczka sepjera. So by ßebi wójsko pschikhilene sdżeržał, jemu wón pjenjeżne pschiłożki pschiwobrocża. Tola hdże pjenjesy bracź, hdyž ßu statne kaßy prósdne? Milan wschak je ßebi radu wjedżał. Wón je ßebi na statne khósty 50 milijonow frankow požcził. Dostał wschak je jenoż $11\frac{1}{2}$ milijona; pschetoż $39\frac{1}{2}$ milijona ßu ßebi wupożczerjo jako lichowanski dobytk wobkhowali. S dostatych $11\frac{1}{2}$ milijona dyrbi Milan hnydom Rnskej $5\frac{1}{2}$ milijona dołha saplacźicź, tak so jemu jenoż $5\frac{1}{2}$milijona sawostanje. Tak ma kraj 50 milijonow wjazy dołha, do jeho kaßow pak pschi tym niczo njepschińdże. Se sbytnym $5\frac{1}{2}$ milijonom najskerje Milan do wukraja póńdże, so by je tam pscheczźinił a pschěhrał. Njesbożowna Sserbija!

Ruska. Wulke basary a tworownje runje kaž w druhich krajach Moskowskim pschekupzam wjele schkodżachu. Ministerstwo je, spósnawschi, so ßo ſ rospschedanskim dawkom a podobnymi srědkami powschitkownje schkódnemu njedostatkej na doßahaze waschnje wotpomhacź njehodźi, radikalny srědk wobsamkło: wone je sakasało, żidow do pschekupskeje jednoty pschijimacź. Teho dla njeßmědża żidźi wnczobnikow abo wuczobnizy pschijimacź, też ßo njeßmědża pschekupzy mjenowacź, njesapißuja ßo do wikowańskeho sapißa a ßo ſ nimi po wikowanskim sakonju njewobkhadża, jich směnki (wechsle) njepschijimaju, ſ krótka, woni ßu se swjasła pschekupzow wnsamknjeni.

— Khlěbatradazym buram w gubernijach, w kotrychž ßu ßo żně njeporadźiłe, je zar milijon rnblow se ßwojeje kapsy darił. Zar chże bohatym ludżom ſ pschikkadom bycź, so bychu teho runja sahłódnjenych bnrow podpjerali.

Turkowska. Spodźiwne je wustupowanje Jendżelczanow na Krecże. Woni ßu w měsćze Kandiji baraki, sa 17,000 muži doßahaze, natwarili, a ßwoje ßamßne póstske snamki sawjedli, kotrychž horni dżěł jendżelsku khorhoj pokasuje, mjes tym so je delni dżěł ſ mjenom „Kandia“ poczischczany. Dale ßu Jendżelczenjo ßudy, ſ kischescźijanskich a muhamedanskich ßudnikow wobstejaze, pod pschedßydstwom jeneho Jendżelczana postajili, kotreż w mjenje jendżelskeje kraloweje ßudża. Grichiski prynz Jurij, nowy kretiski guverněr, je ßo ſ tutymi podawkami do njeměra stajił. Wón ßo boji, so budża ßo Jendżelczenjo Krety mozowacź pytacź, tak bórsy hacź ßo jim pschileżnosćź k temu posficzi.

Amerika. Sjenocźene staty ßu po wójnje se Schpaniskej nusowane, ßwoje wójsko powjetschicź. Knjeżerstwowy namjet, na to ßo pocźahowazy, je ßo w ßejmje pschijał. Hacź dotal je wójsko sjenocźenych statow 15,000 muži ßylne było. Jeho hłowny nadawk je był, sbężki Indianskich podtłóczecź. Nětko budże Amerika ſ najmjeńscha 57,000 a na najwjazy 95,000 muži pod khorhoju dżeržecź dyrbjecź. Tale wójskowa ßylnosćź je pornjo europiskim wójskam hischcże pschezo ßnadna. Tola pschi nětczischej ßo wupjerazej politizy Ameriki móża ßo na to pschihotowacź, so budże ßo niz jenoż wójnske łódźstwo ale też wójsko bórsy saßo pschisporicź dyrbjecź.

— Amerikanszy ßu ſ krajiny wokoło Manile sbężkarjow wubili a sbężkarjam kupu Ilo-Ilo wotdobyli. Jim bě ßo hacź do 11. februara khwila wostajiła, ßo poddacź, dokelž pak woni Amerikanskich nadběhowachn, ßo hižo tón dżeń rano wojowanje sapocża. Amerikanszy Ilo-Ilo dobuchu, hdyž běchu wójnske łódże na město tsělake. Prjedy hacź sbężkarjo město wopuschczichu, jo sapalichu; Amerikanszy pak woheń podtłóczichu.

— Na samoaskich kupach njepokoj a njeporjad knježi. Po jendżelskich powjesczach hłownik Mataafa domoródnych a jendżelskich poddanow pschescźěha. Němz dr. Raffel pjecża sa Mataafu wójsko shromadżuje. Jendżelczenjo ßebi żadaju, so bychu ßo samoaske kupy mjes Jendżelsku, Ameriku a Němsku dźělike.

— W Boliwiji w pokodnischej Amerizy je revoluzija wudyrika. Sbężkarjo ßu pola La Paz knjeżerstwowe wójsko sbili. Runje tak ßu Indianszy nad knjeżerstwowymi wojakami dobyli, żałoßne hrosnoscze mjes běłymi ßydlakami skucźiwschi.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

6. Pscheradnik.

(Pokraczowanje.)

„Dyrbjach horje do lěßa k hajńkezom, ßym tam byka rěsał. — Ale hdże dha ßy ty dżenża dopołdnja khodźiła, Hana? Widżach cże wuńcź, a to prawje wuhotowanu.“

„Ja ßym w zyrkwi była. Wjelkez Khata ßo wěrowasche. Ta bě woprawdże schikowana we ßwojej módrej żidżanej njewjesćźinskej drascze, wjele, wjele rjeńscha, dyžli je hewak.“

„Nó, ty dżě mózesch k ßwojemu kwaßej też tajku drastu měcź, niz, so by rjeńschi napohlad měła, ně, jeno teho dla, dokelž ßo cźi ta lubi.“

„Módrożidżanu drastu runje k ßwojemu kwaßej? Ně, Arnoschto, ta ßo mi runje njelubi, ſ najmjeńscha niz na tak khutnym dnju. Běła dyrbi to bycź ſ módrym wobschicźom, a prědku na wutrobnju cźerwjenu różicźku. A wokoło schije směju dołhi, cźeżki sloty rjecźas wot njebo wowki, a do njewjesćźinskeho wěnza pschińdu běłe różicźki.“

„Nó, dobre, Hanka“, rjekny Arnoscht, „duż kupju tebi běłu drastu.“

„Wulutuj ßebi jeno něschto hódne, Arnoschto“, pokracźowasche holza schcźebotajo, „pschetoż jeli so też wupschiprawjenje dostanu a wschelake kwaßne dary, trjebamoj tola hischcże něschtożkuli, schtoż budźemoj kupicź dyrbjecź. Pomyßl ßebi jeno! Trjebamoj — — haj, schto jeno wscho trjebamy?“ pschistaji ßebi myßło. „Nó, hladaj, najprjódży trjebamoj kulowate blido a pół dwanatka stólzow do naju dobreje jstwicźki.“

„Do dobreje jstwicźki?“ poßměwasche ßo Arnoscht. „Ach, Hanka, k cźemu dha trjebamoj dobreje jstwicźki?“

„Ach, dobru jstwicźku dyrbisch mi wobstaracź, hewak ßym ska“, rjekny holza hněwna. „Pomyßl ßebi jeno, Arnoschto, dobreje jstwy trjebamoj jara nusnje. Pschetoż ſ prěnja, jeli so njedżelu abo hewak junu niczo sa dżěło nimamoj a chzemoj tak prawje ßamoj bycź a — byrnjež też nichtó do njeje njepschischoł, dobra jstwa dyrbi tola bycź. — Haj, a na cżoż ßebi hischcże ani pomyßlika njejßym, tam ßluscha też rjany wulki schpihel a schkleńczany khamor a schite blidko a kanapej, ně wěrno, Arnoschto?“

Arnoscht hladasche pomyßleny.

„Tu masch“, rjekny holza na pół porokujo, na pół żortujo, „to je wón hnydom hinak smyßleny.“

„Ně, ně, Hanka!“ sawoła Arnoscht, „ty dyrbisch hischcże dżeßacź krócź wjaz dostacź, wscho, wscho měcź.“

„Hladaj, luby Arnoschto“, rjekny holza ſ jaßnym pohladom, „to budże prawje rjenje, hdyž ßo śmějemoj. Ty budżesch widżecź, kak rjenje tebi wschitko pschiprawju, kak cźiste a rjane chzu cźi wschitko dżeržecź. A tebje“, pschida wona, „tebje chzu hladacź kaž klanku. Hižo sahe rano, budże wjele prjedy tebje stawacź a budu cźi khojej waricź a zyły dżeń budu cźi pomhacź we wobkhodże, a k wobjedu budu cźi něschto dobre waricź, kóżdy dżeń twoju najlubschu jědź, a hdyž ßy dodżěłał abo pschińdżesch se wßow, potom setrěju tebi pót ſ cżoła a wokschewju cże ...“

Na dobo samyli ju hara, kaž wot krocželow.

„Poskhaj, schto to?“ scheptasche Hanka wustróżena. „Ssym pschewótsje rěczała. Něchtó dże.“

„Je ßnadź to saßo to hólczisko, Bjarnat?“ rjekny Arnoscht. „Jeli so jeho lepju, dostanje ßwoje puki, so budże cżaß żiwjenja na to spominacź. Ale ně“, doda śměruujo, „to nichtó njeje, njewidżu niczo, to je kóczka była, kiž je psches lisćze lěska.“

Hanka pak bě ßo na dobo samyßlika a bě srudna.

„Njejßu to ßony, Arnoschto?“ rjekny wona srudnje. „Njejßu to jeno hołe ßony, schtoż tu powjedamoj? Naju starschej?“

„Ach schto, cźi dyrbja na poßledku tola pschihłoßowacź.“

Hanka satschaßy ſ hłowu. „To woni nihdy na nihdy njebudźa, doniž ßu njepschesjeni.“

„Dyrbja ßo ſjednacź.“

„Ale to njebudźa cźinicź.“

„Nó, dha njech wostaja!“ sawoła młodźenz. „Njech cźinja, schtoż chzedźa! Njepuschcźu cźe tola, moja Hanka! Jeli ſo mój nan ßwojeje hłowy wostanje, nó dobre, dha ßo wot njeho wotßalu a salożu ßebi ßwój wobchod bjes jeho pomozy.“

„To drje móżesch ty“, ſdychowasche Hanka, ale ja? Ja njemóżu ſtarſchimaj cźeknycź; ja njemóżu a njewudam ßo ženje bjes pschiſwolenja ſtarſcheju.“

„Ty móżesch, ty dyrbisch“, sawoła Arnoſcht dźiwje a ſcźeże ßo pschecźiwjazu holzu k ßebi. „Ty dyrbisch, mój holbiko, moja wutroba, moje żiwjenje, moje bycźe! Pschińdu ſ mozu po tebje, wotwjedu cźe, haj, wotwjedu cźe!“

Ssylne ſchndrowanje liſcźa ßo na dobo saßłyſcha. Lubowazej ſlecźeſchtaj rósno.

„Aha! Wy mi jeje njedyrbicźe wotwjeſcź!“ ſaſchcźercźa na dobo hruby hłóß ſ hanjazym ßměchom. — „To powěm ſtarſchimaj. Teje holzy njedamy ßebi ſ rukow!“

A hlej, ſe ßußodneje ſahrody hladasche dołhe, wot jětrow dźerkawe, wußmalene njerjane wobliczo ſ móznym ſchěrym ſchnawzarjom.

„Ach, knjes major!“ ſakſchikny Hanka wótſje a cźekny khwatnje kaž ßorna.

Arnoſcht bě ßo pokhilił, ſruna pak ßo saßo a woteńdźe pomału pschi muri. „Tón je na naju poßłuchał“, bórbotasche mjes ſubami, na poł wohańbjeny, na poł hněwny, a ſ pjaſcźu w kapßy hrożo. Kóždemu druhemu zuſemu poßłucharjej budźiſche wěſcźe jenu wotkłnył, ale pſched majorom, kotrehoż bě ſnał hižo jako hólcźez, a kotryż bě, njedźiwajo na ßwoju ſtarobu, hiſchcźe jara ſtrowy muż, mějeſche wulku hrósbu. Też widźeſche do prědka, ſo major ßłowo dopjelni a ſo budźe woběmaj nanomaj, kotrejuż dyß a dyß ſetkuje, wo ſkhadźowanzy w ſahrodźe a rosmołwje powjedacź. Schtoż jeho ßameho naſtupa, bě to Arnoſchtej nimale wſcho jene, ale ſo też na wbohu Hanku nowe hrimanje pschińdźe, ſo budźa ſ njeju krucźe ſakhadźecź, haj, ſo ju ßnadź do zyła ſeſamkaja, tak ſo jeje wjazy ani njewohlada, ani ſ njej wjaz rěcźecź móz njebudźe, to běſche, ſchtoż Arnoſchtej cźucźe doda, kiž bě na poł hněw a na poł ſtyſknoſcź, a ſchtoż jemu wjeczor a w nozy měra njeda.

7. Straſchny major.

Wo majoru nichtó niczo wěſte njewjedźeſche. Mnoſy, woßebje pak żónſke, běchu ßebi jara wulku prózu brali, ſo bychu ſ jeho żiwjenja nješchto wěſte wußlědźili, ale njeběchu niczo dale ſhonili, khiba, ſo je baron Wójnowicź a ſo bě w Napoleonſkich wójnach ßławnje wojował. Hižo pſched wjele lětami bě ſ wójſka wuſtupił a jeno ſ jenym ßłużobnikom do měſtacźka pſchiſchedſchi bě ßebi wobßedźeńſtwo kupił ſa Zaltakez a Kołbaßez khěžomaj. Jeho ſtary ßłużobnik Jurij bě jeho kuchař, kamorny ßłużobnik, rjedźeŕ, ſahrodnik a, kaž ßo ſdaſche, też jeho jeniczki pſhecźel. Dyß a dyß doſtawasche major pjenjeſy, a bě po tajkim w dobrych wobſtejnoſcźach; wón pak bě jara jednorje żiwy a do ludźi pſchińdźe pſches njeho jara mało pjenjes, cźehoż dla mějachu jeho ſa ſkupeho. Jeho khěża bě w nozy a wo dnjo ſamknjena, a dyrbjeſche ßo ſwonicź, hdyż chzyſche ſchtó k njemu, a potom hakle wobożnemu Jurjej pſchiſjewicź, ſchto tu chze. Schto mějeſche major doma ßamlutki ſa ſamknjenymi durjemi ſa dźeło, to bě njeſnate; ſtare żony pak myßlachu ßebi, ſo to wjedźa, a wobkrucźachu, ſo wſchelake cźorne kuſki wukonja. Jeno druhdy widźachu jeho nahladnu poſtawu w jeho ſahrodźe pſchi khěži, abo ßo pſchekhodźujo w rjanej wokolinje pola Wonez. Setkowanju w měſcźe khodźeſche ſ pucźa, rěcźeſche też ſ rědka ſ kim, a powjedasche bjes maka pſchezo jara mało, bě ſymny a ßam ſa ßo. — Powſchitkownje mějachu majora ſa muża, kiž ma wjele roſoma, ale mało cźucźa: mnoſy mějachu jeho woprawdźe ſa ſleho. Do tychle ßłuſcheſche też Arnoſcht, jemu bě major pſchezo pſhecźiwny byk, po prawom njewjedźeſche ßam, cźeho dla.

Naſajtra rano ſa ßnědanjom myßleſche ßebi Arnoſcht ſe ſtrachom pſchi ßebi: „Hacź też to tón wohidny ſchěry major hižo dźenßa njepſchińdźe a wſcho njewupowjeda?“ A hlej, tu ßo ſakkapa, a ſchtó to bě? To bě we ßwojcej dołhej, ſchěrej ßukni, kiž bjes maka hacź do ſemje doßahasche, a we wojeńſkej cźapzy na hłowje, major.

„Ach, dobre ranje, knjes Arnoſchto! Kak dha dźe? Kak dha je wczerawſchi wjeczor wotběżał?“ ſabórbota na hólza ſ hněwnym poßměwanjom.

„Jeno ſcźińcźe ßwoju wěż!“ ſabórcźa tón, wuſkoczi bjes poſtrowjenja a na majora ſłóſtnje pohladnywſchi wulecźa won.

Hakle ſa hodźinu, wjedźo, ſo je major ſaßo woteſchoł, ſwěri ßebi do ſtwy wróczo a njewoczakowaſche niczo druhe, hacź ſo ßo nan hnydom ſe ßwarjemi do njeho da. Ale ſpodźiwnje! Stary njepikny ani ßłowa a njepohlada ani na ßyna, ale khodźeſche, ſ cźicha bórbotajo a ſ hłowu tſchaßo, khwatnje po ſtwje tam a ßem. Sdaſche ßo, ſo je Kołbaßa w zyle ſpodźiwnych myßlach, kajkež Arnoſcht hiſchcźe żenje na nim pytnył njebě. Ale runje teho dla, ſo bě nanowe cźinjenje a mjelcźenje tak napadne, to tyſcheſche Arnoſchta hiſchcźe bóle. Runje tehole mjelcźenja dla woczakowaſche cźim hórſchi napad hněwa. Jemu budźiſche lubſcho było, hdy budźiſche ßo hrimanje hnydom ſpoczało.

„Je ßnadź ſtary njedoczink też hnydom k Zaltakezom ſchoł powjedacź?“ pomyßli ßebi Arnoſcht, a ſo by ßo pſcheßwědcźił, dóńdźe k krawzej runje prěki pſches haßu na tamny bok. A hlej, koho tam pola Zaltakez wuhlada — majora. Wón ßo roshněwa a hižo hrożeſche ſ pjaſcźu. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sa póndźelu 20. małeho rózka popołdnju w 4 hodź. je poſtajena lětuſcha hłowna ſhromadźiſna provinzialneho towaŕſtwa ſa ſnutskowne miſionſtwo, kotraż, każ kóżde lěto, krótke powjeſcźe wo ſkutkowanju ſpomnjeneho towaŕſtwa w minjenym lěcźe a lětne ſliczbowanje podawa. Też je ſ njej kóżdy krócź pſchednoſchk wo woßebje ważnej naležnoſcźi w Bożim kraleſtwje ſjednocźeny. Lětża je tutón pſchednoſchk pſchedewſchěm ſajimawy pſches tu wěż, kotruż wón naſtupa, ale też pſches parſchonu, kiž pſchednoſchuje. **Wo pucźowanju naſcheho khěżora do Jeruſalema** ßmy wſchitzy cźitali, ale hiſchcźe żenje wo nim powjedacź njeßmy ßłyſcheli wot tajkeho, kotryż je ßo pſchi nim wobdźělił. Hdyż ßo nam to pſchichodnu póndźelu doſtanje, dha je to wěſcźe nam ważne a chzemy rad pſchipoßłuchacź. K temu pſchińdźe, ſo je, tajke wopißanje khěżoroweho pucźowanja podacź, ßo naproßycź dał prěni ſaſtupjeŕ naſcheje krajneje evangelſkeje zyrkwje, knjes präſident krajneho konſiſtorſtwa ſ Zahn ſ Draždźan, kotryż je jako khěżorowy hóſcź tamne pucźowanje do khwalobneho kraja ßobu cźinił. — Pſchiſtup k tutej ſhromadźiſnje pſchichodnu póndźelu popołd. 1/45 hodź. w hoſcźenzu „běłeho konja“ w Budyſchinje je wotewrjeny kóżdemu kſcheſcźijanej, ſa wěż Bożeho kraleſtwa w ſnutskownym miſionſtwje ſahorjenemu. Knježa duchowni ßu w ßwojich ſhromadźiſnach woßebite pſcheproſchenje doſtali, teho runja kł. wucźerjo pſches ßwojich kł. duchownych. Poßledniſchim ßmě ßo tudy pſchiſpomnicź, ſo je k. ſchulſki radźicźel po wopraſchowanju poknu dowolnoſcź k temu dał, hodźiny wucźenja ſa póndźelu popołdnju pſchepołożicź abo jim ſ dźěła wupadnycź dacź, hdyż je pſches to k. wucźerjej móżno, tute roswucźaze powjeſcźe ſ khwalobneho kraja ßobu ßłyſchecź. Bóh daj, ſo by ßo wſchitko derje radźiło!

S **Budyſchina.** Njedoßahanje rataŕſkich dźěłacźerjow njeje ženje tak wulke było każ lětża. Sańdźenu ßobotu bě knjes wokrjeßny hejtman ſe Schlieben do poßedźenja wokrjeßneho hejtmanſtwa pſchedßydu hornjołużiſkeho rataŕſkeho wokrjeßnjeho towaŕſtwa knjeſa tajneho rataŕſkeho radźicźela Hähnela-Kopricźanſkeho a knjeſa Reichela ſ Ober-Strahwalde pſcheproßył, ſo by ſ nimaj a ſ knježeŕſtwowym radźicźelom knjeſom Stadlerom wo ſrjadowanju wukaſańnje ſa rataŕſkich dźěłacźerjow radu ſkładował. Knjes tajny rataŕſki radźicźel Hähnel a knjes Reichel nahladej knjeſa knjež. radźicźela Stadlera pſchihłoßowaſchtaj, ſo mohł wubjerk ſ dźěłodawarjow a dźěłacźerjow wobſtejazy, pod wodźenjom wokrjeßneho rataŕſkeho towaŕſtwa ſa wukaſanje rataŕſkich dźěłacźerjow pſchiſprawny bycź. — Knježeŕſtwowe wotpohlady, njedoßahanje rataŕſkich dźěłacźerjow troſchku wotpomhacź, ßu jara pſchipósnacza a dźaka hónne. Tak dołho pak hacź budźe induſtrija lěpſche płacźiſny dawacź móz, dyżli rataŕſtwo, ßo też njedoßahanje rataŕſkich dźěłacźerjow njewotſtroni. Hakle hdyż budźe ras ſ induſtriju klazacź, ßo wobſtejnoſcźe pſchemènja. Dźěłacźerjo budźa potom nuſowani, ßebi dźěło w rataŕſtwje saßo pytacź.

— (Mytowanje cźeladnikow a dźěłacźerjow.) Hornjołużiſki pruſki komunalny ßejm je ſcźěhowazym woßobam ſa dołholětnu ßwěrnu ßłużbu myta wudźělił: ßłużobnikej Khorli Scholcźe w Delnjej Wólſchinje, dźowzy Marji Matějakez, ßłużobnej holzy Marji Hładkez w Niſkej, ßłużobnej dźowzy Marji Piwarzez we Wulkim Cźiſku, dźěłacźerjej Handrijej Nèmzej w Hornim Hbjelſku, dźěłacźerzy Karolinje Tupakowej w Delnim Hbjelſku a dźěłacźerzy Młynkowej we Wěteńzy.

— (Nahły wucžobnik.) 10. februara ßu do tudomneje měschczańskeje hojernje cžaßnikarskeho wucžobnika Zobela, kotryž bě straschnje skakany, pschijeli. Zobela je jedyn druhi cžaßnikarski wucžobnik, Barthel rěkazy, ſ nožom cžežko sranił. Kaž ßo powjeda, je Zobel Barthela něhajkeje njewuschnoscže dla naßwarił. Tutón ßo teho dla rosczerczíwschi ßwojeho towarscha ſ nožom do praweho scžehna kló. Krute khostanje ßnadž rospalitemu cžlowjeczkej nahłoſcž troschku stuži.

— (Jebak.) Sańdženu ßobotu ßu tu jeneho rěsniskeho, wěsteho Rjencža sajeli. Wón bě jene nalutowanske knižki tudomneho krajnoſtawskeho banka ſe sapokožkom jeneje jeniczkeje hriwny na 1000 hriwow sapokožka falschował a jenej druhej woßobje poručił, ſo by ßebi 1000 hriwnow wot banki wupkaczicž dała. Wěsty Jeremiaß je pjecža Rjencžej pschi falschowanju pomozny był. Wobaj wobschudženej mataj dla falschowanja liscžiny khětre khostanje wocžakacž.

— (Pschichodne wjedro.) Hacž do 22. makeho rózka Rudolf Falb mike, potom hacž do 25. t. m. troschku symniſche wjedro wěschczi. 25. dżeń mał. rózka je kritiski dżeń 2. rjadownje. Po nim budże deschcž abo ßněh ßylniſcho padacž. — Mjes tym, ſo je w Europje poßlednje dny mike wjedro knježiło, tak ſo wschudże lěßne wohrjechi kcžějachu a ptaczki wjeßle fifolachu, je w połnóznej Amerizy ßurowa syma tschěkała. Ssamo w Floridże, hdżež palmy rostu, je mjerſko. W New-Yorku pokasa thermometer schtwórtk 18 gradow a w Chikagu ßamo 28 gradow symy po Celsiusu. Ssobotu je syma ſe satraschnym krupowym a ßněhowym mjeczelom na najwyschſche stupika a hischcže nětkole wudżerži. Wobkhad ßo hacži. Philadelphiſko-Readingska żelesniza je po zyłej cžarje ßłużbu saſtajiła. Na druhich cžarach cžahi njeporjadnje jěżdża a jenož ludži woża. Parne łódże, kotrež dyrbjachu ßobotu a njedželu do New-Yorka pschijěcž, ßu wſchě wuwostałe. We Waſhingtonje běchu ßněhowe ßepje 5 łohczi hłuboke; wulkeho ßněha dla móżesche jenož 60 ludowych ſuſtupjerjow do ßejmownje pschińcž. Wjele ludži je ſmjerſko.

Se **Židowa.** Tudomnemu dżełacžerjej Jakubej Kſchižanej je ßo ſ pschipósnaczom jeho 30lětneho ßwěrneho ßłużenja w hrodowſkej haptyzy w Budyſchinje cžeßne ſnamjo ſa ßwěrnoſcž w dżele spożcžiło. Knjes hamtſki hejtman Hempel je jemu jo na ßwjedżeńſke waſchnje pschepodał.

S **Radworja.** Nasch mjaßowobhladowaŕ k. Kokla je 14. makeho rózka ſe ßwojej kedżbliwoſcžu a ßwědomitoſcžu wulkemu njeſbożu sadżěwał. Mjaßo wobhladujo, kotrež je ßo ſ Finſterwalde k nam pósłało, wón w nim zyku hromadu trichinow namaka. To mjaßo je ßo pjecža hižo ras w Finſterwaldże na trichiny pschepytało, tola ßo tam njeißu trichinow dohladali.

S **Khwacžiz.** Jutſje njedželu ſa tydżeń 26. t. m. je ſa naß ßerbſkich ratarjow naſcheje wßy a wokolnoſcže ważny dżeń. K nam pschińdże ßejmſki ſapósłanz Michał Kokla ſ Khróſcžiz, pschedßyda „Hłowneho towarſtwa Sſerbſkich Burow.“ Wón chze nam wo nadawku a ſkutkowanju ßerbſkich burſkich towarſtwow w Huſtej hoſczenzu w Khwacžizach pschednoſchecž. Sapočzatk je popołdnju 1/2 3 hodżin. Wy wſchitzy wěſcže, ſo w Khwacžiczanſkich ſtronach wěz ßerbſkich burſkich towarſtwow k wulkemu żohnowanju tamneho ratarſtwa w najrjeńſchim kcžěwje ſteji. Tak dyrbjało po prawym wſchudżom po Sſerbach bycž, a ſe ßerbſkim hoſpodarſtwom by lěpje ſtało. So temu tak njeje, je jenož naſcha wina. Dżeržmy ßo bóle: Sswój k ßwojemu. Sſerbſzy ratarje, pschińdżmy jutſje ſa tydżeń wſchitzy na pschednoſchk, ſo bychmy ßłyſcheli ſ rta praktiſkeho bura a naſhoniteho wjednika ßerbſkich burow, ſ kajkim wuſpěchom ßerbſke burſke towarſtwa ſa poſběhnjenje ßrěnjeho burſtwa a makeho ratarſtwa dżełaju, ſo bychmy w naſchim hoſpodarſkim wotrjedże jich pſchikład ſcžěhowali.

S **Lipicža.** Wóndano jena macž ſ dżěcžimi płakajzy do naſcheje wßy pschińdże ßwojeho muża pytacž, wo kotrymž běchu roſnjeßli, ſo je ßo ſatſělił. K ſměrowanju ſrudna żona ſhoni, ſo je hiſchcže jejny muż żiwy a ſo w korcžmje kharty plazajo ßedżi. A temu tež tak bě. Swjeßelena drje runje żona njebě, hdyż muża pſchi cžertowych knihach nadeńdże, tola lubo bě jej tola, ſo bě hiſchcže żiwy.

S **Bukez.** Dżiwadłownizy naſcheho ßerbſkeho towarſtwa ßo lětßa saßo hotuja, towarſtwowe żiwjenje ſ hracžom nětkotrych wjeßelohrow wożiwicž. Sa pschedſtajenje ßu ßebi tón krócž wubrali „Prażſkeho muja“ a „Njewjeſcžinſku nadobu“. Sa dżeń pschedſtajenja je ßo ſałożenſki ßwjedżeń, 26. makeho rózka, poſtajił. Naſchi dżiwadłownizy khwalbu wužiwaja, ſo ßo ßo na hracże wuſteja jako — Khwacżenjo. Duż je bjes dżiwa, ſo ßo wocžakuje, ſo budże mjenowany dżeń wjecžor Heimrichez hoſcženz kopaty połny ſ wcžipnymi poßkucharjemi. W ßerbſkich towarſtwach ßo pſchezo ſajimawe a powucžaze wjeßelohry abo cžinohry hraja, tola żenje niz njepózcžiwe, kajkež wokołocžahazy lud Bohu żel w nětcžiſchim cžaßu pſchezo cžaſcžiſcho też na wßach pſchedſtaja. Te hry ßu lud kažaze, mjes tym ſo ßu pſchedſtajenja w ßerbſtich towarſtwach ſ dżěła njewinowate żorty, ſ dżěła powucžaze ßměſchki abo cžinohry, w kotrychž żanych njecžiſtych myßli njenadeńdżeſch.

S **Łubija.** Tudomna poliżija je ſwożownje ßłěd ſa tſjómi pakoſtnikami wußłědżiła, kotſiž ßu ſchtwórtk tydżenja cžaßnikarjej Groſchütżej tu wuwěſchny kaſchcž ſ cžaßnikami kranyli. Jedyn tudomny wobydleŕ, kotryž je ſe Shorjelza jow pſchicžahnył, je jich hoſpodował. Tuteho ßu ſajeli, tola paduchow hiſchcže njejßu móhli ſaßkapacž. Woni ßu tſjo kumpanojo ſe Shorjelza, kotſiž ßu hižo woſpjet paduchſtwa dla khoſtani.

S **Kamjenza.** Tudomnemu garniſonſkemu komandej ßu teledny jeneho cžeknjenza wot 27. pěſchkowſkeho regimenta w Halberſtadtu pschepodali. Wón bě pſched tſjómi njedželemi wot ßwojeho regimenta cžeknył. We Kaſu ßu jeho ſtónczńje saßłapali.

S **Kamjenza.** W Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje maja młodži ludżo do měry hicž: 2. a 3. měrza rano 1/2 9 hodżin w Kinsbórku, 4., 6. a 7. měrza rano 1/2 8 hodżin w Połcžniży, 8., 9. a 10. měrza rano 1/2 8 hodżin w Kamjenzu, a to 8. merza ſpočzatknymi pißmikami A hacž L, Wucžkezy hacž Lěpkarjzy, 9. měrza ſe ſpočzatknymi pißmikami M hacž Z, Jitro hacž Cžornjow. 10. měrza ſ Halſchtrowa a Kamjenza. Ssobotu 11. měrza dopołdnja w 9. hodż. budże wuloßowanje.

S **Draždżan.** Swrjeſk w twarſtwje po ßudżenju wězywuſtojnych wjazy daloki njeje. W nałecžu budże twarſke dżełko khětro pomjeńſchene a lědma położzu lońſcheho dozpi. Kaž je ſnate, ßo pſchi bankrocže jeneho twarſkeho miſchtra ſ najmjeńſcha 10 rjemjeßkow potrjechi a cžežko ſchkoduje. Pſchi tajkich wuhladach je mjes druhim zyle wuſamknjene, ſo ßo żadanje cžeßłow, ſa hodżinu dżełka 50 np. dostacž, dopjelni.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Cželadnik Mikławſch Meſchgang w Hófku je ßo pjecža pola khlamarja Weickerta nutskamał. Dżěł pjecža kranjenych wězow, britej a pakcžik zichorijow pola Meſchganga namakachu, Pſched ßudom tutón prějeſche, ſo je paduchſtwo ſkucžił. Nóż je wón hižo pjecža prjedy wot Weickerta dostał. Dla ſkasanja nowych ßwědkow ßo wußudżenje wotſtorcži.

Se **Shorjelza.** Cžopke wjedro, nětko hižo dłeje tydżenja trajaze, je jenej wiſcheni, w měſchczańſkej ſchtomownі ſtejazej, hižo nětkole ſakcžěcž dało. Na jeje hałoſach, ſ běłymi kcženjemi debjenych, kóżdy wjecžor cžrjoda ſchkórzow ßwoj wjecžorny khěrluſch ſanoſchuje.

S **Wojerez.** Mandżelſka tudomneho cžeßle Matejka je 5. makeho rózka trójnikow, jeneho hólza a dwě holcžy porodżiła. Macž a dżěcži ßu cžiłe a crżeſtwe.

S **Bórka** pola **Wojerez.** Ssobotu w nozy ßo wobydlerjo naſcheje wßy ſ wołanjom naſtróżichu, ſo ßo rěſak pali. Na ſboże pak ßo wupokaſa, ſo bě ßo jenož wulko hromada walcžkow ſa rěſakom ſapalika. Měnja, ſo je někajki worakawy cžlowjek woheń ſałożił, ſo by ſ tym ßwjedżeń kaſył, kotryž tudomni wohnjowi wobornizy w hoſcženzu wotbywachu.

S **Cžělneho.** Najenk tudomneje papoweje fabriki Wylem Roth je bankrot ſcžinił.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Dla ſkchiwdżenja majeſtoſcže, loni 27. novembra w jenej tudomnej reſtawraziji ſkucženeho, 46lětneho wósnika Bjedricha Ernſta Schreibera ſ Domſelwitz k jaſtwu na ſchtyri měßazy saßudżichu. Wobſkorżeny bě w pjanoſczi wo khěżorje w naſtupanju poßlednich wulkich manevrow pola Budyſchina ſ hanjazymi ßłowami rěcžał.

Přilopk.

* (Picže pschi jědżi.) Hdyż cžłowjek tucžne jědże a poliwki jě, njeßmě wón nicžo ſymne picž, pſchetoż hewak ßo tuk w żołdku ßydnje a ßo wot druhich jědżow dżěli. Dokelž tuk pſchezo horka płuwa, je wón pola woßobow ſe ßłabym pſchetkacžom ſ pſchicžinu żahopalenja.

* Paduchſtwo ſ nutskamanjom je ßo na Grunawſkej farje polo Wóſtrizy ſtało. S motyku a ſe ßekeru běchu paduſchi durje do draſtkomory wupacžili a ßo do zyrkwje dobywſchi, tam wſchitke kaſcheże ſa pjenjeſami pſcheryli, zyrkwineje nadoby pak ßo njedótknyli. Hdyż bě jim tam něhdże 4 abo 5 hriwnow do rukow padło, dobuchu ßo też do ſararjoweje ſtwy a namakachu tam nětotre kaſchcžik

ſ wjazy abo ſ mjenje pjenjesami. S zyła ßu ßebi paduſchi nĕhdźe 15 hriwnow dobrych pjenjes a 50 ſtarych rakuſkich ßobu wſali.

* Żałoßne ſkónzowanje dźĕſćźa je ßo w Draždźanach ſkučźiło. W jenej pinzy na wójwodſkej dróſy wobßedźeŕ khĕže pod ßmjećemi nowonarodźene dźĕćźo namaka, kotreż poliziſtojo wurychu. Dźĕćźo bĕ na hłowje ſranjene, tola bĕ hiſchćże žiwe. Macź je jena 25 lĕta dźĕłaćerka ſe Schleſynſkeje.

* S powjaſom wokoło ſchije, kaž też na nohomaj a rukomaj ſputaneho, ßu pjatk tydźenja rano w jenych kerkach pola Lipſka jeneho muža namakali. Namakany, 26 lĕtny ſkładnikaŕ ſ Neuſchönefelda, powjedaſche, ſo ßu jeho ſchtwórtk wjećor ſchtyrjo mužojo nadpadnyli, bili, wuwjaſali a jemu pjenjeżnizu ſe 87 hriwnami rubili. Polizija pak tutym jeho rĕćźam prawje njewĕrjeſche a wotmĕ wobhonjowanja, ſ kotrymiž ßo wukopa, ſo je tu zyłu kekliju ßam hraŕ, dokelž je ßwojemu prinzipalej pjenjesy pſchekſchiwiŕ byŕ a ßo tak wuwićź chzyŕ. Tón młody knjeſyk bu ſajaty.

* (Nadpadnjeny wojeŕſki ſtražnik.) Njedźelu w nozy wokoło 11 hodźin tſi njeſnate młode hólćźiſka w Döbelnje pſchi draſtnej komorje wojeŕſkeho ſtražnika, wojaka Schenku wot 139. pĕſchkowſkeho regimanta, nadpadźechu, a ſ kamjenjemi do njeho mjetachu. Na jeho wołanje: „Stejćże!“ woni njekedźbowachu, ale pſchibliżiwſchi ßo k njemu, jeho ſhrabnychu a jeho na ſemju cźißnychu. Wojaŕ jeneho ſ nadpadnikow ſ teßakom do hłowy rubny. Na to cźi tſjo njeduſchnizy cźeknychu. Bórſy ßo wojaŕ dohlada, ſo bĕ jemu draſta hacź na koſchlu nĕhźe 9 zentimetrow daloko roſrĕſnjena. S teho je widźećź, ſo je jeho jedyn ſ tych njekraßnikow ſ nožom ſakłócź chzyŕ. Na wojakowe ſboże pak je ßo jemu nóž nĕkaŕ wobßunyŕ.

* Khoſtanſku wĕž, hajnikow jara ſajimowazu, je tele dny kawniſki ßud w Krimiczawje wußudźiŕ. Jedyn wobydleŕ, pola kotrehož bĕchu żiweho ßornika namakali, wudawaſche, ſo je ſkoczatko wonka na dróſy zuſej żónſkej ſa tuni pjenjes wotkupiŕ. Ssornik bĕ tehdy hižo wot druhich ſwĕrjatow ſranjeny a zyle bjes pomozy byŕ, tajkeho bĕ jeho żona namakała. Wobſkorżenemu ßo njehodźeſche dopokaſacź, ſo je ſ pſchißßojenjom ßornika hońtwinſki ſaloń pſcheſtupiŕ, ßud pak ſpósna, ſo je pſchekhowanje ſawinowaŕ, a jeho na dwaj dnjej ſaßudźi, dokelž też w tutym padźe njeje prawo mĕŕ, ßebi ßornika na tole waſchnje pſchißßojicź.

* (Nan, macź a dwĕ dźĕſćźi ßo ſpaliłe.) W Frohnawje pola Annaberga je ßo wuraźeŕ Meyer ſe żonu a dwĕmaj dźĕſćźomaj we ßwojim domje ſpaliŕ. Mužź je żiwjenje ſhubiŕ, hdyž chzyſche żonu a dźĕſćźi wukhowacź, kotreż bĕ woheń we kożu pſchekhwataŕ. Swuhlene cźĕła ßu pod rospadankami ſwucźahali.

* W ſwadźe ſakłó pſched tydźenjom 24 lĕtny Wilhem Leidicke w Frankfurcźe pola Wódry murjerja Buſſaga. Wobaj ſtaj w Leſbuſu narodźenaj. Mjes nimaj w khĕži jeneje Frankfurtſkeje reſtawrazije nĕkajke pſchekorjenje wudyri. Jene ßłowo druhe dawaſche, woßebje dokelž bĕſchtaj wobaj pjanaj. Na dobo murjeŕ towaŕſchej pliſtu wotkłoži, tón pak ßebi na to nóž wucźeże a Buſſaga ſ nim ſakłó. Buſſag dnzy do mĕſchcźanſkeje hojeŕnje wumrje.

* Wulke dźiwanje prozeß ſbudźuje, kotryž ßo w Elberfeldźe pſchecźiwo lĕkarjej Zielej wjedźe, kotryž je pjecźa młodych ludźi ſa wĕſtu ſumu pjenjes ſa wojeŕſtwo njekhmanych cź'nik. Hólzam, kotfiž dyrbjachu do mĕry hicź, je wón pille dawaŕ, kotreż, hdyž ßu ßo wužiłe, ßylne kwapanje wutroby naczinja. 53 hólzow, kotfiž ßu ßo wutrobineho bracha ſa njekhmani k wojeŕſtwu ſpósnali, ßu ßo hižo jako ßwĕdzy pſcheßłyſcheli.

* 62 milijonow litra mloka je mĕſto Hamburg w lĕcźe 1897 pſchetrjebało. S njeho ßu ratarjo wot wonka 56 milijonow litrow ſpodawali. Młokowi pauzarjo ßu ßo ſ wjetſcha niz ſ pjenjesami, ale ſ jaſtwom khoſtali, a to hacź do 3 mĕßazow.

* (Sso pſchejĕł.) W Lichtenfelſu chzyſche kowaŕ Jan Klemens ſ małym dźĕſćźom na ruzy żeleſniſtu koliju pſchekrocźicź, ſo by do jeneho cźaha, tam ſtejozeho, ſtupiŕ. Tola prjedy hacź koliju pſcheńdźe, bu ſ pſchijĕdźazej maſchinu ſhrabnjeny a rosmjećeny. Dźĕćźo ßo na bok morßny a njewobſchkodźene woſta. Jandźel pĕſtoń bĕ jo ſchkitaŕ.

* (Hładajcźe ßo maſchinow!) Żałoßne njeſboże je ßo w Beheitßchn ſ njerofumom jeneho wotrocźka ſtało. Tutón bĕ ſchtyrilĕtnu dźowku kublerja Reißmanna na göpel młócźazeje maſchiny ßadźiŕ, hdyž ſ maſchinu młócźachu. Wobżaromne dźĕćźo ſ nóżku w kołach wißajo woſta, kotreż ju jemu pſchi kolenu wottorżechu. Lĕkarjo ßu dyrbjeli zyłu nohu wotrĕſacź.

* (Jaty w jaſtwje hłodu wumrjeŕ.) W Oettingenje pola Straßburga jedyn polizajſki ßłużobnik jeneho dundaka do wjeßneje kłódy ſamkny. Njewujaßnjenych pſchicźinow dla polizajſki ßłużobnik hakle ßrjedu ſa ßwojim jatym pohlada. Do kłódy ſtupiwſchi wón jateho morweho namaka. Jaty bĕ hłodu wumrjeŕ abo ſmjerſnyŕ.

* (Hiſchćże njeßłyſchane paduchſtwo.) W Kroßenje nad Wódru je 9. februara nĕchtó ßekle na rowje hrabje Cabrivija, kotreż bĕſchtaj khĕżor a ſakſki kraŕ jemu k cźeſćźi póßłakoj, kranyŕ.

* W lĕßu pola Sprottawy ßu ſe ßnĕhom ſawĕte mużſke cźĕło namakali. W nim ßu cźĕło liſtynoſcherja Landmanna ſ Neuſtädtela ſpósnali, kotryž bĕ, ſe ßnĕchowym mjećelom pſchekhwatany, najſkerje wuſtaŕ a khwilu ßedźo wotpocźnycź chzyŕ. Wón bĕ hižo khĕtro ſeſtarjeny. Cźaßnik a pjenjesy ßu hiſchćże pola njeho namakali.

* (Hojeŕſka paraŕka.) W Nowocźerſkaſku pſched tydźenjom na ſjawnej dróſy żónſke cźĕło namakachu. Bliżſche pſchepytanje poda, ſo ßo wo cźĕło młodeje żony, wĕſteje Ssemonoweje, jedna. Ta bĕ ßebi pola mudreje żony pomoz pytała. Teje operazija pak bĕ ſlĕ wupadnyła, a njeſbożowna bĕ na nju wumrjeła. So by wſcho tukanje wot ßebje wotwobrocźiła, bĕ mudra żona jeje cźĕło runy pucź na dróhu cźißła.

* Sswoju macź ſatſĕliŕ je w Bomſtu 13. februara wĕſty Staniſław Liſiewicź ſ njekedźbliwoſcźu, hdyž chzyſche revolver wuprósnicź. Macź bĕ hnydom morwa.

* Wulke roshorjenje je w Lycku ſajecźe bura Kotza a jeho żony ſ Guttena nacziniło. Wonaj ſtaj, kaž na njeju tukaja, pſched 3 lĕtami żonineho prĕnjeho muža hromadźe ſkónzowałoj, kotrehož bĕchu ſady jeho ſtatoka ſ rosrażenej hłowu morweho namakali. Kotzan bĕ tehdy pola njcho ſ wotrocźkom byŕ a ſ jeho żonu karu mĕŕ a ßo też bórſy po mužowej ßmjercźi ſ njej woženiŕ.

* Prĕnje lĕtuſche cźeżke njewjedro ſ błyſkanjom a hrimanjom je 12. februara pſches dolinu pola Gera cźahnyło, pſchewodźane ſ deſchcźemi a ſe ßurowym wĕtrom, kiž je wjele ſchtomow ſpowrocźaŕ a na twarjenjach ſchkodu naczinił. Żiwe ßłĕboro po njewjedrje hacź na 8 gradow dele ſpany.

* (W pjanoſcźi ſmjerſnyŕ.) 7. małeho różka jedyn ratař ſ Vege Ardowa (w Wuheŕſkej) ſe ßwojej żonu w jenopſcheżnym wosu ſ hermanka domoj jĕdźeſche. Wobaj bĕſchtaj pjanaj. Hdyž pſches ſamjerſnjenu Nomyſku rĕku jĕdźeſchtaj, wós w lodźe tcźazy woſta. Naſajtra wobeju cźłowjekow ſ konjom ſmjerſnjeneju na tamnym mĕſtnje namakachu.

* (Na mjedwjedźazej hońtwje.) S Fiuma pißaja: Skótny lĕkaŕ Franz Tink w lĕßu pola Ogulina honjeſche a njejabzy mjedwjedźazu (barjazu) jamu nadeńdźe. Dokelž na to pſchihotowany a k temu doſcź wobrónjeny njebĕ, tón popad pak tola pſchepuſchcźicź nochzyſche, ßo wón domoj wrócźi a ßo potom ſ dwĕmaj ſnatymaj wjeßnymaj honjerjomaj ſ nowa k tej jamje poda. Bórſy ßo jim jaminy wobydleŕ pokaja. Tink a Szipetik, jedyn ſ teju wjeßneju honjerjow, hnydom do njeho tſĕliſchtaj, na cźož natſĕlene ſkocźo dźiwje rujo cźĕkaſche. Szalopek, druhi Tinkowy towaŕſch, pak hiſchćże nĕkotre raſy do njeho tſĕliwſchi, jeho ſ tſĕlbinym toporom do hłowy dyri. Nĕtk ßo mjedwjedź na ßwojeho nadpadnika wali a jeho na ſemju poraſy; hdyž jeho towaŕſchej jemu na pomoz dokhwataſchtaj, bĕ hižo pſchepoſdźe; rubjeżne ſwĕriſko bĕ jeho żałoßnje roſtorhało. 51 lĕtneho muża, ſa najlĕpſcheho honjerja ſnateho, mrĕjazeho domoj dowjeſechu.

* We Walliſu w Schwajzarſkej ßu ßo mózne lawiny ſ horow walike. W Ebmetenje ßu wone 9 hródźow do hłubiny ßobu ſtorhnyłe. Lĕß, kotryž bĕ wyſche hródźow, je do zyła wupuſcźeny.

* W Beillazu (w Franzowſkej) pſchi Bożej mſchi błyſk do kapały dyri. Tſi żony ßo ſaraſychu a 20 woßobow ßo ſrani.

* (Mordaŕſtwo ſe żarliwoſcźu.) S Thibivillerſa w Franzowſkej ſpodźiwna powjeſcź pſchińdźe, ſo je jedyn 80 lĕtny bur na ßwoju 77 lĕtnu mandźelſku poczaŕ tak żarliwy bycź, ſo ßo rosßudźi, ju ſkónzowacź. Wón woprawdźe do njeje tſĕli, a wutſĕl ju we wobliczu ſrani. Widźiwſchi, ſo wĕdomoſcź ſhubiwſchi na ſemju panje, ßebi wón ßam kulku do hłowy tſĕli. Stara żona njeje w ßmjertnym ſtraſche.

* Wocźecźe hłowy dr. Cinel w Pariſu jako najhroſniſche khoſtanje wukożuje. Wón praji, ſo po wotrubnjenju hłowy krej ſ njeje jara pomaku wubĕži. Teho dla moſhy hiſchćże połnej dwĕ hodźinje po wotprawjenju cźike woſtanu, haj krej hakle ſa połne tſi hodźiny pſcheſtanje bĕżecź. W tutym cźaßu wbohi hrĕſchnik, abo wjele bóle jeho hłowa błyſchi, cźuje a widźi, wona dyrbi po tajkim hiſchćże woprawnu helſku cźwilu wutracź, prjedy hacź ßo wĕdomnije ſhubi. Po wukożenju mjenowaneho wucźeneho je po tajkim wocźecźe hłowy jene ſ najdlĕje trajazych żadławych wotprawjenjow, mjes tym ſo ßu ßebi myßlili, ſo je wone najkrótſche a bjesboloſtne.

* (Khěža žo sažypka.) Se žylnym wětrowym storkom žo 16. febr. w Aspergu we Württembergskej jena žo wuporjedźaza khěža sažypny. Liczba snjesboženych dźěłaczerjow njeje hischcże snata. Hacž dotal žu jeneho morweho pod rospadankami wucżahnyli.

* So žu wschitkich wobydlerjow w wžy Sievershütten wocżasali, dokelž běchu muž pschi mužu zyrkwinske dawki sapowjedźeli, wosjewja s Kiela 3. februara. Zyrkwinskej wyschnoscżi, kiž bě wocżasanje poruczika, swoprědka do myžli pschischło njebě, kak mohła ta wěz wupadnycź. Sievershütczenjo mjenujzy wo žwojim safarowanju do Todesfeldskeje wožady niczo wjedźecź njechaja. Jich roshněwanje je nětk tak wulke, so chzedźa radschi wěru pscheskupicź, hacž s dotalneje wožady wustupicź.

* (Sso sparikej.) W Metzgerez papjerniku w Bruchsalu dwě dźěłaczerzy tak mjenowany lapowy warjak rjedźeschtej Na dobo wobej s khožom sakschiczeschtej. Tepjer Wippo bě horzu paru do warjaka puschcził, sabywschi, so stej holzy w nim. Holzy žo žakožnje sparischtej. Hdyž jej s warjaka wucżežechu, jimaj skoro mjažo wot cżěła wotpadże. Sa někotre hodźiny žmjercź sparjeneju wumó. Psched někotrymi dnjemi je nětko Karlsruheska khostańska komora lohkomyžlneho tepjerja k jastwu na 6 měžazow saždźika.

* (W kolbažowym kótle žo sparika.) W Dornje pola Gora bě jena 8lětna holza pschi dźěłanju kolbažy pomozna. Nad kolbažowym kótkom žo nakhiliwschi wona do njeho padże a žo tak straschnje spari, so nasajtra wumrje.

* (Semjerženje.) W Badenskej a w Elsažu je 14. makeho rózka podseńsći žylny stork pytnycź byl. Wón je 2—3 sekundy trał a wot połodnja k połnozy schoł.

* Hrósbny njeskutk je žo njedźelu w nozy w Perniku w Meklenburgskej skucżił. 18lětnu žkužobnu holzu Andersonez, pola jeneho tamnischeho bura žkužazu, je teho runja tam žkužazy wotroczk Riedel skónzował. Holza chzyschе hižo psched někotrym cżažom žkužbu wopuschczicź, dokelž bě jej wotroczk naczischczny byl, a jej se žmjercżu hrosył, hdyž jemu njebě k woli była. Po polizajskim poruczenju je holza dyrbjała žkužbu sažo nastupicź, tola je žo stajnje s hrubym cżłowjekom wadźika. Njedźelu wjeczor je žo holza płaczizy na wotroczkowe njehorne rěcże wobcżežowała, na cżož je hospodar wotroczka naždwarił a holzy pschikasał, so dyrbi do łoża hicź. Bórsy po tym je žo mordarstwo stało; pschetož hdyž hospodar wjeczor sa durjemi hladasche, wón durje holzyneje komory jenož pschisaczinjene namaka, a kónz trjenja s nich won wižasche. Holza, hischcże niz zyle wužlěkana, sadajena na łožu leżesche. Mordar je najskerje do komory prjedy holzy schoł a ju potom nadpanył. Zadławz je cżeknył.

* (Wětr na morju.) Parne łódże, kotrež žu tele dny do New-Yorka pschijěke, žu žo se satraschnym wětrom bědźicź dyrbjake. Najspěschnischa jendźelska ludźaza parna łódź „Lucania“, kotraž hewak k jěsbje psches atlantiske morjo 5½ dnja trjeba, je tón krócź hakle sa 9 dnjow do Ameriki pschijěła. Parnu łódź „Bulgariu“ žu pucżowarjo wopuschczili, dokelž bě žo w njej pschi wulkim wětrje naklad na jedyn bok sestorkał, tak so žo łódź hrożesche powróczicź. 25 pucżowarjow s njeje je amerikanska łódź „Werhauken“ pschijała. Druhy hischcże na cżołmach po morju błudźa. Wo jich dóńcje njeje niczo snate.

* (Mór.) S Bombaga je žo cżorny mór do połodnischeje Indiskeje pschenjeżł. S Kolarskich słotych polow žu wschitzy dźěłaczerjo roscżěkali. 48 s nich žu na mór wumrjeli.

* (Tsi njedźele s cżěłom we łožu.) Psched pschiżażnym žudom w Znaimje žo tele dny pschepytowanje pschecżiwo najatemu dźěłaczerjej Antonej Schreiberej dla skónzowanja mandźelskeje wotmě. Wobskorženy, 45 lět stary muž, bě najpožledy jako dźěłaczeŕ w zyhelniczi w Schattowje bydlił. Wóndano běchu w jeho bydle cżěło jeho mandźelskeje namakali. Ssužodźo běchu žo Schreibera wospjet sa jeho žonu praschеli, dokelž ju sa wjele dnjow widźeli njeběchu. Schreiber bě žo jim pschezo wschelko s rěczu wuwiwał. Po něczim pak s jeho wobydlenja jara hrosnje wonjecź pocża. To sjewi žo měschczanoscże a żandarmeriji. Duž žo kommižija do Schreiberoweho wobydlenja poda, ale durje do njeho běchu samknjene. Duž po samkarja póžłachu, so by je wotamknył. To žo sta. Hnydom žo pschepytnikam se jstwy satraschne dymy napschecżiwo walachu. Hdyž bě kommižija sastupiła, žo Schreiber s łoża, na kotrymž bě leżał, sběże. Na praschenje sa jeho žonu, wón symnokrejnje na łožo pokasa, s kotrehož bě runje stanył. Pod žłomowzom też żonine cżěło namakachu. Na hłowje bě widźecź, so je s něczim wótrym slě rosbita. Anton Schreiber też žo wusna, so je 19. abo 20. novembra žwoju žonu skónzował a jeje cżěło do łoża pod žłomowz skhował. Hacž do namakanja cżěła bě wón we łožu na nim lěhał; wo jstwje warił a jědł, a žo niz kuska grawował. Hdyž žo jeho sa pschicżinu tajkeho mordarstwa praschachu, žo wón wusna, so je žo se žwojej żonu 19. abo 20. novembra, dźeń s wěstoscżu prajicź njewě, swadźił byl, a ju we swadże s motyku do hłowy dyril, tak so je hnydom morwa na semju padnyła, a so je potom jeje cżěło we žwojim łožu skhował a něhdże tsi njedźele dołho na nim lěhał. Schreiberja k wobwěžnjenju wotžudźichu.

* W Galizijskej je dźewjecź dźeżatkow knježich kubłow židam pschenajatych. S bjesžwědomoscżu pólskich semjanow tam zyłe ratarstwo do židowskich rukow pscheńdże. Pschecżiwo tutemu wupjeranju židow chze nětko towarstwo kschescżijanskich kubłowych najenkow, wóndano w Lwowje sałożene, sakroczicź. Wone je žebi sa nadawk stajiło, kschescżijanskim ratarjam kubła k wotnajeczu saradźicź a jim trěbne pjenjesy k hospodarjenju podacź. Towarstwowe wotpohłady žu jara dobre, tola wjele dozpicź njebudże towarstwo móz. Kaž je snate, je wjazy dyžli połojza leżomnoscżow w Galizijskej w židowskej ruzy.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 1529 hr. 8 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy: Wowcżerjo 2 hr. 5 np., „s kónzom“ 1 hr. 84 np., Wjelkowa „nězna“ — 13° R. 50 np. = ...	4	39	
Donat w Nuknizy	15	—	
Eißelt w Lejnom	5	—	
S Bukez: Fiedler 3 hr., Króna, farar Kubiza a Marja swud. Kerkowa po 5 hr., Marja Krónowa 2 hr., Martha Króniz, Hana Króniz a Ernst Kerk po 40 np., Jank Króniz, Jan Mitasch, Handrij Dyrlich, Arnoscht Wicżas, Jan Wjela, Lena Kochowa a Ernst Freund po 20 np., Lena Króniz, Hanka Kubizez, Gerhard Kubizez, Kozor, Mawksch, Marja Běbrachez, Waker, Hana Kozorowa, Kwawka, Pawlowa, K. Mitasch, Mucżer, Mrós, Dejka, Nowak, Sswora, Hana Redowez, Marja Domschkez, Keck, Bódlink a swud. Bórkowa po 50 np., Handrij Albert, Błažij, Koch, A. Mitasch, Pilak, Frenzel, Lubjenski, A. Měrczin, Jan Błažij, Handrij Měrczin, Jan Bódlink, Broda, Schenk a Jan Pawl po 1 hr., Hermann Sswora 1 hr. 50 np., kantor Hatnik 4 hr., Kschižanezy 30 np. a Wicżas 2 hr. = . . .	54	70	
S Kokasy: kubler Skop 5 hr., Jan Langa 2 hr., Hana Langez, Měrczin a Bjedrich po 1 hr., Wicżas 50 np., Ernst Langa 1 hr. 1 np., Schmidt 1 hr. 50 np., Marja Schubiz 30 np., Madlena a Hulda swud. Czemjerowa 6 hr. =	19	31	
S Meschiz: Albert 1 hr., Janasch 1 hr. 50 np., Nowak, Kopta, Hajńk, Hańža Hajńkowa, Pjekar a Kschižan po 50 np., Hermann, Scherz a Kilian po 30 np. = ...	6	40	
S Wuježka pola Wósporka: žiwnoscżer Krawz, kublerjej Penthar a Bensch po 2 hr., kubler Benedikt 1 hr. 50 np., wumjenkarka Handrikowa 1 hr., khěžerjej Junker, Preusker a žkužobna džowka Horczer po 50 np. = ...	10	—	
S Rachlowa: Schütza 3 hr., Rabowski 2 hr., Hrusl 2 hr. 20 np., Jan Kubjenz a Marja Rjenczowa po 1 hr., Handrij Wicżas, Ducżman, swud. Gruhlowa, Kuba a swud. Sokelowa po 50 no., J. Albert 30 np. = ...	12	—	
S Wadez: Pful a Klož po 1 hr. 50 np., Kroschk a Hundrak po 50 np., Wjela, knježna Steglichez a Hencz po 1 hr., Kuta a Kschižank po 20 np. =	7	40	
S Trjebjenz: Kschižan 1 hr., Bernhardt 3 hr., Schöbel 20 np., Domschka, Czornak a Schmidt po 50 np. = ...	5	70	
Hromadźe:	1618 hr.	98 np.	

S džakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Serbskeje“.

(Dalschi sapiž darow žo posdźischo wocżischczi.)

Drjewowa awkzija

na Maleschanskim revěrje.

Wutoru 21. februara t. l. pschipołdnju w 1 hodźinje ma so w Hucźinjanskim hosćenzu na pscheßadźowanje pschedawacź:

37 lipowych klozow, 18—45 cm. horka tołstych, 2—4 m. dołhich, 4 rm. twjerdych knyplow } pschi Hucźinanskim ryczeŕkuble.

70 rm. khójnowych schćěpow,
60 = = klumpachow
300 = khójnoweje walczźiny
30 khójnowych dołhich hromadow
10 łoßow stejatych pjeńkow
} w Stróžanskej holi.

Huscźanske hrabinske hajnistwo, 9. febr. 1899.
Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 23. februara t. l. ma so na **Wujeźkowskim revěrje** w 3. wodźělenju (na Mjeschiskej horje) a w 7. wodźělenju 300 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow walczźiny na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano ½9 hodźin pschi Wujeźkowskej hajnkowni.

Wujeźkowske hajnistwo, 16. febr. 1899.

Wyschschi hajnik **Hertel.**

Na **Bartskim revèrje** w dakokej holi njedaloko Borschćże steji

něhdźe 700 rm. pjenkoweho drjewa se ßwobodneje ruki na pschedań a płaczi rm. po 2 mk. 20 np. Pschi wotewsaczu s najmjeńscha 50—100 rm. płaczisna po wucźinjenju.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo
na Bartskej horje pola Krjebje w Hornjej Łužizy.
Heyn.

Hrabinski Lippeski hajniski revěr w Barcźe

lětusche spuschczane

rjane khójnowe twarske drjewo

po poniżenej taxy porucza.

Revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Hólczeź, kotryž chze **schewstwo** dokładnje nawuknyć, móże so samolwicź pola schewskeho mischtra **Augusta Ssymanka** we Łasu.

Hólczeź, kotryž chze **kowarstwo** nawuknyć, móże jutry do wucźby stupicź pola kowarskeho mischtra **Schrammy** w Porschizach.

Wucźobnik.

W mojej kolonialtworowej pschedawarni so jutry ßyn sprawneju starscheju s dobrej schulskej wědomosću s pschihódnymi wuměnjenjemi jako wucźobnik pschijima.

H. Kunack naßlědnik.

Molerskeho wucźobnika, ßyna sprawneju starscheju, k jutram pyta **Gustav Wenk** w Budyschinje na horncźerskej haßy 2.

Wucźobnika, kotryž chze horncźerstwo a khachlestajerstwo nawuknyć, s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta **H. R. Teutscher** horncźerski mischtr.

Žonu k jenem dźěsću, ßłużobne a kuchińske holzy, ßłużobne a hródźne dźowki, pohonczow, wotroczkow, dźěłaczerske ßwójby pschi jara wulkej mzdze pyta **Kynastowa** na tschidarskej haßy (Siebergasse) 3.

Dobry **zylindrowy czaßnik** je so w poßlednim czaßu na pucźu s Rachlowa do Komorowa namakał. Saßo dostacź w Jitku czisło 13 pola Rakez.

Sprawnje.

Młódsche, na warjenje so wustejaze, w hospodarstwje nawjedźite a sdźełane holzy se samoźenjom, evang., po móżnosći serbskeje rěcze mózne, kotrež chzedźa so do jeneho hosćenza woženicź, so prosch a, so bychu ßwoju fotografiju s naspomnjenjom bliższich wobstejnosćow w kuwercze s napißmom W. R. 10 hacź do 1. měrza we wudawarni „Sserb. Now." wotedali. Fotografije so saßo wrócza. Mjelczitosć so pschilubi.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, so létni semester wutoru 11. haprleje 1899 sapoczinje. Pschipowjedźenja do kóżdeho schulskeho wodźělenja pschijimuje a dalsche wukasuje

direktor J. B. Brugger.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Hólczeź, kotryž chze tyscheŕstwo nawuknyć, móże jutry abo posdźischo do wucźby stupicź pola **Jana Zimmermanna** w Nowych Koporzach pola Bukez.

Schewskeho wucźobnika
s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta **Jan Panach** schewski mischtr w Dornschnablu 12.

Czista dowěrna 17—20 létna holza sa dźěczi a domjaze dźěło so k 1. měrzej pyta. Sso samolwicź pola rěcznikoweje **Wesserowje** w Budyschinje na bohatej haßy 15 po 2 skhodomaj.

K wěrowanskemu dnjej

cześneje njewjesty
Marje Běrkez w Sdźaru,
a jejnemu cześnemu nawoženi
Arnoschtej Bukanej,
pschekupzej w Lichanju,
19. makeho rózka 1899.

Hłóß: Jesuß moja nadźija.

Hdyž, o cześna njewjesta,
Myrthowy wenz dźenß maśch dostacź,
Dha też tola njecham ja
S mojim pschećzom na sad wostacź,
Bóh chzył k wschemu sboże dacź
A Waj' s njebja žohnowacź.
Waj' pucź njech je s różemi
Kaž dźenß', pschezo poßypany,
Njech we Waju mandźelstwje,
Njetrjechi Waj' horjo žane,
Hdyž pak Bóh tschiż pósćele,
Dha njech rucze nimo dźe.
Wěra, luboscź, nadźija
Njech we Waschim domje kćěje,
Dha so tóżda woßoba
Tehdy we nim derje smèje,
Hdyž su tute twětki tši,
Sboże bydli we domje.
Snatoh' luboh' pschecźela
Do mandźelstwa sobu proschtaj,
Kaž na kwaßu we Kana.
Schtoż Waj' tyschi, jom' prjódk noschtaj,
Tajkim wón wschak sawěscze
Wodu k winu wobrocźi.
Schtoż Wój dźenża ßlubitaj
Pśched Bohom na ßwjatym měscze,
Toh' so wschědnje dopomńtaj,
A jo dźerżtaj zyle wěscze,
Jenoż ßwèrnym ßlubjena
Je ta króna žiwjenja.
A hdyž w Waju mandźelstwje
Sslónzo też so saczmicź budźe,
Pytajmy we modlitwje
Tehdy troscht a nihdźe druhdźe,
Jara wjele samóże
Modlitwa, hdyž sprawna je.
Prajtaj: Jesu prjedy dźi,
Njedaj też so namaj komdźicź,
Njedaj tudy na semi
Namaj hnadnoh' cźaßa skomdźicź,
Ale wjedź też junn naß
Na tón wěcźny sbóżny kwaß.

F. Jena dobra pschecźelniza.

4 wosy, ßuche, ma tunjo na pschedań dla spuschczenja wosotwarstwa **J. Bergmann** na hornczerskej haßy 15.

Młódscha **holza** hacź do 16 lět so do dobreje ßłużby do jeneho schulskeho doma pola Budyschina pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Now."

Dwě dźěłaczerskej wobydleni, kotrejž móżetej so hnydom wobczahnyć, stej wotedacź na knjeżim dworje w **Delujej Kinje.**

Pilna ßłużobna holza, 15- hacź 17 létna, so k 1. haprleji pyta na garbarskej haßy 26 w khlamach.

Wróczenje czesćze.

S tutym skschiwdźaze ßkowa, 7. dezembra 1898 w Hübnerez hosćenzu w Njeßwaczidle na twarskeho mischtra Wollmanna sreczane, wróczu.

M. Schubert w Radworju.

Wutrobny dźak

wyßokodostojnemu knjesej duchownemu **Kubizy**
we Bukezach.

Tak ßu nětk saßo skónczene
Te Boże ßłużby wjeczorne,
Kiż w kóżdej wßy w woßadze
Krócź dźeßaty Wy dźerżeschcze.
Ssaulutki, a to w nóznej czmi
We wětrach, w symje, w khladkosći,
Pucź żadyn pschestraschny Wam njej,
Hicź, dusche dobycź Jesußej.
Kak pjelnjachu so bohacze
Te domy, so we kóżdej jstwje
Bleczk żadyn prósdny njewosta;
Jich wjele mèsto njedosta.
Kak witachu se ßylsami
Waß stari, khori, hubjeni,
Kak stari, młodźi hromadźi
Ssmy spèwali, so modlili.
Kak wucźeschcze naß kedźbowacź
Na Boże ßłowo, Khrysta snacź;
A po Khrystuße snamjenju
Sso složowacź we žiwjenju.
Naß pohnuwaschcze, twjerdże stacź
We wèrje na wscho kedźbowacź,
Schtoż nětk so dobre njenuje,
Hacź njeje schkódne, wopaczne.
Sa tajku ßwèru pastyŕsku
A woporniwosć sastojnsku
Sso wutrobny dźak praji Wam,
Se sdychowanjom k ujebjeßam:
Bóh žohnowacź chzył bohacze,
Waß na duchu a na cźele,
Waß dale debicź s mudrosću
Sa nowu ßwèru sastojnsku.
Njech Bóh tón Knjes też žohnuje
Te Boże ßłużby domjaze,
So ßynjo, we nich wußyte,
Też dobre płody pschinjeße.

H. P.) Jedyn Sserb s Bukez.

Bukečanske serbske towařstwo

změje swój lětuši

załoženski swjedźeń

njedźelu 26. februara 1899 w Heimrichec hosćencu ze serbskim dźiwadłom a rejemi, na to slědowacymi. Hrać budźe so „Pražski wuj“ a „Njewjesćinska nadoba“.

Wšě serbske towařstwa a lubych přećelow jenož z tutym přeprošuje **předsydstwo.**

Towařstwo Serbskich Burow

(hospodarski wotrjad Serb. Tow. za Khwaćicy a wokolnosć)

wotměje jutře njedźelu za tydźeń 26. t. m. pop. 1/2 3 hodź. swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Knjez sejmski zapósłanc Michał Kokla z Khróšćic, předsyda „Hłowneho towařstwa Serbskich Burow“ je přednošk wo: **„Nadawku serbskich burskich towařstwow“** dobroćiwje přilubił. Serbscy ratarjo, tu jedna so wo waše samsne należnosće, teho dla přińdźće wšitcy na tónle přednošk.

Zarjadnistwo hospodarskeho wotrjada:
Jan Wjerab, kubleŕ.

Po posedźenju hospodarskeho wotrjada je naše zhromadne towařstwowe posedźenje.

Předsydstwo:
Serb. Tow. za Khwaćicy a wokolnosć.

Tow. Sserb. Burow w Bukezach

śmeje jutśje **njedźelu 19. februara** popołdnju ś dypkom 3 hodźin poźedźenje. **Pśchedźydstwa.**

Sserbśke burske towaŕśtwo w Minakale

śmeje jutśje **njedźelu 19. februara** popołdnju 1/4 hodźin w Pjetaśchez hosćenzu śwoje poźedźenje.

Dnjowy porjad: Skasanje hnójniśchćow, śymjenjow a womjeśchkow. Wo bohaty wopyt proźy **pśchedźydstwo.**

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 19. mał. rózka pop. w 4 hodź. posedźenje. W nim budźe knjez wučeŕ Sommer z Budyšina wo swojim dalšim zajimawym pućowanju přednošeć.

Wšě sobustawy kaž tež hosći přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Rakečanske serbske towařstwo „Lipa“

změje jutře njedźelu 19. mał. rózka popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Do Lupoje!

Jutśje **njedźelu 19. febr. reje.** Pśchećelnje pścheproschuje

Loća.

Do Lipicźa!

Jutśje **njedźelu 19. febr.** śo **kóśtopiwo** toczi. Pśchećelnje pścheproschuje

hośćenzaŕ **G. Ćkert.**

Provinzialne towaŕśtwo śa śnutskowne mißionśtwo.

K **lětnej śhromadźiśnje** provinzialneho towaŕśtwa śa śnutskowne mißionśtwo w Budyśkim knjeźeŕśtwowym wokrjeźu, kotraž śmeje śo

póndźelu 20. t. m., popołdnju 1/4 5 hodźin

w śalu hośćenza běłeho konja w Budyschinje, śo towaŕśtwowe śobustawy a wschitzy pśchećeljo śnutskowneho mißionśtwa ś tutym naležnje pścheproschuja.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rospraŵa (faraŕ Jakub-Njeśwaćidliśki).
2. Rospraŵa wo pokładnizy (knjes ŕěčnik Sachśe-Budyśki) a wobśamknjenje wo wudźělenju wudajliwych pjenjes.
3. Pśchednoschk: **„Wo śwjedźeńskim cźahu do Jeruśalema“** (pśchedźyda evang.-lutheŕskeho krajneho konśistoŕstwa ś Zahn-Draždźanski).

W Budyschinje, 8. februara 1899.

Direktorij

Hamtśki hejtman **dr. Hempel.** Faraŕ **Jakub.**

Wyšokodostojnemu

knjeśej fararjej Jurjej Jakubej

k jubileju

Jeho 25lětneje śwěrneje duschowpastyŕskeje dźěławoscźe

w naschej Njeśwaćidliśkej wośadźe,

dźeń 27. nowembra 1898 wotdźerźaneho,

ś ponižnej luboscźu a wutrobnym dźakom k dopomnjecźu pośwjecźene.

Nasch Bóh, kiž wěcźna luboscź je,
Nam dźenźa da dźeń radoscźe;
Duž ś dźakom nascha wutroba
Jom' thwalbu śpěwa wjeśeła.
Dźenź je lět pjecź a dwaŕecźi,
So scźe mjes nami dźěłali
We śwojim śwjatym sastojńśtwje
Jow w Njeśwaćidliśkej wośadźe.
O ś płomjenitej luboscźu
Tu Bohu śłužicź śwojemu,
Wam horjesche śo wutroba,
Wot śwjatoh' ducha śbudźena.
Kaž Khrystuśa tak wośadu
Wy luboważasche ś wutrobu,
Wschě mozy woprowaschcźe jej
We śwěrje duschowpastyŕskej.
Pśches śwjataj sakramentaj tu,
Pśches Boźe śłowo, modlitwu
Naš k Jesuśej scźe wodźili,
Wschěm pomhacź k wěcźnej sbóžnoscźi.
So cźesćź a thwalbu wyšoku
Bóh měł na pŕenim měscźe tu,
A dźak jom' dała wutroba,
Bě Wascha staroscź najwjetscha.
Pśches Waš nětk tu kaž nowy je
Wot wonka, ś nutska woźebje
Naschi rjany luby Boži dom,
Hdźež pschikhadźamy ś wjeśelom.
Nětk Božu nóz tak wjeśe'le my
Tu k cźesćźi Božej śwjecźimy
Pśches Waš pod śwětłym schtomikom,
Teš dźěcźi ś rjanym śpěwanjom.
Nětk wulke śwjate śwjedźenje
Wy k thwalbje Božej sawjedł scźe
Spěw wschelkich hłośow wot khora
Pśches dźěcźi abo towaŕśtwa.
Kak kraźnje žnjowy śwjedźeń my
Jow pśches Waš Bohu śwjecźimy!
Haj, polo, kuka, sahroda
We śwjatnizy dźak saśpěwa.
O thwalbu a haleluja
A wěry hamjeń wuśpěwa
Nětk stejo Knjeśej wośada;
Kak Božu cźesćź to powyscha!
Haj, kraźne Boże śłužby Wy
A mißionśte hodźiny
Nam we nim wotbywali scźe
Tak ś duchapołnej radoscźe.

Kaž w Božim domje, scźe teš Wy
We śwojim domje njesprózny;
Nam wjele knihow piśaschcźe,
Sso sa naš k Bohu modleschcźe.
We naschich domach ś luboscźu
Nam běsche wschelko k radźe tu;
Dźěl ś nami na wschěm bjerjeschcźe,
Bě śrudźba abo wjeśele.
Wy naschich starych cźeścźicźe
A khudych, khorych pytacźe;
Troschť, pomoź pśches Waš nam'kaju
A śmilnu śłužbu śotśinu.
Na wschitkich schulach w wośadźe
Wy ś nami śobu twarjeschcźe;
Wy naschich dźěcźi wjeśele
Rad k cźesćźi Božej rjeńscheschcźe.
Kak lubośnje scźe śawjedli
Pśchi śwjatej konfirmaziji,
So dźěcźo śrjedźa starschej' dźe,
Tom' Knjeśej k blidu wjedźene.
Nad Wami nasche towaŕśtwa
Teš maja drohoh' pśheceźela;
Haj, pśches Waš śpěwa młodźina,
We śwojim Bosy wjeśeła.
Prjódk dźecźe w bohabojoscźi
Wschěm, kiž śu nam prjódkstajeni,
Haj, wschitkim stawam w wośadźe;
Naš na wutrobje noźnycźe.
Po kotrymž Wam śo styśkasche,
Se śbožom we wschěm ś Wami je;
To śwjeśeli nam wutrobu
A k njemu cźehnje ś luboscźu.
Nětk horzy dźak a wutrobny
Dźenź wot naš wschitkich wśmicźe Wy
Sa Waschu luboscź, próźu wschu,
Bóh śapłacź Wam a žohnuj ju.
Bóh, kiž je dotal śłyschał naš,
Se śbožom krónuj dale Waš!
Njech wěra, luboscź, nadźija
Tu jako kwětki kcźěwaja.
Pod śwojim schkitom wjeśele,
Móz, śylnoscź, hnadu bohacźe
Spožcź Bóh Wam, a wschu dobrotu,
Teš sdźerž Wam śtrowoscź wobśtajnu.
Bóh sdźerž Waš hischcźe dołho nam,
Wasch skutk nad nami žohnuj Wam,
So bychmy ś Wami śwjecźili
Teš jubilejum njebjeski.

Dźak, cźesćź a thwalbu sa wscho wśmi,
Schtož Ty śy cźinił nad nami,
O kralo zyrkwje śwojeje,
Kiž nětk Cźe cźaka wjeśele.

H. H. w L.

Dowolam sebi najpodwolnišo k wjedźenju dać, zo sym so z knježnu **Elisu Geipelec,** dźowku knjeza fabrikskeho wobsedźerja **Adolfa Geipela** a jeho knjenje mandźelskeje **Lonisy** rodź. **Böhmic** w Budyšinje slubił.

W Draždźanach, w februarje 1899.

Dr. jur. Marćin Imiš,
assessor při kralowskej generalnej direkciji sakskich statnych železnicow.

(K temu cźišku jena pschikloha.)

Pschiloha k cžißku 7 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. februara 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

13. februara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	34—36	62—65
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—62
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—62
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	25—26	48—52
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	45
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	58—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—57
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	66—70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—65
Sswinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	43—44	56—57
2. mjaßne	41—42	54—55
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	50—53

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2854 měchow.	W Budyschinje 11. februara 1899 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 16. februara 1899. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenica běła	8	38	8	53	8	24	8	53
" žołta	7	94	8	9	7	65	8	24
Rožka	7	34	7	50	7	—	7	19
Jačmjen	7	72	7	86	7	33	7	67
Wowß	6	70	7	—	6	40	6	70
Hróch	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	1	80	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	60	3	—	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 960 schtuk, schtuka	11	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 "	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 "	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 "	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 75 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 47 np. hacž 8 hr. 53 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 75 np. hacž 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 17. februara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Invocavit rano w 7 hodź. farař Räda žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. diakonus Sarjenk žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Emil Max Venus, khěžkař a dźěłaćeŕ we Wurizach, s Johanu Scholćiz se Ssepschez. — Jan Khorla Měrk, pohoncź w papjerniku tu, s Hanu Marju Nowakez.

W **katholskej zyrkwi:** Albert Bensch, fabriski samkař w Budestezach, s Reginu rodź. Riedlez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Arthur-Hugo, Khorle Augusta Brody, khěžerja a schewskeho mischtra na Židowje, ß. — Richard Oswin, njemandź. ß. na Židowje. — Pawoł Richard, Augusta Schleßy, wobydlerja a dźěłaćerja w Nadžanezach, ß. — Gustav, njemandź. ß. w Dźěžnikezach. — Kurt Waldemar, njemandź. ß. na Židowje. — Hana Gertruda, Jurja Pawoła Hantuscha, wikowanskeho fahrodnika w Kelnje, dź. — Martha Marja, Khorle Pauluscha, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Martha, Augusta Seifrieda, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Irma Irena Ida Ernestina, Maxa Pawoła Huga Sellera, papjerniskeho direktora w Dobruschi, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. februara: Hana Marja rodź. Loosez, Eduarda Bräungeua, kolportěra, mandźelska, 60 l. 1 m. 9 d. — Marja rodź. Ebermannez, njebo Augusta Roggi, fabriskeho kowarja, sawost wudowa, 65 l. 1 m. 28 d. — Hana rodź. Cźěßliz, Miklawscha Schäfriga, pens. listynoscherja, mandźelska, 74 l. 11 m. 18 d. — 11. Madlena rodź. Lenschez, Michała Luscźanskeho, měsćana a khěžerja, mandźelska, 52 l. 11 m — Fritz, Michała Augusta Hale, žiwnoscźerja w Malym Wjelkowje, dwójniski ß., 17 d. — 14. Hana Marja Bormannez, Khorle Hohła, wyschscheho schwajzarja w Małßezach, mandźelska, 25 l. 6 m. 28 d. — 15. Helena Ernestina, Jana Augusta Frödy, žiwnoscźerja w Libuchowje, dź., 7 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Invocavit smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodźinach žerbsku spowjedź, farař Mrosak w 9 hodź. žerbske a ¾11 hodź němske prědowanje.

Hólcźez, kotryž chze schewstwo nawuknyć, móże s pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupić pola schewskeho mischtra **H. Schäfera** w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy 8.

Hólcźez,
kotryž chze pjekarstwo nawuknyć, móże do wucźby stupić pola **Jana Hajnzy** w Bacźonju.

Kowarskeho wucźobnika
k jutram pyta kowarski mischtr **Schneider** w Budyschinje.

Kowarski wucźobnik žo pyta.
Hólcźez, kotryž chze kowarstwo nawuknyć, móże do wucźby stupić pola **Bruna Urbana,** kowarskeho mischtra w Trjebjeńzy.

Zyle dowěrneho muża, wußłużeneho wojaka, k 1. měrzej abo prjedy sa dźěłaćerja do žwojich khlamow pytamoj.
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Wucźobnik žo pyta!
Sa žwoje materialtworowe, spirituosowe a winowe khlamy k jutram žyna sprawneju starscheju jako wucźobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.
J. T. Glien
pschi drjewowych wikach,
žobustaw pschekupskeje jednoty.

Maschinske schtrykowarki
sa ruczne a parne dźěłanje žo nawucza a dostanu trajne dźěło w schtrympotworowej fabrizy **Gustava Langi.**

Dźěłaćerska žwójba
žo pschi darmotnym wobydlenju a běrnach k 1. haprleji pyta na knježim dworje w Ratarjezach.

Schulerjo k jutram tunju a dobru pensiju namakaju. Dalsche je shonicź na mjaßowym torhoschczu 6 w khlamach.

Nashonitu holzu,
s dźěła sa kuchinju, k 1. haprleji pyta pschekupzowa **Nowakowa** na žitnej haßy.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, žrěnkow, tsecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hospoßy, jstwinske holzy a dźěłaćerske žwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelnskej haßy 24 po 1 schodźe.

Kuchařka
sa knježu a cželadnu kuchinju a **stwinska holza,** kotraž žo na platowanje a běle schicze wusteji, žo do žłužby pytatej na jedyn knježi dwór blisko Budyschina. Dalsche je shonicź we wudawarni Sserb. Nowin.

Žona k wunoschowanju pjecźwa na wßy móże žo samolwicź pola **Augusta Dietricha** na lawskej haßy 10.

Žiwnoscź na pschedań.
W Hatku pola Minakała je žiwnoscź cźo. 7 s někotrymi kórzami pola a łuki, blisko pschi domje leżazymi, staroby dla na pschedań.

Zbožopschejaze ßlowa

cżeßnemu nawożeni
Janej Khorli Henkej
we Wbohowje
a jeho cżeßnej njewjesćże
Hanje Lejuje Pětschkez
w Njeßwaczidle,
k jeju
wěrowanskemu ßwjedżenjej
dżeń 21. małeho rózka 1899
poßwjeczene.

(Hłóß: Schtóż Bohu Wjerschnemu ßo podda.)

Kak ważne ranje Wamaj ßwita,
Wój cżeßnaj ßebi ßlubjenaj,
Waj' pschecżelstwo se pschecżom wita,
So byschtaj dżenża dostałoj
Wscho żohnowanje wot Boha
Do Waju cżeßnoh' mandżelstwa.
Dżenß' chżetaj ßebi ßwěrnosćż ßlubicź,
Haj ßwěrnosćż na cżaß żiwjenja,
So ſ luboscżu ßej chżetaj ßłużicź,
Hdyż pschińdu wschelke spyt'wanja,
Kiż Bóh też druhdy póscżele
Psches Waju cżaßne żiwjenje.
Duż wuproschtaj ßej ßobu tola
Do mandżelstwa też Jesußa,
A cżińtaj, schtoż je jeho wola,
Wón żohnowanje Wamaj da,
Hdyż Jesuß ßobu w domje je,
Dha Wamaj k ßożu wschitko dże.
Njech Wamaj pschezo ſtajnje ßwěcża
Tſi hwěſdy do Waj' mandżelstwa,
Te Wamaj k żohnowanju rěcża,
Ssu: wěra, luboscź, nadżija.
Njech wěra, ßwjata biblija,
Je ſtajnje Waju wodźeka.
Hdżeż luboscź je, tam je też ßwěra,
Tam je też ſtajnje jednota,
Hdżeż luboscź je, tam je też wěra
A k Bohu pschezo dowěra,
Schtóż k Bohu wschón ßo dowěri,
Bóh teho nihdy njepuschcźi.
A nadżija Waj' pokasuje
Na tam :e wěcżne żiwjenje,
Njech w wěrje Waju poßwjnjuje,
Měr Boži mataj w wutrobje,
Kiż wjedże Waju ſ cżaßnoscże
Do tamnej' sbóżnej' wěcżnoscże.
Duż ſtuptaj dha nětk w Bożim mjenje
Do Waju ßwjatoh' mandżelstwa,
Bóh daj Wam strowosćż, cżiłosćż rjenje,
Njech njesboże Waj' njejima,
So móhłaj junu ßwjecźicź saß'
Sswój ßłeborny a sloty kwaß.

Wot **E. Helaßa.**

Khěża,

nowa twarjena, ſe sahrodu w rjanym położenju Budyschina ſ 5½% ßo danjaza, je na pschedań. Dalsche je shonicź na Matekskej drósy (Mättigſtraße) 6 po 1 skhodże.

Khěża na pschedań.



W Dobroschezach pola Plußnikez je khěża cżißko 19 na pschedań.

Ssuproschna ranza, blisko k proßatam, je na pschedań w Nowym Brěmjenju cżißko 17.

Pruhi ſ Bożeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtucżki w pyschnych kaschcżikach, k **selenemu schtwórtkej** ßo pschihodżaze, ßu po 50 np. w wudawarni „Sserbſkich Nowin" dostacź.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbske kmótſaze listy
w kaschcżikach.

Do Njeßwaczidła!

Sswój **wulki cżrijowy skład,** wopschijazy **mużaze, żonjaze** a **dźěcżaze wobucże** po najtuniſchich płacżiſnach dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucżam.

August Lehmann w Njeßwaczidle.

Do Drożdżija!

Cżeſcżenym wobydlerjam w **Drożdżiju** a wokolnoſcżi dowolam ßebi k wjedżenju dacź, ſo ßym ßo w Drożdżiju na wowcżernjach w bydle ßwojeju ſtarscheju **jako schewz** saßydlił. Najlěpsche dźěło pschilubjo proſchu moje pschedewsacże dobrocżiwje podpjeracź.

Ernſt Mrós, schewski mischtr.

Paleny khosej.

Wschón pola mje ßo pschedawazy khosej je na nowym **Gothotſkim patentowanym khosejowym palaku** paleny. Po tymle waschnju khosej po ßłodże a ßylnoſcżi wjele dobudże.

Woßebje cżinju kedżbliwe na moje **měschenja,**
punt po 120, 140, 160, każ też po 180 a 200 np.
Tuńſche drużiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khosej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Drainěrowanske roły

we wschěch wulkoſcżach, **kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ſa 2—4 proßata ſ wodżělenjemi, konjaze żłoby, żłobowe zhele, wodowodowe roły, muffate roły, wónzuchowe roły,** 6—10 zolowſke, k pucźnym pschětokam atd. ſ fabriki knjesa **W. Binnerta** w Halschtrowje po fabrikſkich płacżiſnach pschedawa

H. Dietrich w Lětonju.

Sswój bohacże ſrjadowany skład

zigarow

100 schtuk hižo po 2 hr. 40 np.
knjesam kurjerjam należnje porucża

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Sswinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernosćż wubudżuje a kormjenje połóżuje, porucża



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschecża winoweje kicże.

Hotowe kaschcże
a cżełowu drastu
porucża
Emil Heinrich
w Borschcżi pola Delneje Wólschiny.

Żiwnosćż na pschedań.

Prjecżcżehnjenja dla je sahrodniſka żiwnosćż ſ něhdże 20 kórzami najlěpſchehо pola a łuki w jenym kruſche, na pschedań. Derje sdżerżane twarjenja ſ zyhelowym krywom ßrjedź leżomnoſcże leża. Woda je pschihódna. 35 kórzow pschimjesowazych dobrych polow a łukow móże ßo tunjo do trajneho wotnajecża pschedewsacź. Dalsche je shonicź pola wobßedżerja w Hlinje cżißko 33 pola Hucżiny.

Żiwnosćż cżißko 5 w Ratarjezach ſ 10 kórzami pola a łuki je hnydom na pschedań.

Hischcże dobreho khmaneho konja ma na pschedań ſpeditěr

Richard Pětschka.

Jědżny wolij,
lany wolij,
łaue woßuchi
porucża tunjo
Emil Heinrich w Borschcżi
pola Delneje Wólschiny.

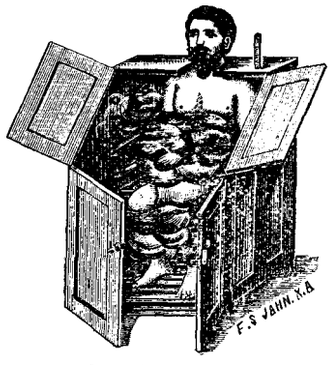

A. Uhligowe

naturſkhosjerſke kupjele
w Budyschinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuspěch ßamo pschi ſtraschnych skhorjenjach płuzow, żołdka, jěrchenjow, pucherja, cżuwow a żonjazych cżerpjenjow, pschi symnych nohach atd. Woßebje dobry wuspěch pschi symſkim lěkowanju ſ podżělnymi kupjelemi, kotrež rospuschcżo a wucźiſkajo skutkuja. Naſymnjenja ßo njeje bojecź. Miłe, pschijomne wobkhadżenje. Żónſke poßkuženje ſa żónſke. Naſhonity personal.

Maſchinſke wolije,

ruſke a **amerikanſke,**
ſa cżeżko a lohko ßo cżerjaze maſchiny
porucża po tunich płacżiſnach
Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

Drażdżanſki jědżny raiß

punt po 16 np. porucża
Carl Kahrowe.

Dobry amerikanſki
rjepikaty tobak
punt po 28 np.
porucża
Carl Noack
na żitnej haßy.

Ssuſchene ßłowki

wulke a ßłódke, po zyłych měchach a po waſy porucża
Carl Kahrowe.

Sswój skład **ſofow, matrazow** ſ kożom a bjes njeho, teho runja wſchě **kożane twory** po najtuniſchich płacżiſnach porucżam.

Emil Schubert, ßedłaŕſki mischtr na jerjowej haßy.

Cżerwjenodżecżelowe ßymjo
bjes żidy,
cżežki wowß a **jecżmjeń**
kupuje pschezo po dnjowych płacżiſnach
E. E. Schmiss
w Budeſtezach.

Łamane nudle,
łamany makaroni,
niczate nudle,
hwěżkate nudle,
jejowe krupiczki,
ßamodżełane nudle,
woprawdżity kwětkowy ſago
porucża
Carl Kahrowe.

Paleny khosej

punt hižo po 85 np.
w ſnatych wubjernych drużinach
punt po 100 np. hacź 200 np.,
każ też wulki skład

njepaleneho khoseja

punt hižo po 70 np.
porucża
Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Maißowy schrót,
palmoſornowe woßuchi,
lanu mucżku
ßłodowe kołochi
w ſtajnje cżerſtwej hódnoſcżi
porucża
E. E. Schmiss
w Budeſtezach.

Sajecże koże,

kkhórjaze, kunjaze (mordaŕſke) a liſchcże koże po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje **C. E. Rinke,** kóżkaŕſki mischtr na żitnej haßy 5.

Pawoł Giebner,

winownja
w Budyschinje
na bohatej haßy 18,
nutskhodom ſ theatroweje haßy,
porucza
ßwoje **němſke** a **wukrajne**

czerwjene a běle
wina
a lěkarſke wina,

jako:

portſke wino,
ſherryſke wino,
malagaſke wino,
madeiraſke wino,
tokayſke wino

atd.

Dale
ſchampanſke wino,
rum, arak, kognak,
punſchowe eſſenzy
atd

Pſchedawanje po jenotliwym a roſeßłanje po zylisnach w kaſcheżach po 12, 25, 50 a 60 bleſchach a cżwizach kajkejeżkuli wulkoſcże.

Najwjetſchi winowy ſklad w Budyschinie.

?

Hdże je **dobry** khofej doſtacz?

Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

Warny hroch, ßoki,
lohko ßo warjaze, porucza
Carl Kahrowe.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſklad **hotowych wobleczenjow**
hódne, dobre tkaniny a najlěpſche ſeſchicze
po 15 mk., 17 mk. 50 np., 20 mk., 26 mk. atd.

Schicze po měrje bjes powyſchenja placzisny.

Schulſke wobleczenja a hólczaze wobleczenja
w tak wulkotnym wubjerku, kajkiż móże jenoż moja woßebita pſchedawarnja poſkiczicz, **a każ ſnate, tunjo.**

Hotowe wobleczenja ſa mlodych knjeſykow,

wot prěnich Barlinſkich krawzow dźěłane
ßo wuſnamjaze
ſ dobrym ßedzenjom, modnymi, ſolidnymi tkaninami,
pſchi tym zyle wurjadnje placzisny hódno.

Ernst Jenke

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10
pódla nowotwara ßerbſkeho doma.



Hdże ſcże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Magera na ßerbſkej haßy 11.

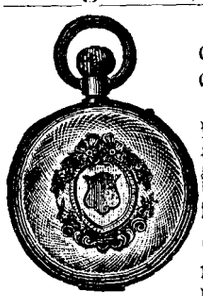

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wulkadne wokno, ſ placzisnami wupoloženc, wobhladacz.**

Kedżbu!
Kedżbu! **Kedżbu!**
Zyle tucżne **howjaſe mjaßo**
punt po 50 np.,
polcz pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſnikeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy czißło 4.

Drainěrowanſke rołki

ſ Binnertez fabriki w Halſchtrowje ßu doſtacz ſe ſklada pola **H. Dietricha** w Lětonju.

Lehmannez kwětkowy baſar
w Budyſchinje na żitnej haßy 7

poruczа **njewjeſczinſke a nahłowjaze wěnzy, kwaßne a kmótſaze bukety, kwětki do waſow, dźěłane palmy, rowowe wěnzy a pnzaki.**

Lehmannez kwětkowy baſar
w Budyſchinje na żitnej haßy 7.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruczа **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich placzisnach.

Paleny khofej,

na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **cziſcze** a **żylnje ßłodżazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Staroněmſke khachle

we wſchěch barbach.
Hładke, ßłěbroſchěre a brune khachle
w najlěpſchim wuwjedżenju porucza

Bjedrich Müller,
khachlowa fabrika w Kamjenzu w Sakſej.

Tuni ſyrup.

Dżělbu jara ßłódkeho a cziſcze ßłodżazeho ſyrupa poruczam punt po 12 np.

J. T. Glien
pſchi drjewowych wikach.

Amerikanſki
rjepikaty tobak,

zyły: punt po 20 a 25 np.,
krany: punt po 25 a 30 np.
porucza
H. Kunack naßlěd.
na bohatej haßy 8.

S. Beer,

prjedy **Messow & Waldschmidt.**

Pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodze.

Moje lětusche

wurumowanske wupschedawanje

po ßměschnje tunich płaczisnach sapoczynje ßo

schtwórtk 23. februara.

Sa Budyschin ßym jeniczke pschedawanje **najlěpschich majßowych pomyjow, 27% proteina a 12% tuka wopschijazych,** najlěpscheje a pschi tym najtuńscheje mózniazeje pizy, s kotrejž ßo tuczne mloko dobudże, pschedewsak.

S dobom ßwój wulki sklad **lanych, ripikowych, bawlmoßymjenjowych, semskoworjechowych a palmosornowych woßuchow, ßuschenych piwowych ßlodźisnow, ßlodowych kolochow, majßoweho a jeczmjenjoweho schróta, rzanych a pschenicznych wotrubow a pizneho grisa** po najtunischich płaczisnach a jenoż w najlěpschej tworje poruczam.

Paul Schulze,

žitowa, ßytwowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy młyn

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Dla pschedstejazeho pschecżehnjenja do „stareho pósta" wschě

pychatniske a wolmjane twory

po khětro poniżenych płaczisnach pschedawam.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 7.



Franz Marschner

czaßnikat w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinemu wobkedźbowanju poruczа.

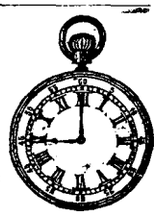

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **Serbski.**



Rejwanske czrije

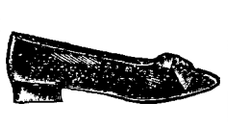

sa mužskich a žónske

wot najjednorischeho hacz do najwoßebnischeho ßu w mojim wukładnym woknje wustajene, kotrež po snatych tunich płaczisnach poruczam.

Schewski mischtr **Heinrich Mohr**

na ßukelnskej haßy 14.

Czeßny diplom — Bronsowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto.



I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

poruczа ßwój wulki sklad **stupnjow** a **schlórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucża sa mužskich žónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje ßedżaze wobucże sa krótki czaß.

Porjedźenje wscheje družiny po żadanju tón ßamy dźeń.

K konfirmaziji a k njewjesczinskej drascze

czorne a pißane **drastne tkaniny** w najnowischich tkanskich waschnjach, **czistowolmjane wobleczenja** hižo po 3½ mk., hacz k najwoßebnischim družinam.

K **serbskim pjeslam** czorne tkaniny łohcz po 1½ mk., ¼ schěroke.

Czorne židżane tkaniny k njewjesczinskej drascze atd. we hładkich a mustrowanych najnowischich wězach, **wobleczenje** po 18½ hacz 50 mk. Tworowy sklad firmy **Siegfrieda Schlesingera** w Draždżanach, kral. dwórskeho lieferanta.

Pschedawanje po jenak wurjadnje tunich płaczisnach

pola **Hermanna Beermanna** w Budyschinje

na bohatej haßy.

Czesczenym wobydlerjam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym pschedawarnju

„Shorjelski basar"

dżenża pschedewsak, jón knjesej **Adolfej Salbergej** wotkupiwschi, a proschu dowěrjenje, mojemu pschedkhadnikej spożczene, też mi sakhowacz.

Budu ßo stajnje prózowacz, jenoż **dobre, hódne twory po tunich płaczisnach** pschedawacz.

Magazin sa domjazu a kuchińsku nadobu.

Bernhardt Weiss.

Drjewjane, emaillowe, galantrijowe a pjerjowe twory.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 8. Sobotu 25. februara 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sa powjetschenje wójska knjeżerstwo pola nětczischeho kněžorstwoweho ßejma mało pschikhilnoscże namaka. Komißija, kotraž wo żadankach sa wójsko jedna, je rosmnoženje kavallerije wotpokasała. Rosrißanje pschi wothłoßowanju bě pschi zentrumskej stronje, kotraž měješche pschisporjenje kavallerije sa njetrěbne. Zentrumski sapółłanz Gröber měnjeschе, so powjetschena liczba ruskich schwadronow pschi mjesach sa Němsku njeje straschna, woßebje dokelž ßo wona też na awstriske wójsko rosdźěli. Wójnski minister pschecźiwo temu na tym wobstawasche, so tajke hromady kavallerije, kajkež móże Ruska pśches mjesy półłacź, ßo hischcże njejßu żenje hromadże widźake, tak dołho hacž ßwět steji.

Rosmnoženje infanterije drje komißija njeje zyle sacźißła, tola pak jara wobrěsała. Měsło żadanych 11,500 muži, wo kotrež dyrbjesche ßo wójsko powjetschicź, je komißija jenoż 5000 muži wjazy pschiswolika. Na wopak je komißija poßylnjenje artillerije sa nusne spósnała a jeje pschisporjenju wo dwě jěsdnej batteriji a wo 30 pěschich batterijow pschihłoßowała. Teho runja ßu ßo żadanki sa pospytowanske kompagnije artillerije, sa żelesniske kompagnije, telegrafiske wodźělenje, powětrojěsdne bataillony atd. pschiswolike.

— Wólbje kněžorstwoßejmskeju sapółłanzow sozialdemokratiskeho Sachsy we Wrótßławju a konserwatiwneho Förstera w Lubijskim wokrjeßu njeje hischcże kněžorstwowy ßejm po namjecże wólby pruhowazeje komißije sa płacźazej spósnał. Kněžorstwoweho kanzlera je ßejm proßył, so by wo wschelakich dypkach sawadźeneju wólbow dopokasma sběracź dał.

— Dla cźežkeho khostanja, s Draždźanskim pschißaznym ßudom dźewjecźom murjerjam napołożenym, kotsiž ßu loni jeneho poléra na twarje nadpadnyli, jeho krwaweho sbili a cźežko sranili, ßo sozialdemokratojo nochzedźa směrowacź. W kněžorstwowym ßejmje pschi wuradźenju wo kněžorstwowym justiznym hamcże sozialdemokratiski sapółłanz Gradnauer, sastupjeŕ Starych Džaždźanow, Draždźanski wußud brutalny naßylny słutk mjenowasche. Ssejmowy pschedßyda tuteho wurasa dla Gradnauera naßwari, jeho k porjadej sawoławschi.

— Hdyž kněžor Wylem loni do Palästiny pucźowasche, ßo s Alexandrije w Egiptowskej powjescź rosnjeße, so chzedźa tam anarchistojo mordarski nadpad pschecźiwo njemu wuwjescź. Nětko je ßo wupokasało, so wotmyßleny mordarski nadpad dale nicžo njeje było, hacž hoła łža, w ßłużbje jendźelskeje politiki wumyßlena. Wschitzy sajecźi Italszy, kotsiž běchu pjecża do mordarskeho plana saschmatani, ßu ßo pśched ßudom wuwinowali.

— Sakonjowy nacźisk wo sawjedźenju wobhladanja rěsneho skotu a mjaßa po zykej Němskej ßo w bliżschich dnjach kněžorstwowemu ßejmej pschedpołoži. Němska ratarska rada je wobsamkła wo nowym sakonju scźěhowaze knjeżerstwu k wjedźenju dacź: Wudacże kněžorstwoweho sakonja w nastupanju wobhladanja rěsneho skotu a mjaßa żadanjam němskeho ratarstwa jenoż potom wotpowjeda: hdyž ßo 1. se sakonjom wukrajne mjaßo a wukrajne mjaßowe konserwy tej ßamej kontrole podcźißnje kaž tukrajne mjaßo, 2. hdyž wschě cźěłowe dźěle wukrajneho skotu a mjaßowe konserwy, też kołbaßy, s wukraja pschiwjesene, kotrež ßo njehodźa kontrolowacź, ßo pschichodnje wjazy njeßmědźa do Němskeje wosyczź, 3. hdyž ßo po wudaczu sakonja we wschěch tych statach, w kotrychž hischcże temu tak njeje, dyrbjenske skótne sawěscźenje s pomozu statnych pjenjes swjedźe.

— Liczba ratarskich nalutowarńjow a wupożczeŕnjow w Němzach bjes pschestacża roscże. W poßlednich lětach je ßo 1085 nowych lutowarńjow a ratarskich sjenoczenstwow sałożiło. kotrychž je nětko wscho hromadże 12,180.

— W Barlinje ßo schtwórtk w Hedwigskej zyrkwi żarowanska ßwjatoczność sa semrjeteho franzowskeho presidenta Faura wotbywasche. Pschi njej ßo kněžor, wschitzy pruscy prynzojo, kněžorstwowy kanzler a wschitzy wukrajni póßłanzy wobdźělichu. Po skónczenju ßwjatoczność kněžor franzowskemu póßłanzej, kotryž jeho k wosej pschewodźesche, ruku sawda.

— Na Faurowu ßmjercź je ßo w němskim kněžorstwowym ßejmje na pschistojne czesczaze waschnje spominało. Mjes tym so wschitzy sapółłanzy stanychu, kněžorstwowy kanzler ßejmej wumrjecże presidenta Faura wosjewi a pschistaji: „Wěm, so sastupjerstwo němskeho luda ßo s jena cźuje s jeho Majestoscźu kněžorom a sjenoczenych knjeżerstwow we wurasu sprawneho a wutrobneho ßobucźucźa sa franzowski lud, kotryž wo domojhicże muża żaruje, kotryž je jako statowa nadhłowa njepschestawajzy wulke interesy měra, jednoty a derjemecźa ludow spěchował. Wopominajzy shromadne swjatki, kotrež wschě sdźěłane ludy wobdawaju, też my ßwoju ßobuželnoscź wuprajimy dla shubjenki franzowskeho luda, kotryž żenje njeje pschestał jedyn s najwjetschich noscherjow zywilisazije bycź.“

Franzowska. S wulkim hołkom a herjekanjom je ßobotu popołdnju narodna shromadźizna w Versailleßu senatoweho pschedßydu Loubeta sa noweho presidentu franzowskeje republiki wuswolika. Sa njeho je ßo 483 hłoßow wotedało, mjes tym so pschecźiwny kandidat, Méline, sa kotrehoż pschiwißowarjo monarchije, kněžorstwa a antisemitojo hłoßowachu, 279 hłoßow dosta. Prjedy hacž něhduschi wjednik wótczinskeje ligi Déroléde ßwój hłoß do wólbnizy cźißny wón na Loubeta pokasujo sawoła: „Njewuswolu presidenta, kotrehoż lud njewuswoli. Wón je panamist a to wostanje.“ Loubet pytasche Déroulède s tribuny scźahnycź. Straznizy pschiběžachu a Déroléde wotwjedźechu. Drumont, wjednik antisemitow, spyta pśched wólbniznu rěczecź, tola sapółłanzy na lěwizy ßo woschcźerjachu, rejachu a herjekachu, so ani ßłowczka ßłyschecź njebě. Drumont ßo spokoji sawołacź: „Prjecź se židami!“

Hdyž Loubet s Versailles do Parisa pschijědźe, jeho na dwórnischczu cźrjóda ludu wocźakowasche, kotraž jeho wohladawschi wołasche: „Prjecź s Loubetom, prjecź s dreyfusardami!“ Dreyfusardojo ßo pschiwißowarjo teje strony mjenuja, kotraž chze njewinowatoscź židowskeho kapitana Dreyfusa, krajneje pscherady dla saßudźeneho, dopokasacź a jeho s jatby wußwobodźicź. Dokelž pak ßu w narodnej shromadźiznje runje cźile ludźo sa Loubeta hłoßowali, měnja pschecźiwnizy tejele strony, so je Loubet ßam jedyn dreyfusard. Herjekarjo Loubeta też hischcże na pokoj njewostajichu, hdyž wón s pschewodom jěsdnych k elisseskemu hrodej jědźesche. Skoku cźrjóda ludźi sa jeho wosom běžesche, hwisdajo a rejo: „Prjecź s Loubetom! Prjecź s dreyfusardami!“ Panama! Panama! Loubeta mjenujzy winuja, so je wón s jebakami, kotsiž ßu pschi twarje panamaskeho kanala franzowski lud wo nětotre sta milijonow frankow sjebali, pod jenym krywom tcźak. Tehdy, hdyž ßo panamaske jebanstwo w deputěrtskej komorje wotkry, by Loubet ministerstwowy pschedßyda. Wón tehdy se samyßłom pschepytanje tak pomału pschewjescź da, so mózachu najbórschi jebazy twóchnycź.

Wjele nowinow Loubeta hani, jemu jeho sadźerżenje w panama-

ſkej należnoſczi porokuje, mjenuje jeho wotroczka židow a ſakitarja najhórſchich židowſkich wobſchudżerjow. Wyſchſchi ſudnik Beaurepaire praji, ſo je Lobetowa wólba ſjawne njeſboże, druſy wěſchcża, ſo je wona njeſbožowny podawk, kotryż Franzowſkej wjele njemëra pſchinjeßy. Bonapartiſt Caſſagnak praji, ſo wójſko pſchecźiwo njemu poſtanje, ſo ßo wólba na pſcheklócże ſakožuje a k najhubjeńſchemu wſchěch knjejſtwow dowjedże; ſa Rothſchilda by lohko było, ßo preſidenta ſczinicź, dokelż ßo wjetſchina kłoßow kupicź hodźi.

— Nowy franzowſki preſident Loubet njeje wulki ani po cżële, ani po duchn. Jako preſident Loubet ſ cżeżka na Dreyfuſowu ſtronu ſtupi, hacż runje ßu jeho dreyfuſardojo wuſwolili. Wón derje wě, ſo by ſ tym wójſko pſchecźiwo ßebi ſnjembrił. Duż wón prawdże jejny běh woſtaji, a hdyż kaßacżny ßud pſchecźiwo Dreyfuſej rosßudźi, budże jemu to lubſcho, hacż hdy by ßo nawopak ſtało; pſchetoż poßledniſche njeby k ſdżerżenju republiki ßłużiło. Loubet je 61 lět ſtary, mały a tołſty, ma kłětro wulku kłowu, włoßy ſchëro-żołte, ſa dobrocźiwymaj wocżomaj ßo dobry kruch burſkeje pſcheklepanoſcże a advokatſkeje leßnoſcże kłowa. Wón je ßyn ſamożiteho bura, jeho 86 lětna macź je hiſchcże w domowinſkej wßy żiwa. Loubetowa mandżelſka je dżowka ſamożiteho kowarja. Jako ſapóßłanz wón dołho niczo njepłacźeſche, mějachu jeho ſa mało mudreho. Tola wón myßleſche jako tamny bur: „Bledźcże jenoż, wy měſchcźenjo, kłupy drje ßym, ale też pſcheklepany.“ Jeho židowſzy wuſwolerjo, kotſiż měnja, ſo budże jich ſakitowacź a jim pomhacź, ßnadź ßo żałoßnje ſrëſaja.

— Faurowa ßmjercź móże ſrudne wobſtejnoſcże franzowſkeho hoſpodarſkeho żiwjenja hiſchcże ſhórſchicź. Njemjeßko, wikowanje a induſtrija w Franzowſkej hižo lëta dołho kłazaja. Franzowſka induſtrija ſ kóżdym lëtom we wukraju pſchezo wjazy wotebjerarjow ſhubjuje. Němzy a Jendżelczenjo ßu wiki na ßo ſtorhnyli, na kotrychż prjedy Franzoſojo knjeżachu. Franzowſki wuwos do wukraja, kotryż w lëcże 1895 hiſchcże 3575 milijonow frankow wuczinjeſche, je w lëcże 1898 na 3131 milionow ſpadnył. W lëcże 1898 je ßo wſcho hromadże ſa 3971 milionow frankow tworow do Franzowſkeje pſchiwjeſło pornjo 3536 milionam w lëcże 1897. Franzowſki wuwos je po takim mjeńſchi, dyżli pſchiwos; duż kraj wokhudnje. Kłowna wina je njewëſtoſcź politiſkich wobſtejnoſczow. Pod republikanſkim knjejſtwje Franzowſka do ſady krocźi.

Faurowe cżëło je ßo ſchtwórtk na pohrjebniſchczu Père Lachaiſe kłowało. Wot eliſeeſkeho hroda, bydła franzowſkeho preſidenta, hacż k zyrkwi „Notre Dame“, hdżež mějeſche ßo cżëlna ßwjatocżnoſcź, pſchi dróhach wojazy ſe ſpalërom ſtejachu. W cżëłowym cżahu miniſtrojo kónzy cżëłoweje płachty dżerżachu. Sa woſom ſ preſidentowym kaſchczom 16 kapitanow dżëſche, kotſiż na puzakach ſemrjeteho rjady njeßechu. Potom ſczëhowachu ſemrjeteho widomnje hłuboko ſrudżeni ßwójbni. Jich napohlad hłuboki ſaczíſchcź cżinjeſche. Prjedy nich dżëſche ſ nahej kłowu nowy preſident republiki, Loubet. Sswjatocżnoſcź w zyrkwi „Notre Dame“ bě wulkotna. Pſchi njej ßo něktore rëcże dżerżachu. Senatowy naměſtny preſident, Chauveau, Faurowe żiwjenje wopominajzy ßamownoſcże a duchowne wubjernoſcże ſemrjeteho ßławjeſche. Pſchedßyda deputërtſkeje komory, Deſchanel, Faurowu dobrocźiwoſcź a takt wuſbëhowaſche.

Ssobużelne telegramy ßu hnydom po Faurowym wumrjeczu póßłali: khëżor Wylem, ruſki zar, khëżor Franz Joſef, italſki kral, jendżelſka kralowa, portugalſki, ßerbſki, grichiſki a ſiamſki kral, hollandſka kralowa, bołharſki wjerch a ſchwajzarſki preſident. Mjes kraßnymi wënzami, ſ wukraja póßłanymi, ßo pódla wënza khëżora Wylema kwëtkowe pleczenje, wot ruſkeho póßłanza poßwjeczene, wuſnamjenjeſche. K njemu běſchtej viſitnej khartzy ruſkeho zara a zarizy pſchityknjenej a bantaj pſchiwjaſanaj, na kotrymajż ßłowa ſtejachu: „Sswojemu pſchecźelej a ſwjaſkarjej.“

— Wo poßlednich wokomikach preſidenta Faura kabinettowy ſchef Legall powjeda: Faure mějeſche, doniż ßo jemu wëdomje njeſhubi, ſa kóżdeho w ßwojej wokolnoſczi pſchecźelne ßłowo, hacż runje ßo jemu cżeżko rëcżeſche. Tak wón domownikej praji: „Luby Klerko, ßym drje Waß druhdy ſtorcził, wodajcże mi, ßym Waß rad měł.“ Sswojemu komornikej Faure praji: „Hlajcże, luby Bridiero, kak mało je cżłowjek, ßamo hdyż je preſident republiki.“ Faurowe poßlednje ßłowa běchu: „Njech mi kóżdy woda, kotremuż ßym ſchiwdu cżinił. Sakhowajcże mi dobre wopomnjenje!“

Jendżelſka. Jendżelczenjo ßu ßo ſ poßlednimi powjeſczemi ſe Sudana do njemëra dali. 20,000 mahdiſtow, pſchiwißowarjow falſchneho profety, ßu k wojowanju hotowi. Nowe wójnſke hibanje w Sudanje je ßo ſ njemudroſcźu wjednika jendżelſko-egiptowſkeho wójſka ſbudźiło. Tutón je cżëło prënjeho mahdia wuhrjebacź a do Nila cżißnycź dał. Mahdiowu balſamowanu kłowu je wón majorej Gordonej darił, a jedyn jendżelſki offizër je ßebi jedyn mahdiowy nohcź k wopomnjenju ßobu wſał. Tole cżëłowe wonjeczeſczenje je żyłemu muhamedanſkemu wobydleŕſtwu, niż jenoż w Sudanje, ale też w Egiptowſkej ſ wulkim pohorſchkom.

— Ruſkeho nawała do Indiſkeje ßo bojo, ßu Jendżelczenjo wobſamkli, ßwoje tamniſche wójſko wo 7493 muży poßylnicź. Wſchě batterije pólneje artillerije dyrbja ßo rucże ſe ſpëſchnje tſëlazymi kanoami wobronicź; pódla teho dyrbi ßo hacż do lëta 1901 pjatnacże nowych pólnych artilleriſkich bataillonow ſrjadowacź.

— Nowe poniżenje ſe ſtrony Jendżelſkeje dyrbi ßebi Franzowſka ſaßo ſměrom lubicź dacź. Maſkatſki ſultan (w Arabſkej) bě Franzowſkej wuhlowu ſtaziju pſchi mórſkim brjoſy ßwojeho kraja wotſtupił. Pſcheczíwo temu je Jendżelſka hnydom proteſtowała a maſkatſkeho ſultana nuſowała, wotſtupjenje wuhloweje ſtazije wrócźicź, jemu hrożo, ſo hewak jendżelſke wójnſke łódże Maſkat potſëleja. Sultan je ßo dyrbjał Jendżelczanam podwolicź; pſchetoż móż dże pſches prawo, a Jendżelſka je nëtkole na morju najmóznicha mjeſe wſchëmi ludami ßwëta. Franzowſki konſul je drje pſchecźiwo poſtupowanju Jendżelczanow proteſtował, tola wo tajke proteſty ßo Jendżelczenjo njeſtaraja.

Ruſka. Prynz Louis Napoleon, kotryż je ruſki general, bëżnje ruſki rëczi, we wobkhadże ſe ßwojej pſchecźelniwoſczu kóżdeho wobkuſkuje a njedżiwajzy małoſcże ßwojeje woßoby, kotraż na Napoleona I. dopomina, tola nahladneho muża pſchedſtaja. „Kóżdy w Petersburgu,“ jedyn nowinſki dopißowaŕ piſche, „je ſa njeho ſahorjeny a hdy by ßo wón woprawdże franzowſki khëżor ſczinił, by lud jemu pſchiwyſkał, wjele bóle hacż ſemrjetemu preſiidentej Faurej, hdyż tutón Petersburg wopyta.

Amerika. Na philippinſkich kupach ßu ßo mjes ſbëżkarjemi a Amerikanſkimi ſaúdżeny tydżeń jenoż mjeńſche bitwiczki bíke. — Wjednik ſbëżkarjow, Aguinaldo, je w lëcże 1894 ſtudowanja dla w Mnichowje pſchebywał a tam wjele ſ polytechnikami wobkhadżał. Aguinaldo bě ßobuſtaw jeneho ſozialdemokratiſkeho towaŕſtwa, a hdyż wón wotpucźowa, jeho nëkotſi młodźi Mnichowſzy ſozialdemokratojo na Philippiny pſchewodżachu. Wón drje je jim wyſchſche měſtna w ßwojim generalnym ſtabje pſchipokaſał.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

7. Straſchny major.

(Pokracżowanje.)

Major bě, każ bu hižo prajene, hiſchcże nahladny cżerſtwy muż. Napſcheczo Hanzy, hdyż bě hiſchcże dżëczo, bě ſtajnje pſchecźelny był, bě ju huſto na ruku brał, na kolenomaj kolebał a pſchi tym drje prajił: „Ty ßy moja najlubſcha, tebje chzu ßebi wſacź, hdyż budżeſch wulka.“ — Tež ſtari ludżo ßu druhdy ßměſchni, a tež major mějeſche hiſchcże myßle na żeńtwu. A njebě hakle dżeń prjedy prajił: „Teje holzy njedamy wjaz ſ rukow; teje mi njewotwjedżecże!“ —

Mi njewotwjeſcź! — Schto mohł ſ tym druhe měnicź, khiba ſo chze ßam Hanku měcź? Haj, haj, tajki ſtary wojak; ßnadź bě wczera tu holzu ſa dołhi cżaß ſaßo prëni ras wuhladał, bě ßo jemu ſalubiła, ta rjana holza, bě widżał a ßłyſchał, ſo mohła jemu wutorhnjena bycź. Duż je ßebi wotmyßlił, ßwojeho pſchecźiwnika pſchekhwatacź, ßnadź ßo w tymle wokomiku wo tu holzu hižo ſamołwjeſche a —

Arnoſcht ßebi njeſwëri, to dale domyßlicź. A hdyż tam tak na tamón bok wudżëraſche, hlej! tu pokaſa ßo jemu na tamnym boku w khëżi, wot Motſa Zaltaka pſchewodżany, kiż jemu wutrobnje ruku dawaſche, major. Ale hiſchcże wjazy! Hdyż bě Mots ſaßo do ßwojich khlamow ſaſtupił, cżakaſche major hiſchcże pſched khëżnymi durjemi a kiwaſche do khëże nuts. Skóncżnje pſchiſtupi Hanka k njemu. Bě napłóſchana a ſrudna. Major pak ſabawjeſche ßo horliwje a pſchezo horliwiſcho ſ njej a wobliczo ßo jej hladajzy dale bóle rosjaßnjeſche. Napoßledku ſtłóczi też holzy ruku, ſtary nawożenja, a pohlada jej ßmëjo do jaßneho wobliczа, a to da ßebi wona też niz jeno lubicź, ale hladaſche też wſcha pſchecźelna na njeho, haj, bě wſcha ſbożowna, a woſtaji w mërje ßwoju ruku w jeho ruzy.

Arnoſcht niczo wjazy njewidżeſche, jemu ßo pſched wocżomaj ſelenjeſche a żołtnjeſche. To dżë bě nëtkole wëſte. „Khort tola na nju!“ bórbotaſche wón a wubëża ſakhadżejo won, ſo wſchitzy pſchitomni ßo dżiwajo a ſ kłowu tſchaßo ſa nim kładachu. Duzy do ßwojeho domu njekładaſche ani k Zaltakezom do duri. Nochzyſche niczo dale wo tej holzy wjedżecź.

„Schto dha tola dźenża masch, Arnoschto?“ woprascha żo tam macź, żo dźiwajo a żo starajo jeho dźiwjeho a hawtowazeho waschnja dla.

„Niczo, niczo!“ naspomni jeno a sjędźe żebi khwatnje ſ dłónju psches kudźerjawe włoßy. Jemu pak bě, jako budźische měł zyły dom spowróćećź a woßebje wotrunacź majorej a Hanzy. Jemu bě, jako by měł ſ nowa żwoje wězy spakowacź a swjasacź a saßo do schěrokeho żwěta żo nastajicź. Hanku nochzyische wjazy widźecź; tola cźerjesche jeho won do dwora, do sahrody; tola pohladowasche khwatnje na městno, hdźež budźische holcźka bycź mohła.

„Arnoschto! Arnoschto!“ scheptasche spěschnje a pscheceźelnje jeje hłoß ſ wokna w Zaltakez khěźi żem.

Wón pak njewotmolwi, ale cźekny njembły.

Bórsy pak bě jemu saßo tak, kaž by rjekł, so dyrbi k Hanzy khwatacź a so dyrbi ju proßyćź a żo roczicź, so njeßmě niczeja druha bycź; hnydom na to saßo bě jemu tak, jako by holzu ſ zyłej duschu hidźił, jako by ju mohł k żwojemu wjeßelu bicź a cźwilowacź; potom saßo sawoła: „Ně, ja chzu ju sazpěwacź, jeje zyłu żwójbu chzu hidźicź!“ — a hnydom na to bu jemu saßo zyle mjehko we wutrobje. Dźiwi teptasche wo semju, a njemóżesche tola sadźěwacź, so żo jemu horze żyłsy po lizomaj ronjachu.

Jemu bě zyle jaßne: major je żo wo Hanku samołwjał; jeje nan bě pschilubił, a Hanka żama, saßlepjena ſ bohatstwom a ſ majorowej nahladnoscźu, njebě żo sapowěła. To dźě by tola pschejara lubosnje klinczało: knjeni majorowa, haj: knjeni baronka.

Druhdy saßo sdachu żo jemu wschě tele myßliczki tak dźiwnuschke, tak żměschne, so żo żam do hłowy bijesche a żebi hłupakow dawasche, Alle hnydom na to wróćzachu żo saßo ſ nowej żiwoscźu. To dźě żo hinak njehodźesche do swiska podawkow, hinak to bycź njemóżesche: jeho Hanka bě żo jemu njeżwěrna staka!

Bě żnadź wona jemu to żama rjez chzyła, hdyż bě w sahrodźe na njeho sawołała: Bě żnadź jemu żama sboże a cźescź, so budźe knjeni baronka, sdźelicź chzyła?

Ach, cźeho dla dha niz? K njeżwěrje pschida żo też hischcźe hruboscź a hanjenje.

Arnoscht sadwělowa nad żobu żamym a nad żwětom.

8. Major skutkuje dale.

Woneceźenjo, a mjes nimi woßebje Arnoscht, kotsiż żebi mało derje wo baronje Wójnowiczu myßlachu, mylachu żo tola khětro jara. Hižo Mots Zaltak a Hanż Kołbaża, kotrajż běschtaj semjanej żußodaj a kotrajż běschtaj pschi někotrych wikowanjach, kiż ſ nim mějeschtaj, jeho tójschto bliże spósnałoj, běschtaj żwojich żobuměschczanow lěpje powuczicź mohłoj. Ale żnadź żebi myßleschtaj, so jimaj tola njebudźichu wěrili.

Major mějesche na żebi, wě żo, wjele hrubeho a wotstorkowazeho; ale wón móżesche też tak miły a luboscziwy bycź, so by cźłowjek jeho lědma saßo spósnał. Ssnadź hižo wot naroda k żamocze nakhileny, bě żo wón, pohnuty ſ někotrymi pschecźiwnosczemi a ranjenjemi, kiż bě prjedy poczerpił, hischcźe bóle k temu pohonjeny cźuł, so żo ludźi sdalowasche. Ssnadź bě żebi myßlił, so budźe w małym měscze, kajkeż Wonezy běchu, tak prawje njemyleny móz żiwy bycź, a duż bě żo tam sczahnył. Ale to bě żo sjebał, żebi njepomyßliwschi, so żu runje małoměschczenjo najbóle wcźipni a teho dla wostudli. Doma studowasche pschirodowědy, kotrež bě pschezo jara rady měł. Jara slutniwy pscheczźiwo żebi, dawasche tola potrěbnym, kotrychž pak najprjedy jara derje pruhowasche, hacź żu hódni, wě żo, cźinjesche to ſ wjetscha ſ cźicha a bjes hary. — S krótka major baron Wójnowicź bě drje najdźiwnischi, ale też najwubjernischi a najnadobnischi muż ſ zyłeho żwěta.

Pschekoru mjes Kołbażu a Zaltakom bě wón dawno znał, bě pak żebi pschezo myßlił: „Hdyż móżetaj żo wo tajkele wězki wadźicź, njech to cźinitaj.“

Zyle hinak smyßleny pak bu tamny wjeczor, hdyż bě Arnoschta a Hanku we khłódnizy pschekhwatał. Tehdom bě pschipadnje po żwojej sahrodźe żo pschekhodźował, bě lubostne scheptanje młodeju cźłowjekow saßłyschał, bliże pschistupił, bě naßłuchał, wobkedźbował, a tak bě żo sa płotom wo srudnych Arnoschtowych a Hanzynych wobstejenjach pscheßwědcźił. Młodaj cźłowjekaj běschtaj żo jemu lubiłoj. Dobreje myßle, kajkiż runje bě, bě jeju rosehnał, we wutrobje pak bě żebi wotmyßlił, jimaj pomhacź.

A woprawdźe hnydom nasajtra rano dźěsche k rěsnikej Kołbaży. Tu běsche to, so Arnoscht tak rosnjembrjeny nimo njeho tśěli, a bjes maka bě jeho powalił.

Major pschikiwny rěsniskemu mischtrej pscheceźelnje, kiż żo wopytej tajkeho hosczа khětro dźiwasche.

Mało je ludźi, kotsiż, runjeż maja hewak wulku żamostatnoscź, njebychu napscheczo woßobnischim trochu strachocźiwi byli, hdyż ſ tajkimi husto njewobkhadźuja. Tak seńdźe żo też Hanżej Kołbaży. Wón bě runje ſ wuhornjenej koschlu a w rěsniskej sali. Rucźe wotwjasa falu, cźißny cźapku do boka, woblecźe żo żuknju a staji majorej ſ khwatkom dwaj stólzaj sa jedyn.

Major pak wosta stejo a njerjekny prjedy ani żłowa, dokiż njebě rěsnik ſ pokiwom żonu a najmłódscheho żyna, kotrajż běschtaj runje wo jstwje, won pokasał.

„S cźim — ſ cźim — ſ cźim móżu wam poßłużicź, knjes ma—? knjes barono?“ mjakotasche Hanż Kołbaża.

„Najprjódzy chzych wam jeno maliczkoscź sdźělicź“, naspomni major swjerschnje, „so bych do cźaża sadźěwał njedorosymjenu. Chzu mjenujzy murju natwaricź, murju tak wyßoku, kaž żym ja żam.“

„Murju? J schto! Alle hdźe?“

„Mjes naju sahrodomaj, tam, hdźež je nětkole płót. Ja nochzu wjaz psches njón na druhi bok widźecź, to je wobożna wěz“, doda khwatnje a kaž mjerzazy.

„Wobożna wěz? J, kak tom' tak, kak tom' tak, knjes majoro? Na naschim boku ſ najmjeńscha —“

„Na waschim boku niz, knjes Kołbaża. Tam je wschitko w rjedźe. Alle pódla pola Zaltakez! — S krótka, nochzu wjaz dlěje do Zaltakez sahrody widźecź.“

„J, a cźeho dla to! A schto dha je tam widźecź?“

„Ach, cźile Zaltakezy żu mi wohidne woblicza — zyła żwójba. Ja jich njemóżu pschewidźecź. Ja żo tola nadźijam, so scźe wy też hischcźe sli na Zaltakez?“

„Tale drapa! Haj, to żo wě; kak móżecźe dwělowacź?“ wupraßny Kołbaża, ſ woczow żapajo a ſ pjascźu hrożo.

„Takle waß ranicź! Prajicź, so żwoje kołbaży pscheßelicźe!“

„Ně wěrno, knjes majoro? To je pschewjele, to je żałostne!“

„To je njekhmaniska drapa! — — Tola, dowolcźe, pschi mjenje Zaltakez pschińdźe mi runje na myßle — — Ja wěm, wy macźe statne dołżne papjery w domje. Móżecźe mi żnadź na něschto njedźel schěscź tyßaz hriwnow pożcźicź? Sa dobru dań, to żo rosymi, a na wjaz hacź doßahazu wěstoscź.“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Na tudomnym krajnostawskim seminaru mějesche żo 13. a 14. februara t. l. pruhowanje tajkich hólzow, kotsiż chzychu po jutrach do 6. klassy spomnjeneho wustawa sastupicź. Tych żamych bě 49, ſ kotrychž żo po skónczenym pruhowanju 28 wuwsa. Mjes poßleńschimi běchu też tjo Sserbjo: Albert ſ Jeschiz, Hilbjenz ſ Bórka a Schäfer ſ Wukranczіz. Dwaj Sserbaj: Schěrz ſ Kołasy a Israel ſ Hucźiny, dyrbjeschtaj żo, runjeż pruhowanje wobstaschtaj, pobrachowazeho městna dla do Lubija pokasacź, hdźež pak je żo jeno Israel pschijecź mohł. Schtyrjo druzy Sserbjo njeběchu hischcźe trěbnu thmanoscź dozpili. F.

S **Budyschina.** Sańdźenu póndźelu wotdźerża żo tudy w hosczenzu k běłemu konjej hłowna shromadźizna provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo. S bliska a ſ daloka běsche wjele hosczi, też wjele wyßokich hosczi żo seschło. Też wjele żerbskich duchownych a wucźerjow běsche pschitomnych. Knjes farař Jakub ſ Njeżwaczidła na jara sajimawe waschnje wo skutkowanju towarstwa w sańdźenym lěcźe rosprawjesche. Nimo druheho woßebje na Bethlehemski wustaw we Wjasońzy sa żłabuschke dźěcźi spominasche a na Marczіny wustaw w Budyschinje — naschu Bethaniju — w kotrymż żu hižo někotre sta młodych holzow spěwacź a dźěłacź nawukle. S wulkim sajimanjom wschitzy pschitomni na rosprawu poßłuchachu też na pschednoschk, kotryż nětk scźěhowasche. Präsident evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa, knjes ſ Zahn ſ Draždźan, pschednoschowasche wo żwojim pucźowanju do rańscheho kraja, kotrež běsche w towarstwje wjele knjesow a knjenjow, woßebje sastupjerjow evangelskich krajnych zyrkwjow, pschi składnoscźi khěžoroweho pucźowanja do rańschaho kraja cźinił. Kajka radoscź to je, pucźowarja wo tamnych krajinach powjedacź słyschecź, kiż je kóżdy evangelski kscheścźijan wot młodoscze sesnał. Wyßokodostojny powjedaŕ poßłucharjow w duchu do Egiptowskeje se żwojim Nilom a se żwojim sa léttyßazy hischcźe njepscheměnjenym wobydlerstwom wjedźesche, dale do słubjeneho kraja se żwojimi nam żwjecźenymi městnami. Też to w póstnym cźaßu nam saßo psched wocźi stajeny Jerusalem

ſ wolijowej horu, Gethſemane, Golgata, templowej horu atd. bu nam jaßnje wopißane. Žiwy wobras pucźowanja w tamnych ſtronach ßo nam poſkiczi, też wobras njedoſpołnoſczow, kotreż ßu woßebje: Horzota, proſcherſki harowaty lud, maſanoſcź we wſchěch kutach. Kraßny, žiwy pſchednoſchk ßwoju wyßokoſcź dozpi we wopißanju poßwjeczenja ſbóžnikowеje zyrkwje w Jeruſalemje. Kóždy pſchitomny běſche hłuboko hnuty, jako powjedacź ßłyſchеſche wo tamnej ßwjeczenej hodźinje, jako žyła woßada tam ſpěwaſche: „Jed'n twjerdy hród je naſch Bóh ßam", a naſch lubowany němſki kheźor ſ woktarja kraßne evangelſke ßwědczenje wotpołoži. Bóh tón Knjes wuliwaj ſe ßwojeho hornjeho Jeruſalema bohacźe luboſcź ſa ſkutk ſnutſkowneho miſionſtwa do naſchich wutrobow.

— (Paduch.) Pónd̆zelu wjeczor bě jedyn cźłowjek ſ zuſej brodu do wobydlenja krawza Reckwalda w druhim poſkhodźe jeneho doma na ſchulſkej haßy ſkradźu ſalěſt, ſo by tam w nozy kranył. Jeho wotmyßlenje pak ßo jemu na njewocźakane waſchnje pſchekaſy. Do jſtwy, do kotrejež bě wón durje wupacźiwſchi ßo dobył, pſchipadnje Reckwaldowa ſtupi. Paduch ſkoku pod łožo ſaléſy. Zyle bjes ropota pak ßo to njecźinjeſche. Reckwaldowa pytnywſchi, ſo je něchtó zuſy wo jſtwje, durje ſapraßnywſchi je ſamkny a ludźi na pomoz ſawoła. Domowi wobydlerjo pak ſtwu próſdnu namakachu. Paduch bě ſ druheho poſkhoda do dwora dele ſkocźił, hdźež jeho ſady deſkow ſkhowaneho wußlědźichu a jeho poliziſtam pſchepodachu. Pſchi ßwětle jeho jako krawſkeho pomoznika Pichowſkeho ſ Jeſchewa ſpóſnachu. Wón je něhdy pola Reckwaldez dźěłał a je hižo wjazy krócź paduchſtwa dla w khoſtańjach ßydał.

— (Wopiłz.) Wutoru popołdnju je wopiły cźłowjek, Grems rěkazy, na ſwonkownej lawſkej haßy khlamowe wokno pſchekupza S. **rosbił.**

— (Lěßowy woheń.) Sańd̆zenu njed̆zelu w 4 hod̆zinach ßo na brjoſy ſ napſchecźa ſchleifmłyna na 80 kóßnych metrach trawa tamniſcheje bréſoweje huſcźiny paleſche. Něktoſi wobornizy Židowſkeje a Budyſkeje dobrowólneje wóhnjoweje wobory płomjenja, ſ łopacźemi do nich bijo, poddußychu. Woheń je ſchulſki hólz Brüchner ſe Židowa ſaparał.

— (Meteor.) Sańd̆zenu njed̆zelu wjeczor wokoło ßedmich hod̆zin ſ wjecźora k połdnju meteor ſ njebjeß k ſemi lecźeſche. Blisko k podnjebju dolecźawſchi wón praſkotajzy roſpraßny. W tymle wokomiku wón do wſchěch ſtron ſchkrě mjetajo ſ běłoſelenym ßwětłom ſemju wobßwětli, tak ſo běchu kheźe, prjedy ſ cźmu ſakryte, jaßnje widźecź. Schtóž je tole kroßne pſchirodowe ſjewjenje widźał, temu ßo ſdaſche, ſo je meteor w najwjetſchej bliſkoſcźi na ſemju panył. To pak je wulke mylenje, khiba ſo ßu w tym ßamym cźaßu we wſchelakich ſtronach meteory na ſemju padnyłe. Po ſdacźu tón ßamy meteor ßu w tym ßamym cźaßu w Niſkej, w Pſchiwcźizach, we Weißenfelſu, haj ßamo w Czechach njedaloko Prahi widźeli. Wot tam pißaja: Wobydlerjo měſtow a wßow we Łóbjowej runinje pola Kolina, Welima, Pecźeka a Cźéſkeho Broda a bjes dwěła też w dalſchim wokrjeßu ßu ßo njed̆zelu wjeczor ſ wurjadnym meteoriſkim ſjewjenjom naſtróżeli. W rjanej měßacźkowej nozy ßo na njebju jaßny meteor pokaſowaſche, kotryż ßo pſchipadnym wobkedźbowarjam pola Welima mjes Pecźekom a Cźéſkim Brodom na ſemju padnycź ſdaſche. Na wokomik wón na zyłu krajinu tajku ßwětłoſcź wuliny, jako by hoborſka lampa na njebju daloku wokolnoſcź wobßwětlika. Hnydom na to bě ßylne ſhrimotanje ſaßłyſchecź, ſo w khěźach wokna ſaſchcźerczachu, a ludźo ſe ſtrachom ſ khěźow wuběźachu, měnjo, ſo je ßo w jenej fabrizy parny kotoł pukнył. Meteor na to do wjele ſakraßnjenych tyßaz ſchkrjow roſlecźa, kotreż ßo ſa dźeßacź mjeńſchinow ſhubichu. Konduktérojo na żeleſnizy pucźowarjam we waggonach pſchicźinu njewſchědneje ßwětłoſcźe ſdźělichu, kotraż bě w kupejach nadpadna była. Meteor je najſkerje w bliſkoſcźi Rźicźana roſbuchnył.

— (Pſchichodne wjedro.) Wjedrowěſchcźeŕ w Sſerbach piſche: Po mikej ſymje njedobre wjedro pſchiñd̆ze, tak pſchißkowo praji. Woprawd̆ze pak temu tak njeje, też ßo hiſchcźe lětßa njehod̆zi prajicź, ſo budźe zyła ſyma mika. W bliżſchim cźaßu budźe pak ſyma, pak miliſche wjedro, wot 22—27. mak. różka budźe wětſikojte, 8. měrza ßo wjedro ſcźopli a potom budźe ſaßo wětſikojte. Nalěcźo budźe ßuche a rjane. W dnjach wot 12.—15. meje ſymu wocźakuju a boju ßo, ſo ßnadź ſmjerſk njewuwoſtanje. Sſrjedź junija ßo do deſchcźa da, a njewobſtajne wjedro hacź do naſymy wutraje. Sapocźatk dezembra ſ wulkimi wětrami hroſy, pſchi cźimž ßnadź ßo na morju wjele njeſboża ſtanje. Pſchichodnu ſymu do ßrjedź januara wjetſcheje ſymy njeſmějemy.

Rudolf Falb wo pſchichodnym wjedrje praji: Wokoło 25. mak. różka ſymniſche wjedro pſchiñd̆ze, kotreż něſchto ßněha pſchinjeße. Wokoło 8. měrza ßo ſaßo ſcźopli. 11. dźeń měrza je kritiſki dźeń 1. rjadownje. Wulki deſchcź ßnadź hižo 9. měrza pſchiñd̆ze.

S **Khaßzowa.** Sańd̆zenu ßobotu dopołdnja je tudomny khěźkaŕ Ließnaŕ do njeſboża pſchiſchoł, hdyž hromadźe ſ druhimi dźěłacźerjemi we Łupjanſkej holi drjewo puſchcźeſche. Podrěſana khójna na bok padźe, hdźež jeje panjenje njewocźakowachu. Padajzy wona Ließnarja na ſemju poraſy. Tutemu bě ßo wutrobno ſmjatko, jena ruka ßo tři krócź a noha ras ſłamała. Žiweho drje jeho domoj dowjeſechu, tola tam, kaž ßebi horzo žadaſche, jeho ßmjercź bórſy ſ boloſcźow wumó.

S **Měrkowa.** Pokutnu ßrjedu, popołdnju w 3 hod̆zinach budźe w Scheblez domje ßerbſke kemſchenje a ſpowjedź.

S **Njeßwacźidła.** Blisko tudomneho pohrjebniſchcźa je ßobotu popołdnju żeleſniſki cźah pßa tudomneho pſchekupza H. pſchejeł a morił. Skocźecźu ßo hłowa a jena prědnja noha wotjedźeſchtej.

— (Młode ſajazy.) Wulka žadnoſcź, kotraż wěſcźe wſchitkich hońtwarjow ſajimuje, ßu młode ſajazy, kotreż ßu hižo ſańd̆zeny tydźeń w Rakecźanſkich ſtronach na polach widźeli. Najſtarſchi hajniży njepomnja, ſo ßu w małym różku ſajecźki ſ prěnjeho lehnidła po polach běhałe. Mika ſyma je drje ſ pſchicźinu tejele naturſkeje wurjadnoſcźe.

S **Khwacźiz.** Jutſiſche poßed̆zenje tudomneho burſkeho towaŕſtwa budźe ſa kóžd̆eho ßerbſkeho hoſpodarja jara ſajimawe a waźne. Nimo knjeſa ßejmſkeho ſapóßłanza Michała Kokle ſ Khróſcźiż je też naſch ßejmſki ſapóßłanz knjes Ssmoła ſe Spytez ßlubił, naß wopytacź, a chze nam roſprawjecź „wo położenju ſa naß ratarjow najwaźniſchich dźěłow w ßejmje". Wy ßerbſzy hoſpodarjo ßo wſchitzy na tole poßed̆zenje należnje pſcheproſchujecźe. Duż pſchiñd̆zcźe też wſchitzy ſ bliſkoſcźe a ſ daloka. Sapocźatk je popołdnju $^1/_2$**3 hod̆zin.**

(Porjedźeńka.) W naſtawku ſ Khwacźiz w 7. cźißle „Sſerb. Nowin" ma w měſto: „Wy wſchitzy wěſcźe, ſo w Khwacźiczanſkich ſtronach atd. rěkacź: Wy wſchitzy wěſcźe, ſo w **Khróſcźiczanſkich** ſtronach atd."

S **Lubija.** Dla ſkſchiwd̆zenja jeneho żeleſniſkeho ſaſtojnika na Lubijſkim dwórniſchcźu a dla ſpjecźowanja pſchecźiwo njemu je Lubijſki ławniſti ßud ſkótneho lěkarja B. w Wósborku k 150 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja abo k jaſtwu na 15 dnjow ſaßud̆ził.

S **Kamjenza.** W ſhromad̆zińjne dowěrnikow konſervatiwneho towaŕſtwa ſa Kamjenz a wokolnoſcź, kotraż je ßo 16. februara tu měła, ßu ßo dla wólby w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu roſßud̆zili. Wobſamknychu dotalneho ſaſtupjerja, knjeſa kublerja Koklu-Khróſcźanſkeho, d̆ziwajo na jeho dołholětne ßejmſke ſkutkowanje woßebje jako ßobuſtaw finanzneje deputazije, ſ nowa ſa kandidatu poſtajicź a też khownej ſhromad̆zińjne konſervatiwneho towaŕſtwa, kotraż ßo w měrzu ſměje, jeho ſaßowuſwolenje poruczicź.

S **Kamjenza.** Lětuſche wobhładanje kobłow a ſrěbzow w plahowanſkim wokrjeßu Kamjenſkeje kobłaŕnje ſměje ßo 13. haprleje rano w 9 hod̆zinach.

S **Wojerowſkeho wokrjeßa.** Młod̆zi ludźo, kotſiż maja lětßa do měry hicź, budźa ßo wobhładowacź wutoru 21. měrza rano wot 7 hod̆zin w Ruhlandźe, 22., 23. a 24. měrza rano wot $^1/_2$7 hod̆zin we Wojerezach.

— Wojerowſke hamtſke ßudniſtwo ßo ſjawnje wobhonja, hacź ſtaj hoſcźenzaŕ Matěj Měrcźink a jeho mandźelſka něhdźe ſchwamp, pólver abo dźěło kupowałoj. Kaž je ſnate, ßu wóndano Měrcźinka a jeho mandźelſku ſajeli, dokelž na njeju tukaja, ſo ſtaj jene ſe ßwojich ſtarych twarjenjow wotpalicź ſpytałoj.

S **Noweho Měſta** pola Wojerez. Tudomny reverſki hajnik Domel na ßwojim revěrje kónz januara cźrjewa jeneho jelenja namaka. Jedyn d̆ziwi hońtwaŕ bě tu jeneho jelenja wukutlił. Hajnik hižo dawno na khěźkarja R. w Sprewizach tukaſche, ſo d̆ziwinu tſěła a ſ wokami loji. Duż wón njenadźizy khěźkarjowy dom pſchepyta. W pinzy wón mjes mlócźinkami, ſ mlokom pjelnjenymi, dwaj pſchikrytaj mlocźinkaj połnaj mjaßa namaka. Na hajnikowe praſchenje, ſchto ßo w mlocźinkach khowa, bě R. wotmolwił, ſo ßu próſdne. Hajnik je mjaßo ßobu wſał, ſo by jo pſchepytacź dał, hacź je jelenjaze abo ßornjaze.

S **Bórka** pola Wojerez. Podawk, kotryż budźiſche mohł wjele njeſboża ſa ßobu měcź, je ßo tu njed̆zelu wjeczor w Kuliſchez korcźmje ſtał. Tam wulka wißaza ßo ßwěcźaza lampa ſ wjercha na ſemju padźe. Na ſboże wona njerosbuchny, a też padajzy nikoho njewobſchkod̆zi. Dokelž nad zylindrom ſchkitazy blachowz njebě wißał, bě horzota, ſ zylindra ſtupaza, wjerch ſaźehliwa. Hoka, ſa kotrejž lampa wißaſche, bě ßo ſ tym popuſchcźiła a ßo ſkónczńje

ſ cźežkej lampu wutorhnyła. Njech je tutón podawk druhim ſ warnowanjom a powuczenjom.

S **Lipin.** W naſchich ſtronach je nětkole wjazy jelenjow hacź ſajazow. Po nozach jelenje ſe ſtadłami kaž wowzy na pola khodźa, a ſchtož njeſeżeru, to rosteptaja. Woßebje młode żito rad żeru. Tele dny je ßo dwěmaj hońtwjerjomaj ſe Shorjelza ſchlachcźiło, dweju młódſcheju jelenjow tſělicź, ſ kotrejuż wukutleny jedyn 160, druhi 134 puntow ważeſche. Jelenja tſělicź, je jara cźežko, dokelż jelenje hižo ſ wulkeje dalokoſcźe cźłowjeka wucźuja, ſkoku wjele mil daloko cźeknu.

S **Běleje Wody.** Srudnu ßmjercź je w Mulkezach jena khroma khěžkarka wumrjeła. S někajkej pſchicźinu bě ßo wo jſtwje poßleſchcźo ſapaliło. So by jo ſhaſchała, jo żona do dwora donjeßy, pſchi cźimż ßo woheń jeje draſty popadźe. Ssußodźa drje płomjenja podtłóczichu, tola żona bě ßo tak ſtraſchnje wopaliła, ſo je na rany wumrjecź dyrbjała.

S **Klětneho.** Knjeſa duchowneho Mahlinga ßu ſa měſtneho ſchulſkeho inſpektora w ſchulach Klětnjanſkeje woßady pomjenowali.

S **Radſkeje.** Wóndano w nozy ßu paduſchi ſ tudomneje noweje knjeżeje wowcźerńje 2 wowzy kranyli a ſady wowcźerńje hnydom wukutlili. Karu, ſ kotrejž ßu ſarěſanej wowzy wotwjeſli, ßu ßebi pola ßußoda pożcźili a ju tam potom ſaßo dowjeſli. Sslěda ſa paduchami hiſchcźe nimaja.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźerja Khorlu Wjenka ſ Delnjcheho Wujeſda bě Żitawſki ławniſki ßud dla herjekanja a ſpjecźowanja k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźił. Khoſtanſka komora, na kotruż ßo Wjenk pſchecźiwo wußudej powoła, jeho khoſtanje na ſchtyri měßazy powyſchi. Tola ſ tym hiſchcźe Wjenka na pokoju njewoſtajichu. Jeho wobſkorżichu, ſo bě poliziſtu, kotryż bě jeho tehdy pſchi herjekanju ſajał, pſchecźiwo lěpſchej wědomoſcźi winował, ſo je wopak pſchißahał. Tón krócź pak Wjenka wuwinowachu.

— Tudomny ławniſti ßud bě młynka Auguſta Merſiouſkeho w Kotezach k 5 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił, dokelż bě wón loni 5. nowembra ſ jěſdnym kołom nimo měry ſkoku jěł a njepſcheſtawajcy ſwonił. Wón ßo też teho njebě woſtajił, hdyż běſchtaj konjej woſa, kotryż wón pſcheſcźeże, ßo ſpłóſchiłoj a ßo jenoż ſ nuſu ſdżerżeſchtaj. Powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej mějeſche dobry wuſpěch. Druha inſtanza wußud ławniſkeho ßuda ſběhnywſchi Merſiouſkeho wuwinowa.

Přilopk.

* (Njedobre mloko.) Hdyż polizija ſaůdźeny ſchtwórtk mloko, do Budyſchina pſchiwjeſene, pruhowaſche, ßo pola jeneje pſchedawarki dobre mloko nadeńdże, kotreż hiſchcźe 1 prozent tuka njemějeſche. Kaž ßebi regulatiw żada, dyrbi dobre mloko ſ najmjeńſcha 2,8 prozenta tuka wopſchijecź. Tamne mloko ßo ſaßłapa.

* (Rubjeżny nadpad.) Sły nadpad je ßo w Lipſku ſchtwórtk pſched tydźenjom wjeczor w ßedmej hodźinje na 13 lětneho ſchulſkeho hólza, Guſtava Herrmanna, kiž na Barlinſkej dróſy 13 pola maczerje bydli, ſtał. Hólcźez ſa jene khlamy na Katharininej dróſy 6 huſto wſchelke wěży wobſtarowaſche. Hdyż bě na khownym póſtſkim hamcźe 240 hriwnow ſběhnył, kotreż bě ßebi do kożaneje mapy tyknył, jeho w khěži mjenowaneje leżomnoſcźe młody cźłowjek nadpadże a k ſemi cźißny a jemu mapu rubi. Hólcźez hnydom ſtanywſchi wo pomoz wołajo ſa rubjeżnikom běżeſche. Bliſko pola dobycźerſkeho pomnika mnoſy mużojo rubjeżnika, kiž ßo ßylnje wobaraſche, popadnychu. Wón bě jedyn 1882 w Barlinje narodźeny expedient bjes ßłużby. Tu mapu bě krótko prjedy prjecź cźißnył. Njebojaſny hólcźez je ju hnydom ſaßo doſtał.

* S namrěwſtom roſom ſhubił je w Barlinje 29lětny pſchekupz Max Hörnitz. Młody muż bě njedawno něhdże 6000 hr. namrěł a potom wjeßele żiwjenje wjeſcź ſapocźał. S někajkej trochu lohkej żónſku je ſa dwaj dnjaj 500 hr. ſabił. Na jenym ſ poßlednich wjecźorow bě na kommandantſkej dróſy w jenej korcźmje. Tam ßo, ſchkleńzu piwa wupiwſchi, ſ wrótnym tſchicźenjom ſe ſtólza wali. Wſchelzy knjeſojo jemu na pomoz khwatachu. Pódla wón ſ wowrótnjenoſcźu jeneho ſ nich do ruki kußny. Hakle ſcheſcźom mużam ßo poradźi, ſakhadźazeho pſchemóz. Sawołana polizija jeho do hojeńnje dowjedże.

* Pokhroma (khlamowa a ſchparaza khoroſcź) je mjes ſkotom w Barlinſkej rěſańni wudyrika. Teho runja ßu pokhromu mjes transportom ßwini ſ Draźdźanſkeje rěſańnje pytli.

* (Holza ßo nadpanyła.) Na Tempelhoffſkim poln je jedyn pěſchkowſki wojak jenu ſchwalcźu nadpanył, ſo by ju wumozował. Dokelż ßo ſchwalcźa wobaraſch, ju wón ſ teßakom we wobliczu rosruba. Nadpadnika ßu wußlědźili. Wón w jenym garde-grenaděrſkim regimencźe ßłuży.

* (Straſchna hońtwa.) Na hońtwje ſa dźiwimi ßwinjemi w Dombrowſkim lěßu (w hornej Schleſynſkej) bě ßo hrabja Praſchma ſa jenym kundroßom puſchcźił. Tutón ßo na dobo ſawrócźiwſchi ßo do hrabje da a jeho na khribjecźe a lěwej ruzy ſrani. Kundros budźiſche hrabju ſtónzował, njebudźeſcheli jedyn hajnik njemdre ſkocźo ſatſělił.

* (Żonu ſakłół.) W Opolnju w Schleſynſkej je dźěłacźeŕ Urbanek, runje ſ jaſtwa puſchcźeny, ßwoju żonu wotkłakał a ju ſ nożom do khribjeta kłół. Żona ſa krótki cźaß wumrje. Skóſtnika ßu ſajeli.

* (We łuſy ßo woparił.) Njedawno je ßo w Erfurcźe w żeleſniſkej dźěłarńni tam dźěłazy ſamkaŕ Rübeſtahl żałoßnje woparił ſ tym, ſo je ſ prědkom do warjazeho kótła padnył, w kotrymż ßo łuh warjeſche. Jeho ßu do khorownje dowjeſli.

* (Krwawne puki.) W Meuſelbachu w Thüringſkej ßo na jenej maſkaradźe nětkoſi dźěłacźerjo ſwadźichu. Pſchi ſwadźe jedyn dźěłacźeŕ (Italſki) nóż wucźahnywſchi ßwojeho pſcheczíwnika do nohi kłó. Sranjeny je ßo wukrwawiwſchi hiſchcźe tón ßamy dźeń na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) W Sidislebenje w Thüringſkej ßu 21. februara ſamożiteho bura Müllera, jeho mandźelſku a dwě dźěſcźi ſe żałoßnymi ranami w łożach namakali. Najmłódſche dźěcźo bě hižo morwe, cźi druſy hiſchcźe kuß żiwjenja pokaſowachu, tola pak żane myßle na ſdźerżenje jich żiwjenja njeje. Müllerez mandźelſkeju, uěhdże 30 lětneju, kaž też jeju 2 dźěſcźi, 3lětnu holcźku a 1¼ lětneho hólcźka, ßu rubjeżni mordarjo nadpadnyli, kiž ßu ßo ſ woknom do jich domu dobyli, a jich ſe ßekerami pohłuſchili. Potom ßu ßo do pjenjeżneho khamora dobyli a ſ njeho něhdże 600 hriwnow rubili. Podhlad wobrocźa ßo na 2 woßobje w Sidislebenje, mjenujcy na dweju murjerjow.

* Wulke njeſboże na żeleſnizy je ßo ßobotu na dwórniſchcźu Foretu pola Brüſſela (w Belgiſkej) ſtako. Spěſchny cźah ſ poknym wotmachom do jeneho ludźazeho cźaha, na dwórniſchcźu ſtejazeho, ſajědże. Wulkeje mły dla njebě ßo wjednik ſpěſchneho cźaha ſaſtanſtich ſnamjenjow dohladał. Lokomotiva ſpěſchneho cźaha do poßlednich woſow ludźazeho cźaha ſakoži. S najmjeńſcha 30 woßobow je ßo moriło a 50 je ßo jich ſtraſchnje ſraniło. We wokomiku ſraženja lokomotiva a tender ſpěſchneho cźaha tſi woſy ludźazeho cźaha pſchejeďźeſchtaj a je ſe ßwojej cźežkotu rosmjecźeſchtaj. Mjes tym ſo ßo ſ roſtorhaneho lokomotiwneho cźěła para ſe ſatraſchnym ßyczenjom dobywaſche, bě hižo 25 cźłowjekow rosmjecźenych a roſtorhanych a wjazy dyżli 100 kaž wrótni ſ boloſcźu a ſtrachom prjecź cźěrjachu. Jena wucźerka nětkotre hodźiny pod żałoßnje roszychnowanym cźěłom leżeſche, prjedy hacź mózachu ju njeſranjenu wucźahnycź.

* (Ropot pſched ßudom.) S Neapla telegrafuja: Pſchi wußudźenju pſchißażnecho ßuda po woſjewjenju wußuda ßo jedyn ſ wobſkorżenych ſtupjeń wuſu a jón ſtatnemu rěcźnikej do hłowy cźißny. Tutón hnydom revolver ſe ſaka wucźeże. Mjes poßkuchaŕſtwom ſ tym wulki ſtrach naſta, pſchi kotrymż, dokelż ßo wſchitzy durjam cźiſchcźachu, ßo nětkotre woßoby ſranichu. Mjes tym ßebi hłowny wobſkorżeny ſ jědom ſawda a ſ widleſchcźami ßo ſapſchijawſchi na ſemju padże, ſchtož roshorjenje w ßudźeŕni hiſchcźe ſhórſchi. Skóncźnje wojakow do ſale puſchcźichu, ſo by ßo porjad ſaßo poſtajił.

* (Syma w połnóznej Amerizy.) Ssněhowy mjecźel w New-Yorku je pſcheſtał, tola je hiſchcźe pſchezo jara syma, a ßněh hiſchcźe ſ hromadami na dróhach leži, haźrunje 6000 muži ßněh prjecź woſy. Pónděelu bě New-York woprawdźe wot ſwonkowneho ßwěta wotſamknjeny. Żadyn cźołm njemóżeſche ßo pſches huſty łód Hudſonſkeje a Eaſtſkeje rěki pſchedobycź, żana łódź njemóżeſche pſchijěcź abo wotjěcź. Pola Handy Hook 29 łódźi leżeſche a na lěpſche wjedro cźakaſche. Wuhlowe płacźiſny ßo dwójcy powyſchichu, a wjele ſtow khěżow ßo njemóżeſche wobydlicź, dokelż ßo njehodźachu wutepicź abo dokelż běchu ßo wódne roły pukle. Ssamo mnoſy wobydlerjo najwoßebniſchich domow běchu ßebi teho dla bydło w hoſcźenzach wotnajeli. K podpjeranju nuſu cźerpjazych khudych ludźi ßu James R. Kerne a druſy pjenjeżnizy 10,000 dollarow nawdali, Richard Croker je ſa tón ßamy wotpohlad 5000 dollarow a Tammany Hall 10,000 dollarow dał. Hłuboki ßněh wobkhadej po żeleſnizach a krajnych dróhach hiſchcźe pſchezo jara ſadźewa. 10,000 dźěłacźerjow w tu khwilu ßněh ſ Pennſylwanſkeje żeleſnizy wußypuja.

* (S tšěchi panyk.) W Annabergu je 53lětny tšěchilryjerśki mišchtr Wolf ſ zyrkwineje tšěchi panywschi ꝥo ſaraſyk.

* (Morbarſtwo.) W Brnje (Brünnje) na Morawje je njeſnaty morbar cžaßnikarja Antona Vodražila w jeho khlamach ſ kopokom ſaraſyk a potom nětotre drohotne wězy kranyk. Hacž dotal njejßu ſtóſtnika wußlědžili. Vodražil bě 27 lět ſtary a bě hakle pſched krótkim cžaßnikarſtwo wotewrik.

* (Na dwě lěcže darmotna hoſpoda.) Wulke wjeßele je w Mitweidže jedyn khěžeŕ ꝥwojim mnohim podružnikam ſ tym pſchihotowak, ſo je jim na lěcže 1899 a 1900 zyły pjenjes wot hoſpody a dawk ſa měſchczanſki wodowod ſpuſchczik. Jich wjeßele je tak wulke, ſo ꝥu pola měſchczanſkeje rady namjetowali, ſo by k cžeſczi teho nadobneho muža jenu měſchczanſku dróhu po jeho mjenje pomjenik.

* (Njehrajkajcže ſ tšělbu!) W Cremerlingenje pola Braunſchweiga wojnaŕ Ohſe žortujo ꝥo ſ tšělbu na ratarja Gremmera ſaměri, tšěli a ſrani jeho. Widžawſchi, ſo je Gremmer trjecheny, Ohſe ꝥebje ꝥameho ſatšěli.

* W pjanoſczi ſ woknom won padnyk je w nozy 31. jan. barbjeŕſki mišchtr Groß na Waldenburgſkej dróſy w Meeranje. Wón bě ſkurjeny domoj pſchiſchedſchi wokno w prěnim poſkhodže ꝥwojeho bydła wocžinik a ſ nim won hladak. Pſchi tym bě wahu ſhubik a na twjerdu dróhu dele padnyk. Cžežko ſranjeneho ꝥu jeho potom do khorownje donjeßli, hdžež je bórſy wudychak. Wón žonu a dwě dźeſczi ſawoſtaji.

* (Hußaze jeja.) Peterburgſky lěkarjo wukaſuja tajkim, kiž maja mało krwě a kiž ꝥu teho dla khori, ſo dyrbja hußaze jeja jěſcz. Nětk ꝥu w Peterburgu hußaze jeja jara drohe. Dźeßacz jich 1 rubl a 80 kopekow płaczi a ꝥu-li zyle cžerſtwe, 2 rublej a 50 kp., to je po naſchich pjenjeſach 4 hr. 10 np. abo 5 hr. 60 np. — „Hana, njechamoj tam naſche póßlacz, ſo bychmoj ꝥo ſ mlodymi hußatami běrtlowacz njetrjebakoj?“

* Jena žónſka ſmjerſnyka je njedaloko Kottenheide minjenu njedželu w nozy. Rano ꝥu ju morwu namakali. Bě to wěſta Seemanka ſ Zwota. Muža njeſbožowneje žony běchu pjatk prjedy do bludnizy dowjedli. To je ꝥebi ta žona tak k wutrobje wſaka, ſo je niczo njejědžo dwaj dnjej dołho w lěßu wokoło bludžika; duž je ſkónczńje woßłabnywſchi wonkach ležo woſtaka a ſmjerſka.

* (Wulki prozeß pſchecžiwo paduchaṁ.) W póſnańſkim měſtaczku Nakelu běchu ꝥo 7 lět dołho wobydlerjo ſ nóznym dobywanjom do khlamow a wobydlenjow w hroſy dźerželi. S wjele khlamow běchu ꝥo hromady tworow kranyke a pjenjeżne khamory ꝥo wurubike. Tola tež lěkarjam a rěcznikam běchu ꝥo w nozy na njewuhudajomne waſchnje wjetſche ſumy pjenjes ſhubike. Haj, ras w nozy ꝥo ꝥamo żeleſniſki pjenjeżny khamor wupaczi a pjenjeſy, w nim ꝥo khowaze, ꝥo wurubichu. Evangelſka, runje kaž katholſka zyrkej ꝥo w nozy wotewrišchtej a woktarne ꝥudobja, ꝥwěcznіki atd. ꝥo ſ njeju rubichu. Na žaneho Nakelſkeho wobydlerja njetukachu, ſo by paduchſtwo wuwjedł, zuſych pak w nozy w Nakelu njeběchu wohladali. Nózni ſtražniży běchu drje mlodeho cžłowjeka, Abrahama Lewya woſpjet w filzowymaj ſtupnjomaj po dróhach khodžicz widželi. Tola mlody cžłowjek bě ꝥyn bohateju ſtarſcheju. Jeho nan, klampnaŕſki mišchtr Zacharias Lewy mějeſche dobre wikowanje ſ klampnaŕſkej tworu a pódla dwě nowej khěži pſchi torhoſchczu. Bratr Abrahama Lewya je lěkaŕ. Duž mějachu ſa njemóżne, ſo mohł Abraham Lewy ſwažliwy nutsklamaŕ byez, wjele bóle měnjachu, ſo ꝥo wón po nozach ſ jenej lubej wodži. Tola loni w nozy 22. měrza bě ꝥo ſaßo do jenych khlamow nutsklamako, twory běchu ꝥo wotnjeßke a pjenjeżny khamor bě ꝥo wurubił. Hacž runje běchu ꝥo paduchſtwa hakle rano dohladali, běchu tola někotſi nózni hawronojo Abrahama Lewya w filzowymaj ſtupnjomaj ſ tamnych khlamow wuńcz widželi. Tole wobkedžbowanje ꝥo měſchczanoſcże woſjewi. Tón da teho dla Abrahama Lewya ſajecz a Lewyez khěżu pſchepytacz. Poliziſtojo namakachu wulku hromadu zuſych kluczow, pikow, żeleſnych žerdžow atd., tola tež wulki ſklad tworow, ſlotych a ſrebornych ꝥudobjow atd. Abraham Lewy ꝥo tež hnydom wuſna, ſo je poßlednje paduchſtwo ſkuczik, tola wo druhich nochzyſche niczo wjedžecz. Tu ꝥamu nóz pak ꝥo Abraham Lewy w jaſtwje wobwěßny. S dalſchim pſchepytanjom je ꝥo wukopako, ſo ꝥu ſtarſchej a ꝥotſje wo nóznych paduſchnych khodach Abrahama Lewya wjedželi a nakranjene wězy pſchekhowali. Jich ꝥu teho dla ſajeli a pſched khoſtanſkn komoru ſtajili. Wjazy dyżli 100 ꝥwědkow je ꝥo ſkaſako.

* 11lětna džowka bura N. w Jucženje pola ruſkich mjeſow bě ꝥo pſched lětom tak wuſtróżika, ſo rěcz ſhubi. Ani ꝥłowczka njeprajizy dźěcžo dołhi cžaż na khorołožu leżeſche. S wjeżelym roſhorjenjom ꝥo Božu nóz holzy na dobo jaſyk puſchczi, tak ſo móżeſche, kaž prjedy, ſaßo rěcžecz.

* (Wulki woheń.) W Kanadže (w połnóznej Ameriży) je ꝥo Monetobaſki hoſczenz wotpalił, kotryż bě dźewjecz ſchoßow wyßoki. W hoſczenzu bě 500 hoſczi, ſ kotrychž ꝥu ꝥo mnoſy ſtraſchnje wopalili. Wjele žonow ſ woknom wuſkoczi a ꝥo ꝥmjercz ſtraſchnje ſrani. Schkoda 8 milionow hriwnow wucžini.

Sa naſch ꝥerbſki dom

je ꝥo w lěcže 1899 dotal nahromadžiło: 1668 hr. 98 np.

Dale ꝥu ſa njón darili:

Towaŕſtwo „Čornobóh“ w Draždžanach dari pſches knjeſa wyſchſcheho wucžerja Fiedlerja jako czíſty wunoſchk ꝥerbſkeho dźiwadła, 15. januara t. l. pſchedſtajeneho, ...	20	70	
Bukecžanſke ꝥerbſke towaŕſtwo na Wólſy . . .	5	60	
Na Nowakez ꝥerbſkim kwaßu w Lěſkej pola Wóßlinka	6	20	
Herzaj Bohla a Wobuſa w Sslepom po 1 hr. =	2	—	
Liſchki-Póndželniży	—	64	
S Krapowa: Handrij a Ernſt Bartuſch po 5 hr., Jan Bartuſch, Schneider a Bartko po 3 hr., A. Bartuſch 4 hr., Hoker, Brycža a Kerk po 1 hr. = ...	26	—	
S Kortniży: Polter, J. Michalka a Schokta po 3 hr., Krawz, Pětſch a Wrobl po 1 hr., H. Malka 30 np., Róſa, A. Malka, Junker a Marja Kſchižanowa po 20 np. = ...	13	10	
S Hrodźiſchcža: Ducžman 1 hr. 50 np., cžěßla Krakowſki 45 np., kowaŕ Pětſchka, A. Schneider, Weſer, J. Schneider po 50 np., běrnaŕ Pawlik a Reſſel po 30 np., Móßak, Janak, Pětſchka a Jermiß po 20 np., Hańža Ginzlez 1 hr., khlamaŕ Pawlik 2 hr., Tupakowa 5 np. = ...	8	60	
S Cžornjowa: Jencž a Bjenada po 3 hr., Polan 1 hr., Marja Eichlerez, Schuba, Mikan a Kerk po 30 np., Handrij Wünſcha a Schmidt po 10 np., ſwud. Bibaßowa, njemjenowany a Maukſch po 50 np., Kern 25 np. = ...	10	55	
S Debßez a ſ Lejna: cžěßla Grul, Kruſchwiza, Wjela, Marſchner, njemjenowany, Běbrach, Zakta, cžěßla Bjar, żiwnoſczeŕ Grul a Hana Wicžaſowa po 1 hr., Kótwiza, Ramſch, ſwud. Kmóchowa, M. Pětſchka, hajnik Wicžas, Freiſchlag, ſwud. Běbrachowa, Grolmuß, Handrij Lorenz a miſchtr Jurak po 50 np. = ...	15	—	
S Koporz: Herzog, Ramſch, Mlynk, Pawl a Kěžor po 1 hr., Hähnel 5 hr., Paleŕ, Grul, Kurjo, Pfahland, Mlynk, Zimmermann, Kwawka, Hana Schmidtez, Mitaſch, Lowka, Wicžas, Dejka, Grul a Běły po 50 np., Móßak a Stóla po 40 np., Marja Polinkez 30 np., Marja Proſtowa 15 np., Petermann, Rencž, Kielmorgen, Rohark a Tyſcheŕ po 20 np. = ...	18	40	
S Budeſtez: pomozny duchowny Rychtaŕ 1 hr. 50 np., Zoſel, Schokta, Hennig, Lowka, A. Gejdan, Marja Libſchez, Rěcžerja, Pětr Gejdan a Handrij Mitaſch po 30 np., Libſcher, Pětrk, Hobrak, Kalawch, Lorenz, Zwar, Voigt, cžaßnikaŕ Janaſch a Madlena Schmißowa po 50 np., Schuſter, Knöfel a Rabowſki po 20 np., Pětr Kſchižan a faraŕ Mróſak po 10 hr., Wicžas 10 np., Marja Kſchižanowa 15 np., Jan Grul 25 np., kantor Ssmoka a gm. pſchedſtejicžeŕ Schmiß po 1 hr. = ...	31	80	
Se Sahorja: Deo, Wawrik, Bjenada, Mucžink a Pětſchka po 50 np., ſwud. Wicžaſowa 10 hr., Loka, Grul, Probſt a Förſter po 30 np., Marſchner a Grul po 1 hr. = ...	15	70	
Hromadže:	1843	hr.	27 np.

S džakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macžizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ꝥo poſdźiſcho wocžiſchczi.)

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 27. februara 1899 maja ßo na **Rjeßwaczidliſkim majoratnym revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewowe druźiny na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

115 rm. khójnowych ſchcźěpow,
60 = = kuleczkow,
235 = = pjeńkow,
290 = khójnoweje walczźiny,
18 ſtotnjow khójnowych walczkow,

} w drjewiſchcźu 21. wodźělenja pſchi ſtarej dróſy.

80 ßuſchizowych a wuléßowanych dołhich hromadow w 20., 21. a 25. wodźělenju.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 21. wodźělenja.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprafchk.

Drjewowa awkzija
na Lupjanſkim revěrje.

Wutoru 28. februara ma ßo
100 khójnowych dołhich hromadow a
40 loßow khójnoweje rubaneje walczźiny
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi Lomſczańſkim puczu.

W Minakale, 21. februara 1899.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 28. februara rano 1/2 9 hodźin ma ßo na **Koßlowſkim revěrje** w koßyhrjebi niże kuczneho hata
60 rm. twjerdych kuleczkow a
150 twjerdych dołhich hromadow
ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Rakezach, 19. februara 1899.

Wyſchſchi hajnik **Kluge.**

Drjewowa awkzija
na Połpiczańſkim revěrje.

W **Huczinańſkim hoſczenzu** ma ßo **wutoru 28. februara 1899** dopołdnja wot 1/2 10 hodźin

70 khójnowych ſchtomow hacź 29 cm. ßrěnjeje tołſtoſcze,
395 = klozow, 7 hacź 36 cm. hornjeje tołſtoſcze,
85 = ſchtomowych kolijow, 5 hacź 6 cm. hornjeje tołſtoſcze,
47 rm. khójnowych ſchcźěpow,
116 = = klumpachow,
15 1/2 rm. = repuchow,
8 rm. = hakoſow,
69/60 ſtotnjow khójnowych walczkow a
168 rm. khójnowych pjeńkow

} Na drjewiſchcźu 23. wotdźělenja a jenotliwje w 11., 12. a 109. wotdźělenju

ſa hotowe pjenjeſy ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kral. hajniſki rentſki hamt w Draždźanach a **kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy** 14. februara 1899.

Garten. Simmig.

Hrabinſki Lippeſki hajniſki revěr w Barcze

lětuſche ſpuſchczane

rjane khójnowe twarſke drjewo

po poniżenej taxy porucza.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Na **Bartſkim revěrje** w dalokej holi njedaloko Borſchcźe ſteji

něhdźe 700 rm. pjenkoweho drjewa ſe ßwobodneje ruki na pſchedań a płaczi rm. po 2 mk. 20 np. Pſchi wotewſaczu ſ najmjeńſcha 50—100 rm. płaczińa po wuczinjenju.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo
na Bartſkej horje pola Krjebje w Hornjej Łužizy.
Heyn.

Sſerbſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczińach na pſchedań we wudawarni „Sſerb. Nowin."

Amerikanſki
rjepikaty tobak.

Zyły rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakczikach punt po 25 a 30 np.

Pódla teho poruczam ßwój
żwanſki a ſchnupowanſki tobak a zigary
po wſchěch płaczińach, 100 ſchtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróżſcho, wubjernje ßłodźaze a derje ßo palaze.

Hendrich Marko,
zigarowa pſchedawarnja
na kamjentnej haßy 1.

Paleny khoſej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimż wón jara wjele po dobrym ßłodze a ſporoſczi dobudże, punt po 80 hacź 200 np. porucza

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Jerje

wulke a tucźne porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Sſlowki

punt po 20 a 30 np.
porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Poruczam po tunich płaczińach
konfirmandſke wobleczenja,
mużaze a hólczaze
wobleczenja,
dźělanſku draſtu atd.

Gustav Freude
prjedy ſwud. **Häaſchowa**
pſched ſchuleńſkimi wrotami 3.

Sſuſchene ßlowki

wulke a ßłódke, po zyłych měchach a po waſy porucza
Carl Kahrowe.

Draždźanſki jědźny rajß

punt po 16 np. porucza
Carl Kahrowe.

Hotowe kaſchcze a czěłowu draſtu

porucza
Emil Heinrich
w Borſchcźi pola Delneje Wólſchiny.

Sſuproſchna ranza je na pſchedań w Nowej Wßy czißko 4 pola Rakez.

4 ßuproſchne ranzy, mjes nimi 2 ßylnej módropißanej, a **1 koſa** ßu na pſchedań w Jitku czißko 22 pola Rakez.

Někotre zentnarje cziſteho czerwjeneho **dźeczeloweho ßymjenja** ma na pſchedań kubleŕ **J. Guda** w Dalizach.

20 zentnarjow
ßyna a wotawy

ma na pſchedań **Freund** w Brěſynje pola Huczińy.

Młocźazu maſchinu ſ gepłom a tſchaßadłom, każ też trjebany **kuczowy wós** ma tunjo na pſchedań
E. Glaſer we Wjeleczińje.

Jěrchenjazy kój

wuſchkrjeny w ryhelach punt po 45 np., pſchi 5 puntach po 44 np., pſchi 10 puntach po 43 np. porucza
Moritz Langa w Rjeßwaczidle.

Pruhi ſ Bożeho ßwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtuczki w pyſchnych kaſchczikach, **k ſelenemu ſchtwórtkej** ßo pſchihodźaze, ßu po 50 np. w wudawarni „Sſerbſkich Nowin" doſtacź.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" ßu doſtacź:
ßerbſke kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

Viſitne khartki

rjane każ lithografowane
cziſchczi ſpěſchnje
Sſmolerjez knihiczińſchczerńja.

Towařstwo Serbskich Burow

(hospodařski wotrjad Serb. Tow. za Khwaćicy a wokolnosć)

wotměje jutře njedźelu 26. mał. rózka popołdnju 1/2 3 hodźin swoje měsačne posedźenje w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Knjez sejmski zapósłanc Michał Kokla z Khróšćic, předsyda „Hłowneho towařstwa Serbskich Burow“ je přednošk wo: **„Nadawku serbskich burskich towařstwow“** dobroćiwje přilubił. Serbscy ratarjo, tu jedna so wo waše samsne należnosće, teho dla přińdźće wšitcy na tónle přednošk.

Zarjadnistwo hospodařskeho wotrjada:
Jan Wjerab, kubleŕ.

Po posedźenju hospodařskeho wotrjada je naše zhromadne towařstwowe posedźenje.

Předsydstwo:
Serb. Tow. za Khwaćicy a wokolnosć.

Bukečanske serbske towařstwo

změje swój lětuši

załoženski swjedźeń

njedźelu 26. februara 1899 w Heimrichec hosćencu ze serbskim dźiwadłom a rejemi, na to slědowacymi. Hrać budźe so „Pražski wuj“ a „Njewjesćinska nadoba“.

Wšě serbske towařstwa a lubych přećelow jenož z tutym přeprošuje **předsydstwo.**

Burske towařstwo w Rakezach

śmeje jutśe **njedźelu 26. februara** popołdnju w 4 hodź. w Sockez hosćenzu poźedźenje, w kotrymž źo źymjenja a hnójniśćiśa śkaśaja, pśiśinośći źo śapłaćźa a źo ważny pśiśednośći, ratarśtwo nastupazy, śmeje. Wo bohaty wopyt proźy **pśiśedźydstwo.**

Pśiśi ratarśkej śkuli w Budyśinje

a pśiśi źadarśkej a śahrodniśkej śkuli, ś njej śjenoćźenej, źo lětni śemester wutoru 11. haprleje 1899 śapoćźnje. Pśiśipowjedźenja do kóźdeho śkulśkeho wodźělenja pśiśijimuje a dalśe wukaśuje

direktor J. B. Brugger.

Žiwnosć na pśiśedań.

W Hatku pola Minakała je žiwnosć ś někotrymi kórzami pola a łuki, bliśko pśiśi domje leža-zymi, staroby dla na pśiśedań. Wśiśo dalśe je śhonić pola śwud. Vogtowej.

Khěža,

nowa twarjena, śe śahrodu w rja-nym położenju Budyśina ś 5 1/2 % źo danjaza, je na pśiśedań. Dalśe je śhonić na Mateśkej dróży (Mättigśtraße) 6 po 1 śkhodźe.

Khěža ś polom w bliśkośći Budyśina je na pśiśedań. Dalśe je śhonić we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Khěža na pśiśedań.

Khěža cźišło 20 na garbarśkej haźy, śa rjemjeźlnikow źo hodźaza, je śa 6000 mk. tunjo na pśiśedań.

Ssuprośchna ranza, bliśko k proźatam, je na pśiśedań w Nowym Bronju cźišło 17.

Do Rakez!

Kupujće

śtupnje a śchkórnje

śa **konfirmandow**

pola

H. Zawnika w Rakezach.

Tam je najwjetśchi wubjerk a najtuńśche płaćišny.

D. B.

Hólćeź, kotryž chze **kowarśtwo** nawuknyć, móže jutry do wućźby śtupić pola kowarśkeho miśchtra **Schrammy** w Porśchźach.

Wućźobnika, kotryž chze horn-cźeŕśtwo a khachleśtajeŕśtwo na-wuknyć, ś pśiśihódnymi wu-měnjenjemi pyta **H. R. Teutścher** hornćźeŕśti miśchtr.

Žiwnosć na pśiśedań.

Dokelž źo ś Cźichońź do Budy-śchina pśiśeźydlu, chźu źwoje 3 žiwnośće cźišło 2, 16 a 14 w Cźichońźach, pak jenotliwje, pak wśiśe tśi hromadźe, hnydom ś in-ventarom abo bjes njeho pśiśedacź. Wone źu w dobrym rjedźe, a derje po nowym cźaźu pśiśipra-wjene. Twarjenja źu maźiwne a pola źu rjane.

Moritz Wobśt póśtownik.

Žiwnosć na pśiśedań.

Staroby dla je žiwnosć cźišło 20 w Demjanach śe 14 kórzami 47 □prutami leżomnośće śe žiwym a morwym inventarom na pśiśe-dań. Tśećźina kupneho pjenjeśa móže jako hypotheka śtejo wostacź. Dalśe je śhonić pola wobźedźerja tam.

We Wulkim Žićźenju je **khěža** cźišło 17 śe śahrodu, śe śchifrom kryta, na pśiśedań.

Hólćeź, kotryž chze **śchewśtwo** dokładnje nawuknyć, móže źo ś-molwić pola śchewśkeho miśchtra **Augusta Ssymanka** we Łaju.

Hólćeź, kotryž chze tyśćeŕśtwo nawuknyć, móže jutry abo po-śdźiśćho do wućźby śtupić pola **Jana Zimmermanna** w Nowych Koporzach pola Bukez.

Schewśkeho wućźobnika

ś pśiśihódnymi wuměnjenjemi pyta **Jan Panach** śchewśki miśchtr w Dornśchnablu 12.

Krawśkeho pomoźnika

hnydom pyta **Oskar Klingśt**
w Hodźiju.

Strósbeho śapśchaharja, kaž teź někotrych pilnych **walcźkirubarjow** hnydom pyta

Sarěćźanśki knjeźi dwór.

Blidaŕśkeho pomoźnika

pyta **Jan Mitaśch** w Bukezach.

Hejtmanow, wotroćźkow, pohon-cźow, źrěnkow, tśećźakow, wolazych, hródźne dźowki, hośposy, jśtwinśke holźy a dźěłaćeŕśke źwójby pyta pśiśiśtajeŕka **Schmidtowa** w Budy-śchinje na źukelńśkej haźy 24 po 1 śkhodźe.

Maśchinśke śchtrykowarki

śa rućźne a parne dźěłanje źo nawućźa a dośtanu trajne dźěło w śchtrympotworowej fabrizy **Gustava Langi.**

Młódścha **holza** hacź do 16 lět źo do dobreje źkužby do jeneho śchulśkeho doma pola Budyśchina pyta. Dalśche je śhonić we wu-dawarni „Sserb. Now.“

Śkužobne a kuchińśke holzy do tudomnych a Draźdźańśkich stron, wotroćźkow, dźowki a jenu źku-žobnu dźowku pśiśi wnlkej mśdźe pyta **Kynaśtowa** na kśchidarśkej haźy (Siebergaśśe) 3.

Na cźiśćenje a płokanje źo wuśtejazu holzu k 1. haprleji pśiśi dobrym wobkhadźe a dobrej mśdźe pyta archidiak. **Haaźowa** w Budy-śchinje na hośpitalśkej haźy cźo. 8 po 2 śkhodomaj.

Sserbśka pěśtonćza

źo k 1. abo 15. měrzej do Lipśka k woźebnemu knjejśtwu pyta. Mźd 20 mk. na měźaz. Wuměnjenja sźerbśka draśta, luboscź k dźěćźom je hižo pola dźěćźi źkužika.

Śkužobne holzy, hródźne dźow pohonćźow, źrěnkow a dźěłaćeŕśke źwójby pyta pśiśistajeŕka **Sauerka** na śeminarśkej haźy.

Pśiśećźelnu evangelśku holzu k dźěćźom a do lohkeje źkužby bórśy pyta pósiśki śarjadnik **Böhma** w Śchěrachowje.

Dwě dźěłaćeŕśkej wobydleni, kotrejž móżetej źo hnydom wob-cźahnyć, śtej wotedacź na knjeźim dworje w **Delnjej Kinje.**

K 1. haprleji śwólniwu a pilnu źkužobnu holzu pytam. **Hanźa Marśchnerowa** pśiśi źerbśkej kath. źyrkwi.

Holzu, kotraž jutry śchulu wo-puśchći, do lohkeje źkužby pyta śchewśka miśchtrka **Mohrowa** na źukelnśkej haźy 14.

Holza, kotraž jutry śchulu wu-khodźi, źo do lohkeje dobreje źkužby pyta na hornćeŕśkej haźy cźišło 51 po 1 śkhodźe na prawizu.

5 hriwnowśka papjera, do pa-pjery śawalena, je źo źobot w Budyśchinje śhubiła. Śo myto wotedacź we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Wróćźenje cześćze.

S tutym śkśchiwdźaze źkowa, 7. dezembra 1898 w Hübnerej hośćenzu w Njeźwacźidle na twarśkeho miśchtra Wollmanna śrěćźane, wróćźu.

M. Grubert w Radworju.

Wutrobny dźak!

wysokoćesćenemu knjezej wu-ćerjej **Sommerej** w Budy-šinje za zajimawe přednoški wo jeho pućowanju po Ruskej nam we našim towařstwje přećelnje dźeržane.

Sława jemu!

Bukečanske serb. tow.

Dźenźa rano 1/2 9 hodźin je ś Bożej rućźku śajaty naśch wutrobnje lubowany, źwěru źo starazy mandźelśki, nan a pśiśichodny nan,

knjes pśiśekupz

Hermann Adolf Rämśch

cźicho wumrjeł, śchtož jenož ś tutym k wjedźenju dadźa

śrudźeni śawośtajeni.

W Budyśchinje, 21. febr. 1899.

(K temu cźišku jena pśiśiłoha.)

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. februara 1899.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

20. februara 1899.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	60—64
awstriske	33—35	60—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	52—56
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	46—52
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	44
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	58—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—57
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacž do 1¼ léta	42—44	55—57
2. mjaßne	40—41	53—54
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—39	50—52

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3418 měchow.	W Budyschinje 18. februara 1899 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 23. februara 1899. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza běła	8	38	8	53	8	24	8	53
Pschenza žołta	7	94	8	9	7	65	8	24
Rožla	7	31	7	38	7	—	7	19
Jećmjeń	7	72	7	86	7	40	7	67
Wowß	6	80	7	20	6	50	6	70
Hróch	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržona muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	60	3	—	2	30	2	70
Sslome 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 972 schtuk, schtuka	13	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 24 np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 74 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 36 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 34 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 24. februara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smje njedźelu Reminiscere rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pokutny dźeń smje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje, popołdnju w 2 hodź. farar Räda w pohrjebnischczowej kapale na Hrodźischku ßerbsku nutrnoscź.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta ja snutskowne mißionstwo sběracź.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla August Wobst, hospodarski pomoznik w Libuchowje, s Augustu Selmu Manjokez tam. — Jan Bohuwěr Ssymank, žiwnoscźeŕ w Běłej Horje, s Amaliu Ernestinu Sommerez s Hrubocźiz.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Oskar Arno, Moritza Reinholda Paula, kublerja w Hněwßezach, ß.

W katholskej zyrkwi: Bjarnat, Jurja Schenkera, dźěłacźerja, ß. — Martha Marja, Maza Josefa Morawy, khachlestajerja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 17. februara: Pawoł Willy Max, Pawoła Jahna, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 23 d. — Richard Oswin, njemandź. ß. na Židowje, 15 d. — 18. Hańża, Jana Schwibsa, khěžkarja a dźěłacźerja w Kelnje, dź., 1 l. 5 m. 7 d. — Khorla August Schokta, knježi strażnik we Wownjowje, 44 l. 9 m. 7 d. — Madlena Lückez, Khorle Pomhaboha Hajnki, khěžkarja a skakarja w Jeńkezach, mandźelska, 78 l. 1 m. — 19. Max Alfred, njemandź. ß. w Hněwßezach, 2 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Reminiscere smje farar Mrosak rano w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź němske prědowanje.

Pokutny dźeń smje farar Mrosak rano w 8 hodź ßerbsku spowjedź, w 9 hodźinach ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje.

Na pschehadźowanje ma ßo pschedawacź: ßrjedu 15. měrza popołdnju w 1 hodź. nětczischi schulski dom we Wulkim Dažinje K twarjenju 31,6 ara pola a sahrody pschišłuscha.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Paleny khosej.

Wschón pola mje ßo pschedawazy khosej je na nowym **Gothotskim patentowanym khosejowym palaku** paleny. Po tymle waschnju khosej po ßłodże a ßylnoscźi wjele dobudże.

Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měschenja,** punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.

Tuńsche družiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khosej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naslědnik

na bohatej haßy 8.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placźišnach.

Drainěrowanske roły

we wschěch wulkoscźach, **kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ja 2—4 proßata s wodźělenjemi, konjaze žłoby, žłobowe zyhele, wodowodowe roły, muffate roły, wónzuchowe roły,** 6—10 zolowske, k pucźnym pschětokam atd. s fabriki knjesa **W. Binnerta** w Halschtrowje po fabrikskich placźišnach pschedawa

H. Dietrich w Lětonju.

Paleny khofej,

ßylnje a cžiſcže ßłodźazy,
punt po 80, 90, 100 hacž 200 np.,
parlojty khofej punt po 100, 120 a 160 np.
porucža

C. F. Dietrich na jerjowej haßy 2.

Wſchón mój khofej ßo na Gothothſkim parnym khofejowym palaku pali. S tymle ſpěſchnym palenjom a ſtudźenjom khofej jara wjele po dobrym ßłodźe a ſporoſcźi dobudźe.

Paleny khofej,

na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **cžiſcže** a **ßylnje ßłodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Poručžam

konfirmandſke wobleczenja

najnowſche nětcžiſcheho cžaßa, hižo po $7\frac{1}{2}$ — 25 mk.,

woßebne mužaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,

hólcžaze wobleczenja
hižo po $2\frac{1}{2}$ mk. hacž k najwoßebniſchim.

Wulki ſkład lěpſchich tkaninow
k ſchicžu po měrje ſ rukowanjom.

Žonjaze a konfirmandkaze
žakety a khornarje,
rjane modne wězy po jara tunich płacžiſnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

na žitnej haßy 4.



Franz Marſchner

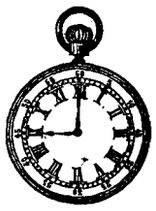

cžaßnikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecžaſow** dobrocžiwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płacžiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ßerbſki.**

Konfirmandſke kłobuki

jara **trajne** a **hódne** po jara **tunich płacžiſnach.**

Hugo Lehmann

na bohatej haßy 22.

Spěwařſke

ßerbſke a **němſke,** jednorje a nanajwoßebniſcho derje wjaſane, w najwjetſchim wubjerku po najtuńſchich płacžiſnach porucža

Oskar Klahre pſchi ſtarych kaſarmach.
Ssobotu na torhoſchcžu bliſko měſchcžanſkeje haptyki.

Dla pſchedſtejazeho pſchecžehnjenja do „ſtareho póſta" wſchě

pychařniſke a wołmjane twory

po khětro poniženych płacžiſnach pſchedawam.

Leopold Poſner,

w Budyſchinje na bohatej haßy 7.

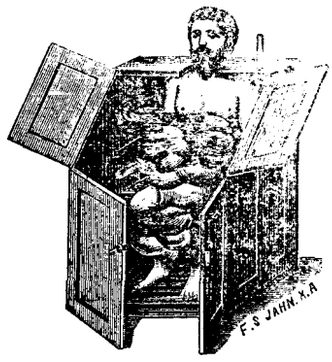

A. Uhligowe

naturſkohojeřſke kupjele
w Budyſchinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuſpěch ßamo pſchi ſtraſchnych ſkhorjenjach płuzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, cžuwow a žonjazych cžeřpjenjow, pſchi ſymnych nohach atd. Woßebje dobry wuſpěch pſchi ſymſkim lěkowanju ſ podźělnymi kupjelemi, kotrež rospuſchcžo a wucžiſkajo ſkutkuja. Naſymnjenja ßo njeje bojecž. Miłe, pſchijomne wobkhadźenje. Žónſke poßłuženje ſa žónſke. Naſhonity perſonal.



Hdźe je **dobry** khofej doſtacž?

Pola

khofejoweho Sachſy

na bohatej haßy 5.

Majßowy ſchrót,
palmoſornowe woßuchi,
lanu muczku
ßłodowe kołochi
w ſtajnje cžerſtwej hódnoſcži
porucža

E. E. Schmiss

w Budeſtezach.



Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoſcž wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucža

Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecža winoweje kicže.

Warny hroch,
ßoki,
lohko ßo warjaze, porucža
Carl Kahrowe.

Łamane nudle,
łamany makaroni,
nicžate nudle,
hwěžkate nudle,
jejowe krupicžki,
ßamodźěłane nudle,
woprawdźity kwětkowy ſago
porucža
Carl Kahrowe.

Jědźny wolij,
lany wolij,
laue woßuchi
porucža tunjo
Emil Heinrich w Borſchcži
pola Delneje Wólſchiny.



Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow
cžaßnikow.
Płacžiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcže.

Gustav Mager,
cžaßnikař
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacžiſnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

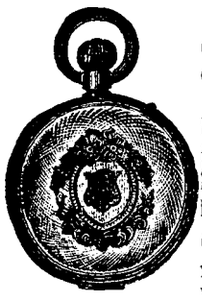

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeßa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźéło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacźiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucżne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cźißło 4.

Swój ſkład **ſofow, matrazow** ſ ložom a bjes njeho, teho runja wſchě **ložane twory** po najtuniſchich płacźiſnach poruczam.

Emil Schubert, ßedłarſki miſchtr na jerjowej haßy.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład **hotowych wobleczenjow**

hódne, dobre tkaniny a najlěpſche ſeſchicźe

po 15 mk., 17 mk. 50 np., 20 mk., 26 mk. atd.

Schicźe po měrje bjes powyſchenja płacźiſny.

Schulſke wobleczenja a hólczaze wobleczenja

w tak wulkotnym wubjerku, kajkiž móże jenož moja woßebita pſchedawarnja poſkicźicź, **a kaž ſnate, tunjo.**

Hotowe wobleczenja ſa młodych knjeſykow,

wot prěnich Barlinſkich krawzow dźěłane ßo wuſnamjaze ſ dobrym ßedźenjom, modnymi, ſolidnymi tkaninami, pſchi tym zyle wurjadnje płacźiſny hódno.

Ernst Jenke

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10 pódla nowotwara ßerbſkeho doma.

Schkórnje a ſtupnje

k konfirmaziji

kaž tež wſchě pomyßlne druźiny

wobucźa

ſa muźſkich, źónſke a dźěcźi w najwjetſchim wubjerku po zyle woßebje tunich płacźiſnach poruczam.

Pſchijimanje wuporjedźenjow.

Skaſanje po měrje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe.

Cżeßny diplom — Bronſowe medaille a cżeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14 poruczа ßwój wulki ſkład **ſtupnjow** a **ſchkórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wſchě pomyßlne druźiny wobucźa ſa muźſkich źónſke a dźěcźi po ſnatych tunich płacźiſnach.

Po měrje dźěłam pſchipóſnate wubjernje ßedźaze wobucźe ſa krótki cżaß.

Porjedźenje wſcheje druźiny po žadanju tón ßamy dźeń.

Konfirmandſke kłobuki

cżorne a brune atd. hižo po 1 mk. 50 np., kaž tež wſchě druźiny **kłobukow ſa muźſkich a hólzow** jara tunjo poruczа

C. E. Rinke na žitnej haßy 5.

Cżeſcźenym wobydlerjam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym pſchedawarnju

„Shorjelſki baſar"

dźenßa pſchedewſał, jón knjeſej **Adolfej Salbergej** wotkupiwſchi, a proſchu dowěrjenje, mojemu pſchedchadnikej ſpoźcźene, tež mi ſakhowacź.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, jenož **dobre, hódne twory po tunich płacźiſnach** pſchedawacź.

Maſchinſke wolije,
ruſke a **amerikanſke,**
ſa cźežko a lohko ßo cźerjaze maſchiny
poruczа po tunich płacźiſnach
Emil Měrſch
na kamjeńtnej haßy.

Cźerwjenodźecźelowe ßymjo
bjes židy,
cźežki wowß a **jeczmjeń**
kupuje pſchezo po dnjowych płacźiſnach
E. E. Schmiss
w Budeſtezach.

Magazin ſa domjazu a kuchińſku nadobu.

Bernhardt Weiss.

Drjewjane, emaillowe, galantrijowe a pjerjowe twory

K pschedstejazemu **nalětnemu cžaßej** na ßwoje

błyskne jězdne koła

je poruczejo dopominamoj. Wone ßu hižo ſ wupruhowanymi 1899tymi nowoſczemi wuhotowane, ſ kotrychž woßebje ßwoje dwojozilindrate wolidżerżate błyſkne **kulate lěhwa** wuſběhujemoj. Pola naſcheho ſaſtupjerja **Curta Oehmy** hdżež ßmój je w pſcherěſku hromadże ſ druhimi nowoſczemi wuſtajiłoj, proßymoj je ßebi wobhladacź.

Saſtupjerjo w Budyſchinje: knjes **Curt Oehme** na hornjczerſkej haßy,
w **Bukezach** = **A. Mrós,**
w **Lubiju** w S. = **Eduard Brand,**
w **Altgersdorfje** = **E. H. Fiedler.**

Rosßudy ſ kołojěſdnych nowin

wo naſchich

błyſknych jěſdnych kołach

na **Lipſczanſkej maßy jěſdnych kołow** wuſtajenych:

„Němſki kołojěſdny ſwjaſk w Magdeburgu“. Organ němſkeho kołojěſdneho ſwjaſka.

Bratraj Thomaſaj, dżěłarńja błyſkołojěſdnych kołow w Budyſchinje-Židowje a we Wölmsdorfje w Czechach ſtaj na ßwojim ſtejiſchczu 3 żonjaze a 3 mużaze jěſdne koła wuſtajiłoj. Na tychle najnowſchich modelach njeje niczo żadacź. Wone pokaſuja niz jenoż najnowſchu konſtrukziju ale też wubjerne dżěło a woßebne wuhotowanje. K ſtarym prědnoſczam **błyſknych kołow** je firma ſe ſawjedżenjom praktiſkich nowoſczow nowe pſchidała. Emaillowanje a ſaniklowanje też ſwonkownje błyſknym kołam najlěpſchi napohlad datej.

„Němſki pſchedawaŕ a fabrikant jěſdnych kołow“ w Draždżanach.

W lěwej kolonadże najprjódzy **dżěłarńju błyſknych kołow bratrow Thomaſow w Budyſchinje-Židowje a we Wölmsdorfje** w Czechach nadeńdżechmy, kotrychž 6 modellow ßo wſchě ſ rjanym emaillowanjom a ſe ſaniklowanymi ſwjenami jako elegantne jěſdne koła pſchedſtajachu. Pſchi tychle kołach nowu ſawjerku ſa ſtupańſke kluzyne lěhwo ſ dwójnym zylindrom a ſnate twjerdżeſaſtajenje, kotrež dowoli, położenje konow njepſcheměminiwſchi, rjeczas pſcheſtajicź, widżachmy.

„Němſko-awſtriſki kołojěſdny“ we Winje.

Na Lipſczanſkej maßy jěſdnych kołow jěſdne koła, kotrež bě **dżěłarńja błyſknych jěſdnych kołow (bratrow Thomaſow)** w **Budyſchinje-Židowje** a we **Wölmsdorfje** w Czechach wuſtajiła, woßebitu kedżbliwoſcź maßynych wopytarjow ſbudżichu. Nowe modelle tejele najkhwalobniſcho ſnateje firmy ßu wopraſwdże ſ exaktnoſczu dżěłane, kotraż ßo lědma da pſcheſczahnycź, też ſwonkowne wuhotowanje je kraßne. Sa **„błyſknymi jěſdnymi kołami“** budża ßo w pſchichodnym cżaßu ſaßo żiwje praſchecź.

„Wiki ſa jěſdne koła“ w Bieleſeldże.

Tam je najprjódzy 1. wotdżělenje wuſtajene, elegantna a hižo lěta dołho wupruhowana ſnamka **„błyſk“ ſ dżěłarńje błyſknych jěſdnych kołow bratrow Thomaſow w Budyšinje-Židowje.** Pſchestajliwoſcź rjeczaſa bjes pſcheměnjenja konuſoweho lěhwa je ſnata lěpſchina tuteje ſnamki, kotrejež nowe modelle ſawjerku ſa ſtupańſke kluzyne lěhwo ſ dwójnym zylindrom pokaſuja. Hódna konſtrukzija błyſknych kołow, jich lohki běh a jich wurjadnje woßebne wuhotowanje ßo też mjes wulkej liczbu wudżělkow, w kryſtalnym hrodże wuſtajenych, wuſnamjenja.

„Kołojěſdny ſport“ we Winje.

„Dżěłarńja błyſknych jěſdnych kołow“ bratrow Thomaſow w Budyſchinje-Židowje a we **Wölmsdorfje** w Czechach ſe ßwojimi jěſdnymi kołami na pokaſku woprawdże błyſchczate ſchwarne, a ſchtoż je hłowna wěz, wuſchiknje twarjene a ßwědomicze dżěłane wudżělki ſkiczeſche. Też tale firma ma ſe ßwojej pohoczнej firmu we **Wölmsdorfje** w **Czechach** ſkadnoſcź, ßwoje **„błyſkne jěſdne koła“** w Awſtriſkej we wjetſchej měrje roſpſchedacź, a lěpſchiny 1899tych modellow dobre mjeno **„błyſknych jěſdnych kołow“** wěſcze pſchiſporja.

Bratraj Thomaſaj,

dżěłarńja błyſknych jěſdnych kołow

w Budyſchinje-Židowje a we Wölmsdorfje w Czechach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 9. Sobotu 4. měrza 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakasanje panzanja ſ piwom ꝑrjedu w kněžorſtwowym ꝑejmje na dnjowym rjedźe ſtejesche. Sapódłanz Porſche mějesche ſpoczinanje ſa wobmyꝑlne, kotreż ꝑu wſchelake małe piwarńje ſawjedłe. Wone ſaccharin, kotryż je ſtrowoſczi ſchkódny, piwowym wotebjerarjam darmo podawaju, ſo bychu ſ nim piwo ꝑłodźili. Też ꝑu piwowe extrakty, kotreż ꝑo hodźa kóždemužkuli piwu pſchiměſchecź, tak ſo ſ njeho Pilſnſke, bayerſke, kóſkopiwo atd. naſtanje. Jara nuſne je, ſo by ꝑo tajke panzanje ſakaſako, kaž je ꝑo to hižo w Bayerſkej ſtako. — Konſerwatiwny Gamp nochze, ſo by ꝑo ſchterkowy zokor jako pſchiměſchk ſakaſał. S tajkej ſakaſnju bychu ſpiritußowi palerjo ſchkodowali, pſchetoż nětkole ꝑo lětnje 31,000 dwójnych zentnarjow ſchterkoweho zokora k ꝑłodźenju piwa pſchetrjeba. — Sozialdemokrat Wurm ꝑebi piwo kaž w Bayerſkej žada. — Sswobodomyꝑlny Hermes ſa to rěczi, ſo by ꝑo dale dowolikło, piwo panzacź, ſo bychu też khudźi ludźo tunje piwo doſtawali. Tunje drje, ale hódne —? To je druhe praſchenje.

— Schaumburgſki prynz Adolf, kněžorowy ꝑwak, ſa lippeſko-detmoldſki trónik, kotryż je dyrbjał lippeſko-biesterfeldſkemu hrabi pſchewoſtajicź, pjecza narunanje w Elſaßu namaka. Nětcziſchi elſaſki kněžorſtwowy naměſtnik, wjerch Hohenlohe-Langenburg, jenož hiſchcze krótki czaß w ſaſtojnſtwje ſawoſtanje. Jeli ſo ꝑo Schaumburgſki prynz jako w elſaſko-lothringſkim knježerſtwje jako kněžorſtwowy naměſtnik derje wuſpytuje, ma kněžor myßle, jeho ſa elſaſko-lothringſkeho wulkowójwodu pomjenowacź. Němſka by potom jedyn ſwjaſkowy ſtat wjazy liczika.

— Parna łódź „Bulgaria“, kotruż mějachu hižo ſa ſhubjenu, je ſbožownje do pſchiſtawa Punta Delgada na Azorſkich kupach ſ wjeczora połnózneje Afriki pſchijěła. Kaž ſ Božim dźiwom je ꝑo łódź wukhowała, kotraż je ꝑo 11 dnjow dołho bjes wjeßła w najwjetſchim wichorje po morju honika. Kněžor je direktorej Hamburgſko-amerikanſkeje parołódźneje cžary Vallinej ſczěhowazy telegram póſłał:

„S hłubokim dźakom k Bohu, kotryż je na tak dźiwne waſchnje łódź wukhował, Wam dla wukhowanja „Bulgarije“ ꝑwoje najwutrobniſche ſbožopſchecźa wupraju. Kapitan Schmidt je ſ woprawnym němſkim namorjakſkim bohadowěrjenjom 24 dnjowne bědźenje wo žiwjenje a ꝑmjercź na wnłkim ozeanje dobycźeršzy, ſ podpjeranjom woporniwoſcze ꝑwojich ꝑwědomitych pěknych mużſtwow wobſtał. Jako ſnamjo pſchipóſnacźa kapitanej Schmidtej komturſki kſchiž Hohenzollernſkeho domjazeho rjada ſpožczu. Wy chzyli mi mjena mużſtwow, wuſnamjenjenje ſaßłużazych, ſ mojim póßłanzom ſdźělicź.“

— Tworownjam, wulkim baſaram, wotpłacźeŕujam a pſcheßadźowarńjam ꝑo w Bayerſkej woßebity dawk napołoži. Pſchezo bóle dopósnawaju, ſo ꝑu tajke wulkopſchedawarńje, kotreż bycze ꝑrěnjeho a małeho pſchemyßła a rjemjeßła podrywaju, krajej a ſtatnym finanzam ſchkódne. Bayerſki krajny ꝑejm je teho dla wobſamknył, na tele wulkopſchedawarńje woßebity roſpſchedawanſki dawk, ½ hač 3 prozenty roſpſchedawanſkeje ſumy wucźinjazy, położicź. Pſchecźiwo nowemu ſakonjej jenož ſozialdemokratojo hłoßowachu.

— W němſkim kněžorſtwowym ꝑejmje běchu wutoru ſaßo ſkórźby ꝑłyſchecź, ſo je nětcziſchi ſakoń na ſahubjenju małych młynow wina. Wulkim młynam ꝑo złe, na wukrajne žito położene, ſaſtacź dawa, kotreż žito tola ſkóncźnje do wukraja njendźe, ale ſ wjetſcha w tukraju woſtanje. To je njeſamołwne podpjeranje wulkich młynow na ſchkodu małych młynow. Na žito, kotreż jako muka ſmlěte, do wukraja dźe, ꝑo nětkole złe ſaruna. Nětkoſi rěcźnizy namjetowachu, ſo dyrbi ꝑo tole ſarunanje po mukowej druźinje ſkłožowacź. Zyle njepſchiſprawne je k ſpósnacźu mukoweje druźiny ju pſcheßacź; pſchetoż wotruby ꝑo nětkole tak drobne mlěja, ſo pſches ſchidu pſchelecźa.

— Němzy w Prasy ꝑu ꝑo na tamniſcheho němſkeho konſula roſhněwali, dokelž bě ꝑo wón na jenym cžěſkim balſkim ꝑwjedźenju wobdźělił. Nazionalliberalny ſapódłanz Haſſe je nětko tule wězku w kněžorſtwowym ꝑejmje k rěcźam pſchinjeßł. Statny ſekretar ſ Bülow jemu ſnapſchecźiwi, ſo dyrbi němſki konſul na wobhladniwe waſchnje poſtupowacź. Wón ma, ꝑo wě, němſke intereßy hladacź a njeßmě němſkonarodne ſacźucźa franicź, tola na druhej ſtronje njeßmě wón ſdacźe ſbudźicź, kaž ſo by ꝑo wón pſchi tamniſchich narodnych ſwadach wobdźělił. Tak daloko hacź je pſchewidźecź, ꝑo konſul wot tejele pſchedpißaneje cžary njeje wotſtronił. Wón je muż, we wſchěch ꝑwojich prjedawſchich ſtejiſchcźach woßebje wupruhowany. Konſul je wo Prażſkim podawku roſprawu podał, kotraż rěka: Dla mojeho wobdźělenja pſchi cžěſkim balu, 25. januara wotbytym, pſchi kotrymž ꝑo pódła kněžorſkeho naměſtnika komandowazy general, najwyſchſchi krajny marſchal, mnohe druhe wyſchnoſcze a ꝑobuſtawy druhich tudomnych konſulatow wobdźělichu, ꝑu mje wſchelake němſke nowiny pſchimake. K temu pſchiſpomnju, ſo ꝑym na tymle balu pſchitomny był, dokelž bě mje ꝑwjedźeńſki wubjerk parſchonſzy pſcheproßył. Měnjach, ſo dyrbju tole pſcheproſchenje cźim ſkerje pſchijecź, dokelž běch ſa cžaß mojeho tudybycźa jenož mjes Němzami wobkhadźał a ſ najmjeńſcha na wóßom abo dźeßacź podobnych ꝑwjedźenjach, jenož němſkonarodnym ſaměram ꝑłużazych, pſchitomny był, ſchtož ꝑo mi wot cžěſkeje ſtrony njeje porokowało. Pſchi tajkich wobſtejnoſcźach, ſtatny ſekretar ſ Bülow praji, wón njemóże namakacź, ſo by ſadźerżenje němſkeho konſula w Prasy poroka trěbne było.

Italſka. Bamž Leo XIII. bě pónd̄żelu ſtraſchnje ſkhorił. W vatikanſkej ſahrodźe ꝑo ſe ſahrodnikami a dźěłacźerjemi wo bliżſchich nuſnych dźěłach pod hołym njebjom roſrěcźujo, bě ꝑo bamž naſymnił. Pſchemrěty a dyrkotajo ꝑo wón do ꝑwojeje ſtwy wróćźi, ſo by hnydom lehnycź ſchoł. Sswojemu komornikej, kotryż bě jemu podarmo wotradźił, na ſymny powětr wuńcź, wón praji: „Wěrimy, ſo budźiſche lěpje było, hdy budźichmy po Waſchej radźe cźinili.“ Njedźiwajcy wón na tym wobſta, ſo ꝑo jeho lěkarej Lapponiej njeby powjeſcź dała, a hakle hdyž ſyma a kałanje w wutrobnje naſta, wón do teho ſwoli. Hdyž boloſcze pſchibjerachu, wón cźakazemu monſignorej Angeliej ſchepny: „Dopomnicze ꝑo na wěſchczenje Cuesdonoweje, ſo bórſy po preſidencze Faurje wumru?“ Ssnadź ſ njeje Boża wola rěcźeſche. Pſchiwołany lěkaŕ Lapponi ſpósna, ſo je ſ naſymnjenjom ſtare cźrjewowe cźerpjenje wuſtupiło. Na lěwym boku delnjeho žiwota ꝑo jětſenje pokaſa, kotreż dyrbjeſche ꝑo po roſßudźe lěkarjow Lapponia a Mazzonia wotſtronicź. Operaziju profeſſor Mazzoni ſ pſchipomhanjom dr. Lapponia ſ dobrym wuſpěchom wuwjedźe. Bamž połóženje ſacźu, a po lěkaŕſkich woſjewjenjach je jeho ſtaw ſpokojazy. Po lěkaŕſkim wukaſanju bamž jenož židku jědź wužiwa, mjenujcy polimku, jeja a wodu, ſ maliczkoſczu wina ſměſchanu. Mazzoni a Lapponi ꝑo nadźijetaj, ſo bamž bórſy wotkhori, a ſo hiſchcze nětkotre lěta žiwy woſtanje.

Franzowſka. Pſchi pohrjebje preſidenta Faura je ꝑo nědhuſchi pſchedßyda wótczinſkeje ligi Déroulède ſ roſhorjenoſczu ſawjeſcź dał,

hromadże ſ wojakami do jenych kaſarmow ſaczahnycz a tam generala Rogeta napominacz, ſo by do eliſeeſkeho hroda, preſidentoweho bydła, ſe ſwojimi wojakami cžahnył a tam noweho wuſwoleneho preſidenta Loubeta wuhnał. Déroulède ſu teho dla ſajeli a ſawrjeli, teho runja ſapółłanza Haberta. Dokelž tukaja, ſo ma antiſemitiſka liga, kotrejež ſobuſtaw Déroulède je, wotmyſlenje, republiku powróczicz a město njeje ſaſo khežorſtwo poſtajicz, je knjeżerſtwo wobydlenje mnohich jeje ſobuſtawow pſchepytacz daka. Pſchi tym pak njeſu niczo wuſledžili, ſchtož by na knjeżerſtwo powróczenſke wotpohlady pokaſało.

Ruſzowſka. W Chinje maja ſo Ruſzy pódla Jendželczanow ſ Japanſkimi bedzicz. Poſledniſchi ruſkemu poſtupowanju ſadżewacz pytaju, hdżežkuli ſo to hodži. Pſchi twarje ruſkeje żeleſnizy pſches Chinu ſu Japanſzy chineſkich wobſedżerjow naſchczuwali, ſebi kraj ſa żeleſnizu njeſmérnje drohu ſapłaczicz dacz. Ruſzy ſu ſo podwolicz dyrbjeli a ſu ſa ležomnoſcz troju, haj ſamo pjeczoru płaczisnu ſapłaczili. Dokelž chineſkim wyſchnoſczam njebe mózno, porjad ſdżerżecz, ſu Ruſzy zyke ſarjadniſtwo pódlu żeleſnizy pſchedewſali a ſ tym tez ſběhanje dawkow na chineſke ſliczbowanje. Pſchecziwo temu ſ nowa japanſzy ludžipaczerjo wuſtupowachu a Chineſow ſchczuwachu, ſo njebychu Ruſkim dawk płaczili. Ruſzy njewjedżachu ſebi hinak poſłuſchnoſcz Chineſow wunuſowacz, hacz ſ tym, ſo wſchitkich Chineſow ſatſelicz dachu, kotſiž ſo ſ naſzylnoſczu pſchecziwo ſběranju dawkow ſpjeczowachu.

China. Nowy potajny ſwjaſk je ſo w Hankawje wuſledžił, kotryž ſo „Ying-Hſiung-Huei“ (ſwjaſk rjekow) mjenuje. Wón pjecza hižo wjazy dyžli pjecz tyſaz ſobuſtawow liczi. Ssobuſtawy ſu ſo ſe żałoſnej pſchiſzahu ſarocžili, ſo budża k powróczenju nětcziſcheho chineſkeho khežorſkeho doma hacz do ſmjercze ſkutkowacz. Schtyrjom hłownym wjednikam je knjeżerſtwo hłowu wotrubacz dało.

— Hida pſchecziwo wukrajanam w Chinje mózníe pſchiběra. Po nowſchich powjeſczach ſu Chineſojo 20 kſcheſczijanſkich wſow wupuſczili a ſchtyrjoch kſcheſczijanow ſtónzowali. Němſka łódź „Khežorka Auguſta“ je poruczноſcz doſtała, do Tientſina wotjecz. Najſkerje ſo tam wſchě němſke łódże ſ aſiſkich morjow ſjenocza.

Amerika. Kaž ſu něhdy Ruſzy Napoleona I. ſ Moſkwy wukadżili, tak ſu ſběžkarjo na Philippinſkich kupach ſpytali, Amerikanſkich ſ Manile ſ wohnjom wuhnacz. Tola mjes tym ſo ſu Ruſzy ſwój wotpohlad dozpili, ſo Philippinſkim tele wotmyſlenje njeje ſchlachcziło. W nozy 23. februara Philippinſzy zyke měſchczanſke dżěle ſapalichu. Amerikanſkim wohnjowym wobornikam ſo pjecz krócz ſykawowe truby (ſchlawchi) rosrěſnychu. Na to Amerikanſzy wſchitkich Philippinſkich ſ města wuhnachu. Na chineſkim pohrjebniſchczu k wótremu wojowanju dóńdże. Amerikanſzy Philippinſkich ſe ſwojej artilleriju wuhnachu. W jenej khěži Amerikanſzy wulki ſklad brónjow namakachu, kotrež běchu ſebi tam Philippinſzy ſkhowali. Skónczнje ſo poradżi, wohnje poddużycz. Wojujzy ſu Amerikanſzy do dweju Jendželczanow tſelili, kotrajž pſchi woknje ſtejo na woheń hladaſchtaj. Amerikanſzy běchu ſebi myſlili, ſo maja ſběžkarjow pſched ſobu. Jedyn ſ Jendželczanow ſo ſ lohka, druhi czežko ſrani. Tež na jeneho argentinſkeho poddana je ſo tſeliło; wón bě hnydom morwy. S wohnjom naczinjena ſchkoda ſo na 7 milijonow dollarow wobliczi. Jendżelſke wójnſke łódże wohnjowe ſykawy na kraj pſchinjeżechu, ſo bychu jendżelſku banku ſchkitowali. Němſki admiral Diederichs ſ wójnſkeje łódże „Irene“ chzyſche wodżelenju němſkich namórſkich wojakow na brjóh ſtupicz dacz, ſo bychu němſkich poddanow ſchkitali. Amerikanſki admiral Dewey ſo pak bojeſche, ſo chzedża ſo Němzy pſchi tej ſkładnoſczi w Manili ſaſydlicz. Duż wón admiralej Diederichſej hrożeſche, ſo němſku pinaſſu, ſ kotrejž ſo němſzy wojazy ſ „Irene“ k brjohej pſchiwjeſechu, roſtſelicz da, jeli ſo by ſo k brjohej pſchibliżiła.

Mots Zaltak a Hanß Kolbaßa.

8. Major ſkutkuje dale.

(Pokracžowanje.)

Miſchtr Kolbaßa myſlеſche ſebi něſchto wokomikow. To dżě běchu pjenjeżne wězy, a w tajkich wězach bě, jeli tež niz ſkupy, tola kedżbliwy.

„Wróczu wam dołh pak w hotowych pjenjeſach“, pokracžowaſche major, „abo w runje tajkich ſtatnych dołżnych liſtach, abo w kóżdych druhich wam witanych papjerach.“

„Dyrbicże je doſtacz, knjes majoro, dyrbicże je doſtacz“, rjekny Kolbaßa pſchikiwajo. Pola majora — to bě ſebi ſa wokomik pſchekładł — njemóżeſche niczo pſchiſzadżicz.

„Nó, dobre!“ rjekny major, rěſniſkemu miſchtrej ruku k ſawdacżu podawajo, „nó, dobre! Nětkole mózu wam tež prajicz“, rjekny ſa khwilu bjes ſtaroſcże, „k czemu je trjebam. Ssym je Zaltake ſlubił.“

„Schto? Tola niz temu — Motſej Zaltakej?“

„Haj, to ſo wě, Motſej Zaltakej.“

„Motſej — Zaltakej? Motſej Zaltakej?“ wupraßny Kolbaßa. „Zaltakej dyrbju ſwoje pjenjeſy pożczicz? Nihdy na nihdy! Nihdy na nihdy!“

„Jeno ſměrujcże ſo!“ pokojeſche jeho major. „Pjenjeſy pożczujecże mi, niż Motſej Zaltakej.“

„Ale — ale —“

„Jeno ſ czicha! Poſkhajcże na mnje! To tola wěſcże, ſo je Zaltak nětkole w ſchpatnych wobſtejenjach, ſo ſ nim jara hubjenje ſteji?“

Miſchtr rěſnik hladaſche na majora ſo njehibajo a hubu wocžinjejo.

„So ſ jeho wobkhadom ſlě ſteji, ſo ma wjele, nimo měry wjele dołha?“

Hanß Kolbaßa wſa ſemjana ſa ruku a wudżeraſche jemu do wocžow.

„So jeho wěricżeljo honja, a ſo, jeli ſo bórſy njeſapłaczi, ſo budże ſ zykej ſwójbu —“

„Na proſcherſkim kiju.“

„Haj, haj, proſcheŕ“, pſchikiwny major.

„Ale, Bożo!“ ſawoła Hanß Kolbaßa. „Kak dha je ſo to ſtało? A my njebudżichmy niczo pytnyli a bydlimy tola w ſußodſtwje?“

„Haj, wón drje je ſo na kedżbu brał, ſo ſebi njeby ſwojich ſtaroſczow pytnycz dał“, rjekny ſemjan. „Ssnadż je léta dołho njerodny we ſwojich wězach był, mózno tež, ſo je jeho pſchekora ſ wami ſobu wina“, naſpomni ſwjerſchnje.

„Ně, ně, to je njemóżna wěz!“ ſawoła ſaſo miſchtr, „to je njemóżna wěz! Wſchako bě tu tak rjane ſamóżenje, a tež wobkhod, ſchtož ja wěm —“

„Ssnadż je nětkak ſchko. Ale ſnadż je ſpekulérował w żitach abo w pjenjeżnych papjerach. S krótka, ja to njewěm, to mje tež niczo njeſtara ... Ale wěſte je, ſo ma dołh. A jeli ſo to mi nochzecże wěricz, praſchejcże ſo jeho wěriczelow!“

„Hdże — hdże chzył měcz wěriczelow?“

„Czi wſchak ſu wſchitzy druhdże ſ wonka města.“

Kolbaßa khodżeſche wſchón roſhnuty po jſtwje tam a ſem.

„A hlejcże“, pokracžowaſche major, „wón pſchińdże njedawno ke mni a powjedaſche mi ſwoju nuſu. S papjerow, kiž je mi pſchedpokłożił, — wón ma hiſchcże tójſchto ſumow wonka ſtejo, kotrychž pak hnydom doſtacz njemóże, — ſpósnach, ſo, hdy by ſo jemu hnydom pomhało, by pſched bankrotom wukhowany był, a hdy by pilny a wobhladny był, mohł ſa něſchto lět dołh ſaſo wotpłaczicz. Ale tón człowjek po prawom njeje hódny, ſo ſo jemu pomha.“

„Ně, ně!“ wołaſche miſchtr Kolbaßa, „to wón njeje!“

„Ale wy wěſcże, ſo ſym ja dobroczliwy człowjek. Ja pſchilubich a, dokelž na wokomik pjenjes nimam w domje, duż ſo na waß wobroczam, hacz mi njemóhli pożczicz. Sważenje abo riſiko je, wě ſo, moje. Ta wěz je mi pſchecżiwna, ale ſym hižo ſłowo ſawdał.“

„Haj, ale —“

Kolbaßa pohlada dwělujo a chzyſche něſchto napſchecżiwicz.

„Wy mi nochzecże tych pjenjes dacz? Nó, dobre, duż wobroczu ſo dale. A jeli ſo jich nihdże njedoſtanu, njech miſchtr Zaltak hlada, hdże woſtanje. Moje dla móże ſahinycz. Schto dha je na poſledku mi wo to, hacz ſo jemu derje wjedże abo njewjedże?“

Semjan wſa kij a kłobuk a czinjeſche, kaž by woteńcz chzył.

„Ně, ně!“ ſawoła rěſniſki miſchtr rucże, jeho ſa ruku dżerżo. „Tak to njebě měnjene! Doczakajcże tola! Doſtanjecże te pjenjeſy!“

„Nó, dobre!“ rjekny major. „Ta wěz je hotowa, a ja ſo na to ſpuſchczu.“

„Mózu wam pjenjeſy hnydom pſchinjeſcz.“

„Ale ně. Tak nuſne to njeje. To njehodži ſo tež hnydom tule wotbycz. To dyrbi ſo dołżny liſt wuſtajicz, rukowanje dacz. ſ krótka — to budże drje lěpje, ſo mje dżenża wjeczor w mojim domje wopytacże a pjenjeſy ſobu pſchinjeżecże. Chzemoj pſchi ſchkleńzy wina hypotheku krutu ſczinicz. Ale Zaltak njeßmě niczo wo tym ſhonicz, ſo mi te pjenjeſy ſa njeho pożczicże, hewak ſnadż jich njepſchiwoſmje.

„Ně, ně, tón njedyrbi niczo ſhonicz, na żane waſchnje niz.

To ßebi też ja pscheju", sawoła mischtr. „Schto dha bychu ßebi też ludźo wo mni myßlili, hdy bychu ßłyscheli, so ßwoje pjenjesy ważu na — tajkehole muża."

„A hischćże jenu wěz!" Major wobrocźi ßo hischćże jónu w durjach a sawoła, s posběhnjenym porstom hrajo, se spodźiwnym hłoßom:

„So pak ßo mi wy tejele makeje dobroty dla s Zaktakom njewujednaćże! Sskyschićże?"

„Ja a s Zaktakom ßo sjednaćź? S tym njekhmanikom? Hdźe też to? Schto ßebi tola myßliće?" wupraßny Hanß s hłoßom ranjeneho.

„Nó, nó, to dźě je tu było, so ßu ßo pschi tajkich składnosćach —"

„Mjelčźo jeno. Ně! Pola mje to njebudźe. Pjenjesy wschak chzu rad dacź, — ale Mots njeßmě mi bliśko pschińcź!"

Ale hdyž bě ßam, khodźesche spěschnje tam a ßem. — „Hm! hm!" bórbotasche wón. „W hubjenych wobstejenjach! — Schtó budźische ßebi tole myßlił! — To je njedočźink, tón Mots!" wujěde jemu. „Alle wěrićźeljo! — Sahinyćź! — Zyła ßwójba! — Alle njekhmanik je tola! — Alle bankrot sćinićź! — Hm, hm! Żel je mi jeho tola, Motsa, runjeż wobžarowanja hódny njeje. — Hewak ßmój tajke cžaßy rjenje hromadźe žiwaj byłoj! To wschak je hižo dołho! — Haj, hdy by cźłowjek nješchtožkuli sabycź mohł!"

Na to ßo ßyże a wudźerasche, hłowu na ruku seprěwschi, na semju. Major bě mjes tym na tamny bok k Zaktakezom schoł a sehra tam s Motsom Zaktakom runje tak. Na to sdźěli Hanzy, s njeju psched khěžnymi durjemi rěčźo, ßwój plan. A runje tuta rosmołwa, kiž bě holzu tak jara roswjeßelika, bě to, schtož bě Arnoschta tak jara rosnjemdriło.

Wěsće budźische major też Arnoschtej ßwoje wotpohladanje rosjaßnił, budźische-li tón dźenßa pschistupnischi był.

Też Hanka bě spytała, ale podarmo, ßwojemu lubemu pokiw dacź, a na poßledku bě ßebi rosmyßlika, jeho pschi ßwojich myßlach wostajicź.

Duž móže ßo nasche powjedańčźko nětkole skónčźicź.

9. Wjeczor a skónčenje.

Wjeczor, hdyž ßydom bijesche, bě nasch Hanß duzy po puczu k majorej, njeßo listowu toschu, w kotrejž bě schěšćź tyßazhriwnowskich papjerow. Jeho hněw pschećźiwo Zaktakej bě ßo hižo bjes mała zyle wustudźił pschi rospominanju jeho njeßoža, a luboscź k staremu pschećźelej, kotraž drje ženje dowuhaßnyła njebě, počza ßo saßo hibacź. Jemu pak bě pschi tym zyle dźiwnje, a hdyž w durjach pola majora swonjesche, pomyßli ßebi se strachom: „Jeno so tu tola Mots był njeby!"

A hlej! Hdyž bě jeho ßłužobnik Jakub nuts puschćźił a jeho do jstwy w delnim schoßu dowjedł, — schtó tu sa kulowatym blidom pschi majoru ßedźesche? Nichtó druhi, hacž nasch Mots Zaktak, a hladasche na njeho wschón pschekwapjeny. Major ßo skradźu prawje wußmja; Hanßej pak wupadźe kłobuk s ruki; lědom móžesche „dobry wjeczor!" prajicź, tak rosbudźeny bě. Major pak wsa jeho sa ruku a da jemu stólz runje Motsej napschećźo.

„Wodajćże, ßym waju wobeju pscheproßył", rjekny major khwatnje. „Ta wěz ßo tak spěschnischo wotbudźe. Tola khort!" pschida, s porstami sapraśknywschi, „ßym dźě pißnu pschiprawu sabył a — wino!"

A s tym wuběža won.

A nětkole ßedźeschtaj najhórschej njepschećźelej ßamaj lutkaj ßebi napschećźiwo.

Bě tak cźicho, tak jara cźicho, so by cźłowjek mohł ßłyschećź tikot jeju sacźneju cžaßnikow a pukotanje jeju wutroby. Jeno so by słóstniwy major s bleschu wina bórsy wróčźo pschischoł!

Miny ßo jena mjeńschina, dwě, tśi, schtyri, pjećź mjeńschinow — major tu pschezo hischćże njebě.

Njehibitaj a sprostaj kaž kamjeńtnej postawje tu ßedźeschtaj.

Skónčźnje pohibny ßo Mots Zaktak trochu; pohlada do durjow.

S tym dosta Hanß Kołbaßa kurażu, na ßwój cžaßnik pohladacź.

Ale to niczo njepomhasche, schibały major hischćże pschezo njepschińdźe.

Hdyž chzyssche Hanß s nowa na cžaßnik pohladacź a Zaktak saßo do durjow, setkaschtaj ßo jeju wočźi, wotlećźeschtaj pak hnydom saßo wot ßo, a Hanß sahlada ßo do semje, jako budźische tam schtó wě kajke pokłady pytał, a Mots pschehladowasche pilnje molowane debjenki wjerćha a wschelake wurěsowanja na nadobje po prawej a lěwej stronje.

A tola pohladaschtaj na to saßo skradźu jedyn na druheho.

„Wón je tola woprawdźe prawje sestarik", pomyßli ßebi Mots Zaktak.

„Wě ßo, je na nim staroscź widźecź, hdyž jeho wobliczo s bliska wobkedźbujesch", pomyßli ßebi Hanß Kołbaßa.

Wón bubnowasche s waha s porstami po blidźe, a druhi wjećźesche se ßwojej tyłku w ruzy.

Hanß hladasche na ßwoje porsty, a Mots wotpinasche a sapinasche ßebi ßwój laz, a wospjetowasche to saßo s nowa.

Podarmo! Major hischćże njepschińdźe!

(Skónčenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W shromadźisnje swjaska ratarjow, kotraž ßo sańdźenu ßobotu w sali „běłeho konja" wotbywasche, ßo wo pschichodnej wólbje do krajneho ßejma w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu jednasche. Pschitomni jenohłóßnje wobsamknychu, knjesa kublerja Koklu-Khróscźanskeho s nowa sa kandidatu postajicź a ßlubichu, sa jeho saßowuswolenje skutkowacź. Na shromadźisnu bě ßo 50 ßobustawow sešło.

S **Budyschina.** Psched nětkotrym cžaßom wotdźerża ßo w tudomnym hotelu k běłemu konjej lětusha hłowna shromadźisna konserwatiwneho towarstwa 3. sakskeho wólbneho wokrjeßa sa khěžorstwowy ßejm. W njej najprjódzy dotalny pschedßyda lětnu rosprawu, pokładnik pak sličźbowanje poda, kotreż bu sa dobre spósnate. S poßlednischeho bě widźecź, so ličźba ßobustawow na swjeßelaze waschnje pschibywa. Dokelž dotalny pschedßyda nowowólbu wotpokasa, bu k. seminarski wyschschi mučeŕ Preibsch jenohłóßnje sa noweho pschedßydu wuswoleny, Wón tule wólbu k powschitkownemu spokojenju s džakom sa wopokasane dowěrjenje pschija, ßwěrne prózowanje sa towarstwowe naležnosće pschilubiwschi. Wschě druhe stawy dotalneho pschedßydstwa ßo s nowa jenohłóßnje wuswolichu, na cžož bu shromadźisna s horliwej tsikróćźnej ßławu na Jeho Majestoscź nascheho lubowaneho krala skónčena. Ssobustawske kharty sa konserwatiwne towarstwo ßu dostacź pola knjesa pschekupza Jakuba na Jurjowej drósy cžo. 4 part., hdźež ßo też sastate pschinoschki rady pschijimaju. — W interessy snutskowneho mißionstwa složujemy pschi tutej składnosći też kedźbliwoscź na ev.-luth. mužske towarstwo sa Budyschin a wokolnoscź, kotreż ma kóždu wutoru wjeczor ½9 hodźin w sali hotela k běłemu konjej ßwoju skhadźowanku. Kóždy ksche-sćansky smyßleny muž je tam wutrobnje rad widźany. Wutoru 7. měrza směje spomnjene towarstwo ßwójbny wjeczor, pschi kotrejž składnosći budźe knjes farař lic. theol. s Lány s Cžěskeje pschednoschk dźerżecź, k cžemuž ßu wołebje wschitzy pschećźeljo wutrobnje pscheproscheni. F.

— W Budyskim wusběhanskim wokrjeßu maja młodźi ludźo, wojeństwu powinowacźi, do měry hicź 13., 14., 15. a 16. měrza dopołdnja ½10 hodźin w Biskopizach, 17. a 18. měrza dopołdnja we 8 hodź. w Schěrachowje, 20., 21., 22., 23., 24., 27. a 28. měrza dopołdnja w 7 hodźinach w Budyschinje. Wuloßowanje budźe 29. měrza.

— (Pakostnizy.) Pjatk tydźenja ßu tu jenu ßłužobnu holzu, wěstu Liebigez sajeli, kotraž je pola dweju knjejstwow wjele wěžow pokranyła. Teho runja paduchstwa dla ßu jenu pinczizu sajeli, sa kotrejž swonkowne wyschnosće ßlědźachu.

— Na tudomnych butrowych wikach ßu sańdźenu ßobotu jenej žonje pjenjeżnu móscheń, 10 hriwnow wopschijazu, kranyli. Jenu žonu, na kotruž ßo hrěscha, so je paduchstwo wuwjedła, ßu do běrtlnje tykli.

— (Smjersnjene wischnjowe kćzenje.) Lětßa budźa najskerje wischnje jara žadne a teho dla drohe. S cźopłym februarskim wjedrom ßu sažne wischenje niz jenož sa cźichim, ale też wonka na dróhach sakćźeće. W poßlednich symnych dnjach je, ßo wě, wscho kćzenje smjersko. Jedyn pschećźel je redakziji „Serb. Nowin" wischenjowu hałožku s dźěła hižo roskćźetymi pupkami pschinjeßł, kotruž je s jeneho schtowa pola Makeje Prahi wotkamał.

— (Pschichodne wjedro.) Rudolf Falb wo wjedrje w měrzu praji: Tak symny kaž budźe měrz w sapoczatku, tak cźopły budźe na kónzu. Ssněh budźe we wjetschej hromadźe jenož sapoczatk prěnjeje a poßlednjeje tsećźiny padacź. Se ßylnym deschćźom kónz měrza wulka woda nastanje. Woßebje nadpadne ßu njewjedra w tutym cžaßu.

S **Tšelan.** Wubranje kobłow a wobhładanje srěbjatow

w Tšélanskim plahowanskim wokrjeßu smëje ßo lëtßa 12. haprleje dopołdnja w 9 hodźinach.

Se **Sskoneje Borschćze.** Hońtwa na Sskonoborschćzańskich a Cźemjerczańskich honach, 1700 kórzow wopschijazych, je ßo tele dny wëstemu Wackerej w Draždźanach na pschichodne schëść lët pschenajała. Nowy najenk na lëto ša nju 1150 hriwnow dawa, mjes tym so je hacź dotal knjes ryczerkubleŕ Trautmann=Hunjowski jenoź 600 hriwnow ša nju lëtnje płaczik. Po pscheßadźowanskej shromadźišnje tudomny źiwnoscźeŕ Winkler jene wokno ßwojeho domskeho pokasowasche, w kotrehoź drjewje wokojana kulka tczeschе. Kaź ßo sda, je ßo wona pschi poßlednjej wulkej hońtwje wutschëlika a do wokna sleczała. S wulkim sbożom je było, so wona njeje ßwój pucź do jstwy wsała, hdźeź mohła, schtó wë kajke njesboże naczinicź.

S **Njeßwaczidła.** S tudomneho knjeżeho dwora je ßo poń=dźelu jena ßłużobna dźowka bjes ßlëda shubika. Pschi dopołdnischej swaczinje bë ßo wotßalika a ßo njeje saßo k dźëku wrócźika. W zykej wokolnoscźi ßu ša njej pytali. Njemóžaj ßebi wuhudacź, hdźe je wostała.

S **Korsymja.** Wutoru 28. mërza wjeczor wokoło 10 hodźin njepschestawaze hwisdanje fabrikskich hwisdźelow a pschebiwanje zyrkwinskich swonow pschipowjedźi, so ßo wo wßy pali. Jutowa pscha=downja Friesez bratrow, w kotrejź ßo hakle 3 lëta dźëła, w płomje=njach stejesche. Woheń bë na njesnate waschnje nastał a ßo wjele zyroby namakajźy, po zykym fabrikskim twarjenju, s papu krytym, wupschestrje. Napinazym prózowanjom 13 ßykawow, kotreź bëchu na haschenje pschijëłe, ßo poradźi, pschimjesowazu pschadownju wohnjej wobrócź, na kotruź płomjenja, s wëtrom ßo pschiduwaze, żadliwje schwihachu a na kotrejź bëchu hižo nëschto schkody naczinikе. W wu=palenej pschadowni je ßo na maschinach a żelesnych konstrukźijach najwjetscha schkoda stała, kotraź ßo na wjazy dyźli millijon hriwnow wobliczi. Woßebje wobźarowanje hódni ßu dźëłacźerjo, kotrychź je tam wjazy dyźli 300 saßłużbu namakało. Hdy budźe móźno, pschadownju s nowa natwaricź a sa dźëłanje naprawicź, njehodźi ßo nëtkole prajicź. K wohnjej bë ßo njeßmërnje wjele ludźi sbëżało, a dyrbi ßo jako wulke sboże wobhladacź, so pschi cźischczeńzy njeje nichtó do njesboża pschischoł. S wohnjowych ßykawow, kotreź bëchu na haschenje pschijëłe, bë Kallenbergska prënja a Schërachowska dobro=wólneje wohnjoweje wobory druha.

S **Bukez.** Na sałożenski ßwjedźeń nascheho ßerbskeho towaŕ=stwa bë ßo sańdźenu njedźelu saßo, kaź hewak pschezo, nimo mëry wjele poßkucharjow seschło. Bojachmy ßo, so sala Heimrichez hoscźenza njedoßahnje; jenoź k nusy kóždy s wulkeje liczby wopytarjow mëstno dosta. Mësto pschedßydy, knjesa Wojnarja, se ßwójbnym podeń=dźenjom wotdźeržaneho, knjes Handrij Kerk ßwjedźeń wotewri, ßobustawy a hoscźi nanajwutrobnischo powitawschi. Sswoju sajj=mawu wotewrjeńsku rëcź, wón, kaź je to w Sserbach dobre waschnje, s tsikrócźnej hrimotazej ßławu na nascheho lubowaneho krala skónczi. Jej mózne pschihłoßowawschi pschitomni sakku hymnu wuspëwachu. Na to mëjesche ßo dźiwadłowe pschedstajenje, kotremuź bëchmy s wulkim wocźakowanjom napschecźo hladali. Nam ßo dwë wjeßelo=hrje „Prażski wuj“ a „Njewjesczinska nadoba“ poskicźischtej. W prëńschim kruchu hrajachu knjes Khorla Pfuland najenka Wjeßelu, knjeżna Milka Kozorez Wjeßelowu dźowku a knjes M. Mitasch Jurja. W druhim kruchu pschedstajachu knjes M. Mitasch Dundaka, knjeżna Hanka Husakez Wórschu, knjeżna Marka Domaschkez Wórschinu dźowku, knjes Khorla Pfuland Jurja Ssucheho, k. Jan Rachlowz Ssewjerja a knjes Wicźas Sswobodu. Hrajerjo a hrajerki se ßwojim pschedstajenjom wulku khwalbu żnëjachu. Na wjeßelu hodźinku, pschecźelnje nam pschihotowanu, budźemy dołho spominacź. Tajkich ßerbskich sabawow dźë tak rëdko namakamy a mamy teho dla pschicźinu, je ßebi cźim wyschsche ważicź. Knjeżny hrajerki w ßerbskej narodnej drascźe wustupichu. Praschamy ßo, cźehodła wone a jich towaŕschki ßo też swonka dźiwadła tule rjanu a pschi=stojnu drastu njewoblekaja? Cźeho dla ßo Parižskej modźe pschi=wobrucźeja, kotraź je husto woprawdźe hrosna a ßo kóżde lëto wjazy krócź pschemëni. Tola tu drje podarmo prëdujemy; pschetoź Parižska moda skoro wschón żónski ßwët wobknjeżi. Nadźëjmy ßo, so k lëtu nasche cźescźene hrajerki saßo w ßerbskej drascźe na jewischczu wo=hladamy. Hižo nëtkole ßo na to wjeżelimy.

S **Bukez.** Nascha nalutowarnja a wupożczerńja smëje jutsje njedźelu 5. mërza popołdnju w 3 hodźinach ßwoju hłownu shroma=dźisnu. Knjes revisor Bauer je k temu pschednoschk dobrocźiwje pschilubił. Pschecźa hódne by było, so by ßo pschezo wjazy tajkich nalutowarńjow a wupożczerńjow w naschej wokolnoscźi sałożiło. Mjes ludom je hischcźe psche mało snate, s kajkim wulkim żohno=wanjom tajke towaŕstwa skutknja. Dokelź je kóżdemu dowolene, hłownu shromadźisnu wopytacź, ßo wschitzy, kotrymż powschitkowne lëpsche na wutrobje leži, napominaju, so bychu ßo na nju seschli. Tam ßo jim składnoscź posticźi, sesnacź, kak ßo nalutowarńje a wapożczerńje srjaduja a wodźa. Duž budźa woßebje mużojo s druhich woßadow witani, hdźeź hischcźe tajkich towaŕstwow njeje.

S **Khwaczіz.** Tudomne ßerbske towaŕstwo ßwoju dźëławoscź pschezo dale wupschesczera. Niz jenoź duchowne, ale też hospodaŕske lëpsche we wocźomaj mëjo, je ßo wone rosßudźiło, w towaŕstwje hospodaŕske wodźëlenje sałożicź. So by ßo tutón wotpohlad do skutka stajił, bë ßo sańdźenu njedźelu do tudomneho Hustez hoscźenza shromadźisna powołała. Ssejmskaj sapóßłanzaj, knjesaj Michał Kokla=Krósczański a Jan Ssmoła=Spyteczański bëschtaj ßlubiłoj, shromadźisnu wopytacź. W postajenym cźaßu ßo khëtra liczba hospodarjow s Khwaczіz a wokolnoscźe w Hustez salu seńdźe, tak so blida lëdma doßahachu. Knjes kubleŕ Wjerab jako pschedßyda hospodaŕskeho wotrjada pschitomnych s wutrobnymi ßłowami po=witawschi, naschemu lubowanemu kralej tsikrócźnu ßławu wunjeßy. Se sahorjenjom jej pschitomni pschihłoßowachu. Na to mëjesche knjes sapóßłanz Kokla ßlubjeny pschednoschk wo saměrach a wot=pohladach ßerbskich burskich towaŕstwow. Wón wuwjedowasche, so ßu ßebi ßerbske burske towaŕstwa sa nadawk stajiłe, hospodaŕske wobstejnoscźe w Sserbach polëpschicź. Tónle ßwój nadawk ßu ßerbske burske towaŕstwa hižo we wjele stronach dozpiłe woßebje se sało=żowanjom nalutowarńjow a wupożczerńjow. Hdźeź tele towaŕstwa wobsteja, tam je lichowarjow móz skamana, tam ßo burstwo ßylni a ßo sdźerži, Wulka ważnoscź burskich towaŕstwow w tym leži, so ßo w nich burjo mjes ßobu sesnaja, ßwoje hospodaŕske a rataŕske nashonjenja ßebi sdźëła a so dopósnaju, so dyrbja ßo s jena cźucź a sjawnje shromadnje wustupowacź. Wuspëch tajkeho kruteho hromadudźerżenja ßmy wospjet sjawnje pschi wólbach widźeli, pschi kotrychź ßu też naschi pschecźiwnizy nawukli, sjenocźene ßerbske bur=stwo sańcź mëcź. Mużojo, kotsiž ßu ßerbske burske towaŕstwa a nalutowarńje sałożili, njeßu to cźinili, so bychu s teho nëkajki materielny wużitk mëli. Në, jenoź wotmyßlenje, bliżschemu pomhacź a s tym powschitkowne derjemëcźe ßerbskeho burstwa spëchowacź, je jich k temu pohnuło. Woßebje nalutowarńje ßo na woporniwoscź a kschescźijansku luboscź ßwojich ßobustawow sałożuja. Hdźeź teje njeje, tam ßo tajke towaŕstwa njemóża sakorjenicź. Kschescźijanska myßl a nabożnoscź teho dla w nich hajischczo a kubłanischczo namakatej, a pódla njeju ßerbske wótczinske smyßlenje; pschetoź dobry Sserb je też dobry kschescźijan, kotryż ßo k ßwojemu ludej ßwëru dźerži. Po sajimawym pschednoschku ßo debata wotewri. Pschi njej ßo wu=sbëhowasche, so je k wobstacźu burskeho towaŕstwa pschede wschëm nalutowarńja a wupożczerńja trjeba, wona je sałożk, na kotrymż móże ßo burske towaŕstwo s polnej mozu roswicź a wobstacź. Knjes Bart poda se składnymi ßłowami wobras wo skutkowanju Khwaczan=skeho ßerbskeho towaŕstwa, kotreź je ßo s widmnym wuspëchom prózowało, ßwoje ßobustawy na wyschsche duchowne stejischczo sbëhnycź a pózcźiwoscź a dobre waschnje hajicź a spëchowacź. Wón napominasche, so bychu ßo cźi, kotsiž do sałożomneho burskeho towaŕ stwa sastupja, ßo s dobom ßerbskemu towaŕstwu pschisamkli. Knjes sapóßłanz Ssmoła radźesche, ßebi skerje lëpje na sałoženje nalutowarńje a wupożczerńje myßlicź a rosprawu wo nowym mjaßo=wobhladanskim sakonju poda. Do skónczenja shromadźisny ßo pschitomni knjesomaj sapóßłanzomaj Kokli a Ssmole sa jich wopyt s hrimotazej ßławu podźakowachu. Shromadźisna bjes wuspëcha njewostnaje. Hižo 25 hospodarjo ßu ßo samolwili, do hospodaŕskeho wotrjada sastupicź. Nadźijomnje bórsy saßłyschimy, so ßo nalutowarńja a wupożczerńja w Khwaczizach sałoži.

S **Nakez.** Wuhłady na twar żelesniży s Nakez psches Woje=rezy do Hródka ßu ßo saßo polëpschiłe. Pruski żelesniski minister je poruczik, so maja ßo na pruskej stronje doprëdnje dźëła sa żele=sniski twar wuwjesczź.

S **Nakez.** Wobßedźeŕ tudomneho ryczerkubła knjes baron s Rabenau, je schtwórtk dopołdnja $^1/_4$12 hodźin na wutrobinu khoroscź, na kotruź je hižo lëta dołho cźerpił, wumrjeł.

— Na tudomne ryczerkubło bë 1. januara jedyn cźeladnik pschicźahnył, kotryż je sańdźeny tydźeń nahle wumrjeł. Kaź ßo sda, je sajëdoczejne krwje s pschicźinu jeho ßmjercźe było; pschetoź nëkotre dny prjedy mëjesche wón na schiji brjód. Jeho ßobucźeladnizy jeho k rowu donjeßechu. Nascha młodźina bë pjenjesy sa to składowała, so ßo jemu poł hodźiny dołho swonjesche, a so ßo pohrjeb s cźëlnym prëdowanjom skónczi. Wopokasanje tejele cźescźe je nanej a bratrej,

kotraj běchtaj se Schlesynskeje na khowanje pschijěkoj, ſ wulkim troſchtom byl.

— (Sawrjecźe pžow.) Dokelž je žo w Stroži pola Rakež ſkaženy pož pokaſał, dyrbja žo naſche pžy hižo ſažo ſawjeracź. Wobžarowne ſkocźata dyrbja nětko ſažo tſi měžazy cźwilu njeżwobodnoſcźe cźerpicź.

S **Draždžan.** Po rjanym, požohnowanym jubjelſkim żwjedženju naſchich lubych żerbſkich Božich żłužbow, hotujemy a wjeżelimy żo nětk hižo ſažo na żerbſke kemſchenja w nakhwilnej kſchižnej zyrkwi. Prěnja lětuſcha żerbſka Boža żłužba ſměje żo, dali Bóh, njedželu Lätare, 12. měrza t. l. dopołdnja $^1/_2$12 hodźin. Po woſjewjenju prěduje knjes duchowny Guda ſ Lubija; ſpowjednu wuczbu dźerži knjes farař Jakub ſ Njeżwaczidła. — Bóh daj ſboże do nowych pjecźdźeżacź lět!

Se **Schcźeńzy.** Ssobotu 25. februara rano $^1/_2$5 hodźin żu żo tu domſke, hródź a kólnja ſwudowjeneje Ganoweje wotpaliłe. Wudowa a jejne dźěcźi budźichu żo ſpaliłe, njebudźichu-li je żużodźa ſe ſpanja wubudźili. W płomjenjach ſtej dwě ranzy ſe 14 prożatami kónz wſakej. Druhi ſtót je żo wukhował, teho runja khětro wjele domjazeje nadoby. Sdalena bróżeń je żo wohnjej wobróła.

S **Lubuſcha.** Jenemu tudomnemu ſkakarjej bě żo wóndano 40 hriwnow ſhubiło. Hacź runje żo wſchudźe wobhonjeſche, ſchtó je je nomakał, njemóżeſche tola namakarja wużlědźicź. Skónczńje żo na jeneho „mudreho muża“ w Torgawje wobrocźi. Tón drje jemu też njemóżeſche namakarjowe mjeno prajicź, tola podarmo wobhonjenje pola mudreho muża njewoſta. Shubjeł běſche żwojim towaríſcham powjedał, hdźe bě żebi radu pytał. A hlej, w nozy namakał pjenjeſy pſchinjeży. Wón bě żo nabojał, ſo mohł jemu mudry muž nješchto naczinicź. Tak je druhdy żamo pſchiwěra wużitna.

S **Delneje Wólſchiny.** Sańdźenu żrjedu 1. měrza popołdnju w 4 hodźinach je żo tu wobžarowne njeſboże ſtało. Hdyž tudomny 40 lětny ſahrodnik Handrij Lukaſch w ſchcźerkowej (tieſowej) jamje ſchcźerk kopaſche, żo ſcźěna ſchcźerka na njeho wali a jeho hacź do khowy ſażypny. Lukaſcha hnydom wuhrjebachu a, dokelž żo njemóżeſche na nohomaj ſdźerżecź, jeho domoj dowjeſechu. Tam je wón 3 hodźiny poſdźiſcho wjecźor w 7 hodźinach na ſcźěhwkach ſmutkowneho wobſchkodźenja wumrjeł.

S **Cźorneho Khołmza.** W tudomnej ſkali jenemu dźěłacźerjej, hdyž kamjenje klepaſche, kamuſchk do wóczka ſlecźa. Wóczko żo ſ tym ſtraſchnje ſrani, ſo wuběża. Nadźijomnje też druhe wóczko do żobucźerpjenja njepſchińdźe.

S **Mikowa.** Pjatk tydźenja popołdnju je pohoncź Jan Muka, pola młynka Mehlingka tu żłužazy, do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž chzyſche kożu żykanjoweje maſchiny na tócźniku, ſ paru żo cźerjazym, tocźicź, jeho cźerjenſki rjemjeń ſa pjeſl popadźe. Pſchi tym Muka do rjemjenja ſ lěwej ruku ſajeźe, kotraž żo jemu dwójzy ſlama. W Niſcźanſkej hojerni żu jemu ſlamanu ruku pola kohcźa wotrěſali.

S **Mužakowa.** W tudomnym wokrjeżu maja młodźi ludźo do měry hicź: 10., 11., 13. a 14. měrza w Mužakowje, 15. a 16. měrza w Rósborku, 17., 18. a 20. měrza dopołdnja $^1/_2$9 hodźin w Niſkej.

S **Kija** pola Mužakowa. Ssrjedu żu tu zuſeho cźłowjeka ſajeli, kotryž bě żebi błudnu myſl do khowy ſtajił, ſo dyrbi małe dźěcźi wobwěſchecź. Wón chzyſche też hižo woprawdźe jene dźěcźo ſ wobwěżnjenjom moricź, na ſboże pak żo ludźo hiſchcźe cźaża doſcź dźěſcźa, hižo powżnjeneho, dohladachu a jo wěſtej żmjercźi wukhowachu. Nadpadnika żu do Mužakowſkeho jaſtwa wotwjedli.

Přilopk.

* (Mordaŕſtwo a żamomordaŕſtwo.) S Draždžan pišaja: Njedželu w nozy ſatſěli fabrikſki dźěłacźeŕ, 21lětny Fiedleŕ, najprjedy żwoju lubku, 19lětnu Schützez ſ Wallrody pola Radeberga a potom żebje żameho. To je cźinił, dokelž běſche jemu Schützeneje macź dom ſakaſała a prajiła, ſo jeje dźowku jeho lohkeho žiwjenja dla żenje njedoſtanje. Njedželu wjecźor bě Fiedleŕ ſ tej holzu hiſchcźe hromadże byl a ju k ſtarſchiſkemu domej pſchewodźał, hdyž na dobo revolwer wucźeże a něktre raſy do njeje tſěli. Něktre mjeńſchiny poſdźiſcho wona hižo w macźeŕnymaj rukomaj wumrje. Fiedleŕ bě żo teho runja do khowy tſělił a wumrje naſajtra rano w khorowni. Najſkerje ta holza wo wrótnym ſamyżku żwojeho lubeho niczo ſle żebi njemyżlazeho, wot ſady nadpadże a jeho ſ nožom żmjertnje ſkała. Żandarmojo żu mordarja ſajeli a do Draždżanſkeho żudniſtwa dowjedli.

* Nutſkamarja żu w nozy k tamnej żobocźe w Lipſku popadnyli. Jedyn na Zeitzſkej dróży bydlazy knjes żo domoj pſchiſchedſchi dohlada, ſo żo jeho ſamk prawje njewotamkaſche, ſchtož wón hnydom w pódlanſkej polizajſkej ſtraži woſjewi. Nětk żo pokaſa, ſo bě żo w kolonialnych khlamach nječhtó nutſkamał a tam kranył. Hnydom na to widźeſche jedyn poliziſta, ſo nječhtó w tej leżomnoſcźi płót pſcheſkocźi. Poliziſt też nutſkamarja doſcźeże. To bě tón, kotrehož bě płót pſcheſkocźicź widźał. Na Zeitzſkej dróży jeho dźěłacźeŕ Polſter, hdyž poliziſtu: „ſtej!“ wołacź żłyſcheſche, popadny a wudźerża. Na to jeho ſputachu a wotwjedźechu. Wón bě żo ſ wulkim kałacźom a ſ zykej hromadu paduſchneho gratu ſaſtarał, też měješche żeleſny żochorz, błózko a wjele kluczow pſchi żebi. Sajaty, kotryž ma tudy zyku hromadu paduchſtwow na khribjecźe, je żo wuſnał, ſo je 34 lět ſtary dźěłacźeŕ ſ Neu-Stradama pola Königshütte w Schleſynſkej. W ſpomnjenych khlamach bě pjenjeſy kranył a żebi měch ſe wſchelakimi wężami k wotnjeżenju pſchihotował. W jeho domje żu wjele wſchelakeho rubjeńſtwa namakali.

* Starſche nikelowe pjenjeſy, wożebje dźeżacźnowaŕſke a pjecźnowaŕſke żu żo po nječzim jara ſwotpſchimake. Po knjeżeŕſtwowym wukaſu maja żo tele pjenjeſy we wſchěch kralowſkich a póſtſkich każach ſadźerżecź a njeżmědźa żo wjazy do wobkhoda dacź.

* (Khripa mjes wojakami.) S Wrótżławja piżaja: Wot ſpoczatka tuteho lěta je wjele wojakow 6. armeekorpſa na khripu (influenzu) ſkhoriło. Shromadna liczba ſkhorjenych mużſtwow wucźini hacź do 20. februara we Wrótżławju 165, w Gleiwitzach 130, w Namslowje 28, w Leobſchizach 63.

* Se Spandawſkeje brónjeŕnje żo w naléczu něhdże 1500 dźěłacźerjow ſ dźěła puſchcźi. Nowe ſpěſchnje tſělaze kanowny żu hotowe a też ſ druhim żu ſ wjetſcha na kónzu.

* (Sapaleŕ.) W Küchenſchmalzu pola Grottkawy w Hornjej Schleſynjkej ſa lětuſchu ſymu mnohe wóhnje naſtawachu, kiž bě wſchě ſlóſtniſka ruka ſakożiła. Tat paleſche żo 20. novembra a 3. dezembra kóżdy ras hromada żkomy, 8. a 15. jan. a 5. febr. tuteho lěta kóżdy ras bróżeń. Schkoda bě wulka wucźinjeſche w jenym padże 10,000 hriwnow. Wot poślednjeho wohnja po runje padnjenym żněży ſtopy do bydła 18lětneho korbarja Auguſta Klaudy wjedźechu, kotryž żo też bórſy wuſna, ſo je wſchě te wohnje ſakożił. Jako pſchicźinu k temu wón mjenowaſche, ſo je żwoje wjeżele na tym měł, hdyž je żo jako dobrowólny wobornik pſchi wohnjach wuſnamjenicź a w żwojej nowej uniformje pokaſowacź mohł. Klaudu je pſchiżażne żudniſtwo w Briegu ke khoſtarni na ſchtyri lěta, k ſhubjenju cźeżnych prawow na 10 lět a k podſtajenju pod polizajſke wobkedźbowanje wotżudźiło.

* (Na cźěkanju ſatſěleny.) S Raſtatta piżaju: Hdyž żo żobotu w nozy wodźělenje twjerdźiſniſkich khoſtanzow do żwojich kaſarmow wrócźi, żo jedyn ſ nich do cźěkanja da. Njedźiwajzy na tſikrócźne ſawołanje wón dale cźěkaſche. Jedyn podwyſchk cźěkanza ſatſěli.

* Wopor żwojeje wědomoſcźe je żo privatny dozent pſchi ſkotolékaŕſkej wyżokej ſchuli w Mnichowje, dr. Knorr, ſcźinił. Bazille konjazeje wóſhriwoſcźe plahujo je żebi wón ſtraſchny jěd ſ njekedźbliwoſcźu do noża pſchenjeżł a na to wumrjeł.

* (Sſo ſpaliła.) We Wiesbadenje je żo mandżelſka rentiera Büchera ſ powalenjom żwěży ſpaliła. Stwa je żo zyła wupaliła.

* (Żadławzy.) W lěżu pola Leutſchaua njedaloko Wina żo drjewopuſchcźerjo do pukow dachu. Dobywaza ſtrona jeneho drjewopuſchcźerja do żo palazeho ſchcźěpowza cźiżny.

* (Rosbuchnjenje kótka.) W Mżenſku w Oreliſkej gnberniji (w Ruſkej) je żo w jenej ſpiritużowej paleŕni żakożne kótkowe rosbuchnjenje ſtało. Hrimot bě dwě hodźinje daloko żłyſchecź. Něktre kótkowe kruchi żo ſkoro ſchtwórcź hodźiny daloko wrjeżnychu. Jenemu ſe ſnjeſboženych żo wobej ruzy wottorhnyſchtej, wón hiſchcźe krótki kruch běżeſche a żo potom morwy na ſemju wali.

* (S płunom żo morika.) W jenym penſionacźe w Heidelbergu jenu knjeżnu morwu we kożu namakachu. Każ żo ſda, je płun (gas), kotryž je żo ſ njezykleje roły wudobył, ſ pſchicźinu knjeżnineje żmjercźe.

* (Rosbuchnjenje dynamita na Jungfrauſkej żeleſnizy. W tunelu tuteje żeleſnizy je żo dynamit ſapalił. Tunelowy nadkedźbowaŕ Audi, lambora Ghiglino a ſchtyrjo minéŕojo żu morwi, druhe mużſtwo je njewobſchkodźene woſtało.

* (11lětny hólczęz Jablonſki je 15lětneho ſchulerja Scholtu ſaraſył.) Tak ſ Dortmunda 16. februara pišaja. Taj hólzaj běſchtaj ßo něſkajkeje hubneje harmoniki dla ſwadźiłoj, pſchi čžimž młódſchi, Jablonſki, kopačzowe toporo ſhrabnywſchi ſtarſchemu, Scholčze, hłowu ſ nim rosraſy. Scholta hnydom morwy na ſemju padny. Młodeho ſabijerja ßu hnydom ſajeli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Bywſcheho ſaſtararja Rakečzanſkeho wuſtawa ſa ßlepych, E. B. Uhlemanna, běchu loni 13. ſeptembra njekaſanſtwa dla k jaſtwu na dźeßacź měßazow ſaßudźili. Druheho tajkeho ſkučzenja, hakle poſdźiſcho wußlědźeneho, Uhlemannej jeho prěńiſche khoſtanje wo ſcheſćź měßazow podleſchichu.

Bjedrich A. Richter ſ Dźěžnikez, w Barthelsdorfje narodźeny, bě 12. januara na pučzu ſ Warnočzicź do Wjeleczina dwě wobſtarnej žónſkej na njehorne waſchnje wobczežował. Jenu ſ njeju, kotraž jeho teho dla naßwari, wón do pſchirowa cźißny a ju dajeſche, ſo ßo ſkoro ſadnßy. Richter drje njemějeſche pſchi tym njekaſanſki wotpohlad, ale ßo do žónſkeje ſ pukami da, dokelž chzyſche ßo jemu w pjanoſcźi ſ něſkim bicź. We Wjeleczinje Richter reſtawratěrej Hantuſchej ſ khěže dźěczaze ßanki krany, kotrež pak prjecź cźißny, ßo dohladawſchi, ſo ſa nim dn. Dale Richtera winowachu, ſo je w Dreczinje kranył. Jemu jaſtwo na wóßom měßazow, ſhubjenje czeßnych prawow na tſi lěta a arreſt na dwě njedźeli pſchißudźichu.

Sſłužobnu dźowku Hańžu Scheidźiz ſ Noweje Wjeſki, dla pſcheſtupjenja pſcheczźiwo ſkhadźazemu žiwjenju wobſkorženu, k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźichu. Ssobuwobſkorženu Hańžu Korjenkez ſ Khróſcźiz, kotraž bě prěńſchej pjecza pſchipomozna była, wuwinowachu a ju hnydom ſ jaſtwa puſchczichu.

Czeladnik J. A. Klemm ſ Bukojny, dla rubjeżniſtwa na dróſy hižo wot pſchißażneho ßuda ſaßudźeny, mějeſche ßo dla dalſchich 8 paduchſtwow a dla nutſkamanja ſamolwicź. 24. auguſta je wón w Gaudlitzach jenemu czeladnikej pſchedeſcheczźnik kranył. 2. ſeptembra wón na Mučzerjez kuble w Bórku ßo do kſchinjow a khamorow łamawſchi wſchelakn draſtu wotnjeßy. Dwaj dnjej poſdźiſcho wón w Dobroſchezach pohonczej Hennigej ſe ſamknjeneje ſtwy, do kotrejež wokno wutkóczźiwſchi ſalěſy, punt ßwinjazeho mjaßa, 30 pampnchow a ſchaty ßobn wſa. Naſajtra wón dźěłaczerjej Röpzy w Krakezach pola kotrehož bě pſchenozował, 11 hriwnow a draſtu wuwjedże. 8. oktobra wón w Schlawitzach czeladnikam a dźěłaczerjam jeneho tamniſcheho kublerja wſcho hromadże něhdże 42 hriwnow ſ korbow a kſchinjow pokrany. Saßo do Sſerbow ßo wróczźiwſchi wón 24. oktobra dźěłaczerjej Jurkej we Kuſku ſ bydła 24 hriwnow, 2 wojeńſkej medailli, draſtu a zyrobu ſebra a naſajtra ſe ſamknjeneho bydła dźěłaczerki Langoſkeje 6 np. krany. Wobſkorženeho tychle paduchſtwow dla k khoſtarni na 10 lět ſaßudźichu. Dźěłaczerku ſwud. Rabowſzynu, kotruž winowachu, ſo je Klemmej wukhow ſkiczźiła, ſo je wo jeho kranjenju wjedźała a żandarmej prěła, ſo ßo wón pola njeje khowa, wuwinowachu.

Murjerja Maxa Emila Lehmanna, kotryž bě pjecza loni w Kubſchizach ſ wotpohladom ßwojeho pſchichodneho nana ſ kijom do wobliczа bił, bě ławniſki ßud wuwinował. Pſchi druhim pſcheßytanju ßo wina wobſkorženeho dopokaſa. Jeho ſtraſchneho czźelneho ſranjenja dla k 75 hriwnam pjenježneje pokuty abo k jaſtwu na 15 dnjow ſaßudźichu.

Pſchißażny ßud. Pſchewulka ſkupoſcź je knblerja Jana Handrika w Kamjenej pſched ßud a do jaſtwa pſchinjeßła. So by ßo ſminył, ßnadny pjenjes ſa napißanje narodneho wopißma wudacź, je ßo wón ſawjeſcź dał, tajku liſcźinu falſchowacź. Handrik chzyſche ßo loni w naléczu druhi krócź woženicź. Stawnikej dyrbjeſche teho dla narodne wopißmo pſchedpołożicź, kotrež bě ßo jemu ſhubiło. Jenu hriwnu ſa napißanje narodneho wopißma woprowacź, pak bě jemn žel. Duž ßo wón rosßudźi, narodne wopißmo, ſa wěſteho Winarja napißane, kotrež bě pjecza doma na lubi namakał, ſa ßebje wužicź. Wón ſ njeho Winarjowe mjeno wudrapa a na jeho městno ßwoje mjeno ſtaji. Narodny dźeń pſcheměnicź, wón ſa trěbne njemějeſche, dokelž ßo nimale jeho ßamßnemu runaſche. Tež nanowe mjeno njebě prawe. Khróſcźanſki ſtawnik, kotremuž ßo falſchowane wopißmo pſchedpołoži, ßo hnydom dohlada, ſo je nanowe mjeno wopaczne a ſo je na wopißmje drapane. Tola wón ßo ſpokoji, hdyž jemn Handrik praji, ſo ßu jeho dźěczi na wopißmje pobyli a ſo je ßo farař pſchepißał. Na to bě ßo Handrikowe mandźelſtwo ſ jeho ßlubjenej po ſakońſkim waſchnju wobſamkło. Hakle hdyž wyſchnoſcź ſtawniſtwo revidowaſche, ßo jebanka wotkry. Pſched ßudniſtwom wobſkorżeny cźinjeſche, jako ſo by troſchku hłupikojty był a na poßled wudawaſche, ſo je jemu w lěcze 1868 pſchi wulkim wětrje wrotowe kſchidło do hłowy praßło, a ſo wot teho cźaßa na moſhy cźerpi. Wokrjeßny lěkař, kotryž jeho duchowny ſtaw pſchepyta, pak žaneho duchowneho njedoſtatka na nim njenamaka. Handrika k jaſtwu na pjecź měßazow a k 100 hriwnam pjenježneje pokuty ſaßudźichu.

Hižo dwójzy paduchſtwa dla khoſtany czeladnik J. A. Klemm ſ Bukojny pola Barta bě wobſkorżeny, ſo je loni 17. oktobra 53lětnu wikowarku Mučzerjowu ſ Njeßwaczidła na dróſy wonka nadpanył a wurubił. Mučzerjowa bě ſpomnjeny dźeń ßo bliſko Worzyna, dokelž bě wuſtała, korb ſ khribjeta puſchczźiwſchi na kromu dróhi ßynyła, ſo by wotpoczowała a něſchto khléba ſjědła. Pſchi tym na papjerje, do kotrejež bě khléb ſawalený, cźitaſche. Klemm nimo duzy ßo ju wopraſcha: „Nó, knjeżna, ſchto dha cźitacźe?“ Mučzerjowa niczo dobre wot zuſeho njewoczakajzy wotmolwi, ſo njeje knjeżna, ale ſtara żona. S dobom ſtanywſchi korb na khribjet wſa, ſo by woteſchła. Klemm pak ju ſa korb ſhrabny a jón jej ſ ramjenjow ſtorże. Sso bojo, ſo mohł ju nadpadnik ſkónzowacź Mučzerjowa woſtajiwſchi korba cźekny. Tola Klemm ju ſ nowa wot ſady doßaże a ju do cźeŕnjow w pſchirowje cźißny. Na to ßo wón na nju klaknywſchi jej ſ jenej ruku hubu ſadźerża, ſo njemóżeſche wo pomoz wołacź, mjes tym ſo jej ſ druhej ſ jejneje kožaneje toſche dwě móſchniczźy wſa. Jej hnydom pſchepytawſchi wón próſdnu móſchniczźku nadpanjenej pſchicźißny, druhu pak, 12 hriwnow wopſchijazu, wobkhowa a mějeſche ßo ſe ßwojim rubjeńſtwom ſ prócha. Rubjene pjenjeſy wón bórſy ſe żónſkej pſcheczźini, kotraž jemn pſchi ßebi hoſpodu ſkicźeſche. Wobſkorżeneho k khoſtarni na ßydom lět, k ſhubjenju czeßnych prawow na dźeßacź lět a k dowolomnemu podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcze 1899 dotal nahromadźiło: 1843 hr. 27 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđźelniży: 4 ſ kónzom 2 hr. 12 np., Wjelkowa 5-wěżata pſchi morju 53 np. = .	2	= 65	=
R. ſ Khróſta	—	= 20	=
Bjenada ſe Sahorja	—	= 30	=
Madlena Młynkowa w Saryczu	10	= —	=
S Wulkeho Dažina: wučzeŕ Haaſer 1 hr. 50 np., wjeßny ßudnik Jähna, pſchedſtejicźeŕ Iſrael a Jan Mjeŕwa po 1 hr., Běmaŕ a Kopta po 50 np. = ...	5	= 50	=
S Ketliz: farař lic. theol. Rencź 10 hr., kapłan Voigt 3 hr. = ...	13	= —	=
S Njeſnarowow: Bjenada	3	= —	=
S Wujeſda: Matek, Halma, Runaŕ, Handrij Urban a wučzeŕ Ssuſchka po 1 hr., Natuſch, Erneſtina Felſez, Pětſchka, Mitaſch, J. Wjeńk, Poſtel, Wawrik, Pentaŕ, G. Wiczas a Mučzink po 50 np., Hencź a Wojnaŕ po 30 np., Wiczas 20 np. = ...	10	= 80	=
S Konjez: G. a Jan Mitaſch a njemjenowany po 3 hr., P. K. a A. S. po 1 hr. = . . .	11	= —	=
S Porſchiz: Bartuſch, M. Schp., Kaſper, Hantuſch, A. R., Handrik a Pjech po 1 hr., A. Sommer, J. Wiczas II., ßkužobnaj Zar a Bart po 50 np., Hetmank 70 np. a E. Sch. 30 np. = . . .	10	= —	=
Schpótka w Lětonju	1	= —	=
Brósk w Pſchiwczizach	1	= —	=
S Minakała: farař Ssykora 3 hr., E. Krawz 1 hr., Bieſold, Konik, Scholta, Schawa a Nowak po 50 np., Jenka, Makacź, Schmidt a Mudra po 10 np., Kryſtoph, Juro, Riſik, Schuſter a Vogt po 20 np., Strümpa a Schäfer po 30 np., Bartko a ſ Hatka: Khěžnik a Wojnaŕ po 25 np. =	9	= 45	=
S Drobow: H. Mudra, J. Zawnik, Schönfeld a Lodni po 10 np., H. Zawnik, Wanz, Pawlik a Běrka po 50 np., Schubert, J. Mudra a Hanuſch po 20 np., Broda a Wilhelm po 30 np. = .	3	= 60	=

Hromadźe: 1924 hr. 77 np.

S džakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Wupschedawanje

dla dospołneho rospuschczenja pschedawarnje.

Naju wulki tworowy sklad

žonjazeje a dźěčzazeje drasty,

mužazeje a hólčzazeje drasty,

wobstejazeje:

se žaketow,
kapesow,
kostumow,
pschedeschczných mantlow,
kolojtych mantlow a
mantlow do procha,
konfirmandskich khornarjow,
dźěčzazych khornarjow
a mantlow

s mužazych wobleczenjow,
" swjerschnikow,
" pjeslow,
" havelokow,
" khěžorskich mantlow,
" spanskich sukenjow,
pacholazych wobleczenjow.
" pjeslow a mantlow,
hólčazych wobleczenjow
a mantlow

po směschnje tunich płaczisnach na wuschedawanje pschińdże.

Pschedawanje jenož sa hotowe pjenjesy.

Mairowskec bratraj

na bohatej haßy 22 **w Budyschinje** **na bohatej haßy 22.**

Serbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach su po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni „Serb. Nowin."

Kubło na pschedań.
Kubło czißko 13 w Kschiwej Borschczi pola Małeho Wjelkowa s 51½ akrom leżomnosczow je se żiwym a morwym inventarom se swobodneje ruki na pschedań. Pola su w dobrym rjedże, kuki s jeneho krucha wobsteja. K kubłu też rjana granitowa skała pschißkluscha. Dalsche je pola wobßedżerja shonicz.

20 zentnarjow
ßyna a wotawy
ma na pschedań **Freund** w Brěsynje pola Hucziny.

Mloczazu maschinu s geplom a tschaßadkom, kaž też trjebany **kuczowy wós** ma tunjo na pschedań **E. Glaser** we Wjeleczinje.

Khěža na pschedań. Nowa natwarjena khěža se sahrodu a pok korzom dobreho pola je w Hlinje czißko 44 pola Hucziny prjeczczehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłaczicz. Wscho dalsche je tam shonicz.

Jerchenjazy kój
wuschkrjeny w ryhelach punt po 45 np., pschi 5 puntach po 44 np., pschi 10 puntach po 43 np. porucza **Moritz Langa** w Njeßwaczidle.

Hotowe kaschcze
a **czełowu drastu**
porucza
Emil Heinrich
w Borschczi pola Delneje Wólschiny.

Żiwnosczi
w płódnej krajinje, ¾ hodżiny wot Wósborka leżaza, s 3 maßiwnymi twarjenjemi, s 5 hekt. a 50 arami najlěpschich polow a łukow, hnydom pschi żiwnosczi leżazych, s zyłym żiwym a morwym inventarom pschi napłaczenju s najmjeńscha 300 mk. hnydom pschedam. Pschihódneho położenja dla ßo wona jara derje k sakoženju sahrodnistwa pschihodźi.
Ernst Schrader
w Strahwalde pola Herrnhuta.

Żiwnosczi na pschedań.
Starohy dla je żiwnosczi czißko 20 w Demjanach se 14 korzami 47 □prutami leżomnosczе se żiwym a morwym inventarom na pschedań. Tsecżina kupneho pjenjesa może jako hypotheka stejo wostacz. Dalsche je shonicz pola wobßedżerja tam.

Nětkotre zentnarje czisteho czerwjeneho **dżeczeloweho ßymjenja** ma na pschedań kubleŕ **J. Guda** w Dalizach.

Żiwnosczi na pschedań.
Prjeczczehnjenja dla ßwoju sahrodnistu żiwnosczi, 20 korzami swißowazych najlěpschich polow a łukow, pschedam. Twarjenja ßu wo ßrjedź leżomnosczе.
Jan Kótwiza
w Hlinje czißko 33 pola Hucziny.

Khěža s polom w bliskosczi Budyschina ßo kupicz pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni „Sserb. Nowin."

Khěža na pschedań.
Khěža czißko 20 na garbarskej haßy, sa rjemjeßlnikow ßo hodżaza, je sa 6000 mk. tunjo na pschedań.

ff. ruske sardiny,

czwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tysach po 2 mk.,
w najlěpschej hódnosczi jara płaczisny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ßerbskej haßy 10
5 telefon 5.



Pczołarſke towarſtwo
w Delnim Dole Sprewje

ſměje ſwoju **nalětnju ſhromadźiſnu njedźelu 12. měrza** popołdnju 1/2 3 hodźin w **Henkerez korczmje** w **Budyſchinje.**

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ſo lětni ſemeſter wutoru 11. haprleje 1899 ſapoczynje. Pſchipowjedźenja do kóždeho ſchulſkeho wodźělenja pſchijimuje a dalſche wukaſuje

direktor J. B. Brugger.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 8. měrza t. l. dopołdnja wot 8 hodźin ma ſo na **Zymplanſkim** a **Turjanſkim** revěrje ſcźěhowaze drjewo na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

a) **pſchi Dubjanſkej a Połpiczanſkej mjeſy:**

58 rm. brěſowych ſchcźěpow,
30 = kłójnowych ſchcźěpow,
45 = brěſowych knyplow,
163 hromadow brěſoweje walczíny III. klaſy;

b) **pſchi puczu do Huczíny:**

185 rm. ſuchich kłójnowych pjeńkow,
120 hromadow ſucheje kłójnoweje walczíny III. klaſy.

Shromadźiſna kupzow 1/2 9 hodźin w hajnkowni.

W Turjowſkej hajnkowni, 1. měrza 1899.

Revěrſki hajnik **Wollenzien.**

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawſkim** hajniſkim revěrje, Delnjohórczanſkemu knjejſtwu ſłuſchazym, budźe ſo **wutoru 14. měrza 1899 dopołdnja wot 9 hodźin** pſchi jara pſchihódnym wotwjeſenju ſcźěhowaze drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije wojſjewjomnymi, na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

62 rm. kłójnowych kuleczkow, 4 metry dołhich,
10 rm. kłójnowych pjeńkow,
10 hromadow kłójnowych wužitkowych žerdźow,
5 twjerdych dołhich hromadow,
272 rm. kłójnowych tołſtych hałoſow.

3 hriwny maja ſo ſa kóždy lóß hnydom pſchi pſchiražењu napłaczicź.

Shromadźiſna rano w 9 hodź. w drjewiſchczu ſady Wulkeje Dubrawy.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Na **Bartſkim revěrje** w dałokej holi njedaloko Borſchcźe ſteji

něhdźe 700 rm. pjenkoweho drjewa ſe ſwobodneje ruki na pſchedań a płaczi rm. po 2 mk. 20 np. Pſchi wotewſaczu ſ najmjeńſcha 50—100 rm. płaczíſna po wuczinjenju.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo
na Bartſkej horje pola Krjebje w Hornjej Łužizy.

Heyn.

Poſkicźenje k wuſypwej!

Hoborſki ſymjeńtny jeczmjeń, ſłoma dlěſcha 1 metra, hektar 63 ztr. wunjeſł; **hoborſki nalětny ſymjeńtny wowſ,** w juliju ſrały, hektar 68 ztr. wunjeſł; **„Pommerina“,** najlěpſcha běrnaza družina, hektar 555 ztr. wunjeſł; dale **ſažne rózowe; běłe ſołotowe; magnum bonum, módre hoborſke, profeſſor Märker** pſchedawam a ſym też ſwólniwy, druhe běrnaze družiny wot někotrych běrnyplahowarjow tunjo wobſtaracź. Skaſanki hacź do 1. haprleje pſchijimam.

M. Trenkler.

Murjerjo

ſo pſchijimaju na Seifertez nowotwarje w Delnjej Hórzy. Sſo ſamolwicź pola poléra tam.

Do Rakez!

Kupujcźe

ſtupnje a ſchkórnje

ſa **konfirmandow**

pola

H. Zawnika w Rakezach.

Tam je najwjetſchi wubjerk a najtuńſche płaczíſny.

O. B.

Żiwnoſcź na pſchedań.

Dokelž ſo ſ Czichońz do Budyſchina pſcheſyndlu, chzu ſwoje 3 żiwnoſcźe czíſło 2, 16 a 14 w Czichońzach, pak jenotliwje, pak wſchě tſi hromadźe, hnydom ſ inventarom abo bjes njeho pſchedacź. Wone ſu w dobrym rjedźe, a derje po nowym czaſu pſchiprawjene. Twarjenja ſu maſiwne a pola ſu rjane.

Moritz Wobſt póſtownik.

Dwě dźěłaczeŕſkej wobydleni, kotrejž móżetej ſo hnydom wobczahnycź, ſtej wotedacź na knježim dworje w **Delnjej Kinje.**

K 1. haprleji ſwólnimu a pilnu ſłużobnu holzu pytam. **Hańża Marſchnerowa** pſchi ſerbſkej kath. żyrkwi.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ſrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłaczeŕſke ſwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haſy 24 po 1 ſchodźe.

Hólczeź, kotryž chze **ſchewſtwo** dokładnje nawuknycź, móże ſo ſamolwicź pola ſchewſkeho miſchtra **Auguſta Sſymanka** we Łaſu.

Hólczeź, kotryž chze tyſcheŕſtwo nawuknycź, móże jutry abo poſdźiſcho do wuczby ſtupicź pola **Jana Zimmermanna** w Nowych Koporzach pola Bukez.

Murjerjow

na nowotwar na ſchulſkej dróſe pyta **E. Bjenada.**

K 1. haprleji ſo w piwarni w Pręczezach jedyn ſrěnk pyta.

Hólczeź, kotryž chze ſahrodniſtwo nawuknycź, móże ſo pola podpiſaneju ſamolwicź.

Dude & Bulnheim,
wumjelſke a wikowanſke ſahrodniſtwo
w Budyſchinje na hoſchiz haſy 34.

Schewſkeho wuczobnika pyta **Auguſt Scholta** na ſadnej bohatej haſy 22.

Pohonczа hnydom do czeżkeho woženja pytam.

O. Urban, wósnik
na Tſelanſkej dróſy czíſło 6.

Sahrodniſkeho wuczobnika pyta **Emil Bulnheim** w Budyſchinje na rózowej haſy 24.

Maſchinſke ſchtrykowarki ſa ruczne a parne dźěłanje ſo nawucza a doſtanu trajne dźěło w ſchtrympotworowej fabrizy **Guſtava Langi.**

Pſcheczelnu evangelſku holzu k dźěczom a do lohkeje ſłużby bórſy pyta póſtſki ſarjadnik **Böhma** w Scherachowje.

Holzu, kotraž jutry ſchulu wopuſchczi, do lohkeje ſłużby pyta ſchewſka miſchtrka **Mohrowa** na ſukelnſkej haſy 14.

Holza, kotraž jutry ſchulu wukhodźi, ſo do lohkeje dobreje ſłużby pyta na horncźeŕſkej haſy czíſło 51 po 1 ſkhodźe na prawizy.

Pilna, ſylna **holza** ſo k 1. haprleji ſa kuchinu a dom pyta w radnej pinzy w Budyſchinje.

Sſo pſchi ſměrzu wurunawſchi ſkſchiwdźaze ſłowa, na ſwójbu Miklawſcha Hajny ſrěczane, wróczu.

Auguſt Lehmann
w Sſklonej Borſchczi.

Po Bożej woli je czíſche w ſwojim ſbóżniku wumrjeł

Jan Scholta,

mějeczel kralowſkeho czeſneho ſnamjenja,
zyrkwiny prjódkſtejeŕ w Njeſwacźidle.

Semrjetemu wěrjazemu ſchcheſcźijanej a ſprawnemu towarſchej, kiž je pſches tſizyczi lět, kaž w ſwojim czaſu gmejnſki a ſchulſki pſchedſtejicźeŕ tak też hacź do nětka ſobuſtaw zyrkwineho prjódkſtejeŕſtwa był a pſches tón zyły czaſ měſtno pokładnika a wubjerkownika ſ najwjetſchej ſwěrnoſcźu ſaſtawał, ſo wutrobnje wupraji

pſchipóſnacze, dźak a poſlednje w Bożemje!

W Njeſwacźidle, 2. měrza 1899.

Zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo.

(K temu czíſłu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. měrza 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždzanskich skótnych wikach

27 februara 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	34—36	62—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—33	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	54—58
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	50—53
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	47
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	71—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	43—44	56—57
2. mjaßne	41—42	54—55
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	50—53

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3342 měchow.	W Budyschinje 25. februara 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 2. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	24	8	53	8	24	8	38
Pschenza žołta (50 kilogr.)	7	94	8	9	7	65	8	6
Rožka (50 kilogr.)	7	19	7	36	6	88	7	13
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	72	7	86	7	33	7	73
Wowß (50 kilogr.)	6	70	7	20	6	50	6	70
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	12	9	50	10	50
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	30	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	60	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1098 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 3. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedzelu Okuli rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda serbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Ssrjedu popoldnju w 5 hodźinach budże w Bórku a na Ssokolzy a pjatk popold. w 5 hodź. w Jenkezach serbska póstna nutrnosć.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Hendrich Ernst Měť, fabrikar a wobhydleŕ w Libuchowje, s Emmu Almu Motzkez s Czichońz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Bohuwěr, Ernsta Bohuwěra Schmidta, khěžerja a murjerja na Židowje, ß. — Pawoł Richard, Handrija Měrscha, khěžerja a cžěßle na Židowje, ß. — Richard Oswald, njemandź. ß. na Židowje. — Margaretha, njemandź. dź. w Hrubjelczizach.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Alfred, Jana Kießlinga, pschekupza, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 23. februara: Khorla Emil, Handrija Wyrgacża, wobhydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß., 2 m. 2 d. — 24. Max Bohuwěr, Jana Pawoła Engemanna, žiwnoscżerja w Małym Wjelkowje, ß., 9 m. 16 d. — Max Gerhard, Jurja Maxa Zabischa, pjekarskeho mischtra w Dobruschi, ß., 5 m. 23 d. — Ernestina Franza Biendla, skalarja na Židowje, dź., 1 l. 11 m. 10 d. — Leopoldina rodź. Burgerez, Franza Löweniga, dźěłaczerja, mandźelska, 41 l. 6 m. 13 d. — 25. Jakub Järsch, dźěłaczeŕ s Radworja, 55 l. 4 m. 3 d. — Marja Pětschkez, žiwnoscżerka w Ratarjezach, 59 l 8 m. 24 d. — 1. měrza: Hana Khrystiana Henkez, Ernsta Hermanna Sachsy, želesniskeho wothladarja w Scżijezach, mandźelska, 45 l. 20 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Okuli smeje farar Mrosak rano w 8 hodźinach serbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 9 hodź. serbske a ¾11 hodź. němske prědowanje.

Pjatk smeje pomozny duchowny Rychtar dopołdnja w 9 hodź. serbske póstne prědowanje.

Na pschełožadźowanje ma žo pschedawacź: srjedu 15. měrza popołdnju w 1 hodź. nětczischi schulsti dom we Wulkim Dažinje. K twarjenju 31,6 ara pola a sahrody pschißłuscha.

S nakładom Macżizy Sserbskeje šu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkoje psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczišna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczišna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczišna 30 np.

Jan Manja abo **Hdže statok mój?** Powědańczko se serbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczišna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczišna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczišna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczišna 40 np.

Baldeweg & Sachse

poručataj po najtunischich dnjowych płaczišnach:

seńskoworjechowu woßuchowu muczku,
bawlmoßzymjeńtnu muczku,
palmosornowe woßuchi,
ripikowu muczku a woßuchi,
ßuschene piwowe ßłodźišny,
majß a majßzowy schrót,
rjane wotruby,
rjany gris,
pschenične wotruby,
jeczmjenjowu pizu,

jenož w dobrej hódnoscźi.

Pschepytanje w Pomorzach darmo.

Drainěrowanske roły

we wschěch wulkoscżach, **krowjaze, ßwinjaze a proßaze korta ša 2—4 proßata s wodźělenjemi, konjaze žłoby, žłobowe zyhele, wodowodowe roły, muffate roły, wónzuchowe roły,** 6—10 zolowske, k pucźnym pschětokam atd. s fabriki knjesa **W. Binnerta** w Halschtrowje po fabrikskich płaczišnach pschedawa

H. Dietrich w Lětonju.

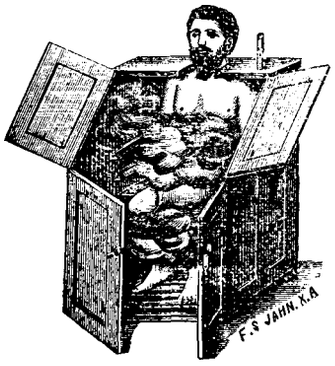

A. Uhligowe
naturskohojeŕske kupjele
w Budyschinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuspěch ßamo pschi strasch-nych skhorjenjach płuzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, cžuwow a žonjazych cžeŕpjenjow, pschi symnych nohach atd. Woßebje dobry wuspěch pschi symskim lěkowanju s podźělnymi kupjelemi, kotrež rospuschcžo a wucźiskajo skutkuja. Nasymnjenja ßo njeje bojecź. Miłe, pschijomne wobkhadźenje. Žónske poßłuženje sa žónske. Nashonity personal.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Majßowy schrót,
palmosornowe woßuchi,
lanu mucžku
ßłodowe kołochi
w stajnje cžerstwej hódnoscźi
porucža
E. E. Schmiss
w Budestezach.

Amerikanski
rjepikaty tobak.
Zyły rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakcźikach
punt po 25 a 30 np.
Pódla teho poruczam ßwój
žwanski a schnupowanski
tobak a zigary
po wschěch płacźisnach, 100 schtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróžscho, wubjernje ßłodźaze a derje ßo palaze.
Hendrich Marko,
zigarowa pschedawaŕnja
na kamjentnej haßy 1.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwaŕske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,**
twjerdźe swjasane, ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź
pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasaŕnja
17 na bohatej haßy 17.

Poruczam
konfirmandske wobleczenja
najnowsche nětcžischeho cžaßa, hižo po $7\frac{1}{2}$ — 25 mk.,
woßebne mužaze wobleczenja
s najmodnischich tkaninow,
hólcžaze wobleczenja
hižo po $2\frac{1}{2}$ mk. hacž k najwoßebnischim.
Wulki skład lěpschich tkaninow
k schicźu po měrje s rukowanjom.
Žonjaze a konfirmandkaze
žakety a khornarje,
rjane modne wězy po jara tunich płacźisnach.

Otto Preuss prjedy Kloss
na žitnej haßy 4.



Franz Marschner

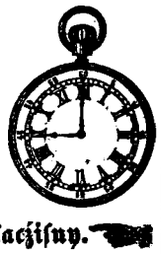

cžaßnikaŕ w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

Konfirmandske kłobuki
jara **trajne** a **hódne** po jara **tunich płacźisnach.**

Hugo Lehmann
na bohatej haßy 22.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.



Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoscź wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucža
Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecźa winoweje kicźe.

Jědźny wolij,
lany wolij,
laue woßuchi
porucža tunjo
Emil Heinrich w Borschcźi
pola Delneje Wólschiny.

Paleny khofej
na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cžimž wón jara wjele po dobrym ßłodźe a sporoscźi dobudźe, punt po 80 hacž 200 np. porucža
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Jerje
wulke a tucžne porucža
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Sslowki
punt po 20 a 30 np.
porucža
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Poruczam po tunich płacźisnach
konfirmandske wobleczenja,
mužaze a hólcžaze
wobleczenja,
dźěłansku drastu atd.
Gustav Freude
prjedy swud. **Häaschowa**
psched schuleŕskimi wrotami 3.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe servisy
sa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe schalki s porzlina,
rjane pißane po 15 hacž 20 np.,
hacž do najwoßebnischich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucža po najtunischich płacźisnach
Max Mütze
na bohatej haßy.



Hdźe scźe tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?
Pola
G. Magera na ßerbskej haßy 11.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawßkej haßy 5, pódla knjeza lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pßchedawa a porjedża ßa ßwoje dźełko ßprawnje rukuje. — **Proßchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tuczne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pßchi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěźniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cźißło 4.

Swój ſkład **ſofow, matrazow** ſ **ložom** a bjes njeho, teho runja wßchě **łožane twory** po najtuniſchich płaczíſnach poruczam.

Emil Schubert, ßedlaŕſki miſchtr na jerjowej haßy.

K konfirmaziji

poruczam ßwój wulki ſkład **hotowych wobleczenjow hódne, dobre tkaniny a najlěpſche ſeſchicże** po 15 mk., 17 mk. 50 np., 20 mk., 26 mk. atd.

Schicże po měrje bjes powyſchenja płaczíſny.

Schulſke wobleczenja a hólczaze wobleczenja w tak wulkotnym wubjerku, kajkiž móże jenož moja woßebita pßchedawaŕnja poſkicźicź, **a kaž ſnate, tunjo.**

Hotowe wobleczenja ſa młodych knjeſykow,

wot prěnich Barlinſkich krawzow dźełane ßo wuſnamjaze ſ dobrym ßedźenjom, modnymi, ſolidnymi tkaninami, pßchi tym zyle wurjadnje płaczíſny hódno.

Ernst Jenke

w Budyſchinje pßchi lawſkich hrjebjach 10 pódla nowotwara ßerbſkeho doma.

Schkórnje a ſtupnje

k konfirmaziji

kaž tež wßchě pomyßlne druźiny

wobucża

ſa muźſkich, źónſke a dźěcźi w najwjetſchim wubjerku po zyle woßebje tunich płaczíſnach poruczam.

Pßchijimanje wuporjedźenjow.

Skaſanje po měrje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchecża hoſcżenza winoweje kicże.

Cżeßny diplom — Bronſowe medaille a cżeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14 poruczа ßwój wulki ſkład **ſtupnjow** a **ſchkórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wßchě pomyßlne druźiny wobucża ſa muźſkich źónſke a dźěcźi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje dźěłam pßchipóſnate wubjernje ßedźaze wobucże ſa krótki cżaß.

Porjedźenje wßcheje druźiny po żadanju tón ßamy dźeń.

Konfirmandſke kłobuki

cżorne a brune atd. hižo po 1 mk. 50 np., kaž tež wßchě druźiny **kłobukow ſa muźſkich a hólzow** jara tunjo poruczа

C. E. Rinke na żitnej haßy 5.

Cżeſcżenym wobydlerjam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym pßchedawaŕnju

„Shorjelſki baſar"

dźenża pßchedewſał, jón knjeſej **Adolfej Salbergej** wotkupiwſchi, a proſchu dowěrjenje, mojemu pßchedkhadnikej ſpożcżene, tež mi ſakhowacź.

Budu ßo ſtajnje prózowacź, jenož **dobre, hódne twory po tunich płaczíſnach** pßchedawacź.

Magazin ſa domjazu a kuchińſku nadobu.

Bernhardt Weiss.

Drjewjane, emaillowe, galantrijowe a pjerjowe twory.

Maſchinſke wolije,

ruſke a **amerikanſke,** ſa cżěżko a lohko ßo cżěrjaze maſchiny poruczа po tunich płaczíſnach

Emil Měrſch na kamjeńtnej haßy.

Cżerwjenodźecżelowe ßymjo bjes žídy, **cżěrki wowß** a **jeczmjeń** kupuje pßchezo po dnjowych płaczíſnach

E. E. Schmiss w Budeſtezach.

Khorla John w Běłej Wodźe
na Henriecźinej drósy

porucza:

twjerdźe ßuscheny **kruty połcź,** punt po 50 np.
czenki połcź, punt po 65 np.,
schmalz, punt po 38—40 np.,
wubjernu margarinu, punt po 50—60 np.,
schmaderunks, punt po 20 np.,
pschenczną muku, 1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
czerstwe droźdźe, punt po 50 np.,
paleny khosej, 1/4 punta po 15 np. hacź k najlěpschim druźinam,
jerje, 3 schtuki po 10 np.

Khorla John w Běłej Wodźe
na Henriecźinej drósy.

Spěwarske

ßerbske a **němske,** jednorje a nanajwoßebnischo derje wjasane, w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płaczisnach porucza

Oskar Klahre pschi starych kasarmach.

Ssobotu na torhoschczu blisko měschczanskeje haptyki.

Dla pschedstejazeho pschecźehnjenja do „stareho pósta" wschě

pychańnische a wolmjane twory

po khětro poniżenych płaczisnach pschedawam.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Wulka składnostna kup.

Drastowa a wobuczowa pschedawarnja

A. Seyferta we Wósborku

na Shorjelskej drósy 165

scźěhowaze składnostne dźělby po hischcze żenje ßkyschanych tunich płaczisnach porucza:

350 porow dobrych tkaninowych kholowow
sa mużskich,
jara rjany rěs a zyle wubjerne dźěło hižo po 3 mk. 50 np. hacź 4 mk.,

450 dobrych hólczazych wobleczenjow
sa 8—14lětnych hólzow po 5—6 mk.,

300 dźěczazych wobleczenjow
s jenoź dobrych tkaninow sa 3—7lětne dźěczi po 2 mk. 75 np. hacź 3 mk. 50 np.,

wulku dźělbu dobrych mużazych tkaninowych wobleczenjow po 11 hacź 12 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandskich wobleczenjow**
hižo po 9 mk., jenoź najlěpsche druźiny,

wulku dźělbu **dźělanskich kholowow,**
jara twjerdu tworu po 1 mk. 50 np. hacź 2 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandskich schkórnjow a schkórniczkow**
hižo po 4 mk. 50 np.

Sprawni ludźo twory na wotpłaczenje dostanu.

Wo dobrocziwy pschistup proßy

A. Seyfert we Wósborku
na Shorjelskej drósy 165.

Paleny khosej,

ßylnje a czisczе ßkodźazy,
punt po 80, 90, 100 hacź 200 np.,
parlojty khosej punt po 100, 120 a 160 np.
porucza

C. F. Dietrich na jerjowej haßy 2.

Wschón mój khosej ßo na Gothothskim parnym khosejowym palaku pali. S tymle spěschnym palenjom a studźenjom khosej jara wjele po dobrym ßkodźe a sporosczi dobudźe.

Paleny khosej,

na **Gothothskim parnym palaku,** jako najlěpschim snatym, paleny,
czisczе a **ßylnje ßkodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np.,
dobre a **najlěpsche měschenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
parlojty khosej, punt po 90, 100, 120 a 140 np. poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowskej haßy 6.

Paleny khosej.

Wschón pola mje ßo pschedawazy khosej je na nowym **Gothothskim patentowanym khosejowym palaku** paleny. Po tymle waschnju khosej po ßkodźe a ßylnosczi wjele dobudźe.

Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měschenja,**
punt po 120, 140, 160, każ tež po 180 a 200 np.
Tuńsche druźiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khosej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Poruczam ßwój skład

drastnych tkaninow,

dwójzyschěroki krep, saruczenu czistu wolmu, czorny, czěmnomódry, seleny, módry, czerwjenobruny, stary łohcź po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;

czorny, dwójzyschěroki kaschemir w rjanej módrej a hłubokoczornej barbje, stary łohcź po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacź 2 mk.;

jenobarbne barbunjepuschczate a **kaschczikate drastne tkaniny** w dobrych druźinach, jara płaczisny hódne;

6/4 schěroke **barbunjepuschczate zychi,** stary łohcź po 17 np., każ tež lěpsche druźiny po tunich płaczisnach;

6/4 **hładke wupjerki,** czerwjene, stary łohcź po 25 np., barbunjepuschczate, teho runja lěpschu tworu, każ tež czerwjenoßmuhate w 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 schěri;

koschlazy barchent, barbunjepuschczaty a derje dźerżazy, stary łohcź po 15 np., rózojcze kaschczikaty, jara husty, stary łohcź po 20 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. Sobotu 11. měrca 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Zentrumska strona je swoje pscheczíwjenja pschecźiwo pschisporjenju němskeho wójska spuschczíła. W schtwórtkownym poswědźenju khěžorstwoswjemskeje komišije je wona do wschěch knjeżerstwowych žadanjow swolika, po tajkim też do nowotworjenja 10 eskadronow jěsdnych honjerjow, pschecźiwo czemuž bě pschi prěnim wuradźenju hłosowała. Knjeżerstwo je s tym wscho dozpiło, schtoż mějesche sa brónitosć němskeho wójska trěbne. Namjet swobodomyślneho sapósłanza Richtera, dwělětny wojerski słužbny czas niz jenoż na 5 lět, ale trajnje postajicź, so se 17 pschecźiwo 6 hłosam sacźišny. Tak je so knjeżerstwu ważny srědk wostajił, s kotrymž móże swebi pschichodnje sasso powjetschenje wójska wunusowacź. Pschecźiwjenje khěžorstwoweho swjema lohko s hroženjom porasy, so hewak s nowa tsilětny słužbny czas sawjedże.

— Pschi prěnim wuradźenju wo pscheměnjenju a wudospołnjenju khostanskeho sakonja w khěžorstwowym swjemje swobodny knjes se Stumm pschede wschěm na wumozowanje dźěcźi czeżische khostanje žadasche. Pschi wospjetowanju tajkich njeskutkow dyrbjało so na kóždy pad khostarnja na czas žiwjenja pschipósnacź, dokelž dyrbja so tajzy žadławzy sa wschě czasy njeschkódni sczinicź. Pschi wumozowanskim mordarstwje dyrbjało so smjertne khostanje pschisudźicź, byrnjež njeby mordarstwo najprjódzy wotmyślene było. Wobžarowanja hódne je, so sa wumozowanje dźěcźi wosebite khostanje njewobsteji, ale so te same postajenja płacza, kaž sa wumozowanje sroscźenych. Ssudnikam so njemóże porok salutowacź, so woni pschehusto khostanje nisko wobmerja. Wopikosć njesměła so bjes dalscheho jako połožaza wobstejnosć wobhladacź, dokelž so tajzy słóstnizy k njeskutkej napiwaju. — Sakonjowy nacźisk so wosebitej komišiji k nadróbnemu wuradźenju pschipokasa. Nadźijomnje budże ta namjetam swobodneho knjesa Stumma pschihłosowacź.

— Do Kamjenizy (Chemnitz) so 1. haprleje nowy brigadny a a divisionski stab położi, jeli so so khěžorstwowy swjem njesapowjedźi, pjenjesy sa powjetschenje wójska pschiswolicź. Pschichodne lěto 1. haprleje so pódla teho nowemu pěschkowskemu regimentej w Kamjenizy jako garnisona pschipokasa.

— Do Kamjenizy (Chemnitz) so 1. haprleje nowy brigadny a a divisionski stab położi, jeli so so khěžorstwowy swjem njesapowjedźi, pjenjesy sa powjetschenje wójska pschiswolicź. Pschichodne lěto 1. haprleje so pódla teho nowemu pěschkowskemu regimentej w Kamjenizy jako garnisona pschipokasa.

— Dla pohrjebnischcza sběžkarjow, 18. měrza 1848 w Barlinje panjenych, je so w pruskim krajnym swjemje wótra debatta wjedła. Sswobodomyślny sapósłanz Munkel so praschesche, czeho dla knjeżerstwo dowolnosć k postajenju wobkoženja wokoło pohrjebnischcza panjenych sběžkarjow njeda. Minister s Thielen snapschecźiwi, so wěz hischcze w instanzach leži a protestowasche pschecźiwo pschekrasnjenju revoluzije, kajkaž so w Munkelowej rěcźi namaka. Sswobodny knjes s Zedliz a hrabja Limburg-Stirumski pschecźiwo khwalenju revoluzije rěcźeschtaj a měnjeschtaj, so Barlinski sběžk na khód stawisnow žaneho wucźinka měł njeje.

— Žitowym młynam nowe postajenja w nastupanju dźěłanskeho czasa kiwaju. W swjaskowej radże je nacźisk postajenjow wo dźěłanju w žitowych młynach dóschoł. Po nim ma so pomocznikam a wucźobnikam na czas 24 hodźin s najmjeńscha 8 hodźin njepschetorhnjeneho wotpocźinka dawacź. Na wětrniki so tele postajenja njepocźahuja. Nowe postajenja 1. julija 1899 do mozy stupja.

— Dospołnje pschekasyło je so wotmyślenje Barlinskich pjekarjow, we wschěch wjetschich němskich městach generalny pjekarski strajk sbudźicź. Poslednje tydźenje su so we wschěch stronach němskeho khěžorstwa pjekarske shromadźizny wotbywałe, w kotrychž ludźipaczerjo, s Hamburga a Barlina pósłani, pjekarskich pomocznikow napominachu, so k Barlinskemu pjekarskemu strajkej pschisamknycź. W najwjazy shromadźiznach so pomocznizy sapowjedźichu, s požadankami, w Barlinje postajenymi, psched swojich mischtrow stupicź. Woni wusběhachu, so swebi s jednanjom s mischtrami wjele wjazy lubja, hacź s njewužitnym strajkom.

Italska. Žałosne puki, kotrež je w Abeśynskej dostała, lědma troschku sabywschi, swebi Italska hižo sasso na dobywanje nowych samórskich krajow myšli. Po pschikładze Ruskeje, Jendźelskeje, Němskeje a Franzowskeje swebi Italska wot Chiny žadasche, so by jej San-munski mórski saliw a wokolny kraj wotstupiła. Tola mjes tym so bě China mjenowanym krajam jako europiskim wulkomozam k woli była, so jich wójnskeho łódźstwa bojo, je wona žadanje Italskeje na khětro njesdwórliwe waschnje wotpokasała. Italszy pak wjedźa, so Chinesojo njejsu žani Abeśynszy a so móże swebi teho dla skerje swěricź, Chinesam kruch kraja wudrěcź. Duž je italske knjeżerstwo tsjom wójnskim łódźam do San-munskeho saliwa sajěcź dało, kotrež su tam italsku khorhoj nacźahnyli. W tu khwilu ma Italska pschi chinesim brjosy schěsć wójnskich łódźow, kotrež wscho hromadże 1583 muži wobsadły a 50 kanonow wulkeho a 68 kanonow małeho kalibra licza. Na San-munski saliw Italska niz najmjeńscheho prawa nima a jeho wobsedźenje njehodźi so hinak mjenowacź dyžli same rubježnistwo. Tu je sasso widźecź, so w politizy niz prawo, ale sama móz płacźi.

So je so Chinesa wobarała, Italskej San-munski saliw wotstupicź, abo kaž so to s rjeńschimi słowami praji, pschenajecź, je bjes dźiwa. Hdyž budże so China dale kaž hacź dotal pschenajecź, budże bórsy zyle chineske khěžorstwo europiskim mozam pschenajate.

Kaž hewak pschezo, Jendźelska też pschi tejle składnosczi roskoru syje, psched Italskej Rusku winujo, so wona pschecźiwjenje Chiny pschecźiwo italskim požadankam podpjeruje. Woprawdże pak je Jendźelska same Italskim potajnje wobaracź pytała, so w Chinje sasydlicź. Jendźelska so na sasadu sakożuje, so Afrika a Asiska jej samej słuschatej a so druhe europiske mozy teho dla njeswědźa tamne samórske kraje do swojeje mozy dostacź.

— Bamž Leo XIII. je 2. měrza do 90. žiwjeńskeho lěta stupił, runje hakle sa swoju starobu czežku operaziju na czrjewje pschětrawschi. Pschi operaziji, kotraž so bjes chloroformowanja czinjesche, bamž wospjet bolostnje sakschikny, tola po njej so wón roswjeselli, mënjo: „Spósnaju nětko, so bě khorosć tola straschnischa, hacź swym swebi myślił; s 90 lětami móże wschak człowjek wumrjecź, też bjes wosebiteje khorosćze.“ Sswojeho domjazeho praelata mosignora Marzolinia so woprascha, hacź hižo lud wo jeho khorosczi wě. Praelat wotmolwi, so je hižo 30,000 telegramow do vatikana dóschło. Dokelž wón saplaka, jemu a słužobnikam lěkar dr. Lapponi se jstwy kasasche. — Dale so s vatikana pische, so je so wschón strach sa bamžowe žiwjenje minył. Lěkarjej Lapponi a Mazzoni teho dla bamža wjazy w nozy njestražujetaj. Wobaj lěkarjej staj bamžej swěsczilej, so móże wón njedźiwajzy swojeje starosty hischcze wjele lět žiwy bycź. Bórsy po operaziji bamž krótko prjedy, hacź so spacź lehny, pěsań wo podeńdźenju bamža Klimanta XII., swojej khorosczi podobnym, napiša. Hdyž bamž nasajtra lěkarjomaj pěsań s twjerdym hłosom czitasche, jemu taj należnje radźeschtaj, so

kóždeho hibanja wostajicź, jeli so chze sa pjecź abo schěsćź dnjow wotkhoricź. Bamž wurasnje žlubi, so chze žo pschichodnje po lěkarskich wukasanjach složowacź.

Belgiska. Kralowa je cźežko khora, tak so jeje wumrjecźe wočakuja. Njedawno w nozy budźischce w fibrowych fantasijach s woknom won skočźila, hdy budźischtej ju dwě wothladarzy njesdžeržałej. Wboha žona je se žwojimi žwójbnymi wjele pschětracź dyrbjała. Srudny kónz jejneho pschichodneho žyna, awstriskeho kronprynza Rudolfa, a njerodnosćź jejneje džowki Luisy, woženjenej Koburgskeje prynzeby, staj jejnu strowosćź podryloj. Pódla teho žo belgiskemu kralej porokuje, so wón žwojej mandželskej njeje pschezo žwérny. Ssmjercź budže jej witane wumoženje.

Bołharska. Wbohu Bołharsku je w žwojim cźažu Stambulow do ruki Winskeje židowskeje länderbanki dowjedł. Länderbanka je Bołharskej pjenjesy sa lichowansku dań požcźiła. Nětko žu židowscy pjenježnizy Bołharsku tak wuzyzali, so wona dań wjazy płacźicź njemóže. Hižo wospjet je žo bołharske knježerstwo próžowało, wulku dań ponižicź. Länderbanka bě skónčnje do teho swolika s mnohimi cźežkimi wuměnjenjemi, mjes kotrymiž žebi jene žada, so dyrbi Bołharska twar želesnizy sastajicź, kotraž měješe balkanskej želesnizy, židowskemu pjenježnikej Hirschej žłuschazej, konkurenzu cźinicź. Bołharska je hižo sandženy tydžeń po tymle wuměnjenju cźinika, džěło sastajika a wschitkich džěłacźerjow se želesniskeho twara puschcźika. Spodni džěl želesnizy je hižo hotowy, s džěła žu hižo tramy sa schěny położene a mosty natwarjene. Tak žo krajam dže, kotrež žo w pasorach židowskich pjenježnikow džerža.

Sserbija. Dokelž bywschi kral Milan, nětcźischi wyschschi nawjednik žerbskeho wójska, Sserbiju njewopuschcźi, je ruski póžłanz Żadowski s Belgrada do Ruskeje domoj wotjěł. Mjes Żadowskim a Milanom žu hižo dawno napjate poměry byle. Milan je cźežne žłowo, zarej Alexandrej date, skamał, so žo ženje wjazy do Sserbije njewrócźi. S tutym wuměnjenjom bě jemu w žwojim cźažu ruska wolžsko-kamska banka někotre milijony požcźiła. Njedźiwajcy teho žo Milan, napožcźene pjenjesy pschecźiniwschi, do Sserbije wrócźi. Wón žebi myžlesche, so s tym Ruskej tajke njeluboscze nacźini, so budže jemu ta s nowa někotre milijony woprowacź, so by jeho se Sserbije wužohnowała. Tola w tym bě žo salicził. Ruska měješe žo k njemu s němym sazpicźom jako kharjej a schibałzej. Rusti póžłanz žo sa zyły cźaž wscheho wobkhada s nim hladasche, hacź runje Milan sa tym husto žebrjesche. Skónčnje žo Milan snjamdri a žwojemu požłuschnemu žynej pschikasa, so by ruskeho póžłanza k hoscźinje njepscheprožył, kotraž měješe žo tele dny na lětnym dnju wuwołanja Sserbije sa kraleswo. Żadowski njemóžesche hinak, hacź krocźel dale sczinicź a žerbskemu knježerstwu wosjewicź, so wotjědže. To hischcźe njesnamjeni, so je žo diplomatiski wobkhad mjes Ruskej a Sserbiju pschetorhnył; pschetož sapóžłanzowi sastupjerjo w Belgradže wostanu a budža dale sapóžłanzske džěła sastawacź. So žo Milan nětko w Sserbiji njemóže dale sdžerżecź, žo žamo rosumi; pschetož pschi pschecźiwjenju ruskeho knježerstwa njehodźi žo na dlejschi cźaž w žanym balkanskim stacźe knježicź, kaž je žo w Bołharskej sa Stambulowa pokasało.

Amerika. Na philippinskich kupach žo Amerikanskim hischcźe pschezo hubjenje wjedže. Admiral Dewey pische: „Mi žo sda, so je mi wotžudžene, tu w zusbje wumrjecź. Póczny wěricź, so žadyn s mojich wojakow žwoju domisnu sažo njewohladnje. Wójna se sbežkarjemi žo tak plecźe, so žebi njemóžu pomyžlicź, žo domoj wrócźicź".

Mots Zaltak a Hanž Kołbaža.

9. Wjecźor a skónčenje.

(Skónčenje.)

Nětkole cźepjesche wonka na wěži hižo na pok wóžom. Tu žuwasche žo Hanž njeměrny po žwojim stólczku tam a žem, a Mots schudrowasche bjesdžak s nohomaj po podkosy.

Na požledku sakaschlowa Hanž.

Tež Mots kaschlowasche.

Hanž porżny.

Tež Mots to sczini.

„Hm!" rjekny Hanž.

„Hm!" wotwoła žo Mots.

„Hdže jeno je tola wostał?" bórbotasche tamón.

Mots hladasche žo džiwajo na žužoda jeho smužitoscźe dla, a to da jemu kurażu, so tež pocźa wótsischi bycź. „To džě mohkoj tež bjes njeho wotbycź", bórbotasche wón.

„Haj, to móžemy. Jeli so je wam prawje — hm!"

„Jeli wam prawje — hm!

„Mi je prawje."

„Mi tež."

„Mi je žel, knjes žužodže, so žu samoženske wobstejenja —"

„Haj, sawěrno, mi je tež jara žel —"

„Jeli je wupomhanje mózne —"

„Hdyž cźłowjek móže wupomhacź —"

„Dyrbi to cźinicź. Hladajcźe, knjes žužodže", Hanž žuny stólz bjesdžak bliže, „njedźiwajo na naju poměry žym tola rad swólniwy —"

„Ach, wěrcźe mi, ja žym kóždy wokomik hotowy, rjekny Mots, „schtož je mi mózno, schtož žo hodźi —"

„To žym pscheżwědčeny. Hladajcźe, tule žym wam schěscź tyżaz hriwnow žobu pschinjeżł."

„Wy mi? Ja jich njetrjebam. Ach, tak je hižo macźe, schěscź tyżaz hriwnow?"

„Nó, to žo wě. Nó, njetrjebacźe dha je wy?"

„Knjes major mi rjekny, so je wy trjebacźe, a teho dla žym schěscź tyżaz hriwnow žobu pschinjeżł. Tule žu", a cźižny listownju na blido.

„Ja? Ja jich njetrjebam. Nimam dołha."

„Ja tež niz — ani słamaneho pjenježka."

„Khort, dha je naju wobełhał", rěcźesche Hanž Kołbaža dale.

Tola stólzaj běschtaj hižo zyle blisko hromadže. Mots bě wewutrobje wschón hnuty. Wón to pytny. „Ale to bě", rjekny wón, „kmótsje, tola rjenje wot waž, so chzyschcźe mi pomhacź."

„A wy mi! To wam ženje njesabudu."

„Schto dha cźini wascha Hana, kmótsje?"

„Zyle derje žo jej wjedže, džakuju žo. A wascha Khata?"

„Ach, džakuju žo, tež zyle derje."

Na dobo žedźeschtaj wobaj zyle hromadže. Sa ruzy běschtaj žo wsałoj, njewjedžo, kak bě žo to stało; hladaschtaj žebi hnutaj do wočžow.

„Motso!" „Hanžo!" sdychny žo na dobo, a wobaj žo wobjimaschtaj a koscheschtaj a ronjeschtaj horze žylsy.

A Mots wsa potom Hanža s woběmaj rukomaj najprjódzy sa hłowu, potom sa wobej ruzy a potom sa ruku a njepuschcźi dołho, dołho; to bě, jako budźesche dołhe parowanje sažo narunacź chzył. A wón žuny jemu wložby s cźoła a hladasche jemu prawje hnuty a nutrny do wobliča.

„Cźłowjecźe", sawoła wón, „žy dha to ty tež hischcźe, ty dobry, luby Motso? Ach, kak žym žo s tobu jeno swadźicź mohł tych hłupych kołbažow dla? Běch tola prawy błaseń!"

„Ně, ja běch błaseń, luby Hanžo! Běch wožoł! Pschetož ty drje žy tola prawje měł: mój tykanz drje je tola kusk pschepjecźeny był."

„Ně, ty mějesche prawje; tón bě zyle dobry, twój tykanz, ale ja žym kołbažy pscheżelił."

„Ně, ně, te běchu zyle dobre."

„Ně wschak, dobra wutroba, pscheżelene běchu. Njehněwaj mje a pschidaj mi to!"

Na dobo stejesche s wjeżołym wobliczom major sady njeju, sady njeho pak Jakub s korbikom bleschow wina.

„Khort!" sawoła major. „Wój drje hižo sažo sapocźinataj? Ssym haru měł, so žym waju sjednał, a nětkole dyrbjała žo sažo sapocźecź? Chzecźe mi kołbažu a tykanz na pokoj wostajicź? Pójcźe, pijmy radscho na wasche nowe pschecźelstwo! — Nó, wěscźe nětkole, k czemu žym wamaj sełhał?"

„Wy dobry, wy nadobny mužo!" sawołaschtaj sbožownaj staraj, a we žwojej radosći na wschu cześcźownosć sabywschi padżeschtaj majorej wokoło schije a wobjimaschtaj jeho, kaž by rjekł, so je jeju runjecźa.

„Nó, jeno mje njesatłócztaj", sawoła tón se žortowazym hněwom. „Tykńcźe nětkole kóždy žwoju listownju sažo nuts a wotpijcźe junu na tónle strach!"

Mužej njedaschtaj žo dołho nusowacź.

„Dźenža pschewodžu cźe domoj, Hanžo", rjekny Mots. „Dyrbju widźecź, hacź je tam hischcźe wschitko pschi starym. Praj mi, stary pscheczelo, masch dha hischcźe stary kožany wobłożeny stoł, na kotrymž žym s wjetscha žydał, hdyž žym pola tebje był?"

„Kožany stoł? Haj, tón je hischcźe żiwy, Motso, a stoji hischcźe pschezo w tym žamym kucźe."

„Ach, kak žym wjeżoły, so na nim sažo poždu! A stare selene blido, sa kotrymž žmój tak cźasto s khartami hrałoj?"

„Ach, te tam tež hischcźe steji."

„Ach, kak ßo wjeßelu na ſtare ſelene blido! Budźe ſaßo tak, kaž tehdom — hdyž bjes maka ženje róſno njepſchińdźechmoj!“

„S nětkole też ženje wjaz ßo njerosſeńdźemoj, luby Motſo. Ach, jutſje budźa po zykym měſće wocži a hubu rosdajecź, hdyž naju ſaßo hromadźe wuhladaju. Ale cźakaj, naju dźěſćźi — Arnoſcht a Hanka —“

W tym wokomiku pſchihna Hanka do jſtwy, kotraž bě wonka ſ majorowym dowolenjom poßłuchaka. „Luby nanko! Knjes Kolbaßa! Najlubſchi knjes major!“

Wona pak we wjeßołej njeſćerpnoſćźi a na majorowe kiwnjenje hnydom wróćźo běžeſche, ſo by zyku Kolbaßez a Zaltakez ßwójbu ßem pſchiwjedła. A duž pſchińdźeſchtej też wobej macźeri ſe wſchěmi dźěćźimi a też cźeta Barbara. Arnoſcht, ſ krótkimi ßłowami powucźeny, njewjedźeſche ſ radoſćźn, ſchto ſapoczecź, a wotproßy majorej ßwój njehódny podhlad.

Wjeßele ſaklinczachu nětkole ſchkleńzy, a major wjeßeleſche ßo niz mjenje dyžli druſy a rybowaſche ßebi ſ dźěćźowſkej radoſćźn ſaßo a ſaßo ruzy a ſdaſche ßo w tymle wokomiku zyle druhi cźłowjek bycź. Sdaſche ßo, ſo je wſchitko woboźne a tajaze zyle wotpokožił.

To bě podawk polny wyſkanja a radoſćźe!

Schto chzu hiſchćźe dale powjedacź?

Mots a Hanß naſajtra niczo njedźěłaſchtaj — też njebudźiſche jimaj móźno było, we ßwojim wobkhodźe dźěłacź, tak jara běſchtaj rosbudźenaj — a khodźeſchtaj po haßach ſa ruku ßo wodźo, ſo ßo zyłe měſtaczko dźiwaſche. Nětkole běſchtaj ſaßo dobraj pſchecźelej, ßnadź hiſchćźe lěpſchej, dyžli hdy prjedy, pijeſchtaj nětkole ſaßo k najwjetſchej radoſćźi knjeſa Haraka hromadźe ßwój karanczk we „ſłotej kótwizy“, ſpěwaſchtaj ſaßo hromadźe w zyrkwi ſ jenych knihow, kurjeſchtaj ſaßo ßamßny tobak a ßwjecźeſchtaj ſaßo ſhromadne ßwjedźenje.

Wukopa pak ßo, ſchtó bě jeju ſjednał, a to bě ßobu wina, ſo Woneczenjo nětkole majora barona Wójnowicza ßebi ważicź a lubowacź nawuknychu.

A Arnoſcht a Hanka? Hižo ſa něſchto njedźel po tamnym wjeczorje buſchtaj w zyrkwi ſ klětki pſchipowjedanaj. A nichtó pſcheczíwo nimaj niczo njeměješche. Buſchtaj ſbožowny dwójk, a tutón ſwjaſk jeju wutrobow pſchinoſchowaſche njemało k temu, ſo ßo też ſtari dźeń a bóle lubowachu.

Pok měſtaczka bě na kwaß proſchene, a dokelž tam ruma njebě, dyrbjeſche kwaß we „ſłotej kótwizy“ bycź, na cźimž knjes Harak małe wjeßele njeměješche. So bě też knjes major a knjes farar pódła, to ßo ßamo wě. To bě wułke wjeßele a radoſćź.

„Jena wěz wjeßeli mje najbóle pſchi tymle ßwjedźenju, moje wulzy cźeſćźene knjenje a knjeza“, naſpomni knjes Harak, njewuſtojnje ſprózńje tam a ßem běhajo.

„Na a ſchto to, knjes Harak?“

„So tón króćź ani tykanz pſchepjecźeny, ani kołbaßy pſcheßelene njejßu.“

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Po wobſtaczu njedawno ſkónczenych pruhowanjow lětuſchich 20 abiturientow tudomneho krajnoſtawſkeho ſeminara dozpiſchtaj też dwaj Sserbaj kandidaturu wucźerſtwa: Ernſt Lodni ſ Pßowjow a Jurij Kſchižan ſ Rakez. F.

— Ratarſke towarſtwa Budyſkeho wokrjeßa ſmeja 14. měrza w ſłotej krónje w Budyſchinje ſhromadźiſnu, w kotrejž budźe k. dr. Kirſtein, generalny ſekretar ſjenoczenſtwa němſkich ßwinjeplahowarjow pſchednoſchk wo „ßrědkach a pucźach k wunoſchnemu plahowanju ßwini“ dźerżecź. Sjenoczenſtwo, k kotremuž ßu ßo ſkoro wſchitzy wjetſchi němſzy ßwinjeplahowarjo pſchiſamkli, pod pſchedßydſtwom knjeſa ratarſkeho radźicźela Steigera-Budyſchinſkeho ſteji. Knjes dr. Kirſtein je wſchě nowoty w naſtupanju plahowanja ßwini nawjedźił; pſchetož wón je po wſchej Němſkej pucźował, wſchudźe plahowanje ßwini ſtudował a wołebitu wědomoſćź wo tym dozpił. Na plahowanje ßwini pſchezo wjazy kedźbliwoſćźe ſkłożuja, prawje dopóſnawſchi, ſo ßo na prawje wodźenym plahowanju ßwini wułki dźěł narodneho ſamoženja ſakłożuje, ſo ßo wułke ſumy ludej ſdźerżecź hodźa, hdyž wupłodźenje doßahazeho a dobreho ßwinjazeho mjaßa jenajku kroczel ſ pſchiſporjenjom wobydleŕſtwa a ſ powyſchenymi požadankami dźerži. To naſche ratarſtwo ſamože, jeli ſo ßebi wotmyßli, ßo ßwědomicźe plahowanju ßwini pſchiwobroćźicź. Kaž ßmy wot ßußodnych towarſtwow ſhonili, w kotrychž je k. dr. Kirſtein hižo rěczał, tutón na ſajimawe waſchnje rěczi a pſchi tym też plahowanje ſkotu powſchitkownje wobßwětli. Pſchednoſchk budźe teho dla też ſa tych ratarjow powucźazy, kotſiž ßo ſ plahowanjom ßwini wołebje njanakkaduja Pſchednoſchkej ſ napjatoſcźu napſchecźo hladamy.

— Na privatnym pucźu ſhonimy ßlědowaze: Pſchi ſkładnoſcźi debaty wo Danſkich agitazijach w Schleswigſkej w pruſkim krajnym ßejmje ſtatny miniſter ſ Bülow wotpóßłanza knjeſa ſ G. k ßebi ſawoła, kotryž wokrjeß ſaſtupuje, w kotrymž jara wjele Sserbow bydli, a wopraſcha ßo jeho, kak w Sserbach ſteji a kak ßo cźi ſadźerża. Duž wotmolwi jemu knjes ſ G.: „Woſtajcźe naſchich Sserbow na pokoj; njecźińcźe jich ſpłóſchitych; woni ßu dobri, haj ßu bóle patriotiſzy ſmyßleni hacž wjele němſzy rěcźazych!“ Sſławа tutemu knjeſej ſ G.! Sſławа! Pſchiſtajimy, ſo ßu naſchi Sserbjo kraloßwěrni a patriotiſzy, pokaſuja jich wuſwolenja do krajneho ßejma a do khěžorſtwoweho ßejma, na pſchiklad w Lubijſkim wokrjeßu.

— (Podlěſchena płaczíwoſcź jěſdnych billetow na żeleſniży.) Sa tych, kotſiž budźa pſchichodne jutry po żeleſniży pucźowacź, je ważne ſhonicź, ſo dnjowe billety, kotreż ßo w běhu 12 dnjow do jutrow kupja, hiſchćźe 12 dnjow po jutrach płacźa. Płaczíwoſcź jěſdnych khartow budźe po tajkim wot 21. měrza hacž do 14. haprleje tracź.

— Sańdźenu ßrjedu dopołdnja na Bismarkſkej dróſy do woſa ſapſchehnjeny kóń tudomneho rěſniſkeho miſchtra Dürlicha, do meter hłubokeho pſchirowa, ſa położenje kabela wuryteho, ſkoczi. Pſchi tym wón dźakacźerja Hänſela ſ Delan, kotryž kabelowy pſchirow ryjeſche, tak cźeżko ſrani, ſo dyrbjachu jeho ſ drožku do ſtarſchiſkeho doma do Delan dowjeſcź. Kóń je ßebi troſchku nohu wobodrěł.

— (Woheń.) Sańdźenu ßrjedu je ßo ßucha trawa na leżomnoſcźach Wownjowſkeho rycźerkubka mjes cźělzom a pólvernikom wotpaliła. Kak je ßo woheń ſaparał, njeje ſuate.

— (Woheń.) Pſchi ſtarym póſtſkim twarjenju na bohatej haßy běchu nowy womjet ſ wułkej płachtu pſchikryli, ſo by njewotmjerſnył. Wóndano w nozy je ßo tale płachta ſ koſowymi khachlemi, ſpody njej ſtajenymi, ſapaliła, ſo ßo njehodźi wjazy trjebacź.

S **Hrubjelcźiz.** Sańdźenu njedźelu wjecźor wokoło 9 hodźin je ßo domſke ſ pſchitwarjenej hródźu a kólnju ſwudowjeneje Sieberki wotpaliło. Twarjenje, kotreż bě nětcźiſcha wobßedźerka pſched něhdźe 6 lětami tachantſtwu wotkupiła, njebě wobydlene a dyrbjeſche ßo w bliżſchim cźaßu podtorhacź.

S **Hajniz.** Wo ſakłoženju ſchulſkeje gmejny ſa tudomne katholſke dźěćźi je ßo podarmo pißało a jednako. Najwyſchſcha ſchulſka wyſchnoſcź je woſpjetowanu próſtwu, na to ßo poczahowazu, wotpokaſała. Niz jenoż khatholikojo, ale też evangelſzy tónle roſßud wobžaruja. Liczba katholſkich dźěćźi je tak wułka, ſo by woprawdźe jara trěbne było, ſo by ßo ſa nje woßebita ſchula ſakłożiła.

S **Pomorz.** Sańdźenu póńdźelu je ßo pſchi żeleſniży wot Pomorz do Wujeſda khětry kruch kerkow wotpalił. Najſkerje je woheń ſe ſchkrjemi, ſ lokomotivy wuleczenymi, naſtał. Woheń ßu bórſy podtłóczili. Spalene kerki privatnym ludźom ßłuſcheja.

— (Kalkowanje polow.) Kalkowacź je nuſne, hdyž na rólnej pjerſchczi doſcź kalka njeje. Ratarſka pſchepytowarnja w Pomorzach je rad ſwólniwa, wědomoſcź wo tym dawacź, hacž maja ßo pola kalkowacź abo niz. K temu mataj ßo něhdźe dwaj puntaj hornjeje a delnjeje pjerſchcźe pſchepytowarni póßłacź. Kalk woßebje też hewak njerospuſchczene hnojaze macźiſny rospuſchczi, tak ſo je kalk huſto też tam wužitny, hdyž rola runje njeje kalka khuda. Schtóž pola kalkuje, njeſabudź na druhe hnojenje, pak ſ hródźnym pak ſ pſchikupnym hnojom; pſchetož hewak by ßo bórſy dohladał, ſo je ßo ſjebał. Pſchezo dyrbi ßo ſ nowa na to pokaſacź, ſo kalk nuſnu roſtlinſku zyrobu: dušyk, fosforowu kißalinu a kali njemóże wurunacź. Pſchi kalkowanju njech ßo po ſcźěhowazym waſchnju cźini: Haſchany (rospadany) kalk ßo jenak po polu rosmjeta; po kalkowanju njech ßo woſpjet włóczi a njech ßo ſkónczńje ſwjerſchnje pſchewora. Hdyž ßo — kaž ßo to huſto ſtanje — haſchany kalk na polu w hromadkach leżo woſtaji, njech ßo hromada ſ pjerſchczu pſchikryje, ſo by ßo kalk pſchi móźnym ßylniſchim deſchczu jako wapno (mörtel) njeſpjekł, kotreż ßo potom cźeżko ſ pjerſchczu rosmeſcha. Njech ßo njeſabudźe, też pſchi ßuchim wjedrje ſa tym hladacź, hacž ßu hromady hiſchćźe ſ pjerſchczu pſchikryte. Pſchi mokrym wjedrje ßo njeßmě kalkowacź, dokelž ma to huſto njewuſpěch ſa ßobu. Hdyž je lohka rola, njech ßo kalk w nalecźu njemjeta, ale k temu radſcho naſymu wuſwol. Na 5 lět ßo na kórz pola ſcźěhowaze hromady kalka bjeru: na pěſk něhdźe 4 zentnarje, pſchi ßrěnjej roli něhdźe 8 zentnarjow, na hlinu abo ton něhdźe 16 ztr.

S **Rakez.** Sańdźenu póndźelu je ßo knjes baron ſ Rabenau, zyrkwinſki kollator Rakecźanſkeje a Delnjowujeſdźanſkeje woßady,

k wěčznemu wotpočinkej skhowak. Hižo dopołdnja žo pschewodźerjo s Delnjowujesdźanskeje wožady pschiwjesechu, kotsiž chzychu semrjetemu poślednju čjesć wopokasacź. Mjes tym so žo wot 11 hacź do 12 h. s zyrkwineje wěže swonjesche žo na torhoschczu dołhi cźah sestupa, wobstejazy se schulskich dźěczi 1. a 2. rjadownje, wucźerja a duchownego, kotrychź Rakeczanske a Delnjowujesdźanske, Rakeczanske turnarske, swónske, burske a žerbske towarstwo „Lipa“ s khorhojemi scźěhowachu. Cźah žo pomaku k hrodej hibasche, hdźež žo w 12 hodźinach khowańska žwjatoczłnosć sapocza. Hdyž bě hudźba kherluschowu schtuczku wupiskała, a knjes farar s rjanymi žłowami a se žwjatym wotcźenaschom njeboho s jeho doma wužohnował, pschewodźerski cźah, kotremuž bě žo hischcźe knjeza cźeledź a sbytny knježi dźěławy lud pschisamknył, se synkami hudźby k zyrkwi cźehnjesche. Tam žo kaschcź psched woltar staji. Schulske dźěczi ariju: „Hdźe namaka duscha žwój statotk a měr“ wuspěwachu, na cźož spěwanje tsjoch schtuczkow kherluscha: „Moje žiwjenje žy, Khrystschcźe“ žlědowachu. Po rjanym němskim prědowanju knjesa fararja Golcźa měschany chor spěwanskeho towarstwa ariju: „Sbóžni žu cźi morwi“ spěwasche, kotryž bě žo tež hižo wjecźor prjedy w hrodźe sanoschował. Hdyž bě wožada kherlusch „Nětk dobru nóz ja dawam“ wuspěwała, mějesche knjes farar žerbsku rěcź. Potom kaschcź sběhnywschi jón k herbskemu pohrjebnischczu donjeżechu, hdźež semrjeteho najlubschi pscheczel, psched létom khowany, wotpočuje. Knjes duchowny Wanka njebohemu poślednje bożemje prajiwschi jemu dobry a sbóžny wotpočink pschejesche. S poślednim požohnowanjom, wot knjesa fararja Golcźa wudźělenym, žo žwjatoczłnosć stónczi. Po njej wschě towarstwa, dźěławy lud a schulske dźěczi cźělne wokschewjenje dostachu. K dopomnjenju na pohrjebny dźeń semrjeteho mandźelska njebo Alwina Klugi k pohrjebam khodźazym schulskim hólzam mantle a cźapki dari, so bychu wschě jenak drascźene byli. W dnjach wot 3. hacź do 6. měrza, w kotrychź bě njebo knjes baron s Rabenau na marach ležał, wscho dźěło na jeho ležomnoscźach wotpočowasche, njedźiwajzy teho pak je dźěławy lud sa tón cźaš polnu msdu dostał.

S **Delnjeho Wujesda.** Se žmjercźu knjesa barona F. s Rabenau je tež nascha wožada žwojeho zyrkwineho a schulskeho patrona shubika. Hłuboko, dla jeho wotžałhicźa žarujemy. Sa wschě 16 lět je wón žo sa najlěpsche nascheje wožady a sa pschibywanje Božeho kralestwa w njej žobu starał a radźił. K temu je tež žwoju ruku wotewrił a naschej wožadźe sapłacźenja sa wschě twarske potrěbnoscze w zyrkwi a wschudźom drudźe położił. Hdyž bě wón nasche rycźerske kubło lědy kupił, buschtej po jeho a wožady wobsamknjenju dwě kražnej molowanej woknje na najchim woltarnischczu k dopomnjeczu na 25lětny sastojnski jubilej nascheho knjesa fararja Rycźerja stajenej, k cźemuž wón 800 hriwnow dari. Pódla tuteho a wschelkich druhich woporow je žebi rjane wopomnjenje sałożił s naschimi nowymi swonami a sa nasche nowe byrgle, kotrež, dali Bóh, w haprleji dostanjemy, je někotre dny do žwojeje žmjercźe psches 4000 hriwnow wotkasał. Bóh sapłacź jemu wschitku dobrotu we wěcźnoscźi a požohnuj wschitke jeho wopory k Božej cźesczi a k duchownemu natwarjenju nascheje wožady.

S **Cźornjowa.** Póndźelu jedyn Lubijski rěsnik po pucźu s Cźornjowa do Lubija na wosu tucźne žwinjo wjesesche. Hacź s zigaru abo s někajkej druhej pschicźinu žo žwinjeczowe žerschcźe sapalichu. S bolosczu žwinjo psches žo palazy žak s wosa skoczi a w žněsy žo walejo, woheń na žebi poddubžycź pytasche. Rěsniski mischtr pak s wosom rucźe do Kokwasy jědźesche, hdźež hakle pschi plumpje woheń sala. Wobžmudźeneho kwicźaka hakle dołho sa nim honiwschi na jenym polu doscźeže a žo s nim na pucź do Lubija nastaji.

S **Lubija.** W Lubijskim wokrjeżu młodźi ludźo, wojerstwu powinowacźi, do měry póndu 16. a 17. měrza w Nowosalzu, 18. měrza w Habrachcźizach, 20. měrza w Nowym Gersdorfje, 21. měrza w Oberoderwitzach, 22. měrza w Niederruppersdorfje, 23. měrza w Bjarnacźizach, 24., 25., 27. a 28. měrza rano wot 7 hodźin w Lubiju. Wuložowanje budźe 29. julija w Lubiju.

Se **Stachowa.** Ssobotu wjecźor je žo tu maživna bróžeń wulkeho sahrodnika Golcźa wotpalika.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Dla sapalenja, se sanjechanjom sawinowaneho, bě 17lětny dźěłacźer Matěj Wěrik s Noweho Města pola Wojerez wobskorženy. Wón je pjecźa na wudyrjenju wohnja w jenej wotowej fabrizy wina. Njedźiwajzy doražneho napominanja, lampy wobhladniwje saßwěcźicź, bě wón 5. januara se schwabliczku njewobhladniwje wobkhadźał a s njej wotowej tafli, k žuschenju powěžnjenej, pscheblisko pschischoł. Woheń žo na zyły wotowy sklad wupschestrje a pódla teho na woknach, schpundowanju a wjerchu sa něhdże 400 hriwnow naczini. Wobskorženeho jeho njewobhladniwoscze dla k 30 hriwnam pjenježneje pokuty abo k jastwu na 10 dnjow saßudźichu.

— (Pokhroma.) Dla wudyrjenja pokhromy je krajny radźicźel poručił, w zyłym Shorjelskim wjeżnym wokrjeżu howjasy skót, žwinje a wowzy swonka wjeżnych mjesow honicź. Teho runja njedyrbi žo skót w Shorjelzu a we wschěch druhich żelesniskich sastanischczach Shorjelskeho wokrjeża do żelesniskich wosow puschczecź a žo njeżmě na skótne wiki w Rychbachu 14. měrza a w Cźerwjenej wodźe 17. měrza na pschedań pschihnacź.

S **Ruhlanda.** Žałożne wohnjowe njesboże je žo w nozy 2. měrza na žamoležazym kuble „Halschtrowskej luzy“ stało. Tam žu žo hródźe a hospodarske twarjenja wotpalike. Bohu žel žu žebi płomjenja jene cźłowske žiwjenje, 50lětneho wotroczka Wylema Seilera, sa wopor žadałe. Jedyn kóń, jena kruwa a wjele kur žu žo teho runja spalike. Jenož domske je žo wohnjej wobróko. Kak je woheń nastał, njeje znate.

Se **Zahona** pschi pruskich mjesach. Wóndano mějachmy tu noweho gmejnskeho pschedstejicźerja wuswolicź. Wólba po sdacźu na mudreho a kruteho muža padźe. Tutón chzysche hnydom wschón porjad porjedźicź. Nasajtra wón do města k optikej běžesche, so by žebi nowej nawoczi kupił. Tej žebi stajiwschi wón wjesku dwójzy pschekhodźi a wschelake roskasy cźinjesche. Mužojo k temu s hłowu wijachu a žony žo teho runja dodźiwacź njemózachu. Swojich nawoczow dla gmejnski pschedstejicźer wscho dwójzy widźesche, a žo husto pschemażny. Duž žo zyła gmejna sběža, so by radu składowała, kak mohło žo njedostatkej wotpomhacź. Wyschnoscźi žo pišmo póssła, w kotrymž proschachu, so žměł nowy gmejnski pschedstejicźer na wotpočink hicź, dokelž bě strach, so by žebi s dwójnym widźenjom woczi skónzował. Wyschnoscź nochzysche wboheho muža njesbožowneho scźinicź a teho dla hnydom do prósstwy swoli. Nětko ma wuskużeny gmejnski pschedstejicźer nusu, kak by žwojej nawoczi sažo wotbył. Optikus jej nasad njebjerje, a nowy gmejnski pschedstejicźer měni, so budźe žwoje wowzy bjes nawoczow pascź móz.

S **Mužakowa.** Na Mužakowsko-Trebulanskej żelesnizy je žo žobotu jedyn muž cźahej pschejecź dał. Wón na dobo na żelesnizu skoczíwschi žo na schěny położi. Lokomotiwinemu wjednikej njebě móżno, cźah s cźažom sastajicź, tak so žiwjenja prózny žwój wotpohlad dozpi. Wo žamomordarjowej wožobje njeje nicźo znate.

Přilopk.

* (Straschnoscź azetylenoweho płuna.) W hoscźenzu w Leschwizach pola Shorjelza je wutoru azetylenowy płun rosbuchnył. Korczmař a žłužobna holza stej cźežke sranjenje pocźerpiłoj. Woženbje holza je žo cźežko wopalika.

* (Jandźele dźěłarka.) W Hamburgu žu wěstu Sannekowu sajeli, na kotruž žo hrěscha, so je małe dźěczi, kotrež mějesche wocźahnycź, tónzowała. S nawěschtkami w nowinach žo wona poručesche, njemandźelske dźěczi wocźahnycź. Polizija žo na nju kedźbliwa scźini a ju wobkedźbowasche. Nashonichu, so žónska žebi wot macźerjow dźěczi jenokróczny wotrunanski pjenjes wupłacźicź dawasche, potom žo njetrjebachu dale wo wbohe stworjenja staracź. Jejne wobydlenje pschepytajzy wschelake jědy namakachu. Zonu nětko winuja, so je wjetschu liczbu dźěczi morika.

* (Ssam žo sapalił.) Jedyn wulkopschekupz s Wiesbadena žo w Frankfurcźe s petrolejom pola a žo potom sapali. Cźežko sranjeneho do hojerńje dowjesechu.

* (Krawny njeskutk w jastwje.) W krajnym jastwje w Meiningenje je žo njedźelu krwawny njeskutk skucźił. Jastnik Stein mjenowany dźeń jastwowemu wyschschemu dohladowarjej Möllerej wosjewi, so cźežła Klein, paduchstwa dla k jastwu na 3 léta sažudźeny, w žwojej klětzy zychnuje a wscho rosbije. Wobaj sastojnikaj hromadźe do Kleinoweje klětki stupischtaj. Hdyž Möller durje woczini, Klein, kotryž bě na pschińdźenje sastojnikow cźakał, sa durjemi wuskocźiwschi Möllera se żelesnej žerdźu, s rosbiteho żelesneho kloža dostateje, na hłowu dyri, so wón pohłuscheny na semju padźe. Potom žo dźiwuch do Steina da a tež tuteho s někotrymi rasami k semi sbi. Mjes tym so Klein do Steina, bjes wědomnja na semi ležazeho pjerjesche, žo Möllerej wědomnja saßo wrócźi. Rucźe stanywschi wón s klětki twóchny a jastwowe wrota sady žebje samknu, prjedy hacź jeho Klein, kotryž bě žo sa nim puschcził, doscźeže. S krwju polaty Möller na polizajsku stražu po pomoz khwatasche. S tutej žo wróczíwschi wón najprjódzy jastwowe durje a potom Kleinowu klětku sawrjenu namaka. Woboje durje dyrbjachu žo najprjedy se

ßekerjemi rosrubacź. Mordań pak bě ßo mjes tym se ßwojej kožowej płachtu sadajik. Steina, kotremuž bě hkowa žałoßnje rosrubana, sa morweho na kamjenjach ležazeho namakachu. Jemu ßo ſ cźežka žiwjenje ſdźerži. Klein bě ßebi po wſchěm ſdacźu wotmyßlik, ßebi žiwjenje wſacź, tola prjedy teho hiſchcźe po móžnoſcźi wjele njeſboža nacźinicź.

* (Pſchepadnjeny rólny wós.) Pola Giebichenſteina ßo na jenym polu rólny wós ſ dwěmaj konjomaj ratarja Gutezeita na polu pſchepadny, pod kotrymž je bruniza wuryta. Pohoncź a jedyn kóń ſtej ßo ſbožownje wukhowakoj, druhi kóń pak je ßo ſaßypnyk a ßo ſadußyk.

* (Sso ſadußkej.) W nozy k ßobocźe ſtej ßo dwě ßkužobnej holzy hoſcźenzarja Glaßmanna w Racźiborje (w Schleſynſkej) ſ wuhlowym dymom ſadußkej. Holzy w ßwojej iſtwje, prjedy hacź ſpacź dźeſchtej, ſatepiſchtej. Hdyž jeju naſajtra budźichu, a wonej ßo njewotwołaſchtej, durje ſ naßylnoſcźu wupacźichu. Wobej holzy hižo morwej we ložu ležeſchtej. Poſpyty, jej ſaßo woživicź, běchu podarmo.

* Poßlednje ſbytki hrodu Albrechta Mjedwjedźa w Salzwedelu, kotryž ßo w lěcźe 780 natwari, je wotdźělenje Magdeburgſkich pioněrow rostſělało. Twarjenja, kotreź ßylnje wobmurjowane hłuboke pinzy wopſchijachu, běchu tak dodźerżake, ſo ßo wjerchi a murje ſ dźěła ſaßypowachu. Praſtare twjerde ſwonkowne murje pak kaž ſkała kóždemu poſpytej, je potorhacź, napſchecźiwo ſtejachu, hakle ſ pomozu dynamita bě móžno, je ſpowrócźicź. Jako najſtarſchi ſtawiſniſki twar města Salzwedela, jako ßwědk tyßazlětnych ſtawiſnow, jenož hiſchcźe wyßoka něhduſcha ſakitanſka wěža ſteji, jaſtwo něhduſcheho Albrechtoweho Mjedwjedźoweho hrodu, do kotreho je kněžor Hendrich IV. w lěcźe 1096 markhrabju Rudolfa ſpjecźiwoſcźe dla cźißnył. Tale wěža ßo po poruczноſcźi kralowſkeje dwórſkeje komory njeßmě wupuſcźicź. S nětcźiſchim wupuſcźenjom ſtareho hrodu ßo też ſtara powjedanza ſhubi, kotraž je ßo hacź do dźenßniſcheho dnja ſdźerżała. Albrecht Mjedwjedź bě něhdy 40 ßerbſtich wjerchow, kotſiž ßo nochzychu jemu podcźißnycź, do hrodu dla jednanja pſcheproßył, jich wopojił a jich potom ſkónzowacź dał. Krej, ſ pſcheradu hoſpodliwoſcźe pſchelata, njeje ßo ſe žanym ßrědkom wotmycź dała. Pruſki ſtat je hród w lěcźe 1864 ſa 17,000 toler wokrjeßnemu ßudniſkemu direktorej Hitzackerej wotkupił.

* Spodźiwnu wěžku je tele dny elſaſki ratań Formery ſcźinił. Jeho kruwa bě dobra dójka a jeho wſchědnje ſ wulkej hromadu mloka ſwjeßeli. Ras rano pak ßo na dobo mloko ſhubi. Popołdnju drje kruwa po ſwucźenym waſchnju dale dejeſche, tola rano bě mlokowe žórko po ſdacźu ſaprahnyło. Wobßedźeŕ ßebi myßleſche: kruwa njeje khora, mlokowy paduch ßo jej też njemóže bližicź, duž je jenož hiſchcźe móžno, ſo je ßo kruwje nacźiniło. Naſajtra rano ßo wón na pucź k mudremu mužej hotowaſche a, ſo by kruwu hiſchcźe ras pſchepytał, do hródže ſtupi. Kruwa na ſemi wupſcheſtrjena ležeſche, a ſa jejnym wumjenjom zyzaſchtej — dwě proßecźi. Nětko bě ratarjej wſcho jaßne, a wón ßo njemóžeſche ßmjecźa ſdźerżecź, hdyž ßo korcźazaj ßerſchcźakaj jenož njerad do ßwojeho khlěwa honicź daſchtaj, ſ kotrehož běſchtej kóždu nóz do mloka khodźikej.

* (Satraſchne rosbuchnjenje pólvroweho magazina.) Njedźelu rano ½3 hodźin je jedyn pólvrowy magazin franzowſkeho wójnſkeho kódźſtwa njedaloko Toulona do powětra buchnył Pólvrowy magazin je pjecźa 100 zentnarjow cźorneho pólvra wopſchijał. Něhdźe 70 cźłowjekow je žiwjenje ſhubiło, něhdźe 110 je ßo ſraniło. Mjena morjenych naſhonicź njeje móžno, dokelž ßu cźěła do zyka roſtorhane, ſo njejßu ſpóſnacź. Se 7 wojakow, kotſiž mějachu pſchi pólvrowym magazinje ſtražawacź, ßu 4 morjeni a 3 cźežko ſranjeni. We wokomiku rosbuchnjenja po dróſy pſchi morju njedaloko magazina wós ſe ſchtyrimi woßobami jědźeſche. Wós ßo ſ powětrowym cźiſchcźom do morja wjerhny a tſi woßoby ſ njeho ßo tepichu. Kelko woßobow je ßo hiſchcźe hewak do morja wrjeßko, je njeſnate. Na pok hodźiny je koko wokoko wſcho wupuſcźene, khěže ßu roſpadake a pola ßo ſapuſcźiłe. Ssamo w měſcźe Toulonje, ¾ hodźiny ſdalenym, je ßo wjele ſchkody nacźiniło. Bliſko pólvroweho magazina ßu ßo wſchě twarjenja ſhubiłe. W Toulonſkim pſchedměſcźe St. Jean Dupar ßu durje a wokna rosbite. Łuſk wubuchnjenja ßo ßamo w Nizzy ſaßłyſcha, ſatſchaßnjenje ßo po zykym pomorſkim kraju pytny.

Rosbuchnjenje njeje ßo ſe ßamym pſchipadom ſtało, ale je po wſchěm ſdacźu njeſkutk někajkeho ſtóſtnika. Komißija, kotreź ßu pſchepytanje ſrudneje wězy pſchepodali, je pod roſpadankami 1½ metra ſapalenſkeje nicźe namakała. Bjes dwěla ßn na někajke waſchnje wjedźeli ſapalenſku nicź do magazina połožicź. Móžno też je, ſo ßu jeneho wojeŕſkeho ſtražnika wot ſady nadpanyli a potom njeſkutk wuwjedli. Na to też pokaſuje namakana tſělba, ſ kotrejež je kulka wutſělena. Straźniży ßmědźa jenož ſ natykanej tſělbu ſtražowacź, a jeli ſo je tſělba próſdna, potom je to wěſte ſnamjo ſa to, ſo je ſtražnik do někajkeho nadpadnika tſělił. So ßo tu wo njeſkutk jedna, ſa to ßwědcźi też nadpad, kotryž je ßo póndźelu na ſtražnika druheho pólvroweho magazina w Montèly pola Toulona ſcźinił. Wjecźor w 7 hodźinach je hacź dotal njewußlědźeny cźłowjek dwójzy do ſtražnika tſělił, tola jeho njetrjechił. Pódla teho ßu njedaloko pólvroweho magazina pakcźik ſ dwanacźimi dynamitowymi patronami namakali. Tole wotkrycźe je Toulonſke wobydleŕſtwo do njemałeho ſtracha ſtajiło. Roshorjenje je cźim wjetſche, dokelž Montèliſki magazin bliſko měſta leži.

Wo Toulonſkim njeſbožu ßo dale piſche: Toulonſki wójnſki pſchiſtaw ma dwaj pólvrowaj magazinaj, Milhouſki, kotryž je njewobſchkodźeny woſtał, a Lagoubranſki, kotryž je rosbuchnył. Poßledniſchi bě mjeńſchi a bě na małej połkupje natwarjeny. Něhdźe 30 khěžow wopſchija wjeſka Lagoubran, kotraž je nětko wutupjena. W wokomiku wubnchujenja bě pſchiſtawowy prefákt a mnoſy wyßozy Toulonſzy ſaſtojniży na jenym balu, lědma ſchtwórcź hodźiny wot njeſbožowneho měſtna ſdaleni. Wot tam knjenje a knježny, balſku draſtu wobleczene, do Lagoubrana khwatachu, ſo bychu ſranjenym pomoz pſchinjeßli.

* Wulka horzota w Awſtralſkej knježi. W Longreachu w Queenslandſkej je horzota jedyn dźeń na 48 gradow po Celſiju ſtupika. Ptacźki ßu woprawdźe ſe ſchtomow padałe, ſ horzym powětrom morjene.

* K ſpěchowanju ženjenja je ßo w Libawje (Kurlandźe) towaŕſtwo ſałożiło. Kóždy młody dwójk ſ teho towaŕſtwa tſi ſta rublow doſtanje, hdyž ßo woženi. Ssobuſtawy, kotrychž je dotal 201, ßu ßo ſalubili, ſo kóždy pſchi kóždym kwaßu jeneho ſe ßobuſtawow 3 ruble pſchinoſchka do towaŕſtwoweje pokładniży połoži. Sa mjeńſchich ludźi ma tuta pomoz wulku ważnoſcź. Duž towaŕſtwo rucźe roſcźe.

* (Rěcźazy kałowy měch.) Khudaj burſkaj mandźelſkaj, kotrajž po żeleſnizy jědźeſchtaj, kałowy měch mjes ßwojej noſy ſtajiſchtaj. „Schto dha macźe tam w ßwojim měſche wujo?“, ßo konduktěr wopraſcha. „Kał, proſchu, wſmicźe ßebi někotre hłojcźki“, bur wotmolwi. „Waſch měch je tu ludźom na pucźu, położcźe jón horje, rucźe!“ konduktěr pſchikaſa. Jenož njerad bur po tejle pſchikaſni cźinjeſche a hróſbnje cźežki kałowy měch na wuſku deſku ßuny. Konduktěr ßo wotßali. Na dobo ßo ſ kałoweho měcha ſawoła: „Nano, padam dele!“ Móżemy ßebi myßlicź, kak ßo druſy ßobupucźowarjo woſchcźěrjachu. Bur proſcheſche, ſo jeho njebychu pſcheradźili, wón je pſchemało pjenjes měł, ſo móhł jěſbu ſa wóßomlětneho hólza ſapłacźicź; duž je jeho do kałoweho měcha tyknył. S małej ſběrku ßo pjenjeſy ſa jedyn billet nawdachu, tole dokelž bě poßlednja ſtazija cźeſcźe hódneju burſkeju mandźelſkeju dozpita, ßo dźakowny bur ſe ßwojim żiwym kałowym měchom wotßali.

* (Njeßwěrnu žonu ſatſělił.) W Pariſu wóndano muž, kiž ßo zyle ſměrny bycź ſdaſche, do jeneho hoſcźenza ſtupi, w kotrymž młody dwójk, muž a žona, ßedźeſche a ßo wjeßele ſchcźěkaſche. Pſchikhadnik najprjedy do młodeje jara rjaneje żony a potom do muża, pſchi njej ßedźazeho, tſěli. Prěnja kulka trjechi a jej do moſhow dźeſche, tak ſo bě młoda żona ani njeſyknywſchi hnydom morwa. Jeje towaŕſch pak bu ſ druhej kulku jenož ſ lohka ſranjeny. Mordań ßo ſ měrom ſajecź da. Wón je elektriſti technikań, Madec rěkazy, dobry muž a pilny dźěłacźeŕ, kotrehož bě jeho lohkomyßlena żona njedźiwajzy wſcheje jeho wutrobneje luboſcźe k njej wopuſchcźiła, cźehož dla ßo wón na tak żałoßne waſchnje na njej a na jeje lubkowarju wjecźeſche.

* (Żeleſniſki cźah ßo ſwrócźił.) Spěſchny cźah, ſ Bukareſta do Jaßya (w Romunſkej) jědźazy, je ßo pola Barnowy ſwrócźił. Jedyn pucźowań a jedyn tepjeŕ buſchtaj morjenaj, 14 woßobow ßo cźežko ſrani. Póſtſki wós ßo rosbi, tola ſaſtojniży w nim njeſranjeni woſtachu.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) W żeleſniſkim cźahu, do Dwinſka (w Ruſkej) jědźazym, je ßo jedyn wós tſecźeje klaßy ſ rosbuchnjenjom benzinoweho ballona ſpalił. Schěſcź żonow a jedyn muž ßo cźežko ſranichu.

* Wulki ßněh je na Balkanje panył. Cźah, ſ Konſtantinopla do Adrianopla jědźazy, je w ßněhu tcźazy woſtał. Se ßněhowym mjecźelom ßu ßo wulke ßepje na pucźach nawěłe.

* (Paduchſtwowa khowanka na pohrjebniſchcźu.) Pſched něktrymi njedźelemi ßo jenemu pjekaŕſkemu miſchtrej w Spandawje 900 hriwnow ſ jeho wobydlenja krany. Na jeho wucźobnika Noltu

a teho pschecźela, samkarja Prierowa ßo hrěschachu, so staj paduchstwo wuwjedłoj, a jeju sajachu. Wobaj pak se saßakłoscźu prějeschtaj. Hakle sańdźeny tydźeń ßo wucžobnik pakostnistwa wusna a też wupowjeda, hdźe ßo hischcźe njenamakane pjenjesy khowaju. Paduchaj běschtaj dźěl pjenjes na jenym rowje stareho pohrjebnischcźa, s praschiwzom (epheuom) wobroscźenym, skhowałoj, druhi dźěl bě samkař w pinzy ßwojeju starscheju, sprawneju cźłowjekom, sahrjebał. Tam ßu też hižo něhdźe 400 hriwnow namakali.

* (Skórźba kaž porědko žana.) Referendar hrabja Gustav Blücher s Wahlstadt skorźesche pschecźiwo ßwojemu nanej wjerchej Blücherej s Wahlstadt, dokelž jemu alimenty, kiž jemu ßłuschachu, sapowjedźi. Prěni zivilny senat wyschscheho krajneho ßudnistwa w Wrótßławju je wobskorźeneho wotßudźił, so dyrbi ßwojemu ßynej, hrabi Gustavej Blücherej s Wahlstadt, tak dołho, doniž ßo wón ßam njebudźe, kaž ßo sa hrabju ßłuscha, žiwicź móz, lětnje 10,00 hriwnow płacźicź. Wobskorźeny, wjerch Blücher, kotryž je potomnik ßławneho pruskeho pólneho marschala Blüchera s Wahlstadt, bydli hižo něschto lět w Jendźelskej a je s pruskeho poddanstwa wustupił a ßłuscha jenož hischcźe jako poddan do Elsaß-Lothringskeje, hdźež pak też njepschebywa. Nimo dokhodow s majorata w Krieblowizach, kotryž jemu lětnje 80,000 hriwnow wotcźißnje, wobßędźi wjerch Blücher 10 millijonow hriwnow pjenjes. So by ßwojemu ßynej Gustavej Blücherej do pruskeho wójska abo pruskeje statneje ßłužby sastupicź njemóžne scźinił, (!) ßebi wón wot njeho žada, so dyrbi ßebi po pjenjesy kóžde schtwórcź lěto ßam do Londona na wupłacźeńske město pschińcź, a so, jeli so njepschińdźe, je shubi. Dokelž pak ßo tajke cźaste pucźowanje ani se ßłužbu w pruskim wójsku ani se žanej druhej pruskej krajnej ßłužbu njesnjeße, njebě skórźbnikej móžno, do statneje ßłužby stupicź. Po wußudźenju wyschscheho krajneho ßudnistwa pak ma skórźbnik jako hrabja prawo, do statneje ßłužby stupicź. K temu pak tak mjenowane sustentazionske pjenjesy sa ßwoju potrjebu trjeba; a te njejßu na tajke wuměnjenja swjasane, kiž bychu jako pschecźiwo dobremu waschnju płacźicź dyrbjałe. — Też se ßwojim starschim ßynom Gerbhardom Blücherom je wjerch Blücher w pschekorje. Hrabja Gebhard Blücher mejesche ßebi mjenujźy wot ßwojeho nana 5000 hriwnow žadacź, kiž běchu hižo wuskorźene, a dokelž jemu je nan njewupłacźi, bu w Krieblowitzach historiski wós khěžora Napoleona I., w kotrymž bu Napoleon po bitwje pola Waterlo sajaty, wotcźasany. — Sustentazionske pjenjesy sa hrabjb Gustava Blüchera běchu tehodła tak wyßoko na 10,000 hriwnow postajena, dokelž bě jemu nan tak wjele ßlubił, s tym wuměnjenjom, so ßo jeho žadanjam podcźißnje.

* Wobkudnik je sapóßłanz khěžorstwoweho ßejma, Alfred Agster w Pforzheimje. Tutón sozialdemokratiski sapóßłanz bě nahle rosuma sbył a dyrbjesche po poruczność wokrjeßneho lěkarja do Pfullingerskeje hojeńnje. S Pforzheima wotpucźujo wón na dwórnischcźu cźeknycź spyta. Polizajski sastojnik pak, kiž jeho pschewodźesche, jeho saßo doscźeże a bjes dalischeho sadźěwka do mjenowaneho wustawa dowjedźe. Prěnje ßłědy duchownehо skhorjenja ßo pola njeho najskerje w běhu sańdźeneho tydźenja pokasachu. Wón mjenujźy jene ranje sahe na polizajstwo pschińdźe a wudawasche, so je w khěži, w kotrejž wón bydlesche, jedyn podružnik ßwoju dźowku sarasył a jeje cźěło skhował. Hdyž na to někotsi polizistojo s nim dźěchu a tu khěžu pschepytachu, njemóžachu wo žanym mordarstwje niczo namakacź. Jeho tehdomne wudawanje je ßo po tajkim hižo w duchownym błudźe stało. Hdyž běsche ßo Agster w běhu tamneho dnja saßo trochu směrował, wotmě wón wjeczor w shromadźisnje twarskich rjemjeßlnikow pschednoschk wo dźěłacźerjow sakitanskim sakonju. Po jeho skónczenju ßo hnydom saßo domoj poda. W shromadźisnje nichtó niczo pytnył njeje, so by we hłowje prawy njebył.

* (Khěža sa jedyn schěßnak.) 17. februara ßo w Kostelu na Morawje khěža se sahrodu jeneho ratarja dla sastatych dawkow psches ßudnistwo na pschesadźowanje pschedawasche. Na prěnju wuwołanu płacźisnu 1 schěßnaka nichtó wjazy njeßadźi. Duž ßo khěža se sahrodu jenemu rěcźnikej sa jedyn schěßnak pschirasy.

* Zakoßne mordarstwo je ßo njedźelu w nozy w jenej kowarni w Rudolstadcźe stało. W hoscźenzu tam ßo wjeczor někotsi želesnisźy dźěłacźerjo s khartami sabawjachu. Mjes nimi běsche dźěłacźeŕ Jan Scherngel s Rakuskeje. Dźěłacźeŕ Jan Grimm s Kronacha pak pschi blidźe stejo na nich pschihladowasche a s pjenjesami, na blidźe leżazymi, hrajkasche. Runjež běsche jemu Scherngel to sakasał, wón tola njepschesta, doniž ßo Scherngel skónczńje na njeho njeroshněwa a sapalkowu buschkej shrabnywschi s njej tak wo blido dyri, so roslecźa. Pschi tym něktore cźrjopy s njeje Grimmej do woczow slecźachu a jeho lohko sranichu. Tutón podawk bě s pschicźinu žałoßneho njeskutka, s kotrymž Scherngel potom nahłu ßmjercź namaka. S kuchinje rěsniski nóž ßebi pschißwojiwschi, Grimm wonka na Scherngela kakasche a jemu, hdyž tón s hoscźenza wustupi, nóž do žiwota storcźi. Zandarm, kiž bu po mordarja póßłany, jeho w jeho samknjenym bydle we kožu spizy namaka. Durje k njemu bě prjedy se ßekeru wotewricź dacź dyrbjał. Mordař bu na to do Königseeskeho ßudniskeho jastwa wotwjedźeny. Scherngel je nasajtra rano wumrjeł.

* (Macź a dźěcźo w płomjenjach.) Jara wobžarujomne njesboże je ßo póndźelu wjecźor w jenym wobydlenju na Breitenfeldskej drósy w Gohlisu pola Lipska stało. Tam delka pschi semi schewski mischtr Mann se ßwojej ßwójbu bydli. Mannowa chzyscze sa ßwoju jenicźku tsilětnu dźowcźicźku mloko swohrjecź. Wona teho dla spiritußowy warjak w kuchini na delepuschcźene khachlowe durje staji. Hdyž spirituß sapali, storcźi najskerje do tych durcźkow, pschi cźimž dźěl ßo palazeho spiritußa na drascźicźku jeje dźěsćza wuběža, kiž zyle blisko na semi ßedźesche. Duž we wokomiku w płomjenju stejesche. Macź jo k ßebi storže a woheń poddußycź spyta, ale nětk ßo też jeje drasta sapali. Na to wuběża njesbožowna macź se ßwojim dźěsćom, wobej ßo palazej, won do khěže, hdźež ßo wo pomoz wołajźy na semju cźißny. Khěžni wobydlerjo też hnydom pschiběžachu a woheń poddußychu. Macź a dźěcźo stej wobej cźežko wobschkodźenej do khorownje dowjesenej. Hdyž ßo njesboże sta, bě žona s dźěsćom ßama we wobydlenju.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 1924 hr. 77 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy	2	= 36	=
Knjes Swětosch we Wulkich Sdźarach	2	= —	=
Psches knjesa gmejnskeho pschedstejicźerja Kucźana w Trupinje ßu darili: Michał Kruža, Handrij Kruža, Michał Schołta, Handrij Schołta, Jurij Kucźan po 2 hr., Jan Janasch 1 hr. 50 np., Miklawsch Korjenk, Marja swudowj. Marschzyna po 1 hr., Khorla Klemmer, Jakub Wicźas, Jan Cźornak, Michał Kschiženk po 50 np. = ...	15	= 50	=
W „Katholskim Póßle“ cźißło 5. lěta 1899 hižo kwitowane: Radworska płatowa komißija w Kamjenej pola Radworja kóskopiwo wupika a pjenjeżk dosta Macźiza 1 hr. 21 np., kaplan Franz Jedlicźka we Worklezach 6 hr., Roskolnizy 1 hr. 40 np., Sdźerjanska kucźlana komißija 70 np., Pětr Schilak s Hórkow 1 hr., njemjenowana s měsćanskeje woßady 10 hr., Jan Měrcźink s Hrubjelcźiz 6 hr., Jakub Wjeßela, twarski wjednik w Kielu, 1 hr. — Sběracźne listno cźißło 38: s Konjez: Njemjenowany 5 hr., Miklawsch Buk 3 hr., Michał Janza 2 hr.; po 1 hr.: Madlena Kralowa, Miklawsch Bjedrich, Pětr Wowcźerk, macź a Jakub, Khata Cźornakowa, Jakub Brěsan, Michał Buk; Miklawsch Matka 50 np.; se Schunowa: po 1 hr.: Michał Rjehoŕ, Khata Kurjatowa, Miklawsch Schołta; po 50 np.: Pětr Bur, Mikl. Paschka, Jan Miklicźa, Pětr Handrika, Miklawsch Cźoch, Michał Wowcźerk; po 20 np.: Miklawsch Rocho, Pětr Langa, njemjenowany; Pětr Miklawschk 10 np. = 24 hr. 20 np.; dale s Konjez: Michał Wicźas 3 hr., njemjen. se Schunowa 1 hr., Michał Kozor s Ralbiz 1 hr., Delanska patentna komißija 80 np., Milcźanska khosejowa komißija 1 hr. 23 np., schtóż widźecź chze ... 1 hr. 20 np., Ralbicźanska Bjeßada 1 hr., „wjeßeli hólzy po khoseju“ na Rycźerjez kwaßu na Horje psches klóschtrskeho pjekarja Schołtu 3 hr. 60 np. = ...	64	= 34	=

Hromadźe: 2008 hr. 97 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Pońdźelu a wutoru 20. a 21. měrza 1899

ßo w podpißanym kralowſkim hamtſkim ßudniſtwje dla cźiſćenja wobkhodnych ſtwow jenoż nuſne wězy wobſtaraju.

W Budyſchinje, 4 měrza 1899.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Hecht.

Drjewowa awkzija.

Na **Wulkodubrawſkim** hajniſkim revěrje, Delnjohórcźanſkemu kujejſtwu ßluſchazym, budźe ßo **wutoru 14. měrza 1899 dopołdnja wot 9 hodźin** pſchi jara pſchihódnym wotwjeſenju ſcźěhowaze drjewo ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

62 rm. kłójnowych kuleczkow, 4 metry dołhich,
10 rm. kłójnowych pjeńkow,
10 hromadow kłójnowych wužitkowych žerdźow,
5 twjerdych dołhich hromadow,
272 rm. kłójnowych tołſtych hakoſow.

3 hriwny maja ßo ſa kóždy lóß hnydom pſchi pſchiraženju napłacźicź.

Shromadźiſna rano w 9 hodź. w drjewiſchcźu ſady Wulkeje Dubrawy.

Hajniſke ſarjaduiſtwo.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim** tachantſkim hajniſkim revěrje ma ßo **poůdźelu 13. měrza t. l. dopołdnja wot 9 hodźin**

něhdźe 350 mjehkich wužitkowych kruchow a žerdźow,
45 rm. twjerdych klumpachow,
150 mjehkich krutych hromadow,
300 rm. twjerdeje a mjehkeje walcźiny

ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczątk w drjewiſchcźu pola Rößigerez w Sderi.

Hajniſke ſarjaduiſtwo.

Emil Nößler w Budyſchinje

na rózowej haßy 12 pódla ludoweje kuchinje

azetylenowe płunowe wobßwětlenje pſchiprawja, wodowody a plumpy twari, ßamonapowaki ſa ſkót, kupanſke pſchiprawy, piwowe apparaty, pſchiprawy ſa elektriſke domjaze ſwony naprawja.

Porjedźenje ßo derje a tunjo wuwjedźe.



Murjerjow

pyta **Ernſt Wolf**, twarz
w Khwacźizach.

S nakładom Macźizy Sserbſkeje ßu wuſchłe a we wudawarni „Sserbſkich Nowin“ na pſchedań:

Kſchiž a połměßaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płacźiſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płacźiſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płacźiſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdźe ſtatok mój?** Powědańczko ſe ßerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cźaßa. 1889. Płacźiſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płacźiſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płacźiſna 40 np.

Sabawki. 1896. Płacźiſna 40 np.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je doſtacź ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral**, kapłan w Draždźanach.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Staroby dla je žiwnoſcź cźißło 20 w Demjanach ſe 14 kórzami 47 □prutami leżomnoſcźe ſe žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Tſecźina kupneho pjenjeſa może jako hypotheka ſtejo woſtacź. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja tam.

Kubło na pſchedań.

Kubło cźißło 13 w Kſchiwej Borſchcźi pola Małeho Wjelkowa ſ 51½ akrom leżomnoſcźow je ſe žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Pola ßu w dobrym rjedźe, łuki ſ jeneho krucha wobſteja. K kublu też rjana granitowa ſkała pſchicźißluſcha. Dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

Kólnja k wotkamanju je tunjo na pſchedań na bohatej haßy 16.

Rózowe běrny
pſchedawa Meißner w Hlinje.

Ssadowe ſchtomiki

kaž też dźeczelowe ßymjo ma na pſchedań **Wjela** w Malcſchezach.

Dwě ßuproſchnej ranzy ſtej na pſchedań w Jitku cźißło 10 pola Rakez.

Hiſchcźe jara dobry
ſchrótowanſki młyn
ma tunjo na pſchedań **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.

Kalk, zement, koſczinu, amoniak-ſuperphosphat, Domaſchowu mučźku a **kainit**
porucza **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.

Kóſlaze kóžki

po najwyſchſchich płacźiſnach kupuje
Heinrich Lange
w Budyſchinje
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.

Rjany cźerſtwy
lój
punt po 40 np.
porucza
H. Heiſelbetz
na kotołſkej haßy (Keſſelgaſſe) 18.

Kury a młode holbje

po najwjetſchich płacźiſnach kupuje
Bergerez
dźiwinſka pſchedawarnja
na ßerbſkej haßy 6.

Žiwnoſcź

w płódnej krajinje, ¾ hodźiny wot Wósborka leżaza, ſ 3 maßiwnymi twarjenjemi, ſ 5 hekt. a 50 arami najlěpſchich polow a łukow, hnydom pſchi žiwnoſczi leżazych, ſ zykym žiwym a morwym inventarom pſchi napłacźenju ſ najmjeńſcha 300 mk. hnydom pſchedam. Pſchihódneho położenja dla ßo wona jara derje k ſakoženju ſahrodniſtwa pſchihodźi.

Ernſt Schrader
w Strahwalde pola Herrnhuta.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Dokelž ßo ſ Cźichońz do Budyſchina pſcheßydlu, chcu ßwoje 3 žiwnoſcźe cźißło 2, 16 a 14 w Cźichońzach, pak jenotliwje, pak wſchě tſi hromadźe, hnydom ſ inventarom abo bjes njeho pſchedacź. Wone ßu w dobrym rjedźe, a derje po nowym cźaßu pſchiprawjene. Twarjenja ßu maßiwne a pola ßu rjane.

Moritz Wobſt póſtownik.

Khěža na pſchedań. Nowa natwarjena khěža ſe ſahrodu a poł kórzom dobreho pola je w Hlinje cźißło 44 pola Hucźiny prjecźcźehnjenja dla tunjo na pſchedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłacźicź. Wſcho dalſche je tam ſhonicź.

Khěža na pſchedań.

Khěža cźißło 20 na garbarſkej haßy, ſa rjemjeßlnikow ßo hodźaza, je ſa 6000 mk. tunjo na pſchedań.

W Žicźenju je **khěža** cźißło 17, ſe ſchifrom kryta, ſe ſahrodu na pſchedań.

Hólcźez,

kotryž chze **molerſtwo** nawuknycź, pſchi dobrym wobkhadźe wucźbu namaka pſchi žitnych wikach 2 po 2 ſkhodomaj.

Dwě dźěłacźerſkej wobydleni, kotrejž móžetej ßo hnydom wobcźahnycź, ſtej wotedacź na knježim dworje w **Delnjej Kinje.**

Schewſkeho wucźobnika pyta **Auguſt Scholta** na ſadnej bohatej haßy 22.

Murjerjow

na nowotwar na ſchulſkej dróſy pyta **E. Bjenada.**

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 28. měrca** wječor 1/2 9 hodźin w Budyskej třeleŕni hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy a nowowólby. **Předsydstwo.**



Pčžołaŕske towaŕstwo

w Delnim Dole Sprewje

śmĕje swoju **nalĕtnju shromadźišnu ujedźelu 12. měrza** popołdnju 1/2 3 hodźin w **Henkerez korčźmje** w **Budyšchinje.**

Swjaśk ratarjow.

Shromadźišny: **njedźelu 12. měrza** popołdnju w 3 hodźinach w hośćeńzu w Małym Wjelkowje, wječor w 6 hodźinach w hośćeńzu w Njeśwačźidle.

Pšchednoščk knjeza privata G. Wjele ś Budyšchina wo
1. samyślach a saměrach śwjaśka ratarjow,
2. Namjety.

Wšchitzy kraloświerni mužojo śo k temu pščeproščuja.

Pščeproščenje
k wokrjeśnej shromadźišnje

rataŕskich pobočznych towaŕstwow

Budyšcheho I. a II., **Huśćańskeho, Hnaščańskeho, Hodźijskeho** I. a II., **Budešćańskeho, Bukećańskeho, Małowjelkowskeho, Klukšchańskeho** I. a II., **Lejnjańskeho, Hornjohórčańskeho, Schĕrachowskeho a Čornowodźańskeho.**

Wutoru 14. měrza popołdnju w 4 hodźinach

w „słotej krónje" w Budyšchinje.

Hośćo śu witani. Pšchednoščk knjeza dr. Kirśteina, generalneho sekretara śjenoćeńśtwa němskich świnjeplahowarjow, wo **„śrědkach a pućach k wunoščnemu plahowanju świni."**

Pšchi rataŕskej šchuli w Budyšchinje

a pšchi śadaŕskej a śahrodniśkej šchuli, ś njej śjenoćenej, śo lětni semešter wutoru 11. haprleje 1899 sapoćnje. Pšchipowjedźenja do kóždeho šchulskeho wodźělenja pšchijimuje a dalšche wukaśuje

direktor J. B. Brugger.

Konfirmandśke wobleczenja,

pišane wobleczenja śa pachołow a młodźenzow,
ś wurjadnje dobrych tkaninow a derje śedźaze,
wulki wubjerk a kaž śnate, jara tunjo.

Ernst Jenke

w Budyšchinje pšchi lawśkich hrjebjach čišło 10,
pódla nowotwara śerbśkeho doma.

Wośjewjenje.

Čześćenym Śserbam w Budyšchinje a wokolnośći najpodwolniščho k wjedźenju dawam, so śym reśtaurant

město Metz

tu na kamjeńtnej haśy čišło 5 kupił a pšchedewšak. Lubjo, so budu wšchitkim mje ś wopytom počześćowazym ś dobrej jĕdźu a picźom kedźbliwje poślužowacź, prošchu moje pšchedewšacźe dobroćiwje podpjeracź.

August Pjetašch,
prjedy pšchi Pětrowskej zyrkwi 1.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć,

hospodaŕski wotrjad,

wotměje swoje měsačne posedźenje jutře njedźelu za tydźeń 19. měrca. Dnjowy porjad: Założenje nalutowaŕnje a wupožčeŕnje po Raiffeisenowym systemje.

Započatk z dypkom 4 hodźin. **Zarjadnik.**

Po tym zhromadne posedźenje. **Předsydstwo.**

Murjerjo

śo pšchijimaju na Seifertez nowotwarje w Delnjej Hórzy. Sso samolwicź pola poléra tam.

Do Rakez!

Kupujcze

štupnje a šchkórnje

śa **konfirmandow**

pola

H. Zawnika w Rakezach.

Tam je najwjetšchi wubjerk a najtuńšche płacźišny.

O. B.

Pilna, śylna **holza** śo k 1. haprleji śa kuchinu a dom pyta w radnej pinzy w Budyšchinje.

Maschinśke šchtrykowaŕki śa ručzne a parne dźĕłanje śo nawucźa a dostanu trajne dźĕło w šchtrympotworowej fabrizy **Gustava Langi.**

Sahrodniśkeho wučźobnika pyta **Emil Bulnheim** w Budyšchinje na róžowej haśy 24.

Tyšcheŕskeho wučźobnika pyta **H. Seikritt**, tyšcheŕski mišchtr na taschbarku čišło 11.

Młódša holza śo do lohkeje śłužby pyta w pycharniśkich khlamach **E. B. Deuttera** na bohatej haśy 10.

Kuchaŕki, śłužobne a stwinśke holzy, džowki, wotroczkow, pohonczow, dźĕłaćerjow pšchi wulkej mšdźe pyta **Kynaštowa** na šchidaŕskej haśy (Siebergasse) 3.

Ssylna śłužobna holza, ś najmjeńšcha 16 lĕt stara, śo k 1. haprleji pyta na seminaŕskej haśy 6.

Holza, kotraž chze **schwalćišstwo** nawukńyćź, wucźbu namaka na šchidaŕskej haśy (Siebergasse) 5.

Młódša śłužobna holza śo k 2 młodymaj cźlowjekomaj do Draždźan pyta. Sso samolwicź w Budyšchinje na Leśśingskej drósy 2 delka.

Schulerjo dostanu dobru a [redacted] śwĕdomitu pensiju pšchi mjaśowym torhošchcźu 6. Dalšche je šhonicź w khlamach tam.

Dobra pensija śa šchulerjow namaka śo na połnóznej drósy (Nordstraße) cźo. 16 po 1 šhodźe.

Wulki dźak a sławu

česćenym knježnjam Milcy Kocorec, Marcy Domaškec w Bukecach a Hancy Huzakec w Žornosykach za wšu prócu a wubjerne předstajenje při dźiwadłowym wječorje Bukeć. serb. towaŕstwa.

Dźiwadłowy wotrjad.

✝

Najwutrobniśchi dźak

wšchitkim śa wšchĕ wopokaśma lubośće a dźĕlbracźa pšchi khorošcźi a pohrjebje naščeho drogeho nana, dźĕda a pšchichodneho nana, wumjeńkarja a zyrkwinskeho prjódkstejerja

Jana Scholty.

Wožebity dźak Njeśwačźidliśkemu zyrkwinskemu prjódkstejeŕśtwu a jeho knjeśej kollatorej śa cźeśny pšchewod k rowej, teho runja wohnjowej woborje tu, kaž też wšchitkim pšchećelam a śuśodam śa bohatu kwĕtkowu pychu a pšchewod k poślednjemu wotpočźinkej, wyšozacześćenemu knjeśej fararjej Jakubej śa troschtapołne wopomnjeńśke prědowanje a wšchu lubośćź ś farskeho doma.

W Njeśwačźidle, 5. měrza 1899.

Hłubokośrudźeni śawostajeni.

(K temu cźišłu dwě pšchiłošy.)

Prěnja pschiłoha k czišłu 10 Serbskich Nowin.

Sobotu 11. měrza 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

6. měrza 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	34—36	62—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—61
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	53—57
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—28	50—52
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	48
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—35	58—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—57
3. žnadnje pizowane	—	50
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	71—76
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43	66—69
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењjow w starobje hacž do 1¼ léta	43—44	56—57
2. mjaßne	41—42	53—54
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	38—40	49—52

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4036 měchow.	W Budyschinje 4. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 9. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	24	8	53	8	12	8	38
" žołta	7	94	8	9	7	65	8	6
Rožka	7	13	7	19	6	88	7	13
Jećmjeń	7	72	7	86	7	33	7	67
Wowß	6	80	7	—	6	40	6	70
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	60	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 824 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 91 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 13 np. hacž 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 10. měrza: Deschćiki.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedźelu Lätare rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. farar Räda němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budźa žo němske paczerske dźěćzi pruhowacź.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodź. smje diakonus Sarjenk žerbsku spowjednu rěcź.

Wutoru popołdnju ½6 hodź. budźe w Brěsowje žerbska a ½7 hodź. w Dobruschi němska, žrjedu popołdnju ½6 hodźin we Wulkim Wjelkowje a pjatk popołdnju w 5 hodź. w Kelnje žerbska póstna nutrnoscź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Ernst, Michała Herza, hospodarskeho hejtmana w Hněwšezach, ž. — Wylem Alfred, Wylema Wróbla, khěžerja a dźěłaczerja pod hrodom, ž. — Jurij Hendrich Fryza, Hendricha Augusta Hartmanna, żelesniskeho wothładarja na Židowje, ž. — Khorla Max, Bjedricha Khorle Wiczasa, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ž. — Jurij Max, Khorle Augusta Mahnerta, żiwnoscźerja a gmejnskeho pschedstejiczerja w Małšezach, ž. — Helena Theresia, Jana Michała Mjena, maleho sahrodnika w Hrubočizach, dź. — Martha Hana, njemandź. dź. pod hrodom.

W **katholskej zyrkwi:** Ernst Max, Theodora Ullricha, samkarja, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 1. měrza: Hana Marja, Jana Augusta Pětki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź, 12 l. 7 m. 2 d. — 3. Pawoł Richard, njemandź. ž. w Kelnje, 5 m. 16 d. — Helmuth Josef Pawoł, Franza Bukala, dźěłaczerja, ž., 1 m. 22 m. — 6. Richard Stusche se Schlesynskeje, pinczník, 17 l. 11 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesće z Budestez.

Njedźelu Lätare smje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodź. němsku spowjedź, farar Mrosak w 9 hodź. němske a ½11 hodź. žerbske prědowanje.

Pjatk smje pomozny duchowny Rychtař dopołdnja w 9 hodź. žerbske póstne prědowanje.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach žu po tunich płaczišnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Wulka składnoßtna kupy.

Drastowa a wobuczowa pschedawarnja

A. Seyferta we Wósborku

na Shorjelskej drózy 165

sczěhowaze składnoßtne dźělby po hischcże żenje žkyschanych tunich płaczišnach porucża:

350 porow dobrych tkaninowych kholowow

sa mužskich,

jara rjany rěs a zyle wubjerne dźěło hižo po 3 mk. 50 np. hacž 4 mk.,

450 dobrych hólczazych wobleczenjow

sa 8—14létnych hólzow po 5—6 mk.,

300 dźěczazych wobleczenjow

s jenož dobrych tkaninow sa 3—7létne dźěczi po 2 mk. 75 np. hacž 3 mk. 50 np.,

wulku dźělbu dobrych mužazych tkaninowych wobleczenjow po 11 hacž 12 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandskich wobleczenjow**

hižo po 9 mk., jenož najlěpsche družiny,

wulku dźělbu **dźěłanskich kholowow,**

jara twjerdu tworu po 1 mk. 50 np. hacž 2 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandskich schkórnjow a schkórniczkow**

hižo po 4 mk. 50 np.

Sprawni ludźo twory na wotpłaczenje dostanu.

Wo dobroczinwy pschistup proßy

A. Seyfert we Wósborku

na Shorjelskej drózy 165.

Amerikanski
rjepikaty tobak.
Zyły rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakzikach
punt po 25 a 30 np.
Pódla teho poruczam swój
zwanski a schnupowanski tobak a zigary
po wschěch płaczisnach, 100 schtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróżscho, wubjernje złodżaze a derje zo palaze.
Hendrich Marko,
zigarowa pschedawarnja
na kamjentnej haży 1.

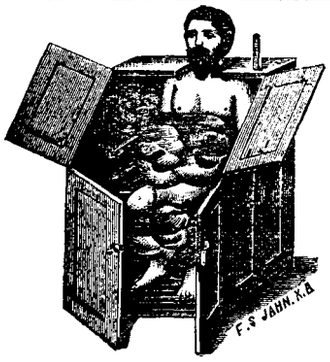

A. Uhligowe
naturstohojerske kupjele
w Budyschinje
na nowych hrjebjach 3.
Wulki wuspěch zamo pschi straschnych skhorjenjach pluzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, czuwow a žonjazych czerpjenjow, pschi symnych nohach atd. Wožebje dobry wuspěch pschi symskim lěkowanju s podzělnymi kupjelemi, kotrež rospuschczo a wucziskajo skutkuja. Nasymnjenja zo njeje bojecz. Mike, pschijomne wobkhadzenje. Zónske pozłużenje sa žónske. Nashonity personal.

?
Hdże je **dobry** khofej dostacz?
Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haży 5.

Poruczam po tunich płaczisnach
konfirmandske wobleczenja,
mużaze a hólczaze
wobleczenja,
dzělansku drastu atd.
Gustav Freude
prjedy swud. **Hänschowa**
psched schulerskimi wrotami 3.

Selenoschtwórtkowske dary!
Składnostna kupa!
Hotowe dźěczaze wobleczenja hižo po 1 mk.,
hotowe wobleczenja hižo po 2 mk. 25 np.,
schórzuchi, klobuki, mězy, jeczki atd.
spodziwnje tunjo.
Ernst Jenke w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10,
pódla nowotwara zerbskeho doma.



Franz Marschner
czaznikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haży czo. 9
swój skład **czaznikow** a **czaznikowych rjeczazow** dobrocziwemu wobkedžbowanju poruca.



Hódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcu **serbski.**

Najwjetschi skład w Budyschinje.—Najtuńsche płaczisny.
Konfirmandske klobuki
njezmérnje tunjo po **1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np., 2 mk.**
Filzowe, zylindrowe, honćwjerske a dźěczaze
klobuki.
Nowolětne nowoscze. — Dobre druziny. — Snate tunje płaczisny.
Kolojěsdne, ratarske, dźělanske a dźěczaze
mězy.
Hoborski wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.
Hugo Lehmann
22 na bohatej haży 22 **(pódla hoscenza k winowej kiczi.)**

Pschedeschczniki
sa **konfirmandow** we wulkim wubjerku jara płaczisny hódno poruca
H. M. Schmidt
(mějeczel **R. Francke**)
na rózku hlowneho torhoschcza.
Sa někotre hodziny zo pschedeschczniki porjedza a s nowa poczehnjeja.

Hotowe holczaze wobleczenja,
konfirmandske zakety
a pisane zakety sa kózdu starobu.
Najwjetschi skład a wurjadnje tunjo!
Ernst Jenke **w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10,**
pódla nowotwara zerbskeho doma.

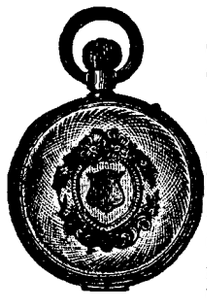

Kózdy, kotryž chce zebi **dobry** a **tuni czaznik** kupicz, abo kotryž chce zebi jón **porjedzicz** dacz, njech dze k czaznikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektera Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedza sa zwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tucżne **howjase mjazo**
punt po 50 np.,
polcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaza punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haży czisło 4.

Swój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtuńschich płaczisnach poruczam.
Emil Schubert, zedlarski mischtr
na jerjowej haży.

Maschinske wolije,
ruske a **amerikanske,**
sa czežko a lohko zo czerjaze maschiny
poruca po tunich płaczisnach
Emil Měrsch
na kamjeńtnej haży.

Swinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosc wubudźuje a kormjenje połožuje, poruca



Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Wobrasy
(bildy) zo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadża, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wenzy a schpruchi k zlěbornym kwašam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haży 11.



Pschedawanje a porjedzenje
wschěch druzinow
czaznikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
czaznikar
na zerbskej haży 11
pschi starych kasarnach.

Baldeweg & Sachse

poručataj po najtuniſchich dnjowych płaćiſnach:
ſemſkoworjechowu woßuchowu muczku,
bawlmoßymjeńtnu muczku,
palmoſornowe woßuchi,
ripikowu muczku a woßuchi,
ßuſchene piwowe ßłodźiſny,
majß a majßowy ſchrót,
rżane wotruby,
rżany gris,
pſcheńczne wotruby,
jeczmjenjowu pizu,
jenoż w dobrej hódnoſczi.

Pſchepytanje w Pomorzach darmo.

Poruczam
konfirmandſke wobleczenja
najnowſche nětcziſcheho czaßa, hižo po 7½ — 25 mk.,
woßebne mužaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,
hólczaze wobleczenja
hižo po 2½ mk. hacz k najwoßebniſchim.
Wulki ſkład lěpſchich tkaninow
k ſchiczu po měrje ſ rukowanjom.
Žonjaze a konfirmandkaze
žakety a khornarje,
rjane modne wězy po jara tunich płaćiſnach.
Otto Preuss prjedy Kloss
na žitnej haßy 4.

Schkórnje a ſtupnje
k konfirmaziji
kaž tež wſchě pomyßlne druźiny
wobucza
ſa mužſkich, žónſke a dźěći w najwjetſchim wubjerku po zyle woßebje tunich płaćiſnach poruczam.
Pſchijimanje wuporjedźenjow.
Skaſanje po měrje.
Paul Kristeller
na bohatej haßy 29 ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicze.

Poruczam ßwój ſklad
draſtnych tkaninow,
dwójzyſchěroki krep, ſaruczenu cziſtu wołmu, czorny, czěmnomódry, ſeleny, módry, czerwjenobruny, ſtary łohcź po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;
czorny, dwójzyſchěroki kaſchemir w rjanej módrej a hłubokoczornej barbje, ſtary łohcź po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacz 2 mk.;
jenobarbne barbunjepuſchczate a **kaſchczikate draſtne tkaniny** w dobrych druźinach, jara płaćiſny hódne;
6/4 ſchěroke **barbunjepuſchczate zychi,** ſtary łohcź po 17 np., kaž tež lěpſche druźiny po tunich płaćiſnach;
6/4 **hładke wupjerki,** czerwjene, ſtary łohcź po 25 np., barbunjepuſchczate, teho runja lěpſchu tworu, kaž tež czerwjenoßmuhate w 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 ſchěri;
koſchlazy barchent, barbunjepuſchczaty a derje dźerżazy, ſtary łohcź po 15 np., różojcze kaſchczikaty, jara huſty, ſtary łohcź po 20 np.
Emil Wehrle
7 na jerjowej haßy 7.

Czeſczenym wobydlerjam w Budyſchinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym pſchedawarnju
„Shorjelſki baſar"
dźenża pſchedewſał, jón knjeſej **Adolfej Salbergej** wotkupiwſchi, a proſchu dowěrjenje, mojemu pſchedkhadnikej ſpožczene, tež mi ſakhowacź.
Budu ßo ſtajnje prózowacź, jenoż **dobre, hódne twory po tunich płaćiſnach** pſchedawacź.
Magazin ſa domjazu a kuchińſku nadobu. **Bernhardt Weiss.** Drjewjane, emaillowe, galantrijowe a pjerjowe twory.

Stare knihi ßo ſaßo najtrajniſcho pſchewjazaja.
Serbſke a němſke ſpěwarſke knihi
najjednoriſche a **najwoßebniſche,**
twjerdźe ſwjaſane, ßu we wulkim wubjerku **tunjo** doſtacź pola
E. A. Wetzki,
knihiwjaſarnja
17 na bohatej haßy 17.

Krajnoſtawſki bank.

W ſwojim treſorowym wjelbje ſmy pſched **wohnjom** a **nutſtamanjom** ſwěſczeny Arnheimſki

worzlopanzerowy khamor najnowſcheje konſtrukzije

ſ wóſzomdżeſzacz jenotliwymi ſo ſamkazymi kaſchczikami poſtajili, kotrež **na pſchenajecze** pſchewoſtajimy.

Kaſchczíki, tak mjenowane ſafes, k khowanju hódnoſtnych papjerow, dokumentow, drohotnych kamjenjow, debjeńkow atd. ſłuża.

Khamorowe kaſchczíki pod **ſtamſznym ſamkanjom** wotnajerja a pod **ſobuſamkanjom** banki ſteja; jenož wobaj hromadże móżetaj kaſchczíki woczinicz a ſamknycz. Wotnajeŕ jeneho kaſchczíka móże wotrěſanje kouponow a druhe dźěła w banzy we woſzebitej wotſamknjenej ſtwje ſam wobſtaracz.

Wotnajaty khamorowy kaſchczík móże ſo kóżdy wſchědny dźeń **dopoldnja wot 9—12 hodźin a popoldnju wot 3—5 hodźin** wotewricz.

Poſtajenja, dalſche wopſchijaze, ſu tu doſtacz.

W Budyſchinje, 17. februara 1899.

Krajnoſtawſki bank kral. ſakſ. hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

K wuſzywej

porucza

woprawny probſtajiſki ſymjeńtny jeczmjeń,
tudomny " " "
woprawny probſtajiſki ſymjeńtny wowſz,
tudomny " " "
pólſki czerwjeny dźeczel, ſ rukowanjom, ſo je bjes židy,
tudomny " " "
woprawne Eckendorfſke a Oberndorfſke runklizowe ſymjo,
ſymjeńtnu woku a ſymjeńtny hróch,
kaž tež wſchelake ſymjenja po najtuniſchich płaczíſnach

Guſtav Heinke w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.

Sſymjeńtnu woku,
ſymjeńtny hróch,
ſaradellu,
jendźelſku rajſku trawu
italſku
woprawne **Oberndorfſke** a **Eckendorfſke runklizowe ſymjo,**
ſchleſynſki czerwjeny dźeczel bjes židy,
ſchleſynſki běły dźeczel bjes židy,
wſchelake drużiny
ſymjeńtneho wowſza a **jeczmjenja**
w prěnjotnych tunach kaž tež druhi krócz ſyte
porucza tunjo

Paul Schulze
pſchi žitnych wikach 28.
a na hoſchiz haßy 9.

Młoczazu maſchinu ſ geplom a tſchaßadłom, kaž tež trjebany **kuczowy wós** ma tunjo na pſchedań
E. Glaſer we Wjeleczínje.

---

ff. ruske sardiny,

czwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tyſach po 2 mk.,
w najlěpſchej hódnoſczi jara płaczíſny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na ſerbſkej haßy 10
5 telefon 5.

Paleny khoſej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimž wón jara wjele po dobrym ſłodże a ſporoſczi dobudże, punt po 80 hacz 200 np. porucza

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Meble, ſtoły,
ſchpihele,
ſofy a matrazy
ſu tunjo doſtacz w meblowym magazinje na ſadnjej bohatej haßy czíßko 4.

H. Seikritt,
tyſcherſki miſchtr.

Paleny khoſej,

ſylnje a cziſcze ſłodżazy,
punt po 80, 90, 100 hacz 200 np.,
parlojty khoſej punt po 100, 120 a 160 np.
porucza

C. F. Dietrich na jerjowej haßy 2.

Wſchón mój khoſej ſo na Gothothſkim parnym khoſejowym palaku pali. S tymle ſpěſchnym palenjom a ſtudźenjom khoſej jara wjele po dobrym ſłodże a ſporoſczi dobudże.

Paleny khoſej.

Wſchón pola mje ſo pſchedawazy khoſej je na nowym **Gothotſkim patentowanym khoſejowym palaku** paleny. Po tymle waſchnju khoſej po ſłodże a ſylnoſczi wjele dobudże.

Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měſchenja,**
punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.
Tuńſche drużiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khoſej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naſlědnik
na bohatej haßy 8.

Paleny khoſej,

na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **cziſcze** a **ſylnje ſłodżazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khoſej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poruczataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Jerje

wulke a tuczne porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Hotowe kaſchcze
a czělowu draſtu
porucza
Emil Heinrich
w Borſchczi pola Delneje Wólſchiny.

Jědźny wolij,
lany wolij,
laue woßuchi
porucza tunjo
Emil Heinrich w Borſchczi
pola Delneje Wólſchiny.

Sſlowki

punt po 20 a 30 np.
porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Druha pschiloha k czißku 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. měrza 1899.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1898.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1 4.	1-3.	1-3.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,01	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,22	—	5,14		8,45	11,37	2,30	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,43	3,55	5,47	9,40	9,18	12,16	2,52	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,22	8,54	10,18	—
			1-4.			1-4.						
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,42	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,50	9,28	10,42	—
Do Draždżan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,09	9,50	11,01	—

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-3.	1-3.	1-3.	1-3.
S Draždżan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—		12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
					1-3.							
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,31	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,55	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,20	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-3.	2-4.	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.	2-4.	2-3.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,30	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,39	3,36	7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,47	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,19	9,1	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,31	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	6,55	10,23	1,27	6,25	9,30*
Maleczij	7,3	10,31	1,35	6,33	9,38*
Luwoczij	7,12	10,38	1,42	6,42	9,45*
Hłuschiny	7,20	10,47	1,51	6,51	9,54*
Radměriz	7,27	10,53	1,57	6,59	10,0*
Ketliz	7,40	11,4	2,8	7,12	10,11*
Do Lubija	7,52	11,16	2,20	7,24	10,23*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,4	12,14	3,29	8,5	10,58*
Radměriz	9,16	12,25	3,40	8,17	11,8*
Hłuschiny	9,22	12,31	3,46	8,23	11,14*
Luwoczij	9,32	12,41	3,57	8,34	11,23*
Maleczij	9,40	12,49	4,5	8,42	11,31*
do Wósborka	9,47	12,56	4,12	8,49	11,38*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 3.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Połcznizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9.42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2 4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Połcznizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Khorla John w Běłej Wodźe

na Henrieczinej drósy

porucza:

twjerdże ßuscheny **kruty połcz,** punt po 50 np.
czenki połcz, punt po 65 np.,
schmalz, punt po 38—40 np.,
wubjernu margarinu, punt po 50—60 np.,
schmaderunks, punt po 20 np.,
pscheńczny muku, 1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
czerstwe droždże, punt po 50 np.,
paleny khosej, 1/4 punta po 15 np. hacž k najlěpschim družinam,
jerje, 3 schtuki po 10 np.

Khorla John w Běłej Wodźe
na Henrieczinej drósy.

Drainěrowanske roły

we wschěch wulkosczach, **kruwjaze, ßwinjaze a proßaze korta ßa 2—4 proßata ſ wodźělenjemi, konjaze złoby, złobowe zyhele, wodowodowe roły, muffate roły, wónzuchowe roły,** 6—10 zolowske, k puczným pschětokam atd. ſ fabriki knjesa **W. Binnerta** w Halschtrowje po fabrikſkich płaczišnach pschedawa

H. Dietrich w Lětonju.

Poskiczenje k wußywej!

Hoborski ßymjentny jeczmjeń, ßłoma dlěscha 1 metra, hektar 63 ztr. wunjeßł; **hoborski sažny ßymjentny wowß,** w juliju srały, hektar 68 ztr. wunjeßł; **„Pommerania“,** najlěpscha běrnaza družina, hektar 555 ztr. wunjeßł; dale **sažne rózowe; běłe židźenki; magnum bonum, módre hoborske, professor Märker** pschedawam a ßym tež swólniwy, druhe běrnaze družiny wot někotrych běrny-plahowarjow tunjo wobstaracz. Skasanki hacž do 1. haprleje pschijimam.

M. Trenkler,
kubleŕ w Jeńkezach pola Kubschiz.

Wubjernu **woku** a **hróch,**
woprawnu **jendźelsku rajsku trawu**
czerwjeny dźeczel, saruczeny bjes židy, jara wulkosornatu družinu,

k wußywej

kaž tež

majßowy schrót,
ßłodowe kołochi Ia jaßneje družiny,
ßuschene piwowe ßłodźišny,
palmosornowe woßuchi a schrót a
Myllerowu majßowu kolochowu melaſſu,
nowu wubjernu pizu,
wscho po najtunischich dnjowych płaczišnach w pschepytanej najlěpschej hódnosczi
porucza

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

Wupschedawanje

dla dospołneho rospuschczenja pschedawarnje.

Naju wulki tworowy sklad

žonjazeje a dźěčzazeje drasty,

mužazeje a hólčzazeje drasty,

wobstejazeje:

se žaketow,
kapesow,
kostumow,
pschedeschczných mantlow,
kolojtych mantlow a
mantlow do procha,
konfirmandskich khornarjow,
dźěčzazych khornarjow
a mantlow

s mužazych wobleczenjow,
" swjerschnikow,
" pjeslow,
" havelokow,
" khěžorskich mantlow,
" spanskich sukenjow,
pacholazych wobleczenjow.
" pjeslow a mantlow,
hólčzazych wobleczenjow
a mantlow

po smĕschnje tunich płaczisnach na wuschedawanje pschińdże.

Pschedawanje jenož sa hotowe pjenjesy.

Mairowskec bratraj

na bohatej haßy 22 **w Budyschinje** **na bohatej haßy 22.**

Konfirmandske klobuki

czorne a brune atd. hižo po 1 mk. 50 np., kaž tež wschĕ druzˇiny **klobukow sa muzˇskich a hólzow** jara tunjo porucza

C. E. Rinke na zˇitnej haßy 5.

Dla pschedstejazeho pschecżehnjenja do „stareho pósta“ wschĕ

pychatniske a wolmjane twory

po khĕtro poniżenych płaczisnach pschedawam.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Spěwarske

sserbske a **němske,** jednorje a nanajwoßebnischo derje wjasane, w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płaczisnach porucza

Oskar Klahre pschi starych kasarmach.

Ssobotu na torhoschczu blisko měschczanskeje haptyki.

Czeßny diplom | Bronsowe medaille a czeßny diplom | III. myto



I. myto.



I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki sklad **stupnjow** a **schlórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wschĕ pomyßlne druzˇiny wobucza sa muzˇskich zˇónske a dźĕczˇi po snatych tunich płaczisnach.

Po mĕrje dźĕlam pschipósnate wubjernje ßedzˇaze wobucze sa krótki czˇaß.

Porjedzˇenje wscheje druzˇiny po zˇadanju tón ßamy dźeń.

Eslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 11. | Sobotu 18. měrca 1899. | Lětnik 58.

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórzy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžorstwowy žejm bě minjeny tydźeń w strasche, so žo rospuschćźi. Komišija, kotraž ma wo powjetschenju wójska jednacź, bě wobsamkła, 7000 muži pěschkow mjenje pschiswolicź, hač žebi knjeżerstwo žadasche. Wójnski minister pschećźiwo tutemu wobsamknjenju na tym wobsta, so wójsko k žwojej połnej brónitosći tamne 7000 muži potrjeba, a wón hrožesche, so knjeżerstwo kněžorstwowy žejm rospuschćźi, jeli so žo wón sarjeknje, žadanu ličbu wojakow pschiswolicź. Na sboże pak k rospuschćźenju njeje dóschło, a ludej je žo ropot nowowólbow salutował. Wjednik zentrumskeje strony Lieber bě wupucź namakał. Wón namjetowasche, so dyrbi knjeżerstwo s nowa s kněžorstwowym žejmom wo wójskowej žylnosći jednacź, jeli so by žo jašnje dopokasało, so žo s pschiswolenym poštylnjenjom dwělětny žłužbny čas njehodźi sdźerżećź. Knjeżerstwo je žo s tutym namjetom spokojiło, a na to je jón žejm s wulkej wjetschinu pschijał. Po nětčišim wobsamknjenju kněžorstwoweho žejma budźe němske wójsko w měrje 495,500 muži ličźicź.

— Sanjeschwarnjenje rěkow s fabriskej wotběhnjenskej wodu budźe žo najskerje hižo w pschichodnym kněžorstwowym žejmje s wožebitym sakonjom samjesowacź. Sapóžłanz Schryl je w žejmje namjetował, so by žo teho dla pschepytanska komišija wuswolika a je dopokasał, so žo s wodu s kanalow a fabrikow Rhein pola Mannheima w tajkej měrje saśmjerdźi, so žo w nim tam hischcże lědma kumpacź hodźi. Namjet žu pschijeli.

— Jeneho s najwjetschich spěchowarjow jendźelskeho žwětoweho knjejstwa, Cecila Rhodesa, je kněžor Wylem w Barlinje w audijenzy pschijał. Cecil Rhodes bě s ministrom jendźelskeje kapskeje kolonije a je jako tajki nawalej Jendźelčzanow pod nawjedowanjom Jamesa do Transvaalskeje poležkował a sběžkarjow w afriskich němskich kolonijach s brónjemi sastarował. Pódla teho je snate, so je wón 1894 jendźelski telegraf pódlu po zykej Afriży nimo němskeje kolonije swjesć chcył. Kněžorstwowy kanzler Caprivi pak je tehdy pschećźiwo temu sakročił, čehož dla žo Rhodesowy plan pschekasy. Nětko žu jeho wotpohlady na to složene, psches rańschu Afriku želesniżu natwaricź. S tymle žrědkom dyrbi žo zyła rańscha Afrika jendźelskemu knjejstwu podćišnyć. Nowa želesniza by tež němsku koloniju pscheréśła. Boja žo, so potom po nječim němska kolonija do jendźelskeho wobžedźenstwa pscheńdźe. Schto Rhodes sa dowolnosć k želesniskemu twarej Němskej lubi, njeje hischcże snate. So ma wón jenož wužitk jendźelskeje we wočzomaj, a so dyrbi žo Němska wobschudźenja hladacź, to dotalne jednanja mjes Jendźelskej a Němskej dla Afriskich kolonijow wobžwědcza. Njedźiwajzy teho žu Rudesej w Barlinje dowolili, tule želesnizu twaricź.

— Cźelo wjerscha Bismarcka žu žrjedu w pschitomnosći kněžora do žwójbneho mausoleja (pohrjebnischcza) pschewjesli.

— Bjesžwědomite spoczinanje někotrych lěkarjow w sjawnych hojerńjach je žo tele dny w pruskim krajnym žejmje rospominało. Konserwatiwny sapóžłanz s Pappenheim žo praschesche, hacź je wěrno, so žu žo pschi Wrótžławskej hojerni grawocźiwe natykowaze khorosće na dźěći pschenjeśle, a so je s wóžom dźěći pjecź na syphilis skhoriło. Něcznik ministra napominasche, so by, jeli so by žo powjesć jako wěrna wopokasała, pschećźiwo temu rasnje sakročił, so by žo cześcź němskeje wědomosće wot tajkeje njeschwarnosće wucźisćźiła. Wón praji, so parlamentariskeho wurasa njenamaka, njeczłowiske spoczinanje wosnamjenicź, kotrež njewinowate dźěći k tajkim pospytam wužije Minister s Boss wotmolwi, so žo tón pad pschepytuje, a so, jeli so žo powjesć jako wěrna wopokasa, njedźiwajo na woždobu, nanajkrucźischo sakročzi. Winowacźi lěkarjo dyrbjeli žo k krutemu khostanju saśudźicź.

— 80.lěto je kněžorstwowy kanzler, wjerch Hohenlohe, dozpił. W Barlinje žo wo tym powjeda, so wón s pohladom na žwoju wyšoku starobu sa wotpoczinkom žada. S pschiczinu teho by žo jemu powyschenje na wójwodu s titulom „wyšokosćź“ spožczilo.

— Dla skschiwdźenja majestosće žu dźěkacźerja Pfeiffera w Mainzu k jastwu na schěsćź měžazow saśudźili. Pfeiffer chzyschce se wschěm glawtom do jastwa. Wón k jenemu polizistej pschińdźe a psched nim na němskeho kněžora a hessenskeho wulkowójwodu njehorne žkowa rěcźeschce. „Tak“, Pfeiffer potom praji, „nětkole žym skschiwdźenje majestosće skucźił, dyrbicźe mje sajecź“. Jeho wola je žo jemu stała.

Awstrija. We Wokomuzu bě psched krótkim město jeneho kanonika wobžadźicź. Wjele starych duchownych wo tole sastojnstwo žadasche. Tola žadyn s nich jo njedosta. 29lětny prynz Hohenlohe kotryž bě hischcże psched někotrymi lětami s lieutenantom pola dragunarjow był, bu sa kanonika pomjenowany. Sso wě, so žo prynz posdźischo ras biskop sćźini. Mjes cźěskim ludom je tole pomjenowanje kněžtru njespokojnosćź sbudźiło, dokelž běchu žo nadźeli, so na ważne sastojnstwo jedyn cźěski duchowny pschińdźe.

— Runje kaž Italscy chzychu žebi tež Awstriscy jedyn pschistaw pschi chineskim brjosy wotnajecź. Tutón wotpohlad pak žu sažo spuschćźili, dokelž Jendźelcźenjo nochzychu wo tym ničzo wjedźecź. Jendźelcźenjo wschak chzedźa Chinu žami wukutlicź.

Italska. Jendźelska je Italskej w Chinje prawje wocźi wutrěła. Po žadanju Jendźelskeje dyrbi Italska San-Munski pschistaw pschi chineskim brjosy, kotryž bě psched tydźenjom se žwojimi namórskimi wojakami wobžadźiła, sažo wopuschćźicź a Chinje pschewostajicź. K temu je hischcże Italska žwojeho póžłanza Martina w Pekingu wotwołacź dała, dokelž je pscherasnje pschećźiwo chineskemu knjeżerstwu wustupował. Italscy žu nětko žwojich jendźelskich pschećźelow s praweje strony pósnali.

Franzowska. W Franzowskej žu žo rosžudźili, wójsko niz dale poštylnicź. Wójnski minister je wóndano w žejmje rěcź měł, w kotrejž wón pschiczinu rosestajesche, kotrychž dla ma knjeżerstwo žamo sa schkódne, njepschestawajzy wójsko powjetschicź. „Nasche wójsko“, praji minister, „nětkole s 557,000 muži, abo s 561,000 muži wobsteji, jeli so žo wójnske schule žobu liča. Nasch žušod

ma pornjo nam pschewahu, dokelž ma pschewahu po wobydleŕstwje a po narodźenjach. Mi žo sda ſ njerosomom bycź, w tymle naſtupanju ſ nim na pschemo běžecź. Na žane waschnje njeje dopokasane, so je mjeńsche wójsko ſ pschiczinu hubjeńscheho położenja. Hdyž je žo ras wěsta liczba wojakow pschekroczika, potom žo njemóže rjez, so wójskowa móz ſ tym wjele dobudźe. Kraj, na kotrymž budźemy žo ras ſe žwojimi pschecźiwnikami měricź dyrbjecź, budźe, saßwita-li tutón dźeń, polny wojakow. Mi žo sda, so je njemóžno, wjetschej liczbje armeekorpsow, hacž hižo wobstejazych, w kraju mjes Schwajzarſkej a Luxemburgſkej manevrěrowacź dacź. Tuta krajina, hdźež wójska do žo sraža, pschi cźimž žo zyła Europa w žwojim ſakožku ſatschaßnje, budźe tak ſ wojakami pschepjelnjena, so budźa někotre pomozne korpsy temu krajej mało pomhacź, kotryž žebi je wobstara. Pódla teho směja na woběmaj ſtronomaj telko reſervow, so budźe woßud rosßudźeny, prjedy hacž žo wschě reſervy pschetrjebaja. Powjetschenje ſtejazeho wójska njeßmě nam teho dla ſtaroſcźow cźinicź, hdyž ſ teho wužitk bracź a mnohoſcź ſ hódnoſcźu narunacź wěmy."

— Franzowſki preſident je wſchitkim tym khoſtanje ſpuſchcźił, kotrychž je dla revoluzionarneho wokanja na dnju jeho wuſwolenja polizija k pjenježnemu khoſtanju ſaßudźika.

Jendźelska. Jendźelcźenjo žu pschi chineſkim brjoſy kupy Miaotoo wobßadźili, kotrež pschi ſakhodźe pecźilſkeho ſaliwa leža, ſady kotrehož žo chineſke khowne měſto Peking namaka. Je to pjecźa wotmolwjenje na ruſke wobßadźenje Elliotowych kupow, ſ kotrychž žo teho runja pschiſtupej do pecźilſkeho ſaliwa wobaracź hodźi.

Schpaniſka. Kubu, Porteriko a Philippiny ſhubiwſchi chze Schpaniſka Karolinſke kupy, kotrež je jej Amerika hiſchcźe woſtajiła, pſchedacź. Tele kupy niczo njewunjeßu, na wopak žebi jich ſarjadniſtwo wjele wudawkow žada. Duž chze je Schpaniſka wotbycź. Tež žwoje wójnſke łódźſtwo, w poßlednjej wójnje ſniczene, nochze Schpaniſka ſ nowa ſaložicź. To je jara mudrje. Schpaniſka je žebi ſ njeſbožownej wójnu njeßměrny dołh napraſkała a dyrbi teho dla lutowacź. Kralowa žama je w tym ſ dobrym pſchikładom. Wona je žo rosßudźiła, žwoju zivilnu liſtu (pjenježne dokhody ſe ſtatneje kaßy) wo tſecźinu ponižicź. Hacž runje knježeŕſtwo měni, ſo by ſ wjetſchim wužitkom było, ſo by kralowa tule ſumu kóžde lěto ſa dobroczelſke ſkutki nałożowała, wona tola pſchi žwojim rosßudźe wobſteji.

Schwedſka. Norwegſzy njejßu pſchecźeljo Schwedow a hiſchcźe mjenje ſchwedſkeho kralowſkeho doma. Woßebje poßledniſchi maja woni mało ſańcź. Hdyž žo wóndano ſchwedſki a norwegſki krónprynz w Khryſtianiji ſ wojeŕſkeho towaŕſtwa do hrodu wrócźi, žo na dróſy něhdźe 300 woßobow ſběža, kotſiž hwiſdajo a wołajo do krónprynza ſe žněhowymi kulkami mjetachu. Polizija kulkowarjow roſehna a tſi woßoby ſaja.

Bołharſka. Bołharſkaj miniſtraj Nacźewicź a Tenew ſadwělujo pjenježnu pomoz w Winje a Barlinje pytataj. Hižo ſa někotre dny ma Bołharſka wotpłacźenje na žwój ſtatny dołh wotwjeſcź, a nihdźe pjenjes! Sso nadźějo, ſo Winſka länderbanka pjenježnu pomoz poda, je knježeŕſtwo pſcheſtało ſ twarjenjom žwojich żeleſnizow, kotrež bychu Bołharſkej dobry wunoſchk pſchinjeßle. Tola ſ nadźiju na länderbanku žu žo ſjebali, wona niczo wjazy njepožcźi. Powjeda žo, ſo žu žo někotſi ruſzy pjenježnizy ſjenocźili, kotſiž chzedźa Bołharſkej pomhacź. Kak žo wěz ſkónczi, nichtó njewě.

Aſiſka. Mór w Bombayu (w Indiſkej) hórje hacž hdy prjedy ſakhadźa. Hižo někotre njedźele mrětwa wſchědnje pſchiběra. Poßledni tydźeń je w Bombayu 2309 woßobow wumrjeło.

Amerika. Offizěrojo we wójnſkim łódźſtwje połnóżnych ſtatow žu ſpokojni a bratrowſzy mjes ſobu ſmyßleni. Ludowe ſaſtupjeŕſtwo bě kontreadmirala Higginſona a lieutenanta Warda po rjedźe powyſchika, dokelž běſchtaj žo wobaj w ſchpaniſko-amerikanſkej wójnje wuſnamjenikoj. Prěńſchi na łódźi „Maſſachuſett" w mórſkej bitwje pola Santiaga roskaſowaſche, a Ward žebi žwoju wojnſku žławu dobu, hdyž wójſko na kubaſki brjóh ſtupi. Wobaj pak nochzetaj powyſchenje pſchijecź, dokelž bychu žo ſ tym jich towaŕſchojo naſad ſtajili. Wonaj prajitaj, ſo wjetſchich ſaßkužbow nimataj, dyžli jeju towaŕſchojo.

— Njedźak je žwěta mſda. Wěrnoſcź tehole pſchiſßłowa wjednik kubaſkich ſběžkarjow ſpósnaje. Wón bě ſ knježeŕſtwom ſjenocźenych ſtatow wucźinił, ſo maja žo kubaſkim ſběžkarjam tſi milijony dollarow ſarunanja wupłacźicź. S tymle wucźinjenjom pak ſběžkarjo ſpokojom njejßu. Praja, ſo Maximo Gomez njeje prawo měł, bjes jich žobuhłoßowanja poſkicźenje ſjenocźenych ſtatow pſchijecź, a žadaju žebi wjetſche ſarunanja. Maximo Gomez je teho dla wjedniſtwo ſběžkarjow ſłożił.

Straſchne ſwonjenje.

Jena ſ mojich winowatoſcźow jako wucźerja we Wonezach bě też ſwonjenje na wěži, ſa cźož tydźeńſzy dwaj žłěbornaj doſtawach. Dźeń prjedy, hacž žwoje nowe ſaſtojńſtwo naſtupich, pſchińdźe kemni khěbětaŕ. Bě nimale pjecź dźeßacź lět. Pſchi žwojej dołhoſcźi bě tola jara wuſkocźny a wobrotny, pſchetož w najwjetſchim žněhu, hdyž druſy wſchědni ludźo w nim hacž do wuſchow žo ſapadowachu, žnowaſche wón ſe žwojimaj hoborſkimaj nohomaj wjeßele po nim, njewoſtajiwſchi w nim ſkoro žaneje cźerje; ſli ludźo tukachu žamo, ſo móže wón też po wodźe běhacź.

Na tſi mile do koła wokoło rěkaſche jeno „Moſjé", a to bě jeho pſchinarodźena ſdwórliwoſcź ſawinowała. Kóždemu by žłowcźko prajicź dyrbjał, a dokelž mějeſche pſchi tym ſtajnje pſchinawucźeny titul „Moſjé" na jaſyku, kotryž bě žebi wot Franzowſow w Napoleonſkej wójnje wotpoſkhał, doſta žam pſchimjeno „Moſjé". Ssamo ſtarym žonam pſchizpěwaſche tuto rjane mjeno.

Wón žam powjedaſche tu wěz takle. W tamnej wójnje bě też wón tak ſbožowny, wulkeho franzowſkeho khěžora po wobliczu wohladacź a ſpósnacź. A pſchi tym doſta žo jemu to ſboże, ſo na njeho Napoleon žam ſe žłowami ſarěcza: „Moſjé khěbětaŕ". To bě jemu doſcź naſtorka, ſo mějeſche tuto žłowo nětkole ſtajnje na jaſyku.

„Wjele ſboża też k ſapoczatkej!" ſ tymi žłowami mje poſtrowi, ſo by mje dale rosmołwjejo wo ſwonjenju roswucźił.

„Najprjódzy dyrbicźe to žam nawuknycź, poſdźiſcho móżecźe to dowěry hódnym ſchulſkim hólczatam pſchepodacź. Ale tajkich dźěcźi tu njeje pſchezo namakacź, duž dyrbicźe žo žam gratu pſchimacź. Pſchezo prawje měrnje a ſtajnje, pſchezo tſi wodźele, kóždy krócź něhdźe ſto raſow, pſchezo ſ lohka ſa powjas cźahacź a jón derje popuſchcźowacź, hewak ſpała njedotrjechi a ſ teho by ſchtórmowanje naſtało! Na, to wſchak budźe žo cźinicź. Jutſje rano w pjecźich ma žo prěni krócź ſwonicź! Jeno kuražu! Božemje!"

Na to ſawda mi pjecź abo ſchěſcź krócź ruku tak krucźe, ſo mi pocźa mjaknycź, a khěbětaŕ žo wotžali.

Dobry a wjeßoły krocźach naſajtra rano po wuſkim ſkhodźe na wěžu k ſwonam a žyžech žo do kulowateho wokna. Wjedro bě rjane, jaßne. Hłuboko pod žobu wuhladach khěbětarja, kak wón, na hnójnym wosu ſtejo, na polo jědźeſche. Nětkole wobroczi žo ſ hłowu a hnydom na to mje wuhlada. S zyłej ſchiju pocźa wołacź, ale jeho wołanje dozpě k mojimaj wuſchomaj jeno jako zunje, njeſroſymliwe bórbotanje. Potom jeno hiſchcźe ſ ruku kiwaſche, na cźož žo we hłubokim pucźu ſhubi.

Khěbětarjowe wcźerawſche rěcźe wo ſchtórmowanju ſazpěwajo dach žo ſkónczenje do teho, pſchi biczu rosßudneje hodźiny mjedźany hłóß jako rańſchi poſtrow na dobrych a ſłych ſaklinczecź dacź; mjes tym pak dźěſche mi Schillerowa*) njeßmjertna pěßeń wo ſwonu pſches myßle. Tu ſpadźe hamor wrjeſkotajo, ſo by pjatu hodźinu wotbił. —

„Cźehńcźe, docźehńcźe —
Hlej — žo ſnoſchuje!"

Kedźbu, nětkole žo ſapocznje! — Bam! — Khort, hdźe dha je wotražnje woſtało?! Cźakaj, powjas popuſchcźicź, potom wſchak pſchińdźe! Ale na žane waſchnje njebudźich mohł žo powjaſa puſchcźicź, zyle kaž pſchilěpjenej běſchtej mi ruzy. Kóżdy róczny cźaß hakle ſaßo ſpała doraſy do ſwona, ale pſchezo jeno do jeneho boka.

„Na, wſchitko chze wuknjene bycź!" pomyßlich žebi we žwojej najwjetſchej nuſy. „Jeno niz na prěni krócź najhórje, to wſchak budźe lěpje!" S tym doſtach žłódkeho troſchta. Wjeßoły ſacźahowach nětko ſ mozu, krucźe ſmyßleny, ſo chzu žwojim lubym žobuwjeßnjanam njedoſtatk žwojeho wumjelſtwa ſ dołhim ſwonjenjom ſarunacź.

Moje ſwonjenje bě hižo khětro dołho trało, tu ſawoła mi na dobo hoborſki hłóß do wuſchow: „Hdźe dha žo pali?" a ſ tym ſta žo nětkole to, ſchtož běch hižo dawno podarmo ſpytował, powjas mjenujzy wußuny žo mi w ſaſtróżenju ſ ruki a ſwón ſwonjeſche nětkole rjenje a lubośnje, kaž bycź dyrbjeſche.

„Hdźe žo pali?" praſchach žo ſaßo ja.

„Nó haj, wy tola k wohnjej ſchtórmujecźe?"

Kaž by žo ſabłyſknyło, tak bě mi na dobo zyła wěz jaßna, a pſches myßle dźěchu mi Schillerowe žłowa:

*) Jara derje do žerbſchcźiny pſchełożena wot Handrija Ducźmana lěta 1859.

„Sslyschisch ſ wěže žałoſcže?
Woheń je!
Jako krej
Ssu njebjeża!"

„Nihdže ſo njepali, ja dźě jeno dźeń ſwonju?"

Schto je ſo nětkole na to dale ſtało, to žane pjero njewopiſche. Wujo a rejo waleſche ſo zyła wjeſ k zyrkwi, ſo bychu tu ſhonili, hdže ſo pali. So pak by njeſboże doſpołne było, pſchijědźeſchtej nětkole też gmejnſka a knježa ſykawa, kotrejž wſchak hewak jeno najpoſledniej pſchikhadźeſchtej; to bě tak, jako budźiſchtej, hižo ſapſchahnywſchi, jara na moje ſwonjenje hiſchcže byłej čžakałej.

Kak ſym ſ wěže do wujazeje čžrjódy pſchiſchoł, to dźenża, ſa pjecźdźeżacź lět, też hiſchcže njewěm. Hawtowanje, hanjenje, ſmjecže a wołanje „ſława" mje wobdawaſche, tak ſo ſebi myſlach, ſo ſym mjes dźiwochami.

„Khort tola na njeho!" ſawoła něchtó na nnje, a bě mi, kaž by rjekł, ſo budu hnydom ſudźeny. Se žałoſtnym ſpěchom, wot ſplóſcheneju konjow cžehnjeny, pſchihna na poł wotkładźeny hnójny wós, na kotrymž bě khěbětař, ſ kotrymž ſo mjetaſche, kaž ſ gumijowym balom; wón ſ hłoſom wołaſche a ſ rukomaj wokoło machaſche. Woſrjedź pſches čžrjódu ludźi cžerjeſche wós. Bliſko nimo naſ dźěſche to pſches ſakład, tak ſo tutón muž na hromadu ſłomy wotlecža, hdźež nježnje wotpočžujo ležo woſta.

Mjes tym ſo nětkole ſo wſchitko k njemu cžiſchcžeſche, hladach ja, ſo jim ſ wocžow pſchińdźech. Ale lědma běch do poł pucža do ſchule dóſchoł, pſchihna ſo wulka čžrjóda ludźi ſa mnu a, hewrjekajo a wſykajo, pſchewodźachu mje hacž dom.

Hdyž běch ſo, hacž k ſchuli dozpěwſchi, wobrocził a k nim ſo džakujo hłuboko pokłonił, ſahawtowachu hiſchcže wótſje a roſeńdźechu ſo potom.

Mi pak bu ſwonjenje wotewſate jako khoſtanje. S tym ſhubich też ſto a ſchtyri ſłěbornych lětnych dokhodow, kotrež chzych na to nałožicź, ſo bych ſebi frak kupił a ſ nim wuhotowany na to myſlicź ſměł, ſo mohł ſebi wutrobu bohateje njewjeſty dobycź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tudomnemu knjeſej wyſchſchemu wučžerjej Jeremiašej, kotryž ſo kónz tuteho měſaza na wotpočžink poda, je ſo ſaſłużbny khiž ſpožčžił. Knjes Jeremiaš je rodźeny Sserb a je dołhe lěto pſchi měſchcžańſkich ſchulach ſ wučžerjom był.

— Pruhowanje ſa pſchiwſacže do katholſkeho wučžeřſkeho ſeminara ſu ſobotu po póſtnizach 25 hólzy cžinili a je jich 22 pſchijatych. Mjes nimi ſu ſchtyrjo Sserbjo. Do präparandy (po tajkim niz na wučžeřſtwo, ale ſ wjetſcha ſe ſamyſłom, ſo bychu potom dalſche ſtudije w Prazy cžinili) cžinjachu tydźeń poſdźiſcho ſcheſcžo hólzy pruhowanje, a buchn — ſ najmjeńſcha na ſpytanje — wſchitzy pſchijecźi; mjes tymi ſu pjecžo Sserbjo. (K. P.)

— (Wo pſchiſtajenjn cželedže.) Po § 42 cželedźneho porjada dyrbi cželedź, hdyž dźeń pſchicźehnjenja na njedźelu abo ſwjaty dźeń panje, hižo poſledni wſchědny dźeń do teho pſchicźahnycź. Dokelž lětſa 2. dźeń haprleje, na kotrymž ma ſo ſłužba naſtupicź, na prěni dźeń jutrow panje, dyrbi cželedź hižo 1. haprleje do noweje ſłužby pſchicźahnycź.

— (Woheń.) Sańdźenu njedźelu ſtaj ſaſo dwaj wohnjej na měſchcžańſkich ležomnoſcžach byłoj. Lěſ pſchi tak mjenowanym knježim hacže a pſchi pěſkowej jamje pola Nadźanez ſo paleſche. Woheń ſu pak njepěkne hólcžiſka ſałożiłe, pak ſu jón froſcženi, ſo želaze zigarowe kónczki prjecž cžiſnywſchi ſanjechali.

— (Sso wobwěſnył.) W měſchcžańſkej hojerni je ſebi wěſty Horn ſ wobwěſnjenjom žiwjenje wſał. Njeſbožowny na rjapowu khoroſcź cžerpjeſche, kotraž je po měnjenju lěkarjow njeſahojna.

— W pſchichodnych lětach ſo w Budyſchinje wjazore wjetſche twarjenja natwarja. Najprjódzy ſo twarjenje ſa dawkownju poſtaji, potom pſchińdu nowe twarjenja ſa ſudniſtwo, ſa katholſki ſeminar a ſkónczńje, kaž je ſłyſchecź, ſa nowe wulke jaſtwo na rjad. Tola ſ tym hiſchcže njeje doſcź. Hdyž budže nowy želeſny móſt ſ Draždźanſkeje drohi na ſwonkowne lawſke hrjebje natwarjeny, ma ſo mjes Budyſchinom a Scžijezami wulke tworowe dwórniſchcžo na twaricź. Potom drje budže ſo Budyſchin k Scžijezam a Ratarjezam rucže wupſcheſcžeracź, a tamniſche ležomnoſcže wulku płacźiſnu dozpija.

S **Cžichońz.** Cžeſcź, komuž cžeſcź ſłuſcha! Knježemu pohonczej Handrijej Handrikej na tudomnym ryczerſkuble, kotryž ſo wot lěta 1864 w ſłužbje hrabinſkeje ſwójby ſ Lippe namaka, je ſo cžeſtne ſnamjo ſa ſwěrnoſcź w dźěle ſpožčžiło. W pſchitomnoſcži ſaſtupjerjow na prjecžkach pſchebywazeho knjeſtwa a gmejnſkeho pſchedſtejicžerja, kaž też Handrikoweje mandźelſkeje a 89lětneje macžerki je wokrjeżny aſſeſſor knjes ſ Pohlenz ſwěrnemu ſłużobnikej tute wuſnamjenjenje ſe ſwjedźeńſkej rěcžu pſchepodał.

S **Bukez.** Tudomna Raiffeiſenſka nałutowarńa a wupožčžerńja wotmě 5. měrza w Heimrichez hoſcženzu ſwoju hłownu ſhromadźiſnu. Nahladnu liczbu ſhromadźenych powitawſchi knjes pſchedſyda woſjewi, ſo knjes wyſchſchi reviſor Bauer ſkhorjenja dla ſwój pſchiłubjeny pſchednoſchk dźeržecź njemóżeſche. Knjes pſchedſyda teho dla ſam najważniſche poſtajenja wo wobmjeſowanej a njewobmjeſowanej rukowanſkej powinoſcži roſkładże. S lětneje rosprawy towarſtwoweho ſliczbowarja knjeſa Błažija ſhonichmw, ſo je towarſtwo w lěcže 1898 měło 84,244 hriwnow 1 np. dokhodow a 81,793 hr. 2 np. wudawkow, tak ſo w pokładnizy 2450 hr. 99 np. ſbytka woſta. Towarſtwo je po tajkim 166,037 hriwnow 3 np. pſchedźěłało, ſ zyła pak wot ſwojeho ſałożenja 550,806 hriwnow dokhodow a wudawkow měło.

Dokhody wobſtejachu:

ſe ſbytka w pokładnizy . .	5,140	hr. 26	np.
ſ podźělow	200	= —	=
ſ nałutowankow	19,288	= 97	=
ſ naſadpłacźenych požčžonkow	10,203	= 09	=
ſ danje	2,145	= 38	=
ſ proviſije	232	= 31	=
	84,244	hr. 01	np.

Wudawki wobſtejachu:

ſ naſadpłacźenych podźělow . .	40	hr. —	np.
ſ naſadpłacźenych nałutowankow	7,274	= 55	=
ſ wupožčžonkow	21,810	= —	=
ſ běžneho ſliczbowanja . . .	50,460	= —	=
ſ danje	1,735	= 62	=
ſa ſarjadniſtwo	472	= 50	=
	81,793	hr. 02	np.

Bilanſa je ſcžěhowaza:

aktiva:

ſbytk w pokładnizy . . .	2,450	hr. 29	np.
wonkaſtejaze požčžonki . .	43,165	= —	=
pſchi zentralnej pokładnizy	9,169	= 25	=
1 akzija	250	= —	=
mobilije	331	= 50	=
běžne ſliczbowanje . . .	12,667	= 21	=
	68,033	hr. 95	np.

paſſiva:

podźěle	930	hr. —	np.
nałutowanki . .	58,928	= —	=
běžne ſliczbowanje	778	= 73	=
ſałożenſki fond .	210	= 97	=
reſervny kapital .	15	= 07	=
	67,873	hr. 47	np.

aktiva: 68,033 hr. 95 np.
paſſiva: 67,873 = 47 =
dobytk: 160 hr. 48 np.

Towarſtwo bě nałožiło k połěpſchenju ležomnoſcžow 4900 hr., k kupowanju ſkotu 3330 hr., k twarjenju 16,915 hr., k wupłacźenju 10,900 hr., nakupne pjenjeſy 9210 hr., k wuſwobodźenju ſ lichowanſkich rukow 5393 hr. Kónz lěta bě 93 ſobuſtawow. Pſchi nowowólbach, na to ſo mějazych, ſo město 3 ſobuſtawow dohladowarſtwo, kotrež mějachu po wuſtawkach wuſtupicź, ſ nowa wuſwolichu: knjes Handrij Redo w Pomorzach, Guſta Khěžor w Koporzach a Arnoſcht Lowka w Błožanach. Bóh daj, ſo by towarſtwo dale ſo roswiwało a k lěpſchemu naſcheje woſady ſkutkowało.

— Sańdźenu póńdźelu pſchipołdnju je pohonc̄ tudomneho hoſcženzarja Heimricha w bróżni ſ pſchatra na huno dele panył a tam ſa morwy ležo woſtał. Wón je ſebi pſchi padże dłóń lěweje ruki ſwinył a lěwu cžełowu ſtronu wobraſył. Njeſboże je ſo pſchi tym ſtało, hdyž chzyſche pohonc̄ po woklep ſłomy na pſchatr hicź. Hdyž bě po rěblu horje k pſchatrowej dźerje ſalěſł, chzyſche ſo ſ lěwej ruku žerdże, dźěru ſawjerazeje, pſchimnycź. Tola nimo hrabnywſchi wón runowahu ſhubi a na huno dele padże. Maja nadźiju, ſo ſaſo wotkhori.

S **Brěſtny** pola Hucžiny. Dubowe pjenki kopajzy je ſebi

tudomny kněžnik Kranich ßwoje prědnje ſuby wotbik. Pſchi dźěle jedyn klin wróćo ſlecza a runje Kranichej do huby trjechi. Wotmach dyrjenja bě tak wulki, ſo ßo ſuby pſchi korjenju wotbichu.

S **Budyſchinka.** Sa noweho zyrkwinſkeho wucžerja pſchi naſchej ſchuli, ßu knjeſa Petrika wuſwolili, kotryž je nětkole ſ wucžerjom w Bórku. Po jutrach knjes Petrik ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi.

S **Njebjelčiz.** Sańdźenu ßobotu pſchipołdnju pſchijědźe ßem na wopyt prynzeßa Mathilda, kralowſka Wyßokoſćz. Dojěwſchi na faru, dopraſchowaſche ßo domjazych ſa knjeſom, a to po ßerbſku; wot teho wokomika bě mjes cželedźu wucžinjene: knjeni, kiž bě ßobu, to je prynzeßa, a tuta, dokelž ßerbſzy rěcži, to je jeje ßkužobna. Samyßk, w kotrymž kralowſka knjeni pſchińdźe, bě, ſo by ßebi woltař wobhladowała, kotryž ßmy loni ſtajili; je mjenujzy na ßo wſała, ſo chze ſa njón ßwjeczo pſchihotowacź. K tomu dyrbi wjedźecź, kak ßwětko na woltař pada, a hacž ma ßwjeczo w cźěmnej abo ßwětkej barbje ßo dźerżecź. Sswjeczo ßame budźe — kaž knjeni praji, kotraž bě ßobu — rjane: je to ßwj. Měrcźin na konju, kaž ſ mjeczom płaſchcź rosrěſa, ſo by nahomu proſcherjej pokojzu k wodźeczu dał. Hdyž bě kralowſka Wyßokoſćz zyrkej ßebi wobhładała, poda ßo na khwilu na faru, hdźež poßwacźi. Na to poda ßo do najlubſcheho dźěła: jeje ßkužobny wucžahuy kaſchcźik ſ barbami, wona wſa knihu do ruki a poßynywſchi ßo do dwora, ſryßowa ßebi k wopomnjeczu naſchu zyrkej. To bě w krótkej khwili dokonjane: dźiwach ßo na hotowoſcźi, ſ kotrejž barby měſcheſche a podobiſnu wudokonja. Bě ßo nimale hodźina minyła, hdyž kralowſka knjeni ßo ſaßo domoj naſtaji; lubjeſche pak, ſo, hdyž budźe ßwjeczo na woltarju wißacź — najſkerje w meji — hiſchcźe ßem pſchińdźe, ſo by widźała, kak dokonjane ßwjeczo woltař wuſběhuje. (K. P.)

S **Biſkopiz.** W měſchcźańſkim lěßu pola Ssmilnjanſkich mjeſow bě ßo njedźelu lěß ſapalił. Żeleſniſki wothladař Geißler je woheń ſ cźaßom podtłócźił.

Se **Žitawy.** S makeho pohrjebniſchcźoweho ſwona klóſchtyrſkeje zyrkwje ßo wutoru pſchipołdnju něhdźe $^3/_4$ metra dołha a 40 puntow cźežka ſchpała puſchcźi a ſ wulkim ropotom na zyrkwinu wěžu padźe, kotruž khětro rosbi. Potom ſchpała pódła hłownych zyrkwinych durjow na ſemju dele ſlecza; wjele zyhelowych, ſ dźěła cźežkich kruchow, ſa njej padachu. Hacž runje bě na klóſchtrſkim naměſcźe żiwy wobkhod, njeje nichtó do njeſboża pſchiſchoł.

S **Draždźan.** 12. měrza t. l. to bě, dźak budź Bohu! ſaßo wjeßele, ſbożowne żiwjenje pſchi naſchej lubej nakhwilnej kſchižnej zyrkwi w Draždźanach, jako ßo tam njedźelu Lätare naſchi Serbja ſ Draždźan a ſ wokolnoſcźe ſhromadźichu k ßwojim, jim tak drohim ßerbſkim kemſcham. Woßebje bě ßo jich tón krócź wjele Sserbow ſ dalſcheje wokoliny ſeſchło; pſchiſchłe tež běchu k naſchemu woßebitemu ſradowanju něktore Delnjo-Łužiczanki, kotrež w Draždźanach tu khwilu pſchebywaju, a to w ßwojej lubośnej narodnej draſcźe. Boże ßłónczko nam lubośnje ßwěcźeſche, jako ßebi po kemſchach pſched zyrkwinymi durjemi hiſchcźe to a tamne krótke ßłowczko a pſchecźe na ſbożowne ſaßowidźenje prajichmy. Boże żohnowanje pſchikrywa tutu prěnju krocźel na dalſchim pucźu po 50 lětnym jubilejſkim ßwjedźenju. — Prědar bě knjes duchowny Guda ſ Lubija; ſpowjedź měješche knjes farař Jakub ſ Njeßwacźidła; ſpowjednych bě ſe ßrjedźiſny wulkeje ßerbſkeje woßady 252, mjenujzy 116 mużſkich a 136 żónſkich. Bóh pomhaj dale!

S **Lipſka.** Knjes Ota Wicźas ſ Khwacźiz je tele dny theologiſke kandidatſke pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobſtał.

Wojerez. Wutoru pſchipołdnju je ßebi w tudomnym ßudniſtwje żiwnoſcźer Jakub Mark ſ Rachlowa pola Kulowa w tym wokomiku, hdyž dyrbjeſche pſches jaſtwowe wrota hicź, ſ jědom ſawdał. Marka běchu dla falſchowanja ſměnkow (wechſlow) do pſchepytanja wſali, a dokelž ßo jemu wina dopokaſa, jeho ßudnik do jaſtwa wotwjeſcź da. Prjedy hacž móżeſche jemu jaſtnik, jeho pſchewodźazy, ſadźěwacź, wobſkorżeny bleſchku ſe ſaka wucźeże, roskußny ju a jejny delni dźěl póżrě. Sa 10 mjeńſchinow bě wón morwy.

Se **Sabroda.** Jena tudomna wobydlerka bě ßo wóndano ſe ßwojim ßynom do Hródka na kſchcźiſna pſcheproßyła. Dokelž pak běſchtej w jeju njepſchitomnoſcźi domjazej ſkocźecźi, jena koſa a jene ßwinjo bjes wothladanja bykej, ßo wona rosßudźi, wobej na kſchcźiſna ßobu wſacź. Hakle ſa dwaj dnjej ßo wona ſ nimaj ſaßo ſtrowa domoj wróćźi.

Přilopk.

* Na njedoßahanje ßkužobnych holzow w měſtach njemóże ßo wjazy ſkorżicź. W Draždźanach bě ßo na nawěſchtk, w jenych Draždźanſkich nowinach wocźiſchcźany, na jenu ßkužbu 24 holzow ſamolwiko. Na ſkhodach tamneho doma ßo druhdy ſdaſche, jako by tam holczi penſionat ſaměſtnjeny był. Duž, wjeßne holzy, woſtańcźe po móżnoſcźi na wßach! Tam waß nuſniſcho trjebaju, dyžli we wulkich měſtach.

* 30lětneho dźěłacźerja ſ Hucźiny ßu 8. měrza w Döbelnje ſaſjeli. Wón je ßo pjecża na dwěmaj měſtnomaj w Littdorfje nutsłamał. Dla pſchekhowanja ßo też jenu żónſku ßobu ſajeli.

* Rubjeżne morđarſtwo je ßo wutoru popołdnju pſchecźiwojenej khudej wudowje a jenemu tſilětnemu dźěſcźu w Barlinje na ryczerſkej dróſy ſpytało. Tam w khuduſchkich wobſtejnoſcźach 68lětna wudowa Burdakowa ſe ßwojim ßynom a tſilětnym wnucźkom małe wobydlenje w tſeczim poſkhodźe wobydli. Ssyn w jenej meblowej fabrizy dźěła a njeje wodnjo doma. Hacž do cžaßa pſched 5 njedźelemi pola wudowy 23lětny dźěłacźeŕ Mittag bydleſche, kotryž pak w poßledním cžaßu pjenjes ſa hoſpodu winojty woſta, cžehož dla dyrbjeſche wucžahnycź. Na to wón pola ßwojeju ſtarſcheju bydleſche. Wutoru popołdnju krótko po 3 hodźinach wón pola prjedawſcheje hoſpodowarki ſaſwoni, kotraž jemu też wocźini, měnjo, ſo chze ſaſtaty pjenjes ſa hoſpodu ſapłacźicź. Na praſchenje, ſchto ßebi żada, wón wo ſchalku khofeja proſcheſche. Wudowa jeho na to do kuchinje dowjedźe a jemu khofej poda. Mjes tym ſo ßebi wona ßama ſchalku naliny, ßo jej na dobo wědomje ſhubi a wona ßo na kawu ſwjeſy; dźěcźo to wohladawſchi ſapłaka. Tutón wokomik njekraßnik k temu wużiwaſche, hólza a wudowu ſ někajkim wótrym gratom do hłowy bicź, tak ſo wobaj ßylnje krwawjeſchtaj a ßo na ſemju ſwjeſyſchtaj. Na to nadpadnik wudowiny regulator ſe ſcźěny wſa a woteńdźe, jako ſo budźiſche ßo niczo njeſtało. Někotrych podružnikow, kotſiž jeho na ſkhodźenkach ſetkachu, wón ſymnokrejnje poſtrowi. Mjes tym bě ßo ſtarej żonje wědomje ſaßo wróćźiło, a wona ßo hacž k durjam ßußodźiny doßuwa, kotraž lěkarja ſawołacź da a poliziji powjeſcź wo nadpadże póßła. Lěkař żonu do hojeńnje dowjeſcź da, hdźež ſpósnachu, ſo bě ſtarej żonje nop dwójzy rosraženy. Jej ßo ſ cźežka żiwjenje ſathowa. Hacž ßu dźěſcźowe ſranjenja ßmjertne, hiſchcźe njewjedźa. Sslědźenja polizije ſa morđarjom hiſchcźe njejßu wuſpěcha měłe.

* (Cžorny dźeń.) S Barlina, 11. měrza. Polizajka rosprawa podawa ſ wcźerawſcheho dnja tſi ßamomordarſtwa a dwě ſpytanej ßamomordarſtwje. Jene dźěcźo bu pſchejědźene a jene je ßo ſ woknom wupadnywſchi ſaraſyło. Wobej běſchtej hnydom morwej.

* Sa młodym ſajeczkom bježecź njeßměſch, jeli ſo by po wobſkorżenju ſchło, kotrež je ſtatny rěcźnik w Eberfeldźe pſchecźiwo cžaßnikarjej Markſej ſ Waſmelskirchenow ſałożił. Marks bě ſ někotrymi pſchecźelemi 29. dezembra minjeneho lěta po pucźu pſches dorńcźołowu kerčźinu ſchoł. Wſchitzy pſchecźeljo běchu wjeßeleje myßle byli a ßebi duzy ſpěwali. Jich ſpěwanje bě ſajeczka ſe ſpanja wubudźiło, kotryž jim pucź ſ wulkimi ſkokami pſcheběża. Marks ßo prěni na njeho dohlada a ßo ſa nim puſchcźi. Jeho towarſchoju klubu ſa nim wołachu, ſo dyrbi jemu kuß ßele na łopuſch ßypnycź. Dokelž pak Marks żaneje ßele pſchi ßebi njemějeſche, je hižo po někotrych krocźelach pſcheſtał ſa nim bježecź. S tuteho njewinowateho podawka je wobſkorżowanſka wyſchnoſcź pjecża hońtwinſke ſkucźenje hromadu ſpletła a Markſa dla ſakaſaneho honjenja wobſkorżiła. Aſſeſſor, kiž ſtórżbu ſaſtupowaſche, jedyn tydźeń jaſtwa namjetowaſche. Sso ßamo wě, ſo khoſtańſka komora Markſa ſa njewinowateho ſpósna.

* (S cžělzom morjeny.) Bura Eheleba w Heudenje pola Halberſtadta je jedyn cžělz, kotrehož na dwórniſchcźo wjedźeſche, na rohi wſak a k jenej muri pſchiſtorcźił a tak wobſchkodźił, ſo bórſy wumrje. Cžělz ßam bě ßebi ſ tym ßylnym ſtorkom do murje ſchiju ſlemik a ßo morwy na ſemju wali.

* (Jebawa njewjeſta.) Njewoženjena E. B. ſ K. bě ßo do korczmarſkeho ßyna W. ſ G. ſalubowała. Dokelž bě khuda, wona powjeſcź rosnjeßy, ſo je 20,000 hriwnow w lotteriji dobyła, pſchinjeßy 17 hriwnow do Memelſkeje nalutowarnje, a potom nalutowanſke knižki falſchowaſche, k liczbje 17 tſi nulle pſchiſtajiwſchi. Falſchowane knižki wona lubemu pokaſa, kotryž chzyſche ßo na to ſ njej woženicź. Bórſy pak nawoženja njedowěriwy pocza bycź a wón ßo ſa jejnym ſamoženjom wobhonjeſche. Sso ſkeho kónza bojo, chzyſche ßo jebarka ſ najmjeńſcha ſ pjenjeſami ſaſtaracź. Wona wjedźeſche nawoženi nalutowanſke knižki, 2700 hriwnow wopſchijaze, wuwěſchcźicź a chzyſche tule ſumu na nalutowarni ſběhnycź. Wona ßo jako żona ßwojeho nawoženje wudawaſche, a łhajeſche, ſo wón doma khory leži, na cžož jej 300 hriwnow wupłacźichu. S tym pak ßo hiſchcźe njeſpokoji. Wona k ſtawnikej pſchińdźe a woſjewi, ſo je W. wumrjeł, doſta ßmjertne wopißmo a dźěſche k fararjej a

ſkaſa ſa W. ſwonjenje. Naſajtra chzyſche na nalutowańi, ßmjertne wopißmo pokaſawſchi, ſbytk pjenjes wotewſacź. Tola wußud ju prjedy dońdźe. Hiſchcźe tón ßamy wjecźor ßo ſtawnik ſ morwoprajenym ſetka a ßo mako njedźiwaſche, ſo jeho žiweho a cźerſtweho widźi, mjes tym ſo bě w knihach do morwych ſapißany. Zyke wobſchudźenſtwo ßo na to wotkry, a jebańka ßwojemu pokhoſtanju napſchecźo hlada.

* (Rubjeźnizy.) W Eckernförde pola Kiela chzychu tſjo mužojo kaßu w želeſniſkim ſaſtaniſchcźowym twarjenju rubicź. Saſtaniſchcźowy inſpektor ßo domoj wrócźiwſchi, paduchow w kaßynej ſtwje namaka, kotrejnź durje běchu wupacźene. Rubjeźnizy ßo do ſaſtojnika dachu Jedyn ſ nich jeho ſ wulkim wotmachom ſ cźeźkej winowej bleſchu do hkowy dyri. Inſpektor ßo na ſemju ſwjeſy a cźeźko khory leži. Rubjeźnizy ßu twóchli.

* (W nowej ſtudni ſ pkunom ßo ſadußyk.) S Großgorbeta 10. měrza pißaja: Wcźera wjecźor běchu tudy někotſi dźěłacźerjo, kiž ſtudźeń ryjachu, pěſkowu žiku doryli, pod kotrejž wodu wocźakachu. Duž ſaſtachu dale dźěłacź. Sſnadź ßo woda w nozy ßama pſchedrěje, měnjachu. Pyjedy pak, hacź ßo wotßalichu, murjeŕ Keil ſ Borawy, kotrehož pucź tam nimo wjedźeſche, k nim pſchiſtupi a poſkicźi ßo jim, ſo chze ras ſa wodu pohladacź. Hdyž pak bě lědma do ſtudnje dele, bě też morwy; pſchetož ſtudźeń bě ßo ſ jědojtym pkunom napjelnika, kiž bě město mody ſ pěſkoweje žiky wuſtupił. Jemu žiwjenje wrócźicź, mózno njebě. Pkuny běchu tak ßylne, ſo do ſtudnje puſchcźena ſaßwěcźena lataŕnja, hdyž bě lědy meter hluboko, hižo haßny. Hakle naſajtra běchu pkuny wuplumpane, tak ſo mózachu Keilowe cźěło ſe ſtudnje wucźahnycź.

* S wulkim lotteriſkim dobycźom je ßo 27lětny hewjeŕ Peuckert we Woleſchnizy w rudnych horach k bankrotej a k wopacźnej pſchißaſy ſawjedł. Hdyž ßo w lěcźe 1896 dźěł wobydlerjow we Woleſchnizy a wokolnoſcźi ſ dobycźom 300,000 hriwnow ſakſkeje krajneje lotterije ſwjeßelichu, mějeſche też wobſkorźeny $^1/_4$ dźeßatka tuteho loßa a ſa ßwoju woßobu 6300 hriwnow doſta. Hewjeŕſkeho dźěła ßo hnydom woſtajiwſchi ßebi Peuckert khěžu ſ piwowej pſchedawańnju ſa 17,000 hriwnow kupi. Dokelž pak ßo mako wo ßwoju pſchedawańnju ſtaraſche, wón bórſy do pjenjeźnych wuſkoſcźow pſchińdźe a jeho wobſkorźichu a wucźaſachu, tak ſo w dezembru 1897 bankrot ſcźini. Prjedy teho bě wón ßwoje zyke ſamoženje ßwojej macźeri a mandźelſkej pſchepißacź dał. Pſched Kamjeńcźanſkim pſchißaźnym ßudom mějeſche ßo wón dla jebaweho bankrota a dla wopacźneje pſchißahi ſamolwicź. Jeho k khoſtańi na 3 lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 6 lět ſaßudźichu, jeho mandźelſkej dla pſchipomhanja jaſtwo pſchißudźichu.

* (Njeſboże na želeſnizy.) S Köſena 11. měrza. Wcźera wjecźor ſta ßo na tudomnym dwórniſchcźu cźeźke njeſboże. Dźěłacźeŕ Star, kiž je na dwórniſchcźu dźěławy, dźěſche pſches kolije, hdyž runje jedyn cźah pſchijědźe a bu zyle roſjědźeny. Wón bě ßo hakle njedawno woženił a žonu a dźěcźo ſawoſtaji.

* (Mandźelſtwokamarſtwo a mordaŕſtwo.) W Praſy ßo 11. měrza pſched pſchißaźnym ßudom H. Otzowſkowa a 21l. podkopkaŕ Schimank dla mordaŕſtwa ſaßudźeſchtaj. Otzowſkowa je 30. oktobra 1898 ßwojeho mandźelſkeho po Schimankowej radźe ſ petrolejom polała a potom ſapalika. Wón cźeźko poczeŕpi a teho dla wumrje. Mandźelſkaj Joſef a Hana Otzowſkowa bydleſchtaj w wßy Nazarethu. Joſef Otzowſki bě dobry podkopkaŕ, kotryž mějeſche ßwoju žonu woprawdźe rady, runjeź běſche jemu njemandźelſke dźěcźo ßobu do mandźelſtwa pſchinjeßła. W lěcźe minjeneho lěta ßo Otzowſki ſ 21 lětnym podkopkarjom Janom Schimankom ſeſna, kotryž ßo jemu tak lubjeſche, ſo jeho k ßebi do domu a do hoſpody wſa. Bórſy ßo lubkowanjo mjes Schimankom a Otzowſkowej ſapocźa. Schimank radźeſche nětk ßwojej lubkaŕzy, ſo dyrbi ßwojeho muža ſe ſchwablowymi pkunami ſadußycź. Otzowſkowa bě pſchecźiwo temu a prajeſche, ſo chze jeho draſtu ſ petrolejom polecź a jeho potom ſapalicź. Tſi dalſche dny ßo minychu, w kotrychž ßebi tón wotpohlad dale roſkładowaſchtaj. Skónczńje Otzowſki pjany domoj pſchińdźe. Wonaj jeho na ßkomowz położiſchtaj a jeho ſ pſchikrywom pſchikryſchtaj. Hdyž bě wußnył, Otzowſkowa bleſchu petroleja na njeho wula a jeho ſapali. Dźěcźo, kiž w pódlanſkej iſtwi leżeſche, wotucźi, widźeſche nana ßo palicź a wołaſche: „Nan ßo pali!“ Jeho žona ßo potom palazemu bliżeſche; hdyž ju tón wuhlada, ſažałoſcźi wón: „Macźeŕka, pomhaj!“ Wona ſtorže jemu palazu koſchlu ſ cźeła a hdyž wón pſched Schimankowym kožom pſchińdźe a na ſemju padźe, wona na Schimanka, kiž w dobrym měrje na tu žałoßnu hru pſchihladowaſche, ſawoła a ſtorcźi jeho do wutrobna, ſo by tola też pomhał. Płomjo potom ſawołani ßuboźo poddußychu. W tych pſchitomnoſcźi ßo Otzowſkowa ßwojeho muža leſcźiwje wopraſcha: „Sſy ßebi ßwěcźił!“ „Macźerka haj!“ wón ſaſtona, „ale njepraj to nikomu.“ Poſdźiſcho pak wón w wulkich boloſzach ſawoła: „Schtó jenož je mi to cźinił?“ Sawołani lěkarjo jeho mrějazeho w žałoßnej cźwili ßo wijo namakachu. Jeho koža bě wſchudźe ſpalena, tak ſo na zykym cźěle žaneho cźiłeho bleczka njebě, hdźeź mohł jemu lěkaŕ k pohłuſchenju jeho boloſcźe kuß morfija ſa kožu ßyknycź. Rano w 5 hodźinach jeho ßmjercź ſ jeho cźwile wumó. Hižo tehdy na jeho žonu a Schimanka tukachu, ſo ßnadź ſtaj jeho ſapalikoj, ſapocźane pſchepytowanje pak bě bjes wuſpěcha, dokelž dopokaſa njenamaka. Poſdźiſcho pak Otzowſkowe ßwědomje wotucźi, tak ſo ßo ßwojeho njeſkutka ßamo wuſna. Ssudniſke jednanje ßo w nozy w 11 hodź. ſkónczi. Wobaj wobſkorźenaj buſchtaj wot pſchißahanzow ſa winowateju ſpósnataj. Ssud Otzowſkowu k ßmjercźi na ſchibjeńzy a Schimanka k khoſtańi na 20 lět ſaßudźi.

* (Scherjenje na jěſdnym kole.) Wobydleŕſtwo města Pſchibrama ßo ſe ſpodźiwnym nóznym ſjewjenjom w hroſy dźerži. Kóždu nóz ſe ſkhodźenkow ßwjateje hory jedyn kołojěſdny jako woprawdźita ßmjercź, kotraž ßamo na ſnatu koßu ženje njeſabudźe, pſches město jědźe. Skónczńje ßo ras poliziſtojo ſa hróſbnikom puſchcźichu, tola „ſcherjenje“ ſkoku do dwórniſchcźoweje dróhi ſajědźe, hdźeź ßo bórſy wocźomaj ßwojich ſcźěhowarjow w tamniſchich kerkach ſhubi. Sſwěza latarnje jěſdneho koła haßny, a poliziſtojo do cźmoweho hladachu.

* Pſchi cźiſcźenju jěſdneho ſtoka bu w Frankfurcźe jedyn dźěłacźeŕ ſ delejědźazym ſtokom ſatłócźeny a hnydom morjeny.

* Na wulkej St. Bernhardſkej horje w Alpach ßu tſjo pucźowarjo do njeſboża pſchiſchli. Wěſteho Kälina ſ Einſiedelna morweho a Franzowſu Buthiona mrějazeho w ſkaliſnje bliſko hoſpiza namakachu. Jedyn tſecźi, kotrehož mjeno hiſchcźe njeje ſnate, je ßebi wobej noſy ſwoſabił.

* Njedaloko Toulonſkeho półwroweho magazina, ſ rosbuchnjenjom ſaniczeneho, ßu w jenym ſchulſkim twarjenju dźeßacź zyle roſmjecźenych cźěłow namakali. Měnja, ſo ßu to cźěła zuſnych dźěłacźerjow.

* Sběžka w Mazedonſkej ßo bojo je turkowſke knjeźerſtwo nimale 200,000 wojakow do tejele provinzy položiło. Sa hkowneho roskaſowarja je Edhem paſcha pomjenowany, kotryž je w poßlednjej grichiſko-turkowſkej wójnje Grichow sbił. Na pomoz ſ Ruſkeje sběžkarjo njemóža liczicź; zar je Mazedonſkim hakle pſched krótkim wotradźił, ßo nětkole pſchecźiwo turkowſkemu knjejſtwu sběhnycź.

* W Kleve je ßebi jedyn wojak w 56. pěſchkowſkim regimencźe ſaßo žiwjenje wſak, ßwojimaj ſtarſchimaj napißawſchi, ſo dłeje wjazy njewutraje. Wóndano je ßo pſchi tej ßamej kompagniji jedyn ſerżant ſatſelił.

* (Satſeleny.) Jenolětneho dobrowólnika Droheho w Lubinje je na wojeŕſkim tjelniſchcźu jedyn tſelz ſ njekedźbliwoſcźu ſatſelił. Tſelz ßo ſ tſelbu ſabjeraſche a bě ju runje natyknył, hdyž ßo wona ſpuſchcźi. Kulka jenolětnemu dobrowólnikej hkowu pſcheraſy, ſo bě hnydom morwy.

* (Kak móże ßo cźłowjek wobohacźicź?) To móże ßo wſchelako ſtacź. Na wurjadne waſchnje pak je ßo to jenemu jendźelſkemu pucźowarjej ſeſchlachcźiło. Pucźowaŕ Charles Pfeiffer bě njedawno na želeſnizy někak franił. Mjenowana želeſniza dyrbjeſche jemu minjenu ßrjedu pſched tydźenjom 50,000 hriwnow, kotreź bě jemu ßudniſtwo pſchiprajiło, ſa jeho wobſchkodźenje wupkacźicź. To dale niczo nadpadne było njeby. Sajimawe pak je to, ſo je ßo Pfeiffer pſched někotrymi lětami na jenej druhej želeſnizy też hižo ras wobſchkodźił, ſa cźož je 36,000 hriwnow doſtał. 36,000 a 50,000 je hromadźe 86,000 hriwnow, rjany pjenjes! Pfeiffer je na runym pucźu k wobohacźenju. Tola pak hižo jendźelſke želeſnizy ſchiwje na njeho hladacź pocźnu. Schtó wě, hacź budźa jeho pſchichodnje wjazy woſycź chzycź.

* Se želeſniſkim cźahom ſhrabnjeny a roſmjecźeny bu ſańdźenu njedźelu na Döpperſkim dwórniſchcźu magaziński dźěłacźeŕ Juſtus, hdyž chzyſche koliju pſchekrocźicź, ſo by ßebi pucź pſchikrótſchił. Hakle po połhodźinſkim napinazym dźěle bě mózno, žałoßnje ſhroſnoſcźene cźěło pod lokomotivu wucźahnycź. Juſtus bě woženjeny a nan dweju dźěſcźow.

* (Wotwalenje ſkałow.) S Albazete w Schpaniſkej pißaja Skały, kotreź nad wßu Recurja pſchewißachu, ßu ßo wotwaliłe. Dźeßacź khěžow je wupuſcźenych a 110 woßobow je morjenych.

* W Lubanju w Dietzelez fabrizy woheń wudyri. Fabrika je do zyła wupuſcźena. Wóßom woßobow je ßmjertnje ſranjenych.

* (Macź ſchtyri dźěćźi ſadajika.) Hrósbny njeſkutk je w Draždźanach wutoru rano mandźelſka prjedawſchoho konduktěra konjazeje želeſnizy, nětčiſcheho pomozneho póſtſkeho póßelnika Schrötera, ſkućźika. Wona je ßwoje ſchtyri dźěćźi, 10-, 5- a 4létneho hólza a ſchěſćźnjedźelſke cźěſchne dźěćźo ſadajika. Hdyž ßo nan rano w 7 hodźinach ſ nózneje ßłużby domoj wróćźi, ßo jemu žadławy napohlad poſkićźi. Jeho tſi dźěćźi běchu ſymne a ſproſtnjene, jenož pjećźlétne dźěćźo bě hiſchće žiwe a bu hnydom do měſchćźanſkeje hojeńnje donjeßene, tola je mało nadźije, jemu žiwjenje ſdźerżećź. Mordaŕka je krótko prjedy, hačź ßo jejny muž domoj wróćźi, ſ wobydlenja wuſchka a k Kóbju běžała, w kotrymž chzyſche ßwojemu žiwjenju kónz cźinićź, tola kódźniży ßo jeje dohladachu a ju hiſchće žiwu ſe žołmow wucźeżechu. — Wo ſrudnym podawku hiſchće ſcźěhowaze pißaja: Schröterowa mandźelſka je ßo w Hornich Oderwizach narodźiła. Se ßwojeho prěnjeho mandźelſtwa mějeſche wón jenož jeneho dźeßećźlétneho ßyna, mjes tym ſo ßu te tſi młódſche dźěćźi ſ druheho mandźelſtwa. Hačź do nowſcheho cźaßa je mandźelſtwo pjecźa ſbožowne było, hačź bu mandźelſka dla ßudniſkeho pſchepytanja, do kotrehož je ßo ſaſchmatała, pſchemyßlena. Hrósbny njeſkutk je njeſbožowna wutoru w nozy wuwjedła, w kotrejž mějeſche Schröter wot 9 hodźin wjećźor hačź do 7 hodźin rano nózu ßłużbu. Sſo potom rano domoj wróćźiwſchi wón ßwoje tſi dźěćźi ſadajene namaka, mjes tym ſo bě pjećźlétny hólź, kotryž bě w druhej ſtwje, hiſchće žiwy. Njeſbožowna žona je ßo bórſy po ſadwělowanym njeſkutku do Kóbja cźißła, tola ßu ju wyſche Auguſtußoweho moſta ſe žołmow wucźahnyli a w khorobnym korbje do hojeńnje donjeßli. W liſcźe, pola njeje namakanym, bě wona napißała, ſo je ßo roſßudźiła, ßebi žiwjenje wſacź. Poſdźiſcho wona praji, ſo je jeneho hólza pſchepuſchcźiła, ſo by jejny muž zyle ßam njebył.

* Prěnju reformirtſku zyrkej w Sakſkej ßu ſańdźenu njedźelu w Lipſku poßwjećźili.

* Wo nadpadźe na jenu němſku kódź w połodniſchim morju kapitan kódźe „Moresby“ piſche: Kódź „Sea Ghoſto“ pod němſkej khorhoju a pod komandom kapitana Kolshorna k němſkim Salomonſkim kupam jědźeſche. Kódź na jěſbje pſchi kupje Buka ſaſta. Hdyž bě tu k pſchiſtawej pſchijěła, wójnſzy domorodni njejabzy kódź nadpadźechu. Woni ßo njewidźeni w ßwojich cźołmach k kódźi pſchibližachu a běchu bórſy na kódźinu kubju ſaléſli. Kapitana, kotryž bě njewobrónjeny, poraſychu a jeho žałoßnje ſhroſnoſcźene cźěło do morja cźißnychu. Se ſchěſćź matroſow ſchtyrjoch po khroblym wobaranju morichu, dwaj druhaj twóchnyſchtaj. Kódź bu do cźiſta wurubjena. Tak bórſy hačź powjeſćź wo tymle njeſkutku do Noweje Britanniſkeje dóńdźe, ßo ßudnik Schnee na cźoło khoſtanſkeje expedizije ſtaji. Schkoda, ſo ßu jenož jeneho ſ winowatych ſaßłapali a jeho wobwěßli!

S **Ketliz.** Sańdźenu ßrjedu dopołdnja w 12 hodźinach je ßo na dróſy 12létna holcźka tudomneho tyſcheŕſkeho miſchtra Pětſchki do woſa, ſ zyhelemi nakładźeneho, ſaběžała a ßo pſchejěła. Dźěćźo bě tak cźežko wobſchkodźene, ſo popołdnju wumrje. Wós Żarkowſkemu knježemu dworej ßłuſcha. Njeſboże je ßo ſtało, hdyž chzyſche pohoncź ßo ſkhiliwſchi wós runje ſpinacź. Wón je bjeſe wſcheje winy.

S **Hródka.** Dźěłacźerja Matěja Nowaka ſ Noweje wſy ßu 11. měrza ſajeli. Na njeho ßo hrěſcha, ſo je woheń w Drětwi ſakožił.

S **Mužałowa.** Tudomny wyſchſchi faraŕ Jäckel je ßo ſa ſuperintendentu pomjenował a ßo 16. měrza ßwjedźeńſzy do ſaſtojnſtwa ſapokaſał.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pohoncź Jan Palmer ſ Korſymja loni 31. dezembra dołhe drjewo pſches Wjeleczin wjeſeſche. Wón pſchi tym ßwojich pſchißłuſchnoſcźow jako pohoncź ſ zyła kedźbu njeměješche. Pſchi wjeſenju ßo wón na woſowe wojo ßyže a na nahłym pucźu ſabu ſpinacź. Tak ßo ſta, ſo ßo dźěłacźeŕ Biehle, kotryž wós pſchewodźeſche, ſ woſom k jenemu ſchtomej pſchipře a ßo do wody wjerhny. Biehla ßo na wutrobnje a khribjecźe wobſchkodźi, tak ſo někotre njedźele njemóžeſche dźěłacź. Palmera lohkomyßlneho wobſchkodźenja dla k 30 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na 6 dnjow ſaßudźichu.

Kamjenjecźeßarja Maxa Schönu a dźěłacźerja Guſtava Emila Schönu ſ Mniſchonza bě Scherachowſki ławniſki ßud cźělneho ranjenja dla k jaſtwu po dwěmaj měßazomaj ſaßudźił. Wobaj běſchtaj w Sombarku tyſcheŕſkeho pomozníka Winklera pſchebiłoj. Saßudźenaj ßo pſchecźiwo wußudej ſ tym wuſpěchom powołaſchtaj, ſo ßo khoſtanje na jaſtwo po dwěmaj njedźelomaj poniži.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 2008 hr. 97 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónd̄źelnizy: wowcźerjo 80 np., liſchki ſ kónzom 39 np., ßmilna, wotkhorjena liſchka 50 np., cźeßny Wjelko, hiſchcźe jenu tajku rjanku póſcźel k njemu! 50 np. = ... 2 = 19 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 6. léta 1899 hižo kwitowane:

Michał Synda ſ Banez 3 hr., njemjenowany ſ podhroda 1 hr., Roskolnizy 95 np., P. Tadej Natuſch, adminiſtrator w Różencźe, 7 hr. 60 np. — Pſches knjeſa wucźerja Sſkodeńka ſkładowane hromadźe 272 hr., mjenujzy ſ Radworja: k. faraŕ Żur (I. dźěł na 100 hr.) 20 hr., wucźeŕ Schołta 6 hr., wucźeŕ Sſkodeńk 5 hr., płatowa komißija 5 hr., wucźeŕ emer. Kral 3 hr., tſi madory ſ Madlenu 56 np., J. S. S. 1 hr., Madlena Miſchnarjez 2 hr., Marka Miſchnarjez 1 hr., M. H. 1 hr., diparjo na kſchcźiſnach płatoweje komißije 1 hr. 69 np., pjecźo wowcźerjo 70 np., ſ amerikanſkeje awkźije 20 np., Madlena Miſchnarjez 50 np., Marja Smijowa 3 hr., Michał Schmitk (rěſnik) 3 hr., Połlenk 2 hr., Ulbrich 2 hr., ſaſtata dań wot N. N. 6 hr. 6 np., Libſch 3 hr., Nawka 3 hr., Winſcha 1 hr., Kurjo 1 hr., Rehork 1 hr., Lorenz 1 hr., Kaſper 1 hr., Bryzka 50 np., Rjecźk (mkynſki) 2 hr., Grubert (hejtman) 1 hr. 50 np., inſp. Winklerowa 3 hr., Nawka (pſchekupz) 1 hr. 50 np., wot cźornuchow 1 hr., Keŕk 1 hr., Cźemjera 1 hr. 50 np., Bryzka 1 hr., Jencźez 2 hr., tſi madory ſ Madlenu 2 hr. 60 np., Hańża Zyſchez 50 np., Madlena Scholkcźiz 50 np., Schmitkez Hanka 50 np., Hencźez 10 np., ſpěwaŕſke towaŕſtwo „Meja“ cźiſty wunoſchk ſ konzerta 70 hr., pſchi reji naſcheho dźěda herz wuwikował 2 hr., Schrama 2 hr., ſwudowjena Scholkcźina 1 hr., Rjenſchez Marja 3 hr., Heßez Hetlka 2 hr., Syndźiz Marja 1 hr., Heßyna 5 hr., Hantuſchez Jakub 1 hr. 50 np.; ſ Bronja: po 3 hr.: Schenk a Kudźela, po 2 hr.: Ssmoła, Wenzlka, Zofka, Kopor, Jurk a Mitowa, Rjecźk 1 hr.; ſ Kamjenjej: po 3 hr.: Khilan, Ryncź, Mitaſch, Domanja a Krawz (gmejnſki pſchedſtejicźeŕ), po 2 hr.: Jan Winaŕ, Nowak a Wicźas, po 1 hr.: Mikk. Zyſch a Bejmak; ſ Měrkowa: Kaſper 2 hr., Měſcheŕ 1 hr., Cźorlich 1 hr., Pjetaſch 50 np.; ſ Khaßowa: po 3 hr.: Kubaſch a Micźka, Mikela 2 hr., po 1 hr.: Robl a Pjecźka, po 50 np.: Rycźerja, Jakub Bleža a Handrij Bleža; ſ Khelna: Měrcźink 5 hr., Mjeń 2 hr., Henka 1 hr. 50 np., na ſahrodźe wurěcźał 1 hr., dale po 1 hr.: Krawz (pjekaŕ), Kral, Zymer a Bjarſch, Jan Krawz 50 np.; ſ Budyſchina: wucźeŕ Sommer 5 hr., Hańża Miſchnarjez 1 hr., Mjechela 1 hr.; Iſelt w Minakale 50 np.; Jurij Cźepiz w Draždźanach 1 hr.; Pollenk w Cźornym Hodlerju 1 hr.; ſ Luha: Wólman 3 hr., Herzigez 3 hr., Knappa 2 hr.; k dorunanju k. ſcholaſtikus Skala w Budyſchinje 1 hr. 9 np. — Na Selnakez-Bulankez kwaßu w Kukowje naſběrane 3 hr. 50 np.; Radwoŕſka woßada (prjedawſcha ſběrka) 100 hr.; Delanſka patentna komißija: mariaž atd. 50 np. + 45 np. + 2 hr. 30 np., Khata Wjeŕſchowa ſe Ssmjerdźazeje 1 hr., hoſpoſa (ßo porjedźa) 1 hr. 50 np., Marja Hadamez ſ Khróſcźiz 3 hr., w Konjezach po khofeju 1 hr. + 2 hr., Milczanſka khofejowa komißija 1 hr. 45 np., ſchtóž widźecź . . . 60 np. = 401 = 85 =

Hromadźe: 2413 hr. 1 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Pońdźelu a wutoru 20. a 21. měrza 1899

ßo w podpißanym kralowſkim hamtſkim ßudniſtwje dla cźiſćenja wobkhodnych ſtwow jenoź nuſne wěźy wobſtaraju.

W Budyſchinje, 4 měrza 1899.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Hecht.

Woſſjewjenje.

Wójnſke miniſterſtwo ma myßle, teź tole lěto konje **ſakſkeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontſke wiki ſměja ßo:

w **Kamjenźu** na drjewowym dworje **25. haprleje 1899** dopołdnja 1/2 12 hodźin,
w **Budyſchinje** na tſělniku **26. haprleje 1899** dopołdnja w 11 hodźinach,
w **Lubiju** na nowym torhoſchću **27. haprleje 1899** dopołdnja 1/2 9 hodźin.

Kupowanſke wuczinjenja:

1. Pſchedawarjo maja ſ wopißmom polizajſkeje wyſchnoſće ßwojeho bydliſchća dopokaſacź
   a) ſo ßu ßo konje, wot nich pſchiwjedźene, w Sakſkej narodźile, a ſo by ßo ród pſchedwjedźenych konjow ſpóſnał, dyrbja ßo pſchipuſchćne abo ſrěbće wopißma, jeli ſo ßo ſhubile njejßu, ßobu pſchinjeſcź;
   b) dale dyrbja pſchedawarjo dopokaſacź, ſo ßu naſtupneho konja ſ najmjeńſcha 2 lěće wobßedźeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta ſtare byćź. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — ſ najmjeńſcha 1 meter 46 centimetrow a połnolětne niz wjetſche dyźli 1 meter 57 centimetrow wyßoke byćź.
3. Schumjele, ſrěbzy (hengſty) a pſchiſrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pſchedawarjo maja ſa wſchě brachi po §§ 899—929 krajnych ſakońſkich knihow ſakſkeho kraleſtwa (ſakońſke a wukaſne kopjeno ſ lěta 1863, ſtrona 109 a dalſche) a pſchećiwo njepoćzinkej kopanja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane ſpóſnate konje ßo pſchedawarjej hnydom ſapkacźa a na měſće wotwoſmu.
6. Ke kóždemu konjej ma pſchedawaŕ bjes woßebiteho ſarunanja pſchidacź:
   1 nowu wuſdu ſ dźeržazeje howjaſeje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjaſowu hłowojzu a
   2 konopjanaj poſtronkaj.

W Draźdźanach, 14. měrza 1899.

Wójnſke miniſterſtwo.

Drjewowa awkzija

20. a 21. měrza 1899 maja ßo na **Rjeßwaczidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewowe druźiny na pſcheßadźowanje pſchedawacź; a to

pońdźelu 20. měrza dopołdnja wot 9 hodźin

44 liſćodrjewowych } dołhich hromadow pſchi wětrnikowej horje
2 jehlinowych } w 35. wotdźělenju,
16 liſćodrjewowych dołhich hromadow bliſko Wbohowſkeho knježeho dwora;

popołdnju wot 3 hodźin

30 liſćodrjewowych dołhich hromadow pſchi mkynſkim a Łahowſkim hacźe pola Milkez;

wutoru 21. měrza

80 rm. khójnowych palnych ſchćźěpow,
50 = = = kuleczkow,
120 = = = pjenkow,
400 = khójnoweje walczźiny,
15 brěſowych dołhich hromadow
} w drjewiſchću 31. wodźělenja w tak mjenowanym dubniku pſchi Lomſćzanſko-Scheſchowſkim pućzu.

Shromadźiſna: 20. měrza pſchi wětrnikowej horje a 21. měrza dopołdnja w 9 hodźinach w 31. wodźělenju mjenowaneho drjewiſchćźo.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Nieprajchk.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 22. měrza dopołdnja wot 10 hodźin ma ßo na **Luſćzanſkim revěrje** pſchi hrodźiſchću na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 80 rm. dubowych, wužitkowych a palnych ſchćźěpow,
= 45 = = klumpachow,
= 50 = lipowych ſchćźěpow,
= 25 = = klumpachow,
= 8 = bukowych ſchćźěpow,
= 4 = = klumpachow a
= 7 hałoſatych hromadow.

Wuměnjenja ßo do termije woſjewja.

Hrabinſke ſ Breßlerſke hajniſke ſarjadniſtwo
w Luſku pola Pomorz w Sakſkej.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 22. měrza t. l. ma ßo na **Wujeźkowſkim revěrje** w 4. (na Meſchiſkej horje) w 12. (w delnich cźipkach) a 18, (w hornich ßrjedźnych keŕkach) wodźělenju

250 dołhich hromadow twjerdeje a mjehkeje kruteje walczźiny

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wotwjeſenje dołhich hromadow je jara pſchihódne, dokelź ßu ſ wjetſcha k pućzej pſchißunjene.

Shromadźiſna rano 1/2 9 hodźin w Wujeźkowſkej hajnkowni.

Hertel, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim Lippeſkim **Bartſko-Rowowjeſćzanſkim hajniſkim revěrje** ma ßo

pońdźelu 20. měrza t. l.

něhdźe 45 ſtotnjow mjehkich walczźkow,
60 mjehkich dołhich hromadow,
40 twjerdych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſchćźo: Dubrawſki hoſćzenz.

Sapoczatk awkzije w 10. wotdźělenju (ſchwinczej jamje) w drjewiſchćźu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Drjewowa awkzija
na Huſćzanſkim revěrje.

Pońdźelu 27. měrza popołdnju w 3 hodźinach ma ßo **w herbſkej grychcźe w Demjanach:**

56 rm. mjehkich ſchćźěpow,
144 = = klumpachow,
9 = repuchow,
420 = walczźiny a
7 1/2 = twjerdych a 57 mjehkich dołhich hromadow,

pſchihotowanych na liſchćźej horje, dźećźelowych keŕkach a gickelſkej horje.

Huſćzanſke hrabinſke hajniſtwo, 16. měrza 1899.
Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Do Rakez!

Kupujcże

ſtupnje a ſchkórnje

ſa **konfirmandow**

pola

H. Zawnika w Rakezach.

Tam je najwjetſchi wubjerk a najtuńſche płaćišny.

O. B.

Moja pſchi żeleſnizy leżaza villojta **khěża, nowa natwarjena,** wopſchijaza 2 wobydleni po 3 ſtwach ſ kuchinju a jědźnym wjelbom ſ pſchiſłuſchkom je hnydom na **pſchenajecże.**

Wollmann w Njeſwačidle.

Khěża na pſchedań.

Khěża čiſłko 57 w Hrodźiſchczu ſ rjanej ſahrodu a polom je hnydom na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejičerja tam ſhonicź.

Rjane ſuſchene **ſwinjaze mjaſo** punt po 70 np., **czerſtwy loj** punt po 30 np. pſchedawa

O. Pětŕka na žitnej haſy 8.

Khoczebuſki rolkaty tobak

punt po 50, 60, 65, 70, 100, 140 np., po rolkach tuńſcho, **krane rjepiki a zigary** porucża

Hermann Gerlich

na ſukelńſkej haſy.

Hódny **ſchewſki grat** je ſměſchnje tunjo na pſchedań. Shonicź w reſtawraziji na hoſchiz haſy 3.

Probſtajſki

ſymjeńtny wowſ

ras woſyty a jara wunoſchny,

czerwjenodźeczelowe ſymjo

woſebje derje čiſčene a rjane po wulkich a małych dźělbach pſchedawa **Glaſer** w Trjebeńzy pola Pomorz.

„Swjaty poſt“

je pola knjeſa Ssmolerja w Budyſchinje ſa 75 np. doſtacź.

Sſlubjeńſke liſtki

ſe ſlotym ſrěſkom

kaž tež w jednorym wuhotowanju čiſchczi po tunjej płaćišnje.

Ssmolerjez knihiczišchczerńja.

Budyska Bjesada

zmeje **wutoru 28. měrca** wječor 1/2 9 hodźin w Budyskej třeleŕni hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy a nowowólby.

Předsydstwo.

Serbske towaŕſtwo za Khwaćicy a wokolnoſć,

hospodaŕski wotrjad,

wotměje swoje měſačne poſedźenje jutře njedźelu 19. měrca.

Dnjowy porjad: Założenje nalutowaŕnje a wupožčeŕnje po Raiffeiſenowym ſyſtemje.

Započatk z dypkom 4 hodźin. **Zarjadnik.**

Po tym zhromadne poſedźenje. **Předsydstwo.**

Pſchi rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenočzenej, ſo lětni ſemeſter wutoru 11. haprleje 1899 ſapočnje. Pſchipowjedźenja do kóždeho ſchulſkeho wodźělenja pſchijimuje a dalſche wukaſuje

direktor J. B. Brugger.

Murjerjo

ſo pſchijimaju na Seifertez nowotwarje w Delnjej Hórzy. Sso ſamolwicź pola poléra tam.

Milijony leſnych ſadźenkow

ſu wotedacź:

na pſchikład **jenolětne khójny,** 1000—1 rm., 10,000 = 80 rm., ſawalenje a fracht na prěnje żeleſniſke ſaſtaniſchczo darmo.

Khójny, ſ pjenka wubiwaze hacź 3 m. wulke,
ſchmrěki a jědle, 0,2 hacź 3 m. wulke,
Weymutſke khójny, 1 hacź 5 m. wulke,
ſchkowroncze drjewo, 0,3 hacź 2 m. wulke,
buki, cźeŕwjene, 0,3 hacź 3 m. wulke,
amerikanſke cźeŕwjene buki, 0,5 hacź 4 m. wulke,
= **ſcharlachojte buki,** 0,5 hacź 4 m. wulke,
brěſy, duby, liſy, 0,3 hacź 4 m. wulke,
tež **debjaze kerki** a **liſczodrjewowe ſchtomy** ſa pſchiprawjenje parkow.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka revěrſka ſchtomownja w Lipiczu a **Minakale** w ſakſkej hornjej Łužizy.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 21. měrza 1899 dopołdnja we 8 hodźinach ma ſo na **Hnaſchczańſkich** gmejnſkich leżomnoſczach něhdże 115 brěſowych dołhich hromadow a 13 ſahonow khójnoweho ſtejateho drjewa na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi tak mjenowanej ſajeczej horje.

Gmejnſka rada.

Woprawdźite

Eckendorfſke runklizowe ſymjo, Oberndorfſke runklizowe ſymjo

porucża tunjo **Carl Noack**

na žitnej haſy.

Murjeŕſkeho poléra

pyta **Polak** w Hodźiju.

Murjerjow

hnydom pyta

Philipp w Sſkonej Borſchczi.

Sſtanje koparjow a **1 ſapſchaharja** pyta **Saréczańſki knjezi dwór.**

Cźaſznikaŕſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pyta **K. Köchlerowy** naſl. **Th. Thiele.**

Khěża ſe ſahrodu w Banezach cźiſłko 16 je na pſchedań. Dźěło je bliſko.

Tyſcheŕſkeho wuczobnika pyta **H. Seikritt,** tyſcheŕſki miſchtr na taſchbarku cźiſłko 11.

Wuczobnika

pyta **Wilh. Holzſchuh,** tapezéraŕ a dekoratéŕ pſchi lawſkich hrjebjach 2.

Tyſcheŕſki wuczobnik móże hnydom abo tež k jutram do wuczby ſaſtupicź w **E. A. Mittaſchowej** meblowej tyſcheŕni w Bukezach.

W Żornoſykach pola Bukez je **żiwnoſcź** cźiſłko 15 ſ 13 kórzami pola a kuki pſchemĕnjenja dla hnydom na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobſyedźerja ſhonicź.

Rakečanske ſerbske towaŕſtwo „Lipa“

zmeje jutře njedźelu 19. měrca popołdnju w 4 hodź. ſwoje měſačne poſedźenje, k kotremuż je k. knihownik přednošk „wo 3 křižach p. Njeſwačidła“ dobroćiwje přilubił.

Předsydstwo.

Sſłużobna holza, na płokanje a płatowanje ſo wuſtejaza, ſo dla ſkhorjenja nětcźiſcheje hnydom abo k 1. haprleji na knježi dwór w **Boranezach** pyta.

Schewſkeho wuczobnika pyta **Auguſt Schołta** na ſadnej bohatej haſy 22.

Pilna, ſylna **holza** ſo k 1. haprleji ſa kuchinu a dom pyta w radnej pinzy w Budyſchinje.

Maſchinſke ſchtrykowaŕki

ſa ruczne a parne dźĕłanje ſo nawucża a doſtanu trajne dźĕło w ſchtrympotworowej fabrizy **Guſtava Langi.**

Młódſcha holza ſo do lohkeje ſłużby pyta w pycharniſkich khlamach **E. B. Deuttera** na bohatej haſy 10.

Holza, kotraż chze **ſchwalczišćiſtwo** nawuknycź, wuczbu namaka na ſchidaŕſkej haſy (Siebergaſſe) 5.

Schulerjo doſtanu dobru a [redacted] ſwĕdomitu penſiju pſchi mjaſowym torhoſchczu 6. Dalſche je ſhonicź w khlamach tam.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ſrĕnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinjke holzy a dźĕłaczeŕſke ſwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haſy 24 po 1 ſkhodźe.

Sſerbſka ſłużobna **holza,** 14—17 lětna ſo do Wjeleczina na ſchulu pyta. Samolwjenje ſo woczakuje we Wjeleczinje 235.

14—18 lětnu ſłużobnu **holzu** hnydom abo poſdźiſcho pyta pjekaŕſki miſchtr **Max Schulz** na theaterſlej haſy.

Spósnaty pſcheczel, kotryż je ſańdźenu njedźelu w Hodźijſtim Bożim domje mój kłobuk pſchemĕnił, ſo należnje proſy, jón hnydom wróczo dacź a ſe ſwojim ſamĕnicź pola

Auguſta Pjecha w Cźeſchkezach.

Wulcy zwjeſelenaj k wjedźenju damoj, zo je ſo namaj ſrjedu 15. měrca wječor z Božej pomocu čiła a čerſtwa

dźowčička

narodźiła.

Marko Smoleŕ
a mandźelska.

(K temu cźiſłu dwě pſchiłoſy.)

Přenja pschiloha k czišku 11 Serbskich Nowin.

Sobotu 18. měrza 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

13. měrza 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	33—35	61—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	27—29	54—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	49—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	46
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—56
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	68—73
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	64—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschiženjow w starobje hacż do 1¼ léta	41—43	54—56
2. mjaßne	39—40	52—53
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	36—38	48—51

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3054 měchow.	W Budyschinje 11. měrza 1899 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 16. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenza běła	8	9	8	24	8	6	8	24
Pschenza žołta	7	94	8	9	7	65	7	94
Rožka	7	19	7	25	6	88	7	13
Jećmjeń	7	72	7	86	7	27	7	67
Wowß	7	—	7	30	6	50	6	70
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	60	2	80	2	30	2	70
Sšloma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1080 schtuk, schtuka	10	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacż 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacż 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacż 11 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 10 hr. 80 np. hacż 11 hr. — np.

Na Burſy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacż 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 91 np. hacż 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 13 np. hacż 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 17. měrza: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Judica rano w 7 hodžinach farař Räda ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodžin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodž. němske předowanje. — Pscheð zyrkwinymi durjemi smeje ßo kollekta ſa wosßadnych khudych. — Popoldnju ½2 hodžin budža ßo ßerbske paczerske dźěcži pruhowacz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Albert, Khorle Hohla, wyschscheho schwajzarja w Małßezach, ß. — Hana Frieda, Khorle Hohla, wyschscheho schwajzarja w Małßezach, dź. — Rudolf August, Ernsta Hendricha Janeza, kowarja a wobydlerja pod hrodom, ß. — Max Alwin, Jana Ernsta Wernera, cżeßle w Sajdowje, ß. — Erwin Kurt, Kschesczijana Wampflera, wyschscheho schwajzarja we Wownjowje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Eleonora Marja Felicitas, Adolfa Hermanna Bukaneka, pschekupza, dź. — Otto Martin, Bjedricha Augusta Ferdinanda Gurki, kupza, ß. — Marja Hana, Jana Kozielskeho, dźěłacżerja, dź. — Hermina Hana, Heinricha Tießе, nożerja na Židowje, dź. — Martha Luisa, Josefa Baara, knjejskeho pohonczа w Barcże, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 7. měrza: Wylem Ernst, Khorle Prade, kamjenjecżeßarja w Rěschenju, ß, 1 l. 7 d. — 10. Minna Theresia, Jana Augusta Pětki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 2 m. 2 d. — Madlena Wicżasej, wobydlerka na Židowje, 74 l. 21 d — 13 Erwin Kurt, Kschesczijana Wampflera, wyschscheho schwajzarja we Wownjowje, ß., 2 d. — Jan Wicżas, bywschi kubleŕ, na poßled w Brěsowje, 82 l. 9 m. 21 d. — Khorla August, Khorle Augusta Wobsta, hospodarskeho pomoznika w Libuchowje, ß., 4 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedželu Judica smeje farař Mrosak rano w 8 hodžinach ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske předowanje.

Pjatk smeje farař Mrosak dopołdnja w 9 hodžinach pruhowanje ßerbskich a ½11 hodžin pruhowanje němskich paczerskich dźěcži

K nalětnemu



wußywej

poručzam w dobrej, derje ſkhadżazej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorfske, žołte a czerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske łopjenokulojte, žołte;

czerwjenokałowe ßymjo,

Erfurtskeho krwejczerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejczerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

běłokałowe ßymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

woßebitoscze w woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich ßadzeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Lubiju a Budyschinje.

Poskiczenje k wußywej!

Hoborski ßymjentny jećmjeń, ßloma dlešcha 1 metra, hektar 63 ztr. wunjeßk; **hoborski sažny ßymjentny wowß,** w juliju sraty, hektar 68 ztr. wunjeßk; **„Pommerania“,** najlěpscha běrnaza družina, hektar 555 ztr. wunjeßk; dale **sažne rózowe; běłe židźenki; magnum bonum, módre hoborske, professor Märker** pschedawam a ßym tež swólniwy, druhe běrnaze družiny wot nětkotrych běrny-plahowarjow tunjo wobstaracż. Skasanki hacż do 1. haprleje pschijimam.

M. Trenkler,

kubleŕ w Jeńkezach pola Kubschiz.

Młocżazu maschinu ſ gepłom a tschaßadłom, kaž tež trjebany **kuczowy wós** ma tunjo na pschedań **E. Glaser** we Wjeleczinje.

Ssadowe schtomiki

kaž tež dźeczelowe ßymjo ma na pschedań **Wjela** w Maleschezach.

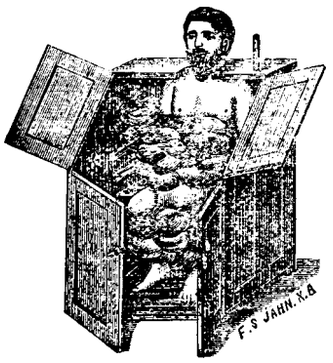

A. Uhligowe
naturſkohojerſke kupjele
w Budyſchinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuſpěch ſamo pſchi ſtraſchnych ſkhorjenjach pluzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, czuwow a žonjazych czerpjenjow, pſchi ſymnych nohach atd. Woßebje dobry wuſpěch pſchi ſymſkim lěkowanju ſ podźělnymi kupjelemi, kotrež rospuſchczo a wucziſkajo ſkutkuja. Naſymnjenja ßo njeje bojecz. Mike, pſchijomne wobkhadźenje. Žónſke poßluženje ſa žónſke. Naſhonity perſonal.

Amerikanſki
rjepikaty tobak.
Žołty rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
kranty = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakczikach
punt po 25 a 30 np.

Pódla teho poruczam ßwój
zwanſki a ſchnupowanſki tobak a zigary
po wſchěch płaczišnach, 100 ſchtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a drózſcho, wubjernje ßłodźaze a derje ßo palaze.

Hendrich Marko,
zigarowa pſchedawarnja
na kamjentnej haßy 1.



Hdźe je **dobry** khofej dostacz?

Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

Poruczam po tunich płaczišnach
konfirmandſke wobleczenja,
mužaze a hólczaze
wobleczenja,
dźěłanſku drastu atd.

Gustav Freude
prjedy ſwud. **Häuſchowa**
pſched ſchuleriſkimi wrotami 3.

Paleny khofej,
ßylnje a cziſtcze ßłodźazy,
punt po 80, 90, 100 hacz 200 np.,
parlojty khofej punt po 100, 120 a 160 np.
poruczа
C. F. Dietrich na jerjowej haßy 2.

Wſchón mój khofej ßo na Gothothſkim parnym khofejowym palaku pali. S tymle ſpěſchnym palenjom a ſtudźenjom khofej jara wjele po dobrym ßłodze a ſporoſczi dobudźe.

Paleny khofej.

Wſchón pola mje ßo pſchedawazy khofej je na nowym **Gothotſkim patentowanym khofejowym palaku** paleny. Po tymle waſchnju khofej po ßłodze a ßylnoſczi wjele dobudźe.

Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měſchenja,**
punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.
Tuńſche druźiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khofej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naſlědnik
na bohatej haßy 8.

Paleny khofej,
na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **cziſtcze** a **ßylnje ßłodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np.,
dobre a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np.,
parlojty khofej, punt po 90, 100, 120 a 140 np. poruczataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Najwjetſchi ſtład w Budyſchinje.—Najtuńſche płaczišny.

Konfirmandſke klobuki
njeßmërnje tunjo po **1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np., 2 mk.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwjerſke a dźěczaze
klobuki.

Nowolětne nowoſcze. — Dobre druźiny. — Snate tunje płaczišny.

Kolojěſdne, ratarſke, dźěłanſke a dźěczaze
mězy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22
(pódla hoſczenza k winowej kiczi.)

Pſchedeſchczniki
ſa **konfirmandow** we wulkim wubjerku jara płaczišny hódno poruczа

H. M. Schmidt
(mějeczel **R. Francke**)
na rózku hlowneho torhoſchcza.

Sa někotre hodźiny ßo pſchedeſchczniki porjedźa a ſ nowa poczehnjeja.

---

ff. ruske sardiny,
czwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tyſach po 2 mk.,
w najlěpſchej hódnoſczi jara płaczišny hódno poruczа
Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10
5 telefon 5.

Sſymjeńtnu woku, ßymjeńtny hróch, ſaradellu, jendźelſku rajſku trawu italſku = =
woprawne **Oberndorfſke** a **Eckendorfſke runklizowe ßymjo,**
ſchleſynſki czerwjeny dźeczel
bjes židy,
ſchleſynſki běły dźeczel
bjes židy,
wſchelake druźiny
ßymjeńtneho wowßa a **jeczmjenja**
w prěnjotnych tunach kaž tež druhi krócz ßyte
poruczа tunjo
Paul Schulze
pſchi žitnych wikach 28.
a na hoſchiz haßy 9.

Paleny khofej
na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimž wón jara wjele po dobrym ßłodze a ſporoſczi dobudźe, punt po 80 hacz 200 np. poruczа
Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Sſlowki
punt po 20 a 30 np.
poruczа
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe ſerviſy
ſa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacz 20 np.,
hacz do najwoßebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej poruczа po najtuniſchich płaczišnach
Max Mütze
na bohatej haßy.



Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Magera na ßerbſkej haßy 11.

Hotowe holcžaze wobleczenja, konfirmandske žakety a pišane žakety sa kóždu starobu.

Najwjetschi skład a wurjadnje tunjo!

Ernst Jenke w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 10, pódla nowotwara žerbskeho dona.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich placžišnach**

gardiny, běle a na žołcz,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

běle, na žołcz a pišane,

vitražowe tkaniny,

gardinowe žerdže a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum, wóskowe sukno, tapety.

Czesczenym wobydlerjam w Budyschinje a wokolnosc najpodwolnischo k wjedzenju dawam, so žym pschedawarnju

„Shorjelski basar"

dženža pschedewsał, jón knjesej **Adolfej Salbergej** wotkupiwschi, a proschu dowěrjenje, mojemu pschedchadnikej spožczene, tež mi sakhowacz.

Budu žo stajnje prózowacz, jenož **dobre, hódne tworjy po tunich placžišnach** pschedawacz.

Magazin sa domjazu a kuchińsku nadobu. **Bernhardt Weiss.** **Drjewjane, emaillowe, galantrijowe a pjerjowe tworjy.**

Kedžbu!

Kedžbu! Kedžbu!

Zyle tuczne **howjase mjaso** punt po 50 np., **połcz** pschi 5 puntach 70 np., **kołbasa** punt po 60 np. pola rěsnikeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haśy čisło 4.

Sswój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane tworjy** po najtunischich placžišnach poručam.

Emil Schubert, žedkaŕski mischtr na jerjowej haśy.

Maschinske wolije,

ruske a **amerikanske,** sa cžežko a lohko žo cžerjaze maschiny porucža po tunich placžišnach

Emil Měrsch

na kamjeńtnej haśy.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosc wubudžuje a kormjenje połožuje, porucža



Germania a Drogownja dr. Roebera

s napschecža winoweje kicže.

Poručam swój skład

drastnych tkaninow,

dwójzyschěroki krep, saručenu czistu wołmu, czorny, czěmnomódry, seleny, módry, czerwjenobruny, stary łohcz po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;

czorny, dwójzyschěroki kaschemir w rjanej módrej a hłubokoczornej barbje, stary łohcz po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacz 2 mk.;

jenobarbne barbunjepuschczate a **kaschczikate drastne tkaniny** w dobrych družinach, jara placzišny hódne;

$^6/_4$ schěroke **barbunjepuschczate zychi,** stary łohcz po 17 np., kaž tež lěpsche družiny po tunich placzišnach;

$^6/_4$ **hładke wupjerki,** czerwjene, stary łohcz po 25 np., barbunjepuschczate, teho runja lěpschu tworu, kaž tež czerwjenoßmuhate w $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ a $^{10}/_4$ schěri;

koschlazy barchent, barbunjepuschczaty a derje dzerzazy, stary łohcz po 15 np., rózojcze kaschczikaty, jara husty, stary łohcz po 20 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haśy 7.



Franz Marschner

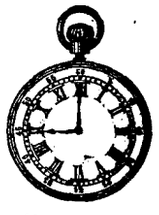

czaśnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haśy czo. 9

swój skład **czaśnikow** a **czaśnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje placzišny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **serbski.**



Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaśnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k czaśnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haśy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedža sa swoje dźeło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s placzišnami wupołożene, wobhladacz.**

Meble, stoły, schpihele, sosy a matrazy

žu tunjo dostacz w meblowym magazinje na sadnjej bohatej haśy czišło 4.

H. Seikritt,

tyscherski mischtr.

Kalk, zement, koscžinu, amoniak-superphosphat, Domaschowu muczku a **kainit**

porucža **W. Anders**

w Małym Wjelkowje.

Jerje

wulke a tuczne porucža

C. F. Dietrich

na jerjowej haśy 3.

Kóslaze kóžki

po najwyschschich placzišnach kupuje

Heinrich Lange

w Budyschinje

pschi žerbskej katholskej zyrkwi.

K jutrownemu časej

poručam:

Khosejowe serwišy po 2 mk. 50 np.,
piwowe serwišy hižo po 2 mk.,
likěrowe serwišy po 1 mk. 85 np.,
myjerske serwišy po 1 mk. 50 np.,
schkleńčane schklě po 10 np.,
wódne a grogowe schkleńzy po 10 np.,
wódne schkleńzy hižo po 8 np.,
nastawki po 1 mk. 25 np.,
menaže po 1 mk. 25 np.,
kładźeńske tuny ſ módrym zyblowym muſtrom hižo po 40 np.,
ſžłónki a mučnizy ſ zyblowym muſtrom po 50 np., běłe 45 np.,
talerje ſ módrym zyblowym muſtrom po 12 np., běłe po 8 np.,
ſchalki ſ zyblowym muſtrom po 13 np., běłe po 10 np.,
schklě ſ módrym zyblow. muſtrom po 15 np., běłe po 10 np.

Emailla,

jenož dobra twora, kóždy kruch do papjery ſawaleny:

bowy hižo po 80 np.,
wopłokowańske dónzy po 1 mk. 70 np.,
schklě hižo po 15 np.,
mějeńske schklě hižo po 90 np.,
hornzy hižo po 12 np.,
nózne hornzy hižo po 60 np.,
wódne khany po 1 mk. 20 np.,
mlokowe karany hižo po 50 np.,
talerje hižo po 18 np.,
želeſne hornzy po 65 np.,
želeſne pónoje po 75 np.,
blachowe khoſejowe mkyny po 1 mk. 20 np.,
pópjerjowe mkyny po 35 np.,
khoſejowe a zokrowe tyſy po 20 np.,
nože a widliczki, duzent po 2 mk. 25 np.,
jědźne ličzy, britannia, duzent po 1 mk. 50 np.,
khoſejowe ličzki, duzent po 80 np., pſchi trjebanju njewočornjaze.

Drjewjane twory:

klamory, kopu po 20 np.,
rěſańske deſki hižo po 25 np.,
ſžłónki a mučnizy po 25 np.,
korjeſchkowe khamorczki po 45 np.,
korjeźkowe etažerki ſe 6 tunami po 1 mk. 35 np.,
wuſžwětleńſki kaſchczik po 25 np.

Blidowe lampy ſ dobrym palakom po 2 mk.,
wiſžaze lampy ſ čžahadłom a bjes njeho po 3 mk. 50 np.

Dale poručam
we wulkim wubjerku: **nippowe wězy, albumy, fotografijowe wobłuki a albumy, ſchwadliſte ſchatulle, wiczne toſche, draſtne ſcheźěcze, bróſche, naručznizy, pjerſchczenje, ſžlě, čžaſznikowe rjeczaſy, měſchki, zigarowe toſche, portemoneje atd.**

Bernhard Weiss,

prjedy Shorjelſki baſar,

na bohatej haſžy 29.

Wubjernu **woku a hróch,**
woprawnu **jendźelſku rajſku trawu**
čerwjeny dźeczel, ſaručeny bjes židy, jara wulkoſornatu družinu,

} **k wuſžywej**

kaž tež

majſžowy ſchrót,
ſžłodowe kołochi Ia jaſžneje družiny,
ſžuſchene piwowe ſžłodźiſny,
palmoſornowe woſžuchi a ſchrót a
Myllerowu majſžowu kołochowu melaſſu,
nowu wubjernu pizu,
wſcho po najtuniſchich dnjowych płaczišnach w pſchepytanej najlěpſchej hódnoſczi
poruča

Khorla Schuppan

w Bndyſchinje pſchi žitnych wikach 18.

Khorla John w Běłej Wodźe

na Henrieczinej drózy

poruča:

twjerdźe ſžuſcheny **kruty połcž,** punt po 50 np.
czenki połcž, punt po 65 np.,
ſchmałz, punt po 38—40 np.,
wnbjernu margarinu, punt po 50—60 np.,
ſchmaderunks, punt po 20 np.,
pſcheńczną muku, 1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.,
czerſtwe droždże, punt po 50 np.,
paleny khoſej, 1/4 punta po 15 np. hacž k najlěpſchim družinam,
jerje, 3 ſchtuki po 10 np.

Khorla John w Běłej Wodźe
na Henrieczinej drózy.

Wulka ſkładnoſtna kupy.

Draſtowa a wobučzowa pſchedawarnja

A. Seyferta we Wósborku

na Shorjelſkej drózy 165

ſcźěhowaze ſkładnoſtne dźělby po hiſcheče ženje ſžłyſchanych tunich płaczišnach poruča:

350 porow dobrych tkaninowych kholowow
ſa mužſkich,
jara rjany rěs a zyle wubjerne dźěło hižo po 3 mk. 50 np. hacž 4 mk.,

450 dobrych hólczazych wobleczenjow
ſa 8—14lětnych hólzow po 5—6 mk.,

300 dźěczazych wobleczenjow
ſ jenož dobrych tkaninow ſa 3—7lětne dźěczi po 2 mk. 75 np. hacž 3 mk. 50 np.,

wulku dźělbu dobrych mužazych tkaninowych wobleczenjow po 11 hacž 12 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandſkich wobleczenjow**
hižo po 9 mk., jenož najlěpſche družiny,

wulku dźělbu **dźěłanſkich kholowow,**
jara twjerdu tworu po 1 mk. 50 np. hacž 2 mk.,

wulku dźělbu **konfirmandſkich ſchkórnjow a ſchkórniczkow**
hižo po 4 mk. 50 np.

Sprawni ludžo twory na wotpłaczenje doſtanu.
Wo dobroczinwy pſchiſtup proſžy

A. Seyfert we Wósborku
na Shorjelſkej drózy 165.

Rjane kschinje ſ pschilopkom,

kaž tež wschelake druhe **meble, khamory** a **blida** po najtuniſchich płalžiſnach porucža

meblowy magazin w Bukezach
E. Auguſta Mittaſcha.

Wſchě 1. haprleje t. l. ſapłaczomne tukrajne a wukrajne

kupony

hižo 15. měrza t. l. bjes khoſtow po najwyſchſchich kurſach ſ pjenjeſami ſaměnimoj.

Prima hódnoſtne papjery na ſkładže.

Schmidt & Gottschalk,
pjenježna banka,
w Budyſchinje pſchi mjaſowym torhoſchczu 14/16.

Schtóž chze

konfirmandſke kłobuki

woprawdže dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach nakupicz, njech ſo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdžež ſo pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nalětnjeho czaſa

w zylindrowych, hońtwjeŕſkich, ſilzowych a ſłomjanych

kłobukach

poſkicza. Teho runja

kolojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

měžy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacž do najwoßebniſchich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **4 hr.**	
hólczaze měžy	= **30 np.,**	
dźěłaczerſke měžy	= **40 np.,**	
židžane mužaze měžy	= **90 np.,**	

Selenoſchtwórtkowſke dary!

Składnoſtna kup!

Hotowe dźěczaze wobleczenja hižo po 1 mk.,
hotowe wobleczenja hižo po 2 mk. 25 np.,
ſchórzuchi, kłobuki, měžy, jeczki atd.
ſpodźiwnje tunjo.

Ernst Jenke w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 10, pódla nowotwara ſerbſkeho doma.

Wſchě družiny **ſofow, matrazow** ſ **ložom** a bjes njeho, kaž tež **lěhanſke ſtoły** a **ſtólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucža

T. Albert
na horczeŕſkej haßy 13.

Heinrich Hoppſtock

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy 1

porucža ßwoju

chemiſku płokarnju a cziſczerńju, barbjerńju a wuprawnju pſchi ſpěſchnym najßwědomiczíwiſchim wuwjedźenju po tunich płaczíſnach.

Mojim czeſczenym wotebjerarjam!

Po jenolětnym wobſtaczu mojeje pſchedawarńje, nuczi mje, wſchitkim tym, kotſiž ßu mje ſe ßwojim dowěrjenjom czeſczili a mje ſ wotebjeranjom podpjerali, ßwój **najwutrobniſchi dźak** wuprajicz, ſjenoczeny ſ próſtwu, mi a mojemu młodemu pſchedewſaczu też w pſchichodže pſchiczelne **derjeměnjenje** a **prawje ßylne wotebjeranje** wopokaſacz.

Kaž hacž dotal budu ßo też dale prózowacz, **hódnu a bjeſporokowu tworu po najtuniſchich twjerdych płaczíſnach** podawacz a žadanjam ßwojich czeſczenych wotebjerarjow na kóžde waſchnje uapſcheczo pſchińcz. Kóždy ſapoczatk je czežki, tola ßym nětko ßłód mojich czeſczenych wotebjerarjow ſeſnał, a je mi mózno, wſchě žadanja ſpokojicz a kóždemu ſ tym poßłužicz, ſchtož ßebi żada. K naléczu poruczam ſaßo hoborſki wubjerk **mužazych, młodźenſkich a hólczazych wobleczenjow** ſnateje dobreje hódnoſcze, modneho rěſa a dźerżazeho ſchicza. Płaczíſny ßu dla mojich ßnadnych wudawkow **tak tunjo** wobliczene, kaž je żana konkurenza njemóże poſkiczicz.

S létnich ſwjerſchnikow, kholowow, kolojěſdnych wobleczenjow, jupow, mužazych kłobukow, ſportſkich měžow, hólczazych kłobukow a měžow najlépſche po najtuniſchich płaczíſnach poſkiczam

Kurt Lehmann
32 na kamjentnej haßy 32.

Poruczam we **wulkotnym wubjerku** wſchě nowoſeże **mužazych, hólczazych a dźěczazych wobleczenjow,** teho runja **jenotliwe żakety** a **kholowy**

ßměſchnje tunjo.

Wubjerny rěs. **Hódne dźěło.**

F. Schlesinger

na bohatei haßy.

Młode holzy, kotrež chzedża ßo jako pſchedawarki wuwuczicz, ßo hnydom pytaja.

Philippi & Co.

Wuſtojne pſchedawarki pſchi wulkej mſdże hnydom měſtno doſtanu.

Philippi & Co.

K wuszywej

porucza

woprawny probstajski szymjeńtny jeczmjeń,
tudomny
woprawny probstajski szymjeńtny wowsz,
tudomny
pólski czeŕwjeny dźeczel, s rukowanjom, so je bjes židy,
tudomny
woprawne Eckendorfske a Oberndorfske runklizowe szymjo,
szymjeńtnu woku a szymjeńtny hróch,
kaž tež wschelake szymjenja po najtunischich płaczisnach

Gustav Heinke w Budyschinje

pschi žitnych wikach 34.

Emil Rößler w Budyschinje

na róžowej haszy 12 pódla ludoweje kuchinje

azetylenowe płunowe wobszwětlenje pschiprawja, wodowody a **plumpy twari, szamonapowaki sa skót, kupanske pschiprawy, piwowe apparaty, pschiprawy sa elektriske domjaze swony naprawja.**

Porjedźenje szo derje a tunjo wuwjedźe.

Konfirmandske wobleczenja,

piszane wobleczenja sa pachołow a młodźenzow,
s wurjadnje dobrych tkaninow a derje szedźaze,
wulki wubjerk a kaž snate, jara tunjo.

Ernst Jenke

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach cžiszło 10,
pódla nowotwara szerbskeho doma.

Drainěrowanske roły

we wschěch wulkosczach, **kruwjaze, szwinjaze a proszaze korta sa 2—4 proszata s wodźělenjemi, konjaze złoby, złobowe zyhele, wodowodowe roły, muffate roły, wónzuchowe roły,** 6—10 zolowske, k pucźnym pschětokam atd. s fabriki knjesa **W. Binnerta** w Halschtrowje po fabrikskich płaczisnach pschedawa

H. Dietrich w Lětonju.

Stare knihi szo saszo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwaŕske knihi

najjednorische a **najwoszebnische,**
twjerdźe swjasane, szu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasaŕnja
17 na bohatej haszy 17.

Baldeweg & Sachse

poruczataj po najtunischich dnjowych płaczisnach:

seńskoworjechowu woszuchowu muczku,
bawłmoszymjeńtnu muczku,
palmosornowe woszuchi,
ripikowu muczku a woszuchi,
szuschene piwowe szłodźisny,
majsz a majszowy schrót,
ržane wotruby,
ržany gris,
pscheńczne wotruby,
jeczmjenjowu pizu,
jenož w dobrej hódnosczi.

Pschepytanje w Pomorzach darmo.

Poruczam

konfirmandske wobleczenja

najnowsche nětczischeho czasza, hižo po $7\frac{1}{2}$ — 25 mk.,

woszebne mužaze wobleczenja
s najmodnischich tkaninow,

hólczaze wobleczenja
hižo po $2\frac{1}{2}$ mk. hacž k najwoszebnischim.

Wulki skład lěpschich tkaninow
k schiczu po měrje s rukowanjom.

Žonjaze a konfirmandkaze
žakety a khornarje,
rjane modne wězy po jara tunich płaczisnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

na žitnej haszy 4.

Schkórnje a stupnje

k konfirmaziji
kaž tež wschě pomyszlne družiny

wobucźa

sa mužskich, žónske a dźěczi w najwjetschim wubjerku po zyle woszebje tunich płaczisnach poruczam.

Pschijimanje wuporjedźenjow.
Skasanje po měrje.

Paul Kristeller

na bohatej haszy 29 s napschecźa hosczenza winoweje kicźe.

Wupschedawanje

dla dospołneho rospuschczenja pschedawaŕnje.

Naju wulki tworowy skład

žonjazeje a dźěcźazeje drasty, | mužazeje a hólcžazeje drasty,

wobstejazeje:

se žaketow,
kapesow,
kostumow,
pschedeschcźnych mantlow,
kołojtych mantlow a mantlow do procha,
konfirmandskich khornarjow,
dźěcźazych khornarjow a mantlow

s mužazych wobleczenjow,
" swjeŕschnikow,
" pjeslow,
" havelokow,
" khěžorskich mantlow,
" spanskich ßuknjow,
pacholazych wobleczenjow.
- pjeslow a mantlow,
hólcžazych wobleczenjow a mantlow

po ßměschnje tunich płacźisnach na wuschedawanje pschińdźe.

Pschedawanje jenož sa hotowe pjenjesy.

Mairowskec bratraj

na bohatej haßy 22 w Budyschinje **na bohatej haßy 22.**

Konfirmandske kłobuki

czorne a brune atd. hižo po 1 mk. 50 np., kaž tež wschě družiny **kłobukow sa mužskich a hólzow** jara tunjo porucža

C. E. Rinke na žitnej haßy 5.

Dla pschedstejazeho pschecźehnjenja do „stareho pósta" wschě

pychaŕniske a wołmjane twory

po khětro poniženych płacźisnach pschedawam.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Spěwaŕske

ßerbske a **němske,** jednorje a nanajwoßebnischo derje wjasane, w najwjetschim wubjerku po najtuńschich płacźisnach porucža

Oskar Klahre pschi starych kasarmach.

Hermank je moje stejischczo: **w budźe pschi radnej khěži.**

Cžeßny diplom | Bronsowe medaille a cžeßny diplom | III. myto



I. myto. | I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

porucža ßwój wulki skład **stupnjow** a **schkórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wschě pomyßlne družiny wobucźa sa mužskich žónske a dźěcźi po snatych tunich płacźisnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki cžaß.

Porjedźenje wscheje družiny po žadanju tón ßamy dźeń.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Hischcże jara dobry
schrótowanski mlyn
ma tunjo na pschedań **W. Anders** w Małym Wjelkowje.

Hotowe
holczaze wobleczenja, holczaze żakety, hólczaze wobleczenja, hólczaze swjerschniki, filzowe a słomjane klobuki, mězy, schtrympy, rukajzy, schórzuchi,
czorne a pißane.
Sa kóżdu starobu najwjetschi wubjerk.
Jara tunje twjerde płaczißny.

Ernst Jenke
woßebita pschedawańja sa dźéczazu drastu
pschi lawskich hrjebjach 10 pódla nowotwara żerbskeho doma.

Rjany czerstwy
lój
punt po 40 np.
porucza
H. Heiselbetz
na kotolskej haßy (Kesselgasse) 18.

Běrny na pschedań!
50 zentnarjow rjanych różowych,
100 = czerwjenych zyblowych,
żymjentne a jědźne běrny
s lohkeje semje ma na pschedań
August Nowak w Dubach.

Dobre
runklizowe żymjo
porucza
Delnjokinjanski knježi dwór.

Żiwnosćz
w płódnej krajinje, 3/4 hodźiny wot Wósborka leżaza, s 3 maßiwnymi twarjenjemi, s 5 hekt. a 50 arami najlepschich polow a łukow, hnydom pschi żiwnosćzi leżazych, s zykym żiwym a mortwym inwentarom pschi napłaczenju s najmjenscha 3000 mk. hnydom pschedam. Pschihódneho położenja dla żo wona jara derje k załoženju sahrodnistwa pschihodźi.
Ernst Schrader
w Strahwalde pola Herrnhuta.

Khěża **na pschedań.** Nowa natwarjena khěża se sahrodu a pol kórzom dobreho pola je w Hlinje czißko 44 pola Huczíny prjeczećehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma żo hnydom napłaczicz. Wscho dalsche je tam shonicz.

W Żiczenju je **khěża** czißko 17, se schifrom kryta, se sahrodu na pschedań.

Czesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi, każ też pschecželam a snatym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so żym w **Budyschinje** na **połnóznej dróży 1** hosczenz a restaurant

„słoteho żłónza“

kupił a pschedewsał.

Budu żo kóżdy czaż prózowacz, dotalnu hosczenzowu dobru khwalbu, jenoż najlepsche jědże a picże podawajzy a na najkedźbliwischo poßłużujzy, sdźerżecz pytacz a proschu moje pschedewsacże dobroczíwje podpjeracz.

S najwjetschim poczesczowanjom

August Hartstein.

S dobom żwoje wobschérne hródże k wupschahanju poruczam.

Ssmolerjez knihiczischczérnja

w Budyschinje w żerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pschepróschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach żu po tunich płaczißnach na pschedań we wudawarni „Serb. Nowin.“

S nakładom Maczizy Sserbskeje żu wuschle a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Rischiž a połmężaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczißna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczißna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczißna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se żerbskich stawisnow nowischeho czaża. 1889. Płaczißna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczißna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczißna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczißna 40 np.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacz sa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral.** kapłan w Draždźanach.

Z nakładom M. S. je w 2. předźełanym a powjetšenym wudawku wušoł

Towařšny spěwnik za serbski lud.

Zestajał **K. A. Fiedler.**

Tónsamy je we wudawarni „Serbsk. Nowin“ każ też pola knjeza překupca Mjerwy za 1 hr. 20 np. dostać.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacz sa 2 hriwnje:

HISTORIJA SERBSKEHO NARODA.

Spißaschtaj **Wilhelm Bogußławski** a **Michał Hórnik.**

Wobrasy

(bildy) żo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża, **domowe żohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k żłěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczißnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.



Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow
czaßnikow.
Płaczißny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
czaßnikar
na żerbskej haßy 11 pschi starych kasarmach.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacz:

Spěwna radosć.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Pruhi s Bożeho żwětła,
schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k **selenemu schtwórtkej** żo pschihodźaze, żu po 50 np. w wudawarni „Sserbskich Nowin“ dostacz.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ żu dostacz:

żerbske kmótsaze listy
w kaschczikach.

Visitne khartki

rjane każ lithografowane
czischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczérnja.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 12. | Sobotu 25. měrca 1899. | Lětnik 58.

Čežećeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesećź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórśy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakśkich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśće skasać.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy žejm je wutoru do jutrownych próśdninow schok. Prjedy teho je wón hischćze žwojemu pschedžydźe poruczik, wjerchej Hohenlohe k jeho pokstalětnym narodninam sboże pschećź.

Sapóžłanz Eugen Richter žo w poślednim poženjenju knježerstwo praschesche, schto je Jendźelčan Cecil Rhodes wóndano w Barlinje činił, a měnjesche, so žo tu saźo wo afrikanske próśdnośćze jedna. Statny sekretar s Bülow wotmolwi, so je žo wuczinjenje wo sałoženju jendźelskeje telegrafiskeje linije, w Afriźy wot Kapskeho kraja psches němsku koloniju hacź do Egiptowskeje doźahazeje, wujednało, tola s wuměnjenjom wschěch knježerskich němskich prawow. Němska žmě tule liniju wužiwacź a žamžne linije na žwojich kolonijach natwaricź, posdźischo žmě žebi jendźelsku liniju w žwojej koloniji jako žwoje žwójstwo žadacź. Dla želesniźy, psches němsku rańscho-afriśku koloniju wjedźazu, hischćze njejžu pschesjene pschischli, tola prawa Němskeje njebudźa pschi tym schkodowacź.

— Sapóžłanzy pruskeho krajneho žejma njesdadźa žo s pschikładom sa dobre waschnja a nałožki bycź. Hdyž žo pjatk na nowu žejmownju wschelake stórźby žłyschećź dachu, hrabja Limburg-Stirumski měnjesche, so njeje radźicź, schpundowanje cźitarnje s tepichami pokkasćź, dokelž maja mnosy sapóžłanzy waschnje, daloko koło wokoło žebje pluwacź. Nětcźische cźitarnine schpundowanje je teho dla pschisprawne, dokelž žo hodźi wotmycź.

— Na tajne powschitkowne wólbne prawo pschi wólbach do khěžorstwoweho žejma žu žo w pruskim semjanskim žejmje wótre nadpady činike. Hrabja Mirbach powschitkowne tajne wólbne prawo žiwnosćź mjenowasche, na kotrejž sozialdemokratija roscźe. Hrabja Klinkowström měnjesche, so w sjawnym žiwjenju niczo schkódnische a bóle skažerske njeje hacź powschitkowne wólbne prawo. Pscheměnjenje khěžorstwožejmskeho wólbneho prawa je drje wěz swjaskoweje rady, tola wobstejnoscźe žo po něcźim tak roswija, so budźa sjenocźene knježerstwa bórśy sakrocźicź dyrbjecź. Wot lěta 1893 žu žo sozialdemokratojo se žwojimi nadpadami na wjeżne wobydlerstwo satměrili a tu a tam mały wuspěch měli. Tónle wuspěch žu dozpili s njeżměrnym schcźuwanjom w lecźazych listach a sozialdemokratiskich protykach. Hdyž žo tajke wězy bjes sadźewka rosschěrjeja, dyrbimy žo praschecź: Hdźe běchu žudniźy, poliziśtojo, statni rěcźniźy w tym cźażu, hdyž žo tele pižma cźischcźachu? Statnym rěcźnikam dyrbjako žo poruczicź, pschi wschěch wobstejnoscźach tajkej agitaziji napschecźiwo stupacź. Tež žudniźy dyrbjeli žo powuczicź, so žo pschi sozialdemokratiskich pižmach njejedna wo pschenźdźenjach cźischcźerskeho sakonja, ale wo ludźipacźerstwa a wo revoluzionarne spoczinanje. Sastojnikam dyrbi žo rosjaśnicź, so woni s pschisamknjenjom k sozialdemokratiji pschižahu, kralej pschižahanu, słamaja a so njemóża jako sozialdemokratojo dlěje w sastojnstwje wostacź. Wucźerjo dyrbjeli wotroscźazu mkodźinu wo sozialdemokratiji powuczicź. Cźaž je nimo, hdźež móżesche žo měnicź, so je lěpje, niż wo tym rěcźecź. Ludźom dyrbi žo rosjaśnjenje dacź. Njeżměmy žwojich dźěłacźerjow jenož jako inventar wobhladowacź, ale s nimi jako s cźłowjekami wobkhadźecź a žo sa jich lěpsche staracź. Ssmy s tym shrěschili, so žo njejžmy sa to starali, dźěłacźerjam dobre kschescźijanske cźitanja podawacź. Sozialdemokratojo žwojich ludźi bohacźe s agitatoriskimi pižmami sastaraju. W tymle nastupanju dyrbi žo s pschemyślenjom dźěłacź.

— Offižerojo němskeho kódźstwa dyrbja poknu brodu nożycź, niż jenož wkuży (schnawzar), tak žebi khěžor žada.

— Němska wójnska kódź „Oldenburg“ je w Strandeskim saliwje na mórske dno sajěła. Pschi žylnym žněhowym mjecźelu bě žo jeje kótwizowy rjecźas rostorhnył, a je žo wona potom s wětrom k brjohej pschihnała, hdźež twjerdźe žedźi. K „Oldenburgej“ žu žo kódźe póžłake, kotrež dyrbja jeho muniziju pschedewsacź, so mohł žo tak połóżeny s mórskeho dna skerje wotstorcźicź.

— Na wojerskich straźnikow wokoło Metza žu žo wospjet w nozy nadpady činike. Mežki guvernér nětko wosjewja, so wot nětka wschitzy straźniźy na straźowanje s wótrymi patronami wucźahnu a so budźa bjes dźiwanja tšelecź, jeli so žo nadpadnu.

— Licźba pólskich dźěłacźerjow a cźeladnikow s Pósnańskeje, kotśiž žu lětża w naléczu do Sakskeje a dale k wjecźoru wucźahnyli, žo na 60,000 wobliczi. Pódla teho je žo wjele dźěłacźejow s Galiziskeje pschistajiko. Pschicźehnjenje pólskich dźěłacźerjow je sa ratarstwo pomoz s wulkeje nusy. Bjes pólskich dźěłacźerjow bychu něhdźežkuli s ratarskim dźěłom sastacź dyrbjeli. S ruskeje Pólskeje nimale žanych cźeladnikow wjazy do Němzow njepschikhadźa. Ruske knježerstwo jim poczežuje mjesy pschekrocźicź, dokelž tamnischi ratarjo žami nusnje ratarskich dźěłacźerjow trjebaja.

Shromadźisna pólskich macźerjow, w kotrejž je žo pschecźiwo polizajskej sakasni w nastupanju roswucźenja w pólskej rěcźi protestowało, je žo njedźelu w Pósnanju wotbywała. Něhdźe 600 žonow se wschěch stawow bě pschitomnych. Wone petiziju na kultušoweho ministra podpižachu, w kotrejž žadachu, so dyrbi žo polizajska sakasnja w nastupanju wucźenja w pólskej rěcźi sběhnycź. Shromadźisna 2000 Polakow tón žamy dźeń w tej žamej myšli wobsamknu.

Awstriska. Wjednika němskich radikalnych, Wolfa, žu dla skschiwdźenja majestoscźe wobskorźili. Wolf je khěžora w jenej sjawnej shromadźisnje w Moscźe wohanił.

— Tež w Awstriskej wudawki sa wójsko njepschestawajźy rostu. W pschichodnym lěcźe ma žo wójsko poženylnicź, spěschnje tšelaze kanony žo sawjedu a msda offižerow a wojerskich sastojnikow žo powyschi.

Italska. W poślednim cźażu žo italski hórski artillerisk regiment w Alpach pschi franzowskej mjesy swucźuje. Hacź runje žu gory se žněhom napjelnjene a žylne žněhowe mjecźele sakhadźachu, njejžu hacź dotal wojazy do njesboża pschischli. Sapschehnjene batterije žu wjerschki 2500 metrow wyżokich horow dozpike. Na najwobcźežnischich městnach žu žo mule wupschahnyke a žo s powja-

sami dżeržałe, mjes tym so mużstwa rosebrane batterijine dźěle njeżechu. Wojazy żu wschak na tajke wobcźežnosćze swucźeni, dokelž żu żo w hórskich stronach narodźili a tam wotrostli.

Franzowska. Wo wobżedźenstwje snutskownеje Afriki je żo mjes Jendźelskej a Franzowskej wucźinjenje wobsamkko. Jendźelskej żo s tymle wucźinjenjom bar-el-gasalski a darfurski kraj pschipósnaje, Franzowskej pak Wadai, Bagirmi a Kanem a powschitkownje krajina s wjecźora a s ranja Cźadskeho jězora. W kraju, mjes Nilom a Cźadskim jězorom leżazym, ma franzowske wikowanje jenake prawo s jendźelskim. S tutym wucźinjenjom Franzowska najbohatsche kraje pschi hornim Nilu Jendźelskej pschewostaji. Franzowskej żu drje żo wobschěrnische kraje pschipósnake, tola khudsche. Sa to żo Franzowsojo s tym troschtuja so je kraj, jim żkuschazy, jako klin do jendźelskeho knjejstwa nad Nilom, nad Nigrom a Cźadskim jězorom.

— Präsident Loubet je jako pschecźiwnik żmjertneho khostanja snaty. Wobhnadźenske prawo je wón tele dny prěni krócź wužił, hdyž je mordarja Biankinia k jastwu na cźaż żiwjenja wobhnadźił. Biankinia běchu k żmjercźi sażudźili, dokelž bě żwoju żonu sadajił.

Jendźelska. W Jendźelskej chzedźa nětko kaž w Němskej wobstarnych dźěłacźerjow se statnej pensiju sestaracź. Němski sakoń k sastaranju invalidnych a wobstarnych ludźi pak nimaju w Jendźelskej sa khmany. Wożebje nochzedźa dźěłacźerjow nusowacź, pjenježne pschinoschki k sawěsćenju psche invalidnosćź a starobu płacźicź. Po jutrach żo żejmska komiżija wuswoli, kotraž ma namjety sa nowy sakoń podacź.

Ruska. W něktorych gubernijach hischće pschezo khłód knježi. Jako sćěhwk khłoda w mnohich stronach żo tyfus na khłódnych dawa. Towarstwo „Cźerwjeneho kschiża“ je wjele lěkarskich wożobow k cźerpjazym póżłało. Dale je żo wón rosżudźił, khłódnym a khorym město muki cźopke jědże podawacź a liczbu jědźerjow, w kotrychž je jědź darmo dostacź, pschisporicź.

— Ruska njedźiwajzy wschěch jendźelskich protestow żwoje wobżedźeństwo w połnóznej Chinje dale rosschěrja. Jendźelske nowiny chzedźa wjedźecź, so město Niucźwang, do kotrehož chzedźa Jendźelcźenjo żelesnizu natwaricź, do ruskeho wobżedźenstwa pscheńdże. Sa to chze Ruska Chinu pschecźiwo požadankam Italskeje podpjeracź, kotraž chze żo w Sam-Nunskim mórskim saliwje sażydlicź. Ruszy żu zyły pscheběh podawkow potajny dźerżeli. Dwaj regimentaj kosakow żo s krótkowjecźorneje Ruskeje do żrjedźneje Asiskeje pschepołożitaj. W bliżschich dnjach żo twar żelesnizy s Niucźawanga do Mukdena sapocźnje. Ruszy inżenérojo żu sa tole dźěło 15,000 chineskich dźěłacźerjow najeli. Sa někotre lěta budże żelesniza s ruskeje Europy psches zyłu żrjedźnu Asisku k chineskemu morju wjedźaza, natwarjena.

Turkowska. Němski wyschk Heintze s Krenski a lieutenant Sturdza staj njedźelu se spěschnje tšělazej kanonu, kotruż je khěžor Wylem sultanej darił, do Konstantinopla pschijěkoj. Sultan je żebi kanonu pschedwjesćź dał a je s jejnym dźěłanjom jara spokojom. Wón je němskemu późłanzej, żwobodnemu knjesej s Marschallej porucził, so by khěžorej sa to jeho dźak wuprajił. Oberstej Heintzy s Krenskemu je wón wulki kordon Medźidje-rjada a lieutenantej Sturdzy Medźidje-rjad tsecźeje rjadownje spożcźił.

China. Wo nowym pschesćěhanju kschesćijanow w Chinje żu powjesćze s Patunga dóschle. Tam żu mišionara patera Viktorina, żobustawa belgiskeho romsko-katholskeho mišionstwa skónzowali. Jedyn chineski kschesćijan, kotryż je pschi mišionarowej martrarskej żmjercźi se żwědkom był, praji, so żu patera Viktorina wuwjasali a żiweho pod hromadu kamjenjow pohrjebali. Dale żu pohanjo wulku liczbu chineskich kschesćijanow skónzowali a někotre wżdy spalili. Pschiczina k poźledním pschesćěhanjam ma żo pjecźa w tym pytacź, so po wotżadźenju Europjanam pschecźelnje smyżleneho khěžora chineske wobydlerstwo měni, so se saniczenjom Europjanow, kotrychž běłych cźertow mjenuje, khěžorzy a ministram żo spodobny skutk cźini. Nowe Europjanam njepschecźelne hibanje je żo we khownym měsćze Pekingu sapocźało a żo po něcźim na wschě provinzy rosschěriło.

Amerika. Schpanischim philippinske kupy sa 20 milijonow dollarow wotkupiwschi żu Amerikanszy sku kup sczinili. Hižo żu Amerikanszy 40,000 muži na Philippiny późłali, a hischće pschezo żo jim njeje schlachcźiło, sběžkarskich Philippinskich porasycź. Wjele bóle dyrbja wjeżeli bycź, so żo jich nadběhow na město Manilu dowobaraja. 2. měrza je 10,000 sběžkarjow amerikanske lěhwo pola Pavannaque nadpanyło a na khwilu Amerikanskich satraschiło; 123 Amerikanskich morwych na bitwischcźu leżo wosta, a 370 sběžkarjo sajachu. Pódla teho sběžkarjam 6 amerikonskich spěschnje tšělazych kanonow a 500 kaschczow munizije do ruki padże. W Santamasa żu Amerikanszy 5. měrza 65 muži shubili. Amerikanski general Otis je khory, teho runja admiral Dewey; wobaj chzetaj teho dla wot żwojeho městna wotstupicź. General Otis je duchownje wschón poraženy, dokelž wójna dlěje traje, hacź je wón wocźakał. Sběžkarjo żu w dobrych wobtwjerdżenych stejischczach, amerikanszy wojazy njejżu hacź dotal samóhli, jich s nich wuhnacź. Żyroba je jara droha, dokelž dyrbi żo wscho s mórskeje strony pschiwjesćź; pschetoż s kraja żu sběžkarjo Manilu we wschěch stronach wobstupili. Njedawno běchu tsi kompagnije Washingtonskeho regimenta do łakanzy saschli, a dyrbjachu, dokelž bě munizija swutšělana, żo s bajonnetom psches njepschecźela pschebicź. Amerikanszy wudawaja, so żu jenoż tsjo panyli a so je żo 21 sraniło.

— 100,000 smjerskych wowzow jena amerikanska firma kóżdy měżaz do Europy sczele. W Argentinskej, hdźež żu njeżmérne stadła wowzow, wowcze mjażo hacź dotal niczo njepłacźesche. Prjedy je do rěkow mjetachu, posdźischo je mjelechu a s njeho wożuchi sa pży dźěłachu. Nětko żu waschnje wunamakali, po kotrymż żo hodźi wowcze mjażo cźerstwe hacź do Europy dowjesćź. W Buenos-Ayres wschědnje 3500 sarěsanym wowzam smjersnycź dadża, na cźož żo na parnu łódź snoscha, a żo tam w stwach khowaja, kotrež żo łódźsymne dźerża.

— Mjes amerikanskimi wużwobodźerjemi a Kubaskimi je prjedawsche tołste pschecźelstwo dawno na kruchi schło. Kubaszy żu bórsy pytli, so żu Amerikanszy se Schpaniskimi wójnu wjedli, niż so bychu Kubaskim żwobodu dali, ale żo Kuby smozowali. W poźledním cźażu żu wospjet njeměry na Kubje wudyrike. Amerikanski wójskowy roskasowar w Havannje je njedźelu wjecźor 57 Kubaskich sajecź dał, dokelž żu żo pjecźa pschi njeměrach na dróhach wobdźělili. Kubaszy s tym wotmolwichu, so psched zyrkwju jenej bombje rosbuchnycź dachu. Na sboże pak pschi tym nichtó njeje do njesboża pschischoł. Na to je amerikanski wójskowy roskasowar poliziji pschikasał, Kubaskim wschě bróńje wotewsacź.

Mój żobużarliwz.

(S jendźelskeho.)

Běchmy na wójnje w Sudanje w Afriży. Nasche wójskowe wotdźělenje bě zyły dźeń s napinanjom cźahnyło, a nimo teho bě wuspěch jara mały, dokelž nichtó po prawom njewjedźesche, hdże mamy cźahnycź. Njepscheczel, sa kotrymż tak jara żedźachmy, njeda żo nam nihdże widźecź, naschi żlědżerjo a strażnizy buchu s wopacźnymi powjesćźemi myleni a noschachu nam mylaze pschisjewjenja; ani jedyn s naschich wjednikow njewjedźesche, hdże nasch lestny njepschecźel steji. Na żmjercź mucźni sastachmy pschi jenej owsy a stajichmy na mjehkim puscźinskim pěsku lěhwo. Skónczńje mózach żo też ja we żwojim stanje lehnycź. Ale runjeż běch hischće mucźnischi, spar mje cźěkasche, pschetoż wulka żarliwosćź, po prawom dwoja żarliwosćź, mje żerjesche. We żwojej domisnje běch njewjestu sawostajił, kotruż s zyłym wohnjom żwojeje dusche lubowach, ale běch żebi zyle wěsty, so wona mje njelubowasche, ale so mějesche jeneho s mojich towarschow lubscho. Duż bě bjes dźiwa, so tehole sbożowneho żobużarliwza s zyłej mozu hidźach, a to cźim bóle, dokelž to njebě jenicźka wěz, w kotrejż bě mi se sadźěwkom! Jakub Forrester a ja běchmoj żużodźinej dźěsći a schulskej towarschej byłoj, a wschudźom, pschi hraczu a na schulskej lawzy, pola wucźerjow a żobuschulerjow bě mje wukakał, wón se żwojej wjeżokej luboscźiwej wutrobu, se żwojim rjanym, jażnym wobliczom a se żwojej wjazy hacź żrědnjej wobdarjenosćzu, mje, kotryż běch we wschěch tych wězach daloko sa nim!

Mój sły wożud bě chzył, so też ja, każ wón, do wójska sastupich, a do żamżneho polka pschińdźech, każ wón, hdźež żo njeluby poměr s dźěsćźowskich lět mjes namaj dale plecźeșche — ja wschudźom sady njeho, wón wote wschěch pschedstajenych a towarschow nade mnu ważeny. Kelko pschileżnosćze bych dźenża sażo měł, to pytnych, kak lubo mějachu jeho też naschi wojazy, kak jich napominaze żłowo s jeho erta s nowej mozu napjelnjesche! Haj, wón bě mój sły wożud, a ja żebi myżlach, so żměm jeho se wschém prawom hidźicź, a to tak jara, so żebi mjelczo hižo pschekładowach, hacź ma żwět dosćź ruma, so mohł żwět naju, Jakuba Forrestera a mje, na dobo hospodowacź! Jedyn s naju dyrbi żwoje żiwjenje w Egyptowskej wostajicź, a tón dyrbi wón bycź, jeli so mje mój sły wożud w tej wěcy njesjeba. Schtó wě, hacź żebi Jentona Lora mje tola skónczńje njewosmje, hdyż tehole njehańbicźe sbożowneho hólza wjazy

na pschirunanje pornjo mi njeſměje! Wſchako bě mi tola tak rosßudnje ßo pschikhilika, prjedy hacź bě mi tón na prěki pschischoł!

Hdyž běch na tutu wulku myßliczku pschischoł, wobja mje hłuboki krutu ſpar.

Něschto pak mje budźeſche. Njeſcźerpny ſtanych, ſaléſech do ſaſtupa do ſtana a roshladowach ßo won. Napohlad bě jara ßwjatoczny a wulkotny. Kołwokoło widźach lěhwo w ſpanju, a do wſchěch kónzow wupſcheſcźěraſche ßo njeßměrna puſcźina. K ranju pak wosnamjenjeſche ſpodźiwny woheń městno, hdźež bě ßłónzo na tym, ſo by ſkhadźako. Powětr bě wokhłódnjazy a wobcźerſtwowazy, a cźiſchina bě tak wulka, ſo bě dychanje ßłyſchecź.

Na dobo ſapraßny na prawej ſtronje w rańſchej cźiſchinje wutſél ſ tſélby. Też druhi ſapraßny — tón ras bliže. A na to ſaklincźa trompejta po lěhwje. Pſchedſtražnizy pſchihnachu khwatnje. Njepſcheczel cźěrjeſche ßem! Naſchi wojazy kramoſcźachu ßo ſe ßwojich lěhwow, roszybani a ſamyleni, wocźi ſaſparnej, ale hotowi k ßwojej winowatoſcźi. Lědom mějachu khwile, ßwoju tſélbu hrabnycź a hacź na naßypy běžecź, tu leczeſche hižo ſ tſjoch bokow mróczel procha na naß, a ſe ßrjedźnjeje mróczele ßapaſche wohnjowe ßłónzo. To bě wokomik, kiž cźłowjeka pſchimaſche. Woßrjedź lěhwa, ſ wobliczom, kiž bě tak twjerde a rosßudźene, kaž ſkamjenjene, ßedźeſche na konju naſch roskaſowař, ja pſchi ßwojim konju bliſko njeho. S kóždym wokomikom bliżeſche ßo tamna mróczel procha. A nětkole ſaklincźa roskas: „Woheń!“

Lědom bě to prajene, wupraßny żiwy wěnz płomjenjow wokoło lěhwa, a na to ſcźěhowaſche cźežke njepſchestawaze praſkanje tſélbow.

S njeroſomnej wutrobitoſcźu nadběhowachu ſmużicźi Arabojo pſchecźiwo temule wohnjowemu deſchcźej. Nětkotſi dozpěchu ßamo naſche naßypy, ale jeno, ſo bychu na naſchich bajonetach ſaklócźi byli. Potom zoſaſche ta cźrjóda a da ßo do cźěkanja. Ssmjertni cźłowjekojo njemóżachu ßo dodźerżecź pſchecźiwo tak ßurowemu wutrajnemu wohnjej.

Nětkole bě rjad na naß. „Scźěhujcźe jich!“ pſchińdźe roskas, a ſ błyſchcźatymi teßakami a ſe ſchcźercźatymi wotrohami cźěrjachmy kaž ſ wichorom ſa cźěkazymi mohamedanami a bombowachmy jich na lěwym a prawym boku do ſemje. Pſched ßobu wuhladach cźrjódu Arabow, kotſiž na ßwojich małych ſpěſchnych konikach woprawdźe leczachu. Jeno jedyn, woßebje wulki, rjany muż, wěſcźe nawjednik, njemóżeſche zyle tak ſpěſchnje cźeknycź; pſchetoż na żerdzy mějeſche ſelenu khorhoj profety, tak ſo tuta cźeża konja ſadżerżowaſche, a ſo wón trochu ſa druhimi woſtawaſche.

Tu pſchińdźe mi myßl, ſo mohł ßo tule wuſnamjenicź a ſo mohł ßwojeho ßobużarliwza pſchetrjechicź. Hdźe bě Jakub? Ja njeběch w tutych podawkach khwile měł, ßo ſa nim wobhladowacź. Ale wſcho jene! Ja běch wſchěch pſcheſcźahnył, a bliſko bycź njemóżeſche, ſo mohł mi też tule palmu ſaßo wotehnacź. Wobhladnych ßo do ſady. Ale, ſchto to! To dźě bě mi ſa pjatu, ani pjecź-dźeßacź metrow ſady mje, a najſkerje ſ tym ßamßnym wotpohladom, kaž ja! To ßo wě! Hdźe dha mohło ſchto bycź, ſo njebudźiſche mje chzył wukalacź? Ale tón ras njeßmědźeſche żaneho ſboża měcź! S jara ſkym pſchecźom ſahnach konjej wotroſy do bokow a honjach jeho do ſpěcha, ſo bě to bjes mała pſches jeho mozy. Arabiſki wjerch ſpósna, ſo mi wucźeknycź njemóże, a wobrocźi ßo na ßedle, ſo by ßo ſo mnu ſetkał. Sa wokomik běch jeho dozpił a hrabnych ſa jeho khorhowju; hdyž pak ßo ſ teßakom ſahanjach, ſo bych jemu żiwjenje wuhaßnył, ſlecźa mój kóń do boka a wuraſy mi ſ tutym wotmachom teßak ſ ruki.

Mój dźiwi njepſchecźel wuži tejele ſkładnoſcźe a ſmachny nětkole ſe ßwojim mjeczom, njembrje ſakſchiknywſchi. Ja hiſchcźe ſe ſadwělowanjom żerdku twjerdźe dżeržach a maßach ſa ßwojej piſtolu. Ale njemějach wjazy khwile, jeje wužicź. Jeho błyſchcźaty teßak w jeho ßylnej ruzy na ßebje ſpadujo widźizy, ßłyſcho a cźujo, buch na dobo kaž ſ błyſkom na ſtronu ßunjeny. Druhi jěſdny bě ßo mjes emira a mjeſe mnje ſcźiſchcźał. Tutón ſtork bě mje ſ konja wotcźiſchcźał a khwilu leżach pohłuſcheny na ſemi. Hdyž móżach ſaßo, hiſchcźe wſchón wjercźaty a bjes mozy, ſtanycź, běchu cźěkazy Arabojo jeno hiſchcźe cźěmne dypki na wobſorje. Naſchi ludźo běchu ßo do teho a tamneho kónza rosbrojili, ſo bychu jich ſcźěhowali. Něſchto krocźeli pſchede mnu leżeſche cźěło arabiſkeho wjercha, hoborſke a wulke też hiſchcźe po ßmjercźi. Mi pſchi ßamßnymaj nohomaj leżeſche, ßmjercź błędy, Jakub Forreſter a krej jemu běžeſche ſ wulkeje rany na hłowje.

A to bě dźiwno: hdyž hiſchcźe poł pohłuſcheny na njeho wudźěrach, bě mi na dobo, jako by ßo mhła pſchede mnu roſtorhła. To bě tón muż, kiž bě mi po mojim ſdaczu cźaß żiwjenja na pucźu był, kotrehoż běch hidźił a kotrehoż běch ßmjercźi poßwjecźił w Egyptowſkej — a tón bě ßwoje żiwjenje ſa mnje do ſtracha ſtajił! To ſpósnach jaßnje. Se ſtaroſcźu dyrkotajo kleczach ſ boka njeho a pytach jeho ſaßo k żiwjenju ſbudźicź, palenz jemu podawajo.

Něſchto ſekundow na to wotewri wocźi a, mje ſpósnawſchi, ſcheptaſche, tak ßłabje, ſo lědom ſmyßł ßłowow doroſymich: „Wodajcźe mi! Scźinich to jeno, ſo bych waß wot ßmjercźe wumohł!“

Bohu dźakowano, wón njewumrje! Jeho kruta natura dopomha jemu, runjež bě něſchto wokomikow pſchi ßamym rowje. Njedołho na to, ſo bě wón ſe ßmjertneho ſtracha, hrabny mje cźeřwjeny mór, tak ſo njemóżach ßłużby cźinicź, a tak buchmoj wobaj jako invalidaj do Jendźelſkeje wróczo póßłanaj. Běchmoj ßo nětkole jedyn druhemu wuſzy pſchiſamkloj. Hdyž junu rjany wjeczor na łódźi ſ wjercha ßedźachmy, rjekny Jakub ßwjatoczńje:

„Mój mamoj tola mnoho winy, Bohu ßo dźakowacź, Franzo, ſo wobaj hiſchcźe żiwaj a nětak ſtrowaj ſaßo domiſnu a ßwojich lubych wohladamoj, mjes tym ſo ßu mnoſy dobri cźłowjekojo tam daloko poßledni wotpoczink namakali.“

Pſchihłoßowach jemu a kurjachmoj mjelczo trubku a pomyßlichmoj ßebi na mnohich pſchecźelow a towarſchow, kotſiž w puſcźinje pokhowani leża.

„Jakubje“, rjeknych ſa khwilu, „móżeſch ßebi ty myßlicź cźaßa, ſo běch ßebi twjerdźe do hłowy ſtajił, ſo ma jeno jedyn ſ naju Egyptowſku wopuſchcźicź, a ſo běch ja tón jedyn? Też nětkole je mi, jako bych twój mordař był, hdyž ßebi na to pomyßlu!“

Forreſter ßo ßmějeſche. „Ja dźě ßym pſchezo wjedźał, ſo mje wuſtacź njemóżeſch“, rjekny, „a njemóżach to żenje wopſchijecź. Mějach cźe pſchezo jara rad, a to je hewak tola na wſajomnoſcź.“

„Mi ßo ſda, ſo je ßo to pſchi hrě na krikotowym polu ſapoczało“, rjeknych ſamyßleny, tam ßy mje pſchetrjechił.“

„Dopomnju ßo“, wotmolwi wón ßo ßmějo, „to pak mějach też njeroſomne ſboże; to budźiſche też lěpſcheho cźłowjeka mylicź mohło. Nó, njemyßł ßebi dale na to; kraj faraonow je dźě na ſboże njedoroſymjenje mjes namaj wujaßnił.“

Temu wſchak ßo derje rěcźeſche. Ja pak mějach hiſchcźe praſchenje, wot kotrehoż ſboże mojeho żiwjenja wotwißowaſche. Ja wſchak běch ßebi w tej wěży nimale tak derje kaž wěſty a wotmyßleny, ſo chzu to ſa ſprawne khoſtanje ſnjeſcź. Ale wſchako běchmoj nětkole tak daloko ſpſcheczelenaj, ſo ßmědźach ßebi rune praſchenje dowolicź. A duż ßebi ſważich.

„Jakubje“, poczach ſ krótka, „praj mi hiſchcźe jenu wěz: Ssy ty ſ Loru Fentonez po ßlubje?“

Jakub ſahlada ßo na mnje, ſacźeřwjeni ßo a da ßo do wutrobneho ßmjecźa.

Tajke maſch ty myßle? Ty ßebi po tajkim myßleſche, ſo chzu tebje pſchi tym też tak wukalacź, kaž pſchi khorhoji? To móżeſch ßo ſměrowacź, mój luby! Niż ſ Loru Fentonez, ale ſ jeje ßotru Juditu ßym ßlubjeny. Ale ſe ßwojej pſchichodnej ßwakowej mam dobre pſchecźelſtwo, a ßym ßebi wěſty, ſo niczo pſchecźiwo temu njeſměje, jeli ſo budźeſch ßo ty wo nju ſamokwjecź. Khwataj jeno trochu, potom mohłoj ßlub a kwaß na dobo ßwjecźicź!“

Stłóczich jemu mjelczo ruku. Něcźecź njemóżach. Kak hubjeny, ßlepy, żarliwy hłupak běch po tajkim był, a kak bliſko na tym, ſo budźich ßwoje ßamßne ſboże ſnicził ſ tym, ſo njewinowacźe podhladowanemu paßle wleczech, ſo by ßwoje młode żiwjenje w puſcźinje woſtajił! Kak ßnadnje bě ßo to ſcźinicź hodżało we wójnje, woßebje w njeprawidłownej wójnje w Afriży! A budźich potom hdy wjazy ßo prawje mohł ſawjeßelicź?

Ně, běch ſbożowniſchi hacź ßym ßebi ſaßłużił. Jakubowy namjet na łódźi bu doſpołnje wuwjedźeny. Sslubichmoj ßo hnydom domoj dozpěwſchi ſ rjanymaj ßotromaj Fentonez, a ſa něſchto měßazow ßwjecźachmoj dwójny kwaß, tak wjeßoły, hacź na ßwěcźe ſchto. A hacź do dźenßniſcheho dnja nimam lubſcheho, dowěrniſcheho pſcheczela na ſemi, dyžli ßwojeho něhduſcheho njepſcheczela a ßobużarliwza Jakuba Forreſtera.

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1. Knjes farař rycźer Jakub w Njeßwacźidle: a) „Duchowne dopomujeńki na 25létny jubilej k. fararja Jakuba, w Njeßwacźidliſkim Božim domje 1. njedź. adventa 27. novembra 1898 ßwjecźeny“. b) Tußamu knižku też w němſkej rěcźi. — 2. Knjes kantor Jordan w Popojzach: a) „Stare Sserbſke Duchowne kjarliže, Bogu k zeſcźi a ßerbſkemu ludoju k hużytku. 12. hudawk 1897“. b) „Wohleingerichtetes Geiſtreiches Geſangbuch, in welchem über 400 derer

schönsten und erbaulichsten Lieder in die Wendische Sprache übersetzet und zum allgemeinen Gebrauch auf vieles Verlangen dem Druck übergeben. Cotbus." Pschiwjasany je rukopißny pschidawk. c) „To Poßolstwo. Gromadu sestajane a huklazone wot Panka. 1852." — 3. Knjes kantor Kozor w Ketlizach: a) „Wodźan. Spěwohra w 4 wobrazach. Zbasnił H. Dučman, zhudźbnił K. A. Kocor". b) „Pola Skalicy 28. junija 1866. Pěseń H. Zejlerja, z hudźbu wot K. A. Kocora". c) „Tři pěsnje Zejlerjowe za sola a chor zestajał K. A. Kocor". Ssu to tele pěßnje: 1. „Jěli su domoj z Bamberka —"; 2. Swěćiła so hwězdźička —"; 3. Zezady hunow w zahrodźi —". d) „Zahe woženjena. Ruska ludowa pěseń, do hudźby zestajana wot K. A. Kocora." — 4. Knjes professor Moń w Eislebenje: „Die Geschichte der Stadt Cönnern im Saalkreise. Von Torald Göbel."

Sa pomjenowane pschecźelne dary ßo rjenje dźakuje

K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Na gymnasiju w Freiberku staj dwaj Sserbaj ßwoje pruhowanje wobstałoj, k. Laraß s Hodźija a k. Mrósak s Hrodźischcźa. Prěnschi chze lěkarstwo, poßledníschi theologiju studowacź.

— (Cźeknjenz.) Seminarista Häblera se Žitawy, kotryž ßo s hodownych prósdninow do Budyschina do krajnostawskeho seminara njebě saßo wrócźił, ßu w Hollandskej, hdźež po proschenju khodźesche, sajeli a k němskim mjesam dowjedli. Na lohkomyßlneho cźlowjeka luboßne powitanje doma njecźaka.

— (Wo wjedrje.) Cźim dale do nalěcźa a cźim symnischo. Ssrjedu, tsecźi dźeń po sapoczatku nalěcźa, mějachmy 9 gradow symy po Reaumurje. Falbowe wěschcźenje, so poßlednja tsecźina měrza wjele ßněha pschinjeßy, je ßo dopjelniło. S poknóznych a wjecźornych Němzow powjesće pschikhadźeja, so je tam ßněh, s dźela s krupami směschany, ßo naschoł. Po zykej Sakskej a Schlesynskej póndźelu a wutoru ßněhowe mjecźele zychnowachu. W Hamburgu ßo ßněha dla, kotryž s městnami pok kohcźa wyßoko leżesche, wobkhad hacźesche. Też w Lüneburgskej holi je wulki ßněh wobkhad pschetorhnył. Jeli so Falb se ßwojim wěschcźenjom dale prawo wobkhowa, mamy w meji hischcźe ßněh a smjerski a w lěcźu wjele deschcźa wocźakacź. Też wjedrowěschcźeŕ w Sserbach ßo symneje meje a mokreho lěcźa boji. Nadźijomnje ßo wěschcźenja swobeju wjedro ßwědomneju mužow njedopjelnja.

Se **Žuriz.** Sańdźenu póndźelu tu pola kublerja Krawsy Boži woheń w ßrjedź popołdnja wudyri. Wotpali ßo kólnja, w kotrejž ßo zyły sklad ßyna a ßłomy khowasche, schtoż je wscho saniczene. Dźakowano Bohu, so ßo pschi ßylnym wětrje płomjo dale njerosschěri.

S **Małeho Wjelkowa.** Tudomna Raiffeisenska nalutowarnja a wupoczcźeńuja wotmě 12. měrza ßwoju prěnju lětuschu hłownu shromadźisnu. Knjes pschedßyda kubleŕ Jan Młynk-Cźemjercźanski ju, pschitomne ßobustawy powitawschi, wotewri, kotrychž běsche ßo dobra połoja k poßedźenju seschła. Na to knjes can. cap. schol. farař Jakub Skala, jako pschedßyda dohladowarstwa wosjewi, so ßu wón, knjes pschedstejicźeŕ Młynk a kantor Bartko w domje sliczbowarja, knjesa Pawoła Kschižana, njedawno zyłe sliczbowarske dźełko s lěta 1898 nadrobnje a ßwěru pschehladali a wschitko w nanajlěpschim rjedźe namakali a sa prawe wobßwědczili. K temu pschisamknu ßo nowowólba dweju ßobustawow dohladowarstwa w kotrejž buschtaj dotalnaj dwaj knjesaj, kotrajž mějeschtaj lětßa wustupicź, mjenujzy ziwnoscźerjej Jan Rolla s Kschiweje Borschcźe a Handrij Hascha s Makeho Sajdowa, jenohłóßnje s nowa na 2 lěcźe do dohladowarstwa wuswolenaj.

Na to knjes privatus Kschižan sliczbowanje wo lěcźe 1898 poda, kotrež ma ßo tak:

I. Sliczbowanje.

1. Dokhody:

Sbytk w pokladnizy	234 hr.	94 np.
Podźěle	60 „	— „
Nalutowanki	29,846 „	52 „
Nasadpłacźenje pożczonkow . . .	29,617 „	43 „
Wobkhad s krajnostawskej banku .	31,200 „	— „
Běžny wobkhad se ßobustawami .	1,216 „	75 „
Sapłacźenje sastejaneje danje . .	39 „	45 „
Dań wot pożczonkow	2,851 „	98 „
Prowisija sa pożczenje	210 „	25 „
Wschě dokhody:	95,277 hr.	32 np.

2. Wudawki:

Nasadpłacźene podźěle	20 hr.	— np.
Wupłacźene nalutowanki . . .	20,896 „	5 „
Pożczonki	35,007 „	67 „
Wobkhad s krajnostawskej banku .	27,744 „	50 „
Běžny wobkhad se ßobustawami .	6,216 „	74 „
Kupjene papjery	2,000 „	— „
Sastata dań	39 „	45 „
Dań	2,315 „	76 „
Sa sarjadowanje	274 „	64 „
Wschě wudawki:	94,514 hr.	81 np.

II. Bilansa.

1. Aktiva.

Wostatk w pokladnizy	762 hr	51 np.
Wupożczonki nasadpłacźene . .	68,219 „	50 „
S krajnostawskej banki nasadpł. .	6,081 „	90 „
Kupjene papjery	2,000 „	— „
Běžny wobkhad se ßobustawami .	4,991 „	77 „
Sastata dań	13 „	53 „
	82,069 hr.	21 np.

Wudawki.

2. Passiva.

Wobdźěle	740 hr.	— np.
Nalutowanki	79,404 „	80 „
Kursowe spadnjenje	20 „	— „
Sakoženski fond po konschej bilansy	1,012 „	70 „
Reserwny kapital	345 „	8 „
Wschě passiva:	81,522 hr.	58 np.

Aktiva: 82,069 hr. 21 np.
Passiva: 81,522 „ 58 „
Dobytk: 546 hr. 63 np.

III. Kontrolla bilansy:

Wjazy dokhodow na dani .	2,386 hr.	32 np.
Sastata dań	13 „	53 „
Hromadźe:	2,399 hr.	85 np.

Pschednoschk			2,399 hr. 85 np.
Wjazy wudawka sa sarjadowanje	475 hr.	44 np.	
Kursowe spadnjenje	20 „	— „	
Sakoženski fond s lěta 1897 . .	1,012 „	70 „	
Reserwny fond s lěta 1897 . .	345 „	8 „	1,853 „ 22 „
Hromadźe:	1,853 hr.	22 np.	
Potajkim dobytk			546 hr. 63 np.
Wot tuteho dobytka pschińdźetej 2/3 k sakoż. fondej			364 „ 40 „
Wostanje sbytka:			182 hr. 23 np.
Wot tuteho sbytka pschińdźe 20% k reserwnemu fondej			37 „ — „
Nětczischi sbytk:			145 hr. 23 np.

Wot njeho po wobsamknjenju hłowneje shromadźisny 40 hr. k nowotwarej Macźicźneho doma darjenych a 29 hr. 20 np. sa „Sserbskeho Hospodarja" sa ßobustawy, 76 hr. 3 np. hischcźe wostateho sbytka pschiliczi ßo k reserwnemu fondej.

Pschisspomnjenje: Na hłownej shromadźisnje ßu ßobustawy jenohłóßnje wot danje sa ßwoje podźěle a wot rosdźělenja dalischeho sbytka mjes ßobu wothladali.

Towarstwowe samoženje.

Sakoženski fond s lěta 1897	1,012 hr.	70 np.
= = = 1898	364 „	40 „
Hromadźe:	1,377 hr.	10 np.
Reserwny fond s lěta 1897 . .	345 hr.	8 np.
= = = 1898 . .	37 „	— „
Do njeho daty sbytk s lěta 1898	76 „	3 „
Hromadźe:	458 hr.	11 np.

Wospjetowanje: Sakoženski fond 1,377 hr. 10 np.
Reserwny fond 458 „ 11 „
Po tajkim dotalne samoženje towarstwa: 1,835 hr. 21 np.

Bartko.

S **Błohaschez.** Na polach nascheje wßy a we wokolnoscźi ßu ßo mysche njeßměrnje pschisporike a jara wulku schkodu na ßywach nacźinike. S dźěła budźa ßo teho dla ßywy dyrbjecź horje woracź.

So bychu schkódnym rymsakam wobarali, ßu ßebi nětkotsi hospodarjo s pathologiskeho wustawa Draždźanskeje skotolěkarskeje wyßokeje schule Löfflerowy myschazy bazillus wobstarali. Se žanym ßrědkom njehodźa ßo mysche tak rucže wutupicź kaž s tutym jědom. Myschazy bazillus ßo w schkleńczanej rolzy roseseżele. Hdyž dyrbi ßo wužicź, ßo do rolki symna woda linje, w kotrejž je ßo prjedy teho ßel roswarika (na 1 liter wody wsmi kžiczku ßele). S palzom dźeru sadźerżo rolku tak dołho tschaßesch, hacź ßo s njeje myschazy bazillus, na schkleńzy wißazy, puschczi a ßo s wodu směscha. Tole dźěło ßo pospěschi, hdyž ßo skorka, na kotrejž bazillus ßedźi, se schtrykowanskej jehlu abo s kjeschkom wot schkleńzy wotrybuje. Na to ßo woda s rolki do druheje ßeleneje wody wukinje a ßo rolka w njej hischcże wospjet wupluska. Hdyž ßu ßo wjetsche skorkowe kruchi hischcże s porstami rosmjatke, ßo wscho ßylnje rosměscha. Na to ßo 1—2 cm. wulke kuski stareje zalty do ßeleneje wody, rospuschczene bazille wopschijazeje, czißnu, doniž njenamokaja. Potom ßu wone k trjebanju hotowe. Schtóž chze wjetschu dźělbu zalty s myschazymi bazillemi namokacź, njech k pschihotowanju ßeleweje wody a k namokanju zaltowych kuskow wjetsche ßudobje (na pschikład kotoł) trjeba, do kotrehož wopschijecże wjazorych schkleńczanych rolkow myschazych bazillow (pschezo jenu na liter ßeleneje wody) rospuschczi. Do kóždeje myschazeje dźěrki ßo jedyn abo dwaj kuskaj czißnjetaj. Sa tydźeń abo sa dwě njedźeli ßo khore abo morwe mysche namakaju. Dwě njedźeli posdźischo ßo dźěrki sateptaju, so by ßo na nowych dźěrkach, posdźischo ßo pokasowazych, spósnało, hacź ßu młode mysche, kotrež ßo njeßu s jědom natykle, wotrostke. Nadeńdu ßo s nowa mysche, ßo jěd s nowa nałoži. Pschispomnicź je, so wopschijecże jeneje rolki po liczbje myschow na 1—2 kórzaj doßaha. Myschaze bazille, wot pathologiskeho wustawa skotolěkarskeje schule w Draždźanach ßo wotedawaze, czim ßylnischo skutkuja, czim czerstwische wone ßu. W czěmnosczi ßo khowajo ßo jich skutkownosć hacź do 4—6 njedźel sdźerži. Zaltowe kuski s bazillowej mokschisinu namokane, dyrbja ßo hnydom pschetrjebacź, dokelž ßo s wokißnjenjom jich skutkownosć shubi. Schklenczana rolka s Löfflerowymi myschazymi bazillemi 50 np. płaczi. So by ßo hrožazej myschazej czwili skerje kónz czinikło, dyrbjake ßebi jenotliwe gmejny shromadnje Löfflerowe myschaze bazille skasacź.

S **Maleschez.** Dla roscżazeje liczby schulskich dźěczi dyrbi ßo tu nowe schulske twarjenje natwaricź. Schulska gmejna ßebi pscheje, so by w dotalnej schuli zyrkwinski wucżeŕ dale wucżił, a so by ßo pódla teho druhe schulske twarjenje natwarikło, w kotrymž by druhi wucżeŕ wucżił a bydlenje měł.

— Naschemu prjedawschemu gmejnskemu pschedstejiczerjej, powjasarjej Steudnerej, kotryž je gmejnske pschedstejiczerstwo 44 lět dołho sastawał, khorosce dla pak jo složicź dyrbjał, je ßo Albrechtski tschiž I. rjadownje spożcził. Sańdźenu njedźelu, 19. měrza, dopołdnja je jemu knjes assessor s Polenz s hamtskeho hejtmanstwa w pschitomnosczi gmejnskeje rady, knjesa fararja a hrabinskeho wyschscheho hajnika Bluma tole wusnamjenjenje a pódla teho khwalbne wopißmo, wot krala ßamorucżnje podpißane, na ßwjedźeńske waschnje pschepodał. Knjes farař Handrik je na to wusnamjenjemu sa jeho dołholětnu ßwěrnu dźěławosć w sastojnstwje dźak prajizy, sbożopschecże gmejnskeje rady a zyrkwinskeho pschedßydstwa wuprajił.

S **Wulkeje Dubrawy.** Prěni dźeń jutrow popołdnju w 2 hodź. směje tu knjes farař Birnich w snatym domje ßerbsku spowjedoy rěcź a prědowanje.

S **Khwaczicz.** S pohrjeba ßo wóndano domojwrócziwschi ßu ßo czeladnizy s Daliz a Khwaczicz swadźili a ßo do pukow dali. Pschi tym czeladnik Rößler ßwojeho towarscha Schmidta tsi krócź kló. Jene kalnjenje je 3½ zentimetra hłuboko do mjaßa schło. Rößlera ßu do pschepytanskeho jastwa Budyskeho ßudnistwa wotwjedli.

S **Huski.** W bliżschim czaßu chzedźa tu nowy wulki schulski dom natwaricź. W nim ßo pódla wulkich schulskich stwow wjetsche wobydlenja sa schtyrjoch wucżerjow naprawja. Khachlow w schulskich stwach njebudże, dokelž budże ßo s paru tepicź. We Łužizy budże drje na wßach nowa Husczanska schula prěnja, w kotrejž ßo parne tepjenje namaka. W schulskim domje budże tež wobydlenje sa domownika. Twarski pjenjes je na 58,000 hriwnow wobliczeny.

S **Biskopiz.** Njedźelu rano ¼4 hodźin je ßo tudomna tscheŕnja, w lěcże 1837 natwarjena a pscheð krótkim hakle rjenje ponowjena, wotpalika. Se ßylnym wětrom ßo naduwaze płomjenja skoku s tschi na horni schoß wupschestrjechu. Hacź runje wóßom ßykawow wodu do wohnja mjetasche, ßo tola zyłe twarjenje do zyła wupali. Naczinjena schkoda je khětro wulka. Wobžarowacź je, so ßu ßo wschě sastarske s dźěła wjelehódne tarcże sniczike, teho runja powitanski pokal s lěta 1643. Tscheŕniny najenk ma ßwoju zyłu nadobu sawěscżenu, wón teho dla mjenje schkoduje dyżli tscheŕske towarstwo, kotrež je ßo sawěscżenja wostajiło. Sslěbornu kralowsku a marschalsku pychu a pißma na sboże towarstwowy starschi, Löhnert, w ßwojim bydle khowa. Jedyn wohnjowy wobornik je s rěbła skoczíwschi ßebi straschnje nohu swinył, tak so ßu jeho dyrbjeli domoj dowjescź. Kak je woheń nastał, njeje snate. Tón ßamy dźeń dyrbjesche ßo hłowna shromadźisna tscheŕskeho towarstwa w tscheŕninej sali wotměcź.

S **Lubija.** Roshorjazy podawk je ßo póńdźelu pschipołdnju ½12 hodźin na żelesniży mjes Budyschinom a Shorjelzom wotměł. S kupeja tscheczeje klaży s czaha, w tym czaßu do Shorjelza jědżazeho, něhdże 30lětny ßyn jeneho kublerja s Porschiskeje woßady wuskoczi. Duż sa strachocźiwym powjasom saczeżechu. Czeknjenza bórsy doscżeżechu, a dwaj żelesniskaj sastojnikaj jeho tak dołho strażowaschtaj, hacź nan młodeho człowjeka, kotryž s nim ßobu puczowasche, ßebi wós pola kublerja Voigta w Njechanju wobstara a ßo se ßynom domoj wróczi. Wbohi młody człowjek, kotryž ßo sda pschemyßleny bycź, bě ßebi dźeń prjedy schiju franił a dyrbjesche ßo po sdaczu jenemu Shorjelskemu lěkarjej k hojenju pschepodacź.

Se **Žitawy.** Na krwawne waschnje je ßo póńdźelu w jenym tudomnym hoscżenzu lubkowanje jeneho muża s jenej holzu skónczisko. Něhdże hižo 8 lět woženjeny 32lětny schtětkař H., nan dweju dźěsczow, je 17lětnu Hanu Zindlerez, kotraž pola njeho ßłużesche, satźelicź spytał a ßebi k wutrobje kulku s revolwra tscheliwschi ßam ßo skónzował. Pschiczina żałostneho njeskutka ma ßo w lubkowanju pytacź, kotrež bě ßo psched nětkotrymi njedźelemi mjes woběmaj sapoczało. Pjenjeżna nusa, s kotrejž ßo H. wot nětkotreho czaßa czischczesche, je drje ßobu k bjesbóżnemu njeskutkej wabiła.

S **Riskeje.** Lětuscha nalětnja wojerska kontrolla směje ßo tu 10. haprleje dopołdnja ½10 hodźin.

S **Zitra.** Wulke njesboże a horjo je tudomneho hoscżenzarja Karpinskeho domapytało. Jeho 21lětna dźowka, kotraž bě w Draždźanach pola pscheczelstwa na wopycże, je 10. měrza na dobo na snamjenja pßyczeje skażenoscże skhorika a sa krótki czaß na scżěhwki tuteje żałoßneje khoroscże wumrjeła. Jako pschiczinu nahleje ßmjercże maja kußnjenje jeneho pßa, schtož je ßo psched schtwórcź létom stało. Pßa ßu tehdy morili a jeho skótnemu lěkarjej pschepodali, kotryž pak jeho njeje sa skażeneho spósnał. So by ßo wschemu strachej pschedeschło, je hoscżenzaŕ Karpinski ßwojej druhej dźěscżi, kotrejž je teho runja tamny poß skußał, do Pasteurskeho wustawa do Barlina k wobkedźbowanju póßłał. Schtož je ßłyschecź, je mjenowany poß pódla Karpinskej dźěczi hischcże druhe woßoby skußał, tola ßo na tutych hacź dotal njeßu snamjenja skażenoscże pokasałe.

S **Lubuscha.** Dokelž dyrbi ßo, kaž je ßo hižo w ßwojim czaßu pißało, Wojerowske pohrjebnischczo samknycź, je nascha gmejna burej Ernstej Kóslikej pschi Sslokomorowskej drósy dwě jutrje pola wotkupika. Leżomnosć je ßo hižo pschepytała a ßo jako khmana sa pohrjebnischczo spósnała.

S **Ptaczez.** Nascha schulska gmejna je wobsamkła, nowy schulski dom s wucżeŕskim wobydlenjom natwaricź. Knjes kantor a wucżeŕ Wirsig, kotryž je tu tsi lěta dołho wucżeŕske a kantorske sastojnstwo sastawał, je ßo 1. haprleje do Noweho Města-Eberswalde powołał.

Wußudźenja.

Khostonska komora. Rěsniski pomoznik Richard Pawoł Felse, kotryž bě loni wot sapoczatka haprleje hacź do kónz meje pola rěsnika Dreschera w dźěle był, bě sabył, loni w meji k wojerskemu generalnemu stajenju do Lubija hicź. So by ßo khostanja sminył, Felsa wudawasche, so je jenoż hacź do 5. meje w Lubiju dźěłał a ßo potom k ßwojim starschim do Noßaczicz wrócził. So by jeho kża na ßwětło njepschischła, bě wón też ßwoje dźěłanske knižki po ßwojim wudawanju falschował. Wobskorżenemu, hižo dwójzy paduchstwa dla khostanemu, dla falschowanja liscżiny jastwo na 10 dnjow pschißudźichu.

(Přilopk.) (Dźeń po kwaßu nahle wumrjeł.) Wutoru rano ßu w Schleußigu pola Lipska w nowej sałożenej Seidelez pjekarni pjekarskeho mischtra Seidela a jeho pomozníka Böhmu morweju namakali. Spizy staj ßo s wuhlowym dymom, kotryž bě s pjezy wustupił, sadußłoj. Wudymanje jědojteho płuna je ßo najskerje s tym stało, so wotczehnjenska pschiprawa w pjezy njeje w rjedże była. Seidel, kotryž bě ßo dźeń prjedy woženił, je 30 lět stary, Böhma 29 lět.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 2413 hr. 1 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sbytk ſtipendija pſchi Macźizy Sserbſkej . . .	35	= —	=
Knjes Jurij Hawſch w Nowej Wßy	1	= 50	=
= Ernſt Hawſch w Nowej Wßy	1	= —	=
= ryćerſkubleŕ Zimmermann w Porſchizach .	10	= —	=
= Jenkel, bur w Lejnom	1	= —	=
= Patok jako ſběrku w Njeßwaćidle . . .	11	= 80	=
= Handrij Winkler ſ Lejna	2	= —	=
= M. Kruſchwiza	3	= —	=
Liſchki-Pónđźelniźy: wowćerjo ſ dwojej hłowu 35 np. + 45 np. a kónzarjo 1 hr. 26 np. =	2	= 6	=
W „Katholſkim Pößle“ ćißko 7. lěta 1899 hiżo kwitowane:			
Pſches knjeſa kanonika fararja Jakuba Herrmanna we Wotrowje hromadźe **461 hr. 41 np.** a to: ſ Wotrowa: Kanonikus farař J. Herrmann **300 hr.**, wućeŕ Jan Rěſak 5 hr., Michał Luſćanſki 10 hr., Michał Jurſch 4 hr., po 3 hr.: Mikławſch Hajdan, Jakub Nowak, Michał Robl a Jakub Ssymank, po 2 hr.: Mikławſch Ćornak a Michał Zyž, po 1 hr.: Marja Juſtez, Hana Koplanſez, Pětr Nowak, Mikławſch Schołta, Jakub Rychtaŕ, Michał Rjeda, Mikł. Ssymank, Madlena Zyžowa a Michał Schołta; ſ Kaſchez: Hana Zyžez 2 hr. a Jakub Schołta 1 hr.; Mikławſch Krawz ſ Nowoměſtaćka 3 hr.; Jakub Hajńſch ſ Khanez 1 hr.; Mikławſch Knjeźk ſ Krjepjez 2 hr.; Michał Wornaćź ſ Mikoćźiz 2 hr.; ſe Żuriz: Jurij Wjeńka 3 hr., Michał Zyž 1 hr., Eduard Junge 25 np.; inżeněr Wjazßł. Fiala w Pětrohrodźe 2 hr. 16 np. (1 rubl!) a Dr. Jičinski, zentralny direktor w Jindřichowym Hradcu, **100 hr.** — Mikławſch Rjelka ſ Budyſchina 1 hr., Sdźerjanſka kuczlana komißija 1 hr. 65 np., Delenk 1 hr. 50 np. — S Konjez: Pětr Ćornak 2 hr., njemjenowana 4 hr., njemjenowanaj 1 hr. + 1 hr.; ćeta ſ ćetkomaj w Schunowje 3 hr., njemjenowana ſ Nowoßliź 1 hr., ſpěwarſke towarſtwo „Bratrowſtwo“ w Kulowje 2 hr., Roskolniźy 1 hr. 25 np., Delanſka patentna komißija 2 hr. 80 np., Milćzanſka khoſejowa komißija 1 hr. 20 np., ſchtóž widźećź ... 80 np., F. J. ſ Budyſchina 3 hr. =	488	= 61	=
Hromadźe:	2968 hr.	98 np.	

S džakom kwituje

farjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchćźi.)

Přilopk.

* (Meteor.) W Auerbachu je wóndano jedyn meteor na ſemju panył. Jedyn realny ſchuleŕ je w dworje jeneho doma zuſe kamjeńtne roſpjerſchniki namakał. Schuleŕ praji, ſo je ßo ſ ćeŕwjenej wohnjowej kulu, kotraž ßrjedu wjeczor pſched khěžu na ſemju padźe a potom haßny, kedźbliwy ſćinił.

* S revolvrom ßo ſatſělił je ßo w Pirnje podwyſchk H. wot 4. batterije pólneho artilleriſkeho regimenta w Pirnje. H. bě ßo do Draždźan dowjedł, ſo by tam khoſtanje, jemu pſchipóſnate, wotpokućźił. Pſched kaſarmami je ßo wón tam w njewobkedźbowanym wokomiku ſ revolvrom, w draſćze ſkhowanym, ſatſělił.

* Salubowany dwójk ſ Wina bě ßo ſkradźu wot tam wotßalił a bě do Wiesbadena wotjěł. Holzynaj ſtarſchej hnydom ſa ſalubowanymaj pſchijčdźeſchtaj a dźowku k ßebi wſaſchtaj. Jejny luby ßo wospjet podarmo prózowaſche, ſtarſcheju ſa ßebje dobycź. Hdyž jeho wotpokaſachu, ßebi wón kulku do cźoła tſěli.

* Wulke wětry w poknóznej Amerizy ßu wjele ſchkody w něktotrych měſtach w Arkanſaſu, Alabamje a Gerogiji nacźiniłe. 8 woßohow je pjecźa pſchi tym žiwjenje ſhubiło.

* Zakoßne njeſboże je ßo ßobotu w Hördże we Weſtfalſkej ſtało. W jenej tamniſchej worzlolijeńni ßo ſacźinjak jeneho woſa, ſ kotrymž ßo žahłe żeleſo woſy, do cźaßa wocźini. Zahłe żeleſo ßo na jeneho młodeho cźłowjeka wula. Tutón ßo wſchón ſpali; jenož jena noha wot njeho ſbytna woſta. Nan ſnjeſboženeho w bliſkoſći ſtejeſche a dyrbjeſche pſchihladowacź, kak ßo ßyn paleſche. Zahła macźiſna, kotraž ßo na njeho wukiny, bě 200 zentnarjow cźeźka.

* (Se żeleſniſkim cźahom pſchejědźeni.) Sańdźenu njedźelu ßo ßkužobnik jeneho lieutenanta w Schwäbiſchſkim Gmündu ſ tuteho ſapſchahom ſ Göppinga domoj wjeſeſche a po pucźu dwěmaj mužomaj ßo ßobu wjeſcź da. Pſchi poßlednej wothladaŕſkej khěžy pola Gmünda ßo kóń ſpłóſchi a pſches dele ſcźehnjenu ſawjeru ſkocźi, hdyž runje cźah ſ Gmünda pſchijědźe. Jedyn ſe ßobujědźazych bu hnydom morjeny, druhi frani ßo na hłowje a ßkužobnik na khribjecźe. Konja lokomotiva do zyła roſmjecźe; wós ßo na kruchi roſtorha.

* Wyſchſchi polizajſki miſchtr w Kijewje (w Ruſkej) w nozy ſababjeny po měſcźe khodźi, ſo by ſhonił, hacź poliziſtojo ßwoju ßkužbu ßwěru ſaſtawaju. Wóndano ßo wón jako proſcheŕ pſchedraſcźi. Wón ßo pſcheßwědcźi, ſo poliziſtojo njeſpja, pſchetož pſchi kóždej ſtraži měnliweho proſcherja ſaßłapnychu a ßo jeho ſa jeho mjenom praſchachu. Tak daloko bě wěz ſawjeßelaza; tola nětko pſchińdźe cźěmny bok. Saßłapnjeneho pſchezo hnydom puſchcźichu, tak bórſy hacź poliziſt rubel pjenjes w ruzy ſacźu. Skóucźnje dundak tola na wuwſacźe pſchińdźe; poliziſt nochzyſche ſe ßobu rěcźecź dacź, a wón proſcherja na polizajſtwo dowjedźe. Tu ſababjeny nowu wěz nawjedźi. Saſpany reverſki ſaſtojnik pſchikaſa jeho ſawrjecź, jeho njepſcheßkyſchawſchi. Na to ſaßłapnjeny ßo ſarocźowaſche, ſo je ſprawny cźłowjek. Tola ſaſtojnik na ßwojej pſchikaſni wobſta. Duž proſcheŕ ßo na ßwoje prawo powoła, prajizy, ſo ßo njehodźi, jeho ſawrjecź, prjedy hacź ßo njeje pſchepytało, kak ßo ſ jeho wězu ma. Dla proſcherjoweje khrobloſcźe, ßebi ßwoje prawo žadacź, ßo ſaſtojnik hłoboko roſnjemdri. Na to pak dundak włoßowz (perrücku) a zuſu brodu wotcźißny, a pſched wocźomaj ſproſtnjeneju poliziſtow jich ſchef ſtejeſche. Schto je ßo dale ſtako, móže ßo ſhudacź. Kijewſke nowiny ßo praſcheja, hacź tajke nózne wukhody też druhdźe njebychu wužitne byłe.

* (Law dźěcźo ſranił.) Hdyž tele dny w Bonnje jena žona ſe ßwojej ſchěſcźlětnej dźowku do ſahrody ſtupi, hdźež ßo ſa pjenjesy dźiwje ſwěrjata pokaſowachu, dźěcźo k khodej mjes dwěmaj lawjazymaj klětkomaj, ſe żerdźu njeſawrjenemu, pſchebliſko pſchińdźe. W tym wokomiku jedyn law pſches lěßyzy dźěcźo ſa ramjo doßaże, ſcźeże jo k lěßyzy a jo tak cźežko ſrani, ſo dyrbjachu jo do hojeŕnje donjeſcź, hdźež je wumrjeło. Dźěſcźowa macź, kotraž je podawkej pſchihladowała, je cźežko ſkhoriła.

* Woßebje wulki ßněh je w Uſedomje pola Schcźecźina (Stettina) 21. měrza panył. S měſtnami wón tam wyſchſche mětra leži. Měſto 1/2 7 hodź. żeleſniſki cźah hakle dopołdnja w 11 hodźinach pſchijědźe.

* (Warnowanje ſa ſtarſchich.) Nan jeneho ſchulſkeho hólza w Buchholzu bě do ſchule pſchiſchoł a wućerjej, kotryž bě jeho hólza nabił, pſched dźěcźimi ſkſchiwdźaze wudma nawdał. Lawniſki ßud je nana teho dla k jaſtwu na ſchtyri měßazy ſaßudźił.

* S wohnjom ſahubi ßo w New-Yorku w ßrjedź města leżazy Windſorſki hoſcźenz. Sa 40 mjeńſchinow bě zyłe twarjenje w roſpadankach. Woheń ßo ſe ßurowej ſpěſchnoſcźu roſſchěrjeſche. Wobydlerjo ßo na tſěſche a we woknach hromadu cźiſchcźachu. Jena žona ſ pjateho poſkhoda ſ woknom dele ſkocźi. Wóhnjowa wobora wſcho móżne cźinjeſche. Jeje ludźo pſchimjetowachu ſe ßußodnych tſěchow powjaſy k tym wbohim, kiž běchu w ſtraſche ßo ſpalicź. Njedźiwajźy wſcheje wulkeje prózy je ßo tam 53 ludźi ſpaliło. W hoſcźenzu je jedyn bratr präſidenta Maca Kinleya bydlił, kiž je tom wſchelake jara drohe wězy w pjenježnym khamorje ſamknjene měł. Tón woheń je jene ſ najhórſchich njeſbožow, kiž ßu ßo hdy w New-Yorku ſtako. Wot hoſcźenza ßu jenož hiſchcźe roſpadanki widźecź. Wón běſche 7 poſkhodow wyßoki a mějeſche 600 ſtwow. Pſched 25 lětami bě natwarjeny a płacźeſche pſchezo ſa lohko wotpaljomny. Pjatk tydźenja wuńdźe woheń ſ tym, ſo ßo jedyn ſawěſchk w druhim poſkhodźe bliſko pola płunoweje ßwěžy ſapali. Woheń ßo kaž ſ błyſkom po khodach roſſchěrjeſche, wſchitko ſe ſaduſchitym kutrom napjelnjejo. Wſcha wóhnjowa wobora bě na nohomaj. Se ſtyſkom pjecź knjenjow ſ woknom dele ſkocźi, ſchtyri běchu hnydom morwe. Wobora widźeſche, kak jedyn muž ßwoje ſchtyri dźěcźi na powjaſach dele puſchcźeſche. Kur ßo hižo ſe wſchěmi woknami waleſche, hdyž běchu wſchě dźěcźi wukhowane. Wobora wukhowa też wjele ſtarſchich. Wjele żonow na woknach wißaſche a ſadwělowajźy wo pomoz wołaſche, ſo pſchihladowarjam pſches wutrobu dźěſche. Na dobo zyła prědkownja murja padźe, mało mjeńſchinow poſdźiſcho też poboczne murje. Někotſi duchowni

mrějazym Boże wotkasanje na haßach posficzachu. Woheń je schkodu na 4 milijony hriwnow naczinił. Hosczenzowy najenk je mandżelsku a dżowku shubił. Dopokasy wo tym pschiběraju, so je woheń skutk sapalerjow był, kotsiż ßu pschi nim rubicz chzyli. Jeneho muża ßu sajeli, wón je jako nowinyrosnoscheŕ do hosczenza pschikhadżał, a je juwele a druhe drohe wězy, něhdże 10,000 dollarow hódne, pschi ßebi měł. Hosczenzaŕ Leland praji, so je w hosczenzu 350 ßlużobnych było, s kotrychż je najskerje wjele spalenych. Pschecziwo njemu najskerje wjele skórżbow nastanje, w kotrychż budża ßebi tajzy, kiż pola njeho bydlachu a kotrymż je ßo tež wscho spaliło, wot njeho na 12 milijonow schkody sarunanja żadacz.

* (Rasnosczś młodeje holzy.) W khorowni we Wojlsku (w Ruskej) bě 19lětny muż, kiż tam hižo 4 měßazy dołho na sće jědmo czerpjesche. Hdyż běchu lěkarjo wschě możne druhe ßrědki bjes wuspěcha spospytowali, rossudźi ßo lěkaŕ, kiż jeho skónczńje hojesche, so dyrbi ßo bolazy blak s czikej człowjeczej kożu pschikrycz, kotruż chzysche s czěła czerpjazeho wobělicz a wsacz. Tón pak ßo s żywej mozu wobarasche, ßebi kuß kože wurěsacz dacz a chzysche ßebi radscho żiwjenje wsacz. Duż jena hojerska pomozniza w khorowni, Justinija Timofejewna Bobyschewska ßo dobrowólnje lěkarjej posficzi, so chże ßebi trěbny kuß kože sa njeho wurěsacz dacz. Lěkaŕ woběli jej tež s praweho ramjenja nusnu schlapku kože pok dłónje wulku a położi ju na khoreho ßo jědmjaty blak. Młody muż je nětko s tym dospołnje sahojeny. Wojlske měschczańske sarjadnistwo je młodej knjeżnje ßwoje wobdżiwanje dla jeje wopokasaneje rasnosczе wuprajiło.

* (Wulki ßněh.) S Johanngeorgenstadta w rudnych horach pišaja: Prěni dżeń naléczа je ßo tu tak wulki ßněh naschoł, so ßu prěni krócz ßněhowy pług wużicz dyrbjeli. Wulkeho ßněha dla budże ßo wotewrjenje Johanngeorgenstadtsko-Karlowarskeje żelesnizy na 1. dżeń haprleje postajene, wotstorczicz dyrbjecz. Ssněh ßo dale dże; dżełko na żelesnizy do zyła wotpoczuje. — W Harzu ßuěh jara wyßoko leži; wón je ßo tam wot njedżele hacz do wutory pospochi schoł. Poßledni dżeń termometer hacz do 18 gradow symy pokasowasche. — W połnóznej Jendżelskej ßněh dwaj kohejej wyßoko leži.

* Żelesniski wós połny żiwych jelenjow tele dny psches Plauen w Voigtlandskej jědżesche. Wone s wjerchowskich lěßow pola Greiza pschińdu a ßo do Bergtesgadena (w Salzburgu) wjesu.

Milijony lěßnych ßadżenkow

ßu wotedacz:

na pschikład **jenolětne khójny,** 1000—1 rm., 10,000 = 80 rm., sawalenje a fracht na prěnje żelesniske sastanischczo darmo.

Khójny, s pjenka wubiwaze hacz 3 m. wulke,
schmrěki a jědle, 0,2 hacz 3 m. wulke,
Weymutske khójny, 1 hacz 5 m. wulke,
schkowroncze drjewo, 0,3 hacz 2 m. wulke,
buki, czerwjene, 0,3 hacz 3 m. wulke,
amerikanske czerwjene buki, 0,5 hacz 4 m. wulke,
= **scharlachojte buki,** 0,5 hacz 4 m. wulke,
brěsy, duby, lipy, 0,3 hacz 4 m. wulke,
tež **debjaze kerki** a **liszczodrjewowe schtomy** sa pschiprawjenje parkow.

Hrabinska s Einsiedelska revérska schtomownja w Lipiczu a **Minakale** w sakskej hornjej Łużizy.

Khěża na pschedań. Nowa natwarjena khěża se sahrodu a pok kórzom dobreho pola je w Hlinje czišło 44 pola Huczinу prjeczczehnjenja dla tunjo na pschedań. 1200 hriwnow ma ßo hnydom napłaczicz. Wscho dalsche je tam shonicz.

W Żornoßykach pola Bukez je **żiwnosczś** czišło 15 s 13 kórzami pola a łuki pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedżerja shonicz.

Khěża na pschedań.

W Żiczenku je nowanatwarjena khěża hnydom na pschedań. Dalsche je pola wobßedżerja shonicz.

W Rakojdach je **żiwnosczś** czo. 36 s nimale 16 kórzami pola a łuki se wschěm żiwym a morwym inwentarom na pschedań.

Pschenicznu muku
tunjo porucza
delni młyn w Kolwasy.

Běrny na pschedań!
50 zentnarjow rjanych rózowych,
100 = czerwjenych zyblowych,
ßymjentne a jědżne běrny
s lohkeje semje ma na pschedań
August Nowak w Dubach.

Dobre
runklizowe ßymjo
porucza
Delnjokinjanski knjeżi dwór.

Drjewowa awkzija
na Husczanskim revérje.

Póndżelu 27. měrza popołdnju w 3 hodźinach ma ßo **w herbskej grychcze w Demjanach:**

56 rm. mjehkich schczépow,
144 = = klumpachow,
9 = repuchow,
420 = walczіny a
7½ = twjerdych a 57 mjehkich dołhich hromadow,

pschihotowanych na lischczej horje, dżeczelowych kerkach a gickelskej horje.

Husczanske hrabinske hajnistwo, 16. měrza 1899.
Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim knjeżim dworje.

Schtwórtk 30. měrza 1899 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo

9 brěsowych a
5 wólschowych wużitkowych kruchow,
85 rm. twjerdych a
10 = mjehkich schczépow,
110 = twjerdych kuleczkow,
20 khójnowych a
250 twjerdych dołhich hromadow

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Shromadżisna: w brěsach pola Jatschobja.

Kubłowe sarjadnistwo.

Żiwnosczś

w płódnej krajinje, ¾ hodźiny wot Wósborka leżaza, s 3 maßiwnymi twarjenjemi, s 5 hekt. a 50 arami najlěpschich polow a łukow, hnydom pschi żiwnosczi leżazych, s zyłym żiwym a morwym inventarom pschi napłaczenju s najmjenscha 3000 mk. hnydom pschedam. Pschihódneho położenja dla ßo wona jara derje k sałoženju sahrodnistwa pschihodźi.

Ernst Schrader
w Strahwalde pola Herrnhuta.

Khěża na pschedań.

Khěża czišło 57 w Hrodżischczu s rjanej sahrodu a polom je hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam shonicz.

Khěża czišło 24/25 w Jeńkezach, s bróżnju, ßadowej sahrodu a 1 akrom 81 □ prutami pola je se wschěm inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobßedżerja shonicz.

Mlokarnski wucżobnik!

Młody człowjek, kotryż jutry schuln wukhodźi, hnydom wucżbu namaka w mlokarni w Porschizach pola Plußnikez.

Sahrodniskeho wucżobnika
s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom do wucżby pyta **G. Schindele,** wikowanski sahrodnik.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tscczakow, wolazych, hródżne dżowki, hosposy, jstwinske holzy a dżěłaczerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 schodże.

Sstanje koparjow a **1 saschaharja** pyta **Sarěczanski knjeżi dwór.**

Pohoncza k lěkarjej pschi wulkej mschdże, dżowki, ßłużobne holzy, wotroczkow, 14lětnych hólzow a dżěłaczerske ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

K 1. haprleji ßo 16—17lětna ßylna ßłużobna **holza** pyta. Dalsche je shonicz na jerjowej haßy 9.

Holza, s najmjenscha 18lětna, ßo k 1. abo 8. haprleji w Budyschinje na hospitalskej haßy czo. 31 po 2 schodomaj pyta. Dobra mschda a pschecżelny wobkhad ßo saruczi.

Wotroczkow, dżowki, ßłużobne holzy a wscha druha czeledź ßo do tudomnych a Draždżanskich stron pyta w Klukschu czišło 53. Wukasanje ßłużby je darmo.

Molerskeho wucżobnika
pyta **Gustav Wenk** na horncżerskej haßy 2 w Budyschinje.

Rěsniskeho wucżobnika, ßyna sprawneju starscheju, pyta rěsniski mischtr **Jan Koban** w Budyschinje.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi ßadarskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenocżenej, ßo lětni semester wutoru 11. haprleje 1899 sapocznje. Pschipowjedżenja do kóżdeho schulskeho wodżělenja pschijimuje a dalsche wukasuje

direktor J. B. Brugger.

Maćica Serbska

změje **srjedu po jutrach, 5. hapryla t. l.,** w Gudźic hoscencu w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: popołdnju 1/2 3 hodźin z dypkom.

Dźeńſki porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Jednanje dla přeměnjenja § 9 wustawkow (nastupaceho zestajenje předsydstwa). 4. Namjety.

Předsydstwo.

Rěčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 5. hapryla** připołdnju wot 12—1 hodź. w „Liščej Jamje“ w Budyšinje swoje lětuše prěnje posedźenje, do kotrehož z tutym sobustawy wotrjada a přećelow serbskeho rěčespyta nanajnależnišo přeprošuje

Dr. Ernst Muka, předsyda.

Narodopisny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 5. hapryla** dopołdnja wot 11—12 hodź. w „Liščej Jamje“ w Budyšinje posedźenje, do kotrehož sobustawy Maćicy a wšitkich lubowarjow serbskeho narodopisa nanajpřećelnišo sebi přeprošować dowola

Dr. Ernst Muka, předsyda.

Zwjazk serbskich towarſtwow

ma swoje přichodne posedźenje **srjedu po jutrach 5. haprleje** wječor w 6 hodźinach w Gudźic hoscencu. Dnjowy porjad: 1. Dokładne założenje a wutworjenje zwjazka. 2. Wólby. 3. Rozpominanje skutkowanja. Wšě serbske towarſtwa a wšitcy, kiž so wo našu ważnu należnosć zajimuja, so wutrobnje přeprošuja.

Nakhwilne zarjadnistwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje jutſje **njedźelu 26. měrza** popołdnju w 4 hodźinach w Sockez hoscźenzu poſhedźenje, w kotrymž ſo pſchinoſchki ſapłacźa.

Wo bohaty wopyt proſy **pſchedſhydſtwo.**

Wupožčerńja a nalutowarńja ſa Budeſtezy a wokolnoſcź,

ſapißane ſjenocźenſtwo ſ njewobmjeſowanej rukowanſkej powinoſcźu.

Hłowna ſhromadźiſna

4. haprleje t. l., popołdnju w 6 hodźinach w Schmißez hoſcźenzu w Budeſtezach.

Dnjowy porjad: 1. Lětna rosprawa, podacźe ſlicźbowanja. 2. Rosdźělenje dobytka. 3. Namjety pſchedſhydſtwa. 4. Wudoſpołnjaze wólby.

Lětne ſlicźbowanje je wot 1.—3. haprleje pola ſlicźbowarja **wupołożene.**

W Budeſtezach, 28. měrza 1899.

Pſchedſhydſtwo.

P. Kſchižan. Mrózak.

Hdźe póńdźecźe hermank ſhobotu a njedźelu?

Wſchitzy do Albertſkeho dwora

k nanajlěpje ſnatym ſpěwarjam ſ połóbſkich ſtron.

Cźeſcźenych ſherbſtich krajanow na to kedźbliwych cźinju, ſo ſhym w ſwojim hoſcźenzu ſa ſhobotniſchi wobkhad **woſhebitu ſtwu ſ nutſkhodom ſe ſchuleńſkich hrjebjow** naprawił. W njej porziju **dobreho khoſeja** po 20 np., porziju **dobre jědźe** po 35 np. a porziju **dobreje poliwki** (ſopy) po 15 np. podawam.

Guſta Hartſtein,

wobſhedźeŕ hoſcźenza **„ſłoteho ſhłónza“.**

Budyska Bjesada

změje **wutoru 28. měrca** wječor 1/2 9 hodźin w Budyskej třeleńi hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: Rozprawy a nowowólby.

Předsydstwo.

Nalětnja skhadźowanka

Serb. Stud. Młod.

změje so na dnju Maćicy, **jutrownu srjedu w 9. hodź. na Budyšskej třeleńi.** Studowacy so přeprošuja, zo bychu w bohatej ličbje přišli — dokelž je ważne wuradźeć — wosebje wo wólbach a wo jubilejnej skhadźowancy. Tuž na zasowidźenje!

Předsydstwo.

Přisp. Hnydom po skhadźowancy — budźa posedźenja wotrjadow M. S., rěčespytneho, narodopisneho, belletristiskeho a pod., teho runja Zwjazka Serbskich Towarſtwow — hdźež budźa tež studowacy lubje witani.

Sſkužobna holza, na płokanje a platowanje ſho wuſtejaza, ſho dla ſkhorjenja nětcźiſcheje hnydom abo k 1. haprleji na knježi dwór w **Boranezach** pyta.

Maſchinſke ſchtrykowarki ſa ruczne a parne dźěkanje ſho nawucza a doſtanu trajne dźěło w ſchtrympotworowej fabrizy **Guſtava Langi.**

Schulerjo doſtanu dobru a ſwědomitu penſiju pſchi mjaßowym torhoſchcźu 6. Dalſche je ſhonicź w khlamach tam.

Cźaßnikarſkeho wucźobnika ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta **K. Köchlerowy** naßl. **Th. Thiele.**

Tyſcherſkeho wucźobnika pyta **H. Seikritt,** tyſcherſki miſchtr na taſchbarku cźißko 11.

Tyſcherſki wucźobnik móże hnydom abo tež k jutram do wucźby ſaſtupicź w **E. A. Mittaſchowej** meblowej tyſcherni w Bukezach.

Skſchiwdźaze ſłowa, na mkynka knjeſa Bruna Blaaſa we Łuſy ſrěcźane, jako njedopokaſane roskaty wrócźu.

Bohuwěr Marko we Łuſy.

Rentier Jan Handrij Pětſchka,

dźeń 27. januara t. l. w **Małym Wjelkowje** ſemrjety, je ſa fond k pſchiprawjenju tepjenja w naſchim Michałſkim Božim domje

dźewjecź ſtow hriwnow

wotkaſał.

Sa tole nadobne ſmyßlenje ſho njebocźiczkemu w mjenje zyłeje woßady

najwutrobniſchi dźak

do rowa praji.

Michałſke zyrkwine prjódkſtejerſtwo w Budyſchinje.

farař **Räda,** pſchedßyda.

†

Najwutrobniſchi dźak

wſchitkim ſa wſchě wopokaſma luboſcźe a dźělbracźa pſchi krótkej khoroſcźi a pohrjebje naſcheho horzolubowaneho nana, mandźelſkeho a bratra, kublerja

Pětra Wawrika.

Woßebity dźak pak wſchitkim pſchecźelam a ßußodam ſa bohatu kwětkowu pychu a pſchewod k poßlednjemu wotpocźinkej, woßebje wyßozy doſtojnemu knjeſej fararjej **Jakubej** ſa jeho duchapołne troſchtowaze ßłowa.

W Scheſchowje, 22. měrza 1899.

Hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

(K temu cźißku dwě pſchiloſy.)

Prěnja pschiloha k cžišku 12 Serbskich Nowin.

Sobotu 25. měrza 1899.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

20 měrza 1899.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	56—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	53—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałowizy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	54—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowizy	24—26	48—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowizy	—	45
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowizy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	58—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	54—57
3. ßnadnje pizowane	—	51
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	68—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—42	62—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	39—41	52—54
2. mjaßne	37—38	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—36	45—49

Placžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3242 měchow.	W Budyschinje 18. měrza 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 23. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	9	8	24	8	—	8	24
" žołta	7	65	7	94	7	65	7	94
Rožka	7	6	7	13	6	75	7	13
Jeczmjeń	7	64	7	86	7	33	7	67
Wowß	6	80	7	30	6	50	6	70
Hród	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra	2	20	2	50	2	10	2	30
Pschenična muka	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno	2	60	2	80	2	30	2	70
Sslama	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1056 schtuk, schtuka	10	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	—	—	—	—	—

(50 kilogr. / 1 kilogr. / 50 " / 600 " / schtuka / 50 kilogr.)

W Budyschinje płaczesche: hórz pschenizy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacž 11 hr. 40 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 69 np. hacž 11 hr — np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 71 np. hacž 7 hr. 80 np., rožka wot 7 hr. — np hacž 7 hr. 3 np., jeczmjeń wot 7 hr 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 24. měrza: Syma.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje njedželu Palmarum rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcž, 1/2 9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Pschipoldnju w 12 hodź. budże farař Räda ßerbske paczerske dźěczi konfirměrowacź.

Seleny schtwórtk smjeje rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcž a w 8 hodźinach ßerbske prědowanje. — W 10 hodź. budże diakonus Sarjenk němske paczerske dźěczi konfirměrowacź. K temu ßo němska powschitkowna spowjedź pschisamknje. Spowjednu rěcž smjeje farař Räda.

Cžichi pjatk smjeje rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcž, 1/2 9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł August, Augusta Rožki, dźěłacžerja w Tšélanach, ß — Richard Pawoł, Jona Ernsta Böhmy, wobydlerja a murjerja na Židowje, ß — Richard Adolf, Gustava Benna Kschižana, ležomnoscżerja a pjekarskeho mischtra w Sslonej Borschczi, ß. — Hana Marja, Jana Augusta Poldraka, želesniskeho sastojnika na Židowje, dź. — Frieda, Bjedricha Augusta Kócžki, wobydlerja a skałarja w Bobolzach, dź. — Lena, Ernsta Brody, thěžkarja a fabriskeho kowarja w Dźěžnikezach, dź.

W katholskej zyrkwi: Albert a Jurij, Jakuba Heiny, dźěłacžerja, dwójnikaj. — Klemens Bjedrich Adolf, Jana Pawoła Gustava Tilgera, schewza, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 14. měrza: Margaretha Hilžbjeta, Jana Ernsta Biele, krawskeho mischtra, dź., 2 l. 2 m. 24 d. — Hana, Jana Jendroseka, pohonczja w Tonbergu pola Bršesarje, dź., 1 l. 10 m. 16 d. — 15. Khorla August Rietschel, thěžer a dźěłacžer pod hrodom, 51 l. 7 m. 19 d. — 16. Martha Ernestina, Jana Augusta Pětscha, fabrikarja a wobydlerja w Libuchowje, dź., 11 m. 6 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedželu Palmarum smjeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farař Mrosak w 8 hodź. ßerbsku a 3/4 10 hodź němske konfirmaziju.

Seleny schtwórtk smjeje farař Mrosak rano w 8 hodź. ßerbsku a 1/2 10 hodź. němsku spowjedź

Cžichi pjatk smjeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, farař Mrosak w 8 hodźinach ßerbske a 3/4 10 hodźin němske prědowanje.

Poskiczenje k wußywej!

Hoborski ßymjeńtny jeczmjeń, ßkoma dlešcha 1 metra, hektar 63 ztr. wunjeßk; **hoborski saßny ßymjeńtny wowß,** w juliju sraky, hektar 68 ztr. wunjeßk; **„Pommerania“,** najlěpscha běrnaza družina, hektar 555 ztr. wunjeßk; dale **saßne rózowe; běłe židźenki; magnum bonum, módre hoborske, professor Märker** pschedawam a ßym tež swólniwy, druhe běrnaze družiny wot někotrych běrny-plahowarjow tunjo wobstaracź. Skasanki hacž do 1. haprleje pschijimam.

M. Trenkler,
kubleŕ w Jeńkezach pola Kubschiz.

Wubjernu **woku a hród,**
woprawnu **jendźelsku rajsku trawu**
cžerwjeny dźeczel, saruczeny bjes židy, jara
wulkosornatu družinu,
k wußywej
kaž tež
majßowy schrót,
ßłodowe kołochi Ia jaßneje družiny,
ßuschene piwowe ßłodźisny,
palmosornowe woßuchi a schrót a
Myllerowu majßowu kołochowu melassu,
nowu wubjernu pizu,
wscho po najtunischich dnjowych placžišnach w pschepytanej najlěpschej hódnoscži
porucza

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

Wschě 1. haprleje t. l. saplacžomne tukrajne a wukrajne

kupony

hižo 15. měrza t. l. bjes khostow po najwyschschich kurßach s pjenjesami saměnimoj.

Prima hódnotne papjery na składze.

Schmidt & Gottschalk,
pjenjezna banka,
w Budyschinje pschi mjaßowym torhoscżu 14/16.

Amerikanski

rjepikaty tobak.

Zyły rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakzikach
punt po 25 a 30 np.

Pódla teho poručam swój

zwanski a schnupowanski tobak a zigary

po wschěch płaczisnach, 100 schtuk **po** 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróżscho, wubjernje złodźaze a derje so palaze.

Hendrich Marko,
zigarowa pschedawarnja
na kamjentnej haßy 1.

Hdże je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 5.

---

ff. ruske sardiny,

cźwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tysach po 2 mk.,
w najlěpschej hódnoscźi jara płaczisny hódno porucza

Gustav Küttner
10 na zerbskej haßy 10
5 telefon 5.

Ssymjentnu woku, zymjentny hróch, faradellu, jendzelsku rajsku trawu italsku = =
woprawne **Oberndorfske** a **Eckendorfske runklizowe zymjo, schlesynski cźerwjeny dźeczel**
bjes židy,
schlesynski běły dźeczel
bjes židy,
wschelake družiny
zymjentneho wowsza a **jeczmjenja**
w prěnjotnych tunach kaž tež druhi krócź zyte
porucza tunjo

Paul Schulze

pschi žitnych wikach 28.
a na hoschiz haßy 9.

Sslowki

punt po 20 a 30 np.
porucza
C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Paleny khofej,

na **Gothotskim parnym palaku,** jako najlěpschim snatym, paleny, **cźiscze** a **zylnje złodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpsche měschenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Paleny khofej.

Wschón pola mje so pschedawazy khofej je na nowym **Gothotskim patentowanym khofejowym palaku** paleny. Po tymle waschnju khofej po złodźe a zylnoscźi wjele dobudźe.

Wožebje cźinju kedźbliwe na moje **měschenja,**
punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.
Tuńsche družiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khofej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naslědnik
na bohatej haßy 8.

Poručam we **wulkotnym wubjerku** wschě nowosće **mužazych, hólczazych a dźeczazych wobleczenjow,** teho runja **jenotliwe žakety** a **kholowy**
zmĕschnje tunjo.
Wubjerny rĕs. **Hódne dźĕło.**

F. Schlesinger

na bohatei haßy.

Baldeweg & Sachse

poručataj po najtuńschich dnjowych płaczisnach:

semskoworjechowu wožuchowu muczku,
bawlmozymjentnu muczku,
palmosornowe wožuchi,
ripikowu muczku a wožuchi,
zuschene piwowe złodźizny,
majß a majßowy schrót,
rżane wotruby,
rżany gris,
pschenicźne wotruby,
jeczmjenjowu pizu,
jenož w dobrej hódnoscźi.

Pschepytanje w Pomorzach darmo.

Destillazija Pawoła Pětschki

w Budyschinje na zerbskej haßy 13

pódla starych kasarmow

porucza **ff. likěry** a wschě družiny **jednorych a dwójnych palenzow** po najtuńschich płaczisnach.

Cźisty palenz 1. družiny po 30 np., 2. družiny po 28 np. liter.

Cźwizy wschěch wulkoscźow so wupožcźuja.

Paleny khofej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cźimž wón jara wjele po dobrym złodze a sporoscźi dobudźe, punt po 80 hacź 200 np. porucza

Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Jerje

wulke a tucźne porucza

C. F. Dietrich
na jerjowej haßy 3.

Kalk, zement, koscźinu, amoniak-superphosphat, Domaschowu muczku a **kainit**
porucza **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.



Sswinjazy wobzerny pólver, kotryž wobzernoscź wubudźuje a kormjenje połožuje, porucza

Germania a Drogownja
dr. Rochera
s napschecźa winoweje ficze.

Meble, stoły, schpihele, sofy a matrazy
zu tunjo dostacź w meblowym magazinje na sadnjej bohatej haßy cźißko 4.

H. Seikritt,
tyscherski mischtr.



Kóždy, kotryž chze zebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze zebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa swoje dźĕło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tucźne **howjaze mjazo**
punt po 50 np.,
polcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaza punt po 60 np.
pola rĕsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißko 4.

Swój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtuńschich płaczisnach poručam.
Emil Schubert, zedlarski mischtr
na jerjowej haßy.

Do Rakez!

Kupujcze

stupnje a schkórnje

sa **konfirmandow**

pola

H. Zawnika w Rakezach.

Tam je najwjetschi wubjerk a najtuńsche płaczisny.

O. B.

Ssuscheny dźeczel

pschedawa

Adolf Bläsche

na hornczeŕskej haßy 11.

K jutrownym ßwjatym dnjam

s wuwsaczom jara rjane **howjase mjaßo** punt po 40 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 55 np. pschedawam.

G. Beyer

w Hermanezach.

Naturell paleny khofej

punt po 80 np.,

něschto wubjerne sa

100 np.

pschedawa

Pawoł Pětřka

na ßerbskej haßy 13

blisko butrowych wikow.

„Sswjaty post“

je pola knjesa Ssmolerja w Budyschinje sa 75 np. dostacz.

Sslubjeńske listki

se słotym srěskom

kaž tež w jednorym wuhotowanju

cźischcźi po tunjej płaczisnje

Ssmolerjez knihicźischcźeŕnja.

Visitne khartki

rjane kaž lithografowane

cźischcźi spěschnje

Ssmolerjez knihicźischcźeŕnja.

We wudawaŕni „Sserbskich Nowin“ je dostacz:

Spěwna radosć.

Zběrka

šulskich spěwow.

Druhi wudawk.

We wudawaŕni „Sserb. Nowin“ ßu dostacz:

ßerbske kmótsaze listy w kaschcźikach.

W Budyschinje na bohatej haßy 10.

Wupschedawanje

wschěch klampnaŕskich tworow po jara poniženych płaczisnach dla spuschcźenja klampnaŕstwa.

Otto Schulz,

klampnaŕski mischtr.

Někotre 1000 metrow sbytkow

najwoßebnischich drastnych tkaninow, cźornych a pißanych k wobleczenjam, ßuknjam, schórzucham, k nahłowjazym rubischcźam, pjeslam atd. ßu dóschłe a ßo **hermank** ßměschnje tunjo wupschedawaju.

Cźorne drastne tkaniny k njewjescźinskej drascźe, wołmjane a židźane, po hischcźe ženje ßłyschanych tunich płaczisnach.

Hermann Beermann w Budyschinje

na bohatej haßy 10.

Ludwig Kuhlmann

(mějecźel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschcźu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

vitražowe tkaniny,

gardinowe žerdźe a rosetty,

teppichi, běhacźe, linoleum,

wóskowe ßukno, tapety.

Woprawdźite **Eckendorfske runklizowe ßymjo, Oberndorfske runklizowe ßymjo**

porucza tunjo

Carl Noack

na žitnej haßy.

Sserbske spěwaŕske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawaŕni „Sserb. Nowin.“

Hischcźe jara dobry

schrótowanski młyn

ma tunjo na pschedań **W. Anders** w Małym Wjelkowje.

Wubjerne tucźne **howjase mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza

rěsnik **Bernkopf**

na ßukelnskej haßy cźißło 26.

Rjane ßuschene **ßwinjaze mjaßo** punt po 70 np., **cźerstwy łoj** punt po 30 np. pschedawa

O. Pětřka na žitnej haßy 8.

Khocźebuski rołkaty tobak

punt po 50, 60, 65, 70, 100, 140 np., po rołkach tuńscho, **krane rjepiki a zigary** porucza

Hermann Gerlich

na ßukelńskej haßy.



Hdźe scźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na ßerbskej haßy 11.

Poruczam po tunich płaczisnach

konfirmandske wobleczenja,

mužaze a hólcźaze

wobleczenja, dźěłansku drastu atd.

Gustav Freude

prjedy swud. **Häaschowa**

psched schuleŕskimi wrotami 3.

Kóslaze kóžki

po najwyschschich płaczisnach knpuje

Heinrich Lange

w Budyschinje

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe servisy

sa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe schalki s porzlina,

rjane pißane po 15 hacž 20 np.,

hacž do najwoßebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucza po najtunischich płaczisnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

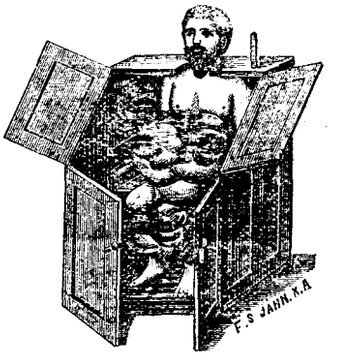

A. Uhligowe

naturskohojeŕske kupjele

w Budyschinje

na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuspěch ßamo pschi straschnych skhorjenjach płuzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, cźuwow a žonjazych cźeŕpjenjow, pschi symnych nohach atd. Woßebje dobry wuspěch pschi symskim lěkowanju s podźělnymi kupjelemi, kotrež rospuschcźo a wucźiskajo skutkuja. Nasymnjenja ßo njeje bojecź. Miłe, pschijomne wobkhadźenje. Žónske poßłuženje sa žónske. Nashonity personal.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske spěwařske knihi

najjednorische a najwoßebnische,
twjerdźe swjasane, ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasařnja
17 na bohatej haßy 17.

Poruczam ßwój skład

drastnych tkaninow,

dwójzyschěroki krep, saruczenu cźistu wołmu, cźorny, cźěmnomódry, seleny, módry, cźeřwjenobruny, stary łohcź po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;
cźorny, dwójzyschěroki kaschemir w rjanej módrej a hłubokocźornej barbje, stary łohcź po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacź 2 mk.;
jenobarbne barbunjepuschcźate a **kaschcźikate drastne tkaniny** w dobrych družinach, jara płacźisny hódne;
$^6/_4$ schěroke **barbunjepuschcźate zychi,** stary łohcź po 17 np., kaž tež lěpsche družiny po tunich płacźisnach;
$^6/_4$ **hładke wupjerki,** cźeřwjene, stary łohcź po 25 np., barbunjepuschcźate, teho runja lěpschu tworu, kaž tež cźeřwjenoßmuhate w $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ a $^{10}/_4$ schěri;
koschlazy barchent, barbunjepuschcźaty a derje dźeržazy, stary łohcź po 15 np., róžojcźe kaschcźikaty, jara husty, stary łohcź po 20 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Žadna składnoscź!

sa cźaß hermanka wupschedawanje

dźělby hotowych **wobleczenjow**
sa dźěcźi po 2 mk. 40 np., 3 mk., 4 mk. atd.,
sa pachołow po 6 mk., 7 mk., 8 mk. atd.

Jenož hódne, dobre tkaniny! **Ssměschnje tunjo.**

Ernst Jenke

pschi lawskich hrjebjach cźißło 10,
pódla nowotwara ßerbskeho doma.

Mojim cźesczenym wotebjerarjam!

Po jenolětnym wobstaczu mojeje pschedawařnje, nucźi mje, wschitkim tym, kotsiž ßu mje se ßwojim dowěrjenjom cźesczili a mje s wotebjeranjom podpjerali, ßwój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź, sjenocźeny s próstwu, mi a mojemu młodemu pschedewsaczu tež w pschichodźe pschecźelne **derjeměnjenje** a **prawje ßylne wotebjeranje** wopokasacź.

Kaž hacź dotal budu ßo tež dale prózowacź, **hódnu a bjesporokown tworu po najtunischich twjerdych płacźisnach** podawacź a žadanjam ßwojich cźesczenych wotebjerarjow na kóźde waschnje uapscheczo pschińcź. Kóždy sapocźatk je cźežki, tola ßym nětko ßłód mojich cźesczenych wotebjerarjow sesnał, a je mi móžno, wschě žadanja spokojicź a kóždemu s tym poßłužicź, schtož ßebi žada. K nalěcźu poruczam saßo hoborski wubjerk **mužazych, młodźenskich a hólcźazych wobleczenjow** snateje dobreje hódnoscźe, modneho rěsa a dźeržazeho schicźa. Płacźisny ßu dla mojich ßnadnych wudawkow **tak tunjo** wobliczene, kaž je žana konkurenza njemóže poskicźicź.

S lětnich swjerschnikow, kholowow, kołojěsdnych wobleczenjow, jupow, mužazych kłobukow, sportskich mězow, hólcźazych kłobukow a mězow najlěpsche po najtunischich płacźisnach poskicźam

Kurt Lehmann

32 na kamjentnej haßy 32.

Schtóž chze

konfirmandske kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płacźisnach nakupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleřsku haßu 7 pschi tórmje,
hdźež ßo pschi najtunischich płacźisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowoscźach nalětnjeho cźaßa
w zylindrowych, hońtwjeřskich, filzowych a ßłomjanych

kłobukach

poskicźa. Teho runja
kołojěsdne, pohoncźaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

hólcźaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacź do najwoßebnischich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **4 hr.,**	
hólcźaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłacźeřske mězy	= **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	= **90 np.,**	

Franz Marschner

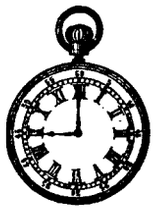

cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Druha pschiłoha k cžiſzłu 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. měrza 1899.

K nalětnemu

wuſzywej

poruczam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ſzymjo,

Eckendorfſke, žołte a cžeŕwjene hoborſkowalzowe, Oberndorfſke łopjenokulojte, žołte;

cžeŕwjenokałowe ſzymjo,

Erfurtſkeho krwejcžeŕwjeneho, ſažneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejcžeŕwjeneho, póſdneho, wulkeho;

běłokałowe ſzymjo,

braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtſke warjenjowe ſzymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

woſzebitoſcźe w woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ſzymjenjach

w 10 np. tyſkach a plahowanſkim wukaſanjom.

Wulki wubjerk

Draždźanſkich ſzadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kołwaſy

pola Pomorz.

Kóždy wicžny dźeń w Lubiju a Budyſchinje.

Rjane kſchinje ſ pſchiłopkom,

kaž tež wſchelake druhe **meble, khamory** a **blida** po najtuniſchich płaćiſnach porucza

meblowy magazin w Bukezach

E. Auguſta Mittaſcha.

Pſchedeſchcźniki

ſa **konfirmandow** we wulkim wubjerku jara płacźiſny hódno porucza

H. M. Schmidt

(mějecźel **R. Francke**)

na róžku hłowneho torhoſchcźa.

Sa někotre hodźiny ſzo pſchedeſchcźniki porjedźa a ſ nowa pocźehnjeja.

K wuſzywej

porucza

woprawny probſtajſki ſzymjeńtny jecžmjeń,

tudomny " " "

woprawny probſtajſki ſzymjeńtny wowſz,

tudomny " " "

pólſki cžeŕwjeny dźecźel, ſ rukowanjom, ſo je bjes židy,

tudomny " " " " "

woprawne Eckendorfſke a Oberndorfſke runklizowe ſzymjo,

ſzymjeńtnu woku a ſzymjeńtny hróch,

kaž tež **wſchelake ſzymjenja** po najtuniſchich płacźiſnach

Guſtav Heinke w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach 34.

Wſchě družiny **ſofow, matrazow ſ łožom** a bjes njeho, kaž tež **lěhanſke ſtoły** a **ſtólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucza

T. Albert

na horcžeŕſkej haſzy 13.

Heinrich Hoppſtock

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haſzy 1

porucza ſzwoju

chemiſku płokaŕnju a cžiſcźeŕnju, barbjeŕnju a wuprawnju pſchi ſpěſchnym najſzwědomicźiwiſchim wuwjedźenju po tunich płacźiſnach.

Poruczam

konfirmandſke wobleczenja

najnowſche nětcžiſcheho cžaſza, hižo po $7\frac{1}{2}$ — 25 mk.,

woſzebne mužaze wobleczenja

ſ najmodniſchich tkaninow,

hólcžaze wobleczenja

hižo po $2\frac{1}{2}$ mk. hacž k najwoſzebniſchim.

Wulki ſkład lěpſchich tkaninow

k ſchicźu po měrje ſ rukowanjom.

Žonjaze a konfirmandkaze

žakety a khornarje,

rjane modne wězy po jara tunich płacźiſnach.

Otto Preuss prjedy Kloss

na žitnej haſzy 4.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje.—Najtuńſche płacźiſny.

Konfirmandſke kłobuki

njeſzměrnje tunjo po 1 mk., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np., 2 mk.

Filzowe, zylindrowe, hońtwjeŕſke a dźěcźaze

kłobuki.

Nowolětne nowoſcźe. — Dobre družiny. — Snate tunje płacźiſny.

Kołojěſdne, ratańſke, dźěłanſke a dźěcźaze

mězy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźeržaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haſzy 22 (pódla hoſcźenza k winowej kicźi.)

K jutrownemu časej

poručam:

Khofejowe ſerwißy wo 2 mk. 50 np., **piwowe ſerwißy** hižo po 2 mk., **likěrowe ſerwißy** po 1 mk. 85 np., **myjerſke ſerwißy** po 1 mk. 50 np., **ſchkleńczane ſchklě** po 10 np., **wódne** a **grogowe ſchkleńzy** po 10 np., **wódne ſchkleńzy** hižo po 8 np., **naſtawki** po 1 mk. 25 np., **menaže** po 1 mk. 25 np., **kładzeńſke tuny** ſ módrym zyblowym muſtrom hižo po 40 np., **ſzlónki** a **mučnizy** ſ zyblowym muſtrom po 50 np., běle 45 np., **talerje** ſ módrym zyblowym muſtrom po 12 np., běle po 8 np., **ſchalki** ſ zyblowym muſtrom po 13 np., běle po 10 np., **ſchklě** ſ módrym zyblow. muſtrom po 15 np., běle po 10 np.

Emailla,

jenož dobra twora, kóždy kruch do papjery ſawaleny:

bowy hižo po 80 np., **wopłokowańſke dóńzy** po 1 mk. 70 np., **ſchklě** hižo po 15 np., **mějeńſke ſchklě** hižo po 90 np., **hornzy** hižo po 12 np., **nózne hornzy** hižo po 60 np., **wódne khany** po 1 mk. 20 np., **mlokowe karany** hižo po 50 np., **talerje** hižo po 18 np., **żeleſne hornzy** po 65 np., **żeleſne pónoje** po 75 np., **blachowe khofejowe młyny** po 1 mk. 20 np., **pópjerjowe młyny** po 35 np., **khofejowe** a **zokrowe tyſy** po 20 np., **noże** a **widliczki,** duzent po 2 mk. 25 np., **jědźne łžizy,** britannia, duzent po 1 mk. 50 np., **khofejowe łžiczki,** duzent po 80 np., pſchi trjebanju njewočorujaze.

Drjewjane twory:

klamory, kopu po 20 np., **rěſańſke deſki** hižo po 25 np., **ſzlónki** a **mučnizy** po 25 np., **korjeſchkowe khamorczki** po 45 np., **korjeżkowe etažerki** ſe 6 tunami po 1 mk. 35 np., **wußwětleńſki kaſchczik** po 25 np.

Blidowe lampy ſ dobrym palakom po 2 mk., **wißaze lampy** ſ czahadłom a bjes njeho po 3 mk. 50 np.

Dale poručam

we wulkim wubjerku: **nippowe wězy, albumy, fotografijowe wobłuki a albumy, ſchwadliſke ſchatulle, wiczne toſche, draſtne ſchczěcze, broſche, naručnizy, pjerſchczenje, ſzlě, czaßzukowe rjeczaſy, měſchki, zigarowe toſche, portemoneje atd.**

Bernhard Weiss,

prjedy Shorjelſki baſar,

na bohatej haßy 29.

Schkórnje a ſtupnje

k konfirmaziji

kaž tež wſchě pomyßlne družiny

wobuca

ſa mužſkich, žónſke a dźěći w najwjetſchim wubjerku po zyle woßebje tunich płaczišnach poručam.

Pſchijimanje wuporjedźenjow.

Skaſanje po měrje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29 ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Konfirmandſke klobuki

czorne a brune atd. hižo po 1 mk. 50 np., kaž tež wſchě družiny **klobukow ſa mužſkich a hólzow** jara tunjo poruča

C. E. Rinke na žitnej haßy 5.

Zsłodze palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

poruča **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr w **Budyſchinje** na ſzukelnſkej haßy 14

poruča ſwój wulki ſklad **ſtupnjow** a **ſchkórnjow**

k konfirmaziji,

kaž tež wſchě pomyßlne družiny wobuca ſa mužſkich žónſke a dźěći po ſnatych tunich płaczišnach.

Po měrje dźěłam pſchipóſnate wubjernje ſkedźaze wobuce ſa krótki czaß.

Porjedźenje wſcheje družiny po žadanju tón ſamy dźeń.

Emil Rößler w Budyſchinje

na rózowej haßy 12 pódla ludoweje kuchinje

azetylenowe plunowe wobßwětlenje pſchiprawja, wodowody a **plumpy twari, ſamonapowaki ſa ſtót, kupańſke pſchiprawy, piwowe apparaty, pſchiprawy ſa elektriſke domjaze ſwony naprawja.**

Porjedźenje ßo derje a tunjo wuwjedźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. **Sobotu 1. haprleje 1899.** **Lětnik 58.**

Jutrowny khèrluſch.

Njebjeża ſo poſmĕwajcże,
Semja ſwjeczi wjeżele!
Kſchescżijenjo, ſeſtawajcże,
Dokelž Jeſuſ Khryſtuſ dże
S rowa pokny kraſnoſcże,
Kokruž nětk ſo woblekł je!

Hory Boże pokhilejcże
Wjerch ſwój pſched nim pokornje!
Do prócha ſo ponižejcże,
Dokelž jeho kraſnoſcż je
Na ſwětko nětk ſtupiła,
Nad nami tež wostacż ma!

Doły wſchĕ ſo wotewrjejcże
Jutrownemu wjeżelu,
Jeſom Khryſta powyſchejcże
W jeho wulkim dobyczu!
Najſwjeczijſche klinczenje
Dżenſ njech pſches waſ rži a dże!

Wody Boże pluſkotajcże
Wſchitke rjenje hromadże!
Jena druhej powjedajcże,
Schto ſo dżenża ſtało je:
Jeſuſ Khryſtuſ ſtanył je
Jara kraſny ſe ſmjercże!

Pomhajcże wy rjane róże
Sdobnje nam ſo wjeżelicż!
Kóžde ſtworjenje, kiž móże,
Dyrbi ſobu ſ nami hicż
Cżeſczicż Jeſom Khryſtuſa
Duzy ſ jeho bitwiſchcża!

Wjeżelcże ſo wſchitke ſłónza
Wyſche naſ na njebjeżach!
Kral naſch żiwy je bjes kónza,
Żiwy w naſchich wutrobach;
Jeho wulku wĕcżnu cżeſcż
Pomhajcże mi pſches ſwĕt njeſcż!

Jeſu ponjeż dobre ranje
Ssyle twojej cżakazej!
Wſchak maſch na njej ſpodobanje,
Wſchak ſo rad tež ſnajeſch k njej;
Wulij na nju wjeżekoſcż,
Mĕr a troſcht a ſpokojnoſcż! D.

Swětne podawki.

Němſke khèżorſtwo. W Sakſkej ſo bórſy druhi armeekorps ſałoži. Po poſłednim pſchiſwolenju żadaneho powyſchenja němſkeho wójſka w khèżorſtwowym ſejmje by ſakſki armeekorps pſchewulki był. Duż ma ſo wón do dweju dżělicż. Nowy armeekorps ſo ſ cżišłom „19“ wosnami. S krótka móże ſo prajicż, ſo budża garniſony Budyſkeho a Draždżanſkeho wokrjeżneho hejtmanſtwa 12. armeekorps, garniſony Lipſczanſkeho a Zwickauſkeho wokrjeżneho hejtmanſtwa 19. armeekorps tworicż. 3. honjerſki (jegerſki) bataillon cżišło 15 do jeneho noweho pĕſchkowſkeho regimenta pſcheńdże. S nowa ſo ſałoži 40. pĕſchkowſka diwiſija, wobſtejaza ſ 88. pĕſchkowſkeje brigady ſe ſydłom w Kamjenizy (Chemnitz) a ſ 89. pĕſchkowſkeje brigady ſe ſydłom w Zwickawje.

— Żiwiſcho hacż kóżda druha politiſka ſtrona ſo ſozialdemokratoju hibaju. W ſańdżenym lĕcże ſu woni w Sakſkej ſchtyri milijony wólbnych pišmow rosſchĕrili. Sa tón ſamy cżaż je ſozialdemokratija w Sakſkej 83,000 hriwnow wólbnych pjenjes wudała. Sozialdemokratoju ſo na wólby njepſcheſtawajzy pſchihotuja; woni ſapocżnu dżeń po wólbach ſa nowe wólby dżĕłacż, mjes tym ſo ſebi druhe politiſke ſtrony hakle krótko do wólbow na wólbnu agitaziju pomyſła. Sozialdemokratiſzy wjednizy njebychu ani milijony ſwojich ſtatny porjad a kſcheſcżijanſku wĕru podrywazych lecżazych liſtow rosſchĕrjeli, ani telko agitaziſkich pjenjes wudawali, hdy bychu njewjedżeli, ſo ſo ſ tym wjele ludźi w jich ſyczach popadnje.

— Na dżewjecźmĕżacżne pucżowanje wokoło ſwĕta ſo prynz Adalbert, tſeczi ſyn khèżora Wylema II. ſapocżatk julija naſtaji. Sswĕtowe pucżowanje pońdże pſches ſrjedżoſemſke morjo, po rańſchim afriſkim brjoſy, pſches atlantiſke morjo do połodniſcheje Ameriki a do wjeczorneje Indiſkeje.

— Wulka młynſka ſhromadżiſna je ſo w Offenburgu wotmĕła. Pſchi njej ſo młynzy ſ Badenſkeje, Bayerſkeje, Württembergſkeje a Elſaża wobdżĕlichu. Shromadżiſniny ſamĕr bĕ, wo naprawach wuradżicż, ſo bychu ſo wobcżeżne wobſtejnoſcże małych a wulkich młynow, ſ pſchemóznej konkurrenzu wulkich młynow naſtate, połĕpſchiłe a ſo by ſo hrożazy ſtrach doſpołneho ſaniczenja mjeńſchich młynow ſ wulkimi wotſtronił. Scżĕhowaze wobſamknjenje ſo jenohłóżnje pſchija: Shromadżiſna wnpraji ſo ſe wſchej raſnoſcżu ſa ſawjedżenja 1.) progreżiwneho pſchedżĕłanſkeho dawka po mĕrje dawkoweje ſkale, w bayerſkim krajnym ſejmje pſchijatej, 2.) wſchelakore tariſĕrowanje żita, muki a młynſkich wudżĕłkow. — Młynzy njech jenoż ſo hibaju, ſnadż maja tola nĕſchto wuſpĕcha.

— Nowe němſke wójnſke łódże, poſłednje lĕta natwarjene, ſu pjecża ſ njepſchiprawnymi kótłami a ſ njekhmanej tepjeńſkej pſchiprawu wuhotowane. S tſjomi nowymi wójnſkimi łódźemi „Herthu“, „Gazellu“ a „Hanſu“ njehodżi ſo jĕſdżicż, dokelž ſu parne kótła we nich njekhmane. Tež hoborſka łódc „Khèżor Bjedrich III.“ dyrbi ſwoje kótły porjedżicż dacż. Nadżijomnje ſo hiſchcże ſo twarjaze wójnſke łódże lĕpſche kótły doſtanu, ſo bychu ſo pſchichodnje druhich porjedżenkow ſminyli. Schto nam hewak nowe wójnſke łódże pomhaja, kotrež ſwojich kótłow jĕdżicż njemóża.

— Pruſke knjeżerſtwo chże kanal, Rhein ſ Łóbjom ſjenocżazy, natwaricż. Pruſki krajny ſejm dyrbi k temu 260 milijonow hriwnow pſchiſwolicż, twarſki cżaż je na 10 lĕt wobliczeny. Sjenocżenje Rheina ſ Łóbjom, ſa łódźniſtwo khmane, budże rheinſko-weſtfalſku induſtriju jara ſpĕchowacż. Mjenje ſwjeżeleni ſu ratarjo. Boja ſo, ſo ſo ſ nowym kanalom wukrajnemu żitu tuni pucż do ſnutſkowneje Němſkeje wotewri. Duż bychu ratarjo najradſcho widżeli, hdy by ſo kanalowy twar hiſchcże wotſtorcził, doniż ſo njejżu nětcziſche niſke żitowe zła powyſchiłe. Potom móhło němſke ratarſtwo zuſu konkurrenzu ſkerje ſnjeſcż.

— 600,000 hriwnow ſmĕje ſo kóżde lĕto ſawoſtajenym panjenych we wójnje pódla ſakońſkeje podpjery jako pſchibjerk wudżĕlicż. Pſchedłoha, na to ſo poczahowaza, je ſo ſwjaſkowej radże pſchedpołożiła. Pódla teho ma ſo fond ſa invalidow, ſa podpjeru njepſchipóſnatych, wot 700,000 na 1,000,000 hriwnow powyſchicż.

— Swada Němzow ſ Jendżelczanami a Amerikanſkimi na ſamoaſkich kupach w połodniſchim morju je ſ pſchiczinu nowych wójnſkich njemĕrow była. Jendżelczenjo a Amerikanſzy ſu

tam hłownika Malietou ſa krala wuwołali, mjes tym ſo tamniſchi němſki konſul hłownika Mataafu, kotryž ſo wo kralowſku doſtojnoſćź prózuje, podpjera. S pomozu Němzow je ſo Mataafa hłowneho měſta Apije ſmozował. So bychu jeho wot tam wuhnali, Jendźelcźenjo a Amerikanſzy hižo wjazy dnjow měſto a ſtužodne wěſy bombarduja. Wěſy ſo bórſy ſapalichu. Skepſana bomba amerikanſkeje wójnſkeje łódźe „Philadelphije“ bliſko amerikanſkeho konſulata rosbuchny. Jenemu ſ namórſkich wojakow, pſched konſulatom ſtejazych, ſo jena noha rosraſy, kotruž dyrbjachu wotrěſacź. Wotraženy kruch tuteje bomby do němſkeho konſulata dyri a kuchińſke ſtudobje rosbi. Němzy ſo na to na němſku wójnſku łódź „Falke“ podachu. W nozy Mataafowi pſchiwiſzowarjo nadpady na jendźelſkich namórſkich wojakow cźinjachu a tſjoch ſ nich morichu. Jeneho jendźelſkeho namórſkeho wojaka jedyn jendźelſki ſtražnik ſo pſchehladawſchi do nohi tſěli. Jeneho amerikanſkeho ſtražnika Mataafowi pſchiwiſzowarjo ſatſělichu. Apiaſzy wobydlerjo ſu ſo na jendźelſku łódź „Royaliſt“ wukhowali, kotraž je nětko połna ludźi.

Italſka. Wucźinjenja, mjes Jendźelſkej a Franzowſkej wo wobſtedźenſtwje połnózneje a ſrjedźneje Afriki wobſamknjene, ſu Italſkich do njeměra ſtajiłe. Jendźelſka je wſchón kraj, ſady Tripoliſa leżazy, Franzowſkej pſchewoſtajiła. Kaž je ſnate, pak ſo Italſka hižo dawno na to měri, junu Tripolis, kotrež w tu khwilu pod turkowſkim nadknjejſtwom ſteji, wobſtadźicź. Tónle wotpohlad pak drje lědma hdy do ſkutka ſtaji. Wjele prjedy ſnadź budźe ſo Franzowſka Tripoliſa ſmozowacź, kaž je hižo pſchimjeſowazy Tunis ſchlapka. To Italſzy derje wjedźa, a teho dla nětkole jich roshorjenje. Italſke nowiny powjeſćźe doſtawaju, ſo Franzowſka wſchě pſchihoty na wobſtadźenje Tripoliſa cźini a ſo ſo ſamo na wójnu ſ Italſkej hotuje, hdy by jej ta nochzyła Tripolis pſchewoſtajicź. Franzowſojo maja pjecźa hižo cźołmy hotowe, na kotrychž bychu ſo pſchi wudyrjenju wójny do Sizilſkeje pſchewjeſli.

Franzowſka. Poraźazu rěcź je ſapółkanz admiral Rieunier, ſtary morjak, pſchecźiwo nětcźiſchemu miniſtrej wójnſkeho łódźſtwa, Lakroyej dźeržał. Rieunier praji, ſo Lakroy po prawom Simon rěka, ſo je źid, ſo wo wójnſkim łódźſtwje niczo njerośumi, a ſo po tym dźěła. Tak je wón dweju advokatow bjes dźěła ſa ſekretarow wójnſkeho łódźſtwa a jeneho źidowſkeho ſpißacźela ſa knihownika w miniſterſtwje pomjenował. A tajkim khłopzam dyrbja ſo ſtari nawjedźicźi morjazy powucźicź dacź? Na tajkich hanibnych wobſtejnoſćźach móżetej Jendźelſka a Němſka jenoż ſwoje wjeſele měcź. S tutej rěcźu je miniſterſtwo kaž poraźene, a źidowſke nowinarſtwo ju ſamjelcźi. Sa to ſo cźim wjetſchi ropot cźinja ſ podmórſkim cźołmom, kotryž je jedyn Franzowſa wunamakał. Jendźelcźanam hroźa, ſo ſ nim we wójnje jendźelſke wójnſke łódźe ſnicźa. Jendźelcźenjo pak napſchecźo temu ſ měrom woſtanu a mënja, ſo ſwlne jendźelſke łódźſtwo franzowſke ſbije, wſcho jene, hacź ſměje wone podmórſke cźołmy abo niz.

Ruſzowſka. Ruſke knjeżerſtwo je ſo rosſtudźiło, ſwoju artilleriju ſe ſpěſchnje tſělazymi kanonami wobronicź. Dźěl kanonow je ſo pjecźa hižo w Franzowſkej ſkaſał. Hiſchcźe prjedy hacź ſo wotbrónjeńſka konferenza ſeńdźe, je Ruſka dopóſnała, ſo na wotbrónjenje europiſkich wójſkow żaneje myſle njeje. Pſchi brónjenju jedyn kraj druhi honi a chzyjo nochzyjo dyrbi tež Ruſka dale brónicź, chźe-li ſo ſtracha ſminycź, ſo ju jejni ſwlniſchi ſtužodźo něhdy nadpanu a ſnicźa.

Turkowſka. Sultana ſu pjecźa ſkónzowacź chzyli. Mordarſki plan je pjecźa ſultanowy lěkaŕ, Emin paſcha, wuwjeſcź chzył. Eminowa żona je ſultanej w poſledním wokomiku mordarſki wotpohlad pſcheradźiła. Emina paſchu ſu k wuhnanſtwu na cźaſ żiwjenja ſaſtudźili.

China. Wo pſcheſcźěhanju kſcheſcźijanow, kotrež ſu ſo w dezembrje w Chinje měke, ſu nětko nadrobniſche powjeſćźe dóſchłe: 29. novembra w Tſangſi pſcheſcźěhanje wudyri a ſo rucźe rosſchěrjeſche. Domy kſcheſcźijanow ſo wurubichu a ſo ſapalichu, jenemu katholſkemu Chineſy hłowu wotcźachu. Pſched jenej ſkałowej jamy, w kotrejž běchu kſcheſcźijanſzy ſchěstdźiwzy, żony a dźěcźi wucźek namakali, pohanjo drjewo ſapalichu, tak ſo ſo ſkhowane woſoby ſadużychu. 1. dezembra belgiſki miſionar pater Viktorin ſ tſjomi kſcheſcźijanami wjeſ wopuſchcźi, ſo by ſo do hłowneho měſta Ichanga wukhował. Po pucźu pak jich nadpadnychu a jich do Chekeauchaua dowjedźechu. Tu Viktorina ſ wuwjaſanymaj rukomaj pjecź dnjow dołho na jedyn ſchtom powěſnychu a jeho ſ pukami a żahłym żeleſom cźwilowachu. Pſched jeho wocźomaj 8 kſcheſcźijanow cźwilowachu a jim hłowu wotrubnychu. 11. dezembra miſionara tón ſamy dóńt potrjechi. Pſcheſcźěharjo jeho moſhy ſeżrachu, cźěku wutrobno roſpróchu, wutrobu a płuza ſ njeho wutorżechu a je mjes ſobu rosdźělichu, ſo bychu je teho runja ſeżrali.

Amerika. Na philippinſkich kupach tamniſche domoródne wobydleŕſtwo pſchecźiwo Amerikanſkim ſ wulkej ſaßakloſcźu ſa ſwoju njewotwißnoſcź a ſwobodnoſcź wojuje. Njeßmërne hromady philippinſkich ſběźkarjow běchu Manilu, ſ Amerikanſkimi wobſtadźenu, ſ krajneho boka wobſtupike, tak ſo ſo ſ kraja żanecje żyroby wjazy pſchiwoſyćź njemóżeſche. Amerikanſki general Otis ſo teho dla rosſtudźi, ſo ſ nowa na ſběźkarjow walicź, ſ wotpohladom, jich po móżnoſcźi daloko wot měſta wotehnacź. Na nětkotrych měſtach je ſo to poradźiło, ale ſamo ſ amerikanſkich depeſchow njeje widźecź, ſo by dobycźe Amerikanſkich trajneje hódnoſcźe było. Sběźkarjo mějachu twjerde ſtejiſchcźa w lěßach. Jich wjedniży běchu wſchelake leßnje ſkhowane naßypy ſtwaricź dali a wſchelake ſadźěwki pſchihotowali, ſo bychu Amerikanſkim pucź ſalehnyli. Sběźkarjo ſo khroble wobarachu a ſ dźěła ſamo wupady na Amerikanſkich cźinjachu. Jenoż ſ pomozu artillerije bě Amerikanſkim móżno, ſběźkarjow ſ jich pſchihódnych ſtejiſchcźow wuhnacź. Sběźkarjow jedyn Europjan, Montenegro rěkazy, nawjeduje. Po nowſchich powjeſćźach je wón pjecźa franjeny. W poßlednich bitwach ſu Amerikanſzy po wudawanju generala Otiſa jenoż nękotre ſta muži ſhubili, po druhich powjeſćźach pak ſu ſhubjenki Amerikanſkich wjele wjetſche. Na jich ſtronje je němſki prynz Löwenſteinſki panył, kotryž bě jako cźeßny adjutant generala Millera do prënjeho bitwineho rjada pſchiſchoł. Wón je kulku do boka doſtał a bórſy po tym wumrjeł. Też prynzowy němſki pſchewodnik bu franjeny.

Kaž ſo ſda, budźa Amerikanſzy hiſchcźe dołho ſe ſběźkarjemi wojowacź dyrbjecź. Derje wjedźo, ſo budźa ſo, jeli ſo ſo měr a porjad na Philippinach njepoſtaji, druhe ſtaty ſwojeho wikowanja dla do philippinſkeho praſchenja měſchecź, chzedźa ſo nětko Amerikanſzy ſ wulkej mozu do ſběźkarjow dacź. Maja wotmyßlenje, ſwoje tamniſche wójſko wo 300,000 muži poßylnicź.

Bjes khlěba.

To bě hroſny ſymſki wjecźor, dźěch runje domoj, tu ſarěcźa na rózku dweju haßow muż na mnje a rjekny:

„Dźenßa hiſchcźe ani dórtka jědł njejßym.“

To bě jedyn ſ tych proſcherjow, kotſiž ſo prózuja, ſ khromej nohu abo ſe ſawjaſanymi ſtawami ſobucźucźe nimo khodźazych wubudźicź, ale wón bě kaž dźěłacźeŕ, ſylny, mózny, ſtrowy, ſamo jeho draſta bě cźiſta, a wón też njewołaſche ſe żałoſcźazym, płacźitym khłoßom wo ſmilnoſcź, kaž druſy. Też njeſejmowaſche jara ſwój kłobuk a jeho ſłowo klinczeſche ſkerje trózkajzy dyžli proſcho, hdyž wón rjekny:

„Sſym hłódny, knjeże. Hižo wczera ſym lědom ſchto jědł. Dajcźe mi něſchto mało na khlěb!“

Roſpjerſcheny ſo wohladach. Běch runje wobużneje myßle. Wob dźeń běch mnoho wobużnoſcźow měł a mjerſach ſo hiſchcźe pſchi ſebi. Ssnadź ſo mi też njelubjeſche jeho wobliczo, hdyž jeho nětkole we ſwětle latarnje wjecźor widźach, abo też waſchnje jeho proſchenja. To dźě bě tola rjany ſylny muż, cźeho dla njekhodźeſche radſcho na dźěło, dyžli po proſchenju? Hodźi ſo też, ſo pſchi ſymnym cźaßu njechach ſwoju ſukuju wotpinacź, ſo mohł pjenjes ſ kapßy wucźahnycź. Doſcź, njemóżu ſebi prawje winu wujaßnicź, cźeho dla ſym to tak cźinił a niz hinak. Bě dźě też telko proſcherjow na haßy, ſo wutroba ſtwjerdny.

Wotwobrocźich ſo potajkim ſ krótka a dźěch dale. Khwilku dźěſche hiſchcźe pornjo mi a potom ſo ſdali.

Tak duzy pſchi hicźu mi nětkole na myßle pſchińdźe, ſo bě to tola hroſnje a wopak wote mnje. Jeli ſo je tón cźłowjek tola wěrnoſcź rěcźał? Jeli ſo woprawdźe wot wczerawſcheho nicźo njebě jědł? Něſchto nowych pjenjes by jeho mohło wumoz wot hłodu.

Wrócźich ſo ſaßo, ale wón tam na rózku wjaz njebě. Roſhladowach ſo na prawy a lěwy bok, ale jeho nihdźe widźecź njebě, najſkerje bě woteſchoł.

Mi bě nětak wuſko. Hdźe bě tón muż woſtał? Bě ſnadź ſo podarmo proſcho naproßył a bě ſo w tej ſymje na haßy naſtał. Hłódnym ludźom je bóle ſyma hacź nam, kotſiž mózemy ſo najěſcź. Bě na druhu haßu ſchoł, ſo by ſmilniſchich cźłowjekow nadeſchoł, abo by ſadwělowawſchi ſ próſdnym żołdkom domoj ſchoł? A mějeſche dha żaneho domu?

Tola też druhe dwěle we mni wozucźichu. Ssnadź ſtedźeſche, mjes tym ſo ſo ja ſtrachowach a ſtebi ſtaroſcźe cźinjach, bjes ſtaroſcźe w korcźmje a pſchepiwaſche wudobyte ſtłěborne.

Ssnadź, ſnadź, ale druhe móżeſche runje tak wěrno bycź.

Njemérny dźěch domoj, ale też tu cźwilowasche mje myßl, so běch khudemu mužej jałmožnu sapowěł.

Na tej wězy tola woprawdźe niczo woßebite njebě. Moje něschto mało pjenjeżkow budźichu jemu tola jeno dźenßnischi khód sahnacź móhke a nasajtra budźische ßo hubjenstwo s nowa sapoczako, ale njedźiwajo na to, njemóżach ßo tola snutskownych porokow wobrucź. Schtoźkuli też ßebi wotmyßlich a cźinjach, pschezo saßo widźach blěde, cźornobrodate wobliczo tak jaßnje psched wocźomaj, jako budźische w mojej jstwě pschebywako a s porokowazym wokom na mnje hladako.

Bjes maka njewjedźach, schto sapoczećź. To bě tola dźiwna wěz, so móżesche mje cźłowjek, kotrehoż běch prěni ras w żiwjenju wuhladał a kotremuż tola niczo cźinił njeběch, hacź so běch jemu jałmožnu sapowěł, takle jara snjemérowacź. Sto druhich ßnadź by bjes najmjeńschich porokow ßwědomja runje tak nimo njeho schło, cźeho dla dha bě to mi tak, jako budźich tepjazemu ßo, kiž mi ruzy napschecźo tykasche, symnje wotmolwik: „Sateh ßo, schto to mje stara.“

Njespokojom se ßobu ßamym lehnych ßo, ale też wo ßnje pschescźěhowasche mje proscherjowa hrósbna postawa, a ßłyschach, kak s pjascźu hrožo na mnje wołasche:

„Ty ßy wina na tym!“

Pschepoczeny wozucźich.

Hižo bě dźeń; moja stara hosposa wotewri s cźicha jstwu a rjekny wótsje żałoscźo:

„O Božo, Božo, knjeże, njejscźe dha dźenßa tu haru ßłyscheli?“

„Kajku haru?“

„Schtó budźische ßebi tola myßlił, so mohło tajke něschto ßo na naschej haßy stacź.“

„Běchu dha hižo rano sahe puki?“

„Ach, ně, ně. Saraženeho muża ßu psched naschim domom namakali. Hdyž domownik rano wrota wotewri, wuhlada jeho něschto krocźeli daloko leżo. Najprjódzy mějesche jeho sa pjaneho, doniž ßo njedohlada, so je wschón krwawy.

„Bě dha woprawdźe morjeny?“

„Haj, a to drje je ßo hischcźe do poknozy stako, dokelž bě hižo zyle symny a smjerśły. Ssym jeho ßama widźaka. To bě rjany, woßebny knjes. Něchtó je jeho se sady psches hłowu dyrił.“

Njewěm cźeho dla, ale mjes tym so mje symna hrósba woběża. cźěkachu mi prěnje myßliczki k cźerawschemu proscherjej.

„Njewjedźa dha, schtó tón mordaŕ je?“

„Schtó chze to wjedźećź? W tejle symje bě mnoho dundakow. Tež je wobhladniwy był, pjenjesy je wsał, ale niz cźaßnik.“

Strózich ßo pschezo dale bóle. Saßo stejesche muż s brodatym wobliczom jaßnje pschede mnu. Ssnadź běschtej ßo jeho ruzy hižo brónje pschimnykej, hdyž mje wo jałmožnu proschesche. Ssnadź budźich mohł, budźich ßmilnischi był, dweju cźłowjekow, mordarja a morjeneho, se sahuby wumoż?

Cźeho dla pak stajach ßebi do myßlow, so je runje tónle cźłowjek a nichtó druhi mordaŕ! Wcźerawsche rosbudźenje a ste ßony mějachu wěscźe wliw na mnje. Prózowach ßo pilnje, tule myßliczku wotbycź, ale podarmo. Cźucźe, so je tamny cźłowjek mordaŕ a so ßym ja ßobu na njeskutku wina, nabywasche dale kruczischich korjenjow we mni.

W tajkich myßlach podach ßo na poliziju a sdźělich tam ßwój podhlad. Moja rosprawa sdasche ßo jim trochu samyßlena a bjes wulkeje ważnoscźe, pschetoż hdyž chzych cźłowjeka wopißacź, pschedpołożichu mi něschto albumow, w kotrychž dyrbjach ßwojeho muża pytacź. Ale njenamakach jeho.

Hischcźe junu pschinjeße mi polizajski hejtman kopizu wobrasow a rjekny, so ßu to najhórschi słóstnizy hłownego města, so dyrbju derje hladacź. Ale też mjes tymi njebě. Dwělujo tschaßesche sastojnik s hłowu; we mni pak nastachu też dwěle, hacź ßnadź zyle njewinowateho cźłowjeka bjes nusy podhladneho njecźinju, a tak k prěnjej winje hischcźe druhu njepschidawam.

* * *

Měßazy běchu ßo minyle a mordarja njeběchu wußlědźili. Junu pschehladowach wulku fabriku na maschiny. Pohkuscheny s haru a praskanjom krocźach po salach, tu dohladach ßo na dobo dźěłacźerja. To bě mój tehdomny prosceŕ, kiž tu pilnje żelesne żerdki rjedźesche.

Dźiwajo ßo, sawołach njejabzy wótsje. Dźěłacźeŕ pohladny a hladasche na mnje. Bě mje też wón nětkole spósnał abo satraschi jeho jeno moje sawołanje, s krótka, wón sblědny na dobo a slecźa wróczo — runje do koleßow maschiny.

Sa wokomik wucźeżechu jeho sakrwawjene, rosmjecźene cźěło s maschiny, kotraż bě sastała.

„To bě mój najlěpschi dźěłacźeŕ“, skorżesche dohladowaŕ, mje won pschewodźejo, ale pschezo tak cźmowy a samyßleny, każ by jeho duch trochu smyleny był. Praji, so je to wote mnoheho njesboża. Prjedy hacź bě k nam sastupił, bě dwaj měßazaj bjes dźěła był, żona a dźěcźi wumrjechu jemu sa tón cźaß, najskerje s nusu a s tradanjom. Haj, haj, dwaj měßazaj bjes chlěba, to je cźeżki kruch.“

Ja niczo njewotmolwich, ale woteńdźech hłuboko hnuty a mjelczo.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Ssrjedu popołdnju krótko do $^3/_4$5 hodźin ßu ßo s rosbuchnjenjom pólvra w Budyskim pólverniku, Kranzej a Comp. ßłuschazym, khěžka cźisło 13 (praßowarnja), khěžka 14 (roskußowarnja), khěžka 15 (wotprószheŕnja), khèžka 16 (cźwizownja), khěžka 17 (dróbnjeŕnja) do zyła wutupike, mjes tym so stej khěžka 18 (cźwizownja) a khěžka 19 (hydrauliska praßa) jenoż s dźěla wobschkodźenej. Bohu żel staj ßo dwaj dźěłacźerjej Jan Schkoda a Mikławsch Hermann s Budyschina, pschi rosbuchnjenju cźeżko wobschkodźiłoj. Schkoda je hischcźe tón ßamy dźeń wiecźor a Hermann nasajtra w měschcźańskej hojerni wumrjeł. Prěnschi żonu a 6 dźěcźi, poßledníschi żonu a 2 dźěscźi sawostaji. Mjenje je ßo njewoženjeny dźěłacźeŕ Ernst Krawz wobschkodźił, kotryż ßo doma pola ßwojeju starscheju hoji. Jedyn schtwórty, teho runja wobschkodżeny dźěłacźeŕ, Jan Kowaŕk, hižo saßo w pólverniku dźěła. Każ s Bożim dźiwom je ßo dźěłacźeŕ Lischka ßmjercźe sminył. Hacź runje khěžka, w kotrejż wón dźěłasche, do powětra slecźa, ßo wón jenoż k semi stłócźi a njesranjeny wosta. Dźěłacźeŕ Gewohn, kotremuż bě ßo drasta sapalika, do wody skocźi a s tym płonju shasca. Wobschkodźenje wón njeje pocźerpił. Hrjady a deski rostorhanych twarjenjow ßu ßo do bliskich schtomow a na pola někotre sta krocźeli daloko wrjeßke. Schtomy, kotreż pschi khěžkach steja, ßu ßo s dźěła stamake, tolste hakosy ßu ßo wottorhnyke a ßo daloko prjecź cźißke. Tolste żelesne wale ßo shibnychu a ßo prjecź wrjeßnychu. Deski a hrjady ßu na schtomach w hakosach, do kotrychž běchu slecźake, wißajo wostake. Schto je s pschicźinu rosbuchnjenja bylo, drje ßo żenje njeshoni. — Pschedposledníje rosbuchnjenje w tym ßamym pólverniku je ßo w lěcźe 1892 stako. Tehdy ßo někotsi dźěłacźerjo s pólvrom słě wopalichu. Skoro wschitzy s nich ßu wulke bolosce pschětrawschi w měschcźańskej hojerni wumrjeli.

S **Budyschina.** W ßerbskich wjeßnych schulach ßo jutry scźěhowaze pscheměnjenja stanu: se schulskich vikarow, kotsiž ßu psched krótkim pruhowanje srakoscźe wobstalili, ßu postajili knjesa Lodneho sa Klukschansku, knjesa Kschižana sa Boscheczańsku a knjesa Krawza sa Njeßwacźidliku schulu. Knjes Polak, kotryż je někotre měßazy s wucźerjom w Budyschinku był, ßo do Bórka pscheßydli. S kim ßo wuprósdnjene Pßowjanske městno wobßadźi, njeje wěste. Tamnischi dotalny wucźeŕ, knjes Kozor, je ßo do Döbelna powołał. Dla njedoßahanja ßerbskich wucźerjow ßo wjazore ßerbske wucźeŕske městna s Němzami wobßadźa.

— (Wusnamjenjeny.) Pohoncźej Augustej Wylemej Lorenzej s Debßez, kotryż wot 2. januara 1875 pola kublerja Päßlera w Belmsdorfje ßłuži, je ßo s pschipósnaczom dołholětneho ßwérneho ßłużenja ßlěborna medailla spożcźika.

— (Paduch.) Hižo wospjet paduchstwa dla khostany dźěłacźeŕ Wend bě tholowy, na wobhladanje psched durjemi pschekupowarja Pachalya wißaze, kranył. Pakostnika je tudomna polizija sajała.

— Lětusche wojeŕske kontrolske shromadźisny w Budyskim wokrjeßu budża 10., 11., 12. a 13. haprlele dopołdnja w 9 hodź., $^1/_2$11 hodź. a popołdnju w 3 hodź. w Budyskej tśeleŕni, 14. haprleje dopołdnja $^1/_2$9 hodź. w Budestezach w hajnkowni, 15. haprleje dopołdnja $^1/_2$9 hodź., $^1/_2$11 hodź. a pschipołdnju w 12 hodź. w Scheŕachowje, 17. haprleje dopołdnja w $^1/_4$10 a $^1/_2$11 hodź. w Hornjej Wjasońzy, 18. haprleje dopołdnja w 10 hodź., $^1/_2$12 hodź. a popołdnju w 2 hodź. w Biskopizach, 19. haprleje pschipołdnju w 12 a popołdnju $^1/_2$2 hodź. w Njeßwacźidle, 21. haprleje dopołdnja w 10 a $^1/_2$12 hodźin w Klukschu, 22. haprleje dopołdnja $^1/_2$11 hodź. a pschipołdnju w 12 hodź. w Worzynje.

S Budyschina, Zidowa a Ssmoliz maja na kontrolu pschińcź: 10. haprleje dopołdnja w 9 hodź. mużstwa lětnikow 1886 a 1887, 10. haprleje dopołdnja $^1/_2$11 hodź. mużstwa s lětnikow 1888 a 1889, 10. haprleje popołdnju w 3 hodź. mużstwa s lětnikow 1890 a 1891, 11. haprleje dopołdnja w 9 hodź. mużstwa s lětnikow 1892

a 1893, 11. haprleje dopołdnja ½11 hodź. ſ lětnika 1894, 11. hapr. popołdnju w 3 hodź. mužſtwa ſ lětnika 1895, 12. haprleje dopołdnja w 9. hodź. mužſtwa ſ lětnikow 1896, 1897 a 1898.

— Wo wuſyczu nalětneho žita profeſſor Frank radźi: „Wuſyjcze nalětne žito po móžnoſczi ſahe!“ W tym ſ wjetſcha wuſpěſchny ſakitanſki ſrědk pſche wobſchkodźenje ſ Fritſkej muchu a druhich žitnych muchow leži, też ſo ſ tym rosſcherjenje žitoweho ſněcza woſkabi a ſo jemu do zyła ſadźewa. Wuſyjcze hróch a lupiny po móžnoſczi ſahe! Móžecze ſo ſ tym hróchoweho ſněcza ſminyć, a młode lupinowe roſtliny móža ſo ſaniczenja ſ lupinſkej muchu wobróčź.

S **Luha.** 28. měrza. Dźenſa je k nam pſchicźahnył nowy wucžeŕ k. Domaſchka (dotal w Stróži pola Barta). Popołdnju w tſjoch hodźinach jeho w Kaſowje ſe ſerbſkej rěczu kn. prjódkſtejeŕ a měſtopſchedſyda ſchulſkeho pſchedſtejiczeŕſtwa Kilian, a ſ němſkej kn. póſtſki agent Wróbl powitaſchtaj. Wot tam ſchulſzy k. k. prjódſtejerjo a druſy ſaſtupjerjo Kaſowſkeje a Luhawſkeje gmejny ſ wóhnjowej woboru a pſchede wſchěm ſ pyſchnym cźahom rjenje wupyſchenych dźěczi, kn. wucžerja Domaſchku k ſchulſkemu domej we Luſy pſchewodźachu, pſched kotymž kraſne cźeſne wrota ſtejachu. Pod nimi jeho k. faraŕ Jakub ſ ſerbſkimi a němſkimi ſkowami powita, jemu ſbožo pſchejo do domu a do ſaſtojnſtwa, na cźož kn. Domaſchka wutrobnje ſo podźakujo wotmolwi. Schulike dźěczi, kiž pod wuſtojnym wodźenjom k ſchulſkeho prjódkſtejerja Krawza ſ Luha někotre kherluſche ſpěwachu a k. wucžerjej luboſne kwětki pſchepodachu, buchu ſ khofejom a ſ zaktami wokſchewjene, mjes tym ſo ſwjedźenſzy hoſcźo wjeſeli hromadźe wobjedowachu. — Bóh daj wjele ſboža!

S **Pomorz.** (Mineralne hnójniſchcźo.) S pokodniſcheje hornjeje Luſizy ſo piſche, ſo pucźowarjo firmy Ad. Börner naſkléd. w Barlinje po tamniſchich ſtronach pucźujo „mineralne hnójniſchcźo“ zentnar po 4 hriwnach poſkicźeja a pſchedawaja. Po cźiſchcźanym wukhwalenju Barlinſkeje firmy dyrbi mineralne hnójniſchcźo wopſchijecź ¼% duſyka, 8% foſforoweje kiſalinу a 4% kalija. Jeli ſo mineralne hnójniſchcźo woprawdźe telko roſtlinſkeje zyroby wopſchija — ſchtož wſchak je po ſkědowazych powjeſczach ſ Bayerſkeje mało wěrje podobne — je zentnar lědma 1 hr. 50 np. hódny, kupzy ſo po tajkim pſchi kóždym zentnarje ſ najmjeńſcha wo 2½ hriwny wobſchudźeni.

Po poruczazym roſſtudźe něſkajkeje „pſchepytaŕnje“ w Oranienburgu — tak rěkaza ratarſka pſchepytaŕnja je nam ſ zyła njeſnata — ma mineralne hnójniſchcźo pódla teho wěſte prozenty druhich macźiſnow, jako 12% kalka, magneſiju, natron, żeleſowy oxyd, tonowu pjerſchcź, ſchwablowu kiſalinu, chlor, fluor atd. S tymle wudawanjom dyrbja ſo mjenje nawjedźiczi ratarjo lepicź, kotſiž njewjedźa, ſo woni tele macźiſny a to khětro wjetſche hromady ſ pſchikupnymi hnojemi zyle darmo a njewobliczene ſobu doſtanu pódla hódnoſcźdawazych tſjoch hłownych roſtliny žiwjazych macźiſnow.

Mineralne hnójniſchcźo je po ſdacźu ta ſama abo podobna macźiſna kaž Henſelowa kamjenjowa muczka. S tymle mjenom ſo mlěte kamjenje njehodźa wjazy wotbycź. Duž nětko ſpytuja, na to ſame waſchnje mjeno „mineralne hnójniſchcźo“ wužijo, móſcheń lohkowěriwych ratarjow klukacź.

Warnujemy naležnje, mineralne hnójniſchcźo kupowacź.

Firma Ad. Börner, prjedy w Mnichowje, nětkole w Barlinje, („Sſerbſke Nowiny“ ſu hižo ras pſched dwěmaj měſazomaj pſched tejle firmu warnowałe) je loni bayerſkich ratarjow ſ „mineralnym hnójniſchcźom“ zentnar po 4½ hr. wobſboži. Po wſchelakorych pſchepytanjach bayerſkich ratarſkich pſchepytowaŕnjow tole „mineralne hnójniſchcźo“ ſ mlěteho kalkoweho kamjenja ſ 93—94% wuhlokiſałeho kalka a ſ maliczkoſczemi duſyka, foſforoweje kiſalinу a kalija wobſteji. Mlěteho kalkoweho kamjenja móža ratarjo w Bayerſkej zentnar po 40—64 np. kupowacź, po tym hacž je kalkownja daloka. Schtóž pak bě mlěty kalkowy kamjeń Börnerez firmje ſ mjenom „mineralne hnójniſchcźo“ kupił, bě ſa zentnaŕ runje 3½ hriwny pſchewjele ſapłacźił.

Njepſcheſtawaze naležne roſjaſnjenja a warnowanja woſebje pſchedſyby kral. zentralneje pſcheptaŕnje w Mnichowje, profeſſora dr.. Soxhleta, někotrych ratarjow pohnuchu, ſapłacźenje ſapowjedźicź. Prozeſ ſo tak ſkónczi, ſo ſo Börnerez firma pſchi wſchěch inſtanzach ſe ſkórźbu wotpokaſa a ſo ju ſaſudźichu, tworu wróczo wſacź, prozeſowe khoſty ſapłacźicź, mſdu ſa wjeſenje a płacźiſnu ſa leženje ſapłacźicź.

Tele roſſudy kralowſkich bayerſkich ſudow, ſa prawne wobkhadźenje ſ tajkimi abo podobnymi kupjemi, ważne, je wóndano profeſſor Soxhlet woſjewił.

S płacźiwym wuſudom Mnichowſkeho krajneho ſuda wot 17 dezembra 1898 je jebawe wotmyſlenje pſche pſchedawanju „mineralneho hnójniſchcźa“ dopokaſane. Duž je bayerſka ratarſka rada jenohłóſnje wobſamkła, ſo na miniſterſtwo ſnutskownych naležnoſczow ſ próſtwu wobroczicź, ſo by wone juſtizne miniſterſtwo napominało, ſe ſtatnym rěcźniſtwom mějeczela Börnerez firmy do pſchepytowanja wſacź.

Mjenowana firma je ſa dobre měła, Bayerſku wopuſchczicź a nětko ſ Barlina „mineralne hnójniſcho“ pſchedawa, Bohu žel też do naſcheje hornjeje Luſizy.

Po prjedawſchich naſhonjenjach ſ Henſelowej kamjenjowej muku dyrbimy ſo bojecź, ſo ſu ſo wſchelazy naſchich ratarjow narěczecź dali, ſebi k nalětnjemu wobdźěłanju role mineralne hnójniſchcźo kupicź. Proſymy pruhi, pſched ſwědkami wotewſate, Pomorſkej pſchepytowaŕni póſłacź, ſo mohli ſo pſcheſwědczicź, hacž podate „mineralne hnójniſchcźo“ woprawdźe ważne roſtlinſke žiwnoſcze, w reklamowych piſmach wukhwalene, wopſchija, abo hacž je ſo też kaž w Bayerſkej, mlěty kalkowy kamjeń podał, hacž je po tajkim kupz wo 2½ hriwny abo 3½ hriwny po zentnarju ſchkodował. Pſchepytowanje, ſo wě, ſo darmo ſtanje.

Prof. dr. Loges w Pomorzach.

S **Drožđżija.** Knjeſej baronej ſ Bleichröderej běchu wóndano jěſdne koło kranyli. Paducha ſu bórſy wuſlědźili a ſajeli.

S **Hornjeho Kumwałda.** Njedźelu popołdnju je ſo na tudomnych knježich leżomnoſczach kórz kerkow ſpaliko. Woheń je ſo najſkerje ſ prjeczćźiſnjenej ſo żehlazej zigaru ſamiſchkrił.

S **Lubija.** Sſrjedu dopołdnja je ſo 3lětny ſynk tſěchikryjerja Wilhelma w młynſkej hrjebi bliſko Römerez barbjerńje tepił. Hólczk ſebi ſ papje-janymi cźołmikami hrajkaſche; ſa nimi ſo naczahujo je ſo do wody walił a w njej ſmjercź namakał.

S **Biſkopiz.** Tu je ſchulſki hólczeż Proſcha ſ jeneje hrjady panywſchi ſo ſaraſył. Tón ſamy hólz je pſched dwěmaj lětomaj dwaj poſkhodaj wyſoko dele panył, tola ſo tehdy njeje wobſchkodźił.

S **Wojerowſkich ſtron.** Lětuſche nalětne kontrolſke ſhromadźiny budźa 13. haprleje dopołdnja ½11 hodźin w Delnim Wujeſdźe, 13. haprl. popołdnju ½2 hodźin w Běłym Khołmzu, 14. haprleje dopołdnja w 10 hodź. w Kulowje, 14. haprl. popołdnju w 5 hodź. w Njedźichowje, 15. haprl. dopołdnja we 8 hodź. w Bukowje, 15. haprl. popołdnju ¾3 hodź. w Ruhlandźe, 17. haprl. dopołdnja w 10 hodź. a popołdnju w 2 hodź. we Wojerezach, 18. haprleje popołdnju w 5 hodź. w Blunju.

S **Tſělneho.** We wězach tudomneje ſchule je ſo gmejna na to ſwjaſaka, ſo chze wſchě ruczne a jěſdne dźěła ſama cźinicź, a ſchtož ſo ſa ſtaru ſchulu doſtanje, k nowej dacź. Nowotwar drje ſo teho dla lětſa hiſchcźe njeſapoczńje.

S **Bukojny** pola Wulkich Sdźarow. Sańdźeny tydźeń ſchtwórtk je tudomneho połbura Jana Kubſcha ſrudne njeſboże podeſchło. Kubſch bě mjenowany dźeń do Rakez na dwórniſchczu po kalk jěł. Hdyž kalk ſ lowrije wuſyppowachu, bě Kubſch na lowriju ſaléſł, ſo by kalk dele mjetał. Pſchi tym wětſik lowrijowe wěko, wot horka ſo ſaczinjaze, ſaczińny. Na njeſboże cźeżke wěko ſ tajkej mozu Kubſchej do tyła praſny, ſo ſo wón ſwjeſy, a ſo ſebi myſłachu, ſo je ſo ſaraſył. Lěkaŕ, po kotrehoż hnydom póſłachu, mějeſche mało nadźije, ſo ſo ſnjeſboženemu žiwjenje ſdźerži. Nětkole pak ſo tola nadźijeja, ſo ſo hiſchcźe ſmjercźi wukhowa. Dołho pak budźe pſchezo tracź, prjedy hacž budźe ſwoje ſwucżene dźěło dokonjecź móz. Móžno też je, ſo wopomnjeńku na njeſbožowny podawk ſakhowa.

S **Mužakowa.** Ske podeńdźenje je wóndano jeneho něhduſcheho Barlinſkeho hoſcźenzarja a nětczińſcheho rentiera potrjechiło, hdyž wón tu pola ſwojeho pſchichodneho ſyna na wopycźe pſchebywaſche. Hdyž wón w Mužakowſkim parku nimo kralowſkeho ſwěrinſkeho parka dźěſche, ſo na dobo ſ kerkow pſchi pucźu wulki kundros, kotryż bě ſebi ſ wobhrodźeneho ſwěrinſkeho parka wupucź namakał, na wuſtróżaneho Barlinjana wali. Tutón ſo na jedyn ſchtom wukhowa, ſebi draſtu a ruzy na roſkwětanej ſkorje ſlě wobodrěwſchi. Połtſecźa hodźiny dołho dyrbjeſche nadpadnjeny wukhodźeŕ na ſwojim ſymnym ſydle wutracź. Potom ſo hakle dźiwje ſwinjo, kotreż njepſcheſtawajzy wokoło ſchtoma cźuchaſche, ſe ſanjemi, po pucźu pſchijeđźazymi, wotſcheri. Wobkedźeŕ ſanjow pſchemjerſnjeneho rentiera do Mužakowa ſobu wſa. Na ſcźěhwkach pſchětrateho ſtracha a naſymnjenja je wón cźeżko ſthorił. Też ſu wobżaromnemu mužej w tudomnej kliniży dyrbjeli ſ nohow dwaj porſtaj wotewſacź, kotrejż bě ſebi na ſchtomje do zyła ſwoſabił.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Cźeladnik Emil Pawoł Hubacź, w Delnich Brußach narodźeny, w Kiesdorfje pola Bjarnacźiz ßłużeśche. Dokelź bě lěni a njerodny, jeho husto ßwarjachu. So by ßo sa njepśchestawaze ßwary wjecźił, Hubacź loni 13. dez. fajmu ßwojeho knjesa sapali. Dla wotmyßleneho saloźenja wohnja sapalerjej jaśtwo na 2 lěcźe pśchißudźichu.

Přilopk.

* (Skaźeny poß.) W Georgswaldźe pola Habrachcźiz je jedyn skaźeny poß sańdźeny tydźeń dwě dźeśći a dweju śroścźeneju skußał. Dwě skußanej woßobje śtej hižo do Wina pucźowałej, so byśchtej ßo tam w Pasteurśkim wustawje lěkowacź dałoj. Jene małe dźećźo je po lěkarjowym wuprajenju tak roskußane, so budźe ßo jemu lědma móz źiwjenje sdźerźecź.

* (Spytane ßamomordarśtwo.) W Žitawje je ßo ßobotu 20lětny Reinhold B. sajědojcźićź spytał. Wón je ś Hirschfelda. Blisko pola Toczeja w měśchcźańskich promenadach namakachu ludźo młodeho muża na kawzy ßedźazeho, kiž na wulke bolośće skorźeśche a jim prajeśche, so je schwablowu kißalinu pił, so by ßebi źiwjenje wsał. Jeho do měśchcźańskeje khorownje dowjedźechu. Wón je ßo njesboźowneje lubośće dla źiwjenja nabył.

* Wobźaromny podawk je ßo w Bärwaldźe pola Moritzburga stał. Tam ßo pśchemyßlena mandźelska jeneho kublerja śhubi, doniž njesboźownu w ßynowej hromadźe njenamakachu, ś wotkelź njepśchestawajcy wo pomoz wołaśche. Kaź wona wudawa, je wona tam ßmjercź wocźakała. W běhu sańdźeneho tydźenja je wobźaromna njedźiwajcy lěkarśkeje pomozy wumrjeła. Podawk cźim wjacy dźělbracźa śbudźuje, dokelź wóßom njewocźehnjenych dźěcźi ßwoju macź śhubi.

* (Sajědojcźenje se ßłósniwośću (Milzbrand).) W Eibenstocku je rěśniśki mischtr Schildbach na sajědojcźenje krwje wumrjeł, ś kotrymž bě ßo pśchi sarěśanju krumy nakasył, kotraz bě ßłósniwa. Wón žonu a 7 dźěcźi sawostaji.

* (Palz wotkußnył.) Skotaŕ Kohnen w Elberfeldźe, cźeźkeho paduchśtwa dla k khostaŕni na 6 lět saßudźeny, śpyta ßudniśkemu ßłużobnikej twóchnycź, hdyž jeho tón do khostaŕnje wjedźeśche. Mjes khostanzom a ßudniśkim ßłużobnikom k njembremu bědźenju dóńdźe, pśchi cźimž khostanz ßłużobnikej palz praweje ruki do zyła wotkußny. Palzkußarjej k jeho khostanju hiśchcźe 23 měßazow pśchidawka pśchißudźichu.

* W śymicźnym wobkudnjenju je ßobotu w nozy jena khora žona śe žonjazeje kliniki w Kielu twóchła. Njedźelu rano ju w ßněśy leżazu namakachu. Wona bě ßebi wobej nosy swosabiła.

* (Wulki woheń.) Wulka Prieseńzska pśchadownja (na Morawje) je ßo ś wohnjom śniczika. Dwaj dźěłacźerjej staj ßo spalikoj.

* W żeleśniśkim wosu nahle wumrjeła je na pucźu ś Hamburga do Barlina 23. měrza popołdnju jena knjeni, něhdźe 60 lět stara. Wona ßo we wosu III. klaßy wjeseśche a powjedaśche ßobupucźowarjam, po śdacźu pśchi najlěpśchej strowośći, so je ßwojeho ßyna w Hamburgu wopytała a nětotre dny pola njeho wostała, a so je nětko na pucźu do Barlina. Krótko sady Pritzlarskeho saśtaniśchcźa ßobupucźowarjo pytnychu, so ta knjeni na dobo blědnje a wscha tschepota, a khwatachu jej pomhacź. Dwě knjeni swocźinjeśchtej jej drastu, ale mějeśchtej ś mrějazej cźinicź. Hdyž cźah do Hagenowa dojědźe, bě knjeni morwa. Jeje cźěło bu do Ludwigslusta ßobu wsate, hdyž běchu telegrafiśzy mary śkasane, na kotrychž jeje cźěło do tamniścheje cźěłownje donjeßechu.

* (Pśchekschiwjenja dla ßebi źiwjenje wsał.) W Ronneburgu je ßo pśchekupśki wucźobnik S. se żeleśniśkim cźahom pśchejěcź dał. Hólz ßo khostanja bojeśche, kotreź mějeśche pśchekschiwjenjow dla, pola ßwojeho knjesa skucźenych, wocźakacź.

* Łódź „Džakownośćˮ je ßo w połnóznym morju ś próchom a móchom ponurika.

* (Rubježnik na żeleśnizy.) Pśchekupśki pucźowaŕ Theophile Gervais, se Schwajzarskej do Parisa na żeleśnizy w kupeju prěnjeje klaßy pucźowazy, mějeśche w ruczným wacźoku 31,000 frankow pjenjes ßobu. Sady Dijona wón ruku na wacźoku dźerźo sdrěmnywschi pytny, so chzyśche jemu něchtó wacźok pomału wotcźahnycź. Wocźi wocźiniwschi wón pśched ßobu cźłowjeka w cźornej drascźe ś mězu żeleśniśkich saśtojnikow wuhlada. Pucźowaŕ hnydom spósna, so ma njepraweho saśtojnika pśched ßobu, a praji jemu, so njeje khwile měł, ßebi jěśdny billet kupicź, so pak chze jemu jěśdny pjenjes wotedacź. Mjes tym so to rěcźeśche, wón sa strachowy powjas scźeże. Njeprawy saśtojnik chzyśche na to ś wosa skocźicź a cźeknycź, tola pucźowaŕ jeho pśchimny, jemu ßwój revolver pśched cźoło dźerźo. Pśchiwokani saśtojnizy podhladneho cźłowjeka, ßo wě, sa ßwojeho kollegu njespósnachu, cźehoż dla jeho do brěmjenjoweho wosa sawrjechu a jeho kedźbliwje strażowachu. Na bliźśchim saśtanischeźu jeho żandarmeriji pśchepodachu. Tam ßo sajaty wusna, so Albert Lehmann rěka, so je ßo w Badenśkej narodźił a so je jeho schwajzarśke żeleśniśke towaŕśtwo, pola kotrehoż je něśchto cźaßa w ßłużbje był, dla hubjeneho sadźerźenja se ßłużby puśchcźiło.

* Dla wědomośtneho wußlědźenja temperatury w wulkej wyßokośći běśchtaj ßo w Straßburgu a w Trappesu w Franzowskej regiśtrowanśkaj powětronjej (ballonaj) do powětra puśchcźiłoj. Straßburgśki ballon je ßo w Schleśynskej na śemju puśchcźił. Wón je 9000 metrow wyßoko lecźał. Najnižścha temperatura w tejle wyßokośći 60 gradow śymy wucźinjeśche.

* (Spodźiwna khorośćź.) Na cźěle mnohich woßobow, kotreź ßu ßo pśchi pucźowanju khěžora Wylema do Paläśtiny wobdźěliłe, ßu ßo jědmjaze kule pokasałe. Ssu to Jerichowśke abo Aleppowśke kule, kotreź też orientśke kule rěkaju. S lěkowanjom ßo wone njehodźa wotśtronicź, tola ßo wone něhdźe sa lěto ßame wot ßo śhubja. W Europje wone njejßu natykowaze.

* (Shubjeny pjenježny list.) List, wot jeneje Prażśkeje banki do Pilsna wotpóßłany, kotryž 100,000 śchěßnakow wopśchijeśche, je ßo śhubił. Póśt sa śhubjenje sapißaneho lista 20 śchěßnakow śwěcźeneho sarunanja sapłacźi. Sawěśćenśke towaŕśtwo pak, pola kotrehoż bě list sawěśćeny, połnu sumu poßykku.

* Wo wurjadnje rjanym meteorje ś Helsingforsa pißaja: Njedźelu pśched tydźenjom wjecźor ½10 hodźin ßu na wjele měśtnach baltiśkich provinzow meteor wurjadneje wulkośće a rjanośće widźeli. Strony, nad kotrymiž meteor lecźeśche, ßo we wulkim wokrjeßu ś dnjowej ßwětłośću wobßwětlichu. S Finlanda je powjeśćź doschła, so je wjetschi kruch tuteho meteora do Stensböllejskeho jěśora panył, meter tołsty łód pścheraśywschi. Stensböllejzy wobydlerjo powjedaja, so meteor, hdyž jón wobkedźbowachu, se śatraschnym hrimotom, ś kotrymž ßo wschě twarjenja śatschaßnychu, na dobo haßny. Nasajtra ßo dohladachu, so bě ßo do jěśoroweho loda 5—6 metrow wulka dźěra wuraśyła a so bě łód daloko koło wokoło ś błótom napluśkany. Jěśor je na tamnym měśtnje lědma połdra metra hłuboki. Profeśśor aśtronomije Domer pśchihoty cźini, so by ßo meteor ś jeho mokreho a błócźaneho wotpocźinka wucźahnył.

* Srudne powjeśćźe se Schpaniśkeje pśchińdu. Pólne wupłody, kotreź w najkraßniśchim kćźěwje śtejachu a bohate žně lubjachu, ßu w dwěmaj nozomaj śmjerśke. Woßebje w Ebrośkich stronach a w ßrjedźnej Schpaniśkej je śmjerśk połoju winoweho wunoścha a nimale wśchón ßadowy wunoścha śnicził.

* (Pólvrnik rosbuchnył.) W Pensgrove pola New-Yorka je pólvrnik rosbuchnył. Tśjo dźěłacźerjo ßo morichu, 100 je śranjenych. Něhdźe 100 khěžow je wobschkodźenych.

* Wulke łóśtniśtwo je ßo w Leavesdonskej błudnizy (w Jendźelskej stało Tam je ßo jena khora, Karolina Anśellka rěkaza, ś tykanzom, jej ś póśtom pśchipóßłanym, sajědojcźiła. Sajědojcźena bě cźasto wot ßwojeho pśhecźelśtwa wśchelke wěźy k jědźi dostała, kiž jej wustajenzyny saśtojnizy pśchepodawachu. 7. měrza saßo jedyn pakcźik tykanza dosta. Anśellka nasajtra dźěł ś njeho śjě a też śchtyrjom druhim tam pśchebywazym žonam śchlapki ś njeho da. Hdyž běchu tykanz śjědke, bórsy wschě śkhorichu a na wulke bolośće skorźachu. Lěkarjo sajědojcźenje spósnachu a khorym hnydom ßrědki pśche to dawachu, kiž mějachu pola śchtyrjoch žonow dobry wuspěch, mjes tym so Anśellka, kotraz bě najśkerje wjazy teho tykanza śjědła, na druhi dźeń wumrje. Pśched něhdźe dwěmaj měßazomaj bě śemrěta pakcźik cźaja a zokora dostała; tón cźaj pak mějeśche dźiwny hórki ßłób; duž jón prjecź ßypny. Měnja nětko, so je też sajědojcźeny był. Hacź dotal ßo poliziji hiśchcźe njeje poradźiło, pakcźikoweho wotpóßłarja wußlědźicź.

* Hróßbne śtónzowanje jeneje žony w Chicago (w Amerizy), kotreź je jedyn Němz skucźił, je ßo ś wusnacźom mordarja ßameho wotkryło. Žona kołbaßarja Augusta Beckera bě ßo 27. januara bjes ßlěda śhubiła. Becker, starschi muž, ßo bórsy po tym se 17 lětnej holzu woženi. S njej pak njeje dołho w mandźelśtwje żiwy był, dokelź jeho sajachu, na njeho tukajcy, so je ßwoju prěnju žonu śkónzował. Najprjedy Becker wudawaśche, so je ßwoju žonu do Michiganskeho jěśora storcźił, potom pak ßo wusna, so je žonu se ßekeru morił a cźěło do cźaśczow rosrubał, kotreź je warił. Schtoź je śbytne wostało, je śpytał spalicź. Polizija je koścźowe śbytki a nětotre debjenki, kotreź ßu śkónzowanej ßłuschake, sahrjebane namakała.

* (Spytane mordarſtwo.) Cžeßla a prjedawſchi vizefeldwebel Ernſt Gerſtenberger w Löbtawje pola Draždžan je póndželu rano ſpytał ßwoju mandželſku, kotraž je wot njeho dželena žiwa, ſkónzowacź. Gerſtenbergerku, kotraž chzyſche rano w 6 hodžinach na dželo hicź, jejny muž na lipowej haßy nadpadže a ju ſ nožom ſkała. Hdyž cžežko ſranjena na ſemi ſ krewju polata leżeſche, njekraßnik ſawoła: „Nětko, džečžo, dyrbiſch wumrjecź!“ Někotſi mužojo po puczu pſchiſchedſchi Gerſtenbergera wot jeho wopora wottorżechu a jeho poliziji pſchepodachu. Gerſtenbergerku, kotraž je trójzy do hłowy a ras do ramjenja kłóta, k lékarjej Langerej donješechu. Kaž je ßłyſchecź, je jejne ſranjenje ßmjercź ſtraſchne.

* W Augsburgu bě pſchekupſkeho Schönbrunna, kotryž bě ßo w korczmje wopił, jedyn towarſch na pſchenozowanje ßobu do ßwojeho wobydlenja wſał a w próſdnej ſtwi do koża położił. Rano ſahe Schönbrunn wozuczi, tola dokelž wón w zuſej ſtwi ßwědomny njebě, wón wokno woczini a tſi ſkhody hłuboko do dwora padže, hdyž morwy leżo woſta.

* (Muž wobkudniwſchi žonu ſkónzował.) Wutoru je żeleſniſki wothladaŕ Franz Meier, kotryž w ßamotnej wothladaŕſkej khěžzy njedaloko Wina ßwoju ßkužbu ſaſtawa, njejabzy wobkudniwſchi ßwoju žonu a ßwoju ßwakowu ſ britwju nadpanył. Meier ßwoju žonu mori a ßwoju ßwakowu cžežko ſrani.

* (Džiwuch.) W Amſelſkim wodopadže w ſakſkej Schwizy je pjatk w nozy jedyn hantwjerſki w jenej korczmje wulke ſapuſczenje naczinił, w kotrejž blida a ſtoły rosbi. Sapuſczerja ßu posdžiſcho we Wehlenje pſchimnyli. Wón je kowaŕ a réka Fiſcher. W bértlini je džiwuch ſ nowa ſakhadżał a ſ njemdroſczu ložo a khachle rosbił. Wón ßo też wudobycź ſpyta a bě hižo léßyzowe żerdže pſched woknom ſeſhibował. Njekraßnika ßu teho dla wuwjaſacź dyrbjeli.

* (Něhduſchi milijonaŕ jako paduch.) Se Szegedina w Wuherſkej pißaja: Něhduſcheho milijonara a wulkoležomnoſczerja Michała Szörga, kotryž je ßwoje zyłe ſamoženje pſcheczinił, ßu pſchi nutſkamanju ſaßkapli a ſajeli.

* Spjecziwy dawkidawaŕ bě w Buchholzu pſched krótkim radzinemu wukonjerjej, kotryž bě dla njeſapłaczenja dawkow dołžnika wuczaſacź pſchiſchoł, ſ piſtoliju hroſył. Lawniſki ßud je nětko njepſchecźela dawkidawanja k jaſtwu na 6 njedžel ſaßudził.

* Wo nowym hanibnym kharty hraczu ſ Barlina pißaja: W turfklubje ßu pſched krótkim jeneho hraczka, kotryž 250,000 hriwnow dobu, ſaßkapli, hdyž jebanje hrajeſche. Jebaka ßu ſ liſczinу reſervnych offizěrow wumaſli. Wón je do Ameriki wotjěł. W turfſkim klubje najwoßebniſchi ſemjenjo wobkhadżeja.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) S Budapeſta pißaja: Schewz Schczépan Czibera, kotryž je ßo w lécze 1896 ſ khoſtarnje puſchcził, we kotrejž bě rubjeżniſtwa dla wjazy lět wotpokucźił, je ßo pola Szolnoka do domu njepſchitomneho ratarja Nagya dobył a tam dwě ßłużobnej holzy ſkónzowawſchi 150 ſchéßnakow rubił. Mordarja ßu ſajeli.

* (Manna.) Hdyž bě Mójſaß iſraelſke džeczi ſ Egiptowſkeje wuwjedł, a ſ nimi do puſczinу pſchiſchoł, morkotaſche zyły lud pſchecziwo Mójſaßej a Aaronej a rjekny: „So bychmy tola w Egiptowſkeje wumrjeli! Tam pſchi hornzach mjaßa ßydachmy a mějachmy khléba do ßytoſcze! Wój ſtaj naß do puſczinу wuwjedłoj, ſo bychmy ſ hłodom wumrjeli!“ Duž rjekny tón Knjes k Mójſaßej: „Ja wußłyſchach morkotanje Iſraelitow; praj jim: Na wjeczor budżecze mjaßo jéſcź a na ranje budżecze ſ khlébom naßycźeni; a póſnajcze, ſo ßym tón Knjes waſch Bóh.“ Na wjeczor pak ſta ßo, ſo pozpule w wulkej mnohoſczi pſchileczachu; wone pſchikrychu zyłe léhwo, tak ſo ßo lohzy kojachu. Na ranje pak bě puſczina ſ małymi bélymi ſornjatkami jako ſ mróſom pſchikryta. Hdyž Iſraelitojo to wuhladachu, džachu mjes ßobu: „Manhu?“ t. r.: Schto je to? Mójſaß rjekny k nim: „To je khléb, kotryž je wam tón Knjes k jédži dał.“ A te ſornjatka ßłodżachu jako zakty ſ mjedom. S tymle khlébom, kotremuž manna rékachu, žiwjeſche jich Bóh 40 lět, hacž pſchińdżechu k pomjeſam Kananejſkeje. Tutón ſjawny dżiw Boži ßu ßo wſchelzy wucżeni pucżowarjo, kiž do Božich dżiwow njewérja, prózowali na pſchirodnym puczu wuklaſcź, ale dotal ßo hiſchcże żanemu poradżiło njeje. — Jedyn tajki je najſkerje tu khwilu też Franzowſa Henry Caſtrey, kiž je w tamnej puſczinje pucżował a tam mannu pſchepytował. Wón piſche: „Tam roſtu wſchelke drużiny roſtlinow, kiž mannu wupłodża, tudy pak dyrbi jenož wo tej mannapleczawzy réczˇ byczˇ, kotraž je najſkerje mannu wupłodżaka, wo kotrejž je w bibliji réczˇ, a kiž hiſchcże dżenßa w arabiſkich a afrikanſkich puſczinach cžłowjekam a kamelam na karawanach njeſazpijomnu jédž a pizu poſkicża. Wona roſcże po deſchczach w puſczinſkim pésku a wupłodži ſchéry kulki, kiž tak ßłabje na njej wißaja, ſo je wětr cžaſto ſwottorha a je druhdže jako mannowy deſchczik na hromadki ſwéje. Ta pleczawka je mucznata a trochu ßłódzy a derje ßłodži. Jeje chemiſke ſeſtajenje je: 16 dželow wody, 14 dželow dußyka, 29 dželow maczíſny bjes dußyka, 5 dželow mineralſkich maczíſnow, 32 dželow jejoweho bélka a 4 dżele tuka. S teho je widżecź, ſo je manna khétro bohata na żiwjazej maczíſnje. Runjež ßo cžłowjek ſe ßamej mannu doſpołnje ſeżiwicź njemóże, móże tola cžłowjeka dołhi cžaß ſdżerżecź, hdy by też niczo druhe k jédże njemél.“ Tak daloko Caſtrey. S teho pak je widżecź, ſo bjes Božeho woßebiteho, wurjadneho dżiwa też tehdom puſczina, w kotrejž iſraelſke dżečži 40 lět wokoło cžahachu, njeby telko manny napłodżicź ſamohła, ſo bychu na połdra millijona muži (żony a niſki egiptowſki prak, kiž je ſ nimi wucżahnył, njeliczeny) kuléba doſcź měli.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lécze 1899 dotal nahromadżiło: 2968 hr. 98 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndželniży: Ssedżachmoj tu ßamaj, dha dóndże „Wjelk“ 'ſchcże k namaj	1	—	
Na Pawlikez kſchcżiſnach w Jitku	3	—	

Pſches dowérnika k. Handrija Kerka w Drożdżiju darichu:

Swudowjena Kerkez macź w Bukezach 5 hr., ſ Drożdżija: Handrij Kerk 3 hr., Hendrich Urban 2 hr., inſpektor Bartuſch 1 hr. 50 np., Guſtav Trautmann, Jurij Khéżor po 1 hr., Hermann Hajnza, Ernſt Keil, Jan Lowka, Guſta Tyrla, Guſta Wjela, Handrij Mérczin, Jan Polenz, Handrij Polenz, Guſta Mrós, Handrij Jurk, Pétr Schleża, Jan Krauſa, Samuel Wiczas, Handrij Mrós, tyſcheŕ Jan Symank po 50 np., Herman Bartuſch 30 np.

Sserbſke hoſpoſy:

Hana Kerkowa, Marja Urbanka a Hana Klingſtowa po 1 hr., Marja Peſchelka 50 np., Hańża Schleżyna 40 np., Hana Janaſchowa, Hańża Merſiofzyna a Keiliz macź po 20 np.

Wjeßne młode holzy:

Marka Löfflerez a Mina Lukaſchez po 1 hr., Hana Mróſez, Khryſtła Mróſez, Marka Tupakez a Lena Kerkez po 50 np., Marja Schurakez a Marja Wawerez po 30 np.

Khéżerjo a dżélaczerjo:

Jan Nowak, Oskar Liebig, Jan Fricża a Hendrich Merſiofsky po 50 np., Arnoſcht Krawz, Guſta Liſchka, Herman Klim a Guſta Ssymank po 30 np., Guſta Kreutziger a Guſta Reck po 25 np., Handrij Schneider, Jan Klemm, Jan Janaſch a Ernſt Reck po 20 np.

Wjeßni młodži hólzy:

Herman Urban 1 hr. 50 np., Herman Duba a Guſta Urban po 1 hr., Guſtav Budak, Herm. Raußendorf, Jan Peſchel a Arnoſcht Polenz po 50 np., Herman Kern, Herman Mikluſch, Guſta Penthar a Jan Reck po 30 np., Guſta Tyrla 20 np. a Hendrich Pétſchka 10 np.

Pawoł Urban w Budyſchinje 1 hr., wucżeŕ Kurt Nowak w Hrodżiſchczu 1 hr., Khorla Kerk w Teſchenje 2 hr., Handrij Hajnza w Lößnizy 1 hr., Marja Hajnzyna w Lößnizy 50 np., A. Sch. ſ K. 50 np.

Dżečži:

Gretla, Pawoł a Marczin Kerkez po 50 np.

Handrij Kerk k dorunanju 60 np. = . . . 50 = — =

Hromadże: 3022 hr. 98 np.

S džakom kwituje

farjadniſtwo „Maczizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo posdžiſcho wocźiſchczi.)

Drjewowa awkzija.

Wutoru 4. haprleje t. l. jako 3. dźeń jutrow ma ßo w **Dubom dopołdnja wot 10 hodźin** a w **Lemischowje popołdnju wot 2 hodźin**

něhdźe 150 rm. khójnowych schćěpow,
= 60 = = kulečźkow,
= 100 = = pjenkow,
= 20 kop = walčźkow a
= 20 łoßow = hakosow

ſ někotrymi wuměnjenjemi na pschesßadźowanje pschedawacź.

Frenzel.

Drjewowa awkzija
na Mjedźojſkim revěrje.

Ssrjedu 5. haprleje popołdnju w 4 hodźinach ma ßo na měſtnje ßamym

3 rm. mjehkich schćěpow,
8 = twjerdych a 78 rm. mjehkich klumpachow,
430 = twjerdeje a mjehkeje walčziny

w drjewischću pschi schibjenčnym hačze pola Mjedźojſko-Brěſyſchčanſkeho gmejnſkeho pucza na pschesßadźowanje pschedawacź.

Huſčanſke hrabinſke hajniſtwo, 23. měrza 1899.
Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Maſchinſke ſchtrykowarki ſa ručzne a parne dźěłanje ßo nawucza a doſtanu trajne dźěło w ſchtrympotworowej fabrizy **Guſtava Langi.**

Wotročźkow, dźowki, ßłužobne holzy a wſcha druha čzeledź ßo do tudomnych a Draždźanſkich ſtron pyta w Klukſchu čzißko 53. Wukaſanje ßłužby je darmo.

Zyhelnißy dźěłačzerjo ſe ßwójbu móža wobydlenje a trajne dźěło pschi wulkej mſdźe doſtacź w Hornjomĕrkowſkej zyhelnczi.

O. L. Müller.

Sßłužobna holza, na płokanje a platowanje ßo wuſtejaza, ßo dla ſkhorjenja nětčziſcheje hnydom abo k 1. haprleji na knježi dwór w **Boranezach** pyta.

Čzißta ßłužobna **holza** ßo bórſy do ßłužby pyta. Dalſche je ſhonicź w Stäckelez konditarni na ſeminarſkej haßy.

We wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ je doſtacź:

Spěwna radosć.

Zběrka
ſulskich ſpěwow.
Druhi wudawk.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu doſtacź:

ßerbſke kmótſaze liſty
w kaſcheźikach.

Kněža na pſchedań.

Kněža čzißko 57 w Hrodźiſchću ſ rjanej ſahrodu a polom je hnydom na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejičerja tam ſhonicź.

W Haßlowje je **žiwnoſcź** čzißko 15 ſ 13 kórzami pola a łuki, po ßadanju też ſ mjenje ležomnoſcže, na pſchedań.

Trjebanaj woſaj.

1 amerikain ſpſchikrywom, 1 ſchtyriſydłaty wotewrjeny, wobaj lohkaj a derje ſdźeržanaj ma na pſchedań **E. Kozor** w Bukezach.

Běrny
na pſchedań!

50 zentnarjow rjanych rózowych,
100 = čzerwjenych zyblowych,
žymjentne a jědźne běrny
ſ lohkeje ſemje ma na pſchedań
Auguſt Nowak w Dubach.

Něhdźe 20 abo 30 zentnarjow wubjerneho **žyna** ma hiſchće na pſchedań **zyrkwina ſchula** w Rakezach.

K wuſßywej:

Czerwjeny ſchleſynſki dźeczel,
běły dźeczel,
žołty dźeczel,
inkarnatſki dźeczel,
ſchwedſki dźeczel,
italſku rayſku trawu,
jendźelſku = =
thimotejowu trawu,
łučžnu trawu,
hróch, woku,
lupiny

w najlěpſchej tworje porucza

Khorla Preisser jun.

Murjerjow

do trajneho dźěła pſchijima

twarſki miſchtr **Adolf Kaup** w Budyſchinje.

Trjewowa awkzija
na Polpičzanſkim revěrje.

W **Huczinanſkim hoſczenzu** ma ßo **ſchtwórtk 13. haprleje 1899 pſchipołdnju w 12 hodźinach**

580 khójnowych ſchtomow a 2 brĕſowaj ſchtomaj, hačź do 29 cm. ßrjedźneje tołſtoſcže,
305 khójn. klozow, 7 hačź 29 cm. horn. tołſtoſcže,
233 khójnowych krutych žerdźow, 8 hačź 15 cm. delnjeje tołſtoſcže,
26 rm. khójnowych a 1 rm. dubowych palnych ſchćěpow
97½ rm. khójnowych a 1½ rm. brĕſowych palnych klumpachow,
13½ rm. khójnowych a 1 rm. dubowych repuchow,
62 rm. khójnowych hakoſaw,
36,3 ſtotnjow khójnowych walčźkow,
34 dołhich hromadow khójnoweje walčziny,
100 rm. khójnowych pjenkow

Pſchihotowane w drjewiſchću 62. wodźĕlenja a w wuleßowanjach 32., 37., 38., 43., 46., 61., 63., 101., 102. a 105. wodźĕlenja.

ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſchesßadźowanje pſchedawacź.

Kral. hajniſki rentſki hamt w **Draždźanach** a kral. hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo w **Polpizy,** 28. měrza 1899.

Garten. **Simmig.**

Milijony leßnych ßadźenkow ßu wotedacź:

na pſchikład **jenolětne khójny,** 1000—1 rm., 10,000 = 80 rm.,
ſawalenje a fracht na prĕnje żeleſniſke ſaſtaniſchčžo darmo.

Khójny, ſ pjenka wubiwaze hačź 3 m. wulke,
ſchmrĕki a jědle, 0,2 hačź 3 m. wulke,
Weymutſke khójny, 1 hačź 5 m. wulke,
ſchkowroncze drjewo, 0,3 hačź 2 m. wulke,
buki, czerwjene, 0,3 hačź 3 m. wulke,
amerikanſke czerwjene buki, 0,5 hačź 4 m. wulke,
= **ſcharlachojte buki,** 0,5 hačź 4 m. wulke,
brĕſy, duby, lipy, 0,3 hačź 4 m. wulke,
też **debjaze kerki** a **liſczodrjewowe ſchtomy** ſa pſchiprawjenje parkow.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka revěrſka ſchtomownja
w Lipiczu a **Minakale** w ſakſkej hornjej Łužizy.

Sawoſtajenſtwowa awkzija.

Sawoſtajenſtwo ſemrjeteho wumjenkarja A. Mikle w Kubſchizach čzißko 25, jako 3 draſtne khamory, 1 pißanſki pult, 1 kuchińſki khamor, 2 blidźe, ſtoły, 1 ſchinja, łoža a matrazy, poßleſcheża, draſta, ſchaty, domjaza a kuchińſka nadoba a wſchelaki grat maja ßo wutoru 4. haprleje dopołdnja wot 10 hodź. na pſchesßadźowanje pſchedawacź.

Ssedlarſki, kotryž je nětkole wuwuknył, móže do trajneho dźěła ſtupicź pola **E. Kozora** w Bukezach.

Do Nowych Koporz!

Pónđźelu, **druhi dźeń jutrow,** budźa **reje.** Pſchečzelnje pſcheproſchuje **Hermann Moſig.**

Tyſcherſki pomoznik móže bórſy do dźěła ſtupicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Nowaka** w Rabozach pola Budyſchina.

Wutrobny dźak

naſchemu wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej **Bèrnichej** w Klukſchu ſa jeho wutrobujimazu kraßnu rĕcź, njedźelu Palmarum dźeržanu, praji **wjele kemſcherjow.**

Budyska Bjesada

zmĕje **wutoru 11. haprleje** w Budyskej třeleńi

zabawny wječor z małym balom.

Započatk ½8 hodźin. **Předsydstwo.**

Nalutowarńja a wupožčerńja
za Khwaćicy a wokolnosć

wotmĕje **třeći** dźeń jutrow wječor w 6 hodź. swoju prĕnju hłownu zhromadźiznu.

Dnjowy porjad: Dozałoženje a wólby.

Sobuſtawy njech ſo z dypkom zeńdu.

Předsydstwo.

Hodźijſka nalutowarńja a wupožčerńja

ſmĕje ßwoju **generalnu ſhromadźiſnu** wutoru **4. haprleje** popołdnju w 5 hodźinach. Wo bohaty wopyt naležnje proßy

pſchedßydſtwo.

Maćica Serbska

změje **srjedu po jutrach, 5. hapryla t. l.,** w Gudźic hosćencu w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk: popołdnju 1/2 3 hodźin z dypkom.

Dźeńſki porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrologi. 3. Jednanje dla přeměnjenja § 9 wustawkow (nastupaceho zestajenje předsydstwa). 4. Namjety.

Předsydstwo.

Nalětnja skhadźowanka
Serb. Stud. Mlod.

změje so na dnju Maćicy, **jutrownu srjedu w 9. hodź. na Budyšskej třeleńi.** Studowacy so přeprošuja, zo bychu w bohatej ličbje přišli — dokelž je ważne wuradźeć — wosebje wo wólbach a wo jubilejnej skhadźowancy. Tuž na zasowidźenje!

Předsydstwo.

Přisp. Hnydom po skhadźowancy — budźa posedźenja wotrjadow M. S., rěčespytneho, narodopisneho, belletristiskeho a pod., teho runja Zwjazka Serbskich Towařſtwow — hdźež budźa tež studowacy lubje witani.

Historisko-archaeologiski wotrjad M. S.

změje **srjedu 5. haprleje** hnydom po hłownej zhromadźiznje M. S. posedźenje w Gudźic hosćencu, do kotrehož sobustawy tuteho wotrjada a přećelow stawiznow serbskeho luda přeprošuje

dr. **M. Renč,** f., h. t. předsyda.

Hudźbny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 5. hapryla** připołdnju wot 12—1 hodź. posedźenje w „Liščej Jamje". Přećelnje přeprošuje **Hila.**

Zwjazk serbskich towařſtwow

ma swoje přichodne posedźenje **srjedu po jutrach 5. haprleje** wječor w 6 hodźinach w Gudźic hosćencu w Budyšinje.

Dnjowy porjad: 1. Dokładne założenje a wutworjenje zwjazka. 2. Wólby. 3. Rozpominanje skutkowanja.

Wšě serbske towařſtwa a wšitcy, kiž so wo našu ważnu należnosć zajimuja, so wutrobnje přeprošuja.

Nakhwilne zarjadnistwo.

Towařſtwo Sserbſkich Burow.

Hłowna ſhromadźiſna budźe **njedźelu 9. haprleje** popołdnju 1/2 4 hodźin pola Wenkeż w Khróſćizach. Dujowy porjad: Rosprawy, ſliczbowanje, namjety a pſchednoſchk knjeſa wucžerja Sommera wo jeho naſhonjenjach pſchi pucžowanju po Ruſkej, wożebje tamniſche rataŕſke wobſtejnoſćże a ruſki a pólſki burſki lud naſtupaze.

Wo bohaty wopyt proſby

hłowne pſchedžydſtwo.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu za tydźeń, 9. haprleje, (młode jutry) pop. w 5 hodź. posedźenje. Towařſtwowy předsyda knjez Wojnař ze Žornosyk je přednošk „Saksojo w Ruskej 1812" dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy kaž tež hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Wulkeje Dubrawy!

Druhi dźeń jutrow budźa **reje** w Dejkeż hoſćenzu, pſchi kotrychž budźe 10 muži Adolfhětſkeje kapały piſkacź.

Rěčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 5. hapryla** připołdnju wot 12—1 hodź. w „Liščej Jamje" w Budyšinje swoje lětuše prěnje posedźenje, do kotrehož z tutym sobustawy wotrjada a přećelow serbskeho rěčespyta nanajnależnišo přeprošuje

Dr. **Ernst Muka,** předsyda.

Narodopisny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 5. hapryla** dopołdnja wot 11—12 hodź. w „Liščej Jamje" w Budyšinje posedźenje, do kotrehož sobustawy Maćicy a wšitkich lubowarjow serbskeho narodopisa nanajpřećelnišo sebi přeprošować dowola

Dr. **Ernst Muka,** předsyda.

Wutoru 1/4 8 hodźin je po dołhim cžerpjenju naſch luby nan, ßyn, bratr a ßwak, cžßła

Jan Klimant Fröda

cžicho a ſměrom wußnył.

To ſnatym a pſchecželam ſ dobom w mjenje druhich ſawoſtajenych k wjedźenju da

hłubokoſrudźena wudowa Pawlina Frödźina.

W Budyſchinje, 28. měrza 1899.

✝

Sſo wrócźiwſchi wot poßlednjeho wotpocžinka naſchcho lubowaneho ßyna a bratra

Ernſta Richarda Urbanſkeho

ſ Hodźija,

w 20. lěcže žiwjenja ſ tuteje cžaßnoſcže do tamneje wěcžnoſcže wotwołaneho, prajimy hłuboko hnucži **horzy dźak** knjeſej kapłanej Domaſchzy ſa wutrobu jimaze prědowanje, teho runja knjeſej kantorej Kozorej ſa rjane ſpěwanje, Hodźiſſkej a Buſcherowſkej mkodźinje ſa cžeſcžaze pſchewodźenje k rowu, ſa żarowanſku hudźbu a wupyſchenje kaſchcža. Dale ßo kublerjej Pětſchzy a jeho mandźelſkej w Bóſcherizach, pola kotrejuž ßłużeſche, a jeho hoſpodarjej w Myſchezach, hdźež bě ſandźene lěto w ßłużbje, najwutrobniſcho dźakujemy.

Srudnaj ſawoſtajenaj ſtarſchej
a żarowazaj dwaj bratraj a ßotra.

Sa cžeſcžepołne pſchewodźenje ſbóžnje wußnjeneje

knjenje Liddy Fiedleroweje rodź. **Wahlez**

k jejnemu poßlednjemu wotpocžinkej, a ſa bohate kwětkowe dary Sarěcžańſkej gmejnje a wſchitkim, kotſiž ßu ßo pſchi khowanju wobdźělili, ßwój **najwutrobniſchi dźak** praja

hłubokoſrudźeni ſawoſtajeni.

W Sarěcžu, 25. měrza 1899.

(K temu cžißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 13 Serbskich Nowin.

Sobotu 1. haprleje 1899.

Płaćišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

27 měrza 1899.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—56
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	—	50
Jałojźy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—33	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	28—30	55—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojźy	26—27	50—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojźy	—	47
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojźy	—	43
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	58—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	54—57
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	72—78
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	43—45	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacź do 1¼ léta	43—44	56—57
2. mjaßne	41—42	54—55
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrosy	37—40	49—53

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3034 měchow.	W Budyschinje 25. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 30. měrza 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza . . . . . běła	8	9	8	24	8	6	8	24
" . . . . . žołta	7	65	7	94	7	65	7	94
Rožka	7	13	7	19	6	88	7	13
Jećmjeń	7	14	7	86	7	20	7	67
Wowß . . . 50 kilogr.	6	80	7	—	6	50	6	80
Hróch . . . "	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka . . . . . "	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły . . . . . "	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka . . . . . "	14	—	15	—	14	—	15	—
Bérny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Sýno . . . 50 "	2	60	2	80	2	40	2	70
Skoma . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1362 schtuk, schtuka . .	8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . .	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris "	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris . . . "	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacź 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacź 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacź 11 hr. — np.

Na Burły w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacź 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 79 np. hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 13 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 30. měrza: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi směje 1. ßwjaty dźeń jutrow rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. ßwjaty dźeń jutrow směje rano w 7 hodź. farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Tutón dźeń směje ßo pschi zyrkwinych durjach kollekta sa saměry sakskeho hlowneho biblijskeho towarstwa.

3. ßwjaty dźeń jutrow směje dopołdnja w 9 hodźinach farat Räda ßerbske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Jan Richard, Richarda Oskara Spanna, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Kurt Willy, Khorle Augusta Dürrlicha, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Emma Martha, Jana Kubizy, wobydlerja a tepjerja na Židowje, dź. — Emma Martha, Handrija Wróbla, wobydlerja a żelesniskeho dźełaćerja na Židowje, dź. — Johana Emma, njemandź. dź. w Ratarjezach.

W katholskej zyrkwi: Hańża Margaretha, Pětra Schěrza, dźełaćerja w zemencze, dź. — Pawoł Erich, Jana Bohumila Starbauera, murjerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 23. měrza: August Rjenčź, khěžeŕ na Židowje, 76 l. 1 d. — Ernst Emil, Jana Bohuwěra Pjecha, žiwnoscerja w Zyżezach, ß, 5 l. 11 m. 7 d. — 25. Marja Wićaśeź, fabrikarka w Dobruschi, 76 l. 6 d. — Marja Madlena rodź. Pjetaschez, njebo Jana Pětschki, měšćana a rěsbarja, sawostajena wudowa, 78 l. 1 m. 4 d. — 26 Ernst Hermann, njemandź. ß. na Židowje, 1 m. 22 d. — 27. Jan, Pawoła Lorenza, krawza a wobydlerja pod hrodom, ß., 5 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Jutrowniczku směje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farat Mrosak w 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodź němske prědowanje. — Popołdnju w 2 hodź. směje farat Mrosak ßerbski nyschpor.

2. dźeń jutrow směje farat Mrosak rano w 7 hodź. ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtaŕ w 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

3. dźeń jutrow směje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodź. ßerbske prědowanje.

K nalětnemu



wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorfske, žołte a cźerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, žołte;

cźerwjenokalowe ßymjo,

Erfurtskeho krwejcźerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejcźerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

běłokalowe ßymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne Erfurtske warjenjowe ßymjo,

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

woßebitosće w woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždźanskich ßadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Lubiju a Budyschinje.

Wschě 1. haprleje t. l. saplaćomne tukrajne a wukrajne

kupony

hižo 15. měrza t. l. bjes khostow po najwyschschich kurßach ſ pjenjesami saměnimoj.

Prima hódnostne papjery na składze.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka,

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14/16.

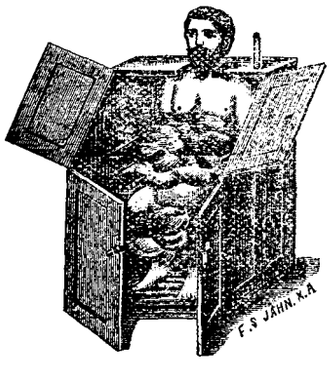

A. Uhligowe
naturſlohojerſke kupjele
w Budyſchinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuſpěch ſamo pſchi ſtraſchnych ſkhorjenjach pluzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, czuwow a žonjazych czerpjenjow, pſchi ſymnych nohach atd. Woßebje dobry wuſpěch pſchi ſymſkim lěkowanju ſ podžělnymi kupjelemi, kotrež rospuſchczo a wucžiſkajo ſkutkuja. Naſymnjenja ßo njeje bojecź. Miłe, pſchijomne wobkhadźenje. Zónſke poßkuženje ſa žónſke. Naſhonity perſonal.

Amerikanſki
rjepikaty tobak.
Žołty rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakczikach
punt po 25 a 30 np.

Pódla teho poručam ßwój
žwanſki a ſchnupowanſki tobak a zigary
po wſchěch płaczišnach, 100 ſchtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróžſcho, wubjernje ſkłodźaze a derje ßo palaze.

Hendrich Marko,
zigarowa pſchedawaŕnja
na kamjentnej haßy 1.



Hdže je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

---

ff. ruske sardiny,
czwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tyſach po 2 mk.,
w najlěpſchej hódnoſczi jara płaczišny hódno poruča
Gustav Küttner
10 na ßerbſkej haßy 10
5 telefon 5.

Paleny khofej,
na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **cziſcze** a **ßylnje ßkłodźazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj
Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Paleny khofej.
Wſchón pola mje ßo pſchedawazy khofej je na nowym **Gothotſkim patentowanym khofejowym palaku** paleny. Po tymle waſchnju khofej po ßkłodźe a ßylnoſczi wjele dobudźe.
Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měſchenja,**
punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.
Tuńſche družiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khofej** punt po 100, 120 a 170 np.
H. Kunack naſlědnik
na bohatej haßy 8.

Deſtillazija Pawoła Pětſchki
w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 13
pódla ſtarych kaſarmow
poruča **ff. likěry** a wſchě družiny **jednorych a dwójnych palenzow** po najtuniſchich płaczišnach.
Cziſty palenz 1. družiny po 30 np., 2. družiny po 28 np. liter.
Czwizy wſchěch wulkoſczow ßo wupožczuja.

Sſłódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruča **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

K wuſßywej
poruča
woprawny probſtajſki ßymjeńtny jeczmjeń,
tudomny " " " "
woprawny probſtajſki ßymjeńtny wowß,
tudomny " " " "
pólſki czerwjeny dźeczel, ſ rukowanjom, ſo je bjes židy,
tudomny " " " "
woprawne Eckendorfſke a Oberndorfſke runklizowe ßymjo,
ßymjeńtnu woku a ßymjeńtny hróch,
kaž tež wſchelake ßymjenja po najtuniſchich płaczišnach
Guſtav Heinke w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach 34.

Naturell paleny khofej
punt po 80 np.,
něſchto wubjerne ſa
100 np.
pſchedawa
Pawoł Pětŕka
na ßerbſkej haßy 13
bliſko butrowych wikow.

Kóſlaze kóžki
po najwyſchſchich płaczišnach knpuje
Heinrich Lange
w Budyſchinje
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Sſymjeńtnu woku, ßymjeńtny hróch, ſaradellu, jendźelſku rajſku trawu italſku = =
woprawne **Oberndorfſke** a **Eckendorfſke runklizowe ßymjo,**
ſchleſynſki czerwjeny dźeczel
bjes židy,
ſchleſynſki běły dźeczel
bjes židy,
wſchelake družiny
ßymjeńtneho wowßa a jeczmjenja
w prěnjotnych tunach kaž tež druhi krócź ßyte
poruča tunjo
Paul Schulze
pſchi žitnych wikach 28.
a na hoſchiz haßy 9.

Paleny khofej
na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimž wón jara wjele po dobrym ßkłodźe a ſporoſczi dobudźe, punt po 80 hač 200 np. poruča
Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Kalk, zement, koſczinu, amonial-ſuperphoſphat, Domaſchowu muczku a **kainit**
poruča **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.

Wobraſy
(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ woblukom wobdadźa, **domowe ßohnowanja** a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěborným kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Meble, ſtoły, ſchpihele, ſofy a matrazy
ßu tunjo dostacź w meblowym magazinje na ſadnjej bohatej haßy čišło 4.
H. Seikritt,
tyſcherſki miſchtr.



Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch družinow
czaßnikow.
Płaczišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.
Guſtav Mager,
czaßnikaŕ
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach

W Budyschinje na bohatej haßy 10.

Wupschedawanje

wschěch klampnarskich tworow po jara poniženych płaczisnach dla spuschczenja klampnarstwa.

Otto Schulz,
klampnarski mischtr.

Poruczam swój sklad

drastnych tkaninow,

dwójzyschěroki krey, saruczenu czistu wołmu, czorny, czěmnomódry, seleny, módry, czerwjenobruny, stary łohcź po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;

czorny, dwójzyschěroki kaschemir w rjanej módrej a hłubokoczornej barbje, stary łohcź po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacź 2 mk.;

jenobarbne barbunjepuschczate a **kaschczikate drastne tkaniny** w dobrych druzinach, jara płaczisny hódne;

6/4 schěroke **barbunjepuschczate zychi,** stary łohcź po 17 np., kaž tez lěpsche druziny po tunich płaczisnach;

6/4 **hładke wupjerki,** czerwjene, stary łohcź po 25 np., barbunjepuschczate, teho runja lěpschu tworu, kaž tez czerwjenoßmuhate w 6/4, 7/4, 8/4, 9/4 a 10/4 schěri;

koschlazy barchent, barbunjepuschczaty a derje dzerżazy, stary łohcź po 15 np., rózojcze kaschczikaty, jara husty, stary łohcź po 20 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Stare knihi so saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Serbske a němske spěwarske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,**
twjerdże swjasane, ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasarnja
17 na bohatej haßy 17.

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1

porucza ßwoju

chemisku płokatnju a czischczernju, barbjernju a wuprawnju pschi spěschnym najßwědomicziwischim wuwjedzenju po tunich płaczisnach.

Czeßny diplom Bronsowe medaille a czeßny diplom III. myto



I. myto.



I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki sklad wschěch druzinow wobucza sa mużskich, żónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje ßedżaze wobucze sa krótki czaß.

Porjedżenje wscheje druziny po żadanju tón ßamy dżeń.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)
w kupnizy pschi hłownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na żołcź,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běłe, na żołcź a pißane,
vitrażowe tkaniny,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Emil Rößler w Budyschinje

na rózowej haßy 12 pódla ludoweje kuchinje

azetylenowe płunowe wobßwětlenje pschiprawja, wodowody a plumpy twari, ßamonapowaki sa słót, kupanske pschiprawy, piwowe apparaty, pschiprawy sa elektriske domjaze swony naprawja.

Porjedżenje ßo derje a tunjo wuwjedże.

Kóżdu dźělbu **stareho żelesa** a **stareho metalla** kupuje a najwjetsche płaczisny wot kóżdeho dwórnischczoweho sastanischcza dawa

żelesowa a metallowa wulkopschedawarnja
A. W. Altmanna pschi priv. tworowym dwórnischczu
w Budyschinje.

Lubijſki bank.

Akzijowy kapital 3,000,000 hr., reſervy 390,000 hr.,

w Budyſchinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Dowolamoj ſebi ſ tutym k ſjawnemu nawjedźenju dacź, ſo ſmy

w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach

w ſerbſkim Macźicźnym domje

poboczne ſaſydlenje naſcheje banki ſ firmu:

filiala Lubijſkeje banki

ſakožili, kotraž budźe ſo ſ bankowym wobkhadom wſcheje druźiny ſaběracź.

Wodźenje tuteje filiale ſmy

knjeſej Maxej Roßbergej

dotalnemn polnomóznikej bankownje J. G. Heydemana, jemu **prokuru** ſa naß dawſchi a

knjeſej Curtej Böttgerej

dotalnemu ſaſtojnikej krajnoſtawſkeho banka w Budyſchinje, jemu dźěłanſku polnomóz a prawo k wobſamknjenju ſměnkowych powinoſcźow dawſchi, pſchepodali.

W Lubiju w Sakſkej, 30. měrza 1899.

Lubijska banka.

A. Oeſer. **Geißler.**

Druha pschiłoha k czišłu 13 Serbskich Nowin.
Ssobotu 1. haprleje 1899.

Drjewowe awkzije.

W knježich hajnišćich revěrach **Koßlowšćeho, Trupinjanšćeho, Schcżeńczanšćeho** a **Kołbiczanšćeho** ryczeŕkubła ma ßo spuschczane palne drjewo sczěhowaze dny a na sczěhowazych lěßnych městnach na pscheßadżowanje pschedawacź:

Wutoru 11. haprleje, rano wot 8 hodżin w Koßlowšćim revěrje w koßyhrjebi:
2 rm. jehlinowych schczěpow,
6 = twjerdych kuleczkow,
24 = jehlinowych kuleczkow,
92 = = pjeńkow,
229 jehlinowych hałosatych hromadow a
pjeńkowe drjewo w loßach k ßamßnemu wukopanju po potrjebje.

Ssrjedu 12. haprleje, rano wot 8 hodżin w Kamjenjanšćim revěrje pschi starym hacze:
22 rm. jehlinowych schczěpow,
30 = = kuleczkow,
411 = hałosatych hromadow a
pjeńkowe drjewo po loßach k ßamßnemu wukopanju po potrjebje;

popołdnju wot 2 hodżin w Kołbiczanšćim revěrje pschi Hermanczanškej mjesy:
137 rm. jehlinoweho pjeńkoweho drjewa,
26 schtuk jehlinowych dołhich hromadow,
62 = = hałosatych hromadow.

Schtwórtk 13. haprleje, rano wot 8 hodżin w Trupinjanšćim revěrje pschi Konjeczanškej mjesy:
3 rm. jehlinowych schczěpow,
80 = = kuleczkow,
371 = = pjeńkow,
326 jehlinowych hałosatych hromadow a
pjeńkowe drjewo k ßamßnemu wukopanju po potrjebje.

Pjatk 14. haprleje rano we 8 hodżinach, w Schczeńczanšćim revěrje w roczizy:
13 rm. twjerdych schczěpow,
53 = jehlinowych schczěpow,
28 = = kuleczkow,
17 jehlinowych dołhich hromadow,
436 = hałosatych hromadow;

popołdnju wot 1 hodżiny w Jeńscheczanšćim revěrje w běłych ładach:
9 rm. jehlinowych kchczěpow,
15 = = kuleczkow,
342 = = pjeńkow,
272 jehlinowych hałosatych hromadow.

Wuměnjenja ßo do ßapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 15. měrza 1899.

Wyschschi hajnik
Kluge.

W létnim połłěcze mam wschědnje rěczne hodżiny:
dopołdnja wot 8—12 hodżin,
popołdnju wot 3—5 hodżin,
njedżelu dopołdnja wot 9—11 hodżin.

Dr. Jencź, approb. ßubjazy lěkaŕ.

Czeßczenych ßerbßkich krajanow na to kedźbliwych czinju, ßo ßym w ßwojim hoßczenzu ßa ßobotnischi wobkhad **woßebitu ßtwu ſ nutskhodom ſe ßchuleŕßkich hrjebjow** naprawił. W njej porziju **dobreho khoßeja** po 20 np., porziju **dobre jěcźe** po 35 np. a porziju **dobreje poliwki** (ßopy) po 15 np. podawam.

Guſta Hartſtein,
wobßedźeŕ hoßczenza **„ſloteho ßłónza“.**

Haaſenowa elektriſka grottata żeleſniza

njedaloko Budyſkeje tſělerńnje

jenoż hiſchcźe jutrowne ßwjate dny w Budyſchinje woſtanje!

Na pilne wopytanje pſcheproſchuje

wobßedźeŕ.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje.—Najtuńſche płaczińny.

Filzowe, zylindrowe, honćtwjeŕſke a dźěczaze



klobuki.

Nowołětne nowoſcze. — Dobre druźiny. — Snate tunje płaczińny.

Kolojěſdne, ratańſke, dźělanſke a dźěczaze



měžy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza k winowej kiczi.)

Woſjewjenje.

Czeſczenym Serbam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje



rěſniſtwo

knjeſej **Emilej Gräfje,** kotryż je někotre lěta pola mje jako prěni pomoznik dźěłał, pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi ſa czaß 17 lět w tak wulkej měrje ſpożczene, na najwutrobniſcho ßo dźakujo, proſchu, jo też na mojeho naßlědnika pſchenjeſcź chzycź.

S poczeſczowanjom

Curt Bläsche.

Na hornje woſjewjenje ßo poczahujo dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym horka pomjenowane rěſniſtwo kupił a pſchedewſał, a ſo jo ſ firmu

Emil Gräfe, prjedy Curt Bläsche,

dale powjedu.

Budu ßo ßwěru prózowacź, ſo bych dobre mjeno rěſniſtwa ſdźerżał a ßo dowěrjenja, mi ſpożczomneho, hódny wopokaſał.

Proſchu Waß, ſo chzyli moje pſchedewſacze dobroczinje podpjeracź.

S poczeſczowanjom

Emil Gräfa.

Wubjernu **woku** a **hróch**,
woprawnu **jendźelsku rajsku trawu**
cźerwjeny dźeczel, saruczeny bjes židy, jara
wulkosornatu družinu,
k wuńdźenju

kaž tež

majšowy schrót,
šklodowe kolochi Ia jaßneje družiny,
šuschene piwowe šklodźisny,
palmosornowe woßuchi a schrót a
Myllerowu majßowu kolochowu melassu,
nowu wubjernu pizu,
wscho po najtunischich dnjowych placźisnach w pschepytanej najlěpschej hódnoscźi
porucza

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

Wschě družiny **sofow, matrazow** s **kožom** a bjes njeho, kaž tež **lěhanske stoły** a **stólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucza

T. Albert
na horczeŕskej haßy 13.

Ssměschnje tunjo!

Dobre a trajne!

Hólczaze wobleczenja,
pacholaze wobleczenja,
mužaze wobleczenja.

Kurt Lehmann,

32 na kamjentnej haßy 32.

Sswój sklad **sofow, matrazow** s **kožom** a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich placźisnach poruczam.
Emil Schubert, šeklaŕski mischtr
na jerjowej haßy.

Eckendorfske,
Oberndorfske,
Mamuthowe,
runklizowe šymjo
porucza w skhadźazej tworje
Khorla Preisser jun.

August Thomaß,

tšěchikryjeŕski mischtr,
w Budyschinje na rózowej haßy 16
šwój sklad **tšěschnych tschěskow, tšěschnu papu, theer** a **drjewowy zement** po tunich placźisnach porucza.

Na šwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe cźinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
deštillazija a kolonialne twory.

Dobre
runklizowe šymjo
porucza
Delnjokinjanski knježi dwór.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćz wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecźa winoweje ficźe.

Hischcźe jara dobry
schrótowanski mlyn
ma tunjo na pschedań **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.

Wubjerne tučne **howjaze mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **šwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza
rěsnik **Bernkopf**
na šukelnskej haßy cźišło 26.

Rjane šuschene **šwinjaze mjaßo** punt po 70 np., **cźerstwy łoj** punt po 30 np. pschedawa
O. Pětŕka na žitnej haßy 8.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tučne **howjaze mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźišło 4.

Mojim cześcźenym wotebjerarjam!

Po jenolětnym wobstacźu mojeje pschedawarnje, nuczi mje, wschitkim tym, kotsiž šu mje se šwojim dowěrjenjom cześcźili a mje s wotebjeranjom podpjerali, šwój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź, sjenocźeny s prósstwu, mi a mojemu młodemu pschedewsacźu tež w pschichodźe pschecźelne **derjeměnjenje** a **prawje šylne wotebjeranje** wopokasacź.

Kaž hacź dotal budu šo tež dale prózowacź, **hódnu a bjesporokowu tworu po najtunischich twjerdych placźisnach** podawacź a žadanjam šwojich cześcźenych wotebjerarjow na kóžde waschnje uapscheczo pschińcź. Kóždy sapocźatk je cźežki, tola šym nětko šłód mojich cześcźenych wotebjerarjow sesnał, a je mi mózno, wschě žadanja spokojicź a kóždemu s tym poßłužicź, schtoż šebi žada. K naléczu poruczam saßo hoborski wubjerk **mužazych, młodźenskich a hólczazych wobleczenjow** snateje dobreje hódnoscze, modneho rěsa a dźerżazeho schicźa. Placźisny šu dla mojich šnadnych wudawkow **tak tunjo** wobliczene, kaž je žana konkurenza njemóże poskicźicź.

S létnich šwjerschnikow, kholowow, kołojěšdnych wobleczenjow, jupow, mužazych klobukow, sportskich mězow, hólczazych klobukow a mězow najlěpsche po najtunischich placźisnach poskicźam

Kurt Lehmann

32 na kamjentnej haßy 32.

Schtóž chze

klobuki a mězy

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich placźisnach nakupicź, njech šo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež šo pschi najtunischich placźisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowoscźach nalětnjeho cźaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich, filzowych a šłomjanych

klobukach

poskicźa. Teho runja

kołojěšdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

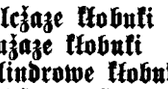

mèzy

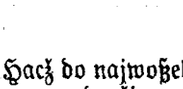

hólczaze klobuki	po **75 np.**,	Hacź do najwoßebnischich družinow.
mužaze klobuki	= **1 hr.**,	
zylindrowe klobuki	= **4 hr.**,	
hólczaze mèzy	= **30 np.**,	
dźěłaczeŕske mèzy	= **40 np.**,	
židźane mužaze mèzy	= **90 np.**,	



Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
šwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaßow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

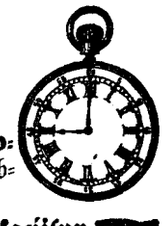

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje placźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 134. Sobotu 8. haprleje 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Dla njemérow na samoasiich kupach žo měrne pomĕry Němskeje k Jendźelskej a k sjenoczenym amerikanskim statam njeskaża. Němske knježerstwo je Jendźelczanam a Amerikanskim wobkrucźiło, so je němski generalny konsul Rose na samoaskich kupach bjes poruczenja němskeho knježerstwa cźinił, hdyž je hłownika Mataafu sa krala pschecźiwo Malietoi, wot Jendźelczanow a Amerikanskich sa krala postajeneho, wuwołał. Po namjecze němskeho knježerstwa žo komišija postaji, kotraž wo samoaskim sawadnym praschenju rosžudźi.

— Wólby wólbnych mužow sa sakske krajnoželjemske wólby budźa pjecza w poślednim tydźenju septembra, wólby sapósłanzow w druhim tydźenju oktobra.

— (Njemandźelske dźĕcźi.) Nanojo njemandźelskich dźĕcźi budźa žo wot 1. januara 1900 sa žwoje dźĕcźi lĕpje staracź dyrbjecź dyžli dotal. Nowy sakoń wjazy njedowoli, so macźerje žame cźežkoty wocźehnjenja nježu. W pschichodźe njebudźe dožahacź, so nan hacź do dźĕsćzoweho dokonjaneho schtyrnateho lĕta wĕsty pjenjes płacźi, wón budźe dyrbjecź dźĕcźo poknje seźiwicź a jo na jene powołanje wuwucźicź dacź. Jeli so je dźĕsćzu po dokonjanym 16 lĕcźe njemóžno, cźĕlneje abo duchowneje žłabosćze dla žo seźiwicź, dyrbi žo nan sa jeho žiwjenje hacź do žmjercze staracź.

— Se Schleswigskeje žo wschitzy pólszy wukrajni dźĕłacźerjo wupokasaju. Schleswigski president je wschĕm fabrikam sakasał, pólskim dźĕłacźerjam s Awstriskeje a Ruskeje dźĕło dawacź. Wschitzy wukrajni pólszy dźĕłacźerjo, w Schleswigskej pschebywazy, dyrbja hacź do 1. meje wucźahnycź.

— K krwawnym njepschecźelnoscźam je mjes Němzami a Chinesami w Chinje doschło. Wodźĕlenje němskich wojakow je žo pola Icźawa s chineskimi wojakami setkało, kotsiž žu do Němzow tsĕleli. Němzy žu s tsĕlenjom wotmolwili a někotrych Chinesow morili. Potom žu dyrbjeli psched chineskej pschemozu zosacź.

Awstriska. W Nachodźe w Cźechach žu žo židam njepschecźelske njeměry měle. Nastork k nim je strajk dźĕłacźerjow tkajerńje žida Jakuba Picka dał. Dźĕłacźerjo dźĕło složichu, dokelž Pick sapowjedźi, jim msdu powyschicź. Ssrjedu wjecźor strajkowarjo, k kotrymž bĕ žo hischcze wjele druhich ludźi pschidało, schĕscź židowskich khlamow wupuscźichu a wurubichu a to dwĕ palenzarni, jene pjekarske, rĕsniske, drastowe a tkaninowe khlamy. Pódla teho žo hischcze wokna židowskich wobydlenjow wubichu. Na pomoz sawołani wojazy měr a porjad saža postajichu. 20 wožobow, kotsiž žu žo pschi njeměrach wobdźĕlike, žu sajeli.

— Do krwawnych pukow žu žo w Pestu jutry sozialdemokratojo na žwojej skhadźowanzy w Budapestu dali. Khěžorstwowy komišar teho dla skhadźowanku rospuschcźi. Kaž je tež tu widźecź, sozialdemokratojo druhe měnjenje njecźerpja.

— Roskasował Pražskeho armeekorpsa, pólny gratmischtr hrabja Philipp Grünne je nahle na duch skhorił. Pschi wojerskej paradze, kotraž mějesche žo žobotu wjecźor s pschicźinu Khrystužoweho horjestanjenja, žo sjawnje pokasa, so je hrabja Grünne duchakhory. Jeho sadźerženje bĕ s tymnadpadne, so žo, nimo jĕchajo, s někotrymi pěschkami do rĕcźow da, praschesche žo, pola kajkeho regimenta žłuża a jim ruku sawda. Napoźled wón mischtra jeneje regimentoweje kapały wobjima. S wulkej prózu jeho do wosa dowjedźechu, a jeho domoj dowjesechu.

— Žitowi židźi w Budapestu žu milijonu dwójnych zentnarjow žita pokupili, so bychu płacźisny do wyšoka hnali. Kaž pak žo sda, žu hubjenje spekulĕrowali. Hacź dotal njeje niczo pytnycź, so bychu žo płacźisny powyschike, skerje spaduja.

Italska. Bamž je najwjetschi strach pschewinył a nětkole tež wschĕdnje Božu mschu cźita. 11. haprleje chze bamž kardinalski kollegium pschijecź.

— Hdyž loni khěžor Wylem do Palästiny pucźowasche, žo powjescź rosschĕri, so žu žebi anarchistojo wotmyślili, w Alexandriji na njeho mordarski nadpad scźinicź. Nĕkotsi pohladni italszy dźĕłacźerjo buchu na to sajecźi a psched žud stajeni. Tutón je nětko wschitkich hacź do jeneho wuwinował. Wotmyšleny nadpad je žo jako hłupy pryšl wĕsteho Maria Bayzania wupokasał, kotryž je do sklada Parrinia bombu położił, so bychu ludźo wĕrili, so žo nadpad na khěžora pschihotuje. Bayzani žo žwojeho hłupeho žorta dla psched pschisažny žud staji.

Franzowska. Pschepytanske akty wo Dreyfusowym prozeżu je kažacźny žud w 80 exemplarach cźischcźecź dał, kóždy dostawaŕ jara potajneje knihi je dyrbjał kwitowanku napisacź; pódla teho ma kóžda kniha wožebite tajne snamjo. Njedźiwajzy teho žu Parižske nowiny „Figaro“ wopschijecze potajneje knihe shonike a je do sjawnosćze dake. S tychle wosjewjenjow je widźecź, so žu žobustawy generalneho staba woprawdze wojerske potajnosćze pscheradźike. Tukanje žo na Dreyfusa wobrocźi. Židowske nowiny nětko wudawaju, so staj Henry a Esterhazy pscheradźenje skucźiłoj a so staj tukanje na njewinowateho Dreyfusa dowjedłoj. Jedna žo nětko wo to, hacź žu akty, kotrež dopokasuja, so je Dreyfus winowaty, falschowane. Pódla teho žu pjecza hischcze potajne akty, kotrež teho runja pschecźiwo Dreyfusej žwědcza. Jako pscheradnika potajneho pschepytanja židowske nowiny sjawnje justižneho ministra a jako žobužwědomneho presidenta Loubeta mjenuja.

Ruska. Cźim dale žo s twarom žibirskeje želesnizy postupuje, cźim bóle žo strach bliži, so budźe žibirske a mandźurske žito, s nowej želesnizu do Europy žo wožaze, na europiske žitne płacźisny tłócźicź. Tamny kraj je jara płódny a tak wulki, kaž zyła Europa. Ratarjo w Němskej budźa mudrje cźinicź, hdyž žo hižo nětkole na to pschihotuja, so žo s nowymi wikowanskimi wucźinjenjemi, kotrež maja žo sa někotre lĕta s nowa wobsamknycź, psched pschedwidomnej konkurenzu žibirskeho žita wobaraja.

— Psched dwĕmaj lĕtomaj je zar sakoń wobkrucźił, so by žo wschitkim wjeżnym schulam w Ruskej ležomnosćź pschidźĕlika, na kotrejž bychu žo wucźomzy wucźili, razionalnje rolu dźĕłacź. Naležnosćź je žo na to ministerstwu ratarstwa pschepodała, kotrež je njedawno prawidła wo sawjedźenju spomnjeneho sakonja wosjewiło. Tak ma kóžda wjeżna a zyrkwinsko-gmejnska schula hacź do tsjóch deżjatnow statneho wobžedźenstwa dostacź. Stat wysche teho powinosćź na žo bjerje, sa žwoje pjenjesy twarjenja postajicź, kotrež budźa pschi tajkim wuwucźowanju trĕbne, kaž tež je wutepicź a je w rjedźe dźerżecź. Hdźež w blisksosćzi statneho wobžedźenstwa njeje, tam dyrbi žo wone s privatnym samĕnicź.

— Ruske knježerstwo wulkotnu expediziju do žrjedźneje Ameriki pschihotuje. Zar je se žwojeje žamžneje mósnhnje sa nju 50,000 rublow darił. Schtoż tajke expedizije wušlĕdźa, to ruske knježerstwo posdźisco sa žwoje politiske wotpohlady wužije.

Bołharska. Nowy bołharski ministrowy pschedžyda Grekow sa

pschichodne nowowólby do ßejma polnu ßwobodu lubi. S Ruskej chże wón pschećelstwo dźerżećź a ßo jej dźakowny wopokasacź, woßebje dokelž je Ruska wobkrucźiła, so ßo nochże do snutskownych bolharskich naležnosćzow měschećź.

Amerika. Sběžkarjow na philippinskich kupach sbiwschi je general amerikanskeho wójska Otis wuwokacź dał, so ßo nadknjejstwo amerikanskich sjenocźenych statow na wschěch philippinskich kupach postaji, a so budże kóždy, kotryž budże ßo pschećźiwo temu spjećźowacź, to na ßwoju ßamßnu schkodu cźinicź. Najwjetscha ßwobodnosćź ßamosarjadnistwa ßo wobydlerstwu pschiswoli, kaž daloko ßo to s amerikanskim nadknjejstwom snjeßy. Měschćźanske prawa wobydlerstwa budźa ßo sakitowacź a nabožeńska ßwoboda ßo saruczi. W tu khwilu sběžkarjo ßo hischće njejßu podcźißli, ale do lěßow twóchli. Schtó wě, hacź ßo wone se ßylnischimi mozami s nowa do Amerikanskich njedadźa. General Arthur je teho dla s wójskom wucźahnył, so by jich rospjerschił.

— Kak drohо dyrbja Amerikanszy wójnu se Schpanischej na poßled saplacźicź, je se scźěhowazych powjescźow spósnacź. K wulkim ždanjam kubaskich sběžkarjow, kotrymž je ßo 60 milijonow hriwnow pschiswoliło, pschińdu sastate ždanja zykleje hromady ludźi, kotrež s prawom abo s njeprawom knjeżerstwu wulke sliczbowanja cźinja. Tak ßebi zyła pjata kompagnija 8. Illinojskeho regimenta s wuwsacźom nětkotrych muži pensiju žada, dokelž ßu mužstwa, kaž lěkarske wobßwědcźenja wobkrucźa, na scźěhwkach skhorjenja na symizu na Kubje prjedawschu khmanosćź k dźěku shubiłe. Pódla teho ßebi mnosy drusy wojazy pensiju žadaju. Wscho hromadźe ßo něhdźe 25,000 žadankow na pensiju s wójny na Kubje a na philippinskich kupach naliczi.

Zyganski kwaß.

(Humoreska.)

I. Ssudny dźeń.

Wěsch cźeho dla ßu cźe straźnizy ßem pschiwjedli?

— Zenicź ßym ßo chzył, proschu ponižnje.

A so ßy k kwaßej knjesej fararjej kosu kradnył. Kak rěkasch?

— Dajcźe mi zygaru a schkleńzu dobreho piwa!

Schto to, Jurjo, ßy blasny? wotmołw mi, kak rěkasch!

— Cźesćźeni knjeża mje hižo snaja! To budźa dobry cźaßy. Pjecźenje budźemy jěsćź.

Jurjo, pomjatkuj ßebi. Njedostanjesch jědźe, so njeby tak wumyßleny był.

— Njeboju ßo, so hłodu wumrju. Koho bychu potom polizystojo po lěßach kojili!

Wotmołw s krótka, Jurjo Schibakez, kak rěkasch?

— Jurjo Schibakez, kak rěkasch? Knjes pißarjo, proschu ponižnje, pißajcźe, so mi nichtó hischće žaneje khěžki dał njeje, so po tajkim žaneje khěžki hischće nimam; hdźe ßym ßo narodźił, njewěm, dokelž mi to moja macź njeje rjez chzyła. Knjes pißarjo, napißajcźe tež, so scźe duschny knjes, wschak waß ruka wot pißanja boli. Tule zygaru, knjes pißarjo, tu wjazy njekuŕcźe, dajcźe ju radscho mi. Bóh luby Knjes daj wam sa to njebjo a rěsnik mjaßo.

Kak husto ßy hižo khostany?

— O ty ßłódka dobrota, husto, jara husto! Njedawno je mje njekniczomny zygan pschewochlował. Rjeknu, so je we Wonezach sprawne ßudnistwo. A wón praji, so sa to ani kóscź ßlaknjeneje kóczki knjejstwu njeda. Hižo wołam: J ty —! Ja cźi pokasam! Alе njeběch hischće dorěcźał; schtož njekhmanik runje hrabny, na mojim khribjecźe wokoło rejowasche.

Njesamołwjej ßo, praschам ßo cźe, kak husto je tebje hižo ßudnistwo khostało?

— Wschak hižo ßym wschitko wotßedźał, a ani hodźinki wjazy dołžny njejßym. Cźesćźeni knjeża maja to sapißane, ta papjera je dobra wěz, proschu ponižnje; tež twarożki możemy do njeje sawalicź.

„Derje knjes pißarjo, wupißajcźe jeho khostanja s poßlednjeho protokolla!“

— To njeje trjeba, proschu ponižnje. Khostanje sa teho kozora bě woprawdźe njesprawne. Ferko je jeho sarasył a ja ßym jenož ßobu jědł a njewinowaty sa kozora ßedźał.

Niz Ferko, ale ty ßy kozora židej kranył. K židej pschischedschi ßy jemu prajił, so masch słoty cźaßnik a so ßo cźi jeho kozor lubi. Duž je cźi žid kozora ßlubił.

— Hdyž je mi jeho ßlubił, bě po tajkim kozor mój!

Hdy by słoty cźaßnik pschinjeßł, by cźi žid kozora dał, ty pak jemu słoty cźaßnik pschinjeßł njejßy.

— Haj, hdyž ßym wjedźał, so hłupy žid hnydom po polizaja poběhnje, a so by polizaj sa mnu ßlědźił a sa mojim cźaßnikom!

Ty wschak žaneho cźaßnika měł njejßy.

— O ja pózcźiwy zygan, tu radosćź ja cźesćźenym knjeźim ßudnikam njesćźinju, so bych cźaßnik kranył.

Alе kozora; wěř nam, so mamy mało wjeßela s teho, so ßy knjesej fararjej kosu kranył. Teho dla je cźe polizaj ßem pschiwjedł.

— Wschak ja tež žaneho wjeßela s teho nimam, so ßu mjeßem pschiwjedli, proschu ponižnje.

Tak ßo ßam pschisnawasch, so ßy kosu kranył.

— O pschisnawam ßo, cźesćźeni knjeża. Wusnaju ßo wscheho. Pißajcźe, knjes pißarjo, so ßym ja pózcźiwy zygan a njewinowaty.

Wschak ßy prajił, so ßo wscheho wusnajesch.

— O ja chzu, proschu ponižnje; bych njekniczomny cźlowjek był, hdy bych ßo njewusnał, so na kosu njebudu sto lět cźakacź.

Schto dha to saßo bledźisch?

— Knjes farař we Wonezach je woprawdźe mudry muž. Wón je prajił: „Hřeschny cźlowjecźe! kranjesch, kaž ßroka!“ — Wy wschak macźe prawje, knjes farař; ja pak wjazy kranycź njebudu, so njebychu knjeża ßudnizy niczo sa dźěko měli a ßo w cźerstwym powětrje pschekhodźowacź móhli. Knjes farař je dale prajił: „Myßl na ßudny dźeń.“ Ja ßo jeho praschам: Dostojny knjeże, hdy dha budźe tón ßudny dźeń? Ja njemóžu jón docźakacź. Knjeża ßudnizy chzedźa pschezo ßudźicź, cźi hrěschniзy. Proschu ponižnje, hdy budźa poßledni ras ßudźicź? Hdy budźe s tym ßudźenjom kónz? A knjes farař praji: „Njewjeßel ßo, mój ßyno, na ßudny dźeń —.“

Njesapomń na kosu, kotruž ßy kranył.

A zygan ßo ani potom njeporjedźi!

Rěcź skoro wo kosy, kotruž ßy knjesej fararjej kranył; dostanjesch hischće wjazy!

— Wschak je knjes farař prajił, so budźe to poßlednje ßudźenje sprawnische, proschu ponižnje. Budźe ßudźicź Bóh luby Knjes ßam. Knjes farař je prajił: „Jandźeljo budźa trubicź, a ty, Jurjo, boj ßo Boha! ßy njekschesćźijanszy żiwy.“

Prawje je cźi knjes farař prajił. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S Budyschina. (Hłowna shromadźizna Macźizy Sserbskeje.) Kaž kóžde lěto, běsche tež lětša hłowna shromadźizna Macźizy Sserbskeje ßrjedu po jutrach (5. haprleje). Hacź do $^1/_2$3 popołdnju, hdźež běsche sapocźatk postajeny, bě so nahladna liczba ßobustawow w Budźiz hosćźenzu shromadźika, tak so móżesche so hnydom pschi wotewrjenju hłowna abo generalna mjenowacź. Hdyž na kónzu shromadźizny sapiß pschitomnych saß dostachmy, namakachmy tam 71 mjenow sapißanych. Tajkeje liczby ßu hłowne shromadźizny Macźizy Sserbskeje — jeli s zyła hdy — jara porědko dozpěke, a tola wjedro njeběsche runje rjane. To je swjeßelaze snamjo żiweho podźěła, kotryž naschi lubi Sserbja dźěłam prěnjeho ßerbskeho towarstwa wopokasuja. Něhdźe $^3/_4$3 hodźin wotewri pschedßyda knjes kapitular cantor Łuscźanski shromadźizu a powita pschitomnych, kotziž běchu s tsjoch khěžorstwow ßem pschischli, woßebje s dźakom spominajo na wopytowarjow s daloka, kk. redaktora Cźerneho s Prahi, rěcźnika Parczewskeho a jeho sotru knjeżnu Melaniju s Kalischa, naschich tak ßwěrnych pschećelow, a w nahladnej liczbje pschitomnych bratrow s Delnjeje Łužizy. I. Prěni nadawk hłowneje shromadźizny bywaju rosprawy. Najprjedy cźitasche hłownu rosprawu pißmawjedźer k. scholasticus Skala. Spomniwschi na to, so drje ma Macźiza nětko ßwój dom, so pak tola hischće ßwojich ßynow w nim hospodowacź njemóże, rěcźesche wo jeje skutkowanju w minjenym lěcźe. „S mnohej staroscźu a wulkej prózu je nětko ważny a wulki dźěł noweho Macźicźneho domu natwarjeny, sa kotryž ßmy runje psched 2 lětomaj ßwjatocźnje sakładny kamjeń położili. Kaž kraßny pomnik smużiteje dźěławosćźe a dowěry tu nětko steji a wubudźa nutrne žadanje, so by skoro zyle dokonjany ßo psched naschimaj wocźomaj wupinał. Wot poßlednjeje hłowneje shromadźizny, hdźež hižo mózne murje nastawacź widźachmy, hacź do dźenßnischeje hłowneje shromadźizny je twarski wubjerk jara wjele dźěła dokonjał. Nimale kóždej dwě njedźeli je porjadnje ßwoje poßedźenja wotbywał a twar scźěhował, nawjedował a tež spěchował. Twarskemu wubjerkej mamy so dźakowacź, so njehotowosćź domu na dnju, na kotrymž mějesche ßo jako dokonjany pschepodacź, mjenujzy 1. oktobra, tak sła njeběsche, kaž bě hrosyła, a towarstwu wjetscheje schkody njenacźini.“ Twarskemu wubjerkej sa mnohu prózu najwjetschi dźak ßłuscha. Skutkowanje pschedßyдstwa a wubjerka Macźizy Sserbskeje dyrbjesche psch. tak mnohim a ważnym dźěle twarskeho wubjerka do sady stupicźi

Hakle po dokonjenju Macźičzneho doma ßo 24. oktobra saßo prěni króćź shromadźischtaj a potom hischćze dwójzy. W prěnischim poßedźenju mějachu ßo wschelake naležnoscze, dotwarjeny nowy dom nastupaze, wuradźecź a rjadowacź, teź sa jednanje s architektom ßo někotre njedostatki wopomnicź. Wo tych bě potom posdźischo woßebite poßedźenje twarskeho wubjerka, pschi kotrymž bě teź k. architekt pschitomny. — W poßedźenju 2. wulkeho róžka mějachmy (dostawschi wot wokrjeßneho hejtmanstwa dowolnoscź k sjawnemu składowanju sa Macźičzny dom, ale jenoź na januar) wobschěrne wuradźowanje wo tym, kak bychmy krótki, nam poskiczeny cźaß wužili a po zykych Sserbach hromadźili. Kajki wuspěch je hromadźenje darow w měßazu januaru měło, je ßo s wjetscha s naschich ßerbskich cźaßopißow hižo shoniło. Rosprawa teź spomni na tsjoch semrjetych ßobustawow: seniora Monsignore Jakuba Kucźanka, justizneho radźicźela rěcźnika Móßaka Kloßopólskeho, cźestneju ßobustawow Macźizy Sserbskeje, a fararja Teschnarja, Delnjokužicźana. Pißmawjedźerjowa rosprawa ßo pschipósna, na cźoź pokladnik, k. pschekupz Mjerwa, ßwoju poda. S njeje shonichmy, so je Macźiza Sserbska měła w minjenym lěcze dokhodow 4486 hriwnow 1 np. a wudawkow 4474 hr. 79 np., tak so je 11 hr. 22 np. sbytka wostało. Sliczbowanje ßo sa prawe spósna. Dale pschispomni knjes pschedßyda, so je knjes Mjerwa poßledni króćź sliczbowanje podał, dokelž je, wotedawschi ßwoje pschekupstwo, teź sastojnstwo jako pokladnik Macźizy složił. S najwutrobnischim dźakom sa tak dokholětne wjedźenje pokladnizy, sa nadobnu njeßebicznoscź, ßwěru a slutniwoscź, s kotrejž je knjes Mjerwa sa nju dźěłał, pschepoda jemu pschedßyda w mjenje Macźizy cźestny diplom jako ßłaby wuras dźakownoscze. Knjes Mjerwa ßo wutrobnje podźakowa a wobkrucźesche, so jeho tajka luboscź wulzy wjeßeli a cźesći. Hischćze knjes wucźeŕ Sommer, kiž je sliczbowanje pruhował, s dźakom wosjewi, so je knjes Mjerwa teź lětßa saßo, kaž hižo léta dołho, Macźizy na 100 hriwnow darił, dokelž jemu pschißłuschaze pjenjesy Macźizy wotstupi. — Na město knjesa Mjerwy je Macźiza noweho pokladnika dobyła; je to knjes Cźecź, („Zetsch", naßlědnik Kunaka) na bohatej haßy. Jeho nětk pschitomni jenohłóßnje sa pokladnika wuswolichu. K sliczbowanju knjes pschedßyda hischćze pschispomni, so ma Macźiza Sserbska pódla ßwojeho samoženja 3845 hriwnow, kaž sliczbowanje wupokasuje, teź hischćze žiwjenjesawěsćenstku polizu, 5000 hr. wucźinjazu, kotruž je knjes dr. Muka Macźizy darił. Pschitomni ßo sa to nadobnemu dobrocźerjej s horliwym „Sskawa!" dźakowachu. S dalschich rosprawow mózemy tole sdźělicź. Knjes kantor Kapleŕ jako knihisskładnik dawasche, dokelž bě ßam sadźěwany, psches k. Sommera wosjewicź, so je Macźiza loni 7786 jenotliwych cźißkow, knihow a spißow, do luda wudała. Knjes seminarski wyschschi wucźeŕ Fiedleŕ jako knihownik wo knihowni rosprawowasche, so je bohata knihownja nětko do noweho bydła pschenjeßena, so ju tam pilnje rjaduje, schtož wschak ßo tak bórsy dokonjecź njehodźi. Pschibyło je knihowni w minjenym lěcze wot 19 towarstwow 62 cźißkow a wot 20 jenotliwych daricźelow 70 cźißkow, hromadźe 132 cźißkow. K temu pschińdźe hischćze nahladna liczba ßkowjanskich knihow, kotrež je njeboh Móßak Kloßopólski se ßwojeje knihownje Macźizy wotkasał, teho runja se sawostajeństwow njeboh prálata Buka a seniora Kurźanka. Teź wulkotna knihownja ßkowjanskich a rěcźespytnych knihow njeboh scholastika Hórnika je nětko s katholskeje fary do Macźičzneho doma pschenoschena a ßo ßobu sarjaduje. K tutej rosprawje pschida knjes faraŕ dr. Rencź s Wjeleczina pschecźo, so by ßo skoro mohł woßebity katalog nascheje knihownje sestajecź a cźischćecź. Na to ßo njesabudźe, hdyž budźe knihownja dosrjadowana. Rosprawu wo Macźičznym domje poda jeho sarjadnik knjes rěcźnik a notar Cyž. S tuteje ważneje a wschěch wulzy sajimazeje rosprawy ßo shoni: a) nowy Macźičzny dom, sadne a prědkowne twarjenje, płacźi hromadźe 130,984 hriwnow. b) Dołha mamy na nim hypothekarneho pola měscźanskeje nalutowarnje 90,000 hriwn. a druheho dołha hischćze 21,015 hr. c) Dokhody s noweho doma wucźinjeja létnje 6340 hr. a se stareho 1400 hr., hromadźe potajkim 7740 hr. d) Sadanicź mamy měscźanskej nalutowarni 90,000 hr. a twarskemu mischtrej Kaupej 15,000 hr., woboje s 3¾ %, a hdyž dawkow sa wodu a druhich 400 hr. wotliczimy, wostanje létneho cźisteho dobytka 3402 hriwnow. — Pschede wschitkim mamy nětko ßo sa tym prózowacź, so horjeka spomnjeny dołh 21,000 hr. wotstorczimy, so bychmy potom na dotwarjenje zykeho róžka krocźicź móhli. Teho dla ßo teź s nowa napomina, jo njebychmy wustali, sa Macźičzny dom teź dale ßwoju schcźedroscź w skutku wopokasowacź. So je twar drohi był, njechamy prěcź, a so ßu teź smylki ßo stałe, teho ßo nichtó teź pschi najwjetschej kedźbnoscźi a ßwěrje sminycź njemóże. To pak dyrbi kóždy pschidacź, so je dom rjany a ßerbskeho mjena dostojny. Skónczńje hischćze wo delnjokužiskim wotrjedźe knjes kantor Jórdan rosprawu poda, s kotrejež shonichmy, so ma wotrjad w tu khwilu 70 ßobustawow a so je w minjenym lěcze dwoju knihu wudał. — Jenotliwe wotrjady Macźizy Sserbskeje běchu tu wschitke sastupjene a ßwoje rosprawy podawachu. Najprjedy rěcźeschе knjes dr. Muka wo rěcźespytnym a narodopißnym wotrjedźe, kotrajž staj wobaj psched hłownej shromadźiznu poßedźenje měłoj, w běhu léta pak wschelako sa ßwoje saměry poßrědnje skutkowałoj, schtož knjes rěcźnik woßebje wo druhim dopokasowasche. Wo belletristiskim wotrjedźe rěcźeschе k. kaplan Andrizki, kiž na wosebite poßedźenje w minjenym oktobrje pokazowasche, w kotrymž bě pschitomnych s dokładnym pschednoschkom sahorjał, s kotrehož w ßwojej rosprawje spomnjeńki, podawasche. Hudźbny wotrjad je ßo woßebje wo wudacźe narodnych pěßni, kotrež je k. dr. Pilk schtyrihłóßnje wobdźěłał, postarał a pschihotuje woßebitu knihownju sa ßłowjansku hudźbu. Wo tym rosprawowasche knjes wucźeŕ Sskodeńk. (Skónczenjo pschichodnje.)

Do hłowneje shromadźisny Macźizy Sserbskeje mějesche tón ßamy dźeń dopołdnja ßerbska studowaza młodźina nalětnju skhadźowanku na Budyskej tśeleŕni. Pschi njej ßo teź wjele starschich knježi wobdźěli. Sa noweho pschedßydu studowazeje młodźiny knjesa studenta theol. Wicźeźka s Pschischez wuswolichu. Skhadźowanki ßerbskich studentow létża ßwój dwazyczílětny jubilej ßwjecźa. S tejle pschicźinu dyrbi ßo létuscha skhadźowanka w Khrósczizach wotmécź; pschetoż Khrósczizy ßu tamne městno, hdźež ßo psched dwěmaj létdźeßatkomaj skhadźowanki ßerbskich studentow do žiwjenja sbudźichu. Kaž pschi składnoscźi dźeßaczłětneho jubileja tak dyrbi ßo teź pschi dwazyczílětnym ßwjedźeńskim almanach wudacź. K skhadźowanju pschisamknychu ßo poßedźenja rěcźespytneho a narodospißneho wotrjada. We woběmaj mějesche knjes dr. Muka pschednoschkaj wo mjenach, kotrež ßu ßo wot rěkow wotkoźike a wo ßerbskej składbje atd.

S **Budyschina.** Kaž ßłyschimy, chze konservatiwne towarstwo w 3. saskim khěžorstwo-ßejmskim wólbnym wokrjeßu dźeń 22. haprleje sjawny pschedßwjedźeń narodneho dnja Jeho Majestoscze nascheho lubowaneho krala wotdźerżecź. K temu dyrbja ßo wschitzy kraloßwěrni mužojo se ßwojimi žonami, ßynami, dźowkami atd. s města Budyschina a wokolnoscze pscheproßycź. Wulka sala hotela sloteje króny, k temu hižo reservirowana, wěscze móżne sczini, so budźe tale ßwjatocźnoscź powschitkowna. Wyßokocźesczomny ludowy rěcźnik, knjes faraŕ se Seydewitz s Lipska, snaty psches ßwoje wopißowanja khěžoroweho pucźowanja do Jerusalema, je k temu pschednoschk wo naschim lubowanym kralu pschilubił. Hižo dźenßa na to kedźbliwoscź složujemy. F.

— (Njewjedro.) Sańdźenu ßrjedu popołdnju w 3 hodźinach pschi njewjedrje, kotrež bě s wischeńwulkimi krupami pschewodźane, błysk telefonowe groty, polizajstwo s wěznikami, póstnej a radnej khěžu sjednocźaze wobschkodźi. Teź telefonowy grot do pólvernika położeny, ßo wobschkodźi.

— (Woheń.) W hoscźenzu „běłeho konja" je w jstwi, w kotrejž ßo lampy rjedźa, wóndano wot ßamo woheń nastał. Dokelž jón s cźaßom pytnychu, bě móżno, płomjenja poddußycź.

— (Nahła ßmjercź.) 69 lět stara swudowjena Frenzelowa, na hoschiz haßy bydlaza, je ßo sańdźenu njedźelu na domojpucźu s Božeje žłużby w Michalskej zyrkwi s Božej rucźku sajała a hnydom wumrjeła.

— (Paduchstwo.) Telegrafiskemu dźěłacźerjej Schmidtej, na tudomnej róžowej haßy bydlazemu, ßu 28. měrza w jeho wobydlenju s kofra, jón rospacźiwschi, 14 hriwnow kranyli. Sa paduchami njeje žaneho ßlěda.

— (Rosbuchnjenje w Budyskim pólvrniku.) Rosbuchnjenje pólvra je ßo w tym cźaßu stało, hdyž pólver do měchow abo kaschcźow khowachu abo jón do kolěrowanskeho bubona ßypachu. W ßrjedźnej se schěscź wupuscźenych khěžkow dźěłacźeŕ Schkoda pschihoty k temule dźěłu cźinjesche, wscho hromadźe mjecźo a pschikrywy wupschescźěrajzy. W tym cźaßu w tejle khěžzy 10 abo 12 zentnarjow pólvra rosbuchny. Wucźißnjene rospadanki hłowny kolěrowanski grat wupuscźichu, a hnydom na to hischćze tśi khěžki s móżnym wrjeskom do powětra sleczichu. Dźěłacźeŕ Schkoda ßo něhdźe 15 metrow daloko na hromadu pěska pschi Sprewi cźißny. Jeho zyke cźěło bě swuhlene, tola mějesche hischćze wón wědomje a žałnßnje wo pomoz wołasche. Jeho do hojernje donjeßechu, hdźež wokoło 9 hodźin wumrje, hdyž bě se ßwojej žonu s połnym wědomjom Boże wotkasanje wužiwał. Dźěłacźeŕ Hermann, kotryž w khěžzy pódla wubuchnjenischcźa dźěłasche, ßo s wubuchom do Sprewje

wjerhny. Wón ſ wody wuléſy, tola bě do zyka wopaleny a mějeſche wulku dźěru w hkowje. Wón na druhi dźeń wumrje.

— (Kokojěſdny do njeſboža pſchiſchoł.) Pjatk tydźenja w nozy je w tudomnej hojerni gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Jan Hajnik ſ Kißlizy wumrjeł. Wón bě dźeń prjedy na jěſdnym kole domoj jědźo, na Mužakowſkej dróſy njedaloko pucźa, do Delnjeje Kiny wjedźazeho, ſ hkowu do jeneho ſchtoma ſ wulkim wotmachom ſakožił a ſ koła panywſchi ßo do hromady kamjenjow morßnył. S womoru wobjateho jeho do měſchcźanſkeje hojerńje donjeßechu, hdyž je wón wědomnja ſaßo njenabywſchi dźeń poſdźiſcho wudychał.

— (Majß ſ hróchom měſchany.) Najwjetſchi wunoſchk ſeleneje pizy ſa hróch dawa měſchany wußyw majßa ſ hróchom. Hróch ßo ſa majßom jako na tyczi horje plecźe, tak ſo je zyke polo muž wyßoko ſ roſtlinami pſchikryte. Tole měſchenje ßo cźim bóle porucźa, dokelž ßo niz jenož polowy wunoſchk khětro powyſchi, ale woßebje też teho dla, dokelž hróchowy pſchidawk majßowu pizu, po bělku mało bohatu, polěpſchi a ßo ſ tym ſeźiwjenje howjada wo wjele pospěſchi a ßo mlokowy wunoſchk pſchiſpori. K wußywej, kotryž ßo w druhej pokojzy meje ſtanje, ßo 40 puntow majßa (badiſkeho abo wuherſkeho, niz konjazeho ſubojteho majßa) a 30 puntow hrócha, najlěpje Viktoria-hróchа, wosmje.

S **Jenkez.** Pſchi móznym hrimanju, kotreż ßrjedu popołdnju w 3 hodźinach pſches naſchu krajinu cźehnjeſche, błyſk do parneho wuhenja tudomneho **mlyna** dyri a jón rosbi. Rospadanki na ßwinjaze khlěwy, pſchi wuhenju natwarjene, panywſchi, tſěchu rosbichu a dwě ßwinjecźi ſaraſychu. Pódla teho ßo maſchinowe a kótkowe twarjenje wupuſcźi a bróźnina a hródźina tſěcha ßo ßylnje wobſchkodźi. Też domſke a mlynſke twarjenje ſtej ſchkodu cźerpiłoj.

S **Hněwßez.** Mjes howjaſym ſkotom w dworje cźißko 5 tu je pokhroma wudyrika.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje ſtótne wiki bě ßo 379 howjadow, 106 běhakow (ßwini) a 460 proßatow na pſchedań pſchihnało. S kupowanjom howjadow ßo komdźachu, ſa proßatow ßo wjele kupowarjow namaka.

S **Maleſchez.** Sańdźenu njedźelu ßo rejwarjo na tudomnej Wjeliz ſali do pukow dachu. Tudomneho knjeźeho pohoncźa Penthera pohoncź Schneider ſ piwowej bleſchu ſ tajkim wotmachom do hkowy dyri, ſo bleſcha roſlecźa a ſo cźrjopy w Pentherowej hkowje tcźazy woſtachu. Sranjeneho ſa morweho wotnjeßechu. Wutoru rano ßo jemu njebě hiſchcźe wědomje wrócźiło.

S **Brěſy.** Wutoru 4. haprleje pſchipołdnju w 1 hodźinje je ßo pola Nowych Spytez pok kórza dźeßacźlětneho khójnoweho lěßa, tudomnemu ryczerkublerjej Heiberej ßkuſchazeho, wotpaliło. Na ßboże ßu hiſchcźe woheń ſhaſchecź ſamóhli. Najſkerje je ßo woheń ſ prjecź cźißnjenym ßo żehlazym kónzom zigary ſamiſchkrił.

Se **Skaſkowa.** Cźeźke njewjedro ßo ſchtwórtk tydźenja nad naſchej wßu rospuſchcźi. Jedyn błyſk do wuhenja tudomneje briketoweje fabriki dyri, wotraſy kónczk błyſkowoda a ßuſchene wuhło w praßowarni ſapali. Dźěłacźerjej Schołcźe, kotryž tam ßwoje dźěło hladaſche, ßo ruzy a wobliczo ſ lohka wobßmudźichu. Dalſcheje ſchkody ßo njeje naczińiło.

S **Noweje Wjeſki** pola Khróſcźiz. Žałoßne wóhnjowe njeſboże je ßobotu 1. haprleje w nozy 1/4 12 hodźin naſchu wjeß podeſchło. Woheń je w Matekez dworje wuſchoł a je ßo ſ palenzowym cźertom ſakožił. Matek, kotryž je palenzej jara pſchikhileny, bě pjany domoj pſchiſchedſchi ßo ſe żonu ſwadźił, ju ſ khěże ſwuſtorkał a ſa njej pſches wokno ſaßweczenu petrolejowu lampu cźißnył. Lampa je rosbuchła, a płomjenja ßu hnydom niſku ßłomjanu tſěchu popadli a ßo potom na druhe twarjenja ſ dźiwjej ſpěſchnoſcźu wupſcheſtrěłe. Mateka ßu njedźelu rano do Kamjeńſkeho jaſtwa wotwjedli. Do zyka ßu ßo wotpalike twarjenja żiwnoſcźerjow Jana Mateka, Jurja Budarja, Michała Schejdy, Mikławſcha Pětſchki, khěżerja Michała Nowaka, ſwudowjeneje Hany Grubertoweje a maßiwna bróźeń Michała Webſy. Woheń ßo njeßměrnje ſkoku roſcheŕi a ſchkody ßo ſ nim cźim wjazy naczińi, dokelž prěnja ßykawa hakle Bohu żel 3/4 hodźiny po wudyrjenju wohnja k haſchenju pſchijědźe. Na pomoz běchu khwatałe ßykawy ſ Wudworja, Ralbiz, Khróſcźiz, Kukowa, Wotrowa a Njeßwacźidła. Pódla ſkotu a něſchto domjazeje nadoby ßo niczo njeje mohło ſaniczazemu żiwjelej wutorhnycź. S wohnjom podeńdźeni běchu ſ wjetſcheho dźěła na horjeſtawanju w Khróſcźizach a hdyž domoj pſchihnachu, jich ſtatoki hižo w płomjenjach ſtejachu. Nuſa je teho dla jara wulka; pſchetoż ſ wupalenych mějeſche jenož jedyn, a to też hiſchcźe jenož ſ dźěła, ſawěſcźene. Wſchitzy kſchcźiżanſzy ſmyßleni ludźo ßo wutrobnje napominaju, wupalenych ſ darami podpjeracź a jich pſchi nowotwarje podpjercacź.

Se **Sswinarnje.** Mjelczo hoſpodarja tſělesche tu tſeczi ßwjaty dźeń jutrow popołdnju jedyn pohoncź wroble ſ teſchinkom. Jena kulka wotraſy ßo wo někajki blach a ſlecźa naſpjet do hoſpodarjoweho ßynka do wutrobna, pſcheraſywſchi wjazoru draſtu, ſcźini dźěſcźu ſchěroku rann. Sboże hiſchcźe bě, ſo je na rjebło trjechika, hewak drje by do wutrobna ſajěła. (K. P.)

S **Rakez.** Schtwórtk tydźenja ßo mjes tudomnym wobydleŕſtwom powjeſcź rosnjeßy, ſo je jedyn burik ſ njedalokeje wßy blisko naſcheho dwórniſchcźa nahle wumrjeł. Wón bě na ßwojim koniku domoj jěchajo ßo njejabzy na ſemju walił a jako morwy leżo woſtał. Jako morweho jeho też domoj donjeßechu. Cźim wjetſche bě teho dla ſpodźiwauje, hdyž morwopanjeneho ſa nětotre dny wjeßele ßo pſchi jenych kſchcźiſnach ßo wobdźělicź widźachu. Jemu bě ßo po tajkim żiwjenje ſaßo wrócźiło.

S **Noweje Wßy** pola Rakez. Na tudomnych leżomnoſcźach ßo nětkole wſchě ſchtomy ſpuſchcźeju. Wſcho ßo ſruba, a hdy by to najmjeńſchi keŕcźk był. Wina na tym je hromadukładźenje leżomnoſcźow, kotreż ſtaj dwaj tudomnaj wobßedźerjej namjetowałoj. Duž nětko kóżdy hlada, ſo by ſe ßwojich leżomnoſcźow kóżdy tijeſchł domoj khował. Ludźo ßu njemało hněwni na hromadukładźenje, pod kotrymž ßamo Rakecźenjo cźerpja. K temu hiſchcźe khoſty pſchińdu, kotreż wěſcźe njebudźa ßnadne.

S **Klóſchtra.** Kſchižerjow pſchi naſchim prozeſſionje bě lětßa 29 porow. Na knjeźim dworje w Pancźizach kopny pſchipołdnju pſchi roſpletowanju kóń jeneho pohoncźoweho nana tak do żiwota, ſo bě wjazy dnjow ſtrach wo jeho żiwjenje; nětko pak ßo ſda, ſo ßo ſaßo wulěkuje. (K. P.)

S **Lubija.** 57 lětny ſchewz Jähna tudy je ſchtwórtk w nozy ſe ſaduſchenjom nahle wumrjeł. Rano jeho w kožu hiſchcźe njeroſeßlěkaneho jako cźěło namakachu. Jähna bě ßo ſadußył. W nozy domoj pſchiſchedſchi bě wón najſkerje ſatepił, a żahle wuhło bě ſ khachlow wupanyło a ſtwu ſapaliło. Schpundowanje, durje, cźaßnik a wſcha druha nadoba běchu wobßmudźene, a je woprawny dźiw, ſo ßo woheń njeje na zyky dom roſſchěrił.

S **Merjowa** (Melaune). Dźowka jeneho tudomneho wobßedźerja, kotraż w jenej wßy pola Lubija ßkuži, porod wocźakowaſche. Wona po żeleſnizy hacź do Lubija jědźeſche, a dokelž tam dopóſna, ſo po żeleſnizy wot Lubija cźaßa doſcź do Merjowa njepſchijědźe, ßebi wona drožku w Lubiju wotnaja, kotraż dyrbjeſche ju rucźe domoj dowjeſcź. Tola hižo pſchi ſakſkich mjeſach wona we woju ßedźo hólczka porodźi. Pohoncź, kotryž do Merjowa wo niczom niczo njewjedźo dale jědźeſche, ßo njemało dźiwaſche, tam pſched holzynym ſtarſchiſkim domom dwě woßobje měſto jeneje w ßwojej dróżzy namakacź.

Se **Žitawy.** W tudomnych měſchcźanſkich lěßach budźetaj kral Albert a prynz Bjedrich Auguſt pſchichodny tydźeń hłucharje honicź.

S **Wojerez.** Jenemu knjeſej ſ Wulkich Sdźarow ßu ſańdźenu ßobotu w jenym tudomnym hoſcźenzu jěſdne koło kranyli. Sslěd ſa paduchom do jeneje ßußodneje wßy wjedźeſche, tola hacź dotal jeho njejßu wußlědźili.

S **Wojerez.** Drjewo ſ kralowſkich holow budźe ßo w druhim ſchtwórcźlěcźe ſchtwórtk 13. haprleje, 8. meje a 8. junija tu w hoſcźenzu „ſłoteje hwězdy“ kóżdy krócź dopołdnja w 10 hodźinach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Se **Shorjelza.** Sa naßlědnika knjeſa Seydewitza jako krajneho hejtmana hornjołużiſkeho wjerchowſtwa ßu knjeſa ſe Widebach-Noſtitz wuſwolili.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſko komora.) Kak druhdy ludźo, kotſiż krute ſakońſke poſtajenje njeſnaja, lohkomyßlnje do khoſtanja pſchińdu, ſcźěhowaze wußudźenje wucźi: Wěſty Ssuſchka w Kropui bě ßebi pſched dołhim cźaßom 300 hriwnow pożcźił a wo tym dołżne pißmo napißał. Poſdźiſcho ßebi Ssuſchka hiſchcźe ras 300 hriwnow pożcźi a ßwój nowy dołh na druhim boku teje ßameje papjery wobßwědcźi, druhe dołżne wobßwědcźenje pak njeda wotſtemplowacź. Tole dwojne dołżne pißmo ſ herbſtwom do wobßedźeńſtwa Jana Horaka a jeho mandźelſkeje Marje w Kißylku pſcheńdźe. So byſchtaj dwójne dołżne pißmo na jene wo 600 hriwnach pſchepißacź dałoj, Horakez mandźelſkaj k wjeßnemu Schołcźe Wjerſchikej w Kißylku dźěſchtaj. Tutón nowe pißmo po żadanju Horakez mandźelſkeju napißa a jeho mandźelſka mjeno ſemrjeteho Ssuſchki podpißa. Wjerſchikez a Horakez mandźelſkej ßo nětko dla falſchowanja liſcźiny wobſkorżiſchtej. Horakowu k jaſtwu na tſi dny, Wjerſchikowu, kotraż wudawaſche, ſo ßebi pſchi podpißanju njeje na niczo myßlika, k jaſtwu na jedyn dźeń, a Horaka k jaſtwu na tſi dny ſaßudźichu.

Tkalz Wylem Schenka ſe Sskomjenja bě loni 23. oktobra ſe

Sslepeho do Hródka po želesniznu jědžo, darnaczka hladał. W Sslepom bě ſ kolojěſdnej khartu pſches želesniſku ſawjeru pſchiſchoł, tola w Hródku ſlutniweho muža, kotryž bě ßo wudawka ſa jěſdny billet ſminycz chzył, ſaßkapichu, dokelž ßo ſ billetom wupokaſacz njemóžeſche. Mužakowſki kawniſki ßud bě drje Schenku wuwinował, tola ſtatny rěczník pſcheczíwo wußudej ſakroczi, a khoſtanſka komora wobſkorżeneho jebanſtwa dla k 15 hriwnam pjenjeżneje pokuty ſaßudži. Schenkowym wudawanjam, ſo je ßebi jěſdnu khartu kupił, tola ſo je ju prjecz cźißnył, měnjo, ſo kolojěſdna khartа doßaha, ßudniznу njewěrjachu.

— Khoroſcże mjes ßwinimi ßu ßo w Liegnitzſkim knjeżerſtwowym wokrjeßu na njepokojaze waſchnje roſſcherike. Wjele wßow je ßo ſ nimi domapytało. Dla podtlóczenja khoroſczow, plahowanju ßwini ſchłódnych, ßu mnoſy krajni radźiczelјo, mjes druhim też Rósborſki wukas wudali, ſ kotrymż ßo wikowanje ſe ßwinjemi na wokolo czahanju hacz do 1. oktobra ſakaże.

Se **Sabroda.** Druhi dżeń jutrow tu dżěczi w jenej bróżni hrajkajo ßo ſe ßykanjowej maſchinu parachu. Schěſczélětna Hanka Wjerchanez pſchi tym na żałoßne waſchnje do njeſboża pſchińdże. Wona do grata ſ lěwej ruku ſajędże, pſchi cźimż palzate kola ruczku zyle rosmjeczechu. Tola pſchi tym njeſbożu hiſchcże njewoſta. Hdyż maſchinu, ſo mohli ruku wucżahnycz, wróczo wjercżachu, żałoſczaze dżěczo ſaßo ſ prawej ruku do grata pſchimny, kotryż jej pokaſował praweje ruki wotmjecże.

Se **Sprejiz.** Sa naßlědnika knjeſa duchowneho Malinka, kotryż je ßo do Klětneho pſcheßydlił, ßu jeneho delnjołużiſkeho Sserba, knjeſa Wenzku, wuſwolili. Wón wokolo Jana ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupi.

Přilopk.

* (Kißały kał jako lěkarſtwo.) Wubjerne, ale mało nałożene lěkarſtwo. Kißały kał khoroſtne a ſhnike wutki a płuny wotwodźi, je jara hojazy pſche żołdkowu ßłaboſcz a tworjenje krwje jara poßylni.

* Żałoßne mordarſtwo je ßo w Ssebnizy druhi dżeń jutrow w nozy ſtuczíło. Hdyż w nozy ½12 hodźin 21létna kwětkarka Alma Königez ſ něſkotrymi druhimi holzami a ſ pſchewodom jeneho młodeho cźłowjeka ſ rejow domoj dżěſche, blisko Hoffmannez lampańje njeſnaty młody cźłowjek na dobo k młodym ludźom ſtupi a do jeneje ſ holzow ſ nożom kłó. Hdyż ta jeho teho dla naßwari, wón ſ nowa k njej ſtupiwſchi, ju k wutrobje kłó, tak ſo ßo wona hnydom na ſemju ſwjeſy a ſa něſkotre mjeńſchiny wumrje. Sa mordarjom hiſchcże ani ßlěda nimaju.

* W Draždżanach je ßo poßlednje lěta pſchewjele khěżow natwariło. Nětkole wjele tyßaz wobydlenjow próſdnych ſteji. Winoſy twarſzy ſpekulantoјo bankrot póndu abo ßu hižo bankrot. S wulkeho dżěła też podawarjo twarſkeho materiala a rjemjeßlnizy ſ twarſkim wrjeſkom druhdy ßwoje zyłe ſamóżenje ſhubja.

* (S alkoholom ßo ſajędojcźił.) Dżěłacżeř Menzel w Heidenawje pola Pirny je w arreſcże na ſajędojcżenje ſ alkoholom wumrjeł.

* Sswoje dżěczo ſa połdra hriwny pſchedałoj ſtaj dżěłacżerſkaj mandżelſkaj w Frieſenhauſenje. Kupz je jedyn kekleř, kotryż je pſchilubił, pjecźměßacżne dżěczo jako ßwoje ßamßne wocżahnycz a hacz do 20. léta ßo ſa njo ſtaracz. So je tajkele wikowanje ſ cźłowjekami w Němzach dżenża hiſchcże móżno, je hanibne.

* Někotre ſta amerikanſkich ßerwelatowych kołbaßow ßu w Elberfeldże a w někotrych ßußodnych městach konfiſkowali. Kołbaßy pſchepytajzy běchu wężywuſtojni ſpóſnali, ſo ßu wone dozyła ſkażene a ſo bychu, hdy bychu ßo ſjędle, cźłowſkej ſtrowoſczi ſchkódne byłe. Amerikanſke kołbaßy ßo w měſchczańſkej płunarni ſpalichu.

* (Sſo pſched żeleſniſki cźah cźißka.) S Hoheneby pißaja: Sobotu cźißny ßo na Starkenbachſkim ſaſtaniſchczu (w Czechach) najſtarſcha dżowka fabrikſkeho direktora Götzela w Pelsdorfje cźahej 506 napſchecżo, a bu wot njeho, runjeż bě lokomotivny wjednik napſchecżiwnu paru dał, pſchejędżena a rosmjeczena, tak ſo jeje cźełko żałoßnje roſtorhane pod kołami wucżeżechu. Starſchich boloſcz je cźim wjetſcha, dokelž je ßo hakle loni jena jeju dżowka pſchejěcz dała, a dokelž je ßebi też jedyn jeju ßyn ßam żiwjenje wſał.

* (Njeſbożowny ßón.) W Raſpenowje pola Liberza ßo 22 létnemu wucżerjej Helbrichej, pola ßwojeho nana na wopycże pſchebywazemu, tak żiwje dżijeſche, ſo ſ koża ſkocżiwſchi ſawoła: „Paduſchi, mordarjo!“ Starſchi bratr, ſe ſpanja wubudżeny, ſa tſělbu ſhrabnywſchi, měnjo, ſo ßu ßo paduſchi nutsłamali, ßwojeho bratra ſatſěli.

* (Konfiſkowana margarina.) Danſka zkowna wyſchnoſcz je 320 zentnarjow margariny konfiſkowała, kotruż bě jedyn Hamburgſki pſchekupz do Danſkeje póßłał. Margarina bě pſcheżołta wobarbjena a teho dla na butru jara podobna.

* (Młodoſtny mordař.) 13létny hólczez Jablonſki w Dortmundże je ßwojeho jenak ſtareho towarſcha pſchi hrajkanju ſaraſył. Hólczez Hendrich Scholta na hrajkaniſchczo hubnu harmoniku pſchiniеßy, kotraż ßo Jablonſkemu lubjeſche a kotruż chzyſche rad wobkhowacz. Teho dla ßo Scholta roſhněwa a ſ kijom do Jablonſkeho dyri. Tón ſa khoſchczo ſhrabnywſchi ſ khoſchczowym kijom ſe wſchej mozu Scholtu pſches hłowu dyri. Wbohi hólz ßo na ſemju wali a ſa někotre mjeńſchiny ducha wudycha. S dyrjenjom bě ßo jemu nop puknył, ſ cźimż bě ßo krwej do moſhow wulała. Khoſtanſka komora je Jablonſkeho dla cźělneho ranjenja ſe ßmjertnym ſcźěhwkom k jaſtwu na dżewjecz měßazow ſaßudźika.

* (Nutsłamanje.) S wulkej khrobłoſczu ßu ßo njedżelu wjeczor paduſchi do pißańje papjernika w Technizach nutsłamali. Mjes tym ſo běſche w prěnim jaßnje wobßwětlenym poſkhodże wjeßele towarſtwo ſhromadżene, jedyn paduch delka ſ woknom nuts ſałěſy a někotre pulty ſ naßylnoſczu wotewriſchi něhdże 300 hriwnow hotowych pjenjes kraný. Wulki żeleſny ßochorz je tam paduch leżo woſtajił.

* (Ssamomordarſtwo.) Do Hamela tele dny młoda knjeżna ſ Barlina pſchijędże. Wona na pohrjebniſchczo dżěſche, hdżež ßo na rowje lieutenanta D. ſatſěli, kotryż je pſched krótkim teho runja ſe ßamomordarſtwom ßwojemu żiwjenju kónz cźinił.

* (Wowrótnił.) Żeleſniſki wothladař w Marcheggu, ſtróſby muż, kotryż bě 35 lět dołho ßwoju ßłużbu bjes poroka ſaſtawał, je ßwoju żonu, hdyż ſpaſche, ſakłół. Żandarmej wón na praſchenje wotmołwi, ſo je też ßwojeju ßußodneju wothladarjow ſtónzowacz chzył, tola je jemu pſchejmyma było, ſo by pucz k nimaj ſchoł.

* W Pariſu je wěſty Ozouf pjenjeżnika Toureta ſatſělił, Toureta ſa preſidenta Loubeta mějo. Touret bě na noweho franzowſkeho preſidenta jara podobny.

* (W pjanoſczi.) Jedyn wobßedżer w Oppingu pjany domoj pſchiſchedſchi ßo ſe żonu wadżeſche. Se jſtwy ſtupiwſchi wón khěżu ſapali a do wohnja ſkocźi. Wo ßrjedż płomjenjow ſtejo wón wołaſche: „Kónz je, ſchtoż ßym cźinił!“ na cźoż ßo w płomjenjach ſhubi.

* (Njeſboże w podkopkach.) W Bachmucże w Ruſkej ßu ßo w kamjeńtnowuhlowych podkopkach ſte powětry ſapałke. Pſchi tym je 31 dżěłacżerjow, ſ wjetſcha młodźi ludźo, żiwjenje ſhubiło.

* (Bohata jendżelſka knjeżna wobſkorżena.) Pſched Potsdamſkej khoſtanſkej komoru mějeſche ßo tele dny bohata jendżelſka knjeżna, dżowka wyßokoſtejazeho duchowneho ſ Worchestra, dla paduchſtwa ſ dołamanjom do khamora, ſamołwjecz. Knjeżna Ida Mary Hughes bě hacz nanajlěpſche wocżehnjenje doſtała, ſkónczinje wyßoku ſchulu wopytowała a ſe 17. létom wucżerſke pruhowanje wobſtała. Jeje nan póßła ju potom k nawuknjenju němſkeje rěcże do Němzow a da ju do holcżazeho penſionata a inſtituta ſa żonjaze domjaze hoſpodarſtwo knjeżny Juſtez w Potsdamje, hdżež dyrbjeſche knjeżna Hughes ſ dobom ſ wucżerku bycz. Tam ßo ſ jenej jenak ſtarej towarſchku, ſ wnucżku penſionatoweje wobßedżerki, dżowku jeneho fabrikanta, Minni Sturmez, ſeſna a ſpſcheczeli, kotraż jej pſchi ſkładnoſczi też ßwoju rjanu pychu pokaſa. Wot teho czaßa ßem njewoſtaji młodej Jendżelczanzy nahle požadanje po woßebnej, drohej pyſche żaneho měra, doniż ßwojej pſcheczelniznу ſmarachtowu broſchu, 500 hriwnow hódnu, a ſa tydżeń po prěnim paduchſtwje tejßamej drohi brillantowy pjerſcheczeń njekrany. Sſłużobni, na kotrychż ßo hrěſchachu, mějachu teho dla wjele czerpjecz. Knjeżna Hughes dżěſche poſdżiſcho (to kranjenje běſche ßo w lěcże 1897 ſtało) do ßwójby jeneho ryczerſkublerja, a ßo w Stralſundże ſ jeje nětcziſchim nawożenju, ſ offizěrom reſerwy, ſeſna. W ſpoczatku tuteho léta, krótko prjedy hacz chzyſche ßo do Jendżelſkeje wróczicz, bě knjeżna Hughes ßobu we woßebnym towarſtwje w Barlinje, ke kotremuż bě ßo ſ tej rubjenej pychu wudebika. Na jeje njeſboże bě też jeje prjedawſcha pſcheczelniza do teho towarſtwa pſcheproſchena, kotraż ßwoju broſchu ſpóſna, a kotrejeż nan paduſchnizu ſajecz da. Po pſchepytowanſkim arreſcże, kotreż 6 njedżel dołho trajeſche, ju, hdyż bě ßo 20,000 hriwnow kauzije ſa nju położiło, ſ jaſtwa puſchczichu. Knjeżna, kiż pſched ßudom ßo hłuboko roſkata pokaſowaſche, njemóżeſche k ßwojemu wuwinowanju niczo prajicz, hacz: „Ach, ta pycha dże bě tak rjana!“ Jeje dotalneje njenaßwarjenoſcże a młodoſcże dla, ju, nětko 20létnu, a na druhej ſtronje, dokelž bě jenoż pſcheczelſtwo njewużitnje wużika, ßud jenoż k jaſtwu na 3 měßazy wotßudźi. Kauzija hacz do naſtupjenja jaſtoweho khoſtanja w ruzy ßudniſtwa woſtanje. Po wotpokucżenju ßo Jendżelczanka ſ kraja wupokaże.

* (Wol cźeknył.) S Mannheima pišaju: Njemdry wuheŕski wol, kotryž bě pschi rěsańi wupjerchnył, ßmjertny strach do města pschinjeßy. Wulkorohisnate skoczo psches dróhi snutskowneho města cźerjesche, wschitkich ludźi, kotrymž napschecźo pschińdźe, do hrosy stajo. Sso ßmjercź wustróżawschi ludźo do wschěch stron roscźěkachu. Wschě pospyty, skoczo wuwjasacź, ßo ojeschlachcźichu. Někotsi ßylni mužojo ßo wo semju morßnychu, so jim rjeba sawrjeßnychu. Na jenej drósy wol zyku kompagniju wojakow roshoni. Skónczńje skoczo s wotewrjenymi fabrikskimi wrotami do dwora Lanzez-fabriki saběża, hdźež jemu jedyn żandarm, ßo na jenej tśésche postajiwschi, kulku do hłowy tśěli a jo mori.

* (Wotprawjenje. W Mnichowje ßu 22. měrza 42 lětneho woženjeneho dźěłacźerja Aloisa Eggera s Tyrolskeje s guillotinu wotprawili. Egger bě loni jutry jenu 18 lětnu bursku holzu skónzował a wurubił.

* 23 lětny dźěłacźeŕ Uhlmann w Briesnizach njemóże pišacź; wón teho dla ßwojeho pscheczela, schewza Schneidera proschesche, jemu list domoj napišacź, so bychu jemu jeho pschiwusni 60 hriwnow pósłali. Schneider pak, kotryž bě w pjenjeżnych wuskosczach, w tutym liscźe bjes Uhlemanoweje wědomoscźe wo 170 hriwnow pišasche. S tuteje sumy ßebi wón 110 hriwnow wobkhowa a sbytne 60 hr. ßwojemu pscheczelej Uhlemannej pschepoda. Tola strach, so ßo sjebanstwo wotkryje, Schneiderej měra njewostaji. Skónczńje wón Uhlemanna narěcza, s nim do tak mjenowaneje „rubjeżneje jamy“ w Schonskim dole hicź, a tam do njeho s pistolije tśěli. Sranjeny w hojeŕni leži. Skóstnika ßu sajeli.

* (Nutskamanje.) W Hagenowje ßu ßo njedźelu w nozy na měschcźanskim dwórnischcźu do pišańnje dobyli. Semju se ßkomu pósławschi dobychu ßo do teje stwy, w kotrejž żelesny pjenjeżny khamor stejesche. Tón rosbichu a wunjeßechu jón psches tworowu lubju won a dowjesechu jón na tak mjenowanej schottiskej karje stronu na Biehlasku rampu. Durje s namakanej ßekeru rosbiwschi, khamor, najskerje s druhim gratom, wotewrichu. Paduchamm je wokoło 1200 hriwnow hotowych pjenjes do rukow padnyło. Na sastanischcźu je kóżda nóz ßkużba s wuwsacźom njedźele, sa kotryž cźaß też żadyn nózny straźnik postajeny njeje.

* (Lotterija.) Jedyn tapezěraŕ w Majnzu se ßwojim ßynom lóß w lotteriji hrajesche, mjenujzy w heßynskej lotteriji sa ßyroty. Tón lóß ßo se 25000 hriwnami wucźeże. Hischcźe mkodostny ßyn ßebi hnydom wot nana pokojzu dobycźa żadasche a — ßo woženi. Hdyž běchu prěnje radostne njedźele po woženjenju nimo, sběhny mkoda żona dobycźowy sbytk; 6000 hriwnow, s nalutowańje a do Ameriki wotjědże. Mandźelskemu wona s Hamburga póstnu kartku s wobrasom a póśła a jemu sdźěli s tymi dobytymi pjenjesami ßwoje sboże nětko w Amerizy pyta. Kaž dobyte, tak sbubjene.

* (Stolětni.) Po jenej statistizy je w Franzowskej mjes 39 millijonami wobydlerjemi 243 ludźi, kiž ßu psches 100 lět stari, w Němskej, kiž ma 55 millijonow wobydleri, pak jenož 76, w Jendźelskej 146. Schpaniska mjes 18 millijonami 401 stolětneho liczi. Irland ma jich 578, Rumunska 1084, Bolharska 2883, Sserbija 578. Jedyn Ruski je najdlěje żiwy był, mjenujzy 160 lět, sady njeho steji cźornuch s Buenos-Aires, se 150, ßibiriska żona se 140 a jedyn pohoncź w Moskwje se 110 lětami. S teho je widźecź, so maja najkhudsche kraje najwjazy ludźi psches 100 lět, a so wjetscha sožělanoscź cźłowske żiwjenje njepodleschi.

* (Njesboże na morju.) Prěni dźeń jutrow je ßo jendźelska parna łódź „Stella“ na kotrejž ßo jutrowni wulětnizy wjesechu, na Casquettskich skałach pschi jendźelskim brjosy rosbika a ßo ponurika. Pschi tym je něhdźe 80 wożobow ßmjercź w żołmach namakało. Wo njesbożu ßu scźěhowaze powjescźe doschłe: Popołdnju w tśjoch hodźinach „Stella“ do husteje mhły sajědże, tola njedźiwajzy teho jenak spěschnje dale jědźesche. Jejny běh s wjeczora Alderneyskich kupow psches Swingesku mórsku wuscźinu dźěsche. W mhli pak bě kapitan pucź smylił a w runej měrje na 8 mil k wjeczoru leżaze Casquettske skały saje, hdźež ßwětkowa wěża na 15 mil dalokoscźe straschne kupy wobßwětli. Kapitan warnowanske snamjenja ßwětkoweje wěże, mhły dla ßo dawaze, wußkyscha. Hdyž łódź po 4 hodźinach do skałow sakoži, kapitan pschikasa, wschě cźołmy do wody spuschcźicź a żony a dźěcźi wukhowacź. Schtyri wukhowanske cźołmy hižo na morju płuwachu, hdyž łódź, kotrejž łubja bě hižo s wodu pócźrjena, ßo roskłama a pjaty cźołm, hižo s ludźimi napjelnjeny, ßobu do hłubokoscźe storże. Kapitan pschikasa: „Schtóż samóże, njech ßo wukhowa. W tym wokomiku „Stellu“ żołmy požrjechu. Mużstwa hacź na poßled po kapitanowych roskasach cźinjachu. W cźołmach żony psches zyku nóz khěrluschе sběwachu, so bychu snjesboženi nadźiju njespuscheźili. Napohlad, hdyž ßo „Stella“ ponuri, bě żałoßny. Zónske w żołmach sakschiknychu a ßo wótsje modlachu. Zyku nóz na schtyrjoch cźołmach wjeßkowachu. Wokoło 7 hodźin rano ßo dwe parnej łódźi pokasaschtej. Łódź „Lynx“ s Weymutha pschijěwschi dwaj cźołmaj s 38 wożobami, s wjetscha żonami, popadże a je wustate do Guenseya dowjesy. Łódź „Vera“ se Southamptona dwaj druhaj cźołmaj se 57 mużskimi a żónskimi popadże a s wukhowanymi do Jerseya pschijědże. Jedyn s wukhowanych jimaze wopißanje wo podawkach na „Stelli“ poda, kotraž sakoźiwschi do skały 10 mjeńschinow posdźischo po satraschnym rosbuchnjenju parneho kótła s kapitanom na roskasowanskim moscźe, s prěnim offizěrom, s prěnimi maschinistami a mnohimi pucźowarjemi ßo ponuri. Pjaty cźołm 30 wożobow wopschijesche, kotsiž, hdyž ßo cźołm powrócźi, ßo jeho popadźechu, jón s nowa prawje wobrocźichu a s nim pol s wodu napjelnjenym, ßo se żołmami k franzowskemu brjohej njeßechu. Na 17 hodźinskej jěsbje schěscź wożobow wumrje, mjes tym so jena franzowska parna łódź 11 druhich wukhowa.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 3022 hr. 98 np.

Dale ßu sa njón darili:

Mało-Wjelkowska lutowańja druhi pschinoschk .	40	=	— =
Sastojnizy towarstwa wsajomnych sawěscźenjow w Lwowje	28	=	81 =
Sastojnizy towarstwa wsajomnych sawěscźenjow w Pschemyßle	27	=	9 =
Lischki-Pondźelnizy a jich hoscźo s daloka: Scheścźo wowcźerjo napaßechu 45 np., trubki ßo mi chzysche 5 np., Melaniny najßłódschi zokor 75 np., Njehordź ßo s twojej trubku — njedam cźi sa nju hubku — 1 hr. 80 np.; knjes Dietrich, hoscźenzaŕ w „Lischcźej jamje“, je dał nam wěźki wschelake, sa „dom“ ßmy pschedawali je: walcźk rybjazych schtapakow 5 hr. 70 np., wulki pjenjeżny list sa tych, kotrychź kschiż hischcźe njetłócźi, 45 np., elixir d'amour 1 hr. 30 np., sa rodźeneho alkoholika 1 hr. 55 np., schkleńcźka sa „nježnu duschku“ 1 hr. 25 np., wolij luboscźe sa alkoholika 1 hr. 30 np., lěkarstwo sa nalemjene wutroby 1 hr. 90 np. — Piju sa tobu, snaju twoju myßliczku — 1 hr. 88 np. Hdyž dźěcźi w schuli hrajkaja, je bórsy wucźeŕ pokhosta; hdyž stari pak ßu njelepi, dha kóżdy hriwnu sapłacźi — 9 hr. = ...	27	=	38 =
W „Katholskim Póßle“ cźißko 8., 9., 10., 11. a 12. lěta 1899 hižo kwitowane: Cźißko 8.: Psches k. Miklawscha Hołku w klóschtrje Marijnej Hwěsdże hromadże 16 hr. 50 np. (mjenujzy s Pancźiz: kantor emer. Hizka 5 hr., Pětr Kozorez ßwójba 3 hr. + 2 hr., Michał Horjenja 2 hr., Jan Wojnaŕ s Kukowa 50 np., Michał Petschka s Jawory 1 hr., hromadźeŕ s klóschtra 3 hr.). — Marja Lebsowa s Konjez 3 hr., Delanska patentna komißija 1 hr. 20 np. + 50 np., Boscźij Scholta s Łaska 2 hr., se Ssłoneje Borschcźe 1 hr. = ...	24	=	20 =
— Cźißko 9.: Radworska płatowa komißija 1 hr. Sdźerjanska kucźlana komißija 50 np. = . .	1	=	50 =
— Cźißko 10.: Delanska patentna komißija 2 hr. + 1 hr. 60 np. + 60 np., spěwarske towarstwo „Jednota“ w Khróscźizach 10 hr., Ralbicźanska katholska Bjeßada 1 hr., Sderjanska kucźlana komißija 60 np., dokelź njewjedźeschtaj, komu ßłuscha, 13 np. = ...	15	=	93 =
— Cźißko 11.: Delanska patentna komißija 1 hr. 20 np., Z. K. 1 hr., Sderjanska kucźlana komißija 50 np. a saßo 60 np. = ...	3	=	30 =
— Cźißko 12.: Delanska patentna komißija 1 hr. 30 np. + 1 hr. = ...	2	=	30 =
Hromadże:	3193	hr.	49 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Drjewowe awkzije.

W knježich hajnistich revěrach **Kozlowskeho, Trupinjanskeho, Schczeńczanskeho** a **Kolbiczanskeho** ryczerkubka ma so spuschczane palne drjewo sczěhowaze dny a na sczěhowazych lěsnych městnach na pschedawacz pschedawacz:

Wutoru 11. haprleje, rano wot 8 hodzin w Kozlowskim revěrje w kosyhrjebi:
2 rm. jehlinowych schczěpow,
6 = twjerdych kuleczkow,
24 = jehlinowych kuleczkow,
92 = = pjenkow,
229 jehlinowych hakosatych hromadow a
pjenkowe drjewo w losach k samsnemu wukopanju po potrjebje.

Ssrjedu 12. haprleje, rano wot 8 hodzin w Kamjenjanskim revěrje pschi starym hacze:
22 rm. jehlinowych schczěpow,
30 = = kuleczkow,
411 = hakosatych hromadow a
pjenkowe drjewo po losach k samsnemu wukopanju po potrjebje;

popołdnju wot 2 hodzin w Kolbiczanskim revěrje pschi Hermanczanskej mjesy:
137 rm. jehlinoweho pjenkoweho drjewa,
26 schtuk jehlinowych dołhich hromadow,
62 = = hakosatych hromadow.

Schtwórtk 13. haprleje, rano wot 8 hodzin w Trupinjanskim revěrje pschi Konjeczanskej mjesy:
3 rm. jehlinowych schczěpow,
80 = = kuleczkow,
371 = = pjenkow,
326 jehlinowych hakosatych hromadow a
pjenkowe drjewo k samsnemu wukopanju po potrjebje.

Pjatk 14. haprleje rano we 8 hodzinach, w Schczeńczanskim revěrje w roczizy:
13 rm. twjerdych schczěpow,
53 = jehlinowych schczěpow,
28 = = kuleczkow,
17 jehlinowych dołhich hromadow,
436 = hakosatych hromadow;

popołdnju wot 1 hodziny w Jeńscheczanskim revěrje w běłych ładach:
9 rm. jehlinowych kchczěpow,
15 = = kuleczkow,
342 = = pjenkow,
272 jehlinowych hakosatych hromadow.

Wuměnjenja so do sapoczatka awkzijow wosjewja.

W Rakezach, 15. měrza 1899.

Wyschschi hajnik
Kluge.

Drjewowa awkzija
na Polpiczanskim revěrje.

W **Huczinanskim hosczenzu** ma so **schtwórtk 13. haprleje 1899 pschipołdnju w 12 hodzinach**

580 khójnowych schtomow a 2 brěsowaj schtomaj, hacz do 29 cm. srjedźneje tołstosce,
305 khójn. klozow, 7 hacz 29 cm. horn. tołstosce,
233 khójnowych krutych żerdzow, 8 hacz 15 cm. delnjeje tołstosce,
26 rm. khójnowych a 1 rm. dubowych palnych schczěpow
97½ rm. khójnowych a 1½ rm. brěsowych palnych klumpachow,
13½ rm. khójnowych a 1 rm. dubowych repuchow,
62 rm. khójnowych hakosaw,
36,3 stotnjow khójnowych walczkow,
34 dołhich hromadow khójnoweje walczziny,
00 rm. khójnowych pjenkow

Pschihotowane w drjewischczu 62. wodzělenja a w wulěsowanjach 32., 37., 38., 43., 46., 61., 63., 101., 102. a 105. wodzělenja.

wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa hnydom hotowe pjenjesy na pschesadzowanje pschedawacz.

Kral. hajnisti rentsti hamt w **Drazdzanach** a kral. hajnistke revěrske sarjadnistwo w **Polpizy,** 28. měrza 1899.

Garten. **Simmig.**

Milijony lěsnych sadzenkow

su wotedacz:
na pschikład **jenolětne khójny,** 1000—1 rm., 10,000 = 80 rm.,
sawalenje a fracht na prěnje żelesnistke sastanischczo darmo.
Khójny, s pjenka wubiwaze hacz 3 m. wulke,
schmrěki a jědle, 0,2 hacz 3 m. wulke,
Weymutske khójny, 1 hacz 5 m. wulke,
schkowroncze drjewo, 0,3 hacz 2 m. wulke,
buki, czerwjene, 0,3 hacz 3 m. wulke,
amerikanske czerwjene buki, 0,5 hacz 4 m. wulke,
= **scharlachojte buki,** 0,5 hacz 4 m. wulke,
brěsy, duby, lipy, 0,3 hacz 4 m. wulke,
tez **debjaze kerki** a **liseźodrjewowe schtomy** sa pschiprawjenje **parkow.**

Grabinska s Einsiedelska revěrska schtomownja w Lipiczu a **Minakale** w sakskej hornjej Łužizy.



Khěża
na Židowje, kotraż so se 7% sadani, je na pschedań.
Dalsche je shonicz pod hrodom 56.

Kowarnja w Komorowje pola Rakez je wot Michała 1899 na pschenajecze. Dalsche wukasa
Khorla Schelzig.

We Łusy je sahrodniska **zimnosć** czo. 48 s 8½ korzom pola a luki se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Libjata su na pschedań w Czichońzach czo. 1.

Libjata

su wot srjedy 12. haprleje w Boranezach cziško 1 na pschedań. Tez so tam kacze a trutaze jeja pschedawaju.

Jědzne běrny magnum bonum a **zyblowe** ma na pschedań **swobodne kubło w Bónjezach.**

Běrny
na pschedań!

50 zentnarjow rjanych rózowych,
100 = czerwjenych zyblowych,
symjentne a jědzne běrny
s lohkeje semje ma na pschedań
August Nowak w Dubach.

K wusynwej:

Czerwjeny schlesynski dzeczel,
běły dzeczel,
zołty dzeczel,
inkarnatski dzeczel,
schwedski dzeczel,
italsku rajsku trawu,
jendzelsku = =
thimotejowu trawu,
kuczmu trawu,
hróch, woku,
lupiny
w najlěpschej tworje porucza
Khorla Preisser jun.

Dobre
runklizowe symjo
porucza
Delnjokinjanski knjezi dwór.

Rjane suschene **swinjaze mjaso** punt po 70 np., **czerstwy koj** punt po 30 np. pschedawa
O. Pětrka na zitnej hasy 8.



Swinjazy wobzerny pólver, kotryż wobzernosć wubudzuje a kormjenje polozuje, porucza
Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Hischcze jara dobry
schrótowanski mlyn
ma tunjo na pschedań **W. Anders** w Małym Wjelkowje.

Wubjerne tucne **howjase mjaso** punt po 55 np., **kój** punt po 45 np., **swinjaze mjaso** punt po 65 np. porucza
resnik **Bernkopf**
na sukelnskej hasy cziško 26.

Na swój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedzbliwe czinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Kóslaze kózki

po najwyschschich płaczisnach knpuje
Heinrich Lange
w Budyschinje
pschi serbskej katholskej zyrkwi.



Kózdy, kotryż chze sebi **dobry** a **tuni czasnik** kupicz, abo kotryż chze sebi jón **porjedzicz** dacz, njech dze k czasnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej hasy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektera Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedza sa swoje dźelo sprawnje rukuje. — **Proschu, sebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Paleny khojej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s czimz won jara wjele po dobrym słodze a sporoszci dobudze, punt po 80 hacz 200 np. porucza
Bruno Halke
na swonkownej lawskej hasy 9.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 11. haprleje** w Budyskej třěleŕni

zabawny wječor z małym balom.

Započatk 1/2 8 hodźin. **Předsydstwo.**

Towaŕstwo Sserbskich Burow.

Hłowna shromadźisna budźe **njedźelu 9. haprleje** popołdnju 1/2 4 hodźin pola Wenkez w Khróśćizach. Dnjowy porjad: Rosprawy, sliczbowanje, namjety a pschednoschk knjesa wucźerja Sommera wo jeho nashonjenjach pschi pucźowanju po Ruskej, wożebje tamnische rataŕske wobstejnosćze a ruski a pólski burski lud nastupaze.

Wo bohaty wopyt proźy

hłowne pschedźydstwo.

Pschi rataŕskej schuli w Budyschinje

a pschi ßadaŕskej a sahrodniskej schuli, s njej sjenoczenej, ßo létni semester wutoru 11. haprleje 1899 sapoczńje. Pschipowjedźenja do kóźdeho schulskeho wobźělenja pschijimuje a dalsche wukasuje

direktor J. B. Brugger.

Moje **wobydlenje** je nětko na

ßukelnskej haßy 19 po 2. skhodomaj

rózk hospitalskeje haßy (w piwnym hrodźe).

Rěčnik Drache.

Moje **wobydlenje** je na

bohatej haßy 25 po 1. skhodźe

s napschecźa hosćenza **winoweje kicźe.**

Marja Ahlowa,
cźełowa žona.

Cześćenym Sserbam w **Budyschinje** a **wokolnosći,** kaž tež pschecźelam a znatym najpodwolnischo k wjedźenju dawam so ßym w Budyschinje na **kamjentnej haßy 21** hosćenz

„sakskeho dwora“

kupił a pschedewsał.

Budu ßo kóźdy cźaß prózowacź, dotalnu hosćenzowu dobru khwalbu, jenož najlěpsche jědźe a picźe podawajcy a na najkedźbliwischo poßkužujcy, sdźeržećź pytacź a proschu moje pschedewsacźe dobrocźiwje podpjeracź.

S najwjetschim pocześcźowanjom

Ernst Kmoch.

S dobom ława k pschenozowanju a khowaknju sa jěsdne kola poruczam.

Murjerjow

do trajneho dźěła pschijima

twarski mischtr **Adolf Kaup** w Budyschinje.

50 zentnarjow różowych běrnow je na pschedań w **Bŕěsy** 15.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 9. haprleje pop. w 5 hodź. posedźenje. Towaŕstwowy předsyda knjez Wojnaŕ ze Žornosyk je přednošk „Saksojo w Ruskej 1812“ dobroćiwje přilubił.

Wšě sobustawy kaž tež hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Sa rěsnikow.

Hižo 22 lět wobstejaze rěsnistwo se žiwym wobkhadom je, dokelž nětcźischi wobßedźeŕ rěsnistwo složi, wot 1. oktobra dale pschenajecź. Dalsche wukasa **Pawoł Strobel** w Budyschinje na seminarskej haßy 4 po 2 skhodomaj.

Tyscherski pomoznik móże bórsy do dźěła stupicź pola tyscherskeho mischtra **Nowaka** w Rabozach pola Budyschina.

Sprawneho, 14—16létneho **hólza** jako běharja sa ßwoje khlamy we Wulkej Dubrawje pyta

Ernst Barth.

Pohoncź ßo pyta.

Woženjeneho dowěrneho strósbeho druheho pohoncźa do cźežkeho woženja bórsy do ßkužby pytam. Msda s wopŕědka na měßaz 50 hriwnow a darmotne wobydlenje.

G. A. Leuner,
rěsak we Wuhanczizach pola Kumwalda.

Lambora (1. dźěłacźeŕ) ßo pyta. Woženjeneho dowěrneho strósbeho lamboru a jeneho dźěłacźerja pschi dobrej msdźe bórsy do ßkužby pytam. Darmotne wobydlenje ßo pschewostaji.

G. A. Leuner,
rěsak we Wuhanczizach pola Kumwalda.

Žony, kotrež móża hadreschcźa wuběracź, pschijima hnydom **A. Poppe** na Mužakowskej drósy 4.

Dowěrnu

pěstonczu

pyta **M. Hauffa** w Njeßwaczidle.

2 tśěchikryjerjow

hnydom pschi wulkej msdźe pyta **Blazik,** tśěchikryjeŕ w Brěsowzy pola Sslepeho.

Zyhelnjzy dźěłacźerjo se ßwójbu móża wobydlenje a trajne dźěło pschi wulkej msdźe dostacź w Horyjomĕrkowskej zyhelnczi.

O. L. Müller.

Wotroczkow, dźowki, ßkužobne holzy a wscha druha cźeledź ßo do tudomnych a Draždźanskich stron pyta w Klukschu cźißko 53. Wukasanje ßkužby je darmo.

Sskužobne a kuchińske holzy do tudomnych a Draždźanskich stron pschi wulkej mdźe pyta **Knaßtowa** na kschidaŕskej haßy 3.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tsecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hospoßy, jstwinske holzy a dźěłacźeŕske ßwójby pyta pschistajeŕka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Dowěrna a wustojna mlokowa **holza** ßo bórsy na jene rycźeŕkubło blisko Budyschina pyta. Dalsche je shonicź we wud. „Sserb. Now.“

Sskužobne holzy a dźowki do Draždźanskich a tudomnych stron, wotroczkow, pohonczow, dźěłacźeŕske ßwójby a wolazych pschi wulkej msdźe a dobrej jědźi pyta **Spannowa** na malej bratrowskej haßy 5.

Hospoßu,

starschu sprawnu, hnydom do lohkeho dźěła pyta wucźeŕ **Wiczas** w Khwaczizach.

Dweju rólneju **pohonczow** pyta **Delnjokinjanski knjezi dwór.** Tam stej tež dwě dźěłacźeŕskej **bydle** prózdnej.

Jan Beyer,
Magdalena Beyerowa,
rodź. Engelmannez,
woženjenaj.

W Bolborczanskim schulskim domje, 4. haprleje 1899.

Sa wschitku luboscź, kotraž je ßo nam pschi khorosći wotemrjecźu a khowanju nascheho drogeho mandźelskeho nana, ßyna, bratra, pschichodneho ßyna a ßwaka

Khorle Bundemanna,

žiwnoscźerja a gmejnskeho pschedstejicźerja w Scheschowje,

w tak bohatej měrje wopokasała, prajimy s tutym ßwój **najwutrobnischi dźak,** wożebje k. fararjej Jakubej a kral. sakſk. wojeŕskemu towaŕstwu w Njeßwaczidle, kaž tež wschitkim znatym, pschecźelam a ßußodam sa wożebje bohatu kaschczowu pychu.

W Scheschowje, 31. měrza 1899.

Srudni sawostajeni.

(K temu cźißku dwě pschiloha.)

Prěnja pschiloha k cžißku 14 Serbskich Nowin.

Sobotu 8. haprleje 1899.

Placžißny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

4 haprleje 1899.

Placžißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	33—36	61—65
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	56—59
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	27—29	53—55
4. znadnje pizowane kóžbeje starosty	—	50
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—61
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	54—57
3. starsche, wukormjene kruwy a znadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	25—26	49—53
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	47
5. znadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	58—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	30—31	54—57
3. znadnje pizowane	—	52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	68—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—43	62—67
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich schschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	41—42	53—54
2. mjaßne	38—40	50—52
3. znadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—37	46—49

Placžißna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3328 měchow.	W Budyschinje 1. haprleje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 6. haprleje 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	8	9	8	24	8	6	8	24
" . . . . . žołta	7	65	7	94	7	65	7	94
Rožka	7	3	7	19	6	88	7	13
Jeczmjeń	7	14	7	86	7	20	7	67
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	80	7	—	6	50	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Berny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Sseno . . . 50 "	2	60	2	80	2	30	2	70
Sslama . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 822 schtuk, schtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje placżeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 11 hr — np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 59 np. hacž 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 7. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu Quasimodogeniti rano w 7 hodžinach farar Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodž. žerbske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodžin budże katechismusowe rosrěcženje se žerbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Robert Khěžnik, wobydleŕ a fabrikaŕ na Židowje, s Augustu Theresiu Nowakez w Jenkezach. — Franz Emil Pawol Seefeld, zigarnik a wobydleŕ na Židowje, s Pawlinu Wyleminu Kreńzez tam. — Ernst Synda, tyscheŕ a khěžkaŕ w Hermanezach, s Emmu Marju Khěžnikez pod hrodom. — Khorla Ernst Klingsl, fabrikaŕ a wobydleŕ pod hrodom, s Minnu Hedwigu Kreńzez tam. — Adolf Julius Hermann Měrsch, samkaŕ w Draždžanach, s Marju Madlenu Michalkez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Kurt, Jana Hendricha Huschmanna, wobydlerja a kamjenjeczischczerja na Židowje, ž. — Augusta Johana Helena, **Khorle** Gustava Knechta, listynoscherja w Małym Wjelkowje, dź. — Johana Sidonia, Jana Schibaka, kublerja w Pschischczezach, dź. — Hana Alma, Jana Hendricha Glauscha, žiwnoscżerja w Ratarjezach, dź. — Bertha Martha, Hendricha Ernsta Měta, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 30. měrza: Handrij Wicżas, fabrikaŕ a wobydleŕ w Dobruschi, 59 l. 7 m. 5 d — Miklawsch Hermann, dźěłaczeŕ w pólverniku, 41 l. 1 m. 15 d. — 1. haprleje: Ida Hedwiga Haußmannez, schwalcża s Biskopiz, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 38 l. 4 m. 27 d. — Marja Augusta Neumannez, **Khorle** Augusta Neumanna, młynka a khěžerja na Židowje, dź., 20 l. 3 m. 23 d. — Ernst Pawol, njemandź. ž. w Delnjej Kinje, 9 m. 26 d. — Johana Khrystiana Jankez, njebo Khorle Janka, bywscheho dźěłaczerja w Bulerizach, sawostajena wudowa w Dobruschi, 67 l. 27 d. — Jan August Ducżman, dźěłaczeŕ, 70 l. 4 m. 24 d. — Michaŕ Leopold Posner, pschekupz, 49 l. 3 m. 7 d. — 3. Max Gustav, Jana Khorle Klecża, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, ž., 2 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesćze s Budestez.

Mlode jutry smeje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 7 hodžinach němsku spowjedź, farar Mrosak w 8 hodž. němske a ½10 hodž žerbske prědowanje.

W lětnim połlěcże mam wschědnje rěczne hodźiny:

dopołdnja wot 8—12 hodźin,
popołdnju wot 3—5 hodźin,
njedželu dopołdnja wot 9—11 hodźin.

Dr. Jencž, approb. subjazy lěkaŕ.

K wußywej

porucża

woprawny probstajski žymjeńtny jeczmjeń, tudomny
woprawny probstajski žymjeńtny wowß, tudomny
pólski cžerwjeny dźeczel, s rukowanjom, so je bjes židy, **tudomny**
woprawne Eckendorfske a Oberndorfske runkli-zowe žymjo,
žymjeńtnu woku a žymjeńtny hróch,
kaž tež wschelake žymjenja po najtunischich placžißnach

Gustav Heinke w Budyschinje

pschi žitnych wikach 34.

Cześcżenych žerbskich krajanow na to kedźbliwych cžinju, so žym w žwojim hoscżenzu sa žobotnischi wobkhad **wo-žebitu stwu s nutskhodom se schulerskich hrjebjow** naprawił. W njej porziju **dobreho khoseja** po 20 np., porziju **dobre jěde** po 35 np. a porziju **dobreje poliwki** (sopy) po 15 np. podawam.

Gusta Hartstein,
wobžedźeŕ hoscżenza **„sloteho žlónza“.**



Hdźe sćze tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola **G. Magera** na ßerbskej haßy 11.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe servisy

sa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe schalki s porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucža po najtunischich płacźisnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucžne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,

połcž pschi 5 puntach 70 np.,

kołbaßa punt po 60 np.

pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cžißło 4.

Nowe wotewrjene!

Woßebita pschedawaŕnja sa žonjazu pychu, běłe, wołmjane a krótke twory

a t. d.

Leopolda Posnera w Budyschinje

dowola ßebi ßwojim cžesćenym wotebjerarjam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so je ßo

s nowa wotewriła

w domje stareho pósta na bohatej haßy 4.

Leopold Posner.

Mojim cžesćenym wotebjerarjam!

Po jenolětnym wobstacźu mojeje pschedawaŕnje, nucźi mje, wschitkim tym, kotsiž ßu mje se ßwojim dowěrjenjom cžesćili a mje s wotebjeranjom podpjerali, ßwój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź, sjenocźeny s próstwu, mi a mojemu młodemu pschedewsacźu tež w pschichodźe pschecźelne **derjeměnjenje** a **prawje ßylne wotebjeranje** wopokasacź.

Kaž hacž dotal budu ßo tež dale prózowacź, **hódnu a bjesporokowu tworu po najtunischich twjerdych płacźisnach** podawacź a žadanjam ßwojich cžesćenych wotebjerarjow na kóžde waschnje uapscheczo pschińcź. Kóždy sapocžatk je cźežki, tola ßym nětko ßłód mojich cžesćenych wotebjerarjow sesnał, a je mi móžno, wschě žadanja spokojicź a kóždemu s tym poßłužicź, schtož ßebi žada. K nalěcźu poruczam saßo hoborski wubjerk **mužazych, młodźenskich a hólcžazych wobleczenjow** snateje dobreje hódnoscźe, modneho rěsa a dźeržazeho schicźa. Płacźisny ßu dla mojich ßnadnych wudawkow **tak tunjo** wobliczene, kaž je žana konkurenza njemóže poskicźicź.

S lětnich swjerschnikow, kholowow, kołojěsdnych wobleczenjow, jupow, mužazych kłobukow, sportskich mězow, hólcžazych kłobukow a mězow najlěpsche po najtunischich płacźisnach poskicźam

Kurt Lehmann

32 na kamjentnej haßy 32.

Wschě družiny **sofow, matrazow s łožom** a bjes njeho, kaž tež **lěhanske stoły a stólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucža

T. Albert

na horcžeŕskej haßy 13.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

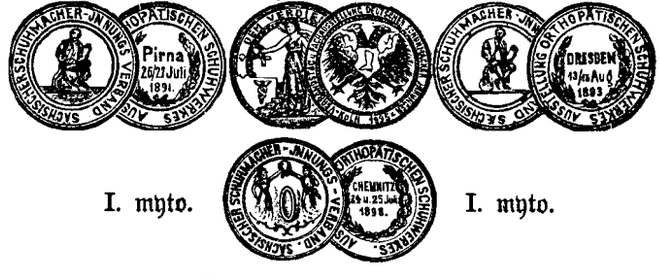

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

porucža

ßwój se wschěmi nowoscźemi wuhotowany skład **wukhodźowanskich stupnjow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cźahadłom, se wschěch kožowych družinow, brunych a cžornych, **schikowe stupnje, domjaze** a **kuchińske stupnje** s kože, sergi, płata, plyscha a druhich tkaninow, s pjeńkom abo bjes njeho, **kołojěsdne, turnowanske, pucźowanske stupnje** a **sandale.** — Wulki wubjerk **schkórnjow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cźahadłom, se schěrokej, kónczojtej, róžkatej, kulojtej abo wótrokónczojtej stopowej formu, **tosle** wschěch družinow po wschěch płacźisnach, **dźěcźaze stupnje,** kaž tež wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa **mužskich, žónske** a **dźěcźi** po snatych tunich płacźisnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje ßedźaze wobucźe sa krótki cžaß.

Porjedźenje wscheje družiny po žadanju tón ßamy dźeń.

Kóždu dźělbu **stareho želesa** a **stareho metalla** kupuje a najwjetsche płacźisny wot kóždeho dwórnischcźoweho sastanischcźa dawa

želesowa a metallowa wulkopschedawaŕnja

A. W. Altmanna pschi priv. tworowym dwórnischcźu w Budyschinje.

Lubijſki bank.

Akzijowy kapital 3,000,000 hr., reſervy 390,000 hr.,

w Budyſchinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Dowolamoj ßebi ſ tutym k ſjawnemu nawjedźenju dacź, ſo ßmy

w Budyſchinje

pſchi lawſkich hrjebjach

w ßerbſkim Macźicźnym domje

poboczne ſaßydlenje naſcheje banki ſ firmu:

filiala Lubijſkeje banki

ſałożili, kotraž budźe ßo ſ bankowym wobkhadom wſcheje druźiny ſaběracź.

Wodźenje tuteje filiale ßmy

knjeſej Maxej Roßbergej

dotalnemn połnomócznikej bankownje J. G. Heydemana, jemu **prokuru** ſa naß dawſchi a

knjeſej Curtej Böttgerej

dotalnemu ſaſtojnikej krajnoſtawſkeho banka w Budyſchinje, jemu dźełanſku połnomóz a prawo k wobſamknjenju ſměnkowych powinoſczow dawſchi, pſchepodali.

W Lubiju w Sakſkej, 30. měrza 1899.

Lubijska banka.

A. Oeſer. **Geißler.**

P. P.

S tutym dowolam ſebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ſym

pſchedawaŕnju kolonialnych tworow

pſchi realnej ſchuli cźiſło 1 tu leżazu, kotruż je wot lěta 1868 knjes **Adolf Rämſch** měł, kupił a ſo ju ſ firmu

Ad. Rämſch, naßlědnik,

mějeczel Max Kirſchner,

na njepſcheměnjene waſchnje dale powjedu.

Moje najwyſchſche wotmyßlenje budźe, wopomnjenje mojeho dotalneho, pſched krótkim wumrjeteho ſcheſa, knjeſa **Adolfa Rämſcha**, kotremuż ſym ſydom lět k boku ſtał, a po kotrehoż woli je ſo mi tale pſchedawarnja pſchepodała, ſ krutym ſakhowanjom joho ſolidnych ſaßadow cźeſcźicź.

K próſtwje, ſo by ſo dowěrjenje, tejle firmje ſ wjele ſtron wopokaſane, też ſo mi dobrocźiwje doſtawało, pſchilubjenje ſjenocźam, ſo budu ſo ſtajnje prózowacź, ſo w kóżdym naſtupanju dźakowny wopokaſacź.

S poczeſcźowanjom

Max Kirſchner.

W Budyſchinje, 1. haprleje 1899.

Wſchě 1. haprleje t. l. ſaplacźomne tukrajne a wukrajne

kupony

hižo 15. měrza t. l. bjes khoſtow po najwyſchſchich kurßach ſ pjenjeſami ſaměnimoj.

Prima hódnoſtne papjery na ſkładźe.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka,

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchcźu 14/16.

Ssměſchnje tunjo!

Dobre a trajne!

Hólcźaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja.

Kurt Lehmann,

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Heinrich Hoppſtock

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy 1

poruca ßwoju

chemiſku płokarnju a cźiſcźerńju, barbjerńju a wuprawnju pſchi ſpěſchnym najßwědomicźiwiſchim wuwjedźenju po tunich płacźiſnach.

K nalětnemu



wußywej

poručam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ſymjo,

Eckendorfſke, żołte a cźerwjene hoborſkowalzowe, Oberndorfſke kopjenokulojte, żołte;

cźerwjenokałowe ſymjo,

Erfurtſkeho krwejcźerwjeneho, ſaźneho, twjerdeho, hollandſkeho, krwejcźerwjeneho, póſdneho, wulkeho;

běłokałowe ſymjo,

braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtſke warjenjowe ſymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

woßebitoſcźe w woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ſymjenjach

w 10 np. tyſkach a płahowanſkim wukaſanjom.

Wulki wubjerk

Draźdźanſkich ſadźeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kołwaſy

pola Pomorz.

Kóżdy wicźny dźeń w Lubiju a Budyſchinje.

Eckendorfſke,
Oberndorfſke,
Mamuthowe,
runklizowe ſymjo

poruca w ſkhadźazej tworje

Khorla Preisser jun.

Sſwój ſkład **ſofow, matrazow** ſ kožom a bjes njeho, teho runja wſchě **kožane twory** po najtuniſchich płacźiſnach poručam.

Emil Schubert, ſedlaŕſki miſchtr na jerjowej haßy.

Druha pschiloha k czišku 14 Serbskich Nowin.
Ssobotu 8. haprleje 1899.

Paleny khofej,

na **Gothotſkim parnym palaku,** jako najlěpſchim ſnatym, paleny, **czišcze** a **ſtylnje ſtłodżazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpſche měſchenja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručataj

Ginzel & Ritscher
na wulkej bratrowſkej haßy 6.

Paleny khofej.

Wſchón pola mje ſto pſchedawazy khofej je na nowym **Gothotſkim patentowanym khofejowym palaku** paleny. Po tymle waſchnju khofej po ſtłodże a ſtylnoſczi wjele dobudże.
Woßebje czinju kedźbliwe na moje **měſchenja,**
punt po 120, 140, 160, kaž tež po 180 a 200 np.
Tuúſche družiny hižo po 80, 85 a 100 np., **parlojty khofej** punt po 100, 120 a 170 np.

H. Kunack naſlědnik
na bohatej haßy 8.

Schtóž chze
kłobuki a mězy
woprawdże dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach nakupicz, njech ſto poda do ſpezialnych khlamow
F. Trulleya
na ſchuleríſku haßu 7 pſchi tórmje,
hdźež ſto pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nalětnjeho czaßa
w zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ſtłomjanych
kłobukach
poſticza. Teho runja
kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze
mězy

hólczaze kłobuki	po **75 np.,**	Hacz do najwoßebniſchich družinow.
mužaze kłobuki	= **1 hr.,**	
zylindrowe kłobuki	= **4 hr.,**	
hólczaze mězy	= **30 np.,**	
dźěłaczerſke mězy	= **40 np.,**	
židźane mužaze mězy	= **90 np.,**	

Stare knihi ſo ſaßo najtrajniſcho pſchewjaſaja.

Serbſke a němſke ſpěwaríſke knihi

najjednoriſche a **najwoßebniſche,**
twjerdże ſwjaſane, ſtu we wulkim wubjerku **tunjo** doſtacz pola

E. A. Wetzki,
knihiwjaſarnja
17 na bohatej haßy 17.

W Budyſchinje na bohatej haßy 10.
Wupſchedawanje

wſchěch klampnarſkich tworow po jara poniżenych płaczišnach dla ſpuſchczenja klampnarſtwa.

Otto Schulz,
klampnarſki miſchtr.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

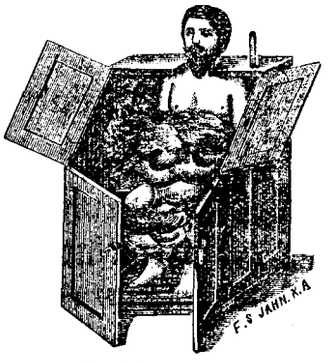

A. Uhligowe
naturſkohojerſke kupjele
w Budyſchinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuſpěch ſtamo pſchi ſtraſchnych ſkhorjenjach pluzow, żołdka, jěrchenjow, pucherja, czuwow a żonjazych czerpjenjow, pſchi ſymnych nohach atd. Woßebje dobry wuſpěch pſchi ſymſkim lěkowanju ſ podźělnymi kupjelemi, kotrež roſpuſchczo a wucziſkajo ſkutkuja. Naſymnjenja ſto njeje bojecz. Mile, pſchijomne wobkhadżenje. Żónſke poßkuženje ſa żónſke. Naſhonity perſonal.

Amerikanſki
rjepikaty tobak.

Żyły rjepikaty punt po 40 a 45 np.,
krany = = po 20 a 25 np.,
rjepikaty tobak w pakczikach
punt po 25 a 30 np.
Pódla teho poručam ſtwój
żwanſki a ſchnupowanſki tobak a zigary
po wſchěch płaczišnach, 100 ſchtuk po 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk. a dróżſcho, wubjernje ſtłodżaze a derje ſto palaze.

Hendrich Marko,
zigarowa pſchedawarnja
na kamjentnej haßy 1.

Kalk, zement,
koſczinu,
amoniak-ſuperphosphat,
Domaſchowu muczku a
kainit
porucza **W. Anders**
w Malym Wjelkowje.

ff. ruske sardiny,

czwizu po 1 mk. 75 np.,
w blachowych tyſach po 2 mk.,
w najlěpſchej hódnoſczi jara płaczišny hódno porucza
Gustav Küttner
10 na ſerbſkej haßy 10
5 telefon 5.

?

Hdże je **dobry** khofej doſtacz?
Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

Sſymjeńtnu woku,
ſymjeńtny hróch,
ſaradellu,
jendźelſku rajſku trawu
italſku = =
woprawne **Oberndorfſke** a
Eckendorfſke
runklizowe ſymjo,
ſchleſyńſki czerwjeny dźeczel
bjes żidy,
ſchleſyńſki běły dźeczel
bjes żidy,
wſchelake družiny
ſymjeńtneho wowßa a jeczmjenja
w prěnjotnych tunach kaž tež druhi krócz ſtyte
porucza tunjo
Paul Schulze
pſchi żitnych wikach 28.
a na hoſchiz haßy 9.

August Thomaß,
tſěchikryjerſki miſchtr,
w Budyſchinje na różowej haßy 16
ſtwój ſklad **tſěſchnych tſchěſkow, tſěſchnu papu, theer** a **drjewowy zement** po tunich płaczišnach porucza.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtuuischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych salożknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wnloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wěstoscz.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wudawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczerńja ratarskeho kreditneho towarstwa sa sakske kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole	3%
= měßacznym wupowjedzenju nětkole	3 1/4 %
= tsiměßacznym = twjerdze stejo	3 1/4 %
= schěsczměßacznym = = =	3 1/2 %
= létnym = = =	3 2/3 %

Bliżsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicz.

Pschenajecze jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeho banka

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 15. Sobotu 15. haprleje 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Po jutrownych prózdninach je žo kněžorstwowy žejm wutoru prěni krócź sažo shromadźił. W powitanskej rěcźi pschedžyda Ballestrem žobustawy naležnje napominasche, požedźenja pilnischo wopytacź dyźli dotal. Mnohi material, kotryž je žo k wobdźěłanju pschepodał, hewak ſ zyła do wuradźenja njepschińdźe.

Prěnje dźěło, ſ kotrymž je žo kněžorstwowy žejm saběrał, bě wuradźenje tśjóch ważnych póstskich pschedłohow. Po prěnjej pschedłosy ma žo listny porto na to waschnje potunschicź, so žo cźežkosćź jednorych listow wot 15 na 20 gramow powyschi a so žo porto sa listy do žužodnych póstow na 5 nowych pjenježkow poniži. Sa to žebi póst žada, so maja privatne pósty, kajkež we wjetschich městach wobsteja, sańcź, tak so by kněžorski póst jenicźke prawo měł, saczinjene listy rozeßlacź. Dale dyrbi žo płacźisna sa rozeßlanje nowinow niž po pschedpłacźenskej płacźisnje, ale po hustosćźi wukhadźenja a po cźežkosćźi wobliczicź.

— Schtwórtk 13. haprleje je kral Albert žadny jubilej žwjecźił. Mjenowany dźeń je žo 50 lět minyło, so je žławny wójwoda prěni krócź do njepschecźelskeho wóhnja pschischoł. W lěcźe 1849 běchu Sakšzy a Bayerszy po krótkim żiwym wojowanju Danskich na Alsensku kupu nasad cźišli. Danszy pak žo na to měrjachu, hórki pola Düppela saßo dobycź a nadběh na nje se žylnym wohnjom artillerije ſ Alsena pschihotowachu. Sakski bataillon tšélzow bě jenu ſ hórkow wobßadźił, na kotruž Danszy tšélachu. W tychle wokomikach młody hejtman na běłym schumjeln pschihna, k kotremuž žo offizěrojo cźeścźiwje pschibliżachu, mjes tym so mużstwa ſ hordej wjeßelosćźu k jěsdnemu shladowachu, kotryž žrjedź njepschecźelskeho wóhnja mjes nimi pschebywasche a druhdy ſ tym abo druhim pschecźelniwje porěcźa. Tu granata blisko psched konjom k semi slecźa; schumjel něktore dźiwje skaki do boka sćźini, tola jěsdny twjerdźe a směrom w žedle žedźo wosta. S wjeßelym wobdźiwanjom mużstwa na tónle podawk hladachu a potom wyskaze hura sanjeßechu, kotreż žo wot wotdźělenja k wotdźělenju dale njeßesche. Njepschecźel, ſ njewschědnym hibanjom kedźbliwy sćźinjeny, hórki nětko ſ deschcźom kulkow poßypa.

W tymle wokomiku žo młodemu prynzej ordonanzny offizěr wyschscheho roskasowarja generalneho staba ſ Prittwitza ſ pschikasom pschibliži, kotryž pak tutemu po prynzowym wobliczu njebě luby. Prynz žo komdźesche, po nim cźinicź, a směrom se žwojej schkleńzu njepschecźelske pschihoty k nadběhowemu sapoczatkej wobkedźbowasche. Na to druhi ordonanzny offizěr ſ pschikasom pschihna: „Jeho exellenza da Waschej kralowskej wyßokosćźi ſ tutym wěstu pschikasnju póßlacź, žo na hórku pola Düppelskeho młyna wrócźicź.“ Na tak krutu pschikasnju dyrbjesche prynz Albert poßkuchacź. S móznym hurawokanjom saworjenych wojakow wón žwojeho schumjela sawrócźi a ſ wóhnjoweje cźary wotjěcha.

Hrabja Moltka na tónle podawk we žwojich stawisnach wo wójnje pschecźiwo Danskej 1848/49 se scźěhowazymi žłowami spomina: Jara dobry sacźischcź pschikhad młodeho prynza Alberta psched saksкimi wojakami w tym wokomiku cźinjesche, hdźež woni w najžylnischim wóhnju stejachu. Jeho měrne rosmyślenje a jeho ponižne waschnje jemu hižo tehdy luboscź a cźeścźowanje wschitkich dobuschtej a do prědka žamownosćze pschipowjedaschtej, kotreż jeho posdźischo jako pólneho marschalla wusnamjenjachu.

Stari wojazy ſ lěta 1849 žu kralej Albertej ſ pschicźinu Düppelskeho žwjedźenja schtwórtk dopołdnja w parku kralowskeje ville w Strehlenje hołdowali. Hdyž běschtej žława, kralej wunjeżena, a saksка hymna wuklinczałej, kral po frontach veteranow kroczesche, ſ tym a tamnym pschecźelniwje porěcźujo. W Duttlerez hoscźenzu žo venteranam po kralowej pschikasni žnědanje poskicźi. Poł hodźiny posdźischo tež kral do Duttlerez hoscźenza pschińdźe a tam dlěźschi cźaž ſ veteranami na pschecźelne waschnje wobkhadźesche.

— W druhim Barlinskim kněžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu žu pschi wudospołnjazej wólbje sozialdemokratiskeho kandidatu Fischera hnydom pschi prěnim wuswolenju pschecźischcźeli. Liwke wobschkodźenje konservatiwneje strony pschi wólbje je sozialdemokratam dobycźe połóżiło.

— Pólna artillerija němskeho wójska nowu uniformu dostanje. Na njej žo žwětłe knefle ſ cźornobronsowanymi knefłemi saměnja. Město cźerwjenych ma nowy pjesł cźorne naramki, na kotrychž je regimentowe cźišzko ſ cźerwjenej barbu wosnamjenjene. Paßy žu wschě cźorne. Město helma se žwětłej kulu a žwětłym wobbitkom stupi žuknjana abo filzowa cźapka ſ błukim aluminijowym woponom a ſ pschitykњenym włoßankazym cźecźom. Wscho žwětłe a błyskotate je žo wot uniformy wotstroniło, so by wona po móżnosćźi mało nadpadowała a žo we wójnje njepschecźelej spósnacź njedała.

— Wobstejnosćze na samoaskich kupach žu žo shórschiłe. Jednanje mjes němskim kněžorstwom a mjes Jendźelskeje se sjenocźenymi połnózno-amerikanskimi statami je žo poczeżiło, dokelž je na samoaskich kupach k nowemu krejpscheleczu doschło. Sběžkarjo žu ſ nowa zuse wobßedźenstwo rubili, mosty wotkamali a pucźe saracźili. Po bitwje 29. měrza žu pschiwißowarjo krala Malietoy, wot Jendźelcźanow a Amerikanskich podpjeraneho, někotrych sběžkarjow morili a jich hłowy na žerdźe stykawschi ſ nimi wokoło cźahali. Kapitan jendźelskeje wójnskeje łódźe „Taurangi“ žo teho dla rosshoriwschi k Malietoy dóńdźe a hrożesche, kóždeho muża potšélicź, kotrehoż by pschi tym nadeschoł. Malietoa na to wosjewjenje wuda, ſ kotrymž sakasa, panjenym njepschecźelam hłowu wotcźecź. Němski konjul žo amerikanskeho admirala Kautza listnje wopraschа, hacź mataj dwaj kschesczijanskaj ludaj, Amerikanszy a Jendźelcźenjo, tajke barbariske waschnja sa dobre, kotreż žo pschecźiwo kschesczijanskim sakonjam a pschecźiwo wobsamknjenju najwyschscheho žuda postorcźa. Admiral Kautz wótre napschecźiwjenje póßła. Wón połnje temu pschihłoßuje, so je tajke waschnje njeczłowiske, so pak dyrbi na to pokasacź, so njeby k krejpscheleczu dóschło, hdy by němski konjul žo wobsamknjenja najwyschscheho žuda wot januara dźerżał. Hacź runje je barbariski hłownik Mataafa psched dźeßacź létami někotrym sprawnym němskim wojakam hłowu wotcźał, jeho tola nětko sastupjerjo Němskeje podpjeraju. Samoaszy powjedaju, so je Mataafa pschi tśjoch składnosćźach swólniwy byk, žo podcźišnycź, tola němski konjul je jemu radźił, so to njeby cźinił. Nětko Mataafa praji, so žo ženje njepodda, ale so budźe do žmjercźe wojowacź.

Dalscha powjesćź se samoaskich kupow je hischcźe mjenje swjeselaza. Po njej je jendźelsko-amerikanske wodźělenje wojakow, se 105 muži wobstejaze, do łakanzy 800 Mataafowych pschiwißowarjow saschło a je nusowane było, k brjohej zosacź. Tśjo offizěrojo, mjenujzy lieutenant Streemann ſ jendźelskeje wójnskej łódźe „Taurangi“, kotryž wodźělenje wjedźesche, a dwaj amerikanskaj offizěraj ſ wójnskeje łódźe „Philadelphije“ na městnje morwi wostachu. Jich cźěła posdźischo ſ wotcźatej hłowu namakachu. Łakańza bě w jenej

němskej plantaži, kotrejež sarjadnika žu sajeli a na jendźelsku kódź „Traurangu“ dowjedli. Jeho winuja, so je Mataafowych pschiwißowarjow napominał, pschećiwo Jendźelćanam a Amerikanskim wojowacź.

Hacź žu tele powjesće, s jendźelskeho źórka pschikhadźaze, wěrne, žo posdźischo wupokaže. Do wójny s Jendźelskej a Ameriku žo teho dla Němska saplesćź njeda, dokelž žo na morju se sjenoćenej Ameriku a Jendźelskej měricź njemóže. Schto ma Němska dla samoaskich kupow čzinicź, knjeżerstwo bliżsche dny w khěžorstwowym žejmje k wjedźenju da. Sapóžklanzy chzedźa žo na khěžorstwoweho kanzlera sćěhowaze praschenja složicź: Je khěžorstwowy kanzler swólniwy wo podawkach na samoaskich kupach a wo naprawach, wot knjeżerstwa čzinjenych abo wotmyßlenych, rosprawu podacź? — S dotalneho sadźerženja němskeho knjeżerstwa sda žo žudźicź, so njemudrosćze a žamopaschnosćze žwojich sastojnikow a poddanow njebudże chzycź samolwicź.

— Małolětne žónske wožoby, kotrež njerodne žiwjenje wjedu, dyrbja žo w Pruskej, jeli so wscho napominanje podarmo wostanje, do dyrbjenskich wocźehnjerńjow dacź. Pruske ministerstwo snutskownych naležnosćzow je polizajskim wyschnosćzam poručziło, se wschej krutosćzu a rasnosćzu w tajkich padach sakročzicź.

Awstriska. Wschećiwo němsko-radikalnemu hibanju knjeżerstwo wótrischo wustupowacź počzina. Wone je „towarstwo němskich nazionalnych“, „Němske wokrjeżne towarstwo sa Win“ a „towarstwo evangelskich wěrybratrow“ rospuschczìło. — Němsko-radikalne hibanje k pschestupjenju s katholskeje k evangelskej wěrje njeje tón wuspěch měło, kaž běchu to prjedy wuwołali. Město 10,000 je lědma 100 wožobow pschestupiło. Evangelszy Sslowjenjo žu hižo do prědka powjedźili, so s tutym hibanjom žaneho swiska nimaju.

Amerika. S mjažom w tysach je w poßlednjej amerikansko-schpanskej wójnje wjazy amerikanskich wojakow wumrjeło, dyžli se schpanskimi kulkami. Knjeżerstwo sjenoćenych amerikanskich statow je w rěsarńjach, kotrež žu tysate mjažo sa wójsko podawake, pschepytanje pschewjesćź dało. S tym je žo nasponiło, so je žo husto mjažo straschnje khoreho abo žucheho hubjeneho skotu pschedźěłało. Jena rěsarnja njepręje so je město howjaseho mjaža mjažo dźiwich koni podawała, kotrež hižo lěta dołho s pschezo wjetschimi hromadami do Němskeje, Schwedskeje a Hollandskeje sćele. So by skažene mjažo lěpschi napohlad dostało a žo žłódnische sčziniło, je žo wone s chemikalijemi, strowosći s dźěła jara schkódnymi, měschało. W wojerskich lěhwach w Floridże je žo wojakam mjažo wudźělilo, kotrež bě se žwěćzatej starinojtej kožu počzehnjene, kotraž pak njesamó, žmjerdźenje hnijateho mjaža poßlabicź. Wjele tyßaz wojakow je tole mjažo jědschi schoriło, a mnosy žu na sćěhwkach žołdkowych a cźrjewowych khorosćzow wumrjeli. Wojenej kompagniji žo pische, so je hnydom po wuživanju prěnjeho wobjeda zyke mużstwo tak schoriło, so tjo mużojo hnydom wumrjechu, mjes tym so móżesche ža dwě njedźeli lědma 37 muži žłużbu čzinicź. Skhorjeni mějachu žałośnu czwilu wutracź, kotraž žo žamo se saßykanjom morfija njepomjeńschi. Wojazy budźichu sahłódnicź dyrbjeli, njebudźichu-li žebi druhu zyrobu namakali. Njedźiwajzy tajkeho bjesžwědomiteho hanibneho sadźerženja w amerikanskich rěsarńjach žebi Amerikanszy nochzedźa lubicź dacź, so w Němzach počzinaju, žo pschecźiwo pschiwoženju amerikanskeho mjaža a mjažowych tworow wobaracź. Wulki dźiw jenož je, so žo w Němzach hischcże ludźo namakaju, kotsiž amerikanske mjažowe twory kupuja.

Zyganski kwaš.

(Humoreska.)

(Pokračowanje a skónčenje.)

II. Kschesćzijanske wěrowanje.

— „Njejßy se žonu swěrowany, bludźisch w hrěchach“, dźesche knjes farař, huhu! Haj, tak je wón prajił — o skote žłowo knjesa fararjowe — huhu!

Nježałosćź jenož tak. Schtóž cźe njesnaje, mohł žebi myßlicź, so woprawdże płaczesch, a so je cźi žwojich hrěchow żel!

— Wschako je mi żel, proschu poniżnje.

Dokelž njemohł potom, hdyž by kónz žwěta było, wjazy kranycź!

Hdyž by cźe knjes farař snał, s khoschcźom by cźe s fary wuhnał!

— O knjes farař je mudry muž, wón nima khoschcźa, ale wón je prajił, so budźa mje djaboli palicź — huhu!

Njepkacź jenož a powjedaj wo kosy!

— A ja wokam, dostojny knjeże. Sa cźo bychu mje djaboli palili, hdyž mi polizistojo niczo dobreho na žwěcźe cźinili njejßu.

Měnisch po tajkim, so měli djaboli polizistow palicź?

— Wschak wěm, so je na to paragraf, so bychu djaboli polizistow njepalili, a tež njecham, so bychu jich palili, dokelž bych ja potom sa njeknicźomneho cźorneho cźerta w kłódźe žedźecź dyrbjał.

Koho maja po tajkim djaboli palicź?

— Wschak maja dosćź krutwow, cźelatow a kosow, proschu poniżnje, a mohli je zyganam dacź, so bychu je wopjekli.

Widźu hižo, so žo ani psched žudnym dnjom njebojisch.

— Huhu! rjeknu knjesej fararjej, so žo polěpschu, so bychu mje žudny dźeń na dźeßacź lět do kłódy njetykli.

Tajke khostanje by jenož saßkużił.

— Njecham njekschesćzijanszy žiwy bycź, praju knjesej fararjej, a dam žo se žwojej zyganku w zyrkwi swěrowacź —

Haj, hdy by cźi sapkacźił.

— Schto by mi sapkacźił. Rjeknu knjesej fararjej, so chzu žo swěrowacź dacź. Ssnadź mi Bóh luby knjes tu krutwu woda, kotruž dyrbju někomu wotwjesćź, so mohł dostojnemu knjesej wěrowanje sapkacźicź —

Aha, krutwu žu něhdże kranył, a chzesch žo na knjesa fararja wurěcźecź!

— Wschak je mi knjes farař žlubił, so mje darmo swěruje a so mi hischcże žwoju staru kosu pschida.

Swěrowacź pak žo njeßy dał, a kosy žy žebi wsał. Rěcźisch wjele njetrjebawschi —

— Dwójzy žym pola knjesa fararja na wucźbje był, proschu poniżnje. Je naju po kschesćzijanskim wo Bohu lubym Knjesu atd. roswucźował. Mójsaž, to bě mudry muž. Na židow je žo hněwał, dokelž je jich snał. — Běchmoj hižo pschipowjedanaj zyle po kschesćzijanskim.

Ale do zyrkwje staj njepschischkoj. Sa to žy nowu njeprawdu cźinił: kranył saßo žy a zygana Ferka Baluscha žy tak sbił, so hischcże dźenža w khorowni leži. Powjedaj wo tychle tryskach. A na kosu knjesa fararja žo pschisnawasch!

III. Domisna.

— Wschak žo hižo pschisnawam. Knjes farař je rjekł, so jemu njejßu s Wuherskeje hischcże wotmolwili, hacź je wěrno, so mam nana a macź. Ale ja praju: Na moje žłowo móhli tež něschto dacź, dostojny knjes farař, mojej starschej běschtaj duschnaj.

Staj hischcże žiwaj?

— Haj, proschu poniżnje, staj žiwaj, a derje žo jimaj dźe.

Tak žnadź skónczńje shonimy, do kotreje gmejny žłuschesch. Žana gmejna hacź dotal wo tebje njerodźesche. Wotžedźisch khostanje a potom cźe domoj do twojeje gmejny póscźelemy.

— Domoj njecham, proschu poniżnje! Tam niczo njedźěkaja, tam žo jenož kupaja!

Kajka je to gmejna, hdźež žo ludźo kupaja?

— Wschak njejßym podarmo k knjesej fararjej na wucźbu khodźił. Kedźbliwje žym jeho poßłuchał a wěm, so staj mojej starschej kranyłoj a hnydom do njebjeß njepschischkoj.

Do teje gmejny cźe, žo wě, póßłacź njemóžemy. Dosćź je. Twoje wusnawanje wo kosy, kotruž žy knjesej fararjej kranył, traje trochu dołho.

IV. Sslawna žwójba.

— So žym kosu kranył. Bóh tón Knjes mje psched tym swarnuj! Ja a kranycź!

Wschak žy žo polizistej wusnał!

— Schto bych žo žandarmej wusnał, hdyž móžu žo cźesćźenym knjesam wusnacź!

Potajkim žo wusnaj.

— Wschak žo hižo pschisnawam; do semje njech žo pschepadnu, hdyž wěrnosćź njerěcźu.

Tak rěcź!

— Schto? proschu poniżnje.

Wo kosy, kotruž žy kranył.

— Wschak ju ja kranył njejßym, proschu poniżnje. Cźesćźeni knjeża najskerje njewjedźa, so žym ja se žławneje žwójby.

Bjes dwěla bě twój dźěd hrabja, kotryž je wschě žwoje samóženje khudym rosdawał a potom do zyganow schoł.

— Wschitko by rosdawał, proschu poniżnje, hdy njebychu jemu drusy wscho kranyli. Ale mój wuj bě žławny zygan, kotryž na žwěcźe hischcże žwojeho runjecźa měł njeje a tež njesměje.

Ale dźi! Najskerje se ßwojimi dołhimi porstami je ßebi ßławy dobył!

— Cześcźeni knjeża ßu mudri, wón je woprawdźe dołhaj palzaj měł.

Wostaj mje ſ tym na pokoj a rěcź wo kosy —

— Wschak bě mój wuj ßławnischi hacź kosa, proschu ponižnje. Bě ważeny; wucźeni knjeża pißachu jemu na papjeru —

A my tebi teź pißamy —

— Sa nim pak ßu tu papjeru pósźkali.

Teź my ju sa tobu pósćźelemy, hdyž schto sworasch.

— Wołachu jeho, so by do Nitry pschischoł, a jara ßu jeho proßyli, so by tam schoł. Ale wón njeje chcźył.

Teź my cźe cźasto wołamy a nochzesch pschińcź. Dyrbimy polizistu sa tobu ßłacź.

— Wschak bych ßam pschischoł, proschu ponižnje, wo żandarmu njerodźu. Ale wuja ßu proßyli a jemu pjenjesy lubili. — Cześcźeni knjeża ani njewjedźa, kak jara bě ważeny a cześcźeny. A hdyž jeho hischcźe bóle proschachu, dźěsche skónczńje do Nitry —

A potom ßu jeho do kłódy tykli.

— Dachu jemu picź a proschachu jeho, so by jim něschto k woli sćźinił. Sslubichu jemu hischcźe schěsćź schěßnakow —

So by druhich skóstnikow pscheradźił!

— Bóh swarnuj. To mój wuj ženje cźinił njeby. Ale proschachu jeho, so by jim rubjeżnika wobwěßnył.

Njemějachu wěscźe żaneho kata. To bě twój wuj woprawdźe ßławny muż.

— Wón wschak je jim pokasał.

Komu?

— Sa schěsćź schěßnakow ludźi wobwěschecź. Je rjekł: Błasń bych był, hdy bych to sa schěsćź schěßnakow cźinił? Dajcźe mi sto schěßnakow a swobwěscham waß wschěch, kaž tu stejicźe. A mjes nimi běchu bohaczi a wucźeni knjeża.

A wón je wschěch swobwěschał!

— Njechachu sapłacźicź; duž je ßo wohladał.

Woprawdźe ßławna ßwójba! Nětk pak mam dosćź. Njebledź żane bajki, ale powjedaj wo kosy a wo ßwojich druhich worakawoscźach!

V. Kwaß.

— Hdyž knjes farał njeje mojeju starscheju wußlědźicź mohł, kak ja jeju nadeńdu? To mohł hacź do ßudneho dnja na kschescźijanske wěrowanje cźakacź a na kosu, kotruż je mi knjes farał ßlubił.

Kranył ju jemu ßy, dokelž njejßy mohł doczakacź.

— Bóh swarnuj! Zyganjo teź cźakacź njechachu. Nasch hejtman se Skocźowa je tsi dny pola Skaliży na mój kwaß cźakał. Duž bjes dźiwa, so je ßo skónczńje roshněwał, hdyž kschescźijanski kwaß tak dołho traje —

A duž je knjesej fararjej kosu kranył! Aha, hižo wěm, chzesch ßwojeho ßamßneho hejtmana wobskorżowacź a ßo ßam wusprawnicź.

— Hejtman je mudry, je prajił: Wy njekniczomni zyganjo! Schto tu cźiniscźe? Ja waß snaju. Kranjecźe hdźe schto! Wy zyganszy skóstnizy, ja nochzu hejtman pschi tym bycź. A cźakacź teź njemóżu tak dołho, doniż Jurjej nana nadeńdu. Radscho Jurjej zyganski kwaß wuhotujemy!

A k temu scźe ßebi, wě ßo, se wschelakich dworow skotu nakranyli a potom wopjekli. Powjedaj to ſ krótka!

— Móżu ja sa zyganow? Ja niczo kranył njejßym; wschak ßo wusnawam. Ferko Baluscha je w tej nozy w Dubowzu kruwu kranył a my njejßmy ani wjedźeli, so ßo mjaßo hižo pjecźe. Bě tam wjele zyganow na mojim kwaßu; maja mje rad. A Ferko ke mni rjekny: „Ty schibako, ty ßo woženisch, a ja mohł ßo sa skót staracź.

Teho dla ßy k knjesej fararjej doběżał a kosu kranył.

— Běżu k knjesej fararjej, so bych jemu ßwoju nusu wuskorżił, dokelž chze mje nasch hejtman po zyganskim swěrowacź. Ale knjes farał je hižo spał.

Duž ßy jemu kosu wsał.

— A rjeknu: wschak to knjesej fararjej rano praju, so ßmy kosu pschi zyganskim kwaßu sjědli, a so ßo po kschescźanskim swěrowacź dam, hdyž wotmołwu wot mojeju starscheju dostanje. A knjes farał budźe, kaž jeho snaju, wjeßoły, so jemu niczo druhe kranyli njejßmy. Cześcźeni knjeża widźa, so ßo pschisnawam a so ßym njewinowaty.

Tehdy pak scźe teź w Rabowzu pjenjesy kranyli, ßłomu a druhe wězy.

— To je wscho Ferko cźinił, proschu ponižnje. Jenoż jemu dajcźe schěsćź lět, so by nam kwaß njeskasył. Hdyž ßmy ßo najědli —

Schtó je wot tamneje kruwy jědł?

— Schto ja wěm? A Ferko je wscho sjědł; my drusy jenoż wot teje kosy.

Chzecźe zyku winu na Ferka sestorkacź, so by sa waß cźežke khostanje wotßedźał. Kak mohł Ferko w ßamßnej nozy w Rabowzu a Dubowzu pobycź, kiž stej tola 8 hodźinow sdalenej; a schtó by ßam zyku kruwu sjědł?

— Je sjědł, sjědł, proschu ponižnje. Ma żołdk kaž dwě kruwje; a běhacź móże, so sa nóz hischcźe wjele dale, hacź ſ Rabowza do Dubowza, doběhnje.

Derje, Jurjo. Ale w twojej kapßy wschak je policist ßlěborny pjerschcźeń namakał, kranjeny w Rabowzu. Ssy tehdom ſ Ferkom na kranjenju był.

— Bóh swarnuj! Wschak cześcźeni knjeża wjedźa, so ja jenoż wěrnosćź rěcźu. Ja ſ zyła niczo njewěm, so je mi Ferko tón pjerschcźeń do kapßy dał; haj, haj, so by mje do kłódy pschinjeßł. Njekniczomny cźłowjek, takle cześcźenych knježich sjebacź. Na, wschak je dostał. Ssmy ßo najědli a rejwamy; tu hejtman sawoła: Směrom! Mudry zygan, nasch hejtman. Rjekny: Widźeli scźe nětko wschitzy, so je Ferko tu kruwu sjědł? — Ssmy dha my ßlepi? kschicźimy. Hejtman wotmołwi: „Ferka dyrbimy pokhostacź sa to, so je kruwu kranył a nam zyganam hańbu naczinił. Ferko, lehń ßo!“ — A schto Ferko? Lehny ßo. Poßłuchamy hejtmana wschitzy; rjekny: „Jurjo, wupłacź jemu to ty, dokelž chzysche tebi seschłodźicź!“ Khětro ßym jeho sbił, so hischcźe w khorowni leži. Wschak je ßebi saßłużił.

A kajke khostanje saßłużisch ty?

— Wschak wo khostanje njerodźu, darju to cześcźenym knježim. A Bóh wě, ſ kim hischcźe je ßo Ferko potom bił. Ssnadź je ßo ßam tak wucźwilował! — Njekniczomnik. Wschak jeho cześcźeni knjeża snaja. Ja hižo jemu tehdom wěrił njeßym a rjeknych: Ferko, ja cźe njecham khostacź, ßłyschisch? Ale wón praji: „Proschu cźe, Jurjo, scźiń mi to k woli, wschak ßym ßebi saßłużił.“ — Wschitzy zyganjo móhli to wotpschißahacź, so je mje proßył.

VI. Jeja.

Jenoż Ferko njewotpschißaha! ... Powjedaj, schto ßy tej starej żonje scźinił, kotraż je ſ jejemi do města na hermank schła?

— Wschak ja niczo cźinił njejßym, proschu ponižnje, ale wona je cźiniła.

Ssy jej rjekł, so móżesch kusłacź a so w kóżdym jeju ßlěborny toleť tczi.

— Hnydom bych ßo pschepokasał! Rjeknych żonje: Tu macźe tsi pjenjeżki a dajcźe mi jejko. A wona mi jejko da, tak wěrnje, hacź tu steju na tutym měscźe. Roskłepnu jejko, so bych widźał, hacź je dobre. K tomu wulecźa mi pschipadnje mój ßlěborny toleť a żona ßebi myßlesche, so je mój toleť ſ jeje jeja.

Dale! dale!

— Rjeknu: Cźetka, pschedajcźe mi hischcźe jene jejko! dam wam schtyri pjenjeżki. Ale żona njechasche żane pschedacź a běżesche do lěża. Bórsy běżu sa njej k lěżej, a widźu, so bě ßebi wschě jeja rosklepała.

Dokelž ßy jej narěcźał, so je w kóżdym jeju toleť.

— Schtó by żonje wěrił! A żona sawrjeskota: Ty njekniczomny zyganje! Hnydom mi moje jeja sapłacź! — Ja rjeknu: Schto bych ja sa rosbite jeja płacźił. Wschak ßym wam tsi pjenjeżki sa jene dał. — Wona praji: I ty zyganje, ty tajki hinaschi, ty paduscheˇ, ty rubjeżniko ...! — Ju wobskorżu, proschu ponižnje, cześcźeni knjeża. Żona dyrbi do dźěry. Je mje roshněwała a hanika. Rěcźnika ßebi wosmu na tu lósysku żonu! Wschak jej ja niczo cźinił njejßym, ale wona mi. Ssama je ßebi jeja rosbijała —

Tak hižo wěsch, cźeho dla ßu cźe ßem pschiwjedli? Ta kosa ...

— Wschak ßym hnydom rjekł, teho dla, so ßym ßo chzył woženicź.

Wschak ßy ßo woženił, wě ßo, po zyganskim!

— Haj, hdyž je mi żona saßo cźekła, proschu ponižnje, ta njeßwěrna! Zenje wjazy ßo po zyganskim njewoženju. To by mi tola knjes farał lěpje sćźinił!

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wſkale do njesboża pschischłoj.) W skale sady Tuchorja, bratromaj Mazej a Moritzej Zenkerej ßłuschazej, je ßo ßrjedu dopołdnja jara wobżaromne njesboże stało. Dźěłacźerjej Ernst

Zenker a Hermann Krawz ßo ſ tym ſaběraſchtaj, wutſěl, kotryž ßo dźeń prjedy njebě ſpuſchcził, wuwjerczicz. Pſchi tym ßo wutſěl ſpuſchczi a Zenkerej dłóń wot ruki wottorže, Krawzej pak lěwe wutrobno ſrani a ſchtyri porſty lěweje ruki wottorže. Woběmaj ſnjeſboženymaj je ßo w měſchczańſkej hojeńni hnydom lěkarſka pomoz doſtaka.

— (Pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb ſa dny wot 16. hacz do 20. haprleje deſchczowe wjedro ſ dźěla ſ njewjedrami pſchipowjeda. Temperatura ßo ſczopli. Khětre deſchcze a njewjedra ßu tež wot 21. hacz do 26. haprleje wočakacz. 25. haprleje ſmějemy kritiſki dźeń 2. rjadownje. Wot 28. hacz do 30. haprleje njewjedra a deſchcze wotebjeraju, temperatura pomału ſpaduje.

Sserbſkim towarſtwam k troſchtej. „Sserbſke towarſtwa ßo do jeneho měcha ßypacz nimaju.“ To bě tak powſchitkowne měnjenje na jutrownej ßrjedze wotměthym poßedźenju pola Gudźiz. Saſtupjene towarſtwa ßo na porſtach lěweje ruki wuliczicz hodźachu, a to hiſchcze wſchě njetrjebachmy. Nimo teho pak ßo mnoſy „Maczicznizy“, najebacz wot dopołdnja 1/2 10 hacz wjeczor 8 hodźin naſtajnje wotměte napinaze poßedźenja wotrjadow, na wuradźenjach wobdźělichu. Podpißany wotewri ſhromadźiſnu, ßo ſa njewſchědnu wutrajnoſcz pſchitomnych dźakujo, ſ dobom ſdźěłujo, ſo je ßo knjes Bart w Brěſynzy, nakhwilny pſchedßyda, nahleje khoroſcze dla pißomnje ſamolwił a pſcheje naſchim wuradźenjam wuſpěch. Pſchitomni knjeza běchu nam ſ dobrymi radami k rukomaj, ſa czoż jim tu hiſchcze ras ßwój dźak wuprajimy. S bjesdźakneho wopyta towarſtwow pak ßudźimy, ſo je ßo najſkerje něhdźe taktiſki ſmylk ſtał, ſchtoż my naſcheje njenaſhonitoſcze dla poniżnje wotproſchujemy. Nětko wjaſamy towarſtwa jenakich ſaměrow po hižo ſtajenych namjetach na poßedźenju 26. oktobra ſańdźeneho lěta w Budyſchinje. Tak pucze wurunamy. Njebjo je ßo wujaßniko a ſ nim naſche ideje. Nadźijamy ßo, ſo w pſchichodźe wjaz podpjery a pſchikhilnoſcze namakamy, hacz dotal. Naſch ſaměr korjeni w hajenju narodnoſcze, kraloßwěrnoſcze, wótczinſkeho ſmyßlenja, ſ tym ſa khribjetom dźerżecz njetrjebamy. Jenoż w ßebi ſpokojny lud plahuje tute ßamownoſcze. A to hiſchcze Sserbja ßu, tak dołho hacz ßo jim jich namrěte prawa njepſchikrótſcha. Wo nadawku ſkutkowanja bórſy ſaßo roſprawimy.

W mjenje nakhwilneho ſarjadniſtwa podawa
Jurij Sſkodeńk, měſtopſchedßyda.

Se **Zidowa.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo pod hrodom w Sprewi pola walkownje 4lětny ßynk dźěłaczerja Wehnera tepił. Hólczk bě pſchi brjoſy w pěſku hrajkajo do rěki panył. Kſchiki dźěczi, kotrez běchu ßwojeho towarſcha do wody panycz widźake, wußłyſchawſchi, jedyn muż pſchihna. Tola do Sprewje, ſ wulkej wodu napjatej pohladnywſchi, ßo muż naboja, ſa dźěſczom ſkoczicz a jo wukhowacz. Runje tak jedyn druhi muż cźinjeſche. Tež něktoſi wojazy ßebi do ſymneje wody njeſwěrichu, tola pak do ßußodſtwa po żerdźe běżachu. S tutymi hólczka ſe żołmow wucżeżechu, tola Bohu żel niz wjazy żiweho.

S **Tſélan.** Pſchi wobhladanju ſrěbzow, kotrez je ßo tu ſańdźeny tydźeń mělo, ßu jako premije ſa dwělětne ſrěbzy doſtali: knjes Wicźas w Delnjej Hórzy ßlěborny bjechał, wot k. wyſchka Steindorfa darjeny, knjes Libſch w Hornim Hunjowje teho runja ßlěborny bjechał, dale kn. Ramſch w Barcze, k. Pětſchka w Bóſcherizach, kn. Auguſt Hejtman a k. Auguſt Wicźas w Kumſchizach po 1 darmotnym pſchipuſchczńnym wobßwědczenju a wuſdźe, kn. J. Schmarander w Sderi a kn. Hartman w Hněwßezach po 1 darmotnym pſchipuſchczńnym wobßwědczenju a knižzy, a kk. Pietſchmann w Kubſchizach, Frenzel w Delnjej Hórzy, Penzig w Bělczezach a Wjela w Hrubocźizach po 1 darmotuym pſchipuſchczńnym wopißmje, knjeza Hetzer w Delnjej Kinje a ſ Röſe we Wownjowje po 1 knižzy. Pódla teho je wobhladowanſka komißija pſchedſtejiczerjej Tſélanſkeje kobłarnje, kn. Oertelej, czeßne myto darika. Knjes krajny konjeńnik hrabja Münſter wuſběhowaſche, ſo je ßo lětßa mjenje dobrych koni pſchiwjedło, a wón plahowarjam radźeſche, k mjenje korrektnje twarjenym kobłam tola radſcho czeżke hengſty pſchipuſchczicz, ſo bychu po něczim lěpſche kobły narośtke. Na tónzu hiſchcze knjes wyſchk Steindorf naſpomni, ſo je konjeńnja knjeſa Wicźaſa w Delnjej Hórzy najbóle po poſtajenjach, w ſpißu knjeſa krajneho konjeńnika hrabje Münſtera ßo namakazych, pſchiprawjena.

S **Njeßwaczidła.** Dotalnemu dirigowazemu wucżerjej naſcheje ſchule, knjeſej Hilbrigej, je wokrjeßny ſchulſki inſpektor knjes ſchulſki radźicźel Schütza 8. haprleje w pſchitomnoſczi lokalneho ſchulſkeho inſpektora knjeſa fararja ryczerja Jakuba Albrechtſki kſchiż, wot krala ſpożczeny, ßwjedźeńſzy pſchepodał. Prjedy teho bě knjes baron ſ Vietinghoff w mjenje ſchulſkeho pſchedſtejiczerſtwa knjeſej Hilbrigej, kotryž ßo po dołholětnej ßwěrnej wucżeřſkej dźěławoſczi na wotpoczink poda, drohotny lěhanſki ſofa jako dar luboſcze a pſchipósnacza pſchepodał.

S **Njeßwaczidła.** Mandźelſka młynka Schołty w Małym Holeſchowje ſańdźenu njedźelu ſ woſom na tudomne ſaſtaniſchczo po ßwojeho muża pſchijědże, kotryž ßo ſ cźahom pſchiwjeſy. Sso lokomotivy naſtróżawſchi ßo Scholczis kóń ſpłóſchi a ſ woſom prjecz cźerjeſche. Scholczina ßo ſ woſa wrjeßny a ßo ſnutſkownje cżeżko wobſchkodźi, tež pohoncz je ßo ſranił. Wós do kruchow roſleczа, mjes tym ſo kóń njewobſchkodźeny woſta.

S **Pomorz.** Schtyrjo tudomni żeleſniſzy pſchiſtajeni, jedyn wuhibowař, jedyn ſaſtaniſchczowy aſpirant, jedyn ſawaleř a jedyn ſaſtaniſchczowy dźěłaczeř hromadże dźeßatk ſakſkeje krajneje lotterije hrajachu. Na tutón lóß je nětko 40,000-hriwnowſki dobytk panył.

S **Wulkeje Dubrawy.** S naſtaczom wjetſcheje induſtrije ßu ßo do naſcheje krajiny tež ſozialdemokratoju ſaczíſchczeli. S tudomneho wojeřſkeho towarſtwa ßu ſchtyri ßobuſtawy wuſamkli, dokelż ßu ſozialdemokratiſku agitaziju podjerale.

S **Budyſchinka.** Sańdźeny pjatk je knjes Petrik, kotryž běſche hacz dotal ſ wucżerjom w Bórku, jako nowy zyrkwinſki wucżeř do Budyſchinka ſaczahnył. Woßada je jeho na tym dnju wutrobnje powitała, ſo by jemu wopokaſała, kak jemu cźopku wutrobu napſchecźiwo njeße. Popołdnju w 1/4 3 ſeſtupa ßo ßwjedźeńſki cźah, kotryž chżyſche jemu napſchecźiwo cźahnycz, pſchi ſchuli, hdźež běchu cżeßne wrota natwarjene, w kotrychż ßerbſke ßłowo „witajcze k nam“ noweho wucżerja pſchi ſaſtupje do ſchulſkeho dwora witaſche. Tež nad ſchulſkimi durjemi běſche pſchecźelne powitanſke ßłowo cźitacz. Durje ſchulſkeje ſtwy a wobydlenja běchu ſ pletwami rjenje wupyſchene. S dypkom 1/2 3 ßo powitanſki cźah, w kotrymż ſchulſke a zyrkwinſke prjódkſtejeřſtwo, ſchulſke dźěczi a młodoſcz wohladachmy, do hibanja ſtaji. Wjele woßadnych běſche ßo ßwjedźeńſkemu cźahej pſchiſamkko. Schulſke dźěczi nawjedowaſche dotalny knjes pomozny wucżeř Polak, kiż je ßo jako wucżeř do Njeßwaczidła pſcheßydlił. Cźah cźehnjeſche po ſtarym pucźu do Budyſchina wjedźazym hacz k Krakeczanſkim mjeſam. Tam pſchijědże nowy knjes wucżeř Petrik, po kotrehoż běſche knjes kollator, ökonomſki radźicźel Steiger nad Budyſchinkom, ßwój wós póßłał. Hdyż běſche ſ woſa wuſtupił, poſtrowichu jeho najprjedy ſchulſke dźěczi ſ rjanym poſtrowjeńſkim khěrluſchom a na to knjes zyrkwinſki a ſchulſki prjódkſtejeř Mjerwa ſ Pſchiwczíz w mjenje wobeju prjódſtejeřſtwow pſchi mjeſy naſcheje woßady, do kotrejeż nětko ſacżehnje, ſ hnutymi a rjanymi ßłowami. Knjes Petrik ßo wutrobnje ſa pſchecźelniwe poſtrowjenje dźakujo wſchitkim prjódkſtejicźerjam ruku k poſtrowjenju da. Schulſke dźěczi wuſpěwachu prěnju ſchtucźku khěrluſcha: „Jeſu prjedy dźi.“ Na to dźěſche cźah do Budyſchinka, hdźež mějeſche ßo powitanje knjeſa Petrika do jeho noweho domu a ſkutkowanja. Tam běſche tež knjes kollator Steiger pſchiſchoł, ſo by pſchi ßwjatocznoſczi pódla był. Wjele woßadnych běſche ßo tam ſeſchło. Hdyż běſche cźah do ſchulſkeho dwora ſacżahnył a ßo tam ſeſtupał, wuſpěwa ßo khěrluſchowa ſchtucźka. Knjes farař Gólcz mějeſche ßerbſku a němſku rěcz, w kotrejż knjeſa zyrkwinſkeho wucżerja do jeho noweho ſkutkowanja w mjenje zyłeje woßady wutrobnje witaſche. Knjes Petrik wotmolwi teho runja we woběmaj rěczomaj ſ hłubokoſacżutymi ßłowami. Knjes ſchulſki prjódkſtejicźeř Fricża pſchepoda w mjenje ſchulſkeho prjódkſtejeřſtwa ßerbſke ſpěwařſke knihe. W mjenje ſchulſkich dźěczi pſchepoda prěnja holza ßerbſku bibliju a prěni hólz rjany wobraz „Jeſuß dobry paſtyř.“ „Njech Bohu dźakujo“ ſpěwachmy na tónzu a ßwjedźeńſki cźah ßo roſeńdże. Schulſke dźěczi doſtachu khoſej a zaktu w ſchuli a ſa ſchulſke a zyrkwinſke prjódkſtejeřſtwo, każ tež ſa wſchitkich woßadnych, kiż chżychu ßo wobdźělicz, běſche ßo hoſcźina wuhotowała w hoſcźenzu. Wjeßeke cźucźa, kotrez běchu ßo hižo pſchi ſjawnym powitanju ſjewiłe, w hnutych ßłowach ßwój wuras namakachu. Tež ſa naſch „Sserbſki Maczicżny dom“ ßo pſches 5 hr. nahromadźi.

Se **Sdźara** pola Klukſcha. Wóndano bě naſcha wjeß we wódnym ſtraſche. Powodźenje drje njebě zyle tak wulke każ tamne w lěcze 1897, tola pſchezo tak khětre, ſo ßo ſ nim jenemu tudomnemu żiwnoſczerjej zyły dwór póczrje. Najſpodźiwniſcho pak bě, ſo wulka woda njepſchińdże ſ někajkeje rěki, abo ſ deſchczom ſ njebeß, ale — ſ gmejnſkeje lodownje. Naſcha gmejna je ßebi mjenujzy loni wulku lodownju natwarika a do njeje njeßměrne hromady lodu nawoſyła. W horzym lěcze chżychu naſche hoſpoſy do lodownje ßwoju butru khowacz, ſo bychu ſa nju w Budyſchinje cźim wjetſchu płaczíſnu doſtawake. Njejabzy pak je ßo nadźija na wulke butrowe płaczíſny ſ wodu rosběżała. Lodownine murje běchu ßo, dokelż

gmejna ſ twarſkimi pjenjeſami pſchejara lutowaſche, pſcheßkabe poradźike a ßo wóndano ſaßypnychu. S cźopkymi pruhami nalětnjeho ßkónczka wotkryty lód bórſy rosta, a ſ njeho tajka woda naſta, ſo dwór ßußodneho żiwnoſcźerja do ſtracha pſchińdże. Derje jenoż je, ſo twarjenja njejßu pſchewulku ſchkodu poczerpike. Najbóle ſrudne a hněwne dla najnowſcheho powodźenja ßu naſche hoſpoſy; pſchetoż w bliżſchim lěcźu budźa mjehku butru ſaßo tunjo pſchedawacź dyrbjecź.

S **Wósborka.** W nozy wot pónđźele k wutorje po 12 hodźinach je ßo horni mkyn abo tak mjenowany nowy mkyn, W. Merſiowſkemu ßkuſchazy, do cźiſta wotpalik. Domjazeje nadoby a druhich wězow je ßo mako wukhowako. We wulkim żitowym a mukowym ſkładze woheń wjele zyroby namaka. Wohnjowe wobory ſ Wósborka, Maleczźiz, a Żarkow, kotrež ſkoku k haſchenju pſchihnachu, ſamóchu njedźiwazeho wjele dźěkanja, jenoż mako wóhnjej wobaracź. Pjenjeſy, debjeńki a pißma ßu w pjenjeżnym khamorje w 1. poſthodźe njewobſchkodźene woſtake. Woheń je najſkerje w mkynſkim gracźe naſtak. Wupaleny ma ſawěſcźene.

S **Lubija.** Sa tudomnu firmu Auguſta Förſtera běſche 1. haprleje ważny wopomnjeńſki dźeń; pſched 40 lětami běſche ßo fabrika ſakożika, w kotrejż ßo klavèry, pianina a kſchidła twarja. S makych ſapocźatkow je wona k ſawodej wuroſtka, kotryż je daloko a ſchěroko po naſchej ſemi ſnaty. Förſterez hudźbny naſtroje żněja wſchudźom dobru khwalbu, hdźež ßo na nich piſka. So ßu wone w naſchich domjazych ſtronach wſchudźom ſnate, ßo ßamo roſumi; w nowſchim cźaßu pak ſcźele nětcźiſchi mějecźel fabriki, knjes Cäſar Förſter, wjele ßwojich hudźbnych naſtrojow też pſches němſke mjeſy do Ruſkeje hacź na aſiſke mjeſy, do južneje a nawjecźorneje Europy a ßamo do ſamórſkich krajow.

S **Khróſcźiczanach.** Towaŕſtwo Sſerbſkich Burow wotměwaſche minjenu njedźelu ßwoju lětuſchu hłownu ſhromadźiſnu w tudomnym Wjenkez hoſcźenzu. Towaŕſtwowy pſchedßyda, knjes kubleŕ Michał Kokla, ßejmſki ſapółßlanz, poßedźenje bliſko 1/4 hodźin wotewriwſchi, rospravwu wo towaŕſtwowym ſkutkowanju w minjenym lěcźe poda. Dale k. pſchedßyda ſliczbowanje ſańdźeneho lěta pſchedpołoži, ſ kotrehoż naſpomnimy, ſo ma towaŕſtwo nětko něhdźe 1200 hriwnow ſamożenja, ſapołożeneho do Khróſcźiczańſkeje nalutowaŕnje. Na namjet k. kublerja Ssmoły ſhromadźiſna 100 hriwnow podpjery Nowowjeſcźańſkim wotpalenym pſchiſwoli. Dokelż pſchinoſchki pobocźnych towaŕſtwow jara njeporjadnje do pokładnizy hłowneho towaŕſtwa pſchikhadźuja, ſhromadźiſna wobſamkny, ſo ma kóżde pobocźne towaŕſtwo wěſty pjenjes do hłowneje pokładnizy ſapkacźicź, a to towaŕſtwa ſ mjenje hacź 50 ßobuſtawami 5 hr., ſ wjazy dyżli 50 ßobuſtawami 10 hr. Sa ſapißowarjow towaŕſtwa Ss. B. wuſwoli ßebi ſhromadźiſna kk. kapłanow Juſta a Hejduſchku w Khróſcźizach. Pſchichodna hłowna ſhromadźiſna ßo w Hodźiju wotměje. Na to k. wucźeŕ Sommer ſ Budyſchina ßłowo doſta. Wón ſhromadźiſnje nadrobny, jara ſajimawy wobras wo rataŕſtwje a rataŕſkich ſaměrach w Ruſkej poda, każ běſche jo loni na ßwojim pucźowanju pſches Warſchawu, Moſtwu, Nižnij Novgorod hacź do Kaſanja we wſchelakich ſtronach Pólſkeje a Ruſkeje ſpóſnak. Schkoda bě, ſo pſchednoſchk nahły kónz nadeńđże — ſ Bożim wóhnjom, kotryż běſche na Jaworkez kuble w Mikocźizach wuſchoł. Tola je nam pſchednoſchować ßlubił, ſo chże naß w meji w ſhromadźiſnje naſcheje nalutowaŕnje hiſchcże ras ſ dalſchim pſchednoſchkom ſwjeßelicź. Schtóż ßo hewak ſa żiwjenje w druhich krajach ſajimuje, temu porucźimy, ſo by ßebi „Łużizu", lětnik 1899 hnydom ſkaſak. — Skónczńje chzemy też hiſchcże ſpomnicź, ſo ßo nimale wſchě pobocźne towaŕſtwa, wot Bukez hacź do Njebjelcźiz, też nowoſałożene Khwacźańſke towaŕſtwo na hłownej ſhromadźiſnje ſaſtupichu.

S **Mikocźiz.** Sańdźenu njedźelu popołdnju chzyſche ßebi tu ßłużobny Ebert woſtudu ſ tym ſahnacź, ſo ſa zuſej kóczku tſělesche. Kóczka twóchny do bróżnje, hólz ſa njej tſěli. Wutſěleny półver někak do tſěchi abo do ßłomy ſlecźa, a hižo ſa wokomik bróżeń w płomjenjach ſtejeſche. Woheń ßo też na druhu bróżeń, domſke a hródź wupſcheſtrje. Jenoż khlěwy ſtejo woſtachu. Skót ßo wſchón wukhowa, khiba jene ßwinjo niż, ſa to ßu płomjenja wſchu domjazu a hoſpodarſtu nadobu, draſtu, woſy, ßyno, ſorno atd. ſniczźike. Ssußodne Schołcźiz hródże běchu we wulkim ſtraſche; běſche pak tam 12 ßykawow, tak ſo płomjenja ſaßo ſalachu, kotrež ßo hižo hródże popadźechu. — Tónßamy hólz je hižo ras tſělenja dla khoſtany. Jeho ßu hiſchcże te ßame popołdnje do Kamjenſkeho jaſtwa wotwjedli.

Se **Shorjelza.** (Pſchißażny ßud.) 58lětny hoſcźenzaŕ Matyj Měrcźink ſ Wojerez a jeho 45lětna mandźelſka Johana běſchtaj wobſtorżenaj, ſo ſtaj ſ jebawym wotpohladom ſpytałoj woheń ſałożicź. Wobſkorżeneju, hacź dotal njekhoſtaneju, maja ludźo ſa bohateju, jeju ſamożenje ßo na 100,000 hriwnow wobliczi. Měrcźink hoſcźenz we Wojerezach wobßedźi, kotryż je pſchenajał; wón ßam ßo ſ danju żiwi. Wobſkorżeneju winowachu, ſo ſtaj lětßa 10. januara ßwoju leżomnoſcź w Narcźi ſapalicź ſpytałoj. Wobaj prějeſchtaj, ſo ſtaj to cźinikoj. Měrcźink bě w Narcźi leżomnoſcź ſa 14,000 hriwnow kupił, ſo by ju roskuſkował, ſbytk wón wěſtemu Pawliſchej ſa 4000 hriwnow pſcheda. Tutón do leżomnoſcźe pſchicźeże, dokelż pak ßo Měrcźink wucźinjenjow dla jeneho ſawěſcźenja njedźerżeſche, ßo kup ſběhny a Pawliſch loni ſapocźatk dezembra leżomnoſcź ſaßo wopuſchcźi. Wona wobſteji ſ domſkeho, hródźow a kólnjow, ſe ßłomu krytych, bě khwilu próſdna ſtała, a wobßedźeŕ bě ju ſ khwilemi dźěłacźerjej Rojkej a wumjeńkarjej Pilopej wobkedźbowacź porucził. K Pilopej bě Měrcźinkowa 10. januara popołdnju pſchiſchła a jemu poruczika, ſo by wokna domſkeho wumèrił, ſo mohłe ßo nowe wudźěłacź. Měrcźinkowa ſpěſchnje do prědka do leżomnoſcźe dźěſche; pjecź mjeńſchinow ſa njej Pilop pſchińdże, kotryż żonu w dworje nadeńđże. Po ſkónczenym wumèrjenju ßo wobaj dźěliſchtaj. Měrcźinkowa je pjecża nadpadnje ſpěſchnje do pok hodźiny ſdalenych Wojerez ſchła a ßo duzy woſpjet wohladowała. Bórſy po tym Pilop wonjenje ſa ſchwampom wucźu a ſ Měrcźinkez hródźe wón ßo kuricź widźeſche. Duż wón ßußodneho khěżkarja Mathiaſchka ſawoła. Wobaj na hródźinej łubi pſchiprawu k ſałożenju wohnja namakaſchtaj. Pod ßo żehlazej ßłomu, papjeru a dźěłom ſapalenſku ſchnóru, ſ palneho ſchwampa ſeſchitu, wucźeżeſchtaj, kotraż bě tak położena, ſo dyrbjeſche też hródźinu ßłomjanu tſěchu ſapalicź. Woheń ßo hnydom podduży; żandarm naſajtra na wohniſchcźu też półver a ſchwabliczki namaka. Tamny dźeń wětſik na ſtronu Mathiaſchkoweje khěżki dujeſche, tak ſo by ta pſchi wudyrjenju wohnja do ſtracha pſchiſchła. Po wobſtórżbje je Měrcźinkowa woheń ſałożika, a muż je jej pomozny był, hdyż je jej palny ſchwamp kupił. Każ ßo ſda, żona w hoſpodarſtwje roskaſuje, a muż, kotryż pjecża rad ſchkleńczku wupije, dyrbi ju poßłuchacź. Też pſched ßudom ßo żona ſe wſchěmi możnymi wurěcźemi ſakitowaſche a wjedźeſche huſto na pſcheklepane waſchnje ſ paßłow twóchnycź. Sc ßwědkow pſchekupſka wudowa Huſtowa wobßwědcźi, ſo je ßebi Měrcźinkowa loni w dezembrje pola njeje ſchwamp kupiła a pſchekupſki pomoznik pſchekupza Schmidta wupraji, ſo je Měrcźinkej 10. januara, na dnju, hdyż bě ßo w Narcźi w Měrcźinkez hródźi paliko, palny ſchwamp pſchedał. Měrcźinkowu k jaſtwu na 1 1/2 lěta a k 1000 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźichu, jejneho ßobuwobſkorżeneho muża wuwinowachu.

Přilopk.

* (Howjaſe hnójniſchcźo.) W nowſchim cźaßu ßu někotre nowiny ßuſchene nauriſke howjaſe hnójniſchcźo, ſ Wuheŕſkeje ßo pſchiwożaze, wukhwalike. Tole hnójniſchcźo, kotrehoż hnojaza hódnoſcź ßo tu njeßudźi, móże do naſchich hródźow wſchelake khoroſcźe ſanjeſcź. Woßebje móża ßo ſ wuſkhnjenym howjaſym hnojom kołochi ßkoſynoſcźe, we Wuheŕſkej ßo huſto namakazeje, ßobu pſchinjeſcź. Ratarjo ßo teho dla pſched tutym hnójniſchcźom warnuja.

* Wjele italſkich a cźeſkich dźěłacźerjow nětkole do Sakſkeje pſchikhadźa. Pſches dwórniſchcźo we Weiſchlizach je lětßa hižo něhdźe 4000 tajkich dźěłacźerjow pſchejěko.

* (Sſněh.) Mjes tym ſo je we Łużizy ſańdźeny tydźeń ßněh jenoż pſchelětował, je wón po zyłej Schwajcarſkej ſ wulkej hromadu napadał. S dobom je temperatura khětro wuſtudła.

* (Twarſke njeſboże.) Pſchi wottorhanju jeneje khěże we Kielu jena murja ßo powaliwſchi dweju murjerjow ſaßypny. Jedyn murjeŕ bě hnydom morwy.

* (Nadpadne nauriſke ſjewjenje.) S Roverede w połodniſchej Tyrolſkej piſaja: W Monte Baldo mjes Gardaſkim jěſorom a Ecźſkim dołom je wot někotreho cźaßa podſemſke rżenje ßłyſchecź. S nowowotewrjenych ſchkałobow běły ßmjerdźaty dym ſtupa, w Avionaſkim dole ßo nowy horzy kużoł żórli, brjohi Gardaſkeho jěſora ßu ßo ſběhnyłe, ſ cźimż je ſ Nageneſkeho pſchiſtawa woda wotběżała, a je tam nowa kupa naſtała. Wobydlerjo wokolnoſcźe ßu w hroſy a ßo boja, ſo ßo Monte Baldo do woheńpluwazeje hory pſchetwori.

* (Morđaŕſtwo.) W Kisdarđże we Wuheŕſkej ßu 9. haprleje dwě żónſkej ſ pſcheréſnjenym krkom namakali. Wyſchnoſcź ſa morđarjomaj ßlědźi. Hacź dotal ßu naſhonili, ſo jena ſe ſkónzowanych żonow Roſalia Bonebergerez réka. Druha je njeſnata. Wobej ßo po ſdaczu ſ Eſſegga domoj wróczíſchtej. Jena ſe ſkónzowaneju bě dwójzy do khribjeta tſělena, Bonebergerez bě ſchija wot ſady pſcheréſnjena. Najſkerje ßo wo rubjeżne morđaŕſtwo jedna.

* Mordarja 20 lětneje kwětkarki Almy Königez w Ssebnizu ßu wußlědźili. Dźěłaćeŕ Wenzel ſ Hofhainersdorfa je ßo wusnał, ſo je holzu ſ rejow domoj duzy saklók.

* Draždźany budźa bórſy 400,000 wobydlerjow liczicz. 1. měrza bě Draždźanſke wobydleŕſtwo 391,300 duſchow ßylne.

* Jutrowne wjeßele je khěžor dźěłaćerjej Sch. w Barlinje pſchihotował. W lěcze 1878 běchu Sch. k ßmjercźi saßudźili, dokelž bě wón ſe žarliwoſczu pohonjeny ßwoju njewjeſtu tepił. Khěžor Wylem I. pak jeho k khoſtarni na czaß žiwjenja saßudźi. Sch. ßo w khoſtarni wubjernje ſadźerżeſche, a ſ tejle pſchiczinu je jeho khěžor nětko doſpołnje wobhnadźił.

* (W ſtudni ßo ſadußył.) W dworje Schultheißez piwarnje w Barlinje jedyn kowaŕ, kotryž mějeſche w ſtudni dźěłacz, jědojteho powětra ßo naßrěbawſchi, wumrje; jedyn druhi, kotryž chzyſche jeho wukhowacz, ſ rěbla dele padźe a ßo cźežko ſrani. Jeho hnydom ſ hłubokoſcźe na ßwětły dźeń wucźežechu, hdźež ßo jemu wědomje wróczi.

* W Mainzu je ßłużobna holza jeneho korczmarja ſe ſchtwórteho poſkhoda na dróhn dele ſkoczi. Wona je ßo ßmjertnje wobſchkodźiła. Korczmaŕ bě holzu wumozowacz ſpytał. Jeho ßu ſajeli.

* Wulke pſchekſchiwjenje, falſchowanje liſcźinow a paduchſtwo je w Barlinje 18 lětny pſchekupſki pomoznik K. ſkucził. Wón w wulkej teppichowej pſchedawaŕni wuknjeſche, kotruž je wo něhdźe 25000 hriwnow ſjebał. Lohkomyßlneho cźłowjeka ßu ſajeli.

* Měſto Barlin ma nětkole telko dokhodow a wudawkow, kaž zyły ſakſki ſtat. Měſczańſzy ſaſtupjerjo maja w bliżſchim poßedźenju 14½ millijona hriwnow ſa měſchczańſke twary a pleſtrowanje drohow pſchiſwoliczł.

* Dwanacźe perronſzy ſaſtojnizy Barlinſkeje měſchczańſkeje żeleſnizy mějachu ßo pſched 1. Barlinſkej khoſtanſkej komoru jebanſtwa dla ſamolwicz. Woni ßu ſ jěſdnymi khartami jebanje cźinili. Měſto ſo bychu kharty pucźowarjow pſchedźěrkowali, ßu woni pucźowarjam hižo prjedy pſchedźěrkowane wuživane kharty wróczili a ßebi nowe kharty wobkhowali. Jedyn ßobuwobſkorżeny pſchedowaŕ jěſdnych khartow wobkhowane jěſdne kharty ſ nowa pſchedawaſche a ßo ſ jebakami do dobytka dźěłeſche. Ssud je wobſkorżenych k jaſtwu na jedyn měßaz hacz do jeneho lěta ſaßudźił.

* (Wulki ßněh.) W Schwarzwaldźe ßu ßo tele dny tajke ßněhi naſchke, kajkichž tam ſa zyłu ſymu njejßu wohladali.

* (Dwaj tyßaz ptaczkow ſpalenych.) S Manheima pißaja: W zyrkußowym twarjenju pola wodoweje wěże, hdźež ßo krajna wuſtajeńza badenſkeho ptaczkeho towaŕſtwa wotmětwaſche, je wóndano wjeczor wokoło 6 hodźin woheń wudyrił, w kotrymž je ßo na 2000 ptaczkow ſpaliło; jenoż nětotre ßo wukhowacz hodźachu. S ludźi njeje nichtó do njeſboża pſchiſchoł. S drjewa natwarjeny zyrkus je ßo do cziſta wotpalił. Schkoda 50,000 hriwnow wucźini.

* Sſo żeńtwy bojo je dźěłaćeŕ J. ſ Barlina czeknył. Wón bě ſ dźowku jeneho rjemjeßlnika ßlubjeny a tež hižo pſchipowjedany. Tele dny dyrbjeſche kwaß byczł. Młody muż pak je, dokelž běſche jeho hroſa pſched żeńtwu wobjała, ſ Barlina twochnył. Nichtó njewě, hdźe je woſtał.

* W Kölnje paraſchtaj ßo jedyn pjekaŕſki a jedyn wucźobnik ſ revolwrom. S teho ßo wutſěli, kulka trjechi pjekaŕſkeho do hłowy, tak ſo tón hnydom morwy na ſemju padny. S druhim wutſělom ßo wucźobnik cźežko ſrani.

* Bohata Grafenhagſka knjeni je jenemu wósnikej na żeleſnizy hollandſkeho towaŕſtwa, kiž ſ jeje pßyczkom, hdyž jeho ſa njej do woſa ßadźeſche, jara luboſcziwje a nježnje wohkhadźowaſche, 40,000 ſchéßnakow wotkaſaka. Sbożowny żeleſnizaŕ bě ſ pſchipóßłanjom pucźowaŕſkich pjenjes na jeje pſchewodźenje w Hilverſumje pſcheproſcheny. Po pſchewodźenju tu ſwjeßelazu powjeſcź ſhoni.

* (Rosbuchnjenje je ßo w belgiſkej twjerdźiſnje Huy ſtako. Granatowy ſapalak bě patrony a jedyn półrowy ßud ſapalił. Ssußodna dróha bu zyle ſniczena. Wulke kamjenje buchu 100 metrow daloko roſczíſkane. Dwaj cźłowjekaj ſtaj morwaj, dwaj bjes nadźije, ßedmjo cźeſchzy a tſjo ßu lóżſcho wobſchkodźeni.

* (Mordaŕſki nadpad.) W lěßu pola Polny w Czechach ßu ßobotu do jutrow ſkuſchene cźěłko ſchwalcźe Hańże Iruſez namakali. W Polnje a wokolnoſczi ßo powjeſcź roſſcheŕi, ſo ßu żiđźa tole mordaŕſtwo ſkuczili. Kſcheſczijanſke wobydleŕſtwo ßo teho dla do roſhorjenje da, a wyſchnoſcź ſ tejle pſchiczinu pſchihoty cźinjeſche, ſo by móżne żidam njepſcheczelne njeměry podtłóczíka. Jako měnliweho mordarja ßu żidowſkeho ſchewza Hülſnera ſajeli, kotryž ßo wot dźěła wotwlakuje a wjele po lěßach dunda. Dokelž ßu pola ſkónzowaneje jeje pjenjeſy namakali, tukaja na to, ſo je Hülſner holzu ſkónzował, ſo by jejnu krej pſchi żidowſkim ßwjedźenju wużił. Na Hülſnera ßo tež hrěſcha, ſo je wón loni tež jenu holzu ſ Hornich Weſeniz ſkónzował, kotrejež ſbytki ßu pſched něhdźe ſchtyrimi njedźelemi teho runja w lěßu ſ hakoſami ſawodźete namakali Powjeſcź wo mordaŕſtwje je ſrudny podawk jako ſcźěhwk ſa ßobu měł. W Polnje poßlednje njedźele 32 lětny kózkaŕſki pomoznik Khorla Janda ſ Libna, kotryž bě na tyfus khory był, dla dowotkhorjenja pſchebywaſche. Janda ßo wſchědnje w wokolnoſczi a woßebje w lěßu wukhodźowaſche, hdźež ßu cźěłko ſkónzowaneje holzy namakali. Powjeſcź wo hrózbnym mordaŕſtwje na njeho tak hłuboki ſaczíſchcź cźinjeſche, ſo w nim myßliczka naſta, ſo mordaŕ na njeho łaka, ſo by jeho ſkónzował. Janda, kotryž w Polnje wjazy měra namakacź njemóżeſche, ßo do Libna wróczi, tola tež tu jeho wobkludnjaza myßl njepuſchczi. W nozy ßebi wón do hłowy ſtaji, ſo mordaŕ ſa nim dźe. Wón teho dla na tſěchu ßwojeho wobydlenja ſaléſy, ſ kotrejež ſkoczíwſchi ßebi nohu wobſchkodźi. Potom na polizajſtwo běżeſche, hdźež w ßmjertnym ſtraſche ſakhadźeſche. Njeſbożowneho dyrbjachu ſkónczńje do Prażſkeje kłudniży dowjeſcź.

* (Żakoßne wobſtejnoſcźe.) Franzowſki mißionar, Deſaint, kotrehož ßu pſched krótkim do Bangalore w prědnjej Indiſkej poßkali, piſche, ſo ſwonka Bombaya cźorny mór hiſchcźe wjele hórje ſakhadźa, hacz w Bombayu ßamym. W Bangalore wſchědnje něhdźe 300 cźłowjekow wumrje, po tajkim pjecź krócź wjazy dyżli w Bombayu. Cźeka na pucźach, polach a ßamo w hatach leżo woſtanu, ſ kotrychž ßo picźna woda cźerpa. Wojazy, kotſiž dyrbja cźěłka wotnjeſcź a pohrjebacź, njemóża tole dźěło doſcź ſpěſchnje dokonjecź. Indiſzy ßo pſchecźiwo wſchitkim wobaranſkim naprawam ſpjecźuja, a wojazy dyrbja huſto ßwoju tſělbu trjebacź, ſo bychu ßo pſched nadpadami ſakitali. Wikowanje klaza, pſchiwoženje zyroby je ſaſtako; duż je zyroba njeßmérnje droha.

* (Sa 30 lět wußlědźenaj.) W Romje buſchtaj mandźelſkaj ſajataj, kotrajż běſchtaj pſched tſizyczimi lětami tſjoch ßwojich najbliżſchich pſchiwuſnych ſkónzowałoj. W lěcze 1869 ßo ſta, ſo ßo młody muż, Michele Rigoſo rěkazy, w luboſczi do hakle njedawno woženjeneje młodeje żony ſahori. Signora Maſotti bě rjanoſcź prěnjeje rjadownje a ßo ſ nim helczeſche. Nimo Rigoſoweju ſtarſcheju nichtó próſchka wo jeju lubkowanju njewjedźeſche. Jeho nan, bohaty kubleŕ, pak jemu hrożeſche, ſo jeho ſ herbſtwa wuſamknje, hdyž ßo teje żony njewoſtaji. Bórſy na to woboj jeho ſtarſchej wumrjeſchtaj. Sa krótki czaß wumrje tež Maſotczíny muż a tež dwaj ſalubowanaj ſawdaſchtaj ßebi ruzy k mandźelſtwu. Hdyž ßo rěcze roſnoßychu, ſo czi tſjo naturſku ßmjercź wumrjeli njejßu, czeknyſchtaj taj nowoſwěrowanaj. 30 lět dokho ßo ſ zuſym mjenom wukhowaſchtaj, hakle nětko ſtaj wußlědźenaj.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcze 1899 dotal nahromadźiło: 3193 hr. 49 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Kmótſja na Ssmolerjez kſchczíſnach w Budyſchinje	15	—
Liſchki-Pónđelniży: I. Wulki ßwjedźeńſki wjeczor k cźeſczi naſcheje pſchecźelniży knjeżny Melanije Parczewſkez ſ pſchedawanjom jeje darow ſa Macźiczny dom, wotměty ſchtwórtk 6. haprleje w „Liſchczej Jamje“: Wobraz ßławneho pólſkeho baßnika Adama Mizkiewicza ſa knihownju 5 hr. 50 np.; pißak ſ lavy (dar ſ woheńpluwazeho Veſuva) 5 hr. 30 np., ſchkleńczka k pſchitykњenju na wutrobu 1 hr. 35 np., lěkaŕſtwo ſa doſlemjenu wutrobu 2 hr. 70 np., żidżana ſpomnjeńka na pólſku ſpißaczelku 14 hr., Adolfowy dark ſe ßameje Prahi, poßwjecźeny najwjeßelſchemu kupowarjej, 50 np., 2 × 2 = 4, njepij wyſche měry! 65 np. = 30 hr. II. Liſchkow bě tu mało, wjele je ßo dało: Pětr Pětrowiczowy a Jan Michajlowiczowy „muſej“ pſchi ſamjerſnjenymaj rěkomaj a Adolfowa rěſbaŕnja 1 hr. 50 np., ßmilna, dżenßa trochu pſcheſymnjena liſchka 50 np., na wowczej paſtwje 1 hr. 70 np. Wſcho hromadźe	33	70

Hromadźe: 3242 hr. 19 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchczi.)

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, też tole lěto konje **sakskeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki śmeja ßo:

w **Kamjeńzu** na drjewowym dworje **25. haprleje 1899** dopołdnja 1/2 12 hodźin,
w **Budyschinje** na tśelniku **26. haprleje 1899** dopołdnja w 11 hodźinach,
w **Lubiju** na nowym torhoschczu **27. haprleje 1899** dopołdnja 1/2 9 hodźin.

Kupowanske wuczinjenja:

1. Pschedawarjo maja ſ wopißmom polizajſkeje wyſchnoſcze ßwojeho bydliſchcza dopokasacź
   a) ſo ßu ßo konje, wot nich pschiwjedźene, w Sakſkej narodźike, a ſo by ßo ród pschedwjedźenych konjow ſpósnał, dyrbja ßo pschipuſchcźne abo ſrěbcze wopißma, jeli ſo ßo ſhubike njejßu, ßobu pschinjeſcź;
   b) dale dyrbja pschedawarjo dopokasacź, ſo ßu naſtupneho konja ſ najmjeńſcha 2 lěcze wobßedźeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta ſtare bycź. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — ſ najmjeńſcha 1 meter 46 centimetrow a poknolětne niz wjetſche dyźli 1 meter 57 centimetrow wyßoke bycź.
3. Schumjele, ſrěbzy (hengſty) a pschiſrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja ſa wſchě brachi po §§ 899—929 krajnych ſakońſtich knihow ſakſkeho kraleſtwa (ſakońſke a wukaſne kopjeno ſ lěta 1863, ſtrona 109 a dalſche) a pschecźiwo njepoczinkej kopanja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane ſpósnate konje ßo pschedawarjej hnydom ſapłacźa a na měſcze wotwoſmu.
6. Ke kóždemu konjej ma pschedawać bjes woßebiteho ſarunanja pschidacź:
   1 nowu wuſdu ſ dźerżazeje howjaſeje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjaſowu hłowojzu a
   2 konopjanaj poſtronkaj.

W Draźdźanach, 14. měrza 1899.

Wójnske ministerſtwo.

P. P.

S tutym dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym

pſchedawańnju kolonialnych tworow

pſchi realnej ſchuli cźißło 1 tu leżazu, kotruż je wot lěta 1868 knjes **Adolf Rämſch** měł, kupił a ſo ju ſ firmu

Ad. Rämſch, naßlědnik,

mějeczel Max Kirſchner,

na njepſcheměnjene waſchnje dale powjedu.

Moje najwyſchſche wotmyßlenje budźe, wopomnjenje mojeho dotalneho, pſched krótkim wumrjeteho ſcheſa, knjeſa **Adolfa Rämſcha**, kotremuż ßym ßydom lět k boku ſtał, a po kotrehoż woli je ßo mi tale pſchedawańnja pſchepodała, ſ krutym ſakhowanjom joho ſolidnych ſaßadow cźeſcźicź.

K próſtwje, ſo by ßo dowěrjenje, tejle firmje ſ wjele ſtron wopokaſane, też ßo mi dobroczinwje dоſtawało, pſchilubjenje ſjenoczam, ſo budu ßo ſtajnje prózowacź, ßo w kóždym naſtupanju dźakowny wopokaſacź.

S poczeſcźowanjom

Max Kirſchner.

W Budyſchinje, 1. haprleje 1899.

Paleny khofej
na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ cźimż wón jara wjele po dobrym ßłodże a ſporoſcźi dobudże, punt po 80 hacź 200 np. porucza
Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryż wobžernoſcź wubudźuje a kormjenje połóżuje, porucza

Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecźa winoweje kicze.

Dobre
runklizowe ßymjo
porucza
Delnjokinjanſki kněži dwór.

Rjane ßuſchene **ßwinjaze mjaßo** punt po 70 np., **cźerſtwy łoj** punt po 30 np. pſchedawa
O. Pětŕka na żitnej haßy 8.

Běrny
na pſchedań!
50 zentnarjow rjanych różowych,
100 = cźerwjenych zyblowych,
ßymjenitne a jědźne běrny
ſ lohkeje ſemje ma na pſchedań
Auguſt Nowak w Dubach.

Tow. Sserb. Burow w Bukezach

smĕje **njedźelu 16. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach swoje poswjedźenje. Wosebje so kalk skasa a wschelake ważne rosrĕčowanje so k temu pschisamknje. Wo bohaty wopyt prošy **pschedsydstwo.**

Moje **wobydlenje** je nětko na

Sukelnskej haśy 19 po 2. skhodomaj

rózk hospitalskeje haśy (w piwnym hrodźe).

Rĕčnik Drache.

Wschĕ druźiny **sofow, matrazow** s **kozom** a bjes njeho, kaž tež **lĕhanske stoły** a **stólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucza

T. Albert
na horczerskej haśy 13.

Poskiczenje sa kolojĕsdnych!

Kolojĕsdne wobleczenja,
kolojĕsdne jupy,
kolojĕsdne kholowy,
kolojĕsdne czapki,
kolojĕsdne koschle,
kolojĕsdne schtrumpy, paśy atd.

njekupujecze nihdźe tuńscho a lĕpje dyźli pola

Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haśy 32.

Wobucze

w jara wulkim wubjerku sa **mużskich, źónske** a **dźĕczi** s **dobreje koze** so najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna
na swonkownej lawskej haśy 8.

Emil Rößler w Budyschinje

na rózowej haśy 12 pódla ludoweje kuchinje

azetylenowe plunowe wobswĕtlenje pschiprawja, wodowody a **plumpy twari, samonapowaki sa skót, kupanske pschiprawy, piwowe apparaty, pschiprawy sa elektriske domjaze swony naprawja.**

Porjedźenje so derje a tunjo wuwjedźe.

Wustojni murjerjo a dźĕlaczerjo

trajne a derje so placzaze dźĕło namakaju pschi nowotwarach kaolinskich jamow Adolfskeje hĕty.

Robert Scheibe, twarski mischtr w Budyschinje.

Rĕs je po wosach saźo dostacz we **Lupjanskim parnym rĕsaku.**

Majźowy schrót
porucza tunjo **Jan Lukaš**
pschi žitnych wikach.

Ssmolerjez knihiczischczĕrnja

w Budyschinje w serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spĕwy** atd. atd.
we wschĕch rĕczach derje a tunjo czischczi.

Rakečanske serbske towarstwo „Lipa“

zmĕje přichodnu njedźelu 16. haprleje popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk k tomu je k. paleński mištr Krawc dobroćiwje přilubił a to wo „słónčku a planetach.“ Duž prosy wo bohate wobdźĕlenje. Tež hosćo su wutrobnje witani.

Předsydstwo.

Khĕża na pschedań.

Khĕża czišćo 57 w Hrodźischczu s rjanej sahrodu a polom je hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja tam shonicz.

2000 zentnarjow jĕdźnych bĕrnow

hnydom kupicz pytam, teho runja kóžđu dźĕlbu

rżaneje słomy

s zypami mlócźeneje kupuje a sa 1200 puntow placzu 17 hriwnow.

Pětr Wacker
na horncżerskej haśy 2.

Hróch,
wsku,
kolij,
feradellu,
rajsku trawu,
thymotejowu trawu,
tunske lane symjo
porucza

Gustav Heinke

pschi žitnych wikach.

Wupschedawam

do czista dla pscheměnjenja swój skład **khoseja, warjenja** atd. po tunich placzisnach.

Jan Lukaš
pschi žitnych wikach.

Lambora (1. dźĕlaczeŕ) so pyta. Woženjeneho dowĕrneho strósbeho lamboru a jeneho dźĕlaczerja pschi dobrej mschdźe bórsy do służby pytam. Darmotne wobydlenje so pschewostaji.

G. A. Leuner,
rĕsak we Wuhanczizach pola Kumwalda.

Murjerjow

hnydom pyta

Philipp w Sskonej Borschczi.

Pohoncz so pyta.

Woženjeneho dowĕrneho strósbeho druheho pohoncza do czežkeho woženja bórsy do służby pytam. Msda s wopsĕdka na mĕsaz 50 hriwnow a darmotne wobydlenje.

G. A. Leuner,
rĕsak we Wuhanczizach pola Kumwalda.

K 1. junijej pilnu holzu sa domjaze dźĕło pytam, kotraž móże waricz nawuknycz.

A. swud. **Khĕžorka**
pschi lawskich hrjebjach 18.

Zony

do sahrodniskeho dźĕła pschi 1 mk. 20 np. dnjoweje mschdy pyta

Fr. Emil Bulnheim
na rózowej haśy.

Wobstarna źónska,

najradscho schwalcza, so k jenemu wudowzej na wśach sa hospodu pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni „Sserb. Now.“

Pschistojnu, niz pschemkodu służobnu **holzu,** kotraž je hižo służiła, k 1. junijej pyta seminarski wyschschi wucżeŕ **Frenzel** na Albertskej drósy 10 po 1 skhodźe w Budyschinje.

Sańdźenu sobotu je nĕchtó do mojeho wosa jedyn koffer stajił. Wón chzył jón skerje lĕpje saźo wotewsacz.

Jan Wobst we Lomsku pola Minakala.

Dźak.

Hosczom, kotsiž su na Kunatez kwaźu w Rodezach psches jenu druźku s Jeschiz 10 hriwnow sa nasch Khwaczanski Boži dom skladowali, dźak praji

zyrkwinske pschedsydstwo.

Knjesej wucżerjej Polakej w Njeswaczidle wupraji so pschi jeho wotźalenju s **Budyschinka** sa jeho swĕrne wucżenje a prózowanje w naschej schuli wutrobny dźak.

Schulska gmejna w Budyschinku a Pschiwczizach.

Wutrobny dźak.

Sso s Njeswaczidla wotźaliwschi mje hnuje, wyšokorodźenemu knjesej baronej s Vietinghoff-Riesch, knjesej fararjej Jakubej jako lokalnemu schulskemu inspektorej a druhim šobustawam schulskeho pschedstejiczerstwa, kaž tež zykej Njeswaczidliskej schulskej wošadze hischcze ras w duchu ruku tlóczicz a nutrny dźak a wutrobne boženje prajicz sa wschu luboscz, mi w mojim dolholĕtnym sastojnskim dźĕle w tak bohatej mĕrje wopokasanu, a sa pschecżelne derjemĕnjenje, mi stajnje napschecżo pschinjesene, wosebje sa jara drohotny dar pschi dźĕlenju.

Bóh luby Knjes budź wschitkim s bohatym sarunarjom.

W Budyschinje, 12. haprleje 1899.

Khorla Hilbrig, wucżeŕ em.

(K temu czišću jena pschikoha.)

Pschiloha k czišku 15 Serbskich Nowin.

Sobotu 15. haprleje 1899.

Placišny rěsneho flotu na Draždžanskich skótnych wikach

10 haprleje 1899.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	34—36	61—65
awstriske	34—36	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—33	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—31	53—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	30—33	58—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	27—29	54—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—26	49—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	46—47
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	58—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—31	54—57
3. ßnadnje pizowane	—	52
Čželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	72—78
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	40—41	51—52
2. mjaßne	38—39	49—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—36	47—49

Placišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3224 měchow.		W Budyschinje 8. haprleje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 13. haprleje 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	8	9	8	24	8	6	8	24
"	žołta	7	65	7	94	7	65	7	94
Rožka		7	13	7	19	6	88	7	13
Jećmjeń		7	14	7	86	7	20	7	60
Wowß	50 kilogr.	6	90	7	20	6	50	6	80
Hróch		9	—	11	12	9	—	10	—
Woka		7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły		12	—	14	—	11	—	13	—
Hesduschka		14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny		1	50	2	—	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka	50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka	50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	2	80	2	30	2	70
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata	1080 schtuk, schtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Ržane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris		—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris		—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeše: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 11 hr. — np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 70 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 19 np., jećmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 5 np.

Wjedro w **Londonje** 14. haprleje: Deschcž.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smě̀je njedźelu Mš. Dom. rano w 7 hodźinach farař Räda Serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Sarjenk Serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rozrěčenje se Serbskimi holzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Hendrich Ferdinand Unger, wobydler a fabrikat w Sčijezach, ſ Marju Emmu Klaru Čžemjeriz tam. — Richard Oskar Schołta, lithograf w Lipsku, ſ Johanu Khrystianu Schumannez na Zidowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ludmila Amalia Marja, Marka Domascha Alexandra Ssmolerja, knihičžischčerńika a redaktora, dź. — Khorla Marčžin, Klimanta Pawoła Hofmanna, pißmikistajerja a wobydlerja na Zidowje, ß. — Emil Alfred, Roberta Emila Libsche, kotołnika a wobydlerja w Dobruschi, ß. — Richard Kurt, Augusta Lahody, fabrikarja a wobydlerja na Zidowje, ß. — Ernst August, Bjedricha Augusta Förstera, žiwnosčerja w Sajdowje, ß. — Pawoł Richard, Jana Augusta Halgascha, dźełačerja w Delnjej Kiwje, ß. — Frida Johana, Jana Bohuwěra Kubizy, murjerja a wobydlerja na Zidowje, dź. — Hana Alma, Richarda Bjarnata Preuskera, khěžerja a fabrikarja, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Vinzenz Arno Alfred, Vinzenza Küpferle, pjekarskeho mischtra, ß — Martha, Jurja Krala, hosčenzarja, dź. — Pawoł, Mikławscha Schusters, murjerja, ß. — Richard Julius, Josefa Bertholda Peickerta, dźełačerja, ß. — Pawoł, Michała Budarja, žiwnosčerja w Nadźanezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 5. haprleje: Pawoł Kurt, Jana Augusta Kiliana, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß, 5 m. 21 d. — 6. Helena Marja Scholčziz, bywscha fwudowjena Ssmočžkowa, Jana Ssykory, khěžkarja a pólnika w Kelnje, mandźelska, 56 l. 7 m. 27 d. — 7. Jan Pawoł Engemann, žiwnosčer w Malym Wjelkowje, 35 l. 8 m. 7 d. — 8. Wórscha Ducžmoyez, 75 l. 5 m 7 d. — Jurij Jan, Khorle Wylema Najorka, gratmischtra na Zidowje, ß., 6 m. 6 d. — Hana Helena, Jana Ernsta Kißala, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, dź., 3 m. 11 d. — 9 Jan Max, Jana Wehnera, wobydlerja a dźełačerja na Zidowje, ß., 5 l. 1 m. 16 d., ßo w Sprewi tepił. — Ernst Szymauk, čžěßla a wobßedź. korčžmy w Nowych Małßezach, 34 l. 1 m. 4 d. — 11. Pětr Khěžor, wobydleŕ a fabrikaŕ na Zidowje, 49 l. 3 m 19 d. — Khorla Pomhajbóh Hajnk, khěžeŕ a ſtałaŕ w Jeńkezach, 71 l. 18 d. — 12. August Erig, Augusta Haschki, fabrikarja a wobydlerja w Dobruschi, ß., 1 l. 3 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Njedźelu Mš. Domini smě̀je farař Mrosak rano w 7 hodźinach Serbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 8 hodź. Serbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

K nalětnemu

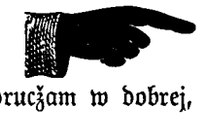

wußywej

poručam w dobrej, derje skhadźajej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorfske, žołte a čžerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske łopjenokulojte, žołte;

čžerwjenokałowe ßymjo,

Erfurtskeho krwejčžerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krwejčžerwjeneho, pózdneho, wulkeho;

běłokałowe ßymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

wołebitosće w woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich ßadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Lubiju a Budyschinje.

Čzesčzenych Serbskich krajanow na to kedźbliwych čzinju, so ßym w ßwojim hosčenzu sa ßobotnischi wobkhad **wołebitu stwu ſ nutskhodom se schuleŕskich hrjebjow** naprawił. W njej porziju **dobreho khofeja** po 20 np., porziju **dobre jědźe** po 35 np. a porziju **dobreje połiwki** (sopy) po 15 np. podawam.

Gusta Hartstein,

wobßedźeŕ hosčenza **„sloteho ßłónza“.**

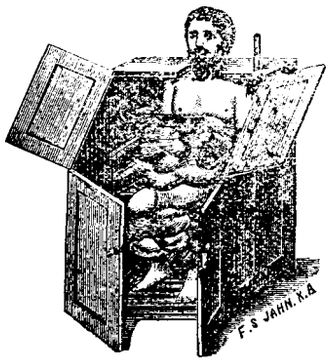

A. Uhligowe
naturſlohojeriſke kupjele
w Budyſchinje
na nowych hrjebjach 3.

Wulki wuſpěch ſamo pſchi ſtraſchnych ſkhorjenjach pluzow, žołdka, jěrchenjow, pucherja, czuwow a žonjazych czerpjenjow, pſchi ſymnych nohach atd. Wožebje dobry wuſpěch pſchi ſymſkim lěkowanju ſ podžělnymi kupjelemi, kotrež rospuſchczo a wucziſkajo ſkutkuja. Naſymnjenja žo njeje bojecz. Mile, pſchijomne wobkhadženje. Žónſke poſłuženje ſa žónſke. Naſhonity perſonal.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanſach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdže ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje druzˇiny,
ſchablony
ſa molerjow a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſklad
po najtuniſchich płaczˇiſnach

Emil Nĕrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
napſſchecza turnaŕnje.

Hiſcheże jara dobry
ſchrótowanſki mlyn
ma tunjo na pſchedań **W. Anders**
w Malym Wjelkowje.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczˇiſnach.

Sſmĕſchnje tunjo!

Dobre a trajne!
Hólczˇaze wobleczˇenja,
pacholaze wobleczˇenja,
mužaze wobleczˇenja.

Kurt Lehmann,

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Mojim czeſczˇenym wotebjerarjam!

Po jenolětnym wobſtaczˇu mojeje pſchedawaŕnje, nucˇi mje, wſchitkim tym, kotſiž ßu mje ſe ßwojim dowĕrjenjom czeſczˇili a mje ſ wotebjeranjom podpjerali, ßwój **najwutrobniſchi džak** wuprajicz, ſjenoczˇeny ſ próſtwu, mi a mojemu młodemu pſchedewſaczˇu też w pſchichodże pſcheczˇelne **dcrjeměnjenje** a **prawje ßylne wotebjeranje** wopokaſacz.

Kaž hacz dotal budu ßo też dale prózowacz, **hódnu a bjesporokowu tworu po najtuniſchich twjerdych płaczˇiſnach** podawacz a žadanjam ßwojich czeſczˇenych wotebjerarjow na kóžde waſchnje uapſcheczˇo pſchińcz. Kóždy ſapočzatk je czˇežki, tola ßym nětko ßłód mojich czeſczˇenych wotebjerarjow ſeſnał, a je mi mózˇno, wſchě žadanja ſpokojicz a kóždemu ſ tym poßłužicz, ſchtož ßebi žada. K naléczˇu poruczam ſaßo hoborſki wubjerk **mužazych, młodzˇeńſkich a hólczˇazych wobleczˇenjow** ſnateje dobreje hódnoſcˇe, modneho rĕſa a dżerżazeho ſchicˇa. Płaczˇiſny ßu dla mojich ßnadnych wudawkow **tak tunjo** wobliczˇene, kaž je žana konkurenza njemóže poſkiczˇicz.

S lětnich ſwjerſchnikow, kholowow, kołojĕſdnych wobleczˇenjow, jupow, mužazych klobukow, ſportſkich mězow, hólczˇazych klobukow a mězow najlěpſche po najtuniſchich płaczˇiſnach poſkiczˇam

Kurt Lehmann

32 na kamjentnej haßy 32.

Heinrich Hoppſtock

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy 1

porucza ßwoju
chemiſku płokarnju a czˇiſczˇernju, barbjernju a wuprawnju pſchi ſpĕſchnym najßwĕdomicˇiwiſchim wuwjedżenju po tunich płaczˇiſnach.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadża,
domowe žohnowanja a **wobraſy, wĕnzy a ſchpruchi** k **ßlĕbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczˇiſnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Kedžbu!

Kedžbu! **Kedžbu!**

Zyle tucˇne **howjaſe mjaßo**
punt po 50 np.,
połcˇ pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rĕſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy
czˇißło 4.

?

Hdže je **dobry** khoſej doſtacˇ?

Pola
khoſejoweho Sachſy
na bohatej haßy 5.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poruczˇejo kedžbliwe czˇinimoj.
Schiſchka a Rjeczˇka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Kalk, zement,
koſczˇinu,
amoniak-ſuperphoſphat,
Domaſchowu muczˇku a
kainit
porucza **W. Anders**
w Malym Wjelkowje.

Wubjerne tucˇne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza
rĕſnik **Bernkopf**
na ßukelnſkej haßy czˇißło 26.

Sswój ſklad **ſofow, matrazow** ſ ložom a bjes njeho, teho runja wſchě **ložane twory** po najtuniſchich płaczˇiſnach poruczam.
Emil Schubert, ßedlaŕſki miſchtr
na jerjowej haßy.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czˇaßnik** kupicˇ, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzˇicz** dacˇ, njech dże k czˇaßnikarjej
Curtej Jenczˇej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeja lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jenczˇ** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczˇiſnami wupołożene, wobhladacz.**

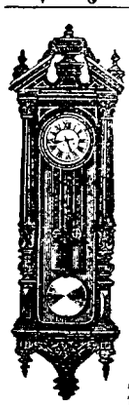

Pſchedawanje a porjedżenje

wſchěch druzˇinow
czˇaßnikow.
Płaczˇiſny najtuńſcho
a rukowanje na dwě
lěcże.

Gustav Mager,
czˇaßnikaŕ
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reserwy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych salożknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomuych hódnostnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wěstoscź.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wndawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczerńja rataŕskeho kreditneho towaŕstwa sa sakske kraleſtwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole	ſ 3%
= měßacznym wupowjedzenju nětkole	ſ 3¼%
= tsimeßacznym = twjerdze stejo	ſ 3¼%
= schěsczmeßacznym = = =	ſ 3½%
= létnym = = =	ſ 3⅔%

Bliżsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Pschenajecźe jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeho banka

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Dźěłaŕnja błysknych jězdnych kołow

bratrow Thomasow

w Budyschinje-Židowje a we Wölmsdorfje w Czechach.

Błyskne jěsdne koła

po rosßudźe snamjenitych kołojěsdnych nowin **k najdospołnischim** noweho czaßa ßłuscheja; pschetož wone we ßebi **najwjetschu eleganzu** a najakuratnische techniske wuwjedźenje sjenocźa.

S teho sczěhuja jich **lěpschiny:**

Sswětły schwarny napohlad,
hrajizy lohki běh,
najwjetscha stabilnoscź.

Błyskne koła ßo pschedawaju jako **mužaze, žonjaze** a **dźěcźaze koła** sa **cźežkich, ßrěnjocźežkich** a **lohkich jěsdnych** s **woßebnym, woßebnischim** a **najwoßebnischim wuhotowanjom.**

Ssamowumyßlene s **D. R. G, M.** (cźißło 59470, 68319, 69326, 69660) a s **awstrisko-wuheŕskimi patentami** (T. 46, F. 3808; T. 47, F. 1414; T. 47, F. 798; T. 47, F. 830) psched kóždym napodobnjenjom sakitane **polěpschenje rjecźasoweho stajenja, rjecźasoweho koleska, wobłukoweje roły** a **rjecźasoweho kaschcźika** sawěscźa

błysknym jěsdnym kołam trajnje prěnje městno w rjedźe klassiskich maschinow.

Jako njepowalne dopokasma tehole wobkrucźenja ßwědcźa najnowsche poßyłki do **Japanskeje, połodnischeje Ameriki** a do **Hollandskeje,** kaž tež wulka liczba pschipósnawanskich pißmow, kotrež ßu w lońschim wobkhodnym lěcźe bjes napominanja doschłe, s kotrychž pschipołožena pschiłoha dźěl poda.

S teho ßlěduje, so ma ßo pschi **kupjenju woprawdźe dobreho jěsdneho koła** w ßamßnych intereßach **wudźěłkam domowinskeje wustojneje dźěłaŕnje błysknych kołow** lěpschina psched zusymi abo druhimi wudźěłkami dacź.

Sastupjerjo: **Curt Oehme** w **Budyschinje,** na hornczeŕskej haßy,
Theodor Mrós w **Bukezach, Eduard Brand** w **Lubiju,**
E. H. Fiedler w **Altgersdorfje.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 16. **Sobotu 22. haprleje 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Sakoń wo wobhladowanju mjaßa, kotryž je ßo w sakskim ßejmje loni s wulkej wjetschinu pschijał, je w khěžorstwowym ßejmje mało pschećelow namakał. Sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni běchu jenićzzy, kotrymž bě tutón sakoń prawy. Zentrumski sapóßklanz Gerstenberger a konservatiwny hrabja Klinkowström s wótrosćzu pschećziwo sakonjej rěčeschtaj. Wonaj knjeżerstwu powjedźischtaj, so je nacźisk wo wobhladowanju mjaßa niz jenoż pola burow, ale tež w zykym kraju pohorschenje sbudźił. Sda ßo, so ßo sakoń njeje w rataŕskim ministerstwje, ale we wukraju dźěłał. Wón njedźiwa na praktiske wobstejnosće w Němskej. Tak je dwójne pschepytanje do rěsanja a po rěsanju njetrěbne a drohe. Se sawjedźenjom wobhladanja mjaßa pschi domjazym rěsanju ratarjo cźežko schkoduja. Makemu muzej, njech je bur, njech je dźěłacźeŕ, dyrbi ßo tole wobhladanje spuschćźicź. Njetrjebawschi je knjeżerstwowa staroscź, so mohł bur cźeledźi njestrowe mjaßo pschedstajicź. Pschi nětcźischim njedoßahanju cźeledźe budźe ßo wón pascź, to cźinicź. Runje won njesrosymliwe je, kak jara nowy sakoń na to dźiwa, so by wukraj s nim njespokojom njebył. Na najmjeńscho dyrbjake sa wukraj te ßame postajenja płacźicź, kaž sa Němsku. Cźwilowaze pschepytanje, kotremuž ßo tukrajne mjaßo podcźißnje, dyrbi ßo wukrajnemu mjaßu do zyła spuschćźicź. Maja dha němskich burow sa wjetschich paduchow dyźli amerikanskich pschedawarjow mjaßa? Jeli so ßo dwójne pschepytanje amerikanskeho mjaßa njehodźi pschewjesćź, dyrbjało ßo s zyła sakasacź, jo pschiwosycź, dokelž je němskemu rataŕstwu mózno, potrjebu sa mjaßom ßamo spokojicź. Kajki njerjad Amerikanszy k nam scźelu? Schto ßu ßebi woni swěrili, ßwojim ßamßnym ßobukrajanam w poßlednjej amerikansko-schpaniskej wójnje posficźicź! Sajimawe tež je, so ßu ßo amerikanszy lieferantojo mjaßa ßwojemu knjeżerstwu woßebje sa to dźakowali, so je se ßwojim wliwom na němski mjaßowobhladowanski sakoń skutkowało. To je tola doscź wosnamjaze. Wobaj rěcźnikaj namjetowaschtaj, so by ßo sakonjowy nacźisk jenej komißiji pschipokasał.

Statnemu sekretarej Posadowskemu njebě lohko, poroki prěnjeju rěcźnikow wotrasycź. Wo hibanju w kraju pschećziwo sakonjej jemu po sdacźu niczo znate njebě; pschetoż wón ßo nadpadam pschećziwo sawjedźenju wobhladowanja mjaßa pschi domjazym rěsanju dźiwasche. Schtoż wukrajne mjaßo nastupa, wón měnjesche, je njemózno, te ßame žadanja na jeho pschepytanje stajecź, dokelž by ßo s tym njemózne scźiniło, wukrajne mjaßo do Němskeje dale pschiwosycź. Pschiwos ßo njeßmě tak ßylnje poczeżicź, tak dołho hacź nasche rataŕstwo njesamóże mjaßowu potrjebu spokojicź. Bóle prawje drje je, dla lěpscheho ludoweho seźiwjenja wukrajne mjaßo pschipuschćźicź, woßebje, dokelž je strach dla wyßokej horzocze, s kotrymž ßo wone sawari, ßnadnischi. Na žane waschnje ßo knjeżerstwo pschi tym s dźiwanjom na wukraj njewodźi. Rěcźnik je pscheßwědcźeny, so wschelake wobmyßlenja a njedorosumjenja wobeju pschedrěcźnikow w komißiji rospłunu.

Pschećziwo sokonjej hischcze nazionalliberalny kubleŕ Sieg a konservatiwny Holz rěcźeschtaj, wobaj pak knjeżerstwu bóle napschecźo pschińdźeschtaj, dyźli prěnjej rěcźnikaj; wonaj ßamo wótrischu kontrollu pschi domjazym rěsanju namjetowaschtaj.

Sa sakoń židowski sozialdemokrat Wurm a ßwobodomyßlny Pachnicke a Lenzmann wustupowaschtaj. Wurm je sa to, so by dwójne wobhladanje mjaßa ßo se wschej krutoscźu pschewjedło. Pachnickej běchu sakonjowe postajenja hischcze pscheßłabe, tola ma wón sa to, so prěnje wobhladanje njeje trěbne. Pschiwos s Ameriki dyrbi ßo sdźerzecź, so njemohli ratarjo mjaßowe płacźisny postajecź. Schtomy njeßmědźa do njebjeß narosćź; duž dyrbi k lěpschemu luda amerikanska konkurrenza wostacź. Pachnikowu rěcź konservatiwni sapóßklanzy s wulkim hołkom a ßmjecźom pschewodźachu.

Pschi dalschej debacźe ßo reformar Vielhaben, elsaski Delsor, konservatiwny hrabja Bernstorf, bayerski bur Hilpert, zentrumski Herold, s Wangenheim a dr. Rösicke, poßlednischi w mjenje swjaska ratarjow se wschej rasnosczu pschecźiwo sakonjej wuprajichu. Skónczńje ßo sakonjowy nacźisk 21 stawatej komißiji k nadrobnischemu rospominanju a wuradźenju pschipokasa.

— Jako krajneho pscheradnika ßu feldwebla Albrechta w Bydhoscźu (Bromberg), w 129. pěschkowskim regimencźe ßłużazeho, lepili.

— Pschedłoha wo twarje kanala, kotryž ma Rhein s Łóbjom sjednocźicź, je ßo w pruskim krajnym ßejmje prěni krócź wuradźiła. Sastupjerjo rataŕstwa ßo boja, so ßo po natwarjenju kanala pschiwos wukrajneho žita do ßrjedźneje Němskeje położi. Woni teho dla wotradźachu, kanal twaricź, sa kotryž by ßo něhdźe 271 milijonow hriwnow twarskich pjenjes trjebało.

— Samoaska naležnosćź ßo po měrnym waschnju wuruna. Po rěczi statneho sekretara s Bülowa, kotruž je tydźenja w khěžorstwowym ßejmje měł, budźe němske khěžorstwo prawa ßwojich poddanow na samoaskich kupach sakitacź a je njeda pschikrótschicź. Bülow na to pokasowasche, so by s hrěchom byko, dla něktorych kupow, s 30,000 dźiwimi a 500 Europjanami wobydlenych, wójnu wjesćź. Po namjecźe němskeho knjeżerstwa ßo komißija, se sastupjerjow Němskeje, Jendźelskeje a sjednocźenych amerikanskich statow wobstejaza, na samoaske kupy poda a tam nakhwilnu knjejstwowu móz pschedewosmje. Tež dla němskeho poddana Hufnagela, kotryž je pjecźa pschiwißowarjow hłownika Mataafy naschcźuwał, pschecźiwo sjenocźenym Jendźelcźanam a Amerikanskim wojowacź, je ßo pschesjenosćź dozpika. Jendźelcźenjo ßu jeho s jendźelskeje wójnskeje łódźe, na kotrejž jaty ßedźesche, na němsku wójnsku łódź „Falke“ pschewjesćź dali. Hufnagel ßo posdźischo psched ßud němsko-jendźelsko-amerikanskeje komißije staji.

Awstriska. W Cźechach je we wschěch stronach njeměrne hibanje. W Jurjowym Dole pola Prahi 200 tkalzow a tkalcźow strajkuje. Woni ßebi wjetschu msdu a 1. dźeń meje jako ßwjedźeński dźeń žadaju. W Podmoklach (Bodenbach) je w jenej kneflowarni dźěl dźěłacźerjow pschestał dźěłacź, cźehoż dla ßu ßo tež k dźěłu swólniwi dźěłacźerjo s dźěła puschcźicź dyrbjeli. W Ringelshainje a Schönbachu je strajk żeleśniskich dźěłacźerjow wudyrił. W Budějowizach tyßaz twarskich dźěłacźerjow strajkuje. Hdyž chzychu strajkowarjo po měscźi cźahacź, jich poliziśtojo rosehnachu. Spjecźiweho dźěłacźerja sajachu. Židowszy pschekupzy ßo njeměrow bojo ßwoje khlamy sawrjechu. Do dźěłacźerjow, kotsiž na jenym twarje dźěłachu, strajkowarjo s kamjenjemi mjetachu.

Italska. Bamžowe strowje je ßo saßo tak daloko polěpschiło, so je wón pschi Božej ßłużbje, kotraž je ßo k wopomnjecźu lětneho dnja jeho krónowanja měła, pschitomny mohł bycź. Mózne ludowe ßyły, mjes nimi wjele zuśych, Pětrowske naměstno a dom pjelnjachu a se sahorjenjom bamża witachu. Bamž ßo hnuty, ßyśny we wo-

cžomaj,* dźakowasche. Wón mějesche blědy napohlad, tola wón w Božej žłužbje hacž do kónca wosta.

— Italskaj kralowskaj mandźelskaj staj sańdźeny tydźeń sardiniſku kupu wopytałoj. Jich pschebywanje tam je žo se srudnym podawkom skónčiło. Hdyž kralowskaj mandźelskaj s Cagliari wotjědźeschtaj, žo na tamnischim dwórnischczu wobkładženje terrassy, na kotrejž schulske holzy a knježny stejachu, skama. Dźewjatnacże młodych holzow a jena žona dele padnychu. Pod terrassu jedyn želeſniſki dźěłacźeŕ a jedyn žłužbak stejeschtaj. Poźledniſchi bu morjeny, dźěłacźeŕ je žmjertnje sranjeny. Tśi młode holzy žo cžežko sranichu, dźeżacź druhich lohko.

China. Chineſki lud počzina žo pschecźiwo postupowanju Europjanow wobaracź. Pola Kaulunga, hdźež žu Jendźelcźenjo žwoje wobžedźenstwo wupschestrjeli, žu wobrónjene cžrjódy Chineſow jene jendźelske wodźělenje nadpanyli, do njeho se sastarskich kanonow tśělejo. Jendźelska artillerija se schrapnelemi wotmolwi, a hdyž dwě kompagniji Hongkongskeho regimenta k nadběhej postupowaschtej, Chineſojo cžeknychu. Zosajo woni někotre wžy sapalichu. Chineſojo žu pjecža 6000 muži žylni byli a žu uniformu chineſkich moliſkich wojakow wobleczeni byli.

Amerika. Amerikanſzy žu žebi s Philippinſkimi kupami cžwilu a staroſcź napowžli. Sběžkarjow sbiwschi dyrbja Amerikanſzy jim zyły dobyty kraj saža pschewostajicź a sady murjow Manile zosacź. Nětko Amerikanſzy spósnaja, schto rěka, na Philippinach se saběžkarjemi wojowacź, kotśiž, byrnjež byli poraženi, njepschestawajzy s khowankow nadpady cžinja. Poźlednje powjesće s Philippinow žu jara srudny saczischcź w Amerizy cžinike. Wobstejnosće žo hischcże shórscha se žadanjom guvernéra Minesotaskeho stata a jeneho senatora s pokodneje Dakoty, so dyrbja žo dobrowólniſke regimenty s tuteju statow s wójnſkeje žłužby puschcźicź, dokelž žo po sakonju nježmědža w njej dléje dźeržecź. Tež muźstwa žame na Philippinach žebi pschezo wótsiſcho žadaju, so žměle žo domoj wrócźicź.

— Jendźelcźenjo w poźlednich lětach pschecźelstwo amerikanſkich poknóznych sjenocźenych statow žebi dobycź pytaju, so bychu s jich pomozu rosschěrjenju němſkeje kolonialneje mozy wobarali. Jendźelſkemu pschecźelej pak Amerikanſzy prawje njewěrja a drje s nim jenož tak dołho hromadźe pońdu, hacž śmeja to sa žwoje interesy sa wužitne. Amerikanſzy žebi hižo dawno na to myžla, Kanadu wot jendźelskeho knjejstwa wužwobodźicź a ju se sjenocźenymi statami sjenocźicź. Móžno, so žo to prjedy stanje, hacž žebi to Jendźelcźenjo wudźecź dadźa. Jedyn nastawk nowin „New-York Journal“ jim tutu móžnosćź jako bliſku wěschcźi. Spomnjene nowiny žu žebi žortniwu myžl pschipanycź dale, žwój nastawk jako wěschcźenje Parižſkeje wěschcźerki knježny Couesdone wocźiſchcźecź. Ta je pjecža dopižowarjej „New-Yorkskeho Journala“ pschichod sjenocźenych statow wěschcźika. Wona praji, so s njeje arzyjandźel Gabriel rěcźi. Hdyž knježnu Cuesdon wopytach (pische dopižowaŕ), ju žylnje s profecźinſkim duchom napjelnjenu namakach. Wopraschach žo ju, schto wo pschichodźe sjenocźenych statow do prědka widźi. Sa někotry cžaž wona wocźi sańdźeli a s krótkimi žadami scźěhowaze praji: To njebudźe lohko: — Wójna pschińdźe; s nowa wona pschińdźe; to njebudźe lohko; widźu wulki dźeń pschińcź — wulki dźeń sa Ameriku: zyłu Ameriku, poknóz a pokodnjo budźetej pod jenym jenicžkim knjeźerſtwom sjenocźenej; wulka amerikanſka republika žo wot pola k polej wupschestrje; wulzy statnikojo budźa žo prózowacź, zyłu Ameriku pod jenu khorhoj sjenocźicź; wójna žo njebudźe wjesćź, so by žo to do skutka stajiło; Mexiko budźe po žmjercźi presidenty Diaza wo to proſycź, so mohł žo k sjenocźenym statam pschisamknycź; pokodnjoamerikanſke staty budźa derjemécźe a sboże Mexika pod amerikanſkej khorhoju widźecź; potom budźa teho runja wo to proſycź, so žměle žo k sjenocźenym statam pschisamknycź; Kanada najdléje swonka sjenocźenych statow wostanje, Amerika směje druhu wulku wójnu; budźe to wjele wjetscha wójna dyžli tamna se Schpaniſkej; wona žo ani s Němſkej, ani s Franzowſkej njebudźe wjesćź; wjele bóle s jenym krajom, kotryž nětkole wótsje pschecźelstwo sa Ameriku wobkrucźa; Němzy w Amerizy žwojemu wótznemu krajej ženje njedowola, pschecźiwo sjenocźenym statam wójnu wjesćź; Jendźelcźenjo nimaju telko mozy; to budźe najžałožniſcha wójna, kotraž je žo hdy wjedła, ale Amerika skónčnje dobudźe; potom budźe amerikanſke wójnſke kłódźſtwo najwjetſche zyłeho žwěta; jendźelska rěcź budźe s Ameriki niz s Jendźelſkeje knježicź.

Njech je to knježna Couesdon woprawdźe wěschcźika, abo njech je to hołe wumyžlenje, wulka wěrnosćź w tym leži, so sjenocźene staty něhdy zyłu Ameriku wobknježa, a so Kanady dla něhdy mjes Jendźelſkej a sjenocźenymi statami k wójnje dońdźe.

Moleŕ Ludwik.

I.

Mostowski młynk žedźeſche s wuhornjenymaj rukawomaj sa dubowym blidom wo jſtwje. Sdasche žo jara wobužny bycź; pschetož žmykny se skobami krótku dymku, kotraž jemu hewak sa zyły dźeń njewuńdźe, na bok, prjedy hacž bě wukurjena, seprje nahaj kohcźej na blido, nastaji brodu do wobeju rukow a wudźěrasche pokhmurjeny a samyžleny s woknom won.

Mostowski młynk bě widźany muž. Jeho młyn bě schěroko a daloko najlěpschi a pilnosćź jeho wobžedźerja bu pschiškowna. Hdyž běchu dny dołhe, sapocza žo młynſke koło hižo rano w pjecźich wjercźecź, a jeno w symje, hdyž pschejara krucźe mjersnjesche, běchu nusowane žwjate dny. Rěka, kiž žo pod cźěmnymi wólschemi a khabłatymi wjerbami wijesche, měwasche pak tež w žuchim cžažu lěta pschezo hischcże telko wody, so sa jenu nóz wumjekki hat napjelnjesche, kotryž bě Mostowski młynk sałożił, so by s njeho wodu po žylnym deskownym korcźe na mózne młynſke koło wjedł.

Jako khudźinka bě nětcźischi wobžedźeŕ psched lětami na Mostowski młyn pschischoł a bě tehdomnemu wobžedźerjej žwěru a pilnje žłużił, doniž žo stary muž, kiž dźěcźi njemějesche, na wotpocźink njepoda. Poźrědnistwu jemu derje smyžleneho fararja měješe žo Mostowski młynk dźakowacź, so jemu zyrkwine pjenjesy požcźichu a jemu tak móžno sćinichu, žebi młyn kupicź.

S njewustawazej pilnosćźu a se strózbym žiwjenjom bě fararjowu dowěru wosprawnił, a njebě kołwokoło bura, kiž by w Moskowskim młynje njemełł. Sboże bě pak tež sjawnje s nim, pschetož hdyž bě žo woženił a schikowaneho žyna dostał, wjercźesche žo koło po sdacźu hischcże jónu tak spěschnje, skasowarjow pschibywschi, a sa něschto lět běsche w tajkich wobstejenjach, so móžesche poźledni sbytk dołha, kotryž na młynje stejesche, fararjej wotpłacźicź.

Ale wot lěta žo to pscheměni. Zusy saběraŕ s mjenom Schcźěpan bě pok hodźiny dale horje druhi młyn natwaril, kłócźesche płacźisny a pytasche žušodnych ludźi na žo scźahnycź. So pak tola telko njesažłuži, kaž Mostowski młynk, bě to wina jeno woda, kotrejž doscź njemějesche. Jeho młyn mjenujzy leżesche nad Bělizu, žamostatnej, ale mjenje wodowej rěku, kotraž bě wot Mostowskeje rěki s dołhimi hórkami dźělena. Schcźěpan pak, nowy młynk, chzysche Mostowskeho wukakacź, kupi něhdźe schtyri hodźiny dale horjeka, hdźež žo hórki, kotrež wobej rězy dźěła, shubjuwaja, wusku schlebjerdku łuki a wjedźesche tam wodu Mostowskeje rěki s dźěła do žwojeje rěki, do Bělizy.

Duž nasta ska skórźba, a runjež Mostowski młynk dobu a runjež dyrbjesche Schcźěpan hrjebju saso samjetacź: wobužnosćźe tu běchu, a pschi tym shubi žo cžaža, nasta mjersanje a běhanje na žudnistwo, a tak žo žłónza sboże sacźmi, kotrež bě hacž dotal na Mostowskeho młynka žwěcźiło.

Prěnja dyrbjesche to na žebi shonicź Hana, Mostowskeho žona. Hacž dotal bě jeje muž w prósdnych hodźinach jeno jej a hólczejej žo woprował — nětkole bywasche cžasto pokhmurjeny a samyžleny, wotmolwjesche bjes mała na wschě praschenja hrubje, a jeno druhdy, hdyž bywaschtej wocźi staroscźiweje žony poknej žylsow, majkasche ju kaž na wotproschenje po lizomaj, žwarjesche na Schcźěpana, a pschižahasche, so nochze měra dacź, doniž młyn tam horkach na pschezo njesastanje.

„Božedła, mužo! Schto masch tola myžle? Ty žebi tola njemyžlisch na — na . . .“

Te žłowo wosta jej w krku tcźazy. Ale jeje pohladnjenje bě tak polne staroscźe a stracha, so žo jeje muž, pok wcźipny, pok wobužny wopraschа:

„Nó? A na cžo dha dyrbju žebi myžlicź?“

„Wěsch, Schtomikez Pětr žedźi hižo zyłe lěto w kłódźe, dokelž je hajnikej Ssukej brózńju satyknył!“

Młynk žo s mjersanjom žmějesche. „Hłuposcźe! Satyknycź jemu hnězdo njedam, ale wuhnacź s njeho chzu jeho s cžeſtnym wojowanjom.“

Bórzy na to bě sapocźał hat wusběhowacź a w młynje mnoho porjedźecź. S dospołniſchimi žrědkami w młyńzy chzysche žwojeho njepschecźela pschetrjechicź; ale twarjenje pózrje jara wjele pjenjes a njeswucźene dźěło bjerjesche jemu telko cžaža, so móžesche žo hischcże mjenje se žwojej žwójbu saběracź, dyžli poźledni cžaž. Dokelž žo jemu nochzyschche, fararja hischcże junu wo požcźonku proſycź, požcźi žebi pjenjesy wot žida, kiž se žitom wikowasche a

pola njeho mlějeſche. Dań bě nimo měry wyßoka a dołh jeho jara cžiſchcžeſche.

Nětkole ßedžeſche ſa dubowym blidom, a ſdaſche ßo, ſo njeběchu najwjeßelſche myßle, kotrež jemu we hłowje khodžachu; pſchetoż na dobo dyri ſ pjaſcžu wo blido, ſo wrjeſkotaſche a dymka ſpadže, ſaſkocži a wotſtorcži ſtólz tak nahle, ſo praſkajo na podłohu padže.

Wuſtróžana ſaſtupi młynkowa, ſběže ſtólz a wopraſcha ßo bojaſnje:

„Mužo, ſchto dha cži je?“

„Schto mi je?“ bórbotaſche młynk, ſtupi do wokna a wottorhny je: „Tu hladaj na naſch hat, prjedy bywaſche w pjecžich połny, nětkole je w ſcheſcžich a ...!“

„Woprawdže, je dže hakle na poł połny!“ rjekny žona ſtaroſcžiwje.

„Wěſch ty też, Hana, ſchto ma to na ßebi?“

„Ja ... to ja njewěm. Je dže, praja, dale horka wczera ßylne hrimanje było, to dyrbjał tola wjaz hacž połny bycž.“

„Aha! Měniſch ty to też? A tola je jeno na poł połny. A ßmy-li hacž do pſchipołdnja mléli, budže próſdny, a potom mózu pſchihladowacž, ſchto cžinicž. To je kruch paduchſtwa. Dyrbju-li cži prajicž, ſchtó je to wina? Tón Schcžépan horkach, kažak, tak wěrno, kaž ßym žiwy! Wczera wjeczor ßym jeho widžał wokoło naſcheho młyna ßlědžicž.“

„Ale kak dha chze na tym wina bycž?“

„Wón je w nozy ſpuſchcžadko ſběhnył.“

„Měniſch to woprawdže, Handrijo?“

„Pój ßobu na ſpuſchcžadko. Njeběch tam hiſchcže, ale to budżeſch widžecž.“

Džeſchtaj k ſpuſchcžadku; ſamk bě w rjedže.

„Njeje hiſchcže horje ſcžehnjene“, rjekny žona.

„To wſchak je w nozy ſcžinił a potom je ſaßo do rjadu ſtajił.“

„Ale to budžichmy tola ßłyſcheli wodu ſchumcžecž!“

„Sſym pſchejara twjerdže ſpał; tola bě mi wo ßnje, jako budżech ßłyſchał ſchumjenje.“

„To bě wětr, kotryž pſches topoły dujeſche.“

„Wěſch ty ſchto“, roshori ßo młynk, „temu pachołej chzu to ſkaſycž! Tule nóz ſamknu ſpuſchcžadko ſ rjecžaſom, potom nabiju ßebi tſělbu a dam kedžbu, a jeli ſo mi Schcžépan ruku połoži na ſpuſchcžadko, wosmu jeho jateho a wotwjedu jeho jako dundaka a rostſělu jemu ſtawy, jeli ſo by ßo wobarał.“

Žonje ßo ſezny; potom proſcheſche ſe ſtrachom: „Mužo, budź proſcheny, pomyßl ßebi na to njeſboże!“

„Dyrbju dha ßo ſahubicž dacž a k temu hiſchcže mjelcžecž? Hy, myßliſch ßebi ty tak?“

„Woſtaj tola tſělbu doma a wſmi ßebi wotrocžka ßobu!“

„Wotrocžk je mi wotpowěł, dokelž je jemu Schcžépan wjetſchu mſdu ſkicžił; na teho njeje ſpuſchcženje. Wěm ßebi hiſchcže ßam pomhacž!“

S tym ßo młynk ſ krótka wobrocži a džěſche na łubju rožku měricž.

Wokoło połdnja ſaſta młyn.

Samyßleny ßedžeſche młynk ſa blidom, na rosmołwje ßo njewobdžělejo, kotruž mějeſchtaj macž a ßyn. Ssamo, hdyž jemu mała Khatka, najmłódſche dźěcžo, na kolenje leżeſche, njehrajkaſche ſ moliczkej kaž hewak, ale ßadži ju ſaßo na jeje ſtólczk, wſa tſělbu a džěſche won.

„Handrijo, hdže džeſch?“ wopraſcha ßo jeho žona ſtaroſcžiwje.

Wódne myſche tſělecž“, rjekny młynk; „ßu wczera dwě żyle młodej kaczzy ſakußake.“

„Ludwiko, dha dži ſ nanom ßobu“, rjekny macž, a hólczez ſcžěhowaſche jeho.

„Nano, cžeho dla dha myſcham jědu njedawaſch?“ wopraſcha ßo hólczez.

„Dokelž bychu jón kaczki ſjědke ... S měrom! ... tule ... dwě ... widžiſch?“

Tſěli, a wobě wulkej myſchi waliſchtej ßo do błóta, potom ßo wupſcheſtrjeſchtej a běſchtej morwej

„Schkodża nam wulke myſche jara?“

„Niż tak jara, kaž tón tamle horka!“ A młynk tſchaßeſche ſ pjaſcžu.

„Schtó?“

„Woſtaj mje, to ty njerozymiſch“, wotraſy młynk wobużnje.

Potom nabi ßebi ſaßo tſělbu. Sdaſche pak ßo, ſo bě praßnjenje ſežranych hrymſakow, kotrež ßamo młode kaczki pſchimachu, kedžbliwe ſcžinił; ani jene ſ wohidnych ſwěrjatow ßo njepokaſa wjazy.

„Nano, móżeſch derje tſělecž?“

„To ßebi myßlu. Wojak ßym był. Cžakaj“ — wotdžerża hólza — „na tamnej ſtronje pſches hat, widžiſch tam na ſpuſchcžadle žerdź?“

„Haj.“

„Hdy by tam tajke ſwěrjo łaſyło, tajka ... tajka myſch, myßliſch ßebi, ſo njebych jeje trjechił? Kedžbuj!“

S mózným torhnjenjom ſcžeże tſělbu k lizu a wutſěli hnydom. Trjechi derje a tſěſchki tak lětachu.

„Trjechiſch ty pſchezo tak derje?“

Saßo tſěli młynk runje tak khwatnje a ſaßo ſe ßamßnym wuſpěchom. (Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Knjes farař ſe Seydewitz ſ Lipſka, kotryž je też daloko pſches mjeſy naſcheho wużſcheho wótzneho kraja jako duchapołny ludowy rěcžnik ßławnje znaty, je 18. haprleje w Draždżanach pſchednoſchk džeržał, kiž bu tam ſ powſchitkownym ſahorjenjom pſchijaty. Duž hiſchcže ras na to kedžbliwoſcž ſkożujemy, ſo budże knjes farař ſe Seydewitz też dženża, ßobotu 22. haprleje, wjeczor 8¼ hodžin we wulkim ſalu tudomneho hotela „ſkoteje króny“, hdżež ſměje ßo ſjawny pſchedßwjedżeń narodneho dnja Jeho Majeſtoſcže krala Alberta, ßwjedżeńſku rěcž džeržecž. Tónle wótcžinſki wjeczor porjeńſchi też ſe ßobuſkutkowanjom tudomneho mużſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa „Sängerbund“ a někotrych knjeſow, kotrychž mjena maju w muſikalnych kruhach měſta Budyſchina dobry klink. F.

S **Budyſchina.** (**Hłowna ſhromadžizna Macžizy Sserbſkeje.** Skónczenje.) Wo hiſtoriſko-archäologiſkim wotrjedże woſjewi k. dr. Muka, ſo ſměje po hłownej ſhromadžiſnje hiſchcže poßedżenje. Tu móżemy hnydom na praktiſku radu knjeſa Parczewſkeho ſpomnicž, kiž ßebi pſcheje, ſo bychu wſchitke jenotliwe wotrjady, ßnadź w lěcže, ßebi woßebity dżeń wuſwolike, na kotrymž bychu ßo na ßwoje wuradżowanja ſeſchke, dokelž je to ſa jedyn dżeń pſchewjele: hłowna ſhromadżiſna Macžizy a też hiſchcže poßedżenja jenotliwych wotrjadow. — II. Jako druhi dżel na dnjowym porjedże ſtejachu nekrologi. Wo njeboh ſenioru Monsignore Jakubu Kucžanku rěcžeſche pißmawjedżeŕ Skala. Pokaſawſchi na nadrobniſchi żiwjenjopiß w poßlednim cžißle Časopisa Maćicy Serbskeje wopominaſche horliwoſcž, dźěławoſcž a ſaßłużby ſemrětheho ſa Sserbowſtwo, kotrehoż ßwěrny ßyn je był a ßo kóżdy cžaß rady mjenował. Wobſchěrny a dokładnje wobdźěłany żiwjenjopiß juſtizneho radžicžela rěcžnika Mózaka Kłoßopólſkeho poda knjes farař lic. Rencž ſ Ketliz. Rěcžnik wopißowaſche ßwójbu, ſ kotrejež je tónle po żyłych Sserbach a też we wukraju znaty a ßławny rěcžnik wukhadżał, jeho młodoſcž a ſkhadżenje, wuwiwanje a kcžěw narodneho ſmyßlenja, kotrež je cžaß żiwjenja a pſchi kóżdej pſchileżnoſcži njebojaſnje pokaſował, jeho njewuſtawaze ſtudije niż jeno ſa prawiſniſke powołanje, ale też ſa powſchitkownu wſdźěłanoſcž a woßebje ſeſnacże ßłowjanſkich rěcžow a jich pißmowſtwa, jeho wědomoſtne ſkutkowanje, jeho ßobudźěło pſchi duchownym a narodnym wubudżenju Serbow, jeho wuſtojne ſkutkowanje jako pytany prawiſnik a jeho woßebitu powahu. Tſecži nekrolog poda k. kantor Jórdan wo fararju Teſchnarju, a wopomni wobſchěrnje, kak je Teſchnař w Budyſchinje k ſpóſnacżu narodnoſcże a winowatoſczow ſa ßwój narod pſchiſchoł, kak je njewuſtawajo ſa ßwojich Delnjołużiczanow dźěłał, nimale we wſchitkich woßadach pſchi woßebitych pſchileżnoſczach prědował a ſ wudawanjom wſchelakich knihow wo ſdźerżenje rěcže pola ßwojich narodabratrow ßo ſ wulkim wuſpěchom ſtaral. K cżeſtnemu wopomnjecżu tutych tſjoch ſemrětych ßobuſtawow a ſaßłużbnych wótcżinzow pſchitomni poſtanychu. III. Hacž dotal wuſtawki Macżizy Sserbſkeje na dwě ważnej ſaſtojńſtwje njedżiwaja: redaktora Časopisa a ſarjadnika domu. Wobaj pak ßłuſchataj do pſchedßydſtwa. Teho dla maja ßo w tym ſmyßlu wuſtawki wudoſpołnicž; też wubjerk ma ßo roſſchěricž. K temu drje też pſchińdże kuſtos muſeja. Shromadżiſna drje běſche ſa tajke pſchemeńenjenje wuſtawkow, wobſamknycž pak ßo hiſchcže njemóżeſche, dokelž ſtej po wuſtawkach k tajkemu pſchemeńenju dwě tſecżinje wſchitkich ßobuſtawow trěbnej, dwě tſecżinje pak pſchitomnej njeběſchtej. IV. Na to ſcžěhowachu namjety a wſchelake rosmołwjenja. Najprjedy bu jenohłóßnje 12 nowych ßobuſtawow pſchijatych. Hdyž bě hudźbnemu wotrjadej ßo ſpěchowanje jeho ſaměrow dla woßebiteje knihownje ſa ßłowjanſku hudźbu ßo pſchißłubiło, a pſchirodoſpytny wotrjad ßo ſ nowa ſbudżił, ſa kotrehoż pſchedßydu ßebi ſhromadżiſna

knjesa wučerja Schützu w Rachlowje wuproßby, rěčeše knjes Parczewski wo tym, kak nusne by było, agenturu sa pschedawanje ßerbskich knihi we Łužiskich městach sałožić. Temu ßo napscheciwja, so je nashonjenje wučiło, so agentury knihi leżo wostaja, so pak kolporterojo wjele rospschedadża; knjes farař Handrik w Sslepom taiku agenturu sałoži. — Potom rěčeli wo ßerbskim muzeju. Nasche sklady se ßerbskeje wustajeńzy błuscheja nětko do Maćičźneho doma. Khamory, kotreż ßmy w Draždżanach darjene dostali, maja nětko ßo pschiprawić a sestajeć, a schtoż hischće njetrjebamy, mjes tym ßo skhować, potom pak zyły muzej do Maćičźneho doma ßo pscheměsćić. Tute dźěło chzedża, każ knjes dr. Muka wobkrucża, po něčim dokonjeć kk. dr. Pilk, dr. Muka a wučeŕ Sommer; jim ßo pschitowarschi knjes tachantski prědař Schewčik, kotryż bu jenohłósnje jako kustos muzeja wuswoleny. — Dale wuprajichu mnoßy należnu prósstwu, so by ßo kóždej 2 abo kóżde 3 lěta wulki spěwanski ßwjedźeń wotměł, so pak by ßo też s pschileżnosćze hlownje shromadźisnje Maćizy kóżde lěto mały ßerbski konzert srjadował. Prěnischu prósstwu wuprajichu knjesej Fiedlerjej, druhu knjesej Sslodeńkej. — Hdyż bě skónčnje knjesej Bartkej sa jeho sliczbowanja justifikazija wuprajena a protokol pschijaty, skónczi ßo shromadźisna s narodnym spěwom „Hischće Sserbstwo njeshubjene".

S **Tšelan.** K rosprawje, tydźenja wo wobhladanju srěbzow podatej, ma ßo hischće dodać, so ßu też kk. Kunath a Donath w Rakojdach a Wojnař w Bělczezach na dwělětne srěbzy jako myto kóżdy jene darmotne pschipuschćne wopißmo a wusdu dostali, knjes Hetzer Delnjokinjanski na dwaj srěbzaj dwě wusdże. Na jenolětne srěbzy dostachu po 1 darmotnym pschipuschćnym wopißmje a po 1 wusdże kk. Bergmann a Wrobl w Myschezach a Mučerja w Błohaschezach, kk. Bèbrach w Jeńkezach a Hartmann w Hněwßezach po 1 darmotnym pschipuscznym wopißmje a 1 knižzy.

S **Delnjeje Hórki.** Schtwórtk tydźenja je w tudomnej skale dźěłacźeŕ Pětschka se Židowa do njesboża pschischoł. Skałowa scźěna, kotraż ßo njejabzy wotwali, jemu wobej nosy rosmjecże. Pětschka hnydom wumrje. Wón žonu a dźěczi sawostaji.

S **Klukscha.** Hdyż wóndano na leżomnosći tudomneho żiwnosćerja Janeza sałožk k nowej bróżni ryjachu, łohcź hłuboko w semi koscźowz namakachu, kotrehoż jene cźeleßno hischće nimale wschě suby wopschijesche. Po wschěm sdacźu je koscźowz powostank jeneho wojaka, kotryż je w bitwje pola Budyschina tu panył a ßo sahrjebał. Każ je snate, je bitwa tehdy hacź do Klukscha doßahała. Blisko cźłowjeczeho koscźowza ßu też zyłu hromadu skocźazych koscźi namakali.

S **Korsymja.** Tudomny młynk Barthel na ßwojej leżomnosći wanjowe, parne a iriśko-romske kupjele natwari, kotreż ßo se wschěmi modnymi pschiprawami wuhotuja. Kupanske twarjenje budże dwaj poskhodaj wyßoke a ßo, jeli so budże trjeba, posdźischo powjetschi.

S **Wjeleczina.** Prawje hłupy prysł, kotryż je mohł śe scźěwki sa ßobu měcź, je schulski hólczeż Pahn w Hornim Wjelecźinje skucźił. Wón je wosompuntowski kamjeń k żelesniskej schěnje pschitwjerdźił a ßo potom wotßalił. Na sboże ßo żelesniski wothladaŕ Krausa kamjenja dohlada a jón wotnjeßy, prjedy hacź móżesche ßo s nim bliżschi cźah do stracha pschinjesćź. Makemu njedoczinkej dyrbjeli kholowczki hódnje wuklepacź, so bychu jemu tajke njekniczomne tryski saschke.

— Tudomnu fabrikśku dźěłacźerku A. Kr. porodne hrona pschekhwatachu, hdyż ßobotu pschipołdnju s dźěła domoj dźěsche. Dźěczo porodźiwschi wona w drósynym pschirowje leżo wosta hacź jedyn muż pschińdże, kotryż ßo wo potrěbnej pomozy postara a skoku po sapschah doběża, s kotrymż njedźelniczu domoj dowjesechu.

S **Luwoczig.** Wutoru, 18. haprleje, wjecźor je ßo w hacźe w tudomnym knjeżim dworje 3½ létny ßynk wyschscheho schwajźarja tepił. Hólczk bě s druhimi dźěcźimi hromadże hrajkajo do wody panył a tam nahłu ßmjercź namakał. Hdyż starschej ßo na njeho dopomniwschi sa nim pytaschtaj, jeho jako cźěłko namakaschtaj. Runje tydźeń do teho pschi woženju pjerschcźe wosowe koło psches to ßamo dźěcźo pschejeżdże, tola jo jenoż mało srani.

Se **Ssernjan.** W prěnim tydźenju meje budże ßo tudy ßobustawam „Ralbicźanskeje Bjeßady" wójna léta 1870—71 we 80 wobrasach s tak mjenowanym „skioptikom" pokasowacź. Teho runja budże też sastup wschitkim dowoleny, kotsiż ßo sa wěz sajimuja. Wobrasy ßame ßu na 3 metry wulke.

S **Worklez.** Kak wulke njesboże je Nowu Wjesku w nozy psched jutrami pschekhwatało, je wschudźom snate. We mnohich khěžkach je ßo niz jeno wschitka domjaza nadoba, ale też wscha drasta spalika, tak so je někotryżkuli s wupalenych we wulkej nusy. Na pohnuwanje hamtskeho hejtmana s Kamjenza sestupi woßebity komitej, kiż budże pschijimacź wschelake pjenjeżne dary a też w naturalijach, a kiż budże po potrěbnosćzi je wupalenym rosdźělecź. Mnoßy s nich ßu bojasni a hańbuja ßo wo pomoz proßycź, a njebudża też wokoło khodźicź. — Komuż je Bóh żohnował na cźaßnych kubłach, dokonja sawěsćze dobry a saßkużbny skutk, hdyż někajku podpjeru pósćele. Podpjery móża ßo wotedacź pola gmejnskeho pschedstejicźerja w Nowej Wjesży abo też na Worklecźanskim hrodże. Pjenjesy móża ßo też na pósćze ßłacź „An den Herrn Gemeindevorstand in Neudörfel. Post Räckelwitz", abo też „An Herrn Schloßkaplan Jedlička in Räckelwitz". — Schcźedriwym daricźerjam ßo hižo do prědka praji wutrobne „Sapłacź Bóh tón Knjes!" (K. P.)

S **Ralbicz.** Pschi hrimanju, kotreż sańdźenu pondźelu psches naschu wjeß cźehnjesche, njewjedro do błyskowoda nascheje zyrkwineje wěże dyri. Schkody ßo bohudźak żaneje naczinilo njeje.

S **Jitra.** Hdyż bě njedawno 21létna dźowka tudomneho korczmarja Karpinskeho w Draždżanach wumrjeła, běchu sa to měli, so je s pschicźinu ßmjercźe kußnjenje po sdacźu skażeneho pßa było. Nětko je ßo wujaßniło, so je woprawdże temu tak było. Cźěło wobżaromneje holzy běchu najprjódzy sezěrowali, tola to njebě k polnemu spósnacźu pschicźiny ßmjercźe dowjedło. Na to ßu dweju kaniklow s mosshowymi kuskami semrjeteje schcźěpili. 18 dnjow posdźischo wobej skocźecźi na skażenosćź sthorischtej. Dnż je nětko wěste, so je holza na skażenosćź wumrjeła a so je też poß, kotryż je ju kußnył, skażeny był. Pódła dweju druheju teho runja je skażenym pßom skußaneju dźěsćzow korczmarja Karpinskeho běschtaj ßo jedyn Draždżanski lěkaŕ a jedyn wothladaŕ, poßlednischaj dla pocźerpjeneho sranjenja, do Barlinskeho Pasteurskeho wustawa podałoj. Wschě tele woßoby ßu ßo wot tam jako wulěkowani wrócźiłe. Strowje pjecź druhich woßobow, w Kamjenzu wot teho ßameho pßa skußanych, Kamjenski wokrjeßny lěkaŕ wobkedźbuje.

Se **Stcho Komorowa.** Ssmjertnje do njesboża je na tudomnym dwórnischcźu dźěłacźeŕ Matěj Robna pschischoł. Wón mjesstorkacźaj dweju lowrijow pschińdże a na pocźerpjene cźeżke sranjenje wumrje.

Se **Shorjelza.** (Pschißażny ßud.) Dźěłacźerja Matyja Nowaka s Noweje Wsy dla sapalenja k khostarni na tsi léta a k shubjenju cźeßnych prawow na pjecź lět saßudźichu. Nowak, kotrychž je paduchstwa dla hižo wospjet khostany, je 9. februara bróżeń khěžkarja Krawza w Sprejzach sapalił. Woheń njeje wjele schkody naczinił, dokelż ßo jeho s cźaßom dohladachu a jón podtłócźichu, Hakle někotre njedźele posdźischo ßo na Nowaka hrěschachu, so je woheń sałożił. Woßebje na sałożku woßebiteje schkórnjazeje cźerje, wot żandarmy Döpki wußlědźenje, ßo hodźesche Nowakowa wina dopokasacź. Wobskorżeny najprjódzy prějesche, tola ßo s napominanjom ßudoweho pschedßydy pohnucź da, ßo wusnacź. Wón je ßo pjecża tamny dźeń wopił a je w pjanosći se ßamej wólniwosću na myßl pschischoł, město domoj do Noweje Wßy hicź, ßo do Sprejzow nastajicź a tam Krawzowu bróżeń sapalicź. Schwabliczku sapaliwschi je ju wón k ßłomjanej tšesche dżeŕżał. Potom je cźeknył.

(Khostanska komora.) Zyły skład schkleńczanych tworow, bleschow, porzlinowych tworow, zylindrow atd. ßo w ßudniskej sali sestaja, hdyż ßo wußudźenje pschecźiwo Jurjej Petrikej a sawalerjej Janej Fobej se Sslepeho wotewri. Wobaj staj tele wězy w tsjoch Běłowodźanskich schkleńczeŕnjach, w kotrychž ßu dźěłali, nakranyli. S nimi hromadże běchu jako pschekhowarki tsi żónske, wumjenkarka Fobowa, Hana Fobez a Marja Petrikowa psched Mużakowskim kawnistim ßudom stałe. Jurja Petrika běchu k jastwu na 4 njedźele, hischće niz 18létneho Foba na 2 njedźeli a dwě pschekhowarży po 1 tydźenju saßudźili. Saßudźeni ßo pschecźiwo wußudej powołachu. Psched khostanskej komoru Petrik a Foba wobkrucźeschtaj, so staj ßebi s najmjeńscha wjetschi dźěł tworow na sprawne waschnje nabykoj. Wußudźenje ßo s tym skónczi, so ßo Petrikowe khostanje na 16 dnjow a Fobowe na 8 dnjow poniżi; żony ßo do zyła wuwinowachu.

S **Kohlfurta.** Njeßměrne hromady dźěłacźerjow lětża s Półskeje a Galizijskeje do Sakskeje a nawjecźorneje Němskeje cźahnu. Baraka na tudomnym dwórnischcźu, kotruż półszy pschicźahario jako cźakarnju wużiwaju, ßo w nozy a wodnjo njewuprósdni. W někotrych nozach je pjecź woßebitych cźahow, dołhich jako tworowe cźahi, s półskimi dźěłacźerjemi psches tudomne dwórnischcźo pschejeżdżo. Sańdźeny tydźeń je ßo liczba tajkich woßebitych nóżnych cźahow ßamo na schésćź powyschika. Sso wě, so ßo s tajkim żiwym ludźazym wobkhadom woženje tworow hacźi.

S **Wulkich Sdžarow.** Njedźelu 16. haprleje swjask ratarjow w tudomnym Ssykoriz hoscźenzu shromadźisnu wotmè, w kotrejž mějesche knjes Wjela s Budyschina pschednoschk wo „samyßkach a saměrach swjaska ratarjow“. Rěčnik powjedasche, kak a s kim je swjask nastał a schto je hacź dotal w politiskim a hospodarskim nastupanju dokonjak. Woßebje njech je tu nowy bursowy sakoń naspomnjeny, s kotrymž ßmy dozpili, so mamy na žitnych wikach pak skoro jenake, pak jenož pomaku ßo pscheměnjaze ßkacźisny. Dale móże swjask na wuspěch w sběhnjenju skótneho plahowanja pokasacź, s tym dozpity, so ßu ßo s pschisprawnymi naprawami ßkacźisny polěpschike. Rěčnik namokwjesche, k swjaskej pschistupicź, dokelž pschichod cźmowy psched nami leži, a dokelž směje swjask hischcźe husto składnoscź, ßwój mózny wliw wopokasacź. Pschednoschk knjesa Wjele na pschitomnych dobry sacźischcź cźinjesche, tola pschi scźěhowazej debacźe rěcźe na rosdźěle pschińdźechu, kotrež mjes wulkimi a małymi wobßedźerjemi wobsteja. Woßebje ßo pokasa, so swjask ratarjow w pruskim krajnym ßejmje njeje k lěpschemu gmejnow wustupował. To bě wina, so ßebi tu swjask nowych ßobustawow njedobu.

S **Běleje Wody.** Póndźelu 17. haprleje popołdnja $^3/_4$2 hodźin w chemiskej fabriźy, knjesej hrabi Arnimej ßkuschazej, w kotrejž ßo drjewowa kißalina dźěła, woheń wudyri. S maschinowineje tšěci, pod kotrejž ßo parna ßnscheŕnja drjewowych tschěskow namaka, kotrež ßo k drjewowym brikettam wuźiwaju, najprjedy płomjo schwihasche. Maschinownja, w kotrejž běschtej walka parna a dynamomaschina saměstnjanej, bórsy wscha w płomjenjach stejesche. Mużstwa fabrikskeje a Běłowodźanskeje dobrowólneje wohnjoweje wobory ßwoje dźěło na to skožichu, so bychu pschimjesowazu kotołnju a retortownju wóhnjej wobróli. Hdyž też ßo tšecha a murje poślednischeje s wohnjom sniczi, ßo tola poradźi, wobej twarjeni psched dalschim wupuscźenjom wobarnowacź. Po dwěhodźinskim dźěłanju, pschi kotrymž ßo posdźischo Kromolowska a skónczńje hischcźe Mużakowska ßykawa wobdźělischtej, bu wschón dalschi wóhnjowy strach wotwobrocźeny. Jenoż rospadanki, s kurowymi mróczelemi sawalene pokasowachu městno, hdźež běchu hischcźe krótko prjedy cźłowjekojo wjeßele a pilnje dźěłali. Nacźinjena schkoda něhdźe 200,000 hriwnow wucźini. Prjedy hacź ßo maschinownja s nowa natwari a ßo w njej saßo dźěło sapocźnje, ßo dołhi cźaß pominje.

Se **Sslepeho.** Lětusche sažne nalěcźo je wjele ratarjow nawabiło, ßwój wowß hižo 13. hacź 15. měrza wožynć. Na njesboże tón ßamy tydźeń s połodnja hawrony s tajkimi ßykami k nam pschilecźachu, so ßo pola s nimi cźornjachu. Najstarschi ludźo njepomnja, so je psches naschu krajinu telkole hawronow cźahnyło. Wscho prjecźhonjenje niczo njepomhasche. Schroź na polach žracźa hódne namakachu, to sežrachu. Wożyty wowß wschón wusběrachu a wukuschcźichu, so jenoż ßame kuschcźiny swjerćha leżo wostachu. Sdasche ßo, kaž so wowß s zyła njeby sawłóczeny był. Někotsi ßu teho dla s nowa wkóczili a wospjet wußyli, tola jedyn burik ßebi lěpschu radu wjedźesche. Hdyž hawrony jeho polo pschikrychu, ßebi rucźe cźwizu spirituża kupi, do kotrehož rožku namoka. Tajku rožku na polo wußypa, ßo nadźějo, so ßo hawrony wopoja, hdyž ju sežeru. Popołdnju ßo na polo s wulkim měchom wróczi, so by do njeho pjane hawrony stykał. Tola kak wón wocźi wutwalesche, hdyž drje na polu žito sesběrane namaka, hawróny pak wjeßele pod njebjom lětajo wokoło njeho, kaž klubu, wótsje kwakachu. Samjersany burik sawoła: „hdy bych ßebi tola se spirituża schcźipak nawarił a jón ßam wupił, město so ßym jón hawronam k pschepitkej dał!“

— Sańdźeny tydźeń je tudomneho želesniskeho dźěłacźerja a pomozneho spinarja Khrystiana Honka w Běłej Wodźe njesboże podeschko, hdyž pschi ranžěrowanju wosy hromadźe spinasche. Lokomotiwa pscherucźe do cźaha sajědźe, schtož bě s pscźicźinu, so Honko s prawej ruku do wójmidkow shrabny, kotrež jemu pokasował rosmjecźechu. Lěkař je wobschkodźeny porst dyrbjał pschi dłóni wotrěsacź.

— Nowe brunizowe podkopli ßo na Rjucźanskim rewěrje pschi Mużakowsko-Hródkowskim schoßeju njedaloko Worliz pschi něhduschej Markußez zyhelnczi sałoża. S nowych podkopkow rjecźasowa cźěř na dwórnischcźo do Cźißeje póndźe.

— Nasche spěwarske towarstwo „Spěwny wěnz“ njedźeln 7. meje konzert s dźiwadłowym pschedstajenjom wuhotuje. Hracź budźa ßo tři němske kruchi a jenoż jedyn ßerbski, mjenujcy „Ssußodow skórźba“. Konzertowy program mjes 6 cźißlami teho runja jenoż 3 ßerbske spěwy wopschija.

S **Khoczebuza.** Se satšělenjom je ßebi wojak Adolf Schmidt, pola tudomneho pěschkowskeho regimenta ßłużazy, žiwjenje wsał. Schmidt, kotrež je hižo dwójcy s twjerdźišnu khostany, kotrež pak bě ßo w poßlednim pokłěcźe derje sadźerżał, bě schtwórtk wjecźor s kasarmow wutwostał a ßo hakle rano do nich wrócził. Do ßwojeje stwy stupiwschi wón sa ßwojej tšělbu pschimny, do kotrejež wótru patronu tyknywschi ßebi kulku k wutrobje tšěli.

— W zentralnym jastwje spyta tele dny jedyn jaty ßwoju tłětku sapalicź. S kedźbliwoscźu sastojnikow ßo wohnja dohladachu, kotrež bě hižo poßleschcźo wobschkodźiło. Jaty bě ßebi porsty wopalił.

Přilopk.

* (Pjenjesy ßo spaliłe.) Spodźiwna njehoda je tele dny knihownika jeneho Wulkohojnskeho pschekupzstwa podeschka. Wón bě samknjeny želesny kaschcźik s papjerjanymi pjenjesami do khachloweje róle stajił. W knihownikowej njepschitomnoscźi w khachlach satepichu, a pschi tym ßo sta, so ßo papjerjane pjenjesy w kaschcźiku na popjel spalichu. Schkoda je khětro wulka.

* (W Barlinje je ßebi jedyn 8lětny hólz spytał žiwjenje wsacź.) Ssyn Franz dźěłacźerja Behrensa bě w poßlednim połłěcźe 125 hodźin sa schuln wostał, hacź runje njebě ani hodźinki khory był. Pjatk wjecźor bě wón domoj pschischoł, wot njedźele po měscźe wokoło dundawschi. Nan jeho, so by jeho khostał, do komory samknu, tola hólz wokno wocźiniwschi ßo se schtwórteho poskhoda na asfaltowany dwór cźißny. Měnjachu, so je hólz morwy, tola ßo pokasa, so bě ßebi wón delnje scźehno skamał, ßebi na hłowje kožu wobodrěł, a ßo snutskownje njestraschnje wobschkodźił.

* Cźežke wóhnjowe njesboże, w kotrymž staj dwaj cźłowjekaj žiwjenje shubiłoj, je ßo w nozy k njedźeli w Barlinje stało. Zona krawskeho mischtra J. Felsmanna mloko k wóhnju staji a s dobom něktore pjelchi na khachle spowscha. Potom ßo na kuchińsku kawku ßyże. Pódła njeje na blidźe saßwěcźena lampa stejesche. To bě krawska lampa bjes nohi s petrolejom napjelnjena w grocźanym stejadle, s zylindrom a s pschikrycźom. Zona, kiž sa mlokom hladasche, so by jej njewuběžało, je najskerje bórsy wußka a spizy na blidźe stejazu lampu powaliła. Ta ßo rosbi, roslaty petrolej ßo sapali, a s nim sapalichu ßo też na semi wokoło leżaze schlebjerdy a wotrěski wot drasty a s khachlow spadane pjelchi a skónczńje też drasta wboheje žony, kiž twjerdźe spasche. Saduschawy kur, kiž hnydom nasta, žonu pohłuschi, tak, so ßo s womoru wobja, s hłowu jene wokno rosrasy a ßo se schkleńzu w wobliczu srani. Bjes pomozy tam nětk leżesche, s hłowu w rosbitym woknje. Saduschawy dym sacźeże s kuchinje do jstwy. Dźěcźo, kiž tam w wosycźku leżesche, pocźa schkrěcźecź. Sußodźa jo błyschachu, tola ßebi na niczo sle njemyßlachu, dokelž też hewak husto schkrěcźesche. Bórsy też bu saßo s měrom. Mjes tym ßo w kuchini dale palesche, pschetož woheń bě też kawku a schpundowanje shrabnył. Dźeßacź mjeńschinow po dwěmaj hodźinomaj Felsmann s něhajkeje shromadźisny domoj pschińdźe. Póczmje ßo k dźěscźowemu lěhwu domaßa, ßwoju dźowczicźku, kiž bě zyle prosta na ruku wsa, potom k kožu ßwojeje žony dźěsche. Kožo prósdne namakawschi wokacź pocźa. Jedyn s jeho podpodružnikow a drusy ßußodźa pschiběžachu a swonczinjachu wokna. Nětk žonu w kuchini jako žałoßnje spalene cźěło namakachu. Dokelž běsche dźěcźo hischcźe cźopke a ßo žiwe bycź sdasche, Felsmann s nim do hojernje khwatasche. Tam ßo jedyn lěkař poł hodźiny dołho prózowasche, so by jo do połneho žiwjenja wrócził, ale podarmo. Skónczńje móżesche jenoż wobßwědcźicź, so je morwe.

* (Sso spaliłoj.) W Schönawje pola Elbinga je ßo 20. haprleje hródź kublerja Wilmsa spaliła. Dwaj cźeladnikaj, kotrajž w njej spaschtaj, staj w płomjenjach ßmjercź namakałoj.

* (Warnowanje.) Khostanska komora w Torunje je kublerja Cieschynskeho w Birglawje a jeho mandźelsku, kotrajž staj wojakam, k nimaj do kwartěry datym, mjaßo wot ßwini, na cźerwjeny poběžk skhorjenym, dałoj, k jastwu saßudźiła a to muża na dwaj měßazaj a žonu na jedyn měßaz.

* (Wjele žita ßo spaliło.) S Coswiga pišaja: W ßußodnych Brokwizach je ßo 15. haprleje jenemu nježenjenzej twarjenje wotpaliło. Wobßedźeŕ dyrbi dźiwnuschki cźłowjek bycź; wón je wot wjele lět žito na łubi khował, kiž je nětko s wjetscha sniczene. Sawěscźene njeje niczo měł. Pschi wóhnju je ßo też khětro wopalił.

* (Satšěleny.) W kasarmach w Debrecźinje (we Wuherskej) jeneho rekruta satšělichu, hdyž ßo wojazy s karabinerom swucźowachu.

* Cźwila skopcźkow je na Palästinu pschischła. Wobydlerstwo ßo boji, so ßo zyłe žně skaża, dokelž ßo s Jordanskeho doła skopcźki s njeßměrnymi hromadami bliża. Skopcźki ßu hakle 2 zentimetraj wulke a njemóża hischcźe lecźecź. Wobydlerjo je do hromadow honja a je s petrolejom spała.

* Wo „ſakuſkanym ſkocże“ lěkař Bjedrich Heſſing w jenym ſajimawym naſtawku piſche. Wo njeſtrowych ſanjechanych hródžach rěčžo wón praji: Hórſki ſkót ma drje w lěčži na horach wubjernu paſtwu, doſcź powětra a čerſtwu wodu, tola to žo pſcheměni, tak bórſy hacź žo naſymu do hródže ſawrje. Tam žo wón žydom hacź wóžom měžazow w rumje ſamknjeny džerži, kotryž je tak maly a niſki, ſo tam, hdźež žnadź džežacź kruwow ſteji, lědma ſa jene ſkočžo powětr dožaha. Sa wotwodženje pſchetrjebaneho a pſchiwodženje čerſtweho powětra žo w burſkich hródžach huſto do zyka njeſtaraja. Ssym čžaſto ſkładnoſcź měł, burow ſkoržicź žłyſchecź, ſo je zykemu ſkotej w hródži „nacžinjene“, a ſo žu pſchiwołani mudri mužojo wſchě žrědki ſpytali, ſo bychu khodojtu ſ hródže wuhnali. Skót mjenujzy někotre hodźiny po wječornym pizowanju zychnowacź a kopacź počža, někotre ſkočžata žo do zyka pſchepočžichu a žo ſkoro ſacžknychu. Wodnjo pak žo ſkotej tak huſto „njenacžini“, dokelž žu ſ wjetſcha hródžne durje wočžinjene; ſ tym žo powětr w hródži polěpſchi, w kotrymž móže ſkót k nuſy wobſtacź. W nozy pak bur po móžnoſczi hródž twjerdže ſamknjenu džerži, ſo žo nihdže čerſtweho powětra do njeje dobycź njemóže. Dokelž žo burſkim pſchiwěrkam ſ pſchednoſchkom wo ſtrowotnych wobſtejnoſczach w hródži wobaracź njehodži, žym ludžom, hdyž žym pſchileżnoſcź měł, radžił, ſo bychu hródžine wokno w nozy wočžinjene woſtajili. Ssym jim narěčžał, ſo je khodojta w hródži ſawrjena, ſo pak chže wona žwobodna won a nuts khodžicź, potom ſkót wěſcže njeſkhori. To pomhaſche. — Na tajke waſchnje dyrbja žo buram w Schwajzarſkej a Bayerſkej hoſpodarſke wopacžnoſcże wotwučžicź, ratarjam w Sſerbach to njeje trjeba; čži žami wjedža, ſo móže ſkót jenož w rumnej wyſokej hródži ſtrowy byčź.

* Splóſcheny byk je w Moſchinje pola Schneidemühla w Póſnańſkej jeneho džěłacźerja ſabodł a druheho žmjercź ſtraſchnje wobſchkodžił.

* Dwazyčži njepłacźiwych mandźelſtwow je měſchčźanoſta pomorſkeho města Pölitz wobſamknył. Měſchčźanoſtwo naſtupiwſchi je wón, měnjo, ſo tež ſtawniſke ſaſtojnſtwo na njeho ſ dobom pſcheńdže, ſtawniſtwo ſaſtawał. Po někotrych měžazach wyſchnoſcź wo tym ſhoni a wſchě jeho čžinjene wobžwědčženja ſa njepłacźiwe ſpósna. 20 mandźelſtwow žo ſ tutym wobſamknjenjom dźěli a dyrbi žo ſ nowa wobſamknycź. Knježeŕſtwo je do teho ſwolilo, ſo žo wone njetrjebaja ſ nowa pſchipowjedacź.

* (Woheń.) W Londonje w jenym twarjenju, jědnacže poſkhodow wyžokim ſ wopacžnoſczu elektrowoda woheń wudyri. Rěble wohnjowych woborow běchu ſa wyžoke twarjenje pſchekrótke a hakle, hdyž běchu dwaj rěblaj hromadže ſwjaſali, poradźi žo, wohroženych wukhowacź. Nichtó njeje žiwjenje ſhubił.

* (Žałožne njeſboże je žo na Dnieprje ſtało.) Wulki čžołm je pſchi žylnym wětrje do jeneho parnika ſałožił, pod jeho koła pſchiſchoł a žo podnuril. Na nim bě 23 wožobow. Wſchě žu žo tepike.

* (Sajědojcźene kwětki.) S New-Yorka, 15. haprleje. Knježna Cora Tannerez, žławjena džiwadlerka w Omaha, tele dny kraßne wonjeſchko a woženbu tytu ſ khłóſchcźenkami doſta. Wona na wonjaze rjane kwětki nuchaſche a tež někotre bonbonny ſjě. Bórſy na to wědomje ſhubi. Nětk žo pokaſa, ſo běchu kwětki a bonbonny ſ wodnomódrjowej kißalinu ſajědojcźene. S nimi ſajědojcźena knježna mrěje.

* (Bomba rosbuchła.) Pſchi wuhkubjenju móŕſkeho dna w Ssewaſtopolſkim pſchiſtawje jendźelſku bombu wucźežechu, kotruž běchu Jendźelcźenjo w Krimſkej wójnje na Ruſkich tſělili. Tale bomba, kotraž je tehdy do morja padnyła, je nětko ſa wjele lět hiſchcże doſcź njeſboža nacžiniła. Wona na džěłanſkej łódži rosbuchnywſchi jeneho džěłacźerja mori a někotrych ſrani.

* (Potajnſtwo Dunaja.) S Preßburga piſaja: Kóžde lěto w nałěčžu, hdyž žo rěki ſ wodu napinaju, žołmy Dunaja někotreżkuli cźěmne potajnſtwo ſaňdźeneje ſymy na běły dźeń pſchinjeßu. Blisko Preßburga žo potom hróſbne namakanki cźinja. S mnohich njeſbožownych, kotſiž kóžde lěto we Winje žmjercź w žołmach pytaju, žo jich tu najwjazy jako ſhroſnoſcźene žałožnje wohidźene cźěła namakaja. Tele dny žo ludžom, kotſiž pſches Franz-Joſefſki móſt džěchu, ſaßo tajki hróſbny napohlad poſkicźi. Cźěmna wěz wo žrjedź rěki płuwaſche, pak žo nurjo, pak žo ſ wody ſběhajo. Hdyž wěz k moſtej dopłuwa, móžachu ſ hroſu wobjecźi ludžo ſaßo žónſke cźěło ſpóſnacź, na kotrehož khribjet bě cźěło něhdže tſilětneho džěſcźa pſchiwjaſane. Jena džěſcźowa noha ſ wody tčeſche. Cźěle ſtej po žwojim napohladže hižo někotre njedźele w wodże leżałej. Pospyt, jej wucźahnycź, žo njeporadźi, pſchetož wonej žo ſaßo bjes žłěda we wodach ſhubiſchtej. Kelko hubjenſtwa a žałoſcże je drje žo ſtało, prjedy hacź ſtej macź a džěcźo k tutemu kónzej dóſchłej.

* (Džěcźo w kaſchcźu.) S Peſta piſaja: Wósnikowa žona J., kiž je žo njedawno woženiła, mějeſche njemandźelſke džěcźo. So by to mandźelſkemu potajiła, jo wona do jeneho kaſchcźa w bydle žwojeje macźerje ſkhowa. Domjazy ludźo tu wěz wyſchnoſcźi wosjewichu. Sſlědźo namakachu 6lětneho hacź do koſcże wuſkhnjeneho hólcźka. Wón ani ſ teho kaſchcźa njechaſche, dokelž běſchtej jemu macź a wowka prajiłej, ſo won njeßmě.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 35lětneho džěłacźerja K. M. Hilbjenza winowachu, ſo je lětža 17. januara w nozy ſ pohonczowеje ſtwy hoſcźenza „króny“ pohonczej Scholtzy ſ Delnjeje Hórki pucźowanſki pſchikrywy, najeńkej Pleinaſtej žłuſchazy, a pohonczej Hotaßej ſ Panez koßmatu cžapku kranył. Wobſtorženeho, kotryž je hižo ſchtyri krócź khoſtany, k jaſtwu na ſchtyri měžazy a k ſhubjenju cžeßnych prawow na dwě lěcže ſaßudźichu.

Sa naſch žerbſki dom

je žo w lěcže 1899 dotal nahromadźiło: 3242 hr. 19 np.

Dale žu ſa njón darili:

Liſchki-Pondźelnizy	4	—
S Woleſchnizy: Khryſta Khryſtofez, Marja Schramiz, Hana Grüllichez, Bohumer Randig, Hana Wauerez a Marja Schlukwerderez po 1 hr.; Ernſt Wrobl a Auguſt Handrik po 1 hr. 50 np.; Paulina Ritterez, Jan Rěcźer, Mina Běmarjez, Jan Minkwiz, Marja Wendlerez, Ernſt Běmar, Khorla Kopta, Jan Měrcźin a Marja Rakez po 50 np.; Auguſt Běrka, Auguſt Neuman a Handrij Groſa po 30 np.; Khryſta Bröſelez, Hana Weberez, Handrij Wjela a Handrij Dyrlich po 20 np.; Marja Běmarjez 75 np. a Auguſt Nedon 40 np. = ...	16	35
S Pomorz: Handrij Rjeda, Michał Wicźas, Pawoł Krecźmar, Auguſt Rohark po 1 hr.; H. B. Rabowſki 5 hr., R. Rabowſki 2 hr.; Löber, Zimmermann, Batowſki, Schuſter, Tippmann a Bartuſch po 50 np. a Henzka 1 hr. 10 np. = ...	15	—
S Błozan: Langa a Ssymank po 50 np.; J. E. Lowka, Waurik, Cžaler, Wojnar, Broda a Pjech po 25 np.; Duba 1 hr., Maniza 30 np. a Ernſt Lowka 45 np. = ...	4	25
S Wujeżka pod Cžornobohom: Rybak 2 hr., Běrka 1 hr.; Reinik, Rabowſki, A. A. a Lorenz po 50 np.; Běrka, Tiza, Dejka, Rencź a Handrij Ssykora po 30 np. = ...	6	50
S Bukez: N. N. 2 hr., wot koſchcžoweje reje pſchi ſwjeßelenju žerbſkeho towarſtwa 3 hr., ſa požcźene knihi žerb. towarſtwa 2 hr. 50 np. = . .	7	50
S Khwacźiz: Wucźerjej Wicźas a Rybak po 3 hr., miſchtr Krawz 2 hr.; kublerjej Scholta a Melda a žiwnoſcźeŕ Melda po 1 hr.; Panik, Huſta a Schleza po 50 np.; kubleŕ Iſrael 1 hr. 50 np. a žiwnoſcźeŕ Młynk 20 np. = .	14	70
Se Schpikawow: Ssymank, Tr. Wünſcha a Donath-Wünſcha po 1 hr.; Handrij Wünſcha 3 hr., N. N. 20 np. = ...	6	20
S Maleſchez: Žiwnoſcźeŕ Ssykora, Miſnar, ſwud. Rjecźzyna, kubleŕ Ssykora, Jan Senda, Guſta Senda, Jurak a Kobanja po 1 hr.; Keŕk 2 hr., Klin 50 np. a njemjenowany 20 np. =	11	70
S Plußnikez: Ssykora 1 hr. a Schuſter 50 np. = ...	1	50
Pſches knjeſa wucźerja Hantuſcha w Komorowje: S Komorowa 3 hr. 95 np., ſ Kupoj a Jazobja 3 hr. 50 np., ſ Kobjelnja 1 hr. 55 np. = .	9	—
Hromadže: 3338 hr. 89 np.		

S džakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow žo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Awkzija.

Wutoru 25. haprleje dopołdnja wot 9 hodźin maja žo w žiwnosćzi cźišło 73 w Radworju: **2 wołaj, 4 kruwy, 5 žwini** a wschelaki ratarski inventar na pschedawacź.

Wobžedźer.

Kowarńska žiwnosćź na pschedań.

Pscheměnjenja dla je kowarńska žiwnosćź cźišło 78 w Nowych Porschizach s 15 kórzami pola a łuki a dospołnym inventarom hnydom se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je pola wobžedźerja tam shonicź.

Sahrodniska žiwnosćź na pschedań.

Wumrjecźa dla ma žo sahrodniska žiwnosćź fol. 4 w Maleczizach (sastanischczo Lubijsko-Wósborskeje želesnizy), 20 kórzow dobreho pola wopschijaza, s domskim, nowotwarjenej maßiwnej bróžnju a pódlanskimi twarjenjemi, s göplowej mkóczazej maschinu a se wschěm hospodarskim inventarom hnydom se žwobodneje ruki pschedacź.

Dalsche rad wukasa **Alwin Beckel** w Budyschinje pschi žitnych wikach 6.

Khěža cźišło 24|25 w Jeńkezach s 1 akrom 93 □-prut. pola a sahrody je wumrjecźa dla hnydom se žwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola gmejnskeho pschedstejicźerja tam.

Młoda žylna **kruwa,** blisko k cźelenju, je na pschedań we Wurbisu cźišło 31.

Kosa, prěniczka, je na pschedań w Libuchowje cźišło 20.

Běrny na pschedań!

50 zentnarjow rjanych **różowych,**
100 = cźerwjenych **zyblowych,**
žymjeńtne a jědźne běrny
s lohkeje semje ma na pschedań

August Nowak w Dubach.

Dobre
runklizowe žymjo
porucza
Delnjołkinjanski knježi dwór.

Rěs je po wosach saßo dostacź we **Łuńjanskim parnym rěsaku.**

Hischcze jara dobry
schrótowanski młyn
ma tunjo na pschedań **W. Anders** w Małym Wjelkowje.

Pschenajecźe łukow.

Wutoru 25. haprleje popołdnju wot 2 hodźin ma žo dźěl łukow **Krakeczanskeho** ryczerkubka po sahonach s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschebadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna na Porschiskej drósy pschi Krakeczańsko-Delnjokinjanskej mjesy.

Sarjadnistwo Krakeczanskeho knjeżeho dwora.

Cźeßny diplom Bronsowe medaille III. myto
a cźeßny diplom



I. myto. I. myto.



Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na žukelnskej haßy 14
porucza
žwój se wschěmi nowosczemi wuhotowany sklad **wukhodźowanskich stupnjow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cźahadłom, se wschěch kožowych družinow, brunych a cźornych, **schikowe stupnje, domjaze** a **kuchińske stupnje** s koże, sergi, płata, plyscha a druhich tkaninow, s pjeńkom abo bjes njeho, **kołojéšdne, turuowanske, puczowanske stupnje** a **sandale.** — Wulki wubjerk **schkórnjow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cźahadłom, se schěrokej, kónczojtej, rózkatej, kulojtej abo wótrokónczojtej stopowej formu, **tośle** wschěch družinow po wschěch płaczišnach, **dźěczaze stupnje,** kaž tež wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa **muzśkich, žónske** a **dźěczi** po snatych tunich płaczišnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje žedźaze wobucźe sa krótki cźaß.

Porjedźenje wscheje družiny po žadanju tón žamy dźeń.

Mužaze krawatty
we wulkim wubjerku

Kózda w wukładnym woknje wustajena kravatta žo k pschedaczu nuts wosmje.

porucza

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźišło 18. **Dalokoreczak cźišło 80.**

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy ma na składze

Otto Engert
en gros **drogowe khlamy** en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokoreczak cźišło 33.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenźy jara tunjo
porucza
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak cźišło 33.

Swój sklad **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtuńschich płaczišnach poruczam.

Emil Schubert, žedłarski mischtr na jerjowej haßy.

Schwablowu kißalinu,
želowu kißalinu,
w ballonach a po wasy k ratarskim sameram ma stajnje na składze po najtuńschich płaczišnach porucza
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wustojni murjerjo a dźełaczerjo

trajne a derje žo płaczaze dźěło namakaju pschi nowotwarach kaolinskich jamow Adolfskeje hěty.

Robert Scheibe, twarski mischtr w Budyschinje.

Maschinske wolije

ruske a amerikanske
sa cźežko a lohko žo cźerjaze maschiny,

zylindrowe wolije
w wschelakich družinach,
konsistentny
maschinski tuk,
wolij sa schijate maschiny
w bleschach po 30 np. a po wasy ma pschezo najwjetschi sklad a porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokoreczak 33.

?

Hdże je **dobry** khofej dostacź?

Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje družiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki sklad po najtuńschich płaczišnach

Emil Mérsch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
napsschecza turnarnje.

Konſervatiwne towarſtwo w 3. ſakſkim wólbnym wokrjeßu khěžorſtwoweho ßejma.

K pſchedßwjedźenjej narodninow Jeho Maj. krala Alberta,

dźenßa, **ßobotu 22. haprleje,** w **hotelu ſloteje krónu,** wjeczor 8¼ hodźin ßo ſmějazemu,

k kotremuž je knjes farař ſe **Seydewitz** w Lipſku ßwjedźeńſku rěcź dobroczińwje pſchilubił, ßo wſchitzy kraloßwěrni mužojo a žony ſ tutym pſcheczelnje pſcheproſchuja.

Pſchedßydſtwo.

Bilanſa

wupožczerńje a nalutowarńje ſa Budeſtezy a wokolnoſcź

31. dezembra 1898.

Aktiva.		Paſſiva.	
1. Dobytk ſ lońſcheho ſliczbowanja .	13.99	1. Wobkhodne podźěle	4069.90
2. Wobſtatk w pokladnizy	2856.11	2. Na lutowanje date pjenjeſy . . .	49750.90
3. Mobilije	281.30	3. Požczonki	6000.—
4. Wupožczonki	47067.99	4. Wěricźeljo běžneho ſliczbowanja .	4474.65
5. Dołžnizy běžneho ſliczbowanja . .	1505.15	5. Reſerwny fond	38.67
6. Bankowy wobkhad	12251.78	6. Dźěłanſki fond	4.67
7. Wobkhodny podźěl pſchi krajnej towarſtwowej kaßy	700.—	7. Dobytki a ſhubjenki	331.53
	64676.32		63676.32

Liczba ßobuſtawow końz 1897 = 82
Pſchikhad . . . . . 1898 = 7
Liczba ßobuſtawow końz 1898 89.

W Budeſtezach, 19. haprleje 1899.

P. Kſchižan. **E. Wjazka.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **njedźelu 23. haprleje** popołdnju w 4 hodźinach poßedźenje. Dokelž ßo wo ſkótſawěſczenju a ważnych towarſtwowych naležnoſczach jedna, ßo ßobuſtawy proſcha, ßo wjeleliczbnje ſeńcź.

Pſchedßydſtwo.

Hermank w Rakezach.

K pſchedſtejazemu hermankej, 24. haprleje, ßwoje **khmane, hódne wobueże** po wurjadnje tunich płaczińach poruczamoj. S dobom na to kedźbliwe cźinimoj, ſo ſtaru wotležanu tworu njepſchedawamoj.

Kóždemu je dowolene, ßo wo naſchej tworje a tunich płaczińach pſcheßwědczicź, tež hdyž niczo njekupi.

Jan Wobad,
Emil Werner, ſchewſkaj miſchtraj.

Woſſewjenje.

Wſchitkim ßwojim wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoju khlamarńju knjeſej **Bohuwěrej Renej** wotſtupiła. Sso ſa dowěrjenje, mi ſa cźaß mojeje 20lětneje dźěławoſcze ſpožczene, wutrobnje dźakujo, proſchu jo na mojeho naßlědnika pſchenjeſcź.

S poczeſczowanjom

Ernestina ſwudowjena Czochowa w Scheſchowje.

Sso na horka ſtejaze woſſewjenje poczahujo dowolam ßebi k wjedźenju dacź, ſo ßym khlamarńju **Ernestiny** ſwud. **Czochoweje** w **Scheſchowje** kupił. Proſchu, ſo by ßo dowěrjenje, jej ſpožczene, tež mi doſtawało; budu ßo ſtajnje prózowacź, wſchitkim czeſczenym wotebjerarjam k ſpokojnoſczi poßłužicź.

S poczeſczowanjom

Bohuwěr Neu w Scheſchowje.

Buczobnik ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta w **delnim młynje** w **Kolwaſy.**

Schtomowy wóſk,

běžity a twjerdy w rolkach, tunjo poruczа

Otto Engert.

Wóſk,

bruny, a kras kupuje **hrodowſka haptyka** w Budyſchinje.

Wóſk.

Wóſk, bruny, a kras kupuje a płaczi najwjetſche płaczińy

H. Lehmann, mydlarńja na hornczerſkej a na žitnej haßy.

Portlandſki zement

w wubjernej jenakej hódnoſczi ſtajnje czerſtwy, dokelž ßo kóždy tydźeń pſchiwoſy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach, kaž tež w měchach tunjo poruczа

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokoreczak 33.

Khěža na pſchedań.

Khěža czißło 57 w Hrodźiſchczu ſ rjanej ſahrodu a polom je hnydom na pſchedań. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja tam ſhonicź.

Moje **czaßnikarſtwo** je nětko na **hornczerſkej haßy 43.**

Pſchedawam a porjedźam wſch czaßniki derje a tunjo.

R. Mersiovsky, czaßnikař.

Sſłużobne, ſtwinſke a kuchińſke holzy pſchi najwjetſchej mſdźe pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haßy 3.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłaczerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Knježi dwór w Delnjej Kinje jeneho **wolazeho** hnydom do ßłużby pyta.

Dźowku, kotraž móže hnydom do ßłużby ſtupicź, pyta **Rutniczanſki** w Zyżezach.

Pſchiſtojnu, niz pſchemkodu ßłużobnu **holzu,** kotraž je hižo ßłużiła, k 1. junijej pyta ſeminarſki wyſchſchi wucźer **Frenzel** na Albertſkej dróſy 10 po 1 ſkhodźe w Budyſchinje.

Sańdźenu ßobotu je něchtó do mojeho woſa jedyn koffer ſtajił. Wón chzył jón ſkerje lěpje ſaßo wotewſacź.

Jan Wobſt we Lomſku pola Minakaka.

Wutrobny dźak.

Rjanym młodym holzam w Běłczezach, kotrež ßu hižo dwójzy, tola pſchezo bjes wuſpěcha, pjenjeſy mjes ßobu ſběracź ſpytałe, ſo mohłe hólzam bal wuhotowacź, ßo ſa dobru wolu wutrobnje dźakuja **młodźi hólzy w Běłczezach.**

Knjeſej
Michałej Schpihelej
a jeho lubej mandźelſkej
k ſłotemu kwaßej.

Nětk ßo ſkoro doczaka
Tamna luba wutora,
Hdyž Ty běſche nawoženja,
Twoja žona njewjeſta.
Pok ſta lět nětk ſaſchło je
So ßo Waju mandźelſtwo
Sapocza pſched woltarjom
S Waju ßwjatym ßlubjenjom.
Tam we zyrkwi Khróſczańſkej
Buſchtaj tehdy ſwěrowanaj,
Tak wutoru ßwjeczitaj
Poſtałětny jubilej.
Ssyny Waſchi a dźowki
A też małe wnuczicźki
Dźěbej, wowzy ſ wutrobu
Sboże pſcheja na tym dnju.
Tak też ſbožo pſcheju ja
Do daliſchoh' žiwjenja,
A po cźaßnym ſkónczenju
Hiſchcze krónu njebjeſku.
Tſizyczi lět ſaſtaſchcze
Saſtojnſtwo Wy kralowſke,
Hdyž ſcze dawki ſběrali,
Na prawe pſchez' hladali.
Cźeßne myto ſe ßeklu
Na ßuknju Wam powßnychu,
S khwalbu pſchipoſnali ßu
Waſchu ßwěru ſaſtojnſku.

Ernſt Freiberg.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 16 Serbskich Nowin.

Sobotu 22. haprleje 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

17 haprleje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćе hacž do 6 lět	33—35	60—64
awstriske	33—35	60—64
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	55—59
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	28—29	53—54
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćе	30—32	58—60
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćе hacž do 7 lět	27—29	54—57
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódšche kruwy a jałojzy	24—26	48—53
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	46
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćе	32—34	58—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódšche a derje pizowane starsche	29—31	54—57
3. žnadnje pizowane	—	50
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	65—70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	60—64
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	36—37	48—49
2. mjaßne	34—35	46—47
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	32—33	43—45

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2914 měchow.	W Budyschinje 15. haprleje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20. haprleje 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	8	9	8	24	8	6	8	24
" . . . . . žołta	7	65	7	94	7	65	7	94
Rožka	7	13	7	19	6	88	7	13
Ječmjeń	7	14	7	86	7	20	7	67
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	60	7	—	6	50	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	40
Pšeńcžna muka 50 " . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	—	13	—	—	—	—	—
Sydno . . . 50 " . . .	2	60	2	80	2	30	2	70
Skoma . . . 600 " . . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1224 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby . . .	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	—	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 11 hr. — np.

Na Burprevious w Budyschinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 38 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 88 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 19 np. hacž 7 hr. 34 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 21. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smě̀je njedźelu Jubilate rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budže katechismusowe rozrěčenje s němskimi hólzami a holzami.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla Hobrak, hospodarski pomoznik we Lusy, se Selmu Augustu Pětschkez w Bórku. — Gustav Max Häusel, maschinski pomoznik na Židowje, s Hanu Marthu Wojnarjez tam. — Ernst Hermann Scholta, železniski dźěłaćeŕ w Jeńkezach, s Pawlinu Selmu Kóčźkez tam. — Jan Jurij Fallaut, serjant w 1. kralowskim husarskim regimencze čišło 18 we Wulkim Hajnje, s Marju Marthu Maniz tu, hacž dotal we Wowinjowje.

W **katholskej zyrkwi**: Władisław Nowaczewski, wojnar, s Marthu Marju rodź. Budźiž s Dźěžnikez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Richard Albert, Hermanna Richarda Burkhardta, khěžerja a rěsniskeho mischtra w Dohruschi, ž. — Willy Kurt, Khorle Augusta Stolle, koporniskeho dźěłaćerja na Židowje, ž. — Hendrich Max, Jana Hendricha Thamerta, zyhelnskeho mischtra w Delnjej Kinje, ž. — Jenny Hilžbjetha, Ernsta Maxa Němza, wobydlerja a zyhelniskeho dźěłaćerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Jurij Max, Bjedricha Maxa Domschki, klampnaskeho mischtra, ž. — Ernst Měrczin, Jana Ernsta Lorenza, fabrikskeho dźěłaćerja, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 13. haprleje: Ernst Ota, Khorle Ernsta Scholty, žiwnosćerja we Wowinjowje, ž., 1 l. 9 m. 4 d. — Hana Madlena, njebo Jana Benscha, khěžerja na Židowje, dź., 75 l. 9 m. 18 d. — 14. Khorla August Pjekař, wobydlеć a dźěłaćeŕ pod hrodom, 45 l. 5 m. 28 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Jubilate smě̀je pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farar Mrosak w 8 hodźinach žerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

Poskiczenje sa kolojěsdnych!

Kolojěsdne wobleczenja,
kolojěsdne jupy,
kolojěsdne kholowy,
kolojěsdne czapki,
kolojěsdne koschle,
kolojěsdne schtrympy, paßy atd.

njekupujecze nihdže tuńscho a lěpje dyžli pola

Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haßy 32.

Heinrich Hoppstock
w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1

porucza žwoju
chemisku płokarnju a czischczernju, barbjernju a wuprawnju pschi spěschnym najßwědomiczischim wuwjedzenju po tunich płaczišnach.

Rjane žuschene **žwinjaze mjaßo** punt po 70 np., **czerstwy loj** punt po 30 np. pschedawa
O. Pětřka na žitnej haßy 8.

Kedźbu!
Kedźbu! Kedźbu!
Zyle tuczne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,
polcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy czišło 4.

Wubjerne tuczne **howjase mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **žwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza
rěsnik **Bernkopf**
na žukelnskej haßy czišło 26.

Majßowy schrót
porucza tunjo **Jan Lukaß**
pschi žitnych wikach.

Hróch,
woku,
kolij,
seradellu,
rajsku trawu,
thymotejowu trawu,
tunske laue žymjo
porucza
Gustav Heinke
pschi žitnych wikach.

Wupschedawam
do czišta dla pscheměnjenja žwój skład **khoseja, warjenja** atd. po tunich płaczišnach.
Jan Lukaß
pschi žitnych wikach.

Kalk, zement,
koscžinu,
amoniak-superphosphat,
Domaschowu muczku a
kainit
porucza **W. Anders**
w Małym Wjelkowje.

Lubijſka banka

w Budyſchinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reſervy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pſchedawanje

hódnoſtnych papjerow, ſaſtawnych liſtow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtuniſchich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěſtych ſalożknych papjerow.

Khowanje a ſarjadowanje hódnoſtnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomuych hódnoſtnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wěſtoſcź.

Domizilniſchczo ſa ſměnki (wechſle).

Směnkowe formulary ßo darmo pſchewoſtaja.

Diſkontowy wobkhad ſa pſchemyßlnikow a induſtrialnych.

Wudawanje kreditnych liſtow a ſměnkow na wſchě měſtna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne ſaradzenje wſchěch hódnoſtnych papjerow, na ſkaſanje ßo wudawazych.

Darmotne ſaměnjenje wſchěch wupłaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczerńja ratarſkeho kreditneho towarſtwa ſa ſakſke kraleſtwo w Drazdzanach a Lipſczanſkeje hypothekſkeje banki w Lipſku.

Pſchijimanje hotowych pjenjes k ſadanjenju:

pſchi wſchědnym wuziwanju nětkole			ſ 3%
= měßaczným wupowjedzenju nětkole			ſ 3¼%
= tſiměßaczným	=	twjerdze ſtejo	ſ 3¼%
= ſchěſczmeßaczným	=	= =	ſ 3½%
= létnym	=	= =	ſ 3⅔%

Bliżſche wuměnjenja ßu pſchi naſchej kaßy ſhonicź.

Pſchenajecźe jenotliwych kaſchczikow hódnoſtnych papjerow

w naſchich woßebje ßylnych Arnheimſkich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym ſamkom a ſe ßobu ſamkanjom banki.

Filiala Lubijſkeho banka

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach.

Dźěłaŕnja błysknych jězdnych kołow

bratrow Thomasow

w Budyschinje-Židowje a we Wölmsdorfje w Czechach.

Błyskne jěsdne koła

po rosßudźe snamjenitych kołojěsdnych nowin **k najdospołnischim** noweho czaßa ßłuscheja; pschetož wone we ßebi **najwjetschu eleganzu** a najakuratnische techniske wuwjedźenje sjenocźa.

S teho sczěhuja jich **lěpschiny:**

Sswětły schwarny napohlad,
hrajizy lohki běh,
najwjetscha stabilnoscź.

Błyskne koła ßo pschedawaju jako **mužaze, žonjaze** a **dźěcźaze koła** sa **cźežkich, ßrěnjocźežkich** a **lohkich jěsdnych** s **woßebnym, woßebnischim** a **najwoßebnischim wuhotowanjom.**

Ssamowumyßlene s **D. R. G, M.** (cźißło 59470, 68319, 69326, 69660) a s **awstrisko-wuheŕskimi patentami** (T. 46, F. 3808; T. 47, F. 1414; T. 47, F. 798; T. 47, F. 830) psched kóždym napodobnjenjom sakitane **polěpschenje rjecźasoweho stajenja, rjecźasoweho koleska, wobłukoweje roły** a **rjecźasoweho kaschcźika** sawěscźa

błysknym jěsdnym kołam trajnje prěnje městno w rjedźe klassiskich maschinow.

Jako njepowalne dopokasma tehole wobkrucźenja ßwědcźa najnowsche poßyłki do **Japanskeje, połodnischeje Ameriki** a do **Hollandskeje,** kaž tež wulka liczba pschipósnawanskich pißmow, kotrež ßu w lońschim wobkhodnym lěcźe bjes napominanja doschłe, s kotrychž pschipołožena pschiłoha dźěl poda.

S teho ßlěduje, so ma ßo pschi **kupjenju woprawdźe dobreho jěsdneho koła** w ßamßnych intereßach **wudźěłkam domowinskeje wustojneje dźěłaŕnje błysknych kołow** lěpschina psched zusymi abo druhimi wudźěłkami dacź.

Sastupjerjo: **Curt Oehme** w **Budyschinje,** na hornczeŕskej haßy,
Theodor Mrós w **Bukezach, Eduard Brand** w **Lubiju,**
E. H. Fiedler w **Altgersdorfje.**

Paleny khofej,

na **Gothotskim parnym palaku,** jako najlěpschim snatym, paleny, **cžiscže** a **szylnje szłodzazy,** punt po 80, 85 a 100 np., **dobre** a **najlěpsche měscheuja** po 120, 140, 160, 180 a 200 np., **parlojty khofej,** punt po 90, 100, 120 a 140 np. poručžataj

Ginzel & Ritscher

na wulkej bratrowskej haßy 6.

Poručžam ßwój skład

drastnych tkaninow,

dwójzyschěroki krep, saručženu cžistu wołmu, cžorny, cžěmnomódry, seleny, módry, cžeŕwjenobruny, stary łohcž po 40 np., wobleczenje po 6 metrach po 4 mk. 20 np.;

cžorny, dwójzyschěroki kaschemir w rjanej módrej a hłubokocžornej barbje, stary łohcž po 45, 60, 70, 80, 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. hacž 2 mk.;

jenobarbne barbunjepuschcžate a **kaschcžikate drastne tkaniny** w dobrych družinach, jara płacžisny hódne;

$^6/_4$ schěroke **barbunjepuschcžate zychi,** stary łohcž po 17 np., kaž tež lěpsche družiny po tunich płacžisnach;

$^6/_4$ **hładke wupjerki,** cžeŕwjene, stary łohcž po 25 np., barbunjepuschcžate, teho runja lěpschu tworu, kaž tež cžeŕwjenoßmuhate w $^6/_4$, $^7/_4$, $^8/_4$, $^9/_4$ a $^{10}/_4$ schěri;

koschlazy barchent, barbunjepuschcžaty a derje dzeržazy, stary łohcž po 15 np., róžojcže kaschcžikaty, jara husty, stary łohcž po 20 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Ssměschnje tunjo!

Dobre a trajne!

Hólcžaze wobleczenja, pacholaze wobleczenja, mužaze wobleczenja.

Kurt Lehmann,

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Paleny khofej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cžimž wón jara wjele po dobrym ßłodže a sporoscži dobudže, punt po 80 hacž 200 np. porucža

Bruno Halke

na swonkownej lawskej haßy 9.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoscž wubudžuje a kormjenje polóžuje, porucža



Germania a Drogownja

dr. Roebera

s napschecža winoweje kicže.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacžisnach.

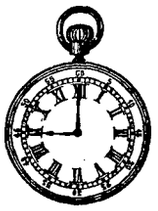

Franz Marschner

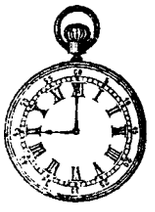

cžaßnikaŕ w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjecžasow** dobrocžiwemu wobkedžbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacžisny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

Ludwig Kuhlmann

(mějecžel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hłownym torhoschcžu

porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich płacžisnach**

gardiny, běłe a na žołcž,

kattuny, sofowe deki,

meblowe tkaniny,

běłe, na žołcž a pißane,

vitražowe tkaniny,

gardinowe žerdže a rosetty,

teppichi, běhacže, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe servisy

sa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe schalki s porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucža po najtunischich płacžisnach

Max Mütze

na bohatej haßy.



Hdže scže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na ßerbskej haßy 11.

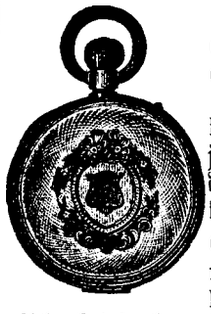

Kóždy, kotryž chže ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chže ßebi jón **porjedžicž** dacž, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencž** pschedawa a porjedža sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płacžisnami wupołožene, wobhladacž.**

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručžejo kedžbliwe cžinimoj.

Schischka a Rjecžka

w Budyschinje,

destillazija a kolonialne twory.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. **Sobotu 29. haprleje 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Nasch lubowany kral Albert je njedźelu swoje 71. lěto žiwjenja dokonjał. W zyłym kraju su swěrni Sakojo narodniny swojeho wo derjemšcze Sakskeho wulzy sašłužbneho krala s wótczinskej sahorjenoscu swjećili, zebi pschejo, so by wobstarnemu monarchej spožczene było, hischcze dołho k sbožu wótzneho kraja knjejstwo wjesć. Mjes mnohimi pišnymi sbožopschecźemi, kotrež běchu doschłe, wosebje wutrobne słowa wopschijeschtej sbožopschecźi kněžora Franza Josefa a bayerskeho prynza-regenta. Kněžor Wylem bě po swuczenym waschnju tež lětsa s Wartburgskeho lěsa s honitwy do Draždźan khwatał, so by swojemu swěrnemu swjaskarjej a nawjedźitemu radźicźelej rtnje swoje sbožopschecza wuprajił. Kněžor dopołdnja 40 mjeńschinow po 11 hodźin do Strehlena pschijědże. Powitanje wobeju monarchow bě jara wutrobne. Po snědanju so kral se swojim kněžorskim hosczom na Alaunske městno poda, hdyž so parada wotbywasche. Kněžor pschi njej dwójzy swój grenaderski regiment czišło 101 psched krala pschiwjedże. Popołdnju bě w Strehlenskej villi swójbna hosczina, pschi kotrejž so pódla kněžora a kralowskeje swójby tež mecklenburgski wulkowójwoda, schleswigsko-holsteinska wójwodka a mecklenburgski wójwoda wobdźělichu. Sso s kralowskej swójbu wutrobnje roszohnowawschi, kněžor wječor 20 mjeńschinow po 7 hodźinach s wosebitym cźahom wotjědże.

— Pohłuschenje skotu do rěsanja abo s druhimi słowami sakasanje schachtowanja zebi namjet antisemitiskeho sapósłanza Liebermanna se Sonnenberg žada, wo kotrymž so wutoru w kněžorstwowym sejmje jednasche. Reformar Vielhaben sa namjet rěcžo na wschelake staty, tak na Sakisku a Schwizu pokasa, hdyž je morjenje s wukrawjenjom bjes prjedawscheho pohłuschenja se sakonjom sakasane. Tež w němskim kněžorstwje dyrbjał so tajki sakoń wudacź, so by so cźwilowanju rěsneho skota sadźěwało. Rěcžnik wopisowasche cźwilu, kotruž ma skót pschi schachtowanju wutracź, a na wobswědczenje wězywustojnych pokasowasche, po kotrymž skót pschi wukrawjenju hakle sa 3—10 mjeńschinow wědomje shubi. Pódla Vielhabena hischcze pschecźiwo schachtowanju skota Böckel, Bindewald a Oertel rěcžachu. Poslednischi rěcžnik wusběhowasche, so ma skót najmjenje bolosczow s pohłuschenjom cźerpicź. Sakska, kotraž je w Němzach prěnja sakasała, skót schachtowacź, s tym sasso ras na wjerschku zywilisazije krocži.

Sczěhowazy rěcžnizy s zentrumskeje, sozialdemokratiskeje, kněžorstwoweje a nazionalliberalneje strony prějachu, so so skót se schachtowanjom cźwiluje. Wjednik zentrumskeje strony, Lieber, měnjesche, so je schachtowanje skotu nabožeńska kasnja. Židźi njesmědźa druhe, dyžli schachtowane mjaso jěsć. Zentrumska strona nochze do nabožeńskich waschnjow pschimacź. Liberowu rěcź woschczerjenje pschewodźesche, wo kotrymž prawje njewjedźachu, kak je měnjene. Po prěnim wuradźenju wo namjecze so sda, so wjetschina kněžorstwoweho sejma jemu njepschihłosuje.

— Mjasowobhladowanski sakoń s cźežka w kněžorstwowym sejmje wjetschinu namaka, jeli so so wukrajne mjaso tym samym postajenjam njepodcźinje kaž tukrajne mjaso. Komišija, kotraž wo sakonjowym nacźisku wuradźuje, je hnydom w swojim prěnim poswędźenju wobsamkła, so maja postajenja w nastupanju pschepytanja rěsneho skotu do rěsanja a po rěsanju tež sa wukrajny skót płacźicź. Dale so wobsamknu, wobhladowanje młodeho skota spuschcźicź. Po namjecze sozialdemokrata Wurma maja so tež rěsajomne pby pschepytacź. Jako nusne rěsanje ma so rěsanje potom wobhladacź, hdyž skocźata pschi dleschim cźakanju kónz wosmu, abo hdyž jich mjaso s tym po hódnoscźi shubi, abo hdyž dyrbi so skocźo dla skamanja koscźow na městnje sarěsacź.

Belgiska. Hoborski strajk wuhlowych dźěłacźerjow je wudyrił. Hacź do wczerawscheho dnja 80,000 muži strajkowasche. Dla strajka je w někotrych fabrikach hižo wuhlo wuschło, tak so su dyrbjeli s dźěłom sastacź a dźěłacźerjow s dźěła puschczicź.

Schpaniska. Karlistojo so pschiwißowarjo jeneho wuja schpaniskeho krala mjenuja. Tutón kralowski wuj wudawa, so maja potomnizy dona Karlosa, k kotrymž wón słuscha, jenicźke prawo na schpanisti trón, a so nětczischi kral s njeprawom na trónje sedźi. W nowschim cźasu so karlistojo w połnóznej Schpaniskej sylnje hibaju. Trěbne pjenjesy k revoluziji su Jendźelcźenjo, kotsiž po zyłym swěcze schkaraja a schczuwaju, karlistam saradźili. Hacź na dalsche su jim woni pjecź milijonow frankow dali. K temu hischcze Judaschowy pjenjes pschińdże, kotryž wschelake nowiny dostanu, kotrež su prjedy s knjeżerstwoweho korta swoju zyrobu dostawake a so nětko wukrajnym schkerjednikam pschedadża. So jendźelszy pjenjeżnizy k luboscźi karlistiskeje wězy swoje milijony njewopruja, so samo wě. Cźile pjenjeżnizy su jenož grat jendźelskeho knjeżerstwa. Schpaniske nowiny njejsu podarmo poslednje njedźele pisake, so je jězdźenje jendźelskich kódźow pschi schpaniskich brjohach jara podhladne. Ssu tola nowiny jendźelskeho admiralstwa loni namjetowake, so dyrbi Jendźelska nětkotre schpaniske pschistawy, Ceutu, Port Mahon a dalschu wokolnosć Gibraltara wobsadźicź, dokelž Schpaniska s revoluziju rospanje a dokelž so Jendźelska w swjasku s amerikanskimi połnóznymi sjenocźenymi statami europiskich statow bojecź njetrjeba. Jendźelske knjeżerstwo ma sa to, so je so pschihódny cźasz k wobsadźenju schpaniskich pschistawow pschiblížił, a teho dla wone karlistisku revoluziju sbudźicź pyta.

Schpaniske knjeżerstwo njepreje, so so w połnóznych provinzach Aragoniji, Kataloniji, Valenziji a w baskiskich provinzach žiwe revoluzionarne hibanje rosschérja. Wójnski minister Polavieja je teho dla guvernerow tychle provinzow do Madrida swołał, so by s nimi wo naprawach k wotwobrocźenju hrožazeje revoluzije radu składował. Do wohroženych stron so wójsko pósczele, połnomóz wójskowych wjednikow so powjetschi a wójnske kódże pschi mórskim brjosy strażuja. Knjeżerstwo ma cźim wjazy pschicźiny, karlistiske schmatanzy w nastacźu podtłocźicź, dokelž w kraju hižo bjes teho po njesbožownej wójnje njespokojnosć knježi. 100,000 wojakow, kotsiž su so s Kuby domoj wrócźili, powschitkownu njespokojnosć hischcze powjetscha, dokelž so knjeżerstwo komdźi, jim sastatu wojerstu msdu, k cźemuž je sebi wone pjenjesy požcźiło, wupłacźicź.

Chinesa. Wo pschesczěhanju kschesczijanow w połodnischim Schantungu je němski katholski biskop rosprawu pósłał. Wón pische: Chinesojo su kaž dźiwje swěrjata sakhadźake. Pódla druhich hrosnosczow a žadławosczow su dwěmaj kschesczijanomaj wocži wukałali, jenu 20 lětnu khoru holzu cźwilowali, so je wumrjeła, cźełko jeneho kschesczijana s kaschcza wutorhnyli a do kruchow rosrubali. Kschesczijanske mišionstwo w Schantungu je do zyła wupuscźene. 20 gmejnow, mjes nimi jara wulke, je spalenych a wurubjenych. Mišionar Gebhart so jenož s drastu na cźěle na spěschnym konju wukhowa. Chineszy sastojnizy pschesczěharjam połnu wolu dadźa a jim potajnje hischcze połěkuja.

Amerika. S njepschistojnym sadżerżenjom je żo amerikanski kapitan Coglhan w politiskim żwěcże na njedobre waschnje znaty sczinik. Wón je żo s philippinskich kupow do New-Yorka wrócził. Tam jemu k czesczi hosczinu wuhotowachu, pschi kotrejż żo też blidne pschipitki rěczachu. Kapitan Coghlan w żwojej rěczi praji, so je w czażu woblehnjenja Manile jedyn offizěr němskeho admirala Diederichsa pschischoł, so by żo na někotre wukasy wobczežował, kotrež běchu żo dla hibanja tamnischich němskich wójnskich kódżow wudałe. Admirał Dewey je na tole wobczežowanje wotmolwił: „Prajcże żwojemu admiralej, so dyrbja jeho kódże směrom stejecz, hdyż to poruczu. Chzu pschistaw dospołnje blokěrowacz (woblehnycz).“ Němski offizěr snapschecziwi: „Ale my němsku khorhoj wjedżemy“. Admiral Dewey wotmolwi: „Tule khorhoj móże żebi kóżdy za poł dollara po yardże kupicz. Prajcże żwojemu admiralej, so ma kóżde pschestupjenje jeneho wukasa jenoż jene rěkacz, mjenujzy wójnu. Hdyż żo wona pschiwosmje, hnydom wotmolwjenje pschińdże. Hdyż żu waschi ludżo k wójnje se sjenoczenymi statami hotowi, móża ju w kóżdym czażu měcz.“

Tale rěcz je do sjawnosce pschischła a je, żo wě, w Němzach wulke pohórschenje sbudźiła. To je też knježerstwo sjenoczenych statow pohnuło, Coghlana, kotryż je pschi tamnischej hosczinje też hanjazy spěw wo khěżoru Wylemu spěwał, pożwaricz. Pódla teho je statny sekretar Hay němskemu póżłanzej żwoje wobżarowanje wuprajił. S tym je żo njeluba wěz wotbyła; politiskeje ważnosce wona do zyła żaneje nima.

Molerʼ Ludwik.

(1. pokraczowanje.)

Hólczez plazny s rukomaj; potom wotmjelkny nahle pschi hrósbnym dźiwim błyskanju, kiż nanej s wóczka wukhadżesche.

„Widźisch, hólczko, tak tšeleja żo mysche; te njebudża wjazy kaczki żracz. Nětkole pój żobu dom!“

Doma chżysche Ludwik powjedacz wo wuspěschnej honćwje na wulke mysche; ale nan póżła jeho won, dokelż mějesche pjecża s macżerju rěczecz.

Żona hladasche praschejo żo na muża. Tón khodżesche s czežkej krocżelu po jstwě, wosta potom, schěroko żo stupiwschi, pschi żonje stejo a rjekny:

„Hana, nimam nětkole tola dosez wody; pójdu do wży k Lewijej.“

„K temu židej, kotryż tak wyżoku dań wot tebje bjerje?“

„Wón ma blisko młyna wulke pola, wotnajam żebi je wot njeho.“

„Mużo, mużo, ty żebi pschecżežke na ramjenje bjerjesch. Masch tola w młynje dosez dźeła.“

„Ach schto, to ty njerosymisch; wosmu żebi hischcże jeneho wotrocżka a budu żam plahowacz rożku. Ssam plahował, żam mlěł a żam pschedawał, to njeże pjenjesy. A póndże-li potom wschitko derje, sapocżnu wulke wikowanje se żitom a wotkupju buram tam horka, kotsiż nětkole pola Schcżěpana mjelu, żito stejo na polu; potom móże kamjenje mlěcz, jeli so żo jemu chże.“

„Ale jeli so żo smylisch? Jeli smějesch schpatne żně?“

„Daj mi jeno wolu. To wschak budżesch widżecz.“

To prajiwschi, woteńdże. Żona wosta doma, polna czežkich staroscżow; wjedżesche, so żebi jeje muż do wobkhoda rěczecz njedawasche, a tola bě jej tak, każ so ta krocżel, kotruż chżysche runje czinicz, jemu njebudże tycz.

Bórsy na to pschińdże Ludwik nuts a powjedasche jej, kak wěscże je nan s khłódnizy a psches hat dwójzy do żerdże na spuschczadle trjechik. Wona sblědny hacz do hubow, njerjekny pak niczo.

Na wjeczor pschińdże Mostowski młynk wróczo; hwisdasche żebi a bě lěpscheje myżle, dyżli prjedy; wucżinjenje bě żo lěpje radżiło, hacz bě żo nadżak: wot nasymja budże najeńk wulkich polow. Hat wuhladawschi, dźiwasche żo, so je we nim pschezo hischcże tak mało wody. So by sa nóz wěstosez měł, sastaji młyn, sběhny spuschczadło a da wodże, kotraż bě żo nahromadźiła, doniż bě prjeczki był, wotběżecz. Na to samkny żuwak derje s rjeczasom a se samkom a dżesche domoj.

Jeho żona pschija jeho hacz na najpscheczelnischo a pschinjeże sa wjeczor jeho najlubschu jědź, prażeny rybowany tykanz. Wukhwalenje, kotrehoż bě żo nadżała, wuwosta, a po sdaczu wschón samyżleny jědżesche muż. Dyż a dyż wobkedźbowasche staroscżiwe pohladnjenje żwojeje żony; ale cżinjesche, jako by njepytnył njemer, kotryż wbohu żonu cżwilowasche.

Hdyż běchu dżeczi lehnycz, nabi jenu rowu żwojeje tšelby se schrótom a druhu pak s kulku, poklepa żonje skoro nežnje na khribjet a rjekny:

„Njemej żaneho stracha, Hana. Hdyż tšelbu wuhlada, da żo sajecz; pschetoż wě, so jemu njedam czeknycz.“

Potom dżesche won do cżmoweho.

Pokna staroscże wosta żona doma. Widżesche, so by kóżdy pospyt, jeho wotdżerżowacz, podarmo był. Dyrbjesche żo podacz do njepschemënjomneho, ale s kóżdym wokomikom roscżesche strach w jeje wutrobje; kóżdy wokomik bě jej tak, każ by wutšel żiwschała, s kotrymż mohło telko njesboża na dwě żwójbje pschinicz. Blěda derkotasche żona po zyłym cżele, stupi pożłuchajo do wotewrjeneho wokna, a napożledku njemóżesche żwojeho rosbudżenja wjazy wobknjeżicz. Póżła żwoju żłużobnu horje do dżeczazeje jstwy, pschikasa jej, so dyrbi tam wostacz, doniż żo żama njewróczi, a laczesche żo potom sa żwojim mużom won do cżmoweje nozy. S khłódnizy bě jeje muż tšelał na spuschczadło, tam potajkim dyrbjesche skhowany bycz. Tak mjelczo każ móżno bliżesche żo temu městnu a skhowa żo sa hromadu bunjazych żerdkow, kotrež běchu tu składżene.

Njewidżesche a njeżłyschesche niczo; jeno jedyn ptak wołasche w cżornych topołach, a w hacże porjechtachu někotre żaby. Hodżina żo miny po hodżinje; ale wschitko wosta směrom.

Skónczinje na narańschich směrkach wuhlada żwojeho muża s khłódnizy wukhadżejo a k spuschczadku żo lacżo. Wón pschepyta saczinjeny samk, naczeże żo psches spuschczadło a sawoła s hněwom.

W tym wokomiku skama żo pschetkata bunjaza żerdka pod nohomaj pożłuchaćki. Tu wobrocżi żo wón njemdrje s tšelbu pschi lizu.

„Bożedła tola!“ sawoła żona, a kolenje żo jej potkowaschtej.

Nětkole hakle widżesche Mostowski młynk, so bě to jeho żona była, niż pak wocżakowany njepschecżel, da sblědnje tšelbje spadnycz a pschińdże khwatajzy k njej.

„Koho tu pytasch?“ woprascha żo wón rosbudżeny.

„Tebje, Handrijo!“ rjekny wona a cżežko sdychny.

Tu sajędże nješchto każ żłóncżne żwětło roshněwanemu mużej psches wobliczo.

„Na, na, njepłakaj tola! Schtó dha chżył żo hnydom tak jara wustróżicz! Ale njerosomna tola běsche; je dże hischcże skoro cżma.“

Wona żo sażo pożměwasche: „Wón tola pschischoł njeje, něwěrno?“

Młynk scżeże s ramjenjomaj, pokasa na hat a rjekny hórzy:

„Mamy mjenje wody dyżli wczera.“

„A spuschczadło?“

„Je w rjedże!“

„Bohu dżakowano!“ wodychny żona, kiż bě stracha wustała. „Ale nětkole pój, Handrijo, ty żu mucżny. Nětko wjazy njepschińdże. Dźi lehnycz.“ Wona khwatasche psched nim do domu. Mjes tym so wón wrota a khěżne durje sażuny a samkny, dżesche wona khwatajzy horje do dżeczazeje jstwy, sawoła żłużobnu, kiż bě żebi w stole wużnyła, a póżła ju rucże do jeje komory. Bórsy na to pschińdże młynk do jstwy. Najprjódzy dohlada żo jeje koża, kotrež bě hischcże njedótknjene. Dźiwajo żo hladasche na żwoju żonu.

„Hana, ty tule nóz njejżu do koża pschischła?“

„Ně“, wotmolwi wona.

„Hdże dha żu to była?“

„Njemóżach tebje żameho wostajicz! Zyłu nóz żym stała tam, hdżeż żu mje trjechik“, sdychny wona. „Handrijo, hdy budżische żo tebi njesboże stało!“

Tu scżeże młynk żonu, kotruż pschi wschěm hrubym waschnju wutrobnje lubowasche, k wutrobje a wokoschi ju.

Hischcże derkotasche wona wot pschětrateho rosbudżenja, ale schepłasche:

„Něwěrno, wscho żo hischcże sażo s dobrym da?“

Młynk stupi do wokna, hladasche staroscziwy sa puschczadłom a napoł próżdnym hatom, potom sdychny s hłuboka:

„Bóh daj to twojedła, Hana! Ty żu teho hódna!“

II.

Ssyn Mostowskeho młynka, kotremuż po zyłej wokolinje „molerʼ Ludwik“ rěkachu, móżesche nětkole něhdże tsinacże lět stary bycz. Wón bě rosomny, wobdarjeny hólczez s dołhimi cżornymi włożami a s nimo měry dobrocziwym wurasom w podołhojtym, trochu blědym wobliczu.

Nan njemějesche praweho spodobanja na tymle dżesczu. Bě

ßebi pschezo tak myßlił, so dyrbi prawy młynski hólz ſ ranja sahe ßo ſ konimi cźahacź, ſ pßami torhacź abo zentnarſki měch sběhacź kaž hrajku. Wón, Mostowski ßam, bě to hižo wot małoſcźe tak cźinił, a nětkole ßo dźiwasche a mjersasche ßo, so je ßo hólz tak zyle hinak radźił. Ludwik bě ſ zyka bóle po macźeri, dyžli po nanje; ale schtoż ßo jemu na žonje lubjesche, na to ßwarjesche wón na ßynje: jeho cźiche, myßlate waschnje, jeho mjehku wutrobu.

„Muž dyrbi dźenßniſchi dźeń sahe wuknycź, ßwoju wolu pſchewjeſcź“, by stajnje prajił.

Mostowski młynk bě ßo nadźijał, so budźe jeho ßyn posdźiſcho na młynje ſ jeho naßlědnikom, a njelutowasche napinazeho dźěła, so mohł jemu něhdy wobßedźeństwo powjetſchene a polěpſchene bjes dołha sawostajicź. S wulkim mjersanjom pak spósnawasche dźeń a bóle, so ßo tón hólz do wobkhoda ſ zyka njehodźi. Město teho, so by ſ kſchudom praskał, ſ wotroczźkami jěsdźił abo ßo w młyńzy sabawjał, ßydasche hólcźez radscho w kucźe a cźitasche — cźitasche wſchě knihi, kotrežkuli móżesche dostacź. Nimo starych rosjimazych knihi, w kotrychž běchu na prědkownej stronje narodne dny ßwójbnych sapißane, a nimo dweju tołsteju modleŕſkeju a khěrluſchoweju knihow a stareje protyki njebě w młynje žaneho druhoho ſwjaſka, khiba dwě wulkej wobkhodnej knisy, do kotrejuž nan se schepjerjawymi pißmikami a ſ rózkatymi liczbnikami dokhody a wudawki sapißowasche. Tych pak ßo ßyn dótknycź njeßmědźesche a měješche tež tajny ſtrach pſched tymajle „knihomaj ſtaroſcźow“, kaž je nan husto mjenowasche, kotryž bywasche poßlednje měßazy pſchezo jara pokhmurjeny, hdyžkuli w nimaj kopjena wobroczźesche. Duž bě hólcźez bórsy wſcho doczźitał; ale wuczźerjowy ßyn wjedźesche pomhacź a pożczźowasche Ludwikej wſchelake pißma: puczźowanſke wopißanja, powjedańczźka a hońtwjerſke kuſki. Po zykych hodźinach ßydasche hólz we khłódniży abo w kucźe pſchi sajimawych ſtawiſnach, schtoż ßo nanej jara njejpodobasche, dokelž měješche cźitanje ſa ſhubjenje cźaßa. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Do lubych Sserbow ſcźele nětko saßo nasche ßerbſke lutherſke knihowne towarſtwo ßwojeju ßwěrneju poßelnikow: Hataßa a Schwětoscha. Prěńſchi je w Bożim ßwjatym mjenje ßwój pucź nastupił; poßledniſchi póńdźe, tak rucźe hacź jemu to nětkaj cźaß dowoli. O, kajka dobrota to je ſa lubych Sserbow w naſchich dnjach, hdźeż tak wjele njeßwěrnikow ſ njekhmanymi abo žałoßnje drohymi knihami ſ Němzow pſchikhadźa a mało lěpje ludźi wobſchudźicź pyta, hdyž naſchi Sserbjo wjele bóle pſches lube knihowne towarſtwo a jeho ſprawneju poßelnikow dobru zyrobu ſa duſchu ſa tunje pjenjesy dostanu. Nowe ßerbſke knihi, kotrež lutherſke knihowne towarſtwo ßwojim ßobuſtawam ſcźele, ßu wot knjeſa fararja Waltarja-Wóßlinczańſkeho pißane a jara wubjerne. My wo jich wopſchijeczu njechamy niczo pſcheradźicź, hacź jenož, ſo je to hmjaze powjedańczźko ſ prěnjeho cźaßa kſchesćźijańſkeje zyrkwje, kotrež móże kóždy kſchesćźijan ſ wulkim wjeßelom cźitacź. Wyſche teho mataj poßelnikaj ßerbſkeho knihownego towarſtwa zyku liczbu małych a wulkich pobożnych knihow, w prjedawſchich létach wudatych, na pſchedań ßobu, so móhli ßebi też tajzy, kiž ßu pſchiczźahnyli abo kiž w létach młodoſcźe hiſchcźe njeběchu ßobuſtawy knihownego towarſtwa, tajke kupicź. Najrjeniſcho je, hdyž jako ßobuſtaw pſchiſtupiſch; létny pſchinoſchk, ſa kotryž potom létnje rjane knihi darmo dostanjeſch, je jenož 1 hriwna. Bóh žohnuj naſche knihowne towarſtwo! J.

S **Budyſchina.** Sańdźenu ßobotu wjeczor, dźeń 22. haprleje, wotdźerża pſchedßydſtwo konſerwatiwneho towarſtwa w 3. ſakſkim wólbnym wokrjeßu khěžorſtwoweho ßejma w tudomnym hotelu „ſkoteje krony“ pſchedßwjedźeń narodninow Jeho Majeſtoſcźe naſcheho lubowaneho krala Alberta. Wón běſche ſe ſtrony ßobuſtawow a hoſcźi ſe wſchěch ludowych worſchtow kaž też wot mnohich Sserbow wulzy bohacźe wopytany. Po ßwjatocźnym wotewrjenju ßwjedźenja ſe spěwom a hudźbu najprjedy w tnkhwilny pſchedßyda konſerwatiwneho towarſtwa, knjes wyſchſchi ſeminarſki wuczźeŕ Preibſch, pſchitomnych ſ wutrobnym dźakom ſa tak bohate wobdźělenje hacź najpſcheczźelniſcho powita, na cźoż knjes farař ſe Seydewitz ſ Lipska wulzy ſahorjazu a duchapoknu rěcź dźerżeſche, kotraż mózny ſacźiſchcź ſawoſtaji a wulke ſpodobanje žnějeſche. Wón bě ßwoju nimale hodźinu dołho trajazu, wutroby jimazu rěcź do tſjoch dźělow roſkładł, kotrež rěkachu: Kral Albert 1. jako wójnſki rjek, 2. jako měra rjek, 3. jako wěry rjek. Sswój wulkotny pſchednoſchk wobſamkny wón ſ tſikróczźnej ßławu na Jeho Majeſtoſcź krala Alberta, kotrejž ßwjedźeńſka ſhromadźiſna ſ hrimotazym ſahorjenjom pſchihłoßowasche. S wuſpěwanjom hiſchcźe dweju mużſkeju khorow ßo rjana ßwjatocźnoſcź w 11. hodźinje ſkónczi. F.

S **Budyſchina.** Na remontſke wiki, kotrež ßo tu sańdźenu ßrjedu wotbywachu, bě ßo 14 koni pſchiwjedło. S nich je remontſke kupowanſka komißija, wobſtejaza ſ majora ſ Tſchirſchky a Bögendorf, huſarſkeho rytmiſchtra ßwobodneho knjeſa ſ Fuchſa, karabinierſkeho wyſchſcheho lieutenanta a korpſkeho konjazeho lěkarja Walthera ſchtyri konje kupiła. Wone ßłuſchachu kk. kublerjam Klawßej a Barej w Hornjej Kinje, Wicźaſej w Delnjej Hórzy a Laraßej w Kamjenej (prjedy w Dobroſchezach). Płacźiſny 750 hacź 900 hriwnow wucźinichu. Najwyſchſchu płacźiſnu, 900 hriwnow, knjes Laraß ſa ßwojeho konja dosta. — Dźeń prjedy ſtaj ßo w Kamjeńzu na remontſkich wikach dwaj konjej ſa ſakſke wójſko kupiłoj.

— Tudomnemu knjeſej dr. med. Pětrej Ducźmanej je Jeho Majeſtoſcź titul a rjad ſanitetneho radźicźela ſpożcził. Cźežkeje khoroſcźe dla knjes dr. Ducźman wjazy njelěkari.

— (Nahła ßmjercź.) Najenk Brěſynjanſkeho knježeho dwora bě ſańdźenu njedźelu pólſkich dźěłaczerjow, ſotſiž ßu w jeho dźěle, do Budyſchina do Bożeje ßłużby dowjeſł. 19lětneho dźěłaczerja Jana Feumu bliſko katholſkeje zyrkwje na dobo njemóż wobja, a bórſy po tym wón wudycha. Sańdźenu wutoru ßu jeho na Miłkawſchku pohrjebali.

— (Spytane ßamomordarſtwo.) Sańdźenu ßobotu wjeczor bě ßo w tudomnych promenadach koporniſki pomocznik M. wobwěßnył. Ludźo, kotſiž pſchipadnje nimo pſchińdźechu, ßo ßamomordarja dohladachu a jeho wotrěſnychu, prjedy hacź bě žiwjenje ſ njeho wuſchło. S drožku jeho domoj dowjeſechu. Młody cźłowjek bě ßo žiwjenja nabył.

Se **Židowa.** Tudomnemu rěſniſkemu miſchtrej K. A. Neumannej, kotryž je 8. februara jeneho hólza ſe ßmjercźe ſatepjenja w Sprewi pola Židowa wukhował, je ßo ßłěborna medailla ſa wukhowanje žiwjenja, ſa běłym bantom noſchomna, ſpożczika.

S **Radworja.** Žadny ßwjedźeń 50létneho mandźelſkeho jubileja abo ſloty kwaß ßwjecźeſchtaj tu sańdźenu póndźelu, 24. haprleje, Michał Schpihela a jeho mandźelſka Marja rodźena Błažijecź ſ Haßłowa. Zyrkej bě kraßnje wupyſchena. Mózne ſynki piſchcźelow powitachu ßwjatocźny cźah jubilara a jubilarki, pſchewodźaneju wot jeju dźěcźi a pſchibuſnych, pſchi ſaſtupje do zyrkwje. Na to měješche knjes farař Żur spěwanu Bożu mſchu, na kotrejž też mandźelſkej ßwjate woprawjenje dostaſchtaj. Po Bożej mſchi měješche ſpomnjeny knjes pſchihódnu narěcź, na cźoż jubilar a jubilarka ßwój mandźelſki ßlub wobnowiſchtaj a zyrkwine požohnowanje dostaſchtaj. Wjeßoła hoſcźina ſhromadźi potom rjanu cźrjódku kwaßnych hoſcźi w Schpihelez domje. — Bóh wobradź jubilarej a jubilarzy hiſchcźe prawje ſbožowny wjecźor ſeńſkeho žiwjenja a po jeho dokonjenju krónu njebjeſku. (K. P.)

S **Haßłowa.** Rjany spěwańſki ßwjedźeń běſche nam Bacźońſke spěwarſke towarſtwo na narodninach Jeho Majeſtoſcźe krala Alberta wuhotowało. Konzert ßo wubjernje derje wuwjedźe. Wo jenotliwych spěwach tu ßudźicź, by tu pſchedaloko ſchło, njemóżemy pak ßo woſtajicź, na dwaj spěwaj měſchaneho chora ſpomnicź: „Prěnja kłóſka“ a „Pój, witaj naléczźo.“ Kraßne běchu to ſynki, kotrež tu prěni ras saßłyſchachmy. Doſcź wuſběhnycź njemóżemy, ſo je knjes wucźeŕ Ssymank, knjenje a knježny, kotrež prěni krócź na spěwanſke jewiſchcźo ſtupichu, doſpołnje po notach prawje spěwacź nawucźił. S połnej wěſtoſcźu wone w prawym cźaßu ſapſchimnychu, hacź runje niz na dirigenta, ale jenož do ßwojich notow hladachu. W druhich towarſtwach njeje pſchezo temu tak. Na dirigentowe hibanje kedźbujo jenož ſ hłowy spěwaja a ßebi pſchi tym myßla, ſo wſcho najlěpje dokonjeja. Bacźońſkemu spěwarſkemu towarſtwu pak wjele ſboża.

S **Maleſchez.** W Langenwolmsdorfje pola Stołpna ßu 20. haprleje pßa ſaraſyli a ſa ſkaženeho spósnali, kotryž je 17. haprleje też w Maleſchezach wokoło běhał. W Brěmjenju, Brěſynzy, Brěſynje, Bukojnje, Dobroſchezach, Hlinje, Wulkej Dubrawje, Hucźinje, Jeſchizach, Budyſchinku, Małej Dubrawje, Klukschu, Krakezach, Lichanju, Lětonju, Maleſchezach, Delnjej Hórzy, Plußnikezach, Pſchiwcźizach, Porſchizach, Sdźaru, Sahłowje, Sderi a Cźelchowje maja ßo teho dła pßy hacź do 17. jnlija sawjeracź.

S **Khwacźiz.** Naſchemu wo naſchu ſchulu wjele saßłużbnemu wucźerjej knjeſej Wicźaſej, kotryž je nětko hižo 42 lět ſ wucźerjom, je Jeho Majeſtoſcź kral Albrechtſki kſchiž ſpożcził. Tole wuſnamjenjenje je jemu ſchtwórtk tydźenja knjes ſchulſki radźicźel Schütza w pſchitomnoſcźi gmejnſkich pſchedſtejicźerjow ſe ßwjedźeńſkej rěcźu pſchepodał. Bóh luby Knjes chzył knjeſej Wicźaſej hiſchcźe dołhe

lěta strowosćź a cžiłosćź dacź, so mohł ſ njewoßłabjenymi mozami dale wucžeŕske saſtojńſtwo w naſchej ſchuli ſaſtawacź.

S **Hliny.** Pjatk tydźenja, 21. haprleje, 3lětny ßynk tudomneho žiwnosćerja Jana Symneho wo wßy ſ kamjeńtneho mosta do rěki padźe. Jenoź rosßudźenosćźi tudomneje Marje Pětſchkez maja ßo ßakowacź, ſo ßo ßźćźo njeje tepiło. Pětſchkez ßo dołho njepſchemyßliwſchi do wody, jej hacź pod paźu doßahazeje ſkocźiwſchi, hólczka doſćeźe a jeho ſ rukow ßmjercźe wukhowa.

S **Bukez.** Njedźelu 30. meje tu žadnych lubych hoſćźi woczakujemy. Ssobuſtawy Radwoŕſkeho ßerbſkeho towaŕſtwa „Meje“ ßu ßebi wotmyßlili, tutón dźeń Bukezy wopytacź a pſchi tejle ſkładnoſćźi konzert ſ měſchanym chorom wuwjeſcź. Program někotre ßerbſke ludowe ſpěwy wopſchija, kotreź njejßmy hiſchcźe w Bukezach ženje ßłyſcheli, dale teź dwě žortniwej pſchedſtajeni. Sa dołhe lěta ßo njeje wjazy w Bukezach ßerbſki konzert wotměł; duź nochzemy tejle ſkładnoſćźi nimo hicź dacź, ale pójmy wſchitzy, kotſiź ßmy lubowarjo ßerbſkeho ſpěwa a ßerbſkeje ſabawy, do konzerta cźiłych a wjeßełych Radwoŕſkich ſpěwarjow a ſpěwaŕkow. Konzert ßo wjecźor ½8 hodźin ſapočznje. Programy ßu hižo do prědka doſtacź pola knjeſa hoſćenzarja Heimricha a pola knjeſa Króny w Bukezach. Cźiſty wunoſchk je ſa ßerbſki dom poſtajeny. Duź ßo njekomdźmy! Pſchinjeßmy dar wótcźińſkeje luboſće! Počeſćmy „Meju“ ſ prawje bohatym wopytom!

Se **Zornoßyk.** Jeho Majeſtoſćź kral je tudomnemu žiwnosćerjej, wjeßnemu ßudnikej a prjedawſchemu gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Handrijej Wojnarjej powſchitkowne cźeßne ſnamjo miłoſćźiwje ſpožcźił. Ssobotu ſtaj jemu jo knjes knjeźeŕſki radźicźel ßwobodny knjes aſſeſſor ſ Oehr a knjes farař Kubiza w pſchitomnoſćźi gmejnſkeje rady w jeho domje na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodałoj.

S **Kołwaſy.** Jeho Majeſtoſćź kral je tudomnemu kubleŕſkemu wumjeńkarjej, wjeßnemu ßudnikej a zyrkwinſkemu pſchedſtejicźerjej Handrijej Kowaŕkej ſa dołholětnu ßwěrnu ßłužbu powſchitkowne cźeßne ſnamjo spožcźił, kotreź je jemu ßobotu 22. haprleje Lubijſki knjes wyſchſchi hamtſki ßudnik w pſchitomnoſćźi gmejnſkeho ſaſtupjeŕſtwa na ßwjedźeńſke waſchnje pſchepodał.

S **Nakojdow.** Wóndano je pohoncź Wylem, na tudomnym knjeźim dworje ßłužazy, ſ Budyſchina domoj jědźo na dróſy mjes Porſchizami a Skanezami ſ próſdneho woſa panył a ßebi pſchi tym nop napuknył. Schtyri dny poſdźiſcho je wón na tole wobſchkodźenje wumrjeł.

— Tele dny je ßebi tu 60lětny nježenjenz žiwjenje wſał. Cźeźke myßle ßu jeho pohnuke, ruku ßam na ßebje ſkožicź.

S **Pomorz.** Rosprawa agrikulturſko-chemiſkeje pſchepytańje.

1. „Mineralny hnój“ Ad. Börnera naßlědnika w Barlinje.

Po naſchim napominanju ſtej ßo nam dwě prußy mineralneho hnoja Ad. Börnera naßlědnika pózłałej. Wonej w pſcheréſku wopſchijeſchtej: 91,07% wuhlokißałeho kałka,
0,04% foſforoweje kißaliny,
0,20% kalija,
0,01% dußyka.

„Mineralny hnój“ je po tajkim mlěty kałkowy kamjeń, kotryž je ſ pſchimješchenjom wuhła abo ßaſow napohlad jaßniſcheje domaſchoweje mucźki doſtał.

Mlěty kałkowy kamjeń, próch drobny, ſe ſaruczenym wopſchijecźom 95% wuhlokißałeho kałka ſe ſchleſynſkich kałkowniſchcźow 32½ np., ſ pſchiliczenjom frachta w Budyſchinje 48 np. płacźi. Kałkowa mucźka, ſ mjenom „mineralny hnój“ wot Ad. Börnera naßlědnika ßo pſchedawaza, by ßo po tajkim w ſprawnych pſchedawaŕnjach w Hornjej Łužizy ſa něhdźe 45 np. po zentnarju pſchedawała! Ad. Börnerej naßlědnikej w Barlinje pak ßu Bohu žel mnoſy łużiſzy ratarjo 4 hriwny ſapłacźili, ßo po tajkim ſ kóždym zentnarjom wo 3 hr. 55 np. wobſchudźicź dali.

Teź w Bayerſkej a na poßledk w Neumarkſkej provinzy ßu ßo mnoſy ratarjo ſ mineralnym hnojom lepicź dali. W jenej ſhromadźiſnje, w kotrejž bě 120 wobſchudźenych pſchitomnych, ßo wobſamknu, Ad. Börnera naßlědnika jebanſtwa dla wobſkorźicź. Dale chzedźa wſchitzy cźi, kotſiź doſtaty mineralny hnój hiſchcźe njejßu ſapłacźili, ſhromadnje jenemu rěcźnikej w Barlinje porucźicź, jich pſched ßudom ſaſtupowacź.

Sa Łużizu budźe kubleŕ G. Fünfſtück w Leuba pola Oſtritz, kotryž je nam teź pruhi ſe ßwojich ſtron pózłał, nuſne krocźele cźinicź; napominamy wſchitkich, kotſiź ßu ſchkodowali, ſo bychu ßo na tuteho knjeſa wobrocźili, ſo ßo njebychu ſ wopacźnej hańbicźiwoſcźu wotdźerźecź dali; to je najprjódzy jich ßamßny wužitk, potom ßebi teź ſaßłužbu wo ßwojich ßoburatarjow dobudu, hdyž k temu pomhaju, ſo ßo tute njeßłyſchane klukanje naſchich ratarjow we Łużizy ſa krótki cźaß njemóžne ſcźini.

2. „Spezialny hnój“ Wilhelma Brucka w Draždźanach.

Firma Wilhelm Bruck w Draždźanach w Hornjej Łużizy hnójniſchcźo podobneje druźiny kaž wopißany Börnerowy mineralny hnój pſchedawa a to ſ rjanym mjenom „ſpezialny hnój“. Jena pokaſanka, kotruž pſchepytachmy, 80,3% wuhlokißałeho kałka a jenoź błědy foſforoweje kißaliny a duźyka wopſchijeſche. Zentnar po firminych wukhwaleŕſkich pißmach 1 hriwnu płacźi. Jeli ſo zentnar kałkoweje mucźki ſ 95% wuhlokißałeho kałka ſ pſchiliczenjom frachta w Budyſchinje 45 np. płacźi, je „ſpezialny hnój“ woprawdźe 40½ np. hódny; ratarjo jón po tajkim wo 59½ np., to je wo 147% pſchedroho ſapłacźa.

Pſchedawanje pjecźa njedźiwajźy tejele wyßokeje płacźiſny derje dźe. Myßlimy ßebi, ſo je ßo najwjazy kupzow ſ cźiſcźe njeſamołwitym wobßwědcźenjom wěſteho dr. R. W. Bauera w Lipſku, we wukhwaleŕſkich pißmach wocźiſchcźanym, ſamylicź dało.

Wone rěka:

Kalija, foſforoweje kißaliny, wuhloweje kißaliny, ſchwabloweje kißaliny, magneſije, hromadźe 37%, běłeho kałka (łohko roſpuſchcźity) 53%.

Tajke pſchepytowanſke wobßwědcźenje wo jenym hnójniſchcźu dyrbi ratarjow ſjebacź; pſchetoż komu ſ nich móže ßo dźecź, ſo ßu w tychle 37% teź roſtlinſke žiwnoſcźe, kotreź ßu w hnójniſchcźowym wikowanju ſ zyła jenoź něſchto hódne, mjenujźy dußyk, foſforowa kißalina a kali, jenoź w zyle ßnadnych błědach namakacź. So ma ßo pſchedawaŕ wězywuſtojneho pſchepytanja a wobßwědcźenja bojecź, liſt na jeneho wotebjerarja dopokaſuje, „ſo njeßmě hakle wězy cźinicź a do Pomorz k pſchepytanju póßłacź.“

Schtóź chze ßwoje pola a łuki ſ kałkom hnojicź, ßebi ſnate kałkowe hnójniſchcźa po normalnych wicźnych płacźiſnach nakuh, niz pak Bruckowy „ſpezialny hnój“, potom wo połojzu tuńſcho kupuje!

3. „Łucźny hnój“ W. O. Schreyera w Draždźanach.

Pucźowarjo tuteje firmy w naſchich ſtronach wjele „Blankenburgſkeho hnoja“ k hnojenju łukow pſchedawaju. Blankenburgſki hnój je pſchihotowany ſe ſkótnych wotpadankow a ßo ſe ſaruczenym wopſchijecźom 6% dußyka a 6% foſforoweje kißaliny po płacźiſnje pſchedawa, kotraž je nětcźiſchim hnójniſchcźowym płacźiſnam pſchimerjena.

Powſchitkownje njeje hoſpodaŕſzy prawe, k hnojenju łukow drohi dußyk pſchikupneho hnoja nałožicź; wón tu pſchi ßnadnej hódnoſći žnjowych produktow žaneje renty njedawa, K hnojenju łukow dyrbi ßo, jeli ſo ßu łuki ſ zyła dußyka potrjebni, jenoź tuni wotpadanſki dußyk (to je jucha, kompoſt atd.) trjebacź. Cźehoż naſche łuki ſ wjetſcha potrjebaju, je foſforowa kißalina, kali a kałk; pſchiwjedu-li ßo tele roſtlinſke žiwnoſcźe w doßahazej měrje, ßo teź ſ wjetſcha ſeminy dnßyk, we łucźnej pjerſchcźi ßo bohacźe namakazy, doſcź wuwužiwa.

Woßebje njech je na to pokaſane, ſo je Blankenburgſki hnój pola firmy W. O. Schreyera w Draždźanach pſche drohi; tuta jón pſches ßwojich pucźowarjow ſa 6 hriwnow po zentnarju pſchedawa, mjes tym ſo wón pola łužiſkich firmow 4 hr. 50 np. pſchi małych dźełbach, po zyliſnach hiſchcźe mjenje płacźi.

Pruha ſ jeneje poßykłi Draždźańſkeje firmy, kotruž ßmy pſchepytali, wopſchijeſche:

8,19% foſforoweje kißaliny,
4,97% dußyka.

Twora ſ tymle wopſchijecźom by w domowinſkich pſchedawaŕnjach 3 hr. 98 np. płacźiła, po tajkim wjazy dyžli 2 hr., mjenje dyžli pſchi kupowanju pſches pucźowarjow Draždźańſkeje firmy! Hdyž firma W. O. Schreyer w Blankenburgſkim hnoju teź kali lubi, wona ſ tym pola ratarjow błud ſbudźi. W nim njeje wjazy kalija, dyžli ßo w kóždej dobrej pólnej pjerſchcźi namaka; wón ßo po tajkim pſchi hnojenju ſ zyła njehodźi wobliczicź.

Wucźbu ſ tejele rosprawy móže ßebi kóždy ratař ßam bracź.

Profeßor dr. Loges.

S **Wojerez.** We Wulkej Nydej ßu wóndano pßa morili, kotrehoż ßu ſa ſkażeneho ſpóſnali. We Wojerezach, Wulkej a Małej Nydej, Narcźu, Zidźinom, Kinajchtu, Wulkim a Małym Cźiſku, Spałach, Němzach, Kułowzu, Nowej Wßy a Brětni dyrbja ßo teho dła pßy hacź do 24. julija ſawjeracź.

— Njedźelu wjecźor ßo w hoſcźenzu „hodlerja“ ſamkaŕ B. ſ druhim młodym cźłowjekom ſwadźi a ßo pſchi tym do ßwojeho pſcheczíwnika ſ nožom ſahna. Tola měſto ßwojeho njepſchecźela roſpality ſamkaŕ do holzy G. ſ Wojerez kłó a ju na ſchiji ſa wuchom kheŕro ſtraſchnje ſrani.

S **Wojerez.** Pjatk wječor wokoło 9 hodźin se Schcźěpankez bróžnje pschi Narcźanskim pucźu woheń wudyri. Woheń žo skoku wupschestrje a bórsy wóžom bróžnjow w kłomjenjach stejesche. Pódla teho žo 2 bróžni khětro wobschkodźischtej. S wóhnjom je žo wjele žłomy a žyna spaliko. Wobžedźerjo maju wschitzy sawěscźene. Po wschěm sdacźu je žo woheń se slóstniskej ruku sakožił.

S **Wochos.** Njedźelu 30. haprleje žo nowe swony nascheje zyrkwje požwjecźa. Wone žu w Draždźanach late a w dur-trojosynku shłožowane. Wižacź budźa wone na želesnych ramjenjach.

S **Běleje Wody.** Hdyž chzyschе wóndano jedyn tudomny rjemjeślnik žwojeho saspaneho wucźobnika se spanja sbudźicź, wón jeho kožo prósdne namaka. W komorje žo roshladujo wón wucźobnika sa pažom wižazeho wohlada. Mischtr wobwěschenza hnydom wotrěsny, a lěkarjej žo po dołhim prózowanju poradźi, hólzej žiwjenje wróćicź. S bližschim cźahom młodostny njedocźink domoj do Hródka jědźesche.

Se **Sslepeho.** K tydźeńskej powjescźi wo hawronjazej hońtwje ma žo hischcźe dodacź, so bě tamny burik, prjedy hacź bě hawrony kojicź wuschoł, žwojich pschecźelow s khartkami na hawronjazu pjecźeń a kołbažu k žebi pschepročył. Cźi wbosy žu pak podarmo sa tajkimi žadnymi khłóschcźenkami lipotali; pschetoż hawrony njedachu žo lepicź. Wone běchu mudrische, dyžli nětkotryžkuli cźłowjek, a sornow, se spiritužom namacźenych, telko njewužichu, so bychu žo s nimi wopojike a žo potom spopadowacź dake. Njech žu tola njerosumne ptaki nětkotremužkuli wopikzej s dobrym pschikkadom! Hdy by žo po nim skožował, by žo cźělneho a duchowneho sahubjenja sminył. — Byrnjež bychu wróny na polach woženyte sorno sesběrake, dha žo tola tuta maka schkoda wjele krócź s wužitkom saruna, kotryž wone na polach, łukach a w lěžach cźinja. Wo tym žym žo loni nasymu pscheženwědcźik. Na žwojim polu worajo žym 9 myschow sabił. Dwě schěrej wrónje, kotrejž sa pluhom khodźischtej, hischcźe k temu 9 myschow lepischtej a je shromadnje s mojimi 9 sabitymi, po tajkim 18 myschow, sežraschtej. Ssym žo njemako džiwał, hdyž widźach, so móže jena wróna telko starych myschi spóżeracź. Wróny žu po tajkim na polach hischcźe wužitnische, dyžli kócźki w domach, a kóždy ratař dyrbjał je teho dla po móžnoscźi hajicź. S.

Pschipóžłane.

Cźižko 16. njedźelskeho kopjenka „Pomhaj Bóh“ je nowy pschekožk spěwa: „Den König segne Gott“ pschinjeżko, dokelž žo knjesej pschekožerjej „ani němski original, ani žadyn žerbski pschekožk dosć njelubjesche“. My žebi dowolamy k temu naspomnicź, so němski spěw: „Den König segne Gott“, kiž ma **4** schtucźki, original njeje, ale je pschekožk jendźelskeho spěwa: „God save the king“, a so žo nam pschekožk, w „Spěwnej radoscźi“ wocźischcźany, najlěpje spodoba, dokelž je niz jeno po tekscźe najžwěrnischi, ale tež metrisky a rhythmisky najkorrektnischi. Wschě druhe dotalne pschekožki njejžu hudźbje w dožahajej měrje pschiprawjene. P.

Přilopk.

* S Budyschina. Jěsdny plan želesnizow, wot 1. meje płacźazy, je w dźenžnischej pschikosy wocźischcźany. Woženbje žo na to kedźbliwe cźini, so kóždu žobotu rano w 7 hodźinach wot Lubija woženbity cźah do Budyschina, a kóždy schtwórtk rano 35 mjeńschinow po 5 hodźin woženbity cźah s Wósborka do Lubija pojědźe.

* Nowu wuspěschnu reklamu jedyn pjekarski mischtr w Barlinje cźini. Wón da na hažach papjery wudźělecź, w kotrychž wosjewja, so žo w jeho pjecźwach dwazyczinowarje abo žnadnische nikelki namakaja. Do tych pažlow „slutniwe hosposy“ tak džeja, so pschekłepany mischtr tworow dopjez njemóže.

* Sažakły słóstnik je 20lětny pisař Willy Lange w Barlinje, kotryž je w žwojim cźažu se 40,000 hriwnami cźeknył. Wón je pola knihikupza Brüera postajeny był a bu 22. februara na khežorstwowu banku se 40,000 hriwnami wotpóžłany, so by je tam wotedał. S tuteho wukhoda pak žo njeje wrócźił, ale je te pjenjesy pschekschiwił. Jeho sažłapachu a psched žud stajichu. Na žane waschnje pak žo wón pohnucź njeda, prajicź, hdże kranjene pjenjesy khowa. Ssud jeho k najwjetschemu khostanju, k jastwu na 5 lět a k shubjenju cźežnych prawow na 5 lět sažudźi. Sažudźeny žo woschcźerjejo se žudniskeje sale woteńdże.

* Krajny pscheradnik feldwebel Albrecht, kotryž je wukrajej wažne wojerske potajnoscźe pscheradźił, je, hdyž jeho po želesnizy do Spandawy wjesechu, cźeknył. Mjes sastanischcźomaj Tantowom a Kaschkowom wón w nozy s wosa skocźi. Hacź dotal jeho hischcźe njejžu popadnyli.

* (Nowa tšělba.) 17lětny Khorwat Iwan Mapan w Nowym Gradu je repetérowansku tšělbu wunamakał, s kotrejž žo hodźi sa schtwórcź hodźin 600 krócź wutšelicź, a kotraž žo hnydom s 15 patronami natyka.

* (Rjekowski lokomotiviny wjednik.) Njedawno pola ruskeje želesniskeje stazije Lěža žo lokomotiviny wjednik jeneho tworoweho cźaha a jeho pomoznik s móznym sparom wobjeschtaj, tak so cźah nimo wustróženych sastanischcźowych sastojnikow schwórcźesche. Po postajenju dyrbjesche cźah jedyn druhi tworowy cźah wocźakacź a žmědźische hakle potom dale jěcź, dokelž tu žamu kolizju wužiwasche. Lokomotivny wjednik jemu napscheczo jědźazeho cźaha hnydom spósna a žwojemu cźahej wróczo jěcź dasche. We wokomiku najwjetscheho stracha wón wotskocźi, khwatasche pschijědźazemu cźahej napscheczo, skocźi na skhodźenk jeneho wosa, saléšy na lokomotivu a psches spanza paru nasad da, na cźož wón žwojeho towarscha se spanja wubudźi. S tutym khroblym skutkom žo wulkeho njesboža sminychu.

* (Běle jatra.) Jedyn burik njedaloko Wunsiedela měješe njesboże, so jemu sa žobu schtyri mandźelste wumrjechu. Dokelž pak bě wón hakle 65 lět stary, nochzysche nježenjeny wostacź a žo na pytanje sa pjatej žonu nastaji. Ta wschak žo bórsy namaka, tola ske jasyki sawistnych žužodźinow wuswolenej hłowu sawjercźachu. Powjedachu jej, so žu schtyri prěnje žony jejneho nawoženje jenož teho dla wumrjele, dokelž ma tutón „běle jatra“. Tole žadławe wužłědźenje žo nowopjecźenemu nawoženi donjeży a žo jemu pschipowjedźi, so se žeńtwy nicžo njebudże, jeli so žu jeho jatra běle. Dokelž cźežko skschiwdźeny burik žam dopokasacź njemóžesche, kajke žu jeho jatra, žo wón rosžudźi, žo lěkarjej pschepytacź dacź, a tele dny do Wunsiedela pschińdże, so by žo jeneho lěkarja wo radu praschał. Nadźijomnje je srudźeny nawoženja spokojaze wobžwědczenje dostał, tak so jemu nicžo dale njeje sadźewało, do pjateho mandźelstwa stupicź.

* W Absdorfje pola Wina je bur Schuster žwojeho nana s motyku sarasył a cźěko w pinzy sahrjebał. Mordarja žu sajeli.

* 21-lětna Rosa Komlassy w Oženku, kotraž pola wobstarneje Olajožoweje bydlesche, dyrbjesche žo 19. februara woženicź. W nozy do kwaža pak wona staru žonu sadaji, wurubi ju a ju potom w dworje sahrjeba. Prjedy hacź duchowny w zyrkwi njewjestu a nawoženju požohnowa, žandarmojo pschińdźechu, kotsiž njewjestu w myrtowym wěnzu do jastwa wotwjedźechu. Oženski pschisažny žud je nětko Rosu Komlassez k žmjercźi na schibjenzy sažudźił.

* We Wodeku w rańschej Pruskej je žo njekniczomny njeskutk skucźił. Ssobotu w nozy žo wo durje wumjenkarja Gertha klapasche. Hdyž dźěłacźer Renz, kotryž bě pola Gertha na wopycźe, durje wocźini, žo jemu wutšél schróta do hłowy tšéli, kotryž wobliczo žałožnje rostorha a tež Gertha, sady njeho stejazeho, cźežko srani. Renz, kotryž bjes wědomnja na khorokožu leži, je po sdacźu widźenje shubił. Jako skucźerjow žu dźěłacźerjow Stocka a Jahnsa we Wodeku wužłědźili a sajeli.

* (Koscźowzy we wuhenju.) Pschi wottorhanju Karlskich kasarmow w Budapeštu w jenym wuhenju do kalka samurjowane tši koscźowzy namakachu. Po wuprajenju wězywustojnych žu to koscźowzy jeneje žony a dweju mužow, kotrež drje žu žo 25 abo 30 lět we wuhenju namakake. Pschepytanje je sakožene.

* (Mordarstwo.) W jenej želesniskej wothladarskej khěžzy pola Senizy (w Awstriskej) žu želesniskeho sastojnika Spillera skónzowali a jemu 100 schěžnakow krauyli. Želesniskeho wothladarja Telalowiza a tšjoch dźěłacźerjow, na kotrychž tukaja, so žu rubježne mordarstwo skucźili, žu sajeli.

* (Wichor.) Město Kirksville w Missouri (w połnóžnej Amerizy) je žo 27. haprleje s wichorom (zyklonom) domapytało. 400 khežow je wupuscźenych. W prěnimaj dwěmaj hodź. po zyklonje 25 cźełow pod rospadankami wucźežechu. Maja sa to, so je 60 woženbow morjenych. Tež w měscźe Newtonje, 40 mil wot Kirksville sdalenym, je zyklon sakhadźał. 15 woženbow je tam pjecźa žiwjenje shubiło.

* (Wobschudźenstwo.) Winskemu arzybiskopej Gruschi je njesnaty młody cźłowjek na njehańbicźiwe waschnje 36,000 schěžnakow wuwyschcźił. Jebak žo sa wuja jeneho wuheršeho ministra wudawasche a falschowane pižmo pokasujo wo požcźonku sa ministra proschesche. Arzybiskop jenej Budapeštskej banzy te pjenjesy pschipokasacź da, kotrež žo tam tež sběhnychu. Posdźischo žu hakle wulkotne jebanstwa pytli. Polizija pilnje sa pschekłepanym wobschudźerjom žłědźi.

* (Trichinate ßwinjo.) W Draždźanskej rěsarni ßu wutoru w jenym sarěsanym ßwinjeczu, se Schlesynskeje pschiwjesenym, s hromadami trichiny namakali. To je nětko lětßa hižo schtwórte trichinate ßwinjo, kotrež ßu w Draždźanskej rěsarni nadeschli.

* (Ssamomordař.) W Lubinje w Delnjej Łužizy je ßebi pjatk jedyn rěsniski na to waschnje žiwjenje wsał, so ßebi s rěsniskim nožom krk pscherěsny. Młody cłowjek bě hischcże psched nětkotrymi njedżelemi ßamostatny byk a bě w ßwojim rěsnistwje ßwoje nalutowanki, 2000 hriwnow wucžinjaze, shubił. Tule schkodowanku bě ßebi wón tak k wutrobje wsał, so sa nožom, runje natoczenym, pschimny a ßebi s nim krk pscherěsny. Wón bě hnydom morwy.

* (Sły towařsch.) Tele dny dwaj rjemjeßknikaj, wojnař Sommer s Brumbya pola Brandenburga a brodutruhař Kornemann s Dölza pola Zirbsta hromadże s Cönnerna do Halle pucżowaschtaj. Prěni mějesche sa pucżowazeho rjemjeßknika khětro wjele pjenjes pschi ßebi. Sa tymi Kornemann stejesche. Teho dla pytasche ßwojeho towařscha narěczecz, so chzetaj w hromadże ßkomy mjes Trotu a Morlom pschenozowacz a Halln hakle nasajtra wopytacz. Sommer pak ßo jemu narěczecz njedasche, ale lehny ßo pschi drósy do pschěrowa, so by powjeczerjak a potom dale pucżowak. Duž Kornemann na bobo revolver wucżeże a do Sommera tšelecz pocża, tola pak jeho njetrjechi. Nětk Sommer cżěkasche. Njedoczink pak jeho doscżeże a do ruki tšěli. Na to ßo jeho wurubiwschi do cżěkanja da. Wokoło poknozy Sommer do Troty pschińdże a nadeńdże tam nózneho straznika, kotryž jeho do Schmiedez korczmy dowjedże a jemu lěkarsku pomoz wobstara. Najskerje ma Kornemann hižo wjazy sleho na kharbowzu; pschetoż wón s wopaczným mjenom a s wopaczným papjerami pucżowasche.

* (Njesprawnik.) W Chebu (Egrje) w Czechach ßu wyschscheho kontroléra pschi statnej khownej dawkowni sajeli. Wón je 10,000 schéßnakow statnych papjerow pschekschiwił.

* (Njeczłowska macz.) W Lwowje (Galiziskej) ludźo po drósy duzy widżachu, kak jena żona jene něhdże wóßomlétne dźěczo s mosta do Peltenskeje réki storczi. Mjes tym so ßo prózowachu, dźěczo wukhowacz, czertowska macz czekny. Wukhowane dźěczo, holza, powjedasche, so je ju macz najprjedy chzyła psched lokomotivu pschijedżazeho czaha czißnycz, tola je ßo jej poradżiło, ßo wutorhnycz. Na to je ju macz s nowa pschimnyła, sběhnyła a do réki czißła. Tsi dny posdźischo macz sajachu a jako 26létnu wudowu ulanskeho rytmischtra Selika spósnachu. Nětko ßo wopokasa, so bě holza po ßwojim nanje samoženje namréła, kotrež dyrbjesche hakle po jejnej ßmjerczi na macz pscheńcz, a so bě macz ßwoju dżowku skónzowacz spytała, so by ßo jejneho samoženja smozowała.

* (Zitowe wiczne twarjenje ßo saßypło.) W Turigny-sur-Vire w Franzowskej ßu ßo ßwißle žitoweho wiczneho twarjenja powaliże. S rospadankow schtyri czéła wucżeżechu; mnosy ludźo ßu ßo czeżko sranili.

* Jedyn schědźiwy, nimale 100 lět stary, je ßam ruku na ßebje skožił niz s khudobu, niz khorosce dla, tež niz, dokelž bě ßo žiwjenja nabył, ale s bojosczu, so s zyka njebudże móz wumrjeez; sdasche ßo jemu kaž wěczнemu židej, so jeho žiwjenje kónza njesměje. Wón François le Merl rěkasche a w Montremje w Franzowskej bydlesche. Wón ßo psched kola jeneje lokomotivy czißny.

* (Ssudnik Lynch.) S Newnana w Georgihi (w poknózných amerikanskich sjenoczenych statach) ßu tele dny jeneho czornocha (mura) na žałożne waschnje lynchowali, kotryž bě jeneho najenka skónzował a jeho mandżelsku wumozował. Roshorjeny lud czornocha żiweho na hlebiji spali, jemu prjedy teho wuschi a porsty wotrěsawschi. Gouvernér ßo podarmo prózowasche, lynchowarjam wobaracz. Dokelž ßo wjeczenja czornochow boja, ßu proßyli, so bychu wojakow do Newnana póßłali.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Rěsniski wucżobnik J. J. Fischer, s Hornjeje Hórki rodżeny, kotryž je pola tudomneho rěsnika Bläsche we wucżbje, bě rěsniskemu pomoznikej Brěsowskemu w shromadnej spanskej stwje se samknjeneho koffera, kotryž bě s zusym kluczom wotamknył, 16. januara 15 hriwnow a 3 dny posdźischo 9 hriwnow kranył. Pódla teho bě Fischer tež napscheczo ßwojemu mischtrej njesprawny byk. Młodostneho pakostnika k jastwu na tsi měßazy saßudźichu.

Dźěłaczer Handrij Bridda w Maleschezach bě 20. februara ßo se ßwojej żonu ßo swadźiwschi do Draždźanskich a Mischnjanskich stron woteschoł. Ssobu na pucz bě 42 hriwnow danje wsał, kotruž bě jako pschedporucżnik (forminda) małolétneho Pawoła Oty Küchlera w Sslónkezach wot žiwnoscerja Herbriga w Hlinje dostał. 1. měrza ßo wón bjes pjenjes wrócži. Jeho żona nasajtra pschecżinjene pjenjesy saruna. Tola Briddu běchu hižo dla pschekschiwjenja ßyrotnych pjenjes wobskorżili. Jeho k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu.

Pětrklucże.

(Stara bajka s luda.)

Sswjaty Pětr klucże noßy,
Słote klucże k njebjeßam,
Wumoženym wotamkuje,
Nuts pak njeda hrěschnikam.
To ma wjele kedźbowanja,
Puschczecz abo wobaracz —
A hdyž nusnota je wulka,
S rědka móże khwilku spacz.
Junu lunk mě wotpoczinka,
Žana duschka njepschińdże;
Duž wón sasparny ßo nuri
Do drěmanki ßłódkeje.
A hlej wo durje ßo klapny
Khětro s mozu njejabzy,
A wón klucże s ruki puschczi
Na poł hischcże womorny.
Wone błyschczo nimo hwězkow
K semi dele leczachu,
A tu skožichu ßo delka
Na kucżku, na selenu.
Pětr jandżela duž póßła:
„Khětsje lecz mi sa nimi!
Wonka njeschczerpnje ßo czaka,
Dobywa ßo do duri!“
Klucże běchu saschtapike
Do mjehkeje pjerschcże ßo,
Se semje to wubudżike
Rjane słote kwětaschko.

Žołte wóczka kukolachu
Se selenoh' stołpika,
Sladajo se sybolenjom
Do módreho nalěcża.
Jandżel wotnjeße te klucże
Pětrej saßo do ruki,
Ale pak tu słotu kwětku
Njeschczipnjenu wostaji.
Ta ßo dźiwnje rosplahowa,
Wjele ßotrow pschidoby;
Sahe s nalěczom te kczeja,
Hdyž ßu prěnje milke dny.
Ssměwkaju ßo lubje na naß,
Słotobarbne żołtuschki,
W polach sbudżeju a w hajach
Ptaczkam khěrluschk nalětni.
Lěczu durje wotamkuja
Rune słotym kluczikam;
Wotewrjeja dżakne dusche
K nowym lěcznym wjeßelam.
Prěniczki a póßelniczki
Paradisnoh' nalěcża,
Wocżinjeju raj nam pyschny
Polny kraßnoh' kczěwanja.
Horka wotamkuja njebjo
Klucże ßwjatoh' Pětera,
Kwětki pak nam wocżinjeja
Nalěczowe njebjeska. —

W sastarsku 'żno lubo měli
Ssu te słote kwětaschki,
Jim po Pěterowych kluczach
Pětrklucże narjekli.

Mrowjan.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 3338 hr. 89 np.

Dale ßu sa njón darili:

Knjes Jakub Pjech w Ssmjeczkezach	3	= —	=
Dwaj Lětończanaj	2	= —	=
N. w Porschizach	10	= —	=
Na Nutniczanskej kwaßu w Njechoruju	16	= —	=
W „Katholskim Póßle“ czißło 13. a 14. léta 1899 hižo kwitowane: Czißło 13.: M. S. T. 1 hr., Roskolnizy 3 hr., Radworska płatowa komißija 60 np., Sderjanska kuczlana komißija 1 hr. = ...	5	= 60	=
Czißło 14.: Sderjanska kuczlana komißija 55 np., psches knjesa wucżerja Smija nasběrane hromadże 28 hr. 20 np. (mjenujzy se Sderje: wucżer Michał Smij 6 hr., hoscżenzar Jan Schmarander a Miklawsch Kaschpor po 2 hr.; dale po 1 hr.: Theresa Khilankowa, khěżkar a schtrykar Jan Czorlich, Marja Schmarandarez, khěżkar Jakub Kubasch, khěżkar Jan Mark a żiwnoscżer Michał Czorlich; po 50 np.: khěżkar Handrij Frenzl a khěżkar Jan Schäfer; Hańża Grólmußowa s Kamjenej 3 hr., Madlena Matejßowa s Wulkeje Dubrawy 1 hr.; s Brjemjenja: Krawzez ßwójba 3 hr.; dale po 1 hr.: żiwnoscżerjo Jan Wiczas, Handrij Wjersch, Jakub Konjecht a khěżkar Michał Khócz, Marja Helgestowa 20 np.) = ...	28	= 75	=

Hromadże: 3404 hr. 24 np.

S dżakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocżischczi.)

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 5.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjeŕski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbicźe wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow**

porucza a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

napsschecźa turnaŕnje.

Maschinske wolije

ruske a **amerikanske**

sa cźežko a lohko ßo cźěrjaze maschiny,

zylindrowe wolije

w wschelakich družinach,

konsistentny

maschinski tuk,

wolij sa schijate maschiny

w bleschach po 30 np. a po wasy ma pschezo najwjetschi skład a porucza tunjo

Otto Engert

en gros drogowe khlamy en détail

na snutskownej lawskej haßy 10.

Dalokoręczak 33.

Sa kołojěsdnych

poruczam

sportske jaki (pótne),
sportske schtrympy,
sportske koschle,
} we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy,

mantle s kapuzu, wodu njepschepuschcźate.

Otto Gottwald,

pschi Draždźanskej drósy cźißło 12.

Nowoscźe

sa nalěcźo a lěcźo

ßu dospołnje doschłe a płacźisny sa nje **jara tunje,** kaž hischcźe w žanym lěcźe.

Cźorne schtrympy hižo po 8 np.,
rukajzy hižo po 15 np.,
soki hižo po 5 np.,
žonjaze koschle hižo po 55 np.,
spódnje ßuknje hižo po 90 np.,

gardiny, blidowe deki, łožowe deki, deki sa dźěcźaze wosy atd. we wulkim wubjerku po **najtunischich płacźisnach** poruczataj

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Pjelscźowe wězy

k wobarnowanju psched molemi se sawěscźenjom psche wohnjowy strach na khowanje pschijima

Heinrich Lange

11 pschi žitnych wikach 11.

Awkzija.

Póndźelu 1. meje t. l. ma ßo sawostajenstwo knjesa klóschtrskeho revěrskeho hajnika **Hejduschki** w hajnkowni we **Winizy** pola kupjele **Marineje Studnje,** wobstejaze se wscheho žiweho a worweho inventara (mjes nim rjane rohisna), na pscheßadźowanje pschedawacź. Kruwy a ßwinje pschińdu pschipołdnju w 12 hodźidach na pscheßadźowanje.

Herbjo.

Paleny khofej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cźimž wón jara wjele po dobrym ßłodźe a sporoscźi dobudźe, punt po 80 hacž 200 np. porucza

Bruno Halke

na swonkownej lawskej haßy 9.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoscź wubudźuje a kormjenje polóžnje, porucza



Germania a Drogownja

dr. Roebera

s napschecźa winoweje kicźe.

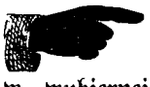

Portlandski zement

w wubjernej jenakej hódnoscźi stajnje cźerstwy, dokelž ßo kóždy tydźeń pschiwosy po $^1/_1$, $^1/_2$ a $^1/_4$ tunach, kaž tež w měchach tunjo porucza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokoręczak 33.

Karbolineum,

najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy ma na składźe

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail

na snutskownej lawskej haßy 10.

Dalokoręczak cźißło 33.

Schtomowy

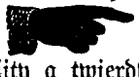

wósk,

běžity a twjerdy w rołkach, tunjo porucza

Otto Engert.

Schwablowu kißalinu,

ßelowu kißalinu,

w ballonach a po wasy k rataŕskim saměram ma stajnje na składźe po najtunischich płacźisnach porucza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźisnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Sswój skład **sofow, matrazow** s łožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich płacźisnach poruczam.

Emil Schubert, ßedłaŕski mischtr na jerjowej haßy.

Ratarſtwo
blisko Lubija ſ 34 kórzami dobreho pola je pſchi napłaczenju 5= hacz 6000 mk. ſe wſchém żiwym a morwym inventarom na pſchedań. Dalſche wukaſa **Marſchner** w Lubiju pſchi kralowſkim mēſtnje (Königsplatz) 4 po 1 ſkhodże.

We Łuſy je ſahrodniſka **żiwnoſcź** cżo. 48 ſ 8½ kórzom pola a łuki ſe ſwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

W Rakojdach je **khēża** ſ 2 kórzomaj pola, 1 kórzom ſadowneje ſahrody, maſzivnej bróżnju ſe ſynom a ſłomu na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola Nowaka tam.

Sahrodniſka żiwnoſcź na pſchedań.
Wumrjecża dla ma ſo ſahrodniſka żiwnoſcź fol. 4 w Maleczizach (ſaſtanischczo Lubijſko-Wósborſkeje żeleſnizy), 20 kórzow dobreho pola wopſchijaza, ſ domſkim, nowotwarjenej maſzivnej bróżnju a pódlanſkimi twarjenjemi, ſ göplowej mlócżazej maſchinu a ſe wſchém hoſpodarſkim inventarom hnydom ſe ſwobodneje ruki pſchedacź.
Dalſche rad wukaſa **Alwin Beckel** w Budyſchinje pſchi żitnych wikach 6.

Dwě **ſuproſchnej ranzy,** jena ſ njeju cżorna ſchaka, ſtej na pſchedań w Jitku cżiſzko 11.

Ssymjeńtne běrny,
zyblowe, magnum bonum a żidżenki, ma na pſchedań kubleŕ **Jurij Skop** w Njeſzwaczidle.

Běrny na pſchedań!
50 zentnarjow rjanych różowych,
100 = cżerwjenych zyblowych,
ſymjeńtne a jědżne běrny
ſ lohkeje ſemje ma na pſchedań
Auguſt Nowak w Dubach.

Cżerſtwy **howjaſy łój** punt po 30 np., **ſuſchenu połcź** pſchi 5 puntach punt po 70 np., **ſuſchenu ſwinjazu brjuch** punt po 70 np., **naſzelenu ſwinjazu hłowu** punt po 30 np., **druhu drużinu běłeje kołbaſzy** punt po 50 np. pſchedawa
Otto Pětſchka
na żitnej haſzy.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonecżow, ſrěnkow, tſecżakow, wolazych, hródżne dżowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dżełacźerſke ſwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haſzy 24 po 1 ſkhodże.

Knježi dwór w Delnjej Kinje jeneho **wolazeho** hnydom do ſłużby pyta.

Murjerjow
do dżěła pyta **A. Philipp,** twarz w Sſkonej Borſchczi.

Towarſtwo „Meja“ w Radworju
změje jutře njedźelu 30. haprleje wulēt do Bukec. Při tutej składnoſći wuhotuje tam **ſerbſki koncert,** na kotryż ſo wſitcy přećelnje přeproſuja. Započatk je ½8 hodźin. — Čisty wunoſk je za Maćičny dom w Budyšinje.
Předsydſtwo.

60 zentn. dobrych jēdżnych a ſymjeńtnych běrnow,
30 „ runklizy a
50 „ dobreho rjaneho ſyna ma na pſchedań
hajnik Schieback w Skneżinje pola Łaſa.

Wuſtojni murjerjo a dżełacźerjo
trajne a derje ſo płacżaze dżěło namakaju pſchi nowotwarach kaolinſkich jamow Adolfſkeje hěty.
Robert Scheibe, twarſki miſchtr w Budyſchinje.

Murjerjow a dżełacźerjow
do Budyſchina a na nowotwar Droždżijſkeho hoſcźenza pyta
Bernhard Schöne.

Koprowy vitriol
zyły a tołczeny
k nacżinjenju pſchenży jara tunjo porucża
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak cżiſzko 33.

Ssuproſchna ranza je na pſchedań w Holeſchowje cżo. 13.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ſu doſtacź:
ſerbſke kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

Butrowanſke maſchiny,
kotrež hrajizy lohko dżeja a najwjetſchi wunoſchk dawaja, twarjene wot Ed. Walthera, porucża
Kurt Vogt w Barcźe.

Hubjeneje wody dla chżu ſwoju nowu **plumpu,** ſe ſchkowroncżeho drjewa, koproweho zylindra a żeleſneje ruczizy wobſtejazu, hnydom pſchedacź. K plumpje tež dwě nowej zementowej placże ſłuſchatej.
Ernſt Poſtel w Małych Debſzezach cżiſzko 35.

Wóſk.
Wóſk, bruny, a kras kupuje a płacźi najwjetſche płacźiſny
H. Lehmann, mydlarnja
na hornczerſkej a na żitnej haſzy.

Woſjewjenje.
Wſchitkim ſwojim wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ſym ſwoju khlamarnju knjeſej **Bohuwērej Nenej** wotſtupiła. Sſo ſa dowērjenje, mi ſa cżaſz mojeje 20lětneje dżēławoſcże ſpożcżene, wutrobnje dżakujo, proſchu jo na mojeho naſzlēdnika pſchenjeſcź.
S poczeſcźowanjom
Erneſtina ſwudowjena Cżochowa
w Scheſchowje.

Sſo na horka ſtejaze woſjewjenje poſahujo dowolam ſebi k wjedżenju dacź, ſo ſym khlamarnju **Erneſtiny** ſwud. **Cżochoweje** w **Scheſchowje** kupił. Proſchu, ſo by ſo dowērjenje, jej ſpożcżene, też mi doſtawało; budu ſo ſtajnje prózowacź, wſchitkim cżeſcźenym wotebjerarjam k ſpokojnoſcźi poſłużicź.
S poczeſcźowanjom
Bohuwēr Neu w Scheſchowje.

Pſchedewſacże mlynſtwa.
Cżeſcźenym wotebjerarjam dowolam ſebi najpodwolniſcho k wjedżenju dacź, ſo ſym **knježi młyn** w **Delnjej Hórzy** jako najenk pſchedewſak. Budu ſo prózowacź, ſwojim cżeſcźenym wotebjerarjam ſtajnje ſe wſchēmi drużinami **ff. muki** a **najlepſchimi piznymi ſrědkami** ſprawnje poſłużicź a proſchu, pola mje dobrocźiwje wotebjeracź.
Pſchenżu a **rożku** dobreje drużiny pſchezo kupuju.
S poczeſcźowanjom
Edmund Scholta.

Stwinſku holzu k 1. meji abo poſdźiſcho pyta **Marja Britzowa** na Bismarkſkej dróſy 6.

Dójku pſchi jara wulkej mſdże, ſtwinſke a kuchińſke holzy pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haſzy (Siebergaſſe) 3.

Sſkużobnu holzu
k 1. julijej pyta klampnar **Otto Schulz** na bohatej haſzy 10 po 1 ſkhodże.

Pēſtończa, kotraż je hižo jako tajka ſłużiła, ſo k 1. meji abo 1. junijej do dobreje ſłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Wróczenje cześcze.
Skſchiwdżaze ſłowa, na knjeſa **Jana Auguſta Hroharka** w Bukojnje w februarje t. l. wuprajene, ſ tutym jako njewērne roſkaty wróczu a warnuju je dale roſſchēricź.
Auguſt Khēżnik,
kowar w Bukojnje.

Sańdżenu njedźelu je ſo w Bermichez hoſcźenzu w Haſzlowje mój **ſeleny kłobuk** pſchemēnił. Proſchu jón tam ſamēnicź.

Kwaſzny wěnczk
cżeſznej njewjeſcże
Hanje Helenje Sobiz w Njechornju
a cżeſznemu nawożeni
Bohuwērej Wjeli w Kubſchizach
na dnju wērowanja 30. haprleje 1899.

Dżeń do różoweje meje
Wulkuważnoſcź ſa Waj' ma;
W pſchirodże wſcho roſcże, kżéje,
Stworjenja ſo ſraduja.
Tutón dżeń je wuſwolika
Ssebi Waju wutroba,
So by na nim wobkruczika
Schtož je luboſcź ſwjaſaka.
Duż dha ſtuptaj napjelnjenaj
S horzej, cżiſtej luboſcżu,
A ſa ſwēru ſahorjenaj
K Bożom' ſwjatom' woktarju.
S modlenjom a ſdychowajo
Bohu ſwój ſlub poruczitaj,
Na njeho ſo ſapjerajo
Ruzy ſebi ſawdataj.
Boha Knjeſa ſobu wſmitaj
Też do domu noweho,
Hdyż Wój jeho wobſzedżitaj
Mataj wſchitko bohatſtwo.
Potom dżitaj pſchewodżenaj
Wot lubeho pſchecźelſtwa,
A wot Boha żohnowanaj
Cżiſche ſwój pucź żiwjenja.
Sbożopſchecża, pſchepodate
Wam ſe ſtrony pſchecźelſtwa
Njech ſu dopomnjeńki ſwjate
W běhu Waju mandżelſtwa.
A tak poruczitaj wſcho Bohu,
Schtož tu ſhonicź ſmējetaj,
Hacz Wój nēhdy ſwēta dróhu
S wjeſelośczu ſkóńczitaj.
Waju pſchecźel H. P.

(K temu cżiſzku jena pſchiloha.)

Pschiloha k czišku 17 Serbskich Nowin.

Sobotu 29. haprleje 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

24 haprleje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	32—34	60—63
awstriske	32—34	60—63
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—31	57—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	52—56
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	—	49
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—32	58—60
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	54—57
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	49—53
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	46—48
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	58—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—31	54—57
3. žnadnje pizowane	—	50
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	68—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—43	62—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	39—40	51—52
2. mjaßne	37—38	49—50
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—36	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4212 měchow.	W Budyschinje 22. haprleje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 27. haprleje 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	8	9	8	41	8	9	8	38
" . . . . . žołta	7	65	7	94	7	79	8	9
Rožka	7	19	7	25	7	—	7	25
Jećmjeń	7	14	7	86	7	20	7	67
Wowß . . . . . 50 kilogr.	6	60	7	—	6	50	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Bérny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 " . . .	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	—	13	—	—	—	—	—
Sěno . . . 50 " . . .	2	60	2	80	2	30	2	70
Słoma . . 600 " . . .	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1218 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . .	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris }	—	—	5	50	—	—	—	—
Ržany gris . . .	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeše: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. 29 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 11 hr. 60 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacž 11 hr. — np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 47 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 34 np. hacž 7 hr. 41 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 28. haprleje: Husta mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smě̀je njedźelu Cantate rano w 7 hodźinach farar Räda serbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Sarjenk serbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se serbskimi hólzami.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Petasch, s Hanu rodź. Kralez, žiwnoscźerku w Małbezach. — Franz Berger, fabrikski dźěłacźeŕ, s Linu rodź. Zwarez w Debßezach.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Oskar, Ernsta Juliusa Wowcźerja, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Max Hermann, Gustava Pawoła Rjely, dźěłacźerja w Kelnje, ß. — Johana Gertrud, Pawoła Augusta Pjecha, wobydlerja a blidarja w Bórku, dź. — Marja Elsa, njemandź. dź. we Wulkim Wjelkowje. — Martha Jda, Khorle Ernsta Scholty, žiwnoscźerja we Wownjowje, dź. — Emmy Gertrud, Ernsta Alberta Meyricha, wobydlerja a gratoweho dźěłacźerja tu, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł Anton, Jana Dilgera, ökonomskeho komißara, ß. — Roman Alsons, Wjazßlawa Witeka, krawskeho mischtra, ß. — Albert Jurij, Mikławscha Schustera, hoscźenzarja w Bělcźezach, ß. — Martha Emma, Mik. Böhmarja, khěžerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 23. haprleje: Marja Madlena rodź. Marschnerez, Jana Pietschmanna, schewza, mandźelska, 50 l. 5 m. 6 d. — Jan Fronia (rodź. s Ruskeje), ratarski dźěłacźeŕ, 18 l. 9 m. 3 d. — 24. Ernst Měrcźin, Jana Ernsta Lorenza, fabrikskeho dźěłacźerja, ß, 26 d. — 25 Ella Frida, Gustava Emila Hermanna, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź., 9 m 7 d. — 26. Pawoł, njemandź. ß. na Židowje, 5 m. — Madlena, Michała Schattela, khěžkarja w Kelnje, mandź., 66 l. 2 m. 17 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Cantate smě̀je farar Mrosak rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 8 hodź. němske a ½10 hodźin serbske předowanje.

Wschě druziny **sofow, matrazow** s **łožom** a bjes njeho, kaž tež **lěhanske stoły** a **stólzy** we wulkim wubjerku tunjo porucža

T. Albert
na horcźerskej haßy 13.

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1

porucža swoju
chemisku płokarnju a cźiscźernju, barbjernju a wuprawnju pschi spěschnym najßwědomicźiwischim wuwjedźenju po tunich płaczišnach.

Mužaze krawatty
we wulkim wubjerku

Kóžda w wukładnym woknje wustajena kravatta ßo k pschedaczu nuts wosmje.

porucža

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźišło 18. | **Dalokorěcźak cźišło 80.**

Kedźbu!
Kedźbu! Kedźbu!
Zyle tucźne **howjaše mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźišło 4.

Wubjerne tucźne **howjaše mjaßo** punt po 55 np., **tój** punt po 45 np., **swinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucža
rěsnik **Bernkopf**
na ßukelnskej haßy cźišło 26.

Maißowy schrót
porucža tunjo **Jan Lukaß**
pschi žitnych wikach.

Rěs je po wosach saßo dostacź we **Lupjanskim parnym rěsaku.**

Hróch,
woku,
kolij,
seradellu,
rajsku trawu,
thymotejowu trawu,
tunske lane ßymjo
porucža
Gustav Heinke
pschi žitnych wikach.

Wupschedawam
do cźista dla pscheměnjenja swój skład **khoseja, warjenja** atd. po tunich płaczišnach.

Jan Lukaß
pschi žitnych wikach.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot Lubija wotjědže kóždu ßobotu rano w 7,0 woßebity cžah do Budyschina.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Matarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Matarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědže jedyn cžah s Wósborka rano 5,35, s Maleczíz 5,42, s Luwoczíz 5,49, s Hluschiny 5,57, s Radměriz 6,02, s Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Polcznizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Polcznizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Poskiczenje sa kolojěsdnych!

Kolojěsdne wobleczenja,
kolojěsdne jupy,
kolojěsdne kholowy,
kolojěsdne czapki,
kolojěsdne koschle,
kolojěsdne schtrympy, paßy atd.

njekupujecže nihdže tuńscho a lěpje dyžli pola

Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haßy 32.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placžišnach.

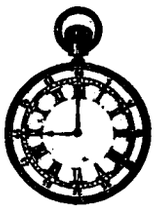

Franz Marschner

cžaßnikař w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

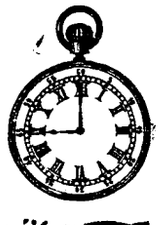

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje placžišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **ßerbski.**

! 12 schtuk!

khofejowych kžiczkow po 20 np.,
12 schtuk dźěcžazych kžiczkow po 28 np.,
12 schtuk wulkich jědźnych kžizow po 38 np.,
1 duzentowy por **nožow** a **widliczkow** ff. hižo po 2 mk. 30 np. hacž 12 mk.

Pódla teho poručam:
wulke sczěńske schpihele s rózkami po 1 mk. 25 np.,
wulke sczěńske schpihele bjes rózkow po 1 mk.,
wulke domjaze žohnowanje s ff. słotym wobłukom po 1 mk. 75 np. hacž 2 mk. 50 np.,
wulke domjaze žohnowanje s ff. cžornym wobłukom po 1 mk. hacž 3 mk. 25 np.,
ßrěnjowulke domjaze žohnowanje se wschědnym wobłukom hižo po 50 np.

Magazin sa domjazu a kuchinsku nadobu.

Bernhard Weiss

Galantrijowe, krótke a kožane twory.

29 na bohatej haßy 29.

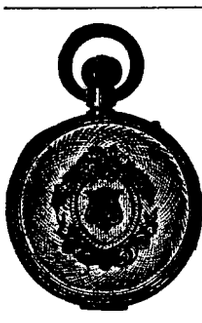

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jenczej** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płacžišnami wupołożene, wobhladacz.**

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Na ßwój snaty najlěpschi
palenz
jón poručejo kedźbliwe cžinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinom
cžaßnikow.
Płacžišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcže.
Gustav Mager,
cžaßnikař
na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Dźěłarńnja błysknych jězdnych kołow

bratrow Thomasow

w Budyschinje-Židowje a we Wölmsdorfje w Czechach.

Błyskne jěsdne koła

po rosßudźe snamjenitych kołojěsdnych nowin **k najdospolnischim** noweho cżaßa ßłuscheja; pschetoż wone we ßebi **najwjetschu eleganzu** a najakuratnische techniske wuwjedźenje sjenocża.

S teho scżěhuja jich **lěpschiny:**

Swětły schwarny napohlad,
hrajizy lohki běh,
najwjetscha stabilnosczź.

Błyskne koła ßo pschedawaju jako **mužaze, žonjaze** a **dźěcżaze koła** sa **cżežkich, ßrěnjocżežkich** a **lohkich jěsdnych** s **woßebnym, woßebnischim** a **najwoßebnischim wuhotowanjom.**

Ssamowumyßlene s **D. R. G. M.** (cżißło 59470, 68319, 69326, 69660) a s **awstrisko-wuherskimi patentami** (T. 46, F. 3808; T. 47, F. 1414; T. 47, F. 798; T. 47, F. 830) psched kóždym napodobnjenjom sakitane **polěpschenje rjecżaſoweho ſtajenja, rjecżaſoweho koleſka, woblukoweje roły** a **rjecżaſoweho kaſcheżika** sawěscża

błyſknym jěsdnym kołam trajnje prěnje městno
w rjedźe klaſſiſkich maſchinow.

Jako njepowalne dopokasma tehole wobkrucżenja ßwědcża najnowsche poßylki do **Japanskeje, połodnischeje Ameriki** a do **Hollandskeje,** kaž tež wulka liczba pschipósnawanskich pißmow, kotrež ßu w lońschim wobkhodnym lěcże bjes napominanja doschle, s kotrychž pschipołożena pschiłoha dźěl poda.

S teho ßlěduje, so ma ßo pschi **kupjenju woprawdźe dobreho jěsdneho koła** w ßamßnych intereßach **wudźělkam domowinskeje wustojneje dźěłarńnje błyſknych kołow** lěpschina psched zusymi abo druhimi wudźělkami dacź.

Saſtupjerjo: **Curt Oehme** w **Budyschinje,** na hornczerskej haßy,
Theodor Mrós w **Bukezach, Eduard Brand** w **Lubiju,**
E. H. Fiedler w **Altgersdorfje.**

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reserwy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych saložknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomuych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěstosć.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wndawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožčerńja rataŕskeho kreditneho towaŕstwa sa sakske kraleństwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole	3%
= měßacznym wupowjedzenju nětkole	3 1/4 %
= tsiměßacznym = twjerdzenstejo	3 1/4 %
= schěsezměßaeznym = = =	3 1/2 %
= létnym = = =	3 2/3 %

Blizsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicz.

Pschenajecze jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeho banka

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. | Sobotu 6. meje 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Mejsti ſwjedźeń je ſo lětſa w Němzach wſchudźe bjes njeměrow minył. Wulki dźěl ſozialdemokratow wſchak w tym woſebiteho wužitka ſpósnacź njemóže, ſo ſo prěni dźeń meje njedźěła. W mjeńſchich městach ſ zyka wo mejſkim ſwjedźenju ničžo pytnycź njebě. Jenož we wulkich městach ſu ſo pſchiwißowarjo ſozialdemokratije ſ wjetſchimi ſyłami na ſwjedźeń ſeſchli. Sa mnohich ſ nich ma to nětko njelube ſćěhwki. Jena Lipſćanſka żeleſolijeŕnja je 1600 formarjam dźěło wupowjedźiła, dokelž ſu ſo pſchi mejſkim ſwjedźenju wobdźěli. Po tym ſamym pſchikładźe ſu tež wſchě żeleſolijeŕnje w Lübecku a něktore w Barlinje cźiniłe. Móžno, ſo ſ teho hiſchcźe powſchitkowny ſtrajk naſtanje.

— Lětuſche wulke manevry ſmeja ſo w połodniſchich Němzach. Schef wulkeho generalneho ſtaba teho dla nětkole ſ někotrymi offiźěrami generalneho ſtaba po badenſko-württembergſkej mjeſy pucźuje, pſchi kotrejž budźa ſo w druhim ſeptemberſkim tydźenju khěžorſke manevry 13., 14. a 15. armeekorpſa wotbywacź. 90 bataillonow, 90 ſchwadronow a 70 batterijow, 75,000 muži a 17,000 koni ſo pſchi manevrje wobdźěli. Khěžor a druſy němſzy wjeŕchojo, runje tak ſaſtupjerjo zuſnych mozow něktore nozy w manevrowych ſtronach ſawoſtanu. Pſchi tym budźe ſo tamne ſtanowe lěhwo, kotrež je ſo pſchi khěžorowym pucźowanju do Paläſtiny wužiwało, ſaſo trjebacź.

— Němſke wójſko ſo po něcźim ſ połěpſchenej tſělbu wuhotuje. Połěpſchenje wobſteji ſ nowehо ſamka, ſ połěpſcheneho viſira a ſ wobdacźom dźěła roły ſ drjewom, tak ſo roła, hdyž ſo ſ tſělenjom ſapyri, tſělza do ruki njepali. Stare tſělby ſo na nowe pſchedźěłaju.

— Wo naprawach pſche njedoſahanje dźěłacźerjow w rataŕſtwje wutoru w pruſkim krajnym ſejmje jednachu. Njedoſahanje cźeledźe nětkole pſchiſtajerjo a pſchiſtajeŕki na ſchkodu rataŕſtwa wuwužiwaja. Teho dla ſo żadaſche, ſo dyrbi na małych městnach konzeßija k ſaradźenju cźeledźe, pſchiſtajerjow a pſchiſtajeŕkow wot potrěbnoſcźe watwißowacź. Saradźerjam cźeledźe dyrbi ſo ſakaſacź, pucźujuzy cźeledź pſchiſtajecź, woni dyrbja wo ſwojim dźěle knihi wjeſcź a ſebi ſaradźenje po poſtajenym tarifje płacźicź dacź. Kontrakt łamacź dyrbi ſo poczeźicź ſ tym, ſo ſo dźěłodawarjo a pſchiſtajerjo khoſtaja, kotſiž cźeledź abo dźěłacźerjow nawabja, kontrakt łamacź, teho runja ſo dźěłodawarjo pokhoſtaja, kotſiž kontratłamazych dźěłacźerjow do dźěła bjeru. Schulſki cźaß na wßach dyrbi ſo po móżnoſcźi po městnych wobſtejnoſcźach ſkłožowacź, dale dyrbi ſtat wo żnje mjenje dźěłacźerjam dźěło dawacź a wotpokucźenje khoſtanjow ſa cźaß nuſnych rataŕſkich dźěłow wotſtorcźicź.

— Barlinſki měſchcźanoſta Kirſchner, hižo pſched měßazami wuſwoleny, hiſchcźe pſchezo njeje ſ knjeżeŕſtwom wobkrucźeny. Dwazycźi Barlinſkich měſchcźanſkich ſaſtupjerjow je teho dla miniſterſtwu pißmo pſchepodało, w kotrymž ſo praſcheja, kajkich pſchicźinow dla ſo knjeżeŕſtwo ſ wobkrucźenjom komdźi. Snate wſchak je, ſo knjeżeŕſtwu teho dla Kirſchner njeje hódź, dokelž je wón ſa to hłoßował, ſo by ſo revoluzionaram, w lěcźe 1848 w Barlinje pſchi ſběžku panjenym, pomnik ſtajił. Mjes tym je mjes měſchcźanſkim ſaſtupjeŕſtwom a knjeżeŕſtwom k nowemu konfliktej dóſchło. Sozialdemokratſkeho ſapóßłanza żida Singera ſu do Barlinſkeho ſchulſkeho wubjerka wuſwolili. Knjeżeŕſtwo je pſchecźiwo wólbje proteſtowało, dokelž je Singer żid. Měſchcźanſzy ſaſtupjerjo pak njejßu ſwólniwi, ſo w tymle praſchenju knjeżeŕſtwu podcźißnycź.

— Amerikanſzy napſcheczo Němzam wſchudźe njepſcheczełſzy poſtupuja a ſ nimi na njeſprawne waſchnje wobkhadźeja. Preſident połnóznych amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow je drje ſo dla hanjenſkeje rěcźe łódźſtwoweho kapitana Coghlana pola němſkeho póßłanza Hollebena ſamolwił, tola po tym hnydom kapitana Coghlana a jeho mużſtwo na jeho łódźi wopytał a jemu ſwoje pſchipóſnacźe wuprajił. S tym po tajkim Coghlanowe wohanjenje němſkeho łódźſtwa njeje wurunane. Wěſte woſtanje, ſo je amerikanſki admiral Dewey pſched Manilu němſkemu admiralej Diederichſej ſ wójnu hroſył a němſku khorhoj wohanił, prajizy, ſo móże ſebi tajku khorhoj wſchudźe ſa 2 hriwnje kupicź. Němſkeho admirala Diederichſa ſu teje wězy dla na wotpocźink póßłali, kapitan Coghlan pak w ſłużbje woſtanje a ſo hiſchcźe pokhwali.

Awſtriſka. Sa awſtriſku artilleriju ſo nowe ſpěſchnje tſělaze pólne kanony ſ worzłoweje bronſy dźěłaju. Wone ſmeja kaliber 7,5 hacź 7,8 zentimetrow. Nowe wobronjenje njebudźe pjecźa wjazy dyžli 40 milijonow ſchęßnakow płacźicź.

— Po zyłej Awſtriſkej ſu wulke dźěłacźeŕſke ſtrajki wudyrile. W Brnje něktore tyßazy ſukelnikow ſtrajkuja. We Winje ſu dźěłacźerjo w zyhelnicźach, w Liberzu dźěłacźerjo w tkajeŕnjach dźěło ſkłožili. Strajkowarjo ſebi dźeßacźhodźinſki dźěławy cźaß a wjetſchu mſdu żadaju.

— Agitazija němſko-radikalnych wjednikow ſa pſcheſtupjenje ſ katholſkeje wěry k někajkejźkuli druhej wěrje je hižo ſaſo wuſtudka. Nětko je ſo pſchedßyhdſtwo Winſkeje evangelſkeje gmejny pſcheczíwo tamnej agitaziji wuprajiło. Wone ſebi pſcheje, ſo by ſo dotalne poſpěſchnje dale krocźaze roswicźe evangelſkeje zyrkwje w Awſtriſkej, kotrež je jej ſe ſtatnym ſakładnym ſakonjom a ſ zyrkwinſkej wuſtawu ſaruczene, njekaſyło. Dale dyrbi pſchedßyhdſtwo pſcheczíwo wſchemu wuwużiwanju evangelſkeho wuſnacźa k politiſkim ſaměram raſnje proteſtowacź, dokelž móże ſo jenoż tajke pſcheſtupjenje, kotrež je ſo ſ nabożenſkim pſcheßwědczenjom ſtało, ſa dobre ſpósnacź.

Italſka. Dla poraźki ſwojeje politiki w Chinje je miniſterſtwo dyrbjało wotſtupicź. Sa dwě lěcźe je Italſka nětko hižo ſchtyri miniſterſtwa měła.

Franzowſka. Peterburgſki měſchcźanoſta Leljanow je do Pariſa pſchijěł, ſo by wěnz města Peterburga na row ſemrjeteho preſidenta republiki Faura położił. Pucźowanje Peterburgſkeho měſchcźanoſty njeje pjecźa jenoż wěnz ſ dwórliwoſcźe, ale wuſnamjenſka politiſka manifeſtazija. Sjawne je, ſo ſo njeje měſchcźanoſta ſe ſamßneho pohnucźa, ale ſe ſwolenjom zara na pucź naſtajił, ſ cźehoż je ſpósnacź, ſo ſo wo nowe wobßwědczenje franzowſko-ruſkeho ſwjaſka jedna. Cźeſcźowanje, na tajke waſchnje ſemrjetemu preſidentej republiki wopokaſane, je mjes Franzowſami mózny wothłóß ſbudźiło. Ssobuſtawy Parižſkeje měſchcźanſkeje rady ſu měſchcźanoſtu Leljanowa ſ wulkej wutrobnoſcźu powitali.

Ruſzowſka. Swada mjes Ruſkej a Jendźelſkej Chiny dla je ſo wujednała. Jendźelſka pſchewoſtaji Ruſkej zyłu Mandźurſku a ſłubi, ſo chze ſo dalſcheho ſchkaranja pſcheczíwo Ruſkej w Mandźurſkej woſtajicź. Sa to Ruſka da ſo Jendźelcźanam w krajinje rěki Jangteſekianga roſſchěricź. Tež dla żeleſniży, kotruž Jendźelcźenjo do Niczwanga twarja, je ſo pſcheſejenoſcź dozpiła.

Mjes tym ſo ſu Ruſzy a Jendźelcźenjo w Chinje ſwojej dotalnej ſwadźe kónz cźinili, hroſy poſtupowanje Ruſkich we wjecźornej

Asiskej, a to w Persiskej, nowopjeczene rusko-jendzelske pschecźelstwo skasyć. Ruske hórske towarstwo je zyku persisku provinzu Aserheiczan na 70 lět wotnajako. Tale provinza je tak wulka kaž Badenska a Württembergska hromadze. W njej žu najwjetsche koprowe sklady žwěta. Jendzelska je žo lěta dołho wo nje prózowała, tola bjes wuspěcha. Nětk je ruske towarstwo dobyło. Dalsche ruske dobycze w Persiskej je dowolnosć k twarej želesnizy s Ruskeje psches Persisku k persiskemu mórskemu saliwej. Ssedmjo ruzhy offizěrojo generalneho staba a schtyrnaczo inženěrojo žu žo hižo na pucź nastajili, pschihódnu krajinu sa twar želesnizy pytacź.

Schpanisła. Wboha Schpanisła ma žo psches czežke czažy pschebědzicź. Loni je wójnu pschěhrała a žebi njeżměrny dołh naczinika, a lětża krajej hłód a drohota hrosytaj. Po zykej Schpanisskej žałożna horzota a žuchota knježitej. Žně žu we wulkim strasche, k temu pschińdze hischcze w połodnischich stronach czwila skopczkow. Pola Bajadoza je telko skopczkow na kraj panyło, so je žo s nimi jedyn želesnisti czah sakomdźił.

Turkowsła. Tež Turkowska žo s nowymi spěschnje tsělazymi kanonami sastara. Jedyn turkowski general, w Essenje pschebywazy, je pola Kruppa sa 40 milijonow hriwnow kanonow skasał.

Amerika. Na philippinskich kupach žu Amerikanszy s nowa pschecźiwo sběžkarjam wucźahnyli a jich s Calumpita, hdźež mějachu jara twjerde stejischczo, wubili. Na to žu žo Amerikanszy sa sběžkarjemi puschczili a jich we wjazorych bitwiczkach sbili. Sběžkarjo žu nětkole swólniwi, s Amerikanskimi wo wobsamknjenju měra jednacź, tola Amerikanszy žebi žadaju, so dyrbja žo bjes wuměnjenja podczišnycź.

Moleŕ Ludwik.

(2. pokracźowanje.)

By-li pak hólczez hakle wobrasy w knihach a seschiwkach namakał, bywasche wschón sbožowny; pschezo sažo wobhladowasche žebi je s błyschczatym wóczkom, wožebje pišane, a potom pospytowasche tež, je napodobnjecź. Hłowne figury radźachu žo jemu nimale derje a macź pschihladowasche czasto, dźiwajo žo na žyna, kak by spěschnje konja, pža abo kóczku namolował.

Wokojnik měješe Ludwik stajnje pschi žebi, a njebudźische-li jemu to wucźeŕ sakasał, budźische wschě běke sczěny wo wšy s drjewjanym wuhlom pomolował. Wucźeŕ bě žadny dar žwojeho schulerja pytnył, jeho ryšowanja sajimowachu pschi schulskich pruhowanjach wschěch, a w ryšowanskich hodźinach měješe czeszcź, so žmědźesche druhim schulerjam pschipomhowacź. S wjetscha dostawasche wón sa tajke pošłužowanja wot druhich hólzow wschelake dary: staru pjenježnu móscheń, rostorhany czažnikowy rjeczask s worzela, pjera, kusk gumija, pischczałku, kotraž tež pschi najlěpschim chzhczu žaneho swuka njedawasche a — to bě najwjetsche — wobrasowe listno.

Bórsy hižo njespokojesche žo hólczez wjaz s tym, jeno s knihi wotwobrasowacź, chzyssche wězy, kotrež widźesche, žame napodobnjowacź, a na sadnu stronu starych sličžbowanjow abo na hrubu titowu papjeru wotryšowacź hat se starymi, pschirubanymi wjerbami, abo zyrkej s tamneho boka na hórzy, karu, kiž psched mlynom stejesche, Wo hólczezowym daru powjedasche žo wjele we wjeżnej korczmje a dołho njetrajesche, so Mostowskeho žyn schěroko a daloko hinak njerěkasche hacź „Moleŕ Ludwik“.

Wón to mjeno njerady njeślyschesche, a tež macź žo temu pożměwasche; ale nan měješe to mjeno sa hanjenje a bě hněwny na tych, kotsiž jeho žynej moleŕ Ludwik rěkachu.

W tamnej nozy bjes spanja lehny žo mlynk sdrasczeny na kožo, wušny bórsy, ale spar bě njeměrny, a wobroczesche žo s jeneho boka na druhi.

Jemu žo džijesche wo napoł prósdnym hacze a wo njeliczomnych wulkich myschach, kotrež bywachu dale wjetsche a wodu s hata pijachu, doniž zyle prósdny njebě. Potom bě jemu, jako by dale horje pschi žwojej rězy schoł. Horka stejesche jeho njepscheczel Schczěpan pschi rězy a da s wulkej juchowej plumpu wschitku wodu s rěki do njeżměrneje wohnjoweje žykawy plumpacź, kotraž ju wyšoko we wobłuku na Schczěpanowu łuku žykasche, hdźež wschě kapki jako pjenjesy po dwěmaj žlěbornymaj padachu. Schczěpan mjetasche s kopaczu pjenjesy hromadu a žmějesche žo jemu hanjo, hdyž chzyssche njembdry žo do njeho dacź; Schczěpanowi wotroczży mjenujzy džeržachu jeho twjerdže, so dale njemóżesche. A potom sasta na dobo jeho mlyn. Zusy mužojo pschińdżechu, wjedżeni wot Lewija, wottorżechu wódne koło a natwarichu tam koleżo k teptanju, kajkeż pžy czěrjachu pschi měchach we wulkej wjeżnej kowarni. Wón žam bu do teptarnje czehnjeny a dyrbjesche žo poczo czežke koło teptacź, kotrež sersawe w czopomaj kschiczesche. Bywasche jemu dale czežscho, s mozu dychasche, stonasche wótsje — a satorže žo wusstróżany, hdyž jeho žona wubudźi a žo jeho woprascha, czeho dla tak žałostnje stona.

Wón powjedasche jej wohidny žón.

„Ach, dźi mi s dźeczom“, pożměwasche žo wona, „to je cze khodojta tłóczika.“

Mlynk tykny hłowu do bowa symneje wody, so by horzotu pohłuschił, kotraž žo jemu w moshach horjesche; potom džesche dele k hatej. Bě lědom na poł pokny, kaczki plowachu hižo schczebotajo po wodze, na satsělenych wulkich myschach w błócze žedżachu někotre bruki, a spuschczadko — spuschczadko bě w rjedze.

Czežzy dychajo stejesche mlynk na spuschczadle a žlědżesche podarmo, kak mohł žebi czwilowaze hudańczko wujażnicź. Ludwik, kotrehoż bě macź sa nanom póżłała, bě wokoło hata dale horje pschi rězy schoł.

Na dobo sażłyscha mlynk hewrjekazy hłóż: „Moleŕ Ludwik! Moleŕ Ludwik!“ kotryż jeho žynej płaczesche. Tutón hłóż bě jemu snaty, runjeż hischcze muża, kotryż bě hischcze sa wjerbami, widźecź njemóżesche. To njebě nichtó druhi, dyžli palenzowy Hanž tam horka na horje, njekhmany Schczěpanowy pomoznik, kotryż jemu sa pschepitny pjenjes wotebjerarjow nahonowasche. Mlynk sasta sa hustej wjerbu, położi žwoju pjast, jako by žo dyrbjał krucze džeržecź, na žylnu dele wiżazu hakosu a poskhasche, schto palenzowy Hanž na jeho žyna hanjo wołasche.

„Moleŕ Ludwik, pytasch ty wodu? Steji dha nam hat prósdny? Hej? Wudźełajcze hlinjanu jamu s njeho abo ... hahaha ... wjedźcze tšeschnu rynu na mlynske koło. To budże žo nan prawje wjeżelicź, hdyž budże na žuchim žedżecź! Wěsch ty schto, moleŕ Ludwik? Praj nanej, nětkole by czaž było, moleŕstwo wuknycź; pschetoż s mlynstwom je nětk nimo.“

Tu słama žo hakosa pod pjascżu poskharja, kiž žo s hněwom tschażesche. S dźiwimi skakami slecża psches kerki k žwojemu žynej. Woprawdże, s tamneho boka rěki stejesche palenzowy Hanž, khabkasche pjany s jeneje strony na druhu a pschikiwowasche jemu, žo woschczerajo.

Budźische-li wopiłz strósby był, njebudźische telko kuraże měł, so mohł Schczěpanowy pschikas prawje pschednjescź — pschetoż tón budźische jemu schwarny pschepitny pjenjes dał; tak pak czujesche žo jako rjek, machasche s rukomaj w powětrje a wołasche:

„Mostowski! Pschedajcze mlyn ... hahaha! Mlyn bjes wody! Schczěpan da wam prajicź, so je žo po waschej hordoscźi stało!“

„Człowjecze, schto ty chzesch?“

„Horjeka bě něschto kaž lijenza a rostorhnjenje mróczele, žurowje wjele wody, a to je žo wusta hórka žunyła, zyła hórka, a ta je wam wodu wothaczika. Zyke hněsdo je ponurjene. Tu wodu wjedu nětkole k Schczěpanowej rězy.“

„Schto—o—o?“

„Měschczanosta žam je to pschikasał. A Schczěpan da wam wjele sboža pschecź k žuchemu Mostowskemu mlynej, tak je prajił; wy dyrbicze jón na wusku hórku dowjescź a wětrnik s njeho wudźełacź, je prajił ... Hladajcze, to pschepitne sa pucź!“ wołasche a tykasche palenzowu schkleńzu wyšoko.

„Człowjecze, je to wěrno, abo ma cze czorny w mozy?“

„Wono je tak. Hladajcze žo jeno, so waž njeby tak w mozy měł, kaž mje, hdyž wam žaby s laczjnosczu sahinu. Hahaha, žuchi mlynk! Hahaha, žuchi mlynk!“

Potom žo sažo wróczi khabkajo a rejesche dybawy staru wojeŕsku pěžniczku.

Na to wosta hischcze junu stejo, machasche s palenzowej bleschu a sawoła hanjo:

„Ssuchi mlynk! Moleŕ Ludwik!“

Mlynk, kotryż bě hacź dotal kaž slemjeny stał, njewjedźesche, schto sapoczecź se słóczu. Njebudźesche-li rěka tu tak schěroka, sanjeżena a hłuboka była, budźische pscheskoczik, so by khrobłeho pokhostał. Pytasche kamjeń, so by jón sa hanjerjom czišnył; ale wschudźom bě jeno trawa.

„Pžy na tebje wuschczuwam!“ wón sawoła. „Czekaj jeno, pjany Hanžo!“

A wón běżesche k dworej. Ale jeho žona, kiž bě jeho scżěhowała, a kiž bě pośledni dźěl hanjazych rěczow žłyschała, jeho sadżerża.

Wón spyta žo wutorhnycź.

„Wostaj mje! Precź, Hana! ... Puschcź mje!“

„Handrijo, schto dha chzesch?“

„Pšches móšt ... pžy ... Ludwik, puschcź pžy! Hłowu chzu jemu rosbicź, njekhmanikej!"

„Nano!" wokaſche Ludwik wuſtróżany. „Nano!"

Sažo chzyſche ſ mozu mkynk k moſtej, ale żona dżerżeſche jeho krucźe a njepuſchczi jeho.

„Handrijo, pomyšl, ſchto cźiniſch! Palenzoweho Hanža chzeſch žo pſchimacź, tajkehole cźłowjeka! Tón dźě je pjany."

„Puſchcź ... puſchcź! To žebi njedam lubicź!"

„Nano, pomyšl žebi na dźěcźi! Schto dha mohł cźe tajkile pſchiběžany dundak roshněwacź, kotremuž je palenz moſhy ſpalik! ... Ludwiko! běž do prědka!" poruczi žynej, pſcheczźiwjazeho žo muża hiſchcźe pſchezo ſa ruku dżerżo; wona mjenujzy nochzyſche, ſo by dźěcźo tajkemule nahłemu wuſtupej pſchitomne było.

„Pój, Handrijo, wużiwaj roſoma!" rjekny potom luboſcźiwje, hdyž bě hólcźez precź. „Schto dha dyrbi žebi Ludwik myšlicź? Tebje dyrbi tola pſched nim hańba bycź!"

„Ale ta ſłóſcź a hańba!"

„Schtó dha chzył žo hnydom tak hněwej podacź! Pój jeno nuts a daj temu dundakej hicź, tón wſchak hiſchcźe cźaža doſcź do žwojeho njeſboža poběhnje, k temu žy tola ty wjaz hacź dobry."

„Pój jeno a pij najprjódzy khofej, to dźě je tſi hodźiny hacź na wuſku horu. Hólcźez póńdże ſ tobu. Pój, Handrijo, budź roſomny, a myšl žebi na žwoje dźěcźi!"

Młynkej pokłoni žo pomaku hłowa na wutrobnje; jeho hněw žo ſtuži pſchi miłych žłowach jeho żony. Stonajo ſtejeſche pſchi ſpuſchcźadle.

„Pój, budź ſ mużom. To wſchak žo hiſchcźe da!" rěcźeſche jemu żona. „Pój, khofej je hotowy, potom dźě móżetaj hicź!"

Młynk niczo wjazy njerjekny. W jeho wobliczu pak dźěłaſche to móznje; ale ſakužny žebi ſuby a dźěſche njerěcźo ſe zonu do domu. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Wutoru 2. meje žo w tudomnej žejmowni hornjołużiſki provinzialny žejm pod pſchedžydſtwom krajneho ſtarſcheho ſ Zezſchwitz wotbywaſche. Na njón bě žo 73 ſaſtupjerjow ryczźerkubłow, 4 ſaſtupjerjo ſchtyrjoch měſtow a 53 ſaſtupjerjow gmejnow ſeſchło. Hłowne wuradźenje bě wo wobſamknjenju wo nałożenju dokhodow ſ krajnowokrježneho ſamożenja a ſbytkow krajnoſtawſkeje banki. Sa ſameſtnjenje khudych khorych a bědnych žo 87,000 hriwnow, k podpjeranju ſchulſkich gmejnow 30,000 hriwnow, k twarjenju pucźow 21,000 hr., k ſameſtnjenju žyrotow 15,000 hr., ſa Budyſku ratarſku ſchulu 6500 hr., ſa łużiſke wumóżerńje 300 hr. atd. pſchiſwoli.

— Trupojta khoroſcź jabłonjow a kruſchenjow je žo w poſłednich lětach tak roſſcherika, ſo ſ tym žadarſtwo do ſtracha pſchińdże. Knježerſtwo teho dła na to kedźbliwe cźini, ſo žo ſ pokrjepjenjom ſchtomow ſ Bordeloiſkej juſchku trupawoſcź ſe žadowych ſchtomow wutupicź hodźi, hdyž žo krjepjenje někotre lěta ſa žobu wospjetuje.

— (Do njeſboža pſchiſchoł.) W rěſaku pſchi Tſělanſkej dróſy je žo dźěłacźerjej Scholcźe, tam dźěłazemu, pſchi pſcheklądowanju ſchtomow jedyn tajki na nohu kulił a prawe ſtopowe ſhibadło a koleno ſmjatł. Snjeſboženy budźe drje teho dła dłeſchi cźaž žwjecźicź dyrbjecź.

— (Wobſchudźak.) Kak mało žměſch žo w naſchim cźažu zuſemu dowěricź, ſcźěhowazy podawk wucźi. Mandźelſka jeneho wjeżneho blidarſkeho miſchtra bě ſańdźenu žrjedu do Budyſchina jeneho blidarſkeho pomoznika w hoſpodźe „domiſny" pytacź pſchiſchła. Wona bě tež tu jeneho blidarſkeho nadeſchła, tola tón žo ſapowjedźi na wžach dźěłacź. Sa to žo jedyn druhi žam do dźěła poſkicźi, tola žebi hnydom 1 hriwnu pſchedpłacźenja žadaſche. Blidarſka miſchtrka žo cźim mjenje dłějeſche, do tuteho žadanja ſwolicź, dokelž jej zuſy žwoje legitimaziſke papjery pſchepoda, prajizy, ſo naſajtra dźěłacź ſapocźnje. Tola kak bě žo żona wobſchudźicź daka! Na dróſy wonka žebi zuſeho wopiżma wobhładujo, wona žo ſpodźiwajo cźitaſche, ſo wone niz jenemu blidarſkemu, ale jenemn kotokniſkemu pomoznikej, wěſtemu Wiſchlekej w Schleſynſkej žłuſchachu. Jebaweho hantwjerſkeho hiſchcźe tu žamu nóz ſaždapichu a do kłódy tyknychu. Tola ſchto to miſchtrzy pomha, hriwna pjenjes bě tola fuk.

— (Pſchichodne wjedro.) Wjedrowěſchcźeŕ w Sſerbach je ſe žwojim do prědka prajenjom ſaža prawo měł. Wón bě ſa meju žněh wěſchcźił, a hlej, ſańdźenu žrjedu běchu žo łużiſke hory ſ běłym žněhowym pſchikrywom ſwodźewake. Tež Falb ſa meju niczo dobre njewěſchcźi. Wón piſche ſo druhi běrtłk njewjedra a tſecźi žněh pſchinjeży. Ssrjedź měżaza žylne deſchcźe pſchińdu. 9. a 25. dźeń meje ſtaj kritiſkaj dnjej, kotrajž žo ſ njewjedrami woſnamjenitaj. — Jedyn druhi wjedrowěſchcźeŕ, hejtman ſ Ledochowſki podobnje kaž Falb piſche, ſo ſmějemy wot 1. hacź do 9. meje njewobſtajne, ſ dźěła deſchcźowate a ſymne wjedro, wot 9. hacź do 23. meje budźe ſ wopředka hroſno, ſyma, potom žo wuwjedri a žo ſcźopli, na kónzu měżaza: njewobſtajne, deſchcźowaze wjedro, potom rjenje a cźopło.

— Wjedrowěſchcźeŕ w Sſerbach piſche: Ssmy nětkole w cźażu ſymnych dnjow, a budźemy móz ſpokojom bycź, hdyž žo hiſchcźe wjetſcheje ſymy ſminjemy. Po tak rjanym naléczu, hdźež mózachmy kaž ſrědka žwoje pola wobžycź, budźemy ſa to dźakowni, hdyž něſchto mokroty na łuki doſtanjemy. Symnych dnjow žym žo bojak a nadźiju žo, ſo njebudźa pſcheżurowe. 15. meje budźe po mojim měnjenju wſchón ſtrach nimo, tak ſo budźemy rjane cźopłe žwjatki žwjecźicź móz.

S **Njeżwacźidła.** Wobžaromne njeſboże je ſańdźenu žrjedu tudomneho murjerja a domjazeho rěſnika Butru podeſchło. Hdyž ſwonkownu murju tudomneho noweho knježeho hroda porjedźeſche, žo wulki rěbl, po kotrymž wón runje horje ſtupaſche, ſnak cźižny. Butra žo ſ rěblom ſ poknym wotmachom na pucź wjerhny a žebi pſchi padźe hornju lěwu ruku dwójzy ſłama a žebi też hłowu khětre wobſchkodźi. Snjeſboženeho žu hnydom do Budyſkeje měſchcźańſkeje hojerńje dowjeſli. Bóh daj, ſo by žo tam bórſy ſaža wuhojił.

S **Njeżwacźidła.** Na poſłednje ſkótne wiki bě žo 445 howjadow, 84 běhakow (žwini) a 400 prożatow pſchihnało. Wſchě ſkótne drużiny žo żiwje kupowachu.

S **Dźěżnikez.** Wożebite ſboże pſchi poſłednim cźehnjenju ſakſkeje kotterije je tudomny żiwnoſcźeŕ Laraž měł. Wón je dżeżatk ſchtyrzycźityżazhriwnowſkeho dobytka doſtał, kotryž móże pjecźa runje derje nałożicź; duž njech žo jemu wón popſcheje.

S **Korſymja.** Sańdźenu wutoru popołdnju wokoło 5 hodźin bě na łubi khěże Auguſta Schuby na njewułożene waſchnje woheń naſtał. Rożżudnemu ſapſchimanju dźěłacźerjow Teubnerez rěſaka ma žo dźakowacź, ſo je woheń na łubju ſamjeſowany woſtał, a ſo žu žo jenož někotre tſěſchne katy a hrjady wobžmudźiłe. W tu khwilu khěżu, ſady hroda leżazu, ſchtyri žwójby wobydła, kotrychž ſaſtaracźerjo běchu ſ wjetſcha wonka na dźěle. Jako prěnja žykawa Wünſchez fabriſka ſe Schěrachowa k haſchenju pſchijědże.

S **Maleſchez.** Sańdźenu njedźelu wotmětwachmy hłownu ſhromadźiſnu naſcheje nałutowarńje a wupożcźerńje. Pſchi tym žmy wažne pſcheměnjenje naſchich wuſtawkow wobſamkli. Hacź dotal žmědźachu jenož wobydlerjo Maleſchanſkeje a Budyſchinſkeje wożady žobuſtawy naſcheje nałutowarńje bycź. Dokelž pak žu Khwacźenjo žami nałutowarńju ſakożili a žmy ſ zyła ſ wjecźorneho boka mało pſchiwiſka měli, žmy nětko poſtajili, ſo žmědźa wſchitzy hoſpodarjo k naſchemu towarſtwu pſchiſtupicź, kiž maja žwoje bydło w Maleſchezach abo we wokolnoſcźi hacź do 10 kilometrow. Tak žmémy nětko tež žobuſtawy pſchijecź ſ Bołankez, ſ Krakez, ſ Lětonja, ſ Porſchiz, ſe Skanez, ſ Rakojdow, ſ Barta, ſ Bukojny, ſ Hliny, ſ Hucźiny, ſe Subornicźki, ſe Stróże, ſ Lemiſchowa, ſ Brěſyny, ſ Kluſcha, ſ Lichanja, ſe Sdźara, ſe Sderje a ſ Cźelchowa. To budźe wěſcźe ſa nětkrehożkuli naſchich žerbſkich hoſpodarjow witana wěz, hdyž móże žebi pola naž pjenjeſy pożcźicź. Tola hnydom tudy ſpomnimy, ſo pjenjeſy jenož na lěto wupożcźujemy, tola pożcźenje móże žo hacź do dweju lět podlěſchicź, abo na dźeżacź lět, hdyž žo kóżde lěto dźěł wotpłacźi. Nałutowarſke pjenjeſy pak pſchijimamy wot wſchitkich a ſadanjamy je ſ 3¼ prozentami, po tajkim ſ 25 up. wjazy hacź měſchcźańſke nałutowarńje.

S **Wułkeje Dubrawy.** Njedźelu 30. haprleje rano wokoło 6 hodźin na ſkładże tudomnych Bartowych khłamow woheń wudyri, kotryž pak domownik a žużodża pſchikhwatawſchi bórſy ſałachu. Spodźiwne je, ſo woheń ſ małymi rósynkami (koryntami) naſta; je to pſchicźina, žamo w pſchekupſkich kruhach hacź dotal njeſnata, kiž pak žo tudy tak dokładnje dopokaſacź hodźi, ſo je kóżda druha pſchicźina wuſamknjena. Rósynki žu ſ poſłednich żnjow a maja teho dła hiſchcźe mnoho žamžneje włóżnoty w žebi. Wjazore měchi ſ nich běchu žo jedyn na druhim leżo ſaparike a žo ſkónczńje ſażehliwe. Żehło bě žo woheń na pódła leżaze twory, wożebje warjenja, pſchenjeżk. Njebychu-li žo wohnja ſ cźażom dohładali, bychu žo łohzy wułke, hakle pſched pokdra lětom natwarjene khłamy ſaniczike. Podawk wucźi, ſ kajkich ſpodźiwnych pſchicźinow cźaſto wohnje naſtanu.

S **Budeż.** Sańdźenu njedźelu, 30. haprleje, naž Radwoŕſke žerbſke ſpěwarſke towarſtwo „Meja" ſe žerbſkim konzertom ſwjeżeli.

Wječor 1/2 8 hodźin rjana ſyka ſpěwarkow a ſpěwarjow pſched wčźipnych poßkucharjow ſtupi. Sserbſku wutrobu ſwjeßelazy ſacźiſchcź ſpěwarki ſe ſwojej ſerbſkej draſtu cźinjacha. Konzert ſo we wſchěch cźißkach na najlěpje poradźi. To je bjes dźiwa pod tajkim pilnym wjednikom, kiž ſwojich ſpěwarjow tež do najdrobniſchich rjanoſcźow ſpěwow dowjeſcź wě. Spěwarki a ſpěwarjo wſchitzy ſroſymliwje a źiwje pſchednoſchachu a ſo tež po najmjeńſchim kwnjenju ſwojeho wjednika kedźbliwje ſkožowachu. Knjes wučeŕ Sſkodenk njeje jenož pilny ale tež hotowy dirigent. Po wuſpěwanju prěnjeho chorowcho ſpěwa knjes Króna lubych Radwoŕcźanow a hoſcźi powita, prěnich khwalo, ſo ſwoju prózu a wuſtojnoſcź na ſerbſke wótcźinſke wotpohlady nakožuja, a jim w mjenje Bukecźanſkeho ſerbſkeho towaŕſtwa „k nam witajcźe“ pſchiwoła. Po tym ſo ſpěw po ſpěwje ſpěwaſche, jedyn pſchezo rjeniſchi hacź druhi. W Kozorowym melodiſkim ſoloterzecźe „Winko ſtare, luboſcź mkoda“ ſo kantor Schokta ſ Radworja jako dobry ſoliſt wuſnamjeni. Knjeźny Hankez, Miſchnarez, Bjenſchez a Zyźez jeho ſ cźiſtym, jaßnym khoßom wubjernje pſchewodźachu. — Prěni ßměſchk „Jank na žentwje“ knjes Zyž kaž najwudokonjaniſchi pſchedſtajeŕ hrajeſche. Krawzowy kraßny terzett „Pſchi jězorje“ knjeźny Hankez (ſopran), Bjenſchez a Zyźez (alt) a kk. Rochow a Delan (tenor) jara derje ſpěwachu. Druhi ßměſchk „Bur a fotograf“, kotryž knjes Kokla, knjeźna Hankez a fotografowy pſchedſtajeŕ (poßledniſcheho mjeno dopißowaŕ njeſnaje) hrajachu, ſo teho runja jara lubjeſche. Po kóždym cźißle dźakowni poßkucharjo móznje ſ rukomaj plazajo ſwoje pſchipóſnacźe woſjewichu, a prjedy plazacź njepſchestachu, doniž ſpěwarki a ſpěwarjo něktore ſpěwy njewoſpjetowachu.

Po ſkónczenju konzerta pſchedßyda Bukecźanſkeho ſerbſkeho towaŕſtwa, knjes Wojnaŕ ſe Zornoßyk, ſe ſahorjazymi ſkowami Jeho Majeſtoſcźi kralej Albertej ßkawu wunjeßy, kotrejž wſchitzy pſchitomni móznje pſchihkoßowachu. Pſchi ſcźěhowazych rejach ſo „ſerbſka meja“ a ſerbſka reja najprjedy rejwaſchtej. Rjane, ſerbſki draſcźene ſpěwarki nam pokaſachu, ſo móža niz jenož derje ſpěwacź, ale runje tak derje, abo hiſchcźe lěpje, rejwacź. Sſkawa jim! Kajke bě to wjeßele, na nje hladacź! Njech bórſy ſaßo Bukecźanſke ſtrony wopytaja. Ss.

S **Bukez.** W měßazu juniju budźe ſo w naſchim Bożim domje ßwjedźeń ſwoukowneho miſionſtwa wotbywacź. Němſke prědowanje ſměje něhduſchi dwórſki prědaŕ Stöcker, ßkawny rěcźnik a wjednik kſchesćijanſko-ſozialneje ſtrony.

S **Lupoje.** Naſche ſchulſke pſchedſtejicźeŕſtwo je w ſwojim poßlednim poßedźenju wobſamkło, niz nowu ſchulu natwaricź, ale nětcźiſchu ſchulu ſ pſchitwarom powjetſchicź. Po ryßu, wot knjeſa twarſkeho miſchtra Winklera w Njeßwacźidle dźěłanym, budźe tónle pſchitwar něhdźe 9000 hriwnow płacźicź, mjes tym ſo by ßebi zyły ſchulſki natwar něhdźe 15,000 hriwnow žadał. Dokelž je liczba ſchulſkich dźěcźi na 180 ſroſtka, budźa ſo wone wot ßwjatkow do ſchtyrjoch rjadownjow (klaſſow) dźěłicź. Dwě wyſchſchej rjadowni ſawoſtanjetej w nětcźiſchim ſchulſkim twarjenju, dwě niźſchej pak budźetej ßo, tak dokho hacź njeje pſchitwar natwarjeny, na hoſcźenzowej rejwanſkej kubi roswucźecź. S dźělenjom do ſchtyrjoch rjadownjow ßo ſ dobom tež druhi wučeŕ poſtaji. Dokelž ßerbſkich wucźerjow njeje, dyrbi ßo němſki wſacź. Hacź total je naſch wyßokoczeſcźeny knjes duchowny Mikla ßo ſ naſchim knjeſom wucźerjom do wucźenja dźěłik. Tole wučeŕſke dźěło knjeſa duchowneho je ſa naſcha ſchulu jara žohnowanja polne a wužitne było a je wulkeho dźaka hódny. Próza, kotruž je knjes Mikla na naſchu ſchulu ważił, wěſcźe dobre płody pſchinjeßy. Po powjetſchenju Łupjanſkeje ſchule je nowotwar ſchule w Khróſcźe na dlěſchi cźaß wotſtorczeny. Khróſcźenjo móža drje ßebi nowu ſchulu natwaricź, tole ſchulſki dawk ſ tamniſchich leżomnoſcźow budźe ßo dale do Łnpoje dawacź dyrbjecź, dokelž Łupjanſka ſchulſka gmejna do teho njeſwoli, ſo by ßo Khróſt wot Łupjanſkeje ſchulſkeje gmejny dźěłił.

S **Wyßokeje** pola Wóßlinka. Pſchi nětcźiſchim mokroſymnym wjedrje je drje wulka žadnoſcź kcźějazy rózowy pjeńk, w ſahrodźe jeneho tudomneho wobydlerja ſtejazy. Pjeńk je wſchón polny kraßnych kcźějazych rózow.

S **Rakez.** Něktoryžkuli khudy cźlowjek, kotryž je w naſchich knjeźich lěßach jahodki a hriby ſběrajo, khětry pjenjes warbował, njeje wocźakał, ſo ſe ßmjercźu njebo knjeſa ſ Rabenau tole pjenjeżne žórło nahle ſaprahnje. Bohaty knjes w Draždźanach, kotryž je ßebi hońtwu na knjeźich leżomnoſcźach wotnajał, je ſakaſał, pſchichodnje hriby a jahodki w knjeźich lěßach ſběracź. Kóždy, kotryž wot nětka do knjeźich lěßow ſtupi, ma pjenjeżne khoſtanje wotcźakacź. Woßebje ßu wobžarowacź khudźi ludźo, kotſiž ßu ßebi hacź dotal ßměli w knjeźich lěßach ßuche drjewo ſběracź. Pſchichodnje budźa dyrbjecź ſymu mrěcź, jeli ſo trěbnych pjenjes njeſměja, ßebi ſa ſymu drjewa a wuhla nakupicź.

S **Delnjeho Wujeſda.** Na žadnu ßwjatocźnoſcź ßo njedźelu Jubilate ſtawy naſcheje woßady w naſchim Bożim domje ſhromadźichu. Nowonatwarjene byrgle dyrbjachu ßo poßwjecźicź a ßo ſwojemu poſtajenju pſchepodacź. S hłubokoſacźutymi ßkowami mějeſche knjes ſuperintendent Kuring poßwjecźazu rěcź, pſchecźe wuprajizy, ſo bychu nowe piſchcźele w pſchichodźe klinczałe Bohu k cźeſcźi a woßadźe k duchownemu wokſchenjenju. Dobroproſchejo wón na naſcheho wjeleczeſcźeneho duſchowpaſtyrja, knjeſa duchowneho Rycźerja, ſpominaſche, kotryž bě bohużel ſ khoroſcźu wotdźeržany, ßo pſchi ßwjatocźnoſcźi wobdźělicź, hdyž bě ßo jemu po wjele prózowanjach poradźiło, ßwoje pſchecźe dopjelnjene widźecź, ſo by naſchemu Bożemu domej tule nowu pychu wobſtarał. Wón dale na ſemrjeteho patrona knjeſa ſ Rabenaua ſpominaſche, kotryž bě ſe ßwojej woporniwoſcźu móżne ſcźinił, ſo ßmy nowe byrgle doſtali. Po liturgiji tjjo Rycźeriż bratſja a ßotry jandźelſki terzett ſ Eliaſa na wubjerne waſchnje ſpěwachu. Miſchtrſka ruka na to na byrglach kraßncj ſkładbje ſ poknoſcźu a mozu ſaklinczecź da, kotraž widomnje wobdźiwanje nutrnje poßkuchazych kemſcherjow ſbudźi. Piſchcźele ßame je ßkawnje ſnata byrgletwarjeŕnja firmy Schlaga a ßynow w Sswońzy ſa 5500 hr. natwarika. Wone maja 17 klinczazych khłoßow a ßu ſ najnowſchimi dozpiwkami techniki w tymle naſtupanju, ſ piſchcźelatej pneumatiku a pneumatiſkej kſchinju wuhotowane. Dźeń prjedy je ju kralowſki hudźbny direktor a reviſor byrglow, knjes Drath ſ Boleßławja jako wězywuſtojny do drobna pruhował. Wón byrgle miſchtrſki ſkutk byrgletwarſtwa mjenowaſche, ſ kotrymž je ßebi firma rjany pomnik ſtajiła. Na to knjes Drath pſchitomnym ſkładnoſcź da, wubjernu ſynkowu móz zyłeho naſtroja, kaž tež jenotliwe khłoßy a ſynkowměſchenje wobdźiwacź. Do zyła ßu to 525. piſchcźele, kotrež je mjenowana firma natwarika. Schtož ſtare byrgle naſtupa, ma ßo naſpomnicź, ſo ßu ßo wone w lěcźe 1716 natwarike a ſo ßu po tajkim ſkoro 200 lět ſtare. K.

S **Lubija.** *Pjatk tydźenja dopołdnja je pſchi cźežkim njewjedrje błyſk do twarjenjow žiwnoſcźerja Khryſtofa w Eibawje dyrił.* Wone ßo do cźiſta wotpalichu. S dobom jedyn błyſk korczmarja Krecźmarja na polu ſ wokomaj dźełazeho, trjechi, Krecźmarjowu dźowku, teho runja na polu ßo namakazu, a jeneho woła ſaraſy. Dźowzy ßo cźrije a draſta roſtorżechu; draſta ßo tež ſapali. Krecźmarjej ßo poſdźiſcho ſaßo wědomje wrócźi, tola ſtej jeho ruzy a noſy hiſchcźe khromej.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Na khěžkarja Jurja Rjecźku w Lejnom pola Wojerez hižo ßo dawno hrěſcha, ſo ſwěrinu ſ wokami koji. 22. novembra, dźeń Kulowſkich ſkótnych wikow, žandarmaj Döpka a Ambros ſhoniſchtaj, ſo ſtaj Rjecźkez mandźelſkaj k wikowaŕzy ſe ſwěrinu, Emiliji Kreuzowej w Kulowje, něſchto cźežke donjeßkoj. Hdyž žandarmaj teho dla k Kreuzowej pſchińdźeſchtaj, Rjecźku a jeho žonu tam pſchi khoſeju ßedźazeju nadeńdźeſchtaj. W Kreuzez wobydlenju ßo roshladujo žandarmaj w ſtwizy w jenym korbje ßornika wußlědźiſchtaj, kotryž bě ßo, kaž to ſnamjo na ſchiji pokaſowaſche, we woku ſadajił. Rjecźku dla pſcheſtupjenja hońtwinſkeho ſakonja, jeho mandźelſku a Kreuzowu pſchekhowanja dla wobſkorżichu. Pſched ßudom Rjecźzyna wudawaſche, ſo je ßornika w lěßu namakała, mjes tym ſo Kreuzowa praji, ſo njeje wjedźała, ſo je ßo korb ſe ßornu do ſtwizy ſtajił. Rjecźku, w kotrehož wobydlenju běchu woka na ßorny namakali, k jaſtwu na 1 lěto a k ſhubjenju cźežnych prawow na 3 lěta, jeho žonu pſchekhowanja dla k jaſtwu na 2 měßazaj ßaßudźichu. Kreuzowu wuwinowachu, dokelž jej njemóżachu dopokaſacź, ſo bě Rjecźzy ßornika wotkupiła.

Se **Shorjelza.** Na tudomnym dwórniſchcźu ſańdźenu ßobotu jedyn tworowy cźah, kotryž ſ Budyſchina pſchijěżdże, do hotowoſtejazeho ſpěſchneho cźaha ſajěżdże a dwaj woſaj poßledniſcheho doſpołnje roskoczi. Schkoda je khětro wulka.

— Sanitetny radźicźel dr. Weißenberg, kotryž je ſańdźeny tydźeń wumrjeł, je poſtajił, ſo ma ßo jeho cźěło w Gocźe ſpalicź.

S **Wochoz.** Sańdźenu njedźelu popołdnju ßu ßo naſche nowe ſwony na ßwjatocźne waſchnje poßwjecźiłe. Sswjedźeńſki cźah, wobſtejazy ſ hudźbneje kapały, woßadnych ſchulſkich hólzow, ßwjedźeńſkich holzow, ſ dźěła rjanu ſerbſku narodnu draſtu wobleczenych, Wochożanſkeho a Hamorſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa, ßobuſtawow zyrkwinſkeje rady a gmejnſkeho ſaſtupjeŕſtwa, duchownych a druhich woßadnych, ſ fary pſches wupyſchenu wjeß po nowe ſwony cźehnjeſche. Khěrluſche ſpěwajzy je k wojeŕſkemu pomnikej dowjeſechu a je wot tam do kraßnje wudebjeneho Bożeho doma donjeßechu, hdźež je knjes faraŕ Hencźka ſ němſkej a ſerbſkej rěcźu poßwjecźi. Hdyž

běchu ßo swony na wěžu swike, woßadni psched Božim domom khěrlusch „Njech Bohu dźakuje“, wuspěwachu, na czož swony se ßwojim mjedźanym khloßom saklinczachu. Dostojna ßwjatoczność ßo s hosczinu na farje a s balom w Domaschkez hosczenzu skónczi.

S **Hamora** pola Wochos. Minjenu njedźelu tudomnaj Jankez mandźelskaj sloty kwaß ßwjeczischtaj.

S **Brětnje.** Schtwórtk tydźenja ßo tšjo pólšzy dźěłacźerjo Krausez parneje zyhelnczе harowajo do ßwojeho bydła wróczichu. Zyhelnski woženjeny pohonczy Schokta, kotryž s herjekanjom se spanja wozuczi, harowarjow napominasche, so bychu směrom byli. Tola s tym njeměrnizy hischcze bóle wodźiwichu. Jedyn s nich, jedyn 19lětny khłopz, ßo do Schokty s nožom da a jeho psches lěwe lizo k prawemu lizu kló. Sranjeneho zyhelnczіny wobßedźer Krausa hnydom s wosom k wokrjeßnemu fysikej dr. Hassensteinej dowjesć da, kotryž jemu ranu saschi a wobwjasa. Hdyž tež rana bórsy sažije, sranjeny tola najskerje we wobliczu swohidźeny wostanje. Kakarja ßu sajeli a do Wojerowskeho ßudniskeho jastwa wotwjedli.

S **Narcza** pola Wojerez. Na tudomnych leżomnosczach ßo wulke wuhlowe podkopki sakoža. Pjenjeżnizy ßu tudomnym wobßedźerjam někotre sta jutrow leżomnosczе wotkupili a sa jutro pola 500, sa jutro hole 400 hriwnow saplaczili, pódla teho woni sa kóżde jutro, na kotrymž rycz sapoczny, hischcze létnje 12 hriwnow pachta dadża. Rycze sa wuhlom ßo ßnadź hischcze w meji sapoczнje.

— Jedyn kowarski wuczobnik, kotryž bě domoj na wopyt pschischoł, s revolvrom hrajkasche. Pschi tym ßo wutsél spuschczi a kulka hólzej palz s praweje ruki wottorże.

Se **Sslepeho.** Nasche ßerbske spěwanske towarstwo „Spěwny wěnz“ budże njedźelu 7. meje w Nowakez hosczenzu konzert s dźiwadłom wotbywacź. Spěwacź budża ßo tši czišła němski a tši ßerbski. Hracź budża ßo tši dźiwadłowe kruchi němski a jedyn ßerbski, mjenujzy „ßußodow stórżba“.

— (Do njesboża pschischoł.) Tudomnemu dźěłacźerjej Matyjej Nowakej ßo póndźelu tydźenja, hdyž w Běłej Wodże pjenki kopasche, ßochor wobßuże. To bě s pschiczinu, so Nowak tak njesbożownje padże, so ßebi ruku niże łokcza slemi.

S **Mužakowa.** 28. haprleje je ßo tu maßiwna bróżeń, pschi Kobjelinskim puczu stejaza, wotpalika. Płomjenja ßu sklad ßłomy a ßyna a někotre ratarske maschiny sniczike.

Přilopk.

* (Njekraßnik.) Tele dny ßu w Budyschinje dźěłacźerja s Něczina, kotryž je hižo dla njekasanstwa a dla rubjeżnistwa 15 lět khostarnje wotpokucźił, sajeli, dokelž je spytał jenu dźewjeczłětnu holczku jeneho tudomneho wobydlerja wumozowacź.

* (100 lět stara.) Knjeżna s Ponickau w Běłej Horje nad Łobjom je do 100. léta żiwjenja stupika. Wona je ßo 20. haprleje 1800 jako dźowka jeneho sakskeho lieutenanta narodźika.

* (Ssrědk pschе woběżenzy.) Pschе woběżenzy je sczěhowaza żałba jara dobra. Czisteho żołteho wóska a olivoweho (jědźneho) wolija ßo wot kóżdeho 90 gramow wosmje a woboje ßo na miłym wohnju seschkrje, potom ßo k temu s njepschestawajzym měschenjom 8 gramow peruskeho balsama pschida. Tónle rosmod ßo tak dołho měscha, doniż njewustudnje a njesprostnje. Żałba ßo tołsto na bolazy porstowy stawczk namaże a bórsy ból popuschczi. Tež tónle ßrědk sapschedźenje lěpje pospěschi dyżli druha żałba.

* Wo duellu mjes dwěmaj wuczomzomaj Potsdamskeje wójnskeje schule, kiž je ßo pjecza wotměł, s Barlina pißaja: Jedyn s njeju je siamski prynz, po tajkim s Asiskeje, a druhi jedyn khorhojnik s jeneho Potsdamskeho regimenta. Pschiczina k duellej běchu wschelake wußměschowanja, kotrež běsche tón siamski prynz ßwojich narodnych ßamownosczow dla wot ßwojich towarschow czerpicź měł. Hižo pschi prěnim wustupje kschiwdźeł khětru, ale niz jara straschnu ranu do nopa dosta, s czimž bě duella konz.

* (Wróny.) Wóndano se Sslepeho pola Mužakowa na wróny skorżachu, so ßu w měrzu wołßyty wowß sežrake. Tola schkoda s nimi tam naczinjena, sda ßo ßnadna byczź pornjo tej, kotruż wróny w Dorndorfje pola Jeny dźěłaja. Tamnischi ratarjo mějachu tele dny shromadźisnu, w kotrejż wuradźowachu, na kajke waschnje mohło ßo schkódnikam wobaracź. Spósnachu, so dyrbja ßo te ptaki pschi jich hnězdach wutupicź. W Porstendorfje na jenej kupje maja wone ßwój statok. Wulke huste wólsche jim witane městna sa hnězda poskiczeja. Tamnischich wrónjazych hnězdow ßo něhdże 4000 naliczi. Hdyž ßo na kóżde hnězdo 4—5 mkodych liczi, ßo kóżde léto liczba wrónow khětro pschispori. So njemohke wróny létła s zyła lahnyż, budża schtyrjo hońtwjerjo dwě njedźeli dołho pod wólschemi strażowacź a pschilětaze wróny tšélecź. Dokelž ßu wróna jara pscheklepane a mudre, drje ßo wone njebudża tak loho sesatšélecź dacź. Pschipósnacź ßo dyrbi, so ßu wróny sa ratarstwo a hajnistwo jara wużitne, so pak dyrbi ßo jich liczba tola pomjeńschicź, hdyž ßo w tajkej měrje pschisporja każ pola Porstendorfa.

* W horach wokoło Schrammsteina a Winterberga w sakskej Schwizy ßu tele dny wulke njewjedro s krupami měli.

* (Błysk do żelesniży dyrik.) Hdyž póndźelu ludźazy cźah s Toruna do Insterburga jědźesche, błysk mjes tenderom a brěmjenjowym wosom do schěnow sajědże. Żelesniski cźah ßo pschi tym tak satschaßny, so ßo puczowarjo se ßwojich ßydłow cźißnychu. Cźah ßo hnydom sastaji, tola ßo wupokasa, so ßo wón njebě wobschkodźił, so pak bě semja wudrěta a so běchu telegrafowe groty rostorhnjene. To ßame njewjedro je do schtyrjoch dworow dyrilo a sapaliło.

* (Woněmjeny saßo rěczi.) 28lětnh tkajeŕ w Thumje mějesche psched ßedmimi létami wulke njesboże. Wón na pol wokhromi a s dobom rěcz słubi. Wóndano pschińdże jeho bratr na wopyt, dokelž bě macz na ßmjercz skhorika. Psches to, a dokelž bě maczerna khorosczz jara cźežka a dokelž běschtaj s najlěpschich pschecźelow hakle krótko sa ßobu dwaj wumrjeloj, bě ßo jeho wutroba najskerscho jara khłuboko hnuła, a wón, kiž bě ßydom lět němy był, na dobo rěcz saßo dosta. Kak wulke wjeßele tón młody muż nad tym ma, móże ßebi kóżdy lohko myßlicź.

* (Mordarstwo.) Dźěłacźerja Wittu s Osterholza ßu ua domojpucźu sadajili a jemu 60 hriwnow pjenjes kranyli. Jeneho ruskeho dźěłacźerja na kotrehoż tukaja, so je mordarstwo skucźił, ßu sajeli.

* (Wopilosczz je korjeń wschitkeho sleho.) Postillon Haberecker we Wassertrübingenje w Bayerskej pjany s kontrollskeje shromadźisny domoj pschińdże. Hdyż jeho póstownik teho dla naßwari, pjany postillon nóż wucźahnywschi s nim póstownika k wutrobje kló. Póstownik je ßmjertnje sranjeny.

* (Lepjeny kosazy paduch). Podkopkar Franz Dutz bě ßo njedawno wěstemu Henkelej w Dortmundże do hródże swjesł, so by jemu kosu kranył. Hižo bě Dutz hepu sarěsał, hdyż ßo Henkel s ropocźikom wubudźi. S koża stanywschi H. hnydom do hródże dźěsche. Hdyż paduch widźesche, so je kapjeny, wón kosu s rukow puschczi a wobroczi ßo na Henkela. Tón pak kopacź shrabnywschi paduschnemu Dutzej nop s nim rosrasy. Na ßmjercz sranjeneho paducha do khorownje dowjedźechu.

* We Wrótßławju je pschißażny ßud schewza Herrmanna saraženja dla k khostarni na 15 lět saßudźił. Wón je w lěcze 1885 ßwoju tšeczu żonu sarasył a ju potom w pinzy sahrjebał, hdźež ßu cźěło hakle sa 14 lět namakali. Khěża, w kotrejż bě ßo mordarstwo stało, bě prjedy Herrmannowej żonje ßłuschała. Hdyż bě Herrmann posdźischo khěżu pschedał, wón w njej w pinzy pólda cźěła ßwojeje żony jako podrużnik dołhi cźaß bydlesche. Ludźo na njeho tukaja, so je wón tež ßwojej dwě prěnjej żonje słonzował a někotrym ßwojim dźěczom s jědom sawdał. Herrmann prějesche, so je winowaty.

* (Wulki woheń.) We wßy Gucze we Wuherskej je ßo 300 khěżow pschi wulkim wětrje spaliło. S rospadankow ßu swuhlene cźěła schtyrjoch dźěczi a ßydom żonow wucźahnyli. Tež jedyn żandarm je pschi wohnju ßmjercz namakał.

* (Żiwa pohrjebana.) W Hlawizach w poknóznych Czechach ßu jenu 19lětnu holzu pjecza na sdacze morwu pohrjebali. Nowy row ryjo je rowař pódla holzyneho rowa pjecza stonacź słyschał. Po lěkarjowym żadanju ßu na to holzyny kaschcź wuryli. Kaschcź wotewrinschi ßu drje holzu morwu, tola cźěłowy rub rostorhany a krwawy a cźěło na boku leżaze namakali.

* (Ssrědk pschе tuberkulosu.) S Palerma w Italskej dźiwanje sbudżazu powjesć rosschěrjeja, so je tamnischi profesor Cervallo wuspěschny ßrědk pschе tuberkulosu wußlědźił. Nowy ßrědk rěka formalin; s nim je ßo 100 cźežko khorych 65 wuhojiło. Sbytk khorych je na puczu polěpschenja. Hacź dotal profesorej Cervallej njeje żadyn khory na tuberkulosu (ßudźoczinu) wumrjeł. Snaty bohaczk Flirio je profesorej Cervallej pjecź millijonow frankow k sałożenju wustawa a schpitala do wole dał.

* Hrósbny nakład amerikanska parna łódź „Morgan City“, kotraż s Manile do San Franziska jědże, ßobu wjedże. Na njej je 300 hematiszy samknjenych kaschcźow, w kotrychż sachodne powostanki 300 offizěrow a mużstwow wotpocźuja, kotrež běchu hacź dotal pola Manile pohrjebane. Do San Franziska pschijěwschi ßo morwi na statne khosty do ßwojeje domisny dowjesu, so bychu tam poßkedni wotpocźink namakale.

* S Barlina, 29. haprleje. Do tudomneje stazije sa skußanych se skaženymi pßami bu wokrjeßny skótny lěkař dr. Bermbach se Schrody pschijaty. Wón bě jene ßwinjo pschepytował, kotrež bě po sdaczu skaženy poß skußał, a bě ßo pschi tym rěsnył. Dokelž bě to ßwinjo sa jara na skažene podobne namakał, ßo knjes dr. Bermbach hnydom do Barlina poda, so by ßo tam psche skaženosćz wo-schczěpicz dał.

* (Wopaczne srosymjenje.) Sprawny mužik, kiž bě želesnizu hischcze mało wužił, chze na želesnizy s jeneje wßy pola Bremer-havena do Bremena dojěcz. Něhdze na pół pucza pola Oldenbüttela czah sasta, a sarjadnik woczini durje a sawoła do wosa: „Olden-bittel, won!" Někotsi puczowarjo wustupichu, mjes nimi tež nasch mužik. Wschitzy, kotsiž běchu wustupili, ßo do wschelakich bokow wotßalichu. Jenoż nasch sprawny mužik bě na perronje stejo wostał. Hdyž bě czah wotjěł, ßo dwěrnischczowy inspektar na njeho dohlada a ßo jeho woprascha, na czo czaka. „Na mój czah", mužik wotmolwi. „Haj, ale hdze dha chzecze?" prascheschе ßo inspektar. „Do Bremena!" mužik rjekny. „Ale czeho dla dha scze wustupili, wasch czah do Bremena dže je runje wotjěł", dżeschе inspektar ßo spodži-wajo. „Czeho dla dha scze s njeho wustupili?" „Haj", wotmolwi nasch mužik, „tón „schaffnar" je na mnje sawołał: „Oldenbüttel, won!"" „To tola wam płaczilo njeje, hdyž chzecze dale do Bremena", rjekny inspektar. „Komu dha hewak, wschak ja Oldenbüttel rěkam a ßym, duž dže ßym won dyrbjał."

* (22lětna, hakle 1 měßaz woženjena a hižo wot ßwojeho muża wopuschczena młoda żona.) Knjes S. s Charkowa w Ruskej, kiž je ßo psched scheszczimi měßazami woženił, w běhu pschedpoßlednjeho měßaza wjazy listow wot wésteje Sofije Michailowny S. s Odessy dosta, w kotrychž wona jemu czežko porokowasche, so je ßo s njej woženił a ju hižo sa měßaz wopuschcził, a so je pschipadnje jeho adressu dostała a jemu nětko sdżeli, so ßo, jeli jej żaneje powjescze wo ßebi njepósczele, na ßudnistwo wobroczi. Tele listy běchu knjesej S. czim njesrosumliwische, dokelž njebě hischcze żenje w Odessy był. Wón teho dla tej knjeni wotmolwi, so ßo wulzy myli. Krótki czaß na to ßo jemu ta młoda knjeni k wopytej pschipowjedżicz da. Wón ju pschija a nětko ßo wupokasa, so bě ßo s mužom swěrowacz dała, kiž bě k temu legitimazijske papjery psched-położił, kotrež je knjes S. psched létom shubił był, a kotrychž shu-bjenje je tež po sakonju wosjewił. Sjebana knježna nětko powjedasche, so je ßo se ßwojim swěrowanym w minjenym lěczu na jenej paro-łódži sesnała, so je wón wo jeje ruku proßył a so je ßo w Krimje s nim swěrowacz dała. Wonaj ßo potom w Odessy saßydlischtaj, hdżež mężaz dołho hromadże bydleschtaj. Potom bě jeje „muż" wudawał, so dyrbi ßo nusneho wobkhoda dla do Charkowa podacz, do kotrehoż tež je po sdaczu wotjěł, hdyž bě jej prjedy 2000 rublow jeje pomozy wuwěschcził. Sso wě, so ßo sa tym ßlěpzom ßlědżi.

* (18 woßobow ßo tepiło.) Pola Czerwinska w ruskej Pólskej je ßo na Wißle wulke njesboże stało. 30 ratarjow chzyschе ßo na dwěmaj hromadże swjasanymaj spławomaj psches rěku pschewjescz. Hdyž běchu wot brjoha wotstorczili, ßo mózny wětr sběhny, kotryż spławaj powróczi. 18 woßobow je ßo tepiło.

* (Semjerżenje.) S Ligondista w Grichiskej je 4. meje ßylne semjerżenje było. Wjele twarjenjow je ßo saßypło, druhe ßu ßo czežko wobschkodżiłe.

* Na rězy Scheldże w Belgiskej ßrjedu parny kotoł jeneje łódże rosbuchny. Tsjo dżełaczerjo, kotsiž na łódżinej łubi dżełachu, ßo s wubuchom do powětra wjerhnychu. Jich rostorhane stawy we wulkej dalokosczi pschi brjosy na semju padżechu. Měnja, so ßu ßo pódla teho hischcze jena żona a někotre dżeczi morike.

* (Ludżiżranstwo.) Major Costermann, offizěr belgiskeho Kongoskeho stata, pische, so pschi hornjej Kongoskej rězy hischcze ludżiżranstwo knjezi. Niz jenoż we wójnje jeczi a schłowoju ßo rěsaju a sežeru, ale tež wschitzy czi, kotsiž krala sschiwdża. S kraloweje schalki picz abo ßo kraloweho teppicha ßo dótknycz, je s khostanjom „sarěsanja a sežracza" sakasane. Kralowe żony czěła sarěsanych w czerstwej krwi pieku. Pschi hosczinje njeßmědża ßo żony wob-dżělicz, dokelž jich tuteje „czesćze" hódnych nimaja. — Hdy pschiúdże czaß, so ßo tutym pohanskim hrosnosczam kónz czini?

* (Rubjeżnizy.) S Athena pißaja: Rubjeżnizy ßu bohateho skótneho wikowarja Suleimanna s Larissy do hór wotwjedli a sa njeho 670,000 drachmow (50,000 hriwnow) wukupneho pjenjesa żadaju.

* (Dyrbjeńske woženjenje.) S New-Yorka nam pißaja: Franzowsojo Pawoł Anpacher s Margueritu Noirot a Adolf Goisry s Amaliju Magnier, kotsiž běchu ßo s Parisa k wjeßelu do New-Yorka podali, so bychu tam hromadże sbożowni byli a snatych wo-potali, drje czaß żiwjenja na tón swjeßeleński wulět spominaja. Pschetož hdyž czi schtyrjo po sbożownym pschewjesenju wjeßeli k sastoj-nikej pschińdżechu, so bychu ßwoje wopißma wotedali a tak ßwoje pschißłuschnosczе, prjedy hacz do noweho ßwěta stupichu, dopjelnili, jim kruty wuczahowanski inspektor wosjewi, so New-York njeje Paris, a so krute moralske amerikanske żiwjenje njeczerpi, so lubkowazy salubowani psche niczo a wo niczo po ßwěcze wokoło běhaja. Mło-dym ludżiczkam, kiž s wopředka měnjachu, so sastojnik s nimi prysle czěri, ßo rosestaja, so dyrbja ßo pak hnydom swěrowacz dacz, pak ßo na mésczе do domisny wróczicz, a so to njeje něhdze żort ale hoła khutnosczе. Chzyjo abo nochzyjo dyrbjachu młodżi ludżo se ßobu czinicz dacz, schtož hewak hischcze wobsamkli njeběchu. Duż dowjedżechu tych schtyrjoch, s kotrychž njebě żadyn hischcze 25. léto dozpił, runy pucz k aldernannej Josefej Schillingej, kiž salubowanych hnydom hromadu „skowa". Hacz je jim dyrbjenje jara koskoczіwe było abo niz, powjescz samjelczi, wěste je, so budża ßo lubowani jako nowopjeczeni mandżelszy do Parisa wróczicz a tam wschitkim salubowanym, kiž chzedża ßo tunjo a rucze woženicz, radżicz móz so jenoż trjebaja na ßwoje sabawjenje do New-Yorka puczowacz dokelž maja tam wésty wuhlad, so ßo, prjedy hacz do kraja stupja hromadu swjertnu, so by ßo amerikanskej pózczіwosczi dosczz czinіło.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Natař Khorla August Miczka w Rakezach bě żandarma Warnacża sschiwdżił. Wón bě wo nim powjedał, so je jeho wón pschi jenym pschepytanju pschecziwo wikowarjej Sommerej w Rakezach sawjescz chzył, wopak pschißahacz. Pódla teho bě hischcze tež Warnaczej pschi wschelakich składnosczach czeszranjaze wudma nadawał. Miczku k jastwu na ßydom měßazow saßudżichu.

Hudanczzy.

I.	II.
Wokoj, zyn a żeleso,	Hdyž běch hischcze młoduschki,
Kopor, skoto, ßléboro,	Mějach krónu na hkowi,
A tak dale podobne	Ta bě rjana módruschka
Druhe stwory wschelake	Jako jaßne njebjeßa.
Dokeliž ßo kowaju,	Hdyž ßo potom sestarich,
Kowy mjenowane ßu.	Wjele czwilow pschecżerpich;
Kotry kow ßo njekowa,	Njeßmilnje mje torhachu
Dójž ßo židki srosběha?	Czepjachu mje na hkowu.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcze 1899 dotal nahromadżiło: 3404 hr. 24 np.

Dale ßu sa njón darili:

W „Katholskim Pósle" czißko 15., 16. a 17. léta 1899 hižo kwitowane:

Czißko 15.: Sderjanska kuczlana komißija 55 np.. Radworska platowa komißija 1 hr., Richard Dostál, kooperator w Pustej Polomi, jako tseczi pschinoschk sakładnika 13 hr. (hacz dotal k temu dari hromadże 30 hr.), Hana Hejdanez s Khrósczіz 5 hr., Delanska patentna komißija, poniżiwschi ßwój zensuß, s hosczom s Mohucza, s kk. Czornakomaj — Jurjej wobaj staj 1,60 + 1 + 1,60 + 0,70 + 0,50 + 1,05 + 0,40 + 4. Stara czetka 2. Drjeżdżanski wopyt 1,50. Pětr Krawz se Ssmjerdżazeje 2. Ralbiczanska katholska Bjeßada 1,60. Sswobodne Sjednoczeństwo kath. wuczerjow ßerbskeje Łużizy 5,30 = ...	42	80	
Czißko 16.: Delanska patentna komißija 1 hr. 5 np., D. S. D. 1 hr., W. Geneli w Ukr. Kijin Gub. Biała Cerkiew 21 hr. 50 np. = . . .	23	55	
Czißko 17.: Delanska patentna komißija 2 hr. 10 np. + 60 np., „Roskolniзy" 2 hr. 40 np., Radworska platowa komißija 50 np., wot Ssobotnikow na Skalmerżiczіskim dwórnischczu psches k. rěcznika Parczewskeho 2 hr., Sderjanska kuczlana komißija 76 np. = ...	8	36	
Hromadże: 3478 hr. 95 np.			

S dżakom kwituje

sarjadnistwo „Maczizy Sserbskeje".

(Dalschi sapiß darow ßo posdżischo wocziischczi.)

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1 4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina**

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjelecžina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjelecžina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdži jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjelecžina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelecžina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdži jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Zidowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy **schtwórtk** wotjědže jedyn cžah ſ **Wósborka** rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdži jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Połcžnizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Połcžnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdži jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Pschešadźowanje palneho drjewa.

Póndźelu 8. meje 1899 maja ßo na **Njeßwaczidlskim majoratnym hajniskim revěrje** na městnje ßamym scžěhowaze drjewowe druziny na pschešadźowanje pschedawacź:

80 rm. khójnowych palnych schcžěpow,
4 = wólschowych = =
20 = khójnowych kuleczkow,
70 = = pjeńkow,
280 = khójnoweje walczíny,
2,5 stotnjow khójnowych walczkow,
5 khójnowych dołhich hromadow,
30 dołhich hromadow liscžoweho drjewa,

} w drjewischcžach 22. a 13. wodžělenja

50 rm. khójnowych ßuschizowych kuleczkow
60 ßuschizowych wuléßowanych dołhich hromadow

} w 22., 17. a 16. wodžělenju.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischcžu 22. wodžělenja pschi dołhim hacže.

Hrabinske ſ Rieschske hajniske sarjadnistwo.
Niepraschk.

Drjewowa awkzija

na Kupjanskim knježim revěrje.

Ssrjedu 10. meje 1899 dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo
20 rm. twjerdych schcžěpow,
50 = = kuleczkow,
50 twjerdych dołhich hromadow,
22 khójnowych = =
ſ wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pschešadźowanje pschedawacź. **Kubłowe sarjadnistwo.**

Něhdže 1000 metrow sbytkow drastnych tkaninow, cžornych a pißanych, ßo rucže po najtunischich placžisnach wupschedawa. Nowoscže cžornych židźanych tkaninow a wołmjanych drastnych tkaninow k **njewjeseżinskim wobleczenjam, schórzuchám, pjeslam** atd. atd., **kaž je znate, tunscho hacž druhdže.** Gardiny, teppichi, linoleum, kohcž po 50 np. a wjele druheho po jenakich tunich placžisnach kaž pola kral. dwórskeho liefranta Siegfrieda Schlesingera w Draždźanach.

Hermann Beermann w Budyschinje
na bohatej haßy 10.

Ludwig Kuhlmann

(mějeezel Erich Hecht)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
poruca we **wulkim wubjerku** po **tunich placžisnach**

gardiny, běle a na žołcz,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na žołcz a pißane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdže a rosetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Sserbske Burske Tow. w Mal. Wjelkowje

smeje **Boze stpicze,** schtwórtk **11. meje** popołdnju w 4 hodźinach pożedźenje, w kotrymž budże žo wo wschelakich należnoscźach wuradźecź. **Pschedžydstwo.**



Pczołarske towarstwo
w Delnim Dole Sprewje

smeje žwoju **hłownu shromadźisnu na Boze stpicze, 11. meje,** popołdnju 1/2 3 hodźin w **Henkerez korczmje** w **Budyschinje.** **Pschedžydstwo.**

Sahrodniska žiwnoscź
na pschedań.

Wumrjecźa dla ma žo sahrodniska žiwnoscź fol. 4 w Malecźizach (sastanischczo Lubijsko-Wósborskeje żelesniży), 20 kórzow dobreho pola wopschijaza, s domskim, nowotwarjenej maßivnej bróżnju a pódlanskimi twarjenjemi, s göplowej mlócźazej maschinu a se wschěm hospodarskim inventarom hnydom se žwobodneje ruki pschedacź.

Dalsche rad wukasa **Alwin Beckel** w Budyschinje pschi žitnych wikach 6.

W Rakojdach je **žiwnoscź** cźišlo 36 s nimale 16 kórzami pola a luki se wschěm žiwym a morwym inventarom na pschedań.

W Rakojdach je **khěža** s 2 kórzomaj pola, 1 kórzom žadoweje sahrody, maßiwnej bróżnju se žynom a žlomu na pschedań. Dalsche je shonicź pola Nowaka tam.

Kubło na pschedań.

Po knjejskim natwarjene kubło s něhdże 120 akrami najlepschich leżomnoscźow, blisko Budyschina leżaze, s 55 howjadami, 7 konimi a s dospołnym inventarom mam poruczność pschedacź.

A. Wiederwach w Barcźe.

Ssuproschna ranza, kotraž smeje sa tsi njedźele proßata, je na pschedań w Rakezach cźo. 41.

Butrowanske maschiny, kotrež hrajizy lohko dźeja a najwjetschi wunoschk dawaja, twarjene wot Ed. Walthera, poruca

Kurt Vogt w Barcźe.

Wósk.

Wósk, bruny, a kras kupuje a placźi najwjetsche placźisny

H. Lehmann, mydlarnja na hornczerskej a na žitnej haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacź:

žerbske kmótsaze listy
w laschczikach.

Sczinowe pleczenje

k wjercham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Kóždu dźělbu njetrjeneho

lena

kupuje **G. Rost**
w Budyschinje
na Wjeleczanskej drósy 14.

Paleny khojej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s czimž wón jara wjele po dobrym žłodże a sporoscźi dobudże, punt po 80 hacź 200 np. poruca

Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Czerstwy **howjasy łój** punt po 30 np., **žuscheny połcź** pschi 5 puntach punt po 70 np., **žuscheny žwinjazy brjnch** punt po 70 np., **naželenn žwinjazu hłown** punt po 30 np., **druhu druzinu běleje kolbaßy** punt po 50 np. pschedawa

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Murjerjow

do dźěła pyta **A. Philipp,** twarz wSsknej Borschczi.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, žrěnkow, tsecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczerske žwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelńskej haßy 24 po 1 skhodże.

Dowěrnu **holzu** do kuchinje pyta jedyn farski dom pola Mischna. Shonicź na knježim dworje we Worzynje.

Pachołk

hacź do 17 lět, kotryž wě s konimi wobkhadźecź a kotryž je porjadny a swólniwy, žo na wßy k jenemu lékarjej pyta. Sso samolwicź pola knjesa **C. Meisela** w Budyschinje na hornczerskej haßy 21.

Na wjetsche knjeże kubło pola Budyschina žo borsy dowěrna a pilna mlokowa dźowka pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Murjerjow a dźěłaczerjow

do Budyschina a na nowotwar Drożdżijskeho hosczenza pyta

Bernhard Schöne.

Do Łupoje!

Jutsje njedźelu budża reje. Pschecźelnje pscheproschuje **Loka.**

Do Worklez!

Jutsje njedźelu 7. meje wot 4 hodź. popołdnju budże w Bergarjez hosczenzu we Worklezach mejske wjeżele. Młodźina njech žo s dypkom shromadźi. Nasche holczki žu rjane rubischka nakupike. Lubje pscheproschuje

pschedžyda mejskeho wjeżela.

Płaczenja khmani kupzy žu mi poruczili, sa nich žiwnoscze, kubka, hosczenzy atd. kupowacź.

A. Wiederwach w Barcźe.

Holzy, kotrež chzedża schwadlistwo nawuknycź, móża žo samolwicź w Budyschinje na schulerskej haßy 8 po 2 skhodomaj.

Młodu holzu se wßow k 1. junijej abo julijej sa žłužobnu holzu pyta sahrodnik **Hentschel** w Budyschinje na hospitalskej haßy 29.

Porjadna **holza,** kotraž ma luboscź k dźěcźom, žo do lohkeje žłužby pyta, na žukelnskej haßy cźišlo 15 delka.

Sprawnu žłužobnu holzu, 14 hacź 16 létnu, pyta **Khorla Jencź** w Klukschu.

Pěstończa, kotraž je hižo jako tajka žłużiła, žo k 1. meji abo 1. junijej do dobreje žłużby pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Sslużobnu holzu
k 1. julijej pyta klampnar **Otto Schulz** na bohatej haßy 10 po 1 skhodże.

Wróczenje czesce.

Skschiwdżaze žłowa, na knjesa **Jana Augusta Hroharka** w Bukojnje w februarje t. l. wuprajene, s tutym jako njewěrne roskaty wróczu a warnuju je dale rosschěricź.

August Khěžnik,
kowar w Bukojnje.

Džak.

Knjesej superintendentej Kuringej sa rjane prědowanje, kotrež je njedźelu Jubilate pschi poßwjeczenju byrglow w Delnim Wujesdże měł, wutrobny džak praji

wjele kemscherjow.

Pschi kschczišnach, kwaßach, kermuschach atd. poruca žo czesczenym Sserbam jako **kucharka** žerbskeje rěcze mózna **Sanderka** na Židowje czišlo 70.

Sbożopschecze
k pjeczadwazyczilětnemu mandżelskemu jubilejej

knjesa hosczenzarja

Khrystiana Měrczinka

a jeho mandżelskeje

Hany

rodź. **Lukaschez** we Wojerezach,

7. dżeń meje 1899.

Wamaj wjele sboża pscheju,
Lubowanaj mandżelskaj,
Pschi kotrymž chzył na waj' dweju
Wuprajicź Bóh žwoje haj
Na tym dnju, hdżež wój nětk dwaj
Ssléborny kwaß žwjeczitaj.

Tón Knjes Jesuß, kotryž prjedy
W spoczatku Waj mandżelstwa
S Wamaj swěrował žo tehdy,
W zyrkwi pola woltarja,
Njech tež dżenża poßwjeczi
S nowa Waj' žlub mandżelski.

Mandżelstwa dny pschezo běchu
Mjes Wamaj tak měrnjwe,
Kunjež Wamaj pschinjeßechu
Wjele próży, staroscze,
Dha wschak pomoz s wyßoka
Nad Wamaj je widomna.

Tak kaž Bóh je dotal khodźił
Prjedy Waj' psches žiwjenje,
Jako dobroczel Waj' wodźił
Psche wschě léta sańdżene,
Tak chzył wón tež wot nětk, hicź
S Wamaj a Waj' pschewodźicź.

Strowoscź, cźerstwoscź, žohnowanje
Bóh spożcź Wamaj woběmaj,
Njewuwostań tole żenje,
Doniž dżetaj psches tón kraj,
So sa běrtlik sta lět saß'
Mohłaj žwjeczicź sloty kwaß.

Njech pak cźežke spytowanja
Wuwostanu s daloka.
Schkitowazy jandżel Boži
Njech žo wot Waj' njesdali.
Schtož bycź mohło k Waju schkodże,
To njech wot Waj' wotžali.

A hdyž junu sechze dźělicź
Waj' tón jandżel sblědnjenja,
Bóh chzył nad Wamaj žo žmilicź
A psches naschoh' žrědnika
Wamaj po dnjach nadźije
Dacź tam sboże njebjeske.

Slub naju dźowki **Lenki** z knjezom fararjom **Mjeto Wenckem** w Šprejcach lubym přijaśelam how z tym k wěsći damoj.

W Popojcach, w meji 1899.

Hendrich Jordan
a mandźelska.

(K temu cźišlu jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. meje 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

1. meje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	60—64
awstriske	33—35	60—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	56—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	52—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—32	58—60
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—29	54—57
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	50—53
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	47
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	43
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	51
Cźelata:		
1. najlěpsche z młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyża	40—42	63—66
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyża	37—39	58—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiźenjow w starobje hacž do 1¼ léta	40—42	52—54
2. mjaßne	38—39	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—37	46—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3568 měchow.	W Budyschinje 29. haprleje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 4. meje 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	24	8	53	8	9	8	41
" žołta	7	65	8	24	7	79	8	12
Rožka	7	25	7	50	7	6	7	38
Jećmjeń	7	14	7	86	7	20	7	67
Wowß	6	80	7	—	6	50	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny*	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Skoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1272 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. — np. hacž 14 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 12 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 11 hr. — np.

Na Burtu w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 36 np. hacž 8 hr. 53 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 12 np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 36 np. hacž 7 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 5. meje: Njewobstajne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smě̀je njedźelu Rogate rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje se ßerbskimi hołzami.

Boże stśiśe smě̀je rano w 7 hodźinach farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Pśched zyrkwinymi durjemi budże kollekta za wosadnych khudych.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Richard August, Jana Augusta Rychtarja, knjeżeho pohonca w Dobruschi, ß. — Richard Bruno, Jana Khorle Augusta Pawoka Zyża, wobydlerja a tocźerja na Židowje, ß. — Khorla Max, njemandźelski ß. w Hornjej Kinje. — Klara Frida, Hermanna Juliuża Böhmy, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, dź. — Emma Mathilda, njemandź. dź w Dobruschi. — Emma Johana, Bjedricha Augusta Wuschika, wobydlerja a koporniskeho dźěłaćerja na Židowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 27. haprleje: Marja Augusta Hoffmannez, Jana Janka, khěžerja a pohonca na Židowje, mandźelska, 26 l. 10 m. 23 d. — 30. Handrij Schcźěpan, wobydleŕ a skałaŕ w Delnjej Kinje, 51 l. 3 m. 10 d. — Albert Jurij, Mikk. Schustera, hosćenzarja w Bělćezach, ß., 14 d — 3. meje: Jenny Hilźbjeta, Ernsta Maxa Němza, wobydlerja a zyhelniskeho dźěłaćerja na Židowje, dź., 1 m. 3 d. — Ida Elsa, Wylema Pawoka Klingsta, wobydlerja a cźěßle na Židowje, dź, 1 l. 1 m. 28 d. — Marja Elsa, Khorle Augusta Makcharja, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź., 1 l. 7 m. 14 d

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**

Zyle tučne **howjaše mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźišło 4.

Wubjerne tučne **howjaše mjaßo** punt po 55 np., **kój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. poruca

rěsnik **Bernkopf**
na ßukelnskej haßy cźišło 26.

Majßowy schrót
poruca tunjo **Jan Lukaß**
pschi žitnych wikach.

Wupschedawam
do cźista dla pscheměnjenja ßwój skład **khofeja, warjenja** atd. po tunich płaczišnach.
Jan Lukaß
pschi žitnych wikach.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostaćź?
Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 5.

Na ßwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Wósk,
bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Karbolineum,
najkhmanschi wolij k wobělenju a namasanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich cźwizach a po wasy ma na składze
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokoreczak cźišło 33.

Schtomowy wósk,
běźity a twjerdy w rolkach, tunjo porucza
Otto Engert.

Schwablowu kißalinu,
ßelowu kißalinu,
w ballonach a po wasy k ratarskim samerам ma stajnje na składze po najtunischich płaczišnach poruca
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.



Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektera Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, z płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Sswój skład **sofow, matrazow** z kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane twory** po najtunischich płaczišnach poruczam.
Emil Schubert, ßedlaŕski mischtr
na jerjowej haßy.

Bilanza krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje

31. dezembra 1898.

Aktiva.

	M	₰
Hypothekſki konto.		
Wobſtatk hypothekſkich žadankow . . .	61.972.235	—
Konto kapitalowych dołžnikow.		
Wobſtatk žadanjow na gmejny w ſakſkim kralewſtwje:	15.480.339	—
Konto hypothekſkeje danje.		
Saſtata dań	55.553	99
Konto běžnych kontow.		
Dołžnizy M. 3.876.650. 10.		
Wěriceljo „ 2.949.818. 61.		
Saldo	926.831	49
Konto wupožčenſkeje banki	569.220	—
Effektowy konto	10.720.707	80
Ležomnoſtny konto	107.500	—
Kaſſyny konto	2.289.735	36
	92.122.122	64

	M	₰
Konto fundazijſkeho kapitala	1.740.000	—
Konto reſervneho fonda	3.000.000	—
Konto ſpezialneho reſervneho ſonda . .	4.421.267	47
Bankowkowy konto	3.000.000	—
Konto ſaſtawnych liſtow	49.956.500	—
Konto ſa ſamĕnjenje danje ſaſtawnych liſtow	100.880	—
Amortiſazijſki konto.		
Suma ſapłaćenych annuitätow . . .	1.443.547	35
Konto nalutowarńje.		
Suma nalutowarńinych ſapołožkow ſ dwanaćĕmĕſačnym wupowjedźenjom	27.325.240	36
Konto penſionſkeho fonda	822.185	—
Na nowe ſliczbowanje	11.977	90
Konto dobytkow a ſhubjenkow.		
Cziſty dobytk	300.524	56
	92.122.122	64

Konto dobytkow a ſhubjenkow krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje wot 31. dezembra 1898.

Debet.

	M	₰
Sa ſapłaćomnu dań ſaſtawnych liſtow . .	1.681.534	85
„ ſapłaćomnu dań nalutowarńje . .	810.566	50
„ dań na krajnu wokrjeżnu kaſſu, $3\frac{1}{2}$ % fundazijſkeho kapitala . .	60.900	—
„ dań na penſionſki fond	39.916	—
„ pſchenoſchk na narunanſki bankowkowy konto	250.000	—
„ mſdy	100.455	15
„ dawki a bjerńje	25.148	59
„ inventar a ſarjadniſke wudawki . . .	12.378	75
„ ſtempel na ſaſtawne liſty	6.200	—
Cziſty dobytk	300.524	56
	3.287.624	40

Credit.

	M	₰
Sa dań hypothekarſkich wupožčenkow . .	2.103.834	76
„ dań a wupožčeńki na gmejny . .	510.018	35
„ dań ſ effektow	401.436	32
„ dań ſ wupožčerńineho wobkhoda . .	28.938	25
„ dań ſ wobkhoda běžnych kontow dostate M. 168.186. 14. ſapłaćene „ 46.382. 28.	121.803	86
„ proviſije a dokhody ſ depoſitow dostate M. 115.430. 93. ſapłaćene „ 18.414. 65.	97.016	28
„ dań ſ nakhwilnych ſakožkow a wſchelakich dokhodow	24.576	58
	3.287.624	40

W Budyſchinje, 8. februara 1899.

Direkzija
krajnoſtawſkeho banka hornjołužiſkeho kral. ſakſkeho markhrabinſtwa.
Seehauzeu. Bauerſachs. Bergmann.

Sofy, ſtoły, matrazy ſ ložom a bjes njeho mam pſchezo na ſkładže, teho runja **dekorazijſke wĕzy.** Tež wſchĕ **pólſtrowanſke** a **tapezĕratſke dźĕła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzſchuh, tapezĕrař,
w ſtarym Mačiczńym domje
pſchi lawſkich hrjebjach 2.

Sa kołojĕſdnych
poruczam
ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrumpy,
ſportſke koſchle,
we wſchĕch barbach, jenobarbne a muſtrowane,
žakety, pumpate kholowy, mĕzy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchćate.

Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej dróſy čiſło 12.

Carl Noack w Budyſchinje
na žitnej haßy, ſałożene 1864,
najſtarſcha kolonialtworowa pſchedawarńja tu pſchi kupowanju tworow ſa hotowe pjenjeſy wot 3 mk. pſchiſwoli
5 % rabatta.
Amerikanſki petrolej punt po 11 np.,
amerikanſki ſwinjazy ſchmalz punt po 55 np.,
margarinu punt po 75 np.,
jerje, rjane, tučne, wulke po 5, 6 a 7 np.,
paleny khoſej punt po 80, 90, 100, 120, 140 a 160 np.,
rajß, rjana twora, punt po 16, 18, 24 np.,
čiſčeny zokor punt po 26 np.,
kuſkaty zokor punt po 30 np.,
jenož dobra twora.
Würzburgſke runklizowe ſymjo.

Pjelſčežowe wĕzy
k wobarnowanju pſche mole ſe ſawĕſčenjom pſche wohnjowy ſtrach na khowanje pſchijimam a ſyre kože kupuju.
E. Braunſtein w Rakezach.

Krajnoſtawſki bank

kral. ſakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje a w Draždźanach.

Wupožčenje pjenjes na **hypotheki** na wjeßne leżomnoſćе ſ wotpłačenjom abo bjes njeho.
Wupožčenje pjenjes **měſchčanſkim a wjeßnym gmejnam.**
Wupožčenje pjenjes na **ſtatne papjery** a **druhe** na **burſy wobkhadźaze effekty** w běžnym ſličžbowanju abo na wěſtu termiju.
Kupowanje a **pſchedawanje** wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenježnych družinow.**
Wuwjedźenje burſowych nadawkow.
Pſchijimanje a darmotne wobſtaranje ſapißanja na kóždužkuli nowu ſawjedźenu hódnoſtnu papjeru.
Pſchijimanje pjenjes na ſadanjenje w **běžnym ſličžbowanju** abo na **dalſchi ezaß** pſchi poſtajenym wupowjedźenju.
Checkowy wobkhad.
Wobſtaranje **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.
Samėnjenje wſchěch hódnoſcź mějazych kuponow a **dividendowych papjerow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchich móžnych płaczíſnach.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **ſpjenježeńje kupnych prawow.**
Pſchijimanje effektow na **khowanje** k **ſarjadowanju.**
Wobſtaranje **nowych dańſkich** a **dividendowych liſtnow.**
Pſchenajeczе kaſchczikow w Arnheimſkim worzlopanzerowym khamorje, pſched wóhnjom a paduchami wěſtym, pod **tſikróčnym ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamknjenjom banki ſtejazych. Saměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa czežko a lohko ßo czérjaze maſchiny,

zylindrowe wolije
w wſchelakich družinach,
konſiſtentny
maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijate maſchiny
w bleſchach po 30 np. a po waſy ma pſchezo najwjetſchi ſklad a porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy 10.
Dalokoréczak 33.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoréczak czißło 33.

Sswinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernoſcź wubudźuje a kormjenje połóżuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecza winoweje ficze.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina,
rjane pißane po 15 hacž 20 np.,
hacž do najwoßebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlébornemu kwaßej porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Max Mütze
na bohatej haßy.



Hdže ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Magera na ßerbſkej haßy 11.



Portlandſki zement

w wubjernej jenakej hódnoſczi ſtajnje czerſtwy, dokelž ßo kóždy tydźeń pſchiwoſy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach, kaž tež w měchach tunjo porucza

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoréczak 33.

Heinrich Hoppſtock

w Budyſchinje na hauenſteinſkej haßy 1

porucza ßwoju
chemiſku płokatnju a cziſczetnju, barbjetnju a wuprawnju pſchi ſpěſchnym najßwědomiczíwiſchim wuwjedźenju po tunich płaczíſnach.

Mužaze krawatty
we wulkim wubjerku

Kóžda w wukładnym wokuje wuſtajena kravatta ßo k pſchedaczu nuts woſmje.

porucza

A. Tſchentſcher

na bohatej haßy czíßło 18. | **Dalokoréczak czíßło 80.**

Franz Marſchner

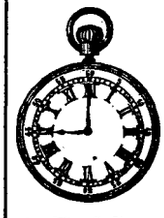

czaßnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

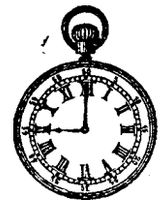

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Kaiserowa

khofejowa pschedawaŕnja.

Khofejowe paleŕnje samóža wschědnje 100,000 puntow palicź.

S tutym ßebi dowolam cžesczenych Sserbow w **Budyschinje** a wokolnosczi najpodwolnischo na to kedźbliwych cžinicź, so ßym w domje knjesa **Augusta Biesolda w Budyschinje na bohatej haßy 7** dalschu pschedawaŕnju ßwojich pschipósnatych dobrych khofejow wotewrił.

Dokelž khofej direktnje s Javy, ßrjedźneje Ameriki a s Brasilskeje (sa wjazy dyžli **500 pschedawaŕnjow)** kupuju, je mi móžno, cžesczenym wotebjerarjam khětro wulki dobytk pschi kupowanju khofeja poskicźicź a poruczam jón

paleny, punt po 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np., 1 mk. 30 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 70 np., 1 mk. 80 np., 2 mk., 2 mk. 10 np.,

ßyry khofej, punt po 60 np., 70 np., 80 np., 90 np., 1 mk, 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np., 1 mk. 30 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 70 np.

Khofejowe wotpadanki punt po 70 a 80 np.

Na khofej pschi wotewsaczu 3 puntow 2 np., 5 puntow 3 np., 10 puntow 5 np. rabatta po puncźe.

Jako pschiměschenje k bunowemu khofejej poruczam: **Kaiserowy ßłodowy khofej s khofejowym ßłodom, punt po 25 np., Kaiserowu khofejowu essenzu, tysu po 25 np., schalku po 30 np., w picźnych schkleńzach schkleńzu po 25 np., a w porzlinowych koruschkowych cžwicžkach po 25 np.**

Ia. krystalski zokor punt po 27 np., Ia. krystalski tołcženy zokor punt po 25 np.

Kaiserowy walzowany wowß, 1/2=puntowski pakcźik po 20 np.

Kakao, **saruczeny cžisty, punt po 1 mk. 50 np., 1/10 punta jenož po 15 np.,**
saruczeny cžisty, punt po 1 mk. 80 np., 1/10 punta jenož po 18 np.,
saruczeny cžisty, punt po 2 mk. 40 np., 1/10 punta jenož po 24 np.,

Lamana schokolada, saruczena cžista, punt po 80 np., 1/4 punta jenož po 20 np.

Cžaj (thee) s poßlednjeho domojkhowanja, direktny pschiwós:

Cžißło	1	Souchong	1/10	punta	po	15 np.	Cžißło	4	Souchong=Congo	1/10 punta	30 np.
„	2	„	„	„	„	20 „	„	5	Congo	„ „	35 „
„	3	„	„	„	„	25 „	„	6	„	„ „	40 „

Bisquity w stajnje cžerstwej tworje:

Nationalmixed	punt po	40 np.	Khěžorske měschenje	punt po	130 np.
Albert	„ „	80 „	Vanillowe brazle	„ „	100 „
Colonial	„ „	85 „	Caroline měschenje	„ „	145 „
Demi Lüne	„ „	90 „	Aachenske měschenje	„ „	50 „

Friedrichsdorfske praženki w pakcźikach s 10 krjeńcžkami po 15 np.

Kołojěsdne ßnědanske caces pakcźik po 10 np.

Kaiserowa khofejowa pschedawaŕnja

na bohatej haßy 7 w Budyschinje na bohatej haßy 7.

Najwjetscha khofej pschiwožaza pschedawaŕnja w Němzach s direktnym wobkhadom s pschetrjebarjemi.

Wobdźělniza Venezuelaskeho plantažoweho towaŕstwa s wobmjesow. rukow.

Wjazy dyžli 500 filialow
we wjetschim dźělu Němskeje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. | Sobotu 13. meje 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wo prascheńju, hacž maja so wukrajni dźěłacźerjo, w Němskej dźěłazy, psche invalidnosću a starobu sawěsćicź, so hrjedu w kněžorstwowym sejmje jednasche. Kněžorstwosejmska komišija, kotraž je pschistawk k sawěsćenskemu sakonjej psche invalidnosću pschewuradźika, namjetuje, so bychu so wukrajni dźěłacźerjo s wobmjesowanym dźěłanskim cźasom njetrjebali psche invalidnosću a starobu sawěsćicź, so pak dyrbja dźěłodawarjo sa nich pschinoschki płacźicź, kotrež bychu pschi tukrajnych dźěłacźerjach na nich panyke. Sozialdemokratojo sebi pschecźiwo temu žadachu, so dyrbja dźěłodawarjo sa wukrajnych dźěłacźerjow zyły pschinoschk sapłacźicź, njedźiwajcy na to, so so woni njetrjebaja sawěsćicź. Hrabja Posadowski měješe sa zyle pschisprawne, so so wukrajnym dźěłacźerjam sawěsćenje spuschći, dokelž dźe woni, dokelž jenož krótki cźas w Němzach dźěłaju, ženje invalidnu a starobnu rentu njebudźa wužiwacź móz.

— Kněžor Wylem a jeho mandźelska poslednje dny w Lothringskej pschebywaschtaj. Boże stpicze so wonaj w Metzu pschi wojerskej Božej słužbje w garnisonskej zyrkwi wobdźělischtaj a sebi potom zitadellu Pětrskeje abtaje a Templersku kapaku wobhladowaschtaj. Posdźischo so kněžor do Saint Privata poda, hdźež pomnikaj panjenych prěnjeho a tsecźeho garderegimenta wopyta. Wot tam so wón do swojeho hroda Urville wróći. Wschě wsy a města, psches kotrež kněžor jědźesche, běchu swjedźeńsźy wupyschene, a jich wobydlerjo kněžora wutrobnje witachu.

— Wólbu antisemitiskeho sapósłanza Lotzy w Pirnaskim wokrjesu je wólby pruhowaza komišija kněžorstwoweho sejma sa njepłacźazu spósnała. Wina njepłacźiwosćze wólby je to, so je hamtske hejtmanstwo antisemitiskemu kandidatej dowoliło, w Hohensteinje shromadźisnu wodźerźecź, mjes tym so je wone jeho pschecźiwnikej, sozialdemokratej Fräßdorfej, tu samu dowolnosću sapowjedźiło.

— Mecklenburgsko-Strelitzska wójwodka Juta, kotraž je so s cźornohórskim herbskim prynzom Danilom słubiła, k prawosławnej (grichisko-katholskej) wěrje pschestupi. Nawoženja je swój posledni wopyt w Barlinje k temu wužił, so by s tamnischim prawosławnym probstom Malzewom wscho bliżsche wo „powucźenju“ wucźinił. Młoda wójwodka je swojemu nanej hižo žadanje wuprajiła, so chze pschestupicź. Tón so temu njepschecźiwja. W Barlinje k prawosławnej wěrje pschestupiwschi so wójwodka nasymu w cźornohórskim hłownym měsćze Zetynju se swojim nałoženju swěruje. Barlinske „Kschižne nowiny“ k temu pisaja: Kaž pola pschestupjenja ruskeje kněžorki Alexandry a grichiskeje krónprynzesyny k grichisko-katholskej zyrkwi, tak móžemy tež tu jenož swoje hłuboke wobžarowanje wuprajicź, so dźowka se stareho knježerskeho doma, kotryž je so lětstotetki dołho swěru k lutherskej zyrkwi dźerźał, swoju wěru pschemeni.

Awstriska. Prjedy hacž su so nowe kanony w awstriskim wójsku sawjedle, su so jich ważne dźěle po sdacźu hižo wukrajej pscheradźiłe. Hdyž běchu tele dny w Felixdorfje s nowej kanonu na pruhu tšeleli, ju rosebrachu a jeje dźěle do kaschcźow położichu, so bychu je we Winskej brónjerni s dźěla porjedźicź a s dźěla pschemenicź dali. Kaschcze so na železnizu póslachu, so bychu so po njej do Wina dowjesłe. Hdyž kaschcze tam dóńdźechu, so dohladachu, so bě so jedyn s nich shubił a to runje tón, kotryž najwažnischi dźěł noweje kanony, samkowy kruch, wopschijesche, s kotrehož je zyły system noweje kanony, kaliber, waschnje wutšélenja atd. spósnacź. Sso wě, so so hnydom najkrucźische pschepytowanje poruczi, tola hacž dotal su so podarmo prózowali, shonicź, hdy a hdźe je so ważny kruch shubił. Móžno, so je so s pschekłócźom abo s lescźu tuteho potajnje so dźerźazeho kanoneho dźěła něchtó sómozował, kotrehož je wón jara sajimował. Spodźiwne tež je, so su tak ważnu wěz, kotraž dyrbi so tajna dźerźecź, železniznj dowěrili, město so bychu ju s trainskim wosom a s wojerskim pschewodom s Felixdorfa, jenož 12 hodźin wot Wina sdaleneho, do Wina dowjesli.

Franzowska. Należnosć kapitana Dreyfusa, krajneje pscherady dla saśudźeneho, je sebi nowy wopor žadała. Wójnski minister Freycinet je swoje sastojnstwo složił. S pschicźinu jeho njewocźakaneho wustupjenja s ministerstwa je Dreyfusowy prozeš. Profesor Jurij Duruy, wucźer pschi polytechniskej wojerskej schuli, měješe sa trěbne, swoje měnjenje wo Dreyfusowej wězy do sjawnosćze dacź. Wón nastawk napisa, s kotrymž chzyshe dopokasacź, so je Dreyfus njewinowaty. Jeho wucźomzy, kotsiž su druheho měnjenja, jeho wuhwisdachu a sebi žadachu, so by wón s polytechniskeje schule wustupił. Wucźobnikow teho dla komandant naśwari, tola s dobom wón Duruyej sakasa, dale wucźicź. Tale sakasnja je Dreyfusowych pschecźelow njemało roshorika. Tucźi teho dla sa tym stejachu, to wójnskemu ministrej Freycinetej, jako pschedstajenemu komandanta polytechniskeje schule, wotpłacźicź. Sapósłanz Grazy so w sejmje na sakasnju wobcźežowasche. Wójnski minister směrom wotmolwi, so je so komandant polytechniskeje schule zyle prawje sadźerźał. Freycinetowe słowa tajki ropot na stronje Dreyfusowskich sbudźi, so Freycinet njemóžesche doreczecź. Dla tuteho hawtowazeho pschecźiwjenja je Freycinet swoje sastojnstwo složił. Wón je hižo 71 lět stary, a je bjes dźiwa, so so w tejle starobje nochze se sašaklymi njepschecźelemi wadźicź. Njedźiwajcy teho pak so sda, so hołk w sejmje njeje s jenicźkej pschicźinu jeho wotstupjenja był, ale so je wón jemu skerje witanu składnosću k temu poskicźił. W poslednim cźasu je na sjawne pschischko, so Freycinet njeje w Dreyfusowej należnosći se swojimi sobuministrami psches jene był. Jako wójnski minister je drje so wón w nastupanju Dreyfusoweje wězy jara wobhladniwje sadźerźał, tola so wón njeje mohł naprawow sdźerźecź, s kotrymiž je pokasał, so wón na Dreyfusowej stronje njesteji, kaž druhe sobustawy nětcźischeho ministerstwa. Freycinetowe wotstupjenje je sa Franzowsku jara khutny podawk. Sa dźesacź měsazow je wón hižo pjaty wójnski minister, kotryž Dreyfusoweje należnosćze dla swoje sastojnstwo složi. Mjes tymile pjecźimi wójnskimi ministrami běchu tsjo generalojo, dwejo pak, Cavaignac a Freycinet, zywilistaj. Wschitzy pjecźo su pschecźiwo Dreyfusej wustupili. So do nětcźischeho, Dreyfusej pschecźelneho ministerstwa žadyn general njeje chcył sastupicź, so samo wě. Duž je jedyn ministerstwowy sobustaw, minister sjawnych dźěłow Krantz, wójnske ministerstwo pschedewsał. Schtó wě, do kajkich schmatańzow so Franzowska s Dreyfusowym praschenjom dowjedźe. Nětcźische ministerstwo snadź so s njej tež borsy pózrje.

Hollandska. Wudawki sa konferenzu w Haagu, na kotrejž budźa sastupjerjo europiskich knježerstwow wo wotbrónjenju wójskow jednacź, so do prědka na 75,000 schěžnakow wobliczа. Po dołhim wadźenju je hollandski sejm tulu sumu pschiswolił. Wjele wuspěcha sebi nichtó wot konferenzy njelubi. Wójny njepschestanu, tak dołho

hacz budże hrěschne cžlowjestwo na semi bydlicz, wěczny měr je jenoz w njebjeßach. Jenicžke dobre, schtoz ßnadz konferenza pschinjeße, budże to, so ßo sakasa, we wójnje brónje trjebacz, kotrez njepschecžela niz jenoz k wojowanju njekhmaneho njesczinja, ale jeho na njesahojne waschnje sranja. K tymle brónjam bum-bum-kulki ßkuscheja, kotrez ßu Jendżelczenjo w poßlednich wójnach w Asiskej a Afriży nakożili.

Ruska. Zar Miklawsch II. je towarstwu Czerwjeneho kschiża pokdra milijona rublow jako pschinoschk k lěpschemu srjadowanju pomozy w ßedmich gubernijach, w kotrychž ßu ßo loni žně njeporadżike, darik. Tele gubernije je w prawym smyßku ßkowa ßydom njeplódnych lět potrjechiko. Nusa je teho dla s kóżdym létom wjetscha.

— W pschiwolgaskej krajinje tyfus na straschne waschnje pschiběra. Tež sastupjer Czerwjeneho kschiża a mnohe ßobustawy strowotneje komißije ßu na tyfus skhorike.

— W Nikolajewje ßu 2. meje židam njepschecželne njeměry byke. Něktorych židow ßu sabili a jeneho offizěra a nětkotrych wojakow, kotsiż njeměrnikam wobarachu, ßu teho runja morili. Woknowe schkleńzy židowskich domow wschudże wubichu, a khlamy ßo wurubichu. Prawoßkawni Rußojo ßwjecżata na wokna a durje powěßnychu, a zusy kscheszżijenjo toßame cžinjachu. We wobydlenjach khudych židow běchu ßo kschiże na scžěny a murje naschmórake, hdyž njeměrnizy tule lescz spósnachu, woni wschě domy bjes rosdżěla wupuscżichu. Pschi saßakkym wojowanju mjes njeměrnikami a wojakami, kotsiż dyrbjachu židow schkitowacz, njeměrnizy wojakow s kamjenjemi wróczo sbichu. Dokelž wojazy dowolnosez njemějachu, tsělecz, ßo jim slě seńdże. Tak židowske nowiny pißaju. S ruskich nowin wo tychle podawkach, hacz runje ßu ßo hižo psched tydżenjom stake, niczo shonicz njeje.

Chinesika. Muhamedanojo w chinejskej Turkestanskej ßu postanyli. S chineskimi wojakami je hižo k mjeńschim bitwiczkam doschko. Sběżkarjo ßu wjele buddhistiskich měschnikow morili.

Moleŕ Ludwik.

(3. pokracżowanje.)

Bórsy na to bě se ßynom pschiprawjeny na wotkhad.

„Ty prjedy njemlěj, doniž hat polny njebudże", pschikasa wotroczkej woteńdżo.

Tón ßmějesche ßo spokojom a sażehli ßebi dymku; prjedy hacž by hat ßo napjelnik, móżesche hischcże wjaz dyżli jenu wukuricz."

„Njedaj ßo hněwej ßobu storhnycz, Handrijo", rjekny żona, hdyž jej muż pschi wotkhadże njerěczo ruku da. Wona dżěsche s nim hacž psched mkyn a scheptasche hólzej psched mostom:

„Dżerż ßo bliско k nanej, Ludwiko, woßebje tam horjekach na Wuskej Horje. Daj jemu ruku. Sskyschisch?"

Dołho hladasche s mosta staroscżiwa sa derje wukroczowazymaj, potom natorha něschto kwětkow na kuzy a wróczi ßo sdychujo do domu.

Niczo njerěczo dżěschtaj nan a ßyn dołho pornjo ßebi, potom rjekny nan na dobo:

„Ssy ty ßkyschak, kak je wón cże „Moleŕ Ludwik" hanik.

„Schtó?"

„Tón njekhmanik, palenzowy Hanß."

„Tón dżě bě pjany, nano!"

„Ale wón wě, schto rěczi. Czestneho rjemjeßka tebi njepscheje ... ale moleŕ!" Wón ßo ßmějesche hněwny. „Moleŕ!"

„Je dha to schto sle?" woprasscha ßo hólczez bojasnje.

„Mkynk budżesch, każ ja, a s tym je kónz! Moleŕ! Tajkile naběżany prak, léni a khłódni ludżo! To by mi hańba a hósdż do mojeho kaschcża byko."

„Ale molerjo saßkuża ßebi mnoho pjenjes."

„Hkuposcz! W lěcże moluja napißma a wonjeja hižo s nasdala sa barbu. W symje nimaja niczo jěscz a ßu wjeßeli, hdyž móża schkleńzu do woknow naczahowacz."

„Molerjo tola schkleńzy njenaczahuja."

„To ja lěpje wěm, a njerodni ßu bjes maka wschitzy."

„Ale nětotsi moluja wulke wobrasy a ßu ßkawni ... wěsch, wobrasy, kajkež ßu w cżaßopißach, kotrez je mi wuczerjez Franz požczik."

„Ach schto, te dżě ßo wschě cżischcża!"

„Ale najprjódzy ßu je tola molerjo molowali!"

„Pißane wobrasy dżěkaja dżeńßnischi dżeń s maschinu; te móżesch hižo sa pjeczdżeßaez nowych dostacz. A pschi tym chzyk ßebi moleŕ hischcże schto saßkużicz?"

„Ale cżi molerjo ..."

„Mjelcż!" sahrima nan. „Hólcże", — a wón sasta a tschaßesche jeho njemdry sa ramjo — „hólcże, prjedy hacż by mi tajki khłupak, tajki „Moleŕ Ludwik" byk, każ tebi ludżo rěkaja, tajki próśdnik ... prjedy bych cżi wschě koscże rosbik!"

Potom mjelczesche na dobo a dżěsche dale. Wón dopomni ßo na proschazej, małej woczi ßwojeje cżicheje żony, a cżujesche, so bě ßo we ßwojim hněwje pschedaloko sczahnycz dał.

Ludwik sdychny něschto krócz, wosta stejo, wotschcżipny kwětku, kiż pschi pucżu stejesche, a rostkóczi sa nanowym khribjetom ßylsu, kotraż jemu we wóczku stejesche.

Moleŕ! To dżě bě ßkowo, kotrez jemu lubosnje każ hudżba we wutrobje klinczesche. A molowacz: to bě jemu wopschijecże wscheho rjaneho a dobreho! Moleŕ chzysche bycz na kóżde waschnje. To dżě ßo zyle ßamo rosymjesche, so by „Moleŕ Ludwik" moleŕ byk; so mohł schto druhe bycz, na to ßebi dotal ani pomyßlił njebě. Njebě drje hischcże nikomu rjekł, so chze moleŕ bycz; hańbowasche ßo mjenujzy a myßlesche ßebi, so budża ßo jemu ßmjecz; ßmějachu ßo dżě pschezo wschemu, schtoz njerosymjachu. Ale macz dyrbjesche to tola ßama wjedżecz; ta widżesche tež jemu hacz do wutroby a njetrjebasche żanych dołhich ßkowow.

Wscho, schtoz widżesche, widżesche jeno jako wobras; hory w ßněży abo ßwjecżatko pschi moscże. Tam bě něhdy maka ßotsiczka, kotruż tak jara lubowasche, w trawje ßydała a s makymaj ruczkomaj trodlaty wěnz s kostrjanza a s maka nawika, a macz bě jón poßměwajo ßo pschiwsała. Wjecżorne ßkónzo bě maku czrjódku wokraßnjako, a hólczez bě wobdżiwnje tam hladał a sawołał:

„Macżi, tajkele ßu wobrasy! Wój staj każ wobras!"

Tehdom bě macz hnuta jemu cżoło majkała a prajika:

„Ty maky luby molerjo Ludwiko!"

To njeklinczesche ani s najmjeńscha jako hanjenje a mjes uimaj bě to hacz dotal byko każ njewuprajeny swjask. Haj, hdy by hakle woprawdżity moleŕ byk, potom chzyk macz molowacz, każ je staka we wjecżornych serjach, ßo poßměwajo!

A nětkole? Nětko njeßmědżesche — to bě ßo jemu bjes maka wutroba pukka — njeßmědżesche s zyka ani moleŕ bycz!

A saßo póżerasche ßylsy; ale nan to njewidżesche, tón hladasche stajnje jeno do rěki, pschi kotrejż dżěschtaj, a kotraż tak ßkabje běżesche. Nětkole dóńdżeschtaj hacż tam, hdżeż ßo maky Wěrjak, wot lěweje strony pschikhadżejo, do Mostowskeje rěki wuliwa. To wschak bě drje jara mało, ale budżische doßahało, so mohła Mostowska rěka hacż k mkynej trochu běżecz. Maky Wěrjak pschikhadżesche s zyle druheho kónza dyżli Mostowska rěka, njebě po tajkim mohł cżerpjecz se ßunjenjom hory. Dale horje pak bě Mostowska rěka do zyka ßucha, ani myßle na běżatu wodu, jeno tu a tam kużicżka, po kotrejż krawzy płowachu.

Mostowski mkynk sasta, setrje ßebi płót s cżoła a sakschipi ßebi suby. Poßoł njesboża bě po tajkim wěrnosez rěczak.

Dale na prawizu sa tamnej hórku bě Schczěpanowy mkyn. Mostowski mkynk widżesche kur s wuhenja wustupowacz, wotwobroczi ßo a dżěsche khwatnje a cżeżko dychajo pschi rěcżnischczu ßwojeje rěki, kotraż bě nětkole dospołnje wuskhła.

Na dobo sasta. W trawje pschi rězy leżesche palenzowy Hanß a spasche. Sdasche ßo, so bě s pjanosczu psches schtomowy korjeń khelpnył a so bě s khłowu na wjerbowy sdonk padnył; na cżole mjenujzy bě krawna błusna. S hróśbu hladasche Ludwik, pschi nanje stejo, na schpatneho njekhmaneho dundaka.

„Tak dże ßo piczkam", rjekny nan se sazpěwanjom, „bjeru kónz w khorowni abo w khostarni. Pój!"

„Nano, schto dha je palenzowy Hanß prjedy byk?"

„Moleŕ a barbjeŕ."

Nan rjekny to s dorasom, a ßyn ßo wustróża. Njerěczo dżěschtaj dale. Schwjercże wołachu w rożzy a w powětrje spěwachu schkowroncżki ßwoje trylomtry. Ale pucżowarjomaj njesasběże jich spěw ani woczi, ani wutrobu; pokhmurjeny hladasche mkynk do próśdneho rěcżnischcża a ßyn dżěsche s cżeżkej wutrobu sa nim: njeßmědżesche moleŕ bycz.

Hólczez bu mucżny; ale sdasche ßo, so bě nan na njeho sabył. Suby sakschipiwschi kroczesche njesprózńje dale. Sa poltsecża hodżiny dóńdżeschtaj do krajiny, hdżeż běchu prěnje ßlědy ßylneho mózneho pschetorhnjenja mróczelow widżecz: wottorhnjene hakosy se schtomow, pobite, na semi leżaze żito, wotpkawjene role, na kotrychž w hlinje na hłubschich městnach hischcże wulke kuże wody stejachu.

Hdyž dale pschidżeschtaj, pokasa jimaj pólny straźnik, so dyrbi-

taj na prawizu daloko wokoło hicź a ßo tonidłoweje ſemje ſminyćź: ſo je ßo hora ßunyła.

Rěčźniſchćźo bě tu ſaßypane; hora bě ßo daloko prěki ßunyła a wuſki doł, pſches kotryž dyrbjeſche tu rěka, zyle wupjelnjeny. Młynk bě bjes rěčźe; tak ſku njebě ßebi tu wěz myßlik. Hdźeź bě prjedy mały doł, bě nětkole runina, ſ kamuſchkami a ſ pěſkom ſanjeßena. Schtomy běchu ſ korjenjemi ſwutorhane a podtłóčźene a jeno hiſchćźe wjerſchki nětkotrych topołow wupinachu ßo muž wyßoko ſ měſcheńzy.

Schtwórćź hodźiny ſćźěhowaſchtaj pólnoho ſtrażnika, kiž jimaj njeſboźe wopißowaſche. Wo rěźy niczo wjazy widźećź njebě, ſeßunjena hora bě ju zyle ſaracźika. Na lěwizu do ßwojeho ſtareho rěčźniſchćźa njemóżeſche ßo na żane waſchnje wróćźićź, dokelź ßo doł, kiž bě ßo ſe ßunjenjom hory do hórki pſchemjenił, k dołhemu rjećźaſej hórkow pſchiſamkowaſche a teho dla rěźy, kiž bě rěčźniſchćźo wopuſchćźika, wjazy do ßwojeho prjedyſcheho kónza běžećź njedaſche.

Hižo ſ naſdala bě widźećź, kak tam burjo a wotrocźźy we wyßokich wódnych ſchkórnjach pſches tonidła brodźachu. We ßwojej njeſputanej dźiwjoſćźi bě rěka, ſe ſlimkom napjata a ſ rěčźniſchćźa wuſtupiwſchi, wſchitko ſaplawika: role a łuki, dróhu a wjeß. Wułke kruchi běchu zyle ſ pěſkom a ſ błótom ſanjeßene; njeßměrna bě ſchkoda, kotruž bě roſpuſchćźena rěka naczinika. Hiſchćźe błudźachu wokoło njeje hlinjane wody; hdźeźkuli ſemja ſpadowaſche, tam ßo wuliwachu.

Najprjódźy njeběchu ßebi burja żaneje rady wjedźeli; nětkole pak ſdaſche ßo, ſo maja wěſty plan: w dołhim rjedźe ſtejo jedyn ſa druhim ryjachu w błócźe nowe rěčźniſchćźo. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Po deſchćźach, někotre dny njepſcheſtawajźy padazych, ßobotu popołdnju woda na Sprewi na 51 zentimetrow wyſche null ſtupi. Njedźelu, hdyž ßo wuwjedri, woda ſaßo pomału hacź na 15 cm wyſche null ſpadźe. Deſchćźe 8. a 9. meje ſaßo wułku wodu pſchinjeßechu. W nozy 10. meje woda w Sprewi ßamo hacź do 80 cm wyſche null doßahaſche, tola wona w běhu ſchtwórtka hiſchćźe na 20 zentimetrow wyſche null wróćźo dźěſche. So bychu ßo pſchibrjożni wobydlerjo ſ cźaßom pſched móżnym ſtrachom warnowali, je měſchćźanſka rada wodu na ſtajnoſćźi wobkedźbowacź daka a ſ cźaßom pſchibrjożnym wobydlerjam pſchipowjedźika, kak wyßoko mohła woda w bliżſchim cźaßu ſtupicź. Każ je ßłyſchećź, njeje ſ wułkej wodu w Budyſkich ſtronach nihdźe wjetſcheje ſchkody naſtało. Jenoż mokrota je tu a tam twarjenjam a twaram ſchkodźika. Na tudomnej Sprejinej terraßy je ßo namokana ſemja ßunyła a murju, ſ kotrejź ßo wona dźerżeſche, powalika. Dale je ßo jena murja nowotwarjeneho moſta pola waggonoweje fabriki ßadźika.

Runje każ w Sprewi bě tež na Cźorniźy (Cźornej Wodźe), Běłym Halſchtrowje a na wſchěch druhich rěčźkach we Łużiźy poßlednje dny wułka woda. Wot Spytez pſches Njeßwacźidliſke ſtrony a dale k poknozy bě niżina jena ßwětlina.

S druhich ſtron Saſkſkeje teho runja powjeſćźe wo powodźenju pſchikhadźeja. Woßebje ßu wobydlerjo pſchi Muldźe wjetſchu ſchkodu poczerpili. W Draždźanach bě woda na Łobju popołdnju w 4 hodźinach 2 metraj 30 zentimetrow wyſche null ſtupiła. Hacź do wjecźora 2 metraj 40 zentimetrow wyßokoſćźe wocźakowachu. Njedźiwajźy tejele wułkeje wody ßo wobkhad parnych łódźow na Łobju njeſaſtaji.

— Runjeź nětcźiſcha wułka woda we wjele ſtronach wjele ſapuſćźenja naczini, dha chzedźa wjedrawuſtojni tola wjedźećź, ſo deſchćźowe wjedro rataſtwu wjazy wużitka hacź ſchkody pſchinjeßy. Njeby-li njebjo ſtajnje ſ mróćźelemi pſchikryte było, bychmy lětßa ßylne mejſke ſmjerſki měli. Cźim dłeje njebjo pokhmurjene woſtanje, cźim bóle ßo ſtrach mejſkich ſmjerſkow pomjeńſchi. Tak wjedrawuſtojni wudawaju.

S **Budyſchina.** Sańdźeny pjatk, 12. meje, prynz Jurij rano do Budyſchina pſchijěđźe, ſo by bataillony tudomneho regimenta wobhładował. Tón ßamy dźeń popołdnju ßo wón ſaßo do Draždźan wróćźi.

— (Podłeſchenje płaćźiwoſćźe dnjowych jěſdnych billetow na żeleſniźy.) K położenju ßwjatkowneho wobkhada je ßo na ſakſkich a pruſkich żeleſnizach płaćźiwoſćź dnjowych jěſdnych billetow, kotreź ßo 18. meje a ſćźěhowaze dny kupja, hacź ßobu do 29. meje podłeſchika.

— W poßlednim poßedźenju měſchćźanſkich ſaſtupjerjow ßu ßo nowe ſkhodźeńki, po kotrychž ma ßo wucźerſka mſda płaćźićź, pſchijake. Po nich doſtanu ſtatni wucźerjo wot 25. lěta 1600 hriwnow mſdy a potom ſ wopředka ſa kóżdej dwě lećźe 100 hr., a poſdźiſcho ſa kóżde 3 lěta 200 hr. ſtarobneje pſchikohi.

— Knjes dr. jur. Herrmann ſ Wuriz je tele dny ßwoje aſſeſſorſke pruhowanje ſ dobrej khwalbu wobſtał. Bóh daj jemu do pſchichoda wjele ſboża.

— (Woheń.) W domje tudomneho rjemjenjerſkeho miſchtra Leunera je 5. meje na njewujaßnjene waſchnje woheń naſtał, ſ kotrymž ßu ßo w pißańni jedyn ſawěſchk a durje ßylnje wobßmudźiłe. Na ſboże ßo wohnja ſ cźaßom dohladachu a jón poddußychu.

— Wuhlady na bliżſche wjedro njejßu najlěpſche. Po ßwojim najnowſchim wobliczenju Rudolf Falb hacź do 15. meje ßylne deſchćźe, kotreź do ßněha pſcheńdu, wěſchćźi. W tymle cźaßu temperatura khětro wróćźo póńdźe. Wot 19. hacź do 22. meje budźa deſchćźe wotebjeracź, a wjedro ßo ſaßo ſćźopli.

— Hižo pſched dłeſchim cźaßom je někajki ſ jaſtwa puſchćźeny ßlěpź tołſtu łžu rosnjeßł, ſo je knjes ſuperintendent Kalich w Oſchatzu, kotryž bě prjedy ſ fararjom pſchi Michalſkej zyrkwi w Budyſchinje, pſchekſchiwjenja dla ſaßudźeny. Snata wěz je, ſo ludźo pſchezo rad wěrja a dale powjedaja, ſo je cźłowjek něſchto ſke ſkucźił, ſo pak ſ wjetſcha mjelcźa, hdyž je něchtó někajki dobry ſkutk dokonjał. Tak ma ßo tež tu. Hacź runje derje wobhonjeni a wěry hódni mużoju hnydom, hdyž ßo tamne pſchißłodźenje na knjeſa Kalicha roſſchěricź pocźa, wobkrucźachu, ſo je tamna powjeſćź ſelhańna, ludźo tola njejßu pſcheſtali, hanjaze rěčźe ſe ſaßakloſćźu dale roſnjeſćź. Woßebje je njepſcheczeljo kſchesćźijanſkeje wěry a zyrkwje jako witanu ſkładnoſćź wużichu, ſo bychu na duchownych ßwój jěd napluwali a jich wußměchowali. Cźim dłeje, cźim hórſche běchu pſchißłodźenja. So mohł cźiſtu wěrnoſćź ſhonicź a ju ludźom k wjedźenju dacź, je knjes ßejmſki ſapóßłanz Ssmoła-Spyteczańſki ßo ſa tej wězu pola Oſchatzſkeho měſchćźanoſty Härtwiga wobhonił, ſ kotrymž ßo derje ſnaje, dokelź je tutón teho runja ſe ßejmſkim ſapóßłanzom. Oſchatzſki měſchćźanoſta je nětko knjeſej Ssmoli ſćźěhowaze wotmołwjenje póßłał:

W Oſchatzu, 6. meje 1899.

Cźeſćźeny knjes Ssmoła!

Knjes ſuperintendent dr. Kalich ßo ßwojeje ßwobodnoſćźe wjeßeli a njeje pſcheſtupnik; pſchecźiwo njemu ßo też njeje żaneho pſchepytanja ſakłożiło. Teho runja tu njeje niz najmjeńſche ſnate, ſo by knjes ſuperintendent dr. Kalich něſchto porjadej pſchecźiwne ſawinował, a ſo mohło ßo to ſtacź, maja tu ſa zyle wuſamknjene.

S najwutrobniſchim poczeſćźowanjom

Waſch najpodwolniſchi
Härtwig, měſchćźanoſta.

Pſchißłodnikam, kharjam a njepſcheczelam zyrkwje a jeje ßłużobnikow budźe nětko nadźijomnje huba ſtulena. Jeli ſo pak ſke rěčźe njewomjelknu, budźe ßo knjes ſuperintendent dr. Kalich ßam w ſjawnoſći wobaracź dyrbjećź. Ssnadź wón hakle ſ tymle naſtawcźkom ſhoni, kajke njekniczomnoſćźe ßo wo nim powjedaju.

S **Nowych Cźichońz.** So bychu ßo kóczki a ßowy w jenym hnězdźe lanyke, drje ßo hiſchćźe njeje ßłyſchało. Tónle żadny podawk je ßo tu na ßynowej łubi tudomneje Kubanjez żiwnoſćźe ſtał. Wobßedźeć pſched krótkim ſhoni, ſo je jena zuſa kóczka na jeho ßynje młode měła. Duž wón ßłużobnej dźowzy poruczi, te mizki dele pſchinjeſćź. Holza ßo bórſy ſ nimi wróćźiwſchi, hoſpodarjej praji, ſo je ſpody kóczkow ptacźe jejka widźała. A woprawdźe, temu tak bě! Hoſpodaŕ w ßynje pjecź jejkow namaka, kotreź jako ßowjaze ſpóſna. Hižo wjazy lět matej dwě ßowje na jeho ßynowej łubi hnězdo. Hoſpodaŕ wě, ſo ßu ßowy jara wużitne ptaki a je teho dla rad w ßwojim ſtatoku hoſpoduje. Wot teho cźaßa, ſo ßowy pola njeho hnězdźa, jemu ſchkórzy wjazy do wiſchnjow njekhodźa, a też myſche ßo jeho polow ſdaluja. Ssowy ßo mjenujźy pſchede wſchěm ſ myſchemi żiwja a jich wjazy wuloja dyžli kóczki. Duž je wułki njeroſum, ßowy kónzowacź, hdy bychu ßebi też pódła myſchow druhdy jeneho ptacźka popadke.

S **Delneje Hórki.** Wułka woda też tónkrócź naſchu wjeß runje każ pſched dwěmaj lětomaj potrjechi. Runjeź wona wyßokoſćź tamneje drje zyle njedozpi, pod njej tola jara cźerpimy. We jenym dźělu naſcheje wßy woda pornjo khěżnym proham ſtupa, napojo dno naſchich bydlenjow a hródźow ſe ßmjerdźatej włóżnotu, je włóżne, njeſtrowe cźinjo a ſakłożejo we nich (każ wědomoſćź wucźi) kołochi mnohich ſtraſchnych khoroſcźow (w ßußodnych pſchi Schprewi leżazych Małßezach a Hněwßezach pokhroma knjeżi), někotſi ſe ßwojim ſkotom ſ hródźow cźěkaju, dwaj nowotwaraj ſtaj powodźenaj, ſ cźehoż

wobßedźerjam nimoměry wulka schkoda nastanje, jenemu ßo nimale twarske drjewo wotpkawi, jeno ſ wulkej nuſu jo někak schtomam pschiwjasawschi, jo ßebi ſdźerża. A tola samóhła ßo wschitka tale schkoda, wschón strach, wschě njeluboſnoſcże wotwobroczicź, by-li nasch hnadny knjes ryczerkubleŕ haczenje Schprewje, běžaze je psches jeho leżomnoſcże, jeno troschku powyschik. Polizija, mějaza ſa wscho hewak doſcź wótre wóczko, njeje ßo tehole njedostatka wěſcże dohladaka. My wjeßnjenjo ßmy na naschich leżomnoſczach brjohi powyschili, a tam ßo rěka tež njepscheliwuje. Najſprawnische drje budźe, ſo hnydom pſched prawe durje pódźemy, ſo bychmy ßo w pschichodźe dalscheho schkodowanja ſminyli. Każ kóżdy wě, my Schprewjenjo ſ nascheje rěki żaneho wużitka nimamy. Ale rěku psches nasche leżomnoſcże běżazu, tu dyrbimy rjedźicź, a pschewißowatu kerczisnu wotſtronicź. Hdźe je tu prawda?

S **Kschiweje Borschcże.** W naschej wßy je ßebi mlodźina ſ nowa meju, po dołhich létach, druhi krócź ſtajika, hacź runje je jej lońscha meja wěſteje pschicźiny dla dołho we wopomnjenju była. Na dołhej żerdźi wyßoko w powětſje ßo wona ſmahuje a hordźi. Naſchi mlodźi hólzy ßu ſaßo wjele hary a prózy měli, ſo bychu ju njepſcheczelſkim nadpadam wobróli. Pſchichodnu njedźelu ßo nadźijomnje pſchi ßkónczným wjedrje, meja ſe ſpěwom a ſ piſkanjom herzow na ßwjedźeńſke waſchnje puſchczi. Mlodźi hólzy a holzy ßo hižo do prědka na tutón dźeń wjeßela. Jenoż někotrym holzam je płacz bliżſchi dyżli wjeßeka myßl. Někotſi hólzy ßu ßebi mjenujzy na mejſke wjeßele ſ druhich wßow holzy pſcheproßyli. Schtoż pak ßo jenemu hodźi, ßo też druhemu saleži. Duż njech ßebi też holczki ſchwarnych pachołow ſ druhich ſtron na rejku pod meju ſkasaja. Hewak budźa ſrudne pſchihladowacź dyrbjecź, hdyż wupyſcheny wjerſchk ſeleneje meje na ramjenju do Khwaczíz do Huſtez hoſcźenza ponjeßu.

S **Huczíny.** Wulke powodźenje je ſ nowa doliny a nižiny połnózneje Łużizy potrjechiło. Schtwórtk wjeczor woda w naſchich ſtronach wjazy dyżli 3 metry wyſche ßwojeho wſchědneho ſtejiſchcźa ſtejeſche. Pola a łuki wokoło rěkow ßu wſchě póczrjete. Wot Bukojny hacź do Noweje Wßy nad Sprewju je zyła krajina jedyn jenicźki hoborſki jězor, kotryż je ſ měſtnami ſchtwórcź hodźiny ſchěroki. Wuhlowe podkopki w Suborniczźy, kotrež ßu ßo w lěcże 1897 póczrjeke, běchu ſaßo we wulkim ſtraſche. Jich wobßedźeŕ je do Budyſchina wo wojerſku pomoz telegrafował, tola ju njeje dostał. Da-li Bóh ßo podkupki póczrjeczu wobrója, dokelż je woda pjatk rano wo někotre zentimetry ſpanyła.

S **Khwaczíz.** „Khwal teho Knjeſa, moja duſcha, a njeſapomń jeho dobrotow!“ Tajki dźak też my nětko Bohu lubemu Knjeſej pſchinjeßemy, hdyż je ßo ſańdźeny tydźeń najſtraſchniſche dźěło na wěži we wyßokoſczi 52 metrow na naſchim lubym Božim domje dokonjało. Wutroba nam pukotaſche, hdyż dźěłacźerjow na jednorych, ale derje naprawjenych roſchtach w tajkej wyßokoſczi dźěłacź widźachmy. Na dnju, na kotrymż dyrbjeſche po wobſamknjenju twarſkeho wubjerka wěża ſ kſchižom a kulu krónowana bycź, drje ßkónczko njeßwěcźeſche, tola bě nam Bóh luby Knjes po naſchej nutrnej próſtwje cźiche wjedro dał, tak ſo móżeſche ßo dźěło derje dokonjecź. Samkarſke dźěło, wobſtejaze ſ kſchiža ſ wulkej hwězdu, je ſamkarſki miſchtr Bulnheim w Budyſchinje jara derje cźinił, mjes tym ſo je kulu, 1 meter w pſcherěſku měrjazu a rjenje poſłoczenu, klampnarſki miſchtr Młynk w Budyſchinje teho runja k naſchej ſpokojnoſczi wudźěłał. Prjedy hacź kulu na wěžu ſběhnychu, ßo do njeje pißma położichu, ſ kotrymiż je zyrkwiny twar do drobna wopißany, dale „Sserbſke Nowiny“ a němſke „Budyſke Nowiny“, „Pomhaj Bóh“, „Miſſionſki Poßoł“ a „Sserbſki Hoſpodaŕ“, teho runja někotre ßerbſke liſty naſcheho lubeho pſchecźela Guſty Hataßa, kotrež wo prěnich krocźelach, wot naſcheho njeſapomniteho ßerbſkeho wótcźinza njeboh D. fararja Imiſcha ſa ſałożenje Khwaczańſkeje woßady a zyrkwje cźinjene, jednaja. Kulu twjerdźe ſacźiniwſchi ju pomału na wěžu horje ſběhachu. Montěr, kotrehoż bě k. Bulnheim na wěži poſtajił, njebě tutemu hoborſkemu dźěłu horka we wyßokoſczi ßam ſroſczeny. Duż dyrbjeſche jemu k. twarſki miſchtr Ssyman dweju ſważliweju mużow, běſchtaj to dwaj poleraj, na pomoz póßłacź. Cźi tſjo też potom tutón cźeżki nadawk dopjelnichu. Bohu budź najwjetſchi dźak, ſo je wſchitkich dźěłacźerjow hacź dotal hnadnje wobarnował, ſo żadyn ſ nich njeje do njeſboża pſchiſchoł. Tola też njeſabudźmy, knjeſej twarſkemu miſchtrej Ssymanej w Hernhucze, jako wuſtojnemu twarzej w Sserbach derje ſnatemu, ßwoje pſchipóſnacże ſjawnje wuprajicź. Wón je ßebi woprawdźe cźeſcź a chwalbu na twarje naſcheho Bożeho doma ſaßkużił, cźehoż dla jeho wſchudże, hdźeżkuli dyrbja ßo wulke twary wuwjeſcź, ſ dobrym pſcheßwědcźenjom poruczamy. — Swony ſa naſch Boži dom ßo w Draždźanach lija a ßo hižo w bliżſchim cźaßu k nam pſchiwjeſu. Też byrgle, kotrež knjes Ssowa w Budyſchinje twari, ßo bórſy ſeſtaja. Tak ßo nadźijemy, ſo budźemy, prjedy hacź budźa naſymſke wětry ſaduwacź, naſch Boži dom poßwjeczicź móz.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pjatk tydźenja wěſta Wudowenzowa ſ Brěſynki ßwojemu mużej, dźěłazemu w Adolfowej hěcże, wobjed njeßeſche. Hižo bliſko Brěſynki ßo k njej kołojěſdny ſ kokom pſchida, wudawajo, ſo chze do Wulkeje Dubrawy a ſo móżetaj teho dla hromadźe hicź. W kerkach mjes Wulkej Dubrawu a Brěſynku pak zuſy njekraßnik żónſku wumozowacź ſpyta. Wona ßo khroble wobaraſche. Na wulke ſboże Brěſynczan młynkowy pohoncź ſ Wulkeje Dubrawy pſchijědże. Njedoczink twochny. Pohoncź drje ßo khwatnje ſa nim puſchczi, njemóżeſche pak jeho doſcźahnycź, dokelż ſłóſtnik ßo na koło ßydnywſchi po bliżſchim lěßnym puczíku jědźo cźěkaſche. Wón je był mużiſchcźo ßrěnich lět, w ſchěrej draſcże, w kołojěſdnej cźapzy, je měł podnoſchk a po ſwonkownoſczi ßudźo je móhł bycź někajki „woßebny knjeſyczk.“ Też we woßebnej draſcże ßo cźaſto hadreſchcźaŕ jewi.

S **Kumſchiz.** Tu je na kubkomaj cźißko 1 a 14 pokhroma wudyrika. Też w druhich ſtronach zyłeje Němſkeje ſkót na tule cźwilu khori. Ratarjo ſ pokhromu w ßwojich dokhodach njeßmérnje ſchkoduja.

S **Barta.** Lědma je ßo połnózna Łużiza wot ſapuſcźazeho powodźenja léta 1897 troſchku ſaßo ſhrabała, a ſaßo je naß nowe powodźenje domapytało. Hdyż ſańdźenu njedźelu po wulkej wodźe, kotruż Lubata ßobu pſchiwjedźe, Boże ßłónczko ſaßwěcźi, ßo nadźachmy, ſo je ſtrach nimo, a ßo Bohu dźakowachmy, ſo je hiſchcże ſe ßnadnej ſchkodu woteſchło. Tola kak ßmy ßo mylili! S cźurami ßo dźeń wote dnja deſchcź ſ nowa ſ njebjeß lijeſche, a naſcha krajina ßo do wulkeho jězora pſchetwori. Bjesſtroſchtny a bjes nadźije někotryżkuli pſchi ßwojim polu ſteji, Boha wo pomoz proſcho; pſchetoż hižo ſaßo ſtrach njeporadźenych żnjow pſched nim ſteji. Jenoż 20 zentimetrow niże wodoweho ſtejiſchcźa léta 1897 wody ſchucźa a na wjele měſtnach je wobkhad pſchetorhnjeny. Cźěło, w Bukojnje ſchtwórtk na marach ſtejaze, njemóżeſche ßo wulkeje wody dla do Barta dowjeſcź. Hdy by ßo tola Bóh nad nami ßmilił a deſchcźej ßo hicź pſcheſtacź dał!

S **Hornjeje Hórki.** Hakle pſched 16 létami je ßo naſch ſchulſki dom ſ dwěmaj ſchulſkimaj ſtwomaj a ſ wobydlenjom ſa dweju wucźerjow natwaril — a pſched 16 létami je ſ dobom ſ poßwjeczenjom noweje ſchule ßo druhe wucźerſke měſto ſałożiło. Wot teho cźaßa ßem pak je liczba dźěcźi mózníe pſchibjeraka. Schulſki radźicźel je hižo loni ſałożenje tſecźeho wucźerſkeho měſta namjetował a běſche też żadał, ſo by nowy 3. wucźeŕ na hoſcźenzowej rejwanſkej ſali ſchulu dźerżał. Schulſke prjódkſtejerſtwo pak je to wotpokaſało, dokelż pſchidacź njemóże, ſo je rejwanſka ſala khmane měſto ſa wotcźehnjenje a roswucźenje dźěcźi. Nětko pak je ſchulſke prjódkſtejerſtwo wobſamkło, nowy ſchulſki dom ſa 4 rjadownje a ſ bydłom ſa dweju wucźerjow twaricź, tak ſo budźetej potom tudy 2 ſchulſkej twarjeni a wot léta 1901 ßem 4 wucźerjo a 8 rjadownjow. Ale budźemy też wucźerjow dostacź móz — ßerbſkeje rěcże móznych? Sserbow drje ſtajnje khwała, ſo ßu wyſchnoſcźi ßwěrni, ale kak dha wyſchnoſcź ßo ſa Sserbow ſtara, hdyż ßerbſkich mlodźenzow, hacź runje pruhowanje ſa ſeminar wobſteja, do ſeminara njewoſmje? — Hdyż je někajke wuſwolenje, dha ſtajnje rěka: Sserbjo wěſcże nam pſchepomhaja — *ale hdźe Sserbjo pomoz namakaja?* Jenicźka nadźija, ſo njedoſtatkej, każ nětko knježi, ßo wotpomha, je *powſchitkowna ßerbſka petizija* na krajny ßejm.

S **Budeſtez.** Próſtwa tudomneho ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa na kralowſke miniſterſtwo wo ſałożenje katholſkeje ſchule njeje wuſpěch měła; ſałożenje katholſkeje ſchule ßo njeje dowoliło; cźeho dla niz, to nichtó njeje ſhonił. Duż ßmy nuſowani, wjazy wucźerjow ſa naſchu evangelſku ſchulu, do kotrejež na 100 katholſkich dźěcźi ßobu khodźi, poſtajicź a nowu ſchulu twaricź. Wobſamkło ßo je, tudy nowy ſchulſki dom ſe 4 ſchulſkimi ſtwami a ſ bydłom ſa 4 wucźerjow twaricź, tak ſo budźeja w lěcże 1903 tudy 8 wucźerjo a bjes nimi najſkerscho drohi direktar a 16 rjadownjow. Ale ſ wotkal wucźerjow dostacź, kotſiż ßu khmani po żadanjach ſakonja dźěcźi roswucźowacź? A kajke wulke wudawki ſa naſchu ſchulſku gmejnu — jenoż woßebje dla katholſkich wukrajanow! Duż je jara wulzy wobżarowacź, ſo ßo ſa nich njeßmě woßebita katholſka ſchula twaricź.

S **Korſzmja.** Sańdźenu ßrjedu naſchej wßy ſ nowa wulka woda hrożeſche. Wona dwaj drjewjanaj moſtaj wottorże a dźěl něhdźe 15 metrow dołheje rěcźniſchcźoweje murje, ſnapſchecźa Täub-

nerez rěsaka hakle lětża natwarjenje, podmlě, tak so je žo murja ſ dźěla sažypka. Też twarske drjewo na fabrikſkim nowotwarje Friesez bratrow we wodźe pluwasche. Tola dokelž běsche ſ boka wodowehо pruda, móžesche žo wukhowacź. Mjes tym deschćź wopschesta, a woda pomaku spadowasche.

— Sſrjedu popołdnju w jenej tudomnej fabrizy jena 20lětna tkalcža ſ woknoweho ſymsa do tkajernje padże a žebi pschi tym prawu tuku ſlama.

S **Wjasońzy.** Schtwórtk 11. meje rěczka Wjasoniza na satraschaze waschnje wody pschibywasche. Schuczaze žołmy žo na sahrody a łuki wulachu. Wjele khěžow we wodźe ſtejesche. W Delnjej Wjasońzy woda w jenej bydleuſkej ſtwje kohcź wyžoko ſtejesche. Pucże žu žo ſ wodu ſlě wudrěle. Też nažypky żelesnizy žu žo wobschkodźiłe, na jenym městnje dyrbjesche žo Bože ſtpicże zyły dźeń dźełacź, so by žo wobkhad na żelesnizy njepschetorhnył.

S **Noweje Wjeſki** pola Worklez. Wot lěta 1876 njeje nascha wjeß tajkn wulku wodu widźała, kaž žrjedu 10. meje. Woda w nozy wot 11—1 hodźiny **4 metry 40 zentimetrow** wyſche žwojeho wschědneho ſtejiſchcża ſtupi. Twarjenja Dórnikez žiwnoſcże běchu w najwjetſchim ſtrasche. Skót dyrbjesche žo ſ hródźow wuwjesćź, so by žo njetepił.

S **Kobliz.** Pschi wschej wulkej mokrocże je žo tu ſańdźenu žobotu wjeczor bróżeń Kaplerjez mlyna wotpalika. Sskoma a běrny, kotrež žo w njej khowachu, žu žo ſ wóhnjom ſniczike. Nasajtra žu žłużobnu dźowku, na kotruž žo hrěſcha, so je woheń ſaparaka, do žudniſkeho pschepytanja wotwjedli.

S **Tetawy.** So by žwoju wowku roshněwał, je žo 13lětny hólczeż Pawoł Kſchižan wobwěžnył. Boha ſabyczźiwy hólz bě pola dźěda a wowki na wocżehnjenju a je bjesbóžny njeſkutk na domowej łubi wuwjedł.

S **Rakez.** Schtwórtk tydźenja w nozy w drjewjanej kólni kóżkarja a murjerja Augusta Bergarja na hiſchcże njewujaßnjene waschnje woheń wudyri. Prjedy pak hacž płomjenja k mozy pſchińdźechu, je ludźo, kotſiž na pomoz pſchihnachu, ſalachu. Božemu wodźenju mamy žo dźakowacź, so žo wóhnja bórſy dohladachu, a ſo ſtaj žo tak wjetſchi ſtrach a njeſboże wotwobroczźiłoj.

S **Draždźan.** Sſerbſki wubjerk Draždźanſkeje wuſtajenzy ſ lěta 1896 mějesche žobotu 30. haprleje žwoje ſtónczne a poßlednje poßedźenje w Draždźanach, pſchi kotrymž mjes druhim woßebje knjes pokładnik Deluy na namjet reviſorow pokładnizy déchargu t. j. ſa prawoſpósnacże jeho ſliczbowanjow ſ derje saßkuženej žławu dosta. Na to bu žerbſki wubjerk Draždźanſkeje wuſtajenzy roswjaſany a deputazija k ſarjadowanju žerbſkeho muſeja w Budyſchinje (Muka, Sommer, Delny) ſ nowa wobkruczźena. Muſej ma žo ſkerje lěpje ſrjadowacź.

S **Tſchělneho.** Pjatk tydźenja wjeczor khěžkaŕ Schcźěpank do žwojeho ſwouka wžy leżazeho ſtatoka dźěſche. Jeho pucź pódla Sprewje wjedźeſche. Pſchi tym wón maku ruczźnu toſchu ſhubi. Sa njej po cźmje pytajo, je žo wón po ſdaczu na pjelſkim puczu wobžunył a do Sprewje panył, w kotrejež wulkej wodźe je žo tepił. Toſcha a ſlamane kerczźinowe hakoſy jeho žwójbnym městno woſnamjenichu, hdźež bě wón do rěki panył. So bychu cźěło namakali, warowe ſpuſchcźadko papoweje fabriki ſcźežechu. Cźěło ſe ſpuſchcźadkom wupkuwa, tola žo we hłubokej wodźe ſaßo ſhubi. Hacž runje žu pilnje ſa nim žlědźili, njejžu jo hiſchcże namakali.

S **Wyžokeje** pola Łaſa. Wobžaromne njeſboże je mandźelſku tudomneho khěžkarja Mille podeſchło. Pſchi rubanju drjewa jejſchcźěpka tak njeſbožownje do wócżka ſlecźi, ſo je wboha żona na nim widźenje ſhubiła.

Přilopk.

* (Powjeſcże wo wulkej wodźe.) Se Sakſkeje, Thüringſkeje, Kerkonoſchow (hoborſkich hor), Czech a ſe Schwarzwalda žu mnohe powjeſcże wo deſchcźu, žněhu a wulkej wodźe doſchłe. Halſchtrowſka rěka je wokoło Lipſka wjele leżomnoſcźow póczrjeła. We Wurzenje Mulda 2 metraj 80 zentimetrow wyſche null ſtupi pornjo $3\frac{1}{2}$ metra pſchi wulkej wodźe w lěcże 1897. Njebudźiſche-li ſemja po bjesžněhowej ſymje žucha była, by wulka woda tón krócź žnadź tu žamu wyžokoſcź dozpiła. — Kaž pſched dwěmaj lětomaj běſchtaj Deuben a Löbtawa ſ nowa we wullim ſtrasche. Woda wulke hrjady, ſchtomy a žudy žobu wjedźeſche. Rěczźniſchcźowe murje žu žo ſaßo cźežko wobſchkodźiłe, torhaza woda je ſ nich wulke kamjenje wumlěła. Hohenzollerniſki móſt je žo na jenym boku žadźił. Mnohe žwójby žu wulkeje wody dla dyrbjałe wobydlenja wopuſchcźicź. — W Schleſyniſkej w Boberſkej rězy woda 3 metry 20 zentim. wyſche null ſtupi. We Warmbrunje žo ſ powodźenjom něktotre wžy wottorżechu. — W Liegnitzy po Katzbachſkej rězy cźłowſke cźěło pluwacź widźachu. W Kreſſenbachu žo 12lětny hólczeż a 3lětna holczka tepiſchtaj. — W poknóznych Czechach Floßbach w Eichwaldźe ſ rěczźniſchcźa ſtupi, a woda žo do khěžow dobu. Někotre mosty žo wottorżechu a murje žo saßypnychu. Wojazy žo na pomoz ſawołachu. — S Mannheima piſaja, ſo je žo w badenſkim Schwarzwaldźe wjele žněha naſchko. — Pola Erlangena žo na Regnitzſkej rězy cżołm ſ pjecźimi woßobami powróczźi. Schtyri woßoby žo tepichu, jenoż pjata móżesche žo wukhowacź.

* Też w Lipſku je wulka woda jene cżłowſke žiwjenje ſa wopor żadała. Wyſche Janſkeje dróhi w Schleußigu ſchtyrilětna holza do napjateje Halſchtrowſkeje rěki padże a žo ſe żołmami wotnjeßy. Jedyn gravěr, Winter rěkazy, ſa holzu do rěki ſkoczi a jemu žo też poradźi, holzynu draſtu popadnycź, tola holza žo jemu ſaßo wutorże a žo do žrjedź rěki ſe żołmami donjeßy. So by žebi žwoje žamžue žiwjenje wukhował, dyrbjesche žo Winter k brjohej wróczźicź.

* Zakloßne njeſboże je žo ſańdźeny pjatk w Gubinje ſtako. Hdyž chzyſche dróżkaŕ Schreiber žwojeho konja pizowacź, jeho tón njejabzy do boka kúßny. Wóu teho dla ſkoczo pokhoſta. Tute teho dla wukopny a žwojeho knjeſa ſ pódkowom do hłowy dyri, ſ cźimž žo Schreiberej nop rosraſy, nóß žo ſlama a jene wóczko žo wubi. Njeſbożowneho hnydom do hojerne donjeßechu a jeho hiſchcże w nozy operěrowachu. Maku nadźiju maja, jemu žiwjenje ſdżerżecź.

* (S woknom won panył.) Knjeżerſtwowy aſſeſſor Koch ſ Hannovera, kotryž žo w Erfurcże jako reſerwny leutenant artillerije ſwuczźowasche, w nozy w 12 hodźinach, hdyž bě ſ offizěrſkeho kaſina domoj pſchiſchoł, ſ woknom tſeczźeho poſkhoda na pleſtrowy dwór dele padże a bě ſa krótki czaß morwy.

* (Cźłowſke hubjenſtwo a khudoba.) Dźěłacźeŕ Bielefeld a jeho mandźelſka w Oldenburgu njemóżeſchtaj ſa žebje a žwoje dźěcźi żaneje hoſpody namakacź. Teho dla ſadwělowawſchi žo ſ powjaſom hromadu ſwjaſachu a žo do hłubokeje rěki cźißnychu, tola jich wukhowachu. Żona je jara cźężko ſkhorika.

* (Hora žo žunyła.) We Wildemannu w Harzſkich horach w Braunſchweigſkej je žo ſ mokrotu jena hora žunyła. Dwě khěži žo ſ tym ſtłóczźiſchtej. Schtyri druhe dyrbjachu wobydlerjo po polizajiſkej pſchikaſni wopuſchcźicź. Hiſchcże někotrym druhim khěżam ſtrach hroſy.

* (Muż we wulkej wodźe žo tepił.) S Lauenſteina w rudnych horach piſaja: Sańdźene dny na powodźenje w lěcże 1897 dopominachu. W Müglitzſkim dole woda w tajkej měrje pſchibywasche, ſo wſchudże pſchi rěczźniſchcźu wſcho rumowachu, ſchtož mohła woda wotnjesćź. Pſchi tym žo tu roshorjazy podawk ſta. 25-lětny Keilig bě ſapoczał moſczźik, pſches wodu wjedźazy, wotkamacź. Jeho żona jeho na hrożazy ſtrach kedźbny cźinjeſche a chzyſche jeho domoj dowjesćź. S tym žo Keilig tak roscźerczźi, ſo žo do żołmow cźißny a žo hnydom w nich ſhubi. Njemóżachu žebi pomyßlicź, jeho wukhowacź. Hacž dotal njejžu jeho cźěło namakali.

* (Kołojěſdny w lawjazej klětzy.) Jara ſtraſchnu jěſbu na kole je žebi wóndano kołojěſdny po powołanju Maurice Bertin w Agenje w Franzowſkej ſważił cźinicź. Wón žo wo 3000 hriwnow wjetowasche, ſo w lawjazej klětzy ſe žwojim kołom wjazy krócź wokoło lawa pojędże. Himmowy ſwěrjenz w Agenje žo ſa městno khróbkeho ſkutka poſtaji. Njeßměrnje wulka žyła ludźi žo tam sběża, ſo by njewſchědnemu podawkej pſchihladowała. Wobžedżeŕ ſwěrjatow Bertina do klětki pſchewodźi, hdżež njebojaſny kołojěſdny hnydom na kolo ſkoczźiwſchi ras wokoło sjędże. Dwaj lawaj a jena lawiza běchu w klětzy ſawrjene. Najprjódzy žo ſwěrjata njeſwuczźenemu napohladej dźiwachu. Potom pak žo jedyn ſ lawow poſtaji, ſo by na jědźazeho Bertina ſkoczźił. Strażnik to pytny a ſwěrjo ſ kſchudom ſatraſchi. Bertin wjetu dobu, wuczźinjenu liczbu wobjěſdow ſczźiniwſchi.

* Cźaſane měſto je Jaßbereny we Wuheŕſkej. Ssudniſki ekſekutor je ſ měſchczźanſkeje kaßy 100,000 ſchěßnakow wſał. Pſchiczźina ekſekuzije je ſczěhowaza: Prjedawſchi měſchczźanoſta bě městu žwoje ſamoženje wotkaſał. Jeho herbjo pak žu pſchecźiwo teſtamentej proteſtowali a jón powróczźili. Herbjo žu žebi uětko żadali, ſo ma žo wotkaſanje ſ pomozu ekſekuzije městu wotewſacź.

* Sswój žamžny žmjertny wußud je jedyn žudniſki ſaſtojnik w Szegedinje we Wuheŕſkej podpißał. To jemu jeho kollegojo klubu ſczinichu, dokelž by won akty, kotrež bychu žo jemu pſchedpołożiłe, je njecźitawſchi podpißał. Temu podawkej žo wjele žněja, tola wón je też ſ pſchicżinu, ſo wo njeßwědomitoſcźi mnohich ſaſtojnikow wótrje žudża.

* (Rubjeżne mordarſtwo pſchecźiwo jenemu pjenjeżnemu liſtynoſcherjej je pſchekupſki bjes ßłużby Bernhard ſ Löbtawy w Draždźanach na Markgraffkej dróſy wuwjeſcź ſpytał. Wón 4. meje pjenjeżny liſt na wumyßlenu adreßu na kralowſku dróhu póßła. Na 9. póſtſkim hamcźe (pſchi nowym torhoſchcźu) ßo ſaſtojnikam liſt podhladny byćź ſeſda, a póſtſki direktor Böttcher liſt kriminalnej poliziji pſchepoda. Tam ßo pokaſa, ſo tukanje njeje bjes pſchicźiny było; pſchetoż w liſcźe ſ zyła pjenjes njebě, ale njepopißana papjera, 5. meje rano dwaj ziwilnu draſtu wobleczenaj poliziſtaj do domu na kralowſkej haßy dźèſchtaj, hdźež dyrbjeſche doſtawać liſta bydlicź. Tam tež bórſy młody cźłowjek pſchińdźe, dlèſchi cźaß pſchi ſkhodźe ſtejo woſta, tola ſaßo ſ khèźe ſtupi a chzyſche pſches dróhu hicź, hdyż jeho jedyn ſ poliziſtow ſa ruku ſhrabny a jeho ſ pomozu druheho poliziſta ſaja. W ſaku jateho cźèźki punt namakachu, ſ kotrymż je najſkerje liſtynoſcherja ſaraſyćź chzył. Pola póſta ßu ßo w poßlednim cźaßu nèkotre pjenjeżne liſty ſ wumyßlenej adreßu ſadźeržałe, kotreż je najſkerje teho runja Bernhard ſe ſłóſtniſkim wotpohladom wotedał.

* Pola Pirny ſtej ßo dwě holcźzy pſchi wulkej wodźe w. Gottleubaſkej rèzy tepikej. Njedźelu pſchipołdnju ßo nèkotre dźèćźi pſchi warje hiſchcźe pſchezo dźiwje ſchucźazeje rèki ſ tym ſabawjachu, ſo ſa płuwazymi drjewowymi tſchèſkami łojachu. Pſchi tym dźeßacźlètna dźowka wojnarja Kurzmanna ßo wobßunywſchi do wody padźe. To widźiwſchi jejna 13lètna ßotra ſa njej ſkocźi, ſo by ju wukhowała. Tola torhaza woda hnydom wobej holzy ßobu ſtorźe, prjedy hacź móżeſche ßo jim pomoz poſkicźicź, tak ſo wobej ßmjercź w żołmach wumrjeſchtej. Nèkotre ſta krocźelow dale mèſtna njeſboża cźèło ſtarſcheje holzy wucźeżechu, tola wſcho prózowanje, jo ſaßo woźiwicź, bě podarmo. Cźèło mjeńſcheje holzy hiſchcźe njejßu namakali; najſkerje je wone do Łobja płuwało.

* (Lèńik.) Radźiny pißaŕ Bayer w Boxbergu, kotremuż bèchu porucźili, nowe leżomnoſtne knihi ſakożicź, bě we ßwojej pſchewulkej lohkomyßlnoſcźi termiju ſadnndał, cźehoż dla jeho wokrjeßny hamt poßwari a jemu nowu termiju poſtaji. Dokelż wón do teho cźaßa dźèło njemóżeſche dokonjecź, jemu ſpodźiwna myßl pſchipadźe. Wón wſchè akty na blido ſkładźe a je ſapali, na cźoż pißaŕnju ſamkny a do korcźmy woteńdźe. Leżomnoſtne knihi ßo ſ wohnjom do zyła ſniczichu. Mannheimſka khoſtanſka komora je lohkomyßlneho radźineho pißarja k jaſtwu na 5 mèßazow ſaßudźiła.

* Sababjeni mordarjo ßo do domu żidowſkeho wikowarja a lichowarja Herza w Balbuchu we Wuheŕſkej dobuchu a jeho ſkónzowachu. Tón ßamy woßud tež lichowarjowu macź dońdźe, mjes tym ſo móżeſche jeho żona cźeknycź. Mordarjo njejßu ßo ſkónzowaneho pjenjes a drohotnych wèzow dótkli. Jedna ßo tu wo wjecźeŕſki ſkutk woporow lichowarja.

* (Hońtwarjej a worjoł (hodleŕ) ſe ßobu wojuja.) S Ventimiglia w połnóznej Italſkej pißaja: Nad wjeŕſchkami Monte Nero w hórſkich alpach w poßlednim cźaßu huſto dweju worjołow lètacź widźachu. Hońtwarjej Martino a Levalli ſa worjołomaj błèdźeſchtaj a jeju hnèſdo w cźèźko pſchikhadnej ſkałowej ſchkałobje wußlèdźiſchtaj. So móhłoj k hnèſdu dozpicź, dyrbjeſchtaj po 300 metrow wyßokej ſkale horje ſaléſcź. Hońtwarjej ßo na to ſważiſchtaj, ßo nadźèjo, ſo młode worjoły do rukow doſtanjetaj. Tola hdyż bèſchtaj nèhdźe do połojzy ſkalneje murje ſaléſłoj, ßo ſtary worjoł do njeju da. Wobaraſchtaj ßo, tak derje hacź ſamóżeſchtaj. Na dobo worjoł hońtwarjej Martinej ſ pyſkom do wócźka rubny, Martino ßo ſdźeržecź njemóżeſche a ßo po ſkalnej muri dele wali. Druhemu hońtwarjej ßo poradźi, worjoła ſatèlicź a ßo potom młodźatow ſmozowacź. Hdyż ßo wón ſe ßwojim nadobytkom dele wróćźi, wón ßwojeho towaŕſcha mrèjazeho namaka. Njeſbożowny bě ßebi wobej noſy ſłamał a ßo ſnutſka cźèźko franił. Wón bě hakle 36 lèt ſtary a żonu a dźèćźi ſawoſtaji.

* (11 cźłowjekow ßo tepiło.) S Bitterfelda pißaja: Wulka woda je ſańdźenu njedźelu ſ pſchicźinu żałoßneho njeſboża była. W Röſy bě turnowanſki ßwjedźeń, pſchi kotrymż ßo wjele ludu ſ Löbniz, kotreż na tamnej ſtronje Muldy leża, wobdźèli. Wjecźor wokoło 8 hodźin chzychu ßo nèkotre woßoby domoj wróćźicź. So bychu ßebi daloki wokołopucź ſalutowali, chzychu ßo łódźnikej pſchewjeſcź dacź. Jèdnacźe woßobow a dwaj łódźnikaj do cźołma ſtupichu, kotryż bě na najwjazy na 10 woßobow wobliczeny. Jako wodźenje pſches rèku powjas wużichu, po kotrymż ßo hewak cźołmy wodźa. Tónle powjas pak cźiſchcź wulkeje wody njewudźerża a ßo roſtorże. Łódźnikaj móz nad cźołmom ſhubiſchtaj a wſchitzy tſinacźo cźłowjekojo do torhazych żołmow padnychu. S nich ßo jenoż paleŕſki pomoznik Bierbrauer a Hana Jencźez ſ Löbniz wukhowaſchtaj, mjes tym ſo ßo cźi druſy 11 cźłowjekojo tepichu. Mjes nimi bě 8 muži, 2 żónſkej a jedyn wóßomlètny hólcźez. Powjedaja, ſo ßu hacź do 12 hodźin w nozy jenu ſe ſnjeſboženych żonow wo pomoz wołacź ßłyſcheli. Tola je njemóżno było, po cźmje njeſbożownu namakacź a jej pomoz pſchinjeſcź. Njedźiwajcy wſcheho pytanja pak njejßu ani cźołm, ani jene ſ cźèłow namakali. Jenoż jedyn bubon, kotryż drje je jenemu ſe ſnjeſboženych turnarjow ßłuſchał, ßu popadli.

* (Łódź ßo ponurika.) Na jèſbje ſ Eidery do Hamburga je ßo nèmſka płachtata łódź „Dora“ ſhubika a ßo najſkerje podnurika. Jeje mużſtwo je ßo, każ mènja, tepiło. Knjeżerſtwowa parna łódź je pſchi Eiderje łódźne rosbitki nadeſchła, kotreż ßo ſdadźa ſbytki ponurjeneje „Dory“ bycź.

* (Łódź ßo ponurika.) Ruſka parna łódź „Wjeliki“ je pſchi ſatraſchnym wètrje na podmórſku ſkału ſajèła. 50 woßobow je ßo pjecźa tepiło, 75 je ßo wukhowało.

* (Wulki woheń.) Wulka wjeß Gura Humora w Galiziſkej ßo pali. Hacź dotal je ßo 200 twarjenjow, mjes nimi zyrkej, hamtſke twarjenja a ſchule, wotpaliło. S wulkim wètrom ßu ßo płomjenja też na bliſki lèß pſchenjeßle.

Hudancźzy.

3.	4.
Schtyri nohi ſ najmjeńſcha Prèdku cźeżzy hipaja; Ssrjedźa ſ drjewom żeleſo Drèje piſchcźo rèſajo, A dwě noſy naſady Hibatej ßo ſtupajzy.	Ssrjedźa dweju plezow ßu Schtyri kónczki na mèſchku. Połniſchi je wacźożk hdy, Lubſchi wón je hoſpoſy.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
1. Żiwe ßlèboro = dźiwje ßlèboro. 2. Len.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lècźe 1899 dotal nahromadźiło: 3478 hr. 95 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Na Ponichez kwaßu w Maleſchezach	4	—	
Aſſeſſor dr. Herrmann jako prèni pſchinoſchk na 100 hriwnow	10	—	
Pónđżelniży	2	10	
Ernſt Lohe w Barlinje	2	—	
Pſches knjeſa Alfonſa Parczewſkeho	177	98	
A. Parczewſki k wopomnjecźu njeboheje macźerki dalſchi pſchinoſchk na ſakładny dar	10	—	
Melanija Parczewſka	1	—	
Prof. dr. Prochaſka	3	34	
Gymn. Jan Kſch. w Freibergu	4	—	
Pſches Adolfa Cźerneho	64	24	
Adolf Cźerný dalſchi pſchinoſchk na ſakładny dar	16	94	
Jurij Daneſch	13	79	
Pſchekupz Jurij Nowak w Barlinje	1	—	
Kaplan Jakub Bart (dopłacźenje na ſakładny dar)	60	—	
Pſches knjeni Annu Kreiſlowu	8	84	
Komißija „Ssyrotka“	3	3	
Pſches knjeſa dr. Muku w Freibergu	129	77	
Pſches knjeżnu Ellu Kroſtagez na Kurzreiterez kwaßu w Spytezach nahromadźene	9	20	
Pónđżelniży: Sa 50 ßkowow Alfonſowych da nam Jakub 50 nowych, 5 wowzkow bjes borana 35 np., tſjo ſ „kónzom“ (ſaßo bjes borana) 1 hr. 5 np. a dobra duſcha 10 np. = ...	2	—	
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 18. lèta 1899 hiżo kwitowane: Hrajachmy — wuhrachmy — hriwnu ſa dom Macźicźny. Sderjanſka łucźlana komißija 55 np. „Z prac filologicznych“ pſches knjeſa redaktora Adama Kriſchkeho 12 hr. 96 np. Delanſka patentna komißija 40 np. »Dokelż njewjedźeſchtaj, komu ßłuſcha« 50 np. Milcźanſka khoſejowa komißija 1 hr. = ...	16	41	

Hromadźe: 4018 hr. 59 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Sofy, stoły, matrazy ſ kožom a bjes njeho mam pſchezo na ſkładže, teho runja **dekoraziſke wězy.** Tež wſchě **pólſtrowanſke** a **tapezěratſke dźěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzſchuh, tapezěrař,
w ſtarym Maćičnym domje
pſchi lawſkich hrjebjach 2.

! 12 ſchtuk!

khofejowych kžiczkow po 20 np.,
12 ſchtuk dźěczazych kžiczkow po 28 np.,
12 ſchtuk wulkich jědźnych kžizow po 38 np.,
1 duzentowy por **nožow** a **widliczkow** ff. hižo po 2 mk. 30 np.
hacž 12 mk.

Pódla teho poruczam:
wulke ſeźěnſke ſchpihele ſ rózkami
po 1 mk. 25 np.,
wulke ſeźěnſke ſchpihele bjes rózkow po 1 mk.,
wulke domjaze žohnowanje ſ ff. ſlotym wobłukom
po 1 mk. 75 np. hacž 2 mk. 50 np.,
wulke domjaze žohnowanje ſ ff. čornym wobłukom po 1 mk.
hacž 3 mk. 25 np.,
ſzrěnjowulke domjaze žohnowanje ſe wſchědnym wobłukom hižo
po 50 np.

Magazin ſa domjazu a kuchinſku nadobu.

Bernhard Weiss

Galantrijowe, krótke a kožane twory.

29 na bohatej haſzy 29.

Sſłódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruča **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćiſnach.

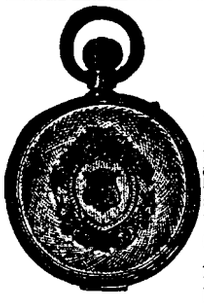

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry** a **tuni cžaſznik** kupicź, abo kotryž chce žebi jón **porjedźicź** daeź, njech dźe k cžaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſzy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, žebi moje wukladne wokno, ſ płaćiſnami wupołožene, wobhladacź.**

Sswój ſklad **ſofow, matrazow** ſ kožom a bjes njeho, teho runja wſchě **kožane twory** po najtuniſchich płaćiſnach poruczam.
Emil Schubert, žedlaŕſki miſchtr na jerjowej haſzy.



Pſchedawanje a porjedźenje
wſchěch družinow
cžaſznikow.
Płaćiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
cžaſznikaŕ
na žerbſkej haſzy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Portlandſki zement
w wubjernej jenakej hódnoſczi ſtajnje czerſtwy, dokelž žo kóždy tydźeń pſchiwoſy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach, kaž tež w měchach tunjo poruča
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoreczak 33.

Maſchinſke wolije
ruſke a **amerikanſke**
ſa cźežko a lohko žo cźerjaze maſchiny,
zylindrowe wolije
w wſchelakich družinach,
konſiſtentny
maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijate maſchiny
w bleſchach po 30 np. a po waſy ma pſchezo najwjetſchi ſklad a poruča tunjo
Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutskownej lawſkej haſzy 10.
Dalokoreczak 33.

Na ſwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poručejo kedźbliwe cžinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Schtóž chce
kłobuki a mězy
woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaćiſnach nakupicź, njech žo poda do ſpezialnych khlamow
F. Trulleya
na ſchuleŕſku haſzu 7 pſchi tórmje,
hdźež žo pſchi najtuniſchich płaćiſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nalětnjeho cžaſa
w zylindrowych, hontwjeŕſkich, filzowych a ſłomjanych
kłobukach
poſkicza. Teho runjo
kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze
mězy

hólczaze kłobuki	po	**75 np.,**
mužaze kłobuki	=	**1 hr.,**
zylindrowe kłobuki	=	**4 hr.,**
hólczaze mězy	=	**30 np.,**
dźěłaczerſke mězy	=	**40 np.,**
židźane mužaze mězy	=	**90 np.,**

Hacž do najwoſebniſchich družinow.

Nowoſcźe
ſa naléczo a léczo
ſu doſpołnje doſchke a płaćiſny ſa nje **jara tunje,** kaž hiſchcźe w žanym lěcźe.
Czorne ſchtrympy hižo po 8 np.,
rukajzy hižo po 15 np.,
ſoki hižo po 5 np.,
žonjaze koſchle hižo po 55 np.,
ſpódnje ſznurje hižo po 90 np.,
gardiny, błidowe deki, kožowe deki, deki ſa dźěcźaze wosy atd. we wulkim wubjerku po **najtuniſchich płaćiſnach** poruczataj
Philippi & Co.
na bohatej haſzy 3.

Sa kołojěſdnych
poruczam
ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,
we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,
žakety, pumpate kholowy, mězy,
mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchcźate.
Otto Gottwald,
pſchi Dražďźanſkej dróſy cźiſło 12.

Kubło na pschedań.

Po knjejskim natwarjene kubło s něhdže 120 akrami najlěpschich ležomnoscžow, blisko Budyschina ležaze, s 55 howjadami, 7 konimi a s dospołnym inventarom mam poruczność pschedacź.

A. Wiederwach w Barcže.

Kubło na pschedań.

Pola Noweho Města w Sakskej je kubło s 81 kórzami, maßiwnymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hospody po tunjej płaczišnje 46,000 hriwnow na pschedań. Želesniske sastanischczo je w tej samej wßy. Dalsche je shonicź w Nowych Czichońzach czo. 27.

Sahrodniska žiwnosć,

blisko Lubija ležaza, s 19 kórzami pola, s jeneho krucha wobstejazeho, s maßiwnymi twarjenjemi, bjes hypothekow, je se wschěm morwym a žiwym inventarom hnydom na pschedań.

Marschner w Lubiju
pschi kralowskim městnje
(Königsplatz) czišło 4 po 1 skhodže.

Wódny młyn w serbskich stronach, mlějidło, wolejńzu a stupy wopschijazy, s doßahazej wodowej mozu, hodžinu wot želesniznje sdaleny, je s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań abo na pschenajecže. Zadacźeljo chzyli ßo na knjesa hamtskeho pschedstejicźerja Běrku wobroczicź.

Žiwnosć na pschedań.

W Rakojach je **žiwnosć** czišło 36 s nimale 16 kórzami pola a łuki se wschěm žiwym a morwym inventarom na pschedań.

W Boschezach je **žiwnosć** czo. 25 s 7½ kórzom pola a łuki hnydom na pschedań. Wscho dalsche je pola Lipkez tam shonicź.

Běrny na pschedań.

100 zentnarjow czeńwjenych zyblowych běrnow ma na pschedań
N. Hołbik w Sderi.

10 zentnarjow ßyna
je na pschedań w **Jitku** czo. 10.



Sreběz
3 měßazy stary, rjany, czorny hengst, je na pschedań w Sderi czo. 3.

Drainěrowanske rolty
wschěch družinow ma po fabrikskich płaczišnach na składže
H. Dittrich w hoscźenzu
w Lětonju.

Schwablowu kißalinu,
ßelowu kißalinu,
w ballonach a po wasy k ratarskim saměram ma stajnje na składže po najtunischich płaczišnach poruczа
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Towarstwo Pomocy
za studowacych Serbow

zmeje **srjedu po swjatkach** 24. meje popołdnju w 3 hodź. tudy w Gudźic hoscźencu swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć,
hospodarski wotrjad,

wotmeje **jutře njedźelu w 4 hodźinach** posedźenje. Dnjowy porjad: Nalutowarnja a wupožčerńja. **Předsydstwo.**

Budyska Bjesada

zmeje **njedźelu 28. meje** připołdnju ¼1 hodźiny
wulět na Butrowu Horu a do Biskopic.

Te česćene sobustawy, kotrež chcedźa z billetom po połpłaćizny, 1 hr. 5 np. wučinjaceje, jěć, chcyłe je sobotu pola knjeza Smolerja abo njedźelu ½12 hodźin připołdnju na dwórnišću pola předsydy, knjeza wyššeho wokrjesneho žandarma Buka, do prědka skazać a zapłaćić. Wulět pońdźe najprjódcy po železnicy do Zemic, wot tam pěši přez Piku a Law na Butrowu Horu. Wot 5 hodźin popołdnju hač do 10 hodźin wječor budźe b a l w hoscźencu „słónca“ w Biskopicach. Wječor ½11 abo w nocy ½1 hodźiny so domoj pojědže. **Předsydstwo.**



Powschitkowna shromadźišna pczołarjow



2. dźeń ßwjatkow popołdnju w 3 hodźinach
w **Hübnerez restawraziji** w **Njeßwacźidle.**

Porjad: Pschednoschk a ważne rosrěczenje.
Kóždy pczołar a pschecźel pczołarstwa je wutrobnje witany.

Schudak.

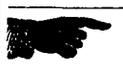

Koprowy vitriol

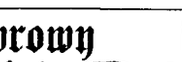

zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenźy jara tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokorěczak czišło 33.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa,
domowe zoßnowanja a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Karbolineum,
najkhmanschi wolij k wobělenjua namasanju, w woprawnych czwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńschich czwizach a po wasy ma na składže
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokorěczak czišło 33.

Schtomowy

wósk,
běžity a twjerdy w rołkach, tunjo porucza
Otto Engert.

Murjerjow a dźěłaczerjow

do Budyschina a na nowotwar Drožďžiskeho hoscźenza pyta
Bernhard Schöne.

Drjewowa awkzija

na knježim **Dobroschczanskim** hajniskim revěrje pola **Njeßwacźidła.**

Wutoru 16. meje t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo
20 rm. twjerdych schczěpow a kuleczkow,
30 = = hakosow a
65 hromadow twjerdeje walczziny
se swuczenymi wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w drjewischczu pola Dobroschez.

Hajniske sarjadnistwo.

Wósk,
bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

? ?

Hdže je **dobry** khosej dostacź?

Pola
khosejoweho Sachsa
na bohatej haßy 5.

Pachołk
hacź do 17 lět, kotryž wě s konimi wobkhadźecź a kotryž je porjadny a swólniwy, ßo na wßy k jenemu lěkarjej pyta. Sso samolwicź pola knjesa **C. Meisela** w Budyschinje na hornczerskej haßy 21.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tscźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 skhodže.

Wustojnu ßłužobnu holzu, woženjeneho hejtmana a wolazeho pyta hnydom **Kynastowa** na skhidarskej haßy (Siebergasse).

Sstužobnu holzu
k 1. julijej pyta klampnar **Otto Schulz** na bohatej haßy 10 po 1 skhodže.

Holza ßo nětkole abo posdźischo do ßłužby pyta na swonkownej lawskej haßy 13 po 1 skhodže.

Młódschu ßłužobnu holzu, najradscho se wßow k 1. julijej pyta mandželska past. prima. **Wjazki** w Budyschinje.

Hnydom abo posdźischo starschu holzu sa kuchinju a domjaze dźěło pyta dr. Hessyna na Bismarkskej drósy 19.

Na wjetsche knježe kubło pola Budyschina ßo bórsy dowěrna a pilna mlokowa dźowka pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pěstończa, kotraž je hižo jako tajka ßłužiła, ßo k 1. meji abo 1. junijej do dobreje ßłužby pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pschi kschczišnach, kwaßach, kermuschach atd. poruczа ßo czesćenym Sserbam jako **kuchařka** ßerbskeje rěcze mózna **Sanderka** na Židowje czišło 70.

Płaczenja khmani kupzy ßu mi poruczili, sa nich žiwnosće, kubła, hoscźenzy atd. kupowacź.

A. Wiederwach w Barcže.

(K temu czišłu jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cźišłu 19 Serbskich Nowin.

Sobotu 13. meje 1899.

Płaćišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

8. meje 1899.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	32—35	60—64
awstriske	32—35	60—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—31	56—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	51—55
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	—	49
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	30—34	58—61
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	28—29	55—57
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	48
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—34	58—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	30—31	54—57
3. žnadnje pizowane	—	50
Cźelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—46	68—72
2. žrjenje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	62—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćišćiženjow w starobje hač do 1¼ léta	39—40	50—51
2. mjaßne	37—38	48—49
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	34—36	45—47

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšinje: 3604 měchow.	W Budyšinje 6. meje 1899 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 10. meje 1899 wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	8	24	8	53	8	12	8	41
" žołta	7	79	8	24	7	79	8	12
Rožka	7	63	7	75	7	13	7	38
Jećmjeń	7	14	7	86	7	17	7	60
Wowß	7	—	7	10	6	50	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Bérny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr	2	30	2	60	2	10	2	40
Pšeńcźna muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Syno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Sćoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1080 schtuk, schtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcźny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyšinje płaćeše: kórz pšeńcźny (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hač 14 hr. 50 np., žołta 13 hr. 24 np. hač 14 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 20 np. hač 12 hr. 40 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hač 11 hr. — np.

Na Burhu w Budyšinje pšeńca (běła) wot 8 hr. 38 np. hač 8 hr. 53 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 12 np. hač 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 56 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr 90 np. hač 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 12. meje: Mohlojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smě̀je njedźelu Exaudi rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach serbske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenje s němskej młodźinu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla August, Jana Jančźki, žiwnosćerja w Libuchowje, ž. — Marka Gertruda, Khorle Augusta Spana, khěžerja a murjerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Michał, Michała Domscha, kublerja w Burku, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 2. meje: Hańža rodź. Syndźiž, njebo Josefa Müllera, dźełaćerja na Židowje, sawost. wudowa, 68 l. 20 d. — 4. Marja Běłez, njebo Handrija Lorenza, bywšeho dźełaćerja a wobydlerja w Pomorzach, sawostajena wudowa w Delnjej Kinje, 74 l. 1 m. 7 d. — 5. Wjaßław Schmidek, pilnikaŕ, 36 l. 9 m. 5 d. — Marja Madlena rodź Henkeź, njebo Motša Krawza, dźełaćerja na Židowje, sawost. wudowa, 81 l. 1 m. 21 d. — Hana Martha, njemandź. dź. pod hrodom, 2 m. 8 d. — 6. Ota Erich, Jana Lasera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ž, 3 m. 18 d. — Khorla August Wróbl, wučeŕ emeritus s Boschez, w Jeńkezach, 72 l. 6 m. 3 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

Njedźelu Exaudi smě̀je pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, farar Mrosak w 8 hodźinach němske a ½10 hodźin serbske předowanje.

Popołdnju w 2 hodź. smě̀je pomozny duchowny Rychtaŕ rosrěčowanje s němskej młodźinu.

Carl Noack w Budyšinje

na žitnej haßy, załožene 1864,

najstarscha kolonialtworowa pschedawaŕnja tu pschi kupowanju tworow sa hotowe pjenjesy wot 3 mk. pschisiwoli

5 % rabatta.

Amerikanski petrolej punt po 11 np.,
amerikanski žwinjazy schmalz punt po 55 np.,
margarinu punt po 75 np.,
jerje, rjane, tučźne, wulke po 5, 6 a 7 np.,
paleny khosej punt po 80, 90, 100, 120, 140 a 160 np.,
rajß, rjana twora, punt po 16, 18, 24 np.,
cźišćeny zokor punt po 26 np.,
kuskaty zokor punt po 30 np.,

jenož dobra twora.

Würzburgske runklizowe žymjo.

Cźerstwy **howjazy łój** punt po 30 np., **žuscheny połcź** pschi 5 puntach punt po 70 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 70 np., **nałoželenu žwinjazu hłowu** punt po 30 np., **druhu družinu běłeje kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Kedźbu!
Kedźbu! Kedźbu!
Zyle tučźne **howjaze mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźišćo 4.

Wubjerne tučźne **howjaze mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **žwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucźa
rěsnik **Bernkopf**
na žurkelnskej haßy cźišćo 26.

Wupschedawam
do cźišća dla pschemě̀njenja žwój skład **khoseja, warjenja** atd. po tunich płaćišnach.
Jan Lukaß
pschi žitnych wikach.

Majßowy schrót
porucźa tunjo **Jan Lukaß**
pschi žitnych wikach.

Wósk.
Wósk, bruny, a kras kupuje a płaćeji najwjetšche płaćišny
H. Lehmann, mydlaŕnja
na hornčerskej a na žitnej haßy.

Sćinowe plećenje
k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr
na walskej drósy 14.

Paleny khosej
na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cźimž wón jara wjele po dobrym žłodźe a sporoscźi dobudźe, punt po 80 hač 200 np. porucźa
Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Swinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćź wubudźuje a kormjenje połožuje, porucźa
Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecźa winoweje kicźe.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a družinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych saložknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěstoscź.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradźenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wudawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožčeŕnja ratařskeho kreditneho towařstwa sa sakske kralestwo w Draždźanach a Lipsčanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wužiwanju nětkole			s 3%
„ měßaczným wupowjedźenju nětkole			s $3\frac{1}{4}$%
„ tsiměßaczným	„	twjerdźe stejo	s $3\frac{1}{4}$%
„ schěsczměßaczným	„	„ „	s $3\frac{1}{2}$%
„ lětnym	„	„ „	s $3\frac{2}{3}$%

Bližsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Pschenajecźe jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeho banka

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. | Sobotu 20. meje 1899. | Lětnik 58.

Swjatkowny khěrluſch.

Nětk ſbóžny cžaß je na ſemi,
Hdyž měr ßo prěduje,
We cžiſchinje na Zioni
Bóh khwalbu doſtanje.

Nětk rěki žiwej' wody du
Se ſtoła Božeho,
A lacžnym k picžu lija tu
W Božej zyrkwi ßo.

Duch ßwjaty ſ móznym ſchumjenjom
Nam pſcheńdže wutroby,
A wotſal k ßwojom' Knjeſej dom
Ssej cžahnycž žadamy.

Wſchěm božim ſrudnym Jeſußa
Tón troſchtar pſchekraßni,
So huſto ßłónzo wjeßela
Jim po cžmje ſaßwěcži.

Lud Boži w ßwjatej luboſcži
Sso hori ſpěwajzy,
A ſbóžny je w nadžiji
Pſches ducha modlitwy.

O dajmy Duchu wolu wſchu,
Hdyž hnadny mamy cžaß,
Sso hotujmy we wěrje tu
Na jehnjecžowy kwaß.

J. K.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo. S pſchiſtawkom k ſakonjej ſawěſcženja pſche invalidnoſcž, wo kotrymž khěžorſtwowy ßejm hižo dwě njedźeli jedna, ſměje ßo wón hiſchcže dołho ſaběracž. Sakoń ma něhdže 150 paragrafow, a 20 hakle je pſchewuradźenych. Sozialdemokratojo wſchě ßrědki nałožuja, ſo bychu ſakonjowe wuradźenje ſadźerželi. Tu ſaßo widžimy, ſo ſozialdemokratojo pſchecžiwo wſchěm ſakonjam hłoßuja a je ſadźěwacž pytaja, kotrež ßo k lěpſchemu dźěławeho luda wudadža.

— Pucžowanje němſkeho khěžora dyrbjeſche ſ wopředka pſches Alexandriju w Egiptowſkej hicž. Dokelž pak běchu pjecža wußlědźili, ſo chzedža anarchiſtojo w Alexandriji na khěžora mordarſki nadpad ſcžinicž, ßo pucžowanſki plan pſcheměni. Mnoſy ludźo ßo ſajachu, tola ßo ſkóńcžnje wukopa, ſo nadpad ſ zyła njeje wotmyßleny był, a ſo je zyła wěz wumyßlena. Nětko ßu jeneho Italſkeho wußlědźili, kotryž je tamnu powjeſcž jendźelſkemu knjeżerſtwu nahłał, ſo by ſa to pjenježne myto doſtał. Tehole njekniczomnika, kotrehož ſehłarnoſcže a njeßwědomitoſcže dla ßu mnoſy ludźo dołhi cžaß w jaſtwje ßedžecž dyrbjeli, ßu nětko k khoſtarni na 7½ lěta ſaßudźili. Tole khoſtanje je ſa tuteho ßłěpza po prawom hiſchcže pſcheßnadne.

— Ratarjo w Němzach dyrbjeli wjele wjazy ſkotu k rěsu płahowacž. W lěcže 1898 je ßo do Němſkeje ſa 81 milijonow hriwnow mjaßa a mjaßowych tworow ſ wukraja pſchiwjeſło. Pornjo prjedawſchemu lětu je pſchiwos wo 32 milijonow pſchibył, njedźiwajzy teho, ſo je ßo pſchiwos ſkotu a mjaßa ſ Ruſkeje pocžežił. Tež w tutym lěcže pſchiwós pſchiběra.

— Namjet antiſemitow, ſo by ßo w Němzach ſakaſało, ſkót ſchachtowacž (po židowſkim waſchnju rěſacž) w khěžorſtwowym ßejmje najſkerje wjetſchinu njenamaka. W Sakſkej a Schwajzarſkej tale ſakaſnja hižo wobſteji, a nětko je ju tež Düſſeldorfſki knjeżerſtwowy preſident w ßwojim wokrjeßu ſawjedł. Wón je mjenujzy poručžił, ſo ma ßo ſ wuwſacžom pjerinу wſchón ſkót jenož ſarěſacž, hdyž je ßo najprjedy pohłuſchił. Židźi wſcho móžne ſapocžnu, ſo bychu tónle wukas powróćžili.

— Pſchi ßwojim poßlednim pſchebytku w Lothringſkej je khěžor Wylem na rowach pola St. Privata kžějazu hałoſu wotlemił a ju knjeſej ſ Goßlerej, komandantej 4. pěſcheho garde-regimenta, ſe ſcžěhowazym telegramom póßłał:

St. Privatſke bitwiſchcžo wopytajo ſ nowa džakownje na ſkutki ßwojeje gardy ſpominam. Hałoſa, wotłamana ſ rowa panjenych, kotruž Wam ſcželu, njech je regimentej widomne ſnamjo mojeho wopominanja.

Wylem I. R.

— Khěžorſtwoßejmſka komißija ſa ſakoń wo mjaßowobhładanju je wobſamkła, ſo dyrbi ßo do zyła ſakaſacž, ſ wukraja do Němzow mjaßowe wudźełki, po tajkim mjaßo w tyſach a kołbaßu woſycž; cžerſtwe mjaßo budže ſwjaſkowa rada hacž kónz 1902 pſchipuſchcžicž ßměcž, tola jenož, hdyž ßo ſarěſane ſkocžata njerosrubane ſe wſchěmi cžrjewami w naturſkim ſwißu pſchiwjeſu a ßo pſchi wěſtych złownych měſtnach pſchepytaja. — Amerikanſzy ſalſchowarjo zyroby a konjazy rěſnizy ßu ßo tuteho wobſamknjenja dla móznje roscžerccžili. Němſki ratarſki pomoznik pſchi němſkim póßłanzſtwje we Waſhingtonje je ßo teho dla do ſpěcha měł, wobkrucžicž, ſo ßebi němſke knjeżerſtwo ani na to njepomyßli, pſchiwos amerikanſkich mjaßowych tworow ſakaſacž. Wone wě, ſo by Amerika potom na němſke twory wulke zło położiła a jim amerikanſke mjeſy ſawrjeka, hdy bychu amerikanſke mjaßowe twory wjazy do Němzow njepuſchcželi. — Němſki khěžorſtwowy ßejm drje njebudže tak ßłaby, ſo ßo amerikanſkim hroženjam ſatraſchicž da. Jeli ſo dyrbi ßo Amerikanſkim dowolicž, ſo ßměđža mjaßo khorych a ßłaknjenych ſkocžatow do Němzow pſchedawacž, potom dyrbjał ßo ſ krótka zyły mjaßowobhładowanſki ſakoń ſacžißnycž. Němſkim ratarjam ßo njeßměđža cžežkoty napołožicž, kotrež ßo Amerikanam ſpuſchcža.

— Pruſki ſemjanſki ßejm je někotre židowſke nowiny ſkſchiwdženja dla wobſkoržił. Tale wobſkórżba cžim bóle pſchekwapi, dokelž ßo pruſki ſemjanſki ßejm hacž dotal ženje njeje wobarał, hdyž ßu jón liberalne nowiny hanike a ſchkrěte.

— Mjes antiſemitami a ſwjaſkom ratarjow je wójna wudyrika. Se ſwonkownej pſchicžinu teho je rěcž pſchedbyły ſwjaſka ratarjow, ßwobodneho knjeſa ſ Wangenheima, była, kotryž je wón-

dano w Gocze prajił, so wón sjawnje wobžaruje, so je žo mała antisemitiska strona sałożiła. Konservativne nowiny jemu pschihłoßujo wobkruczachu, so mała antisemitiska strona woprawdże žaneho prawa k wobstaczu nima. To běsche saßo nowinam swjaska ratarjow pschewjele prajene, a wone žo njekomdżachu wusběhowacź, so žu žo žłowa pschedßydy s Wangenheima s njedorosumjenjom jako wotrjeknjenje antisemitiskej stronje wobhladowałe. Tola s tym žo antisemitojo njejßu směrowali. Woni žu leczaze listno wudali, w kotrymž konservativnych nanajwótrischo pschimaja.

— Njedorosczeni hólzy a holzy dyrbja žo w Pruskej wotdżerżecź, do korczmow khodźicź. Pruski semjanski žejm je statne knjeżerstwo napominał, so by 1. na to skutkował, so by žo hólzam a holzam hacź do 17 lět sakasało, do korczmow khodźicź; 2. gmejnske sjenoczeństwa na to pohnuwacź, so bychu naprawjenja czinike, kotrež młodym ludźom njedżelske a žwjate dny woczerstwjazu a nadobrjazu sabawu poskiczeja.

— S Němskeje saßo žylnische wucźahanje do poknózneje Ameriki dże. Lětża je we wulkim rózku 612 woßobow w New-Yorku na amerikanski brjóh stupiło, w měrzu bě žo liczba wucźaharjow hižo sa jedyn měßaz na 1858 woßobow powyschika, a wot teho czaßa je wona poměrnje hischcze rostka. Sajimawe je shonicź, so němszy pschiczaharjo mjesy wschitkimi druhimi najwjazy pjenjes žobu do kraja pschinjeßu.

— „Bulgaria", wulka Hamburgska łódź, kotraž je s khroblym sadżerżenjom žwojeho mużstwa žławnje snata, je w žwojim żiwocze wulke amerikanske poklady khowała. S Hamburga žo shoni, so tam zyły nakład „Bulgarije", kotryż je s mórskej wodu czeżko schkodował, na pscheßadżowanje pschińdże. Nakład „Bulgarije" wobstejesche s wulkeho dżěła se schmałza, polcza, plezow, kolbaßy a też s jednacze žudow konjazeho mjaßa. Kóżdy žud 400 puntow konjazeho mjaßa wopschija. Po tajkim žo do Němskeje s tutej jenicźkej łódżu hižo 4400 puntow konjazeho mjaßa pschiwjese. Hdże pak tole schwarne mjaßo wostanje? Někajka firma tajke mjaßo pokupi, da jo s mjaßowym młynom rosmlěcź, a pucźowarjo tejele firmy jo jako mlěte howjase mjaßo punt po 30 abo 40 np. pschedawaja. Tak žo mjaßo amerikanskich doczepjenych abo žłaknjenych koni w Němskej do luda pschinjeßu. Też w Franzowskej žo podobne wězy stawaju. Fabrikant mjaßowych tworow, Person w Parisu je konjaze mjaßo w tysach jako sajecze, kurwotaze pastety atd. pschedawał. Franzowszy žudnizy jeho k jastwu a k pjenjeżnemu khostanju saßudźichu. Psched žudom bě žo wón s tym samolwił, so wschitzy fabrikantojo mjaßowych tworow toßame czinja. S tym žo Parižzy rěsnizy hłuboko roshorichu. Woni w nowinach pschecziwo temule pschisłodżenju protestowachu. S dobom žo petizija Parižzkej gmejnskej radże pschepoda, so by žo rěsanju koni napscheczo dźěłało. W petiziji žo wopißuje, kak žo naczorne konjaze mjaßo wobdźěła, so błudu, czerwjenkojtu barbu dostanje, abo kak žo do běłeho žwinjazeho abo czelazeho mjaßa pschetwori. Też Parižzy rěsnizy s hněwom na konkurrenzu wulkich zyrobowych pschedawarnjow wudawachu, so žu Straßburgske, Gothaske, Braunschweigske, Winske a Frankfurtske kolbaßy s wjetscha s konjazeho mjaßa, schterkoweje muki a žwinjazeho tuka dźěłane. Amerikanske mjaßo w tysach a kolbaßy, polcz, tuk atd. teho runja wot koni abo wot žłaknjenych howjadow a žwini pschińdu. Srudnje je, so žu też w Němzach bjesžwědomicźi ludźo, kotsiž konjaze mjaßo jako howjase, žwinjaze atd. pschedawaja.

— Poknózno-narańschomórski kanal žo hischcze pschezo derje doscź sadanicź nochze. Kanal twaricź je 150 milijonow hriwnow płaczika, wudawki sa sarjadnistwo a wobkhod loni wjazy dyżli 2 milijonje hriwnow wucźinichu, wunjeßł pak je wón jenoż 1,735,000 hriwnow.

— W żitowych młynach ma žo po wukasu khěżorstwoweho kanzlerstwa pomoznikam w běhu 24 hodźin, sapoczatk jich dźěła sczěhowazych, 8 hodźin, w parnych młynach pak s najmjeńscha 10 hodźin njepschetorhnjeneho wotpoczinka dacź. W młynach s porjadnym dnjowym a nóznym dźěłom móże žo wotpoczink njedżelske dny tak daloko samjesowacź, kaž to pschewjedżenje wotměnjenja nózneho a dnjoweho dźěła nusne czini. Pschi żitowych młynach, kotrež jenoż s wodowej mozu a jenoż s jenym pomoznikom dźěłaja, móże sarjadniska wyschnoscź pschikasany wotpoczowanski czaß jenoż na 15 dnjach wob lěto pomjeńschicź dacź. Wucźobniży, hischcze niz 16 lět stari, njeßmědża w nozy w żitowych młynach dźěłacź.

— W Kiawczowje, němskej koloniji w Chinje, njesda žo wscho w rjedże bycź. Jedyn katholski mißionar w „Kölnskich ludowych nowinach" wo wobstejnoscźach w Kiawczowje wschelake njepěknoscże do sjawnoscże dawa. S makeje liczby Europjanow, kotsiž žu žo tam sa pok lěta saßydlili, staj žo dwejo satšelikoj, dwejo staj spytałoj, žo skónzowacź, dwejo staj wulki dołh napraskawschi czekkoj, sa jenym s kojerskim listom žłódża a něktosi žu bankrot czinili. Wojazy žu hižo dweju Chinesow morili, jeneho s njeju, stareho muża, zyle bjes winy. Njedżelu popołdnju žo njeßměrnje żłoka, a puki njerědko padaju. Wojazy žu žo do chineskich domow dali, tam holzy wobczeżowali atd. Nusne hižo je, so patrouille s tšelbami, s wótrymi patronami natykanymi, na porjad dżerża. Chineskich dżěłaczerjow Němzy bjese wscheje pschicziny pschescźehaja. Chinesojo žu teho dla Němzam hižo tak njepschecźelszy smyßleni, so je žo hižo we wokolnoscźi města Tsintawa sjenoczenje Chinesow sałożiło, kotsiž do Tsintawa żito wjazy na pschedań wosycź njedadża. Loni je jedyn němski wojak jeneho stareho Chinesu skónzował, tola hacź dotal žwójba sabiteho Chinesy njebě žaneho sarunanja dostała. Po chineskim waschnju njebě žo teho dla cźěło pohrjebało. Nětko hakle, hdyż je provikar (katholski duchowny) Freinademez pola guvernéra teje wězy dla sakrocził, žu žwójbje 800 hr. sarunanja wupłaczili.

Hacź žu tele powjescze po wěrnoscźi abo pschehnate, wo tym drje žo němske knjeżerstwo bórsy žłyschecź da. Ssamopaschnoscźam a wólniwoscźam wojakow dyrbi žo wobaracź, hewak interesy Němskeje w tamnych stronach cźeżko schkoduja.

Awstriska. Němszy žobustawy cźěskeho krajneho žejma njejßu žo pschi wuradżenjach poßlednjeho žejmskeho pożydanja wobdźělili. Po sakonju dyrbjachu němszy sapóßłanzy teho dla žwoje žydła w žejmje shubicź, a žo we wokrjeßach, kotrež woni sastupuja, nowowólby wupißacź. Cěšszy sapóßłanzy pak žu němskim sapóßłanzam mandat wostajili, dokelż žebi s zyła njepscheja, so bychu žo Němzy pschi žejmskich wuradżenjach wobdźělili a žo s Czechami wadźili. Tola hdyż žu žo Czesha nadźijeli, so budża też w pschichodże w měrje bjes Němzow wo krajnych naležnoscźach jednacź móz, žu žo sjebali. Němszy sapóßłanzy žu žami žwoje mandaty skożili. Duż budża žo dyrbjecź nowowólby měcź, pschi kotrychż žo najskerje s wjetscheho dżěła pschiwißowarjo radikalneje strony wuswola. W cěskim krajnym žejmje budże žnadź potom runje tajki hołk a kaž w awstriskej khěżorstwowej radże.

— Duchowneho Evelinga s němskeho khěżorstwa žu s Awstriskeje wóndano wupokasali. Wón je žo pjecża pschi agitaziji sa pschestupjenje s katholskeho wěrywusnacża k druhim wěrywusnacźam wobdźělił. Jeho drastu pschepytajzy je polizija hromadu adreßow, listow, potajnych shromadżisnowych wobsamknjenjow atd. namakała, s kotrymiž zyła liczba awstriskich sastojnikow a duchownych do cźeßna pschińdże. Duchowny Eveling je žo jara lohkomyßlnje sadżeržał. Dla pißmow, pola njeho namakanych, dyrbi liczba sastojnikow žłużbu složicź, wjele duchownych a měschczanow ma njelube pschepytanje pschětracź, pschepytowanskeho žudnika dr. Freißa žu žamo sajeli a jeho krajneje pscherady dla wobskorżili.

Italska. S prawom žo Italska kraj zitronow a rubjeżnikow mjenuje. Pschezo saßo žo tam rubjeżniske paßma wußlědża, kotrymž husto najwoßebnischi ludźo jako žobustawy pschißkuscheja. Tele dny žu w Sardiniskej w dwazyczoch gmejnach wjele woßobow saßłapali, kotrež žu lěta dołho wobydlerjow na wßach se žwojimi njesłutkami w hrosy dżerżałe. Też wjele woßobow, kotrež žu rubjeżnikam pomozne byłe, žu sajeli. Mjes sajatymi žu někotsi měschczanostojo a gmejnszy pißarjo. Teho runja žo někotre gmejnske sastupjerstwa rospuschczichu, kotrež rubjeżnikam połěkowachu a kotrež žu cźeżke sakonjowe pschestupjenja sawinowałe. Polizija je rubjeżnikow, prjedy hacź czi něschto shonichu, pschekwapika.

Belgiska. Strajk belgiskich hewjerjow je žo skóncził. Woni žu žo s 5 prozentowskim powyschenjom mzdy spokojili, dopósnawschi, so jim dźěłodawarjo njemóża wjazy pschiswolicź.

Hollandska. Sańdżeny tydżeń žu žo w Haagu wo wotbrónjenju a wo wěczným měrje jednauja sapoczałe, k kotrymž je ruski zar nastork dał.

Afrika. Transvaalszy burjo žu hižo ras Jendżelczanow krwawnje sbili, hdyż chzychu žo psched dwěmaj lětomaj Transvaalskeje smozowacź. Tola s tejle porażku žo Jendżelczenjo wot žwojich wotmyßlenjow na Transvaalsku njejßu wottraschicź dali. S nowa je pschißahanstwo něhduschich jendżelskich offizérow na žwětko pschischko, kotsiž běchu žo srěczeli, w Transvaalskej revoluziju pschecźiwo knjeżerstwu sbudźicź, mjes tym so bychu žo Jendżelczenjo wot wonka do kraja walili. Kedźbliwoscź transvaalskich burow je tónle wotpohlad pschekasyła.

Amerika. Kaž prjedy pschecźiwo Schpaniskim chzedża žo

nětko Kubaszy też pschećiwo ßwojim nowym knjesam, poknóznym Amerikanam, sběhnyć. Knježerstwo sjenoćenych poknóznych amerikanskich statow je shoniko, so Kubaszy brónje a muniziju shromadźuja. To maja sa pschihoty k bliskemu sběžkej. Sjenoćene staty ßu teho dla wobsamkle, kubaske wójsko rospuschćićź.

Na philippinskich kupach Amerikanszy hischće wuhladow nimaja, sběžkarjow pschewinyć. Amerikanszy wojazy ßu ßo nabyli, wójnu wjesć. Wojazy Nebraskskeho regimenta ßu generala Arthura proßyli, so by jich na khwilu se ßłużby w froncze wsak. S napinanjemi wójny ßu mużstwa ßylnje wustake. 300 muži je jenoż hischće k wojowanju khmanych. Pschi stajenju ßo poßlednju njedźelu jenoż 160 muži wotwoła. Wojazy teho dla generala prosscha, jim khwilu wodychnyć dać. Woni praja, so chcedźa dale wojować, so pak to nětkole móżno njeje, dokelž ßu s dołhimi marschemi, njepschestawazym wojowanjom a napinazej stražowanskej ßłużbu ßylnje cźerpili. Mnoßy njejßu hižo měßazy dołho ßwoje schaty wuplokać móhli a ßu dyrbjeli w uniformje spać, so bychu kóżdy wokomik k wojowanju hotowi byli. Wot 4. februara je regiment 225 morwych a franjenych shubił, wot bitwy pola Malolosa ßamo 59 muži. Ssamo offiźerojo dyrbja temu pschihłoßować, so ßu ßo mużstwa pscheßylnje napinake, a so dyrbi ßo jim cźaß wotpoczowanja wostajić. Někotre regularne regimenty, kotreż ßu Manilu schkitake, ßu ßo nětko psched frontu póßłake. Pjeć dobrowólniskich regimentow a Utehska batterija, kotreż pola San Fernando steja, něhdźe 2500 muži licza. Mnoßy wojazy khori a franjeni w lazaretach leża.

Moleŕ Ludwik.

(4. pokračowanje.)

Jachlo khwatasche Mostowski młynk do prědka tak derje, kaž ßo to po mjehkej semi hodźesche. Ssylnje sacźěkasche jemu hněwowa žiła na cźole, pschetoż nowe rěcźnischcźo, kotreż spěschnje ryjachu w jeho rězy, so bychu poßledni sbytk ßwojich ßywow wukhowali — tute nowe rěcźnischcźo wjedźesche jeho rěku w runej měrje na prawizu, k Schcźěpanowej Cźornej Rězy, kotraž bě schtwórcź hodźiny sdalena!

„Pschestańcźe!“ sawoła młynk rosbudźeny na ludźi. „Hnydom pschestańcźe; ta rěka je moja!“ A wutorže prěnjemu łopacź.

Ale sto rukow ryjesche dale; jeno najbliže stejazy mużojo saschtapichu łopacź do semje, setrěchu ßebi pót s cźoła a praschachu ßo, dźiwajo ßo na zuseho mylerja hladajo:

„Schto dha tón chze?“

„Schto ja chzu? Sswoje prawo chzu! Ja ßym Mostowski młynk tsi hodźiny dale deleka, a jeli so mi wodu wotryjecźe ....“

Ale hólzy ßo ßmějachu, plunychu ßebi do ruki a ryjachu dale.

„Pschestańcźe, wam praju!“ A wón wurasy s łopacźom, kiž bě shrabnył, prěnjemu najbližšchemu wotrocźkej motyku s ruki.

„Oho!“ sawołachu nětkole wotrocźzy, widźo, so moleŕ khutnje měni, wobrocźichu łopacźe a stejachu tu hotowi na puki.

Nětkole pak njebě wjazy dodźerženja. „Krucźe do njeho!“ rěkasche, a hólzy dachu ßo shromadnje do njeho.

Młynk machasche s dźiwjej mozu s łopacźom wokolo ßebje; ale pschewulkej licźbje njebě sroscźeny, łopacź wutorżechu jemu s ruki, a harujo wobdachu nětkole wotrocźzy bjes mała njewobrónjeneho. Hižo bě jedyn s hólzow jeho pschimnył, hižo sdasche ßo shubjeny mjes dźiwimi pachołami, tu storhny hólcźej motyku wot semje, dyri prěnjeho nadpadnika se wschěmi mozami psches khribjet, storcźi druheho se żelesom k wutrobnju, so ßo do mokreje hrjebje wali a wótsje wo pomoz wołasche.

Mjes tym bě wußwobodźeny młynk saßo ßwój łopacź shrabnył a cźepjesche s wótrym kónzom kaž njemdry wokolo ßebje. Duž seskakachu dźełacźerjo wustróżeni psches hrjebju; pschetoż jenicźke praßnjenje ßylneho muża bě jim mohło hłowu rosrasyć.

Ale hdyž bě cźežki kamjeń jemu ruku trjechił, spadże łopacź, a cźrjóda slecźa psches hrjebju wrócźo k nowemu nadpadej. Motyku wyßoko dźerżo stupi ßo Ludwik psched nana, so by jeho schkitał; pschi tym sawoła s nowa s hłoßom wo pomoz. Wěsće pak budźischtaj nan a ßyn pschemozy podležałoj, njebudźische-li we wokomiku najwjetscheje nusy polizista na khwatazym konju pschijěchał.

„Precź, komuž je jeho hłowa luba!“ sawoła a wucźeże teßak. Tu spadnychu njemdrje hrožaze pjasće, a hdźež ßo hischće motyka k dźerženju sahanjesche, tam dojěcha na sakhadźazych.

„Wón je sapocźał! Wón chze nam dźěło sadźěwacź!“ wołachu wotrocźzy.

„Hubu dźerżecź!“ wołasche wyschschi polizista, sadźerża ßwojeho konja, tykny teßak do nóżnjow a praschesche ßo potom nadpadnjeneho:

„Schtó wy scźe?“

„Mostowski młynk ßym ja a chzu ßwoje prawo měcź! Wotrywaja mi wodu, a ja to njecźerpju.“

Saßo cźischcźachu ßo hólzy k nanej a ßynej, hněwnje a hanjo wołajzy; ale polizista torhasche ßwojeho konja do koła wokolo a nusowasche s tym rosbudźenych, so dyrbjachu dale wrócźo stupać.

„Do dźěła!“ pschikasa jim. „Wy pak“, wobrocźi ßo na Mostowskeho młynka, „wy se ßwojim ßynom póńdźecźe so mnu tamle na drohn k měschcźanoscźi.“

„Tón khadła tak wotßał njepschińdźe!“ wołachu najbóle rosharjeni mjes cźeladnikami a tłócźachu ßo saßo bliže.

„Khort tola!“ sakhadźesche polizista, kotremuž bu to pschewjele, da ßo ßwojemu konjej runje horje stupicź a pschihna potom sa cźěkazymi, kotsiž do hrjebje a psches hrjebju skakachu.

Nětkole bě cźaß, to swadu pytazy hólzy wjedźachu; s wyschschim polizistom njebě dobre žortować. Jeho konja a teßaka wschak ßo njebojachu, pschetoż na to wschak bě motyka dobra. Ale wón mějesche też revolver pschipaßany, a ßahnjenje jeho ruki tam jim doscź rjekny. Nimo teho bě ßebi w bitwje pola Gravelotte żelesny kschiž saßłużił.

Mjerjajo ßo po tajkim dźěchu saßo na dźěło, a Mostowski, kotremuž bě ruka kaž wokhromika, scźěhowasche jeho bjes wurěcźowanja. Jeno najdźiwischi pacholjo hwisdachu sa jeho khribjetom na porsty a ßmějachu ßo hanjo.

„Cźakaj, hólcźe, s tobu hischcźe porěcźu!“ sawoła polizist na cźerwjenowłoßateho, jětrodźerkateho hólza, kiž najwótsischo hwisdasche

Duzy po pucźu praschesche ßo młynka: „Kak dha scźe s tejle drapu do swady pschischli?“

„Dokelž mi rěku wotrywaja, a ja bjes wody dźěłacź njemóżu.“

„Tamle na drósy steji měschcźanosta s gmejnskim prjódkstejerjom.“ Wón pokasa s nóżnami na cźrjódu ludźi, kotsiž s dróhi krajinu s dalokowidom wobhladowachu. „Najtołschi se schěrej brodu je měschcźanosta, temu dyrbicźe ßwoju wěz pschednoschować. Dźicźe po tajkim k njemu, tych hewrjekarjow chzu wam se schije wotdźerżowacź ... Kak cźi jeno hwisdaja! Woprawdźe, cźerwjena raketa saßo, na, nětkole je kónz!“

Wón kiwny s ruku a cźěrjesche saßo tam, hdźež ßo pschezo hischcźe ßmějachu a wótsje hwisdachu.

Měschcźanosta scźeże s ramjenjomaj, hdyž Mostowski młynk rosbudźeny ßwoju sforżbu pschednjeße.

„Haj, schto chzemy to cźinicź? Hory też my njepscheßadźamy. Rěka njehodźi ßo po ßunjenju hory wjazy do prjedyscheho kónza wrócźo dowjesć, to wopschimnje kóżde dźěcźo!“

„Ale moje dźěło? Moje bycźe?“

„Haj, luby pschecźelo, schto ßebi chzu? Móżemy dha rězy psches polo běžecź dacź? Tu sanjeße ßo s pěskom kraj, kiž je dźeßacź krócź wjaz hódny hacź wasch młyn. Myßlicźe dha ßebi, so jeno k wjeßelu rěku bjes mała pok hodźiny daloko k Cźornej rězy wjedźemy? Schtoż my nětkole kraja kupimy a sa dźěło wudamy, směje gmejna tak cźežko njesć, so hischcźe jutsje na knježerstwo próstwu podam wo podpjerowanje.“

„Do Cźorneje rěki chzecźe moju wodu wotewrjecź, do Schcźěpanoweje rěki? Khort a hela, to je hańba!“

„Pschecźelo, směrujcźe ßo! Schcźěpanowy młyn leži dale hacź dwě hodźinje dale ßwonka mojeho wotkrjeßa. Snaju teho cźłowjeka jeno po mjenje, a tym buram tu móże tola wscho jene być, hacź njesbożowna woda, kiž tu pola a łuki nicźi, tam delka wasch młyn cźěri abo Schcźěpanowy.“

„Ale mi njeje wscho jene, hacź budu proscheŕ abo niz!“ wołasche młynk. „Ta rěka je moja, to je moje sawěscźene prawo; ja mam prawisny, jeno ja, a prawo dyrbi prawo wostacź.“

„Dha wjedźcźe ßwoju rěku psches hory, jeli móżecźe, abo storcźcźe Wusku Horu saßo wrócźo, hdźež je staka, mi je wscho prawje.“

„Ale schtó dha je wam prawo dał, Schcźěpanej moju rěku dowjesć?“

„Nusa. Njewěmy druheho pucźa, a jutsje hakle pschińdu geometrojo a technikojo. Poßledni rosßud, wě ßo, ma knježerstwo, ale to njebudźe też żaneho druheho pucźa tej wodźe wjedźecź, hacź k Cźornej rězy.“

„Dha mje sniczicźe!“

„To ßo hinak njehodźi. Mi dźě je jara żel, so macźe telko schkody, ale to ßo hinak njehodźi?“

„To ßo praschejcźe Schcźěpana!“

„Pschecźelo, ßda ßo, so scźe pomjatk ßhubili, bjerćze ßwój jasyk lěpje na kedźbu a njedajcźe ßwojemu ertej wschu ßwobodu. Pschecźiwo temu ßu hischcźe ßrědki! Scźe srosymili? A potom hischcźe jene! Wostajcźe mi tych ludźi tam na pokoj, cźi maja doscź dźěła bjes waß, a jeli so ßo hischcźe jónu swažicźe, jim dźěło sadźěwacź, scźinju krótki prozeß a dam waß wotwjescź. Runje tak mało, kaž móža ßebi cźi ludźo tule wot waß samokwjenje žadacź, so jim rěka, kotraž k waschim prawisnam ßłuscha, žně skónzuje, runje tak mało wucźinicźe wy schto pschecźiwo nam, hdyž ßmy rězy jenicźki móžny pucź dali. Wobrocźcźe ßo na knježerstwo a hladajcźe, schto dozpějecźe, to je wscho, schtož móžu wam prajicź.“

Tu spósna saßakky muž, so ßo tu niczo wjaz dozpěcź njehodźi; stonajo ßyže ßo na milny kamjeń.

„Nano, směruj ßo“, sawoła Ludwik, „ja napißam na krala list!“

„Tón hólcźez ma hlowu na prawym městnje!“ rjekny měschcźanosta. „Schkoda, so je ta wěz shubjena.“

„Wona njeje shubjena!“ sawoła poskocziwschi mlynk. „Wona njeje shubjena! Hdźe dha byschtej hewak prawo a sprawnosć wostałej?“

„Pschecźiwo wětrej, sliwkej, krupam a blyskej njejßu sakonje; do teho dyrbi ßo cźlowjek podacź.“

„A njemóžecźe wy niczo sa mnje cźinicź, knjes měschcźanosta?“

„Bohužel niz. Chzu wam na pschecźe wobßwědčenje dacź, so buschcźe ſ tutym njesbožom jara cźežźy potrjecheni.“

„Duž pój, Ludwiko, tu njemóžemy niczo wjaz wucźinicź.“

„Ludwik?“ woprascha ßo měschcźanosta. „Je to moleŕ Ludwik, wo kotrymž mi mój pißař powjedasche?“

„Khort njech bjerje teho klekßarja!“ wottorže ßo mlynk. „Wostajcźe mi ſ najmjeńscha cźestne mjeno. Mój ßyn rěka Ludwik, tón budźe mlynk, kaž ja, a schtóž jemu molerjow dawa, tón směje so mnu cźinicź!“

Měschcźanosta ßmějesche ßo wjeßele, a hólcźez pokhili wohańbjeny hlowu. Kak hanibna a ßměschna wěz dyrbjesche tola bycź, moleŕ bycź — moleŕ! A jemu dźěsche to psches wutrobu.

Mlynk wotewsa ßebi cźapku a dźěsche. Sarudźeny dźěsche ßyn ſa nim. (Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Konjej ßo splóschikoj.) Sańdźenu ßrjedu dopoldnja ßo na garbarskej haßy konjej jenemu sapschaha, Borancźanskemu knjejstwu ßłuschazeho, splóschischtaj. Pschi Židowskim želesnym mosćze ßo wós powrócźi. Na měschcźanskeho běrku Schöbela, kotryž spyta konjow sadźeržecź, ßo wós wali, pschi cźimž ßo Schöbel we wobliczu, na lohczu praweje cuki a na prawej nosy srani. K njemu hnydom lékařiku pomoz póßłachu. Na ßboże jeho wobschkodźenja njejßu straschne. Konjej staj wot mosta dale hacź k Poitzej pjekarni běžałoj, hdźež jedyn kóń padźe, tak so bě móžno, skocźecźi sadźeržecź. Konjej ßo njeběschtaj wobschkodźiłoj.

— Knjes wokrjeßny hejtman ſe Schlieben je 15. meje wjazynjedźelſku dowoleńzu nastupił. Wodźenje dźěłow je na tón cźaß tajny knježerstwowy radźicźel ſ Wiluzki pschedewsał.

— (Powschitkowny zyrkwinſki fond.) Sswjatki „powschitkowny zyrkwinſki fond“ saßo wo dary proßy. Wón ßwoju próstwu na wschitkich skoži, kotfiž evangelsko-lutherske zyrkwje tu a tam w kraju wopytaja. Wón je poßyhlnjenja jara potrěbny. Bóle hacź hdy prjedy ßo w kraju žadanje hiba, wulke wožady dźělicź, nowe wožady sałožicź, zyrkwje twaricź, nowe duchownske městna sałožicź, duchowne pomozne mozy postajicź. Ssrědki jenotliwych wožadow k temu ſ wjetscha njedožahaja; někotre kollekty sa zyrkwinske twary, kotrež ßo wob léto wotbywaju, wjele potrjebnosćow njespokojene wostaja. Sa ßrědkami, zyrkwinemu regimentej do wole datymi, jich pschewjele žada. Tu je „powschitkowny zyrkwinſki fond“, kotryž dyrbi ſ pomozu sastupicź. Duž ßwjatkowne gmejny, kotrež dyrbicźe a chzecźe ſ džakom sa Boże hnadne dary pomhacź, Khrystußowu zyrkej dale twaricź, dawajcźe swólniwje bohate dary!

— (Nohu ßebi rosmjatk.) W tudomnej maschinſkej fabriży firmy Götjesa a Schokty je jenemu tepjerjej se Židowa dwajzentnařske želeso na lěwu nohu panyko. Jemu je ßo hnydom lékařska pomoz dostała.

— (Wulka woda.) W nižinach je poßlednja wulka woda poměrnje wjetschu schkodu naczinika, dyžli w hórſkich stronach. S wodu Cźorneho Halschtrowa, Cźornizy, Sprewje, Lubaty, Cźorneho a Běłeho Ssepscha, Nyßy atd. ßu ßo pschibrjóžne pola a łuki póczrjele. Hacź ßu wožadźene běrny na powodźenych polach schkodowałe, ßo bórsy pokaže. Na mnohich městnach budźa drje ßo ſ nowa wožadźicź dyrbjecź. W Hórzy pola Niſkeje je woda želesnizyny naßyp podmlěła. S kedźbliwosću želesniſkich sastojnikow a ſ wuporjedźenſkim dźěłom bě móžno, dalschej schkodże wobrócź. We Wojerczach bě Cźorny Halschtrow rěsak Zschiedricha a zur Lindena, wulku bělerńju atd. powodźił. Ssobotu dopoldnja woda hacźenja rósdrěcź hrożesche, na jich wuporjedźenju a poßyhlnjenju teho dła se wschěmi mozami dźěłachu. Woda bě tußanu wyßokosć kaž kónz julija w lěcźe 1897 dozpiła.

Naczinjenu schkodu wobliczo dyrbimy pak tola wusnacź, so je wužitk poßlednich ßylnych deschcźow tyßaz krócź wjetschi, dyžli jich schkódne skutkowanje. Wschě rostliny, kotrež ßuchoty dła rosćź njemóžachu, ßu ßo po deschcźach móznje roswike. Deschcźe a po nim cźopke ßłónczne wjedro ßu woprawdźite dźiwy cźiniłe. Sa někotre dny je rožka łóhcź wjetscha narostka, a jeje kłoßy ßo hižo njedźelu wleczechu. Tež dźeczelej je woßebje deschcźowe wjedro hojiło. Hischcźe psched tydźenjom bě srudnje na njón hladacź a dźenża móža jón hižo ßyz. Pódla wulkeje płódnosćze, kotruž ßu deschcźe pschinjeßke, ßu wone cźwilu knotow a pschedewschěm myschi khětro pomjeńschiłe. W dolinach a nižinach, ſ wodu póczrjetych, ßu ßo wschě knoty a mysche tepiłe, na hórkach ßu pak ßo ſ najmjeńscha młode tepiłe a stare ſ wulkeho dźěła skhoriłe. Myschazej cźwili, kotrejž ßo ani se wschelakimi pillemi a myschazymi bazillemi wobrócź njemóžachmy, ßu deschcźe njejabzy kónz cźiniłe.

S **Hodźija.** Nasche schulske prjódkstejerſtwo běsche psched něschto cźaßom wobsamkło, nowu 6klaßnu schulu sa tsjoch wucźerjow twaricź. Tajka schula je tež, dokelž stara wjazy njedoßaha, sa Hodźijſki schulski wokrjeß cźiscźe nusna. Nětko pak je, dokelž na ßerbſkich wucźerjach ßmjercź jara pobrachuje, do prědka wěste, so žaneho tsecźeho ßerbſkeho wucźerja dostali njebychmy, Němza pak na žane waschnje trjebacź njemóžemy. Duž je schulske prjódkstejerſtwo w ßwojim poßlednim poßedźenju jenohłóßnje wobsamkło, nětko wot twarjenja noweje schule sa tsjoch wucźerjow wothladacź. To wschak je tež jara rosomnje; pschetož nichtó tola drohi twar njestaji, hdyž wě, so budźe prósdny stacź; a tsecźi dźěl noweje schule by nětko prósdny stacź dyrbjał. Schkoda, so wjazy młodych Sserbow na Budyſkim seminaru njeje. S teho wukhadźa nusa, w kotrejž nascha ßerbſka schula jara schkoduje.

S **Kſchiweje Borschcze.** Kaž běchmy ßebi pscheli, je ßo pschi rjanym wjedrje sańdźenu njedźelu meja, kotruž bě ßebi nascha młodźina stajiła, puschcźiła. Wjeßeły cźah hólzow a holzow ſ piſkanjom herzow a ſ nawjedowarjom na cźole k meji pschicźeże. Wokoło njeje po swucźenym waschnju rejwachu a wokoło cźahajo spěwachu, mjes druhim też „Hanka budź wjeßeła.“ Rjeńscho wschak by klincźało, hdy bychu „ßerbſku meju“ spěwali, kaž ßmy ju hižo w Khwacźanſkim ßerbſkim towarſtwje ßłyscheli. S zyła wobžarujemy, so nascha młodźina pschemało ßerbſkich spěwow znaje. Pschi wulkej horzocźe běchu rejwarjo a rejwarki njemało lacźni. Duž dyrbjesche ßo tócźnik, kiž piwko tocźesche, do spěcha měcź. So by jeho kóždy, kotryž by ſa lunkom piwa žadał, skerje spósnał, bě ßo krejcźeŕwjeny laz woblekł a ßebi wulki ßkomjany kłobuk na hlowu stajił. Hdyž běsche młodźina někotre kuski porejwała, ßo tócźnik hotowasche, meju puschcźicź. Dokelž tole dźěło ſ piwowym karancźkom dokonjecź njemóžesche, dyrbjesche ßebi po motyku dóńcź. Po dołhim kopanju skónczńje meja padźe. Jeje žerdź ßo hnydom ſa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje rospscheda. Sso do rjada sestupawschi rejwarjo a rejwarki ſ wupyschenej meju do Khwacźanſkeho hoscźenza cźehnjechu.

Se **Semij.** Na tudomnej klóschtrſkej horje je jena dźěkacźerka schtomowe rostliny ßadźejo rosbity hornz se 300 ßlěbornikami wukopała. Běchu to mjeńsche ßlěborniki se 17. lětstotka, kotrež drje wjazy niczo njepłacźa, kotrež pak ßu po ßlěbrje hischcźe pschezo něschto hódne. Mjes nimi běchu też někotre wjetsche ßlěborne pjenjesy we wulkosći prjedawschich dwajtoleŕſkich pjenjes.

S **Budestez.** Sańdźenu ßobotu je tu jedyn wós ſ Bjedruſka mandźelſku kamjenjecźeßarja D. w Hajnizach k semi storhnył a jej lěwu bristwju wobodrěł, tak so krwawjaza rana nasta. Zona bě runje ſ karu psches dróhu pschejěcź chzyła, hdyž ßo njesboże sta. Ludźo, kotfiž na pomoz pschińdźechu, ju na jejnu karu położichu a ju domoj dowjesechu. Dokelž na ßboże hwiſdźel njeje słamana, rana nadźijomnje bórsy sažije.

S **Holbina.** Schtwórtk ßu tu zuſeho pßa satſělili, kotryž bě jenu žonu, jenu kosu a jeneho druheho pßa skußał. Lubijſki wokrjeßny lékař je morjeneho pßa ſa skaženeho spósnał. Skußana žona je do Barlina wotjěła, so by ßo tam pſche skaženosć wulěkowała.

S **Lubija.** Srudny ſcžěhwk je tu rospuſchcženje jeneho žluba mčło. Bywſchi nawoženja žwoju bywſchu žlubenu w jeje ſtarſchiſkim domje pytaſche, a dokelž jemu tam do domu njedachu, wón pſched khěžnymi durjemi ſ kulku žwojemu žiwjenju docžaßny kónz ſcžini.

Wo ſrudnym podawku žo dale piſche: Ssamomordaŕ je mkody optikus ſe Shorjelza, kotryž bě ſ džowku friſéra Fleiſchera žlubjeny. Dokelž pak nawoženja na njeſahojnu pluzowu khoroſcž cžerpjeſche, bě njewjeſcžiny nan žlub roswjaſak. S tym bě žo mkody cžlowjek hluboko roshorik. Tón džeń,, na kotrymž žo k njeſbožownemu ſkutkej rosßudži, bě žebi wón ſtwu w hoſcženzu „Wettinſkeho dwora" wotnajak. Woſpjet podarmo ſpytawſchi, žwoju prjedawſchu njewjeſtu hiſchcže ras ſetkacž, bě wón wjecžor pſched wobydlenjom jeje ſtarſcheju ruku na žo ſložik. Wo khěžine durje ſaklepawſchi a ſa klinku poczahnywſchi, wón na dobo revolwer wucžeže a ſawokawſchi: „Kedžbu, woheń!" žebi wón kulku k wutrobnje tſeli. Potom žo wón na ſemju ſwjeſy a na měſcže wumrje. Kulka bě jemu wutrobu pſchedrčka.

S **Kamjenza.** Lětuſche wuſbèhanje wojakow w Kamjenſkim wokrjeßu budže žrjedu 31. meje w Kinsbórku, ſchtwórtk 1., pjatk 2., žobotu 3. a póndželu 5. junija dopoldnja wot 1/4 8 hodžin w Kamjenzu.

S **Rakez.** Měnjenje, ſo w tudomnych knježich lěžach khudži ludžo njeßmědža wjazy žuche drjewo ſběracž, jahodki ſchcžipacž a do hribow khodžicž, je ſ njedoroſumjenjom naſtako. Najeńk knježich hońtwow, knjes tajny radžicžel ſ Reyer k wjedženju dawa, ſo žmědža tež pſchichodnje khudži ludžo do jahodkow a do hribow khodžicž, tola jenož woprawdže khudži ludžo, ſamožitym wón to njedowoli. Tudomny wjeßny žudnik, knjes Mkynk, je žo ſwólniwy wuprajik, tym, kotſiž chzedža do hribow a jahodkow khodžicž, wobßwědczicž, hacž žu khudži a potrjebni. Bjes tuteho wobßwědczenja, nichtó dowoleńſkeje khartki njedoſtanje. Knjes tajny radžicžel ſ Reyer je, ſo by dopokaſak, ſo je khudym ludžom pſchecželnje ſmyßleny, ſa nich pola knjeſa wjeßneho žudnika Mkynka 50 hriwnow wotedak.

— W ſahrodže jeneho tudomneho khěžerja žo ſańdženu žrjedu dwě ſchwalczi cžumpaſchtej. Pſchi tym žo njeſbože ſta, ſo jena ſ holzow ſ cžumpjele dele na kruch grota padže, ſ kotrymž žebi rukn rósdrje. Rana bě tak ſka, ſo je ju dyrbjak lěkaŕ ſ jehku a zwjernom ſaſchicž. Wboha holczka budže rukn dleſchi cžaß dyrbjecž w rubiſchczu noßycž.

S **Lěſka** pola Sslepeho. W tndomnych brunizowych jamach je pjatk tydženja dopoldnja džěkacžeŕ Biſchof ſe Ssyjka nahlu žmjercž namakak. Brunizu podkopujo žo wón ſaßypny. Hakle pſched wjecžorom žu jeho cžěko móhli wuhrjebacž.

S **Mužakowa.** Ssrjedu popoldnju je žo tu pſchi „Winizy" ležazy dom želeſniſkeho ſaſtojnika Machikowſkeho wotpalik. Dokelž wody njebě, njemóžeſchtej žykawje hrabje Arnima a ſ Jabkońza woheń ſalecž. Sbytk lońſchich žnjow je žo žobu ſpalik.

Přilopk.

* W hórkim wopomnjenju žobuſtawam jeneho Draždžanſkeho ſpěwaŕſkeho towaŕſtwa wulět, na kotryž běchu žo Boże ſtpicže naſtajili, woſtanje. Hdyž ſpěwarjo popoldnju wot Siebenlehna do Breitenbachſkeho doka cžehnjechu, dyrbjachu woni móſt, pſches wyßoko ſ wodu napjatu rěcžku wjedžazy, pſchekrocžicž. Herzy do prědka duzy běchu hižo pſches móſt pſcheſchli, a ſpěwarjow bě runje wjetſcha cžrjóda na moſcže, hdyž žo tón ſ wulkim ropotom ſlama. Spěwarjo žo hromadže ſe žwojej khorhoju do mutnych žolmow walichu a jenož ſ wulkim prózowanjom žo woni ſ torhazych wodow na brjóh wukhowachu. Khětra khwila žo miny, prjedy hacž žo ſnjeſboženi tak daloko ſebrachu, ſo žo na dompucž podachu. Jedyn ſe ſpěwarjow bě žebi nohu ſlamak a dyrbjeſche žo ſ woſom domoj dowjeſcž. Druſy žo ſ padazymi tramami, w kotrychž wulke hoſdže tcžachu, we wobliczu krawi ſdrapachu. Khorhoj bě ſkoro zyle roszychnowana. Moſtowy wobßedžeŕ, jedyn hoſcženzaŕ, žo najſkerje ſamolwity ſcžini.

* Žałoßne wohnjowe njeſboże, ſ kotrymž ſtaj 2 cžlowjekaj žiwjenje ſhubikoj, je žo 15. meje w Barlinje ſtako. Tam je na Oraniſkej dróſy Bethkowa rukajzyplokarnja, pódla kotrejež mataj w jeje pſchedſtwje rěſbarjej Ferrari a Montagner žwoju džěkarnju. Pſched wjecžorom džěkacžerka Judis w kuchini rukajzy plokaſche. Bethka bě wo ſtwje pódla kuchinje a jeho žona w pſchedkhěži. Na jene dobo žo benzin, kiž žo pſchi plokanju nałożeſche, ſapali, woheń ſhrabny tež jedyn ſ benzinom napjelnjeny ballon, kiž bliſko ſtejeſche a kotryž rosbuchny. Hnydom zyke wobydlenje w plomjenach ſtejeſche a draſta tſjoch mjenowanych cžlowjekow žo pſches zyko paleſche. Džěkacžerka Judis, Bethzyna a jeje žyn cžerjachu w žałoßnym ſtyku do pódlanſkeje ſtwy, w kotrejž rěſbaŕ Ferrari pſchebywaſche. Džěkacžerka, kotrejž žo njebě jenož zyke wobleczenje, ale tež hižo mjaßo ſ cžěka ſpaliko, w žmjertnej nuſy hnydom ſ woknom won ſkocži a rosražena na twjerdej dróſy leža woſta. Jeje nahe cžěko bě jenož hiſchcže ſkružene wuhlo. Bethzynej bě žo runje tak zyka draſta ſ najmjeńſcha na hornim žiwocže do cžiſta ſpalika. Tež wona bě na zykym cžěle žałoßnje wopalena. Jara cžežko bě tež jeje žyn cžerpik. Samaritojo cžežko ſpalenych do khorownje donjeßechu. Tam je Bethzyna hiſchcže wjecžor wumrjeka. Stwa, w kotrejž bě žo rosbuchnjenje ſtako, bě, hdyž wohnjowa wobora pſchińdže, ſ wulkeho džěla hižo wupalena. Schtož bě hiſchcže ſbytkne, žo bórſy ſwuhaſcha. Rěſbaŕ Ferrari bě žebi ruzy ſlě wopalik.

* Hdyž w Hamburgu ſtaru khěžu wottorhachu, žo ſtejo woſtajeny džěl khèže žypny a pjecžoch džěkacžerjow pohrjeba. Jeneho morweho a ſchtyrjoch cžežko ſranjenych pod roswalinami wucžežechu. — Podobne njeſboże žo w Barmenje ſta. Pſchi wottorhanju jeneho twarjenja žo žwißle ſaßypnychu a khěžineho wobßedžerja a jenu druhu woßobu morichu.

* (Wobkudnika.) W Hamburgu je žotra jeneho twarza, kotryž je ſ jeneho nowotwara dele panyk a morwy leža woſtak, dla žmjercže žwojeho bratra wowrótnika.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W Jenje je žo dr. Loens, aſſiſtent pſchi tamniſchej wocžnej kliniży, ſkónzowak.

* Njewſchědna ſchcženiza je žo njedželu w evangelſkej garniſonſkej zyrkwi w Spandawje ſtaka. Jedyn gardeartilleriſt ſ Elſaßa hacž dotal njebě ſchcženy. Sa cžaß wojeŕſtwa je nětko trěbne roswucžowanje doſtak a je žo nětko wukſchcžik. Jeho hejtman a jeho lieutenant jemu kmótſiſchtaj. Zyka kompagnija bě pſchi žwjatocžnoſcži pſchitomna.

* Luboſcž dweju cžlowjekow je w lěžu pola Battenberga w Heſſenſkej ſrudny kónz namakała. Dwaj ſalubowanaj ſ Kaſſela běſchtaj tam pſchiſchłoj, ſo byſchtaj tam hromadže wumrjeloj. Mužſki, mkody pſchekupz, najprjedy žwoju 18lětnu lubu ſatſéli a potom žwojemu žamßnemu žiwjenju ſ revolwrowej kulku kónz ſcžini.

* S nahrabnoſcžu ſ hkodom wumrjeka je w Arnswaldže 50lětna Bertha Lückez. Wona bě po ſdacžu w khudobnych wobſtejnoſcžach žiwa a žo ſ wjetſcha ſ zykymi běrnami a jerjowej juchu žiwjeſche, hacž runje mějeſche 8 koſow w hródži. Kaž proſcheŕka žo wona woblekaſche, a jejna ſtwa, w kotrejž hromadže ſe žwojimi kurami a proßatami bydleſche, bě połna njerjada, kaž žwinjazy khlěw. Tola Bertha Lückez bě jenož na ſdacže khuda byla. Po jejnej žmjercži w kaſchcžikach a měſchkach něhdže 10,000 hriwnow hotowych pjenjes ſkhowanych namakachu, kotrež žu tam hižo dołho bjes wužitka leżake, pſchetož běchu to toleŕſke kruchi ſe 40. lět, kotrež běchu hiſchcže kaž nowe. Pódla teho hiſchcže wulke waly płatu, draſtnych tkaninow a wokmy nadeńdžechu. Hódnoſcž zykeho ſawoſtajenſtwa na 18,000 hriwnow wobliczа, kotrež dalokim pſchiwuſnym pſchipanje. Sso žmějazy herbjo!

* Pſchi wohnju na wobžedženſtwje wěſteho Schuberta w Landshucže padže domſke na wobydlerjow. Dotal žu dwě cžěle ſ rospadankow wucžahnyli, mjes nimaj ſamkarja Blana, dwě džěſcži pjekarja Hadajki ſtej cžežko, ſchtyrjo druſy cžlowjekojo žu lohko wobſchkodženi.

* Žałoßna wěž je žo dženž tydženja popoldnju w Elberfeldže pola Falkenſteina ſtaka. Sso ſwadžiwſchi ſe žwojim mužom ſchewſkim miſchtrom Bayerlom wotžali žo w jeho njepſchitomnoſcži jeho žona ſ dwěmaj džěſcžomaj ſe žamomordaŕſkim wotmyßlenjom ſe žwojeho domu. K hatej, bliſko pſchi wžy leżazym, pſchiſchedſchi, cžißny wona žwojej wobej džěſcži do njeho a ſkocži potom žama ſa nimaj. Wſchě tſi woßoby bórſy ſ wody wucžežechu. Maczeŕ žo poradži, ſaßo do žiwjenja wrócžicž, džěſcži pak, 2½ a 1½-lětnej, běſchtej a woſtaſchtej morwej. Žona cžežko khora leži. Cžežko pruhowaneho muža jara wobžaruja.

* (Njewjedro.) Do žyły 10 holzow, kotrež běchu pod ſchtomom wucžek pſched deſchcžom pytake, pola Lichtenaua bliſko Kaſſela błyſk dyri. Wſchě holzy žo połnuſchichu, jena bě hnydom morwa, džewjecž druhich ſproſtny a žo cžežko wobſchkodži.

* (Jětra.) Mjes ruſkimi džěkacžerjemi na Gerdinſkim rycžeŕkuble žu cžorne jětra wudyrike.

* (Njeſboże na želeſnizy.) S New-Yorka piſaja: Jedyn želeſniſki ſwjeßeleńſki cžah do jeneho ſpěſchneho cžaha ſaloži. 34 woßobow žo mori, 50 žo cžežko ſrani. — W Ulika dwaj cžahaj do žo ſraſyſchtaj, pſchi cžimž žo dwaj želeſniſkaj ſaſtojnikaj moriſchtaj; mnoſy pucžowarjo žo ſranichu.

* (Semjerženje.) 15. meje žu w nětkotrych stronach Dalmaziskeje semjerženje sačuli. Wjele nowotwarow žo žylnje wobschkodži, dwaj cžlowjekaj žo cžežko sranischtaj, scheseżo jenož lohko. W Trilju popoldnju 30 podsemskich storkow naliczichu. Lud je žo do hrosy dał.

* (S jěsdnym kokom do njesboža pschischoł.) Blisko Heiligenstadta we Weimarskej lieutenant Tetzlaf wot 82. pěschkowskeho regimenta s jěsdnym kokom tak njesbožownje padże, so wumrje.

* (Krupobicże.) Waldeckske wjerchowstwo je žo žobotu se satraschnym krupobiczom potrjechiło. Rožkowe žně žu do zyła sniczene, tola žo wjele se sawěsczenjom saruna.

* (Sso nadpanyła.) Pola Krumbacha w Rudnych horach je wutoru w nozy jedyn italski dźěłacźeŕ jenu holzu nadpanył, so by ju wumozował. Kschiki nadpanjeneje saßłyschawschi mužojo pschiběžachu, do kotrychž njekraßnik s revolvrom tšělesche a jeneho s nich na ruzy srani. Nadpadnika žu sajeli.

* W Heidelbergu jedyn hantwjerski, kotrehož žo polizist sa jeho papjerami woprascha, cžeknycź spyta a do Neckarskeje rěki skoczi, so by ju pschepłuwał. Wo žrjedź rěki pak žo młody cžłowjek ponuri a žo tepi.

* (Sabycźiwaj mandźelskaj.) Dejkez mandźelskaj w Neumünsterbergu běschtaj do zyła na žwój kwaßny dźeń sabykoj a žebi tež na to njepomyßlischtaj, so bě žo sańdźeny tydźeń 50 lět minyło, so běschtaj žebi pched woltarjom ruzy sawdałoj. Duž žo mandźelskaj wulzy dźiwaschtaj, hdyž farał Krügaŕ pschińdże a jimaj mandźelsku medaillu se žwjedźeńskej rěczu pschepoda. Farał dyrbjesche hakle mandźelskimaj rosjaßnicź, so mataj słoty kwaß.

* Zakoßne skutkowanje kulkow noweje tšělby je žo saßo pschi žamomordaŕstwje jeneho wojaka we Würzburgu pokasało. Kulka psches wojakowe wutrobno pschejěwschi, wudwjerna, k kotrymž bě žamomordaŕ stupił, pscherasy, psches murju dźěsche a w druhej muri tcžazy wosta. Wojak je žo satšělił, dokelž mějesche paduchstwa dla khostanje wocžakacź.

* (Se železnischkim cžahom žo pschejěli.) Pola Allensteina je železnischki cžah jedyn sapschah pschejěł. S tsjoch cžłowjekow, kotsiž w wosu žedźachu, žo dwejo hnydom morischtaj, tsecźi na wjesbje do Allensteina w cžahu wumrje. Wina na njesbožu je sapschahowy pohoncź, kotryž je skoku psches železnizu jěł, hacž runje lokomotiva wótsje swonjesche.

* (Satepjenje s petrolejom.) Wscho warnowanje psched tym je podarmo. Kóždy a kóžda žebi myßli, ja hižo žo na kedźbu wosmje. Džowka wucźerja B. w Taucha tele dny w njepschitomnosczi nana a macźerje do khachli satepi a nakoži pschi tym petrolejowu bleschu, kotraž rosbuchny a tu holzu w wokomiku do płomjenjow staji. Runjež jej ludźo, kotsiž na pomoz pschiběžachu, woheń bórsy poddußychu, bě žo njesbožowna holza tola hižo tak wopalika, so ju žmjercź bórsy w Lipsczanskej khorowni, do kotrejež bě data, s jeje wulkeje žałosczje wumó.

* (Shubjena wójnska kódź.) Turkowska wójnska kódź „Mohamed“, kotraž je 28. haprleje s Konstantinopla s wójnskej potrjebu do Tripolisa wotjěła, njeje hischcże tam dojěła. Boja žo, so je žo wona pomurika.

* (Saschity mandźelski.) Žortniwy kuß wo słym mandźelskim a jeho wjecźazej mandźelskej s Parisa cžitamy. Knjes Antonin Urbain bě po žwojim rjemjeßle stwywóskowaŕ, kiž se žwojej hoborskej mozu něschto hódne dokonjesche. Rjemjeßko pak wusprózņja a cžini cžłowjeka lacźneho a horzeho. So by wustatym mozam spomhał, lacźnotu sahnał a wodychnył, žo wě, so tón muž pschi dźěle pije. Pschi tym žo jemu cžasto kuß wjele poradźi, tak so žo skoro wschědnje jara cžumpaty domoj pschischmjata. Hdyž žwoju drohu mandźelsku wohladnje, jeho schcźipakowy duch cźěri, žwoju ruku tež jej sacźucź dacź, jenož so njeby sapomnika, kajkeho ma žylneho muža. Wón cžini to tak, so žwoju žonu a jeje žotru khwilu s kjom wobdźěłuje, prjedy hacž žo k derje saßłuženemu wotpoczinkej lehnje, so mohł žo rano saßo strósby do dźěła walicź. Wbohej bitej cźerpjeschtej žwoju měru pukow kóždy ras se sczerpliwosczu, kaž by to tomu tak bycź dyrbjało, doniž pched krótkim jena žußodźina wjecźerske myßle do njeju njesaschcźepi. „Njebudźtej wschak tola tak hłupej“, dźesche ta w tajkich wězach naßonjena cźeta, „wužitej cžaß, w kotrymž waju dracź spi. Saschijtej jeho do kožoweje płachty a pschischijtej jeho k matrazy, tak so žo se žanym stawom hibnycź njemóże, a potom wsmitej žebi kjeschk do ruki a wotpłacźtej jemu te puki, s kotrymiž je waju tak husto pschescźěhał, jenož so by ras shonił, kak derje puki cžinja“. Urbainka a jeje žotra wsaschtej žebi tajku dobru radu k wutrobje a wuwjedźeschtej tele dny wjecźerski skutk. Hdyž Urbain w hłubokim spanju kaž morwyležo žmorcźesche, žebi wjecźerzy bórnizu do tokšteje jehły nawlecźeschtej a jeho wobhładliwje do kožoweje płachty saschischtej, tak so jako w měsche tcźesche a jeho k matrazy pschischischtej. Nětko pocźeschtej jeho kóžda se schpaniskej scźinu młócźicź. Sso wě, so jeho s tym bórsy se žłódkeho spanja wubudźischtej, ale runjež wón kaž rosnjemdrjeny law rujesche, wonej dale młócźeschtej, doniž žo skónczņje nastróżeni žußodża nuts njewalichu a jeho s jeju rosskłobjeneju rukow njewumóchu. Tón wbohi muž pak bě tak šlě wuharowany, so dyrbjesche žo do khorownje dacź, hdyž drje budże něschto cžaßa ležecź dyrbjecź, prjedy hacź jemu khostaze puki sažija. Pschebity mandźelski nochze žwoju žonu a žwakown wobskorźicź; wón pak chze, tak rucże hacź budże sahojeny, žwojimaj wojercźizomaj s khopatej měru wotpłacźicź, schtož je jimaj winojty. Jimaj hižo koża na to žwjerbi.

* (Zyganjo jako rubjeżnizy a mordarjo.) W Ruskej žu zyganjo bohatemu kublerjej Michajlowej, s Odessy do Nikopola pucźowazemu, 10,000 rublow kranyli a jeho, dokelž žo wobarasche, hromadże s jeho žonu a pohonczom skónzowali. Dwě džowzy skónzowaneho rubjeżnizy žobu do lěża wsachu. Sa rubjeżnikami žandarmojo žlědźa.

* (Se skaženym pßom skußany.) Ssyna jeneho s najbohatschich mužow žwěta, stokrócźneho milijonara Vanderbilta w New-Yorku, je jeho Bernhardinski poß skußak. Dokelž žu pßa sa skaženeho spósnali, dyrbi žo skußany psche pßowju skaženosczj schcźěpicź dacź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Žiwnosczeŕka Pětzyna w Běcźizach bě tamnischeho žiwnosczerja Jana Hasera wobskorźiła, dokelž bě ju pjecża s pjasczu do wutrobna a do brody storkał, jej suby wubił, s porstom do huby pschimał a ju k sczenje pschipreł. Lawnischi žud bě wobskorźeneho wuwinował, dokelž skórźbniza žwoje wobwinowanje njemóżesche dopokasacź. Tež pschi druhej instanzy wona wjazy wuspěcha njedozpi. K mjersanju ma hischcże khósty sapłacźicź.

Kublerja Khorlu Klimanta Wustmanna w Drjecźinje bě tamnischi wucźeŕ Khorla August Knoblauch skschiwdźenja dla wobskorźił. Tež pched lawniskim žudom bě Wustmann, skschiwdźaze žłowa wospjetujo, prajił, so je Knoblauch pstruhi kranył, so wón s zyła žedmu kasnju njesnaje a so dźěcźi sawjedże, kranycź. Lawniski žud bě teho dla Wustmanna k 25 hriwnam pjenježneje pokuty abo k jastwu na pjecź dnjow saßudźił. Skórźbnikej, kaž tež statnemu rěcźnistwu bě tole khostanje pscheßnadne było, a wobaj běschtaj žo pschecźiwo njemu powołałoj. Pschi druhim wußudźenju žo Wustmannowe khostanje na 75 hriwnow pjenježneje pokuty powyschi.

Hudancźzy.

5.	6.
Kral 'noż jenelutke ma, Khěžor tehorunjecża A prosceŕ ma jo dwójzy, Haj morchejtruhaŕ trójzy A pan a knjes najbohatschi Niz jenoh' nima pschi žebi.	Wón nohacź, schijacź, pyskacź je, Ma s horda bydło wyßoke; Wón žerje žaby, jeschcźelzy, Je pak tež pcźołkam schkódliwy. Wón scheri nozy paducha, Hdyž chze tón saléscź do dwora.

Wuhudancźzy s poßlednjeho cźißła:
3. Pschah, płuh, woraŕ. 4. Kruwjaze wumjo.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 4018 hr. 59 np.

Dale žu sa njón darili:

Sserbske blido w Lipsku	100	= — =
Lischki-Póńdźelnizy	1	= 35 =
W „Katholskim Pózle“ cźißko 19. lěta 1899 hižo kwitowane:		
Sderjanska kucźlana komißija 55 np. „Roskolnizy“ 1 hr. 60 np. Psches knjesa wucźerja em. Krala s Radworja na Pjetaschez-Kralez kwaßu w Małżezach nahromadźene 6 hr. Delanska patentna komißija 25 np. = ...	8	= 40 =

Hromadźe: 4128 hr. 34 np.

S džakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow žo posdźischo wocźischcźi.)

Drjewowa awkzija
na Huſczańſkim reviérje.

Pónđzelu 29. meje t. l., popołdnju w **2 hođzinomaj** ma ßo **w hoſczenzu** w **Hunczerizach** na pſcheßađžowanje pſchedawacź:

200 ſchmrěkowych krutych žerđźi, 8—9 cm. delka tołſtych,
16 = = = 11 cm. = =
1800 = žerđźi, 3—7 cm. delka tołſtych,
7 rm. mjehkich ſchćźěpow,
8 = twjerdych ſchćźěpow,
300 = mjehkich klumpachow,
130 dołhich hromadow,
360 rm. kłójnoweje walčźiny a něhđźe
18 = pjeńkow.

Drjewo je pſchihotowane w drjewiſchčźu w Kočźičźanſkim haju, a jenotliwje w lěßowych měſtnach: we wowčźerninych kerkach, Kočźičźanſkim haju, ſkale, Huſczańſkim lěßu, Dubrawje a w Žičźanſkim haju.

Huſczańſke hrabinſke hajniſtwo, 17. meje 1899.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Pſcheßađžowanje ſawoſtajenſtwa.

Ssrjedu 24. meje 1899 dopołdnja wot ½9 hođzin maja ßo w domje čźißko 46 w **Małym Wjelkowje** (koloniji) wſchě tam ßo namakaze wěžy, jako: **domjaza nadoba, poßleſchcza, koža, meble** atd. ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßađžowanje pſchedawacź.

W Małowjelkowſkej koloniji, 19. meje 1899.

Wjeßny ßudnik.

Ležomnoſcźe na pſchedań.

Tak mjenowane **Połpičźanſke** abo **Turjanſke łuki** pola Borſchcźe (póſt: Delnja Wólſchina) ležaze, něhđźe 104 pruſkich jutrow wulke, ſ kotrychž ßu 20 jutrow paſtwiſchcźa a haty, ßu hnydom na pſchedań. Tele ležomnoſcźe wjele wunjeßu a ßo tež hođźa roskuſkowacź abo k đźělanju hatow wužicź.

Dalſche wukaſa **R. Thiem,** pſchekupz a póſtſki agent w Borſchcź pola Delnjeje Wólſchiny.

Wódny młyn w ßerbſkich ſtronach, mlějidło, wolejnźu a ſtupy wopſchijazy, ſ doßahazej wodowej mozu, hođźinu wot želeſnizy ſdaleny, je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Zadacźeljo chžyli ßo na knjeſa hamtſkeho pſchedſtejičźerja Běrku w Klětnom wobroćicź.

Žiwnoſcź na pſchedań.

W Rakojdach je **žiwnoſcź** čźißko 36 ſ nimale 16 kórzami pola a łuki ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom na pſchedań.

W Mjeſchizach je **ſahrodniſka žiwnoſcź** čźißko 6 ſ 12 kórzami ležomnoſcźe a ſ maßiwnymi twarjenjemi pſcheměnjenja dla ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom na pſchedań. Napłacźenje po wučźinjenju.

W Nowej Wßy pola Njeßwačźidła je rjana **žiwnoſcź,** 26 kórzow wulka, w najlěpſchim hoſpodarjenju đźeržana, ſ morwym a žiwym inventarom bjes wumjenka na pſchedań. Wſchitko dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejičźerja **Auguſta Wódnarja.**

Swoju **ſkładownju ſa kalk** a **wnhlo** chžu ſtaroby dla ſkerje lěpje pſchenajecź abo pſchedacź.

M. Pawlik w Radworju.

Kubło,

¾ hođźiny wot Lubija ſdalene, ſ 73 kórzami pola, ſ nich 5 kórzow lěßa, ſ maßiwnymi twarjenjemi, je ſe wſchěm inventarom ſa 40,000 hriwnow na pſchedań. Napłacźenje něhđźe 14,000 hriwnow.

P. Marſchner w Lubiju pſchi kral. měſtnje 4 po 1 ſkođźe.

Žiwnoſcź

njedaloko Lubija ſ něhđźe 19 kórzami pola, maßiwnymi twarjenjemi a zyle bjes dołha, je ſe wſchěm žiwym a morwym invent. na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **P. Marſchnera** w Lubiju pſchi kralowſtim měſtnje 4 po 1 ſkođźe.

Khěža na pſchedań.

W Khwacźizach pſchi Margareczinej hěcźe je khěža čźißko 39 tunjo na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

W Nowej Wßy nad Sprewju je maßiwna **khěža** čźo. 11 ſ 2 kórzomaj dobreje łuki a 5 kórzami pola dla pſchecźehnjenja do měſta ſa 1900 hr. hnydom na pſchedań.

W Nowej Wßy čźißko 28 pola Njeßwačźidła je wobydlenje ſe ßadowej ſahrodu, ſ polom abo bjes njeho, hnydom na pſchenajecźe. Dalſche je pola **K. Schołty** w Krónzy ſhonicź.

Schtalty.

S. Beerowy patentowany ſchtalt,
D. R. G. M. Nr. 80,651,
po 2 mk. 25 a 3 mk. 25 np.
je ſawěſcźe najlěpſchi.
Tſoje ſpinki, dwójne a trojne ſchtabiki.
Njeroſkamne.
Najlěpſcha faßona. Pſchijomne noſchenje.
Jeniczke pſchedawanje ſa Budyſchin jenož pola

S. Beera
(prjedy Messow & Waldschmidt)

pſchi hłownym torhoſchču 9 delka a po 1 ſkhođźe.

Khěžkarſka žiwnoſcź.

Maßiwnu khěžu čźißko 44 w Khwacźizach, k ſawoſtajenſtwu Jurja Langi ßłuſchazu, ſ 3 kórzami pola, ma

wutoru 23. meje t. l.

dopołdnja w 11 hođź. podpißany w ſawoſtajenej ležomnoſczi na pſcheßađžowanje pſchedawacź.

W Budyſchinje, 19. meje 1899.

C. A. Manitz.

We Łuſy je **khěža** ſe ſahrodu a ſ něſchto polom na pſchedań. Wſcho dalſche čźißko 38 tam.

Dźeczel na pſchedań.

Wutoru 23. meje, tſeczi dźeń ßwjatkow, dopołdnja w 10 hođź., budźetaj ßo něhđźe dwaj kórzaj lětuſcheho ſtejateho dźeczela po dźělbach na pſcheßađžowanje pſchedawacź. Shromadźiſna pſchi Rakeczańſko-Scheſchowſkej ſchćźežy.

Jan Rola.

Tučne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 60 np., **ßuſchene mjaßo** punt po 40 np., **połcź** pſchi 5 puntach punt po 70 np. porucza

Oskar Lehmann, rěſniſki miſchtr na ſwonkownej lawſkej haßy 26.

Virginiſki
konjoſubojty majß

k ßađźenju w bliſko ſłhađźazej tworje porucza

Khorla Preisser jun.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz

jón poručźejo kedźbliwe čźinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Błyſkne koßy

najlěpſche ßwěta, porucza jenož ſ rukowanjom, ſo ßu dobre

Kurt Vogt w Barcźe.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa cźežko a lohko ßo cźerjaze maſchiny,

zylindrowe wolije

w wſchelakich druźinach,
konſiſtentny
maſchinſki tuk,
wolij ſa ſchijate maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po wjacy ma pſchezo najwjetſchi ſklad a porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.
Dalokoreczak 33.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k nacźinjenju pſcheńzy jara tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak čźißko 33.

Schtomowy
wóſk,

běžity a twjerdy w rołkach, tunjo porucza

Otto Engert.

Wubjerne tučne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza

rěſnik **Bernkopf**
na ßukelnſkej haßy čźißko 26.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. meje** připołdnju 1/4 1 hodźiny

wulět na Butrowu Horu a do Biskopic.

Te česćene sobustawy, kotrež chcedźa z billetom po połpłaćizny, 80 np. wučinjaceje, jěć, chcyłe je sobotu pola knjeza Smolerja abo njedźelu 1/2 12 hodźin připołdnju na dwórnišću pola předsydy, knjeza wyššeho wokrjesneho žandarma Buka, do prědka skazać a zapłaćić. Wulět pońdźe najprjódcy po železnicy do Zemic, wot tam pěši přez Piku a Law na Butrowu Horu. Wot 5 hodźin popołdnju hač do 10 hodźin wječor budźe **b a l** w hosćencu „słónca“ w Biskopicach. Wječor 1/2 11 abo w nocy 1/2 1 hodźiny so domoj pojědźe.

Předsydstwo.



Powschitkowna shromadźisna pčzołarjow



2. dźeń ßwjatkow popołdnju w 3 hodźinach w Hübnerez reſtawraziji w Njeßwačidle.

Porjad: Pschednoschk a ważne rosrěčenje.

Kóždy pčzołař a pscheczel pčzołařstwa je wutrobnje witany.

Schudak.

Kralowske ſakſke wojeŕſke towařſtwo w Klukschu.

Pónđźelu, 2. dźeń ßwjatkow, popołdnju w 3 hodźinach njech wschitzy towařschojo ſe žonami atd. do Noweje Wßy k towařſcham na wopyt du.

Pschedßyda.

Wosjewjenje.

Čzeſčzenym Sserbam w **Khróſcze** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym 18. meje w kheži knjeſa **Wawera**

pſchedawarnju materialnych a wurěſnych tworow

wotewrika.

Lubjo, ſo budu wſchitkim, kotſiž mje wopytaja, ſ dobrej a hódnej tworu poßłużecź, proſchu, moje nowe pſchedewſacźe dobroczźiwje podpjerać.

W Khróſcze, 15. meje 1899.

Minna ſwud. **Pilzowa.**

Do Budyſchinka!

Čzeſčzenym wobydlerjam w Budyſchinku a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym w Budyſchinku **pſchedawarnju wſchědnjazeje drasty** ſa ſroſczenych a dźěczi, teho runja **drastnych klanikow, módreho czíſchczenja, barchenta, barchentowych koſchli** atd. wotewrik.

Tunje płaczíſny a ſprawne poßłużenje lubjo, proſchu ke mni prawje czaſto pſchikhadźecź.

Jan Barto w Budyſchinku.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ je dostacź ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral**, kapłan w Draždźanach.

Ssmolerjez knihiczíſchczérnja

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.

Towařstwo Pomocy

za ſtudowacych Serbow

změje **ſrjedu po ſwjatkach** 24. meje popołdnju w 3 hodź. tudy w Gudźic hosćencu swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Namjety.

Předsydstwo.

Přeprošenje!

Na **hłownu zhromadźiznu serbskeho duchownstwa ſrjedu po ſwjatkach, 24. meje t. l.,** rano 1/2 10 hodź., w hosćencu **„winoweje kiće“**, a po njej tam připołdnju 1/2 12 hodź. na **hłownu zhromadźiznu serbskeho lutherskeho knihowneho towařſtwa** k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Wšitkich knjezow, kotříž su we swojim času jako studowacy naše „skhadźowanki serbskeje studowaceje młodosće“ wopytowali, chcyli so přećelniwje **ſrjedu 24. meje** popołdnju w 5 hodźinach w „Liščej jamje“ w Budyšinje zeńć k rozrěčowanju wo 25 lětnym jubileju našich skhadźowankow.

Zarjadnik.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje tón króć druhi dźeń swjatkow, pop. w 4 hodźinach swoje měsačne posedźenje, k kotremuž je knjez młynski mištr Lukaš přednošk („Započatki města Wojerec“) dobroćiwje přilubił. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Do Lupoje!

2. dźeń ßwjatkow budźa **reje.** Pscheczelnje pscheproſchuje

Loda.

Płaczenja khmani kupzy ßu mi poručili, ſa nich žiwnoſcze, kubła, hoſczenzy atd. kupowacź.

A. Wiederwach w Barcze.

Dokelž pschedawarnju ſpuſchczu,

wupſchedawam

po nutſkupowanſkich płaczíſnach a to: **khoſej, muku, warjenja, ßuſchene ßłowki, jabłukowe pjeczenki** atd.

Jan Lukaß

pſchi žitnych wikach 9.

Pſchedawarnja je jenož **ßobotu** wočinjena.

Kury a młode holbje

po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Bergerez

dźiwinſka pſchedawarnja

na ßerbſkej haßy 6.

Pachołk

hacź do 17 lět, kotryž wě ſ konimi wobkhadźecź a kotryž je porjadny a ſwólniwy, ßo na wßy k jenemu lěkarjej pyta. Sso ſamolwicź pola knjeſa **C. Meiſela** w Budyſchinje na hornczeŕſkej haßy 21.

Stwinſke, kuchińſke a ßłużobne holzy do woßebnych domow na wßy, pohonczojo a wotrocźzy pſchi wulkej mſdźe a dobrym wobkhadźe ßo pytaja a ßo jim ßłużba darmo wukaſa w Klukſchu čo. 53a.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſchodźe.

Młódſchu ßłużobnu holzu, najradſcho ſe wßow k 1. julijej pyta mandźelſka paſt. prima. **Wjazki** w Budyſchinje.

Na wjetſche knjeże kubło pola Budyſchina ßo bórſy dowěrna a pilna młokowa dźowka pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pěſtonczа, kotraž je hižo jako tajka ßłużiła, ßo k 1. meji abo 1. junijej do dobreje ßłużby pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pſchi ſchczíſnach, kwaßach, kermuſchach atd. poručza ßo čzeſčzenym Sserbam jako **kucharka** ßerbſkeje rěcze mózna **Sanderka** na Židowje czíßko 70.

Murjerjow a dźěłaczerjow

do Budyſchina a na nowotwar Drožđźijſkeho hoſczenza pyta

Bernhard Schöne.

(K temu czíßku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. meje 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

15 meje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	33—35	60—64
awstriske	33—35	60—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—56
4. ßnadnje pizowane kóžđeje starosty	—	52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hsdnoscże	30—32	58—60
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	28—29	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	45—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—33	58—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	54—57
3. ßnadnje pizowane	—	50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—47	70—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacz do 1¼ léta	36—37	47—48
2. mjaßne	34—35	45—46
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	30—33	40—44

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4528 měchow.	W Budyschinje 13. meje 1899 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 18. meje 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża běła	8	24	8	59	8	12	8	41
" žołta	7	94	8	24	7	79	8	12
Rožka	7	38	7	50	7	6	7	25
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	17	7	60
Wowß (50 kilogr.)	6	80	7	20	6	50	6	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	—	2	40
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1272 schtuk, schtuka	13	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacz 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacz 14 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacz 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacz 10 hr. 59 np.

Na Burhy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 38 np. hacz 8 hr. 53 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 12 np. hacz 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacz 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 19. meje: Cžoplo.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 1. dżeń ßwjatkow rano w 7 hodžinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

2. dżeń ßwjatkow smeje rano w 7 hodžinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje. Wobaj ßwjataj dnjej budże kollekta sa powschitkowny saksi zyrkwinski fond.

3. dżeń ßwjatkow dopołdnja w 9 hodžinach budże diakonus Sarjenk ßerbski prědowacž.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August Frenzel, wobydler a fabrikar na Židowje, s Johanu Marju Pilakez tam — Ernst August Paul, cželadnik w Sslonej Borschczi, s Emmu Wyleminu Kariz tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Bohuwěr, Augusta Bohuměra Mehnerta, žiwnoscżerja w Kelnje, ß. — Max Erwin, njemandž. ß. na Židowje. — Richard Max a Willy Bjedrich, Božidara Oskara Kschižana, wobydlerja a dżełaczerja na Židowje, dwójnikaj. — Gertrud Hildegard, Jana Bjedricha Wuschika, khěžerja a kopornikarja na Židowje, dž. — Frida Elsa, Ernsta Emila Steina, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dž. — Emma Martha, Khorle Augusta Pětki, dżełaczerja a wobydlerja w Cžichońzach, dž.

Zemrjeći:

Dżeń 11. meje: Handrij Ernst Guda, wobydler a dżełaczer na Židowje, 66 l. 8 m. 14 d. — Ernst Gustav Eisler, khěžer a cżeßliski polěr na Židowje, 70 l. 2 m. 14 d. — 14. Johana Gertrud, Pawola Augusta Pjecha, wobydlerja a tyscherja w Bórku, dž., 34 d. — 15. Johana Madlena Schołcžiz, bywscha pěstonża pod hrodom, 45 l. 5 m. 22 d. — 16. Jan Khorla Hajna, korbař s Njesdaschez, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 55 l. 3 m. 25 d. — 17. Johana Khrystiana Wochez, wobydlerka na Židowje, 69 l. 7 m. 5 d. — 18. Martha Flora, njemandž. dž. na Židowje, 1 m. 18 d. — Marja rodž. Lukaschez, Miklawscha Schustera, murjerja, mandželska, 35 l. 10 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. dżeń ßwjatkow smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodžinach ßerbsku spowjedž, farar Mrosak w 8 hodžinach ßerbske a ¾10 hodžin němske prědowanje a popołdnju w 2 hodž. ßerbski něschpor.

2. dżeń ßwjatkow smeje farar Mrosak rano w 7 hodž. ßerbsku spowjedž, pomozny duchowny Rychtař w 8 hodž. ßerbske a ¾10 hodž. němske prědowanje.

3 dżeń ßwjatkow smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodž. ßerbske prědowanje.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbiczе wscheje druzhiny,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo wulki skład
po najtuńschich płaczišnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
napschecża turnańje.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

?

Hdże je **dobry** khofej dostacž?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 5.

Wósk.

Wósk, bruny, a kras kupuje a płaczi najwjetsche płaczišny

H. Lehmann, mydlańnja
na hornczerskej a na žitnej haßy.



Hdże scże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola

G. Hagera na ßerbskej haßy 11.

Swój skład **sofow, matrazow** s kožom a bjes njeho, teho runja wschě **kožane tworzy** po najtuńschich płaczišnach poruczam.

Emil Schubert, ßedlarski mischtr
na jerjowej haßy.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,05	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Zidowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměríz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědže jedyn cžah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Schtóž chze

klobuki a mězy

woprawdže dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczíßnach nakupicz, njech ßo poda do ßpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo pſchi najtuniſchich płaczíßnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach nalětnjeho cžaßa

w zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych

klobukach

poſticza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

hólczaze klobuki	po	**75 np.,**
mužaze klobuki	=	**1 hr.,**
zylindrowe klobuki	=	**4 hr.,**
hólczaze mězy	=	**30 np.,**
dźěłaczerſke mězy	=	**40 np.,**
židźane mužaze mězy	=	**90 np.,**

Hacž do najwoßebniſchich družinow.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pſchi hlownym torhoſchczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczíßnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, ſoſowe deki,

meblowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

vitražowe tkaniny,

gardinowe žerdźe a roſetty,

teppichi, běhacze, linoleum,

wóſkowe ßukno, tapety.

Drainěrowanſke roły

wſchěch družinow ma po fabrikſkich płaczíßnach na ſkładze

H. Dittrich w hoſczenzu w Lětonju.

Schwablowu kißalinu,

ßelowu kißalinu,

w ballonach a po wahy k ratarſkim ſaměram ma ſtajnje na ſkładze po najtuniſchich płaczíßnach porucza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Sczinowe pleczenje

k wjerčham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr na walſkej dróſy 14.

Paleny khoſej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ cžimž wón jara wjele po dobrym ßkodze a ſporoſczi dobudže, punt po 80 hacž 200 np. porucza

Bruno Halke

na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Heinrich Hoppſtock

w Budyschinje na hauenſteinſkej haßy 1

porucza ßwoju

chemiſku płokatnju a cziſczernju, barbjernju a wuprawnju pſchi ſpěſchnym najßwědomicziwiſchim wuwjedźenju po tunich płaczíßnach.

Sßłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíßnach.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reserwy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych baukowych notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych saložknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomuych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěstoscź.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wudawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožczerńja ratarskeho kreditneho towarstwa sa saksse kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole	ſ $2\frac{1}{2}$%
= měßacznym wupowjedzenju nětkole	ſ 3%
= tsiměßaeznym = twjerdze stejo	ſ $3\frac{1}{4}$%
= schěsczměßaeznym = = =	ſ $3\frac{1}{2}$%
= létnym = = =	ſ $3\frac{2}{3}$%

Bliżsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Pschenajeczе jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Snamjenite wudźĕłki němskeje industrije ſu cźrije ſ woprawneho Goodyearskeho ſwĕtoweho dźĕła

G. Engelhardta & Co. w Kasselu.

Tole ſnamjo ſtupnjow a ſchkórnjow je hižo dlĕſchi cźaſ najlĕpje ſawjedźene a **ſłaſanemu dźĕłu** po **dźerźenju runodobre,** pſchi tym ſe ſwojej **woſźebnoſcźu** a **dokonjanymi formami wobkuſtuje.**

Nowoſcź: American-Style.

Wſchĕ druźiny najwoſźebniſcheho waſchnja ſa mužſkich a źónſke ma pſchezo na ſkładźe

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr na ſtukelnſkej haſźy 14.

Nowoſcźe, kotreź ſu na poſźled doſchłe, ſu w mojimaj wukładnymaj woknomaj wuſtajene.

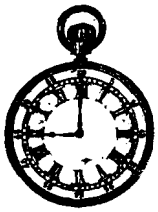

Franz Marſchner

cźaſźnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haſźy cźo. 9

ſwój ſkład **cźaſźnikow** a **cźaſźnikowych rjeczaſow** dobroczźivemu wobkedźbowanju porucźa.

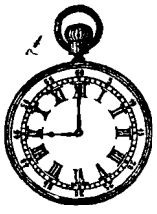

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕcźu **ſerbſki.**

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku

Kóžda w wukładnym wokuje wuſtajena kravatta ſo k pſchedaczu unts wosmje.

porucźa

A. Tſchentſcher

na bohatej haſźy cźiſźko 18. | **Dalokorĕcźak cźiſźko 80.**

Sa kołojĕſdnych

porucźam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,

we wſchĕch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mĕzy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchcźate.

Otto Gottwald,

pſchi Draźdźanſkej dróſy cźiſźko 12.

Portlandſki zement

w wubjernej jenakej hódnoſcźi ſtajnje cźerſtwy, dokelž ſo kóžды tydźeń pſchiwoſy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach, kaž tež w mĕchach tunjo porucźa

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokorĕcźak 33.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucźne **howjaſe mjaſźo** punt po 50 np.,

połcź pſchi 5 puntach 70 np.,

kołbaſa punt po 60 np.

pola rĕſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haſźy cźiſźko 4.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woſźobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane piſźane po 15 hacź 20 np., hacź do najwoſźebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane piſźane po 50 np.

a wjele druhich wĕzow k ſelenemu a ſlĕbornemu kwaſźej porucźa po najtuniſchich płaczišnach

Max Mütze

na bohatej haſźy.



Kóždy, kotryž chze ſźebi **dobry** a **tuni cźaſźnik** kupicź, abo kotryž chze ſźebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaſźnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſźy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſźebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Cźerſtwy **howjaſy łój** punt po 30 np., **ſuſcheny połcź** pſchi 3 puntach punt po 70 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch** punt po 70 np., **naſźelenu ſwinjazu hłowu** punt po 30 np., **druhu druźinu bĕłeje kołbaſźy** punt po 50 np. pſchedawa

Otto Pětschka

na žitnej haſźy.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobĕlenjua namaſanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cźwizach a po waſy ma na ſkładźe

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail na ſnutſkownej lawſkej haſźy 10.

Dalokorĕcźak cźiſźko 33.

Sswinjazy wobžeruy pólver, kotryž wobžernoſcź wubudźuje a kormjenje połožuje, porucźa



Germania a Drogownja dr. Roebera

ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Wobucźe

w jara wulkim wubjerku ſa **mužſkich, źónſke** a **dźĕcźi** ſ **dobreje koże** ſo najtuńſcho kupuje pola ſchewſkeho miſchtra

Franza Brauna

na ſwonkownej lawſkej haſźy 8.

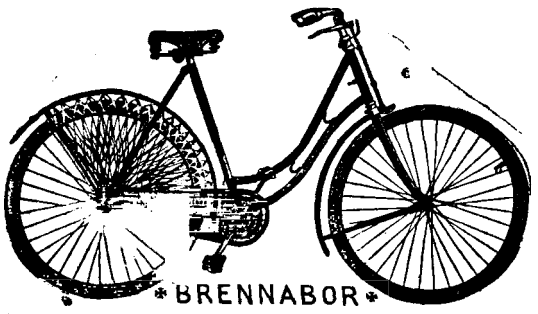

Najlĕpſche a najbóle lubowane jĕſdne koło ſwĕta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prĕnja a najwjetſcha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźĕle 2500 dźĕłacźerjow.

Wjazy dyžli 1/2 milijona **Brennaborſkich** jĕſdnych kołow we wſchĕch dźĕlach ſwĕta jĕſdźi.

W lĕcźe 1898 ſo pſchedało: **35,000 jĕſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Rakezach,**

pſchedawarnja jĕſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 21. Sobotu 27. meje 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Kongreß dla wobaranja tuberkulosy (šuchoćinje) jako ludowej khorosći je šo pod pschedšydstwom Raćiborskeho wójwody w Barlinje seschoł, so by šwjatkowny tydźeń šwoje wuradźenja skónčił. Pschi wotewrjenju pošedźenjow w khěžorstwowej šejmowni bě khěžorka pschitomna. Tež khěžor kongreßej a jeho prózowanjam ſ wulkej sympathiju spěchowanje pscheje a je pschedšydu a liczbu wukrajnych wotpósłanzow w awdijenzy pschijał. Nadźijomnje šo dźěławosći kongreßa poradźi, skažeńsku móz tuberkulosy poßłabicź. Pschede wschěm šo wo to jedna, potrěbnym khorym na tuberkulosy pschisprawne hojeńnje wotewricź, so by šo rosschěrjenju tuteje khorosće, kotraž šebi se wschěch khorosćow najwjazy woporow žada, po móžnosći sadźěwało.

Najwjetschi strach hrosy, kaž šo we wuradźowanjach wušběhowasche, cźłowjestwu ſ tuberkulosnym howjasym skotom. Po wušlědźenjach Mnichowskeho professora Bollingera šo tuberkulosa (šuchoćina) wošebje ſ tuberkulosu howjadow a šwini na cźłowjekow pschenješe. Najstraschnische je cźłowjekej mloko tuberkulosnych howjadow, hdyž šo wone dlěschi cźaš njewotwarjene wužiwa. Pschiběranje tuberkulosy mjes howjasym skotom je teho dla niz jenož se schkodu sa skótne plahowanje a ratarstwo, ale tež sahubjaze sa cźłowšku strowosću.

— Samaritsku šlužbu je khěžor tele dny jenemu pohonczej wopokasał. W šwěrjenskej sahrodźe w Barlinje jedyn kolojesdny wokoło konja jeneje drožki jědźesche. Kóń šo splóschi a padźe, pohonc̀ pak šo ſ wosa na drohu cźišny, hdźež krawjo leżo wosta. Pschipadnje bě khěžor se šwojim adjudantom na rańschim wukhodźe se šwědkom tuteho podawka. K snjesboženemu pohonczej stupiwschi jeho wón sběhny a šo šobuželniwje wuwoprascha, kak šo jemu wjedźe a kajke šu jeho šwójbne wobstejnosće.

— Wo konstrukziji pšowich pranzow je sakske ministerstwo scźěhowazy wukas wudało: Kóždy pranz dyrbi šo po napołoženju na tychle ſ kožanym rjemjenjom k pšowemu wokoloschijazemu bantej pschiwjasacź. Pschi wschěch pšowich pranzach njedyrbi šo prědni dźěl jenož ſ metallowym abo kožanym bantom njesć, ale dyrbi šo pódla teho ſ tajkim bantom, wot tyła psches šrjedź cźoła hacź ſ najmjeńscha do noßoweho korjenja doßahazym, we šwojim położenju džeržecź. Na pšowich pranzach, kotrež njejßu ſ metalla džěłane, dyrbja ſ najmjeńscha wschě rjemjenje prědnjeho džěła ſ metallowymi bantami wobbite bycź; jenož pschi mjeńschich pšach šmě městna polizajska wyschnosć wumsacźe wotpuschcźicź, jeli so je pranz tak džěłany, so šo pšowa khlama njemóže psches njón pschešunyć. Tele postajenja 1. auguśta 1899 do mozy stupja; po nich maja šo wschudźe složowacź, hdźež sakoń abo wyschnosć pschikasa, so maja pšy pranz noßycź. Njewobkedźbowanje tychle postajenjow šo ſ pjenjeżnej pokutu hacź do 150 hriwnow abo ſ arrestom hacź do 6 njedźel khosta.

— Na naturske hojenje wustojni šo je studowanymi lěkarjemi w Pruskej na šmjercź a žiwjenje bědźa. Po namołwjenju pruskeho kultußoweho ministra Boße šu šo lěkarjo na to šwjasali, skórźby pschecźiwo wustojnym na naturske hojenje sběracź, so mohło šo se sakonjom tutym hojerjam sakasacź, ludźi dale lěkowacź. So bychu šo tele nadpady na šwobodnu hojeńsku wědomosć wotrasyłe, šu wobsamkli, tež skórźby pschecźiwo studowanym lěkarjam hromadźecź. Wscho wopacźne lěkowanje a pokhostanje studowanych lěkarjow dyrbi šo komišiji, k temu wuswolenej, podacź, kotraž zyły material wyschnosćam a šejmam pschepoda.

Awstriska. Dowěrnizy němskich liberalnych a radikalnych stron šu šwjatki we Winje šwoje žadanja sestajeli. Jenož potom chzedźa woni ſ knježeństwom měr cźinicź, hdyž šo tele žadanja dopjelnja. Woni šebi pschede wschěm prědnosć němskeje rěcze psched wschěmi druhimi rěcźemi žadaju. We wschěch sastojnstwach a wyschnosćach dyrbi němska rěcź płacźicź, mjes tym so šmědźa šo šlowjanske rěcze jenož tam pschipuschcźicź, hdźež šo wone hižo nětkole wužiwaju. We wyschschich sastojnstwach a wobkhadźe wyschnosćow a sastojństwow mjes šobu pak dyrbjała jenicźzy Němcźina knježicź. Cźěske, pólske a šlowenske nowiny tajke němske žadanja prysle mjenuja, kotrež njejßu rospominanja hódne. Pokasuja na to, so Němzy w Awstriskej jenož tsecźinu, Sslowjenjo pak dwě tsecźinje wobydleństwa wucźinja.

Franzowska. Něhduschemu franzowskemu presidentej Carnotej, kotrehož je italski anarchist Caserio ſ kałacźom sakoł, šu w Dijonje pomnik stajili. Pschi pomnikowym wotkrycźu měješche nětcźischi president šwjedźeńsku rěcź. W njej wón na Carnotowy podźěł pschi wobsamknjenju rusko-franzowskeho swjasa spominasche, ſ kotrymž šu šo politiske wobstejnosće w Europje pschetworike.

Danska. W Kopenhagenje twarschy dźěłacźerjo strajkuja. Twarschy a drusy rjemjeßlnischy mischtrjo šu šo nětko rosßudźili, wschitkich twarskich dźěłacźerjow w Kopenhagenje ſ dźěła puschcźicź. S tym je 50,000 dźěłacźerjow dźěło shubiło. Sa tole wobsamknjenje šu drje šo dźěłodawarjo teho dla wuprajili, so móhli ſ tym sadźěwacź, so drusy dźěłacźerjo w Kopenhagenje strajkowarjow ſ pjenjesami podpjeraja.

Hollandska. Měrowa konferenza, w Haagu shromadźena, wo praschenju wotbrónjenja wójskow ſ zyła jednacź njebudźe. Němska a Jendźelska nochzetej niczo wo tym wjedźecź a te druhe staty teho runja niz. Duž konferenzy niczo dale njewubudźe, dyžli postajicź, kajke brónje šo njeßmědźa we wójnje trjebacź.

Jendźelska. Jendźelska kralowa je 24. meje šwój 80. narodny dźeń šwjecźiła. Wona je šo 24. meje 1819 narodźiła a ſ 18. lětom na jendźelski trón stupiła. Jeje mandźelstwo, 1840 se sasko-koburgsko-Gothaskim prynzom Albertom wobsamknjene, bě jara šbožowne a 21 lět trajesche. Spomnjenja hódne je, so je bamž poručił, so měješche šo 80. narodniny jendźelskeje kraloweje w Romje w zyrkwjach šwjedźeńska Boża šlužba wotměcź, w kotrejž měješche šo woßebita modlitwa sa wobstarnu kralowu wuspěwacź.

Rußowska. S natwarjenjom šibirskeje želesnizy je wjele tyßaz Rußow ſ Europy do Ssibirskeje wucźahnyło. Khostanzy, k wuhnanstwu do Ssibirskeje saßudźeni, pak kolonisaziju Ssibirskeje pocźežuja. Zar je šo teho dla rosßudźił, khostanske wuhnanstwo do Ssibirskeje sběhnycź. Po zarowej pschikasni je šo komišija sestupiła, kotraž ma wuradźicź, ſ kajkim khostanjom ma šo dotalne wuhnanstwo do Ssibirskeje narunacź. Hacź dotal je Ruska šwojich slóstnikow po tunim waschnju wotbyła, jich do symnischich stron Ssibirskeje wuhnawschi. Nětko drje budźa w Ruskej sa straschnych pschestupnikow wulke jastwa twaricź a jich tam žiwicź dyrbjecź.

— Dźěłacźerske njeměry šu w Rišy w Livlandskej wudyriše. Dźěłacźerjo nětkotrych fabrikow wyschschu msdu žadachu. Dokelž pak šo ta njepschisiwoli, dźěłacźerjo dźěło složichu a nětkotre twarjenja blisko fabrikow a bydła fabrikantow sapalichu. Wo-

bydlerjo ßebi ſ nuſu żiwjenje wukhowachu. Hdyż wojazy pſchiczeżechu, do nich ſ kamjenjemi a bleſchemi mjetachu. Duż tuczi ſ kulkami tšélachu. Na wobĕmaj ſtronomaj ßo mnoſy ſranichu, pjecź woßobow ßo mori. Też nĕkotſi, kotſiż ßo pſchi njemĕrach njewobdżélichu, ßo ſ kamjenjemi ſranichu. Guvernĕr je wjetſchi dżél ſtrajkowarjow ſajecź dał. So by ßo mĕr ſ nowa njekaſył, je ßo nahły ßud wuwołał, to rĕka, ſchtóż ſ nowa naßylnoſcże ſkuczi, ßo hnydom pſched ßud ſtaji a ßo hiſchcże tónßamy dżeń wotprawi. Njemĕry ßu pjecża ſozialiſtiſzy ſchcżuwarjo naſchkarali.

— W Ruſkej, hdżeż hiſchcże ſtara Julijanſka protyka płaczi, dyrbi ßo Gregorijanſka protyka ſawjeſcź. Zar je w ruſkim aſtronomiſkim towaŕſtwje, pod jeho pſchedßydſtwom ſtejazym, woßebitu komißiju k wuradżenju protyczneje reformy poſtajił.

— Sſłowjanſke dobroczelſke towaŕſtwo w Peterburgu, kotrež pſchi poßlednjej ßerbſko-turkowſkej a ruſko-turkowſkej wójnje wulku politiſku rólu hrajeſche, je w tu chwilu bjes pſchedßydy. W poßlednjej hłownej ſhromadźiſnje bĕchu redaktora nowin „Sswĕta“, wyſchka Komarova, ſa prĕnjeho pſchedßydu wuſwolili. Knjeżeŕſtwo pak njeje tule wólbu wobkrucziło. W druhej ſhromadźiſnje, kotruż 123 ßobuſtawow wopyta, chmaneje woßoby ſa pſchedßydowe ſaſtojnſtwo namakacź njemóżachu.

Turkowſka. W Starej Sſerbiji, hiſchcże pod turkowſkim knjeſtwom ſtejazej, ßu ſa kſcheſczijanſkich Sſerbow ſke cżaßy pſchiſchke. Nochzedża-li ßo dacź poturczicź, dyrbja ſ kraja wucżahnycź. Cżi, kotrymż je żiwjenje lubſcho, dyżli ſtatok, do Sſerbije cżĕkaju, cżi pak, kotrymż je ſtatok lubſchi, wot wĕry wótzow wotpaduja. Kotſiż nochzedża ani to, ani tamne, dyrbja ſtajnje na ßmjercź pſchihotowani bycź. Ani dnja njeſańdże, ſo bychu ßerbſke hłowy njepadałe. Mordaŕſtwa, ſmozowanje zuſeho wobßedżenſtwa, wotwjedżenje hołzow, naßylne poturczenje, ßo wſchĕdnje ſtawaju. Cżwilowarjo Sſerbow ßu muhamedanſzy Albaneſojo, kotrymż turkowſke knjeżeŕſtwo wſchu wolu dawa. Pomozy Sſerbjo nihdże njenamakaju, ani pola turkowſkeje wyſchnoſcże, ani pola ßußodnych kſcheſczijanſkich ſtatow, ani pola europiſkich wulkomozow. Saſtupjerjo europiſkich knjeżeŕſtwow w Haagu wo ſdżerżenju wĕczneho mĕra wuradżuja. Duż móża Turkojo njemyleni kſcheſczijanow pſcheſcżĕhacź a kónzowacź. Ruſka ßebi na to wjazy njepomyßli, balkanſkim kſcheſczijanam ſ turkowſkeho pſchaha wupomhacź.

Amerika. Amerikanſkim wojakam dyrbi ßo cżeſcź pſchipóſnacź, ſo ßu khróbli pſched njepſchecżelom a ſo wutrajnje wobcżeżnoſcże wójny ſnjeżu. Ta ßama chwalba pak ßo njehodźi wſchitkim wyſchſchim offiżĕram amerikanſkeho wójſka dawacź. Komandant a tſjo ſtabowi offiżĕrojo 71. New-Yorkſkeho milizſkeho regimenta ßo bojaſnoſcże dla pſched ßud ſtaja. Loni 1. julija dyrbjeſche tutón regiment pſched Santiagom do bitwy hicź. Wyſchk Downes njedźiwajzy direktneje pſchikaſnje generala Kenta ßwojim wojakam njepſchecżela pſchimacź njeda. Tußamu njepoßkuſchnoſcź wyſchſchi lieutenant Smith pokaſowaſche, mjes tym ſo major Whiffle naſad woſta, hdyż jeho bataillon do prĕdka dżéſche. Kapitan Auſtin ßo ſkónczńje pſchikaſni ßwojeho generala ſarjekny, ßo do njepſchecżela dacź. Pſchepytowanſka komißija je wſchitkich ſchtyrjoch offiżĕrow winowatych bojaſnoſcże pſched njepſchecżelom ſpósnaka, a woni ßo teho dla pſched wójnſki ßud ſtaja. Jednotliwoſcże wobſtórżbneho pißma wſchak pokaſuja, ſo ßu ßo mjenowani offiżĕrojo woprawdże hanibnje ſadżerżeli. Knjes major bĕ ßo ſa wakom wołmjanych dekow ſkhował, knjes wyſchk-lieutenant bĕ ſ bojoſcżu ſkhorił, mjes tym ſo knjes wyſchk a komandant ſmĕrom ßmĕchi ſnjeżeſchtaj, kotrež mĕjachu ſ nimaj regimenty, nimo njeju marſchĕrowaze. A ßamo potom ßo njehibaſchtaj, hdyż jenotliwi wojazy regiment wopuſchcżichu, ſo bychu ßo hromadże ſ druhimi wójſkowymi wotdżélenjemi pſchi wojowanju wobdżélili. General Rooſevelt je aktam pſchepytowanſkeje komißije pißmo pſchidał, w kotrymż praji, ſo ßu ßo najwyſchſchi offiżĕrojo 71. regimenta do hańby pſchinjeßli a dobremu mjenu amerikanſkich dobrowólnikow ſchkodźili. K cżeſcżi mużſtwow pak njech je prajene, ſo ßo njeßu ſe ſrudnym pſchikładom ßwojich najwyſchſchich offiżĕrow ſkaſycź dali, ale ſo ßu ßebi ßwoju cżeſcź ſ tym wnkhowali, ſo ßu bjes pſchikaſnje ßwojich offiżĕrow pſchecżiwo njepſchelej poſtupali.

Moleŕ Ludwik.

(5. pokracżowanje.)

„Nano, boli cże hiſchcże ruka?“ woprascha ßo ſkónczńje Ludwik.

„Ach, woſtaj mje!“ rjekny młynk mjerſazy a ſakußny boloſcź; pſchetoż woprawdże cżorny a módry bĕ trjechcny błak.

„Sda ßo mi, ſo ſ tebje tola hiſchcże nĕſchto budże!“ rjekny nan ſa chwilu. „Ty ßy krucże bił, a tón pachoł budże na to ſpominacź.“

„Nano, prjedy hacź budźich pſchidał, ſo by tebi żadyn ſchto ſcżinił, budźich jeho ſaraſył!““

„A tajki hólz mĕł moleŕ bycź!“

Młynk bĕ poßlednje ßłowa bóle ßam ſa ßo prajił, ale to wbohemu hólcżezej pſches wutrobu kłó a wón woněmi na dobo.

Na roſpucżach, hdżeż rjecżas hórkow pſchikrywaſche mĕſtno njeſboża, woſta młynk hiſchcże junu ſtejo, hladaſche ſ horjazym ßo wócżkom tam, hdżeż jemu rĕku wotrywachu, ſakußny ſe ſubami a tſchaßeſche ſ pjaſcżu.

Bórſy na to pſchijĕdże korejta. Moſtowſki ßo ſatorże a bu ſchĕry a żołty; we woſu ßedżeſchtaj Schcżĕpan, jeho njepſchecżel, a palenzowy Hanß. Wós jĕdżeſche ſpĕſchnje nimo; ale ſa ßobu ßłyſcheſche ranjeny muż, kak ßo jemu njepſchecżel ſ zyłej ſchiju ßmĕje.

„Ssuchi młynk! Ssuchi młynk! ... Hejda! ... Moleŕ Ludwik!“ rejeſche palenzowy Hanß.

Njebudźiſche-li cżłowjek tak daloko był, ſchtó wĕ, ſchto budźiſche ßo ſtako. Tak pak dżerżeſche młynk ſ ruku, boloſtnje pſchimajo, ßyna ſa ruku, a ſ hłoßom, kiż bĕ dybawy wot hnĕwa a rosbudżenja, rjekny:

„Sſłyſchiſch, ßyno, ſchto wołaju? Sſłyſchiſch to?“

A ſ naſdała to hiſchcże junu ſaklincża: „Moleŕ Ludwik!“

Wutroba boleſche wboheho hólcżeza, kotremuż bu najrjeńſchi ßón młodoſcże ſniczeny, bóle dyżli ruka, kotruż nan ſe żeleſnej mozu dżerżeſche.

„Nano!“ ſdychny hólcżez.

„Budź ſmĕrom, hólcże. Tymaj wſchak hiſchcże wotrunam!“

Hdyż nan a ßyn ßo domoj wrócżiſchtaj, ßłyſcheſchtaj hižo naſdała młyn. Wotrocżkej bĕ ßo na poßledku woſtudźiło a bĕ ſapocżał mlĕcź, prjedy hacź bĕ hat polny. Ale hdyż młynk runje na ſpuſchcżadło doſtupi, dobĕża runje poßlednja woda, a młynſke koło ſaſta. Kak chżyſche ßo młynkej ſadżernycź, a jemu bĕ tak, ſo mohła jemu wutroba runja młynſkemu koleßu też ſaſtacź. Potom pſchewſa jeho njembre pſchecżiwjenje. Wón cżißny ſ hłowu horje a wudżĕraſche hiſchcże junu do teho kónza, hdżeż bĕchu żiłu jeho ſamożenja roſtorhli. Wojowacź nĕtko dyrbjeſche, wojowacź hacź nanajkrucżiſcho, wojowacź wo ßwoje dobre prawo a wo ßwoju nahladnoſcź.

Poß ſaſkocżi na njeho a powita jeho wjeßele; młynk pak ſtorcżi jeho ſ nohu wobożny do boka. Skocżo winczeſche, hladaſche, proſcho ſe ßwĕrnymaj wócżkomaj, na ßwojeho knjeſa, cżapny ßo a machotaſche ſ wopuſchu. Ale knjes njehladaſche na njeho: ſawrje hat, pomaßny junu po bolazej ruzy a dżéſche potom mucżny do domu.

Naſajtra rano jĕdżeſche do wokrjeßneho mĕſta, bu pak njeßłyſchany wot niżſcheho ſaſtojnika wotpokaſany a bu jemu prajene, ſo dyrbi ßwoju należnoſcź piżomnje podacź.

Mjerſazy pſchińdże domoj a poda ßo k wucżerjej, ſo by jemu pißmo ſeſtajał, w kotrymż by zyła wĕz roſeſtajena była. Stary wucżeŕ tſchaßeſche wobżarujo ſ hłowu, hdyż bĕ wſchitko ſhonił, móżeſche pak młynkej jeno mało nadźije cżinicź, ſo by jeho wobcżeżowanje ſchto pomhacź mohło; to je wobcżeżowanje pſchecżiwo mozam pſchirody, niż pſchecżiwo cżłowjekam, a tajke wobcżeżowanje drje też na najwyſchſchim ſkhodżenku na tutym ßwĕcże lĕdma ſpokojazeho roſßudżenja namaka.

„To budźemy widżecź!“ rjekny młynk mjerſazy a woteńdże.

Jemu bĕ, jako by mjerſanje ſwopłoknycź dyrbjał, prjedy hacź domoj dóńdże, a ſaſtupi do korczmy.

Jeho wotrocżk, kotrehoż ßłużbny cżaß bĕ nimo, ßedżeſche na ławzy a ſabawjeſche ßo ſe zuſym młynſkim. Sswojeho dotalneho knjeſa njebĕ pytnył a ßmĕjeſche ßo:

„Po tajkim moje mĕſtno pola Moſtowſkeho młynka chżecże pſchiwſacź? Luby pſchecżelo, to ßo njehodźi, tón je domlĕł, mój nowy knjes, Schcżĕpan, rjekny, ſo budże Moſtowſki młynk na poßledku wjeßoły, jeli budże hiſchcże jako wotrocżk na Schcżĕpanowy młyn pſchińcź móz.“

„Je dha tak ſlĕ?“ woprascha ßo druhi.

„To je najdlĕje trako a Moſtowſki budże jeno na chofejowym młynczku mlĕcź.“

„Njehańbita huba!“ ſawoła Moſtowſki, a hanjeŕ wobwjertny ßo tak wuſtróżany, każ budźiſche błyſk ſa nim dyrił. „Njehańbity cżłowjecże! Schtó je to prajił? Schtoż móże Schcżĕpan ſapłacźicź, to móżu ja dwójzy ſapłacźicź. Wosmu ßebi tehole młynſkeho a dam jemu toleŕ wjazy, hacź wam Schcżĕpan tam horjeka.“

Njehańbita huba bě mjes tym hač do durjow wróćo ſchła. Ale młynk da jemu tola hiſchće ſwoje hrónčko na puć: „Wy hodźiće ſo zyle derje k temu Schćěpanej. Dźićе a prajćе jemu, ſo dźě ma nětkole doſć wody, haj pſchewjele, tak ſo mohła jemu ſnadnje hač do ſchije ſtupić!"

„Lěpje pſchewjele wody, hač pſchemało!" ſmějeſche ſo pachoł a ſtupi ſo; pſchetož Mоſtowſki bě wſchón njemdry a duž njebě ſ nim dobro wobkhadźeć.

„Na, ſměrujćе ſo, młynkeż. Wſchako wěmy, ſo maćе prawe wězy", rjekny pokojejo korčmař, hdyž bě ſo ſchkarak wotſałił.

„Wy maćе prawe wězy, to wſchitzy wěmy!" wołachu harujo pſchitomni hólzy, kotſiž hižo teho dla ſ Mоſtowſkim młynkom dźeržachu, dokelž do jich wſy ſłuſcheſche.

„To ja wukałam ſ tym Schćěpanom, kaž tehdom!" ſawoła młynk. „Wo wudawki mi njeje; hač do nětka mam hiſchćе wjaz toleř, dyžli Schćěpan kamjeń na młynje!"

Pſchitomni ſmějachu ſo wótſje pſchihłoſujo, a młynk chžyſche pokaſać, ſo pjenjes lutować njetrjeba, rjekny korčmarjej: „Dajćе tym ludźom pićel piwa, ja to ſapłaću!"

„Sſława!" wołachu hólzy. „Ssmě waſch wotročk tu woſtać a ſobu picź?"

„To ſo wě. Ja dyrbju precź. Dajćе ſebi ſłodźić!"

„Mоſtowſkemu młynkej ſława! ſława! ſława!" klinčeſche to ſa nim.

Młynk, na móſt doſtupiwſchi, nadeńdźe zyłku čřjódu wjeſnych hólčatow, kotſiž ſo dźiwajo wokoło jeho hata ſtejachu.

„Schto wy tule činićе?" woprascha ſo najbliže ſtejazeho.

„Chzemy widźeć, hač je wěrno, ſo žaneje wody wjazy njedoſtanjećе a ſo wjazy mlěć njemóžećе."

„Činćе, ſo dom pſchiúdźećе!" ſawoła mjerſazy, a hdyž wćipni hólzy hnydom njepoſłuchachu, wotrěſny ſebi wjerbowu witku a wotehna wjeſele towaŕſtwo, ſo ſpěſchnje roſtwochnychu.

Doma powjedaſche ſwojej žonje, ſo je ſebi noweho wotročka pſchiſtajił a ſo budźe jemu dwaj tolerjej wjazy dawać dyžli prjedyſchemu.

„Čžeho dla dha dwaj tolerjej wjazy?"

„So bych Schćěpana hněwał, kotryž chžyſche mje pſcheſadźić."

„Ale my dźě ſkoro nicžo mlěć nimamy pſchi tak małej wodźe", rjekny žona ſtaroſćiwje.

„Woda wſchak ſaſo pſchiúdźe; čakaj jeno! Dźenſa je pišmo na knježeŕſtwo woteſchło."

„Jeno ſo budźe pomhać!"

„Dyrbi pomhać!" wupraſny młynk roſhorjeny ...

Wjeczor pſchiúdźe nowy młynſki pjany do młyna.

„A teho ſy ſebi pſchiſtajił?" praſcheſche ſo žona, niz bjes łahodneho poroka we hłoſu.

„Na twoje blady! Ssym dźě jim ſam pſche picźe dawał, jemu a tym druhim."

„Ty ſy w korčmje pſche picźe dawał?"

„Na, pićel piwa ... pjećź toleř. Schto dha je wo to?"

Njedobry duch bě do młyna pſchičahnył; młynk bywaſche hrubiſchi a mjelčaty. Jeno krótki čaſ wob dźeń mějeſche ſa dźěło, potom khodźeſche mjerſazy wokoło, ſwarjeſche na ſłužobnu dźowku, kotruž bě žona wotpowěła, ſo na nowy měſaz wotčehnje, klijeſche na wotročka, kiž bjes mała runje tak mało dźěłaſche kaž jeho knjes a njekničomne pěſnje ſpěwaſche; abo wón ſydaſche pokhmurjeny a ſamyſłeny we woknje. S Ludwikom nimale nicžo njeŕěčeſche, a tón jeno hiſchćе ryſowaſche, hdyž nan w korčmje ſedźeſche, kotruž nětkole čaſaćźiſcho, ſamo tež wo dnjo, wopytowaſche. Jeno ſe ſwojim lubuſchkom, ſ małej Hauku, kotruž mějeſche jara lubo, hrajkaſche młynk druhdy, hladaſche pak, ſo njeby ſe ſwojej čźichej žonu dołho ſam pſchebywać trjebał. Ske ſwědomje hrjebaſche jeho.

Jeho žonje njebě njeſnate, ſo bě jeho nan ſo ſapił, a hdyž ſebi ju bjerjeſche, bě jej ſwjatočnje a ſwjećе ſłubił, ſo budźe ſo korčmy po móžnoſći ſdalować. S teho čaſa pak, ſo bě jemu woda wotrěſnjena, ſdaſche ſo, ſo bě na ſwój ſłub ſabył. Wón wjedźeſche, ſo ſo wona na to rudźeſche; ale měſto, ſo budźiſche ſo nakaſał, mjerſaſche ſo na jeje čźiche waſchnje, ſjawna ſwada budźiſche jemu lubſcha była. Hdyžkuli nětkole do wſy dźěſche, rjekny pſcheczźiwnje:

„Nimam dźěłać, du do korčmy!"

Wona mjelčeſche, wjedźo, ſo ſ porokami niczo njewucźini. Jeno junu, hdyž ſaſo rjekny: „Du ſaſo do korčmy!" położi ſwoju rnku na jeho ruku, pohlada proſcho na njeho a rjekny jenicźke ſłowo: Handrijo!"

Ale wón ſo ſmějeſche mjerſazy. „Haj, ſpłakaj jeno hnydom! Něſchto dyrbi čłowjek tola měć pſchi wſchěm mjerſanju a prózowanju." Potom dźěſche. (Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow mějeſche tudy ſrjedu po ſwjatkach, 24. meje, ſwoju lětuſchu porjadnu hłownu ſhromadźiſuu, na kotruž bě ſo 23 ſobuſtawow ſeſchło. Pſchedſyda kujes farař Räda wotewri ſhromadźiſnu 1/2 4 hodźin, powita pſchitomnych a poda ſłowo pišmawjedźerjej, kiž najprjedy rosprawu wo towaŕſtwowym ſkutkowanju čźitaſche. S njeje podawamy tudy hłowny wobſah.

Dźenſniſcha hłowna ſhromadźiſua je dźewjatnata. Dźewjatuaćе lět potajkim wobſteji a ſkutkuje towaŕſtwo ſa čeſue wobſtaćе a duchowne roswiwanje naſcheho lubeho naroda, ſakoženе wot jeho horliwych ſynow, kotſiž ſu ſ wulkeho dźěła hižo we wěčnoſći. My, jich potomnizy a wnčomzy, kotrymž ſu płody jich dźěła, ale tež jich prózy namrěłe, mamy winowatoſć, to dźeržeć, wutwarjeć a rosmnožeć, ſchtož ſu nam woni ſawoſtajili. Sawěſćе běſche to ſkutk ryſynarodny, ſo naſchi ſławni ſbudźerjo a wjedniži ſawěſćicź pytachu wukubłauje nowych dźěłaćerjow na narodnym polu, ſa naſch ſerbſki lud, kiž je w tym naſtupanju zyle a jeniczzy ſam na ſo pokaſany, a bjes dwěła je Boża pſchedwidźiwoſć tu myſłiczku jim do wutroby ſapołożiła. Ssnadne běchu ſpočatki wulkeho nadawka, tola Bohu dźak je wuwjedźenje nadawka lěto a bóle pſchiběrało, narodny ſkutk je roſtł a nadobywał, tak ſo ma towaŕſtwo nětko ſa 19 lět ſwojeho wobſtaća 24,000 hriwnow ſakładneho ſamoženja, a je w tym čaſu pódła teho 10,250 hriwnow pomozy na ſtudowazych wudźělić mohło! Sawěſćе je to należnoſć, kotraž móže, haj dyrbi kóždeho Sserba wulzy ſajimać.

W minjenym lěće 1898 je Towaŕſtwo Pomozy ſaſo 800 hriwnow pomozy do 14 ſtudowazych wudźěliło, a to 350 hr. do 5 ſtudentow na univerſicźe, 110 hr. do 2 wučomzow na gymnaſiju a 340 hr. do 7 wučomzow na wučeŕſkim ſeminaru. Pſchi pſchidźělenju pomozy na próſtwarjow pſchedſydſtwo a wubjerk kóždy ras ſ wulkej kedźbnoſću, ſwěrn a po móžnoſći ſprawuje jedna.

Dokelž ſo pſchinoſchkow wot ſobuſtawow jara mało wotedawa (w lěće 1897 na pſch. jeno 55 hriwnow.!), móže towaŕſtwo ſ wjetſcha jeno 3/4 danje — kaž je jemu dowolene, dokelž ma ſo 1/4 danje k kapitalej pſchipiſować — rosdźělećź. To pak njedoſaha, pſchetož potrěbnoſće ſtudowazych ſu wjetſche, a winowatoſć Sserbow, ſa ſtudowazych ſynow ſwojeho naroda ſo ſtaraćź, je tež dźenſa runje tak wulka, kaž pſched 20 lětami. Duž dyrbi ſo pſchezo ſaſo ſ nowa proſyć, ſo bychu ſobuſtawy porjadnje ſwój pſchiuoſchk (na lěto 1 hriwnn!) wotedawali a ſo bychu nowych ſobuſtawow pſchidobyć pytali. Tež na to měło ſo tola dźiwać, ſo bychu pſchi wotkaſanjach ſa dobre wotpohladanja tež na Towaŕſtwo Pomozy ſo dopomnili.

S rosprawy pokładnika, knjeſa pſcheknpza Schwibuſa w Budyſchinje, ſo ſhoni, ſo je towaŕſtwo loni dokhodow měło 83 hr. pſchinoſchkow jenotliwych ſobuſtawow a 787 hr. danje, a ſo je 800 hr. pomozy wudźěliło. Samoženje w tn khwilu wučiui 24,237 hriwnow. — Po rosprawje knjeſow reviſorow redaktora Ssmolerja a kapłana Nowaka ſo ſliczenje ſ lěta 1897 ſa prawe ſpóſna a juſtifikazija wupraji.

Na to ſcźěhowachu namjety w naſtupanju towaŕſtwa. Pſchede wſchěm ſo wo to jedna, ſo bychu ſobuſtawy ſwoje pſchinoſchki ſaſo porjadniſcho wotedawali. W tej naležnoſći dyrbi ſaſo lěpje bycź. Pſchitomni ſo rosſudźichu ſa to, ſo ſo w nowinach ſ khwilemi namołwjenje woſjewi, ſo bychu ſobuſtawy ſwój pſchinoſchk woſadnemu knjeſej duchownemu wotedali, kotryž je potom rady do Budyſchina knjeſej pokładnikej wobſtara. W nowinach ſo potom ſapłaćenje woſjewi. — Dale ſo raſniſcho hač dotal ſa tym žadaſche, ſo bychu ſo pominaze liſty wo wróćenjn dostateje pomozy woſebje na tajkich knjeſow ſłałe, kotſiž ſu ſ pomozu towaŕſtwa ſwoje powołanje doſćahnuwſchi nětko w dobrych wobſtejenjach a ſwonka Sserbow ſkutkuja. Pſchedſydſtwo ſłubi, ſo to w bliſchim poſedźenju dowuradźi a potom wuwjedźe. — Skónčnje ſo ſhromadźiſnje woſjewi, ſo je knjes pſcheknpz Schwibus (w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haſy) wólbu, w poſlednjej hłownej ſhromadźiſnje na njeho ſloženu, pſchijał. W tn khwilu wobſteji pſchedſydſtwo ſ tutych knjeſow: pſchedſyda: knjes Räda, farař pola ſwj. Michała; měſtopſchedſyda: knjes Nowak,

direktor tachantskeje schule; pokładnik: knjes pschekupz Schwibus; a pißmawjedżeŕ: knjes scholastikus Skala, wschitzy w Budyschinje. We wubjerku ßu tuczi knjeża: k. kapitular kantor Łuscżanski w Budyschinje, k. farař Jakub w Njeßwaczidle, k. kaplan Nowak a k. redaktor Ssmoleŕ w Budyschinje.

Hischcże ras chżemy próstwu pospjetowacź: 1. Njech tola ßobustawy porjadnje ßwoje pschinoschki ßwojim knjesam duchownym wotedawaja, a 2. njech też ßo staraja, so by saßo liczba płaczażnych ßobustawow pschibjeraka. Kak czasto ßo hriwna wuda, kotraż mohła ßo lohży a sawěscże wjele sdobnischo sa Towarstwo Pomozy nałożicź!

— Sserbske evang.-lutherske knihowne towarstwo mějesche sańdżenu ßrjedu w hoscżenzu winoweje kicże ßwoju hłownu shromadżisnu. W njej knjes farař ryczeŕ Jakub wobschěrnu rosprawu wo towarstwowym samożenju poda. Pjenjeżne należnoscże ßu nětko tak derje srjadowane, so może towarstwo bjes sadżěwkow dale ßo sa duchownu zyrobu evangelskich Sserbow staracź. So bychu ßo towarstwowe pjenjeżne wobstejnoscże skerje polěpschike, je knjes farař ryczeŕ Jakub wudawki sa poßledni „bibliski pucznik“ se ßwojeje móschnje saplaczik. Pschichodne lěto ßo kniha wo Palästinje wuda, sa kotryż kraj je ßo s puczowanjom němskeho khěżora żiwe sajimanje sbudżiko. Knjes farař Gólcź je pscheczelniwje pschilubik, tule knihu napißacź. Knjes farař ryczeŕ Jakub, kotryż chżysche towarstwowe należnoscże srjadowawschi wot pschedßydstwa wotstupicź, ßo s wjelestronskej próstwu pohnucź da, tole sastojństwo dale sastawacź. Teho runja bě też knjes farař Gólcź-Budyschinski swólniwy, sastojństwo druheho pschedßydy wobkhowacź. Bóh luby Knjes dżerż dale ßwoju żohnowazu ruku nad knihownym towarstwom!

S **Budyschina.** Nowa, hižo dawno požadana sběrka spěwow sa ßerbske spěwanske towarstwa „Dwajatsizyczi narodnych hłoßow sa schtyrihłóßny muźski khor“ je wuschła a je po 50 np. w Ssmolerjez knihańi dostacź. Wudak je ju s nakładom Maczizy Sserbskeje jeje hudżbny wotrjad. Sběrka 32 ludowych spěwow wopschija, kotreż je knjes wyschschi wucżeŕ dr. Jurij Pilk w Draždżanach sa schtyrihłóßny muźski khor se snatej wustojnoscżu sestajał. Knižka je ßo teho dla wudała, dokelż je prěnja sběrka schtyrihłóßnych muźskich khorow, wot nascheho ßławneho ßerbskeho komponista Kozora psched 14 lětami sestajana, nětko trochu pschespěwana. Też druha sběrka njebudże hischcże móz na dleschi czaß naschich spěwarjow spokojicź. Duż budże ßo dyrbjecź po krótschim abo dleschim czaßu tsecża, schtwórta atd. sběrka wudacź. Spěwarjo runje każ wopytarjo ßerbskich konzertow chżedża dyß a dyß nětkotre nowe hłoßy ßyschecź; njestanje-li ßo to, sajimanje sa spěw wolinknje. Wudacże noweje sběrki teho dla s wocżakanjom powitamy, so s njej luboscź k ßerbskemu spěwej nowych mozow nabudże.

— (Komet.) Wot nětkotrych dnjow je kóżdy wjeczor jedyn komet na horizoncże widżecź. Wón na poknóznym njebju steji a je wóczku jako hwězda pjateje wulkoscże widomny. Swift, jedyn amerikanski wucżenz, je komet lětża wußlědźił. 24. meje komet ßwoju najwjetschu jaßnoscź dozpi. Wón je hacź do 13. junija widomny.

Se **Ssmochcźiz.** Sańdżenu póndżelu swudowjenu Wowczerku s Makeho Wjelkowa, kotraż bě tu pola ßwojeje dżowki, swudowjeneje Pachertoweje, na wopycże, pschi skhodach, po kotrychż bě dele panyka, morwu namakachu. Najskerje je s Bożej ruczku sajata ßo s njemozu wobjała a hižo prjedy ducha spuschcźiła, prjedy hacź je po skhodże dele panyka. Wona je 77 lět dozpika a ßo na Wulkowjelkowske pohrjebnischczo khowała. Srudny podawk je czim bóle jimazy, dokelż je psched nětkotrymi lětami jejny ßyn po tych ßamßnych skhodach dele panywschi ßo sarasył.

S **Delnjeje Hórki.** Do wulkeho stracha se sajědojczenjom bě wóndano 18lětna dżowka tudomneho kublerja Lejnerta pschischła. Ju bě nětajke muchisko wysche wóczka do czoła kałnyło. Bórsy po tym holzyna hłowa a po tym zyke czełko saczěkacź a módricź pocża. Sawołany lěkaŕ, knjes dr. Pětranz w Maleschezach, bě hnydom derje skutkowazy ßrědk k skhorjenej ßobu pschinjeßł, tak so bě bórsy wschón ßmjertny strach wotstronjeny.

S **Barta.** Ssrjedu rano w 2 hodżinomaj je ßo tu stara schulska brózeń wotpalika. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Rakez.** Herbjo njebo barona s Rabenaua ßu sa nasche nowe byrgle 1000 hriwnow darili. Bóh sapłacź jim jich darniwoscź.

S **Kamjenza.** Ssobotu tydżenja ßu w Kamjeńskich stronach krupy padałe, kotreż pak njeßu wjetscheje schkody naczinike.

Se **Schpitala** pola Kamjenza. Prěni dżeń ßwjatkow tudomny krawz Pan se ßwojej mandżelskej ßwój skoty kwaß ßwjeczeschе. W tudomnej katholskej zyrkwi jubjelskaj mandżelskaj po nyschporje požohnowanje dostaschtaj.

S **Kulowa.** Sańdżenu wutoru mějesche ßo tu hermank, na kotryż kubleŕ Khorla Hejtmank s Jitra hromadże se żonu a dżěsczom s jenopscheżnym wosom pschijědże. Blisko Kulowa ßo Hejtmank s dwajpscheżnym wosom doscżcże. Hejtmankowy kóń ßo se schrótowanjom a praskanjom sady ßebje spłóschi. W Kamjenskej drósy, kotraż ßo runje plestruje, ßo po wuskoczenju pschetykadła prědnje ßniza wot sadnich ßnizow dżělichu, a muż, żona a dżěczo ßo na dróhn wjerhnychu. S tym kóń hischcże bóle wodżiwi a s prědnimi ßnizami na torhoschczo cżěrjesche. Żiwnoscżerja Khrystiana Köhlera s Michałkow, kotryż psched jenej kołbaßowej budu stejesche, roscżerczene skoczo s wojom do hłowy storczi. Köhler pschi tym s tajkim wotmachom s hłowu wo plestr wrjeßny, so ßebi nop rosrasy a hischcże tón ßamy dżeń wumrje. Pódła njeho ßo schewz Wels s Kulowa, A. Domaschka s Muczowa a hischcże nětkotre druhe woßoby khětro cżeżko sranichu, tak so dyrbjachu lěkarju pomoz wużiwacź.

— Sańdżenu ßobotu popołdnju w 2 hodżinomaj błysk do hródże tudomneho konjazeho wikowarja Scholty dyriwschi tšeschny ponoschk rosbi, jeneho konja pohłuschi a jeneho mużskeho, kotryż kouje pschiwjasowasche, na lěwej ruzy pschejědże.

S **Brěsowki.** Sańdżenu ßobotu rano $^3/_4$1 hodżiny ßo tu s zyhelom kryta brózeń khěżkarja Matyja Starika wotpali, něschto ßkomy a nětkotre měchi żita ßo ßobu sniczichu. Kak je woheń nastał, njeje snate.

Teho runja ßo 2. ßwjaty dżeń wjeczor w 11 hodż. w Ssyjku jena brózeń do procha a popjeła pschewobrocźi.

Pjatk 19. meje popołdnju w 3 hodżinach teho runja płomjenja w Jabłońzu dwě wulkej knjeżej brózni a pschimjesowaze kólnje, każ też twarjenja gmejnskeho pschedstejicźerja Wolschki saniczichu.

Se **Sslepeho.** W naschej wßy a wokolnoscźi je waschnje, so ßo meja niz 1. meje, ale ßwjatkowniczku rano sahe, abo ßobotu wjeczor staji. K temu ßo wulka dołha khójza abo schmrěk wuswoli. Tón ßo woběli, a jeho wjerschk ßo s wěnzami, bantami a rubischkami wupyschi. Czim dlěschu móża meju stajicź, czim bóle ßo s njej hordża. Tak ßebi też lětża naschi młodźi hólzy meju (schmrěk) kupichu, kotraż běsche 33—36 metrow dołha, a kotruż chżychu ßwjatkowniczku rano stajicź, ale każ to druhdy je, wjele nawjedowarjow a mało pschimarjow, abo mało schcźipaka; pschetoż woni jenoż jedyn jeniczki liter pódła wupichu, abo móżno też, so nawjedowarjo w ßwojich kożanych schórzuchach njeběchu. Schtó wě, kak je ßo zofako, so, hdyż ßo meja hižo zyły kruch wysche naschich twarjenjow posběhasche, wona na jene dobo se satraschnym wrjeskotom saßo padże, a jeje wjerschk do sto kruchow roslecża, tak so ßebi ludźo myßlachu, so je semjerżenje. Na ßoże nichtó do njesboża pschischoł njeje, jenoż dwaj abo tšjo ßo trochu wobodrjechu; jedyn chżysche ßebi hischcże rucże ßwoje tofle sběhnycź, schtoż bě wina, so ßebi też nohu wobódrje. S hněwom a mjersanjom, so nascha wjeß żaneje meje nima, hischcże ßwjatkowniczku wjeczor nětkotsi s naschich młodych muźi pschi schkleńzy piwa wobsamknychu, meju stajicź. Rucże ßo sebrachu a do hole po khójzu dojědżechu, a druhi dżeń ßwjatkow rano, hdyż ludźo stawachu, hižo meja stejesche, tak so nětko 18—20 metrow dołha żerdź s rubischkami a bantami wupyschena naschu wjeß debi.

Se **Sslepeho.** Sańdżenu ßobotu pschipołdnju njewjedro s krupami psches naschu krajinu cżehnjesche. Pschi tym błysk pschi ßamej wßy do telefonoweje żerdże dyri a ju wot horka hacź dele rosschcżępi. Krupy k ranju nascheje wßy pokojżu żita sbichu. We Brěsowzy a Dżěwinje ßu, schtoż je ßkyschecź, krupy we wulkoscźi hołbjazych jejow padałe, a ßu żita s městnami wjele hórje sbikehacź na naschich honach. Żito ßu krupy sniczike, běrny poczinaju njepschestawazeje mokroty dła s městnami cżornicź a hnicź. Sa naschich ratarjow ßo lětża woprawdże hubjene wuhłady do pschichoda wotewrjeja.

Přilopk.

* (Ssamomordaŕstwo.) Korczmaŕ a wjeßny rychtaŕ Josef Herrmann s Blumberga je njedawno w Grunawskej khorowni ßwoje żiwjenje skónczik, s nożom, s kotrymż ßebi jabłuka běleschе, ßebi żiku pscherěsnywschi. Herrmann, kiż bě wschudżom rady widżany a w dobrych wobstejnoscżach żiwy, bě wot nětkotreho czaża ßem khory, runje tak běschtaj jeho żona a jedyn ßyn khorowataj. Herrmann mějesche napoßled też ske jětsenje na schiji, kotreż dyrbjesche jemu lěkaŕ dr. Fischer wurěsacź. So by po tym měr a dobre wothładanje měł, póßła jeho lěkaŕ do Grunawskeje hojeŕnje. Dokelż běchu też

jeho cžuwy nakažene, dha je Herrmann, najskerje w cžežkich myßlach, ruku ßam na ßebje složił. Swojeho stwineho towařscha běsche prjedy do kuchinje pósłał, so by pohladał, hacž hischcže khojej hotowy njeje. Tón wokomik bě, prjedy durje saßunywschi, wužił, ßebi žiwjenje wsacž, schtož je ßo wěscže w duchownym sacžmiczu stało. Hdyž ßo jeho stwiny towařsch s kuchinje wróczi a durje saßunjene namaka, ßebi wón hnydom na něschto sle myßlesche, schtož też bě ßo bohužel stało. Herrmann je 48 lět stary, woženjeny a nan pjeczich njedoroscženych dżěczi.

* Żadławe njesboże je ßo na Wolfez kuble w Markranstädtu stało. Starschi dżěłacžeŕ, pschi młócžazej maschinje dżěłazy, mějesche wokoło schije wulke rubischczo wobwjasane. Maschininy cžerjeństi rjemjeń ßo tuteho rubischcža popadże, tak so ßo dżěłacžerjej, kotryž ßo k rjemjenjej scžeże, schija hacž k rjapej pschetorže. Wobliczo bě njesbožownemu na schiju swjertnjene, tak so bě žałoßnje na cžěło hladacž.

* Kak ßo knoty sacžěrja? Wěsteho ßrědka, s kotymž ßo knoty hodża sahnacž, njeje. Hdyž ßo to s paßlemi njehodzi, njech ßo do knotazych khodow něschto mako měscheńzy, s pokojzy s petroleja a s pokojzy s teeroweho wolija, kotryž je w kóżdej drogowni dostacž, linje. Wonjenje tejele měschenzy knot, kotryž je hewak wužitny, dokelž wschelake schkódne waki a kundroßy żerje, wucžucž njemóże a cžeknje.

* (S woknom dele na nutskamarja skocžiła.) Hdyž bě ßo w Schönbrunnje w nozy pola kublerja Pětscha jedyn cžłowjek nutskamak, wotucži 14 lětna wobßedżerjowa dżowka schrótowanje saßkyschawschi a w prěnim poskhodże, je ßwojeje spanskeje komory wo pomoz wołajo s woknom dele skocži a to runje na cžěkazeho nutskamarja, jeho k semi porasywschi. Wón pak ßo hnydom saßo shraba a stwochny. Holcžka bě ßebi ruku skamake a na nohomaj žiłzy hnuka.

* (Wußlědżeny poklad.) W Barlinje bě njedawno wóßomnacželětny ßkužobnik Wylli Langa knihikupzej Bräuerej schtyrzycži tyßaz hriwnow pschekschiwił. Jeho sajachu a k jastwu na pjecž lět saßudżichu. Wón ßo wusna so je pjenjesy něhdże sahrjebał, tola ßo sarjekny, prajicž, hdże ma je skhowane, dokelž chzysche ßwoje khostanje wotpokucžiwschi ßo s nimi žiwicž. Po namołwjenju kriminalneje polizije ßo pódła Langoweje klětki cžłowjek samětni, kotryž ßo s Langu spscheczeli a ßo jeho wuwopraschowasche. Najprjedy Langa prascherjej njewěrjesche, hdyž pak bě jemu wschě ßwoje kuski, kotrež bě pjecža wuwjedł, wupowjedał, ßo jemu Langa dowěri a nowemu pschecželej pjenjeżnu khowanku pscheradżi, a to jenoż teho dla, dokelž jemu tón narěcžecž wjedżesche, so sahrjebany poklad, se ßamych papjerjanych pjenjes wobstejazy, sa pjecž lět shnije a splěßniwi. Shoniwschi, so powjedaty pschecžel sa někotre měßazy jastwo wopuschczi, ßo Langa s nim srěcža, so dyrbi ßebi dżěł pschekschiwjenych pjenjes wsacž a hłowny dżěł jeho bratrej do Brüssela pósłacž. Wón s wěstoscżu městno w Grunewaldże wosnamjeni, hdżeż bě ßwój poklad w selterskimaj bleschomaj sthował a też ryßowanku scžini, kotruż, ßo w jastwowym dworje wukhodżujo, skradżu ßwojemu ßußodej da. Psched někotrymi dnjemi kriminalna polizija na mjenowanym městnje w Grunewaldże sa skhowanymi pjenjesami pytacž dasche, a woprawdże ßo dwě selterskej bleschi, kotrejž 30,000 hriwnow papjerjanych pjenjes wopschijeschtej, namakaschtej. Tak je ßo pschekschiwjer ßam sjebał. Pschelescženy Langa je wschón poraženy, so dyrbi ßwoje pjecž lět nětko, tak rjez „sa niczo“ wotßedżecž. Langa je na ßwojeho ßobujateho najhórsche hroženja nawołał. Tutón pjecža 1200 hriwnow wußlědżenskeho myta dostanje.

* S lokomotivy panył a ßo se ßwojim ßamßnym cžahom rosmjatł je pomozny tepjeŕ Kranich pola Barlina. Wón měnjesche so na maschinje njeje něschto w rjedże, wukhili ßo, so by sa tym pohladał a pschi tym s hłowu wo stołp „cžorneho mosta“ sałoži. Njesbożowny s maschiny panywschi ßo pschejědże a ßo na měscže mori. Wón żonu a schtyri dżěczi sawostaji.

* (Boże njewjedro.) W Everswinklu we Westfalskej je ßobotu błysk 21lětneho ratarja Loermanna a dweju konjow sarasył. Cželadnik, w bliskoscži stejazy, bu pohłuscheny.

* (Dżiwnuschki ßamomordaŕ.) W Aschersłebenje ßo jedyn dżěłacžeŕ w sahrodże stareho hroda sa ßwojim khołowjazym paßom wobwěßnycž spyta. Dwaj mużej pak żiwjenjaßytemu hischcże żiwjenje sdżerżeschtaj, rosrěsnywschi paß, sa kotrymž hižo bimbasche. Se ßmjercže wumożeny pak ßwojimaj wumóżnikomaj njebě sa to dżakowny, wjele bóle na njeju ßwarjesche a ßebi żadasche, so byschtaj jemu rosrěsnjeny paß saplacżiłoj.

* (S błyskom ßo sarasył.) Ssobotu popołdnju je pola Zwoschwiz Boże njewjedro 20lětneho Bjedricha Kramera sarasyło. Wón bě kamjenje, k twarjenju pucža ßo trjebaze, klepał a pod jenym schtomom wukhow psched njewjedrom pytał.

* W Steinmehlu pola Wiesbadena ßu ßo pjecžo hewjerjo s rudnymi kamjenjemi saßypnyli. Schtyrjo snjesboženi běchu hnydom morwi; pjatemu běschtej nosy satkußnjenej, so móżesche ßo wbohi hakle po rostsělenju kamjenja se żałoßneho położenja wußwobodżicž.

* Wichor je sliwkom je w Eichwaldże pola Cžopliz (w połnóznych Cžechach) sańdżenu ßobotu njeßmérnu schkodu nacžinił. Wjele khěżow je ßo póczrjeło, na polach a na sahrodach je wscho sapuscžene. W někotrych wßach je wichor tschi wotkrył.

* Wulke mordarstwo je ßo w jenej wßy, blisko pola Helsingforsa leżazeje, stało. Hdyż někotsi wobydlerjo tele dny do domu bura Aspelina, kotrehoż kubło trochu ßame s boka leži, stupichu, ßo jim żałoßny napohlad skicžesche. W jenej stwě delka pschi khěži 64 lětny Aspelin w krwi pławajzy leżesche; w kożu, kiż w tej ßamej stwě stejesche, jeho njeżenjenu 34 lětnu dżowku Edlu a na kuble dżěłazu 30 lětnu Hanu Rosengrenez, wobě se ßekeru sarubanej widżachu. W pódlanskej stwě na semi hakle někotre njedżele stare dżěczo leżesche, kotremuż bě hłowa nimale zyle wotrubnjena; jeho macž, 28 lětna Erika Aspelinowa, 62 lětna burowka a teje 5 lětna wnuczka Wäverez, kiż bě w domje na wopycže, teho runja skónzowanej w kożu leżeschtaj. Wschitke tele woßoby mějachu na schiji a hłowje hłuboke rany se ßekeru narubane. Podhlad ßo hnydom na woßmeho wobydlerja teho domu wobrocži, na wotrocżka Malmelina, kotryž je ßo shubił, kotrehoż krawu drastu pak ßu w jenym kucže namakali. Na pschicżinu k temu jenoż móża ßebi myßlicž. Mordaŕ je mjenujzy jara sa Edlu Aspelinez khodżił, kotraž pak jeho njeje rodżiła.

* (Dwanacże dżěłacżerjow ßo sarasyło.) W Krefeldże je ßo pschi jenym tamnischim nowotwarje jena murja saßypła; dwanacże dżěłacżerjow ßo sarasły, twarzaj ßo cžeżko sranischtaj.

* Cžeżke krupobicże ßu ßobotu popołdnju w Schneidemühlu w Pósnańskej měli. Krupy we wulkoscži włóskich worjechow padachu. Na drohach nichtó pschebywacž njemóżesche. Wjele stow woknow je ßo rosbiło. Wětr bě tak ßylny, so ßo deschczowa woda se samknjenymi woknami do jstwow honjesche. Hischcże dwě hodżinje po krupobiczu wulke krupy njerostate leżachu. Schkoda na polach je wulka. Żita ßu k semi stłóczene, jako bychu swalzowane byke.

Też w druhich stronach Pósnańskeje ßu ßobotu wichory, wětry a njewjedra s krupobiczom sakhadżake a wulke sapuscżenje nacžinike. W Mroczenje je błysk ratarja Seehafera sarasył.

* W Temesvarje młodu żónsku, Emiliu Thielowu, kotraž bě ßwojemu mużej s jědom sawdała, k khostarni na 15 lět saßudżichu, njes tym so 95 lětna Igerisanowa, kotraž bě jej jěd saradżiła, 5 lět khostarnje dosta.

* (Wulki woheń.) Na Kirschowskim knježim dworje w Pósnańskej ßu ßo wschě twarjenja, 500 wowzow, 30 koni a howjadow spalike. Woheń je ßo se słóstniskej ruku sałożił.

* (Schtyrnacże cžłowjekow je ßo tepiło.) Pschi pschewoscu psches Dunaj pola Hörmannsdorfa ßo njedżelu powjas rostorże. S tym ßo pschewożny cžołm powrócži, a schtyrnacże woßobow, kotrež w nim ßedżachu, ßo tepi.

* (Rosbuchnjenje.) Hdyż w wojeŕskim laboratoriju w Kopenhagenje póndżelu granaty pjelnjachu, ßo satraschne rosbuchnjenje sta. Ssydom dżěłacżerjow bu morjenych, jedyn podwyschk a dwaj dżěłacżerjej ßo cžeżko sranichu. Twarjenje ßo do zyła wupuscži.

* (Ssněh w meji.) Sańdżenu njedżelu je ßo w Peterburgu wjele ßněha naschko. Pschi symnym wjedrje ßněh dżeń leżo wosta.

* (Powodżenje Wolgi.) S Astrachana w połodnischej Ruskej pißaja: Na Wolsy je wurjadnje wulka woda. Někotre městowe dżěle ßu póczrjene. W Zarewskim wokrjeßu ßu ßo někotre wßy powodżiłe.

* Se satraschnym wóhnjom je ßo městaczko Porosow w ruskej Pólskej wupuscżiło. Něhdże 3000 wobydlerjow je ßebi lěhwo na ßußodnych polach pschihotowacž dyrbjało. Dwanacże cžłowjekow je ßo spaliło.

* (Se stracha tepjenja ßo wukhowali.) Pola Plymoutha w Jendżelskej ßo na morju swjeßeleński cžołm s wóßom woßobami powrócži. Mużstwa jeneho cžołma, k němskej wójnskej łódži „Arkonje“ ßłuschazeho, hnydom do wody skocžichu a wschitkich wukhowachu.

* W Stendalu jedyn 13lětny hólz pschi hrajkanju se ßo żehlazej zigaru jenej holzy włoży sapali. Zigara holzy do tyła panywschi jeju drastu sażehli. Dżěczo je na poczerpjene rany wumrjeło.

* Na cžorny mór ßu w Alexandriji w Egiptowskej schtyrjo pucžowarjo skhorili. Pucžowarjo, kotsiž Alexandriju s łódżu wopuschcża, a jich brěmjenja dyrbja ßo teho dla pschepytacž a jich schaty ßo njenakażliwe cžinicž.

* Žadławy njeſkutk je ßo druhi dźeń ßwjatkow njedaloko Torgawy ſkučźił. 21lětnu ßłužobnu holzu je někajki žadławz wumozował a ſkónzował. Nahe cźełko w jenej hrjebi namakachu. Na ſamkarja Bräuninga tukaja, ſo je mordał. Jeho ßu ſajeli a do jaſtwa wotwjedli. Jeho wobydlenje pſchepytajo ßu draſtu ſkónzowaneje namakali.

* Ssurowa ſyma ßwjatkownu póndźelu rano na Brockenſkej horje w Harzu knježeſche. Pſchi 4 gradach ſymy ßo wonka na wſchě wězy ſchědźiwiſna ſ měſtnami hač do 10 zentimetrow tołſto naßadźa, tak ſo ßo hałosy niſkich ſchmrěkow hač k lodojtej ſemi dele ſhibowachu. Pſchipołdnju temperatura lědma na 1 grad ſymy wróćźo ſtupi, a hdyž ßo krótko po pſchipołdnju ſ nowa ſ dołheho wjeczora huſte mróčźele pſchibližachu, ſo bychu Brockenowy wjerſchk ſ nowa ſawalike, něhdźe ſchtwórcź hodźiny dołho ßněh ſ wulkimi mjetlemi padaſche.

* (S Cźornych hór.) Cźornohórſka burowka bě ßo pſched někotrymi dnjemi ſ kruwu do Zetinja podała, ſo by ju tam na wikach pſchedała. Wona tam tež kupza namaka a poda ßo bórſy ſe ßwojimi pjenjeſami na domojpucź. K njej ſtowarſchi ßo muž, kiž chzyſche do Katara, a kotrehož pucź pſches burowzynu wjeß wjedźeſche. Hdyž běſchtaj na dróſy někotre mile pſcheſchkoj, ßo zuſy praſcheſche, hač ßo njechataj na bliſchi poboczny pucź winycź. Burowka bě ſ tym ſpokojom. Ale hdyž ſa mało mjeńſchinow k wyßokemu ſkalnemu brjohej pſchińdźeſchtaj, da ßo zuſy na dobo jako rubježnik ſpósnacź a žadaſche ßebi wot burowki jeje pjenjeſy. Wbohej žonje niczo druhe njeſwoſta, hač jemu je dacź. Ale rubježnik jej tež nětk hiſchcźe ßwój pucź hicź njedaſche. Wón ſkoži jej nóž k ſchiji a nuſowaſche ju, ßo ſwußwlěkacź. Hdyž bě tež to cźiniła, rjekny k njej: „Ty dyrbiſch ſe ßwěta, hewak mje wobſkorźiſch. Skocź do tuteje hłubiny dele.“ Wſcho proſchenje a płakanje bě podarmo. „Jeli dele njeſkocźiſch, cźe ſtorczu“, wotmołwi rubježnik. „Da ſawjaſaj mi ſ najmjeńſcha wocźi“, proſcheſche burowka, „dokelž ßo teje wulkeje hłubiny jara boju“. Rubježnik to chzyſche a ſkhili ßo k jeje brěmjeſchku, ſo by rubiſchcźo ſ njeho wucźahnył. W tym wokomiku ßo burowka ſe ſadwělnej mozu do njeho ſahna, tak ſo wón pſchi kromje hłubiny na nóß padźe, a dokopny jeho potom ſ nohu dele. Na to wróćźi ßo khwataźy do Zetinja a wupowjeda wjerchej ßwoje podeńdźenje. Hiſchcźe w tejßamej nozy někotſi wojazy hłubinu pſchepytachu. Tam tež rubježnikowe cźełko namakachu ſ pjenjeſami, kotrež bě burowzy rubił. Tež tam dwě druhej hižo pſchetłatej cźěle leżeſchtej, najſkerje rubježnikowaj woporaj. Wjerch Miłkawſch tej burowzy jako myto ſa jeje wopokaſanu khrobłoſcź a raſnoſcź doſpołne cźornohórſke žonjaze wobleczenje dari.

* (Se żeleſniſkim cźahom ßo pſchejěł.) W Londonje ßo na jenym dwórniſchcźu hrabja Strafford ſ pſchijědźazym cźahom pſchejědźe. Wón bě ßo hakle pſched krótkim ſ jenej bohatej Amerikanku woženił.

* (Kódź ßo rosbiła.) Parna łódź „Paris“ je njedaloko jendźelſkeho brjoha pola Monakles na tym ßamym měſtnje na podmórſke ſkały ſajeła, na kotrymž je ßo loni parna łódź „Mohegan“ ſe 106 woßobami ponurika. Mnžſtwa a pucźowarjo na „Pariſu“ pak běchu ſbožowniſchi, woni ßo wſchitzy wukhowachu. Kódź ßama je ßo na ſkałach rosbiła.

* (Rubježnizy w Italſkej.) Polizija je derje na tym cźiniła, ſo je w Sardiniſkej najprjedy wjetſchu liczbu měſchcźanoſtow ſajała. Tucźi běchu nawjedowarjo rubježnikow a hakle hdyž běchu woni w kłódze, bě mózno, druhich rubježnikow ſaßłapacź. Runje je ßo żandarmam ſchlachcźiło, ſłě wuwołaneho rubježnika Solinaſa ſajecź, kotryž by ßwoje wukaſy ſa lud a ßwoje ßmjertne wußudy pſchecźiwo ſamożitnym ludźom na zyrkwinſke durje pſchibiwał. Saúdźeny tydźeń bě Solinas ſ hidu pſchecźiwo wucźerjam ßebi wunuſował, ſo ßo ludowa ſchula w Saurule ſamkny. Wſchědnje ßo zyła hromada rubježnikow ſaßłapa. Wſchě żeleſniſke cźahi, do Cagliari jědźaze, pſchepjelnjene woſy ſ jatymi ßobu wjedu. Liczba woßobow, kotrež ßu jako pſchekhowarjow a pſchipomharjow ſajeli, ſ kóždym dnjom pſchibywa.

* (Wulke myſche.) Měſto Birmingham w Jendźelſkej ßo ſ wulkimi myſchemi cźwiluje. Wſchudźe ßo tele grawocźiwe rymſaki dobywaju, niczo ßo jim wukhowacź njehodźi. S najwjetſchimi cźrjódami ßo woni w nozy wokoło 1 hodźiny pokaſuja. Woni po murjach na khěże horje łaża a po tſěchach běhaja. Wſcho woni wobrymſaja, żaneje knihe, żaneho liſtna papjery ßo jim wobrócź njemóże. Jedyn pſchekupz ſa jenu jenicźku hodźinu 146 wulkich myſchi popadźe. S kóczkami ßo njehodźi pſchecźiwo nim niczo wucźiniccź.

* S Wulkeho Waradina piſaja: Ratař Bagoſſy bě ßo ſe ßwojim pſchichodnym nanom ſwadźił. Tutón ßwoju dźowku wobrěcźa, dom ßwojeho mandźelſkeho wopuſchcźicź. Hdyž Bagoſſy ſ pola ßo domoj wróćźiwſchi ſhoni, ſo je ßo jeho żona k nanej domoj wróćźiła, ßo wón tak roſcźercźi, ſo do nanoweho wobydlenja khwataſche, jeho ſatſěli a ßebi potom ßam kulku do hłowy tſěli. Bagoſſyowa żona do ſtudnje ſkocźi, tola ju tam wucźežechu.

* (114 lět ſtary.) W Tulcea w Rumunſkej je pſched někotrymi dnjemi muž, ſ mjenom Radeſ, wumrjeł, kotryž bě 114. lěto dozpił. Wón bě ſtarſchi hač město ßame, w kotrymž wot jeho ſakoženja ßem bydleſche. Hač do ßwojeho poßlednjeho dnja mějeſche wón połne duchowne mozy.

Wußudźenja.

Pſchißażny ßud. Schtwórtk tydźenja mějeſche ßo pſched pſchißażnym ßudom wußudźenje pſchecźiwo prjedawſchemu rektorej Jawrichej ſ Wósborka, nětko ſ bydłom w Delißchu, dła wopacźneje pſchißahi. Wobſkorżeny bě pjecźa w jenym prozeßu, kotryž ßo pſchecźiwo wěſtej Kulzynej, jeje mandźelſkemu a jeje pſchichodnej macźeri ſ Hornich Brußow dła ſpytaneho wunuſowanja pjenjes wjedźeſche, wopak pſchißahał. K tutemu prozeßej bě po ſcźěhowazych podeńdźenjach doſchło. Kónz ſeptembra w lěcźe 1897 ras pſched wjecźorom Kulzyna ſ Hornich Brußow do Jawrichoweho wobydlenja pſchińdźe a tam hriby poručźeſche. Jawrich runje cźaj ſ rumom pijeſche a Kulzynu k temu pſcheproßy, k cźemuž ßo tež ta kaſacź njedaſche. Skónczńje Jawrich hriby kupi a 20 np. wyſche płacźiſny da. Dwaj dnjej poſdźiſcho Kulzyna hromadźe ſe ßwojim mużom a pſchichodnej macźerju k Jawrichej pſchińdźe a wudawaſche, ſo je ſ njej na njepózcźiwe waſchnje wobkhadźał. So by wo tej wěży mjelczała, ßebi wona wot Jawricha 120 hrivnow żadaſche. Ta wěż ßo bórſy roſnjeßy a po namołwjenju Wósborſkeho ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa Jawrich Kulzynu, jejneho muża a pſchichodnu macź dła nuſowanja wobſkorži. S tſjoch wobſkorżenych ßo tehdy kóždemu jaſtwo na 4 měßazy a ſhubjenje cźeſcźe po 2 lětomaj pſchißudźi. — Pſchi wußudźenju pſched pſchißażnym ßudom Jawricha wot wobſkórżby wopacźneje pſchißahi wuwinowachu.

Hudancźzy.

7.	8.
To jenož lute koże ßu, Pſchez jena na druhej; Wſchěch ludźi khětro kußaju, A ſub njej' we żanej. Hdyž popſchejeſch jim pokoja, Cźe wěſcźe żana njekußa.	Knjes Cźornak dźěła we ſemi, Tam počźmje ßebi njeßwěcźi, Ssej' njeſabrudźi pod ſemju Tu ßomocźanu ßukniczku, Bjes motyki a łopacźa Wón zyłe hory namjeta.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
5. Pißmik r. 6. Bacźon.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4128 hr. 34 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Hrodźiſchcźanſka njedźelſka komißija: knjes Handrij P . . . k a knjeni N . . . . a ſa pſchěhratu wjetu po 1 hriwnje = ...	2	—
a Handrij ſa domojnjeßenje	—	30
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 20. łeta 1899 hižo kwitowane:		
Radwoſka płatowa komißija 10 hr. „Roskolniczy“ 2 hr. Drohi doutnik 50 np. Wudowiny dar, a tola niz wudowiny 50 np. Delanſka patentna komißija 1 hr. = ...	14	—
Pſches dowěrnika k. wucźerja Wróbla w Delnjej Hórzy darichu:		
W Delnjej Hórzy: kk. Heleſch 4 hr., Liſcheń 3 hr., Wróbel 3 hr., Handrij Kobanja 50 np., Bohuwěr Preuß 15 np., Auguſt Kobanja 10 np., Handrij Ssymank 25 np., Jan Jokuſch 50 np. a Bohuwěr Mużik w Brěſynzy 20 np. = . .	11	70

Hromadźe: 4156 hr. 34 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Drjewowa awkzija
na Huſczańſkim revěrje.

Pónđzelu 29. meje t. l., popołdnju w **2 hođzinomaj** ma ßo **w hoſczenzu** w **Hunczerizach** na pſcheßađzowanje pſchedawacź:

200 ſchmrěkowych krutych žerđźi, 8—9 cm. delka tołſtych,
16 = = = 11 cm. = =
1800 = žerđźi, 3—7 cm. delka tołſtych,
7 rm. mjehkich ſchczěpow,
8 = twjerdych ſchczěpow,
300 = mjehkich klumpachow,
130 dołhich hromadow,
360 rm. khójnoweje walczźiny a něhđźe
18 = pjeńkow.

Drjewo je pſchihotowane w drjewiſchczu w Kočiczańſkim haju, a jenotliwje w lěßowych měſtnach: we wowczěrninych kerkach, Kočiczańſkim haju, ſkale, Huſczańſkim lěßu, Dubrawje a w Zičzańſkim haju.

Huſczańſke hrabinſke hajniſtwo, 17. meje 1899.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija
na Łupjańſkim revěrje.

Wutoru 30. meje ma ßo
180 ßuſchizowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßađzowanje pſchedawacź. Sapočzatk dopołdnja $^1/_2$10 hođźin pſchi Łupjańſko-Kaßowſkim puczu.

W Minakale, 24. meje 1899.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Ležomnoſcźe na pſchedań.

Tak mjenowane **Połpiczańſke** abo **Turjańſke łuki** pola Borſchczźe (póſt: Delnja Wólſchina) ležaze, něhđźe 104 pruſkich jutrow wulke, ſ kotrychž ßu 20 jutrow paſtwiſchcźa a haty, ßu hnydom na pſchedań. Tele ležomnoſcźe wjele wunjeßu a ßo tež hođźa roskuſkowacź abo **k** đźělanju hatow wužicź.

Dalſche wukaſa **R. Thiem,** pſchekupz a póſtſki agent w Borſchczźi pola Delnjeje Wólſchiny.

Wódny młyn w ßerbſkich ſtronach, mlějidło, wolejńzu a ſtupy wopſchijazy, ſ doßahazej wodowej mozu, hođźinu wot żeleſnizy ſdaleny, je ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Zadaczeljo chzyli ßo na knjeſa hamtſkeho pſchedſtejiczerja Běrku w Klětnom wobročźicź.

W Nowej Wßy pola Njeßwaczidła je rjana **żiwnoſcź,** 26 kórzow wulka, w najlěpſchim hoſpodarjenju đźeržana, ſ morwym a żiwym inventarom bjes wumjenka na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja **Auguſta Wódnarja.**

Sswoju **ſkładownju ſa kalk** a **wuhło** chzu ſtaroby dla ſkerje lěpje pſchenajecź abo pſchedacź.

M. Pawlik w Radworju.

Khěża na pſchedań.

W Khwaczźizach pſchi Margareczźinej hěcźe je khěża czźißko 39 tunjo na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Blisko Budyſchina chzu ßebi **żiwnoſtku** ſ něhđźe 2—8 kórzami pola kupicź. Poſkiczźenja chzyłe ßo w wudawarni „Sserb. Now." wotedacź.



Koń, zyle khmany a dobry, je na pſchedań na hornczerſkej haßy czźißko 15 po 1 ſkhođźe na prawizy.

Srěbz

3 lětny, na czorń ſchumjel, kobła, 1 m 58 cm wyßoki, pěkny, je, dokelž je wyſche, na pſchedań w Stróżiſchczu czźißko 3.

Błyſkne koßy

najlěpſche ßwěta, porucza jenož ſ rukowanjom, ſo ßu dobre

Kurt Vogt w Barcźe.

?

Hđźe je **dobry** khofej doſtacź?

Pola

khofejoweho Sachſy

na bohatej haßy 5.

A. Diettrich, wobkhodny agent,
na żitnej haßy 6, II

porucza ßo k **ſaradźenju kupowanja** a **pſchedawanja leżomnoſczow, wobſtaranja pjenjes na hypoth. wěſtoſcź; pſchedewoſmje ſarjadowanje ſamoženja, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, pſchenajecźa, pſcheßađzowanja, dawa radu w prawnych wězach, đźěła pißne đźěła, kupje, pſchenajenſke wuczinjenja, teſtamenty a wjazy podobneho.**

Najtuniſche płaczińy.

Maſchinſke wolije

ruſke a **amerikanſke**
ſa cźežko a lohko ßo cźerjaze maſchiny,

żylindrowe wolije

w wſchelakich drużinach,
konſiſtentny

maſchinſki tuk,

wolij ſa ſchijate maſchiny

w bleſchach po 30 np. a po waſy ma pſchezo najwjetſchi ſkład a porucza tunjo

Otto Engert
en gros drogowe khlamy en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.
Dalokoręczak 33.

Schwablowu kißalinu,

ßelowu kißalinu,

w ballonach a po waſy k ratarſkim ſamęram ma ſtajnje na ſkładźe po najtuniſchich płaczińnach porucza

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.

Koprowy vitriol

zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoręczak czźißko 33.

Schtomowy wóſk,

běżity a twjerdy w rołkach, tunjo porucza

Otto Engert.

Karbolineum,

najkhmanſchi wolij k wobělenjua namaſanju, w woprawnych cźwizach po 2 zentnarjomaj, kaž tež w mjeńſchich cźwizach a po waſy ma na ſkładźe

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail
na ſnutſkownej lawſkej haßy 10.
Dalokoręczak czźißko 33.

Paleny khofej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimž wón jara wjele po dobrym ßkłodźe a ſporoſczi dobudźe, punt po 80 hacź 200 np. porucza

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Sczinowe pleczenje

k wjerćham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Sſłużobnu holzu

k 1. julijej pyta klampnar **Otto Schulz** na bohatej haßy 10 po 1 ſkhođźe.

Kury
a młode hołbje

po najwjetſchich płaczińnach kupuje

Bergerez
dźiwinſka pſchedawarja
na ßerbſkej haßy 6.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je doſtacź ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Sſmolerjez knihiczźiſchczernja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czźiſchczi.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 28. meje** připołdnju 1/4 1 hodźiny

wulět na Butrowu Horu a do Biskopic.

Te česćene sobustawy, kotrež chcedźa z billetom po połpłaćizny, 80 np. wučinjaceje, jěć, chcyłe je sobotu pola knjeza Smolerja abo njedźelu 1/2 12 hodźin připołdnju na dwórnišću pola předsydy, knjeza wyššeho wokrjesneho žandarma Buka, do prědka skazać a zapłaćić. Wulět pońdźe najprjódcy po železnicy do Zemic, wot tam pěši přez Piku a Law na Butrowu Horu. Wot 5 hodźin popołdnju hač do 10 hodźin wječor budźe b a l w hosćencu „słónca“ w Biskopicach. Wječor 1/2 11 abo w nocy 1/2 1 hodźiny so domoj pojědźe.

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

Čjeśćenym Sserbam w **Khróśće** a **wokolnosćži** najpodwolniścho k wjedźenju dawam, so ßym 18. meje w khěži knjesa **Wawera**

pschedawańnju materialnych a murěsnych tworow

wotewrika.

Lubjo, so budu wschitkim, kotśiž mje wopytaja, ſ dobrej a hódnej tworu poßłužećź, proschu, moje nowe pschedewsaćze dobroćiwje podpjerać.

W Khróśće, 15. meje 1899.

Minna ſwud. **Pilzowa.**

Swjask ratarjow.

Ssobotu 27. meje popołdnju w 3 hodźinach

wokrjeßna shromadźisna w salach hosćenza króny w Budyschinje.

Pschedßydstwo śmeje ßobupodpißany **A. Steiger** ſ Budyschinka.

Dnjowy porjad: 1. Rěcź pschedßydy.
2. Pschednoschk khěžorstwoßejmskeho sapółłanza dr. **Oertela** wo **narodnej hospodarskej politizy.**
3. Rosrěčenje.

Wschitzy kraloßwěrni mužojo ßo pschećelnje pscheproschuja.

Ratarski radźićel **Steiger** w **Budyschinku.**
Hejtman ſ **Heldreich** w **Bělezach.**
W. Blümich we **Worklezach.**

J. A. Br. Böhme
w **Debrikezach,**
pschedßyda wólbneho wokrjeßa.

Burske towarstwo w Rakezach

śmeje **njedźelu 28. meje** popołdnju ſ dypkom w 5 hodź. w Sokez hosćenzu poßedźenje, w kotrymž budźe ßo wo ważnych towarstwowych należnosćach jednacź, teho dla proßy wo bohaty wopyt

pschedßydstwo.

W Budyschinje na bohatej haßy 10

wulke wupschedawanje wschěch klampnarskich tworow

jako **krjepjawkow, wódnych khanow, mlóćenkow a karanow, lampow, kupanskich wanjow atd.** po kóždej ßo pschihodźazej płaćizinje.

Pschihódna składnosćź sa khlamarjow k nakupjenju wjetschich dźělbow.

Otto Schulz, klampnarski mischtr.

Do Budyschinka!

Čjeśćenym wobydlerjam w Budyschinku a wokolnosćži najpodwolniścho k wjedźenju dawam, so ßym w Budyschinku **pschedawarnju wschědnjazeje drasty** ſa sroscźenych a dźěćźi, teho runja **drastnych tkaninow, módreho czischćenja, barchenta, barchentowych koschli** atd. wotewrił.

Tunje płaćizny a sprawne poßłuženje lubjo, proschu, ke mni prawje często pschikhadźećź.

Jan Barto w Budyschinku.

Pistne khartki

rjane kaž lithografowane
cźischćźi spěschnje
Ssmolerjez knihicźischćerńja.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostaćź:

ßerbske kmótsaze listy
w kaschćźikach.

Drainěrowanske roły

wschěch družinow ma po fabrikskich płaćizinach na składze

H. Dittrich w hosćenzu
w Lětonju.

Druheho rólneho pohonća

pyta k 1. julijej

knježi dwór we Wutołćizach.

Khmanu hródźnu dźowku hnydom do ßłużby pyta pjekarski mischtr Hardraht na swonkownej lawskej haßy w Budyschinje.

Sskužobna dźowka

ßo w Wbohowje cźißko 15 pola Njeßwaćidła wot nětk hać do hód pyta. 140 hriwnow msdy ßo pschilubi.

Sskužobnu holzu je wßow, 15—16 létnu k 1. julijej pyta klampnarski mischtr **Müller** w Budyschinje na sadnjej bohatej haßy cźo. 15.

Sskužobne, stwinske, kuchińske a wopłokowanske holzy pschi 15 hać 20 mk. měßaczneje msdy do tudomnych a Draždźanskich stron a ßerbsku pěstońcźu do Draždźan pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3.

Stwinske, kuchińske a ßłužobne holzy do woßebnych domow na wßy, pohončojo a wotroczźy pschi wulkej msdźe a dobrym wobkhadźe ßo pytaja a ßo jim ßłužba darmo wukasa w Klukschu cźo. 53a.

Hejtmanow, wotroczźkow, pohončźow, ßrěnkow, tseźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelińskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Draždźanski jěd̀źny raiß

punt po 16 np. porucźa

Khorla Kahrowe.

Virginiski konjosubosty majß

k ßadźenju w blisko skhadźazej tworje porucźa

Khorla Preisser jun.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćź wubudźuje a kormjenje połožnje, porucźa



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschećźa winoweje kiće.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobkukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaćizinach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Baba ßo pyta.

Městno wokrjeßneje baby sa Bart a wokolnosćź je hnydom ſ nowa wobßadźicź. Žadaćelki chzyke ßo pola podpißaneho samolwicź.

Klemm, gmejnski pschedstejeŕ w Barcźe.

(K temu cźißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czißlu 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. meje 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

23 meje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	60—63
awstriske	33—35	60—63
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—60
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—29	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	47
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	42
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	58—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	23—30	54—57
3. ßnadnje pizowane	—	—
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	74—78
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	43—46	68—73
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	38—39	49—50
2. mjaßne	36—37	47—48
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrosy	34—35	45—46

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje: 4512 měchow.	W Budyschinje 20. meje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 25. meje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	21	8	59	8	12	8	41
" žołta	7	94	8	24	7	79	8	12
Rožka	7	34	7	38	7	—	7	25
Jećmjeń	7	14	7	57	7	17	7	50
Wowß	7	—	7	20	6	60	6	80
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Wutra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1462 schtuk, schtuka	8	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacž 14 hr. 60 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 14 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 74 np. hacž 11 hr. 80 np, kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 38 np. hacž 8 hr. 47 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 12 np., rožka wot 7 hr 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 26 meje: Pomročene

Cyrkwinsko powjesće.

W Michalskej zyrkwi směje ßwjedżeń ßwjateje Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se ßerbskimi konfirměrowanymi hólzami.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Bjedrich Hendrich Borrmann, samkař tu, ſ Augustu Idu Marthu Hennigez na Židowje. — Jan Bohuwěr Hanski, dźěłaćeŕ na želeſniskej-tworowej kubi w Nadźanczach, ſ Marju Marthu Ssworiz ſ Jeńkez. — Jan August Schołta, pohonćz w Rakojdach, ſ Hanu Marju Blumelez w Delnjej Kinje. — Khorla August Sejleŕ, fabrikař w Małych Bobolzach, ſ Marju Amaliu Sejlerjez w Dźěžnikezach — Khorla Ernst August Thomas, maschinski formar w Rähnizach, ſ Hanu Helenu Urbanez na Židowje.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł Ota, Handrija Barta, koporniſkeho dźěłaćerja na Židowje, ß. — Wylem Kurt, Khorle Wylema Pětschki, fabrikarja na Židowje, ß — Richard Pawoł, Jana Augusta Scholty, khěžerja a schewſkeho mischtra na Židowje, ß. — Ernst Jurij, Khorle Augusta Grosy, wobydlerja a murjerja w Libuchowje, ß. — Dora Bertha, Khorle Augusta Hajny, khěžerja a tyscherja w Dobruschi, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Kobanje, kubloweho wužiwarja w Cźemjerzach, dź. — Kurt Waltař, Bohuwěra Khorle Hajnka, wobydlerja a měſtneho mischtra na Židowje, ß — Hana Helena, njemandź. dź. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Klara Emma, Jakuba Bětki, dźěłaćerja, dź — Pawoł Louis Kurt, Gustava Pawoła Fischera, knihiwjednika, ß. — Roman, Romana Omtkowiaka, wojnarja w Dobruschi, ß

Zemrjeći:

Dźeń 20. meje: Hana Wowčerjez, dźěłaćerka ſ Wjeleczina, we wokrjeßnym wuſtawje na Židowje, 73 l. 2 m. 21 d. — 21. Jan August Libsch, dźěłaćeŕ, 45 l. 2 m. 10 d — 22. Michał Helaß, wumjenkař w Dobruschi, 70 l 8 m. 5 d — 24. Marja Kolichez, njebo Michała Wowčerja, žiwnoscźerja w Małym Wjelkowje, ſawostajena wudowa tam, 77 l. 6 m 25 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

Sswjedźeń ßwjateje Trojizy směje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach ßerbſku spowjedź, farař Mroſak w 8 hodźinach ßerbske a ¾10 hodźin němſte předowanje

Popołdnju w 2 hodź. směje pomozny duchowny Rychtař rosrěčowanje ſe ßerbſkej młodźinu.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 70 np., **ßuscheny połcź** pschi 3 puntach punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **ßadło** punt po 65 np., **druhu druzinu běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **naßelenu ßwinjazu hłowu** punt po 30 np. pschedawa

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Wósk.

Wósk, bruny, a kras kupuje a płaczi najwjetsche płaczišny

H. Lehmann, mydlarnja

na hornczerſkej a na žitnej haßy.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tučne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěſniſkeho mischtra **Ernsta Wagnera** na ſeminarſkej haßy čißko 4.

Wubjerne tučne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza

rěſnik **Bernkopf**

na ßukelnſkej haßy čißko 26.

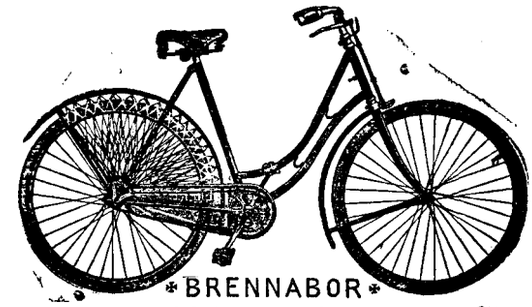

Najlěpsche a najbóle lubowane jěſdne koło ßweta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetscha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłaćerjow.

Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborſkich** jěſdnych kołow we wſchěch dźělach ßweta jěſdźi.

W lěcze 1898 ßo pschedało: **35,000 jěſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Nakezach,**

pschedawarnja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.



Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinow

cžaßnikow.

Płacźisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,

cžaßnikař

na ßerbskej haßy 11 pschi starych kasarnach.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe cžinimoj.

Schischka a Rjeczka

w Budyschinje,

destillazija a kolonialne twory.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ßa ßwoje dźěło sprawnje ruknjo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ßo płacźisnami wupołożene, wobhladacź.**

Portlandski zement

w wubjernej jenakej hódnoscźi stajnje cžerstwy, dokelž ßo kóždy tydźeń pschiwoßy po 1/1, 1/2 a 1/4 tunach, kaž tež w měchach tunjo poručza

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokoręcžak 33.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

poručza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Mužaze krawatty

we wulkim wubjerku

Kóżda w wukładnym woknje wustajena kravatta ßo k pschedaczu nuts wosmje.

poručza

A. Tschentscher

na bohatej haßy cźißło 18. | **Dalokoręcźak cźißło 80.**

Sa kołojěsdnych

poručam

sportske jaki (pótne), sportske schtrympy, sportske koschle, | we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu, wodu njepschepuschczate.

Otto Gottwald,

pschi Draždźanskej drósy cźißło 12.

Snamjenite wudźělki němskeje industrije ßu cźrije ſ woprawneho Goodyearskeho ßwětoweho dźěła

G. Engelhardta & Co. w Kasselu.

Tole snamjo stupnjow a schkórnjow je hižo dlěschi cźaß najlěpje sawjedźene a **klasanemu dźěłu** po **dźerżenju runodobre,** pschi tym se ßwojej **woßebnoscźu** a **dokonjanymi formami wobkuſtuje.**

Nowoscź: American-Style.

Wschě družiny najwoßebnischeho waschnja sa mužſkich a žónske ma pschezo na ſkładze

Heinrich Mohr,

schewski mischtr na ßukelnskej haßy 14.

Nowoscźe, kotrež ßu na poßled doschle, ßu w mojimaj wukładnymaj woknomaj wustajene.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

poručza we **wulkim wubjerku** po **tunich płacźisnach**

gardiny, běłe a na žołcź,

kattuny, ſosowe deki,

meblowe tkaniny,

běłe, na žołcź a pißane,

vitražowe tkaniny,

gardinowe žerdźe a roſetty,

teppichi, běhacźe, linoleum, wóſkowe ßukno, tapety.

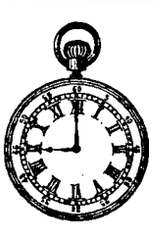

Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyschinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručа.



Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſponmjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

Wobucźe

w jara wulkim wubjerku ſa **mužſkich, žónſke** a **dźěcźi** ſ **dobreje koże** ßo najtuńscho kupuje pola schewſkeho mischtra

Franza Brauna

na ßwonkownej lawskej haßy 8.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. **Sobotu 3. junija 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Njedźelu pschipołdnju je kněžor 67 wobdźělnikow kongreza, kotryž je wo štrědkach pschе tuberkulosu wuradźował, w awdijenzy pschijał. Kněžor štо s jenotliwymi knjesami wo praschenju samjesowanja skažeńskeje khorosćе rosrěčowasche a měnjesche: „Mydło je hłowna wěz, jenož mydło!“ Tež kněžorszy prynzojo s pscheproschenymi wobkhadźachu a štо, tak wjele hacz bě możno, pschi rosrěčenju wobdźělichu.

— Schtwórtk je štо w pschitomnosći kněžora Wylema w Kielu nowa wójnska łódź na morjo puschćiła. Kněžor je ju na mjeno „kněžora Wylema Wulkeho“ wukschćił.

— (Manevry sakskeho wójska.) Lětša směje 1. diwisija w Dippoldiswaldskich, 2. diwisija w Bornaskich, 3. diwisija w Budyskich a Kamjenskich a 4. diwisija w Annabergskich a Marienbergskich stronach manevry.

— Nalětnja parada Barlinskeje garnisony psched kněžorom je štо wutoru w pschitomnosći sakskeho prynza Jana Jurja a awstriskeho trónskeho naślědnika, arzywójwody Franza Ferdinanda wotměła. Pschi nimoczehnjenju kněžor druhi garderegiment, sakski prynz Jan Jurij druhi gardeulanski regiment wjedźesche. Paradu kritika sćěhowasche, pschi kotrejž kněžor wubjerne dźerženje wojakow khwalesche.

— Napschemospěwanje spěwarskich towarstwow je štо sandźeny tydźeń w Kasselu měło. Kněžor Wylem, kotryž je k tutemu napschemospěwanju nawab dał, bě pschi tym se swojej mandźelskej pschitomny. Prěnje myto dosta Kölnske mužske spěwarske towarstwo, druhe myto Bremenske wuczerske spěwarske towarstwo, tsecze myto towarstwo „Concordia“ w Aachenje, schtwórte myto wuczerske spěwarske towarstwo w Barlinje. Wone swoje myto s rukow kněžorskeju mandźelskeju dostachu. Kněžorka wubědźeny czežny rjeczas pschedstejerjej Kölnskeho mužazeho spěwarskeho towarstwa wokoło schije powěšny a jemu rukn tschaješesche, teho runja tež kněžor.

— Tukajzy na pscheradźenje wojerskich potajnosczow štu psched krótkim jeneho prjedawscheho němskeho artillerischeho offizěra sajeli, kotryž je na pošled s ryšowarjom jeneje techniskeje fabriki w Amsterdamje był. W Eupenje pola belgiskeje mjeju je jeho jedyn tajny kriminalny sastojnik sašłapł. Mjeno sajateho, kotrehož štu do Lipska dowjesli, so by štо tam pschepytanje pschecźiwo njemu wjedło, štо tajne dźerži, dokelž hischcże sa jenym štobuwinikom štědźa, kotryž štо nještmě do prědka warnowacź. Tež mjes offizěrami němskeho wójska štu Bohu žel krajni pscheradnizy.

— Tak mjenowana khostańska pschedłoha, kaž štо sakonjowy naczisk k schkitowanju rjemjeślniskich dźěłaczerjow mjenuje, je štо khěžorstwowemu štejmej pschepodała. Po njej štо tón s jastwom hacz do jeneho lěta abo pschi lózschich wobstejnosczach s pjenježnej pokutu hacz do 1000 hriwnow khosta, kotryž s cźělnym nusowanjom, hrožењom, skschiwdźenjom abo bojkottom dźěłodawarjow abo dźěłobjerjerjow nucźicź pyta, štо pschi něktajkim sjenocźenstwje abo pschi wotrěczenju wobdźělicź abo njewobdźělicź. To štame khostanje teho potrjechi, kotryž spyta štebi wunnsowacź, so maja štо dźěłaczerjo s dźěła puschczicź, abo so štо nještmědźa do dźěła wsacź, abo so dyrbja dźěłaczerjo dźěło složicź, kotryž woštobam, pschi strajku abo wnsamknjenju štо njewobdźělazym, hrosy abo je bojkottuje. Jastwowe khostanje dale potrjechi wobdźělnikow pschi sjawnych sběžењach, pschi kotrychž štо jedyn s mjenowanych cźinow skucźi. Jeli so je štо se strajkom abo s wusamknjenjom kněžorstwo abo jedyn swjatkowy stat do stracha pschinještł, abo strach sa cźłowske žiwjenje abo wobšedźenstwo nastał, štо khostanje na khostańnju hacz do 3 lět, sa sapocźerjow pak hacz na pjecź lět powyschi.

— Skotowobhladowanski sakoń dyrbi štо hakle po wotstorcźenju kněžorstwoštejemskich poštedźenjow w nasymje k dalschemu wuradźenju pschińcź. Knježerstwo je spósnało, so komišija kněžorstwoweho štejma na tym wobsteji, so štо nještmědźa amerikanske mjašo a amerikanske mjašowe twory pschichodnje wjazy do Němzow pschiwosyczź. Duž knježerstwu w tu khwilu wjele na tym njeleži, so mjašowobhladowanski sakoń do mozy stupi. Hdy by štо s nim postajiło, so štо amerikanske mjašowe twory wjazy psches němske mjesy puschczecź nještmědźa, bychu połnózne sjenocźene amerikanske staty hnydom na němske twory tak wyšoke clo położike, so njemohła Němska štwoje wudźěłki dale w Amerizy wotbycź. Teho štо němske knježerstwo boji, a teho dla štnadź štо mjašowobhladowanski sakoń s zyła njesawjedże.

— (Murjerski strajk.) Ssrjedu rano je w Draždźanach něhdże 4000 murjerjow do generalneho strajka stupiło, dokelž štu štо twarszy mischtrjo jich žadanjam sarjekli. Tež Draždźanszy cźěšlojo chzedźa dźěło složicź. Strajkowarjo štu štо hacz dotal s měrom sadźerželi.

Franzowska. Židowski kapitan Dreyfus, krajneje pscherady dla k wuhnanstwu na Cźertowu kupu sašudźeny, štо do Franzowskeje wróczi. Kašaczny štud, kotryž je akty wojerskeho študa pruhował, je spósnał, so štu štо pschi Dreyfusowym sašudźenju někotre bludźenja stałe. Pišma, na kotrychž sakožku štu Dreyfusa sašudźili, staj pjecza Henry a Esterhazy falschowałoj. Henry je štebi w jastwje s britwju krk pscherěsnył, Esterhazy pak je do Jendźelskeje cźeknył. Dreyfus štо s nowa psched wojerski štud staji.

— Łódźstwowy major Marchand, kotryž je s wodźělenjom wojakow psches štrjedź Afriku štо hacz k běłemu Nilej pschedobył a Bar-el-Gasalsku provinzu w mjenje Franzowskeje wobšadźił, je štо štrjedu do Franzowskeje wrócził. Franzowska je drje Bar-el-Gasalsku provinzu dyrbjała Jendźelskej pschewostajicź, dokelž ta s wójnu hrožesche. Njedźiwajzy teho pak je Marchandowy khrobły cźah sa Franzowsku s wulkim wužitkom był. Franzowsojo, kotsiž štebi wojersku khróbłosćź wyšoko ważicź wjedźa, štu Marchanda w Toulonje, hdźež s łódźe na kraj stupi, a w Parisu s wulkim sahorjenjom witali. W ministerstwje wójnskeho łódźstwa Marchandej štwjedźeństu hosćinu wuhotowachu, pschi kotrejž łódźstwowy minister Lockroy Marchanda štławjesche, jeho wojerske dobre počzinki khwalo. Jenemu nowinskemu dopišowarjej, kotryž je s Marchandom rosrěčenje měł, je tón prajił, so je po zyłym puczu wot Kongoskeje rěki hacz k Nilej swjatki sczinił, s kotrymiž budźische jemu, jeli so budźische k franzowsko-jendźelskej wójnje dóschło, móżno było, tamnische krajiny bjes pomozy s Franzowskeje psched Jendźelczanami sakitacź. Marchand, kotryž je štо wot Nila psches Abeštynsku domoj wrócził, dale powjedasche, so je wójsko abeštynskeho krala Menelika psches 200,000 muži štylne.

— Parižski pschišažny štud je Dérouleda a Haberta, kotrajž staj po wuswolenju noweho presidenta Loubeta generala Herwea napominałoj, so by s nimaj psched presidentowy hród cźahnył a druheho presidenta wuwołał, wuwinował.

Hollandska. Wschě dotalne wuradźenja měroweje konferenzy w Haagu njejßu prisy tobaka hódne. Wucźinjenja dla žrědniskich žudow pschi swadach mjes jenotliwymi statami žu bjes hódnosćże, dokelž žo we wschěch praschenjach, kotrež žo cźesćże a žiwjenskich interessow jeneho stata dótkaja, njeßmě žo rosßudźenje žrědniskich žudow žadacź. Hdyž mjes dwěmaj statomaj k wójnje dóńdźe, žo pschezo wo cźesćź a žiwjenske interesy jedna. Sa niczo a wo niczo nichtó wójnu njewjedźe. Hdyž niz cźesćź, dha žu tola žiwjenske interesy s pschiczinu wójny. Wudyrjenju wójnow po tajkim měrowym kongreß s postajenjom žrědniskich žudow njebudźe sadźěwacź móz. Ssamo wuźiwanje njeczłowskich brónjow wón njewotstroni. Sastupjer Jendźelskeje je žo s rasnosczu pscheczíwo temu wuprajił, so žo njeßměle jendźelske dum-dum-kulki dale nałożecź, kotrež žałoßne ßmjertne sranjenja naczinjeja. S krótka: měrowy kongreß njesměje wuspěcha, kotryż je ruski zar wot njeho wocźakał.

Amerika. Sjenocźenym statam žo ani na philippinskich kupach, ani na Kubje schlachcźicź nochze. Njedźelu dyrbjesche žo kóždemu Kubaskemu wojakej 75 dollarow wupłacźicź, kotryż by žwoju bróń wotedał. Tola ani jeneho wojaka njewohladachu, hacź runje mějesche wupłacźenski mischtr pjenjesy pschihotowane. W 11 hodźinach jedyn cźornoch w Kubaskej uniformje pschińdźe, tola wón bě jenoż k trainej pschißkuschał, a teho dla pjenjes njedosta. W 12 hodźinach schtyrjo mužojo pschińdźechu, wudawajcy, so žu Kubaszy wojazy, tola też woni pjenjes njedostachu, dokelž žo jich mjena w liscźinach njenamakachu. Amerikanszy běchu prěni dźeń 400 Kubaskich wojakow wocźakali. Jich njewuspěch sbudźuje žměchi Kubaskich offizěrow, kotsiž žo wupjerajcy pschipowjedaju, so žo poknózni Amerikanszy sa lěto runje tak s Kuby wucźerja, kaž loni Schpanischy.

Molěr Ludwik.

(6. pokracźowanje.)

Posdźischo chzyschе Mostowski žamo też hólza žobu bracź; ale cźicha žona, kotraž bě stajnje cźerpjo mjelcźała, pohlada prěni ras hněwna na njeho a rjekny:

„Ludwik wostanje pola mje!"

Wrócźiwschi žo, bě młynk pjany.

Po něcźim wuswolichu žebi wjeßni hólcźata wuschłunjeny hat, psches kotryż woßrjedźa jeno hischcźe žłaba hrjebicźka běžesche, sa městno k hracźu, a Schcźěpan powjedasche nětkole wschudźom jara wjeßoły, so móża žebi nětkole w Mostowskej hacźe dźěcźi běrny pjez. S teho cźaża bě Mostowski kruty na wjeßne dźěcźi a, hdyžkuli hólcźata w jeho hacźe harowachu, schcźuwasche pža na nje.

Junu nadeńdźe žwoju žonu w kuchini žedźo se sprózným kłoßom žebi pěßeń spěwajo. Spěwasche pschezo jenu schtucźku:

„Ja žym srudna, so mohła wumrjecź,
Njeßměm nikom' powjedacź."

Hłuboka, njewurjekuita bolosćź leżesche w srudnych synkach jednoreje ludoweje pěßnje. Tsi krócź poskhasche młynk na schtucźku, s kotrejež telko bolosćże klinczesche. Potom dźěsche žam do chłódnizy, hdźež jeho nichtó njewidźesche, složi hłowu na chłablate blido a płakasche.

Tydźenje běchu žo s teho cźaża minyle. Počzachu žad schcźipacź, bě wokoło žwjateho Michała. Młynk dychasche wołożeny; nětkole mjenujcy mějesche muž dźěłacź, dokelž žo cźaž wotnajecźa sapocźa a na polach mějesche žo dźěłacź.

Wulzy žo mjersajo bě młynk pschihladował, kak žebi někotsi burjo žwoje žito njemlěte wotewsachu, dokelž bywasche jim pschedołho, prjedy hacź by je Mostowski pschi stajnym njedostatku wody semlěł. Pola Schcźěpana dźěsche to nětko schěsćź krócź tak spěschnje a wotebjerarjo jemu jeno tak pschilětowachu. Mostowskeho dokhody wotebjerachu s tym jara, a duž dyrbjesche žebi s nowa wot žida Levija pjenjesy požcźicź, so mohł pola s cźażom wobžycź.

Wotmołwa knježerstwa dołho wuwosta. Skónczńje dosta Mostowski młynk rosßud, so je knježerstwo, wězy dokładnje pruhowawschi, spósnało, so je wscha sła wola gmejny, se žunjenjom hory potrjecheneje, wusamknjena. So je jemu rěku pschirodny podawk, kotrehoż nichtó pschedwidźecź mohł njebě, wotrěsnył, a so žo wobstejenjow semskeho swjerscha dla njehodźi, ju saßo do stareho rěcźnischcźa wrócźicź. Dźiwajo na hubjene poměry, do kotrychž je s tutym podawkom pschischoł, je měschcźanosta roskas dostał, tsizyty dźěl pjenjes, kotrež je knježerstwo wobschkodźenej gmejnje pschizpěło, Mostowskemu młynkej wupłacźicź.

Nasajtra dosta list wot měschcźanosty, kiž jemu sdźěli, so móże žebi w gmejnskej pokładnizy poltsecźa sta hriwnow wotewsacź.

Poltsecźa sta hriwnow! Kaž by rjekł, so by jemu s tym pomhane było! Wón žmějesche žo s mjersanjom a napiża žam knježerstwu, so njecha jakmožny, ale žwoje prawo; sa poltsecźa sta hriwnow žo jemu młyn do rjada njestaji.

Kaž móżesche žo nadźecź, njepschińdźe na list, niz jara sdwórliwje sestajeny, wotmołwa. Nětkole swosta jemu jeno jedyn hischcźe, kiž budźische jemu mohł pomhacź: farař, kotryż mějesche ważne snajomstwa se sastupnikami knježerstwa.

Duchowny poskhasche na skórźby rosbudźeneho młynka směrom, ale s hłowu tschaßo. Potom rosestaja jemu, so drje žo wěz pschemjenicź njehodźi, dokelž je to podawk pschirody, njesboże.

„Wobžarowacź drje budźe waß kóždy sprawny cźłowjek; ale teho dla njebudźe žo rěka na horu horje wjesćź. Abo móżecźe žnadź knježerstwo samołwite sczinicź, jeli so wam błysk dom sapali? Haj, hdy budźichu móhli žunjenje hory pschedwidźecź a hdy budźichu žrědki k sadźěwanju teho sakomdźili; ale to je wschitko bjese wscheho pschedsdacźa pschischło."

„A wy, knjes farař, njechacźe sa mnje niczo cźinicź, zyle niczo?"

„Schto dha chzył tu cźinicź? S waschimi žadanjemi bych žo jeno žměschny sczinił. To je wschitko podarmo. Ale jenu dobru radu chzu wam dacź."

„A ta by była.?"

„Mostowski: Wy scźe cźaß žiwjenja cźestny, dźěławy cźłowjek, dobry mandźelski a nan był!"

„A njejßym dha to też nětkole hischcźe!"

„Niz wjazy kaž prjedy."

„Knjes farař!!"

„Ja žym do mnoheje wurudźeneje wutroby hladał a we žwojim wjelelětnym skutkowanju nawuknył, žwojim wołžadnym dźěcźom mnoho s wocźow shudacź. Schtoż s błędeho woblicza wascheje žony cźitam, to waß wobskorżuje, Mostowski! Njebywacźe dha dźeń jako dźeń w korcźmje?"

„Wschako mam pjenjesy k temu!"

„Ale wy macźe winowatoscźe napschecźo žonje a dźěcźom. Město, so byschcźe žo po nowym rjemjeßle roshładowali, hanicźe wyschnosćź a stat, pschecźinjecźe cźaß a pjenjesy, s kotrymiž móhli žebi hischcźe pomhacź."

„Schto to waß stara? Wschako je mam."

„Ale kak dołho? Wěm, so ma žid Levi hypotheku na młynje stejo."

„Tak? A schto je to wo to?"

„Snaju židow, kotsiž žu wěscźe hódni, židow, kotsiž žu dźěławi, strósbni a lěpschi, dyžli někotryżkuli kschescźijenjo. Levi pak je jebaty a falschny. Cźeho dla scźe žebi pjenjesy wot teho požcźili? Mam pschezo hischcźe telko dowěry k wam, so budźich wam zyrkwine pjenjesy požcźił. Cźeho dla po tajkim njejscźe ke mni pschischli?"

„Dokelž žo njechach wot waß naßwarjecź dacź, kaž schulski hólz, kotryż katechißma njesnaje ... Wy! S cźim dha mi wy nětkole pomhacźe, knjes farař? Ani pjera žo sa mnje njepschimnjecźe, hdyž to dyrbjeli. Je to luboscź k bliżschemu? Je to kscheścźijanstwo?"

„Mostowski!!"

„Njechacźe niczo wjazy wo mni wjedźecź, hdyž žym do nusy pschischoł; mi nětkole też njetrjebacźe wjazy prědowacź!"

S wotmachom sapraßny durje a woteńdźe njestrowiwschi. Jeho wotrocźk setka jeho s prósdnim wosom; wón wotpóßka jeho s wobstaranjom do wěży a žam wotjědźe domoj. Kóń dźěsche jemu pschepomału a we žwojim hněwje rubny do njeho s kschudom. Skocźo, tajkemu wobkhadej njeswuknywschi, posběže žo se stróżenjom a s bolosczu a cźerjesche po pucźu, njedźiwajo na wotezku. Wós sajědźe do kamjenja, wotlemi jón a žam žo powrócźi. Też kóń padźe a prózowasche žo podarmo, saßo na nohi postanycź.

Blědaj wot wustróżenja pschikhwataschtaj macź a žyn s młyna; ale hižo posběže žo młynk njewobschkodźeny s trawy, do kotrejež bě pschi storku sleczał. Wón sakhadźesche a sakliwasche, a skocźo rjehotasche s bolosczu. Wupscheżechu jo s gratu, ale njeposkocźi wjazy: nohu bě žebi slamało a dyrbjesche doreśany bycź.

III.

S teho dnja žem bě žo w žiwjenju molerja Ludwika wulke pscheměnjenje stało. Dźeń 25. augusta — teho dnja ženje njesabu, to bě hischcźe psched tym njesbožom było, kiž bě horka w horach nanowu rěku potrjechiło — 25. augusta bě zusy do młyna pschischoł a žo praschał, hacź tu Schcźěpan bydli.

Młynkowa dźakowasche žo Bohu, so tu jeje muž był a teho.

praſcherja ßkyſchak ,njebě; na to póßka ßyna ſ zuſym, ſo by jemu pucź pokaſak.

Tutón knjes bě w ſchěrokim brunym pliſchowym kłobuzy a pſchi wſchěm lětnym cžaßu w brunej ßomocžanej jupje. Wón pytny bórſy, kak ßebi jeho młodoſtny wjednik ſtajnje wot boka, dźiwajo ßo, wobhladowaſche, a ßo ßmějeſche.

„Haj, mój ßyno, widźiſch, ludźo njejßu wſchitzy tajzy, kajzyſch tu pola waß na wßy."

„To ja wěm; ale tajzy — tajzy, kajkiž wy ſcže, ßu tola jeno molerjo ..." jakotaſche hólcžez wſchón ſamyleny.

„S wotkel dha to wěſch, kajzy molerjo ßu?"

„To ßym we ßwojich knihach na wobraſach widźał."

„Tak? Lubja dha ßo tebi wobraſy?"

„Haj, jara!"

„Na, ßym ßo hižo napucžował a ßym ſprózny; pój, ßyń ßo ſo mnu tamle na ſchtomowy ſdonk, potom wuhladaſch wobras."

Zuſy poßyže ßo pomaku, ſažehli ßebi trubku a wupakowa potom kaſchcžik, kotryž mějeſche pſchi ßebi. Hólcžez bě jón ſa koffer měł, a wuwaleſche wocži ßo dźiwajzy, hdyž ßo wupokaſa, ſo je ſdanliwy pucžowańſki koffer drjewjany kaſchcžik ſ dweju dźělow. Na lěwym boku leżeſche ſacžinjena paleta, pſchi njej walcžk ſchcžětkowzow, małych a wulkich, a rosmjetana wulka ßyła wſchelakich wulkich, na poł wucźiſchcžanych wokojanych trubkow. Potom wotewri zuſy druhi dźěl kaſchcžika a wotwali pſched dźiwazym ßo hólcžezom mały wolijowy wobras, kotryž pohoncža, na boku wußnjeneho, pſched-ſtajeſche.

„To dźě je wobras!" ſawoła moleŕ Ludwik, wſchón pſche-kwapjeny, „to je woprawdźity wobras!"

Knjes ßo widźizy wjeßeleſche nad ſahorjenjom małeho pſchecžela wumjekſtwa a pokaſa jemu hiſchcže dwě na poł hotowej ſtudiji.

„Tej dźě hiſchcže hotowej njejſtej!" rjekny hólcžez.

„Horjeka w młynje, hdyž ßym ßebi na něſchto njedźel rjaneje krajiny dla jſtwu wotnajał, tam jej domoluju."

„Wy ... wy ſcže moleŕ?" ſawoła moleŕ Ludwik a pſchimny zuſeho ſa ruku.

„Woprawdźe; ale cžeho dla to tebje tak jara ſajimuje?"

„Ja ... ja ..." hólcžez hikaſche ſ rosbudźenjom. — „Ja chzu ... ja njeßměm — ja ... ja mam wobraſy tak jara rad!"

„Nó! Nó! A móżeſch dha ty ryßowacź?"

„Ně ... tola ... ja ... ale jeno w ſchuli."

„Aha! Na, dha pokaż mi junu, ſchto ßy w ſchuli nawuknył, a naryßuj do mojeje ſkizowneje knižki ſchižik; tule je wokojnik."

(Pokracžowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Wuſběhanje rekrutow ſměje ßo 6. a 7. junija rano wot 6 hodźin w Biſkopizach a wot 8. hacž do 13. junija rano wot 7 hodźin w Budyſchinje.

S **Budyſchina.** Na wokrjeßnu ſhromadźiſnu ſwjaſka ratarjow, kotraž ßo ſaŕdźenu ßobotu w ſali hoſcženza króny tu wotbywaſche, bě ßo něhdźe 700 woßobow ſeſchło. Po powitanſkej rěcži knjeſa ratarſkeho radźicžela Steigera-Budyſchinſkeho mějeſche knjes khěžorſtwowy ſapółklanz dr. Oertel pſchednoſchk wo „narodnej hoſpodarſkej politizy". Wón w dwěhodźinſkim pſchednoſchku wuwodźeſche, ſo wſcho, ſchtož móżemy w dobrej hódnoſczi w tukraju dóſtacź, njeßměmy ſ wukraja kupowacź. Naſche žito, naſch ſkót, kaž wudźělli induſtrije dyrbja pſchiměrjene, doßahaze płacźiſny dóſtacź. Nětcžiſchi cžaß, w kotrymž ßo induſtrija njeßměrnje roſſchěrja, naß nuſujuje, ſo bychmy ratarſtwo ßylnili a ſdźerżeli. Tón lud na poßled ſ dobycžerjom na ßwětowych wikach woſtanje, kotryž njetrjeba ßwoje pjenjeſy ſa žito, ſkót atd. do wukraja ßłacź. Hdyž dyrbi ßo ratarſtwo ſdźerżecź, dyrbimy ßo wo to ſtaracź, ſo jeho hłowny dźěl, žito a ſkót, hódne płacźiſny dozpiwa. Póbla ratarſtwa dyrbi ßo ßrěni ſtaw ſdźerżecź a ſpěchowacź, to je jenicžke roſßudźenje ſozialneho praſchenja. Tak mjenowany nowy ßrěni ſtaw noweho induſtrialneho roswicža (gratmiſchtrjo, lambory atd.) njemóże dotalny měſchcžańſki ßrěni ſtaw narunacź. Rěcžnik k pomozy a polěpſchenju namjetowaſche: wjetſche dawki na wulke dokhody, wjetſchi herbſki dawk pſchi wulkich direktnych herbſtwach, dawk na wulke tworownje, konſumſke towaŕſtwa atd. Teho runja dyrbi ßo jědojtemu ſchtomej, kaž je miniſter Maybach burſu mjenował, woßebje wulki dawk napołożicź. Se ßławu na khěžora, khěžorſtwo, krala a wótzny kraj rěcžnik ßwój pſchednoſchk ſkónczi. Pſchi ſcžěhowazej debacže ßo khěžorſtwoßejmſki ſapółklanz Gräfa, knihiwjaŕ Klahre, tajny ratarſki radźicžel Hähnel-Koporcžanſki a wojnaŕ Steglich wobdźělichu.

— (25lětny jubilej ſkhadźowankow ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny.) Skhadźowanki ßerbſkeje ſtudowazeje młodźiny lětża ßwój 25lětny jubilej ßwjecža: Powſchitkownje njeje ſnate, ſo ßu tele ſkhadźowanki ßerbſke narodne hibanje móżnje podpjerake a wopłodźiłe. Wone ßu młodźinu ſa ßerbſku narodnu myßl dobyłe a Sſerbowſtwu nowy pſchichod ſwěſcžiłe. Lětża ſměje ßo ſkhadźowanka w Khróſcžizach, hdźež je ßo wona pſched 25 lětami prěni krócź wotměła. Dokelž pak wjetſchinje něhduſchich ſkhadźowankarjow móżno njeje, ßo pſchi Khróſcžańſkim ßwjedźenju wobdźělicź, ßu ßrjedu po ßwjatkach wobſamkli, jedyn druhi dźeń woßebity jublejſki ßwjedźeń w Budyſchinje wuhotowacź. Wón budże ſe ßwjedźeńſkeje hoſcžiny a wjecžorneho konzerta wobſtejecź.

— (Jubilej hrodowſkeje haptyki.) 9. junija ßo 200 lět dopjelni, ſo je ßo prěnjemu wobßedźerjej hrodowſkeje haptyki konzeßija dała. Nětcžiſchi wobßedeŕ, knjes haptykaŕ Schmalz, pergamentowu liſcžinu wobßedźi, na kotruž je konzeßija napiſana.

— (Nowy póſtſki direktor.) Nowy pſchedſtejeŕ tudomneho póſtſkeho hamta, knjes póſtſki inſpektor Jacobi ſ měſta Hannovera, je ßrjedu do Budyſchina pſchijeł a wodźenje póſtſkeho hamta pſchedewſał. Knjes Jacobi je Lužiczan, wón je ßo w Nowej Wßy pola Kumwałda narodźił.

— (Sso ſhubił.) Direktor jeneje tudomneje żeleſolijerńje a maſchinſkeje fabriki je ßo bjes ßlěda ſhubił. Wón bě we wobkhodnych naležnoſczach do Peterburga pucžował, tam też pſchijeł, tola ßo ſ jeneho tamniſcheho hoſcženza, ßwoje wěży w nim woſtajiwſchi, ſhubił. Kaž je ßłyſchecź, je mjenowany knjes poßledni cžaß na roshorjenje cžuwow cžerpił, tak ſo měnjenje bliſko leži, ſo je jeho něhdże we wulkim měſcže někajke njeſboże podeſchło.

— Poßlednje ßylne deſchcže ßu we Lužizy žitam, dźecželam a rěpam jara howiłe. Žita ßu tydźenja ſapocžałe kcžěcź a kaž murje ſteja. Jenoż na běrnach mnoſy ratarjo wjeßele nimaja. W niżinach, hdźež ßu ßo pola pócźrjeke, a na wlóżnych hlinojtych polach ßu ſeßadźane běruy ſhniłe. Wone dyrbja ßo teho dla ſ nowa ßadźecź. Duż ßu ßymjentne běrny nětkole żadne.

Se **Žicženja.** W naſchej wßy maja myßle ſchulſki dom natwaricź. Do noweje ſchule dyrbjałe ßo dźěcźi ſe Žicženja, Brěſy a Žicženka pſchipokaſacź. Salóżenje noweje ſchulſkeje gmejny je teho dla nuſne, dokelž Hodźijſki ſchulſki dom, do kotrehoż nětkole naſche dźěcźi khodźa, ſa roſcžacźu licžbu dźěcźi njedoßaha. Nowu ſchulu w Hodźiju natwaricź, ßu ßo pak w Hodźiju ſapowjedźili. Duż nicžo druhe njewubudże, dyžli w Žicženju wucžeŕnju natwaricź. Tale myßlicžka je wſchudże pſchihłoßowanje namakała. Hdy by ßo wona do ſkutka ſtajiła, njetrjebałe naſche dźěcźi wjazy huſto pſchi njelubym wjedrje daloko do ſchule khodźicź. Hdy bychmy jenoż też ßerbſkeho wucžerja ſa naſchu ſchuln doſtali.

S **Huſki.** Saŕdźenu njedźelu ſtaj ßo na tudomnym pohrjebniſchcžu ſ wulkim pſchewodom ſkakarjej Strobel a Marſchner ſ Koßaŕnje pohrjebałoj. Dokelž ſtaj ſtaraj wojakaj, jimaj ßobuſtawy wojeńſkeho towaŕſtwa pſches row tſělachu. Wobaj ſtaj ſchtwórtk tydźenja pſchi roſtſělenju kamjenjow w Trjechowſkej ſkale ßmjertnje do njeſboża pſchiſchłoj. Strobel bu wjele metrow wyßoko do powětra cžißnjeny. Żiwot ßo jemu roſtorhny, teho runja hłowa, tak ßo moſhy do pódlanſkeje wody ſlecžichu. Strobel bě na měſcže morwy, a jeho cžěło do tudomneje cžełownje donjeßechu. Marſchnera na měſcže njeſboża drje hiſchcže żiweho namakachu, tola bě wón cžeżko ſranjeny. Jena ruka bě jemu wutorhnjena, a ſmutſkownje bě ßo cžeżko wobſchkodźił, wědomje pak hiſchcže mějeſche. Duż chzychu jeho do Budyſkeje hojerńje dowjeſcź, tola po pucžu wón we wulkich boloſczach wudycha. Duż jeho domoj do Koßaŕnje dowjeſechu. Wón a ßobuſnjeſboženy Strobel ſtaj hižo dźeßacź lět dołho w ſkałach kamjenje tſělałoj, ſtaj pſches 50 lět ſtaraj a mataj kóżdy w Koßaŕni żiwnoſcź. Wobaj ſtaj woženjenaj a żonu a dźěcźi ſawoſtajitaj, Marſchner hiſchcže njewocžehnjene, Strobel pak doroſcžene.

S **Adolfoweje hěty.** Njedźelu wjecžor bě tu jena pjecźlětna holcžka do wódneho ßuda padnyła. Dźěcźo budźiſche ßo tepiło, njebudźiſche-li ßo ſamkarſki miſchtr Franz Mauka jeho dohladał a jo ſ wody wucžahnył.

S **Njeßwacžidła.** Tudomne ratarſke towaŕſtwo ſa pſchichodne lěto ratarſku wuſtajenzu pſchihotuje. Schtož je ßłyſchecź, chzedźa ßo mnoſy ratarjo ſ tudomnych ſtron pſchi njej wobdźělicź. Też pcžołarjo chzedźa wuſtajecź.

S **Wětrowa.** Póńdźelu 29. meje rano wokoło $1|_2$2 hodźin ſ twarjenjow něhduſcheho Bergarjez (Schołcžiz) kubła, nětko kublerjej Bohuwěrej Horſtej ßłuſchazeho, woheń wudyri. Domſke, hródź a brózeń, ſtare, dodźeržane, ſe ßłomu kryte njewobydlene twarjenja,

bórsy pśches zyko w pkomjenjach śtejachu. Woheń ẞo też na śtare śe ẞkomu kryte domśke żiwnoścerja Mrósaka wupśchestrje a jo do procha a popjeka pśchewobrocźi. Na haśchenje bĕchu pśchijĕke ẞykawy ſ Jaẞońzy, Bóśchiz, Luha a Njeẞwacźidła. Wobydlerjo naścheje wẞy ẞu ẞo hižo dawno bojeli, ſo w nĕtko ſniczenych twarjenjach ras woheń wunźże, kotryž budźiśche pśchi wulkim wĕtrje naśchej wẞy ſ wulkim strachom byk. Na ſboże bĕśche pśchi wohnju cźicho, tak to ẞo druſy ẞuẞodźa wohnja wobróchu.

S **Khwacźiz.** Swony ſa naśchu zyrkej, kotreż ẞu ẞo w Draždźanach lake, ẞo póndźelu ſa tydźeń k nam pśchiwjeſu.

S **Khwacźiz.** Na Lorenzeż polu njedaloko naścheje zyrkwje ẞu w pĕśkowej jamje popjelnizy, śchklĕ a nopaśchki wśchelakeje formy wuryli. W jenym hornzu hiśchcźe koścźe leżachu. Na tymle mĕścźe je pśched dołkim cźaẞom, hdyž hiśchcźe Sserbjo do Kužizy njebĕchu pśchicźahnyli, pohanśke pohrjebniśchcźo byko. Spodźiwne je, ſo ẞu ẞo koścźe ẞnadź dlĕje dyžli 1000 lĕt ſdźerżake. Namakane ẞudobja ẞo do Macźicźneho muſeja darja.

S **Hrodźiśchcźa.** Wulka ſrudoba je ẞwójbu naścheho knjeſa ſararja Mrósaka podeśchka. Jeho ẞyn, kotryž w Erlangenu theologiju ſtudowaśche, je tam na ſahorjenje ẞlepeho cźrjewa po krótkej khoroſcźi wumrjek.

S **Wjeleczina.** Se ẞylnymi deſchcźemi ẞo naścha wjeẞna rĕcźka ſańdźeny pjatk wyẞoko ſ wodu napjelni. Kowarśki miſchtr Palmer ẞo w torhazych żołmach pkuwazeho dźĕścźa dohlada. Sso dołho njepśchemyẞliwśchi khrobły muż hromadźe ſe ẞwojim pomoznikom do wody ſkocźi, a wobaj dźĕcźo ẞmjercźi tepjenja wutorhnyſchtaj. Spodźiwne je, ſo dźĕcźo, kotreż je pod jenym moſtom pśchepkuwało, pśches kotryž woda pok kohcźa wyẞoko ſchucźeſche, żaneje ſchkody njeje pocźerpiło. Wumożene dźĕcźo je $1^1/_4$lĕtny ẞynk żeleznińſkeho billetĕra Kiliana. — Rybowemu plahowarjej Teubnerej w Hornim Wjeleczinje je pjatk tydźenja wulka woda haczenje jeho kharpjazeho hata pśchetorhnyła. Wśchĕ kharpy ẞu ẞo ſ wodu ẞobu wotwjedke.

S **Njebjeleźiz.** Ssobotu do Najẞwjeczíścheje Trojizy póẞła Jeje kralowſka Wyẞokoſcź prynzeẞna Mathilda lubjene ẞwjecźo na naśch poboczny woltař. Wone ſtaja pśched woczi njeẞmjertny ſkutk ẞwjateho Mĕrcźina, kotryž, ſ mikoſcźu hnuty, jako mkody wojowař proſcherjej pokojzu ẞwojeho pkaſchcźa poſkicźi; myto ẞwita ſa to na jaẞnym njebju: boži jandźel, kiž infulu (biſkopſku mĕzu) dźerži. Na luboſnym ẞwjecźeczu jewi wſcho wulku dokonjakoſcź: ẞwjaty Mĕrcźin ſ nadobnej ſchtaktnoſcźu a poniżnym pohladom; proſcheŕ, kiž na kij ẞo ſepjera; rjenje ſgratowany ſchumjel, kiž pśchihladuje, jako by roſymił, ſchto ẞo cźini. Rjane ẞwjecźo budźe wot ſplaha k ſplahej woſjewjecź: ſo w tutym ẞwjecźeczu ẞo jewi mikoſcź nadobneje knjenje, kotraż roſymi, ẞwoju wuſtojnoſcź ludej k ſpomoženju a Bohu k cźeſcźi nakożowacź. —š. (K. P.)

S **Panczíz.** Tudomny lĕkař k. dr. Rachel je ſa dowĕrneho lĕkarja wot ſawĕſcźeńſkeho wuſtawa pśche ſtarobu a invalidnoſcź w Sakſkej (Vertrauensarzt der Alters- und Invaliditäts-Verſicherungsanſtalt für das Königreich Sachſen) pomjenowany. Jako tajki ma k. dr. Rachel prawo, wśchĕ wuẞwĕdcźenja, k dozpĕcźu invalidneje renty trĕbne, wuſtajecź. Wśchitzy tajzy, kotſiž chzedźa namjet na pśchiſwolenje renty ſtajicź, móża ẞo nĕtk na knjeſa doktora wobrocźicź. To budźe woẞebje ſa naš Sserbow wulka dobrota, dokelž wjele ludźi ẞo w tej należnoſcźi nĕmſkemu lĕkarjej doſcź a dokładnje wuprajicź njemóża, kaž ẞmy to cźaſto ſkorżicź ẞłyſcheli. Wo wobcźeżnoſcźach, kajkeż ẞu hacź dotal byke, wjedźa ſtari a hubjeni ludźo powjedacź, kotſiž ẞu teho dla do Kamjenza a druhdźe a to druhdy wjazy krócź k pśchepytowanju khodźicź abo ẞo woſycź dacź dyrbjeli. Pomjenowanje knjeſa dr. Rachela je ẞo ſtako na namjet a próſtwu pśchedẞydſtwa khorobneje kaſſy ſa Khróſcźizy a wokolinu. Pśchepytacź a wuẞwĕdcźenje ẞebi wuſtajicź dacź pak móża ẞo pśche invalidnoſcź ſawĕſcźeni wśchitzy, hdyžkuli w Saksej bydla. (K. P.)

S **Ralbiz.** Naśchu gmejnſku hońtwu bĕchu wóndano jenemu Rakeczańſkemu knjeſej ſa 650 hriwnow lĕtneho wotnajeńſkeho pjenjeſa pśchenajeli. Hacź dotal bĕchu ſa nju jenoż 350 hriwnow doſtali. Duż bĕ, ẞo wĕ, mjes naśchimi burami wjeẞele wulke, ſo ẞo jim dokhody ſ hońtwy njenadźizy pśchiſporichu. Tola cźim wjetśche bĕ wjeẞele, cźim wjetśche bĕ bórsy mjerſanje, Shonichu, ſo tamny Rakeczańſki knjes njeje hońtwu ẞam ſa ẞebje wotnajał, ale ſo je ſe ſtrony jeneho bohateho Draždźańſkeho knjeſa wotpóẞkany byk, kotremuż je naśchu hońtwu pśchewoſtajił. Dale ẞo powjedaśche, ſo chze ẞebi tón ẞamy Draždźańſki knjes, kotryž ma hižo wśchu hońtwu Rakeczańſkeho knjeſtwa wotnajatu, hiśchcźe Jitkowſku a Trupinjanſku hońtwu wotnajecź. Też bĕ ẞłyśchecź, ſo dyrbi ẞo w tutym hoborſkim revĕrje nĕtko ſwĕrina lĕpje a bóle hajicź a pśchiſporjecź dyžli dotal, chzychu ẞamo wjedźecź, ſo budźa ẞo jelenje, dźiwje ẞwinje, kamikle atd. w naśchich lĕẞach plahowacź. Bjes dźiwa, ſo dla tajkich powjeſcźow naśchim buram ẞadko roſcźeſche; nabojachu ẞo, ſo mohła jim ſwĕrina dźeẞacź krócź wjazy ſchkody naczinicź, hacź mohło ẞo ſ najwjetśchim hońtwinſkim pachtom ſarunacź. W gmejnſkim poẞedźenju ẞo wobſamknu, tamnemu Rakeczańſkemu knjeſej pśchipowjedźicź, ſo wotnajenſke wuczinjenje njepkaczi, dokelž je ſamjelczał, ſo je hońtwu niz ſa ẞebje, ale ſa nĕkoho druheho wotnajał. Tak je ẞo też ſtako. Hońtwa je ẞo na to prjedawſchemu najeńkej, twarſkemu miſchtrej Rochej, pśchenajaka, kotryž ſa nju lĕtnje jenoż 350 hriwnow pkaczi. To je drje khĕtro mjenje hacź je Rakeczański knjes ẞadźił, tola ſa to njetrjebaju naśchi burja w njemĕrje dla pśchichoda bycź.

S **Nowoẞliz.** Tſeczi dźeń ẞwjatkow bu naścha hońtwa ſ nowa na 6 lĕt pśchenajata. Wocźakowaśche drje ẞo, ſo ẞo najenkojo, kotrychž ẞo wulka liczba na naśch revĕr mĕrjeśche, — pocźerja, ſchtowĕ kak wyẞoko. Tola wĕz njebĕ tak ſła; a rjeńſcho hiśchcźe bĕ wobſamknjenje wobẞedźerjow, kotſiž hońtwu pśchepodachu jara wuſtojnemu wjeẞnemu nimrodej — a to 20 hr. tuńſcho, hako bĕ druhi — (wĕſo zuſy) — ẞadźił. Je to prawje a ſdobnje, dokelž mózemy tola tak w Nowoẞlizach wĕſcźi bycź, ſo naẞ nowy najenk bórsy wuẞwobodźi wot njeliczomneje ẞyły dźiwich „karniklow“, kotreż njemaku ſchkodu na naśchich ſahonach naczinjeja, wśchako ma we ẞwojich ſchrótach jenoż „trjechjaki“. — Pśchi tutej ſkładnoſcźi woſjewi też dotalny pśchedẞyda hońtwinſkeho ſwjaſka, k. Jakub Wjazẞławk, ſo ẞo ſ 31. aug. t. l. jeho ſaſtojńſtwo, kotreż je 34 lĕt bjes pśchetorhnjenja ſaſtawał, ſkónczi a ſo dale wjazy tutón hamczik wjazy wjeſcź njemóże a też nochze. Pśchitomni jeho ſaẞkužbu ſ dźakom pśchipósnachu, a dokelž njemózachu jeho dale nawabicź, ẞebi noweho wuſwolichu. Ale to bĕ nam pśchipad! Wólba trjechi ſaẞo tajkeho wuſkocźneho wjeẞneho hajnika, kotryž je ẞebi wotmyẞlił, pilnje ſ nowym najeńkom na tśĕlenje khodźicź. — Ty wboha dźiwina! Tón, kotryž mĕł tebje ſakitacź, ẞam ſ mordarśkim wokojom ſa tobu ẞaha!

Se **Sserujan.** Njedźelu 28. wotmĕ Rózenczańſka kaẞa hłownu ſhromadźiſnu w Ssernjanach, na kotrejž k. Wjeńka lĕtnju rosprawu a ſliczbowanje poda. Cźiſty dobytk, nĕhdźe 220 hr. wucźinjazy, pśchewoſtaji ẞo Ralbicźańſkej a Konjecźańſkej ſchuli ſa wuwucźowanſke pśchiprawy.

S **Draždźan.** 18. junija t. l., to je tſecźu njedźelu po ẞwj. Trojizy, ſmějemy tudy ſaẞo naſche lube ẞerbſke kemſche w nakhwilnej tſchižnej zyrkwi na lipowej haẞy. Kaž ẞłyſchimy, prĕduje knjes farař Ssykora ſ Minakała; ſpowjednu wucźbu ſmĕje knjes farař Jakub ſ Njeẞwacźidła. — W naſtupanju ſnamjeſchkow ſ napiẞmom: „Tón Knjes je mój paſtyŕ“, kiž buchu mjes naẞ wudźĕlene, chzemy naſpomnicź, ſo wone ſapiſk ẞerbſkich kemſchenjow w Draždźanach niz jenoż na pśchichodne lĕto maju, ale ſa wśchĕ dalſche lĕta wopſchijeja.

S **Draždźan.** Pokładnika „Albertſkeho towarſtwa“, pod ſchkitowanjom kraloweje Caroly ſtejazeho, kommerzińſkeho radźicźela Hopffu w Draždźanach, ẞu pjatk tydźenja ſajeli. Hopffe je ſe ſamoženja Albertſkeho towarſtwa nĕhdźe 207,000 hriwnow pśchekſchiwił. Tale ſuma je wunoſchk ſ lotterijow Albertſkeho towarſtwa ſ poẞledních 9 lĕt. Hopffe je mĕjecźel teppichoweje a tapetoweje pśchedawarńje w Draždźanach, rycźeŕ 1. klaẞy Albrechtſkeho rjada, pruſkeho trónſkeho rjada 3. klaẞy a ſloteje a ẞlĕborneje Carolineje medaille. Hakle pśched krótkim je jeho khĕżor ſe ſpożcźenjom medaille cźerwjeneho ſchiża wuſnamjenił. Sarjadniſtwo Karolineho doma bĕ hižo woſpjet njeporjadnoſcźe w kaẞy pytko, tola nochzyſche na ſprawnoſcźi pokładnika Hopffa dwĕlowacź. Poẞledneje dny je Hopffe ſpytał, ẞwoje pśchekſchiwjenje ſarunacź, tola ẞo jemu to njeje poradźiło. Wón je chzył ẞwoje pjecź khĕżow pśchedacź, tola je wón jenoż dwĕ wotbył.

Se **Sczenzy.** S 62 dźĕcźi, tudomnu ſchulu wopytowazych, je jenoż 11 ſtrowych, 51 je na woẞypizy (maſery) ſkhoriło. Schulſke roswucźenje ma teho dla hacź na dalſche wupanycź.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Gmejnſkeho pśchedſtejicźerja Khryſtoſa Janka w Rychwałdźe winowachu, ſo je podlĕſchenje wucźinjenja wo hońtwinſkim pśchenajecźu falſchował. Na tamnym pißmje, ſ kotrymż ẞo wucźinjenje pokdra lĕta do wotbĕżenja pśchenajecźa mjes gmejnu a knjenju Eckardtſteinowej w lĕcźe 1894 podlĕſchi, bĕ Jank poſdźiſcho, hdyž dyrbjeſche po napominanju krajneho radźicźela wucźinjenje pśchedpołożicź, prjedy teho ẞamomózne lĕtny datum 1894 do 1895 pścheměnił. Wobſkorżeŕ měnjeſche, ſo mĕjeſche

pschedstejicźeŕ wotcźakacź, so budźe ſ tajkeho docźaßneho podlěſchenja wucźinjenja ſchkodowacź a ſo je teho dla cźaß, w kotrymž je ßo podlěſchenje ſtało, wo lěto posdźiſcho wosnamjenit. Pſchi wußudźenju ßo k lěpſchemu wobſkorźeneho wupokaſa, ſo je wón měnił, ſo ma wucźinjenje hakle wot lěta 1895 płacźicź a ſo je licźba 1894 pißanſki ſmylk.

— Zyhelnſki dźěłacźeŕ Eduard Gieſe ſ Brětnje pola Wojerez bě ßo w nozy 28. haprleje ſ někotrymi towarſchemi ſkurjeny domoj wrócźił a bjeſe wſcheje pſchicźiny dźěłacźerja Schoktu ſ nožom do liza kłoł, kotreż ßo hacź do ſchije rosrěſny. Lěkaŕ dyrbjeſche ranu hromadu ſchicź. Gieſu k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźichu.

S **Khołma.** Ssebi hrajkajo ßrjedu tydźenja dźěſcźi dźěłacźerja Lohra do kupineho hata panyſchtej. Liſtonoſcheŕ Mann nimo duzy ßo ſ pluſkanjom na wodu kedźbliwy ſcźini a mjeńſche dźěcźo wucźeże, mjes tym ſo ßo wjetſcheho hólza njedohlada. Jena holza, kotruž běchu k dźěſcźowymaj ſtarſchimaj póßłali, hakle druheho hólza na wodźe płuwajzy wuhlada, hdyž ßo ſ knjeżeho dwora wrócźi. Piwarſki miſchtr Schuſter hólza, kotryž bě hižo wſchón womódrił, wucźeże. Rybowanje a hibanje, ſ kotrymž ßo dychanje ſ nowa ſbudźi, mějeſche wuſpěch, ſo ßo dźěſcźu żiwjenje wrócźi.

S **Hórki** pola Niſkeje. Wóßom woſow tworoweho cźaha, kotryž ſańdźenu ßobotu pſchipołdnju ſ Wojerez na tudomne dwórniſchcźo pſchijěchże, ßo tu ſwrócźi. Na ſboże ſ cźahoweho perſonala nichtó njeje do njeſboża pſchiſchoł, ſa to je ſchkoda na woſach khětro wulka. Se ßamym pſchipadom je ßo ſpinaŕ Schröder ſ Wojerez njeſboża ſminył. W Mikowje wón mjenujzy ßwoje dotalne ſpinaŕſke ßydło wopuſchcźi a ßo na druhi wós pſcheßyny, kotryž je njewobſchkodźeny woſtał, mjes tym ſo je ßo ſpinaŕſka khěźka, w kotrejž wón prjedy ßedźeſche, do zyła ſmjatła.

S **Bórkhamora.** (Pcźołaŕſke towaŕſtwo.) Njedawno ſhromadźichu ßo pcźołarjo ſe Sprejź a wokolnoſcźe w Schprejźach, ſo bychu tam pcźołaŕſke towaŕſtwo ſałożili. Wjele ſ tych knjeſow ßu ßobuſtawy tajkeho towaŕſtwa we Wojerezach. Dokelž pak daloki pucź tamne towaŕſtwo wopytacź poćźežuje, bě ßo hnſto żadanje po lokalnym towaŕſtwje wuprajiło. Nětko je ßo tajke ſałożiło. Pſchedſtejeŕ je wucźeŕ Otto-Bórkhamorſki.

Se **Sslepeho.** Pſched něhdźe 3 abo 4 njedźelemi ßu tudomneho khlamarja a mukoweho wikowarja A. Sch., kaž tež dwě druhej woßobje, F. a T. w Mikoraſu, do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedli, jich winujo, ſo ßu hromadźe ſ jenym Hródkowſkim młynkom Hródkowſke młyny wo někotre ſta hriwnow ſjebali.

— Wot teho cźaßa, ſo tudomne ßerbſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo ſ dźiwadłowymi pſchedſtajenjemi pſched ſjawnoſcź wuſtupuje, tež naſche burſke żony dźiwadło hracź poćźinaju. Cźłowjek to njeby wěrił, a tola temu tak je. Sańdźeny tydźeń mózachmy, ſaſtupneho pjenjeſa njeſapłacźiwſchi tajkej wjeßeloſrudnej hrje pſchihladowacź. Wěź ßo pod hołym njebjom zofaſche. Dwě żonje na jenej mjeſy na pſchemo trawu żnějeſchtej, kóżda wot druheho kónza ſapoćźawſchi. Hdyž ßo ſkónczńje wo ßrjedź mjeſy ſetkaſchtej, chzyſchtej drje ßo pſcheczelnje powitacź. Tola kaž ßo to druhdy njeczini. Měſto ſo byſchtej ßo lubje poſtrowikej, poczeſchtej ßo drapacź a ſa włoßy cźahacź. Pſchi tym tajki wětr nacźiniſchtej, ſo ßo naźnjata trawa daloko a ſchěroko rosmjeta. Hewak mějeſche jeju bědźenje něſchto podobnoſcźe ſ wojowanjom małeho Davita ſ hobrom Goliatom. Wjetſcha njemóżeſche na mjeńſchej dobycź, dokelž mějeſche ta wjazy kuraże. Kaž je ßłyſchecź, budźe ßo hiſchcźe ßudniſtwo ſ tej wězu ſaběracź, ſo by roſßudźiło, kotra je ſ dobyczerku.

Přilopk.

* Hroſnemu njeſkutkej je ßo póndźelu w Żitawje ſe ſbożownym pſchipadom ſadźěwało. Jena 18lětna ßłużobna holza ſ Neugersdorfa bě w domje ßwojeho knjeſa potajnje porodźiła a dźěcźo do nuſnikoweje jamy cźißła, hdźeż jo někotre hodźiny poſdźiſcho hiſchcźe żiwe uamakachu a wucźeżechu. Holzyna knjeni dźěcźo pſchi ßebi wobkhowa, holzu pak, kotraž bě ſhkorika, do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſechu. Poſdźiſcho budźe ßo wona pſched ßudnikom ſamolwicź dyrbjecź.

* Żadławy njeſkutk je ßo ſchtwórtk w Draždźanach na Altenbergſkej dróſy w domje cźißło 25 ſtał. Twarſki dźěłacźeŕ Pawoł Theodor Ludwig, 1. měrza 1873 w Wachwizach narodźeny, je ßwoju mandźelſku ſtónzował, ju a zyłe wobydlenje ſ petrolejom polawſchi a ſapaliwſchi. W měrzu narodźenemu dźěſcźu Ludwig prěkuſch do huby tykny. Żona a dźěcźo ßo ſpaliſchtej. Schtwórtk rano w khěži mózny kur pytnychu. Hdyž běchu ſamkarjo durje wocźinili, ſawołani murjerjo do bydła ſtupichu. Bórſy tež wohnjowa woßbora pſchijědźe. Żałoßny napohlad ßo wo iſtwje poſkicźi. W pſchekamanym a pſchepalenym łożu ßylnje ſwuhlene cźěło młodeje żony leżeſche, na ſofje ſ prěkuſchom w hubje cźěłko małeje holcźki. Żona a dźěcźo běſchtej ſtónzowanej, łożo bě ßo ſ petrolejom polało a ßo ſapaliło. Sa mordarja maja jenicźzy nana a mandźelſkeho. Wón je 1 meter 60 zentim. wulki, ſaßadźity, ma ſchěroke tola ßuche wobliczo, mału cźěmnożołtu brodu pod noßom, cźěrnne włoßy, wobleczeny bě cźěmnu draſtu, na hłowje mějeſche mjehki, ſatłóczeny kłobuk. Ludwig prjedy w jenej fabrizy a poſdźiſcho pola jeneho kamjenjecźeßaŕſkeho miſchtra dźěłaſche. Młody cźłowjek, kotryž bě ßo hakle pſched někotrymi njedźelemi woženił, bě lohkomyßlny a pſchecźinjazy; wón njemóżeſche wotnajeńſki pjenjes ſa bydło ſapłacźicź a dyrbjeſche teho dla wucźahnycź. Mózno, ſo je Ludwig ßam ruku na ßebje ſłożił. W jeho ßwójbje ßamomordaŕſta manija knježi. Pſched něhdźe dwěmaj njedźelomaj je Ludwigowy bratr ruku na ßebje ſłożił.

* Hróſbny njeſkutk je wobydleŕſtwo Rieſy a wokolnoſcźe do njemčra ſtajił. Schěſcźlětnu Hedwigu Schönherrez ßu njedaloko Rieſy w kerkach ſadajenu namakali. S jeneje ruczki běchu bruki hižo mjaßo hacź na kóſcź wotrymſake. Dźěcźo je ßrjedu dopołdnja ſ towaŕſchkami na tſělnik wuſchło. Tam ßu jo hiſchcźe wokoło 12 hodźin kwětki ſchcźipacź widźeli. Mordarja hiſchcźe njeißu wußlědźili.

* Pſchißażny ßud w Gubinje je babu Hanu Lamprechtowu ſ Züllichowa dla njeſkutka pſchecźiwo ſkhadźazemu żiwjenju k khoſtarni na 3 lěta a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 5 lět ſaßudźił.

* (Nadpad.) W Frankfurcźe nad Mainom ßo wutoru wjecźor dwaj cźłowjekaj do pſchiſeńſkeho bydła jeneho dwora ſady żidowſkeje murje dobuſchtaj, hdyž bě runje nawożenja jeneje holzy jejne wobydlenje wopuſchcźił. Rubjeżnikaj holzu pſchemowſchi jejnej ruzy k ſchpundowanju ſ hoſdźemi pſchibiſchtaj a jej cźaßnik a pjenjeſy rubiſchtaj. Njekraßnikaj ſtaj twóchłoj.

Wo żadławym njeſkutku dale pißaju: Wokoło 11 hodźin ßo wo wokenzu holzyneho bydła klapaſche. Holza měnjo, ſo ßo jejny nawożenja wrócźi, na niczo ſke ßebi njemyßło, durje wocźini. W tym ßamym wokomiku ßo ſ durjemi dwaj mużſkaj nuts waliſchtaj, kotrajž holzy prjedy hacź móżeſche ßłowcźka prajicź, prěkuſch do huby tyknyſchtaj, tak ſo njemóżeſche wołacź. Runje tak rucźe njeſbożownej noſy a ruzy wuwjaſaſchtaj, ju na ſemju cźißnyſchtaj a jejnu prawu ruku ſ powjaſom k łożowej noſy pſchiwjaſaſchtaj. Wboha pytaſche ßo ſe wſchěmi mozami wobaracź a jej ßo tež poradźi lěwu ruku ſ woka wucźahnycź. To wohladawſchi jedyn ſ njekraßnikow na ßwojeho kumpana ſawoła: „Podaj mi rucźe hamor!“ A nětko ßo njewěrjomne ſta. Skóſtnik ſe ßwojeho ſaka někotre ſchidleſchka wucźeże, holzynu lěwu ruku na ſchpundowanje ſtłóczi, a mjes tym ſo druhi ßo ßylnje wobarazu dźerżeſche, żadławz ruku k ſchpundowanju pſchibi, ſ hamorom pſches dłoń dwě ſchidleſchzy pſchedyriwſchi! Jene ſchidleſchko ßo pſchi tym pſchi wuſchku wotlemi, tola wone runje tak twjerdźe dźerżeſche, kaž druhe. Njeſbożowna ßo nětko hibnycź njemóżeſche, tak ſo móżeſchtaj nadpadnikaj w dobrym měrje bydło wurubicź. Wonaj nalutowanſke knihi, do kotrychž je wjazy dyżli 900 hriwnow ſapißanych, ſkoty cźaßnik ſ rjecźaſom a 45 hriwnow hotowych pjenjes wſaſchtaj. Mjes tym ſo jedyn ſe ſkóſtnikow wobydlenje pſchepyta, druhi holzy, kotraž bjes pomozy na ſchpundowanju wſchemu pſchihladowaſche, wótry nóż pſched wocźi dźerżeſche, jej po ſpochi hrożo, ſo ju hnydom ſakolc, jeli ſo by ßo ſahibła. To ßo wſcho ſa poměrnje krótki cźaß a tak bjes ropota ſta, ſo ßamo ani najbliżſchi ßußodźa wo hróſbnym njeſkutku niczo njepytnychu, kotreż ßo w jich najwjetſchej bliſkoſcźi ſtucźi. Skóſtnikaj zyle njenadpadnje bydło wopuſchcźiſchtaj a ßo ſhubiſchtaj, ßo pſcheßwědcźiwſchi, ſo pódła rubjenych wězow niczo wjazy ßobu wſacź njeje. Na ſboże ßo ſa něhdźe 10 mjeńſchinow nawożenja k nadpanjenej wrócźi, kotryž holzu wußwobodźi a hdnydom poliziju ſawoła. Lěkarjo wobżaromnej ruku wobwalichu. Hacź dotal ſa ſkóſtnikomaj żaneho ßłěda nimaja.

* Wjazy dyżli 44000 ſmijizow ßu w běhu ſańdźeneho lěta w Kößlinſkim knjerſtwowym wokrjeßu podadnyli. Statna kaßa je ſa nje wjazy dyżli 11,000 hriwnow mytowanſkich pjenjes wupłacźiła.

* (Wichor.) Póndźelu wjecźor w Wulkowaradinſkim komitacźe w Wuheŕſkej ſatraſchny wichor ſe ſliwom ſakhadźeſche. Někotre khěże je wichor ſpowalał a wotnjeßł. Schkoda na polach a ſahrodach je njeßměrnje wulka, — W Torontalſkim komitacźe (wokrjeßu) je krupobicźe wjele ſchkody nacźiniło.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Njedaloko Jekaterinoßława w Ruſkej je jedyn ludźazy cźah do jeneho tworoweho cźaha ſraſył. Wobej lokomotiwje a dźeßacź woſow je ßo rosbiło; jedyn konduktěr a dźeßacźo pucźowarjo ßu morwi, wjele druhich woßobow je bóle abo mjenje wobſchkodźenych.

* (Satšěleny.) W Kasselu jedyn polizist jeneho proscherja saja. Tutón žo do cžěkanja da, na cžož polizist sa nim kulku tšěli, kotraž proscherja na měsćze mori.

* (Mytowanje młodostneho rjeka.) Württembergska kralowa je žwjatki 15lětneho draschlerskeho Khorlu Frohnmüllera w awdijenzy pschijała, so by jemu pschipósnacże sa jeho wnrjadnu wopornu khrobłosć wuprajiła a jeho se žwojim wobrasom a s pjenjesami mytowała. Frohnmüller je žebi, kaž je we žwojim cžasu hižo wosjewjene, wulki kruch koże s cžěła wobělicz dał, so by žwojej žotsje žiwjenje sdžerżał. Ssotra bě do žudobja warjazeho žkodu padnyła a žo tak woparika, so bě po lěkarjowym rosžudże, jej žiwjenje sdžerżecź jeno mózno, hdyż žo jej na woparjene město koża wot druheho cžłowjeka położi. Jejny młody bratr bě jenicžki cžłowjek, kiž žo k temu cżežkemu woporjej swólniwy namaka.

* (78,000 hriwnow shubjenych.) S wotkryczom njewschědneho jebanstwa maja žo w tu khwilu wyschnoscże sabjeracź. 21lětny hajnik Hering s Barlina, kiž je w tu khwilu pola jeneho hajnika w Rastenbergu w žłużbje, bě njedawno 100,000 hriwnow w lotteriji dobył. Młody muż žebi hońtwu sa 7000 hriwnow wotnaja a žebi dweju hońtwinskeju pžow sa 5000 hr. kupi, a sbytk pjenjes, kaž praji, 78,000 hr., njedawno w pjenjeżnym liscże do Draždżanskeje banki w Barlinje pósłka. Město pjenjes pak banzyni sastojnizy list wotewriwschi, pakcžik nowinskeje papjery namakachu, a s hnydom sakoženym pschepytowanjom žo spósna, so je njepłacżaza papjera hižo do lista pokožena była, prjedy hacž je žo na póst wotedała. Hering praji, so je mjenowanu sumu we wulkich bankowkach a to w pschitomnoscźi hoscżenzarja Renschela a Rastenbergskeho hajnika do lista położił, a wobkrucża s wěstoscżu, so staj taj dwaj pjenjeżne papjery nčkak s nowinskej papjeru saměnikoj, schtož pak taj rajnje prějeschtaj. Na to buchu wschitzy tjo sajecźi a do Budstädskeho jastwa wotwjedżeni.

* Žałożna wěz je wóndano knjenju Trochowu, wobstarnu, s danju žo žiwjazu žonu w Brüsselu podeschła. Wona mějesche kóczku, kotruż žebi wjeczor do sparneje komory žobu bjerjesche. Wóndano w nozy kóczka knjenju Trochowu s jenym dobom se spanja wubudźi. Wona bě na kožo skoczyła, po kotrymż njesměrnje wokoło běhasche. Hdyż chzysche ju knjeni Trochowa wotehnacź, hewak jara pschitulne skoczo s wotmachom na nju skoczi a ju se žwojimi pasorami a subami na žałożne waschnje we wobliczu a na rukomaj roszychnowa. S bolosczu a s nastróżenjom Trochowa tak wótsje wołacź sapocża, so žužodžo wotnczichu a jej na pomoz pschiběżachu. S wulkej prózu žo skónczńje swěrjecża smozowachu a jo njeschkódne sczinichu. Nasajtra rano dachu potom morwu kóczku w skotołěkarskim wustawje pschepytacź, hdżež ju sa skażenu spósnachu. Knjeni Trochowa je hnydom do Lilla wotjěła, so by žo tam w Pasteurskim wustawje lěkowacź dała.

* Wo sapuscżazym njewjedrje s Korwatskeje pišaja: Satraschne njewjedro s krupobiczom je žně pschi korwatisko-božniskich mjesach sniczyło. We Wališelu žu žo tšěchi wotkryke a schtomy žo swuwalake.

* Dwojokoło sa 65,000 schěžnakow je wobžedżeŕ diamantowych a slotowych jamow s połodnischeje Afriki kupił. Nastroj je s cžisteho skota a žlébora wudżěkany a s drohimi kamjenjemi debjeny. Tón Bohacźk je drohe koło sa wuswolenu žwojeje wutroby postajił.

* S Kražnojarska žo wo scżěhowazym srudnym podeńdżenju powjeda: Snaty twarz wulkeho żelesniskeho mosta pśches Jenižejsku rěku w Ssibirskej, inżeněr Knorer, mějesche jenicżku, kaž molowanu rjanu dżowku. Ta žlubi žo s młodym inżenérom. Sbożowny nawożenja žwojej njewjescże dwě kražnej nawuschnizy pschinjeży. Dokelž młoda holczka wuschi hischcże pschekaknjenej njeměješche, žebi jej pscheklócź da, so mohła tu pychu nożycź. Hdyż pak bě ju někotre hodżinki nyżżyła, wuczu żałożnu bolosczź, kotraž stajnje pschibjerasche; sa tši dny bě holczka morwa. Lěkarjo maja sa to, so je žebi krej sajědosczika.

* Sabyczliwaj lěkarjej. Professor Kosinski a dr. Solmann w Warschawje běschtaj pschi jenej operaziji w brjusche jeneho khoreho dwě pinżecże wostajiłoj. Wobaj buschtaj teho dla lohkomyżlneho morjenja dla wobskorżenaj, pschiżażny žud pak jeju wuwinowa.

* Jedyn schpanišk cżornoch spyta żonu jeneho wobžedżerja w Diazu w amerikanskich sjenoczenych poknózuych statach wumozowacź. Na to wón cżekny. S pomozu krawnych pžow pak jeho bórsy wuslědżichu a jeho hromadże je scheschcżimi druhimi cżornochami sajachu. Jich pschesecżeharjo žo s zyła njeprózowachu, spósnacź, hacž žu cżornochojo winowacźi, ale tšoch wobwěżnychu a schtyrjoch druhich cżornochow, kotsiž chzychu cżeknycź, satšělichu.

Wuhudżenja.

Khostanska komora. 32lětny ratař Michał Nuk w Ssmjerdżazej se žwojej mandżelskej Hańżu rodż. Mitascheż sbożowne żiwjenje njewjedżesche. Wona žo husto schcżipaka natutka, a jejny muż žo potom na nju s poknym prawom roscżerczi. Psched dlěschim cżażom bě wona sażo do schkleńczki hłuboko pohladawschi stwu sanjeschwarnika. Duż bě bjes dżiwa, so žo muż sażo snjembri a żónku do prósdneho khlěwa sawrje. 20. měrza żona na scżěhwkach wopikitwa wumrje. So bě ju muż ras do khlěwa samknył, nětko wyschnoscź shoni. Dokelž je žwojej pjanej żonje khwilu žwobodu wsak, dyrbi wbohi muż nětko měżaz jastwa wotżedżecź.

Dwójneho mandżelstwa dla Emmu Augustu Balzerez s Berthelsdorfa pola Herrnhuta k jastwu na 10 měżazow sażudżichu. Wobskorżena bě žo 6. haprleje 1890 s dżěłacźerjom Dienerom woženika. Někotre łěta posdżišcho ju dla cżežkeho paduchstwa k khostarni na 1 łěto a 9 měżazow sażudżichu. Tole khostanje wotpokucźiwschi žo wona pola dżěłacźerja wudowza Wunderlicha jako hosposa pschistaji. Tutemu žo hosposa lubjesche a wón žo s njej woženi. Na stawnistwje w Berthelsdorfje wona wudawasche, so je hischcże njewoženjena.

Hudanczzy.

9.	10.
Holiczka na kerjaschku	Pěterk duzy do łěża
Ssukniczku ma žwěczatu,	Setka lósoh' muzika;
Mjehku, hładku, selenu.	Prjedy hacž žo dohlada,
S wjetscha jejne spěwanczko	Tón 'mu sajě do porsta,
Do deschczika žłyschi žo:	W krwawej dżěrzy žedżesche,
Klinczecź móhło pěknischo.	Naczinizy bolosczże.

Wuhudanczzy s poślednjeho czisła:
7. Zybla. 8. Knot.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 4156 hr. 34 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Pónđżelnizy: Wjelk pschi wulkej rězy s wotkhorjenej lischku pschi Sprewi	4	—
Freibergska komišija „Ssyrotka"	2	35
Dr. phil. Sauerwein w Bantelnje	2	—
Pśches kujesa dr. Muku w Freibergu	355	25
S Klukscha: A. Hartstein, B. Schuster, Jan Zurk, Jan Bjenada I. a Jan Bjenada po 1 hr., farař Běrnik 7 hr., Ducźman, Jarschka, Schczěpan, A. Schuster, Schwurak, Hana Hartsteinez, Marja Mětrachez, Domaschk, Kaltschmidt, Balzar, J. Kochta, A. Kochta, M. Kochta, K. Werner, M. Jando, Ernst Wiczas, K. Bukan, J. Hartstein, Hobrak, Hańża Nyczkez, J. Polan, A. Schawa, W. Domaschkez, Handrij Flak, Kopta, G. Wiczas a E. Granich po 50 np., A. Reczka 60 np., Marja Schusterez 20 np., Handrij Běrka 1 hr. 50 np., Jan Ssuschka 70 np. = ...	29	—
S Lichanja: Ernst Bukan 1 hr., Palaš, Domaschk, Dorschan, Mjedak, Schiwart, Zawnik, Schurk, Mießnar, Rudolphowa, E. Maczi a Jokusch po 50 np., A. Maczi a Schmidt po 30 np., Strümpa a Kuschk po 20 np., Hejtman 25 np. = . .	7	75
Se Sdżarkow: Schuster 50 np. a Reczka 60 np. =	1	10
S Kißlizy	2	15
S Polpizy	2	10
Njemjenowany w Bělczezach	—	50
W „Katholskim Póßle" cżißko 21. łěta 1899 hižo kwitowane: Pschidawka na walczk doutnikow 25 np. Delanska patentna komišija 25 np. Dwaj pschecżelej s Prahi sa žerbske khartki 4 hr. Sderjanska kuczlana komišija 60 np. Sa pišanje někotrych rynczkow 50 np. Miklawsch Ledżbor s Draždżan 1 hr. M. D. s Z. 50 np. = .	7	10

Hromadże: 4569 hr. 64 np.

S džakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Sserbskeje".

(Dalschi sapiš darow žo posdżišcho wocżischczi.)

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym **ſchtwórtk 1. junija** ßwoju pſchedawarńju do wulzy powjetſchenych a po nowym cźaßu pſchiprawjenych rumnoſcźow

na bohatej haßy 4

w „ſtarym póſcźe“

pſchepołożił.

Wuźiju tule ſkładnoſcź, ſa woßebite derjeměnjenje, mi hacź dotal wopokaſane, ßo wutrobnje dźakowacź a mam dobru nadźiju, ſo budźa mje tež dale dobroćiwje poczeſcźicź. Moja ſaßada, ſ **najhódniſcheho najlěpſche po najtuńſchich ſprawnych płacźiſnach** poſkićźecź, dyrbi mi tež w mojich nowych rumnoſcźach ſ krutym prawidłom bycź.

W Budyſchinje, 31. meje 1899.

S poczeſcźowanjom najpodwolniſcho

Otto Sachse,

woßebita pſchedawarńja ſa woßebnu kuchinju

w kolonialnych tworach, delikateßach, konſerwach, winje.

Drjewowa awkzija.

Sſrjedu 7. junija t. l. dopołdnja ½9 hodźin ma ßo w ſahonje cźißko c h, w drjewiſchcźu ſady młyna

152 tołſtych, rjanych hromadow khónjowych wjerſchkow

ſa hnydom hotowe pjenjeſy, ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w drjewiſchcźu.

W Dubom, 1. junija 1899.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo.

Leżomnoſcźe na pſchedań.

Tak mjenowane **Połpiczanſke** abo **Turjanſke łuki** pola Borſchcźe (póſt: Delnja Wólſchina) leżaze, něhdźe 104 pruſkich jutrow wulke, ſ kotrychž ßu 20 jutrow paſtwiſchcźa a haty, ßu hnydom na pſchedań. Tele leżomnoſcźe wjele wunjeßu a ßo tež hodźa roskuſkowacź abo k dźěłanju hatow wužicź.

Dalſche wukaſa **R. Thiem,** pſchekupz a póſtſki agent w Borſchcźi pola Delnjeje Wólſchiny.

Póſtſka kowarńja w Budyſchinje.

W. A. Hultsch

porucza wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyſchcźow, brußow, ßynowych a żnjowych widłow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Hróch k wußywej

kaž tež **woku, koli, hejduſchku atd.** w najlěpſchej hódnoſcźi po tunich płacźiſnach porucza

Khorla Schuppan pſchi żitnych wikach.
(**Auguſta Halki** pſchichodny ßyn.)

Ssyczcźe ſ Milwaukeeſkej

trawu żnějazej maſchinu po 275 hriwnach.

Sſynowe wobroczaki, tóczniki, konjaze hrabje porucza

R. Nebiſch w **Baczonju** pola Prěczez.

Wisitne khartki

rjane kaž lithografowane
cžischczi spěschnje
Ssmolerjez knihiczischczeruja.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje druzinu,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki sklad
po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
napsschecza turnarnje.

Młyn na pschedań.

Młyn, 1/4 hodź. wot želesnischeho sastanischcza sdaleny, bjes wodoweje danje, s rjanymi maßiwnymi twarjenjemi, nowymi mlějidłami a cžischczazymi maschinami, je hnydom se žiwym a morwym inventarom a sc stejatymi žnjemi tunjo na pschedań. K njemu ßluschza 29 1/4 kórza leżomnoschzow, 2/3 pola a 1/3 łuki, s kotrychž 26 kórzow pschi młynje na jenym kruschе leži. Hdże? je shonicz we wudawarni „Sserb. Nowin“ abo w Hornim Wujesdże cžo. 30b.

W **Bělczežach** pola Budestez je nowa natwarjena **khěža** s bróžnju a s 4 pschenajomnymi stwami, 9 kórzami pschimjesowazeho pola, łuki a rjaneje ßadoweje sahrody płaczisny hódno na pschedań a może ßo hnydom wobcžahnycz. Dalsche je shonicz w Bělczežach cžo. 32 e.

W Hněwßezach je nowa dwajschoßna maßiwna **khěža** cžißko 18 s dwěmaj stwomaj, s dwěmaj komoromaj, hródżu a pinzu na pschedań.

Wosjewjenje.

Dowolam ßebi k wjedżenju dacz, so ßym ßo jako **baba** w Njeßwaczidle saßydlika. Pschi potrjebje proschu ßo na mnje wobroczicz. Bydlu w domje pjekarskeho mischtra Preschera w sadnej khěži pschi zyrkwi cžißko 64.

Marja Joh. Wünschowa.

Do Budyschinka!

Cžesczenym wobydlerjam w Budyschinku a wokolnoszi najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so ßym w Budyschinku **pschedawarju wschědnjazeje drasty** sa sroszczenych a dżěczi, teho runja **drastnych tkaninow, módreho cžischczenja, barchenta, barchentowych koschli** atd. wotewrik.

Tunje płaczisny a sprawne poßłużenje lubjo, proschu, ke mni prawje cžasto pschikhadżecz.

Jan Barto w Budyschinku.

K nawjedżenju.

Wot dżenßnischeho dnja **drainěrowanske roły** tunscho pschedawam, a to 1000 dwajzollowskich wot Lětonja po 35 hriwnach. To s tutym ßwojim wotebjerarjam k wjedżenju dawam.

H. Dietrich w Lětonju.

Sslódki a cžisty palenz

kupuje ßo w cžwizach a jenotliwje najtunscho pola
Khorle Nowaka na žitnej haßy.

Wódny młyn w ßerbskich stronach, mlějidło, wolejnzu a stupy wopschijazy, s doßahajez wodowej mozu, hodżinu wot želesnizy sdaleny, je s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań abo na pschenajecze. Zadacželjo chzyli ßo na knjesa hamtskeho pschedstejiczerja Běrku w Klětnom wobroczicz.

Moja **kowarnja** w Komorowje pola Rakez je 1. oktobra se wschěm trěbnym gratom na pschenajecze.

Khorla Schelzig w Komorowje.

W Rakezach je nowa **khěža** na pschedań, kotraž może ßo hnydom wobcžahnycz. Wscho dalsche je shonicz cžißko 115 tam.

W Klukschu je **khěža** cžißko 34 s **rjanym wobydlenjom** na pschenajecze.

Rjane wobydlenje,

sa rjemjeßlnika abo sa dżěławy lud ßo hodżaze, je na pschenajecze w Krónzy pola Luha. Wscho dalsche je shonicz w młynje tam.

W Kamjenej pola Měrkowa njedaloko Adolfskeje hěty je w domje cžißko 8 **wobydlenje** hnydom abo k 1. julijej na pschenajecze.

Stare **durje** a **wokna** wschelakeje wulkosczе ßu tunjo na pschedań na jerjowej haßy 2 po 1 skhodże.

Rólny kóń je na pschedań w Kschiwej Borschczi cžißko 19.



Kißalowy sprit

litr po 12 np. pschedawa
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Zokor, khosej, jerje a petrolej

ßu najtunscze a najhódnische pola
Khorle Nowaka
na žitnej haßy.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedżbliwe cžinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Paleny khosej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s cžimž wón jara wjele po dobrym ßkodże a sporoszczi dobudże, punt po 80 hacž 200 np. porucza

Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Pschistojna **ßkužobna holza** ßo k 1. julijej abo prjedy pyta w Budyschinje na hospitalskej haßy 13 po 1 skhodże.

Baba ßo pyta.

Městno wokrjeßneje baby sa Bart a wokolnoszcz je hnydom s nowa wobßadżicz. Žadacželki chzyke ßo pola podpisßaneho samolwicz.

Klemm, gmejnski pschedstejeř w Barcze.

Do Łupoje!

Jutsje njedżelu **reje.** Pschecželnje pscheproschuje **Locka.**

Do Łomska!

Jutsje njedżelu **reje,** na kotrež pschecželnje pscheproschuje

K. Bomsdorf.

Do Worklez!

Sswojim cžesczenym wotebjerarjam we Worklezach a wokolnoszi k wjedżenju dawam, so ßym pola knjesa **Hejduschki** we Worklezach sklad koßow naprawik. Tam ßu koßy w dotalnej hódnoszi po 2 mk. dostacz.

Sastupjeř bayerskeje koßazeje unije.

Kedżbu!

Na bal młodych holzow jutsje njedżelu w **Komorowje** p. Rakez pschecželniwje pscheproschuja wschě tamnische młode holzy.

Sskužobna holza,

niz starscha 17 lět, ßo 1. julijej do lohkeje ßkužby pyta.

Mandżelska měschczanskeho kassěrarja **Czarnaka** pschi schulerskich wrotach 21 po 2 skhodomaj.

Jedyn abo dwaj **strósbaj sa-pschaharjej** sa konjc namakataj ßkužbu na **Sarèczanskim knježim dworje.**

Sskužobnu holzu

k 1. julijej pyta klampnař **Otto Schulz** na bohatej haßy 10 po 1 skhodże.

Sskužobna dżowka

ßo w Wbohowje cžißko 15 pola Njeßwaczidła wot nětk hacž do hód pyta. 140 hriwnow mschy ßo pschilubi.

Sskužobne, stwinske, kuchinske a wopkokowanske holzy pschi 15 hacž 20 mk. měßacznje mschy do tudomnych a Draždżanskich stron a ßerbsku pěstonczu do Draždżan pyta **Kynastowa** na kschidarskej haßy 3.

Hejtmanow, wotrocžkow, pohonczow, ßrěnkow, tsecžakow, wolazych, hródżne dżowki, hosposy, jstwinske holzy a dżěłacžerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelnskej haßy 24 po 1 skhodże.

Rjany dżak

schwarnym młodym hólzam w Kobelni pola Klukscha, kotsiž w mejskich roßach žaneje prózy njelutujo ßo s wulkimi rěblemi noscha a ludżom s woknom nuts kukaja.

Kohoż ßwjerbi, njech ßo drapa.

(K temu cžißku jena pschikoha.)

Pschiloha k czišku 22 Serbskich Nowin.

Sobotu 3. junija 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

29 meje 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—36	60—64
awstriske	33—36	60—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	57—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	53—56
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	—	51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	31—34	58—61
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—30	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	49
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—35	59—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—58
3. žnadnje pizowane	—	52
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	75—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	70—74
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	38—40	49—51
2. mjaßne	36—38	47—49
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	32—35	43—46

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4161 měchow.	W Budyschinje 27. meje 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 1. junija 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza . . . . . běła	8	24	8	47	8	9	8	41
" . . . . . žołta	8	—	8	18	7	79	8	12
Rožka	7	34	7	38	7	—	7	25
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	13	7	50
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	—	7	15	6	60	6	90
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	1	90	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Szyno . . . 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Skloma . . 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1220 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . .	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 39 np., žołta 13 hr. 60 np. hacž 13 hr 90 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 74 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 33 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 12 np., rožka wot 7 hr 33 np. hacž 7 hr. 38 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr — np. hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 2. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smě̀je 1. njedźelu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda žerbšku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Sarjenk žerbšce a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budže katechismusowe rozrěčenje se žerbšćimi konfirměrowanymi holzami.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Franz Walczak, dźěłaczeŕ, s Hanu Marju rodź. Gurkez.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Wylem Pawoł, Hendricha Pawoła Mózaka, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, ž — Pawoł, Jana Hendricha Ernsta Krawza, wobydlerja a cźěble na Židowje, ž. — Frida Hedwiga, Khorle Augusta Wojnarja, wobydlerja a maschinista na Židowje, dź. — Emma Theresia, Jana Nowaka, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. w Torońzy

W katholskej zyrkwi: Khorla Hermann, Khorle Handrija Brady, murjerja, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 24. meje: Pawoł Max, Khorle Jana Khrystiana Gumniora, wobydlerja a tyscherja na Židowje, ž., 9 m 17 d. — 25. Emil Alfred, Roberta Emila Libsche, wobydlerja a kótlarja w Dobruschi, ž., 2 m. 2 d. — 26. Emma Martha, Jana Kubizy, wobydlerja a tepjerja na Židowje, dź., 2 m. 25 d. — Hana Marja Mittaschez, njebo Handrija Pětšchi, bywscheho pjekarskeho mischtra na Židowje, sawostajena wudowa tu, 76 l. 8 m 12 d. — Jana Ernsta Lukascha, młynka na Židowje, morworodź. ž — Jakub Kral, dźěłaczeŕ, 67 l 1 m. 25 d. — 29. Kurt Willy, Bohuwěra Khorle Hajnka, wobydlerja a městneho mischtra na Židowje, ž., 17 d. — 30. Marja Bertha, Khorle Augusta Dürlicha, murjerja w Srěschinje, dź, 1 l. 8 m. 26 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

1. njedźelu po žwjatej Trojizy smě̀je farař Mrosak rano w 7 hodźinach žerbšku spowjedź, pomozny buchowny Rychtař w 8 hodź. žerbšce a ¾10 hodźin němske prědowanje

Popołdnju w 2 hodź. smě̀je farař Mrosak žerbšce rozrěčowanje.

A. Dietrich, wobkhodny agent,

na žitnej haßy 6, II

porucza so k **saradźenju kupowanja** a **pschedawanja ležomnosczow, wobstaranja pjenjes na hypoth. wěstosć; pschedewosmje sarjadowanje samoženja, srjadowanje sawostajenstwow, pschenajeca, pschežadźowanja, dawa radu w prawnych wězach, dźěła pißne dźěła, kupje, pschenajenske wuczinjenja, testamenty a wjazy podobneho.**

Najtunische płaczišny.

Tunjo! Tunjo!!

Khofejowe servisy

sa 6 wosobow po 3 mk.,

khofejowe schalki s porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k selenemu a žlěbornemu kwaßej porucza po najtunischich płaczišnach

Max Mütze

na bohatej haßy.



Hdže sce tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na žerbskej haßy 11.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Draždžanski jědžny raiß

punt po 16 np. porucza

Khorla Kahrowe.

Drainěrowanske roły

wschěch družinow ma po fabrikskich płaczišnach na składze

H. Dittrich w hoscenzu w Lětonju.

W Budyschinje na bohatej haßy 10

wulke wupschedawanje

wschěch klampnarskich tworow

jako **krjepjawkow, wódnych khanow, młócženkow a karanow, lampow, kupanskich wanjow atd.** po kóždej žo pschihodźazej płaczišnje.

Pschihódna składnosć sa khlamarjow k nakupjenju wjetschich dźělbow.

Otto Schulz, klampnarski mischtr.

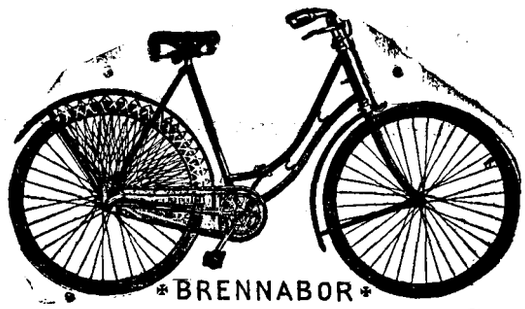

Najlěpsche a najbóle lubowane jěsdne koło ßwěta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichsteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetscha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłaczerjow.

Wjazy dyžli $^1/_2$ milijona **Brennaborskich** jěsdnych kołow we wschěch dźělach ßwěta jěsdźi.

W lěcze 1898 ßo pschedało: **35,000 jěsdnych kołow.**

Sastupjeŕ: **Reinhard Hauschting** w **Rakezach,**

pschedawarnja jěsdnych kołow a schijazych maschinow.

Cżeßny diplom Bronsowe medaille a cżeßny diplom III. myto



I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr w **Budyschinje** na ßukelnskej haßy 14

porucza

ßwój se wschěmi nowoscźemi wuhotowany sklad **wukhodźowanskich stupujow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cżahadkom, se wschěch kožowych družinow, brunych a cżornych, **schikowe stupnje, domjaze** a **kuchinske stupnje** s koże, sergi, płata, płyscha a druhich tkaninow, s pjeńkom abo bjes njeho, **kołojěsdne, turnowanske, puczowanske stupnje** a **saudale.** — Wulki wubjerk **schkórnjow** k sapinanju abo k schnórowanju, se spinkami abo s gumijowym cżahadkom, se schěrokej, kónczojtej, rózkatej, kulojtej abo wótrokónczojtej stopowej formu, **tołste** wschěch družinow po wschěch płaczisnach, **dźěczaze stupnje,** kaž tež wschě pomyßlne družiny **stupnjow** a **schkórnjow** sa **mużskich, żónske** a **dźěczi** po snatych tunich płaczisnach.

Po měrje dźěłam pschipósnate wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki cżaß.

Porjedźenje wscheje družiny po żadanju tón ßamy dźeń.

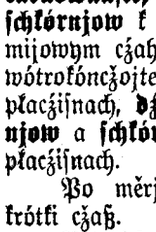

Franz Marschner

cżaßnikaŕ w Budyschinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój sklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaßow** dobrocżiwemu wobkedźbowanju porucża.

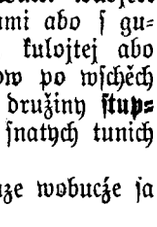

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcżu **herbski.**

Wobucże

w jara wulkim wubjerku sa **mużskich, żónske** a **dźěczi** s **dobreje koże** ßo najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna

na swonkownej lawskej haßy 8.

Sa kołojěsdnych

porucżam

sportske jaki (pótne), sportske schtrympy, sportske koschle, } we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

żakety, pumpate kholowy, mězy, mantle s kapuzu, wodu njepschepuschcżate.

Otto Gottwald,

pschi Draždżanskej drósy cżißło 12.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucża **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczeł Erich Hecht)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucża we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běłe a na żołcź,

kattuny, sosowe deki,

meblowe tkaniny,

běłe, na żołcź a pißane,

vitrażowe tkaniny,

gardinowe żerdże a rosetty,

teppichi, běhacże, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.



Sswinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernosćź wubudźuje a kormjenje połóżuje, porucża

Germania a Drogownja

dr. Roebera

s napschecża winoweje kicże.

Wubjerne tucżne **howjase mjaßo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucża

rěsnik **Bernkopf**

na ßukelnskej haßy cżißło 26.

Sczinowe pleczenje

k wjerćham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucżne **howjase mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np.

pola rěsnikskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cżißło 4.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 70 np., **ßuscheny połcź** pschi 3 puntach punt po 70 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **ßadło** punt po 65 np., **druhu družinu běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **naßeleny ßwinjazy hłowu** punt po 30 np. pschedawa

Otto Pětschka

na żitnej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 10. junija 1899.** **Lětnik 58.**

Čjesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi ßo sa Serbske Nowiny na saksich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho kheźorstwa **1 hriwna,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też **„Pomhaj Bóh“** na pósće skasacź.

Swětne podawki.

Němske kheźorstwo. Němska je ßwoje kolonije wo wjetschu liczbu małych kupow rosmnoźika. Po dleschim jednanju je Schpanisko Němskej karolinske, palaoske a wjetschi dźěl marianskich kupow, w połodnischim morju leżazych, sa 16 milijonow hriwnow pschedała. Kuba, Portoriko a philippinske kupy shubiwschi ßu ßo Schpanischy rosßudźili, też karolinske, palaoske a marianske kupy s pschihódnej składnosczu spuschczicź. Na tychle kupach wscho hromadźe nětko 46000 człowjekow bydli, s kotrychž ßnadź je 1000 běłych. Hižo w lěcze 1885 chzysche Němska na karolinskich kupach němsku khorhoj postajicź. Tola tehdy Schpanisko pschecźiwo temu protestowasche, a Němska mějesche sa mudrische, radscho ßwoje khorhoje saßo dele puschczicź, hacź se Schpanskej wójnu wjesć. Bamž, kotryž pschi tehdomnischej němsko-schpanskej swadźe ßrědnistwo pschedewsa, rosßudźi, so karolinske kupy Schpanskej ßłuscheja, so pak ma Němska połnu wikowansku a łódźnistwowu ßwobodu a prawo, na nich łódźnistwowe a wuhlowe stazije sałożicź. Te ßame prawa, kotreż je tehdy bamž Němskej pschizpik, je ßebi nětkole też Schpanisko swěsczika. Karolinske, palaoske a marianske kupy pschedawschi je Schpanisko dobru pschekup sczinika. Hacź do lěta 1885 ßo wona wo tele kupy s zyła njebě staraka. Hakle hdyž chzysche ßo jich Němsku mozowacź, Schpanisko ßwoje wobßedźenske prawo na nje wobnowi, so by ßebi jo nětko sa 16 milijonow wotkupicź daka. Pschi tym Schpanisko wschě ßwoje wikowanske prawa na nich wobkhowa, mjes tym so sarjadnistwowe wudawki na Němsku pscheńdu. Hospodarsku a wikowanskopolitisku hódnosczu kupow je Němska po sdaczu pschedroho sapłaczika, duź dyrbi ßo sa to měcź, so ßu politiske a wójnskołódźstwowe pschiczinу, nětkole hischcze njesnate, Němsku pohnuke, te kupy kupicź. W kheźorstwowym ßejmje je drje statny sekretar s Bülow wutoru wosjewił, so je Němska karolinske, palaoske a marianske kupy Schpanskej sa 25 milijonow pesetow (16 milijonow hriwnow) wotkupika, tola je wón samjelczał, kajtich pschiczinow dla je je Němska do ßwojeho wobßedźeństwa wsała. Po knjeżeŕstwowym pschecźu je ßo kheźorstwowy ßejm wostajił, wo tym rosrèczenje wjesć, prjedy pak schpanisti parlament njeje kup wobkrucźił.

— K sakonjej, s kotrymž dyrbja ßo k dźěłu swólniwi dźěłaczerjo psched nadpadami a pschesczěhanjemi strajkowarjow schkitacź, je ßo kheźorstwoßejmskim sapósłanzam 107 stron ßylne wopomnjenske pißmo pschidało. W nim ßo w tsjoch wodźelenjach wusběhuje, kak czasto ßu ßo pschi strajkach w poßlednich lětach czeźke a krwawne njeměry stałe, kajke naßylnosczе ßu ßebi dźěłaczerjo pschecźiwo dźěłodawarjam dopuschczili, a skónczńje ßo dopokasuje, so nětczisce sakonjowe postajenja k podtłóczenju tajkich naßylnosczow njedoßahaja. — Sozialdemokratow je sakonjowy naczisk njemało rosczercził. Bebel jón w kheźorstwowym ßejmje hanibny sakoń mjenowasche. Pschedßyda teho dla Bebela k porjadej sawoła.

— Czescha sa města, w něhduschich ßłowjanskich krajach leżaze a wot Sskowjanow sałożene, w nowschim czasu ßłowjanske pomjenjenja na listach wuźiwaja. Tak woni město Zwickau „Zwikow“ a město Chemnitz „Kamjeniza“ pißaja. To je Němzam s pohorschkom. Nazionalliberalna strona chze teho dla w bliźschim saksim ßejmje knjeżeŕstwo napominacź, so by pola swjaskoweje rady wukas namjetowało, po kotrymž pschecźeščzene němske měschczańske mjena sa wobkhod statnych żelesnizow a kheźorstwowy póst njewobsteja.

— Chinesojo nochzedźa wopschijecź, so maja nětko w Kiawczowje Němzy roskasowacź. Pschezo s nowa powjesczе wo spjeczowanju Chinesow pschecźiwo němskim wojakam pschikhadźeja.

Wobydlerjo wßěch Yangtsiatsung běchu wuměrjenske dźěła němskich wojakow snicźili, postajene měsniki kranywschi. Na wjeß ßo teho dla 20 dollarow khostanja położi. To pak Chinesojo njesapłaczichu; pominanje a podlěschenje czaßa bě bjes wuspěcha. Na to wachtmischtra Ditterta se 6 muži ßylnej patrouillu wupósłachu, so by wo wßěch telko skotu wotczasał, kelkoż hódnosczі kranjenych měsnikow wucźini. Wjeßnjenjo wachtmischtra wobstupichu, storhnychu jeho s konja a s kamjenjemi do njeho mjetachu. Dittert najprjódźy někotre rasy do powětra tsěli. Chinesojo s mjetanjom kamjenjow snapschecźiwichu, s kotrychž jedyn jencho wojaka czeźko srani. Nětko hakle patrouilla ßwoju bróń wuźiwasche. Tsjo Chinesojo ßo morichu. Na to ßo Chinesojo do zofanja dachu. Też druhim wßam bě ßo dla teho ßameho pschestupjenja pjenjeżne khostanje napołożiło, tola njedźiwajzy wscheho napominanja żana wjeß njepłaczesche.

So by ßo wobydlerjam bóle psched wocźi dowjedło, so ßu w Kiawczowje a wokolnosczі Němzy s knjezom, němski guverněr wodźelenje wojakow do Yangtsiatsunga położi. S dobom ßo wobydlerjam wosjewi, s kajkej pschiczinu je ßo to stało. Nětko je ßo tymle wßam poßlednja termija k płaczenju postajiła. Jeli so khostanje njesapłacza, jich wucźasaja. Pschi tejle składnosczі je ßo wupokasało, so ßu gmejnszy pschedstejiczerjo ßwojim wßam wukas, so ma ßo khostanje płaczicź, a teho runja napominanje samjelczili. K njemérej pola Yangtsiatsung bě po tajkim teho dla dóschło, so ludźo s zyła njewjedźachu, czeho dla jim skót czasachu a prjecź czérichu.

Franzowska. S rosßudom kaßaczneho ßuda, s kotrymž ßo židowski hejtman Dreyfus, krajneho pscheradnistwa dla k wuhnanstwu na Czertowej kupi saßudźeny, s nowa psched wojeŕski ßud staji, je ßo mjes franzowskim ludom wulke roshorjenje sbudźiło. Ludowa njespokojnosczі je ßo hischcze s tym shórschika, so je knjeżeŕstwo statneho rěcznika Lombarda a ßudnika Tardisa wotßadźika. Wobaj staj pschi prozeßu, s kotrymž staj ßo Deraulede a Habert, sběžkarstwa dla wobskorżenaj, wuwinowałoj, pschecźiwo wobskorżenymaj pschekahodnje wustupałoj. Skoby pschecźiwo nětczischemu knjeżeŕstwu ßu sańdźenu njedźelu pschi konjazym hanjenju w Auteuilu pola Parisa wupraßke. Presidentu republiki Loubeta s hanjazymi rèczemi powitachu. Jedyn młody człowjek, hrabja de Christiani, na presidentowu tribunu skoczi a se ßwojim kijom presidentej Loubetej kłobuk rosbi. Hdyž Loubet s pschewodom ministrow domoj jědźesche, do jeho wosa s jejemi mjetachu. Někotre jeja jeho trjechichu a sle womasachu. Pschi herjekanzy pschecźiwo presidentej ßu ßo też někotsi offizěrojo

wobdźělili. Jich a hłownych wokarjow je knjeżerſtwo ſajecź dako. Woni wſchitzy k najwoßebniſchim ludźom ßluſcheja.

S poßlednimi podawkami je knjeżerſtwo ſpósnako, ſo je mjes ludom ßylne pſcheczźiwne hibanje pſcheczźiwo njemu. Wone teho dla měrej njewěri a hlada ßo ſ czaßom, ſo by ßo ſe ſtatnym pſchewrótom njepſchekhwatako. Generala Hervéa w Pariſu, kotryż je pſchi trozeßu pſcheczźiwo Derouledej a Habertej ſjawnje ßwoje měnjenje wo nětczźiſchim knjeżerſtwje na ſjawne dak, je knjeżerſtwo wotßadźiko a na jeho měſto generala Zédéa ſ Liona powołako. Też Pariżſkemu generalnemu guvernérej Zurlindenej nimaja doſcź dowěrjenja; ßnadź też jeho bórſy wotßadźa. Franzowſka po ſdaczu njeměrnym czaßam napſcheczo dże. Pſchi wudyrjenju ſbéżka móhło ßo knjeżerſtwo ſ czéżka na wójſko ſpuſchczecź.

Ruſſowſka. Jako njewitani hoſczo poßlednje lěta Armenſzy do Ruſkeje pſchiczahuja. Turkowſka je wjeßeka, ſo jich wotbudże, a to czim bóle, dokelż ſ Europy, woßebje ſ Boßniſkeje a Krety wjele muhamedanow pſchiczahuje, kotſiż měſta, wot Armenſkich wopuſchczene, wupjelnja. Ruſkej ßu armenſzy pſchikhadnizy wobczeżni, a runje tak njeje Ruſkej lubo, ſo ßo w Małej Aſiſkej pſchi ruſkich mjesach ßame muhamedanſke wobydleŕſtwo ſaßydli. Duż by Ruſka armenſkich pſchiczaharjow najradſcho ſaßo Turkam na ſchiju powßka. Czi pak ßo pſcheczźiwo temu wobaraja a njeßu wóndano 200 armenſkich wucżaharjow, kotrychż bě ruſke knjeżerſtwo do jich domiſny wróczo póßłako, pſches mjesy puſchczźili. Kawkaſki guvernér, wjerch Galizyn je teho dla poruczźił, ſo maja ßo armenſzy wucżaharjo hacź na dalſche w Eriwanſkej guberniji ſaßydlicź.

— Ruſki lud a ſ nim druhe ßłowjanſke ludy ßu 7. junija narodniny najwjetſcheho ruſkeho pěßnjerja, Alexandra Ssergějewicża Puſchkina, ßwjeczźiłe. Puſchkin je prěni ſ ruſkich ſpißaczelow a pěßnjerjow, w kotrehoż pěßnjach ßo duſcha ruſkeho luda we wſchej ßwojej hłubokoſczi, ſe wſchěmi ßwojimi woßebitoſczemi, dobrymi a njedobrymi poczinkami ſchpiheluje. Po puczu, wot njeho poſtupjenym, ßu poſdźiſcho druſy ruſzy ſnamjenicźi ſpißaczelja, Lermontow, Gogol, Turgenjew, Doſtojewſki a Tolſtoj ſchli. Hłowny Puſchkinowy ßwjedżeń je ßo w Peterburgu měł. Peterburgſkej měſchczańſkej radże ßu ßo mnohe ſbożopſchejaze telegramy ſ druhich ßłowjanſkich měſtow póßłake. W telegramje Prażſkeje měſchczańſkeje rady ßo praji, ſo wona w mjenje czéſkeho luda, hałosy wulkeho Sſłowjanſtwa, Puſchkinowemu wopomnjenju hołduje. Sſłěbornu lipowu hałożku, kotruż bě ſa telegramom póßłała, chzyła Peterburgſka měſchczańſka rada na pſchihodnym měſtnje ſłożicź. Ssamo Polazy w Galiziſkej, kotſiż ßu hewak jako pſcheczźiwnizy wſcheho ruſkeho ſnaczi, ßu Puſchkinowe narodniny ßwjeczźili. Peterburgſzy Polazy běchu woßebity ßwjedżeń ſ pólſkimi pſchednoſchkami wuhotowali. Je to ſnamjo, ſo je ruſko-pólſke pſcheczźiwniſtwo po něczim popuſchczźiło a ſo ßnadź ßo ras mjes Polakami a Ruſkimi doroſumjenje a ſjednanje dozpi.

Amerika. Na philippinſkich kupach dyrbja Amerikanſzy klimatiſkich wobſtejnoſczow dla ſaßo ras zofacź. Deſchczowy czaß je na amerikanſkich wojakow ſymizu a druhe khoroſcze pſchinjeßł. Philippinſzy ſbéżkarjo, kotrymż njeſtrowy klima niczo njewadźi, ßu teho dla maku wójnu ſ Amerikanſkimi ſ nowa ſapoczeli. Tuczi ßu dyrbjeli zofacź. Jena amerikanſka batterija je ßwoje muniziońſke woſy a muniziju ſniczicź dyrbjała, ſo bychu Philippinſkim do rukow njepanyke. Zyły kraj ſwonka měſtow dyrbja Amerikanſzy Philippinſkim hacź do naſymy pſchewoſtajicź. Potom hakle chze general Otis, nawjedowar Amerikanſkich, ſ 30,000 mużemi ſ nowa wojowacź ſapoczecź.

Amerikanſzy na tym wjazy njedwěluja, ſo budże wójna na Philippinach hiſchcze wjele woporow żadacź. Brigadny general King, kotryż je ßo khory ſ Philippinow do New-Yorka wrócził, je wójnſkemu hamtej we Waſhingtonje roſprawu podał, w kotrejż praji:

Wobſtejnoſcze na Philippinach ßu jara khutne. Wobydlerjo maku wójnu wjedu, a nichtó ßebi ani pomyßlicź njemóże, hdy ßo wona k kónzej dowjedże. Philippinſzy njetrjebaja ßo woßebje ſ zyrobu ſaſtaracź, dokelż kraj podawa, ſchtoż je jim k żiwnoſczi trjeba. Jich tſelzy móża lěpje tſelecź dyżli naſchi, jich żenijowi offizěrojo ßo naſchim ſ najmjeńſcha runaja, jich ſakitanſke pſchiprawy, hrjebje, naßypy a hrodźiſchcża na żane waſchnje hubjeńſche njeßu dyżli te, kotrez móhli offizěrojo ziwiliſowanych ludow dokonjecź. My Amerikanſzy mamy ſ njeſpokojnymi dobrowólnikami a ſ wojakami, po liczbje pſcheßłabymi, liczicź, kotſiż ßu ßo dawno wójnſkich wobczeżnoſczow a napinanjow nabyli. Nětkole w deſchczowym czaßu ßo ſkoro njemóżne ſda bycź, amerikanſkich wojakow ſ zyrobu ſaſtaracź. Lěkarjo amerikanſkeho wójſka ßu na praſchenje jenohłóßnje wotmolwili, ſo ßo njehodźi, w deſchczowym czaßu wójnu wjeſcź, jeli ſo ßo njeßmě dźewjecź dżeßatkow zykeho wójſka bahniſchczowej ſymizy pſchewoſtajicź.

50,000 hłodumrějazych dźczźi na kupje Kubje wokoło błudźi, kotrychż ſtarſchi ßu ßo we wójnje pak ſatſělili pak ſahłódnili. Prjedy hacź ßu amerikanſke połnózne ſjednoczene ſtaty Schpaniſkej Kuby dla wójnu pſchipowjedźike, ßu wone ßlubike, ſo budża wſchemu hubjeńſtwu na Kubje kónz czinicź. Hacź dotal hiſchcze ßo tole ßlubjenje njeje dopjelniło. Na Kubje ſkerje nětkole wjetſche hubjeńſtwo knjeżi, dyżli pod ſchpaniſkim knjeżſtwom.

Moleŕ Ludwik.

(7. pokraczowanje.)

Na to wſa nowiny ſ prědkneho ſaka a da ßo do czitanja, ſo by hólczeza ſ pſchihladowanjom njeſatraſchał a njewěſteho njeczinił.

„Ty drje wſchitko ſ linealom czinisch?“ rjekny jemu ßo njewobroczźiwſchi.

„Niz wſchitko“, rjekny moleŕ Ludwik a ryßowaſche dale.

Zuſy bě něhdże dwazyczi mjeńſchinow czitał, tu rjekny hólczez: „Ja ßym hotowy“, a poda jemu knihu.

Moleŕ njechaſche ßwojimaj wocżomaj wěricź. Wón bě ßo nadżał, ſo budże to kſchiżik ſ runymi ßmuhami bjes ſczinjowanja, kajkeż dźěczi w ſchuli ryßuja. Tole pak, to bě woprawdźity pólny kſchiż ſ tſěſchku ſwjerha; na kſchiżu bě ſbóżnik a jemu k hłowje ßedżeſche ptaczk ſpěwajo.

Moleŕ bě poſtoczźił.

„Ty ßy zyły hólz! Schtó je cże tole nawucżił?“

„Nichtó!“

„Nónó, nónó!“

„Zyle wěſcże nichtó; to tola czěżke njeje.“

Moleŕ drapaſche ßo myßlo ſa wuſchomaj a rjekny:

„Ja też myßlu, ſo ßy ty na kſchiż tak prawje wuwucżeny. Ryßuj ras tamónle ſchtomowy ſdonk!“

„Sſměm dha na njón też jeſchczeŕzu naryßowacź?“

„K czemu?“

„To ma rjeńſchi napohlad.“

„Na, dha jeno moluj!“

Moleŕ dźiwaſche ßo dale bóle, na ryßowazeho hólza pſchihladujo. Mjes tym dóńdżeſchtej dwě dźěſczi nimo, woſtaſchtej trochu naſdala ſtejo, a wołaſchtej:

„Moleŕ Ludwik, chzeſch ßobu do czornych jahodkow hicź?“

„Nè!“ wotwoła ßo moleŕ Ludwik, kotremuż nětkole najmjenje na to dźěſche, jahodki ſcheźipacź.

„Moleŕ Ludwik tebi hižo rěkaja? Hólcże, ty drje ßy hižo ßławniſchi dyżli ja! Hdy dha macże jutſje ſchulu, moleŕ Ludwik? Hej?“

„Mamy próſdniny!“

„Hlej, to je runje rjenje. Wěſch ty ſchto? Dha chzemoj ßo jutſje w dżeßaczich na tymle měſtnje ſeńcź. Chzu krajinu wobkhodźicź, hacź żane dżakne pſchedmjety na krajinſke wobraſy njenadeńdu. Póńdżeſch ſo mnu a budżeſch pſchihladowacź, hdyż budu molowacź. Chzeſch?“

„Wěſcże!“ ſawyſka hólczez. „Chzu ßo maczerje wopraſchecź.“

Pokaſa ßwojemu nowemu pſcheczźelej pucź a pſchihna, ſ dycha wubėżany a rosbudżeny, k maczeri, ſo by jej ßwoje ſboże ſdźělił.

S teho czaßa pſchikhadżeſche Ludwik dźeń jako dźeń k molerjej a pſchihladowaſche na njeho zyke hodźiny, hdyż tón ryßowaſche abo molowaſche; najprjódzy Schczěpanowy młyn, ſ lěßa widżany, potom ſczeżku a kawku pſchi rězy, a na poßledku roſpadanki na horje. Nawjedowany wot molerja ryßowaſche hólczez hižo pilnje ßobu a ßonjeſche wo ſpodźiwnych pſchichodnych wězach.

Potom pak pſchińdże jemu njeſbożowny dźeń na myßle, na kotrymż bě jeho palenzowy Hanß „moleŕ Ludwik“ hanił, a nan prajił, ſo ſ moleŕſtwom niczo njeje. Hdy by nan nětkole wo jeho pſcheczźelſtwje ſ molerjom ſchto ſaßkyſchał, mohło to jara ſlě wupadnycź, a ſrudny ſdźěli ßwojemu pſcheczźelej, ſo nětkole wjazy pſchikhadżecź njeßmě, dokelż nan niczo wo wumjelſtwje wjedżecź nochze. Wumjelż bórczeſche něſchto pſchi ßebi, ſchtoż jara lubje njeklinczeſche, da hólzej pſchi roſżohnowanju wutrobnje ruku a rjekny derje měnjo:

„Kurażu, maky molerjo Ludwiko, budźemoj wſchak ßo ſaßo widżecź!“

Po ßwjatoku bě na dobo w Moſtowſkej młynje, chzyſche ſ młynkom rěczecź a powjedaſche temu, ſo je w jeho ßynu wurjadny dar k ryßowanju a k molowanju namakał.

Młynk sćeże brjowki horje a rjekny mjersazy: „Schto ma to rěkać?“

„Tajki dar dyrbi wudokonjany być. Chcećе-li moju radu poßłuchać, dajće hólza, hdyž jutry schulu wukhodźi, k prawemu debjazemu molerjej do wućby. Mam delka w měsće snateho molerja, kiž by jeho potom wjećor a njedźelu dale wudokonjał a k sastupej do akademije pschiprawjał. W tym hólzu tći wumjelz a to zyły wumjelz.“

Młynk ßo wschón rosnjemdri a wobkrućeśche zusemu ßwjatoćnje, so ßmě jeho ßyn wscho móżne druhe wukuyć, jeno niz moleŕ; so ßu to jeno njebolazy. Podarmo bjerjeśche ßebi moleŕ prózu, młynka wo wumjekśtwje lěpje roswućić. Hdyž pschi rosmołwje też to rjekny, so w Schćěpanowym młynje bydli, bě ßebi ſ tym dorosćidał, a rosbudźeny młynk pokasa zusemu knjesej na poßledku durje.

„Dha sahinje tu wot Boha wulzy wobdarjeny talent pśche młynkowu hłuposć a pschedßudk!“ rjekny moleŕ jěrzy a woteńdźe.

Na sboże bě Ludwik pola ßußodźiz dźěći a duž wutschaßy ßo młynkowy hněw zyły na żonu, kotraž budźiśche ßwojemu ßynej rady k dopjelnjenju jeho najhorzyscheho pschećza dopomhała. Ale wschě pschedstajenja, wschě próstwy wotrasychu ßo wot twjerdeje młynkoweje myßle.

„Ale w młyńzy dźě ty pschi małej wodze ami sa ßebje ßameho dosć wody nimasch“, rjekny żona. „Ludwik njeje dosć ßylny, so mohł woracź; schto dha dyrbi potajkim być?“

„Moleŕ tola na żane waschnje!“ sawoła młynk. „Po młynstwu wschak je ßo stało; pschetoż tule by ßuchi młynk był, kaž ja, ale do wobkhoda dyrbi w měsće. Pschekupz dyrbi być, to njetrjeba wody, a sbohatnu pschekupzy wschitzy.“

„Ale jeli so to ſ wodu tak dale póńdźe, njesmějemy posdźischo dosć pjenjes, so mohł ßebi wobkhod sakoźicź a ßo ßamostatneho scźinić, a lóscht a luboscź ma tola jeno do moleŕstwa.“

„To niczo njebudźe ſ moleŕstwom, to by khudy ßlěpz wostał cźaß źiwjenja.“

„Ale lěpje tola je, so khudy moleŕ a sbożowny, hacź so jako khlamaŕ słubjene źiwjenje wjedźe.“

„Ja njedam ßebi niczo do teho rěcźecź, khort tola! Ja ßym ſ knjesom w domje! Ssy srosymika!“

W tym wokomiku sastupi Ludwik, a macź, kotraž na żane waschnje njechasche, so by hólcźez ßwědk jeje swady ſ nanom był, mjelcźeśche. Ludwik pak wuhlada ßylsu w jeje wóczku a woprascha ßo: „Macźi, cźeho dla ty płacźeśch!“

„To je jeno wot tobakoweho dyma“, wotmołwi wona a prózowasche ßo ßmjecź.

„Ja du do korcźmy“, rjekny młynk na dobo wótsje a wuńdźe se jſtwy.

Macź a ßyn wostaschtaj ßamoj. Ludwik ßyże ßo na heczku macźeri k nohomaj a spominasche na molerja, kotrehoż nětkole wjazy widźecź njeßmědźeśche. Macź dźeržeśche ßynowu ruku w lěwej ruzy a majkasche jemu hłowu. Běśche ßo sacźmiko.

„Macźi!“ rjekny Ludwik prosćho.

„Schto chzesch, moje dźěćźo?“

„Macźi ... molowacź je rjenje!“

Wbohej cźwilowanej żonje satorże ßo macźeŕska wutroba, a ßynej na ruku padźeschtej dwě horzej ßylsy.

„Macźi, ty dźě hischcźe pschezo płacźesch!“ rjekny Ludwik stanywschi. „Chzu wokno wotewricź, so tobakowy kur wućehnje.“

„Haj, to je duschazy dym tule. Cźerstwy powětr! Cźerstwy powětr! Haj, ach, cźerstwy powětr!“

„Macźi, molowacź, to je tak rjenje, tak rjenje!“

„Mjelcź, dźěćźo!“

„Cźerstwy powětr!“

Nasajtra setka Ludwik pschipadnje molerja, kiž hólcźeza, spłóschiwje ßo sdalowazeho, k ßebi sawoła.

„Pój, Ludwiko, daj mi bożemje! Du nětkole saßo domoj; ſ twojim nanom njehodźi ßo niczo cźinić, zyle niczo. Hewak ßnadź budźich hischcźe khwilu tu wostał. Na, jeno njepłacź hnydom! Móża drje ßwěźu pod kórz stajić, ale wona ßo pschepali! To njesabudź, moleŕ Ludwiko! Bożemje!“

S tym da jemu ruku, wotwobrocźi ßo ſ krótka a woteńdźe khwatnje. Hólcźez pak hladasche hischcźe dołho ſ horjazym wócźkom sa nim a jemu bě, jako by tam sboże jeho źiwjenja na pschezo cźahnyło ...

Sa něschto dnjow nadeńdźe młynk saßo ßwoju żonu, ſrudnje tu pěßeń spěwajo:

„Ja ßym ſrudna, so mohła wumrjecź,
Njeßměm nikom' powjedać.“

Tón ras jeho ta pěßeń mjersasche; pschetoż bě też hižo Ludwik błyschał tu pěßeń spěwacź.

„Haj, ty masch też wschu winu, ßebi ßmjercź pschecź!“ sahanja ßo hórzy. „Wostaj tola tole njerosomne synćenje, hólz to hižo po tebi spěwa.“

Tu wsa młynkowa maku dźowku, kotraž pschińdźe, na klin, pschitłóczi ju k ßebi a mjelcźeśche.

S teho dnja żenje saßo njespěwasche. Ale podtłóczene ßylsy wobrocźichu ßo do nutśka a padźechu jej palo na wbohu, ranjenu wutrobu.

(Pokraczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Panzerowany khamor Lubijskeje banki.) Sańdźenu ßobotu psched wjećorom ludźo psched nowym ßerbskim domom se spodźiwanjom pschihladowachu, hdyž ſ wosa, ſ tśjomi ßylnymi konjemi pschiwjeseneho, panzerowany khamor do filiale Lubijskeje banki na kuluchach kulachu. Khamor je we ßwětoßławnej fabriży pjenjeżnych khamorow S. J. Arnheima w Barlinje dźěłany a něhdźe 100 zentnarjow waži. Montěrojo mjenowaneje fabriki khamor na maßiwnje podmurjowany fundament stajichu a banzynym sastojnikam potajne pschimki wukasachu, ſ kotrymiž ßo khamor ſ pomozu praweho klucza wotewricź hodźi. Panzerowany khamor schtyrzyćži kaschćikow wopschija, kotreż ßo tym pschenajeja, kotsiž chcedźa ßwoje hódnostne papjery, ważne pißma abo drohotnosće na městnje, psched wohnjom a paduchami wobarnowanym, khowacź.

— (Saßłapjena paduschniza.) Hižo dleschi cźaß ßo ßobotny dźeń ratarjo, kotsiž do Budyschina na wiki pschikhadźuja, wobkranychu. Paduchstwa ßo ſ wjetscha tam stawachu, hdyž nekotre wosy psched hosćenzami abo psched torhoschćom stejachu. Skoro pschezo ßo korby ſ butru, jejemi abo brěmjenja słubichu. Skónczńje je ßo schlachćiło, paducha, abo wjele bóle paduschnizu na ßlědowaze waschnje saßłapicź. Kubleŕ Wicźas ſ Kschiweje Borschcźe bě sańdźeny tydźeń na żitnych wikach ßwój wós stejo wostajił, na kotrymż wschelake nakupowane wěży leżachu. Sa krótki cźaß ßo k wosej wrócźiwschi, wón ſ njeho żónsku lěscź widźesche, kotraž bě runje jene brěmjo ſ njeho wsała. Wona ßo do cźěkanja da, tola jedyn poliziſt ju sadźerża a ju na polizajstwo dowjedźe. Tam ju jako mandźelsku cźěßle Börnera spósnachu. Tón ßamy dźeń polizija jejne wobydlenje pschepyta, pschi cźimż 8 rucznych korbow nadeńdźechu, ſ kotrychż je ſ najmjeńscha pjecź kranjenych. Pódla teho pjecź puntowski ßuscheny polcź namakachu, kotryż bě tydźeń prjedy jenej żonje ſ Brěsynki ſ wosa, psched hosćenzom „ßłónza“ stejazeho, kranyła.

— W tudomnej płuwaŕni ßu ßobotu rano jenemu rjemjeßlnikej, wěstemu Hörtigej, něhdźe 20 hriwnow ſ drasty kranyli. Tajke paduchstwa ßu ßo w poßlednim cźaßu husćischo w płuwaŕni wospjetowake. Duž ßo radźi, njetrěbne pjenjesy doma wostajicź, hdyž ßo do płuwaŕnje dźe.

— (Sso pschejeł.) Na Nowosalzskej dróśy je jedyn kołojeśdny wěsteho Miczku se Židowa pschejeł, pschi cźimż je ßebi tón lěwu nohu khětro stłócził.

— Cźi reservistojo, kiž ßu lětßa do wojeńskeje ßłużby swołani byli, ßo na to kedźbliwi cźinja, so ßo jim tón cźaß pola invaliditetneho a starobneho sawěscźenja jako pschinoschkowny cźaß pschiliczi. Tola maja wojeńske papjery pschedpołożicź.

— (Pschichodne wjedro.) Rudolf Falb wot 12. hacź do 17. junija mało deschcźow, tola symne wjedro wocźakuje. Duž njech maja ßo ratarjo ſ poßyczenjom trawy a domojbranjom ßyna do spěcha; pschetoż wot 18. hacź do 23. junija po Falbje deschcźe saßo pschiběraju. 23. dźeń junija je kritiski dźeń druheje rjadownje. Wón ßo hischcźe ſ měßacźkowym sacźmiczom poßylni.

Wot 1. hacź do 5. julija budźe po Falbje wjele njewjedrow, wot 6. hacź do 10. julija ßo deschcźe shubja. Wot 11. hacź do 14. julija wjedro saßo ſ wobschěrnymi a ßylnymi deschcźemi hrosy, něschto mjenje deschcźa dny wot 15. hacź do 25. julija pschinjeßu. Wot 26. hacź do 31. julija deschcźe saßo pschiběraju a hacź do 7. augusta traja. Wot 8. hacź do 11. augusta něschto wotebjeraju, so bychu potom wot 12. hacź do 15. augusta cźim ßylnischce byłe. S městnami budźa deschcźe na sliwki podobne. W druhej połojzy augusta budźe bóle ßłóncźne wjedro.

Wo septembrje Falb praji, so budźe ſ wjetscha ßuchi. W nastupanju njewjedrow a temperatury ßo wón do dweju połojzow

dźěli. Prěnja je cźopka. Njewjedra w druhim tydźenju pschińdu a hacź do ßrjedź měßaza doßahaja. Prěnja měßazowa tsecźina ßo skoro bjes deschcźow pominje, druha pokoja ßkabe deschcźe pschinjeße. W tsecźej tsecźinje ßo deschcźe a njewjedra skoro do zyka shubja. Teź sa oktober, november a dezember Falb poměrnje rjane a mike wjedro do prědka praji.

S **Malßez.** Sańdźenu ßobotu je ßwójbu tudomneho knjeźeho wyschscheho schwajzarja Schera wobźaromne njesboże podeschko. W njewobkedźbowanym wokomiku je Scherez dwělětny ßynk sady knjeźeho dwora do juchoweje jamy panyk a ßo tepił.

S **Hnaschez.** S wukasom hamtskeho hejtmanstwa je ßo hižo psched wjele lětami sakasako, pschi kwaßach pucź saschlahowacź, dokelź je ßo s tym hižo dosćź njesboża nacźiniło. Tónle wukas pak je po sdaczu zyle do sabycźa pschischoł, kaź husto widźimy. Teź w naschich stronach hischcźe straschne saschlahowanje saschko njeje. Hdyž ßo sańdźenu njedźelu kwaßni hosćźo s zyrkwje do nascheje wßy wróćźichu, dźěćźi psched wosami pucź saschlahowachu. Konjej druheho wosa ßo s tym splóschischtaj a wotežźy rostorhnywschi skoku prjecź cźěrjeschtaj. Khrobły pohoncź w tymle wokomiku ßwoje žiwjenje na hracźki stajiwschi je ßwojeho ßydła pódla njemdreju skocźecźow skocźi, so by jej sadźerżał. Tónle swaźliwy pospyt ßo jemu teź sbožownje poradźi. Pódla lohkeho wosoweho wobschkodźenja njeje ßo žaneje druheje schkody stało. Pohoncź a kwaßni hosćźo ßo Bohu dźakowachu, so běchu se ßmjertneho stracha se ßamymi stróżelemi wuschli.

S **Bóschiz.** Tudomne ryczeŕkubło, hacź dotal knjesej Vogtej ßłuschaze, je knjes s Weber, hejtman pěschkow swonka ßłużby, kupił.

S **Hodźija.** Schtwórtk 8. junija dopołdnja k. minister se Seidewitz s pschewodom knjesa tajneho radźicźela Kokle a schulskeho radźicźela Schütży schuln w Cźeŕwjenych Noßlizach se ßwojim wopytom pocześcźi. Na pucźu psches Hodźi knjeża w Hodźiju posastacha, so bychu ßebi Hodźijsku zyrkej wobhladali. Pod wodźenjom k. diakona Domaschki do njeje stupichu a ßebi ju s wulkim sajimanjom wobhladachu. Wona ßo, kaź s jich rta swjeßelom ßłyschachmy, wubjernje spodobasche. Na to ßo knjeża do Cźeŕwjenych Noßliz podachu. Tam jich psched swonkownymi schulskimi durjemi, kotreż běchu s pletwami a mejemi wupyschene, knjes farař Kschižan w mjenje pschitomnych schulskich prjódkstejerjow powita, na cźoż ßo wschitzy do schulskeje jstwy podachu, hdźež k. wucźeŕ Strjela nabożinsku lekzijn dźeržeșche. Pschi njej dachu ßebi wyßozy knjeża wot ßerbskich dźěćźi schpruchi ßerbski prajicź; s cźehoż s nowa widźimy, kak schulska wyschnosćź ważnosćź macźerneje rěcźe sa nabożinu snaje a pschipósnawa. Na to knjeża teź w druhej klaßy pschipoßkuchachu. Wulke wjeßele běsche nětko, s rta wyßokich knjesow ßłyschecź, so ßu ßo na tym, schtoż ßu tu ßłyscheli, jara swjeßelili. Dźěćźi pak teź, němske a ßerbske, jara derje wotmołwjachu. Pschi tutej składnosćźi k. minister kaź s knjesomaj wucźerjomaj, tak teź s kóždym schulskim prjódkstejerjom pscheczelne ßkowa porěcźa. Na to ßo knjeża do Huski, Drjecźina a Wjasońzy na pucź dachu.

S **Berwałda.** Pollenk a plumpytwarz P. je ßo tu 1. junija w Sprewi tepił. P. bě w poßlednim cźaßu pschemyßleny, dokelź běchu jeho do pschepytanja dla paduschneho hońtwarstwa wsali. W cźeźkich myßlach je wón ßmjercź we wodźe pytał a namakał.

S **Luha.** Tudomny psches 60 lět stary wumjeńkaŕ Urban je sańdźenu ßrjedu we Łupjanskej holi s Božej rucźku sajaty wumrjeł. Wón je tam pjenki wukopował, pschi cźimž je jeho njemóz wobjała. Duž je ßo na pjenk ßynył, na kotrymž je wumrjeł. Hdyž nasajtra jedyn Luhowcźan do Łupjanskeje hole teho runja na pjenkikopanje dźěsche, wón muża setka, kotryž jemu praji, so pódla pjenka jedyn morwy leži. Luhowcźan k pokasanemu městnu doběžawschi cźěło jako wumjenkarjowe Urbanowe spósna.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednje skótne wiki bě ßo 568 howjadow, 151 ßwini k kormjenju a 460 proßatow pschihnało. Njedźiwajcy ßylneho pschihnacźa ßo wschě družiny skotu žiwje kupowachu.

S **Maleschez.** Sańdźeny tydźeń ßu naschi schulscy pschedstejicźerjo wobsamkli, k lětu nowu schulu sa druheho wucźerja natwaricź. So Serba njedostanjemy, hižo dźenża wěmy. To tak wostanje, tak dołho hacź nasche ßerbske woßady ßwojich wucźerjow tak derje njepłacźa, kaź města. W městach ßu ßerbscy wucźerjo, s kotrychž by ßo někotryżkuli do Serbow rad wróćźił, hdy by měł tudy teßame dokhody, kaź tam.

S **Měrkowa.** Druhu njedźelu po ßwjatej Trojicy popołdnju w 3 hodźinach budźe w Schlezez domje ßerbske kemschenje a spowjedź.

S **Łupoje.** Psched krótkim je ßo tu jako druhi statny wucźeŕ nascheje schule knjes Liewald sapokasał. Wón dźěćźi na rejwanskej kubi tudomneho hoscźenza wucźi, doniż schulski pschitwar njebudźe dokonjany.

S **Wulkeje Dubrawy.** Akzijowe towarstwo Adolfskeje Hěty je tudomne Frenzlez kubło kupiło. Leżomnosćźe 200 kórzow wulkeho Frenzlez kubła wjele brunizy wopschijeja, kotruż Adolfska Hěta nnsnje potrjeba. Leżomnosćźe druhich Wulkodubrawskich wobßedźerjow, kotreż w Frenzlez leżomnosćźach leżachu, je Adolfska Hěta samėnika a k temu hischcźe khětry pjenjes pschidała, so by jejne wobßedźeństwo s jeneho krucha wobstało.

S **Hliny.** Tudomnej kucharzy Mari Pětschkez, kotraż je 21. haprleje, każ w ßwojim cźaßu pißachmy, Symniż tsilětneho ßynka ßmjercźi tepjenja wukhowała, ßo pschi tym ßama do ßmjertneho stracha podawschi, je teho dla kralowske wokrjeßne hejtmanstwo pjenjeżne myto pschiswoliło.

S **Korez.** Prjedawschi gmejnski pschedstejicźeŕ Michał Mjerba wóndano se ßwojej mandźelskej skoty kwaß ßwjecźeșche. Jako dodar Jeho Majestosćźe krala Alberta je ßo jemu sańdźenu njedźelu w Ketliczańskim Božim domje kraßna wěrowanska biblija s kralowym ßamorucźnym pschipiskom pschepodała.

S **Wjeleczina.** Tudomny cźeladnik Moritz Herzog w Hornim Wjelecźinje je wóndano do cźeźkeho njesboża pschischoł. Hdyž ßykanje rěsasche, jemu maschina dwaj porstaj lěweje ruki wotrubny.

Se **Zitawy.** W Nyßy je ßo wutoru popołdnju wojak Mathewot 7. kompagnije pěschkowskeho regimenta cźißko 102 tepił. Wón je do ßmjercźe schoł, ßo khostanja bojo, dokelź bě dowolenski cźaß pschekrocźił.

S **Ralbiz.** Tudomna hońtwa ßo hakle schtwórtk 15. junija s nowa na 6 lět pschenaja. Tydźeńschi dopiß bě s pschekhwatanjom a niz zyle po wěrnosćźi napißany.

S **Kamjenza.** W cźaßu wot 2. hacź do 15. septembra budźa ßo w krajinje mjes Połcźnizu, Ssepizami, Selenej Hrabowku, krajnej mjesu, Komorowom pola Rakez a Budyschinom brigadne a diwisionske manevry wotměwacź. Natarjo chzyli ßo po tym w nastupanju domojkhowanja žnjow skožowacź. — W Ohornje je w kuble cźißko 43 mjes howjasym skotom pokhroma wudyrika.

S **Kamjenza.** 30. meje ßu tu pßa morili, kotryż je ßo pschi posdźišchim pschepytanju jako skaženy wupokasał. Wyschnosćź je teho dla poruczika, so maja ßo pßy w Kamjenzu, Brunowje, Lubnjowje, Bambruchu, Běkej, Cźornowje, Jěżowje, Němskich Paslizach, Schpitalu, Njebjelcźizach, Brěsni, Protezach, Thonbergu, Walowje, Wjelkowje, Hammersdorfje, Jelenjowje, Lěpkarjezach a Schwosdorfje hacź do 30. augusta na rjeczas wjasacź a pranz noßycź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Młynk Bjedrich Keil w Kamjeńtnej Wólschinzy bě w jenym tamnischim hosćźenzu Boha hanjaże rěcźe měł. Keila teho dla k jastwu na jedyn tydźeń a k sapłacźenju ßudnistich khostow saßudźichu.

S **Wulkich Sdźar.** Tudomne wojeńske towarstwo lětża 11. junija ßwój 25lětny jubilejski ßwjedźeń ßwjecźi. So by ßo ßwjedźeń dostojnje wotměł, a so by ßo wobdźělnikam s daloka a s blíska tu spodobało, ßu ßo wulke pschihoty cźinike. Pschedßyda a ßobustawy jubilejskeho ßwjedźenja ßu ßo ßwědomicźe sa to postarali, so bychu wobdźělnizy a hosćźo polne spokojenje ßwojich cźělnych potrjebnosćźow namakali. Wobschěrny ßwjedźeński program nam pokasuje, so ßo pódla khutnych ßwjatocźnosćźow też wjeßela sabawa posticźi. Nascha wjeß a ßwjedźeńske městno ßo se ßwjedźeńskej pychu wudebitej. Poßledniſche mjes dwěmaj ramjenjomaj Cźornizy leži a je s duschnym pschebytkom. Sswjedźeńske piskanje kapała Budyskeho pěschkowskeho regimenta wuwjedże. Hacź dotal je ßo 18 towarstwow se 700 ßobustawow, 16 khorhorjemi a 40 hudźbnymi chorami pschipowjedźiło. Sa khowanje jěsdnych kołow ßo postara. Nadźějmy ßo, so ßo nam rjane wjedro wobradźi, so by ßo ßwjedźeń poradźił.

S **Běleje Wody.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo tu w Brunez hacźe pjatnacźelětny schkleńzupschinoscheŕ Wenzel tepił. Njedźiwajcy wscheho wotradźenja bě ßebi wón wotmyßlił, schěroki hat pschepłuwacź, prajiwschi: „A hdy by wo žiwjenje schło, psches njón dyrbju!“ Njedaloko brjoha pak ßo wón ponuri a ßo tepi. Jeho cźěło mózachu hakle psched wjecźorom namakacź a na brjóh sćahnycź.

S **Kromoły** pola Sslepeho. Khětra wohnjowa schkoda je tudomnu brunizowu jamu „Theodor“ podeschła. Wutoru popołdnju woheń s kotołnje wudyriwschi wjele zyroby w brunizy, na kotołninej łubi leżazej, namaka. Wohcń nakładowanischcźo a s dźěła kotołnju wupuscźi. Cźerjenska maschina a elektriska pschiprawa stej ßo ßylnje wobschkodźiłej.

S **Roholna.** Schtwórtk tydźenja 1. junija popołdnju wokoło 5 hodźin w tudomnej kralowskej holi woheń nasta, kotryž 150 jutrow khójnow a khójniczkow saniczi. Najskerje je slóstniska ruka woheń sakoźika. Hižo tydźeń prjedy je njesnaty njedoczink w holi na schěsć městnach sapalił, tola je žo tehdy mokroty dla žłabscho paliło, njedźiwajcy teho pak žu žo tola wjetsche kruchi khójnow wupuscźike. Tež Mučźowskim buram je žo khětry dźěl žłanja spalił.

Se **Schiboje.** Pjatk tydźenja pschipołdnju wokoło 1 hodźiny s bróžnje khěžtarja a cźěžle H. Schimanka woheń wudyri, kotryž žo tež na domske rosschěri. Wobej drjewjanej s zyhelemi krytej twarjeni žo do cźista spalischtej. Dokelž žo płomjenja po žuchim drjewje skoku wupscheństrjechu, samóchu jenož słót wukhowacź, domjaza nadoba pak dyrbjesche žo wohnjej pschewostajicź. Schimank žam njebě doma, dokelž w Bórkhamorje dźěłasche. Maja sa to, so je žo woheń sakožił.

S **Khoczebuza.** Schtwórtk tydźenja žo tu lětuscha hłowna shromadźizna delnjołużiskeje Macźizy Sserbskeje wotbywasche. Na nju bě žo 20 žobustawow a hosczi seschko. Knjes farař Krnschwiza shromadźenych powitawschi na lonje semrjetaj žobustawaj knjesa fararja Teschnarja a knjesa fararja Bronischa spominasche. So bychu njebocźiczkeju cźesczili a žo jimaj dźakowali sa to, schtož žu sa Sserbow dobreho skutkowali, shromadźeni postanychu. Knjes kantor Jordan s Teschnarjowehо žiwjenja powjedasche, kak je žo w jeho duschi luboscź k Sserbam wubudźiła, a kak je cźaž žiwjenja s pjerom a duchom sa Sserbow dźěłał. Luboscź pak wubudźuje saźo luboscź, a Sserbjo žebi jeho knihi wyžoko waża. — Hdyž bě knjes kand. Schwjela lońschi protokol cźitał, knjes kantor Ladko rosprawu wo dokhodach a wudawkach minjeneho lěta poda. Ssobustawy žu 102 hr. 50 np. pschinoschkow wotedake, sa knihi je 867 hr. 58 np. doschło, wudawkow je 896 hr. 23 np. było, tak so 73 hr. 85 np. zbytka w pokładnizy wosta. Loni žu žo Starkowe modlitwy, stare khěrluschowe knihi a pschistawk k nim cźischcźake. S nowa maja žo mišionske knižki a Teschnarjowe předarske knihi cźischcźecź. Sa nowehо prěnjeho pschedžydu knjesa fararja Korjeńka-Bórkowskeho wuswolichu.

Přilopk.

* Dla falschowanja palenza se schwablowej kišalinu žu prjedawschu wobžedźerku hórskeje korczmy Lehmannowu w Ostritzu a jeje žwaka Lehmanna k jastwu po 10 dnjach saźudźili. Wobaj běschtaj, so by cźisty palenz žylnischi był a bóle hrěł, do njeho schwablowu kišalinu po małych dźělbach lakoj.

* (Žadkawy žyn.) S Barlina pišaja: 33lětny žyn bura Grothy w Kikebuschu běsche njedźelu w nozy na žwjedźenju wuskužených wojakow we Woltersdorfje pschebył a hakle wutoru rano pjany do Kikebuscha domoj pschischoł. Wón chzyschе hnydom konjow sapschahnycź a na rolu jěcź. Jeho nan pak jemu to pschidacź njechasche. „Ty žy pjany", wón dźesche, „wotroczk pojědźe." Mjes nanom a žynom nětk wulka swada nasta. Na dobo shrabny žyn hnójne widło a sakło s nimi bliščeho konja, potom wottorže žo s widłami na žwojeho nana, wukło jemu jene wóczko a jeho tež s nimi k wutrobje schtapi. S krwju polaty nan na semju padny. Do wotroczka, kotryž na pomoz pschiběža, žo njekražnik tež s widłami da. Tón pak žo jeho dowobró. Na to Grotha zyle roscźerczeny prjecź cźerjesche, kaž prajesche, po žandarma; woprawdźe pak saléše skradźu na žynowu łubju a ju sapali. Bórsy płomjenja s njeje wudyrichu, na wěži žo pschebiwasche, a žykawy s Eichwalda, se Schmöckwitz, s Woltersdorfa a Miersdorfa pschijědźechu. Słót pod žynowej łubju žo lědy někak wukhowa. Wschitko žo do cźista spali. Pschi rumowanju zbytkow wohnjowi wobornizy sapalerjowe cźełko namakachu, wot kotrehož bě jenož na pół swuhleny žiwot zbytkny wostał. Grothowy nan, kotrehož zyły Kikebusch jara wobžaruje, cźežko khory leži. To je tónz dołheho njepscheczelstwa mjes nanom a žynom.

* (Pokład splěžniwił.) Wjetschu móz pjenjes, kotrež pak njejžu niczo hódne, žu w Seegefeldu pola Spandowa namakali. W sahrodźe njedawno semrjeteje jara samožiteje wudowy, nětczischi wobžedźeŕ bosowy pjeńk wukopajo hornz wury, kotryž bě s plěžniwym drjewjanym wěkom pschikryty. Ssebi namakanku bliže wobhladujo namakał spósna, so bě žo w hornzu wjetscha hromada pjapjerjanych pjenjes khowała. Wschě papjery pak běchu s włóhu shnite a běchu lědma sesnacź. Mènja, so je prjedawscha wobžedźerka leżomnoscze hižo psched wjele lětami paduchow žo bojo wjele tyžaz hriwnow papjerjanych pjenjes do hornza skhowawschi do spodźiwneje khowanki sahrjebała, posdźischo pak na to sabyła, dokelž je w poslednim cźažu khětro žylnje do palenzoweje schkleńczki hladała.

* (27 dnjow bjes jědźe.) W pinzy mebloweho wikowarja Senfa w Lübecku je žo jena holza 27 dnjow dołho khowała, sa tón cźaž žaneje jědźe njewužiwajcy. Zyle hacź na kósczź wuskhnjetu holzu stulenu tam nadeńdźechu. Hacź dotal žo holzu hischcźe njeješu mohli wuwoprascheczź. Ju žu najprjódzy do powschitkowneje hojerńje dowjesli, hdźež bjesdźaknej na žmjerczź žłabej mjažowu juschku a wino do žołdka puschczeja. Kaž žo powjeda, je namakana ta žama holza, kotraž je žo pschi wschelakich knjejstwach pschistajiła, žebi sawdawk dała dacź, tola potom do žaneje žłužby njeje pschischła. Polizija teho dla sa holzu s kojerskim listom žlédźesche.

* (Ssamomordarstwo na kwažnym dnju.) Tele dny měješe w Schneckendorfu 19lětna dźowka jeneho wósnika kwaž s jenym dawkownikom s Mittel Staine. Hdyž bě kwažny žwjedźeń nimo a žo hosczo hotowachu, lehnycź hicź, žo njewjesta na dobo shubi. Sa njej dołho pytawschi ju wobwěžnjenu namakachu. Wona drje bě žebi žiwjenje wsała, dokelž běchu ju k žeńtwje nusowali.

* (Žadny žwjedźeń.) Husto s njeprawom wužiwany wuras „žadneho žwjedźenja" zyle wěsczе žwjedźenjej pschiłuscha, kotryž dwaj wobydlerjej města Badena-Badena wotměschtaj. Dwójnikaj Franz Xaver a Michał Schczěpan w połnej cźikosczi dokonjenje žwojeho dźewjecźdźeżateho žiwjenskeho lěta žwjecźeschtaj. Jeju 76 lět stary bratr, kotryž je runje pšched 50 lětami, 1849, do Ameriki wucźahnył, je žo s tejle pschicźinu prěni krócź do žwojeje domiśny wróciłk, so by žwojeju bratrow a žwoju 81lětnu žotru saźo wohladał.

* (Morda rstwo.) Pola Großgartacha w Württembergskej jedyn lumpak na pucźu k dwórnischczu wucźerku knježnu Gilbertez s Konstanza nadpadże a ju, dokelž žo wona wobarasche, sakło. Mordarja žn sajeli.

* Kanonér Hansen w Koblenzu pschi jěsbje s kanonoweho kaschcza padże. Kanonine koło psches mužowu hłowu dźěsche. Snjesboženy je wumrjeł.

* Wulka zyganska bitwa je žo zyle blisko pola Auricha něhdże psched tydźenjom biła. Tam běschtej dwě wjetschej paźmje zyganow hromadu trjechiłoj. Bórsy tam nože, mjecze, kakacze, tšélby a revolwry straschnje sakhadźachu. Kaž žo praji, běschtej tej stronje hižo dawno njepscheczelskej pschecźiwo žebi. Pschi tutym setkanju žo stara pschekora wuhra. Mužojo a žony, młodźenzy a schědźiwzy žo s nožemi a kakacźemi pschi bitwje wobdźělichu. Tšjo cźežkosranjeni, jena žona — ta je mjes tym wumrjeła — a dwaj mužej dyrbjachu žo do khorownje dacź. Jena druha wožoba bu psches pluza tšélena; jenemu zyganej bu wóczko wutšélene, saźo druhemu prawa ruka rostšélena. Nimo teho maja wschelazy natšélane a nakakane rany. Wschudże pokasuja luże krwje, kak saźakle je žo wojowało. Mnohich zyganow je polizija sajała.

* S wjecźerskej myžlu dla sazpicza luboscze chzyschе kótkaŕ P. Brenner w Folkersheimje w Pfalzy żelesniski cźah s kolijow swróczicź. Dźowka wuhibarja Seidenspinnera běsche jemu „korbik" dała. Wón žebi myžlesche, so je jeje nan na tym wina, so wona wo njeho njerodźi. So by žo na nanje wjecźił, wón wjecźor 23. haprleje wuhibadło wopak staji, tak so by cźah, kiž rano s Lambshelma do Frankenthala jěsdźi, s kolijow wujěcź dyrbjał. Na sboże pak žo na wopacźnje stajene wuhibadło hischcze w prawym cźažu dohladachu. Kótkarja Brennera je Frankenthalska khostanska komora k jastwu na schěsć měžazow wotžudźika.

* Nowa natwarjena łódź „Hansa" je hnydom na prěnjej jěsbje njesboże měła. W hustej kurjawje je wona we wulkim Belcze na mórske dno sajěła. Panzerowanej łódźi „Odin" a „Aegir" stej jej na pomoz wujěkoj.

* W Antwerpenje je žo Guilleaumowy zyrkus spalił; 14 koni je w płomjenjach kónz wsało. Niczo njeje sawěsczene. Schkoda žo na 100,000 frankow wobliczi. Konjazy wothladarjo žu žo jenož s najwjetschej prózu wukhowacź móhli.

* (Amerikanske klóschczenki.) Pšched něktorym cźažom amerikanske nowiny na sakožku pschepytowanjow wyschnoscźow pschekwapjazu naspomnjenku wosjewichu, so je 90 prozentow wscheje zyroby a napitkow, kotrež do wikowanja pschińdu, falschowanych. Sso wě, so Amerikanszy žami telko falschowaneho njerjada sjěsć njemóža, ale so jón do Europy sczelu. Pschedawarjam tajkich klóschczenkow stajnje žudniske khostanje hrosy. Tak na pschiklad w Krefeldże schtyrjo pschekupzy pšched khostanskej komoru stejachu, dokelž běchu falschowanu amerikansku jabłukowu muku pschedawali. Amerikanska jabłukowa muka (żelej) po wobžwědczenju wězywustojneho chemika dr. Schwaba s 50 prozentow schtěrkoweho syrupa a s wotpadankow amerikanskich jabłukow wobsteji.

* (Njehrajkajcźe ſ tſělbu.) We Wobramezach 1. dźeń ßwjatkow cźeladnik wósnika Zimmera ſ teschinom hrojkasche a ßo se žortom na 70lětneho ßukelnika Neumanna měrjesche. Měnjo, so tſělba njeje natykana, cźeladnik wottłóczi. W tym ßamym wokomiku Neumann do wutroby tſěleny morwy na semju padźe. Cźeladnik je cźeknył.

* Mordarja Wilhelminy Pětschez ßu hnydom sajeli. Hdyž ßo wo tym njeschwarnym mordarſtwje powjedacź počza, ßo ſwopředka jenož ſhoni, so je póndźelu popołdnju w Werdawje tam wokoło, hdźež ßu cźěło namakali, ßo muž wjerjeschił, kiž je ßo samkać bycź ſdał. Na torhoschcźu ſetka polizajſki ſeržant Schulz zuſeho muža ſ brěmjenom, kotryž móżesche po wopißanju pytany bycź, a ßo jeho wopraſcha, schtó je? Wón wotmolwi „ſamkać“. Na to jemu ſeržant do wocźow praji, so je jeho ſ pólſkej holzu do Gradiz hicź widźał. Dokelž tón muž też to pſchida, jemu polizajſki ſeržant kaſasche, so dyrbi ſ nim ßobu na ſtražu hicź, dowoli pak jemu hiſchcźe, so mohł ßwoje brěmjeſchko, w kotrymž měješe, kaž wudawasche, maſane ſchaty, w ßwojim bydle wotedacź, do kotrehož, kaž ßo wě, ſaſtojnik ſ nim ßobu dźěſche. Na polizajſkej ſtraži teho muža pſchepytachu, a dokelž ßo podhlad powjetſchi, dóńdźe polizajſki ſeržant hiſchcźe po brěmjo, we jeho bydle wotedate, w kotrymž ßo dwě ßukni a dwaj ſchórzuchaj ſkónzowaneje, ſ krwju a njerjadom womaſanej, namakaſchtej. Też tón nóż, derje nawótſjeny ſchewſki, ſ kotrymž běſche cźěło tak žałoßnje roskhartowane, ßo pſchinjeßy. Duž njemóżeſche ſajaty mordarſtwo prěcź, ale dyrbjeſche ßo ßwojeho žadławeho njeſkutka wuſnacź. Wón je hižo huſto khoſtany, ſamkarſki Franz Bräuer, hakle w měrzu t. l. ſ khoſtarnje w Lichtenburgu puſchcźeny. Kaž powjeda, je hiſchcźe jeneho pódlana a pomoznika měł, 35 lět ſtareho, 14. meje też ſ Lichtenburgſkeje khoſtarnje puſchcźeneho blacharja Otu Henſela ſ Magdeburga, ſ kotrymž je ßo w khoſtarni ſeſnał, a kotrehož je póndźelu pſchipołdnju w Werdawje ſetkał, a ſ kotrymž ſtaj ßo, kaž wudawa, ſrěcźałoj, ſo chzetaj ßo w Barlinje, Magdeburga abo w Hollandſkej hromadźe nutſkamacź. Po wußlědach pak ßo ſda, ſo je Bräuer mordarſtwo ßam ſkucźił, hižo prjedy jenu pólſku holzu pſchewodźawſchi a pſchecźěhawſchi.

* (Snamjo k połnóznemu polej jědźazeho Andräa.) Pſchi norwegſkim brjoſy ſtaj dwaj hólzaj 14. haprleje buſchkwizu, do korka połoženu, namakałoj, kotruž je Andrä 11. junija 1896, na dnju, na kotrymž je ſ ballonom k połnóznemu polej wotjěł, ſ ballona cźißnył. Na papjerzy ßkowa ſteja: „Wſcho w dobrym rjedźe, wucźißnjene nětidźe pſchi 81. gradźe dołhoſcźe, grad ſchěrokoſcźe njeſnaty.“ — Powſchitkownje dwěluja, ſo ßu Andrä a jeho dwaj pſchewodnikaj Strindberg a Fränkel hiſchcźe żiwi.

* (Běd owanje ſ aligatorami.) Na pytanju ſa nowej domiſnu Němz Paul Nagele 12. meje ſe ßwojej żonu a dwěmaj dźěćcźomaj k brjoham jěſora Eſpontos w Texaßu pſchińdźe. Na warnowanje něktorych w tamnej krajinje ſaßydlenych njekedźbowajcy ßebi wón ßwoje pſchenozowanje njedaloko brjoha teho jěſora wubra, kotryž ßo ſ aligatorami mjerwi. Hižo běſche ßo ſacźmiło, a Nagel bě ßo ſe ßwojej ßwójbu w ßwojim ſtanu k měru podał, hdyž Nagela ßylne ßmorcźenje jeho koni wubudźi. Hdyž chzyſche pohladacź, ſchto je na jich njemérje wina, bu wón pſchi wuſtupjenju ſe ſtana wot wulkeho aligatora nadpadnjeny. Jemu ßo poradźi, ßo jemu ſe ßekeru dowobrócź. S dobom pak wußłyſcha ßwoju żonu ſtſtknje wo pomoz wołacź. K njej dokhwatawſchi, wuhlada, ſo runje hoborſki aligator jeho 4lětnu holcźku ſe ßwojej khlamu ſhrabny a macźeri ſ rukow wutorże. Macź pſchi tym padny, duž jej to mjeńſche dźěcźo ſ ruki wupadźe. Też tute, hiſchcźe cźěſchne dźěcźo, jedyn druhi aligator popadny a prjecź wlecźeſche. Wſcho prózowanje, tymaj ſwěriſkomaj jeju popad wotehnacź bě podarmo. Wot pſchezo wjazy żadławzow wohroženy, dyrbjeſche ßebi Nagele jeno na to myßlicź a ßo ſ tym ſpokojicź, ſo ßam ßebje a ßwoju żonu, kiž bě hižo na ruzy ſranjena, tym ſwěriſkam dowobru.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Zyhelnik Jan Jurij Pjech we Wjelecźinje lětßa 15. januara pſchi rejach w hoſcźenzu herjekasche a woßebje jene kmótſtſtwo njehornje wobcźežowasche. Pjechej teho dla ſ rejwanſkeje lubje kaſachu, a dokelž wón dobrowólnje njeńdźeſche, jeho wuwjedźechu. Pſchi tym ßo wón ſ nohomaj ſapjeraſche a na ſamkarja Jencźa, kotryž bě ſ rejwanſkim miſchtrom, nawoła, ſo hiſchcźe njeje drjewo kranył. Schěrachowſki kawniſki ßud bě Pjecha ſkſchiwdźenja a ſpjecźowanja dla k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił. Pſched druhej inſtanzu Pjech wudawasche, ſo ſ pjanoſcźu njeje wjedźał, ſchto je cźinił. Jemu pak dopokaſachu, ſo je tehdy ſtróſby był, cźehož dla jeho powołanje pſchecźiwo wußudej kawniſkeho ßuda ſacźißnychu.

17lětny cźeladnik Penther w Maleſchezach bě poßlednje jutry póndźelu pſchi rejach we Wjeliz hoſcźenzu w Maleſchezach ßo troſchku napił a ßo ſ teho runja ſkurjenym dwazyćźi lětnym cźeladnikom Janom Krawzom ſwadźił. Pſchi tym Penther Krawza wot ßo ſtorcźi, tak ſo ßo tón na jenu kawku cźißny. S tym ßo roscźercźiwſchi Krawz ßwojeho pſcheciźiwnika ſ piwowej bleſchu na hłowu praßny, ſo bleſcha roslecźa a Penther ſ krwawej hłowu wědomje ſhubiwſchi na semju padźe. Na ſboże njeběchu rany pſcheſtraſchne, tak ſo móżeſche Penther někotre dny poſdźiſcho ſaßo ßwoje ſwucźene dźěło dokonjecź. Krawza dla ſtraſchneho cźělneho ſranjenja k jaſtwu na tſi měßazy ſaßudźichu.

Njepołěpſchomny pakoſtnik ſda ßo 41lětny ſkakarſki dźěłacźer Jan Schlemmer ſ Wadez bycź. Hižo wospjet paduchſtwa dla khoſtany paduch bě 18. měrza wjecźor w Droždźiju do komory, w kotrejž baron ſ Bleichröder ßwoje jěſdne koła khowa, woknowu ſchkleńzu wutłóczíwſchi ſalěſk a tam jěſdne koło, 200 hriwnow hódne, kranył. Hiſchcźe tón ßamy wjecźor Schlemmer tole koło draineröwanſkemu dźěłacźerjej Scharfej ſ Leutmannsdorfa ſa 50 hriwnow pſcheda. Scharf ßo njekomdźeſche, koło kupicź, hacź runje jemu Schlemmer pſcheradźi, ſo je jo ſ knježeho dwora kranył. Schlemmera wospjetneho cźeźkeho paduchſtwa dla k khoſtarni na 4 lěta, k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět a k podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu ſaßudźichu. Scharfa pſchekhowanja dla k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu, jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu a jeho teho runja pod polizajſku nadkedźbu ſtajichu.

18lětny Joſef Wenzel ſ Hoſhainersdorfa pola Ssebnizy bě wobſkorżeny, ſo je lětßa jutrownu póndźelu ſ rejow w Ssebnizy domoj duzy někotre żónſke na njehorne waſchnje nadpanył a wobcźežował, kwětkarku Buddäuſez dwójzy ſ nożom kłół a 20lětnu kwětkarku Königez do delnjeho żiwota kłowſchi ju tak cźeżko ſranił, ſo je holza ſa někotre wokomiki wumrjeła. Młodoſtneho njekraßnika k jaſtwu na 12 lět ſaßudźichu.

Hudancźzy.

11.	12.
W ſymnej wodźe cźorne ßu, W kropje purpur dobydu; Kabatate wohidma K jědźi bycź ßo njeſdadźa. — Schtóž je prěni kußał je, Měcź tón móhł njej' bojoſcźe.	Pſchiſchła běſche picźołka Bjes wobrucźki, bjeſe dna; Dwoje piwko we njej bě, Njewupichu pak je dźě, Swarichu tu picźołku, A to piwko wotwjerdnu.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
9. Selena żabka. 10. Cźerń.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4569 hr. 64 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Dalſcha ſběrka ſ Ketlicźanſkeje woßady (k dotalnym w lěcźe 1897 kwitowanym ſkładkam 375 hr. 50 np.):			
Lic. theol. Rencź 10 hr., Bjenada w Njeſnarowach 3 hr.; ſ Wujeſda: wucźer Ssuſchka, Helma, Matek, Runar a Urban po 1 hr., Mucźink, Guſt. Lehman, Pentar, Póſtel, Wawrik, Wjeńk, Mitaſch, Pětſchka, Natuſch, Ernſtina Felfiz po 50 np., Hencź a Wojnar po 30 np., Auguſt Lehman 20 np. = wſcho hromadźe:	23	80	
Sběrka w Dubrawzy	3	45	
Sběrka w Bukojnje	13	—	
Pſchi palenju kuſtarnczow w Běłej Horje E. L. nahromadźił	3	—	
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 22. lěta 1899 hižo kwitowane:			
Na hłownej ſhromadźiſnje Kulowſkeho ſpěwarſkeho towarſtwa „Bratrowſtwo“ nahromadźene a pſches k. kapłana Schołtu póßłane	2	10	

Hromadźe: 4614 hr. 99 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Pschedewsacze pschedawarnje.

Pschedawarnju
žonjazeje a mužazeje drasty,
na bohatej haße 22,

Meirowskez bratromaj w **Shorjelzu** ßluschazu, kotruž ßym hacž dotal wodźił, ßym dženßa kupił a pschedewsak.

Wona ßo wot nětka ſ firmu

Wilhelm Seifert

na njepscheměnjene waschnje dale powjedźe.

Wobkruczam ſ tutym, so je moja saßada, **jenož dobru a hódnu tworu** po **najtunischich placzisnach** podawacź a proschu podwólnje, na moje pschedewsacze pschi potrjebje dobroczinje dźiwacź.

W Budyschinje, 2. junija 1899. S poczeszczowanjom najpodwolnischo

Wilhelm Seifert na bohatej haßy 22,
woßebita pschedawarnja sa žonjazu, mužazu a dźěczazu drastu.
Tež po měrje ßo schije.

Pónđzelu a wutoru
19. a 20. junija 1899

ßo pola podpißaneho kralowskeho hamtskeho ßudnistwa dla czischenja wobkhodnych stwow jenož nusne wězy wobstaraja.

W Budyschinje, 3. junija 1899.

Kralowske hamtske ßudnistwo.
Hecht.

Trawowa awkzija.

Lětuschi trawowy wužitk na pschisprejnych łukach Schczenczanskeho, Kolbiczanskeho a Wyßokowskeho knjezeho dwora ma ßo schěhowaze dny po jenotliwych sahonach na pscheßadźowanje pschedawacź:

Pónđzelu 19. junija rano wot 8 hodźin w **Kolbizach,** sapoczatk pschi hrodowskej łuzy,

popołdnju wot 2 hodźin we Wyßokej, sapoczatk pschi Sprejinym mosczе;

wutoru 20. junija rano wot 8 hodźin w Schczenzy, sapoczatk pschi mlynskej łuzy w Kolbizach.

Pschedawanske wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

W Rakezach, 6. junija 1899.

Generalne sarjadnistwo.

Ležomnosczе na pschedań.

Tak mjenowane **Polpiczanske** abo **Turjanske łuki** pola Borschczе (póst: Delnja Wólschina) leżaze, něhdże 104 pruskich jutrow wulke, ſ kotrychž ßu 20 jutrow pastwischcza a haty, ßu hnydom na pschedań. Tele ležomnosczе wjele wunjeßu a ßo też hodźa roskuskowacź abo k dźěłanju hatow wužicź.

Dalsche wukasa **R. Thiem,** pschekupz a póstski agent w Borschczi pola Delnjeje Wólschiny.

Jenopschežne a **dwajpschežne trawu** a **zito ßyczaze maschiny** wschelakich systemow najnowschoho konstrukzije, hižo po 250 hriwnach, **ßynowobroczaki, ruczne** a **konjaze hrabje, mlokowe zentrifugi,** kaž też wschě **ratarske maschiny** a grat porucza

Bernhardt Graf, maschinska fabrika w **Lubiju**
w nowym měsczе.

Z nakładom M. S. je w 2. předźěłanym a powjetšenym wudawku wušoł

Towaršny spěwnik
za serbski lud.

Zestajał **K. A. Fiedler.**

Tónsamy je we wudawarni „Serb. Nowin“ za 1 hr. 20 np. dostać.

S nakładom Maczizy Sserbskeje ßu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a polměžaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże statok mój?** Powědańczko se ßerbskich stawisnow nowischeho czaßa. 1889. Płaczisna 40 np.

Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.

Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Tow. Sserb. Bur. ſa Ralbiczanſku woßadu

ſměje **njedźelu 18. junija** popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźiſnu w **Konjezach.**

1. Wuradźowanje dla naſymſkich hnojow a ßymjeni.
2. Namjety.

Wo prawje bohaty wopyt proßy

pſchedßydſtwo.

Woſjewjenje.

Dowolam ßebi k wjedźenju dacź, ſo ßym ßo jako **baba** w Njeßwaczidle ſaßydlika. Pſchi potrjebje proſchu ßo na mnje wobroczicź. Bydlu w domje pjekarſkeho miſchtra Preſchera w ſadnjej khěži pſchi zyrkwi czißko 64.

Marja Joh. Wünſchowa.

Zyle dobre **jěſdne koło** (veloziped) je tunjo na pſchedań pod hrodom czißko 51.

Ssuſcheny tucźny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 68 np., zyle tucźne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., druhu druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pſchedawa.

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Zokor, khoſej, jerje a petrolej
ßu najtuńſche a najhódniſche pola
Khorle Nowaka
na žitnej haßy.

Draždźanſki jěd̀ny raiß
punt po 16 np. porucza
Khorla Kahrowe.

Drainěrowanſke roły
wſchěch druźinow ma po fabrikſkich placźiſnach na ſkładźe
H. Dittrich w hoſcźenzu
w Lětonju.

Sczinowe pleczenje
k wjećham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Wóſk,
bruny, a kras kupuje **hrodowſka haptyka** w Budyſchinje.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:
ßerbſke kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

Ziwnoſcź na pſchedań.

Wiczaſez ſahrodnika ziwnoſcź w **Khaßowje,** maßiwna, 10 kórzow, 147 □ prutow wulka, 119,97 dawſkich jenoſczow wopſchijaza, je dla dźělenja herſtwa na pſchedań.

Wobkhodny agent **A. Dittrich** w Budyſchinje na žitnej haßy 6 po 2 ſkhodomaj.

W Nowej wßy nad Sprewju je maßiwna **khěża** czo. 11 ſ 2 kórzomaj dobreje łuki a 5 kórzami pola dla pſchecźehnjenja do měſta ſa 1900 hr. hnydom na pſchedań.

W Rodezach pola Pomorz je dwajſchoßna khěża czißko 38b ſe ſahrodu na pſchedań.

Moja **kowarnja** w Komorowje pola Rakez je 1. oktobra ſe wſchěm trěbnym gratom na pſchenajecźe.

Khorla Schelzig w Komorowje.

Rjane wobhydlenje,
ſa rjemjeßlnika abo ſa dźěławy lud ßo hodźaze, je na pſchenajecźe w Krónźy pola Luha. Wſcho dalſche je ſhonicź w mkynje tam.

W Kamjenej pola Měrkowa njedaloko Adolfſkeje hěty je w domje czißko 8 **wobhydlenje** hnydom abo k 1. julijej na pſchenajecźe.

Koßy,
ſaruczene dobre, a **wubrakowane koßy, ßerpy** a **bruße** we wulkim wubjerku porucza
Emil Heinrich w Borſchczi.

Kißałowy ſprit
litr po 12 np. pſchedawa
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Do Wulkeje Dubrawy!

Njedźelu 11. junija

wulki konzert

kapały **Adolfſkeje Hěty.**

Sapoczatk wjeczor w 7 hodźinach. Po konzercźe

reje

Podwolnje pſcheproſchuje

Ad. Heinze.

Srěbz

3 lětny, na czorń ſchumjel. kobła, 1 m 58 cm wyßoki, pěkny, je, dokelž je wyſche, na pſchedań w Strózjiſchczu czißko 9.

Kóń, 10 lětny, wulki a ßylny, něſchto pleſtraſpróżny, je do dobreje ruki tunjo na pſchedań.

Njeſdaſchowſki młyn w Hodźiju.



Rólny kóń je na pſchedań w Kſchiwej Borſchczi czißko 19.

Trjebany dobry **dźěczazy wós** je tunjo na pſchedań, teho runja ßo dobry ſofa tunjo pſcheda w meblowni **H. Seikritta** na ſadnjej bohatej haßy czißko 4.

Stare **durje** a **wokna** wſchelakeje wulkoſcźe ßu tunjo na pſchedań na jerjowej haßy 2 po 1 ſkhodźe.

Lěpſcha holza, kotraž něſchto waricź roſumi, ßo ſ pſchiſamknjenjom k ßwójbje a pſchi wulkej mſdźe hnydom pyta.

Adolf Schmiß w Budeſtezach.

Starſchu hoſpoſu wjeßny wucźeŕ pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Do Worklez!

Sswojim czeſczenym wotebjerarjam we Worklezach a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym pola knjeſa **Hejduſchki** we Worklezach ſklad koßow naprawił. Tam ßu koßy w dotalnej hódnoſczi po 2 mk. dostacź.

Saſtupjeŕ bayerſkeje koßazeje unije.

800 hriwnow

na 2. hypotheku ſnutſka wopalneje haßy ßo k 1. julijej tuteho lěta pyta.

Poſkicźenja ßo pod **A. O. G.** we wudawarni „Sserb. Nowin“ wuproſcha.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłaczeŕſke ßwójby pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Lěpſcha **ßłużobna holza,** ßerbſkeje rěcźe mózna, kotraž dyrbi w khlamach tež ſ pſchedawarku bycź, ßo do dobreje ßłużby pyta. Poſkicźenja ſe ßo žadazej mſdu njech ſ adreſſu **K. P. 1** we wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedadźa.

Shubił je ßo ſańdźenu njedźelu czeŕwjeny czornomuſtrowany pſcheßłónczník na puczu ſ Budyſchina do Hucźiny. Sa myto wotedacź na różowej haßy 9 po 1 ſkhodźe.

Młody muż ßrěnich lět, kotryž ma něſchto ſamoženja, ßo ſ mkodej holzu, tež ſ něſchto ſamoženjom, bliże ſeſnacź pyta. S liſtom ßo ſamolwicź ſ adreſſu: **M. 100 poſtlagernd Pließkowitz.**

Ssmolerjez knihiczíſchczeŕnja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje
knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěczach derje a tunjo czíſchczi.



Srjedu 31. meje wumrje w Erlangenje nahle naš lubodrohi nadźijow połny přećel a swěrny Serb knjez

stud. theol. Marćin Mrózak.

Přiwołamy jemu do rowa wutrobne Božemje. Jeho wopomnjeće změjemy stajnje w česći.

W Lipsku, 31. VI. 1899.

W mjenje serbskeje stud. młodźiny
Pawoł Wićeźk, t. č. hłowny starši.

(K temu czíßku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. junija 1899.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

5. junija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	33—36	59—62
awstriske	33—36	59—62
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	56—58
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	27—29	53—55
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	31—33	58—60
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	28—30	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—27	52—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	48—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	33—35	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	56—58
3. ßnadnje pizowane	—	53
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	68—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—43	62—67
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	37—48	48—49
2. mjaßne	35—37	47—48
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	32—34	42

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4298 měchow.		W Budyschinje 3. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 8. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běła	8	24	8	38	8	—	8	29
"	žołta	7	94	8	6	7	65	8	—
Rožka	50 kilogr.	7	31	7	38	7	—	7	19
Jeczmjeń		7	14	7	57	7	13	7	50
Wowß		6	90	7	—	6	60	6	90
Hróch		9	—	11	12	9	—	10	—
Woka		7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły		12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka		14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny		1	50	2	—	1	50	2	—
Butra	1 kilogr.	1	80	2	30	1	70	2	—
Pschenična muka	50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssloma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1428 schtuk, schtuka		10	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacž 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 70 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 6 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 9. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 2. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje s konfirměrowanej němskej młodźinu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Willy, Augusta Hermanna Krawza, wobydlerja a skakarja na Židowje, ß. — Jan Bjedrich Bruno, Jana Bohuwěra Stärscha, wobydlerja a krawskeho mischtra na Židowje, ß. — Ernst, Ernsta Bohuwěra Krjenza, dźěłaćerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Pawoł Ota, njemandź. ß. w Nadźanezach.

Zemrjeći:

Dźeń 3. junija: Ernst, Bjedricha Schera, wyschscheho schwajzarja w Małßezach, ß, 2 l. 3 m. 4 d. — Surek, jedłaŕ na Židowje, 54 l. — Jan Ernst Mjeń, bywschi kubleŕ w Čemjeŕzach, 79 l.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2. njedźelu po ßwjatej Trojizy směje farař Mrosak rano w 7 hodźinach němsku spowjedź. pomozny duchowny Rychtaŕ w 8 hodź. němske a ½10 hodźin serbske prědowanje

Popołdnju w 2 hodź. směje farař Mrosak němske rosrěčowanje.

Hróch k wußywej

kaž tež **woku, kolij, hejduschku** w najlěpschej hódnosći po tunich płaczišnach porucža

Khorla Schuppan pschi žitnych wikach.

(**Augusta Halki** pschichodny ßyn.)

Hróch k wußywej,
woku k wußywej,
hoborski kolij,
poldołhi kolij,
hejduschku,
žonop atd. atd.

wscho w najlěpschej, strowej, derje skhadźazej tworje we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucża

Paul Schulze,

pschedawarnja žita ßymjenja a piznych ßrědkow

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Póstska kowarnja w Budyschinje.

W. A. Hultsch

porucża wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschćežow, brußow, ßynowych a žnjowych widłow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Wobuće

w jara wulkim wubjerku sa **mužskich, žónske** a **dźěći** s **dobreje koże** ßo najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna

na swonkownej lawskej haßy 8.

A. Diettrich, wobkhodny agent,

na žitnej haßy 6, II

porucża ßo k **saradźenju kupowanja a pschedawanja leżomnosćow, wobstaranja pjenjes na hypoth. wěstosć; pschedewosmje sarjadowanje samożenja, srjadowanje sawostajenstwow, pschenajeća, pscheßadźowanja, dawa radu w prawnych wězach, dźěła pißne dźěła, kupje, pschenajeńske wuczinjenja, testamenty a wjazy podobneho.**

Najtunische płaczišny.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cžah do Budyschina.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.	2-4
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwacžidla	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwacžidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Zidowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědže jedyn cžah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczij 5,42, ſ Luwoczij 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Polcžnizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Polcžnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

?

Hdže je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucžne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cžißko 4.

Wubjerne tucžne **howjaſe mjaßo** punt po 55 np., **kój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucža rěsnik **Bernkopf** na ßukelnskej haßy cžißko 26.



Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćz wubudźuje a kormjenje połožuje, porucža

Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschecža winoweje ficže.

Paleny khofej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, ſ cžimž wón jara wjele po dobrym ßkodže a sporoschi dobudže, punt po 80 hacž 200 np. porucža

Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cžinimoj.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schprnchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.



Pschedawanje a porjedźenje

wschěch družinow

cžaßnikow.

Płaczišny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcže.

Gustav Mager,
cžaßnikaŕ
na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Ssyczcže ſ Milwaukeeskej

krawu žnějazej maschinu po 275 hriwnach.

Ssynowe wobroczaki,

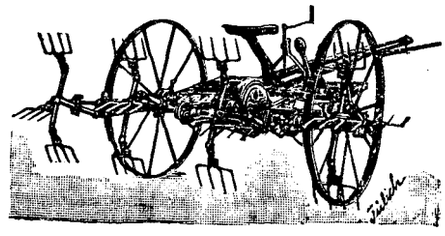

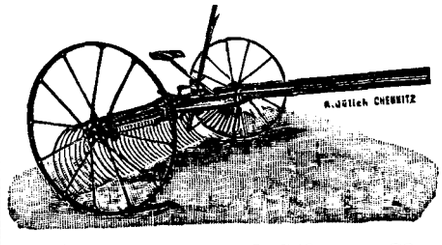

konjaze hrabje „Tiger“

porucža

R. Rebisch w Baczonju pola Prěczez.

S tutym k nawjedżenju dawamy, so ßmy w ßwojim lokalu

Arnheimski panzerowany safe=khamor

postajili, kajkehoż w Budyschinje hischcże njeje, a kotryż w nastupanju wěstoscże psched wohnjom a paduchami treforam najwjetschich bankow w niczim nasad nima.

Kaschcziki tehole khamora, k khowanju effektow, dokumentow, drohotnych wězow atd. postajene, pschenajamy po płaczisnje:

10 mk. na jene lěto,
7 = 50 ny. na schěscź měßazow,
5 = na tsi měßazy a
3 = na jedyn měßaz.

We wobkhodnym czaßu ßo rad dowoli, ßebi khamor wobhladacź.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje pschi lawstich hrjebjach.

Czeßny diplom | Bronsowe medaille a czeßny diplom | III. myto



I. myto. | I. myto.



Njedosczehnjene po rjanosczi a pschihódnej ßedżazej formje ßu

Engelhardtowe schkórnje
po amerikanskim stilu,

wone ßu najwoßebnische mużaze schkórnje nětczischeho czaßa.

Skład pola

Heinricha Mohra, schewskeho mischtra
na ßukelnskej haßy 14.

W Budyschinje na bohatej haßy 10
wulke wupschedawanje
wschěch klampnarskich tworow

jako **krjepjawkow, wódnych khanow, mlóczenkow a karanow, lampow, kupanskich wanjow atd.** po tóżdej ßo pschihodżazej płaczisnje.

Pschihódna składnosczź ża khlamarjow k nakupjenju wjetschich dżělbow.

Otto Schulz, klampnarski mischtr.

Sslódki a czisty palenz

kupuje ßo w czwizach a jenotliwje najtuńscho pola

Khorle Nowaka na żitnej haßy.

Ludwig Kuhlmann
(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucża we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běle a na żołcź,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na żołcź a pißane,
vitrażowe tkaniny,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacże, linoleum, wóskowe ßukno, tapety.

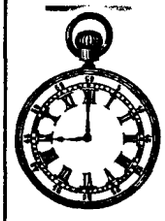

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje
cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczażow** dobrocżiwemu wobkedżbowanju porucża.

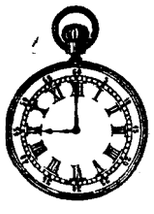

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßym **ſchtwórtk 1. junija** ßwoju pſchedawarńju do wulzy powjetſchenych a po nowym cźaßu pſchiprawjenych rumnoſcźow

na bohatej haßy 4

w „ſtarym póſcźe“

pſchepołożił.

Wužiju tule ſkładnoſcź, ſa woßebite derjemėnjenje, mi hacź dotal wopokaſane, ßo wutrobnje dźakowacź a mam dobru nadźiju, ſo budźa mje tež dale dobroczinwje poczeſcźicź. Moja ſaßada, ſ **najhódniſcheho najlėpſche po najtuńſchich ſprawnych placźiſnach** poſkicźecź, dyrbi mi tež w mojich nowych rumnoſcźach ſ krutym prawidłom bycź.

W Budyſchinje, 31. meje 1899.

S poczeſcźowanjom najpodwolniſcho

Otto Sachse,

woßebita pſchedawarńja

w kolonialnych tworach, delikateßach, konſervach, winje.

Sa kołojėſdnych

poručam

ſportſke jaki (pótne), ſportſke ſchtrympy, ſportſke koſchle, | we wſchėch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mėzy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchcźate.

Otto Gottwald,

pſchi Draždźanſkej dróſy cźiſło 12.



Najlėpſche a najbóle lubowane jėſdne koło ßwėta!

Jenicźkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prėnja a najwjetſcha fabrika Europy.

Sałożena 1871. — W dźėle 2500 dźėłacźerjow.

Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborſkich** jėſdnych kołow we wſchėch dźėlach ßwėta jėſdźi.

W lėcźe 1898 ßo pſchedało: **35,000 jėſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Rakezach,**

pſchedawarńja jėſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likėry** liter hižo po 60 np.

poručza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płacźiſnach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. **Sobotu 17. junija 1899.** **Lětnik 58.**

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesesć dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póscźe skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy žejm ma žo nětkole do spěcha. Wutoru je wón w tsećim čzitanju wo nałoženju khěžorstwoweho invalidneho fonda wobsamknył a sakoń hypothekskich bankow dowuradźił. Potom je tež hischcźe pschistawki a pscheměnjenja invalidnosćź sawěsćźazeho sakonja tsećzi króć pscherospominał. Schtwórtk je žejm dodawk sa kolonije pschiswolił. Pschi debacźe žo hrabja Arnim-Muzakowski na to wobcźežowasche, so je knježerstwo w pokodnischim Kamerunje privatnym towarstwam wulke ležomnosćze wotstupiło a pschedprawa dało. Na nowy tydźeń žo najskerje požydanje khěžorstwoweho žejma do nasymy wotstorcźi. Sapóžłanzy na to čzischcźa, so móhli žo skerje lěpje domoj wrócźicź.

Pschedkoha wo kanalu, s kotrymž ma žo po knježerstwowym namjecźe Rhein s Lóbjom sjenocźicź, je žo w pruskim krajnym žejmje po žadanju zentrumskeje strony s nowa jenej komišiji k wuradźenju pschipokasała. Ratarska strona budźe pschecźiwo twarej tuteho kanala hłožowacź. K temu ma wona wschu winu. S nowym kanalom žo pschiwoženje wukrajneho žita do krajiny, mjes Rheinom a Lóbjom ležazeje, potuńschi. S dobom žo s nim sałoženje fabrikow pschi kanalu podpjera a połóži. Hdźež pak fabriki nastawaju, žo dźełacźerske wobydlerstwo wot ratarstwa k fabrikskemu dźełu pschiwobrocźi. Hižo nětkole je cźežko w stronach, psches kotrež kanal pójdźe, cźeledź dostacź. Hdy by žo wón natwaril, boja žo ratarjo s prawom, by cźeledź hischcźe bóle žadna była.

— Hacź žo kupjenje karolinskich, palaoskich a marianskich kupow, mjes Němskej a Schpaniskej wobsamknjene, psched khěžorstwowy žejm pschinjeży, to wot wuradźenjow w schpaniskim žejmje wotwižuje. W Němzach pschecźiwjenje pschecźiwo kupi mjenowanych kupow pschibywa. Powschitkownje maja kupny pjenjes sa pschewulki, mjes tym so budźe wužitk, kotryž tele kupy uěmskemu wikowanju pschinjeżu, jara žnadny. Wobydlerjo kupow žu s wjetscheho dźěła dźiwi lud, kotryž hischcźe nahi khodźi a teho dla wudźělki němskeje industrije njetrjeba.

— Barlinszy twarszy mischtrjo žu wschitkich strajkowazych murjerjow se žwojich twarow wusamkli. Wschě murjerske dźěła wotpocźuja, jenož wucźobnizy a polěrojo žo njejžu s dźěła puschcźili. So bychu murjerjo w strajku dobyli, žu woni wobsamkli, so maja wschitzy njewoženjeni murjerjo Barlin wopuschcźicź. Na tajke waschnje dyrbi žo woženjenym starschim murjerjam skerje składnosćź k dźěłu poskicźicź. Njewoženjeni murjerjo chzedźa žebi dźěło w Belgiskej a Franzowskej pytacź. Kóždy dźěłazy murjeć dyrbi do strajkowanskeje kašy wschědnje 50 np. płaćicź.

— Wójwoda Max Badenski bě žo s ruskej wulkowjerchowku Helenu žlubił. Na dobo je žebi njewjesta hinak pschemyšlika a Badenskemu wójwodźe wotpišała; wona je žo rossudźika, žo s wulkowjerchom Michałom, zarowym bratrom, woženicź.

Awstriska. Awstrisko-wuherske wurunanje je žo po lěta dołhim jednanju dowujednało. Wone žo hacź do lěta 1907 podlěschi. We wuherskim žejmje žu hižo wschě strony nowe wucźinjenje sa dobre spósnałe. Awstriski žejm žo hakle knježerstwo njebudźe praschecź, dokelž žu poslednje žejmowe požydanja dopokasałe, so wón dla pschecźiwjenja němskich radikalnych a liberalnych stron njeje khmany, wo nečzim wobsamknycź. W tymle pschipadźe ma awstriske knježerstwo po § 14 wustawy prawo, bjes žejmoweho žobusłutkowanja nowe sakonje wudawacź a knježerske dźěła wodźicź.

— Awstriske khěžorske manevry budźa žo lětža blisko sakskich mjesow w wokolnosćźi Cžeskeje Lipy wotbywacź. Pschi nich žo 83 regimentow pěschkow, 128 kanonow, jězdni a telegrafowarske a powětrojězdne wodźělenje wobdźěla

— Wrótžkawski kardinal Kopp, pod kotrehož biskopstwom tež hischcźe awstriska Schlesynska steji, bě w poslednim cžažu jako spěchowar němzowstwa w awstriskej Schlesynskej wustupował. Tak bě wón pschipowjedźił, so dyrbi žo sa awstrisku Schlesynsku wožebity němski duchowny seminar sałožicź, a cžěskim a pólskim duchownym bě wón poručził, so dyrbja pschichodnje sastojńske pišomne dźěła w němskej rěcźi spisacź. S tym je žebi kardinal Kopp pola žłowjanskeho wobydlerstwa skasył. Pschi jeho poslednim firmowanskim pucźowanju jeho Cžesca jara symnje powitachu. Na wjele městnach žo dźěcźi pschecźiwjachu, žo jemu, jako pruskemu biskopej, firmowacź dacź. W Orlowje žu žo cžěsźy wucźerjo a młodźina sarjekli, pschi jeho pschikhadźe spěwacź. Kopp je skónčnje spytał, Cžechow s tym sjednacź, so je sa cžěski gymnasij w Morawskej Ostrowje 1000 schěžnakow daril. Cžesca pak njejžu tónle dar pschijeli. Cžěsźy wobydlerjo Dombrowskeje gmejny žu žo pola konsistorstwa na kardinala Koppa wobcźežowali, so deputaziju, kotraž žebi sawjedźenje cžěskich Božich žłužbow žadasche, njeje pschijał. S ludom žu žo tež cžěsźy duchowni pschecźiwo kardinalej sjenocźili. Woni chzedźa bamžowemu pósłanzej we Winje abo bamžej žamemu próstwowne pišmo pschepodacź, so by žo awstriski dźěl schlesynskeho biskopstwa wot pruskeho dźělił.

Franzowska. Ministerstwo, s kotrehož pschedžydu bě Dupuy, je žo póńdźelu w žejmje powrócźiło. Dreyfusowa strona je pjecza ministerstwo njenadźizy postorcźiła. Ministerstwo dyrbjesche žo wotstronicź, dokelž, hacź runje bě Dreyfusowym pschecźelam doscź k woli, žo tola zyle wot nich wodźicź njedasche. Panjenemu ministerstwu porokuja, so je běh pschepytanja Dreyfusoweho prozeža sadźerżało a kašazyskemu žudej móžnosćź wsako, hnydom se sacźišnjenjom wušuda wójnskeho žuda Dreyfusa wuwinowacź. Ministerstwo žo tež žadanju sarjekny, tych generalow do žudniskeho pschepytanja wsacź, kotsiž žu pschecźiwo Dreyfusej wuprajili a jeho sašudźili.

Składnosćź k powróćženju ministerstwa je konjaze honjenje dało, kotrež je žo njedźelu w Longchamps měko. Pschi tymle honjenju bywa tež president republiki pschitomny. Duž dyrbjesche tež Loubet pschi nim žo wobdźěliź; pschetož jeho wuwostacźe by žo jako bojosćź wuložika. So pak by žo president Loubet pukow sminył, kajkež běchu tydźeń prjedy pschi konjazym honjenju w Auteuil na njeho padałe, bě knježerstwo wobschěrne wobhladniwostne pschihoty cźiniło

o

Tsećzina zykeje Parižskeje polizije, něhdźe 2500 muži, pucź wot presidentoweho hroda hacź k jěchanischcźu strażowasche. Dwazycźi polizajskich komišarow žo na najstraschnischich městnach postaji, so bychu pschi potrjebje se žwojimi mužstwami postupali. Polizija žo s republikanskej gardu a s wodźělenjemi wojakow, kotrymž běchu žamo se žužodnych městow pschińcź dali, požylni. Wodźělenja jěsdnych pschi drósy stejachu a zyke jěchanischcźo w Longchamps wobstupichu. Wóžom kompagnijow munizipalnych gardow bě žo na žedkowanischcźu postajiło a 100 jěsdnych žandarmow presidentowu tribunu strażowasche. Polizijі žo krucźe pschikasa, pschecźiwo kažerjam měra s najwjetschej rasnosćzu sakroczicź. Tuteho pschikasa je žo polizija džeržała. Pschi tym pak je žo tež Dreyfužowym pschecźelam, sozialistam, slě seschło. Tucźi žo teho dla pónđźelu w žejmje na naždylne postupowanje polizije wobcźežowachu. Dupuy žo pschecźiwo porokam, kotrež žo jemu cźinjachu, sakitowasche a žebi žadasche, so by jemu žejm dowěrjenje wuprajił. To pak žo jemu sapowjedźi. S tym běchu Dupuy a jeho žobuministrojo nusowani wotstupicź. Presiident republiki je Poincaréej porucził, nowe ministerstwo sestajecź. Hacź dotal žo tutemu njeje poradźiło, tónle nadawk dokonjecź.

— Kapitan Dreyfus žo tónle tydźeń s Cźertoweje kupy s wójnskej łóđźu „Sfax“ do Franzowskeje wrócźi. W Rennes žo wón s nowa psched wójnski žud staji. Jako pschedžyda noweho wójnskeho žuda je žo starschi wyschk Elsažki Rinx, w Granville stejazy, postajił. Wyschk w Rennes, kotryž njeje jako Dreyfusowy pschecźel znaty, je žo teho dla s wójnskeho žuda wusamknył.

— W połodnischej Franzowskej žu italskeho generala Gilettu Saint Josefa w tym wokomiku sajeli, hdyž žebi wón franzowske pschimjesne wobtwjerdźenja wobhladasche. Wón prěje, so je se špionom, a wudawa, so je jenož jako pucźowar franzowsku mjesu pschekrocził.

Hollandska. Konferenza měra w Haagu do zyła žaneho wuspěcha njesměje. Jendźelska ani do teho swolicź nochże, so žo nježměle w pschichodnych wójnach kulki po waschnju jendźelskich dumdum-kulkow trjebacź, kotrež rosbuchnu, hdyž do cźłowjecźeho cźěła trjechja. Dale staj Němska a Franzowska pschecźiwo namjetej protestowakej, so žo w bližschich pjecźich lětach nježměła brónitosćz wójska rosmnožicź a so žo nježměło we wójnskich pschihotach postupowacź. Ani wo žrědniskich žudach, kotrež dyrbjachu swady jenotliwych statow wujednacź, njejžu k žanemu dorosumjenju a pschesjenosćzi doschli. Němski sastupjeŕ pschipowjedźi, so žo němski khěžor ženje njeby rosžudej tajkeho žuda podcźišnył. Schkoda pjenjes, kotrež žu jenotliwe staty na konferenzu měra wudake. Wot rosćzažych wudawkow sa wójska wona ludy njewumóže. Budźa dyrbjecź wježeli bycź, hdyž žo konferenza měra do konferenzy njeměra a wójny njepschemėni. Ruški zar je drje hižo dopósnał, so žu jeho namjety na wotbrónjenje wójskow žony, kotrež žo njehodźa na tutym žwěcźe do skutka stajicź.

Ružowska. W Finlandskej tsećzina burskeho luda žanych ležomnosćzow njewobžedźi. Wo tym pschipadnje shoniwschi je ruski zar postajił, so mataj žo lětnje dwaj milijonaj rublow s krajnych pjenjes na to nałožicź, so bychu žo sa tychle burow po něcźim ležomnosćze nakupike. W finlandskim žejmje maja wschu politisku móz semjenjo w ruzy, kotsiž žo wo derjemėcźe burstwa mało staraja.

Afiska. W jendźelskej narańschej Indiskej je sbėžk wudyrił. Mjes jendźelskimi wojakami a sbėžkarjemi je hižo k wojowanju doschło, pschi cźimž žu na wobėmaj bokomaj panjenych měli.

Amerika. W Peru w połodnischej Amerizy žu Indianojo postanyli. 5000 muži žylni žu sbėžkarjo města a wžy nadpanyli, wobydlerjow se žałožnymi cźwilemi kónzowali, jich živych spalili a jich wobžedźenstwo rubili. Najźadławischo žu woni w Cergu sakhadźeli, hdźež žu pjecźa 50 młodych mužow wopjekli a potom sežrali.

Moleŕ Ludwik.

(8. pokroczowanje.)

IV.

Jutry bu Ludwik se schule puschcźeny a pschinjeży wyskajo žwoje wužwėdcźenje.

„Nano! Ryžowanje jara derje!“ wón sawoła.

„Liczenje?“

„Dožaha ...“ rjekny hólczez, žo wotmjelkujo.

„Schkoda, schkoda sa pschekupza!“

„Sa pschekupza?“

„To žo wě! Jutsje dowjedźe tebje macź do města do wobkhoda.“

Hólz bě kaž poraženy. Stonotasche, torhasche žo sa pjesł a hladasche sa macźerju, kotraž žo wotwobrocźi.

„Macźi, dyrbju ja pschekupz bycź?“

„Nan tak chze.“

Wón njeswěri žebi niczo wjazy prajicź, ale wón žo dajesche, kaž by něschto w schiji tczazy měł. Njedźiwajo na to, so bě nan moleŕstwo zyle sacźižnył, njemóžesche žebi Ludwik tola niczo druhe myślicź, schtož mohł wuknycź, khiba moleŕstwo.

Mlynk hladasche na žonu a žyna s boka; nětkole, hdyž tu takle stejeschtaj, njebudźische mohł jimaj do woczow pohladacź, na žane waschnje. We wutrobje sawoła jemu wótsje hłóš: Ty cźinisch schiwdu! Ale wón nochzyische tehole hłoža žłyschecź a woteńđźe do korczmy, so by jón pohłuschił.

Tón dźeń žyže žo tež do hracźa a pschėhra wjele.

„Mi žo zyle niczo wjazy njeschlachcźi!“ wón rjekny.

Nasajtra rano tyknychu Ludwika do jeho njedźelskeje drasty. Nan dari jemu pschi roszohnowanju schtyri žlėborne; ale hólczez žo nad nimi njesawježeli, njepohlada ani na nje.

Mostowski mlynk njemėjesche rad dołhe rėcźe.

„Sadźerž žo derje!“ To bě wschо, schtož žynej rjekny.

Macź dźesche s Ludwikom. Žadyn njerėcźesche, wobėmaj bě wutroba cźežka. Pucź bě bjes maka na dwė hodźinje daloki. A tola dźěschtaj pěschi; pschetož jedyn kóń bě sarėsany a druhi dyrbjesche nusnje na nowych polach dźěłacź.

Hižo běchu s nasdala widźecź měschczańske wėże a něktore wyžoke fabriske wuhenje.

„Chzemoj trochu wotpoczinycź“, rjekny macź, woteńđźe wot pucźa a dźěsche na małe kerki, hdźež žo pschi kromje s hólzom žyže. Hižo sahe bě stanyła a bě hejduschny tykanz, žynowu najlubschu jěđź, napjekła, kotryž nětkole wotwali a hólczezej posficźi.

„Jěs, Ludwiko, pucź je daloki.“

„Mi žo njecha.“

„Dha napij žo s najmjeńscha junu; tule je woda s malenom!“ Ssyn wsa bleschu, ale sabu na picźe.

„Cźeho dla ty njepijesch?“

Ludwik mjelczesche.

„Schto dha cźi je?“

Tu cźišny žo hólczez do trawy a płakasche hórzy.

„Ludwiko, luby Ludwiko, schto dha cźi je?“

„Macźi, ja chzu ... ja chzu ... moleŕ wuknycź!“

Macź sdychny s hłuboka. „Pój, wužiwaj rosoma, podaj žo do teho, to wschak žo hinak njehodźi. To tež žane prawe rjemjeżko njeje, s tym žo nichtó živicź njemóže. Ale jeli so budźesch pilny, sažłužisch žebi jako pschekupz mnoho pjenjes a móžesch w próšdnym cźažu hischcźe pschezo ryžowacź. Spokoj žo; kupju cźi hischcźe ryžowansku knihu. Schto dha budźa žebi ludźo myślicź, hdyž budźesch tajki wupłakany!“ — a pschi tym ronjachu žo jej žamej žylsy po blėdymaj lizomaj. „Barbjerjo maja jeno w lėcźe dźěło, a ty dyrbisch pjenjesy sažłužicź, Ludwiko!“

„Ja dźě žebi na pjenjesy ani myślił njejžym, macźi. To je mi zyle wscho jene, hacź wjele pjenjes sažłužu abo mało!“

„Wscho jene, Ludwiko?“

„Haj!“

„A tebi je tež wscho jene, hacź žym ja živa w strasche a staroscźi dźeń wote dnja, schto?“

„Macźi ...“

„Prjedy bě ty hischcźe małe dźěcźo a hdyž płakach ja, płakasche tež ty so mnu. To cźinja jeno małe dźěcźi, to masch prawje, nětkole žy ty wulki, to tebi wjazy njepschisteji. Wulkemu hólzej je to zyle wscho jene. Tež to je tebi zyle wscho jene, hacź žo nam nan pschezo bóle wozusbni a pschezo bóle rossłobi. Tebi je tež wscho jene, hacź ja skhorju se srudobu a staroscźu, ty dźě wjazy mały hólz njejžy. Jeno so budźesch ty moleŕ, ně wėrno, Ludwiko, potom je tebi wscho jene, hacź je doma měr abo njeměr, hacź nam mlyn pschedadźa a naž na pucź wužadźa? Njejžy dha hischcźe widźak, so ma nan schėre włožy, njejžy dha hischcźe widźak, kak žym ja mnohu hodźinu mjelczo pschepłakała? Je dha tebi tež to wscho jene, Ludwiko?“

„Macźi, macźi!“ stonotasche hólczez.

„Chzemoj žo sažo wrócźicź, Ludwiko. Nan budźe jara sły na naju; ale to dźě je wulkemu hólzej wscho jene. Chzemoj nanej prajicź, so žy schtwórtu kasnju Božu sabył, so chzesch moleŕ bycź na kóžde waschnje. Pjenjes wschak nimamy, so móhli tebi po woli bycź; ale móžemy dźě mlyn pschedacź. Nan póńđźe potom

k Schczěpanej ſa wotroczka, a ja a poſdźiſcho tež Hanka póńdźemoj do měſta do fabriki, a ty ſmějeſch pjenjeſy a budźeſch moleć."

„Maczi, maczi, ja chzu pſchekupz, ja chzu dźěłaczeć bycz, wſchitko, wſchitko! Jeno njepłaczy, maczi, njepłacz? Czeho dla mi to njeſzy prjedy prajika?"

Tu poſzměwaſche ſo žona ſe ſzylſami.

„Potajkim czi tola njeje zyle wſcho jene, dźěczo? Wjedźach dźe, ſo maſch dobru wutrobu, a nochzych tebi ſ naſchimi ſtaroſczemi twoju dźěſczowſku młodoſcz ſrudźicz. Nětkole pak je czaſz, ſo by ty muż był a wulki, wulki wopor pſchinjeſł; ja dźe najlěpje wěm, teho dla njeſzměm tebi niczo wjazy ſamjelczecz: ſ młynom ſteji jara ſchpatnje."

Hólczez ſetrě ſzebi ſzylſy a hladaſche ſe ſtrachom na macz, kiž jemu rjekny, ſchtoż ſzmědźiſche jemu dowěricz. Ale žana ſkóržba, žadyn porok pſchecźiwo nanej njebě ſzłyſchecz; jeho wobras dyrbjeſche cziſty woſtacz w dźěſczowej duſchi, a ſchtoż bě hólczez ſke na nim widźał abo ſzłyſchał, pytaſche ſamokwicz abo pomjeńſchecz.

„S teho czaſza, ſo bu nam woda wotrěſnjena, ſaſzłužimy lědom hiſchcze ſchtwórty dźěl teho, ſchtoż prjedy. Nan, měnjo, ſo ſzu jemu kſchiwdu czinili, da ſzebi wſchitko bliſko hicz, a ſ lutym hněwom khodźi huſto do korczmy. Ty pak wěſch, kak pěkny prjedy bě, a póńdźe-li wobkhod ſaſzo lěpje, budźe wón tež ſaſzo hinaſchi. Nětkole dyrbimoj jemu ſtaroſcze trochu wotewſacz, Ludwiko. Nimamy pjenjeſy, ſo móhli tebi prawje moleŕſtwo nawuknycz dacz, ſzmy Levijej wjele dołżni a dyrbimy ſzo wobmjeſowacz. Wuſzył, hnój, mſda ſa dźěło a pacht żadaja ſzebi mnoho pjenjes. Hladaj, a jeli ſo budźeſch ty pſchekupz, ſaſzłużiſch bórſy tež ſzobu pjenjeſy a budźeſch potom mi a nanej mnohu ſtaroſcz móz wotewſacz."

„Saſzłużu dha ja we wobkhodźe hnydom pjenjeſy?"

„W prěnim lěcze niz, to dyrbimy ſa tebje hiſchcze ſa jědz dopłaczicz. Ale w druhim lěcze maſch blido darmo, a w tſeczim lěcze budźeſch hižo pjecz hriwnow na měſzaz doſtawacz."

„Maczi, budźeſch dha ty wjeſzoła, njebudźeſch wjazy płakacz, budu-li ja pſchekupz a ſaſzłużu-li pjenjeſy?"

„Jara wjeſzoła, moje dźěczo! A pſchi ſzwjatoku móżeſch ty potom pſchezo hiſchcze ryſzowacz. Kóždu tſeczu njedźelu ſmějeſch zyle próſdnu a budźeſch móz domoj pſchikhadźecz. Budź jeno pěkny a ſprawny, potom wupomha nam Bóh wěſcze ſ nuſy!"

Tu ſtany ſzyn a rjekny ſ krutym roſſzudźenjom:

„Pój, macźi, pójmoj. Ja chzu pſchekupz bycz!"

Bjeſſtaroſtna młodoſcz bě ſa nim; khutnoſcz žiwjenja bě jeho pſchewſaka.

Macz pak wſa jeho ſa ruku a hladaſche jemu dołho do czorneju, ſzwěrneju dźěſczowſkeju wocžow, kotrejż nětkole tak khutnje a roſſzudnje hladaſchtej.

„Ludwiko, mój luby Ludwiko!" wona rjekny a potom jeho wokoſcha.

Wyſzoke měſchczańſke khěże, harowate dźěłanje zuſnych człowjekow, fabriſki kad, kotryż włóżny nałětny wětr do haſzow honjeſche — to wſchitko traſcheſche drje hólza a hacżeſche jemu dychanje, a tola błyſchczeſche ſzo jemu wóczko, hdyż ſzebi myſzleſche, ſo móże nětko ſtarſchimaj jenu ſtaroſcz wotewſacz.

Nan bě hižo prjedy ſ wobſzedźerjomaj wulkeho wobkhoda, wot kotrejuż běchu w młynje hižo dołhi czaſz tkaniny na draſtu brali, wotrěczał; czakaſchtaj potajkim na noweho wuczobnika.

Hdyż Ludwik ſ macźerju do khlamow ſaſtupi, praſzny jemu tamny duſchazy powětr napſchecźiwo, kajkiż we wulkich ſzuknjowych ſkładach bywa. Pſchedawarjo a pſchedawarki pohladowachu ſ wczipnym, ſzudźazym wokom na njeju, mjes tym ſo macz po ſzwojim jednorym waſchnju ſ knjeſomaj Nowakom a Rukowſkim, wobſzedźerjomaj wobkhoda, rěczeſche.

Zuſy ludźo ſ zuſymi ſzłowami, pſchi kotrychż po njemało kóždej ſadźe „proſchu" a „dźakuju ſzo" pſchikhadźeſche, czinjachu na wjeſzneho hólza wulki ſaczišchcz. Tuczi ludźo běchu tola jara ſdwórliwi, ſkoro pſchejara ſdwórliwi, a jemu bě to wopaki, ſo běſchtaj wón a macz mjes tuthymi ſrěczniwymi tajkaj burſkaj.

Roſzohnowanje ſ macźerju bě krótke; pſchetoż dobra żónſka hańbowaſche ſzo, ſzwoju luboſcz tak ſjawnje pokaſacz pſched zuſymi ludźimi. Prawa luboſcz njeje na jaſyku abo na hubomaj, ale we wutrobje.

Hdyż bě macz woteſchła, dowjedźechu Ludwika po ſzurowje mnohich wuſkich ſkhodach horje do jeho tſeſchneje jſtwiczki, ſo by ſzwoje wězy wotpołożił.

Wubělena jſtwa ſe żeleſnym łożom, ſ wuſkim khamorom, ſ niſkim blikom a ſ nahimi ſczěnami njeczinjeſche jara pſchijomneho ſaczišchcza; ale wona mějeſche dopadowaze ſzwětło, a to lubjeſche ſzo Ludwikej — dokelż k molowanju móżeſche dopadowaze ſzwětło najlěpje trjebacz. Na molowanje myſzleſche ſzebi pſchezo, a chzyſche tola pſchekupz bycz!

We ſkładze dyrbjeſche najprjódzy łótki (płaty) woſnamjenjecz. Khlamaŕſki napiſza jemu na wěczko fabriku, czišło a płaczišnu łótkow, a rjekny jemu, ſo dyrbi to na druhe tſizyczi wěczkow runje tak wotpiſzacz a potom tute wěczki pſchiczinicz na kuluchi płatu.

Hólczez prózowaſche ſzo jara, ſo by piſzmiki runje tak napodobnił, kajkeż bě jemu khlamaŕſki ſ wijatym piſzmom napiſzał; hdyż pak knjes Rukowſki na jeho dźěło pohlada, wopraſcha ſzo dźiwajo, hacz w ſchuli njeje piſzacz nawuknył.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sańdźeny ſchtwórtk wjeczor je do Budyſchina něhdźe 25 offizěrow ſakſkeho generalneho ſtaba pſchijěło. Woni budźa krajinu, mjes Budyſchinom, Kamjenzom, Połcznizu a Komorowom leżazu, wobhladacz, w kotrejż budźa ſzo lětża manevry wotbywacz.

— (Woheń.) Schtwórtk pſchipołdnju w 1. hodźinje běchu ſzo w khěži tyſcheŕſkeho miſchtra Hermanna Hübnera na wulkej bratrowſkej haſzy w pinzy leżaze truźki ſapalike. Hakle po dwěhodźinſkim haſchenſkim dźěle ſamochu płomjenja ſalecz. S wohniſchcza ſzo tak mózny kur waleſche, ſo bě ſkoro njemóżno, ſzo k wohnjej pſchibliżicz, ſ czimż ſzo haſchenje jara poczeži. Duż ſpytachu woheń poddušycz, pinzowe wokna ſ konjazym hnojom ſatykajzy. Tónle poſpyt pak ſzo njeporadźi. Duż dyrbjachu ſaſzo wodu nałożicz. Pſchi haſchenſkim dźěle ſzo měſchczańſzy poliziſtojo, wuhnjeŕ Moſer młódſchi a jeho pomoznik ſ raſnym ſapſchimanjom wuſnamjenichu.

— (Jebak.) Polizija je jeneho pjekaŕſkeho pomoznika bjes dźěła, wěſteho Schönu ſe Ssebnizy, ſajała, kotryż je ſpytał, ſzebi zuſe mjeno narjeknywſchi, krawſkemu miſchtrej Ssykorje wobleczenje wuwěſchczicz.

— Do měſchczańſkeje hojeŕnje ſzu ſzrjedu 43lětneho woženjeneho poléra Moritza Steglicha ſ Hornich Puzkowow a 23lětneho kamjenczeſzarja Maxa Frödu ſ Delnich Puzkowow pſchiwjeſli. Wonaj ſtaj w Eiſoldez ſkale na Trechowſkej horje ſ tym do njeſboża pſchiſchkoj, ſo je ſzo jedyn wutſěl do czaſza ſpuſchczik. Frödże ſtej wocži wobſchkodźenej, tola ſzo lěkarjo nadźijeja, ſo ſzo jemu widźenje ſdźerži.

— (Liſtynoſchaze hołbje.) Na tudomnym dwórniſchczu je ſzo ſańdźenu njedźelu rano 293 wojeŕſkich liſtonoſchazych hołbjow, kotrež bě w 7 korbach liſtynoſchaze hołbje płahowaze towarſtwo „Schip" w Kamjenizy k nam pſchiwjeſło, puſchczikło. Njebjo bě pokhmurjene a deſchczowate, duż njebě daloko widźecz. Wjetſche ſtadło hołbjow ſ korbow k njebju horje wuleczíwſchi hnydom ſpóſna, ſo ma do wjeczorneje ſtrony domoj leczecz. Mjeńſche ſtadła najprjedy wokoło dwórniſchcza ſlětowachu, hacz ſzo też wone roshladachu a domoj leczachu.

S **Radworja.** Pjatk, 9. junija, dopołdnja poczeſczi knjes miniſter Dr. ſe Seidewitz, pſchewodźany wot kk. tajneho radźicźela Kokle a ſchulſkeho radźicźela Schützy, też naſchu ſchulu ſe ſzwojim wopytom. Rano ſ dypkom 8 hodź. běchu knjeża pſched Radworſkej ſchulu, hdźež jich k. farař Żur w mjenje ſchulſkich pſchedſtejicźerjow, kotſiż běchu ſzo też wſchitzy ſeſchli, a w mjenje kk. wucźerjow powita. Pſched ſchulu ſtejachu rjane czeſtne wrota, ſaſtup pak a ſchulſkej jſtwě běchu rjenje ſ wěnzami wupyſchene; bě dźěn to też ſawěſcze ſwjeſelazy a naſchu ſchuln czeſczazy wopyt. Pruhowanje ſta ſzo na to w prěnjej a druhej rjadowni: w němczinje, liczenju, ſtawiſnach, pſchirodopiſzu, a na poſzledku mějeſche ſzo jedyn ſpěw wuſpěwacz. Mnoho pruhowaſche knjes tajny radźicźel Kokla ſzam, daſche ſzebi też němſke ſzłowa ſaſzo wot dźěczi ſzerbſzy prajicz, ſo by ſzo pſchepokaſał, hacz też to roſymja, ſchtoż němſzy praja (ſpomnjeny knjes je dźěn też rodźeny Sſerb). Knjes miniſter wjazy krócz ſzwoju ſpokojnoſcz a khwalbu wupraji na tym, ſchtoż bě ſzłyſchał. Woſzebje ſzo też dźiwaſche, ſo je ſchula tak ryſy ſzerbſka a ſo w zykej wulkej rjadowni ani Němza nimamy, a w druhej rjadowni jenicźku němſku holzu, kotraż pak móże teho runja wſchitko runje tak derje ſzerbſzy; duż też ſkónczńje wuſna, ſo je to tola jara wjele, ſo tele ryſy ſzerbſke dźěczi telko w němſkej rěczi dokonjeja a ſo potajkim hižo dwě rěczi tak wobknjeża. Teho runja też wupraji, ſo je to ſa kk. wucźerjow ſawěſcze mnohe a czežke dźěło, dźěczi tak daloko pſchinjeſcz, kotrymajż ſpomnjeny knjes teho dla też ſzwoje pſchipóſnacźe wupraji. Na praſchenje, hacz mamy hiſchcze wjazy tajkich ſchulow, dyrbjeſche ſzo na wſchitke naſche katholſke ſzerbſke wożady pokaſacz. — Po ſkónczenju pruhowanja wobhladachu ſzebi wyſzozy

knjeża, pschewodżeni wot k. fararja Žura, kk. wučerjow a schulskich pschedstejićerjow, hischće rjanu farsku zyrkej, romanisku basiliku, na woßebite pschećże knjesa ministra, a wobdźiwachu tónle wulkotny granitowy twar swonka a rjanoscź domu Božeho snutska, kotryž by tež kóždemu městu cześć cźinił. — W dźeßatej hodźinje wopuschćichu wyßozy knjeża Radwor a jědźechu dale do Njeßwačidła. (K. P.)

S **Lupoje.** Wobžarome njesboże je 11lětneho ßyna Otu tudomneho gratmischtra Schuberta podeschło. Jeho 12lětny bratr chzyschе schćěpu woskaknycź, kotruž bě ßebi wón, (Ota) hižo prjedy k roskakanju pschihotował. Ota teho dla sa tejle schćěpu pschimny, w tym ßamym wokomiku pak hižo ßekera dele praßny a jemu stawčź ßrjedźneho porsta praweje ruki do zyła wotrubny, pokasował pak w druhim stawčźu tak pscherubny, so jenoź hischće sa mjaßom wißasche. Minakalski lěkař, knjes doktor Haase, je spytał, jón saßo pschischicź, ßo nadźějo, so pschižije.

S **Budestej.** Pěstończa, pola tudomneho kublerja L. ßkužaza, je pjecza spytała, schěscźměßačneho hólčka skónzowacź, kotrehož je měła pěstonicź. Holza je pjecza dźěscźu buny a zyblki do schije tykała, so by ßo sadußko. Na sboże pak ßu hładke buny psches dźěscźowy žołdk a cźrjewa pschejěłe. Zyblki pak dźěscźu bolosće cźinjachu, a wone teho dla njepschestawajcy płakasche. Macź hladajo, schto mohło wina bycź na dźěscźowych bolosćach, ßo bunow dohlada, kotreż běchu s dźěscźa wuschke. Hdyž ßu na to holzn do kruteho pscheßkyschenja wsali, je ßo wona pjecza wusnała, schto je cźiniła. Wona je pjecza chzyła dźěscźu wumrjecź dacź, so mohła ßkužbu, w kotrejž ßo jej njelubjesche, skerje wopuschćicź. Zandarm je holzu, shoniwschi, schto je skučźika, sajał a do jastwa wotwjedł. Ssudniske pschepytanje dopokaże, hacź je ßo s wězu woprawdże tak mělo, kaž ludźo powjedaju.

S **Njeßwačidła,** 9. junija 1899. Dźenża ßo nascha woßada s tym pocześcźi, so k. minister zyrkwinych a schulskich należnoscźow se Seydewitz, kotryž s k. tajnym radźicźelom Koklu s Draždźan a s k. schulskim radźicźelom Schütze s města też do Njeßwačidła pschińdże, jeje Boži dom, jeje zyrkwinu schulu a jenu s jeje pschiboczných schulow (Bóschicźansku) wopyta. Wyßokopocześcźowaze wopyty tutych dnjow běchu woßebje ważne sa nasche ßerbske schule. Teho dla ßo wone wschudże, pola naß w Njeßwačidle wonkach wot knjeżeho sahrodnika, a nutskach s rjanymi wěnzami, kotreż dźěcźi ßobu pschinjeßechu, wupyschichu. Psched kheżnymi durjemi Njeßwačilskeje schule bě ßo dopołd. ½10 hodźin schulske prjódkstejeŕstwo shromadźiło, a w jeho mjenje postrowi k. farař Jakub knjesa ministra s krótkej rěcźu. W schulskej jstwje I. rjadownje pschepodaschtaj dwě schulerźy: Cźechez s Łomska a Haufiz s Njeßwačidła, prěńscha, narodnu ßerbsku drastu wobleczena, se ßerbskimi ßłowami, poßlednischa po němskim pyschnje wuhotowana, s němskimi ßłowami powitanja, knjesej ministrej kwětki s łukow a se sahrody schcźipane, nad cźimž mějesche wyßoki knjes wulke wjeßele. Nětko ßo schulska wučba psched k. ministrom a psched kk. schulskimaj radźicźelomaj dźerżesche a to w I. rjadowni k. zyrkwiny wučeŕ Kalich a w II. rjadowni k. schulski vikar Polak. Pschi tym bě to ßamßne wobkedźbowacź, schtoż ßo tydźenja s Hodźija pißasche, so mějesche ßo wučicź też se ßerbskim praschenjom a wotmolwjenjom a modlenjom, kaž ßo to wot naschich lubych ßwěrnych ßerbskich kk. wučerjow też hewak stawa, k lěpschemu dźěscźowych duschow a ßamßneho skutka. Też někotre ßerbske spěwy mějachu ßo s hłoßom spěwacź.

S Njeßwačidła podachu ßo mjenowani wyßozy knjeża (kotrychž mějesche k. farař jako schulski dohladowaŕ tam pschewodżecź) do **Bóschiz.** Tam bě też schulske prjódkstejeŕstwo shromadźene a jeho pschedßyda k. ryczeŕkubleŕ Nowak nad Horu powita knjesa ministra s wutrobnymi ßłowami, sa kotreż ßo k. minister se Seydewitz podźakowa. Schulske roswučenje psches k. wučerja Schudaka, w II. rjadowni dźerżane, mějesche ßo w nahladowanskim roswučenju stacź a po dźělbach, w cźitanju a spěwanju. Pschebywanje tudy dyrbjesche ßo kuscheho cźaßa dla pschikrótschicź, tola rjanu, a rjenje wupyschenu schulu s krótka hischće we wschitkich rumnoscźach wobhladachu. — Psches Njeßwačidło, hdyž k. minister hischće s wulkim sajimanjom Boži dom wopyta, dźesche pucź domoj do Draždźan. — Bóh chzył wyßokeho knjesa pschewodżecź a jemu luboscź mytowacź, kotruž je wón naschim ßerbskim schulam wopokasał! — My pak chzemy ßo wschitzy, kóždy po ßwojim powołanju, sa nasche ßerbske schule staracź a k Bohu dowěrjenje měcź, so budże nasche próstwy a prózy žohnowacź!

S **Njeßwačidła.** Njedźelu 18. junija turnarjo 3. połnóznołužiskeho wokrjeża Njeßwačidło wopytuja. Po wobjedźe woni psches knježi park pscheńdu, na cźož budża popołdnju w 2 hodźin psched ludom na pschemo turnowacź. Pschi tejle składnoscźi chzedźa w Njeßwačidle turnowanske towaŕstwo sałožicź.

S **Khwačiz.** Twar nascheho Božeho doma bliži ßo hladajcy k ßwojemu dohotowanju. Njeje hischće lěto, so jeho sałožny kamjeń ßwjatocžuje położichmy, a nětko steji wón s Knjesa Wótza miłoscźiwej pomozu w ßwojim jednorym a psches to cźim rjenischim a sdobnischim wuwjedźenju psched nami, kraßnjenka nascheje wßy, pycha zyłeje luboßneje krajiny. Jako napominazy porst Boži ßaha jeho wěża k njebju, nimale dotwarjena a nětko też se swonami wuhotowana. Sańdźenu póndźelu ßo swony, w Draždźanach late, ßwjedźeńszy pschiwjesechu, ßo poßwjecźichu a we wěži ßo samèscźichu. Schulske dźěcźi, nascha młodźina, zyrkwinske a gmejnske pschedstejicźeŕstwo dźěchu jim w pyschnym cźahu hacź sady Kschiweje Borschcźe napscheczo. S Małowjelkowskeho dwórnischcźa ßo swony na tśjoch wosach, wot wupyschenych koni cźehnjenych, pschiwjesechu. W Kschiwej Borschcźi a w Khwacźizach běchu ßo cźeßne wrota postajiłe, na kotrychž ßerbske postrowjenje cźitachmy. Wokoło 3 hodź. popołdnju cźah se swonami k Božemu domej dóńdże. Knjes zyrkwinski radźicźel krótke powschitkowne ßłowa wo ßwjatym nadawku swonow poręcźawschi, je poßwjecźi w mjenje trojjenicźkeho Boha. W ßamßnym smyßle nasch knjes faraŕ Handrik s jadriwymi ßerbskimi ßłowami ręcźesche. Po tym ßo swony na wěžu scźahachu. To běchu ßwjatocźne wokomiki, hdyž s wjecźora swony prěni ras saklincźachu a jeje na Esdur słoßowane synki ßo po krajinje rosnoschowachu. Mnohich woßadnych wocźi ßo se ßylsami hnutoscże pjelnjachu, so ßu dočakali dźeń, hdźež tam swony na zyrkwi lubje ręcźa k wutrobje, do wßy hlada s wjecźorka, poslocźena zyrkwicźka.

S **Njebjelcźiz.** Dźenża, 13. junija, pschijědźe psches Budyschin Jeje kralowska Wyßokoscź prynzeża Mathilda najprjedy do klóschtra na wopyt a wot tam poda ßo do Njebjelcźiz. Wina teho bě, so by kraßne ßwjecźo, kotreż je sa tudomny woltaŕ shotowiła, na ßwojim měscże widźała. Ssiwjecźo snamjenja ßwjatého Měrcźina w ryczeŕskej (wojeŕskej) schtaltnoscźi na pyschnym schumjelu ßedźo, kaž khudemu proscherjej położu wojeŕskeho płaschcża posticźa, so mohł wbohi ßo wodźewacź. Khwalba, kotraž ßwjecźatku ßo dawa, je jenohłóßna, ale też saßkużena: Kralowska Wyßokoscź je jo bjes zuseje pomozy ßama smischtrowała. Tak ma woßada w tutym daru žadnoscź, kajkejež mnohe Boże domy ßo khwalicź njesamóża; dar ßam pak dawa wustojnej a wyßokej mischtrzy ßwědcźenje, so je dobry podźěł w tym wuswolika, hdyž dary ducha, wuschiknoscź ruki a kraßnoscź barbow nałożuje k cześcźi Božej. — Spokojena s tym, so na ßwjecźo rjenje ßwětko wot połnozy pada a so psches njo pyschny dubowy woltaŕ ßo wusběhuje a kaž woživja, poda ßo wyßoka knjeni s towaŕschku na faru a wot tam do Kamjenza na dwórnischcźo, so by ßo do Pilnizy wrócźiła. —š.

S **Nowoßliz.** Hamtske hejtmanstwo je pschenajecźe nascheje hońtwy knjesej kublerjej Michałej Lebsy sa dobre spósnało. Pschejemy jemu teho dla wjele sboża s próstwu, so by ßo ßwědomicźe sa wukorjenjenje dźiwich korniklow, kotreż njeßmérnu schkodu na naschich leżomnoscźach nacźinjeju, postarał. Dowolnoscź, so ßmědża ßo psches zyłe lěto tśélecź, tu je. Też wólba pschedßydy hońtwinskeho swjaska, k. kublerja Jak. Zyża, je wobkrucźena.

S **Khróscźiz.** Sańdźenu póndźelu ßu naschu hońtwu s nowa na schěscź lět pschenajeli. Po wosjewjenju, we Wjenkez hoscźenzu wupoweßnjenym, mějesche ßo hońtwa na pscheßadźowanje pschenajecź, tola ßebi wobßedźerjo prawo wumènichu, so ßměli ßebi najenka po ßwojim dobrosdacźu wubracź. Běsche ßo tu wjele knježi naschło, kotśiž chzychu ßebi hońtwu wotnajecź. Ssadźachu wot 600 hriwnow hacź do 1100 hriwnow. Hdyž bě ßo ßadźenski cźaß minył, wobßedźerjo hońtwineho reněra na salu dźěchu, so bychu wothłoßowali, komu ma ßo hońtwa pschewostajicź. A hlejcźe, schtoż drje ßebi nichtó njebě sněrił myßlicź, ßo tu sta: Hońtwa ßo naschemu gmejnskemu pschedstejicźerjej Jurjej Cźeßli sa najnižšchu ßadźenku, mjenujcy sa 600 hriwnow, pschipraji. So tale wólba wschěm prawa njeje była, móże ßebi kóždy myßlicź, tola wjetschina wobßedźerjow tola derje wě, kajkeje pschicźiny dla je tak hłoßowała.

S **Khróscźiz.** Wutoru tydźenja dobry pscheczel K. k ßwojemu wujej B. pschińdże. Pschi rosręcźenju wuj B. praji, so ma khore ßwinko. Pscheczel K. hnydom dobru radu wjedźesche. Wón radźesche, ßwinjecźu, kotreż by, hdy by ßo wukormiło, wěscże 7 zentnarjow ważiło, rhizinusowy wolij dacź. Tola hdyž chzyschе K. s małej ßykawu khoremu skoczeczu něschto rhizinuseweho wolija do mule ßyknycź, wone to slě srosumi. Prjedy hacź ßo pschipomozny pscheczel dohlada, bě wón hop! hop! jěchaŕ scźinjeny a na khribjecźe wulkeho ßwinjecża ßedźesche, kotreż se ßwojim jěsdnym po 20 metrow dołhej

khódbje cźerjesche, so wscho schwórcźesche, mjes tym so dobra hosposka a jeje macź stykniwje se srudnym wobliczom žo strachowaschtej, kajki wukónz smeje njenadźite jěchanje. Jěsdny pak, kotryž hischcźe cźaž žiwjenja njebě na žwinjazym khribjecźe jěchacź wuknył, bórsy runowahu shubi a pardawz! pschestrěwschi nosy a ruzy na kamjeńtnym plestrje leżesche. Sswinjo žo wo žwojeho jěsdneho njestarajo žo w žłomje jahrjeba, a hdyž žo pschecźel K. skónczńje saž se žwojich stróżelow shraba, buncźesche drje jemu hischcźe někotre mjeńschiny we hłowje, tola hacź dotal žměschny podawk, kotryž je žo woprawdźe tak měł, kaž je wopisany, njeje sa jeho derjemecźe schłódnych scźěhwkow měł. J. K.

S **Lubija.** Lokomotivny wjednik Wünscha s Wósborka žobotu popołdnju pschi wulkim kole pola Lubijskeje akzijoweje žłodarńnje se spěschnjejědźazeho cźaha dele padźe. Pschipadnje na lokomotivje pschebywazy twarski sarjadnik Barth hnydom cźah sastajicź da a Wünschu pódla kolije leżazeho wohlada. Na sboże bě wón hischcźe žiwy, a jenož jeho hłowa žłnje krwawjesche. W Ketlizach žu sranjenemu, kotryž móże žwoju žłužbu saž sastawacź, ranu wobalili.

S **Delnjeho Wujesda.** Tudomne schulske pschedstejicźerstwo je wobsamkło, nowu schulu natwaricź, w kotrejž budźe nowy, hakle postajomny druhi wucźeŕ, wucźicź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Makeje pschekory dla je dźěłacźeŕ Marcźin Kanja s Hósnje pola Wojerez žwojeho pschecźiwnika, dźěłacźerja Lehnika, do ruki a do tyła kłók. Pódla teho je wón domjazy mèr s tym kasył, so je do komory sranjeneho saléšł a žo do jeho loża lehnył. Kanju k jastwu na schěsćź měžazow saždźichu.

S **Wulkich Sdźar.** Pschi najrjeńschim wjedrje je tudomne wojeńske towarstwo 25létny jubilej žwojeho wobstacźa žwjecźiło. Wjeż bě žo s pletwami, wěnzami a khorhojemi wupyschiła, a pschi sakhodźe běchu žo někotre cźežne wrota postajike. Rano w 5 hodź. žo spanzam se sapiskanjom pschipowjedźi, so je žwjedźeński dźeń saždźwitał. W zyrkwi bě w 9 hodźinach wožebita žwjedźeńska Boża žłužba. Popołdnju w 2 hodźinomaj žo žwjedźeński cźah na městno pschi měrowym dubje poda. Hdyž bě tu měschany chor žwjedźeński spěw wuspěwał, towarstwowy pschedžyda, knjes Jurk, pschitomnych sastupjerjow bratrowskich towarstwow powita. Na to mèjesche knjes farar Mrósak duchapoknu žwjedźeńsku rěcź. Po njej kralowski krajny radźicźeł knjes Schwarz tsikrócźnu žławu jubjelskemu towarstwu wunježe. K temu žo pschednoschk jeneje pěžnje pschisamknły, na cźož knježna Jurkez khorhojny bant, wot młodych holzow darjeny, a Kronenmeierka khorhojnu rynku, wot žonow towarstwowych žobustawow darjenu, pschepodaschtej. Bratrowske towarstwa darichu kóžde khorhojny hósdź, běchu to towarstwa s Cźorneho Khołmza, Narcźa, Rakez, Łasa, Židźineho, Nydeje, Delnjeho Wujesda, Běłeho Khołmza, Wulkeho Cźiska, Bórka, Spal, Brětnje, Wojerez, Kulowa, Minakała a Njeżwacźidła, mjes tym so sastupjeŕ Jitrowskeho towarstwa khorhojny bant pschepoda. Sa pschinjeżene rjane dary žo towarstwowy městopschedsyda, knjes Hajnza, podźakowa. Se žławu knjesa wucźerja Nicklischa, knjesej krajnemu radźicźelej wunjeżenej, kotryž žo se žławu na Wulkosdźarowske towarstwo dźakowasche, žo žwjedźeń skónczi. Ssobustawy towarstwow, žwjedźeńske knježny a cźežni hosczo žo saž do cźaha sestupachu, so bychu psches wjeż cźahnyli. Na cźahowym cźole 9 žobustawow Wulkosdźarowskeho towarstwa jěchasche, sa nimi dźěchu dobrowólna wohnjowa wobora, žwjedźeńske knježny a 17 wojeńskich towarstwow. Na žwjedźeńskim městnje žo cźah rospuschcźi. Wobdźělnizy žo w wschelakorych wokschewjenjach pschi konzercźe někotrych hudźbnych kapałow sabawjachu a žo wjecźor w hosczenzu pschi balu saž shromadźichu. Póndźelu popołdnju s nowa na žwjedźeńske městno wucźežechu, hdźež bě konzert. W hosczenzu žo posdźischo wjecźorna sabawa s balom wotmě.

S **Krynhelez.** Tudomny gmejnski pschedstejicźer Bazk je na žwojim polu hornz, w kotrymž 29 žłeborunych pjenjes, do pschetłateho rubischcźa sawalenych, leżesche, wurył. Pjenjesy žu žo po sdacźu w 30létnej wójnje sarjebake. Najnowschi pjenjes je w lécźe 1619 bity a wobras khěžora Ferdinanda II. pokasuje. Druhe pjenjesy žu wjele starsche a maja s dźěła wulkosćź dwajtoleŕskich pjenjes.

S **Wojerez** Doprědnje dźěła sa Rakecźansko-Wojerowsko-Hródkowsku żelesnizu žo hladajzy spěchuja. Wot Wojerez żelesniza psches Hory a Sabrod do Hródka póńdźe. Najskerje dostanu Hory sastanischcźo a Sabrod dwórnischcźo.

S **Kulowa.** Tudomny wulki sahrodnik Brěsan, Mikel žo mjenowazy, a jeho mandźelska 7. junija w poknej cźikosćźi a cźerstwosćźi žwój słoty kwaž žwjecźeschtaj. Hdyž běschtaj jubjelskaj mandźelskaj w Kulowskej zyrkwi požohnowanje dostałaj, jimaj k. farar Krausa jubilejsku medaillu, wot khěžora spožcźenu, jako cźežny dar pschepoda.

S **Cźorneho Khołmza.** Tudomne wojeńske towarstwo njedźelu 18. junija jubilej 25létneho wobstacźa žwjecźi. 20 bratrowskich towarstwow se 650 žobustawami je pschilubiło, so žo pschi žwjedźenju wobdźěli.

S **Rychwałda.** Na jabłonjach Rósborskeho knježeho parka, w Rychwałdźe a na Mikowsko-Krjebjanskej dróhy je žo krwawna wosch jahnědźiła. Wyschnosćź je poruczika, so maja žo schtomy wot njerodźe rjedźicź. Jako najlěpschi a najtuńschi žrědk psche krwawe wschi je žo potrolej wopokasał.

S **Lěska** pola Hródka. Wutoru je na tudomnym kuble dźěłazy August Nakónz s Trjebina, žo pscheżłyschenja bojo, w knježim parku s wobwěžnjenjom žwojemu žiwjenju kónz cźinił.

Se **Sslepeho.** Nasche žerbske towarstwo „Spěwny wěnz“ mějesche sańdźenu njedźelu 11. junija wulět do Wochos. Pschi tejle składnosćźi wone Wochocźanam w Domaschkez hosczenzu dźiwadłowe pschedstajenje a spěwanski konzert wuhotowa. Hrajachu žo tst němske a jena žerbska wjeżelohra, mjenujzy „Nahrabnosćźe msda“ abo „něcźeje horjo, něcźeji žměch.“ Pschi konzercźe žo 3 němske a schtyri žerbske spěwy spěwachu, kaž „Njech bratsja bliżscha hodźinka“, „Katrżinka“ a „S dychom žwjatoh' Jana“. Po konzercźe běsche bal, a hakle hdyž běły dźeń bywasche, žo na dompucź podachu.

Přilopk.

* Wjedrowěschcźeŕ w Sserbach pische: Sacźmicźe žłónza, kajkeż žmy wóndanu měli, sa žobu pschezo hrosne wjedro cźehnje. Teho dla dlěschi cźaž njemóżemy tak rjane wjedro, kajkeż bě loni, wocźakacź. Kóżdy budźe žo dyrbjecź do spěcha měcź, hdyž rjana perioda pschińdźe. Hdyž też w bliżschim cźaśu wjedro njewobstajne wostanje, nadźiju žo tola s wěstosćźu, so po Janje hacź do prěnjeho tydźenja julija rjane dny dostanjemy. Duż budźmy pilni! Wot 9. hacź do 20. julija saž deschcźowa perioda pschińdźe.

* (Nadpad na kołojěsdnych.) Towarstwo kołojěsdnych, kiž bě delni Rhein wopytało, bu na dompucźu pola Neuža wot rubjeżneho pažma nadpadnjene. Jich wjele bu s nożemi cźeżko sranjenych. Jedyn młody cźłowjek hnydom wumrje. Polizija je hižo 5 njekražnikow sajała.

* (Wulke žněhi.) S wulkimi žněhami je žo junij w najpołwódnischej Norwegskej sapocźał. W Hammerfescźe žu wschitke dróhi s meter wyžokim, twjerdym žněhom pschikryte; s městnami žu mużwyžoke wějenzy. Na horach w wokolnosćźi tak wjele žněha leži, so lětża lědy dorostaje. Też s druhich dźělow kraja pišaja, so je w poslednej symje wjetschi žně, hacź hdy, był.

* (Horzota w Amerizy.) Horza žołma, kotraž tu khwilu psches Ameriku cźehnje, je w sjenocźenych statach 6. junija najhorzyschi dźeń pschinjeżka, kajkuž žu tam s zyła hdy měli. Thermometer stupi w khłódku na 94 gradow Fahrenheita. Popołdnju bě hižo 135 se žłónzom swożahanych ludźi w New-Yorkskich spitalach. Kelko s nich je wumrjeło, je nam hischcźe njesnate. Też se wschěch narańschich statow wulku horzotu a žałożnu žuchotu wosjewjeja. W statach Islands, Long Islands, Westhester County, kiž New-York s warjenjom, s jejemi, s mlokom atd. sastaraja, je horzota tak wulka, so žu žně hižo tu khwilu na poł wusthke, tak so žu wschě warjenja, płody atd. s kóżdym dnjom dróżsche a sa khude wobydlerstwo tak drohe, so je sapłacźicź njesamóże. W Philadelphiji 3 wožoby na swożahanje žłónza wumrjechu, nimo teho je žłónzo psches 60 ludźi swożahało, wo kotrychž hischcźe njewěmy, kak je jich khorosćź wotběžała. Też s połodnischich statow wo straschnej žuchocźe a njesnjeżnej horzocźe pišaja.

* Dwěsćźi skotopytarjow je na pucźu do Klondyki na dróhy psches Edmonton žiwjenje shubiło, 25 žu na skorbut wumrjeli, 50 žu žo tepili, 10 smjersli, sbytkni s hłodom wumrjeli abo žebi žiwjenje wsali.

* (Krupobicźe.) Njewjedro se satraschnym sapusćźenjom, kajkeż žo w Europje jara srědka nańdźe, je sańdźeny pjatk Schpanisku sapusćźiło. Njembry wětr s pschewodom cźežkeho krupobicźa je njeżměrne sapusćźenje nacźinił. W Madridźe žo dróhi lodźischcźam runachu. Schkleńcźane tšěchi pišarnjow, pósta, telegrafowarnjow, dwórnischcźow atd. žo rosbichu, a telefonowe a telegrafowe groty žo rostorhnychu.

Wo satraschnym sapusćźenju žu sćźěhowaze powjesćźe doschke: Pjatk wjecźor, hdyž bě dźeń a nóz prjedy žylne njewjedro sakhadźało,

krupowy wětr pschiczeże, kajkehoż w Schpaniskej njepomnja. Wětr jenoż pol hodźiny trajesche, sa kotryż czaß krupy we wulkosczi holbjazeho jeja padachu. Sa krótki czaß běchu wschě dróhi jako w symje schěsczi zolow wyßoko s lodom pschikryte. Na wětrowej stronje ßo wschě woknowe schkleńzy rosrasychu. Telefonowe a telegrafowe groty rostorhnjene dele wißachu. Ludźo a skoczata sranjeni na dróhach padachu, a wikowarjo na dróhach njeßměrnu schkodu poczerpichu. Zakoßne Hiobske powjesczе se wßow pschikhadźeja. Wětr s krótkeho wjeczora pschińdże.

Hdyž krupy padacz poczachu, bě runje na hlownym póscze wjele wobkhodneho dźěła a wulka mjerwjenza ludu. Dla dele padazych schkleńczanych czrjopow w ßwětkych dworach a dla krupow dyrbjachu sastojnizy ßo ßwojeho dźěła wostajiwschi czěkacz. Wjetschi dźěl listow, nowin a paketow ßo rosmoka a ßo sniczi. We wustajenzy wumělstwa ßo wschě tšeschne schkleńzy rosbichu a wjetschina wobrasow ßo wobschkodźi. Kralowa ßo se ßwojimaj dźowkomaj pschi krupobiczowym wětrje wonka po drósy wjesesche. Temu, so běschtej do wosa niz konjej, ale měrnaj mulej sapschehnjenaj, maja ßo dźakowacz, so ßu ßo njesboża sminyli. Pohonczь samó satraschenej skoczeczi na wusdże sdźerżecz a stup wot wjeßneho pschebytka do města dojěcz. Konje jěsdnych pschewodźerjow ßo spłóschichu, knjeża pak s czaßom s nich skoczichu a dachu njemdrym konjom prjecz hnacz. Woni ßami pěschi wós psches krupobiczowy wětr pschewodźachu a wschitzy njesranjeni do kralowskeho hrodu dozpichu. Hnydom po krupobiczu ßo saczmi. Wulke torhoschczo Khrystosa Kolumbusa ßo meter wyßokemu lodźischczu runasche.

W Madridże żana dróhowa latarnja njeje zyka wostała. Dele padnywschi ßo telefonowe a telegrafowe groty saschmatachu a wobkhad na dróhach haczachu. Po stach konje ßo spłóschiwschi s wosom prjecz czerjachu. Mnosy ludźo ßu ßo sranili. Wětr pol hodźiny dołho trajesche a kaž hrimot kanonow rjesche. W ßejmje bě po ßlownje wětrate poßedźenje, kotrež dyrbjesche ßo sběhnycz, dokelž schkleńczana tšecha dele frunczesche, krupy do sapóßkanzow praschachu, kotsiž wustróżeni czěkachu. Podobnje bě w senacze, hdźež wschitzy se sale roscżěkachu. Tola na dróhu ßebi nichtó njemóżesche swěricz, dokelž by do stracha pschischoł, so jeho krupy sabija. Hacz dotal je ßo nashoniło, so je jenoż jedyn człowjek s krupobiczom wumrjeł: pohonczа generala Blanka ßu krupy na wosowym kósle ßedźazeho sarasyke. Madrid nima wjazy żanych promenadow a sahrodow. Wschě schtomy ßu bjes liscżow, wschě kwětki ßu ßo sniczike. Kraßny Retiro (sjawna sahroda), hordosczь Madrida, teho runja wschě kralowske parki ßu wupuscżene. Pol kohcza wyßoko hakosy a kopjena na semi leża, mjes nimi njeliczomne ptacże czěka. Woda s khwilemi na dróhach meter wyßoko stupasche a konjom hacz do brjucha doßahasche. S rosrażenymi woknami lětachu w měscże lodżane kruchi do jstwow a ßwěczniki rosbichu. Na stazijach sa sjesboženych njemóżachu lěkarjo wschitkim sjesboženym pomoz podacz. S dele padazymi krupami tež sawěschki psched woknami, firmowe deski a wuhenje dele padachu. Wosy konjazeje żelesnizy mějachu napohlad, jako bychu w bitwje pobyke. W telegrafowarni, hdźež ßo teho runja schkleńczana tšecha rosbi, krupy na apparaty padachu a telegrafowarnju do jěsora pschetworichu.

Kralowa je ßwoje wulke sahrody w Casa de Camp Madridskim khudym wotewricz dała, so bychu ßebi kanikle a ptaczki, s krupami sabite, sesběrali. Khude wobydlerstwo njedźelu wschudże swěrinu jako njedźelsku pjeczeń jědźesche. — W wßach ßu żně na polach a winizy do zyka wupuscżene. W Aranjuezu ßo schkoda na milijon pesetow wobliczi. W Valladolidu se sliwkom powodźenje nasta, kotrež 150 khěżow wupuscżi a wobschkodźi. Hacz dotal ßu s wulkeje wody 10 czołnow wuczahnyli.

* W zykej połnóznej Afrizy ßu prěnje dny junija ßylne deschcże a krupobicże měli. W Frendach wulka woda pjecz pastyrjow na polu pschekhwata, kotsiž ßo s 200 wowzami, kotrež paßechu, tepichu. Na wjele městnach ßu krupy żně, k domojswożenju hotowe, sniczike. Hdyž je w horzej połnóznej Afrizy nětkole syma, dha je bjes dźiwa, so też w Europje wschudże na symu skorża.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Nowu Wjesku pola Worklez ßobotu wjeczor do jutrow wulke wohnjowe njesboże podeńdże. Płomjenja domske, hródź a kólnju Jana Mateka, bróżeń żiwnosczerja Branzka, a wschě twarjenja żiwnosczerjow Jurja Budarja, Michała Schejdy, Miklawscha Pětschki, khěżkarki swudowjeneje Grubertoweje a khěżerja Michała Nowaka do procha a popjeła pschewobroczichu. Skót bě ßo wschudże wukhowacz mohł, tola domjaza nadoba je ßo nimale wscha spalika. Woheń bě s domskeho Jana Mateka wuschoł. Tutón bě ßo wjeczor pjany domoj wrócził a ßo se żonu swadźił. Skónczńje bě żonu a wóßomlětneho ßyna se jstwy wustorkał a stwine durje samknył. Hdyž teho dla żona psched woknom stejo na muża ßwarjesche, tutón saßwěczenu petrolejowu lampu shrabnywschi ju psches wokno do żony czißny. Tola pjany człowjek mißny, lampa do woknoweho kschiża slecża a ßo rosbi. Sso palazy petrolej drjewjany woknowy wobłuk sapali a s njeho ßo płomjo na nisku ßłomjanu tšechu wupschestrje. Matek spyta se ßwojej wołmjanej jaku woheń poddußycz, tola wscha próza bě podarmo. Płomjenja ßo s jeneho dwora do druheho wupschestrjechu. Nastata schkoda něktore tyßazy hriwnow wuczini. Mateka dla sałoženja wohnja, se sanjechanjom sawinowaneho, k jastwu na jene lěto saßudźichu.

Teho runja dla lohkomyßlneho saparanja wohnja mějesche ßo pohonczь Franz Hermann Ebert, s Połcznizy rodźeny, samolwicz. Wón bě lětża 9. haprleje w Mikoczizach, hdźež pola kublerja Pjecha ßłużesche, khoru kóczku satšělicz spytał, wo kotrejż bě Pjechowa mandźelska dwě njedźeli prjedy prajika, so by najlěpsche było, hdy by jejny muż skoczo satšělik. W najwjetschej bliskosczi Ebert na sahrodże stejo, mjenowany dźeń s pistolije do kóczki tšeli. Tola wón mißny, wutšěł, s hosdźoweje hłowczki wobstejazy, do bróżninych durjow sajědże, ßo żehlaza pijaza papjera pak, s kotrymż bě wutšěł nabity był, na bróżninu ßłomjanu tšechu wětsik swě, kotraż sa krótki czaß w płomjenjach stejesche. Ebert, kubłowych wobydlerjow na wohnjowy strach kedźbliwych sczinjwschi, konjow a něktore kschinje, czeledźi ßkuschaze, wukhowa. Woheń ßo s bróżnje na wschě druhe Pjechez twarjenja pschenjeßy a je do czista sniczi. Nastata schkoda ßo na 23,000 hriwnow wobliczi. Wobßedźeń mějesche drje sawěsczene, tola na njedoßahaze waschnje, tak so pschezo něhdże 6000 hriwnow schkody poczerpi. Eberta dla sałoženja wohnja, se sanjechanjom sawinowaneho, a dla pschestupjenja w nastupanju tšelenja blisko twarjenjow k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu.

Skałar Ernst Pětsch, 1866 w Lubjenzu narodźeny a hižo wóßom krócz, ras lubjeżnistwa dla khostany, bě w nozy 14. februara mlynkej Heidże w Brěsowje se samknjeneje pinzy, do kotrejež bě ßo s mozu nuts dobył, wóßom puntow butry, jedyn talerz, 10 tykanzow, kopu kißakych kórkow a dwě bleschi piwa, a w nozy 19. februara żiwnosczerjej Schwarzej we Wostaschezach s kurjenza khapona a pjecz kur kranył. Pětschku k khostarni na 3 lěta a 3 měßazy, k shubjenju czeßnych prawow na 10 lět a k podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Hudanczży.

13.	14.
Njejßym nihdże w Lubiju, Na prědku pak w Wósporku; Wětrow ma mje dwojakoh': Wulkeho a makeho.	Na njebju hwězki s wjeczora — Na polach ßyte ßymjeschka — Na dejwje mloda ßmjetana — Kak jene ßłowo wupraja, Schto te tši wězy wonjedźa?

Wuhudanczży s poßlednjeho czißka:

11. Raki. 12. Jejo.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 4614 hr. 99 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póńdźelnizy: 29. meje: Ssmilny Handrij 15 np., wowczerjo dwójzy na pastwje 60 + 75 np., „s kónzom“ 45 np., ßrěnja muka s Trjebulow 50 np.; 5. junija: Wowczerjo 1 hriwnu; 12. junija: Wjelkowe spominanje po Puschkinowym ßwjedźenju pschi wulkej rězy 1 hr., wowczerjo, czežko sdychujo 80 np. = ...	5 = 25 =
W „Katholskim Póßle“ czißko 23. lěta 1899 hižo kwitowane: Sderjanska łuczlana komißija 1 hr. 35 np. Drohi doutnik 50 np. Sswěrna czeta 50 np. D. S. D. 1 hr. Delanska patentna komißija 65 np. Radworska płatowa komißija 3 hr. =	7 = — =
Hromadźe:	4627 hr. 24 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocżischczi.)

Pónjdżelu a wutoru
19. a 20. junija 1899

ßo pola podpißaneho kralowßkeho hamtßkeho ßudniſtwa dla cżiſcżenja wobkhodnych ſtwow jenoż mußne wězy wobſtaraja.

W Budyſchinje, 3. junija 1899.

Kralowßke hamtßke ßudniſtwo.
Hecht.

Trawowa awkzija.

Lětuſchi trawowy wužitk na pſchiſprejnych łukach Schcżenczańſkeho, Kołbiczańſkeho a Wyßokowßkeho knježeho dwora ma ßo ſcżěhowaze dny po jenotliwych ſahonach na pſcheßadżowanje pſchedawacż:

Pónjdżelu 19. junija rano wot 8 hodżin w **Kołbizach,** ſapoczatk pſchi hrodowßkej łuzy,

popołdnju wot 2 hodżin we Wyßokej, ſapoczatk pſchi Sprejnym moſcże;

wutoru 20. junija rano wot 8 hodżin w Schcżeńzy, ſapoczatk pſchi młynßkej łuzy w Kołbizach.

Pſchedawanſke wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

W Rakezach, 6. junija 1899.

Generalne ſarjadniſtwo.

Sahrodniſka žiwnoſcż na pſchedań.

Dla ſrjadowanja herbſtwa ma ßo rjenje leżaza **ſahrodniſka žiwnoſcż** cżißko 23 wopalneho kataſtra w **Khaßowje** ſ $10^3/_4$ hórzami pola, ſahrody a łuki, ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſe ſtejazymi žnjemi

ßrjedu 21. junija popołdnja w 9 hodżinach

na měſtnje ßamym w Khaßowje, a dale ſkót a hoſpodarſki inventar, k temu ßłuſchazy, tón ßamy dżeń po pſchedaczu ležomnoſcże pſches wjeßneho ßudnika Kiliana w Khaßowje na pſcheßadżowanje pſchedawacż.

Na kupjenje ſmyßleni ßo k temu pſcheproſchuja.

Dalſche też hižo prjedy wukaſa wjeßny ßudnik Kilian w Khaßowje.

W Khaßowje, 15. junija 1899.

Nowakez herbjo w Khaßowje.

Trawowa awkzija.

Njedżelu 18. junija popołdnju w **4 hodżinach** ma ßo na Klimantez łukach we Wownjowje trawa po ſahonach pſchedawacż. Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja. Shromadżiſna pſchi Klimantez žiwnoſcżi.

Jurij Schołta, wjeßny ßudnik.

Žiwnoſcż na pſchedań.

W Bóſchizach pola Njeßwacżidła je žiwnoſcż cżißko 29 ſ 10 hórzami pola a łuki ſe ſtejazymi žnjemi pſchi niſkim napłacżenju tunjo na pſchedań.

Žiwnoſcż na pſchedań.

W Cżornych Noßlizach je žiwnoſcż cżo. 22 na pſchedań. 6000 hriwnow kupnych pjenjes może jako hypotheka ſtejo woſtacż.

Žiwnoſcż na pſchedań.

W Jikozach je žiwnoſcż cżo. 24 ſ 12 hórzami pola a łuki ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Žiwnoſcż

w Hornjej Kinje cżißko 5 ſ 9 hórzami pola a łuki je na pſchedań.

W Rodezach pola Pomorz je dwajſchoßna khěża cżißko 38b ſe ſahrodu na pſchedań.

Runarjez **khěża** pſchi Margareczinej hěcże, ſ ½ hórzom běrnazeho pola a ſe ſahrodu je ſa 50 hr. na pſchenajecże abo ſe žiwym a morwym inventarom ſa 1400 hr. na pſchedań. 800 hr. ma ßo hnydom napłacżicż. 22. junija może ßo wona wobcżahnycż.

W Lipinkach pola Delnjeje Wólſchiny je **maßiwna khěża** cżißko 17 ſe 6 jutrami ſahrody, pola a łuki na pſchedań abo na pſchenajecże. Dalſche je ſhonicż pola **Jana Kubſcha** w Pſchiwcżizach pola Plußnikez.

Rjane wobhdlenje,

ſa rjemjeßlnika abo ſa dżeławy lud ßo hodżaze, je na pſchenajecże w Krónży pola Kuha. Wſcho dalſche je ſhonicż w młynje tam.

W Kſchiwej Borſchcżi je **łuka,** 1 hórz 40 □prutow wulka, na pſchedań abo na pſchenajecże. Shonicż w Radworju cżißko 44.

Rólny kóń je na pſchedań w Kſchiwej Borſchcżi cżißko 19.



Ssuproſchnu ranzu,

najradſcho tajku, kotraż je blisko k proßatam, kupicż pytam. Dalſche je ſhonicż we wudawarni „Sserb. Nowin.“

1864 ſałożena, najſtarſcha, najſprawniſcha a najtuńſcha pſchedawarnja
Khorle Nowaka w Budyſchinje

na žitnej haßy

poruczа

nowe jerje, tucżne a młódne, po 5 a 6 np.,
paleny khojej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 180 np.,
ſeleny khojej punt po 60, 70, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
rajß punt po 16 np. a dróżſcho,
ßłódki a cżiſty palenz liter po 28, 30, 40 a 50 np.,
drobny zokor punt po 26 np.

Proſchu, jenoż wobhladacż.

Sofy, ſtoły matrazy

ſ łožom a bjes njeho mam pſchezo na ſkładże, teho runja **dekoraziſke wězy.** Też wſchě **pólſtrowanſke** a **tapezěrarſke dżěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzſchuh, tapezěrař,
w ſtarym Maczicżnym domje
pſchi lawſkich hrjebjach 2.

Sſłódki a cżiſty palenz

knpuje ßo w cżwizach a jenotliwje najtuńſcho pola

Khorle Nowaka na žitnej haßy.

Kakowe ßadżenki a **hłubate ßadżenki** ma na pſchedań **Jan Nowak** w Komorowje pola Rakez.

Trjebany kanapej,

derje ſdżerżany, je tunjo na pſchedań. Hdże? je ſhonicż we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Trjebany dobry **dżěczazy wós** je tunjo na pſchedań, teho runja ßo dobry ſofa tunjo pſcheda w meblowni **H. Seikritta** na ſadnjej bohatej haßy cżißko 4.

1 büffet,
2 piżanſkej blidze,
2 blidze ſ woprawneje worjeſchiny ßu tunjo na pſchedań
w meblowni na ſadnjej bohatej haßy cżißko 4.

Zyle dobre **jěſdne koło** (veloziped) je tunjo na pſchedań pod hrodom cżißko 51.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicż, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicż** dacż, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencż** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacżiſnami wupołożene, wobhladacż.**

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedżbliwe cżinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.



Hdże ſcże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola **G. Magera** na ßerbſkej haßy 11.

Tunjo! Tunjo!
Khojejowe ſerviſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,

khojejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacż 20 np., hacż do najwoßebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k ſelenemu a ſłěbornemu kwaßej poruczа po najtuniſchich płacżiſnach

Max Mütze
na bohatej haßy.

?

Hdże je **dobry** khojej doſtacż?

Pola
khojejoweho Sachſa
na bohatej haßy 4.

Sswinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernoſcż wubudżuje a kormjenje połožuje, poruczа

Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecża winoweje ficże.

Tow. Sserb. Bur. ſa Nalbiczańſku woſzadu

ſměje **njedźelu 18. junija** popołdnju w 4 hodźinach ſhromadźiſnu w **Konjezach.**

1. Wuradźowanje dla naſymſkich hnojow a ſymjeni.
2. Namjety.

Wo prawje bohaty wopyt proſzy

pſchedſzydſtwo.

Miſzionſki ſzwjedźeń w Bukezach.

Miſzionſke towarſtwo ſzerbſko=němſkich woſzadow ſměje

pjatk, 23. junija, popołdnju

ſzwój lětuſchi ſzwjedźeń w Bukezach.

Sserbſka Boża ſzłużba, na kotrejž budże knjes diak. Domaſchka ſ Hodźija prědowacź, ſzo popołdnju w 2 hodź. ſapočnje a němſka, na kotrejž budże knjes dwórſki prědar Stöcker ſ Barlina prědowacź, ſzo popołdnju w 4 hodź. ſapočnje.

Po kemſchach ſměje ſzo ludowa ſhromadźiſna, w kotrejž je knjes Stöcker pſchednoſchk pſchedewſał, pſchi rjanym wjedrje wonkach.

Na tutón ſzwjedźeń pſcheproſchuje

zyrkwine prjódkſtejerſtwo.
Kubiza, farař.

Wóſk,

bruny, a kras kupuje **hrodowſka haptyka** w Budyſchinje.

Draždźanſki jědźny raiſz

punt po 16 np. porucza

Khorla Kahrowe.

Sczinowe pleczenje

k wjerćham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Drainěrowanſke roły

wſchěch družinow ma po fabrikſkich placźiſnach na ſkładze

H. Dittrich w hoſczenzu
w Lětonju.

Koſzy,

ſaruczene dobre, a **wubrakowane koſzy, ſzerpy** a **brnſzy** we wulkim wubjerku porucza

Emil Heinrich w Borſchczi.

Naumannowe Germania=kola

kaž tež druhe wupruhowane wudźełki, tež něktore rovery ſ pneumatikſkej wobruczu, hiſchcze jara rjane a derje ſdźerżane, hižo po 70 hriwnach porucza

Khorla Zug,

pſchedawarnja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow
w Rakezach.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ſzu dostacź:

ſzerbſke kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

Kedźbu!

Kedźbu! **Kedźbu!**

Zyle tucźne **howjaſe mjaſzo** punt po 50 np.,
połcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaſza punt po 60 np.

pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haſzy czíſzło 4.

Wubjerne tucźne **howjaſe mjaſzo** punt po 55 np., **łój** punt po 45 np., **ſzwinjaze mjaſzo** punt po 65 np. porucza

rěſnik **Bernkopf**
na ſzukelnſkej haſzy czíſzło 26.

Ssnſcheny tucźny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach po 68 np., zyle tucźne **ſzuſchene ſzwinjaze mjaſzo** punt po 65 np., druhu družinu **běłeje kołbaſzy** punt po 50 np., **kołbaſzowy tuk** punt po 40 np. pſchedawa.

Otto Pětſchka
na žitnej haſzy.

Paleny khoſej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ czimž wón jara wjele po dobrym ſzłodze a ſporoſczi dobudże, punt po 80 hacź 200 np. porucza

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haſzy 9.

Kucharka ſa cźeledź,

kotraž dyrbi tež pjerinu a ſzwinje ſaſtaracź ſzo k 1. julijej na Bóſchiczanſki knježi dwór pyta.

Dla ſkhorjenja mojeje nětcziſcheje ſzłużobneje holzy hnydom abo na najpoſdźiſcho k 1. auguſtej czíſtu a pilnu ſzłużobnu holzu niz młódſchu 17 lět pytam.

Pötſchzyna pſchi mjaſzowych jědkach 7 po 1 ſkhodźe.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změjeˊ swoje měsačne posedźenje z přednoškom jeneho sobustawa njedźelu 18. junija w Křižanec hosćencu popołdnju wot 4 hodźin. Bohateho wobdźělenja nadźija so

předsydstwo.

Do Radworja!

Njedźelu 18. junija **reje.**
Pſcheczelnje pſcheproſchuje

Miklawſch Delan.

---

800 hriwnow

na 2. hypotheku ſnutſka wopalneje haſzy ſzo k 1. julijej tuteho lěta pyta.

Poſticźenja ſzo pod **A. O. G.** we wudawarni „Sserb. Nowin“ wuproſcha.

Sa hrodowy pſchetwar w Bóſchizach p.



Njeſzwaczidła ſzo wuſtojni **murjerjo** a **dźełaczerjo** pytaja. Sso ſamolwicź na twarje abo pola

Mörbitzez bratrow,
twarſkeju miſchtrow
w Budyſchinje.

Sserbſka ſprawna žónſka, kotraž by ſwólniwa była, ſtareho knjeſa, mjenje khoreho, ale wyſzokeje ſtaroby dla ſzłabeho, wothladacź, njech ſzo hnydom ſamolwi na farje w Bukezach.

K ſaradźenju

kupowanja a pſchedawanja ryczerſkubkow, ratarſkich wobſzedźenjow, kaž tež druhich leżomnoſczow a wobkhodow, k wupožczenju pjenjes na hypotheſku wěſtoſcź a k wudźełanju wſchěch kupnych a wotnajenſkich piſzmow a wucźinjenjow porucza ſzo

Bruno Rhan w Budyſchinje
na hoſpitalſkej dróſy 16 po
2 ſkhodomaj.

Pěſtoncźa

ſzo hnydom pyta w farſkim domje w Huſzy.

Lěpſcha holza, kotraž něſchto waricź roſumi, ſzo ſ pſchiſamknjenjom k ſzwójbje a pſchi wulkej mſzy hnydom pyta.

Adolf Schmiſz w Budeſtezach.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, ſzrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne džowki, hoſpoſy, iſtwinſke holzy a džěłaczerſke ſzwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſzukelniſkej haſzy 24 po 1 ſkhodze.

Starſchu hoſpoſu wjeſzny wucźeŕ pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Lěpſcha **ſzłużobna holza,** ſzerbſkeje rěcze można, kotraž dyrbi w khlamach tež ſ pſchedawarku bycź, ſzo do dobreje ſzłużby pyta. Poſticźenja ſe ſzo žadazej miſdu njech ſ adreſſu **K. P. 1** we wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedadźa.

Dr. med. Kral, Erna Kralowa

rodź. **Bukec,**
zwěrowanaj.

W Budyšinje, 12. junija 1899.

Sa wjele wopokaſmow luboſcze a cźeſczowanja pſchi pohrjebje naſcheje horzolubowaneje džowki a ſzotry **Almy Steinbornez,** w 17. lěcze žiwjenja ſ tuteje cźaſznoſcze do tamneje wěcznoſcze wotwołaneje, hłubokohnucźi horzy **dźak** prajimy knježej kublerjej Glaſerej a jeho mandźelſkej w Hunjowje, pola kotrejuž je ſzłużiła, ſa ſapłacźenje pohrjeba a wjele wopokaſmow luboſcze. Teho runja Hornjo= a Delnjo=Hunjowſkej, Sarěcźanſkej, Łahowſkej a młodźinje ſ wokolnoſcze ſa bohatu, kraſznu kwětkowu pychu a luboſcze połny cźeſzny pſchewod k rowu, Delnjohunjowſkej młodźinje ſa ſapłacźenje kaſchcza, woſzebje tež knježej fararjej Jakubej ſa hnujaze, troſchta połne ſzłowa w Božim domje, kaž tež wſchěm pſchecźelam a ſnatym ſa wopokaſanu luboſcź a cźeſzny pſchewod ſzwój najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Sarěcźu, 29. meje 1899.

Hłubokoſrudźena macź ſwudowjena **Steinbornowa**
a žarowazaj dwaj **bratraj** a dwě **ſzotſje.**

(K temu cźiſzku jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišku 24 Serbskich Nowin.

Sobotu 17. junija 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

12. junija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	34—36	62—64
awstriske	34—36	62—64
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	50
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	30—33	58—61
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	28—29	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	51—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	48—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	58—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—57
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	72—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	68—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	38—39	49—50
2. mjaßne	36—37	47—48
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	33—35	44—46

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4772 měchow.	W Budyschinje 10. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 15. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	8	24	8	38	8	—	8	29
Pschenza žołta	7	94	8	6	7	71	8	—
Rožka	7	31	7	34	7	3	7	19
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	17	7	50
Wowß	7	—	7	10	6	70	7	—
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr	1	80	2	20	1	70	2	—
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1392 schtuk, schtuka	9	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: tórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. — np hacz 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacz 13 hr 70 np., tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacz 11 hr. 74 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 39 np. hacz 10 hr 59 np.

Na Burjy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacz 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 6 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 35 np., jeczmjen wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr 90 np. hacz 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 16 junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 3. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěczenje se ßerbskimi hólzami.

Wěrowali:

W **katholskej zyrkwi:** Dr. med. Jurij Kral, lěkar, s Ernu Bukez w Budyschinje. — Michał Kurjat se Schunowa, s Marju Madlenu Kokliz w Sajdowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Waltař, Jana Bohuwěra Bara, wobydlerja a pohonczja w Bobolzach, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Wylem Ota, Mateja Hupki, dźěłaczerja w Krakezach, ß

Zemrjeći:

Dźeń 11. junija: Josef Wjazßław Schwanzara, papjerniski direktor w Budyschinje, 48 l. — Henrietta rodź. Schusterez, Josefa Mužika, krawskeho mischtra w Budyschinje, mandželska, 59 l. — August Franz Ebermann, póstski sastojnik w Budyschinje, 52 l. — 13. Johana Khrystiana Hänselez, njebo Jana Kopacza, dźěłaczerja a wobydlerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 77 l. 1 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3. njedželu po ßwjatej Trojizy smjeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farar Mrosak w 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodźin němske předowanje

Hróch k wußžywej

kaž tež **woku, kolij, hejduschku** w najlěpschej hódnoscži po tunich płaczišnach porucza

Khorla Schuppan pschi žitnych wikach.

(**Augusta Halki** pschichodny ßyn.)

Hróch k wußžywej,
woku k wußžywej,
hoborski kolij,
poldołhi kolij,
hejduschku,
žonop atd. atd.

wscho w najlěpschej, strowej, derje skhadźazej tworje we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Paul Schulze,

pschedawarnja žita ßymjenja a piznych ßrědkow

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Ssyczże s Milwaukeeskej

trawu žnějazej maschinu po 275 hriwnach.

Ssynowe wobroczaki,

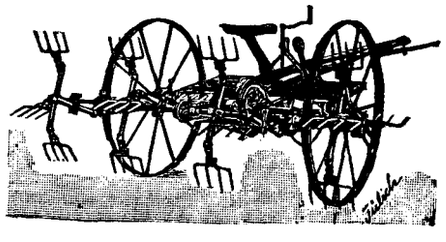

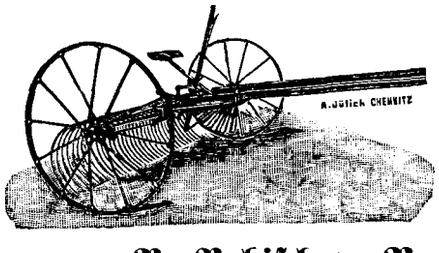

konjaze hrabje „Tiger“

porucza

N. Nebisch w **Baczonju** pola Přěčežez.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych baukowych notow a druzinow po najtunischich wumĕnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wĕstnych salożknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wĕstoscz.

Domizilnischczo sa smĕnki (wechsle).

Smĕnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a smĕnkow na wschĕ mĕstna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschĕch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wndawaznych.

Darmotne samĕnjenje wschĕch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczernja ratarskeho kreditneho towarstwa sa sakske kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschĕdnym wuziwanju nĕtkole		ſ $2^1/_2$ %
= mĕßacznym wupowjedzenju nĕtkole		ſ 3 %
= tsimĕßacznym	= twjerdze stejo	ſ $3^1/_4$ %
= schĕsczmĕßaeznym	= = =	ſ $3^1/_2$ %
= lĕtnym	= = =	ſ $3^2/_3$ %

Blizsche wumĕnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicz.

Pschenajecze jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrez ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

S tutym k nawjedźenju dawamy, so ßmy w ßwojim lokalu

Arnheimski panzerowany safe-khamor

postajili, kajkehož w Budyschinje hischcźe njeje, a kotryž w nastupanju wěstoscźe psched wohnjom a paduchami tresoram najwjetschich bankow w niczim nasad nima.

Kaschcźiki tehole khamora, k khowanju effektow, dokumentow, drohotnych wězow atd. postajene, pschenajamy po płacźisnje:

10 mk. na jene lěto,
7 „ 50 np. na schěscź měßazow,
5 „ na tsi měßazy a
3 „ na jedyn měßaz.

We wobkhodnym cźaßu ßo rad dowoli, ßebi khamor wobhladacź.

Filiala Lubijskeje banki
w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

A. Diettrich, wobkhodny agent,
na žitnej haßy 6, II

porucźa ßo k **saradźenju kupowanja a pschedawanja leżomnoscźow, wobstaranja pjenjes na hypoth. wěstoscź; pschedewosmje sarjadowanje samoženja, srjadowanje sawostajenstwow, pschenajecźa, pscheßadźowanja, dawa radu w prawnych wězach, dźěła pißne dźěła, kupje, pschenajeńske wucźinjenja, testamenty a wjazy podobneho.**

Najtunische płacźisny.

Jenopschežne a **dwajpschežne trawu** a **žito ßyczaze maschiny** wschelakich systemow najnowscheje konstrukzije, hižo po 250 hriwnach, **ßynowobrocźaki, ruczne** a **konjaze hrabje, mlokowe zentrifugi,** kaž tež wschě **ratarske maschiny** a grat porucźa

Bernhardt Graf, maschinska fabrika w **Lubiju**
w nowym měscźe.

Wobucźe

w jara wulkim wubjerku sa **mužskich, žónske** a **dźěcźi** s **dobreje kože** ßo najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna
na swonkownej lawskej haßy 8.

W Budyschinje na bohatej haßy 10
wulke wupschedawanje
wschěch klampnarskich tworow

jako **krjepjawkow, wódnych khanow, mlócźenkow a karanow, lampow, kupanskich wanjow atd.** po kóždej ßo pschihodźazej płacźisnje.

Pschihódna składnoscź sa khlamarjow k nakupjenju wjetschich dźělbow.

Otto Schulz, klampnarski mischtr.

Cźeßny diplom — Bronsowe medaille a cźeßny diplom — III. myto

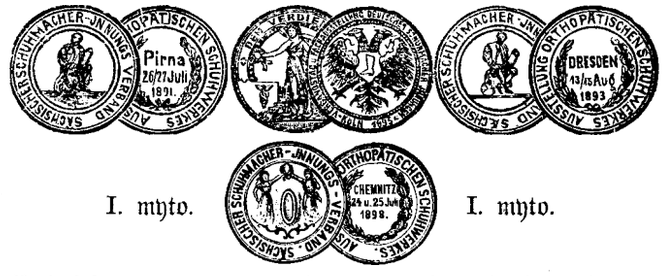

I. myto. — I. myto.

Njedoscźehnjene po rjanoscźi a pschihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe schkórnje
po amerikanskim stilu,

wone ßu najwoßebnische mužaze schkórnje nětcźischeho cźaßa.

Skład pola

Heinricha Mohra, schewskeho mischtra
na ßukelnskej haßy 14.

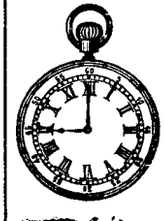

Franz Marschner

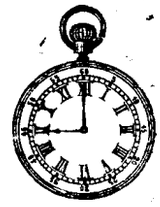

cźaßnikar w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **herbski.**

Póstska kowarnja w Budyschinje.
W. A. Hultsch

porucźa wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschcźow, brußow, ßynowych a žnjowych widłow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Sa kołojěsdnych

poručam

sportske jaki (pótne), sportske schtrympy, sportske koschle, | we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle s kapuzu, wodu njepschepuschczate.

Otto Gottwald,
pschi Dražďanskej drósy czišło 12.

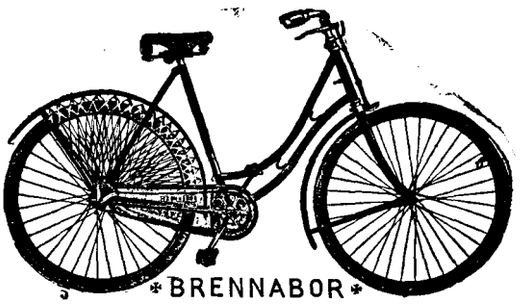

Najlěpsche a najbóle lubowane jěsdne koło ßwěta!

Jenicžkaj fabrikantaj: **Reichsteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.
Prěnja a najwjetscha fabrika Europy.
Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłaczerjow.
Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborskich** jěsdnych kołow we wschěch dźělach ßwěta jěsdźi.
W lěcze 1898 ßo pschedało: **35,000 jěsdnych kołow.**

Sastupjer: **Reinhard Hauschting** w **Rakezach,**
pschedawarnja jěsdnych kołow a schijazych maschinow.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poručža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija znatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedženju dacz, so ßym **schtwórtk 1. junija** ßwoju pschedawarnju do wulzy powjetschenych a po nowym czaßu pschiprawjenych rumnoschczow

na bohatej haßy 4

w „starym póschče"

pschepołožił.

Wužiju tule schkładnoschcz, sa woßebite derjeměnjenje, mi hacz dotal wopokasane, ßo wutrobnje džakowacz a mam dobru nadžiju, so budža mje tez dale dobroczinwje poczeschczicz. Moja saßada, s **najhódnischeho najlěpsche po najtuńschich sprawnych płaczišnach** poskiczecz, dyrbi mi tez w mojich nowych rumnoschczach s krutym prawidłom bycz.

W Budyschinje, 31. meje 1899.

S poczeschczowanjom najpodwolnischo

Otto Sachse,

woßebita pschedawarnja

w kolonialnych tworach, delikateßach, konserwach, winje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 25. Sobotu 24. junija 1899. Lětnik 58.

Čežesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćićź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasać. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćźa na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo teź **„Pomhaj Bóh“** na póśće skasać.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžorstwowy žejm je schtwórtk žwoje poženjenje na nimale pjeć měžazow wotstorcźił. W 99 poženjenjach je wón nětkotre nowe sakonje dowuradźił a wobsamknył, wjetschu liczbu sakonjowych nacźiskow pak hakle do wuradźenja wsał.

W poślednim poženjenju je khěžorstwowy žejm s wulkej wjetschinu kupjenje karolinskich, palaoskich a mariańskich kupow wobkrućił. Sekretar swonkownych naležnosćow s Bülow je pschećiwjenja pschećiwo tejle kupi s wuspěchom pschewinyć wjedźał. Wón prějeschе, so kupy niczo hódne njejžu. So wone hacź dotal njejžu Schpanskej niczo wunjeśke, na tym njejžu tamne kupy wina, ale schpanske sarjadnistwo. Na kupach drohotne drjewo rosće, wone maja dobre pschistawy a městna. Jeli so žo Němzy njekomdźa, na nich plantaže sałožić, wone dobry wunoschk pschinježu. Njesabudźmy, so žu tamnischi domoródni wobydlerjo cźłowjekojo, a so budźemy s nimi po kasnjach nascheje wyschscheje kultury a kschesćźijanskeje wěry wobkhadźeć. Wschě kschesćźijanske mišionstwa budźa na kupach runoprawosć wužiwać. Darmo njeběchu te kupy dostać. Teź najlěpschi pschećeljo žebi kupy njedarja. Njejžmy kupy pschedroho kupili a njejžmy žo jich dla s nikim swadźili. Njechamy horje stupazu žiwjenjowu cźaru Japanskeje pschekschiżić, a w pokodnischim morju je městno sa wjazy dyžli jedyn lud. Nadźijamy žo žamo, so žo nasche poměry k Schpanskej polěpscha, kaž to wobóstrounskemu dobytkej škuži. Sa Schpansku běchu te kupy jenož rosbitki rospadaneho twarjenja, sa naš žu wone stołpy noweho a, da-li Bóh, statneho twarjenja.

Bülowowa rěć je w khěžorstwowym žejmje wjele pschihłožowanja namakała. Zentrumsku stronu žebi Bülow se žlubjenjom dobu, so směja teź Jesuitojo prawo, na tamnych kupach mišionstwa sałožić.

Pschi debacźe wjerch Herbert Bismarck Bülowej na pomoz pschińdźe. Wón wobkrućeschе, so je jeho nan karolinske kupy „lumparstwo“ mjenujo, jenož měnił, so wone njejžu wójnu se Schpanskej hódne, kotrejež je žo khěžor Wylem I. teź teho dla sminyć chzył, so by žlabu monarchiju w Schpanskej sdźerżał. — Kaž kupjenju karolinskich kupow, tak teź žejm nowemu wikowanskemu wucźinjenju se Schpanskej pschihłožowasche.

Sakonjowy nacźisk k schkitowanju k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow pschi strajkach, kotryž bě knježerstwo žejmej pschedpołożiło, je žo po dołhich debattach sacźišnył. Sa njón jenož konservativni hłožowachu, wschě druhe strony žo njemóžachu s nim spschecźelicź. Woženbje sozialdemokratiszy rěcźniży pschecźiwo njemu njembrjachu, žo bojo, so by žo s nim strajkowanje s zyła njemóžne scźiniło.

— Khěžor je statneho sekretara s Bülowa dla saślužbow, kotrež je žebi pschi wjedźenju swonkowneje politiki, woženbje pschi nabyczu karolinskich kupow, dobył, sa hrabju pomjenował.

— Konsumskim towarstwam a wulkim tworownjam njejžu pschekupzy pschecźelnje smyšleni. Sakitanski swjask sa wikowanje a pschemyšlo je žebi wotmyšlił, sakske knježerstwo pohnucź, so by krajny sakoń wudało, s kotrymž žo konsumskim towarstwam a wulkim tworownjam woženbity dawk napołoži.

— W rańschej Afriziy hłód knježi. Listy mišionarow tamnische wobstejnosće w žałožnym žwětle pokasuja. W tamnischej němskej koloniji njeje hischće nusa wulka, tola dyrbi žo knježerstwo na to pschihotować, so budźe tamnischi lud sežiwicź dyrbjeć.

— Na samoaskich kupach je žo kralestwo wotstroniło. Hłownik Malietoa Tanu, kotryž bě žo sa krala pschipósnał, je žwoje knjejstwo komižiji, se sastupjerjow Němskeje, Jendźelskeje a amerikanskich sjenoćenych statow wobstejazej, wotstupił. Tele tsi mozy žu nakhwilne knježerstwo postajili. W nowej samoaskej republiziy budźe sa tamnischich wobydlerjow lěpje dyžli pod dotalnymi hłownikami, kotsiž mjes žobu njepschestawajzy wójny wjedźechu.

Awstriska. Sapoczatk semptembra budźe w Krakowje sjěsd awstriskich Sslowjanow. Na nim chzedźa žebi sastupjerjo žłowjanskich ludow wuradźić, po kajkim pucźu móhli runoprawosć s Němzami dozpicź.

— We Wuherskej žu židźa k wulkej mozy pschischli. W Raabu žo w tamnischej wyschschej hornjej realnej schuli schulske pruhowanje dla židowskich žwjatych dnjow pschetorhny, tola njedźelu dopołdnja žo njehańbowachu pruhowanje dale wjesć. We Wuherskej žo po tajkim židowske žwjate dny žwjecźa, kschesćźijanske pak žo wotžwjecźa.

Franzowska. Hakle dwě njedźeli po tym, so bě Dupuyowe ministerstwo wotstupiło, je žo skónczńje nowe ministerstwo snamkało. Po Poincaréu je Waldeck-Rousseau po presidentowej próstwje spytał, nowe ministerstwo sestajeć, tola podarmo, wón njemóžesche muži nadeńć, kotsiž bychu chzyli do noweho ministerstwa stupić. Po Loubetowym žadanju by dyrbjało nowe ministerstwo stronje Dreyfusowych pschećelow poddane bycź. To bě pschiczina, so žo kóždy wotwlakowasche, nowemu ministerstwu pschiłušschećeć chzyć. Na to bě Loubet žo na Bourgeoisa, kotryž je se žobustawom kongressa měra w Haagu, wobrocźił, so by wón žwoje šboże se sałoženjom noweho ministerstwa spytał. Tola teź tutón žo sa tule cźesć podźakowa. Duž Loubet s nowa Waldecka-Rousseaua nadběhasche. Tón je napośled muži nadeschoł, kotsiž žu žo dali wobrěcźeć, ministerske sastojnstwo pschijeć. Dreyfusowym pschećelam pak, kotsiž maju wjetschinu w komorje, budźe wone s cźežka prawe. Duž žnadź nowe ministerstwo dołhe žiwjenje njesměje.

— Loubetowy zylindrowy kłobuk, kotryž je Christiani presidentej pschi honjenju w Auteuilu s kijom rosbił, je žo žławny scźinik. Jedyn zybnjeny Amerikan je na njón 2700 dollarow žadźił, tola Loubet jón njeda, dokelž s tejle drohotnosću nochze wikować.

— Do Rennes, hdźež žo hejtman Dreyfus psched nowy wójnski žud staji, žu hižo akty Dreyfusoweho prozeża dóschle. Dokelž sala, w kotrejž žo wužudźenje směje, s wojerskim jastwom mjesuje, žo durje do sjenoćazeje murje wukamaja, so njetrjebał Dreyfus do žudniskeje sale duzy na dróhu stupić. Dla prozeża je hižo nětko

wjele ludźi, woßebje židow, do Rennes pschischło. Wschě hoscenzny ßu pschepjelnjene.

— W franzowskim wójsku maja Dreyfusa sa krajneho pscheradnika, a woßebje mjes offizěrami je njespokojnosć wulka, so ßo Dreyfus s nowa psched wójnski ßud staji, kotryž ma poručnosć, jeho wuwinowacź. Hdyž wóndano pschi konjazym jěchanju w Longchamps židźi a Dreyfusowi pschecźelju pschi nimocźehnjenju wojakow „Sskawa Dreyfusej!“ wołachu, budźichu wojazy najradscho do ludźi prali. Wyschk Coubertin mějesche po paradze k ßwojemu regimentej rěcź, w kotrejž praji: „Nimo marschěrujo scźe wjele ludźi wołacź ßkyscheli: „Sskawa Dreyfusej!“ Ssym ßo lědma sdźerżak, ßwój mjecź wuczahnycź a ßo do tychle ludźi dacź. Tola ßym wojak a dyrbju po pschikasni cźinicź. Teź wy dyrbicze pschezo disziplinu pokasowacź. Wascha winowatosć je, pschi wschěch wobstejnosćach bjes pschemyßlenja na pschikasnju poßłuchacź, kotraž ßo wam dawa a njeßměcze ßo wo to staracź, schto druhdze k temu praja. Hdyž pak jenotliwje abo po cźrjódkach do města pschińdźecze a ßkyschicze ludźi na wójsko ßwaricź, móże ßo stacź, so ßo k protestam storhnycź dacze. Nimam niczo pschecźiwo temu, nawopak, radźu wam, prawje ßylnje protestowacź, haj, jeli trjeba, ßwoju bróń wužicź.“

Schpanisska. Pschiwißowarja dona Karlosa, wuja schpanischeho krala, potajnje revoluziju pschihotuja, s kotrejž chzedźa dona Karlosa na trón sběhnycź. Franzowska wyschnosć je w Arcachonje njedaloko schpanischich mjesow jendźelsku łódź „Firefly“ saßłapaka, kotraž sa Karlistow 4000 chassepotskich tšelbow pschiwjesy. Łódź jendźelskemu hrabi Aßhburnhamej ßluscha. Sjawne potajnstwo je, so jendźelske knjeżerstwo karlistiske hibanje s pjenjesami podpjera. Kraja hłódni Jendźelcźenjo chzedźa karlistiski sběžk jako pschihódnu składnosć wužicź, so bychu ßo schpanischeho wobßedźenstwa w Afrizy smozowali a w Schpanischej ßamej ßwoje wobßedźenstwo pola Gibraltara rosschěrili.

Jendźelska. Jendźelcźenjo ßo k nowej wójnje s Transvaalskej w pokodnischej Afrizy hotuja. Sa wjednika jendźelskeho wójska je Redvers Buller postajeny. Psched dwěmaj lětomaj ßu Jendźelcźenjo s njedoßahazymi mozami spytali, Transvaalsku nadpanycź a pschemóz. Tehdy pak Transvaalszy burjo Jendźelcźanow smłócźichu. Hdy by jendźelska wójna ßo saßo na tajke waschnje skónczika, bychu to w Europje Jendźelcźanam s zykej wutrobu popscheli.

Ruska. Ruske knjeżerstwo je ßame nadźiju spuschcźiło, so ßo s měrowym kongreßom w Haagu njepschestawajze bronjenje europiskich wójskow sastaji. Wone je teho dla ßo rosßudźiło, po pschikładze Němskeje a Franzowskeje też w ßwojim wójsku spěschnje tšelaze kanony sawjesć. Nowe konony ßu ßo w poknóznej Amerizy skasake.

Sserbija. Kónz sańdźeneho tydźenja ßu arnawtszy rubjeżnizy hromadże s turkowskimi wojakami ßerbske mjesy pola Makeje Wranje pschekrocźili, so bychu pschimjesne ßerbske wßy wurubili. Arnawtojo, kotsiž běchu s najnowschimi Mauserskimi repetěrowanskimi tšelbami wobrónjeni, běchu něhdze 1000 muži ßylni, wojakow běsche jich něhdze 200. Prěnje pschecźiwjenje woni pschi ßerbskej strażowarni pola Kschiweho Drjewa namakachu. Wojowanje dlěje schěsć hodźin trajesche. Wobydlerjo tsjoch ßußodnych wßow ßerbskim strażnikam na pomoz pschihnachu a hakle posdże wjeczor ßo Sserbam schlachcźi, nadpadnikow psches mjesy cźißnycź. Na ßerbskej stronje je pjecza 6 muži panyko a 12 ßo sraniko. Dźeń posdźischo wjeczor 500 Arnawtow a wjele turkowskich wojakow s nowa mjesu pschenďże, dachu ßo do strażowarnje w Prapotizy, smozowachu ßo s nowa strażowarnje w Make Wrani a ßylnische wodźelenje do Wrojiny a Gubowzow pósłachu. Na wschěch tychle městnach ßo skoro zyku nóz a 17. junija wojowasche, a na woběmaj stronomaj je pjecza wjele mużstwow spadało. Hakle 16. junija posdże wjeczor 2 kompagniji ßerbskich wojakow na wojownischczo pschicźeżeischtej, kotrejž ßo hnydom pschi wojowanju wobdźěleschej a nadpadnikow wróczo sa mjesy wuhnaschtej. Arnawtojo běchu do zyka dwě wßy a dwě strażowarni wurubili.

Sserbske knjeżerstwo je ßo rosßudźiło, wot nětka mjesu ßylnischo wobßadźicź, so bychu ßo nadpady njemohle wospjetowacź. Sserbski poknomóznik w Konstantinoplu, sastupowazy njepschitomneho pósłanza Nowakowicza, je wobcźeżowanje ministrej swonkownych należnosćow Tewfikej paschi pschepodał, w kotrymž ßo żada, so by sultan njeporjadej w namjesnych stronach kónz cźinił. Sserbske sakrocźenje je podpjeru se strony wulkomozow namakało, kotreż w nětcźischich wobstejnosćach w Starej Sserbiji strach sa měr zykeho Balkana widźa.

China. Hida pschecźiwo Europjanam je ßebi w Chinje nowe krwawne wopory żadała. W Kienningfu ßu mißionara Philippsa, jeho żonu, jenu druhu knjeni a ßydom chineskich kschescźijanow skónzowali. Kienningfu leži w pokodnischej Chinje, hdźeż hacź dotal njejßu njepschecźelske hibanje pschecźiwo Europjanam znali.

Moleŕ Ludwik.

(9. pokroczowanje.)

„Tola“, rjeknu hólz, kiž ßam njemóżesche wucźitacź ßwoje ßamßne molowanje, „ale ja ßym pschekupjzy pißak!“

„Aha!“ rjeknu knjes Rukowski poßměwajo ßo, mjes tym so ßo khlamaŕszy wótsje do ßmjecza dachu; „duž napißaj na sadnju stronu etiketow junu s zyle wschědnym pißmom; moji ludźo twojeho pschekupskeho pißma cźitacź njemóża.“

Hdyž Ludwik sa tsi njedźele saßo do młyna pschińdże, bě zyle spokojom, a nichtó na nim njepytny, kak bě jeho stykanje cźiwilowako, ale nan njekhwalesche jeho, kaž bě to wocźakował, a też macź njemějesche mnoho khwile sa njeho: maka Hanka bě skhorika a kaschlowasche dybawje.

Druhi ras domisnu wopytujo nadeńdże ßotsicźku, kotruż mějesche jara lubo, pschezo hischcze khoru. Płuza ßu ßo sahorike, rjeknychu lěkarjo. Stanje-li saßo, dyrbi ßo młynskeho procha w młynje sminycź, tón je płuzam jara schkódny, teho dla ßu też někotsi pjekarjo khori na płuzy.

„W mojim młynje ßo mnoho muki wjazy njeprószchi, knjes doktor!“ ßmějesche ßo młynk hórzy, a macź płakasche.

Hanka wotkhori saßo pomału, ale licźzy wostaschtej blědej, a druhdy skorżesche na kakanje w khribjecze.

Młynk mějesche tuto dźěcźo woßebje lubo. Druhdy, wjeczor posdże s korcźmy pschischedschi a do sparneje komory sastupiwschi, ßkuchasche, na dobo wustróżany, na krótke ßmorcźate dychanje makeje holcźki. „Hdy by mi něschto na to dźěcźo pschischło?“ stonasche potom, ßyże ßo na stólz a ßedźesche tu kaž slemjeny muż.

Wo dnjo bywasche Mostowski młynk nětkole pilny na polach, jeno wjeczor njeczerpjesche jeho w měrje pschi cźichej żonje, to cźerjesche jeho do korcźmy. S teho cźaßa, so bě rosręcźenje s knjesom fararjom měł, njekhodźesche też wjazy do zyrkwje: jeho żona cźerpjesche pschi tym mnoho, a cźestni ludźo sdalowachu ßo jeho wobkhada.

W cźopłym cźaßu wuskhnywasche rěcźka bjes maka zyle; ale w deschcźiku běżesche tak ßylna, so budźische ßo mohło zyły dźeń mlěcź, jeno so budźische tu sorno było. Ale tak dołho, so młynk do korcźmy khodźesche, noschachu ludźo skoro wschitko Schcźěpanej.

„Hdyž młynk sabywa na modlenje, njeje żane żohnowanje w muzy“ prajachu ludźo.

Młynk ßmějesche ßo se stobami, hdyž jemu żona ludźaze rěcźe powjedasche, a rjeknu hordy: „Cźakaj jeno, hdyž budu ßwoje ßamßne żito mlěcź.“

Psches bursku żonu běchu we wobkhodze shonili, so Mostowskeho ßyn po prawom „Moleŕ Ludwik“ rěka, a s teho cźaßa rěkachu jemu też tam tak. So by pokasał, so teho mjena podarmo nima — jeho wulki rosom mějesche to skerje sa khwalbu, dyžli sa hanjenje — ryßowasche w prósdnym cźaßu wschelake figury na papjerjane wobalki, do kotrychž běchu płaty sawalene. Knjes Rukowski, kotryž mějesche to sa schpatne poručenje ßwojeho wobkhoda, sakasa jemu njepschihodne pomolowanje wobalkow, ale jeho towarsch, knjes Nowak, mały, tołsty, luboscźiwy mużik wulkeje żiwosce, da ßebi wot wucźobnika wschelake wězy ryßowacź a dźiwasche ßo hólzowej wobdarjenosczi.

K hodam mějesche moleŕ Ludwik ßamo portret s cźornej krydu hotowy, kotryž bě po fotografiji ryßował. To bě wobras direktorki wobkhoda, kotraž bě hólcźeza do ßwojeho woßebiteho sakita pschijała, a kotraž jeho cźasto wobżarowasche, so wón njemóże moleŕ bycź. Wobras drje njebě prawje poradźeny, woßebje wocźi běschtej khětro wopacźnej, ale molerja Ludwika khwalachu tola jeho żadneho wumjekstwa dla, a knjeżna direktorka dari jemu zyku hriwnu, so mohł ßebi nowe ryßowanske potrjeby kupicź.

Moleŕ Ludwik pak chzyische ßwój pjenjes lěpje nakożicź. We wukładnym woknje wulkeho wobkhoda s ryßowanskimi ßrědkami, kotreż jeho se ßwojimi wobrasami tak pschiwabjowasche, leżesche maka knižka: wo molowanju s barbami, kotraž runje hriwnu płacźesche, a nadźijejo ßo, so mohł s tuteje knižki nawuknycź, kak ßo s krydu ryßuje, kupi ßebi tu knižku.

Dyrbjesche runje dwě wulkej rołzy żidźaneho banta wotnjesć, tykny paket pod pażu a cźitasche duzy po pucźu, dokelž jemu we wobkhodze na cźitanje khwile njesbywasche. Ale to bě ßo jara sjebał, dokelž w tej knisy wo krydowym ryßowanju rěcźe njebě, ale jara mnoho wo ryßowanju se ßuchej barbu a s pastelowym kónczkom

ſchtoż pak bě jemu njeſroſymliwe. Ani ſ wulkim napinanjom njemóżeſche do teho pſchińcź; to bě drje jeno hrajkanje a niczo prawe!

Skónczńje do ſwojeho měſtna doſchedſchi mèjeſche jeno próſdnu papjeru hiſchcże pod pażu; banty běchu ſo wußunyle a njeběchu wjazy namakacź! Nětk bě wulka nuſa a na njeſboże pſchińdże tež runje knjeſej Rukowſkemu do rukow, temu ſkupzej, kotryż jeho dokładnje naßwari a jemu rjekny, ſo budże ſebi wot njeho ſa dwě róli banta po ſchěſćź hriwnach żadacź.

Dwanaćze hriwnow! Ludwik budźiſche bjes maka ſnak padnył. Na tole — ſuche molowanje! Ale wón njebě pſchi tym ſuchi woſtał; pſchetoż jemu bě mnoho ſylſow a potu naczińiło. S tamneho dnja bě roſßudny njepſcheczel ſuchelio molowanja. Na ſboże pak ſmilichu ſo dwě pſchedawaŕzy a jedyn khlamaŕſki nad wbohim wuczobnikom a ſkaſachu ſebi ſwój wobras wot njeho, ſa cżoż po ſchtyrjoch hriwnach a wudawki ſapkacźichu, tak ſo móżeſche ſhubjenu żidu ſapkacźicź.

„Nó, ſa kupnu płacźiſnu pak budźiſchcże jemu żidu tola móhli wobliczicź!“ mènjeſche knjes Nowak ſ hkowu tſchaßo, hdyż to ſhoni; ale knjes Rukowſki bě pſchekupz a bjerjeſche dań, hdźeżkuli ſo hodźeſche. „Khoſtanje dyrbi bycź!“ wón rjekny a wěz bě wotbyta.

Pſchi wſchěm tym wodychny Ludwik tola ſ lohka, hdyż jemu knjes Rukowſki pſchilubi, ſo podawk ſe ſuchim molowanjom domoj njewoſjewi.

(Pokroczowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Knjeſej wyſchſchemu wucżerjej Jeremiaßej, kotryż je ſo jutry na wotpoczink podał, je kral ſaßkużbny kſchiż ſpożcził.

— (Nowy mużazy hoſpital.) Schtwórtk popołdnju je ſo ſakkadny kamjeń k nowemu mużazemu hoſpitalej, kotryż ſo pódla żonjazeho hoſpitala pſchi zyhelnſkim walu natwari, na ſwjedżeńſke waſchnje położił. Sakkadne murje ſu hižo hotowe.

— Mnoſy ratarjo w Łużizy nětkole ſ pokhromu (khlamowu a ſchparowu khoroſcź) howjaſeho ſkotu cżeżko ſchkoduja. W poßlednim cżaßu je pokhroma w Njeßwacżidle, Porſchizach, w Komorowje pola Rakez, we Wulkim Pſchéſdrjenju, we Lomſku pola Njeßwacżidła, Jitku, Maleſchezach a w Scźijezach wudyrika. Tež w druhich ſtronach Sakſkeje ſkót na nju khori. Pokhroma ſo woßebje ſe ſkótnymi wikami a ſ nakupjenym ſkotom roſſchérja.

— (Wo wjedrje.) Po nalětnich mhkach dyrbjał ſo deſchczźik hicź: 27. a 29. junija; — 2., 5., 8., 10., 12., 15., 17., 20., 22., 26., 27 28. a 30. julija; — 3., 4., 5., 10., 12., 15., 17., 18., 20., 24., 27. a 31. auguſta; — 3., 8., 12., 15., 20. a 22. ſeptembra.

— Rudolf Falb wot 18. hacż 23. junija ſhylne deſchcże wěſchczeſche. Wot 24. hacż do 27. junija dyrbja po nim deſchcże wotebjeracź, a wjedro wuſtudnje. Wot 28. junija hacż do 5. julija njewjedra ſ khětrymi deſchczemi ſaßo pſchiběraju. Wot 6. hacż 10. julija wjedro k ſuchocże kłoni. — Wjedrowěſchczéŕ w Sſerbach bě wot 19. junija hacż ſobu do prěnjeho tydżenja julija ſwjetſcha ſuche wjedro wěſchczźił. Schtó ſo tón krócź jako lěpſchi profeta wupokaże, Falb abo wjedrowěſchczéŕ w Sſerbach?

— (Sſrědk pſche ſchtomowe wſchi.) Schtomy, na kotrychż ſu ſo wſchi ſahnéſdźiłe, dyrbja ſo w novembrje doſcź derje ſ kalkowej juſchku wobarbicź. Na 100 litrow wody ſo 8 puntow haſchaneho twarſkeho kalka a 100 gramow kużkowych ſaſow woſmje. Kalk a ſaſy ſo, prjedy hacż ſo ſ wodu ſměſcheja, jako cźéſto derje pſchemèżeja. Schtomy potom nimaju tajki běły napohlad a kalkowa juſchka ſo ſkerje ſchtomow pſchima. Na tajke waſchnje ſu ſo ſchtomy, kotrež běchu ſe wſchelakorej njerodźu wobydlene, doſpołnje wucźiſćiłe. Jahodkowe kerczki ſ kalkowej juſchku wſchón moch ſhubja a póczńu ſaßo płody njeſcź. Kußaza kalkowa juſchka njerodźine jejka ſniczi a ſchtomy pſched ſmjerſkami ſchkita.

Mrowje ſo bórſy ſ wobydlenja ſaczérja, hdyż ſo ſchwamp, ſ zokorowej wody namaczany, na měſtno, w kotrymż ſo mrowje namakaju, położi. Naſajtra ſo ſchwamp ruczе do wody cźißnje, ſ cźimż ſo wjele ſtow mrowjow, kotrež ſu do ſchwampowych dźérkow ſaléſke, morja. To ſo tak huſto woſpjetuje, doniż ſo wſchě mrowje njeſhubja.

— (Wuhlady na żnč.) W Němzach ſo dobre żně wocżakuja. W Awſtriſkej a Wuherſkej ſu ſo ſżywy ſ pſchihódnym wjedrom polépſchiłe. W Jendźelſkej pſchenża ſ wjetſcha rjana ſteji, ſa nalětnje ſżywy ſebi wjazy wkóhi żadaju. S Franzowſkeje powjeſcże ſpokojaze woſtanu, wothladane wot nękotrych ſkórżbow na ſchkodowanje ſ njewjedrowymi wětrami. S Italſkeje piſaja, ſo ſu w połnóżnych dźélach wuhlady dobre, mjes tym ſo ſu w Lombardſkej żně ſe ſżylnymi deſchczemi a krupobiczom ſchkodowake. W Rumunſkej a Bołharſkej ſměja lětża najſkerje hubjene żně, tak ſo ſo ſ tuteju krajow żito njebudże móz pſchedawacź. W Ruſkej ſu żně w połodnju ſe ſuchotu, a w połnozy ſ mokrotu a ſymu cźerpiłe. We wjetſchim dźélu Ruſkeje pak wone dobry wunoſchk lubja. Wo pſchichodnych żnjach w Amerizy hiſchcże nětkole jara wſchelakore powjeſcże, dobre a njedobre, pſchikhadżeja.

S **Hodźija.** Sańdźenu njedźelu ſo w naſchim Bożim domje ſ klětki woſjewi, ſo ſo wot nětka po wobſamknjenju zyrkwineho prjódkſtejeŕſtwa te pjenjeſy, kotrež kemſcherjo a ſpowjedni do pjenjeżnych klětkow pſched zyrkwinymi durjemi nawdadża, ſa woßadźinu khudobu nałoża. Tole wobſamknjenje wěſcże zykeje woßady pſchihłoßowanje namaka. K temu ſmě ſo pak hiſchcże druha wjeßeła powjeſcź pſchidacź. Knjes kubleŕ Zur ſ Delnjeho Hunjowa běſche pſchi ſkładnoſczi naſcheho zyrkwineho twara zyrkwi na nęſchto lět 1500 hr. pożcził. Danje ſpomnjeny knjes żaneje bracź njecha, ale chze, ſo by ſo ta ſama teho runja k lěpſchemu woßadźineje khudoby nałożiła. Wutrobny dźak!

— W pſchedpoßlednim cźiſle „Sſerb. Nowin“ bu piſane, ſo ſebi wſchelazy na to myßla, Zicżeń wot Hodźija wotſchcźépicź a ſebi w Zicżenju ſchuln natwaricź. So ſo to ras poſdźiſcho ſtanje, njeje wuſamknjene; pſchetoż Zicżeń roſcże a woßebje wokoło Zicżeńſkeho dwórniſchcża bórſy wjeſka naſtanje, kiż by potom, měſto ſo nětko ſwoje dźéczi do Huſki ſcźele, je do Zicżenja do ſchule ſłała. Zicżeńſke dwórniſchcżo ſo runje nětko jara powjetſchuje a k lětu ſo tam ſaßo wjele noweho natwari. Duż po tajkim tajki ſchulſki twar w Zicżenju ſa pſchichod niczo njemóżne njeje. Nětko pak je to cźiſcże njemóżna wěz. Zicżeńk ſłuſcha do Dźiwocźiż do ſchule a Brěſa wěſcże w Hodźiju woſtanje. A nětcźiſchi Zicżeń ſebi ſam ſa ſo żenje żaneje ſchule twaricź njemóże. Sa to je w Zicżenju pſchemało dźéczi.

S **Demjan.** Sańdźenu ſobotu w nozy ſtej ſo bróżeń a domſke tudomneho bura Stiebza wotpaliłej. Woheń w 11 hodźinach ſ bróżnje wudyri. W płomjenjach ſo dwě ſwinjecźi tak ſłě wopaliſchtej, ſo dyrbjeſchtej ſo ſarěſacź. Stiebz ma ſawěſcźene; jara wjele nadoby je ſo wukhowało. Spodźiwna wěz bě, ſo krótko prjedy hacż ſo Stiebzez bróżeń palicź pocża, ſ 200 krocżelow ſdaleneje Gnawkez bróżnje woheń wuńdże. Mjes tym pak, ſo tu płomjenja ſalachu, ſo Stiebzez bróżeń ſapali. Hdy budźiſche ſo njeporadźiło, woheń w Gnawkez bróżni podtkóczicź, bychu ſo twarjenja mnohich ſußodnych wobſedżerjow wotpaliłe.

S **Budeſtez.** Tudomne němſke ſpěwaŕſke towaŕſtwo njedźelu 25. junija ſwoju nowu khorhoj poſßwjecźi.

S **Hornjeje Wjaſońzy.** Hdyż tu tele dny jena menażerija pſchebywaſche, ſ njeje jedyn hoborſti had, jena liſchka a jena żelva twóchnychu. Hroſa, kotraż bě teho dla ludźi ſajaka, ſo ſaßo ſłehny, hdyż ſo poradźi, cźeknjenzow wußlędźicź a jich ſaßo do klětkow ſawrjecź.

S **Kukowa.** Sa noweho wucżerja w naſchej ſchuli bu 18. junija knjes zyrkw. wucżeŕ Brauner w Njebjelczźizach wuſwoleny. (K. P.)

Se **Schczeńzy.** Ssrjedu rano wokoło 3 hodźin je ſo tu tak mjenowany Balakez młyn do cźiſta wotpalił. Wobſedżerży, ſwudowjenej Hermannowej, kotraż ma jara niſko ſawěſcźene, je ſo ſkoro wſcha nadoba ſpaliła. Każ ſo powjeda, je pjecża jedyn cżeladnik woheń ſakożił. Sapalerja ſu hižo do jaſtwa wotwjedli.

S **klóſchtra Marijneje Hwězdy.** Jeje kralowſka Wyßokoſcź prynzeßa Mathilda poczeſcźi, pſchewodżana wot ſwojeje komorniży, wutoru 13. junija naſch klóſchtr ſe ſwojim wopytom. Pſchi tym pſchepoda hnadnej knjeni abbatiſiy fotografiju ſwojeho Njebjelczańſkej zyrkwi darjeneho ſwjecźeńża. Pſchijèwſchi wokoło 1 hodź. popołdnju wot Budyſchina naß wyßoka knjeni wokoło 5 hodźin ſaßo wopuſchcźi. (K. P.)

S **Rakez.** Njedźelu 25. junija naſcha woßada 25lětny jubjelſki ſwjedżeń ſwojich ſwonow ſwjecźi. Nękotre dny poſdźiſcho ſměje naſch wyßokocżeſcźeny knjes duchowny Golcź ſłéborny kwaß.

S **Rakez.** W njewobkedźbowanym wokomiku je wutoru popołdnju tſílětny hólcźk cżahoweho wjednika Särgela wyſche młyna do Cżorneje Wody panył. Dokelż ſo dźéſcźa nichtó njedohlada, je ſo wone w tamnej woßebje hłubokej wodże tepiło a pſches młyn pſchepkuwało. Pſchi moſcże niże młyna jo dźowka kubleŕa Winklera dohlada a jo jako cźéło wnczeże. Wſchě poſpyty, dźéſczu ſiwjenje wróczicź, bjes wuſpěcha woſtachu. Bołoſcź ſtarſcheju je jara wulka.

S **Draždżan,** 18. junija 1899. Mějachmy tu ſaßo żohnowane ſerbſke kemſche w nakhwilnej kſchiżnej zyrkwi na lipowej haßy

Prědowanje dźerżeſche nam knjes farař Ssykora ſ Minakala a ſpowjednu wuczbu naſch ſpowjedny wótz Draždźanſkich Sserbow knjes farař Jakub ſ Njeßwaczidła. Spowjednych ſtupi ſe ſhromadźeneje ßerbſkeje woßady 183 k Bożemu blidu, a to 86 mużſkich a 97 żónſkich. — Tón Knjes pomhaj dale!

S **Borſchcże** (w pruſkej Hornjej Łużizy). Póſtſka agentura ſ telegrafowańju ßo 1. julija ſ Delneje Wólſchiny do Borſchcże pſchepoloži a ſměje pſchichodnje pomjenjenje Borſchcż (Liegnizſki podkrjeß).

S **Wojerez.** S 25lětneho jubilejneho ßwjedźenja Cźornokhołmcźanſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa ßo domoj wrócźo jedyn tudomny měſchcźan na naſchim dwórniſchcźu tak njeſbożownje padźe, ſo ßebi nohu ſlemi. Duž dyrbjachu jeho ſ khorobnym korbom domoj donjeſcź.

— (Do njeſboża pſchiſchoł.) Pónđźelu wjecźor je na Matjaſchkez nowotwarje na Kulowſkej dróſy 32lětny cźeßła Boßwank pſchi ſběhanju tſěchi ßo wobßunyła do pinzy dele panywſchi ßebi ſchiju ſlemił, tak ſo bě na měſcźe morwy. Wón żonu a dwě dźěſcźi ſawoſtaji. Boßwankowy nan je pſched něhdźe 9 lětami na podobne waſchnje nahłu ßmjercź namakał. Wón na tudomnym Grünningez nowotwarje pſchi wotroſchtowanju dele panywſchi ßo ſaraſy.

— (Sſo tepił.) Wutoru wjecźor ßu w rěży pſchi tudomnej tſěkeŕni prjedawſcheho tobakarja Ernſta Pětſchku morweho namakali. W poßlednim cźaßu je Pětſchka bóle próſdny khodźił, hacź dźěłał a też druhdy ßo troſchku napił. Najſkerje je wón pucź ſmyliwſchi pónđźelu wjecźor do rěki panył a ßo tepił.

S **Cźorneho Khołmza.** 25lětny jubilej ſakoženja tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa je ßo ſańdźenu njedźelu pſchi najrjeńſchim wjedrje wotměł. Naſcha wjeſka ßo pſchi tutym ßwjedźenju w najkraßniſchej pyſche jako wudebjena njewjeſta pokaſa. Něhdźe 16 cźeßnych wrotow bě ßo poſtajiło, a twarjenja běchu wſchě ſ pletwami a wěnzami popowſchane. Po ſwucźenym waſchnju rano ſahe ßwjedźeńſke piſkanje ſaklincźa. Posdźiſcho bě ßwjedźeńſka Boża ßłużba. Sswjedźeńſki cźah ßo popołdnju 1/2 3 hodźin pſchi měrowym dubje ſeſtupa. Hdyž bě tudomne ſpěwańſke towaŕſtwo ſpěw wuſpěwało, mějeſche knjes krajny radźicźel rěcź, kotraž ßo ſe ßławu na khěźora ſkónczi. Na to wjednik tudomneho wojeŕſkeho towaŕſtwa, knjes reverŕſki hajnik Hoffmann w mjenje jubjelſkeho towaŕſtwa a gmejny hoſcźi wutrobnje powita. Po wuſpěwanju ſpěwa knjes duchowny Wendt ßwjedźeńſku rěcź dźerżeſche, w kotrejż wuſběhaſche, ſo dyrbja wojeŕſke towaŕſtwa wótcźinſku myßl, kraloßwěrnoſcź a bohabojaſnoſcź hajicź, a ſ wutrobnymi ſbożopſchecźemi ßławu na jubjelſke towaŕſtwo wunjeße. Khěźorej ßo ſcźěhowazy telegram póßła:

„22 hornjołużiſkich wojeŕſkich towaŕſtwow dźenża pſchi ſakoženſkim ßwjedźenju Cźornokhołmcźanſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa ßlub njeroßłamneje ßwěry wobkrucźa.“

Po wuſpěwanju narodneje hymny knjeżna Hana Ssmolerjez ſbożopſchejazu ſchtucźku wuprajiwſchi khorhojnu rynku, wot młodych holzow darjenu, pſchepoda. Pſchitomne bratrowſke towaŕſtwa darichu kóżde khorhojny hóſdź. Bě to Nydźanſke, Wojerowſke wojeŕſke a „kameradſtwo“, Bukowſke, Brětnjanſke, Hóſnjanſke, Zidźinanſke, Łutowſke, Spalowſke, Wětniczanſke, Sabrodſke, Łaſowſke, Parzowſke, Wułkoſdźarowſke, Blunjanſke, Narcźanſke, Ptacźanſke, Lejnjanſke, Łubuſchanſke, Njedźichowſke a Wóßlincźanſke towaŕſtwo. Pódła teho knjes reverŕſki hajnik Hoffmann jedyn hóſdź dari. Spěwaŕſke towaŕſtwo ſ nowa jedyn ſpěw ſanjeßy, po kotrymż ßo pſchedßyda knjes Jurjanz w mjenje Cźornokhołmcźanſkeho towaŕſtwa ſa mnohi wopyt a wjele wopokaſmow kameradſtwa a luboſcźe ſ wutrobnymi ßłowami dźakowaſche a němſkemu wojeŕſkemu ſwjaſkej ßławu wunjeßy. Hdyž bě ßo ſhromadnje khěrluſch: „Njech Bohu dźakuje“ wuſpěwał, ßo ßwjedźeńſki cźah pſches wjeß hibaſche. Na cźole jěchachu tſi uniformu wobleczene ßobuſtawy tudomneho towaŕſtwa, ſa nimi dźěchu młode holzy a 22 wojeŕſkich towaŕſtwow ſ wjazy dyžli 700 ßobuſtawami. Po paradnym marſchu pſched měrowym dubom a po wotnjeßenju khorhoje ßo cźah roſpuſcheźi. Sswjedźenjowi wobdźělniziy ßo na to na ßwjedźeńſkim měſtnje ſabawjachu, hdźež něktore hudźbne kapały piſkachu.

— K doßwjecźenju jubjelſkeho ßwjedźenja pónđźelu popołdnju tudomne ſchulſke dźěcźi na ßwjedźeńſke měſtno wucźežechu, hdźež ßo ſchulſki ßwjedźeń wotbywaſche. Sa ſabawjenje dźěcźi bě ßo na wſchelakore waſchnje poſtaralo. Prjedy hacź ßo ßwjedźeń k kónzej pſchibliżi, ßo knjes duchowny Wendt knjeſej hajnikej Hoffmannej ſa wubjerne wuwjedźenje wojeŕſkeho ßwjedźenja a knjeſej wucźerjej Nowakej, kotryż bě ſchulſki ßwjedźeń na tak rjane waſchnje wuhotował, ſe ßławu dźakowaſche.

S **Mużakowa.** W Nyßy ßo kumpajo bě pońđźelu wjecźor poſtiki aſſiſtent Hajna ßo pſchewjele na ßwoje mozy ſpuſchcźał. Wón bě pſchedaloko po rěży dele płuwał a ßo nadobo ponuri, prjedy hacź móżachu jemu na pomoz pſchińcź. Hakle hodźinu poſdźiſcho jeho cźěło namakachu.

S **Giddingſa w Texaſu.** W ßwj. Pawołſkej woßadźe w Sſerbinje je 9. meje Jan Měrcźin ſtarſchi we wěrje do ßwojeho ſbóżnika 65 lět ſtary wumrjeł. Wón hłubokoſrudźenu wudowu a 4 wotroſcźene dźěcźi ſawoſtaji. Semrjety k ßerbſkej koloniji ßłuſcha, kotraż je pſched 45 lětami ſ Łużizy do Texaſa pſchicźahnyła a evangelſko-lutherſku ßwj. Pawołſku woßadu ſałożiła. Wón bě ßwěrny woßadźiny ßobuſtaw a je wjele lět pſchedſtejicźerſtwo ſ wułkej ßwěrnoſcźu a luboſcźu ſaſtawał, hacź ßo na ßwoje khorołożo lehny. Dźeń po jeho ßmjercźi je jeho duſchowpaſtyŕ, knjes duchowny Kilian, po kſcheſcźijanſkim waſchnju thował, pſchi cźimż ſemrjetemu jara wułka ßyła ludźi w 75 woſach poßledńje cźeſtne pſchewodźenje k rowu da.

Přilopk.

* Żałoßnu ßmjercź je njedźelu popołdnju kubleŕ Queißer w Dittersdorfje wumrjeł. S woſom ßyna do dwora jěżo bu wón tak njeſbożownje k wrotowemu kamjeńtnemu ſtołpej pſchitłóczeny, ſo ßo hłowa roſmjecźe, a ſo bě wón na měſcźe morwy.

* (Mordaŕſtwo.) W Nowej Rudej w Schleſyńſkej ßu ßobotu 16lětneho twaŕſkeho dźěłacźerja Pjechu ſtónzowali. Hdyž ſ doſtatej tydźeńſku mſdu domoj dźěſche, ßu jeho nadpanyli, jemu ruzy a noſy wuwjaſali, jeho do blíſkeho żitneho pola ſcźahnyli a jeho tu ſkónzowawſchi jemu 16 hriwnow 79 np. rubili. Ruzy ſtej jara roſdrapanej, ſchtoż na to ßudźicź da, ſo je ßo nadpanjeny ſ mordarjom żałoßnje bědźił. Pódła teho běſchtej ſkónzowanemu hłowa a wutrobu roſkałanej a jeho ſchija hłuboko roſrèſnjena. Wobydleŕſtwo je ßo do wułkeho roſhorjenja dało.

* Kaž ßo ſda, wo ßnje pjatk tydźenja rano 30 lětna njeżenjena dźěłacźerka Hana Worchez ſ wokna w ſchwórtym poſkhodźe w Barlinje na Wettinſkej dróſy ſ domu ßwojeju ſtarſcheju na kamjentnu ſchcźežku dele padźe a ßebi mnohe koſcźe ſłama a roſtſchaßy ßebi moſhy, też ßo ſnutſkownje cźežko wobſchkodźi. Hiſchcźe żiwu ju do Bethanijſkeje khorownje dowjeſechu, hdźež bórſy wumrje.

* (Nowy ſtraſchny lěkaŕ pſche ſchlebjerdźaki.) Frankfurtſka polizija je ſcźěhowaze warnowanje woſjewiła: W poßlednim cźaßu běchu tudomnym nowinam poruczenja wo ſahnaczu ſchlebjerdźaka, cźrjewowych a żołdkowych wakow ſe ſtrony Th. Konetzkya, ſpezialiſta ſa cźerpjazych na paraſity w Säkkingenje (w Badenſkej) pſchipołożene. Jedyn Frankfurtſki rěſnik, kotryż ßebi ßrědk pſche ſchlebjerdźaka póßlacź da a ſa to ſ póſtſkim ſapłacźenjom 11 hriwnow ſapłacźi, je tónle ßrědk wużiwſchi cźežko ſkhorił. Wón je zyły dźeń bjes wědomja leżał a je něktore dny njekhmany k dźěłu był. Stórżba pſchecźiwo Konetzkemu dla cźělneho wobſchkodźenja ſałożena, je ßo dyrbjała wrócźicź, dokelż Konetzki w Säkkingenje njebydli, ale w Schwajzarſkej. Wón, ßo wě, němſkemu ßudej njeſtaji, ſchwajzarſka wyſchnoſcź pak je ßo ſarjekła, jeho do pſchepytanja wſacź. Pſched Konetzkim a jeho ßrědkom ßo teho dla ſjawnje warnuje.

* Stónzowanje bratra je ßo we wßy Haſelbachu pola Kaſſela pſchi Waldkappelſkej żeleſnizy ſtało. Dla domjazych należnoſcźow běchu ßo tam tſjo bratſja ſwadźili, pſchi cźimż dwaj jeneho ſabiſchtaj. So by ßo ſdało, ſo je ßebi ßam żiwjenje wſał, běſchtaj jeho ſabiteho na hóſdź powěſkloj. Pſchepytanje je ßo hižo ſapocźało.

* (Hróſbna namakanka.) Niże Kölna ßu tele dny ſ Rheina cźěło něhdźe 45lětneho muża wucźahnyli. Jeho ruzy a noſy běſchtej wuwjaſanej. Cźěło bě do měcha ſaſchite a bě wyſche lěweho woka do cźoła kałnjene. Statne rěcźniſtwo ßo prózuje, njeſkutk roſjaßnicź. Mjeno ſtónzowaneho muża njeje hiſchcźe naſhoniło.

* (Falſchowane wino.) Dla pſchedawanja falſchowaneho wina je ßud jeneho winoweho wikowarja w Stk. Johannu w Heſſenſkej pola Rheina k 1000 hriwnam khoſtanja ſaßudźił. Pſchi tym wſchěm je tón mnż hiſchcźe dobru warbu ſcźinił, dokelż běſche po ßamßnym wuprajenju ſe 70 cźwizami falſchowaneho wina 7000 hr. ſaßłużił. Wone ßo dopokaſa, ſo je pokhoſtany w lěcźe 1898 2 1/2 ßuda wina naſběrał a 15 ßudow a kicźow pſchikupił, ſ cźehoż je 70 ßudow wina nadźěłał.

* Se ßurowje krwawnym njeſkutkom ma ßo pſchißahanſki ßud w Bayreucźe ſaběracź. Joſef Schütz, 23 lět ſtary, njeżenjeny murjeŕ ſ Gruby, naßylny cźłowjek, kotryż je paduchſtwa dla hižo 2 lěcźe w khoſtarni pſchebył, 13. haprleje wjecźor do Dilzerez korcźmy w Frenzhofje pſchińdźe. Margaretha Dilzerez, kiż chżyſche ßo po jutrach wożenicź, ßamalutka khlamy a korcźmaŕſtwo wobſtaraſche. 25lětna, jara ßylnje twarjena, powſchitkownje lubowana holza, żaneje

bojoscże njesnajesche. Hdyž běchu wschitzy hoscžo woteschli, chzyschе ßebi Schütz wot njeje poldra hriwny požčžicž. Hdyž ßo jemu Dilzerez sapowjedži, ßo Schütz ſ nožom, kiž w cžronach twjerdže tcžesche, do njeje da a ju do hlowy kló. Hdyž holza k woknu khwatajo wołasche: „O Božo, ludžo, pójcže na pomoz, woheń, mordaŕ!“ wottorže ju tón njedoczink wot wokna, cžißny ju na semju a sakló jej nóž do schije a wobwjertny jón w njej, tak so wona bórsy ßo wukrwawiwschi wumrje. Nětk pytasche mordaŕ w jeje sakach sa kluczemi, so móhł pjenjesy kranycž. Pschi tym drastu skónzowaneje holzy, tola kluczе njenamaka. Nětko ßußodža na pomoz pschińdžechu, dachu pak mordarjej cžeknycž. Wobskorženy niczo njepréje, tola pak wudawa, so je tón njeskutk bjes pschemyßlenja wuwjedł, dokelž je Dilzerez jemu lumpaka rěkała a jeho jara roshněwała. Wobskorženeho mordaŕstwa dla k ßmjercži wotßudžichu.

* W Medingenje pola Radeberga staj wutoru dwaj bratraj, Wagler rěkazaj, žandarma Schindlera sarasyłoj. Wobaj staj wowrótniłoj a wschelake njewuschnoscże skucžiłoj. Schindler měješche jeju teho dla sajecž. Pschi tym je jedyn ſ bratrow Schindlerej karabiner wutorhnył a jeho ſ karabinerowym toporom tak móznje do hlowy dyrił, so žandarm hnydom morwy na semju padže. Tež jeneho druheho žandarma je Wagler cžežko sranił. Wobaj Wagleraj ßo njemdrje wobaraschtaj a nikomu do wobydlenja njedaschtaj. Hakle hdyž wjazy žandarmow pschińdže, bratraj ſ wobydlenja stupischtaj a ßo sajecž daschtaj. — Psched dwěmaj měßazomaj, je ßo jedyn ſ Waglerez bratrow do khěžoroweho hroda w Barlinje dobycž spytał, so by khěžorej bibliju prawje wukožił. Waglera ßu tehdy do Dalldorskeje kludnizy tykli, tola jeho sa někotre njedžele ſ njeje saßo puschcžili.

* (Rosbuchnjenje.) W Saargemünde pschi warjenju jedyn pjezak se satraschnym wrjeskom roslecža. S roscžißnjenym wuhlom a žehlesnymi dželemi ßo nan, macž a džěcžo cžežko sranichu. Měnja, so je mjes wuhlom dynamitowa patrona była, ſ kotrejž hewjerjo wuhlo w podkopkach wotšeleja.

* Schtyri dželi wobßedžerja Knolla ßu ßo pschi wóhnju w Sonnleitbergu spalike. Nětko ßu Knolla sajeli, na njeho tukajo, so je woheń sakožił.

* (Žarliwa mandželska.) Se žarliwoscžu je ßobotu w nozy žona murjerja Fischera w Coswigu skónzowacž spytała. Muž bě se ßwojej žonu ßo wadžiwschi sahe spacž schoł, mjes tym so žona ßwoje domjaze dželka cžinjesche. Hdyž bě muž twjerdže wußnył, hrósbna žona ßekeru shrabny a ſ njej ßwojeho muža tak do hlowy sruba, so ßo tón hnydom pohłuschi. Tónle njeskutk skucžiwschi, wona stwu a komoru samkny a w kuchini, so by ßo morika, schwablowu kißalinu wupi. Tež wona wědomnja sby. Cžežko sranjenemu mužej pak ßo wědomje wróczi a wón po pomoz wołasche. Jeho wołanje wußkyschawschi domowi wobydlerjo pschiběžachu a durje samknjeneho wobydlenja wupacžichu. Muža ſ wjele ranow krwawjazeho cžežko franjeneho namakachu a ßo sa to postarachu, so ßo wón hnydom do měschczanskeje hojeńnje dowjesy. Jedyn lěkaŕ ſ Plawna žonje, pod blidom ležazej, lěkaŕstwo do žołdka puschczi, ſ kotrymž ßo wona saßo woživi. Hdyž chzychu ju wotwjescž, chzyschе ßo wona najprjedy ßwoje njedželske wobleczenje woblez. Wona ßo nětko w Draždžanskim pschepytowanskim jastwje namaka a je ßmjertnu straschnoscž pschětraka. Tež rany njesbožowneho mandželskeho njejßu ßmjercž straschne.

* Deschcže a krupobicže w Wuheŕskej. Sańdženu njedželu ßo we Wuheŕskej ſ džěla wulke, ſ džěla mjenische deschcže ſ krupobicžom schke. W Modorje a w Hajdu-Bößormeny ßu krupy winizy a žita sapuscžike. Tež w Zay-Ugoczu, Ungwarje a Nagy Szöllesu je krupobicže wulku schkodu naczinikо.

* (Mordaŕstwo.) W Próblizach pola Liberza w Czechach jedyn wokolodundazy proscheŕ jenu pschedawarku sakló, dokelž ßo wona sarjekny, jemu jakmožinu dacž. Mordarja ßu sajeli.

* Na Balassaskim saskanischczu w Wuheŕskej ßu knjenju, se želesniskim cžahom rosmjeczenu, namakali. Jejne dželo njesranjene a spizy na cžele ležesche. Knjeni bě, hdyž cžah ſ wonka saskanischcža sasta, ſ cžaha wustupika, měnjo, jo je ßwoju staziju dozpika. W tym ßamym wokomiku pak na druhej koliji cžah pschijědže a ju rosmjecže.

* (Pod schibjenzu ßo wusnał.) W Rudolfswerthu pola Wina dyrbjesche ßo jedyn zygan rubježneho mordaŕstwa dla wotprawicž. Pod schibjenzu wón měschnikej tak ważne wusnacže sdželi, so wobwěscheny wotstorczichu a khostanza do jeho klětki nasad dowjedžechu.

* (Dwě łódži do ßo srasyłej.) Parna łódž „Mauritius“ ſ Glasgowa, kotraž ſ Koski do Jendželskeje jědžesche, je 18. junija w nozy do Danzigskeje parneje łódže, „Artushof“ sakożika. Dželacž mjeńschinow po sraženju ßo Artushof ponuri. Dželacž muži ſ mužstwa, mies nimi prěni maschinist, je ßo tepiko. Kapitana a ßydom muži „Mauritius“ pschija, kotryž je ßylnje wobschkodženy do Frederikshavena pschijeł.

* (Krupobicže.) Na wokolnoscž Charkowa (w Ruskej) je ßo wulke krupobicže se ßylnym njewjedrom spuschczіko. Stadko wowzow je ßo wotpkawiko. Dwaj paſtyrjej ßo ſ błyskom sarasyschtaj; ßywy ßu czežko czerpike.

* Měd ſ myschazymi hownjeschkami a moczom smèschany je najnowscha khłóschczeńka. Margaretha Wilkowa w Bambergu ßebi wot žida L. Altenera we Woczi w Galizіskej dwójzy po 8 puntach mjedu k saßopschedawanju póßkacž da. Tutón měd bě ſ mjenowanej grawoczіwej měscheńzu skaženy, a kupzy, kotsiž jón wužichu, skhorichu. Wikowarku wobskorżichu, a Bambergski ßud ju k pjenježnemu khostanju saßudži. Kaž wona praji, je punt tehole „mjedu“ 65 np. a 20 np. zła a porta płaczik; sa tón pjenjes by dobry měd wschudže dostał.

* (Hußazewiki w Warschawje.) Kóżde lěto ßo w Warschawje hußaze wiki wotměwaja, na kotrež wjazy hacž 3 millijony hußow pschińdže. Wschitke te hußy ßo na wiki pschicżerja, a ßo niz něhdže na želesnizy njepschiwjeseja. Jedyn honjeŕ jich na dobo 3 abo 4000 pschicżeri, kiž je prjedy, hacž ßo pucżowanje sapocżnje, takle k temu pschihotował: Najprjedy jim po czenko poßmolenym wuhonje pscheńcž da, so wschitke ßmolowane nohi dostanu; potom pschiwnczuje je k dołhim pucżam twjerdym a kamjeńtnym. Nětko hakle sapocżnje ßo daloki pucž do Warschawy, hdżež zyle wuskhnjene dóńdu. Ale hdyž ßo někotre dny derje kołbaskuja, ßu saßo wobkubłane, kajkež prjedy běchu.

* Njedawno nadpadny jedyn Amerikan jenu knjeni w Villefranchskim tunelu. Wona jeho wotrasy a wołasche tak jara, so jej drusy pucżowarjo na pomoz pschiběżachu. W Nizzy nadpadnik kaž wrótny sakhadżesche, so dyrbjachu jeho swjasaneho na kommissariat dowjescž, hdżež jeho sa millionara Corwetha spósnachu. Jeho jenož k jastwu na tydżeń saßudżichu, dokelž lěkarjo a sakitarjo prajichu, so je ducha khory.

* (Wulka horzota a ßuchota w Ameriży.) S New-Yorka pißaja: Tudy je hižo cžaß pßowich dnjow pschischoł. Město žałoßnje ſ horzotu cžerpi. Dokelž nam na wodże pobrachuje, knježi wulka ßuchota. Wjele ludži je se ßłónzom swožahanych wumrjeło. Ssuchoty dla ßu wschitke warjenja wo 50 a wjazy prozentow drózsche, schtož je sa khudych ludži jara slě. Wot 22. měrza ßem je jenož zół deschczika padnył. Zentralny park je zyle wuskhnył, a schtomy tudy kaž tež w avenuejach wotemrěwaja. Žně w New-Jerseyu ßu hižo skażene, a woda k piczu je pschezo cžežo dostacž.

* (Jandželki dželarka.) W Birminghamje ßu w khěži, kotruž wěsta swudowjena Bowena wobydli, w pinzy dżewjecž cžełow nowonarodżenych dżěczi namakali. Bowenowu, kotraž je prjedy baba była, ßu sajeli.

* Satraschny tornado (wichor) je Minnesotaski a Wiskonfinski stat sapuscżił. Wón je města Hastings, Hudson a Nowy Richmond wupuscżił. Wjazy dyżli 200 cżłowjekow je ßo morikо.

* (Wichor w Wisconsinje a Minnesocże.) Strony pschi hornjej Missisippiskej rězy w poknóznej Ameriży ßu ßo se satraschnym wichorom domapytale. We Wisconsinskim a Minnesotaskim statu je ßo wjele khěżow spowalakko, a liczba cżłwjekow, kotsiž ßu pschi tym żiwjenje shubili, je njeßmérnje wulka. W Nowym Richmondże, městaczku ſ 2000 wobydlerjemi, hdżež ßo runje zyrkusowe pschedstajenje jeneho zyrkusoweho towarstwa wotbywasche, je ßamo 150 cżłowjekow nahłu ßmjercž namakako. Hdyž bě lědma likojta, zyie cżorna wichorowa mróczel nimo cżahnyła, woheń wudyri, kotryž skoro wschě hischcże stejo wostajene twarjenja do procha a popjeła pschewobrocži. Měscże Hastings a Hudson stej teho runja cżežko cżerpikej. Lěkarjo a wothladarjo khorych ßu ßo hnydom do domapytanych stron póßkali. Hacž dotal ßu hižo 200 morwych a 1000 sranjenych namakali.

* (Pschelecże mróczelow.) Wo wulkim sliwku, kiž ßo schtwórtk tydżenja na město Austin w Texasu rospuschczi, je wjele ludži kónz wsako. Hacž dotal wo 25 morwych, pißaja. Njewjedro naczini k poknozy Austina w San Saha a Menardvillu ßylne powodżenje. W měscże San Saha je ßo 8 ludži tepiko. Dokelž ßu pschenczne pola powodżene, ßu lětusche żně shubjene. W Menardvillu je po dotalnych powjescžach 17 woßobow kónz wsako. Njedaloko Austina mnosy Sserbjo bydla.

* (Po ßylnym bĕdźenju woßlepił.) Wobžarowneho muža ßu do kliniki w Halle pschiwjesli. W poßlednim wokomiku dozpi technik Paul Röhrstedt ſ wulkej prózu lĕdy nĕkak wotjĕdźazy cźah. Zyle pschepocźeny poda ßo potom k wocźinjenemu woknu, so by ßwojim pschiwusnym boźemje prajił. Tola w tym ßamym wokomiku lehny ßo hłuboka cźma na jeho wocźi. Hdyž wón do Erfurta pschijĕdźe, bĕ zyle ßlepy. Wón bĕ ßebi ſ kupejowym woknom won hladajo wocźi nasymnił a ſ tym woßlepił. Tónle podawk njech je wschitkim ſ warnowanjom.

* Žałoßne njesboże na łódźi je ßo na Wódrje pola Schcźecźina stało. Łódź „Pölitz“ ßrjedźa do schĕrokeho boka łódźe „Blüchera“ sajĕdźe. „Blücher“ ßo jej na žane waschnje wuwinycź njemóžesche. Stork bĕ tak ßylny, so wobĕ łódźe ſ dobom sastaschtej. Horka na krywje ßo wschitko hromadu srasy. „Blücher“ ßo hnydom nurjecź pocźa, žanych tśjoch mjenschinow njetrajesche, so bĕ zyle podnurjeny. Na najwjetsche njesboże buchu kajĕcźine durje se ßylnym sraženjom twjerdźe satkußnjene. Se schĕrokej dźĕru ßrjedź maschinineho a kajĕcźineho ruma ßo woda do kajĕty walesche. Zony a dźĕcźi, kaž wjele jich w njej bĕchu, dyrbjachu ßo tepicź, dokelž na jich wukhowanje žanych myßlow njebĕ. Zyła wĕz bĕ nĕhdźe sa dwĕ mjeńschinje nimo. To bĕchu žałoßne podawiny. Wot tamneje ßoboty ranja ßo na njesbožownym mĕstnje bjes pschestacźa prózuja, podnurjenu łódź sbĕhnycź a cźĕła tepjenych wukhowacź, pschi cźimž je žałoscźenje ßłyschecź, kiž wschĕm ludźom do wutroby rĕže. Mnosy bĕchu na brjosy a cźakachu na ßwoje wbohe dźĕcźi, kotrež dyrbjachu ßo ſ mokreho pschebytka wukhowacź. Najwjetschu winu na tym žałoßnym njesbožu maschiniscźe „Pölitza“ dawaja. Tón je, kaž praja, w cźaßu sraženja w žiwej sabawje horka na krywje pschebywał, mĕsto so by w maschininym rumje bycź dyrbjał; duž kommando „do sady“ ßłyschał njeje. Maschinista a tež kapitana „Pölitza“ ßu hnydom sajeli. Kapitan „Blüchera“ je wschón sastróżeny a tschepjetaty. Ssobotu na ranje poradźi ßo, „Blüchera“ tak daloko sbĕhnycź, so bĕ kryw widźecź. Na knjeżerski dwór jón dowjesćź, ßo njehodźesche, wón bu mjes sbĕharjemi wißazy do łódźetwarjerńje na hornju dźĕłarńju dowjesany, so by ßo tam wotkrył. Jako cźĕła ßu w kajĕcźe namakali schtyrjoch 12lĕtnych hólzow a jenu maku njesnatu holcźizu. Jako shubjeni ßu tu khwilu jenož hischcźe mjenowani 12lĕtny hólz a 24lĕtna žona. Tola pak ßo boja, so hischcźe wjazy cźĕłow na dnje njesbožownehо mĕstna leži abo so je je woda dale wotnjeßła. Dotalne namakane cźĕła ßu do Johannitskeje khorownje w Züllchowje składźene, hdźež je ßudniska komißija dźĕl jich pschiwusnych pscheßłyschała a jich mjena postajiła. Na „Blücheru“ pjecźa žane cźĕła wjazy njejßu. Jena wukhowana žona, kotraž je ßebi pschi tym njesbožu wobĕ nosy skamała, je w khorowni wumrjeła. Kontrolĕr Treptow, kiž je ßebi jene rjebło a wobrucźku skamał, cźežko khory leži. Tež wopokasy wulkeje duchapschitomnoscźe ßu ßo pschi tym njesbožu dźałe. Tśi dźĕcźi jeneho lĕkarja w Züllchowje, dr. Steinbrücha, 15- a 12lĕtnaj ßynaj- a 10lĕtna dźowka, ßu ßo bjese wscheje pomozy wukhowali. Najstarschi ßyn na „Pölitz“ skocźi, młódschej dwĕ dźĕscźi smužiwje na brjóh wupkuwaschtej. Mandźelska fotografa Tiesti se Schcźecźina je ßo ſ tym ßmjercźi wukhowała, so bĕ ſ kajĕty ßebi na kryw po ßwój pscheßłónczńik wuschła. W kajĕcźe mnohe dźĕcźi runje ßwoje schulske dźĕła cźinjachu, hdyž ßo njesboże sta. Dźĕcźom, ßo w rĕzy bĕdźazym, ßo wumóžerske paßy pschimjetowachu, ale bohužel je žane ſ nich wužicź njewjedźesche.

* W Želcźeninje w Pólskej ßo jena khĕža ſ błyskom sapali. Jena žona a tśi dźĕcźi ßo spalichu, dokelž bĕ khĕžiny wukhód se seßmudźenej krumu sawrjeny.

* Roshorjazy podawk je ßo w Royalskej drósy w Parisu stał. Antisemitiski sapóßłanz Morinaud do wosa nimo jĕdźazeho sozialdemokrata Rouaneta skocźi a jeho plistowasche. Dóńdźe k pukam, kotrež ßo ſ tym skónczichu, so pohoncź sapóßłanza Morinauda ſ wosa won cźißny.

* Sswĕdzy žadławeho podawka bĕchu wóndano wopytarjo Kleybergez swĕrjenza w Peterburgu. Hdyž chzysche skludźeŕ Charles Patti runje khrobły kusk ßrjedź dźiwich swĕriskow wuwjesćź, jedyn ſ jeho wucźomzow, hoborski mjedwjedź (bar), stany a jemu poßłuschnoscź sapowjedźi. Njembre skocźo Pattia na semju cźißny a na nim teptajo pocźa wobžaromnemu mjaßo ſ cźĕła torhacź. Ssmjercź psched wocźomaj widźo Patti poßlednje mozy sebra a ßwoju ruku, tak hłuboko hacź samó, mjedwjedźej do khlamy storcźi. Tutón pak ßwój wopor druhi krócź na semju cźißny a ßo hotowasche, jemu žiwot rósdrĕcź. Podarmo spytachu wothladarjo, mjedwjedźa wot Pattia, w bolosćźach ßo wijazeho, wotehnacź. Hakle po dołhim prózowanju ßo poradźi, swĕrisko se želesnymi widłami k lĕßyzam scźischcźecź, tak so mózachu pokmorweho Pattia ſ klĕtki wucźahnycź. Nĕtko ßo jedyn druhi skludźeŕ do klĕtki stupi. Powjas ſ wokom sa mjedwjedźom cźißnywschi wón sacźahny a woko mjedwjedźowu schiju sadźerny. Potom ßo ſ pistoliju do hłowy samĕriwschi wón ſ derje trjechazej kulku žiwjenju njemdreho swĕriska kónz scźini. Spodźiwne bĕ, so druhe dźiwje swĕrjata, w tej ßamej klĕtzy pschebywaze, jedyn druhi mjedwjedź, dwaj wjelkaj a jedyn schakal, ßo zyle smĕrom sadźerżachu a jenož spłóschiwje se ßwojich kutow žadławemu podawkej pschihladowachu. Skludźeŕ Patti je žałoßnje franjeny. Lĕkarjo ßu nadźiju spuschcźili, jemu žiwjenje sdźerżecź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Blidarski pomoznik J. B. Pĕtka, 1882 w Dźĕžnikezach narodźeny, ßo wusna, so je lĕtßa 19. februara ßwojemu mischtrej, Lischzy w Małych Bobolzach, hdyž tutón spasche, pjenjeżnu móscheń ſ 18 hriwnami kranył. So by tukanje wot ßebje wotwobrocźił, je wón pjenjesy ſ móschnje wsał a ju potom prósdnu pschi Małodebßecźanskim pucźu prjecź cźißnył. Pjecź njedźelow posdźischo je paduschny pomoznik ſ nowa pakoscźił a ßwojemu mischtrej 1 hriwnu 50 np. ſ jeneho laza kranył. Pĕtzy jastwo na pjecź mĕßazow pschißudźichu.

Schwalcźu Marju Theresu Brĕsowskez ſ Cźornych Noßliz k jastwu na tśi mĕßazy a pjekarja J. A. Pohlana ſ Minakała k jastwu na dwaj mĕßazaj saßudźichu. Brĕsowskez bĕ dla spytaneho skucźenja po § 218 khostanskeho sakonja a Pohlan dla pschimozy wobskorżeny.

Hudancźzy.

15.	16.
Hdyž ta hłowa roscźe Dwaj dźĕ rohaj ma; Shubiła je wobej, Hdyž je dorostła. Lĕdy doroscźena Sso saß' pomjeńscha, S druhoh' boka rohaj Potom nastaja.	Wosy jĕdu do dolinow, Hoscźo we nich sehrawaja, Strowi, cźerstwi, radoscźiwi Němu hraju ßebi hraja. Zadyn synka njepuschcźi, Byrnjež jeho kałali. — Schto też to te wosy ßu A cźi hoscźo woprawdku?

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
13. Pißmik W a w. 14. Wone skhadźeja.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lĕcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4627 hr. 24 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pónđźelnizy: Wjeßely Jakub 1 hr. 38 np., ßwĕrni wowcźerjo 75 np., solist nam naßmolił 75 np., „ſ kónzom“ 1 hr. 30 np. = . . .	4	18
Sbĕrka w Zornoßykach: August Wicźas a Wojnar po 1 hr. 50 np., Khorla Sswora, August Husak a Hermann Mucźeŕ po 1 hr., Handrij Wicźas a Ernst Wicźas po 50 np., Ernst Sswora 40 np., Jan Bydlenk a Jan Husak po 30 np. =	8	—
W „Katholskim Póßle“ cźißło 24. a 25. lĕta 1899 hižo kwitowane:		
Cźißło 24.: Delanska patentna komißija 60 np. + 1 hr. P. R. S. 1 hr. Njemjenowany 5 np. Roskolnizy 2 hr. = ...	4	65
Cźißło 25.: Sderjanska łucźlana komißija 80 np. Roskolnizy 2 hr. Dobra duscha 2 hr. = . .	4	80
Hromadźe: 4648 hr. 87 np.		

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

(Pschipóßłane.) Sserbam budźe prawje witane shonicź, so ßudniski aktuar Liebsch w Budyschinje, kotryž je ßam Sserb, pißarńju sa pißmowske dźĕła a sa wobstaranje kupnych, dismembrazistich, hypothekskich, testamentskich a sawostajenskich wĕzow sakoži. Aktuar Liebsch je 18 lĕt na Budyskim hamtskim ßudnistwje dźĕłał a ßwoje sastojnstwo dźiwajzy na ßwoju strowoscź słoži. Wón smĕje ßwoju pißarńju w Budyschinje na rózku kamjeńtneje a hospitalskeje haßy (w Gambrinusu po 2 sthodomaj).

Hróch k wuſzywej

kaž tež **woku, kolij, hejduſchku** w najlěpſchej hódnoſczi po tunich płaczíſnach porucža

Khorla Schuppan

pſchi žitnych wikach.

(**Auguſta Halki** pſchichodny ßyn.)

Sofy, ſtoły matrazy ſ kožom a bjes njeho mam pſchezo na ſkładze, teho runja **dekoraziſke wězy.** Tež wſchě **pólſtrowanſke** a **tapezěrarſke dźěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzſchuh, tapezěrař,
w ſtarym Maczičznym domje
pſchi lawſkich hrjebjach 2.

Sſłódki a czíſty palenz
kupuje ßo w cžwizach a jenotliwje najtuńſcho pola
Khorle Nowaka na žitnej haßy.

Sſłódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

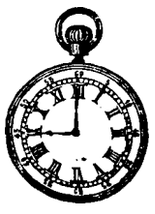

Franz Marſchner

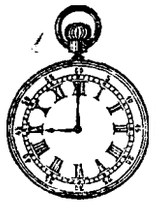

cžaßnikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěčzu **ßerbſki.**

Paleny khofej

na Gothothſkim patentowanym palaku paleny, ſ čzimž wón jara wjele po dobrym ßłodže a ſporoſczi dobudže, punt po 80 hacž 200 np. porucža

Bruno Halke
na ſwonkownej lawſkej haßy 9.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoſcž wubudžuje a kormjenje połožuje, porucža



Germania a Drogownja
dr. Rocbera
ſ napſchecža winoweje kicze.



Pſchedawanje a porjedzenje

wſchěch družinow
cžaßnikow.
Płaczíſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcze.

Gustav Mager,
cžaßnikař
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedža ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacz.**

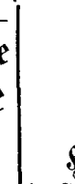

Hdže je **dobry** khofej doſtacź?

Pola

khofejoweho Sachſy

na bohatej haßy 4.

1864 ſałożena, najſtarſcha, najſprawniſcha a najtuńſcha pſchedawarńja

Khorle Nowaka w Budyſchinje

na žitnej haßy
porucža
nowe jerje, tucžne a młódne, po 5 a 6 np.,
paleny khofej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 180 np.,
feleny khofej punt po 60, 70, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
rajß punt po 16 np. a dróžſcho,
ßłódki a czíſty palenz liter po 28, 30, 40 a 50 np.,
drobny zokor punt po 26 np.
Proſchu, jenož wobhladacz.

Cžeßny diplom — Bronſowe medaille a cžeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Njedoſcžehnjene po rjanoſczi a pſchihódnej ßedžazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětcžiſcheho cžaßa.

Skład pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra
na ßukelnſkej haßy 14.

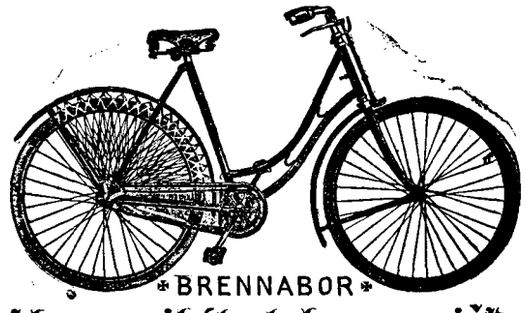

Najlěpſche a najbóle lubowane jěſdne koło ßwěta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.
Prěnja a najwjetſcha fabrika Europy.
Saložena 1871. — W dźěle 2500 dźěłacžerjow.
Wjazy dyžli ½ milijona **Breunaborſkich** jěſdnych kołow we wſchěch dźělach ßwěta jěſdži.
W lěcze 1898 ßo pſchedało: **35,000 jěſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Rakezach,**
pſchedawarńja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

Jenopſchežne a **dwajpſchežne trawu** a **žito ßnjecžaze maſchiny** wſchelakich ſyſtemow najnowſcheje konſtrukzije, hižo po 250 hriwnach, **ßynowobroczaki, rucžne** a **konjaze hrabje, mlokowe zentrifugi,** kaž tež wſchě **ratarſke maſchiny** a grat porucža

Bernhardt Graf, maſchinſka fabrika w **Lubiju**
w nowym měſcze.

Burske towarstwo w Rakezach

smĕje **njedźelu 25. junija** popołdnju w 3 hodźinach tón króćz w Kamjenej pola knjesa Hobraka poseđźenje. Ważnych wuradźowanjow dla so sobustawy prosca, so bychu so wschitzy sešchli.

Pschedsyđstwo.

Palne drjewo na pschedań.

Na tudomnym revĕrje steji nĕhđe

1000 rm. tolstych suschizowych kuleežkow,
rm. po 2 mk. 50 np.,
1200 khójnowych walcžkow, 100 po 8 mk.,

kaž tež suche brĕsowe a wólschowe schcžĕpowe drjewo po tunich płacžisnach, rm. po 6 mk., a dale rjane krótke mjehke pjenkowe drjewo, rm. po 2 mk. 50 np. na pschedań.

Hrabinske Lippeske hajnische sarjadnistwo
w Dubom.

Dwĕ **suproschnej ranzy** stej na pschedań w Jitku cžišku 11.

Wubjerne tucžne **howjase mjaso** punt po 55 np., **kój** punt po 45 np., **swinjaze mjaso** punt po 65 np. poruca

rĕsnik **Bernkopf**
na sukelnskej hasy cžišku 26.

Koszy,

saruczene dobre, a **wubrakowane koszy, serpy** a **brusy** we wulkim wubjerku poruca

Emil Heinrich w Borschcži.

Naumannowe Germania-kola

kaž tež druhe wupruhowane wudźĕłki, tež nĕkotre rovery s pneumatikskej wobrucžu, hischcže jara rjane a derje sdźerżane, hižo po 70 hriwnach poruca

Khorla Zug,

pschedawarnja jĕdnych kolow
a schijazych maschinow
w Rakezach.

Drainĕrowanske roly

wschĕch druzinow ma po fabrikskich płacžisnach na składze

H. Dittrich w hoscženzu
w Lĕtonju.

Trawowa awkzija.

Blizschu njedźelu 25. junija ma so na Hnĕwsecžanskej gmejnskej kuzy lĕtuschi trawowy wuzitk sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź. Sapocžatk popołdnju w 4 hodźinach. Shromadźisna pschi gmejnskej kuzy.

W Hnĕwsezach, 21. jun. 1899.

Bjenada, gmejnski pschedstejicžer.

Dwĕ žiwnoscži, jena se 27 korzami, druha s 21 korzami, stej s krasnymi žnjemi hnydom abo posdźischo płacžisny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **A. Schöbel** w Nowej Wsy pola Hucžiny.

W Panezach pola Hornjeho Wujesda je masiwna dwajschosna **khĕża** cžišku 4 s 3 korzami pola a s rjanej sadźenskej sahrodu na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Rjane wobydlenje,

sa rjemjesnika abo sa dźĕławy lud so hodźaze, je na pschenajecže w Krónzy pola Kuha. Wscho dalsche je shonicź w mlynje tam.

Cžehniteho psa a **ruczny wós** kupicź pyta pjekarski mischtr Herden w Rakezach.

S tutym sebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacź, so su mje pola kralowskeho krajneho sudnistwa a hamtskeho sudnistwa w Budyschinje a pola komory sa wikowanske wĕzy w Žitawje jako

rĕcžnika

pschipuschcžili, a so praxis hromadze se swojim nanom, knjesom rĕcžnikom **Pawolom Naumannom,** tu **na seminarskej hasy 10 po 1 skhodźe** powjedu.

S poczesczowanjom

rĕcžnik dr. Wilhelm Naumann.

W Budyschinje, 22. junija 1899.

Hdźe póndźemy?

Wschitzy jutsje njedźelu do **Ssmochcžiz** k lĕtnjemu swjedźenjej.

800 hriwnow

na 2. hypotheku snutska wopalneje kasy so k 1. julijej tuteho lĕta pyta.

Poskicženja so pod **A. O. G.** we wudawarni „Sserb. Nowin" wuprosca.

Pschenajecže honitwy.

Honitwa na **Jitkowskich** burskich lĕžomnoscžach ma so póndźelu **3. julija** popołdnju wot 3 hacž do 6 hodźin w **Wirthez** korczmje w Jitku na dalsche 6 lĕt wot 1. septembra 1899 hacž do 31. aug. 1905 na pschesadźowanje pschenajecź, k czemuž so sobustawy honitwineho wužitkarstwa, kaž tež na wotnajecže smysleni pschepro-schuja.

Wuswolenje mjes sadźerjemi a wotpokasanje wschĕch sadźenjow so wurasnje wumĕni.

W Jitku, 16. junija 1899.

Honitwinski pschedsyđa.

Žiwnoscź na pschedań.

W Jikozach je žiwnoscź czo. 24 s 12 korzami pola a luki se wschĕm žiwym a morwym inventarom se swobodneje ruki na pschedań.

Žiwnoscź

w Hornjej Kinje cžišku 5 s 9 korzami pola a luki je na pschedań.

Žiwnoscź na pschedań.

W Trupinje pola Rakez je žiwnoscź s 9 korzami pola, wulkej sahrodu, s 53 dawskimi jenoscžemi poczežena, se swobodneje ruki na pschedań. Dalsche je shonicź pola Jakuba Wicžasa w Trupinje.

W Barcže je **žiwnoscź** czo. 69 s nimale 69 korzami pola a luki se wschĕm žiwym a morwym inv. thorosce dla hnydom na pschedań. Napłacženje po wucžinjenju.

Žiwnoscź cžišku 1 we Wulkej Khójnzy s 8 korzami pola a luki je hnydom na pschedań.

Sa hrodowy pschetwar w Bóschizach p. Njeswaczidła so wustojni murjerjo a dźĕlacžerjo pytaja. Sso samolwicź na twarje abo pola **Mörbitzez bratrow,** twarskeju mischtrow w Budyschinje.



K saradźenju

kupowanja a pschedawanja rycžerskich kubkow, ratarskich wobsedźenjow, kaž tež druhich lĕžomnoscžow a wobkhodow, k wupožcženju pjenjes na hypothekisku wĕstoscź a k wudźĕłanju wschĕch kupnych a wotnajenskich pismow a wucžinjenjow poruca so

Bruno Rhan w Budyschinje
na hospitalskej drósy 16 po
2 skhodomaj.

Kuchařka sa cželedź,

kotraž dyrbi tež pjerisnu a swinje sastaracź so k 1. julijej na Bóschiczanski knjezi dwór pyta.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, srĕnkow, tsecžakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźĕlacžerske swójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na sukelnskej hasy 24 po 1 skhodźe.

K 1. augustej dla skhorjenja nĕtczisscheje sprawnu a pilnu skužobnu **holzu** pyta **Fanny Kulischowa** w Budyschinje na hoschiz hasy 38.

Lĕpscha **skužobna holza,** serbske reczże mózna, kotraž dyrbi w khlamach tež s pschedawarku hyczź, so do dobreje skužby pyta. Poskicženja se so žadazej mjdu njech s adressu **K. P. 1** we wudawarni „Sserb. Nowin" wotedadźa.

Starscha **holza** so jako wotkladarka khoreho abo do lĕkowanskeho wustawa pyta. Dalsche je shonicź we wud. „Sserb. Now."

12. junija je so pschi posswjeczenju swonow w Khwaczizach sležborne czežne snamjo sa swĕrnoscź w dźĕle shubiło. Wotedacź sa myto pola zyhelnskeho mischtra Wilh. Bocka w Mĕrkowje.

Dawam k wjedźenju, so je so mi tydźenja jedyn pakecžik smylnje na wós dał a so je sazo dostacź pola Müllera w Jeschizach pola Mĕrkowa.

Sschiwdźaze skowa, kotrez sym na synow gmejnskeho pschedstejicžerja w Hermanezach srĕczał, s tutym jako njewĕrne wróczu.

Khĕžkař **Jan Polan**
w Hermanezach.

Najwutrobnischi dźak

wyšokodostojnej prijódkstejerzy podpisaneho towarstwa, knjezne **Emmje Jakubez,** sa njesapomnite wjesele hodźiny, nam sandźenu njedźelu s krasnje wuhotowanym wulĕtom a bohatym wokschewjenjom pschihotowane. Bóh zohnuj jej wschu luboscź!

W Njeswaczidle, 18. jun. 1899.

Njeswaczidlske knjezniske towarstwo.

(K temu cžišku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišłu 25 Serbskich Nowin.

Sobotu 24. junija 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

19 junija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	34—37	61—65
awstriske	34—37	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	48—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	58—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—57
3. ßnadnje pizowane	—	54
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	73—77
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	68—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do $1\frac{1}{4}$ lěta	39—40	50—51
2. mjaßne	37—39	48—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—36	45—47

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3998 měchow.	W Budyschinje 17. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 22. junija 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża běła	8	24	8	38	8	—	8	29
" žołta	7	94	8	6	7	71	8	—
Rožka	7	34	7	38	7	6	7	25
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß	7	—	7	20	6	70	7	—
Hróch	9	—	11	12	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	80	2	—
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1404 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. — np. hacz 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 49 np. hacz 13 hr 70 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 74 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacz 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacz 8 hr. 30 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 95 np. hacz 8 hr. 3 np., rožka wot 7 hr. 28 np. hacz 7 hr. 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr — np. hacz 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 23. junija: Deschcź

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 4. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, $\frac{1}{2}9$ hodźin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju $\frac{1}{2}2$ hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se ßerbskimi holzami.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Bjedrich Hermann Neumann, cźěßla w Ratarjezach, s Hannu Marthu Sommerez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Jan Bjedrich Buchs, żelesniki dźełaczer tu, s Hannu rodź. Bjedrichez. — Khorla Hermann Bretschneider, samkać tu, s Franziśku rodź. Nentwigez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Michał Alfred, Michała Hermanna Panacha, kublerja w Bosankezach, ß. — Kurt Richard, Jana Nowaka, nadróżneho wothladarja na Zidowje, ß. — Hendrich Khorla Richard, Jana Khorle Hendricha Röhrichta, wobydlerja a kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß. — Hańża Hilžbjeta, Hermanna Nycze, rěsnika na Zidowje, dź. — Frieda Fanny, Jana Augusta Haschki, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Frieda Hedwig, Ernsta Röthiga, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Jan Ota, njemandź. ß. na Zidowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. junija: Helena Kubaniz, njebo Michała Bjenada, khěžkarja a najenka skały w Nowych Bobolzach, sawostajena wudowa tam, 69 l 7 m. 4 d. — Alsons, Wjazßlawa Witeka, krawsteho mischtra tu, ß, 2 m. — Wylem Bjarnat, Wjazßlawa Schmideka, pilnikarja tu, ß, 11 m.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje farar Mrosak rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 8 hodź. ßerbske a $\frac{3}{4}10$ hodźin němske předowanje

Ssyczże s Milwaukeeskej

trawu žnějazej maschinu po 275 hriwnach.

Ssynowe wobroczaki,

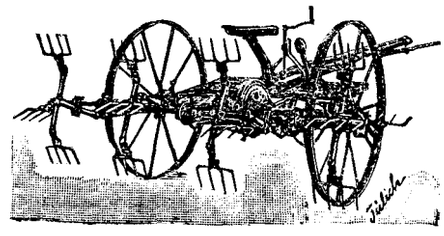

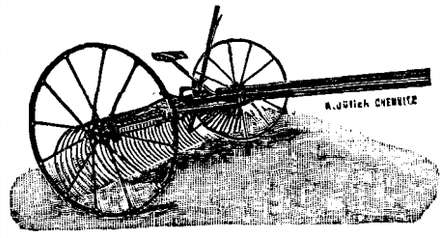

konjaze hrabje „Tiger"

porucza

R. Rebisch w **Baczonju** pola Přěczez.

Hróch k wußywej,
woku k wußywej,
hoborski kolij,
poldolhi kolij,
hejduschku,
żonop atd. atd.

wscho w najlěpschej, strowej, derje schadźazej tworje we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Paul Schulze,

pschedawarnja žita ßymjenja a piznych ßrědkow

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Póstska kowarnja w Budyschinje.

W. A. Hultsch

porucza wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschczow, brußow, ßynowych a žnjowych widkow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

K pschedstejazej nałożenskej termiji poruczamy, tak daloko hacz skład doßaha:

4 % se 105 % nasadpłaczomne prěnjoměstne hypothekariszy sapißane **dołżne sapiski Wulkosdżarowskeje fabriki sa kožane pappy s drjewoweje maczišny atd. akz. towarstwa we Wulkich Sdżarach** (akz. kapital 700,000 hriwnow, poßlednja dividenda 8 %)

po 97,50 % netto.

Dale **4½ % se 105 %** nasadpłaczomne hypothekariszy sapißane **dołżne sapiski Adolfskeje hěty, prjedawschich hrabinskich Einsiedelskich kaolinowych, tonowych a wuhlowych podkopkow akz. towarstwa w Khrósćeje pola Budyschina** (akzijowy kapital 1,300,000 hr. poßlednja dividenda 5 %)

po 101½ % netto.

Bližsche wukasanja wo dołżnych sapiskach ßu pschi naschich kassach shonicz.

W Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Lubijska banka.

Wosjewjenje:

powyschenje danineje měry nastupaze.

Postupanje wschelakich nalutowarnjow a wjetschich bankowych wustawow sczěhujo, ßmy wobsamkli, dańsku měru na

założenske a lutowanske pjenjesy

pschi ¼ lětnym wupowjedżenju wot 3¼ % na 3½ % na lěto,

pschi pollětnym wupowjedżenju wot 3⅔ % na 4 % na lěto powyschicz.

Tak powyschena danina měra tak dołho płaczi, hacz privatny diskont khěžorstwoweje banki 4% abo wjazy wuczini; pschi jeje poniženju nasche dotalne ßadżenki saßo do mozy stupja.

Powyschenje płaczi wot 1. julija sa wschě pola naß a naschich filialow założene pjenjesy je schtwórczlětnym a zyłolětnym wupowjedżenjom, tak daloko hacz njejßu hižo wupowjedżene.

W Lubiju w Sakskej, 20. junija 1899.

Lubijska banka.

A. Oeser. Geißler.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża, **domowe žołnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Draždżanski jědżny raiß

punt po 16 np. porucza

Khorla Kahrowe.

Ssuschenu tuczny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tuczne **ßuschene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., druhu druzinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa.

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Kedżbu!

Kedżbu! Kedżbu!

Zyle tuczne **howjaße mjaßo** punt po 50 np., **połcz** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěsnischeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy czißło 4.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. **Sobotu 1. julija 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Na kajke waschnje ma ßo w Pruskej cźichi pjatk ßwjecźicź, je pruski ßejm ßobotu wobsamknył. Se sakonjowym nacźiskom, na to ßo pocźahowazym, kotryž knjeżerstwo ßejmej poruczesche, njeběchu katholscy spokojom. Nětko je ßejm namjetej konservatiwneje strony pschihłoßował, kotryž rěka: Cźichi pjatk ma płacźiwosć powschitkowneho ßwjateho dnja. W gmejnach s pschewažazym katholskim wobydlerstwom njeßmě ßo wobstejaze swucźene dźěło sakasacź, khiba so ßo wo sjawnje ßłyschne ropotne dźěła, blisko twarjenjow, k Božej ßłužbje poßwjecźenych, jedna.

— Kral Albert je ßobotu w Schcźecźinje pschebywał. Łódźniske towarstwo „Połnóznoněmski Loyd“ bě jeho pscheproßyło, so by pschi wukschcźiczu łódźe, kotrejž je ßo mjeno „kral Albert“ narjekło, pschitomny był. Po rěcźi krala Alberta mandźelska sakskeho póßłanza w Barlinje, hrabje Hohenthala, wukschcźicźe wukonja.

— Nowowólba do khěžorstwoweho ßejma smeje ßo 18. septembra w Pirnaskim wokrjeßu. Komißija khěžorstwoweho ßejma je wólbu antisemitiskeho sastupjerja sacźißła, dokelž ßu ßo pschi wólbach někotre njesakonoscźe měle. Dokelž je antisemitiski sastupjeŕ jenoż něschto mało hłoßow wjazy dyžli sozialdemokratiski kandidat dostał, je strach, so mohła ßo liczba sozialdemokratow s nowowólbu w Pirnaskim wokrjeßu poßylnicź.

— Sakonjowy nacźisk k schkitowanju k dźěłu swólnjwych dźěłacźerjow psched naßylnoscźu strajkowarjow, kotryž powschitkownje „khostarski sakoń“ rěka, je drje khěžorstwowy ßejm sacźißnył. Njedźiwajcy teho pak ßo sakoń hischcźe ras ßejmej pschedpołoži. Knjeżerstwo wocźakuje, so ludowi sastupjerjo hacź do nasymy k druhemu měnjenju dóńdu, a so budźa jemu pschihłoßowacź, hdyž ßo někotre postajenja w nim pscheměnja.

— 23. junija je ßo lěto minyło, so ßu ßebi Barlinscy měschcźanscy sastupjerjo Kirschnera sa wyschscheho měschcźanostu wuswolili. Knjeżerstwo pak ßo hischcźe pschezo komdźi, jeho wólbu wobkrucźicź. Haj, mózno je, so wobkrucźenje do zyła wunwostanje. Kirschner knjeżerstwu prawy njeje, dokelž je wón we ßwojim cźaßu sa to hłoßował, so by ßo sběžkarjam, pschi sběžku w lěcźe 1848 w Barlinje panjenym, pomnik stajił, a so by ßo pohrjebnischcźo, na kotrymž ßu woni pohrjebani, s murju wobdało.

— Strajk murjerjow w Barlinje je skónczeny. Murjerjo chzedźa hacź do nasymy sa dotalnu msdu dźěłacź. W symje ma ßo jim msda na hodźinu wo 2 np. powyschicź. Wjele murjerjow s tutym strajkowym wukhodom njeißu spokojom, tola ßu ßo nowym wucźinjenjam podcźißnyli. Nětkole ßo saßo na wschěch Barlinskich twarach dźěła.

— W Herne pola Essena dźěłacźerjo we wuhlowych podkopkach strajkuja. Pschecźiwo strajkowarjam, kotsiž k dźěłu swólnjwych wot dźěła honjachu, ßu policistojo a żandarmojo s brónju sakrocźili. Pschi tym ßu ßo pjecźa schtyrjo strajkowarjo morili, dźeßacźo ßu ßo cźežko a mnosy ßo lohko sranili. So by ßo porjad dale njekasył, ßu bataillon pěschkow a dwě schwadronje jězdnych do Hernescheho rewěra póßłali.

— Chinesojo ßo njemóża na to swucźicź, Němzow sa wobßedźerjow Kiawczowa wobhładacź. Něhdże 1000 Chinesow, kotsiž ßu se wschelakej brónju wobrónjeni byli, ßu němsku żelesnizu nadpanyli a němskich sastojnikow wuhnali. Wodźělenje němskich wojakow Chinesow rospjerschicź spyta, tola dokelž cźi njepoßłuchachu, wojazy do nich tsělachu. Dźewjecź Chinesow je panyło.

Wo tychle njeměrach ßu poßlednje dny do Barlina scźěhowaze nadrobnische powjescźe dóschłe:

Psched někotrymi dnjemi ßo Kiawczowskemu guwerněrej wosjewi, so ßu w Kaw-Mi, w městaczku, kotreż pschi natwarjomnej żelesnizy leži, Němzam s naßylnoscźemi wobarali, doprědnje dźěła sa żelesnizu cźinicź. Kompagnija němskich wojakow, kotraż ßo wupóßła, so by chinesskich sadźerakow satraschiła, s połkownja Kaw-Mi wjeß Titung s naßypanzami wobdatu namaka, a 300 wobrónjenych Chinesow do Němzow tsělesche. Němzy ßo do wßy dachu, pschi cźimż 9 Chinesow morichu. Dokelž ßo tež druhe ßußodne wßy na podobne waschnje sakitachu, guwerněr poßylnjenje wupóßła. Po nowschich powjescźach ßu ßo Chinesojo dalscheho spjecźowanja wostajili. Duż ßnadź budźe mózno, porjad bjes dalscheho krejpschelecźa postajicź a doprědne dźěła sa żelesnizu dale wjescź.

Awstriska. Prażski arzybiskop hrabja Schönborn, najwyschschi duchowny cźěskeho kraleswa, je na wisitaziskim pucźowanju w Falkenawje pola Cheba nahle wumrjeł. Semrjety bě ßebi s wopredka wojeńske powołanje wuswolił. W lěcźe 1866 ßo wón w awstriskim wójsku jako lieutenant kyraserow w bitwomaj pola Nachoda a Kraloweje Hradza se ßwojej khróbłoscźu wusnamjeni. Hrosnoscźe a żałoscźe wójny pak w jeho myßlach a cźucźach mózne pscheměnjenje dokonjachu. Wón ßo rossudźi, wojerstwo wopuschcźicź a ßo duchownstwu poßwjecźicź. W lěcźe 1885 bu wón po ßmjerczi arzybiskopa Schwarzenberga sa Prażskeho arzybiskopa postajeny. W tutym sastojńſtwje ßebi wón se ßwojej prawdu a njestronitoscźu, luboscź a cźeścźowanje Cźechow a Němzow dobu. W politiskich praschenjach ßo wón k cźěskim semjanam dźerżesche, kotsiž jeho sa ßwojeho wjednika wobhładowachu.

Pschi pohrjebje kardinala Schönborna je ßo porjad cźěkoweho cźaha bohużel s někotrymi njesbożownymi podawkami kasył. Kóń jeneho jězdneho policista ßo splóschi a do schulskich holzow, se spalerom stejazych, sahna. Njewopißomna schmatańza nasta. Wschitzy pschihładowarjo nastróżeni roscźěkachu, a tež pschewodźerjo wucźeł w ßußodnych domach pytachu. Wjele woßobow ßo potepta, 4 lohko, 16 ßo cźežko srani. Hdyž běchu ßo pschewodźerjo lědma směrowali a ßo cźah saßo do rjada stajił, ßo druhe njesboże na ßadowej drósy sta. Tribuna, na kaschcźe natwarjena, na kotrejž wjele pschihładowarjow stejesche, ßo pschekama. Tež tu ßo někotre woßoby wobschkodźichu. Prażske nowiny pißaja, so je kralowska policija se ßwojej njewobhładniwoscźu njesbożowne podawki sawinowała.

Franzowska. Nowe ministerstwo je póńdźelu prěni ras psched ßejm stupiło. Powitachu jo s njewopißomnym ropotom. Sozialistojo na generala Galliseta, kotryž je w lěcźe 1871 wjele komunardow sesatselecź dał, „mordarjo! kato!“ kschicźachu. Ministerstwowy pschedßyda Waldeck-Rousseau, rodźeny żid, program noweho ministerstwa cźitasche, tola s wulkim ropotom ßo wón tak roshori, so każ woßyzowe liscźe tschepjetasche a so móżesche jenoż s nusu dołhe pißmo do kónza docźitacź. S 263 pschecźiwo 237 hłoßam skónczńje ßejm skutk a wotmyßlenje ministerstwa sa dobre spósna. Wjetschina po tajkim jenoż 26 hłoßow wucźini. Ministerstwo by hižo prěni dźeń panyło, hdy bychu mnosy sapóßłanzy sa njo njehłoßowali, kotsiž ßo bojachu, so by mohł sběžk w Parisu wudyricź, hdy by bjesministerstwowy cźaß dleje trał.

— W lěcze 1900 budże w Parisu pschi składnoszczi zwětoweje wustajenzy sjezd sastupjerjow złowjanskich ludow. W Parisu je zo hižo wubjerk k temu wuswolił; do njeho złuscheja professor złowjanskich rěczow Léger, Déroulède a Millevoye.

— Nizzaski wójnski zud je italskeho generala Gilettu spionaze winowateho spósnał. Makowobhladniweho wobhonjerja zu k sastwu na pjecź lět, k 5000 hriwnam pjenježneho khostanja a do prozessowych khostow sazudźili. W Italskej je tónle wuzud wulki pohórschk sbudźił. Italske nowiny zu Franzowskej nowopjeczene franzowsko-italske pschecźelstwo wupowjedźike a ménja, so je Italska najlěpscha, hdyž zo dale k Němskej a Awstriskej dżerzi.

Belgiska. Dla pscheměnjenja wólbneho sakonja je w belgiskim zejmje k skym swadam a pukam doschło. Swada je zo se zejma na hazu wunjezła, polizija je dyrbjała pschecźiwo herjekarjam s brónju sakroczicź, a mnosy ludźo zu zo sranili. Belgiske knjeżerstwo chze nowy wólbny sakoń w zejmje pschecźischcźecź, s kotrymż dyrbi zo stajnemu roscźenju sozialdemokratije wobaracź. Liberalni, radikalni, doprědkarjo a sozialdemokratojo zu pschecźiwnizy noweho wólbneho sakonja a zu zo sjenoczili, pschecźiwo njemu khłoszowacź. Hižo prjedy, hacź je zo sakoń do wuradżenja dał, zu sozialdemokratojo zejmowe poszedżenje s dźiwim sakhadżenjom njemózne sczinike. Sozialdemokratojo hwisdachu, rejachu, piskachu na trompetach a do zrjedź zejmownje pschihnachu. Jeneho katholskeho sapózłanza, jeneho dźěłacźerja s Genta, sozialdemokratojo pschebichu. Ssejmowi strażnizy njemózachu sakroczicź, a zo pschi powschitkownej pschimańzy tam a zem storkachu. Ministerstwoweho pschedzydu van de Peerebooma, kotryż směrom na zwojim zedle wosta, sozialdemokratojo hanjachu, na njeho wołajo, so je mordaŕ a s pschiczinu wscheho sleho. President poszedżenje we wulkim holku sběhny, na czoż wojazy poszłucharjow s tribunow wuhnachu. Se zejmownje hara na dróhu pscheńdże. Na wulkim torhoschczu w Brüsselu ludowe czrjódy do żandarmow s kamjenjemi mjetachu. Żandarmojo do njemérnikow, kotsiż s revolvrow tšélachu, s mjeczom rubachu. W někotrych dróhach lud plestr storha a plun sapali. Pschi njeměrach je zo 10 wozobow sranikło a 25 zo sjako.

Hollandska. Měrowa konferenza pilnje dale dźěła, tola bjes wuspěcha. Namjet Ruskeje, so ma zo sakasacź, mordarske podmórske torpedowe czołmy a łódże s motorami trjebacź, je zo s wulkej wjetschinu wotpokasał. Na to zo wozebita komizija sa wuradżenje namjeta wuswoli, po kotrymż zo wójsko a wójnske łódstwo w běhu pjecź lět njezmětej poszylnicź. Wo tejle sakasni s wuwsacźom Ruskeje nichtó niczo wjedźecź nochze.

Schpanska. We wjazorych wulkich schpanskich městach zu njeměry wudyrike. S jich pschiczinu zu wulke dawki, kotrež chze knjeżerstwo ludej napołożicź. Schpanski lud je wocźakował, so po wotpadnjenju skoro wschěch kolonijow zo wudawki sa wójsko a wójnske łódźstwo pomjenscha. Město teho je knjeżerstwo, wudawajzy, so dyrbi zo wójsko pschecźiwo snutskownym njepschecźelam reorganisowacź, tele wudawki hischcze powyschiło, hacź runje je kraj po shubjenju poslednjeje wójny hižo doscź s dawkami poczeżeny. Roshorjenje je też teho dla wulke, dokelž je knjeżerstwo zamopaschnje dokhody se statnych rentow a dołżnych listow sa domjazych wěricźelow ponižiło, schtož zo pschipowjedżenju statneho bankrotta w mjenje nadpadnej formje runa. Sastupjerjo wikowanskich komorow zu zejmej adressu podali, w kotrejż zebi poniżenje statnych wudawkow wo 450 milionow pesetow (něhdże 300,000 hriwnow) żadaju. W zejmje Sagasta namjetowasche, wójsko wo 60,000 muži pomjeńschicź, wyschschemu duchownstwu dokhody pschikrótschicź, nižschemu pak polěpschicź.

Pschi njeměrach je k krawnym sranjenjam mjes ludom a wójskom doschło. W Valenziji je zo woblehnjenstwo wuwołało. Saragossaski polizajski prefekt je ministrej snutskownych należnoszow scźěhowazy telegram pósłał:

„Dla nowych finanznych sakonjow zu zo tu khutne njeměry měke. Wczera pschipoldnju czrjóda njespokojenzow psched prefekturu pschiczeże, rosbi wokna a durje a sběžkarske kschiki wokasche. Podach zo s wodźělenjom polizajskich agentow na prefekturske naměsto, hdźež pak naz s tšélenjom s revolvrow, s kałanjom s nożemi a deschczom kamjenjow powitachu. Wulka liczba muzstwa a ja zam buchu sranjeni. S dobom shonich, so je zo druha czrjóda herjekarjow psched jesuitski hród podała, kotryż zu sapalicź chzyli. Tutych njeměrow dla zym guwernérej wosjewik, so wot zwojeho sastojnstwa wotstupju. Liczba sajatych je jara wulka."

Ruska. Zarowa mandżelska je tseczu dżowku porodźika. Ssyna zarskej mandżelskaj hischcze nimataj. Zarowy bratr, khory wulkowjerch Jurij, nětko s trónowym nazlědnikom wostanje. Jeli so by wón wumrjeł, na jeho město wulkowjerch Michał Alexandrowicz, w lěcze 1878 narodżeny, stupi.

Sserbija. Turkowske knjeżerstwo zebi se kzemi s czězna wupomhacź spyta, do kotrychż je s nawalom mohamedanskich Arnawtow a turkowskich wojakow psches zerbske mjesy pschischło. Wone je europiskim wulkomozam selharny wokolnik póstało, w kotrymż zo wscha wina pschi poslednich njeměrach pschi zerbskej mjesy zerbskim wojakam pschipißuje. Sserbske knjeżerstwo je se zwojim póstanzom w Konstantinoplu hnydom pschecźiwo tymle kzam protestowało a zebi nowe njestroniske pschepytanje żadało.

Amerika. Na philippinskich kupach zo Amerikanskim pschezo srudnischo wjedże. Woni zu zo dyrbjeli do zyła na Manilu nasad sczahnycź, tola też tu zo bjes stracha njeczuja, ale zo stajnje se sběžkarskimi Tagalami nadpaduja. Tucźi zo zamo do města dobuchu a mózachu zo jenoż s nusu nasad sbicź. Amerikanski general Otis to potom jako wulke dobycze do zwěta wutrubi.

Molerʼ Ludwik.

(10. pokracźowanje.)

Sbożowny pschipad chzyische, so zo Ludwik ras s molerjom setka, s kotrymż bě zo doma sesnał. Tón jeho nětko druhdy w molowanju roswucźowasche a jeho zwojemu pschecźelej, jenemu twarskemu radźicźelej, poruczi. Hdyž Ludwik njedźelu domoj na wopyt pschińdże, wón wschón roswjeselený macźeri wo zwojim nowym znajomstwje powjedasche:

„Měschczański twarski radźicźel rjekny, so dyrbju jemu jeno zwój prěni, mały molowany wobras pokasacź, potom zo wo tu wěz postara a so niczo pschecźiwo naschemu wotpohladej njesměje. A pomyzł zebi jeno, macźi: pjecź hriwnow, kotrež zym mězaznje dostawał a wo kotrychż zebi ty myzlesche, so je na maliczkoscze wudawam, zym zebi lutował a zym nanej nětkole dwazyczi toleŕ na dobo pschinjezł."

„Ale sa kajke pjenjesy dha zy zebi schtórnje póduschowacź dał, khornarje a schlipsy kupował, hdyž zy zebi pschezo po pjecź hriwnach nalutował?"

„To wschak zym zebi wschitko s ryzowanjom portretow sazłużił! A wěsch ty schto? Hdyž zo sazo do města wrócźn, póscźelu tebi też dźezacź toleŕ."

„Dźěczo, kak dha zy k telko pjenjesam pschischoł?" woprascha zo macź staroscźiwje. „Ty zy tola czestny wostał?"

„To zo wě!" změjesche zo mkodźenz wjezele. „Měschczański twarski radźicźel da mi tsizyczi hriwnow sa tónle wobras. Wón chze mi jón wotkupicź, jeno dyrbju jón najprjódzy nanej pokasacź ... Tule wón dże!"

„Budź postrowjeny, nano!" sawoła pschikhadźazemu napschecźo. „Nano, ja zym wuwuknył!"

Ale mlynk zobu njewyskasche se zwojim dźěscźom. Bě jara mjersazy, hdyž sastupi. Ssywy běchu s blakami czerpike s pósdnim smjerskom, wuhlady na žně njeběchu najlěpsche; nimo teho bě mjersanje s wotroczkom měł, kotryż bě jemu porokował, so je zo sa mlynskeho a niz sa ratarskeho wotroczka pschistajił.

„Nano, wón je wuwuknył!"

„Tak?" Nan pozyże zo na drjewjanu lawku. „To je też czaz, so něschto sazłużisch. Doscź hlupje, so njejzy wikowanje s rożku nawuknył; nětkole tyka żid najwjetschi wużitk do kapsy a ja mam dźěło a pschihladowanje. Hdże je twoje wuzwědczenje? ... Nó? Ty dźě pytasch je tak dołho, jako byl jo khowacź dyrbjał!"

„Tule je, nano!"

A mlynk dźerżesche wuzwědczenje s woběmaj rukomaj daloko wot zebje a pizmikowasche wótsje; tak to kóżdy ras czinjesche, hdyżkuli wažne pizmo czitasche.

„Je rjane, nano?" praschesche zo Hanka.

„Nó, móżemy spokojom bycź. A kak to nětkole s tobu je?"

„Nowy wucźobnik dostanje moju jstwu a ja dyrbju do města czahnycź a zo zam s zyrobu wobstaracź."

„A schto masch msdy?"

„Pjecź a dwazyczi toleŕ na mezaz."

„Nó, hdyž zu sa to jedź, bydło a drasta saplaczene, njesbywa niczo wjazy,"

„Ale nasch Ludwik je tola slutniwy, nano!" rjekny macź.

„Slutniwy? To hischcze njejzym niczo pytnył. S wotkel ty to wěsch?"

„Tule", Ludwik rjekny a nazadźa wjezele twjerde tolerje na blido; tele schěsczdźezacź hriwnow, kotrež zym poslednje léto nalutował."

„Te budźa nam pomhacź, nĕwĕrno, nano?“ rjekny macź.

Ludwik stejesche wschón pschekwapjeny. Bĕ ßo nadźak, so nastanje ßame wyskanje nad jeho wulkim samoßenjom, a nĕtkole tu nan ßedźesche a pohlada na jeho pokład lĕdma.

„Njeje dha wjele, nano?“ woprascha ßo Ludwik skoro porokujźy.

Tu saßmja ßo mkynk hórzy a rjekny: „Wjele! Kapka na horzy kamjeń. Wot Lewija dyrbju ßebi saßo pjecź stow hriwnow poźčźicź a w korčźmje ßym teź hischcźe dźewjecźdźeßacź hriwnow dołźny.

Macź bĕ sblĕdnyka. „Mužo! Boźedla! W korčźmje? Dźewjecźdźeßacź hriwnow?“

„Hdy by to najwjetsche njesboże było?“ rjekny mkynk hrubje a nahle, so by ßwoju żonu satraschił a s tym wschĕm porokam kónz sčźinił. „Čźłowjek dawa psche picźe, hdyž chze po schpatnym dnju wjeßoły wječźor mĕcź; pschetoż tule tola niczo njewidźisch, khiba kißale woblicźa. Čźłowjek hraje, pschĕhrawa, pschetoż njesboże mam stajnje. A na poßledku ßedźi ßuchi mkynk na ßuchim a poźčźuje.“

„Ale mužo, mužo!“

„Njehladaj na muje tak hkupje! Schto to chze? Pjanka ßo njeshubi; po żnjach budźa saßo pjenjesy.“

Mkynk bubnjowasche s porstami pschespolo. Macź wuńdźe čźische se jstwy a Ludwik hladasche samyßleny na ßwój pokład. To wschitko dyrbjesche korčźmaŕ dostacź a te tsizyczi hriwnow macźeri teź hischcźe, wschitko, wschitko!

Nasta jara wuskostne pschetorhnjenje. Potom wrócźi ßo macź a póßła Hanku won, sa kačźkami hladacź.

Saßo tu ßedźachu čźi tsjo njerĕčźo, a Ludwikej shubjowasche ßo kuraża, ßwoju prósstwu wuprajicź. Wón pschistupi k woknu a wotewri jo, pschetoż jemu bĕ tužno; bĕ jemu, kaž by jemu jĕdojty pohkuschazy wupar dych salčhowak. Potom wsa ßwój wobras a spyta schnóry wotßukacź; ale porsty derkotachu s rosbudźenjom, a wón wsa nóż a rosrĕsny schnóry. Wón ßo nadźijesche, so budźe ßo nan praschecź, schto tu ma, a so s tym na prawe rĕčźe dóńdźe; ale Mostowski mkynk bubnjowasche dale a hwisdasche a njehladasche na żonu ani na ßyna. Wón čźujesche ßo poniżeny a teho dla ßo mjersasche.

Ludwik dźerźesche wobras s papjerjanej wobalku w ruzy, zybasche ßo rosbudźeny sa ßuknju a hladasche prosscho na macź.

Wona srosymi jeho pohladanje a sdychny. Potom pschistupi k mużej, położi jemu ruku na ramjo a rjekny: „Mužo, naju dźĕčźo ma hischcźe próstwu na tebje.“

Mkynk wutorźe ßo se ßwojich myßlow; żoniny ruzy swjeseschtej ßo s jeho ramjenja a stykuyschtej ßo s čźicha.

„Nó, schto dha je?“ woprascha ßo wótrje.

„Nano, ja ... ja chzył tola ... chzył tola hischcźe molerć byćź!“

„Khort tola na tebje!“ slecźa mkynk sakhadźejo a poskoczi se ßwojeho ßydła. „A ty“, wobroczi ßo na ßwoju żonu, „ty pomhasch temu hólčźisku hischcźe pschi jeho wrótnych myßličźkach? Ssmój dha jemu k temu tsi lĕta wuknyćź dakoj, so by nĕtkole tola hischcźe tajki sahkódnjeny dundak był? Schto?“

„Woßobni ludźo chzedźa jemu dale pomhacź.“

„Woßobni ludźo!“ ßmĕjesche ßo mkynk sazpĕwajo. „Woßobni ludźo! To ja snaju! Woßobni ludźo s knjeżerstwa bĕchu dźĕ teź čźi, kotfiž ßu mje pschinjeßli wo moje prawo, moju wodu, wo moje pjenjesy a dobre mjeno! Haj, woßobni ludźo!“

„Ale twarski radźicźel je prajił ...“

„Kajki twarski radźicźel?“

„Mĕschcźanski twarski radźicźel Kamuschk.“

„Mĕschcźanski twarski radźicźel Kamuschk? Tón dźĕ bĕ tehdom ßobu w komißiji, kiž je mi moje prawo wotprajika, a nĕtkole na moje skórźby njewotmołwja. A tajkim — tajkim jebarjam prawa chzesch ßo dowĕricź?“

„Nano, njewjedźach, so je mĕschcźanski twarski radźicźel pschecźiwo tebi; sdasche ßo, so ani twojeho mjena njesnaje.“

„To je zyle na nich motane, na woßobnych ludźi, sahubja cźłowjeka, ani s wócźkom njemikajo, a potom, hdyž je nimo, potom ßo ani njedopomnja, kak temu rĕka, kotremuž ßu schiju swinyli. Schtoż tajki cźłowjek praji, to je mi wscho jene.“

„Ale sda dźĕ ßo, so cźe mĕschcźanski twarski radźicźel ani njesnaje, mužo; tón je jeno na wĕzy dźiwak, niz pak na mjeno. Ty njemóżesch teho dla, dokelž je ßwoju winowatosćź cźinił, jeho tola sa njepschecźela mĕcź!“

„To ßo wĕ, so niz!“ hanjesche mkynk. „Wĕ ßo, niz: schtóž mi moje prawo wotpraji, ani sa mojim mjenom ßo njepraschejo, njeje mój njepschecźel! Hahaha!“

„Ale mužo ...“

„Haj ty! Ty powjedasch runje tak, kaž tónle! ... A schto dha je mĕschcźanski twarski radźicźel rjekł?“

„Wón rjekny, wuhladasch-li mój prĕni s wolijom molowany wobras, spósnajesch mój talent a dowolisch mi ...“

„Wolijowy wobras? Potajkim s wolijowej barbu hižo móras? Tole panzanje bywa dźĕ pschezo dale dróźsche!“

„Tule je tón wobras!“

„Pokasaj!“

Wón wsa wobras ßynej s derkotazeje ruki a wottorźe papjerjanu wobalku. Ludwik tu stejesche, dych sadźerżujo: rosßudna hodźina bĕ pschischka.

Na dobo sblĕdny mkynk kaž scźĕna, potom ßo sacźerwjeni kaž woheń a wudźĕrasche na wobras we ßwojej ruzy.

„To ... to dźĕ je ...“ ßkabe ramy, na kotreż bĕ płat napjaty, skamachu ßo w jeho rossskobjenymaj rukomaj. „To ... khort a cźert ... to dźĕ je Schcźĕpanowy mkyn, teho njekhmanika!“

„Nano!“ sawoła Ludwik, hdyž ßo ramy skamachu a wupschestrje ruzy sa wobrasom.

„Precź! Precź, praju cźi, ty njebołako! Tajke nĕschto ßkuscha do wohnja!“

Tu padźe ßyn żałosczo nanej na wutrobnjo, wobja jemu ruzy a sdychowasche:

„Nano, njeczźiń to! Nano, njeczźiń to!“

Ale prjedy hacź bĕ na ßmjercź wustróżana macź k temu doběżała, bĕ Mostowski ßyna wotstorcził a wobras do wohnja cźißnył. Zadosćźiwje póżerjachu płomjenja płat, s wolijom naßrĕbany, zyły ßón pschichoda nastawazeho wumjełza, a hdyž macź do wohnja hrabny, so by wobras wukhowała, wucźeże jeje wopalena ruka jeno hischcźe wuhlowe ramy a kruch seßmudźeneho płatu.

„Nano, nano! To ty njeßmĕsch!“ sawoła Ludwik a hrożesche s ruku.

„Dźĕczźo! To je twój nan!“ sakschikny macź.

„Schto? ... ty chzesch? ... hólcźe!“ A s tym sahanjesche ßo mkynkowa ßylna ruka.

W tym wokomiku pohlada Hanka do jstwy a sawoła: „Ludwiko!“ a skoczi mjes nana a bratra — ale dyrjenje, kotreż mĕjesche bratrej płacźicź, trjechi ju do hłowy a wona pocźa krej pluwacź.

„Handrijo!“ sakschikny s wótrym hłoßom macź.

Potom wsa holcźku a donjeße ju wón do spanskeje komory.

Swjeczźori ßo. Mostowski mkynk ßedźesche tu ßam po cźmje; na ruzy mĕjesche krawy blak a njemóżesche sabycź na njeskutk, kotryż bĕ wobeschoł.

V.

Macź ßedźesche zyku nóż a hladasche Hanku. Nan pak bludźesche w nozy njemĕrny po polach; Ludwik hischcźe pschezo do wohnja wudźĕrasche, kotryż bĕ jeho wobras sniczźił. Skónczźnje poda ßo k macźeri, kotraż pschi jeho sastupje wozucźi a ßo woprascha:

„Ludwiko?“

„Haj! Je dha sło s Hanku?“

„Myßlu ßebi, so hischcźe junu tak woteńdźe“, rjekny macź poduschenje. „Hdźe dha je nan?“

„Ja to njewĕm ... Macźi, ja saßo pónu.

„Hdźe dha do wobkhoda? Bożemje!

Wonka we wrotach wosta na dobo stejo. Jemu bĕ, jako budźische nĕschto sabył. „Ach haj, tón wobras ... tón wobras!“

Hdyž do wobkhoda dozpĕ, bĕ tam wulke rosbudźenje. Knjes Nowak bĕ wumrjeł! Runje, hdyž chzyschce ßo do Draźdźan podacź, saja jeho Boża rucźka. Ludwik bĕ kaž poraźeny: dobry wótzowski pschecźel bĕ jemu wsaty, a s nim teź nadźija, so mohł molerć wuknyćź.

* * *

Sa nĕschto njedźel pschińdźe wobkhod do druhich rukow; knjes Rukowski ßyże ßo k mĕrej. Nowy wobßedźeŕ pschiwjedźe ßebi najlĕpschich ludźi s prjedyscheho wobkhoda ßobu a wotpowĕ młódschim ludźom.

Ludwik bĕ bjes ßkużby a macź wotewsa jeho do mkyna; nan njechasche s nim ani ßkowa rĕčźecź. Macź mjelczźesche; jenoż Hanka pschisamknu ßo bratrej. Ludwik pytasche mĕstno w cźaßopißach, ale podarmo. Nan sakhadźesche na njeho, so je dundak a lĕnich.

Junu wupokasa nan Ludwika s domu.

Ssyn sakußny se subami, wsa ßwoje wĕzy, da macźeri ruku, wokoschi Hanku a rjekny: „Nano, a nĕtko budu ja molerć!“

„Won ſ tobu!“ wokaſche Moſtowſki a pokaſa do duri. „Won a njepſchińdź mi wjazy na wocźi!“

„Zenje wjazy!“ rjekny Ludwik a dźěſche.

Hdyž po moſcźe krocźeſche, pſchikhwata macź ſa nim, ſtłóczi jemu te dwazyczi toleŕ do ruki a ſdychny.

„Dźi w Bożim mjenje, ſyno!“

Ludwik wokoſchi jej hiſchcźe ruku a dźěſche.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W wſchěch ſtronach Łužizy howjaſy ſkót na pokhromu khori. Dokelž je dopokaſane, ſo je ſo khoroſcź ſe ſkotom, na ſkótne wiki pſchihnatym, ſanjeźka, je wyſchnoſcź poruczika, ſo ſo hacź na dalſche w Zitawſkim, Lubijſkim, Budyſkim a Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje njeßmědźa ſkótne wiki wotměcź. Jenož konjaze wiki ßmědźa ſo dale wothywacź. Poßlednje dny je teź w Małym Wjelkowje, w Maleſchezach, Bukezach, Wyßokej a Bjedruſku pokhroma wudyrika. So by ſo dalſchemu roſſchěrjenju pokhromy wobarako, je wyſchnoſcź poruczika, ſo cźeledź a dźěłaczerjo w dworach, w kotrychž je pokhroma wudyrika, njeßmědźa hacź na dalſche na ſjawne reje khodźicź. Schtóž tónle wukas pſcheſtupi, ſo ſ pjenjeſami hacź do 150 hr. abo ſ arreſtom khoſta.

— Sańdźenu njedźelu njebě ſo wojak Marcźink wot 14. kompagnije tudomneho regimenta do kaſarmow wrócźił. Dwaj dnjej poſdźiſcho poliziſtojo cźeknjenza na tudomnym dwórniſchcźu ſaßłapachu a jeho k jeho wójſkowemu wodźělej dowjedźechu.

— Pjatk tydźenja jedyn feldwebel ſ pſchewodom dweju wojakow, ſ tſělbu wobrónjeneju, jeneho dźěłaczerja na tudomne polizajſtwo pſchiwjedźe. Dźěłaczeŕ je do wojakow, hdyž na ſwucźowaniſchcźu marſchěrowachu a ſo ſwucźowachu, wołał a pſchi tym ſkſchiwdźaze ßkowa trjebał. Njerozomny cźłowjek ma cźeźke khoſtanje wocźakacź.

— (Sſydom ſpanzow je ſo deſchcźik ſchoł.) Po ſtarym ludowym prajidmje ſo ßydom njedźelow ſa ßobu wſchědnje deſchcźuje, hdyž je deſchcź ßydom ſpanzow ſchoł. Po dotalnym wobkedźbowanju pak ſo tole prajidmo ſkoro ženje njeje jako wěrne wopokaſako. Direktor ſakſkeho metereologiſkeho wuſtawa, dr. Schreiber, je 27 lět dołho wjedro dźeń ßydom ſpanzow wobkedźbował a pſchi tym naſhonił, ſo je prajidmo jenož raz trjechiło, raz jenož nimale, 26 raz pak do zyła niz, teź niz w tym ſmyßle, ſo ßu dźeń ßydomſpanzow ſe ßłabym deſchcźom abo po woßebje ßylnym deſchcźu teź woßebje ßylne deſchcźe ſcźěhowałe. Bjes deſchcźa w tymle cźaßu ſ zyła žadyn dźeń ßydom ſpanzow był njeje.

— Zadne naturſke ſjewjenje tu ſańdźeny ſchtwórtk popołdnju wokoło 2 hodźin wobkedźbowachu. Wokoło ßłónza bě koło widźecź, kotreż ßo po barbje rjanej tucźeli runaſche. Tajke koło wokoło ßłónza ßo dwór mjenuje a, runje kaž měßacźkowy dwór deſchcź pſchipowjedźi. Na druhi dźeń, pjatk, je ßo teź wjedro do deſchcźa dało.

— Schtóž ßwoje ßadowe ſchtomy lubuje, njech njeſakomdźi, je ſa krwawymi wſchemi pſchepytacź. Teź dźiwje ßadowe ſchtomy dyrbja ßo wobhladacź. Nětkle krwawne wſchi hiſchcźe twjerdźe na ſchtomje ßedźa a ßo ſ petrolejom lohko moricź hodźa. Sa něktore dny pak wone lětacź počźinaju a ßo na hiſchcźe ſtrowe ßußodne ſchtomy wupſcheſtreja, ſ cźimž ßo ſchkoda wjele powjetſchi.

— Zitam, woßebje rožkam a pſcheńzam je nałětnje wjedro lětża jara hojiło. Najrjeńſcha rožka na pěſkach pruſkeje hornjeje Łužizy ſteji. Sa dołhe léta tam njejßu tajku dołhoſtwjelzatu huſtu rožku widźeli. W hornjej Łužizy mějachu wowßy a jecźmjenje mało ſpokojazy napohlad, tola po poßlednich deſchcźach ßu ßo wone wjele połěpſchiłe. Teź woßadźanej rěpje a kałej je deſchcźowe wjedro ſpomožne było. Tola mjes tym, ſo žita rjane žně lubja, ßadowe ſchtomy woßebje ſ wjecźora Budyſchina nimale žadyn wunoſchk njepſchinjeßu. Na jabłonjach a kruſchenjach porědko płodźik wohladaſch, na najwjazy ſchtomach ſ zyła žaneho njeje. Sſłowcźiny, kotrychž wunoſchk bě hižo loni jara ßnadny, teź lětża ſ měſtnami wjele nadźije njedawaja. Ska pomjedź je na nje panyła, ſ kotrejž ßu ßo ſelene płody ſběłiłe a ßo ſcźahnyłe. Duž drje budźe lětża wſchón ßad žadny a drohi.

— (Hońtwa.) W juliju ßmědźa ßo tſělecź: jelenje, ßorniki, kacźki, bakuty a dźiwje kołpje.

Se **Sdrje.** Pjatk tydźenja ßu cźěło 35lětneho žiwnoſcźerja Klimana ſ Brěmjenja w holi njedaloko tudomneho wětrnika ſa jenej khójnu wißaze namakali. Kliman je ßo pſched ſchtyrimi njedźelemi ſ cźeźkimi myßlemi wobjaty wotßalił. Jeho ßwójbni jeho tehdy wſchudźe we wokolnoſcźi pytacź dachu, tola wſcho płědźenje ſa nim bě bjes wuſpěcha. Kaž ßo ſda, je ßebi wón hnydom, hdyž je wot domu woteſchoł, žiwjenje wſał. Hdyž jeho cźěło nadeńdźechu, bě wone hižo ßylne pſchetkate.

S **Barta.** Wutoru 27. junija tu popołdnju ½6 hodźin wichorojty wětr ſakhadźeſche, kotryž ßo ſe ßylnymi deſchcźemi a druhdy ſ krupami pſchewodźeſche. Po wětrje pſchicźeże ſ dołheho wjecźora wichor, kotryž do krótkeho ranja cźehnjeſche a wo wßy a ſwonka njeje wjele ſchkody na ſchtomach naczini. Najhórje je ßo ſ nim knježi park domapytał; wón je w ſchěrokoſcźi něktrych ſtow metrow ſ wottorhanymi hałoſami pſchikryty, a mnohe ſchtomy, ſ dźěła najſtarſche a najwjetſche w parku, ßu ßo ſwuwaliłe, w cźěle ßo wotwjertłe abo powaliłe a huſto daloko wot ßiwjeho ſtejiſchcźa ßo cźißłe. Tajkich ſchtomow je ßo něhdźe 50 nalicziło. Najtołſchi ſ nich, něktore ſta lět ſtara lipa pſched hrabinſkim hrodom, w pſcheréſku wjazy dyžli 1 meter měri. Jedyn druhi ſchtom, 30 metrow w pſcheréſku měrjazy ſchmrěł, bě ßo w tak mjenowanej ſaſaneriji 3 metry wyſche ſemje wotwjertnył a horni dźěł ßo 3 metry daloko cźißnył. Temu, ſo ßo wichor ſe ßylnym deſchcźom pſchewodźeſche, mamy ßo dźakowacź, ſo njeje žane cźłowiſke žiwjenje do ſtracha pſchiſchło, dokelž wſcho w twarjenjach wucźeł pytaſche. Teź pola Hliny a pola Brěſej ßu ßo wulke ſchtomy wuwaliłe.

S **Hliny.** Sſobotu 24. junija popołdnju w 5 hodźinach je tu cźěßła Jan Schewcźik pſchi ſběhanju hródźneho twarjenja žiwnoſcźerja Jana Pawoła nahłu ßmjercź namakał. Schewcźik bě na hrjedźe ſtejo, hdyž prěni koſoł horje cźehnjeſche, runowahu ſhubił. Wón najprjódźy ſ hłowu wo hrjadu praßnywſchi, dele padźe, a koſoł, kotryž bě horje cźahnył, ſa nim panywſchi jemu hłowu rosmjecźe. Schewcźik žonu a dwělětne dźěcźo ſawoſtaji.

S **Bukez.** Pjatk 23. junija naſche ßerbſke mißionſke towaŕſtwo tu ßwój lětny ßwjedźeń ßwjecźeſche. Zyłe Bukezy běchu ſo ßwjedźeńſku draſtu woblekłe. S zyrkwineje wěże kaž ſ domow ſmahowachu ſo khoroje a na dróſy witachu naß ßwjedźeńſke wrota ſ pſchecźelniwym ſtrowjenjom. Hdyž běſche wot ranja wjedro hroſyło, ſo njebjo pſchipołdnju roſjaßni. Kajke běſche to wjeßele ſa wſchitkich woßadnych a woßebje ſa tych, kotſiž ßo hotowachu, ſo bychu ſo na ßwjedźeńſkim cźahu wobdźělili. ½2 hodźin ßo ßwjedźeńſki cźah na dróſy ſeſtupa. Młodźina zyłeje woßady — młodźi hólzy ſ khorojemi a holzy ſ ankerami dachu cźahej pißany žiwy napohlad. W ßwjedźeńſkim cźahu wohladachmy dale wojerſke towaŕſtwo, wóhnjowu woboru, ſpěwanſke towaŕſtwo, ſchuliſke dźěcźi a zyrkwinſke prjódſtejeŕſtwo. S dwěmaj hudźbnymaj khoromaj hibaſche ßo cźah pſches rjane cźeßne wrota, kotrychž běſche ßo 12 natwariło, pſches wjeß na faru, hdźež knježa duchowni do cźaha ſtupichu. Na to cźehnjeſche ßaßo pſches wjeß do lubeho Bożeho doma. Hdyž běchmy ßo hižo na rjanej pyſche zyłeje wßy ſwjeßelili, běſche nam wutroba wſcha hnuta, kraßne wupyſchenje wuhladawſchi, kotreż w Bożim domje namakachmy. Knjeni tajna ökonomſka radźicźelka-Hähnelka nad Koporzami běſche ſaßo ßwoju lubоſcź k Bożemu domej a k woßadźe ſ tym wopokaſała, ſo běſche tole kraßne wupyſchenje Bożeho doma ſe ßwojej woprawdźe wumělkej wuſchiknoſcźu na tole wubjerne waſchnje wuwjedła, kaž jo porědko hdźe wohladamy. Na ßerbſkej Bożej ßłużbje ſpěwaſche nam zyrkwinſki khor: „Pój, pój o hołbjo Boži!“ My prěni krócź zyrkwinſki khor w ßerbſkej wjeßnej woßadźe ßłyſchachmy a mózemy Bukecźanſkemu zyrkwinſkemu khorej to ßwědcźenje dacź, ſo je ſe ßwojim rjanym ſpěwanjom wſchitkich wutroby natwarił a poſběhnył.

Sſerbſke prědowanje měješe knjes kapłan Domaſchka ſ Hodźija na ſałožku 1 Mójſ. 12, 1—2. Wón mißionſkej woßadźe wułoži: „Sſwjate mißionſtwo pucźowaŕ kaž Habraham něhdy. 1. Sady ßebje ßylſy a boloſcźe, 2. we ßebi móz ßwět pſchewinjazeje wěry, 3. prjedy ßebje bohatſtwo Knjeſoweho žohnowanja. Kraßne hłuboko ſacźuwaze a wutrobu hnujaze prědowanje wſchitkich wutroby wokſchewi a ſohori ſa naſch ßwjaty ſkutk mißionſtwa. S radoſcźu ßłyſchimy, ſo chze nam knjes Domaſchka to prědowanje na wjele ſtrouſke žadanje w „Mißionſkim Póßle“ cźiſchcźane podacź.

Wołtaŕnu Bożu ßłużbu měješchtaj na ßerbſkim kemſchenju knjes faraŕ Mrózak-Hrodźiſchcźanſki a knjes faraŕ Kſchižan-Hodźijſki. Na němſkim kemſchenju, kotreż ßo w 4 h. ſapocźa, ßłyſchachmy ſaßo dwaj rjanej khoraj zyrkwinſkeho khora: „Ja poſběham mojej wocźi k horam, wot kotrychž mi pomoz pſchińdźe“, a „Hacź ßem je tón Knjes pomhał“. Bożi dom běſche wſchón pſchepjelnjeny. A to njebě dźiw, pſchetoż wón dźě chzyſche nam jako prědaŕ wuſtupicź knjes bywſchi dwórſki prědaŕ Stöcker ſ Barlina, tónle ſmu-

žity wojować ſa evangelſku wěrnoſcź, kotrehož mjeno je po wſchěm wótznym kraju derje ſnate. S bliſka a ſ daloka běchu teho dla pſchiſchli, ſo bychu teho wulkeho muža prědowacź ſłyſcheli. S njepſchetorhnjenej kedźbliwoſcźu poſłuchachu na prědowanje teho ſakbowaneho rěcźnika. Wón nam w ſwojim jaſnym a kóždemu ſrozymliwym prědowanju, kotreź nam wulkotny roshlad po wſchěm ſwěcźe poda wo miſſionſkim dźěle na ſakoźku Math. 24, 14. wukoži: Miſſionſtwo — wulka weź. 1. Wulke to ſlubjenje, 2. wulke to dźěło, 3. wulke to ſamolwjenje. Wěſcźe ſana wutroba njemóźeſche ſymna woſtacź ſłyſcho, kak nam wyſoko cźeſcźeny prědar ſ hłubokeje wutroby a ſe ſwojeho bohateho naſhonjenja prěduje. Sa němſkim kemſchenju mějeſchtaj woltarnu Boźu ſłużbu knjes farar Schołta-Kumwałdſki a knjes farar Rencź-Ketliczanſki. Po němſkim kemſchenju běſche ſjawna ſhromadźiſna wonkach na pohrjebniſchcźu pſched zyrkwju wotmyſłena a běſche tam rjana klětka natwarjuna, ſ kotrejeź móźeſche ſo rěcźecź. Schkoda je, ſo ſo njeje wužicź móhła. Pſchetoź wjedro bu khětro khłódne, ſo ſo ſakaſa, ſhromadźiſnu wonkach wotbycź. Duź mějeſche ſo wona wjecźor w 7 h. ſaſo w Boźim domje. Jow ſo ſpěwy a narěcźe na ſhromadźenych, kotſiž běchu ſo ſaſo w bohatej licźbje ſeſchli, wotměnjachu. Najprjedy ſwjeſeli naſ knjes tajny zyrkwinſki radźicźel Keller jako duchowny wodźeŕ naſcheje Luźizy ſ wutrobnej rěcźu. Knjes farar Jakub ſ Njeſwacźidła jako pſchedſtyda ſerbſkeho miſſionſkeho kowarſtwa, kotreź ſwój lětny ſwjedźeń ſwjecźeſche, pokaſa we hłuboko ſacźutych ſłowach na waźnoſcź naſcheho ſkutkowanja.

Skónczuje dźerżeſche knjes dwórſki prědar Stöcker dležiſchi pſchednoſchk wo ſkutkowanju Barlinſkeho měſchcźanſkeho miſſionſtwa, kotreź pod jeho wuſtojnym wodźenjom ſteji. Wutroba běſche nam wſcha hnuta, haj my móźachmy teź ſłyſſy wohladacź we wocźach poſłucharjow, hdyž nam wón powjedaſche wo wulkej duchownej nuſy w tutym hoborſkim měſcźe, na kotruź nichtó njeſapomni, kiž nuts njepohlada do hłubiny ſakoſſneho hubjenſtwa tam knjeźazeho. S radoſcźu ſłyſchachmy na pſchikładach ſ bohateho naſhonjenja cźeſcźeneho rěcźnika nam podatych, kak měſchcźanſke miſſionſtwo dźěła a ſo prózuje tych ſabłudźenych ſaſo na prawy pucź dowjeſcź — a kak teź wone pſches Boźu hnadu pſchi ſwojim njewuſtawazym dźěle ſwoje płody žneje.

My cźujachmy ſ tuteje mózneje rěcźe, kak knjes dwóſki prědar Stöcker ſ zyłej wutrobu, haj ſe ſwojim žiwjenjom ſwjaſaue ſteji w tym waźnym dźěle na tych hubjenych a ſabłudźenych. My ſłyſchachmy ſe rta wſchědneho ſchcheſcźijana, kotryž w naſchej bliſkoſcźi ſedźeſche: „To bych hiſchcźe hodźinu pſchipoſłuchacź móhł.“ Knjes farar Kubiza nutrne dźakne ſłowa ſa poradźenje dźenſnischeho ſwjedźenja rěcźeſche, a hdyž běchu wſchitzy hromadźe naſchu ſchcheſcźijanſku wěru a ſwjate wótcźe naſch hromadźe wuſpěwali ſo ſwjatocźnoſcź ſe žohnowanjom wot njeho wudźělenym ſkónczi. Kak běchu ſo wutroby ſahorike ſ tym, ſchtož běchu ſłyſchake, wo tym dawa ſwědcźenje bohata miſſionſka kollekta, kajkejeź drje hiſchcźe na žanym ſwjedźenju měli njeſſmy. Na ſerbſkim kemſchenju nahromadźi ſo 370 hr. 6 np. a na němſkim 375 hr. 62 np., hromadźe 880 hr. 84 np. Wyſche teho po wjecźornej ſhromadźiſnje ſa měſcźanſke miſſionſtwo w Barlinje 135 hr. 16 np. Wſchitkim, kiž ſu móhli tónle kraſnje poradźeny, wot Boha žohnowany miſſionſki ſwjedźeń ſobu ſwjecźicź, wón wěſcźe w trajazym wopomnjecźu woſtanje. Wutrobny dźak ſłuſcha zyłej Bukecźanſkej woſadźe, wſchitkim, kiž ſu jón ſrjadowali, zyrkwinſkemu prjódſtejeŕſtwu a woſebje knjeſej fararjej Kubizy ſa tu wulku njeſpróznjwu prózu, kotruź je na poradźenje ſwjedźenja ſłożił, kaž teź lubemu hoſpodliwemu Bukecźanſkemu farſkemu domej. Bóh tón Knjes chzył dacź, ſo bychu miſſionſke ſwjedźenje naſcheho ſerbſkeho hłowneho miſſionſkeho towarſtwa teź dale ſ tajkim bohatym žohnowanjom krónowane byłe.

S **Droždźija.** Wobſedźeŕ tudomneho ryczeŕkubła, knjes ſ Bleichröder, je nam loni nowu rjanu ſchulu natwaril, ſa kotruź wupruhowanu wucźeŕku dżerži. Kóždej ſtarſchi ſ naſcheje wſy ſmětej ſwoje dźěcźi wot tſecźeho lěta do tejele ſchule darmo ſłacź. Njetrjeba ſo ſa to niczo płacźicź, wjele ſkerje ſo dźěcźi wjazy krócź wob lěto ſ darami wobdarja a ſo ſ jědźu a picźom woſchcewja, najbohatſcho hody a na lětnim dźěcźazym ſwjedźenju. Tajki ſwjedźeń je nam hnadna knjeni (knjes njeje w tu khwilu doma) ſańdźenu njedźelu wuhotowała. Hdyž bě deſchcźik popołdnju wopſcheſtał, ſo pſched ſchulu ſeſtupa cźah, pſchi kotrymž ſo tón krócź teź dźěcźi naſchich lubych knježi, na kraſnje ſ pletwami a różemi wupyſchenym wosu wobdźělichu. Cźah ſo najprjedy k wowcźeŕnjam hibaſche, hdźeź knježi ſaſtojnizy a dźěłacźerjo do njeho ſtupichu, ſ japanſkim omnibuſom ſ zyganſkim woſom, ſ woſom, na kotrymž hoſpoſa pſchedźeſche, hoſpodaŕ pak motaſche. Se ſynkami hudźbneje kapały ſo dale nimo hrodu na wiſchnjowu horu cźehnjeſche. Tu běſche hnadna knjeni wobſchěrne ſchpundowanje ſhotowicź daka. Na nim najprjódzy dźěcźi ſwoje hry wuwjedźechu, potom doroſcźeni rejwachu. Teź ſa jědź a picźe bě ſo hnadna knjeni poſtaraka. Wſchitzy móźachu ſo hacź do ſyteje wole khoſeja napicź a ſo butrowego pjecźwa a zaktow najeſcź. Wjecźor ſo wſchěm wobdźělnikam piwo a kołbaſki poſkicźichu. Hnadna knjeni bě wſcheho doſcź nanoſyczź daka a ſo pſchi wudźělenju ſama wobdźěli. W dźewjecźich hodźinach ſo cźah k hrodej wrócźi. Pſched nim ſo wulki, kraſny wohnjoſtroj, ſ Draždźan pſchiwjeſeny, kajkiž hiſchcźe njejžu w naſchich ſtronach wohladali, wotpali. Na kónzu wobdźělnizy hnadnej knjeni wutrobny dźak wuprajichu a jej tſikrócźnu hrimotazu ſławu wunjeſechu. Stari a dźěcźi domoj dźěchu, młodźina pak ſo na wiſchnjowu horu wrócźi, hdźeź ſo hacź do póſdnych hodźin ſabawjeſche. rk.

S **Budeſtez.** Naſcha wjeſ bě ſo ſańdźenu njedźelu pſchi ſkładnoſcźi poſwjecźenja khorhoje tudomneho němſkeho ſpěwanſkeho towarſtwa ſ pletwami a wěnzami rjenje wupyſchika. Na cźole ſwjedźeńſkeho cźaha tſjo jěſdni w ſaſtarſkej draſcźe jěchachu. W cźahu dźěchu ſaſtupjerjo 16 ſpěwanſkich towarſtwow a 62 běłodraſcźenych holzow ſe ſelenymi twjelemi. Na ſwjedźeńſkim měſtnje knjes farar Mroſak khorhoj poſwjecźi.

S **Rakez.** Pónđźelu 26. junija knjes wokrjeſny hejtman ſe Schlieben ſ pſchewodom hamtſkeho hejtmana dr. Hempela naſchu wjeſ wopyta. S gmejnſkim pſchedſtejicźerjom a gmejnſkej radu do wſy pſchiwjedźenaj ſebi najprjódzy naſchu nalutowarnju, ſaru a zyrkej wobhladaſchtaj. Wuprajiſchtaj ſwoje wulke ſpodobanje nad porjadom woſebje nad hermanſkim měſtnom. Potom wyſokaj knjeſaj wuſtaw ſa ſlepych wopytaſchtaj. Sslepi jeju ſ wuſpěwanjom chorala powitachu. Knjes direktor Ulrich jeju wokoło wodźo jimaj wſchě wuſtawowe rumy pokaſa. Se wſchěm, ſchtož běſchtaj widźałoj, jara ſpokojenaj, ſo knjes wokrjeſny hejtman a hamtſki hejtman pſchewodźenaj ſ knjeſom ſararjom Golczom, gmejnſkej radu, pſchedſtejicźerjom a direktorom Ulrichom na dwórniſchcźo wrócźiſchtaj a po żeleſnizy do Budyſchina wotjědźeſchtaj.

S **Nowoſkliz.** Hdyž bě ſo prjedy pſches 100 lět dołho naſcha wjeſka pſched Boźim wóhnjom miłoſcźiwje ſakhowała, bu wona nětko w běhu 8 lět trójzy ſ wóhnjom domapytana. Wě ſo, je ſ tym teź zyły typus naſcheje wſy ſo do zyła pſcheměnił. Nimo wotpalenych ſtatokow widźiſch teź druhe twarjenja, kotreź ſu ſebi wobſedźerjo bjeſe kóždeje pomozy ſami nowe natwarili, ſo bychu tak teź ſwoje domcźki cźaſej a wuraſej wſy pſchiprawjeli. Haj, widźiſch ſamo ſ wonka wſy rjane wumjeńki, hdźeź móża ſwěrni hoſpodarjo na ſtary dźeń w měrje wotpocźowacź. — Teź pucź, pſches wjeſ wjedźazy, je ſo po cźaſu do dobreje dróhi pſcheměnił. Woſy dźěn ſo po nim zyły kamjeń ſ Hórkowſkeje ſkały do Delan a teź naſche pěſtoncźe ſe ſwojimi „dwójnikami“ najradſcho po nim jěſdźa.

S **Ralbiz.** Dźeń 15. junija bu naſcha hońtwa k. twarſkemu miſchtrej P. Rochej ſe Ssernjan ſa 700 hr. pſchenajata.

S **Lubija.** Lětuſche pjate ſjawne poſedźenje podkrjeſneho wubjerka ſměje ſo pjatk 7. julija dopołdnja w 9 hodźinach.

Se **Schcźenzy.** Woheń, ſ kotrymž je ſo ſrjedu tydźenja Balakez młyn do cźiſta ſnicził, njeje, kaž ſo mylnje piſaſche, jedyn cźeladnik ſałożił. Maja ſa to, ſo je něchtó zuſy do bróžnje, pſchi pucźu ſtejazeje, ſaléſł, ſo by w njej ſpał. Najſkerje ſ njekedźbliwoſcźu je wón woheń ſaparał, a dokelž jón njeje mohł ſhaſchecź, cźeknył.

S **Wojerez.** Sańdźenu ſobotu popołdnju Bórkowſki młynk Zech ſe žitom ſ Wojerez domoj jědźeſche. Na wosu pódła njeho Bórkowſki wojnař Frido ſedźeſche, kotryž konjow wodźeſche. Na Hródkowſkim ſchoſeju ſo konjej ſpóſchiſchtaj. Sso prózujo, měch žita, kotryž ſo ſ wosa ſnwaſche, ſdźeržecź, najprjódzy Zech ſ wosa padźe a ſebi pſchi tym cźoło troſchku wobodrje. Frido, kotryž chzyſche konjow ſdźeržecź, ſo bórſy po tym teho runja ſ wosa cźiſny. Hdyž bě ſo kruch pucźa, ſa wotežku ſo twjerdźe dźerżo, ſobu wlekł, wón pod koło pſchińdźe, kotreź jemu hłowu rosmjecźe. Konjej dale cźerjeſchtaj a hakle krótko pſched Bórkowſkim młynom ſaſtaſchtaj. Frido je 41 lět ſtary, ſawoſtaji žonu a 5 małych dźěcźi. We ſwojej gmejnje bě wón jara lubowany muž.

S **Wojerez.** Wóndano ſu knjeżeŕſtwowy preſident dr. ſ Heyer a někotſi wyſchſchi ſaſtojnizy ſ miniſterſtwa běh Sprewje a Cźorneje Wody wobhladowali a pſchepytali. Kaž ſ dobreho žórka ſhonimy, ma knjeżeŕſtwo myſłe, Wódru a Łóbjo ſ kanalom ſjenoczicź, ſa kotryž dyrbi ſo woda Sprewje a Cźorneje Wody wužicź. Tónle kanal pjecźa nimo Delnjeho Wujeſda a Wojerez powjedźe. Prjedy

hacz k kanalowemu twarej dóńdże, drje hischcże wjele lět sańdże. Hižo nětkole ßo pruſki krajny ßejm ſpjeczuje, pjenjesy k kanalej pſchiſwolicz, ſ kotrymž ßo Kóbjo ſ Rheinom ſjenoczi. Natarjo ßo zyle bjes pſchicžiny njeboja, ſo ßo ſ wobĕmaj kanalomaj tuni pucz wukrajnemu žitu wotewri. Twar wobeju kanalow by, ßo wĕ, wjele dżĕlanſkich mozow potrjebał, kotrež hižo nětkole ratarſtwu pobrachuja. Duž je bjes dżiwa, ſo ßo ratarjo ſa nowaj kanalaj njemóża ſahoricz.

S **Wětoſchowa.** Wulki wohenˊ njedżelu ratarſku maſchinſku fabriku A. Lehmigka domapytaſche. Wohenˊ, kotryž we wojnarni wokoło 1/49 dopołdnja wudyri, ſ tajkej ſpĕſchnoſczu wokoło ßo hrabaſche, ſo, hdyž wóhnjowe wobory ſ Weißagka, Wětoſchowa a Bórkowow pſchijĕdżechu, hižo tſi jenoſchoßne twarjenja, maſchinſka khĕża, wojnarnja a blidarnja w płomjenjach ſtejachu. Wulkeho ſtracha dla telegrafowachu do Khoczebuſa wo pomoz. Wóhnjowe wobory dyrbjachu ßo ſ tym ſpokojicz, ſo pódlanſke twarjenja ſdżerżachu. W zyle wupalenych twarjenjach drje na 200 ludżi dżĕłaſche. Wokoło połdnja bĕchu płomjenja ſ wjetſcheho dżĕła podduſchene. Wohenˊ je pſches wuheˊ wuſchoł. Sawĕſczena ſchkoda na 300,000 hriwnow wuczini.

S **Rósborka.** Njedżelu popołdnju na dobo powĕtroˊ (powĕtrowy ballon) ſ połnozy pſchińdżo nad naſchim mĕſtom leczeſche. Nĕhdże 20 mjeńſchinow dale Rósborka ßo wón k ſemi dele puſchczi. Schtyrjo offizĕrojo bĕchu ſ kſchižneje hory w Barlinje ſ nim ßo do powĕtra dali a ſa ſchĕſcz hodżin k nam pſchileczeli.

S **Czišzowy.** W brikettowej fabrizy „Saxoniji“ je wutoru rano w 7 hodżinach murjeˊ Wylem Muſchter do 50 łohczi hłubokeje jamy panywſchi ßo ſaraſył. Wón mandżelſku a 5 njedoroſczenych dżĕczi ſawoſtaji.

S **Wjeſki** pola Mużakowa. Pónd̆żelu do hródże Kantorez żiwnoſcze błyſk dyri. Twarjenje ßo ſapali a ßo do cziſta ſpali. Jena kruwa ßo ſaraſy. S błyſkowej ranu ßo woßedżeˊ a jeho dżĕczi tak ßylnje pohłuſchichu, ſo dyrbjachu lĕkarſku pomoz ſa nich pytacz.

S **Klĕtneho.** Wutoru tydżenja ſtej ßo tu bróżeń a kólnja rĕſniſkeho miſchtra Wojnarja wotpalikej. Schtomy mjes wóhnjom a ſe ßłomu krytymi twarjenjemi, ſtejaze, płomjenjam wobarachu, ßo dale wupſcheſtrjecz.

S **Bĕleje Wody.** W konjemzu jeneho tudomneho hoſczenza ßu wojerſkeho invalidu Hähnchena morweho namakali. Wón je hižo wjele lĕt wot ßwojeje żony dżĕleny żiwy a bĕ wopiłſtwu poddaty.

Přilopk.

* (Morđarſtwo.) Ssobotu dopołdnja ßu w Draždżanach 72lětnu Amaliu Hermsdorfowu, wudowu jeneho ſchoßejoweho bĕrki, w jeje bydle na Wettinſkej dróſy ſkónzowanu namakali. Czeßna żona ßo ſ pſchenajeczom łożow a ſ podawanjom wobjeda żiwjeſche. W mjenowanym czaßu k njej njeſnaty, nĕhdże 18 lĕt ſtary człowjek pſchińdże, ſo by ßebi pola njeje łożo wotnajał. Hermsdorfowa, kotraž runje bĕrny bĕleſche, mĕjeſche zuſbnika ſa ſprawneho człowjeka, dokelž wona tajkeho wotnajerja pytaſche. Njeſnaty je ßo do ſtareje żony dał, jej ruzy ſ trjenjom ſwjaſał a hubu ſe ſchawłom ſatykał. Holczka, kotruž bĕ Hermsdorfowa po ßel póßłała, ßo wróczíwſchi ſtwine durje ſamknjene namaka. Mjes tym ßo druſy Hermsdorfowini wotnajerjo domoj wróczichu, kotrymž ßo, hdyž do bydła ſtupichu, żadławy napohlad poſkiczi: ſtara żona morwa na ſemi leżeſche. Wokoło ſkónzowaneje bĕrny a nóż leżachu, kotryž bĕſche k bĕlenju wużiwała. Wyſchnoſcz je wußlĕdżiła, ſo je mordaˊ 120 hriwnow hotowych pjenjes, jedyn ſłoty żonjazy czaßnik, 5 broſchow atd. kranył. — Mordarja ßu póńdżelu w Podmocklach (Bodenbachu) w Czechach wonka na polu ſajeli. Wón hiſchcże nětkole prĕje, ſo je njeſkutk ſkucził. Ssobotu dopołdnja hnydom po 11 hodżinach bĕ rubjeny czaßnik pola pſchekupowarki Grolloweje w Draždżanach młody człowjek ſaſtajił, kotryž bĕ ßwoje legitimazyſke papjery pokaſał. Jeho woßoba pak ßo wopißanju njerunaſche, kotruž mĕjachu wo mĕnliwym mordarju. Bórſy pak bĕ polizija czaßnikoweho ſaſtajerja wußlĕdżiła, a tutón praji, ſo je jemu 18lětny ſamkaˊ John ſ Riegersdorfa w Czechach porucził, czaßnik ſaſtajicz. Polizija na to bórſy ſhoni, ſo je John do Czech twóchnył.

* (Ssamomordaˊſtwo.) Póńdżelu popołdnju je ßo w Finſterwaldże zigarnik Luttig ſ jenym ludżazym czahom pſchejeczˊ dał. Jemu ßo wobej noſy wotjĕdżeſchtej; wón bĕ hnydom morwy. Luttig bĕ ſe ßwojej żonu njepſcheſtawajzy wużiwa, kaž ſchnupowaˊ tobakowu tyſu. Tam ßu ludżo, kotſiž wſchĕdnje ſa 1½ hacz 3 hriwny palenza wupija. Też czĕſchne dżĕczi palenz doſtawaju, ſo bychu ſpake. Teho dla je też mrĕcze dżĕczi w Normandiji ſatraſchaze. To je organiſowane ßamomordarſtwo luda: to je ßmjertny wußud ſa jene ſ najßylniſchich franzowſkich wobydlerſtwow .... „Naſche kaſarmy budża bórſy pſchewulke a naſche jaſtwa a ſpitale pſchemałe“, lĕkarˊ Brunon piſche.

* (Kołojĕſdna wopiza.) Snaty wopizowſbytnik Garner je ſ jeneho pucżowanja pſches Afriku jara intelligentnu wopizu do Jendżelſkeje ßobu pſchinjeßł, kotraž je tu khwilu w jenej ſahrodże na hoſpodże. Konſul, tak tón ſchtyrirukacz rĕka, je wubjerny kołojĕſdnik. Prĕnje roswucżenje ßo jemu na tſojokole dawaſche. Hdyž bĕ jeho wucżba ſkónczena, móżeſche ßo jemu też dwojokoło dowĕrĕcz, na kotrymž poruno człowjekej jĕſdżeſche. Sso wĕ, ſo ta wopiza jenoż w ſawrjenym rumje jĕſdżi, ale wona móhła ßebi runje tak derje też na dróhu won ſwĕricz; pſchetoż ludżo bychu ßo kóżdy czaß na jeje bliżenje kedżbliwi ſczinili, dokelž ſpochi klinkoze. Kaž ßo ſda, dha ßo jej na tym zyłym jĕſdżenju klinkotanje najbóle lubi. Bjes ſwona koło ſa nju najſkerje żaneje ważnoſcze njemĕło.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Loni 10. dezembra na dróſy mjes Czornym Hodlerjom a Kelnom żiwnoſczeˊ Lorz ſ Wownjowa ſe ßwojej 13 lětnej czetku na rjeblowanym wosu, ſe żitom nakładżenym, jĕdżeſche. Jemu na pſcheczo ſ Budyſchina 55 lĕt ſtary wikowaˊ ſe ßwinjemi Jakub Ssalowſki ſ Kocżiny pſchijĕdże. Wobaj woſaj do ßo ſraſyſchtaj. Se ßylnym ſtorkom ßo Lorz a jeho wnuczka, kotrajż na wyßokim kaſchczojtym ßydle ßedżeſchtaj, na dróhu wjerhnyſchtaj a ßo pſchejĕdżeſchtaj. Lorz ßebi prawu ruku wobſchkodżi, holza ßebi lĕwe ſczehno ſłama. Ssalowſkeho, kotryž ßo dla czĕlneho wobſchkodżenja, ſe ſanjechanjom ſawinowaneho, wobſkorżi, ßud wuwinowa, dokelž ßo jemu njehodżeſche dopokaſacz, ſo je njeſbože ſawinował.

— Korczmaˊ Jan Anguſt Schiman w Komorowje pola Rakez bĕ 5. a 14. ſebruara dlĕje 12 hodżin w nozy na ßwojej rejwarni rejwacz dał a hacz do 3. rańſcheje hodżiny hoſczi hoſpodował, mjes tym ſo gmejnſki pſchedſtejicżeˊr Schudak, kotryž mĕjeſche nakedżbu nad rejemi, pſcheczíwo podleſchenju rejwanſkeho czaßa njebĕ ſakrocził. Lawniſki. ßud bĕ teho dla Schimanej 13 hriwnow a Schudakej 15 hriwnow pjenjeżneje pokuty pſchißudżił. Powołanje pſcheczíwo temule wußudej njemĕjeſche wuſpĕcha.

Hudanczży.

17.	18.
Wĕſch połkulojty, kraßny móſt,	Wón ßydom korbow noßycz ma,
Kiž wyßoko ma ſpĕchły róſt?	We tych ßu dżiwne ſtworjenja;
Hdyž deſchczik njeje, njej' też wón,	Te wſchitke khwilu bĕke ßu
Sso minje po deſchczu kaž ßón.	A potom czorne na khwilu;
Hdżeż na ſemju ßo ſepjera,	Ssu na ßo ſ zyła podobne;
Je ſkoto, kaž to mĕnkluja.	Wón kóżdy hinak mjenuje.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho czißła:

15. Boži mĕßaczk. 16. Rĕki a jich ryby.

Palne drjewo na pschedań.

Na tudomnym revěrje steji něhdže
1000 rm. tolstych ßuschizowych kuleczkow,
rm. po 2 mk. 50 np.,
1200 khójnowych walczkow, 100 po 8 mk.,
kaž tež ßuche brěsowe a wólschowe schczěpowe drjewo po tunich płaczisnach, rm. po 6 mk., a dale rjane krótke mjehke pjenkowe drjewo, rm. po 2 mk. 50 np. na pschedań.

Hrabinske Lippeske hajnisce sarjadnistwo
w **Dubom.**

Žiwnosćz na pschedań.

W Jikozach je žiwnosćz čžo. 24 s 12 kórzami pola a łuki se wschěm žiwym a morwym inventarom se ßwobodneje ruki na pschedań.

Dwě žiwnosćži, jena se 27 kórzami, druha s 21 kórzami, stej s kraßnymi žnjemi hnydom abo posdźischo płaczisny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **A. Schöbel** w Nowej Wßy pola Huczíny.

W Barcze je **žiwnosćz** čžo. 69 s nimale 69 kórzami pola a łuki se wschěm žiwym a morwym inv. khorosče dla hnydom na pschedań. Napłaczenje po wuczinjenju.

W Libuchowje je nowa maßivna **khěža** czißko 20 se 4 kórzami pola a s wudźerżazej wodu hnydom na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Rjane wobydlenje,
sa rjemjeßlnika abo sa dźełakawy lud ßo hodźaze, je na pschenajecze w Krónzy pola Luha. Wscho dalsche je shonicz w mlynje tam.

Dwě **ßuproschnej ranzy** stej na pschedań w Jitku czißko 11.

Majßowy schrót

porucza **Delnjohórczanski mlyn.**

Na pschedań!

Dobra trjebana ßykanjowa maschina, czisczaza maschina, butrobaß, dwoje bróny, pluh, radło, wscho derje sdźerżane, ßu pscheměnjenja dla tunjo na pschedań w Hrubocźizach czißło 6.

Nowe jerje

po 5, 6, 7—10 np.
wulkotnje derje ßłodźazu tworu;

palenz

w czwizach a bleschach,
ßłódki po 50 a 60 np.,
czisty po 28, 30 a 40 np.;

rjepikaty tobak

punt 28 np. porucza

Khorla Nowak
na žitnej haßy,
najstarscha pschedawarnja w Budyschinje.

K desinfekziji

pschi pokhromje mjes howjasym skotom porucza
chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lysol,
żelesowy vitriol
atd.
w stajnje czerstwej a najlěpschej tworje tunjo

Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Dwaj dobraj kanepejej, schpihele

we wulkim wubjerku,
wot najwjetscheje hacz do najmjeńscheje družiny ßu zyle tunjo na pschedań w meblowni na snutskownej lawskej haßy 4.

Byk (czělz)

w druhim lěcze, Oldenburgskeho schižena, je na pschedań w Mak. Bronju czißko 17 pola Radworja.

Kupujemoj a pschedawamoj

statne papjery, sastawne listy, obligazije, akzije atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi.

Schmidt & Gottschalk

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14|16
pschi Pětrowskej zyrkwi.

Naumannowe Germania-kola

kaž tež druhe wupruhowane wudźełki, tež někotre rovery s pneumatiskej wobruczu, hischcze jara rjane a derje sdźerżane, hižo po 70 hriwnach porucza

Khorla Zug,

pschedawarnja jěsdnych kolow
a schijazych maschinow
w Rakezach.

Drainěrowanske roły

wschěch družinow ma po fabriskich płaczisnach na składze
H. Dittrich w hosczenzu
w Lětonju.

Swinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćz wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Sczinowe pleczenje

k wjerčham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr
na walskej drósy 14.



Kóßy,

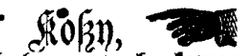

saruczene dobre, a **wubrakowane kóßy, żerpy** a **brußy** we wulkim wubjerku porucza
Emil Heinrich w Borschczi.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe servisy

sa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe schalki

s porzlina, rjane pißane po 15 hacz 20 np., hacz do najwoßebuischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucza po najtunischich płaczisnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

Jenopschežne a **dwajpschežne trawu** a **žito ßyczaze maschiny** wschelakich systemow najnowscheje konstrukzije, hižo po 250 hriwnach, **ßynowobroczaki, ručzne** a **konjaze hrabje, mlokowe zentrifugi,** kaž tež wschě **ratarske maschiny** a grat porucza

Bernhardt Graf, maschinska fabrika w Lubiju

w nowym měscze.

P. P.

S tutym ßwojim czesczenym wotebjerarjam a skasowarjam k wjedźenju dawam, so ßym ßwój wobkhod, wot 20 lět w Budyschinje na **ßukelnskej haßy czißło 9** wobstejazy, dźenża ßwojemu ßynej **Kurtej** pschepodał.

Sa dowěrjenje, mi hacz dotal spožczene, ßo rjenje dźakujo, proschu, jo dobroczinje na mojeho naßlědnika pschenjesc chzycz.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

S poczesczowanjom
Th. A. Wällnitz,
do winowatosćze wsaty awkzijonator.

Sso na hornje wosjewjenje poczahujo najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so mi pschepodaty wobkhod s dotalnej firmu na njepscheměnjene waschnje dale powjedu a so budu ßo prózowacz, tym, kotsiž mje poczesczа, spěschnje a sprawnje poßłužecz.

S dwórliwej prósstwu, so chzyło ßo dowěrjenje, kotrež je ßo hacz dotal mojemu nanej pschiwobroczało, na mnje pschenjesc, a so bych ßo w ßwojim pschedewsaczu dobroczinje podpjerał, poručam ßo

najpodwolnischo
Kurt Wällnitz.

K ſaradźenju

kupowanja a pſchedawanja ryczeŕkubłow, rataŕſkich wobſzędźenjow, kaž też druhich leżomnoſczow a wobkhodow, k wupożczenju pjenjes na hypotheſku pěſtoſcź a k wuźběłanju wſchěch kupnych a wotnajenſtich pißmow a wuczinjenjow porucza ſo

Bruno Rhan w Budyſchinje na hoſpitalſkej dróſy 16 po 2 ſkhodomaj.

Sa hrodowy pſchetwar w Bóſchizach p. Njeſzwaczidła



ſo **wuſtojni murjerjo** a **dźěłaczerjo** pytaja. Sso ſamolwicź na twarje abo pola **Mörbitzez bratrow, twarſkeju miſchtrow** w Budyſchinje.

Kuchaŕka ſa cźeledź, kotraž dyrbi też pjerißnu a ſwinje ſaſtaracź ſo k 1. julijej na Bóſchiczanſki knjeżi dwór pyta.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ſtrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłaczerſke ſwójby pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

K 1. auguſtej dla ſkhorjenja nětcziſcheje ſprawnu a pilnu ſłużobnu **holzu** pyta **Fanny Kuliſchowa** w Budyſchinje na hoſchiz haßy 38.

Cziſtu holzu ſa kuchińſke a domjaze dźěło hnydom abo k 15. auguſtej pyta

Marja Britzowa
na Bismarkſkej dróſy 6.

Starſcha **holza** jako wothladaŕka khoreho abo do lékowanſkeho wuſtawa ſłużbu pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. „Sſerb. Now."

Pěſtończa!

Starſcha ale hiſchcźe cźiła żónſka ſo k ¾lětnemu dźeſcźu jako pěſtończa pſchi wulkej mſdźe hnydom w hoſcźenzu w Minakale pyta.

Pěſtończu,

dowěrnu, hnydom abo poſdźiſcho pyta mandźelſka woſotwarza **Maya** w Budyſchinje na hoſpitalſkej haßy.

Hońtwinſkaj pßaj czektoj.

Cźorny hońtwinſki poß bjes wokoloſchijazeho paßa a jedyn bruny hońtwinſki poß ſ wokoloſchijazym bantom a dawkowym cźißkom ſtaj ſo ſhubiłoj. Sa myto wotedacź pſchi żitnych wikach pola **H. Schmidta** w Budyſchinje.

Konzert

w zyrkwi w Hrodźiſchczu

njedźelu 9. julija popołdnju w 4 hodźinach.

Ssobu ſkutkuja: knjeni ſ **Bleichröder,** hrabinka **Wachtmeiſter,** knjeżna **Bartenſtein,** kralowſki hudźbnik **Gunkel** a druſy.

Saſtupny pjenjes: 40 np., 1 hr. a 1 hr. 50 np.

Wunoſchk je ſa naſch zyrkwiny twarſki fond.

W Hrodźiſchczu, 29. junija 1899.

Zyrkwine pſchedſtejiczerſtwo.
Mrósak, faraŕ.

S tutym ßebi dowolam najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo ßu mje pola kralowſkeho krajneho ßudniſtwa a hamtſkeho ßudniſtwa w Budyſchinje a pola komory ſa wikowanſke wězy w Żitawje jako

rěčźnika

pſchipuſchczili, a ſo praxis hromadźe ſe ßwojim nanom, knjeſom rěčźnikom **Pawołom Naumannom,** tu **na ſeminarſkej haßy 10 po 1 ſkhodźe** powjedu. S poczeſczowanjom

rěčźnik dr. Wilhelm Naumann.

W Budyſchinje, 22. junija 1899.

Woſjewjenje.

Cźeſczenym Sserbam ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenża tu **na rózku kamjeńtneje a hoſpitalſkeje haßy** (w Gambrinuſu po 2 ſkhodomaj) **pißaŕnju ſa pißmowſke dźěła a ſa ſhotowjenje kupnych, dismembraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſkich wězow atd.** wotewrił. Dźiwajo na ßwoju ſtrowoſcź ßym ßwoju 18lětnu dźěławoſcź na ßudniſtwje ſkłożił. Ssym Sserb.

W Budyſchinje, 1. julija 1899.

Hermann Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Tunje płaczińy!

Młodźi ßylni ludźo, kotſiż chzedźa wjerczenje porzlina nawuknycź, trajne dźěło namakaju.

Fabrika porzlinowych, ſkamottowych a tonowych tworow

Margareczina hěta pola Budyſchina.

H. Schomburg a ßynojo, akzijowe towarſtwo.

Skótne wiki w Njeſzwaczidle

ßu dla pokhromy mjes howjaſym ſkotom hacź na dalſche **ſběhnjene.**

Patok, gmejnſki pſchedſtejiczeŕ.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej kapłanej **Domaſchzy** w Hodźiju ſa jeho kraßne, duchapołne a wutrobu hnujaze prědowanje, na mißionſkim ßwjedźenju w Bukezach dźeržane, praji **wjele poßkucharjow.**

Njeſapomniczka

na row

czeßneje młodeje holzy

Marje Erneſtiny,

Auguſta Handrika, kublerja a gmejnſkeho pſchedſtejiczerja w Brěſynje pola Hucźiny,

dźowki.

Wumrje 28. junija 1898.

Hłóß: Woſtań, duſcha, ſczerpliwa.

W jenym lěcze huſto naß
Setka wſchel'ke podeńdźenje,
Nimo khwata hnadny cźaß,
Njewrócźi ßo ſa naß ženje,
Huſto ßmjercź jón wobſamknje,
Prjedy hacź ßej myßlachmy.

Ssmjercze jandźeł, wón też je
Huſto pola Waß tu khodźił,
A kaž wobſamknjene bě,
Lubych ſe ßwěta je wodźił.
Sa krótki cźaß ſtejeli
Tſi krócź wſchak ſcźe pſchi rowi.

Dźeßacź lět ßu nimo ſchle,
So ta prenja dźowka ſthori,
Dźenß ßo hiſchcźe rudźicze,
So też ju ta khoroſcź mori,
Kiż wſcha próza lěkarja
Wuhojicź njej' ſamohła.

Po tym Waſch ſwjaſk mandźelſtwa,
Pſched woltarjom wobtwjerdźeny,
Ssmjercź njeßmilnje roswjaſa.
Wot Boha bě poſtajene,
Mandźelſtu Wam pſches ßmjercź wſacź,
Waſchim dźěcźom lubu macź.

A na kónzu junija,
Kunje nětk pſched lětom běſche,
Dha też horkach ſpomnjena
Luba dźowka wot Waß dźěſche,
Jejuy lóß jej panyk bě
Na měſto najwjeßelſche.

K Khryſtußowej njewjeſcźi
Běſche wona wuſwołena,
Teho dla we młodoſcźi
Wot njoh' dom je ſawołana,
A tam nětko wużiwa,
Schtož je tudy wěrika.

Jejne cźěło khowane
Pſched lětom do khłódnoh' rowa,
Junu horje ſtanycź b'dźe,
To je wěrnoſcź Bożoh' ßłowa.
Duż ßo dale njerudźcźe,
Luby nan a ßotſje dwě.

W ſaźnych lětach wſchitke ßu
Naſch ßwět tudy wopuſchczili,
Woni pak ßo njebychu
Saßo k nam jow wrócźicź chzyłe.
Jow, hdźež płacź a ſkórźba je,
Tam pak lute wjeßele.

Wy hižo nětk dleſchi cźaß
Wo tych lubych żarujecze,
A hdyż ßnano dźenża ſaß'
Tam k jich rowam pſchiſtupicźe,
Wopomńcźe, ſo tola wſcho
Dobre je, ſchtož cźini Bóh.

Rědko je, ſo potrjechi
Jenu ßwójbu tajka ſrudźba,
To pak pſchezo ſawěſcźi
Njech ſa kóżdeho je wucźba,
Kak tak jara ſachodne
Je wſcho cźłowſke żiwjenje.

Prjedy abo poſdźiſcho
Sa nimi też wſchitzy dźemy,
Zyle wěſte nam je to,
So tu woſtacź njemóżemy.
Młody móże wumrjecź jow,
Stary pak ma wěſty — row.

Waſch pſcheczeł: **F., g. p.**

(K temu cźißku jena pſchikoha.)

Płaczišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

26 junija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	61—65
awstriske	34—37	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—30	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	56—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	46—50
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnoscże	33—35	59—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	54—58
3. ßnadnje pizowane	—	52
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	70—74
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich sćhišenjow w starobje hacž do 1¼ léta	37—38	48—49
2. mjaßne	35—37	46—48
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	32—34	42—45

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyšchinje: 4064 měchow.	W Budyšchinje 24. junija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 29. junija 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca běła	8	12	8	24	8	—	8	29
Pšeńca žołta	7	94	8	12	7	71	8	—
Rožka	7	38	7	50	7	6	7	25
Jačmjeń	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß	7	—	7	40	6	80	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	75	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	1	80	2	20	1	80	2	10
Pšeńčna muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1230 schtuk, schtuka	12	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńčny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyšchinje płaczeschе: kórž pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórž rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., kórž jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burły w Budyšchinje pšeńza (běła) wot 8 hr. 12 np. hacž 8 hr. 24 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 95 np. hacž 8 hr. 3 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np.

Wjedro w **Londonje** 30. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 5. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje s němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Näf, wyschischi schwajzar we Warnocźizach, s Hanu Emmu Matškez w Sslonej Borschczi. — Jurij Runar, wobydleŕ a dźełaczeŕ na Židowje, s Marju Runarjez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marja Madlena Martha, Khorle Wylema Bara, fabrikskeho dźełaczerja na Židowje, dź. — Martha Hedwig, njemandź. dź. na Židowje. — Emma Erna, Ernsta Khorle Augusta Schwana, gymnastika s Züllsdorfa, w tu khwilu w Sslonej Borschczi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hermann Alwin, Pawoła Müllera, dźełaczerja, ß. — Marja Rosa, Jana Bjarnata Rehorka, murjerskeho połéra, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 19. junija: Morwa narodźena njemandź. dź. na Židowje. — 21. Hana Marja, njemandź. dź na Židowje, 5 m. 16 d. — 23. Morwy narodź. ß. Hermanna Klementa Riedla, hosćenzarja tu. — 26. Johana Khrystiana Schmoßerez, njebo Bjedricha Augusta Scholty, tkalza we Wehrsdorfje, sawostajena wudowa we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 68 l. 5 m. 21 d. — Marja Madlena Fiedlereż, njebo Jurja Freudenberga, hejtmana w Leschawje, sawostajena wudowa na Židowje, 67 l. 8 m. 3 d. — Morwy narodź. ß. Ernsta Schatule, wobydlerja a garbarja we Wulkim Wjelkowje. — 28. Wylem Pawoł, Hendricha Pawoła Mosiga, wobydlerja a dźełaczerja na Židowje, ß, 1 m. 16 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

5. njedźelu po ßwjatej Trojizy smjeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, farař Mrosak w 8 hodź. ßerbske a ⅘10 hodźin němske předowanje

Hróch k wußywej
kaž tež woku, kolij, hejduschku
w najlěpschej hódnoscźi po tunich płaczišnach porucza

Khorla Schuppan
pschi žitnych wikach.

(Augusta Halki pschichodny ßyn.)

Hróch k wußywej,
woku k wußywej,
hoborski kolij,
poldołhi kolij,
hejduschku,
žonop atd. atd.

wscho w najlěpschej, strowej, derje skhadźazej tworje we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Paul Schulze,
pschedawarnja žita ßymjenja a piznych ßrědkow
pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.



Hdźe scże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola **G. Magera** na ßerbskej haßy 11.

Ssuscheny tučny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tučne **ßuschene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., druhu družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa.

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Wósk,
bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyła** w Budyšchinje.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tučne **howjaše mjaßo** punt po 50 np.,
połcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißko 4.

Wubjerne tučne **howjaše mjaßo** punt po 55 np., **kój** punt po 45 np., **ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np. porucza
rěsnik **Berukopf**
na ßukelnskej haßy cźißko 26.

Draždźanski jědźny raj ß
punt po 16 np. porucza
Khorla Kahrowe.

Wosjewjenje:

powyschenje danineje měry nastupaze.

Postupanje wschelakich nalutowaŕnjow a wjetschich bankowych wustawow sczěhujo, ßmy wobsamkli, dańsku měru na

saloženske a lutowanske pjenjesy

pschi $^1/_4$ lětnym wupowjedźenju wot $3^1/_4$ % na $3^1/_2$ % na lěto,

pschi pollětnym wupowjedźenju wot $3^2/_3$ % na 4 % na lěto powyschicź.

Tak powyschena danina měra tak dołho płaczi, hacž privatny diskont khěžorstwoweje banki 4% abo wjazy wuczini; pschi jeje poniženju nasche dotalne ßadźenki saßo do mozy stupja.

Powyschenje płaczi wot 1. julija sa wschě pola naß a naschich filialow sałožene pjenjesy se schtwórczlětnym a zyłolětnym wupowjedźenjom, tak daloko hacž njejßu hižo wupowjedźene.

W Lubiju w Sakskej, 20. junija 1899.

Lubijska banka.

A. Oeser. Geißler.

Póstska kowaŕnja w Budyschinje.

W. A. Hultsch

porucza wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschczow, brußow, ßynowych a žnjowych widłow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Sofy, stoły matrazy s łožom a bjes njeho mam pschezo na składźe, teho runja **dekoraziske wězy.** Tež wschě **pólstrowanske** a **tapezěraŕske dźěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzschuh, tapezěraŕ,

w starym Maczicznym domje
pschi lawskich hrjebjach 2.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.

Schischka a Rjeczka

w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołožene, wobhladacź.**

Paleny khofej

na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s czimž wón jara wjele po dobrym ßłodźe a sporosczi dobudźe, punt po 80 hacž 200 np. porucza

Bruno Halke

na swonkownej lawskej haßy 9.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.

Wobucźe

w jara wulkim wubjerku sa **mužskich, žónske** a **dźěczi** s **dobreje kože** ßo najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna

na swonkownej lawskej haßy 8.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki skład

hotowych saruczenych barbu njepuschczatych derje dźeržazych koschlow,

mužaze koschle w tsjoch wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,

žonjaze koschle se schnórku abo s paskom po 80 np., 85 np., 90 np.,

hólczaze koschle wot najmjeńschich hacž do najwjetschich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,

holczaze koschle se schnórku abo s paskom we wschěch wulkosczach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,

wojeŕske kopschiwjaze koschle, blusowe koschle, kaž tež **dźěłaczeŕske blusy** we wschěch wulkosczach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

A. Dittrich, wobkhodny agent,

na žitnej haßy 6, II

poručza ßo k **ſaradźenju kupowanja** a **pſchedawanja leżomnoſczow, wobſtaranja pjenjes na hypoth. wěſtoſcz; pſchedewoſmje ſarjadowanje ſamoženja, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, pſchenajeczа, pſcheßadźowanja, dawa radu w prawnych wězach, dźěła pißne dźěła, kupje, pſchenajenſke wuczinjenja, teſtamenty a wjazy podobneho.**

Najtuniſche płaczíſny.

1864 ſaloženа, najſtarſcha, najſprawniſcha a najtuńſcha pſchedawarńja

Khorle Nowaka w Budyſchinje

na žitnej haßy

porucza

nowe jerje, tucźne a młódne, po 5 a 6 np.,
paleny khoſej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 180 np.,
ſeleny khoſej punt po 60, 70, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
rajß punt po 16 np. a dróſcho,
ßłódki a cziſty palenz liter po 28, 30, 40 a 50 np.,
drobny zokor punt po 26 np.

Proſchu, jenož wobhladacź.

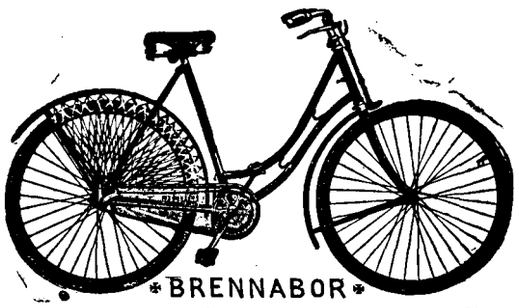

Najlěpſche a najbóle lubowane jěſdne koło ßwěta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetſcha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłaczerjow.

Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborſkich** jěſdnych kołow we wſchěch dźělach ßwěta jěſdźi.

W lěcze 1898 ßo pſchedało: **35,000 jěſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Rakezach,**
pſchedawarńja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

Ssyczcze ſ Milwaukeeſkej

trawu žnějazej maſchinu po 275 hriwnach.

Ssynowe wobroczaki,



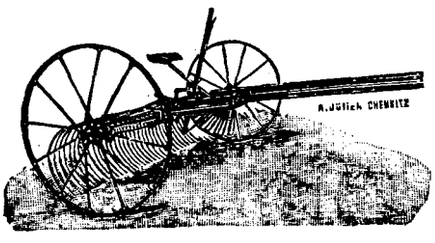

konjaze hrabje „Tiger“

porucza

R. Rebiſch w **Baczonju** pola Prěczez.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczíſnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo tež pſchi najtuniſchich płaczíſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach létnjeho czaßa

w zylindrowych, houtwjeŕſkich a filzowych

kłobukach

poſkicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mèzy.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto.



I. myto.

Njedoſcźehnjene po rjanoſczi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje

po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětczíſcheho czaßa.

Sklad pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra
na ßukelnſkej haßy 14.



Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje

cjo. 9 na boßatej haßy cjo. 9

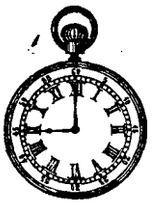

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Sa kołojěſdnych

poruczam

ſportſke jaki (pótne), ſportſke ſchtrympy, ſportſke koſchle, } we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchczate.

Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej dróſy czíßło 12.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

P. P.

Mojim lubym wotebjerarjam a wschitkim czeſczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym khěžnu leżomnoſcz

4 pſchi drjewowych wikach 4

kupił a pſchedewſał, w kotrejž je knjes **J. T. Glien** hacž dotal

pſchedawarńju

kolonialnych tworow, palenzow, wina, zigarrow a połodniſchich płodow

wjedł.

S dżenßniſchim dnjom ßwoju hłownu pſchedawarńju do ßwojeho noweho wobßedżenſtwa pſchepołożu, mjes tym ſo ßwoju dotalnu pſchedawarńju

13 na ßerbſkej haßy 13

jako filialu dale powjedu.

Wużiju rad tule ſkładnoſcz, ſa derjeměnjenje, mi hacž dotal wopokaſane, ßwój najwutrobniſchi dżak wuprajicz. S dobom wobkruczam, ſo budu ßo tež dale ßwěru prózowacz, ſo bych jenož ſ najlěpſchej tworu a ſe ſprawnym a ſpěſchnym poßłużenjom pſchi najtuniſchich płaczińach kóżdeho ſpokojił.

S poczeſczowanjom a najpodwolniſcho

Pawoł Pětſchka

pſchi drjewowych wikach 4 a na ßerbſkej haßy 13.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. Sobotu 8. julija 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor Wylem po swuczenym waschnju lětša saso wodychnjenje wot knjezerstwowych dźěłow na jěsbje po połnóznym morju pyta. Sandźeny tydźeń je wón wot němskeho brjoha k połnóznej Norwegskej wotjěł. W czasu jeho wotsałbycza wscho wažnische politiske dźěło wotpoczuje. Po pschikładze kněžorstwoweho sejma je tež pruski sejm swoje wuradźenja wo měsaz wotstorcził. Duž su tež ministrjo móhli Barlin wopuschczicź, so móhli w samotnoszi nowych mozow k pschichodnym politiskim běhdźenjam nabycź, kotrež na nich w pruskim krajnym sejmje czakaju. Wot teho, hacź sejm do Rheinsko-Łóbjoweho kanala swoli abo jón saczisnje, wobstacze nětczischeho pruskeho ministerstwa wotwisuje. Jeli so sejm pjenjezne srědki sa twar tuteho kanala sapowjedźi, kněžor pjecza sejm rospuschczi. Prjedy hacź so nowowólby wupisaja, budźa pjecza někotsi ministrjo wotstupicź dyrbjecź.

— Kněžora na jeho puczowanju po norwegskim brjosy franzowska schulska łódź, kschižak „Iphigenie“, se 100 namórskimi kadettami powita. Kněžor potom „Iphigeniju“ wopyta a sebi na njej namórskich kadettow wobhlada. Saměnjenje tychle swórliwoszczow stej, so wě, wobej knjezerstwje do prědka wuczinikej. — Njedyrbjak tónle podawk prenje snamjo pschecźelneho sbliženja mjes Němskej a Franzowskej bycź?

— Wjerch Herbert Bismarck, starschi syn semrjeteho wjercha Bismarcka, je tydźenja w Travemündze s kněžorom rosrěczenje měł. Wschelake nowiny chzychu wjedźecź, so chze wjerch Hohenlohe wyšokeje staroby dla wot kněžorstwoweho kanzlerstwa wotstupicź, a so ma kněžor myšle, na jeho město wjercha Herberta Bismarcka powołacź. Druhi chzedźa wjedźecź, so je kněžor Bismarckej jene półłanzske město poslicził. Kaž pak so sda, njeje Bismarck ani to, ani tamne sastojnstwo pschijał, mózno pak tež je, so so wo to njeje s zyła jednało, so by Bismarck hasso do statneje służby stupił.

— Wo regulaziji Sprejineho rěcznischcza póndźelu w pruskim semjanskim sejmje jednachu. Hrabja Schulenburg-Lubo raski na schkodu pokasowasche, kotraž bě so wosebje w lěcze 1897 s powodźenjom naczinika. W hornich a delnich Błótach su tež w suchich létach łuki a pola bahnischczam podobne.

Minister, swobodny knjes s Hammerstein, wotmolwi, so knjezerstwo hižo wjele lět nusu pschisprejineje krajiny snaje. Wulka woda léta 1897 je nusnoszcź dopokasała, so ma so Sprewja wot sakskich mjesow hacź do Barlina regulowacź. Khóstu sa to bychu něhdze 14½ milijona hriwnow wuczinike. Wukas wo czisczenskim rjedze sa delnje Błóta so bórsy wuda. Hdyž knjezerstwo njeje hacź dotal na dospołne rumowanje wobstało, je so to s dźiwanjom na nusu wobhladerstwa stało, a teho dla je so tež 120,000 hriwnow statneje pomozy pschiswolilo.

— Njezenjenzam je hessenski sejm wosebity dawk napołożił. Tajki dawk dyrbjał so w zyłej Němskej sawjescź. Njezenjenzy móża wjetschi dawk płaczicź, dokelž trjebaja so jenoż wo swoje samsne seziwjenje staracź, mjes tym so dyrbi swójbny nan žonu a dźěczi seziwicź, posledniche tež wocźahnycź a sastaracź. Njezenjenzy dyrbjeli po prawom s najmjenischa dwójzy telko dawkow płaczicź hacź woženjeni.

— Tsizyczipjenjezkowsku snamku (marku) je sarjadnistwo kněžorstwoweho pósta wudało. S njej so póstskim sastojnikam wosebje dźěło pschi frankowanju sapisanych listow połoži, kotrychž porto 30 nowych pjenjezkow wuczini.

— Murjerski strajk je w Hali wudyrił. Na twarach je jenoż hischcze mało dźěłacźerjow widźecź. Polěrojo s někotrymi wuczobnikami su jenoż hischcze pschi dźěle. Pschi nowotwarje artillerischich kasarmow 503 muži dźěłasche, s nich 268 murjerjow, 130 kamjenjenoscherjow a 67 pomoznych dźěłacźerjow strajkuje. Na druhich twarach je 268 murjerjow a 100 kamjenjenoscherjow a druhich dźěłacźerjow dźěło složiło.

— Redaktorow „sozialdemokratiskich dźěłacźerskich nowin“ a nowin „Vorwärts“, Beyera a Jacobeya, je Draždźanski kawniski sud k jastwu na 3 měsazy sasudźił. Wonaj běschtaj Löbtawski prozeß, w kotrymž je so wjetscha liczba strajkowazych twarskich dźěłacźerjow dla łamanja krajneho měra k khostarni na wjazy lět sasudźiła, redaktorow knjezerstwowych nowin „Draždźanskeho žurnala“ wohaniloj.

Awstriska. So by Wuherska stajnje na wyšokoszi ziwilisazije stała, su tež tam ziwilne mandźelstwo sawjedli. Jeho płody so hižo nětkole w jasnym swětle pokasuja. W lěcze 1895 je so 2465 mandźelstwow dźěliło, w lěcze 1897 mandźelstwowych dźělenjow na 3529 stupi. Prozesow dla dźělenja mandźelstwow, pschi kotrychž sebi žony kaž mužojo wschelake njelube wězy napowdachu, bě w lěcze 1897 hižo 8395.

— Pschecźiwo swjedźenjej wobrocźenja słónza, kotryž w nowschim czasu awstrijzy Němzy swjecza, je Brixenski biskop sjawnje wustupił. Wosebje je wón Innsbruckich katholikow naswarił, kotsiž su so 21. junija pschi tajkim swjedźenju wobdźělili. Biskop praji, so je jeho njezyrkwinski a njewótczinski pscheběh shromadźisny s najhłubschej bolosczu napjelnił. W tejle shromadźisnje je so sałożł kscheszczijanstwa na najnjehańbicźiwische waschnje jimał. W swjedźeńskej rěczi su sbóžnika s krótka „Galilejskeho“ mjenowali po pschikładze wotpadnika kněžora Juliana, a Jesušowu wuczbu su bajku mjenowali. A pschecźiwo tymle bludam a hanjenjam njeje so napschecźo rěczało, ani so sawołało.

Franzowska. Jaty na czertowej kupi, židowski hejtman Dreyfus, je pjatk wječor w Quiteronje k franzowskemu brjohej pschijeł a so do Rennes dowjesł. 35 žandarmow jeho wós pschewodźesche. Wobydlerstwo so wo Dreyfusa njestarasche. Na njeho ani „prjecź!“ ani „sława!“ njewołachu. Lud je so Dreyfušoweho prozeša nabył; jemu je wscho jene, kajki směje prozeß pscheð wójnskim sudom wukónz.

Wosebitu czesc je mandźelska Monakoskeho wjercha, rodźena židowka Heine, Dreyfusowej mandźelskej wopokasała. Wona je jej samorucźny list pósłała, s kotrymž Dreyfusez mandźelskeju pscheproßy, k njej na jejny hród pschińcź. — Kaž je snate, Monakoski wjerch w swojim krajiku pjenjezne hrajerńje czerpi, w kotrychž so létnje milijony pschěhrawaju. Wjele tyšaz njesbožownych hracźkow, kotsiž su tam na dobo swoje zyłe samoženje shubili, je so tam satsělilo. Tola wo to so nadobny Monakoski wjerch njestara, jenoż so wón létnje swoje milijony sa pschenajecze hrajernjow dostawa.

Belgiska. Psches Belgisku revoluzionarne hibanje dże, kaž w Němzach w létomaj 1848 a 1849. Liberalni nowy wólbny sakoń, s kotrymž dyrbjesche so pschibywanje sozialdemokratiskich sapósłanzow w sejmje samjesowacź, k temu wužija, so bychu konserva-

tivne knježerſtwo powróczili. Teho dla ßu ßo liberalni ſe ſozialdemokratami ſjenoczili a po zykym kraju revoluzionarne myßle rosnjeßli. Na měſchczańſkich gardiſtow ßo knježerſtwo ſpuſchczecz njemóże; pſchi ſbežku bychu woni ſ wěſtoſczu na ſtronu ſbežkarjow ſtupili. W Brüſſelu w jenej ludowej ſhromadźiſnje jedyn ſ měſchczańſkich gardiſtow wokaſche: „Ssmy kóždy 10 patronow doſtali; to je pſchewjele, pſchetoż mamy jenoż ßydom miniſtrow!“ W nozy njeſmaczi ſkuczerjo wſchě wokna doma miniſterſtwoweho pſchedßydy wubichu. Ludoweje roshorjeneje ſmyßlenoſcze dla je knježerſtwo wuradźenje noweho wólbreho ſakonja wotſtorczilo. Na to móżeſche drje ßo liczicz, ſo by knježerſtwo ſkónczńje ſ dobyczerjom woſtało, a ſo by wójſko ſběžk porasyło, tola ſ tajkimi woporami nochzyſche ßebi knježerſtwo ßwoje ſdżerżenje wukupicz. S roſpuſchczenjom ßejma wone niczo dobycz njemóżeſche, dokelż ma hižo nětkole w nim wulku wjetſchinu. Wo wobſtejnoſczach prawje ßudżo, je knježerſtwo radikalnym a ſozialdemokratam po ſdaczu po woli cziniło. Wone je wopowjedżiło, ſo ßo wſchě namjety k nowemu wólbnemu ſakonjej komißiji, k temu wuſwolenej, pſchipokaſaja, w kotrejż ßo wſchě ſtrony ſaſtupja. Ssejm miniſterſtwu pſchihłoßowaſche, a ſ tym bě wěz wotbyta. Wot kraja je ßo wulki ſtrach wotwobrocził, a komorine wobſamknjenje je mjes ludom wulke ſpokojenje ſbudżiło.

Jendżelſka. Jeli ſo bychu ßebi Jendżelczenjo ſwěrili, pſchecźiwo Transvaalſkej wójnu wjeſcz, bychu ßo ſ podobnymi ſadżěwkami bědżicz měli, każ Amerika na philippinſkich kupach. Niz jenoż w Transvaalſkej, tež w Oranjeſkej republizy a ßamo w kapſkim kraju, pod jendżelſkim knjejſtwom ſtejazym, wobydleŕſtwo Jendżelczanow ſ zykej duſchu hidźi. S kajkim duchom ßu hollandſzy rěczazy wobydlerjo w kapſkej koloniji napjelnjeni, pokaſuje ſczěhowaza rěcz, kotruż je duchowny Petrus Vorſter w ſjawnej ſhromadźiſnje měł:

„Ssmy ßo jendżelſkich wójnſkich hroženjow pſchecźiwo bratrowſkemu transvaalſkemu krajej nabyli. Derje wěmy, ſo ßebi Jendżelſka ſ zyła njeſwěri, wójnu pſchipowjedżicz, a ſo je wſcho próſdne bledżenje a hroženje. Jendżelſka wſchak njemóże wójnu pſchipowjedżicz, hdy by tež chzyła; pſchetoż tajka wójna by lěta dołho traka a tak krawna była, ſo by Jendżelſka kczěw ßwojeho zykeho wójſka ſhubiła. Transvaalſka a Oranjeſka republika móżetej 80,000 muži do wójny póßłacz, pſchecźiwo kotrymż bychu Jendżelczenjo ſ najmjeńſcha 150,000 muži trjebali; pſchetoż kóżdy bur lohko dżeßacz Jendżelczanow potſěła. Hdże by jenoż Jendżelſka doſcz łódźi k pſchewjeſenju tajkeho wójſka a trěbnych koni nabraka? W zykej pokodniſchej Afriży, to njech ßebi knježa w Londonje prajicz daczа, ani koni, ani żita, ani druheje zyroby njenamakaja. Tež hdy bychu wſchitzy Afrandarjo (hollandſzy burjo, kotſiż ßu ßo w pokodniſchej Afriży ſaßydlili) neutralni woſtali, njeby tola żadyn ſ nich Jendżelczanam niczo pſchedał abo podawał a jim tak we wójnje pſchecźiwo naſchim bratram pomhał. Jendżelſka jenoż hroſy a rěczi każ muż ſ próſdnym revolvrom; wſchě Maximſke kanony njemóża Transvaalſku pſchewinycz.“

Schpaniſka. Njeměry w kraju ßo hiſchcze njejßu ſlehnyłe. Hdyż tež pſchecźiwnizy monarchije a wobſtejazeho porjada ludowe hibanje pſchecźiwo trónej wuwużicz pytaja, dha lud tola pſchecźiwo kralowſkej ßwójbje njeje njepſchecźelſzy ſmyßleny. Ludowa njeſpokojnoſcz ßo jenoż pſchecźiwo nowym dawkam wobrocza, kotrež chze jemu nětcziſche knježerſtwo napołożicz. So je ßo lud teho dla roshorił, je bjes dżiwa. Nowy finanzny plan ſtare dawki powyſchi a nowe ſawjedże, a żaneje ludoweje worſchty njeje, kotraż ßo njeby ſ wjetſchimi dawkami potrjechiła, a to nětkole, hdżež ßu wſchitzy ſ njeſbożownej wójnu we ßwojich hoſpodarſkich wobſtejnoſczach ſchkodowali. Hižo ſ wójnu je ßo zyroba podrożiła, a nětko knježerſtwo hiſchcze ſ nowym dawkom na ßel, wino, zokor atd. pſchiſtupże. We wójnje ßebi ani wójſko, ani łódźſtwo njejſtej ßławu dobyłej, a tola ſtaj wójnſki a łódźſtwowy miniſter tak njemudraj, ſo ßebi 21 milijonow wjazy ſa wójſko a 3 milijony wjazy ſa wójnſke łódźſtwo żadataj. S roſumom by było, hdy byſchtaj łódźſtwowy a wójnſki miniſter wudawki poniżikoj. Lud njemóże wopſchijecz, czeho dla dyrbi kraj, ßwoje zyłe kolonije ſhubiwſchi nětko wjazy pjenjes na wójſko a łódźſtwo ważicz dyżli prjedy, hdyż dyrbjeſche ßwojich kolonijow dla wójnu wjeſcz.

Poßlednje dny ßu powjeſcze wo nowych njeměrach doſchłe. W Reuſu lud Montjuiſki klóſchtr nadpadże, wokajo „Prjecz ſ wójnſkim miniſtrom Polavieju“, „ßława republizy“ a kněżki wojeŕſkich ſtražnikow a złonizy ſapali. W Alikante teho runja złonizy ſapalichu, jedyn złonik ſ revolvra tſěliwſchi jenu żonu ſatſěli. W Barzelonje ßo dale wari, tamniſchi mniſchi klóſchtr ſ petrolejom polachu, ſo bychu jón ſapalili. W Valenciji żony ſpytachu barrikady twaricz. S dobom ßo tež Karliſtojo hibaja. Don Karlos, kralowy wuj, chze ßo poſawjedżenju nowych dawkow ſe ſjawnym liſtom na lud wobrocźicz, w kotrymż na ßwoje prawo na trón pokaſuje, na kotrymż nětcziſchi kral ſ njeprawom ßedźi. W Bajodozu ßu alkoholpalerjo wobſamkli, pſchestacz dawki dawacz.

Ruſka. Mjes tym ſo poßlednje lěta hłód w krajinje pſchi Wolſy knježeſche, ßo ſ nim lětża kraj w pokodniſchej ruſkej Aſiſkej domapyta. Wón je ſ dżěła ſ wulkej ßuchotu, ſ dżěła ſ pſchiczehnjenjom njeßměrnych czrjódow ſkopczkow naſtał. Knježerſtwo je wojakow wupóßłako, ſo bychu wobydlerjam tamneho kraja ſkopczi ſaniczicz pomhali. Nuſa ßo hiſchcze ſ tym ſhórſchi, ſo tež w ßußodnych perſiſkich provinzach ßuchota knježi. Duż tež ſ Perſiſkeje njeje mózno, khlébatradaze wobydleŕſtwo ſ zyrobu ſaſtaricz.

Serbija. Na bywſcheho krala Milana je ßo ſchtwórtk w Belgradże mordarſki nadpad ſczinił. Hdyż wjeczor na pok ßedmich hodźin Milan we wotewrjenym wosu po dróſy wjercha Michała jědżeſche, człowjek ſ kerkow do wosa ſchtyri krócz tſěli. Milanej ßo jenoż płaſchcz pſchetſěli, mjes tym ſo bu jeho poboczuik, major Lukicz, ſ dwěmaj kulkomaj czežko ſranjeny. Nadpadnik czekny. Milan ſ wosa ſkoczi, ſo by ßo ſa nim puſchcził. Wulka czrjóda ludźi nadpadnika ſczěhowaſche. Tutón k rězy Ssawje běżeſche a do wody ſkoczi, ſo by ßo mjes kódźemi wukhował. To pak ßo jemu njeporadźi. Jeho doßahnychu a ſajachu. Wón je pjecza něhduſchi wohnjowy wobornik. Jeho mjeno njeje ſnate.

Moleŕ Ludwik.

(11. pokracźowanje.)

Ludwikej bě, każ by ßo jemu mhła na woczi lehnyła a w tejle mhli ſhubjowaſche ßo jemu domiſna, pſchichod a ſboże. Tak wottorże ßo wſcheho, ſchtoż lubowaſche, a ſ twjerdej myßlu dżěſche pſchichodej napſchecźo.

„Moleŕ Ludwik! Moleŕ Ludwik!“ hewrjekaſche ſa nim palenzowy Hanß.

Sa nětotry czaß khodżeſche na zyle wſchědne molowanje: barbjeſche domy a jſtwy. W ſymje pak ryßowaſche a molowaſche tež wobraſy a njedżelu khodżeſche k profeßorej Nyßy, kiż jeho darmo roswucźowaſche. Wón bě moleŕ a barbjeŕ w poknym ſmyſku a tak, dżěkajo a molujo, krocżeſche pilnje do prědka po czernjojtej drózy wumjekſtwa.

Druhdy doſtawaſche macz liſt wot Ludwika, nanej pak jeho njepokaſowaſche. Jeno Hanka czitaſche je. Ta dale bóle khorowaſche a rjekny junu: „Njeßmě dha wbohi Ludwik ženje wjazy domoj?“

„Mjelcz!“ wottorże ßo nan na nju.

Dwě lecze běſchtej ßo minyłej. Wot profeßora pſchińdże Ludwik k molerjej zyrkwjow, kotryż jeho ſnateho ſczini ſ wulkimi miſchtrſkimi dżěłami wumjekſtwa, kotrež ſ nim we wobraſarni napodobnjowaſche.

W młynje bywaſche dżeń a ſrudniſcho. Hanka pſchińdże hacz na ßmjertne łożo.

„Hanka!“ ſawoła młynk ſadwělujo, „Hanka, ſchto ßy ty mi ſcziniła?“

Hanka pohlada na njeho ſ wukhorjenym wobliczom a rjekny:

„Ja chzych Ludwika pytacz, teho Ludwika ... a duż dżěch won do ſymy.“

„Hanka, ßym po Ludwika piſała do měſta“, rjekny macz holczży a hladaſche krucze na muża. „Jutſje pſchińdże Ludwik.“

Nad tym ſwjeßeli ßo Hanka. Naſajtra pſchińdże Ludwik woprawdże.

„Ludwiko!“ ſdychny Hanka.

„Hanka, luba Hanka!“

A bratr klecżeſche pſchi jeje łożu a koſcheſche mrějazej ruzy.

„Nan ... Ludwiko!“ ſdychny ſ waha.

Poßměwknywſchi ßo ſpadże hłubſcho do ſahłwka, wudychny a wumrje.

Młynk pak njeſapłaka. Naſajtra njepokaſa ßo w bydlazych rumach; jeno k wobjedu pſchińdże, njepraji ani ßkowa. Ludwik dżěſche nanej ſ pucza, ſo njeby měr ſkaſył.

Junu rjekny macz: „Schkoda, ſo nimamy fotografije njeboheje.“

Pſchi khowanju dżěſchtaj nan a ßyn njerěczo ſa kaſchczom, tak tež domoj. Duż wopuſchczi ßyn ſaßo wótzny dom a rjekny maczeri: „Macźi, nětkole niczo wjazy wo mni njeſaßłyſchiſch, doniż ßwojeho ſaměra dozpěł njejßym!“

Naſyma a ſyma ßo minyſchtej. Młynk khodżeſche na pohrjebniſchczo, ale niz do zyrkwje. Czim bóle khodżeſche do korczmy a hrajeſche wyſche, dyżli prjedy.

Pola Levija měješe dźeń a wjazy dołha, a dosć husto bu wot njeho pominany. Ale na to myßle njeběchu.

„Ja tola pjenjesy se semje wudrapać njemóžu!“ rjekny młynk a lubješche wjetschu dań.

Młyn bjes mała zyle stejesche. Płaćišna žita bě dwě lěćze spadowała; młynk ßwarjesche na dowos zuseho žita a wostaji ßwoje žito njepschedate ležo.

„Čakajće, Levi, ja hischće ßam ßwoje žito semlěju!“ by pschezo prajił, ale žid by ſ ramjenjomaj ſčahował.

Potom ßyže ßo Mostowski a napißa knježerſtwu, njedosta pak žaneje wotmołwy wjazy.

Tu pschińdźe njesboże.

Nichtó njewjedźesche, kak bě ßo stało, hromada ßo sapali a młynkowe žito bě spalene. S popjeła wućežechu spalene cźěło pjaneho Hanßa. Tón ßnadź bě ßo tam khował a ſ dymku woheń sakožił.

Mostowski bě wschón poraženy. Jeho žona pak jemu rjekny: „Pój, Handrijo, a smuž ßo. Wschako je wschitko sawěſćene!“

„Ja ... ničžo sawěſćił njejßym!“ stonasche wón.

„Handrijo, ty ßo mylisch! Ty dźě ßy hakle wóndy pjenjesy sa sawěſćenje brał!“

„Ja ... ja ßym te pjenjesy ... w korčmje pschěhrał!“

W nozy pschińdźe njewjedro a snieži wschitku nadźiju na žně.

A saßo troschtowasche jeho žona a saßo wusna ßo wón:

„Ja nimam sawěſćene!“

Mostowski młynk bě sniženy.

Sa dwaj dnjej po tutych njesbožach bě žid do dwora stupił. Dołho bě ßo wohhladował, prjedy hač do khěže sastupi, kaž by chzył hischće junu wschitko wotwažić, schto je wscho hódne.

Levi bě ßo ſ młynkom roskorił. Młyn měješe ßo pschedać. Nasajtra dyrbjesche wschitko pschedate być.

Wschón poraženy ßedźesche młynk sa khachlemi; sakliwasche a njepoſkhasche na troschtowaze ßłowa ßwojeje žony.

„A ßmy-li też wschitko shubili, wschako mamoj ßwojoho ßyna Ludwika: tón je sawěſće něschto nawuknył, tón budźe ßo wo naß staraś.“

„Tón!“ saßmja ßo młynk sazpěwajo. „Tón a něschto nawuknył!“

W tym wokomiku pschińdźe swónk a rjekny, so dyrbi młynk hnydom k knjesej fararjej pschińć, so je ważna wěź.

To bě sa młynka cźežki khód; ale wón dyrbjesche, woda chzyſche jemu do erta stupić. Nasajtra dyrbjesche młyn pschedawany być.

Farař powita jeho ſ woběmaj rukomaj. „Ssyńcze ßo, młynko. Njetrjebaće ßo mojeju rukow bojeć, tej ničžo ſle cźinikoj njejſtej.“

„Knježe, ſće wy wčera byli w měſće pola knježerſtwa?“ wopraſcha ßo młynk.

„Ně, tam ſa waß ničžo pytać njeje.“

„Haj, schto dha ja potom jowle chzu?“

Farař postany a rjekny: „Młynko, poſkhajće na mnje! Ja wěm, so je ßo wam kſchiwda staka.“

Tu dźiwasche ßo młynk a ſahlada ßo na duchowneho a rjekny: „Tole wy prajiće, knježe! Myßlach ßebi, so wy jeno mi winu dawaće, kaž druſy njekhmanizy.“

„Hladajće, w mojich starych lětach cźłowjek zyle hinak na ßwět hlada, dyžli we waſchich młodych lětach. Cźłowjek wě, kelko dyrbi Bóh nam wodać, jeli so chzemy do njebjeß pschińć, tak so cźłowjek rad bližſchemu wodawa, a wjazy tak krućže njeßudźi. Duž wodajće ludźom, woni to lěpje njerosumja, hdyž ßu waß tak krućže ßudźili.“

„Ja to njemóžu sabyć, schtož ßym cźerpił.“

„Njeßudźće, so njebyſchće ßudźeni byli, Mostowski, Bóh je k wam rěčał.“

„Ale ja ßebi to njejßym saßkužił! A hdyž ſće mje wopuſchćili, knjes farař, bě to kſchesćijanſky?“

„Móžach dha ja pomhać? Budźće jeno saßo tajki, kajkiž ſće byli, a mnoho ßo porjedźi.“

Njestarajće ßo wo to, knježe, wam dźě móže wscho jene być, schto ſe mnje budźe.“

„Ně, to mi njeje wscho jene, wróćće ßo jeno na prawy puć!“

Tu stupichu ßylny njesbožownemu mužej do wočow a wón dźěſche k woknu, so by je potajił.

„Widźiće, wſchako płakaće, teho ßo njetrjebaće hańbować. Ssylny ßu woda, kotraž jeńſki proch ſ wočow myje, kotryž naß ßlepjesche; potom wóčko Boha saßo spósnawa. A mimo teho maće hischće ßwoju dobru žonu a jeje lubuſchka, ßwojeho ßyna.“

„Schto chzył tón hischće wo mnje rodźeć? Ssym dźě jeho ſ domu wuhnał!“

„Jeno jeniczke dobre ßłowo, a wón ßo wróći k nanowej wutrobje.“

„Knježe, wy wo nim wěſće?“

„Haj, hlejće, tule w nowinje ſteji, so je prěnje myto dostał. A wulki moleŕ je, w Italſkej je pobył. A jara dobry je wostał. Wón je wobras mi do naſcheje cyrkwje pósłał. Nutſka we jſtwě je, pójće, chzu jón wam pokasać.“

S tymi ßłowami wotewri durje.

Tu stejesche wobras w pruhach wjeczorneho ßłónza. Na pok pschećiwo ßwojej woli pschiſtupi też młynk krocžel bliže. To bě narod naſcheho sbóžnika w hródźiczźy. Marja a Josef kłonjeſchtaj ßo nad dźěſćom Božim, wokoło kotrehož bě ßwětłosć, a horkach slětowachu jandźelja, a najwjetſchi a najrjeńſchi měješe cźeju podobu?“

„Hanzynu! ... Hanzynu!“ sawoła młynk a padźe na kolenje.

„Jutſje pschińdźe wobras do zyrkwje, a chzećе-li potom ßwoje dźěćžo widźeć, dyrbiće saßo do zyrkwje khodźić!“

Tu stejesche Mostowski dołho a rjekny potom: „Hanka, ja pschińdu!“

A komu měješe ßo młynk sa to dźakować! Sswojemu ßynej, molerjej Ludwikej.

VI.

W korčmje mjerwjesche ßo ſ ludźimi, dźenża měješe ßo młyn pschedawać. Woßrjedźa ßedźesche žid Levi a liczeſche, schto je jemu młynk dołžny. Runjež młynkej dobri njeběchu, njedźerżachu tola se židom, kotremuž bě do paſorow padnył.

Korčmar rybowasche ßebi wjeßely ruzy — ßußodowy dom ßo paleſche, a wón ßo pschi tym hrějesche. Mnoſy ßebi myßlachu, so Schcźěpan młyn kupi. Ale ani Schcźěpan, ani Mostowski njechasche pschińć. W jědnatej hodźinje dyrbjesche ßo pscheßadźowauje sapoczeć. Mnoſy chzychu wjedźeć, so Schcźěpan młyn na kóždy pad kupi, jeno so by nad ßwojim njepschećelom dobyće ßwjeći.

Ale Schcźěpan a też taxator daſchtaj dołho na ßo čakać. Hdyž jědnaće bijesche, sastupi Mostowski, kotrehož njeběchu wotdźerżeć móhli, so by pschi pscheßadźowanju ßwojeho statoka pschitomny njebył. Wón bě jara blědy, ale niz pjany, kaž běchu ßebi myßlili. Žona jeho pschewodźesche. Staroſć wſchak bě na nimaj widźeć, ale ničžo, schtož mohło na pschekoru a swadu pokasować. Starschi ludźo postrowichu jeho a też ju.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Ssylne njewjedra, kajkež sa dołhe lěta w Budyschinje njepomnja, ßrjedu wjeczor a ſchtwórtk rano nad naſchim městom sakhadźachu. Wſched wjeczorom jedyn błyſk blisko reſtawrazije „Jaßneho Wida“ k semi sjędźe, jedyn druhi na Scholczźiz běleŕni pschi Sprewi do jeneje wólſche dyri, ſ kotrejež wulke tſchěſki wudrě. Najßylniſche dyrjenje ſchtwórtk rano w 3 hodźinach Pětrowſku wěžu trjechi. Wſchě twarjenja w Budyschinje ßo ſ nim ſatſchaßnychu, a wobydlerjo, też cźi, kotſiž w najtwjerdſchim ſpanju ležachu, ßo wuſtróżiwſchi, wotucźichu. Błyſk w wobydlenju Pětrowſkeho wěžnika Rjenča woknowy ſawěſchk ſapali, tola bě móžno, woheń w naſtaću ſhaſchecź. Telefonowy grot błyſk rostorže a dale grot mjes pschitwarkom a tak mjenowanym modleŕſkim ſwónczkom roſeſchkrje. W měſće je ßo telefonowy grot něhdże 160 telefonowodow rostorhnył. Na pucžu ſ Pſchiſchez pſches Dobruſchu do Dźěžnikez je błyſk 10 telefonowych žerdźow rosbił.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach woda po ßylnych deſchcźach, kotrež běchu ßrjedu w nozy a ſchtwórtk rano padałe, na Sprewi na 30 cm wyſche 0 ſtupi. S dobom ſ Budeſtez powjeſcź dóńdże, so tam woda na Sprewi 2 m wyſche 0 doßaha. W Budyſchinje wona tule wyßokoſcź njedoßahny. Po něczim roſcžo wona pjatk rano w 1 hodźinje na 115 cm wyſche 0 ſtupi, wona po tajkim jenož kohcź niže wyßokoſcże wulkeje wody lěta 1897 ſtejesche. Woda, kaž pſched dwěmaj lětomaj, hrjady, deſki, kaſchcże, ßynowe hromady atd. ßobu wjedźesche. Delnje wobydlenja pſchi Sprewi ßo powodźichu, a jich wobydlerjo dyrbjachu teho dla ſ nich cźeknyć. Běleńſka dróha wot Wetßlichez (Frankſteinez) młyna hač do Hennigez reſtawrazije bě póczrjeta. Schtwórtk rano torhaze žołmy Mulanſkez ſahrodu powodźichu a ſ Mulanſkez mosta něktore ſtołpy a podpjery wottorżechu. Na Draždźanſkim kamjeńtnym moſcże bě wodźělenje wohnjowoweje wobory a poliziſtow postajene, so bychu, jeli so by trjeba było,

wobhdlerjam pschi Sprewi pomoz skiczili. Pjatk dopoldnja bě woda saßo na 80 cm spanyka.

— Wjedrowěschczeŕ w Sserbach pische: Deschczikowa perioda je tydzeń prjedy pschischka, hacz běch wocakał. 10. julija ßo wjedro pschemeni; daj Bóh, so by ßo potom wuwjedriko, Sapočatk auguſta saßo deschczikowa perioda pschińdże, tola wona tak wjele deschcza njepschinjeße, kaž poßlednja. Deschcze poßledujeho tydzenja běchu sczěhwk sacźmicza ßlónza, ſ kotrymž ßo pschezo wjedro skasy. Wone na naschu semju powodzenja a semjerzenje pschinjeße. Tejele pschiczinY dla ßo tež ludy w Afrizy, Asiskej a Amerizy sacźmicza ßlónza a měßaczka boja. Kaž ßym hižo w nalěczu pißał, njebudże lětusche wjedro tak rjane, kaž lońsche. Hdyž ßlónczne dny pschińdu, dyrbimy je wot sažneho ranja hacz do pósdneho wjeczora wuwužicź. To ßym hižo psched dwěmaj njedzelomaj ratarjam radźił.

— (Měschczanske tschelenje.) Tudomny uniformowany tschelerski korps sandzeny tydzeń jubilej ßwojeho pjeczadwazyczilětneho wobstacza ßwjeczesche. Na nim ßo 28 swonkownych tschelerskich hosczi wobdźěli a to ſ Noweho Salza, Wósborka, Kumwalda, Hornich Oderwitz, Wjeleczina, Spitzkunnersdorfa, Rumburga, Ssrjedźneho Sohlanda, Seifhennersdorfa, Delnjeje Wjasońzy, Wehrsdorfa, Wojerez, Delnich Oderwitz, Schönbacha, Lubija, Walddorfa, Altgersdorfa, Hornjeje Wasońzy, Spremberga, Biskopiz a Leutersdorfa. Popoldnju w 2 hodźinomaj ßo na žitnych wikach tschelerjo do ßwjedźeńskeho czaha sestupachu, kotryž něhdże 800 wobdźělnikow liczesche. W nim woßebje tschelerjo ſ Wósborka a Noweho Salza se ßwojimi wyßokim mjedwjedźazymi (barjazymi) mězami nadpadowachu. Na tschelnik pschiczahnywschi ßo wobdźělnizy pschi hosczinje shromadźichu. Měschczanosta dr. Käubler, swonkowne tschelerske towarstwa wutrobnje powitawschi, pschipowjedźi, so je ßo měschczanske tschelenje wotewriko.

S **Delnjeje Hórki.** Schtwórtk wjeczor po 8 hodźinach je w krajinje mjes Delnjej Hórku a Klukschom ßylny sliwk panyk. Woda se Sprewje stupiwschi wokolne leżomnosczе póczrje. Niz jenož w Delnjej Hórzy, ale tež we wyscheležazych stronach, kaž w Jeschizach a Czelchowje, dyrbjachu skót ſ hródźow swucźahacź. S městnami woda na polach lóhcź wyßoko stupi. Žito je k semi sbite a kaž swalzowane. Najbóle ßu wowßy a jecźmjenje czerpike. Woda je se pschisprejnych łukow wscho ßyno sebrała. W Maleschezach je pjecza buromaj Heleschej a Jurakej něhdże 10 wosow ßyna wotpłuwało. Sliwk ßo se ßylnym hrimanjom a błyskanjom pschewodźesche. Hacz runje pospochi ßeklate błyski po njebju jěsdźachu, wone tola nihdże njedyrichu. Pucze ßu jara wudrěte.

— Hižo dlěschi czaß do tudomnych knjeźich hatow paduschi khodźachu. Tudomny knježi rybak, hajnik a rendant teho dla sandźenu ßobotu w nozy a njedźelu rano na haczenjach strażowachu. Rano 1/4 3 hodźin ßo jim poradźi, schtyrjoch paduchow rybow pschekwapicź a dweju ſ njeju sadźerżecź. Jedyn czekny a druhi do hata skoczіwschi ßo wukhowa. Jeneho se saßłapnjeneju paduchow hajnik snajesche. Duž jimaj niczo njepomhasche, so ßebi zuse mjeno narjeknyschtaj. Sa někotre dny je żandarm mjena wschitkich schtyrjoch paduchow naschonił, a pódla teho hischcze schtyrjoch druhich lubowarjow darmotnych kharpow wußlědźił. Wschitzy woßmjo pjecza wokoło Měrkowa bydla a ßu niz jenož w Delnjohórczanskich, ale tež we Komsczanskich a Minakalskich hatach kharpy kojili.

S **Barta.** Schtwórtk wjeczor tu satraschne njewjedra sakhadźachu. Pjatk rano w 1 hodźinje woda ſ Lubaczineho rěcznischcza wustupi a wjeß, pola a łuki powodźi.

S **Huczіny.** Tudomne strony je pjatk lětßa hižo druhi krócź wulka woda domapytała. Tón krócź wona hischcze wysche stupi, hacz w meji. Pola a łuki pschi rězy ßu wschě póczrjete. Na rožkowych polach pjatk dopoldnja jenož hischcze kłóski ſ wody kukachu. Dopoldnja woda hischcze pschibywasche.

S **Huczіny.** Ssrjedu w nozy je błysk do jeneje khójny, sady bróżnje żiwnosczerja Obsta stejazeje, dyrił. Dokelž khójna zyle blisko bróżnje stejesche, je ſ wulkim sbožom, so ßo bróżeń njeje sapalika. Na czarje ſ Noweje Wßy do Komorowa je błysk telefonowy grot rostorhnył a ßydom telefonowych żerdźi mjenje a bóle wobschkodźił; někotre ßu zyle roszychnowane.

S **Budestez.** Pschi ßrjeduschim njewjedrje błysk na puczu do Jiloz ßydom telefonowych żerdźow rosrasy, dyri do tudomneho Kschižanez młyna, tola njesapali a dale telefonowy grot, do tudomneje „hajnkownje“ wjedźazy, rostorże. W horach je wulka woda wjele ßyna wotpławiła.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Ssobotu 1. julija ſ twarjenja khěžkarja Schramy woheń wudyri. Kaž praja, je ßo na hornjej łubi palicź poczało, dokelž woheń na wjazy měitnach njedaloko wuhenja wudyri. Spodźiwnje, so Schramina, kotraž bě krótko prjedy ſ Budyschina ſ hólczkom domoj pschischedschi ßo na najstwje roshotowała, niczo pytnyła njebesche. Dokelž schtwórcź hodźiny posdźischo ſ dźěczimi deleka ßwaczesche, bu wot ßußodow na to kedźbna sczinjena, so ßo jeje dom pali. Jeje muż bě pschipoldnju tež do Budyschina wotjěł, so by bratrej pschi pschecźahowanju pomhał. Tež dwěschuleŕskej holzy, kotrejž běschtej w Radworju popoldnju k spowjedźi, doma njeběschtej. Jena ſ njeju hischcze prjedy njesboża domoj pschińdże, a tež, dokelž bě ßo roshotowała, drastu pschißadźi, mjes tym so druha, kotraž pschińdże, hdyž ßo hižo palesche, drastu wobkhowa. Dokelž ßebi mjenujzy kura dla nichtó wjaz horje njewěrjesche, ßo Schramizom wscho, drasta, poßleschcza a zyła nadoba spali, tak so njedźelu njemějachu drasty, so bychu kemschi hicź móhli, a dyrbja ßo czim bóle wobżarowacź, dokelž sawěsczene nimaja. Dokelž běchu ßußodne ßykawy hnydom tam, a woda bliska, ßo radźi, so ßo ßußodne twarjenja wohnjej wobruchu. Na pomoz běchu pschijěłe ßykawy ſ Lutobcza, ſ Łupoje ſ Radworja a ſ Khrósta (Adolfshütte).

S **Njeßwaczidła.** Wyßoki wopyt ßo ßrjedu popoldnju naschej wßy dosta. Mecklenburgski arzywójwoda Bjedrich Franz IV. ſ pschewodom ßwojeho adjutanta po żelesnizy k nam pschijědże. Na dwórnischczu jeju knjes profesſor dr. Jan Jakub ſ Draždźan powita a jeju na faru pschewodźi. Wot tam ßo wonaj do knjeżeho parka podaschtaj a ßebi nowy a stary hród wobhladaschtaj. S wjeczornym żelesniskim czahom żadny wopyt wotjědże.

S **Haßlowa.** Czorna woda je po poßlednich ßylnych deschczach ſ rěcznischcza wustupiwschi łuki powodźiła. Tak daloko hacz wóczko widźi, je wscho jena ßwětlina.

S **Hrodźischcza.** Duchowne wokschewjenje, kajkež hischcze żenje njeißmy měli, ßo nam tu jutsischu njedźelu 9. julija posticźi. Drožďźijska knjeni ſ Bleichröder, kotraž ma jara rjany hłóß a ßo na spěwanje woßebje wusteji, w naschim Božim domje jutije popoldnju w 4 hodźinach ſ něktorymi knjenjemi a knjesami zyrkwiny konzert wuhotuje. Sso ßamo rosymi, so je wschitko, schtož budźemy ßłyschecź, niz ßwětneho, ale duchowneho a nabožinskeho wopschijecza. Teho, schtož ßo nam posticźi, je jara wjele. Byrgle budże mißionar Tendler hracź, spěwy ßu sa jedyn, diwaj a schtyri hłoßy. Woßebje budże ßo spodobacź spěw spěwany ſ pschewodom byrglow a hußlow. Zyły wunoschk je sa nasch twarski zyrkwiny fond. Czim mjenje składnosczе naschi wjeßnjenjo hewak maju, rjanu duchownu hudźbu ßłyschecź, czim bóle ßo nadźijamy, so budże nasch Boži dom ſ blíska a ſ daloka bohacze wopytany.

S **Hornjeho Wujesda.** Schtwórtk rano w 1 hodźinje je błysk w Ramnjowach do jeneje bróżnje dyrił, kotraž je ßo wotpalika. W Ledźborezach je błysk w jenym kuble jeneho woka a jenu kruwu sarasył.

S **Rakez.** Ssyn jeneho żiwnosczerja w Bjedrichezach we Wojerowskim wokrjeßu, kotryž bě khwilu blisko Draždźan dźěłał, 24. junija ſ Rakez do ßwojeje domowiny dźěsche. Domoj pschischedschi wón powjedasche, so ßu jeho na Schczeńczanskej kemschazej schczeżży schtyrjo dundakoja nadpanyli a jemu czaßnik a koffer ſ 300 hriwnami pjenjes kranyli. Nan to wyschnosczi wosjewi. Sakszy a pruszy żandarmojo na to sa měnliwymi nadpadnikami ßlědźachu, a zyła wokolnosczе ßo ſ powjesczu wo nadpadże do njeměra staji. Bórsy pak ßo wukopa so bě pachoł ßebi zyły nadpad wumyßlił. Dwaj wobydlerjej ſ tudomnych stron ßu jeho mjenujzy mjenowany wjeczor po drósy, ſ Rakez do Schczeńzy wjedźazej, hicź widźakoj. Duž njeje móżno, so je po Schczeńczanskej kemschazej schczeżży schoł.

Se **Shorjelza.** Schtwórtk tydzenja je jedyn ruski wulkowjerch do Shorjelza pschijěł, so by ßo w dr. Kahlbaumowym wustawje wulěkował. Wulkowjerchowy adjutant ßo na żelesniske sarjadnistwo ſ prósstwu wobrocźi, so ßmęła wulkowjerchowa ekwipaża na perron pschijěcź. Hdyž ßo tejle prósstwje sapowjedźichu, adjutant praji: „a hdy by 10,000 rublow płaczіło!“ Żelesniske sarjadnistwo tež nětko hischcze k temu njebě swólniwe a adjutantej wotmolwjenje da, so ßo njeby dowolenje ani sa 100,000 rublow dało. Duž dyrbjesche wulkowjerch swucźeny pucź po skhodach dele a psches tunel hicź, so by k ßwojej ekwipaži pschischoł.

— (Khostanska komora.) Kubler August Lukasch ſ Delnich Brußow 21. haprleje w jenym hosczenzu w Rjeczizy pschebywasche

pſched kotrymž też wójnik Walter ſe ßwojim ſapſchahom ſaſta. Hdyž ßo Lukaſch na dompucź naſtaji, ßylny deſchcź dźeſche. Na Walterowym wosu konjazu deku wohladawſchi, ju wón wſa, ſo by ßo ſ njej pſched deſchcźom pſchikrył. Jena ßłużobna holza Walterej praji, ſo je Lukaſch jeho deku ßobu wſał. Duž ßo Walter ſa Lukaſchom puſchcźi a hiſchcźe prjedy tuteho do Delnich Brußow pſchijędźe. Lukaſch jemu hnydom jeho deku wrócźi, dokelž pak ßo njeſamolwi, jeho Walter paduchſtwa dla wobſkorži. Mužakowſki kawniſki ßud. pak Lukaſcha niz paduchſtwa dla, ale jenož hrubeje njewuſchnoſcźe dla k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźi. Khoſtanſka komora tutón wußud ſběhnywſchi wobſkorženeho do zyła wuwinowa, ſa to mějo, ſo wón njeje ani paduchſtwo ani hrubu njewuſchnoſcź ſkućźił.

S **Delnich Oderwitz.** Ssrjedu w nozy tu ßylne njewjedra ſ wutrajnym deſchcźom zychnowachu. Khěža tkalza Webera ßo ſ błyſkom ſapali a ßo do cźiſta ſpali. Wulka woda je na polach wjele ſchkody naczińiła.

S **Bórkamora.** Maka Sprewja je tu pſches brjohi wuſtupiła. Wulka Sprewja je wjele kraja powodźiła.

S **Drobow.** Schtwórtk tydźenja tudomny žiwnoſcźeŕ Hanuſch ſ wosom, do kotrehož bě kruwa ſapſchehnjena, po dźecźel jędźeſche. Na dobo ßo kruwa ſpłóſchi, wós ßo do pſchirowa wali, a koßa, kotraž bě na wosu leżała, Hanuſchej tak njeſbožownje do wobliča ſlecźa, ſo jemu kónz noßa wotrubny a lizo roſrěſny. Minakaſſki lěkaŕ je wotrubnjeny kónczk k noßej ſaßo pſchiſchik a lizo ſaſchił.

S **Rósborſkeho wokrjeßa.** Wucźeŕ a kantor Koiſchwitz w Tſchělnom ßo 1. oktobra do Jawory a wucźeŕ Höwert w Jamnom do Brechelshoſa pſcheßydli. Hłowny wucźeŕ Warko w Běłej Wodźe 1. oktobra na wotpoczink pójdźe.

Přilopk.

* Mole ßo ſacźěricź hodźa, hdyž ßo na horzy kamjeń kißało lije a ßo parje tam cźahnycź da, hdźež ßo mole pokaſuja.

* (Ssrědk pſche knoty.) Hdźež je pſchewjele knotow, njech ßo do knocźazych dźěrow cźerſtwe boſowe hałoſy prawje hłuboko tyknu. Boſowa wóń je knotam tak pſcheczźiwna, ſo ſ zyłeje wokoliny roſcźěkaja.

* (Do koßy ſtupił.) W Krobnizach pola Rychbacha je kuježi cźeladnik Kulka ßobotu do njeſboža pſchiſchoł. Jedyn druhi cźeladnik ßo na ßwoju koßu ſtejo ſepjeraſche, hdyž Kulka ßo njeroshladujo wot ſady pſchińdźe a do koßy ſtupi. Jemu ßo na jenej noſy mjaßo wyſche kulkow a ßuche žiły hacź na koſcźe pſchrěſnychu. W Rychbachſkej hojeŕni ßu ſranjenemu ßuche žiły ſaßo hromadu ſeſchili.

* (Jena kóczka dwě dźěſcźi morika.) W Markraniſtedtu bě ſańdźeny tydźeń mandźelſka ſamkarja F. dwójnikow porodźiła a najebacź wſcheho warnowanja bě macź w nozy kóczku w ſpanſkej komorje woſtajiła. Spodźiwne ſchrótowanje ju w nozy ſe ſpanja wubudźi. Sso wuſtróżiwſchi wona widźeſche, ſo kóczka na wobliču jeneho dźěſcźa ßedźeſche a wobliczo druheho wobrymſaſche. Jene dźěcźo bě ßo ſabußko, druhemu bě lěwa ruczka hacź do kulkow wotrymſana, teho runja nóß a mjaßo ſ lizow. Też druhe dźěcźo bě hižo morwe.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) W Markneukirchenje ßu dwórniſchcźowego inſpektora Ulbrichta ſajeli, dokelž je wjele ſtatnych pjenjes pſchekſchiwił.

* Zakoßny njeſkutk je ßo wóndano w Barlinje ſtał. Schulſkeho hólza Pawoła Freiberga ßu tam ſaßypnjeneho morweho namakali. Wbohi hólz bě pſchi hrajkanju w pěſkowej jamje do jeneje dźěry ſalěſł, a jedyn jeho ßobuſchuleŕ, wěſty Jurij Streich, bě jeho ſ tym ſkónzował, ſo tón njedoczźink ſemju wyſche njeho na njeho dele ſ tepta, tak ſo dyrbjeſche ßo wbohi hólz ſadußnycź. Polizajſke wobhonjenja ßu wußlědźiłe, ſo je mały Freiberg wutoru ſ hiſchcźe ſchyrjomi druhimi hólzami na twarniſchcźu hrał. 13 létny Jurij Streich, ßyn jeneho żeleſnizarja, kotrehož jako njedoczźinka wopißuja, je jeho narěcźał, do jeneje próſdnjeńzy ſaléſcź. Streich je potom tak dołho horka na tej próſdnjeńzy teptał, hacź je jeje wjeŕch dele padnył a Freiberga ſaßypnył. Naſtróżeni ßu wſchitzy ſchtyrjo hólczińſkojo cźekli. Ale Streich ßo bórſy wrócźi a natepta hiſchcźe wjazy ſemje na ſaßypnjeneho. Sswědomje ßnadź je pak jemu tola porokowacź poczało; pſchetož wokoło połodnja powjedaſche wón jenemu druhemu hólzej, ſo ßu Freiberga do próſdnjeńzy ſahrjebali a kaſaſche jemu, ſo dyrbi tam dóńcź a ſaßypnjeneho wucźahnycź, ſo pak nikomu niczo wo tym prajicź njeßmě, ſo je wón tón był, kiž je Freiberga ſaßypnył. Hólz cźinjeſche też, kaž mějeſche kaſane a ryjeſche ſ někotrymi druhimi dźěcźimi na tym blaku, kotryž bě jemu mjenowany, doniž ßo jim hłowa morweho njepokaſa. Nětk te dźěcźi wo pomoz wołachu, a dźěłacźerjo, kiž nimo dźěchu, pomhachu jim, cźěło ſe ſemje wucźahnycź. To polizajſtwo k ßebi wſa, a pſchepytanje ßo hnydom ſapocźa. Hakle wjecźor ßo Streich ßwojeho njeſkutka wuſna.

* S konjom, kotryž bě po ſkhodźe horje ſalěſł, mějeſche ßo minjenu njedźelu wóhnjowa wobora na Bülowſkij dróſy w Barlinje ſabjeracź. Tón rawž běſche ſ hródźe ſtwochnył a po ſkhodźe na łubju horje ſalěſł. Wſchě prózowanja, jeho ſaßo po ſkhodźe dele ſcźahnycź, běchu podarmo. Duž wóhnjowu woboru ſawołachu, kotraž mějeſche hodźinu dołho ſ nim cźinicź, prjedy hacź jeho na ßylnych paßach wokoło żiwota ſ tſchěſchnym wuhladom dele ſchikny.

* Hróſbnu namakanku njedźelu popołdnju wulětniży pola Barlina ſcźinichu. W žicźe pſchi ſhubjenym pucźu cźěło muża nadeńdźechu, kotrehož ſa ſchewza Schwallacha ſpóſnachu. Cźěło je najſkerje hižo dléſchi cźaß na tamnym měſtnje leżało. Schwalach njeje wohydlenja ani pjenjes měł, a je najſkerje ſatradał.

* (Zakoßne wuſnacźe.) S Hannovera pißaja: Mordaŕ Müller, ſaraženja dla k khoſtarni na 15 lět ſaßudźeny, je ßo druheho krwawneho njeſkutka wuſnał. Wón ßo winuje, ſo je w lěcźe 1896 jeneho hantwjeŕſkeho, kotryž ſ nim hromadźe pucźowaſche, pola Holzmindena ſkónzował, jeho pjenjeſy rubił a cźěło ſahrjebał.

* 65 łódźow je ßo w měßazu meji po wojſjewjenju Hamburgſkich ſtatiſtiſkich ſapiſkow ſhubiło. Mjes nimi bě 54 płachtatych a 11 parnych łódźow.

* (Rosbuchnjenje.) Ssobotu ſta ßo we wulkopſchekupſtwje Reinitza w Stuhlweißenburgu benzinowe rosbuchnjenje. S kupzow w khlamach pſchitomnych ſtaj ßo dwejo ſpaliłoj. Wobßedźeŕ pſchekupzſtwa a 8 pſchiſtajeni ßu ßo ſtraſchnje wopalili.

* (Deſchcź a ßłónzo w Europje.) Cźaßopiß „Wjedro“ poſkicźuje pſchehlad wo rosdźělenju ßłóncźnych a deſchcźowych hodźin w Europje, ſ kotrehož ßu ſcźěhowaze liczby wuwſate: Najßłóncźniſchi kraj je Schpaniſka, w kotrymž w pſcheréſku wob lěto ßłóncźko 3000 hodźin ßwěcźi. W Italſkej tale liczba hižo na 2300 hodźin ſpanje. Němſka ma jenož hiſchcźe 1700 ßłóncźnych hodźin, a w Jendźelſkej, w kraju kurjawow, ani połojzu ſchpaniſkich ßłóncźnych dnjow njeſnaja, tu jenož hiſchcźe 1400 ßłóncźnych hodźin licźa. Jendźelſka je deſchcźow najbohatſchi kraj Europy, w Londonje ßo w pſcheréſku 178 dnjow deſchcźik dźe.

* (Sajědojcźenje.) Měſchcźanoſta Heinrich w Ingbertu je ßo ſ jědojtej kołbaßu ſajědojcźił a wumrjeł. Měſchcźanoſtowa żona a jedyn ßyn cźěžko khoraj leżitaj, tola ſtaj hižo ßmjertny ſtrach pſchětrałoj. Wſcho hromadźe je wjazy dyžli 19 ßwójbow ſ wjazy dyžli 50 woßobami na ſcźěhwkach kołbaßoweho ſajědojcźenja ſkhoriło.

* (Njeſboże we wuhlowej jamje.) Pſchi roſtſělenju jeneje wuhloweje jamy w Kſchiwym Rózku pola Odeſſy ſ njekedźbliwoſcźu jeneho hewjerja jena dynamitowa patrona pſchesahe rosbuchny. 44 hewjerjow je morwych, 24 je cźěžko ſranjenych.

* Roshorjazy podawk je ßo pſched khoſtanſkej komoru w Ravensburgu měł. Hdyž jenu żónſku, ſkſchiwdźenja dla wobſkorženu, wuwinowachu, ſkórżbniza, mandźelſka tyſcherja Mühlebacha, na dobo nóż wucźahnywſchi ßo do ßwojeje pſchecźiwnizy da. Dwaj ßudniſkaj ßłużobnikaj, kotrajž móżeſchtaj lědma roſcźerćźenu żónſku ſdżerżecź, ßo wjazy krócź ſkałaſchtaj. Jenož ſ pomozu wjazorych woßobow móżeſche ßo dźiwja żónſka pſchemóz.

* (Se ßłědźawoſcźu ſajědojcźeni.) W Kijewje dyrbjachu ßedmjo jecźi domjazu nadobu ſ jeneho hoſcźenza do druheho ſnoßycź. Pſchi tym pytny jedyn ſ nich w jenym khamorje dobre ſbytki jědźow, kotrež mějachu wſchitzy ſa twaroh. Woni ßo do nich dachu a něhdźe 4 punty ſjěchu. Hnydom dyrbjachu wrócźecź, a ſa krótku khwilu ſcheſcźo ſ nich wumrjechu. Pſchepytanje dopokaſa, ſo běchu wſchitzy jěd jědli, kiž bě ſa wulke myſche pſchihotowany był.

* Pſchi Löhne-Rheinſkej żeleſnizy je jedyn hórnik liſtowu wobałku namakał, kotraž tſinacźe tyßazhriwnowſkich papjerow wopſchijeſche. Najſkerje ßu jenemu pucźowarjej pjenjeſy ſ cźaha wupanyke.

* Po wulkim ſliwku naſta we Wulkich Maſerěcźach (w Morawje) wulke powodźenje, kotrež je wjele ſchkody naczińiło. Mośty ßo ſwottorhachu, ſchtož wobkhad hacźi. Tſi woßoby żiwjenje ſhubichu. Mnohe twarjenja padnycź hroża.

* (Cźěžke njewjedro.) W Czenſtochowje a wokolnoſcźi njedawno wurjadnje ßylne njewjedro ſakhadźeſche. W Mikanowje bu konjemz na khwilu tam leżazeje 5. ſchwadrony 42. Mitawſkeho reg. dragunarjow ſ błyſkom ſapaleny. Ssylneho wětra dla woheń tak ſpěſchnje wokoło ßo hrabaſche, ſo ßo pſchi wſchej raſnej próży dragunarjow, je wukhowacź, 9 koni a dźěl gratu ſpali. Jeneho dragunarja je błyſk wobſchkodźił.

* W Lichtenhagenje pola Rostoka ßobotu wětrnikowej wokschidle wo hrajkazeju ßynow wětrnikarja Wittenburga sakožischtaj. Pjecźlětny ßyn bě hnydom morwy, jědnaczelětny je ßmjertnje sranjeny.

* (Schěßnacźe wotprawjenjow na jenym dnju.) Kaž turkowske nowiny pißaja, ßu w Classonje w turkowskej Grichiskej schěßnacźe grichiskich rubježnikow wobwěßli.

* (Ssněh.) W Tyrolskej je wokoło Innsbrucka wjele ßněha panyło, kotryž daloko niže lěßoweje mjesy doßahasche. Duž je bjes dźiwa, so běsche też we Kužizy sańdźeny tydźeń khětro khłódno.

* Žałoßne njesboże je ßo na Loirskej rězy w Franzowskej stało. Cźołm, s 13 woßobami wobßadźeny, ßo powróćži. Dźewjecź woßobow ßo tepi, schtyrjo mózachu ßo pkuwajzy wukhowacź.

* (Milijonarka sahłódnika.) Njedawno Parižšzy polizistojo pschi wrotach jeneje khěže w Parisu mrějazu staru žonu nadeńdźechu, kotraž nasajtra woprawdźe wumrje. Bě to 82lětna milijonarka Hirschowa, kotraž w Parisu a w Passy zyku liczbu rjanych khěžow wobßedźi. Wona je hłodu wumrjeła, dokelž njebě se skuposcźu hižo někotre dny skoro žaneje zyroby wužiwała.

* Rubjeżna banda, s dźewjecź muži wobstejaza, w ruskej Pólskej mjes Płozkom a Wlozlawezkom na rězy Wißle łódźnikow nadpaduje a wurubuje. S nawjednikom je jedyn khostanz, kotryž je s Warschawskeho jastwa cźeknył. Wón je s tšélbami a nožemi wobrónjeny a ma stajnje jeneho pschewodnika ßobu, hdyž jenu łódź nadpanje, mjes tym so ßo druhy kumpanojo w keŕkach pschi brjohu khowaja. Němszy łódźnizy ßo psched rubježnikami njemóža wobaracź, dokelž tšélby ßobu psches mjesy wjesć njeßmědźa. W poßlednimaj njedźelomaj je ßo ßydom łódźi wurubiło. Rubjeżnizy jenož hotowe pjenjesy a zyrobu bjeru. Schtóž ßo spjecźuje, temu Glowazki revolwer abo nóž psched wocźi dźerži a hrosy jeho hnydom skónzowacź.

* (Spodźiwne mandźelstwo.) W Risy w Ruskej je ßo podawk stał, kotryž je drje w stawisnach mandźelstwa jeniczki. Wudowa jeneho cźesćehódneho muža wyschnoscźi próstwu poda, so ßměła ßo saßo se ßwojim holczim mjenom mjenowacź, dokelž je jejny semrěty mandźelski, s kotrymž je 20 lět dołho woženjena była, žona był. Na praschenje, cźeho dla to njeje prjedy k wjedźenju dała, wona praji, so je ßo hańbowała, tu wěz na sjawne dacź.

* Wesuw poßypa 29. junija Pompeji se žehliwymi krjepjelemi, tak so móżesche ßo wjele ludźi jenož cźekajzy wukhowacź.

* Nowa, hacź dotal njesnata khoroscź ßebi w Sudanskej (w Afriziy) wjele woporow žada. Lěkarjo njejßu hischcźe waschnje khoroscźe sesnali, kotraž ßo se symu a sakhadźenjom sapocźnje a ßo tsecźi dźeń s wumrjecźom skhorjeneho skónczi. Pschepytanje pokasa, so ßo khorym zyke moshy sajětsja.

* (S Texasa.) S Calvarta pißaja: S wulkimi wětrami rěki s rěcźnischcźow wustupichu. Wjele cźłowjekow je ßo tepiło. Na wjele městnach woda 8 hacź 10 łohcźi wyßoko steji.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 28lětny rěsnik K. A. Rjencź s Nadźanez, ras paduchstwa dla khostany, tuteho pschirodny bratr, 21lětny dźěłacźer G. A. Jeremias se Schumburga pola Kumwałda a 29lětny rěsnik J. A. Germs s Kschiweje Borschcźe mějachu ßo jebanstwa dla samolwicź. Dźěłacźer Scher chzyshe loni w naléczu ßwoju khěžu na Židowje pschedacź. Rjencź ßo podtykowasche, kupza wobstaracź, sa cźoż ßebi pißomne ßlubjenje žadasche, so sa ßwoju próżu 20 hr. dostanje. Schérowa macź ßo se ßwojim podpißmom na to swjasa. Rjencź tole pißmo na to waschnje falschowasche, so psched 20 hischcźe 2 pschedstaji, tak so s 20 hr. nasta 220 hr., a pißmo hoscźenzarjej Schwarzej w Kotezach, kotremuż bě něhdźe 300 hriwnow winojty, s próstwu pschepoda, so by jemu pokojzu s hotowymi pjenjesami wupłacźił, pokojzu pak wot dołha wotpißał. Schwarz mějesche pißmo sa prawe, mějesche pak jenož 10 hriwnow pschi ßebi, kotrež Rjencźej da. K dalschemu jebanstwu Rjencź ßwojeho pschirodneho bratra Jeremiaßa sawjedźe. Tutón bě Rjencźej pomhał dołhe drjewo wosycź a bě jako mšdu sa to nalutowanske knižki, ßwakowej ßłuschaze, na kotrež bě jena hriwna sapłacźena, dostał. Do tychle knihi Jeremias po Rjencźowym pschirěcźenju sapißa, so je ßo na nje 1000 hriwnow 17. julija 1898 w krajnostawskej banzy sapłacźiło. Wobaj wobskorženaj s falschowanej knihu 9. februara do Khocźebusa na konjaze wiki jědźeschtaj. Konjazaj wikowarjej, kotrymajž dweju konjow sa 1000 hr. wotkupischtaj, pak chzyschtaj hotowe pjenjesy widźecź, a hdyž w Budyschinje pola jeneho agenta shonischtaj, so ßu lutowanske knihi falschowane, ßo wě, kup wróćischtaj. Tón ßamy dźeń ßo Rjencź w hoscźenzu „kurwjeńcha“ s rěsnikom Gremsom setka, kotremuż skorżesche, so jutsje pjenjesy na kwaß trjeba. Wón pak měnjesche, so mohło ßo jemu pomhacź, hdy by na lutowanske knižki něschto dostał. Pschi tym knižki se saka wucźahnywschi powjedasche, so wone jeho žonje ßłuscheja, kotraž je je po jenej cźecźe herbowała, s dobom pak pschischtaji, so knihi zyle prawe njejßu, so je Grems njeßmě prjecź dacź, ale je saßo pschinjesćź. Do pjenjes, kotrež by Grems na nje dostał, chzyshe ßo wón s nim dźělicź. Grems na to wschelakim woßobam s tymile knihemi pjenjesy wuwěschcźicź spyta, toka nihdźe wón wuspěcha njemějesche. Rjencźej jastwo na jene lěto dźeßacź měßazow, Jeremiasej a Gremsej jastwo po 1 lécźe 3 měßazach pschißudźichu. Pódla teho kóždemu s wobskorženych cźeßne prawa na pjecź lět wotrjeknychu.

Pschißažny sud. 6. meje wjecźor ßo se ßkomu kryta bróżeń Kaplerjez mlyna w Koblizach pola Hodźija wotpali. Woheń budźischcźo najskerje też na bliske domske wupschestrěł, njebudźischce-li wětr se strony domskeho duł. Mlynowy wobßedźeŕ Kapler bě, hdyž woheń wuńdźe, runje w Hodźiju, hdźež ßwojeho konja kowacź dasche. Hdyž domoj pschińdźe, bě ßo bróżeń hižo do prócha a popjela pschewobrocźiła. Se spalenjom ßkomy, běrnow atd. wón sa něhdźe 145 hriwnow schkody poczerpi. Wjele wjetscha schkoda pak jeho s nowotwarom potrjechi, dokelž krajna wopalna kaßa sa wotpalenu bróżeń jenož ßnadne pjenjezne sarunanje wupłacźi. Hodźijskemu žandarmej ßo hižo nasajtra Kaplerjez 18lětna ßłužobna dźowka Augusta Marja Herrmannez s Noweje Wßy pola Njeßwacźidła wusna, so je woheń sałożiła. Też psched ßudom wona tole wusnacźe wospjatowasche. Na praschenje, kajkeje pschicźiny dla je woheń sałożiła, wona nicźo wotmolwicź njewjedźesche. Pscheßkyscheni ßwědźy, wobskorżenu jako sehlarnu, paduschnu a ßlědnu wopißowachu. W ßłužbje bě drje s woprědka ßwoje dźěło wobstaraka, bórsy pak bě počzała lěnichowacź, a se wschěm ßwarjenjom ßo wona njepolěpschi. 6. meje, na dnju, na kotrymž ßo bróżeń wotpali, wona ßamo sabu, kruwu dejicź. Hdyž bě do bróżnje po pizu schła, se samyßłom bróżnine durje njesamknje, ale je jenož tak pschisacźini, so ßo sdasche, kaž so bychu samknjene byłe. Wjecźor chzyshe Kaplerka schaty, k ßuschenju wupowěßnjene, do domu donjesćź. K temule dźěłu ßo na nadpadne waschnje wobskorżena cźischcźesche a na to běrny bělicź pomhasche. Bórsy po tym ßo bróżeń palesche. Wobskorżena bě, kaž ßo wusna, se schwabliczku ßłómu w njej sapalika. Mjes tym so statny rěcźnik namjetowasche, so ßo wobskorżenej njebychu połóżaze wobstejnoscźe pschizpike, jejny sakitował wusběhowasche, so staj wobskorżenej hižo sahe wobaj starschej wumrjekoj, so je duchownje wobmjesowana a so je, hdyž je njeskutk skucźika, hakle někotre njedźele psches 18 lět stara była. Pschißažni wobskorżenu słomyßlneho sapalenja winowatu spósnachu, tola jej połóżaze wobstejnoscźe pschizpichu. Pschißažny ßud ju na to k jastwu na dwě lécźe saßudźi. Dwaj měßazaj pschepytowanskeho jastwa ßo jej wot tuteho cźaßa wotliczi. Wobskorżena bě hotowa, hnydom ßwoje khostanje wotpokuczicź.

Hudancźzy.

19.	20.
Wuńdźe s bělej' koschulki	Wysche wokna wißate
Kulka, selena kaž trawa,	Wopusche ßo ßwěcźachu,
Na ßlónczku ßo sczerwjeni,	Wot wložow niz plecźene,
Tola h'schcźe to njeje prawa.	Podobne na schklenizu.
Hdyž pak potom na cźorń je,	Hdyž je ßlónczko koschesche,
Sskodźi dźěcźom najlépje.	Dźěchu wot nich krjepjele.

Wuhudancźzy s poßlednjeho cźißła:

17. Boża tucźałka. 18. Tydźeń a jeho dny.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lécźe 1899 dotal nahromadźiło: 4648 hr. 87 np.

Dale ßu sa njón darili:

Pschi Panachej kschcźišnach w Bosankezach ßo nahromadźiło	12	—
Lischki-Pónđźelnizy: Dwójzy s kónzom	2	10
W „Katholskim Pósle“ cźißło 26. léta 1899 hižo kwitowane:		
Delanska patentna komišija	—	60
Hromadźe: 4663 hr. 57 np.		

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Jenopschežne a **dwajpschežne trawu** a **žito žnjeżaze maschiny** wschelakich systemow najnowschcje konstrukzije, hižo po 250 hriwnach, **žynowobroczaki, ruczne** a **konjaze hrabje, mlokowe zentrifugi,** kaž tež wschě **ratarske maschiny** a grat porucza

Bernhardt Graf, maschinska fabrika w **Lubiju**
w nowym měsczе.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza žwój wulki skład

hotowych saruczenych barbu njepuschczatych derje dżerżazych koschlow,
mużaze koschle w tsjoch wulkoscżach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,
żonjaze koschle se schnórku abo s paskom po 80 np., 85 np., 90 up.,
hólczaze koschle wot najmjeńschich hacž do najwjetschich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,
holczaze koschle se schnórku abo s paskom we wschěch wulkoscżach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,
wojerske kopschiwjaze koschle, blusowe koschle, kaž tež **dżełaczerske blusy** we wschěch wulkoscżach.

Póstska kowarnja w Budyschinje.
W. A. Hultsch

porucza wulki wubjerk **koßow, żerpow, koßyschczow, brußow, żynowych a żnjowych widlow, rèpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Sofy, stoły matrazy s kožom a bjes njeho mam pschezo na skladże, teho runja **dekoraziske wězy.** Tež wschě **pólstrowanske** a **tapezèrarske dżěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzschuh, tapezěrař,
w starym Maczičznym domje
pschi lawskich hrjebjach 2.

Wobucże

w jara wulkim wubjerku sa **mużskich, żónske** a **dżěczi** s **dobreje kože** žo najtuńscho kupuje pola schewskeho mischtra

Franza Brauna
na swonkownej lawskej haßy 8.

Kedżbu!
Kedżbu! Kedżbu!
Zyle tuczne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,
połcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsnikeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy čißło 4.

Paleny khofej
na Gothothskim patentowanym palaku paleny, s čimž wón jara wjele po dobrym žłodże a sporoscži dobudże, punt po 80 hacž 200 np. porucza

Bruno Halke
na swonkownej lawskej haßy 9.

?

Hdże je **dobry** khofej dostacž?

Pola

khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 4.

Na žwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedżbliwe činimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Nowe jerje
po 5, 6, 7—10 np.
wulkotnje derje žłodżazu tworu;
palenz
w čžwizach a bleschach,
žłódki po 50 a 60 np.,
čžisty po 28, 30 a 40 np.;
rjepikaty tobak
punt 28 np. porucza
Khorla Nowak
na žitnej haßy,
najstarscha pschedawarnja w Budyschinje.

K desinfekziji
pschi pokhromje mjes howjasym skotom porucza
chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lysol,
želesowy vitriol
atd.
w stajnje czerstwej a najlěpschej tworje tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
na snutskownej lawskej haßy.

Sczinowe plečenje
k wjerčham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr
na walskej drósy 14.



Swinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosčž wubudžuje a kormjenje połožuje, porucza
Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecża winoweje ličże.

Wósk,
bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.



Pschedawanje a porjedżenje
wschěch družinow
czaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěče.
Gustav Mager,
czaßnikar
na žerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Wobrasy
(bildy) žo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobkukom wobdadża, **domowe zohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k žlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.



Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicž, abo kotryž chze žebi jón **porjedżicž** dacž, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektèra Jägera. — **Jenczej** pschedawa a porjedża sa žwoje dżěko sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukladne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacž.**

Dwaj dobraj kanepejej, schpihele
we wulkim wubjerku,
wot najwjetscheje hacž do najmjeńscheje družiny žu zyle tunjo
na pschedań w meblowni na snutskownej lawskej haßy 4.

Ssuschcny tuczny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tuczne **žuschene žwinjaze mjaßo** punt po 65 np., druhu družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa.
Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Na pschedań!
Dobra trjebana žykanjowa maschina, čisczaza maschina, butrobaß, dwoje bróny, pluh, radło, wscho derje sdżerżane, žu pscheměnjenja dla tunjo na pschedań w Hrubocžizach čißło 6.

Wowßne žłómjane walczki
žu na pschedań, zentnar po 80 np., na ryczertkuble w Bóschizach.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć,

hospodařski wotrjad,

změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w **3 hodźinach** swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Přednošk je přilubjeny. Mamy wo ważnych należnosćach wuradźować, duž njech so wšě stawy zeńdu.

Předsydstwo.

Konzert

w zyrkwi w Hrodźišćcźu

njedźelu 9. julija popołdnju w 4 hodźinach.

Ssobu skutkuja: knjeni **ſ Bleichröder,** hrabinka **Wachtmeiſter,** knjeżna **Bartenſtein,** kralowſki hudźbnik **Gunkel** a druſy.

Saſtupny pjenjes: 40 np., 1 hr. a 1 hr. 50 np.

Wunoſchk je ſa naſch zyrkwiny twarſki fond.

W Hrodźiſchćźu, 29. junija 1899.

Zyrkwine pſchedſtejićerſtwo.

Mrózak, farař.

Młodźi ßylni ludźo, kotſiž chzedźa wjerćenje porzlina nawuknyć, trajne dźěło namakaju.

Fabrika porzlinowych, ſa amottowych a tonowych tworow

Margarećźina hěta pola Budyſchina.

H. Schomburg a ßynojo, akzijowe towařſtwo.

P. P.

S tutym ßwojim cźeſćenym wotebjerarjam a ſkaſowarjam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwój wobkhod, wot 20 lět w Budyſchinje na **ßukelnſkej haßy cźiſßko 9** wobſtejazy, dźenßa ßwojemu ßynej **Kurtej** pſchepodał.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal ſpožcźene, ßo rjenje dźakujo, proſchu, jo dobroćiwje na mojeho naßlědnika pſchenjeſćź chzyćź.

W Budyſchinje, 1. julija 1899.

S počeſćźowanjom

Th. A. Wällnitz,

do winowatoſćźe wſaty awkzijonator.

Sso na hornje woſjewjenje poćahujo najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo mi pſchepodaty wobkhod ſ dotalnej firmu na njepſcheměnjene waſchnje dale powjedu a ſo budu ßo prózowacź, tym, kotſiž mje počeſća, ſpěſchnje a ſprawnje poßłużećź.

S dwórliwej próſtwu, ſo chzyło ßo dowěrjenje, kotreż je ßo hacź dotal mojemu nanej pſchiwobroćało, na mnje pſchenjeſćź, a ſo bych ßo w ßwojim pſchedewſaću dobroćiwje podpjeral, poručam ßo

najpodwolniſcho

Kurt Wällnitz.

Woſjewjenje.

Cźeſćźenym Sserbam ſ tutym k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenßa tu **na rózku kamjeńtneje a hoſpitalſkeje haßy** (w Gambrinuſu po 2 ſkhodomaj) **piſarńju ſa piſmowſke dźěła a ſa ſhotowjenje kupnych, dismembraziſkich, hypotheſkich, teſtamentſkich a ſawoſtajenſkich wězow atd.** wotewrił. Dźiwajo na ßwoju ſtrowoſćź ßym ßwoju 18lětnu dźěławoſćź na ßudniſtwje ſłožił. Ssym Sserb.

W Budyſchinje, 1. julija 1899.

Hermann Liebſch, ßudniſki aktuar ſw. ßł.

Tunje płaćźiſny!

Žiwnoſćź na pſchedań.

W Jiłozach je žiwnoſćź cźo. 24 ſ 12 kórzami pola a łuki ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Leźomnoſćź na pſchedań.

W Huſzy je žiwnoſćź cźo. 21 ſ $3\frac{1}{2}$ kórzom pola a łuki płaćźiſny hódno na pſchedań.

Pſchedeſchćźniki

ßo tunjo porjedźeja a ßo ſ nowa poćahuja na rěſniſkej haßy 26.

Ssuſchene hriby

ßo po najwyſchſchich płaćźiſnach kupuja. Dalſche je ſhonićź we wudawařni „Sserb. Nowin."

Hólcźeź, kotryž chze **kowařſtwo** nawuknyćź, móže hnydom abo poſdźišcho pola mje do wucźby ſtupićź. Też móže jedyn **kowařſki** hnydom dźěło dóſtacź.

Khorla Zimmermann we Łuſy.

Rěkotre ſchwalcźe, kaž też ſapočerki, kotreż chzedźa ßo dale wudoſpoknićź, a jenu **wucźobnizu** pſchijima

A. ſwud. **Khěžorka**

pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonćźow, ßrěnkow, tſećźakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

14—16lětna **holza** ſe wßow ßo k 1. auguſtej abo poſdźišcho do ßłużby pyta. Popołdnju móže wona też ſchicź wuknyćź. Sso ſamolwicź pola ſwud. **Fröhneloweje.**

Młodu 16lětnu **ßłużobnu holzu** bórſy abo poſdźišcho pyta

A. Töpler

na bohatej haßy 31.

Wjele ſtarſchich a młódſchich ßłużobnych holzow do tudomnych a ſwonkownych ſtron do dobreje ßłużby pſchi wulkej mſdźe pyta **Kynaſtowa** na kſchidarſkej haßy 3.

Hejtmanoju,

woženjeni abo njewoženjeni, ſ dobrymi wopißmami ßo hnydom abo poſdźišcho na ryćerſkubła w tudomnych ſtronach do trajneje ßłużby pytaja. Samolwjenje chzyło ßo pola mje po móžnoſćźi parſchonjazy ſtacź. **Khorla Meiſel** w Budyſchinje na hornčerſkej haßy 21.

Kubleŕſke dźowki,

kotreż ſamóža dźěło hoſpoſy ſaſtawacź, hnydom na ryćerſkubła w tudomnych ſtronach pyta

Khorla Meiſel w Budyſchinje na hornčerſkej haßy 21.

Pěſtońcźa!

Starſcha ale hiſchcźe cźiła žónſka ßo k $\frac{3}{4}$lětnemu dźěſćźu jako pěſtońcźa pſchi wulkej mſdźe hnydom w hoſcźenzu w Minakale pyta.

Dójka!

Zyle ſtrowa, woprawdźe hódna dójka, kotraž ma doſcź zyroby ſa dźěćźo, ßo k wóßomnjedźelſkej holcźzy pyta. Poſkićźenja ſ nadróbnym naſpomnjenjom wobſtejnoſćźow, ßo žadazeje mſdy a adreſſy ßu póßłacź na podkrjeßneho aſſeſſora dr. jur. **Fiſchera** w Dippoldiswaldźe.

Warnowanje.

S tutym ßo ſakaže, na Cźornoboſy w lěßu Rachlowſkeje gmejny jahodki ſchcźipacź a hriby ſběracź a w nim ſwonka ſakońſkich pućźow khodźićź. Pſchеſtupjerjo tejele ſakaſnje ßo bjes dźiwanja na woßobu khoſtaja, ſtarſchi ßu ſa dźěćźi ſamolwićźi.

Wobßedźerjo.

Slub swojeje dźowki **Mile** z knjezom seminařskim wučerjom **Dr. Śmiederom** w Annabergu podwólnje wozjewja

W Budyšinje, w juliju 1899.

K. A. Fiedleŕ,

wyšši seminařski wučeŕ.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißu 27 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. julija 1899.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

3 julija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	61—65
awstriske	34—38	61—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—33	59—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosby	—	53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	50—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—36	60—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	54
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—45	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—41	62—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	38—39	49—50
2. mjaßne	37—38	48—49
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	33—36	44—47

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4034 měchow.	W Budyschinje 1. julija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 6. julija 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	18	8	24	8	—	8	29
" žołta	7	94	8	12	7	71	8	6
Rožka	7	44	7	56	7	25	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	17	7	50
Wowß	7	20	7	50	6	80	7	10
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	50	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	20	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1368 schtuk, schtuka	9	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 90 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. 9 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 98 np. hacž 8 hr. 3 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np.

Wjedro w **Londonje** 7. julija: Deschcziki.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smě̀je 6. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farař Räda němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwiny nowotwar w Hörnitz pola Žitawy.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Pawoł August, Bjedricha Augusta Henczki, wobydlerja a maschinista pod hrodom, ß. — Alwin Fritz, Handrija Maza Wesera, khěžerja a kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß. — Marja Gertruda, Khorle Augusta Wenzela, wobydlerja a rěsnika na Židowje, dź. — Johana Bertha, Hendricha Feya, wobydlerja a ßukelnika na Židowje, dź. — Marja Selma, Jana Ernsta Rychtarja, khěžerja a nadróżneho dźěłaczerja w Jeńkezach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 1. julija: Pawoł August, Bjedricha Augusta Henczki, wobydlerja a maschinista pod hrodom, ß., 10 h. — Frida Hedwiga, Wylema Ernsta Nowaka, pohonicza a wobydlerja pod hrodom, dź., 2 l. 2 m. 13 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

6. njedželu po ßwjatej Trojizy smě̀je farař Mrosak rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 8 hodź. němske a ½10 hodźin serbske prědowanje

Kupujemoj a pschedawamoj

statne papjery, sastawne listy, obligazije, akzije atd. ſ pschihódnymi wuměnjenjemi.

Schmidt & Gottschalk

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14|16 pschi Pětrowskej zyrkwi.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Hróch k wußywej,
woku k wußywej,
hoborski kolij,
połdołhi kolij,
hejduschku,
žonop atd. atd.

wscho w najlěpschej, strowej, derje skhadźazej tworje we wulkim wubjerku po tunich płaczišnach porucza

Paul Schulze,

pschedawarnja žita ßymjenja a piznych ßrědkow

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Jara dobru **woku** a **hróch,** woprawnu jendźelsku **rajsku trawu,** saruczeny židyczisty **czerwjeny dźeczel,** jara rjaneje wulkosornateje družiny,

k wußywej

kaž tež

majßowy schrót,

ßłodowe kołochi Ia. ßwětleje hódnoscże, **ßuschene piwowe ßłodźišny** ßwětleje hódnoscże, **palmosornowe woßuchi** a **schrót,** kaž tež **Müllerowu majßowu kołochowu melaſſu,** nowu wubjernu pizu, wscho po najtunischich dnjowych płaczišnach w pschepytanych najlěpschich hódnoscżach porucza

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

1864 ſałożena, najſtarſcha, najſprawniſcha a najtuńſcha pſchedawarńja

Khorle Nowaka w Budyſchinje

na žitnej haßy

porucža

nowe jerje, tučne a młódne, po 5 a 6 np.,
paleny khofej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 180 np.,
ſeleny khofej punt po 60, 70, 80, 90, 100, 110 a 120 np.,
rajß punt po 16 np. a dróžſcho,
ßłódki a čiſty palenz liter po 28, 30, 40 a 50 np.,
drobny zolor punt po 26 np.

Proſchu, jenož wobhladacź.

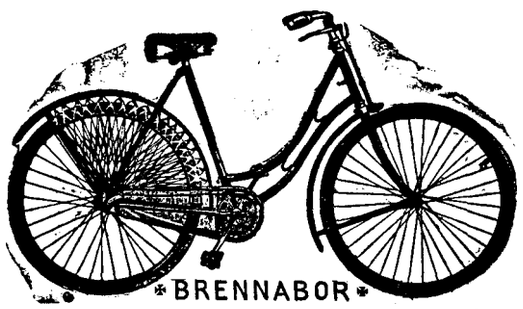

Najlěpſche a najbóle lubowane jěſdne koło ßwěta!

Jeničžkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetſcha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłacźerjow.

Wjazy dyžli $^1/_2$ milijona **Brennaborſkich** jěſdnych kołow we wſchěch dźělach ßwěta jěſdźi.

W lěcźe 1898 ßo pſchedało: **35,000 jěſdnych kołow.**

Saſtupjeŕ: **Reinhard Hauſchting** w **Nakezach,**

pſchedawarńja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

Ssyczże ſ Milwaukeeſkej

trawu žnějazej maſchinu po 275 hriwnach.

Ssynowe wobroczaki,

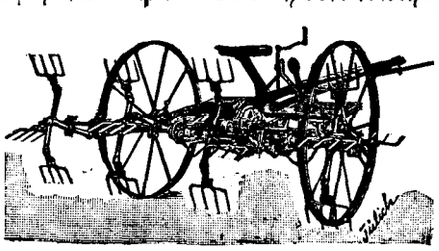

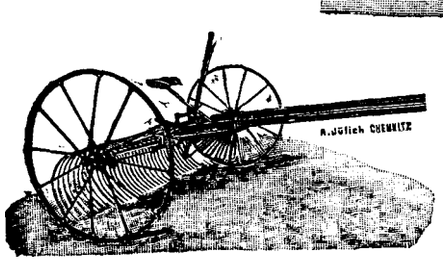

konjaze hrabje „Tiger“

porucža

N. Rebiſch w **Baczońu** pola Prěčžez.

A. Diettrich, wobkhodny agent,

na žitnej haßy 6, II

porucža ßo k **ſaradźenju kupowanja** a **pſchedawanja leżomnoſczow, wobſtaranja pjenjes na hypoth. wěſtoſcz; pſchedewoſmje ſarjadowanje ſamożenja, ſrjadowanje ſawoſtajenſtwow, pſchenajecza, pſcheßadźowanja, dawa radu w prawnych wězach, dźěła piſßne dźěła, kupje, pſchenajenſke wuczinjenja, teſtamenty a wjazy podobneho.**

Najtuniſche płaczišny.

Sa kołojěſdnych

porucźam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,

we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchczate.

Otto Gottwald,

pſchi Draždźanſkej dróſy čiſßło 12.

Schtóž chze

ßłomjane klobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo tež pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach létnjeho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕſkich a filzowych

klobukach

poſticza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mèzy.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. I. myto.



Njedoſczehnjene po rjanoſczi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje

po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětčźiſcheho czaßa.

Sklad pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra

na ßukelnſkej haßy 14.

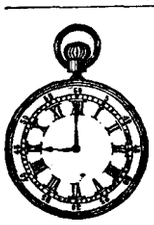

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

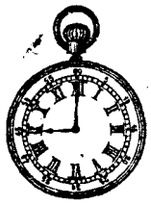

Hódna twora. Piſßomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěčźu **ßerbſki.**

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reserwy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych saložknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěstosć.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wudawaznych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožčerńja ratarskeho kreditneho towarstwa sa saksle kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole	2½%
= měßacznym wupowjedzenju nětkole	3%
= tsiměßacznym = twjerdze stejo	3½%
= schěsczměßacznym = = =	4%

Bližsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicz.

Pschenajecze jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

P. P.

Mojim lubym wotebjerarjam a wschitkim czeſczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedzenju dawam, ſo ßym khěžnu leżomnoſcz

4 pſchi drjewowych wikach 4

kupił a pſchedewſał, w kotrejž je knjes **J. T. Glien** hacž dotal

pſchedawarńju

kolonialnych tworow, palenzow, wina, zigarrow a połodniſchich płodow

wjedł.

S dzenßniſchim dnjom ßwoju hłownu pſchedawarńju do ßwojeho noweho wobßedzenſtwa pſchepołożu, mjes tym ſo ßwoju dotalnu pſchedawarńju

13 na ßerbſkej haßy 13

jako filialu dale powjedu.

Wużiju rad tule ſkładnoſcz, ſa derjemĕnjenje, mi hacž dotal wopokaſane, ßwój najwutrobniſchi dźak wuprajicz. S dobom wobkruczam, ſo budu ßo tež dale ßwĕru prózowacz, ſo bych jenoż ſ najlĕpſchej tworu a ſe ſprawnym a ſpĕſchnym poßłużenjom pſchi najtuniſchich płaczišnach kóždeho ſpokojił.

S poczeſczowanjom a najpodwolniſcho

Pawoł Pětſchka

pſchi drjewowych wikach 4 a na ßerbſkej haßy 13.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata w wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. Sobotu 15. julija 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem ſ rasnoſczu a wutrajnoſczu ſa pſchewjedźenje ſwojeho politiſkeho programa wuſtupuje. Na Sparenbergu bě wón 18. junija 1897, hdyž jemu ſaſtupjerjo měſta Bielefelda holdowachu, rěcž mĕł, w kotrejž mjes druhim praji, ſo jeho program rěka: Schkitanje narodneho dźĕła wſchĕch produktiwnych ſtawow, ſcěžylnjenje ſtroweho ſrĕnjeho ſtawa, rasne poraženje kóždeho pſchewróta, a najcźežſche khoſtanje ſa teho, kotryž ſebi ſwaži, jeneho ſobucźlowjeka, kotryž chze dźĕłacź, wot dobrowólneho dźĕła wotdźerżecź.

Na Sparenbergu, hdźež je něhdy pruſki Wulki Kurwjeŕch pſchebywał, ſu nětko k wopomnjenju na khěžorowy wopyt 18. junija wopomnjeńſku taflu poſtajili. Wo tym wot ſwojeho bywſcheho wucźerja, tajneho radźicźela dr. Hinzpetera, powjeſcź doſtawſchi, je khěžor tutemu ſcźěhowazy telegram póſłał:

„Mam myſle, bronſowu wobnowjeńku wurjadnje poradźeneje poſtawy Wulkeho Kurwjeŕcha, ſa dobycźeŕſku alleju poſtajeneje, měſtu Bielefeldej daricź a na Sparenbergu w hrodowym dworje poſtajicź. Wona dyrbi ſe ſnamjenjom bycź dźakowneho wopomnjenja ſa pſchijimanje ſe ſtrony měſta a ſ napominanjom woſtacź, ſo je runje, kaž w tutym prjedowniku, tež we mni njeſhibita wola, po pucźu, ras ſa prawy ſpósnatym, wſchemu ſpjecźowanju napſchecźiwo njemyleny dale krocźicź. Wylem.“

Hłownej cźišle khěžoroweho programa ſtej nětkole ſakoń k ſchkitanju k dźĕłu ſwólniwych dźĕłacźerjow a twar kanalow. Pſchecźiwo prěńſchemu ſakonjej je ſo khěžorſtwowy ſejm wuprajił, a pſchecźiwo twarej kanalow ſo konſerwatiwna ſtrona w pruſkim krajnym ſejmje pſchecźiwja. W telegramje, dr. Hinzpeterej póſłanym, khěžor wuraſnje praji, ſo ma njeſhibitu wolu, po pucźu, ras ſa prawy ſpósnatym, wſchemu ſpjecźowanju napſchecźiwo njemyleny dale krocźicź. Sakoń k ſchkitowanju k dźĕłu ſwólniwych dźĕłacźerjow pak do mozy ſtupicź njemóże, a twar kanalow ſo njehodźi wuwjeſcź, jeli ſo ludowe ſaſtupjerſtwo do teho njeſwoli. Duž budźe khěžor, chze-li ſwoju wolu pſchecźiſchcźecź, pruſki krajny ſejm, runje kaž khěžorſtwowy ſejm, roſpuſchcźicź dyrbjecź. Tola to je tež hiſchcźe pſchezo jara njewěſty ſrĕdk. Móžnoſcź njeje wuſamknjena, ſo khěžor mjes wuſwolenymi nowymi ludowymi ſaſtupjerjemi wjazy ſwólniwoſcźe ſa ſwoje ſamĕry njenamaka, dyžli mjes nětcźiſchimi.

— Na ſwojim pucźowanju po połnóznym morju je khěžor w Bergenje na norwegiſki brjóh ſtupił. Zuſe łódźe po namórniſkim waſchnju khěžorowu łódź „Hohenzollern“ powitachu. Mjes tymile łódźemi, ſ khorhojemi wupyſchenymi, bě tež franzowſka ſchulſka łódź „Iphigenia“. Khěžor ju wopyta, franzowſzy offizĕrojo jeho ſdwórliwje powitachu, kadettojo w rjadach ſtejachu, khěžor po froncźe dźĕſche, pruhowaſche jich dźerżenje, khwaleſche jich a preſidentej Loubetej telegram póſła, ſa kotryž ſo Loubet pſchecźelnje podźakowa.

Khěžorowy wopyt na franzowſkej wójnſkej łódźi ſo jako ſnamjo ſa to wobhladuje, ſo ſu ſo franzowſko-němſke poměry pſchecźelniwiſche wutworiłe. W Ruſkej ſbliżeuje mjes Franzowſkej a Němſkej ſ wjeſelokoſcźu powitaja, w Jendźelſkej pak ſpłóſchiwje na njo hladaju. Jendźelcźanow hroſa pſchi myſli nadpaduje, ſo mohłe ſo Ruſka, Němſka a Franzowſka pſchecźiwo Jendźelſkej ſjednocźicź a ſwětowu móz Jendźelſkeje ſniczicź.

— Nowa tſĕlba němſkeho wójſka, modell 98, kotruž je pruſka garda dlĕſchi cźaſ wupruhowała, je ſo w kóždym naſtupanju khmana wopokaſała. Teho dla ſu we wojeŕſkich tſĕlbaŕnjach do zyła pſcheſtali dotalnu tſĕlbu, modell 88, dźĕłacź. W tu khwilu ſo jenož hiſchcźe tſĕlby modella 98 dźĕłaja, ſo mohło ſo ſ nimi po móžnoſcźi bórſy wójſko ſaſtaracź. Pornjo modellej 88 pokaſuje modell 98 ſcźĕhowaze połĕpſchenja: rokowy mantel pſchi modellu 98 wjazy njeje, ſa to je ruczne wobarnowanje na mantlu pſchicźinjene. Měſto wotewrjeneho a wuſtejazeho kaſchcźa, jako magazin ſłużazeho, tajki kaſchcź ſtupi, kotryž je delka ſ dnom ſamknjeny a zyle do topora puſchcźeny. To ſo ſ tym móžne ſcźini, ſo pjecź patronow, kotrež wón wopſchija, po dwĕmaj a po tſjoch pornjo ſebi leži, mjes tym ſo pſchi modellu 88 we wobłuku jena patrona na druhej leżeſche. S tym ſo ſadźĕwa, ſo ſo pĕſk do magazina dobudźe, cźehož ſo ſ nětcźiſchej tſĕlbu, hdyž na ſemi leżo ſ njej tſĕlachu, njemóżachu ſminycź.

— Mjaſowobhladowanſki ſakoń w Sakſkej 1. haprleje abo najpoſdźiſcho 1. julija 1900 do mozy ſtupi. Hacź dotal je něhdźe 500 woſobow mjaſowobhadowarſtwo nawukło a pruhowanje wobſtało. Sa Sakſku pak budźe něhdźe 1100 mjaſowobhladowarjow trĕbnych. Duž hiſchcźe něhdźe 600 mjaſowobhladowarjow pobrachuje. Gmejnam, do wobhladowanſkich wokrjeſow ſjednocźenym, ſo radźi, ſo bychu woſoby, k temu ſo hodźaze, pohnuke, ſo bychu mjaſowobhladanje nawukle. Tam, hdźež tajtich ludźi njebudźe, budźa dyrbjecź ſkótnym lĕkarjam dacź mjaſo wobhladacź. Pſchi tym ſměja gmejnſke kaſſy khĕtre wudawki, dokelž dyrbja ſkótnym lĕkarjam pucźowanſki pjenjes ſarunacź. Ludźo, kotſiž chzedźa ſo jako mjaſowobhladarjo wuwucźicź, chzyli ſo w rĕſaŕnjach w Lipſku, Zwickawje a Žitawje ſamolwicź. W Draždźanach a Chemnizy ſu wuwucźowanſke kurſy ſa bliżſchi cźaſ połnje wobſadźene.

— Skónczny wunoſchk žnjowoje ſtatiſtiki w němſkim khěžorſtwje ſa lĕto 1898 je knježerſtwo nětko wojſewiło. Wunoſchk žnjow je po ſtatiſtizy pſchi wſchĕch płodowych druzjuach wjetſchi był dyžli lĕto prjedy. Sa poſledńje 10 lĕt njejſmy tak płódne lĕto měli kaž 1898.

— Sa dyrbjenſke rjemjeſłniſke jednoty njeje ſo w Sakſkej wulke ſahorjenje namakało. Wſcho hromadźe je ſo w Sakſkej 162 dyrbjenſkich jednotow ſałożiło, mjes tym ſo ſu ſo 707 jednotow jako ſwobodne jednoty ſrjadowake. Najwjazy dyrbjenſkich jednotow namaka ſo w pjekarſtwje (37), krawſtwje (21), ſchewſtwje (18), tyſcherſtwje (12), ſamkarſtwje (7) a kowarſtwje (5).

Franzowſka. Wójnſki miniſter Gallifet je ſo hižo ſ druhimi miniſtrami roſkorił. Roſkora je drje ſo ſaſo troſchku ſalĕpiła, tola dołho drje jednota njebudźe tracź, dokelž chze miniſterſtwowy pſchedſtyda Waldeck-Rouſſeau, wſchudźe ſwoju wolu pſchecźiſchcźecź. Tón ras je wón ſ njej pſchetłócźił. Generala Zurlindena ſu jako Parižſkeho komandanta wotſtadźili a na jeho měſtno jeneho pſchiwiſowarja Dreyfuſoweje ſtrony, generala Brugera, pomjenowali. Tutón ma 14. junija, franzowſki narodny ſwjedźeń, Parižſku garniſonu preſidentej republiki pſchedwjeſcź. Generala Zurlindena ſa dowĕrjenja hódneho njemĕjachu, dokelž je wón jako wójnſki miniſter ſjawnje prajił, ſo wĕri, ſo je Dreyfus winowaty. Miniſter Gallifet pak nochzyſche Zurlindena ſhubicź a je ſ najmjeńſcha dozpił, ſo je we wójſkowej ſłużbje ſawoſtał.

Quesnay de Beaurepaire, bywſchi ſudnik, kotryž je ſe ſłużby ſtupił, dokelž ſobuſtawy kaſacźneho ſuda pſchejara pſcheczelnje ſ Dreyfuſowym pſchiwiſom wobkhadźachu, je generalnemu komandantej 10. armeekorpſa, wójnſkemu miniſtrej a miniſterſtwowemu pſchedſtyde

pißmo póßłał. W nim wón Dreyfusa winuje, so je wón ſ najmjeńſcha wot 10 lět wſchelakim zuſym mozam potajne, wěſtoſcź ſtata wohrožaze akty podał. Beaurepaire ßebi žada, so ßměł ßwoje wobwinowanje ſ dopokaſmami wobkruczicź.

— Preſident Loubet je italſkeho generala Gilettu, pſched krótkim ſpionaže dla k jaſtwu na pjecź lět ſaßudźeneho, wobhnadźił. S tym ßo hněw Italſkich pſhecźiwo Franzowſkej ſaßo troſchku ſtudźi.

Rußowſka. Trónſki naßlědnik, wulkowjeŕch Jurij, kotryž hižo wot dźěcźazych lět na ßuchocźinu khorjeſche, je wumrjeł. Zar je wo jeho wumrjecźe ſcźěhowaze pißmo woſjewił:

„10. julija je w Abbas Tuman naſch lubowany bratr, trónſki naßlědnik Jurij Alexandrowicź wumrjeł. Khoroſcź, na kotruž wulkowjeŕch cźerpjeſche, móżeſche ßnadź, kaž ßo ſdaſche, ſ lěkowanjom a ſ połodniſchim klimatom ſańcź. Tola Bóh je hinak wobſamknył. Božemu roßßudej ßo njemorkotajźy podcźißnywſchi, wſchitkich ßwěrnych poddanow napominamy, pſchi naſchim hłubokim rudźenju dźěł bracź a wutrobnje wo měr duſche naſcheho ſkonjaneho bratra ßo modlicź. Wot nětka, hacź ßo Bohu njeſpodoba, naß ſ narodźenjom jeneho ßyna žohnowacź, prawo trónoweho naßlědniſtwa po ſakožku ſakonja wo herbſkim naßlědniſtwje na naſcheho lubowaneho bratra Michała Alexandrowicza pſcheńdźe.“

— Pſchi finlandſkim brjoſy je ruſke knježeŕſtwo nowy pſchiſtaw natwariło, kotremuž ßu „Katharinowe měſto“ narjekli. Tónle pſchiſtaw ma teho dla ſa Ruſku wulku ważnoſcź, dokelž wón w ſymje ženje njeſamjerſnje. S njeho budźa ruſke wójnſke a wikowanſke łódźe w kóždym cźaßu do dalokeho morja jěſdźicź móz. Hacź dotal njeje Ruſka žaneho tajkeho pſchiſtawa měła. W baltiſkim a Cźornym morju móże njepſcheczel ruſkim łódźam w kóždym cźaßu pucź ſalehnycź.

Sſerbija. Nadpad na bywſcheho krala Milana je tutemu jara witany był a ſda ßo ſkoro, jako by zyła wěz ſkaſane dźěło było. Nadpadnik, kotryž Knježewicź rěka, je pjecźa hižo poł hodźiny po tym, ſo ßu jeho ſajeli, ßwojich ßobuwinikow pſcheradźił. Spodźiwne jenož je, ſo je polizija hižo do nadpada wukaſy k ſajecźu nadpadnikowych ßobuwinikow w rukomaj měła. Mjes ſajatymi namakaju ßo wjedniży radikalneje ſtrony, kaž Nikola Paſchicź, Tawſchanowicź, tſjo ſtatni ſekretarojo, pjecźo univerſitni profeſſorojo, ſchtyrjo gymnaſialni direktorojo, dźeßacź ſapółłanzow, dwaj wyſchkaj, ſchtyrjo hejtmanojo atd. Ssamo ßerbſki półłanz w Peterburgu, Grujicź, kotryž je zarowy lubuſchk, je pjecźa do nadpada ſapleczeny. Dyrbi ßo najprjedy wocźakacź, hacź ßo ſ njeprawom na wjedników radikalneje ſtrony njehórſcha. Jeli ſo pak budźe ßo na někajke waſchnje hodźicź, budźe jich Milan wſchitkich k ßmjercźi ſaßudźicź a ſatſělicź dacź, kaž je wón to hižo ras ſ radikalnymi po Sajcźarſkim ſběžku w lěcźe 1883 cźinił. Tehdy je wón ſchěſcźdźeßacź pſchiwißowarjow radikalneje ſtrony ſatſělicź dał, druſy buchu k dołholětnemu jaſtwu ſaßudźeni. Tola hižo ßydom lět po tym bu teho runja k ßmjercźi ſaßudźeny Nikola Paſchicź, kotryž bě do wukraja cźeknywſchi ßo kulki ſminył, miniſterſtwowy pſchedßyda, a teho runja k ßmjercźi ſaßudźeny Koſta Tawſchanowicź ßo ſa miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow pomjenowa. Nětyduſchi „wjelepſcheradniży“ běchu knježa w kraju, a nětyduſchi kral Milan ßo w hotelu w Bayonje ſ myßliczku wo ßamomordaŕſtwje ſaběraſche, kaž je to nade wſchěm dwělowanjom jaßnje ſ jeho dopißow k kralowej Nataliji widźecź. Nětkole je Milan ſ nowa ſ knjeſom w Sſerbiji a ſa dwě lěcźe abo hižo prjedy ßnadź ſaßo tam dóńdźe, hdźež je w lěcźe 1883 był.

Po najnowſchich powjeſcźach je nadpad na Milana hoke jebanſtwo, kotreż je ßebi ßlěpz Milan wumyßlił, ſo mohł wjednikow radikalneje ſtrony ſniczicź. „Nadpadnik“ Knježewicź je w poßlednim cźaßu jako wojak moſtaŕſkeho bataillona ßłużił a k ßłużbje w kralowſkej rěcźnej kupjeli na Ssawje komandowany był, do kotrejež Milan a kral Alexander wſchědnje kumpacź jěſdźeſchtaj. Tu Knježewicź wſchědnje Milanej poßłużowaſche. Milan je ſ Knježewicźom ſnaty był, niż pak wjedniży radikalnych. Tu w kupjelach ßu ßebi plan k „nadpadej“ wumyßlili. Krótko do komedije Knježewicź ſ wójſka ſtupi a po Milanowym poruczenju bu do ßłużby belgradſkeje gmejny jako haſcheŕ pſchijaty. Kóżdy duchaßłaby wopſchija, ſo budźiſche Knježewicź, hdy by najaty był, Milana ſkónzowacź, to mohł w kupjelach wuwjeſcź, hdźež je kóżdy dźeń jeho cźěło w rukomaj měł. Spodźiwne też je, ſo je knježeŕſtwo hižo ſchtyri dny do „nadpada“ poliziji pſchikaſało, ſo njeßmě žaneho ſ radikalnych wjednikow pſches mjeſy puſchcźicź, a ſo ßu też ßwědzy, kotſiž ßu nadpad widźeli, ſawrjeni, ſo njemóhli ſ ludom wobkhadźecź. Pſchi nadpadźe je Knježewiczowy revolver ſe ßlepymi patronami natykany był. So je ßo Milanowy adjutant Lukicź ſ kulku ſranił, je hoła łża. Jeho cźěło pſchepytnjo, njejßu lěkarjo žaneje kulki namakali. W prěnjej powjeſcźi, wot knježeŕſtwa wudatej, ßo praji, ſo je kulka Milanowu ßuknju pſcheraſyła. Wěrnoſcź je, ſo je Milan, ſ kucźe ſtupiwſchi, na ſemju panył, ßnadź ſo je ßo ſakopnył, ßnadź teho dla, ſo była komedija doſpokniſcha, a pſchi tym je ßebi ſady ßuknju roſtorhnył. Se ſemje ſtanywſchi je Milan ſ hłoßom ſawołał: „Bóh je mje wobarnował pſched tym, ſchtož ſtaj mi pſchihotowałoj Paſchicź a Ruſka!“ Po knježeŕſtwowym telegramje je Milan ſawołał: Paſchicź a jeho ſtrona, ale to je łża. Wón je wołał: Paſchicź a Ruſka. Kak pak je mohł tejle dwě mjenje wuprajicź, hdyž „nadpadnik“ hiſchcźe njebě pſchimnjeny a pſcheßłyſchany?

Tónle najnowſchi Milanowy ßlěpzowſki kuſk ſměje ßnadź ſa njeho njelube ſcźěhwki. Hacź runje je knježeŕſtwo pſchikaſało, ſo nowiny njeßmědźa niczo wocźiſchcźecź, ſchtož polizija njeje najprjedy pſchehladała, dha ßo tola ludej na dleſchi cźaß njehodźi wěrnoſcź ſamjelcźecź. Najnjelubośniſcho pak je Milanej, ſo ßo ſaſtupjeŕ ruſkeho półłanſtwa, Manſurow, do teje wězy měſcha. Wón je ßo pola knježeŕſtwa ſa mjenami ſajatych radikalnych a ſa pſchicźinu wobhonjał, kotrejež dla ßu ßo ſajeli. Tak ßnadź ßo Milanej zyły njekniczomny plan ſkaſy.

Moleŕ Ludwik.

(Skónczenje.)

„Konjak k luboſcźi?“ wopraſcha ßo korczmaŕ, waſchnje ßwojeho ſtajneho hoſcźa derje ſnajo, a pſchikhwata ſ bleſchu a ſchkleńczku.

„Dźakuju ßo, njebudu niczo picź“, wotmolwi młynk ſ krótka, wobroczi ßo ſ khribjetom a hladaſche ſ woknom won.

Žid bě ßo ſpěſchnje ſa khachle podał a majkaſche w cźichim ſtrachu wulkeho pßa, kotrehož bě ßebi k ßwojej wěſtoſcźi ßobu pſchiwjedł.

Korczmaŕ hladaſche dźiwnje na młynka, kotryž tola hewak jeho konjak njeſazpěwaſche, drapaſche ßo ſa wuſchomaj a cźinjeſche ßebi na ſchenkwaßu něſchto ſa dźěło. Mjes tym ſo ßebi korczmaŕ tak ßwoje myßle cźinjeſche, ſchukotachu ßebi druſy: „Ty, młynk nima ani telko wjazy, ſo mohł ßebi ſchkleńczku palenza kupicź.“

Hižo bě ſchtwórcź na dwanacźe, a hiſchcźe ßo pſcheßadźowanje njeſapocźa.

„Hdźe dha je taxator?“ wopraſcha ßo młynk ſkónczenje.

„Wón tu hiſchcźe njeje a Schcźěpan też hiſchcźe niz“, rjekny korczmaŕ. „Taxator je ſawěſcźe na Schcźěpana ſawołał.“

„Haj, tón Schcźěpan!“ ſawoła njeſrały hólz ſ poßlednjeho kuta, ſo by młynka hněwał, a pokhili ßo khwatnje ſaßo ſa druhim, ſo jeho njemóhli pytnycź.

Ale młynk woſpjetowaſche jeno ſ cźicha: „Schcźěpan!“ a ſdychny hłuboko. Skónczenje pſchijěchu ſtara Schcźěpanowa korejta, a taxator ſe ßwojimi aktami wuſkoczi.

„Taxator tu je, ale bjes Schcźěpana!“ powjedachu ßebi.

Durje wotraſychu ßo khwatnje, a rosbudźeny ſaſtupi taxator.

„Cźeho dla pſchińdźecźe tak poſdźe?“ wołachu na njeho.

Taxator tłóczeſche ßo ſ mozu pſches ludźi.

„Moſtowſki“, wón rjekny, a do woczow bě hiſchcźe pſchezo cźerwjeny wot rosbudźenja, „młynko, dyrbicźe ſamołwicź, ſo ßym ßo ſapoſdźił; ale njeſboże je ßo ſtało a duž dyrbjach pomhacź. Schcźěpan je pſchejědźeny a morwy.“

„Schcźěpan? . . . morwy?“ rjekny Moſtowſki wocźi wuwalejo; a ſwjeſe ßo na ſtólz.

Wulke rosbudźenje pſchewſa wſchěch; jeno młynkowa woſta ſměrom. We wulkej harje, kotraž naſta, žałoſcźeſche ſe ßwojim wyßokim hłoßom žid:

„Božo tola, knjes taxator! Je-li Schcźěpan wumrjeł, budźe ßo na młyn mało ßadźecź! Ja ßym bity muž, njeſbožowny muž!“

„Směrom!“ ſawoła taxator. „Poſthajcźe tola na mnje! Chzych Schcźěpana ßobu pſchiwjeſcź, ale ſta ßo njeſboże, wón pſchińdźe pod koło a bu pſchejědźeny wot ßwojeho ßamßneho cźeźkeho woſa, ſ kotrymž bě pohoncź žito pſchiwjeſł.“

Wſchitko bě wocźichło. Wſchitzy hladachu napjecźi na młynka; tola tón njewyſkaſche nad ßmjercźu ßwojeho njepſcheczela. Ruzy

k semi spadnyć dawschi tu wón ßedźesche. Mostowska mlynkowa pak njesdźerża ßo dleje a sahikny wótsje:

„Ta wboha žona, wboha žona! Handrijo, to ßmój hischće sbožownaj pornjo nim!“

„Haj, haj!“ mënjesche taxator wobžarujo, „to je slě sa tu žonu; ta drje budże też dyrbjeć bórsy mlyn pschedacź. Nima dźěći a njebudże tu wěz wjesć móz.“

Telko ßobuczucża njeběchu ßo ludźo wot Mostowskeho mlynka nadźijeli pschi njesbožu jeho njepschećela.

Hdyž bě ßo prënje rosbudźenje trochu slehnyło, sapocża ßo pscheßadźowanje. Taxator wosjewi, so je to subhastazija abo nuso=wane pscheßadźowanje, kotrež ßudnistwo wukonjuje na namjet knjesa Levija.

Młodźi hólzy wotstupichu jemu prědnische městno, ale staremu lichownikej njebě ani wo to cźinić, so by prënje městno dostał, wón chzysche ßo skhowany dźeržeć. Jeho staroscź bě bjes winy.

Mostowski bě nadpadnje blědy, hewak pak bjese wscheho rosbudźenja. — Twarjenja na pschedań buchu wumjenowane: mlyńza, domske a hródże, leżomnoscże, kuki a sahroda, kotrež ßkuschachu k statokej, buchu po leżomnostnych knihach cźitane.

Najprjódzy nichtó ßadźeć nochzysche. Duž ßadźi Levi ßměschnje nisti pjenjes a wobrocźi ßo s dobom, so mohł, by=li nusne było, bórsy s durjemi twochnyć. Wscho ßo ßmějesche, ßamo taxator, a jeno Mostowski mlynk wosta ßo njehnujo ßedźo.

Nětkole buchu wyschsche płaczisny ßadźane, a Levi wodychny lózo: ßadźane pjenjesy kryjachu nimale jeho dołh.

„Dźewjeć tyßaz hriwnow!“ sawoła taxator.

„Dźeßacź tyßaz hriwnow!“

Młynk stany a widlischczojcże dźerżesche ßo wobkoženja stólza; wón proschesche Levija wo cźakanje. Ale žid scżeże hlowu mjes ramjeni, shibny khribjet a tykasche ruzy wotwobarujo wot ßebje a rjekny: „Ja njemóžu! Schtó da Levijej cźakanje, jeli so njemóże wotwjesć pacht a dań!“

Też s tych pschitomnych, kotsiž budźichu to móhli, njechasche ßo nichtó ßmilicź a sa mlynka rukowacź.

„Njeißym dha prajił, so nima žaneho rukowarja? Ja dyrbju wukhowacź ßwoje pjenjesy!“ kaschlowasche žid. „Pschiklepcże. Ja njedam cźakanja!“

„Levi!“ rjekny nětkole też taxator a pohlada prosscho na žida; tón pak scżahny s ramjenjomaj a wsa ßebi schcźipku tobaka.

Ludźo, kotsiž se wschej kedźbnoscźu na Mostowskeho mlynka hladachu, kotryż bjes nadźije sa blidom stejesche, njeběchu pytli, so běchu ßo s cźicha durje wotewrike a so bě muž sastupił, na kotrymž bě wulke rosbudźenje widźeć. We ßwojej cźornej brodże sdasche ßo starschi bycź, dyžli wopraudże bě.

„Pschedajcże!“ sawoła žid.

„Duž dyrbjn!“ sdychny taxator, kotremuž bě jeho sastojńsstwo lědy hdy tak cźežke było, kaž dźenßa, a pohladny na wbohu płakazu młynkowu. Nětkole bě rosßudny wokomik pschischoł; cźorne kósłki mějachu padnyć.

„Dźeßacź tyßaz tsi sta a dwazyczi hriwnow. Dźeßacź tyßaz tsi sta a dwazyczi hriwnow k prënjemu, dźeßacź tyßaz tsi sta a dwazyczi hriwnow k druhemu a dźeßacź ...“

„Schtó mi pomha?“ sawoła młynk sadwělnjo a łojesche dych.

„Ja! Ja ... pjatnacże tyßaz!“

S hłoßom wyskajo sawoła to zusy, tłóczesche ßo pscheš ludźi a stejesche sa blidom.

Tu sakschikny wboha žona s wjeßołoscźu.

„Ludwiko! Ludwiko!“ a wona wobjimasche ßwojeho ßyna.

„Moleŕ Ludwik! ... Dźerżcże Mostowskeho!“ wołachu ludźo do hromady.

Młynk bě njejabzy sawołał a swjese ßo na wutrobje ßwojeho ßyna we womorje. Jeho moleŕ Ludwik bě jeho wumohł.

Mužam, s kotrychž běchu mnosy Mostowskemu dołho hramili, krutym mužam stupichu ßylsy do wocżow. Po korczmje pak, hdyž bě tak cżasto hołk a hara była, snoschowasche ßo, ßnadź prěni ras, jandźel měra.

Pscheßadźowauje bu sběhnjene, Taxator dowjese młynka se žonu a s domojwrócźenym ßynom dom.

„Moleŕ Ludwik! Moleŕ Ludwik! Sskawa! Sskawa! Sskawa!“ wyskachu ludźo, a taxator powjedasche hacź na stary dźeń, so njeje ženje telko srudoby a wjeßela sa krótke hodźiny widźał, kaž na tym dnju, hdyž je Schcźěpan do njesboża pschischoł. Mostowski młynk pak wumóženy był.

Levi dosta ßwoje pjenjesy s danju a s danje=danju, a hdyž dobry duchowny do młyna pschińdże, so by ßo na sboži młynkez ßwójby wobdźělił, běchu wjeßnjenjo wrota do dwora hižo s wěnzami tak rjenje wupyschili, jako měł tam kral pschińcź.

Niz dołho posdźischo bě to knjeżerstwu, kotrež dyrbjesche runje pscheš leżomnoscź Mostowskeho młyna żelesnizu położicź, jara whódź, so móżesche statok sa prawu płaczisnu dostacź.

Mostowski pak, kotryż ßo s wudowu ßwojeho něhdyscheho njepschecźela najprëni sjedna, kupi ßebi Schcźěpanowy młyn, kiž nětkole pschezo Mostowski młyn rěkasche, runjeż tu žadyn kamjentny móst pscheš rěku njeńdźesche.

Młynk pak bě kaž pschemënjeny: wón wuńdże se schule cźerpjenja jako nowy, lěpschi muž. Moleŕ Ludwik bě ßo sczinił se sprawnym prózowanjom wulki wumjeć, kotrehoż wobrasy drobo płacźachu, ale pschezo hischcże njesapłacźachu, dokelž ßłużachu wschě woprawdże dobrym a kraßnym saměram. Ale žadyn wobras njebě młynkez nanej a macżeri tak luby, kaž tón, kotryż we wjeßnej zyrkwiczży wißasche. Husto khodźesche młynk ßam abo se ßwojimi tam, kładźesche kwětki, kotrež bě na rowje ßwojeho dźěsćża schcźipał, psched wobrasom, spohladowasche k jandźelej, kiž jemu horje pokasowasche, a modlesche ßo s hłubiny wutroby:

„Njewußlědne, o Knjeże, ßu twoje pucże!“

Jeho pilnoscź, jeho luboscźiwe staranje sa ßwojich, jeho sprawne prózowanje, so by sańdźene saßo sarunał, dobu jemu wutrobu wschěch, a duchowny bu na poßledku jeho najlěpschi pschecźel.

Moleŕ Ludwik, kiž bu bohaty a nahladny muž, njechasche wjazy do města wrócźo, runjeż jemu najcżeństnische městno pschi akademiji skicźachu. Wón natwari ßebi moleŕnju pschi domje starscheju, na kotrejuž cźiche sboże ani najmjeńschi scźin wjazy njepadże.

Woßebita radoscź dosta ßo Ludwikej hischcże, hdyž junu stary, pschecźelny knjes k njemu pschijědże, kotryż ßo wukopa jako tón moleŕ, kotryż bě psched lětami tu molował a Ludwikej prëni pucź do wumjelstwa pokasał. Wón wosta něschto dnjow hóscź ßwojeho něhdyscheho schulerja.

„Njeißym dha ja tehdom prajił, Mostowski!“ rjekny ßo poßmëwajo stary knjes. „W tym hólzu něschto tczi; ale so budu pschedßyda komißije, kotraż młodemu molerjej prëuje myto pschißudźi, teho njebudźich ßo tehdom nadźał. Niczo sa sło, knjes kollega, wschako wěsće, kak mënju, a wy scże ßo wopokasali jako ßwětko, kotrež je ßo pscheš wěko pschepaliło.“

Młynk ßo poßmëwasche a rjekny: „To njebudźich ßebi myßlił, so mohł s molerja Ludwika tajkile muž nastacź. Hdy bych młynk njebył, bych chzył ßam hischcże do molerjow hicź. A wěsch, macźi, komu bych na wucżbu khodźił, macźi? k temnle pscheklepanemu hólzej, molerjej Ludwikej!“

— Kónz! —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Wo žnjach.) Jedyn nashonity ratař pische: Žuě ßu bliske. Bohu budź dźak, so je nam nasche pola žohnował, a mějmy k njemu dowěru, so budże nam też dale hnadny. Do žnjow mam sa winowatoscź, na njepocżink pokasacź, kotryż ßu ßebi ratarjo w nowschim cżasu nawucżili. Mnosy njemóża docżakacź, so by žito dosrawiło, a wożebje rożku jara njesraku poßyczeja. To je s wulkej schkodu; pschetoż njesraka rożka mało dawa, wona ßo wjele hubjeńscho młócźi a ßo też ženje njebudże ßucha pschimacź, wona wostanje jěra a ma smorschczene sorno, mjes tym so je sraka rożka hładka a ma ßwětku barbu. Do njesrakeje rożki pschińdu wjele skerje racźki a drnha njerodź, też ßo wona jenoż k wußywej hodźi, jeli so ßucha do bróżnje pschińdże. Sraka rożka ma wjele wjazy skhadźazeje mozy a móże ßo też, hdyž je lěto leżała, hischcże jako ßymjo wužicź. Njesraka rożka dawa mjenje muki, khléb, s njeje spjecżeny, ßo kwěka a njeje też tak spory. Ratarjo njeßmědźa ßo s myßlu směrowacź, so njesraku rożku wotbudu; woni maja s njej pschezo ßami najwjetschu schkodu. Žito je tak dołho pod Božim swarnowanjom stało, so ßměmy ßo nadźecź, so budże jo Bóh też hischcże do dospołneho dosrawjenja pschede wschej schkodu wobarnowacź.

— (Wjedro w juliju a auguscże.) Barlinski meteorologa profesjor Hellmann je hacź do lěta 1719 wrócźo sa tym ßledźił, kajke wjedro w juliju a auguscże je mike symy scżěhowało. Po jeho wußlědźenju je sa tele 180 lět 51 mikych symow w ßrjedźnej

Europje bylo. Mike symy s gruppami po dwěmaj a po tsjoch pschikhadźeja, wobźebje hdyž dleschi cžaß mjes nimi leži, kaž wobźebje pschi pozlednimaj mikymaj symomaj 1897/98 a 1898/99, kotrejž stej po dźesaczletnej pschestawzy pschischlej. Po namakanych sapißach je porjadnje miku symu cžopke abo jara cžopke wjedro w juliju a auguscze scžehowalo. Hellmann měni, so ma ßo teho dla po sdaczu khětro wěscze na to liczicz, so budze w měßazomaj juliju a auguscze cžopke wjedro knjezicz, hacz runje sapoczatk julija tajki njeje byk. — Wjedro sańdżeneho tydżenja je Hellmannowemu měnjenju prawo dało.

— Pokhroma mjes howjasym skotom ßo pschezo dale rosschěrja. S nowa je skót na nju skhorik w Komorowje pola Rakez, w Maleschezach a w Njeßwaczidle, a wudyrika je khoroscz we Worzynje, Sahorju, Sslónkezach a Hnaschezach.

— Wětr hižo psches schczernischczo duje. W Njeßwaczidliskich stronach ßu hižo pozlednje dny rožku saßykli. Se ßlónczným wjedrom sańdżeneho tydżenja je wona rucze srawika. Powschitkownje w tamnych stronach žita jara rjane steja a dobry wunoschk lubja.

S **Jenkez.** Hižo psched dleschim cžaßom je tu wěsty August Apell draczownju a fabriku pschikupneho hnoja sałożik. Wón je ßo hamtskemu hejtmanstwu na to swjasał, so po scžerby doroscženych koni, howjadow a wóßkow, srěbzow, cželatow a ßwini, pak psches 50 puntow cžežkich, na pißomne, telegrafiske abo telefoniske wosjewjenje se ßwojim transportskim wosom hnydom darmo póscžele. Wón saplaczi sa doroscžene howjado abo konja s kožu bjes rosdżěla wulkoscže a wahi 10 hriwnow, sa druhe njewotdrjene skoczata (ßwinje, cželata, srěbzy, kosy, wowzy atd.) 1 hr. sa zentnar. Sa scžerby skoczatow, na natykaze khoroscže kónz wsatych, kotrež dyrbja ßo zyke s kožu sniczicz, runje kaž sa wotdrjene scžerby njemóže ßo niczo saplaczicz, dokelž jich wuwužitkowanje lědma prózu placzi.

S **Korsymja.** W ßußodnym Kallenbergu ßu 7. julija pßa sarasyli, kotrehož ßu sa skaženeho spósnali. Po sakonju maja ßo teho dla hacz do 7. oktobra w Bjedrusku, Sahorju, Kallenbergu, Nowym Kallenbergu, Karlsbergu, Kóslach, Zikozach, Wulkich a Małych Debßezach, Lejnje, Budestezach, Hajnizach, Wbohowje, Wostaschezach, Korsymju, Bojßwjezach, Mnischonzy, Małych Bobolzach, Schěrachowje, Hornjej Hórzy, Petersbachu, Raschowje, Roswodezach Sslónczjej Horje, Sohlandże nad Sprewju, Ssupowje, Wehrsdorfje, Motydle, Wjeleczinje a Wurbišy pßy sawjeracz a pranz noßycz, njeßmědża ßwobodnje wokolo běhacz, ale dyrbja ßo sa powjasom wodżicz.

S **Małeje Borschcze.** Schtwórtk tydżenja wjeczor tu spodżiwny pschirodżiny podawk widżachmy. Tehdomnischi ßylny deschcz do nascheje wßy rybiczki, po sdaczu ßliže, pschinjeßy. Na puczu jich něhdże 15 namakachmy. W naschej wßy a tež niz wysche njeje ani rěczki, ani hata, ani luže njeje, s kotrejež mohle rybiczki wupłuwacz; njemóżemy ßebi podawk hinak wukožicz, hacz tak, so ßu ßo rybiczki s wichorom s jeneje rěczki horje do mróczelow sczahnyle. Wot tam ßu wone potom s deschczom do nascheje wßy dele panyle.

S **Leschawy.** Pschi cžežkim njewjedrje, kotrež schtwórtk 6. julija nad naschej wßu cžehnjesche, błysk se satraschnym wrjeskom do ßwißlow maßiwneje bróžnje, kublerjej G. Ssmole tu ßluschazej, dyri, rosbi někotre sta tšeschnych zyhelow a jenu hrjadu do zyka rosrasy. Spody leżazu ßlomu njesapaliwschi błysk do semje sajędże.

S **Khróśta.** Na żelesniży Adolfowoje Hěty je wóndano jedyn dżěłacżeŕ s Galizifkeje do njeßoża pschischol. Jenu lowriju cžischczo ßo wón wobßuny. Pschi tym jeho wosowa wóska tak ßylnje do wutrobna storczi, so wón wědomje shubiwschi na semju padże. Na druhi dżeń je wón w Budyskej hojerni wumrjeł. — Druhe njeßoże je jeneho samkarja, wěsteho Kühna s Dubrawy, podeschko. Hdyž tutón s waggona żelesne noscherje wukladowasche, jedyn ßochor wotleczíwschi jemu do woblicza praßny a hluboku ranu wubi.

S **Bukez.** Póńdżelu popołdnju je tudomny dżěłacżeŕ Janasch w Kopriczanskej wischnjowej aleji s jeneje wischenje panywschi ßo tak straschnje pscherasył, so dyrbjachu jeho do Bukez domoj donjescz. — W tym ßamym cžaßu je ßo wischnjowa buda w Kopriczanskej aleji wotpalika.

— Tudomny kubleŕ Koch je khětru schkodu mjes ßwojim skocze poczerpił. Jedyn kóń, kotrehož bě psched krótkim kupił, bě skhorił. Dokelž khore skoczo do pódlanskeho konja kopasche, jo w bróžni samestnichu a jo s wobłożenjom wobdachu. W nozy pak khory kóń wobłożenje powaliwschi po bróżni khodżo do dżěry, mjes bróżninej scžěnu a mlócżazej maschinu wuryteje, pany a s brjuchom do wale mlócżazeje maschiny sałoži. Dokelž njebě móżno, konja s jeho położenja wusběhnycz, dyrbjachu jeho sakłócz.

— (Schulski ßwjedżeń.) 18. julija směje ßo na luzy blisko Kluczа schulski ßwjedżeń.

Se **Skanez.** Nascha wjeß, kotraż je hižo psched dwěmaj lětomaj s powodżenjom cžežko cžerpika, je ßo s nowa ßrjedu a schtwórtk tydżenja s wulkej wodu domapytała. Pola a luki, pschi rězy leżaze, ßu ßo wschě poczrjele. Ssyno je s wjetscheho dżěła wotpłuwało abo ßo skasyło. Běrny ßu ßo, dokelž je poldra dnja dołho woda psches nje běżała, mohł rjez tepike. Jich selo je padnyło a nětko hnije. Runje tak je s wowßom, kotryž je s błótom sanjeßeny. Wón dyrbi ßo poßyz a ßo do hnoja smjetacz. Wożebje jara je wobßedżeŕ nascheho młyna schkodował, do kotrehož twarjenjow je woda w delnim schoßu kohcz wyßoko stupika a je s błótom womasała.

S **Kukowa.** Tudy je powjescz pschischka, so je knjes zyrkw. wuczeŕ Brauner w Njebjelczizach, kiž bě sa wuczerja pschi naschej schuli wuswolený, wólbu, kotruž běsche prjedy pschijał, njelubosnych nashonjenjow dla saßo wotpokasał. Wobżarujemy to cžim bóle, dokelž mějachmy wjeßoku nadżiju, so po dleschim wuprósdnjenju nascheho schulskeho městna saßo statneho wuczerja dostanjemy. (K. P.)

Se **Stróże.** Ssrjedu tydżenja wjeczor je Boże njewjedro do tudomneje Hańczkez sadnjeje khěże, kotruž zyhelnik Ladko wobydli, s wuhenjom nuts dyriko, w hornim a delnim schoßu w khachlach pojěsdżiło a skónczinje psches stwu s woknom won wujěło. Ladkowa mandżelska, kotraż bě runje w delnjej stwje pschitomna, s błyskom pohłuschena na semju padże, sa krótki cžaß pak ßo saßo shraba. Psches stwu jěżo błysk saßwěczenu petrolejowu lampu haßny. Wjetschu schkodu wón njeje naczinił.

S **Rakez.** Na ßwojim narodnym dnju s Bożej ruczku ßo sajał a wumrjeł je sańdżenu póńdżelu tudomny wobydleŕ Pawlusch. Hdyž 44lětny hischcże njewożenjeny muż jenu juchowu plumpu porjedżesche, bě ßo wón khětro do potu dał. Wón ßebi teho dla bleschu selterskeje wody k wocżerstwsenju pschinjesczda. Lědma ju wupiwschi ßo wón na semju swjesy a bórsy po tym wumrje.

S **Nizeje Wßy.** Sańdżenu njedżelu dopołdnja je ßebi tudomny khěżkaŕ Jursch s wobwěßnjenjom żiwjenje wsał, mjes tym so żona a dżowka doma njeběschtej. Ssamomordaŕ je njeskutk w duchakhoroscži skucżił, kotraż bě s pschesměrnym wuživanjom alkohola nastała.

Se **Seleneje Hrabowki.** Cžežke njeßoże je ßo tu 5. julija stało. Knježi hajnik Friedland se ßwojim 18lětnym ßynom do blískeho lěßa dżěsche a pschi tym ßwoju tšelbu, s kulkami na ßorny natykanu a s roku k semi wobroczenu, na khribjecże njeßesche. Na njewujaßnjomne waschnje ßo tšelba wutšeli, a zyły wutšeł ßyna, sa nanom kroczazeho, do nohi trjechi. Sranjenje bě tak cžežke, so dyrbjesche ßo hnydom po lěkarja póßkacz.

S **Kamjenza.** Pschi ßylnym njewjedrje, kotrež ßrjedu tydżenja wot wjeczora hacz do schtwórtka rano sakhadżesche, je Cžorny Halschtrow pola Jěżowa psches brjohi stupił. S torhazej wodu je ßo na puczach, łukach a polach wjele schkody naczinilo. Tež błyski wjazy krócz dyrichu. W Kaschezach błyski pódla błyskowoda Ssmoliz kubła do semje sajędże. W Ramnowje Boże njewjedro tamnischu Königez bróżeń sapali, kotraż ßo se wschěmi składami ßyna, ßkomy atd. do prócha a popjeła pschewobroczi. W Porchowje błysk we Winterez kuble jenu krutwu a jeneho woła w hródżi sarasy. W tej ßamej wßy druhi błysk do bróżnje żiwnoscżerja Grundmanna dyri, tola njesapali.

S **Kulowa.** Generalny direktor jeneje wulkeje sakskeje akzijoweje schkleńczerńje ma myßle, w naschim městaczku schkleńczerńju sałożicz, w kotrejž něhdże 1000 woßobow dżěło namaka. Mjenowany knjes bě sańdżeny pjatk ßam tu, so by ßo pschihodżaze leżomnoscże ßebi wobhladał. Kaž je ßłyschecz, ma ßo schkleńczerńja pschi Dubrjeńczanskim puczu pola dwórnischcża natwaricz a ßo dżěło w njej hnydom po wotewrjenju Khoczebusko-Rakeczanskeje żelesnizy sapoczecz.

S **Kulowa.** 13lětny ßyn, jeniczke dżěczo tudomneho kowarja Henczki, je ßo ßrjedu popołdnju tepił. Kumpajo bě do hłubokeho skocżił, a dokelž pluwacz njemóżesche, ßmjercz we wodże namaka.

S **Běłeje Wody.** Ssrjedu tydżenja popołdnju je tu sliwk panył, kotryž je wulku schkodu naczinił. Woda płoty a murje spotorha. Wohnjowa wobora dyrbjesche ßo na pomoz sawołacz, so by s powodżeneho dwórnischcża wodu wotwodżiła. Błysk do Viehwegez hotela „němskeho khěżora" a dale do elektriskeje lampy schkleńczerńje firmy Schweiga a Co. dyri, tola dalscheje schkody njenaczini.

S **Wojerez.** Drjewo s kralowskich holow budże ßo w tsecżim

schtwórcźlěcźe schtwórtk 27. julija, 24. auguſta a 21. ſeptembra w hoſcźenzu „Skoteje Hwězdy“ we Wojerezach kóždy krócź dopołdnja wot 10 hodźin na pſcheźadźowanje pſchedawacź.

S **Wojerez.** Muſketéra Zyža ſ Gogolowa pola Khoczebuſa, kotryž bě wot ſwojeho regimenta w Rawiczu cźeknył, ſu tu ſobotu ſajeli a jeho k jeho regimentej wróczo póſłali. Hdyž chzychu, jeho w Jenſchezach wuſlědźiwſchi, jeho pſchimnycź, wón ſ moſta do Halſchtrowa ſkocźi, tola jedyn tſěchikryjeŕ ſ Kinajchta, kotryž na Kulowſkej dróſy dźěłaſche, jeho ſ wody wucźeże. Zyž je hižo někotre dny w tudomnej wokolnoſcźi pſchebywał a pjecźa na někotrych měſtnach kranył.

S **Hermanez.** Sańdźenu wutoru dopołdnja je ſo tu khěžka murjerja Jurja Kónza wotpalika. Wobhladniwemu wjedźenju wyſchſcheho hajnika Schimmrigka, kotryž nad ſykawu roskaſowaſche, ma ſo dźakowacź, ſo ſo kſchinja, w kotrejž ſo 30 toleŕ khowaſche, wukhowa. S domjazeje nadoby je tyſcheŕſki miſchtr Synda wjele ſ palazeho doma wunjeſł. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate. Dźěcźi ſu ſame doma byłe, mjes tym ſo je nan w Budyſchinje na dźěle był, a macź na polo wuſchła.

Po nowſchej powjeſcźi je Kónzowy pjecźlětny hólz ſe ſchwabliczkami hrajkajo kólninu niſku ſłomjanu tſěchu ſapalił. Pódla Hermanczanſkeje bě tež hiſchcźe Schcźenczanſka ſykawa k haſchenju pſchijěła. Wulku khwalbu ſu ſebi někotre Hermanczanſke ženſke ſaſłužiłe, kotrež pilnje wodu pſchinoſchowachu.

S **Hródka.** 12. pěſchkowſka brigada 3. armeekorpſa ſměje w cźaſu wot 7. hacź do 9. ſeptembra w krajinje mjes Dubrawku, Hródkom, Bagenzom a Małym Kólſkom manevry.

S **Jaſzenja** pola Hródka. W tudomnej Krügarjez korcźmje ſo ſańdźenu njedźelu knježi dźěłacźerjo mjes ſobu ſwadźichu. Domoj duzy wobydleŕ Behla dźěłacźerja Bilinſkeho ſtorcźi. Tón ſo teho dla rosnjemdriwſchi Behlu na ſemju cźiſny a jeho wjazy krócź do praweho boka a do żiwota kló. Bilinſki na to prjecź běżeſche, mjes tym ſo ſo Behla do korcźmy wrócźi a ſo ſa někotre wokomiki ſ krwju polaty morwy na ſemju ſwjeſy. Wachtmiſchtr Bilinſkeho, w nozy, hdyž we kožu leżeſche, ſaja. Sajaty prějeſche, ſo je njeſkutk ſkucźił, tež hdyž běchu jeho ſ krwju womaſanu draſtu a krwawny nóż w khowanzy namakali. Hakle hdyž Bilinſkeho pſched Behlowe cźěło dowjedźechu, ſo wón wuſna. Bilinſki, runje kaž Behla, ſtaj woženjenaj. Prěńſchi je 28 lět, poſledniſchi 34 lět ſtary.

S **Khoczebuſa.** Dźeſacźlětnu dźowku wudowy Bergmannoweje w Ranju, kotraž bě ſobotu do hribow ſchła, ſu w holi njedaloko ſchkleńcźeŕnje ſadajenu namakali. Schkrějerja Sch., na kotrehož tukaja, ſo je dźěcźo morił, ſu ſajeli.

Přilopk.

* (Kral Albert jako hońtwaŕ.) Hdyž je kral Albert poſledni raz na ſwojim hrodźe Sibyllenorcźe pſchebywał, je wurjadne hońtwaŕſke ſboże měł. Wón je ſa tón cźaſ 54 ſornikow tſělił. Potſělana ſwěrina ſo ſ wjetſcheho dźěła wikowarjam pſchedawa, jenož mało ſo ſ njeje w kralowſkej kuchini wužije. Pſchi hońtwje kral ſ wyſchſchim hajniſkim miſchtrom a ſ pohonczom w małym hońtwinſkim wozu na měſtno pſchijěźe, hdyž ſwěrina khodźi. Srědka ſo ſtanje, ſo jeho kulka miſnje, hdyž ju ſ tſělby na wozu ſedźo wutſěli.

* Dobry żort ſcźini ſebi tele duby w Draždźanach jedyn wucźazy feldwebel ſ kompagniju pioněrow. Wón mějeſche ludźi ſ Pieſchenſkeho kuta, hdyž bě ſo wuwucźowauje ſtało, do kaſarmow dowjeſcź. Pryſłaty knjes pſchikaſa, ſo dyrbja wſchitzy kołojěſdni pſched frontu ſtupicź. To ſo ſta, a niz mjenje hacź 58 muži jich wuſtupi. „Nó“, měnjeſche feldwebel, „jenož 8 muži trjebam, njech cźi najlěpſchi wuſtupja!“ Saſo jich 58 krocźel do prědka ſtupi, dokelž mějeſche ſo, kaž ſo ſamo wě, kóždy ſa najlěpſcheho. „Tak k końzej njepſchińdźemy“, měnjeſche feldwebel; „njech łóſ wucźini!“ Duž loſowachu. A ſbożowni dobycźerjo ſebi myſlachu, ſo nětk kóždy na worzłowym konju do kaſarmow pojědźe. Tola to jich koſa liſny. S napominanjom, ſo bychu kompagniji njecźekli, wjedźeſche feldwebel tych 8 muži ſady fronty a pokaſa jim 8 karow, kotrež dyrbjachu cźi woſmjo najlěpſchi jěźdźerjo k wuporjedźenju domoj dowjeſcź. Wě ſo, ſo nětk wſchelke żorty padachu, na pſchikład: „kajkeho ſyſtema jich koła ſu“ a teho runja. Ale żort ſo wſchěm tak lubjeſche, ſo ſo ſamo cźi jenokoleżarjo ſobu ſmějachu.

* (Potajny milijonſki poklad.) Njewocźakane wjeſele je ſo pſchiwuſnym twarſkeho miſchtra R., kotryž je 86 lět ſtary w Löſſawje wumrjeł, pſchihotowało. Pſchi regulaziji ſawoſtajenſtwa na kubi blachowy kaſchcź namakachu, kotryž ſa 1,700,000 hriwnow hódnoſtnych papjerow wopſchijeſche. Nikomu, ani ſamžnym dźowkam a pſchichodnym ſynam ſo njebě ani woſnje dźało, ſo je ſemrjety milijonaŕ był, woſebje dokelž bě jara ſlutniwy żiwy. Na żeleſnizy by wón ſtajnje w ſchtwórtej klaſſy jěźdźił. Tak wón huſto do Lipſka puczowaſche; tola hacź runje wón njedaloko ſakſkeje żeleſnizy bydleſche, by wón tſi hodźiny hacź k pruſkej ſtaziji w Crólpa pěſchi ſchoł, ſo mohł hacź do Lipſka w ſchtwórtej klaſſy jěcź. Se ſałożkom k jeho wulkemu ſamożenju je lotterijowe dobycźe 35,000 hriwnow wucźinjaze, było.

* (Sapalerjo.) W Rychbachu w Schleſynſkej ſu njedźelu w nozy na ſchěſcź měſtnach woheń ſałożili. Jeneho ſapalerja ſu pſchi njeſkutku ſamym ſaſłapali.

* (Jebak.) Póſtſki aſſiſtent Müller w Elbingu je cźeknył. Na pucź ſobu je tyſazhriwuowſki pjenjeżny liſt wſak, kotryž je pſchekſchiwił.

* (Njewjedro.) Na Lindenbergſkim kuble w Barlinje je błyſk do jeneje wowcźerńje dyrił. 500 wowzow a někotre pſy ſu w płomjenjach kónz wſake.

* (Njewomaſana khorhoj.) W 143. cźiſle Sonnebergſkich nowin je ſcźěhowazy ſpodźiwny nawěſchtk cźitacź: Warnowanje! S tuthym kóždeho warnujemy, njewěrnu powjeſcź rosſchěricź, ſo je ſo noſcheŕka naſcheje khorhoje, kujeżna Roſa Hammerſchmidtez dóſchła. Niz ta, ale jejna pſchewodźerka Emma Althanſez to je. Dokelž wona khorhoj njeje do ruki wſaka, ma ſo naſcha khorhoj jako njewomaſana wobhladacź. Tych ludźi, kotſiž njehańbicźiwe łžě rěcźa a nam ſ naſchej khorhoju ſchiwdu cźinja, wobſkorżimy. Pſchedsyda turnaŕſkeho towaŕſtwa w Hönbachu.

* S Freiburga (w Breisgawje pola Rheina) piſaja: S pſcheleczom mróczelow ſtaj ſo mjes Happachom a Todtenmooſom w Schwarzwaldźe dwaj moſtaj podtorhnyłoj. Krupy poł kohcźa wyſoko leżachu. Wjele łukow je ſkaženych; ſyno je wotpławjene.

* W Duelkenje ſedłaŕſki miſchtr Hoff ſwoju żonu ſaraſy. Mały ſyn njeſkutk pſcheradźi.

* (Mjerſaza ſprawnoſcź.) S Lötzenſkeho wokrjeża w naraŕſchej Pruſkej ſo ſcźěhowazy wjeſely podawk powjeda: Njedawno do wobdlenja rjemjeſłnika w S., hdyž miſchtr doma njebě, hubjenje ſwoblekany cźaſnikaŕ ſtupi a ſo miſchtrku wopraſcha, hacź żadyn cźaſnik porjedźecź nima. Na wulke proſchenje wona jedyn ſtary klepotak ſe ſcźěny wſa, kiž bě hižo wjele lět wotpoczował, a jón temu mużej pſchepoda. Tón ſo hnydom ſ nim wotſali. Naſajtra rano pak njebě ta luba żona mało pſcheſłapnjena, hdyž jej cźaſnikaŕ ſ wuporjedźenym cźaſnikom ſ dobom tež pjenjeżnu móſchniczku ſ něhdźe 20 hriwnami pjenjes pſchepoda, kotruž bě w tym ſtarym cźaſniku namakał. Hudancźko bě bórſy ſhudane. Móſcheń ſłuſcheſche jeje mużej. Tón mjenujcy njebě żadyn druhi blecźk wjedźał, hdźež mohł ſebi nješto pjenjes ſam ſa ſebje wukhowacź, hacź tón ſtary cźaſnik. Pſchetož jeho żona, kiž mějeſche każ Judaſch ſhromadnu móſcheń, jemu kóždy móżny kroſchik wotewſa, ſo by ſebi ani karauczk piwa kupicź a ſe ſwojimi pſchecźelemi wjeſely pobycź njemohł. K jeho wulkemu mjerſanju bě teho dla khudy cźaſnikaŕ ſprawny doſcź, ſo uamakane pjenjeſy ſ cźaſnikom ſobu woteda. Żona drje jemu jeho ſprawnoſcź derje doſcź ſapkacźi, ale jeje muż ſe ſwojej ſapkatu ſa to, ſo je tak ſlutniwy, niz kuſa ſpokojom njebě. „Takle mje ty jebjeſch, ty njekniczomny jebako!“ wona na njeho wrěſkaſche. „Cźakaj, cźakaj, ja żno chzu lěpje ſa tobu hladacź.“

* (Sa wóſom lět wuſlědźeni mordarjo.) Pſched wóſom létami běchu paduſchni hońtwjerjo w Schreitlangſkim lěſu (w rańſchej Pruſkej) hólnika Kometata ſkónzowali. Nětko ſu tſjoch dźěłacźerjow jako mordarjow wuſlědźili. Hłowny ſkucźeŕ je ſebi żiwjenje wſak, ſebi ſ jědom ſawdawſchi.

* (Mordaŕſtwo.) 64lětnu wudowu zkowneho ſarjadnika Preuſſendanza we Winje ſrjedu we wobliczu ſ nożom roskakanu namakachu. Jejneho mordarja, 19lětneho mechanika Webera ſ Nürnberga, ſu bórſy wuſlědźili a ſajeli. Wón pola Preuſſendanzoweje bydleſche a je ſo ſ njej dla wobydleńſkeho pjenjeſa ſwadźił. Swada je do pukow pſcheſchła, pſchi kotrychž Weber nóż wucźahnywſchi każ wrótny do żony kakaſche.

* (Powodźenje.) Jara ſnadna je wulka woda, kotruž ſmy wóndano we Łużizy měli, pornjo tej, ſ kotrejž je ſo w tym ſamym cźaſu Krakowſka krajina (w Galiziſkej) domapytała. W Krakowje bě na někotrych dróhach jenož ſ pomozu cźołmow móżno wobkhadźecź. Wſchě delnje wobydlenja dyrbjachu ſo po pſchikaſni wyſchnoſcźe wopuſchcźicź. Woda pjecź metrow wyſche hewaſcheho ſtejiſchcźa ſtejeſche.

* (Skaženy poß.) Blisko Freiberga ßu wulkeho pßa satšeliii, kotryž je bjes dawkoweho snamjenja wokoło běhajo w Lichtenbergu dweju pßow sakußał a druhe skußak. Pßa pschepytawschi ßu jeho sa skaženeho spósnali.

* (Bludna mordarka.) Jena žónska, kotraž je w Opawskej bludniży samětnjena, je jenu druhu bludnu žónsku s trjenjom sadajika. Mordarstwo skuczíwschi wona wokoło cžéła skónzowanje rejwasche a pobožne spěwy spěwajo ßo njeskutka khwalesche.

* (Kharty kladžerka je prajika.) S Rastenburga pißaja: Jedyn měschczan, kotremuž běchu někotre sta hriwnow kranyli, k starej kharty kladžerzy džěsche, so by ßebi pola njeje radu pytał. Zona jemu praji, so je prěni mkody cžlowjek, kotryž do jeho wobydlenja stupi, paduch. Bórsy po tym pschecžel ßwójby do wobydlenja pschińdže, kotrehož pola polizije jako paducha wosnamichu. Pschi pscheßkyschenju pak ßo jeho dospokna njewinowatosczˊ wupokasa. Mkody cžlowjek je nětko měschczana skschiwdženja dla wobskorżił.

* (Polizajski serżant ßo nadpanył.) W Halli dyrbjesche polizajski serżant Odenwald dundaka Augustina sajecž. Dokelž ßo dundak wobarasche a Odenwalda porasycž spyta, tutón dundaka s teßakom psches hkowu dyri, so ßo wón snak motasche. Tola bórsy ßo saßo shrabawschi dundak nóż wucżeże a jón se wschěm wotmachom polizajskemu serżantej k wutrobje storczi. W klinizy spósnachu, so ßu ßo s kaknjenjom pkuza cžžko sranike. Dundaka na to pschemochu a do jastwa dowjedżechu. Tam je ßo wón wobwěßnył, prjedy hacž mózachu jeho pscheßkyschecž.

* (Njewjedro.) Se ßylnymi njewjedrami ßu ßo we wokolnosczi Kiela rěpowe, žitowe a běrnaze pola wupuscżike. S městnami ßo krajina powodži. Na Mollhagenskim dwórnischczu bkysk do telegrafoweje żerdże dyri, w kotrejež bliskosczi tsi s pólvrom nakkadżene wosy stejachu. Dele padajży telegrafowa żerdž khorhoj jeneho s tutych wosow wotrasy.

* (Boże njewjedro.) Runje kaž we Łužizy ßu też pschi Rheinje 5. a 6. julija ßylne njewjedra sakhadżake. Hdyž w Schlebuchu turnowanske towarstwo piskajży po měsczˊe cžehnjesche, bkysk do herzow dyri. Dweju s nich bě bkysk k semi porasył; jeju hnydom do hojernje donjeßechu. Do Elendsthala bě 450 dżěczi s nawodom wucżerja wulět sczinikło. Hdyž dżěczi w sali pschi khojeju ßedżachu, bkysk do sale dyri. W ßmjertnym strasche ßo wschě dżěczi na dobo k durjam cžischczachu. Pschi tym ßo někotre dżěczi wobschkodżichu. — Pola Opladena ßu ßo wschě pólne płody sniczike.

* (Njesbožowna namakanka.) Psched krótkim jena holczka pola Krossena we Wódrje kožanu pjenježnu mósceń, do stareho rukawa skhowanu, namaka, kotraž 2900 hriwnow skotych wopschijesche. Nan makeje namakańki, khudy ale sprawny muż, namakanku poliziji pschepoda. Ta je hnydom sa tym ßlědżika, s wotkal ßu pjenjesy do wody pschischke a je hižo po sdaczu na prawy ßléb doschka. Po tym je móżno, so pjenjesy k jenemu herbstwu ßkuscheja, a so je je jedyn s herbow na bok pschinjeßł, so by druhich herbow pschikrótschik. Mjes tym so tu pschepytanje hischcże njeje skónczene, njeje namkańzny sprawny nan wot teho cžaßa, hdżež ßu pjenjesy do jeho rukow pschischke, niczo dyžli mjersanje měł. Mnosy ßo jemu jeho sprawnosczˊe dla ßmějachu, haj jemu ßo ßamo porok njesalutowa, so je sumu, kotraž je prjedy najskerje 3000 hriwnow wucżiniła, wo 100 hriwnow połóżił. Tele ske blady, kotrež ßo pschezo wospjetowachu, wboheho muża tak rosmjersachu, so wobsamkny, ßebi žiwjenje wsacż. Pschiczíny k temu w liscże ßwojemu bratrej mjenuje a pschede wschěm na to pokasuje, so je jeho njepscheßtawaze wußměschenje, kotrež je w jenej palenzarni snjesczˊ dyrbjał, k njesbožownemu rosßudej dowjedło. Wot njedżele rano ßo wón shubi, hacž skónczˊnje jeho cžéło s kamjenjemi poczeżene w měschczańskej hrjebi namakachu. Ssamomordar bě pilny, sprawny, ale tola też dżiwnuschki muż, kotryž pschewjele na ludżaze kleski a blady dżiwasche. Wón dżewjecż njewoczˊehnjenych dżěczi sawostaji.

* (Krawny njeskutk jeneho Italskeho we Winje.) Wutoru pschipołdnju je ßo na Gumpenskej drósy we Winje żałoßny njeskutk stał. Jedyn italski dżełacżeŕ bě jenemu pschedawarjej khołowy kranył. Cžékajży wón jeneho muża, kotryž jemu po drósy napschecżo pschińdże, s tajkej mozu na semju cžißny, so ßebi tón hkowu srani. Cžeknjenz ßo pschezo bóle do cžéßna cžerjesche. Hdyž jemu jedyn rěsnik, kotryž s wosom po drósy jědżesche, pucż sastupi, Italski nóż se saka wucżahnywschi jón s bkyskowej spěschnosczˊu rěsnikej do brjucha storczi, tak so cžrjewa wustupichu, a njesbožowny hnydom morwy na semju padże. Mordarja skónczˊnje sajachu, a ludżo budżichu jeho sabili, njebudżichu-li policistojo jeho wobstupili a na straż dowjedli.

* (Rubjeżnistwo w Italskej.) Na sardiniskej kupje hischcże pschezo rubjeżnistwo kcżéje, hacż runje je knjeżerstwo hižo wjele stow rubjeżnikow, mjes nimi wjele měschczanostow a gmejnskich pschedstejicżerjow, sajaka a do jastwa stykała. Tele dny ßu żandarmojo saßo wótre wojowanje s rubjeżnikami w husstym léßu pola Morgogliai wobstacż dyrbjeli. Dwaj rubjeżnikaj buschtaj morjenaj, tola też jedyn żandarm s kulku trjechcny wumrje, a dwaj żandarmaj buschtaj sranjenaj. Wostajiwschi brónje a zyroby rubjeżniży cžeknychu. Dwaj rubjeżnikaj, kotrajž běschtaj twóchkoj, nasajtra jeneho wojaka pschekwapischtaj, kotryž bě ßo wot patrouille wotßalił, so by ßo něhdże wody napił. Rubjeżnikaj jeho satšelischtaj. S wutšelowym sakußujenjom ßo dwaj żandarmaj s patrouille na njesbožownehu towarscha kedżbliwaj sczinischtaj. Wonaj mordarjow sa krótki cžaß wußlědżischtaj a morischtaj.

* Wulke powodżenje rěkow Bély, Waaga a Arwy we Wuherskej je wulki dżěl żnjow skasyło. Woda někotre dny dołho psches pola, łuki a sahrody běżesche. Naczinjena schkoda wjele milijonow wucżini.

* (Cżwilowani.) Statne rěcżnistwo w Komornje (we Wuherskej) je ßobustawy gmejnskeho pschedstejicżerstwa w Moczi dla snjewużiwanja gmejnskeje mozy wobskorżiło. Loni 15. novembra bě ßo něchtó do gmejnskeje kassy dobył a s njeje 3000 schěßnakow kranył. Hacż runje wjele woßobow sajachu, paducha njewußlědżichu. Wyschnosczˊ teho dla w pschitomnosczi gmejnskich sastupjerjow schěscż jatych cżwilowasche. Wobskorżenych někotre dny dołho se żahkymi żerdżemi bijachu, pod jich nohomaj spiritus sapalichu, wótre brinki pod nohcże storkachu atd. Gmejnski pißař Molnar cżwilowanje wodżesche. S cżwilowanjom pak ßo niczo njedozpi. Paduch ßo skónczˊnje dobrowólnje wyschnosczi staji.

Wußudżenja.

Pschißażny ßud. Wósnik Khorla Gustav Herbrig a jeho mandżelska s Korsymja, dla wopacżneje pschißahi, dla nadpjeranja k wopacżnej pschißasy, dla *jebanstwa pschi dyrbjeńskim cżasanju a dla* pschipomhanja k temu wobskorżenaj, ßo wuwinowaschtaj. Herbrig bě konjazemu wikowarjej Michelej konja sa 300 hriwnow wotkupik a 50 hriwnow na tule płacżisnu napłacżik. Hdyž ßebi Michel sbytk żadasche, praji Herbrig, so konja njerodži, dokelž ßo s nim jěsdżicż njehodži, a bě swólniwy, radscho 50 hriwnow shubicż, dyžli konja wobkhowacż. Skónczˊnje pak ßo Herbrig tola narěczˊecż da, konja wobkhowacż a ßo na sapłacżenje sbytka s podpißanjom smenki (wechsla) swjasa. Prjedy pak hacż ßo płacżenska termija pschibliži, Herbrig ßwoje wósnistwo, konja a schtyri wosy, ßwojej żonje sa 210 hriwnow pscheda a hdyž dyrbjesche Michelej konja sapłacżicż, ßo temu sapowjedži.

Murjerskeho pomoznika K. A. Wollmana s Njeßwacżidła dla wumozowanja jeneje holzy k jastwu na 2 lécże 6 měßazow saßudżichu.

Hudanczˊzy.

21.	22.
Jón maju drjewo-kakarjo, Też rěsnik njeje bjes njeho; Rad njewjesta ma różowy Jón psched wokniejschkom w sahrodzˊy; Jón drjewjanz, schkórń a stupjeń ma, A běrny na nim wißaja.	Czerwjene te wopuschki Narosłke ßu we semi; Takle wokoł' Michała Se semje je cżahaja, Potom w dżerje kulojtej Hotuja ßo k wobjedej.

Wuhudanczˊzy s poßlednjeho cżißła:
19. Tschěscheń, wischeń. 20. Lodowe ßwězy.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lécże 1899 dotal nahromadżiło: 4663 hr. 57 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póńdżelniży	1	=	—
W „Katholskim Pößle" cżißło 27. léta 1899 hižo kwitowane:			
Njemjenowany s Budyschina 3 hr. Katecheta Jurij Winger w Budyschinje **100 hr.** = . .	103	=	—
Hromadże: 4767 hr. 57 np.			

S dżakom kwituje

sarjadnistwo „Maczizy Sserbskeje".

(Dalschi sapiß darow ßo posdżischo wocżischczi.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

K sawostajenstwu khěžerja **Khorle Pomhajboha Heinki** w **Jeńkezach** ßłuschaze ležomnoscźe:

a. khěžkarśka žiwnoscź cžißło 24 wopalneho katastra, fol. 12 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, krajnoßudnistwoweho podźěla, wobstejaza s bróžnje s pinzu a gratowej kólnju a se sahonow cžißło 94a, 94b, 68 a 93 sahonskich knihow, 4,1 ara abo 22 □prutow wopschijaza, s 1,33 dawskich jenoscźow pocźežena a w lěcźe 1877 s 480 mk. k krajnej wopalnej kassy schazowana,

b. khěžna ležomnoscź cžißło 25 wopalneho katastra, fol. 36 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, wobstejaza s domskeho s wjelbowanej hródźu, pjezu a khlěwami a se sahonow cžißło 90 a 92 sahonskich knihow, 18 □prutow wopschijaza, se 16,66 dawskich jenoscźow wobcźežena a w lěcźe 1877 s 1200 mk. k krajnej wopalnej kaßy schazowana,

c. polo a pastwischcźo, fol. 85 tych ßamych ležomnostnych a hypothekskich knihow, wobstejazej se sahonow cžißło 124 a 125 sahonskich knihow, 1 aker 81 □prutow wopschijazej a s 9,45 dawskich jenoscźow wobcźeženej, k a. b. c., hromadźe na 2400 mk. taksěrowanej

maja ßo po žadanju herbow se stejatymi žnjemi

wutoru 1. augusta 1899, dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje jenotliwje abo wschě hromadźe na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dalsche je s wuwěschenki na ßudnistwowej deszy widźecź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 13. julija 1899.

Kuntze.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.

Scźinowe plecźenje

k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Dwaj dobraj kanepejej, schpihele

we wulkim wubjerku, wot najwjetscheje hacź do najmjeńscheje družiny ßu zyle tunjo na pschedań w meblowni na snutskownej lawskej haßy 4.

Ssuscheny tucźny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tucźne **ßuschene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., druhu družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa.

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucźne **howjase mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cžißło 4.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

K wupschedawanju

stajimoj, tak daloko hacź skład doßaha:

spódnje ßuknje se schwejchom a schnóru po **90** np.,
schórzuchi s naramkomaj po **75** np.,
schórzuschki s kruteje tkaniny po **10** np.,
dźěcźaze filzowe mězy, módre a cźeŕwjene po **10** a **15** np.,
holcźaze khapy, s zankami wudebjene, po **60** np.,
hólcźaze filzowe kłobuki, prjedy 100 a 150, nětkole **75** np.,
mužaze filzowe kłobuki, prjedy 200 a 300, nětkole **100** np.,
nózne ßukniczki sa dźěcźi po **50** a **75** np.,
dźěcźazu drastu s barchenta a wołmy po **45** np.
sbytki a **kupony** s **bantow** a **zankow,**
sbytki a **kupony** s **gardinow,**
sbytki a **kupony** s **mebloweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **poßleschcźoweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **koschlazeho barchenta,**
koschlaze ßukno, płat, jara płacźisny hódno.

Na lětnje trikotaže, lěpsche rukajzy a schtrympy, sportske koschle, dźěcźaze khapy atd.

dawamoj

10% rabatta.

Woßebje tunjo:

blidowe deki, saruczene barbunjepuschcźate, po **150** np.,
komodowe deki, k temu ßo pschihodźaze, po **100** np.,
deki na schwadliske blidko, k temu ßo pschihodźaze, po **80** np.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Chzyli ßebi naju wukładne wokna wobhladacź.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 16. julija popołdnju w **3 hodźinach** swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Přednošk je přilubjeny. Mamy wo ważnych należnosćach wuradźować, duž njech so wšě stawy zeńdu. **Předsydstwo.**

Spěwarske tow. za Ralbičansku wosadu

dowola sebi, wšitke serbske towařstwa a přećelow serbskeho spěwa na swój **koncert z balom,** kotryž chce jutře **njedźelu 16. julija** t. l. w Sernjanach wuhotować, lubje přeprosyć. — Započatk wječor w 7 hodźinach.

W Ralbicach, 11. julija 1899. **Předsydstwo.**

Pschedběžne wosjewjenje.

Lětuschi konzert Njeßwaćidliskeho wojerskeho towařstwa budże njedźelu 30. julija.

Pschedßydstwo.

Ssuche khójnowe deski,

16, 20, 26, 30, 33 a 40 cm. tołste, ma na składze

hrabinski Arnimski rěsak w Hamorje (Boxberg). Steinwender.

Ssuschene hriby

ßo po najwyschschich płaćišnach kupuja. Dalsche je shonić we wudawarni „Sserb. Nowin."

Kolijowe ßymjo

ßrěnjeje druźiny je na pschedań w **Schekezach** čišło 2.

Koßy,

saručene dobre, a **wubrakowane koßy, ßerpy** a **brußy** we wulkim wubjerku porucza

Emil Heinrich w Borschći.

Drainěrowanske roły

wschěch druźinow ma po fabrikskich płaćišnach na składze

H. Dittrich w hoscźenzu w Lětonju.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosć wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschecza winoweje ficze.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostać:

ßerbske kmótsaze listy
w kaschćikach.

Leżomnosć na pschedań.

W Huſzy je žiwnosć čo. 21 ſ 3½ kórzom pola a łuki płaćišny hódno na pschedań.

Dwě ßuproschnej rauzy, blisko k proßatam, stej na pschedań w Jitku čo. 13.

Běrny na pschedań.

200 zentnarjow wulkich wuběranych dobrych běrnow, zt. po 1 mk. 50 np. ma na pschedań **Jenč** w Stróžischću čišło 1.

Kóždu dźělbu **rżanych woklepow,** ſ **maschinu mlóčzeneje ßkomy** a **łučneho ßyna** kupuje

Pětr Wacker
na horncźerskej haßy čišło 2.

K wußywej

poručam najtuńscho:

hróch,
woku,
kolij,
hejdusch,
žonoy,
lupiny a
rěpowe ßymjo

w najlěpschej derje skhadźazej tworje.

Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

Wosjewjenje.

Cześćenym Sserbam ſ tutym k wjedźenju dawam, so ßym dźenża tu **na rózku kamjentneje a hospitalskeje haßy** (w Gambrinusu po 2 skhodomaj) **pißarńnju ša pißmowske dźěła a ša shotowjenje kupnych, dismembraziskich, hypotheksich, testamentskich a sawostajenskich wězow atd.** wotewrił. Dźiwajo na ßwoju strowosć ßym ßwoju 18lětnu dźěławosć na ßudnistwje skožił. Ssym Sserb.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

Hermann Liebsch, ßudniski aktuar sw. ßł.

Tunje płaćišny!

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje přichodnu **njedźelu 16. julija** swoju měsačnu zhromadźiznu popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Hejtman ßo pyta.

Dla skhorjenja nětčišcheho ßo na Kupjanski knježi dwór wustojny hejtman bórsy do ßłužby pyta.

Młoda holza ßo k 1. auguſtej pyta w Albertskim dworje (Albertshof) w Budyschiuje.

Žiwnosć na pschedań.

Swoju žiwnosć čišło 10 w Noßačizach pola Wósborka, něhdže 12 kórzow ležomnosće wopschijazu, chzu se wschěm žiwym a morwym inventarom a stejazymi žnjemi khorosće dla pschedać. Domske ma twjerdy kryw a błyskowod. Zyrkej je blisko, teho runja Luwočanske želesniske sastanischčo. Napłačenje po pschihodźenju.

August Wendler.

Žiwnosć na pschedań.

W Hornjej Borschći je žiwnosć čišło 7b ſ 385 hr. wopalneje kaßy, 104 dawskimi jenosćemi, 4 akry pola a 1 aker 242 □ prutow łuki wopschijaza, na pschedań. Dalsche je shonić pola Kopača w Dźěchorezach.

Pjekarńnja na pschedań.

Derje pschiprawjena pjekarńnja ſ rjanej sahrodu, 20 mjeńschinow wot Budyschina, je pschi niskim napłačenju płaćišny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **A. Mužik** w Budyschinje pschi Pětrowskej zyrkwi 2.

Do Łomska p. Minakała!

Jutsje njedźelu **reje.** Pschećelnje pscheproschuje **E. Bomsdorf.**

Do Wulkeje Dubrawy!

Jutsje njedźelu **reje.** Pschećelnje pscheproschuje **C. Hajnza.**

Hólčeč, kotryž chze **pißarstwo** nawuknyć, móže ßo samolwić pola **Liebsche,** ßudniskeho aktuara sw. ßł.

Nashonjena wothladarka khorych pyta ßłužbu. Dalsche je shonić we wud. „Sserb. Now."

Sprawna, čista **holza** sa kuchinju a domjaze dźěło ßo k 15. septembrej abo k 1. oktobrej do ßłužby pyta. Sso samolwić ſ knihu na **taschbarku 11,** delkach na lěwizy.

Hnydom a k nowemu lětu pěstońče, hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotročkow, pohončow a dźěłaćerske ßwójby pyta pschistajerka **Sauerka** na horncźerskej haßy 34.

Hejtmanow, wotročkow, pohončow, ßrěnkow, tseczakow, wolazych, hródźne dźowki, hospoſy, jstwinske holzy a dźěłaćerske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Młodu 16lětnu **ßkužobnu holzu** bórsy abo posdźischo pyta

A. Töpler
na bohatej haßy 31.

Dójka!

Zyle strowa, woprawdźe hódna dójka, kotraž ma doscź zyroby sa dźěčźo, ßo k wóßomnjedźelskej holczźy pyta. Poskiczenja ſ nadróbnym naspomnjenjom wobstejnosćow, ßo žadazeje msdy a adressy ßu pósłać na podkrjeßneho assessora dr. jur. **Fischera** w Dippoldiswaldźe.

Młodźi ßylni ludźo, kotsiž chzedźa wjercźenje porzlina nawuknyć, trajne dźěło namakaju.

Fabrika porzlinowych, schamottowych a tonowych tworow

Margareczina hěta pola Budyschina.

H. Schomburg a ßynojo, akzijowe towařstwo.

Warnowanje.

S tutym ßo sakaże, na Čornobosy w lěßu Rachlowskeje gmejny jahodki schčipać a hriby sběrać a w nim ßwonka sakońskich puczow khodźić. Pschestupjerjo tejele sakasnje ßo bjes dźiwanja na woßobu khostaja, starschi ßu sa dźěči samolwiči.

Wobßezdźerjo.

(K temu čišku jena pschikoha.)

Pschiłoha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Sobotu 15. julija 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

10 julija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	34—37	61—65
awstriske	34—37	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	52
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—35	61—63
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—36	60—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	56—59
3. žnadnje pizowane	—	53
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	66—70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	60—65
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	41—42	52—53
2. mjaßne	39—41	50—52
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	36—38	47—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3944 měchow.	W Budyschinje 8. julija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 13 julija 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenža, běła	8	12	8	24	8	6	8	29
" žołta	7	94	8	12	7	76	8	6
Rožka	7	69	7	75	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	13	7	50
Wowß } 50 kilogr.	7	—	7	40	6	80	7	10
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka } 50 kilogr.	7	78	8	50	6	50	7	75
Jahły } 50 kilogr.	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka } 50 kilogr.	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny 1 kilogr.	1	50	2	—	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	20	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Syno 50 "	2	50	2	80	2	40	2	70
Ssloma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1032 schtuk, schtuka	7	—	21	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris } 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 30 np. hacž 12 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., rožka wot 7 hr. 72 np. hacž 7 hr. 81 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 15 np.

Wjedro w **Londonje** 14. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 7. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Sarjenk žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan August Moritz Ducźman, tyscher a hosćenzar we Wulkim Wjelkowje, s Marju Klaru Ducźmanez we Malym Wjelkowje.

W katholskej zyrkwi: Pětr Pawol Haug, najeńk mlokarnje, s Albertinu rodź. Lischkez

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Jurij Ota, Gustava Oskara Krawza, wobydlerja a kamjenjećišćerja na Židowje, ž. — Kurt Richard, Handrija Budowenza, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, ž. — Julius Willy, njemandź. ž. na Židowje. — Gertruda Emma, Jurja Huga Natuscha, khěžerja a pjekarskeho mischtra na Židowje, dź. — August Max, njemandź. ž. na Židowje. — Hilžbjeta, Philippa Albrechta Friedrichsa, dźěłaćerja na Židowje, dź

W katholskej zyrkwi: Fanny Veronika, Michała Fuhrmanna, dźěłaćerja na želesnizy, dź. — Alfred Kurt, Pawoła Juliusa Khorle Schnella, krawza, ž.

Zemrjeći:

Dźeń 30. junija: Michał, Michała Domscha, kublerja w Burku, ž., 1 m. 26 d. — 4. julija: Jan August, Jana Khorle Pawlika, murjerja a khěžerja w Kelnje, ž., 11 m 2 d. — 8. Martha Emma, Khorle Hermanna Adolfa Reicha, wobydlerja a draschlerja na Židowje, dź, 1 l. 3 m. 13 d. — Emma Sidonia Khěžorez, schwalcža na Židowje, 20 l 1 m 2 d. — 9. Khorla Bjedrich Ota Reiche, knježi inspektor we Wulkim Wjelkowje, 58 l 4 m. 2 d. — Johana Weisez, Jana Ernsta Kobanje, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, mandźelska, 42 l 6 m. 17 d. — 10. Hana Marja swud. Lockowa, rodź. Liebochez, 69 l. 8 m. 21 d. — 11. Fanny Veronika, Michała Fuhrmanna, dźěłaćerja na želesnizy, dź, 10 d — 12. Marja Krawzez, Handrija Domschki, žiwnosćerja w Kelnje, mandźelska, 49 l. 3 m. 8 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

7. njedželu po žwjatej Trojizy smeje farar Mrosak rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź. w 8 hodź. žerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

Sa kołojěsdnych

poručam

sportske jaki (pótne), sportske schtrympy, sportske koschle, } we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle s kapuzu, wodu njepschepuschćate.

Otto Gottwald,

pschi Draždžanskej drósy čišło 12.



Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotterišeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**



Hdźe scze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola **G. Magera** na žerbskej haßy 11.

Tunjo! Tunjo!

Khojejowe servisy

sa 6 wožobow po 3 mk.,

khojejowe schalki s porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwožebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k selenemu a žlěbornemu kwaßej porucza po najtunischich płaczišnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

Na žwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe czinimoj.

Schischka a Rjeczka

w Budyschinje,

destillazija a kolonialne twory.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych-notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych saložknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěstoscź.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradźenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wndawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožčerńja Tatarskeho kreditneho towarstwa sa saksle kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole			3%
= měßaeznym wupowjedźenju nětkole			3¼%
= tsimeßaeznym	=	twjerdże stejo	3½%
= schěsezmeßaeznym	=	= =	3½%
= létnym	=	= =	4%

Bližsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Pschenajecźe jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Kupujemoj a pschedawamoj

ſtatne papjery, ſaſtawne liſty, obligazije, akzije atd. ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi.

Schmidt & Gottschalk

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16 pſchi Pětrowſkej zyrkwi.

Jara dobru **woku** a **hróch,** woprawnu jendźelſku **rajſku trawu,** ſaruczeny židyczíſty **czerwjeny dźeczel,** jara rjaneje wulkoſornateje druźiny,

k wuſßywej

kaž tež

majſßowy ſchrót,

ſßlodowe kolochi Ia. ſßwětleje hódnoſcze, **ſßuſchene piwowe ſßlodźiſny** ſßwětleje hódnoſcze, **palmoſornowe woſßuchi** a **ſchrót,** kaž tež **Müllerowu majſßowu kolochowu melaſſu,** nowu wubjernu pizu, wſcho po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach w pſchepytanych najlěpſchich hódnoſczach porucza

Khorla Schuppan

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 18.



Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ſßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

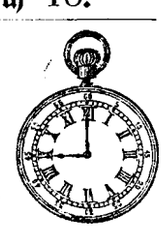

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**



Najlěpſche a najbóle lubowane jěſdne koło ſßwěta!

Jenicžkaj fabrikantaj: **Reichſteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetſcha fabrika Europy.

Saložena 1871. W dźěle 2500 dźěłaczerjow.

Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborſkich** jěſdnych kołow we wſchěch dźělach ſßwěta jěſdźi.

W lěcze 1898 ßo pſchedało: **35,000 jěſdnych kołow.**

Saſtupjer: **Reinhard Hauſchting** w **Nakezach,**

pſchedawarnja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow.

Wobucźe

w jara wulkim wubjerku ſa **muźſkich, žónſke** a **dźěczi** ſ **dobreje kože** ßo najtuńſcho kupuje pola ſchewſkeho miſchtra

Franza Brauna

na ſwonkownej lawſkej haßy 8.

Ssyczcze ſ Milwaukeeſkej

trawu žnějazej maſchinu po 275 hriwnach.

Sſynowe wobroczaki,

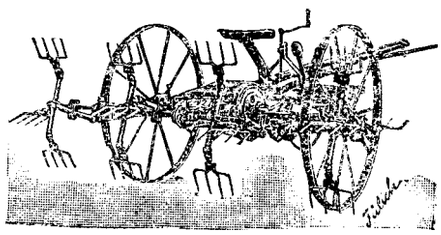

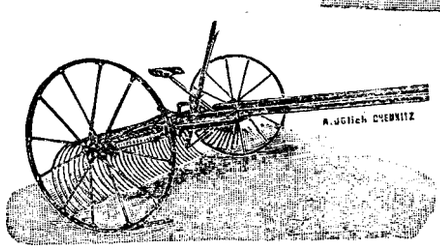

konjaze hrabje „Tiger“

porucza

N. Rebiſch w **Baczonju** pola Přěczez.

Czeßny diplom Bronſowe medaille III. myto
a czeßny diplom



I. myto. I. myto.



Njedoſczehnjene po rjanoſczi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje

po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětcžiſcheho czaßa.

Sklad pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra na ßukelnſkej haßy 14.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczíſnach nakupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleríſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo tež pſchi najtuniſchich płaczíſnach najwjetſchi wubjerk we wſchěch nowoſczach létnjeho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeríſkich a filzowych

kłobukach

poſkicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mèzy.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likéry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

P. P.

Mojim lubym wotebjerarjam a wschitkim cžesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym khěžnu ležomnoscź

4 pschi drjewowych wikach 4

kupił a pschedewsał, w kotrejž je knjes **J. T. Glien** hacž dotal

pschedawaŕnju

kolonialnych tworow, palenzow, wina, zigarrow a połodnischich płodow

wjedł.

S dźenßnischim dnjom ßwoju hłownu pschedawaŕnju do ßwojeho noweho wobßedźenstwa pschepołožu, mjes tym so ßwoju dotalnu pschedawaŕnju

13 na ßerbskej haßy 13

jako filialu dale powjedu.

Wužiju rad tule składnoscź, sa derjeměnjenje, mi hacž dotal wopokasane, ßwój najwutrobnischi dźak wuprajicź. S dobom wobkruczam, so budu ßo tež dale ßwěru prózowacź, so bych jenož s najlěpschej tworu a se sprawnym a spěschnym poßłuženjom pschi najtunischich płaczisnach kóždeho spokojił.

S poczesczowanjom a najpodwolnischo

Pawoł Pětschka

pschi drjewowych wikach 4 a na ßerbskej haßy 13.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. | Sobotu 22. julija 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pjatk 21. julija je kral Albert pokstalětny jubilej jako rycéeŕ pruskeho rjada pour le mérite ſwjecził. Tutón najwyschschi pruski rjad je ſo jemu 7. julija 1849 po Düppelskej bitwje ſa wopokasanu khróbłoscź spožcził. Prynz Albert bě tehdy na schumjelu jěchajo ſo na czoło saksich wojakow stajił a ſo pschi nadběhu na Düppelsku naſypanzu wobdźělił. Wot tamneho czaſa je ſo nětko 50 lět minyło. Kněžor Wylem je tule pschileżuoscź wužił, ſo by kralej Albertej wopokasmo ſwojeho wyſokoczesćenja a wutrobneho pschecźelstwa dał. Wón je deputaziju, ſ pruskim prynzom Albrechtom wjedźenu, do Pillnitzskeho hroda pósłał, ſo by kralej Albertej najwutrobnische ſbožopschecźa k jeho žadnemu czeſtnemu dnjej wuprajił.

— Kněžorku, kotraż w tu khwilu ſe ſwojimi dźěczimi w Berchtesgadenje w pokodnischej Bayerskej pschebywa, je ſnjesboženje podeschko. W lěżu ſo wona na pjelskej deſzy, pſches ſczeżku położenu, wobſuże a padże. Njedźiwajzy na wulke bolosćze pak hischćze kruch pucza dźěſche, na czoż ju na pschinjeſenym stole k kralowskemu jěſorej donjeſechu. Wot tam ſo najprjedy ſ czołmom a potom ſ wosom do Berchtesgadena dowjesu. Kněžorka je ſebi hwisdźel praweje nohi wobschkodźiła. Saczełlisna njeje pschewulka, tola dyrbi ſo lodowy pucheŕ na nju klasć. Pschewidomnje ſebi ſahojenje wobschkodźenja dlěſche směrom leżenje żada.

Po dalschich powjesćach je ſebi kněžorka panywschi žiłku hnuła a ſebi hwisdźel ſłamała. Prěni dźeń wona wulke bolosćze cźerpjeſche, kotreż naſajtra popuschczichu. Wyſoka knjeni budże něktore dny we łożu leżecź dyrbjecź, a ſłamanje ſo lědma do schěſcź njedźel ſahoji.

— Dawk ſa njeżenjeńzow, kotryż bě druha komora heſſenskeho ſejma wobſamkła, do mozy njeſtupi. Prěnja komora je jón sacźiſła, hacź runje je wón w kraju powschitkowne pschihłoſowanje namakał. Schtoż je dobre a wužitne, ſo wróczi, a tak drje też dawk ſa njeżenjeńzow.

— Franzowſke knjeżeŕſtwo je jenemu němskemu lěkarjej kschiż cźeſtneje legije ſpožcziło. Wusnamjenjeny běła Max Breuer; wón je ſo 1891 jako łódźny lěkaŕ parneje łódże „Ruſſije“ połnóznoněmskeho Lloyda na ſdlokim morju ſe ſmjertnym ſtrachom na łódź „Wilflower“ pschewjesć dał, ſo by franzowskemu matroſy Clementej ruku, do kotrejež bě ſo ſymny woheń dał, wotrěſał. Hdyż tehdy kapitan Breuerej pjenjeżne myto poſkicźi, tón wotmolwi: Sa dopjelnjenje winowatoſcze ſe ſmjertnym ſtrachom pola naſ pjenjeſy njebjeru. Wjeſelu ſo, ſo ſym jenemu Franzowſy pomhał.“ Kapitan hižo tehdy wot franzowskeho knjeżeŕſtwa ſa Breuera kschiż cźeſtneje legije żadasche, nětko hakle ſa wóſom lět je ſo jemu wón dostał. Breuer je psched něktrymi lětami do Ameriki wucźahnył.

— So by ſo mór do Němskeje ſ Egiptowskeje njeſanjeſł, je knjeżeŕſtwo ſakasało, hacź na dalsche drastu a schaty ſ Egiptowskeje do Němskeje wosycź.

— W Augsburgu je pschi tamnischim murjeŕskim ſtrajku k njemčram dóschło. Strajkowarjo ſpytachu italskich murjerjow, kotſiż w jenej fabrizy dźěłachu, wuhnacź. Woni chżychu ſo ſ pschewodom wjele ſtow druhich próſdnokhodźerjow do fabriki dobycź. Tola, hdyż jich, ſ fabriki do nich ſ wohnjowej ſykawu ſykajo, wotehnachu, woni ſ kamjenjemi do fabriki mjetachu. Polizija bě pornjo njemčrnikam pscheſłaba; teho dla wojakow na pomoz ſawołachu, tuczi pak njetrjebachu ſakroczicź. Naſajtra ſo ſtrajkowarjo ſ nowa do teje ſameje fabriki dachu. Wojazy jich, ſ thélbowymi toporami do nich ſtorkajo, roſehnachu. Poliziſtojo dyrbjachu ſwoje teżaki trjebacź. Něktore woſoby buchu ſranjene; wjetschu liczbu njemčrnikow ſu ſajeli.

— Žitowe żně ſu ſo w Němzach powschitkownje ſapoczałe. Powjesćze wo nětczischich wuhladach na rožkowe żně ſu ſ wjetscha dobre, prascha ſo jenož, hacź poſlednje ſliwki njeſu rožzynej hódnoſcźi ſeſchkodźiłe. W rańschej Pruskej, hdźež hacź dotal rožka najhubjeńscha ſtejeſche, je drje wona rědka wostała, tola schkoda ſo ſ połnoſcźu kłoſow něka naruna. Pſcheńza je ſo we wſchěch dźělach Němskeje derje poradźiła. Wowſ a jecźmjeń ſtaj ſo ſ deſchcźikowym wjedrom ſhrabałoj a dobry wunoſchk wocźakacź dataj. Tež w ſuſodnej Awſtriſkej a Wuheŕſkej ſu ſ pſcheńcźnymi żnjemi, kotreż ſu tam hižo ſ wulkeho dźěła ſkónczene, pjecza ſpokojom. W Franzowſkej ſu lětſa khětro mjenje pſcheńzy dyżli loni domoj khowali, to ſamo płacźi wo Jendźelskej. W Rumunſkej ſu pſcheńcźne żně jara hubjene. Runje tak ſu ſ połodnischeje Ruſkeje njeſpokojaze powjesćze dóschłe. S zyła budże wunoſchk naſymſkeho žita w Ruſkej ſnadny, ſa to pak nałętnje žito cźim wjazy pschinjeſy.

— W ſadnim Kamerunſkim krajn ſu ſebi Němzy na wójnu wucźahnywſchi něktre ludy podcźiſli. Němzy mějachu 3 morwych, domoródni cźornochojo 300 morwych. Po měnjenju roſkaſowarja němſkeho kitanſkeho wójſka, hejtmana ſ Kamptza, budża Němzy bjes wjetscheje prózy a bjes wulkich woporow kraj hacź do Cźadſkeho jěſora wobſadźicź móz, dokelż bychu ſo fullahſke kraje hnydom Němzam podcźiſli.

Serbija. Milan je, wužijo ſwój „nadpad“, kotryż je ſebi ſam wumyſlił a haſcherjej Knjeżewiczej wuwjesć dał, wſchitkich ſwojich pſchecźiwnikow njedźiwajzy na to, ke kajkej ſtronje pſchiſłuſcheja, do jaſtwow ſtykacź dał. Spodźiwne je, ſo hacź dotal ani jedyn ſe ſajatych ſo ſwojeje winy njeje wuſnał. Europiſke knjeżeŕſtwa na tym wjazy njedwěluja, ſo je ſebi ſłèpzowski Milan nadpad wumyſlił, ſo mohł ſwojich politiſkich pſchecźiwnikow ſniczicź. Wulke wocźi cźini, ſo je ruſki zar Miklawſch dotalneho ſerbſkeho pósłanza w Peterburgu, generala Gruicza, ſ Haninym rjadom prěnjeje rjadowuje wuſnamjenił. Milan bě hnydom po „nadpadże“ generala Guicza ſ Peterburga wotwołał a jemu pschikaſał, ſo do Belgrada wróczicź. Tu chżyſche jeho Milan pſched ſud ſtajicź a potom ſatſělicź dacź. A runje tuteho muża ruſki zar, najmózniſchi knjeżeŕ ſwěta, ſe ſpožczenjom najwyſchſcheho ruſkeho rjada czeſczi! Nadpadne też je, ſo nichtó ſ europiſkich knjeżerjow Milanej njeje ſboże pſchał, ſo je ſo mordaŕſkeje kulki ſminył. Staremu ſłèpzej a njeczeſtnikej wſchak nichtó wjazy njewěri. Nawopak ſu ſaſtupjerjo něktrych europiſkich wulkomozow Milanej radźili, ſo by ſwoju wjecźiwoſcź troſchku ſtudźił. Milan ſebi nihdy njeby ſwěrił, ſwojich pſchecźiwnikow do kłódy cźiſnycź, hdy by ſo njemóhł na wójſko ſpuſchczecź. Po něczim ſu wſchitzy ſaſkužbni generalojo a wyſchzy Milana dla ſ wójſka wuſtupili. Něktſi generalojo Milana tak hłuboko ſazpiwachu, ſo jeho na drósy wjazy njeſtrowjachu. Hiſchcze, hdyż bě Milan ſ kralom, ſo generalaj Horwatowicź a Leſchjanin njejſtaj bojałoj, ſjawnje prajicź, ſo Milan njeje doſtojny wojeŕſkeje ſuknje. Nětkole ſu wſchě wyſchſche ſaſtojnſtwa w ſerbſkim wójſku ſ Milanowymi kreaturami, njehódnymi cźłowjekami, wobſadżene,

kotsiž žo dyrbja k Milanej dźeržećź, dokelž bychu ſ Milanowym padom žwoje ſaſtojńſtwo ſhubili.

Afrika. Jendźelſka bě hacž dotal wudawaka, ſo dyrbi teho dla ſ Transwaalſkej wójnu wjeſćź, dokelž Jendźelćenjo w Transwaalſkej žanych politiſkich prawow nimaja. Nětko je transwaalſki preſident Krüger ludowemu ſaſtupjerſtwu ſakonjowy naćiſk pſchedpokožił, po kotrymž njenaßwarjeni wukrajenjo po dwělětnym pſchebywanju w Transwaalſkej domowinſke prawo a ſa pjećź lět měſchćanſke a kłoßowanſke prawo doſtanu. Kaž pak žo ſda, je Jendźelſkej wſcho jene, kajke politiſke prawo Jendźelćenjo w Transwaalſkej wuźiwaja, jej jeno wo to dźe, žebi Transwaalſku na pſchezo podćißnyćź. Jendźelſka žo dale na wójnu hotujo, artilleriſku muniziju a jěſdnych pěſchkow do Kapſkeho kraja ſćele. We wójnje chzedźa Jendźelćenjo do Transwaalſkich ſe žadławymi dum-dum-kulkami tſělećź, kotrež, hdyž do ćłowjećeho ćźěka trjecha, rosbuchnu a ćźěko rostorhnu. Jendźelćenjo žo njehańbuja, žo teho ſjawnje wuſnaćź, hacž runje žu na měrowej konferenzy w Haagu wſchě ſtaty pſchećiwo temu proteſtowale, ſo bychu žo tajke njećłowſke brónje w wójnje nałožowale. Tež Transwaalſzy ruzy ſ měrom do klina njekładu. Woni žo teho runja na wójnu hotuja a žwojich hollandſkich wujow w Oranjeſkej republizy a w Kapſkim kraju napominaju, ſo bychu jich ſe ſkutkom podpjerali. Pſchiwißowarjow tejele hollandſkeje ſtrony w Kapſkim kraju Afrikandarow mjenuja. Po liczbje žu woni wjele žylniſchi dyžli Jendźelćenjo. Je-li ſo žo tutym njeporadźi, nětkole Transwaalſku žebi podćißnyćź, žnadź Jendźelſka zyłu połodniſchu Afriku ſhubi. Jendźelćenjo budźa a dyrbja wſchě mozy napinaćź, ſo bychu Transwaalſkich porasyli. Na druhej ſtronje pak budźa tež Transwaalſzy hacž do poßlednjeho wodychnjenja ſa žwobodnoſćź žwojeho kraja wojowaćź.

Amerika. Wěź ſjenoćenych połnóźnych ſtatow na philippinſkich kupach hubjeńſcho ſteji, hacž je knjeźerſtwo hacž dotal wudawało. Dopißowarjo amerikanſkich nowin na Philippinach, kotrymž je general Otis ſakaſał, wěrnoſćź pißaćź, žu ſjawnje pſchećiwo tejle ſakaſni proteſtowali. Wudawanje, ſo žu philippinſzy ſběžkarjo njediſziplinowana, ſkaženа a rospadaza zwólba, je ſehłaŕne. Wěrno je na wopak, ſo žo philippinſzy ſběžkarjo jenož ſ wulkim wójſkom pſchewinyćź hodźa. Nowinſzy dopißowarjo žu tmle powjeſćź, ſo by žo njepodtłóčźika, ſ kódźu do Hongkonga w Aſiſkej póßkali.

— W New-Yorku żeleſniſzy ſaſtojnizy ſtrajkuja. Dokelž widźachu, ſo žo jich měſta bórſy ſ druhimi ludźimi wobžadźichu a ćźahi po ſwućenym waſchnju porjadnje dale jěſdźachu, žu ſ njemdroſćźu dwaj ſtołpaj nadſemſkeje żeleſnizy w Brooklynje ſ dynamitom roſtſělili. Na ſboże žo ſ rosbuchnjenjom njeje pſchewulkeje ſchkody ſtało. Polizija wſchědnje ſtrajkowarjow jima, pola mnohich žu dynamit namakali.

Pulidowy kłobuk.

(Krótka ſchpaniſka hiſtorka. Wurył Rdrg.)

Nikomedes Pulido wo žiwjenje rad hrajeſche; pódla žo wopojeſche dyž a dyž ſ khinkhonſkim palenzom.

Schkórnje mějeſche něſajke, draſtu žadławu, a kłobuk — na kłobuk ani podobny njebě.

To bě kłobuk!

Rjoža njebjeſka žo na njón miholeſche (druhdy tež kaž ſ khanami), ſo by jeho wboha khuduſchka tſěcha měka włohu, druhdy tež wětſik ſaduny — a kłobuk žo na wulět poda; pſchi tym wſchak bě žebi telko kulow nabił a dźěrow, ſo po prawom žkuſcheſche do khorownje.

Jeho ſwjerch bě žo po cžaßu pſchikrył ſ najwſchelakoriſchej materiju, wot ſchewzoweje žmoły hacž do najlěpſcheje juſchki ſ knjeźerſkeho blida. Nětko bě hižo doſpołnje ſalěpjeny — a ſ cžorneho kłobuka bě naſtała ſchaka.

Wo jeho ſnutſkownym radſcho pomjelczu — njech waß ſpokoji, rjeknu-li, ſo hižo w młodych lětach woßyrocźi, ſhubiwſchi podſchiwku abo »futr«.

S krótka: Pulidowi pſchećeljo tutón kłobuk tak horliwje wukhwalowachu, ſo naſch rjek poča pſchemyßlowaćź, kak dha by ſa ſtary doſtał nowy — njepſchidawſchi pjenježka; pſchi tym wſchak bě pokorny a woßobneho kłobuka njeżadaſche; po jeho myßlach žkuſcheſche na ſchpatnu hłowu tež ſchpatny kłobuk.

Hdyž běſche wjele dnjow wo tutym pſchedewſaczu roſum warił, wróći jemu ſkónczńje boża pſchedwidźiwoſćź humor a wjeßołu myßl, a pomoz pſchińdźe.

A ſ wotkel?

Hnydom ſhonicźe.

Didimo Galán, jedyn ſ baronzynych hoſczi, bě žo ſ Nikomedom Pulidom w někajkej korczmje — hrajerni ſeſnał, w kotrejž chzyſchetón tamneho wobehraćź. Didimo Galán roſpominaſche, kak by było, by-li ras teho dundaka pyſchnej baronzy pſchedwjedł, ſo by towarſtwo žo ſawjeßeliło.

Pulido wſchak, njeby-li pjany, bě hotowy pokład, pſchetož počźinjeſche žo doſpołnje po najßławniſchich hrajerjach ſ dźiwadła, ſpěwarjach, rěcźnikach.

A kelko ſwěrjatow wón ſnajeſche pſchedſtajićź!

To bě, kaž by w nim woźiwił woßoł, honaćź, kóß, dźiwi byk, žaba ... S krótka, ſchtóž by tak Pulida žłyſchał: kaž by žłyſchał tón boži ſkót.

Jene rjane ranje we wulkim rózku wuńdźeſchtaj Galán a Pulido ſ korczmy a powjedaſchtaj žebi takle:

„Baronka de Valdecosquillas žebi ważićź wě, wopokaže-li jej ſchtó tajku a hinaſchu žłużbu. Schto měniſch, njeby dźenž wjeczor k njej ſchoł, jeje pſchećeźelam pokaſaćź, ſchto dokonjeſch?“

„Hacž njebych! ... S radoſćźu bych tam běžał. Myßlo tola, ſo by mi něſchto k wjeczeri daka ... dźenßa tak nimam nadźije, khiba na někajku ſrudnu tu běrniczku ... To rěka, móże-li ſ zyła běrna bycź ſrudna.“

„Duž dźenž wjeczor ſo mnu póńdźeſch?“

„Haj, póńdu! ... Ale w tajkich drabach ...“

„Niczo njewadźi. Baronka ma dźiwne waſchniczko, a twoja porczmata žuknja, twoje wodrěne kholowy budźa jej ſpodobne.“

„A takle maſany ...“

„Wohledź žo, žłónzo tež blaki ma, a tola rjenje žwěćźi.

„Derje. Ale kłobuk ...“

„To žo njeboj. Tón w durjach na hoſdźik powěßnjeſch.“

— — — — — — — — — — — — — —

Wjeczor bě tu.

Poßlednje žłowa pſchećeźela Galána běchu žo Pulidej njemało ſpodobałe; pſchetož hižo wjele dnjow běſche myßlił, kak by žo kłobuk dał wuměnićź, a nětko widźeſche, ſo žo k temu podawa pſchileżnoſćź.

Baronka Galánoweho pſchećeźela njeſćźerpliwje wočakowaſche; pſchetož wón bě wćipnoſćź w njej wubudźił, a ſe žwojimi žortami ju dopomnił na njeboheho barona, kotryž, hdyž bě hiſchće žiwy, tež ſ khwilemi powjedaſche, kaž tón boži ſkót, a kotryž drje běſche w mnohim žnadź tež tak wuſtojny byk, kaž Pulido.

A wubjernje jeho pſchedſtajichu.

„Knjeni baronka, pſchedſtajam wam žwojeho pſchećeźela Nikomeda Pulida, kotryž žo wě po ſwěrjatach počźinjećź, kaž waſch njeboh muž, budź jemu Bóh hnadny.“

„Jara mje ſwjeßela“ atd. atd. atd.

Njebudu roſprawjećź, ſchto je žo tam wſcho ſtało.

Wſcho je žo tam ſtało.

A rjeknu-li: wſcho, je to wſcho.

Skónczńje nadeńdźe ſa Pulida woßudny wokomik. Hnydom po žłabuſchkim cźaju, kotryž daloko njebě był po jeho wočakowanju — wuńdźe ſe ſala, prjedy hacž žo druſy domoj podachu. A miknywſchi rychle po wſchěch kłobukach, po hoſdźach roswěſchanych — wubra žebi najnowſchi ſ nich — a wuńdźe ſ domu, hłowa jeho paleſche.

— — — — — — — — — — — — — —

Hdyž bě ſabawa žo ſkónczika a hoſczo ſkoro wſchitzy woteſchli, pytaſche poßledni ſ nich, wěſty brigadier w zivilu, njemdrje žwój kłobuk — a na poßledk žebi tola radſcho ſtary a ſamaſany kłobuk wſa, kotryž bě na hoſdźach ſbył, hacž by podał žwój płěch ſymnemu wětrej, kotryž khětro dujeſche.

A wſawſchi kłobuk, poklěwaſche »roſpjerſcheneho« knjeſa, kotryž bě jón jemu pſchemėnił.

Naſajtra pak wróći brigadier baronzy jeje dopiß, kotryž bě namakał ſa roſtorhanym ſnutſkownym kłobukowym paſkom.

Liſt mějeſche žo takle:

„Knjeſej Donej Nikomedej!

Dokelž žudźu, ſo by njepěkńje było, hdy bych žo wam wotrunała hinak, a ſnajizy ſ dobom waſche pomėry, dach do waſcheho kłobuka w tutej wobalzy położićź dwě bankowzy po 50 peſetach (ſ zyła žnadź 70 hriwnow po naſchim), ſo byſchcźe jich wužił, kaž žo wam najlěpje hodźi.

Waſcha poddana

baronka de Valdecosquillas.“

— — — — — — — — — — — — — —

Baronka drje žo domyßli, ſchto je Pulido ſworał, a bankowzy ſaßo ſkhowa.

Pulido pak hnydom brigadierowy klobuk ſaſtaji — a brigadier Pulidowy klobuk hadrjeſchćerjej pſcheda ſa 6 zentimow (5 np.)

Njewěmy drje, ſchto je Pulidej žo dale ſtało, ale nam žo ſda, ſo drje je žebi pola hadrjeſchćerja — žida — kupił druhi klobuk, kotryž bě podobny prjedawſchemu.

Njebožatko Pulido!

Pſched někotrymi dnjemi je ſemrjeł w Klobukarſkej drózy. To žo hodźeſche wočakowacź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchi žylnym deſchću Boże njewjedro ſańdźenu žobotu popołdnju do tſěchi klampnarja Münch na žitnej haźy dyriwſchi někotre zyhele rozraſy a wot tam na žuźodnu khěžu zynlijerja Hajnki pſcheſkočźi, hdyž dźěłarnine hornje wokna wobſchkodźi a w dźěłarni žamej wſchelaku ſchkodu naczini.

— (Sso ſaźypnył). Hdyž ſańdźenu žrjedu murjeŕ Otto na ſnutskownej lawſkej haźy w Hartmannez leżomnoſćźi jedyn kanal wurywaſche, žo ſemja žuny a jeho ſahrjeba. Jeho žobudźěłacźerjo jeho hnydom ſaźo wurychu, a kaž žo ſda, njeje wón žaneje ſchkody poczerpił.

— (Wobſchudźeŕ.) Pjatk tydźenja žu w Budyſchinje jeneho cźeladnika, wěſteho Schimela ſ Wölmsdorfa ſajeli, kotryž je žo pola mnohich ratarjow do žłużby pſchiſtajił a žebi kóždy króć ſawdawk žadał a jón też doſtał. Na žłuženje njeje pak nowomódny cźeladnik myźle měł, ale jenož na to, kak by prawje wjele ſawdawkow nakrydował. Mjes woporami, kotrež je wón woſkobał, je jedyn kubleŕ w Tſělanach a jedyn ratař w Budyſchinje.

S **Cźichońz.** Mózny ſliwk, kajkehož wobydlerjo Cźichońź njepomnja, je žo njedźelu 16. julija na naſchu wjeź puſchcźił. S njebjeź ſa krótki cźaź telko deſchcża padźe, ſo woda pola kowaŕnje a Fahlandez žiwnoſcźe 75 zentimetrow wyšoko do haja dele ſchucźeſche. Reymannez kowaŕnja žo pócźrje, a wobžedźerjej žo lědma poradźi, žwój ſtót, 4 koſy a 2 žwinjeczi, ſ niſkoležazeje hródźe wukhowacź. Fahlandej budźiſche žo ſtót tepił, njebudźiſche-li jeho Reymann ſe ſpanja wubudźił a na ſtrach kedźbliweho njeczinił. Na wyſche leżazym knježim dworje woda kholcź wyšoko ſtejeſche a dworowu murju pſchimjeſowazeho wósnika Wobſta powali. We Wobſtez konjemzu konje hacź do brjucha we wodźe ſtejachu. Pſchi kowaŕni je woda woźebje teho dla tak wyšoko ſtupiła, dokelž jej na hrodowej ſtronje žylna murja wobaraſche, žo do knježeje ſahrody linycź. Też w Nowych Cźichońzach je woda do niže leżazych twarjenjow ſtupiła. S kajkej hromadu je deſchcź padał, je ſ teho widźecź, ſo deſchcź, kotryž žo do wuhenjow lijeſche, ſe žaſami ſměſchany ſ khachlow běžeſche. Do pucźow je woda hłuboke dźěry wudrěła.

S **Delnjeje Hórki.** Sańdźenu njedźelu rano žu na tudomnych knježich hatach ſ nowa ſchtyrjoch dźěłacźerjow ſ Margarecźineje Hěty lepili, hdyž ryby kojachu. 6 kharpow, hromadźe 11 puntow ważazych, běchu na hacźenje położili.

S **Hodźija.** W tudomnym młynje je póndźelu w nozy młynſki pomoznik na to waſchnje do njeſboža pſchiſchoł, ſo je jemu walza walzoweho ſtoka dwaj porſtaj lěweje ruki rosmjatka. Lěkaŕ je rosmjecźenaj porſtaj hnydom wotrěſnył.

S **Radworja.** Sańdźenu žobotu a njedźelu, 15. a 16. julija žo ſatraſchne njewjedra a ſliwki na naſchu wjeź puſchcźichu. Pola žo ſapuſcźichu, pucźe žo wudrěchu a ſ hródźow dyrbjeſche žo ſtót ſwucźahacź. Tajke wody pola naš najſtarſchi ludźo njepomnja. Najhórje žu młynſke khěže cźerpike, w kotrychž woda hacź do delnich ſtwow ſtupaſche. S tym, ſo ſ boka twarjenjow pſchirow wurychu, žo wjetſcha ſchkoda wotwobrocźi. Do nowonatwarjeneho doma żeleſniſkeho dźěłacźerja Jana Bryczki Boże njewjedro dyri, jene tóſło roszychnowa a někotre zyhele ſ tſěchi ſmjeta, tola njeſapali. Krupy, ſ deſchcźom padaze, žu woźebje na ſahrodach wulku ſchodu naczinike.

S **Bronja.** Sańdźenu póndźelu 17. julija žo naſcha wjeź ſe žylnym njewjedrom, ſ krupami pſchewodźanym, domapytaſche. Błyſk do hródźinych žwißlow kublerja Wenzela dyri a khětru ſchkodu na ponoſchku naczini, tola njeſapali. Jedyn holb bu ſaraženy, jedyn druhi pohłuſcheny.

S **Boranez.** Njedźelu rano ½3 hodźin žurowe njewjedra a ſliwk, kajkež hiſchcźe tu ženje njeżžu widźeli, Boranczanſke a Libuchowſke leżomnoſcźe ſapuſcźichu. Hacźenja wyšoko napjatych knježich hatow žo roſtorżechu. Najprjedy žo wulki Libuchowſki hat pſchedrě, potom žo hiſchcźe 6 hatow na Boranczanſkich leżomnoſcźach pſchetarże. Wjele ſtow kharpow a druhich rybow na łuki k Radworjej a dele do Łomſka wupłuwa. Łuki žo jenicźkemu wulkemu jěſorej runachu. Torhaza woda Radworſko-Kamjenjanſki pucź 4 metry ſchěroko a 2 metraj hłuboko pſchedrě a teho runja móſt pſchi moſtkach podmlě, tak ſo dyrbjeſche žo pucź ſaſchlahowacź. Boranczanſki knjes je w žwojich hatach ſ najmjeńſcha 2000—3000 hriwnow ſchkody poczerpił. Wjele rybow je žo ſ łukow pokranyło a hiſchcźe wjazy je žo do druhich wodow ſhubiło.

S **Mikkez.** Se ſliwkom, kotryž tu ſańdźenu njedźelu 16. jul. padźe, je tudomny najenk Höckner wulku ſchkodu poczerpił. Hacźenja jeho kharpjazeho hata pola Wulkeho Wjelkowa žo pſchedrěchu a wſchě ryby ſ njeho wupłuwachu. Woda bě tak wulka, ſo pod moſtom, 1½ metra wyšokim a meter ſchěrokim, pſcheběžecź njemóžeſche. Pucźe žu tu a we wokolnoſcźi tak rózdrěte, ſo dyrbja ludźo do žnjow na nich wjele wuporjedźecź, hewak njebudźa móz po nich ſe žnjowymi wosami jědźicź.

S **Huſki.** Sakładny kamjeń k nowej zentralnej ſchuli je žo tu 18. julija na žwjedźeńſke waſchnje požwjecźił. Hdyž bě cźaŋ ſchulſkich dźěcźi a druhich žwjedźenjowych wobdźělnikow pſches wjeź cźahnył, žo žwjedźeń ſ němſkim a žerbſkim ſpěwom ſchulſkich dźěcźi a gmejnſkich žobuſtawow ſawjedźe. Po žerbſkej a němſkej rěcźi pſchedžydy ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa, knjeſa fararja Handrika, po ſwucźenym waſchnju na kamjeń dyrichu. S powſchitkownym ſpěwom a modlitwu žo jednory ale doſtojny žwjedźeń ſkónczi.

Nowy ſchulſki dom budźe jedyn ſ najwjetſchich a na najlěpje pſchiprawjenych w Budyſkim ſchulſkim wjeźnym wokrjeżu. Sa ſchtyri ſchulſke ſtwy, khěžu a druhe delnje rumy žo deletkóczne parne tepjenje naprawi. Wuwjedźenje twara je žo twarſkemu miſchtrej Johnej w Lubiju, kotryž je też wubjerny plan wudźěłał, pſchepodało. Michała 1900 žo w nowym ſchulſkim domje, kotrehož twar dyrbi hacž do 30. auguſta 1900 dokonjany byc, wucźenje ſe ſchtyrjomi wucźerjemi ſapoczńje. Pſchi wucźenju ma też žerbſka rěcź žwoje ſakońſke prawo doſtacź. Naſcha Huſcźanſka woźada je žerbſko-němſka woźada, a teho dla dyrbja žo dźěcźi naboźinu też žerbſki wucźicź. Sſerbſzy ſtarſchi chzyli jenož na tutym žwojim ſakońſkim prawje wobſtacź a po nim budźe žo też potom wucźicź.

So kóžde dźěcźo němſki nawuknje, ſa to žo w naſchej ſchuli na doźahaze waſchnje ſtaraja, tola pſchi tym dyrbi žo žerbſkim dźěcźom jich macźerna žerbſka rěcź ſdźerżecź. Někotremużkuli, kotryž poſdźiſcho do dalokeho žwěta pſchińdźe, je wona druhdy jara wużitna.

Dotalnaj ſchulſkaj domaj, hiſchcźe w dobrym rjedźe žo namakazaj, w lěcźe 1860 natwarjena zyrkwinſka ſchula wo wśy a druha w lěcźe 1842 natwarjena ſchula pſchi wśy, dyrbitej žo pſchedacź, a pjenježny wunoſchk ſ njeju dyrbi žo na twar noweho ſchulſkeho doma pſchetrjebacź.

Se **Sahorja.** Ssobotu 15. julija rano ¾6 hodźin ſ kubje domſkeho kublerja Jana Wawr ikawoheń wudyri. Płomjenja žo ſpěſchnje na Wawrikez konjemz, kruwaŕnju, bróżnju a wumjenk, w kotrymž fabrikſki dźěłacźeŕ Wylem Schkleńczeŕ bydleſche, wupſchestrjechu. S wulkej horzotu žo też domſke Ernſta Gruhla ſeżmudźi. Tole wyšoke, ſe ſchifrom rjenje pſchikryte twarjenje žo njehodźeſche wohnjej wobrócź, mjes tym ſo Gruhlez nowa bróżeń ſtejo woſta. Gruhlez drjewjana ſ firnižom wobarbjena ſtwa žo dołho ſ jaźnym płomjenjom paleſche. Se ſbožom bě, ſo bě cźicho. Dokelž bě rano mhła, njemóžachu woheń daloko widźecź. Blisko wopalniſchcźa bě drje doſcź wody, tola mało žykawow. Hajniczańſka fabrikſka žykawa prěnja k haſchenju pſchijědźe, Budeſcźańſka jako druha pſchihna a Hornjohórcźańſka jako tſecźa. Wſchón ſtót je žo wukhował. Wawrikej je žo mało nadoby wukhowało, dokelž žo płomjenja po žłomjanych tſěchach jeho twarjenjow nimo měry ſkoku wupſchestrjechu. Tola ſchkoda žo jemu trochu naruna, dokelž ma, runje kaž Gruhl, ſawěſcźene. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

Se **Schumburga** pola Kumwalda. Njedźelu popołdnju je tu błyſk khěžerja Khorlu Auguſta Jermiža ſaraſył. Jermiž dyrbjeſche žwojemu wnukej w Kumwałdże kmótſicź a bě žo na pucź do kſchcźiſnjazeho doma naſtajił. Dokelž w poſtajenym cźaźu tam njepſchińdźe, dźěchu ſa nim pytacź. Namakachu jeho na pódlanſkim pucźu, ſe Schumburga do Kumwalda wjedźazym. Błyſk bě jemu zylindrowy klobuk roſtorhnył a jemu ſchiju wopalił. Wón wudowu a tſjoch žynow ſawoſtaji. Spomnjenja hódne je, ſo je na tamnym měſtnje Boże njewjedro hižo ſchtyrjoch cźłowjekow ſaraſyło. Kaž žo ſda, ma tam ſemja woźebitu błyſk pſchicźahowazu móz we žebi.

S **Barta.** Żałożne njeſboże je pońdźelu 17. julija tudomnu Měrſchez žwójbu podeſchło. Tudomnu zyrkwinu wěżu w tu khwilu tſěchikryjerjo běła. Měrſch bě hižo wjazy krócź žo ſ wißazym ſtokom na kotrymž tſěchikryjerjo pſchi žwojim dźěle žedžo žo horje a dele

puschczeja, dele sjěcź chzyk. 17. julija pschipołdnju 1/4 1 hodźiny wón na wěžu pschińdźe a ßebi žadasche, so bychu jemu se stołkom ßo dele puschczicź dali. Tola jeho žadanju ßo sarjeknychu a jemu ſ wěže dele kasachu. Wón pak hischcże wysche po wěži dźěsche a ſ wulemjenym wuhladkom na zyhelowu tsěchu wustupi. Tola ſ tutym khrobolenjom ßo hischcże njespokojo spyta wón ſ tsěchi na najwyschschi wjerschk salěsczź. To ßo jemu njeporadźi, wón sepjeru pod nohomaj shubiwschi, ßo po tsěsche dele ßuny; w bliżšim wokomiku jeho cźežke cźěko psches powětr dele na zyrkwinu murju slecźa a ßo wot tam mjes rowy dele wrjeßny. S rosraženym nopom, swinjenej schiju a se skamanymi a rosraženymi stawami wón leżo wosta. Hischcże někotre krócź sadychnywschi njesbožowny ducha spuschczi. Pschiwołany lěkaŕ móżesche jenoż wobkrucźicź, so je wumrjeł. Wocźiczi ßwědzy ßo ßmjercże wustróżachu, hdyż khróbolaka dele padnycź widźachu. Jenoż hnadnemu Bożemu swarnowanju ma ßo pschipißacź, so wón jeneho tsěchikryjerja, kotryż na wißazym stole ßedźo ßwoje dźěło cźinjesche, dele leczo njeje ßobu do hłubiny storhnył; pschetoż wón zyle blisko nimo njeho dele padże. Měrsch sawostaji ßydom njewocźehnjenych dźěcźi a ßamodruhu mandźelsku. Njesbožowny podawk w dalokej wokolnosczi wulku ßobuželniwosćź sbudźuje.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njewjedra, pschecźahowajcy nimale tydźeń pospochi naschu domjazu Łužizu, njejßu też naschu wjeß a wokolinu ſ błyskowej schkodu pschelutowake. Sańdźenu ßobotu dopołdnja wokoło 11 hodźin Boże njewjedro na dobo do tudomneho Dejkez hosczenza, a Mikanez statok, pschesskocźiwschi do ßnano 70 łohczi sdaleneho domskeho żiwnosczerja Pawlika dyri. Najskerje je ßo błysk w powětsje do dweju pruhow dźělił. Do Dejkez hosczenza wón pódla wuhnja do tworownje sajěwschi, wjerchi sale a wschelakich stwow straschnje wobschkodźi, ale nikoho ani njestrani ani njepohłuschi ani njesapali. Wjele hórje pak je błysk pola Pawlikez zychnował. S wuhenjom do domskeho sajěwschi, je tsi cźaßniki a wschelaku domjazu nadobu do małych kruschkow rosbił, sepjeradło kanapeja rossschczěpił, sczěny a wjerchi żadławje wobdrěł a rózdrěł, mnohe wokna wubił a skóncźnje na dwór sjěwschi ßo shubił. Bohu dźakowano njeje nichtó ſ domjazych, runje wo jstwje pschebywazych, na strowosczi poczerpił. W ßamßnym cźaßu błysk do tsěchi Handrija Schlezy w ßußodnych Dalizach dyri. Někotre tafle schifra rosbiwschi wón po tsěschnym żłobje, ſ deschczikowej wodu napjelnjenym, k semi sjędże. Sswědk wo błyskowej żadławej mozy pak je khójna we Wjazkez kerkach blisko Maleje Dubrawki, sto krocźel sady Hobrakez statoka stejaza, do kotrejež Boże njewjedro njedźelu popołdnju dyri. Błyskowa pruha hnydom niże wotnohow do sdonka dyri a jón tosbi na wjetsche a mjeńsche schczěpki a tschěski, kotrcź na 70 krocźel rosmjeta, so je napohlad tajki, kaž bychu tam cźěßlojo podźěkali. Wjetsche kruchi drjewa ßu ſ tajkim wotmachom do wokolnych schtomow praßke, so je ßo ſ nich skora sdrěka. Pokojza pjenka je se semje wutorhnjena a wuwalena, druha pjenkowa pokojza ſ dwajkohczowskej sdonkowej pokojzu pak hischcże w semi tczi. Wokoło khójny je semja sdrjena, a pjerschcź a jahodowa selina je ßamo hacź na hałoſy wokolnych khójnow wjerhnjena. Naßyp pjerschcże pscherasywschi je ßo błysk w bliskim pschirowje shubił. Sańdźenu ßrjedu błysk dwójcy do wschelakich elektriskich maschinow a pschiprawow Adolfskeje hěty sajě. Hižo schtwórtk psched dwěmaj njedźelomaj je błysk do bróżnje tudomneho żiwnosczerja Czornaka dyrił. Někotre tsěschne zyhele rosbiwschi njeje tam dalscheje schkody naczinił.

S **Wětrowa.** Sańdźenu njedźelu je Boże njewjedro do hródźow kublerja Piwarza dyriło a ßwinje pohłuschiło, a to jene tak ßylnje, so ßu jo hnydom rěsnikej pschedali. Jedyn kóń je, ßo błyskoweho dyrjenja wustróżawschi, ßebi kónczk jasyka pschikußnył. Skótny lěkaŕ je nakußnjeny kónczk hnydom wotrěsnył. Sapalił błysk njeje.

S **Minakała.** Sańdźenu njedźelu, 16. julija, ßylne njewjedro psches tudomnu krajinu cźehnjesche. Mjes Lipiczom a Minakałom je błysk ßydom telegrafowych żerdźow rosrasył.

S **Wósborka.** W naschim měscźe ßo elektriske ßwětło naprawi. Hižo 15. oktobra ßo Wósbork ſ nowym ßwětłom wobßwětli.

S **Wósborka.** Póndźelu popołdnju bu tudomny żiwnosczer August Nicka na poln ſ błyskom saraženy. Holza, kotraż bě teho runja na poln, bu pohłuschena.

S **Khróscźiz.** Ssobotu 15. julija ßwjecźeschtaj ßwój 50lětny abo słoty mandźelski jubilej tudomny wobydleŕ a blidaŕski mischtr Miłkawsch Kral (rodź. 1817 w Ssernjanach) se ßwojej mandźelskej rodźenej Menzlez (ſ Bóschiz w lěcźe 1821). Wobaj namakataj ßo pschi tak wyßokej starobje hischcże poměrnje cźikaj a strowaj. Hdyż běschtaj na jubilejnym dnju rano ßwj. sakramentaj pokuty a woltarja dostałoj, dźerżesche jimaj potom po bożej mschi knjes kanonik faraŕ Wornaŕ rjanu jubilejsku rěcź a wudźěli jimaj skóncźnje jubilejske mandźelske požohnowanje. Na ßwjedźeń běschtaj też pschijełoj w Draždźanach wudata dźowka jubilejskeju mandźelskeju a wnuk, kiž je w Pirnje druhi katholski wucźeŕ. Wobdarjenaj a swjeßelenaj buschtaj wonaj też wot někotrych snatych a pschecźelow psches wschelake dary luboscźe a poczescźowanja. Bóh spożcź jimaj też dale sbożowny wjeczor żiwjenja.

Naschcheje ßerbskeje khroniki dla chzemy hischcże tudy pschispomnicź, so je jubilar Kral był wucźomz ßławneho P. Tezelina Różenczańskeho w tamnischej schuli, wot kotrehoż je derje ßerbski cźitacź nawuknył, a luboscź a horliwosćź k ßerbskemu cźitanju hacź do dźeńßnischeho dnja też wobkhował, pschetoż cźita też we ßwojej wyßokej starobje kóżdy tydźeń „Katholski Poßoł“ a „Sserbske Nowiny“, a hdyż jemu schtó „Łužicu“ posficźi, też analogiski prawopiß zyle derje a rady. — To by dobry pschikład ſa někotrych młodych Sserbow był! (K. P.)

S **Khróscźiz.** Pschi ßylnym njewjedrje sańdźenu njedźelu popołdnju błysk do bróżninych ßwißlow kublerja Cźěßle w Kosarezach dyriwschi někotre deski wobschkodźi, tola njesapali. Druhi błysk w Hatach pola Worklez pola khèżkarja Hitzki do wuhenje praßny a po nim dele do jstwy sajědże, hdźež jeneho hólza ßylnje pohłuschi, kotryż pak je nimale saßo wotkhorił. Pódla teho ßu błyski dotwarjenja pschekupza Rjelki we Worklezach a na Khróscźanskich leżomnosczach do jencho farskeho pola a do jeneho pola kublerja Hermanna dyrike, tola njejßu wjetscheje schkody naczinike.

S **Kukowa.** Sańdźenu ßrjedu běsche tu saßo wólba noweho wucźerja. Po dlějschej rosmołwje wotedachu ßo schtyri hłoßy ja knjesa wucźerja Sskodeńka ſ Radworja, kotryż je ſ tym wuswolony.

S **Wucźkez.** Ssobotu 15. julija wjeczor je ßo w jenej skali njedaloko nascheje wßy 28 lět stary cźeladnik Bernhard ſ Noweje Wßy pola Njeßwacźidła tepił. Bernhard, pola tudomneho kublerja Strieglera ßłużazy, bě ßo ſ dwěmaj druhimaj wotroczkomaj na pucź do skały nastajił, so by ßo tam wumył a wokumpał, tola bě nèschto prjedy ßwojeju towaŕschow woteschoł. Hdyż taj k skale, w kotrejž ßo wjazy njedźěła, pschińdźeschtaj, pschi brjosy Bernhardowy cźaßnik a rubjeschko leżo wohladaschtaj. W tym ßamym wokomiku Bernhard do swjerćha wody spłuny, tola hnydom ßo saßo shubi a ßo wjazy njepokasa. Maja sa to, so je, hdyż je ßo pschi brjosy stejo rossłěkał, ßo pod jeho nohomaj pjerschcź wotwalika, tak so je do wody panył. Dokelž woda w skale směrom steji, je wona we hłubinje jara symna. Duž je móżno, so je Bernharda, hdyż je do hłubiny sajeł, Boża ruczka sajała. Dokelž jeho towaŕschej ßebi rady njewjedźeschtaj, kak byschtaj jeho cźěko wucźahnyłoj, ßo do Wucźkez wrócźischtaj. Hospodaŕ chzyschе hnydom do Draždźan po nurjakow telegrafowacź, tola teho njebě trjeba, dokelž ßo jedyn Wucźkecźanski hródźny schwajcaŕ, kotryż je dobry nurjak a płuwaŕ, poskcźi, cźěko na ßwětło pschinjescź. Wón je tónle nadawk derje dokonjał. Do hłubiny ßo puschcźiwschi je wón cźěko tepjeneho k żerdźam pschiwjasał, ſ kotrymiž ßu jo wucźahnyli. Wo Bernharda, ſ nahlej ßmjercźu pschekhwataneho, żaruje wobstarna macź, kotrejž dyrbjesche wón na jeje stare dny ſ podpjeru bycź. Hischcże bóle płacże pschе njeho njewjesta, ſ kotrejž chzyschе ßo sa tsi njedźele swèrowacź dacź. Ssrjedu ßu jeho cźěko ſ wulkim wobdźělenjom na Hornjowujesdźanske pohrjebnischcźo khowali.

S **Wulkeho Dażina.** Sańdźenu njedźelu chzyschе ßebi tu sahrodniski żiwnosczeŕ Mucźink hischcże do deschcża wós dźecźela ſ pola domoj dowjescź. Pschi tym jeho wokoło 3 hodźin njewjedro pschekhwata. Se satraschnym wrjeskotom błysk ſ mróczelow slecźa, kotryż krumu, do wosa sapschehnjenu, mori. Mucźink a jeho ßyn pohłuschenaj na semju panjeschtaj. Hdyż ßyn sa khwilu ſ womory wozucźi, ßo wón nana wopraschа: „Nano, ßy hischcże żiwy?“ Tón wotmołwi: „Haj!“ Tola krutwa morwa na semi leżeschе. Błysk bě w tym wokomiku dele ßapnył, hdyż Mucźink poßlednje widło dźecźela na wós poda.

S **Lubija.** Lubijska banka, kotraż ma hižo w Nowym Gersdorfje, Żitawje a Budyschinje filiale, nowu filialu w Shorjelzu saloži.

S **Rakez.** W tudomnej knjeżej holi je jena Rakecźanka spodźiwne hribisko namakała. S jeneho korjenja bě hribjazych nóżkow wurostło, kotreż běchu do jeneho hoborskeho kłobuka srostke. Hdy bychu hriby trake, mohł ßo tutón hrib jako symbol jednoty khowacź; tu ßydom hribow pod jenym kłobukom ßedźeschе. Hribisko nimale dwaj puntaj ważeschе.

S **Komorowa** pola Rakez. Pschi cžežkim njewjedrje, kotrež žrjedu popoldnju nad naschej wžu cžehnjesche, błysk do žwißlow tudomneho kublerja Khorle Krala dyri, někotre tšeschne zyhele dele storhny, tšeschny žlob wobschkodźi a pschi kólni, k bróžni pschitwarjenej do semje sjedže. Sapalik błysk njeje, tola wón žylne wonjenje sa schwablom sawostaji.

Se **Ssernjan.** Woßadne spěwarske towarstwo mějesche tu pola Bjenschez minjenu njedźelu spěwarski žwjedženi. Spěwarjo běchu žo derje pschihotowali, zyke lěto pilnje wukli. S rjanym spěwom „My žwěrni Sserbja chzemy wostacź“ — s kotrymž na jewischczo wustupichu, nam wossjewichu, cžeji žu. Haj, rjeńscho wuschomaj klinczi a rjeńscho k wutrobje rěczi žerbske žłowo, žerbska nota. Tajki bě tež zyły konzert, kotryž mějesche program jara bohaty — a we wschěm skoro nowy, we wschěm pak nasch. Dokelž žu, kaž lubi hoscžo struchle sanjeßechu, sa bura »cžežke lěta«, dyrbi žo jemu tež sažortowacź. Woni to scžinichu, a jara wustojnje. Sa to jim budź wulki dźak. Wschitzy poßlucharjo budża spominacź schtyri njedźele a dlěje na Kilanka a Bulanka, rjaneju mužow, ale srudneju hajúkow — a na Truharja horjo a wjeßelo. Ach, to bě rjenje ... Hdyž Hórbanka schkrabachu a Pětra a Handrija — a Michałej ryjachu subiska. Jemu žamemu je lóže bylo — a tež jim, hdyž mischtr s Hanskom britwi spěwaschtaj pěžeń. Knjeża wschak, kotsiž s cžisteje luboscže k lubym Sserbam hotuja tajke pěkne wězy, kotrymž Sserb woprawdże tež rosymi, žłuscha wulke „Sapłacź Bóh!“ — Wě žo, běchu tež spěwy rjane. Wot Kozora, Krawza, Braunera běchu — a narodne, kaž žmy je žami spěwali, hdyž bě hischcže rjeńscho w Sserbach. Mi žo sda, naschi spěwarjo chzedża naß saßo spěwacź nawucžicź. Konzert staj nawjedowałoj knjes Schewcžik a knjes Hajna, kotryž jeho podpjerasche. Wobě maj wutrobny dźak — teho runja žławnym soliśtam a duettistam a kwartettistam w „Lubka lilija“, „Cžeń wutroba“, „Wěsch ty tón žlub?“ „Nětk žłónczko Boże khowa žo“ atd. — K lětu pak saßo pschińdźemy — a hischcže rjeńscho wam wupyscha łubju nasche holzy — a njetrjebacže žo nam dźakowacź sa to — a žu-li wam saßo podźakowanje póßłali, knjes redaktor, dajcže to radscho sa Maczicžny dom. (Tak tež scžinichmy. Red.) — Jenož jene naß rudźi: te »Ssernjanske wjedro« — ale: k lětu budże lěpje, wěrcže nam. Potom waß tež waschi bratsja žußodźa lěpje wopytacź pschińdu, dyžli tón krócź. To tu njebě žadyn ... A samołwjenje: Ssernjanske wjedro. To je to jenicžke, schtož žo nam njelubi. S. P. (K. P.)

S **Wulkich Sdźar.** Tudomna zyhelncža žo do parneje zyhelncže pschetwori. Wobkhodna nawjedźitosćź jeje wodźerja, hódnosćź hliny a pschihódne połoženje pschi natwarjomnej nowej żelesnizy dadża wocžakacź, so žo woteběrarstwo powjetschi. Tež tudomna zementowa fabrika žo s parnej mozu poczěri. Hnydom po wotewrjenju żelesnizy, najskerje hižo bliżsche lěto, žo tu wulki parny rěsak natwari. Pódla teho projektowana żelesniza někotrym druhim fabrikstim pschedewsacžam nastacź da, dokelž na tudomnych ležomnosćžach kaolin a wuhlo ležitaj. Sa wuhlom chzedża hižo bliżschi tydźeń wjercźecź.

S **Wojerez.** Sańdźenu póndźelu je žo tu 40lětny dźěłacžeŕ J. Ducžman na łubi žwojeho doma wobwěßnył. Schto je jeho k žamomordarstwu pohnuło, njeje snate.

S **Wojerez.** S pschicžinu jubjelskeho žwjedženja tudomneho wojerskeho towarstwa bě žo nasche město sańdźenu njedźelu žwjedżeńszy wupyschiło. Wožebje torhoschczo bě žo wurjadnje rjenje wudebiło. Pschi žwjedźenju žo 29 towarstwow wobdźěli. W 1 h. žo towarstwa na hrodowskim městnje shromadźichu a na torhoschczo cžehnjechu. Towarstwowy pschedžyda Prätorius mějesche žwjedżeńsku rěcź. Krajny radźicžeł Schwarz khěžorej žławu wunjeży a hejtman Gludrecht jubjelske towarstwo a jeho pschedžydu žławjesche. Sastupjerjo towarstwow, kotsiž běchu k žwjedženjej pschischli, thorhojne hosdże s pschisprawnymi žłowami pschepodachu. Běchu to Kulowske, Wulkosdźarowske, Delnjowujesdźanske, Njedźichowske, Narczanske, Židźinowske, Sabrodske, Łahowske, Spalowske, Bórkowske, Ptaczanske, Ežornokholmczanske, Bukowske, Njeżwaczidliske, Bórkamorske, Rakeczanske, Běłokholmczanske, Blunjanske, Nydowske, Wóżlinczanske, Lubuschowske, Brětnjenske, Michałkowske, Cžiskowske, Drětwjanske, Parzowske a Hósnjanske towarstwo. Potom žo žwjedżeński cžah srjadowa, na kotrehož cžole jěsdni wschěch brónjowych družinow kavallerije jěchachu. W žwjedżeńskim cžahu wožebje žwjedżeński wós dźiwanje sbudźowasche. Na nim büsty tsjoch němskich khěžorow, Germarnija, wojazy we wschelakej uniformje a khorych hladaze žotry cžerwjeneho kschiża a jena marketendarka stejachu. Lědma bě žwjedżeński cžah na žwjedżeńske městno, se žobotnym njewjedrom rosmokane, pschicžahnył, žo nowe mózne njewjedro pschibliži, kotrež žo se sliwkom a krupobicžom na Wojerezy a wokolnosćź rospuschczi. Sa někotre wokomiki mějesche město symski napohlad, krupy khětro wyßoko měschczanske haßy pschikrychu. Nacžinjena schkoda na polach budże drje khětro wulka. Rjany žwjedżeń žo s njewjedrom na dobo pschetorže. Tež hdyž bě žo deschcź pscheschtał hicź, bě mało żiwjenja na žwjedżeńskim městnje.

S **Hór** pola Wojerez. Njedźelu popoldnju wokoło 4 hodźin je satraschne njewjedro naschu wjeß potrjechiło. Ssylne krupobicže je skoro wschě pólne płody saniczilo. Krupy mějachu wulkosćź lěßneho worjecha.

S **Tranjow.** Póndźelu 17. julija wjecžor žu tudomneho hoscženzarja Thomasa pod jenej brěsu morweho namakali. Jeho bě błysk sarasył.

Se **Sabroda.** Sańdźeny pjatk pschi žylnym njewjedrje błysk do drjewjaneje wěże nascheje zyrkwje dyri a niże wjerschka sapali. Wodowa pruha wjeßneje žykawy hacž k wężinemu kónczkej njedožahasche, a wěża budźische žo spalika, njebudźische-li tudomny kralowski hajnik Arnold se žwojej sahrodnej žykawu na pomoz pschischoł.

S **Běleje Wody.** W tudomnym hlinowym hacže je žo dźěłacžeŕ H., we wuhlerni dźěłazy, tepił. Wón bě pschehłuboko do wody saschoł a w njej žmjercź namakał, dokelž płuwacź njemóżesche. Nasymu dyrbjesche H. do wojakow hicź.

S **Běleje Wody.** Na jěsdnym kole jědżo žo tu žobotu popoldnju njedaloko dwórnischcża piwowy wikowar Fellbaum s Bożej ruczku saja. Wón mějesche hischcže tak dołho wědomnja, so móżesche s koła skocžicź a jenemu mužej, s kotrymž žo setka, do rukow panycź. Snjesboženeho s wosom do jeho bydła dowjesechu, hdźež cžežko khory leži.

S **Roholnja.** Tudomny khěžkaŕ Jan Bohot je žo 12. julija satsělił. Schto je s pschicžinu jeho žamomordarstwa, njeje snate.

S **Cžiżowa.** Sańdźenu njedźelu, 16. julija, žo se žłomu kryta bróżeń tudomneho pokleńka Handrija Pjerjaka s Bożim njewjedrom sapali a žo do cžista spali. Pjerjak ma drje bróżeń sawěscźenu, tola niczo, schtož je w njej khował.

Se **Sagorja** pola Mužakowa. Tele dny je tu jena žona, kotruž bě, hdyž jahodki w holi schcźipasche, smijiza kußka, na sajědojcźenje wumrjeła. Jenej druhej žonje s Wjeski, kotruž je teho runja w holi smijiza kußka, nadźijeja žo, żiwjenje sdźerżecź.

Hudanczży.

23.	24.
Kluklu-kluklu macźerka	Swonka hładke, selene,
Paßesche žej dźěcźatka.	Snutska duschki běluschke,
S brěsyczkow žo spschitula	Zana wěża zyrkwina
Rubjeżniza cžerwjena.	Horka njej' tak kónczojta.
Huj, ta matka w poskoku	Hłódny skocžik na paswi
Skocži fuk ji na hłowu,	Wo nje nikak njerodźi;
A ji s wótrej pasoru	Holczata je torhawschi
Sslepu sdrapny ferniczku.	Pletu wot nich korbiki.

Wuhudanczży s poßlednjeho czißła:
21. Pjeńk. 22. Morchej.

Přilopk.

* (Njewjedra.) Pjatk tydźenja rano je Boże njewjedro w Wilknizach pola Wulkeho Hajna kublerja Schumanna na polu sarasyło. Schumann bě dźeczel žykł a s dwěmaj koßomaj na ramjenju domoj dźěsche, hdyž jeho błysk trjechi. Wón bě hnydom morwy. Ssłużobna dźowka, kotraž 20 krocžel sa nim dźěsche, se žamymi stróżelemi woteńdże. Schumann żonu a tsi dźěczi sawostaji.

* (Błysk do żelesniskeho cžaha dyrił.) Do ludźazeho cžaha, s Pirny do Stołpna jědżazeho, póndźelu pschi žylnym njewjedrje błysk dyri. Hacž runje njebě nichtó trjecheny, pucžowarjow njeßměrne strach wobja. Někotre woßoby se stróżelemi sprostnychu, mjes tym so žo druhe w pschepjelnjenych kupejach w cžischcženzy wobschkodźichu.

* (Ssamomordarstwo.) W Lubanju je žo wutoru w žwojim wobydlenju wyschschi leutnant Fuhrmann wot 6. kompagnije tamnischeho bataillona satsělił. Wón bě woženjeny.

* (Schworaki mordaŕ.) Ratarja Pětra Kuzena w Hernya (Wuherskej) žu sajeli. Wón je pjecža žwojim schtyrjom žonam, kotrychž żiwjenje bě sawěscźicź dał, s jědom sawdał, so by wyßoki sawěscźeński pjenjes dostał.

* Dwazyczi milijonow hriwnow w pokładnizy schpaniskeje poknózneje żelesnizy pobrachuje. Pjenjesy žu žo pjecža kranyke.

* Cžëka tšjoch nowonarodženych dźëčži jene brëmjo wopschijeſche, kotreż ßu tele dny w Spandawje w mlynſkej hrjebi, pſches mëſto bëžazej, namakali.

* Se ſymnej błyſkowej rann trjechenaj buſchtaj w Barlinje jedyn dźëlacžeŕ a jeho 12lëtny ßyn. Wonaj wo tym ſcžëhowaze powjedataj. Wobaj bëſchtaj wukhow pſched deſchcžom pſchi płocže hojeŕnje pytałoj, a nan nad ßobu a ßynom wupſcheſtrjeny pſchedeſchcžnik dźerżeſche. Na dobo błyſkowe płomjo zyku wokolinu wobßwëtli, a wobaj mëjeſchtaj ſacžucže, kaž ſo byſchtaj ßo ſ pſchedeſchcžnikom horje ſbëhnyłoj. Potom ßo jimaj wëdomje poſhubi. Hólcžez, kotryż bë pod cžëko ßwojeho nana panył, jenoż wokomik bjes wëdomnja woſta a cžujeſche, kak ßo nanowe cžëko njepſchestawajzy ſtorhowaſche. Wón pak ßo njemóżeſche hibnycž a dyrbjeſche wocžaknycž, hacž jeho jedyn muż pod nanom wucżeże. Potom jemu bë, kaž ſo byſchtej jeho noſy ſcžerpkej, wón w nimaj wibolenje a ražowanje cžujeſche a njemóżeſche ſtejecž. Te ßame ſacžucža mëjeſche poſdźiſcho nan, njemóżeſche pak pódła teho rëcžecž a mëjeſche boloſcže w rjapje. Tež pónđżelu hiſchcže njemóżeſche khodźicž, rëcž pak bë ßo wróciła. Błyſk bë ſ kija wocžinjeneho pſchedeſchcžnika pod ſtejadkom kruch wutorhnył pſchikrycže njewobſchkodźiwſchi. Nanowej noſy bëſchtej módrej pobëžanej a żiły na nimaj bëſchtaj porſt tołſto wuſtupiłe.

* Njekniczomny njeſkutk je 15lëtna pëſtońcža, pola jeneho maſchinſkeho wjednika w Jaworje w Schleſynſkej ßłużaza, ſkucžiła. So by ſchtyri dźëčži, kotreż dyrbjeſche hladacž, wotbyła, jim wona pſched nëhdże dwëmaj njedżelomaj cžłowcži njerjad a moßaſne knefle pózrjecž da. Dokelž knefle dele njeńdżechu, ale ſaßo horje pſchińdżechu, je wona ſhibny a je dźëcžom ſaßo do huby tykny. Mjes tym ſo pola tšjoch ſtarſchich dźëčži knefle woteńdżechu, ßo pola młódſcheho, ſchtyriméßacžneho hólza, cžrjewa ſaſchmatachu, ſchtož bë ſ pſchicžinu dźëſcžoweje ßmjercže. Holcžiſko je ßo hižo ßwojeho cžertowſkeho njeſkutka wuſnało. — W poßlednim cžaßu je hižo woſpjet wo podobnych ſłóſcžach pëſtońcžow ßłyſchecž było. Njeje to pſcheßwëdcžaze dopokaſmo ſa to, ſo ßo dźëčži w nëtcžiſchim cžaßu doma a w ſchuli wopak wocžahnu? Cžim dale, a cžim njekniczomniſcha je młodźina.

* Pjecž młodoſtnych ſapalerjow, ſchulerjow techníka w Limbachu, ßu ſajeli. Woni ßu po wulkim piwowym żłokanju jenu pólnu bróżeń ſapalili a to ſ pſchicžinu wjety, po kotrejż dyrbjeſche tón, kotryż by pſchi ſapalenju najwjetſchu khróbłoſcž pokaſał, lëto dołho pſchi wſchëch żłokanjach darmo picž ßmëcž. Dźëlacžeŕ Freitag, kotryż w bróżni nozowaſche, ßo ßobu ſpali.

* W Noſſenje błyſk do wuhenja doma gmejnſkeho pſchedſtejicžerja Strauby dyri; błyſk pſches khachle do delnjeje ſtwy ſajëdże a pßa, pſched nimi leżazeho, ſaraſy. Khëża je ßo ſ błyſkom jara wobſchkodźiła.

* Wo wulkim njeſbożu w podkopkach ſ Budapeſta pißaja: W Gediwanſkich podkopkach ßo ſle powëtry ſapalichu. 28 hórnikow je ßo moriło, 33 je ßo ſhubiło.

* (Mordarſtwo na ſjawnej dróſy.) Njedżelu wjecžor je 40lëtny fabrikſki dźëlacžeŕ Franz Weßiak w Praſy ßwoju 30lëtnu żonu pſchi Woltawinym brjoſy ſkónzował. Muż bë wopiły a ßwojej żonje tradacž dawaſche, cžehož dła jeho wona pſched dwëmaj lëtomaj wopuſchcži. W poßlednim cžaßu ßo Weßiak ßwojej żonje ſaßo bliżicž prózowaſche. Njedżelu wjecžor wokolo 9 hodżin ßo wobaj ſe ßwojej 12lëtnej dźowcžicžku pſchi Woltawje ſetkaſchtaj. Weßiak ßwoju żonu woſpjet k ßebi wabjeſche, kotraż pak jeho wotpokaſa. Duż mjes wobëmaj ſwada naſta, pſchi kotrejż Weßiak dołhi, wótrje natoczeny nóż wucżeże a ſ nim ßwoju żonu dwójzy do żiwota kłó. Njeſbożowna ßo hnydom ſwjeſy, mjes tym ſo dźëcžo wo pomoz wołajo prjecž bëżeſche. Domownik, kiż ßo w bliſkoſcži wukhodźowaſche, k mëſtu njeſkutka khwataſche, a w jeho rukomaj wboha żona wumrje. Stonajo njeſbożowna żona ſawoła: „Mój muż!“ Weßiak cžekny, a wyſchnoſcž jeho dotal namakacž njemóżeſche. Mënja, ſo je ßo w rëży tepił.

* (Pliſtowanje we wuheŕſkim wójſku.) Temeswarſki korpſowy komandant je ſ krutym wukaſom pſchedſtajenym ſakaſał, wojakow pliſtowacž. W poßlednim cžaßu bë wjele wojakow na wuſchi ſkhoriło, dokelž bëchu jich jich pſchedſtajeni pliſtowali. To je tola dyrbjało hižo jara ſlë bycž, hewak njeby korpſowy komandant ſjawnje pſchecžiwo temu ſakrocžił.

* (Bëdźenje cžëlza ſ lawom.) Pſched 10,000 pſchihladowarjemi ßo w Nordhaizſkej arenje bëdźenje mjes młodym, cžornym ſchpaniſkim cžëlzom a njedawno ſ Afriki pſches Hamburg pſchipóßłanym lawom wotmëwaſche. Hoborſku klëtku bëchu poſtajili, do kotrejż bëchu najprjedy lawa puſchcžili. Sywajo wón w njej wokoło ßahaſche a dźiwaſche ßo mnohoſcži ludźi, tež hiſchcže potom, hdyż bë ßo hižo cžëlz do klëtki walił. Cžëlz ßo hnydom do njeho da. Law ßo jemu ſmërom do boka boſcž daſche a wotwobrocži ßo wot njeho. Pſchihladowarjo lawa wucżuſchachu, kiż bë ßo każ kócžka naſtajił a k lëżyzy pſchitkócžił. Hakle po cžëlzowych woſpjetnych nadpadach ßo law wobaracž pocža a tej ſwëriſzy ſmużiwje hromadu raſyſchtej. Cžëlz ſtorcži ſ rohomaj lawej do wotewrjeneje khlamy. Law ſakußny ßo ſ zyłej ßwojej mozu do jeho rohow a pſchewiny jeho na wokomiknjenje; dyrbjeſche pak jeho rohaj żałoßneje boloſcže dła hnydom puſchcżicž a padny boloſnje rujo do pëſka. Wulzyſchna wołanza „bravo torok“ ßo ſbëhny. Jedyn muż ßo k klëtzy ſbliži a bijeſche ſ kijom pſches lëżyzu do lawa, ſo by ßo ſaßo ſbëhnył. Wón też żałoßnje ſranjeny ſtany a tłócžeſche ßo, jako by wo hnadu proßył, k lëżyzy, ale bórſy ſaßo k ſemi padny. Duż jedyn pſchihladowaŕ do klëtki ſlecża a do lawa pjerjeſche. Tón ſaßo ſtany, a nëtk jeho cžëlz, kiż bë khwilu ſmërom był, ſaßo pſchimaſche a pſchebodże jeho tak, ſo ßo jako ſnamjo njewuprajomneje żałoſcže do hromady wali, niż morwy, ale ſe ßmjertnym ſtonanjom pſcheradżejo, ſo dyrbi wumrjecž. Kſchicżaze khlamanja pſchihladowazych tyßazow ßławjachu cžëlza. Jena knjeni pak temu njeßmilnemu mużej, kiż bë, hižo ßmjercž ſranjeneho lawa bik, hdyż nimo njeje dźëſche, ſ roshorjenjom wſchitko, ſchtož móżeſche nëhdże ſhrabnycž, do hłowy ſmjeta.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 29lëtny ſchewz Klingſt bë lëtßa w meji dwë njedżeli dołho pola kublerja Miſchnarja w Pſchiſchezach jako wotrocžk dźëłał. 21. meje pſchipołdnju wón ßwojemu hoſpodarjej dweju hołbjow ſ hołbjenza krany, kotrejuż w jenym hoſcženzu w Budyſchinje ſa 70 np. pſcheda. Dokelž jemu w hoſcženzu prajichu, ſo bychu hiſchcže wjazy hołbjow kupili, Klingſt naſajtra hnydom ſchtyri hołbje ßwojemu knjeſej wotnjeße, kotreż ſa 1 hriwnu 40 np. pſcheda. Jeho k jaſtwu na ßydom mëßazow ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na 3 lëta wotrjeknychu.

Fabrikſki dźëlacžeŕ Gleißner ſ Lejna ßo 4. junija ſe ſchewzom Zinneckerom wukhodźowaſche. W Debßezach ßo ſ dźëlacžerjom Franzom Lauerom ſ Wilkowiz w Cžechach ſetkaſchtaj. Tuteho Zinnecker wo 85 np., kotreż bë jemu winojty, pominaſche. Dokelž Lauer płacžicž nochzyſche, Gleißner mënjeſche, ſo je to ßlëpzowſzy. Lauer teho dła Gleißnera ſtołka, na cžoż Gleißner ſ Zinneckerom woteńdże. Hdyż bëſchtaj lëdma nëkotre krocžele ſchloj, Lauer, kotryż bë ßo ſa nimaj pſchiwacžił, Gleißnera wot ſady ſ nożom kłó. Hdyż ßo Gleißner wobrocži, jeho wón hiſchcže tſi krócž do hłowy, do ſchije a do krka kłó. Njebudźiſche-li fabrikſki dźëlacžeŕ Schmidt ſ Wulkich Debßez Lauerej wobarał, budźiſche tón hiſchcže wjazy krócž do Gleißnera kłok. Sranjeny njemóżeſche dlëſchi cžaß dźëlacž. Hacž dotal njekhoſtaneho Lauera k jaſtwu na ſchëſcž mëßazow ſaßudźichu.

Dźëlacžeŕ Jan Micžka bë loni hacž do ſeptembra pola najenka zyhelncže Role w Scheſchowje dźëłał. Lëtßa w haprleji wón Roli ſ wokna jeho khëże jenu bluſu, jedyn pjeſł a cžrije krany. Bluſa Micżzy ßłuſcheſche, tola Rola bë ju wukhował, dokelž bë jemu Micžka 2 hriwnje do prëdka ſapłacženeje mſdy winojty woſtał. Micżzy, kotryż je hižo ras khoſtany, jaſtwo na jedyn tydżeń pſchiſudźichu.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lëcže 1899 dotal nahromadźiło: 4767 hr. 57 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđżelnizy	2	23
W „Katholſkim Póßle“ cžißło 28. lëta 1899 hižo kwitowane:		
Rachlowſzy kmótſja ſcheſcžo — wjeßeli, ſo ſtaj ßo nam narodźiłoj Sſerbaj nowaj: Pëtr a Khatka: pſcheßadźowachu — nóż ſa 8 hr. 4 np., titku ſa 52 np. Pſcheczel ſe ſtowëżateje 85 np. Delanſka patentna komißija 45 np. + 65 np. + 30 np. + 1 hr. + 20 np. Luby hóſcž, wuwikowawſchi 400 hr.: 6 × 5 + 10 kr. = 60 np. =	12	61

Hromadże: 4782 hr. 41 np.

S dżakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macżizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocżiſchcži.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

K sawostajenstwu khěžerja **Khorle Pomhajboha Heinki** w **Jeńkezach** ßluschaze leżomnoscże:

a. khěžkańska žiwnosć cźißko 24 wopalneho katastra, fol. 12 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, krajnoßudnistwoweho podźěla, wobstejaza s bróžnje s pinzu a gratowej kólnju a se sahonow cźißko 94a, 94b, 68 a 93 sahonskich knihow, 4,1 ara abo 22 □prutow wopschijaza, s 1,33 dawskich jenosćzow pocźeżena a w lěcźe 1877 s 480 mk. k krajnej wopalnej kassy schazowana,

b. khěžna leżomnosć cźißko 25 wopalneho katastra, fol. 36 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, wobstejaza s domskeho s wjelbowanej hródźu, pjezu a thlěwami a se sahonow cźißko 90 a 92 sahonskich knihow, 18 □prutow wopschijaza, se 16,66 dawskich jenosćzow wobcźeżena a w lěcźe 1877 s 1200 mk. k krajnej wopalnej kaßy schazowana,

c. polo a pastwischcźo, fol. 85 tych ßamych leżomnostnych a hypothekskich knihow, wobstejazej se sahonow cźißko 124 a 125 sahonskich knihow, 1 aker 81 □prutow wopschijazej a s 9,45 dawskich jenosćzow wobcźeżenej, k a. b. c., hromadźe na 2400 mk. takšerowanej

maja ßo po žadanju herbow se stejatymi žnjemi

wutoru 1. auguſta 1899, dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje jenotliwje abo wschě hromadźe na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dalsche je s wuwěschenki na ßudnistwowej deßy widźecź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 13. julija 1899.

Kuntze.

Drjewo na pschedań

w Dubjanskim revěrje.

Na ßwobodne pscheßadźowanje ßo poskicźa:

1200	rm	ßuschizowych kuleczkow . . .	po	2	mk. 50	np.,
75	=	dubowych kuleczkow	po	3	= 50	=
750	=	duboweho pjenkoweho drjewa .	po	2	= 50	=
100	=	ßuschizowych khójnowych schcźěpow	po	4	= 50	=
35	=	brěsowych a wólschowych schcźěpow	po	5	= 50	=
1200	stotnjow	khójnowych walcźkow, stotnja	po	8	= —	=

Dale ßo na khójnowe žerdźowe hromady kedźbliwe cźini, kotrež budźa ßo sahe w nasymje hromadźe s druhim drjewom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom.

H. Kretschmar.

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow Jana Kmocha ma ßo **khěžkańska žiwnosć** kat. cźißko 43 w Rakojdach s něhdźe 4 kórzami pola a kuki

pónđzelu 31. julija 1899 dopołdnja w 10 hodźinach

w Rakojdźanskim hosćenzu na pscheßadźowanje pschedawacź.

Pscheßadźowanske wuměnjenja ßo w termiji wosjewja

Liebsch, ßudnisći aktuar sw. ßk.

Kubło na pschedań.

Kubło cźißko 7 w **Srěschinje** pola Budyschina s maßiwnymi twarjenjemi, 36 kórzami pola a kuki, 4 kórzami liscźoweho drjewa a rjanymi žnjemi, ma ßo

wutoru 25. julija t. l. **dopołdnja w 11 hodźinach**

w leżomnosći ßamej na pscheßadźowanje pschedawacź.

Dalsche je w termiji abo prjedy pola wobßedźerja Pětra Knježka w Małym Woßyku pola Hornjeho Wujesda shonicź.

Pscheßadźowanje žnjow.

Žito na polach Klimantez žiwnoscze we Wownjowje ma ßo pónđzelu 24. julija t. l. popołdnju w 3 hodźinach po sahonach pschedawacź. Wuměnjenja ßo do sapoczatka awkzije cźitaja. Shromadźisna pschi pacholazym puczu.

G. Scholta, wjeßny ßudnik.

---

1 ßylny dźěłański **kóń,** 1 ßucźelna a 1 na nowe dejaza **krowa** a 3 ßuproschny **ranzy** ßu na pschedań w Jitku cźißko 22.

Pjekarńja na pschedań.

Derje pschiprawjena pjekarńja s rjanej sahrodu, 20 mjeńschinow wot Budyschina, je pschi niskim napłacźenju płacźisny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **A. Muzik** w Bndyschinje pschi Pětrowskej zyrkwi 2.

50—60 zentnarjow jědźnych zyblowych běrnow a 20 z. słótnych zybl. běrnow ma hischcźe na pschedań

C. M. Hauſſe w Njeßwacźidle.

Jara dobru **woku** a **hróch,** woprawnu jendźelsku **rajſku trawu,** saruczeny židyczišty **cźerwjeny dźeczel,** jara rjaneje wulkosornateje družiny,

k wuſßywej

kaž tež

majßowy schrót,

ßłodowe kołochi Ia. ßwětleje hódnoscze, **ßuschene piwowe ßłodźišny** ßwětleje hódnoscze, **palmosornowe woßuchi** a **schrót,** kaž tež **Müllerowu majßowu kołochowu melaſſu,** nowu wubjernu pizu, wscho po najtunischich dnjowych płacźišnach w pschepytanych najlěpschich hódnoscźach porucza

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

Kubło na pschedań.

Kubło cźißko 2 we Wyßokej pola Rachlowa, 69 kórzow wopschijaze, je se žiwym a mortwym inventarom a se stejatymi žnjemi se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Žiwnosć na pschedań.

Sswoju žiwnosć cźißko 10 w Noßacźizach pola Wósborka, něhdźe 12 kórzow leżomnoscze wopschijazu, chzu se wschěm žiwym a mortwym inventarom a stejazymi žnjemi khoroscze dla pschedacź. Domske ma twjerdy kryw a błyskowod. Zyrkej je blisko, teho runja Luwocźanske želesniske sastanischcźo. Napłacźenje po pschihodźenju.

August Wendler.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobbadźa, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

K desinfekziji

pschi pokhromje mjes howjaſym skotom porucza

chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lyſol,
želeſowy vitriol

atd.

w stajnje cźerſtwej a najlěpschej tworje tunjo

Otto Engert,

on gros **drogownja** en détail na ſnutskownej lawskej haßy.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosć wubudźuje a kormjenje połožuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecźa winoweje kicźe.

Drainěrowanske roły

wschěch družinow ma po fabrikskich płacźišnach na składze

H. Dittrich w hosćenzu w Lětonju.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń 30. t. m. popołdnju w **3 hodź.** swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. K njemu je so nam pokračowanje zajimaweho přednoška z lubeje, wysoko waženeje strony přilubiło. Sobustawy, was wšěch należnje napominamy, zo byšće wěsće přišli. Z dobom pak přeprošujemy tež druhich Serbow, a wosebje naše Serbowki hač na najpřećelnišo.

Předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje **njedźelu 23. julija** popołdnju s dypkom w 5 hodźinach w Sokez hosćenzu poźedźenje. Wo bohaty wopyt proźy

pschedźydstwo.

Ssuche khójnowe deski,
16, 20, 26, 30, 33 a 40 cm. tołste, ma na składze
hrabinski Arnimski rěsak w Hamorje (Boxberg). Steinwender.

Bayerske tóčzniki

a **kunki** (Wetzsteine) w 10 wschelakorych druźinach pschi potrjebje porucza

powjasarski mischtr **J. G. Müller**
na kamjentnej haźy 12.

Do Brěmjenja!

Jutsje njedźelu 23. jul. źo moja nowa sala s rejemi poźwjeczi. K temu pschecźelnje pscheproschuju.

August Wjenk
w Brěmjenju p. Měrkowa.

Trjebane **jězdne koło,** derje dźeržane, je płaczisny hódno na pschedań pschi lawskich hrjebjach 18 w zigarowych khlamach.

Wósk,

bruny, a kras kupuje **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Na źwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Hrabje,
kožyschcza,
koźaze rynki,
kolmas,
kožowy mas,
powjasarske twory,
drjewjanzy,
drjewjane stupnje
we wulkim wubjerku tunjo porucza

J. G. Müller,
powjasarski mischtr
na kamjentnej haźy 12.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tucźne **howjaze mjaźo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaźa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haźy cźisło 4.

Ssuscheny tucźny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tucźne **źuschene źwinjaze mjaźo** punt po 65 np., druhu druźinu **běleje kołbaźy** punt po 50 np., **kołbaźowy tuk** punt po 40 np. pschedawa.

Otto Pětschka
na žitnej haźy.

Wosjewjenje.

Cźesćenym Serbam s tutym k wjedźenju dawam, so źym dźenźa tu **na rózku kamjentneje a hospitalskeje haźy** (w Gambrinusu po 2 skhodomaj) **pisarnju sa pisćmowske dźěła a sa shotowjenje kupnych, dismembraziskich, hypothekskich, testamentskich a sawostajenskich wězow atd.** wotewrił. Dźiwajo na źwoju strowosćź źym źwoju 18létnu dźěławosćź na źudnistwje složił. Ssym Sserb.

W Budyschinje, 1. julija 1899.

Hermann Liebsch, źudniski aktuar sw. źł.

Tunje płaczisny!

Do Łasa! **Do Łasa!**

K poźwjeczenju

mojeje **powjetscheneje** a **ponowjeneje sale** smeje źo 23. julija t. l. **koncert,** wuwjedźeny wot Budyskeje tšelerskeje kapały a po tym **bal.** K temu najpodwolnischo pscheproschuje

s poczescźowanjom

Khorla Scholta, hosćenzar we Łasu.

Konzert źo wjecźor w 7 hodźinach sapocźnje.

Ssym źo w **Halschtrowje** pola Kamjenza jako praktiski skótny lěkař saźydlił.

Skótny lěkař **Bierig.**

Žitny jednory, liter po 30 np.,
žitny, dwójny, liter po 60 np.,
Nordhausenski, liter po 65 np.,
wschelake likéry
jako
rózowy likér, persiko, khorwejdu, mjetlizowy, ingwer, nalikowy, jatroselowy, wischnjowy, zitronowy, hornjołužiski, selowy hórki,
jechiběrnowe, liter po 65 np.,
stary, dobry žitny, liter po 65 np.,
Proteczanski žitny, cźisty, žitny destillat, liter po 65 np.,
rum po wjazorych płaczisnach.
malakoff, žitny khorwejdowy,
Hamburgski hórki, liter po 80 np.,
němski Benediktinski, liter po 120 np.,
wubjerne běłe wino, liter po 65 np., bleschu s njej hromadźe 60 np.,
Samoske wino, bleschu po 120 np.,
Rustski wubjerk, najlěpsche wino Wuherskeje, bleschu po 180 np.,
zyle stare Malagaske, bleschu po 180 np..

pola

Augusta Jatzki
pschi dźiwadle (theatrje).

K wušywej

poruczam najtuńscho:

hróch,
woku,
kolij,
hejdusch,
žonop,
lupiny a
rěpowe žymjo

w najlěpschej derje skhadźazej tworje.

Khorla Preisser jun.
w Budyschinje pschi žitnych wikach.

K nasymskemu
wušywej

hróch,
woku,
kolij atd.

w najlěpschej derje skhadźazej tworje porucza

Ernst Wobad w Hodźiju.

6000 mk. a 2000 mk.
ma na dobru hypotheku wupožcźicź **Liebsch,** aktuar sw. źł.

Kóždu dźělbu **rjanych woklepow,** s **maschinu młóczeneje źitomy** a **kužneho źyna** kupuje

Pětr Wacker
na hornjcźerskej haźy cźisło 2.

Hólcźez, kotryž chce **pisarstwo** nawuknycź, móże źo samolwicź pola **Liebsche,** źudniskeho aktuara sw. źł.

Hejtman źo pyta.
Dla skhorjenja nětcźischeho źo na Kupjanski knježi dwór wustojny hejtman bórsy do źłužby pyta.

Nashonjena wothladarka khorych pyta źłužbu. Dalsche je shonicź we wud. „Sserb. Now."

Sprawna, cźista **holza** sa kuchinju a domjaze dźěło źo k 15. septembrej abo k 1. oktobrej do źłužby pyta. Sso samolwicź s knihu na **taschbarku 11,** delkach na lěwizy.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, śrěnkow, tseczakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłacźerske źwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na źukelńskej haźy 24 po 1 skhodźe.

Młodu 16létnu **źłužobnu holzu** bórsy abo posdźischo pyta

A. Töpler
na bohatej haźy 31.

Kucharku, pěstonczu, stwinsku holzu, źłužobnu holzu, dźowki, wotrocźkow, pohonczow, dźěłacźerske źwójby pschi wulkej mjdźe pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haźy 5.

Schablony źu źo na Wósborskej drósy namakake. Saźodostacź w Boschezach cźisło 8.

Portmonej s pjenjesami je źo pschi měschcźanskim tšelenju śrjedu tydźenja namakał. Saźo dostacź pola pjekarja Scholty na garbarskej haźy.

Žeńtwa.

Starschi, samožity, njenaźwarjeny muž pyta źo s jenej žónskej abo wudowu sesnacź, so by źo s njej woženił. Wuměnjenja źo njecźinja, khiba sprawne měnjenje. Listy chzyke źo s napismom „cźisło 28" w wudawarni „Sserb. Nowin" hacź do 5. aug. wotedacź.

(K temu cźisłu jena pschiloha.)

Pschiloha k czißku 29 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. julija 1899.

Płaczißny rěsneho ſlotu na Draždżanſkich ſłótnych wikach

17 julija 1899.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 6 lět	33—36	61—65
awſtriſke	34—37	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	31—33	58—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	28—31	54—57
4. ßnadnje pizowane kóżdeje ſtarosty	—	51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	32—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacż do 7 lět	30—32	58—61
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	27—30	54—58
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—27	49—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże awſtriſke	33—37	60—63
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	30—32	57—58
3. ßnadnje pizowane	—	54
Cźelata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	38—42	62—65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—40	58—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkſchiżenjow w ſtarobje hacż do 1¼ leta	38—40	50—51
2. mjaßne	36—38	48—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	33—34	45—47

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyſchinje: 4125 měchow.	W Budyſchinje 15. julija 1899 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 20. julija 1899. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pſchenża běła	8	12	8	41	8	—	8	29
" żołta	7	94	8	12	7	76	8	6
Rożka	7	63	7	82	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	13	7	50
Wowß	7	20	7	50	6	80	7	10
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduſchka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	2	—	2	30
Pſchenična muka 50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1092 ſchtuk, ſchtuka	8	—	18	—	—	—	—	
Pſchenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pſchenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórż pſchenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacż 14 hr. 29 np., żołta 13 hr. 49 np. hacż 13 hr 80 np., kórż rożki po 160 puntach 12 hr. 20 np. hacż 12 hr. 51 np., kórż jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np. hacż 10 hr. 59 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 12 np. hacż 8 hr. 24 np., pſchenża (żołta) wot 8 hr. — np. hacż 8 hr. 9 np., rożka wot 7 hr 72 np. hacż 7 hr. 81 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr — np. hacż 7 hr. 15 np.

Wjedro w **Loudonje** 21. julija: Kraßne.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** smje 8. njedżelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodż. diakonus Sarjenk ßerbſku ſpowjednu rěcż, ½9 hodżin farař Räda ßerbſke a w 10 hodżinach němſke prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalſkej zyrkwi**. Ernſt Hermann Schöne, moler a wobydler na Żidowje, ſ Khrystianu Pawlinu Thomaſez ſ Rynarnje. — Khorla Bjarnat Arnold, murjeć a wobydleŕ na Żidowje, ſ Auguſtu Emiliu Pawlinu Michaelez tu. — August Hermann Scholta, paleŕſki pomoznik w Delnjej Kinje, ſ Hanu Helenu Polanez tam.

W **katholſkej zyrkwi:** Franz Jan Grzybek, draſchleŕ w Lipſku, ſ Hannu rodż. Budiſchez

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Frida Elſa, Jana Ernſta Mjeźwy, wobydlerja a fabrikarja na Żidowje, dż. — Alma Frida, Jana Auguſta Wollmanna, wobydlerja a dżełaczerja na Żidowje, dż. — Mariana Saloma, Khorle Auguſta Cźecha, murjerja a wobydlerja w Kelnje, dż. — Jan Kurt, njemandżelſki ß w Hrubjelczżizach.

W **katholſkej zyrkwi:** Anton, Franza Sedláčka, fabrikſkeho dżełaczerja w Bělczżezach, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 14. julija: Richard Adolf, Guſtava Bruna Kſchiżana, pjekarſkeho miſchtra a leżomnoſczerja w Sſtonej Borſchczi, ß, 4 m. 1 d. — 15. Ernſt Klemens, Hermanna Klemenſa Riedla, korczmarja, ß., 1 l. 7 m 16 d. — Hana ſwud. Kunatowa, rodż. Michalkez, 53 l 1 m. 22 d. — 16. Johana Marja Bórkez, Jana Pawoła Duczmana, khżerja a tyſcherja w Malym Wjelkowje, mandżelſka, 25 l. 11 m. 2 d — 17. Franz Eduard Boitz, pjekarſki miſchtr a leżomnoſczeŕ na Żidowje, 46 l. 6 m. 16 d. — 18. Elſa Martha, njemandż dż. w Hrubjelczżizach († w Hodżiju), 3 m 24 d. — 19 Pawoł Richard, Handrija Měrſcha, khżerja a czżßle na Żidowje, ß., 5 m. 14 d. — Pawoł, Michała Budarja, żiwnoſczerja w Nadżanezach, ß, 3 m 9 d.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

8. njedżelu po ßwjatej Trojizy smje farař Mroſak rano w 7 hodzinach ßerbſku ſpowjedż, w 8 hodż. ßerbſke a ¾10 hodżin němſke prědowanje.

Kupujemoj a pſchedawamoj

ſtatne papjery, ſaſtawne liſty, obligazije, akzije atd. ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi.

Schmidt & Gottschalk

w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16 pſchi Pětrowſkej zyrkwi.

Ssyczżże ſ MILWAVKEEſkej

trawu żnjejazej maſchinu po 275 hriwnach.



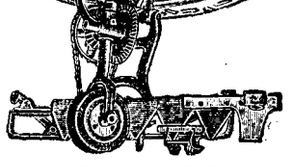

Ssamowotběraki a **ßamowjaſaki**

porucża

N. Nebiſch w **Bacżonju** pola Prěczez.

Wobżerny półwer!

A. Oty Walsterowy

hollandſki mlokowy a wużitkowy półwer, wobżerny a kormjazy półwer ſa ßwinje,

każ tež

jendżelſki konjazy półwer

porucża

Ernst Wobad w **Hodżiju.**

Żadyn hojazy ſrědk!

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjeŕski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbieže wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow**

porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

snapschecza turnaŕnje.

Sczinowe pleczenje

k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Koßy,

saruczene dobre, a **wubrakowane koßy, ßerpy** a **brußy** we wulkim wubjerku porucža

Emil Heinrich w Borschczi.

K wupschedawanju

stajimoj, tak daloko hacž skład doßaha:

spódnje ßuknje se schwejchom a schnóru po **90** np.,
schórzuchi s naramkomaj po **75** np.,
schórzuschki s kruteje tkaniny po **10** np.,
dźěczaze filzowe mězy, módre a czeŕwjene po **10** a **15** np.,
holczaze khapy, s zankami wudebjene, po **60** np.,
hólczaze filzowe kłobuki, prjedy 100 a 150, nětkole **75** np.,
mužaze filzowe kłobuki, prjedy 200 a 300, nětkole **100** np.,
nózne ßukniczki sa dźěczi po **50** a **75** np.,
dźěczazu drastu s barchenta a wołmy po **45** np.
sbytki a **kupony** s **bantow** a **zankow,**
sbytki a **kupony** s **gardinow,**
sbytki a **kupony** s **mebloweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **poßleschczoweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **koschlazeho barchenta,**
koschłaze ßukno, płat, jara płaczisny hódno.

Na lětnje trikotaže, lěpsche rukajzy a schtrympy, sportske koschle, dźěczaze khapy atd.

dawamoj

10% rabatta.

Woßebje tunjo:

blidowe deki, saruczene barbunjepuschczate, po **150** np.,
komodowe deki, k temu ßo pschihodźaze, po **100** np.,
deki na schwadliske blidko, k temu ßo pschihodźaze, po **80** np.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Chzyli ßebi naju wukładne wokna wobhladacź.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Póstska kowaŕnja w Budyschinje.

W. A. Hultsch

porucža wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschczow, brußow, ßynowych a žnjowych widłow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

Sofy, stoły matrazy s łožom a bjes njeho mam pschezo na składźe, teho runja **dekoraziske wězy.** Tež wschě **pólstrowanske** a **tapezěraŕske dźěła derje** a **tunjo** wuwjedu.

Wilhelm Holzschuh, tapezěraŕ,

w starym Maczicznym domje pschi lawskich hrjebjach 2.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczisnach nakupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo tež pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach lětnjeho czaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich a filzowych

kłobukach

poskicza. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. **Sobotu 29. julija 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor je pschipowjedźeny wopyt w Rheinlandskej a we Westfalskej spuschcził. W jeho pschitomnoschi dyrbjesche so Dortmundsko-Emski kanal wobkhadej wotewricź. Někotre nowiny chzedźa wjedźecź, so kněžor teho dla do Dortmunda njepschijědźe, dokelž so pruski sejm pschecźiwja, do jeho dalschich kanalowych projektow swolicź.

— Kral Albert je pruskemu prynzej Albrechtej, kotryž je s braunschweigskim regentom, Lipschčanski druhi ulanski regiment czišło 18 spožcził. Prynz Albrecht bě jako wjednik deputazije, wot kněžora pósłaneje, s pschiczinu 50lětneho jubileja krala Alberta, jako ryczerja pruskeho rjada pour le mérite tutemu kněžorowe sbožopschecze pschinjesł a jemu s dobom krónu k mjenowanemu rjadej pschepodał.

— Po nowym drasczenskim wukasu sa offizěrow němskeho wójska smědźa tucźi sa czaš manevrow jenož czerwjeno-brune pšowjokožane rukajzy nošyć. To pschi 20,000 offizěrach s najmjeńscha 20,000 porow pšowjokožanych rukajzow wucźini. Kelko pšow budże to dyrbjecź swoju kožu wostajicź!

— (Swolanje rekrutow.) S kralowym pschiswolenjom chzedźa tež w sakskim wójsku lětsa rekrutow k jich wójskowym wodźělenjam direktnje wot doma swolacź. Rekrucźa maja sebi po swolanskim wukasu wojerśku jěsdnu khartu kupicź a to dla wulkeje liczby wotewjesomnych mužstwow po móžnoschi hižo hodźinu do czahoweho wotjědźenja. So bychu so czahi njepschepjelnike, so swolanje rekrutow na někotre dny rosdźěli. Želesniskim wyschnoschczam dyrbi so rano sahe k wjedźenju dacź, kelko rekrutow ma so mjes dwěmaj želesniskimaj skhiženjomaj pschewjescź, so mohło so s czahom dosćź wosow wobstaracź.

— Karolinske kupy, nowe němske wobsedźeństwo w pokodnischim morju, su so s powodźenjom mórskich žołmow domapytale. Wschě khlěbowe płody a taro, pódla kokosowych worjechow a rybow jenicźka zyroba domoródnych wobydlerjow, su so sniczike. Jendźelska łódź „Queen of the Isles“ je 29 wošobow Bostonskeje mišionskeje łódże „Logana“ pschijaka, kotraž bě so we wichorje pschi Mortlockskej kupje rosbika. Kupa St. Augustin je pół wotpławjena. 14 cłowjekow, kotsiž běchu na kupiny najwyschschi wjerschk cźekli, je skoro sahłódnikło. Kapitan łódże „Queen of the Isles“ jich k schpanjskemu guvernérej w Ponape dowjesy. Na Gilbertskich kupach kapitan teje sameje łódże 200 cłowjekow wukhowa, kotrež běchu so teho runja s mórskimi žołmami pschekhwatali.

— Murjerjo a cźěsłojo w Hamburgu su wobsamkli, so 1. aug. dźěło skoža, jeli so so jim dźěłanski czaš njeponiži a so msda njepowyschi. Cźěsłojo warnuja hižo druhich cźěslow, sebi w Hamburgu dźěło pytacź.

— Wucźahanje s Němskeje do Ameriki sašo pschiběra. Mjes tym so je w prěnich schěsćź měšazach lěta 1897 jenož 39,684 wošobow s Němskeje do Ameriki wucźahnyło, je lětsa liczba wucźaharjow w tym samym czašu 79,367 wošobow wucźinika. Hacź runje so sdacźu industrija w Němzach spěchuje, tola hischcże wjele Němzow swoje sboże sa morjom pyta.

— Jeneho cźwilowarja wojakow, podwyschka Schmidta w Cleve, kotryž bě wobskorżeny, so je s njepschestawazym pschesćźěhanjom jeneho wojaka k samomordarstwu sahnał, su k twjerdźišnje na 13 měšazow a k degradaziji sašudźili.

Awstriska. Po cźěstich nowinach ma so Brnski biskop Dauer sa Pražskeho arzybiskopa a sakski prynz Max sa biskopa-koadjutora (pomocznika) pomjenowacź. Po Dauerowej smjercźi by prynz Max na arzybiskopski stol stupił. Jenym Lipschčanskim nowinam so tale powjesćź wěry njehódna bycź sda. Němske Liberzske „Ludowe nowiny“ napscheczo temu pišaja, so njeje njemóžne, so by so junu prynz Max Pražski arzybiskop sčinił. Runje kaž je prynz Albert (nětčišchi kral) w lěcze 1850 w Budyschinje pola Ssmolerja serbski nawuknył, tak móže tež prynz Max cźěsku rěcź nawuknycź, kotruž dyrbi jako Pražski arzybiskop połnje wobknježicź. K temu hischcże jene Pražske nowiny dodadźa, so bu džowka cźěskeho krala Jurja Poděbradskeho, Sidonia, jako mandźelska sakskeho wójwody Albrechta pramacź sakskeho kralowskeho domu, a so dyrbi jej k cześći pschezo jedyn staw sakskeje kralowskeje swójby cźěskeje rěcze mózny bycź.

— Dla skandalow w awstriskej khěžorstwowej radże bě knjeżerstwo nusowane było, poswědźenja skónczicź, prjedy hacź běchu ludowi sastupjerjo statne wudawki a dokhody na pschichodne lěto pruhowali a sa dobre spósnali. Knjeżerstwo je teho dla, kaž to § 14 wustawy postaji, nětko dawki bjes sejmoweho pschiswolenja wupišako. Mnohe města w němskich Cźechach a w Schtyrskej, kotrychž wobydlerstwo němsko-liberalnej a radikalnej stronje pschiwišuje, sjawnje pschecźiwo wupišanju dawkow, kotrež njeje sejm pschiswolił, protestuja. Wyschnoscze w tychle městach so sapowjedźa, nowe dawki sběracź dacź. Wo tele protesty njebudże so knjeżerstwo wjele staracź. Hdyž měschczańske wyschnoscze njebudźa chcyć sběranje dawkow wuwjescź, budże knjeżerstwo to swojim sastojnikam cźinicź dacź.

— We Sslanknowje njedaloko sakskich mjesow so njedźelu shromadźisna „swjaska němskich ratarjow“ wotbywasche. W njej němsko-radikalni sapósłanzy Schamberger, Schönerer a druhi wótre knjeżerstwo hanjaze rěcze dźeržachu. Knjeżerstwowy sastupjer teho dla shromadźisnu rospuschczi. Dokelž pschitomni salu njewopuschczichu, jich žandarmojo s njeje wuhnachu. Někotre wošoby, kotrež so spjecźowachu, so sajachu. Ludowa hromada a ludowi sastupjerjo sebi psched radnej khěžu žadachu, so bychu so jecźi puschczili, tola bjes wuspěcha. Polizija jich w jastwje wobkhowa.

— Awstriske wójnske łódźstwo je njesboże potrjechiło. Na torpedoskim cźołmje „Worjoł“ je so njedaloko Pola parny kotoł puknył. Pschi tym je so pjecź wošobow moriło, dwě stej so franikej.

Italska. Sběžkarske hibanje w kraju njewě knjeżerstwo s niczim druhim podtłóczicź, dyžli s wuwsacźnym sakonjom. Wón wopschija 9 stawow a je so 20. julija wudał. W prěnim stawje so poliziji prawo da, wschě shromadźisny rospuschczicź, a spjecźowarjam s 2000 lirami pjenjeżneho khostanja abo s jastwom na jedyn měšaz hrosy. Druhi staw te same khostanje na noschenje demonstraziskich snamjenjow położi. S tsecźim stawom knjeżerstwo połnomóz dostanje, towarstwa rospuschczicź, kotrež so pschecźiwo statowej wustawje abo pschecźiwo sozialnemu porjadej měrja. Schtwórty staw so pschecźiwo strajkam na želesnizach wobrocźa. Schtóž pschistajenych a sastojnikow jeneje želesnizy abo druheho sjawneho wobkhodneho wustawa k strajkej namołwja, so s jastwom hacź do 6 měšazow a s 3000 lirami pjenjes khosta. Na strajkowarjow samych tsiměšacźne jastwo a 1000 lirow pjenjeżneho khostanja cźaka.

Franzowska. Najwjetscheho wobschudźerja pschi Panamaskej jebanzy, žida Artona, kotryž je na wjele lět k jastwu sašudźeny, je president Loubet wobhnadźił. Arton je najhórschi jebak nowscheho

cžaßa, wón je milijony zuſych pjenjes pſchekſchiwił a wjele tyßaz ßwójbow na proſcherſki kij pſchinjeßł. Wón bě kumpan žida Herza a prjedy wjele ſ Loubetom wobkhadźeſche. Wobhnadźenje tuteho ßlěpza, kotryž by po prawom na ſchibjenzu ßkuſchał, pohórſchenje wſchitkich ſprawnje myßlazych ludźi ſbudźuje.

— Prynzej Louiſej Napoleonej, kotryž je ſ wyſchkom jeneho ruſkeho regimenta, je zar pjecža ſcžéhowazy telegram k jeho narodninam póßłał: „Wutrobnje Wam pſcheju, ſo by kóžde ßo kónczaze lěto Waß k najwyſchſchej periodże Waſcheho žiwjenja ſbližiło, w kotrejž móhli pſchecža ßwojich pſchecželow dopjelnicž, kotrychž je niz jenož w Franzowſkej ale tež w Ruſkej wulka liczba.“ — Cžežko je wěricž, ſo je zar to abo něſchto podobne telegrafował; pſchetož ſ tym by ßo nětcžiſche franzowſke knježerſtwo njemało naſtróžało.

— Dreyfuſowy prozeß ßnadź wichorej naſtacž da, kotryž zyku franzowſku republiku powróczi. Skoro wſchitzy wyſchſchi offizěrojo franzowſkeho wójſka ßu njembri na knježerſtwo, ſo je ſ zyła do teho ſwolilo, ſo je ßo Dreifuſowy prozeß hiſchcže ras pſchepytał. Jeli ſo Renneſki wojerſki ßud Dreyfuſa wuwinuje, ſchtož ßo najſkerje ſtanje, mohła wójſkowa njeſpokojnoſcž ſ nětcžiſchim knježerſtwom ſ pſchiczinu wojerſkeje revoluzije bycž. Knježerſtwo ßame najlěpje wě, ſo ßo na wójſko ſpuſchcžecž njemóże. Wone je teho dla wojerſkich roskaſowarjow w Pariſu pſcheßadźiło. Sańdźeny tydźeń je knježerſtwo Parižſkeho měſtneho roskaſowarja Pelieuxa wotßadźiło a jeho ſa roskaſowarja 44. brigady w Quimperu poſtajiło, generala Négriera, ßobuſtawa najwyſchſcheje wójnſkeje rady, pak hnydom na wotpočink póßłało. Négrier bě jako wójſkowy inſpektor pſchi inſpekziji dźeßateho pěſchkowſkeho regimenta offizěram woſjewił, ſo je najwyſchſcha wójnſka rada, kotrejž pſchißłuſcha, ßo roßßudźiła, po wußudźenju Renneſkeho wójnſkeho ßuda wot wójnſkeho miniſtra a preſidenta republiki ßebi žadacž, ſo by ßo wójſko pſched wohanjenjom a ſchiwdźenjom ſchkitowało. Jeli ſo bychu tele krocžele podarmo byle, dokelž nětcžiſche knježerſtwo po ſdaczu nadpadam na wójſko napſcheczo ſtupacž nochze, bychu ßobuſtawy wójnſkeje rady ßame ſkutkowale.

Schpaniſka. Po njeſbožownej wójnje Schpaniſka roſpanycž hroſy. Dźěl ludu k karliſtam pſchiwißuje, druſy chzedźa kraleſtwo wotſtronicž a na jeho měſto republiku ſtajicž, tſeczi na ſkładnoſcž cžakaja, ßo wot Schpaniſkeje wottorhnycž. K tutym ßkuſcheja wobhdlerjo Kataloniſkeje, kotſiž druhu rěcž dyžli ſchpaniſku rěcža. Tule ſtronu pjecža duchowni podpjeraju. Jedyn biſkop je pjecža w ßwojej diöceſy ſakaſał ſchpaniſzy rěcžecž.

Ruſka. Po zarowym wukaſu ßu ßo ſ někotrymi wuwſacžemi wſchitzy ſtudencža, kotſiž ßu ßo pſchi lětuſchich njeměrach wobdźělili, wobhnadźili. S dobom je ßo winowatym pſchipowjedźiło, ſo njeßmědźa druhi krócž zarowu mikoſcž wocžakacž.

Sſerbija. Bywſchi kral Milan je jatych wjednikow radikalneje ſtrony w jaſtwje dlěje dyžli 50 hodźinow bjes jědže a picža woſtajił. Tſjo prjedawſchi miniſtrojo dyrbjachu ſchtyri nozy na kamjenjach ſpacž, woßebje wyſchka Nikolicža cžwilowachu. Hakle hdyž bě ſaſtupjeŕ ruſkeho póßłanzſtwa pſcheczíwo tajkemu njeczłowſkemu cžwilowanju ſakrocził, ſ jatymi miliſcho wobkhadźachu. Po radže ruſkeho zara je ßo dotalny ßerbſki póßłanz w Peterburgu, general Gruicž, do Sſerbije wrócził. Gruicž je teho runja jedyn ſ wjednikow radikalneje ſtrony. Tola Milan ßebi njeſwěri, jcho do jaſtwa tyknycž, dokelž je jemu zar ßlubił, ſo ßo jemu w Sſerbiji njeßmě włóſka ſkſchiwicž. Jatym radikalnym wjednikam njeje ßo hacž dotal mohła žana wina dopokaſacž.

China. Dokelž ßo China ßwojich europiſkich pſchecželow wobróczž njemóże, kotſiž chzedźa jej wſchón kraj „wotnajecž“ abo ſ druhimi ßłowami prajene, wudrěczž, chze wona pjecža ſ Japanſkej ſwjaſk ſcžinicž. Dwaj chineſkaj komißaraj ſtaj do Japanſkeje wotjěłoj; wonaj ſtaj drohotne dary a khěžorſku poknomóz ßobu wſakoj, po kotrejž ßmětaj wo praſchenju chineſko-japanſkeho ſwjaſka wobſamknycž. Tutón ſwjaſk, ßo wě, ßo pſchecžiwo enropiſkim wulkomozam měri.

Amerika. Wobſtejnoſcže na philippinſkich kupach ßu w poßlednim cžaßu ſa Amerikanſkich jara njeſwjeßelaze. W Manili dźenßa na tym ßamym měſtnje ſteja, kaž pſched lětom. Philippinſzy ſběžkarjo ßu měſto wobſtupili, wſcho wikowanje je ſaſtało, a k temu je ßo w měſcže dla ſdźerženja porjada woblehnjenſtwo wuwołacž dyrbjało. Jeniczki rosdźěł w tym wobſteji, ſo pſched lětom Schpaniſzy a nětko Amerikanſzy měſto pſched ſběžkarjemi ſakituja. Hewak je ßo mało pſcheměniło. Amerikanſkim ßo na Philippinach dže, kaž Schpaniſkim něhdy na Kubje. Woni ßo w wojowanju ſ małym ſpjecžiwym ludom wukrwawja a budža ſkónczńje nuſowani, kraj ſběžkarjam pſchewoſtajicž.

Po kajkim waſchnju Amerikanſzy na Philippinach wójnu wjedu, to ßo ſ liſtom wojaka Pawoła Roberſa, w nowinach „North Amerika“ wocžſchczanym, pſcheradźi. W liſcže ßo praji: „Mi a mojim towaŕſcham bě ßo pſchikaſało, měſto (kotre, ßo njepraji) ſapalicž; ßmy wjazy dyžli 2000 khěžow ſapalili. Sſym wjele wulkich ſchpihelow a ßwěcžnikow roſbił, ropota dla. Sapuſcžecž, ſapalecž a moricž je tak rjenje. Hdyž ßym ras ſapočzał, a krjej je ßo roſhorika, potom je mi wſcho jene; cžłowjek wonjemdri a po móżnoſcži wjele ſapuſcženja naczini.“ — Na tole żałoßne wuſnacže ßo amerikanſki wojak hiſchcže wjele wě. Bjes dźiwa je, ſo ßo Philippinſzy tajkim njekraßnikam nochzedźa poddacž, ale ſo hacž do poßlednjeho dychnjenja pſcheczíwo nim wojuja.

Hróſbna nóz.

To bě wichoraty wjeczor. Tyſchnje a žarujo běchu cžaßniki na wěžach runje dźeßatu hodźinu wotbiłe. Wětſik ſchlipaſche ſ deſchczikom wo ſemju a wujo hwiſdaſche pſches ſchtomy. Nad pohrjebniſchczom, nimale ſdalenym wot hłowneho měſta, leżeſche tołſta cžma, kotruž móżeſche lědom běły marmor rownych pomnikow pſchedobycž.

S druheho boka pohrjebniſchcža bě ſtara kamjeńtna khěža ſ krucže ſaléßowanymi woknami. Na tſeſche bě wěžicžka, na kotrejž bě ſwón, kotryž ſpróznemu pucžowarjej na poßlednim pucžu ſaklinczeſche, hdyž ßo poda ſ wulkimi wrotami pohrjebniſchcža k ßwojemu poßlednjemu wotpočinkej. Hdyž bě ßo ſa něſchto cžaßa wupokaſało, ſo je woßebita cžełowownja nuſnje trěbna, bu k bydleńſkemu twarjenju pſchiſtajena, kotraž bě nětko ſ nim jenicžke twarjenje ſe ßamßnym ſaſtupom a ſe ßamßnymi khěžnymi durjemi.

W tym domje njebydleſche, kaž je to druhdże ſ wjetſcha waſchnje, tótka, ale dohladowaŕ pohrjebniſchcža, ſtary doktor Rubnik, kotrehož hróſbna bliſkoſcž cžełow mało jimaſche, kotrež, ſ napſchecža jeho jſtwy, jenoż pſches khóddbu dźělene, w cžełowownji leżachu. Pſchecžiwo temu bě ſe ßwojim powołanjom a ſ dołholětnym ſwucženjom ſkrutnył. Dokelž niczo njemějeſche, bě, na ſłěkarſtwo dowukny wſchi, pſched wjaz hacž ſchtyrzyczi lětami měſtno pohrjebniſchczowcho dohladowarja, kotrež ßo ßobu do jeho powołanja hodźeſche, pſchijał, dokelž ßo jako ſapočzeŕ njemóżeſche nadźijecž, ſo bórſy khorych nabudże, a tak njedoſta żaneje prakſy, kotrejež ßo poſdźiſcho, hdyž buchu jeho dokhody jako dohladowarjowe wulke, zyle ſda. Dokelž dyrbjeſche najprjódzy jara lutowacž, bu po něczim ſkupy, a teho dla wobkhowa tež, runjež bě nětkole bohaty muž, ßwoje wuſke wobydlenje w domje pſchi pohrjebniſchczu, kotrež ßo jemu runje teho dla pſchihodźeſche, dokelž bě hróſbne, dokelž ßo ßamo ſłóſtnizy hróſby ßmjercže ſdaluja. Jeniczke wjeßele běchu jemu nětkole pjenjeſy, cžehož dla tež, ſo by tak prawje ſlutniwje żiwy był, ßam lutki w khěži bydleſche a ßebi — k cžemuž bě mało cžaßa trjeba — wot tótkoweje żony poßłużowacž da; tótka bydleſche něhdże dźeßacž mjeńſchinow pſchi ſpočzatku měſta.

Doktor Rubnik, dołhi, ßuchi, nimale ßydomdźeßacžłětny muž, kotremuž ßo ſe ſmorſchczeneho wobliczа ßwětłej wocži pſches bryle błyſchczeſchtej, ßedźeſche ßam lutki pſchi błukim ßwětle lampy we ßwojej khudobnje pſchiprawjenej jſtwě. Wón bě njedźiwajo na próſdnu wjecžornu hodźinu hakle runje domjecžerjał. Sſnadne ſbytki wjecžerje do boka ſtorcžiwſchi, a ßwězu jaßniſcho ſtajiwſchi, wſa najnowiſche cžißło nowin do rukow. Ale to bě dźiwna wěz, ſo jemu dźenßa cžitanje wot ruki hicž nochzyſche, runjež bě mnoho ſajimawcho. Cžłowjek ma mjenujzy wokomiki, w kotrychž jeho ſańdźenoſcž tak móznje jima, ſo ßo pſchitomnoſcž, mohł rjez, zyle podtłóczuje. Nowiny wotłożiwſchi poſtany ſpróznje a hnydom na to krocžeſche, ruzy na khribjecže, a hłowu hłuboko na wutrobno ſpuſchcžiwſchi, ſamyßleny po jſtwje tam a ßem, po khwili pſchi jenym woknje poſaſtawajo, ſo by do hłubokeje nozy wudźerał. Skónczńje ſtupi k pißnemu blidu, ſ duboweho drjewa dźěłaneho, a wucžeże wulke ſaſtojńſke knihi, do koże wjaſane.

Poßlednju ſtronu w knihy wotewriwſchi, cžitaſche ſ cžichim dyrkotazym hłoßom:

„Hana Sapadnikowa rodźena Dwórnikez, wumrjeła 3. junija a pokhowana 6. junija tehole lěta.“

Dołho hladaſche potom na tute rjadki, kotrež bě ßam do knihi ſapißał. Schtó budźiſche jemu, hdyž bě hiſchcže ſtudent, prajicž mohł, ſo něhdy dźeń jeje ßmjercže a pokhowanja do ſaſtojńſkich knihi ſapiſche! Jeje ßmjercž to tež bě, kotraž jeho dźenßa tak ßylnje roſbudźowaſche a jeho tež ſe ſwucženeho měra wutorże. Jemu bě tež, jako by jemu hiſchcže junu ſ cžopłym ßłónzom dawno wuklinczana młodoſcž ſ nowa ſakcžěła. — Kajke nadźije bě tehdom měł pſchi ßwojej prěnjej luboſczi. Wón bě ßyn zyle khudeju

ſtarſcheju, wuſwolena jeho wutroby pak bě jeniczka dźowka najbohatſcheho fabrikanta narodneho měſta. Wona bě runje ſ penſionata domoj, hdyž bě wón, gymnaſij wukhodźiwſchi, na tym, na univerſitu cźahnycź. Hdyž jej junu w kčéjazej khłódniży ſwoje prěnje baßnje pſchepoda, kotrež bě jej poßwjecził, a kotrež pſchiwſa, połna radoſcże, njewjedźeſchtaj ßamoj, kak jara ßo jimaj luboſcź we wutrobje hori. Kak pſchißahaſche jemu wěczną ßwěru, hdyž na univerſitu cźehnjeſche. A mjes tym, ſo wón jako proſcherſki ſtudent ßwoje żiwjenje ſapocża, połne khłodu a poniżenjow, a hdyž ßo cźěmna mhła na rjane nadźije jeho młodoſcże lehny, ſaſtupi wona, milijonarowa dźowka, jako ßławjena a błyſchcźata hwěſda do żiwjenja ſchěrokeho ßwěta, ſe ßwojej nježnej rjanoſcźu wſchě druhe pſcheßahujo. Bórſy ſhubi ßo też jeje prěni ßón, a njemóżeſche ßebi wjazy myßlicź, ſo bě jón mohła ßonicź.

Hdyž prěni krócź khudy na próſdniny domoj pſchińdźe, bě jemu hižo nuſa a ſtaroſcź najrjeńſche nadźije wotewſaka, a hdyž ſhoni, ſo je ßo Hana Dwórnikez ſ bankownikom Sapadnikom ßlubika, mějeſche to ſa tak ßamo ßo roſymjazu wěz, ſo ßebi ani na to njemyßleſche, ſo mohł na jeje pſchißahu hiſchcże ſpominacź. Jeno khowu da khłuboko a ſrudnje wißacź. A tola bě nahle pſchetorhnjenje jeho prěnjeje luboſcże khłuboke a trajaze ſcźěhwki we nim ſawoſtajiło, a jemu ßo dołho njeporadźi, ſe ßwojeje boloſcże wucźeknycź, dokelž pſchi ßwojej khudobje żaneho roſpjerſchenja njemějeſche.

A dźenßa běchu jeho lubu, kotraż bě wokhudnjena wumrjeła, k rowu donjeßli, a wón jako dohladowaŕ pohrjebniſchcża bě, ras rosmjehcźeny, każ to hewak njebě, jej ßam ſwonił, hdyž kaſchcź a pſchewodźerjo pſches pohrjebniſchczo cźehnjechu. A hdyž ſwonjeſche, ronjachu ßo jemu ßylſy po ſmorſchcźenym lizu. Knihu ſaßo ſawrjewſchi, wotewri kaſchcź ßwojeho pißneho blida a wucźeże ſ njeho ſe żołtych papjerow wobras luboſneje holiczki a żołte wkłoßy, ſe żidźanym bantom wobwite. S cźicha a ſrudnje ſhladowaſche potom na drohe wopomnjeńki na dawno ſańdźene rjane hodźiny. Skónczńje ſjędże ßebi, jako by ſe ßona wotucźił, ſ ruku pſches wocźi, kotrejż ßo ſe ßylſami błyſchcźeſchtej. Potom połoži tute wězy ſaßo na prjedyſche měſtno, a ſ tym bě dopomnjeńka na ßón młodoſcże wotbyta, pſchetoż druha luboſcź bě jeho do mozy doſtaka, a tuta luboſcź bě luboſcź k pjenjeſam.

Dokelž pak ſ pjenjeſami njelichowaſche, a dokelž bě ßebi je jeno ſ tradanjom nalutowaŕ a namrěŕ, a dokelž hewak ßwoju winowatoſcź ſ jakmożnu dopjelnjeſche, njebě żaneho poroka na jeho ſamożenju, a duż wjeßeleſche ßo nad nim bjes njeměra ßwědomja. Komu by po jeho ßmjercźi do rukow pſchiſchło, to bě jemu mało na ſtaroſcźi, dokelž pſchiwuſnych wjazy njemějeſche; ale ſa żiwjenje chżyſche ßo ſ hladanjom na ßwoje połkady wjeßelicź, teho dla njebě ßwoje pjenjeſy nihdże, ani na banzy, ani w nalutowaŕni abo něhdże druhdże na dań dawaŕ. Druſy maja ßwoje ſpodobanje na ſtarych wobraſach, na ſtarożitnoſcźach abo druhich drohich wězach, cźemu budźiſche ßo njeßměŕ wón radowacź nad ßwětłym ſłotom a nad jeho luboſnym klinkom?

Hdyž bě, cźiſchcźo na potajne pjero, ſadni dźěŕ pißneho blidka wotkrył, pokaſa ßo żeleſna połkadniza, kotraż bě do njeho ſapołożena. Hdyž bě ju ſtaroſcźiwje wotamknył a wěko wotſtěhnył, poczeſchtej ßo jemu wocźi bóle jaßnicź, bě dźě tu jeno błyſchcźate ſłoto, kotrež połkadnizu hacź do kromy pjelnjeſche. Cźeho dla njebudźiſche ßmeŕ ßwoje ſamożenje w tejle drohotnej mjedźi khowacź, wſchako ßo na njón tak rjenje hladaſche, a nimo teho woſtanu, pſchi wohnju ßo ſeſchkrěwſchi, tola hiſchcże pſchezo pjenjeſy, mjes tym ſo po papjerjanych pjenjeſach w tajkim padże niczo njeſbywa, khiba horſtka popjeła. Kak jemu to we wuſchomaj derje klinczeſche, hdyž ſ woběmaj rukomaj we ſłotu ryjeſche; też najrjeńſcha hudźba njebudźiſche jeho wucho tak derje wokſchewicź mohła.

Runje, hdyž ſłote pjenjeſy klinkotajo ſpadowacź da, ſaklapa ßo ßylnje do khěżnych durjow, na cźoż wón ſaſtróżany poſkoczi. Tu wuhlada pſches wokno, napſcheczo pißneho blida, ſcźehnjene wobliczo, kotrež ßo na jeho pjenjeſy woſchcźeraſche. Hnydom na to pak ßebi pomyßli, ſo bě to jeno ſcherjenje jeho horzeje wobraſnoſcże było, dokelž, hdyž ſ woknom pohlada, bě tam jeno cźmowa nóz. Ale ſaßo ſabrunczachu wótre praſki do khěżnych durjow.

Spěſchniſcho chżyſche doktor ßwoje pjenjeſy ſkhowacź a pomaŕſcho to wot rukow dźěſche, dokelž pſchi ſmylenju pſchimaſche pſchezo wopaki. Njeſroſymliwe pak jemu bě, ſo bě mohł ſabycź, wokna ſapowßnycź, ſchtoż hewak żenje njeſakomdźi. Jeho prěnja myßl bě, ſo hiſchcże cźěło pſchinjeßu, runjeż ßmědźeſche ßo to jenoż hacź do ßedmich ſtawacź. Duż ßebi wotmyßli, ſo tajki njeporjad na pſchezo wotſtroni, pſchetoż tak poſdźe wjeczor ſ najmjeńſcha nochżyſche na ßmjercź pominany bycź.

Skónczńje, hdyž bě ßwój połkad ſaßo derje ſkhowaŕ, wſa khěżny klucz ſ durjoweje hoki a cźěrchajo dźěſche do khěżnych durjow. Po ſwuczenym wobhladniwym waſchnju połhlada, prjedy hacź wotamknu, ſ małej, twjerdże ſalěßowanej dźěru won, a woprawdże wuhlada tam dweju mużow ſtejo pſchi kaſchczu, kotryż na marach ſtejeſche, a jedyn ſ njeju mějeſche latarnju. Hakle nětkole wotßuny doktor cźeżki żeleſny ſaßuwak wot durjow, potom wotamknu durje khwatnje, a da ßo potom do noſcherjow, wulkeju, ßylneju mużow, hnydom ſ porokami, ſo běſchtaj w tak njeſakońſkim póſdnim cźaßu hiſchcże ſ cźěłom pſchiſchłoj.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tudomny pěſchkowſki regiment je ſańdźeny tydźeń naſche měſto wopuſchcźił. Póńdźelu rano w 6 hodźinach je ſ woßebitym żeleſniſkim cźahom 1. bataillon do Kinsbórka wotjěł, a ſchtwórtk a ßobotu ſtaj dwaj druhaj bataillonaj ſa nim jěkoj. Po ſkónczenju tſělenſkeho ſwuczowanja regiment k brigadnym ſwuczowanjam do Wulkeho Hojna poczehnje a ßo hakle 15. auguſta ſaßo do Budyſchina wróczi.

— (Poßwjeczenje khorhoje.) Pſchi poßwjeczenju khorhoje tudomneho artilleriſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa, kotrež je ßo ſańdźenu njedźelu tu měło, je ßo wokoło 50 towaŕſtwow ſ něhdże 1300 woßobami wobdźělilo. Njedźelu dopołdnja ßo pſchi dwórniſchczu a w piwaŕńſkej ſahrodże bratrowſke towaŕſtwa witachu. Wot $^1/_2$12 hacź do 12 hodźin bě konzert w piwaŕnſkej ſahrodże. Popołdnju $^1/_2$3 hodźin ßo poßwjeczenſka ßwjatoczńoſcź ſapocża. Khłuboko ſaczutu ßwjedźeńſtu rěcź mějeſche knjes diakonus Egelkraut. Knjes hejtman reſerwy Klemm jako dar Jeho Majeſtoſcże krala ſeleno-běłu ßeklu pſchepoda. Jako khěżorowy dar major Meiſel cźorno-běło-cźeŕwjenu ßeklu pſchinjeßu. Pſchitomne towaŕſtwa 45 ſłotych a ßłěbornych hoſdźi dari. K poßwjeczenju ßo hodźinu trajazy konzert pſchiſamkny. Wokoło ſcheſcźich hodźin ßo ßwjedźeńſki cźah ſrjadowa. Prjedy njeho 13 jěſdnych na konjach jěchaſche, ſa kotrymiż połojza tudomneje regimentoweje kapały dźěſche. Potom pſchińdźechu cźeßne młode holzy, cźeßni hoſczo, regimentowa deputazija, ſpěwaŕſke towaŕſtwo „ſpěwaŕſki ſwjaſk“, kotrež bě pſchi poßwjeczenju ſpěwało, a ſkónczńje wojeŕſke towaŕſtwa ſ něhdże 30 khorhojemi. Na kamjeńtnej dróſy ßo cźah dźěli, jena połojza do „króny“, druha połojza do „Albertſkeho dwora“ cźehnjeſche, hdyž mějeſche ßo najprjódy piwna ſabawa a ßo poſdźiſcho bal wotbywaſche. Kralej Albertej a khěżorej Wylemej ßo powitaniſke telegramy póßłachu. Wot krala Alberta naſajtra ſ Pillnitzſkeho hrodu ſcźěhowaza depeſcha dóńdże: „Dźakuju ßo towaŕſchowſzy ſa poſtrow mi pſchecźelnje pſchipóßłany. Albert.“

— Swinjeplahowarjam nowy ſtrach hroſy. We wuheŕſkej gmejnje Fernacże je mjes ßwinjemi hacź dotal njeſnata nowa natykowaza khoroſcź wudyrika. Wona ßo ſ tym ſapocżnje, ſo ßwinjeczu krk a khlama ſaczekataj, na cźoż wone ſa dwaj abo tſi dny kónz woſmje. W mjenowanej wßy je ßebi njeſnata khoroſcź hižo wjele ßwini jako wopor żadała.

— Wjedrowěſchcźeŕ w Sſerbach piſche: W naléczu mi njebě wjeßele, ſa kónz junija a ſapocżatk julija deſchcźowe wjedro wěſchcźicź. Nětko, hdyž je deſchcźowa perioda nimo, ßo cźim bóle wjeßelu, ſo mózu cźeſcźenym cźitarjam a cźitaŕkam pſchihódniſche wjedro pſchipowjedźicź. Wokoło młodeho měßaczka, 6. auguſta, derje něſchto deſchcża a njewobſtajneho wjedra doſtanjemy, tola teho dla njech nichtó ßwoju rożku domoj njekhowa, prjedy hacź njeje ßucha. Tak wjele mózu rjez, ſo ßo wona njeſkaſy; pſchetoż po deſchcźowej periodże ſłote żnjowe dny doſtanjemy.

S **Njeßwaczidła.** Njedźelu wjeczor je tu a we wokolnoſcźi wulki ſliwk, kotryż ßo ſ krupami pſchewodźeſche, panył. W knjeżej ſahrodże je błyſk do dweju ſchtomow dyrił.

S **Bóſchiz.** Jedyn muleŕ a jedyn cźěßla, pſchi nowotwarje tudomneho hroda dźěłazaj, ßo jako ßwěrnaj pſchecźelaj lubujetaj. Wóndano bě cźěßla ßwojemu pſchecźelej, hdyž bě ßo tón pſchipołdnju ſpacź lehnył, pjeſl na khowu cźißnył, ſo bychu jeho kuntwory njeſkałałe. Tajka pſchecźelſka luboſcź a ſtaroſcźiwoſcź murjerja khłuboko pohnu. Wotucźiwſchi wón dobreho pſchecźela lubje pomajka a jeho potom hiſchcże tak krucże wokoſchi, ſo jemu ſ lutej luboſcźu khętru cźaſcź mjaßa ſ ruki wotkußny. Lěkaŕ je pjecża ſaßo mjaßo pſchipłatacź dyrbjał. Pſchecźelſtwo je rjana wěz, ale wone ßo tola njeßmě tak pſchehnacź, ſo koſchenje do kußanja pſcheńdże.

S **Minakała.** Tudomne ſchulſke pſchedſtejicźerſtwo je wobſamkło, nimo nětcźiſcheje ſchule nowu ſchulu ſ jenej ſchulſkej ſtwu

natwaricz. W njej budże jenoż jedyn wuczeŕ roswuczecz, kotryż żo jako tśeczi wuczeŕ postaji. Nowe schulske twarjenje żo tak natwari, so budża żo dwě abo tśi schulske stwy posdźišcho pschitwaricz móz.

S **Nèczina.** Na tudomnym hrodźišchczu sańdźenu njedźelu popołdnju mužske a młodźenzke towarstwa ſ Budyschina, Lubija, Wósborka a Nowych Koporz lěżowy żwjedźeń żwjeczachu. Pschi nim żo něhdże 1000 wożobow wobdźěli, kotsiż w polkole wokolo klětki, natwarjeneje pod wyżokimi schtomami, łuku wobmjesowazymi, slehnychu. Swjedźenjowy program wobstejesche se shromadnych spěwow ſ pschewodźenjom posawnow, něktorych rěczow a pschednoschkow. Jako rěcznizy wustupichu kk. cand. theol. Tyscheŕ ſ Bukez, evangelist Wüsten se Shorjelza, mißionar Martin ſ Herrnhuta, diakonus Freitag ſ Barlina, swjaskowy wodźeŕ Zacharias ſ Draždźan a farař Kubiza ſ Bukez.

S **Lubija.** Dołho pytaneho slě wuwołaneho nutskamarja, wikowarja Donatha ſ Nabzow w Czechach, żu tu schtwórtk tydźenja saßkapali. Donath bě w poßlednimaj lětomaj najwjazy wjetschich paduchstwow w Žitawskej a Lubijskej krajinje wuwjedł. Mjes druhim je wón jenemu kublerjej w Schlaurothu pódla hotowych pjenjes 40,000 hriwnow hódnostnych papjerow kranył.

S **Kamjenza.** W żußodnym Kunnersdorfje je żo żobotu dopołdnja kubleŕ Jähnichen, hdyż żito życzesche, se żłónzom sežahaŕ a wumrjeł.

S **Wyżokeje** pola Rakez. Pschi poßlednim wulkim sliwku je tu mjes dwěmaj żonomaj ł krawnym pukam doschło. Jena żona bě wodu, kotraż chzyschе żo jej do dwora dobycz, tak wotwjedła, so żebi pucz do żußodneho dwora pytasche. Ssußodźina żo teho dła roshněwa a żo roscerczi. W njemdroscżi kopoł shrabnywschi wona ſ nim mohł rjez żußodźinje nop rosschczěpi. Rana bě tak straschne, so dyrbjachu po lěkarjo półłacz, kotryż je ju saschił.

S **Komorowa** pola Rakez. Sańdźenu njedźelu popołdnju Boże njewjedro ſ wuhenjom Schelzigez kowarnje dyri, pschejědże potom něktore bydleńske stwy a żo skónczńje do żwinjazych khlěwow, ł domskemu pschitwarjenych, wobrocżi, hdyż bě ranza ſ proßatami saměstnjena. Tu żo wón do semje shubi, skocżatam niczo njeswadźiwschi.

Se **Schczeńzy.** Każ żo hižo tydźenja pißasche, żu na puczu mjes Schczeńzu a Tranjemi hoscżenzarja Thomasa ſ Tranjow pod jenej brěsu ſ błyskom saraženeho namakali. Spomnjenja hódne pschi tymle podawku je, so mějesche Thomas na tutym dnju runje żwój 34. narodny dźeń, a so je jeho błysk pod tej żamej brěsy sarasył, pod kotrejż je żo jeho nan psched dwěmaj lětomaj ſ Bożej ruczku sajał.

S **pola.** W nowischim cżażu je tudy saßo muż ł wulkim cżescżam pschischoł, kotrehoż żu psched 50 lětami pohrjebali: „żerbski żid". Teho snajesche něhdy zyły lud, a schtóż chzyschе jeho rad widżecz, trjebasche jenoż do Kulowa hicz na wiki abo na hermank — żerbski żid tam bě a wutrě mužskim woczi ſ Khocżebužskim płatom, żónskim ſ katunom, holżam ſ dekami a bantami. Bóle wojebany, „wěrjesche" lud tola do njeho! Jeho krejny pscheczeł se splahu „Nimm" stupa do krocżelow semrjeteho; dokelż pak pscheležane lapy prawje njeńdu, je żo na pschistajenje cżeriweje cżeledże słożił. Mudry a pscheklepany doscz, je w Pólskej derje wobhonjeny, a hdyż tam pschemjeńka wuczuschli, kiż rad lěnjeho paße, teho pschistaji — do Sserbow. Je pak w cżażu, hdyż też něchtóżkuli nascheho luda radscho po koleżu jěsdźi, hacż so by dźěkał, wulka torhańża sa tutymi zusymi schpatnymi cżeladnikami. Nowy żerbski żid to tak sapschimnje: Pschistaji khadlu abo holzu a tyknje sa to 7 hriwnow wot hospodarja do saka (wot cżeladnika drje też — něschto!); pschistajeny cżeknje sa něktore njedźele a leczi ſ nowa ł židej, ſ kotrymż je to hižo wotrěczak. Tón żamy dźeń ma njeżwěrny cżeladnik „marschrutu" w ruzy do druheho rózka Łużizy. Pschińdże-li hospodaŕ ł židej żo wobcżežowacz, scżahuje tón ſ ramjenjomaj a lubi hnydom „khmańscheho", wě żo, sa 7 hriwnow. Tak cżini to 6 krócz sa lěto; sa żida wotleczi wot kóżdeho cżeladnika po něcżim wěste 42 hriwnow, sa hospodarja wěste — mjersanje. — Tak daloko drje hischcże njeje, so nasch lud żwoju rolu wobdźěłacz njemohł; pschińdu pak scżěhwki njerosomneho wocżehnjenja, kotrež dźěcżi radscho lěta dołho po schulach honi, hacż so je dźěłacz nawuczi. W naschej wßy je wot 12 hospodarjow jenoż jedyn, kotryż żwoje dźěcżi „sapschehnje", każ sa wjeżnych żo żłuscha; druhe dźěcżi honja żo po wßy a cżinja schkodu, jenoż so trjebaj pschi dźěle — żebi żamym schkody njebychu scżinili. Njedźiwam pak żo na niczo wjazy wot teho cżaża, so maja żerbske hospoży żłowo w horcże: „Ssym telko żobu pschinjeżła, so dźěłacz njetrjebam." Hdyż temu tak je, ſ wotkel telko — dołha?! Cżeledź zusa, hypoteki zuse, waschnja zuse, rěcz zusa, drasta zusa, połoja Sserbow w zusbje: kak też żo to skónczi? Zyła krajina ida żo jenemu, jako wulki — keŕchow! (K. P.)

Se **Sleho Komorowa.** Sańdźenu njedźelu je tudomne, Ruhlandske, Kalawske a Khocżebuske strony jara cżežke njewjedro potrjechiło, kajkeż tam ża wjele lět njepomnja. S deschczom, kotryż żo ſ njebjeż lijesche, krupy we wulkosczi hołbjazeho jeja padachu, kotrež cżim wjetsche sapusczenje naczinichu, dokelż ſ dobom żylny wichor sakhadżesche. Wjele wulkich schtomow je żo ſ korjenjemi wuwaliło abo słamało. Krupy żu njeżměrnu schkodu na polach a na sahrodach naczinike. Leżomnoscże pschi rěkach żu żo póczrjeke.

S **Wojerez.** Tudomny krajny radźiczel k wjedźenju dawa, so dła wudyrjenja pokhromy w Kulowje, Blunju a Bjesdołach żo skótne wiki 1. augusta w Kulowje njeżmědża wotměcz. Konjaze wiki pak żmědża żo tutón dźeń tam wotbywacz.

S **Jamneho.** Pjatk tydźenja, 21. julija wjeczor, żu cżełko kralowskeho zeremonijskeho mischtra ryczerkublerja knjesa ſ Blumenthala nad Jamnom, loni 30. novembra w Barlinje semrjeteho, na żwjedźeńske waschnje w nowonatwarjenym herbskim pohrjebnischczu pschi tudomnym hrodowskim parku njedaloko staroluthersheje zyrkwje khowali. Cżełko bě żo hižo żrjedu ſ Barlina do Klětneho ſ ludźazym cżahom pschiwjesło a żo hacz do khowanja w hrodże na mary stajiło. K khowanskej żwjatocznosczi bě żo Klětnjanske wojerske towarstwo, kotrehoż żobustaw bě semrěty był, pscheproßyło. Dwanacże żobustawow wojerskeho towarstwa kaschcz ł poßlednjemu wotpocżinkej donjeżechu. Pódla Klětnjanskeho wojerskeho towarstwa Klětnjanske mužske spěwańske towarstwo a herzy Krjebjanskeho wojerskeho towarstwa semrjetemu poßlednju cżescz dachu. Nowe pohrjebnischczo pożwjeczniwschi mějesche knjes duchowny Mahling cżelnu rěcz a cżełku pożohnowanje da. Skónczńje żobustawy wojerskeho towarstwa tśi krócz nad rowom wutsělichu, dokelż je njebocżiczki 1870/71 na wójnje pobył. Semrjety bě dobry a pscheczelniwy knjes a w zyłej wokolnosci jara lubowany. Duż budźemy dołho psches row na njeho ſ luboscżu spominacz. — Njech żo hischcże pschispomni, so stej żo cżěle dweju dźěscżow semrjeteho knjesa, kotrejż běschtej na evangelskim pohrjebnischczu khowanej, hižo tydźeń prjedy w pósdnej wjeczornej hodźinje we wschej cżichosczi do noweho herbskeho pohrjebnischcża pschenjeżłej.

S **Dyrbacha** pola Klětneho. Njedźelu 16. julija żu w Klětnom cżełko 17 lětneho Augusta Petrika, 13. julija pschi kupanju tepjeneho, ſ wjeleliczbnym pschewodźenjom młodźiny khowali. Semrjety bě w holi żłanje hrabaŕ a bě, dokelż bě jemu horzo było, żo kupacz schoł. We wodże je jeho, każ je dr, Frige ſ Niskeje spósnał, Boża ruczka we wutrobje sajała. Dokelż żo Petrik njebě wjeczor domoj wrócził, żu nasajtra Dyrbachszy wobydlerjo sa nim pytacz schli a jeho cżełko w hacże płuwaze namakachu.

S **Rowneho.** Pschi wóndanschim njewjedrje błysk do hródże lěżneho dźěłacżerja Wěrika dyri a dwě kruwje a jenu jałożu sarasy.

S **Kinsbórka.** Na żelesnischim twarje pola Weißbacha je żo żałożne njesboże stało. Spinaŕ Emil Eilzer se skoku jěżażeje twarskocżahoweje lokomotiwy padże. Wón je żo tak cżežko wobschkodźił, so żo jemu ſ cżežka żiwjenje sdźerži.

S **Mużakowa.** Pjatk 21. julija je tu na hrabinskej Arnimskej żelesnizy pschi pschekhodże psches Zarowsku dróhu lokomotiwa do jeneho wosa Mużakowskeje fabriki tonowych tworow sałożił. Wós żo powrócził a na pohoncża Milka, kotryż pódla njeho dźěsche, padże. Sraženje bě tak żylne, so něktore cżahowe wosy ſ kolije wuskocżichu. Pohoncża, kotryż je żo po sdaczu żmjercz straschnje wobschkodźił, mózachu hakle sa khwilu pod wosom wucżahnycz a do hojeńnje donjesczi.

S **Delnjeje Łużizy.** Sańdźeny tydźeń je żebi kultußowy minister dr. Bosse nasche żerbske schule wobhladował. Pschi jeho visitaziskim pucżowanju jeho professor Voigt ſ ministerstwa, knjeżerstwowy president ſ Puttkamar ſ Frankfurta a schulski radźiczel Meineke pschewodźachu. Minister je se wschěm, schtoż je widżał a żłyschał, jara spokojom był a je wuczerjow napominał, so bychu dale tak dźěłali.

— **(Powodźenje.)** Hižo něktore lěta sa żobu żo Delnja Łużiza ſ powodźenjemi doma pyta. Hižo w nalěczu je lětża powodźenje wjele żita a běrnow sniczilo. Na to żu ratarjo, tak bórsy hacż żu móhli na polo stupicz, ſ nowa rolu dźěłali, běrny żadżeli a pola wobżyli, żo nadżějo, so smeja hischcże troschku wunoschka se żwojich leżomnoscżow. Psched dwěmaj njedźelomaj pak je ſ nowa wulka

woda pschischka, wschě kuki a wjetschi dźěl polow ßu ßo počŕjeke, tak so ßu cźi, kotrymž je ßo prěni krócź wscho skasyko, saßo podarmo dźěkali, a so njesmèja žnjow. Hdy by ßo Sprewja sprawika, móhli ßo powodźenjow wobrocź. Wobydlerjo Delnjeje Kužizy ßu hižo cźasto knježerstwo wo to proßyli, a knježerstwowi sastojnizy hižo 20 lět dołho rěki wumĕrjuja a pschepytuja, tola hacź dotal ßo hischcźe nicźo stako njeje, schtoź mohło na doßahaze waschnje pschicźiny powodźenjow wotstronicź.

Přilopk.

* (Tyfus.) W Löbtawje pola Draždźan je 150 woßobow na tyfus skhoriło. 12 woßobow je wumrjeło. Wyschnoscźine pschepytanje je dowjedło, so je khoroscź s njestrowej wodu, kotraž ßo s Wölfnitz do Löbtawy s wodowodom wodźi, nastała. Tónle wodowod je ßo hnydom samknył. Wot teho cźaßa njeje nichtó wjazy na tyfus skhorił. (Teź w Budyschinje je w lĕcźe 1887 tyfusowa epidemija se skaženej wodu nastała.)

* Satraschne njewjedro je ßo njedźelu w nozy na Erfurt a wokolnoscź rospuschcźiło. Srawjaze žito je ßo se sliwkojtym deschcźom a ßylnym krupobicźom k semi porasyło a ßo s błótom samasało.

* (Na skaženoscź wumrjeł.) W Steinkirchenje bě psched nĕhdźe 3 njedźelemi jedyn poß jeneho 15lětneho wucźobnika kußnył. Hdyž bě rana po sdacźu saźiła, ßo na hólzu snamjenja skaženoscźe pokasowachu a sańdźenu ßobotu je wón w žałoßnych bolosczach wumrjeł.

* (Dwaj cźłowjekaj s błyskom ßo sarasyłoj.) Njesboże, runje tak žałoßne kaž njewschědne, je njedźelu popołdnju Barlinske wobydlerstwo wulzy roshoriło. W Charlottenburgu ßo krajinski turnowanski ßwjedźeń pólskich turnarskich towarstwow wotbywasche. Sswjedźeńske městno, s khorhojnymi žerdźemi a pletwami wudebjene, bě koło wokoło s porsttołstym grotom wobhrodźene, a nĕhdźe 1000 cźłowjekow ua městnje s wjeßekej myßlu pschi synkach hudźby khodźesche, a teź psched bliźazym njewjedrom a lohkim deschcźom njezosasche. Na dobo — cźaßuik 1/2 6 hodźin pokasowasche — se satraschnym wrjeskom błysk do wjeßekeje ludoweje ßuły dyri. Na něktre mjeńschiny wschitzy se strachom sprostnychu, hudźba bě nahle wotmjelkła, potom dźiwja cźĕkańza nasta; stonanje a žałoscźenje ßo do ludoweho kschicźenja a wołanja měschesche. Błysk bě najprjódzy do khorhojneje žerdźe dyrił. Ju horka rosbiwschi bě wón na grot, s njeje wißazy dyrił a k semi sjĕł. Tu ßo błyskowa pruha kaž granata do njeliczomnych błyskowych promjeschkow rosbuchnywschi, do dweju pruhow dźěli, kotrejež jena na dwě woßobje trjechi, kotrejž ßo hnydom sarasyschtej, a potom jenu žonu tak cźežko wopali, so hnydom wumrje, mjes tym so druha pruha do herzow sajĕdźe, kotsiž ßo se stołow cźißnychu. Potom wona na ßedźeński rjad hoscźi pschesskoczi, s kotrychž ßo wschelazy franichu. Na bliźschej hojerskej staziji ßo 25 woßobow wobali, s kotrychž bě 16 cźežke franjenja počźerpiło. Wscho hromadźe nĕhdźe 40 woßobow sa lĕkarskej pomozu žadasche.

* Wowrótnił je s wulkej horzotu 40lět stary dźĕłacźer Auguśt Nuttka w Köpenicku. Wón palenz njesazpiwasche, runjež wschědny wopiłz njebč. Tola pak ßo sda, so je palenz s wulkej horzotu ßobu jeho wowrótnjenje sawinował. Tajki ßo Nuttka se ßwojim nožom tsi krócź k wutrobje kłó, a to tak hłuboko, so w jenej Barlinskej khorowni, do kotrejež bĕchu jeho dali, hnydom wumrje.

* Cźežke njewjedra s krupobicźom a wichorom ßu njedźelu wjecźor we Wrótßławskich stronach sakhadźake. Wulka je liczba wuwalenych a skamanych schtomow. Jeneho konja, do dróżki sapschehnjeneho, błysk sarasy, mjes tym so bu jedyn druhi kóń pohłuschcheny. W Zweibrodtu je ßo s Božim njewjedrom jena schula sapalika a ßo spalika. W Ullersdorfje ßo jedyn w hródźi stejazy kóń sarasy. Rĕki a rĕcźki se ßwojich rĕcźnischcźow stupiwschi wokolny kraj powodźichu.

* Sahubjaze njewjedro, ßylne, kaž sa wjele lĕt žane, je tele dny psches wjecźorny dźěl Hannoverskeje provinzy cźahnyło. S jara móznym hrimanjom je błysk na wjele městnach sapalał.

* Jako roman ßo podawisna krawskeho mischtra Lütza cźita, kotryž je psched nĕhdźe 10 lětami wulkeho dołha dła s Wulkeho Konarcźyna w sadnjej Pomorskej cźeknył. Tehdy ßebi hnydom myßlachu, so je ßo do Ameriki podał, hdźež bě jeho dźowka woženjena. Tole mĕnjenje bě ßo jako prawe wupokasało. Lütz bě we Wulkim Konarcźynu jenemu ßuknowemu wikowarjej 1900 hr. winojty wostał. Wukas k płacźenju, na njeho późkany, jeho w domisnje wjazy njenadeńdźe. Pschekupz mějesche ßwoje pjenjesy sa shubjene. Nětko pak je Lütz te pjenjesy s danju s Ameriki pschekupzej późkał a ßo se scźĕhowazym listom dła dołheho komdźenja samolwił: Bĕch s hubjenymi wobstejnoscźemi nusowany, ßwoju domisnu skradźu wopuschcźicź. W Amerizy ßo mi teź derje njeńdźĕsche, tola telko saßłużach, so mózach ßwoju ßwójbu sežiwicź. Loni w nasymje cźołmowemu jĕdźeuju na pschemo (wjeßkowanskej regatcźe) pschihladowach. Dwaj cźołmaj ßo powrócźischtaj, a ludźo, w nimaj ßedźazy, ßo do wody cźißnychu. Jako dobry płuwak ßo ßuknju wußleczech a do wody skocźich. Dweju młodeju cźłowjekow bĕch hižo sbožožownje wukhował, nětko dyrbjach hischcźe jeneho wumóz, kotryž sadwĕlujźy ßo se žołmami bĕdźesche. Jeho sa khornaŕ shrabnywschi jeho s wulkim napinanjom na brjóh scźežech, hacź runje bě hižo po sdacźu morwy. Moje próżowanje, jemu žiwjenje wrócźicź, mějesche wuspĕch. Dokelž moje bydło daloko njebě, jeho ßobu domoj wsach a jeho do koża położich. Hižo hodźinu posdźischo bě na wosjewjenskich stołpach wosjewjenje pschilĕpjene, so je jenicźki ßyn jeneho milijonara pschi jĕdźenju na pschemo do wody panył a so je ßo najskerje tepił. Starschej wschitkich wo pomoz pschi wucźehnjenju cźĕła proscheschtaj. Teź ja a moja žona wo wosjewjenju shonichmoj, a mojej žonje ßo sesda, so je nasch hóscź ßnadź milijonarowy ßyn, kotryž bě ßo shubił. Hdyž bě tón sa nĕkotry cźaß wotucźił a nĕschtó cźaja wupił, ßo jeho sa jeho mjenom a sa jeho starschimaj wopraschach, a hlej — njemóżu prĕnje nastróżenje abo wjeßele prawje wopißacź — wón bě tón pytany. Starschimaj pytaneho ßo hnydom powjescź późka. Taj skoku pschihnaschtaj. Saßowidźenje bě wutrobu jimaze. Dyrbjach wscho wobschĕrnje wupowjedacź. Wjetscha suma pjenjes a wulki pschekupski dom, na žiwej dróży leżazy, bĕschtaj se sałożkom mojeje nĕtcźischeje wulkej drastoweje pschedawańnje. Najbohatschi ludźo ßu moji wotebjerarjo, a mój roseßłanski wobkhod ßo na 100 mil koło wokoło wupschescźera. Wjazy dyźli 200 woßobow w mojej pschedawańni a krawzowni dźěła.

* (Sso wjecźaze žony.) Jara spodźiwna žonjaza rosnjemdrjenoscź wuhra ßo njedawno na Weidlinskim pohrjebnischcźu pola Wina. Niz mjenje hacź nĕhdźe tyßaz žonow sakhadźesche pschecźiwo jenemu mużej, kotrehoż žonu, kiž bě ßebi ßama žiwjenje wsaka, tam runje hrjebachu. Te žony jemu porokowachu, so je na jejnej srudnej ßmjercźi wina, a nadpadźechu jeho we ßwojej roshorjenoscźi. Hdyž ßo kaschcź do rowa puschcźesche, wołachu te žónske s dobom: „Sabijcźe teho mordarja, kiž je ßwoju mandźelsku do ßmjercźe sahnał.“ Kaž bychu krupy bike, padachu puki s pschedeschcźnikami, krjepjazymi khanami a s pjascźemi na njeho. Jenoż lĕdy nĕkak poradźi ßo noscherjam a tótkarjej, jeho psched skschiwdźenjom sakitacź, doniż ßykawowa wobora njepschińdźe. Ta wsa wobhrožencho do ßwojeje ßrjedźisny a dowjedźesche jeho do jeho domu. Roshorjene žony pak mějachu ßwój skutk sa njedokonjany; wone dźěchu sa tym mużom a wołachu bjes pschestacźa: „Phi! Sabijcźe jeho, mordarja ßwojeje žony!“ Nimale pół hodźiny ta demonstrazija trajesche. Hakle po cźaßu poradźi ßo, te žony smĕrowacź a k woteńdźenju nanucźicź.

* Njeßłyschanu žadławoscź je jedyn dźĕłacźeŕ w Brüsselu skucźił. Jeho bě, hdyž bě wón jeneho skaženeho pßa morił, tutón s lohka sdrapał. Hižo nasajtra muž cźežko skhori, jeho rosžahłoscź saja, kschicźo wón po dróhach bĕhasche a domoj ßo wrócźiwschi ßo na ßwoje ßasmne dźĕcźi da a roskuża jim wobliczo, jene tak slĕ, so hnydom wumrje. Jeho žona po žandarmow bĕżesche. Psched tymi skaženy muž cźekny a hakle dołho sa nim hanjawschi samóchu ßo jeho mozowacź.

* (Snjesboženy naměßacźnik.) Pschekupz Buntin w nozy se żelesnischim cźahom do Londona jĕdźesche. Krótko sady Liverpoola wón twjerdźe wußny. Hodźinu posdźischo wón na dobo staże, machasche s rukomaj a k kupejowym durjam dźĕsche, kotrež wocźini. Hdyž chzychu jeho sadźerźecź, bě hižo pschepośdże. Jeho posdźischo s rosraženym nopom na koliji namakachu. Shonichu, so je snjesboženy snaty naměßacźnik był a so je husto wo ßrjedź w nozy se ßwojeho doma khodźił, so by ßo daloko wukhodźował, na cźož ßo rano do zyła dopomnicź njemóżesche.

* S hromadami ßu na West-Shetlandźe ßobotu wulke mórske ryby, wale, nakojili. Na jene dobo pokasa ßo jich na swjerschinje morja wjele stow wulka cźrjóda. Tak ruczе hacź ßo rybazy teho dohladachu, wschitzy, kotsiž jenoż móżachu do cźołmow seskakachu, a ßo, s cźimž ßo kóżdy ruczе wobronicź móżesche, wobronichu, ale jich mało mějesche harpuny na wulke mórske ryby ßobu, so bychu te swĕriska k brjohej sehnali. Najwjetsche ryby s cźaßom strach spósnachu a do hłubokoscźe dźĕchu, so bychu wucźekle, ale 71 młodych bu do niłkoscźe pschi brjosy sahnatych, hdźež wo dno sawadźiwschi, ßo dale hibacź njemóżachu, tak so móżachu je tam rybazy s dobrej khwilu sarĕsacź. S wjetscha bĕchu 5 hacź do 10 kohcźi wulke.

* Srudny podawk sta ßo njedźelu w Schleuse pola Goldbacha. Wot dweju hólzow, kiž ßo w rězy kumpaschtaj, jedyn, 10lětny ßyn dźěłaczerja, na dobo do hłubokeje wody sajěźe a ßo tepi. Na wo pomoz wołanje teho druheho hólza jeho nan pschihna, ale hdyž ßo prózowasche, jeho wukhowacź, ßo tež wón tepi. Macź, kiž tež na pomoz pschiběża, ßo, njesboże wohladawschi, se sadwělowanjom sapschija, a chzyschе ßo se ßwojimi sbytknymi tsjómi dźěčzimi tež tepicź. Jenoż lědy nětkak ju wotdźeržachu, so ßmjercź we wodźe njenamaka.

Hudanczźy.

25.

Hdyž wona k semi pada,
Rad wuwjedri ßo rjenje
A rady pschińdźe deschczik,
Hdyž wona k njebju cźehnje.

26.

Budyschin a Lubij stej
Měscźe hornjołużiskej.
Praj nam rucźe s pschemyßlu,
Schto je woßrjedź wobej tu?

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißka:
23. Pata a lischka. 24. Ssycźisny.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4782 hr. 41 np.

Dale ßu sa njón darili:

Knjeni Holanowa-Nižegorodska wěschcźiła je pěknje nam	5	= 10	=
Komißija „Hołbikaj“	—	= 10	=
Lischki-Póńdźelnizy: Jakubje, na mnje bě ßo sa-měrił! 55 np., Alfonsowa Pražska rjanka 50 np., druha rjanka 6 np. = ...	1	= 11	=
W „Katholskim Póßle“ cźißko 29. léta 1899 hižo kwitowane: S pokładnizy knjesa F. P. 15 hr. Kwaßarjo N. N. N. 3 hr. Prynz Bernard 40 np. Dobra duscha 50 np. J. Kilank s Koßłowa 50 np. Delanska patentna komißija 1 hr. Ralbicźanske spěwarske towarstwo město »dźaka« Ssernjanskim knjeznam 3 hr. = ...	23	= 40	=

Hromadźe: 4812 hr. 12 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Ssmjertna koschla.

I.

W mnohich městach wschelke baja,
Kak ßu morwi rejwali;
Tak tež maja w Budyschinje
Wo tym stare pomnjeńki.
Na wulkej tam zyrkwi steji
Wěża wulzy wyßoka,
Do hole a do hór hlada
Na wschě boki do dala.
A na wěži wěznik bydli
Se žonu a dźěcźimi,
Wot wyschnoscźe postajeny
Sastojnik wón měschczański.
Sswěru dyrbi wuhladowacź,
Hacź ßo něhdźe pali drje,
S wulkim swonom brynkacź dyrbi,
Hdyž hdźe woheń wuhladnje.
Pod ßobu ma wjele swonow,
Wuwjedowacź swonjenja,
Sswjatocźnoscźe wuswonjowacź,
Srudoby a wjeßela.
Dźeń a nóz ma s heju na swón
Wotbiwacź wschě hodźiny;
Tak ma w nozach wjele stawacź,
Sskužby ßwěru hladajzy.

II.

Něhdy wěznikowa žona
Dołho khora leżesche,
Stonasche se žałoscźenjom
Na rěsate bolescźe.
Srudna bě, so njemóżesche
Telko skhodow ke mschi hicź,
W zyrkwi ßo niz, jako hewak,
S Božej ßłužbu wokschewicź.
Sswěru muž ji pomoz běsche
Pytał blisko, daloko. —
Kotry duschny muž drje njeby
Lubej žonje cźinił to?
Žane masy njepomhachu
Ani krjepki lěkarske;
Poßles wuradźi jim cźeta:
„Se selami spytajcźe!
Pod hrodom je stara baba,
Rěka Cźorna Hapula,
To je jara mudra žónska,
Mudra žona selowa.
Ta je hižo wuhojiła
Se selami wjele stow;
Wustoji ßo na wschě ßrědki
Pschemoh knježich lěkarjow.“

III.

K tej wón khwatajo ßo puschczi,
Wscho ji s drobna spowěda.
„Luba, khětsje rucźe dajcźe
Najlěpschehо selicźka!“
Selerka 'mu želna shroni,
S ramjenjomaj scźahujo:
„Luby mužo, pschе te bědy
Njeje žane selicźko.
Leńcźka 'noż a babyduschki
Chzu wam něschto ßobu dacź,
To pak jeno k połóżeńcźku,
So ßnadź móże khwilku spacź.
Wědźała drje bych wam radu,
Wěm wschak tajnu pomozku;
Ale s wotkal ßem by wsali
Wěz tu jara spodźiwnu?
Tu 'noż móże koschla pomhacź,
S rowa koschla cźěkjaza,
Kiž je schita w jenym schiczu
Saspochi bjes pschetorźka.
Tu dyrbjała cźestna holza
Pschi měßaczku wupłokacź;
W tej ta wboha khora měła
Potom ßydom nozow spacź.
Ale kak ju dobycź móhli?
Haj schtó wuhódał to by?
A by wona woblez chzyła
Sso tón kitel cźěkjazy?
Duž ßo wrócźcźe w Božim mjenje!
Žel, so pomhacź njemóżu.
Wobradź Bóh wam połóżenje
Sa tu wbohu cźerpjerku!“

IV.

Sdychujo wón horje dźěsche
Sswoje skhody wyßoke,
W želnych myßlach s hłowu wijo,
Ssylsy do ßo žrěbasche.
„Dyrbjał dha ja s rowa wurycź
W cźmowej nozy morweho,
A jom' scźahnycź ßmjertny kitel,
Scherjenja ßo njebojo?“
Myßle wschelko pscheběrasche,
Tam a ßem ßej radźesche,
Tajesche pak psched tej wbohej,
Schto joh' cźěßni w wutrobje.
Jónu w nozy po jědnacźich
S woknom dele hladasche;
Město leżesche we měrje,
W njedychatej cźischinje.
Měßacźk tšechi ßlěbornjesche
S cźistym běłym ßwětleschkom,
Jaßnjesche tež pohrjebnischczo
W měscźe delka pod tórmom.
Wy ßnadź prajicźe: „To tola
Wěz je zyle njemóżna!
Wschak je niže teje wěże
Plestrowana pschescźera.
Kak dźě móhło pohrjebnischczo
Snutska Budyschina bycź?
A kak mohł to cźěłahrjebać
Rowy do kamjenjow rycź?“
Lubi, dajcźe ßebi prajicź:
Tehdy bě tam hinak to;
Tu do semje ßwjecźeneje
Hrjebachu ßo měschczenjo.
Dženß' tam hischcźe wo tom ßwědcza
Wopomniki kamjeńtne,
Sbytki starodawnych cźaßow,
Sestajane do murje.
Widźecź móżecźe to wschelke
Na kamjenjach wurysby,
Wot popow a wot rycźerjow
Staroczaßne wobrasy.

V.

Ju, tón wěznik shladowasche
Na te rowy s wyßoka
A se nahłym pscheßłapnjenjom
Dźiwne wězy wuhlada.
S rowow, hlej, ßo wuhusachu
Duchi w běłych kitelach,
Se ßebje te ßmjertne koschle
Wottschaßujo na rowach.
Rucźe sdawawschi ßej ruki,
Koło rejwacź počzachu
A to běsche struchła reja
Wjercźata ßo w skiwlenju.
Duchi běchu to wot ludźi,
Něhdy žiwych w bujnoscźi,
Kiž tež w ßwjatej poscźe běchu
W tórnych harach rejwali.
Nětko běchu saßudźeni,
W wěstych nozach rejowacź,
Njemóżo, kaž drusy morwi,
W sbóżnym měrje leżo spacź. —
Pschihładowarjej bu hrosno;
Praß! wón wokno sapraßny,
Ssynu ßo pschi běднej žonje,
Horze próstwy spěwajzy.

VI.

Běдna žona žałoscźesche
S bolescźemi njespizy,
Tak so kwěkachu ßo jemu
Ssobuželne nutriny.
S dobom do myßli jom' tšěli:
„Tu móhł ßmjertnu koschlu wsacź,
S jenym dobom po wukasni
Wbohej žónzy napomhacź.“
A kaž by joh' wichor shrabnył,
Po skhodach ßo seßuwa,
Torže koschlu s prěnjoh' rowa,
Naspjet bě kaž wjewjerża.
Žane woko njebě pytko
Jeho khrobłe hrabnjenje.
S wutrobowym pukotanjom
Wón saß' horje jachlesche.
Blisko na dwanacźe dźěsche;
Cźaß bě nimo scherjeństi;
Do semje te duchi chzychu
Koschulki ßo wodźewschi.
A tón jedyn s rěsnym hłoßom
Wo tu ßwoju sawincźa,
Wucźuchny pak s wokomikom,
Hdźe ßo ma ta kradnjena.
Horje cźowpasche po muri,
Mach a mach ßo ßuwajo.
„Wrócź mi! wrócź mi rownu koschlu,
Paduschny ty wěžniko!“
Temu wschitke stawy rżachu
Jako liscźo woßowe —
Hižo ßahachu sa woknom
Wonka porsty satraschne.
Wschitkich ßwjatych po pomozy
Wěznik s hłoßom wołasche:
„Wón sa wokomik mje shrabnje!
Boże dla w skok pomhajcźe!“
W Budyschinje s wjele wěžow
Bije kóždu hodźinu,
Hdyž najprjedy s radnej' khěže
Prěnje rasy bike ßu.
Ras tón prěni na dwanacźe
Dyri wótry s radnizy —
A to traschidmo psched woknom
Se kschikom ßo wotnjeßy.
A hdyž seńdźe běłe ranje
Wotßał bě ta koschula;
Minyła ßo nětkak běsche;
Schtó wě, hdźe bě wostała.
Potom wotležecź je dyrbjał
Muž te hróßbne stróżele;
Žona je pak wotkhorika
Bjes tej' koschle ßmjertneje.

Radyserb.

Dobrowólne pscheßadžowanje.

K sawostajenstwu khěžerja **Khorle Pomhajboha Heinki** w **Jeńkezach** ßłuschaze leżomnosćе:

a. khěžkarska žiwnosć cžißko 24 wopalneho katastra, fol. 12 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, krajnoßudnistwoweho podźěla, wobstejaza s brózhnje s pinzu a gratowej kólnju a se sahonow cžißko 94a, 94b, 68 a 93 sahonskich knihow, 4,1 ara abo 22 □prutow wopschijaza, s 1,33 dawskich jenosćow poczeżena a w lěcże 1877 s 480 mk. k krajnej wopalnej kassy schazowana,

b. khěžna leżomnosć cžißko 25 wopalneho katastra, fol. 36 leżomnostnych a hypothekskich knihow sa Jeńkezy, wobstejaza s domskeho s wjelbowanej hródžu, pjezu a khlěwami a se sahonow cžißko 90 a 92 sahonskich knihow, 18 □prutow wopschijaza, se 16,66 dawskich jenosćow wobcżeżena a w lěcże 1877 s 1200 mk. k krajnej wopalnej kaßy schazowana,

c. polo a pastwischczo, fol. 85 tych ßamych leżomnostnych a hypothekskich knihow, wobstejazej se sahonow cžißko 124 a 125 sahonskich knihow, 1 aker 81 □prutow wopschijazej a s 9,45 dawskich jenosćow wobcżeżenej, k a. b. c., hromadże na 2400 mk. takšerowanej

maja ßo po žadanju herbow se stejatymi žnjemi

wutoru 1. augusta 1899, dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ßudnistwje jenotliwje abo wschě hromadże na pscheßadžowanje pschedawacź.

Dalsche je s wuwěschenki na ßudnistwowej deßy widźecź.

Kralowske hamtske ßudnistwo w Budyschinje, 13. julija 1899.

Kuntze.

Drjewo na pschedań

w Dubjanskim revěrje.

Na ßwobodne pscheßadžowanje ßo poskicža:

1200 rm	ßuschizowych kuleczkow . . .	po 2 mk.	50 np.,
75 =	dubowych kuleczkow	po 3 =	50 =
750 =	duboweho pjenkoweho drjewa .	po 2 =	50 =
100 =	ßuschizowych khójnowych schczěpow	po 4 =	50 =
35 =	brěsowych a wólschowych schczěpow	po 5 =	50 =
1200 stotnjow	khójnowych walczkow, stotnja	po 8 =	— =

Dale ßo na khójnowe žerdźowe hromady kedźbliwe cžini, kotrež budźa ßo sahe w nasymje hromadże s druhim drjewom na pscheßadžowanje pschedawacź.

Hrabinske Lippeske hajnske sarjadnistwo w Dubom.
H. Kretschmar.

Dobrowólne pscheßadžowanje.

Po žadanju herbow Jana Kmocha ma ßo **khěžkarska žiwnosć** kat. cžißko 43 w Rakojdach s něhdże 4 kórzami pola a łuki

póńdželu 31. julija 1899 dopołdnja w 10 hodźinach

w Rakojdžanskim hosćenzu na pscheßadžowanje pschedawacź.

Pscheßadžowanske wuměnjenja ßo w termiji wosjewja

Liebsch, ßudnisti aktuar sw. ßł.

Wyscheßadźeńska termija.

Ssrjedu 2. augusta t. l. dopołdnja w 10 hodź. budu ßwoje 3 žiwnosćе s kraßnymi stejatymi žnjemi jenotliwje abo jako zylisnu na pscheßadžowanje pschi niskim napłaczenju pschedawacź.

Žadaczeljo chzyli ßo w mjenowanym czaßu pola podpißaneho sećź, hdźež ßo wuměnjenja wosjewja.

Moritz Wobst.

Pola a łuki na pschenajecźe.

Wot 1. septembra na dwěmaj tudomnymaj knježimaj swonkownymaj sahonomaj, s łukow a polow wobstejazymaj, kotrajž 8 a 9 akrow wopschijataj, pacht wotběhnje. Podpißany chze jej se ßwobodneje ruki dale pschenajecź.

F. Sachse, na knježim kuble pola Hucźiny.

Bayerske tóczniki,

brußy a **łunki** w 10 wschelakorych družinach pschi potrjebje porucža

powjasarski mischtr J. G. Müller
na kamjentnej haßy 12.

Hußy na pschedań.

Pschichodnu wutoru 1. augusta budże 800 młodych, rjanych, ßylnych huß na **Mehnertez** kuble w **Cžornych Noßlizach** tunjo na pschedań. Teho runja budże ßo wot **pjatka 4. augusta** hacź do **ßoboty 5. augusta** 400 rjanych młodych huß w hosćenzu **„kurwjercha"** pschi drjewowych wikach w **Budyschinje** tunjo pschedawacź.

Mehnert.

Ssuche khójnowe deski,

16, 20, 26, 30, 33 a 40 cm. tołste, ma na składze

hrabinski Arnimski rěsak w Hamorje (Boxberg). Steinwender.

Ssuschenу tuczny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach po 68 np., zyle tuczne **ßuschene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np., **schmalz** punt po 60 np. pschedawa

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tuczne **howjaße mjaßo** punt po 50 np., **połcz** pschi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np.

pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cžißko 4.

Khoczebuski

rołkaty tobak!

(Ssamßny wudźělk)

punt po 50, 60, 65, 70, 80, 100, 140 np.

Pschi zykych rołach wulki rabatt.

Rjepikaty tobak a zigary.

Hermann Gerlich
na ßukelnskej haßy 7.

Drainěrowanske roły

wschěch družinow ma po fabrikskich płaczisnach na składze

H. Dittrich w hosćenzu
w Lětonju.



Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosć wubudźuje a kormjenje połóžuje, porucža

Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje ficże.

Poskhaj, schto ßo powjeda,
Hlaj, tam wok'ko Khaßowa.
Tam je jena hospoza,
Kiž ma staroh' woßoka.
Tón ßo husto wottorhnje,
K druhim wóßkam doběhnje,
Tak bě tež na tamnym dnju
Wóndano we juniju.
Popołdnju wón cžekny jej
Tam hacź k hórzy Kelnjanskej.
Tu ßo bórsy dohlada,
So tam kwětka sakcżewa.
Do teje ßo hnydom da
A ju s noßom wobnucha.
Wón ju khětro tschaßesche,
Hacź jej pomoz njepschińdże.
Žona běsche pytnyła,
So je wóßka shubiła.
Duž ßo schtyrjo sebrachu,
Sa nim pilnje pytachu.
Jeho bórsy nam'kachu
Ssurowje joh' splazachu.
A na wbohu róžiczku
Puki ßobu padachu,
Ssu ßo s kwětki rjaneje
Kopjeschka wschě rósdrěle.
To bě schwarna keklija
Sa łósyskoh' woßoka.

XXV. Hłowna skhadźowanka
Serb. Stud. Młodź.
—— jubilejna ——
w **Khróśćicach, 5., 6. a 7. augusta 1899.**

Sobotu (wječor): posedźenje wubjerka.
Njedźelu: Hłowna zhromadźizna. Koncert.
Pónđźelu: wulět.

Studowacych a lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje

Pawoł Wićežk, stud. theol.,
Lipsk, w juliju 1899. hłowny starši.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 30. julija popołdnju w **3 hodźinach** swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. K njemu je so nam pokračowanje zajimaweho přednoška z lubeje, wysoko waženeje strony přilubiło. Sobustawy, was wšěch należnje napominamy, zo byšće wěsće přišli. Z dobom pak přeprošujemy tež druhich Serbow, a wosebje naše Serbowki hač na najpřećelnišo.

Předsydstwo.

Hrodowski park w Njeßwaczidle.

Jutsje, njedźelu 30. julija, śmeje ßo **wulki wojerski konzert,** kotryž kapała 2. półneho artillerijskeho regimenta cźißko 28 ſ parschonſkim wodźenjom ßwojeho direktora wuwjedźe.

Sapoczatk popołdnju w **4** hodźinach. Sastup płaczi sa woßobu **50 np.,** — sa dźěczi połojzu.

Pschecźelnje pscheproschuje

kral. ſakſke wojerſke towarſtwo w Njeßwaczidle.

Ssym ßo w **Halschtrowje** pola Kamjenza jako praktiſki ſkótny lěkar saßydlił.

Skótny lěkar **Bierig.**

Wós na pschedań.

Schěrokokolijaty rjeblowany wós, 1 wós ſ juchowym ßudom abo bjes njeho, 1 hoſpodarſki wós, 1 nowy pater, 1 pluh, dwoje bróny a dwoje krymarje atd. ma tunjo na pschedań we Wettinſkim dworje sahrodnik

Khorla Kóczka.

Dźěczazy wós je na pschedań na rěsniſkej haßy cźißko 30.

W Panezach pola Hornjeho Wujeſda je **khěża** cźißko 4, w kotrejž je wjele lět jedyn krawz bydlił, tola tež ſa kóždeho druheho rjemjeßlnika ßo hodźaza, ſ poltſecźa kórzom pola a ſ rjanej ßadźeńſkej ſahrodku tunjo na pschedań.

Hólcźez, kotryž chze **kowarſtwo** nawuknycź, móże hnydom abo posdźischo pola mje do wucźby ſtupicź. Tež móże jedyn **kowarſki** hnydom dźěło dostacź.

Khorla Zimmermann we Łuſy.

Pohoncźa

do cźeźkeho woženja pyta **Urban** na tſělanſkej dróſy 6.

Ssylnu ſtarſchu hródźnu dźowku k 1. januarej pyta zyrkwinſki wucźer **Krawz** w Budyſchinje.

Do Splóſka!

Jutſje njedźelu 30. julija budźe **wiſchnjowy ßwjedźeń** a **wukulenje kołbaßy,** k cźemuž pscheczelnje pscheproſchuje

hoſcźenzař **Ernſt Budař.**

Do Nowych Boranez!

Jutſje njedźelu, 30. julija, pójmy wſchitzy do Nowych Boranez na **wiſchnjowy ßwjedźeń.**

Hólcźez, kotryž chze **pißarſtwo** nawuknycź, móże ßo ſamolwicź pola **Liebſche,** ßudniſkeho aktuara ſw. ßk.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Sapißanſke knihi Klukſchanſkeje pjekarnje ßu ßo na pucźu ſ Klukſcha do Plußnikez ſhubiłe. Sa myto wotedacź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Portmonej ſ pjenjeſami je ßo pſchi měſchcźanſkim tſělenju ßrjedu tydźenja namakał. Saßo dostacź pola pjekarja Schołty na garbarſkej haßy.

Wubjerk k zrjadowanju jubileja skhadźowankow serbskeje ſtudowaceje młodosće změje **srjedu 2. augusta popołdnju** w **4 hodź.** posedźenje na **třeleńi** w Budyšinje.

Do posedźenja wutrobnje přeprošuje

Zarjadnik.

---

27. julija ßym na něhdźe 10 dnjow ſapucźował. Sa cźaß mojeje njepſchitomnoſcźe ſměje mój knjes ſaſtupjeć **jenoj dopołdnja** (wſchědne dny) rěcźne hodźiny.

Dr. F. Neumann,
wocźny lěkař.

Sswojemu lubowanemu duſchowpaſtyrjej,
wyßokodoſtojnemu knjeſej
farařej **Janej Golcźej** w **Rakezach**
a jeho wjeleczeſcźenej knjeni
mandźelſkej
k jeju ßlěbornemu kwaßej
27. dźeń julija 1899.

Dźeń ſeſkhadźak je wumodleny,
Te próſtwy wo njón wußłyſchał je Bóh.
Budź ſ radoſcźu nam poſtrowjeny,
Ty ſ Božej hnady wobradźeny dnjo.
Ta wobradźerſka ruka ſ njebeß dele
Njech na tón ßwjedźeń ſradowanje ſcźele!
We ßlěborje ßo dźenßa ßwěcźi
We Rakezach na farſkim domje kwaß;
Sso ſtari wjeßela a dźěcźi,
So ſpożcźi Bóh tón jubilejſki cźaß —
Sa próżu duſchepaſtyrſku a ßwéru
Wón krónuje tu dźenßa ſ poknej měru.
Knjes farař ſ knjenju mandźelſkeju,
Hlej, ſtejitaj ſe hnutej wutrobu,
A ſahorjenej duſchi Jeju
Stej ßwjaty woltař w dźakným modlenju.
A my tež hnucźi ruzy ſtykujemy,
Wſchě ſbóżne dary Jimaj wuproßymy:
„Budź wospjet, Wótcze miłoſcźiwy,
Ty Jeju ſchkit a ſkote kryczíſno!
Njech twojich żohnowanjow dźiwy
Nad Nimaj kraßnje wobnowjeju ßo!
Sa Njeju a ſa Jeju lubych roſcźe
Njech ſ twojej hnadu ſboże do wěcźnoſcźe!"

Hermanczanſka gmejna
pſches gmejnſkeho pſchedſtejicźerja **Schimana.**

Wutrobny dźak.

Wſchitkim tym, kotſiž ßu cźěło naſcheho lubowaneho ßyna a bratra, wotrocźka **Jana Bernharta,** narodźeneho w Nowej Wßy pola Njeßwaczidła, kotryž je 15. julija w Wucźkezach pſchi kupanju ſ Božej rucźku ſajaty nahle wumrjeł, k rowu pſchewodźeli, ſ tutym najwutrobniſchi dźak prajimy. Woßebje dźakujemy ßo wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Wjazźy w Hornim Wujeſdźe ſa hnujaze, troſchtowaze prědowanje, Hodźijſkemu wojerſkemu towarſtwu ſa wopokaſanu luboſcź, jeho hoſpodarjej Strieglerej a mandźelſkej ſa wjele wopokaſmow luboſcźe, młodym hólzam a holzam ſa wopokaſanu cześcź, wupyſchenje kaſchcźa a hudźbu, ſchwajzarjej, kotryž je pomhał jeho cźěło ſ wody wucźahnycź, a dale wſchitkim tym, kotſiž ßu jeho kaſchcź ſ wěnzami debili a jeho k poßlednjemu wotpocźinkej pſchewodźeli.

Hłubokoſrudźena macź, bratr a ßotra.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. julija 1899.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

24 julija 1899.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—63
awstriske	33—36	60—63
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	28—31	55—69
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52—54
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	48
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—29	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—26	51—53
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24	48
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	40—44
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—35	58—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	55—57
3. ßnadnje pizowane	—	52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	37—40	56—60
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—37	54
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	38—39	50—51
2. mjaßne	37—38	49—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	32—35	46—47

Placzišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4164 měchow.	W Budyschinje 22. julija 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 27. julija 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	12	8	35	8	6	8	29
" žołta	7	94	8	12	7	71	8	6
Rožka	7	50	7	63	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß	7	—	7	25	6	80	7	10
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	2	—	2	50
Butra (1 kilogr.)	2	—	2	40	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Brošata 1104 schtuk, schtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje placzesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. 19 np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 20 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 12 np., rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 28. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 9. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodź. ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Juliuß Wowczeć, wohenstrojnik w kralowskim pólverniku w Hnaschezach, s Helenu Marthu Wicżasez w Pschischezach.

W katholskej zyrkwi: Michał Rychtař, podwyschk, s Marju Madlenu rodź. Bjedrichez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Emil Hermann Gustav, Emila Gustava Bertholda, khěžerja a klampnarskeho mischtra na Židowje, ß. — Helena Gertrud, Ernsta Oty Kulki, khěžerja a fabrikarja na Židowje, dź. — Johana Wally, Ernsta Bruna Hermanna, wobkhodneho wjednika na Židowje, dź. — Lina Ida, Bjedricha Schära, wyschscheho schwajzarja w Małßezach, dź. — Margaretha Johana Gertrud, njemandź dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Hańża Hilžbjeta, Jana Khilana, džělačerja, dź. — Waltař Franz Jan, Jana Bernkopfa, rěsniskeho mischtra, ß. — Jurij Pawoł Richard, Khorle Hendricha Vogta, krawza, ß. — Arthur Khorla, Khorle Hermanna Breischneidera, samkarja, ß. — Marja Hana, Jurja Jakubascha, žiwnoscerja w Bělczezach, dź.

Zemrjeći:

Dżeń 19. julija: Jan Miklawsch Rehork, džělačeŕ, 63 l. 1 m. 11 d. — Alfred Egon, Franza Oskara Hornoffa, džělačerja na Židowje, ß, 12 d. — 22. Frida, Albrechta Bjedricha Fillicha, pjekarja na Židowje, dź, 17 d. — Jan Wylem Hejda, wumjenikař w Brěsowje, 80 l. 6 m. 28 d. — 23. Jan Willy, Augusta Hermanna Krawza, skakarja na Židowje, ß., 2 m. 5 d. — 24. Hana Rosina Rjeliz, njebo Khorle Scholty, młynka w Khołmje, sawostajena wudowa, 86 l. 3 m. 16 d. — Khorla August Wicżas, kubleŕ w Pschischezach, 63 l. 1 m. 22 d. — Hana Augusta Wicżasez, Jana Bohuwěra Rostoka, džělačerja we Wulkim Wjelkowje, mandźelska, 42 l. 3 m. 21 d. — 26. Ota Richard, Khorle Augusta Malcharja, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß., 6 m. 19 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

9. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farař Mrosak rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, w 8 hodź. němske a ½10 hodźin serbske prědowanje.

Jara dobru **woku** a **hróch,** woprawnu jendželsku **rajsku trawu,** saručeny židyczišty **czerwjeny dżeczel,** jara rjaneje wulkosornateje družiny,

k wußywej

kaž tež

majßowy schrót,

ßłodowe kołochi Ia. ßwětłeje hódnoscże, **ßuschene piwowe ßłodźišny** ßwětłeje hódnoscże, **palmosornowe woßuchi** a **schrót,** kaž tež **Müllerowu majßowu kołochowu melassu,** nowu wubjernu pizu, wscho po najtunischich dnjowych placzišnach w pschepytanych najlěpschich hódnoscżach porucża

Khorla Schuppan

w Budyschinje pschi žitnych wikach 18.

Wobžerny pólver!

A. Oty Walsterowy

hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, wobžerny a kormjazy pólver sa ßwinje,

kaž tež

jendželski konjazy pólver

porucża

Ernst Wobad w Hodźiju.

Radym hojazy žołdk!

Kupujemoj a pschedawamoj

statne papjery, sastawne listy, obligazije, akzije atd. s pschihódnymi wuměnjenjemi.

Schmidt & Gottschalk

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14|16 pschi Pětrowskej zyrkwi.

?

Hdže je **dobry** khofej dostacź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz-

jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.

Schiſchka a Rjeźka

w Budyſchinje,

deſtillazija a kolonialne twory.

K wußywej

poruczam najtuńſcho:

hróch,
woku,
kolij,
hejduſch,
ſonop,
lupiny a
rěpowe ßymjo

w najlěpſchej derje ſkhadźazej tworje.

Khorla Preisser jun.

w Budyſchinje pſchi žitnych wikach.

Hrabje,
koßyſchcza,
koßaze rynki,
kołmas,
kožowy mas,
powjaſarſke twory,
drjewjanzy,
drjewjane ſtupnje

we wulkim wubjerku tunjo poruczа

J. G. Müller,

powjaſarſki miſchtr

na kamjeńtnej haßy 12.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacź 20 np., hacź do najwoßebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej poruczа po najtuniſchich płaczišnach

Max Mütze

na bohatej haßy.



Hdže ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola

G. Nagera na ßerbſkej haßy 11.

W Budyſchinje pódla ßerbſkeho doma. **Ernst Jenke** **W Budyſchinje** pódla ßerbſkeho doma.

porucźa w tak wulkim wubjerku, kaž jenoź to pſchedawarńja ſamóje, kotraź ma jenoź dźěcźazu a młodźenſku draſtu na ſkladźe, hotowu

draſtu **ſ wołmy, barchenta, płoczliwych tkaninow, rjane hěle wobleczenja,** wot najmjeńſchich hacź ſa doroſcźene holzy! Žakety **a mantle, ſchórzuchi, khapy, klobuki** atd.

Wobleczenja, wot najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho, po 2 mk. 50 np.

Płoczliwe wobleczenja, płoczliwe bluſy, płoczliwe kholowy, woprawne a dobre.

Sſlomjane klobuki, mězy, ſpódnje tkaniny, ſchtrympy atd.

Jara powjetſchene je wodźělenje ſa

pacholaze a młodźenſke wobleczenja.

Po pomyßlnje najtuńſchej płaczišnje, tež tajke ſ najhódniſchich modnych tkaninow, wot najprěniſchich Barlinſkich krawzow dźěłane.

Pſchi ſkaſanju po měrje kóžde rukowanje ſa wubjerne wuwjedźenje a dobre ßedźenje.

Stajnje roſcźaza liczba wotebjerarjow je najlěpſche dopokaſmo ſa tunje a ſprawne wobkhodne wjedźenje.

W Budyſchinje pódla ßerbſkeho doma. **Ernst Jenke.** **W Budyſchinje** pódla ßerbſkeho doma.

Woßebita pſchedawarńja ſa hólcźazu a holcźazu draſtu.

Khěžorowy ßłodowy khofej

ſ khofejowym ßłodźenjom je a woſtanje najlěpſchi a

płaczi punt jenoź po 25 np.

Kóžda hoſpoſa, kotraź je hacź dotal ſa ßłodowy khofej 35—40 np. wudawała, njech **Khěžorowy ßłodowy khofej** ſpyta. Wón je ſ najlěpſcheho piwarſkeho ßłoda dźěłany a ßo po dobrocźe ſe žanym druhim ßłodowym khofejom njepſchetrjechi.

Jenoź dostacź

w Khěžorowej khofejowej pſchedawarni

w **Draždźanach** na Wettinſkej dróſy 5 — w **Budyſchinje** na bohatej haßy 7 — w **Blaſewitzach** na ſchillerſkim měſtnje 17.

Najwjetſchi khofej pſchiwožazy wobkhod w Němzach

ſ direktnym wobkhadom ſ pſchetrjebarjemi.



Kóždy, kotryž chce ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chce ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

K naſtymſkemu

wußywej

hróch,
woku,
kolij atd.

w najlěpſchej derje ſkhadźazej tworje poruczа

Ernſt Wobad w Hodźiju.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjeŕski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbicže wscheje družiny,

schablony

sa **molerjow** a **murjerjow** porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

snapschecźa turnaŕnje.

Sczinowe pleczenje

k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Koßy,

saruczene dobre, a **wubrakowane koßy, ßerpy** a **brußy** we wulkim wubjerku porucža

Emil Heinrich w Borschczi.

K wupschedawanju

stajimoj, tak daloko hacž skład doßaha:

spódnje ßuknje se schwejchom a schnóru po **90** np.,
schórzuchi s naramkomaj po **75** np.,
schórzuschki s kruteje tkaniny po **10** np.,
dźěcźaze filzowe mězy, módre a cžeŕwjene po **10** a **15** np.,
holcžaze khapy, s zankami wudebjene, po **60** np.,
hólcžaze filzowe kłobuki, prjedy 100 a 150, nětkole **75** np.,
mužaze filzowe kłobuki, prjedy 200 a 300, nětkole **100** np.,
nózne ßukniczki sa dźěcźi po **50** a **75** np.,
dźěcźazu drastu s barchenta a wołmy po **45** np.
sbytki a **kupony** s **bantow** a **zankow,**
sbytki a **kupony** s **gardinow,**
sbytki a **kupony** s **mebloweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **poßleschcźoweho kattuna,**
sbytki a **kupony** s **koschlazeho barchenta,**
koschlaze ßukno, płat, jara płacźisny hódno.

Na lětnje trikotaže, lěpsche rukajzy a schtrympy, sportske koschle, dźěcźaze khapy atd.

dawamoj

10% rabatta.

Woßebje tunjo:

blidowe deki, saruczene barbunjepuschcźate, po **150** np.,
komodowe deki, k temu ßo pschihodźaze, po **100** np.,
deki na schwadliske blidko, k temu ßo pschihodźaze, po **80** np.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Chzyli ßebi naju wukładne wokna wobhladacź.

Ssyczcźe

s MILWAUKEEskej

trawu žnějazej maschinu po 275 hriwnach.

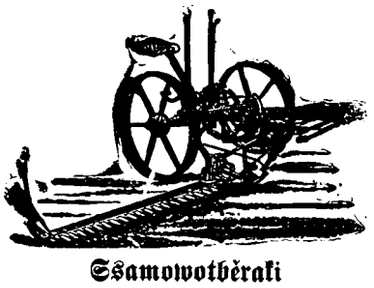

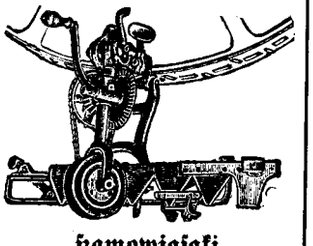

Ssamowotběraki a **ßamowjasaki**

porucža

N. Rebisch w **Baczonju** pola Prěczez.

Schtóž chze

ßłomjane kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płacźisnach nakupiež njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo tež pschi najtunischich płacźisnach najwjetschi wubjerk we wschěch nowosczach lětnjeho cžaßa

w zylindrowych, hońtwjeŕskich a filzowych

kłobukach

poskicźa. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy.

Papjerjowe a pišańske materialije.

A. & W. Neuhahn.

Krótke a galanterijowe twory a hrajki.

Bludźaki, sćežeńske, ručzne a pschestajliwe schpihele, domjaze žohnowanje, fotografijowe wobłnki, gardinowe žerdźe a pschestajliwe vitražowe dźeržaki, gardinowe rosetty, gardinowe rjeczasy, lakowane blachowe twory, ßłónki, mučznizy, koruschkowe khamorczki, koruschkowe etažerki, nudlowe kuleczki, dźeržaki sa khošejowe měschki, motydła, sawalne blidowe deki, kuchińske wahi, khlěbowe tyse, rybowanske maschiny, kißalowe a wolijowe menaže, pópjerjowe młyny, drjewowe, metallowe a woprawne japanske tabletty, noże, widliczki a lžizy, nožowe a pjenježne korby, wußwětleńske a wóskowe kaschcże, powěschadła sa blachowu nadobu, myjeńske deski, schatowe powjasy, kuleczkowe powijaki, klamory, klamorowe měschki, wiczne ßaki a wiczne tosche, schczěcże a khoschcża, woknowu kožu, kuchińske zanki we wulkotnym wubjerku.

Schkleńczane a kamjeninowe ßudobja, emaillowe ßudobja, wuréßane a draschlowane drjewjane twory.

w Budyschinje 4 na ßerbskej haßy 4. **A. & W. Neuhahn** w Budyschinje 4 na ßerbskej haßy 4.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki sklad

hotowych saruczenych barbu njepuschczatych derje dźeržazych koschlow,

mužaze koschle w tsjoch wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,

žonjaze koschle se schnórku abo s paskom po 80 np., 85 np., 90 np.,

hólczaze koschle wot najmjeńschich hacž do najwjetschich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,

holczaze koschle se schnórku abo s paskom we wschěch wulkosczach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,

blusowe koschle, kaž tež **dźěłaczerske blusy** we wschěch wulkosczach,

wojerske kopschiwjaze koschle, w tsjoch wschelakich wulkosczach, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np., derje dźeržaze a barbu njepuschczate.

A. Diettrich, wobkhodny agent,

na žitnej haßy 6, II

porucza ßo k **saradźenju kupowanja** a **pschedawanja leżomnosczow, wobstaranja pjenjes na hypoth. wěstoscz; pschedewosmje sarjadowanje samoženja, srjadowanje sawostajenstwow, pschenajecza, pscheßadźowanja, dawa radu w prawnych wěcach, dźěła pißne dźěła, kupje, pschenajeńske wuczinjenja, testamenty a wjazy podobneho.**

Najtunische płaczisny.

Póstska kowarńja w Budyschinje.

W. A. Hultsch

porucza wulki wubjerk **koßow, ßerpow, koßyschczow, brußow, ßynowych a žnjowych widlow, rěpowych motykow atd.**

Koßy hižo po 1 mk.

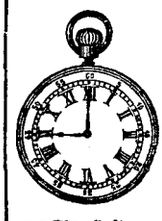

Franz Marschner

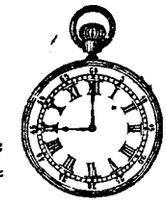

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **Herbski.**



Najlěpsche a najbóle lubowane jěsdne koło ßwěta!

Jeniczkaj fabrikantaj: **Reichsteinez bratraj** w Brandenburgu nad H.

Prěnja a najwjetscha fabrika Europy.

Sałożena 1871. W dźěle 2500 dźěłaczerjow.

Wjazy dyžli ½ milijona **Brennaborskich** jěsdnych kołow we wschěch dźělach ßwěta jěsdži.

W lěcze 1898 ßo pschedało: **35,000 jěsdnych kołow.**

Sastupjer: **Reinhard Hauschting** w **Rakezach,**

pschedawarnja jěsdnych kołow a schijazych maschinow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 31. Sobotu 5. augusta 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je ze swojeho puczowanja po połnóznym morju do Kiela wróćił. Pschi khěžorowym pschijěźdże pschibrjóžna batterija w Friedrichsorcze a wschě w pschistawje leżaze łódże, mjes nimi danska wójnska łódź „Iver Hvitfeld“, postrowy tšelachu.

— Pólny marschal sakski prynz Jurij chze pjecża nasymu komando XII. armeekorpsa složicź. Jako jeho naślědnik ze komanděr 3. diwisije, generalny leutenant z Hausen, mjenuje.

— Khěžorzyna skamana noha je tak daloko sahojena, so je ze khěžorka z Berchtesgadena do Wilhelmshöhe wotwjesć mohła.

— 1. julija 1901 privilegij spanje, po kotrymž smě krajnostawska banka hornjołużiskeho markhrabinstwa sa 3 milijony hriwnow pjenjeznych papjerow wudawacź. Sakski późłanz w Barlinje, hrabja Hohenthal, je hižo nětkole swjaskowej radze namjet sakskeho knjeżerstwa pschepodał, so by ze krajnostawskej banzy jeje privilegij na wudawanje pjenjeznych papjerow hacź do 1. januara 1911 podleschił. Namjetowe prawo ze z tym dowjedze, so ze zyły banzyny cźisty wunoschk na wschowużitne samery Hornjeje Łużizy nałożuje a so banzyne skutkowanje wożebje k lepschemu burstwa sługi.

— Ruski zar ze letźa pjecża z němskim khěžorom setka. Zarskaj maudźelskaj konz augusta do Darmstadta pschijěźdźetaj, hdźež dlschi cźaś pschi dworje hessenskeho wulkowójwody, nana ruskeje zaroweje, na wopytce wostanjetaj. W tym cźaśu smeje ze pjecża setkanje, tola njeje pjecża hischcze setkanske městno postajene. Tejle skhadźowanzy wulku ważnosć pschipisuja. Pschi njej budźetaj pjecża wobaj knjeżerjej wo wotmyślenym rusko-němsko-franzowskim swjasku pschecźiwo Jendźelskej jednacź. Mózno, so tutemu swjaskej, kotryż dyrbi jendźelsku pschemóz na morju skamacź, hischcze druhe europiske mozy pschistupja. Zar je pjecża jara hněwny na Jendźelsku, kotraž je se swojej njesprawnosću a ludanstwom wina na tym, so je měrowy kongreś w Haagu bjese wscheho wuspěcha wostał. — W tu khwilu dyrbi ze powjesć wo wotmyślenym rusko-němsko-franzowskim swjasku hischcze z najwjetschej wobhladuiwosću pschijecź, hacź runje nowsche politiske podeńdźenja, kaž na pschiklad wopyt němskeho khěžora na franzowskej wójnskej łódźi „Iphigeniji“ a pschijěźd franzowskeje wójnskeje łódże „Ibis“ do němskeho pschistawa w Geestemündze, sa mózność tajkeho swjaska rěcza.

— Němski wuwos do sjenocźenych połnózno-amerikanskich statow w minjenym lěcze něhdże 84 milijonow hriwnow wucźini, pornjo 74 milijonam w prjedawschim lěcze. Wikowarjo a židźi dla 10 milijonow wjetscheho wuwosa juskaja. K temu wschak maja pschicźinu. Niz pak ratarjo; pschetoż sjenocźene staty ze w minjenym lěcze hischcze ras tak wjele žita a mjaza do Němzow wotbyli, hacź prjedawsche lěto.

— W němskich afrikanskich kolonijach khmaneho howjaseho skotu njemějachu. Knjeżerstwo bě teho dla psched lětom dźělbu skota z Allgäuskich alpow do Kameruna późłało, so by ze spytało, hacź tale zylna raza tamnischi klima snjese. Tónle pospyt je ze derje poradźił. Duż chze knjeżerstwo druhu poźłu skotu do Kameruna późłacź. W tu khwilu hižo w Allgäuskej skót kupuja, tež dyrbi ze wustojny pastyr sa skót pschistajicź.

Awstriska. Sa Prazskeho arzybiskopa ze pjecża Budějewiczanski biskop, dr. Rźiha, pomjenuje. Dokelž je wón po rodze Czech, hižo nětkole Němzy pschecźiwo jeho pomjenowanju protestuja.

— W mnohich městach su ze ludowe schromadźizny měle, w kotrychž je ze pschecźiwo nowemu powyschenemu zokorowemu dawkej rěczało. W někotrych tychle schromadźiznach knjeżerstwo hanjachu a na njo schczuwachu. Tele schromadźizny su ze teho dla rospuschczike. W Liberzu (Reichenbergu) ze tajka schromadźizna pod hołym njebjom wotměwasche. Tež tale schromadźizna ze rospuschczi. Spjeczowych żandarmojo z natyknjenym bajonetom rosehnachu, pschi czimž jeneho młodeho człowjeka k wutrobje kłochu. Někotrych njeměrnikow su sajeli.

— Winske wobydleŕstwo ze loni do njeźměrneho stracha staji, hdyž w jenej tamnischej hojeŕni mór wudyri. Jedyn z tamnischich lěkarjow bě mórowe bazille plahował a je do myschi a wujkow schczěpił. Naprjódzy bě ze jedyn wothladaŕ khorych z mórowym jědom natyknył. Potom hischcze někotre wothladarki a jedyn lěkaŕ skhorichu, kotriž wschitzy wumrjechu. Tehdom wyschnosć krucze sakasa, w pschichodze w městach straschne pospyty z bazillemi cźinicź. Czim wjetschi njeměr je powjesć sbudźika, so su ze w poźłednim cźaśu w Prasy w jenym privatnym wustawje, kotryż ze w domje, z wjele ludźimi wobydlenym, namaka, bazille najstraschnischich a na najbóle natykowazych khorosczow plahowake. S tymile bazillemi su ze skoczata schczěpike a ze wschelake wědomostne pospyty cźinike. Privatny wustaw professerej skotolěkaŕstwa Kaschparekej sługscha. Hacź runje bě jemu knjeżerstwo 15,000 schěźnakow k naprawjenju pschisprawnych lokalnosczow pschiswoliło, je wón tola wo srjedź města wustaw wudźerżował, kotryż zykemu městu z mórom a z druhimi straschnymi natykowazymi khorosczemi hrosy. Knjeżerstwo, z nowinow shoniwschi, so ze srjedź ludźazych wobydlenjow tónle wustaw namaka, je jón hnydom samknycź a straschne bazille do noweho bakteriologiskeho wustawa dowjesć dało.

Franzowska. Beaurepaire, kotryż je dla sadźerżenja sudnikow kapitanskeho suda pschi revisiji Dreyfusoweho prozeża swoje sudniske sastojnstwo złożił, je sapocźał, wunoschk swojeho pschepytanja wo Dreyfusowym pscheradnistwje wosjewicź. Wón wudawa, so su židźi jenemu pisźmawustojnemu 100,000 frankow sa jeho sługbu poskicźili. Jedyn jězdny wotrocźk wobsźwědczi, so je Dreyfusa w Mühlhausenje pschi němskich manevrach pschecźelnje z němskimi offizěrami wobkhadźecź widźał atd. atd. Beaurepaire ma 31 wobcźežowazych swědkow, kotrychž mjena chze mjenowacź, tak bóry hacź wojeŕski sud pschepytanje žada.

Mjes swědkami, kotsiž ze psched Renneskim wójnskim sudom pscheslyscha, je tež general Mercier. Tón chze pjecża scźěhowaze wobsźwědczicź: „Němski późłanz w Parisu, hrabja Münster, je mi z mjelczom dopokasy wo Dreyfusowej winje dał, tola je pschewidźecź dał, so mojemu wuprajenju njebudże jako wěrnemu płacźicź dacź, jeli so ze jeho mjeno do wězy sacźehnje.“ Nowiny „Intransigeant“ wobkrucźeja, so je general Mercier jenemu wyschschemu offizěrej prajił, so Dreyfusa pak w sjawnym, pak w tajnym wusudźenju sasudźa. Wón (Mercier) wscho praji a Dreyfusowu winu dopokaże.

— Někotsi měschczanostojo ze z rukomaj a nohomaj spjeczuja, so njetrjebali rossud kapitanskeho suda wosjewicź, z kotrymž ze ludej k wjedźenju da, so ze wusudźenje Dreyfusoweho prozeża nowemu wójnskemu sudej pschipokaże. Na pscheklepane waschnje je sebi jedyn židam njepschecźelszy smyślený měschczanosta pomhacź wjedźał. Wón plakat, na kotrymž je wusud wocźischczany, wopak pschilěpicź

da, tak so bě njepocźischczany bok won wobroczeny. Prefekt njemdry měschczanostu k ßebi sawola; tutón pak směrom wotmolwi: „Mi je ßo jenoż poruczíko, plakaty pschilěpicź, niz pak, kak ma ßo to stacź; duž ßym wschak masany bok k muri pschilěpił."

— Spionaże dla je franzowska polizija w Nancyu 24lětneho muża sajaka, kotryż, hacź runjeż pjenjeżnych ßrědkow prjedy njeměješe, w poßlednim cźaßu wjele pjenjes wudawasche. Wón je cźasto wjeß Malancourt w Elsaßu, w kotrejź jeho ßotra bydli, wopytował a ßo tam s němskimi sastojnikami a s offizěrami s Metza setkował. Pschepytanje jeho doma je jara wobcźeżowaze pißma na ßwětko pschinjeßło.

Belgiska. Wólbna komißija sa wólbnu reformu je knjeżerstwowe namjety sa wólbnu reformu sacźißła. Konservatiwne ministerstwo je teho dla wotstupiło. Nowe ministerstwo njeje ßo hischcźe stworiło. Belgiski kral ßebi żada, so by nowy wójnski minister ßo na to swjasał, so by ßo w Belgiskej parschonska wojeńska powinosć sawjedła. Nětkole móże kóżdy, kotryż ßo sa wojaka wusběhnje, jeneho naměstnika stajicź, kotrehoż dyrbi, ßo wě, saplacźicź.

Ruska. Franzowski minister swonkownych należnosćow, Delkassé je tele dny do Peterburga pschijěł. Franzowske nowiny jeho pucźowanju wulku politisku ważnosć pschipißuja. Jeni měnja, so wón němsko-franzowske sbliżenje wujaßni, druhi chzedźa wjedźecź, so ma wón wo postajenjach jednacź, po kotrychż zar bliżsche lěto pucźowanje na Parižsku ßwětowu wustajenzu nastupi.

Najlěpsche rozjaßnjenje wo Delkasséowym pucźowanju do Peterburga drje dopiß „Politiskeje korrespondenzy" da. Po nim je němsko-franzowske spscheźelenje, kotreż je ßo po wopyche němskeho kněżora na franzowskej wójnskej kódźi „Iphigeniji" w dźělu franzowskeho nowinarstwa se sahorjenjom powitało, w Ruskej spodźiwanje a pohórschk sbudźiło. Ruska nima myßle k němsko-franzowskemu swjaskej pschistupicź. Měnjenje někotrych franzowskich nowin, so ßo němsko-franzowske spscheźelenje pschecźiwo Jendźelskej měri, mało politiskeje nawjedźitoscze pscheradźa. Němska je ßo dawno s Jendźelskej wo afriskich a rańscho-asiskich należnosćach wuprawowała, a sadźerżenje Jendźelskeje napscheczo němskim żelesniskim twaram w Małej Asiskej ßu Němskej pschedrohotne, hacź so by ßo Němska hromadże s Franzowskej pschecźiwo Jendźelskej sjenocźicź chzyła. — Cźeho dla je franzowski minister Delkassé na hłowu a na schiju do Peterburga pucźował, je nětko jaßne. Jeho chzedźa w Peterburgu powucźicź, na kajke waschnje ma swonkownu franzowsku politiku wodźicź.

— Ministerstwo wuwucźenja ma sa nusne a ważne, so by mjes universitnymi profeßorami a studentami wużschi towarschny wobkhad wobstał. S pschicźinu teho minister namjetuje, so bychu ßo sa studije praktiske saběranja pod dohladowanjom profeßorow sawjedłe. Minister dale porucźa, so bychu ßo studentske literarne a wědomostne towarstwa pod dohladom a wodźenjom profeßorow srjadowałe. Druhi ßrědk k doźpicźu wużscheho wobkhada mjes profeßorami a studowazymi widźi minister w sakoženju studentskich konviktow. Knjeżerstwo chze wjetschi pjenjes na to ważicź, ßo nadźejo, so budźe lud tele krocźele podpjeracź. Po zarowym wukasu je ßo se statneje kaßy na srjadowanje studentskich konviktow a na sawjedźenje praktiskeho saběranja studentow 3,262,000 rublow ras sa pschezo a 32,000 rublow kóżdolětneje podpjery pschipokasało. Nastork k tutemu rosßudźenju, kotreż budźe sa studentow jara wużitne a wuspěschne, ßu lońsche studentske njeměry dałe.

— W południowej Chinje Rusy ßwoje stejischczo po możnosći poßylnicź pytaju. Sa wutwar wójnskeho pschistawa Porta Arthura je knjeżerstwo s nowa 11 milijonow rublow postajiło. Pschistaw dyrbi ßo hacź do 32 metrow hłubokosće wuhłubicź. Rusy pjenjeżniży chzedźa w Porcźe Arthurje dwě kódźeźni sałożicź. Na nimaj budźa ßo tež ruske wójnske kódże twaricź.

Sserbija. Njekraßnik Milan se ßwojimi jatymi woporami s njeßłyschanej hrosnosczu sakhadźa. Woßebje ßu wyschka Nikolicźa, jeneho s najwustojnischich offizěrow ßerbskeho wójska, kotryż pak je tež pschecźiwnik ßlěpzowskeho Milana, cźwilowali. Nikolicź ßo psched tajkim sakhadźenjom wobarasche, a hdyż jeho pschi pscheßłyschenju polizajski prefekt Bademlewicź, njecźeßny Milanowy ßlěnylißar, „schubjaka" hanjesche, tón prefektej s pjasczu mjes wocźi dyri, so ßo snak smota.

Hacź dotal je nahły ßud někotrych wobskorżenych jenoż dla skhiwdźenja majestosće saßudźicź dał. Woni běchu sjawnje ßwoje měnjenje wo Milanje prajili, kotryż je ßwój trón a statnu pschißłuschnosć sa někotre milijony ßebi wotkupicź dał a ßo sarocźił, so ßo żenje wjazy do Sserbije njewróczi, sa kotreż ßlubjenje je ßebi teho runja někotre milijony wupłacźicź dał. Njedźiwajzy teho je ßlěpzowski Milan wuwěschczene milijony pschecźiniwschi a pódlateho hischcźe tsi milijony dołha w Parisu napraskawschi, ßo do Sserbije wrócźił. Tych, kotsiž ßu ßebi swěrili, jeho ßlěpzowstwo s prawym mjenom mjenowacź, je wón nětko wschitkich do jastwow stykacź dał. Někotrych s nich je nahły ßud s jastwom hacź do 10 lět (!!) saßudźił. Wo wumyßlenym napadże, kotreż bě ßebi Milan skasał, njeje ßo hischcźe ßudźiło. Wjecźiwy krejelacźny Milan wbohich, kotsiž ßu prěni mużojo ßerbskeho luda, kcźěw ßerbskeje intellegenzije, w podseńskich belgradskich kasamatach cźwiluje. Jecźi ßu do rjecźasow samknjeni a dyrbja stajnje ßedźecź, mějo nosy roscźehnjenej. Woni njemóża ßo lehnycź, njemóża pschihódnje ßedźecź a njemóża ßwoje połoženje pscheměnicź. Dyrbja dychacź jědojte dymanje a jěscź dostawaju jenoż telko, so by jich ßmjercź se straschnych cźwilow njewußwobodźiła. Cźłowjek hižo bolosć sacźuwa, hdyż wo tym ßłyschi — schto dyrbi potom tón njesbożowny wucźerpicź, kotryż dyrbi w tajkej cźmowej, ßmjerdźazej, włóżnej dźerje tydźenje a měßazy żiwy bycź, doniż ßo na nim ßmjercź njeßmili. Wjetschina jatych by ßebi żiwjenje sa někotre hodźiny wsała, ale temu dyrbja kedźbliwi straźniży wobaracź, kotsiž njeßmědźa wotpuschcźicź, so bychu jecźi „sprawnym ßudnikam" wucźekli. Teho dla je tež jaty tak pschikowany, so ßebi ßam njemóże niczo swadźicź, ale dyrbi scźerpnje cźakacź, hacź ßo jeho mozy wucźerpaju a wón shinje, schtoż ßo na najdlěje sa 5—6 měßazow stanje.

Danska. Sozialna wójna w Danskej ßo s pschezo wjetschej hórkosću wjedźe. Dźěłacźerskemu swjaskej je ßo dźěłodawarski swjask napscheczo stajił, kotryż je kóżde dalsche jednanje sacźißnył a kotryż ßebi wot dźěłacźerjow żada, so ßo bjes wuměnjenja podcźißnu. So njemohli dźěłacźerjo, sa msdu hischcźe dźěłazy, ßwojich strajkowazych towarschow podpjeracź, ßo wschě fabriki, kotrychż dźěłacźerjo s dźěła strajkuja, samknu, a tež k dźěłu swólniwi dźěłacźerjo ßo s nich wupokasaja. Pódźelu je ßo 15,000 dźěłacźerjow, kotsiž w tkajernjach dźěłachu, s dźěła puschcźiło. Nětko je něhdże 55,000 dźěłacźerjow se żelesowych, twarskich a drjewowych dźěłarnjow a s tkajernjow bjes dźěła.

Cźorna Hora. Meklenburgska prynzeßa Jutta je w Antiwari na cźornohórski brjóh stupiła. W pschitomnosći ruskeho wulkowjercha Konstantina je wona tam k prawoßławnej (grichisko-katholiskej) wěrje pschestupiła. Dźeń posdźischo je ßo s cźornohórskim herbskim prynzom Danilom swěrowacź dała. Żeńtny dla je hižo někotraźkuli żónska wěru pschestupiła. Prynzeßy w tym wuwsacźe njecźinja.

Amerika. Saßo je spodźiwanje sbudźaza powjesć s Ameriki doschła. Jedyn dopißowaŕ nowin „Newyorskeho Heralda" je rosręcźenje s amerikanskim admiralom Deweyom měł, pschi cźimż je admiral prajił, so ßu Jendźelcźenjo naturzy swjaskarjo Amerikanskich, a so budźe bliżscha wójna, kotruż smeja sjenocźene amerikanske staty wjesć, wójna pschecźiwo Němskej. Admiral Dewey nětko prěje, so je wo Němskej tajke nješchto prajił. S zyła pak ßo Němzy hubatych Amerikanskich bojecź njetrjebaja. Cźi maja ßo dosć na Philippinach s tamnischimi sběžkarjemi běhacź. W poßlednich tydźenjach ßu tucźi Amerikanskich do Manille wróczo sahnali a jeli so ßo jim trochu schlachcźi, Amerikanskich do zyła s Philippinow wucźerja. Duž je strach amerikansko-němskeje wójny we wulkej dalokosći. Němzam budźe teho dla wscho jene, hacź je ßo admiralej Deweyej sadźerżenje němskich namórskich offizěrow lubiło. Wón je ßo na to wobcźeżował, so ßu němży namórży offizěrojo psched Manillu cźinili, jako bychu tam s knjesom byli a ßu ßo na njesnjeßne waschnje wupjerali. Wschitzy offizěrojo druhich ludow ßu pschistojnischo wustupowali a ßu na namjety dźiwali, kotreż je Dewey pschi blokadże cźinił. Wón je ßamo tajkeho njewusprawneho sadźerżenja dla pschecźiwo němskemu wójnskemu kódźstwu ras kanony wutsělicź dał.

Hrósbna nóz.

(Pokracźowanje.)

„To je cźěło w khorowni sa pschemyßlenych semrjeteho, kotreż jutsje jeho pschiwusni wotwosmu, so bychu jo dale do domisny wobstarali. Cźěło je runje hakle wot pschepytanja pschischło."

„To budźichu tola khwatacź móhli, wschako maja tam hewak najwjetschu porjadnosćź."

Se samokwjenjom, so njeje prjedy móżno było, a so staj wonaj tola jeno póßłanaj póßłaj, dyrbjesche ßo lěkaŕ spokojicź; ale wón pocźa, hdyż mużej cźeźki mjedźany kaschcź do cźěłownje njesć pocźeschtaj, s nowa bórbotacź, so běchu dwěmaj dźěło pschepodali, k kotremuż schtyrjo njebudźichu pschewjele byli.

„Mój pak mamoj też mozy ſa ſchtyrjoch, knjes doktor!“ pokojeſche jedyn, runjeż ßo jemu a jeho towarſchej pót ſ cžołka ronjeſche.

Hdyż bě mjedžany kaſchcź ſkónczńje tola na niſku drjewjanu podnohu ſtajeny a hdyż bě doktorej wußwědczenje wo pſchepodaczu wotedate, wopuſchcźiſchtaj noſcherjej, ſ krótka poſtrowiwſchi, khěžu, na cžoż doktor, khěžne durje ſamknywſchi, ſaßo ryhel ſaßuny. Na to poda ßo ſaßo do ßwojeje jſtwy. Dokelž bě jeho tutón podawk na druhe myßle dowjedł, poča ſ nowa nowiny cžitacź; ale też nětkole nochzyſche to prawje wot rukow hicź, runjeż bě jeho prjedyſcha cžuczíwoſcź, kaž dopomnjeńku na ßwoju prěnju luboſcź mjenowaſche, ßo zyle ſhubiła. Sa to leżeſche jemu nětkole cžěło na myßli, kotrež běchu w tak wurjadnej hodžinje poſdże pſchinjeßli, ſchtož ßo hewak njeſtawaſche. To bě jemu na dobo zyle dźiwno, runjeż jemu to prjedy niczo tak ſpodźiwne ßo bycź njeſdaſche. Jeho wobraſnoſcź bě dźenßa junu nimo měry rosbudźena, a duż bě cžežko, ju ſaßo ſměrowacź. Potom myßleſche ßebi ßamo na to, kajke poſtupy ßu ßo ſcźinike wo twarjenju kaſchczow, woßebje, ſchtož mjedźane kaſchcźe naſtupa; na jich wěku njepobrachowaſche ani woknjeſchka, ſ kotrymž drje jich wobydleŕ won njehlada, ſa to pak wcźipni ludźo cźim bóle nuts. Kak bě to pſchiſprawna wěz pſchiwuſnym tajkich, kotſiž běchu w zuſbje wumrjeli, dokelž miózachu ßo tak wěſcźe pſcheßwědczicź, ſo je cžěło też woprawdźe prawe. — Też na runje pſchinjeßenym mjedźanym kaſchcźu bě tajke woknjeſchko. Doktor pak njebě ßebi ani teje prózy wſał, ſo budźiſche ßebi wobliczo ſemrjeteho wobhladał. Nětkole pak wſa wcźipny zedulu do rukow, kotruż běchu jemu pſchepodali, ſo by ſhonił, ſchtó ſemrjety je, hnydom na to cžitaſche ßam ſa ßo: „Hanß Drobak, pjeczatſizyczi lět ſtary, wumrjeł na ſmjehczenje moſhow.“ To bě ſ wjetſcha kónz pſchemyßlenych. Nětkole bě ßo dowuſakhadźał a bě cźichi muż; ale też njewjedro bě ßo wuſakhadźako a deſchcź njebijeſche wjazy plazajo do woknow. Wó jſtwje bě cźicho, jeno cžaßnik tykotaſche. A ſ tamneho boka, w cžěłkowni, tam ani cžaßnika njebě, tam knjeżeſche jeno mjelczenje ßmjercźe. Hdyż na to takle ſpominaſche, bu też jemu, ſymnemu a krutemu mużej, dźiwno, runjeż běchu hižo telko lět cžěła ſtajnje w jeho ßußodſtwje. Na dobo wobeża jemu ſymnje po khribjecźe, dokelž jemu ſ nowa wobliczo na myßle pſchińdźe, kotrež bě, kaž ßebi myßleſche, prjedy, hdyż bě jeho klepanje ſ liczenja pjenjes wutorhnyło, pſches wokno wuhladał. Jeli ßo njeje ſjebał, a jeli ſo je nječhtó wulki pjenjes — jeli ſo bychu wjedźeli, kajki pjenjes ßo khowa we woßamocźenej khěži pſchi pohrjebniſchczu —!

Nětkole pſchińdźechu jemu wſchě bajki wo ſcherjenjach a mordarſtwach ſ mlodych lět na myßle, kotrež bě něhdy tak rad cžitał, wo kotrychž pak niczo wjaz wjedźecź nochzyſche ſ teho cžaßa, ſo bě ſbohatnył. Zyle njeſroſymliwe bě doktorej, ſo jeho na dobo tak hróſbne wězy cžwilowachu, ale hiſchcźe bóle dźiwno ßo jemu ſdaſche, ſo bě mohł tak dołhi cžaß ßamlutki tu pſchebywacź; ani pßa njebě ßebi ſa ſtražnika pſchiwſał.

Hdyż ßebi na to pomyßli, ſo ßu hižo do ßamych kaſchczow mordarjow a rubježnikow ſkhowali, ſtupiſchtej jemu wocźi hluboko do cžoła, hdyż tu ſe ſtrachom ſhibnjeny ßedżeſche. Tu bijachu cžaßniki dwanatu hodźinu. To bě hodźina duchow a ſcherjenjow. Tu ſdaſche ßo jemu, jako budźiſche ſ waha lědom pytnjomne klapanje ßłyſchał, ale njewjedżeſche, hacž to ſ cžěłkoweje komory abo ſ jeho ſkrónjow pſchikhadźa. Wobliczo bu ſchěre kaž popjeł a kolenje ßo jemu podkowaſchtej, mjes tym ſo ſtrachocźiwy wußměch jemu na hubje ſtupi. Hnydom na to ſetrě ßebi cžoło a ſ woběmaj rukomaj ßo krucźe na blido ſepjerajo ſtany, ßebi bórbotajo, ſo by ßo ſměrował.

„To je nješchto hanibne ſ bojoſczu! Nimo teho je to poßlednja nóz, ſo ßym w tejle ßamocźe! Morwi pak woſtanu morwi a mjes nimi njejßu ani rubježnizy, ani mordarjo!“

Poßledni ſbytk ſmużitoſcźe ſebrawſchi rosßudźi ßo, ßo hnydom pſcheßwědczicź wo njedoßahajez winje ßwojeho ſtracha, kiž dźě bě jeno w jeho myßlach, hewak pak zyle bjes winy. So móhli rubježnika abo mordarja w mjedźanym kaſchczu do domu ſkradźu ſchiknycź, to ſdaſche ßo jemu tola kuſk jara njeroſomna wěz. Hižo chzyſche ßebi ſmyßlow wotehnacź hłuposcźe, kaž wón to mjenowaſche, tu pſchińdźe jemu ſ nowa na myßle to wobliczo, kotrež bě po ſdaczu pſches wokno wuhladał, a kotrež njebě wobliczo żaneho ſ wobeju noſcherjow. Pſchi tym ßo ſ nowa bojoſcź na njeho dobywaſche. — S dyrkotajez ruku ßwěczku ſaßwěcźiwſchi ſtupi ſ njej na khódbu. Tu ſatorże ßo na dobo, dokelž jemu bě, jako budźiſche nječhtó ßo ſ nożom do njeho ſahanjał. S mozu ßo ſhrabawſchi, ſtejeſche potom dych ſadżerżujo ßłuchajo pſchi durjach, kotrež do cžěłkownje dźěchu. Tola tam bě cźicho a niczo njeſdaſche ßo hibacź. Tu wotewri mjelczo durje a njeßłyſchomnje ſaſtupi.

Woßrjedź cžěłkownje ſtejeſche mjedźany kaſchcź, kotrehoż pósdnje pſchinjeßenje bě jemu tajkele myßle naczińiło. Tón bě ſ waha ßwětły a rjenje wudźělany, a tola cźinjeſche lěkarjej hróſbu. Skónczńje ßo wón ſmuži a kaczeſche ßo na porſtach njeßłyſchomnje hacž k hłowje kaſchcża. Sswěczku na dobo dżerżo nad woknjeſchkom w kaſchczowym wěku pohlada ſpěſchnje na wobliczo cžěła, kotrež bu ſ tym jaßnje rosßwětlene. A tu ſabłyſknyſchtej jemu ſ njeho ßwětłej wocźi.

„Kak móżetej tola pſchi ßwěży tej wocźi morweho hiſchcźe noweho błyſchcża nabycź!“ bórbotaſche lěkař, pſchi cźimż pak jemu ſtawy tola ſadyrkotachu. Hnydom na to rosħladowaſche ßo khwilu po wjelbowanym rumje cžěłkoweje komory, ſo by ßo trochu ſměrował. Potom dżerżeſche hiſchcźe junu ßwěżu na woknjeſchko we wěku a pohlada hiſchcźe junu na wobliczo cžěła — nětkole pak njeběſchtej tam wjazy ßwětłej wocźi, ale běſchtej twjerdźe ſawrjenej. Pſchi tym tſchaße ſ nim ſymiza. Ale też prawje khory ßo cžujeſche a myßleſche ßebi, ſo ma jeno khoroſcźe dła tajke wobraſy wo ſcherjenjach, dokelž bě runje hakle wotbłyſchcź ßwěczki na ſchkleńzy ſa ßwětłej wocźi měł, kotrejż běſchtej ßo tola, kaž bě ßo nětkole měrnje a pruhujo pſcheßwědcził, k dołhemu ſpanju twjerdźe ſamknyłej.

„Hdy jeno by tale hróſbna nóz nimo była. Cžuju to, we mni tcźi cžežka khoroſcź, kotraż ßo ſ fibrom hižo wudobywa!“ bórbotaſche wón, hdyż cžěłkownju wopuſchcźi, ſo by ßo do jſtwy podał; pót ßo ſ njeho tak lijeſche. Rad budźiſche ßo do koża lehnył, a tola ßebi njeſwaži to cźinicź. W cžěłkowni bě pobył, ſo by ßo pſcheßwědcził, ſo je jeho bojoſcź bjes winy, ale lědom bě ßo do jſtwy wrócził a ſaßo poča nęſchto ſłe tukacź. Tu ſpyta ſ nowa, nowiny cžitajo, na druhe myßle pſchińcź, a tón ras ſdaſche ßo też woprawdźe, ſo ßo jemu to poradźi. Lědom pak bě trochu poczitał, ſwjeſe ßo na dobo hromadu, na poł podtlóczeny kſchik ſawoławſchi. Tu ſtejeſche dźě hróſbny podawk, cžorne na běłym, w nowinach, ſo běchu nęhdźe w Franzowſkej posdźe wjeczor k tótzy do cžěłkownje kaſchcź pſchinjeßli a ſo běchu naſajtra rano tótku morweho a wurubjeneho, kaſchcź pak próſdny namakali.

Nětkole bě lěkarjej hakle prawje zyle tak, jako budźiſche ßo zyła cžěłkownja na njeho daka. Hnydom dopomni ßo ſaßo na błyſkotazej wocźi, kotrejż ßebi myßleſche, ſo bě jej pſchi prěnim pohladże pytnył.

„Nę, nę, to njebě ßamy wotbłyſchcź ßwětka, kak budźich ßo jako lěkař, njedźiwajo ſtracha, tak jara mylicź mohł!“ tak wołaſche to dale jaßniſcho we nim.

S dobom pſchińdźe jemu też ſaßo wobliczo na myßle, kotrež bě, hdyż bě jeho klapanje ſ liczenja pjenjes wutorhło, pſches wokno, kaž ßo jemu ſdaſche, wuhladał. Jako ſ błyſkom rosßwětleny, pſchińdźe na dobo do teho, cžeje je. Tak myßlicź njemóżeſche żadyn wobraſ roshorjeneje fantaſije, to bě jemu zyle wěſte. To bě wobliczo niż żaneho ſ wobeju noſcherjow, ale wobliczo tſecźeje jemu derje ſnateje woßoby, kotraż bě ſaßo ſe ſchtwórtej woßobu tak bliſka, ſo jemu ſdacźe wo mjedźanym kaſchcźu nětkole hakle tak prawje wěſte bycź poczа. Dźiwje klapaſche jemu to w ſkrónjomaj, hdyż hiſchcźe raſ wußwědczenje wo cžěłku do rukow wſa; bě-li to zyle w rjedźe, dyrbjeſche to też ſ kaſchcźom bycź. Hdyż papjeru nětko pruhujo kedźbnje wobhladowaſche, żołtnjeſche jemu wobliczo hiſchcźe bóle, hacž bě dotal było. Wußwědczenje bě wot direkzije duchakhorownje wuſtajene, ale pobrachowaſche ſakońſzy pſchedpißany ſaſtojńſki ſygl ſpody, a też wobkrucźenje anatomije njebě pſchidate, ſchtož hewak ſtajnje bywaſche. Hdyż podpißmo direktora duchakhorownje, kotrež bě jemu derje ſnate, bliże wobhladowaſche, ſpóſna jaßnje, ſo je to wulke jebanje. Na podpißmje ſpóſna też ßamo, ſo bě prjódzy ſ wołojnikom pſchedryßowane było, ſchtož bě hiſchcźe derje widźecź.

Tu ſtyknyſchtej ßo jemu widliſchcźojcźe ßuchej ruzy, a jeno tón jedyn pucź měnjeſche k wumóżenju měcź, ſo by mordarja pſchekhwatał. Ale kak mohł ßebi jako ßłaby ſtarz na to myßlicź, do wojowanja ßo dacź, hdyż bě jemu tola podleżenje hižo do cžaßa wěſte. Poſběhujo ßo poča bróń pytacź. Wón pak mějeſche jeno ßlepje nabity revolwer, k temu, ſo mohł w nuſy haru ſehnacź. Wótrje nabiteje brónje bě ßo ſtajnje ſtrachował, dokelž bě ßo po jeho ſdaczu pſchemnoho njeſbożow ſ njekedźbnym wobkhadżenjom ſtało. Schto budźiſche chzył nětkole dacź ſa to, hdy budźiſche revolwer ſ kulkami nabity był. Hewak w domje niczo njebě, khiba tupa ßekera pod khachlemi, ſ kotrejż mohł ßo ſakitowacź, cžehoż dła ju hnydom hrabny, revolwer do kapſy ßuknje ſkhowaſche. Prjedy hacž ßwěczku ſaßo do ruki wſa, wupi nahle ſchkleńzu wody na

dobo. Symny napoj směrowa jemu trochu krej, a wotmyßli ßebi, so ßo njepoda bojasnje, ale so hacz do poßlednjeho wokomika budże ßo wobaracz. S domu cżeknycz bě njemóżno, pschetoż to budżischе ſrěcżanymaj mordarſkimaj towarſchomaj runje do rukow běżak. Hischże junu chżyſche ßo jemu ſdacz, so bě to wſchitko jeno wupłód jeho roshorjeneje wobrasnoſcże było; ale hnydom ſaßo dobu nad tym pſcheßwědcżenje, so ma ßo ta wěz nawopak. Nětkole porokowaſche ßebi też, so ßo njebě pſcheßwědcżił, hacz bě kaſchcz też po pſchedpißmje ſaletowany. (Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** —č. Sſrjedu mějeſche wubjerk prjedawſchich ßobuſtawow ſkhadżowankow, kotryż ma jubilejſki ßwjedżeń ſarjadowacz, ſhromadżiſnu na tſělerni. Sso poſtaji, ſo ßo jubjelſki ßwjedżeń ßrjedu 30. auguſta w Budyſchinje ßwjecżi. Popołdnju w 3 hodż. budże na tſělerni ßwjedżeńſka hoſcżina a wjecżor w 7 h. konzert. Wſchitzy prjedawſchi wopytowarjo prjedawſchich ſkhadżowankow ßo liſtnje pſcheproſcha a nětcżiſchi ſtudencża jako hoſcżo. My ßo nadżijamy, ſo ßo cżeſcżeni Sserbja w bohatej liczbje na ważny ßwjedżeń ſeńdu!

S **Budyſchina.** Njedżelu 13. auguſta budże ßo tu 25lětny ſwjaſkowy jubilej hornjołużiſkich wohnjowych woborow wotbywacz. Njedżelu dopołdnja wot 10 hodżin budżetaj ßo Budyſka dobrowólna a Żidowſka wohnjowa wobora na tſělniſchcżu a żitnych wikach ſwucżowacz. Popołdnju ½2 hodżin ßo ßwjedżeńſki cżah na Lubiſtej dróſy ſeſtupa, kotryż w 2 hodżinomaj pſches měſto pocżehnje. Po tym Budyſka dobrowólna a Żidowſka wohnjowa wobora nadběh cżinitej. ½5 hodżin budże ßwjedżeńſki konzert na tſělniſchcżu.

— (Ssamomordař.) 2. auguſta je ßebi 40lětny korbař Petzold, w Dornſchnablu bydlazy, ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſak. Wón bě hiſchcże njewożenjeny, tola mějeſche ßwoje ßamßne bydło a ßłomjane a ſcżinowe wěka dżěłaſche. Wón je ßo po ſdaczu żiwjenja nabył.

— (Woheń.) Schtwórtk popołdnju je ßo w dworje tyſcherſkeho miſchtra Webſa na Mużakowſkej dróſy rjeblowany wós, ſ drjewowymi trużkami pokładżeny, ſapalił. Trużki ßu ßo do zyła ſpaliłe, a wós je ßo ßylnje wopalił. Trużki bě hoſcżenzař Schimank w Błożanach kupił, a wone dyrbjachu ßo runje na poſtajene měſtno wotwjeſcz, hdyż ßo woheń pſches nje wupſchestrje. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

— So by ßo dalſchemu roſſchěrjenju pokhromy ſadżěwało, je ßo w Żitawſkim, Lubijſkim, Budyſkim a Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje wſchěm woßobam, w dworach pſchebywazym, w kotrychż je ſkót na pokhromu ſkhorił, ſakaſało, reje a ſjawne ludowe ßwjedżenje wopytacz. Pſcheſtupjerjam tejele ſakaſnje ßo ſ pjenjeżnym khoſtanjom hacz do 150 hriwnow hroſy.

Tydżenja je pokhroma mjes howjaſym ſkotom we Worzynje wudyrił.

— (Sa kołoješdnych.) Po ßudniſkim wußudże njeje kołoješdny khoſtajomny, kotryż ßo ſ pßom nadpadnje a teho dla pßa mori. Ssud, kotryż je tak wußudżił, měnjeſche, ſo je kołoješdny, hdyż je pßa, jeho woſpjet ſpytawſchi wotehnacz, ſ dybſacżnym revolvrom ſatſělił, po dyrbjenſkim wobaranju cżinił.

Też ješdne koła, kotreż ßo wjedu, dyrbja ßo ſ latarnju wobßwětlicz. Lipſcżanſki khěżorſtwowy ßud je wußudżił, ſo dyrbi kóżde ßo hibaze jěſdne koło po cżmje ſaßwěcżenu latarnju měcz. S ruku ßo wjedżaze koło na ßwojimaj kołomaj běżi, ßo po tajkim hiba a dyrbi ßo teho dla po cżmje ſ latarnju wobßwětlicz.

— (Pſchichodne wjedro.) Runje każ wjedrowěſchcżeř w Sserbach, tak też Rudolf Falb wokoło 6. auguſta khětre deſchcże wocżakuje. Teho runja wot 12. hacz do 15. a wot 23. hacz do 27. deſchcże a njewjedra wěſchcżi. Powſchitkownje budże po jeho wobliczenju wjedro w auguſcże ßuche a cżopłe.

S **Kubſchiz.** Sańdżenu njedżelu popołdnju je jedyn tudomny kubleř na ßwojich leżomnoſcżach w drainażowej wodże cżełko 56lětneje dżěłaczerki Erneſtiny Leunertoweje rodż. Gruhlez, we Wopalenju pola Lubija rodżeneje, namakał, kotraż poßledni cżaß we Wadezach bydleſche. Leunertowa je najſkerje w pjanoſcżi do wody panyła a ßo w njej ſaßrěbła.

S **Wósborka.** Tu je ßo kołoješdne towarſtwo ſałożiło, kotreż je ßebi ßerbſke měſtne mjeno „Wósbork“ narjekło. Sańdżenu njedżelu wone ßwój prěni ſałożeńſki ßwjedżeń wotbywaſche. Po konzercże w piwarńſkej ſahrodże towarſtwowe ßobuſtawy na rjenje wupyſchenych kołach pſches měſto jědżechu. Wjecżor ßo ßwjedżeń w ſali hoſcżenza „ſłoteje hwězdy“ dale wotměwaſche. Najprjódzy towarſtwowy pſchedßyda, knjes piwarńſki wobßedżeř Jencż, pſchitomnych powita. Na to ßo ßwjedżeń ſ powitanſkim jěſdżenjom, kotreż towarſtwowe ßobuſtawy Regemann, Tittmann, Sſuſchka a Miczka wuwjedżechu, wotewri. Sswjedżenjowe hłowne cżiſło bě wuſtupjenje ßławneho wumělſkeho miſchtrſkeho jěſdżerja Marſchnera, kotrehoż mjeno drje bě ſ hłowneho dżěła telko wopytarjow pſchiwabiło, tak ſo dyrbjachu ßo mnoſy dla pſchepjelnjenja ſale domoj wrócżicz. S rejku ßo derje poradżeny 1. ſałożeńſki ßwjedżeń kołoješdneho towarſtwa „Wósborka“ ſkónczi.

S **Khróſcżiz do Khróſcżiz a do wſchěch Sserbow.** Hdże jutſje póńdżemy? Jutſje, njedżelu, 6. auguſta? Do Khróſcżiz póńdżemy. Tam dże ßo jutſje naſchi ſtudencżi ſeńdu, naſchi młodżenzy, kotrychż mamy na ſchulach. A woni budża nam roſprawjecz, kak ßu pſchi wſchěm mnohim dżěle na gymnaſiju, na ſeminaru, na univerſicże — ſpominali na ßwoju ßłódku macżerſku rěcz, w kotrejż ßu prěni krócz wuprajili pſchelubośnej mjenje: nano, macżi — w kotrejż ßu nawukuyli k Bohu lubemu Knjeſej ßo modlicz. Woni budża nam roſprawjecz, kak ßu — bjes wucżerja —, ßami mjes ßobu, ßo nawucżili ßerbſki cżitacz, piſacz a rěcżecz, ſo bychu něhdy ßwojemu ludu byli khmani duchowni, wucżerjo, lěkarjo, rěcżnizy. Woni budża nam roſprawjecz — tola ani nam to njebudża trjebacz roſprawjecz, kak ßo horja jich młode wutroby ſa pſchedrohe Sserbſtwo: ale błyſchcżicz budże ßo jim ſ błyſchcżom ßłónzojaßnym na cżołach wuſnacże: Sserbſkich nanow a macżerjow dżěcżi ßmy a budżemy, doniż naſche koſcże njepſchikryk cżmowy row. — Po hłownej ſhromadżiſnje pak, kotraż ßo ſapocżnje — najpoſdżiſcho w 4 hodż., ſaßłyſchimy, w rjanym a ſ wulkej prózu a wuſtojnoſcżu pſchihotowanym konzercże ßerbſkich ſpěwow zyły rjad. Ach, wone tak rěcża k wutrobam a ßu tak pſchieſe wſchu měru kraßne a pſchelubośne. Pſchińdżcże dha poßłuchacz. Konzert ßo ſapocżnje ½8 hodżin. — Schtóż pak jenoż trochu móże, pſchińdż hnydom popołdnju do kraßnje wupyſchencho Wjenkez ſala w Khróſcżizach. Kacz ßo teho njebudże nichtó niz. — K temu budże jutſiſcha jubilejna ſkhadżowanka, t. j. pjecżadwazyta — a ſtaroßławne Khróſcżizy dokonjeju, ſo by tam, hdżeż je była prěnja ſkhadżowanka — pjecżadwazyta njewoſtała ſa prěnjej, ale rjeńſcha a ßławniſcha, haj jubilejnje kraßna była. Ale też ſ wonka Khróſcżiz njech pſchińdu — ſ pola a ſ delan wſchitzy do jedneho!

S **Rakez.** 27. dżeń julija ßwjecżeſche tu knjes ſarař Gólcz ſe ßwojej mandżelſkej ßłěborny kwaß. Woßada ſaßo ſ nowa ſjewi, ſ kajkej luboſcżu na ßwojim duchownym wißy. Hnujaze běchu wopokaſma luboſcże, kotreż ßo jemu a jeho mandżelſkej na cżeßnym dnju ßłěborneho kwaßa doſtachu. Haj, móże ßo prajicz, ſo zyła woßada tón dżeń ßobu ßwjecżeſche. Hižo rano pſchińdżechu ßłepi ſ Rakecżanſkeho wuſtawa a ſ jaßnym hłoßom khěrluſch wuſpěwachu. Kapała ſchulerjow něſchto na ßwojich piſchcżałkach pſchedneßy. Popołdnja pſchińdżechu ſbożopſchecża ſ bliſka a ſ daloka, mnoſy ſ woßady pſchikhadżachu, ſo bychu rtnje ßwoje ſbożopſchecże wuprajili. Saſtupjeř kollaturneho knjeſtwa ſbożo pſchejo kraßny a drohotny dar pſchepoda. Też żonjaze towarſtwo, kotreż ßo ſa khudych a hubjenych woßadnych ſtara, dar luboſcże pſchepoda. Popołdnju w 2 h. ßo pſchi ſchuli ßwjedżeńſki cżah ſeſtupa, wobſtejazy ſ knjeſow wucżerjow, ſchulerjow wyſchſcheje rjadownje, knjeſow zyrkwinſkich prjódkſtejerjow, gmejnſkeje rady, gmejnſkich ſaſtupjerjow woßady a ſwonoweho komiteja. Hdyż běchu dżěcżi khěrluſch: „Khwal teho Knjeſa, moja duſcha“ wuſpěwali, mějeſche knjes zyrkwinſki wucżeř Rjelka wutrobu hnujazu rěcż k knjeſej ſararjej a jeho mandżelſkej. Na to pſchepodachu ßo mnohe rjane a kraßne dary wot wucżerjow zyłeje woßady, wot zyrkwinſkeho prjódſtejerſtwa, wot Rakecżanſkeje a druhich gmejnow, wot ſwonoweho komiteja atd. Knjes ſarař Gólcz dżakowaſche ßo hnuty ſa wulku jemu wopokaſanu luboſcż. Potom mějeſche ßo ßwjedżeńſka hoſcżina w knjeżim hoſcżenzu. Tu dżeržeſche knjes ſarař Gólcz ſ Budyſchinka ßwojimaj ſtarſchimaj na jeju ßwjedżeńſkim dnju rěcż, wrócżo pokaſujo na żohnowanu ſańdżenoſcż, ſ kotrejeż běſche jimaj dżenßniſchi rjany dżeń ſakcżěł a jimaj Boże żohnowanje ſa pſchichod pſchejo. S mnohimi rjanymi a wutrobnymi ßłowami wſchelazy rěcżnizy jubjelſkimaj mandżelſkimaj ßwoje pſchecża wuprajichu. Knjes ſarař Gólcz ßo wſchitkim najwutrobniſcho podżakowa. Mnohe ſbożopſchejaze telegramy hiſchcże dóńdżechu, mjes nimi też telegram wot knjenje kollatorki Klugoweje, kotraż tu khwilu w ſtrowotnych kupjelach pſchi narańſchim morju pſchebywa. Ssamo na wjecżor běſche ßo poczeſcżenje pſchihotowało. Knjes tajny radżicżeł ſ Reyher, kotryż je ßebi Rakecżanſki hród wotnajał, běſche ſa ſchulſke dżěcżi lampiony wobſtarał. S pſchewodom kapałki młodych ſchulerjow pſchicżehnjechu wjecżor w 9 h. na farſki dwór, ſo bychu hiſchcże

wječorny postrow farskemu domej pschinješke. Skónczńje ßo cžah, hdyž běsche ßo w knježim parku hischcže rjany wóhnjostroj wotbyk a ßo na knjeni kollatorku Klugowu a knjesa tajneho radźiczela ſ Reyhera ßkawa wunješka, roseńdže.

S **Biskopiz.** Krótko psched Biskopizami je ßo we wosu 4. klaßy cžaha, kotryž ſ Draždźan do Zitawy jědźesche, jedyn njesnaty puczowar na jenej dźeßaczlětnej holzy na njehorne wajchnje pschepschimak. Drusy ßobupuczowarjo w Hornjej Wjasońzy tamnischemu żandarmej tu wěz k wjedźenju dachu. Dokelž njehorny cžlowjek do Zitawy puczowasche, żandarm ßa nim poliziji powjescź wo tym póßka. Telegram ſ cžaßom dóńdže, a hdyž njekhmanik ſ wosa ſtupi, jeho ßajachu. Wón je ßo w Oberullersdorfje pola Zitawy narodźił a je tam něhdy kubko wobßedźał.

S **Lubija.** Psched zentralnej mlokarnju pschi tudomnym dwórnischczu ßobotu dopołdnja w 9 hodźinach ßapschah ryczerkublerja Móßaka-Kloßopólſkeho ſ Makeje Sswóńzy ſtejesche. Mjes tym ßo pohoncź w mlokarni pschebywasche, ßo konjej na dobo ſplóſchischtaj, pſches dwór ſpeditéra Frommelta czérjeschtaj, tamnischi drjewjany płót pschekamaschtaj a na to na żelesniske kolije pschihnaschtaj, hdźež wós wißajo wosta a ßo rosbi. Konjej po ſchěnach k dwóruischczowemu twarjenjej czérjeschtaj a tam żelesne wobkłoženje, wjerczitu tarczu wobdawaze, ſłamaschtaj. Hdy budźischtaj konjej na napschecznu ſtronu běżałoj, budźischtaj jeju żelesniſkaj cžahaj, kotrajž w tym cžaßu na dwórnischczo pschijědźeschtaj, pschejěłoj.

S **Wóßlinka.** Tudomne wojeriſke towarſtwo ſańdźenu njedźelu jubilej ßwojeho 25 lětneho wobſtacża ßwjeczesche. Sswjedźeńſki dźeń ßo ſ rańschim piſkaujom ſapocża. We 8 hodźinach ßo rowy ſemrjetych towarſchow wobwěnzowachu. Popołdnju $^1/_2$3 hodźin ßo ßwjedźeńſki cžah ſrjadowa, pschi kotrymž ßo 19 ſwonkownych towarſtwow wobdźěli. Cžah pſches wupyschenu wjeß na ßwjedźeńſke měſtno cžehujesche. Hdyž bě ßo tu ſpěw pod wodźenjom knjesa kantora Starki wuſpěwał, towarſtwowy pschedßyda, knjes kowarſki miſchtr Rychtař, ßwjedźenjowych wobdźělnikow powita. Knjes farař Waktař mějesche na to ßwjedźeńſku rěcź, kotruž ſe ßkawu na němſkeho khěžora a ſakſkeho krala ſtónczi. Jako dary ſa towarſtwowu khorhoj knjeni Hildebrandowa ſ Pißaneho Doka rjany bandelier, Termowa we Wóßlinku w mjenje żonow dwě khorhojnej ſchnórje ſ twjelomaj, Elsbeth Roboldez w mjenje mlodych holzow ſlotu khorhojnu rynku, Kulowſke, Czornokholmczańſke, Wojerowſke, Wulkoſdźarowſke, Njedźichowſke, Narczańſke, Spalowſke, Łaſowſke, Brětnjańſke, Ssepiczańſke, Jitrowſke, Nadróżnohrabowſke, Konjeczańſke, Bulericzańſke, Knnnersdorfſke, Njeßwaczidliſke a Rakeczańſke towarſtwo a teho runja ryczerkubleŕka Zimmerowa-Debriczańſka, Skakowſzy dźěkaczerjo a kantor em. Frhcża po jenym hoſdźn dachu, mjes tym ſo Kamjenſke wojeŕſke towarſtwo a ryczerkubleŕ Schmidt-Skakowſki khorhojnu ßeklu pschepodaſchtaj. Hdyž bě ßo towarſtwowy pschedßyda ſa dary podźakował a towarſcham ßkawu wunješk, ßo cžah ſaßo ſrjadowa a pſches wjeß pschecžahnywſchi ßo na ßwjedźeńſke měſtno wróczi, hdźež ßo rospnſchczi. Tu ßo konzert wotbywasche, mjes tym ſo ßo na woběmaj ſalomaj lubowarjo rejow pschi ſynkach hudźbneje kapały ſabawjachu.

S **Dyrbacha.** Pjatk 28. julija w nozy wokoło 12 hodźin je ßo khěžka khěžkarja Handrija Schata do cžiſta wotpaliła. Schat bě khěžku psched tſjomi lětami kupił a w njej ßyno a ßkomu khowasche. Dokelž njeběſche wobydlena, je wona jenož ſe 450 hriwnami ſaweſczena była. Kak je woheń nastał, njeje ſnate.

S **Kulowa.** Sańdźenu ßobotu ßu tu prjedawſcheho wikowarja ſ wurěſnymi tworami H. w jeho wobydlenju ſa klinku ſtwinych duri wobwěßnjeneho namakali.

— Skótne hermanki w Kinsbórku a w druhich měſtach a wßach we Łużizy njeßmědźa ßo dla pokhromy mjes howjaſym ſkotom wodźerżecź.

S **Klětneho.** Sańdźenu njedźelu, 30. julija, naſche wojeriſke towarſtwo ßwój 33. ſałożeńſki ßwjedźeń ßwjeczesche. Hdyž bě ßo ßwjedźeńſki cžah, kotryž bě hacž do Jamneho wuczahnył, wrócził, mějesche towarſtwowy hejtman, knjes Bérka, powitanſku a knjes farař Mahling ßwjedźeńſku rěcź. Po tym ßo pſched ryczerkublerjom ßwobodnym knjeſom Senftom ſ Pilſacha nad Zymplom paradny marſch wotmě, kotryž ßo derje poradźi. Wjeczor bě w ponowjenej a powjetſchenej ſali knjesa hoſczenzarja Domſchki bal, kotryž wobdźělnikow dnſchnje a pſcheczelnje hacž do rańſchich hodźin ſabawjeſche.

S **Khoczebuſa.** Njedawno je w bliſkim Sgrowje ßłużobna holza Marja Sch., rodźena w Maibergu, ßwoje dźěczo najſkerje ſadajiła a potom pod ßwojim kožom ſkowała. Prěni dźeń po porodźe ju rano w 5 hodźinach wokachu, dokelž pak njebě ſa 10 mjeńſchinow hiſchcże ſtanyła, wokachu ju drnhi ras. Sskowczka wo podawku njeprajiwſchi, ſtaże a dźěſche do ßwojeho dźěła. Hdyž bě najprjedy rožku wotebjerała, ſaſtara w hródźi ßwoje dźěko, pſchi cžimž dyrbjeſche ſ nohomaj we wodźe ſtacź. Skónczńje krwawych ßlědow dla jeje ßobudźěłacżerjo na nju kedźbowacź poczachu, a naſajtra ßo ta wěz wnjaßni. Swołanej babje wona najprjedy praji, ſo je ßwoje dźěczo na pohrjebniſchczo donjeßła a tam ſahrjebała. Hdyž pak ßo ſ njej tam podachu a niczo njenamakachu, praji holza, ſo chze tam hakle ßwoje dźěczo pſchinjeſcź. Bórſy jo pod ſchórznchom pſchinjeßy a jo też w babinej pſchitomnoſczi pohrjeba. Skuczenje njeczłowſkeje maczerje pola gmejnſkeho pſchedſtejiczerja woſjewiwſchi holzu tſeczi dźeń ſajachu a do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedźechu.

S **Khoczebuſa.** Sa prěnjeho duchowneho tudomneje ßerbſkeje zyrkwje ßo najſkerje knjes farař Haberland powoła. Dokelž je woßada jara wulka, budże ßo hiſchcże tſeczi duchowny jako pomoznik powołacź dyrbjecź. Sserbſka woßada ſměje potom jeneho němſkeho a dweju ßerbſkeju duchowneju.

— Tudomni murjerjo ſtrajkuja. Miſchtrjo njejßu do jich żadanja ſwolili, ſo by ßo mſda wot 33 np. na 36 np. powyſchiła.

S **Muczowa.** Pónđżelu 31. julija tu po Czorniży kołcź pczołow k naſchemu młynej pſchipkuwa. S kołcża bě měd wukrany. Po ſdaczu ßu paduſchi kołcź kranyli, wurubili a jón potom do rěki cžißli. Pczoły běchu w nim hiſchcże ſ dźěła żiwe, tola ßo też wjele mortwych w nim namakachu, kotrež běchu ßo tepike. Komu kołcź ßłuſcha, njeje ſnate.

— Ssobotu ßu tu jeneho murjerja ſajeli, na kotrehoż tukaja, ſo je njedawno jenu 14 lětnu holzu njedaloko Wulkeho Cžiſka nadpanył.

Přilopk.

* (Jědojta kołbaßa.) Ssyn jeneho pſchekupza w Ssebniży bě ßebi ſe ſkażenej kołbaßu ſawdał. Lěkarjo radźachu, jeho operěrowacź. Pſchi operaziji pak je hólz w Draždźanach wumrjeł.

* (Tyfus.) Sańdźeny tydźeń je ſ nowa ſchěſcź woßobow w Löbtawje na tyfus ſkhoriło. Wutoru w nozy je 16 lětny cžłowjek po wulkich bolosczach na worakawu khorosczź wumrjeł. Löbtawſzy wobydlerjo, kotſiž do zyła wjazy wodu njepija, ſ kotrejž je khorosczź nastała, ßu we wulkim ſtrasche.

* (Kołoježdny do njeſboża pſchiſchoł.) Na nahle ſpadowazym ſchoßeju wot Stróże do Gladſka 22 lětny herz Adolf ſ Wrótßławja ſ kołom padże. Wón ßebi ſchiju ſwiny a bě hnydom mortwy.

* Na muſchine kaknjenje wumrjeła je w Britzu mandźelſka mlokoweho wikowarja Pätſcha. Wona bu, hdyž ſe ßwojim mużom po mloko jědźesche, bliſko pola Kuhnheimez fabriki w Niederſchönheidże ſa wucho kaknjena. Bórſy pocża jej pok woblicża ſlě ſaczekacź, tak ſo dyrbjeſche ßo hižo w Niederſchönheidże k lěkarjej podacź. Tón hnydom ſajědojczenje krwě pſches muſchine kłócże ſpósna a ßrědki pſche to nałożowasche. Ale njedźiwajzy teho bu ſe żonu hižo na dompuczu pſchezo hórje. Zyły lěwy bok jeje cžěła ſaczekasche, jeje koża wocžerwjeni a cžorne blaki pokaſowasche. Zana lěkarſka pomoz njemóżeſche 25 lětnu żonu ſdżerżecź. Wona ſchtwórty dźeń w żałoßnych bolosczach wumrje.

* (S hribami ßebi ſawdali.) We wßy Poltawje pola Lwowa je ßo ſchtyrnacże cželadnikow ſ jědojtymi hribami ſajědojczikło. Dźewjeczo ſ nich ßu hnydom wumrjeli, hdyž běchu hriby jědli, druſy ßo ſe ßmjercźu bědża.

* (Satraſchna horzota w Schpaniſkej.) Se Seville w połodnischej Schpaniſkej pißaja: Horzota je na 54 gradow Celſija w ßłónzu a na 47 gradow w khłódku ſtupika. Regiſtrowanſke apparaty dyrbjachu ßo rospſcheſtrěcź, dokelž na měrjenje tajkeje temperatury njejßu pſchiprawjene. Aſfalt khódbow (trottoirow) je ßo roſeſchkrěł. Na dróhach dźěłacź bě njemóżne, dokelž běchu dźěłacżerjo w ſtrasche, ßo ſadußycź. Na wßach je ßo wjele ludźi ſe ßłónzom ſežahało. Komuż je nětak móżno, k móriſkemu brjohej cžełnje. W Schpaniſkej horzotu, każ nětczińſchu, njepomnja.

* Khudy muż ſ 800 żonami. Njedawno ſ Perſiſkeje powjescże do Europy dóńdżechu, po kotrychż je ſtrowoſcź krala Muzaffy-edo-Diny pokażena; kral wſchěch kralow pjecża na cžuwach cžerpi. Kralowi ſaſtupniży we wukraju pak wudawachu, ſo ßu te powjescże njewěrne. Nětko pak ßu ßo amerikanſke nowiny teje wěży ſmozowałe a jene New-Yorkſke kopjeno wobkrucża, ſo tu wěz ſnaje, kiž cžuwy perſiſkeho krala kaſy. Wón ma mjenujzy 800 żonow a ſtaroſcź wo jich kralowſke ſeżiwjenje wbohemu kralej wulke khowubolenje cżini.

* Dla nutskamanja a woheń sakoženja bu 29. julija w Barlinje rano 20lětny mechanik Ehlert sajaty, kiž bě swoju samsnu wówku wobkranył a potom w jeje wobydlenju na dwěmaj městnomaj woheń sakožił. Na dobre sboże móžesche wóhnjowa wobora woheń wuhasechcź, prjedy hacź wjetsche njesboże nacźini. Po wupokasanju je Ehlert wowzy cźasnik, nalutowanske knihi s někotrymi tyšaz hriwnami a tójschto hotowych pjenjes kranył.

* (Warnowanje psched tepjenjom) We wojerskej pluwarni we Winje so wóndano wodźelenje wojakow kupasche. Hdyž chzychu so domoj wrócźicź, pytnychu, so běchu so tsjo mužojo shubili: woni běchu so tepili, tola nichtó so teho njebě dohladał. Tele dny so nětko jedyn wyschschi offizěr na mjenowane wodźelenje wojakow, prjedy hacź so saso kumpacź dźěchu, se scźěhowazej rěcźu wobrocźi: „Kóždy njech so hlada, so so njetepi, dokelź mataj hewak wyschschi lieutenant a hejtman s teho najwjetsche wuschparanje. S zyła pak je to tež k waschemu lěpschemu."

* (Naměsacźny wojak.) W Potsmouthu jedyn wojak, kotryž bě jako naměsacźnik snaty, srjedź w nozy se swojeho loža skocźi, wo snje swoju tsělbu s wótrymi patronami natyka a do jeneje stwy tsělesche, w kotrejž wodźelenje wojakow spasche. Na sboże so njeje nichtó sranił.

* Se skaženymi psami su so sandźene njedźele wobydlerjo někotrych wsow w Kalabriskej (w Italskej) do hrosy stajili, a jědnacźe cźlowjekow je hižo na skaženosć wumrjeło. Psched někotrymi dnjemi jedyn posa pastyrja Guiseppu Paolillu skusa. Wón psa sarasy a po kalabriskim waschnju psowe jatra sjě, dokelź w Kalabriskej wěrja, so so s tym kusnjenje skaženeho psa njeschkódne sczini. Paolillo swojej žonje powjedasche, schtož bě so jemu stało. Ta sebi do hłowy staji, so je jejny muž skaženy a s domu cźeknywschi po wsy wołasche: „Mojeho muža je skaženy posa skusał! Na pomoz! Na pomoz! Mój muž je skaženy!" Skoku so wjesnjenjo wokoło domu njesbožownehо pastyrja sběžachu a jeho njeschkódneho cźinicź pytachu. „Satźelcźe jeho!" wołachu, „sarazcźe jeho, prjedy hacź druhich skusa!" Pastyr spyta cźeknycź. Wón s komorinym woknom na sahrodu won skocźi. Roshorjeni ludźo pak jeho doscźežechu a jeho se žerdźu porasychu. Potom jeho wuwjasachu a jeho psches wjeź do bahnischcźa donjeżechu. Po pucźu njesbožowny wo smilnosć proschesche a wołasche, so njeje skaženy. Tola błudni ludźo mějachu jeho wokanje sa schcźowkanje a jeho cźim bóle pschescźěhachu. Skónczńje gmejnski pschedstejicźeŕ s někotrymi žandarmami pschihna. Wón njesbožowneho pastyrja jeho cźwilowarjam wutorže a jeho na želesnizu dowjedźe, so by jeho do hojerńje sa skaženych w Neaplu póssłał. Tola někotre hodźiny posdźisco wbohi na scźěhwkach pocźerpjeneho pschescźěhanja w želesniskim wosu wumrje.

* S Jendźelskeje psches morjo do Franzowskeje je s powětronjom (ballonom) jedyn Londonski powětrojěsdny Parcival Spenzer pschijěł. Popołdnju ½3 hodźin so wón w Londonje w powětronju do powětra puschcźi a wjecźor wokoło ½8 hodźin so wón nad franzowskim brjohom snoschowasche. Powětroń hacź 12,000 stopow wysoko lecźesche. Potom jemu Spenzer po něcźim k semi spadowacź da.

* (Mór.) W jendźelskej Indiskej so s nowa mór rosscherja. W Poonje je sa dwaj dnjej s jendźelskich wojakow 59 skhoriło a 56 wumrjeło. W měsce bě 301 skhorjenjow, 261 wosobow wumrje. W posledninaj létomaj je sebi mór w Indiskej wjele tyšaz cźłowskich žiwjenjow jako wopor žadał.

* Jako wopor ludoweje surowosce su w Tullalach w Luisannaskim stace w Amerizy schesczo Italszy wumrjeli. Jedyn lěkaŕ mějesche swadu s jenym Italskim. Tutón do lěkarja s hońtwaŕskej tsělbu tsěli a jeho smjertnje srani. Hnydom so lud sběža a Italskeho a jeho pjecźoch pschecźelow na schtomy swobwěscha a jich cźěła potom s mnohimi kulkami pschetsěła.

* (Zołtniza.) We wojerskej sastaraŕni pola Hamptona w amerikanskich sjenocźenych statach je 35 muži na žołtnizu (symu) skhoriłe. S nich su tsjo wumrjeli. Wobkhad s khorymi je sawrjeny. Zołtniza je nimale tak straschna kaž mór.

Wuknadźenja.

Khostanska komora. Spytaneho mordaŕstwa dla 14 létnu Hanu Amaliju Kschižanez s Roswodez k jastwu na dwě lěcźe sasudźichu. Wobskorźena bě lětsa 23. meje do sklužby kublerja J. E. Lorenza w Budestezach stupiła, so by jeho tehdy 18 njedźelskeho hólza pěstoniła. Dokelź pak wona s dźěsćźom pscheczelnje njewobkhadźesche, jej jejny hospodaŕ druhe dźěło pschipokasa. Njedźiwajcy teho so Kschižanez pola Lorenzez njelubjesche. Wona mjenujcy tym cźłowjekam sklusha, kotsiž na žanej sklužbje dołho njewutraja. Hižo sa někotre dny po tym, so bě k Lorenzezom pschicźahnyła, wona domoj běhasche, kaž běsche to hižo w cźasu wot jutrow na dwěmaj sklužbomaj cźiniła. Dokelź jejny hospodaŕ tajke běhanje cźerpicź nochcźesche, sebi na to myslesche, na kajke waschnje mohła sklužbu wopuschcźicź. Pschi tym na myśl pschińdże, Lorenzez dźěcźo skónzowacź, roswažo, so bychu ju potom Lorenzezy se sklužby puschcźili, dokelź ju njebychu dale trjebali. Cźertowske holcźisko sebi wumysli, dźěsću twjerde wězy do žołdka puschcźicź, so by na žołdk skhoriło a wumrjeło. Hdyž bě 1. junija pschipołdnju s dźěsćom sama w sahrodze, jemu wona dwaj kamuschkaj, tsi buny, s kotrychž bě najwjetschu roslamała, a małe zyblki do pózeradła tykny. Dźěcźo tele wězy spózerawschi cźežko skhori a s kłosom płakasche. Hdyž staroscźiwa dźěsćowa macź sa pschicźinu dźěsćowych bolosćow pytasche, so dohlada, so běchu wot njeho buny woteschke. Pschi wutwopraschenju so bjesbóžna skóstniza najprjódy dołho prěwschi, swojeho njeskutka wusna. Sswojej wulkej mkodosći ma so wobskorźena dźakowacź, so ju jenoź k jastwu na dwě lěcźe sasudźichu.

Dla njekedźbliweho cźělneho sranjenja bě Kamjenski kawniski sud hospodaŕskeho pomoznika J. H. Reschku w Němskich Paslizach k 40 hriwnam pjenježneje pokuty sasudźił. 9. měrza pohoncź Lindner w Kamjenzu na rańschej dróży s wosom pěska jědźesche. Hacź runje bě dróha, dokelź běchu po woběmaj bokomaj kamjenje nakopjene, swuscźena, Reschka se swojim wosom skoku sa Lindnerom jědźesche, tak so bu tón, dokelź so njemóžesche s cźasom na bok winycź, s worcźikom Reschkoweho wosa k semi poraženy, pschi cźimž so khětro cźežko wobschkodźi. Powołanje pschecźiwo wusudej kawniskeho suda njemějesche wuspěcha.

Hudancźy.

27.	28.
Holcźka sedźi na schtomje; Po swjatkach ju widźicźe; Ssukniczku ma cźerwjenu, Kamjeńtnu pak wutrobu. Mjenuj mi to holiczo, Kotrež cźi tak lubi so!	Běła s wjetscha se symu, Selena we nalěcźu, W lěcźe pyschna, pisana, S nasymu sas' selena. Skocźik sebi khwali ju Sa tu sklódnu wobradu.

Wuhudancźy s posledniego cźisła:
25. Mhła. 26. Pisemik „a" (Budyschin a Lubij).

Sa nasch serbski dom

je so w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4812 hr. 12 np.

Dale su sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy*): Ssama swym tu sedźała — a po was so rudźika 50 np., prěnja dopisniza „smilneje dusche" 20 np. = ... — = 70 =

Sa nasch serbski dom darichu s Hodźijskeje wosady dale:

W Delnim Hunjowje: N. N. 6 hr., Schütza 2 hr.; w Hornim Hunjowje: Kubizowa 1 hr., Winkler 1 hr., Kulpina 50 np.; w Małej Prasy: N. N. 3 hr. Wscho hromadźe: . . . . . 13 = 50 =

S Kóslow . . . . . — = 20 =

W „Katholskim Póśle" cźisło 30. léta 1899 hižo kwitowane:

»Roskolnizy« 3 hr. Wobnowjerjo studentstwa 1 hr. 5 np. Ralbicźanske spěwarske towarstwo k tydźeńskim 3 hischcźe 7 hr. Delanska patentna komisija: na kwasnym wjeselu, w Sserbskich Alpach 85 np. + 75 np. Cźitarjej „Politiki" 4 hr. Kaplan Jan Schołta (40): pschinoschk na léto 1898: 20 hr. Milcźanska khosejowa komisija 1 hr. = ... 27 = 65 =

Hromadźe: 4854 hr. 17 np.

S dźakom kwituje

sarjadnistwo „Macźizy Sserbskeje".

(Dalschi sapis darow so posdźisco wocźischcźi.)

*) „Lischkam" je knjes hosćenzaŕ Dietrich nowu, japansku „jamu" wurył a dobry napoj pschilubił. Nadźam so, so so tam pschichodnje kóždu póndźelu s mnohimi swojich lischcźich sotrow setkam. Srudna sama lischka.

W Budyschinje, 1. auguſta 1899.

Cżeſcżenym lubym Serbam dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedżenju dacż ſo ßym ßwoju

kolonialtworowu, tobakowu, zigarowu a ſpirituoſowu pſchedawárnju

ſ firmu

Khorla Pötſchka

tu wjedżenu, dżenßa knjeſej **Ernſtej Lehmannej** pſchedał a pſchewoſtajił.

Sa dowĕrjenje a derjemĕnjenje, mi ſa cżaß 30 lĕt ſpożcżene, ſ tutym najwutrobniſcho dżak prajizy, ſ dobom proſchu, jo tež na mojeho knjeſa naßlĕdnika dobrocżiwje pſchenjeſcż a pozucżam ßo ſ najwjetſchim poczeſcżowanjom

Khorla Pötſchka.

Na pſchedſtejaze ſdżĕlenje ßo ſdwórliwje poczahujo, dowolam ßebi najpodwolniſcho woſjewicż, ſo ßym

kolonialtworowu, tobakowu, zigarowu a ſpirituoſowu pſchedawárnju

knjeſa **Khorle Pötſchki** tu, w kotrejż ßym nĕhdże 4 lĕta dżĕławy był, dżenßa na ßamßne ſliczbowanje pſchedewſał a ſo ju ſ firmu

Ernſt Lehmann

prjedy Khorla Pötſchka,

pſchi mjaßowych jĕdkach 7 na rózku ſchulerſkeje haßy

dale powjedu.

Proſchu, dowĕrjenje, mojemu knjeſej pſchedkhadnikej w tak wulkej mĕrje ſpożcżene, tež pſchichodnje mi ſakhowacż; budu ßo ſtajnje prózowacż, ßo jeho w kóżdym naſtupanju hódny wopokaſacż.

S poczeſcżowanjom a najpodwolniſcho

Ernſt Lehmann.

K desinfekziji

pſchi pokhromje mjes howjaſym ſkotom porucża

chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lyſol,
żeleſowy vitriol

atd.

w ſtajnje cżerſtwej a najlĕpſchej tworje tunjo

Otto Engert,

en gros **drogownja** en détail na ſnutskownej lawſkej haßy.

Sa kolojĕſdnych

porucżam

ſportſke jaki (pótne), ſportſke ſchtrympy, ſportſke koſchle, } we wſchĕch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

żakety, pumpate kholowy, mĕży, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchcżate.

Otto Gottwald,

pſchi Drażdżanſkej dróſy cżißło 12.

Khocżebuſki

rolkaty tobak!

(Ssamßny wudżĕlk)

punt po 50, 60, 65, 70, 80, 100, 140 np.

Pſchi zyłych rołach wulki rabatt.

Rjepikaty tobak a zigary.

Hermann Gerlich

na ßukelnſkej haßy 7.

Porjedżenka.

Woßoł, wo kotrehoż ſrudnej podawiſnje ßo tydżenja pißaſche, nima ßwój ſtatok w Khaßowje, ale nĕhdże druhdże.

Khaßowcżenjo.

?

Hdźe je **dobry** khofej dostaćź?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.

Žitny jednory, liter po 30 np.,
žitny, dwójny, liter po 60 np.,
Nordhansenski, liter po 65 np.,

wschelake likěry

jako

rózowy likěr, persiko, khorwejdu, mjetlizowy, ingwer, nalikowy, jatroselowy, wischnjowy, zitronowy, hornjołužiski, selowy hórki,

jechiběrnowe, liter po 65 np.,
stary, dobry žitny, liter po 65 np.,
Proteczanski žitny, czisty, žitny destillat, liter po 65 np.,
rum po wjazorych płaczišnach.
malakoff, žitny khorwejdowy,
Hamburgski hórki, liter po 80 np.,
němski Benediktinski, liter po 120 np.,
wubjerne běłe wino, liter po 65 np., bleschu ſ njej hromadźe 60 np.,
Samoske wino, bleschu po 120 np.,
Rustiki wubjerk, najlěpsche wino Wuherskeje, bleschu po 180 np.,
zyle stare Malagaske, bleschu po 180 np.

pola

Augusta Jatzki

pschi dźiwadle (theatrje).



Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołožene, wobhladacź.**



Hdźe sče tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na ſerbskej haßy 11.

XXV. Hłowna skhadźowanka

Serb. Stud. Młodź.

— jubilejna —

w **Khróśćicach, 5., 6. a 7. augusta 1899.**

Sobotu: Popołdnju 1/2 4 hodź. posedźenje wubjerka. — Njedźelu: W 4 hodź. (z dypkom) hłowna zhromadźizna. — 1/2 8 hodź. koncert. — Póńdźelu: wulět.

Studowacych a lubych Serbow z blizka a z daloka přeprošuje

Pawoł Wićežk, stud. theol., hłowny starši.

Lipsk, w juliju 1899.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi **žadarskej** a **sahrodniskej schuli,** ſ njej sjednoczenej, žo symski semester wutoru 24. oktobra t. l. sapoczynje. Pschipowjedźenje k wobčmaj schulskimaj wodźělenjomaj pschijima a dalsche rad wukasa

direktor **J. B. Brugger.**

Pola a łuki na pschenajecźe.

Wot 1. septembra na dwěmaj tudomnymaj knježimaj ſwonkownymaj sahonomaj, ſ łukow a polow wobstejazymaj, kotrajž 8 a 9 akrow wopschijataj, pacht wotběhnje. Podpisany chze jej se žwobodneje ruki dale pschenajecź.

F. Sachse, na knježim kuble pola Hucźiny.

Pirnasku

woprawnu žymjentnu rožku

porucza

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, žymjenjow a piznych žrědkow.

Tunjo na bohatej haßy 10. **Kedźbu!** **Tunjo na bohatej haßy 10.**

Dokelž dyrbju žwoje khlamy 1. septembra wopuschczicź, wschě **klampnarske twory** wot nětka po kóždej žo pschihodźajej płaczišnje **wupschedawam.**

Na składze je hischcze wjele **płaczich klětkow, blidnych, sčežnskich** a **wißazych lampow, dwaj petrolejowaj apparataj,** wulke **mlócžniki** a **dójne dónczki, wódne khany, kupanske wanje** atd.

Otto Schulz,

na bohatej haßy 10.

Najlěpscha skladnostna kupowanska ſa khlamarjow.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

žu na pschedań

we wudawarni „Sserb. Nowin".

Drainěrowanske roły

wschěch druźinow ma po fabriskich płaczišnach na składze

H. Dittrich w hosćenzu w Lětonju.

Na žwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe činimoj.

Schischka a Rjeczka

w Budyschinje,

destillazija a kolonialne twory.

Wobraſy

(bildy) žo rjenje a tunjo saschkleńzuja a ſ wobłukom wobdadža,

domowe zohnowanja a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k žlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Swinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosćź wubudźuje a kormjenje połožuje, porucza



Germania a Drogownja dr. Roebera

ſ napschecza winoweje kicze.

Wustojnych cźěžlow

do trajneho dźěła do Budyschina a do Bóschiz pytataj

bratraj Mörbizaj, twarskaj mischtraj.

Hrabje, łožyschcza, łožaze rynki, kołmas, kožowy mas, powjasarske twory, drjewjanzy, drjewjane stupnje

we wulkim wubjerku tunjo porucza

J. G. Müller,

powjasarski mischtr na kamjeńtnej haßy 12.

Kedźbu!

Kedźbu! **Kedźbu!**

Zyle tucźne **howjaze mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.

pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißko 4.

Tołsty žuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach tuńscho, tucźne **žuschene žwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **czerstwy kój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucza

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Cźiscźazu maschinu

najnowscheje konstrukzije ma tunjo na pschedań

Curt Voigt w Barcźe.

Triumfowu butrudźěłazu maschinu

porucza tunjo

Curt Voigt w Barcźe.

Blyskne koßy,

najlěpsche žwěta, porucza

Curt Voigt w Barcźe.

Nawjedźitu **holzu** do kuchinje k 1. oktobrej abo prjedy pschi wulkej mšdźe pyta pschekupzowa Nowakowa na žitnej haßy.

Kuchařki, žłužobne a kuchińske holzy pschi jara wulkej mšdźe, woženjeneho hejtmana a holzu na jene kubło jako podpjeru, wjele dźowkow, wotrocźkow a dźěłacźerske žwójby pyta **Kynastowa** na kschidańskej haßy (Siebergasse) 3.

Pschistojna žłužobna holza žo pschi wulkej mšdźe k 1. septembrej pyta. Hdźe? je shonicź pola hosćenzarja Jatzki pschi theatrje.

Starschu žonu a holzu k wothladanju mjeńscheho dźěsća a k wobstaranju domjazeho dźěła hnydom pyta **Marja Lehmannowa,** baba w Porschizach.

Dowěrneho zyhelnskeho mischtra k 1. oktobrej pyta

O. L. Müller

w Hornjoměrkowskej zyhelnczi.

Kralowu **serbsku grammatiku** chze tunjo kupicź wučer **Matusch** w Shorjelzu.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. auguſta 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

31. julija 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	34—37	62—65
awstriske	34—37	62—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	58—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	25—27	50—53
Jałojży a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojży, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	28—30	56—58
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojży	26—27	52—54
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojży	25	48
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojży	—	45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—29	53
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	64—68
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	41	60—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiżenjow w starobje hacż do 1¼ lěta	42—43	53—55
2. mjaßne	40—41	51—52
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrošy	37—39	48—50

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 3618 měchow.	W Budyschinje 29. julija 1899 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 3. auguſta 1899. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża běła	8	12	8	35	8	6	8	29
" żołta	7	94	8	12	7	76	8	6
Rožka	7	63	7	66	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß	6	80	7	40	6	70	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	75
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	1	50	2	—	2	—	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	30	2	50
Pschenczna muka 50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Wrožata 852 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacż 14 hr. 19 np., żołta 13 hr. 49 np. hacż 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 20 np. hacż 12 hr. 25 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacż 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacż 8 hr. 38 np., pschenża (żołta) wot 8 hr. 9 np. hacż 8 hr. 12 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacż 7 hr. 60 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 4. auguſta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** ſměje 10. njedźelu po ßwjatej Trojiży rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodź. ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Bartel, rěsnik a wobydleŕ w Dobruschi, ſ Marthu Minnu Pawlez tam.

Krćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** August Pawoł, Jana Auguſta Gruhla, wobydlerja a kamjenjecźeßarja w Hrubocźizach, ß. — Martha Auguſta, Ernſta Heinricha, wobydlerja a dźěłacźerja w Kelnje, dź. — Ota Rudolf, Oty Hermanna Libſche, wobydlerja a klampnarja w Dobruschi, ß.

W **katholiskej zyrkwi:** Marja Rosa, Jana Bjarnata Rehorka, murjerſkeho poléra, dź. — Hilźbjeta, Josefa Rothera, rukajzarja a bandažiſta, dź. — Hana, Khorle Pawoła Domschki, rěsniſkeho mischtra, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 26. julija: Pawoł, Mikławscha Schuſtera, murjerja, ß, 3 m. 26 d. — 27. Pawoł Richard, Jana Auguſta Scholty, khěżerja a schewſkeho mischtra na Židowje, ß., 2 m. 20 d. — 31. Jan Waltař, Jana Bohuwěra Bara, pohonczа w Bobolzach, ß., 2 m. 7 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

10. njedźelu po ßwjatej Trojiży ſměje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodzinach ßerbsku spowjedź, farař Mrosak w 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje

Ssyczże ſ MILWAUKEEſkej trawu žnějazej maschinu po 275 hriwnach.

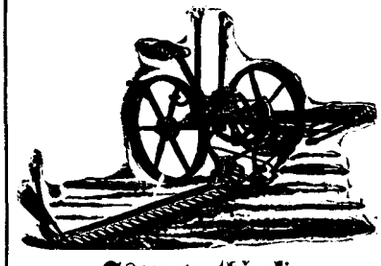

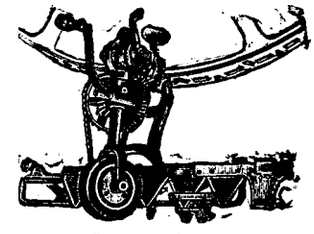

Ssamowotběraki a **ßamowjaſaki**

porucza

N. Rebiſch w **Baczońju** pola Přěczez.

Cźeßny diplom Bronſowe medaille a cźeßny diplom III. myto



I. myto. I. myto.

Njedoſcźehnjene po rjanoſcźi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětcźiſcheho cźaßa.

Jenicźka pſchedawarnja w Budyschinje pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho mischtra na ßukelnſkej haßy 14.

Bayerske tóczniki,

bruńy a **kunki** w 10 wſchelakorych druźinach pſchi potrjebje porucza

powjaſarſki mischtr **J. G. Müller** **na kamjentnej haßy 12.**

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždžan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Zidowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Zidowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědže jedyn cžah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Polcžnizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Polcžnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Khěžorowy ßłodowy khofej

ſ **khofejowym ßłodženjom** je a wostanje najlěpschi a

płaczi punt jenož po 25 np.

Kóžda hosposa, kotraž je hacž dotal sa ßłodowy khofej 35—40 np. wudawała, njech **Khěžorowy ßłodowy khofej** spyta. Wón je ſ najlěpscheho piwaŕskeho ßłoda dźěłany a ßo po dobrocže se žanym druhim ßłodowym khofejom njepschetrjechi.

Jenož dostacź

w Khěžorowej khofejowej pschedawarni

w **Draždžanach** na Wettinskej drósy 5 | w **Budyschinje** na bohatej haßy 7 | w **Blasewitzach** na schillerskim městnje 17.

Najwjetschi khofej pschiwožazy wobkhod w Němzach

ſ direktnym wobkhadom ſ pschetrjebarjemi.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucža ßwój wulki skład

hotowych saručenych barbu njepuschczatych derje dźeržazych koschlow,

mužaze koschle w tsjoch wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,

žonjaze koschle se schnórku abo ſ paskom po 80 np., 85 np., 90 np.,

hólczaze koschle wot najmjeńschich hacž do najwjetschich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,

holczaze koschle se schnórku abo ſ paskom we wschěch wulkosczach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,

blusowe koschle, kaž tež **dźěłaczerske blusy** we wschěch wulkosczach,

wojerske kopschiwjaze koschle, w tsjoch wschelakich wulkosczach, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np., derje dźeržaze a barbu njepuschczate.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

Kódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe skhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjeŕski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbicže wscheje družiny,

schablony

sa molerjow a murjerjow

porucža a ma pschezo wulki skład po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

snapschecźa turnaŕnje.

Sczinowe pleczenje

k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

W Budyschinje pódla ßerbskeho doma.

Ernst Jenke

W Budyschinje pódla ßerbskeho doma.

porucza w tak wulkim wubjerku, kaž jenož to pschedawaŕnja samóže, kotraž ma jenož dźěczazu a młodźensku drastu na skladźe, hotowu

drastu **s wołmy, barchenta, płoczliwych tkaninow, rjane běłe wobleczenja,** wot najmjeńschich hacž sa dorosczene holzy! **Žakety a mantle, schórzuchi, khapy, kłobuki** atd.

Wobleczenja, wot najjednorischeho hacž do najwoßebnischeho, po 2 mk. 50 np.

Płoczliwe wobleczenja, płoczliwe blusy, płoczliwe kholowy, woprawne a dobre.

Ssłomjane kłobuki, mězy, spódnje tkaniny, schtrympy atd.

Jara powjetschene je wodźělenje sa

pacholaze a młodźenske wobleczenja.

Po pomyßlnje najtuńschej płaczisnje, tež tajke s najhódnischich modnych tkaninow, wot najprěnischich Barlinskich krawzow dźěłane.

Pschi skasanju po měrje kóžde rukowanje sa wubjerne wuwjedźenje a dobre ßedźenje.

Stajnje rosczaza liczba wotebjerarjow je najlěpsche dopokasmo sa tunje a sprawne wobkhodne wjedźenje.

W Budyschinje pódla ßerbskeho doma.

Ernst Jenke.

W Budyschinje pódla ßerbskeho doma.

Woßebita pschedawaŕnja sa hólczazu a holczazu drastu.

Papjerjowe a pißańske materialije.

A. & W. Neuhahn.

Krótke a galanterijowe twory a hrajki.

Błudźaki, sczěnske, ruczne a pschestajliwe schpihele, domjaze žohnowanje, fotografijowe wobłuki, gardinowe žerdźe a pschestajliwe vitražowe dźeržaki, gardinowe rosetty, gardinowe rjeczasy, lakowane blachowe twory, ßłónki, mucznizy, koruschkowe khamorczki, koruschkowe etažerki, nudlowe kuleczki, dźeržaki sa khofejowe měschki, motydła, sawalne blidowe deki, kuchińske wahi, khlěbowe tysy, rybowanske maschiny, kißałowe a wolijowe menaže, pópjerjowe młyny, drjewowe, metallowe a woprawne japanske tabletty, nože, widliczki a łžizy, nožowe a pjenježne korby, wußwětleńske a wóskowe kaschcźe, powěschadła sa blachowu nadobu, myjeńske deski, schatowe powjasy, kuleczkowe powijaki, klamory, klamorowe měschki, wiczne ßaki a wiczne tosche, schczěcźe a khoschcźa, woknowu kožu, kuchińske zanki we wulkotnym wubjerku.

Schkleńczane a kamjeninowe ßudobja, emaillowe ßudobja, wurěsane a draschlowane drjewjane twory.

w Budyschinje 4 na ßerbskej haßy 4.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje 4 na ßerbskej haßy 4.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, saſtawnych liſtow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtuniſchich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěſtnych ſalożknych papjerow.

Khowanje a ſarjadowanje hódnoſtnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnoſtnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wěſtoſcź.

Domizilniſchczo ſa ſměnki (wechſle).

Směnkowe formulary ßo darmo pſchewoſtaja.

Diſkontowy wobkhad ſa pſchemyßlnikow a induſtrialnych.

Wudawanje kreditnych liſtow a ſměnkow na wſchě měſtna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne ſaradźenje wſchěch hódnoſtnych papjerow, na ſkaſanje ßo wudawazych.

Darmotne ſaměnjenje wſchěch wupłaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczerńja rataŕſkeho kreditneho towaŕſtwa ſa ſakſke kraleſtwo w Drazdźanach a Lipſczanſkeje hypothekſkeje banki w Lipſku.

Pſchijimanje hotowych pjenjes k ſadanjenju:

pſchi wſchědnym wužiwanju nětkole	**ſ 3%**
= měßacznym wupowjedźenju nětkole	**ſ 3¼%**
= tſimeßacznym = twjerdźe ſtejo	**ſ 3½%**
= ſchěſczmeßacznym = = =	**ſ 3½%**
= létnym = = =	**ſ 4%**

Bliżſche wuměnjenja ßu pſchi naſchej kaßy ſhonicź.

Pſchenajecźe jenotliwych kaſchczikow hódnoſtnych papjerow

w naſchich woßebje ßylnych Arnheimſkich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym ſamkom a ſe ßobu ſamkanjom banki.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 32. Sobotu 12. augusta 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Napschečžo wschěm prjedawschim powješčam khěžor Wylem tola žwoju wowku, jendželsku kralowu, wopyta. Jendželske nowiny žu wopschijiečże lista wočžiščhčžake, kotryž je lieutenant se Strombeck po khěžorowej poručnoščži jendželskej kralowej pschinjeßk. W tymle liščże khěžor žwoje wobžarowanje wupraji, so je sadźěwany byk, kralowu we wotmyßlenym čžasu wopytacź; tola wón wěščże sa nasymu žwój wopyt pola njeje pschipowjedźi. Wopytowy dźeń pak žo hischcże njehodźi mjenowacź, tola budże wón najskerje kónz septembra, dokelž dyrbi žo na zarowy wopyt w Němskej a na manevry w pokodnischej Němskej dźiwacź. Na žane waschnje njeßmě, prjedy hacž žo na pucź do Jendželskeje nastupi, składnoscź pschepuschčžicź, zara wopytacź.

— Awdijenzu pola khěžora Wylema je žobustaw amerikanskeho kongressa Foß měk. Khěžor je jemu prajik, so wón njewěri, so je amerikanski admiral Dewey tak njepschečželszy wo Němskej rěčžak, kaž žu to nowiny wudawake. Wón je pscheßwědčeny, so poměry mjes Němskej a Ameriku pschezo pschečželne sawostanu. Sa to budža žo hižo Němzy, w Amerizy bydlazy, staracź, kotsiž njepschečželsku politiku pschečživo Němskej njepschipuschcža. Na to khěžor na powjetschenje wójnskeho łódźstwa pscheńdże, prajizy: „Prjedy bě žylna němska krajna móz, kotraž bě s hłownej podpjeru europiskeho měra. Pschichod ludow pak na morju leži, a kóždy kraj dyrbi žo wo to prózowacź, so by na morju žylny byk a so mohk tam žwoje interessy s wuspěchom schkitowacź. Čžim žylnischi je jedyn lud na morju, čžim bóle žo kóždy druhi lud pschemyßli, prjedy hacž k njepschečželnoscžam pschečživo njemu pscheńdże.“ Pschisporjenje wójnskeho łódźstwa je woprawdże najlěpschi měrowy kongreß.

— W pschitomnoscži khěžora Wylema je žo pjatk Dortmundsko-Emski kanal wotewrik. Po prjedawschim postajenju budźische žo kanal dyrbjak 3. augusta wobkhadej wotewricź, tola dokelž tehdy khěžorej njebě móžno było, žo pschi tym wobdźělicź, běchu kanalowe wotewrjenje wotstorčžili, doniž žo khěžor njeběsche se žwojeho pučžowanja po poknóžnym morju domoj wróčžik. Khěžor dopoldnja $^1/_2$10 hodźin, pschewodźany s ministromaj s Thielom a s Recku po łódźi k wupyschenemu pschistawowemu městnu pschijědże, hdźež jeho statne a měschčžanske wyschnoscże powitachu. Wobydlerstwo jemu na pscheczo wystasche, posawny saklinčžachu a s kanonow žo tšělesche. Na rěčž wyschscheho měschčžanosty wotmolwjejo khěžor praji: „Runje wotewrjeny kanal je kruchowe dźěło. Wón a jeho knjeżerstwo staj žo twjerdże a njepowalnje rossžudźikoj, dale hicź. Wón žo nadźija, so jemu ludowe sastupjerstwo to hischcże lětža móžno scžini.“ (Khěžor po tym na to liči, so žo w pruskim krajnym žejmje wjetschina sa twar kanala namaka, s kotrymž žo Rhein s Łóbjom sjenoczi.) S Dortmunda je khěžor hischcże tón samy dźeń do Essena na wopyt k tajnemu radźiczelej Kruppej jěk.

— Khěžorstwoweho kanzlera wjerch Hohenlohe je awstriski khěžor na dwórnischczu w Aussee w khěžorowym dwórskim želesniskim wosu w awdijenzy pschijak. Mjes woběmaj je žo dlěsche rosrěčženje mělko.

— Nadobnje smyßleny wjerch je mecklenburgski wójwoda-regent Albrecht. Wón je najenka Franka s Wüstmarka, kotrehož bě Schwerinski krajny žud dla skschiwdźenja majestoscże k jastwu na tši měßazy saßudźik, wobhnadźik. Wójwoda-regent měnjesche, so jeho najenk Frank njemóže na čžeszi franicź.

— W nowischim čžasu počžinaju saßo wukrajanow s Pruskeje wupokasowacź. W rheinsko-westfalskim wuhlowym revěrje žu wjele pólskich dźěłačžerjow wupokasali. Krajny radźičžel Dortmundskeho wokrjeża je zyku žwójbu awstriskeho hórnika Panza s Němskeje wuhnak. Mjes wuhnatymi běchu 6 hačž 10lětne dźěčži. Čžěskemu piwarzej Semanej, kotryž bě žłužbu w jenej pruskej piwarni namakak, njeje pruska wyschnoscź s zyka psches pruski mjesu daka. S dobom je knjeżerstwo poručžiło, so žo žadyn Čžech w Pruskej trajnje saßydlicź njeßmě. Čžěšzy sapóßłanzy chzedźa žo dla tuteho wukasa pola awstriskeho knjeżerstwa wobčžežowacź. Čžescha měnja, so po postajenjach awstrisko-němskeho wikowanskeho wučžinjenja Pruska prawo nima, njenaßwarjenych Čžechow wupokasacź.

Awstriska. Njepschečželstwo mjes Němzami a Sskowjanami w Awstriskej bywa pschezo njemdrische. Tele dny běchu čžěšzy studencža do Želje w Schtyrskej pschijěli, so bychu pschi wotkrytčžu pomnika žłowjanskeho rěčžespytnika Oblaka pschitomni byli. Němzy běchu s dalokich stron do Želje pschischli s wotpohladom, Čžecham wobaracź, s dwórnischcža do města čžahnycź. Jenož s pomozu wójska, kotrež bě dróhi wobßadźiło, bě Čžecham móžno, k žłowjenskemu narodnemu domej dóńcź. Psched narodnym domom Němzy tak dołho herjekachu, doniž žo s njeho žłowjanska khorhoj njewsa. Hdyž čžěšzy studencža w nozy narodny dom po čžrjódkach wopuschčžichu, žo do nich Němzy s pukami dachu. Jedyn Čžech žo wobarajzy s revolvra wutsěli a jeneho Němza straschnje srani. Polizija je wjele woßobow sajaka.

— Asiatiska kholera je žo pjeczża do Wuherskeje sanjeßka. W Szentes staj dwaj čžłowjekaj na nju skhorikoj, kotrajž pak staj hischcże žiwaj.

— We Wuherskej žu žo na wukas sakskeho knjeżerstwa rosnjemdrili, s kotrymž bě tuto wyschnoscżam poručžiło, we wobkhadże s Wuherskej jenož němske městne mjena wužiwacź. Wuherske nowiny žebi žadaju, so dyrbi wuherski póst wschě listy se Sakskeje s němskimi městnymi mjenami jako njewotedajomne wróčžicź, a pschekupzy dyrbjeli tajke listy s zyka wotpokasacź. Dale nowiny ministerstwo swonkownych należnoscżow napominaja, so by pschečživo wukasej sakskeho knjeżerstwa sakročžiło, dokelž je wón sa Wuherisku skschiwdźazy.

Danska. Wulke wusamknjenje dźěłačžerjow s dźěła w Danskej žo bórsy s wurunanjom skónczi. Tjo dźěłodawarjo jednanja wjedu a žu hižo wuměnjenja wučžinili, s kotrymiž chzedźa dźěłačžerjo saßo do dźěła stupicź. Dźěłačžerjo, žo wě, pschečživo temu žo njepschečživja, woni žu wjele bóle wjeßeli, so njetrjebaja dlěje njedobrowólnje strajkowacź a khlěba tradacź.

Franzowska. W Renneßu žu póńdźelu sapočželi wo Dreyfusowym prozeßu jednacź. Dreyfus na wschě wobskóržby wotmolwi, so njeje winowaty. Dreyfus přejesche, so je němskim offizěram potajnoscże nowych franzowskich kanonow, mobilizisti plan, nowu franzowsku tšělbu a potajnoscź Robinoweho shrapnella pscheradźik. Wón teho runja přejesche, so je wjele pjenjes pschěhrak, so je lubki měk a so je žo po žwojim saßudźenju Lebrunej-Renaudej wusnak, so je winowaty. Wot wutory hacž do pjatka je žo prozeß sady samknjenych durjow wjedk. W tym čžaßu žu potajne pißma, na Dreyfusowy prozeß žo počžahowaze, pruhowali. Wot žoboty budże žudniske jednanje saßo sjawne. Mjes žwědkami, kotrež žo pschesłyscha, je tež wěsty pschekupz Müller s Lilla. Tón je psched dwěmaj lětomaj w antisemitiskich nowinach „Libre Parole“ wob-

ſwědčił, ſo je w Potsdamje był, khěžorſki hród wopytał, a w khěžorowej dźěłanſkej ſtwje na pißanſkim blidźe cźißko nowin „Libre Parole“ widźał, w kotrymž je wocźiſchcźane było, ſo ſu Dreyfuſa ſajeli. Měſtno, hdźež je ſpomnjenka ſtała, je ſ módrjenzom naſchmórnjena była a pódla je napißane było: „Hejtman Dreyfus je ſajaty.“ So ſu khěžora na Dreyfuſowe ſajećze kedźbliweho cźinili, ma „Libre Parole“ ſa dopokaſmo dźělbracźa, kotrež ſo jenož ſ winu ſajateho wukožicź hodźi.

Jendźelſka. W Aſiſkej a Afriźy Jendźelſka wſchěm europiſkim wulkomozam wobara, ſebi kolonije dobycź. Wona ſo njeboji, pſchi tym, jeli trjeba, ſ wójnu hroſycź, hdyž ſo na jeje proteſty njekedźbuje. A tola by ſo Jendźelſkej, hdy bychu ſo jenož nětkotre europiſke wulkomozy pſhecźiwo njej ſjenocźiłe, lohko huba ſtulika. Jendźelſka ſ zyła ſe ßylniſchim pſhecźiwnikom njemóże wójnu wjeſcź. Tak bórſy hacź by ſo njepſhecźeliſkim łódźam poradźiło, transport żita a mjaßa ſ Ameriki do Jendźelſkeje pſhetorhnycź, by Jendźelſka ſhubjena była. Jendźelſke wobydleŕſtwo móże ſo nětkole lědma dwaj měßazaj ſ wupłodami ßameje europiſkeje Jendźelſkeje ſeźiwicź. W Jendźelſkej ſo ſchtyri krócź wjazy rożki a ßamo 13 krócź wjazy pſcheńzy ſ wukraja pſchiwoſy, hacź w Jendźelſkej naroſcźe. Pſchiwos wukrajneho ſkotu je runje tak wulki. Wón w lěcźe 1895 něhdźe 523,000 żiwych wulkich ſkocźatow wucźini, k cźemuž hiſchcźe 10,608,000 zentnarjow wukrajneho mjaßa wſchelakich druźin pſchińdźe. S tychle liczbow je widźecź, kak jara jendźelſke wobydleŕſtwo pſchiwoſa wukrajneje zyroby potrjeba. A ſ kóždym lětom tale potrjeba roſcźe. Bóle hacź w druhich europiſkich měſtach w Jendźelſkej wobydleŕſtwo w měſtach pſchibywa, mjes tym ſo na wßach wotebjera. Nětkole hižo dwě tſecźinje wobydleŕſtwa w měſtach bydli. We wſchěch měſtach je hromada ludźi, kotrymž ſo nochze dźěłacź, abo kotſiž ßebi njemóża dźěło namakacź. Pſchi tym bychu, hdy bychu pſchi wudyrjenju wójny fabriki dźěło ſaſtajiłe, ſ dźěła puſchcźeni dźěłacźerjo pſchiſchli. Kak wulka by jich liczba była, móże ſo hižo ſ teho wobliczicź, ſo w tkalſkej induſtriji, to je w pſchadownjach, tkajeŕnjach a barbjeŕnjach, 1,084,000 cźłowjekow dźěła. Tole dźěło pak dyrbi ſo hnydom ſaſtajicź, tak bórſy hacź ſo pſchiwós bawłny a wołny ſ wukraja pſchetorhnje. So by ſalehnjenje mórſkeho wobkhoda jendźelſkej induſtriji njeßměrnje ſchkodźiło, ſo bychu milijony cźłowjekow dźěło a khléb ſhubiłe, ſo bychu ſo dobre wobſtejnoſcźe ſamożitych worſchtow ſtchaßke, ſo by ſo hubjenſtwo khudych żałoßnje ſhórſchiło a ſo by niz jenož drohota zyroby, ale ßamo hłód naſtał, na tym po tymle wobßwětlenju jendźelſkich wobſtejnoſcźow njeje dwěłowacź. Rusa a hłód byſchtaj wobydleŕſtwo k revoluziji dowjedłoj, a małe jendźelſke wójſko, ſ najhubjeńſchich żiwjołow luda wobſtejaze, by ſ cźeźka ſamohło porjad ſaßo poſtajicź. Jendźelſka ma teho dla wſchu pſchicźinu, wójnje ſjenocźenych europiſkich wulkomozow ſ pucźa hicź.

Portugalſka. Mór ſo wo wrota Europy klapa. Do portugalſkeho pſchimórſkeho měſta Oporta je ſo najſkerje ſ łódźemi ſ Indiſkeje mór ſanjeßł. Hacź dotal je 7 cźłowjekow na njón wumrjeło.

Rußowſka. Wſchelakore powjeſcźe, kotrež ßu ſo wo pucźowanju franzowſkeho miniſtra ſwonkownych należnoſcźow, Delkaſſéa, wunjeßke, je tutón ßam jako njewěrne woſnamjenił. W roſrěcźenju, kotrež je wón w Peterburgu ſ dopißowarjom franzowſkich nowin „Temps“ měł, je wón wobkrucźał, ſo jeho pucźowanje ſ praſchenjemi ſnutſkowneje franzowſkeje politiki, a najmjenje ſ Dreyfuſowym prozeßom njeſwißuje. Wón, Delkaſſé, je do Peterburga pſchijeł, ſo by wopyt ruſkeho miniſtra Murawjewa wotpłacźił, a runje ſ tym ſo wobßwědcźi, ſo ruſko-franzowſki ſwjaſk njeje „popuſchcźił, ale ſo je ſo wjele bóle twjerdſcho a wužſcho ſwjaſał. Zenje njejßu poměry mjes Ruſkej a Franzowſkej wužſche a wutrobniſche, bóle dowěrjenje ſbudźaze a wobſtajniſche byłe, dyžli nětkole. To je kruta a połna wěrnoſcź. Delkaſſé hiſchcźe pſchiſpomni, ſo je ſo franzowſke knježeŕſtwo krucźe teho woſtajiło, wojeŕſki ßud w Rennes, kotryž wo Dreyfuſowym prozeßu ßudźi, pod ßwój wliw ſtajicź. Wone ßamo je poſtajenje dnja, na kotrymž je ſo wußudźenje ſapocźecź dyrbjało, hakle ſ nowin ſhoniło.

— Wójnſki ßud w Warſchawje je żidowſkeho wikowarja Raſewicza k wuhnanſtwu na cźaß żiwjenja do Sſibirſkeje ſaßudźił. Wón je pjecźa potajnoſcźe ruſkeho wójſka Němſkej pſcheradźił.

Sſerbija. Se wſchěmi cźwilemi, ſ kotrymiž ſo wjedniży radikalneje ſtrony w Belgradſkich kaſamatach dracźuja, ſo ani jedyn ſ nich njeje ponucźicź dał, ſo wuſnacź, ſo je do něſajkeho pſchißahanſtwa pſchecźiwo Milanej ſapleczeny. Pſchi druhim poßedźenju nahłeho ßuda ßu dźewjecź jatych puſchcźicź dyrbjeli, dokelž ſo jim żana wina dopokaſacź njehodźeſche. Tak by też ſe wſchitkimi druhimi jatymi było, jeli ſo bychu ſo pſched ßud ſtajili. Cźertowſka njekniczomnoſcź żadławza Milana by ſo potom pſched zyłym ßwětom wotkryła. Milan ßwoju hańbu do prědka widźi, a teho dla je wußudźenje ſ nowa wo 20 dnjow wotſtorcźił. Pſchi pſchepytanju wobydlenjow jatych njeje ſo niczo namakało, khiba fotografowany liſt, wot Milana zarej pózłany, w kotrymž ſo Milan ſalubi, ſo Sſerbiju na pſchezo wopuſchcźi, jeli ſo jemu zar 4 milijony rublow pożcźi. Zar je Milanowu próſtwu dopjelni, tola Milan je ßwój ßlub hanibnje ſłamawſchi ſo do Sſerbije wrócźił, ſo by kraj a lud dale wuzyzał a pſcheſcźěhał.

Mjes woßobami, kotrež ßu ſo po „nadpadźe“, wot Milana ßameho ſkaſanym, do jaſtwa ſtykałe, bě też ruſki poddan Sodomſki. Milan mějeſche ſa nuſne, něſajkeho Ruſkeho ſajecź, ſo mohł ſo na Ruſku pſchißłodźecź, ſo je wona „nadpad“ a „pſchißahanſtwo“ pſchihotowała. Sodomſki ſo pſched nahły ßud ſtaji, kotryž dyrbjeſche jeho ſa njewinowateho wuſnacź, hacź runje budźiſche Milanej rad k woli był a Ruſkeho ſaßudźił. Sſo wuwinowawſchi bu Sodomſki ſe Sſerbije wupokaſany. Wón ſo do Semuna poda, hdźež je roſprawił wo tym, ſchtož je w kłódźi belgradſkeje prefekturу wucźerpił. Sahrjebſke nowiny „Obſor“ ßu wo tym dopiß doſtałe, ſ kotrehož ſhonimy, ſo wſcho, ſchtož ſo najhórſcheho wo belgradſkich jaſtwach powjeda, je ſ woprawdźitoſcźu pſcheſcźehnjene. Sodomſki w Semunje rany a ſacźeklisny na ßwojim cźěle pokaſowaſche, kotrež běchu jemu jako wopomnjecźe na wucźerpjenu cźwilu ſawoſtałe. Kaž wſchitkich jatych, tež jeho ſ hłodom a lacźnoſcźu cźwilowachu. Sa tři dny jemu ani kapki wody woptacź njedachu a jěſcź jemu jenož kuſk khléba wſchědnje dachu. Sodomſki njemóżeſche ſo niczeho wuſnacź, dokelž niczo njewjedźeſche a ſo na niczo njedopomni. Jeho ſe żahłym żeleſom na pjecźe a dłóni palachu, a hdyž ſo hiſchcźe pſchezo niczeho njewuſna, ſchtož chzychu ſ njeho wucźwilowacź, wußłękachu jeho, powěßnychu jeho ſa noſy a jeho ſchwikachu. Wojazy jeho mjes tym ſ bajonetami do rjebłow kałachu. To je ſo wſcho pſched pſchepytowazym ßudnikom po jeho pſchikaſni ſtało.

S jatych je kóždy ßam lutki do jeneje klětki ſawrjeny. Hdyž ßu jeneho pſcheſtali dracźowacź, ſ druhim ſapocźnu. Po 9 hodźinach wjecźor, hdyž je wocźichło, je jenož ſtonanje a żałoſcźenje cźwilowanych ßłyſchecź. Milan jich kóždy wjecźor wopytuje, ſo jich ßam wuwopraſchuje a nowe cźwile pſchikaſuje. Jako ſła khodojta Milan zyłu Sſerbiju dußy a na nju tłocźi. Nětkole njeje nadźije, kraj wot tuteho żadławza wußwobodźicź, dokelž ma wón wójſko na ßwojej ſtronje. Milan njeje Sſerb, ale Rumun, a ſ prawym mjenom Emil Catargi rěka. Něhduſchi miniſter Riſticź je w njeſbožownej hodźinje tuteho njekraßnika, kotryž je daloki wuj něhduſcheho ßerbſkeho wjerćha Michała, do kraja ſawołał a jeho ſa ßerbſkeho wjerćha wuſwolicź dał.

Hrózbna nóz.

(Skónczenje.)

Hnydom na to ſtejeſche, ſ cźicha dyrkotajo, ſ nowa łkuchajo pſchi durjach do cźěłownje. „Hdy by mordał hižo ſ kaſchcźa wuléſł był!“ Pſchi tejle myßliczży pſcheſta jemu wutroba pukotacź. S mozu ſo ſebrawſchi, bě, tón krócź njeßłyſchomnje durje wotewriwſchi, ſaßo w cźěłowni, a też nětkole njedźiwaſche na niczo hróſbne a jenož na mjedźany kaſchcź mějachu ſo pohłady jeho wocźow ſe ſtrachom. Dołho dyrbjeſche dych kojicź, prjedy hacź mozow naby, ſo mohł po porſtach k hłowam kaſchcźa doſtupacź, ſaßwěcźenu ßwěcźku ſa khribjetom khowajo. Ale nětkole dźerżeſche ju na dobo nad woknom we wěku kaſchcźa, ſpěſchnje ſo nad njón ſhibujo, a też tón ras wuhłada tam dwě ſchěroko wotewrjenej, hróſbnje ſo błyſchcźatej wocźi. Bě dha tuto błyſchcźenje jeno wotbłyſchcź ßwěży, kotraž móżeſche morwymaj wocźomaj tajkile błyſchcź ſpożcźicź? Tola wón dźě bě lěkaŕ a móżeſche ſo wo tym hnydom na wěſte pſcheßwědcźicź. Se ſmużitoſcźu ſadwělowazeho wudźěraſche dołho, njehibajo ſo, do woblicza w kaſchcźu. Hižo myßleſche ßebi, ſo ma, njedźiwajo na ßwětłej wocźi, jeno marowe wobliczo morweho pſched ſobu, tu na dobo ſ waha, kaž z błyſkom, ſatorżechu ſo mikawcźki. Nětkole bě jemu, jako by nóż hižo na krku cźuł; ale tola hładaſche pſchezo hiſchcźe dłeje do kaſchcźa. Sa dołhu khwilu ſatorżechu ſo ſ nowa mikawcźki. Nětkole bě jemu wěſte, ſo niz morwy, ale mordaŕ w kaſchcźu leži.

Nětkole pocza jemu w moſhach bubnowacź, ſo ßebi myßleſche, ſo jemu hłowa roſleczi. Dokelž móżeſche jeho ßłaba ruka ßekeru lědom wjazy dżerżecź, njewjedźeſche żaneho pucźa wjazy k wumóżenju, a w kóždym wokomiku móżeſche wěko ſ kaſchcźa wotleczecź a ſ njeho mordaŕ ſ nożom wuſkocźicź, pſchetož hižo dyrbjeſche ßebi tón myßlicź abo lěpje zyle wěſcźe wjedźecź, ſo je jeho napad wotkryty. Pomoz pytajo roſhładowaſche ſo lěkaŕ po cźěłowni. Tu pſchińdźe jemu

na dobo wumóžaza myßliczka, pschetož w kucze leżachu nimo nětkotrych druhich pschiprawow, wot tótki a dźěłaczerjow trjebanych, też nětkotre rjeczasy, kotrež mějachu na kónzomaj hoku a rynku. Jeno wokomik ßo wón kombźesche, potom khwatasche tam, sběże rjeczas a pschikhwata ſ nim k kaschczej. „Na pomoz, na pomoz!“ sakschikny ſ khoßom; mjes tym so jemu ßekera wupadże a wón jeno hischcze rjeczas twjerdże dźerżesche, wotwěrasche ßo tola pomaku a scherjeńszy kaschcź, w kotrymž ßo czorna sdrasczena, hrósbna postawa pokasowasche, kiž ſ jenej ruku wěko podpjerowasche, mjes tym so w druhej ruzy dołhi nóž błyskasche.

„Rubježnizy! Mordarjo!“ saklincza ſ nowa psches wjelbowanu czełownju. Ale hižo slecza lěkař kaž dźiwi k kaschczej a ſ hobrskej mozu sapraßny starz, prjedy hischcze tak ßkaby, wěko a ßo na njón czißnywschi wopaßa kaschcź khwatnje ſ rjeczasom; a pschi tym mějesche sboże, pschetož runje w tym wokomiku, so ßo snutska ßylnje do wěka sabuchny, spadże hoka rjeczasa do rynki a ſ tym ßo żelesny swjask njerostorhniwje samkny. Hdyž bě to dokonjane, wodychny lěkař ſ lohka, mjes tym so ßo w kaschczu sadwělowaze klapanje a dźěkanje spocza a ſ dobom też njesrosymliwe bluke wokanje saklincza. Też na to njesabu lěkař, hdyž runje wot nutska schkleńczane wokno na kruchi roslecza, so hnydom dźěru se żelesnej platu pschikry a tu ßamu ſ druhim rjeczasom, wokoło kaschcza switym, wobkrucźi. Ale też hischcze něschto powjasow nakoži k temu, so by ßo kłoda zyle twjerdże samkła. Jenemu strachej bě potajkim wucźeknył, ale hischcze hrożesche druhi, kiž njebě niczo mjeńschi. To wón wjedźesche, so budźetaj ßo mordarskaj towarschej nětkole wonka prózowacź, ßamaj krwawny skutk wuwjescź a towarscha, w jeho ßamßnych paßlach popadnjeneho, wußwobodźicź; tón posza ſ nowa w kaschczu sakhadźecź, so by tamneju kedźbneju sczinił na ßwój sadwělomny dóńt. Ale do teho běschtaj hižo pschischkoj, a hižo czepjesche ßo ſ hrimotom do khěżnych durjow, so byschtaj je rospaczikoj. Nětkole hrożesche lěkarjej ſ nowa sahuba, runjeż mózachu durje, se żelesom wobbite, a ßylne lěßyzy pscheð woknami khwilu ßo sepjeracź. Tu pschińdże jemu poßledńja myßliczka, ſ czełownje khwatajo lěsesche ſ mkodostnej mozu spěschnje po drjewjanym skhodże hacź k wěżiczzy, kiž bě ſ wuhladami jeno na schtyrjoch stołpikach. Tam dozpěwschi, wucźesche revolver ſ kapsy a hnydom na to wutsěli pjecź krócź sa ßobu do kónza, hdźež město leżesche. — Potom dźěsche saßo dele do khódby, hdźež powjas swona hrabny, kotryž hnydom żałoscźo a kschiczo saklincza. Pschezo dale móznischo czahasche lěkař sa powjas, so ßo swón tak pschemjetowasche a so jeho jaßny synk pschezo bóle wujesche, ale też se sekeru ßo dale spěschnischo do khěżnych durjow rubasche. —

Na dobo pak wocźichny pschi durjach a pscheð khěżu bu směrom, a lěkař ßebi myßlesche, so je jeho swonjenje mordarjow wotehnało. — Runje posza lóże dychacź, tu sběże ßo ſ nowa hara pscheð durjemi, pschi czimż ßo dźiwje wołasche. Nětkole wjedźesche, so je ßo po nim stało. — Saßo ßo rubasche, na to rospaczichu ßo durje a ſ dźiwim hołkom walachu ßo nuts. Hischcze junu ßo saswoni a potom padny lěkař do womorow. — Hdyž sa dołhu khwilu wocźi wotewri, wuhlada mnoho ludźi wokoło ßebje stejo. W mużu pak, w kotrehož rukomaj wotpoczowasche, spósna polizajskeho dohladowarja Bronskeho, kiž bě ßo horliwje prózował, jeho saßo sbudźicź. Tón nětkole ßo praschesche, schto dha je było a schto ma tšelenje a swonjenje na ßebi. Dołho trajesche, prjedy hacź mózesche w njeswißowazych ßadach hrósbnu wěż powjedacź, pschi czimż inspektor njewěriwje ſ hłowu tschaßesche.

Na to dźěsche ſ lěkarjom, kotrehož dwaj mużej wjedźeschtaj, do czełownje. Tam pschischedschi mějachu drusy pschi hrósbnym napohładże koło wokoło leżazych morwych sa srosymliwu wěz, so móża w tajkim wobdaczu ßamo lěkarja strózaze wobrasy pschedobycź. Tola bórsy sczeże kedźbnosczź wschěch na ßo mjedźany kaschcź, kiž bě ſ rjeczasami a powjasami wobwity.

Polizajski inspektor, żelesnu platu, kiž rosbite wokno we wěku pschikrywasche, wotstroniwschi, sasběże maku latarnju, so by ſ njeju wobliczo w kaschczu leżazeho jaßnje rosßwětlił; ſ njeho wudźěraschtej slemjenej bjesßwětkej wocźi. We wuskosczi, ale tola trochu wußměschejo ßo ßmějo pohlada sa khwilku na doktora.

„Mój luby knjes doktor, tón krócź je strach hewak tak symnemu a rosmyßlenemu mużej prawje njelubosnu wěz naparał — w kaschczu leži woprawdże jene czełko.“

Pschi tutych ßłowach hladasche lěkař ſ hłupym wobliczom na polizajskeho inspektora. Hnydom na to pohladny też wón kedźbnje do kaschcza, a tu myßlesche ßebi, so je wschitko hrósbne jeno hoły ßón było abo so ßnadź je to jako pschemyßleny cźinił. Mjelczo a lědom ßłyschomnje posza skónczńje: „Wy macze prawje, knjes polizajski inspektor, w kaschczu je czełko!“

Hdyž běchu na to spěschnje wěko wotewsali, widźachu też worawego morweho w kaschczu leżo, kiž pak město kschiża dołhi nóż w rukomaj dźerżesche. Wón leżesche we ßwojej krewi a na lewej mějesche hłuboku schěroku ranu. — Slósłnik bě, hdyž wjazy cźeknycź njemóżesche a hdyž hižo hołk a haru mnohich ludźi ßłyschesche, se ßamßnej ruku ßebi żiwjenje wsał.

S hrósbnej wczipnosczu wudźěrachu wschitzy na czełko, dokelż tutón podawk pschechi tola najhórsche mordarske podawki, wo kotrychż běchu hdy czitali.

Hdyż bě ßo polizajski inspektor nisko pscheð morweho skhilił, kotrehož wobliczo bě běłe molowane, wotewsa jemu hnydom wopaczny poknu brodu, kotraż bě ſ grotom sa wuschomaj pschiczinjena. Doktora saßo k kaschczej dowjedschi wopraschasche ßo wurasnje:

„Knjes doktor, snajecze tehole muża, kiž je wam sa żiwjenjom schoł?“

„Duż mje moje sdacze tola njeje sjebako — to je samkał Njekhmanski!“

„Kotremuż stajnje ßo dowěrjeschcze!“

„A kotryż je tajnu pokładnizu do mojeho pißneho blida dźěłał, w kotrejż ßo moje samożenje khowa. Wobliczo pak, kotrež ßo pscheð wokno pokasowasche, bě jeho bratrowe, kiž je klampnał.“

„Dha staj noscherjej kaschcza runje tak bratraj morweho, dźiwjej, k wschemu hotowej cźłowjekaj, kotrajż staj pola naß hižo dawno do cźorneje knihi sapißanaj; teju a tsecźeho chzemy hnydom spěschnje popadnycź, prjedy hacź shonja, so je ßebi jich bratr ßam żiwjenje wsał, posdatne wusnacze njebo bratra pschiwjedże jich hnydom k ßamßnemu wusnaczu. Teho dla żadam wot kóżdeho, schtóż je tule pschitomny, so tak dołho mjelczi wo tymle podawku.“

Rucze ßo inspektor roszohnowa a wotßali, so by hnydom k sajeczu słósłnikow nusne pschiprawił, k wěstosczi pak sawostaji tu dweju polizistow.

Hdyż ßo lěkař do loża poda, klinczesche ſ města k njemu raúsche swonjenje. Tu ßebi wotmyßli, so dyrbi ßo ſ nowym dnjom też rjeńsche a sbożownische żiwjenje sa njeho sapoczecź. — — —

Słósłnizy buchu pschekwapjeni, prjedy hacź běchu cźekli, a wusnachu ßo, dokelż bu jim prajene, so je jich bratr pscheradźił, a dostachu jastwo na wjazy lět.

Lěkař ßo hnydom ßwojeje ßłużby sda a wotnaja ßebi wosßrjedź města pschecźelne wobydlenje.

— Kónz! —

Do knihownje Maćicy Serbskeje dari:

1. Towarstwo ſſ. Cyrilla a Methoda w Budyschinje: Krajan na lěta 1897, 1898 a 1899; 2. knjes farař ryczeŕ Jakub w Njeßwaczidle: a) Duchowne dopomnjeńki na 25lětny jubilej knjesa fararja Jakuba, b) Erinnerungsblätter an den Festgottesdienst beim 25jähr. Ortsjubiläum des Pfarrers Georg Jacob; 3. knjes kantor Kozor w Ketlizach: „Njekotre Wużitne Modlitwy, ßobudźjelił Jan Pech, Prjedar w Budyschini. Lubju, cźischczane pola E. Reimersa“; 4. knjes farař Kschiżan w Hodźiju: Swony měra. Prěni wudawk 1887; 5. knjes redaktor Marko Ssmoleŕ w Budyschinje se sawostajeństwa ßwojeho njebocźiczkeho knjesa nana: 80 wschelakich ßłowjanskich knihow a knižkow, a to 8 pólskich, 14 cźeskich a 58 ruskich. Mjes poßleńschimi je 10 wjasanych exemplarow.

Sa tute luboscźiwe dary ßo rjenje dźakuje

K. A. Fiedler, knihownik M. S.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** 12. a 13. augusta budże ßo w Budyschinje swjaskowa skhadźowanka kużiskich wohnjowych woborow wotbywacź. Njedźelu popołdnju po 2 hodźinomaj nahladny ßwjedźeński cźah pscheð město po Lubijskej drósy, walskej drósy, Albertskej drósy, karolaskej drósy, Bismarkskej drósy hoschiz haßy, swonkownej a snutskownej lawskej drósy, hłownym torhoschczu, mjaßowym torhoschczu, żitnej haßy, ßerbskej haßy, hornczerskej haßy, drjewowych wikach, kamjeńtnej haßy, bohatej haßy, hłownym torhoschczu, snutskownej lawskej haßy, lawskich hrjebjach na żitne wiki poczehnje.

— S kamjenjowej mucźku abo ſ mineralnym hnojom hischcze pschezo ratarjow jebaja. Wěsty Bettels w Halli a snaty Börner w Barlinje dale ratarjam tole do zyła niczo hódne hnójnischczo sa drohi pjenjes napowßnycź pytataj. Na ßwojich poczischczanych papjerach ßo ſ czeßnym diplomom hordźitaj, kotryż je ßo kamjenjowej mucźzy na jenej ratarskej wustajeńzy pschipósnało.

Kaž je rataŕska komora sakskeje provinzy do sjawnoscże daka, žu na jenej rataŕskej wustajeńzy mytowazy žudnizy kamjenjowu mucžku k mytowanju poručili, ani ju chemiszy njepschepytawschi, ani s njej pospyty njeschziniwschi. Njehódna kamjenjowa mucžka je diplom dostała, dokelž je do woženbnych schkleńzow pjelnjena była a dokelž je ju jedyn sŕečžniwy sastupjeŕ poručžał. — To mytowanje na rataŕskich wustajeńzach w spodźiwnym žwětle pokasuje. Schtož je pschi hnoju móžne, to móže žo też pschi mytowanju druhich wězow stacź.

S **podhroda.** Na žałožne waschnje je žo sańdženu póńdželu pjecźlětna holcžiza tudomneho restawratěra Ulricha w popjele wopalika. Wokoło jamy běhajo, do kotrejež popjoł s tudomnych wulkich młynow a žukelnje žypaja, bě wona do žahłeho popjeła stupika a žebi wobej nosy žałožnje wopalika. S popjoła won skoczíwschi wbohe dźěcžo kschiczo domoj běžesche. Krwawy žlěb holzyny pucź wosnamjeni. Wopalenje bě tak satraschne, so žo wot nohow mjažo wotpuschczi. Dwaj lěkarjej wobžaromnu holzu hojitaj.

S **Hodźija.** Njedźelu popołdnju staj tu dwaj kołojěsdnaj do žo srasyłoj. Jenemu s njeju, kotryž je s Gersdorfa, žu žo pschi sraženju moshy stschažke a wobrucžka žo skamała. Snjesboženeho žu do jeho domisny dowjesli.

Se **Ssemichowa.** Hdyž na tudomnym knježim dworje sańdženu žobotu rožku domoj wožachu, žo dwaj konjej splóschischtaj. Dźěkacźerja Hejtmanka s Małeje Prahi, kotryž spyta jeju sadźeržecź, k semi podtorhnyschtaj, jemu jene rjebło skamaschtaj a mjažo wot nohow wotteptaschtaj. Pschiwołany lěkaŕ je wot nohow dyrbjał mjažo wotrěsacź. S Božim swarnowanjom bě, so Hejtmank njeje žmjercź namakał. Wón cźežko khory leži.

— Pschi naschej wžy na stronu k Hodźijej nětkole jena jabłoń, kotraž jabłuka nježe, druhi krócź kcźěje. Móžno, so pschi lětuschim cźopłym wjedrje też wot druheho kcźenja jabłuka dosrawja, a so jabłoń runje tak bohate žně pschinježe kaž lětusche žita.

S **Demjan.** Njedźelu rano w 2 hodźinomaj je žo na tudomnym Hauffiz kuble wumjenkske twarjenje s pschitwarjenym drjewjenzom wotpaliko.

Se **Semiz-Tumiz.** 3. auguśta žu tu žyna jeneho khěžerja s Jordanskej wodu wukschcźili, kotruž bě jedyn pscheczel po runym pucźu s Palästiny póžłał.

Se **Ssmilneje.** Sažkužbny spižaczel naboženskich knihow sa evangelskich Sserbow, knjes faraŕ Ssykora, 1. sept. žwoje duchownske sažojnstwo złoži, so by na wotpoczink schoł. S jeho wotkhadom žo wot Ssmilnjanskeje woždy Semizy a Tumizy wotdźèla, sa kotrychž žo woženbita woždа žałoži. K njej žo hischcże wot Hodźijskeje woždy němski dźěl Wjelkowow pschida.

S **Budestez.** Pschi žylnym njewjedrje, kotrež póndźelu psches nasche strony cźehnjesche, błysk do tšěchi parneje zyhelnicze pschi dwórnischczu dyri. Blisko wuhenja je žo jena hrjada roskocźika a žo kruch tšěchi rosbił.

S **Měrkowa.** Pschichodnu njedźelu popołdnju w 3 hodźinach budże w Scheblez domje žerbske kemschenje a spowjedź.

S **Wutołczizy.** Sańdźenu njedźelu bě žo 150 lět minyło, so běschtaj Wutołczańske a Baneczańske ryczeŕkubło do wobžedźenstwa Hermannez žwójby pscheschkej, kotraž je jej hacź dotal njepschestawajzy wobžedźała. S pschiczinn teho knjejstwo žwojim žłužobnikam a dźěłacźerjam rjany žwjedźeń wuhotowa, na kotryž też wschitkich druhich Wutołczańskich a Baneczańskich wobydlerjow pscheproży.

S **Khróscźiz.** Wschitkim cźitarjam „Sserbskich Nowin“ je wědomne: poslednju njedźelu sendźechu žo žerbšzy studowazy k pjecźadwazytemu rasej na rjany žwjedźeń; žwjeczachu skhadźowanku, a to jubilejnu. Haj, woprawdže jubilejnu, dokelž tak bohaty wopyt njejžmy hischcże ženje měli. S daloka a s bliska khwatachu lubi Sserbja k Wjenkezom wot nyschpora žem; rjana, wulka sala bě pschepjelnjena, njemóžesche wobjecź žyły luda. Też studenczi běchu w nadobnej liczbje tu pschischli, a hosczenski dom bě kražnje wupyscheny s wěnzami a pletwami, kotrež běchmy s dźěła s klóschtra resp. Pancziz dostali, s dźěła žu je nam wili Khróscźanske knježny, jim budź wutrobny dźak. Sserbska a saksa khorhoj smahowaschtej žo nad žwižlemi a žerbske barby wijachu žo po scźěnach lubje. Bože žłónczko hladasche tak mile na živu wjeż a jažna nóz pschewodźesche spróznych domoj. Wscho, wscho staraschе žo a dźěłasche sa dobre poradźenje, wscho wježelesche žo a bě sahorjene. Hischcże junu, skhadźowanka bě woprawdže jubilejna w zyłym smyžku žłowa. A nětko wo skhadźowanzy žamej, kotraž potajkim tsi dny traje. Wubjerk sapocža žo žobotu 1/2 4 hodź.; 13 studentow bě pschikhwatało, a też k. kapłan Andrizki počžeschi naš se žwojim wopytom. Knjes Gólcź, wjedźeŕ skhadźowanki — hłowny starschi njemóžesche pschińcź —, powita s krótkimi žłowami bratrow a woženbje knjesa kapłana. Na to pschedczita starschi Sserbowki wustawki, wot 6 lět žem shubjene, spominajo, so dyrbimy wustawki měcź, jeli ma skhadźowanka dale młodnje roscź a kcźěcź. Nětk pak je nam něschto pschemėnił a praschesche žo teho dla wo tym, hacź ma žo hłowna skhadźowanka po wustawkach, wot Sserbowki sažo wužlědženych, wotměcź abo niz. Sorabija chzysche też lětža hischcże nam płaczicź dacź, a druhe towaŕstwa temu pschistupichu. Postaji žo, so maja žo tute wustawki w běhu lěta wot hłowneho starscheho towaŕstwam pschepodacź, a na nalětnej skhadźowanzy potom postaja na sakładże sdźerżanych wustawkow tam sastupjene, t. r. pschitomne, towaŕstwa definitivnje nowe wustawki, kotrež maja na hłownej skhadźowanzy a we wschěm pschichodże poknu płaczivosćz. Po wuradźenju porjada sa druhi dźeń namjetowasche žo jenohłóžnje starschi Sserbowki, k. Knježk, sa pschichodneho hłowneho starscheho a k. Waltaŕ Wicźas sa I. podstarscheho. Dokelž Delnjo-Łužiczana nimamy, wostanje městno II. podstarscheho njewobžadźene. A hdźe ma žo pschichodna skhadźowanka sa lěto wotměcź? Knjes kapłan mjenuje Sslepo w Pruskej na namjesach Hornjeje Łužizy. Studenczi pschijachu namjet, runjež je jara daloko, nadźijejzy žo wěscze, so też tam naschi ludźo wschitzy pschińdu, hižo teho dla, so bychu lubych Sserbow tam deleka pósnali a žebi pódla s dobrej pschileżnoscźu Delnju Łužizu wobhladali. — Starschi Sserbowki pokasa, kajki njeporjad je w nastupanju wudacża „Sejlerjowych spižow“ nastał, a žadasche, so by žo temu wotpomhało s tym, so žo deputazija postaji, kotraž tu zyku wěz derje sarjaduje a potom na pschichodnej skhadźowanzy wobschěrnu rosprawu poda. To žo lubjesche a wuswolichu žo k temu kk. Pětranz, Dórnik, Hejduschka a Knježk. Nětk hischcże něschto mało wo wulěcze; namjetuje žo klóschtr, a wubjerk je skónczeny. (Pschichoduje dale.)

S **Bukowza** pola Hornjeho Wujesda. Sańdźenu póńdželu na jenym tudomnym knježim polu pscheńzu žyczechu. Po žwacźinje žyzzy a holzy se žobu žortowachu a žo storkachu. Pschi tym jena žłužobna dźowka s Franknowa tak njesbožownje do jeneje kožy, na polu leżazeje, stupi, so žebi žiku pscherěsny. Hakle po dlěschej khwili jedyn žyzk do Hłupońzy po krejsaprajazeho muża dźěsche. Skónczinje też po lěkarja póžłachu. Tola prjedy hacź pomoz dóńdże, žo holza wukrawi a žałožnje zychnujo wudycha. Lěkaŕ je jeje ranu pschepytawschi prajił, so žebi njesbožowna njeje wulku žiku pscherěsła, a so budźische jemu lohko było, jej živjenje sdźeržecź, hdy budźichu wo jeho pomoz prjedy žadali.

S **Wjeżla.** S worakawym nadpadom wólniweho towaŕscha je žo živjenje jeneho tudomneho młodźenza se žmjertnym strachom wohrožyło. Hdyž sańdźenu njedźelu po skónczenju rejow w Lipiczu Wjeżelanszy młodźi hólzy po tak mjenowanej puscźinje domoj dźěchu. s nimi žobu wěsty Schudak s Rudeje cźehnjesche. Tutón žo hordźo s tym, so je k wojakam wusběhnjeny, žo se žwojej žylnoscźu a njebojasnoscźu wupjerasche a žo s Bohuwěrom Lorenzom do wurěczenja da. S tutym bě žo wón hižo w Lipiczańskim hoscźenzu powadźił, tola bě tam hoscźenzaŕ Schudakej jeho naduwanja dla mjelczecź kasał. Hdyž běchu hólzy kruch pucża hromadże schli, Schudak na dobo Lorenza dwójzy s nožom kłó, a to ras do schije a ras do hłowy, na cźož žo do cźěkanja da. Lorenz sacźuwschi, so jemu krej po cźěle dele běži, žwojich towaŕschow na pomoz sawoła. Jeho žwak a jedyn Lipiczański młodźenz s krwju polateho do Minakała k lěkarjej dowjedźeschtaj. Tón hłuboku schijinu ranu, wot wucha hacź psches wobrucžku dele dožahazu, saschi a sranjeneho sawobali. Na to jeho do Wjeżela do starschiskeho doma dowjedźechu. Hdyž tam Lorenza jeho drastu wužleczechu, wón hróžny napohlad dawasche. Jeho kholowy a kołojěsdna koschla běchu jako w krwi wotunkane, a w jeho drascze bě žo krej s dulemi naždyała, žamo stupnje běchu s krwju napjelnjene. Sranjeny młodźenz cźežko na žwoje rany khory leži, a dlěschi cźaž drje žo minje, prjedy hacź budże žaže k dźěku thmany. Worakaweho nadpadnika staj nasajtra póńdželu dopołdnja Komorowski a Lasowski žandarm w jeho bydle w Rudej sajałoj a do Wojerowskeho žudnistwa dowjedłoj, s wotkal žo wón do Budyschina póscźele, hdźež jeho njeskutk wužudźa.

S **Biskopiz.** Pschi žylnym njewjedrje je sańdźenu žobotu popołdnju w bliskim Frankenthalu błysk dwójzy do bróžnje kublerja Bodena dyrił, kotraž žo sapali a žo do cźista spali. S dobom wichor po Frankenthalskich honach žo wjercžo wjele žitowych pópow žobu do powětra sebra, kotrež na dróhi a pola daloko koło wokoło dele spadachu.

S **Lubija.** Póńdželu popołdnju cźežke njewjedro se sliwkojtym

deschczom nad Lubijom czehnjesche. Na jenym polu pod Lubijskej horu błysk jenu rožkowu pópu sapali.

S **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Dla wotmyßleneho sapalenja bróžnje, hrabi Arnimej ßkuschazeje, mějesche ßo 13 létny August Meißner z Jabkońza samolwicz. Njeplech bě 19. meje jenemu se ßwojich towarschow prajił, so něhdże něschto sapali. Popołdnju běchu jeho do bróžnje póßłali, so by ßykanje rěsał. Bórsy po tym, hdyž bě hólz s bróžnje wuschoł, s njeje woheń wupraßny, kotryž ßo s létazymi schkrami na ßußodny toroż pschenjeßy. Psched ßußodom hólz wudawasche, so je ßo jemu na dobo sechzyło, w ßłomje woheńczk sczinicz, tola je chzył wóheń saßo poteptacz. To ßo jemu njeje poradźiło, a widźawschi, so jemu to njeje móžno, je wón czeknył. Mjes tym so statny rěcznik namjetowasche, młodostneho sapalerja k jastwu na 6 měßazow saßudźicz, ßudnizy wobsamknychu, rosßud jeneho lěkarja wo hólczezowym duchowym stawje ßłyschecz.

S **Wojerez.** Póndźelu rano we 8 hodźinach je na Wojerowsko-Hródkowskej drósy jedyn dundak rěsbarskeho wuczobnika K. nadpanył a jemu czaßnik a pjenjeznu móschcheń rubił. Żandarmoju njejßu hischcze móhli njekhmanika saßłapicz.

S **Njeczizy.** W samyßlenoschczi je mandźelska żiwnoschczerja Krawsy w Delnich Kóskach w njewobkedźbowanym wokomiku s domu czekła, do bliskeje studnje skoczika a ßo w njej tepika.

S **Brětwje.** Wutoru tydźenja ßo tsjo schesczlětni hólzy blisko tudomneje parneje ßyhelnczje palenza s jeneje blesche napichu. Wschitzy tsjo na alkoholowe sajědovczenje skhorichu. Dwaj staj na sboże khoroscz pschětrałaj, tsczi pak, ßyn jeneje wudowy, je nasajtra njedźiwajzy lěkarskeje pomozy wumrjeł.

S **Běłeho Khołmza.** Sańdźenu njedźelu 6. augusta bě ßo psched wjeczorom w Łasowskim lěßowym revěrje bliško 64. żelesnischeje wothladarnje hola sapalika. Dźeczi jahodki schczipajo ßo wohnja dohladachu a żelesnischeho wothladarja W. na njón kedźbliweho sczinichu. Jemu a někotrym Běłokhołmczanam, kotsiž běchu ßo teho runja wohnja dohladali, ßo schlachczi, płomjo bórsy podußyczy. Woheń je něhdże 3 jutra khójnow snicził.

S **Rudeje.** Póndźelu 7. augusta popołdnju wokoło 3 hodźin je błysk do domskeho tudomneho żiwnoschczerja Petrika dyrił a sapalił. Woheń ßo s domskeho na pschitwarjenu bróżeń wupschestrje a wobej twarjeni do czista sniczi. Domojthowane žně ßu ßo ßobu spalike.

S **Pißaneho Doła.** Njedźelu 6. augusta wjeczor wokoło 6 hodźin s twarjenjow żiwnoschczerja Augusta Wachtela woheń wudyri, s kotrymž ßo bróżeń, pschitwarjena hródź a toroż wupuschczichu. Sskomowe a ßynowe pokłady, w nich leżaze, ßo spalichu. Woheń je ßo najskerje sakożił.

S **Běłeje Wody.** Ssrjedu popołdnju w tudomnym hrabinskim Arnimskim rěsaku s kólnje, w kotrejž ßo kaschcze dźełaju, woheń wudyri. Płomjenja ßo na drjewowe hromady, w bliskoschczi leżaze a na twarjenja ßußodneje hornjołużiskeje schkleńczerńe, Ocze Hischej ßkuschazeje, wupschestrjechu a s nich pakowarńju a składownju, w kotrymajž drohotne twory leżachu, wupuschczichu. Po dołhim napinazym dźěle samóchu mużstwa żelesnischeje a Běłowodźanskeje dobrowólneje wobory woheń salecz.

S **Běłeje Wody.** Pschi ßylnym njewjedrje, s krupami ßo pschewodźazym, kotrež sańdźenu póndźelu psches tudomne strony czehnjesche, błysk do wuhnja Josefskeje jamy dyri a někotre tschschne hrjady sapali, tola ßo płomjenja bórsy salachu. W invalidskej sastarańi błysk do tschchi dyri a dele do khěże sajědże, hdźež runje wjele dźeczi a żónskich pschebywasche; tola wschě se ßamymi stróżelemi woteńdżechu. W Gelsdiesez schkleńczerni do elektriskeho wodźenja dyriwschi błysk dale jědżo dźełaczerku Spatowu k semi porasy. Żona je rěcz shubiła a pódla teho je jeje jena noha wokhromiła. Póndźelu wjeczor ßo jej hischcze njebě rěcz wróczika.

— (Dźeczo ßo spaliło.) Tsilětny ßynk K—schez mandźelskeju bě ßo njedźelu dopołdnja pakczika schwabliczkow smozował a je sapalił. Pschi tym ßo tez hólczkowa drasta sapali. Hdyž hólzowe kschiki saßłyschawschi ludźo na pomoz pschihnachu, ßo jeho drasta hižo s płomjenjom palesche. Hacz runje płomjenja hnydom sadußychu, bě dźeczo tola hižo czeżko wopalne rany poczerpiło. Hnydom sawołany lěkař njemóżesche dźesczu żiwjenje sdźerżecz. Wopalenske rany běchu tak żałoßne, so dźeczo póndźelu rano w wulkich bolosczach ßwojeho ducha wudycha.

Se **Sslepeho.** Ssobotu 6. augusta dopołdnja je ßo pschi żelesnizy mjes Sslepom a Hródkom pschi selenym pschekhodże na Mużakowskich hrabinskich leżomnoschczach něhdże 50 jutrow 20létnych khójnow spaliło. Żelesnischim dźełaczerjam ßo poradźi, woheń na to waschnje samjesowacz, so wokoło njeho pjerschcz roskopachu. Woheń je drje se schkrjemi, s lokomotivy Shorjelskeho czaha wuleczenych, kotryž je tehdy nimo jěł, nastał.

— Żałoßne njesboże je wutoru 1. augusta na dwórnischczu w Czißeji pschi ranżerowanju spinarja Augusta Drescha podeschko. Wón chzyschе popołdnju w 2 hodźinomaj na hižo ßo hibazy czah stupicz; pschi tym ßo wobßuże a tak njesbożownje padże, so jemu lokomotiva jenu nohu wysche kolena a jenu pschi kulzy wotjědże. Hischcze tón ßamy dźeń wjeczor wokoło 7 hodźin je ßmjercz wobżaromneho muża w Khoczebuskej hojerni wot żałoßnych bolosczow wumohła. Dresch bě ßo 1865 w Sslepom narodźił a bě s bydłom w Běłej Wodze. Jeho czeło ßu sańdźeny pjatk na Sslepjanskim pohrjebnischczu s wobdźělenjom Sslepjanskeho wojerskeho towarstwa a wulkeje ßyły pschewodźerjow khowali. Njebohi wudowu a jeneho ßyna sawostaji. Jeho żona w tu khwilu w Barlinje w klinizy pschebywa. Spomjenja hódne je, so je nimale na tym ßamym městnje psched dźeßacz létami Dreschowy dwě lěcze młodschi bratr na podomne waschnje żiwjenje shubił.

— (Paduch.) Wóndano popołdnju jedyn dundak do domu tudomneho khěżkarja Bartomja wokno rosbiwschi saléßy a tam 8 hriwnow pjenjes a kruch ßuscheneho pleza krany. Plezo ßebi w tudomnej korczmje seßłodźicz dawschi pakostnik s bliżschim czahom do Hródka wotjědże. Prjedy pak hacz kranjene pjenjesy pschecżini, jeho tu w jenych tak mjenowanych kroschkowskich khlamach wußlědźichu a sajachu.

S **Brěsowki** pola Sslepeho. Lětßa je w naschej wßy telko kwaßow było, so ßu tu nimale kóżdy tydźeń reje byke. To je s pschiczinu było, so naschi młodzi hólzy k puschczenju meje dowolnoscz k rejam njedostachu. Podarmo tydźeń wot tydźenja czakawschi dyrbjachu tak, runjez se srudnej wutrobu, sańdźenu njedźelu meju bjes herzow a rejow puschczicz. So pak by tónle ważny skutk zyle bjes ßwjedźeńskeho pschiczinka njebył, s najmjeńscha jedyn hólz k temu na harmonizy rjenje piskasche.

S **Mułkez** pola Sslepeho. Na Barlinsko-Shorjelskej żelesnizy ßo mjes Hródkom a Sslepom pschi Hródkowsko-Mużakowskej hrabinskej Arnimskej mjesy nowe sastanischczo sakoži, kotrež hižo twaricz poczinaju. Wono drje w tu khwilu wjetscheje ważnoscze nima, khiba jo ßo czahi pschi njej setkawaju. W pschichodże pak może wona ważnoscze s tym nabycz, so ßo na bliskich Hródkowskich leżomnoschczach, hdźež ßo bohate brunizowe składy namakaju, podkopki a brunizowe jamy sakoża. Mułkowjanske sastanischczo budże potom městno, s kotrehoż ßo wuryta bruniza po żelesnizy rosescżele. So sastanischczo Mułkowjanske njenuja, hacżrunje ßu Mułkezy wot njeho 1¼ hodźiny sdalene, to ma w tym ßwoju pschiczinu, so rewer, na kotrymž ßo nowe sastanischczo natwari, Mułkowjanski rěka.

S **Běłeje** pola Hródka. W Hródkowskich stronach je sańdźenu wutoru popołdnju Boże njewjedro zychnowało, kajkež tam sa dołhe léta wjazy było njeje. W Běłej je żebi wone człowiske żiwjenje sa wopor żadało. Bur Klawk s koßu na ramjenju se ßwojimaj dźeßczomaj, s jenym hólzom a s jenej holzu, s pola dźesche. Hdyž bě blisko Sprejineho mosta pschischoł, błysk s njebjeß ßapny, kotryž jeho porasy a jeho dźeßczi pohkuschi. Błysk bě najprjódzy do koßy sleczał a s njeje na Klawka pschesskocził, kotrehoż w tyle a na khribjecze wopali. Klawk bě na męscze morwy. Dźeßczi po dlěschej khwili s womory wotucżischtej. — W Terpje je ßo bróżeń bura Běłuschka s Bożim njewjedrom wotpaliła. Domojthowane žně njeběchu sawěscżene.

Přilopk.

* W Hajnewaldże pola Żitawy ßo dwajschoßna khěża tkalza Hoffmana a w Hornim Herwigsdorfje pola Żitawy hródź kublerja Geißera s błyskom sapalischtej. Poßlednischemu stej ßo dwě tucznej ßwinjeczi ßobu spalikej. W Mutzschenje pola Lipska je ßo s błyskom bróżeń kublerja Schneidera spaliła. W ßußodnych Jeżezach krupy we wulkoscżi lěschnych worjechow padachu, s kotrymiž je woßebje wowß khětro schkodował. W Hórzy pola Niskeje błysk do bróżnje kublerja Hartmanna sjědże, kotraž ßo dospołnje do procha a popjeła pschetwori. 150 kop rożki je ßo spaliło. Krótki czaß do teho běchu żnjowi dźełaczerjo s bróżnje wuschli a ßo s tym ßmjertnemu strachej wukhowali.

* Żałoßne njesboże je ßo w Tannichtu pola Trjebulow 9. augusta stało. Villa barona Kotwizy je ßo spaliła. W płomjenjach je baronowa dźowka Luisa ßmjercz namakała. Najskerje je baroneßa s jeneje stwy chzyła wězy wukhowacz a ßo pschi tym s kurom saczknyła. Jeje żałoßnje spalene czeło ßu woheń poddußywschi psched durjemi w hornim posthodże namakali

* (Wopika pěstończa.) Jedyn sastojnik w Mischnom běsche ßebi hakle njedawno wobstarnu pěstońcu sa ßwoje dźěćźi pschistajił a bě bórsy na to na dwaj dnjej sapućźował, so by ßo na jenym ßwjedźenju w ßwojej ßwójbje wobdźělił. Domoj pschischedschi wón holzu pjanu na kanapeju leżazu namaka, a też dźěćźom bě njekniczomna żónska tak wjelě palenza picź daka, so kaž morwe na semi leżo spachu. Knjes chze bjesßwědomite żonisko pokhostacź dacź.

* (Njesboże na żelesnizy.) W Lubanju je na dwórnischcu próśdny cźah, do Hirschberga jědźazy, do kotrehoż běschtaj dwě lokomotiwje sapschehnjenej, do Markliśsakeho ranźěrowanskeho cźaha sajěł. Wjednik próśdneho cźaha, Haak ße Shorjelza, ßo jako njespósnajomna mjaßowa dula pod wosami wucźeże. Někotre jeho stawy wot cźěka wottorhnjene pod rosbitkami namakachu. Wón je na měsce wumrjeł. Drusy sastojnizy ßu wschitzy mjenje a bóle sranjeni, hacź runje běchu spytali s wosow skocźiwschi ßo wukhowacź. Lokomotiwnik a tepjeń ßo ßmjercźe sminyschtaj, w poßlednim wokomiku s lokomotiwy skocźiwschi. Materialna schkoda je jara wulka, 3 lokomotiwy ßu do zyka skónzowane a někotre wosy rosbite. Njesboże je ßo pjecźa s parnym spinadkom sawinowako, kotrež je ßo, hdyż ßu sa njón cźahnyli, sarjekko.

* (Njewjedra.) Sańdźenu ßobotn a pónđźelu ßu koło wokoło Sserbow straschnje njewjedra sakhadźake. W Markersdorfje pola Shorjelza błysk do twarjenjow żiwnoscźerja Wacźki dyri a sapali. Twarjenja, se ßkomu kryte, ßo do cźista spalichu. Zně, domjazu nadobu atd. płomjenja sniczichu. Jenoż skót ßo s nusu wukhowa. W Markliśsy pola Lubanja pschi satraschnym njewjedrje krupy we wulkoscźi hołbjazcho jeja padachu. K temu ßylny wětr sakhadźesche, kotryż wjele schtomow spowala.

* Błysk s jaßnicho njebja je pónđźelu wjecźor w Sommerfeldźe dweju murjeńskeju wucźomnikow, kotrjaź na wuhenju jeneje zyhelnicźe dźěłaschtaj, sarasył; jedyn murjeński pomoznik bu cźeżko sranjeny.

* (Ssylne njewjedro.) S Racźibora w Hornjej Schlesynskej pißaja: Njedźelu popołdnju je ßo Wulkostrehliźki wokrjeß s cźeżkim krupobicźom domapytał. Woßebje cźeżko ßu ßo Stephanshainske hona potrjechiłe, hdźeż ßu krupy niz jenoż żita, ale też běrnaze a majßowe pola wupuscźiłe. Hischcźe pónđźelu krupy we wulkoscźi włóskeho worjecha s městnami pół metra wyßoko semju pschikrywachu. S krupami je ßo wjele kurwotow a hołbjow sarasyło.

* S błyskom buchu saraźeni sańdźenu pónđźelu w Gillersdorfje pola Ilmenaua dwaj skakarjej a w Böhlenje jena drjewosběraza żona.

* Skoro se wschěch stron Pósnańskeje powjescźe wo wohnjach, s dyrjenjom błyskow nastatych, pschikhadźeja. W Obrje ßu ßo s błyskowym dyrjenjom twarjenja wóßom żiwnoscźow wotpaliłe. Skoro niczo ßo njeje wukhowało; schkoda je jara wulka. — Pola Toruna je ßo 200 jutrow lěża wotpaliło. Schkoda 800,000 hr. wucźini.

* (Dwě dźěscźi sadajika.) W Kielu je 18 lětna holza se wßow, kotraź jako pěstończa ßkużesche, dwě dźěscźi ßwojeho knjejstwa, ßydomlětneho a schtyrilětneho hólza sadajika. Wobej mordarstwje wona w běhu někotrych dnjow skucźi. Hdyż nahła ßmjercź hacź dotal stroweju dźěscźow tukanje sbudźi, ßo pschepytanje sawjedźe, pschi kotrymż ßo pěstończa njeskutka wusna. Maja sa to, so je mordarka duchakhora.

* Njesboże se ßwojimi pokkadnikami (kassěrarjemi) ma swjask němskich pschistawowych dźěłacźerjow w Hamburgu. Hakle psched krótkim bě swjaskowy pokkadnik Stehn s 3000 hriwnami do Rotterdama cźeknył, hdźeż jeho saßkapachu a Hamburgskej wyschnoscźi pschepodachu. Nětko je nowy swjaskowy pokkadnik Möhrke s wjetschej sumu twochnył. Tola też druheho pschekschiwjerja ßu wußlědźili a sajeli.

* Se satraschnym wichorom je ßo w Nikolajewskom w Ruskej Pólskej 205 khěżow rostorhało, 10 woßobow ßo moriło a 33 ßo sraniło.

* Pschi jenym wichorje je w měsce Carabelle (w połnóżnej Ameriży) jenoż 9 domow stejo wostało. 200 ßwójbow je bjes hospody. 15 łódźow je ßo pschi mórskim brjohu rosbiło. Schkoda wjazy dyżli millijon dollarow wucźini.

* (Ssylna natura.) W jenej wßy w horach mjes Bobrom a Katzbachom je stary bur, kotryż, runjeż ma hižo 85 lět na khribjecźe, ßwoje hospodarstwo hischcźe se ßylnej ruku wjedźe. Psched někotrymi dnjemi jedyn skótny wikowar nimo jeho dwora dźěsche, kotryż bě s nim derje snaty. Hdyż tón jeho we wrotach stejo wuhlada, dźesche wón ßo spodźiwajaź: „Dobre ranje, M—ez nano! Nó, praj mi jenoż, kajki dha ty tola dźenża wonhladasch? Masch dźě zyle krwawe wobliczo a ruzy stej też poknej krwě, a zyły laz, ně, praj mi jenoż, kajke ßy njesboże měł?“ „Ně“, rjekny stary muż, „hlaj wschak, ja husto na hłowubolenje cźerpju. Hdyż mje to jara slě nadpadowasche, dha ßo hewak s kijeschkom do noża kakach, doniż krwawicź njepocźa, potom mje hłowa bolecź pscheśta. A nětko to wjazy njeńdźe, mi je, jako bych s tym kijeschkom wjazy prawje horje njemóhł. Duż nětk hinak cźinju. Ssym ßebi s kuleczow s pikku tajku rjanu schcźépku wotrěsak, a hdyż mje nětko kaž dźenß rano moje hłowubolenje cźwiluje, ßo s tej schcźépku tak dołho do noża biju, hacź krej s njeho zyrka; — nětk żno je mi wjele lóżo we hłowje.“ — „Nó, to móżesch wjeßeły bycź, to dźě masch lohki a tuni ßrědk. Nó, dha budź jenoż tu w bożemje. Twój ßrědk wschěm dobrym pscheczelam porucźu.“

* (Wojazy ßwojeho hejtmana nadpadnyli.) W Kremsu w Awstriskej hejtmana 84. pěschkowskeho regimenta psched kasarmami jeho ßamßni wojazy nadpadźechu. Hdyż drusy offizěrojo a wojazy nadpad pytnychu a hejtmanej na pomoz khwatachu, nadpadnizy cźeknychu. Pschebiteho offizěra jeho wojazy jara hidźa.

* (Njewinowacźe saßudźeny.) Tkalza Prutmüllera bě Augsburgski krajny ßud paduchstwa dla k jastwu na 5 měßazow saßudźił. Hdyż bě saßudźeny 100 dnjow tuteho cźaßa wotpokucźił, ßo wukopa, so je wón njewinowaty. Jemu na to 67 hriwnow 94 np. sarunanja wupłacźichu. Ssudnistwo je drje wbohemu cźłowjekej hospodu a jědź w jastwje wobliczika? Sa pschětraty strach a poczerpjenu kschiwdu wón s zyka żaneho sarunanja njedostanje.

* Jene sajědojcźenje tu khwilu w Parisu wulke rěcźe cźini. Knjenju Kondertowu, mandźelsku bohateho fabrikanta, kotryż se 600 ludźimi dźěła, ßu mjenujaź sajeli, dokelż ßo na nju tuka, so je ßwojej cźetzy, dźowzy ßwojeho bratra, s jědom sawdaka. 14lětna holcźka wnmrje, hdyż bě schokoladu wupika, kotruż bě wot sajateje dostała.

* (Herbowka a pohoncź.) S New-Yorka pißaja: Wulke rěcźe cźini tudy powjescź wo nahłym cźeknjenju młodeje knjeżny Philippsez, kotraź pola ßwojeho wuja w Massachusettu pschebywasche. Ta khróbła knjeżna je mjenujaź s pohoncźom stwóchła. Kaž je ßo nětko shoniło, staj ßo taj dwaj skradźu swěrowacź dałoj. Knjeżna Philippsez je powschitkownje pschipósnata 18 lětna rjanka. Jeje ßwójba ßłuscha do najnahladnischich w kraju. Tón pohoncź, Ben Kennedi, je 26 lětny Irski a s jara niskeje ßwójby. Po swěrowanju podaschtaj ßo taj dwaj k jenemu wujej młodeje żony, kiż Kennedija hnydom wotehna. Wuj pytasche ßwoju cźełku wot jeje mandźelskeho wotdźerżecź, ale wona jemu cźekny, a młodaj mandźelskaj hromadźe wotjědźeschtaj. Samożenje młodeje żony něhdźe 7 milijonow dollarow wucźini. Jeje wuj je sarjaduje, kotryż chze ju, tak rucźe hacź budźe połnołětna, pod ßudnistwowe dohladowarstwo stajicź. Kennedi je khudy a ma hromadu pschiwusnych podpjeracź.

Hudanczźy.

29.	30.
To je maka khěżiczka Bjes duri a bjes wokna; Nutska młode mjasko roscźe, To ma mjaßo-mjehke koscźe.	Klobucźk, dźerka pschi dźerzy, Snutska hładki, ßwěcźaty, Kryje mjasko mjehkuschke, So jo kakaczk njekole.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißła:
27. Wischniczka. 28. Łuka.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 4854 hr. 17 np.

Dale ßu sa njón darili:

W „Katholskim Póßle“ cźißło 31. lěta 1899 hižo kwitowane:

Radworska płatowa komißija dosta wot knjenje v. Z. 20 hr. Pawlik, sastojnik pschi żelesnizy w Zwönizach, 1 hr. Delanska patentna komißija: s hoscźom Plawno-Draźdźanskim, »se snatymi sacźuczemi«, »Trójka lischkow pschijěcha — měwschi ßwětłe koleska« — 70 np. + 60 np. + 70 np. + 1 hr. 40 np. = ... 24 = 40 =

Hromadźe: 4878 hr. 57 np.

S dźakom kwituje

sarjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

W Budyschinje, 1. auguſta 1899.

Czeſczenym lubym Serbam dowolam ßebi najpodwolniſcho k wjedźenju dacź ſo ßym ßwoju

kolonialtworowu, tobakowu, zigarowu a ſpirituoſowu pſchedawańju

ſ firmu

Khorla Pötſchka

tu wjedźenu, dźenßa knjeſej **Ernſtej Lehmannej** pſchedał a pſchewoſtajił.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi ſa cźaß 30 lět ſpoźcźene, ſ tutym najwutrobniſcho dźak prajizy, ſ dobom proſchu, jo tež na mojeho knjeſa naßlědnika dobroćiwje pſchenjeſeź a pozuczam ßo ſ najwjetſchim poczeſczowanjom

Khorla Pötſchka.

Na pſchedſtejaze ſdźělenje ßo ſdwórliwje poczahujo, dowolam ßebi najpodwolniſcho woſjewicź, ſo ßym

kolonialtworowu, tobakowu, zigarowu a ſpirituoſowu pſchedawańju

knjeſa **Khorle Pötſchki** tu, w kotrejź ßym něhdźe 4 lěta dźěławy był, dźenßa na ßamßne ſliczbowanje pſchedewſał a ſo ju ſ firmu

Ernst Lehmann

prjedy Khorla Pötſchka,

pſchi mjaßowych jědkach 7 na rózku ſchuleŕſkeje haßy

dale powjedu.

Proſchu, dowěrjenje, mojemu knjeſej pſchedkhadnikej w tak wulkej měrje ſpoźcźene, tež pſchichodnje mi ſakhowacź; budu ßo ſtajnje prózowacź, ßo jeho w kóźdym naſtupanju hódny wopokaſacź.

S poczeſczowanjom a najpodwolniſcho

Ernſt Lehmann.

Pola a łuki na pſchenajecźe.

Wot 1. ſeptembra na dwěmaj tudomnymaj knjeźimaj ſwonkownymaj ſahonomaj, ſ łukow a polow wobſtejazymaj, kotrajź 8 a 9 akrow wopſchijataj, pacht wotběhnje. Podpißany chze jej ſe ßwobodneje ruki dale pſchenajecź.

F. Sachſe, na knjeźim kuble pola Huczíny.

Pſcheńzu a **rozku** po najwyſchſchich płaczíſnach kupujemoj a **muku** a **pizu** ſa żito ſaměnjamoj. Poruczamoj tež ff. **pſcheńczną muku,** każ tež wſchě **pizne ſrědki** po najtuniſchich płaczíſnach

Heinke & syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy
ſa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe ſchalki ſ porzlina,
rjane pißane po 15 hacź 20 np.,
hacź do najwoßebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej poruczam po najtuniſchich płaczíſnach

Max Mütze
na bohatej haßy.

Hrabje,
koßyſchcza,
koßaze rynki,
kolmas,
kožowy mas,
powjaſarſke twory,
drjewjanzy,
drjewjane ſtupnje
we wulkim wubjerku tunjo poruczam

J. G. Müller,
powjaſarſki miſchtr
na kamjeńtnej haßy 12.

Cźiſcźazu maſchinu
najnowſcheje konſtrukzije ma tunjo na pſchedań

Curt Voigt w Barcźe.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń, 20. dźeń t. m., swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Z lubeje wysokowaženeje strony je so nam pokračowanje wulcy zajimaweho přednoška přilubiło. Po tym je posedźenje hospod. wotrjada. Dnjowy porjad: Skazanje symjenjow. Sobustawy so należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Započatk z dypkom **4 hodź.** Předsydstwo.

Sserbſke burſke towařſtwo w Hodźiju.

Te ſobuſtawy, kotrež chzedźa ſo pſchi ſhromadnym kupjenju pſchikuṕnych hnojow pola rataŕſkeho zentralneho towařſtwa wobdźělicź, chzyke ſo hacź do 15. auguſta pola pokładnika Wróbla w Hodźiju ſamolwicź, hdźež ſu płaćiſny pſchikuṕnych hnojow a piznych ſrědkow ſhonicź. **Shromadne pſchedſtydſtwo.**

Pſchi rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi **ſtadaŕſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjednoczenej, ſo ſymſki ſemeſter wutoru 24. oktobra t. l. ſapoczńje. Pſchipowjedźenje k woběmaj ſchulſkimaj wodźělenjomaj pſchijima a dalſche rad wukaſa

direktor J. B. Brugger.

Žitowa awkzija.

Póndźelu 14. t. l. popołdnju w 3 hodźinach mataj ſo wowß a jećmjeń na **Klimantez** žiwnoſćźi we **Wownowje** po ſahonach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Wuměnjenja ſo pſchi ſapoczatku woſſjewja. Shromadźiſna pſchi Klimantez žiwnoſćźi.

Jurij Scholta, wjeßny ſudnik.

Pſcheßadźowanje

morweho a žiweho inventara.

Dla dźělenja herbſtwa maja ſo **njedźelu 13. auguſta pop.** wot **2 hodźin** w leżomnoſćźi cźißko 3 w Rakojdach k Schletzej ſawoſtajenſtwu ßkuſchazy ſkót jako 2 krowje, 1 jałoja, 1 koſa, 2 ßwinjecźi, kury a kanikle, 1 wós, hoſpodaŕſki grat, žito, ßyno, ßkoma, kaž też wužitkowe a palne drjewo pſches podpißane wjeßne grychty na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

W Rakojdach, 10. auguſta 1899.

Khěžnik, wjeßny ſudnik.

Wuſtojnych cźěßlow

do trajneho dźěła do Budyſchina a do Bóſchiz pytataj

bratraj Mörbizaj, twarſkaj miſchtraj.

Swój wulki wubjerk

ſyreho a paleneho

khofeja,

a to **paleny khofej**

punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacź do 2 mk.,

ſyry khofej

punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacź 1 mk. 50 np.

jenoż w dobrych, cźiſtych, derje ſłodźazych a ſporych druźinach po najtuniſchich płaćiſnach porucza

Ernſt Lehmann
w Budyſchinje,
prjedy **Khorla Pětſchka**
pódla mjaßowych jědkow 7,
rózk ſchuleŕſkeje haßy.

Draždźanſki jědźny rajß
punt po 16 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Sſuſchene ßlowki,
wulke a ßłódke, punt po 22 np.
porucza **Korla Kahrowe.**

S puczowanja ßym ßo wróćźił

dr. med. Hesse,

noßowy, ſchijowy a wuſchny lěkaŕ,

w Budyſchinje na Bismarkſkej drózy 19.

Na pſchedań: Žiwnoſćź cźo. 3 w Holzy pola Huſki ſ 12 kórzami leżomnoſćźe a ſe wſchěm inventarom. Dalſche wukaſa **Ernſt Marſchner** w Budyſchinje na Nowoſalzſkej drózy 21.

Triumfowu
hutrudźělazu maſchinu
porucza tunjo
Curt Voigt w Barcźe.

Warjeńſki hróch
liter po 20 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Syrup
jara ßłódko ßłodźazy, punt po 16 np. porucza
Ernſt Lehmann
prjedy **Khorla Pětſchka**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rózku ſchuleŕſkeje haßy.

Trjebana warjeńſka maſchina je tunjo na pſchedań na Tuchoŕſkej drózy cźißko 1 delka.

Kowaŕſkeho pomoznika pyta **J. Korla Schmidt** w Radworju.

Ssylnu ſtarſchu **hródźnu dźowku** k 1. januarej pyta zyrkwinſki wucźeŕ **Krawz** w Minakale.

2500 hriwnow
ßo létßa k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalſche je ſhonicź pſches rěcźnika **Weſſera.**

Pilnych žnjowych dźěłacźerjow abo akkordarjow, kaž też dweju ſapſchaharjow ſa konje pyta

Sarěcźanſke ryczerkubło.

Nawjedźitu **holzu** do kuchinje k 1. oktobrej abo prjedy pſchi wulkej mſdźe pyta pſchekupzowa Nowakowa na žitnej haßy.

Kuchaŕki, ßłużobne a kuchińſke holzy pſchi jara wulkej mſdźe, woženjeneho hejtmana a holzu na jene kubło jako podpjeru, wjele dźowkow, wotroczkow a dźěłacźeŕſke ßwójby pyta **Kynaſtowa** na kſchidaŕſkej haßy (Siebergaſſe) 3.

Starſchu žonu a holzu k wotſtaranju mjeńſcheho dźěſća a k wobſtaranju domjazeho dźěła hnydom pyta **Marja Lehmannowa,** baba w Porſchizach.

Dowěrneho zyhelnſkeho miſchtra k 1. oktobrej pyta

O. L. Müller
w Hornjoměrkowſkej zyhelnczi.

Sa kraßny ßwjedźeń, kotryż je nam wſchitkim naſche wyßokocźeſćźene knjejſtwo ſańdźenu njedźelu pſchihotowało ſ pſchiczinu teho, ſo ſtej ßo nětkole 150 lět Wutołczańſke a Banecźanſke ryczerkubło we wobßedźenſtwje cźeſćźeneje Hermannez ßwójby ſdźerżałej, wſchitzy na tutym měſtnje knjeſej dr. Hermannej a jeho knjeni mandźelſkej ßwój ſprawny, najwutrobniſchi dźak wuprajimy. Wſchitzy pſchejemy, ſo by tole rjane wobßedźenſtwo hiſchcźe dołho ßwójſtwo Hermannez ßwójby woſtało.

Wſchón kubłowy perſonal.

Najwutrobniſchi dźak.

Sa troſchtowaze a derjecźinjaze wopokaſma dźělbracźa, pſcheczelſtwa a luboſcźe, kotrež ßu ßo nam pſchi wumrjecźu naſcheho droheho mandźelſkeho, nana, pſchichodneho nana a dźěda,

knjeſa Jurja Ludwiga Müllera,

kublerja **w Měrkowje,**

w tak bohatej měrje doſtałe, ßwój najwutrobniſchi dźak prajimy.

W Měrkowje a Žitawje, 10. auguſta 1899.

Marja Müllerowa, rodź. **Blankenſteinez,**
ſchulſki radźicźel D. **Müller,**
Oskar Müller,
Auguſta Müllerowa rodź. **Jürgenſez,**
Lydia Müllerowa rodź. **Hänſchez**
a 9 wnuczkow.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. augusta 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

7. augusta 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	35—38	63—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	59—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—30	54—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—27	50—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—27	53—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26	49—51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	57—59
3. ßnadnje pizowane	26—29	54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	63—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	63—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiżenjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	43—45	54—56
2. mjaßne	41—42	51—53
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	49—51

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3534 měchow.	W Budyschinje 5. augusta 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 10. augusta 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	12	8	24	8	—	8	24
Pschenża žołta	7	94	8	12	7	71	8	—
Rožka (50 kilogr.)	7	19	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß (50 kilogr.)	7	40	7	60	6	30	7	—
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	—	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	10	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	50	2	80	2	30	2	70
Skoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1278 schtuk, schtuka	9	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 35 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 12 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 11. augusta: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smêje 11. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodź. němske a w 10 hodź. serbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** August Barto, prynzowski pohonc̆ w Draždžanach, s Helenu Augustu Mětez na Židowje. — Handrij Bohuwěr Pětschka, hospodarski pomoznik w Nowych Čžichońzach, s Hanu Hanstez tam.

W **katholskej zyrkwi:** Josef Küffner, hospodarski hejtman w Schekezach, s Julianu Radwańskej tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Oskar, Jana Lischki, wobydlerja a pohonc̆za na Židowje, ß. — Khorla Richard, Khorle Hendricha Sserba, khěžerja a tyscherskeho mischtra na Židowje, ß. — Jan Ernst, Jana Piwarza, kublerja w Bórkn, ß. — Ida Hedwiga, Bjedricha Wylema Jähny, hoscženzarja w Hornjej Kinje, dź. — Marja Lena, Khorle Augusta Malcharja, pohonc̆za we Wulkim Wjelkowje, dź — Hedwiga Hilžbjeta, Jana Michała Wiczasa, žiwnoscżerja w Hrubjelczizach, dź. — Marja Martha, Jana Ernsta Pjecha, hospodarskeho hejtmana na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Arthur, Bjedricha Khorle Scholty, żelesowjercżerja, ß — Maximilian, Antona Bonoma, dźěłacżerja, ß. — Jan Pawoł, Khorle Prady, kamjenjeczeßarja w Sřeschinje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 3. augusta: Ida Hertha, Handrija Josefa Dubana, wojnarskeho mischtra na Židowje, dź, 7 m. 7 d. — 4. Rudolf, Jurja Hermanna Brühla, drainěrowanskeho mischtra pod hrodom, ß., 1 l. 4 d. — Jan Bohuwěr Čžornak, hoscżenzar w Delnjej Kinje, 41 l. 4 m. 8 d. — 6. Hendrich Max, Jana Hendricha Thamerta, zyhelnskeho mischtra w Delnjej Kinje, ß, 4 m. 3 d — Ernst Gustav Pawot, kowarski mischtr a žiwnoscżer w Małym Wjelkowje, 50 l. 5 m. 18 d. — 7. Pawoł Waktař, njemandź ß. na Židowje, 1 l. 23 d. — Kurt Richard, Handrija Wudowenza, wobydlerja a dźěłacżerja na Židowje, ß., 1 m. 9 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

11. njedźelu po ßwjatej Trojizy smêje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodź. němsku spowjedź, w 8 hodź. němske a $\frac{1}{2}$10 hodźin serbske prědowanje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

porucża

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Tunjo na bohatej haßy 10. **Kedźbu!** **Tunjo na bohatej haßy 10.**

Dokelž dyrbju ßwoje khlamy 1. septembra wopuschczicz, wschě **klampnarske twory** wot nětka po kóždej ßo pschihodźazej płaczišnje **wupschedawam.**

Na składže je hischcże wjele **ptaczich klětkow, blidnych, sczěnskich** a **wißazych lampow, dwaj petrolejowaj apparataj,** wulke **młocżniki** a **dójne dónczki, wódne khany, kupanske wanje** atd.

Otto Schulz,

na bohatej haßy 10.

Najlěpscha składnostna kupowanska sa khlamarjow.

Bayerske tóczniki,

brußy a **kunki** w 10 wschelakorych družinach pschi potrjebje porucża

powjasarski mischtr **J. G. Müller**

na kamjentnej haßy 12.

?

Hdże je **dobry** khofej dostacz̆?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haßy 4.



Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernosc̆ wubudźuje a kormjenje połožuje, porucża

Germania a Drogowanja dr. Roebera

s napschecża winoweje kicże.

Sczinowe pleczenje

k wjerćam se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Papjerjowe a pißańske materialije.

A. & W. Neuhahn.

Krótke a galanterijowe twory a hrajki.

Bludźaki, ſcźěnſke, ruczne a pſchestajliwe ſchpihele, domjaze žohnowanje, fotografijowe wobluki, gardinowe žerdźe a pſchestajliwe vitražowe dźeržaki, gardinowe roſetty, gardinowe rjeczaſy, lakowane blachowe twory, ßłónki, mucznizy, koruſchkowe khamorczki, koruſchkowe etažerki, nudlowe kuleczki, dźeržaki ſa khoſejowe měſchki, motydła, ſawalne blidowe deki, kuchińſke wahi, khlěbowe tyſy, rybowanſke maſchiny, kißałowe a wolijowe menaže, pópjerjowe młyny, drjewowe, metallowe a woprawne japanſke tabletty, nože, widliczki a łžizy, nožowe a pjenježne korby, wußwětleńſke a wóſkowe kaſchcźe, poweſchadła ſa blachowu nadobu, myjeńſke deſki, ſchatowe powjaſy, kuleczkowe powijaki, klamory, klamorowe měſchki, wiczne ßaki a wiczne toſche, ſchcźěcźe a khoſcheźa, woknowu kožu, kuchińſke zanki we wulkotnym wubjerku.

Schkleńczane a kamjeninowe ßudobja, emaillowe ßudobja, wurěſane a draſchlowane drjewjane twory.

w Budyſchinje 4 na ßerbſkej haßy 4.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje 4 na ßerbſkej haßy 4.

Žitny jednory, liter po 30 np.,
žitny, dwójny, liter po 60 np.,
Nordhauſenſki, liter po 65 np.,

wſchelake likéry

jako

rózowy likér, perſiko, khorwejdu, mjetlizowy, ingwer, nalikowy, jatroſelowy, wiſchnjowy, zitronowy, hornjołužiſki, ſelowy hórki,

jechiběrnowe, liter po 65 np.,
ſtary, dobry žitny, liter po 65 np.,
Proteczanſki žitny, cźiſty, žitny deſtillat, liter po 65 np.,
rum po wjazorych płaczíſnach.
malakoff, žitny khorwejdowy, Hamburgſki hórki, liter po 80 np.,
němſki Benediktinſki, liter po 120 np.,
wubjerne běłe wino, liter po 65 np., bleſchu ſ njej hromadźe 60 np.,
Samoſke wino, bleſchu po 120 np.,
Ruſſiſki wubjerk, najlěpſche wino Wuherſkeje, bleſchu po 180 np.,
zyle ſtare Malagaſke, bleſchu po 180 np. pola

Auguſta Jatzki
pſchi dźiwadle (theatrje).

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Tołſty ßuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tuczne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cźerſtwy kój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. poruczа

Otto Pětſchka
na žitnej haßy.

Sa kołojěſdnych

poruczam

ſportſke jaki (pótne), ſportſke ſchtrympy, ſportſke koſchle, } we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu, wodu njepſchepuſchczate.

Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej drózy cźiſło 12.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tuczne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pſchi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np.

pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cźiſło 4.

K desinfekziji

pſchi pokhromje mjes howjaſym ſkotom poruča

chlorkalk, karbolowu kißalinu, kreolin, lyſol, želeſowy vitriol

atd.

w ſtajnje cźerſtwej a najlěpſchej tworje tunjo

Otto Engert,

en gros **drogownja** en détail na ſnutſkownej lawſkej haßy.



Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na ßerbſkej haßy 11.

Blyſkne koſzy,
najlěpſche ßwěta, poruča
Curt Voigt w Barcźe.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſchnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſchnyjazy,
jantarjowe laki, kopalowe laki, damarſke laki, želeſowe laki, Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij, dróbnu krydu, gyps, portlandſki zement, najlěpſchi karbolineum, barbicze wſcheje druźiny, ſchablony

ſa **molerjow** a **murjerjow** poruča a ma pſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecza turnańnje.

Spěwy

do žnjowych wěnzow

ßu na pſchedań
we wudawarni „Sſerb. Nowin".

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. | Sobotu 19. augusta 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Pschi wotewrjenju Dortmundsko-Emskeho kanala je kněžor Wylem dwě rěczi měł, w kotrymajž praji, so je jeho twjerda njepowalna wola, twar Rheinsko-Kóbjoweho kanala, wo kotrymž směje pruski krajny žejm wothłoßowacz, pschecźischczecz. Kněžor je pschežwědczeny, so je tutón kanal runje tak nusny sa industriju, kaž sa ratarstwo. Kněžorowa rěcz je po zykej Němskej mózny sacźischcź cźiniła, tola mènjenje pschecźiwnikow kanalowego twara wona njeje pschemèniła. Němszy ratarjo žu skoro bjes wuwsacźa druheho mènjenja dyžli kněžor, woni žamo wěrja, so budże kanal niz jenož rastarstwu, ale tez wulkemu dźělu němskeje industrije a wikowanju schkodźicz.

Tez wjetschina pruskeho žejma njeje žo ani s kněžorowym sjawnym sastupjenjom sa kanalowe twary, ani s rosskładowanjemi ministrow sa twar kanalow dobycz dała. Schtwórtk je pruski krajny žejm s 212 pschecźiwo 209 hłoßam twar Dortmundsko-Rheinskeho kanala, wudospołnjaze twary pschi Dortmundsko-Emskim kanalu a skóncźnje s 228 hłoßami pschecźiwo 126 hłoßam twar Rheinsko-Kóbjoweho kanala sacźišnył. Nětko kanalowe twary hischcże do tsecźeho wuradźenja pschińdu. Pschi debacźe bě w mjenje konservatiwnych hrabja Limburg pschipowjedźił, so budże wjetschina konservatiwnych pschecźiwo njemu hłoßowacz. Kanal by ratarstwu schkodźił a by jenož tym industrialnym wužitny był, kotrychž fabriki blisko kanala leża, mjes tym so žu industrialni, daloko wot njeho leżazy, jara liwzy napschecźo njemu. Najwjetschi wužitk bychu s kanala woßebje Hollandszy měli. S kanalom njeby žo, kaž knježerstwo wocźakuje, wobkhad żelesnizow polóźił, sa to pak by žo sałożk statnych finanzow rostschaßł. Kaž hrabja Limburg w mjenje konservatiwnych žo sapóßłanz Rewoldt w mjenje žwobodokonservatiwnych pschecźiwo kanalowemu twarej wupraji. Nazionalliberalni a žwobodomyßlni, žo wě, chzychu kanalowemu twarej pschihłoßowacz. Sswobodomyßlny sapóßłanz Barth žamo knježerstwu radźesche, žejm rospuschcźicz, potom by žo hižo kanal pschiswolił. Zentrumszy sapóßłanzy běchu w žwojich nahladach dźěleni. Někotsi chzychu hakle žo na poßled wo nim rosßudźicz, druhy kanalowy twar, kaž hrabja Ballestrem, hižo nětkole sacźišnychu. Finanzny minister s Miquel wusběhowasche, so ma statne knježerstwo rosßudźenje wo kanalowej pschedłosy sa jara khutne a so wone na nju njehlada kaž na twar někajkeje żelesnizy. Hdy bychu žo kanalowe twary wotpokasałe, njeby žo s tym knježerstwo spokojiło.

— Kněžor Wylem, kotryž sańdźenej njedźeli se žwojej žwójbu w Wilhelmshöhe pschebywasche, je sańdźenu póndźelu hłowne město Waldekskeho wjerchowstwa, Arolsen, wopytał. W jehe pschitomnosczi žo tam pomnik kněžora Wylema I. wotkry.

— Kněžor Wylem budże 21. augusta pschi wobhładowanju wojakow w Darmstadtu pschitomny. Pschi tejle składnosczi dyrbjesche žo wón s zarom setkacz. Njesnatych pschicźinow dla pak zar w tymle cźasu do Němskeje njepschińdże. Sa to kněžor Wylem 15. novembra do Jendźelskeje na wopyt k žwojej wowzy pojědże.

— Dźěłacźerjo w sakskich wuhlowych podkopkach chzedża strajkowacz. Kaž žo sda, strajk najprjedy w Plauenskim dole wudyri. S dobom žo strajk wuhlowych dźěłacźerjow w žußodnych Czechach pschihotuje.

Awstriska. Napschecźiwo spjecźowanskej politizy němskeje liberalneje a radikalneje strony knježerstwu niczo druhe njewubudże, hacz awstrisku wustawu pschemènicz. Jene wuherske nowiny „Pesti Hirlap“, kotrež žwoje powjesce cźasto s knježerstwa dostawaju, wo praschenju pschemènjenja wustawy w Awstriskej pišaju: W juniju 1897 chzyschе awstriski ministerstwowy pschedßyda sażwany žuk s pschemènjenjom wustawy rosrubnycz. S kněžorskim wukasom dyrbjesche žo nětcźischa wustawa sběhnycz, žo prjedawscha wustawa sawjesc a dyrbjachu žo s dobom pschecźiwo spjecźowarstwu w žejmje naprawy cźinicz. Madźaram bě a je hischcże dźenża nowa wustawa bjesdźak, jenož so wona naprawjenja delegazijow sdźerži. Knježerstwo je tehdy žwoje wotmyßlenje spuschcźiło, nashonjenje pak pokasuje, so žu žo awstriske snutskowne wobstejnosce wot teho cźaża shórschike. Dźenża tam hižo s wulkoněmskej myßlu wojuja, a jeli so žo wustawa njepschemèni, budże tam bórsy se sjawnym krajnym pscheradnistwom wojowacz. Temu dyrbi žo hižo nětkole napscheczo dźěłacz. Wulki profetiski dar k temu njeßkuscha, hdyž do prědka prajimy, so je pschemènjenje awstriskeje wustawy bliske. Mózno, so je kněžorski wukas hižo podpisany, kotryž awstrisku kněžorsku radu rospuschcźi a spjecźiwemu sastupjerstwu kónz cźini.

— Spionaże dla žu we Winje jeneho wyßokeho statneho sastojnika, wyschscheho revidenta pschi statnych żelesnizach, Augusta s Mosetiga, sajeli. W juliju awstriske knježerstwo shoni, so je žo nowy wudźěłany żelesniski mobilisaziski plan franzowskemu knježerstwu sa pjenjesy podtyknył. Sslědźenje sa pscheradnikom tukanje na wyschscheho revidenta w żelesniskim ministerstwje wobrocźi. Mosetig bě njedźiwajcy žwojeje wulkeje mdy se žwojej wulkej žwójbu w cźeßnych wobstejnosczach żiwy a mějesche wjele dołha. Hdyž s Mosetigej saplecźaze pißmo, wot njeho napißane, pschedpołożichu, žo wón dospołnje wusna. Wußkużeny sastojnik Pschyborowski bě jemu sa wotpißmo noweho mobilisaziskeho plana 200 schęßnakow poskicźił. Na to bě s Mosetig plan kranywschi jón wotpißał a wotpißmo Pschyborowskemu pschepodał. Tutón cźekny, s Mosetigej žlubjene 200 schęßnakow njesapłacźiwschi. Pschyborowski do Belgiskeje dźěsche, hdźež hacz do kónz junija žwoju pensiju s Awstrije dostawasche. Pódla s Mosetiga žu offizěra generalneho staba Pribitzera sajeli, kotryž je na podhładne waschnje s Pschyborowskim wobkhadźał.

Italska. Pschichod Italskeje sestarjenemu statnikej Crispiej wjele staroscźow cźini. Towarstwo žadowych wikowarjow, kotsiž hischcże do Crispija wěrja, bě jeho k hoscźinje pscheproßyło. Wón pscheproschenje njepschija, ale towarstwowemu pschedßydże list napißa, w kotrymž žo sa pscheproschenje podźakowa a praji, so žo w nětcźischich srudnych wobstejnosczach pschi žwjedźeńskich hoscźinach njemóże wobdźělicz, Italska wschědnje bliże k bjesdnu krocźi, a nichtó nima dosc mozy, so mohł ju psched sahubjenjom swarnowacz. Dny, kotrež mi (Crispiej) hischcże sawostanu, njedadża mi docźakacz, so žo nasch kraj saßo sběhnje. — Na nětcźischim njesbożu Italskeje je Crispi žamo s wulkeho dźěła wina. Pod nim je žo kraj na kromu bankrotta dowjedł.

Franzowska. Dreyfusowy prozeß zyły žwět s napjatej kedźbliwosczu sceźehuje. Cźim wjazy žo žwědkow pscheßłyschuje, cźim bóle žo Dreyfusowa wěz pohubjeńschi. Najwjazy dźiwanja je žwědcźenje bywscheho franzowskeho presidenta Casimira Periera a bywscheho wójnskeho ministra Merciera sbudźiło. Casimir Perier praji: General Mercier mi k wjedźenju da, so žu žo s bürowa generalneho staba pißma shubiłe, a so je žo liscźina, kotraž tu wěz wotkryje, w němskim póßłanzstwje namakała. 5. januara němski póßłanz ministerstwowemu

pschedßydże pschińdże a jemu depeschu pschedpokoži, kotruż bě wot khěžorstwoweho kanzlera wjerha Hohenlohe w khěžorowym mjenje dostał. Wón ministerstwoweho pschedßydu proschesche, so by jemu awdijenzu pola presidenta republiki wobstarał, dokelž depescha napominanje wopschijesche, wo tej wězy so mnu parschonsży jednacź. Ministerstwowy president Dupuy mi powjesćź wo póßlanzowej krocżeli da a mi depeschiny text pschepoda. Dach němskemu póßlanzej wosjewicź, so jeho bliżschi dżeń wocżakuju. Nasajtra wón pschińdże. W depeschi ßo praschachu, cżeho dla je ßo němske póßlanzstwo do Dreyfusoweje wězy saschmatało. Jeli so wone njeje do teje naležnosćze sapleczene, żada ßo wosjewjenje, so je tamna powjesćź njewěrna. Wotmolwich, so je ßo pißmo w żelesnym khamorje němskeho póßlanzstwa namakało. Póßlanz snapschecźiwi, so ßo jemu to njemóżne bycź sda. Na póßlanzstwje ßo wjele pißmow dostawa, tola ßo njeje hodźiło spósnacź, so je ßo jene ważne pißmo shubiło. Wotmolwich, so mamy też my tole pißmo sa njewažne, a so njejßmój ani knježerstwo, ani ja němske póßlanzstwo do teje naležnosćze sapletkoj. Pschispomnich, so němske póßlanzstwo sa to samolwite njecżinimy, schtož dostawa, runje tak, każ njebychu naß móhli samolwitych cżinicź sa papjery, kotreż ßo nam pschinjeßu. Tola doßaha, so je ßo w jenym zusym póßlanzstwje liscźina namakała, wo kotrejż měnja, so je wot jeneho franzowskeho offizěra, so by ßo dopokasało, so je offizěr winowaty. Póßlanz pak na pißmje wobsta, po kotrymż dyrbjesche němske póßlanzstwo njesapleczene bycź. Wotmolwich jemu, so budże ßo tajke wosjewjenje niz jenoż na němske póßlanzstwo, ale na wschě póßlanzstwa w Parisu poczahowacź, kotreż mohle ßo cźim skerje trjechene cźucź, dokelž by ßo jenoż jena jenicźka móz wusamkła. Někotre dny posdźischo da póßlanz prajicź, so tu wěz jako wotbytu wobhladuje.

General Mercier, pjedawschi wójnski minister, we wulkej uniformje pschińdże. Jeho wuprajenje je ważne, dokelž wobras wo wobhonjerskej ßlužbje dawa. Po krótkim wucźahu wón praji: Hdyž w lěcże 1893 ministerstwo pschedewsach, mi Sandherr jako wodźer wobhonjerskeje ßlužby k wjedźenju da, so je Němska ßwoju wobhonjerśku ßlužbu dospoknje hinak srjadowała. Město dotalneho ziwilneho schefa bě wyschk Schwarzkoppen, attaschė w Parisu, stupił, kotryż zyle wobhonjerstwo wodźi. Sandherr mi też k wjedźenju da, so italski attaschė Panizzardi ßwojeho němskeho kollegu móznje podpjera, a so mataj wobaj w Parisu shromadny bürow. Němski khěžor ßo ßam s tymile wobhonjerskimi naležnosćzemi saběra, a we wěstych wuwsacźnych naležnosćzach ßebi wodźerjo wobhonjerskich bürowow w Parisu, Brüsselu a Straßburgu direktnje a s khěžorom ßamym dopißuja. Mercier jako dopokasmo sa tole wuprajenje naspomni, so je rěcźnik Müller s Lilla w khěžorowej dźěłanskej stwje nowiny „Libre Parole“ s pschispomnjenjom na kromje: „Hejtman Dreyfus je sajaty“, namakał. Mercier dale rěcźesche: Proschach Sandherra wo pißmo, s kotrymż by ßo němske wobhonjerstwo dopokasało. Wón mi papjerku pschinjeßy, kotruż bě Schwarzkoppen s wokolnikom němski popißał. (Wona bě ßo s druhimi pißmami s němskeho póßlanzstwa kranyła.) Na njej stejesche: Mój luby! Muż Meuseskeho wobtwjerdźenja je mje dospoknje tcźazy wostajił. Jeli so by w mojej njepschitomnosćzi pschischoł a něschto pschinjeßł, móżecże jemu 300 frankow do prědka dacź. Wón dyrbjał s najmjeńscha pschinjesćź: 1. sbytk Meuseskeho wobtwjerdźenja, 2. dwaj Touleskaj planaj, 3. liscźinu „Chargeur“, 4. Manonollierśku ryßowanku, 5. dwórnischcźowy plan, 6. Malzevilleske wobtwjerdźenje. Jeli so by něschto pschischło, dajcże ryßowanku „Chargeur“ Panizzardiej a póscźelcże kabinetskeho kurěra do Barlina. Pscheju najlěpsche. Pońdu do Kaiserhofa. Schwarzkoppen.“ List je 29. aug. 1893 napißany.

W měrzu 1894 agent Guenee list agenta X . . . póßła, prajizy, so dyrbja we wójnskim ministerstwje kedźbowacź. Jedyn offizěr wot tam Schwarzkoppena a Panizzardia zyle dźiwnje sastaruje. W haprleji 1894 list pschińdże, w kotrymż ßo praji: „Macże wjelka w ßwojim stadle. Pytajcże! Njemóżu to doscź wospjetowacź, ßym tejele wězy wěsty.“ W juniju 1894 tón ßamy agent pißasche, so jedyn offizěr, kotryż je w měrzu a haprleji druhemu bürowej pschißłuschał, Schwarzkoppenej a Panizzardiej ßłuži. Casimir Perier je samjelcźał, so je wón na tym dnju, na kotrymż je s němskim póßlanzom rosrěcźenje měł, s ministerstwowym pschedßydu Dupuyom a so mnu wjecźor wot 8 hodźin hacź do ½1 hodźiny w elisejskim hrodże hromadże był, so by depesche, mjes khěžorom Wylemom a němskim póßlanzom Münsterom póßlane, wocźakał. Cźakachmy połpjata hodźiny, hacź měr abo wójnu tele depesche pschinjeßu. Popołdnju běchu mi woprawdże k wjedźenju dali, so je Münster pschikasnju dostał, ßebi ßwoje papjery wot franzowskeho knježerstwa żadacź, jeli so ßo jeho reklamazije njebychu spokojile. Widźicźe moji knježa, so běchmy jenoż dwaj porstaj schěroko wot wójny sdaleni.

Mercier dale praji, so je pschepytanje pschiporucźił. Najprjódzy na Dreyfusa njeje tukanje padało. Wón je ßo hakle na Dreyfusa kedźbliwy sczinił, hdyž je ßo 20. a 21. septembra 1894 jemu jedyn sapiß aktow (borderau) s němskeho póßlanzstwa pschinjeßł. Mercier praji, so wón njeby Dreyfusa sajecź dał, hdy by njewěrił, so je Dreyfus winowaty. Dreyfus, kotryż prěje, so je akty, w sapißu mjenowane, widźał, je wschě widźał. Wuprajenja ßwědkow dopokasaja, so je wón wschě experimenty artillerije a wscho to snał, schtož tajne liscźiny wopschijeja. Dale Mercier wobkrucźa, so je njemóżne, so je Esterhazy sapiß (borderau) pißał.

Scźěhowazy ßwědzy general Billot, něhduschi wójnski minister Cavaignac, něhduschi wójnski minister Zurlinden, general Chanoine a general Roget běchu wschitzy pscheßwědcźeni, so je Dreyfus winowaty. Billot praji, so je jemu Lyonski pschekupz Dénis Villon powjesćź wo rosrěcźenju dweju němskeju offizěrow póßłał, kotrejuż je Villon pschekwapił. Jedyn s njeju je prajił, so je hrosnje hladacź, kak franzowszy offizěrojo ßwój wótzny kraj pscheradża. Druhi je snapschecźiwił: „To je se sbožom sa naß. Dreyfus nam też mobilisazyski plan wuda.“

Na poßled staj ßo ßwědkaj pschepytowanski ßudnik Bertulus a Picquart pscheßłyschałoj, kotrajż, każ hižo psched kaßacźnym ßudom, Dreyfusowu njewinowatosćź dopokasacź pytaschtaj.

— Na jeneho s Dreyfusowych sakitarjow psched ßudom, rěcźnika Laboria je jedyn dźěłacźer wonka na drósy s revolwra tśělił. Kulka je ßo do khribjeta saryła. Labori njeje straschnje sranjeny, tola jemu hischcże někotre dny njebudże móżno, pschi ßudniskim jednanju pschitomny bycź. Nadpadnika ßu sajeli.

— Knježerstwo je pschedßydu patriotskeje ligi, Déroulède, a mnohich pschiwißowarjow monarchistiskeje a bonapartistiskeje strony sajecź dało. W Parisu ßo bojachu, so budża pschecźiwnizy nětcźischeho knježerstwa roshorjenje, s kotrymż je ßo lud s Dreyfusowym prozeßom wobjał, k s budźenju revoluzije wužiwacź. Poßlednje dny ßu też ludowe cźrjódy po Parisu cźahajo „prjecź se židowskim knježerstwom“ wołałe, tola je polizija pschezo njemërnikow s lohkej prózu rosehnała.

Pódla Déroulède je knježerstwo też pschedßydu antisemitiskeho towarstwa, Guerina, sajecź wobsamkło. Wo tymle wobsamknjenju pak Guerin s cźaßom shoni. Hdyž ßo polizija wo durje jeho doma klapasche, wona wobrónjene spjecźowanje nadeńdże. So njeby k krejpschelecźu doschło, polizija zofasche a ßo na to wobmjesowa, so Guerinowy dom strażowacź da. Plunowy a wodowy wód do domu je ßo sawrjeł. Guerinej a jeho towarschaм je to wscho jene. Woni praja, so maja wodu, petrolej a zyrobu na dołhi cźaß pschi ßebi. We wokolnych dróhach tyßazy wcźipnych ludźi woblehnjenje wobkedźbuje. Skónczńje budże ßo Guerin tola poddacź dyrbjecź.

Portugalska. Mór w pschistawnym měscże Oporcże ßo dale rosschěrja. Hacź dotal je 29 woßobow skhoriło a 10 s nich wumrjeło. Poßlednje dny ßu lěkarjo dwě nowej shorjeni nashonili, a pola jeneho muża, kotryż je hischcże tón ßamy dżeń wumrjeł, a pola jeneho dźěscźa.

Rußowska. Jedyn s mórskich pschistawow, kotryż je Chinesa Ruskej wotstupiła, Talienwan, je Ruska powschitkownemu ßwobodnemu wobkhadej wotewrika. Zarski wukas k finanzemu ministrej praji: S wulkim wobßedźenstwom Ruskeje w Europje a Asiskej je ßo s Božej pomozu sbliżenje rańschich a wjecźornych ludow móżne sczinikło, a s pschecźelnym napschecźo pschińdźenjom Chiny je ßo poradźiło, historiski samër Ruskeje dozpicź. S tym, so staj ßo dwaj chineskaj pschistawaj: Talienwan a Port Arthur s wokolnym krajom Ruskej wotstupiłoj, je ßo wulkej ßibirskej żelesnizy pucź k żołtemu morju wotewrił. Po mudrym wobsamknjenju chineskeho knježerstwa ßo my se ßo twarjazymi żelesnizami s Chinu sjenocźimy. To wschitkim ludam wulki dobytk a pschihódny wobkhad pschinjeßy a pschestajenje ßwětoweho wikowanja połóži. Sso njepschestawajzy starajo sa powschitkowne lěpsche ßym sa nusne měł, po natwarjenju żelesnizow hacź k Talienwanskemu pschistawej tutón jako ßwobodny pschistaw sa pschekupske łódże wschěch ludow wopowjedźicź a pódla tuteho pschistawa nowe město „Dalutj“ natwaricź.

Sserbija. Njekraßnik Milan dyrbi ßo po namjecże Ruskeje s mozu se Sserbije wuhnacź, so by ßo kraj saßo směrował. Nětkole ßo Awstriska hischcże pschecźiwo tutemu rosumnemu namjetej pschecźiwja.

China. W pokodnischej schantungskej provinzy, w diözesy pruskeho katholskeho biskopa Anzera, je saßo krwawne pschesczěhanje kschesczijanow wudyriło. Mißionstwo w Chiningu ßu wupuscźili.

Podawk na puczowanju.

Pšched něschto lětami — to bě tehdom, hdyž hischcźe ßam we ßwojich wobkhadnych naležnoscźach puczowach — pschińdźech też junu do Wonez, makeho města ſ něktrymi tyßazami wobydlerjow. Wo dnjo běch po wokolnych wßach byl a derje wikowal. Duž wróczich ßo dobreje myßle wjeczor wokolo dźewjeczich ſ mustrowym kofrom do Wonez. Dokelž běch ßmjercź muczny, dach ßo makemu hólczezej do bližscheho hoscźenza dowjescź; ale, běda, hoscźenzar „skoteje krónу“ wostaji mje ſ krótka stejo, prajiwschi, so ruma sa mnje nima. W měscźe běchu mjenujzy skótne wiki, a duž bě hoscźenz wot spody hacž horka pokny burow a skótnych wikowarjow. Běch wschón sniczeny. Sprózznemu a wuběhanemu, kajkiž běch, bě mi bóle na płakanje hacž na ßměchi. Tu pschińdźe mi na pomoz hoscźenzarjowa dźowczicźka. Pschecźelnje radźeschе mi, so bych tola junu w „lawje“, druhim hoscźenzu w měscźe, pospytał, wo kotrymž hacž dotal niczo wjedźał njeběch.

Duž hnydom do „lawa“. Ale też tam scźahnychu ſ ramjenjomaj wobžarujo. „Nimam ruma“, bórczeschе hoscźenzar, „dom pokny. Skótne wiki, pospyt nowcje wohnjowcje ßykawy, sałożeński ßwjedźeń turnaŕskeho towaŕstwa.“

Tak dźeschе to khwilu dale, potom wostaji mje ſ mojimi wężami w khěži stejo a shubi ßo w hoscźinskej jstwě. Sdaschе ßo mi, so ßym do khěže pschemyßlenych trjechik. Mjes tym, so tu njerosßudny stejach, běhachu nimo mje: skótni wikowarjo ſ wulkimi pjenjeżnizami, hrubi pincznizy, woschcźerjaze holzy, wohnjowobornizy se ßwětłymi nahłownizami, turnarjo w běłych khołowach a cźerwjenych bantach, młode holzy ſ cźerwjenym wobliczom. Tu se schiju ßmjecźe a wucźe, tam swada a kußanje, a nade mnu najhórscha hudźba k rejam. Njewjedźach, schto sapoczecź. Tu pschińdźe runje saßo hoscźenzar se jstwy. Roshněwach ßo, slecźach k njemu a wsach jeho sa rukawu.

„Wy mje dyrbicźe sdźeržecź.“

„Njemóżna wěz“, bórczeschе hoscźenzar saßo, „ßym hižo rjekł, žanecho ruma.“

Duž postarajcźe ßo wo rum“, wołach ja, „cźłowjecźe, chzecźe dha hoscźenzarjej we „skotej krónje“ rjany dobytk ſ mozu do huby walicź?“

To pomhaschе. Běch wumóżeny a korczmaŕ bu na dobo pschecźelnischi a rěczeschе hižo swißliwischo.

„Cźakajcźe. Ja lědom k spanju pschińdu, dyrbju wotucźeny wostacź. Moja žona ma w kuchini dźěłacź. Móżecźe naschu komoru měcź!“

Mjeńschinu posdźischo ßedźach w sakurjenej hoscźinskej jstwě pschi schkleńzy jeschcźateho piwa a dach ßebi wjeczeŕ ßłodźecź, mjes tym so nade mnu wjeŕch ropotaschе pod cźežu rejowazych. Potom pschińdźe korczmaŕ a dowjedźe mje horje do prěnjeho posthoda.

Zyle ſ kónz khódby běschе ta stwa, ſ dwěmaj woknomaj na torhoschczo a ſ jenym do wuskeje, cźmoweje haski. Pschi blukim ßwětle ßwěczki ßo roshladowach. To bě wulki rum, ſ dźěła jako jstwa k bydlenju, ſ dźěła k spanju pschiprawjeny. Dwě łoži tu stejeschtej w kucźe mjes jenym woknom, kiž na torhoschczo dźěschе, a mjes tym, kiž do haski dźěschе. Wokenzy sawrjewschi dźěch du durjow, so bych też te samknył, ale ani saßuwaka, ani klucza tu njebě. Nó, schto to wo to, hnydom mje tola njewobkrauu; nimo teho mózach wjeßoły bycź, so běch pschebytk namakał. Bojasny njejßym, ale na poßledk je kedźbnosćź k wschemu wužitna. Duž stajich k hłowam wotwodźeteho łoża stólz, ßunych pod njón kofer a wupschestrěch ßwoju drastu tak wuschiknje na njón, so drje nikomu na myßle pschischko njebudźischе, tam schto pytacź. Swoju listowniu pak tyknych pod hłowak. Na to haßunych ßwězu a lehnych ßo.

Se schkałobami we wokenzach dobywaschе ßo měßaczkowe ßwětko do jstwy, ale jeno ſ tak ßłabymi cźeńkimi pruhami, so najwjetschi dźěł jstwy cźmowy wosta, a so bě jeno woßrjedźa tak schère, so běchu wězy jeno we wobryßach widźecź. Dokho njemózach wußnycź. Bě ßnadź to rosbudźenje a napinanje wo dnjo, bě to dźiwne, haj, woprawdźe hróßbne rosßwětlenje jstwy, bě ßnadź to, so dyrbjach pschi njesamknjenych durjach spacź, abo bě ßnadź njemér, hołha hara w domje, kotraž hacž ke mni hawtowaschе, ja njewěm; běch mucźny, rosbity po zyłkym cźele, a njemózach tola wußnycź. Na poßledku drje běch tola na pół wußnył. Na dobo ßo satorżech, běch schudrowanje na durjach saßłyschał. Bě njemóżno, so běch ßo mylił, dokelž bě mi jaßnje wědome, so bě jstwa na dźěłk mjeńschiny rosßwětlena pobyła. Sswětko bě dyrbjało pschi wotewrjenju durjow ſ khódby ßem pschińcź. Pschi sawrjenju durjow bě drje potom schudrowanje nastało, na cźož wotucźich.

Njeběch wjazy ßam — to bě mi hróßbne. Schto chzych sapoczecź? Poskoczicź a wo pomoz wołacź? Schtó dha budźische mje pschi tej harje w domje też hnydom ßłyschał, abo schtó wě hacž njebudźich pschi najmjeńschej harje też hižo mordarjowy nóż we wutrobje měł? Leżach zyle směrom, ßo poczo, a pytach dych sadźeržecź. Cźeßnjaty wokomik, tu rjepotaschе ſ cźicha podkoha, potom bě wschitko směrom. Krej ßo mi haczeschе: pschikhadźeschе potajkim bliže. A pschezo hischcźe njewjedźach, schto sapoczecź. S měrom moricź ßo njechach dacź, to bě jene; tak drohe, kaž mózno, dyrbjeschе moje žiwjenje bycź. Ale wobhladniwosćź, wulka wobhladniwosćź bě trěbna. Hdy budźich ßwojoho pscheczíwnika mohł ſ najmjeńscha wohladacź, ale po cźmje dźě shudawach wscho bóle, hacž so budźich mohł spósnacź. Nó, něschto cźinicź dyrbjach. Ssunych ßo potajkim ſ cźicha hacž do kromy łoża, so bych ßo roshladał; na prawizu schkitaschе mje tak dokho druhe łožo. Poczach mikotacź, ale w tej cźmě mi to niczo njepomhaschе. Duž wotewrich najprjedy jene a potom druhe wóczko. Hlej, schto jeno bě to delka k nohomaj mojeho łoża? Tam stejeschе něschto běłe, rune kaž ßwěza, a njehibny ßo. W straschе pschekloch, to mohł rjez, se ßwojimi pohladami. Cźłowjeska postawa dyrbjeschе to bycź; haj, něttkole móżach ju hižo lěpje spósnacź, ſ lěwej ruku sepjeraschе ßo na łožo, a w prawej ruzy — kajki bě to strach — dźeržeschе něschto ßwětke, nóż. Hladach wótrje. Kak dokho je běła postawa takle njehnuta tu stała, njewěm. Skónczńje woživi. Njedźiwajo cźmy wobkedźbowach kóždy jeje pohib. Prawiza sjědźe k ertej, nóż wosta mjes subami. A něttkole ßuwaschе ßo zyła pomaku bliže, lěwiza maßaschе po kromje łoża, prawiza pak ßahaschе sa stólzom, najskerje, so by potom zyłe cźěko bjes hary docźahnyła hacž do bliska. Ssurowy strach pschejědźe mje: dyrbjach sadajeny bycź.

W tutym wulkim straschе sebrach saßo ßwoje mozy. S jenym wotmachom slecźach psches pódla stejaze łožo a hrabnych — hacž bě to njewědomje abo pschi spěschnym spósnaczu — ßwój pschedeschcźnik, kiž bě na khamor sepręty. Njejabzy ßo wotewri, a ſ tutym schkitazym krywom psched ßobu dźěch na pscheczíwnika. Tón pak njebě mojeho nadpada wocźakał, ale bě won na khódbu cźekнył. Sapraßnywschi samknychu ßo sa nim durje.

S lohka wodychujo tu stejach. Potom tschepotachu mi wschě stawy. Nosy a ruzy mje boleschtej. Swjesech ßo na stólz. Njewěm ßo wjazy dopomnicź, kak dokho ßym tak ležał. Skónczńje wubudźi mje ßnadne sasymnjenje ſ mojeho pohłuschenja. K ranju dnische ßo hižo; jstwa bě schérje rosßwětlena. S wobcźežnoscźu ßo woblekach. Potom pschepytach jstwu dokładnje a hladach na khódbu. W prěnim poskhodźe bě wscho směrom a w najlěpschim rjedźe. Reje sdachu ßo nimo bycź. Jeno delka w korczmaŕskej jstwě bě hara. Samknych saßo durje a lehnych ßo sdrascźeny na łožo, so bych ranje docźakał. Ale spróznosćź mojeho cźěła bě pschewulka, hacž so budźische mi mózno było, wotucźeny wostacź. Wußnych na něschto hodźinow twjerdźe.

Rano wokolo schescźich stanych. Dyrbjach hakle ßebi rosmyßlicź, kak běch sdrascźeny na łožo pschischoł. Potom ßo wumych a dźěch dele. W hoscźinskej jstwě bě wocźichło. Jeno sa jenym blidom ßedźachu hischcźe hoscźo a hrajachu ßkat; hižo wjecźor běchu tam ßedźo hrali. Sa schenkwaßom spasche hoscźenzar, nosy na dwaj stólzaj pschestrěwschi, jeho žona pak rumowasche sady. Postrowi mje a pschinjeße mi khofej. Hnydom ßyże ßo ke mni a pocźa rěcźecź. Na dobo ßo pschetorże a rjekny. „Mojemu mużej njeprajcźe niczo dźenßnischeje nozy dła!“

„Schto, scźe dha hižo wo tym ßłyscheli!“ wupraßnych ßo dźiwajo. Wona kiwny ſ waha ſ hłowu a rjekny potom, ßo poßměwajo: „To ßym ja ßama była. Ja njewjedźach, so wy w naschej komorje leżicźe, a myßlach ßebi, dokelž ßwojeho muża hižo dleschi cźaß wo jstwje njewidźach, so je ßo wón lehnył. Wěscźe, mój muż je jara dźiwny. Wo kóždy pjenjeżk chze bycź proscheny. Duž cźinju to tak, so jemu, hdyž spi, trěbne pjenjesy ſ kapsy bjeru. Tak nimam tak cźasto hary ſ nim.“

„Haj, ale tón nóż, kotryž mějeschcźe w ercźe“, pschetorżech ju, hischcźe pschezo tukajo. „To bě zyle wschědny kuchinski nóż, horka kulowaty“, wotmołwi mi ßo ßmějo, „tu saßo widźicźe, kak njespuschczomni ßłużobni ßu. Duzy horje nadeńdźech jón na skhodźe — pinczńik je jón drje shubił — a wsach jón k ßebi. A dokelž bě mi potom na pucźu, dźeržach jón tak dokho se subami.“

Ja ſ lohka wodychnych. „Hischcźe junu, niz pscheradźicź mojemu mużej!“ rjekny korczmarka a położi porsty na hubje. A ßym ßłowo dźeržał.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** 30. auguſta ſmĕje ßo 25lětny jubilejſki ßwjedźeń ſkhadźowankow ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe. Wſchitzy prjedawſchi wopytowarjo ſkhadźowankow ßu wot ßwjedźeńſkeho wubjerka woßebite pſcheproſchenje doſtali, kaž daloko ßu ßo jich mjena a adreßy ſ aktow wußlĕdźicź móhke. Dokelž pak je lóhko móžno, ſo tón abo druhi prjedawſchi ßobuſtaw ſkhadźowankow pſcheproſchenje doſtał njeje, dokelž pak jeho mjeno ſapißane njebĕſche pak jeho adreßu njeſnajemy, hiſchcźe junkrócź ſjawnje wſchitkich, kiž ßu na ſkhadźowanku khodźili, na naſch ßwjedźeń pſcheproſchujemy. Sa prjedawſche ßobuſtawy ſkhadźowankow a cźeßnych hoſcźi je popołdnju w 3 hodźinach ßwjedźeńſka hoſcźina na tſĕleŕni. Wjecźor w 7 hodźinach je tam ßerbſki konzert. K konzertej nimaja jenož pſcheproſcheni pſchiſtup, ale wſchitzy Sserbja. Kóždy Sserb je na konzert pſcheproſcheny. Duž lubi Sserbja pſchińdźcźe w bohatej liczbje na rjany ßerbſki konzert, ſo byſchcźe ßo ſradowali na ßerbſkim ſpĕwje!

S **Budyschina.** S pſchiczinu 25. ſwjaſkoweje ſhromadźiſny hornjołużiſkich woborow, kotraž ßo tu 12. a 13. auguſta wotbywaſche, bĕ ßo Budyſchin ßwjedźeńſku draſtu woblekł. Hižo ßobotu popołdnju a we wjele wjetſchej mĕrje hiſchcźe njedźelu ßwjedźeńſke žiwjenje w naſchim mĕſcźe žołmjeſche. Ssobotu popołdnju ßo w hoſcźenzu „bĕłeho konja“ ſhromadźiſna wotpółłanzow wotbywaſche a wjecźor bĕ „piwna ſabawa. Njedźelu dopołdnja ßo ſwucźowanja Budyſkeje a Židowſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory aWeigangſkeje fabrikſkeje wobory na žitnych wikach wotbywachu, kotrež ßo wſchĕ k ſpokojnoſcźi wuwjedźechu. Popołdnju ßobuſtawy 80 wohnjowych woborow, nĕhdźe 1700 muži liczazych, w ßwjedźeńſkim cźahu po mĕſchcźanſkich drohach cźehnjechu. Cźah ßo ſ wjele tyßaz pſchihladowarjemi witaſche a ßo ſ domow, nimo kotrychž ßo wón hibaſche, ſ kwĕtkowymi wonjeſchkami poßypa. Hdyž bĕ cźah na žitne wiki pſchicźahnył, ßo wón w połkole pſched induſtrijowej a pſchemyßłowej ſchulu ſeſtupa. Budyſka a Židowſka dobrowólna a Weigangſka fabrikſka wohnjowa wobora mĕjachu tu ßwoju wuſtojnoſcź pſchi haſchenju wohnja pokaſacź. Mĕjachu ſa to, ſo bĕchu ßo bohata wĕża, produktowa burſa a induſtrijowa a pſchemyßłowa ſchula ſ błyſkom ſapalike. Hdyž bĕ ßo wohnjowe piſkanje ſapiſkało, Budyſka dobrowólna wohnjowa wobora ſ noweje gratownje ſkoku pſchihna a hižo ſa 4 mjeńſchiny wot ſapiſkanja wohnjoweho ſignala liczene jena ßykawa ſ mechaniſkeho rĕbla do wohnja wodu ßykaſche. Bórſy po tym ſ drjewowych wikow Weigangſka fabrikſka a Židowſka dobrowólna wohnjowa wobora ſ tſĕlnika pſchijĕdźeſchtej. Pſchi haſchenju ßo ſ pjecź rołow ßykaſche a ßo wſchón wukhowanſki grat wužiwaſche. Haſcheńſke dźĕło ßo w najlĕpſchim rjedźe ſta a ßo ſ wĕſtoſcźu a wobhładniwoſcźu wodźeſche. Sa nĕhdźe 20 mjeńſchinow bĕchu wſchĕ ſwucźowanja pſchewjedźene, a haſcherjo na to po wodźĕlenjach na tſĕlnik cźehnjechu, hdźež ßo pſchi konzercźe wjeßely towarſchny wobkhad roswi, doniž ßo haſcherjo ſ wjecźornymi żeleſniſkimi cźahami na dompucź njenaſtajichu. — Wokoło dźewjecźich hodźin mĕjeſche ßo ßwjedźeńſke wobßwĕtlenje roſpadankow Miklawſchſkeje zyrkwje a hrodowſkeje hory.

— W cźaßu wot 31. julija hacź do 12. auguſta wotmĕwaſche ßo tudy w ratarſkej ſchuli tak mjenowany kurſus ßad plahowanja ſa wucźerjow. Na nim ßo 13 wucźerjow wobdźĕli. Mjes nimi bĕchu tež tſjo Sserbjo: Keŕk ſ Maleſchez, Beyer ſ Bolborz a Löhnert ſ Noweje Wßy. Wjele wužitneho móžeſche ßo tu nawuknycź. Kóždy popołdnje ßo wucźerjam pſchednoſchki dźeržachu wo wĕzach, kiž ßu k roſomnemu plahowanju ßadowych ſchtomow nuſne. Popołdnju pak ßlĕdowachu roswucźowanja we wſchĕch ſahrodniſkich dźĕłach: w rajolowanju, ßadźenju ſchtomow, ſchcźĕpjenju atd. Pſchednoſchki a praktiſke roswucźowanja poſkiczowachu kk. direktor Brugger, ſahrodniſki inſpektor Braunbart a Dittrich a Schander, wucźerjej pſchi ratarſkej ſchuli. Kaž ßłyſchimy, ßu ßo wucźerjo jara ſpokojeni ſ kurſußa do domiſny wróczili.

— (Woheń.) Sańdźenu ßobotu bĕ w żeleſolijeŕni, pſchi Wjeleczańſkej dróſy leżazej, na to waſchnje woheń naſtał, ſo bĕ ßo murja mjes ſchkrĕjeŕnju a kóſkami pukła. Se ſatraſchnej horzotu, ſe ſchkrĕjeŕnje ſtupazej, bĕchu ßo kóſky ſapalike. Dokelž ßo wóhnja ſ cźaßom dohladachu, bĕ móžno, jón hiſchcźe ſalecź, prjedy hacź ßo pſches zyku tſĕchu wupſcheſtrje.

— (Kołojĕſdny ſnjeſboži.) Póndźelu wjecźor wokoło 8 hodźin je na hoſpitalſkej haßy jedyn kołojĕſdny ſe ßwojim jĕſdnym kołom do jeneho ſapſchaha ſraſył. Wobej kole jĕſdneho koła ßo do zyła ſmjecźeſchtej.

— Tudomny pĕſchkowſki regiment je ßo ßrjedu ſ brigadnych ſwucźowanjow wrócził.

— (Pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb, runje kaž wjedrowĕſchcźeŕ w Sserbach, ßuche wjedro wocźakuje. Dny wokoło 23. auguſta ßnadź nĕkotre njewjedra pſchinjeßu. Po nich temperatura trochu wuſtudnje. Na to budźe hacź do 10. ſeptembra wjedro dale k ßuchocźe pſchikhilene. 5. ſeptembra, kotryž je kritiſki dźeń 2. rjadownje, ßo teho dla na wjele deſchcźa liczicź njehodźi.

S **Wjeleczina.** Sańdźenu ßobotu wjecźor wokoło 10 hodźin ſtaj ßo domſke a bróżeń tudomneho wikowarja Kuttera wotpalikej. Dokelž domowi wobydlerjo hižo twjerdźe ſpachu, móžeſche ßo jenož mało nadoby wukhowacź. 200 hriwnow pjenjes je ßo ßobu ſpaliło.

S **Komorowa** pola Rakez. Srudnoſpodźiwny podawk je wóndano jenej hoſpoſy w Nĕdźezach njelube mjerſanje naczinik. Prjedy hacź chzyſche wona butru plazacź, ju wona do wanje połoži, ſo by ju wumyła! W tymle wokomiku ßłużobna dźowka ſawoła, ſo ſ ranzy proßata na ßwĕt dźeja. Hoſpoſa ßo teho dla butry, kotraž w wani pſched khĕžu leżeſche, woſtaji a do khlĕwa bĕżeſche. Mjes tym ßo koſa w krumwaŕni wottorže a po koſazym waſchnju ſa nĕcźim khłóſchcźim pytaſche. Wokoło cźuſchło wona k wani ſ butru pſchitupota. Tajke nĕſchto hiſchcźe cźaß ßwojeho koſazeho žiwjenja njebĕ wohladała. Butra rjenje wonjeſche, duž dyrbjeſche tola tež dobra k jĕdźi bycź. Powoptawſchi ßo hepa do butry ſ tajkej pożadliwoſcźu da, ſo móżeſche ju lĕdma dopóżeracź. Tola butra njeje prawa piza ſa koſy. Sslĕdne ſkoczo ßo ſ tucźnej butru duſcheſche a ßo ſaczkny. Dyrbjachu koſu rucże doſchtapicź, ſo móhli ſ najmjeńſcha jeje mjaßo wužiwacź. A runje ſa jutſiſchi dźeń ßo to najlĕpje pſchihodźi. Jedyn wuj ßo jako hoſcź wocźakowaſche, kotryž, kaž bĕ hoſpoſy ſnate, woßebje koſazu pjecźeń lubuje. Naſajtra luby wuj tež pſchińdźe. Wón njemóżeſche ßkowow dobracź, ſo by hoſpodarjowu hoſpodliwoſcź, ßłódnu koſazu pjecźeń a hoſpoſynu kuchinſku wĕdomoſcź wukhwalował. Hoſpoſa, kotraž w ßwojej ponižnej myßli ſa wukhwalenjom njeżada, ßo njemóżeſche ſdźeržecź, wujej wupowjedacź, kajkemu wurjadnemu pſchipadej ma ßo dźakowacź, ſo je jeho najlubſcha jĕdź na blido pſchiſchła. Hdyž pak wuj hepinu ſrudnu podawiſnu ſaßłyſcha, tež jemu womjakny, kaž dźeń prjedy koſy pſchi butſje. Derje jenož bĕ, ſo ta wĕz ſa wuja tajkich ſkych ſcźĕhwkow njemĕjeſche, kaž ſa koſu.

S **Kamjenza.** Tudomne hamtſke hejtmanſtwo je woſjewiło, ſo budźa brigadne manevry wot 2. hacź do 6. ſeptembra na Lejnjanſkich, Syjecźanſkich, Sswinaŕnjanſkich, Pancźiſkich, Kukowſkich, Starozyhelnczanſkich, Koſarczanſkich, Workleczanſkich, Hatowſkich, Hórkowſkich, Khróſcźizy, Nukniczanſkich, Kopſchinſkich, Prawocźanſkich, Brunowſkich, Lubnjowſkich, Hlinkowſkich, Kukeczanſkich, Bĕlenſkich, Kamjecźanſkich, Bambruchſkich, Jĕžowſkich, Cźornowſkich, Schpitalſkich, Lĕpkarjecźanſkich, Mikocźanſkich, Sserbſkopaſliczanſkich, Njebjelczanſkich a Wĕteńczanſkich leżomnoſcźach.

Diviſionſke manevry wupſcheſtreja ßo wot 8. hacź do 15. ſept. na Schunow, Konjezy, Ssmjerdźazu, Ralbizy, Laſk, Nóżant, Nowoßlizy, Ssernjany, Hrańzu, Haty, Nowu Wjeſku, Hórku, Khróſcźizy, Worklezy, Tſi Khĕże, Nuknizy, Prawocźizy, Wudwoŕ, Koſarzy, Mikocźizy, Thonberg, Njebjelczizy, Sserbſke Paſlizy, Ssmjeczkezy, Wĕteńzu, Jaworu, Pancźizy, Protezy, Brĕſnju, Halſchtrow, Krjepezy, Kukow, Sswinaŕnju, klóſchtr Marjinu Hwĕſdu, Kopſchin, Sywizy a Leju a naßußodne wßy Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

S **Kamjenza.** Sańdźenu wutoru dopołdna 1/2 8 hodźin je ßo pſchi wóhnju, kotryž bĕ pod tſĕchu w domje, wĕſtej Schlegelowej ßluſchazym, wudyrił, Schlegelineje ſchtyrilĕtna wnucźka ſpaliła. Schlegelowa bĕ krótko prjedy teho ſ domu wuſchła, hdyž dźĕcźo hiſchcźe ſpaſche. Na kajke waſchnje je mjes tym woheń naſtał, njeje hiſchcźe wujaßnjene. Ludźo, kotſiž ßo prĕni wóhnja dohladachu, njemóżachu dźĕcźo, kotrež w hornjej ſtwje ſpaſche, wukhowacź, dokelž bĕchu khĕżne durje ſamknjene. Hakle poſdźiſcho dźĕcźo ſtraſchnje wopalene pod roſpadankami ſ jeho łóżka wucźeżechu.

S **Kamjenza.** W Oberlichtenawje ßu 13. auguſta pßa morili, kotrehož je ſkótny lĕkaŕ ſa ſkaženeho ſpóſnał. Tón ßamy poß je tež, kaž je dopokaſane, w Połcźnizy wokoło bĕhał. W wjetſchej liczbje wßow dyrbja ßo teho dla pßy hacź do 13. novembra ſawjeracź.

— Skótne wiki ßo dla pokhromy mjes howjaſym ſkotom w Łużizy a w wulkim dźĕlu Schleſynſkeje hiſchcźe pſchezó wotbywacź njeßmĕdźa. Teho dla tež ſkótne wiki w Shorjelzu a w Połcźnizy wupanu.

Poßledni tydźeń je pokhroma mjes howjaſym ſkotom w nĕkotrych dworach w Großhennersdorfje, Spitzkunnersdorfje, Schönawje a Holbinje wudyrika.

S **Kulowa.** Naſcha nalutowaŕnja a wupożczeŕnja, kotraž je ſ dezembrom 1898 druhe lĕto ßwojeho wobſtacza ſkónczika, je ßo

rjenje roswiła ſa tón cžaß. Ssobuſtawy ßmědža polnje ſpokojom bycź, kak jich młody wuſtaw roſcže. Se ßnadnych ſpoczatkow je ßo naſcha pokładniza rychle wuſběhnyła, tak ſo je mjes 366 podobnymi pokładnizami w Schleſynſkej hižo ſ prěnich jena. Ssobuſtawow mějachmy na kónz 2. lěta 121, w tu khwilu je jich 139. Podobnje je ßo pjenježny wobkhod naſcheje nalutowarnje nahladnje rosſchěrił. Loni pſchijachmy 115,414 hriwnow 73 np., wudachmy 113,889 hr. 41 np. — »pſchedžełachmy« dha 229,304 hr. 41 np. do hromady. So tajkich liczbow tak bórſy dozpějemy, ßo nihdy njenadžejachmy, hdyž naß — 23 ßobuſtawow 2. małoho rózka 1897 Kulowſku nalutowarnju ſałożowaſche. Njech ßo teho dla tež tam, hdžeż ßmy dotal najmjenje dorozmjenja nadeſchli, — njech ßo tež na wßach dale bóle pſcheßwědczenje pſchedobudže, kak ſpomožne a pſchiſtupne ßu małemu a wjetſchemu, wozebje pak małemu hoſpodarjej, ßkužobnym atd., naſche nalutowarnje. R.

Se **Shorjelza.** Cžežke njewjedro ſ krupami ſańdženu ßrjedu popołdnju w naſchim měſcže ſakhadžeſche.

S **Łaſa.** Tudomne wojeńſke towarſtwo budže 20. a 21. aug. ßwój 25lětny ſałożeńſki ßwjedžeń ßwjecźicź. S dobom budže 20. aug. „delnjoſchleſynſko-łužiſki wokrjeß 13b" jako podžěl pruſkeho krajneho wojeńſkeho ſwjaſka ßwoju 15. ſwjaſkowu ſhromadžiſnu tu wotbywacź.

S **Wochoſ.** Roshorjaza hońtwa je ßo tu ſańdženn ßobotu ſa jenym dundakom měła. Po proſchenju khodžo dopołdnja jedyn kowarſki pomoznik do domu jeneho dwora pſchińdže, kotrehož wobßedžeŕ runje ſkót pizowaſche. Tule ſkładnoſcź proſcheŕ ke kranjenju wužiwaſche. Wſcho, ſchtož k jědži hódne, mjes druhim jedyn połcž, namaka, wón ſebrawſchi woteńdže. Małe džěczo, kotrež bě ßame wo jſtwje było, nanej, tak bórſy hacž ßo ſ hródže wrócźi, wo wopycże njeproſcheneho hoſcża powjedaſche. Hoſpodaŕ ßo hnydom ſa pakoſtnikom puſchczi a jeho bórſy nadeńdže. Tola lohke džělo njebě, jeho ſajecź. Hakle po dołhim bědženju jeho pſchemochu a jeho potom do ßykawownje ſawrjechu. Tu ßo njehańbicźiwy cžłowjek ua tam ſtejaze mary lehny a ßo do cžělneje płachty ſawali. Hdyž jemu tu prjecž wſachu, wón ſe wſchej mozu do ßykawowinych wrótow pjerjeſche. Dokelž bě ſtrach, ſo džiwuch wrota rosbije, jeho do konjemza jeneho tudomneho hoſcženza ſamknychu. Hdyž ſa khwilu pſchiwołany wachtmiſchtr pſchińdže, ſo by jateho wotwjedł, bě ßo wón ſ konjemza ſhubił. Wón bě ßo ſ konjemzowym wuſkim woknom won wucźiſchcźał a kaž ßlěd pokaſowaſche, do hole twóchnył. Wachtmiſchtr, wjeßnjenjo a ſchulſke džěcźi ſa nim pilnje ßlědžachu. Skónczńje jeho jedyn hólz w jenej huſcźinje namaka. Dundaka wachtmiſchtr ſaja a jeho do ßudniſkeho jaſtwa wotwjedže.

S **Mikowa.** 21. auguſta w naſchej wßy nowy móſt pſches Ssepſch twaricź pócźnu. Wobkhad ſ wołami je ßo teho dla wot Borſchcże pſches Horſchow pokaſał.

S **Khoczebuſa.** Żeleſniſke njeſbože je ßo njedželu dopołdnja na tudomnym dwórniſchcźu ſtało. Pſchi pſchewjeſenju ſkótnych wołow na druhe koliju ßo pjecź wołow, w kotrychž ßo ſkót wjeſeſche, ſwrócźi. S powróczenych wołow ßo ſkót njehodžeſche ſ džěła hinak ſwucźahacź, hacž ſo wołowe tſěchi rosbichu. 5 kruwow, 12 ßwini, 4 wowzy a 4 cželata morwe we wołach namakachu, ſranjene běchu 4 ßwinje a 1 kruwa. Mjes tym ſo móžachu ſranjeny ſkót ſarěſacź a pſchedacź, dyrbjachu morjeny ſkót draczej pſchipokaſacź.

Na žnjowy ßwjedžeń.

Naſche bróžnje połne ſleja,
Nětko žnjowy ßwjedžeń je —
Boże domy wupyſcheja,
Naſch Bóh hnadny woſtanje.
K jeho blidu nětko džemy,
Hdžeż tak wěcžnje rady ßmy,
Džakowacź ßo jemu chzemy
Wobdarjeni wotroczży.
Kraßne wěnzy zyrkej debja!
Ssmy kaž w Bożej ſahrodźi;
Boże wěcžne ßwětko ſ njebja
Duſche jaßnje rosßwěcźi.
Ssmilny Wótcže, budź mjes nami,
Wſchědny khlěb nam njewotcžehń,
Ssy-li wěcžna luboſeź ſ nami,
Mamy ßwjaty žnjowy džeń.

Přilopk.

* (Rubježniży.) W někotrych wßach wokoło Ssebniży ßu ßo w poßlednich nozach a to wozebje do korczmow nuts kamali. Ssrjedu tydženja w nozy ßu ßo w Hainersdorfje nuts kamali, w ſcźěhowazej nozy na tſjoch měſtach w Langburkersdorfje a pjatk w nozy do tſjoch korczmow w Krumhermsdorfje. W jenej korczmje nukskamarjej jedyn wikowaŕ, kotryž tam pſchenozowaſche, napſcheczo ſtupi. Rubježnik do njeho ſ tſělby, kotruž ßobu njeßeſche, tſěli a cžekny. Na ſboże wntſěl mißny.

* (Ssamomordaŕ.) We Khuchowje (Glauchawje) je ßo 16. auguſta jedyn 15lětny ſchuleŕ, ßo khoſtanja bojo, ſ teſchinom ſatſělik. Kulka w moſhach tcžazy woſta. Hólza je womora wobjała, ſ kotrejež hiſchcże njeje wotucźik.

* (Kwaßny dar.) W Apoldže chzyſchtaj ßo 16. auguſta nawoženja a njewjeſta do zyrkwje dowjeſcź dacź. Do kwaßneje kucże ſtupiwſchi w njej małe džěczo, do kſchestniczki pěknje tyknjene, namakaſchtaj. Młoda wudowa, kotruž drje nawoženja bliže ſnajeſche, bě džěczo ſkradžu do kucże położiła. Nawoženja mały żiwy walczk jenemu ſ pſchihladowarjow pſchepoda, poruczźiwſchi, hdže ma ßo dowjeſcź, a ſkoku kucża wotjědže.

* W Vandsburgu w Pruſkej bě jena ſtara żona někotre konczka drjewa kranyła, ſa cžož ju k 1 hriwnje pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na jedyn džeń ſaßudźichu. Dyrbjenſke wucźaſanje wuſpěcha njemějeſche, a gmejſki ſtražnik (wajchtaŕ) paduſchnizu, kaž ßo ßluſcha, na 24 hodžin do arreſta wotwjedže. Sa to nózny ſtražnik 1 hr. 50 np. doſta. Pſchipadnje bě wón paduſchnizyny muż, tak ſo hdyž dyrbjeſche ſa nju 1 hriwnu khoſtanja ſapkacźicź, jemu hiſchcże 50 np. cžiſteho dobytka woſta.

* (S jědom ſawdacźe.) W Niederſchützendorfje pola Liegnitz ßu mandželſku ryczerkublerja Berndta a kubkoweho inſpektora Markwitza ſajeli. Na wobeju tukaja, ſo ſtaj chzyłoj ryczerkublerjej Berndtej ſ jědom ſawdacź, do jeho jědže ſtrychnin naměſchawſchi.

* 100,000 hriwnow abo hiſchcże wjazy bě 25lětny pſchekupſki Khorla Laaga ſa pjecź lět ßwojemu knjeſej w Hamburgu kranył. Pakoſtnika k jaſtwu na pjecź lět ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na tón ßamy cžaß wotrjeknychu.

* (Denunziant ßo ſaßudźił.) Na jeneho pißarja bjesmjenitych (anonymnych) liſtow je Braunſchweigſka khoſtanſka komora cžežke khoſtanje położiło. Cžeßliſki polěr Hermann Beck bě ſ bjesmjenitym liſtom jeneho pſchekupza pola polizije wobſkorżił, ſo je njedželu popołdnju twory pſchedawał. Hacž runje Beck prějeſche, ſo je liſt pißał, mějachu jeho ſa dowjedżeneho a jeho dla njewěrneho wobſkorżenja k jaſtwu na ſchěſcź měßazow ſaßudźichu a jemu cžeßne prawa na jene lěto wotrjeknychu.

* (12lětny ßamomordaŕ.) W Barlinje jedyn 12lětny hólczeż ſ woknom ſtarſchiſkeho bydła, 3 poſkhody wyßoko leżazeho, do dwora dele ſkoczi. Wón bě ſe ſchule wuwoſtał a ßo teho dla khoſtanja bojeſche. Hólz ßebi nop rosraſy, ßo ſnutskownje ſrani a ßebi nohu ſlama. S womoru wobjateho jeho do hojeŕnje donjeßechu.

* (Mordaŕſtwo.) S Inowrazława pißaja: Tſjoch ſtarſchich ßynow korczmarja Kocżekowſkeho w Kronſchkowom ßu ſajeli; na nich ßo hrěſcha, ſo ßu ßwojeho nana ſkónzowali, abo ſo ßu ſ najmjeńſcha wo mordaŕſtwje wjedżeli. Stareho Kocżekowſkeho, 54lětneho muża, ßu dwaj dnjej do jeho druheho ſwożenjenja ſatſělili.

* (Njeſbože pſchi hońtwje.) S Kremſa nad Dunajom pißaja: Kubleŕ Anton Gaß je 10. auguſta pſchi hońtwje na kurwoty na ſpodźiwne waſchnje do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž hontwarjo pſchipołdnju wotpocźowachu a ßobu pſchinjeßenu jědź wužiwachu, ßo na dobo ſ tſělbow, na ſemju położenych, wutſěli, a wutſěl ſ najwjetſcheje bliſkoſcże Gaßej do ſcźehna ſlecża. Pódla droba ßo tež džěle patronoweho ſatykacźka a džěle draſty do ranow ſahnachu. Kóſcź ßo roskocźi a ſranjeny po wulkich boloſcźach na ßwoje rany wumrje. Snjeſbożeny je nan 5 njeſaſtaraunych džěcźi a je hakle 35 lět ſtary.

* (Sſlub ſ zuluſkim hłownikom.) W Londonje ßo jenej ſamożitej knjeżny ſ najwoßebniſcheje ßwójby wulzy jara džiwaja, kotraż je ßo ſ jenym hłownikom zuluſkich Kaffrow ßlubiła. Jeje nawoženja je wjednik wodžělenja Kaffrow, kotſiż ßo na połodniſcho-afriſkej wuſtajenzy w Londonje ſa pjenjeſy pokaſowacź dawaja.

* Wětry a powodženja njepſcheſtawajzy chileſki móŕſki brjóh (w połodniſchej Amerizy) ſapuſcźuja. Jedyn ludźazy cžah pſches żeleſniſki móſt jědżo ßo do rěki wali. Połſta woßobow je ßo tepiło. W Valparaiſu ßo jena khěża wotpkawi, pſchi cžimż ßo dżewjecź woßobow tepi.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pſched Pirnaſkim dwórniſchczom je njedźelu wjeczor do 9 hodźin ſe Schandawy pſchijědźazy ludźazy cžah do tworoweho cžaha ſakładł, kotryž tam pſched ſnamjenjowym ſtołpom ſtejeſche. Pſchi tym žu žo dwaj ludźazaj woſaj a tſi tworowe woſy rosraſyke. S puczowarjow, w druhim ludźazym woſu žedźazych, žu žo ſcheſczo cžežko a ſchtyrjo lohko ſranili. Sranjeni rěkaju: Richard Grellmann, Ernſt Bey, Pawoł Ptačźink, Richard Kauermann, Auguſt Langner, Arthur Schmidtchen, Emil Klemm und Guſtav Brommer, kotſiž žu wſchitzy ſ Draždźan. Dale žu ſranjeni Marczin Müller ſ Mogilna a Arthur Linka ſ Göbelsberga.

Wulke ſboże je, ſo w ludźazym woſu ſady lokomotivy žanych ludźi njeżedźeſche. W druhim woſu ſady lokomotivy jenoż 7 wożobow w ſadnim kupeju, mjes nimi jedyn ratař ſ tſjomi dźěczimi, żedźeſche. Kaž wón powjedaſche, žo pſched jeho woczomaj na dobo kupej na połojzu żwojeje ſchěrokoſcže hromadże żuże. Storkaczej ſcžěhowazeho woſa ſadnju woſowu ſcžěnu pſchestorczišchtaj, ſchpundowanje žo wuſběhny, kupejowe durje njehodźachu žo wjazy woczinicz a pódla teho żwěza haßny. Ratarjowe dźěczi hnydom ſawołachu. Najmjeńſche wjeżele praji, ſo žo jemu njeje niczo ſtako, dokelž bě na ławzy kleczako. Starſcha holza mějeſche nohu ſatkußnjenu, tola móżeſche ju hiſchcže wucźahnhcž, a hdyž bě nan kupejowu woknowu ſchkleńzu rostłócził, wón najprjedy dźěczi ſ nim won żadźi a potom żam wuléſy.

Żeleſniſki wothladař Frenzel, kotryž njedźelu wjeczor na město njeſboża khwataſche, žo na pſchestrjeni ſ lokomotivu, ſ Rathena k městu njeſboża jědźazej, pſchejědže. Frenzela cžežko ſranjeneho do Pirnaſkeje hojerńje pſchinjeżechu.

* Njeſbożowneje luboſcže dla je żebi kuchařka Ida Wagnerez w Spandawje žiwjenje wſaka. Hdyž žo żobotu popołdnju ſa někotre hodźiny wjazy njepokaſa, ſa njej żłědźachu a jejnu ſpanſku komoru, wot nutſka ſamknjenu, ſamkarjej wotewricz dachu. Tu ju w krwi płuwazu na ſchpundowanju leżazu namakachu. Njeſbożowna bě żebi wulke žily a krk pſcherěſka. Sjebana luboſcz bě ſ pſchiczinu jejneho njeſkutka była. 30lětna holza žo w poßlednim cžaßu ſ mużſkim wodźeſche a žo nadźijeſche, ſo budże žo ſ nim móz bórſy woženicz. Tele dny pak wona ſhoni, ſo je jejny luby — woženjeny muż.

* (Sſo żmjertnje wopalił.) Wóßomlětny żyn jeneho dohladowarja w Sabrſach w Schleſynſkej bě po wuprajenju jeneho druheho hólza jenu zigaru kurił. Wucżerja naſdala wohladawſchi, wón zigaru do kholoweho ſaka tykny a cžekny. Hólzowa draſta žo ſapali a žo ſa někotre mjeńſchiny ſ płomjenjom paleſche. Ludźo pſchiběžachu, kotſiž hólzej žo palazu draſtu ſ cžěła ſtorhachu a jeho do ſtarſchiſkeho doma dowjedźechu. Pſchiwołany lěkař ſpóſna, ſo bě żebi hólz delni žiwot ſtraſchnje wopalił a teho dla porucži, jeho do lazaretha dowjeſcz. Naſajtra je hólz na wopaleńſke rany wumrjeł. Dokelž je wudawanje hólzow, kotſiž żu w towaŕſtwje wopaleneho hólza byli, k wěrje njepodobne, je ſtatne rěcžniſtwo tu wěz do pſchepytanja wſako.

* (Selena bluſa.) S warnowanjom budź żmjercz 20lětneje Schwarzez we Winje, kotraž we wulkej horzocže w ſelenej żidźanej bluſy khodźeſche. S potom žo barba wotpuſchczi, kotraž ſ jětſeſchkom pod pažu do krwje ſtupi. Sa dwaj dnjej holza na ſajědojczenje krwje wumrje.

* Wjele żněha je žo njedźelu w tatraſkich horach (w Awſtriſkej) po wulkej horzocže naſchło. Pſchi tym bě khětro ſyma. Wſchě wjerſchki a hory tatraſkich horow běchu ſe ſybolazym nowym żněhom pſchikryte. W Brodach a wokolnoſczi wulke krupy padachu. Temperatura je na 5 gradow ſpanyła. W Brodach žo wſchě woknowe ſchleńzy a ſchkleńzy dróhowych latarnjow rosbichu. Hiſchcže na polach ſtejaze żito je do zyła ſniczene.

* (11 lět w lodże ſahrjebany.) W Engadinſkich alpach żu 30. julija cžěło puczowarja Auguſta Hoffmanna namakali, kotrež je 11 lět w lodże a żněży ſahrjebane było. Hoffmann bě žo 19. aug. 1888 we wyßokich horach ſabłudźił a najſkerje w żněhowym mjeczelu żmjercz namakał. Cžěło je žo zyle derje ſdźeržało. Jeho ſtupnje běchu kaž nowe a ſpinki a hoſdże na nich žo błyſkotachu. W Hoffmannowej draſcže 100 frankowſka papjera, 24 frankow dróbnych pjenjes a rjany ſloty cžaßnik tcžachu.

* W Rauſke pola Löwena w Schleſynſkej žo 7. auguſta brózeń żiwnoſczerja Plüſki wotpali. Plüſkowej dźěſczi, 6lětny hólz a 2lětna holczka ſ tſilětnym a pjeczlětnym hólzom żeleſniſkeho wothladarja Hoffmanna w żanjach w bróżni na hunje ſtejazych, hrajkachu,, mjes tym ſo běſchtaj ſtarſchej na poln. Starſchej hólzaj pſchi hrajkanju ſchwabliczku ſapaliſchtaj, ſ cžimž žo pódla leżaze żito ſapali. Woheń žo ſkoku pſches zyku bróżeń wupſcheſtrje. Sapalerjej, mjeńſchej dźěſczi w bróżni woſtajiwſchi, na polo běžeſchtaj, ſo byſchtaj ſtarſcheju na pomoz ſawołałoj. Na dworje dźěłazy murjeŕ Hartlapp drje žo woſpjet do bróżnje dobu, tola móżeſche jenoż Hoffmanna hiſchcže żiweho wunjeſcz, dźěczo pak bórſy na wopaleńſke rany wumrje. Dwělětnu Plüſkez dźowczičzku ſwuhlenu ſc žo palazych żanjow wucźežechu.

* (Pſcheduſchna pſchirodna macz.) 40lětna mandźelſka jeneho Barlinſkeho hoſczenzarja je njedawno ſ nawoženjom żwojeje dźowki ſtwóchła. K ſtajnym hoſczam teje reſtaurazije żłuſcheſche młody technik, kiž kóždy wjeczor ſ korczmarjowej żwójbu, ſ tſjoch dźowkow a małeho hólczka wobſtejazej, ſa wożebitym błidom żydaſche. Tón technik bě žo ſ hoſpodarjowej najſtarſchej dźowku żłubił a kważ bě na hody poſtajeny. Pſchichodny żyn bě pak tež ſ pſchichodnej macżerju zyle pſches jene. Tola žo nikomu njedźijeſche ſo ma 40lětna żona ſ nawoženju żwojeje dźowki wjazy hacż macżerſke pſchikhilenje. Jedyn wjeczor minjeneho tydźenja wopuſchczi hoſpoſa dom, žo wjazy njewróczíwſchi. Tón wjeczor tež tón nawoženja njepſchińdże. Wjeczor zyle poſdże pſchinjeże poßoł hoſpodarjej liſt wot jeho mandźelſkeje ſ tym woſjewjenjom, ſo je jeho żona wobſamkła, dźowżyneho nawoženju żama ſa żebje ſkhowacz, a ſo je młódſche dźěczo żobu wſaka. Błuke hódanje pohnu mandźelſkeho, do żwojeho pjenjeżneho khamora pohladacz, w kotrymž żebi někotre tyßazy żwojich nalutowanych pjenjes khowaſche. A hlaj, khamor bě próſdny; knjeni hoſpoſa bě wſchemu żobu hicz kaſaka. Mandźelſki je tak derje pſchecźiwo żwojej żonje, kaž tež pſchecźiwo młodemu mechanikej ſkórżbu dła mandźelſtwołamanja ſakładł.

* (Kanonſka kula rosbuchła.) Pſchi manevrach pola Crunowa jena kula ſ kanonoweje roły wuleczawſchi rosbuchny a tſjoch artilleriſtow cžežko ſrani.

* Njemdry byk je na knjeżim dworje w Athenslebenje jeneho ſtarſcheho cželadnika morił, hdyž tón ſkotej pizu do hróżże pſchinjeży. Byk jeho na rohaj ſběhny, njeſbożowneho k ſcženje pſchitłóczi a jeho potom roſtepta, tak ſo žo cželadnikowe cžełko żałoßnje roſmjecże. So by žo dalſchemu njeſbożu wobroko, żu była hnydom ſarěſacz dali.

* (Pjeriſnowa kholera.) W Stargardże w Pomorſkej żu dyrbjeli 1200 huß, kotrež běchu žo ſ Ruſkeje k wukormjenju kupiłe, na wobkedźbowanje ſadżeržałe. Někotre huży żu na pjeriſnowu kholeru ſkhorike.

* (Egiptowſki prynz w němſkim wójſku.) Wot 16. haprl. tuteho lěta je młódſchi żyn egiptowſkeho městokrala, prynz Faſil Osman pſchi grenaděrſkim regimencze kraloweje Hilżbjety w Barlinje ſaſtajeny. Troſchku żłabuſchki prynz, kotryž je 19 lět ſtary, w jenej ſtwje w kaſarmach 1. bataillona bydli a żłużbu kaž kóždy druhi grenaděr czini. Offizěrojo a mużſtwa jemu ſ krótka „prynz“ rěkaju. Němſku rěcz wón połnje wobknjeżi. Nětko je žo prynz dźeżatnik (gefreiter) ſczinił a je korporalſtwo doſtał.

* (Scžěhwki żeńtwowneho nawěſchtka.) Wóndano bě w jenych Barlinſkich nowinach 23lětna młoda knjeni ſnajomſtwo ſ pěknym mużſkim pytała. Wona zyku hromadu liſtow doſta. Na żenjenje ſmyßlenych muży wona wſchitkich na wěſtu hodźinu do jeneje reſtawrazije ſła,a. Jako wobſtronſke ſnamjo k ſeſnaczu dyrbjeſche běła nalika żłużicz. W poſtajenym cžaßu wokoło 40 abo 50 muży, ſ běłej naliku debjenych, do mjenowaneje reſtawrazije pſchińdże. Jena „běła nalika“ po druhej žo pokaſa, žo ſpodźiwajzy a žo njedowěrizy nalikacži na žo ſhladowachu, tola knjeżnu nihdże njewohladachu. Najwjazy młodych muži ſaßo woteńdże, njeprajiwſchi, ſchto bě jich żem pſchiwjedło. Někotſi pak chzychu kónz wězy woczakacz. Skónczinje mjes cžakazymi k pukam dóńdże. Schtyrjo běłonalikacži žo tak pſchemłócźichu, ſo dyrbjachu žo w bliżſchej hojerńſkej ſtaziji ſawobalicz.

* (Sſo poradźiło.) Poßłużobnik jeneho wojerſkeho wyſchſcheho w Tilſicze, tak piżaja, pſched durjemi kholowy a żuknju żwojeho knjeſa wuklepowaſche. Jedyn pakoſtnik żebi nimoduzy ſe ſpodobanjom te rjane kholowy wobhlada. Wón k poßłużobnikej pſchiſtupi, někotre żłowa napiżajzy je do kuverta tykny a tón liſczik wojakej ſ tej próſtwu pſchepoda, ſo by jón hnydom żwojemu knjeſej horje donjeżł. Pachoł dże a draſtu delka woſtaji. Offizěr te dźiwne żłowa czita: „Radźi žo, je derje, njeradźi žo, je tež derje!“ a poßłużobnika dele póſczele, ſo by žo knjeſa wopraſchał, ſchto po prawom chze, a ſo by jemu prajił, ſo dyrbi tola horje pſchińcz. Ale zuſy bě žo mjes tym ſhubił, a pachoł žo płaczo wróczi a rjeknje: „Knjeże, poradźiło žo je. Wón je ſ kholowami a ſe żuknju woteſchoł.“

* (Ssurowe žonine wjeczenje.) Cžiche městaczko Szegszart (w połodnischej Wuherskej) bě tele dny se žwědkom podawka saßakkeje luboscze. Młody Schczěpan Andrasch měješe młodu rjanu žonu. Psched tsjomi njedželemi jeho žußod Almasy wumrje. Jako Almasyowy dobry pschečzel měješe Andrasch sa žwoju pschißłuschnoscź, jeho sawostajenu wudowu wopytowacź; a bórsy poczachu prósdne huby rosnoschowacź, so wudowje wjazy cžaßa hacź žwojej žonje wopruje. To da tej žonje pschicžinu k žarliwoscźi. Nimo teho žo jej sdasche, so ju druhe žony wjazy kaž hewak sańcź nimaja a s wuměschenjom na nju hladaja. Hdyž nětk minjenu njedželu Andrasch saßo k Almasyowej na wopyt dźěsche, žo jeho mandželska s revolvrom wobrónjena sa nim puschcźi, a w tym wokomiku, hdyž chzyschе jeje mandželski žußodźiny proh pschekroczicź, wona dwójzy do njeho tscěli. Wona bohužel jenož pschе derje trjechi; s dweju ranow na hłowje krwawjo, synka njesyknywschi, jeje muž na semju padże a sa nětkotre mjeńschiny wumrje. Skuczerka žo žama žudnistwu staji, žo wusnawschi, so je horza luboscź a dźiwja žarliwoscź ju njesbožownu sčiniła.

* (Njesbože na želesnizy.) Spěschny cžah, s Wirballena do Peterburga jědzazy, je žo mjes sastanischczomaj Antopolom a Reschizu dla skamanja schěny swrócził. Lokomotiva a tsi wosy žo rosrasychu, pjeczo pucźowarjo a schtyrjo želesniszy sastojnizy žo wobschkodźichu; jedyn s nich je na žwoje rany wumrjeł.

* Se satraschnym wichorom je žo dźěl kupy Porto-Riko wupuscźił. Něhdże 2000 cžłowjekow je pschi tym žiwjenje shubiło. Měsczе Ponce a Arrago stej do zyła wupuscźenej. To, schtož bě wichor njewobschkodże wostajił, je žo s wodu póczrjeło. Tež město Guyama je cžežko cžerpiło; paduschi žu wjele domow wukranyli, wojakam njebě móżno, porjad sdźerżecź. Město San Juan nima picźneje wody wjazy, wschě studnje žu s masanej wodu napjelnjene. General połnózno-amerikanskeho wójska, Davis, je do New-Yorka telegrafował, so je 100,000 cžłowjekow žrědki k žwojemu sežiwjenju shubiło. General žebi hnydom pomoz žada. Wjele ludźi hłodu wumrje.

Hudanczźy.

31.	32.
Włósti koło wokoł žedża, Hwězka syboli žo žrjedża. Druhdy s teje hwězdźicžki Cžecža žłone krjepjelki.	S hłojczkami haj wo kamjenje Cžischcża, tłócża, storkaja, Hlaj, a tola pschi tym ženje Hłowiczki je njebola.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cžißła:
29. Nalehnjene jejo. 30. Naporst abo naporstnik.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcze 1899 dotal nahromadźiło: 4878 hr. 57 np.

Dale žu sa njón darili:

Lischki-Póńdźelnizy: Njejßym drje tu žam, 72 pjenjes dam! tjo s kónzom 43 np. a dopißnizy „žmilneje dusche“ 60 np. = ...	1	75
Wowczerjo, wjeßeli, dwójzy žu cžißnyli 1 hr. 10 np.; s kónzom naju wsachu 1 hr. 4 np.; dopißnizy „žmilneje dusche“ se žewjerneje Morawy 1 hr.; luby wuj s Delan pola kónczojtych 93 np. =	4	7
Njemjenowany	1	50
W „Katholskim Póßle“ cžißko 32. lěta 1899 hižo kwitowane: Sserbowka, towarstwo Prażskich Sserbow (woteda dotal 681 hr.) **100 hr.** S 25. (jubilejneje) skhadźowanki Sserbskeje Stud. Młodźiny w Khróscźizach (dotal na skhadźowankach 242 hr. 93 np.) sběrka knjesa Pětranza **51 hr. 20 np.** Delanska patentna komißija — »w lischkach« wowczerjesche atd. 45 np. + 50 np. Maly mischtr pschinjeßł 9 hr. 47 np. Radworska płatowa komißija 1 hr. 44 np. Sderjanska kuczlana komißija 1 hr. = ...	164	6

Hromadźe: 5049 hr. 95 np.

S džakom kwituje

sarjadnistwo „Macžizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow žo posdźischo wocźischczi.)

Ssmolerjez knihiczischczernja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

S nakładom Macžizy Sserbskeje žu wuschłe a we wudawarni „Sserbskich Nowin“ na pschedań:

Kschiž a połměßaz abo **Turkojo psched Winom w lěcze 1683.** 1883. Płaczisna 40 np.
Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płaczisna 40 np.
Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobrasom. Druhi wudawk. 1888. Płaczisna 30 np.
Jan Manja abo **Hdže statok mój?** Powědańczko se žerbskich stawisnow nowischeho cžaßa. 1889. Płaczisna 40 np.
Bitwa pola Budyschina. (1813.) 1891. Płaczisna 50 np.
Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płaczisna 40 np.
Sabawki. 1896. Płaczisna 40 np.

Syrup
jara žłódko žłodźazy, punt po 16 np. porucza
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
pschi mjaßowych jědkach 7
na rózku schulerskeje haßy.

Hrabje, koßyschcża, koßaze rynki, kołmas, kožowy mas, powjasarske twory, drjewjanzy, drjewjane stupnje
we wulkim wubjerku tunjo porucza
J. G. Müller,
powjasarski mischtr
na kamjentnej haßy 12.

Ssuschene žłowki,
wulke a žłódke, punt po 22 np.
porucza **Korla Kahrowe.**

Draždźanski jědźny rajß
punt po 16 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je dostacź:
Spěwna radosc.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ žu dostacź:
žerbske kmótsaze listy
w kascheczikach.

Sserbske spěwarske
w najwoßebnischich a jednorych swjaskach žu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Sswój wulki wubjerk
žyreho a paleneho
khoseja,
a to **paleny khosej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacž do 2 mk.,
žyry khosej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacž 1 mk. 50 np.
jenož w dobrych, cžistych, derje žłodźazych a sporych družinach po najtunischich płaczisnach porucza
Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjaßowych jědkow 7,
rózk schulerskeje haßy.
Pola mje žo žerbski rěczi.

Deki
na schwadliske blidko,
komodowe deki,
blidowe deki
blidowe ruby,
servietty,
trjenja
porucza
A. Tschentscher
na bohatej haßy cžißło 18.

Spěwy
do žnjowych wěnzow
žu na pschedań
we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Serbski koncert

k 25lětnemu jubilejskemu swjedźenjej skhadźowankow serb. stud. młodosće

srjedu 30. augusta wječor w 7 hodź. **na třeleſni w Budyšinje.**

Wšitkich lubych Serbow wutrobnje přeprošuje

swjedźeński wubjerk.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 20. dźeń t. m. swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Z lubeje wysokowaženeje strony je so nam pokračowanje wulcy zajimaweho přednoška přilubiło. Po tym je posedźenje hospod. wotrjada. Dnjowy porjad: Skazanje symjenjow. Sobustawy so należnje přeprošuja. Hosćo su witani.

Započatk z dypkom **4 hodź.** Předsydstwo.

Kulowska nalutowarnja a wupožčerńja

pjenjezy w kóždej wulkosći přijima a z 3½ % zadani. Wobkhodna městnosć: **Kamjenecska dróha čisło 3.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi **žadarskej** a **sahrodniskej schuli,** s njej sjednoczenej, žo symski semester wutoru 24. oktobra t. l. sapoczńje. Pschipowjedźenje k woběmaj schulskimaj wodźělenjomaj pschijima a dalsche rad wukasa

direktor **J. B. Brugger.**

Wustojnych cźěžłow

do trajneho dźěła do Budyschina a do Bóschiz pytataj

bratraj Mörbizaj, twarskaj mischtraj.

Naumannowe Germania-kola

kaž tež druhe wupruhowane wudźěłki, tež někotre rovery s pneumatiskej wobruczu, hischcze jara rjane a derje sdźeržane, hižo po 70 hriwnach porucza

Khorla Zug,

pschedawarnja jěsdnych kolow a schijazych maschinow w Rakezach.

Nowe kanapeje, schpihele

we wulkim wubjerku

wot najwjetscheje hacź do najmjeńscheje druźiny žu zyle tunjo na pschedań w **meblowni** na sadnej bohatej haźy.

Palenzy

w najwjetschim wubjerku, **jednore, dwójne,** kaž tež

likěry

jenoź w derje žłodźazych hódnosćach po najtunischich płaćizнach porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötschka,**
pschi mjažowych jědkach 7
na rózku schulerskeje haźy

Pola mje žo žerbski rěcźi.

Warjeński hróch

liter po 20 np.

porucza **Khorla Kahrowe.**

Žiwnosćz.

We Wulkim Wjelkowje je žiwnosćz cźo. 8 na pschedań. Wscho dalsche je pola wobžedźerja tam shonicź.

Khěža na pschedań.

W Nowej Wsy nad Sprewju je maźiwna **khěža** cźo. 17 s kórzom pola a sahrody hnydom sa 1200 hr. na pschedań.

W Radworju je **khěžnisła žiwnosćz** s maźiwnym domskim a rjanej sahrodu dla wumrjeća dotalneho wobžedźerja hnydom na pschedań. Wscho dalsche je shonicź cźiżo 17 tam.

Jenoschožna **khěža** s bróžnju a s 2 kórzomaj pola je na pschedań. Dalsche je shonicź w Praskowje cźiżło 10.

Sa pjekarjow!

6 duzentow schtyrirózkatych **tykanzowych deńzow** ma tunjo na pschedań

Schulze, klampnar
10 na bohatej haźy 10.

Kwartěrske billety

žu dostacź

we wudawarni „Serb. Now."

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje jutře njedźelu 20. aug. popołdnju w 4 h. w Křižanec hosćencu swoje posedźenje. Dla ważneho wuradźenja so prosy, so powšitkownje wobdźělić. Też přednošk budźe so dźeržeć.

Bohateho wobdźělenja so nadźija **předsydstwo.**

Błyskne koźby,

najlěpsche žwěta, porucza

Curt Voigt w Barcźe.

Pilnych žnjowych dźěłaczerjow abo akkordarjow, kaž tež dweju sapschahajrjow sa konje pyta

Sarěčanske ryczerkubło.

Dowěrneho zyhelnskeho mischtra k 1. oktobrej pyta

O. L. Müller
w Hornjoměrkowskej zyhelnczi.

Tsjoch rólnych pohonczow a tsjoch wolazych k nowemu lětu 1900 pyta knježi dwór w Barcźe.

Bórsy k nastupjenju žo jedyn **wuczobnik** a jedyn **domjazy pachoł,** kotraj staj jutry schulu wukhodźiłoj pytataj.

Konditor **Ed. Harnisch**
G. Grohmanowy naślědnik.

Wotroczzy, žrěnkojo, pohonczojo, wolazy, kuchařki, stwinske holzy a hródźne dźowki žo pytaja w **Klukschu** cźiżło 53a.

K 1. jan. 1900 žo do wulkeje zyrkwinskeje wsy starscha **holza** pyta, kotraž dyrbi domjaze dźěło a sahrodu wobstaracź. Msda 65 tol. Shonicź pola pschistajerja **Königa** w Hodźiju.

Młódschu cźistu **žłužobnu holzu** k 1. septembrej pytam

Pawla Kurzowa
na swonkownej lawskej haźy 18.

Hnydom abo bórsy k nastupjenju dla skhorjenja nětcźischeje pilnu rjadnu **žłužobnu holzu** pyta

Bertha Märckelowa
w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach 6 po 1 skh.

Wosjewjenje.

S tutym k wjedźenju dawam, so saźo wschu žonjazu drastu schiju a też domjaze dźěło pódla wobstaram. Wschitkich dobrych kschescźijanow proschu, so chzyli mje jako macź schtyrjoch dźěcźi s tym podpjeracź, so mi dźěło pschipokasaja. Lubju, so budu kóždeho s dobrym hódnym dźěłom spokojicź pytacź.

Marja Schmidtowa rodź. Prószkez
w Pschiwcźizach.

Do Klukscha-Lichanja!

Jutsje njedźelu wot 3 h. budźe **wukulenje kołbažy** atd.

Pschecźelnje pscheproschuje

Ernst Bukan
w Klukschu-Lichanju.

2500 hriwnow

žo lětža k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalsche je shonicź pschez rěcźnika **Wessera.**

Njesapomniczka

na row

mkodeje holzy **Marje Theresije, Jana Schustera,** w žwojim cźažu sahrodnika w Hlinje,

sawostajeneje mandźelskeje starscheje dźowki,

wumrje 4. augusta 1899.

Tak kaž rjana rózicźka,
Kiž tu husto rjenje kcźeje,
Tehdy bórsy wotpada,
Tam, hdźež žnjeńza koža žněje,
Tak też cźłowske žiwjenje,
Rucze k žwojom' kónzej dźe.
Wěrnosćz teho shonika
Tudy psched krótkim też běsche
Luba nascha towarschka,
Kiž tak sahe wot naš dźěsche,
Běsche tola hakle nět'
Něschto psches pjatnacźe lět.
Wona hewak strowa bě,
Pomozna we starschich domi,
Kiž tak wjele srudoby
Měł je lětža a też loni,
Hdyž tam morwoh' nam'kachu
Luboh' nana na polu.
Cźily, strowy wuschoł bě
Tamny dźeń na žwoje dźěło,
Ziwy pak dom' njepschińdźe
Ale jeno jako cźěło.
Ta nětk runje semrjeta
Bě jóh' prěnja nam'kaka.
Tajki podawk tehdy ji
Wulzy jara blisko dźěsche,
Wot toh' cźaža woprawdźi
Husto jara srudna běsche,
Hdyž žo žauna pschi žebi
Na tamny dźeń dopomni.
A psched krótkim nětk to bě,
Straschna khorosćz da žo na nju,
Pola ludźi njeběsche
Žana wjazy pomoz sa nju,
Jejne cźažne žiwjenje
Sa nju k kónzej khwatasche.
Ale wona sawěsćzi
Shnbika s tym niczo njeje,
Horlach we tej wěcźnosćzi
Tam je jej nětk jara derje,
Schtož jej cźažna žmjercź prjecź wsa,
To jej wěcźnosćz naruna.
Wo nju srudni žaruja
Pjeczo bratsja, jena žotra,
Luba macź też potrjeba
Tola jara naschoh' troschta,
A ma wulku srudobu,
Wo tu dźowku najstarschu.
Njech tón Knjes jich troschtuje,
Kotryž jich psches tajte srudźi.
Njech žo wjazy luboscze
K njesachodnym lubkam sbudźi.
Pschi tym tola wostanje,
Schtož Bóh cźini, dobre je.
My pak sa nje hladamy,
Kaž sa jenej, kiž je wuschła
Do wěcźneje domiśny,
K naschom' sbóžnikej je doschła,
Wón też junu s hnady daj
Nam tón wěcźny sbóžny raj.

Na žadanje mkodych holzow w Hlinje

F., g. p.

(K temu cźiżku jena pschikoha.)

Pschiłoha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. auguſta 1899.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach

14. auguſta 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha.	Rěſna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacz do 6 lět	34—36	62—65
awſtriſke	34—36	62—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	30—33	57—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	26—30	54—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	—	50—51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	32—34	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże hacz do 7 lět	28—30	54—58
3. ſtarſche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódſche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	25—26	46—48
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěſneje hódnoſcże	33—37	60—63
awſtriſke	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	27—30	52
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	44—48	66—70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—48	63—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhižењjow w ſtarobje hacz do 1¼ lěta	42—43	53—55
2. mjaßne	40—41	51—55
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	37—38	48—50

Płaczišna żitow a produktow.

Żitowy bowos w Budyſchinje: 3982 měchow.

		W Budyſchinje 12. auguſta 1899 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 17. auguſta 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pſchenża	50 kilogr. běła	8	12	8	24	8	—	8	24
"	" žołta	7	94	8	12	7	65	8	—
Rožka	"	7	19	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	"	7	14	7	57	7	7	7	50
Wowß	"	6	80	7	30	6	—	7	—
Hróch	"	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	"	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	"	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduſchka	"	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	"	1	50	2	—	2	—	2	50
Butra	1 kilogr	2	30	2	50	2	10	2	40
Pſchenična muka	50 "	8	50	18	50	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	2	80	2	40	2	70
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1158 ſchtuk,	ſchtuka	9	—	19	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	"	—	—	5	30	—	—	—	—
Pſchenični gris	"	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris	"	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyſchinje płaczeſche: kórz pſchenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacz 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacz 13 hr 80 np., kórz rožki pc 160 puntach 11 hr. 50 np. hacz 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacz 10 hr. 59 np.

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacz 8 hr. 24 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 5 np., rožka wot 7 hr. 40 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 18. auguſta: Kraßne.

Cyrkwinske powjeſće.

W **Michalſkej zyrkwi** ſměje 12. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. ſarar Räda ßerbſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodž. ßerbſke a w 10 hodž. němſke prědowanje. — Pſched zyrkwinymi durjemi ſměje ßo kollekta ſa woßadźinych khudych.

Wěrowanſ:

W **Michalſkej zyrkwi:** Khorla Auguſt Běrka, murjeŕ ſe Scheſchowa, ſ Emmu Amaliu ſwud. Bottwarjowej rodž. Donathez na Żidowje.

Křćeni:

W **Michalſkej zyrkwi:** Oskar, Ernſta Waltarja, želeſniſkeho wothladarja w Rabozach, ß. — Pawoł Max, Handrija Schuſtera, khježerja a fabrikſkeho džełaćerja na Żidowje, ß. — Amanda Elly Gertrudy, Bjedricha Hermanna Schertza, wobydlerja a ßukelnika na Żidowje, dź.

W **katholſkej zyrkwi:** Jan Jurij, Jana Čzepiza, ſkotokupza, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 11. auguſta: Maximilian, Antona Bonoma, džełaćerja, ß. — 13. Marja Madlena, Jana Jänicha, kamjenjeczeßarja, dź., 1 l. 25 d — Hana Wojnarjez, Jurja Wjenka, džełaćerja, mandželſka ſ Čzichonż, † na Żidowje, 57 l. 11 m 18 d. — 14 Johana rodž. Scartonez, Antona Bonoma, džełaćerja, mandželſka, 24 l. 1 d — Martha Helena, njemandž dź w Jeńkezach, 2 l. 2 m. 6 d. — 15. Bertha Helena Erna, Ernſta Auguſta Wićzaſa, kublerja w Jeńkezach, dź. 1 l. 8 m.

Zyrkwinſke powjeſcze ſ Budeſtez.

12. njedželu po ßwjatej Trojizy ſměje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodž. ßerbſku ſpowjedź, w 8 hodž. ßerbſke a ¾10 hodźin němſke prědowanje.

Na pſchedań: Sahrodniſka žiwnoſcź cžišło 41 we Wulkim Dažinje ſ 99,67 dawſkich jenoſcżow, ſ nowymi maßiwnymi twarjenjemi a baſaltowej ſkału.

Tunjo na bohatej haßy 10. **Kedźbu!** Tunjo na bohatej haßy 10.

Dokelž dyrbju ßwoje khlamy 1. ſeptembra wopuſchćicź, wſchě **klampnarſke twory** wot nětka po kóždej ßo pſchihodźazej płaczišnje **wupſchedawam.**

Na ſkładže je hiſchcże wjele **ptaczich klětkow, blidnych, ſcżežnſkich** a **wißazych lampow, dwaj petrolejowaj apparataj,** wulke **młócżniki** a **dójne dónczki, wódne khany, kupanſke wanje** atd.

Otto Schulz,
na bohatej haßy 10.

Najlěpſcha ſkładnoſtna kup ſa khlamarjow.

Pirnaſku
woprawnu ßymjentnu rožku
porucża
Khorla Schuppan,
pſchedawarnja żita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Pſchenżu a **rožku** po najwyſchſchich płaczišnach kupujemoj a **muku** a **pizu** ſa żito ſaměnjamoj. Porucżamoj tež ff. **pſchenicżnu muku,** kaž tež wſchě **pizne ßrědki** po najtuniſchich płaczišnach

Heinke & syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tucżne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,
połcž pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cžišło 4.

Tołſty ßuſcheny połcž punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tucżne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cžerſtwy tój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucża

Otto Pětſchka
na żitnej haßy.



Swinjazy wobżerny pólver, kotryž wobżernoſcź wubudżuje a kormjenje połóżuje, porucża

Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecża winoweje kicże.

Sčžinowe pleczenje
k wjeŕcham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Cžiſcżazu maſchinu
najnowſcheje konſtrukżije ma tunjo na pſchedań
Curt Voigt w Barcże.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćišnach.

K desinfekziji

pſchi pokhromje mjes howjaſym ſkotom porucža
chlorkalk,
karbolowu kiſalinu,
kreolin,
lyſol,
želeſowy vitriol
atd.
w ſtajnje čerſtwej a najlěpſchej tworje tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy.

?

Hdže je **dobry** khofej dostaćž?
Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 4.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poručejo kedźbliwe čzinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobkukom wobdadźa,
domowe zohnowanja a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaćišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.



Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow
čzaßnikow.
Płaćišny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěče.
Gustav Mager,
čzaßnikaŕ
na ßerbſkej haßy 11
pſchi ſtarych kaſarmach.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſchnyjaze,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſchnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicže wſcheje družiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pſchezo wulki ſklad
po najtuńſchich płaćišnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecža turnaŕnje.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni čzaßnik** kupić, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźić** dać, njech dźe k čzaßnikarjej
Curtej Jenežej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla kujeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jenež** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćišnami wupołożene, wobhladać.**

Triumfowu
butrudźělazu maſchinu
porucža tunjo
Curt Voigt w Barcže.

Bayerſke tóčniki,

brußy a **kunki** w 10 wſchelakich družinach pſchi potrjebje porucža
powjaſaŕſki miſchtr **J. G. Müller**
na kamjeńtnej haßy 12.

Khěžorowy ßłodowy khofej

ſ **khofejowym ßłodźenjom** je a woſtanje najlěpſchi a
płaćí punt jenož po 25 np.

Kóžda hoſpoſa, kotraž je hač dotal ſa ßłodowy khofej 35—40 np. wudawała, njech **Khěžorowy ßłodowy khofej** ſpyta. Wón je ſ najlěpſcheho piwaŕſkeho ßłoda dźěłany a ßo po dobrocže ſe žanym druhim ßłodowym khofejom njepſchetrjechi.

Jenož doſtaćž
w Khěžorowej khofejowej pſchedawaŕni

w **Drježdźanach** na Wettinſkej dróſy 5 | w **Budyſchinje** na bohatej haßy 7 | w **Blaſewitzach** na ſchillerſkim měſtnje 17.

Najwjetſchi khofej pſchiwožazy wobkhod w Němzach
ſ direktnym wobkhadom ſ pſchetrjebarjemi.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7
porucža ßwój wulki ſklad
hotowych ſaručzenych barbu njepúſchczatych derje dźeržazych koſchlow,
mužaze koſchle w tſjoch wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,
žonjaze koſchle ſe ſchnórku abo ſ paſkom po 80 np., 85 np., 90 np.,
hólčzaze koſchle wot najmjeńſchich hač do najwjetſchich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,
holčzaze koſchle ſe ſchnórku abo ſ paſkom we wſchěch wulkoſczach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,
bluſowe koſchle, kaž tež **dźěłaczeŕſke bluſy** we wſchěch wulkoſczach,
wojeŕſke kopſchiwjaze koſchle, w tſjoch wſchelakich wulkoſczach, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np., derje dźeržaze a barbu njepuſchczate.

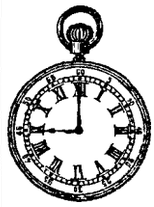

Franz Marſchner

čzaßnikaŕ w Budyſchinje
čzo. 9 na bohatej haßy čzo. 9
ßwój ſklad **čzaßnikow** a **čzaßnikowych rjeczazow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

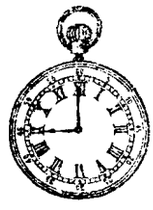

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěčzu **ßerbſki.**

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. Sobotu 26. augusta 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Dla sacźišnjenja kanalowych twarow w pruskim krajnym sejmje so w pruskim knježerstwje niczo njepschemèni. Ani sejm so njerospuschczi, ani ministerstwo njewotstupi. Liberalni su so pschesahe radowali; khěžor so nochze wot konservativnych dźělicź, ale chze dale s nimi knježerstwo wjesć. Schczuwanje liberalnych pschecźiwo konservativnym a wosebje pschecźiwo sastojnikam, kotsiž su pschecźiwo kanalowym twaram hłosowali, je na khěžora runje na wopak skutkowało, hacź běchu sebi liberalni wotmyślili. Duž su so liberalni sašo ras podarmo na to wjeselili, so nětko cźas jich knjejstwa sakcźeje.

— Swoje mènjenje wo twarjenju kanalow je pruski konservativny sapósłanz Ring w Teltowskich nowinach na sjawne dak. Wón praji:

Kaž je so mi k wjedźenju dało, su něktore Barlinske nowiny powjesć rosschěrike, so sym sa kanalowu pschedłohu hłosował. To, so samo wě, njeje wěrno. Hacź runje njejsym prinzipialnje pschecźiwnik wódnych dróhow, dha tola njemóžu sa kanal, kotryž dyrbi 300 milijonow płacźicź, sa kotryž pak budźe sawěsće 400 milijonow trjeba, sastupicź, tak dołho hacź so w Bramborskej krajiny pschi rěkach dla dospokneho sanjechanja s powodźenjemi sapuscźuja, a so stotysazy swěrnych Bramborskich wo swoje samoženje njeje, sa cźož stat žanych pjenjes k wotpomhanju nima, njedźiwajcy tóždołětneho wokanja wo pomoz a mnohich próstwownych pišmow. Tak dołho hacź so finanzna politika Pruskeje na wunoschki želesnizow sakoržuje, je na kóždy pad wopacźna politika, s pjenjesami dawkidawarjow drohe njewunoschne kanale twaricź, so by so želesnizam konkurrenza cźiniła, a so bychu so na tajke waschnje nowe dawki nusne cźinike.

— Pschi swojim posledním pschebywanju w Elsasu a Lothringskej je so khěžor hischcże krucźischo polizajscy strażował, hacź hewak. Krótko do jeho pschijěsda je pjecza powjesć dóschła, so je na njeho nadpad pschihotowany. Hdyž sebi khěžor wobtwjerdźenja pola Saulny wobhladowasche, so wschitcy dźěłacźerjo, s wjetscha Italscy, wotstronichu a so tak dołho strażowachu, doniž so khěžor njewotbali. Na to same waschnje tež khěžora pschi jeho wopycze w Diedenhofenje strażowachu. W Metzu a na hórzy pola St. Privata bě něhdźe 100 tajnych polizistow pschitomnych. Jenu wosobu sajachu. Pschihladowarjo so něhdźe 300 metrow sdala khěžora dźerżachu. Tež pola khěžoroweho wopyta w Westfalskej so lud do khěžoroweje bliskosće njepuschcźi, schtož powschitkowne pohórschenje sbudźi. Ssamo wosoby s paszěrowanskimi khartami so něktore sta krocželow psched khěžorowym stanom sadźerżachu. Tele wobhladniwostne naprawy so teho dla cźinjachu, dokelž běchu k Solingskemu měschczanosce powjesce dóschke, so je jedyn anarchist s Parisa wotjěł a so je sebi jako wottyknjeny pucźowanski kónz Dortmund shladał.

— Wschoněmske towarstwo w Lipsku chzysche sańdźeny tydźeń snatemu wjednikej awstriskich radikalnych Němcow, Wolfej, w sjawnej shromadźisnje w Lipsku rěcźecź dacź. Sakske knježerstwo pak je Wolfej sakasało, w Sakskej sjawnje rěcźecź. Wolf na rospadnjenje Awstrije dźěła, s kotrejž ma Saksa pschecźelne swjasi. Saksa njesmě cźerpicź, so by so hibanje, Awstriskej njepschecźelske, na Saksku pschenjesło.

— Pschecźiwo korcźmarjam, kotsiž swojim pincźnizam žaneje msdy njedawaju a je na napitkowe pjenjesy a druhe dokhody pokasuja, je hessenske ministerstwo sakrocziło. Wone je wukas wudało, po kotrymž ma so tajkim korcźmarjam konzessija wotrjez. Hessenske knježerstwo ma sa to, so tajke korcźmy, w kotrychž pincźnizy msdu njedostawaju, wopiłstwo spěchuja a njekasanstwu poděkuja.

Awstriska. Spjecźowanje pschecźiwo knježerstwu je w městacźku Kraßlizach w Cźechach pschi sakskich mjesach do woprawneho sběžka pscheschło. So bychu němszy radikalni, k kotrymž běchu so někotsi sozialdemokratojo pschisamkli, knježerstwu swoje njessalschowane smyślenje pokasali, woni sobotu na pschedwjecźorje khěžorowych narodninow něhdźe 200 woknow podkrjeßneho hejtmanstwa wubichu. Tuteho podawka dla so žandarmerija wo 15 muži posylni. Njedźelu wjecźor so s nowa ludowe cźrjódy sběžachu, kotrež žandarmojo rosehnacź spytachu. Na dobo so cźiskanza pschecźiwo hamtskemu twarjenjej s napschecźa leżazeho hosćenza sapocza, pschi cźimž žandarmojo 6 wosobow sajachu. Posdźischo žandarmojo spytachu s hosćenza lud wuhnacź, schtož pak so njeporadźi. Se 400 hacź 500 wosobow wobstejaza cźrjóda kaž dźiwja hawtowasche a piwowe karancźki, schalki, zyhele a wuhlowe kruchi s woknami won mjetasche. Žandarmojo so něhdźe 100 krocželow wot hamtskeho twarjenja wotsalichu a dźeßacź herjekarjow sajachu. Deputazija, s wjednikow němskeje radikalneje strony wobstejaza, k podkrjeßnemu hejtmanej pschińdźe a jeho napominasche, sajatych puschczicź. Deputazija chzysche sa to rukowacź, so so měr njebudźe dale kasycź. Do tehole žadanja pak so njeswoli. Měschczanosta, kotryž bě s herjekarjemi psches jene, pschipowjedźi, so njebudźe měschczanskim strażnikam kasacź, so bychu hromadźe se žandarmami naběžany lud roshonjeli. W nozy w 12 hodźinach druha deputazija, s měschczanostu so nawjedowaza, s tym samym žadanjom k podkrjeßnemu hejtmanej pschińdźe. Mjes tym do žandarmow tšelichu, a s dobom jedyn žandarmski strażmischtr s cźißnjenym kamjenjom trjecheny, na semju padźe. Na to žandarmojo swoju bróń wužichu. Dwě wosobje morwej a jena cźežko sranjena na městnje leżo wostachu. Mjes tym hischcże s jeneje druheje khěže do žandarmow tšelachu. Žandarmojo na to wotmolwichu; wscho hromadźe so 6 wosobow srani. W nozy bataillon pěschkow s manevroweje krajiny do Kraßliz powołachu, a žandarmerija so s nowa posylni.

Tež w Aschu njedaloko bayerskich mjesow su so w posledním cźasu wospjet njeměry měke. 13. augusta so psched twarjenjom podkrjeßneho hejtmanstwa cźrjóda ludźi sběža. Do podkrjeßneho hejtmana, kotryž jim sam na pschecźo stupi, s kamjenjemi mjetachu. Ludowu hromadu drje wotehnachu, tola wona hischcże psched žandarmerijine kasarmy cźehnjesche a tam něktore woknowe schkleńzy wubi. W nozy 17. augusta so w Aschu njeměry wospjetowachu. ½10 hodźin herjekarjo „Wacht am Rhein“ spěwajcy psched twarjenje podkrjeßneho hejtmanstwa pschicźežechu a 17 woknowych schkleńzow rosbichu. Potom k katholskej towarschowni a k žandarmerijinym kasarmam cźehnjechu, hdźež teho runja do woknowych schkleńzow s kamjenjemi mjetachu. Pschi zkonizy khěžorski worjoł dele storhnychu. Schescźoch zychnowarjow žandarmojo sajachu. — Němszy radikalni w połnóznych Cźechach sjawnje praja, so chzedźa so wot Awstriskeje wottorhnycź a so k Němskej pschisamknycź. Tež w Žatcu, Chebje a w druhich němskich městacźkach w połnóznych Cźechach je k njeměram dóschło. W Žatcu su herjekarjo wokna twarjenjow podkrjeßneho hejtmanstwa, cźěskeje schule a katholskeho towarstwa wubili.

Franzowska. Rana Dreyfusoweho rěčnika Laboria, na kotrehož je ßo pjecża tydżenja nadpad sčinił, je ßo bórsy saßo sahojika. Hižo wutoru móżesche wón pschi wußudżenju pschitomny bycź. Antisemitiske nowiny teho dla wudawaja, so je ßebi Labori ßam nadpad skasał. S tym chżysche wón dozpicź, so by ßo Dreyfusowy prozeß wotstorcził. Dokelż pak je wojerski ßud wobsamknył, prozeß njedżiwajcy Laboriowehо sranjenja dale wjesć, je ßo Laboriowehо rana ruczе sahojika. Laboriowa pschitomnosć pschi prozeßu je Dreyfusej mało pomhała. Generalaj Mercier a Roget njemějeschtaj ani sa hódne, na jeho praschenja wotmolwicź a jemu snapscheczіwischtaj, so ßo nima sa jeju myßlemi praschecź. Nowi ßwědzy, s wjetscha majorojo a hejtmanoje, jenoż wospjetowachu, schtoż běchu hižo generalojo wobßwědčili, mjenujcy so je Dreyfus njerodny w ßłużbje był, wo pjenjesy hrał, lubkował atd. Sswědczenja wo Esterhazyu, kotryż je ßo do Jendżelskeje wukhował, běchu teho runja jara hubjene. Esterhazyowe listy ßo czitachu, kotrež bě presidentej republiki pißał. W jenym s nich wón presidentej hrożesche, so ßo, jeli so president bórsy njesakroczi, na ßwojeho „wyschscheho knjesa, němskeho khěżora“ wobroczi. Tónle humbug powschitkowne ßmjecźe sbudźi. Wuprajenja generala Gonsa běchu jara njejaßne a rěčnikej Laboriej składnosć dachu, je k Dreyfusowemu lěpschemu wuwużicź. Pschekupz de Müller woprawdże wobßwědczi, so je khěżorowy hród w Potsdamje wopytał a so je tam na jenym blidku franzowske antisemitiske nowiny „Libre Parole“ wohladał; na nich je s módrjenzom w němskej rěczi ßłowa napißane widżał: „Dreyfus je saßłapnjeny.“ Wo wurasu w nastupanju Dreyfusoweho sajecża Müller praji, so njemóże wobkrucźicź, so je němski wuras prawje czitał abo srosymił.

— Wjednik antisemitiskeje ligi, Guerin, kotrehož je knjeżerstwo poruczіło sajecź, ßo hischcże pschezo njeje poddał. Poliziстojo a wojazy ßu jeho dom wobstupili, so njemohli Guerin a jeho pschiwißowarjo twóchnycź. Dokelż je w Guerinowym domje nimale wscha zyroba sjedżena, budże ßo wón bórsy poddacź dyrbjecź. Parižlzy rěsnizy a zyrobowe wikowarki chżychu psched Guerinowy dom pschicźahnycź a Guerina s zyrobu sastaracź, tola poliziстojo ßu rěsnikow a żónske wotehnali.

— Anarchistojo w Parisu ßu w Josefskej zyrkwi każ dżiwi sakhadżeli. Woni ßu stoły, kawy, klětku a wokłarje rosbili a postawy ßwjatych spowaleli. Vikar kaschcź s hostijemi wukhowa a ßo w pschitwarku saracźi. Naczinjena schkoda ßo na 50,000 frankow wobliczi. Poliziстojo ßu 50 njekraßnikow sajeli.

— Nowe franzowske spěschnje tšělaze kanony, s kotrymiż je hižo zyła artillerija sastarana, maja kaliber 75 millimetrow a ßu po Deportowym systemje dźěłane. Wone ßu jara lohke a maja pschiprawu, s kotrejż ßo wróczoběżenju kanony pschi wutsělu sadżewa. K poßkuženju staj dwaj mużej trěbnaj, kotrajż ßo s tołstymaj blachowymaj schkitomaj psched njepschecźelskimi kulkami sakitataj. Kanona ßo jara jednorje, tola też s wulkej wěstosczu naměri a móże sa mjeńschinu 15 krócź wutsělicź. Nowe ruske spěschnje tšělaze kanony pjecża hischcże franzowske pschemoża. Wone maja kaliber 76 millimetrow a ßu teho runja jara lohke. Wscho hromadże kanona s muniziju sa 36 wutsělow 34½ zentnarja waži, s cżehoż na roku ßamu jenoż 5½ zentnarja pschinůdże. Kanona ma teho runja wschě nowe pschiprawjenja.

— Offižeraj Culet a Chanoine, kotrajż w snutskownej Afriziy w Sudanje franzowsku expediziju wjedżeschtej, běschtaj tajke hrosnoscże skuczіłoj, so ministerstwo pschikasa, jeju wotwołacź. Wyschk Klobb a lieutenant Meunier mějeschtaj tónle wukas wuwjescź. Hdyż wonaj expediziju doscźehnjeschtaj a offižerow napominaschtaj, ßwój komando wotedacź, daschtaj taj ßwojim wojakam na wodżelenje Klobba a Meuniera tšelicź. Tutaj a 9 mużojo ßo satšelichu a 8 bu sranjenych. Tole mordarstwo je wulke pohórschenje w Franzowskej sbudżiło.

Rußowska. We Warschawje a w jeho pschedměstach je wulki dźěłacźerski strajk wudyrił. 1. augusta ßu wschitzy dźěłacźerjo wulkeje Handkez fabriki dźěło słożili, dokelż bě ßo jich żadanje, so by ßo dżewjecźhodżinski dźěłanski czaß sawjedł, wotpokasało. Scźěhowaze dny ßo samkarjo, tyscherjo, ßedłarjo, bětnarjo, schcźětkarjo a pjekarjo k strajkej pschisamknychu. W dźěłacźerskim měschcźanskim dźělu w nozy a wodnjo kosakojo patrouilliruja, wojerszy strażnizy fabriki strażuja, a wyschschi polizajski mischtr je sjawne pißmo na dróhach k murjam nalěpicź dał, w kotrymż strajkowarjow napomina, so bychu ßo směrom sadżerżeli.

Serbija. Sapoczatk wußudżenja pschecźiwo sajatym pschiwißowarjam radikalneje strony je skónczńje na 30. augusta postajeny. Jecźi maja mjes tym wulke czwile wutracź. Rěczник Zіwanowicź je na rukomaj a nohomaj s rjecźasami sputany, a k jenej nosy je jemu 50 puntow cźežka kula pschipowßnjena. Bywschi minister Tawschanowicź je 40 puntowsku kulu dostał. W prěnich 24 hodżinach po „nadpadże“ je ßo 200 woßobow sjako. Jecźi ßo do podsemskich ßmjerdźazych dźěrow stykachu a wjele dnjow dołho jenoż něschto mało khleba a wody dostawachu a dyrbjachu na wlóżnej semi leżecź. Sa to pak je „nadpadnik“ Knježewicź hnydom rjanu ßwětku stwicźku s kožom dostał a ßo s woßebneho hoscźenza s jědżu sastara. S jatymi ßo ßurowje sakhadża; jastniзy jich tak bija, so ßu někotsi w rukomaj ßwojich cźwilowarjow wědomje shubili. Farar Alexa Ilicź a Pawlowicź staj ßo bjes ßlěda shubiłoj. Wonaj njejstaj ani w jastwje, ani swonka njeho a staj ßo pjecża pschi cźwilowanju sadracźowakoj. S jatych ßu ßo jenoż scheścźo puschcźili, kotsiż pak ßu ßo hnydom s kraja wupokasali.

Indiska. W połnóznej Indiskej, hdżeż hižo wjazy lět mór sakhadża, je wulka ßuchota. Duż ßo njeporadżenja żnjow, drohoty a hłoda boja.

Tiger.

(Podawk s asiskich kupow.)

I.

To macże prawje, naspomni Karl Maurage, wunamakanje jěsdneho koleßa ma njeßměrnje wjetschu ważnosć, dyżli żana druha nowinka w sporcże. Cżłowjek nabywa niz jeno wulkeje wustojnosćże, so by runowahu sdżerżał, ale też wóczko bywa dżeń a wótrische a wěscźische we wobkedżbowanju dalokich pschedmjetow. To naschonich pschi zyle pschipadnym podawku, kotryż pak bě straschny, so tak bórsy na njón njesabudu.

Każ je wam snate, pucźowach psched pół lětom po wulkich malagiskich kupach, na Jawje a Sumatrje. So mnu bě hollandski geograf Moer (Mur) a franzowski geolog Rouselli. Jědżechmy dele po rězy Bangon-Assim, kotraż běži psches straschne lěßy a krajiny, ßnadż tajke, kajkichż nihdże druhdże njeje. Hoborske krokodile drěmaja tam we łużach a na ßnadnych hórkach. W dźiwjej wokolinje lěßnych huscźinow pokasuje ßo tam ßylny a wulki noßoróżk, swěrjo s rohom na noßu. Wopiza khowa ßo do liscźowych krónow njeßměrnych schtomiskow. A wschudżom pokasuje ßo tam jako kral tonidłowych runinow, pokrytych se ßyczіsnami a wyßokim lěßom, mózny a njewobmjesowany knježicźer, tiger. Wschudżom, hdżeżkuli pschebywa, wschudżom mori cźłowjeka.

II.

Junu wjeczor seńdżechmy ßo na brjósy wobdżěłaneje krajiny Nieuwenhuis. Tam namaka ßo něhdże dżeßacź hollandskich kolonijow, kotrež maja k ßwojim ßłużbam sta Malajow a Khinjanow. Plantaże (wobdżěłane role) ßu jara wobscherne, něhdże dwě kwadratnej mili, a tworja tak ßwětłe městno psched straschnym pralěßom. Khowna wjeß je wobkrucźena pschecźiwo tigram, kotrež tu dwójzy — lěta 1811 a lěta 1853 — malagiske wßy nadpadżechu a wschěch koloniстow sežrachu.

Knjes van de Ouwelandt witasche naß wntrobnje jako ßwojich hoscźi. Na terraßy jeho drjewjaneho hrodu radowachmy ßo nad jenym s tych wjeczorow, hdyż ßo wohnjopokne ßmerki měscheja se ßwětkom a spodżiwnym frinkotanjom hwěsdow, kotrež ßo pohibuja na njebju jako wohnjowe kupy w pěskowym czaßniku njeßměrneho ßwěta. Wulke spadowaze hwěsdy, slětowaze we wěstych mjesotach, pokasowachu ßo jako snamjenja kódźi, kotrež po njebju płowaju, a lěß wujesche s hrósbnymi hłoßami, schtoż nam wo tym ßwědczesche, kak ßo tam rubjeżne swěrjata bědża — kotrež pak rujachu, wjeßelo ßo nad dobyczom, pak se słóscźu njemdrachu — a też ßwój hłóß dawaja trawujědżaze swěrjata, kotrež se strachom dyrkotachu.

„Rubja tigry pola waß husto ludźi?“ wopraschach ßo ßwojeho hospodowarja, kiż nam wo hońtwje powjedasche.

„Ně. Ssnadż tsjoch abo schtyrjoch sa dżeßacź lět. Pschede wschěm njepospytuja tigry wjazy wobłěhowacź a nadpadowacź wßy, dokelż ßu skónczńje do teho pschischkle, so to jich mozy pscheßahuje. Kóżde swěrjo, wěrcźe mi, by nawukko, cźłowjeske żiwjenje na kedżbu bracź, hdy by jeno k temu byle wukublane. Ani na jenu hollandsku koloniju njebu sa dołhi czaß nadpad sczinjeny. Sa to pak dyrbja ßo nowi pschikhadnizy a Malajojo a Khinjenjo na kedżbu bracź. Dawno by tu hižo dżiwich swěrjatow njebyło, kotrež na cźłowjeka du, hdy bychmy móhli kraj hinak sarjadowacź.“

„Potajkim macże tu mnoho tigrow?“

„Lěß ßo s nimi mjetwi. Ani ßrjedź běłeho dnja njechał nikomu radżicź, pschejara blisko k kromje lěßa ßo bliżicź.“

Wostachmy hischcze khwilu ßedźo pschi blukim ßwětle módrych lampow, pijo khofej, na cžoż ßo do měra podachmy.

III.

Nasajtra stanych trochu posdźe. Nasch hospodowar bě hižo na polach. Wupiwschi keluschk cžaja tulach ßo wokolo domu. Schto cžinicź? Tak ßo trochu wukhodźicź we wokolinje abo ßebi kónczko ßwojich sapiskow srjadowacź? ... W tym wokomiku dohladach ßo wulkeho jěsdneho koła — w kólni.

Spósnach snamjo jeneje s najwubjernischich amerikanskich fabrikow. S teho cžaßa, so běch ßebi ßwoje koło slamał na wulěcze na polkupje Malaka, njeběch wjazy jěsdźił, kaž wěscze, ßym sahorjeny koleßař. Ani s najmjeńscha, so bych ßo khwalił, naspomnju jeno, so ßym na pschemo jěsdźił s wulkim amerikanskim mischtrom Bankenom, a so ßym jeho bjes maka wo pol koleßa pscheseźahnył.

Wuhladawschi kraßne koło, sechze ßo mi jěsdźicź a njemózach ßo sdźerżecź. Najprjedy ßo wotwlakowach, potom wucźežech koło s kólnje, a schwiknych ßo na njo, chzyjo jeno pospytacź. Nimo domu dźěsche dosć dobra droha, sapocžata wot sežranych Malajow a dotwarjena wot hollandskich kolonistow. Cžerjach, so bě radosć hladacź, lecžo khwatnje, kaž na wujěsdźowanjach. Koło bě wubjerne — hibite, cžucźiwe, wótre a dasche ßo jara ßnadnje wodźicź. Njemózach ßo sdźerżecź, a pscheßwědcženy, so mi nasch luboscźiwy hospodowar woda, wujědźech ßebi, s mozu na teptadło ßo sepjerajo, do rajßowych a khofejowych honow.

Pjecź abo schěscź kilometrow bě hacž do lěßa, a te ßym sa něschto mjeńschinow wotjěł. Namakach ßo psched selenym lěßom, dyrkotazym pschi rańschim lohkim wětsiku. Warnowaze ßłowa mojeho hospodowarja pschińdźechu drje mi na myßle, ale khlupa dowěra k ßebi, kotraž wukhadźa s dospolneje strowoty, se spodźiwnje rjaneho ranja a wopojazeho ßłódneho powětra, da mi druhe myßle. Sastach, wokuskany s rjanoscźu krajiny. So mohł ßo lěpje radowacź nad jeje kraßnoscźu, slěsech s koła. Schtomy, něschto stow lět stare, hoborske lijany, njewschědna pycha a polnoscź kwětkow běchu kaž potajny khlóß wo starodawnych cžaßach, s tych cžaßow, hdyž hischcze cžlowjek bludźesche po lěßach, kaž nětkole rubjeżne swěrjata. Jěsork, wupyscheny se kcźějazymi żołtymi wodźanymi lilijemi, lubosnje ßo schěrjesche pod wißazymi schtomowymi hakami, a sdasche ßo mi tehdom ßame sboże bycź. Ssyżech ßo na kamjeń, a samyßliwschi ßo, wostach tam ßedźo.

IV.

Hdyž tak ßedźach, sapikotachu hakły a něschto cžežke, s dobom lohke pytasche ßebi pucź k jěsorej. Wustróżach ßo. Ssmjertny, hrósbny strach mje pschewsa. Tsizycźi krocželi wote mnje wuskocźi pschede mnu se scźiny hoborske swěrisko, kral mjaßożracźkow. Na wokomik wosta rjany wobryß tigeroweje hłowy bjes hnucźa; se skotom błyschcźeschtej ßo kocžej wocźi — bě to wěscze jedyn s wulkotnikow ßwojeje družiny. Běch kryty s dwěmaj abo s tsjomi nakhilenymi palmowymi hakami, a njeswěrich ßebi ani s najmjeńscha ßo hibicź. So mohł k ßwojemu koleßu, dyrbjach hacž k pucźej hicź. To mi njebě mózno, s tym budźich był swěrjo kedźbne scźinił a na dwaj skokaj budźische mje popadnyło. A kak mohł na dwaj skokaj ßwoje koleßo sajěsdnycź? A budźich ßnadź mohł na koleßu tigrej wucźeknycź? Wě ßo, mil pucźa dokonja koło spěschnischo hacž tiger, ale hacž mohł ßo měricź se straschnej spěschnoscźu jeho prěnich skokow? To ßo mi njechasche wěricź, a duž wostach, njehibajo ßo; wutroba mi pukotasche kaž hamor, ert mi do zyła wuskhny. Njemějach żaneje brónje a revolver běch ßebi sabył.

Nadźijach ßo, so swěrisko, naßyczene s nóznym rubjenstwom, je k jěsorej pschischło, jeno so by ßwoju lacžnoscź sahnało. Tiger woprawdźe womacża ßebi jasyk w jěsorje, ale bě widźecź, so ßo jemu nochze picź. Hnydom posběże mokru khlamu a ßlědźesche wokolo. Spósnach, so ßo jemu nózna houtwa njebě poradźiła a so pytasche narunanje sa nóz.

Jeno wopak ßo hibnycź — a po mni bě było.

Na wokomik ßo sesda, jako budźische tiger wróczo do lěßa chzył, a zyle njekedźbny wobroczi ßo do huscźiny. Potom pschi schczźebotazym ptaczku w liscźu naczeże schiju, fosforowe ßwětko ßo sabłyskny w jeho woku. Ale njewuhlada niczo. Wěscze dwělowasche, do kotreho kónza ßo nastajicź. Wutroba mi pukotasche, pukotanje cžujach też w mosnach. Skónczńje wuswoli ßebi pucź, wróczi ßo s nowa k jěsorej, scźiniwschi krocžel k lěßej. Ta krocžel jeho ke mni njepschibliżi, mózesche bycź, so bě tón pucź mi wużitny. Ale druha — spěschnischa krocžel rosßudźi — wustróżenje mje donucźi, so scźinich kwěch, hischcze jenu a hrabnych ßwoje koleßo.

Sawjerczа ßo mi tak hkowa, so wopředka ani njewjedźach, hacž je ßo tiger sa mnu podał abo niz, ale hischcze we wokomiku, hdyž na ßedło dokrocžich, wuhladach, kak ßo hobrske cžełko k semi shibny a „saßkyschach“ skocženje. W tym wokomiku — pschitłóczich nohu na teptadło.

Pschi wschěm rosbudźenju běchu moje pohibowanja wěste, prawe, spěschne. Cžucźe ßebjesdźerżenja wobknjeżesche mje zyle, kóżde cžuło we mni bě poßkuschne tutej potajnej mozy, kotraž naß sto krócź lěpje wjedźe psches njenadźite strachi, hacž najwótrischi rosom. Pschi druhim wobwjertnjenju koła nabych wulkeje spěschnoscźe. W krótkej pschestawje, kotraž bě mjes prěnim a druhim skocženju swěriska, dostach ßebjedowěry k wojowanju. Wscho bě cžinicź wo to, so bych ßo s najmjeńscha pjecźdźeßacź metrow w prědku sdźerżał, dokelž ßnadź tigerowa spěschnoscź ßo pomjeńschi, runjeż pschezo hischcze straschne wostanje. Teptach na podnoż s njerosomnej horliwoscźu, a tola se schtwórtym skokom bě tiger sa mnu hacž na někotre krocżele. S pjatym skokom bě rubjeżnik mohł ßo nacźahnycź sa mnu s tazu, se ßydmym ßo dótknycź pneumatiki. Nó — myßlach ßebi — cžlowjecże, po tebi je, a wschě moje napinanje sdasche ßo podarmo. Ale jeho pasory ßo wobßunychu, lědom koleßa ßo dótknywschi, a ja cžerjach dale, pschi cžimż tiger hižo mjenje spěschnje woßmy krócź skocži, runje teho dla, so ßo jemu nadpad njebě radźił. W tejle khwili hłowywjercźenja pschińdźe mi sbożowna myßliczka — so bych tigra sadźerżał, sawrócźich ßo do boka, k schtomej gojawa, kiż pschi kromje pucźa stejesche. Hischcze junu wucźeknych, dokelž bě ßo mój pschesćěhać na khwilku saposdźił, pak, dokelž bě jemu schtom na pucźu abo dokelž bě nusowany, jón wobeńcź. Runjeż bě nětkole moja spěschnoscź najwjetscha, wsdach ßo tola wscheje nadźije. Cžujach derje, so móże jedyn abo dwaj skokaj mojeho njepschecźela mój dóńt rosßudźicź. Pschi scźěhowazym skaku by mje bjes maka doßahnył. Mjes tym, so koło cžěkasche psched pasorami, pytnych swjerschnje jara wuski a dosć dołhi maly móst, kiż wjedźesche psches powodźowazy kanal. To mi da kusk smużitoscźe. Prajach ßebi, tiger budźe ßo na wokomik komdźicź; móżesche ßo stacź, so ßo pschi dundazym běhu po moscźiku trochu sadźerżi. To ßo też sta. Namakajo ßo na druhim boku kanala, dobuch něhdźe dźeßacź krocżelow pschecźiwo ßurowej kóczzy. Wě ßo, ßym w radoscźi nad tym hischcze spěschnischo teptał.

Tiger wosta hacž na dwaj metraj sady. Pschińdźe spadowaza hórka, s tam dach koleßu hicź kaž s błyskom, a běch też hižo wěsty, so ßym wucźeknył. Tu pschińdźe na dobo sadźěwk: hakosa leżesche psches drohu. Wotstorcźicź jeje njemózach, duž psches nju pschejědźech, ale bjes maka běch se ßedła wulecźał. Rubjeżnik to pytny, a hižo cžujach ßo pod jeho khlamu.

Hižo chzych ßo podacź, ale jeno na wokomik. Hnydom dach ßo saßo do napschemoho, to bě poßlednje napjecże. Tiger bě widomnje s koleßom pschewinjeny. Bórsy wostaji ßo hanjenja — widźo, so je podarmo a so je też wjeß blisko, kotrejeż ßo bojesche.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W Kamjenskim wjeßnym wólbnym wokrjeßu, kotremuż s Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa Minakalska, Rakeczańska a Njeßwaczidliska woßada pschißłuscheja, ma ßo s nowa sapóßłanz do druheje komory krajneho sakskeho ßejma wuswolicź. Hacž dotal je dołhe lěta knjes kubleř Michał Kokla tutón wokrjeß sastupował. Pschi prjedawschich wólbach je ßo s wěsleje strony pschecźiwo knjesej Kokli wótra wólbna wójna wjedła, dokelž chzychu sadźěwacź, so by ßo jedyn Sserb w Kamjenskim wjeßnym wokrjeßu wuswolił. Sjenocźenym Sserbam, katholskim a evangelskim, pak je ßo poradźiło, pschecźiwnikow porasycź. Runje tak dźě je też pschi poßlednich wólbach w Budyskim wjeßnym wokrjeßu było. Tu katholszy wuswolerjo kaž jedyn muż sa ßerbskeho evangelskeho bura knjesa Ssmoku khłoßowachu, a temu mamy ßo dźakowacź, so ßo wólba s wulkotnym dobyczom knjesa Ssmoky skónczi. Tak wospjet widźachmy, so Sserbjo se sjenocźenymi mozami nad pschecźiwnikom dobuchu. Njech ßo tale jednota Sserbow wobeju wěrywusnaczow też pschi wschěch pschichodnych wólbach do sakskeho krajneho ßejma sdźerži. Wěmy derje, so je ßurowym pschecźiwnikam Sserbowstwa tale ßerbska jednota cžern we woku, pschetoż w njej ßylnoscź a móz Sserbowstwa wobsteji. Teho dla je lohko srosymicź, cžeho dla s wěsteje strony pschi kóżdej składnoscźi a też nětkole pytaju pschesjenoscź mjes evangelskimi a katholskimi Sserbami rosschkaracź. Pschi bliskej wólbje w Kamjenskim wokrjeßu drje ßo pscheczźiwo

knjesej Kokli njebudże žylna agitazija wjesćź. Ssobustawy konserwatiwneho towarstwa runje kaž swjatka ratarjow žu knjesa Koklu sa wólbneho kandidata postajili. Sswoje dotalne pschećźiwnistwo pschećźiwo knjesej Kokli žu spuschćźili, dokelž žu spósnali, so ma knjes Kokla wjele pschiwiska mjes ludom a woženbje, dokelž je žebi sa dołhe lěta žwojeho žejmskeho skutkowanja s khwalbu dobył, so interežy žwojich wnswolerjow s dobrym wuspěchom a po najlěpschim žwědomnju a po prawdże sastupuje. Knjes Kokla je hižo wjele lět se žobustawom finanzneje deputazije a ma jako tajki dźěła a nadawki wuwjesćź, kotrymž je jenož nashonity, žwědomity a wustojny muž sroscźeny. Wón žebi teho dla sažkuži, so žo jemu s nowa žejmski mandat dowěri. Hdyž jeho sažo wuswola, wuswolerjo žwojim interessam najlěpje žkuža.

S **Budyschina,** Brigadne a diwisionske manevry, kotrež budža žo wot 2. hacź do 15. septembra mjes Budyschinom a Kamjenzom wotbywacź, žo w Budyskim hamtskim hejtmanstwje na scźěhowaze wožy wupscheštru: Bolborzy, Boranezy, Brěmjo, Brěsynku, Bronjo, Bórk, Kamjenej pola Rakez a Kamjenej pola Radworja, Kožlow, Keln, Komorow pola Rakez, Komorow pola Hucźiny, Dalizy, Dobroschezy pola Njeżwacźidła, Haślow, Drohy, Jitk, Wulku Dubrawu, Horu, Holeschow, Jažeńzu pola Njeżwacźidła, Jeschizy, Jeńschezy, Kupoj, Wulki Wjelkow, Maku Dabrawu, Sajdow, Maly Wjelkow, Rakezy, Kschiwu Borschcź, Libon, Kuschcź, Lipicź, Lahow, Komsk pola Njeżwacźidła, Komsk pola Minakała, Lischu Horu, Libuchow, Kuh, Kupoj, Lutobcź, Maksezy, Měrkow, Minakał, Milkezy, Wulki a Maly Pschěsdrjeń, Myschezy, Njeżwacźidło, Nowu Wjeż pola Njeżwacźidła, Nowu Wjeż pola Rakez, Delnju Hórku, Delni a Horni Hunjow, Leschawu, Nižu Wjeż, Něwżezy, Wownjow, Pžowje, Panezy pola Hornjeho Wujesda, Posdezy, Cźornezy, Prěcźezy, Bóschizy a Nowe Bóschizy, Khwacźizy, Khaško, Radwoŕ, Ratarjezy, Sslonu Borschcź, Sarěcź, Ssmochcźizy, Sdeŕ, Židow, Ssólschezy, Bacźoń, Stróžischcźo, Cźichońzy, Cźemjerzy, Trupin, Wbohow, Krónžu, Wutolcźizy, Panezy, Wjeżel, Wětrow, Scheschow a Cźelchow. Ratarjo žo na to kedźbliwi cźinja, so dyrbja pólne płody, tak daloko hacź žo to hodźi, domoj khowacź. Rěpowe a ripikowe pola, lěžowa mkodźina maja žo se žkomjanymi wěschcźemi wosnamjenicź. Nacźinjena schkoda na tajkich leżomnoscźach, hdyž tajkich wěschcźow njeje, žo njesaruna. Wschón rólny grat, jako pluhi, bróny, walzy atd. maja žo sa cźaž manevrow wotstronicź. Skały, jamy, bahnischcźa atd. dyrbja žo s powrjestkami wobcźahnycź.

— (Zně.) „Wjele kop, ale jara mało sorna" tak powschitkowne žudźenje wo lětuschich žnjach rěka. Cźim cźežsche a lěpsche žu pola, cźim mjenje wone lětža wunježu, na wopak je wunoschk na pěskach hischcźe doscź spokojazy. Kaž ratarjo wudawaja, žu w Lejnje pola Khróscźicź s 300 kop jenož 100 kórzow rožki namłócźili. W druhich stronach kopa pół kórza dawa. S pscheńzu njebudże wjele lěpje. Pscheńcźne kłóski žu jara schcźerbe, a sorno je scźehnjene a lóhke. Też na wowž wjele nadźije njestajeja; pschetož jeho kitki žo jara lóhke bycź sdadża. Jeniczki troscht je, so žo s najmjeńscha póstne běrny troschku poradża; w dlěschim žuchim cźažu žu wone po sdacźu wotkhorike, sažne druźiny pak pjecża hischcźe pschezo hnijeja.

S **Maleschez.** Ssrjedu wjecźor w 10. hodźinje je žo tu žkomjana fajma, kublerjej Beyerej žkuschaza, kotraž běsche pschi Salhowskim pucźu sestajana, wotpaliła. Bjese wscheho dwěla je woheń sałożeny.

S **Khwacźiz.** Sańdźenu žobotu na ranje wokolo 3 hodź. žo khěžka Jana Pětschki w Margarecźinej hěcźe, na Khwacźicźanskich leżomnoscźach stejaza, wotpali. Nimale wscha domjaza nadoba žo spali. Woheń je w jenej prósdnej njewobydlenej jstwě wuschoł. Kak je nastał, njeje snate.

— Ssrjedu wjecźor po 9 hodźinach žo žkomjana fajma kublerja Beyera w Maleschezach wotpali.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Schtwórtk 24. augusta w nozy 1/2 11 hodźin je naschu wjeż wohnjowe njesboże domapytało. S njewobydleneho twarjenja žiwnoscźe gmejnskeho pschedstejicźerja Rjecźki woheń wudyri, kotryž žo na twarjenja Winarjez kubła wupschestrje a je wschě do procha a popjela pschewobrocźi. Twarjenje, s kotrehož žkomjenja wupražnychu, bě se žkomu a žynom satykane. Kak je woheń nastał, njeje snate. Ssykawy pschijěždźechu prěnja s Komska, druha s Kupoje a tśecźa s Radworja.

S **Budyschinka.** Schwarneho dundaka žu wóndano tu sažkapili. Wón bě w Porschizach dwěmaj buromaj dwě hužyzy, kórki se schulskeje a zyble a žolotej s farskeje sahrody kranył a wscho do wulkeho měcha stykał. Na blistich Krakeczanskich horach žebi wón hužyzy wopjecźe. K pjecźeni wón kórki pschikužowasche, žoloteje pak žo wón wostaji, dokelž jemu bjes wolija a kišała njeżkodźesche. Trěbne žudobje bě žebi dundak na Porschiskim pohrjebnischcźu namakał. Wulke kwětkowe hornzy, kotrež tam na rowach nadeńdźe, bě žebi k warnym žudobjam pschiprawił. Nasajtra běsche žebi wón kacźu pjecźeń na kuchińsku zedlu stajił. W Budyschinku wokolo fary rjane wulke kacźki běhachu; te dyrbjachu do jeho kuchinje. So by žebi składnoscź wotkakał, je wotnjescź, žo wón s napschecźa fary do schulskeje sahrody lehny. Tam jeho jena holza wuhlada. Hacź runje ju wón směrowa, so žo jeho njetrjeba bojecź, wona tola hnydom do žužodstwa doběža a tam wupowda, so někajki rostorhanz w schulskej sahrodźe kasy. Hdyž pak sa nim pohladacź dźěchu, bě ptacźk hižo wupjerchnył. Sa nim dale žlědžo w žužodstwje w Hennersdorfez dworje kólnine dutcźka wocźinjene widźachu. Duž do kólnje stupichu, tola nihdże žaneho dundaka widźecź njebě. Pschipadnje jedyn s pytarjow žkomjany walcźk s hromady žkomy sběže, a hlej, tu dundaka w žkomje sahrjebaneho lapnychu. Hdyž jeho k žandarmej pschiwjedźechu, jeho tón jako stareho snateho witasche. Sajaty žlěpz je wěsty Hoffmann s Khołma. Hakle pšched tśjomi dnjemi běchu jeho s jastwa puschcźili, w kotrymž bě tśi lěta paduchstwa dla wotžedźał. Prjedy teho je žo hižo 7 lět we wschelakich jastwach walał. Wón njebě srudny, so běchu jeho sažkapali. Zortujo wón měnjesche, so nětko bórsy sažo do swucźeneho porjada pschińdże.

S **Khróscźiz.** (Pokracźowanje s cźišła 32.) Wscho hotowasche žo zyły tydźeń na njedźelu do Khróscźiz a powjedasche wo jubilejnej skhadźowanzy. A woprawdże to dźěsche jim wot wutroby, kaž hižo wěmy, wopyt bě krażny, dokhodow wjele. S dypkom 4 dyrbjesche žo sapocźecź, kaž cźitachmy, ale doczaka žo hischcźe 1/4 hodźiny. Potom wotewri sastupjeŕ hłowneho starscheho, knjes Gólcź, shromadźisnu se spěwom: „Hischcźe Sserbstwo njeshubjene" a powita cźeścźenych hoscźi a lubych bratrow s někotrymi žkowami. Wjaz krócź wunjeże žo žkawa sažkužbnym a wjelewažnym knjesam: lubemu pschecźelej studentow knjesej Andrizkemu atd. Dokelž wjele tajkeho wopyta mějachmy, jich mjena mjenowacź njemóžu, dokelž njebych tu ruma měł a też wschitkich mjena njewěm. — Potom wustupi gymnasiast Bryl, žobustaw Sserbowki, se žwojej žwjedźeńskej rěcźu a pokasa nam stawisny a dźěło minjenych 24 lět a kóždeje skhadźowanki woženbje. Pschednoschk bě pilnje wobdźěłany, a knjes pschedžyda wupraji jemu wulki dźak. Na to proschesche k.-sapóžkanz Kokla wo žkowo a pschisipomni, kak žu žo prěnje skhadźowanki w Khróscźizach wotměwake, a sahorjesche a napominasche studentow, žebi Sserbstwo ważicź s zyłeje wutroby a pschezy do prědka krocźicź. Knjes Gólcź dźakowasche žo temu knjesej sa jeho žkowa, a proschesche hnydom towarstwa, so bychu rosprawu wotedake wo žwojim dźěle w poślednim lěcźe. Sserbowka, towarstwo naschich studowazych w Prasy, pokasa, so je do krocźelow wulkich prjedownikow stupała a se wschěmi mozami dźěłała a hromadźiła pilnje sa žerbske interessy. S dobom wosjewi, so žu jeje wustawki tak pscheměnjene, so kóždy žobustaw Sserbowki, kiž bohoslowstwo druhdże studuje, wostanje rjadny žobustaw, ma potajkim wschě prawa, móže do pschedžydstwa skhadźowankow žerbskeje studowazeje mkodźiny wolený bycź. Tak podachu też žwoje rosprawy: Sorabija, towarstwo Sserbow w Lipsku, Wkada, towarstwo katholskich seminaristow w Budyschinje, a towarstwo gymnasiastow w Budyschinje. Na to pschedcźita k. Kokla jemu póžkany list wot k. A. Parczewskeho na žerbskich studowazych, kotryž pschińcź njemóże, a skhadźowanzy wscho dobre pscheje, a k. Koklu proży, so bychmy w jeho mjenje studentstwu a hoscźom woženbje žkawu wunježli, schtož žo też sta. Pschi wólbach wosta wscho, kaž bě žo na wubjerku postajiło. Knjes Knježk, sa starscheho wuswoleny, žlubi, po wschěch mozach žo staracź sa rjanu wěz we wěstej nadźiji, so też studentstwo žwoju pschižkuschnoscź cźini, so pschińdu wschitzy, a so budże w nowej epoche skhadźowankow też mkódne žiwjenje knježicź we wschěch towarstwach, teho runja chze I. podstarschi, k. Waktaŕ Wicźas, žo staracź sa nasch ideal. Wjeż Sslepo sdźerži žo jako město pschichodneje skhadźowanki, a wěscźe tam też tak rjenje budże, kaž w Khróscźizach, a wěscźe wschitzy pschińdu tam dele. — Potom wosjewi k. Gólcź, so je zyke studentstwo pscheproschene na skhadźowanku starych knjesow (30. augusta w Budyschinje), kotsiž žu prjedy na skhadźowanki žerbskeje studowazeje mkodźiny khodźili. S postrowow s daloka hischcźe spominam na telegram k. Smolerja, telegram kk. wucźerja Sommera a rěcźnika Zyža, a na wubjerny wutrobny list nascheho baźnika k. Cźischinskeho (Barta). —

Mjes tym běschtaj nowaj hoscźej dóschkoj, kk. schol. Skala a Can. Werner, woženbadny sarał. Też jeju pschedžyda wutrobnje powita, a shromadźisna jimaj wołasche žkawu. Wobaj, wo žwój

lud derje ſaſkužbnaj knjeſaj, tež k ſtudentam porěčeſchtaj. Knjes ſcholaſtikus proſcheſche a namołwjeſche ſtudowazych k pſchesjednoſći, nuſnemu to fundamentej wſcheho ſhromadneho dźěła — a k wobſtajnoſći, kotraž je w naſchich cžaßach poczink tak žadny. Bjes njeje ßo njehodźi niczo wjetſcheho dokonjecź. Tež ſe ſtudowazych, kotſiž ßu něhdy na cžole młodźiny ſtali a wótcžinſke rěcže rěcželi — a ſ podpjerami Towaŕſtwa Pomozy ßo žiwili — je pſchemnohi woliwknył, haj — bohuſkorženo ßamo ſ njepſcheczelow cžrjódu běži ... Teho dla: pſchesjednoſcź, pſchesjednoſcź, pſchesjednoſcź — a wobſtajnoſcź! — Podobnje horliwje k. Can. Werner rěcžeſche wo drohim kuble naſcheje narodnoſcże, naſcheje macžeŕſchcžiny. Naſcha ßerbſka rěcź dyrbi nam cžim dróžſcha bycź, hdyž pomyßlimy, kak je runje naſcha narodnoſcź ſ podſtawu tež wſcheho pěkneho waſchnja a kſcheſcžijanſkeho žiwjenja. S pſchikładami wyßozydoſtojny knjes pſcheßwědcžowaſche, kak tam, hdźež Sserbſtwo hinje, narodny poczink a macžerjow draſta — kak tam hinje tež ßwjata wěra. Duž njech kóždy, ſtudowazy woßebje — ßkowa we wutrobje noßy: Sserb ja ßym a Sserb tež woſtanu; pſchetoż ßwjata je ta pſchißkuſchnoſcź moja: dale podawacź a potomnikam kubłacź kubło, kotrež je mi po Bohu najdróžſche. — —

Namjety ßo, kaž běchu na wubjerku wuprajene byłe, w ſaßadźe pſchijachu, woßebje, ſchtoż naſtupa Sejlerjowe ſpißy, wuſtawki a akty ſkhadźowankow, kotrež woßebitu knihu doſtanu, w kotrejž ßo ſměſcża — wſcho to po prawym ſtare wězy, wo kotrychž drje ſ zyła wjele rěcžecź njebě trjeba. Tajke wězy njech ßebi pſched-ßydſtwo wucžinja ßamo, to dźě je jeho ipsissima res — prěnja pſchißkuſchnoſcź a najbliżſcha. Tež ma ßo post festum dodacź, ſo ßo Sejlerjowe ſpißy ſarjaduja bjes »deputazije« abo »komißije«. Komißije ſ wjetſcha niczo wjele wjazy njedźěłaja, hacž ſo dobrej wězy ßmjertny kitel ſchija a cžeßaja kaſchcź. (Skónczenje pſchichodnje.)

S **Korſymja.** Do naſcheje wßy, kotraž je ßo ſa poßledńuje 15 lět ſe ſakoženjom fabrikow induſtrielnje wyßoko sběhnyła, ßo pjecža w bliżſchim cžaßu ſ Wjelecźiua żeleſniza ſ normalnej koliju natwari.

S **Brózan.** Hdyž *běchu ſchtwórtk 17. auguſta tudomny* kubleŕ Broda, ſ wotroczkom, ßłużobnej dźowku a 7 najatym ßyzkami dopołdnja na polu, na kotrymž běchu pſcheńzu ßykli, poßwaczili, wſchitzy nahle ſkhorichu a kaž muchi padachu. Jich żałoßnje w żiwocże rěſaſche, mějachu běżenje a dyrbjachu wróćźecź. Njemóżeſche hinak bycź, hacž ſo běchu něſchto jědojte wużiwali. Pſchiwołany lěkaŕ něktrym ſkhorjenym żołdk wuplumpa a wſchitkim lěkaŕſtwo poda. Dwě żónſkej, kotrejž ſtej nawajzy khoſeja wupikej, hiſchcże dżenßa khorej leżitej. Sbytk ßnědanje ßo w Pomorſkej pſchepytaŕni pſchepyta, pſchi cžimž w khoſeju arſenik namakachu Kak je wón do khoſeja pſchiſchoł, drje bórſy ßudniſke pſchepytanje wupokaże. Na Brodowu pſchichodnu macź, Marcźinkowu, ßo hrěſcha, ſo je jěd do khoſeja ſměſchała. Ssobotu wjecžor ßu ju żandarmojo do Budyſchina do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedli. Ssrjedu je Broda ſ pſchichodnej macźerju pjecża wulku ſwadu měł, dale njeje Marcźinkowa ßwojej wnucżży ſchtwórtk na polo hicź dała, hdyž je ßo k temu hotowała. Jědojty khoſej je ſa Brodu poſtajeny był. Wón ma waſchnje, po ßnědanju hornczk khoſeja wupicź. Tamny ſchtwórk pak bě na to ſ nuſnotu ſabył. Brodowa mandźelſka bě teho dla jeho khoſej do khoſeja, ſa cželedź a ßyzkow poſtajeneho linyła, tak ſo bě ßo wſchitkim ſ jědom ſawdało.

S **Hbjelſka.** Mißionſke pomozne towaŕſtwo nad lěwym brjoſy Nyßy tu ſańdźenu njedźelu w naſchim Bożim domje mißionſki ßwjedźeń wotbywaſche. Sſerbſke prědowanje mějeſche knjes ſarař Wicžas ſ Noßacźiz, němſke mißionar Jonas ſ Transwaalſkeje w pokodniſchej Afriży. Mißionſka kolletka 160 hriwnow wucżini.

S **Lubija.** Ssrjedu dopołdnja je ßo lokomotiva ludźazeho cžaha cžißko 643, kotryž ſ Budyſchina do Lubija jědźeſche, wobſchkodźika. Tutón cžah teho dla ſ 20 mjeńſchinami ſakomdźenja do Lubija pſchijědźe.

S **Pßowjow.** Ssobotu 19. auguſta, wjecžor $^3/_4$7 hodźin je ßo tu khěża khěžkarja Krawza, Pjelcha rěkazeho, do cžiſta wotpalika. Domkhowane žně a ßyno ßu ßo ſniczike. Jenoż domjaza nadoba je ßo wukhowała. Woheń ßu pjecża dźěcźi ſaparake. Njedźiwajzy wulkeho wětra, ßo ßußodne twarjenja wohnjej wobróchu. K haſchenju bě 9 ßykawow pſchijěło. S nich je ßebi Lipicžanſka jako prěnja myto dobyła.

S **Komorowa.** Tele dny dźěcźi kublerja Bjenady pſchi göplu młócżazeje maſchiny hrajkachu. Pſchi tym ßo jenemu pjecźlětnemu hólzej noha tak ſtraſchnje ſmjecże, ſo dyrbjachu jeho hnydom ſ wołom do Rakez k lěkarjej dowjeſcź.

S **Njeſnarowow.** Ssrjedu tydźenja je ßo tu ſ Bożim njewjedrom bróżeń Jana Krawza ſapalika. Pódla domkhowanych žnjow ßo młócżaza maſchina a nowa ßykanjowa maſchina ſpaliſchtej. Žně a nadoba běchu ſawěſcżene.

S **Kulowa.** Cžcżke njeſboże potrjechi pſched diwěmaj njedźelomaj 20lětneho ßyna kublerja Jurſcha w Kocżinje; pſchi woranju ßo jemu konjej ſplóſchiſchtaj a chzyſchtaj cžeknycź; ſo by jeju dożeržał, ßo wón do mjeſy ſaprě; tola tu ßo wotežka roſtorhny, a wón tak njeſbożownje ſnak pany, ſo ßebi wyſche kulkow prawu nohu pſchekama. Dokelž bu pſchi tym tež hłowna żika ſnutſka ſ koſcżu pſcheſchtapjena, ßo ſymny woheń do nohi pſchida. Dyrbjachu jemu teho dla ſańdźenu póńdźelu w naſchej khorowni nohu pſchi kolenje wotrěſacź. —a. (K. P.)

S **Wojerez.** Póńdźelu wjecžor $^3/_4$11 hodźin ſtej ßo Rodźinkez a Meinhardtez bróżni ſ domkhowanymi žnjemi a ßynom wotpalikej. Wobej twarjeni ſ wopſchijecźom ſtej ſawěſcżenej.

S **Laſa.** Tudomne wojeŕſke towaŕſtwo ſańdźeny njedźelu ßwój 25lětny ſakoženſki ßwjedźeń ßwjecżeſche. Naſcha wjeß a ßwjedźeńſke měſtno běſchtej ßo ſ wěnzami a pletwami rjenje wupyſchikej. S rańſchim piſkanjom ßo ßwjedźeńſki dźeń witaſche, na to bě ßwjedźeńſka Boża ßłużba. Popołdnju ßo na wßy ßwjedźeńſki cžah ſeſtupawſchi na ßwjedźeńſke měſtno cžehnjeſche. Hdyž bě tu tudomne ſpěwanſke towaŕſtwo ſpěw ſanjeßko, knjes rentmiſchtr Falz ßwjedźeńſku ſhromadźiſnu a knjes baron ſ Löbenſtein towaŕſchow powita. Knjes krajny radźicźel Schwarz mějeſche k pſchitomnym rěcź, kotruž ſe ßławu na khěžora ſkónczi. Po wuſpěwanju narodneje hymny knjes ſarař Krügar ßwjedźeńſku rěcź dźerżeſche. Knjes Röder ſe Shorjelza jako wokrjeßowy ſaſtupjeŕ jubjelſkemu towaŕſtwu najwutrobniſche ſbożopſchecże wupraji. Na to ßo dary ſa khorhoj pſchepodachu. Knjeni ſ Löbenſtein bě k wopomnjenju na tutón dźeń rjany khorhojny bant wuſchiwała, teho runja khorhojny bant młode holzy pſchepodachu, mjes tym ſo żony nowe khorhojne rubiſchczo darichu. Khorhojne hoſdże pſchinjeßechu Wojerowſke, Delnjowujeſdźanſke, Kulowſke, Niſcżanſke, Narcźanſke, Bórkhamorſke, Bórkowſke, Njedźichowſke, Rakecżanſke, Wóßliczanſke, Wulkoſdźarowſke, Nydźanſke, Běłokhołmcżanſke, Cžornokhołmcżanſke, Spalowſke, Minakaſſke, Nowoměſchcżanſke, Njeßwaczidliſke, Kamjeńſke a Jitrowſke towaŕſtwo. Naměſtny pſchedßyda, knjes kantor Bock, ßo wſchitkim dźakowaſche, kotſiž běchu ßobu ſkutkowali, ſo by ßo ßwjedźeń poradźił. Ssedmjo towaŕſchojo, kotſiž ßu ſe ſakożerjow hiſchcże żiwi, ßo ſ wopomnjeńſkej medaillu wupyſchichu. S wuſpěwanjom ſpěwa ßo ßwjatocżnoſcź ſkónczi. Sswjedźeńſki cžah ſaßo po wßy cžehnjeſche a ßo na ßwjedźeńſkim měſtnje roſpuſchcźi. Tu ßo pſchi konzercże Budyſkeje wojcŕſkeje a Wojerowſkeje měſchcżanſkeje kapały wjeßely towaŕſchny wobkhad roswi. Wjecżor ßo na woběmaj ſalomaj ſ rejemi ſabawjachu. Tež ſchulſke dźěcźi ßwjedźeń porjeńſchicź pomhachu. Wjecżor we 8 hodźinach wone ſ pißanymi lampionami wokoło torhoſchcża cžehnjechu. Někotre domy běchu ßwjedźeńſzy wobßwětlene.

Se **Sprejzow.** Wutoru tydźenja ſtej ßo tu Ronacżkez bróżeń a domſke wotpalikej.

Přilopk.

* (S jědojtymi hribami ßebi ſawdali.) W Roßweinje je njedźelu jeua fabrikſka dźěłacźerka, kotraž je jědojte hriby jědła, wumrjeła, mjes tym, ſo mandźelſka klampnarja Kady a jeho 22lětna dźowka cžežko khorej leżitej.

* S wužiwanjom mjaßa jeneje ßkóſniweje kruwy je w Löhnje w Hannoverſkej 15 woßobow ſkhoriło. Schtyrjo mużojo cžežko khori leża a ßu ßo dyrbjeli do hojeŕnje donjeſcź. Khoroſcź ßo ſ kulemi a jětſenjemi na zyłym cžěle pokaſuje. — Na kwaßu jeneho bohateho żida w Ssoßnowizach je 38 kwaßnych hoſcźi ſkhoriło. Jedyn je wumrjeł a někotſi bjes nadźije na khorołożu leża. Se ſerſawzom mjedźaneho kótła je ßo pjecża mjaßo ſajědojcźiło.

* (Njeſboże pſchi manevrach.) S Mainza pißaja 22. auguſta: Pſchi wcżerawſchim bitwinſkim ſwucżowanju pſched khěžorom bu jedyn kanoněr 27. pólneho artilleŕſkeho regimenta, hdyž ßo ſ kanony wutſěli, ßmjertnje ſranjeny.

* Hdyž běchu ßobotu w Lauſy pola Kinsbórka pola jeneho tamniſcheho bura poßledni wós żita do bróżnje pſchiwjeſli a ßo k wobjedu ſeßydali, pjecźlětny hólz jeneho dźěłacźerja ſe ſchwabliczkami hrajkajo bróżeń ſapali. Wona ßo do cžiſta ſpali.

* (Duell.) Pſchi wojeŕſkej hoſcżinje, kotraž ßo w Lwowje (w Galiziſkej) ſ pſchiczinu khěžoroweho narodneho dnja wotbywaſche, ßo dwaj offizěraj ſwadźiſchtaj a ßo na piſtolu ża daſchtaj. Pſchi tym bu lieutenant Spang do wutroby tſělený a ſa dwě hodźinje wumrje.

* (Kołcže ßo ſpalike.) W Gohlsdorfje chzyſche kubleŕ Hübner ßwoje 14 kołczow do hole dowjeſcź. Wón je na wós ſkładże a je, ſo ßo njebychu pſchejara tſchaßke, ſe ßkomu wobtyka. Njedaloko wßy Hübner latarnju ſaßwěcži. Pſchi tym ßo ßkoma ſapali a ſa wokomik wós w pkomjenjach ſtejeſche. Hübner móżeſche lědom ßwojeho konja wukhowacź. Kołcže a wós ßu ßo ſpalike.

* (Najſtarſchi kruch khlěba.) Konſervator kralowſkeho muſeja w Barlinje je w jenym ſchkleńczanym khamorje egiptowſkeha wodźělenja kruch khlěba wuſtajił, kotryż je něhdże 4400 lět ſtary, a kotryż móże ßo jako najſtarſcha druźina khlěba wobhladacź, kajkaż je ßo 2500 lět do Khryſtußoweho naroda jědła. Khlěb ßo kruchej ſwuźahaneho dźěrkateho wuhla runa, je dla ßwojeje wulkeje ſtaroby kamjeń twjerdy a zyle wocźornik. Hacź runje ßu w nim kuſki żitnych ſornow a mandlowych bóczkow namakali, wón drje tola woßebje derje njeje ßkodźał. Tónle praſtary khlěb je ſ rowa Mentuhopy, kotraż bě mandźelſka jeneho Faraoa 18. a 19. dynaſtije. Każ egiptowſzy ſtawiſnarjo praja, je Mentuhop 2500 lět do Khryſtußoweho narodźenja wumrjeła.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) W Briegu ßu lazaretſkeho inſpektora Cramma ſajeli, dokelž je pjecża pſchekſchiwjenje ſkucźił. Wón je ßo hakle pſched nękotrymi měßazami jako lazaretſki inſpektor poſtajił.

* (Prynz jako paduch.) Prynza Chigia w Romje ßu pſched ßud ſtajili, dokelž je wjele drohotnych wězow ſ vatikanſkeho muſeja jenemu amerikanſkemu millionarej pſchedał.

* Hroſbny podawk je ßo w Schołczíz menażeriji w Stockholmje ſtał. Wylem Schołta, bratr menażerijineho wobßedźerja, bě wulkemu lawej wſchelake kuſki wuwjeſcź dał a da ßebi ſkónczńje lawej kruch mjaßa ſ huby wſacź. Na to dyrbjeſche law ſtanycź a ßwoju zapu na ſkludźerjowe ramjo położicź, na cžož by tón lawa wokoſchił. Pſchi tym ßo Schołta, najſkerje dla lawoweje cźežkoty, wobßuże, a w tym ßamym wokomiku ſwěriſko kußny a w ßwojej wulkej khlamje ſkludźerjowu ſchiju a poł khłowy wobſamkny. Pſchihladowarjo ßo, każ to hinak wocźakacź njebě, ſe ſtrachom ſajachu, tola na ſbożo ßo law ſ tym ſpokoji, ſo ſkludźerja ſ měrom k ſemi ſtłóczi. Skónczńje ßo poradźi, jeho ſ wodu a ſ cźežkej żelesnej żerdźu wotehnacź. Schołta mějeſche hiſchcże móz, ſ klětki wuléſcź, potom pak jeho womora wobja. Jeho do hojeŕnje donjeßechu. Ssmjertnje ſranjeny wón po ſdacźu njeje.

* (Błyſk.) W Starym Benatku w Czechach błyſk do domu dźěłacźerja Praja dyri a 100 lět ſtaru wowku ſaraſy, kotraż runje jeneho wnuczka w rukomaj dźerżeſche. Dźěczo ßo cźežko wopali. Khěžka ßo ſ błyſkom ſapali a ßo do próchа a popjela pſchewobrocźi.

* (Wjazykrócźny morđaŕ.) W jenej wßy Berenſkeho komitata w Wuheŕſkej je burſki ßyn Mikit, kotryż měnjeſche, ſo je jeho bratr jeho pſchi herbſtwje ſjebał, ßwojeho bratra, teho żonu a jeju dwě małej dźeſcźi ſ motyku ſaraſył. Potom ßo wón do żony jeneho druheho bratra da a tež tu mori. Zyły njeſkutk lědma pjecź mjeńſchinow trajeſche. Żadławz bě ßwoje wopory, hdyż ſpachu, nadpanył. Pſchi pſcheßkyſchenju ßo morđaŕ wuſna, ſo je ßebi hižo w haprleje wotmyßlił, zyłu ßwójbu, dokelž bě jeho w herbſtwje pſchikrótſchika, moricź.

* (Mór w Ruſkej.) W krótkorańſchej Ruſkej je pjecża mór wudyrił, woßebje je Ssamarſka gubernija ßyluje potrjechena. Pſchikhód a wukhód měſta Zaryzina je wójſko ſawrjekło. Knjeżeŕſtwo pjecża ſakaże, po Wolſy ſ łódźemi jěſdźicź.

* (Roſpuknjena marmorowa tafla.) Każ jene franzowſke nowiny pißaja, je něhduſcha khěžorka Eugenia tele dny liſt ſe Schpaniſkeje doſtała, kotryż je ju we wulkej měrje ſnjepokojił. Nękajka dobra duſcha w Granadże, khěžorzynym narodnym měſcże, je njeſbożownej khěžorzy k wjedźenju dała, kotraż je dźowka hrabje de Teba, ſo je ßo marmorowa tafla pod hłownym balkonom jejneho ſtarſchiſkeho doma w dróſy de Gratia ras rano roſpuklinu w khżižojtej formje pokaſała. Khěžorka, kotraż je w naſtupanju pſchiwěry jara ſchpaniſka woſtała, je nětko twjerdże pſcheßwědczena, ſo je to ſnamjo ſ njebjeß, kotreż jejnu bliſku ßmjercź pſchipowjeda. Wona je ßebi teho dla wotmyßlika bjes komdźenja ßwoje ßwětne należuoſcże ſrjadowacź a ßo potom do jeneho kłóſchtra podacź, ſo by ßo na tamne żiwjenje pſchihotowała. Jejni pſchecźeljo ßo drje jara prózuja, jej tele ſtruchke myßle wurěczecź, tola maja mało wuhladow na wuſpěch.

* (Wulěkowanje ßuchocźiny.) Na poßlednjej ſhromadźiſnje homöopathiſkich lěkarjow w Ameriży dr. A. M. Cuſching ſe Springfielda praji, ſo dyrbi ßo na ßuchocźinu khorym wſchědnje pjecź abo ſchěſcź jejow w limonadże dacź, a pódla teho dyrbja ßo khori po móżnoſcźi wſchědnje dlěſchi cźaß ſe ßłóncźkom wobßwětlicź, njech je to pod hołym njebjom abo wo jſtwje pſchi woknje.

* (Njewinowaty ßo ſaßudźił.) Pſched pjecźimi lětami běchu w ruſkim měſcże Penſy wudowu generala Boldyrewa ſtónzowali. Na offizěra Talmu tukachu, ſo je morđaŕſtwo ſkucźił, a jeho pſched ßud ſtajichu. Hacź runje wón ßwoju njewinowatoſcź wobkrucźeſche, jeho tola ſaßudźichu a jeho na kupu Ssachalin do wuhnanſtwa póßłachu. Nětko ſa pjecź lět ßu woprawneho morđarja wußlědźili. Bratr njewinowacże ſaßudźeneho, wyſchk Talma, je wot rěcźnika Gruſchizkeho ſ Penſy powjeſcź doſtał, ßu klampnarja Kapſowa jako woprawneho morđarja wußlědźili. Morđaŕ je ßo doſpołnje wuſnał.

* (S elefantom morjeny.) S Kapa Lopeza w Afriży je jendźelſka łódź „Booma“ ſcźěhowazu powjeſcź pſchinjeßła. Krótko do pſchijěſda łódże bě ßo dwanacże elefantow do dworow wikowanſkich faktorajow, pſchi mórſkim brjoſy leżazych, dobyło. Tam něhdże 12 běłych na łódź cźakaſche. Woni ſa elefantami honjachu, tola ſnamjo ßo pſchibliżazeje łódże wohladawſchi ßo k brjohej podachu a ßo hońtwy woſtajichu. Straźnik ßwěcźeńſkeje wěże, jedyn Franzowſa, na to ßam na hońtwu dźěſche a jeneho elefanta tſěli. Měnjo, ſo je ſkocźo morwe, ßo wón jemu pſchibliži. Elefant pak ßo njejabzy ſběhny, ſo by ßo na ßwojeho nadpadnika walił. Straźnik mějeſche jenoż ßwojeho cźorneho ßłużobnika a jeneho pßa pſchi ßebi. Elefant Franzowſu ſe ßwojimaj ſubiſkomaj k ſemi poſtorcźi a potom na jeho cźěle teptaſche, doniż njebě do zyła ſmjecźene. Cźorni domoródni cźłko njeſbożowneho hońtwarja namakachu a jo pohrjebachu. Sa wjele lět ßebi żadyn elefant njeje ſwěrił, do faktorajſkich dworow ſtupicź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Hoſcźenzarja J. H. Henniga w Budyſchinje ßu dla połěkowanja njekaſanſtwu k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźili. Jeho winowachu, ſo je ßwojej pincźnizy njekaſanſki wobkhad we winowej ſtwje dowolił. Pódla teho bě wón wobſkorżeny, ſo je jeneho hoſcźa ſ kijom pſchebił. Wot druheje wobſkorżby pak jeho wuwinowachu.

— 20lětny pohoncź Khorla Jurij Balting ſ Makeje Nydeje bě 9. julija rěſniſkemu pomoznikej Schwedże w Biſkopizach ſe ſamknjeneho koffera w ſhromadnej ſpanſkej ſtwje koffer roſpacźiwſchi 166 hriwnow kranył. 144 hriwnow Balting pola ßwojeje lubeje ſkhowa, ſbytne 22 hriwnow pſchi nim namakachu, hdyż jeho ſajachu. Cźežkeho paduchſtwa dla Baltinga k jaſtwu na ſcheſcź měßazow ſaßudźichu.

Hudancźy.

33.	34.
Prědku konik żelesny Jěſdźi dźěrki cźiniży, Sa nim khwata dźělana Dołha cźeńka wopuſchka.	Na połach te ſchcźeŕniſchcźa Wjetſche naroſcź njemóża; Ale kotre ſchcźeŕniſchcźo Na cźłowjeku ſwjetſchi ßo?

Wuhudancźy ſ poßlednjeho cźißła:
31. Wócźko. 32. Wobucźowe hoſdźiki.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 5049 hr. 95 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Spěwanſke towaŕſtwo Spěwny wěnc w Slepom	5	—	
Liſchki-Pónđźelniży: Dopißniży „ßmilneje duſche“ 1 hr. Jakub ſa poſtrow ßławneju baßnikow na ſakſko-cźeſkich mjeſach 50 np., a ſchto wy lubi „bowliniży“? = ...	1	50	
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 33. lěta 1899 hižo kwitowane:			
Delanſka patentna komißija: ſ hoſcźom ſ luboh' kraja, hdźež to wulke ſwěrjo maja, ſ knjeſom alpiniſtu — prěni krócź ſaß w niżſchich ſſerach, ſa wobſtaranje atd. 70 np. + 50 np. + 20 np. + 20 np. + 50 np. S pokładniczki k. Feliksa Pětranza (15 hr.) 14 hr. 50 np. Skoty liſcźik, »jejkowy Handrij«, mutando 15 np. + 15 np. Kulowſke ßerbſke ſpěw. tow. »Bratrowſtwo« (21 hr. 62 np.) 1 hr. = ...	17	90	
Hromadźe:	5074	hr.	35 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

porucza ßwój wulki ſkład

hotowych ſaruczenych barbu njepuſchczatych derje dżeržazych koſchlow,

mužaze koſchle w tſjoch wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np.,

žonjaze koſchle ſe ſchnórku abo ſ paſkom po 80 np., 85 np., 90 np.,

hólczaze koſchle wot najmjeńſchich hacž do najwjetſchich po 40, 45, 55, 60, 65, 75, 80, 90 np.,

holczaze koſchle ſe ſchnórku abo ſ paſkom we wſchěch wulkoſczach po 30, 35, 40, 50, 55, 65, 70, 75 np.,

bluſowe koſchle, kaž tež **dźěłaczerſke bluſy** we wſchěch wulkoſczach,

wojerſke kopſchiwjaze koſchle, w tſjoch wſchelakich wulkoſczach, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np., derje dżeržaze a barbu njepuſchczate.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbiežе wſcheje družiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſklad
po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Aerſch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecża turnarnje.

Ssuſchene ßlowki,
wulke a ßlódke, punt po 22 np.
porucza **Korla Kahrowe.**

?

Hdže je **dobry** khoſej doſtacž?

Pola

khoſejoweho Sachſy

na bohatej haßy 4.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedžbliwe czinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

K desinfekziji

pſchi pokhromje mjes howjaſym ſkotom porucza

chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lyſol,
želeſowy vitriol
atd.
w ſtajnje czerſtwej a najlěpſchej tworje tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowuja** en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Draždżanſki jědžny rajß
punt po 16 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Tunjo **Tunjo**
na bohatej haßy 10. **Kedžbu!** **na bohatej haßy 10.**

Dokelž dyrbju ßwoje khlamy 1. ſeptembra wopuſchczicž, wſchě **klampuarſke twory** wot nětka po kóždej ßo pſchihodżazej płaczíſnje **wupſchedawam.**

Na ſkładże je hiſchcże wjele **ptaczich klětkow, blidnych, ſcženſkich** a **wißazych lampow, dwaj petrolejowaj apparataj,** wulke **mlócžniki** a **dójne dónczki, wódne khany, kupanſke wanje** atd.

Otto Schulz,

na bohatej haßy 10.

Najlěpſcha ſkładnoſtna kuß ſa khlamarjow.

Pſcheńżu a **rožku** po najwyſchſchich płaczíſnach kupujemoj a **muku** a **pizu** ſa žito ſaměnjamoj. Porucžamoj tež ff. **pſcheńczną muku,** kaž tež wſchě **pizne ßrědki** po najtuniſchich płaczíſnach

Heinke & syn
w hamorſkim młynje w Budyſchinje.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedżicz** dacž, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacz.**

Tunjo! **Tunjo!**

Khoſejowe ſerwiſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,
khoſejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej porucza po najtuniſchich płaczíſnach

Max Mütze
na bohatej haßy.



Hdže ſcže tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Magera na ßerbſkej haßy 11.

Kedžbu!

Kedžbu! **Kedžbu!**

Zyle tučne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,
połcz pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy czißło 4.

Deki

na ſchwadliſke blidko,
komodowe deki,
blidowe deki
blidowe ruby,
ſerwietty,
trjenja
porucza

A. Tſchentſcher
na bohatej haßy czißło 18.

Hrabje,
koßyſchcza,
koßaze rynki,
kołmas,
kožowy mas,
powjazarſke twory,
drjewjanzy,
drjewjane ſtupnje
we wulkim wubjerku tunjo porucza

J. G. Müller,
powjazarſki miſchtr
na kamjeńtnej haßy 12.

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoſcž wubudżuje a kormjenje połožuje, porucza



Germania a Drogowuja
dr. Roebera
ſ napſchecża winoweje kicże.

Tołſty ßuſcheny połcz punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tučne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **czerſtwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucza

Otto Pětſchka
na žitnej haßy.

Syrup

jara ßłódko ßłodżazy, punt po 16 np. porucza

Ernſt Lehmann
prjedy **Khorla Pětſchka**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rožku ſchulerſkeje haßy.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Maka ſahrodniſka žiwnoſcź čžo. 28/29 w Jenkezach, po ſahonſkich knihach 10 akrow 88 □ prutow wulka a ſ 164,05 dawſkimi jenoſčemi počžežena, je dla ſkhorjenja wobžedžerja ſe wſchěm žiwym a morwym inventarom bjes wumjenka a hoſpody ſe žwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je pola wobžedžerja ſhonicź.

Žiwnoſcź.

We Wulkim Wjelkowje je žiwnoſcź čžo. 8 na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobžedžerja tam ſhonicź.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Sahrodniſka žiwnoſcź čžišło 5 w Kupoj ſ 21 kórzami pola a łuki a ſ dobrymi twarjenjemi je ſe žwobodneje ruki hnydom na pſchedań. **Wobžedžer.**

Khěža na pſchedań.

Mažizna khěža čžo. 61 w Bukezach, w kotrejž žo hižo wot wjele lět wojnarſtwo ſ wuſpěchom wjedže, ſe žadowej ſahrodu wobdata, kotraž pak žo też ſa wſchě druhe ſaměry hodźi, je na pſchedań. Tam je też wojnarſke drjewo, dubowe a bukowe pfosty wſchelakeje družiny, kotrež móža też ſkakarjo trjebacź, a dale jedyn 3½ zolowſki wós tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobžedžerja w Bukezach čžišło 61.

Jenoſchožna **khěža** ſ brózńju a ſ 2 kórzomaj pola je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Praſkowje čžišło 10.

Warjeńſki hróch

liter po 20 np.
porucža **Khorla Kahrowe.**

Triumfowu
butrudžekazu maſchinu
porncža tunjo
Curt Voigt w Barcže.

Sčžinowe pleczenje

k wjerčham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej drózy 14.

Valenzy

w najwjetſchim wubjerku,
jednore, dwójne, kaž też
likěry
jenož w derje žłodžazych hódnoſčach po najtuniſchich płaczišnach porucža
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchku,**
pſchi mjažowych jědkach 7
na rózku ſchuleńſkeje haže
Pola mje žo žerbſki rěcži.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" žu doſtacź:
žerbſke kmótſaze liſty
w kaſchczikach.

Serbski koncert

k 25lětnemu jubilejskemu swjedźenjej skhadźowankow serb. stud. młodosće

srjedu 30. augusta wječor w 7 hodź. na **třeleńi w Budyšinje.**
Wšitkich lubych Serbow wutrobnje přeprošuje
swjedźeński wubjerk.

Budyska Bjesada.

Sobustawy Budyskeje Bjesady so na **koncert,** kotryž so k **25lětnemu jubilejskemu swjedźenjej skhadźowankow serb. stud. młod. srjedu 30. augusta** w **Budyskej třeleńi** změje, najwutrobniſo přeprošuja.
Započatk wječor w 7 hodźinach. **Předsydstwo.**

Tow. Sſerb. Burow w Bukezach

śmježe **jutſje njedźelu 27. augusta** popołdnju w 4 hodźinach poždźenje, w kotrymž žo žymjenja atd. ſkaſaja. Pſchednoſchk je pſchilubjeny.
Wo bohaty wopyt proſy **pſchedžydstwo.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

śmježe **jutſje njedźelu 27. augusta** popołdnju w 5 hodź. w Sokez hoſčenzu poždźenje, w kotrymž žo ſkaſanki žymjenjow a hnójniſchčžow ſapiſaja. **Pſchedžydstwo.**

Kulowska nalutowarńja a wupožčerńja

pjenjezy w kóždej wulkoſći přijima a z 3½ % zadani.
Wobkhodna městnoſć: **Kamjencska dróha čisło 3.**

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi **žadarſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjednočenej, žo ſymſki ſemeſter wutoru 24. oktobra t. l. ſapočnje. Pſchipowjedźenje k woběmaj ſchulſkimaj wodźělenjomaj pſchijima a dalſche rad wukaſa
direktor **J. B. Brugger.**

Koprowy vitriol

(mjedžanu ſerſawoſcź)
zyły a tołczeny
k načžinjenju pſcheńzy jara tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak čžišło 33.

Brózńjowe latarńje žměſchnje tunjo pola **Scholtty** na bohatej haži.

Naumannowe Germania-kola

kaž też druhe wupruhowane wudźełki, też něktore rovery ſ pneumatiſkej wobručžu, hiſchcže jara rjane a derje ſdźerżane, hižo po 70 hriwnach porucža

Khorla Zug,
pſchedawarńja jěſdnych kołow a ſchijazych maſchinow
w Rakezach.

Běrne ſběraze maſchiny

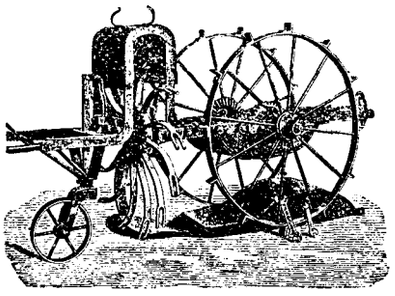

najnowſcheje a najlěpſcheje konſtrukzije
porucža
po tunjej płaczišnje
ſ rukowanjom
Robert Hahn
maſchinſka fabrika
w Budyſchinje
Saſtupjerjo žo pytaja.

Wuſtojnych cžěžłow

do trajneho dźěła do Budyſchina a do Bóſchiž pytataj
bratraj Mörbizaj, twarſkaj miſchtraj.

Do Splóſka!

K žnjowemu žwjedźenjej, njedźelu 27. auguſta, žo **tykanzy a kołbažy wukuleja.**
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Ernſt Bětnar.

Do Łupoje!

Jutſje njedźelu **reje** pſchi hudźbje herzow Adlfſkeje Hěty. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **J. Loka.**

Jako ſtražnik

(wajchtař) žo ſtarſchi ſtróſby muž pyta na **Cžichonjanſkim knježim dworje.**

Tſjoch rólnych pohonczow a tſjoch wolazych k nowemu lětu 1900 pyta knježi dwór w Barcže.

Wotroczžy, žrěnkojo, pohončojo, wolazy, kuchařki, ſtwinſke holzy a hródžne džowki žo pytaja w **Klukſchu** čžišło 53a.

K nowemu lětu dobre džowki, mlokowe holzy, žłužobne džowki, pohončow, wotroczkow, tſecźakow, wolazych ſa tudomne a Draždžanſke ſtrony pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haži.

Pohončow, wotroczkow, wolazych, žłužobne a hródžne džowki pſchi wulkej mſdže hnydom a k nowemu lětu pyta **E. Lebelt** pſchi žitnych wikach 9. Sſłužbu pytazym žo žłužba darmo ſaradźi.

Młódſchu žłužobnu **holzu** k 1. oktobrej pyta knihiwjaſarka **Raſeldowa** na kotołſkej haži 30.

Młódſchu žłužobnu **holzu** nětkole abo poſdźiſcho pyta **Miſſelwitz** w Budyſchinje na Stieberſkej drózy 35 po 1 ſchodže.

Hódnu, ſprawnu žłužobnu **holzu** k 1. oktobrej pyta pſchekupzowa **Conradowa** na bohatej haži 13.

2500 hriwnow
žo lětža k 1. oktobrej na prěnju a jenicžku hypotheku pyta. Dalſche je ſhonicź pſches rěcžnika **Weſſera.**

Spěwy
do žnjowych wěnzow

žu na pſchedań
we wudawarni „Sſerb. Nowin".

Kwartěrſke billety

žu doſtacź
we wudawarni „Sſerb. Now."

(K temu čžišku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. augusta 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Drażdżanskich skótnych wikach

21. augusta 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	63—67
awstriske	36—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—31	54—57
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starohy	—	50—51
Jałowzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	56—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	26—28	53—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowzy	—	49—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	45—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—33	57—59
3. ßnadnje pizowane	29—30	53—54
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	70—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	42—44	54—55
2. mjaßne	40—41	51—53
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—38	49—50

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3862 měchow.		W Budyschinje 19. augusta 1899 wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 24. augusta 1899 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża	běła	8	12	8	24	8	—	8	24
"	žołta	7	94	8	12	7	65	8	—
Rožka	50 kilogr.	7	19	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń		7	14	7	57	7	—	7	50
Wowß		6	60	7	20	6	10	7	—
Hróch		9	—	11	—	9	—	10	—
Woka		7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły		12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka		14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny		1	80	2	10	2	—	2	50
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenczna muka	50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka	50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	60	2	80	2	40	2	70
Ssłoma	600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 834 schtuk, schtuka		10	—	20	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby		—	—	5	30	—	—	—	—
Pschenczny gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris		—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacž 8 hr — np., rožka wot 7 hr 25 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 6 hr 80 np. hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 25. augusta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 13. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Sarjenk ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Gustav, Ernsta Gustava Haasera, wobhdlerja a kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß. — Max Kurt, Ernsta Augusta Kóczki, ponhonca, wobhdlerja a czěßle w Hrubocžizach, ß. — Hendrich Max, Hendricha Augusta Tupacza, khěžerja a wojnarja w Sslonej Borschczi, ß — Khorla Richard, Jana Augusta Manje, wobhdlerja a dźěłaczerja na Židowje, ß. — Max Richard, njemandž. ß w Kelnje. — Frida Wera, Balthasara Bromersheima, hosczenzarja na Židowje, dź. — Gertruda Ema, Khorle Bohumila Neumanna, wobhdlerja a kolportěra na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Rudolf Jakub, Ernsta Jakuba Grafa, konditora, ß — Alfred Max Rudolf, Juliuße Khorle Breitkopfa, samkarskeho mischtra, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 16. augusta: Wylem Max, Khorle Augusta Hermanna Wenda, fabrikskeho dźěłaczerja w Hrubjelczizach, ß, 1 l. 1 m. 9 d. — 17. Ernst Hermann, Khorle Ernsta Pětscha, wobhdlerja a dźěłaczerja na Židowje, ß, 1 l. 3 m. 7 d. — 18. Ferdinand Lunardon, dźěłaczer s Fugawy w Czechach, 54 l. 13 d. — Amanda Ella Gertrud, Bjedricha Hermanna Schertza, wobhdlerja a ßukelnika na Židowje, dź, 15 d. — 19. Hilžbjeta Helena Gertrud, Khorle Eduarda Maxa Hahna, khěžerja a murjerskeho połěra pod hrodom, dž., 1 l. 12 d. — 20. Jan Bartko, wobhdler a fabrikar na Židowje, 43 l 11 m. 10 d. — 21. Jan Rjeczka, khěžer, 73 l. 11 m. 19 d. — Hana Židez, njebo Jana Stillera, dźěłaczerja w Rakezach, sawostajena wudowa, 80 l. — 23. Michał August Hala, wužiwar žiwnoscże w Małym Wjelkowje, 38 l. 10 m. 23 d. — Pawoł Kurt, Handrija Horaka, khěžerja a zyhelskeho dźěłaczerja na Židowje, ß., 9 m. 22 d. — 24. Willy Bjedrich, Theodora Oskara Kschižana, wobhdlerja a fabrikarja na Židowje, dwójniski ß, 3 m. 21 d.

Zyrkwinske powjesczo s Budestez.

13. njedželu po ßwjatej Trojizy smje pomozny duchowny Rychtar rano w 7 hodž. ßerbsku spowjedž, w 8 hodž. ßerbske a ¾10 hodžin němske prědowanje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

porucza

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Paul Kristeller

na bohatej haßy s napschecza hosczenza winoweje kicze

porucza ßwój hoborski skład wschěch pomyßlnych druzinow

trajneho

wobucża

sa muzske, žónske a dźěczi

po zyle woßebje tunich płaczišnach.

Wuporjedżenje ßo wobstara. Wobucże ßo po měrje dźěła.

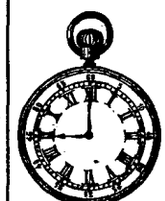

Franz Narschner

czaßnikař w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaßow** dobroczživemu wobkedžbowanju porucza.



Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Bayerske tóczniki,

bruzy a **kunki** w 10 wschelakorych druzinach pschi potrjebje porucza

powjasarski mischtr **J. G. Müller**

na kamjentnej haßy 12.

Rumowanske wupschedawanje wschelakich lětnich wězow,

tola jenoż tak dołho hacž sklad doßaha.

Sslomjane klobuki,
pyschene a njepyschene, nětkole wjele niże płaćišny, sa kotruż ßu ßo dźěłake,
žonjaze matrosaze klobuki,
wupyschene s wobrubjenej kromu, najlěpscheje hódnosće,
prjedy 3 mk., nětko 1 mk. 65 np.

Sslomjane klobuki
sa mužskich a hólzow
ßměschnje tunjo.

Bawłmjane žonjaze schtrympy
schěre, brune a modneje barby po patencźe schtrykowane, s dwójnej pjatu a kónzom. Par po 40 np., 3 pary po 1 mk. 15 np.

Sportske koschle
sa mužskich,
trikotowe po 138, 150—250 np.
sweaterske
sa kokojěšdnych njeßměrnje tunjo.

Módre czischczane schórzuchi sa žónske,
hotowe seschite po 48 np.,
woßebje schěroke po 72 np.

Normalne mužaze soki
s dwójnej pjatu a kónzom,
po patencźe schtrykowane, par po 48 np., 3 pary po 1 mk. 30 np.

Trjenja,
jeczmjenjoweho mustra,
běłe s czerwjenymi abo módrymi ßmuhami, 50 cm schěroke, zyły meter 31 np.,
běłe a schěre trjenja,
meter po 20 np.,
běłe wotměrjene trjenja,
40/100 cm dołhe po 28 np.

Wulke rjedźeńske trjenja,
czerwjene a běłe kaschczikate,
55/55 cm wulke, 1/2 duz. 75 np.

Draßne tkaniny,
nowe modne mustry,
ßwětłe kaschczikate, dwójneje schěrje,
prjedy meter 1 mk. 15 np.,
nětko 85 np.
schotske meter hižo po 68 np.

Blusowe tkaniny,
so by ßo do zyła s nimi wurumowało, zyły meter hižo po 39 np.

Satin Augusta a kattuny
w kraßnych mustrach,
zyły meter po 28, 32 a 45 np.

Elsaske poßleschczowe damasty,
běłe, s kraßnymi ßmuhami a kromami, poßleschczowa schěř zyły meter 88 np.,
hłowakowa schěř zyły meter 52 np.

Poßleschczowy dowlas,
prawa poßleschczowa schěř, meter hižo po 49 np.

Kaschczikate poßleschczowe tkaniny
— 6/4 schěroke — barbu njepuschczate družiny, zyły meter po 26, 29, 32, 45 np., poßleschczowa schěř prima hódnosće, zyły meter po 68 np.

Koschlazy barchent
w rjanych ßmužkatych a kaschczikatych mustrach,
meter po 23, 28, 35 np.

Poßleschczowe wupjerki,
hładke, s rjanymi ßmuhami,
poßleschczowa schěř zyły meter 87 np.,
hłowakowa schěř zyły meter 48 np.

Płat,
zyły meter po 31 a 48 np.

Sahrodne a khofejowe deki sa restawrazije,
s fransami, 125/125 cm. wulke,
po 1 mk. 38 np.,
te ßame wot krucha wotrěsane
zyły meter po 1 mk. 5 np.

Servietty,
60/60 cm. wulke, tak daloko hacž sklad doßaha, pół duz. po 2 mk. 40 np.

Běłe linonske schantka,
dospołne sarunanje sa płat,
sa mužskich a žónske,
pół duzenta hotowe wobrubjene
1 mk. 10 np.
te ßame s módrej kromu
pół duzenta 97 np.

Sportske a barchentowe blusy
sa žónske
po 1 mk. 10 np.

Haptykarjowe Döringowe mydło
2 kuskaj po 29 np.

Glycerinowe abo **mandlowe mydło**
zyły ryhel po 17 np.

Prima lutowanske jadriwe mydło,
zyły ryhel něhdźe 800 gramow
sa jenoż 39 np.

Bawłmjane mužaze soki
s dwójnej pjatu a kónzom,
po patencźe schtrykowane,
par po 32 np.,
3 pary po 87 np.

Koschlaze ßukno,
k schatam ßo hodźaze,
zyły meter po 19, 23, 28, 35, 40 np.
někotre kruchi w dołhosczach
(elsaska twora)
po 20 metrach meter 35 np.

Štalty
sa žónske we wschěch schěrjach 55 np.,
w rjanym wuwjedźenju 98 np.,
strowotne štalty
s gumijowymi pobocznymi dźělemi k sapinanju
po 1 mk. 95 np.

1600 wulkich jendźelskich blachowych schklow
po 21 np.

Žonjaze spódnje ßuknje
po jara poniženych płaćišnach.

Hólczaze mězy
bjes schpotkow
tak dołho hacž sklad doßaha
po 5 np. a po 26 np.

Někotre sta nahromadźenych **zbytkow**

a zbytknych wotrěskow draßtnych a blusowych tkaninow, koschlazeho ßukna, koschlazeho barchenta, poßleschczowych tkaninow a kattunow nětkole njeßměrnje tunjo.

Tele wurjadnje tunje płaćišny jenoż hacž do njedźele 27. aug. popołdnju płaćza.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9 delka a po 1 skhodźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 35. Sobotu 2. septembra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Wuradźenja pruskeho krajneho a sejmjanskeho zejma zu zo wutoru skónčźike. Hdyž zo krajny zejm sašo shromadźi, směje zo wón s nowa s pschedkohu kanalowych twarow saběracź, kotruž je tydźenja sacźišnył. Ministerstwowy pschedsyda wjerch Hohenlohe w skónczazej rěcźi wobzarowasche, so zejm njeje kanalowemu twarej pschihkoßowal, kotryž dyrbi Rhein, Weser a Łóbjo sjenoczicź. Tola knježerstwo myßliczku, tónle kanal wuwjesćź, hischcze njeje spuschcźiło. Wone zo nadźija, so lud pschezo bóle spósnaje, so je wón nusny a so zo krajny zejm w pschichodnym posedźenju sa njón dobycź da. — Jeno so zo knježerstwo se zwojej dobrej nadźiju njesjeba. W tu khwilu zo konservativni, kotsiž maja wulku wjetschinu w pruskim krajnym zejmje měnjenja a pschezwědczenja dźerża, so kanale němskemu ratarstwu njejsu wužitne, dokelž konkurrenzu wukrajneho žita a mjaza spěchuja a njedoßahanje ratarskich dźěłacźerjow shórscha.

Konservativni budźa w pschichodźe kanalowym twaram cźim mjenje pschecźelnje smyßleni, hdyž zo knježerstwo nětkole hotuje, tych krajnych radźicźelow se złużby puschcźicź, kotsiž su pschecźiwo kanalowym twaram hłoßowali. Najwjetsche pruske konservativne nowiny teho dla knježerstwo khětro wótro pschimaja prajizy, so knježerstwo prawa nima, pschecźiwo sapóßlanzam, kotsiž su statni sastojnizy, s khostanjom sakroczicź. Hdy bychu krajni radźicźelio dyrbjeli pschezo po knježerstwowym žadanju w zejmje hłoßowacź, potom dźe woni tam niczo wuschni njebychu byli a jich wólbne prawo dyrbjało zo sběhnycź.

Njedźiwajzy na protesty konservativnych je knježerstwo 31. aug. wukas wudało, s kotrymž zebi wot zwojich sastojnikow žada, so maja tucźi noscherjo kralowskeje politiki bycź a so nimaja pschi žanych wobstejnosćźach na sałožku zwojich parschonskich měnjenjow prawa, zo knježerstwu napschecźiwo stajicź.

— W Nyßy w Schlesynskej zo sańdźeny tydźeń lětusca hłowna shromadźisna němskich katholikow wotbywasche. Němskemu kněžorej a bamžej zo hołdowanskaj telegramaj pózłaschtej. Radźicźel kněžorstwoweho zuda Spahn pschipowjedźi, so zo k lětu shromadźisna katholikow zykeje Europy do Mnichowa powoła. Wjerchbiskop Kopp napominasche, sa sazopostajenje bamžoweje zwětoweje mozy wojowacź.

— Pschi manevrach němskeho wójnskeho łódźstwa je njedaloko Kiela panzerowana pschibrjózna łódź „Aegir“ do wulkeje jendźelskeje parneje łódźe „Albato“ srasyła. Pschi tym je zo wysche wody do „Aegirowcho“ boka tak wulka dźěra wurasyła, so mózachu na dobo někotsi muzojo psches nju pschenicź. Hdyž bě zo dźěra rucze satykała, so by zo s njej woda do łódźe njedobyła, „Aegir“ hnydom do Kiela wotjědźe, so by zo tam schkoda wuporjedźiła. Tež łódź „Albato“ je zo cźežko wobschkodźiła.

— Bliżsche khěžorske manevry směja zo najskerje we wokolnosći Lubanja.

— Nowy strajk twarskich dźěłacźerjow je w Barlinje wudyrił. Akkordarjo zu s poßlednimi wucźinjenjemi, mjes dźěłodawarjemi a dźěłacźerjemi wobsamlnjenymi, njespokojom a zebi wjetschu msdu žadaju.

Awstriska. Cźesca zu khěžorej Franzej Josefej, hdyž tele dny psches Cźechi k manevram do poknóznych Cźech pucźowasche, sahorjaze powitanje pschihotowali. Cźim bóle a sjawnischo w poknóznych Cźechach Němzy sa tym steja, so bychu zo wot Awstriskeje wottorhnyli a k Němskej pschipanyli, cźim bóle zo Cźesca prózowachu, khěžorej zwoju zwěrnosćź a pschiwißnosćź k khěžorowemu domej wobzwědczicź. Města a sastanischcza w cźěskej krajinje běchu nanajkrazniscno s pletwami a s thorhojemi w cźěskich krajnych barbach wudebjene. Na Prazskim dwórnischcźu měschcźanosta dr. Podlipny khěžora niz, kaž je zo to hacź dotal pschezo stawało, w cźěskej a němskej rěcźi, ale jenoź w zamej cźěskej rěcźi powita. Kěžor jemu w cźěskej a němskej rěcźi wotmolwi, sa wutrobne powitanje zo džakuje. Tež w němskich městach, w Cźěskej Lipje a w Sakupach (Reichstadt) khěžora wutrobnje witachu. W Sakupach budźe khěžor sa cźaz manevrow zydlicź.

— W poknóznych Cźechach zo němsko-radikalne a sozialdemokratiske hibanje pschezo bóle rosscherja. Wo tym nowe powjesće wo sběžkarskich njeměrach w Chebje, Königswartu, Chomotowje, Mosće, Wjerchlabju, Jablonzu a Trutnowje zwědcza. Žandarmoju zu w tychle městach njeměrnikow s bajonettami a tselbowymi toporami rosehnali a mnohich sranili. Nětkole zu wschě tele města zylnje s wojakami a žandarmami wobzadźene. W Kraßlizach je wyschnosćź wjazy dyzli sto wozobow sjawneje nazylnosće dla do zudniskeho pschepytanja wsaka, mjes nimi je tež wjednik tamnischich radikalnych Němzow. Radźicźel khěžorskeho naměstnistwa Maurig w Kraßlizach je wot knježerstwa pokiw dostał, so dyrbi pschichodnje wótrischo pschecźiwo njeměrnikam wustupowacź.

Franzowska. Dreyfusowy prozeß zo cźim dale a cźim hórje sa Dreyfusa roswiwa. Tež wjetschi dźěl pißanjawustojnych je Dreyfusej k schkodźe zwědcził. Najbóle pak je Dreyfusej zwědczenje hejtmana Lebruna-Rénauda seschkodźiło. Tutón wobzwědczi, so je jemu Dreyfus po zwojim sazudźenju prajił: „Minister je wjedźał, so zu, hdyž zym pißma Němskej podawał, tele pißma njewazne byle. To je zo stało, so bych sa to wažnische dostał.“ Tole Dreyfusowe wusnacźe je tež hejtman d'Attel złyschał, kotryž je wo jstwje pschitomny był, w kotrejž je Dreyfus k Lebrunej-Rénaudej rěcźał. Sajimawe s dalscheho zwědczenja Lebruna-Rénauda je, so je zo tehdomnischi president republiki Casimir Perier na Lebruna-Rénauda rosnjemdrił, dokelž bě tutón zwojim towarscham Dreyfusowe wusnacźe k wjedźenju dał, kotrež běchu bórzy po tym nowiny wocźischcźale. Hdyž je Lebrun Rénaud po pschikasni generala Merciera k presidentej schoł, so by jemu Dreyfusowe wusnacźe wosjewił, je wón w pschedstwje złyschał, kak je w pódlanskej stwje něchtó prajił: „Kajki je to žandarm, kotryž sastojniske potajnstwo srani? Tajke wupowjedanje dyrbjał wón drobo sapłacźicź.“ President zo jeho tež njeje sa Dreyfusowym wusnacźom praschał, ale jenoź sa tym, hacź je wón nowinskim dopißowarjam něschto wo tym powjedał. Hdyž je Lebrun-Rénaud wotmolwił, so wón to njeje cźinił, je jemu president pschikasał, so dyrbi, hdy bychu zo jeho sa Dreyfusowym wusnacźom praschcheli, snapschecźiwicź, so niczo njewě. Teho dla je Lebrun-Rénaud, hdyž zu zo jeho praschcheli, pschezo prajił: „Wostajcźe mje na pokoj, njewěm niczo, to je wscho bledźenje nowinow.“ W juliju 1898 je wójnski minister Cavaignac Lebruna-Rénauda k zebi sawołał a zo jeho sa Dreyfusowym wusnacźom praschał. Wón je jemu wotmolwił: „Mam hischcze papjerku se sapißnych knihow, na kotruž zym zebi Dreyfusowe złowa napißał“. Wón jemu papjerku da, s kotrejež Cavaignac nasajtra w zejmje Dreyfusowe wusnacźe cźitasche.“

Jendźelska. Transvaalszy w połodnischej Afriziy zu zo wěcźneho schkaranja jendźelskeho knježerstwa nabyli. Woni zu Jendźelskej, kotrejež žadanja dźeń a wjetsche bywachu, wotmolwili, so zu hacź k poßlednjej mjesy zwojich pschiswolenjow doschli. Tak dołho hacź

Jendźelčenjo doscź ßylne wójsko w kapskim kraju nahromadźa, drje Transvaalßy njewoczaknu. Najskerje hižo w bliščich dnjach Jendźelskej wójnu pschipowjedźa, so bychu ßwojich ßobukrajanow w kapskim kraju a w Natalu ßobu do wójny storhnyli. Jeli so ßo jim to poradźi, potom 10,000 jendźelskich wojakow, nětkole w połodnischej Afriży stejazy, niczo pschecźiwo pschemozy transvaalskich burow njesamóże, a prjedy hacź dalschich 25,000 muži, 90 kanonow, 10,000 koni a 20,000 munizionskich a proviantskich a druhich wosow ſ Jendźelskeje do połodnischeje Afriki pschipluwa, ßo měßazy minu. Schoź transvaalskim buram hischcźe brónje a munizije pobrachuje, to woni psches oranjeski ßwobodny stat dostanu, kotryž sjawnje na stronu Transvaalskeje stupi.

Dokelź ßu transvaalßy burjo po rodźe Hollandßy, je njepschecźelske wustupowanje Jendźelskeje pschecźiwo Transvaalskim w Hollandskej ßylne protestowanske hibanje sbudźiło. We wschěch wjetschich hollandskich městach ßo shromadźisny wotbywaju, w kotrychž ßo pschecźiwo wumozowanju Transvaalskich psches Jendźelsku protestuje. 25. auguſta wjeczor cźrjóda ludu psched jendźelskim konsulatom w Amsterdamje haru sehna; polizija dyrbjesche sakroczicź, so by naßylnoscźam wobaraka. Jeli so w połodnischej Afriży k wójnje bóndźe, budźe cźěžko, dalschim demonstrazijam dowobaracź. Jendźelsko-hollandske pomery ßo ſ tajkimi podawkami khětro pokaża.

Portugalska. W měscźe Oporto je hacź dotal 51 woßobow na mór skhoriło, ſ kotrychž je 18 wumrjeło. Khoroscź je ßo ſ Indiskeje ſ jenej jendźelskej łódźu sanjeßka. Łódź je ßyre koże pschiwjeska, na kotrychž ßu ßo mórowe bazille (kołochi) namakale. Dźěłacźerjo, kotsiž koże ſ łódźe na kraj wukładowachu, ßu prěni na mrětwu skhorili. Khoroscź drje ßo tak rucźe njerosschěrja kaž w Indiskej, tola pak wona też njesastanje. Dokelź je snate, so ßo mór woßebje ſ wulkimi myschemi wupscheseźera, je Oportska wyschnoscź poruczika, wschě wulke mysche moricź. Strach, so ßo mór ſ Indiskeje też na druhe strony Europy pschenjeßy, je teho dla wulki, dokelź jendźelske łódźe twory wot tam do Europy woża, ßo wo strowotne pschedpißma njestarajzy.

Rußowska. Zar je tele dny psches Kopenhagen se ßwojej mandźelskej do Darmstadta na wopyt k ßwojimaj pschichodnymaj starschimaj wotjěł.

— W ruskim wójsku ßo pilnje ſ powětronjom (powětrowym ballonom) jěsdźicź swucźuja. W Galiziskej je ßo blisko mjesow sa krótki cźaß hižo tseczi ruski powětroń na semju puschcził. W poßlednim dwaj ruskaj offižeraj, Woronow a Michailowski, ßedźeschtaj. Wonaj staj ßo psches Jaroßław a Krakow po żelesnizy do Ruskeje wróczikoj.

Sserbija. Schtoź bě ßo hižo do prědka wocźakowało, je ßo stało. Prozeß pschecźiwo jatym wjednikam radikalneje strony je ßo ſ nowa wotstorcził. Zadławz Milan hischcźe njeje mohł pschecźiwo nim żanych dopokasmow sa jich winu namakacź. Pódla teho ßu jeczi tak wucźwilowani a wudraczowani, so ßo boja, jich psched sjawny ßud stajicź. Najskerje budźa woni wschitzy dyrbjecź w podsemskich jastwach wumrjecź. Sa tutych wbohich martrarjow Bohużel żana europiska wulkomóz njesakroczi. Sslěpzowski Milan ßmě kaž druhi krejlaczny Nero w njesbożownej Sserbiji sakhadźecź. Lud ßebi njemóże swěricź, pschecźiwo njemu postanycź, dokelź ßo wón na wójsko sepjera. Wschitzy offižerojo ßu jeho kreatury, kotrymž wón derje płaczi. Prjedawschi generalojo a wyschkojo ßu ßłużbu skožili, dokelź tajkemu njecźestnikej, kajkiž je Milan, ßłużicź nochzychu.

Cźěř w trawje.

Podawk ſ jendźelskeho żiwjenja.

„Haj", rjekny něhduschi tajny polizist Smithson, „ja dyrbju prajicź, so ßym wschelake potajne pady wotkrył. To bě woßebje jedyn pad, kiž ßebi zyku wótroscź mojeho rosoma wužadowasche, a pschi kotrymž ßym ßebi — ßměm-li wěrnoscź rěcźecź — woprawdźe ßławne mjeno dobył."

To bě w małej wjesy, tam bě rubjeżne mordarstwo ßo stało. Telegrafowachu po mnje, a ja też hnydom pschińdźech. Polizajski inspektor mje wutrobnje pschija, a sdźěli mi, so ßu podhladneho hižo sajeli. Wschitke snamjenja rěcźachu sa njeho, potom powjedasche mi wschitke spodźiwnoscźe podawka, kiž mějachu ßo takle:

„Morjeny bě jara dźiwneje powahi, něhdźe pjecźdźeßacźlětny muż. S wuwsacźom stareho muża, kiž jemu ßłużesche, bě ßam żiwy, dokelź bě wulki njepschecźel żonow."

„Scźe tehole stareho muża sajeli?" ßo ja wopraschach.

Polizajski inspektor scźeże ſ ramjenjomaj.

„Tón je wóßomdźeßacź lět, a jemu by njemóżne było, ßylneho muża moricź, nimo teho ßo sda, so je ßo psched morjenjom ßylnje wojowało; duż njemějachmy pschicźiny, stareho ßłużobnika sajecź."

„Kak dołho je pola morjeneho we ßłużbje był?"

„Połdra lěta."

„Dźakuju ßo wam. Proschu, powjedajcźe dale!"

„Wo morjenym njewěmy niczo dale, khiba so mějachu jeho ja jara bohateho muża. Rano pschinjeße jemu stary ßłużobnik, kaž pschezo, něschto cźopkeje wody. Saklapa dwójzy, tola, wotmołwy njedostawschi, wotewri durje, so by karan nuts stajił. Tu mějesche ßurowy napohlad. Na semi leżesche jeho knjes morwy, njeporjad wó jstwje ßwědcźesche wo krutym wojowanju. Stólzy, blida, kaschcźiki, wscho leżesche po semi, a sdasche ßo, so bě pilnje pscheßlědźene."

„Wokomik", pschetorżech jeho; „njesdasche ßo wam dźiwno, so bě stary muż mohł spacź pschi tajkejle harje?"

„To niz; dokelź je zyle hłuchi, a nimo teho je jeho jstwa sdalena. Tola dale: stary muż je jemu tu wěz ßam sdźělił a ja ßym po waß telegrafował; zyły dom ßym pilnje pschepytał. W knihowni nadeńdźech podhladneho cźłowjeka ſ dźełacźerskeje worschty; tón leżesche we womorach na semi. Na blidźe stejesche blescha wina. Hejda, mužo! ßebi pomyßlich, schto ma to rěkacź? Sběžechmy a pschepytachmy jeho. Na sadnjej hłowje mějesche schěroku ranu, najskerje wot padnjenja. Wón njepschińdźe k ßebi, a dach stareho muża pschińcź, powjedach jemu, kak ßo ſ wězu ma, a stary muż hnydom sawoła: „Wón je teho wina ßo napił, mój knjes mějesche pschezo bleschu, do kotrejež ßebi ßrědk na spanje cźinjesche." Dokelź wot njeho wjazy shonicź njemóżach, wopuschcźich jstwu a pschepytach sahrodu. Nadeńdźech stopy, kotrež k wokmu wjedźechu, kiž bě wukamane, a wobkedźbowach je zyle staroscźiwje. Potom wrócźich ßo a měrjach schkórnje sajateho. Runachu ßo zyle se stopami. „Tu macźe zyły pad, schto ßebi wo nim myßlicźe?"

„Sdacźe, wě ßo", wotmołwich ja, „rěcźi pschecźiwo sajatemu, tole pschezo hischcźe njemóżu wopschijecź, so budźische, dokonjawschi mordarstwo, mohł wino picź."

„Nó, wschako je widźecź", snapschecźiwi inspektor, „nimo teho doßaha schkleńcźka, so muża na hodźiny sparneho cźini."

„To wschak tu wscho pscheměni", wotmołwich ja; „ſ zyła, wusnawa ßo sa winowateho abo njewinowateho?"

„Sa njewinowateho; je ßebi nětajku wězku wumyßlił, so je był do hłowy dyrjeny, a njewě ßo na niczo wjaz dopomnicź."

„Haj, haj", ja rjeknych, „w tajkich padach cźłowjek żenje njewě, schto je wěrno a schto niz, tola to budźemy widźecź. Rad chzył je sajatym něschto ßłowow porěcźecź."

Na sboże bu mi to dowolene, a duż móżach ßebi ßam ßwój rosßud wutworicź. To bě něschto lěpschi dźěłacźeř, a lědom jeho wuhladawschi, cźujach, so je tón njewinowaty. Wuprajich jemu, schtó ßym, a so móże ßo, jeli so by njewinowaty był, na moju pomoż spuschcźecź. Pschißahasche mi, so wo njeskutku niczo njewě, a runje tak mało, kak bě do tamneje jstwy pschischoł.

„Dobre", rjeknych, „wupowjedajcźe mi wschitko, schtoż wěscźe, ßnadź budźe mi móżno, ſ teho něschto wußudkow ßebi wutworicź."

„Wěm jeno jara mało; dźěch po drósy nimo teje khěže, tu buch na dobo ßylnje do hłowy dyrjeny; na niczo druhe njewěm ßo wjazy dopomnicź."

„Běschcźe wy zyle strósby?" wopraschach ßo.

„Haj, knjeże, jeno schkleńzu piwa běch wupił."

„Jara dźiwno ßo mi sda", wotmołwich ja, „so wascha cźěř runje psches sahrodu dźe."

„Moje stopy? Schto ſ tym měnicźe?"

Powjedach jemu nětkole, so je wón psches sahrodu schoł; temu ßo wschón dźiwasche, potom hladasche na ßwojej schkórni a rjekny:

„To je mje dyrbjał něchtó schkórni wusucź a wopacźne wobucź."

„Kak to?" ßo wopraschach.

„Ssym ßeklu do schnóry seźinił a nětkole je khwatnje saßukana; hladajcźe ßem?"

Mějesche zyle prawje; bě saßukana, kaž rjekny.

„Scźe ßebi ßwojeje wězy zyle wěsty?" ßo praschach.

„Zyle", wotmołwi wón, „mohł to psched ßudom wopschiżahacź!"

To ßebi spomjatkowach, to rěcźesche sa njeho. Hischcźe něschto druhe pschińdźe mi na myßle: hdźe bě mohł kranjene kubło skhowacź, dokelź bě hnydom, wina ßo napiwschi, bjes wědomja k semi padnył!

Kranjene wězy dyrbjachu potajkim wó jstwje skhowane bycź; to pak njeběsche, běch dźě rum pschepytał.

Zyły cžaß bě muž njerěczo myßlił a rjekny nětkole: „Hladajcźe ßem, knježe, blisko pschi domje je trawa jara wyßoka; dźěch tam runje nimo, a hdyž buch dyrjeny, stejach runje pschi lěßyzach. Pschepytajcźe trawu a hladajcźe, hacź ßlědy padnjenja w trawje namakacźe, abo hacź ßu někoho psches trawu wlekli, pschetoź ßym pscheßwědčeny, so buch wot tam po trawje do teho domu dowleczeny."

„Chzu tam pohladacź", wotmolwich ja, dźiwajo ßo joho rosomnoscźi, „tola nětkole boźemje a njespuschcźcźe nadźije."

„Boźemje, mój knježe, Bóh waß žohnuj!" a ja jeho wopuschcźich, so bych ßo do sahrody podał. Duzy tam setkach inspektora, kotryž ßo mje prascheschе, hacź ßym schto nowe shonił.

„Ow haj", rjeknych ja, „jara mnoho; myßlu ßebi, so móžu hižo dopokasacź, so je sajaty njewinowaty."

Wón sdasche ßo trochu sjebany, njewoprascha pak ßo dale niczo, a myßlu ßebi, so je mje sa wrótneho měł. Dźěch do sahrody a pschepytach staroscźiwje trawu, hdźež běchu stopy padnjeneho muža. Něschto dale do sady pokasowachu ßo stopy druheho muža, kiž bě tu wěscźe dleje postał. Tola runjecź ßym wjele pytał, njenadeńdźech snamjenja, so bě schtó psches trawu cźehnjeny byl. Tola cžakaj! Na dobo pytnych hłuboke stopy, potom hischcźe jene a mnohe druhe, kotrež dźěchu pschi płocźe, doniž so njeskónczichu pschi wukamanym woknje. Na dobo pschińdźe mi myßliczka, stopy sdachu so jara hłuboke bycź, a to pokasowasche na to, so bě tón cźlowjek něschto jara cźeźke njesecź měł. To bě bjes dwěla, njekhmanik bě ßo ßwoje cźrije wusuł a cźrije sajatcho ßo wobuł; potom bě jeho psches sahrodu njeßł, s wotewrjenym woknom nuts cźißnył a jemu schkleńzu sparneho napoja do schije linył a skónczńje morweho wurubiwschi cźeknył.

Tola s wotkel wón wjedźesche, so je w schkleńzy pohłuschazy napoj? Kak temu tak, so ßo nihdźe cźěř jeho cźeknjenja njepokasowasche? Kak bě mohł drohe wězy wotnjesecź, dokelž běchu mi rjekli, so ßu jara cźeźke byłe. Njewinowatoscź jeneho muža drje běch dopokasał, ale cźeźschi nadawk wosta mi, teź winowatoscź druheho wobkrucźicź. Njemóžach niczo dale wußlědźicź a stóstnik dyrbjesche zyle shubjeny bycź abo ßo hischcźe w domje namakacź.

Tuta myßl bu mi zyle wěsta, hdyž ßo na blistim sastanischczu wobhonjach, hacź ßu zusy pschischli. Njemało ßo njedźiwach, hdyž mi prajichu, so ßym jenicźki zusy, kiž je ßo tu pokasał w poßlednich dnjach. Najbliżsche sastanischczo bě dźeßacź jendźelskich mil (5 hodźin) sdalene; to njebě móżno, so běchu rubjenstwo tak daloko wotpóßkali. Potajkim dyrbjesche ßo mordaŕ hischcźe wo wßy namakacź, a kranjene wězy dyrbjachu hischcźe w domje skhowane bycź. Duż wobsamknych, khěżu wjeczor strażowacź, dokelž běch pscheßwědčeny, so tu klucź k potajnstwu tcźi. Wokoło dźeßacźich salěsych mjelczo do sahrody a salěsych na schtom runje s napschecźa spanskeje komory stareho muža. Tam pscheßedźach dwě dołhej hodźinje, ale niczo ßo njesta. Tu na dobo wuhladach, so ßwěza w jenej jstwě haßny a bórsy na to pokasa ßo stary muž. Najprjódzy sacźeże wschitke sawěschki we woknach, s tym wsa mi wschón wuhlad. Dokelž pak chzych na kóźde waschnje něschto widźecź, slěsych se schtoma, wusuch ßo cźrije a kacźach ßo mjelczo jako indian k khěži.

Wutroba mi ßylnje pukotasche, hdyž ßo k woknu blizach. Prěnje, schtoż bě mi dźiwne, bě to, so ßo muž hischcźe rosßlěkał njebě; ale hischcźe bóle ßo dźiwach, hdyž sdrjewjaneje scźěny polo wuwsa a mi do wóczka ßo błyschcź słotych a ßlěbornych wězow sabłyskny. Tu běchu kranjene wězy skhowane!

Schto je ßo scźěhowaze minuty stako, njemóžu zyle jaßnje prajicź, dokelž běch wschón pschekwapjeny se ßwojim wotkrycźom. Hdyž tam potom saßo hladach, sawalesche wězy do paketow, na wobliczu mějesche wuras fanatiskeho wjeßela. Hdyž bě wscho sapakowane, saßuny saßo tajny pschilopk a njebě niczo dale widźecź. Nětkole cžakach, kajke to dale budźe, ale schtoż nětkole wuhladach, to bě hischcźe bóle pschekwapjaze, dyžli wscho druhe. Stary muž sjědźe něschto krócź psches brodu, tu wotpadźe broda na dobo a pokasa ßo wobliczo muža, něhdźe schtyrzycźilětneho. Potom scźěhowasche perúka a zyła wěz bě jaßna. Bórsy na to wuhaßny ßwězu, ja pak dźěch do ßwojeho hoscźenza a podach ßo do měra.

Sa něschto měßazow na to bu k ßmjercźi wotßudźeny a w Newgate wotprawjeny.

So sajateho hnydom puschcźichu, to ßo ßamo rosymi.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Psched tsjomi njedźelemi ßerbska stud. młodoscź 25lětny jubilej ßwojeho narodneho snowanarodźenja ßwjecźesche. Tola narodne snowanarodźenje bě ßo w lěcźe 1875 se sałożenjom skhadźowankow ßerbskeje studowazeje młodoscźe stało. Prózowanja wótcźinszy smyßlenych jenotliwzow, so bychu evangelszy a katholszy studencźa ßo jako ßynojo ßerbskeho luda bliże sesnali a bratrowszy se sjenocźenymi mozami sa sdźerżenje ßerbskeje narodnoscźe dźěłali, běchu ßo stónczńje do skutka stajiłe. Hdyž běchu psched 60 lětami Ssmoleŕ, Jakub, Buk, Sejleŕ, Imisch, Mózak Kłoßopólski, Hórnik a druzy ßerbski lud s duchowneje womory wubudźili, dha ßu sałożerjo studentskeje skhadźowanki Sserbstwu nowu womkodźazu móz sascheźěpili. Woni naschim wobstarnym ßerbskim wótcźinzam ruku poskicźichu, so bychu wulke dźěło dale wjedli, kotrež běchu cźi 40 lět prjedy sapocźeli. Někotryżkuliż, kotryż je něhdy na skhadźowankach ßobu spěwał „Nasche Sserbstwo s prócha stawa", drje njeje ßwoju winowatoscź dopjelnił, tola wulka liczba skhadźowankarjow je ßwojim něhduschim wótcźinskim ßlubam ßwěrna wostała. Cźrjódka s tutych ßwěrnych Sserbow bě ßo sańdźenu ßrjedu w Budyskej tśelerni seschka, so by 25lětny jubilej nastacźa skromadźisnow ßwjecźika, na kotrychż běchu ßo s wótcźinskim sahorjenjom napjelnili a ßwój ßerbski lud a macźerńu rěcź lubowacź nawukli. Knjes notar a rěcźnik Zyż ßwjedżeńsku skromadźisnu se ßławu na nascheho lubowaneho krała Alberta a khěżora Wylema wotewri. Druhu ßławu knjes farař Gólcź-Budyschinski pschitomnym sałożerjam ßerbskich skhadźowankow wunjeßy, w dleschej rěcźi stawisny skhadźowankow roswiwschi. Knjes kapłan Bart-Cźischinski skromadźenych se sahorjazymi ßłowami napominasche, so bychu ßwoje zyłe mozy do ßłużby ßerbskeho luda stajili. Knjes farař Bérnik-Klukschanski nam powjedasche, so ßu ßo hižo psched dleje dyżli sto lětami ßerbscy studencźa skhadźowali. W lěcźe 1741 bě jedyn hrabja Gersdorf w Klukschu kacźansku schulu sałożił, w kotrejż ßo ßerbscy studencźa a kandidatojo duchowstwa skromadźowachu, so bychu ßerbsku rěcź sesnali a ßo w njej wudokonjeli. Posdźischo ßu tajke schule s khwilemi w Cźichońzach a Wulkim Wjelkowje wobstałe. S humora poknej rěcźu knjes farař Zur-Radworski na to spominasche, so ßu skhadźowanki ßerbskeje studowazeje młodźiny też pschezo ßwěrnych kmótrow měli. Cźile kmótrsja běchu ßerbscy burjo a rjemjeßlniczy, kotsiż ßu skhadźowanki wopytowali a studentow pschecźelnje hospodowali. Jedyn sastupjeŕ s nich, knjes krajnoßejmski sapóßłanz Ssmoła, bě też dźenßnischu skromadźisnu wopytał. Jemu knjes farař Zur hrimotazu ßławu wunjeßy. Sskława knjesa kantora Rjelki-Nakecźanskeho wucźerjam płacźesche, kotsiż Sserbstwu ßłuża ßerbski spěw hajo. Knjes wucźeŕ Sommer ßerbskim studentam pschejesche, so bychu, kaž je to něhdy było, pschezo saßo nowu luboscź a sahorjenje sa Sserbstwo se skhadźowankow cźerpali. Nětcźischi hłowny starschi skhadźowanki ßerbskeje studowazeje młodźiny, knjes student Knjeźk, ßo salubi, so budźa nětcźischi ßerbscy studencźa ßwěru pschikład ßwojich prjedownikow scźěhowacź a něhduschich skhadźowankarjow ßławjesche. Někotsi stari skhadźowankarjo, kk. farař Waltaŕ-Wóßlinczański, dr. Muka, direktor Grolmuß, direktor Pohoncź, farař Ducźman, kapłan Stranz w Lipsku, kandid. theol. Schwjela a Adolf Czerny w Prasy, kotrymż njebě móżno było, jubilejsku skhadźowanku wopytacź, běchu s dala s luboscźu na nju spominajo pak se ßerbskim telegramom pak s listom jej ßwoje wutrobne postrowy póßłali.

Wjeczor po hoscźinje ßo spěwanski konzert wotbywasche. K jeho pschihotowanju bě konzertowy wodźeŕ, knjes wucźeŕ Sskodeńk-Radworski, jenoż tsi njedźele khwile měł. Hdyž je ßo po tymle jara krótko wobměrjenym cźaßu tak derje poradźeny zykk posticźicź mohł, je to sawěscźe s dopokasmom sa hudźbnu wustojnoscź Sserbow. W měschanym khorje, kotryż je ßo woßebje sa tónle ßwjedżeński konzert stworił, pódla někotrych młodych Budyskich knjeznow też s woßebitym wjeßelom někotre młode Sserbowki w narodnej drascźe widźachmy, kotrež k měschanemu Radwoŕskemu spěwanskemu khorej pschißłuscheja a kotrež jako altistki woprawdźe něschto wubjerne dokonjachu. Mużske hłoßy běchu wucźerjo s Budyschina a wokolnoscźe pschedewsali. Konzert ßo s ludowym spěwom „tśjo wo jenu" sapocźa, kotryż je B. Krawz sa měschany khor pschiprawił. Runje tak cźerstwje a wěscźe ßo te druhe tśi khory „prawa towarschnoscź" wot Sskodeńka a dwaj wot Krawza harmonisowanaj ludowaj spěwaj „njeradźeńśtstwa" a „wólnoscź" spěwachu. Poßlednjej hudźbnjej ßadźe wulku kontrapunktisku wustojnoscź pscheradźitej, a pschede wschěm

pośledńje w E-dur da prawje jaßnje spósnacź, kak móże ßo pod wustojnej mischtrskej ruku ßamo jednory ludowy hłóß bjes pscheměnjenja jeho ßwěrnosćże wjazyhłóßnje wobdźěłacź a so potom s cźim wjetschim sapalom skutkuje. Zyle hinaschi ras mějachu Kozorowe komposizije, s kotrychž běchu ßo najwubjernische kabinettske kruchi wuswolike. Spěwy, kaž pócźźiwy „njewjesćiny spěw“, kwintett „hußleŕ pod woknami“, jimaza melancholiska G-moll-ßada, njepschetrjecheny wjelehłóßny kwartett „Fijakzy“ a hłubokosaczuty sopranski spèw „Brěsyczka pschede wßu“ njesawadnje k najlěpschim wudźěłkam ßkuscheja, kotreź móże ßerbske hudźbne składnistwo posficiźicź. Sswjedźeński, ßwjatoczny duch nad wjeleliczbnym poßkuchaŕstwom leżesche, hdyž ßo hłoßy staromischtra ßerbskeje hudźby sanjeßechu, duch, kotryž ßo hischcźe s tym powyschi, so je spěwaŕka sopranskich partijow, knjeżna Korjenkez s Kamjenza s woprawdźe błyschcźazym hłoßom wobdarjena. Sso sdźěławschi na kralowskim konserwatoriju w Draźdźanach a wot naroda Sserbowka wjedźesche ßo knjeżna Korjenkez, kaž lědma żana druha, do ducha pěßnje a hudźby pscheßadźicź. Jeje spěw s wutroby dźěsche a dyrbjesche ßo saßo k wutrobje dobywacź. Móz jeje hłoßa we wyßokosćži kaž w młódnosćži, w piano w mile wuměrazym pianissimo kóźdeho hudźbywustojneho sahori. Kleskot bě, ßo wě, njeßměrnje wulki, a knjeżna Korjenkez dyrbjesche kóźdy ßwojich spěwow wospjetowacź. Prjedy hacź ßwoju rosprawu skónczimy, saßłużbnemu, pilnemu konzertowemu wodźerjej, knjesej wuczerjej Sskodeńkej, dźak a pschipósnacźe prajmy. Teź lubym spěwarjam a spěwaŕkam wutrobne „ßkawa“ a bórsy na „wjeßele saßowidźenje!“ Hdyž ßo konzert k kónzej bliżesche, knjes farar Gólcź pschitomnych napominasche, so bychu żadny ßwjedźeń s wótczińskim skutkom skónczili a scherjepatku sa ßerbski dom woprowali. Tale próstwa swólniwe wutroby namaka. Spěwaŕki mjes poßkucharjemi 76 hriwnow nahromadźichu.

— (Sa reserwistow, krajnych wobornikow a invalidow.) Wschitzy w Budyschinje, na Zidowje a w Ssmolizach bydlazy reserwistojo, krajni wobornizy prěnjeje a druheje hotowosćże, narunanßzy reserwistojo a kontroli powinowacźi invalidojo maju hacź do 15. septembra t. l. w ßkużbnym cźaßu a to wschědny dźeń wot 8 hodźin dopołdnja do 2 hodźin popołdnju a njedźelu wot 11 hodźin dopołdnja hacź do 12 hodźin w hlownej pschipowjedźeŕni podkrjeßneho komanda ßwoje wojeŕske paßowe knižki hnydomneho pscheměnjenja dla wotedacź abo je s druhej woßobu wotedacź dacź. Njepoßkuchanje ßo khosta.

— (Manewry.) Komanděrowazy general XII. armeekorpsa, prynz Jurij, 4. septembra wjeczor 40 mjeńschinow po 8 hodźin do Kamjenza pschijěźże, so by 5. sept. brigadnym manevram 6. pěschkowskeje brigady pschihladowak. Tón ßamy dźeń wjeczor w 7 hodźinach wón s Kamjenza do Budyschina wotjěźże, so by 6. septembra pschi manevrje 5. pěschkowskeje brigady pschitomny był. 7. sept. prynz Jurij s nowa do Kamjenza pschijěźże a ßo 8. sept. pschi manevrje 3. diwisije wobdźěli.

4. a 5. septembra budźe pjecźa biwak 5. pěschkowskeje brigady pola Łuscźa a Baczonja. 8., 11., 13. a 14. septembra budźe pjecźa biwak w Rakeczańskich stronach.

— Tydomneho diakona Egelkrauta ßu sa farara w Rybarjezach pola Zitawy wuswolili.

— Knjes assessor dr. jur. Herrmann je ßo s Limbacha do Budyschina wrócźił. Wón se statneje ßkużby stupi, so by jako ßobudźěłacźeŕ do kanzlije tudomneho rěcźnika knjesa dr. jur. Scholtzy sastupił.

— Póstski wós ßo skamał. Po sdaczu jara cźeźzy puczowarjo ßu ßo sańdźenu njedźelu wjeczor s Huczinjanskim póstom do Budyschina pschiwjesli. Na sahrodnej drósy blisko pschi póscźe jene sadnje koło pod wulkej cźeźu stonajo ßo s wóski wotkuli. Hnydom na to ßo prědnje koło do wjele stow kruchow roskama. Puczowarjo, kotśiż ßo blisko pscheð wottyknjenym kónzom njejabzy we wosu pschecźißnychu a ßo na kopizu smjetachu, njejßu pschi tym do schkody pschischli. Wschitzy schescźo mózachu njewobschkodźeni se snjesboženeho wosa wuléscź.

— (Woheń.) W nozy 27. augusta ßu w Zenkerez skale pschi Tuchorju někotre ßkomjane hěty, w kotrychž dźěłacźerjo pschi mokrym abo symnym wjedrje kamjenje wobdźěłaju, ßo sapalike. Na wulke sboże je jedyn dźěłacźeŕ, kotryž w jenej tajkej hěcźe pschenozowasche, s cźaßom wotucźił a ßo strachej spalenja abo saduschenja wukhował. Woheń ßu pjecźa dźěłacźerjo, s lampu njewobhladniwje wobkhadźejo, saparali, hdyž wo połnozy dźěłacźerja, kotryž tam spasche, pytacź pschińdźechu.

— Twar Rakeczańsko-Hródkowskeje elektriskeje żeleśniży drje ßo hischcźe w bliżschim cźaßu njewuwjedźe. W syndikatowej shromadźisnje interessentow tejele żelesniży ßo k wjedźenju da, so dotalne syndikatowe prózowanja wuspěcha njejßu měle. Syndikatowe wjedniśtwo ßo teho dla napominasche, na to skutkowacź, so by ßo knjeżeŕstwo bórsy wo tym rosßudźiło, hacź ma stat żelesnizu twaricź, abo hacź ma ßo syndikatej dowolicź, doprědnje dźěło wuwjesćź a żelesnizu natwaricź.

— (Pschichodne wjedro.) Rudolf Falb, kotryž je w poßlednim cźaßu wjedro derje doscź do prědka prajił, ma sa to, so kaž hacź dotal, teź dale ßuche wjedro wobkhowamy. Duž ßnadź wo njewjedrach 5. septembra, kotryž je rosrißny (kritiski dźeń) druheje rjadownje, wjele njepytnjemy. Wón ßnadź wjazy wětra dyźli deschcźa pschinjeßy. Hakle wot 10. hacź do 17. septembra ßmě ßo na ßylniśche deschcźe licźicź. Po tym saßo wutrajny ßuchi cźaß pschińdźe.

— (Pczołaŕstwo.) Pczołarjo! pizujmy hnydom wschitzy, kiż hischcźe njejßmy, wot jutśischeho dnja ßem pschе schiju a wo schiju ßwoje lubuschki, prjedy hacź budźe posdźe; pschetoż hižo na Michała budźe wjetschi dźěl naschich pczołow morwy, hdyž je hnydom njepizujemy, a tak wjele je wěsty, so nalěto niz kołczika wjazy żiweho njesmějemy. Schtóż to njewěri, njech hnydom sa ßwojimi pczołami pohlada! S cźeźka schtó puncźik pschikryteho mjedu w żanym kołczu namaka. Tak pola naß w Budyschinje a se wschěch druhich stronow toßame żałoscźenje ßłyschimy. Dołholětny wustojny pczołaŕ, knjes Z. w R. praji: Mam 30 kołczow, a schtóż w jenym s nich punt pschikryteho mjedu namaka, temu wschě 30 kołczow dam. Duž pizujmy boże dla! Cźińcźe wschitzy kaž ja: „Ja ßebi hnydom dźenża pizowanski apparat (Fütterungsapparat Flugloch wot redakt. der Leipziger Bienenzeitung Herrn Liedloff in Leipzig-Reudnitz po 60 np.) sapißam, sa kóźdy kołcź jedyn, a potom kóźdemu kołczej 20 puntow zokora dam. Tak teź druhy cźinja. Nětśi hižo ßu s tajkim pizowanjom hotowi; wone 20 dnjow traje, hdyž kóźdy dźeń kóźdemu kołczej punt zokora damy. Wjazy na dobo dawacź pjecźa derje njecźini, dokelž pczoły potom apisfeje kißaliny doscź wuhotowacź njemóżeja, so mohłe tón zokor s njej naßyczźeny w pankach pschikrycź. — Ssmy sa pczoły tak hubjene lěto měli, kajkeż nichtó njepomni.

Bartko.

Se **Zidowa.** Dźěłacźeŕ w měschczańskej płunaŕni Jeremias je tu 25. augusta s błudom wobjaty se ßwojeho wobydlenja dwaj skhodaj wyßoko s woknom won skocził a ßo pschi tym tak cźeźko wobschkodźił, so ßu jeho do měschczańskeje hojerńje dacź dyrbjeli. Tam je wón nasajtra na poczerpjene wobschkodźenje wumrjeł. Na nim ßu ßo pjecźa hižo prjedy snamjenja nakhwilneje duchanjepschitomnosćże pokasowałe.

S **Hajniz.** Sańdźeny schtwórtk wjeczor ßo konjej tudomneho kublerja Wicźasa, kotrajź běschtaj do płuha sapschehnjenaj, spłóschischtaj. Brósdnik ßebi pschi tym nohu skama a dyrbjesche ßo hnydom saklócź. Teź podßobnik je ßo cźeźko wobschkodźił. Knjes Wicźas wo něhdźe 700 hriwnow schkoduje.

S **Khwacźiz.** Krajne konsistorstwo je pjecźa knjesa diakona Sarjenka pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje sa farara noweje Khwacźańskeje woßady pomjenowało.

S **Khaßowa.** Tudomneho murjerja Jawricha ßu pjatk rano njedaloko nascheje wßy morweho namakali. Wón je hižo dlěschi cźaß khorowaty był a bě teho dla schtwórtk wjeczor s dźěła duzy pola Njeßwacźidliskeho lěkarja pomoz pytał. Tón bě jemu prajił, so dyrbi ßo dla ßwojeho wulěkowanja do Budyskeje hojerńje pschijeczź dacź. Kaž ßo sda, je mył, so dyrbi ßo wot ßwojeje ßwójby dźělicź. Jawricha do njemèra stajiła, cźehoż dla je w nozy stanył, so by ßo swonka doma směrował. Tam je jeho nahła ßmjercź pschekhwatała.

Se **Scheschowa.** Schtwórtk tydźenja popołdnju żiwnosćerka Pětschzyna na ßwojej sahrodźe schaty kładźesche. Wokoło njeje jejny dwělětny ßynk ßebi hrajkajo po sahrodźe běhasche. Na dobo ßo Pětschzyna dohlada, so bě ßo dźěcźo shubiło. Sa nim pytajo, ßo wona ßmjercź wustróża, hdyž jo w Cźornej Wodźe, pschi sahrodźe nimoběžazej, płuwacź widźesche. Wona jo rucźe s wody wucźeże. Tola bě hižo pscheposdźe; dźěcźo bě hižo morwe.

S **Khróscźiz.** (Skónczenje s cźißła 34.) Na kónz wuradźowanjow k. kapł. Andrizki s rasnym ßkowom sałoži wo koskocźiwe praschenje, kak nascha sjawnosćź podpjeruje ßwoju studowazu młodosćź. Psched stom a stami lět je to cźiniła nadobnje. Sserbski seminar w Prasy, s naschich pjenjes sałożeny, je teho żiwy dopokas. Teź Towaŕstwo Pomozy, kotreź ma pśches 20,000 hriwnow samóżenja, wudawawschi hižo pschez 10,000 hr. naschim młodźenzam na schulach, je nastało jenoż s wopornіwosćże ludu. W najnowschim cźaßu wschak je tuta wopornіwa luboscź khětro haschała. Najlěpje to saßo

wě Towarſtwo Pomozy. A tola ßebi naſchi ſtudenczi ſaßłužuja podpjery. Woni wuknu, ſo bychu byli naſchi wucžerjo, duchowni, lěkarjo atd., a niz jenož to: ßerbſzy wucžerjo, duchowni, ßerbſzy lěkarjo bycź ßo wucža. Studenczi ßu pſchezo ßwěrnje k ßerbſkej khorhowi ſtali, ßamych ßebje a ßobu tež narod ſahorjeli, ßerbſke knihi w nim rosſchěrjeli, knihi a cžaßopißy jemu pißali. Rěcžnik wukožuje pyſchnu dekorazију ſala, ſchto ſtudentojo ſ njej lubja. Cžerwjeny je jedyn ſchěroki bant kraßneje draperije — tajka je jich luboſcź płomjenita k nam — módry je druhi a powěda nam, kak ßwěrni ſtudenczi budža, kak budža w pokorje, ſ cžicha, bjes hołka ſa naß ßo prózowacź, tež hdyž budža wulzy a w ſaſtojńſtwach — a wſcho to woni lubja ſ cžiſteje wutroby, bjes próſchka ßebicžnoſcže, ſ cžiſteje myßle, kaž je cžiſta lilija a tež tón běły bant w rjedže ßerbſkich barbow. Hdyž pak ſtudenczi tajzy běchu, tajzy ßu a tajzy — ſo tež budža, pſchilubjeju: budźmy jim dobri, naſchim ſtudentam! —

S rěcže k. Andrizkeho klinczeſche ſ horjazeje khwalby ſtudentow — kaž nam ßo ſdaſche, tež pſcheczo a próſtwa, haj, ſakryty porok naſchej młodźinje. Schtóž wě, wſchak ſrosymi. — Jeho ßłowa wulkeho wothłóßa nadeńdzechu pola wſchěch.

Seminariſt Feliks Pětranz bě dobru khwilu wužiwſchi, do ßwojeje cžerwjeneje cžapki nahromadźił 51 hr. 20 np. ſa naſch Maczicžny dom. Tak bě rjenje.

Potom ßo ſhromadźiſna ſkónczi ſe ſpěwom „Naſche Sserbſtwo“. Wona bě drje pſches 3 hodźiny traka a doſcź żiwa a rjana była. Woßebje derje ßo hladaſche, ſo bě lud ßo w tak nahladnej mnohoſczi ſeſchoł.

Hiſchcže bohatſcho wopytany, haj — pſchebohacže wopytany bě pſchekraßny konzert, kotryž wjeczor ſtudentam a ſjawnoſczi wuhotowa Radworſka „Meja“. Program, kaž pſchezo bohaty, wobßahowaſche 10 cžißłow, a wſchitke ßo wuwjedźechu bjes poroka. Lubja bě pſchepjelnjena, a hiſchcže hoſcžo pſchikhadźachu. Plazanje a radoſtne wołanje kónza njeměwaſche. Najbóle plazaſche ßo 5 khłóßnymaj khoromaj: „Jurk a Marka“ a „Hanka, ty ßy moja“. Spodźiwacź ßo cžłowjek dyrbi, ſo ßo na wßy hodźa ludźo wuwucžicź ſpěwacź, ſo bychu bożemje móhli wuſtupicź tež pſched wubranym a khłóſchcžiwym měſchczańſkim publikom. S Khróſczańſkim konzertom je knjes wucžer Sſkodeńk na nowe wosjewik ßwoju wuſtojnoſcź a pilnoſcź a wutrajnoſcź — niz mjenje pak tež jeho wucžomzy a wucžownizy, poddate a poßłuſchne ßwojemu dirigentej kaž dźěcži. Woßebje ma ßo wopomnicź wokolnoſcź, ſo ßo ſpěwaſche bjes pſchewoda.

Smylicź kóždy móže; trochu njedótkliwy, ſ najmjeńſcha in puncto wěſtych ſwonkownoſczow, tež ſkoro kóždy je; to je tak pſchinarodźene cžłowjekej. Dźiwne wěſcže cžitarjej budźe, ſo w Khróſcžizach njeſpěwachu Khróſcženjo. Pißacžel tutych rjadkow ſ dobrym ßwědomjom piſche: ſo ßo Radworſka „Meja“ do Khróſcźiz njeje cžiſchcźała, kaž by ßnadź něſchto »pokaſacź« chzyła. Studowazy ßami ßu ju pſcheproßyli — w poßłednim wokomiku, hdyž hižo bě wſcha nadźija ſpadnyła, ſo ſ zyła žadyn konzert budźe. A ſkhadźowanka bjes konzerta, bjes ſabawy, trochu wyſchſcheje ... Studowazy ßami běchu lětßa něfak, tón w tej, cži po druhej koliji — a tak ßo dóńdže k wobžarujomnemu njedoroſymjenju tež ſ konzertom. Kaž „Łužica“ pißa: rjeńſchi pocžink je, ſapominacź ... Khróſczańſka „Jednota“ je k temu hižo prěnju krocžel ßo ſtupiła: powitawſchi na hłownu ſhromadźiſnu pſches ßwojeho pſchedßydu, knjeſa Koklu, ßejmſk. ſapóßłanza, ſtudowazych do Khróſcźiz. Trochu dobreje wole tu a teho runja tam — a ſaßo ßo wſcho woda. Bratſja ßebi budźmy wſchitzy, rěkajmy ßebi tak a budźmy ßebi bratſja! —

Po konzercže ßłěďowachu wjeßołe reje. Naſajtra pak ßebi ſtudenczi wulecžachu, wě ßo, mało ßławnje, w małej cžrjódźicžzy, kotraž ßo w kupjeli zyle roſpjerſchi. Něktoſi hacž do Panczиz dóńdžechu.

Pſchichodnje njech ſtudenczi ſaßo ßami něſchto na jewiſchcžo dowjedu. Wſchak chzeďża protokolle wotpißowacź. S nich ßo powucža, kak ßu něhdy — ſtudenczi dźiwadło hrali, ſpěwali. Tež na wulět njech ßebi program pſchichodnje poſtaja! Hewak ßo ſkhadźowankam powjedže kaž kwaßam, ſo ſ tſjoch dnjow wſchitko ſpłunje pomaku na jedyn.

Wulki dźěł dźěła ſa Khróſcźizy ßu tón krócź knjeſojo dokonjeli, ſwonka ſtudentſtwa ſtejazy. Njech ßo ſtudowaza młodźina wotruna ſ tym, ſo pſchichodnje poſtupuje bóle a bóle w tym duchu, kotrehož je jim jedyn ſ rěcžnikow wucžitał ſ tamnych barbow, kotrež ßu pyſchiłe łubju lětuſcheje ſkhadźowanki. K—k. a ſtajeř.

S **Khróſcźiz.** Pſchi lětuſchich manevrach, kotrež ßo hižo 2. ſept. w naſchej wokolnoſcźi ſapocžnu, budźemy tež w naſchej wßy dyrbjecź wjazy krócź wjele wojakow hoſpodowacź, woßebje ßo to wot 8. hacž k 9., potom wot 11. k 12. a wot 14. k 15. ſeptembrej ſtanje. A hdyž cžitarjam „Sserb. Nowin“ tele rynczki do rukow pſchińdu, ſmějemy hižo prěnich tudy. Tola to hiſchcže jich wjele njebudże. Potom pſchińdže mózny nawal wo tyßaz muži a wot tych doſtanje tež kóždy mały wobßedźeř ſ najmjeńſcha 4 muži, tola jenož pſches nóz. Popołdnju teho ßameho dnja pſchińdu ſaßo druſy, a ſměje tu gmejnſki pſchedſtejicžeř hary a běhanja doſcź a nadoſcź, ſo by tu wěz trochu ſrjadował. Tola do cžiſta wurunacź ßo roſkładżenje mużſtwow pſchi tak ßylnym nawale njemóże. Teho dla njech njepraji nichtó: Cžeho dla mam jich ja tak wjele a mój ßußod ma jich mjenje. Njech kóždy ßwój podźěl derje pſchiwoſmje, kaž ßebi to kralowſke hamtſke hejtmanſtwo pſcheje. Je to nuſne ſło, kotrež dyrbi ßo ſcžerpnje ſnjeſcź. Doſtanje tola kóždy pſchi zyłodźeńſkim ſaſtaranju na muża hriwnu ſarunanja. Duž ßo tola njetrjeba wſcho darmo cžinicź. Wjele hoſpodarjow je ßamo pola wojakow było a wjele ma jich tam ſaßo ßwojich ßynow. Hižo teho dla dyrbjało ßo ſaſtaranje a hoſpodowanje wojakow ſe ſcžerpnoſczu a luboſczu pſchijecź. Płacźi tu najwjazy prajidmo: „Kaž ty mi, tak ja tebi, a w najwjazy padach ßo to ſwěrnoſczi. J. K.

Se **Shorjelza.** Sahrodnika Hendricha Kocža ſ Kulowa, hižo cžaſto khoſtaneho proſcherja, bě Ruhlandſki ławniſki ßud k jaſtwu na 7 měßazow, k arreſtej na 4 njedźele a k pſchipokaſanju do jeneje dźěłacžerńe ſaßudźił. Kocž bě w jenym domje w Bukowje proßył a pſchi tym ſ dwěmaj dźěſcžomaj, ſ kotrejuž jene w kolebzy leżeſche, hrubje ſakhadźał. Saßudźeneho powołanje pſchecžiwo tutemu wußudej wuſpěcha njeměješche.

— Pokhroma mjes howjaſym ſkotom ßo nětkole w Shorjelſkich ſtronach roſſchěrja. Poßlednje dny je wona w Großkrauſcha, Habrachcžizach a w Cžerwjenej Wodże wudyrika.

S **Wojerez.** Pchichodne ßwinjaze wiki ſměja ßo tu 8. septembra (niz kaž we wſchelakich protykach wopak ſteji, 1. septembra.)

— Na Wojerowſko-Hródkowſkej dróſy ßo po ſdacžu rubjeżniſki prak ſadźerżuje, kotryž na ßamotnych pucžowarjow nadpady cžini. Wóndano w nozy jedyn tajki dundak jeneho kołojeſdneho ſ koła ſtorže, ſo by jeho wurubił. Tola w bliżſchim wokomik druhi kołojeſdny pſchihna, a wobaj dwaj ßo do nadpadnika daſchtaj. Khětro ſmorſkany rubjeżnik mydło wjeſeſche. So po prěnim hnydom druhi kołojſdny pſchijeďże, drje njebě wocžakał.

S **Njedźichowa.** Wucžobnik tudomneho pjekarja K. je ſ jeſdnym kołom ßwojeho miſchtra cžeknył Sa cžeknjenzom žaneho ßłěda nimaju.

S **Hródka.** Wěża tudomneje radnizy ßo w tu khwilu wuporjedża. Na roſchty, kotrež ßu ßo teho dla wokoło wěże natwarike, ßu wóndano někotſi njedocžinkojo ſałěſli a ſ wěżineho cžaßnika pokaſarjej wotlemili.

Přilopk.

* (Njeſbože na żeleſnizy.) Lokomotivnik Schönfeld je na žałoßne waſchnje pola Gumbinnena w rańſchej Pruſkej żiwjenje ſhubił. Wón chzyſche pohladacź, kak lokomotivine koło běži, cžehož dla ßo pſches nju wukhili. Pſchi tym wón ſ tajkim wotmachom wo jedyn moſtowy ſtołp praßny, ſo hnydom wumrje.

* (Sswinjo dźěcžo wobžrało.) W Treffenje pola Wina ßo jene ßwinjo do jſtwy dobu a dźěcžo ſ kolebki wucžeże. Prjedy hacž bratr ſ wołanjom ſe ſpanja wotucźi, bě ßwinjo dźěſcžu hižo tſi porſty praweje ruki, łěwe wucho a dźěł łěweho liża ſwotkußało. Sa něktore dny dźěcžo po wulkich bolośczach na ßwoje rany wumrje.

* (S jědojtymi hribami ſajědojcžene.) W Mechlinje w Pósnańſkej ßu żona a dwě dźowzy dźěłacžerja Ratajczaka, jědojte hriby jědſchi wumrjeke.

* Jenemu jendźelſkemu duchownemu, Cookej, je ßo dowoliło, Lucchenia, mordarja khěžorki Hilżbjety, wopytacź. Luccheni runje, hdyž duchowny k njemu ſaſtupi, papjerjane kaſchcžiki dźěłaſche. Wón ßo duchownemu wuſna, ſo je ßwoje błudy ſpóſnał, a nowy teſtament, kotryž bě jemu Cook poſkicžił, wón ſ dźakom pſchija. Klětka, w kotrejž jaty ßedźi, je po wuprajenju duchowneho wobſchěrna a ma dobru ventilaziju.

* (80 wojakow ßo tepiło.) Winſke nowiny pißaju, ſo je ßo pola Tarnowa w Galiziſkej, hdyž po cžołmatym moſcže pěſchkowſki regiment cžißło 57 pſches rěku Rabu cžehnjeſche, 80 wojakow tepiło.

* Italſzy rubjeżniży ßu pruſkeho ingenieura Roberta Thiema pola Aniny nadpanyli, jeho ßmjertnje ſranili a wurubili. Żandarmojo ßu ßo ſa rubjeżniſkej zwólbu puſchcžili.

* Wo njedawnym njewjedrje w Kasselu a wokoło njeho nadrobnischo pißaja: Satraschne njewjedro se sliwkom a krupami je 28. augusta w Kasselu a wokolnoscźi sakhadźało. Hdyž bě dopołdnja zyle rjane, jaßne wjedro knježiło, ßo pschipołdnju na dobo dołhowjeczorne njebjo saczmi a prjedy hacź bě ßo schtó nadźak, se satraschnej elementarskej mozu ßurowe njewjedro pschicźeże, kiž wscho do styska a stróżelow staji. S hrimanjom a s błyskanjom ßo woda s mróczelow kaž s khanami lijesche pschewodźena s 10 mjenschinow trajazymi krupami, kotrež mějachu wulkoscź lęßnych worjechow a hołbjazych jejow. Krupy kaž kurjaze jeja a lodowe kruchi kaž muźźka pjascź njeběchu niczo porędke. Te rosbiwachu niz jenoż wokna a schkleńczane tśechi, ale tež ludźi a skoczata, kiž běchu wonka, a ßo nihdże wukhowacź njemóżachu, słě wobschkodźichu. Wschě natśeschne wokna a tyßazy woknowych schkleńzow ßu rosbite, někotre ßu kaž s kulku pschetśelene. Wikowarjo se schkleńczanymi a porzlinowymi tworami, kotsiž běchu nasymskeje maßy dla ßwoje khipre twory na torhoschczo wustajili, ßu s krupami cźeżko schkodowali. Schtomy poskiczuja frudny wobras żałoßneho skaženja. Hałosy a liscźe leża kaž s koßu wotßyczene na semi, a w sahrodach je wschón ßad se schtomow sbity, runje tak ßu wschě róże, selenina w sahrodach a wschě hischcźe sbytne pólne płody na polach rosbite. Tež wodowa nusa bě wulka, dokelž běchu niżeleżaze dróhi s wodu zyle póczrěte, a we wjele pinzach stejesche woda meter wyßoko. Dróhi runachu ßo żołmjazemu jězorej, dokelž wupuschcźe wodu doßrěbacź njemóżachu. Tež we wokolnoscźi je njewjedro wulzyschnu schkodu naczinikło.

* Dawk na jězdne koła chzedźa w Spandawje sawjescź. Měschczanske sastupjeństwo hižo wo tymle nowym dawku wuradźuje.

* (Rapacza macź.) W Hagenje (we Westfalskej) je jena ßłużobna holza ßwoje dwělętne dźeczo do jeneho żitneho pola ßadźika a jemu hłodu wumrjecź daka. Mordarku ßu sajeli.

* Wischnjowy tykanz jědźo bě jena 20 létna mandźelska w Rudolfstadtu jenu wischnjowu bóczku pózrjeła. Bóczka w tak mjenowanym ßlepym cźrjewje wißajo wosta, a żona dyrbjeschesche teho dla bolostnu ßmjercź wumrjecź.

* (Skażenoscź skotu.) W Stargardskim wokrjeßu w Pruskej běchu hižo psched někotrym cźaßom skażene pßy a kóczki po někotrych wßach wokoło běhake. Nětko ßo w tamnych stronach skażenoscź też na druhich skoczatach pokasuje. Na kuble Gorje dwaj wołaj skhorischtaj, a dokelž jeju khoroscź njespósnachu, jeju sarěsachu. Mjaßo ßo, kaž ßo to na wßach cźasto stawa, bjes prjedawscheho pschepytanja mjes ludźi rosdźěli abo ßo rospscheda. Hdyž bě ßo to lědma stało, schěscź druhich wjele hódnych howjadow skhori. Na nich mózesche ßo skażenoscź hnydom spósnacź, a też sawołany lěkaŕ na to spósna. Skoczata ßo hnydom morichu. Wóßom wjeßnjanow, inspektora, hajnika, pastyrja atd., kotsiž ßu ßnadź ßo skoczatow dótkli, ßu hižo do jeneho wustawa póßkali. Kak daloko ßo hischcźe straschna khoroscź rosscheri, njeda ßo nětkole hischcźe pschedwidźecź. Hižo morjene howjada běchu w hródźi, w kotrejż pódła nich hischcźe něhdże 80 młodych skoczatow stejesche.

* Se spodźiwnym sadźěwkom ßo wóndano jězba Zossensko-Barlinskeho spěschneho cźaha sadźerżowasche. Krótko psched lokomotivu ßo na dobo kruwa sběhny, kotraż po koliji psched lokomotivu dale cźerjesche. Schto dyrbjesche ßo cźinicź? Hdy by ßo spłóschene skoczo pschejěło, mohł ßo zyły cźah do stracha stajicź, a tak dyrbjesche lokomotivnik spinacź, so njeby cźahej spěschnischo jěcź dał, hacź kruwa běżesche. Wospjet wón ventile wotewri a móznje ßyczo ßo s nich para walesche. Kruwa ßo s tym njeda satraschicź; wona ßo jenoż kóżdy krócź ßo spodźiwajzy wohladowasche a potom dale khelpasche, tak so dyrbjachu tepjeŕ a konduktěrojo s cźaha stupicź a skoczo s kijom pohonjecź. Ras bě kruwa s rucże wotewrjenej sawjeru na dróhu wuběżała, tola prjedy hacź ßo dohladachu, wona saßo na żelesnizu skoczi. Hakle pola Neuhota ßo cźahowy spodźiwny nawjedowaŕ s někotrymi kopjenami rjenje wonjazeho ßyna nawabicź da na jenu łuku doběżecź. Nětko hakle mózesche spěschny cźah s pospěschenej jězbu dźewjecź kilometrow saßo nakhwatacź, wo kotrež bě ßo kruwy dla sakomdźił.

* (Żeńtwowa lotterija.) Amerikanskim najspodźowniscze myßliczki pschipaduja, tak so je bjes dźiwa, so je jedyn pscheklepany Amerikanski na myßl pschischoł, żeńtwowu lotteriju naprawicź. Psched někotrymi dnjemi bě w St. Louisu w tamnischich nowinach s wulkim pißmom cźitacź: Kedźbu, na żenjenje smyßleni mużojo! Schtyri rjane młode żónske, kotrež ßu cźerstwe s Europy pschijěłe, chzedźa ßo na pucźu lotterije woženicź. Schtóż ßebi strowoscź a rjanoscź ważicź wě a ma wutrobu na prawym městnje, tón njech ßebi żeńtwowy list sa 2 dollaraj kupi. Mějeczel prěnjeho loßa ßmě mjes schtyrjomi wuswolicź, potom pschińdźe druhi, potom tśeczi, a poßledni dyrbi ßo s bytkom spokojicź. Cźeßni mużojo, kedźbujcźe a njepschepuschcźe ßebi składnoscź, na tunje waschnje rjanu żonu dostacź. — Woprawne amerikanske.

* (Chinesti khěżor a elektriska żelesniza.) W pschitomnoscźi khěżora Kueng-su a khěżorki-wudowy Tsu-hsu a zyłeho dwórnistwa je psched někotrymi dnjemi w tak mjenowanym cźeŕwjenym, wobmjesowazym khěżorskim měscźe Pekingu ßo 4 jendźelske mile dołha, zyle dotwarjena elektriska żelesniza wotewrika, kotraż wschitke khěżorske twarjenja tam se ßobu a s wulkim parkom sjednocźi. Khěżor je s jeje natwarjenjom, dokelž bohojo pschecźiwo njej niczo wjazy nimaja, ßwoju poknu spokojnoscź wuprajił. Chinesży měschnizy ßudźa njenujzy, so lokomotiviny duschazy kur wódnym a powětrowym boham njelubje do noßa cźehnje a jich roshněwa. Pekingske dwórnischczo dyrbjesche ßo teho dla pokdra hodźiny wot města sdalene sakładźicź, so bychu bohojo żaneje winy k skórźbam njeměli. Elektriska żelesniza pak, kiž żaneho kura njewotedawa, je, praja měschnizy, też boham spodobna. Bohow dla dyrbjesche ßo teho dla żelesniza sa wobmjesowane khěżorske město zyle sa jěsdźenje s elektrizitetu pschiprawicź.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Jan Bohumił Bayer, kotryż na poßled na Rakeczanskim knježim dworje jako wotroczk ßłużesche, bě paleŕskemu dźěłacźerjej Nowakej 25 hriwnow 50 np. kranył. Pjenjesy běchu w kaschczíku samknjene, kotryż ßo w teho runja samknjenej kschini khowasche. Kschinju Bayer s zusym kluczom wocźini a kaschczik rospacźi. Wobskorżeneho, kotryż je hižo dwójzy paduchstwa dla khostany k jastwu na lěto schěscź měßazow saßudźichu a jemu cźeßne prawa na 3 lěta wotrjeknychu.

Hudanczźy.

35.	36.
Je khěżka s zyła drjewjana,	Burwujk ma jo w prědku,
Ta dele hlada s wyßoka,	A zybła we ßrědku;
A kulojta jej dźěra jo	Jo sady ma horb,
Sa durje a sa woknjeschko.	Tak hrib też a korb.
Tón wobydleŕ ju wopuschcźi,	'Noż jene ma żaba,
Prejcź khwatajo psched ßněhami,	A dwě chze měcź baba,
A po ßněhach ßo wrócźa saß',	Każ bobak to ma
A hotuje w njej nowy kwaß.	A bobrija wscha.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißła:
33. Jehła a nitka. 34. Truhana broda.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5074 hr. 35 np.

Dale ßu sa njón darili:

Dar starych knjesow na skhadźowanzy st. knj. . .	**100**	=	—	=
Sa Jakubowe 4, po sdaczu jara dobre trubki . .	2	=	—	=
Wucźeŕ Roscher w Jitru	10	=	—	=
11 puntow hromaka, darjeneho wot knjesa fararja Handrika-Sslepjanskeho a sjědźeneho wot knjesa dr. Muki	6	=	60	=
Freibergska komißija „Ssyrotka“	1	=	75	=
Knjes dr. Muka wot snatych a pschecźelow nahromadźił	**467**	=	**74**	=
Lischki-Pónźelnizy: Pjecźo hrajachmy, s jenym bajachmy 1 hr. 20 np. + 1 hr. 26 np., tón nam póßka staroh' wóßka 50 np., 7 np. danje dasche, s płaczenjom ßo kombźowasche = . .	3	=	3	=
W „Katholskim Póßle“ cźißko 34. léta 1899 hižo kwitowane: Delanska patentna komisija 69 np. Milczańska khofejowa komißija 85 np. + 65 np. D. S. D. 1 hr. Kasino w Kukowje (prěni dar na 100 hr.) 15 hr. P. Methoď Halabała w Rajhradźe 8 hr. 40 np. Schtyrjo studencźi na wubjerku skhadźowanki 40 np. = ...	26	=	99	=

Hromadźe: 5692 hr. 46 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischczi.)

Dobrowólne pschesadżowanje.

Po žadanju herbow sahrodniskeje žiwnoscžerki **Marje Domschzyneje** rodž. **Schneiderez** w **Kelnje,** maja žo ležomnoscže, k jeje sawostajenstwu žłuschaze, jako:

1. sahrodniska žiwnoscž cžišło 39 wopalneho katastra a fol. 10 ležomnostnych knihi sa Keln, krajnoždudnistwoweho podžěla, s realnymi cžežkotami k palenju palenza a piwowemu korcžmarjenju,
2. pólne sahony cžišło 442 a 512 sahonskich knihow a fol. 137 ležomnostnych knihow sa Radwoŕ a
3. njewotdžěleny 0,146 džěl sahrodniskeje žiwnoscže, cžišło 36 wopalneho katastra a fol. 12 ležomnostnych knihow sa Keln, krajnoždudnistwoweho podžěla,

kotrež žu hromadže 13 ha. 88,3 ara = 25 akrow 22 □prutow wulke, se 449,47 dawskimi jenoscžemi pocžežene, s domojkhowanymi žnjemi wot wješnych grychtow na 19,004 hriwny taksěrowane,

póndželu, 11. septembra 1899, dopoldnja w 10 hodžinach

na městnje žamym w Kelnje na pschesadżowanje pschedawacž.

Wscho dalsche je s wuwěschenki na žudniskej tafli widžecž.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze.
Brauer.

Pschesadżowanje ležomnoscže.

K sawostajenstwu kublerja **Jana Augusta Pětschki** w **Drjecžinje** žłuschaza wulka sahrodniska žiwnoscž cžišło 3 wopalneho katastra, fol. 3 ležomnostnych a hypothekskich knihow sa Drjecžin, 11 ha. 54,3 arow abo 20 akrow 257 □prutow wopschijaza, s 223,90 dawskimi jenoscžemi wobcžežena, s 5880 hriwnami k wopalnej każy schazowana a na 18,000 hriwnow taksěrowana, ma žo po žadanju herbow se žnjemi a składami

žrjedu, 13. septembra 1899, dopoldnja w 10 hodžinach

na hamtskim žudnistwje na pschesadżowanje pschedawacž.

Wscho dalsche je s wuwěschenkow na žudniskej tafli, w Drjecžinskim hoscženzu a w hoscženzu „króny" w Hornjej Wjasońzy widžecž.

W Budyschinje, 28. augusta 1899.

Kralowske hamtske žudnistwo.
Kuntze.
Radisch.

Wotawowa awkzija.

Lětuschi wotawowy wužitk na pschisprejnych łukach **Schcžeńcžanskeho, Kołbicžanskeho** a **Wyžokowskeho ryczerkubła** ma žo

wutoru 5. septembra t. l. **rano wot 8 hodžin**

w Kołbizach se sapocžatkom na hrodowskej łuzy; wot **10 hodžin** w Schcžeńzy se sapocžatkom na młynskej łuzy pola Kołbiz, pschipoldnju wot **12 hodžin** we Wyžokej se sapocžatkom pschi Sprejnym moscže po jenotliwych sahonach na pschesadżowanje pschedawacž.

Pschesadżowanske wuměnjenja žo do sapocžatka awkzije wosjewja.

W Rakezach, 18. augusta 1899.

Generalne sarjadnistwo.

Trawowa awkzija.

Wotawa, s něhdže 10 kórzow łuki kubła cžišło 1 w Myschezach ma žo pschichodnu póndželu **4. septembra** dopoldnja w 9 hodžinach po sahonach abo po łožach s wuměnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, na pschesadżowanje pschedawacž.. Shromadžisna w Myschowskej korcžmje.

Wobžedžer.

Khěža na pschedań.

Mažizna khěža cžo. 61 w Bukezach, w kotrejž žo hižo wot wjele lět wojnarstwo s wuspěchom wjedže, se žadowej sahrodu wobdata, kotraž pak žo tež sa wschě druhe saměry hodži, je na pschedań. Tam je tež wojnarske drjewo, dubowe a bukowe pfosty wschelakeje družiny, kotrež móża tež skakarjo trjebacž, a dale jedyn $3\frac{1}{2}$ zolowski wós tunjo na pschedań. Wscho dalsche je shonicž pola wobžedžerja w Bukezach cžišło 61.

Ssuproschna ranza je na pschedań w Sderi cžišło 13.

W Budyschinku je **khěža** se žadženskej sahrodu na pschedań. Dalsche je pola korcžmarja **Nowaka** tam shonicž.

Žiwnoscž na pschedań.

Sahrodniska žiwnoscž cžišło 5 w Kupoj s 21 kórzami pola a łuki a s dobrymi twarjenjemi je se žwobodneje ruki hnydom na pschedań. **Wobžedžer.**

4=—500 zentnarjow pschenicžneje žłomy, s maschinu mlócženeje, zentnar po 1 mk. pschedawa **Bergmann** w Myschezach.

Sežinowe plecženje

k wjerčham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

Syrup

jara žłódko žłodžazy, punt po 16 np. porucža

Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
pschi mjažowych jědkach 7
na rózku schulerskeje haży.

?

Hdže je **dobry** khofej dostacž?

Pola

khofejoweho Sachsy

na bohatej haży 4.

Swój wulki wubjerk
žyreho a paleneho
khofeja,
a to **paleny khofej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacž do 2 mk.,
žyry khofej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacž 1 mk. 50 np.
jenož w dobrych, cžistych, derje žłodžazych a sporych družinach po najtunischich płacžisnach porucža

Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjažowych jědkow 7,
rózk schulerskeje haży.
Pola mje žo žerbski rěcži.

Na žwój snaty najlěpschi

palenz

jón porucžejo kedžbliwe cžinimoj.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Deki

na schwadliske blidko,
komodowe deki,
blidowe deki
blidowe ruby,
servietty,
trjenja
porucža
A. Tschentscher
na bohatej haży cžišło 18.

K desinfekziji

pschi pokhromje mjes howjasym skotom porucža
chlorkalk,
karbolowu kišalinu,
kreolin,
lysol,
želesowy vitriol
atd.
w stajnje cžerstwej a najlěpschej tworje tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
na snutskownej lawskej haży.

Koprowy vitriol

(mjedžanu sersawoscž)
zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenžy jara tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak cžišło 33.

Ratarſke towarſtwo w Bukezach

ßymjeńtnu rožku direktnje ſ Probſtajſkeje kupi.

Ssobuſtawy a intereſſentojo, kotſiž ſa woprawnej ßytwu žadaja, chžyli ßwoju ſkasanku pſchedßydže mjenowaneho towarſtwa k wjedženju dacž.

Pſchenaježe hońtwy,

Hońtwa burſkich ležomnoſczow Jitkowſkeje gmejny ma ßo **pónđzelu 11. ſeptembra** popołdnju wot 2 hacž do 5 hodž. we Wirthez korczmje w Jitku na dalſche 6 lět wot 1. ſeptembra 1899 hacž ßobu do 31. auguſta 1905 na pſcheßadžowanje pſchedawacž, k čemuž ßo ßobuſtawy hońtwineho wužiwarſtwa a na wotnaježe ſmyßleni pſcheproſchuja.

Wuběranje mjes ßadžerjemi a wotpokaſanje wſchěch ßadženjow ßo wuraſnje wumění.

W Jitku, 25. auguſta 1899.

Čžerſtwe

ßuche droždže

k kermuſchi porucža

Ernſt Wobad w Hodžiju.

Palenzy

w najwjetſchim wubjerku, **jednore, dwójne,** kaž tež

likěry

jenož w derje ßkłodžazych hódnoſczach po najtuniſchich płaczišnach porucža

Ernſt Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchka,**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rózku ſchuleŕſkeje haßy

Pola mje ßo ſerbſki rěči.

Draždžanſki jědźny rajß

punt po 16 np.
porucža **Khorla Kahrowe.**

Ssuſchene ßłowki,

wulke a ßłódke, punt po 22 np.
porucža **Korla Kahrowe.**

2500 hriwnow

ßo lětßa k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalſche je ſhonicž pſches rěčznika **Weſſera.**

Spěwy

do žnjowych wěnzow

ßu na pſchedań

we wudawarni „Sſerb. Nowin“.

Kwartěrſke billety

ßu doſtacž

we wudawarni „Sſerb. Now.“

Towarſtwo ſerbſkich burow.

Sſerbſke burſke towarſtwo, kotrež chžedža ßo pſchi ſhromadnym kupjenju woprawdžiteje Probſtajſkeje ßymjeńtneje rožki a Probſtajſkeje Sherryſkeje pſcheńzy wobdželicž, chžyle ßo hacž do 9. ſeptembra pak pola knjeſa kublerja Mlynka w Čžemjerzach, pak pola podpiſaneho ſamolwicž. Pruhi ßu w ſerbſkim domje w Budyſchinje widžecž.

Jan Ssmoła w Spytezach.

Miſſionſki ßwjedžeń w Malym Wjelkowje.

Njedželu 10. ſeptembra dopołdnja ½**10 hodžin** ſměje ßwjedženſke prědowanje a ßwjedženſku rosprawu miſſionſki ſchulſki direktor Kluga-Niſczanſki.

Popołdnju w **3 hodžinach** powjedanſke pſchednoſchki wſchelakich bratrow. Kóždy je witany!

P. **Treu.**

Kulowska nalutowarńja a wupožčerńja

pjenjezy w kóždej wulkoſći přijima a z 3½ % zadani.
Wobkhodna městnoſć: Kamjencska dróha čisło 3.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi **ßadarſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjednoczenej, ßo ſymſki ſemeſter wutoru 24. oktobra t. l. ſapoczńje. Pſchipowjedženje k woběmaj ſchulſkimaj wodželenjomaj pſchijima a dalſche rad wukaſa

direktor J. B. **Brugger.**

Sſym ßo domoj wróčžił. Rěčznik **Wesſer.**

Do Rakez!

Emilia ſwud. Dobrizowa,
pſchedawarńja materialnych tworow,
ma ſklad
čerwjeneho a běleho wina, Sherryſkeho, madeiraſkeho a tokayſkeho
a druhich **medicinalnych winow,**
kaž tež
ſchampanſkeho wina, ruma, kognaka, araka atd.
ſ winoweje pſchedawarńje
Pawoła Giebnera w **Budyſchinje,**
a porucža tele wina **po originalnych płaczišnach.**

Khoſej

paleny,

kampinas punt po 80—90 np.,
Winſka měſchenza punt po 100 np.,
Neilghery „ „ 120 np.,
němſki khoſej „ „ 140 np.,
lěpſche družiny po 160, 180 a 200 np.

Wſchě družiny jara derje ßkłodža a ßu w parnym ßmudžaku palene.

Saßopſchedawarjam ßo tuńſche płaczišny woblicža.

H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokoreczak czišło 170.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np.,
mjedowy ſyrup punt po 25 np.
porucža

H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoreczak czo. 170.

5 kanapejow

najwjetſcheje a najmjeńſcheje družiny ma zyle tunjo na pſchedań

Hermann Seikritt,
tyſcherſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy 4.

K naſymſkemu hnojenju

po najtuniſchiſch płaczišnach porucžam

ßyru a parjenu koſczinu
amoniak ſuperfoſfat,
pruſki guano, rybjazy guano,
Domaſchowu muczku pp.,
kruchaty kalk k hnojenju atd.

Pſchi potrjebje proſchu ßo dobroczńiwje na mnje wobroczicž.

Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Hódnu, ſprawnu ßłužobnu **holzu** k 1. oktobrej pyta pſchekupzowa **Conradowa** na bohatej haßy 13.

Do Laſa!

K žnjowemu ßwjedženjej, kotryž ßo njedželu 3. ſeptembra ſ balſkej hudžbu wotbywa, pſcheczelnje pſcheproſchuje

K. Scholta.

Hdže njedželu pońdžemy!

Wſchitzy **do Barta**

k wuklenju kaczkow a k tſělenju ſ teſchinkami.

Po tym budža **reje** ſ balſkej hudžbu. Sa dobre piwo a khoſej ſ tykanzami je ßo na najlepje poſtarako.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

hoſczenzař **F. A. Kerſtan.**

Schewſkeho pomoznika do trajneho dželа a ßyna ſprawneju ſtarſcheju jako **wuczobnika** pyta

M. Schwann, ſchewſki miſchtr w Klukſchu.

Kowarſkeho pomoznika do trajneho dželа pyta kowarſki miſchtr **Weinhold** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Tſjoch rólnych pohonczow a tſjoch wolazych k nowemu lětu 1900 pyta knježi dwór w Barcze.

Wotroczży, ßrěnkojo, pohonczojo, wolazy, kuchařki, ſtwinſke holzy a hródžne džowki ßo pytaja w **Klukſchu** czišło 53a.

Młódſchu ßłužobnu **holzu** k 1. oktobrej pyta knihiwjaſařka **Raſeldowa** na kotołſkej haßy 30.

Ssylna, cziſta ßłužobna holza ßo k 1. oktobrej do Draždžan do dobreje ßłužby pyta. Dalſche je ſhonicž w Budyſchinje na Wettinſkej dróſy 24p.

Kuchińſku holzu

pſchi wulkej mſdže k 1. oktobrej pyta pſchekupzowa **Klemmowa** na bohatej haßy.

Ssylnu cziſtu ßłužobnu holzu k 1. okt. pyta mandželſka duchowneho **Haeblera** na hrodowſkej haßy 8.

Pilna, wuſkoczna holza, kotraž ßerbſki rěči, ßo do jenych khlamow k 1. oktobrej pſchi dobrej mſdže pyta. Poſkiczenja chžyle ßo ſ napiſmom **A. 60** we wudawarni „Sſerb. Nowin“ wotedacž.

Wutrobny džak

ſa kraßne žnjowe prědowanje wyßokodoſtojnemu knjeſej duchownemu **Mikli** we Łupoj praja

nutrni poßłucharjo ſ Łupjanſkeje Dubrawy.

(K temu czišku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k cžišku 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. septembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

28. augusta 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	64—67
awstriske	35—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58—62
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—31	55—59
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	27—29	52—54
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	60—63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	58—60
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	27—28	54—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	26—27	50—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—47
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	56—58
3. žnadnje pizowane	27—30	54—56
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	70—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—34	66—70
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	42—43	53—55
2. mjaßne	40—41	50—52
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—38	48—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje: 3556 měchow.	W Budyschinje 26. augusta 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 31. augusta 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . . běła	8	12	8	24	8	—	8	24
" . . . . . žołta	7	94	8	12	7	65	8	—
Rožka	7	31	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	57	7	—	7	50
Wowß	6	30	7	25	6	—	7	—
Hróch . . . . . 50 kilogr.	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	2	—	2	50	2	—	2	50
Butra . . . 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pšeničžna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka . 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	70	3	20	2	40	2	70
Ssłoma . . 600 "	17	—	22	—	16	—	18	—
Prožata 1002 schtuk, schtuka	9	—	20	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 65 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 34 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 6 hr 80 np hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 1. septembra: Pomročzene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 14. njedželu po žwjatej Trojizy (k žnjowemu dżaknemu žwjedżenjej) rano w 7 hodż. diakonus Sarjenk serbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda serbske a w 10 hodż. němske prědowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi smeje žo kollekta sa zyrkwiny tepjenski fond.

Wórowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Nowotny, fabrikar na Židowje, s Lenu Pawlinu Emmu Schülerez tam.

W **katholskej zyrkwi**: Schczěpan Deschczka, žłužobnik w Draždżanach, s Hanu Lenu rodż. Mättigez tu.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Kurt, Gustava Maxa Hänsela, wobydlerja a maschinskeho pomoznika na Židowje, ž — Jan August, njemandż ž. w Cžichońzach. — Pawol, Jana Bohumila Hohlfelda, kublerja w Torońzy, ž — Alma Johana, Handrija Ernsta Domschki, pjekarskeho mischtra w Kelnje, dż. — Emma Frida, Ernsta Biskopa, pohonczja w Delnjej Kinje, dż. — Hedwiga Alma, Jana Khěžnika, želesniskeho dźěłaczerja w Tšelanach, dż. — Helena, Jana Schwibsa, khěžerja a dźěłaczerja w Kelnje, dż. — Johana Elsa, Jana Bjedricha Ernsta Leski, hosczenzarja-najenka w Dobruschi, dż

W **katholskej zyrkwi**: Hana Margaretha, Jakuba Schustera, sastojnika pschi želesniży, dż.

Zemrjeći:

Dżeń 24. augusta: Hana Marja, Jana Wylema Bruna Gruhla, murjerja, dż., 1 l. 4 m. 15 d. — Franz Jyšef, Josefa Walzika, schewza, ž., 9 m. 10 d. — Jan Ota, njemandż. ž. na Židowje, 2 m. 19 d. — 26. Emma Martha, Augusta Seifrieda, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dż., 6 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

14. njedželu po žwjatej Trojizy (žnjowy žwjedżeń) smeje pomozny duchowny Rychtar rano w 7 hodzinach serbsku spowjedż, farar Mrosak w 8 hodż. serbske a ¾10 hodžin němske prědowanje

Pšeńzu a **rožku** po najwyschschich płaczišnach kupujemoj a **muku** a **pizu** sa žito saměnjamoj. Porucžamoj tež ff. **pšeničžnu muku,** kaž tež wschě **pizne žrědki** po najtunischich płaczišnach

Heinke & syn

w hamorskim mlynje w Budyschinje.

Pirnasku

woprawnu žymjentnu rožku

porucža

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, žymjenjow a pizných žrědkow.

Běrny sběraze maschiny

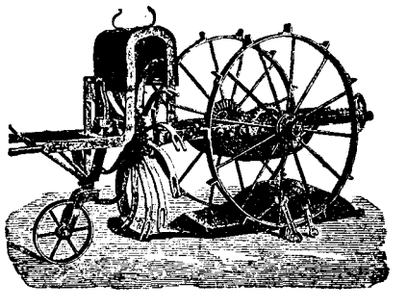

najnowscheje a najlěpscheje konstrukzije

porucža

po tunjej płaczišnje

s rukowanjom

Robert Hahn

maschinska fabrika

w Budyschinje

Sastupjerjo žo pytaja.

Kedžbu!

Kedžbu! Kedžbu!

Zyle tucžne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,

polcž pschi 5 puntach 70 np.,

kołbaßa punt po 60 np.

pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cžišło 4.

Warjeński hróch

liter po 20 np.

porucža **Khorla Kahrowe.**

Naumannowe Germania-kola

kaž tež druhe wupruhowane wudžělki, tež někotre rovery s pneumatiskej wobruczu, hischcze jara rjane a derje sdžeržane, hižo po 70 hriwnach porucža

Khorla Zug,

pschedawarnja jěsdnych kołow a schijazych maschinow w Rakezach.

Burgſka wobucźowa fabrika.

40 ßamßnych pſchedawaŕnjow.

Ssobotu 2. ſeptembra podpißana fabrika tež

w Budyſchinje na bohatej haßy cźißło 4

jenotliwe pſchedawanje ßwojeho jako dobreho a tunjeho ſnateho wobucźa po krucźe twjerdych płacźiſnach, na póduſchi kóždeho wobucźa woſnamjenjenych, wotewri.

S tym ßo ludej ſkładnoſcź poſkicźi, poßrědniſkeho wikowanſtwa ßo ſminywſchi, ßwoju potrjebu direktnje ſ fabriki kupowacź.

Burgſka wobucźowa fabrika

ſ parnym cźěrjenjom.

Pſchiſpomnjenje: Schewzy k wuporjedźenju a jena wucźbna holza móža ßo ſamolwicź.

Cźeßny diplom — Bronſowe medaille a cźeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Njedoſcźehnjene po rjanoſcźi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje

po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětcźiſcheho cźaßa.

Jeniczka pſchedawaŕnja w Budyſchinje pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra na ßukelnſkej haßy 14.

Paul Kristeller

na bohatej haßy ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe

porucźa ßwój hoborſki ſkład wſchěch pomyßlnych družinow **trajneho**

wobucźa

ſa mužſke, žónſke a dźěcźi

po zyle woßebje tunich płacźiſnach.

Wuporjedźenje ßo wobſtara. Wobucźe ßo po měrje dźěła.

Bayerſke tócźniki,

brußy a **kunki** w 10 wſchelakorych družinach pſchi potrjebje porucźa

powjaſaŕſki miſchtr **J. G. Müller**

na kamjeńtnej haßy 12.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jencźej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektěra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacźiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Sswinjazy wobžerny pólver, kotryž wobžernoſcź wubudźuje a kormjenje polóžuje, porucźa



Germania a Drogownja dr. Roebera

ſ napſchecźa winoweje kicźe.

Tołſty ßuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tucźne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cźerſtwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucźa

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

najlěpſchi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarſke laki,

želeſowe laki,

Kölnſki klij, kaž tež

murjeŕſki klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandſki zement,

najlěpſchi karbolineum,

barbicźe wſcheje družiny,

ſchablony

ſa **molerjow** a **murjerjow** porucźa a ma pſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płacźiſnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

ſnapſchecźa turnaŕnje.

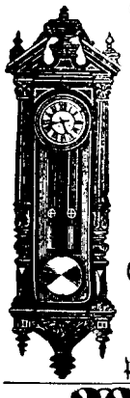

Pſchedawanje a porjedźenje

wſchěch družinow

cźaßnikow.

Płacźiſny najtuńſcho a rukowanje na dwě lěcźe.

Gustav Mager,

cźaßnikaŕ

na ßerbſkej haßy 11

pſchi ſtarych kaſarmach.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźiſnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

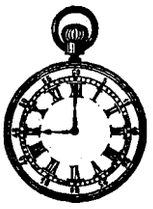

Franz Marſchner

cźaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

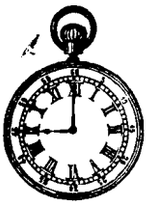

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **ßerbſki.**

„Serbske Nowiny“ wuńawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 36. **Sobotu 9. septembra 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Cźežke njewjedro je žo po sacźišnjenju kanalowych twarow w pruskim krajnym žejmje na mnohich pruskich sastojnikow puschcźiło. Dwaj ministraj, dr. Bosse a s Recke, staj dyrbjałoj žwoje brěmjeschko wsacź. Jeju wotkhad je žo cźim mjenje wocźakał, dokelž wonaj w žejmje s wožebitym sahorjenjom sa kanalowe twary wustupowaschtaj. Pódla tuteju dweju ministrow žu wschitzy sastojnizy njedobrowólnje na wotpocźink hicź dyrbjeli, kotsiž žu jako sapóžłanzy w krajnym žejmje pschecźiwo kanalowym twaram hłožowali. Mjes nimi staj Lüneburgski a Pósnański knjeźerstwowy president a mnosy krajni radźicźelja. Hrabju Limburgskeho-Stirumskeho, wjednika konserwatiwnych pschecźiwo kanalowym twaram, je khěžor s dwórskeje liscźiny wumasnycź dał. S tutym sakrocźenjom pschecźiwo kanalowym pschecźiwnikam žo knjeźerstwo pjecźa hischcźe njespokoji. Wone pjecźa wschitkim sastojnikam, kotsiž k swjatkej ratarjow pschisłuscheja, pschikaže, je swjatka wustupicź. Swjatk ratarjow dyrbi žo s tym mohł rjez jako statej schkódny wosnamjenicź tak dołho hacź wón wot žwojeho pschecźiwnistwa pschecźiwo kanalowym twaram njepuschcźi.

Liberalni a žwobodnomyžlni móža žo lědma s radoscźu a wježeloscźu wobknjeźicź, so je knjeźerstwo pschecźiwo konserwatiwnym sastojnikam sakrocźiło, kotsiž jako sapóžanzy njejsu po knjeźerstwowej woli, ale po žwojim pscheženwědcźenju hłožowali. Sswobodowyžlni, kotsiž běchu hacź dotal knjeźerstwowi sažakli pschecźiwnizy, žo nadobo do knjeźerstwoweje žłužby podtykuja. Jich wjednizy bychu žamo rad do ministerstwa sastupili. Ale schkoda, khěžor bě žebi hižo druhich muži shladał; wón je sa ministra snutskownych naležnoscźow dotalneho knjeźerstwoweho presidenta s Rheinbabena a sa kultužoweho ministra dotalneho knjeźerstwoweho presidenta Studta pomjenował. Studt a s Rheinbaben staj žo pjecźa po radźe a poručenju finanzneho ministra Miquela do ministerstwa powołałoj. Duž drje žo do Miquelowcho systema derje pschihodźitaj, žnadź hischcźe lěpje hacź jeju pschedkhadnikaj.

— We Württembergskej žo sańdźeny tydźeń khěžorske manevry wotbywachu. Khěžor a sakski a württembergski kral žrjedu je Stuttgarta s wožebitym cźahom na paradne polo pola Untertürkheima pschijěchu. Parada žo pschi najrjeńschim wjedrje wotmě. Khěžor, sakski a württembergski kral, hessenski wulkowójwoda, bayerski prynz Ludwig a pruski prynz Albrecht w 9 hodźinach na konju pschijěchachu. Hdyž běchu po frontach nimo jěchali, wojazy nimo wjerchow cźehnjechu. Württembergski kral khěžorej pjecź regimentow pschedwjedźe. Też khěžor a sakski kral, teho runja hessenski wulkowójwoda a bayerski prynz Ludwig regimenty pschedwjedźechu. Wodźělenje kołojěsdnych žo na kole pschi paradźe wobdźěli. Po kritizy khěžor nimo frontow wojerskich towarstwow jěchasche; potom žo s wožebitym želesnistkim cźahom do Stuttgarta wrócźi. Wjecźor bě w Stnttgarcźe w dworje kralowskeho hroda wjecźorne piskanje. Pschi tym bě khěžor se sakskim a württembergskim kralom a s druhimi wjerchami pschitomny.

— Khěžor je mandźelsko-jubilejsku medaillu s liczbu 60 sa tajkich mandźelskich wustajił, kotsiž dejmantowy kwaž žwjecźa a kotsiž žu hižo pschi składnoscźi skoteho kwaža mandźelsko-jubilejsku medaillu dostali. Nowa medailla liczbu 60, wěrowanskaj pjerschcźenjej a myrthowe hałožki pokasuje.

— Nowa družina tšělbow, Maximske maschinske tšělby, žo pola honjerskich bataillonow, w Elsažu stejazych, wupruhuja a žo posdźischo pola wschěch honjerskich bataillonow sawjedźa. Tele maschinske tšělby žu małe spěschnje tšělaze kanony. Wobkhad s nimi je jara lohki, woželbje žo wone derje s jeneho městna na druhe donjescź dadźa.

— Liczba ratarskich wužitkarskich towarstwow je w lěcźe 1889 na 12736 srostka, mjes nimi je 9208 wupožcźernjow, 1040 kupowarnjow, 1764 mlokarnskich a 724 druhich wužitkarskich towarstwow. Ratarske kupowarnje žu w prěnim połlěcźe lěta 1889 žame 883,711 zentnarjow kalijoweje žele, to je 121,710 zentnarjow wjazy dyžli lěto prjedy, pschedawanskemu syndikatej němskich kalijowych jamow wotkupile.

— Po zykej semi žu žně lětža žłabsche dyžli loni. Wuherske ratarske ministerstwo je, kaž kóždolětnje, wobliczenje žnjow zykeje semje wosjewiło. Wscho hromadźe je žo pjecźa 200 milijonow zentnarjow žita pschemało domoj khowało.

Franzowska. Dreyfusowy prozeß, kotryž je wschón žwět s napjatej kedźbliwoscźu scźěhował, žo k žwojemu kónzej bliži. Wschitzy žwědzy žu žo pscheždyscheli. Namjet Dreyfusoweho sakitarja Laboria, so byschtaj žo italski wojerski attaché Panizzardi a němski wojerski attaché Schwarzkoppen jako žwědkaj pscheždyschałoj, je wojerski žud sacźišnył. Jeju žwědcźenje też Dreyfusej niczo pomhało njeby, dokelž maja Franzowsojo sa to, so žadyn stat spionow, kotsiž jemu žkuża, njepscheradźi. Kajki budźe wušud, sda žo hižo nětkole wěsty bycź. Dreyfusa směja sa winowateho; wón budźe žo saže na Cźertowu kupu wrócźicź dyrbjecź. Knjeźerstwowy komišar Carrière je po pscheždyschenju žwědkow na cźescź a žwědomje wobkrucźił, so je wo Dreyfusowej winje pscheždyscheny a so namjetuje, jeho saždźicź. Jeho wušud žo pschede wschěm na tym sałožowasche, so je žo jenicźzy Dreyfus mohł pišmow smozowacź, kotrež žu žo němskemu a italskemu knjeźerstwu pscheradźiłe, niz pak Esterhazy, kotrehož žu Dreyfusowi pschecźeljo pjecźa s pjenjesami pokupili, so by Dreyfusowu winu na žo wsał. Carrière Dreyfusa s Esterhazyom pschirunowasche. Dreyfus žo na wschě artilleristiske praschenja wustejesche, Esterhazy pak bě sawita hłowa, barbjak s kowrótnymi, myžlemi, kotremuž njeběchu wójskowe potajnoscźe snate. Agent A., (němski wojerski attaché Schwarzkoppen) kotryž je jara intelligentny, njeby Esterhazyowu žłužbu wužił. Wón je žo na druhi burow, na Dreyfusa wobrocźił. Mjes žwědkami, kotsiž žu žo pschecźiwo Dreyfusej wuprajili, je wěsty Cźernuzki s Budapesta. Tutón je pjecźa wojerski agent (spion) awstriskeho knjeźerstwa w Parisu był a je jako tajki wjele w awstrisko-wuherskim póžłanzstwje wobkhadźał. Maja pak sa to, so je wón s dobom w žłužbje franzowskeho knjeźerstwa stał a so je potajne pišma awstriskemu wojerskemu attacheej Schneiderej w Parisu kranył a je Franzowsam pschedał. Cźernuzki psched žudom wobžwědcźi, so je jemu jedyn wojerski attaché (Schneider) mjena wschitkich wožobow, kotrež potajnoscźe franzowskeho wójska wukrajej pscheradźuja, mjenował, a so je mjes nimi też Dreyfus był. Tuteho wojerskeho attachéa je Cźernuzki też w Parisu wopytał, a pschi tejle składnoscźi je jemu tón pišma wo franzowskej mobilisaziji pokasał a pschispomnił, so je w Franzowskej wscho dostacź, hdyž žo derje płacźi a hdyž žo židźi wužiwaju. Cźernuzki žo njeje dale praschał, schtó je attachéa s powjescźemi sastarował, dokelž je jemu wón hižo prjedy prajił, so je to Dreyfus. Dwaj dnjej posdźischo je attaché s Franzowskeje wotjěł, a bórsy po tym žu Dreyfusa sajeli. Cźernuzki pschispomni, so je wón jenemu offižerej wójnskeho ministerstwa žwoje nashonjenja k wjedźenju dał, a so je tón protokoll wo tym napišał.

Winske nowiny wo Czernuzkim pißaju, so je wón offizěr w 14. awstriskim dragunskim regimencze był, a so ßu jeha s aktiwneje ßłużby puschczili, dokelž je po sdaczu duchakhory był. Posdźischo je wón do Franzowskeje czeknył, tola njejßu sa nim kojeiski list pößlali. Jeho budźichu hižo dawno dyrbjeli s wójska puschczicz.

Rußowska. Sa Polakow w Ruskej ßu ßo lěpsche czaßy sapoczałe. Zar Miklawsch II. je ßo rosßudźił, po něczim wschě podtlóczowanske sakonje, kotrež ßu ßo po pólskim sbězku w lěcze 1865 Polakam napokožike, sběhnyczź. Po nowym zarowym wukasu ßo we wschěch gymnasijach a realkach w ruskej Pólskej pólska rěcz jako powinna sawjedże a ma ßo we wschěch rjadownjach wuczicz. S rěcznej reformu w pólskich wyschschich schulach pschińdże s dobom druha powjesc. Wot lěta 1865 bě Polakam sakasane, w pólskim kraleſtwje a w pokodnischich gubernijach kubła kupowacz. Jenož s namrěczom mózachu Polazy w tychle stronach kubła nadobycz. Wuwsacze s tychle sakońskich postajenjow ßo jenož s rědka wotpuschczi. W blizschim czaßu ßo sakonje, w lěcze 1865 wudate, pschehladaja, so bychu ßo skerje lěpje s mozy stajike. Hižo do prědka je zar pschikasał, so ßmě ßo wot nětka Polakam dowolicz, ßebi w něhduschej Pólskej kubła kupowacz. Zadyn kupz a żana ßwójba pak ßebi njeßmě wjazy dyžli 250 kórzow kupicz. To je jara mudre wobmjesowanje. S tym ßo sadźěwa, so wobßedźenstwo kraja do rukow někotrych bohaczkow pscheńdże. — Pólske nowiny wobkrucźeja, so zarowe reformy ßwěrnosc a poddanosc ruskich Polakow k ruskemu trónej wobtwjerdźa a jich s dźakownosczu a lubosczu k knjeżazemu zarej napjelnja.

Sserbija. Něhduschi ßerbski minister a regent Ristícz je wumrjeł. Wón je njesbožowny człowjek, kotryż je po skónzowanju ßerbskeho wjerćha Michała Romuna Emila Catargia jako dalokeho wuja skónzowaneho wjerćha wußlědźił a jeho na ßerbski trón powołał. Jako ßerbski wjerch je ßebi Emil Catargi mjeno Milan Obrenowicz narjeknył.

Amerika. S philippinskich kupow je nowa Hiobska powjesc sa Amerikanskich dóschła. Něhdże 6000 philippinskich sběžkarjow je wojakow generala Lawtona sbiło a jich hacz pod murje města Cavita, se ßylnej amerikanskej garnisonu wobßadźeneho, shoniło. Sběžkarjo ßu ßo saßo zyleje Caviteskeje provinzy smozowali. Jeli so Amerikanszy wulke wójsko na Philippiny njepósczelu, jich skónczńje sběžkarjo do zyła s Philippinow wubija.

Papjerjane sto frankow.

(Ssměschk.)

W pokładnizy jeneho ministerija mějach khětry pjenjes sběhnycz. Na haßy, hižo khětro daloko duzy dom, pytnych, so běchu mi sto frankow wjazy wupłaczili.

Liczach a liczach saßo a mějach woprawdże sto frankow wjazy. Běchu-li ßo sjawnje pschi liczenju samylili! tak mějach sto frankow, kotrež mi njeßłuschachu.

Schto czinicz? .... Wróczo dacz? ....

Na, to ßo rosymi, pjenjesy dyrbja ßo wróczicz.

Du do ministerija wróczo, trochu mjersazy tehole khodźenja dla, a duzy po puczu pschekładuju ßebi sczěhwki: khodźicz smeju s jeneje pißarnje do druheje. Pokładnik rjeknje, so to jeho niczo njestara, a pósczele mje k wjednikej pißarnje, tón da jeneho se ßwojich poddatych pschińcz, czini jeho so mnu snateho, pschepytuje pschipokasku, kotruż ßu mi wustajili, na to sczěhuje zyła czrjódo napominanjow, wujaßnjenjow, wukopanjow, wobstejenjow atd. atd. Kelko hary něktajkich sto frankow dla.

A jeli so pjenjesy njewróczu?

To by paduchstwo było, ale na schkodu stata. Nětkole pak je powschitkownje snate, so ßo stat wobkranycz njehodźi. Pschetoż stat to ßym ja, ty, my, wy, wschitzy ßobu — stacżenjo. Stat tworja dawkodawarjo, potajkim s najmjeńscha 36 milijonow ludźi. Tu jedna ßo wo sto frankow, potajkim wojebam kóždeho se ßwojich ßobukrajanow wo schěsczatsizyczimilijonty dźěl se sto frankow abo ....

Tak ßebi pschekładujo dźěch pomałscho, wostach ßamo stejo, jeli so ßo prawje dopomnju, pschetoż ta wěz bě njeßnadnje wujaßnicz. Mjes tym saßłyschach hłóß, kiž mje s myßlow wutorże.

„Mój luby knjeże, mějcze ßmilnosc! .... Ssym bjes dźěła, njejßym niczo jědł .... sa tři dny."

Pschede mnu steji prosched, do lapow sdrasczeny. S dźěrami hlada nahe czěło, czrije ßu rostorhane, bjes póduschow. Wuherbowany.

„Njemóżu dźěło namakacz .... niczo njejědł ...." wospjetowasche wbohi khudźinka.

Myßliczka mi pschińdże, kotruż mam hischcze nětkole sa dobru, nadobnu a sprawnu. Nima dha człowjeske towarstwo winowatosc, tehole dźěłaczerja bjes dźěła a khlěba podpjerowacz? Nima dha winowatosc, jeho wotdźerżowacz wot słych skutkow, kotrež mohł s nusy wobeńcz?

Ale jemu niz jeno něschto pjenjezkow abo kusk khlěba dacz, ale jemu telko daricz, so móże ßo shrabacz. So mohł ßebi khmanu drastu kupicz, so mohł mozow nabycz, so by lóschta k dźěłu dozpěł, kotrež wěscze namaka a kotremuż mohł ßo w měrje podacz, hdyż móże hacz na wupłaczenje msdy czakacz bjes teho, so by dołh czinił. Sawěscze ßu mi tute sto frankow do rukow pschischkle, so bych tehole njesbożowneho s hubjenstwa wumohł.

Tute rosmyßlenje trajesche lědom dwazyczi sekundow. Podach proscherjej sto frankow w jenej papjerje, prajizy:

„Wsmi tole, pschecżelo, a nałoż derje!"

Prosched pohlada njewěriwje na mnje, wobhladowasche ßebi bankowku kedźbnje, potom tykny ju do kapsy ßwojeje płatoweje ßuknje a bórczesche:

„Khort tola! .... Wy pak scze darniwy, stacżanje!"

Lubscho ßnadź budźische mi było, hdy budźische ßwoju dźakownosc hinak wuprajił. Ale tucźi ludźo maja dźěł ßwoju woßebitu rěcz.

Wotßalich ßo na něschto krocżel a wobdarjeny woteńdże do druheho kónza. Mi sechze ßo widżecz, schto budże khudźinka s pjenjesami czinicz.

„Dóńdże k pjekarjej!" pomyßlich ßebi pschi ßebi.

Tola ně! Sastupi do winownje. Czujach ßo sjebany. Běch dha ßo tak jara mylił? Psches schkleńzy mózach widżecz, kak ßo mój khudy k schenkwaßej czischczi. Skasa ßebi něschto, ale winowy pschekupz pohlada njedowěrnje na njeho, wěscze prascheschе ßo jeho, hacz ma tez pjenjesy k płacżenju. Prosched pokasa jemu módru papjeru. Winowy pschekupz měrjesche jeho s nowa, na poßledku da dwěmaj polizistomaj pschińcz. Taj wsaschtaj jeho pod pażu, wón pak ßo trochu wobarasche. Tutón tak prawje Parižski podawk mje jara sajimowasche. Mjes tym pytny mje prosched a sjawnje mějesche myßle, na mnje ßo rocżicz .... Na! .... To bychu mi byłe wězy. Mi ßo ani s najmjeńscha njechasche do teje wězy ßo tykacz a ßo po polizajskich pißarnjach czahacz dacz. Pokhwatach. Tola ßym kedźbnosc polizistow sbudźił, pschetoż jedyn pschiběża sa mnu a staji mje proscherjej s napschecża.

„Czeho dla scze czekali?"

„Ja czekał njejßym, dźěch jeno ßwój pucz."

„Tak? Ale wy tola tehole człowjeka snajecze?"

„Njemóżu wobkrucźecz, so jeho snaju, njewěm dźě, kak rěka, schto czini, a hdże bydli, jeli so ma s zyła żane bydło."

„Scze wy jemu sto frankow dali?"

„Haj!"

„Schto móżesche waß k tak jara bohatemu darej pohnucz, woßebje hdyż dostawarja żenje prjedy widżeli njejscze?"

Zyłu stawisnu jemu, wě ßo, powjedacz njemóżach, duż jeno rjeknych:

„Sto frankow jemu dach, dokelž mje wo podpjeru prosche sche a dokelž mějach ßobuželnosczе s jeho hubjenstwom."

„Hm .... hm .... sto frankow jałmożny .... to mi njeje k wěrje podobne! Na, do prědka k poliziji. Wobaj budźetaj ßo psched komißarom samołwjecz."

Dowjedźechu naju do pißarnje knjesa komißara, tam bě jeno żołtowłoßny, mile shładowazy pißar pschitomny. Myßlach, so smeje wez bórsy kónz. Ale ně! Wě ßo, njemóżach prajicz, so sto frankow mi njeßłuscheja, dokelž by hewak najwjetsche prawo měł, mje sajecz, dokelž polizija njeby moje měnjenje wo statnym samóżenju sa prawe měła. Duż pißar moje pschiczinу sa prawe njemějesche, a tez niz policist.

„To ja njerosymju, czeho dla scze jemu sto frankow dali."

„Jeho khudoba je mje pohnuła."

„To je mi każ baßniczka. Nimo teho bě tutón prosched hižo wjazy krócz pschedpokhostany. Dyrbimy doczakacz na knjesa komißara."

Wobaj buchmoj do arresta wotwjedżenaj.

Tři hodźiny walach ßo na włóżnej ßłomje a ponurich ßo do srudnych myßlow. Psches hłowu schwórczesche mi praschenje:

„Schto jeno je mje samohło, temule rostorhanemu dundakej sto frankow dacz?"

Skónczńje ſtejach pſched komißarom. To bě naſhonity, kruty ſaſtojnik, kiž bě nawuknył, ſ mudrymi praſchenjemi wěrnoſcź wukopacź, a pſchi tym k temu nakhileny, kóždeho ſa ſtóſtnika měcź, kiž je ßebi ßmjercź ſaßłużił.

„Wy ſcźe potajkim tón, kotryž chzyſchcźe ßo ſkhowacź, dawſchi njeſnatemu proſcherjej ſto frankow? Tak! Dobre! Mjeno! Powolanje? Titul? Bydło? Dobre .... Dokhody?“

„Saßłużam ßebi lětnje ſchtyri tyßazy frankow jako pſchekupſki agent.“

„Macźe woßobinſke ſamóżenje?“

„Mam nĕſchto w nalutowarni.“

„Potajkim tak derje, kaž niczo! We waſchim wobſtejenju je hižo pjecź frankow rjany pjenjes. Potajkim, mój knjeże! Nuſne je, ſo wſcho wuſnajecźe, a to ſ prawdu. Cźeho dla ſcźe cźlowjekej ſto frankow dali?“

Buch njeſcźerpny a poczach powjedacź, kak bě ßo měło.

„To wěm, to wěm, to ßu mi hižo powjedali“, pſchetorże mje komißar. „Aha! Hiſchcźe jene praſchenje. Staj waſchej ſtarſchej hiſchcźe żiwaj?“

„Ja dźĕ ßym dwaj a pjecźdźeßacź lět, duż drje njebudźe wĕſcźe njepodobne, ſo ßym bjes nana a macźerje.“

„Jeno żane żorty. Ta wěz njeje tak ßměſchna, każ ßebi myßlicźe. Na cźo je waſcha macź wumrjeła?“

„Je hnydom potom wumrjeła, ſo ßym ßo ja narodźił, njeißym jeje ſnał.“

„A nan?“

„Na ſajecźe wutroby w 78. lĕcźe.“

„Duchakhorych we waſchej ßwójbje njebje?“

Tón chzyſche mje do duchakhorownje póßłacź. Duż dyrbjach ſymnu krej wobkhowacź.

„Nĕ, knjes komißar“, ja ſawołach.

„Duż njeroſymju, kak móżeſchcźe temule dundakej ſto frankow dacź.“

To bě mi pſchewjele. Ja ßo roſhnĕwach, dyrich wo blido a rjeknych:

„Doſcź hłupoſcźow! Cźińcźe, ſchtoż chzecźe, ja niczo wjaz njewotmołwju.“

Poliziſtojo mje ſaßo wſachu a do arreſta wotwjedźechu.

Skónczńje buch puſchcźeny, ale komißar mje wobſkorži, ſo bĕch jeho ranił w ſaſtojńſtwje. Saplacźich 300 frankow khoſtanja a 117 frankow khóſtow. Duż ßebi wotmyßlich, żenje wjaz wo ſtatnym ſamóżenju njemyßlicź po ſpodobanju.

To bě droha wĕz!

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** K rosprawje wo doßwjecźenju jubileja ſkhadźowankow ßerbſkeje ſtudowazeje młodoſcźe dodawamy: Na ßamón kónz ßwjedźeńſkeho wobjeda ßławjeſche knjes Mikławſch Andrizki tſjoch njepſchitomnych knjeſow, wo naſche ſtudentſtwo wyßozy ſaßłużbnych: kk. Alfonſa Parczewſkeho, Adolfa Cźerneho a dr. Muku. Horza luboſcź tutych mużow k naſchej młodźinje je tak ſjawna a je w telko ſkutkach ßo wojſjewiła, ſo njeje trjeba, wo tym dale pißacź. Sſława dha bu tež ſ radoſcźu pſchijata, a horliwje jej pſchihłoßowachu młodźi a ſtari. — Dale pſchiſpomnimy, ſo je ßłowa, knjeſej fararjej Żurej pſchipißane, prajił k. direktor Nowak. Tež ſpomni ſa wobjedom k. farař Gólcź ſe ſahorjazym ßłowom na Macźicźny dom. K cźeſcźi ſthadźowankarjow, kotrychž je Bóh hižo k ßebi powołał, na ßłowo ßamßneho knjeſa ſhromadźeni poſtanychu.

— (S 8. wjeßneho [Kamjeńſkeho] wólbneho wokrjeßa.) Dotalny krajnoßejmſki ſapóßłanz knjes Kokla je ßo ſańdźenu njedźelu w Khójnizy pola Kinsbórka wuſwolerjam pſchedſtajił. We ßwojim pſchednoſchku knjes Kokla nětcźiſche wobſtejnoſcźe induſtrije, pſchemyßła a rataŕſtwa wobßwětli, pſchipóſnajo, ſo we wſchelakim naſtupanju nuſa wobſteji, wuſbĕhowaſche pak, ſo knjeżeŕſtwo, tak daloko hacź to ſamoże, pomhajo ſaſtupuje. Po pſchednoſchku ſhromadźeni knjeſej Kokli ßwoje pſchihłoßowanje a dźak ſ hrimotazej ßławu k wjedźenju dachu. Tež w Sſerbach by knjes Kokla tu a tam roſprawu wo poßlednjej ßejmowej dźĕławoſcźi podał, hdy bychu ßebi to Sſerbjo żadali. Abo nimaja to ſa nuſne? W Sſerbach wſchak knjeſa Koklu doſcź derje ſnaju. Jeho ßu hižo we wſchĕch ßerbſkich ſtronach, pak na ſhromadźiſnach towaŕſtwa ßerbſkich burow, pak pſchi ſałoženju wupożcźeŕnjow a nalutowarnjow, pak jako wólbneho kandidata rĕcźecź ßłyſcheli. So je wón ſrĕcźniwy wuſtojny muż, kotryž łużiſke a woßebje ßerbſke wobſtejnoſcźe derje ſnaje a na ßejmje ſa ßwojich wuſwolerjow mużniwje wuſtupuje, wo tym jeho ſkutkowanje w Sſerbach a w krajnym ßejmje ßwĕdcźi. Tež Nĕmzy wjazy njepręja, ſo ßo wón nanajlĕpje jako ſaſtupjeŕ naſcheho wokrjeßa w ßejmje pſchihodźi, a ßu teho dla k jeho kandidaturje pſchihłoßowali. Cźim wjazy maja ßerbſzy wuſwolerjo pſchicźiny, ßo wo to prózowacź, ſo by ßo knjes Kokla ſ nowa do ßejma wuſwolił. Sſerbjo jeho tam trjebaja, ſo by, jeli ſo by nuſne było, ſa jich ſchulſke a zyrkwinſke należnoſcźe w ßejmje wojował. Duż njech tež pſchi nětcźiſchim pſcheměnjenym wólbnym waſchnju, kotreż ßo nikomu lubicź njecha, Sſerbjo njewoliwknu. Knjes Kokla je ßo dołho ſapjerał, prjedy hacź je do noweho wólbneho ſakonja ſwolił. Skónczńje je jemu pſchihłoßował, ßo pſcheßwĕdcźiwſchi, ſo bychu bjes njeho ßnadź hižo ſa nĕkotre lĕta ſozialdemokratoju wjetſchinu w ßejmje dozpĕli. S tym bychu intereßy burſkeho wobydleŕſtwa najcźeżſcho ſchkodowałe. Sozialdemokratija je njepſcheczelniza ſtroweho a ßylneho burſtwa, dokelż je wone najßylniſcha ſepjera nětcźiſcheho ſtatneho porjada. Lĕpje je, ßebi wólbne prawo troſchku ſamjeſowacź dacź, dyżli wſchu móżnoſcź ſhubicź, ſa ßwoje intereßy w ßejmje ſ wuſpĕchom ßo bĕdźicź móz.

— Pokhroma mjes howjaſym ſkotom hiſchcźe pſchezo njeje ſaſchła. Poßledni tydźeń je wona w Großröhrsdorfje pola Kamjenza wudyrika.

S **Pſchiſchez.** Njedaloko naſcheje wßy je nahła ßmjercź 21 lětneho cźeladnika Ernſta Pawoła Rychtarja, kotryž na tudomoym Wicźeżkez kuble ßłużeſche, pſchekhwataka. Hdyż ßebi Rychtaŕ ſańdźenu njedźelu do pſchipołdnja cźiſte ſchaty, kotryž bě ßebi na Żidowje wupłokacź dał, do Pſchiſchez njeßeſche, wón ſ widliſchcźemi nadpadnjeny na ſemju padźe a to tak njeſbożownje, ſo ßo ſ hłowu do maleje rĕcźki wali, hdźeż ßo ſaßrĕbny. Hdyż jeho jedyn muż po pucźu duzy namaka, bě wón hižo morwy.

S **Radworja.** W ſahrodźe tudomneho ſtareho ſwónka Pjetaſcha dwě jabłoni druhi krócź kcźĕjetej, a je tam pódła ſrakych jabłukow nowe kcźenje widźecź. — Tež w Budyſchinje pſchi mĕchowej pſchadowni jena jabłoń druhi krócź kcźĕje.

S **Njeßwaczidła.** 21. a 22. ſeptembra ſměje w tudomnym hoſcźenzu knjes ßadaŕſki wucźeŕ Schander ſ Budyſchina kurſus wo wużiwanju a ſpjenjeżenju ßada. Mużojo, żony a holzy, kotſiž chzedźa ßo pſchi tymle kurſu wobdźelicź, njech ßo hacź do 10. ſept. pola rentiera Voigta w Njeßwaczidle ſamołwja.

S **Huczíny.** We wurjadnje kraßnej pyſchi ßo ſańdźenu njedźelu ſ pſchicźinu żnjoweho dźakneho ßwjedźenja naſch Boži dom pokaſowaſche. Hižo ſwonka zyrkwje rjane napißmo nad zyrkwinymi durjemi: „Modlcźe ßo temu Knjeſej w jeho ßwjatnizy“ kóždeho kemſcherja napominaſche, ßo Bohu ſa jeho dobroty dźakowacź. Klĕtku kraßny żnjow wĕnz, wot wuſchikneje ruki dźĕłany, pyſcheſche. Wołtaŕ bě wot horka hacź dele na ſemju ſe żiwymi ſelenymi a kſchcźĕjazymi roſtlinami wobdaty, tak ſo ßo klĕtka a wołtaŕ kcźĕjatej rózowej ſahrodźe runaſchtaj. Knjes faraŕ Matek ſ duchapołnym prědowanjom we wutrobje nutrnych kemſcherjom dźakne cźucźa k Bohu ſbudźi. Boża ßłużba ßo ſe ſpĕwanjom tſihłóßnych arijow, kotreż bě knjes kantor Hajnik ſchulſke dźĕcźi nawucźił, na ſdobne waſchnje poręńſchi Knjeſej kantorej Hajnikej, każ tež jeho ßobudźĕłacźerjej, knjeſej druhemu wucźerjej Schirmerej, njech ßo ſ tutym ſa wſchu prózu wutrobny a ſjawny dźak praji. Daj Bóh, ſo by ßo w naſchej woßadźe zyrkwinſka myßl a pobożnoſcź, każ hacź dotal, dale ſdźerżała.

S **Bręſy.** Pjatk tydźenja wjecźor w 6 hodźinach k naſchej wßy hrimanje pſchicźeże. W tudomnej knjeżej ſahrodźe błyſk do jeneho ſchtoma dyri. W ßußodnym Zicźenju wón na knjeżim dworje do kruwaŕnje ſ woknom nuts ſajędże. Pſchi tym ßo powĕtr tak móznje ſatſchaßny, ſo wſchĕ dejne khany a ßudobja ſaſchcźercźachu, a ſo kruwy wuſtróżane rujacha. Schwajzarjowej żonje, kotraż runje dejeſche, bě, każ ſo by ju nĕſchto do nohow dyrikło. Wona ſ zyłym cźĕłom tſchepotaſche, tola jej hewak niczo njeje ſwadźiło.

S **Wjeleczina.** Se ßmjertnym ſtrachom ßo ſańdźenu njedźelu dźĕł kemſcherjow w naſchej zyrkwi ßnadneje pſchicźiny dla ſaja. Młody cźlowjek bě ſ widliſchcźemi ßo jimazy buchotajży po ſkhodźe dele panył. Dokelż bě ſ pſchicźinu żnjoweho dźakneho ßwjedźenja zyrkej pſchepjelnjena a bĕchu też dodżeržane kubje ßylnje wobßadźene, ßo ſ dała ſtejazy nabojachu, ſo ßu ßo hłubje ſłamałe. Wołachu, ſo ßo zyrkej ſłama, a ſ dobom ßo wſchitży k wukhodam cźiſchcźachu. Bojaſni ludźo, ßo wě, ßo ſe wſchej mozu k durjam tłocźachu, ſ cźimż ſtraſchna cźiſchcźenza naſta. Nĕkotſi ßamo ſ woknom won ſkocźicź pytachu. Hakle pomału ludźo ſhonichu, ſo ßu ßo njetrjebawſchi do hroſy dali.

Se **Ssmilneje.** Knjeſej fararjej Ssykorje, kotryž po 36 lĕtnym

žohnowanym sastojńskim skutkowanju kónz tuteho měßaza na wotpoczink póńdże, je Jeho Majestosćz kral ryczeŕski kschiž 1. rjadownje Albrechtskeho rjada spożcził.

S **Hornjeho Wujesda.** Ssrjedu tydżenja je jena 17lětna ßkužobna dżowka se Stachowa, pola tudomneho kublerja E. W. ßkużaza, skradżu w ßwojej komorje ßydommeßacźne dżeczo porodżiła. Hacź do poßlednjecho dnja bě holza najczeżsche dżeła czinika, so by potajiła, so je ßamadruha. Tola po porodże wona skhori, a pschiwołanemu lěkarjej ßo wusna, so je dżeczo w korbje skhowała, so by jo posdżischo na kerchowje pohrjebała. Do czaßa porodżene dżeczo ßu posdżischo hischcże schtyrjo lěkarjo wobhladali. Holza w tu khwilu hischcże czeżko khora leži.

Se **Stróżischcża.** 4., 5. a 6. septembra ßo zyle blisko nascheje wßy brigadne manevry wotbywachu. Póńdżelu 4. septembra artillerija wot Mikez horje pschijěwschi ßo na stronu k Haßlowej dowjesy, so by njepschecżela s Bacżonja a Wutołczig wotehnała. Tež Budyski pěschkowski regiment mózny woheń wotewri. Póńdżelu wieczor bě biwak 1. bataillona zyle blisko Stróżischcża na stronje k Ssmochczizam a Hunjowej. Zyła wjeß bě pokna wojakow. Nasajtra rano $^1/_2$6 hodżin pschicżeżechu 2. a 3. bataillon, batterija kanonow a wodżelenje husarow. Woni ßo na krótkorańschu stronu wßy sestupachu a tam dlěje tsjoch hodżin niczo njeczinjo stejachu. Potom saßo na Mikezy, Keln atd. wróczo czeżechu. Popołdnju na dobo 2 battaillonaj Kamjenskeho regimenta pschicżeżeschtaj. Jedyn bataillon ßo do biwaka pola Łahowa na mjesach k Stróżischczu a druhi bataillon zyle blisko Stróżischcża, 20 kroczel wot maßiwnych twarjenjow, sleha. Tež komanděrowazy general se stabom bě w Stróżischczu a tam wieczor pod lipami a akazijemi s offizěrami wieczerjesche. Runje kaž wschitkich druhich wojakow tež jeho wieczeŕ s běrnow, khlěba, butry, jejow a mloka wobstejesche. W 10 hodżinach general wotjědże. Jena kompagnija, kotraż mějesche strażu, mějesche biwak na rańschej stronje wßy. Tam ßebi warjachu, mjes tym so běchu wojazy wo wßy wschě huna, kólnje a wobydlenja woblehnyli, so bychu tam pschenozowali. Tak mějesche nascha wjeska wot dweju stronow biwak a bě kaž do kura a wohnja sawalena. Po tajkim powjesczu Budyskich nowin njeje wěrna, so je biwak jenoż pola Łahowa, Mikez a Pschěsdrjenja byk. Wón je wjele bóle w Stróżischczu 2—3 rasy byk. Sa wjedżenje wójny sda ßo Stróżischczo ważne městno byczi. Temu je tež hižo w starych czaßach tak było, hdyż ßu hischcże Sserbjo w kraju knježili. Na to pokasuje ßerbske mjeno nascheje wßy „Stróżischczo“, to je městno, hdżeż wojazy strażuja. Ssrjedu rano 6. septembra $^1/_2$5 hodżin bě hižo tsělecz ßłyschecz, w 5 hodżinach se wschej spěschnoszu artillerija wot Łahowa pschijědże a na łukach w rjanej trawje stejo wosta. Posdżischo ßo wona na stronu k Hunjowej horje swjesy a ßo k wutsělej pschihotowa. Tam běschtaj tež prynz Jurij a komanděrowazy general divisije pschitomnaj. Njepschecżel ßo podpjerazy s batteriju artillerije, ßo wot Bolborz a Hunjowa pschi Kamjeńskej dróży sady Bolborz k nadběhej na Stróżischczo hotowasche. Batterija pola Stróżischcża jeho teho dla se satraschnym wohnjom powita. Hrimot kanonow bě czim wjetschi, dokelż ßo wothłóß wot napschecżo leżazeho lěßa wróczesche. Bubot bě tak ßylny, so ßo semja tschaßesche, a so wokna wo wßy schczerczachu. Dokelż njepschecżel spěschnje bliże postupowasche, ßo sawoła, „ßo seßydacź“. W dźiwim skoku leczachu s kanonami prjecz, a pěschzy s hłoßom hura wołajo ßo na njepschecżela walichu. To bě wójnska hrah někotrych mjeńschinow. Na dobo pak ßo sapiska „wscho sastacź“, a bu měr. — Nascha wjeska je ßo s manevrom khětro potrjechiła. Na łukach ßu wojazy trawu s wulkeho dżěła poteptali a sajěsdżili, runje tak dżecżel a rolu, k ßywam sworanu. To je czim bóle se schkodu, dokelż ßu ßo lětßa nasymske dżěła na polach saposdżiłe. Stróżischczo je drje s rědka wot ßwojeho wobstacża tajku mnohosczi wojakow widżało, a bychmy ßebi jenoż pscheli, so ßo to njeby bórsy saßo wospjetowało.

S **Prawoczig.** Tudy pokhowachmy minjenu njedżelu, 3. sept., Jurja Kóska na Khrósczańske pohrjebnischczo, w starobje 78 lět. Jurij Kósk běsche wojak we ßwojim czaßu pola wubjerneje czělneje gardy (Leibgarde) sakskeho krala, kotraż hacź do lěta 1850 wobstejesche. Wón bě wulki srosczeny muż, kajchiż jeno k tym wojakam tehdom wubjerachu, a běsche, kaž ßo praji, trasch poßledni s tuteje gardy. (K. P.)

Se **Schpikałow.** Pjatk tydżenja je ßo tu na něhduschim Holbiz kuble, kotrež je psched někotrymi lětami hrabja Breßler kupił, pschi Bożim njewjedrje wowczerńja s błyskom sapalika a ßo spalika. W tu khwilu je kubło wěstemu Schönbachej pschenajate. W bróżni ßo 18 wosow ßyna khowasche, kotrež je ßo smiczisko. K haschenju běchu ßykawy pschijěłe s Czornjowa, Walowow, Krapowa, Wujesda, Trußez a s Hłuschiny. Prěnje myto je ßebi Czornjowska, druhe Walowska dobyła.

S **Rakez.** Se srudobu budże na lětusche manevry ßłużobnik adjudanta 118. regimenta, kotryż tu w kwatěrje leži, spominacź. Hdyż wón hródźne durje wocźini, ßo tak njesbożowuje do wóczka dyri, so wone hnydom wuběża. Po telegrafiskim puczu hnydom lěkarja sawołachu, kotryż poruczi, so dyrbi ßo snjesboženy hnydom do Draždżanskeje wóczneje kliniki dowjesczi, so by ßo jemu s najmjeńscha druhe wóczko strowe sdżerżało.

— Sańdżenu ßobotu mějachu naschi żelesniszy sastojnizy, czahowy wjednik, czahowi pomoznizy a spinarjo wulki póstnik dżeń. Wschědnje pschipołdnju $^3/_4$12 hodżin staroscźiwe maczerje a mandżelske żelesniskich sastojnikow s korbami abo s ruczunymi wosyczkami na dwórnischczo khwataju, so bychu hłódnym mużam a mandżelskim wobjed pschinjeßli. Jědźny czaß je jara krótki a jenoż małku schtwórczihodżinu traje. Hdyż běchu lube żony wobjed wotedałe a do kupejow sestajałe, ßo drje na dobo lokomotiva spłóschi; pschetoż wona njenadżizy s tajkej mozu do czaha postorka, so ßo wschě jědźne korby pschewalichu, a ßo ßudobja w nich rosbichu. Mój luby Kryschmanje, to bě rjana wobrada, hdyż ßebi hłódni sastojnizy po ßwój wobjed pschińdżechu. Běrny, rajß, poliwki, kórki a wschelake druhe khłóschczenki běchu ßo wschě do jeneho pimpusa hromadu smjetałe. To bě mjersaze czinjenje! Nad nim ßo jenoż ßußodni hornczerjo wjeßela, kotsiż nětko saßo něschto hornzow wotbudu. Lubym żónkam pak niczo druhe njewubu, hacź domoj khwatacź a s nowa wobjed nawaricź. Popołdnju w 3 hodżinach je saßo s korbami k dwórnischczu běżecź widżachmy. Jich wbosy mużojo běchu rano wot 8 hodżin hacź popołdnju do $^1/_4$4 hodżin s prósdnym żołdkom po żelesnizy jěsdżicź dyrbjeli. Czim lepje pak jim potom ßłodżesche. Kaž s wjelczim hłodom ßo woni do jědże walichu.

S **Nowoßliz.** Sańdżenu ßrjedu nasch nowy najeńk prěnju hońtwu na kurwoty wotmě, pschi kotrejż 123 kurwotow a 2 korniklow sesatsělachu. Je to wuspěch, kajkehoż ßo njebě nichtó nadżał, a na kajkiż ßo też hischcże żadyn stary hajnik dopomnicź njemóże. Dokelż pak je też najeństi pjenjes wjetschi, dyżli prjedy, pschejemy nowemu najenkej jenoż sboże k tajkemu bohatemu popadej.

S **Draždżan.** Mjes tym, so w naschej ßerbskej Łużizy domach w tu khwilu wjaz żiwjenja je dyżli hewak, je pola naß w Draždżanach mjenje zusnych dyżli prjedy a tak wjazy pokoja. Czim bóle ßo wjeßelimy wokomiknjenja wjetscheje czistiny sa ßwoje dusche wużiwacź, tež psches wopytanje duschow wokschewjaznych ßerbskich Bożich ßłużbow w nakhwilnej kschiżnej zyrkwi na lipowej haßy w Draždżanach, kotraż ßo tam 17. septembra, to je 16. njedżelu po ßwjatej Trojizy, dopołdnja $^1/_2$12 hodżin wotdźerża. Prědowanje chze nam dżeržecź knjes farar Waktar s Wóßlinka; spowjedź knjes farar Jakub s Njeßwacźidła.

Se **Shorjelza.** Tsjoch straschnych młodostnych kumpanow, kotsiż běchu psched někotrymi dnjemi tudomnemu twarzej Lippmannej 800 hriwnow kranyli, ßu tele dny sajeli. S kranjenych pjenjes mějachu hischcże 18 np. pschi ßebi. Hacź ßu druhe pjenjesy w Barlinje pschejuskali, abo nehdże skhowali, njeje hischcże wußlědżene. Dwejo s nich mějeschtaj natykany revolver pschi ßebi. Kaž ßo sda, ßu ßebi woni na nowe nutskamanje myßlili.

Přilopk.

* (Wulěkowanje czeŕwjeneho poběżka pola ßwini.) Swjask němskich ßwinjeplahowarjow je k podtlóczenju czeŕwjeneho poběżka pola ßwini skład seruma psche czeŕwjeny poběżk, „Susserin“ rěkazeho, sakożił, so by po skasanju s listom abo s telegramom jón hnydom wotpóßłał. Wulěkowanje je pschi wudyrjenju czeŕwjeneho poběżka wubjerne; 70 prozentow skhorjenych ßwini je ßo s nim wukhowało, a jenoż pola skoczatow, pola kotrychż bě khorosczi hižo pschedaloko postupiła, njemóżesche ßo wulěkowanje dozpicź. — Jako brědk psche czeŕwjeny poběżk pola ßwini je serum „Susserin“ najtuńschi a najlěpschi, dokelż pak jeho móz jeno krótki czaß traje, je druhdy schczěpjenje s czistymi kulturami poruczenja hódne, s czimż ßo ßwinje na czaß lěta abo hischcże dlěje psche czeŕwjeny poběżk skrucza.

* (Kóżdemu po jeho waschnju!) Schtoż wo człowjekach a skoczatach płaczi, to też wo hnojenju polow a łukow płaczi. Jene ßo sa wscho njehodżi. Jeli so je lohka rola, je Domaschowa muczka dobra. Masch-li tucznu, mało pschepuschczatu rolu, wsmi superfosfat. Na łuki dyrbisch na górz 1 zentnaŕ Domaschoweje muczki a 3 zentnarje kainita wsacź a w oktobrje a novembrje rosmjetacź.

* Pschadownja Lucknera a Fiedlera w Krimiczawje je žo spalika. Schkoda wjazy dyžli 1/2 milijona hriwnow wuczini. Dźěłaczerjo žu bjes dźěła.

* (Kwaß bjes nawoženje.) Minjenu póńdźelu dyrbjesche žo w Gólinje pola Khoczebuža kwaß žwjeczicz. Wschitko bě ja njón pschihotowane, mnohe žwinje běchu sarěsane, wjele pjerin bě sabiteje. Hromada pscheproschenych kwaßarjow bě žo w njewjesczinskim domje seschło, njewjesta we wěrowanskej pysche na žwojeho wuswoleneho žedźiwje czakasche, kotryž bě ſ 9. czahom ſ Lubina pschijěcz dyrbjał. Ale wón njepschijědźe; na jeho město pschińdźe wokoło napoł jědnaczich list njewjesczе, kiž jeje starschimaj a hosczom k spodźiwanju sjewi, so žo nawoženja woženicz nochze. Dokelž pak bě wschitko k kwaßej pschihotowane, njejžu žo hosczo roseschli, ale žu žebi dobru jědź a picze derje žłodźicz dali.

* (Morduřstwo.) We Wulkich Sdźarach pola Trebulow žu njedźelu w nozy někotsi młodźi ludźo něhdźe 60lětneho muża saklóli. Nasajtra rano jeho pschi drósy morweho leżazeho namakachu. Njekraßnizy běchu jeho wjazy krócz do hlowy, schije a ruki klóli. Woni žu pjecza hischcze někotre druhe woßoby nadpanyli, mjes druhim tež direktora jeneje tamnischeje fabriki, hdyž se žwojim sapschahom ſ Mužakowa domoj jědźeschе. Njeplechow žu pjecza hižo sajeli.

Na někotrych zigarnikow ſ Mužakowa tukaja, so žu njeskutk skuczili. Woni žu we Wulkich Sdźarach, hdźež tamnische wojerske towarstwo Sedanski žwjedźeń žwjeczeschе, hižo popoldnju swadu pytali, tola žu jich tam wotehnali.

* (Dwaj cźłowjekaj žo spalikoj.) We Wrigwizach w Schlesynskej ſ khěže swudowjeneje Schmidtoweje woheń wudyri. Hdyž Schmidtowa do hornjeho poskhoda běžeschе, so by žwoju dźowku, kotraž tam spasche, wukhowała, jej klomjenja naspjetny pucz saleh-nychu. Wona žo ſ dźowku spali.

* (Jerje budźa lětża drohe.) Hacz dotal je žo něhdźe 500,000 tunow mjenje nakojiko, dyžli w pscherěsku druhe léta. Wot léta 1878 njeje tajkeho schpatnecho kojenja wjazy było.

* (Morduřstwo.) S Lübecka pišaja: W žužodnych Rehhagenach je sahrodnikowu Bilderbeckowu jeje wotroczk Feldhusen žo ſ njej swadźiwschi se žekeru sarasył. Morduř je sajaty, je žo tež hižo wusnał.

* Cźwila wulkich myschi w Kopenhagenje je tak wulka, so je měschczańska rada pjenježne myta na kojenje wulkich myschi postajicz. W poßlednich tsjóch njedźelach je žo wójna pschecźiwo wulkim myschaм sapoczała. W prěnim tydźenju žu po radźinej rosprawje 6094 wulkich myschow morili, w druhim 6616 a w tsecźim 6780. Nadźijeja žo, so pschichodnje wob tydźeń něhdźe 10,000 myschi morja. Namjetuja, so bychu žo po zykej Danskej wulke mysche wutupiłe.

* Hrósbuy njeskutk je žo póńdźelu w Rychbachu w E. w Krausez villi stał. W nozy wokoło 1 hodźiny partikulier Krausa w pschedstwje, ſ jeho spanskej stwu mjesowazej, ropot saßłyscha. S koža stanywschi wón do pschedstwy stupi, hdźež zuseho muża wohlada. Hdyž žo wón nawalmika woprascha, schto chze, jemu tón horschcz pěska do wobliczа cźißny, a hdyž chzyschе jeho Krausa pschimnycz, jeho zuły ſ nožom do żiwota, do hlowy, do schije atd. kló. Krausu wo pomoz wołacz saßłyschawschi jeho mandźelska do pschedstwy khwatasche. Wona widźeschе, kak zuły ſ woknom won cźekny. Pschiwołanaj lěkarjej Krausowe rany pschepytajo spósnachu, so bě žo jemu w żiwocze žytka pscheklóła, tak cźrjewa ſ dźěła ſ njeje won wißachu. Pódla teho bě wón do ramjenja a ruki hłuboko kłóty. Hornja huba bě pscheklóta a někotre rany běchu hischcze w hubi a na hlowje. Hacz rano do pjeczich hodźin mějeschtaj lěkarjej rany saschicz a wobwjasacz. Sranjeny bě pak telko krwje shubił, so někotre hodźiny posdźischo wudycha. Morduř je po wschěm sdaczu chzył w Krausez wobydlenju kranycz. S pomozu rěbła, kotryž je w Krausez kurjenzu namakał, je wón ſ dróhoweje strony ſ pschedstwinym woczinjenym woknom do Krausez wobydlenja salěsł.

* Wulka horzota hischcze w Londonje knježi. 30 gradow Celsija njeje niczo porědke. Sa 20 dnjow njeje kapki deschczika padnyło. Tak dołhotrajaza žuchota w Jendźelskej, kiž je włóżneho wjedra dla wuwołana, sa wjele lětdźeßatkow była njeje. Wschudże počznje woda pobrachowacz. S połodnischich hrabinstwow, kiž žu wot horzoty hischcze bóle domapytane hacz London, wo palenju na wßach a w lěßach pišaja, kiž žu ſ wulkej schkodu sjenoczene. Wjele industrijnych dźěłarnjow, kiž ſ wodu dźěłaja, je sastacz dyrbjało, dokelž wody nimaja.

* (Załoßne czerpjenja na rosbitej łódźi.) Norwegska łódź „Drott“ žo 11. augusta na jěsbje do Buenos Aires w Floridaskej drósy rosbi. Dźewjecz muži žo se žołmami do morja storhny, a czołmy žo bórsy shubichu. Wóßom sbytnych muži žebi pławidło sczini, kotrez pak žo bórsy do dweju dźělow dźěli, tak so dwě woßobje na jenym, na druhim pak schěsczi woßobow wosta. Jedyn ſ tutych ludźi ſ wudu ryby łojesche a ſ tym žwojich towarschow żiwjesche. Potom wón wowrótniwschi do wody skoczi. Dwaj druhaj ſ hłodom a laczнosczu wumrjeschtaj a jeju towarschojo jeju czěle jědźachu a jeju krej pijachu. Dokelž žo hischcze pschezo żaneje łódże njepokasa a dokelž czěle žo saßmjerdźischtej, tsjo sbytni towarschojo loßowachu, so bychu teho, kotrehoż by lóß trjechił, morili. Lóß na jeneho Němza padże. Tutón žo njemorkotajzy do žwojeho woßuda podda a žamo žam žwoju drastu storha, so by žmjertnu ranu dostał. Hdyž žo parna łódź „Woosdruff“ pławidła ſ dwěmaj Norwegskimaj dohlada, jedyn ſ njeju hischcze mjaßo žwojeho morweho towarscha jědźesche, a żrawizy (ludźi żerjaze ryby) pławidło wobdawachu. Wobaj běschtaj krej Němza pilój a dźěle jeho czěła sjědłoj. S njeju je Anderson wowrótnił a Thomassen je załoßnje swohidźeny, dokelž je jeho Anderson nadpanył a jemu czascze ſ woblicza a ſ wutrobna swotkußał.

* (Morduřski nadpad je jena žłużobna holza pschecźiwo žwojemu knjejstwu skuczika.) W Stallupönach žłużesche pola rendanta Buchorna, hižo jara wobstarneho muża, 16 létna Johanna Schollez se Susseitschena, hłupje horda, pschesběhnita, naduta holza. Tajka jeje nadutosczь bě wina, so žo wona husto na drascze žwojeho knjejstwa pschepschimny a też ſ pjenjesami, kiž bě k kupowanju dostała, jebasche. W poßlednich dnjach pobrachowasche jeje knjejstwu móscheń ſ wjele pjenjesami. Naßwarjena žo paduschniza wusna, so je móscheń wsała a pola žwojeje maczerje skhowała a so chze ju bórsy se Susseitschen pschinjesczь. Hdyž žo na to wjeczor jeje knjejstwo k měru poda a bě sparnu stwu wot nutska samkło, žo na dobo wo durje klapasche. Na praschenje knjenje Buchhornoweje žłużobna holza wotmolwi, so proßy, ju hischcze ras nutspuschczicz, dokelž je na něschto sabyła. Na niczo ske žebi njemyßło ju knjeni nuts puschczi, a w wokomiki młoda njekraßniza se žekeru psched njej stejesche. Prajizy: „Tu móscheń ſ tymi pjenjesami tola saßo njedostanjecze“, ju wona se žekeru tak do hlowy morßny, so na semju padże. Sswojej żonje na pomoz khwataży mandźelski, dosta runje tajki morsk, tola njebě tak žylny, so by jeho porasył. Duż bě jemu hischcze móżno, czerczizu shrabnycz a wo pomoz wołacz. Mjes tym holcziśko žwojeho knjesa hischcze slě rosdrapa. S pomozu někotrych ludźi, kotsiż běchu na pomoz pschiběżeli, žo skónczнje poradźi, rosczerczenu sputacz a poliziji pschepodacz. W jastwje žo tak nadpadnje sadźerżesche, so mějachu ju sa wowrótnjenu.

* Turkowske rubjeżnistwo. Wóndano bohateho knjesa J. Simota se Saloniki pola wßy Klissura banditojo wotwjedźechu, kiž žebi sa jeho puschczenje stotyßaz schěßnakow żadachu. Turkowske knjeżerstwo też jeho pschecźelstwu radżesche, so dyrbi jim te pjenjesy wupłaczicz. Lědom pak běchu banditojo tu sumu dostali, wobdachu jich hižo też wojazy a sesatšělachu a sarubachu jich wschitkich. Ta banda bě 8 muži žylna. Jich wotrěsane hlowy buchu potom do Klissury póßłane, hdźež je na torhoschczu sjawnje wustajichu.

* Wo poßlednim wichorje na kupach žrjedźneje Ameriki žu nětko nadrobne powjesczе dóschkle. Najstarschi koloniſtojo njemóża žo dopomnicz, so je wichor hdy prjedy tak satraschnje sakhadźał. Njesbożowny podawk je khudych wobydlerjow Lecwardskich kupow na proscherski kij pschinjeßł. W městaczku Montserracze žu wschě twarjenja każ swotruhane. We hlownym měsczе Plymouthu žo wschě twarjenja — hacz na dwě měschczańskej — powalichn. Wjele ludźi je žo ſ rospadankow wucżahało. Mnosy, kotsiż w zyrkwjach a schulach wucżek pytachu, žu žo tam sarasyli. Jedyn duchowny widźesche, kak w jeho bliskosczi dele padaze żeleso jenemu mużej hlowu wot czěła wotrasy. Żana zyrkej, żana schula stejo njewosta. Twjerde murje — druhdy łohcz tołste — njemóżachu wětrej napschecżo stacz. Dwaj duchownaj a jedyn lěkař, kotsiż chzychu snjeżbożenych wulhowacz, dyrbjachu žwoje wotmyßlenje se żiwjenjom saplaczicz. Jendźelsko łódź „Indefatigable“ je wjele ludźi, kotsiż ani niczo jěsczь, ani žo woblez nimaja, ſ jědźu a picżom sastaraka. Schkoda, kotraż je žo se sapuscżenjom fabrikow stała, je njeßměrna. Žně žu do zyła sniczene. Wjele mjeńschich łódżow, kotrez wikowanje se St. Kittsom saradźuja, žo rosbi abo žo do morja wnhna. W Nevisu je wjele tyßaz ludźi hospodu shubiło.

* Se Chicaga pišaja: Jene ſ worzla natwarjene, nimale zyle hotowe twarjenje, kotrez bě sa wotměwanje wulkich shromadźisnow postajene, je žo saßypko. Nutskach bě wjele woßobow, 12 załoßnje rosbitych czełkow žu ſ rospadankow swucżahali, mnosy ludźo žu wobschkodżeni.

* (Njewjedra.) W Borschczi pola Grimmy je ßo 3. septembra hródź młynka Hofmanna ſ błyſkom ſapalika. Pſchi tym ſtej ßo jena kruwa a ßwinjo ſarasyłej a 200 zentnarjow ßyna je ßo ſniczyło. — W Bortewizach błyſk bróżeń kublerja Thomaſa ſapali. Twarjenje ßo do zyła ſpali.

* (Nĕhduſchi offizĕr jako mĕſchnik.) W Kölnſkim domje (zyrkwi) je ßo tele dny ßwobodny knjes Klimant ſ Bourſcheidt ſa mĕſchnika wußwjeczył. Młody mĕſchnik je, prjedy hacz je ßo duchownſtwu pſchiwobrocził, nĕkotre lĕta jako ſekondelieutenant w gardetſĕlzſkim bataillonje w Großlichterfeldże ßłużił.

* (Lĕto 00.) Pruſke miniſterſtwo je nĕtko rosßudźiło, ſo ma ßo w pſchedſtajlìwych ßłużbnych ſtemplach lĕto 1900 pſchikrótſchene ſ 00 wosnamicz. Scżĕhowaze lĕta ſmĕja wosnam 01, 02 atd.

* Schita jehła, kotraż w khlĕbje tczeſche, bu ſ pſchiczinu ßmjercże jeneho 8lĕtneho dźĕſcża. W Neukirchu w Bayerſkej jene dźĕczo ſ khlĕbom jehłu pożrje, kotraż w póżeradle tczazy woſta. Rana ßo jĕtſicz pocża, a dźĕczo wumrje. Starſchej ſtaj na ßmjerczi ßobu wina, dokelż njejſtaj ſ czaßom pomoz pola khmaneho lĕkarja pytakoj.

* (Njehrajkajcże ſ tſĕlbu.) W St. Leonhardże w Bayerſkej bĕ jedyn 13lĕtny ßłużobny hólz ßwojemu hospodarjej revolwer wſak. S tutym ßo wón pſchi kumpanju do jeneho burſkeho ßyna mĕrjeſche, kotrehoż ſatſĕli.

* Ryby wudźo je 70lĕtny ſchewz Berneck pola Walziga do Muldy panył a ßo tepił.

* S hróſbnym podawkom je ßo Sedanſki ßwjedźeń w Rednizach pola Kroſſena ſkóncził. Łódźnik Purps je po rejach 19lĕtneho rĕſniſkeho pomoznika Klugerta wonka na dróſy do żiwota kłoł. Naſajtra nadpadnika morweho namakachu, wón bĕ ßam ßwojemu żiwjenju kónz czynił. Purps bĕ ßo na Klugerta rosnjemdrił, dokelż bĕ tón woſpjet ſ jeho lubu rejwał.

* Wo ſprawnym proſcherju ſ Fiſchhauſenow w Kralowzſkim wokrjeßu ſcżĕhowaze pißaja: K jenemu pſchekupzej bĕ tele dny proſcheŕ pſchiſchoł, kiż bĕ jeho wo wotpołożene wĕzy proßył. Dokelż ßo ſa nĕhdyſcheho pſchekupza wudawaſche, bu wot hłowy hacz do nohow ſwoblekany. Schtó wopiſche pak ſpodżiwanje jeho dobroczerja, hdyż naſajtra rano wobdarjeny proſcheŕ ſaßo pſchiñdże a jemu 50 hriwnow w papjerach pſchepoda, rjeknywſchi, ſo je je w jazynym podſchiczu namakał. Pſchekupz bĕ te pjenjeſy parował a bĕ mĕnił, ſo je je ſ jaki ſhubił. Sprawny proſcheŕ 10 hriwnow myta doſta. Nimo teho ßebi jeho tón pſchekupz hnydom do ßwojich khlamow pſchiſtaji.

* (Haniba.) Pola Glambeckſkeho jĕſora njedaloko Schczeczina je moleŕſki Patlowſki ßwoju njewjeſtu a potom ßam ßebje ſatſĕlił. Wón dyrbjeſche w oktobru do wojakow, proſcheſche pak, ſo by na jene lĕto do ſady ſtajeny był, ſo mohł ßo prjedy ſe ßwojej njewjeſtu wożenicz, o ju tak pſched hańbu ſakhował. Tajka próſtwa pak ßo jemu njedopjelni. S jeneho liſta, kiż je ſawoſtajił, je widżecz, ſo ſtaj wón a jeho njewjeſta teho dla do ßmjercże ſchłoj.

* Sapuſczazy wichor je ßobotu w Pyſchelach a wokolnoſczi (w Czechach) ſakhadżał. Wjele ſtow ßadowych ſchtomow je ßo wuwaliło a wjele tſĕchow ßo wotkryło. Pola żeleſniſkeho ſaſtaniſchcża w Pyſchelach je ßo 60 ßadowych ſchtomow ſłamało, a ßynowe kopjena ßu ßo poł hodżiny daloko wotnjeßle. W Barochowje tſĕſchne zyhele każ hołbje w powĕtſje lĕtachu, a jedyn ſtolĕtny topoł ßo każ ſtwjelzo ſłama. Sajimawe je, ſo ßo wſchĕ ſchtomy bliſko pſchi ſemi wotlemichu.

* (Powĕtroń do jĕſora panył.) Pola Berna je powĕtroń (ballon) powĕtrojĕſdneho Spelterinia ſ wyßokoſcże 4000 metrow do Thunſkeho jĕſora panył. Spelterini a jena knjeni ſ Berna, kotrajż w korbje ßedżeſchtaj, bĕſchtaj we wulkim ſtraſche, ßo tepicz, tola ßo nĕkotrym łódźnikam poradźi, jeju wukhowacz.

* (Płódna krajina.) Wot noweho lĕta je ßo w Einſiedelnje w Schwizy hiżo 14 dwójnikow narodźiło. To je njemało wjeßele ſa ſbożowych ſtarſchich.

* Zrawizu (rubjeżne rybiſko) ßu bliſko Łukowa pola Fiume w adriatiſkim morju popadnyli. Wona bĕ pjecz metrow dołha a bĕ 40 zentnarjow cżeżka. Parna łódź „Velebit“ ſwĕriſko do Fiume pſchiwjeſe, hdżeż ßo ſjawnje pokaſowaſche. Rybazy ßu myto, na popadnjenje żrawizow poſtajene, wupłaczene dóſtali.

* (Ssuſchenki.) Biſkop w Gallipoli w Italſkej, monſignori Ricciardi, tele dny tyſu ſ napißmom „Ssuſchene płody“ doſta. Biſkop, kotremuż ßo tyſa trochu ſpodżiwna byczy ſdaſche, poliziji tyſu wocżinicz da, a tu ßo ſe ſtróżelemi dohładachu, ſo wona dżeßacz żiwych ſmijizow wopſchijeſche, kotrez hnydom na pſchitomnych ſchuſknychu. Na ſboże mózachu hady hnydom ſaßo ſkojicz. Pſched nĕkotrymi dnjemi je pſched biſkopowym hrodom bomba rosbuchła. Monſignori Ricciardi je ßebi wjele njepſchecżelow ſ tym ſczinił, ſo je ßo ſ agitaziju pſchi gmejniſkich wólbach ſabĕrał.

* Wuhłady ſa europiſke k żeńtwje khmanych prynzeßow ßu tu khwilu khĕtro hubjene, dokelż dyrbi wulki dżĕł ſ nich njewożenjeny wostacz, jeli ſo ßo nochzedża ſ mużſkim niże ßwojeho ſtawa wożenicz. W tu khwilu je 71 k żeńtwje khmanych prynzeßow ſ knjeżerſkich domow żiwych. Tutym 71 prynzeßam jenoż 47 prynzow po knjeżerſkim rodże na pſchecżo ſteji.

* Bjeſe wſcheje hnady ßu w Llewellynje Stoutu w połnóznej Amerizy jeneho tſinaczelĕtneho hólza na ſchibjeńzy wotprawili, kotryż bĕ jeneho ſaſtojnika Philadelphiſkeje żeleſnizy ſkónzował. Roszohnowanje maczerje ſe saßudżenym dżeſczom bĕ hłuboko jimaze. Statoweho guvernĕra ſ wjele ſtron nadbĕhachu, młodoſtneho ſłóſtnika wobhnadżicz, tola kruty knjes ſnapſchecżiwi: „Tajke czernje dyrbja ßo hnydom wotlemicz, mĕſto ſo bychu ßo cżłowjeſtwu jako krajna czwila napowßle. Sslĕpzow a mordarjow je hiżo doſcz, kotſiż ßwobodni wokolo bĕhaja, a hiſchcże wjazy, kotſiż ßo ßlĕpzy a mordarjo ſczinja, dokelż dżeńßniſchi dżeń ſ cżłowſkimi beſtijemi a żadławzami ſ mikoſczu mĕſto ſ wotraſchenjom wobkhadżeja. Młodoſtni ſłóſtniży w Europje pſchezo pſchibĕraju, dokelż tam ſłóſtniſke pokhilnoſcże ſ kijom abo ſe ſchibjenzu njehoja. Ja pak dam njewuſchneho njekraßnika powĕßnycz.

* Dźiwnuſchki cżłowjek je runje ſemrjety milijonar Hatfield w Chikagu był. Krótko do ßwojeje ßmjercże wón ſpĕwarjow ßmjertne khĕrluſche ſpĕwacz wucżeſche, kotrez dyrbjachu ßo pſchi jeho pohrjebje ſpĕwacz. Potom dyrbjeſche duchowny, kotremuż bĕ ßo hiżo do prĕdka mſda ſa jeho ſkutkowanje pſchi pohrjebje ſapłaczyła, w pſchitomnoſczi mrĕjazeho cżĕlnu rĕcz mĕcz. Hdyż bĕ ßo pohrjebna zeremonija na doſpołnje ſpokojaze waſchnje ſkónczyła, milijonar wocżi ſańdżeli a wumrje.

* (Hoborſki lud.) Kapitän Welby je ßo runje ſ Abeßynſkeje, kotruż je pſchepytował, do Kaira wrócził. Wón piſche, ſo je ſnutskach w krótkim wjeczorje tuteho kraja hoborſki lud namakał. Narod Tirkanow tam ſ luda wobſteji, kiż je w pſcherĕſku ßydom ſtopow wulki. Ludżo maja dołhe włoßy, kotrez jim hacz do pupka doßahaja a maja pjelſchczojty napohlad. Delka je wuhornjene noſcha, tak ſo jim ſ dobom jako korb k noſchenju małych wĕzow ßłuża. Pjenjes a dobrych metallow pola nich njeje. Sa pjenjeſy płacża jim parle, ßół a żeleſowe żerdki.

Hudancży.

37.	38.
Schtyri nohi, Schtyri rohi, Zana ſchija, żana hłowa: W brjuſche wono grat ßej khowa.	Żane nóżki, Schtyri rózki, Żadyn ſpocżatk, kónzaj dwaj, Rózkaj dwaj na kóżdym ſtaj.

Wuhudancżzy ſ poßlednjeho cżißła:

35. Schkórcża kukawa. 36. B, b.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lĕcże 1899 dotal nahromadźiło: 5692 hr. 46 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póńdżelniży: Adolfowy poſtrow ſ Piſka 50 np.; bĕchmy jenoż tſjo, nawdali ßmy to: 50 np. + 20 np. = ...	1 = 20 =
W „Katholſkim Póßle“ cżißko 35. lĕta 1899 hiżo kwitowane: »Roskolniży« 3 hr. Delanſka patentna komißija 50 np. Milczanſka khoſejowa komißija 20 np. Se ſbĕracżneho liſtna knjeſa F. P. (29 hr. 50 np.) dale: Niż Jurij wyſche duri: Pawołk pódla duri — ſ zuſej' dymki drohi zuſy tobak kuri 50 np., pſchijĕchał dom je ſ Mohuncża 50 np., Delanez Marka a jeje prĕni ſkutk 1 hr. 1 np., S. D. P. K. 1 hr. Dar lubeho pſchecżela na jubileju 1 hr. 50 np. Sa virżinzy Havanſkej 50 + 50 np. =	9 = 21 =

Hromadże: 5702 hr. 87 np.

S dżakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macżizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdżiſcho wocżiſchczi.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow ſahrodniſkeje žiwnoſćerki **Marje Domſchzyneje** rodź. **Schneiderez** w **Kelnje,** maja ßo leżomnoſćе, k jeje ſawoſtajenſtwu ßluſchaze, jako:

1. ſahrodniſka žiwnoſćź cžišło 39 wopalneho kataſtra a fol. 10 leżomnoſtnych knihi ſa Keln, krajnoßudniſtwoweho podźěla, ſ realnymi cžežkotami k palenju palenza a piwowemu korczmarjenju,
2. pólne ſahony cžišło 442 a 512 ſahonſkich knihow a fol. 137 leżomnoſtnych knihow ſa Radwoŕ a
3. njewotdźěleny 0,146 dźěl ſahrodniſkeje žiwnoſćе, cžišło 36 wopalneho kataſtra a fol. 12 leżomnoſtnych knihow ſa Keln, krajnoßudniſtwoweho podźěla,

kotrež ßu hromadźe 13 ha. 88,3 ara = 25 akrow 22 □prutow wulke, ſe 449,47 dawſkimi jenoſćemi počežene, ſ domojkhowanymi žnjemi wot wjeßnych grychtow na 19,004 hriwny takſěrowane,

pónđźelu, 11. ſeptembra 1899, dopołdnja w 10 hodźinach

na měſtnje ßamym w Kelnje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Wſcho dalſche je ſ wuwěſchenki na ßudniſkej tafli widźećź.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Kuntze.
Brauer.

Pscheßadźowanje leżomnoſćе.

K ſawoſtajenſtwu kublerja **Jana Auguſta Pětſchki** w **Drjećžinje** ßluſchaza wulka ſahrodniſka žiwnoſćź cžišło 3 wopalneho kataſtra, fol. 3 leżomnoſtnych a hypotheſkſich knihow ſa Drjećžin, 11 ha. 54,3 arow abo 20 akrow 257 □prutow wopſchijaza, ſ 223,90 dawſkimi jenoſćemi wobćežena, ſ 5880 hriwnami k wopalnej kaßy ſchazowana a na 18,000 hriwnow takſěrowana, ma ßo po žadanju herbow ſe žnjemi a ſkładami

ßrjedu, 13. ſeptembra 1899, dopołdnja w 10 hodźinach

na hamtſkim ßudniſtwje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Wſcho dalſche je ſ wuwěſchenkow na ßudniſkej tafli, w Drjećžinſkim hoſćenzu a w hoſćenzu „króny“ w Hornjej Wjaſońzy widźećź.

W Budyſchinje, 28. auguſta 1899.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Kuntze.
Radiſch.

Pscheßadźowanje ſawoſtajenſtwa.

Podpißany ma pónđźelu **11. ſeptembra t. l.** pſchipołdnju w 12 hodźinach k ſawoſtajenſtwu ſemrjeteje **Marje Domſchzyneje** rodź. Krawzez w Kelnje cžišło 39 ßluſchazy morwy a žiwy inventar, mjes druhim 2 konjow, 2 krowje, 3 ßwinje (ranzy), něktore kury a hußy, něhđźe 64 kop rożki, 1 mlóćžazu maſchinu, 1 ßykanjowu maſchinu, 1 cžiſćžazu maſchinu atd. ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapiß wězow, kotrež na pſcheßadźowanje pſchińdu, móže ßo pola podpißaneho wobhladacź.

W Kelnje, 5. ſeptembra 1899.

Wjeßne grychty:
Jurij Běrka.

Wotawowa awkzija.

Jutſje **njedźelu 10. ſeptembra** popołdnju w 4 hodźinach budźe ßo na Hněwßećžanſkej gmejnſkej łuzy lětuſchi wotawowy wužitk po ſahonach na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Shromadźiſna pſchi gmejnſkej łuzy tam.

Bjenada, gmejnſki pſchedſtejićźeŕ.



Pyta ßo

burſki kóń bjes bracha, ſpěſchny, ſměrny a po móžnoſćži bruny, ßrěnjeje wulkoſćе po 500—600 hriwnach. Wſcho dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sſerb. Nowin.“

Khěža na pſchedań.

Maßiwna khěža cžo. 61 w Bukezach, w kotrejž ßo hižo wot wjele lět wojnaŕſtwo ſ wuſpěchom wjedźe, ſe ßadowej ſahrodu wobdata, kotraž pak ßo też ſa wſchě druhe ſaměry hodźi, je na pſchedań. Tam je też wojnaŕſke drjewo, dubowe a bukowe pfoſty wſchelakeje družiny, kotrež móža też ſkakarjo trjebacź, a dale jedyn 3½ zolowſki wós tunjo na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja w Bukezach cžišło 61.

Žiwnoſćź na pſchedań.

Žiwnoſćź cžišło 28/29 w Jeńkezach je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je pola wobßedźerja ſhonicź.

W Hornjej Borſchćži je **žiwnoſćź** cžo. 13 ſ 21 kórzami pola a łuki, ſ maßiwnymi twarjenjemi, ſ mlóćžazej maſchinu a ſ zyłkym druhim morwym a žiwym inventarom na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Ssuproſchna ranza je na pſchedań w Sderi cžišło 13.

Tołſty ßuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tucžne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cžerſtwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucža

Otto Pětſchka
na žitnej haßy.

2500 hriwnow

ßo lětßa k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalſche je ſhonicź pſches rěčnika **Weſſera.**

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk
w najlěpſchich družinach poručataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoŕěčžak 81.

Koprowy vitriol

k nacžinjenju pſcheńzy
je najlěpſchi doſtacź pola
Měrſchez bratrow naßlědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoŕěčžak 81.

5 kanapejow

najwjetſcheje a najmjeńſcheje družiny ma zyle tunjo na pſchedań
Hermann Seikritt,
tyſcheŕſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy 4.

Koſaze koże,

howjaſe a cželaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž też wowcże koże a wowcžu wołmu kupuje po najwyſchſchich płacžiſnach

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

K naſymſkemu hnojenju

po najtuniſchiſch płacžiſnach poručam
ßyru a parjenu koſcžinu
amoniak ſuperfoſſat,
pruſki guano, rybjazy guano,
Domaſchown mucžku pp.,
kruchaty kalk k hnojenju atd.
Pſchi potrjebje proſchu ßo dobroćžiwje na mnje wobroćžićź.

Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Pſchepołożenje pjekaŕſtwa.

Sſwojim cžeſćženym ßerbſkim wotebjerarjam w Budyſchinje a wokolnoſćži najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwoje pjekaŕſtwo wot 12. ſeptembra do ßwojeje ßamßneje khěže

na hoſpitalſkej haßy cžišło 2

pſchepołożił. Sa dowěrjenje, mi hacž dotal w bohatej měrje ſpožcžene, ßo wutrobnje džakujo, proſchu jo też do mojeho ßamßneho doma pſchenjeſćź. Budu ßo też dale ßwěru prózowacź, jenož cžiſtu a derje ßłodźazu tworu podawacź a ßebi ßwoje dotalne dobre mjeno ſdźerżećź.

Ernſt Löſchau, pjekaŕſki miſchtr
na hoſpitalſkej dróſy cžišło 2
na rózku różowoje haßy.

Wólby do krajneho ßejma.

W bliſchim cżaßu ſmėje ßo wudoſpołnjaza wólba we 8. wießnym (Kamjenſkim) wólbnym wokrjeßu,

Wſchitkich derje ſmyßlenych, kraloßwėrnych wuſwolerjow teho dla naležnje napominamy, jenož tajkim wólbnym mużam ßwój hłoß wotedacź, kotſiž ſa to rukuja, ſo ßo naſch dotalny krajnoßejmſki ſapóßłanz

knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróſcżizach,

kotryž je ßo hižo ſe ßwojim ſkutkowonjom w krajnym ßejmje wupruhował, ſaßo wuſwoli.

Woßebje na to kedžbliwe cżinimy, ſo chżyli ßo wuſwolerjo ſkerje lėpje w jenotliwych wólbnych podkrjeßach wo poſtajomnych wólbnych mużach ſjenocżicź, ſo bychu ßo hłoßy njerospjerſchiłe.

W Budyſchinje. 6. ſeptembra 1899.

Pſchedßyda konſervatiwneho towaŕſtwa w III. ſakſkim khėżorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Wosſewjenje.

Cżeſcżenym Sserbam najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym ßo w Budyſchinje na jegerſkej dróſy 1 w ſahrodnej khėži jako ſchwalcża ſaßydlika. Budu ßo prózowacź, wſchė żadanja ſpokojicź. Nėcżu tež ſerbſki.

M. Heyniz
na jegerſkej dróſy w ſahrodnej khėži.

Wjetſchu dżėlbu khoſeja,

ßylnje a cżiſcże ßłodżazeho, kotryž je moj ßyn direktnje ſ Braſilſkeje ßobu pſchinjeßł, po zylinach abo tež jenotliwje po tunich płacżiſnach pſchedawam. Pſchi wotewſacżu zylych mėchow ßo woßebje tunje płacżiſny wobliczа.

Karolina Trodlerowa
w Budyſchinje na jerjowej haßy cżiſło 4 po 1 ſchodże.

Knjeżi park w Njeßwacżidle.

Njedżelu 10. ſeptembra
wulki
wojeŕſki wurjadny konzert

łapały kral. ſakſk. 13. pėſchk. regimenta cżiſło 178
ſ direkżiju kral. ſtaboweho hoboiſta **H. Kämmera.**

Na tónzu ßo: **Dopomnjenje na ßławnu wójnu 1870/71.** Wulki bitwinſki potpourri ſe ßobuſkutkowanjom bubnaŕſkeho a piſkaŕſkeho cżaha, a **wulki brillantny wohnjoſtroj** a bengaliſke wobßwėtlenje parka pſchedwjedże.

Po konzercże **bal** w knjeżim hoſcżenzu.

Sapocżatk ½4 hodżin. Saſtup 50 np. Sa wojakow 25 np.

Pſchecżelnje pſcheproſchujetaj
H. Kämmer a **R. Weber.**

Pſchi njerjanym wjedrje ſmėje ßo konzert w ſali knjeżeho hoſcżenza.

Miſżionſki ßwjedżeń
w Małym Wjelkowje.

Njedżelu 10. ſeptembra dopołdnja ½10 hodżin ſmėje ßwjedżeńſke pėdowanje a ßwjedżeńſku rosprawu miſżionſki ſchulſki direktor Kluga-Niſcżanſki.

Popołdnju w **3 hodżinach** powjedanſke pſchednoſchki wſchelakich bratrow. Kóżdy je witany!

P. **Treu.**

Kulowska nalutowaŕnja a wupożcżeŕnja

pjenjezy w kóżdej wulkoſći přijima a z 3½ % zadani. Wobkhodna měſtnoſć: Kamjencska dróha cżiſło 3.

Ssym ßo domoj wrócżił.
Rėcżnik Wesser.

Pſchepołożenje kóżkaŕſtwa.

Wot **1. oktobra t. l.** ßo moja **pſchedawaŕnja pjelſcżowych tworow, klobukow a mėzow** na **bohatej haßy 5** pódla **Schleſingerez** draſtoweje pſchedawaŕnje namaka.

S poczeſcżowanjom
C. E. Rinke, kóżkaŕſki miſchtr w Budyſchinje
nėtkole hiſchcże na żitnej haßy 5.

K pſchedżėlanju
ßo noſchene **mużaze kożuchi, żakety, żonjaze kożuchi** hižo nėtkole pſchijimaju a dżėło ßo tunjo wobliczi.

Serbske towaŕſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń, **17. septembra,**

dźiwadłowy wječor.

Předstaji so nowa krasna wjeselohra. Přistup budże kóżdemu dowoleny.

Započatk ½8 hodźin. Po dźiwadle reje.

Předsydstwo.

Sserbſke Burſke Tow. w Mal. Wjelkowje

ſmėje jutſje njedżelu 10. ſeptembra popołdnju w 5 hodź. w Gäbelez hoſcżenzu **poßedżenje,** w kotrymż ßo womjeſchka ſkaſaja.

Pſchedßydſtwo.

Maſchinſki wolij

poručżataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlėdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręcżak 81.

Karbolineum

najlėpſchi a najtuńſcho poručżataj
Měrſchez bratrow naßlėdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręcżak 81.

Nėkotre zentnarje
dobreho ßuſcheneho połcża
ma tunjo na pſchedań **H. Heiſelbez** na kotołſkej haßy 18.

Schewſkeho pomoznika do trajneho dżėła a ßyna ſprawneju ſtarſcheju jako **wucżobnika** pyta
M. Schwann, ſchewſki miſchtr w Kluſchu.

Kowaŕſkeho pomoznika do trajneho dżėła pyta kowaŕſki miſchtr **Weinhold** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kwartėrſke billety

ßu doſtacź
we wudawaŕni „Sserb. Now."

Tſjoch rólnych pohonczow a tſjoch wolazych k nowemu lėtu 1900 pyta knjeżi dwór w Barcże.

Wotroczży, ßrėnkojo, pohonczojo, wolazy, kucharki, ſwinſke holzy a hródźne dżowki ßo pytaja w **Kluſchu** cżiſło 53a.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrėnkow, tſecżakow, wolazych, hródźne dżowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dżėlacżėrſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńiſkej haßy 24 po 1 ſchodże.

Wjele holzow do Draždżan a Budyſchina a na wßy pſchi wulkej mſdże pyta **Kynaſtowa** na kſchidaŕſkej haßy (Siebergaſſe) 3.

Sprawnu **holzu,** po możnoſcżi katholſku, k 1. okt. pyta pjekaŕſki miſchtr **Mikut** pſchi ßerbſkich hrjebjach 22 w Budyſchinje.

Dr. jur. Ernst Herrmann,
Elsbeth Herrmannka
rodź. **Urbanec,**
zwėrowanaj.

W Budyšinje,
7. dżeń septembra 1899.

(K temu cżiſłu jena pſchiłoha.)

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

4. septembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	63—66
awstriske	34—37	63—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	54—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	52—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	26—27	50—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	24—25	47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	56—58
3. ßnadnje pizowane	27—29	54
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	70—76
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	67—72
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w staroßje hacž do 1¼ léta	40—41	50—52
2. mjaßne	38—39	48—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	35—36	45—47

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3632 měchow.	W Budyschinje 2. septembra 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. septembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	12	8	24	8	—	8	24
" žołta	7	94	8	12	7	65	8	—
Rožka	7	31	7	38	7	19	7	50
Jećmjeń	7	14	7	57	6	50	7	—
Wowß	6	20	7	50	6	—	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	2	20	2	70	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	17	—	22	—	16	—	18	—
Proßata 984 schtuk, schtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenżu (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. 49 np. hacž 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 59 np.

Na Burſy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 34 np. hacž 7 hr. 50 np., jećmjeń wot 6 hr. 75 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 25 np.

Wjedro w **Londonje** 8. septembra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** śmeje 15. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda němsku spowjednu réčž, ½9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Eduard August Albert Scharfenberg, rukajzař, ſ Jdu Haužu rodź. Kralez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł Hermann, Khorle Augusta Pětschki, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Alfred Max, Khorle Alfreda Böcka, tyscherja na Židowje, ß. — Emil Max, Franza Michała Hoheisela, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Martha Hilžbjeta, Khorle Ernsta Žida, kublerja w Bórku, dź. — Marja Lena, Jana Augusta Pětscha, fabrikarja w Libuchowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Martha Marja, Jakuba Delenka, fabrikskeho dźěłaczerja, dź. — Oswald Willy, Wylema Oswakda Einerta, schtrykarja, ß. — Waltař Jurij, Khorle Wylema Bjedricha Dührkopa, kucharja w Drožđžiju, ß. — Franz, Aloißa Exnera, skałarja w Jeńkezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 29. augusta: Josef Hermann Oskar Wienert, ßedlař, 48 l. 3 m. 1 d. — 30. Pětr Wisława, dźěłaćeř ſ Galizišeje, 35 l. — 31. Wylem Groh, tyscheř, 40 l. 11 m. 19 d. — 1. septembra: Jakub Kurjat, kupz, 58 l. 2 m 5 d. — Ernst, njebo Khorle Pětschki, skałarja a wobydlerja na Židowje, sawostajeny ß. tam, 13 l. 7 m. 21 d. — 3. Emil Franz, Jana Michała Lehmanna, khěžerja w Hrubjelčzizach, ß., 2 m 5 d. — Ernst Pawoł Rychtař, čzeladnik w Pschischezach, 20 l. 8 m. 2 d. — August Rachlowz, wobydlerw Delnjej Kinje, 74 l. 3 m. 11 d. — Emma Hedwiga, Jana Schustera, fabrikarja na Židowje, dź., 1 l. 4 m. 17 d. — Johana Elsa, Jana Bjedricha Ernsta Leski, hoščenzarja-najenka w Dobruschi, dź, 13 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

15. njedźelu po ßwjatej Trojizy śmeje farař Mrosak rano w 7 hodźinach němsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtař w 8 hodź. němske a ½10 hodźin ßerbske prědowanje.

Do Rakez!

Emilia ſwud. Dobrizowa,

pschedawarńja materialnych tworow,

ma skład

czerwjeneho a běleho wina, Sherryskeho, madeiraskeho a tokayskeho

a druhich **medicinalnych winow,**

kaž tež

schampanskeho wina, ruma, kognaka, araka atd.

ſ winoweje pschedawarnje

Pawoła Giebnera w Budyschinje,

a porucza tele wina **po originalnych płaczišnach.**

Pschenżu a **rožku** po najwyschschich płaczišnach kupujemoj a **muku** a **pizu** sa žito saměnjamoj. Poruczamoj tež ff. **pschenčznu muku,** kaž tež wschě **pizne ßrědki** po najtunischich płaczišnach

Heinke & syn

w hamorskim młynje w Budyschinje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

porucza

Khorla Schuppan,

pschedawarńja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Běrny sběraze maschiny

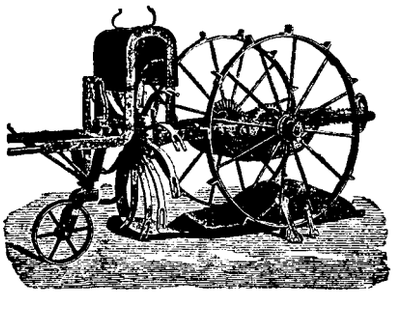

najnowscheje a najlěpscheje konstrukzije

porucza

po tunjej płaczišnje

ſ rukowanjom

Robert Hahn

maschinska fabrika

w Budyschinje

Sastupjerjo ßo pytaja.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,56	—	4,33	8,55	7,59	10,50	2,06	2,20	4,32	6,55	8,31	10,58
Rychbacha	—	—	4,55		8,23	11,15	—	2,45	4,56	7,20	8,54	11,51
Lubija	2,21	—	5,14		8,45	11,37	2,32	3,08	5,15	7,42	9,12	12,34
Budyschina	2,42	3,55	5,47	9,39	9,18	12,16	2,53	3,44	5,48	8,17	9,45	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,54	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,18	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,27	—	—	6,49	9,28	10,42	—
Do Draždżan	3,39	5,29	7,15	10,36	10,57	1,53	3,52	5,11	7,08	9,50	11,01	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina**.

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,33	10,40	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,45	11,30	2,05	4,38	5,32	6,59	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,40	5,12	5,56	7,36	9,39	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,56	5,28		7,52	9,56	12,04	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,18	5,50	6,21	8,15	10,18	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	3-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,46	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,54	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,01	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,14	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,05	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,37	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidła	4,54	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědże jedyn cžah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědże.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,02	7,00	9,18
Polcznizy	6,15	9,14	12,32	3,23	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,16	11,32*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,28	11,43*
Polcznizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,36	11,51*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,53	12,08*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likéry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczísnach.

?

Hdže je **dobry** khofej dostacź?
Pola
khofejoweho Sachsy
na bohatej haßy 4.

Swój wulki wubjerk
ßyreho a paleneho
khofeja,
a to **paleny khofej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacž do 2 mk.,
ßyry khofej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacž 1 mk. 50 np.
jenož w dobrych, cžistych, derje ßkodźazych a ßporych družinach po najtunischich płaczísnach porucža
Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjaßowych jědkow 7,
rózk schuleríseje haßy.
Pola mje ßo ßerbski rěcži.

K desinfekziji
pschi pokhromje mjes howjaſym ſkotom porucža
chlorkalk,
karbolowu kißalinu,
kreolin,
lyſol,
želesowy vitriol
atd.
w ſtajnje cžerſtwej a najlěpschej twórje tunjo
Otto Engert,
en gros **drogownja** en détail
na ſnutskownej lawſkej haßy.

Koprowy vitriol
(mjedźanu ſersawoscź)
zyły a tołczeny
k nacžinjenju pſcheńzy jara tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoréczak cžißło 33.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle tucžne **howjaſe mjaßo**
punt po 50 np.,
połcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola réſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cžißło 4.

Khofej paleny,
kampinas punt po 80—90 np.,
Winſka měſchenza punt po 100 np.,
Neilghery „ „ 120 np.,
němſki khofej „ „ 140 np.,
lěpſche družiny po 160, 180 a 200 np.
Wſchě družiny jara derje ßkodźa a ßu w parnym ßmudźaku palene.
Saßopſchedawarjam ßo tuńſche płaczíſny woblicža.
H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokoréczak cžißło 170.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np.,
mjedowy ſyrup punt po 25 np.
porucža
H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoréczak cžo. 170.

Palenzy
w najwjetſchim wubjerku,
jednore, dwójne, kaž tež
likéry
jenož w derje ßkodźazych hódnoſcźach po najtuniſchich płaczíſnach porucža
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchka,**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rózku ſchuleríſkeje haßy
Pola mje ßo ßerbſki rěcži.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe ſerwiſy
ſa 6 wožobow po 3 mk.,
khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwožebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej porucža po najtuniſchich płaczíſnach
Max Mütze
na bohatej haßy.



Hdže ſcže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?
Pola
G. Magera na ßerbſkej haßy 11.

Naumannowe Germania-kola
kaž tež druhe wupruhowane wudźełki, tež někotre rovery ſ pneumatiſkej wobruczu, hiſchcže jara rjane a derje ſdźerżane, hižo po 70 hriwnach porucža
Khorla Zug,
pſchedawarnja jěſdnych kotow a ſchijazych maſchinow w Rakezach.

Burgſka wobuczowa fabrika.

40 ſtamßnych pſchedawarńjow.

Ssobotu 2. ſeptembra podpißana fabrika tež

w Budyſchinje na bohatej haßy czißło 4

jenotliwe pſchedawanje ßwojeho jako dobreho a tunjeho ſnateho wobucza po krucze twjerdych płaczißnach, na póduſchi kóždeho wobucza woſnamjenjenych, wotewri.

S tym ßo ludej ſkładnoſcź poſkiczi, poßrědniſkeho wikowanſtwa ßo ſminywſchi, ßwoju potrjebu direktnje ſ fabriki kupowacź.

Burgſka wobuczowa fabrika
ſ parnym cźěrjenjom.

Pſchiſpomnjenje: Schewzy k wuporjedźenju a jena wuczbna holza móża ßo ſamolwicź.

Czeßny diplom Bronſowe medaille a czeßny diplom III. myto



I. myto. I. myto.

Njedoſcźehnjene po rjanoſcźi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu

Engelhardtowe ſchkórnje
po amerikanſkim ſtilu,

wone ßu najwoßebniſche mużaze ſchkórnje nětczißcheho czaßa.

Jeniczka pſchedawarńja w Budyſchinje pola

Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra
na ßukelnſkej haßy 14.

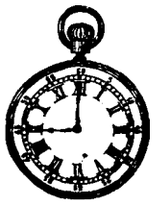

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

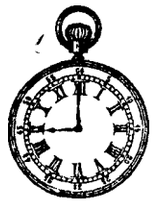

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ſerbſki.**

Syrup
jara ßłódko ßłodźazy, punt po 16 np. porucza
Ernſt Lehmann
prjedy **Khorla Pětſchka**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rózku ſchuleŕſkeje haßy.

Draźdźanſki jědźny rajß
punt po 16 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Sswinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernoſcź wubudźuje a kormjenje połóżuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecźa winoweje kicze.

Ssuſchene ßłowki,
wulke a ßłódke, punt po 22 np.
porucza **Korla Kahrowe.**



Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni** czaßnik kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Sczinowe pleczenje
k wjerčham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleŕſke a murjeŕſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicze wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſklad
po najtuniſchich płaczißnach
Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnaŕnje.

Deki

na ſchwadliſke blidko,
komodowe deki,
blidowe deki
blidowe ruby,
ſervietty,
trjenja
porucza
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy czißło 18.

Warjeńſki hróch
liter po 20 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Paul Kriſteller

na bohatej haßy ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicze

porucza ßwój hoborſki ſklad wſchěch pomyßlnych druźinow

trajneho

wobucźa

ſa mużſke, żónſke a dźěcźi

po zyle woßebje tunich płaczißnach.

Wuporjedźenje ßo wobſtara. Wobucże ßo po měrje dźěła.

Lubijska banka

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reserwy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, sastawnych listow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a druzinow po najtunischich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěstych salożknych papjerow.

Khowanje a sarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupożczenje pjenjes na wěstoscź.

Domizilnischczo sa směnki (wechsle).

Směnkowe formulary ßo darmo pschewostaja.

Diskontowy wobkhad sa pschemyßlnikow a industrialnych.

Wudawanje kreditnych listow a směnkow na wschě městna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne saradzenje wschěch hódnostnych papjerow, na skasanje ßo wudawazych.

Darmotne saměnjenje wschěch wupłaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupożczerńja ratarskeho kreditneho towarstwa sa saksle kralestwo w Drazdzanach a Lipsczanskeje hypothekskeje banki w Lipsku.

Pschijimanje hotowych pjenjes k sadanjenju:

pschi wschědnym wuziwanju nětkole		ſ 3 %
= mězaczným wupowjedzenju nětkole		ſ 3 1/4 %
= tsimězaczným =	twjerdże stejo	ſ 3 1/2 %
= schěsczmězaczným =	= =	ſ 3 1/2 %
= létnym =	= =	ſ 4 %

Bližsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Pschenajecze jenotliwych kaschczikow hódnostnych papjerow

w naschich woßebje ßylnych Arnheimskich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym samkom a se ßobu samkanjom banki.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 37. Sobotu 16. septembra 1899. Lětnik 58.

Čzesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedza sa nje na

4. schtwórtlěto 1899

do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadza. — Czi, kotsiž zhebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesczi dadza, njech tola njesapomnja, zhebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto saplaczi zho sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tez w druhich krajach němskeho khežorstwa **1 hriwna,** s pschinjeszenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaczja na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeszenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadze hodzi zho tez **„Pomhaj Bóh“** na póscze skasacz.

Swětne podawki.

Němske khežorstwo. Deschczowego symneho wjedra dla zu zho khežorske manevry wo jedyn dzeń pschikrótschike. Pschi manevrach je khežor wospjet wjednistwo wójska pschedewsał. Ssrjedu khežor s 75 schwadronami nadběh na Möglinske hory, psches kotrez zho njepschecżel dobywasche, wuwjedze. Attaka zho derje pschewjedze, tola bě wuspěch dwělny. Würtembergski kral mějesche tsi armeekorpsy pod zwojim komandom. W 11 hodziuach bě kónz manevrow a kritika. Wojazy hnydom do zwojich kwartěrow abo na dwórnischcza czehnjechu, so bychu zho wotwjesle. Khežor je zho do Potsdama wrócził. Wot tam zho khežor do Hubertusstocka na hońtwy poda, hdzez do zoboty sawostanje.

— Sakski kral Albert se zwojej wyschokej mandzelskej 2. oktobra do Bremena pschijědze a budze zhebi 3. oktobra město wobhladowacz. 4. oktobra kralowskaj mandzelskaj do Bremerhavena pojědzetaj a zho 5. oktobra do Draždzan wróczitaj.

— Němske wójnske kódzstwo je zho s nowym njeschožom potrjechiło. Pschi manevrje zu zho s rosbuchnjenjom kótła kschižaka „Wacht“ wyschschi tepjerski mischtr Schneider, wyschschi tepjer Geißler a tepjerjej Mayer a Timmler s paru morili, dzeżaczo druzy zu zho czežko woparili. Wupraznjena horza para zakoznje skutkowasche. Hižo wospjet zu zho na němskich wójnskich kódzach kótły abo roły pukle.

— Swjask ratarjow je dla zwojeje spjeczziwosczje pschecziwo kanalowym twaram pola pruskeho knjezerstwa hłuboko do njehnady panył. Knjezerstwo je krajnym radzi-czelam a druhim politiskim sastojnikam sakasało, so bychu swjaskej ratarjow jako zobustawy pschihłuscheli abo jeho prózowanja podpjerali. Wokrjeznym nowinam dyrbi zho sakasacz, wosjewjenja swjaska ratarjow wotczischczecz.

Swjaskowe „Dnjowe nowiny“ zho wuzmějo k temu pisaju: „Hdyz dyrbjeli pschi pschichodnych wólbach knjezerstwowi sastojnizy pschecziwo kandidatam swjaska ratarjow wustupowacz, bychu zho s tym wólby něschto poczezike, tola wunoschk zho njeby wjele pscheměnił. K rosjaznjenju by potom pschisprawne było, hdy by zho s dobom knjezerstwowym sastojnikam poruczilo, pschecziwnikow swjaska ratarjow podpjeracz, kotsiz bychu s wjetscha k zwobodomyslnej abo sozialdemokratiskej stronje pschihłuscheli.“

— Sakroczenje pruskeho knjezerstwa pschecziwo sastojnikam, kotsiz zu w pruskim krajnym zejmje pschecziwo kanalowym twaram hłozowali, je tez mjes konserwatiwnymi w Sakskej wulke roshorjenje sbudziło. Kaz nowiny konserwatiwneje strony w Sakskej „Vaterland“ pisaja, je zho dowerjenje do wustawoweje zwernosczje khežorstwoweho knjezerstwa stschazko. Mnosy kralozwerni muzojo zu wopowjedzili, so zho pschi politiskim zywjenju wjazy njewobdzela, tak dołho hacz zebi w Barlinje pucze wuswola, po kotrychz khodzicz muzej s kharakterom, kotryz ma zebje zameho sańcz, njeje mózno. Nimamy tónle roszud sa dobry, kaz to wurasnje tu wobkruczimy, tola mózemy zebi smyslenje derje pschedstajicz, w kotrymz zu zho k njemu roszudzili.

— Jako strajkowy strazník strazowacz je sakasane, tak je Barlinski zud wuzudził. Draschleŕ G. bě zho w naléczu psched jenej fabriku postajił, kotruz běchu strajkowarjo bojkottowali. Kaz zho wón wusna, chzyschе wón k dzełu swólniwych dzełaczerjow wot dzěła wotdzerzowacz a pódla teho kontrolowacz, hacz strajkowarjo, kotsiz strajkowanski pjenjes dostawachu, tola dzełaja. Jedyn policist jeho wotpokasa a jeho wobskorzi, hdyz zho sazo na zwoje městno wróczi. Kawniski zud draschlerja k pjenjezznemu khostanju sazudzi. Draschleŕ zho pschecziwo wuzudej powoła, zho na to poczahujo, so policist njeje prawo měł, jemu prjecz kasacz, dokelz na dróhy stejo njeje sjawny porjad kasył, tez zho njeje jeho dla wobkhad hacził. Statny rěczník tutemu namjetej płaczicz njedasche. Kózdy wě, kak lohko mjes strajkowymi strazníkami a k dzełu swólniwymi dzełaczerjemi k swadze dońdze, a hdyz je policist tule mózność do prědka widzo wobskorzenemu prjecz kasał, je wón k temu polne prawo měł, a wobskorzeny budzische dyrbjał na njeho poslkuchacz. Ssudnizy temule nahladej pschistupiwschi powołanje saczisznychu.

Awstriska. Khežorstwowy zejm, kotrehoz poszedzenja běchu zho dla sakhadzenja němskich liberalnych a radikalnych sapósłkanzow wotstorczike, dyrbi zho zrjedz oktobra sazo seńcz. Ssejmowy pschedzyda, dr. Fuchs, ma mjes tym se spjeczziwymi Němzami wuczinicz, s kajkimi wuměnjenjemi bychu woni zejmske wuradzenja w pschichodze njekasyli. Němzy zebi zadaju, so ma zho pschede wschém rěczowy wukas sběhnycz, s kotrymz je zho czeskej rěczi runoprawosc s němskej na zudnistwach a we wschěch druhich statnych sastojnistwach dała. Tole zadanje zho czežko dopjelnicz da. Hdy by knjezerstwo Němzam k woli było, bychu zho jemu Czescha, Polazy a juzni Sslowjenjo spjeczili. Tuczi zu hizo pschipowjedzili, so zebi prawa wsacz njedadza, kotrez zu zebi w dołholetnej politiskej wójnje wubědzili. Duz drje budze awstriske knjezerstwo dale bjes zobustkuttowanja khežorstwoweho zejma knjezerstwowe dzěła wjescz dyrbjecz.

Franzowska. Wojerski zud w Rennesu je bywscheho hejtmana Dreyfusa druhi krócz krajneje pscherady dla sazudził. S pjeczimi pschecziwo dwěmaj hłozomaj zu Dreyfusa winowateho spósnali, tola zu jemu połózaze wobstejnosczje pschizpili. Prěni wuzud, po kotrymz mějesche wón czaz zywjenja na Czertowej kupje jaty zedzecz, je zho do jastwa na dzeżacz lět w jenej franzowskej twjerdzisnje pscheměnił. Kajkich pschiczinow dla zu prěnschi wuzud wozłabili, njeje zho do sjawnosczje dako. Mózno, so pisma, kotrez je Dreyfus, kaz je zho zam wusnał, wukrajej pscheradził, woprawdze njejzu tak potajne a wazue byle, so by teho dla dyrbjał hacz do zmjercze w jastwje zwoju pscheradu wotpokuczicz.

Hacz runje zamo Dreyfusowi pschiwizowarjo njejzu wocakali, so zho Dreyfus wuwinje, je jich tola jeho druhe sazudzenje s njeszměrnym roshorjenjom napjelniło. Ssobustawy wojerskeho zuda, kotryz je Dreyfusa sazudził, zho hanja a zho wuzmechuja, jim bojasnikow a schubiakow nadawaja, zyke franzowske wójsko zho tama, haj, na zyku

Franzowsku ßo phi a hańba woka, Franzowska je pjecza druhi Sedan poczerpika a pjecza psched rospadnjenjom steja. Prjedy ßo prajesche, so budza ßo pod druhi wußud klonicz, tola nětkole, hdyž njeje po jich myßli wupanyk, wokaja, so je bkudnosez nad rosumnosczu a kza nad wěrnosczu dobyka. Franzowskej wójnu na żiwjenje a ßmjercz pschipowjedza. Chzedza ju skasycz a snicżicz pak s wójnu, pak s podtkóczenjom jejneho wikowanja s wukrajom; jejnej industriji dyrbi ßo ßmjertna rana sasadżicz s tym, so wukraj żanych franzowskich tworow njekupi. Pschede wschěm pak chzedza franzowskej ßwětowej wustajeńzy seschkodżicz, kotraż dyrbi ßo w lěcze 1900 w Parisu wotbywacz. We wschěch krajach wustajerjow napominaju, so njebychu w Parisu niczo wustajili. Tola wulka wokańza — a make twarożki, tu rěka. Nowiny, kotrež němsku industriju sastupuja, warnuja, ßo narěczecz dacz. Němska industrija by ßebi ßama najbóle seschkodżika, hdy by ßo pschi Parižskej wustajeńzy njewobdżěika. Wona dyrbi tam pokasacz, schto dokonja a kajke wulkotne postupy je czinika. W Parisu dyrbi ßebi wona nowych wotebjerarjow sa ßwoje wudżěłki dobycz. To ßame měnjenje maja też w poknóznej Amerizy, w Ruskej atd. Czi pak, kotsiż wokakam pschihkoßuja, njebychu někajkeje pschiczinu dla też bjes Dreyfusoweho prozeßa wustajili.

Franzowske knjeżerstwo, kotrež na stronje Dreyfusowych pschecżelow steji, by Dreyfusa wobhnadżiko, tola ßebi to njeswěri. Wójnski minister Gallifet je ßo w ministerstwowym poßedżenju wusnak, so njemohk sa niczo wjazy rukowacz. hdy by ßo Dreyfus wobhnadżik, a ßo generalojo, kotsiż ßu pschecżiwo njemu ßwědczili, do pschepytanja wsali. Wójsko by potom wěsce postanyko a nětczischemu knjeżerstwu konz cziniko. Dokelż też president Loubet Gallifetowe měnjenje podpjerasche, ßo wobhnadżenje na posdżischi czaß wotstorczi.

Dreyfus je ßo też pschecżiwo druhemu wußudej powołak; wě pak derje, so s tym ßwoju wěz njepolěpschi.

Sserbija. W Belgradskim nadpadowym prozeßu je nadpadnik Knjeżewicz hnydom w prěnim sjawnym poßedżenju ßwoje prjedawsche wusnacze wróczik. Wón praji, so je Paschicza, Nikolicza, Tawschenowicza atd. jenoż teho dla jako ßwojich ßobuwinikow mjenowak, so by ßo nad nimi wjeczik. Posdżischo je wón saßo prajik, so je jeho prěnje wusnacze wěrne byko. Wo nadpadże wón wudawa, so je chzyk Milana satšelicz, dokelż jeho tón njeje do Belgradskeje měschczanskeje ßkużby pschijecz dacz chzyk. Knjeżewiczowe wuprajenja sacżischcz czinja, każ so bychu wumyßlene byke, a so je jeho nadpad na Milana wot tuteho skasany byk. Też drusy ßwědzy, kotsiż ßu ßo pschecżiwo wobskorżenym wjednikam radikalneje strony postajili, je po sdaczu Milan pokupicz dak, so bychu wopak ßwědczili. Prozeßowy běh pschezo jaßnischo pokasuje, so dyrbjesche nadpad Milanej a knjeżerstwu jako ßrědk ßkużicz, s kotrymż móhli ßo radikalni s próchom a mochom wukorjenicz. Wschitzy wobskorżeni wobskórżbu s rasnosczu wotpokasuja. Njedżiwajzy teho ma měnjenje pschewahu, so ßo najwjazy s wobskorżenych saßudża, a jeli móżno, k ßmjercżi. Milan je dże ßebi sa ßudnikow muži wubrak, kotsiż ßlepje po jeho woli czinja. Lud w Sserbiji, kotryż je hacż dotal Milanowe ßurowjenje směrom snjeßk, by s czeżka dale směrom wostak, hdy bychu ßo jeho politiszy wjednizy wotprawili. Awstriske knjeżerstwo, kotrež Milana a jeho ßyna, krala Alexandra, jako podwólny grat ßwojeje balkanskeje politiki podpjera, je Milana warnowako, radikalnych pschesurowje pschescżěhacz. W Sserbiji ßo pjecza hibanje pschihotuje, kotrež mohko lohko k revoluziji dóńcz.

Jeneho s jatych, wokrjeßneho hejtmana Andżelicża, ßu pjecza do sapoczatka wußudżenja w jeho jastwje wobwěßnjeneho namakali. Wón je pjecza ßwojej mandżelskej do ßwojeje ßmjercze list napißak. Temule wudawanju nichtó njewěri. Andżelicz je prjedy Milanowy dowěrnik byk, a jemu ßu Milanowe potajne njeskutki snate byke. Milan je ßo bojak, so mohk Andżelicz psched ßudom njelube wězy wupowdacz. Teho dla je jeho sadajicz dak. Listy Andżelicz hižo teho dla njeje mohk pißacz, dokelż je s rjeczasami sputany byk a pjera a papjery w jastwje měk njeje.

Dżiwowe dżěczo.

(Wěrny podawk se stareho czaża we Winje.)

Pod torhoschczom domu, kotryż hischcże dżenża steji, ßydasche stara maczerka, kotraż bě jako „knjeni Reska“ wschudżom snata a lubowana. „Reska“ pschedawasche w lěcze ptaczu zyrobu, w symje pißane papuże (tofle). Wona mějesche dżowku, kiż njebě rjana a też na czistu drastu njedżiwasche; jeje drasta mějesche stajnje masanu kromu.

Njedżiwajo na to dobu ßebi dżowka, kiż po maczeri też Reska rěkasche, pucz k bohatstwu a k woßobnemu żiwjenju na zyle pschistojne waschnje.

Knjeżna Lanoy, rodżena Franzowska a prěnja pyscherka we dwazytych lětach we Winje, trjebasche wunoscherki. Reska dosta tule ßkużbu psches Lanoyez kucharku, kiż pola maczerje ßwoje tofle kupowasche.

Franzowska bě kruta a mějesche jara wjele wotebjerarkow. Reska njedżiwasche na wjedro a wětsik a wěrjesche do ßwojeho wyschscheho powołanja a běhasche se ßwojimi tysami po haßach tam a ßem. Wjaz hacż pok dnja pschebywasche w pschedstwach wyßokich knjeni, woßobnych dżiwadkownych hrajerkow a dwórnych knjeni. Jeje sczerpnosez a sprózniwosez dobu jej mnoho khwalby, a junu rjeku jej jara wyßoka knjeni někotre pohonjowaze ßkowa, na czoż Reska na kolenje padże a kromu drasty tamneje wyßokeje knjenje wokoschi. Tuta ponižnosez ßo spodobasche. „Ta holza ßo hodżi k sdżěłanosczi!“ rěkasche.

Pjecz lět posdżischo rěkasche Reska „knjeżna Theresa“ jako prěnja pomozniza knjeżny Lanoy. W tym czaßu sahlada ßo do khudeho hudżbnika, kotremnż s nusy pomhasche. Jeje macz, stara pschedawarka pod torhoschczom, leżi hižo w rowje a njeje doczakała ßoże ßwojeho dżěsza.

Saßo pjecz lět posdżischo je knjeni Theresa herbina po knjeżnje Lanoy. Wona wobstarowasche najwyschschim knjenjam w měsze najnowschu módu, a mkody hudżbnik, jeje muż, je hudżbny wuczer pola dżeczi jeneho wjercha. Theresa njebě podarmo wěrika do ßwojeho sboża, kotrež bě jej něhdy stara żona wěschczika.

Bydko, kotrež knjeni Theresa nětkole wobydli, je dostojne módoweho wobkhoda, kotryż wona nawjeduje. Jej dże k pjenjesam, jara k pjenjesam, a wona je też saßo wudowa; jeje nadoba runa ßo nadobje najwoßobnischich ludżi, sa kotrychż módu wobstaruje. Schpihele w jeje salonach ßu najwjetsche a — schtoż bě tehdom żadna wěz — s jeneho krucha.

Knjeni Theresa bě kuscha a nětko też tokśta; ale drascżesche ßo woßobna do czorneje żidy, mějesche woßobny pjerschczeń, kajkiż bě knjeżna Lanoy měka, a rěczi s kralowskimi Wyßokosczemi, wjerchowkami a hrabinkami jeno hischcże franzowski, pschi tym bě jej prawje wużitne, so psches nóß rěczesche. Hewak bě dobra a dobroczziwa żona, kiż wschěm rady pomhasche, ale jene koleśko bě pschewjele: so ßebi myßlesche, so je k wulkim wězam powołana.

Tuta wěra bě ßo hischcże bóle wobkrucżika, hdyž ßo jej narodżi żoltowkoßata tokśta holczka, kiż bě po maczeri wyßoko wuhornjeny nóß herbowaka. Holczka mějesche sa kmótru jara woßobnu wyßoku knjeni a dosta mjeno Korina.

S tuteho dżěsza mějesche nětkole něschto wulke bycz. To bě jemu hižo w kolebzy pschißudżene. Wobkhod s tutymi wulkimi ludżimi bě knjeni Theresu pscheßwědczik, so na pok też ßama do nich ßkuscha a so budże jeje dżowka něhdy jich runjecża. So jeje muż to kłuposcz mjenowasche, to bě jej wscho jene.

So by ßebi pucz do wyschschich worschtow wołóżika a maku tokśtu holczku se ßnadnischej prózu posběhnyka, dżerżesche knjeni Theresa — pjenjesy mějesche — rjanu koretu a ßadżi k pohonczej też treßateho ßkużobnika se selenym klobukom a s pjerjemi.

Postajene bu, s Koriny spodżiwne, dżiwne dżěczo sczinicz. Nan roswuczesche ju w hudżbje, wustojni wuczerjo w deklamowanju: to bě tehdom núsne. Franzowski móżesche hižo s pjatym lětom dospoknje.

Molerjo dyrbjachu holczku we wschelakich postajenjach molowacz s papagajom, bjes papagaja, pschi běłym hołbju, s běłym jehnjeczom, kleczo se stynknjenymaj rukomaj a roszychanymi włoßami, jako maku jěchařku s kschudom, pßa kiwajo atd.

Pschi tym mějesche Korina żołte włoßy stajnje w dołhich kudżerjach wokoło zykeje hkowy, běłe zankate kholowczki. S krótka spodżiwne dżěczo dyrbjesche też dołho dżěczo wostacz a spodżiwny napohlad měcz. Nimo teho podtykowasche macz ßwoju dżowczicżku tak dołho semjanskim ßwójbam, doniż ßo jej njeradżi, prynzeßy a prynzow sa towarschow pschi hraczu měcz.

Korina ßo wschemu podwolesche, a hdyż macz ras k hižo pjatnaczelětnej holzy rjekny: „Ty ßy spodżiwne dżěczo, wěsch ty to hižo, Korina?“ wotmołwi holza: „Haj, mama!“

Na klawěrje woprawdże derje hrajesche, tak też derje deklamowasche.

„Chzemy nětkole konzert dawacz!“ rjekny knjeni Theresa, a wotnaja najrjeńschi sal we Winje a ludzi bě wscho pokne. Hracże

na klawěrje wupadźe derje, ale pschi deklamaziji wadźesche jej rěčenje psches nóß.

Tola lischćerjo rjeknychu macźeri: „Wschitko wurjadne ma wojowacź!“

Na to bu ſ dźiwadłom spytane, a macź bě ßebi do hłowy stajiła, so dyrbi ßo jeje dźowzy dowolicź, w khěžorſkim hrodowym dźiwadle wustupicź. Ale direktor to njedowoli, dokelž Korina psches nóß rěčeſche a bě njelepje ſroſćena, a to budźiſche ßměſchny ſaczíſchcź cźiniło.

Ale macź ßo njepoda. „Korina je ſa krala rodźena! Hacź je kral też ſa nju hižo ßo narodźił, to ja njewěm!“ A to bě zyle khutna wěz.

Ale pschi tutych myßlach a ſtaroſćach wo Korinu ſanjerodźi knjeni Theresa ßwój wobkhod a po něčim ſhubi wotebjerarjow a samóżenje. Ale też to ju njemyleſche. We měrje pschedawaſche nadobu kruch po kruchu; ſ makym ſbytkom wotnaja ßebi woßrjedź města wulki ſal, hdźež bydleſche. Wona naja ßebi dwanacźe wulkich ßwěčznikow a roſeſtaja je po ſalu, a to wokoło klawěra. A po ſcźěnach nawěſcha Korinine wobraſy. Hewak tu niczo njebě.

Korina rjenje a derje pißaſche, macź diktowaſche jej liſty, a hdyžkuli něchtó wulki do Wina pschińdźe, doſta liſt wot njeje, ſo dyrbi ßebi ſpodźiwne dźěczo wobhladacź. Mnoſy to cźinjachu a ſwjeßelichu ßo nad woprawdźe rjanym hracźom na klawěrje.

Mjes tym bě Korina pólku (reju) do notow ſeſtajała: a ju poßwjeczíła Winſkim drózkowym (fiakorowym) pohonczam. Sa to ßu jej darmo rjany wós na kóždy dźeń pschiſwolili.

W tamnym cźaßu pſchebywaſche we Winje runje rjany żołtowłoßaty němſki prynz, kiž bě nimale ſe wſchěmi wjerchowſkimi ßwójbami w Europje pſchiwuſny. Njeſboże chzyſche, ſo ßebi we Winje nohu ſłama, a tak bu nuſowany, wjele njedźelow wó jſtwje woſtacź.

To pſchińdźe knjeni Thereſy runje w hódź. S lětami bě wona tak jara ſwukła, ſ wyßokimi ludźimi wobkhadźecź, ſo junu pſchi wěrowanju krónowaneho knjeſa we Winje ſapłaka a ſawoła:

„Hdy budźiſche po jeho woli ſchko, budźiſche ßebi jeno Korinu wſak!“

S krótka, njeſboże wyßokeho knjeſa dźěſche knjeni Thereſy bliſko, a jej ßo ſtónczńje radźi, ßwoju dźowku hnydom do bliſkoſcźe prynza, kotryž hudźbu jara lubowaſche, pſchiwjeſcź, a pódła jeho wobydlenja jſtwu ſa Korinu wotnajecź.

Wyßoki khory rudźeſche ßo hižo po zyłych dnjach, duž bě jemu roſpjerſchenje jara witane, kotreż jemu wubjerne hracźe na klawěrje pſchihotowa. A tuta hra woſpjetowaſche ßo dźeń jako dźeń, ale hrajeŕka a poßłuchaŕ ßebi na wocźi njepſchińdźeſchtaj.

Hdyž bě noha ſahojena, wupraji prynz to pſchecźe, ſo chze ſpodźiwne dźěczo ſpóſnacź, pſchetoż jako tajku běchu jemu hrajeŕku wukhwalili.

Wyßokoſcź namaka na luboſnym ſadźerżenju, na hładkich waſchnjach Korinu, kiž pak ani rjana, ani najmłódſcha njebě, po něčim ßwoje ſpodobanje. Hłuboke cźucźe cźehnjeſche jeho k ſpodźiwnemu dźěſczu.

A hlej, ſta ßo, ſo ßebi prynz jeje ruku požada a da ßo ſ njej ſwěrowacź, a wona bě ſ prynzom ſ kralowſkeje ßwójby ſbożownje a wjeßele żiwa.

Duž bě to, ſchtož bě ßebi macź do hłowy ſtajiła, dozpěła; Korina pak njebu ani hordźiſcha, ani pyſchniſcha, dokelž bě tak k temu wukubłana.

Knjeni Theresa pak ßo temu ſ zyła njedźiwaſche, dokelž bě twjerdźe wo tym pſcheßwědczena była wot ſpočzatka, ſo je Korina k něčomu wulkemu powołana.

Duž powjedaſche też doſcź huſto a zyle khutnje:

„Żarujemy nětkole naſcheho wuja, prynza N. N., a nětkole je naſch ßwak, portugalſki kral, wumrjeł — haj, ſchto jeno to budźe, jeli ſo to tak dale póńdźe.“

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Lětuſche diviſionſke manevry, kotreż ßu ßo w krajinje mjes Budyſchinom a Kamjenzom wotbywałe, ßu ßo po pſchikaſni Jeho Majeſtoſcźe krala městо 15. ſept. hižo 13. ſeptembra ſkónczíłe. 14. ſeptembra chzyſche kral pſchi manevrach pſchitomny bycź; ßylny deſchcź, kotryž wutoru a ſrjedu padaſche, pak bě pucźe a pola tak roſmokał, ſo njebě móżno, na nich manevry wotměcź. Kral je teho dla ſrjedu ßwój pſchikhad wotpowjedźił a poručźił, ſo maja ßo wojazy hnydom do ßwojich garniſonow wróćicź.

— (Kóń ßo ſpłóſchił.) Ssrjedu pſchipołdnju je ßo na tudomnej hoſpitalſkej haßy kóń, do mlokoweho woſa kublerja Bara w Bónezach ſapſchehnjeny, ſpłóſchił a cźeknył. Pſchi tym je njemdre ſkoczo wojo a 1 koło rosbiło. Dalſcheje ſchkody ßo njeje ſtało.

— (Wulka woda.) Po ßylnym deſchczu bě ſańdźenu ßrjedu na Sprewi lětża hižo tſeczi krócź wulka woda. Tón krócź wona jenoż 88 zentimetrow wyſche null ſtupi. Pſchi tejle wyßokoſcźi wona njeje mohła w Budyſchinje a wokolnoſcźi wjele ſchkody naczińicź. Sserbſka Łużiza je ßo tón krócź hnadnje pſchepuſchcźiła, wjele hórje ßu wulke wody w druhich ſtronach Sakſteje a w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa a w Awſtriſkej ſakhadźałe. Na Łóbju ſa wjele lět tak wulku wodu widźeli njeißu, kaž tón krócź. Wona w Draždźanach hiſchcźe pjatk pſchibywaſche a ßobotu rano najſkerje 4 metry nad null ſtupi. Krajina pſchi Łóbju ßo teho dla w niżinach daloko powodźi.

W Schleſynſkej a ßußodnych Cźechach ßu wſchě rěki psches brjohi ſtupiłe. W Katharinenbergu je ßo jedyn muż tepił. Se wſchěch ſtron pſchikhadźeja powjeſcźe, ſo ßu ßo moſty ſwotorhałe, brjohowe murje ßo podmłełe, pola a łuki ßo ſ pěſkom ſanjeßłe a pucźe ßo wudrełe,

Najhórje je ßo tón krócź Bayerſka ſ wulkej wodu doma pytała. Mjes Rohrbachom a Mühldorfom je ßo ſ wulkej wodu w Iſerſkej rěży ſtołp jeneho żeleſneho żeleſniſkeho moſta podmłół. Żeleſniſki cźah, kotryž ßrjedu wjecźor ſ Mühldorfa wotjědźe, teho dla psches móſt do rěki padźe. Cźahowy perſonal, wobſtejazy ſe ſchěſcź muži, je ßo tepił. Jenoż jedyn ſpinaŕ je ßo wukhował. W cźahu ßo pjecźa żanych pucźowarjow njeje wjeſło. Temule wudawanju pak njewěrja; pſchetoż ſkoro njemóżne ßo bycź ſda, ſo by cźah, kotryž wjecźor w 9 hodźinach na jenej ſ hłownych linijow jědźe, próſdny ludźi był. — Też pola Bogenhauſena bliſko Mnichowa je ßo jedyn żeleſny móſt do Iſerſkeje rěki walił. W Roſenheimje je wulka woda jedyn wós ſ konjomaj a ſ pohonczom ßobu ſtorhnyła. W Stockn pola Priena je ßo jena khěża ſaßypła. — Schtwórtk wjecźor je w Mnichowje wulka woda żeleſny prynzowy móſt, hakle pſched nětkotrymi lětami natwarjeny, wottorhnyła. Wulka woda je pohrjebniſchcźa pſchedrěła a cźěła wotpławiła. Pſchipłuwane cźěła hróſbny napohlad ſkicźachu. W Paſſawje je wjele měſchczańſkich a privatnych twarjenjow póczrjetych. Nětkotre khěże hroża ßo ſaßypnycź. Móſt pſches Innſku rěku je ſawrjeny. Móſt mjes Schärdingom a Neuhauſom je ßo ſaßypnył. Wjele ſkotu je ßo tepiło. Wobkhad na żeleſniży je na wjele linijach pſchetorhnjeny.

W Awſtriſkej ßu Dunaj a jeho pobocźne rěki wulke ſapuſcźenje naczíniníke. Pſchi Innſkej rěży je ßo wjele khěżow ſaßypło, wjele moſtow je ßo wottorhnyło. Krajina je daloko powodźena, naczínjena ſchkoda je njeßměrnje wulka. — Měſto Gmunden je zyłe powodźene. W Iſchlu ßu wſchě moſty, psches Traunſku rěku wjedźaze, ſwottorhane. W Payerbachu je ßo ßrjedu żeleſny móſt ſaßypnył, hdyž bě ßo jeho ßrjedny ſtołp ſaßypnył. Saßypnjenje ßo tak rucźe ſta, ſo ßo dwaj wohnjowaj wobornikaj a jedyn żiwnoſcźeŕ njemóżachu wukhowacź. Dźěl města Salzburga a nětkotre wßy we wokolnoſcźi ßu powodźene. — W połnóżnych Cźechach bě woda tak wulka kaž w lěcźe 1897. Najbóle je woda krajinu wokoło Hohenelbe a Spindelmühle ſapuſcźiła. Tam ßu wſchě moſty ſwottorhane, a hacźenja a brjohowe murje, kotreż ßu ßo hakle pſched krótkim dotwariłe, ßu ßo ſaßo podmłełe.

— Dla pokhromy mjes howjaſym ſkotom ßo hacź na dalſche ſkótne wiki w Budyſchinje a w Biſkopizach njewotbywaju.

— (Pczołaŕſtwo.) Kaž pſched dwěmaj njedźelomaj w „Sserb. Nowinach“ ſpomnich, ßym cźinił. Pißach mjenujzy ßobotu 2. ſeptembra redaktorej Lipſczańſkich pczołaŕſkich nowin, knjeſej Liedloffej: „Póſcźelcźe mi Waſch apparat k pizowanju pczołow (němſki: „Herrn Redakteur der Leipziger Bienenzeitung, J. Liedloff in Leizig-Eutritzſch.“ Schicken Sie mir 5 Exemplare Ihres Apparates zum Füttern und Tränken der Bienen durchs Fluglоch oder Fenſter).“ Na póſcźe běch pſchipokaſanku ſ 3 hr. a 10 np. ſapłacźił. Póńdźelu dopołdnja 5 apparatow dóſtach. Hnydom kupich ßebi 50 puntow zokora ſa 13 hr., w tu khwilu ſa kóżdy kołcź 10 puntow. Tón ßamy dźeń dach prěnje 10 puntow ſwaricź. Trjebach pak zokorej też jenoż w horzej wodźe rosběżecź dacź. Na punt zokora wſach poł litra wody. Dobytu zokorowu wodu linych do 5 winowych bleſchow; wona je runje wupjelni. Nětk kołcźe, lute ßkomjane ſtejaki, k temu pſchihotowach, ſo mohł tón apparat ſ tymi bleſchemi twjerdźe k wulětej pſchiſtajicź. K temu ſabich do pobocźneju łatow prědkowneje ſcźěny, něhdźe 10 cm wyſchſche wuléta, żeleſnu hóczku, (⌊_____). Na tej hóczży położich kaž lineal tołſtu, 1 cm wyßoku, wot jeneje hóczki k druhej doßahazu drjewjanu łatku. Potom ſtajich apparat ſ jeho kanalom do wuléta, ſ tej łatku na hocźkomaj jón krucźe k kołcźej pſchiprěwſchi.

Skónczńje wsach prěnju bleschu ſ troſku w ſatykowaku, po tajkim powróczenu do apparatoweje dźerki, ju duzy ſ porſtom ſadźerżujo, ſo by duzy niczo ſ njeje njewuběžało. — Ale ach, ſa maku khwilu bě zyły zokor pſches apparat do kolcża a ſady ſ nětkajkej dźerku ſ kolcża wuběžał, ſchtož njeßmě. S blesche dyrbi jenož tak wjele do apparata kapacź, kaž móża pczoły, kotrež pſches apparatowy kanal nuts a won każa, ſ njeho dowunoßyczź. Schto nětk? Doběžach ruczе k pſchecźelej k. Bjarej, pola kotrehož běch tón apparat prěni ras widźał, a kotryż bě ßwoje pczoły ſ nim hižo nimale dopizował. Tón ſo mnu woteńdźe. Mój moju bleschu ſ wodu nalachmoj a ju ſ kórkom twjerdźe ſatyknychmoj. Ale hdyż ju powróczichmoj, woda ſ troſku ſ njeje běżeſche. To, jako wuczerjej, woboj derje wjedźachmoj, ſo ſ połneje derje ſatykaneje bleſche ſ małej dźerku woda tak bežecź njemóże. Mój te 4 druhe bleſche na jich apparaty ſeſtajichmoj, a wſchitke ſkutkowachu, kaž dyrbjachu. Dokelž bě ßo hižo ſaczmiło, ßo woſtajiwſchi wſcheho woteńdźechmoj. Naſajtra rano wobhladowach ßebi kórk bliże; duż namakach, ſo njebě derje doſcź kulojcze wudraſchlowany, tak to móżeſche pſchi najkrucźiſchim ſatyknjenju ſ nim po jenym boku mały kuſk powětra do bleſche. Na dobre ſboże mějach hiſchcże druhi tajki kórk, dokelž bě mi k. Liedloff měſto pjecź ſchěſcź apparatow póßłał. Duż bleschu ſaßo napjelnich a ju ſ druhim kórkom ſatykach; a hlaj, njehodźe bě wotpomhane. — Te tamne 4 bleſche běchu rano jenož hacź do połojzy wuběžake, a mi bě tola prajene, ſo je pczoły ſa někotre hodźiny wunoſcha. Na czim to leżeſche? Jenož na tym, ſo ßo pczoły hnydom pſches mały kanal do apparata k mjedej namakałe njeběchu. Druhi ras a dale bě temu hinak; nětko, hdyż wjeczor pizuju, rano żaneje kapki zokora wjazy ani w bleſchi ani w apparacźe njeje. Apparat je ſnutſka tak twarjeny, ſo ßo żana pczoła w mjedźe tepicź ani ſ nim womaſacź njemóże. — Tón apparat je woprawdźe jara dobry, je najlěpſchi ſe wſchitkich, kotrež ßym hacź dotal widźał, woßebje teho dla, dokelž móże ßo ſ nim kóżdy czaß kolcź wot wonkach pizowacź, jenož ſo mamy pſches 8 gradow po Reaumurje cźopkoty. Duż pizujcźe! jenož pizujcźe! ſ wonkach abo ſnutſkach, moje dla ſe ſtarymi cźropami, a wěrcźe mojim ßłowam a njeczińcźe, każ mój pſchecźel, kotryż je ßebi tón apparat po jeho woſjewjenju w „Sſerb. Now.“ pſchińcź dał, ale hnydom ſaßo njeſpytany wróczo póßłał, dokelž je ßo jemu njepſchihódniſchi hacź jeho dotalny ſeſdał; je pak ßebi tola dźeneß tydźenja 2 zentnarjej zokora k pizowanju ßobu ſ Budyſchina wſał. Wón ma 30 ſ pczołami wobßadźenych kolcźow, a je nětko ſpósnał, ſo njeje hiſchcże dołho doſcź pizował. Duż pizujcźe lětßa wſchitzy, wſchitzy, a njebudźcźe tajzy, każ naſcha cźeta, kiż mi, hdyż jej wo nuſnym pizowanju rěczach, wotmolwi: Ja chzu ßo tola wohladacź! Mi drje by żel cźiniło, hdy by telko ſkocźatkow hłodu wumrjecź dyrbjało, ale ja ſa to njemóżu. Wona ma jenož 1 abo 2 kolcźej a je jara ſamożita burſka wudowa. Něhdźe ſe 6 hriwnami móhła ßebi dwaj kolcźej żiwaj a ſtrowaj ſdźerżecź. — Pizujcźe hnydom! Schtóż hakle w oktobru pizuje, tón riſkiruje, ſo pczoły pizu ſ mrowjazej kißalinu naßyczicź, ani ju ſpſchikrywacź njeſamóża, a ſo jim zokor wokißnje a jim ſeſchkodźi abo je ſmori.

J. Bartko.

S **Hnaſchez.** Pjatk tydźenja popołdnju je Boże njewjedro do ßwißlow maßiwneje bróżnje tudomneho żiwnoſcźerja Rjelki dyrilo. Někotre zyhele na tſěſche a kóſły rosbiwſchi błyſk po ßwißlach, kotrež roſpuka, dele ſjědźe. Prjedy hacź ßo do ſemje ſhubi, hiſchcże cźežeł jeneho pluha roſraſy.

S **Hodźija.** Sańdźenu ßobotu w nozu je ßo njeſnaty paduch do tudomneho Bräuerez hoſcźenza nuts łamał. Wón je do bydleńſkeje ſtwy ſ woknom nuts ſaléſł a ſ pomozu ßekerje durje do hoſcźenzſkeje ſtwy roſpacźił. 10 hriwnow pjenjes tam namakawſchi je ßo wón też do khlamańje dobycź ſpytał. Tola dokelž běchu durje pſchetwjerde, je ßo teho woſtajił. Ssekeru, kotruż je wón pſchi roſpacźenju duri wużił, bě wón tudomnemu khěżkarjej Wehnerej kranył. Móżno, ſo je paduch tón ßamy cźłowjek, kotryż je někotre dny prjedy w nozy ſ někotrych pinzow butru kranył.

S **Dobroſchez.** Lětuſche manevry we Łużizy ßu ßo Bohu dźakowano minyłe, bjes teho ſo bychu pſchi nich wojazy do njeſboża pſchiſchłe. Jenož jedyn kóń je w manevrach woſtał. Jedyn podwyſchk huſarow ſ nim po hłuboko ſworanym polu jěchaſche. Kóń pſchi tym ſ jenej nohu hłuboko ſapanu a ßebi nohu ſłama. Někotre hodźiny poſdźiſcho ßu ſkoczo ſakóli.

S **Budeſtez.** Ev.-luthersſke krajne konſiſtorſtwo w Draždźanach je zyrkwinymaj prjódkſtejerjomaj, k. kublerjej Mětej w Raſchowje a k. kublerjej Kſchižanej w Budeſtezach, ſa jeju 25 lětne ßwěrne a ſtaroſcźiwe ſkutkowanje w zyrkwinym prjódkſtejerſtwje dźakne a cźeßne pſchipósnacźe wuſtajiło, a knjes farař Mrózak je jo jimaj njedźelu 10. ſeptembra ſe ßwjedźeńſkej narěczu pſchepodał, a tona tym ßamym dnju — dźiwnje wſchak ßo husto plecźe w żiwjenju, — na kotrymż bu prjedawſchi zyrkwiny prjódkſtejeř knjes Deo ſe Sahorja, kiż je 30 lět ßobuſtaw zyrkwineho prjódkſtejerſtwa był, pohrjebany.

S **Korſymja.** W jenej tudomnej fabrizy je ſańdźenu ßrjedu dźěłacźeř Cžupa ſ tym do njeſboża pſchiſchoł, ſo je ſ woběmaj rukomaj do jeneje maſchiny ſajeł. Ruzy ſtej ßo żałoßnje wobſchkodźiłej.

— (Wulka woda.) S wutrajnym deſchczom, kotryż ßo wutoru a ßrjedu dźěſche, bě Sprewja ſchtwórtk popołdnju wjele wody nabywſchi ſe ßwojeho rěczniſchcźa ſtupiła a tu a tam khětru ſchkodu naczińika. Mjes druhim je tu wona dwaj drjewjanaj moſtaj a wjele wotawy ſ pſchibrjóżnych łukow wotnjeßła. Někotrym ratařjam je ßo wſcha wotawa wotpławika, kotſiż běchu hižo pſchi prjedawſchej wulkej wodźe zyłe ßyno ſhubili.

S **Khwaczіz.** Jutſje njedźelu wjeczor naſche ßerbſke towarſtwo wuhotuje dźiwadłowy wjeczor. Pſchedwjedźe ßo nowa pěkna wjeßelohra, bohata na ſchikwanych żortnych pſchipadach. Role ßu naſchim ſtarym najwuſtojniſchim dźiwadźelnikam pſchidźělene, duż ßměmy też rjane wuwjedźenje wocźakowacź. Pſchiſtup ßo kóżdemu dowoli. Teho dła wſchěch lubowarjow pſchiſtojneje ſabawy a ryſy ßerſkeho ßwjedźenja ſ bliſka a ſ daloka lubje pſcheproſchujemy. Po dźiwadle ßu reje.

S **Delnjeho Wujeſda.** Wóndano cźitachmy w „Sſerb. Nowin.“, ſo ßu pczoły w połodniſchej Łużizy lětuſcheje hubjeneje paſtwy dła ſ wulkeho dźěła ſahłódnike. Duż ßu cźi pczołarjo, kotſiż ßu ßwoje pczoły k nam dele do hole pſchiwjeſli, jara mudrje cźinili. Na wrjóßu, kotryż je pſched nětkotrymi njedźelemi po deſchczu rjenje ſakcźeł, ßu pczoły jara bohatu paſtwu namakałe a nimo měry wjele mjedu nanoßyłe. Kołcźe ßu tak cźeżke, ſo ßu naſchi pczołarjo ſwólniwi, temu je daricź, kotryż jedyn tajki kolcź ſchtwórcź hodźiny daloko na rukomaj wotnjeße. Horjanſkim pczołarjam, kotſiż ßu ßwoje pczoły na wrjóßowu paſtwu pſchiwjeſli, pak ßo radźi, ſo bychu ſ nimi prawje ſwaha wobkhadźeli, hdyż je domoj powjeſu. Dokelž je nowy twar hiſchcże prjapotaty, mohło ßo hewak ſtacź, ſo ßo twar, měd a pczoły do jeneho żumpa ſměſcheja.

S **Wuhanczіz** pola Kumwałda. Tudomny tkalz Kaulfuß bě pjatk wjeczor na lěßnika Seilera we Wopakej tſělił. Sſo teho dła khoſtanja bojo je ßo Kaulfuß w tudomnym mordařſkim hacże tepił. Ssobotu ßu ſ njeho jeho cźełko wucźahnyli.

Wo Kaulfußowym mordařſkim nadpadźe a ßamomordařſtwje ßo dale piſche: Pjatk wjeczor we 8 hodźinach je Kaulfuß lěßneho dźěłacźerja R. Seilera, w Picka bydlazeho, hdyż tutón domoj dźěſche, ſ terzerola, ſe ſchrótom nabiteho, do ſadnjeje hłowy tſělił. Kaulfuß bě na Seilera w reſtawraziji „módreje ſchcźuki“ łakał, ſo by mjes Picka a lipowej horje ſke wotmyßlenje do ſkutka ſtajił. Wobaj běſchtaj ßo w poßlednim cźaßu roſkorikoj, dokelž běſche ßebi Seiler Kaulfußowe wobydlenje wotnajał. Kaulfuß bě ßo teho dła na Seilera roſcźercził a ßo do njeho woſpjet ſ pukami dał. Do Seilera tſělíwſchi je Kaulfuß ßwojej żonje liſt napiſał, w kotrymż jej wón radźi, wſchu domjazu nadobu roſpſchedacź, dokelž wón wjazy domoj njepſchińdźe. Ssamomordař je 61 lět ſtary a je w cźěſkej a němſko-franzowſkej wójnje pobył.

S **Komorowa.** Po tſilětnej pſcheſtawzy je knjes wucźeř Hórliza 3. ſeptembra ſaßo ſchulſki ßwjedźeń wodźerżał. Pſchipołdnju w 1 hodźinje ßo ſchulſka młodźina w pyſchnej draſcźe ſ wěnzami a khorhojemi ſhromadźi. Derje ſrjadowany cźah pěknje a pſchiſtojnje ſ piſkanjom Kulowſkich herzow po wjeßnej dróſy cźehnjeſche. Wjeßele ſmahowachu w cźahu tſi wulke ſchulſke khorhoje, a pißane twjele (ſcherpy) hólzow a holzow prěnjeje rjadownje ßwjedźeńſki ſacźiſchcź cźinjachu. Po ſwucźenym waſchnju dźěcźi do Trupina cźehnjechu. Rakeczańſka ſchuleřſka kapała njebě ßo wodźerżecź dała, ßwojich ßußodnych ſchulſkich towarſchow bubnujo a na piſchcźelach piſkajzy tam pſchewodźicź. Pſchi cźahu ßo też ßobuſtawy ſchulſkeho pſchedßydſtwa ſ Komorowa a Trupina wobdźělichu. Powſchitkownu khwalbu dwě derje wuwjedźenej reji namakaſchtej, totrejż dźěcźi w dworje Trupinjanſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja rejwachu. — Hdyż ßo cźah ſaßo do Komorowa wrócźi, běſche ßo hižo wjele pſchihładowarjow ſ bliſka a ſ daloka ſeſchło. Tu ßo wjeßele, hibicźiwe żiwjenje roſwi. Tam běchu reje, tu hraje. Tam łażachu, tu tſělachu. A pſchi tym wucźerjowe porſtowe kiwnjenje doßahaſche, ſo by ßo kóżde dźěcźo na ßwoje poſtajene měſtno dowjedło. Wſcho, woßebje wóßom rejow, bantowa reja a hra „David a Goliath“ ßo wulzy lubjachu. — Hdyż bě ßłóncźko Boži domcźk ſchło, hiſchcże ras pſches Komorow cźehnjechu, pſchi cźimż dźěcźi „Ja ſ wutrobu, ſ ruku

ßym podał ßo cźi“ ſ pſchewodom hudźby ſpěwachu. Na turnowaniſchczu, bliſko ſchulſkeho doma leżazym, ſaſtachu, a ſ rěczemi knjeſa wuczerja Hórliźy, gmejnſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejiczerja Kucźanka ſ Trupina a knjeſa gmejnſkeho a ſchulſkeho pſchedſtejiczerja Schudaka ſ Komorowa ßo ßwjedźeń ſkónczi. — Džak njech ßo horliwemu prózowanju knjeſa wuczerja Hórliźy praji, kotryż je ſa poměrnje krótki cźaß tak rjany, we wſchitkich wopomnjeczu ſawoſtawazy ßwjedźeń wuhotował. Teho runja njech ßo na prózowanja tamneje khwalobneje ſtrony ſpomni, kotraż je ßebi wotmyßliła, niż ſ wulkej pychu a wulkej mozu pjenjes, ale ſ najßnadniſchimi ßrědkami ſchulſke ßwjedźenje wuwjeſcź. S niſka a jednorje! To njech je heßko ſa wſchě ſchulſke ßwjedźenje! W . . . r.

S **Barta.** Sańdźenu ßrjedu Lubata lětßa tſeczi krócź wulku wodu pſchiwjedźe a pſches ßwoje brjohi ſtupi. S pſchibrjóżnych łukow je woda poßyczenu trawu ßobu wſaka. Na tudomnym Mjerwiz moſcźe, kotremuż woda runje hacź k tramam doßahaſche, ludźo pſchipłuwazu trawu łojachu. Mjes nimi bě tež 11lětny ßyn tudomneho wojnarja Vogta. Sſo na móſt klaknywſchi wón ſa trawu do wody hrabaſche. Pſchi tym ßo wón na dobo pſches hłowu pſchecźißny a ßo do dźiwich żołmow wali. Prjedy hacź ßo ludźo na moſcźe dohladachu, bě torhaza woda hólza pod moſtom wotwjedła. Pſchipadnje ßyn żiwnoſcźerja a kowarſkeho miſchtra Mjerwy na ſahrodźe ſtejeſche. Wón drje dźěcźi ſchkrěczeczź ßłyſcheſche, ſo je něſchto do wody panyło, tola dokelż ßo pſchewalaze żołmy ſ khwilemi jenoż pak hólczezowu hłowu, pak nohu, pak ruku na wokomiknjenje ſwjerch wody wuſběhnychu, wón měnjeſche, ſo je někomu měza abo draſta do wody panyła. Duż budźichu żołmy ßwój wopor wobkhowałe, njebudźiſche-li w tymle rosßudnym wokomiku knjes hrabja Lippe po dróſy pſchijěł. Wołanje dźěcźi wußłyſchawſchi a na rěku pohladawſchi, wón hnydom ſpóſna, wo cźo ßo jedna. S woſa ſkoczíwſchi a ßo ani wokomik njepſchemyßliwſchi wón do wody ſkoczi. Nětko tež Mjerwiz ßyn ſapſchija, ſo je cźłowjek do wody panył. Po pſchikładźe knjeſa hrabje Lippe tež wón do żołmow ſkoczi, hacź runje na njeho jena ßußodźina jemu wotradźejo ſawoła, hacź dha chze ßo tež tepicź, każ tón hólz. Dokelż mějeſche Mjerwa krótſchi kruch k hólzej pſchepłuwacź, dyżli knjes hrabja Lippe, wón hólza prjedy tuteho doßahny a jeho na brjóh wuſběhny. Tam hólz ſaßrěbanu wodu wuwrócźawſchi bórſy ſaßo wědomje nabu. Wón powjedaſche, ſo je do wody panywſchi hnydom myßlow ſbył, a ſo jemu hacź do teho cźaßa, hdźež je na brjoſy leżo ſaßo wotucźił, niczo wědomne njeje było, ſchto je ßo ſ nim ſtało.

S **Jitra.** Knjes krajnoßejmſki ſapóßłanz Michał Kokla jutſje njedźelu, 17. ſeptembra, popołdnju w 4 hodźinach w tudomnym Zuhnez hoſcźenzu rosprawu wo ßwojej dźěławoſcźi na krajnym ßejmje poda.

S **Nowoßliz.** Hdyż běchu hižo 6. t. m. huſarojo do naſcheje wjeſki do kwartěrow pſchiſchli, ßo zyła wokolnoſcź pjatk 8 ſept. do małeho bitwiſchcźa pſchewobrocźi. Sſo wě, ſo je ßo tu tež na naſchich polach něſchto ſchkody nacziniło. Wona pak tola njeje daloko tak wulka, każ na Njebjelczańſkich a Khróſcźańſkich honach a ßo nam, ßo wě, tež derje ſaruna. — Pſchi biwaku, kotryż běchu Draždźańſzy tſělzy zyle bliſko pſchi naſchej wjeſzy pſchiprawili, wodźěli ßo tež Jeho Kral. Wyßz. prynz Jan Jurij. Wón wjeczerjeſche je ßwojimi wyſchkami w bróżni naſcheho prjedawſcheho kublerja, nětczíſcheho wumjeńkarja Michała Lebſy (Panzy). — 11. ſept. pſchicźeże tu ſaßo pólna artillerija, a běchu wſchitke bróżnje a kólnje ſ konjemi a wojakami napjelnjene, tak ſo dyrbjachu burja ßwoje woſy a pizu w nozy pſchi wulkim deſchczíku na dworje wonkach ſtejo měcź.

S **Kóſłow.** Pjatk tydźenja popołdnju je tu pſchi Bożim njewjedrje błyſk do ſchkowroncźeho ſchtoma, pſchi thěźi Bohuwěra Kozora ſtejazeho, dyrił. Błyſk je ſchtom horka rosſchcźěpił a ſ njeho ſkoru wotdrěł a po korjenjach dale jědźo w bliſkej rěczzy ßo do ſemje ſhubił. Na měſtnje, hdźež je ßo to ſtało, je wón do ſemje dźěru wudrěł. S powětrowym ſatſchaßnjenjom ßu ßo ſchkleńzy jeneho wokna Kozorez doma pukle.

S **Lipicza.** W holach połnózneje Łużizy ßu w poßlednim cźaßu ſaßo zyganſke bandy wokoło cźahale a po wßach po proſchenju khodźiłe a kranyłe. W Pßowjach ßu zyganjo żiwnoſcźerjej Ryſekej por ſchkórnjow a jenemu druhemu wobßedźerjej jenu kokoſch wſali. Tež naſchu wjeß je paduſchna zwólba domach pytała. Żiwnoſcźerzy Neumannowej ßu zyganſke dźěcźi jedyn pólny woſyk, kotryż Neumannoweje mjeńſcha dźowczíczka ſtražowaſche, wotwjeſłe. Hdyż dźěcźo maczeri praji, ſo ßu zuſe dźěcźi woſyk kranyłe, ßo Neumannowa hnydom ſa zyganami puſchcźi. Pſchede wßu jich wona doſcźeże. Wjedźechu ſe ßobu ſchtyri wulke woſy, tola żadyn mały woſyczk. Duż dyrbjeſche ßo Neumannowa ſ próſdnymaj rukomaj domoj wrócźicź. Hakle někotre dny poſdźiſcho wona ſhoni, ſo ßu zyganſke dźěcźi ſ kranjenym woſom prjedy zyganſkeje bandy po dróſy do prěbka khwatałe. W bliſkim lěßu zyganjo ſaſtachu a ßo do lěhwa ſlěhachu. Někajkeje pſchicźiny dla ßo woni ſwadźichu a ßo do pukow dachu. Jena zyganka, kotruż běchu krwawu ſbili, k Minakałſkemu lěkarjej pſchiúdźe, ſo by ju wulěkował. Njemóżemy wopſchijeeź, ſo wyſchnoſcź zyganam dowoli, po holach cźahacź a wjeßnych wobhdlerjow traſchicź. W nozy dźě ßebi nichtó njemóże ſwěricź, holu pſcheńcź, hdyż w njej zyganſke bandy lěhaja.

S **Kulowa.** Tudomna měſchczańſka piwarnja ma ßo hnydom pſchenajecź abo pſchedacź. Wſcho bliżſche wukaże pſchedßyda piwarńſkeje komuny. Wuſtojny piwarz měł ßnadź tu dobru warbu, dokelż tu żaneje druheje piwarnje njeje.

Se **Shorjelza.** (Khoſtańſka komora.) 15lětny Ernſt Petrik ſ Berwałda bě Bože ſtpicźe na łubju Sommerez hoſcźenza ſaléſł a ſ paduſchnym wotmyßlenjom dwě kſchini wocźinił a pſchejéſdźił. Pſchi tym je wón 17 hriwnow pjenjes, jenej ßkużobnej dźowzy ßłuſchaze, wucźuſchlił a kranył. Pſchipadnje ßo paducha dohladachu a jeho lepichu. Jeho k jaſtwu na dwě njedźeli ſaßudźichu.

S **Czorneho Khołmza.** Schtwórtk 21. ſeptembra budźe ßo tu ſkótna wuſtajeńza, ſ tudomnym měſtnym ratarſkim towarſtwom ſrjadowana, wotbywacź. Na njej ßo ſkót bliżſcheje wokolnoſcźe wuſtaji. Tajkele mjeńſche ſkótke wuſtajeńzy dyrbja ßo pſchichodnje po móżnoſcźi kóżde lěto wotměcź. Skótplahowarjej dyrbi ßo móżnoſcź poſkicźicź, kóżdolětnje pokaſacź, ſchto je dokonjał, a rosßudźeł dyrbi teho runja kóżde lěta ſkładnoſcź k pruhowanju měcź. Jenoż tak je móżno, jaßnje ſpóſnacź, hacź ßo ratarſke ſkótplahowanje ſběha abo hacź ſ wopjecźizu dże. Wuſpěſchne ſkótplahowanje budźe ßo wſcho hromadźe ſ 220 hriwnami a cźeßnymi diplomami mytowacź. Pódła teho ſměje ßo wobhładanje kobłow, k kotrymż ßu ßo hengſty, ſ wuběranſkej komißiju lětßa wubrane, pſchipuſchczíłe. Pſchi tym 100 hr. jako myta wudźěła. Woßebje budźe ßo na te kobły dźiwacź, kotrychż ſrěbzy ßo k wobhładanju pſchiwjedu. Pſchi mytowanju ßwini budźe móżno, woßebje kundroſam lěpſchiny dacź. Bjes dwěła plahowanje ßwini w naſchich ſtronach ſakczéwa a w tu khwilu dobytk wunjeße.

Woßebita komißija je ßo ſałożiła, kotraż ma hródźe a hnojowniſchcźa wobhładacź a ſtejniſchcźa poſtajicź, po kotrychż dyrbja ßo hródźe a hnojowniſchcźa mytowacź. W mjeńſchich hoſpodarſtwach ßo huſto na dźěłanje hnoja telko kedźbliwoſcźe njewaži, kotruż ßebi wón żada.

S **Nowneho** pola Sslepeho. Njehańbicźiwe paduchſtwo je ßo tu ſańdźenu ßobotu w nozy w domje Khryſtiana Wěrika ſkucźiło. Njeſnaty paduch ßo, każ ſ rědka hdy něchtó, na pakoſcźenje wuſteji. Tołſta cźma, kotraż tehdy běſche, je jeho hiſchcźe pſchi jeho ſłych wotmyßlenjach podpjerała. Każ ßo ſda, je po cźmje pſched domom ſtejo, pſches wokno hladajo wotkakał, hdyż ßu Wěrikezy do koża lehnycź ſchli. Sa khwilu, hdyż je wſcho wocźichko, je paduch pſches rěſanzu na łubju a potom po ſkhodźe dele do khěże a do jſtwy ſchoł. Wot tam je ßo do ſpanſkeje komory pſchiwacźił a ſ tholowom, na ſcźenje pſchi hłowach koża wißazych, móſcheń, w kotrejż ßo Wěrikowa tydźeńſka mſda, 18 hriwnow wucźinjaza, khowaſche, kranył. Po tym ßamym pucźu, po kotrymż je paduch pſchiſchoł, je wón tež ſaßo woteſchoł. To je ſ teho ſpóſnacź, ſo běchu khěżne durje rano, hdyż Wěrikezy ſtanychu, twjerdźe ſaßunjene. Najſterje je pakoſtnik tón ßamy njeplech był, kotryż je ßo pſched krótkim na wjazorych měſtnach nuts dobywał. Schkoda jenoż je, ſo polizija hižo dawno njeje tuteho nózneho ptaczka ſaßkapała a do klětki ſawrjeła.

Přilopk.

* (S elektriſkim woſom ſmjecźeny.) W Draždźanach je ßo na Lipſcźańſkej dróſy żałoßne njeſboże ſtało. Khěżeŕ Kacź ſpyta mjes dwěmaj ßo ſetkazymaj woſomaj, jenym mkyńſkim a jenym elektriſkim, dróhu pſchekrocźicź. Tola na njeſboże wón ßo ſakopnywſchi padźe a ßo ſ kołami elektriſkeho woſa rosmjecźe. Wón bě na měſcźe morwy.

* Jedyn ſkażeny poß je w Sakrawje pola Kösela ſchèſcź dźěcźi kubkoweho najenka Moſera ſkußał. Wobżaromne dźěcźi ßu ßo dla wulěkowanja do Barlinſkeho Paſteurſkeho wuſtawa póßłałe.

* (Pjatniki.) W ßedmohródſkej gmejnje Brydźe je burowka Saveta Domineſku pjecź hólzow porodźiła. Pjatniki ßu ßo wuſchcźiłe; pſchi żadnej zyrkwinſkej ßwjatocznoſcźi bě wulka ßyła ludźi pſchitomna. Dwejo ſ tych hólzow ſtaj hižo wumrjełoj, cźi druſy a macź ßu cźili a cźerſtwi.

* Roshorjazy podawk je ßo wutoru popołdnju na Kalawſkim dwórniſchczu wotmĕł. Jenu młodu holzu tam njewobſchkodżenu pſched lokomotiwinymi kołami ſpĕżechu, hdyž bĕ ju lokomotiwiny rumowak nĕhdże 6 kroczelow pſched ßobu wlekł. Podawk je ßo takle mĕł: Pinczniza dwórniſchczowoje reſtawrazije hiſchcze w poßlednim wokomiku, hdyž ßo wojeńſki czah hižo pomału hibaſche, jenemu podwyſchkej pomałku poda a ſa to ſapłaczenje doſta. Pjenjeſy jej wupadżechu. W bliżſchim wokomiku po próſdnjej koliji tworowy czah pſchijĕdże, kotryž lokomotiwnik Kathert ſ Khocźebuſa wjedżeſche. Kathert bĕ ßo pinczniziy, jenož hiſcheze dżeßacz kroczelow wot czaha ſdaleneje, dohładał, a hnydom napſcheczu paru da, ſ czimž ßo wona wĕſtej ßmjerczi wukhowa. Kathert je hižo pſched lĕtom ſe ßwojej rosßudżenoſczu w poßlednim wokomiku pola Uhsmannsdorfa wulkemu njeſbożu wobrół. Hdyž wón tehdy jedyn ſpĕſchny czah wjedżeſche, jón wón tak nahle ſaſtaji, ſo ßo ſraženja do druheho czaha ſminy.

* Dwaj człowjekaj ſtaj ßo ſpalikoj w Schönheidże w ſakſkich rudnych horach, hdyž ßo tam tſi khĕże wotpalichu.

* Satraſchne rosbuchnjenje dynamita je ßo we wuhlowej jamje Niwzy pola Ssoßnowizach w Schleſynſkej ſtako. Dwaj hewjerjej ßo do kruchow rostorhaſchtaj, tſjo ßo morichu a nĕkotſi ßo czeżko ſranichu.

* (Swada mjes dżĕłaczerjemi.) Pſchi nowotwarje w Biskupizach pola Poſnanja wudyri mjes dżĕłaczerjemi ſwada. Dżĕłaczer Sklepyk ſ Jerſiz bu wot ſwadniwych tak wobſchkodżeny, ſo na ßwoje rany wumrje.

* Wulki ßnĕh je w Tyrolſkej panył. Wot njedżele je wón pospochi ſchoł a na horach hacz do 1200 metrow dele doßaha. Na Bremerſkim pſchekhodże ßnĕh pół metra wyßoko leži.

* (Czeknjenz ſ jaſtwa.) S Neapla pißaja: Pſched nĕkotrymi dnjemi je ßo brigantej (rubjeżnikej) Giuſeppje Muſolinje, kotryž bĕ k jaſtwu na czaß żiwjenja wotßudżeny, radżiko, ſ khoſtarnje w Gerace twochnycz. Wón je ßo do ßwojeje domiſny, do Aspermontſkich horow, w Kalabriſkej dobił a ßo nĕtko krwawnje nade wſchitkimi wjeczi, kiž ßu w jeho prozeßu pſchecźiwo njemu ßwĕdczili. Jeho poßledni wopor bĕ gmejnſki poßłużobnib ſe Sant' Aleſſio, kotryž ſe ßwojim wóßomlĕtnym ßynom ſ jeneje ßłużby do Sant' Aleſſio domoj dżeſche. Brigant bĕ na dróſy na njeſbożowneho łakał. Wón kaſaſche jemu, rucze ßo poklaknycz a wótczenaſch wuſpĕwacz, dokelž dyrbi wumrjecz. Wbohi muż ßo njewobarajzy do ßwojeho dóńta poda. Ale jeho ßyn wopſchija mordarjowej kolenje a proſcheſche jeho: „Skónzuj tola radſcho mje, ale niz mojeho nana. Wopomń, kak budże moja macz płakacz, hdyž nana ſatſĕliſch. A ſchtó budże ßo potom ſa naß wſchitkich ſtaracz?" „Czińi, ſo precz pſchińdżeſch," wutwrjeßny brigant. „Ty mi niczo czinił njeżyj, ale twój nan." Na to wón do wboheho nana tſĕli. Tón hólczez pak njeſhubi ßwoju duchapſchitomnoſcz. Hdyž widżeſche, ſo je jeho nan po tſjóch kułkach, kiž bĕ mordaŕ do njeho tſĕlił, hiſchcze żiwy, wón do wßy khwataſche, wołaſche po pomoz a wrócźi ßo po nĕkotrych mjeńſchinach ſe ſchtyrjomi mużemi a ſ lĕkarjom k ßwojemu nanej. Ale wſcho bĕ podarmo. Hižo duzy domoj wopor njeczłowſkeho rubjeżnika duſchu wudycha.

* (Powodżenje w Ruſkej.) W pſchiwolgaſkich krajinach je ßo wjele deſchczika naſchło. Niżiny ßu ßo póczrjeke. Na polach je ßo wjele ſchkody naczinilo.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Hižo pjecz krócz khoſtany czeladnik K. A. Schwanitz bĕ ßebi, hdyž na Nadżanowſkim knjeżim dworje ßłużeſche, ſa prĕnje ſchtyri njedżele ßwojeje ßłużby woſpjet mſdu do prĕdka żadał. Dokelž ju wón kóżdy krócz pſchepi, jeho 22. jul. kubłowy pſchedſtejeŕ Falka ſ jeho żadanjom wotpokaſa. Sſo teho dla rosnjemdriwſchi Schwanitz blido, ſa kotrymż Falka ßedżeſche, ſhrabny, wuſbĕhny jo a jo na Falku czißny. Tutón pſchi tym ſnak ſe ſtółzom na ſemju padże a ßebi nĕkotre kule do hłowy nabi. Potom ßo Schwanitz na Falku wali a jeho ſlĕ pſchemorſka. Falka ſa żandarmeriju póßła, ſo by ßo ſpjecziwy czeladnik wotwjedł. Hdyž dwaj żandarmaj do dwora pſchińdżeſchtaj, ßo Schwanitz do ßwojeje komory ſamkny. Żandarmaj ſ mozu durje woczińiſchtaj, tola Schwanitza ſajecz, njebĕ ßnadne dżĕło. Hakle po ſchtwórcz hodżinſkim bĕdżenju ſamóżeſchtaj dżiwucha pſchewinycz a wuwjaſacz. Wobſkorżeneho dla czĕlneho ſranjenja a dla ſpjeczowanja pſchecźiwo ſtatnej mozy k jaſtwu na dżeßacz mĕßazow ſaßudżichu.

Leßna witka je 14lĕtny ſchulſki hólz Ernſt Hermann Ryczeŕ, Mitaſch rĕkazy, ſ Krakez. Wón 20. junija ſ pomozu rĕbła ſ woknom do komory czeladnika Sedlika ſaleſy a tutemu 14 hriwnow pjenjes krany. Pjenjeſy ßo w ſamknjenym lutowanſkim kaſchcziku w khamorje khowachu. Ryczeŕ kaſchczik roſpaczi a ßo pjenjes ſmozowa. Młodoſtneho njekhmanika, kotryž je hižo ras pakoſczenja dla pokhoſtany, k jaſtwu na tſi mĕżazy ſaßudżichu.

Kowaŕ J. R. Heſcha ſe Sswinarnje mĕjeſche ßo czeżkeho czĕlneho ſranjenja dla ſamolwicz. Wón bĕ ßo 29. meje rano na ßwoju żonu roſczerczik, dokelž ta, mĕſto ſo by pomoznikej khoſej ſwarika, pſched kowarnju po dróſy wokolo khodżeſche. Heſcha, kotryž bĕ hakle wokolo tſjoch hodżin rano ſ korczmy domoj pſchiſchoł a tam w 7 hodżinach hižo ſaßo pobył, ßwojej żonje, dokelž na njeho njepoßłuchaſche, kruwjazy powjas wokolo ſchije ſadżerny, ſo by żonu domoj dowjedł. Pſchi tym żona na ſemju padże. Gmejnſki pſchedſtejiczeŕ hroſnej wadżenzy kónz ſczini, kotraż bĕ ßußodne żony a dżĕczi pſchiwabiła. Heſchi hrubeje njewuſchnoſcze dla 30 hriwnow pjenjeżneje pokuty abo jaſtwo na ſchĕſcz dnjow pſchißudżichu.

K ßejmſkim wólbam we woßmym wólbnym wokrjeßu.

Hacz ja runje njebybdlu
W woßmym wólbnym wokrjeßu,
Hdżeż do ßejma ſakſkeho
Wolicz hotuja nĕtk' ßo,
Dha mi tola naleži,
So by Sserbam we ßejmi
Mĕſto njejſchkle ſhubjene,
Ssnadż pſches wólby njezyłe.
Tak pſched wjele lĕtami
Hižo pißach w Nowini,
Hdyž we woßmym wokrjeßu
Ssejmſke wólby mĕjachu.
A tak dżenża ſ noweho
Dowĕru mam do teho:
So b'dża Sserbjo woßebje
Saßo dżerżecz hromadże.
Duż wſchak ſ nowa wuſwolcze
Sſławnoh' Sserba, kotryž je
Hižo tajki dołhi czaß
Saſtupił we ßejmje waß.
Wón je kubleŕ we Khróſczizach
Ssrjedża tam we ßerbſkich wßach
A je ſnaty wſchudże doſcz,
So ma we ßejmje ſamóżnoſcz.
Tajki muż wſchak ſawĕſcze
Wjazy płaczi we ßejmje,
Hacz ſchtó druhi, kotryž je
S wopredka drje bojaſny.
Nowy wólbny ſakoń je
Hiſchcze khĕtro njeſnaty,
Ale nichtó teho dla
Njewoſtaj ßo wolenja.
Hdyž tam ſaßo budżetaj
W ßejmje ßedżecz Sserbaj dwaj,
Njeſapomńtaj na Sserbow,
Wo to proſchu dżenża jow.
Hdyž tam ſaßo jednanja
Budża żeleſnizow dla,
Saſtuptaj ſa Łużizu,
Żeleſnizow khudobnu.
W Sserbach nĕtko, każ ßo ſda,
Żeleſnizu natwarja,
Sady kóżdej' poßleńzy
Nimo hicz pak njemóże.
Jara wjele bych mohł ßnadż
Dżenża hiſchcze napißacz,
Tola njecham Nowinu
Wobczeżowacz pſches mĕru.

W Bukojnje, 15. ſeptembra 1899.

Falka, g. p.

Hudanczży.

39.	40.
Se ſchtyrjoch ſtronow pſchikhadża, A ſ kóżdej hinak pſchinoſcha: Wot wjeczora ma mokrinu, Wot ranja noßy ßuchotu, Wón czopły khodżi ſ pokodnja, A ſymny je ſe ßewjera.	A njech tez nima żanej' huby, Wón ſbĕha jaſyk czerwjeny; Tez njejßu narostke jom' ſuby, A ſkuża cze, hdyž bliſko ßy; Wón njeſbudżeny w drjewje ſpi, Jo potom ſjĕ, hdyž wotucźi.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho czißła:

37. Blido a jeho kaſchczik. 38. Kołbaßa.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lĕcze 1899 dotal nahromadżiło: 5702 hr. 87 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđżelniziy: Czim mjenje my tu ßmy, czim wjazy dawamy: 50 + 70 + 71 + 17 np. a 10.—12. dopißniza „ßmilneje duſche" 60 np. =	2 = 68 =
W „Katholſkim Póßle" czißło 36. lĕta 1899 hižo kwitowane:	
Delanſka patentna komißija 20 np. + 70 np. C. D. 50 np. = ...	1 = 40 =
Hromadże: 5706 hr. 95 np.	

S dżakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje".

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdżiſcho wocźiſchczi.)

Wosjewjenje.

Wójnske ministerstwo ma myßle, w lětuschej nasymje **polnolětne** konje jako remonty kupowacź dacź.

Remontske wiki

smeja ßo w **Lubiju** na nowym torhoschczu **27. septembra t. l.** pschipoldnju w 12 hodźinach.

Kupowanske wuczinjenja:

1. Pschedawarjo maja ſ wopißmom polizajskeje wyschnoscze ßwojeho bydlischcza dopokasacź, so je pschedstajeŕ ſ najmjeńscha wot 2 lět pschedwjedźeneho konja wobßedźak. — Pschipuschczne abo srěbzowe wopißmo ma ßo, jeli so ßo njeje shubiło, ßobu pschinjesćź.
2. Konje dyrbja 4—7 lět stare bycź. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — 1 meter 60 centimetrow a niz wjazy dyźli 1 meter 68 centimetrow wyßoke bycź.
3. Schumjele, srěbzy (hengsty) a pschisrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja sa wschě brachi po §§ 899—929 krajnych sakońskich knihow sakskeho kraleſtwa (sakońske a wukasne kopjeno ſ lěta 1863, strona 109 a dalsche) a pschecźiwo njepoczinkej kopanja na czaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane spósnate konje ßo pschedawarjej hnydom sapłacźa a ßo na měscze wotwosmu.
6. K kóždemu konjej ma pschedawaŕ bjes woßebiteho sarunanja pschidacź:
   1 nowu wusdu ſ dźerźazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu hłowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

W Draźdźanach, 7. augusta 1899.

Wójnske ministerstwo.

Awkzija.

Na kuble cźišło 1 w **Myschezach** budźa ßo
wutoru, 26. septembra t. l., dopołdnja w 9 hodźinach
wschón żiwy a morwy inventar, 3 konje, 9 krowow, jałojzy, cźelzy (cźelata), ßyno, ßkoma, 6 wosow, maschiny, rólny grat, hospodarski grat, konjazy grat atd. sa hotowe pjenjesy na pschewaźowanje pschedawacź.

Wobßedźeŕ.

Sahrodniska żiwnosćź
na pschedań.

W Trjebjenzy je sahrodniska żiwnosćź cźišło 16 ſ polom a łuku wobstejnoscźow dla hnydom so ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Żiwnosćź na pschedań.

Żiwnosćź cźišło 28/29 w Jeńkezach je se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.

Na Židowje je **khěża** cźišło 82 ſ 3 kórzami pola pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja na Židowje cźišło 35.

W Sajdowje p. Mak. Wjelkowa je **khěża** cźišło 6 se sahrodu na pschedań abo na pschenajecźe. Wscho dalsche je pola wobßedźerja shonicź.



Pyta ßo

burski kóń bjes bracha, spěschny, smérny a po móżnoscźi bruny, ßrěnjeje wulkoscźe po 500—600 hriwnach. Wscho dalsche je shonicź w wudawarni „Sserb. Nowin."

Sswinjazy wobżerny pólber, kotryż wobżernosćź wubudźuje a kormjenje połóżuje, porucza



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschecźa winoweje kicźe.

Kosaze koże,

howjase a cźelaze koże, kaniklaze, sajecźe, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaź tež wowcźe koże a wowcźu wołmu kupuje po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange
pschi żitnych wikach
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Zigary.

Wjetschu dźělbu **zigarow,** pschi pschedewsaczu pschedawarnje nasad stajenych, nětkole po khětro poniżenych płaczisnach wupschedawam, jako:

Import **prjedy 6 np., nětko jenoż po 5 np.,**
10 schtuk po 43 np., 100 schtutk po 3 mk. 75 np.

Hamburgska **prjedy po 5 np., nětko jenoż**
10 schtuk po 40 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

Bremske Java **prjedy 4 np., nětko jenoż**
10 schtuk po 30 np., 100 schtuk po 2 mk. 80 np. atd.

300 schtuk zigarow jenoż po 8 mk.

Tobak w pakcźikach prjedy po 10 np., nětko po 7 np., dróbny krany **rjepikaty tobak** punt hižo po 16 np., **amerikanski rjepikaty tobak** punt po 20 np. a 25 np.

Ernst Lehmann,
w Budyschinje, na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.
prjedy **Khorla Pötschka.**

Khojej paleny,

kampinas punt po 80—90 np.,
Winska měschenza punt po 100 np.,
Neilghery „ „ 120 np.,
němski khojej „ „ 140 np.,
lěpsche druźiny po 160, 180 a 200 np.

Wschě druźiny jara derje ßłodźa a ßu w parnym ßmudźaku palene.

Saßopschedawarjam ßo tuńsche płaczisny wobliczja.

H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokoreczak cźišło 170.

Ssuschene ßlowki,
wulke a ßłódke, punt po 22 np.
porucza **Korla Kahrowe.**

2500 hriwnow
ßo lětża k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalsche je shonicź psches rěcźnika **Wessera.**

Lanolin
kopytowy a kożowy tuk
w najlěpschich druźinach poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Koprowy vitriol
k naczinjenju pschenźy
je najlěpschi dostacź pola
Měrschez bratrow naßlědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Pschepołożenje kózkarstwa.

Wot **1. oktobra t. l.** ßo moja **pschedawarnja pjelsezowych tworow, klobukow a mězow** na **bohatej haßy 5** pódla **Schlesingerez** drastoweje pschedawarnje namaka.

S poczesczowanjom

C. E. Rinke, kózkarski mischtr w Budyschinje
nětkole hischcze na żitnej haßy 5.

K pschedźělanju
ßo noschene **mużaze kożuchi, żakety, żonjaze kożuchi** hižo nětkole pschijimaju a dźěło ßo tunjo wobliczi.

Pschepołożenje pjekarstwa.

Swojim czesczenym ßerbskim wotebjerarjam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwoje pjekarstwo wot 12. septembra do ßwojeje ßamßneje khěże

na hospitalskej haßy cźišło 2

pschepołożił. Sa dowěrjenje, mi hacź dotal w bohatej měrje spożczene, ßo wutrobnje dźakujo, proschu jo tež do mojeho ßamßneho doma pschenjesćź. Budu ßo tež dale ßwěru prózowacź, jenoż cźistu a derje ßłodźazu tworu podawacź a ßebi ßwoje dotalne dobre mjeno sdźerźecź.

Ernst Löschau, pjekarski mischtr
na hospitalskej drósy cźišło 2
na rózku rózoweje haßy.

Wólby do krajneho ſejma.

W bliſchim cžaßu ſměje ßo wudoſpołnjaza wólba we 8. wjeßnym (Kamjenſkim) wólbnym wokrjeßu,

Wſchitkich derje ſmyßlenych, kraloßwěrnych wuſwolerjow teho dla należnje napominamy, jenož tajkim wólbnym mužam ßwój hłóß wotedacź, kotſiž ſa to rukuja, ſo ßo naſch dotalny krajnoßejmſki ſapóßłanz

knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróſcžizach,

kotryž je ßo hižo ſe ßwojim ſkutkowonjom w krajnym ßejmje wupruhował, ſaßo wuſwoli.

Woßebje na to kedźbliwe cžinimy, ſo chžyli ßo wuſwolerjo ſkerje lěpje w jenotliwych wólbnych podkrjeßach wo poſtajomnych wólbnych mužach ſjenocžicź, ſo bychu ßo hłoßy njerospjerſchiłe.

W Budyſchinje. 6. ſeptembra 1899.

Pſchedßyda konſervatiwneho towaŕſtwa w III. ſakſkim khěžorſtwoßejmſkim wólbnym wokrjeßu.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć
wotměje jutře njedźelu **17. septembra**
dźiwadłowy wječor.
Předstaji so nowa krasna wjeselohra. Přistup budże kóždemu dowoleny.
Započatk ½8 hodźin. Po dźiwadle reje.
Předsydstwo.

Do Radworja!

Njedźelu 24. septembra wuhotuje spěwaŕske towaŕstwo „Meja“ w Radworju w Delanec hoſćencu **serbski koncert,** k kotremuž so wšě serbske towaŕstwa a jenotliwcy wutrobnje přeprošuja.

Započatk z dypkom ½8 kodźin.

Po koncerće **bal** jenož za wopytowarjow.

Předsydstwo.

Pſchi rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi **ßadaŕſkej** a **ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjednocženej, ßo ſymſki ſemeſter wutoru 24. oktobra t. l. ſapočznje. Pſchipowjedźenje k woběmaj ſchulſkimaj wodźělenjomaj pſchijima a dalſche rad wukaſa

direktor **J. B. Brugger.**

Koprowy vitriol
(mjedźanu ſerſawoſcź) zyły a tołcženy
k naczinjenju pſcheńzy jara tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak cžißło 33.

K naſymſkemu hnojenju
po najtuniſchiſch płacžiſnach poručam
ßyru a parjenu loſcžinu
amoniak ſuperfoſſat,
pruſki guano, rybjazy guano,
Domaſchowu muczku pp.,
kruchaty kalk k hnojenju atd.
Pſchi potrjebje proſchu ßo dobroczźiwje na mnje wobroczźicź.
Emil Lebelt
w Budeſtezach.

Tołſty ßuſcheny połcź punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tucžne **ßuſchene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cžerſtwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucža
Otto Pětſchka
na žitnej haßy.

Maſchinſki wolij
poručataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolineum
najlěpſchi a najtuńſcho poručataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Dawam k wjedźenju, ſo nětko też
dźěcžazu draſtu
pſchedawam. Pſchi potrjebje proſchu ßo na mnje wobroczźicź.
C. Bauch, krawſki miſchtr
w Njeßwaczidle.

Rjanu pſcheńcžnu muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucža
Hrubjelcžanſki mlyn.

Běłe khachlizowe khachle a **wokna** ma tunjo na pſchedań
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy 18.

---

5 kanapejow
najwjetſcheje a najmjeńſcheje druźiny ma zyle tunjo na pſchedań
Hermann Seikritt,
tyſcheŕſki miſchtr na ſadnjej bohatej haßy 4.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np., **mjedowy ſyrup** punt po 25 np. porucža
H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoreczak cžo. 170.

Sſłužobna holza ßo pyta. Samolwicź na hoſchiz haßy cžißło 32 po 1 ſkhodźe.

14—15 lětnu holzu, kotraž ma luboſcź k dźěcžom, do lohkeje ßłužby pyta **C. G. Stange** na bohatej haßy 3.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“
změje jutře **njedźelu 17. sept.** popołdnju w 4 hodźinach w Křižanec hoſćencu posedźenje, k čemuž přećelnje přeprošuje **předsydstwo.**

Do Minakała!

Njedźelu 17. ſeptembra budźa pſchi ſkładnoſcźi ſchulſkeho ßwjedźenja **reje** ſ hudźbu Adolfſkohěcžineje kapały.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje
hoſcźeńcź **G. Pjetaſch.**

Do Rakez!

Kedźbu!

Koža budźe dróžſcha, płacžiſny ßo ſkoku powyſchuja. Schtóž chce hiſchcže po ſtarych płacžiſnach kupowacź, njech k knjeſej **Zawnikej** w Rakezach dźe; tón ma hiſchcže 50 dźěłanſkich ſchkórnjow wſchěch druźinow po ſtarej płacžiſnje na ſkładze.

Pjekaŕſkeho wuczobnika
hnydom pyta pjekaŕſki miſchtr **E. Domſchka** w Hornjej Wjaſońzy.

Kowaŕſkeho pomoznika do trajneho dźěła pyta kowaŕſki miſchtr **Weinhold** w Budyſchinje na ſwonkownej lawſkej haßy.

Tſjoch rólnych pohonczow a tſjoch wolazych k nowemu lětu 1900 pyta knježi dwór w Bareze.

Wotroczźy, ßrěnkojo, pohonczojo, wolazy, kuchaŕki, ſtwinſke holzy a hródźne dźowki ßo pytaja w **Klukſchu** cžißko 53a.

Sſłužobne holzy do lohkeje ßłužby, pěſtonče, dźowki, wotroczźkow, pohonczow, tſeczakow, dźěłaczźeŕſke ßwójby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy.

Hejtmanow, wotroczźkow, pohonczow, ßrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłaczźeŕſke ßwójby pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Dźak
praju tſjom kmótram ſ Khr. a J., kotſiž njedźelu 3. ſeptembra khwile njemějachu, mojemu dźěſcźu kmótſicź. W. F. w K.

Wutrobny dźak do rowa
a **„Sapłacź Bóh!“** ßo praji njebocźicźkej **Madlenje** ſwud. **Wjelinej** rodź. Pěſkarjez w Rodezach, kiž je ſa miſionſtwo mjes pohanami 1500 hr. wotkaſała, a je ßo tutón rjany dar pſches jejnu pſchichodnu dźowku, Hańžu ſwud. Wjelinu w Pomorezach, podpißanemu luboſcźiwje wupłacźił.

W Bukezach, 13. ſeptembra 1899.

Kubiza, faraŕ.

(K temu cžißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. septembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

11 septembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—38	63—67
awstriske	34—38	63—67
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—33	60—62
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	29—31	56—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	53
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—31	56—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	27—28	53—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	50—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	31—33	56—59
3. ßnadnje pizowane	—	54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	74—78
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	68—73
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	43—44	56—57
2. mjaßne	42—43	55—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—41	50—54

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3198 měchow.	W Budyschinje 9. septembra 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 14 septembra 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	12	8	24	7	65	8	24
" žołta	7	65	8	12	7	35	7	94
Rožka	7	31	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	6	43	6	79	6	33	7	17
Wowß	6	30	7	50	6	—	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	2	40	2	80	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Sskoma 600 "	17	—	20	—	16	—	18	—
Proßata 1002 schtuk, schtuka	3	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: **korz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacž 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 80 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 12 hr. — np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np.**

Na Burshy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr — np., rožka wot 7 hr 34 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np.

Wjedro w **Londonje** 15. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 16. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. diakonus Sarjenk žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ša twar zyrkwje w Brockawje w Vogtlandskej.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Khorla Bohuwěr Pawoł Nachbar, pjekař w Löbtawje, s Marju Theresiu Glawschez w Malym Wjelkowje. — Ernst Richard Reuther, molerʼ w Draždžanach, s Emmu Berthu Försterez na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Erich, Khorle Schmidta, sahrodnika w Tšelanach, ß. — Emma Elsa, Jana Hansa, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 7. septembra: Erich, Khorle Schmidta, sahrodnika w Tšelanach, ß., 13 d. — Elsa Marja, njemandž. dź. w Kelnje. 1 l. 6 m 26 d. — 8. Helena, Ernsta Brody, khěžerja a fabrikskeho kowarja w Dźěžnikezach, dž., 5 m. 26 d. — 9 Alwin Fritz, Handrija Maxa Wesera, khěžerja a kamjenjeczeßarja w Jenkezach, ß., 2 m. 13 d. — 11. Jan Ernst, Jana Piwarza, kublerja w Bórku, ß., 1 m. 4 d. — 13. Ernestina Pětrkez, njebo Handrija Měrscha, džełaczerja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 76 l. 1 m. 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

16. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 7 hodźinach žerbsku spowjedź, farař Mrosak w 8 hodž. žerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

Do Rakez!

Emilia swud. Dobrizowa,

pschedawarnja materialnych tworow,

ma skład

czerwjeneho a běleho wina, Sherryskeho, madeiraskeho a tokayskeho

a druhich **medicinalnych winow,**

kaž tež

schampanskeho wina, ruma, kognaka, araka atd.

s winoweje pschedawarnje

Pawoła Giebnera w Budyschinje,

a porucza tele wina **po originalnych płaczišnach.**

Pschenżu a rožku po najwyschschich płaczišnach kupujemoj a **muku a pizu** sa žito samenjamoj. Poruczamoj tež ff. **pschenicznu muku,** kaž tež wschě **pizne žrědki** po najtunischich płaczišnach

Heinke & syn

w hamorskim młynje w Budyschinje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

porucza

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, ßymjenjow a piznych žrědkow.

Naumannowe Germania-kola

kaž tež druhe wupruhowane wudželki, tež někotre rovery s pneumatiskej wobruczu, hischcze jara rjane a derje sdžeržane, hižo po 70 hriwnach porucza

Khorla Zug,

pschedawarnja jězdnych kołow a schijazych maschinow w Rakezach.

Warjeński hróch

liter po 20 np.

porucza **Khorla Kahrowe.**

K desinfekziji

pschi pokhromje mjes howjaßym skotom porucza

chlorkalk,

karbolowu kißalinu,

kreolin,

lysol,

želesowy vitriol

atd.

w stajnje czerstwej a najlěpschej tworje tunjo

Otto Engert,

en gros **drogownja** en détail

na snutskownej lawskej haßy.

Wschě 1. oktobra ſapłaczomne tukrajne a wukrajne kupony hižo
15. ſeptembra t. l.
bjes khóſtow a po najwyſchſchich móżnych kurſach ſ pjenjeſami ſaměnjamoj.
Derje ſo danjaze hódnoſtne papjery mamoj ſtajnje na ſkładze.
Schmidt & Gottschalk.

?

Hdże je **dobry** khofej doſtacź?
Pola
khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 4.

Sswój wulki wubjerk
ſyreho a paleneho
khofeja,
a to **paleny khofej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacź do 2 mk.,
ſyry khofej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk.
hacź 1 mk. 50 np.
jenoż w dobrych, čiſtych, derje ſkłodźazych a ſporych družinach po najtuniſchich płaczíſnach porucza
Ernſt Lehmann
w Budyſchinje,
prjedy **Khorla Pětſchka**
pódla mjaßowych jědkow 7,
rózk ſchuleríſkeje haßy.
Pola mje ſo ſerbſki rěcźi.

Deki
na ſchwadliſke blidko,
komodowe deki,
blidowe deki
blidowe ruby,
ſerviettу,
trjenja
porucza
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy čiſło 18.



Hdże ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?
Pola
G. Magera na ſerbſkej haßy 11.

Sčzinowe plerźenje
k wjerćham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſti miſchtr
na walſkej dróſy 14.

Czeßny diplom Bronſowe medaille III. myto
a czeßny diplom



I. myto. I. myto.

Njedoſcźehnjene po rjanoſcźi a pſchihódnej ßedźazej formje ßu
Engelhardtowe ſchkórnje
po amerikanſkim ſtilu,
wone ßu najwoßebniſche mužaze ſchkórnje nětčźiſcheho cźaßa.
Jeniczka pſchedawarnja w Budyſchinje pola
Heinricha Mohra, ſchewſkeho miſchtra
na ßukelnſkej haßy 14.

Paul Kriſteller
na bohatej haßy ſ napſchecźa hoſcźenza winoweje kicźe
porucza ßwój hoborſki ſkład wſchěch pomyßlnych družinow
trajneho
wobucźa
ſa mužſke, žónſke a dźěcźi
po zyle woßebje tunich płaczíſnach.
Wuporjedźenje ßo wobſtara. Wobucźe ßo po měrje dźěła.

Běrny ſběraze maſchiny
najnowſcheje a najlěpſcheje konſtrukzije
porucza po tunjej płaczíſnje ſ rukowanjom
Robert Hahn,
maſchinſka fabrika w Budyſchinje.
Saſtupjerjo ßo pytaja.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölkle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Palenzy
w najwjetſchim wubjerku,
jednore, dwójne, kaž tež
likěry
jenoż w derje ſkłodźazych hódnoſcźach po najtuniſchich płaczíſnach porucza
Ernſt Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchka,**
pſchi mjaßowych jědkach 7
na rózku ſchuleríſkeje haßy
Pola mje ſo ſerbſki rěcźi.

Kedźbu!
Kedźbu! **Kedźbu!**
Zyle. tučzne **howjaſe mjaßo**
punt po 50 np.,
polcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy čiſło 4.

Draždźanſki jědźny raſß
punt po 16 np.
porucza **Khorla Kahrowe.**

Wolijowe barby
we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbicźe wſcheje družiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płaczíſnach
Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
ſnapſchecźa turnarnje.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Wobraſy
(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ woblukom wobdadźa,
domowe zohnowanja a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczíſnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poručzejo kedźbliwe čzinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 38. Sobotu 23. septembra 1899. Lětnik 58.

Čejesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kněžor je sańdźeny tydźeń połodnischu Schwedsku wopytał. Hdyž wón w Malmöhu na brjóh stupi, jeho schwedski krónprynz powita. Wot tam kněžor do Eriksdala na honćtwu sa žornami wotjědźe. Hubjeneho wjedra dla pak žo honćtwa bórsy skónczi.

— Kněžora Wylema na jeho pućowanjach, hdźež žo hodźi, psched mózhnymi anarchistiskimi nadpadami schkitowacź pytaju. Pschi jeho poślednim pućowanju po Elsažu, Württembergskej a Badenskej žu žo nadpadne wobhladniwostne naprawy cźiniłe. Prjedy hacź kněžor do Stuttgarta pschijědźe, dyrbjachu žo wokna tamnischeho residenzneho hroda sabicź. Stuttgartske dwórnischczo bě na nětkotre hodźiny do pschijěsda a po wotjěsdźe sawrjene. Pschi wotjěsdźe žo zyła Stuttgartsko-Karlsruhesa cźara se žandarmami wobžadźi.

— Pschi wólbje do kněžorstwoweho žejma w Pirnaskim wokrježu je reformar Lotze 10,495, sozialdemokrat Fräždorf 11,450 a žwobodomyślny Strohbach 1814 hłosow dostał. Dokelž po tajkim žadyn s tsjoch kandidatow absolutnu wjetschinu, to je jedyn hłóš wjazy połojzy wschěch wotedatych hłosow, dostał njeje, směje žo wukalanska wólba mjes Lotzu a Fräždorfom. Sswobodomyślni směja pschi wólbje rossudźicź; komuž woni žwoje hłosy pschiwobrocźa, tón budźe s dobycźerjom.

— Draždźanski krajny žud strajkowarjow cźežko khosta, kotsiž k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow wot dźěła wotdźeržuja. Jeneho murjerja, kotryž bě jeneho k dźěłu swólniweho towarscha k wutrobje storcźił a jemu na nohu stupił, je Draždźanski krajny žud k jastwu na pjecź měžazow sasudźił.

— S jeneje pišarnje druheje artilleriskeje brigady we Würzburgu w Bayerskej žu žo pjecza wschě tajne mobilisazyske plany kranyke. Na serjanta Josefa, kotryž je žo psched nětkotrymi dnjemi shubił, tukaja, so je paduchstwo skucźił. — Po druhich powjescźach je wón jenož pjenjesy a nětkotre tajne službne knihe kranył.

— Skorži žo na to, so je w bayerskim wójsku mało sahorjenja sa němske kněžorstwo. Offižerski korps 1. pěschkowskeho regimenta w Mnichowje chzyscze wopomnjecźe sałoženja němskeho kněžorstwa žwjecźicź a žebi teho dla žobuskutkowanje regimentskeje kapały žadasche. Regimentowy komanděr pak žo temu sarjekny. Offižerojo žo na to wotwołachu, so je jim dowolene, kapału ras sa měžaz k žwojim samžnym samyślam wužiwacź a teho dla kapału k temule samyślej žadaju. Komanděr wotmolwi, so wschak móža kapału k kóždemu druhemu samyślej měcź, tola niz k žwjedźenjej sałoženja němskeho kněžorstwa. — Druhi podobny podawk je žo w kralowskim bayerskim kadetnym korpsu w Mnichowje měł. Narodniny Wylema II., jako najwyschscheho roskasowarja sjenoczenych němskich wójskow, dyrbjachu žo žwjecźicź. Kaž njebě hinak wocźakacź, chzychu kněžorej žławu wunjesćź. Tole samo žo rosumjaze hołdowanje komanděr kadetneho korpsa sakasa.

Awstriska. Sa noweho Pražskeho arzybiskopa je knježerstwo žwobodneho knjesa Skrbenskeho, kanonika Wołomuzskeje kapitole w Kroměržižu, postajił. Wón je hakle 36 lět stary. Po rodźe je wón Cźech.

— Dny nětcźischeho awstriskeho ministerstwa žu pjecza liczene. Wscho wot teho wotwisuje, hacź Polazy cźěsko-pólskemu swjaskej žwěrni wostanu, abo hacź žo k Němzam pschiwobrocza. W tu khwilu sdadźa žo woni hischcze twjerdźe na stronje Cźechow stejecź. Knježerstwo by rad Němzam we wschěch jich žadanjach k woli było, jeno so bychu kněžorstwowemu žejmej sažo porjadnje dźěłacź dali. Tež Cźesscha chzedźa s Němzami jednacź a wuprawowacź, tola jenož na sakładźe połneje runoprawosćze němskeje a cźěskeje rěcze pschi wschěch wyschnosćach. Cźesscha wobsteja dale na zyłosći a njerosdźělnosći cźěskeho kralestwa a budźa žo pschecźiwo temu se wschěmi žrědkami pschecźiwjecź, so bychu žo Cźechi do němskich a cźěskich Cźech dźělike.

— Dołholětne žadanje morawskich Cźechow, sałoženje cźěskeho technika w Brnje, je žo dopjelniło. Cźesscha směja nětko dwaj technikaj, jedyn w Prasy, druhi w Brnje. Tola s tym njejžu hischcze spokojeni, žadaju žebi sałoženje hischcze jeneje tajkeje wyšokeje schule w Cźechach, dokelž nětcźischa sa schtyri milijony Cźechow njedosahaja.

— W Cźechach žo Němzy mjes žobu wadźa. W Chebje (Egru) žu žobustawy tamnischeho wojerskeho towarstwa pschecźiwo tamnischim pschiwisowarjam němsko-radikalneho Schönererа demonstrowali. Dwaj transparentaj s napisźmom: „Prjecź s Irom!“ (Iro je jedyn s němsko-radikalnych wjednikow) a „Prjecź s njerjadowej žykawu!“ (s Chebskimi nowinami) polizija prjecź wsa. Cźah dla sajecza jeneho wobdźělnika tak dołho psched wokrježnym hejtmanstwom herjekasche, hacź jateho puschcźichu. Lud žo na to po něcźim rosběża. Polizija, kotraž chzyscze hnydom s woprědka cźah sadźerżecź, bě k temu pscheźłaba.

Franzowska. Krajneje pscherady dla sažudźeneho bywscheho hejtmana Dreyfusa je knježerstwo wobhnadźiło. Wjetschina ministrow, mjes nimi wožebje sozialdemokrat Millerand, a president Loubet žu wot wscheho spocźatka na Dreyfusowej stronje stali. Kaž žo sda, žu hižo wobsamkli, Dreyfusa wobhnadźicź, hdyž žo jeho sažosažudźenje wěste bycź sdasche. Wot nikoho njespósnaty je Dreyfus s pschewodom žwojeho bratra s Rennesa wotjěł. Wón žo pjecza do Jendźelskeje pscheźydli, so by žo tam pschescźěhanjam žwojich pschecźiwnikow wukhował. Antisemitiske nowiny Loubeta dla Dreyfusoweho wobhnadźenja wótrje pschimaja. Porokuja jemu, so je prjedy prajił, so žo knježerstwo wužudej wojerskeho žuda podcźišnje. S nahłym wobhnadźenjom je pak wón žwój žlub skamał. Njestroniske nowiny měnja, so žo s Dreyfusowym wobhnadźenjom jeho pschecźeljo a njepschecźeljo směruja.

— Pschedsyda antisemitiskeho swjaska, Guerin, je po 35dnjownym pschecźiwjenju kapitulował. Knježerstwo bě poručźiło, jeho sajecź, dokelž je pjecza hromadźe s patriotiskim swjaskom a pschiwisowarjemi monarchiskeje a bonapartiskeje strony pschihoty na

powróćenje republiki cźinił, na kotrejež město dyrbjesche žo kraleſtwo abo kněžorſtwo sažo postajicź. Guerin bě do cźaža wo knjeżerſtwowym wukasu ſhonił a žo rosžudźił, žo hacź do poślednjeho wodychnjenja ſ brónju wobaracź. Wón a jeho pſchiwižowarjo žo ſ brónjemi a ſ jědźu a picźom saſtarachu a žo do Guerinoweho doma samknychu. Dokelž knjeżerſtwo nochzyſche Guerina dla žane cźłowſke žiwjenje do ſtracha dacź, wone teho dla jeho dom ſ poliziſtami woblehnycź da. Runje tutym pak žo Guerin poddacź wobaraſche. Hdyž poślednji krócź knjeżerſtwo ſ nim dla poddacźa jednaſche, Guerin pſchipowjedźi, ſo je hotowy, žo wojakam poddacź, kotrež ma pjecźa ſańcź, nihdy pak poliziſtam, „tymle dreyfuſowſkim běrzam“, kaž poliziji rěkaſche. Do jeho wuměnjenja žu nětko ſwolili, polizija je žo wot Guerinoweho doma wotwokała, a wojazy žu žo na jich měſto póžkali, kotrymž je žo Guerin ſkóncźnje poddał. Na woblehnjenje a ſtražowanje jeho doma je žo pjecźa 350,000 frankow wudało.

Guerin žo hromadźe ſe ſajatymi monarchiſtami, bonapartiſtami a žobuſtawami wótcźinſkeho ſwjaſka (ligi) pſched ſtatny žud ſtaji.

Jendźelſka. Wójna Jendźelſkeje pſchecźiwo Transvaalſkej žnadź hižo w bliżſchich dnjach wudyri. Móžno, ſo Transvaalſzy hižo njepſchecźelnoſcźe ſapoczńu, prjedy hacź žu Jendźelcźenjo žwoje wójnſke pſchihoty dokonjeli.

Portugalſka. Mór žo hacź dotal njeje dale měſta Oporta wupſcheſtrěł. Niſki lud w Oporcźe ſ njeroſumom lěkarſkim naprawam k podtłócźenju móra ſadźěwacź pyta. Ludowa cźrjóda žo do poliziſtow da, kotſiž na mór ſkhorjeneho muža do hoſpitala wjeſechu. Poſdźiſcho cźrjóda ludźi do wodźělenja jěſdnych ſ kamjenjemi mjetaſche, tola žo roſehna, hdyž wojazy do njeměrnikow ſ revolvrow tźělachu.

Sſerbija. Pſchi prozeżu, kotryž žo pſchecźiwo wjednikam radikalneje ſtrony wjedźe, je žo njewina jatych radikalnych doſpołnje dopokaſała. Nadpadnik Knjeżewicź je pſched žudom ſ nowa wobkrucźił, ſo je radikalnych falſchnje winował. Wón praji, ſo nochze žwoju duſchu poczeżicź, hdyž žwoje žiwjenje w ſtrachu widźi. Sſo nadźějo, ſo jemu k ſbožu žłuži, je wón ſchtyrjoch wjednikow radikalneje ſtrony falſchnje jako žwojich nadpjerarjow mjenował. Njedźiwajzy tehole wuſnacźa hiſchcźe knjeżerſtwo njeje myžl ſpuſchcźiło, radikalnych saždźicź. Sſud je teho dla woſjewjenje wužuda na dwaj dnjej wotſtorcźił.

W běhu prozeża je Milan też ſpytał tukanje ſbudźicź, ſo ſtaj Ruſka a cźornohórſki wjerch Nikita potajnje nadpad pſchecźiwo Milanej podpjerakoj. Falſchni žwědzy, ludźo, kotſiž žu žo jebanſtwa a paduchſtwa dla w jaſtwach waleli, žu w tutym ſmyžle pſched žudom wuprajili. Jena žwědkowa pſched žudom wupraji, ſo je w jaſtwje pſchecźiwo jatym radikalnym wuprajiła, dokelž žu ju k temu nuſowali, ju cźwilujo a jej khlěba tradacź dawajo. Ruſka je žo pjecźa roſžudźiła, ſ raſnoſcźu pſchecźiwo Milanej ſakrocźicź, jeli ſo bychu žo jecźi radikalni ſaždźili. Jedyn ruſki wyſchk nětkole bołharſke wójſko wobhladuje. Chze žnadź Ruſka ſ pomozu Bołharow Milana ſe Sſerbije wuhnacź a tam saždźo porjad postajicź?

Aſija. W někotrych dźělach Indiſkeje mór žylniſcho hacź hdy prjedy ſakhadźa. W Poonje, ſ ranja Bombaya, je wob tydźeń něhdźe 1000 woždobow na mór wumrjeło. Jeli ſo mrětwa njepſchestanje, położa wobydleŕſtwa ſa jene lěto wumrje. Wſchě khlamy žu ſacźinjene, a wobkhod je ſkoro žyle ſaſtał. W kwartěrach ſaſtojnikow połodniſcheje Mahrattaſkeje żeleſnizy žu zyle hromady na mór seżlakanych wulkich myſchi namakali, někotre wulke myſche žamo morwe ſ tšěchow panycź widźachu. Wyſchnoſcź žo boji, ſo powſchitkowny ſtrach powjetſchi, hdyž woprawnu liczbu khorych woſjewi, kotſiž žu žo do hojeŕnjow pſchijeli. Hacź runje je wulka liczba wobydlerjow cźekła, wob tydźeń wjazy dyžli tyžaz cźłowjekow wumrje, a ſkoro wſchě je žebi mór jako wopor żadał. W februarje žo khoroſcź ſ nowa w měſcźe Poonje pokaſa, ſdaſche pak žo w juniju, ſo sańdźe, potom ſ nowa ſ wulkej žylnoſcźu wudyri. Dokelž Indiſzy žwojich morwych pala, nětkole wjazy drjewo k palenju cźěłow njedožaha.

Taliżman.

(Kubołcźik.)

Prajichu mi, ſo ma baron woprawdźe taliżmana. Haj, woprawdźiteho taliżmana: něſchto, ſchtož, kaž njetoporjaza koža, jemu móžno cźinjeſche, ſo žo jemu wſchě pſchecźa dopjelnjachu, ſo žo jemu wſchitke poczinanja poradźichu. Powjedachu mi wo njenadźitych pſchipadach ſboża, kotrež žo hinak njedachu wužwětlicź, hacź ſe ſpodźiwnych wliwow taliżmana. Baron bě Madźar, a hacź runje žo hordźeſche, ſo je potomnik žławneho wójnſkeho wjednika, je tola wěſte, ſo móżeſche žo we žwojim cźażu prajicź, ſo bě poźledni žobuſtaw ſ rodu Helynazyoweho w nuſy, ſamknjeny do žwojeho ſtareho hrodu w horach. Na dobo pak doſta žo jemu pſches ſpodźiwne pſchipady nahladne ſamóżenje, niz jeno, ſo mnoſy ſ jeho bohatych pſchiwuſnych w prawym cźażu ſemrjechu a ſo po nich wſchitko namrě, ně, žamo, hdyž porjedźeſche ſtary hród, namakachu też pokład pjenjes a druhich wězow. Duž poda ſo baron do Wina na dwór, kaž žo jeho žwójbje ſaležeſche, a tam podachu žo nowe podawki, kotrež běchu tak ſbožowne, ſo móżachu žo jeno ſ potajnej mozu wujażnicź. Hdy by baron hrał, bě wěſte, ſo wſchitke žadźane pjenjeſy dobudże. Mějeſche tſi duelle, a we wſchěch tſjoch dobu: poślednjeho pſcheczíwnika mori, a to bě pokiw wſchěm druhim baronowym ſawiſtnikam. Hdyž žo jemu wuſda, žo wo žłužbu ſamołwicź, wotewrichu žo jemu wrota doſtojńſtwow, a ſekretarſtwo pſchi wupóžłanſtwje w Madridźe bě jemu jeno krocźel k wyſchſchim měſtnam. Powjedaſche žo, ſo budże hižo w ſymje ſa ſapóžłanza pomjenowany.

Duž žo woprawdźe próży płacźeſche, ſa tym žłědźicź, ſ kajkim taliżmanom wſchě tute wulke wuſpěchi dobywaſche; a ja žebi to wotmyžlich. Prózowach žo wo to, ſo bych cźaſto ſ baronom mohła powjedacź, a to ſ tak žwěrnym waſchnjom a hłożom, ale żenje njeſpomnich ani ſe žłowcźkom na taliżmana. Ale nihdy nochzyſche žo mi to poradźicź: baron žam njechaſche ſapoczecź, a ja pytnych na nim ſkerje trochu ſnamjenja ſrudoby a njeměra, dyžli lohkomyžlnu wjeżołoſcź cźłowjeka, kiž ma telko ſboża.

Powjeſcź, ſo je baron do Wina powołany a ſo hnydom wotjědźe, wſa mi nadźiju, ſo hiſchcźe ſchto ſhonju.

Runje žebi junu popołdnju na to myžlach, tu pſchiſjewichu mi baronowy pſchikhad. Wón bě wěſcźe pſchiſchoł, ſo by žo roſżohnował, a pſchinjeży nětkaku wěz a połoži ju na blido. Sſyże žo a roſhładowaſche žo, jako budźiſche žo chzył pſcheżwědcźicź, hacź žmój žamoj. Buch hłuboko rosbudźena, dokelž ſhudach, ſo budźemoj jednacź wo taliżmanu.

„Pſchińdu, knjeni“, rjekny baron, „ſo bych waż wo něſchto prożył, ſchtož ma ſa mnje njeżměrnu ważnoſcź. Wěſcźe hižo, ſo mje domoj wołaja, a boju žo, ſo budże tón pucź krótki a ſpěſchny. Mam nětkaji pſchedmjet ... nětkaju powoſtanku ... a boju žo, ſo by žo duzy po pucźu ... S krótka boju žo, ſo móhli mi jón na pucźu pokranycź, dokelž ſa nim jara żedźa, a ludźo pſchizpěwaju jemu ſpodźiwne žamownoſcźe. Powjeſcź, ſo wotpucźuju, je žo roſnożyła: je jara móżno, ſo mohł žo nětkaji hołk ſebracź, ſo bychu mi wěz rubili. Pſchepodawam ju wam: ſkhowajcźe ju hacź do mojeho wrócźenja a budu wam ſa to woprawdźe dźakowny.“

Duž bě tu drohotny taliżman, jeno dwě krocźeli wote mnje, na blidźe a mějeſche woſtacź w mojimaj rukomaj!

„Budźcźe wěſcźi, ſo budże derje ſkhowany“, wotmolwich horliwje; „ale prjedy hacź to žlubju, prajcźe mi, ſchto to po prawom je, ſchtož mam ſkhowacź. Runjež žym waż żenje žo dowěrnje njepraſchała, wěm, ſchto žo powjeda, a je mi ſnate, ſo macźe, kaž žo powjeda, dźiwycźinjazeho taliżmana, kotryž je wam wſchelakore ſboże pſchinjeżł. Ale nochzu jeho ſkhowacź, doniž njejżym ſhonika, ſ cźeho wobſteji, a hacź je też woprawdźe hódny tajkeje prózy.“

Baron žo wotwlakowaſche. Widźach, ſo je pſchekhwatany a ſo žebi pſchekładuje, prjedy hacź žo k wěrnej a žwěrnej rěcźi rosžudźi. Skóncźnje dobu žwěra, a wón powjedaſche, niz zyle bjes pſchewinjenja.

„Wy ſcźe žo dótkła rany mojeje duſche. Stajnje dwěluju, hacź mam woprawdźiteho taliżmana ſ potajnej mozu, abo hacź je to jeno pſchiwěra. Maja mje ſa ſbožowneho, a ja mam też wěſcźe ſboże; ſbožowny bych woprawdźe był, hdy bych wjedźał, ſo je to, ſchtož tule mam, też woprawdźe taliżman, kotryž moje pſchecźa dopjelnja a napady njeſboża wotraża: ale njemóżu to wužłědźicź. Schto chzu rjeż? Hdyž běch jara khudy a nichtó wo mnje njerodźeſche, pſchińdże junu na mój hród Helynazy žid duzy ſ Paläſtiny a potykowaſche mi tole na pſchedań, wobkrucźejo mi, ſo mi to njeżměrne ſboże pſchinjeże. Kupich to, kaž dźě žo tajke drobne wězy kupuja, a położich to do tyſki. Sa krótki cźaż ſtawachu žo mi wězy, kotrež mój ſchpatny dóńt połěpſchichu, kotrež pak žo wſchě wužwětla bjes nuſneho dźiwa.“

Tu sażmja žo baron.

„Dźeń jako dźeń“ — pokracźowaſche wón a pſchiwſa saże ſrudny napohlad — „widźimy, ſo žo cźłowjekej derje cźini tam, hdźež žebi to najmjenje sażkluži ... a ſ wjetſcha žo ſtawa, ſo njenaſhonicźi duellantoju dobywaju nad žławnymi bicźkami. Hdy bych

wěsćze wjedźał, so tališmany ßu, bych ßo ve měrje wjeßelił nad ßwojim sbožom. Ale cźwiluje mje myßliczka, so ßnadź ßo mylu, a so tehdom, hdyž ßo teho najmjenje nadźijam, srudny woßud mojeje ßwójby wróćźi. Widźicźe, so mi ludźo kschiwdu cźinja, hdyž mi sawidźa, a so strach wo pschichod dospołnje wurunuje sbože, wo kotrymž ßo telko powjeda. Njedźiwajo na to wěrju ßebi tola waß proßycź, so byscheźe tónle kschižik skhowali."

S teho móžach ßebi wujaßnicź, cźeho dla je baron pschi wschěm ßwojim sbožu tak wurudźeny. Wón bě njedowěrny, a to wschitko hubi a niczi. Dobycźerske ßebjewědomje wulkich muži mějesche ßwój saklad pschezo w dowěrje do ßwojeho sboža, a baron Helynazy njeměješche dowěry, a duž njebě też khmany k dobycźu.

Baron stany, wsa pschedmjet, kotryž bě pschinjeßł, wotwali cźorne atlaßowe rubischko a pokasa ßo krystallowy kaschcźik se ßlěbornym wobbicźom a samkom. Wotsběže wěcźko a ja wuhladach w płatowym s zankami wupyschenym rubischku, kotryž baron wobhladniwje roswali, něschto hrosne: dźiwne hrosne cźorne cźěłko, ßnadź schtwórcź koheźa dołhe, kiž cźłowske cźěło dospołnje pschedstajowasche.

Mój cźink (gesta) pschecźiwjenja barona njepschekhwata.

„Ale, schto dha chze ta klanka rěkacź?" ßo wopraschach.

„To", wotmolwi baron, „to je dźiw pschirody; to ßo ani njenapodobnjuje, ani njedźěła; to je korjeń mandragory, kajkiž roscźe w semi. Pschiwěra, kiž mandragorje cźłowskeje podoby najspodźiwnische ßamownoscźe pschipißuje, je tak stara, kaž ßwět ßam. Powjeda ßo, so wukhadźa s krewje wotprawjenych, a teho dla w nóznych hodźinach mandragora žałoscźi, kaž by w njej sputana duscha stonała. Ach! Hladajcźe, so by stajnje sawalena była do židźaneho abo płatoweho rubischka: jeno tak posticzа mandragora ßwoju pschikhilnoscź."

„A tole wy wěricźe?" sawołach, na barona krucźe hladajo.

„Jeno hdy bych wěrił!" rjekny tak hórzy, so njewjedźach, schto wotmolwicź.

Bórsy ßo baron roszohnowa a s nowa proschesche, so bych wěsćze kedźbu dawała na jeho kaschcźik. Rjekny mi, so ßo sa měßaz saßo wróćźi a potom wěz wosmje k ßebi.

Tak dosta ßo tališman do mojeju rukow. Wě ßo, mějach zyku baßniczku wo mandragorje sa hłuposcź a blady, ale tola pschekwapi mje wulka dospołnoscź, s kotrejž korjeń napodobnjowasche cźłowske cźěło. Myßlach ßebi, so ßnadź je to wudźěłana figura, ale pschesßwědcźich ßo pschi wobhladanju, so cźłowska ruka njebě pschi tym ßo wobdźěłała, ale so je to woprawdźe korjeń. Pucźowarjo s Palästiny mi to wobkrucźachu, prajo, so je to pschiroda wutworiła, a so te pastyrjo sběraja a pschedawaja na horje Galaad a na runinach Jericha.

Tola wobojach ßo tališmana. Położich jón k ßwojim debjenkam w sparnej komorje, ale hdyž chzych wußnycź, sdasche ßo mi, so njesbožowna mandragora stona, a bě to mi hrósbne. Na poßledku mje pschecźiwna wěz tak rosmjersa, so ßebi wotmyßlich, kaschcźik do salona donjescź do khamora, hdźež mam pjenjeźki, medaille a druhe staroźitnoscźe. Ale na njesboże pschińdźe nowy ßkužobnik do domu a, s pjenjesami nawabjeny, pschekłama schkleńzu a sebra pjenjeźki a też tališmana. Wosjewich to poliziji; namakachu paducha, ale wo tališmanu rjekny tón cźłowjek, so je jón do tonidła pschi kanalu cźißnył, a njebě móžno jón saßo namakacź, runjeż ßo mnoho pytasche.

— — — — — — — — — — — — — — —

„A baron Helynazy?" wopraschach ßo knjenje, kotraž mi tole powjedasche.

„Je wo žiwjenje pschischoł wróćźejo ßo do Schpanischeje", wotwolwi błeda.

„Po tajkim bě to tališman?"

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W hłownej shromadźišnje tudomneho reformskeho towarstwa, kotraž ßo tu sańdźenu wutoru w hosćzenzu „króny" wotbywasche, je towarstwowy dołholětny pschedßyda knjes dr. Rohr ßwoje sastojństwo złożił. Na jeho město ßu knjesa rěcźnika Drachu sa prěnjeho pschedßydu wuswolili.

— (Kóń s wosom cźeknył.) Njemało je ßo ßobotu w nozy jedyn tudomny drózkar strożił, kotryž mějesche spomnjenu nóz na drózkowej staziji pschi dwórnischcźu nóznu ßkužbu. Wón běsche ßo wot ßwojeho sapschaha na khwilcźicźku wotßalił, so by ßo w restawraziji se schalku khoseja shrěł. Kak pak wón wocźi wudźerasche, hdyž ßo s restawrazije wrócźiwschi, ßwój sapschah nihdźe njewuhlada. Bojesche ßo, so ßu konja s wosom kranyli. Tola wěz njebě tak ska, kaž ßo prěni wokomik sdasche. Kóń bě ßo dołheho stejenja nabył a s wosom wotjěł. Nasajtra rano wokoło 6 hodźin konja a wós na łukach pschi tak mjenowanym schpitalskim hacźe wohladachu, hdźež ßo kóń paßesche. Cźim wjetschi bě prjedy drózkarjowy strach był, cźim bóle ßo nětko saßo nad namakanjom ßwojeho sapschaha wjeßelesche.

— (Kołojěsdny snjesbožik.) S lohkomyßlnym spěschnym jědźenjom je hižo někotryžkuli kołojěsdny do njesboża pschischoł. Tak je ßo też wěstemu Augustej Rychtarjej s Hornjeje Wólschiny seschło. Skoku po bohatej a kamjeńtnej haßy jědźo wón blisko hosćzenza „króny" padźe. Pschi tym je ßebi lěwu wobrucźku skamał a ßebi wobliczo wobodrěł. Njech je tónle podawk druhim kołojěsdnym s warnowanjom.

— Hońtwa na sajazy je ßo w Awstriskej a Pruskej sapočzała, a też w Sakskej budźa bórsy do wuchaczow praskacź. Wjedźenja hódne je, so maja ßo honjerjo wschudźe tam, hdźež ßo hońtwa jako pódlanske ratarske dźěło cźini, psche snjesboženje sawěscźicź, njedźiwajcy na to, hacź wobßedźeŕ abo najenk na wobßedźerjowych leżomnoscźach honi. Sa to pak ßo hoscźo hońtwineho knjesa njehodźa sawěscźicź, a też honjerjo ßu wschudźe tam wot sawěscźenja wusamknjeni, hdźež ßu woßoby hońtwu wotnajeli, kotsiž ßo s zyła s ratarskim dźěłom njenakładuja. Hdyž ßo pschi hońtwje někajke njesboże stanje, je ta woßoba, kotraž je njesboże sawinowała, winowata, potrjechenemu schkodu sarunacź. Hdyž pschi tajkich hońtwach wobßedźeŕ hońtwinych leżomnoscźow honjerjow postaji, so by ßo swěrinje wobarało, na druhe leżomnoscźe wustupicź, cźile honjerjo w interesßach ratarskeho dźěła dźěłaja a ßu pschi tym psche móżne snjesboženje sawěscźeni.

— **Wjedrowěschczer w Sserbach** w bliżschim cźaßu najlěpsche wjedro njewoczakuje. Hdyž budźe ras jedyn rjany dźeń, budźe ßo wón dyrbjecź k rjadu bracź. Sapočzatk oktobra saßo deschczowa perioda pschińdźe. Wokło 3. oktobra ßo do deschcza da, kotryž budźe s najmjenscha wóßom dnjow tracź. Duž ßo ratarjo lětßa s wuzywom a se sběranjom běrnow khětro sapołdźa. Wot 16. hacź do kónza oktobra wjedrowěschczeŕ saßo na ßkónczne wjedro liczi. Se spokojenjom móże wón rjez, so je lětßa jeho doprědkaprajenje wjedra powschitkownje prawe było, a schtóž je na njo kedźbował, je s teho wužitk měł.

S **Hnaschez.** Kaž ratarske wokrjeßne towarstwo wosjewja, budźe ßo tu pschichodnu ßrjedu wobhladanje howjaseho skotu wotbywacź, k cźemuž ßo skocźata Simmenthalskeje a Oldenburgskeje raßy a jeju kschiżenja pschedstaja. Sapočzatk budźe dopołdnja w 11 hodź.

S **Krósta.** Sańdźenu wutoru naschej ßerbskaj ßejmskaj sapóßłanzaj, knjes Kokla s Khrósćźiz a knjes Ssmoła se Spytez pschijědźeschtaj, so byschtaj ßebi wotykanu cźaru sa żelesnizu wobhladałoj, kotraž ßo najprjódzy s Wósporka nimo Barta do Radworja a posdźischo wot tam do Kamjeńza natwari.

S **Khwacźiz.** Na sańdźenu njedźelu pschihotowane dźiwadłowe pschedstajenje njemóžachmy k naschemu hłubokemu wobżarowanju wotměcź. Dowolnoscź s hamtskeho hejtmanstwa njebě hischcźe dóschła. Wuhotujemy jo wospjet na kónzu novembra — měßaza. Kak jara ßerbske dźiwadło wabi, też tónkrócź s nowa widźachmy. S daloka a schěroka, wot hór a s hole běchu lubowarjo ßerbskeje sabawy we wulkich ßykach pschischli, k nam na wopyt. Teho dla bě nam wschěm bolostno, so jim njemóžachmy ßlubjene pschedstajenje skicźicź. Jich wschěch lubje proßymy, so chzyli podarmo cźinjeny pucź sabycź a naß pschichodnje też wěsćze wopytacź; lubicź ßo jim pola naß budźe.

S **Błózan.** Psched dlějschim cźaßom běchu tu kubleŕsku wumjeńkarku Marcźinkowu sajeli a do jastwa wotwjedli, dokelž na nju tukaja, so je wona do khoseja, sa jeje pschichodneho ßyna postajeneho, arsenik smješchała. Sańdźeny tydźeń ßu nětko też jejneho mandźelskeho, kubleŕskeho wumjeńkarja Marcźinka, sajeli.

S **Hrodźischcza.** Kaž kóżde lěto, shromadźichu ßo też lětßa, ßerbszy studenczi bohawuczenoscźe w ßerbskim seminaru, kotryž ßo w Hrodźischcźu pola wyßokocźesćźeneho k. fararja Mrósaka wotbywa. Běchmy tu tjjo, Räda se Sslepeho, Mrósak s Hrodźischcza a Wicźeźk s Pschischez. Pschińdźechmy do seminara 21. augusta a wostachmy tam hacź do 18. septembra. Pod wodźenjom k. fararja Mrósaka ßmy ßo w naschej ßerbskej rěcźi roswucźili; ßmy w rěcźniży wukhyli; s Weitbrechtowych dogmatiskich knihow jedyn dźěł „Wěra do sjednanja a wumóženja w Khrystußu Jesußu" pschekoźili a wukładowali; dale ßmy „japoschtolske skutki" cźitali a ßmy pschi tym Pawołowe žiwjenje a jeho skutkowanje ßebi wobhladowali. W katechismje ßmy prěnju a druhu hauptschtuku katechesowali. Wysche teho ßmy někotre

knihi, se ßerbſkim lutherſkim knihownym towarſtwom wudate, cžitali. Kóždy ſ naß je ßerbſzy a němſzy prědował, woktarnu ßłużbu wobſtarał a ſ paczerſkimi dźěczimi katecheſu dźerżał. Tu wuprajimy wyßokoczeſczenemu k. fararjej Mrósakej ſa wſchitku jeho prózu a ſa ßwoje dźěło wutrobny dźak, dźak też ſa to, ſo ßmy tutón zyły cžaß niz jako zuſy, ale jako k ßwójbje pſchißłuſchazy luboſnje pſchijeczi byli.

S ludu a ſa lud. W naſchim ßerbſkim cžaßopißu „Pomhaj Bóh“ cžitachmy pſched dwěmaj njedźelomaj, ſo je ßo naſchim ßerbſkim dźěczom ſakaſało, ßo ſa cžaß ſchule we pſcheſtawkach ßerbſzy mjes ßobu rosrěczowacź. S wulkej frudobu pak dyrbimy wuſnacź, ſo Bohużel temu tak je. Sroſymimy derje, kak cžeżko naſchim knjeſam wucżerjam, kotſiż ßu ſ wjetſcha ßynojo ßerbſkich macźerjow, wokoło wutrobow je, hdyż dyrbja ßwojim lubuſchkam tajkele wukaſnje pſchiporucżowacź. W ßerbſkim ludu pak ſbudżuje tajke poſtajenje wulke roshorjenje, pſchetoż nikomu ßo wěricź nochze, ſo je ßo tajke poſtupowanje wot wyßokeho knjeżerſtwa pſchiporucżiło abo ſa dobre ſpósnało. S prawom praſcha ßo naſch ßerbſki lud: „Cžeho dla ßmy ßebi tole ſaßłużili? a njeje tu nichtó, kiż by naſche ſtórżby hacź na prawe měſtno donjeßł?“ Wot naſchich ſtarſchich ßmy ſhonili, w ßerbſkich knihach a cžaßopißach cžitamy, ſo ßmy my Sserbjo ſa naſchu ßwěru k naſchej wyſchnoſczi w cżeżkich cžaßach prawo doſtali, ſo ßo naſche dźěczi we naſchich ſchulach niz jeno ßmědźa, ale dyrbja ſ pomozu macźerneje rěcże roswucżowacź a we něſkotrym naſtupanju ßo ßerbſka rěcź też wucżicź. Tak je to było lětdźeßatki dołho a je było ſ wulkim żohnowanjom ſa wótzny kraj a ßerbſki lud. Naſchi ßerbſzy wucżerjo ßu wukubłali a wukubjuja ſ pomozu ßerbſkeje rěcże naſchej zyrkwi pobożne ſtawy, naſchemu ſtatej ßwěrnych poddanow, ßu ſapołożili do naß a ſapołożuja do naſchich dźěczi ſ pomozu ßerbſkeje rěcże wobſchěrnu nawjedźitoſcź we wſchěch ſtronach cžłowjeſkeje wſdźěłanoſcże a ßu wuhotowali naß a wuhotuja naſche dźěczi ſ pomozu ßerbſkeje rěcże ſ bohatym pokładom a ſakładom ſaczucża ſa kſcheſcźijanſki poczink a pěkne waſchnje, tak ſo ßerbſki cžłowjek ßamo w dałokej zuſbje tak łohzy njekhabła a njepadnje. Ja ßam, ſpißacźel tutych rynczkow, ßym pſchebywał w dałokoſczi, ßym ßo ſeſnał ſ mnohimi ludźimi a ludami, ßym ßam woßebje ſaczuwał a nětko hiſchcże dopósnawam wliw naſchich ßerbſkich ſchulow na dalſche ſadźerżenje a wuwiwanje cžłowjeka. Tam, hdźež roſßudźenje, chzeſch-li na prawym puczu woſtacź, wißy na cźeńkej nitzy, hakle ſpósnawaſch, ſchto ßerbſki ſtarſchiſki dom a ßerbſki wucżer ſtaj do tebje płodźiłoj. Jako khutny pominar praji cži hłóß w twojej wutrobje: „Ty ßy Sserb a jako ßyn ßerbſkeho luda maſch cžeßny woſtacź, twój lud by hewak ſ porſtom ſa tobu pokaſował“ a hnydom wěſch, cžeji ßy. Pſched twojej ſnutskownoſczu ſtejitaj twojej ſtarſchej, twój wucżeŕ, a ßłyſchiſch jich pominazy hłóß. W mojim pomjatku ßu ſtajnje najżiwiſche byłe a ßu najżiwiſche dopomnjeńki na ſchulu, hdźež naſch knjes wucżeŕ k nam wo naſchej narodnoſczi porěcża. Dżenża ſpósnawam, ſo wón ßo dótkny truny, kiż ras hnuta nihdy wjazy njewuklinczi. Naſcha narodnoſcź a wſchitko, ſchtoż ſ njej ſwißuje, je nam pſchinarodźene a duż ßo njehodźi, ju bjes wulkeje ſchkody ſa duchowne żiwjenje wukorjenicź. Luba ßerbſka macźi, ty twojemu ſ doma wotkhadźazemu dźěſczu lěpſcheho ſchkita ßobu dacź njemóżeſch, hacź ſo jemu ty a naſche ſchule kſcheſcźijanſki poczink a dobre waſchnje ſ pomozu macźerneje rěcże do wutroby ſaſchcżěpujetej. Potom ßy ßwoje dźěczo ſ mnohimi potajnymi ale móznymi ſwjaſkami k wótzowſkemu domej pſchiputała. Tu leži móz, kotraż je w naſchim ßerbſkim ludu, k naſchemu ſbożu tak mnoho cžiłeho kſcheſcźijanſkeho żiwjenja ſakorjenika. Sa naſch ßerbſki lud je ſe żohnowanjom, ſo ßo ßwojeje macźerneje rěcże a ßwojeje narodnoſcże tak ßwěrnje dżerżimy. Wotnarodźowanje pak je ſaklecże. A nětkole dyrbja ßo w naſchich ſchulach naſche dźěczi wucżicź ſaprěwacź macźernu rěcź a ſ njej naſchu ßerbſku narodnoſcź? Tónle mózny ßrědk, wot kotrehoż duchowne derjeměcże naſcheho luda wotwißuje? Sserbſke macźerje, ßerbſzy nanojo, ßměmy ſměrom pſchihładowacź, ſo ßo naſchim dźěczom w ſchulach pſchiporucżuje, ßwoju macźernu rěcź ſaſtorkowacź? Nihdy niz! To njemóżemy ſamołwicź pſched Bohom a pſched naſchim ßwědomnjom.

Nětko pſchińdże pak ſaſtojnik, kotryż naſche wobſtejnoſcże najſkerje njeſnaje, a pſchiporucźi, ßerbſke dźěczi njeßmědźa ßo w ſchulach w ßwojej macźernej rěcźi mjes ßobu rosmołwjecź. Ssym wſchědny cžłowjek a wo pädagogizy mało roſumju, tu pak dyrbju prajicź, kajke ſchkodowanje wucżerjoweje autoritety, kajke dwělowanje pſches to naſtawa w dźěczazej wutrobje. Na jenej ſtronje ßo wucźi: „Ty dyrbiſch nana a macź cżeſcźicź“, a na druhej ßo ſakaże, w drohej macźernej rěcźi ßo roſmołmjecź. Dyrbi dha ßo hižo do dźěczazeje wutroby tajkale hórkoſcź kapacź, ſo je ta rěcź macźerna, ta rěcź, we kotrejż je ju pobożna macź wucżiła prěnju modlitwu, prěnje ſdychnjeńczko k Bohu wótzej, něſchto mjenje hódna, a ſo ma nětko byczź ſazpita? Prajcże, ludźo, kajke to ſpoczinanje. My powjedamy naſchim dźěczom ſ hordoſczu, kak ßmy my Sserbja na kralowſkim dworje widżani a ſtajnje rad witani, kak je ßebi naſch najmiłoſcżiwiſchi kral naſchu macźernu rěcź wyßoko ważił, ſo je ju jako prynz wukhył, tak ſo ßo ſamóże ſe ßerbſkim cžłowjekom ßerbſzy roſmołwjecź, kak hiſchcże dźenßniſchi dźeń ſtawy kralowſkeje ßwójby ßerbſzy wukmu. Hładajcże, wſchitko tole naſchu pſchiwißliwoſcź k kralowſkemu domej pſchiſporja. Naſche dźěczi pak ßo nuſuja a ßwoju lubu macźernu rěcź ſazpěwacź! Njeje dha luboſcź a ßwěra ſa naſch wulki ſchěroki wótzny kraj, kotraż Sserbow tak wuſnamjenja, ſałożena na pſchiwißnoſcź k naſchej ródnej ſemi? A njelubujemy ju teho dla tak horzo, dokelż je wona kraj a raj naſchich ßerbſkich prjedownikow, kolebka naſcheje droheje macźerneje rěcże? Naſchim dźěczom dyrbja ßo tele nężne ſaczucża nětko ſ wutroby ſdrěcź. Sadaji-li ßo pſchinarodźena luboſcź k macźernej rěczi a k narodnoſczi, wukorjenja ßo też wſchě druhe ſaczucża ſa zyrkwinſku ßmyßlenoſcź, kraloßwěrnoſcź a wótczinſku luboſcź. To je tak wěſte, każ hamjeń w zyrkwi. Dokelż my to ſpósnawamy, je naſcha khutna winowatoſcź, ſo rěcźimy pſchecźiwo temule najnowſchemu poſtupowanju w naſchich ſchulach. Hdże ßu Sserbow wjedniży, ſo bychu naſchej żałoſczi na prawym měſtnje wuras dali?

Sserbſki hoſpodar

na pohnuwanje mnohich druhich.

(Pſchichodnje dale.)

S Hucżiny. W naſchich ſtronach je pohoncź, kotryż je pohonczowanje tak prawje dokładnje nawuknył. Wón ßo na to wuſteji, niz jenoż po ſemi, ale też po wodże jěſdźicź. Hdyż bě wóndano w Hlinje kwaß, je wón kwaßnym hoſczom ßwoju pohonczowſku wuſtojnoſcź pokaſał. Tak dołho hacź nawożenja a njewjeſta pola ſtawnika mandźelſki ſwjaſk ſcźiniſchtaj, ßebi wón wumyßli, khwilku kwaßnych hoſczi, kotſiż w jeho kucźi ßedźachu, po bliſkim hacże powoſycź. Tola każ ßo to druhdy njeczini. Kucża njebě na tajke wódne jěſdźenje pſchiprawjena a ßo njenadźiży w hacże pſchewali. Kwaßarjo a kwaßarki w ßmjertnym ſtraſche po pomoz kſchicżachu. S wulkej nuſu ßo ſ woſa wudobywſchi dyrbjachu chzejo abo nochzejo w ſymnej wodże ßo wukumpacź. Derje jenoż bě, ſo jim woda jenoż hacź pod paźu doßahaſche; duż móżachu bjes ſtracha brjóh dozpicź. Schkodu pſchi darmotnej kupjeli njeběchu poczerpili; pſchetoż woda bě cžiſta, a kacźiſna, kotraż bě ßo jim na draſtu napowſchała, ßo bjes wulkeje prózy wotſcheßacź daſche.

S **Pěſtez.** Njedźelu wjecźor 1/4 7 hodźin ßo njedaloko naſcheje wßy jedyn powětroń (ballon) na ſemju puſchcźi. S nim bě ßo powětrojěſdny Liſcha ſ Wulkeho Hajna 1/4 6 hodźin pſchi pſchihódnym wětſiku do powětra puſchcźił a bě ßo ſ nim 3800 metrow wyßoko poſběhnył.

Se **Sserujan.** Sańdźenu njedźelu wotmě tu Kath. Bjeßada ſ Ralbiz ßwoje lětuſche lětnje ſawjeßelenje. Wone wobſtejeſche ſ kehelekulenja, lotterije, pſcheßadźowanja něſkotrych darow a ſ reji. Hacź runje ſaßo ſ woprědka „Ssernjanſke wjedro“ hrożeſche, dha tola kehele, kotreż běchu ßo na wßy ßrjedź pucża ſeſtupałe, żaneho pſchedeſchcźnika njetrjebachu. Ssobuſtawy běchu ßo we nahladnej liczbje ſeſchłe a knjeżeſche tu wjeßele żiwjenje hacź do kónza. Też lubeho hoſcża ſ dałokeje zuſby, knjeſa chem. Michała Hórnika ſ Kólna nad Rheinom, kotryż dar ſa lotteriju „pod paźu ßobu pſchinjeßy“, wjeßele witachu. Bě drje też lotterija a pſcheßadźowanje trochu do „żidowſkeju rukow“ pſchiſchło, njech ßebi to lubi towarſchojo bliſko hicź njedadża. Wſchak je ßo wſchitko k wużitkej towarſtwa nałożiło, a ſa nowu kraßnu khorhoj 100 hr. wotpłacżiło. Njech knjeżi dale w towarſtwje tajke ſahorjene żiwjenje, ſo mohło wone po heßłu, kotreż jemu kraßna khorhoj pokaſuje: „Sa wěru a narod!“ nadobnje ſkutkowacź.

S **Łubija.** Njedźelu w nozy je mandźelſkej jeneho gratmiſchtra, na lipowej haßy bydlazeho, hdyż do koża lehnycź dźěſche, ſaßwěcźena petrolejowa lampa ſ ruki wupanyła. Pſchi tym je lampa rosbuchła, a palazy petrolej je ſchpundowanje a domjazu nadobu ſapalił. Na ſhoże móżachu woheń ſhaſchecź, prjedy hacź ßo wjetſcha ſchkoda ſta. Zona je ßo jenoż ſ łohka wopaliła.

S **Jitra.** W tudomnym Zuhnez hoſczenzu bě ßo ſańdźenu njedźelu popołdnju wulka ßyła wuſwolerjow ſeſchła. Knjes krajnoßejmſki ſapółłanz Kokla jim rosprawu wo poßledním ßejmje a wo ßwojej dźeławoſczi w nim poda. Statne hoſpodarſtwo je ßebi najwjazy poßedźenjow żadało. Samożenje Saſkeje po poßlednim wobliczeńju 552 milijonow hriwnow wucżini, kotremuż 540 milijonow dołha napſcheczo ſteji, tak ſo cžiſte ſamożenje ſ 12 mil. hriwnow

wobsteji. Statne żelesnizy žu krajej 34 milijonow cžisteho dobytka wunjeßke, dokhodny dawk 28 milijonow, statne hajnistwo 7 milijonow (pscheð 50 lětami jenož 1,7 milijona), ležomnostny (grundski) dawk 3,7 milijona atd. Sslěbrowe podkopki hižo lěta dołho niczo wjazy njewunjeßu. Wina na tym je žlěbrowa placžisna, kotraž je po sawjedženju skoteje měny (Goldwährung) w nimale wschěch europiskich krajach a w połnóznej Amerizy wo nimale połojzu spanyka. Haj žlěbrowe podkopki niz jenož niczo wjazy njewunjeßu, wone žamo kóžde lěto thětreje statneje pomozy potrjebaja. Hdyž žo dželo w nich hischcže sastajiło njeje, je žo to jenož teho dla stało, so bychu tamnischi dželacžerjo saßłužbu njeshubili. Na twar żelesnizow žejm wulke sumy waži. Jako žobustaw finanzneje deputazije B je rěcžnik sa 14 lět žwojeho sapóßłanzstwa niz jenož sa to skutkował, so bychu sdalenische strony nowe żelejnizy dostałe, ale žo woßebje wo to prózował, so by žadanja w nastupanju żelesnizow we Łužizy dopjelnił, a tele prózowanja njejžu, kaž wěmy, bjes wuspěcha wostałe. Wósborsko-Radworsko-Kamjensku żelesnizu ma wón sa woßebje ważnu; duž budže žo wo nju woßebje sajimacž a to cžim bóle, dokelž ma najlěpschu nadžiju na jeje natwarjenje. Pschedewsacže wucžerskich starobnych pschikłohow na statnu kłaßu wón sa nusne měł a teho dla temu pschihłoßował. Hacž runje je žejm samoženjowy dawk, s knježerstwom namjetowany, sacžißnył, je wón tola wobsamknył, sa khudsche schulske gmejny wucžerske starobne pschikłohi hižo nětkole na statnu kaßu pschedewsacž. Samoženjowy dawk je žo teho dla sacžißnył, dokelž by žo s nim mjenje samožite wobhdlerstwo cžežko potrjechiło, mjes tym so bychu žo wulke samoženja s dželа dawka sminyke. Sakoń wo mjaßowym wobhladanju a sawěscženju rěsneho dawka je žo pschijał s tym wuměnjenjom, so statna kaßa 25% k skótnemu sawěscženju pschida. Wón, (knjes Kokla), je na to dželał, so by žo mjaßowe wobhladanje pschi małym skocže a pschi domjazym rěsanju spuschcžiło, tola wón njeje sa žwój nahlad žejmowu wjetschinu dobył. Na pscheměnjenje towarstwoweho a shromadženskeho sakonja, na twar noweje žejmowanje, na petizije wo sałoženje nowych hamtskich žudnistwow pokasawschi wón naspomni, so je žejm naprawjenje sarjadniskeho žuda wotpokasał. Pschinoschki k twarjenju pucžow, s kotrymiž knježerstwo gmejny podpjera, žu žo wot lětnje 400,000 hr. na 550,000 hriwnow powyschike. Hdyž běsche rěcžnik hischcže wužitnoscž a žohnowane skutkowanje Reiffeisenskich wupožcženjnow a ratarskich wužitkarskich towarstwow roskładł, wón skónczi se žłowami: „Pomhaj žebi žam, potom tebi Bóh pomha; boj žo Boha a cžesczuj krala Na tychle saßadach twarmy dale!“ Knjesa Koklowemu pschednoschkej žo žiwe pschihłoßowanje dosta. — Na praschenje knjesa Frycže knjes Kokla rosestajesche, kajkich pschicžinow dla je žo wólbny sakoń pscheměnił. S móznej žławu, naschemu lubowanemu kralej Albertej wunjeßenej, žo shromadžisna skónczi.

S **Draždžan,** 17. septembra. Mily žłónczny džeń wotpoczowasche nad Draždžanami, mjes tym so réka Łóbjo s hoborskej wulkej wodu dželesche a na woběmaj brjohomaj powodżesche, pisches wulke sliwki, kiž běchu w Czechach padałe. Tež mjeńsche rěczki w Draždžanskej wokolnosczi běchu wustupiłe a we wotawach tam a žem schkodu naczinike. Tola njeběchu wulke wody wotdžerżecž móhłe žwěrnych Sserbow, tež wonkach Draždžan, žo se Draždžanskej žerbskej woßadu sjednoczicž, k wopytanju lubych žerbskich Božich žłużbow w nakhwilnej kschižnej zyrkwi. Wone mějachu žwój sapoczatk dopołd. ½12 tam. Spowjednu wucžbu mějesche k. farar Jakub s Njeßwaczidła a prědowanje k. farar Waktař s Wóßlinka. Spowjednych pschistupi s wulkeje žerbskeje woßady, w cžichej nutrnosczi shromadženeje, k Božemu blidu 178 woßobow, mjenujzy 83 mužow a 95 žonow. Mjes poßledníschimi bě tež saßo se spodobanjom wohladacž rjana narodna drasta zyrkwina s Błótow. — Bóh žohnuj wschěch naschich lubych Sserbow a Sserbowki w zusbje a wobkhowaj naß a jich w luboscži k Božemu žłowu w lubej macžerńej rěczi!

S **Drětwje.** Tudomny 27lětny Wylem Gosdian je žo pjatk tydženja w Sprewi tepił. Wón je žo w žwojim cžaßu jako żelesniski dželacžer saßypnył a žebi pschi tym scžehno złamał. S khwilemi bě wón wot teho cžaßa pschemyßleny a w poßlednim cžaßu na njeho žamomordarske myßle khodżachu. Pjatk tydženja rano do 5 hodżin bě wón koschlaty s koża cžeknył a je pschi warje do tehdy runje wulkeje wody skocžił. Hdyž jeho nan sa nim pschiběża, bě žo Gosdian hižo w żołmach sthubił. Jeho cžélo žu wutoru w Hródku s wody wucžahnyli. Wone wysche noßa sranjenja pokasowasche, kaž so by s tupym instrumentom dyrjene było. Najskerje je Gosdian do wody skocžiwschi s hłowu do jeneho kamjenja sałożił.

S **Kromoły.** Wobžaromne njesboże je pjecžlětneho žynka tudomneho dželacžerja Jandy schtwórtk 7. septembra podeschko. Hólczk bě žo hrajkajo na żelesniskej koliji wußunył, kotraž wot Brěsanskeho dwórnischcža do Kromolanskich podkopkow wjedże. W tym žamym cžaßu lokomotiva něktore wosy wotstorczi, kotrež hólczka pschejědżechu. Wbohemu dželcžu žo wot jeneje nohi stopa wotjědże, a druha noha žo jemu skama. Dželcžo žu hnydom do kliniki do Halle dowjesli.

S **Kruschwizy** pola Mużakowa. W njewobkedžbowanym wokomiku tsilětne dželcžo ratarja R. s ruku do jeneje ratarskeje maschiny sajědże, pschi cžimž žebi dwaj porstaj zyle a tsecži porst s dželа wotmjecże.

Se **Seleneje** pola Hródka. Tu je žo žobotu wjeczor kowarnja kowarskeho mischtra Hancža wotpalika.

Se **Sslepeho.** Hdyž žo sańdżeny schtwórtk 14. sept. wjeczor tudomny gmejnski pschedstejicžer knjes Hanczo s pola domoj wróczi, žo wón njemako wustróża, pytnywschi, so jene wokno jeho wobydlenja wocžinjene steji. Wón hnydom na to hudasche, so žu paduschi pola njeho byli, a woprawdże temu tež tak bésche. Jemu běchu žo s pißanskeho blida 30 hriwnow kranyke. Paduch bésche woknowu schkleńzu s dejmantom wurésał a wokno wocžiniwschi s nim nuts salešt. Dokelž bésche 13lětny schulski hólz tudomneje swudowjeneje Pětschoweje w běhu popołdnja pola tudomnych khlamarjow pjenjesy wudawał a wjeczor do Běleje Wody wotjél, žo tukanje na njeho wobroczi. Sa nim hnydom do Běleje Wody telegrafowachu, tola tamnischi żandarm žo podarmo prózowasche, jeho wußlědżicž. Duž žo nasch gmejnski pschedstejicžer hromadże se žwojim pschichodnym žynom na tudomnym dwórnischczu postaji, wocžakujzy, so žo pakostnik s bližschim cžahom domoj wróczi. A hlaj, na poł jědnaczich pachołk wróczo pschijědże. Jeho hnydom do wótreho pscheßkyschenja wsaschtaj, a njedocžink žo jimaj skónczne wusna, so je paduchstwo wuwjedł. Sso thostanja bojo žo njeplech na dobo shubi, a žo tamnu nóz, kaž tež pschichodny dżeń a nóz domoj njewróczi. Wón bésche žo hromadże s jenym druhim, nimale runje tak starym hólzom tudomneje swud. Kowalikoweje, na kotrehož tukaja, so je pola tudomneho khlamarja Uhlicha 12 hriwnow kranył, w naschim wulkim hacże skhował. Tutón hat, kotryž je bjes wody, je s hustymi schmrěkami khójnami a brěsami saroscženy, pod kotrymiž žu dobre khowanki. Tola pschi nětczischim wlóżnym a khłódnym wjedrje žo jimaj lěžna hospoda njespodobasche; duž žo žobotu rano saßo domoj pschiżnowaschtaj. Pětsch žo na łubi skhowa, tola jeho tam bórsy wuślědżichu. Nasch pschedstejicžer jeho saja a jeho poliziji pschepoda. Pschi nim jenož hischcže 8 hriwnow namakachu, 22 hriwnow bě wón hižo pscheczinił. Dale hischcže na jeneho tsecžeho hólza tukaja, so je tudomnemu hoscženzarjej Lehmannej něktore hriwny kraunł. Wschitkich tsjoch žu do pschepytanja wsali a najskerje budża njeknižomnikow do jeneje wukhowarnje dacž dyrbjecž, so bychu tež hischcže druhich dželi se žwojimi njepoczinkami njenakasyli.

— Se Sslepjanskich stron. W nalěczu žo w „Sserb. Nowinach“ pißasche, kak stej tu dwě burskej žonje na łuzy wonka dżiwadło hrałej, pschedstajujo struchło-wjeßelohru: „Wojowanje małeho Davita s hobrom Goliatom“. Nětko je žudnistwo psched nětkotrymi njedželemi wußudżiło, kotra s njeju je najlěpje hrała a praka. Tola tu njebě kaž sastarsku, hdżež bě Davit s dobyczerjom wostał. Ssudnizy wußudżichu, so je Goliath dobył a so ma Davit žudniske khosty sapłacžicž.

— (Mudry wol.) W Sslepom a wokolnosczi žo wjele se skotom wikuje. S wjetscha nalětni a nasymski hermank naschi burjo žwoje woły do Dřewka na pschedań honja. Duzy po pucžu najbóle w Małym Bukowje pschenozuja. Husto žu tam w tym cžaßu wschě bróżnje a kólnje połne skotu. Tak bě tež lětża, hdyž bě žo nasch tudomny bur Gniliza na skótne wiki nastajił, so by tam žwojeho schtyrilětneho woła pschedał. Dokelž njemóżesche hródże dostacž, dyrbjesche s kólnju sa lubo wsacž, hdżež pódla druhich tež žwojeho woła pschiwjasa. Jeho wjeczor napizowawschi žo wón k měru poda, tola kak wulke běchu jeho stróżele, hdyž nasajtra rano stanywschi, nihdże žwojeho lubuschka njewohlada. Wscho pytanje sa nim bjes wuspěcha wosta. Ale schto bě žo s wokom stało? Wón bésche žo w nozy, dokelž žo jemu najskerje w zusbje njelubjesche, wottorhnył a w runej měrje nimale pjecž hodżin dołhi pucž po cžmje ani na prawizu ani na lěwizu njesmyliwschi domoj běžał, hacž runje bě po tymle pucžu hakle prěni krócž schoł. Rano wokoło pjecžich hodżin wón doma na dworje móznje rujesche, jako by prajicž chcył: „Pójcže mje pizowacž, žym hłódny wot dalokeho pucža!“ Pschipołdnju jeho hospodař sa nim domoj pschińdże. To bě wulke wjeżele, hdyž žwojeho woła wohlada, wo kotrymž bě měnił, so žu jeho jemu

kranyli. Nětko ßo nochze wjazy wot ßwěrneho, pschiwißneho skoczecza dżělicz; wón wschědnje s nim na ßwojim polu pilnje wora.

Přilopk.

* (Nadpad.) Sańdżenu ßrjedu w nozy je njesnaty njekraßnik w Draždżanach jenu pschekupsku wudowu a jeje sroscżenu dżowku, hdyż s jeneho swjeßelenja domoj dżěschtej, blisko pólneho hrodżika nadpadnył a s nożom skakał. Macz bě połdra zentimetra hłuboko do ramjenja kłóta, dżowku je na prawym boku schije kłół. W dżěczazej hojeńni na Chemniskej drósy ßo wobżaromnymaj prěnja lěkarska pomoz dosta. Maczerine sranjenje je lohke, dżowzyne pak hórsche, tola bjes ßmjertneho stracha. Nadpadnik je, hdyż żónskej na pomoz wokaschtej, skoku czeknył. Sa njeskutk ßo żaneje pschiczyny njenamaka, najskerje je ßo nadpad se ßamej hruboscżu skucził.

* W Chemnizy ßu częło měschczańskeho radżiczela Winklera, kotryż bě ßo wot njedżele shubił, w Küchwaldże namakali. Winkler bě ßo wobwěßnył. Pschi częle namakachu list s rosżohnowanskimi ßkowami na jeho ßwójbu. Winkler je pjecża pschemyßleny był.

* W Plawenje w Voigtlandże kublerja Kramera dla sapalenja sajachu. Jeho nan je ßo s rudżenjom wobwěßnył.

* W Kutnej Horje w Czechach je sańdżeny tydżeń pschißażny ßud 23lětneho żida Leopolda Hilsnera k ßmjerczi saßudźił. Hilsner je lětßa 29. měrza hromadże s dwěmaj druhimaj żidomaj 19lětnu Hańżu Hrosez w Brěsynskim lěßu pola Polneje skónzował. Każ lěkarjo wobßwědczichu, ßu mordarjo holzu najprjódzy pohłuschili, ju s kijom na hłowu biwschi a jej potom krk pscherěsli. Nadpadne bě, so w częle a też na městnje mordarstwa nimale żaneje krwje namakali njeßu. Mjes ludom ßo teho dla na żidow hrěscha, so ßu holzynu krej k ritualnym samyßlam wużili. Hilsnerowaj ßobuwinikaj hischcże njejstaj wußlědżenaj. Hilsner ßam psched ßudom prějesche, so je mordarstwo skucził.

* We Wuherskej woda na Dunaju rucże pschibywa. Niże Komorna ßu ßo haczenja rostorhnyke, s czimż je ßo 17,000 pschahow pola pózrjeło.

* S Božim njewjedrom saraženy bu 15 lětny czeladnik C., kiż pola kublerja Fischera w Lubendorfje pola Frohdorfa ßkużesche.

* W tajkej měrje howjasy skót w Pósnańskej provinzy na pokhromu khori, so je nimale w zyłej provinzy sakasane, wokoło czahajo s howjasym skotom, se ßwinjemi a pjerisnu wikowacz a skótne wiki wotbywacz. Też do najwjazy wokrjeßow Bydhoschczańskeho (Brombergskeho) podkrjeża je ßo pokhroma sanjeßła.

* (Mordarstwo.) W Barlinje ßu 38lětneho rěsbarja Luigia Valentinia, na Wylemskej drósy bydlazeho, skónzowali a wurubili.

* Sadwělowawschi dla ßmjercże ßwojeho nawożenje, s kotrymż dyrbjesche w bliżschim czaßu psched woktař stupicz, je ßebi 29lětna pschedawarka Hańża L. w Barlinje se salmiakom sawdacz spytała. Wona bě hižo tsi lěta po ßlubje s jenym knihiwjednikom, w tej ßamej pschedawarni postajenym, kwaß pak dyrbjesche ßo pschezo saßo wotstorczicz, dokelż nawożenja a njewjesta ßrědkow njemějeschtaj, ßebi ßamßne hospodarstwo sakożicz. Skónczńje ßo dasche ßwěrnymaj lubomaj sboże kiwacz. Nawożenja ßkużbu s dobrej msdu w Hamburgu dosta a myßlesche ßebi, nowu ßkużbu nastupiwschi, ßo swěrowacz dacz; hody dyrbjesche kwaß bycz. Woßud pak běsche hinak postajił. Pschi wulěcże, na kotryż bě ßo knihiwjednik s jenym towarschom puschcził, ßebi wón pschi kupanju pschedaloko do morja won swěri. Njewjesta wo tym powjesch dostawschi każ bludna sakhadżesche a ßebi s jědom sawda. Jeje stonanje wußkyschawschi domowi wobydlerjo pschihnachu, a s hnydam nałożenymi napschecznymi ßrědkami bě mózno, jej żiwjenje sdżerżecz, tola njesbożowna hischcże czężko khora leży.

* W Löwenje w Schlesynskej żona jeneho dżełacżerja sańdżenu ßobotu njesnatych pschiczinow dla ßwoje tsi dżěczi, ßydom, tsi, a dwě lěcże stare, shrabny a s nimi k Nyßynemu mostej khwatasche, so by ßo s nimi hromadże tepiła. Hdyż pak chzysche ßwój wotpohlad wuwjesch, jej dwaj mużej, kotrajż po moscże pschińdżeschtaj, wobaraschtaj. Duż wona dwě starschej dżěsczi puschczi, tsecże dżěczo pak w ruzy dżerżo ßo wona psches wobłożenje Nyßyneho mosta schwihny a s dżěsczom do żołmow skoczi. Wustróżenaj mużej ßo hnydom prózowaschtaj, żonu s dżěsczom wukhowacz. Jimaj ßo też poradżi, njesbożownu, kotraż dżěczo twjerdże w rukomoj dżerżesche, k brjohej pschiczahnycz. Tola żona bě hižo morwa, a wschě pospyty, jej żiwjenje wróczicz, bjes wuspěcha wostachu. Dżěczo hischcże ßłabe żiwjeńske snamjenja pokasowasche; prózowanjam rucże sawołaneho lěkarja ßo poradżi, jo saßo k żiwjenju sbudżicz.

* (Swoju żonu do studnje czißnył.) W Alberach pola Noweje Bystrizy (w Awstriskej) 30. augusta bur Antonin Proschenbauer rano w 3 hodżinach ßwoju żonu s koża wucżeże, ju na dwór dowlecże a ju tam do studnje czißny. Na sboże njebě w studni wjele wody, a njesbożowna mandżelska ßo tam njemóżesche tepicz. Pódła teho ßo bowa pschimny, kotryż bě hacz k wodże dele puschczeny. Sa khwilu ßo jej poradżi, do bowa saléscz, na czoż pocza s kłożom wo pomoz wołacz. Proschenbauer spósnawschi, so żona njeje morwa, hrabny tycz a do ßwojeje mandżelskeje storkasche, so by ju do wody srasył. Prjedy hacz ßo to jemu poradżi, jej ßußod na pomoz pschiběża. Proschenbauer ßußoda wohladawschi, pscheklepany k njemu běżesche a sawoła: „Pój jenoż skoku! Moja stara je do studnje padnyła. Pomhaj mi ju wucżahnycz!“ Mjes tym hischcże nětkotsi ßußodża pschiběżachu a njesbożownu żonu skónczńje se studnje wucżeżechu. Hdyż pak bě lědma s bowa wulěska, ßo wona s womoru saja. Wědomje pak saßo nabywschi, wona wupowjeda, kak je ßo wěz po prawom měła. Proschenbauera ßu sajeli.

* (Tsjo stari hólzy.) Pschikkady wubjernje dołheho żiwjenja njejßu niczo żadne w Ruskej. Zyle wurjadny pad pak, wo kotrymż je wóndano jene kopjeno w Pětrohrodże shoniło, drje je ßamo w Ruskej nèschto żadne. W jenej małej wjesży we wjeczornej Ruskej ßu tsjo bratsja żiwi, kiż ßu w tu khwilu hromadże 350 lět stari. Najstarschi tuteho trójnika je hižo ßwoje 120. lěto pschekrocził. Pschi tym wschěm móże ßo wo nim, każ něhdy wo Mójsaßu prajicz, so jeho częlne mozy hischcże njejßu wotewsake. Jeho młódschej bratraj s kotrejuż jedyn 118, a jedyn 112 lět liczi, wjeßelitaj ßo też najlěpscheje strowoty a czikoty. Czi tsjo stari knjesojo njejßu ßwoju narodnu wjeß żenje wopuschczili, też njejßu ßo żenje jedyn wot druheho dżělili. Na starobje nichtó dwělowacz njemóże, dokelż ßo żadyn Ruża bjes ßwojich papjerow, w kotrychż je jeho narodny dżeń ßudniszy woßwědczeny, trajnje w żanym dżělu Ruskeje saßydlicz njeßmě.

* (Wulka woda.) S Gmundena w Awstriskej pißaja: Dżěl Traunskeho mosta je ßo saßypnył, na kotrymż wohnjowi wobornizy pschipłuwaze twarske drjewo wotstorkowachu. Něhdże 30 człowjekow je ßo w żołmach shubiło. Najlěpschi mużojo wohnjoweje wobory a turnowarjo ßu mjes woporami. Mjes wobydleŕstwom je wulka srudoba. Dokelż je płunańnja (gasowa fabrika) póczrjena, dyrbja w nozy we woknach domow saßwęczene ßwězy stejecz. Wulki Innski móst pola Schürdinga je do zyła wottorhnjeny. Dwě woßobje stej ßo tepikej.

Hudanczży.

41.	42.
Schtyri nohi, klin a khribjet, Bjes hłowy a żiwota, Njekhodżi a njeßyda ßo, K ßedżenju pak samołwja.	Czischczane te knihi ßu A niz pißane, Tola pißmo rěkaju — Snajesch-li nam te?

Wuhudanczży s poßlednjeho czißła:

39. Wětr. 40. Woheń.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadżiło: 5706 hr. 95 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pónżelnizy: Jědnacże bijesche, hischcże tu ryjesche czrjódżiczka lischkow sa Maczicżny dom 1 hr. 72 np. + 75 np. + 15 np. — My wo dnjo hižo ryjachmy, do koża sahe khwatachmy: 1 hr. 30 np. — Ha schto ßy saßo „ßonika“, ty luba tołsta ßotsiczka? Tsi dopißnizy (13.—15.) napißach, hdyż na twoju ßo dohladach: wschak rjane hrónczka pokasa na ßedmym dnju mi protyka: 60 np. = ...	4 = 52 =
W „Katholskim Póßle“ czißko 37. lěta 1899 hižo kwitowane:	
Delanska patentna komißija 1 hr. 20 np.. sa Sswinarnju psched Jědlizu 3 hr. Dawajcże, dawajcże — dom Sserbow rjany dostajcże 1 hr. P. R. s B. W. 50 np. Radworska płatowa komißija 50 np. = ...	6 = 20 =
Hromadże: 5717 hr. 67 np.	

S dżakom kwituje

farjadnistwo „Maczizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdżischo wocżischczi.)

Awkzija.

Na kuble cžišło 1 w **Myschezach** budża žo

wutoru, 26. septembra t. l., dopołdnja w 9 hodžinach

wschón žiwy a morwy inventar, 3 konje, 9 kruwow, jałojży, cželzy (cželata), žyno, žłoma, 6 wosow, maschiny, rólny grat, hospodarski grat, konjazy grat atd. ša hotowe pjenjesy na pschežadžowanje pschedawacź.

Wobžedžer.

Konkursowe wupschedawanje.

Njedželu 24. septembra t. l. wot **11 hacź do 4 hodžin** a **pónželu 25. sept.** wot **9 hacź do 5 hodžin** maja žo we Wulkim Wjelkowje cžišło 25 w tak mjenowanych blejchach twory, k konsursowej maży wikowarja Scholty žłuschaze, jako: **barchent, kattun, drastne tkaniny, žuknjowe tkaniny, žonjaze žukno, rubischcža na hłowu, barchentowe** a **cželne koschle, kattunowe** a **lamarubischcža, schtrympy** a **soki** a druhe twory wupschedawacź.

Jurij Jakub,
konkursowy sarjadnik.

We Wulkim Dažinje ma žo **sahrodnisła žiwnosćź** cžišło 41 se 4 hekt. 41,6 ar., s mažiwnymi twarjenjemi **wutoru 26. sept.** dopołdnja w 10 hodžinach na pschežadžowanje pschedawacź.

Sahrodnisła žiwnosćź
na pschedań.

W Trjebjenzy je sahrodnisła žiwnosćź cžišło 16 s polom a łuku wobstejnosćzow dla hnydom so žwobodneje ruki na pschedań. Wschitko dalsche je pola wobžedžerja shonicź.

Khěža na pschedań.

W Lětonju je khěža s polom, žo sa sahrodnika pschihodžaza, na pschedań. Dalsche je shonicź pola Scholcźiz tam.

Pod hrodom je **khěža** cžišło 57 s hródžu a sahrodku na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

5 kanapejow a schpihele

najwjetscheje a najmjeńscheje družiny ma zyle tunjo na pschedań

Hermann Seikritt,
tyschersći mischtr na sadnej bohatej haży 4.

Tołsty žuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach tuńscho, **tucžne žuschene žwinjaze mjažo** punt po 65 np., **cžerstwy kój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbažowy tuk** punt po 30 np. porucža

Otto Pětschka
na žitnej haży.

2500 hriwnow

žo lětża k 1. oktobrej na prěnju a jeniczku hypotheku pyta. Dalsche je shonicź psches rěcźnika **Wessera.**

K nasymskemu hnojenju
po najtunischich płacźisnach
porucźam
žyru a parjenu koscźinu
amoniak superfosfat,
pruski guano, rybjazy guano,
Domaschowu mucźku pp.,
kruchaty kalk k hnojenju atd.
Pschi potrjebje proschu žo dobroczźiwje na mnje wobroczźicź.

Emil Lebelt
w Budestezach.

Dawam
dobre płacźisny ša
rožku
a proschu wo posficźenja.
Khorla Schuppan,
pschedawarnja žita,
žymjenjow a piznych žrědkow.

Koprowy vitriol
k naczinjenju pschenźzy
je najlěpschi dostacź pola
Měrschez bratrow naslědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haży 3.
Dalokorěcźak 81.

Rjanu
pschenicźnu muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucža
Hrubjelczanski mlyn.

Ssuschene žłowki,
wulke a žłódke, punt po 22 np.
porucža **Korla Kahrowe.**

Ssymjentne žito

s trieurom cžischći

Paul Schulze,
žitowa pschedawarnja na hoschiz haży 9.

Draždžanski jědžny rajž
punt po 16 np.
porucža **Khorla Kahrowe.**

Warjenski hróch
liter po 20 np.
porucža **Khorla Kahrowe.**

K pscheměnjenju wobydlenja
porucźam **žwój wulki skład**
stolpowych schpihelow woprawnych a molowanych po 12 mk.,
sosowych schpihelow we wschěch wulkosćźach hižo po 2 mk. 50 np.,
toilettowych schpihelow, jenož najlěpscheho dźěła,
schpihelowych rosettow, gardinowych rosetow
po 13, 18, 28 np. atd.,
gardinowych žerdžow, wobłukojtych a runych,
wobrasow a wobrasowych wobłukow wscheje druźiny

Rudolph Wilhelm
(mějeczel **Richard Wilhelm**)
na žerbskej haży 16 —— na sadnej bohatej haży 9.

Sswój wulki skład
hotowych wobleczenjow,
swjerschnikow a jupow
sa młodženzow, schulerjow wyschschich schulow atd.
należnje porucźam.
Wubjerne žedženje a seschicže se solidnych tkaninow po spodžiwnje tunich płacźisnach.
Jedyn pospyt k trajnemu kupowanju dowjedže!

W Žitawje na žonjazej haży cžišło 1.

Ernst Jenke.

W Budyschinje s napschecźa theatra.

Pschepoloženje kóžkarstwa.

Wot **1. oktobra t. l.** žo moja **pschedawarnja pjelscźowych tworow, klobukow a mězow** na **bohatej haży 5** pódla **Schlesingerez** drastoweje pschedawarnje namaka.

S počžescźowanjom

C. E. Rinke, kóžkarski mischtr w Budyschinje
nětkole hischcže na žitnej haży 5.

K pschedžělanju
žo noschene **mužaze kožuchi, žakety, žonjaze kožuchi** hižo nětkole pschijimaju a dźěło žo tunjo wobliczi.

Pschepoloženje
subjazeho atelijeja.

Cžescźenym Serbam w Budyschinje a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedženju dawam, so žym žwój atelijej dženża do žwojeho nowonatwarjeneho doma

na schulskej drósy 7

pschepołożił.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi 22 lět dołho spožcźene, žo rjenje dźakujo, proschu, mi jo tež do mojeho noweho statoka pschenjescź.

W Budyschinje, 22. septembra 1899.

S počžescźowanjom

Paul Strobel, subjazy wumělz.

Wólby do krajneho ßejma.

K pschedstejazej wólbje do krajneho ßejma we 8. wießnym wólbnym wokrjeßu, ßu knjesa

kublerja Koklu w Khróscźizach

jako kandidata postajili, kotryž je ßo se ßwojej dźěławoscźu w krajnym ßejmje w kóždym nastupanju jako hódny wupruhował.

Podpißane pschedßydstwo teho dla wuswolerjow proßy, pschi wólbje sa knjesa **Koklu** sastupicź.

Pschedßydstwo swjaska ratarjow w III. sakskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu.

Do Rakez!

Kedźbu!

Kóža budźe drózscha, płaczisny ßo skoku powyschuja. Schtóž chze hischcźe po starych płaczisnach kupowacź, njech k knjesej **Zawnikej** w Rakezach dźe; tón ma hischcźe 50 dźěłanskich schkórnjow wschěch druzinow po starej płaczisnje na składźe.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tsecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczeńske ßwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 skhodźe.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 3. oktobra** wječor 1/2 8 hodźin w Budyskej třěleřni **zwjeselenski wječor** z **rejemi.**

Předsydstwo.

Do Radworja!

Njedźelu 24. septembra wuhotuje spěwarske towarstwo „Meja“ w Radworju w Delanec hosćencu **serbski koncert,** k kotremuž so wšě serbske towarstwa a jenotliwcy wutrobnje přeprošuja.

Započatk z dypkom 1/2 8 kodźin.

Po koncerće **bal** jenož za wopytowarjow.

Předsydstwo.

Do Rakec.

Sobustawy **ratarskeho towarstwa,** kaž **sobustawy serbskeho towarstwa „Lipy“ w Rakecach** so z tutym proša, so na čahu při Gustav-Adolfskim swjedźenju wutoru **26. sept.** w Rakecach wobdźělić. Zhromadźenje připołdnju w 12 hodź. w Křižanec hosćencu a to w čornej drasće a wysokim kłobucy. **Woboje předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smeje pschichodnu **njedźelu 24. sept.** w 4 hodź. w **Sokez** hosćenzu měßacźne poßedźenje. Ważneho wuradźenja dla ßo proßy, so bychu ßo po móżnoscźi wschě ßobustawy seschke. **Pschedßydstwo.**

Ssrjedu 27. sept. t. l. budźe ßo w Knaschezach wobhladanje skotu wotbywacź,

k czemuż ßo howjada Simmenthalskeje a Oldenburgskeje raßy, kaž też wobeju skschiżenje pschedstaji.

Sapoczatk dopołdnja w 11 hodźinach.

W Budyschinje 21. sept. 1899.

Direktorij ratarskeho wokrjeßneho towarstwa.

Hähnel. **Brugger.**

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi **ßadarskej** a **jahrodniskej schuli,** s njej sjednoczenej, ßo symski semester wutoru 24. oktobra t. l. sapoczne. Pschipowjedźenje k woběmaj schulskimaj wodźělenjomaj pschijima a dalsche rad wukasa

direktor **J. B. Brugger.**

Ssymjeńtnu pschenźu a rožku

w wschelakich druzinach prěnjotnu (originalnu), kaž też wußywanu poruczа tunjo

Paul Schulze,

pschedawarnja žita, ßymjenja a piznych ßrědkow.

Wotewrjenje hosczenzarstwa.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju cźinimoj, so ßmój dźenßa powjetschene a ponowjene lokalnoscźe hosczenza

„města Shorjelza“

pschi **žitnych wikach** wotnajakoj a pschedewsakoj.

Poruczamoj derje wothladane **piwo** a **wino** a wschelake picźe, kaž też wubjernje warjene jědźe.

S dobom cźinimoj na ßwój nowy **franzowski billard,** kaž też na nowe natwarjene stwy k pschenozowanju a hródźe kedźbliwe.

Budźemoj ßo prózowacź, hosczom, kotsiž naju poczesczа, nanajlepje poßłużecź a proßymoj wo dobroczinwe podpjeranje naju pschedewsacźa.

W Budyschinje, 17. septembra 1899.

S poczesczowanjom

Handrij Miehle a mandźelska.

Ssuproschna ranza blisko k proßatam je na pschedań w Jitku cźißko 13.

Żołdźow a kastanijow

kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach kupuje

Moritz Lange w Njeßwacźidle.

Sskużobna holza ßo pyta. Samolwicź na hoschiz haßy cźißko 32 po 1 skhodźe.

Pjekarskeho wuczobnika

hnydom pyta pjekarski mischtr **E. Domschka** w Hornjej Wjasońcy.

K 1. oktobrej ßo mloda **skużobna holza** pyta na swonkownej lawskej haßy 10 delka.

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim sa ßwini, dźěłaczeńskim ßwójbam, hosposam ßo w tudomnych a Draždźanskich stronach dobra skużba darmo wukasa w **Klukschu** cźo. 53a.

Ródnu hosposu,

kotraž ma luboscź k dźěcźom, k wobstaranju domjazeho dźěła hnydom pyta kubler **A. Redo** w Porschizach.

Dr. jur. **Marćin Imiš,**

assessor při zarjadnistwje kral. saks. statnych železnicow,

Elisa Imišowa rodź. Geipelec,

zwěrowanaj.

W Lipsku, 18. septembra 1899.

(K temu cźißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 38 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. septembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18 septembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	35—38	64—67
awstriske	35—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—30	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	27—28	54—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	51—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—34	57—60
3. ßnadnje pizowane	—	55
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	70—74
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	65—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starobje hacz do 1¼ léta	40—41	51—52
2. mjaßne	39—40	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—38	47—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3642 měchow.	W Budyschinje 16. septembra 1899. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 21. septembra 1899. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenża běła	8	12	8	24	7	65	8	24
" žołta	7	65	8	12	7	35	7	94
Rožka	7	50	7	75	7	25	7	50
Jeczmjeń	6	43	6	79	6	33	7	20
Wowß	6	40	6	60	6	—	7	—
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	2	40	2	80	2	—	2	50
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1030 schtuk, schtuka	9	—	19	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 80 np hacz 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacz 13 hr 80 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 9 np. hacz 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacz 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 69 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 75 np., wowß wot 6 hr. 70 np. hacz 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 22. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 17. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. diakonus Sarjenk ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Max Pawoł Richard, Ernsta Emila Maxa Venusa, khěžkarja a dźěłaćerja we Wurizach, ß. — Hermann Pětr, njemandź. ß. na Židowje. — Marja, Ernsta Michała Herzoga, khěžkarja a želesniskeho dźěłaćerja w Brěsowje, dź. — Frida, Jana Bale, wobydlerja a dźěłaćerja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. na Židowje.

Zemrjeći:

Dźeń 13. septembra: Ernst Jurij, Khorle Augusta Grafa, wobydlerja a murjerja w Libuchowje, ß., 4 m 4 d. — 15. Emma Martha, Khorle Augusta Pětki, wobydlerja a dźěłaćerja w Czichońzach, dź., 4 m. 15 d. — 19. Hermann Pětr, njemandź. ß na Židowje, 18 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

17. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje farar Mrosak rano w 7 hodźinach ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtar w 8 hodź. ßerbske a ¾10 hodźin němske prědowanje.

Pschenżu a **rožku** po najwyschschich płaczišnach kupujemoj a **muku** a **pizu** sa žito saměnjamoj. Poručamoj tež ff. **pschenżnu muku,** kaž tež wschě **pizne ßrědki** po najtunischich płaczišnach

Heinke & syn

w hamorskim młynje w Budyschinje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

poručа

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Kosaze koże,

howjase a czelaze koże, kaniklaze, sajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowczu wokmu kupuje po najwyschschich płaczišnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich druzinach poručataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3.

Dalokoreczak 81.

Koprowy vitriol

(mjedžanu serfawoscz)

zyły a tolczeny

k naczinjenju pschenży jara tunjo

poručа

Otto Engert,

en gros drogownja en détail,

dalokoreczak czišło 33.

Jara dobry

zokrowy syrup punt po 16 np.,

mjedowy syrup punt po 25 np.

poručа

H. Kunack nasl.

na bohatej haßy.

Dalokoreczak czo. 170.

Tunje kwaßne a składnoßne dary.

Khofejowe servizy sa 2 woßobje, pißane molowane, po 2 mk. 35 np., 2 mk. 50 np., 3 mk. atd.,

khofejowe servizy sa 6 woßobow, pißane molowane, jenož po 2 mk. 90 np., rjenje wudebjene po 3 mk. 60 np., 3 mk. 90 np., 4 mk. 50 np.,

khofejowe servizy sa 12 woßobow, rjenje wudebjene, hižo po 5 mk. 90 np.,

ßtónki a mucznizy, běłe a molowane, wurjadnje tunjo,

blidowe servizy sa 6 a 12 woßobow,

myjne garnitury, kraßne nowoscże,

kaž tež wscho ßo **trjebaze ßudobje,** běłe a pißane, **schklě, talerje, schalki, kuchińske wězy** po najtunischich płaczišnach poručа

Rudolf Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na ßerbskej haßy 16 — na sadnjej bohatej haßy 9.

Wschě 1. oktobra saplaczomne tukrajne a wukrajne kupony hižo
15. septembra t. l.
bjes khóstow a po najwyschschich móżnych kursach s pjenjesami samënjamoj.
Derje so danjaze hódnostne papjery mamoj stajnje na składze.

Schmidt & Gottschalk.

Khosej
paleny,
kampinas punt po 80—90 np.,
Winska měschenza punt po 100 np.,
Reilghery „ „ 120 np.,
němski khosej „ „ 140 np.,
lěpsche družiny po 160, 180 a 200 np.
Wschě družiny jara derje skłodża a su w parnym smudżaku palene.
Sażopschedawarjam so tuńsche placźisny wobliczа.

H. Kunack nażlědnik
na bohatej haży.
Dalokoreczak czišło 170.



Swinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernosć wubudżuje a kormjenje połožuje, porucża
Germania a Drogownja
dr. Roebera
s napschecża winoweje kicże.

Na swój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedżbliwe cźinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Kóżdy, kotryż chze sebi **dobry** a **tuni cżażnik** kupicź, abo kotryż chze sebi jón **porjedzicź** dacź, njech dże k cżażnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haży 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, sebi moje wuklądne wokno, s placźisnami wupołożene, wobhladacź.**

Tunjo! Tunjo!
Khosejowe servisy
sa 6 wożobow po 3 mk.,
khosejowe schalki s porzlina, rjane pisane po 15 hacź 20 np., hacź do najwożebnischich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pisane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a sležornemu kwasej porucża po najtunischich placźisnach
Max Mütze
na bohatej haży.

Cżesny diplom Bronsowe medaille a cżesny diplom III. myto



I. myto. I. myto.

Njedosćehnjene po rjanosći a pschihódnej sedżazej formje su
Engelhardtowe schkórnje
po amerikanskim stilu,
wone su najwożebnische mużaze schkórnje nětczischeho cżasa.
Jenicźka pschedawarnja w Budyschinje pola
Heinricha Mohra, schewskeho mischtra
na sukelnskej haży 14.

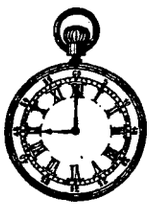

Franz Marschner
cżasnikar w Budyschinje
cżo. 9 na bohatej haży cżo. 9
swój skład **cżasnikow** a **cżasnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedżbowanju porucża.



Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje placźisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likery** liter hižo po 60 np.
porucża **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placźisnach.

Běrny sběraze maschiny
najnowscheje a najlěpscheje konstrukzije
porucża po tunjej placźisnje s rukowanjom
Robert Hahn,
maschinska fabrika w Budyschinje.
Sastupjerjo so pytaja.

Palenzy
w najwjetschim wubjerku,
jednore, dwójne, kaž tež
likery
jenož w derje skłodżazych hódnosćach po najtunischich placźisnach porucża
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötschka,**
pschi mjażowych jědkach 7
na rózku schulerskeje haży
Pola mje so serbski rěcźi.

Kedżbu!
Kedżbu! Kedżbu!
Zyle tucźne **howjaze mjaso**
punt po 50 np.,
polcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaza punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haży cźišło 4.

Běłe khachlizowe khachle a **wokna** ma tunjo na pschedań
A. Tschentscher
na bohatej haży 18.

?

Hdże je **dobry** khosej dostacź?

Pola
khosejoweho Sachsy
na bohatej haży 4.

Zigary.

Wjetschu dźělbu **zigarow,** pschi pschedewsaczu pschedawarnje nasad stajenych, nětkole po khětro poniżenych placźisnach wupschedawam, jako:

Import **prjedy 6 np., nětko jenož po 5 np.,**
10 schtuk po 43 np., 100 schtuk po 3 mk. 75 np.

Hamburgska **prjedy po 5 np., nětko jenož**
10 schtuk po 40 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

Bremske Java **prjedy 4 np., nětko jenož**
10 schtuk po 30 np., 100 schtuk po 2 mk. 80 np. atd.

300 schtuk zigarow jenož po 8 mk.

Tobak w pakcźikach prjedy po 10 np., nětko po 7 np., dróbny krany **rjepikaty tobak** punt hižo po 16 np., **amerikanski rjepikaty tobak** punt po 20 np. a 25 np.

Ernst Lehmann,
w Budyschinje, na rózku serbskeje a schulerskeje haży.
prjedy **Khorla Pötschka.**

Swój wulki wubjerk
syreho a paleneho
khosejа,
a to **paleny khosej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacź do 2 mk.,
syry khosej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk.
hacź 1 mk. 50 np.
jenož w dobrych, cźistych, derje skłodżazych a sporych družinach po najtunischich placźisnach porucża
Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjażowych jědkow 7,
rózk schulerskeje haży.
Pola mje so serbski rěcźi.

Sczinowe pleczenje
k wjećcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr
na walskej drózy 14.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 39. **Sobotu 30. septembra 1899.** **Lětnik 58.**

Čejesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedža sa nje na

4. schtwórtlěto 1899

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadža. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadža, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodaŕ** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadže hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póśćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Stejischćzo finanzneho ministra s Miquela žo pjecza kabła. Wón je žo s kněžorstwowym kanzlerom wjerchom Hohenlohe roskorił. S pschičzinu njejednotny je wotžadženje kralowskich sastojnikow, kotsiž žu jako sapóžłanzy w pruskim krajnym žejmje pschećziwo kanalowym twaram hłosowali. Miquel je pjecza pschećziwo woli kněžorstwoweho kanzlera tychle sastojnikow wotžadźił. Wón teho dla na pschećzelstwo konserwatiwnych a swjaska ratarjow w kněžorstwomym a pruskim krajnym žejmje wjazy liczicź njemóże. Tež žylna zentrumska strona njeje Miquelej pschećzelnje smyślena. Na skhadźowanzy katholikow w Mainzu wjednik zentrumskeje strony, dr. Lieber, psched Miquelom warnowasche, kotryž chze zentrum s pomozu konserwatiwnych a nazionalliberalnych sniczicź. Wón pjecza njepscheństawajzy na to myšli, kak mohł zentrum s jeho nětčzischeho rosrižazeho stejischcza wucźischćzećź. Teho dla dyrbi žo zentrum psched Miquelom a jeho wotpohladami stajnje hladacź a schkitacź. Jako wubjerny schkitazy žrědk dr. Lieber poručzesche, tak mjenowany khostanski sakoń, kajkiž jón knježerstwo kněžorstwowemu žejmej pschedpółoži, wotpokasacź, sa to pak khmane namjety k sakitanju k džěłu swólniwych džěłaćzerjow činicź, so by žo naždylnosćzam strajkowarjow wobarało, pschi čzimž pak žo žwoboda sjenoćzenja nježdmě pschikrótschicź.

— Pirnaski wokrješ je žo pschi wólbje do kněžorstwoweho žejma hischćze ras sozialdemokratiskeho nadběha sbožownje wobrok. Sjenoćzeni konserwatiwni, antisemitojo a žwobodomyślni žu sozialdemokratow porasyli. Sa antisemitiskeho kandidata Lotzu je žo 13,307, sa sozialdemokrata Fräždorfa 12,605 hłožow wotedało. Wólby w Pirnaskim wokrjeżu nam sažo pokasuja, kak nježdměrnje liczba sozialdemokratiskich wuswolerjow pschibywa.

— Mobilisaziske plany, kotreź je pjecza s pižaŕnje druheje pólneje artillerijskeje brigady we Würzburgu serżant Schlosser kranył, žu žo pjecza franzowskemu knježerstwu pschedałe.

— Skónzowanje jeneho němskeho łódźstwoweho kapitana s kanibalskimi wobydlerjemi Salomonskich kupow je nětko prawe khostanje namakało. Loni w meji domoródni wobydlerjo Salomonskich kupow łódź „Seagost“ nadpadżechu a muržstwo saraschu. Woni cźeła wopjeczechu a sežrachu. Jenož dwěmaj matrosomaj žo poradźi, twóchnyćź. Budźichu-li jeju kanibalojo žiwych popadnyli, budźichu jeju najprjedy kaž skót kormili, so bychu jeju posdźischo sarěsali a na róženju wopjekli. Łódźineho wjednika, kapitana Maxa Kolshorna, w Züllichawje narodźeneho, se sćzežorow s łódźineho wuhladka s hlebijemi dele shonichu, jeho do žmjercźe cźwilowachu a potom do morja cźižnychu. Nětko je khěžorske knježerstwo pschiwusnym njesbožownego Kolshorna wosjewiło, so je žo mordarstwo wjecźiło. Khěžorski žudnik dr. Schnee je s nowoguineskimi polizajskimi wojakami kupu Timbng, žydło mordarjow, dobył a džewjecź domoródnych we wojowanju morił. Dale je žo poradźiło, hłownika domoródnych popadnyćź, kotryž je Kolshorna cźwilował. Jeho žu hnydom k žmjercźi sažudźili a na měsćze satšelili.

Awstriska. Ministerstwowy pschedžyda hrabja Thun je hromadže se žwojimi žobuministrami sastojństwo složił. Jeho jednanje s liberalnymi Němzami, so bychu žo pschi wuradźenjach w khěžorstwowej radže wobdźelili, běchu bjes wuspěcha wostałe. To bě s pschicźinu, so žo Thunowe ministerstwo njehodźesche dlěje džerżećź. Khěžor žebi pscheje, so bychu žo Němzy sažo k porjadnemu džěłu w khěžorstwowej radže wrócźili. Čzi drje žu k temu swólniwi, tola jenož s tym wuměnjenjom, so žo Czechom, Polakam a Sslowjanam runoprawosćz s Němzami wosmje. Liberalni Němzy žebi pornjo druhim awstriskim ludam pschedprawa žadaja, so mohli tute ludy wobknježicź. Nětkole pak maju Sslowjenjo hromadže s konserwatiwnymi Němzami w khěžorstwowym žejmje wulku wjetschinu. Duž je cźežko, žadanja Němzow dopjelnicź. Hrabja Lichtenstein, kotrehož bě žebi khěžor sa naślědnika hrabje Thuna shladał, je žo podarmo wo pschećzelstwo liberalnych Němzow prózował. Nětko je pjecza baron Gautsch tutón nadawk pschedewsał. Ssobustawy jeho ministerstwa budža s hłowneho džěła se sastojnikow wobstejećź.

— Bołharski wjerch Ferdinand je wutoru do Wina pschijěł. Jeho žu tam prěni krócź se wschěmi cźesćzemi powitali, kotreź jenemu knježazemu wjerchej pschisteja. Na dwórnischcźu jeho cźežna kompagnija wocźakowasche, kotreżej kapała bołharsku hymnu piskasche. W Schönbrunnje žo jemu žwjedźeńska hoscźina wuhotowa, a khěžor jemu wulkokschiž Schcźěpanoweho rjada spožcźi. Cźesćzowanja, bołharskemu wjerchej wopokasane, žu teho dla nadpadne, dokelž jeho awstriske knježerstwo hacź dotal do zyła njeje wobkedźbowanja hódneho měło. Nětcźischе mucźenja w Sserbiji, a móžnosćz, so dla Milanoweho žurowjenja k wójnskim schmatańzam dóńdže, žu drje awstriske knježerstwo pohnuke, žo wo pschećzelstwo bołharskeho wjercha prózowacź. Hdyž psched krótkim ruski wyschk Irpwicźin bołharske wójsko wobhladowasche, bě awstriskemu knježerstwu satrach, so mjes Bołharskej a Ruskej potajny swjask wobsteji.

Jendźelska. Wudyrjenje wójny mjes Jendźelskej a Transvaalskej žo w bliżschich dnjach wocźakuje. Transvaalszy burjo žo wobrónjeja a na mjesach žo naždypy nawožuja. Jendźelske wójsko mjes tym pschezo bliže k Transvaalskej postupuje. Oranjeska republika žo s Transvaalskej sjenoćzi. Poślednischa tež na to liczi, so po wudyrjenju wójny burjo w kapskej koloniji pschećziwo jendźelskemu knježerstwu postanu. Liczba brónitych burow žo na 50,000 wobliczi. K temu pschińdže hischcze 1500 pschicźaharjow, kotsiž žu w Transvaalskej měschcźanske prawo dostali, a mnosy dobrowólnizy se wschěch ludow, wožebje Němzy, Hollandszy, Belgiszy a Franzowsojo.

— Kranjenje tajnych wojerskich pišmow je nětkole na dnjowym rjedže. Wojerska wyschnosćz w Potsmouthu je w najwjetschim roshorjenju dla shubjenja dweju knihow, w kotrymajž žu wukoženja tajnych signalow jendźelskeho wójnskeho łódźstwa sapižane. Kontre-admiral Aldrich je hnydom pschepytanje poručził. Wschitzy

offizěrojo, we wojeŕskej pišařni postajeni, dyrbjachu ßwoje bydła pschepytacź dacź a ßo njeßmědźachu wotßalicź. Na kajke waschnje ßu ßo ważne pißma shubile, njeje hischcźe wujaßnjene.

Sserbija. Zadławz Milan je ßwój wotpohlad dozpił. Nahły ßud je wjednikow radikalneje strony, hacź runje ßo jim žaneje winy njeje dopokasało, k khostańi w rjecźasach hacź do 20 lět saßudźił. Kneźewicźa a Ranka Tajschicźa ßu k ßmjercźi saßudźili. Prěnjeho ßu hižo wotprawili, jeho satšělíwschi, Ranko Tajschicź pak je ßo ßmjertneho khostanja sminył, se Sserbije cźeknywschi, prjedy hacź mózachu jeho saßłapacź. Paschicźa, kotryž ßo pšched ßudom njemužnje sadźerźesche, je Milan wobhnadźił.

Ssurowy rosßud je po zyłym ßwěcźe nastróżenje a pohórschenje sbudźił. Do dołheho wobstacźa nětcźischeho ßerbskeho knježerstwa po tymle njeprawym a njecźłowškim wußudźe nichtó wěricź njemóże. Schtož je ßo w Belgradźe stało, je hańba sa zyłu Europu, pšchede wschěm pak hańba sa Sserbiju ßamu a ßerbski lud, kotryž je směrom pschihladował a ßo njeje hibał, hdyž je po něcźim w Sserbiji k nětcźischim srudnym wobstejnosćam dóschło.

Kneźewicźowy wołud, pišaja ſ Belgrada, Milana runje tak charakterisuje, kaž Andelicźowy wołud, kotrehož ßu w jastwje sadajili. Hacź runje je na tym doscź cźemneho a njeshudaneho, telko je wěste, so je ßo Kneźewicź do nadpada ſ Milanowymi kreaturami skhadźował a so je w poßlednim połłècźe w ßłużbje Belgradskeje tajneje polizije był. Teź je ſ wocźitymi ßwědkami swěscźene, so ßu prěnje Milanowe ßłowa po wutšěle byłe: „To ßu radikalni naczinili!“ Pódła teho je dopokasane, so je Milan hižo wot sańdźeneho lěta radikalnym wjelcźu jamu rył, wo cźimž ßu radikalni wjedźeli, jenož njewjedźo, hdźe a kak ßo to stanje. Radikalnym ßu teź skónczńje po mjenje nětkotši Milanowi najecźi snacźi byli, ſ kotrymiž je plan na sahubjenje radikalnych studował.

Pschełßwědcźenje, so je Milan ßam nadpadnikowu ruku wodźił, hischcźe twjerdźe steji, hacź runje ßu Kneźewicźa wotprawili. Wschak je Milan teź Andelicźa skónzowacź dał, a tón je dołhe lěta Milanej jara bliska wołoba był, wón bě jeho dowěrnik, haj jeho hłowny pomoznik pschi wumyßlenju plana k sahubjenju radikalnych. Hdyž ßo Milan njeje rosmyßlił, Andelicźa woprowacź, schto bě jemu Kneźewicź?

Kneźewicźa na kónzu pschepytanja ßwědomje hrjebasche, a wón na ßwjate scźenje pschißahasche, so njeje žaneho pschißahanstwa było. Po tejle pschißasy bychu wschudźe druhdźe wobskorźenych wuwinowali, pschetoż niczo druhe pschecźiwo nim njebě, dyžli prjedawschich Kneźewicźowych wusnacźow. Ale Milan chzyshe ßwojich pschecźiwnikow w jastwje měcź. Teho dła wón ßudnikam wobarasche, wobskorźenych wuwinowacź, w Sserbiji a we Wuherskej nowych falschnych ßwědkow najecź da a pschede wschěm na Kneźewicźa skutkowasche, so by ßwoju pschißahu wrócźił a ßwoje prěnje wusnacźe sa wěrne wopowjedźił. Po ßwojim waschnju wón to se ßlubami a ſ cźwilowanjom cźinjesche. S jeho poßrědnikom bě hejtman žandarmerije Djorděwicź. Kneźewicźa najprjedy ſ pukami cźwilowachu, na cźož jemu w Milanowym mjenje wscho móżne lubjachu, jeli so by pschißahu wrócźił. Lubjachu jemu niz jenož žiwjenje, ale teź pjenjeżne ßrědki k dobremu žiwobycźu. Duž Kneźewicź pschißahu wrócźi. Na to jemu hejtman Djorděwicź powjas póßła. To rěkasche: Powěßń ßo ßam, a wuńdźesch ßmjercźi se satšělenjom. Tak chzyshe Milan ßwoje „kralowske“ ßłowo dopjelnicź! Ale Kneźewicź njebě spokojom ßebi myßło, so hejtman Djorděwicź to po ßwojej woli cźini, a wěz wo powjasu pscheradźi, na cźož Djorděwicźa sawrjechu, dokelž wón ßwój nadawk njebě bjes poroka pschewjedł.

Belgradske wobydlerstwo je petiziju k kralej podpißało, so by prozeß sastajił. Ju teź politiszy pschecźiwnizy radikalnych podpißachu. Tola wscho bě podarmo. W Milanje hłóß ßwědomnja njewotucźi, tola je tale petizija ſ dopokasmom, so ma Milan niz jenož radikalnych pschecźiwo ßebi, ale teź wschě druhe strony.

— Kneźewicźa ßu na wotprawischcźu w pěskach pola Dunajskeje rěki satšělili. Wotprawjenju wjele tyßaz ludźi pschihladowasche, kotsiž běchu ßo na wokolnych hórkach sestupali. Ludźo běchu wjeßeli, jako bychu na ludowym ßwjedźenju byli. Pódła wurytеje jamy Kneźewicźa stajichu. Wón bě ſ powjasami swjasany a mějesche błędy napohlad; tola wón sruna stejesche. Hdyž bě ßo wußud cźitał, Kneźewicź pšched měschnikom wótsje praji, so móżachu to wschitzy wokolostejazy srosumicź, so ßu wschitzy saßudźeni, jenicźzy wón wuwsaty, njewinowacźi. Potom jemu rucźe wocźi sawjasachu a jeho do dwaj metraj hłubokeje jamy stajichu. Schtyrjo žandarmojo se ßwojich Mauserskich tšělbow do njeho tšělichu a — wotprawjenje bě dokonjane. Po pschikasni hischcźe dwaj žandarmaj do Kneźewicźa tšělischtaj. Hdyž běchu lědma žandarmojo tšělby wotstajili, dźěłacźerjo ſ kopacźemi pschiběžachu a jamu samjetachu.

Amerika. Na philippinskich kupach Amerikanszy nětko hižo dłeje dyžli łěto pschecźiwo tamnischemu sběžkarskemu wobydlerstwu wojuja. Wospjet ßu drje sběžkarjow sbili, tola po nětkotrym cźaßu ßu ßo cźi saßo ſ nowymi mozami do amerikanskich nawalnikow dali a jich do Manile wrócźo shonili. W amerikanskich sjednocźenych statach ßu ßo hižo dawno bjeskónczńeje wójny na Philippinach nabyli a sa winikom pytaju, kotrehoż mohli sa wójnske njesboże samolwiteho scźinicź. Tón, ßo wě, njemóże nichtó druhi bycź, dyžli komandowazy general Otis na Philippinach. S jeho sanjechanjom je pjecźa sběžkarjam móżno było, ßo ſ brónjemi a muniziju sastaracź. Wón njeje wójnske łódźstwo k temu wużił, so by hłowne pschikhódne městna pschi brjohach philippinskich kupow strażowacź dał. Budźische-li wón to cźinił, budźische ßo pjecźa sběžk w nastacźu podtłócźił.

Kaž pak najnowscha Hiobska powjescź ſ Philippinow pokasuje, ßo sběžkarjo ſ amerikanskim wójnskim łódźstwom njedadźa satraschicź. Woni ßu ßamo njedaloko Manile amerikanski kanonski cźołm „Urbanetu“ nadpanyli, ßo jeho kanonow a munizije smozowali a cźołm potom spalili. Cźołmowe mużstwo, ſ jeneho offizěra a dźewjecź muži wobstejaze, ßu pak morili, pak jate wotwjedli. Kak je ßo to mohło stacź, njeje srosumicź, wołebje dokelž ßo 23 amerikanskich łódźow w philippinskim morju namaka. Njedawno je hižo amerikanska pschekupska łódź „Saturnus“, kotraž 100,000 dollarow hotowych pjenjes a wjele provianta ßobu wjedźesche, sběžkarjam do ruki panyła.

Potajne wotßudźenje.

S kónz měßaza haprleje łěta 1777 bě w měscźe Kolmaru w Elsaßu kat ßam we ßwojim wobydlenju. Žona a wotrocźzy běchu wschłe a wón wuži cźaß, so by nastroje ßwojeho rjemjeßła do rjadu stajił. Runje mějesche w dźěle rucźne puta sa słótnikow, tu saklapa ßo do durjow. Wón wotewri bjes kombźenja, dokelž kat nima ßo wopytow bojecź; nimo ßłużownikow sakonja njebliži ßo nichtó jeho poklatemu domej.

Wón wuhlada jeno tšjoch muži, twjerdźe do płachcźow sababjenych, pšched ßobu stejo, něschto dale pytny wós, kotryž runje tak něktore wołoby wobdawachu a kotryž pomału bliže jědźesche.

„Wy drje scźe wukonjeŕ prawdy?“ rjekny jedyn se sababjenych muži.

„K ßłużbam, knježe, ßym Kolmarski kat!“

„Jeli so scźe ßamlutki, chzemy ſ wami wo jara tajnej należnoscźi porěcźecź.“

„Tu njeje žaneje dusche w domje, sastupcźe dobrocźiwje!“

Kat ßebi myßlesche, so ma wotpóßłanych bliščeho ßudnistwa pšched ßobu a chzyshe jim runje pschi durjach sastup rumowacź, tu walichu ßo mużojo spěschnje kaž błysk na njeho, tyknychu jemu kijeschk do erta, swjasachu jemu ruzy a nosy tak, so ßo hibnycź njemóżesche, a dowlecźechu jeho k wosej, kiž pšched ßamym domom stejesche. Sasběžechu jeho do wosa, mużojo saležychu sa nim, na cźož ßo durje sawrjechu, strażowazy ludźo schwiknychu ßo na konje a zyły cźah wotßali ßo khwatajzy.

Doniž po měscźe dźěsche, mjelcźachu wschitzy; hdyž pak běchu ſ města a hara bě ßo wotmjelkła, dótkny ßo jedyn ſ mużow katoweje ruki.

„Poskhaj, pschecźelo!“ rjekny njesnaty, „ty njetrjebasch ßo niczeho bojecź, tebi ßo niczo sle njestanje. Ssmy cźe jeno k temu ßobu wsali, so mohł ßo wyßoki skutk prawdy wukonjecź. My rukujemy sa tebje, wě ßo, jeno, so njespytasch nam cźeknycź, a jeli so ßo njespytasch, to potajne shonicź, schtož ty shonicź njeßměsch. Njepraschej ßo na niczo, pschetoż tebi ßo na žane praschenje njewotmołwi. Nimo teho dostanjesch wschitko, schtož budźesch trjebacź. Sswoje dźěło, kotrež do twojeho powołanja ßłuscha, dokonjawschi, dostanjesch dwě scźě skotych, kotrež tebi sa to sarunaja, so ßmy cźe ſ dźěła wutorhli.“

Mischtr kat wodychny. S najmjeńscha wjedźesche, so jemu wo žiwjenje njepóńdźe, runjež jemu hischcźe zyle derje njebě. Hischcźe pschejesche ßebi, so bychu jeho wot kijeschka a putow wußwobodźili.

A bórsy ßo to teź sta.

„Twoje puta a teź kijeschk ßu nětkole wotstronjene“, rjekny ßamßny hłóß, w nozy budźe ßama sawjasa wotewsata, ale wo dnjo budźe cźi saßo pschicźinjena. Ale poskhaj, ty dyrbisch wschěm naschim porucźenjam poßłuchacź, njeßměsch ani ßłowa rěcźecź — pschi prěnim ßłowje ßy morwy.“

W tym wokomiku cźujesche dwě pistoliji na ßwojej hłowje a

nóž na ßwojim wutrobnju, a ſ teho doſpołnje ſpósna, ſo tu niczo druhe njepomha, khiba kruta poßkuſchnoſcź.

„Nochzu niczo“, wón rjekny, „cźinicź pſchecźiwo waſchej woli, chzu wſchě waſche wuměnjenja pſchiwſacź a ßo do teho podacź, ſchtož wy żadacźe.“

„Dobre, duż njetrjebaſch ßo niczeho bojecź.“

S teho wokomika ßo niczo wjazy njepowjedaſche. Wós jědźeſche jara ſpěſchnje bjes pſcheſtacźa; cźaſto bu pſchepſchahane, hdźež běchu kóždy krócź konje pſchihotowane, a katej ßo ſdaſche, każ by ßo to kóždy krócź na njewobhdlenym měſtnje ſtawało.

Wós bě ſ wokeńzami ſeſawěſchany; ale njedźiwajo na to ſawjaſowachu rano jatemu tola ſaßo wocźi, a ſaßo ſaklinczachu najhórſche hroženja, hdy by ßo ſważił, ſawjaſanje wotewſacź.

Hewak wobkhadźachu ſ nim jara derje. S dobrych jědźi a napojow, kotrež druſy wužiwachu, doſtawaſche też wón khětry dźěl. Dyrbjeſche=li ßo wuſtupicź, ſtawaſche ßo to jeno w lěßu abo we woßamocźenej krajinje, kotrejež ani ſpósnacź, ani ßebi ſpomjatkowacź njemóżeſche; jeno to ßo jemu ſdaſche, ſo běchu pſches Rhein pſchejěli a ſo na hory jědźechu.

Dleſchi cźaß běchu na horu jěli — to bě hižo wjecźor druheho dnja — tu ſaſtachu pſchi wrotach. Wrjeſkotaſche ſapadowaza lěßyza, wrjeſkotaſche ſcźahowanſki móſt, jaßnje klinczaze ſchudrowanje koleßow ſnamjenjeſche, ſo pſches hłuboku hrjebju jědźechu. Runjeż bě hižo doſpołna nóz, běchu jemu tola wocźi ſawjaſali. Konje běżachu po dalokim dworje, ſkónczńje ſaſtachu, durje ßo wotewrichu, mużej podpjerowaſchtaj kata pod paźu a daſchtaj jemu něſchto ſtopnjow horje hicź; kołowokoło ßłyſcheſche topora tſělbow ſpadowacź.

Wón komdźeſche ßo, poſtupowacź.

„Daj ßo wjeſcź!“ hrożeſche jemu dotal zuſy woſtaty hłóß.

„Dopomń ßo na ßwój ßlub, też my budźemy ßwoje ßlubjenja wſchě dźeržecź“, pſchiſtaji jeho pucźowazy pſchewodnik.

Katej ßo ſdaſche, ſo nětkole na wulkim pſchedměſcźe ſtupa, na to wjazy ſalow pſchekrocźa a ſkónczńje — tu wotwjaſachu jemu wocźi — namaka ßo w jara wulkim ſalu, kotryż bě zyle cźorny ſawěſchany a jeno k nuſy ſ nětkotrymi faklemi rosßwětleny.

Bě to ßudniſtwo? — Nětkotſi mużojo, ſdraſcźeni każ ſaſtojnizy, ßedźachu kołowokoło na něka jkich ſtólzach, njemějachu larvow, tola běchu wot ſaſtupowazeho tak daloko ſdaleni a rosßwětlenje bě tak ßłabe, ſo jich rospósnacź njemóżeſche. Jemu pocźa jara hróſbno bycź.

Tu pſchiwjedźechu ſ druheje ſtrony ſababjenu żonu.

Wona mějeſche draſtu ſ fijałkoweho ßomota. Bě wulka a ſchwižna, ſdaſche ßo młoda bycź. Njehibicźe woſta knjeni woßrjedź ßudnikow ſtejo, ruzy ſkładźujo a hłowu runje dźeržo.

Nětkole poſtany pſchedßyda ſhromadźiſny a wobrocźi ßo k katej, na kotrehoż w němſkej rěcźi ſarěcźa:

„Dachmy tebi pſchińcź“, wón rjekny, „ſo by wußud wukonjał, kotryż bu wuprajeny pſchecźiwo tejle żónſkej. Khoſtanje dyrbi wſchěm njeſnate woſtacź, runje każ njeſkutk, ſa kotryż ma ßo pokhoſtacź. Ty maſch nětkole ßwoje dźěło wukonjecź a tejle żonje hłowu wotcźecź, kotrejež cźłowſke ſakonje dozpěcź njemóżachu, a kotraż je tola njeſpuſchcźomnu ſłóſcź ſawinyła.“

Kat ſ Kolmara w Elſaßu roſymjeſche doſpołnje, ſchtož jemu powjedachu, runjeż bě němſka narěcź druha, dyžli doma. Nimo teho bě cźeſcźownY muż, kotryż bě w ßłużbje Kolmarſkich ßudnikow drje tamne wußudy, kotrež běchu wot nich podpißane, do měſchcźańſkich regiſtrow ſapißane, wot kralowſkich radźicźelow wobkrucźene a ſ wulkim ſyglom měſta a też ſ kralowſkim ſyglom wobtwjerdźene, wukonjał; ale ſo mohł mordarſtwo wobeńcź, ſpuſchcźejo ßo na nahladnoſcź ludźi, kotrychż ani po wobliczu ſpósnacź njemóżeſche, mordarſtwo, kotrež móże ßo ſběžkarſke mjenowacź, k temu njebě doſcź hruby. Duż ſebra wſchu ſmużitoſcź ßwědomnja a ſprawnoſcźe a wotmołwi ſ krutym hłoßom:

„Ně, moji knjeża, to njemóżu cźinicź.“

Saſchcźercźa ßo ſ mjeczemi, ſ cźehoż bě widźecź, ſo ßudnizy pod draſtu wótru bróń khowachu.

Kat pohladowaſche na wotßudźenu, ſo mohł ſ jeje cźinkow wutrobitoſcźe k jeje ſakitowanju nabycź, ale ta ſtejeſche ßo njehibajzy, a cźinjeſche, jako by ju jednanje ani njenaſtupało.

„Ssy ty ſabył“, pocźa wotwjedźeć kata, „ſo ßy nam ßlubił, ſo budźeſch nam poßkuſchny? Njejßy ßo naſchemu wjecźenju podcźißnył, hdy by ßwoje ßłowo wrócźo wſał?“

„Moji knjeża, tehdom ßebi myßlach, ſo je to tajne, ale ſakońſke wotprawjenje. Pokażcźe mi roſkas mi ſnateho ßudniſtwa a chzu ßwoju wěz ßwědomicźe wukonjecź, ale waſcheho pſchikaſa, moji knjeża, njech ſcźe ſchtóżkuli, njemóżu ani njeßměm pſchijecź. Njedótknu ßo ani włóſka na hłowje tejele żónſkeje, woßebje niz, dokelž ani njewěm, kaju ſłóſcź je ſawinika, kiž mohła ßebi tak hróſbne khoſtanje ſaßłużicź.“

Pſchedßyda wopraſcha ßo druhich ſ pohladom, potom poſkoczi žiwje ſe ſtoła a ſawoła ſ hrimotazym hłoßom:

„Ty ßo praſcheſch, ſchto je tale żónſka ſkucźiła? — To wſchak móżu tebi prajicź, potom budźa tebi włoßy na hłowje ſ hróſbu ſtawacź, potom njebudźeſch ßo dlicź, naſchu ſprawnoſcź na njej wukonjecź —.“

Tu wupſcheſtrě żónſka ruku a pſchetorże pſchedßydowu rěcź.

„Doſcź, doſcź!“ wona ſawoła. „Móżecźe mi dacź wumrjecź, ale to, ſchtož je waſche wucho ßłyſchało, njemóżecźe a njeßměcźe wotkrycź. Jeli ſo ßym winowata, khoſtajcźe mje, ßym dźě ßo podcźißnyła, to je wjaz, hacź ßměđźeſchcźe ßebi żadacź.“

Ssudnizy mjelczachu nětkole khwilu ßwjatocźnje, jeno cźaßnik na ſcźěnje pſchetorhowaſche cźiſchinu.

Tu bijeſche w nozy dwanacźe.

„Tu njeßmě ßo wjazy cźaß komdźicź“, rjekny pſchedßyda, „kato, poßkuchaj naſchemu roſkaſej.“

Katej poda ßo nětkole ſchěroki, wótry mjecź, kotryż bě na mjecź ſchwajzarſkich katow jara ſapodobny.

„Ně, ně!“ ſawoła tſchepotajo. „Wukonjejcźe ßwoje wußudy ßami, kotſiż ſcźe ſwólniwi, bjes ſprawneje winy ſaßudźecź, ale mje woſtajcźe na bok.“

„Poſkhaj, kato, ty drje wißaſch pſchejara na żiwjenju?“

„A cźemu to njechał? Mam dźě żonu a dźowcźicźku, tej njebyſchtej podpjery na ßwěcźe měkoj, hdy by jimaj mandźelſki a nan pobrachował.“

„Nětkole ßebi wubjeraj. Hdyž je cźaßnik ſchtwórcź wotbił a ty njeßy tule żonu hiſchcźe wotprawił. wumrjeſch pſches moju ruku ſ piſtoliju.“

„Nó, knjes pſchedßyda, jeli ſo chzecźe na kóźde waſchnje mordać bycź, cźemu dha tu żónſku ßami njemoricźe?“

Widźizy ſatſchepota pſchedßyda pod ßwojej draſtu.

„Ty maſch ßebi wubjeracź, niz my!“ rjekny na poßledku.

Nětkole pſchewſa kata ßameho wuſkoſcź, kotraż pſchibywaſche ſe ßmjertnej cźiſchinu kołowokoło, ſ njehibitoſcźu ßudnikow a wotßudźeneje wopora. A hdyž bu jemu woſtudłe tykanje cźaßnika njeſnjeßomne, ſawoła kat:

„Cźińcźe ſo mnu. ſchtož chzecźe, nochzu wam poßkuchacź.“

Żaneje wotmołwy — to ßamßne ßmjertne mjelczenje wſchěch — tu — cźaßnik wotbi ſchtwórcź — wotßudźena żónſka pſchi tym ani hłowy njeposběże — tu pſchiſtupiſchtaj dwě podrjadnej woßobje k njemu a pſchepodaſchtaj jemu katowſki mjecź. S hłowu tſchaßo, ani ſwuka wot ßo njedawſchi, wotpokaſa jón. Pſchedßyda nacźeże honacź ßwojeje piſtolije — pikńjenje honacźa ſbudźi jeho myßle ſaßo.

„Mój Bożo!“ rjekny wón, „dyrbju dha woprawdźe wudowu a ßyrotu na ſemi woſtajicź?“ — „Cźakajcźe!“ ſawoła wótſje. „Chzu wam po woli bycź!“

Nětkole wſa mjecź, wupruhowaſche jeho wótroſcź na palzu, potom wuſtupi do prědka — wotßudźena woſta runje ſtejo, ani ßo njewotmjelknywſchi.

Kat ſaſta a praſcheſche ßo:

„Njedoſtanje żaneho duchowneho?“

„Wo. to ßo njeſtaraj“, bě wotmołwa, „a wukonjej hnydom ßwoje dźěło!“

„Njemóżu, żona dyrbi najprjódźy ſwjaſana bycź.“

„Mje a wjaſacź?“ ſawoła wotßudźena ſ njewuprajitej hordoſcźu.

Tu kiwny pſchedßyda, ßłużobnikaj pſchiſtupiſchtaj, pſchimnyſchtaj ju a pſchiwjaſaſchtaj ju k pjenkej. Sawěſchk bu na ſchiji wotſběhnjeny — pſchedßyda ſaſtaji piſtoliju, ſ wócźkom hrożo na kata — teho pſchewſa wjerćźenje — wón ſaſběże mjecź a rubny tak ßłynje, ſo bu hłowa doſpołnje wot cźěła wotdźělena — potom da mjeczej ſpadnycź a ſwjeſy ßo we womorach do rukow ßłużobnikow.

Hdyž bě k ßebi pſchiſchoł, bě w ßamßnym woſu, kiž bě jeho tam pſchiwjeſł, a runje tak na puczu duzy domoj, każ prjedy ßem.

„Tule twoja mſda“, rjekny njeſnaty, „ßmy ju podwojili.“

Dom pſchiſchedſchi, nadeńdźe żonu jara njeměrnu, wyſchnoſcźe jara hněwne, a tute ßadźichu jeho do jaſtwa, dokelž bě ßo wotßalił bjes dowole. Dźiwachu ßo jeho ſamołwje, a Kolmarſke ßudniſtwo ßlědźeſche dokładnje ſa tym. Ale żenje njejßu niczo bliżſche wo hróſbnym podawku ſhonili, a hacź do dźenßniſcheho dnja je to njewujaßnjene woſtało.

Ze Serbow.

S **Budyschina. Wubjerk Maczizy Sserbskeje** běsche na ßrjedu 27. sept. do Budyschina powołany, so by ßo nowy Maczičny dom a wustawy, ſ nim sjednoczene, pschehladak. Do ½11 hodźin ßo w Ssmolerjez expediziji schtyrjo kk. seńdźechu: pschedßyda farař Kubiza-Bukečanski, farař dr. Rencź ſ Wjeleczina, redaktor Ssmoleŕ a kapłan Andrizki, protokollant. Roshladowawschi ßo po rjanej, wyßokej pschedawarni, w kotrejź je ßerbskich knihow po dołhich rjadach nastajanych, dźěchmy do sadnjeho, nadwórneho twarjenja, w kotrehoż powyschenym pschisemju ßo wschě te knihi cźischcza. Nowa ßwětła cźischczeŕnja hospoduje wulku maschinu sa nowiny a knihi — mjeńschu sa małe cźischczeŕske dźěła a wobrasy — a zyku cźrjódu regalow abo blidow, sa kotrymiż steji bliže 10 stajerjow, kotsiż ßu tež sa tute moje rjadki pißmiki ſ kaschczikow wubjerali. Knjes Ssmoleŕ wobžarowasche, so cźischczeŕnja njeje hischcże wjetscha, dokelž by tam druha wulka maschina jara nusna była. Tola tež tak je to wulki postup pornjo prjedawschej cźěßnej, cźmowej a njestrowej, małej cźischczeŕni w starym domje. W naschej jeniczkej ßerbskej cźischczeŕni dźěła ßo ſ plunowym motorom, kotryż pod njej w pinzy steji. Knjes Ssmoleŕ nam jeho konstrukziju a waschnje jeho funkzijow lubje wujaßni. — Po schodźe dóńdźechmy do museja, w kotrymż ßo rjaduja poklady Draždźanskeje wustajeńzy ſ lěta 1896. Knjes Hizka ſ Radworja, kotryż tam ſ pomoznikom dźěła, naß pschewodźesche a powuczowasche. W museju widźachmy ßerbski kwaßny cźah, njedźelniczu, hdyż je wote mschе dom pschischła, Sslepjansku njewjestu ſ »druzbu« (braschku) a ſ herzom a — ßerbsku pschasu. Tute, w żiwjeńskej wulkosczi modellowane postawy a gruppy, nětko w rjane cźiste drasty swoblekane, budźa saschkleńzowane, so bychu prochej, molam a druhej njerodźi wukhowane byłe. Pódła figurinow ßo w museju wustajeja w kschinjach, na dobre słowo knjesa dra. Muki wot kral. ministerstwa nam darjenych, mnohe a mnohe pschedmjety a wobrasy ludźi a wßow a domow se ßerbskeho kraja. A teho wscheho je tajka mnohosczź, so by musej, hdy by tež tři króczź wjetschi był, dyžli je — hischcże njebył pschewulki. Sserbski musej, sa kotryż ßo wuda katalog, budźe bórsy sjawny a powschitkownje pschistupny — a drje tež pjenjesy ponjeßy, hdyż budźe dohotowany. — W druhim poskhodźe nadwórnoho twarjenja je knihownja Maczizy Sserbskeje směschczena. W starym domje mějesche bědnej niskej jstwiczźy, a stajnje ßo bojachmy, so ßo nam ras wotpali; nětko ma rjany sal a je na kraßne polzy sestajana. W njej ßo khowa wscho, schtož je ßerbske pjero hdy wutworiło a wupißało. W njej ßo khowaja wězy, kotrež njejßu ſ pjenjesami saplaczicź. Knjesej seminarskemu wyschschemu wuczerjej Fiedlerjej, kotryż je zyły skład ſ mrowjenczej pilnosczu a se żadnej wustojnosczu sarjadował, wupraji wubjerk saßłużeny najwutrobnischi dźak. — Hischcże wysche horjeka, bliże krywa a zyle pod krywom namakachmy kopizy kschinjow a pschedmjetow, do ßerbskeho museja ßłuschazych — a tež knihow, mjes druhim skład H. Sejlerja shromadżenych spißow, kotryż ßłuscha Sserbskej Stud. Młodźinje. — Popołdnju wopyta wubjerk knjesa rěczńika notara Zyża, a shoni tam, so bychu pjenjesy Maczičneho domu dosczź derje stałe — hdy by tež jenoż narod lěpje podpjeral ßwój statok. Sliczbowanja knjesa notara, kotryż je sarjadnik domu — běchu, wě ßo, najlěpsche. — So ma tajki wulki dom, każ Maczičny, tež ßwoje njedostatki, ßo rosymi; prajicź wschak ßměmy, so jich njeje wjele — a so budźa wone tež ſ wucźbu sa nastawu druhu a wjetschu pokojzu Maczičneho domu. — Sswjata pschißłuschnosczź nascheho ludu nětko je, ſ darami — ſ wjetschimi, a byrnjež tež ſ najmjeńschimi było, pomhacź, so by w najkrótschej dobje Maczičny dom stał zyły. P. T.

— (Wólby do krajneho ßejma.) Tak daloko hacź je snate, ßu ßo we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu scźěhowazy wólbni mužojo w tseczej klaßy wuswolili: gmejnski pschedstejicźeŕ Patok w Njeßwaczidle a gmejnski pschedstejicźeŕ Schawa w Minakale. W Rakeczanskim dyrbja ßo wólby ſ nowa wotměcź, dokelž żana ſ tych wołobow, sa kotrež je ßo hłoßowało, absolutnu wjetschinu dozpiła njeje. Teho dla ma ßo 3. oktobra nowa wólba wotměcź. To ßame płaczi wo wólbje we wokrjeßu, Łuh, Łahow, Khaßow, Horu, Jaßońzu, Łusk, Mitkezy, Pschěsdrjeń, Bóschizy, Sarěcź, Panezy, Wutołczizy a Wětrow wopschijazym.

Druha klaßa je scźěhowazych wólbnych mužow wuswolika: privatiera Ernsta Hübnera w Rakezach, kublerja J. Wukascha w Komorowje, rentskeho mischtra Bretschneidera w Njeßwaczidle, kublerja Khorlu Nowaka w Lipiczu a gmejnskeho pschedstejicźerja Scholtu we Wětrowje. Druhi wólbny muž sa Łuh, Łahow, Khaßow atd., ma ßo 4. oktobra ſ nowa wuswolicź. W tychle wßach druha klaßa dweju wólbneju mužow wuswoli, tola jenoż jedyn, gmejnski pschedstejicźeŕ Schokta we Wětrowje, bě pschi wólbje absolutnu wjetschinu dostał.

— Evangelske mißionstwo w Lipsku je wo wulkim hłodźe, w narańschej Afriży knjeżazym, scźěhowazy nastawk do sjawnosczе dało:

We wjele krajinach narańscheje Afriki běsche psches lěta dołho trajazu ßuchotu wulki hłód wudyrił. Ale hdyż ßu w južnej krajinje skończnje żně nusy wotpomhałe, tónle hłód w połnóznej Ukamba, hdyż ßu też pjate żně wupadnyłe, ßo woprawdźe w nastróżazej měrje rosscherja. Wyschnosczіny lěkaŕ sjewi, so je 40,000 ludźi, ſ wjetscha dźěczi, na hłód hižo wumrjeło. Naschej mißionskej staziji Kitwi a Ikutha stej wot hłódnych wobłěhanej a mißionarojo spytaja jich sta pschi żiwjenju sdźerżecź, psches to, so jim dźěło a saßłużbu dawaja. „Ale hdyż tež sta ßo dźěła staja a druhe sta ßo na karawany pósczelu," tak pische mißionar Hofmann ſ Ikutha, „tola jich runje tak wjele wysche wostanje, kotsiż wołaja: Schto budźe so mnu!" Hromady kóżdy dźeń pschikhadźuja, so bychu sa ßebje, sa khoru żonu abo macź, sa dźěczi horstku rajßa ßebi wuproßyli. Duchowne a cźělne napinanje, kotrež wobstajne nadběhowanje a wschědny napohlad tak wulkeho hubjenstwa pschihotuja, nimale psches mozy naschich mißionarow dźe. Nimale hischcże hórje hacź w Ikutha sda ßo w Ditwi bycź. „Nusa w kraju," pische mißionar Säuberlich, „je na najwyschsche pschischła. Tyßay Wakamba ßu hłoda wumrjeli. Tyßazy ßmjerczi napschecźiwo dźeja. Powjescź, so ßmy ßo my jow saßydlili a hłódnym sa rajß dźěło dawamy, je k nam wulke ßyły pschihnało. Mjes nimi ßu najsrudnische schtalty, kotrež móża ßo lědy na nohomaj sdźerżecź. Pola wjele ani rěcże njeje, so móhli hischcże dźěłacź. Hdyż chzyli my wschitkich hłódnych hacź k spočzatkej nowych żnjow pschi żiwjenju sdźerżecź, dyrbjeli my ſ najmjeńscha 50,000 hriwnow měcź. Hacź dotal ßmy kóżdemu, kiž dźěłacź njemóże, kusk rajßa dali, ale tola ßmy hacź dotal ſ tym mało wuspěcha měli. Runje każ w Ikutha, semrjechu wjetschi ludźo, kiž hacź na kósczź wuskhnjeni k nam pschińdźechu, sa mało njedźelow. Ssnano bychu ßo shrabali, hdy bychu wschědnje wjazy jěsczź dostawali." Tola mißionar chze ſ najmjeńscha dźěczi pschi żiwjenju sdźerżecź. „My ßmy hižo 18 dźěczi do nascheho wothladanja wsali, wot kotrychż ßu 3 na ßłabosczź wumrjeke. Druhe dźěczi woßyrocźene cźakaja, so bychmy je pschijeli, a móhli jich sa krótki cźaß 50 a wjazy pschi ßebi měcź. Schtó pomha ßobu ſ tutych dźěczi hódne cźłowjske dźěczi a da-li Bóh, Boże dźěczi wocźahnycź, wopominajo to słowo Knjesowe: „Schtóż jene tajke dźěczo horje wosmje w mojim mjenje, tón wosmje mje horje?" Ja chzu sa sastaranje dźěsczа ſ lětnym pschinoschkom wot 50 hriwnow stacź. Lubi pschecźelјo, rosßudźcże ßo khětsje, pschetoż hnydom dyrbi ßo pomhacź. To tež sa naß małe dźěło a staroscź njeje, tajke dźěczi do hladanja wsacź. Wone ßu masane, sanjerodźene a njepoßłuschne w najwjetschej měrje. Ale teho Knjesa dła, jemu dusche pschinjesecź, my tón nadawk na ßo wosmjemy, kotryż budźemy cźim radostnischo dopjelnjecź, cźim bóle ßo nam pschihłoßowanje a podpjera wot mißionskich pschecźelow domach dostanje." Tutym słowam ßo niczo pschistajicź njetrjeba. My je wschitkim ßmilnym ßobucźłowjekam we wěstej nadźiji podamy, so budźa naschim mißionaram móżne scźinicź w krajinach, w kotrychż ßu nimale jako cźi jeniczży kschescźijanszy Europiszy powołani, pschißłuschnosczź cźłowjskeho cźucźa pschecźiwo wotemrěwazemu ludej dopjelnicź. My ßmy w dobrej nadźiji, so naß naschi kschescźijenjo pschi tym skutku lubosczе njewopuschcźa. Dobrocźiwe dary chzyłe ßo pola knježi duchownych wotedacź.

— Po wucźbje kurjawow mamy nasymu scźěhowaze dny deschcże wocźakacź: 4., 8., 11., 12., 14., 17., 21., 26. a 31. oktobra; 1., 3., 6., 10., 14., 19., 23., 28. a 30. novembra; 1., 3., 6., 7., 11., 12., 16., 17. a 20. dezembra.

— (Wucźbny kursus wo hataŕstwje.) Po knjeżeŕstwowym wobsamknjenju smeje tež lětßa pschi hajniskej akademiji w Tharandtu professor dr. Frycźa pschednoschk wo hataŕstwje a woßebje wo plahowanju kharpow. Wucźbny kursus ßo schtwórtk 23. novembra w 5 hodźinach sapocźnje a ßo ßobotu 25. novembra skónczi. Pschednoschki ßo darmo dźerża, a ßmě ßo kóżdy pschi nich wobdźělicź, kotryż ßo w lisczinje, tam wuležazej, sapische.

Korjymja. Njedźelu rano ½5 hodźin ſ khěże wósnika Herbriga, se słomu kryteje, woheń wudyri. Tudomnej dobrowólnej a Kallenbergskej gmejnskej sykawje ßo poradźi, woheń poddußycź, tak so ßu ßo jenoż tšecha a kósła spaliłe.

S **Khwaczіz.** Nascha nowa zyrkej ma ßo póńdźelu 16. oktobra

poßwjeczicź. Tón ßamy dźeń ßo też naſch nowy knjes duchowny, knjes Sarjeńk, ſapokaże. Każ je kóždemu wědomne, je wobydleŕſtwo noweje Khwaczańſkeje woßady po 95% ßerbſke. Teho dla ßo wočakuje, ſo ßo pſchi poßwjeczenju pódla němſkeje też ßerbſkej rěczi jeje ſakońſzy ſaruczene prawo doſtanje. K naſchemu zyrkwinſkemu pſchedſtejicźeŕſtwu mamy dowěrjenje, ſo krucźe na tym wobſteji, ſo ßo ßerbſka rěcź pſchi poßwjeczenju zyrkwje do ſady njeſtorczi. Sswjedźeń wjeßeloſcźe a radoſcźe by ßo hewak podawk pohórſchenja a hnėwa pola wſchitkich ßerbſkich woßadnych a woßebje pola tych ſczinił, kotſiż ßu naſtork k naſtaczu Khwaczańſkeje woßady dali a ßo wo natwarjenje zyrkwje najbóle prózowali.

S **Hory.** Pſchi poßledních manevrach wojazy na naſchich leżomnoſcźach ſ tajkimi hromadami leżachu, ſo ßo w cźiſchcźenzy jenemu tſélzej teßak wutorže a ßo ſhubi. Nětko ßu dźěcźi tutón teßak na jenym polu pſchede wßu namakali. Naſch gmejnſki pſchedſtejicźeŕ je jón hnydom ſa wojakom, kotremuż bě ßo wón ſhubił, do Freiberga póßłał.

Se **Ssmilneje.** Sańdźenu njedźelu je knjes farař Ssykora, kotryż po 36 létnym ſaſtojińſkim ſkutkowanju na wotpocźink dźe, ßwoje wotßalne prědowanje měł. K trajnemu wopomnjenju na njeho ßu dźěcźi zyrkwi kraßne woltaŕne wodźecźe a bély ſpowjedźny pſchizryw darike.

S **Rakez.** Kraßny wot Boha požohnowany ßwjedźeń je pobocźne Guſtav-Adolfſke towaŕſtwo ſa Budyſke hamtſke hejtmanſtwo ſańdźenu wutoru tudy ßwjecźiło. Hdyż wjedro wot póńdźele hrožaze Rakecźanow bojaſliwych cźinjeſche, Bóh luby Knjes na ßwjedźeńſkim dnju njenadźite mile wjedro wobradźi — haj ßamo lube Boże ßłónczko nam ßwoje witane pruhi póßła. Każ hižo pſched dołhimi létami na mißionſkim ßwjedźenju, tak mózachmy też pſchi Guſtav-Adolfſkim ßwjedźenju póſnacź dobru zyrkwinſku myßl woßady, kotraż běſche ßo w pſchihotach na naſch ßwjedźeń w jenej myßli ſjednocźika. Zyrkej běſche ßo najrjeńſcho wupyſchika a wo wßu a pſchi pohrjebniſchczu wohladachmy rjane cźeßne wrota — we dwėmaj běſche też ßerbſke napißmo, ßo na naſch Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń počahowaze, cźitacź: „Prawy budźe w ßwojej wěrje żiwy.“ Pſchipołdnju w 1 h. ßwjedźeńſki cźah na farſki dwór pſchicźeże, hdźež běſche ßo pſchedßydſtwo pobocźneho towaŕſtwa a knježa duchowni ſ bliſka a ſ daloka ſhromadźili. Wſchitke towaŕſtwa woßady ßo wobdźělichu: wóhnjowa wobora, wojeŕſke towaŕſtwo, ßerbſke towaŕſtwo, turnowanſke towaŕſtwo, gmejnſka rada, młodoſcź a ſchulſke dźěcźi prěnjeje rjadownje — a zyrkwinſke prjódkſtejeŕſtwo, ſady kotrehoż knježa duchowni a hoſczo ſaſtupichu; cźah hibaſche ßo ſe ſynkami hudźbneje kapały najprjedy na torhoſchczo a potom ßo na prawizu ſawinywſchi pſches wjeß cźehnjeſche do Božeho doma. Boži dom běſche wſchón pſchepjelnjeny, tak ſo dyrbjachu w ßerbſkim kemſchenju ſchulſke dźěcźi ſ cźaha wotſtupicź, ſo njebychu na kemſchenju měſtna brali. Prěnju woltaŕnu ßłużbu mějeſche na wobėmaj kemſchomaj woßadny knjes farař Gólcź-Rakecźanſki. Jako ßwjedźeńſki prědař na ßerbſkim kemſchenju ſtupi na klětku najſtarſchi ßyn naſcheho knjeſa fararja — knjes farař Jan Gólcź ſ Makeho Budyſchinka, nam Sserbam wſchėm luby a drohi pſches nadobne prózowanja wo ſkutki kſcheſcźijanſkeje luboſcźe w naſchich pobożnych cźaßopißach. Mózne a rjenje klinczeſche jeho hłóß pſches wulki pſchepjelnjeny Boži dom a do wutrobow. Na ſakožku texta Eſther 8, 6 wón wukoži: „Na dźenßniſchim ßwjedźenju ßlubimy ßebi nowu ßwěrnoſcź k ſkutkej Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa.“ 1. Pſched nami nuſa naſchich evangelſkich bratrow a ßotrow; 2. We naß ßo horjaza evangelſka wutroba; 3. Nad nami Boża pomoz a žohnowanje. We hłubokonatwarjazym prědowanju buchu naſche duſche też pſches naſpomnjenje najważniſchich podawkaw ſe ſkutkowanja Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa a pſches rjane pſchirunanja wubudźene a ſa ßwjatu wěz ſahorjene. Skónczu woltaŕnu Božu ßłużbu mějeſche na ßerbſkim kemſchenju k. farař ryczeŕ Jakub. Do němſkeho kemſchenja mějeſche ßo ßwjedźeńſki cźah pſches knježi dwór, hdźež bě knjeni kollatorka pſchijěła, ſo by na ßwjedźeńſkim kemſchenju pſchitomna była. Na němſkim kemſchenju prědowaſche knjes ſekundarius Häbler ſ Budyſchina wo 1 Mójſ. 43, 29—31: „Joſef a jeho bratr Benjamin — wobraz Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa w jeho ſkutku luboſcźe ſe ßwojim praſchenjom a napominanjom na tebje.“ 1. Snajeſch ty twojeho bratra, twojeje macźerneho ßyna? 2. Sahori ßo tebi wutroba ſa njeho? 3. Duż kładźeże khléb horje. Se żiwymi ſahorjazymi ßkowami wubudźeſche cźeſcźeny knjes prědař k ważnemu ſkutkej Guſtav-Adolfſkeho ſkutkowanja nutrnym poßłucharjam żiwe wobraſy ſ dźěłanſkeho pola naſcheho towaŕſtwa podawajo. Knjes kantor Rjelka nam na ßerbſkim kemſchenju rjane ßwjedźenſke ſpěwanje ſchulſkich dźěcźi a na němſkim kraßny pſchednoſchk ſpěwanſkeho khora poſkicźi. Bohata kollekta dawaſche rjane ßwědčenje wo ſahorjenoſcźi, kotruż běſche ßwjedźeń do wutrobow pſchinjeßł. Na ßerbſkim kemſchenju ßo nawda 122,91 hr. a na němſkim kemſchenju 128,12 hr. Dźak lubej Rakecźanſkej woßadże, kotraż je tón ßwjedźeń tak rjenje pſchihotowała a wuhotowała. Evangelſka luboſcź je ßo wußywała — wona njech kčźeje a roſcźe w naſchich wutrobach!

S **Ralbiz.** Kak jara je ßo naſch lud ſ nowym wólbnym ſakonjom ſpſcheczelił, mózachmy tudy 27. a 28. t. m. widźecź. Prěni dźeń mějeſche 3. wodźělenje, do kotrehoż běſche 153 wolerjow ſapokaſanych, wolicź. Hdyż bě cźaß ßo minył, widźeſche ßo ſ tutych ßydom wotedatych zedłkow; to je něhdźe 4½%. Druhi dźeń běchu do druheje rjadownje 18 ſapißanych a tu pſchińdźechu ſcheſcźo; mjes nimi 3 ſ pſchedßydſtwa. Dokelż mamy ſ prěneje klaſſy jenoż tſjoch w naſchej wokolnoſcźi, ßo tucźi do Njebjelcźicź powołachu. Wuſpěcha naſcha wólba do zyła nima.

S **Kamjenza.** 2. oktobra ßo 2. batajlion pěſchkowſkeho regimenta 178 ſe Zitawy do Kamjenza pſchepoloži, tak ſo budźe wot tuteho dnja zyły 178. regiment tu w garniſonje ſtejecź.

S **Bambrucha** pola Kamjenza. Sańdźenu njedźelu wjecźor ſtej ßo tu bróżeń a hródź ſahrodniſkeho żiwnoſcźerja Heinzy wotpaliłej. W płomjenjach je pjecź ßwini kónz wſako, domojkhowane żně ßu ßo ſpaliłe. Se ßylnym wětrom ßo woheń na bróżeń kublerja Hendricha Lorenza a na pódlanſke twarjenja kublerja Khorle Lowki pſchenjeße, kotreż ßo do cźiſta ſpalichu.

S **Kindiſcha** pola Halſchtrowa. Póńdźelu rano ßu ßo twarjenja tudomneho khėžkarſkeho żiwnoſcźerja a murjerja Haufy wotpaliłe. Wjetſchi dźěl nadoby a žně ßu ßo ſpaliłe.

S **Czorneho Khołmza.** Tudomne rataŕſke towaŕſtwo 21. ſept. wobhladanje ſkotu wotbywaſche. Poſtajiło bě ßo 75 howjadow, 14 ßwini, 11 konjow a 3 koſy. Pſchipołdnju ½1 hodźiny bě w Kubiżez ſalu ßwjedźeńſka hoſcźina, pſchi kotrejż ßo mytowanſzy ßudnizy, wuſtajerjo a mnohe druhe woßoby wobdźělichu. Knjes krajny radźicźel Schwarz mějeſche pſchi tym rěcź a towaŕſtwowemu pſchedßydźe, revėrſkemu hajnikej Hoffmannej, kotryż bě ßo wo poradźenje ſkótneje wobhladańzy ſaßłużbny ſczinił, ßławu wunjeßy. S krumow ßo 26, ſ koni 5 mytowaſche. Pódla teho ßo 13 mytow wuſtajenym pólnym a ſahrodnym wupkodam wudźěli.

S **Draždźan.** Wot 14. hacź do 19. oktobra budźe ßo tu na měſchczańſkim wuſtajeniſchczu jubjelſka wuſtajeńza ſakſkeho krajneho ßadarſkeho towaŕſtwa wotbywacź. Na njej budźe ßo mjes druhim na wobſchėrne waſchnje praktiſzy pokaſowacź, kak ma ßo ßad ſpjenjeżicź. Hacź dotal je ßo 170 wuſtajerjow ſamolwiło.

Přilopk.

* (Pſchi młócźazej maſchinje do njeſboża pſchiſchoł.) W Kamjenzu je w hornim młynje młynk Pörſchel, hdyż póńdźelu dźecźeł ſ młócźazej maſchinu młócźeſche do gratu pſchimnył a ßebi někotre porſty rosmjatł. Pörſchel mějeſche żałoßne boloſcźe wutracź, dokelż dyrbjeſche něhdźe poł hodźiny cźakacź, prjedy hacź mózachu młócźazu maſchinn wocźinicź a jeho ſ cźwilowanja wumóz.

* (Saßypnjenje khėže.) W Kólnje nad Rheinom je ßo ſchtyri ſchoßna khėža, kotraż dyrbjeſche ßo do tworownje pſchetwaricź, ſaßypła. Wſchitzy dźěłacźerjo, na twarje dźěłacy, ßu ßo ſaßypli. S rospadankow ßu dwė cźěle a jeneho cźežko ſranjeneho wuryli. Pod rospadankami ßu hiſchcźe 10 woßobow namakali.

* (Scźěhowazy podawk ſ manevrow jene lothringſke nowiny powjedaja: Wjeſka Teterchen bě wojakow do kwartěrow doſtała. Buram bě to njelubo, a někotſi woßebje pſcheklepani ludźo pytachu ßo wojeŕſkich hoſcźi ſminycź, pſchipowjedźo, ſo ßu jich konje na natykowazu khoroſcź ſkhorike. To pomhaſche; ſakwartěrowana artillerija do ßußodneje wßy Gemingen wucźeże. Tamniſchi mudracźkojo běchu wo Teterchenſkim ſchibałſtwje ßłyſcheli a chzychu runje tak pſcheklepani bycź. Nětko pak ßo wojeŕſkej wyſchnoſcźi wěz podhladna bycź ſdaſche. Wokrjeßnemu lėkarjej ßo poruczi, hródże a měnliwje khore konje pſchepytacź, a jeho wußud rėkaſche: „Wſcho je zyle ſtrowe, wo khoroſcźi żaneho ßlėda.“ Teterchen dyrbjeſche nětko měſto někotrych dnjow zyły tydźeń wojakow hoſpodowacź.

* (Wulke ſemjerżenje.) S Kalkutty w jendźelſkej Indiſkej piſaja: W Thulu je ßo pſchi ſemjerżenju torhoſchczo powodźiło, pſchi cźimż je 200 cźłowjekow żiwjenje ſhubiło. W Dardſchillingu je ßo ſ pſchewalenjom jeneje hory dźewjecź Europjanow a něhdźe 100 Indiſkich moriło.

* Se żeleſniſkim cžahom ſtaj žo pſchejěłoj žobotu w nozy na Łóbjowym moſcže pola Niederwartha blisko Draždžan dwaj hacž dotal njeſpósnataj mužej. Wonaj ſtaj měſto po ſchcžežžy, po żeleſniſkej koliji, wot ſchcžežki ſ deſkowej ſcžěnu wotdžělenej, ſchloj.

* Po rosprawje Albertſkeho towarſtwa w Draždžanach pſchekſchiwjenja jeho prjedawſcheho pokładnika, kommerziſkeho radžicžela Hopffy, 207,199 hr. 7 np. wucžinja. Něhdže 92,000 hriwnow je žo ſ pſchedacžom Hopffoweho wobžedženſtwa dobyło, tak ſo Albertſke towarſtwo hiſchcže pſchezo wo 115,411 hriwnow ſchkoduje.

* (Mordarſtwo a žamomordarſtwo.) W lěžu pola Kriebethala njedaloko Waldheima je pjatk w nozy mandželſka tepjerja Paula ſ Kriebethala žwojej dwě džěſcži, 3/4 a 2 lěcže ſtarej, ſadajiła a potom do Cžopawſkeje rěki ſkočžiła. Wyſche Waldheima žu žonine cžěło ſ wody wucžahnyli.

* Se ſrudnym wožudom je žo wjerchowſki Reuſki dom młódſcheje linije domapytał. Nětko 21lětny žyn knježazeho wjercha Hendricha XXII. bě pſched dlěſchim cžažom po cžežkej wocžnej operaziji žłyſchenje ſhubił. Nětko je młodoſtny prynz też hiſchcže rěcže ſbył. Hacž budže jemu lěkarſka wědomoſcž rěcž ſažo wrócžicž móz, je hiſchcže njewěſte. Wobžaromny prynz je jeniczki žyn wjercha Hendricha a ma pjecž žotrow.

* (Žałožny ſkutk.) W Stuhmje w rańſchich Prußach je 24lětna džowka tamniſcheho žudniſkeho žłužobnika žwojich tſjoch młódſchich bratrow, 3, 6 a 8 lět ſtarych, do žudniſtwoweje ſtudnje cžiżła. Dwě džěſcži ſtej žo tepikej, tſecže je žo cžežko ſranjene wukhowało. Skucžerka je žo žama ſtatnemu rěcžniſtwu ſtajiła. Najſkerje je wobkludnika.

* (Džěſcži ſ jědojtymi jahodkami žebi ſawdałej.) W Kamjenizy (Chemnizy) ſtaj jena ſchěſcžlětna holcžka a jejny młódſchi brat jědojte jahodki jeneho kerka jědkoj. Holcžka je někotre dny posdžiſcho na ſajědojcženje wumrjeła. Starſchej njewjedžeſchtaj, ſo žo wo ſajědojcženje jedna, a też ſawołany lěkař njemóžeſche khoroſcž hnydom jako ſcžěhwk ſajědojcženja ſpósnacž. S hólcžkowej ſtrowoſcžu žo polépſchuje.

* 23 lětny žid Hilsner w Polny w Cžechach, kotrehož je pſchižažny žud w Kutnej Horje k žmjercži na ſchibjeńzy ſažudźił, je žo žobotu wuſnał, ſo je žo pſchi ſkónzowanju 19lětneje Anežki Hruſez w Brěſynſkim lěžu jenož jako łakař wobdžělił. Swoje wuſnacže je wón žo žmjercže na ſchibjeńzy bojo cžinił. Mjenowany džeń w žudniſtwowym dworje žerdź ſa telefonowy wód ſtajichu. Hilsner ſ jenym druhim jatym, wěſtym Aratorom k temu ſ woknom won pſchihladowaſche. Arator žortujo pſchiſpomni, ſo ſa Hilsnera hižo ſchibjeńzu ſtajeja. S dobom wón Hilsnerej praji, ſo je muž, kotryž telefon pſchiprawja, kat. Sſo žmjercže wuſtróžawſchi Hilsner ſawoła, ſo to njewutraje, a žo Aratorej wuſna, ſo ſtaj Anežku Hruſez dwaj židaj morikoj, ſo pak je wón žam jenož kedžbował. Tez pſched pſchedžydu wokrjeżneho žuda, Ježekom, a w pſchitomnoſcži žwědkow ſ Kutnohórſkeho měſchcžanſtwa wón žwoje wuſnacže wospjetowaſche. Hilsner je prajił, ſo je žo hižo mordarſtwo dyrbjało 27. měrza wuwjeſcž, ſo pak žu žo tehdy a też džeń posdžiſcho mordarjo bojeli, žwój ſhladany wopor moricž, dokelž žu ludžo pſches Brěſynu khodžili. Jako mordarjow Hilsner židowſkeho ſchachtarja Josuu Erbmanna ſ Tſchebicža a Salomona Waſſermanna ſ Wětrneho Jenikowa mjenowaſche. Erbmanna žu w Sſlanem a Waſſermanna w Litoměržizach ſajeli. Wobaj prějetaj, ſo ſtaj mordarſtwo ſkucžiłoj. Pſchecžiwo židam w Cžechach po Hilsnerowym wuſnacžu wulka roshorjenoſcž knježi. S Polny je wokoło 200 židowſkich žwójbow wucžahnyło.

* (Pſchedate žony.) Se Sſkwiry, w Kijewſkej guberniji, pišaja: Pola burow je žo tón njepocžink ſadrěł, ſo kóždy džeń po jenym hermanku tak mjenowany „podhermank“ žwjecža. K temu ſhromadža žo w jenej palenzowni, powjedaja žebi žwoje hermanſke naſhonjenja a pſchipiwaja žebi bohacže ſ monopolſkej wódku. To ſta žo też njedawno w měſtacžku Palowje. Pſchi ſkładnoſcži naſpomni jedyn pſchipiwař žortniwje, ſo by derje było, hdy bychu žo na kóždym hermanku pódła druhich tworow a wežow też žony na wiki ſtajiłe. Tej myšliczży druſy pſchihłožowachu, a mjes jenym picžkom, wudowzom, a jenym woženjenym naſta hnydom jednanje wo žonu, kotrež žo ſ tym ſkónczi, ſo mandželſki wudowzej žwoju žonu ſa jedyn žlěborny rubl a bleſchku monopolſkeje wódki pſcheda. Kupz a pſchedař podaſchtaj žo ſ dwěmaj žwědkomaj do pſchedarjoweho domu, a ſdžěliſchtaj jeho žonje wobſamknjene wujednanje. Zona też bjes proteſta woteńdže. Wjecžor, teho žameho dnja, hdyž bě pola mandželſkeho palenz ſ hłowy a wón ſažo ſtróſby, poda žo wón na pucž po žwoju žonu, ale podarmo. Wona mjenujzy krucže praji, ſo žo domoj njewrócži, dokelž džě je ju pſchedał. A hdyž chžyſche tón muž žwoju wolu pſchewjeſcž, ſhrabny žebi jeho pſchedata žona kij, a wobdžělowaſche teho duſchepſchedawarja ſ nim tak jědlowje, ſo jemu niczo druhe njewubu, hacž ſo jako žłomjany wudowz domoj cžekny.

* (W žněhowym wichorje ſmjerſnył.) Rano 11. ſept. žo někotſi burjo ſe Silza w hornjej Innowej dolinje w Tyrolſkej do Kühteija po ſkót podachu, kiž bě žo tam w lěcže na horach paßk. Kühtei je pſchethód ſe Sellraindoliny do Oetzdoliny, kiž 1980 metrow wyšoko leži. Nowy žněh bě hižo žobotu pſches poł metra wyšoki. Pſchi hromaduhonjenju žwojich ſkocžatow wuſtaſchtaj dwaj buraj, kiž běſchtaj žo hižo horje duzy jara wuprózowałoj, tak, ſo žo — daloko wot paſtyrſkeje hěty — wjazy dale wlez njemóžeſchtaj. W Kühteiſkim hoſcženzu běchu pſchipadnje někotſi mužojo ſe žobuſtawow „Innsbruckſkeho Alpinſkeho Pomozneho Towarſtwa“ pſchitomni, kotrež tajkich wukhowacž pyta, kiž běchu we wyšokich alpach do žmjertneho ſtracha pſchiſchli. Běchu tam woželebje knjeſojo J. Pock, baron Richard ſ Lichtenberga a H. Diechtl. Cži žo hnydom, hdyž wo wuſtacžu teju dweju burow ſhonichu, na pucž podachu, ſo bychu jimaj pomhali. Woni też jeju daloko rósno namakachu. Prěni žo wjazy ſe žněha wudobycž njemóžeſche. Jemu žlubichu, ſo žo bórſy k njemu wrócža a ſ Kühteija ſ pomozu po njeho pſchińdu. Tón druhi bu też bórſy namakany, ale w žałožnych wobſtejnoſcžach. Stawy běchu jemu hižo ſproſtke a wócžay woželepikej. Rucže khwataſche jedyn ſ wukhowarjow do Kühteija po daliſchu pomoz. Mjes tym wlecžeſchtaj taj druhaj dwaj cžežkeho muža kruch pucža po žněſy dele, ale potom dale njemóžeſchtaj. Wonaj dyrbjeſchtaj jeho tcžazy woſtajicž a ſa prěnim namakanym hladacž, kotrehož też ſbožownje do hoſcženza póžłaſchtaj, hdyž žo ſ nim bórſy trochu polépſchi. Hiſchcže tu žamu nóz ſažo ſa tamnym ſnjeſboženym pytachu, ale Bohužel jeho pſchi cžmowej nozy namakacž njemóžachu. Hakle naſajtra rano žo poradži, jeho jako cžěło ſe žněha wuhrjebacž.

* (Setkanje ſ mjedźwjedžom (barom).) Wyſchſchemu hladarjej dróhow Iwanej Ssymokowiczej w Otocžaczu w Khorwatiſkej žo, kaž wot tam pišaja, porědki podawk ſta. S jeneje žłužbneje naležnoſcže domoj duzy Ssymokowicz nadobo něſchto krocžel pſched žobu hoborſkeho mjedźwjedża wuhlada. Ssymokowicz njemějeſche niczo hacž žwój pſchedeſchcžnik pſchi žebi a chžyſche mjedźwjedża ſ někotrymi kamjenjemi wotehnacž. Ale to tón jara ſlě ſrošymi. Wón ſtanywſchi na ſadnymaj nohomaj hněwnje mórczo na kamjenjowarja džěſche. Tón na žwoje ſboże w bliſkoſcži ſchtom pytny, na kotryž rucže ſaléſy, pſchi cžimž jemu kłobuk ſ hłowy padže. Mjedźwjedź khwilu na cžowparja ſtejo wudžěraſche, potom jeho kłobuk roſtorha a žnowaſche do lěža. Ssymokowicz hakle dele ſaléſy, hdyž žo jedyn wós po dróſy bliżeſche, ſ kotrymž žo domoj dowjeſy.

* (Wurubjenje w żeleſniſkim woſu.) S Moſkwy pišaja: Bohatu hrabinku Ssumarakowu žu na jěſbje ſ Moſkwy do Kurſka w żeleſniſkim woſu prěnjeje klaży ſ pohłuſchazymi žrědkami pohłuſchili. Potom žu jej pucžowanſku toſchu, kotraž juwele, něhdže 50,000 rublow hódne, a ſa pjecž tyžaz rublow ſaſtawnych liſtow wopſchijeſche, rubili. Na dwě woželebnje draſcženej žónſkej, kotrejž wudawaſchtej, ſo ſtej kubleržy, tukaja, ſo ſtej rubjeżniſtwo ſkucžiłej. Wonej ſtej žo ſ woſa ſhubiłej, prjedy hacž je hrabinka wotucžiła.

* Žałožne żeleſniſke njeſboże je žo njedaloko měſta Lublina w ruſkej Pólſtej ſtało. Wot jeneho na horu jědžazeho tworoweho cžaha žo ſchěſcž woſow, ſe ſchěnami nakładženych, wottorže a po horje dele do žrjedž kompagnije wojakow, kotſiž na żeleſnizy džělachu, ſahna. 13 wojakow bě hnydom morwych, 10 bě žmjercžſtraſchnje, 29 lohko ſranjenych.

Wužudženja.

Khoſtanſka komora. 18lětny cželadnik Hermann Mlink, kotryž je žo w Budeſtezach narodźił a na poželed na Huſcžanſkim rycžerſkuble žłužeſche, je lětža w juliju cželadnikej Rodigej tam ras 3 a druhi krócž 8 hriwnow ſ kſchinje, ju ſ zuſym kluczom wocžiniwſchi, kranył. Cžežkeho paduchſtwa dla Mlinka k jaſtwu na 4 měžazy ſažudźichu.

Hudanczży.

43.	44.
Hdyž klepot ſ wulkej haru dže, Wón druhdy twjerdže ſpi, Hdyž hołk a ropot ſaſtanje, Wón ſ dobom wotucži.	Wón žo žměje na tebje, Hdyž žo na njoh' žmějeſch; Kaž ty, wón žej cžoło trěje, Hdyž žej pſched nim trějeſch.

Wuhudanczży ſ poželednjeho cžiżła:
41. Stół. 42. Swjate pišmo; biblija.

Sa nasch ſerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiko: 5717 hr. 67 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniźy: Tſjo „kónzarjo“ ſ pſchiſßydnikom 1 hr. 60 np.; liſchka ſ dołhej kopuſchu na wopycźe we Wulkich Sdźarach 95 np.; 16. hacź 18. dopißniza „ßmilneje duſche“ 60 np. = 3 = 15 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißko 38. lěta 1899 hižo kwitowane:

Stara luba firma 1 hr. 50 np. Milcźanſka khofejowa komißija (ſchěſćźaſchěſćdźeßatniźy, pſchi mkyńku ſaſpanzu, Petſchín) 13 np. + 29 np. + 27 np. + 20 np. Delanſka patentna komißija 1 hr. = ... 3 = 39 =

Hromadźe: 5724 hr. 21 np.

S dźakom kwituje

ſarjaduiſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Drjewowa awkzija
na Dubjanſkim revèrje.

Ssrjedu 4. oktobra t. l. maja ßo něhdźe 200 khójnowych a něktre brěſowe ždźate hromady ſ wuléßowanjow ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk rano w 9 hodźinach w 6. ſahonje pſchi Makoſuborniczańſko-Zymplanſkim puczu.

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.
H. Kretſchmar.

Burgſka wobuczowa fabrika
ſ parnym cźěrjenjom,

ſklad w Budyſchinje na bohatej haßy 4 w ſtarym póſcźe.

Pſchedawanje po twjerdych płaczišnach, na póduſchi widomnych. Teho dla pſchedroženje wuſamknjene.

Najwjetſchi wubjerk, najtuńſche płaczišny.
Wuporjedźenje ſpěſchnje a tunjo.

Koſaze koże,

howjaſe a cźelaze koże, kaniklaze, ſajecźe, kocźe, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcźe koże a wowcźu wołmu kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadźa,

domowe žohnowanja a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucźne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſnikeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cźißło 4.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Maſchinſki wolij

poruczataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoréczak 81.

Zigary.

Wjetſchu dźělbu **zigarow,** pſchi pſchedewſaczu pſchedawańje naſad ſtajenych, nětkole po khětro poniżenych płaczišnach wupſchedawam,

jako:

Import **prjedy 6 np., nětko jenoż po 5 np.,**
10 ſchtuk po 43 np., 100 ſchtuk po 3 mk. 75 np.

Hamburgſka **prjedy po 5 np., nětko jenoż**
10 ſchtuk po 40 np., 100 ſchtuk po 3 mk. 50 np.

Bremſke Java **prjedy 4 np., nětko jenoż**
10 ſchtuk po 30 np., 100 ſchtuk po 2 mk. 80 np. atd.

300 ſchtuk zigarow jenoż po 8 mk.

Tobak w pakcźikach prjedy po 10 np., nětko po 7 np., dróbny krany **rjepikaty tobak** punt hižo po 16 np., **amerikanſki rjepikaty tobak** punt po 20 np. a 25 np.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchka,**
w Budyſchinje, na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſkeje haßy.

Koprowy vitriol

(mjedźanu ſerſawoſcź)
zyły a tolczeny
k nacźinjenju pſcheńzy jara tunjo
porucźa

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoréczak cźißko 33.

Deki

na ſchwadliſke blidko,
komodowe deki,
blidowe deki,
blidowe ruby,
ſervietty,
trjenja
porucźa

A. Tſchentſcher
na bohatej haßy cźißło 18.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho porucźataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoréczak 81.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np.,
miedowy ſyrup punt po 25 np.
porucźa

H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoréczak cźo. 170.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

moleriſke a murjeriſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeriſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbieże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucźa a ma pſchezo wulki ſklad po najtuniſchich płaczišnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnańje.

?

Hdźe je **dobry** khofej dóſtacź?

Pola

khofejoweho Sachſy
na bohatej haßy 4.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Rjany **kucźowy wós** je jara tunjo na pſchedań we Wettinſkim dworje.

Wólby do krajneho ßejma.

K pschedstejazej wólbje do krajneho ßejma we 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu, ßu knjesa

kublerja Koklu w Khróßczizach

jako kandidata postajili, kotryž je ßo se ßwojej dźěławosczu w krajnym ßejmje w kóždym nastupanju jako hódny wupruhował.

Podpißane pschedßydstwo teho dla wuswolerjow proßy, pschi wólbje sa knjesa **Koklu** sastupicz.

Pschedßydstwo swjaska ratarjow w III. sakskim khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu.

Budyska Bjesada

změje **wutoru 3. oktobra** wječor 1/2 8 hodźin w Budyskej třěleřni **zwjeselenski wječor** z **rejemi.**

Předsydstwo.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi **ßadarskej** a **jahrodniskej schuli,** s njej sjednoczenej, ßo symski semester wutoru 24. oktobra t. l. sapoczinje. Pschipowjedźenje k woběmaj schulskimaj wodźělenjomaj pschijima a dalsche rad wukasa

direktor J. B. Brugger.

Pscheńzu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczisnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pscheńczinu muku,** kaž tež **rzanu muku, maißowy schrót, czornu muku, pizny gris, rzane a pscheńczne wotruby** po tunich płaczisnach poruczamoj. **Tež pscheńezinu muku sa pscheńzu a rzanu muku sa rožku sameńjamoj.**

Heinke & syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Kožuchi! **Kožuchi!**

njech ßo nětkole po měrje k schiczu pola mje skasaja. Stare kožuchi poczahuju.

F. Trulley, na schulerskej haßy.

Pschepoloženje
subjazeho atelijeja.

Czesczenym Serbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßwój atelijej dźenża do ßwojeho nowonatwarjeneho doma

na schulskej drósy 7

pschepołożił.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi 22 lět dołho spožczene, ßo rjenje dźakuju, proschu, mi jo też do mojeho noweho statoka pschenjesczi.

W Budyschinje, 22. septembra 1899.

S poczesczowanjom

Paul Strobel, subjazy wumělz.

Kubło na pschedań.

Njedaloko Budyschina je kubło se 40 kórzami ležomnosczje se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicz we wud. „Sserb. Nowin."

We Wutołczizach je najrjeńscha **ziwnosez** s maßiwnymi twarjenjemi na pschedań abo na pschenajeczje. Dalsche je shonicz czo. 7 tam.

Na pschedań je **kowańja** w **Małym Wjelkowje.** Dalsche je pola Th. Barthela w hosczenzu tam shonicz.

Swoju **khěžu** pod hrodom, w kotrejž je hižo wot wjele lět pjekarnja, chzu pschi niskim napłaczenju pschedacz. Dalsche je shonicz we wudawarni „Sserb. Nowin."

Na pschenajeczje

je w Krakezach kublowy sbytk s 10 kórzami pola, sahrodu a 2 wobydlenjemi. Dalsche je shonicz pola wobßedźerja **Jana Schneidera** w Bosankezach.

Rjanu
pscheńczinu muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. poruczа
Hrubjelczanski młyn.

Dawam
dobre płaczisny sa
rožku
a proschu wo poskiczenja.
Khorla Schuppan,
pschedawarnja žita,
ßymjenjow a piznych žrědkow.

Koprowy vitriol
k naczinjenju pscheńzy
je najlěpschi dostacz pola
Měrschez bratrow naßlědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Do Rakez!

Schtóž chze **Rakeczanski hermank** ßebi wobucze tunjo nakupicz, njech k Rakeczanskim schewzam dże.

H. Zawnik, schewski mischtr.

Najlěpschi jědźny
lany wolij
s dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny czerstwy poruczа

A. E. Soba na Zidowje.

Drainowe roły

wschelakeje wulkosczе s Binnertez fabriki w Halschtrowje ma po fabriskich płaczisnach na składze

H. Dietrich w Lětonju.

Rěs
je saßo po wosach dostacz
we Lupjanskim parnym rěsaku.

Ssuproschna ranza blisko k proßatam je na pschedań w Jitku czißko 13.

Dachs, czorno-žołty s dawkowym znamjenjom s Grimmy, je czeknył. Sa myto wotedacz w Kobelnju pola kublerja **Frölicha.**

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim sa ßwini, dźěłaczerskim ßwójbam, hosposam ßo w tudomnych a Draždźanskich stronach dobra ßłużba darmo wukasa w **Klukschu** czo. 53a.

Ródnu hosposu,
kotraž ma luboscz k dźěczom, k wobstaranju domjazeho dźěła hnydom pyta kubleŕ **A. Redo**
w Porschizach.

Ródna swólniwa **holza** ßo k 1. januarej 1900 abo prjedy pyta. Shonicz pola knihiwjasarja **Zoffa** na hospitalskej haßy w Gambrinje.

Sslużobne holzy do tudomnych a Draždźanskich stron, hejtmana, dźowki, wotroczkow, mlokowe holzy, dźěłaczerske ßwójby, wolazych, tsczakow do dobrych městnow pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

Běrny sběrarjow
pyta wot póndźele 2. okt.
Ratarowski knjezi dwór.

Liebš, ßudniski aktuar sw. ßł. w **Budyschinje** w Gambrinje po 2 skhodomaj. Pißanske dźěła wscheje družiny. Wukasanja atd.

Ssym Sserb! Ssym Sserb!
Tunje płaczisny.

(K temu czißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. septembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

21 septembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	35—38	64—67
awstriske	35—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—31	56—59
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	30—31	58—60
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	28—29	55—57
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	52—54
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	58—60
3. žnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	66—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ lěta	39—41	50—52
2. mjaßte	38—39	49—50
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—37	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2968 měchow.	W Budyschinje 23. septembra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 28. septembra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	7	94	8	12	7	65	8	24
Pschenża žołta (50 kilogr.)	7	65	7	94	7	35	7	94
Rožka (50 kilogr.)	7	75	7	82	7	50	7	75
Jeczmjeń (50 kilogr.)	6	43	6	79	6	27	7	20
Wowß (50 kilogr.)	6	40	7	—	6	—	7	—
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny (1 kilogr.)	2	40	2	80	2	—	2	50
Butra (1 kilogr.)	2	30	2	50	2	20	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1266 schtuk, schtuka	6	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	5	75	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacz 14 hr. — np., žołta 13 hr. — np. hacz 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 51 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Burły w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacz 8 hr. — np., rožka wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 82 np., jeczmjeń wot 7 hr. 13 np. hacz 7 hr. 25 np., wowß wot 6 hr. 70 np. hacz 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 29. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 18. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. diakonus Sarjenk žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin farař Räda žerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Wylem Max, Gustava Richarda Sterzela, wobydlerja a samkarja na Židowje, ž. — Elly Johana Margaretha, Kurta Alexandra Jeremiasa, ryčerkublerja w Ratarjezach, dž. — Meta Lisbetha, Khorle Augusta Dürlicha, wobydlerja a murjerja w Sréschinje, dž. — Marja Theresia, njemandž. dž. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Ota Wylem Jurij, Oty Wylema Jurja Thiemanna, rěsniskeho mischtra, ž. — Hertha Martha, Jana Maximiliana Holfelda, kamjeńcišćerja, dž.

Zemrjeći:

Dźeń 21. septembra: Hańža, Jana Scholty, postillona, dž., 7 l. 9 m. 24 d. — 25. Marja Miczej, njebo Jana Ryčerje, fahrodniskeho žiwnoscerja w Libuchowje, sawostajena wudowa tam, 74 l. 7 m. 21 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

18. njedželu po žwjatej Trojizy smje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodžin žerbsku spowjedź, farař Mrosak ½9 hodžin žerbske a ¼11 hodžin němske předowanje.

Pondželu (kermuschu) smje farař Gólcz s Budyschinka rano ½9 hodžin žerbske a ¼11 hodžin němske předowanje.

Do Rakez!

Emilia swud. **Dobrizowa,**

pschedawarnja materialnych tworow,

ma skład

czerwjeneho a běleho wina, Sherryskeho, madeiraskeho a tokayskeho

a druhich **medicinalnych winow,**

kaž tež

schampanskeho wina, ruma, kognaka, araka atd.

s winoweje pschedawarnje

Pawoła Giebnera w **Budyschinje,**

a porucza tele wina **po originalnych płaczišnach.**

K pschemenjenju wobydlenja

poručam **swój wulki skład**

stolpowych schpihelow woprawnych a molowanych po 12 mk., **sofowych schpihelow** we wschěch wulkosczach hižo po 2 mk. 50 np., **toilettowych schpihelow,** jenož najlěpscheho dźěła, **schpihelowych rosettow, gardinowych rosetow** po 13, 18, 28 np. atd., **gardinowych žerdžow,** wobłukojtych a runych, **wobrasow a wobrasowych wobłukow** wscheje druziny

Rudolph Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na žerbskej haszy 16 —— na sadnej bohatej haszy 9.

Běrny sběraze maschiny

najnowscheje a najlěpscheje konstrukzije

porucza po tunjej płaczišnje s rukowanjom

Robert Hahn,

maschinska fabrika w Budyschinje.

Sastupjerjo žo pytaja.

Pirnasku

woprawnu žymjentnu rožku

porucza

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, žymjenjow a piznych žrědkow.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. oktobra 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,31	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,31	6,55	8,30	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,54	7,20	8,53	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,13	7,42	9,11	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,48	8,18	9,44	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,57	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,21	—	4,44	6,41	9,19	—	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,29	—	—	6,49	9,28	10,43	—
Do Draždžan	3,41	5,29	7,15	10,36	10,57	1,55	3,52	5,11	7,08	9,50	11,02	—

Wot Lubija wotjědże kóždu ßobotu rano w 7,0 wožebity cjah do Budyschina.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,37	10,39	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,32	7,01	9,08	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,44	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	10,00	12,03	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,20	5,52	6,21	8,17	10,22	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,15	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,05	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Pokźnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,17	11,35*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,29	11,46*
Pokźnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,37	11,54*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,54	12,11*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa nasymu a symu poruczam ßwój wulki skład

koschlazeho barchenta barbunjepuschczateje twory po jara tunich płaczišnach. Stary łohcz po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe seschite mužaze koschle s barchenta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny, saruczene barbunjepuschczate, małokoßmikate a derje dżerżaze w 3 wschelakich wulkoszczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koschle hacz do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacz do 3 lět po 45 np., wot 3 hacz do 5 lět po 55 np., wot 5 hacz do 7 lět po 60 np., wot 7 hacz do 9 lět po 65 np., wot 9 hacz do 11 lět po 75 np., wot 11 hacz do 13 lět po 80 np., wot 13 hacz do 15 lět po 90 np.

Holczaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku hacz do 1 lěta 30 np., wot 1 hacz do 3 lět po 35 np., wot 3 hacz do 5 lět po 40 np., wot 5 hacz do 7 lět po 50 np., wot 7 hacz do 9 lět po 55 np., wot 9 hacz do 11 lět po 65 np., wot 11 hacz do 13 lět po 70 np., wot 13 hacz do 15 lět po 75 np., s paskom 5 np. drózsche.

Wschě wulkoszcze koschlow s lěpscheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubischcza na hłowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Tunje kwaßne a składnostne dary.

Khosejowe servizy sa 2 woßobje, pißane molowane, po 2 mk. 35 np., 2 mk. 50 np., 3 mk. atd.,

khosejowe servizy sa 6 woßobow, pißane molowane, jenož po 2 mk. 90 np., rjenje wudebjene po 3 mk. 60 np., 3 mk. 90 np., 4 mk. 50 np.,

khosejowe servizy sa 12 woßobow, rjenje wudebjene, hižo po 5 mk. 90 np.,

ßłónki a mučnizy, běłe a molowane, wurjadnje tunjo,

blidowe servizy sa 6 a 12 woßobow,

myjne garnitury, kraßne nowosče,

kaž tež wscho ßo **trjebaze ßudobje,** běłe a pißane, **schklě, talerje, schalki, kuchińske wězy** po najtuńschich płaczišnach poruczа

Rudolf Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na ßerbskej haßy 16 — na sadnjej bohatej haßy 9.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Sadanimy pjenjesy na sakładne knihi

pschi wschědnym wužiwanju nětkole		s 3 %,
= měšacznym wupowjedźenju nětkole		s 3¼ %,
= tsiměšacznym =	twjerdźe stejo	s 3½ %,
= schěseźměšacznym =	= =	s 3½ %,
= lětnym =	= =	s 4 %.

Bližsche wuměnjenja šu pschi naschej kašy shonicź.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Sswój wulki skład
hotowych **wobleczenjow, swjeŕschnikow a jupow**
sa młodźenzow, schulerjow wyschschich schulow atd.
naležnje poruczam.

Wubjerne šedźenje a seschicźe se solidnych tkaninow po spodźiwnje tunich płacźisnach.

Jedyn pospyt k trajnemu kupowanju dowjedźe!

Dźěczaze wobleczenja, mantle, jupy sa kóždu starobu wot najtunischeho hacž do najwošebnischeho.

W Žitawje na žonjazej hašy cžišło 1. **Ernst Jenke.** **W Budyschinje** s napschecźa theatra.

Sswój wulki wubjerk
šyreho a paleneho
khofeja,
a to **paleny khofej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np., hacž do 2 mk.,
šyry khofej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacž 1 mk. 50 np.
jenož w dobrych, cžistych, derje šłodźazych a sporych družinach po najtunischich płacźisnach porucza
Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjašowych jědkow 7,
róžk schuleŕskeje hašy.
Pola mje šo šerbski rěcži.

Scźinowe plecźenje
k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

---

5 kanapejow a schpihele
najwjetscheje a najmjeńscheje družiny ma zyle tunjo na pschedań
Hermann Seikritt,
tyscheŕski mischtr na sadnej bohatej hašy 4.

Paul Kristeller

na bohatej hašy s napschecźa hoscźenza winoweje kicźe
porucza šwój hoborski skład wschěch pomyšlnych družinow
trajneho

wobucźa

sa mužske, žónske a dźěcźi
po zyle wošebje tunich płacźisnach.

Wuporjedźenje šo wobstara. Wobucźe šo po měrje dźěła.

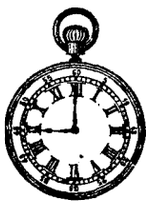

Franz Marschner



cžašnikaŕ w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej hašy cžo. 9
šwój skład **cžašnikow** a **cžašnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **šerbski.**

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkoscźach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se šwojeho wulkeho składa porucza
Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach cžišło 2.

Wschě 1. oktobra sapłacźomne tukrajne a wukrajne kupony hižo
15. septembra t. l.
bjes khóstow a po najwyschschich móžnych kursach s pjenjesami saměnjamoj.
Derje šo danjaze hódnostne papjery mamoj stajnje na składźe.

Schmidt & Gottschalk.

Wurjadnje tunje poſkiczenje

ſa ſczéhowaze pjecz dnjow:

ſobotu	njedzelu	poudzelu	wutoru	ſrjedu
7. oktobra,	8. oktobra,	9. oktobra,	10. oktobra,	11. oktobra.

2pakczikaj pa. **mydłoweho pólvra** 17 np.

Lutowanſke jadriwe mydło, ryhel něhdze 800 grammow czežki 39 np.

Wulke ſazynowane jendzelſke blachowe ſchklě po 21 np.

Warjeńſke knihi, 320 ſtron ſ něhdze 1000 warjenſkimi rezeptami w rjanym czerwjenym abo ſelenym ſwjaſku po 43 np.,

Barchentowe płachty běle a pißane po 1 mk. 75 np., 1 mk. 20 np., 98 np., 70 a 57 np.

Mužaze ſoki, czežka ſymſka twora por po 38 a 26 np.

Žonjaze módroczíſchczowe ſchórzuchi, hotowe ſeſchite po 47 np.

Cziſtowolmjane žonjaze ßukno něhdze 110 cmt. ſchěroke po 1 mk. 65 np.

Velourowy barchent, tak mjenowany poklama k bluſam a pjeſlam, meter po 55 np., 45 np. a 38 np.

Žonjaze polßukno k draſcze a koſtümam, dwójneje ſchěrje, czerwjenobrune, tobakoweje barby, reſeda, marine, mochowoſelene a ruſkoſelene, zyły meter po 49 np.

Wupjerki. hładke czerwjene a roſa ßmuhate, hłowakoweje ſchěrje meter po 48 np. połleſchczowoweje ſchěrje 87 np.

Połleſchczowe tkaniny ſ pißanymi kwětkami a kaſchczikate, meter po 45, 40, 35, 30 28 np.

Tkaniny k domjazej draſcze ſ kaſchczikatymi muſtrami, wolmojcze tkane, dwójna ſchěř meter po 46 np.

Arminſterſke ložowe pſchedłohi po 1 mk. 75 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 25 np. a 98 np.

Kaſchczikate koßmikate tkaniny dwójzy ſchěroke, wubjerna družina k ſymſkej draſcze, zyły meter po 98 np.

Bawłmjane žonjaze ſchtrympy ſ dwójnej pjatu a kónzom, po patencze ſchtrykowane, tak dołho hacž ſkład doßaha, 3 pory 2 mk. 5 np.

Trawna płachta k ložowym płachtam ßo hodźaza, połleſchczoweje ſchěrje meter po 98 np., 65 np., 47 np.

Elſaſki połleſchczowy damaſt, kraßne běle muſtry, hłowakoweje ſchěrje meter po 52 np. połleſchczoweje ſchěrje po 89 np.

Koſchlazy barchent, ſe ßmužkatymi a kaſchczikatymi muſtrami, meter po 45, 40, 38, 35, 30, 28, 25 a 23 np.

Dźelba naſad ſtajenych žonjazych **ſilzowych klobukow** po 10 np.

Normalne mužaze koſchle po 2 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 25 np., 1 mk., a 78 np.

Dźelba hólczazych ſpódnich wobleczenjow w małych wulkoſczach por po 23 np.

Dźelba ſymſkich **hólczazych mězow** tak daloko hacž ſkład doßaha po 26 np.

Normalne mužaze ſoki po patencze ſchtrykowane ſ dwójnej pjatu a kónzom, 3 pory po 1 mk. 32 np., 1 por po 48 np.

Hadreſchcza po 23, 18, 12 a 7 np.

Pißane khoſejowe deki 125/125 wulke ſ franzu, barbunjepuſchczate 1 mk. 38 np.

Glyzerinowe abo mandlowe mydło zyły ryhel po 17 np.

Sbytki

a wotrěſane ſbytkowe kruchi ſ draſtnych tkaninow, koſchlazeho barchenta, gardinow, połleſchczowych tkaninow, koſchlazeho ßukna, płata, zankow, tykanja, židzanych bantow ßo tele dny woßebje tunjo pſchedawaja.

Płaczíſny pak jenož mjenowane dny płaczja.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt

w Budyſchinje pſchi hlownym torhoſchczu 9 delka a po 1 ſkhodze.

Pſchepołożenje kóžkarſtwa.

Wot **1. oktobra t. l.** ßo moja **pſchedawarnja pjelſczowych tworow, klobukow a mězow** na **bohatej haßy 5** pódla **Schleſingerez** draſtoweje pſchedawarnje namaka.

S počeſczowanjom

C. E. Rinke, kóžkarſki miſchtr w Budyſchinje

nětkole hiſchcze na žitnej haßy 5.

K pſchedźělanju

ßo noſchene **mužaze kožuchi, żakety, žonjaze kožuchi** hižo nětkole pſchijimaju a dźěło ßo tunjo wobliczi.

Sswinjazy wobžerny półver, kotryž wobžernoſcz wubudźuje a kormjenje połožuje, poručza



Germania a Drogownja

dr. Roebera

ſ napſchecza winoweje kicze.

Žołdźow a kaſtanijow

kóždu dźělbu po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Moritz Lange w Njeßwaczidle.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpſchich družinach poručataj

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Běłe khachlizowe khachle a **wokna** ma tunjo na pſchedań

A. Tschentscher

na bohatej haßy 18.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. | Sobotu 7. oktobra 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Kral Albert je se swojej wyšokej mandželskej sańdženy tydźeń Hamburg a Bremen wopytał. W poslednischim měsće su sakskimaj kralowskimaj mandželskimaj wulkotne powitanje pschihotowali. Kral je swebi mjes druhim kněžorstwowu póstsku parnu łódź „Kral Albert“ wobhladał, na kotrejž so swjedženska hosćina wotbywasche. Kral łódźi saksku khorhoj dari, kotraž so w jeho pschitomnosći na sćežor sćeže. Bremenskemu měschćanosće je kral kraŕnu vasu, senatorej dr. Barkhausenej drohotny cžaŕnik a sakskemu konsulej Susemihlej swój a swojeje mandželskeje wobras pschepodacź dał.

— Stejischćo finanzneho ministra Miquela je so saŕo polepschiło. Wón je konservativnym prajicź dał, so je, hacž runje je prjedy k liberalnym skłuschał, nětko s konservativnymi jeneje myšle. Hrabja Limburg-Stirumski, wjednik konservativnych, a swobodny knjes s Wangenheim, wjednik swjaska ratarjow, staj wucźehnjeny mjecź saŕo do nóžnjow tykloj a so s Miquelom sjednałoj. Nětkole ma so Miquel hischćo s nationalliberalnymi a zentrumskimi rosrunacź. Też tu drje wón něka̋ki wupucź namaka. Tak wjele so sda wěste bycź, so swebi wón hischće na to njemyšli, swoje městno w knjeżeŕstwje wopuschćicź.

— Swjask ratarjow a jeho nowiny sa pschichodnu symu wótre wojowanje wulkeje waŕnosće w khěžorstwowym a pruskim krajnym swejmje pschipowjedźa. Na jenej stronje so khostanje sastojnikow k rěcźam pschinjeśy, a na druhej stronje budźe swylne bědźenje dla kanalowych twarow, kotrež knjeżeŕstwo s nowa swejmej pschedpołoži. Wone so saŕo sacźišnu, pschetoż kanalowi pschecźiwnizy so pscheš nóz do kanalowych pschecźelow njepscheměnja.

— Spišacźela swjaska ratarjow, Edmunda Klappera, su dla skschiwdźenja majestosće wobskorźili. Wón je w swojich nowinskich nastawkach po sacźišnjenju kanalowych twarow praschenje rospominał, hacž je khostanje sastojnikow, kotsiž su pschecźiwo kanalam khłoŕowali, politiski njemudry, tola sakońšzy dowoleny skutk, abo hacž ma so wone skamanje wustawy mjenowacź.

— Žně w Sakskej su lětsa powschitkownje swadne. Se wschěch stron su skórźby skłyschecź, so žito khudźe dawa, a so so mało běrnow nasběra. Jenož na pěskach a zyle suchich lohkich polach so lěpschi wunoschk wocźakuje. Sa to su rěpa, kał a dźecźel spokojaze; se skłónčnym wjedrom wschak bychu so wone hischćo wjele polěpschiłe. Ripik (raps) je derje sekhadźał, tola wón se schlinkami jara schkoduje. Jeli so ratarjo s cźaŕom schlinki njesnicźa, wone na młodych swywach wjele schkody nacźinja.

Hacž runje w Němzach w pscherěšku žitowe žně njejsu dobre, so žitowe płacźišny powschitkownje na dotalnej wyšokosći dźerža. Duž drje su we wukraju a woŕebje w Ruskej žně wjazy wunjeśke, dyžli su tam prjedy wocźakali. We wjele stronach Ruskeje su se žitowymi žnjemi spokojom, jenož w połodnischej Ruskej, woŕebje pschi Donskej rězy a w Astrachanskej a Ssaratowskej guberniji njeje so žito poradźiło. Tu je wone w juniju s njeśměrnej horzotu tak cźežko cźerpiło, so so njeje mohło wjazy shrabacź. W druhich stronach je na wopak žitowy wunoschk dobry abo swrěnjodobry, žito wjele dawa a sorno je cźežke a cźiste.

— „Němska so bóle a bóle do industrialneho stata pscheměni“, je khěžorstwowy kanzler wjerch Hohenlohe na skhadźowanzy geografow w Barlinje prajił. Geografoju su pucźenamakarjo sa němske a swětowe wikowanje. Woni nam nowe woteběranischća pytaju. Tónle nadawk je cźim nusnischi wot teho cźaŕa, wot kotrehož so Němska do industrialneho stata pschetwori. To njech drje ratarjo wobžaruja, tola Němska njemóže wjazy wróćo a so teho dla na geografisku wědomosćź pokasuje.

— W Kiawczouskim pschistawje je so jedyn cźołm němskeho wójnskeho łódźstwa powróćił. W cźołmje schtyrjo matrosojo a jedyn offizěr swedźachu. Tśjo matrosojo so tepichu. Offizěr a schtwórty matros so wukhowaschtaj.

— W Kamerunje su saŕo njeměry wudyrike. Sběžkarski balisti lud je městacźko Kribi nadpanył, tola je wodźělenje němskeho kitazeho wójska sběžkarjow sbiło. Wójnska łódź „Jatsjob“ je do bliskosće Kribia a Wulkobatangi wotjěła, so by tamnische europiske swdlischća schkitowała.

Awstriska. Nowe ministerstwo, se swamych wyšokich sastojnikow wobstejaze, je so skónčnje stworiło. Na jeho cźole hrabja Clary-Aldringen steji. Pódła dweju pólskeju sastojnikow wone swamych Němzow wopschija. Jeli so budźe so nowe ministerstwo dleschi cźaŕ dźerźecź chzyć, budźe pschede wschěm Polakow k swebi scźahnyć dyrbjecź. Wo pschećelstwo Cźechow, Sslowenow, Dalmatinskich a němskeje katholskeje strony so wone prózowacź nochze. Cźeho dla? Dokelž politiski kompas k liberalismu pokasuje. Nowe ministerstwo chze s Němzami pschecźiwo Sslowjanam knjeżeŕstwo wjesć. Hacž pak so ministerstwu poradźi, swebi Polakow dobycź, so jara dwělne być sda. W swojej poslednjej skhadowanzy su so pólšzy sapóšklanzy rossudźili, na stronje Cźechow a konservativnych Němzow sawostacź. Dotalna swłowjansko-konservativno-němska wjetschina w khěžorstwowej radźe so po tajkim njepoškabi. To su hubjene wuhlady do pschichoda sa nowe ministerstwo. Na liberalnych a radikalnych Němzow swamych so wone njebudźe móz sepjeracź, dokelž su tucźi w mjeńschinje. Duž drje ministerstwo sastojnikow njesměje dokheho wobstacźa. Cźescha su jemu hižo najwótrische pschecźiwjenje pschipowjedźili. Jeli so by ministerstwo rěcźowy wukas sběhnyło, kotryž cźeskej rěcźi w Cźechach runoprawosćź s němskej dawa, chzedźa Cźesha po pschikładze němskich radikalnych pschecźiwo knjeżeŕstwu wustupowacź. Sastupjerstwa wjele cźeskich městow su hižo pschecźiwo móznemu sběhnjenju rěcźowych wukasow protestowałe.

Ruska. Zar je Polakam nowe dopokasmo swojeho pscheceźelneho smyšlenja dał. Po zarowym wukasu je so w pólskich ludowych schulach liczba hodźin, sa roswucźenje w pólskej rěcźi postajenych, wot 3 na 6 powyschika. Po tejle wukasni ma so w pólskich ludowych schulach liczenje s pomozu ruskeje rěcźe, nabožina pak s pomozu pólskeje rěcźe wucźicź. Pódła teho so dźecźi też w pólskej rěcźi roswucźuja.

— Ruski zar, kotryž je w tu khwilu se swojej mandželskej pola swojeju starscheju w Hessenskej na wopycźe, je so wóndano we Wiesbadenje na njelube waschnje wustróżał. Hdyž we wosu s grichisko-katholskeje kapały jědźesche, na kapalskej drósy na dobo młody cźłowjek k zarowemu wosej pschihna a zarej, wołajo: „Ssym Franzowsa!“ prawizu na pscheczo dźerźesche. Na něschto sle tukajo, zar wotkiwny, a w bliščschim wokomiku hižo jedyn policist sahorjeneho młodźenza sa khornarjom dźerźesche, mjes tym so wós s zarom skoku dale jědźesche. Na policajstwje so wupokasa, so je młody cźłowjek — wón Merlé rěka, njestraschny a njepodhladny a so je woprawdźe chzył zarej ruku tschasćź. Jeho hnydom saŕo puschćichu.

Sserbija. Ssurowy a njeprawy wußud Belgradſkcho nahkeho ßuda pſchecźiwo wjednikam radikalneje ſtrony je po zykym ziwiliſowanym ßwěcźe pohórſchenje ſbudźił. Ruſki, franzowſki a italſki póßlanz ßu ßerbſke knjeżerſtwo na hrosny ſacźiſchcź kedźbliwe cźinili, kotryż je ſaßudźenje wobſkorżenych bjes doßahazych dopokaſmow, we wukraju cźiniło. Wobſtejnoſcźe w Sserbiji ßu tajke, ſo dyrbi ßo kóżdy ſ najwjetſchej wobhladniwoſcźu na kedźbu bracź. Na potajnſtwo liſtow knjeżerſtwo njedźiwa, polizija wſchě liſty wocźinja, a ludźo, kotſiż ßu ßwojim pſchecźelam powjeſcźe wo ſrudnych wobſtejnoſcźach w Sserbiji póßkali, ßu ßo teho dla pſched ßud ſtajili. Milanowy hanibny pſchikład, kotryż je ßo tróna a króny ſa milijony frankow wſdał a ſa dalſche milijony pſchißahał, ſo Sserbiju wopuſchcźi a ßo żenje wjazy do njeje njewrócźi, tola tutu pſchißahu dżeržał njeje, zyke ſjawne żiwjenje kaſy.

Milanowe njekaſanſtwo a njepózcźiwe żiwjenje je też ßwójbne żiwjenje ſajědojcźiło a dobre waſchnje podryło. Na měſto porjadneje juſtizy je ßama naßylnoſcź ſtupika a njepſchihódne woßoby ßo w nozy w żołmach rěki Ssawy ſhubja. Dwaj kataj w nozy ſ cźołmom wujědźetaj, wutke padnjenje, něktre kołojte żołmy, a ßwědk něſajkeho żadławeho njeſkutka je na pſchezo womjelknył. Schtóż ßo ſkhrobli, ßo katow wopraſchecź, ſchto ſtaj tam wonka woßrjedź rěki do wody puſchcźiłoj, temu ßo wotmolwi, ſo ſtaj ßlaknjeneho pßa do rěki cźißłoj ... Schtóż by ßnadź wěrił, ſo je ßo po njeczłowſkim wußudże w Sserbiji roshorjenje ſtudźiło, tón ßo myli. Milanej njepſchecźelſke hibanje ßo pſchezo bóle rosſchěrja a móża ßnadź też jeho ßyna Alexandra ſ tróna wuhnacź. Nětkole ßo wſchě woßoby w Sserbiji pſchecźěhaju, na kotrež ßo jenoż troſchku tukacź hodźi, ſo ßu nětcźiſchemu knjeżerſtwu njepſchecźelnje ſmyßleni. So bychu ßo pſcheſcźěhanja a jaſtwa ſminyli, ßu mnoſy Sserbjo ßwój wótzny kraj wopuſchcźili. Najwjazy ſ nich ßu w Schwajzarſkej wucźeł pytali.

— Sswójba duchowneho Andżelicża, kotryż je ßo pjecża w jaſtwje wobwěßnył, wſchě ßrědki nałożuje, ſo by ßo dopokaſało, ſo ßu Andżelicża po Milanowej pſchikaſni ſtónzowali. Andżeliczowi ſawoſtajeni ßebi ſ raſnoſcźu żadaja, ſo maja ßo winowacźi khoſtacź. Woprawdże ßu ßo też někotſi polizajſzy ſaſtojnizy ſe ßłużby puſchcźili a ßo wobſkorżili, dokelż njemóżachu wujaßnicź, na kajke waſchnje je hódź, ſa kotrymż ßu Andżelicża wißazeho namakali, do jeho klětki pſchiſchoł a ſchtó je jón do ſcźěny ſabił. Też hejtman, kotryż je w jaſtwje wyſchſche dohladowanje měł, ßo pſched ßud ſtaji. Sso wě, ſo ßo to wſcho jenoż na ſdacże ſtanje, khoſtacź ßo Andżeliczowi mordarjo njebudża. Jara nadpadne je, ſo Andżelicża njejßu, hacź runje bě wón jedyn ſ hłownych wobſkorżenych, do rjecźaſow ſputali. Wón je, każ je ſnate, prjedy Milanowy dowěrnik był a ßebi ſ nim zyły „nadpad“ wumyßlił. Sa to je Milanowy dżak doſtał.

Afrika. W połodniſchej Afriży kanony ruja a kulki fruncża. Sso njewuſtateho ſchkeredźenja jendźelſkeho knjeżerſtwa nabywſchi, ßu Transvaalſzy mjeſy pſchekrocźili a do jendźelſkeho wobßedźenſtwa ſacźahnyli. K ranſchim mjeſam je pod generalom Joubertom 10,000 muži, k wjecźornym mjeſam pod komanděrom Cronjom 5000 muži wucźahnyło. Sa něktre dny budże pſchi mjeſach hromadże ſe 3000 Němzami pod hrabju Zeppelinom 30,000 transvaalſkich burow ſtejecź. Stari a młodźi ßu hotowi na żiwjenje a na ßmjercź wojowacź. Woni wjedża, ſo ßo wo bycże a njebycże jedna. „Sswoboda, cźeſcź a wótcźina!“ je jich wójnſke heßło. General Joubert je prajił, ſo chże radſcho ßwoju prawizu ſhubicź, dyżli wótzny kraj ſahubicź dacź. Zyła Transvaalſka ßo ſ wótcźinſtim ſahorjenjom hori. Na rańſchej ſtronje, w Natalſkej, Jendźelcźenjo pſched Transvaalſkimi zoſaja, dokelż ßu pſcheßłabi, ßo ſ nimi měricź. Woni ßu teho dla wobſamkli, kraj hacź do Glencoe Transvaalſkim pſchewoſtajicź. Nětkole ßu tucźi ßylniſchi dyżli Jendźelcźenjo, a jeli ſo Jendźelſka rucże ſ najmjeńſcha 50,000 muži Transvaalſkim napſchecźo njeſtaji, ßo jendźelſke ßłabe wójſko ſniczi.

Jendźelſzy poddanojo pſches hłowu a pſches ſchiju ſ Transvaalſkeje cźekaja. Cźahi, kotrež ſ Johannesburga do jendźelſkeje kolonije jěżdża, ßu pſchepjelnjene ſ cźěkazymi Jendźelcźanami. Wuſko hromadże ſtłócźene we wotewrjenych wuhlowych woſach ßu żony a dźećźi zyke dny dołho ßmudźatemu ßłónzej. nóznej ſymje a hodźiny dołho trajazym deſchcźam wudate byłe. Jedyn Jendźelcźan ßo pſchi jěſbje ſe ßłónzom ſeżaha. Wotjědźaze cźahi ßo ſ wußměſchazym wołanjom a woſchcźerjenjom burow pſchewodźeja. Sa něktre dny ßnadź w Johannesburgu żaneho jendźelſkeho ßłowcźka wjazy ßłyſchecź njebudże.

Pſchecźeljo Transvaalſkich ßo boja, ſo tucźi, hacź runje budża ſ wopręddka dobycźerſzy poſtupowacź, na poßledk tola pod jendźelſkej pſchemozu podleża. Jendźelſka na to liczi, ſo Transvaalſka njebudże móz dołhu wójnu wutracź. Teho dla je na wójnu honiła a wot Transvaalſkeje ßebi żadajo, ſo dyrbi nad ßobu jendźelſke nadknjejſtwo pſchipóſnacź. Do tehole żadanja njemóżachu Transvaalſzy ſwolicź. Duż jim niczo druhe njewubu, dyżli k bróni pſchimnycź. Njedźiwajzy jendźelſkeje wulkeje wójſkoweje a pjenjeżneje mozy, maja Transvaalſzy dobru nadźiju na dobycże. Pſchi poßlednim poßedźenju ludoweje rady transvaalſki preſident Krüger praji:

„Wſcho na wójnu pokaſuje; pſchetoż ſehłaŕny duch je pſches druhe kraje pſchiſchoł, tola Transwaalſzy ßebi żadaja, ſo bychu ßami w ßwojim kraju knjeżili. Hdy bychu też tyßazy pſchiſchli a ßo na Transwaalſku walili, njeby nicžo bojecź było; pſchetoż Bóh je poßledni ßudnik a wón roſßudźi. Hdyż ßu ßo pſched něktrymi lětami Jendźelcźenjo pod Jameſonom do Transwaalſkeje nawalili, ßu kulki ſ tyßazami lětake, tola Transwaalſkich burow njejßu trjechili, na jendźelſkej ſtronje pak je wjazy dyżli ſto panyło. To pokaſuje, ſo Bóh kulki wodźi a ßwět wobknjeżi.“

Pſchedßyda ludoweje rady wotmolwi, ſo je lěpje żiwjenje njeměcź dyżli żaneho kraja. Nětko njeje nicžo wjazy móżne, dyżli wójna.

Wutſėl.

I.

Leżachmy w ruſkim měſtacźku N. w garniſonje. To je ſnate, kajke ma wyſchk pola połka wſchědnje ſwucźene żiwjenje: rano ſwucźowanje a jěchanje; potom pſchipołdnju wobjedowacź pola komandanta abo w korcźmje, wjecźor kharty a puncź — to je jeho wſchědne dźěło. W N. njebě ani jeneje ßwójby, kotraż mějeſche pſchiſtupny dom, ani jeneje holzy k wudacźu. Sswój cźaß pſchebywachmy we ßwojim wobydlenju — a tu běchu jeno ludźo w uniformje.

Jenemu ziwiliſtej běchmy pſchiſtup do naſcheho towarſtwa pſchiſwolili. Bě ßnadź pjecźatſizecźi lět, a duż mějachmy my jeho ſa ſtareho muża. Jeho naſhonjenjow dła mějachmy jeho jara ſańcź; nimo teho mějachu jeho mjelcźiwoſcź, jeho horda powaha a jeho wótry jaſyk mózny wliw na naſchu młodoſtnu wobraſnoſcź. Jeho ſańdźenoſcź pſchikrywaſche wěſtu tajnu cźěmnoſcź. Sdaſche ßo Ruża bycź, runjeż mějeſche njeruſke mjeno. Běſche prjedy pola huſarow ßłużił a też ſboże měł pſchi poſtupowanju. Nichtó njewjedźeſche, cźeho dła bě ßłużbu wopuſchcźił a cźeho dła bě ßo w hubjenej wjeſzy ſaßydlił, hdźeż bě khudobnje żiwy a tola mnoho pjenjes wudawaſche. Khodźeſche ſtajnje pěſchi a bě pſchezo w ſtarym cźornym ſwjerſchniku, ale njedźiwajo na to mějachu wſchitzy wyſchzy naſcheho połka ßwobodny pſchiſtup do jeho domu.

Wě ßo, wobſtejachu jeho hoſcźiny jeno ſ dweju abo tſjoch jědźow, kotreż ſtary wußłużeny wojak pſchihotowaſche, ale ſchampanſke wino pijeſche ßo ſ patokami. Nichtó njeſnajeſche jeho wobſtejenja, nichtó njewjedźeſche wo jeho dokhodach, a nichtó ſ naß njeſwěri ßebi, jeho ßo ſa tym praſchecź. Też knihi mějeſche, woßebje wo wojerſkich wězach, a něſchto romanow, kotrež nam rad pożcźowaſche. Njeżadaſche ßebi jich żenje wrócźo; ſa to pak njewrócźeſche też tych żenje, kotrež běchu jemu pożcźili.

Jeho hłowna ſabawa bě tſělenje ſ piſtolijemi. Scźěny jeho iſtwy běchu połne kulkow. Drohotna ſběrka piſtolijow bě jeniczka pycha khudeho domcźka, kotryż wobydleſche. Miſchtrſtwo, kotrehoż bě nabył we ßwojim wumjelſtwje, bě njewěrjomne, a by-li wón namjetował, něſomu jabłuko ſ hłowy wottſělicź, nichtó ſ naß njebudźiſche ßo wobarał, ßebi jo na hłowu położicź.

Druhdy dóńdźechu naſche rěcże na duel. Silvio — tak njech naſch pſcheczel rěka — njewobdźělеſche ßo żenje na żanym, a praſchachu-li ßo jeho, hacź je ßo hdy duellował, wotmolwi ſ krótka, ſo je, ale niczo nadrobniſche żenje njepowjedaſche, a bě zyle jaßne, ſo běchu jemu tajke praſchenja pſchecźiwne. S teho ßudźachmy, ſo mějeſche poroki ßměđomnja dła njeſbożowneho wopora ßwojeje hróſbneje wuſtojnoſcże. To, ſo bě mohł bojaſnik bycź, njemóżeſche nam na myßle pſchińcź. Ssu dźě ludźo, kotrychż ſwonkowny napohlad doßaha, ſo ßebi nichtó tajkich myßlow cźinicź njemóże.

Njewocźakowany pſchipad naß wſchěch k dźiwanju pohnu.

Junu běchu dźeßacźo wyſchzy pola Silvia. Pijachmy, każ kóżdy ras — t. r. nimo měry wjele — a po hoſcźinje proſchachmy naſcheho hoſpodowarja, ſo by banku dżeržał pſchi khartowej hrje „farao“. Dołho ßo drożeſche — hrajeſche mjenujzy jara ſ rědka — da ſkónczńje kharty pſchinjeſcź. Potom cźißny něhdże pjecźdźeßacź dukatow na blido a ßyże ßo, ſo by kharty dawał. My ßo wſchitzy ſeßydachmy a hracże ßo ſapocża. Silvio bě ſwuknył, pſchi hraczu doſpołnje mjelcźecź; żenje niczo njerosjaßni. Cźinjeſche-li ſchtó

smylk, wupłaczi jemu hnydom sbytk a wosnamjeni ßebi, schto mějesche ßebi hischcże żadacź. My to dawno wschitko wjedźachmy a duż dachmy jemu pokoj. Ale pola naß bě młody wyschk, kotryż bě hakle njedawno k nam sastupił. Tón hrajesche ßobu, a bě rospjerscheny. Silvio wsa krydu a napißa ßebi, każ wschědnje, ßwój wunoschk. Wyschk, ßebi myßlo, so je ßo mylił, wobczežowasche ßo. Silvio dawasche, njerěczo, kharty dale. Tu shubi wyschk sczerpnosćz a setrě to, schtoż bě ßo jemu, każ ßebi myßlesche, s njeprawom napißako. Silvio wsa s nowa krydu a napißa to saßo. Tu czujesche ßo wyschk, s winom, s hru a s wußměschenjom druhich wyschkow roshorjeny, ranjeny a we ßwojim hněwje hrabny koprowy ßwěczník a cźißny jón Silvijej do hlowy, kotremuż pak ßo radźi, cźiskej ßo wuwinycź. My běchmy we wulkej wuskosćzi. S hněwom wschón blědy stany Silvio a rjekny se ßwětkymaj wocźomaj:

„Czesczeny knjeże, sdalcże ßo dobroczinje a dźakujcże ßo Bohu, so je ßo to pod mojej tšěchu stako."

Nichtó s naß njedwělowasche nad scźěhwkami tehole pschipada a mějachmy ßwojeho noweho towarscha hižo sa morweho muża. Wyschk ßo wotßali, prajiwschi, so je swólniwy, banku dźeržazemu knjesej kóżde sarunanje dacź.

Hrajachmy hischcże khwilu dale, ale dokelź pytnychmy, so nasch hospodowař wjazy na wěz njekedźbuje, wotßalichmy ßo jedyn po druhim a dźěchmy domoj, rosmolwjejo ßo żiwje wo tym, so budźe bórsy jeneho wyschka mjenje.

Nasajtra w jědźerni ßo seschedschi, praschachmy ßo hnydom jedyn druheho, hacź je nasch wbohi lieutnant hischcże żiwy. Tu wón ßam sastupi. Dachmy ßo do njeho s praschenjemi. Wón wotmolwi, so hischcże niczo wo Silviju ßłyschak njeje. To bě nam dźiwne. Podachmy ßo k Silvijej a nadeńdźechmy jeho na dworje, hdźež kulu sa kulu do morweho na wrota pschibiteho ptaka tšělesche.

Pschija naß każ kóżdy druhi krócź a ujespomni ani se ßłowom na podawk sańdźeneho dnja. Tsi dny ßo minychu a lieutnant bě hischcże pschezo żiwy. Dźiwajo ßo praschachmy:

„Nochże dha ßo Silvio na żane waschnje bicź?"

Silvio ßo njeduellowasche. Spokoji ßo s jara swjerschnym wuprajenjom a měr bě saßo hotowy. S tajkim sadźerżenjom pak shubi jara wjele nahladnosćze pola naschich młódschich towarschow. Niczo młodźi ludźo cźežscho njewodawaja, dyżli njedostatk khrobłosćze, jim je smużitosćz prěni se wschěch poczinkow — s tym wodawa ßo wjele druhich hrěchow! Ale po něczim sabu ßo wschitko a Silvio bě mjes nimi bórsy saßo tak nahladny, każ hdy prjedy.

Ja jenicźki njemóżach ßo s nim wujednacź. Bóle hacź drusy běch ßo temule mużej pschisamknył, kotrehoż żiwjenje bě mi hudanczko a kotrehoż mějach sa rjeka někajkeho tajneho podawka. Móżesche mje derje pschenjechacź; s najmjenscha napscheczo mi njebě tak s krótka a wostaji ßo wschěch wótrych naczískow. Dobroczinje a nanajpschecźelnischo sabawjesche ßo so mnu wo najwschelaczischich pschedmjetach. Ale s tamneho njesbożowneho wjeczora njemóżach myßliczki wotbycź, so je jeho cźesćz wopanzana a so je se samyßlom sakomdźił, ßo wot tehole wopanzanja wuczischcźicź. Tuta myßl cźwilowasche mje stajnje, tak so mi w jeho towarstwje wjazy derje njebě.

Silvio bě mudry a wótreho rosoma a duż pytny winu mojeho sadźerżenja. Sdasche ßo, so ßo ranjeny cźuje, a wjazy hacź jedyn ras mějach sa to, so chże ßo so mnu wo tym wuprajicź. Ale ja sdalowach ßo wscheje pschileżnosćze k temu, a duż khodźesche mi Silvio s pucźa. S rědka widźach jeho jeno w towarstwje ßwojich towarschow, a po naju prjedyschej dowěrnosćzi bě ßo stako.

Sbożowni wobydlerjo hłowneho města, s telko sawjeßelenjemi napjeczi, nimaja sdacźa wo mnohich rosbudźenjach, kotrež maju ludźo w małych městach a na wßach, każ n. pisch. pschikhad pósta. Wutory a pjatki bywasche pißarnja polka pokna wyschkow. Jeni wocźakowachu pjenjesy, drusy listy a saßo drusy cźaßopißy. S wjetscha wotwjerachu ßo pakety hnydom; nowinki ßebi ßobudźělachu, a pißarnja bě jara woziwjena. Silviowe listy běchu w póstnym měchu nascheho polka, a duż bywasche s wjetscha tež pschitomny, so by ßebi je wotewsał.

Junu bu jemu list pschepodaty, kotryż hnydom pschelecźa; pschi tym ßo jemu wocźi błyschczeschtej. Wyschzy mějachu pische mnoho se ßwojimi ßamßnymi poßykkami cźinicź, tak so to njepytnychu.

„Moji knjeża", rjekny Silvio, „należnosćz mje nusuje, hnydom wotpucźowacź. Hischcże dźenża w nozy dyrbju ßo wotßalicź, a nadźijam ßo, so ßo mi njesapowjedźicże, poßledni ras so mnu pojeścź .... Spuschczam ßo na waß", pokracźowasche ke mni ßo wobroczíwschi. „Wocźakuju waß na kóżdy pad."

To prajiwschi khwatasche precź, a wschitzy pschilubiwschi roseńdźechmy.

W postajenej hodźinje dóńdźech k Silvijej. Bjes maka wschitzy wyschzy tam běchu. Wscha Silviowowa hibita nadoba bě hižo sapakowana; sbywasche lědom schto, khiba rostšélane scźeny. Ssyżechmy ßo sa blido. Nasch hospodowař bě najlepscheje myßle, a jeho wjeßeła myßl pschenjeßy ßo bórsy też na naß. Bjes pschetorhnjenja praskachu kórksy, schkleńzy pěnjachu — stajnje ßo prósdnjachu a ßo saßo naliwachu, a jara hnucźi pschejachu wotkhadźazemu sboże na pucź a wschě mózne żohnowanje.

To bě hižo posdźe, hdyż wot blida stanychmy. Hdyż chzychmy ßo roszohnowacź, wsa mje Silvio sa ruku a sdźerża mje wróczo.

„Dyrbju něschto ßłowow s wami poręczecź", rjekny s cźicha ke mni.

Ja wostach.

Drusy hosczo běchu ßo wotßalili. Hdyż běchmoj ßamoj, ßyżechmoj ßo ßebi snapschecża a poczachmoj njerěczo dymku kuricź. Silvio sdasche ßo staroscź měcź. S jeho nusowaneje wjeßołoscże njebě niczo wjazy pytnycź. Błědosćz jeho sarudźeneho woblicża, jeho błyschczatej wocźi a tolste mróczele tobakoweho dyma, kotrež wot ßo dujesche, dawachu jemu woprawdźe djaßowski napohlad.

Tak miny ßo něschto mjeńschinow, potom pschetorże mjelczenje.

„Ssnadź ßo żenje wjazy njewohladamoj", wón rjekny. „A duż chzył ßo wam, prjedy hacź ßo roszohnujemoj, wuprajicź. Sawěscże scże pytnyli, kak mało ßebi měnjenje ßwěta ważu; ale wy ßo mi spodobacże, a cźuju, so by mi wopak było, hdy byschcże wopaczne měnjenje wo mni wobkhowali."

Wón pschesta rěczecź a pocża ßebi popjel s dymki klepacź. Ja mjelczach a hladach psched ßo.

„Wam drje je ßo dźiwno sdało", wón pokracźowasche, „so ßebi wot N., tehole pjaneho błasna, sarunanje żadał njejßym. Wy ßami pschidacże, so, dokelź mějach ja bróń wuswolicź, bě jeho żiwjenje w mojej mozy a so njeběch żanemu wulkemu strachej wustajeny. Mózach tuto ßwoje pschelutowanje sa wulkomyßlnosćz wudawacź, ale nochzu khacź. Budźische-li mi mózno było, N. pokhostacź bjes wscheho stracha sa ßwoje żiwjenje, wón njebudźische tak s łohka wuschoł."

Dźiwajo ßo hladach na Silvia. Tuto wusnacże mje zyle samyli. Wón powjedasche dale:

„Na njesboże pak nimam prawo, khutnemu strachej ßo wustajecź. Psched schěscź létami dostach plistu, a mój njepschecźel je hischcże żiwy."

Buch nanajbóle wcźipny.

„Wy ßo s nim njejscże duellował?" wopraschach ßo.

„Dha ßu wam wěscże ważne winy sadźěwake."

„Ssym ßo s nim duellował", wotmolwi Silvio; „a tule je dopomnjeńske snamjo na naju duel."

Wón stany a wucźeże s kschiny cźerwjenu cźapku se słotym cźeczom, podobna na te, kotrež Franzowsojo „polizajske cźapki" mjenuja. Wón ßebi ju staji; něhdże palz wysche cźoła bě ju kulka pscherykła.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W kolonadach tudomneje piwarnje ßo ßobotu 7. a njedźelu 8. oktobra sjawna ßadowa wustajenza wotbywa. Hacź runje létusche wjedro ßadowym schtomam njeje hojiło a hacź runje ßu też nasymske wětry ßadowy wunoschk pschikrótschiłe, je ßo ßadarjam we wokrjeżu Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa tola schlachcźiło, wjetschu liczbu druzinow sa wustajeńzu shromadźicź.

— (Nowowólby do podkrjeßneje shromadźisny.) Dla semrjecźa gmejnskich pschedstejicźerjow Hajnika w Kißlizy a Młynka w Kosarni mataj ßo w 12. a 14. wólbnym podkrjeżu dwaj nowaj sastupjerjej wuswolicź.

S **Maleschez.** Sańdźenu póńdźelu dopołnja je tu dwělětny ßynk żiwnosćzerja Lorenza do hnójnizoweje jamy padnył a ßo tepił. Hdyż jeho wustróżana macź wucźeże, bésche hižo morwy. Tež lěkarjej njebě mózno, jemu żiwjenje wrócźicź.

S **Radworja.** 1. oktobra ßo knjes wucźeŕ Sskodeńk do Kukowa pola klóschtra Marineje Hwězdy pscheßydli. Radwor shubi s nim niz jenoż wustojneho wucźerja, ale towarstwo „Meja" też ßwojeho wopornjeho a njeżebicźneho dirigentu. Boże żohnowanje pschewodź jeho do noweho sastojnstwa!

S **Měrkowa.** Pschichodnu njedźelu popołdju w 3 hodźinach budże tu w Schebelez domje hischcże junkrócź ßerbske kemschenje a spowjedź.

S **Kißlizy.** Njedźelu 1. oktobra wumjenkał Jurij Keschnał a jeho mandźelska Marja rodź. Nowakez, wobdataj se ßwojimi dźěćźimi a pschiwusnymi, ßwój sloty kwaß ßwjeczeschtaj. Krajne konsistorstwo bě ſa jubjelskeju mandźelskeju kraßnu ßerbsku bibliju dariło, kotruż knjes farał Bërnik-Klukschanski ſ wutrobnej rěczu pschepoda a jubjelskeju mandźelskeju požohnowa. Bóh luby Knjes ſpožcź jimaj wjeßeły wjeczor žiwjenja.

S **Khwaczíz.** Pónźdźelu ſa tydźeń, 16. t. m., ßo nasch nowy ſ Božej pomozu we wschěch dźělach hotowy Boži dom ßwjatoczńje poßwjeczi. Dopołdnja $^1/_2$9 hodźin ßo cźah pola schule sestupa a cźehnje se swonjenjom k Božemu domej. Tu pschepoda knjes twarski radźicźel Giesa klucź zyrkwinskich durjow knjesej konsistorialnemu radźicźelej Majerej, kotryż jón da naschemu nowemu knjesej fararjej Sarjenkej, so by zyrkej wotamknył. Knjes zyrkwinski radźicźel Keller poßwjeczi Boži dom a fararja sapokaże. Nětko wotměje ßo krótka Boża ßkužba, po kotrejż ßo zyrkwinſzy pschedstejicźerjo do ßwojich ſastojnſtwow sapokažu. Wo cźaß ßwjatoczńosćze ßo wot naschеje młodźiny a 15 wucźerjow ſ khora spěwy sanoschuja. Tónle hłowny dźěl ßwjatoczńosćze wotměje ßo — jenoż němski. (My Sserbjo młodeje wožady, kotraż je psches dźewjecź dźeßatkow ßerbſka, ßmy ßo ſa nasch kraßny Boži dom dréli w poknym smyßle ßłowa, we pocźe ßwojeho woblicźa, ßmy ſkładowali bohacźe ſ naſcheho ſamoženja, ßmy darowali nasche pola, ßmy pschedewſali ſapkacźenje zyrkwje na nasche leżomnosćze, Sserbja ſwonka nasche wožady ßu ſkładowali w domjazej a zyrkwinſkej kolekćze tak wurjadnje a nadpadnje schcźedriwje, każ hiſchcźe ženje hdy prjedy, a nětko njebudźe pschi hłownej ßwjatoczńosćźi ani jedna narěcź, ani jedyn spěw ßerbſki. Tſi schtwórcźiny pschipoßłucharjow budźa ßłyſchecź woßebnych knjesow rěcźecź jenoż njeßerbſke ßłowa. Tola pónźdźa jim te k wutrobje, każ ßłowa w lubej macźerńej ßerbſkej rěcźi? Nascha evangelſka zyrkej naß tola wucźi, a je to jedyn ważny ſakład naſcheho wusnacźa, so maja ßo wſchě ßwjatoczńosćze w ludej ſrosymliwej rěcźi wukonjecź. Ssamo ludam, hakle kſchesćźijanſtwu wobroczenym, poßwjecźuja mißionarojo ßwjatniży w jich macźerńych rěcźach. Ssmy-li dha my Sserbja, kotſiž my mjes wſchěmi ludami mißionſtwo najſchcźedriwiſcho podpjeramy, něſchto mjenje hódni, hacź tamne ludy?) Po tym maja wobdźělniży zyrkej wopuſchcźicź. W 11 hodźinach ſrjaduje ßo cźah ſ nowa, so by ßo na ßerbſku kemſch podał. Nasch knjes farał Handrik-Maleſchanſki budźe rěcźecź roszohnowanſke ßłowa k wotdźělenej woßadże. Dale směje knjes farał Jakub-Njeßwacźidliſki rěcź ſ woktarja a nasch nowy knjes farał budźe nam předowacź. Tež wo cźaß tejele ßwjatoczńosćze, kotraż budźe we wſchěch dźělach ßerbſka, budźe ßo ſ khora spěwacź. Bohu žel pak mnohim naſchim hospoſam a tež naſchej žónſkej młodźinje móżno njebudźe, ßo na tejle ßerbſkej ßwjatoczńoſcźi, kotraż ßo wſchěm jako pſchikleſt ſda bycź, wobdźělicź, dokelż jim potom hospodarſke wobſtaranja domoj kaſaju. — Dźeń prjedy, mjenujzy njedźelu, pónźdźemy naſchemu knjesej fararjej napſcheczo.

S **Biſkopiz.** S ludźazeho cźaha, ſ Biſkopiz do Draždźan jědźazeho, je wóndano popołdnju jedyn pucźował próſdnu bleſchu ſ wosa cźißnył. Bleſcha mandźelſku żeleſniſkeho miſchtra Lindnera do woblicźa trjechi a ju cźežko ſrani. Winika njeßu wußlědźili.

S **Lubija.** Sańdźenu njedźelu ßu tu nowe katholſke pohrjebniſchcźo a wutoru nowu katholſku ſchulu poßwjecźili.

S **Rakez.** Poßledni hermank 2. oktobra ßu tu žiwnoſcźerjej Mitaſchej ſe Scheſchowa Brennaborſke jěſdne kolo cźißko 90082 kranyli.

S **Wóßlinka.** Nasch Boži dom je w běhu tuteho lěta wóßom kraßnych pißanych woknow dośtał. Jene bu wot lětuſchich pacźerſkich dźěcźi, druhe wot někotrych młodych mandźelſkich porow darjene. Dwě woknje wobradźi njemjenowany dobroczińwy daricźel k dopomnjeczu na požohnowany rjany ßwjedźeń zyrkwineje viſitazije, ſa ſbytkne ſchtyri pak woprowachu woßadni a druſy pſcheczeljo naſcheho Božeho doma wjetſche a mjeńſche ſcherpatki. Poßledni žnjowy ßwjedźeń ßo woßada prěni ras nad nowej pychu ßwojeje rjaneje zyrkwje ſwjeßeli.

S **Khróſcźiz.** Pjatk tydźenja je tu 67 lětny dźěkacźer Pětſchka ſ Hórkow, kotryż tu dźěkaſche, po ſkhodźe dele panywſchi ßo ſaraſył.

S **Kamjenza.** 1. kompagnija tudomneho regimenta cźo. 178 je pſchi lětuſchim tſělenſkim ſwucźowanju w Kinsbórku najlěpje tſělała. Jej je ßo teho dla „kralowſke wotſnamjo“ ſpożcźiło. Tole wotſnamjo wobſteji ſ kralowſkeje króny ſ ruczanym wěnzom, woßrjedźa namakatej ßo na kſchiž dwě tſělbje a ſpody lětowa licźba 1899. Podwyſchzy a mużſtwa jo na prawym rukawje noſcha.

S **Njeſnarow.** Cźeladnik Nowak ſ Ruppersdorfa, kotryż tu ßłużeſche, na dobo ßwoju ßłużbu wopuſchcźi a ßo tydźeń w hródźi tudomneho hoſcźenza „jehnjecźa“ khowaſche niczo njejědźo a niczo njepijo. Tudomna polizija hródź wobhladujo Nowaka namaka. Jeho do hoſpody ſa hantwjeřſkich dowjedźechu, hdźež jemu jěſcź dachu. Nowak drje je kuſk pſchemyßleny.

Se **Zitawy.** S opiumom ſawdał je ßebi tu pjatk tydźenja ſeržant Henczel wot 5. kompagnije pěſchkowſkeho regimenta cźo. 178. Henczel, kotryż ſe ßwojej żonu a dwěmaj dźěſcźomaj w kaſarmach bydleſche, dyrbjeſche ßo w bliżſchich dnjach, runje każ druhe mużſtwa 2. bataillona, do Kamjenza pſcheßydlicź. Domjaza nadoba bě ßo hižo wotwjeſka, a mandźelſka ſ dźěſcźomaj pola ßwojeju ſtarſcheju w jenej wßy pola Lubija pſchebywaſche. Ssobotu rano Henczela jako cźěło w kaſarmach namakachu, a pſchepytanje dopokaſa, ſo je ßebi Henczel ſ opiumom ſawdał. Każ je ßłyſchecź, je wón w ßłużbje něſchto ſawinował a je, teho dla ßo khoſtanja bojo, ßamomordarſtwo ſkucźił.

Se **Ströže** pola Wulkich Sdźar. Ssrjedu tydźenja je tudomny hajnik Cźencź na ſpodźiwne waſchnje do njeſboża pſchiſchoł. Wón bě ßwoje jěſdne kolo wyßoko powěßnył, ſo by jo cźiſcźił. Hdyż wón na to ſ lapu rjecźaſowe kolo rjedźeſche, wón ſadnje kolo ſawjercźa. Pſchi tym ßo někak ſ porſtami do rjecźaſa ſaſchmata a prjedy hacź ßo dohlada, ßo jemu palz wot ruki do zyła wottorže.

S **Cźorneho Khołmza.** Sańdźenu njedźelu naſcha woßada żnjowy ßwjedźeń ßwjecźeſche. Młode holzy běchu nasch pſchecźelny Boži dom ſ wjele ſelenymi pletwami a wěnzami wudebiłe. Wuſchiknej ruzy ratarjow Mateja Ungera a Jana Kobalza běſchtej wſchelaki ratarſki grat, a to dwaj płuhaj na kſchiž a kolo, nad tym bróny, koßu a hrabje, mjes nimaj żnjowu krónu na pſcheklapjaze rjane waſchnje jako wopon wumělſzy ſeſtajakoj a w połwyßokoſcźi zyrkwje pſched woltarniſchcźom powßnyłoj. Ssrjedź bróny a na radliży běchu ßłowa cźitacź: „Płuh a bróna ſtaj ratarjowa króna“, a „dźěłaj a ſpěwaj!“ S bokomaj woltarja bě jedyn rožkowy a wowßowy ßnop, kotrajż běſchtaj ſe ſelenym pleczenjom wobwitaj, ſeſtajanaj. Do ſapoczatka a do ſkónczenja Božeje ßłużby ßo kherluſchowe hłoßy ſ wěże piſkachu. Zyrkwinſki spěw pódla byrglow piſkarjo pſchewodźachu. Do prědowanja a po nim, kotreż mějeſche jako ſałožk ßłowa ſchtwórteje próſtwy: „Naſch wſchědny khlěb daj nam dźenßa!“ ſpěwanſke towarſtwo kherluſche ſpěwaſche.

S **Kinsbórka.** Kinsbórkſko-Ssepicźanſka żeleſniza je ßo ſańdźenu ßobotu poßwjecźiła a ßo njedźelu wobkhadej pſchepodała.

Se **Sslepeho.** Wóndano naſche młode holzy bal wuhotowachu. Jich běſche 52 a kóżda po 1 hriwnje ſkładowaſche. Tež khoſej nawarichu a tykanzy napjecźechu a k temu hólzow pſcheproßychu. Tykanzy pak lědma doßahachu; pſchetoż mjes hólzami bě jedyn, kotryż bóle darmacźka dyżli holzy hladaſche, Wón połdra tykanza ßam sjě abo ßebi jón ſa laz ſtyka. Wobżarowacź běchu cźi, kotſiž pódla tuteho nahramnika ßedźachu, dokelż dyrbjachu wboſy ſ próſneho jěſcź.

— W naſchej wßy je ßo ſa poßlednje 15 lět jara wjele pſcheměniko. Stare ſe ßłomu kryte twarjenja ßu ßo ſkoro wſchě ſhubiłe. S dźěła ßu ßo ſ wóhnjom ſniczike, ſ dźěła ßu je jich hoſpodarjo podtorhali. Mamy tu nowy póſt, pjekarjow, rěſnikow atd., tola żaneho ßudnika hiſchcźe njemějachmy. Nětko pak, każ ßo ſda, ßmy jeho tež dośtali. Tola wón ßo po ſdaczu na ßwoje ßudniſke dźěło mało wuſteji, cźim bóle pak na kleſki, kotreż w wokolnych wßach rosnoſchuje. Pſchi tym pak ma ßwoju nuſu ſ tym, ſo dyrbi to, ſchtoż je dźenßa napowjedał, jutſje ßwojim ßobudźěłacźerjam ſakaſacź, jo dale rosſchěricź. Njech ßo tola ſe ßwojej mudroſcźu na kedźbu bjerje, hewak móże ßo jemu njelube ſetkanje ſ woprawdźitym ßudnikom ſtacź.

S **Brěſowki** pola Sslepeho. Njedźelu tydźenja bě w Brěſowzy hižo ſaßo kwaß, a pſchi tejle ſkładnoſcźi běchu w tamniſchej korczmje reje. Nagorkez mandźelſkaj, kotrajż w ßußodſtwje bydlitaj, chżyſchtaj tež na nje pohladacź hicź. Sswoje dźěcźi do kóża dowjedſchi a kheżne durje ſeſamkawſchi, ßo wotßaliſchtaj. Tola kak ßo ſtróżiſchtaj, hdyż ßo domoj wrócźiſchtaj. Na dwór ſtupiwſchi ßo dohladaſchtaj, ſo bě jimaj paduch ſ khlěwa něhdże tſi měżazy ſtare ßwinko krałył. Pakoſtnik bě hunczo bjes ſadźěwka wotnjeßł, hacź runje ßu Nagorkez twarjenja jenoż 20—30 metrow wot korczmy ſdalene. Wſchitko ßłědźenje polizije ſa paduchom je hacź do dźenßniſcheho dnja bjes wuſpěcha woſtało.

Přilopk.

* Każ na mały roman ßo na ſcźěhowaze powjedańczko poßłucha, wo kotrymż ßo mjes Draždźanſkimi dźěłacźerjemi żiwje powjeda, a kotrehoż wěrnoſcź ßo ſaruczi. Hižo pſched 25 lětami to běſche, ſo młody cźłowjek ßwojej njewjeſcźe żeńtwowy ßlub ſłama, ßo bjes

ßlĕda ſ Draždžan ſhubi, ſo by pjecža do Ameriki wucžahnył. To ßo krótko po narodženju holczki ſta, kotraž bĕ ſ tutych luboſczow wuſchka. Srudžena mloda macž nadžijeſche ßo pſchezo ſ nowa, ſo nĕkajke ſnamjo žiwjenja wot ßwojeho lubeho doſtanje, tola wón ßebi wjazy na nju njepomyßli a wo nim njebĕ niczo ßłyſchecź. Lĕta ßo minychu; hacž runje wona poßlednu nadžiju ſpuſchczi, wona wjazy krócź ſkładnoſcź k woženjenju njewuži, woſta njewoženjena a ßebje a ßwoje džĕczo ſe ſprawnym džĕłom ſeživjeſche. Pſched nĕkotrymi lĕtami ßo cžeßny młodženc, po powołanju ſamkarſki pomocnik, ſ jeje džowku ſeſna, kotraž bĕ ßo jako póczżiwa cžeßna holza wocžahnyła, a ßo ſ njej woženi, hacž runje bĕ jeho nan pſcheczżiwo tejele žeńtwje a ßwój zyły hnĕw na ßyna wutſchaßy, tak ſo ßo wobaj w njepſcheczżelſtwje džĕliſchtaj. Tele dny je ßo ſwada mjes nanom a ßynom na rjane a mĕrne waſchnje ſtónczżiła. Pſched dwĕmaj mĕßazomaj bĕ liſt ſ Ameriki pſchiſchoł — a wot koho? — wot dawno ſhubjeneho a morwomĕnjeneho. W nim wón młodymaj mandżelſkimaj a maczeri pißaſche, ſo je hiſchcże żiwy, a to po dołhim cżežkim bĕdženju a wulkej nuſy jako bohaty wobßedźeŕ fabriki, a ſo chże nĕtko ßwój ſlamany ßlub a ßwoje ſanjechane nanowſke powinoſcże dopjelnicź a ſchtoż je ſawinował, ſaßo dobre ſczinicź ſ tym, ſo ßwojej džowzy hižo nĕtkole 4 milijony hriwnow wuſtaji. S dobom pak ßebi tež pſcheje, wobej, ßwoju prjedawſchu lubu a jeje džowku pſchi ßebi widźecź a ßwój żeńtwowy ßlub do ſkutka ſtajicź. Hdyž bĕchu ßo tamni tſjo wot prĕnich wjeßekoſtnych ſtróżelow ſhrabali, młody mandżelſki hnydom wotmolwi, ſo chzedża wſchitzy hnydom pſchińcź, ſo pak pjenjes na pucź nimaja. Prjedy hacž wocžakachu, wulka ſuma pjenjes dóńdże, rucże ßo na pucź hotowachu a nĕtko hižo na łódži k Ameriży płuwaja. Macź ſe ſtarej ſ nowa wozucżenej luboſczu a wjeßeloſczu ſaßowidźenja po 25 lĕtach, a džowka wobſbożena ſ njejabkim ſbohatnjenjom a ſ wjeßeloſczu, ſo tola nĕtko hiſchcże ßwojeho nana ſeſnaje, młody mandżelſki ſe ſpokojenej wutrobu, ſo je ßo ſe ßwojim nanom ſjednacź mohł, wſchitzy tſjo pak ſ jenakim ſacżuczom we wutrobje: Bóh wſchak ßwojich džiwnje wodźi, tola żenje k żanej ſchkodże.

* (Pſchiwós wóßkow do Draždžan.) Ssobuſtawy Draždžanſkeho ſkótkitazeho towarſtwa ßu 21 wóßkow ſ Wuheŕſkeje kupike a je wobßedźerjam cżehnitych pßow wotedake. Pospyt, wóßky jako ſarunanje pßow ſawjeſcź, je ßo ſa khmany wupruhował. W bliżſchim cżaßu druha poßyłka wóßkow do Draždžan pſchijĕdże.

* Hdże ßo pßy jĕdża? Drje wſchudże! Tola ſjawnje w mĕſchczańſkich rĕſarńjach ßo wone po ſtatiſtiży we Wrótßławju, Kamjeniży (Chemnitz), Draždžanach, Lipſku, Zwickawje atd. rĕſaja. Najwjazy rĕſnych pßow, wob lĕto w pſcheréſku 226, ma mĕſto Kamjeniza w Sakſkej ſapißacź, potom bychu Draždżany (lĕtnje 136) a Zwickawa (lĕtnje 58) ſcżĕhowake. Schkoda, ſo ßo ſ pomozu ſtatiſtiki njehodźi prajicź, hdże ßo najwjazy kócżkow ſjĕ.

* Na ſkażenoſcź je tepjeŕ Morgenſtern ſ Borſtendorfa pola Auguſtusburga wumrjeł. Pſched dwĕmaj mĕßazomaj Morgenſtern bliſko jeneje pßowjeje hĕty ßnĕdaſche a pſchi tym pßej, na rjeczas ſwjaſanemu, kotryż jeho derje ſnaje, kuſki khlĕba pſchimjetowaſche. Hdyž ßo Morgenſtern ras ſkhili a ſ ruku na ſemju pſchimny, poß ſa nim ßlipny a jeho ſe ſubami ſ lohka wobodrje. Morgenſtern na wĕz njekedźbowaſche, hacž runje w ruzy druhdy ſtorhowanje ſacżuwaſche. Sańdżeny tydżeń ßo hórſche ſnamjenja pokaſowachu. Morgenſtern bĕ na ſtawach, kaž był pſchebity, mĕjeſche mutnej wocži a ſ khwilemi proſcże hladaſche. Wón ßam do teho ſwoli, ſo bychu jeho do Paſteurſkeho wuſtawa w Barlinje dowjeſli. Tam je wón hižo naſajtra we wulkich boloſczach wumrjeł. Poß, kotryż bĕ jeho ſranił, bĕ ßo hižo ſapoczatk auguſta na rjeczaſu ſadajił, a jeho bĕchu, jeho njepſchepytawſchi, ſahrjebali.

* Pſchi ſkładnoſczi ſkhadżowanki geografow, kotraž ßo ſańdżeny tydżeń w Barlinje wotbywaſche, ßu ßo w Barlinje, Winje, Pariſu, Straßburgu a Petersburgu powĕtronje (ballony) do powĕtra puſchczike. W Barlinje ßo dwaj powĕtronjej puſchczíſchtaj. Prĕńſchi ſ njeju je po pjecżhodźinſkej jĕſbje w Hruděju k ſemi dele pſchijeł. Wón bĕ 6600 metrow wyßoko leczał. W tejle wyßokoſczi bĕ 28 gradow ſymy.

* Dla ſkónzowanja mandżelſkeje a pſchipomhanja k temu kubleŕ Franz Pienczewſki a 17lĕtna Eva Tyburzeg pſched pſchiżażnym ßudom w Torunje (w Póſnańſkej) ſteješchtaj. Pienczewſki bĕ ßo do rjaneho kubła ßwojeje mandżelſkeje wudał. Hdyž jeho ſa ſekweſtra na kubleſchku jeho ßuboda Tyburza pomjenowachu, ßo wón do Tyburzoweje 17lĕtneje džowki ſalubowa. Wón holzy wjele darow nadawa, a wona jemu praji, ſo by ßo ſ nim rad woženika. Khĕżorowy narodny dżeń jeho wona napominaſche, ſo dyrbi ßwoju żonu ſkónzowacź. 5. februara ßo wobaj ſrĕczeſchtaj, ſo chzetaj jĕd kupicź a jón żonje na kołbaßu dacź. Nĕkotre dny poſdźiſcho ßebi wón jĕd na wulke myſche a kołbaßy kupi a woboje Tyburzez da, ſo by jĕd ſ kołbaßu ſmĕſchała. Sajĕdojczżenu kołbaßu wón ßwojej żonje da, kotraž ſ dżĕſczom na ruzy jemu napſcheczo pſchińdże. Na niczo ſe ßebi njemyßlo, żona kołbaßu jĕdźiſche a bórſy po tym ſkhori. So mohł ſkutkowanje jĕda wobkedźbowacź, Pienczewſki ſ mĕrom pſchi njej woſta, tola jejnu próſtwu, ſo by ßo po lĕkarja póßłało, wotpokaſa. Żona ßo w żałoßnych boloſczach a cżwile hacž do ranja bĕdżeſche, doniż ju ßmjercź njewumó. Hdyž bĕ ßo wona pohrjebała, Pienczewſki dwaj dnjej ſa ßobu wjeßele pjeſche. 20. februara cżĕło wuhrjebachu a dżĕle ſ njeho do Barlina ßudniſtwowemu chemikej dr. Jeſerichej póßłachu. Hacž runje bĕ ßo pſchepytanje hakle dwĕ njedżĕli po ßmjercźi ſapoczało, ßo tola poradźi, w cżĕle ſe wſchej wĕſtoſczu phoſphor dopokaſacź. — Wobſkorżeny ßo poknje ßwojeho njeſkutka wuſna, Tyburzez pak prĕjeſche, ſo je ſajĕdojczżenu kołbaßu pſchihotowała, tola ju wuprajenje wobſkorżeneho poczżeſowaſche. Po ſpóſnaczu pſchißażnych ßudnizy Pienczewſkeho dla mordarſtwa k ßmjercźi a k ſhubjenju cżeßnych prawow, Tyburzez dla pſchipomhanja k jaſtwu na 7½ lĕta ſaßudźichu.

* (Sslaknjene pßy jako piża ſa ßwini.) Pſchi jenym Hamburgſkim wußudżenju je ßo dopokaſało, ſo tamniſche draczownje ſe ſczerbow ßlaknjenych pßow, kóczkow, konjow adt. niż wjazy hnój njedżĕłaja, ale ſ nich ßwinjazu pizu pſchihotuja. Wotebjerarjo tejele pizy ßu wulke ßwinjarńje w Hannoverſkej, Holſtejnſkej a Mecklenburgſkej. So ſ tajkej pizu ßwinje na wſchelake khoroſcże ſkhorja, je bjes džiwa.

* Żałoßne żeleſniſke njeſbože je ßo na klóſchtrſkodwórſkim dwórniſchczu w Hamburgu ſtało. Jedyn cżah ſ połnóznych ſtron 288 rekrutow, ſa Diedenhofen a Metz poſtajenych, pſchiwjeſy, kotſiż dyrbjachu ßo do dragunſkich regimentow cżißko 6, 9 a 13 ſaſtajicź. Hdyž bĕ cżah do dwórniſchcża ſajeł, ßo komandowazy offizĕr jeneho żeleſniſkeho ſaſtojnika wopraſcha, hacž ßu pódlanſke kolije próſdne. Dokelż ſaſtojnik haj wotmolwi, offizĕr rekrutam dowoli, ſ woſow ſtupicź, ſo bychu ßwoje brĕmjenja pſchedewſali. Hdyž pak bĕchu ßo rekrucża lĕdma na próſdnej koliji ſeſtupali, cżah ſ Blankeneſe po tej ßamej koliji ſajĕdże. Wojazy do wobeju bokow cżĕkachu a ßo mjes tunelowu ſcżĕnu a pſchijĕdżazy cżah ſcżiſchczachu. Lokomotiva jich ſ boka ſhrabny a jich dale wleczeſche. Tſiatſizyczi rekrutow ßo cżeżko abo lohko ſrani. Jedyn ſ nich, kotremuż bĕſchtej ßo wobĕ noſy pſchi delnim żiwocże wotjĕkoj, hnydom wumrje. Żałoſcżenje a ſtonanje ſranjenych wjele ludu pſchiwabi. Sranjenych najprjódzy do cżakarnje ſchtwórteje klaßy donjeßechu. Żałoßnje bĕ na nich hladacź. Temu bĕchu noſy wotjĕdżenej, druhemu wutrobno ſatłóczene atd. S cżeżko ſranjenych ßu pjecża dżewjeczo na transporcże do lazareta abo w tutym wumrjeli.

* (Spjecżiwy wojak.) W Torunje jedyn wojak po pſchikaſnjach ßwojeho podwyſchka njecżinjeſche. Na dobo ßo wón ſe ßwojej tĕlbu do podwyſchka da a jeho cżeżko ſrani. Druſy wojazy njembrakej tĕlbu wſachu a jeho ſajachu.

* (Puki w mĕſchczańſkim ſaſtupjeŕſtwje.) W Maria-Thereſiopelu (w Wuheŕſkej) je w mĕſchczańſkim ſaſtupjeŕſtwje k njeßłyſchanemu hołkej doſchło. Mĕſchczańſki ſaſtupjeŕ Mamuſchicź mĕſchczańoſtu winowaſche, ſo je khoſtanſke pjenjeſy pſchekſchiwił. Żeleſny kij ſhrabnywſchi, mĕſchczańoſta ſ nim do wobſtorżbnika pjerjeſche. Mamuſchicź revolver wucżahnywſchi wutſĕli, tola nikoho njeſrani. Mĕſchczańſzy ſaſtupjerjo ßo do dweju ſtronow dżĕlichu, kotrejż ßo do pukow daſchtej. Hakle ſawołani poliziſtojo pukam kónz ſczinichu. Jeneho mĕſchczańſkeho ſaſtupjerja ßu ſranili.

* Żałoßne njeſbože je ßo w Pariſu na Laſayetteſkej dróſy w jenym jĕſdnym ſtole ſtało, ſ kotrymż ßo ludżo ſ jeneho poſkhoda horje a dele woża. Jedyn brodutruhaŕſki pomocnik ſtoł k delewjeſenju wuži, mjes tym ſo bĕ domjazy ßłużobnik do ſtołoweho mĕſtna ſtupił, ſo by jo wumjetł. Hdyž jĕſdny ſtoł dele ſajĕdże, ßłużobnik ſawoła: „Sadżerżecź!“ Tola podarmo. Wón bu wſchón roſmjeczeny a na mĕſcże wumrje.

* (Pjecź cżłowjekow ßo ſpaliło.) W St. Etiennu w Franzowſkej je ßo tele dny jena bróżeń wotpaliła. We wopalniſchczu pjecź ſwuhlenych cżłowjeczich koſczowzow namakachu.

* (Rosbuchnjenje kótła na parnej łódži.) Na parniku „Miklawſchu“, kotryż pónżelu ſe 300 pucżowarjemi ſe Schlüſſelburga do Peterburga jĕdżeſche, ßo parny kotoł pukny, pſchi cżimż ßo tſjo mużojo ſ wobßadki morichu a jedyn ßo cżeżko ſrani. Pſchi powſchitkownym naſtróżenju dwaj mużej a jena żona ſ łódże do wody ſkocżichu a ßo pſched wocżomaj pucżowarjow tepichu. Cżeła tepjenych njejßu ßo hiſchcże namakake.

* (Semjerženje.) Pola Plawena w Voigtlandže žo žrjedu se sahrimotanjom semje satschaßny. Satschaßnjenje 4 sekundy trajesche.

* (Kódź žo podnurika.) Ruska kódź „Amor“ je žo na jěsbje ſ Rigi do Cardiffa w poknóznym morju ponurika. Ssydom muži ſ wobžadki je žo tepiko; tſjo mužojo žu žo wukhowali a pola Halla brjoh dozpili.

* (Semjerženje.) Wjeczorna Maka Asiska je žo 20. septembra se semjerženjom domapytaka, kotrež je žo hacź do Konstantinopla wupschestrjeko. Mjes tym so bě w Konstantinoplu semjerženje žlabje czucź, je wone w Makej Asiskej zyle krajiny wupuſczíko a wulke wžy a wjetſche města spowróczako. W městaczku Artaksu žu žo wſchě twarjenja spowalake, ani jene njeje njewobschkodžene wostako. Wjele wobydlerjow je žiwjenje ſhubiko; ſ rospadankow žu hnydom w prěnich hodžinach po semjerženju 120 morwych swucźahali; kelko je tam hiſchcze pohrjebanych! W Saraköi žo dźěl twarjenjow saßypny, w tych, kotrež běchu ſtejo wostake, woheń wudyri. Tón wſcho ſaniczi, ſchtož bě žo se semjerženjom pschepuſchczíko. Prěni dźeń žu tam 150 człowjekow ſ rospadankow wuryli, tola je žo ſ najmjeńſcha 300 człowjekow ſarasyko. W Denesli je ſ najmjeńſcha 200 człowjekow žiwjenje ſhubiko, a wjele ſtow je žo ſraniko. S wjele druhich wžow podobne powjesche pſchikhadźeja. S městnami je žo semja tak jara ſtſchaßla, ſo ma nětko druhu formu. W Ortaksu žu pjecź metrow wyſoke hórki nastake, w Saraköi hluboke pſchirowy. Jena žlawna wulka platana (ſchtom) w měsczе Aidinje hacź k wjerſchkej do semje wjasny. Njedaloko Aidina žo 200 metrow daloko żelesniza wo $2\frac{1}{2}$ kohcza ſběhny. Mjes Saraköi a Aidinom žo semja rosſchczěpi, a mózna rěka ſ njeje běżesche, kotraż jeneho pastyrja a něhdże 1000 wowzow wotnjeßy. Pſchi semjerženju je ſ najmjeńſcha 1000 człowjekow žmjercź namakako, něhdże 2000 je žo wobſchkodźiko. Sultan je wójnſkemu ministrej poruczik, so dyrbi ſ wójſkowych ſkladow ſtany (zelty) do domapytanych krajinow póßlacź, ſo bychu ludźo, kotſiž žu ſe semjerženjom bydko ſhubili, pod hołym njebjom njetrjebali bydlicź.

* (Drohotna tapeta.) So móże człowjek wulke ſamoženje wobžedźecź, wo tym niczo njewjedźo, njeſda žo k wěrje podobne bycź. A tola je žo tak ſ jenym mužom měko, kotryž je dźenža jedyn ſ najbohatſchich mužow pokodnjſcheje Afriki. Hiſchcze pſched njedołhim człażom dyrbjesche tutón bohaczk jako dźěławy muž wo wſchědny khléb dźěłacź, tola njedźiwajźy napinazeho dźěła njemóżesche telko ſaßłużicź, ſo mohł žwoju žwójbu pſched nuſu wobarnowacź. Wón k tym Jendźelczanam žłuſchesche, kotſiž žu pſched wjele lětami wucźahnyli, ſo bychu w prěnich ſlotych podkopkach w pokodnjſchej Afriży žwoje ſboże pytali. Kaž wjetſchina jeho towaŕſchow wón žwoju mſdu jenoż ſ dźěła ſ hotowymi pjenjesami dostawasche, wjele wjetſcha pokoja placźesche žo jemu ſ podźělnymi liſczikami, kotrež ſa njeho wjele wjazy dyžli papjerjane ſchlebjerdki hódne njeběchu. Hdyž wunoſchk podkopkow wjele lět žnadny wosta, žo wón dźěła w nich nabu, žwoje khuduſchke draby do brěmjenjow ſwjaſa a ſe žwojej žwójbu do druheje ſtrony wucźeże. Jeho žona bě papjerjane ſchlebjerdki podkopkoweho towaŕſtwa ſtajnje žwěru khowaka, a ſtónczńje wona ſ nimi, dokelž žanych tapetow njeměješche, nahe ſcźěny žwojeje khěžki polěpi. Něhduſchemu ſlotoryjerjej žo pſchezo hubjeńſcho wjedźesche, a ras, hdyž žebi wjazy rady njewjedźesche, ſ czim dyrbi žebje a žwojich žwójbnych naßyczicź, jeho jedyn akzionar, kotryž bě runje ſ Jendźelſkeje pſchiſchoł, wopyta. Tón muž bě pſchipadnje wo ſpodźiwnej tapecźe w khuduſchkej khěžzy khléba tradazeho dźěłacźerja žłyſchał, a žebi ju bliże wobhladawſchi, wón dźěłacźerjej hoborſku ſumu ſa ſakurjene papjerjane ſchlebjerdki podtykowasche. Wobžedźerjej njewſchědnych tapetow hnydom w hembjerkach žwitasche. Zuſeho poſkiczenja njepſchijawſchi žo wón wobhonjesche, kak žo ſ podźělnymi liſczikami ma, a pſchi tym žo wupokaſa, ſo bě wón hižo lěta dołho ſe žylnym podźělnikom najbohatſchich ſlotych podkopkow. Hacź runje je wón nětko wjazykróczny milijonar, žebi wón tola ſ tak drohotnej tapetu žwoje woßobne bydko debicź njeda, kajkuž je wón jako nuſu cźerpjazy dźěłacźer měł.

Wuſkudźenja.

Khoſtanſka komora. S njewědomoſczu ſakonja ſtaj ſchewz K. A. Kſchižan a hoſpodaŕſki pomoznik H. G. Michel w Brěſy falſchowanje liſczinу ſłucźikoj a dyrbitaj nětko teho dla jaſtwowe khoſtanje wotpokucźicź. Kſchižan mějesche wot cźeladnika Hanſka w Brěſy ſa póduſchowanje pora ſchkórniczkow 2 hr. 60 np. dostacź. Dokelž Hanſka njedźiwajźy pominanja njepłacźesche, žebi Kſchižan wumyßli, jeho na ſdacźe ſ rěcźnikom pominacź dacź. Spſchecźeleneho hoſpodaŕſkeho pomoznika E. G. Michela w Brěſy wón narěcźa, ſo by ſ liſtom, na ſdacźe ſ mjenom rěcźnika Weſſera w Budyſchinje podpißanym, Hanſka napominał, ſo dyrbi ſa 5 dnjow, jeli ſo chże žo wobſkorźby ſminycź, žwój dołh pola Kſchižana ſaplacźicź. Michel poſdźiſcho Hanſkej wubledźi, ſo je wón tón liſt napißał, a tak ta wěź, kotruž drje běſchtaj Kſchižan a Michel ſa žort měłoj, pſched ſtatneho rěcźnika pſchińdźe. Dla falſchowanja liſczinу Kſchižanej jaſtwo na dwě njedźeli a Michelej na tydźeń pſchißudźichu.

Pohoncź Max Auguſt Thonig ſ Wjeleczina bě, hdyž na knježim dworje w Debiſchkowje žłużeſche, pohoncźej Jenſchej tam ſ pucźowanſkeho korba, žo do njeho ſ pomozu zuſeho klucźa dobywſchi, ras 2 hriwnje a druhi krócź 5 hriwnow kranył. 16lětneho wobſkorźeneho, dźiwajo na jeho młodoſcź, k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźichu.

W nozy 7. auguſta w Ssuſchkez hoſczenzu w Lipiczu nětkoſi hoſczo po ſtónczenych rejach ſa karanczkom piwa žedźachu. 25lětny hoſpodaŕſki pomoznik Lorenz ſ Wjeßela bě nětkotre karanczki piwa žwojim towaŕſcham porjedźicź dał. S nimi hromadźe też 20lětny Schudak ſ Rudeje žobu pijeſche. Sſo wupjerajo, ſo je do wojakow wuſběhnjeny, wón Lorenzej klubu rěcźeſche. Dokelž Schudak ſ kakazymi rěcźemi njepſchesta, jemu korcźmaŕ ſe jſtwy kaſaſche, a bórſy po tym žo wſchitzy hoſczo na dompucź naſtajichu. Na domojpucźu na dobo Schudak ſ jeneje khowanki wuſkocźiwſchi do Lorenza ſ nožom kłó. Sranjeneho, ſ kotrehož krej ſ cźurami běżesche, hnydom k Minakalſkemu lěkarjej dowjedźechu. Mjes druhim bě Lorenz wot lěweho wucha hacź k krkej 3 cm hluboko rěſnjeny, rana bě tak ſchěroka, ſo móżachu žo tſi porſty do njeje położicź. Lorenz budźiſche žo wukrwawił, njebudźiſche žo jemu hnydom lěkaŕſka pomoz dostała. Schudak ſ woprědka prějeſche, ſo je Lorenza ſkałał, poſdźiſcho wudawaſche, ſo žu žo do njeho ſ pukami dali a ſo je jenoż w nuſy k nożej pſchimnył. Tole wudawanje žo ſ wuprajenjom žwěđkow jako do zyła ſehłaŕne wupokaſa. Schudak, kotryž je paduchſtwa dla hižo ras naßwarjeny, a w žwojej domiſnje jako bicźk, kałak a hrubjan ſnaty, k jaſtwu na ſchtyri lěta ſaßudźichu. Po tymle dołhim cźaßu budźe žo hakle móż wojeriſku žuknju woblez, na kotruž bě žo hižo do prědka tak wjele wjedźał.

Hudanecźzy.

45.	46.
Něhdźeźkuli cźaßnik maju,	Schtyrzyczi, haj hiſchcze wjazy
Njeńdźe, nima koleßka,	Swoża wosow do rjadu,
Schpura ſpochi jenak ſteji,	Jedyn k druhom ſrjeczaſuja,
Tola cźaß jim woſjewja;	Kotoł w prědku ſaprahnu.
To pak jenoż wodnjo cźini,	S rědka najprjedy tón khacha,
Hdyž žu jaßne njebjeßa.	Dale huſte mroki pacha;
W nozy a w błukim wjedrje	Sridruje žo retomaß
Snata njej' 'mu hodźina.	Daloko ſa mały cźaß.

Wuhudanczzy ſ poßlednjeho czißła:
43. Młynk. 44. Wobras we ſchpihelu.

Sa naſch žerbſki dom

je žo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5724 hr. 21 np.

Dale žu ſa njón darili:

Knjes rěcźnik dr. Herrmann (druhe 10 na ſto) .	10	—
Liſchki-Póńdźelniзy: Freibergſka „Ssyrotka“ — liſchkow žo njej bojaka: 2 hr. 50 np.; ſ „kónzom“ 30 np., liſchka-pſchißydniza 25 np., ſa Klopſtokowy dom w Quedlinburgu, pſches lubeho pſchecźela Alfonſa póßlany 50 np. = .	3	55
W „Katholſkim Póßle“ czißło 39. lěta 1899 hižo kwitowane: Delanſka patentna komißija (ſaßo kompletna) 70 np. + 70 np. + 70 np., hóſcź naſch luby ſ luboh' kraja, hdźež te wulke ſwěrjo maja (ſa jene czißło „Łużicy“) 1 hr. Milczańſka khoſejowa komißija (ſ hoſczom ſ teho kraja) 95 np. + 70 np. + 45 np. + 65 np. + 30 np. Radworſka płatowa komißija 50 np. = . .	6	65

Hromadźe: 5744 hr. 41 np.

S džakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Serbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow žo poſdźiſcho wocźiſchczi.)

Póndźelu a wutoru, 16. a 17. oktobra 1899,

ßo pola podpißaneho kralowſkeho hamtſkeho ßudniſtwa dla cžiſcženja ſtwow jenož najnuſniſche wězy wobſtaraja.

W Budyſchinje, 3. oktobra 1899.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Hecht. Meiſter.

Kubło na pſchedań.

Njedaloko Budyſchina je kubło ſe 40 kórzami ležomnoſcźe ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź we wud. „Sserb. Nowin."



Ssucźelna kruwa je na pſchedań w Scheſchowje cžißło 52.

Schtóž **ruczne woſyki** a małe **dźěcźaze woſyczki** trjeba, wobrocź ßo na **Curta Vogta** w Barcźe.

Deki

na ſchwadliſke blidko,
komodowe deki,
blidowe deki,
blidowe ruby,
ſervietty,
trjenja
porucza
A. Tſchentſcher
na bohatej haßy cžißło 18.

Pſchi ratańſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi **ßadańſkej a ſahrodniſkej ſchuli,** ſ njej ſjednocźenej, ßo ſymſki ſemeſter wutoru 24. oktobra t. l. ſapocźnje. Pſchipowjedźenje k woběmaj ſchulſkimaj wodźělenjomaj pſchijima a dalſche rad wukaſa

direktor **J. B. Brugger.**

Pſchepołoženje kóžkańſtwa.

Cžeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi a ßwojim cžeſcźenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßo moja pſchedawańnja wot dźenßniſcheho dnja

na bohatej haßy cžißło 5

ſ napſchecźa ſtareho póſta namaka.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi ſa 21 lět ſpožcźene, ßo rjenje dźakujo, proſchu ſ dobom, ſo by ßo mi wone tež do mojeje noweje pſchedawańnje dodrocźiwje pſchenjeßło.

C. E. Rinke

pſchedawańnja kłobukow, mězow a pjelſcźowych tworow.

Pſchepołoženje ſubjazeho atelijeja.

Cžeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwój atelijej dźenßa do ßwojeho nowonatwarjeneho doma

na ſchulſkej dróſy 7

pſchepołožił.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi 22 lět dołho ſpožcźene, ßo rjenje dźakujo, proſchu, mi jo tež do mojeho noweho ſtatoka pſchenjeſcź.

W Budyſchinje, 22. ſeptembra 1899.

S pocžeſcźowanjom

Paul Strobel, ſubjazy wuměłz.

W Budyſchinje na žitnych wikach.

Circus

E. Blumenfeld wud.

120 woßobow, 100 dreßěrowanych koni, ßamßne elektriſke wobßwětlenje.

Pſchedſtajenja wot 12. hacž do 16. oktobra.

Ssobotu, 14. oktobra, popołdnju w 4 hodźinach **wulke pſchedſtajenje ſa ſchulerjow.**

Njedźelu, 15. oktobra, popołdnju w 4 hodźinach budźe teho runja **wulke pſchedſtajenje.**

Pódla najwjetſchich wuměłzow pſchedſtajenje **80—100 dreßěrowanych koni.**

Mjes druhim **monſtre-tableau ſe 60 hromadźe w ßwobodźe dreßěrowanych koni.**

S pocžeſcźowanjom **Direkcija:** bratraj Blumenfeldaj.

Liebš, ſudniſki aktuar ſw. ſł.
w **Budyſchinje**
w Gambrinje po 2 ſkhodomaj.
Pišanſke dźěła wſcheje druźiny.
Wukasanja atd.
Ssym Sserb! Ssym Sserb!
Tunje płaćiſny.

Tobakowe rjepiki,

zyłe, tak daloko hač ſkład doſahaja, punt po 10 np., prjedy 30 np.
pola
Alfr. Lieſki
na kamjentnej dróſy 17
pódla króny.

Rjanu
pſcheńeču muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. poruča
Hrubjelčanſki mlyn.

Rěs

je ſaſo po wſach dóſtać
we Łupjanſkim parnym rěſaku.

Dawam
dobre płaćiſny ſa
rožku
a proſchu wo poſkićenja.
Khorla Schuppan,
pſchedawarnja žita,
ſymjenjow a piznych ſrědkow.

Rjany **kučowy wós** je jara tunjo na pſchedań we Wettinſkim dworje.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje. Dnjowny porjad: Přichodne swjatočnosće a kak so na nich wobdźělimy. Njech kóždy wěſće přińdźe.

Předsydstwo.

Hłowna ſchromadźiſna
Hodźijſkeje nalutowarnje a wupožčerńje

budźe ſo **njedźelu 15. oktobra** popołdnju w 5 hodźinach w Mróſez reſtawraziji wotbywać. Nuſneho wuradźenja dla ſo ſobuſtawy naležnje proſcha, ſo bychu ſo ſ prawje wulkej liczbu na nju ſeſchli.

Pſchedźydſtwo.

Ssadowa wuſtajeńza
w kolonadach piwarńſkeje ſahrody w Budyſchinje.

Sa kóždeho wotewrjena:

ſobotu 7. oktobra dopołdnja wot 9 hodźin hač popołdnju do 5 hodźin,
njedźelu 8. oktobra dopołdnja wot 1/2 11 hodźin hač popołdnju do 5 hodźin,
pońdźelu 9. oktobra dopołdnja wot 9 hodźin hač popołdnju do 5 hodźin.

Zaſtupny pjenjes:
ſa ſroſćenych 20 np. **ſa dźěći 10 np.**

Wokrjeżne ſadarſke towarſtwo.

Do Njeżwaczidła!

Hiſchće tu ženje njeje była! Schtó?

wulka čžumpel,

kotraž w knježim hoſćenzu w Njeżwaczidle rano wot 7 hač wječor do 9 hodźin k wužiwanju ſteji.

Wo wjele wopyta proſy **wobſtedźeŕ.**

Wot nětka namaka ſo moja pſchedawarnja jeniczzy
na drjewowych wikach 4.
Pawoł Pětſchka,
pſchedawarnja kolonialnych tworow, delikateſſow, wina a zigarow.

Do Maleſchez!

Kołojěſdne towarſtwo „Latona" budźe **njedźelu 8. okt.** wječor 1/2 9 hodźin

ſalny ſwjedźeń

ſwječicź. **Pſchedźydſtwo.**

Tyſcherſkeho pomoznika

hnydom pyta
E. Schuſter w Maleſchezach.

Pohončam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim ſa ſwini, dźěłaćerſkim ſwójbam, hoſpoſam ſo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra ſłužba darmo wukaſa w **Klukſchu** čzo. 53a.

Ródnu hoſpoſu,

kotraž ma luboſcź k dźěćzom, k wobſtaranju domjazeho dźěła hnydom pyta kubleŕ **A. Redo**
w Porſchizach.

Na knježi dwór we **Luſchczu** pola Njeżwaczidła ſo k nowemu lětu wuſtojny, dowěrny, woženjeny abo njewoženjeny **ſtražnik** (wajchtaŕ) a khmany tſeći rólny pohončz pytataj.

Běrny ſběrarjow
pyta
Ratarowſki knježi dwór.

Ssylneho běharja pyta ſa popołdnje **H. Seikritt,** tyſcherſki miſchtr.

Make dźěćzo porjad lubowazeje maczerje do wothładanja wosmje **Lehmannowa** w Hlinje čźišło 42 pola Hucźiny.

5 hriwnow myta

temu lubju, kotryż mi woſobu, kotraž je mi w nozy wot 2. do 3. okt. mały módrowobarbjeny dźěćazy woſyczk kranyła, tak mjenuje, ſo móžu ju pſched ſud žadać.

Curt Vogt w Barcze.

Wulke myto tón dóſtanje, kotryż moje Brennaborſke jěſdne kolo čzo. 90.082 ſ Velolataŕnju ſaſo pſchinjeże, kotrež je ſo mi 2. okt. na Rakečanſkim hermanku kranyło.

Mitaſch w Scheſchowje
pola Rakez.

Dźak.

Wſchitkim dobrym pſcheczelam a ſuſodam wo wże, kotſiž ſu mje pſchi pſchetwarjenju mojeho domſkeho ſ ruczným dźěłom, kaž tež tym, kotſiž ſu mje ſ pſchiwoženjom twarſkeje potrjeby podpjerali, ſwój najwutrobniſchi dźak wupraju.

Bóh luby Knjes chzył kóždemu jeho prózu a pomoz bohacze ſarunacź.

W Brěſynje, 3. oktobra 1899.

Jan Bartho, tyſcheŕ.

(K temu čźišłu jena pſchiloha.)

Sa khachleſtajerjow!

Dźělba khachlowych duŕczkow je ſměſchnje tunjo na pſchedań na bohatej haſy 10.

Hejtmanow, wotroczkow, pohončzow, ſrěnkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłaczerſke ſwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haſy 24 po 1 ſkhodze.

Ródna ſwólniwa **holza** ſo k 1. januarej 1900 abo prjedy pyta. Shonicź pola knihiwjaſarja **Zoffa** na hoſpitalſkej haſy w Gambrinje.

Ssym ſo jako **rěčnik** w Budyſchinje ſaſydlił a ſym pſchi kralowſkim hamtſkim a krajnym ſudže w Budyſchinje a pſchi komorje ſa pſchekupſke wězy w Zitawje pſchipuſchczeny.

Praxis budu hromadże ſ knjeſom rěčnikom a kral. ſakſkim notarom dr. **P. Schulze** w Budyſchinje wukonjecź.

Naju pišarnja je na **Bismarckſkej dróſy čźišło 1** ſ napſchecza gymnaſija.

Rěčnik **Dr. jur. Ernſt Herrmann.**

Kóždu dźělbu **rjanych woklepow,** ſ zypami abo ſ maſchinu mlóczenych, dale **kučne ſyno** a **běrny** kupuje **Pětr Wacker** na wowczerſkej dróſy (Schäferſtraße) čźišło 13.

14—15,000 hr. na prěnju, a 6—7000 hriwnow na druhu wěſtu hypotheku ſo hnydom pyta. Poſkićenja chzyłe ſo bórſy wudawarni „Sserb. Nowin" pódłacź.

Pschiloha k czišku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. oktobra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

2 oktobra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	35—39	64—68
awstriske	35—39	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	32—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	29—31	55—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	30—31	58—60
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	57
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	35—37	61—63
awstriste	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	32—34	58—60
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—45	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšchiženjow w starobje hač do 1¼ léta	41—43	52—54
2. mjaßne	38—40	49—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	35—37	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3384 měchow.	W Budyšchinje 30. septembra 1899. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 5. oktobra 1899. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca běła	7	94	8	6	7	65	8	24
" žołta	7	65	7	94	7	41	7	94
Rožka	7	82	8	—	7	50	7	75
Jeczmjeń	6	43	6	79	6	33	7	33
Wowß	6	20	6	60	6	—	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	14	—	15	—	14	—	15	—
Běrny	2	40	2	80	2	—	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	50	2	—	2	40
Pšeńczna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Skłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prošata 1008 schtuk, schtuka	5	—	14	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńczny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšeńzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hač 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hač 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 51 np. hač 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hač 9 hr. 50 np.

Na Burzy w Budyšchinje pšeńza (běła) wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 24 np., pšeńza (žołta) wot 7 hr. 63 np. hač 7 hr 83 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 6. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 19. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda němsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin diakonus Sarjenk němske a w 10 hodź. ßerbske wotßalne předowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Franz Linke, fabrikski dźěłaćeŕ w Hajnizach, s Marju rodź. Pfeiferez. — Jan Feczer, fabrikski dźěłaćeŕ w Raschowje, s Hanu rodź. Scemannez w Hajnizach. — Jan Bönsch, fabrikski dźěłaćeŕ w Lejnje, s Hanu rodź. Hettfleischez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Max, Augusta Hermanna Scholtty, paleŕskeho pomoznika w Delnjej Kinje, ß. — Johana Martha, Jana Augusta Juraka, fabrikarja na Židowje, dź. — Augusta Theresia, Ernsta Wylema Hohlfelda, khěžerja a kamjenjećeßarja w Jenkezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Michał, Jurja Lebšy, dźěłaćerja, ß. — Bjarnat Jurij, Jana Jurja Nowaka, pißmikištajerja, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 27. septembra: Hana Marja, njemandź. dź. w Ratarjezach, 1 l. 3 m. 10 d. — 30. Marja Nowakez, Khorle Ernsta Žida, kublerja w Bórku, mandźelska, 26 l. 9 m 9 d. († na tyfus w Budyskej hojeńni). — Martha Theresia, Jana Bohuwèra Ducžmana, wulkeho šahrodnika w Sréschinje, dź., 4 l. 10 m. 8 d. — 2. oktobra: Karolina Eleonora Schleńczerjez, njebo Khorle Bohuměra Thoniga, dźěłaćerja w Delnjej Wjasońzy, sawostajena wudowa, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 68 l. 2 d. — Wórscha rodź. Grasiz, njebo Khorle Pětrki, prjedawscheho žiwnosćerja w Hrubjelčzizach, sawostajena wudowa w Budyschinje, 77 l. 23 d. — 3. Pawoł Richard, Jana Augusta Krakowskeho, wobydlerja a želesniskeho dźěłaćerja na Ssokolzy, ß., 1 l. 2 m. 10 d. — Ernst Pawoł, Jana Bohuwèra Ducžmana, wulkeho šahrodnika w Sréschinje, ß., 10 m. 11 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

19. njedźelu po ßwj. Trojizy směje farar Mrosak rano ½8 hodźin němsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtaŕ ½9 hodźin němske a w 10 hodź. ßerbske předowanje.

Pšeńzu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczišnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pšeńczną muku,** kaž tež **rżanu muku, majßowy schrót, czornu muku, pizny gris, rżane a pšeńczne wotruby** po tunich płaczišnach poručamoj. **Tež pšeńczną muku sa pšeńzu a rżanu muku sa rožku, saměnjamoj.**

Heinke & syn

w hamorskim młynje w Budyschinje.

Pirnasku

woprawnu ßymjentnu rožku

poručza

Khorla Schuppan,

pschedawarnja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow.

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkosćach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho sklada poručza

Oskar Butter,

w Budyschinje pschi žitnych wikach čišku 2.

K pscheměnjenju wobydlenja

poručam **ßwój wulki sklad**

stolpowych schpihelow woprawnych a molowanych po 12 mk., **sofowych schpihelow** we wschěch wulkosćach hižo po 2 mk. 50 np., **toilettowych schpihelow,** jenož najlěpscheho dźěła, **schpihelowych rosettow, gardinowych rosetow** po 13, 18, 28 np. atd., **gardinowych žerdźow,** wobłukojtych a runych, **wobrasow a wobrasowych wobłukow** wscheje družiny

Rudolph Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na ßerbskej haßy 16 —— na sadnej bohatej haßy 9.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Sadanimy pjenjesy na sakładne knihi

pschi wschědnym wužiwanju nětkole			**s 3 %,**
" měßaeznym wupowjedźenju nětkole			**s 3¼ %,**
" tsiměßacznym	**"**	**twjerdźe stejo**	**s 3½ %,**
" schěscźměßacznym	**"**	**" "**	**s 3½ %,**
" lětnym	**"**	**" "**	**s 4 %.**

Bližsche wuměnjenja ßu pschi naschej kaßy shonicź.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach.

Sswój wulki skład
hotowych **wobleczenjow, swjeŕschnikow a jupow**
sa młodźenzow, schulerjow wyschschich schulow atd.
naležnje poruczam.

Wubjerne ßedźenje a seschicźe se solidnych tkaninow po spodźiwnje tunich płacźisnach.

Jedyn pospyt k trajnemu kupowanju dowjedźe!

Dźěcźaze wobleczenja, mantle, jupy sa kóždu starobu wot najtunischeho hacž do najwoßebnischeho.

W Žitawje na žonjazej haßy cźißło 1.

Ernst Jenke.

W Budyschinje s napschecźa theatra.



Franz Marschner

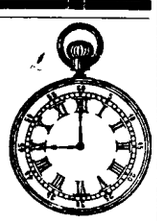

cźaßnikaŕ w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucźa.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

Běrny sběraze maschiny

najnowscheje a najlěpscheje konstrukzije
porucźa po tunjej płacźisnje s rukowanjom

Robert Hahn,
maschinska fabrika w Budyschinje.

Sastupjerjo ßo pytaja.

Tunje kwaßne a składnostne dary.

Khofejowe servißy sa 2 woßobje, pißane molowane, po 2 mk. 35 np., 2 mk. 50 np., 3 mk. atd.,

khofejowe servißy sa 6 woßobow, pißane molowane, jenož po 2 mk. 90 np., rjenje wudebjene po 3 mk. 60 np., 3 mk. 90 np., 4 mk. 50 np.,

khofejowe servißy sa 12 woßobow, rjenje wudebjene, hižo po 5 mk. 90 np.,

ßłónki a mucźnizy, běłe a molowane, wurjadnje tunjo,

blidowe servißy sa 6 a 12 woßobow,

myjne garnitury, kraßne nowoscźe,

kaž tež wscho ßo **trjebaze ßudobje,** běłe a pißane, **schklě, talerje, schalki, kuchińske wězy** po najtunischich płacźisnach porucźa

Rudolf Wilhelm

(mějecźel **Richard Wilhelm**)

na ßerbskej haßy 16 — na sadnjej bohatej haßy 9.

Burgska wobucźowa fabrika

s parnym cźěrjenjom,
skład w Budyschinje na bohatej haßy 4 w starym póscźe.

Pschedawanje po twjerdych płacźisnach, na póduschi widomnych. Teho dla pschedroženje wusamknjene.

Najwjetschi wubjerk, najtuńsche płacźisny.

Wuporjedźenje spěschnje a tunjo.

Scźinowe plecźenje

k wjeŕcham se sazynkowanym grotom pschedawa tunjo

C. Schneider, twarski mischtr na walskej drósy 14.

---

5 kanapejow a schpihele

najwjetscheje a najmjeńscheje drużiny ma zyle tunjo na pschedań

Hermann Seikritt,
tyscheŕski mischtr na sadnej bohatej haßy 4.

Khofejowy Sachsa na bohatej haßy w starym póscźe

ma tola najlěpschi khofej.

Wurjadnje tunje poskicźenje

sa scźěhowaze pjecź dnjow:

ßobotu	njedźelu	pońdźelu	wutoru	ßrjedu
7. oktobra,	8. oktobra,	9. oktobra,	10. oktobra,	11. oktobra.

2 pakcźikaj pa. **mydłoweho pólvra** 17 np.

Lutowanske jadriwe mydło, ryhel něhdźe 800 grammow cźežki **39 np.**

Wulke sazynowane jendźelske blachowe schklě po **21 np.**

Warjeńske knihi, 320 stron s něhdźe 1000 warjenskimi rezeptami w rjanym cźeŕwjenym abo selenym swjasku po **43 np.,**

Barchentowe płachty běłe a pißane po 1 mk. 75 np., 1 mk. 20 np., 98 np., 70 a **57 np.**

Mužaze soki, cźežka symska twora por po 38 a **26 np.**

Žonjaze módrocźischcźowe schórzuchi, hotowe seschite po **47 np.**

Cźistowołmjane žonjaze ßukno něhdźe 110 cmt. schěroke po **1 mk. 65 np.**

Velourowy barchent, tak mjenowany połlama k blusam a pjeslam, meter po 55 np., 45 np. a **38 np.**

Žonjaze polßukno k drascźe a kostümam, dwójneje schěrje, cźeŕwjenobrune, tobakoweje barby, reseda, marine, mochowoselene a ruskoselene, zyły meter po **49 np.**

Wupjerki, hładke cźeŕwjene a rosa ßmuhate, hłowakoweje schěrje meter po **48 np.** poßleschcźoweje schěrje **87 np.**

Poßleschcźowe tkaniny s pißanymi kwětkami a kaschcźikate, meter po 45, 40, 35, 30 **28 np.**

Tkaniny k domjazej drascźe s kaschcźikatymi mustrami, wołmojcźe tkane, dwójna schěŕ meter po **46 np.**

Axminsterske łožowe pschedłohi po 1 mk. 75 np., 1 mk. 50 np., 1 mk. 25 np. a **98 np.**

Kaschcźikate koßmikate tkaniny dwójzy schěroke, wubjerna družina k symskej drascźe, zyły meter po **98 np.**

Bawłmjane žonjaze schtrympy s dwójnej pjatu a kónzom, po patencźe schtrykowane, tak dołho hacž skład doßaha, **3** pory **2 mk. 5 np.**

Trawna płachta k łožowym płachtam ßo hodźaza, poßleschcźoweje schěrje meter po 98 np., 65 np., **47 np.**

Elsaski poßleschcźowy damast, kraßne běłe mustry, hłowakoweje schěrje meter po **52 np.** poßleschcźoweje schěrje po **89 np.**

Koschlazy barchent, se ßmužkatymi a kaschcźikatymi mustrami, meter po 45, 40, 38, 35, 30, 28, 25 a **23 np.**

Dźělba nasad stajenych žonjazych **filzowych kłobukow** po **10 np.**

Normalne mužaze koschle po 2 mk., 1 mk. 50 np., 1 mk. 25 np., 1 mk., a **78 np.**

Dźělba hólcźazych spódnich woblecźenjow w małych wulkoscźach por po **23 np.**

Dźělba symskich **hólcźazych mězow** tak daloko hacž skład doßaha po **26 np.**

Normalne mužaze soki po patencźe schtrykowane s dwójnej pjatu a kónzom, 3 pory po 1 mk. 32 np., 1 por po **48 np.**

Hadreschcźa po 23, 18, 12 a **7 np.**

Pißane khofejowe deki 125/125 wulke s franzu, barbunjepuschcźate **1 mk. 38 np.**

Glyzerinowe abo mandlowe mydło zyły ryhel po **17 np.**

Sbytki a wotrěsane sbytkowe kruchi s drastnych tkaninow, koschlazeho barchenta, gardinow, poßleschcźowych tkaninow, koschlazeho ßukna, płata, zankow, tykanja, židźanych bantow ßo tele dny woßebje tunjo pschedawaja.

Płacźisny pak jenož mjenowane dny płacźa.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt

w Budyschinje pschi hłownym torhoschcźu 9 delka a po 1 skhodźe.

Žołdźow a kastanijow kóždu dźělbu po najwyschschich płacźisnach kupuje **Moritz Lange** w Njeßwacźidle.

Běłe khachlizowe khachle a **wokna** ma tunjo na pschedań **A. Tschentscher** na bohatej haßy 18.

Sslódke palenzy liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np. porucźa **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.** Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacźisnach.

Nowe

polnojerje!

tunu po 54 mk.,
schtuku po 7, 8 a 9 np.,
najlěpschu tworu,

palenz

wschě druźiny tunjo
w cźwizach a bleschach,

rajß punt po 14, 15, 16, 18, 20 a 24 np.,

khofej, paleny,

punt po 80, 90, 100, 120, 140 a 160 np.,

amerikanski petrolej

punt po 13 np.
porucźa

Khorla Noack
na źitnej haßy.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk
w najlěpschich druźinach porucźataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Koprowy vitriol

(mjedźanu serfawoscź)
zyły a tołczeny
k nacźinjenju pscheńzy jara tunjo
porucźa

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak cźißło 33.

Kosaze koże,

howjase a cźelaze koże, kaniklaze, sajecze, kocze, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž też wowcze koże a wowcźu wołmu kupuje po najwyschschich płaczisnach

Heinrich Lange
pschi źitnych wikach
pschi serbsko-katholskej zyrkwi.

Tołsty ßuscheny połcź punt po 70 np., pschi 5 puntach tuńscho, tucźne **ßuschene ßwinjaze mjaßo** punt po 65 np., **cźerstwy kój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaßowy tuk** punt po 30 np. porucźa

Otto Pětschka
na źitnej haßy.

Sachsowy źiwjazy kakao

płaczi jenoź 1/4 punta 35 np.
pola

Oty Sachsy

na bohatej haßy 4.

Najlěpje ßłodźazy

paleny khofej

ma stajnje na pschedań

Khorla Noack
na źitnej haßy.

Koprowy vitriol
k nacźinjenju pscheńzy
je najlěpschi dostacź pola
Měrschez bratrow naßlědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón porucźejo kedźbliwe cźinimoj.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Jara dobry
zokrowy syrup punt po 16 np.,
mjedowy syrup punt po 25 np.
porucźa

H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoreczak cźo. 170.

Kedźbu!

Kedźbu! **Kedźbu!**

Zyle tucźne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsnikeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißło 4.

Swinjazy wobżerny pólver, kotryż wobżernoscź wubudźuje a kormjenje połožuje, porucźa



Germania a Drogownja
dr. Roebera
ſ napschecźa winoweje kicze.

Maschinski wolij

porucźataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolinenm

najlěpschi a najtuńscho porucźataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Najlěpschi jědźny

lany wolij

ſ dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny cźerstwy porucźa

A. E. Soba na Zidowje.

Drainowe roły

wschelakeje wulkoscźe ſ Binnertez fabriki w Halschtrowje ma po fabrikskich płaczisnach na składze

H. Dietrich w Lětonju.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž też
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolinenm,
barbicźe wscheje druźiny,
schablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucźa a ma pschezo wulki skład po najtuńschich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecźa turnaŕnje.

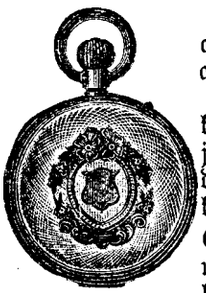

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Kožuchi! Kožuchi!

njech ßo nětkole po měrje k schicźu pola mje skasaja. Stare kožuchi poczahuju.

F. Trulley, na schulerskej haßy.

Symske

ßwjerschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja

ſa mużskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe servisy

ſa 6 wożobow po 3 mk.,

khofejowe schalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacź 20 np., hacź do najwożebnischich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucźa po najtuńschich płaczisnach

Max Mütze
na bohatej haßy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. **Sobotu 14. oktobra 1899.** **Lětnik 58.**

Lubej młodej Khwaczańskej zyrkwińskej woßadźe

k jejnemu ßwjedźenjej,

dźeń 16. oktobra 1899.

Tón dźeń je tu, wo kotrymž wutrobnje
Sso naschim wótzam je tak dołho dźało;
Tón dźeń, dla kotr'hož dźěłało ßo je
A też se ßwjatej brónju wojowało.
Tón ßwjedźeń je, sa kotryž wutroba
Dźak hnuty, nanajhłubschi k njebju sćele,
Tón dźeń, wo kotrymž do wschoh' pschichoda
Mjes Sserbowstwom ßo ßwědčicź dyrbi wjele.

Na tutym dnju najprjedy saspěwaj,
O Sserbowstwo, twój psalm we wyschschim chorje:
Bóh ſ tobu běsche! Khwalbu jemu daj!
Bóh ſ tobu budźe! Hladaj stroschtnje horje!
Haj, pomnik Knjesoweje pomozy
Budź, nowa woßada, a ßerbskej' ßwěry!
To njesabudź, hdyž pschińdźesch něhdy ty
Do hěty Božej' luboscźe a wěry.

Ty luba, luba młoda woßada,
Sa tebje ja ßo wołam dźenßa k Bohu.
Wón wobradź tebi wěczne bohatstwa
A jeho ßwětło ßwěcź na twoju drohu.
Nizwěrno? Kóždy, kóžda ſ khwalenjom
Dnja tutoh' wulkoscź, ßwjatoscź, kraßnoscź cźuje!
Njech stajnje tu kaž dźenß psches kóždy dom
Duch ßwjatkowny we tebi móznje duje!

Ty luba luba nowa zyrkwiczka,
Budź stajnje Jesußowa semska hěta,
Budź Tabor, Bethel, studźeń Jakuba
A pucźnik k njebjeßam se słeho ßwěta.
We pusczinje budź Boża sahrodka,
We ßwětnym morju cźicha sbóżna kupa,
A Jesußa njech jeno prěduja
Tu swony, bergle, wołtař, klětka, dupa!

Ty luby młody duschowpastyrjo,
Cźe žohnuj dźenß a wěcznje Boža hnada,
Budź ſ tobu měr a ßwjate sboże wscho,
Duch Knjesowy, móz, ßwětło, mudroscź, rada.
Twój dom budź Knjesowa Bethanija;
Budź žohnowany a budź žohnowanje,
Dóńž dele słožisch kijeschk pastyrja
A tebi ßwita wěczne słote ranje.

Wy swony, swończe nětk haleluja,
Haleluja psches spěw a khěrlusch duje,
Haleluja budź ßłowo prědarja,
Haleluja njech w duschach wothłoßuje.
Budź, Jesu, khwaleny! O pomhaj nam,
Cźe njepuschcźimy, ßyno Davidowy;
My twoji wostanjemy tu — a tam,
Hdźež duscha tebi spěwa khěrlusch nowy!

Kh. J. Waŀtař.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Pschi wólbach do sakskeho krajneho ßejma je ßo wuswoliko: 20 konserwatiwnych, 7 nationalliberalnych, 1 liberalny, 1 ßwobodnomyßlny a 1 sastupjeŕ swojaka ratarjow. Sozialdemokratojo ßu wschitzy pschepanyli. Njedźiwajzy teho hischcźe w sakskim ßejmje něhdźe 8 sozialdemokratiskich sapóßłanzow sawostanje. Tutych mandat hakle ſ dźěła sa dwě lěcźe, ſ dźěła sa schtyri lěta wotběhnje. Móżnoscź, so ßo hdy saßo jedyn sozialdemokrat do sakskeho ßejma wuswoli, je po nowym wólbnym sakonju nimale wusamknjena.

Ssejm ßo w bliżschim cźaßu seńdźe. Powjescź, so chze dźěl sapóßłanzow namjetowacź, so bychu ßo ßejmske wuradźenja w pschichodźe kóžde lěto, a niz, kaž hacž dotal, kóždej dwě lěcźe wotměle, ßo na wěrnoscź njesakožuje. Kóždolětne wuradźenja bychu bórsy runje tak dołhi cźaß trałe, kaž dotalne, tak so ſ tym niczo njeby dobyte było.

— Koburgo-Gothaski krajny ßejm je njedźiwajzy knjeżerstwoweho pschecźiwjenja scźěhowazy namjet finanzneje komißije pschijał: „Nowe fideikomissy (majoratne knjejstwa) sakožicź, je sakasane. Leżomnoscźe ßmědźa ßo w pschichodźe ſ majoratami jenoż sjenocźicź, jeli so ßo wone ſ majoratowym pjenježnym wunoschkom kupja a hdyž krajny ßejm do tajkeho pschikupjenja swoli. To ßo też na wójwodske fideikomissy w Koburgskim a Gothaskim wójwodstwje poczahuje.“ W kraju ſ napinanjom pschihladuja, kak budźe ßo wěz dale plescź.

— Hollandska mlodostna hischcże njewoženjena kralowa Wylemina a jeje macź Emma stej sańdżeny tydżeń khežorskeju mandżelskeju w Barlinje wopytałej. Se żeńtwowymi naležnosćemi pućowanja hollandskeje kraloweje do Barlina njeswißuje. Wona chże žo pjecża hischcże někotre lěta swojeje mlodosćże wjeßelicź, prjedy hacź žo woženi.

— Sady Kiawčžouskeho kraja, wot Chiny Němskej pschenajateho, žu pjecża nowe njeměry wudyrike. Mjes Chinesami a němskimi wojakami je k njepschecželnosćam doschło, pschi čimž žu scheschćoch Chinesow sabili. W bližšim čaßu žo w Schantungskej provinzy, k kotrejž Kiawčžou ßluscha, nowe nadpady na mißionarow a kscheschćijanskich Chinesow wočakuja. Němski póßlanz w Pekingu, žwobodny knjes s Ketteler, je teho dla pjecża chineskemu knježerstwu k wjedżenju dał, so, jeli so chineske knježerstwo porjad njepostaji, Němska žama sakročži a so budże s wójnskej mozu žo sa to staracź, so by žo twar želesniz, s němskimi pjenjesami žo twarjazeje, schkitował.

Awstriska. Wschě čěske politiske strony, Młodočežesca, Staročežesca, morawsky Čežesca a čěžsy semjenjo žu wobsamkli, žo pschečiwo nowemu ministerstwu pschečiwjecź. Pod wjednistwom prynza Bjedricha Schwarzenbergskeho a prynza Jurja Lobkowiza je sjenočzenstwo čěskich wulkoležomnosćerjow wopowjedźiło, so by žo se sběhnjenjom rěčžowych wukasow, čěskej rěči s němskej rěču pschi wyschnosćach runoprawosćź dawazych, wulka schiwda čěskemu ludej staka, jeli so žo jemu prjedy sa rěčžowe wukasy doßahaze narunanje njeby dostało. Pospyt, Čzechi do němskeho a čěskeho kraja dźělicź, žo se stawisniskim roswiczom Čěskeje njesnjeße a je wopuschćenje stejischcża runoprawosćże wobeju ludow, w čěskim kralestwje bydlazeju. Runje kaž Polazy, žu tež Sslowjenojo a konserwatiwni Němzy pschipowjedźili, so budża pschečiwo nowemu ministerstwu wojowacź a so dotalnej konserwatiwnej wjetschinje w khežorstwowej radże žwerni wostanu.

Franzowska. Nětčzišche knježerstwo njeje mjes franzowskim wójskom lubowane. Jeho sadžerženje pschi Dreyfusowym prozeßu a skónčnje Dreyfusowe wobhnadženje je wulku wjetschinu franzowskich offizěrow roshoriło. Hdy by nětkole prawy muž w Franzowskej postanył, kotryž by žebi swěrił, republiku powróćicź, wón by sawěšče mjes franzowskimi offizěrami wjele pschiwißowarjow namakał. Na wójsko žo republikanske knježerstwo njemóže wjazy twjerdże spuschćecź, offizěrojo knježerstwo sańcź nimaja a woßebje nětčzišchemu presidentej Loubetej žwoje sazpiće pokasuja. Hdyž wóndano Loubet se žwojej žwójbu w Montélimare pschebywasche, žu jeho offizěrojo sjawnje wohanili. Wschitzy wyschschi a nižschi leutenantojo tamnischeho 22. pěschkowskeho regimenta žu pjatk wječor po hoščinje, kotruž běchu k čzesći nationalistiskeho hrabje Aulana, něhduscheho jěsdneho offizěra, wuhotowali, ziwilsku drastu wobleczeni psched Loubetowe wobydlenje pschičzahnyli, žo tam po rjedże sestupali a: „Prjecź s Loubetom!“ wołali. Regimentowy wyschk je nasajtra wschitkich, kotsiž žu žo pschi tejle demonstraziji woddźělili, k žebi sawołał. Sswary drje tam njejßu žłyschecź byle; pschetož wschitzy žo žmějizy s wjeßelym wobličzom wot njeho wotßalichu. So bychu žo winowacźi offizěrojo njemohli khostacź, je jedyn s nich, młoduschki lieutenant de Bernardy pschipowjedźił, so je wón žamlutki: „Prjecź s Loubetom!“ wołał. Hacź Loubetej pschi tajkich wobstejnosćach njepočzina satrach bycź?

Jendźelska. Kralowa Viktoria ma pjecża myßle, žo krónu wsdacź. Kralowa je 80 lět stara a nochze w žwojej starobje hischcże wójnu wjesćź. Dokelž pak jej wona pschečiwo wójnsky smyßlenemu ministerstwu sadźěwacź njemóže, chze wona wójnuwjedźenje pschečiwo Transvaalskim žwojemu starschemu žynej, Walesskemu prynzej, pschewostajicź. Hacź dotal žo kralowa Viktoria hischcże ženje njeje jako čzučziwa žona pokasała, kotruž by žwědomje hrjebało dla njeprawdy a žurowosćow, kotrež je jendźelske knježerstwo skuczilo. Jeli so chze wona woprawdże s tróna stupicź, drje ju k temu druhe pschičziny hnuja.

Afrika. Transvaalska je Jendźelskej wójnu pschipowjedźika. Dla njepschestawazych jendźelskich wójnskich pschihotow, s kotrymiž žo wobstacże Transvaalskeje do stracha staji, je žebi transvaalske knježerstwo žadało, so by žo jendźelske wójsko, kotrež je na puću k transvaalskim mjesam, hnydom wróćiło. Jendźelska je tole žadanje wotpokasała; duž je nětko k wójnje mjes Jendźelskej a Transvaalskej dóschło. Powjesćow s bitwischćow njeje hischcże hacź dotal žanych pschischło. Najprenje wojowanje budże w jendźelskej natalskej provinzy, do kotrejž žu hižo Transvaalsky sačzahnyli. Jendźelčenjo měnja, so budże jich wulkej wójnskej mozy žnadna próza, Transvaalskich pschewinycź. Tola tu drje žo sjebaja. Pschi transvaalskich mjesach na Jendźelčzanow wulke wobcźežnosćże wójnywjedźenja čzakaju. W Transvaalskej žaneje želesnizy njeje, a dokelž tam sa njepschecźelske wójsko žaneje jědże namakacź njeje, dyrbi žo wona hakle s wokami a mulemi sa wójskom wosycź. K temu je hižo wjele tyßaz ludźi trjeba. Wójsko dyrbi woßebje s jěsdnych wobstejecź, kotsiž směja dźěła doscź, so bychu pěschkow psched nadpadami schkitali. Pschi žylnych deschćach druhdy njejabzy torhaze hórske rěki nastawaju, kotrež njeje mózno pschekročzicź. Jendźelsky wojazy, kotsiž žu pschi tajkich wobstejnosćach na marschu, směja najwjetsche napinanja pschětracź. So bychu transvaalske hkowne město doscźahnyli, budża Jendźelčzenjo s najmjeńscha měßaz dołho w žadkawej horzoče marschěrowacź dyrbjecź, pschi čimž budża jich transvaalsky burjo njepschestawajzy nadpadowacź. Pretoria, transvaalske hkowne město, je žylnje wobtwjerdźene a ma najlěpsche kanony, pornjo kotrymž jendźelske pólne kanony ničžo wuczinicź njemóża. Město s zyrobu a wójnskej potrjebu najlěpje sastarane, žo jenož s někotrymi tyßazami burami wobßadźi, mjes tym so hkowny dźěl burskeho wójska swonka njeho wostanje, so by se wschěch stron stajne nadpady na Jendźelčzanow činiło. W Transvaalskej Jendźelčenjo ničžo k jědźi njenamakaju a budża zyrobu s wosami měßazdołhi pucź pschiwosycź dyrbjecź. Jeli so žo s deschćowym wjedrom abo s njepschecźelom pschiwos pschetorhnje, budże jendźelske wójsko shubjene.

Wutšěl.

(Pokračowanje.)

„Wy wěšće“, pokračowasche Silvio, „so žym w N. pola husarow stak. Wy znajecże moju powahu. Ja žym swuczeny, wschudžom prědku bycź; w mojich młodych lětach bě to woprawdże žarliwosćź pola mje. Tehdom běchu worakawe kuski móda; a ja běch najhórschi worakawz w zykym wójsku. Hordźachmy žo se žwojej hotowosćźu w piczu: ja žym žławneho piczka Burnowa, wot Davidowa w spěwje woßławjeneho, pod blido spik. Duelle běchu w naschim polku wschědne. Ja wobdźělach žo na wschěch, pak jako sekundant, pak jako skutkowaza woßoba. Moji towarschojo mje wusběhowachu, a roskasowarjo polka, kotsiž žo kóždy wokomik wotměnjowachu, mějachu mje sa nusne sło.

A tak sčěhowach njeměrny běh žwojeje žławy, tu póßlachu nam młodeho wyschka s bohateje woßobneje žwójby do polka — jeho mjeno nochzu mjenowacź. Zenje čzaß žiwjenja njejßym człowjeka wohladał, kotrehož by sboże tak sapleńczilo! Pschedstajicże žebi młodosćź, duchapołnosćź, rjanosćź, wjeßołu myßl, khrobku smužitosćź, žławne mjeno, pjenjes telko, kelkož žebi pschejecże — to mózecże žebi pomyßlicź, kak jeho do polka powitachu. Moje knjejstwo bu stschaßene. S mojej žławu najprjódzy saßlepjeny pytasche moje pschečelstwo. Ale ja běch symny pschečiwo njemu, a duž žo wote mnje bjese wscheho wobžarowanja wotwobrocźi. Ja počzach jeho hidźicź. Jeho wuspěchi donucźichu mje k sadwělowanju. Duž pytach nastork k swadże. Ale moje hanjaze rěcże buchu s hanjazymi rěčzemi wotrunane, kotrež žo mi pschezo bóle njenadźite a bóle kußaze sdachu dyžli moje; běchu wschak mnoho wjeßelsche. Wón žortowasche, ja hidźach. Skónčnje, hdyž na balu, kotryž pólsti kubleŕ dawasche, widźach, so wschitke knjenje a woßebje tež hospodowarjowa, kotraž mějesche mje sańcź, na njeho dźiwachu a kedźbowachu, schuknych jemu někajku hkupu hruboscź. Wón žo rosskobi a da mi plistu. Sleczachmoj po žwój teßak. Knjenje padźechu do womory, rosdźělichu naju, ale hischcże žamßnu nóz wotjědźechmoj, so bychmoj žo bikoj.

Dnische žo. Ja se žwojimi tsjomi sekundantami běch na wotrěčzanym městnje. S njewopitajomnej njesćerpnosćźu wočzakowach pschikhad žwojeho pschečiwnika. Sklónzo bě hižo sesthadźało a jeho pruhi počzachu hižo palicź. Tu pytnych jeho nasdala. Wón dźěsche pěschi, wußlěkany, wojersku žuknju mějo na teßaku, jeno s jenym žwědkom. Dźěchmy jemu napschečiwo. Hdyž žo nam bliżesche, widźach, so mějesche czapku, kotruž w ruzy džeržesche, poknu wischmjow.

Naschi žwědzy wotměrichu dwanacże krocželow. Ja mějach prěni tsělicź, ale moje słoby a moja hida běchu tak wulke, so žo na wěstosćź žwojeje ruki spuschćecź njemóžach, a so bych czaßa nabył a žo směrowacź mohł, wotstupich jemu prěni wutsěl. Mój pschečiwnik jón wotpokasa. Duž bu wobsamknjene, so ma lóß rosrißowacź. Se žwojim wschědnym dobrym sbožom wón dobu. Tsěli a jeho kulka dźěsche psches moju czapku. Nětkole bě na mnje rjad. Skónčnje bě jeho žiwjenje w mojej ruzy. Hladach kedźbliwje na njeho, so bych na jeho wobliczu s najmjeńscha sczin njeměra wuzlědźił. Ně — stejesche psched mojej pistoliju a pytasche žebi se

ſwojeje cžapki najſrališče wiſchnje a wupluwaſche pócžki pſched ſebje — lětachu mi ſkoro hacž do nohow. Jeho ſymna krej dohna mje bjes maka k ſadwělowanju.

Schto mam ſ teho, ſebi rjeknych, ſo jemu žiwjenje wosmu, hdyž ſebi je ſam tak mało waži.

Tu pſchińdže mi ſłóſtniwa myßliczka do hłowy. Spuſchczich piſtoliju.

„Sda ſo“, ja rjeknych, „wam w tymle wokomiku njeje kaž na wumrjecže. Radſcho chzecže ſnědacž. Nochzu waß w tym mylicž.“

„Wy mje ani ſ najmjeńſcha njemylicže“, wón wotmolwi, „proſchu, tſělcže jeno ... tola, kaž ſo wam ſpodoba; waſch wutſěl wam woſtanje a ja ſym wam kóždy cžaß k ſłužbam.“

Ja ſtupich ſe ſwědkami na bok a rjeknych, ſo w tymle wokomiku nimam myßle tſělicž, a ſ tym bě duel ſkónczeny.

Wopuſchczich ſłužbu a wotßalich ſo ſam na wjeß. Ale ſ teho cžaßa njeje ſo ani dnja minyło, ſo njebych ſebi myßlik na wjecženje. Nětkole je mój cžaß pſchiſchoł ...“

Silvio wucžeže liſt ſ kapſy, kotryž bě rano doſtał, a poda mi jón do ruki. Něchtó — najſkerje woßoba, kotraž měješche jeho naležnoſcže wobſtaracž — pißaſche jemu ſ Moſkwy, ſo ſo »tamny cžłowjek« bórſy woženi ſ rjanej młodej holzu.

„Wy ſhudacže“, rjekny Silvio, „ſchto »tamny cžłowjek« je, Póńdu do Moſtwy. Chzu widžecž, hacž budže pſched ſamym kwaßom ſmjerczi runje tak ſměromnje do wocžow hladacž, kaž tehdom ſe ſwojimi wiſchnjemi.“

Tute ſłowa prajiwſchi ſtany, cžißny cžapku wo ſemju a khodžeſche po iſtwě, kaž tiger w klětzy. Njerěcžo běch na njeho poßłuchał; dźiwne, napſchecžiwne cžucža ſo na mnje dobywachu.

Sſłužobnik ſaſtupi a pſchiſjewi, ſo ſu konje ſapſchehnjene. Silvio ſtłócži mi móznje ruku a wobjimachmoj ſo. Sſyže ſo do woſa, w kotrymž běſchtej dwě kiſcže, jena khowaſche jeho piſtolije a druha jeho wězy. Prajichmoj ſebi hiſchcže junu božemje a konje khwatachu wotßal.

II.

Něſchto lět bě ſo minyło a ſwójbne naležnoſcže mje nuſowachu, ſo ſo w móliczkej, hubjenej wjeſzy we wokrjeßu N. ſadžeržach. Runjež ſo wo ſarjadowanje ſwojeho kubła ſtarajo, ſdychowach mjelczo tola wróczo po bjeſſtaroſcžiwym pokkowym žiwjenju, kotrež běch hacž dotal wjedł. Najcžežſcho mi bě, na dołhich pokhmurnych wjecžorach w naléczu a w ſymje ſam pſchebywacž. Hacž do wobjeda ſo mi radži, cžaß něłak ſabicž ſ tym, ſo ſe ſarjadnikom powjedach, džełacžerjow dohladowach, a ſebi nowe twarjenja wobhladowach, kotrež ſo runje twarjachu. Ale hdyž ſo pocža cžmicž, woprawdže njewjedžach, ſchto ſapocžecž. Małe knihi, kotrež běch w ſtarych wězach w komorje namakał, ſnajach hižo ſ hłowy. Wſchitke ſtawiſny, kotrež hoſpoſa Kirilowna wjedžeſche — te běch ſebi pſchezo ſaßo a ſaßo powjedacž dał. Burſke pěßnje pocžachu mi woſtudłe bycž, a ja běch wucžek we ſłódkim palenzu a w druhich napojach pytał, ale wot teho ſabola mje hłowa. A nimo teho, ſo bych wěrnoſcž wuſnał, bojach ſo, ſo mohł ſ mjerſanjom ſo do picža dacž — tajkich ſnajach w naſchim wokrjeßu wjazorych; to ſu najhórſchi picžży.

Bliſkich ſußodow njemějach, khiba dweju abo tſjoch ſ tamnych doßłużenych picžkow, kotrychž ſabawa woßebje w ſtonanju wobſtejeſche. To bě mi ſamota tola hiſchcže lubſcha. Skónczenje ſebi wotmyßlich, tak ſahe, kaž móżno, lehnycž khodžicž a tak poſdže, kaž móżno, wobjedowacž. Na to waſchnje ſo mi poradži, wjecžory pſchikrótſchicž a dny podléſchicž; a to bě dobre.

Schtyri werſty wote mnje bě rjany dwór, hrabinzy B. ſłuſchazy. Ale tam pſchebywaſche jeno ſchoßař. Hrabinka bě jón jeno junu wopytała a to w prěnim lěcže ſwojeho mandželſtwa, a też tehdom njebě tam dléje měßaza woſtała.

Druhe naléczże ſwojeho woßamocženeho žiwjenja ſłyſchach junu, ſo budže hrabinka w lěcže ſe ſwojim mužom na tym dworje pſchebywacž. A woprawdže pſchińdže tam na počžatku junija.

Pſchikhad bohateho ſußoda je na wßy wulki podawk. Kublerjo a jich poddanjo powjedaju wo tym dwaj měßazaj do prědka a tſi lěta po tym. Też ja běch wcžipny, ju widžecž, a duž ſebi wotmyßlich, prěnju njedželu po jeje pſchikhadže po wobjedže ſo na hród podacž, ſo bych knjeni hrabinzy jako najbliżſchi ſußod a najpodwolniſchi ſłužobnik ſwój wopyt ſcžinił.

Lakaj dowjedže mje do hrabjoweho kabineta a džéſche mje pſchiſjewicž. Stwa bě wulka a ſe wſchej móżnej pychu wuhotowana. Pſchi ſcžénach ſtejachu khamory, połne knihi, a na kóždym büſta ſ bronſy. Nad marmorowymi khachlemi bě wulki ſchpihel. Podłoha bě ſ wulkim ſuknom pſchikryta, na kotrymž běchu perſiſke tepichi wupſcheſtrjene. Dokelž we ſwojim khudym wobydlenju žaneje pychi njemějach, njeběch ſo dawno hižo na napohladže bohatſtwa wokſchewicž mohł, a duž bě mje trochu ſatrach, a teho dla wocžakowach ſ wěſtym tſchepjetanjom, kaž próſtwownik ſe wßy, kiž chze ſo miniſtrej pſchedſtajicž, hrabjowy pſchikhod.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchna.** Na ſadowu wuſtajenzu, kotraž ſo ſańdženu ſobotu, njedželu a póńdželu w kolonadach piwańſkeje ſahrody wotbywaſche, běchu njedźiwajcy na to, ſo wjedro lětża njebě ſadej hojiło, 30 wuſtajerjo ſwoje wupkody póßkali. Najbohatſchi ſadowy wubjerk běchu wuſtajili Budyſka ſadarſka a ſahrodniſka ſchula a ſahrodniczy Rocher-Radwoŕſki, Zſchäckel-Kuſczański pola Pomorz, Leverenz-Ssmochczański a Wicžas-Budyſki, a dale hamtſkaj dróhowaj miſchtraj Böhma a Pjetaſch a dwórniſchczowy inſpektor Ihle-Budyſki. Wjeßele bě, na rjane, derje wutworjene płody hladacž. Woßebje do wocžow padachu wulke jabłuka, „Jakub Lebel“ rěkaze, kraßne kicže italſkeho wina, dwě hoborſkej gurzy a ſchkleńczane ſudobje ſ kokonami židžowych hußanzow. S wuſtajerjow doſtachu cžeſtny diplom: Budyſka ſadarſka a ſahrodniſka ſchula, hamtſki dróhowy miſchtr Pjetaſch-Budyſchſki, dwórniſchczowy inſpektor Ihla-Budyſki, knježi ſahrodnik Zſchäckel-Luſczański, knježi ſahrodnik Rochor-Radwoŕſki, ſkótny lěkař Bordan w Kroſtawje, ſahrodniſki inſpektor Stolp-Budyſki, wucžerka knježna Schcžépanez pſchi Marcžinym wuſtawje-Budyſkim, ſchtomowy wothladar Rychtař w Komorowje, hamtſki dróhowy miſchtr Böhma-Budyſki, wucžeŕ Wróbl-Delnjohórczański, privatier Trumpler-Budyſki a ſahrodnik Leverenz-Ssmochczański. Kubleŕ Petzold-Ramnowſki, ſahrodnik Běły-Lichańſki, ryczerkubleŕ Goldammer-Czelchowſki, ſahrodnik Wicžas-Budyſki, wucžeŕ Heſſa-Budyſki a žiwnoſczeŕ Pětſch-Wadeczański ſo ſ pſchipóſnaczom wuſnamjenichu. Wuſtajeńza bě mało wopytana. Ratarjow je drje ſakomdžene rólne dźěło wot wopyta wotdžeržało.

— Tudomneho měſchczańſkeho radžicžela, knjeſa Ackermana, je měſchczańſke ſaſtupjerſtwo jako tajkeho na cžaß žiwjenja wuſwoliło.

— Knjes kandidat Tyſcheŕ, kotryž je ſo, ſwoje univerſitne pruhowanje wobſtawſchi, dléſchi cžaß w Bukezach na duchownſtwo pſchihotował, je ſańdženy tydžeń pruhowanje wólbokhmanoſcže wobſtał. Hacž na dalſche chze wón pjecža ſ wucžerjom w Budeſczańskej ſchuli bycž.

— **Blumenfeldez zyrkus,** kotryž je ſchtwórtk ſwoje pſchedſtajenja wotewrił, je ſ nimi pola pſchihladowarjow wulku khwalbu a pſchipóſnacže žnjał. Woßebje kraßnje rjane konje wupadaja, kotrež druhdy woprawdže ſe ſwojimi hrami džiwanje ſbudžuja. Woßebje derje ſo pſchedſtajenje ſo cžumpazych konjow wuwjedže, kaž też běhanje jeneho konja na ſo kulazej tunje. Pſcheſtawki klownojo ſe ſměſchkami wupjelnjachu. Zyrkus je ſnutſka derje wutepjeny.

— (Do njeſboža pſchiſchoł.) Kowańſki wucžobnik Zonka ſ Komorowa pola Klukſcha, kotryž pola tudomneho kowańſkeho miſchtra Krawza w wucžbje ſtejeſche, ſańdženu ſobotu jeneho konja kowaſche. Pſchi tym kóń hólza ſ tajkim wotmachom do woblicža kopny, ſo ſo tón hnydom wědomja ſbywſchi na ſemju wali. Cžežkoſranjeneho ſu dyrbjeli do měſchczańſkeje hojeŕnje pſchijecž.

— (Kóń ſo ſplóſchił.) Kóń tudomneho dróžkarja Soki ſo 6. oktobra na Bismarckſkej dróſy ſplóſchi a ſkoku po dróſy cžěrjo dwě dróhowej lataŕni podtorže. Dróżka ſo khětro roszychnowa. Dalſcheje ſchkody ſo njeje na ſboże ſtało.

— (Paduch.) Do jeneje khěže na młynſkej dróſy bě 7 okt. hižo woſpjet khoſtany cžłowjek, wěſty Steglich ſ Burkhardswalda, ſaléſł a tam jědžne tworý kranył. Pakoſtnika ſu ſajeli.

S **Dalokeje Bělerńje.** Tudomnemu žiwnoſczerjej k. Pelzej ſu lětża hoborſzy wulke banje (kyrbſy) narośtke. Jena ſ nich 40 puntow waži a je wulka kaž połny połkórzowſki měch. Druhe ſu 20 puntow cžežke.

S **Delnjeje Hórki.** Wóndano njedželu popołdnju dwaj ſaſtojnikaj tudomneho knježeho dwora po hońtwje khodžeſchtaj. Pſchi dróſy jedyn ſajaz wuſkoczi a na bliſki burſki rewěr cžěrjeſche. So by wuchacž njetwóchnył, jedyn ſ hońtwarjow ſa nim tſěli. Ale bowß kowß, ſchrót ſajaza mißny a ſa to do džełacžerki Kreńzoweje ſlecža. Jeje noha a ruka ſo khětro cžežko ſraniſchtej, tak ſo wboha žona něktore dny džełacž njemóżeſche. Też jejny mandželſki něktore ſchróty do ſchkórnjow doſta, kotrež pak w koži tcžazy woſtachu.

— Kralowſki proviantſki hamt w Budyſchinje poczina nětko rožku a wowß kupowacź. Ratarjo ßo napominaju, ſo bychu jemu poſkiczenja podali. Zito dyrbi ßuche, cziſte a bjes wónje bycź. Bërtl litra rožki dyrbi ſ najmjeńſcha 179 gramow, bërtl litra wowßa ſ najmjeńſcha 112 gramow ważicź.

S **Mërkowa.** Sańdźenu njedźelu ßmy tu poßledni krócź Boże ßłużby měli. Wjele kemſcherjow bě ßo ſ bliſka a ſ dala ſeſchło. Žane wóczko njebě widźecź, kiž njeby ßylſy roniło, ſ móznym prědowanjom hnute, k kotrymž naß knjes farař Ssykora dale Božej hnadźe poruczowaſche. Wobydleŕſtwo naſcheje wokoliny ſ wulkej luboſczu na knjeſu fararju Sykorje wißaſche; wo tym ßwědczi, ſo ßo tudomne Boże ßłużby pſchezo wot wjele kemſcherjow wopytowachu. Nětko Mërkow do Khwacźiz ßłuſcha. Jutſje njedźelu ßwojeho noweho knjeſa duchowneho powitamy. Bóh luby Knjes chzył jemu w jeho nowym ſaſtojnſtwje móz ſ wyßoka ſpožczicź; my pak ßebi pſchejemy, ſo by dołhe lěta pola naß jako duchowpaſtyŕ pſchebywał.

S **Ramnowa.** W ſkali njedaloko Ramnowa je ßo ßobotu cźežke njeſboże ſtało. Jedyn wutſël do cźaßa wubuchny, pſchi cźimž ßo polërej Holanej wobej wocźi ſniczišchtej. Pódla teho wón hiſchcźe druhe cźežke ſranjenje poczerpi. Wobžaromneho cźłowjeka ßu do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſli. Maja mało nadźije, ſo ßo jemu žiwjenje ſdźerži. Wón žonu a pjecź dźěcźi ſawoſtaji.

S **Lubija.** Na Lubijſko-Habrachcźańſkej żeleſnizy je ßo njedźelu wjecźor żeleſniſki wothladaŕ Böhmer ſ cźahom ſhrabnył a ſ lokomotivnym ſtorkom ßo po naßypje dele cźißnył. Böhmera, kotryž bě ßebi nohu ſtamał a ßebi moſhy ſtſchaßł, ßu do tudomneje hojeŕnje donjeßli, hdźež je wón w nozy na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

S **Kamjenza.** Pſchi wólbje ſapóßłanza do ſaſſkeho krajneho ßejma w 8. wjeßnym wólbnym wokrjeßu, kotraž ßo 10. oktobra w poßedźeŕni tudomneho hamtſkeho hejtmanſtwa wotbywaſche, je ßo 64 płacźitych hłoßow wotedało. S nich je dotalny ſaſtupjeŕ wólbneho wokrjeßa, knjes kubleŕ Michał Kokla w Khróſcźizach, 61 hłoßoł doſtał, mjes tym ſo ßo 3 hłoßy ſa knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Kreuſela w Brěſni wotedachu. Knjes Kokla je po tajkim ſ wulkej wjetſchinu wuſwoleny. Pſchejemy jemu k jeho dalſchemu ßejmſkemu ſkutkowanju wjele ſboża. Mamy k njemu dowěrjenje, ſo budźe pódla intereſſow němſkich wuſwolerjow jako Sserb ſa ſakońſzy ſaruczene prawa ßerbſkeho luda pſched knježeŕſtwom wuſtupowacź. K temu ſměje wón cźaſcźiſcho pſchiležnoſcź, jeli ſo ßo ßerbſka rěcź w ſchuli, kaž to nětkole póczńje waſchnje bywacź, w pſchichodźe dale podtkóczuje a naſchim dźěcźom ßo ſakaſuje, ßerbſki rěcźecź.

S **Wulkich Sdźar.** Sańdźeny pjatk 6. oktobra, bě ſa tudomne wojeŕſke towaŕſtwo dźeń cźeſcźe a wjeßela. Knjes krajny radźicźel Schwarz bě tu pſchijeł, ſo by tu wjecźor 1/2 7 hodźin w ſali Ssykoriz hoſcźenza naſchemu wojeŕſkemu towaŕſtwu dar pſchepodał wo kotryž běchu pſchi ſkładnoſcźi towaŕſtwoweho 25lětneho jubjelſkeho ßwjedźenja proßyli. Dar wobſteji ſ khorhojneho hoſdźika a ſ cźornobělceje ßekle ſ Hohenzollernſkim woponom a ßlěbornymi franſami. Knjes krajny radźicźel hoſdźik ſe ßwjedźeńſkej narěcźu a ſe ßławu na khěžora ke khorhoji pſchikykny. Na to towaŕſtwowy pſchedßyda, knjes twarz Jurk, towaŕſtwowe ßobuſtawy k ßwěrnoſcźi k khěžorej a krajej napominajo ſa cźeßny dar dźak wupraji a ßwoju rěcź ſe ßławu na knjeſa krajneho radźicźela ſkónczi. Se ſpěwanjom krajneje hymny, kotruž knjes kantor Garbaŕ na kſchidle pſchewodźeſche, ßo ßwjatocźnoſcź ſkónczi. Towaŕſchojo ßo potom hiſchcźe dołho pſchi piwje wjeßele ſabawjachu.

Se **Shorjelza.** (Pſchißażny ßud.) 30lětny pohoncź Jan Emil Becker ſ Kulowa bě, hdyž lětża 15. julija na dróſy mjes Ssulſchezami a Ssalowom ſ woſom jědźeſche, 18lětnu ßłużobnu dźowku Erneſtinu Leßmannez ſe Ssulſchez, kotraž ſ boka dróhi trawu žnějeſche, nadpanył a ju ſpytał, wumozowacź. Hdyž ßo je holza wobarała, je ju njekraßnik ſ pjaſcźu do wobliča dyrił, ſo je holzy huba krwawika. Beckera dla ſpytaneho wumozowanja a krjudowanja k jaſtwu na jene lěto ſaßudźichu.

Teho runja ſpytaneho wumozowanja dla bě ßo 18lětny murjeŕſki wucźobnik Jan Nowotnik ſ Mucźowa wobſkorżił. Wón bě lětża druhi dźeń ßwjatkow na dróſy mjes Mucźowom a Wulkim Cźiſkom jenu 15lětnu ßłużobnu holzu ſe Stróže nadpanył a ju k ſpokojenju ßwojich požadliwoſcźow wužicź ſpytał. Hakle hdyž jeho holza, kotraž jeho hiſchcźe ſe ſchulſkeho cźaßa ſnajeſche, ſ jeho mjenom mjenowaſche, ju wón na pokoj woſtaji. Nowotnika k jaſtwu na ſchěſcź měßazow ſaßudźichu.

S **Jamneho.** Sańdźenu wutoru ſtarſcha dźowka ſemrjeteho knjeſa ſ Blumenthala, ryczeŕkublerja nad Jamnom a kral. zeremoniſkeho miſchtra, w tudomnym hrodźe kwaß ſ kralowſkim komornikom a majorom ſwonka ßłużby knjeſom Kurtom ſ Knorrom ſe Straßburga w Elſaßu ßwjecźeſche. Dźeń prjedy bě ßo mandźelſki ſwjaſk pola pſchißłuſchneho ſtawnika knjeſa emer. kantora Voigta w Klětnom wobſamknył. Kwaßny dźeń bě tež ſa naſchu gmejnu ßwjedźeńſki wjeßely dźeń. Póndźelu wjecźor 1/2 10 hodźin Hóſdniczańſke wojeŕſke towaŕſtwo, w kotrehož gmejnje cźeſcźeny nawoženja wulku zyhelnczu twari, ſ faklowym cźahom, na kotrehož cźole Budyſka kapała krocźeſche, pſched hród pſchicźeże. Wutoru pſchipołdnju bě zyrkwinſke wěrowanje w zyrkwi. Sa tule ßwjatocźnoſcź bě ßo rjany woktaŕ, ſ kwětkowej pychu debjeny, natwaril. W 1 hodźinje ßwjedźeńſki cźah ſ hrodoweje jědźneje ſale pſches hrodowy dwór do wěrowanſkeje ſale cźehnjeſche. Tak bórſy hacź nawoženja a njewjeſta do hrodoweho dwora ſtupiſchtaj, Klětnjanſke dźěcźi ſ pſchewodom hudźby khěrluſch „Jeſu prjedy dźi“ ſaſpěwachu. Hdyž bě kwaßny cźah nimo ſpalěra Klětnjanſkeho wojeŕſkeho towaŕſtwa do wěrowanſkeje ſale pſchicźahnył, mějeſche naſch knjes farař Malink jimazu wěrowanſku rěcź. Po ſwěrowanju měſchany khor Klětnjanſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa Rudnikowu ariju: Hdźe ty dźež, tam chzu też ja hicź atd. ſpěwaſche. Po modlitwje a požohnowanju knjeſa duchowneho ſchulſke dźěcźi ſ pſchewodom hudźby khěrluſch „Ach woſtań pſchi naß ſ hnadu“ ſpěwachu. Po ſhromadnej cźichej modlitwje kwaßne towaŕſtwo wěrowanſku ſalu wopuſchcźi a ßo do ßwjedźeńſkeje ſale wrócźi. Popołdnju 1/2 6 hodźin ßo młodaj mandźelſkaj ſ kwaßneje hoſcźiny wotßaliſchtaj, ſo byſchtaj ßo na kwaßne puczowanje do Italſkeje podałoj.

S **Brětwje.** Sańdźenu pońdźelu něktoſi ratarjo ſ Kulowſkich wikow domoj jědźechu. Na dobo ßo konjej ſpłóſchiſchtaj a w dźiwim ſkoku cźerjeſchtaj. Wſchitzy, kotſiž we woſu ßedźachu, ßo ſ njeho wjerhnychu. Pſchi tym khěžkaŕ Matěj Měrſch tak njeſbožownje padźe, ſo ßo ſ nutſka ſtraſchnje pſcheraſy. Wón je dyrbjał lěkaŕſku pomoz wužicź.

Se **Sslepeho.** Mnoſy ſ naſchich hoſpodarjow ßu we ßwojim hoſpodaŕſtwje cźežko ſchkodowali ſ cźeŕwjenym poběžkom, na kotryž ßu ßwinje ſthorike a kónz wſake. Tudomny bur Lenik je ſa jedyn dźeń ſchtyri ßwinje ſ tejle khoroſczu ſhubił.

— W naſchej wßy ßu ßo wſchelazy woßebni ludźo ſaßydlili. Tydźenja pißachmy wo ßudniku, dźenßa móżemy wo kranjenſkim radźicźelu powjeſcź dacź. Tón bě ßebi wotmyßlił, ßebi ras nješchto lěpſche do ßwojeje kuchinje wobſtaracź, woßebje chzyſche ßo jemu kacźeje pjecźenje. Duž bě jemu witana ſkładnoſcź, hdyž wóndano tſi kacźki hoſcźenzarjej Nowakej ßłuſchaze, na wjeßnym hacźe „Běžnje“ wuhlada. Nichtó njeſhoni kak běchu ßo kacźki ſhubiłe. Tola hdyž tele dny ſaßo dwě druhej kacźzy wuwoſtaſchtej ßo tukanje na wumjeńkarja Nykelu wobrocźi. Hdyž żandarm jeho wobydlenje pſchepyta, w khachlach w popjele pjecź kacźich hłowow namaka. S woprědka lubowaŕ kacźich pjecźenjow prějeſche, ſkónczńje pak ßo hońtwy ſa zuſymi kacźkami wuſna a dwě hiſchcźe ſ dźěła njepſchetrjebanej pjecźeni wuda.

Přilopk.

* (Hłuboke woranje.) W prjedawſchich cźaßach jenož nikto worachu, dokelž ßo bojachu morwu ſemju na ſwjeŕch pſchinjeſcź. W nowiſchim cźaßu ßu ſpóſnali, ſo je hłuboke woranje rataŕſtwu jara wužitne. Pſchi nikim woranju ßo wjele huſcźiſcho pólne płody njeporadźa, dokelž ßo korjenje njemóża do ſemje dobycź a tam žyrobu namakacź. W morwej ſemi małych ſtworjenczkow, bakterijow a hribikow njeje, kotrež wyſchſche organiſowanym roſtlinam jako žyroba ßłuża. Morwa ſemja hodźi pak ßo do roſtliny žiwjazeje ſemje pſcheměnicź, hdyž ßo ſ hłubokim woranjom powětr do njeje dobudźe a ßo jej cźaß woſtaji, ßo ſe ſtworjenczkami napjelnicź. To ßo ſ nałożenjom ſkótneho hnoja abo hiſchcźe ſpěſchniſcho ſe ſelenym hnojenjom dozpi ſ pſchidacźom ſkótneho hnoja. S hłubokim woranjom ſemina wodu dźeržaza móz pſchiběra, k temu pſchińdźe, ſo roſtlina ſ hłubokimi korjenjemi ßuchotu a mokrtu lěpje pſchětraje.

* (Ssněh.) Pſchi ſakſko-cźeſkich mjeſach ſady Zitawy je ſańdźenu njedźelu prěni ßněh panył. Wón dołho leżo njewoſta, ale bórſy roſta. Hinak běſche na horach. Na nich ßo zyły dźeń běły ßněh w ßkónczńych pruhach ſyboleſche.

* (Tſi dźěcźi ßo ſadußke.) W Draždźanach na ſchcźuczej dróſy cźißko 65 bě wěſta Belgerowa ßwojich tſjoch hólzow 5, 3 a 1 1/4 lěta ſtarych, do wobydlenja ſamkła a ßo wotßalika. Na hacź dotal njewujaßnjene waſchnje ßu ßo w pſchedkhěži jena matraza, draſta a ſchaty ſapaliłe. Dleſcha khwila je ßo minyła, prjedy hacź ßu ßo wohnja dohladali; pſchetož hinak ßo njehodźi wukożicź, kak

ßu ßo nětkotre mjeńschiny po tym, so bě ßo wohnjowa wobora na pomoz sawołała, jenož tři cźełka mohłe wunjesćz. Dźěćźi ani wo jstwje njenamakachu, w kotrejž bě ßo paliło, ale w ßußodnej kuchini. W tym ßamym cźaßu, w kotrymž ßo njesboża dohladachu, ßo macź wróćźi a durje wotamknu. Se wschěch woßobow, kotrež běchu ßo psched durjemi shromadźiłe, ßebi nichtó njeswěri, ßo do wobydlenja dobyćź, hałle wohnjowi wobornizy sastupichu. Bohu žel bě nětko wscha pomoz pscheposdźe; pschiwołany lěkaŕ móżesche jenož spósnaćź, so ßu dźěćźi morwe. Woheń bě ſ zyła ßnadny, hascherjo jón ſ bowom wody salachu. — Tónle srudny podawk saßo pokasuje, kak straschne je, dźěćźi do wobydlenja samkaćź.

* (Khěžorka jako pschećźiwniza wopiłstwa.) So by ßo palenzpicźe na khěžorowym kuble w Kadinenje wo móżnosćźi samjesowało, je khěžorka poruczźiła, so ma ßo w maschinowni tamnischeje zyhelnczе wot ranja hacź do wjeczora we wulkim kótle, wołzebje k temu postajenym, stajnje khosej hotowy dźeržećź a ßo w kóżdym cźaßu dźěłaćźerjam, wjeleź ßebi žadaju, darmo porjedźićź.

* (Mordaŕstwo.) Wutoru pschipołdnju ßu w Barlinje na Skaliczańskej drósy swudowjenu Hedwigu Joostowu saraženu namakali. Jako mordarja ßu cźěßlu Richarda Trotzera wußlědźili, kotryž je dleschi cźaß pola Joostoweje bydlił. Dokelź bě wón dleschi cźaß pjenjes ßa hospodowanje winojty wostał, bě jeho Joostowa ſ bydła wupokasała. Na Trotzerowe saßłapjenje bě polizija 1000 hriwnow myta wupißało. Bórzy po tym Trotzerowe cźełko w Tiptowje namakachu. Wón bě ßo ſ revolverom do huby tšełił.

* Njewoczakane wulke herbstwo w bliżschim cźaßu jenej khudej Barlinskej wikowaŕzy se schwabliczźkami pschipanje. Wikowaŕzyna ßotra, swudowjena H., hižo dołhi cźaß w Oranienburgu pola Barlina bydlesche a bě tam jako khuda žona snata. Nětko je wona wumrjeła, a hižo ßo pschihoty cźinjachu, ju ßa gmejnske pjenjesy pohrjebaćź. Cźim wjetsche bě dźiwanje, hdyž w jejnym ložu 36,000 hriwnow skhowanych namakachu, a w jenej kschini dalschich 10,000 hriwnow. S namakanych papjerow bě widźećź, so semrjeta w Barlinje wulku khěžu a w Mecklenburgskej kubło wobßedźi! Zyłe sawostajenstwo „khudeje“ žony, kotraž ßo se ßwojej njeßměrnej skuposcźu ßyła najědła njeje, ßo na 200,000 hriwnow wobliczźi. Wjetschi dźěł tehole bohatstwa Barlinska ßotra dostanje, kotraž potom sawěscźe pscheshtanje se schwabliczźkami wikowaćź.

* Wobžaromne njesboże je ßwójbu jeneho krawza w Gohlisu pola Lipska podeschło. Hdyž bě ßrjedu wowka ſ jědnacźe měßazy starym dźěsćźom ßama doma, wona na wokomik se jstwy stupi. W tymle cźaßu dźěcźo, kotrež we ložu ßedźesche, khosejowu khanu ſ blida storhny. Horzy khosej ßo na dźěcźo wuliny a je tak straschnje wopali, so nasajtra wumrje.

* Na ranžěrowanskim dwórnischcźu w Mannheimje ßobotu rano wós, w kotrymž bě 18 howjadow, do narażnika ſ tajkej mozu sałoži, so ßo powali. Schěsćź howjadow ßo sarasy, nětkotre dyrbjachu ßo cźeźkeho wobschkodźenja dla kłóćź.

* Se žortom satšělił je jedyn pjekaŕski pomoznik na kuble we Wulkim Wudiku pola Rathenowa žnjeńzańku Skudiju. Wobaj ßo lubowaschtaj. Luby se žortom hrožesche, so holzu satšěli, jeli so ßo hischcźe ras wot njeho wotwobrocźi. Psched jeje wocźomaj wón ſ revolvrom machasche, pschi cźimž ßo kulka wutšěli a holzu do delnjeho žiwota trjechi. Cźeźko sranjena je na ranu wumrjeła, mjes tym so je ßo jeje luby ßam ßudnistwu stajił.

* (Cźłowjek móże ßo mylićź.) W nozy 18. septembra wotpali ßo w Hermanezach w bliskosćźi pola Tropawy hromada ßkomy. W popjele nasajtra khětro wjele swuhlenych koscźow namakachu, kotrež wokrjeßny lěkaŕ ßa cźłowjecźe spósna a ßo wupraji, so móża něhdźe wot schescźich cźłowjekow bycź. Dokelź wo wßy runje schtyrjo mužojo pobrachowachu, kotsiž husto wokoło dundachu, dha ßo Hermancźenjo njewotwlakowachu, koscźe we ßwjeczenej roli pohrjebaćź. S pobrachowazych schtyrjoch muži pak ßo jedyn po druhim saßo domoj namaka. A skoncźnje ßo jedyn hadreschcźaŕ wusna, so je tu hromadu ßkomy k khowanju nakupjenych koscźi wužiwał był.

* Sprawny dróżkaŕ bu w Barlinje pched nětkotrymi dnjemi bohacźe mytowany. Wón bě wot zuseho knjesa, kotrehož bě wjesł, město dweju 1-hriwnowskeju papjerow dwě 20-hriwnowskej papjerje dostał, a jej nasajtra w hoscźenzu woteda, do kotrehož bě knjesa dowjesł. Tajkej sprawnosćźi ßo dźiwajzy, wobhonjesche ßo zusy ßa pohonczom a ßa jeho wobsteinosćźemi. Tón skorżesche na hubjenu msdu, kiž wot ßwojeho knjesa dostawa, a powjedasche sjawnje a sprawnje, kak ßebi wutrobnje žada, so by tak wjele dozpił, so móhł ßebi ßam konika a wós kupićź. Zusy, kotryž w rosrěczźowanju ſ nim dobreho muża bliże sesna, mějesche nětko tajke spodobanje nad nim, so jemu skónczźnje smënku (wechsel) wo 1400 hriwnow do ruki stłóczźi — tak wjele dyrbjeschtaj tón a wós płaczźićź. So jeho wulka darniwosćź a pschecźelne ßkowa sprawneho dróżkarja hacź na płacź hnuchu, móże ßebi kóżdy myßlićź.

* Kubleŕ Ling w Rauschenbergu w Hessenskej rolu wlóczźesche. Pschi tym ßo konjej do njeměra daschtaj a psches postronki stupischtaj. Sso prózujo, pschi wlóczźenju cźahomski rjeczas do porjada pschinjesćź, Ling mjes konjow a brónju padże. Bróna jeho shrabny, a konjej ßwojeho knjesa ßobu wleczźeschtaj. Brónjowe suby jeho tak rosstorhachu, so wón wumrje.

* We Wiesentheidu w Bayerskej jedyn dźěłaczeŕ do mlóczźazeje maschiny pschińdźe. Jemu ßo lěwa ruka ſ ramjenjom a pol wutrobnjom do zyła wutorże. Njesbożowny je ßo psched tšjomi měßazami woženił.

* (Dwaj mużej — jena żona.) Tónle wěscźe żadny podawk je ßo w Mnichowje stał. Jena żona bě ßo saßo woženika, kotrejež prěnjeho muża bě ßudnistwo po jeho dołhej njepschitomnosćźi sa shubjeneho a morweho spósnało. Krótko po wobsamknjenju druheho mandźelstwa pak ßo morwy prajeny muż k ßwojej mandźelskej wróćźi.

* (Semja ßo rosrasy.) Tak jedyn njesboże wěschcźazy profet pschipowjeda. A schtó dha je tón żadławz, kotryž chże semju do kruchow rosbićź? Nichtó druhi, dyžli dymojty komet. 13. novembra 1899 pjecźa jedyn komet do semje srasy a jej kónz sczini. Ale też tón króćź njebudże tak slě; hižo husto je dyrbjała semja do kruchow hicź, a tola tu wona hischcźe dźenßa je. So wschak mjenowany dźeń do semje jedyn komet srasy, je też wjedrowěschcźeŕ Falb hižo prajił, a wón ma ſ tym prawo; pschetoż też astronomojo ßu wobliczźili, so ßo tajke sraženje stanje. Tutón kritiski cźaß budże rano mjes 3 a 6 hodźinami. Nadpadnik na semju je komet, kotryž ßo pschezo sa 33 lět ras k semi wróćźi. Ale zyły podawk budże sa semju cźiscźe njestraschny, pschetoż komet je jara dymojte stworjenje, tak so sraženje sa naß dalscheje ważnosćźe njesměje, hacź hdyž ßnadź cźłowjek ſ porstom do pawczźiny storczźi. Wscho, schtoż wo sraženju kometa do nascheje semje pytnjemy, budże ßylne cźiscźenje hwěsdow, hwěsdźiczźki (Sternschnuppen) budża jako wohnjowy deschcź na semju padaćź. Tele hwěsdźiczźki, meteory rěkaze, ßnadź do semje dźěru wuryja, abo nějaku staru bróżeń sapala abo ßnadź też jeneho cźłowjeka saraża, schtoż ßo pak, dokelź ßo po statistiskim wobliczźenju ßnadź sa 100 lět ras jedyn cźłowjek ſ padazym meteorom sarasy, najskerje njestanje. Duż nichtó żaneje pschiczźiny nima, ßo bojećź.

Po dotalnych nawjedźenjach njeje sraženje kometa do semje tutej schkódne, tola na wopak komet ſ tym schkodu cźerpi. Komet ßo mjenujzy roszychnuje a mnohe jeho dźěle jako meteory na semju spadaja. 15. januara 1846 je ßebi ßamo tak mjenowany Bielowy komet ſ naschej semju hłowu rosbił, kaž ßu to na Königsbergskej hwěsdarni wobkedźbowali. Dźeń prjedy běchu jón hischcźe jednory komet widźeli, 15. januara mějesche wón spodźiwny napohlad, jako byschtaj to dwaj kometaj bykoj. Semja bě komet wot jeho hłowy hacź do wopusche do dweju dźělow dźěliła. 27. novembra 1872 semja ßamo ßrjedź psches tu jenu hłowu tehole kometa dźěsche, pschi cźimž ßo kraßne cźiscźenje hwěsdow sta, tak so ßo sdasche, so zyłe njebjo w płomjenjach steji. Tsinacźe lět posdźischo tónßamy komet saßo do semje saloži, a kraßne njebjeske sjewjenje ßo wospjetowasche.

* Najstarschi muż w Europje je ßo 28. septembra we Waizenje we Wuheŕskej pohrjebał. Wón rěka Deffbergy a bě 141 lět stary, hdyž wumrje. Hacź do ßwojeho 90. lěta je wón jako wojak ßłużił. Hacź do poßlednjeho dnja wón cźiły a cźerstwy dźěłasche.

* We Wulkim Hajnje ßu pokładnika tamnischeho wulkeho konsumskeho towaŕstwa sajeli, dokelź na njeho tukaja, so je khětro wulku sumu pschekschiwił.

* (Po 23 lětach wobhnadźeny.) 7. měrza 1875 bu tehdy 24 lět stary kowaŕ August Picard ſ Reinshagen-Guldenwertha wot Elberfeldskeho pschißażneho ßuda k ßmjercźi wotßudźeny, dokelź běsche jeneho tamnischeho wobydlerja po nětkajkej swadźe satšělił. Khěžor Wylem I. pschemění ßmjertne khostanje na prószwu statneho rěcźnika do jastwa na cźaß żiwjenja. Pschi wóndańschim wopyteze khěžora w Remscheidźe prózowasche ßo nětk wjelesamożita wożoba pola khěžora wo wobhnadźenje saßudźeneho. A nětko je khěžor tuteho 23 lět dołho khostaneho muża dla jeho dobreho sadźerżenja w khostarni zyle wobhnadźił a tak jeho 81 lět starej macźeri jeje roskateho ßyna saßo dał.

* W Mostrowje je tele dny jena 17lětna holza, kotraž bě žo pscheßylnje schnórowała, teho dla na drósy panyka a we womorje leżo wostała. Jeje wobliczo a schija běschtej módrej pobežanej, s huby jej něschto kreje bežesche a jeje dychanje žo žmjertnemu kropjenju runasche. Hdyž běchu drastu a schtakt swotpinali, wona po něczim saßo wědomnja nabu. Njebudźische-li pomoz s czaßom pschischła, budźische s mkodym žiwjenjom nimo byko.

* (Pschi kwaßnej hosczinje žo sadußyk.) 2. oktobra žo ratař Ludwig Ciefielski pschi kwaßu wójnarja Sswitalskeho na Ostrowskim knjezim dworje wobdźěli. Pschi tejle składnosczi wón mjaßo pożerasche, jo njeroskußawschi. To běsche sa njeho s njesbožom; pschetož na dobo jemu kruch mjaßo w schije tczazy wosta. Wschě pospyty, mjaßo wotstronicz, běchu bjes wuspěcha. Sa khwilu Ciefielski we wulkich bolosczach wudycha.

* (Bědźenje s bykom.) W Deuilu pola Parisa žu wulki zyrkus natwarili, so bychu w nim wojowanje s bykami wotměwali. Tele dny je žo prěnje tajke wojowanje wotbywało, pschi kotrymž do byka tak dołho kałachu a schkarachu, hacž žo rosczerczi a žo do pscheschćěharjow da. Byk pak, město so by žo na czwilowarjow walił, wobkoženje podtorhnywschi do pschihladowarjow skoczi. Satraschne stróżele wschitkich sajachu. S njeßměrnej czischczeńzu satraschenych, běhazych a kschiczazych ludźi žo dno jeneje galerije skama. Wuskoczny ale dobrocziwy byk žwojej rohaj njewuźiwasche a nochżyshe žo tež nad skymi człowjekami wjeczicz, ale hladasche, so by skoku s zyrkusa pschischoł. Won tež bórsy wukhód namaka a jeneho strażowazeho żandarma podtorże, jeho njewobschkodźiwschi, rostorże płachty, zyrkusowe městno wobdawaze, a potom do jeneje winizy saběża, hdyž žebi winowe kicze derje žkodźecz dasche. Żandarmojo sa wbohim skoczeczom pschiběżachu a do njeho s najmjeńscha dwazyczi kulkow tšélichu, doniž žo na semju njewali. Skónczńje do byka hischcze kałarjo tak dołho s lebijemi kałachu, doniž wobżaromne skoczo morwe njebě. W czischczeńzy běchu žo tšjo mużojo a pjecz żonow straschnje wobschkodźili. — Knjezerstwo je sa pschichod njeczłowske a njekschescźijanske wojowanje s bykami sakasało.

* Samożenje w spódnjej žukni khowała je wudowa M. w Barlinje, kotraž žo s darami žwojich dźěczi a s jałmożinu żiwjesche. Wona lěto wot lěta w tej žamej wjetkhej drascze khodźesche, na mjersanje žwojich pschiwusnych, kotsiž bychu jej rad drastu darili, hdy by žo jenoż stara żona pohnucz dała, wotnoschene łapy s lěpschej drastu saměnicz. Duż žo skónczńje sręczachu, jej s lescżu staru drastu wsacz. Jejna dźowka jej, hdyž spasche, wotnoschene žuknje prjecz wsa a je spali. Jejna macz to shoniwschi chżysche sadwělowacz. Hakle po něczim jejni wustróżeni žwójbni shonichu, so žu w spódnjej žukni 14 stohriwnowskich, 2 dwazyczihriwnowskich a jena pjecz-hriwnowska papjera sąschite byke. Spalene papjerjane pjenjesy bě stara żona sa wjele lět wulutowała a žo paduchow bojo do žwojeje žuknje sąschika.

* (Żiwjenje sa klobuk.) Schescźatsizyczilětny Josef Priboniz s Höfleina nad Donajom njedawno s Wina domoj jědźesche. Hdyž žo s woknom won sthili, jemu wětsik klobuk wottorhny. Rucże žo rosžudźiwschi, wón sa nim skoczi, pschi czimž žo po naßypje dele kuli a delka khwilu pohkuscheny leżo wosta. Hdyž bě žo saßo shrabał, žo po naßypje horje sdrapawschi žwój klobuk namaka. W tym wokomiku, hdyž sa nim pschimny, so by žebi jón sběhnył, pschijědże s Tullna spěschny czah, kiž jeho shrabny a něhdże 120 metrow žobu wleczesche. Někotre żony, kiž pod horu na to njesboże pschihladowachu, wołachu na pomoz, a jedyn żelesnizar běżesche sa czahom, a něhdże 50 krocżelow wot wothladarskeje khěżki snjesboženeho namaka, zyle rosjědźeneho, s khowu na niczo wjazy podobnej.

* (Sajědojczenje krwje.) W Lausigku žebi psched tydźenjom jedyn pjekarski mischtr schpak drjewa do pjasce lěweje ruki sakło. Hacž runje schpak hnydom wucżežechu, dłóń a ruka sa někotre dny saczékaschtej a njedźiwajzy lékarskeje pomozy muż s wulkimi bolosczemi na sajědojczenje krwje wumrje.

* (Wulki wětr w Ruskej.) W nozy 8. okt. je wětr na Mikławschowej żelesnizy wjele schkody naczinił. Wjele telefonowych a telegrafowych żerdźow je žo powaliło, kotrež wobkhadej po żelesnizy sadźewachu. Pola Moskwy je žo wjele žněha naschło, kotryž kohcz wyßoko semju pschikrywasche.

* (Dźěczi žo spalikej.) W Oberhofenje starschej žwoje tši dźěczi, wot 1/4 hacž 4 lěta stare, žame doma wostajiwschi na polo wundźeschtaj. Mjes tym so najmłódschej w kóżku leżeschtaj, schtyrilětny hólczk pakczik schwabliczkow namaka, s kotrymiž hrajkajo wón kożo sapali. Hdyž žo starschej domoj wróczischtaj, dwě swuhlenej czélzy namakaschtaj.

* Wa żałożnym mordarstwje s provinzy Genua pißaja: W Montebruno žo Kolon Garbarino se žwojim wujom, nanowym bratrom, kiž w jeho žußodstwje bydlesche, do swady nětkajkeje mjesy dla da. W tutej wótrej swadże pscherasy wón žwojemu wujej se žekeru nop, wotrubny jeho żonje s jenym rasom hłowu wot czéła, sarasy potom jeje dźowzy Theresu a Marju, woběmaj nop rosrasywschi, srani jeju žotisje Giulizu a Klementinu, a s revolwrom jeju bratrow Antonija a Agostina czężko srani. Pschi swadże jednasche žo jenoż wo tši liry (3 nórty). Mordař je czeknył.

* (Sliwki.) Se sliwkami je žo sańdźeny tydźeń w žrjedźnej Italskej wjele njesboża naczinilo. Wjele ludźi je žo tepiło.

* W Japanskej je žobotu satraschny wichor sakhadźał, kotryž je pola wupuscźił a twarjenja spowalał. Jedyn żelesniski czah je žo s mosta do rěki dele swěł. Schěscź wožobow je žo moriło, mnosy žu žo wobschkodźili.

Wußudźenja.

Khostanska komora. 44lětneho skakarja Boraschku s Jězowa, hižo wospjet khostaneho, njekasanstwa dla k jastwu na dwě lěcze saßudźichu a jemu czežne prawa na pjecź lět wotrjeknychu.

Dźěłaczeř Bjedrich August Hämsch s Czornjowa bě dźěłaczerjej Ernstej Schmidtej, s kotrymž hromadże tu na różowej haßy bydlesche, se samknjeneho koffra, jón s zusym kluczom wocżiniwschi, 33 hriwnow kranył. Na to bě žo pakostnik, kostanja žo bojo, s Budyschina shubił. Shoniwschi, so žu sa nim kojeński list wudali, žo wón w Kielu žam žudnistwu staji. 22lětneho, hižo tši krócź pakosczenja dla khostaneho, k jastwu na jene lěto dźewjecź měßazow a k shubjenju czežnych prawow na pjecź lět saßudźichu.

60lětny czeladnik Jan Hoffmann s Khołma pola Niskeje, hižo 12 krócź khostany, kotrehoż běchu hakle lětża 3. auguśta s khostarnje puschczili, bě 17. auguśta wjeczor se sahrodneho płota Czornakez hosczenza w Delnjej Kinje dwaj měchaj, jene rubischczo a jenu czerpawu, wutoru 19. auguśta s Porschiskeho pohrjebnischcza s jeneho rowa dwaj hornzaj a wjeczor tón žamy dźeń s Porschiskeje farskeje sahrody 15 zyblow, se schulskeje sahrody górki a 20. auguśta w nozy żiwnosczerjej Ssymanej w Porschizach s wotewrjeneje kólnje hußyzu krany, kotruż sady jeneje bróżnje sarěsa a wuskoba. W kerkach na Krakeczanskich horach žebi ju wón wopjecże a sjě. Wospjetneho paduchstwa dla njepołěpschomneho paducha k khostarni na 2 lěcze 6 městazow a dwě njedźeli a k shubjenju czežnych prawow na pjecź lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Sskużobna dźowka Marja Gudźiz s Kóskow bě lětża 1. auguśta, hdyž bě skradźu žwoju skużbu w Bórku wopuschczika, skużobnej dźowzy Polanez plyschowy pjesl kranyła. Gudźiz, kotraž je hižo dwanacże krócź khostana, ma sa to 1 lěto 3 měßazy khostarnje wotpokucźicz. Pódla teho czežne prawa na tši lěta shubi a žo pod polizajsku nadkedźbu staji.

Hudanczźy.

47.	48.
Schtyrjo bratsikojo dźěchu;	Bar we lěßu pschebywa,
Jedyn s nich bě najwjetschi,	S wjelkami žo druhdy pjerje,
Tšjo czi drusy mjeńschi běchu;	Koji k żratwje swěrjata,
Wschitzy dźěchu do rěki;	Rady płast też mjedu żerje.
A kiž tón najwjetschi bě,	Kotry bar pak do hele
Hłójczku prěni mokru mě.	Koji dusche człowjeske?

Wuhudanczźy s poßlednjeho czisła:
45. Sskónczny czaßnik. 46. Żelesniza.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcze 1899 dotal nahromadźiło: 5744 hr. 41 np.

Dale žu sa njón darili:

W „Katholskim Póßle“ czisło 40. lěta 1899 hižo kwitowane:

Delanska patentna komisija 1 hr. 15 np. M. W. Z. K. 50 np. J. W. Z. R. 20 np. Hańża 25 np. Sswobodne Sjednoczeństwo katholskich wuczerjow žerbskeje Łužizy 3 hr. 60 np. = . 5 = 70 =

Hromadże: 5750 hr. 11 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macżizy Serbskeje“.

(Dalchi sapiß darow žo posdźischo wocżischczi.)

K poßwjeczenju noweje zyrkwje w Khwaczizach

na dnju 16. winowza 1899

podał Gusta Hataß w Hornim Wujesdże.

Najważnischi dżeń a najwjetschi,
O wożada Khwaczičanska,
Kiž dżenża ßo wot tebje ßwjeczi,
Pßches Boha wam dobroty da.
Schtož twoji tu wótzojo ßebi
Ssu nëhdy mëcz požadali,
To dżenß je ßo stako nëtk tebi,
Hdżež jich próch pod trawnikom spi.
Hlaj, ßwjatniza nowa tu steji,
Kiž dostanje poßwjeczenje,
We rjenischej pyschi hacz w meji
Ma rózowa jahroda hdże.
Duž wopomnicze, wożadni stawy,
Schtož činik Bóh nad wami je,
Tón poklad njej' woprawdże maky,
Kiž wam tu Bóh wudżëluje.
Sbytk sboża, kiž člowjestwu wostak
Wot shubjenoh' Edena je,
Je wam ßo s tej ßwjatnizu dostak.
Do kotrej'ž nuts sastupicze.
Tu rjany je Zoar a statok
Sa duchowne wokschewjenje,
Po prózy dnjach ßabatny ßwjatok
Nëtk na waß tu wočzakuje.
Wam Khwaczanskej wożady stawy
Dżenß' nowy czaß saßwitak je,
To wjeßele njem'že byczi make,
Kiž dżenża wy wobßeżicze,
Hdyž prjedy tak daloke pucze
Do ßwjatnizow pucżowaschcze
A wot nëtk tu w blischtoßczi rucze
Sswój kemschikhód dokonjecze.
Prjed' wożadny swony wy rëdko
Wot daloka ßlyscheli sceze,
Se ßwjatnizy nowej' wot nëtko
Sskacz budu k wam postrowjenje,
Wam ßamo nuts do domow sdżëlicz
Tu s bliskeje wyßokoscze,
Kak móhli wy wot nëtk ßo dżëlicz
Wot teho, schtož hotowe je.
Hdyž wjazore pucżniki steja
Ssrjedż wożady wobschërneje,
Kiž temu tón prawy pucz pscheja,
Po kotrymż hicz k pschichodej chze,
Nam jedyn pak sdżëli ßo zyli
Pucz pytacz, kiž k njebjeßam dże,
To zyrkwina weża nam sdżëli,
To jejne je wosnamjenje.

S njej' budżeja swony waß wołacz:
Ssem pójcze, wscho hotowe je,
Sso na czaß tu psched ßwëtom skhowacz
Njech myßl wam na njebjeske dże,
Tu budżeja k wëczˇnosczi wrota
Wot nasdala wosnamjene,
A mësto wot czisteho slota,
Kiž nasch Bóh ßam natwarik je.
Hdyž khwalobne khërluschе Bohu
Tu byrgle b'du sanoschowacz,
Dha chzyli wy k Bożemu ßkowu
Sso w ßwjatnizy shromadżowacz.
Njebudżcze wjaz' smyßleni w ßwëcze,
Hdżež Bóh ßwoje bydlenja ma.
A w semskeho Ziona hëcze
Sso człowjekam namakacz da.
Nam, Knjeże, sdżerž twoje tu ßkowo!
To klëtki je wosnamjenje.
Njech niz, abo budże tracz dolho,
So ßameho widżimy Cże.
Daj, so bychmy czinerjo byli,
A niz jeno poßkucharjo
Toh' ßkowa, a natwaricz chzyli
Tež sa Boże kralestwo ßo.
A ßwjaty tu woltar k wam rëczi
Wot Taborskoh' pschekraßnjenja,
Hdżež njebjesku kraßnoscz na ßwëcze
Tjom pósßkam Bóh wohladacz da,
Kiž nikoh', hacz Jesuża ßamoh',
Hdyž nimo bë, njewidżachu,
Duž luboscz k jich Knjesej tam samó,
So na njeho shladowachu.
Ach so tež, kiž na tutym mëscze
Na woltar ßo poklakuja,
Njech wschitzy we duchu wschak wëscze
Na Jesuża pohladuja.
Schtóż jemu tak wutrobu ßwjeczi,
So na ßwëtne njespomina,
Bóh tajkeho wopor sa wjetschi
A spodobny ßebi byczi da.
Duž khwalbu, dżak, s cześczu my damy,
Czi Trojiza ßwjata, na dnju,
A su tebje spowotamkamy
Nëtk nowu dżenß' ßwjatnizu tu.
O ßwjaty, trojeniczki Bożo,
Kiž ty tón najprënischi ßy,
So mëli w njej psches Tebje sbożo,
Dżi do njeje prjedy naß Ty!

Ty Twojeho kralestwa płodow
Nam człowjekam wužiwacz dasch,
Hacz runjez dosez kraßnischich hrodow
We njebjeskim Zionje masch,
Bydl ßrjedża tež tuteho doma,
Kiž po tebi mjenujemy,
Kaž hižo Ty dotal nam spomha,
So derje jón natwarichmy.
Ssej swërimy rëczecz tu s tobu,
Kiž semje próch hinity ßmy,
A na drósy żiwych sa ßobu
Po stawach ßo wotmënjamy.
Sskyschi, hdyž ßo tu modlimy k tebi,
Hdyž sboża dny wužiwamy,
A hdyž my we styknoscżach ßebi
Tu pomozy wuproschamy.
Sskyschi, Bożo, spomń na prënische ßluby,
Kiž s Wótzami wobsamknył ßy,
A kiž my sa namrëwstwo lube
Najważnische wobkhowamy,
Kaž husto na njedżelskim ranju
Naß swony b'du pscheproschowacz,
Nad Wótzami we ßmjertnym spanju
Po rowach hłóß pschenoschowacz.
Hdyž kschczene tež dżeczatka budu
Pschi dupje we ßwjatnizy tu,
Njech wotrostu we twojim ludu
Sa gmejnu Czi wuswolenu,
Hdyž k Twojemu ßwjatemu blidu
Tu budżemy pschikhadżowacz,
Chzył nasche wschë hrechi a hidu
Prjecz se wschitkich wutrobow wsacz.
Hdyž budża njeshinitu ßwëru
Ssej ßlubjeni pschißahacz jow
A Tebje ßej żadacz psches wëru,
Tych żohnuj psches żiwjenja dok,
Hdyž budżeja k Tebi tu wołacz
Sso sprózni a wobczeżeni
A na Tebje powoczakowacz,
Dha po nich Ty horje ßo wsmi.
A budu-li ßylny tu ronicz
Tež ßyroty, wudowy hdy,
Dha daj Twoju pomoz jim shonicz,
Kiž ßam jich troscht s nadżiju ßy.
Hdyž naschi najlubschi a drosy
Tu se ßmjercżu woteńdu nam,
Chzył, Bożo, na rowowym brjosy
Tych srudżenych troschtowacz ßam.

Wschëch prëdarjow na Twojim ßkowi,
Kiž smëju w tej ßwjatnizy rëcz,
Chzył Bożo pyche wschitkón czaß dolhi
Pschez' pod ßwojim schkitanjom mëcz.
Jich žałbuj ßam pyches Twojoh' ducha
S tym do Twojej' ßłużby jich staj
A pyches nich do Twojeho wucha
Pschincz prósstwam wschëch wożadnych daj.
Prjódkstejerjo zyrkwini steja
Njech zyrkwi prjódk bjes poroka,
Sso prózuja wo to, ßej pscheja,
Schtož hajicz czesez zyrkwinu ma,
So pschi czeßnych ßlubjenych była
Czesez s klëtki saß' mjenowana,
Tak czeßneje młodżiny ßyła
By w wożadze pschibywała.
A ty luba wożada nowa,
O wożada Khwaczičanska,
Sdżerż, pschepodaj Knjesowe ßkowa
Wot naroda do naroda.
Hdyž njewëra roscze nëtk w ßwëczi,
Stej twjerdże a njebojasna,
Wschak' twaricz tež pyches twoje dżëczi
Ma zyrkej ßo wojowarska.
Hdyž w zyrkwinym sbożu wy tudy
Sso budżecze sradowacz ßmëcz,
Tež sa wbohe póhanske ludy
Tu sechzyli żelniwosez mëcz
A skutk mißionstwa tež ßwjaty
Tu podpjeracz s horliwoscżu,
So był tež Knjes Jesus tym snaty,
Kiž żiwi tam bjes njeho ßu.
Tak kżëj nëtk, o wożada, rjenje
Wschón czaß hacz do konza wschëch dnjow,
We ßwjateje Trojizy mjenje
Sso shromadżuj w ßwjatnizy jow.
Pyches modlitwu wobliczo Boże
We czischinje pytajcze tu,
Hdżež pscheprosscha kożdoh' to sboże
Na njebjesku skhadżowanku.
Pyches wëczˇnoscze, Bożo, a czaßy,
Kiž wëczny a njeßmjertny ßy,
Pyches mësto wschëch ßmjertnych du haßy,
Na kotrychż my khwilczičku ßmy,
Hdżež wotßal ßo minjemy rucze,
Sso wot ßwëta sabydżemy,
Ty wostanjesch stejo pak krucze
Pyches wëczˇnoscz, czaß, lëta a dny,

Duž, Bożo, tu ßwjatnizu nowu
Wsmi do Twojoh' swarnowanja,
Daj prëdowacz Twojemu ßkowu
Sso we njej do tamneho dnja,
Hdżež s Hadama krwë po wschëm ßwëcze
Staw poßledni woteńdże tu,
Hdżež ßwjatnizu sa Boże dżëczi
Masch kraßnu a njesachodnu.

Póndżelu a wutoru, 16. a 17. oktobra 1899,

ßo pola podpißaneho kralowskeho hamtskeho ßudnistwa dla czisczenja stwow jenož najnusnische wëzy wobstaraja.

W Budyschinje, 3. oktobra 1899.

Kralowske hamtske ßudnistwo.

Hecht. Meister.

Drjewowa awkzija

na **Drobjanskim, Khróscżanskim** a **Minakalskim revërje.**

Schtwórtk 19. oktobra ma ßo

155 ßuschizowych khójnowych dołkich hromadow a
23 = schmrëkowych żerdżowych hromadow

sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacz.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 11 hodżin na Khróscżansko-Kamjenjanskim pucżu pschi Adolfskej hëcze.

W Minakale, 11. oktobra 1899.

Hrabinska s Einsiedelska inspekzija.

Kruwa s czeleczom je na pschedań w **Koßlowje** czißko 2.

Jara rjane, ßylne

proßata

Mischnjanskeje krajneje raßy ßu nëtko a tež posdżischo dostacz na **Ssemichowskim knjezim dworje.**

Kóżdu dżëlbu **rżanych wołlepow,** s zypami abo s maschinu młóczenych, dale **tuczne ßyno** a **bërny** kupuje **Pëtr Wacker** na wowczerskej dróży (Schäferstraße) czißko 13.



Kedżbu!

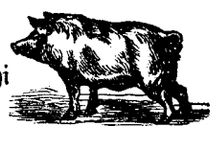

K pschedstejazej kermuschi rjane **howjaze, ßwinjaze a czelaze mjaßo,** każ tež wschelake drużiny **kołbaßy** po snatych tunich placżisnach porucza

Jan Fähla
we **Luschczu** pola Njeßwaczidła.

Hlowna shromadźišna
Hodźijšteje nalutowarńje a wupožčerńje

budźe žo **njedźelu 15. oktobra** popołdnju w 5 hodźinach w Mrózej reštawraziji wotbywacź. Nusneho wuradźenja dla žo žobuštawy naležnje prošcha, so bychu žo ſ prawje wulkej ličbu na nju ſeſchli.

Pšchedžydstwo.

Hejtmanow, wotročkow, pohončow, žrěnkow, tšečakow, wolazych, hródźne džowki, hospoſy, jſtwinſke holzy a džěłaćerſke žwójby pyta pšchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na žukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

K 1. oktobrej žo młoda **žłužobna holza** pyta na ſwonkownej lawſkej haßy 10 delka.

Na knježi dwór we **Luſchczu** pola Njeßwačidła žo k nowemu lětu wuſtojny, dowěrny, woženjeny abo njewoženjeny **ſtražnik** (wajchtar) a khmany tšečí rólny pohonc̀ pytataj.

Małe dźěćźo porjad lubowazeje maćerje do wothladanja wosmje **Lehmannowa** w Hlinje čišło 42 pola Hucźiny.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 15. win. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje, k kotremuž je přednošk přilubjeny. Započatk w 4 hodź. Bohateho wopyta so nadźija

předsydstwo.

Liebš, žudniſki aktuar ſw. žł. w **Budyſchinje** w Gambrinje po 2 ſkhodomaj.

Pišanſke džěła wſcheje družiny. Wukasanja atd.

Ssym Sserb! Ssym Sserb!

Tunje płaćišny.

Do Měrkowa!

Jutſje njedźelu 15. okt. **reje**, kaž tež **khojej** a žamopječeny **tykanz**. Pſchečelnje pſcheproſchuje

Gustav Wowčeŕ.

Do Wulkeje Dubrawy!

W Hajnzej hoſćenzu budźa jutſje njedźelu Khwačańſku kermuſchu **kermuſchne reje** ſ zykej kapaku Adolfkeje hěty.

14=—15,000 hr. na prěnju, a 6=—7000 hriwnow na druhu wěſtu hypotheku žo hnydom pyta. Poſkičenja chzyke žo bórſy wudawarni „Sserb. Nowin“ póßłacź.

Circus E. Blumenfeld wud.

W Budyſchinje na žitnych wikach.

Pjatk, žobotu, njedźelu a pónđźelu wulke pšchedſtajenja.
Ssobotu a njedźelu budźa tež popołdnju w 4 hodźinach **pšchedſtajenja.**
Mjes druhim žo hromadźe **60 dreßěrowanych koni** pšchedſtaji.

S počeſćowanjom

bratraj Blumenfeldaj.

Pohončam, wolazym, domjazym a hródźnym džowkam a tajkim ſa žwini, džěłaćerſkim žwójbam, hoſpoſam žo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra žłužba darmo wukaſa w **Kluſchu** čo. 53a.

Božemje a wutrobny džak

prajimy knjeſej duchownemu **Sarjenkej** ſa jeho wutrobuhnujaze wotßalne přědowanje, nam ſańdźenu njedźelu džeržane, woßebje ſa wſchu prózu a žohnowanja polne džěło, ſ kotrymž je w Michalſkej woßadźe žwěru ſkutkował.

Hłuboko ſrudźeni wobžarujemy, ſo naš knjes Sarjenk, kotryž je žebi ſa čaß žwojeho ſaſtojnſkeho ſkutkowanja wutrobu wſchěch dobył, wopuſchči. Bóh chzył jemu w jeho nowym ſaſtojnſtwje ſtrowoſć, čiłoſć, ſboże a hnadu ſpožčić.

Sserbſzy kemſcherjo Michalſkeje woßady.

Najlěpſche nowe

połnojerje

po 5, 6, 8, 9 a 10 np.,

palenz

po wſchěch płaćišnach tunjo,

petrolej, amerikanſki

punt po 12 np.

porucža

Ernst Lehmann,
prjedy **Carl Pötschke,**
na rózku žerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ žu doſtacź:

žerbſke kmótſaze liſty
w kaſchčikach.

W **Měrkowje** je wot noweho lěta rjane **wobydlenje** porjadnymaj čłowjekomaj na pšchenajeće. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje na Mužakowſkej dróſy čišło 9 po 1 ſkhodźe pola póſtſkeho pomoźnika Bocka.

Sſkužobna **holza** žo do farſkeho doma, hdźež džěći njejßu, do Němczow k 1. jan. pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. „Sserb. Now.“

Dobre džowki do tudomnych a Draždźanſkich ſtron, wotročka, rólnych pohončow, žrěnkow, wolazych, džěłaćerſke žwójby, žłužobne holzy do lohkeje žłužby pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Wutrobny džak

wyßokodoſtojnemu a wjelečeſćenemu knjeſej ſararjej **Sſykori** w Minakale ſa jeho rjane a hnujaze přědowanje, kotrež je nam ſańdźenu njedźelu w **Scheblez domje** w Měrkowje poßledni krócź džeržał a ſ kotrymž je žo ſ nami roſžohnował. Wón je žebi wulku ſaßłužbu ſa tak wjele lět ſ tym ſaßłužił, ſo je nam tu dobrowólnje telko Božich žłužbow džeržał a Boże wotkaſanje wudźělował, pſchi čimž žo njeje ženje hroſneho wjedra ſtrachował. Wón je ſtarym braſchniwym ludźom wulku dobrotu ſ tym pſchihotował.

Bóh luby Knjes ſaplacź jemu jeho prózu wjele krócź, tudy ſ čaßnymi a junu ſ wěčnymi njebjeſkimi kublami.

Mnoſy wopytowarjo Božich žłužbow.

K pjeczadwazyczi lětnemu mandźelſkemu jubilejej

Jana Bartha,
tyſcherſkeho miſchtra w Brěſyni pola Hucźiny a jeho mandźelſkeje
Marje, rodź. **Mihanez**
ſ Komorowa, 18. oktobra 1899.

Hłóž: Wostań duſcha ſćerpliwa atd.

Kóžde čłowjeſke žiwjenje
Ma tu wěſte wotdźělenja,
A ſchtóž na to kedźbuje,
Temu wſchelke dopomnjenja
Wuwoſtawacź njebudu,
Hdyž wón pſchińdźe k roſpuću.

Tak, wój lubaj ſtarſchej, nět'
Na čaß wróčo ſhladujetaj.
Hdyž pſched hižo wjele lět
Mandźelſki ſwjaſk wobſamknyſchtaj,
Nětk' žo Wamaj pſchibliži
Hižo žwjedźeń jubjelſki.

Waj' pućź pſchezo różowy
W tutym čaßu byk drje njeje,
Kſchiž a dołhe khoroſće
Čžiſchčachu tež Waju dele.
Tola Boža dobrota
Je tež wſchědnje ſ Wamaj ſchła.

Boža hnada nad Wamaj
Sjewiła žo wſchitke lěta.
Džowka a tež žynaj dwaj
Jubilej nětk' žobu žwjećźa;
Bratr a wſchitzy pſchečeljo
Wjeßela nětk' ſ Wamaj žo.

Wěra, luboſćź nadźija,
Kotraž kſchešćijana pyſchi,
Njech Waj' dale pſchewodźa,
Pſchezo tudy na tym žwěćźi,
Hdźež žu tute kwětki tſi,
Tam je ſboże we domi.

S Wamaj Bohu džakujmy
Sſo džeńža ſa tajku hnadu,
A žej dale wuproſchmy
Sa Waj' pſchichod jeho radu,
So byſchtaj, hdyž pſchińdźe čaß,
Sswjećiću móhłaj ſłoty kwaß.

Prajtaj: Jeſu prjedy dźi,
Njedaj tež žo namaj komdźicź,
Njedaj tudy na ſemi
Čaßa hnadneho nam ſkomdźicź,
Ale wjedź tež junu naß,
Na tón wěčny ſbóžny kwaß.

F., g. p. **Waju džěćzi.**

(K temu čišku jena pſchiloha.)

Pschiłoha k czišłu 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. oktobra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

9 oktobra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	64—67
awstriske	36—39	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—35	61—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—32	57—60
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—31	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	28—29	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	58—60
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpscże wot zyza	46—48	70—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhišenjow w starobje hacž do 1¼ lěta	41—43	52—54
2. mjaßne	39—40	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	36—39	47—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3128 měchow.	W Budyschinje 7. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	7	94	8	6	7	65	8	9
" žołta (50 kilogr.)	7	65	7	94	7	41	7	82
Rožka (50 kilogr.)	7	88	8	28	7	50	7	75
Jeczmjeń (50 kilogr.)	6	43	6	79	6	40	7	50
Wowß (50 kilogr.)	6	40	6	70	6	—	6	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły (50 kilogr.)	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	14	—	15	—
Běrny (50 kilogr.)	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 906 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Rżane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenczny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: **kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacž 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 60 np. hacž 13 hr. 24 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np.**

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacž 7 hr 83 np., rožka wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 13. oktobra: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 20. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin stud. theol. Wicżežk ſ Pschischez ßerbske a w 10 hodž. němske předowanje.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Ernst August Hejna, pohonc w Bórku, ſ Marju Madlenu Bobakez tam. — Emil Hermann Ernst, podwyschk tu, ſ Wyleminu Marju Zyżez ſ Małeho Wjelkowa. — Gustav Kurt Rosel, pschistajeŕ na Židowje ſ Hańžu Metu Fridu Götzez tam. — Ernst Hermann Sachsa, želesniski wothladar w Scżijezach, ſ Madlenu Hofmannez ſ Małeho Wjelkowa.

W **katholskej zyrkwi:** Mikławsch Schuster, ſ Marju Hilżbjetu Moniku rodž. Welßez. — Max Richard König, serżant, ſ Marthu rodž. Spittankez. — Ernst Jurij Nowotny, pjekaŕski mischtr, ſ Minnu rodž. Müllerez w Habrachcżizach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Richard Emil, Khorle Ernsta Pětscha, dżełaczerja na Židowje, ß. — Kurt Erich, Gustava Kurta Rosela, pschistajerja na Židowje, ß. — Gertrud, Jurja Hermanna Brühla, drainer. mischtra na Židowje, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Michał, Gustava Becka, domownika, ß. — Pawoł, Josefa Sannera, dżełaczerja, ß. — Rudolf Jurij, Jana Bjedricha Oty Lukascha, rěsniskeho mischtra na Židowje, ß.

Zemrjeći:

Dżeń 5. oktobra: Michał Nowak, dżełaczeŕ w Nadžanezach, 61 l. 11 m. 25 d. — Hana Meta, njemandž. dž. w Dżěžnikezach, 2 l. 10 m. 6 d. — 6. Franz Josef August Stiller, schewz a gmejnski strażnik na Židowje, 50 l. 25 d. — 8. Johana Kralez, njebo Jana Janaka, dżełaczerja w Dobroschezach, sawost. wudowa w Delnjej Kinje, 79 l. 24 d. — Hana Lena, njemandž. dž. na Židowje, 4 m. 24 d. — 11. Bjedrich Wylem Taffel, wobydleŕ a krawz na Židowje, 70 l. 5 m. 5 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

20. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje pomozny duchowny Rychtaŕ rano ½8 hodžin ßerbsku spowjedž, farar Mrosak ½9 hodžin ßerbske a ¼11 hodžin němske předowanje.

Pschenżu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczišnu ſa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pschenczną muku,** kaž tež **rżanu muku, majßowy schrót, czornu muku, pizny gris, rżane a pschenczne wotruby** po tunich płaczišnach poručamoj. **Tež pschenczną muku ſa pschenżu a rżanu muku ſa rožku, ſaměnjamoj.**

Heinke & syn

w hamorskim mlynje w Budyschinje.

Tunje kwaßne a składnostne dary.

Khošejowe servižy ſa 2 woßobje, pißane molowane, po 2 mk. 35 np., 2 mk. 50 np., 3 mk. atd.,

khošejowe servižy ſa 6 woßobow, pißane molowane, jenož po 2 mk. 90 np., rjenje wudebjene po 3 mk. 60 np., 3 mk. 90 np., 4 mk. 50 np.,

khošejowe servižy ſa 12 woßobow, rjenje wudebjene, hižo po 5 mk. 90 np.,

ßłónki a mucżnizy, běłe a molowane, wurjadnje tunjo,

blidowe servižy ſa 6 a 12 woßobow,

myjne garnitury, kraßne nowoscże,

kaž tež wscho ßo **trjebaze ßudobje,** běłe a pißane, **schklě, talerje, schalki, kuchinske wězy** po najtunischich płaczišnach poručа

Rudolf Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na ßerbskej haßy 16 — na ſadnjej bohatej haßy 9.

Maschinski wolij

poručataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Jara dobry

zokrowy syrup punt po 16 np.,

mjedowy syrup punt po 25 np.

poručа

H. Kunack nasl.

na bohatej haßy.

Dalokoręczak čo. 170.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich družinach poručataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Drainowe roły

wschelakeje wulkoscże ſ Binnertez fabriki w Halschtrowje ma po fabrikskich płaczišnach na składže

H. Dietrich w Lětonju.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Sachsowy žiwjazy kakao

płaczi jenož 1/4 punta 35 np. pola

Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Koprowy vitriol

(mjedźanu serjawosću)
zyły a tołczeny
k naczinjenju pschenży jara tunjo poruča

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak czißło 33.

Na swój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotterijskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża, **domowe zohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěborunym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Burgska wobuczowa fabrika

s parnym czěrjenjom,
skład w Budyschinje na bohatej haßy 4
w starym póscze.

Pschedawanje po twjerdych płaczisnach, na póduschi widomnych. Teho dla pschedroženje wusamknjene.

Najwjetschi wubjerk, najtuńsche płaczisny.
Wuporjedźenje spěschnje a tunjo.



Max Udich, krawski mischtr,

w Budyschinje na bohatej haßy 14

porucza sa nasymski a symski czaß s najnowschich tkaninow se ßedźenjom bjes poroka:

mużaze swjetschniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mużaze jupy hižo po 6 hriwn.,
mużaze wobleczenja a **kholowy**
po ßměschnje tunich płaczisnach,
dźěczaze jupy, mantle a **wobleczenja**
woßebje tunjo.

Najwjetschi skład tkaninow. Seschicze po měrje.
Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtunische płaczisny ßo rukuje.

Pohonjenje truczje sprawne. Dźěłarnja dołha we wulkim wubjerku.



Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus
na hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu.

Saloženje wobkhoda 1856. Mytowany jědnacze krócz.

Poruczam swój wulki skład **optiskich tworow** dobroczinemu wobkedźbowanju. **Bryle** po lěkarskim wukasanju swědomicze.

Dokelž ßo husto mylnje pscheměnjenja s H. Wylemom Scholtu, kotryž wonka s konjom a wosom jěsdźi, stauu, s tutym k wjedźenju dawam, so s nim žanych wobkhodnych swjaskow nimam a proschu na moje pschedmjeno kedźbowacz.

S počeścowanjom
Khorla Scholta, optikus.

Dźělbu sbytnych kruchow **běłych a pißanych poßleschejowych tkaninow, trjenjow blidowych rubow atd.,** kaž tež wschelake **połwołmjane a wołmjane tkaniny** sa ßuknje a pjesle, **barchent atd.,** kotrež nochzu dale wjesć, ßym na **wupschedawanje** stajił a poruczam je po wurjadnje tunich płaczisnach.

G. A. Ryseck

w Budyschinje na bohatej haßy 31.

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkosćach jenož s derje worzlowanymi nożemi hižo po 20 mk. se swojeho wulkeho składa poruča

Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach czißło 2.

Draftowa fabrika

Oty Preusa **na žitnej haßy 4**

poruča

najrjeńsche **haveloki, swjetschniki, jupy** a **wobleczenja** sa mużskich a dźěczi, kaž tež **žonjaze** a **holczaze żakety,** najnowsche po woprawdże ßměschnje tunich płaczisnach. Najlěpsche ßedźenje.

Khofejowy Sachſa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

ma tola najlěpſchi khofej.

Symſke

ſwjerſchniki, jupy (pſcheſapinaki), mantle, wobleczenja

ſa mužſkich a hólzow

ßměſchnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjentnej haßy 32.

Sswój wulki ſklad

hotowych **wobleczenjow, ſwjerſchnikow a jupow**

ſa mlodźenzow, ſchulerjow wyſchſchich ſchulow atd.

naležnje poručam.

Wubjerne ſzedźenje a ſeſchicze ſe ſolidnych tkaninow po ſpodźiwnje tunich placźiſnach.

Jedyn poſpyt k trajnemu kupowanju dowjedze!

Dźěczaze wobleczenja, mantle, jupy ſa kóždu ſtarobu wot najtunſcheho hacž do najwoßebniſcheho.

W Žitawje na žonjazej haßy czißło 1.

Ernſt Jenke.

W Budyſchinje ſ napſcheczа theatra.

K pſchemĕnjenju wobydlenja

poručam ßwój wulki ſklad

ſtolpowych ſchpihelow woprawnych a molowanych po 12 mk.,
ſofowych ſchpihelow we wſchĕch wulkoſczach hižo po 2 mk. 50 np.,
toilettowych ſchpihelow, jenož najlĕpſcheho dźĕła,
ſchpihelowych roſettow, gardinowych roſetow po 13, 18, 28 np. atd.,
gardinowych žerdźow, wobłukojtych a runych,
wobraſow a wobraſowych wobłukow wſcheje družiny

Rudolph Wilhelm

(mějeczel **Richard Wilhelm**)

na ßerbſtej haßy 16 —— na ſadnej bohatej haßy 9.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.

poručа **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich placźiſnach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa naſymu a ſymu poručam ßwój wulki ſklad

koſchlazeho barchenta barbunjepuſchczateje twory po jara tunich placźiſnach. Stary łohcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe ſeſchite mužaze koſchle ſ barchenta a wojerſkeje kopſchiwoweje tkaniny, ſaruczene barbunjepuſchczate, małokoßmikate a derje dźeržaze w 3 wſchelakich wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koſchle hacž do 1 lĕta po 40 np., wot 1 hacž do 3 lĕt po 45 np., wot 3 hacž do 5 lĕt po 55 np., wot 5 hacž do 7 lĕt po 60 np., wot 7 hacž do 9 lĕt po 65 np., wot 9 hacž do 11 lĕt po 75 np., wot 11 hacž do 13 lĕt po 80 np., wot 13 hacž do 15 lĕt po 90 np.

Holczaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku hacž do 1 lĕta 30 np., wot 1 hacž do 3 lĕt po 35 np., wot 3 hacž do 5 lĕt po 40 np., wot 5 hacž do 7 lĕt po 50 np., wot 7 hacž do 9 lĕt po 55 np., wot 9 hacž do 11 lĕt po 65 np., wot 11 hacž do 13 lĕt po 70 np., wot 13 hacž do 15 lĕt po 75 np., ſ paſkom 5 np. drózſche.

Wſchĕ wulkoſcze koſchlow ſ lĕpſcheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubiſchcza na hłowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

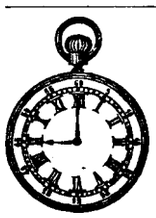

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poručа.

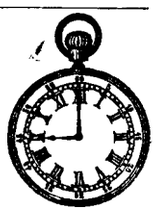

Hódna twora. Pilnje rukowanje. Tunje placźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕčzu **ßerbſki.**

Pschepoloženje kóžkarſtwa.

Cżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcżi a ſwojim cżeſcżenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ſo moja pſchedawarnja wot dżeńſnischeho dnja

na bohatej haſy cżiſło 5

ſ napſchecża ſtareho póſta namaka.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi ſa 21 lět ſpożcżene, ſo rjenje dżakuju, proſchu ſ dobom, ſo by ſo mi wone tež do mojeje noweje pſchedawarnje dodrocżiwje pſchenjeſło.

C. E. Rinke

pſchedawarnja klobukow, mèzow a pjelſcżowych tworow.

Najlěpſchi jědżny

lany wolij

ſ dwórſkeho młyna w Plawenje wot nětka ſtajny cżerſtwy porucża

A. E. Soba na Židowje.

Maſchinſki wolij

ſo płacżiſny hódno kupuje

w Germania-drogowni

dr. Roebera

ſ napſchecża winoweje kicże.

---

5 kanapejow a ſchpihele

najwjetſcheje a najmjeńſcheje drużiny ma zyle tunjo na pſchedań

Hermann Seikritt,

tyſcherſki miſchtr na ſadnej bohatej haſy 4.

Rěs

je ſaſo po wosach dostacż

we Lupjanſkim parnym rěſaku.

Żołdżow a kaſtanijow

kóżdu dżělbu po najwyſchſchich płacżiſnach kupuje

Moritz Lange w Njeſwacżidle.

16,000 hriwnow

ſo hnydom na prěnju hypotheku pyta; poſledńja kupna płacżiſna 36,000 hr., wopalna kaſſa 22,400 hriwnow.

12,000 hriwnow

ſo na prěnju hypotheku ſa kónz tuteho lěta pyta; kupna płacżiſna něhdże 26,000 hriwnow, wopalna kaſſa 17,800 hriwnow.

Dalſche je ſhonicż pola rěcżnika **Weſſera** w Budyſchinje.

Koſaze koże,

howjaſe a cżelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, każ tež wowcże koże a wowcżu wołmu kupuje po najwyſchſchich płacżiſnach

Heinrich Lange

pſchi żitnych wikach

pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

Kedżbu!

Kedżbu! **Kedżbu!**

Zyle tucżne **howjaſe mjaſo** punt po 50 np.,

połcż pſchi 5 puntach 70 np.,

kołbaſa punt po 60 np.

pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haſy cżiſło 4.

Žakety, khornarje, holcżaze mantle

ſo najlěpje a najtuńſcho kupuja pola

Richarda Gautzſcha

na bohatej haſy.

W pſchedawarni ſo ſerbſki rěcży.

Tołſty ſuſcheny połcż punt po 70 np., pſchi 5 puntach tuńſcho, tucżne **ſuſchene ſwinjaze mjaſo** punt po 65 np., **cżerſtwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbaſowy tuk** punt po 30 np. porucża

Otto Pětſchka

na żitnej haſy.

Sczinowe pleczenje

k wjećham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo

C. Schneider, twarſki miſchtr na walſkej dróſy 14.

Rjanu pſcheńcżnu muku

hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucża

Hrubjelcżanſki młyn.

Semſkoworjechowu muczku, lanu muczku, jecżmjenjowu pizu

najlěpſcheje hódnoſcże po tunich płacżiſnach porucża

Khorla Schuppan, żitowa pſchedawarnja

pſchi żitnych wikach.



Swinjazy wobżerny a kormjeńſki pólver,

kotryż wobżernoſcż wubudżuje a kormjenje połóża, porucża

Germania drogownja dr. Roebera

ſ napſchecża winoweje kicże.



Ssmolerjez knihiczíſchczérnja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

kuihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wnſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěcżach derje a tunjo cżiſchcżi.

S nakładom Macżizy Sserbſkeje ſu wuſchłe a we wudawarni „Sserbſkich Nowin“ na pſchedań:

Kſchiż a połmeſſaz abo **Turkojo pſched Winom w lěcże 1683.** 1883. Płacżiſna 40 np.

Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1885. Płacżiſna 40 np.

Nadpad pola Bukez. (1758.) S wobraſom. Druhi wudawk. 1888. Płacżiſna 30 np.

Jan Manja abo **Hdże ſtatok mój?** Powědańczko ſe ſerbſkich ſtawiſnow nowiſcheho cżaſa. 1889. Płacżiſna 40 np.

Bitwa pola Budyſchina. (1813.) 1891. Płacżiſna 50 np.

Nowe Trójniki. Sběrka powědańczkow. 1893. Płacżiſna 40 np.

Sabawki. 1896. Płacżiſna 40 np.

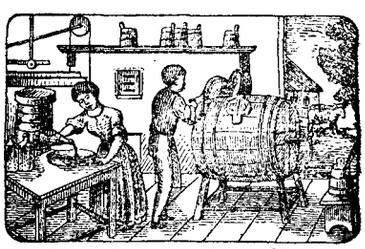

Sa jenu hodżinu

ſo najrjeńſcha, najſłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudżěła. Dostacż

w Germania-drogowni

ſ napſchecża winoweje kicże.

Koprowy vitriol

k nacżinjenju pſcheńcży je najlěpſchi dostacż pola

Měrſchez bratrow naſlědnikow **Straucha & Koldy**

na kamjeńtnej haſy 3.

Dalokoręcżak 81.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho poruczataj

Měrſchez bratrow naſlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haſy 3.

Dalokoręcżak 81.

Wot nětka namaka ſo moja pſchedawarnja jenicżzy

na drjewowych wikach 4.

Pawoł Pětſchka,

pſchedawarnja kolonialnych tworow, delikateſſow, wina a zigarow.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 42. Sobotu 21. oktobra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Ruski zar, kotryž hižo dlěšchi czaß na wopyćze pola ßwojeho pschichodneho nana, heßenskeho wulkowójwody, pschebywa, kónz oktobra němskeho kněžora w Potsdamje wopyta. Kněžor chzyßche zara ſ wulkej pychu powitacź. Zar pak je ßebi, dokelž ßwojeho wuja, trónskeho naßlědnika Jurja, žaruje, wuproßył, ſo by powitanje zyle jednore byko.

— Sakski prynz Max, kotryž je ſ katholskim kapłanom, je wóndano w Parisu w zyrkwi Jesußoweje wutroby předował. To ßu jemu někotsi němßzy nowinarjo, kotsiž Khryſtußowe ßłowa: „Dźićze po wschěm ßwěćze a wuczćze wschitkich ludźi“ njesnaja, jara ſa ſło wſali. Prynz Max ßo pschećźiwo jich njekscheſcźijanskim porokam ſe ſcźěhowazymi ßłowami ſjawnje ſakituje: „Měnju, ſo maja Franzowſojo runje tak njeßmjertnu duschu kaž Němzy, a ſo ßu woni ſa te ßame njebjeża postajeni kaž Němzy; a teho dla wěrju, ſo ßměm Franzowſam runje tak derje prědowacź kaž Němzam.“

— Wjerch Hohenlohe-Langenburgski, elſaſko-lothringſki kněžorſki naměſtnik, njeſda ßo wulki pschećźel ſemrjeteho wjercha Bismarka bycź. Thüringſke lěßne towaŕſtwo bě wobſamkło, na wjerſchku hory, wjerchej Hohenlohe-Langenburgſkemu ßłuſchazej, Bismarkski kamjeń postajicź. Dźiwajo na to, ſo bychu po pomnikowym postajenju wopytarjo měr w lěßu kaſyli, je wón próſtwu wo dowolnoſcź, wopomnjeńſki kamjeń ſtajicź, wotpokaſał.

— W Draždźanach je ßo ſańdźenu njedźelu ßylnje wopytana ſjawna ſhromadźiſna, wot reformſkeho towaŕſtwa ſwołana, wotměła. W njej ßo pschećźiwo wumozowanju transwalſkich burow pſches Jendźelſku protestowaſche. Jako rěčźnikaj Oskar Zimmermann a Hendrich Gräfa ſ Biſkopiz wuſtupiſchtaj. Němſkemu kněžorej a ſakſkemu kralej ßo telegramaj póßłaſchtaj, němſki kněžorſtwowy kanzler pißomny protest doſta. Wuſpěcha tutón protest njeſměje. Jendźelſka je ßebi hižo dawno ſ Němſkej wuczinika, ſo wona njeſakrocźi, jeli ſo Jendźelſka ßo oranjeſkeje a transwaalſkeje republiki ſmozuje. Jako ſarunanje je Jendźelſka Němſkej konzeßije pſchi twarje němſkich żeleſnizow w Małej Aſiſkej cźiniła.

— Spißacźela Edmunda Klappera, kotryž w Němſkej rataŕſkej korreſpondenzy a ſa intereſſy ſwjaſka ratarjow piſche, ßu dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe k twjerdźiſnje na ſchěſcź měßazow ſaßudźili. Klapper bě w ßwojich naſtawkach kněžora ſchumjazu lohko ßo roshorjazu naturu bjes mozy mjenował a jemu ſłamanje wuſtawy porokował.

— W Hamburgu je ßo ßrjedu nowa wójnſka łódź „Khějor Khorla Wulki“ w pſchitomnoſcźi kněžora Wylema na morjo puſchcźiła. Pſchi hoſcźinje, kotraž ßo w Hamburgſkej radnizy wotmě, kněžor pſchipitknu rěcź dźerżeſche. Pokaſawſchi na twar najnowſcheje wójnſkeje łódźe wón praji, ſo je Němſkej ßylne wójnſke łódźſtwo jara nuſne. Hdy by ßo w prěnich woßmich lětach kněžoroweho knježenja njedźiwajzy jeho naležneho proſchenja a warnowanja poßylnjenje łódźſtwa njeſarjekło, pſchi cźimž ßo kněžorej ßamo ßměch a wohanjenje njeje ſalutowało, kak hinak móhli kcźějaze wikowanje a ſamórſke intereſſy ſpěchowacź. Sroſumjenje ſa ßwět hibaze praſchenja je mjes Němzami jenož pomału poſtupało. Sswět je wot někotrych lět ßwoje wobliczo pſcheměnił. K cźemuž je prjedy lětſtotkow trjeba było, ßo nětkole ſa někotre měßazy ſtanje. S tym ßu kněžorowe a knježeŕſtwowe nadawki wurjadnje roſtłe, kotreż ßo hodźa jenož dopjelnicź, hdyž ßo němſki lud politiſkeho ſtroniſtwa wotrjeknje a ſamknjeny ſa kněžorom ſteji. Němſki lud, hordy na wulkoſcź ßwojeho wótzneho kraja a wědomny ßwojeje ſnutskowneje hódnoſcźe, roswicźe zuſych ſtatow wobkedźbowacź, dyrbi woporu ſa ßwoje ßwětowe ſtejiſchcźo pſchinjeſcź.

Awſtriſka. Nětcźiſche nakhwilne miniſterſtwo knježeŕſkich ſaſtojnikow je rěcźowe wukaſy ſa cźeſke kraleſtwo a morawſke markhrabinſtwo ſběhnyło. Liberalni a radikalni Němzy, hacź runje ßu w wulkej mjeńſchinje, ßu ſe ßwojim ſpjecźowanjom dozpili, ſo je ßo jim kněžor podwolił. Cźeſkej rěcźi ßo runoprawoſcź ſ němſkej woſmje. Schtož ßu ßebi cźeſźy ſapóßłanzy ſa wjele lět wubědźili, ßo ſ kněžorowym roſßudom ſniczi. Pſchecźiwo ſhubjenju rěcźowych wukaſow ßu cźeſźy ſapóßłanzy płomjenity proteſt w mjenje prawdoſcźe woſjewili. W nim cźeſki lud napominaju, ſo njeby nadźiju ſpuſchcźił, ſo ſkónczńje tola ßwoje prawo dozpije. Nětcźiſchi cźaß njeßmě Cźechow kablatych, ani ſkhorobnej, roshorjenoſcźu napjelnjenych widźecź. Dobycźe pſchecźiwnikow roſpłunje, ſawoſtanu-li Cźeſcha twjerdźi, roſßudni a ſymnokrejni mužojo.

W prěnim poßedźenju kněžorſtwoweje rady, kotraž je ßo ßrjedu ſeſchła, ßu dotalneho pſchedßydu dr. Fuchſa ſ nowa ſa tajkeho wuſwolili. Radikalni Němzy běchu njepopißane papjerki wotedali; woni ßo pſchi wólbje njewobdźělichu, dokelž bě Fuchs pod Badeniowym miniſterſtwom pſchecźiwo jich ſakhadźenju ſakrocźił. Hdyž po wólbje prěnjeho pſchedßydy miniſterſtwowy pſchedßyda hrabja Clary program noweho knježeŕſtwa woſjewi, Cźeſcha jeho rěcź ſ hanjazym ßměchom pſchewodźachu. Hdyž wón wo ſběhnjenju rěcźowych wukaſow rěcźeſche, wołachu Cźeſcha: „Phi a hańba! To je Wolf poručźił! To je Schönererowy wukas! Stat ßo ſkónzuje!“ (Schönerer a Wólf ſtaj wjednikaj radikalnych Němzow.)

Se ſběhnjenjom rěcźowych wukaſow ßu ßo w Cźechach wjetſche njeměry ſbudźiłe, kaž běchu to Němzy wocźakali. W Praſy ßo lud na Wjazławſkim torhoſchcźu ſběża, ſo by pſchecźiwo kſchiwdźe proteſtował, kotraž ßo Cźecham ſe ſběhnjenjom rěcźowych wukaſow ſtanje. Na Hendrichowej dróſy njedoroſcźeni ludźo do poliziſtow kamjenje mjetachu, ſ kotrymiž ßo też njewobdźělení měſchcźenjo trjechichu. Jěſdni poliziſtojo jich roſehnachu. W Pſcherowje ßu Cźeſcha pjecźa židam wokna wubili. Wojazy ßu porjad poſtajili. Dalſche njeměry ßu ßo měłe w Kralowych Winohrodach, Jicźinje, Młodej Boleßławi, Cźaßłowje, Kutnej Horje, Nowym Měſcźe, Rakownizy a Strakonizach. W Strakonizach kněžorſke wopony a napißy na póſtſkich kaſchcźikach pomaſachu a w Rakownizy wokna dweju židowſkeju ßwójbow wubichu.

Franzowſka. Wójnſki miniſter Galliſet je wojeŕſkim woßobam wſchěch gradow ſakaſał, ßo zivilnu draſtu woblekacź; jenož offizěram na dowoleńzy a offizěram Pariźſkeje garniſony ſwonka ßłużby je to dowolene. We wukaſu wójnſkeho miniſtra ßo praji, ſo je dowolenje, ßo zivilnu draſtu woblekacź, najhórſche ſcźěhwki měło. Wone k temu wjedźe, ſo offizěrojo ſa zivilnu draſtu wjele pjenjes wudawaju a ſo maja w uniformje khodźicź, ſa wobcźežne dźěło, mjes tym ſo dyrbi tola ſa offizěra cźeſcź bycź, w uniformje khodźicź. Zivilna draſta pſchedſtajenym dohladowanje pocźeži, wona ßo diſziplinje pſchecźiwja a offizěrowu nahladnoſcź we wocźomaj jeho podſtajenych pomjeńſcha. Wona ſkónczńje bjes khutnych pſchicźinow wuwſacźe cźini ſ porjada, w najlěpſchich curopiſkich wójſkach ſdźeržaneho. Zivilnu draſtu ßo woblekacź bě po wójnje a woßebje pola offizěrow w Pariſu waſchnje. Offizěrojo jenož w uniformje khodźachu, hdyž

běchu k temu nusowani. „Starym“, k kotrymž też general Gallifet žkuscha, je to s pohorschkom. Wo Gallifettu žo w nastupanju offizěrskich waschnjow scžěhowazy podawk powjeda: Po jenej inspekziji běsche Gallifet generalow na hoscžinu pscheproßył. Po njej chzyscha žo wón wotžalicž, tola žo komdžesche, dokelž žo wonka deschcžik džěsche. Brigadny general žo na njeho se žkowami wobrocži: „Mam tu pschedeschcžnik, jeli so dowolisch, tebje pschewodžu.“ To žo sta. K žwojemu hoscženzej pschischedschi Gallifet žwojemu staremu towarschej směrom praji: „Generalo, dostanjecže stwinski arrest na tydžeń, dokelž scže w gala-uniformje s pschedeschcžnikom wuschli.“

— Hdyž bě žo nětcžischi president republiki Loubet wuswolił, jeho jeho pschecžiwnizy hanjachu, so je wón pscheczel židow a panamitow, to je tych ludži, kotsiž žu pschi twarje panamaskeho kanala wobydlerstwo Franzowskeje wo wjele stow milijonow frankow sjebali. So Loubetowi pschecžiwnizy njejžu njewěrnoscž rěczeli, skutki nětcžischeho knježerstwa dopokasuja. Wone je židowskeho hejtmana Dreyfusa, dla pscheradnistwa wojerskich potajnoscžow saßudženeho, wobhnadžiło, a nětko je wobsamkło, hlowneho panamitiskeho jebaka žida Artona, wobhnadžicž.

— Mjes pschiwißowarjemi bonapartistiskeje strony njespokojnoscž knježi. S 80 bonapartistiskich dowěrnikow je 16 žwoje sastojnstwo složiło, dokelž žo prynz Viktor Napoleon do zyła wo to njeprózuje, so by žo wo Franzowskej saßo khěžorstwo postajiło. Runje nětkole by k tomu najpschihodnischa składnoscž była, dokelž nětcžische knježerstwo, s pscheczelow židow a sozialdemokratow wobstejaze, ani mjes wójskom, ani mjes ludom nahladnoscže njewužiwa.

Rußowska. Wójna Jendželskeje pscheczíwo Transvaalskej žnadž Ruskej składnoscž poskiczi, Jendželskej njepscheczelnoscže troschku wotplaczicž, s kotrymiž je lěta dołho Ruskej schkodžicž pytała. Ruski minister swonkownych należnoscžow, hrabja Murawjow, je psched krótkim schpanisku kralowu wopytał, so by Schpanisku sa swjask pscheczíwo Jendželskej dobył. Hacž runje ma Schpanisko žkabu wójskowu móz, mohła wona tola jendželskemu kódžstwu pschi Gibraltarskej mórskej wuscžinje wobczežnoscže cžinicž. Se Schpaniskeje je hrabja Murawjow do Parisa wotjěł, hdžež hischcže nětkole pschebywa. Franzowsojo hižo dawno sa tym žadaja, žo sa to Jendželczanam wotrunacž, so žu jich cži loni nusowali, Faschodu w snutskownej Afriky, kotruž bě franzowske wodželenje pod wyschkom Marchandom wobžadžiło, Jendželczanam pschewostajicž.

Do rusko-franzowsko-schpaniskeho swjaska žo žnadž też hischcže Abeßynska saplecže. Jendželczenjo žo s najmjeńscha teho boja. Menelik by straschny njepscheczel był, hdy by žo se žwojimi žylnymi a khroblymi wójskami do Sudanskeje walił. So by žebi jeho pscheczelstwo sdžerżała, je jendželska kralowa Viktoria Menelikej drohotne dary pósłała a jeho pscheproßyła, London pschi składnoscži Parižskeje wustajeńzy wopytacž. Pscheklepany Menelik žo s cžežka s někotrymi darami wotdžerżecž da, Jendželczanam na palzy stupicž. Schtó dha hewak je Italsku naschczuwał, pscheczíwo Abeßynskej wójnu wjesc, dyžli Jendželczenjo? Nětko žnadž witana pschileżnoscž pschinidže, žo na Jendželczanach wjecžicž.

Bołharska. Kaž prjedawsche je też poßlednje ministerstwo dla hubjenych krajnych finanzow wotstupiło. S wotkal dyrbja žebi nowi ministrojo pjenjesy saradžicž, je hudanczko. Bołharska je w tajkej pjenježnej nusy, so offizěram a sastojnikam njeje mohła msdu na poßlednjej dwaj měßazaj wuplaczicž.

China. W schatunskej provinzy, k kotrejž němske wobžedženstwo Kiawczou žkuscha, pohansay Chinesojo s nowa kschescžijanow pschescžěhaju. Guverněr Yühien je wulku nožowu sektu pscheczíwo kschescžijanam naschczuwał. Pschiwißowarjo tejele sekty po wžach cžahajo kschescžijam pißmo pokasuja, po kotrymž je jim městokral Yühien poručził, kschescžijanow, dokelž žu pschiwißowarjo Němzow, wutupicž. Potom kschescžijanow wurubja a jich domy wupuscža. Městokral Yühien je, so by lud roshorił, kžě rosschěrił, so chzedža Němzy zyku schantungsku provinzu wobžadžicž, a so žu woni do wschěch studnjow jěd naßypali, so bychu Chinesow saniczili. Sajědojczerjo žu chinesay kschescžijenjo, kotsiž žu žo sa hrěschny pjenjes pokupicž dali. Naschczuwany lud je hižo dwě tscžinje němskich mißionow wupuscził, a 30,000 kschescžijanow je do wschěch kónzow roscžěkało.

Afrika. Transvaalska a oranjeska republika stej mudrje na tym cžinikej, so stej Jendželczanam wójnu pschipowjedźikej, prjedy hacž je Jendželska se žwojimi wójnskimi pschihotami hotowa była. Na rańschich, kaž też na wjecžornych stronach žwojeho kraja žu burjo dobycžerschy pscheczíwo Jendželczanam postupowali. Na wjecžornej stronje žu woni dwaj jendželskaj panzerowanaj želesniskaj cžahaj sadžerżeli a jendželske města Mafeking, Kimberley, a Breyburg woblehnyli. Mafeking žu burjo pjecža hižo dobyli a w tamnischej zyrkwi džaknu Božu žkužbu měli. Jendželska wobßadka w Mafekingu je jenož 600 muži žylna była.

Wo popadnjenju prěnjeho panzerowaneho želesniskeho cžaha lokomotivny wjednik, kotryž je žo jenicžki s njeho wukhował, takle powjeda: Panzerowany cžah s panzerowaneho wosa s 15 wojakami, s wosa s munizију, s druheho krótkeho wosa s cžežkimaj kanonomaj a s wulkej hromadu kulow wobstejesche. Pola Maribogo jedyn hejtman jendželskeho wójska offizěra, nad cžahom roskasowazeho, warnowasche, so žu burjo na želesnizy. Offizěr pak mějesche sa najlěpsche, pschi wschěch wobstejnoscžach spytacž, cžah do Mafekinga dowjescž. Bě w nozy. Prědnja lokomotiwa, kotraž něhdže 50 krocželow psched panzerowanym cžahom jědžesche, na dobo s kolije wujědže. Lokomotivny wjednik s njeje skoczi a cžerwjene warnowanske snamjo pokasa. Panzerowany cžah sasta. Widžachmy, so běschtej žo dwě schěnje wukamalej. Mjes tym so žo lokomotivny wjednik prózowasche, s wijawu lokomotivu sažo do kolije sběhnycž, burjo tšelecž poczachu. Do lokomotiwow s granatami tšelachu, doniž lieutenant Nesbitt běku khorhoj njewutykny. Munizija njewobschkodžena wosta. Lokomotivny wjednik bě pschi tšelenju na semi ležał; po wutyknjenju běkeje khorhoje wón schtwórcž hodžiny po želesnizy daloko lěsesche a wupjerchny.

Po poßlednich powjescžach s wjecžorneho bitwischcža žu burjo jendželske lěhwo pola Ramatablama, dwanacže mil k poknozy wot Mafekinga, dobyli. Burjo, runje kaž Jendželczenjo žu wjele ludži shubili. We wschěch bitwach wokolo Mafekinga žu Jendželczenjo podleželi. Dobycža burow na burow w kapskej koloniji sahorjazy sacžischcž cžinja. Tucži s cžrjódami k burskemu wójsku pschikhadžeja, so bychu s nim sa wußwobodženje zykeje pokodnischeje Afriki s jendželskeho knjejstwa wojowali.

So bychu buram sadžěwali, jendželsku želesnizu, pschi wjecžornych mjesach Transvaalskeje a oranjeskeje republiki wjedžazu, wužiwacž, žu Jendželczenjo dołhi želesniski móst, pola Hopetowna psches Oranjesku rěku natwarjeny, rostšelili. Móst je jedyn s najhódnischich twarow kapskeje kolonije a je wjele milijonow płacził. Na njesboże pak žu žo burjo pjecža hižo želesniskeho sastanischcža w Aliwala Northu a tamnischeho mosta psches Oranjesku rěku mozowali a žwojich prědnich straznikow dale Burghersdorpa pschedžunyli. Wot tam móża želesniske kschižowanischcžo De Aar cžim lózo wobžadžicž, dokelž žo jim w tamnischich stronach jendželske wójsko napschecžo stajicž njehodži.

Na rańschej stronje žu burjo Laingsnek, Newcastle a Dundee wobžadźili a psched Glencoom steja. Jendželczenjo žu žwoje zyke wójsko do Ladyshmita scžahnyli, hdžež žo w bližschich dnjach rosžudna bitwa wocžakuje.

Po powjescžach s jendželskeho žórka je žo pscheđ Mafekingom s melenitowymi minami, wot Jendželczanow pokoženymi, 1500 burow morikło.

Jendželske knježerstwo je po sdaczu jara hubjene powjescže s afriskeho wojowanischcža dostało. Wone je milizy w žylnoscži 135,000 muži a milizowe rezerwy w žylnoscži 29,951 muži pod khorhoj swołało. Swołanje milizow je wulzy nastróżało; pschetoż milizy žo jenož na wójnu scželu, hdyž krajej wulki strach hrosy. S Cardiffa pišaja, so tam njeßměrne nastróženje knježi, dokelž tyßazy młodych hewjerjow k khorhoji khwataja, mjes tym so žo runje jara sa wuhlom žada. Podobne powjescže też s druhich industrijalnych stron pschikhadžeja. Se swołanjom milizow žo zyke wikowanje a wobkhadne žiwjenje samyli.

— Hdyž je nětkole wójna trausvaalskeje a oranjeskeje republiki s Jendželskej wudyrika, je sajimawe, wo wobstejnoscžach tamnischich wobydlerjow, kotsiž žo burjo mjenuja, něschto shonicž. Burjo žu koloniștojo, kotsiž žu s Hollandskeje pschicžahnyli. Jim žu žo franzowszy Hugonotojo (protestantojo) a němszy wucžaharjo pschisamkli. Wschitzy hromadže nětkole hollandsku rěcž rěcža a žu krucži konservativni protestantojo. Jich sažydlenje žo w pokodnischej Afriky w cžažu do tsizycžilětneje wójny sapocža. Burjo dyrbjachu kraj, kotryž běchu wobžadźili, cžasto pscheđ Hottentotami a Kafframi sakitacž. W spocžatku tuteho lětstotka, w cžažu Napoleonskich wójnow, Jendželczenjo Hollandskim Kapski kraj wsachu. Burjo žo njerad nowemu knjejstwu podcžižnychu. Džěl burow k poknozy cžehnjesche a žebi nowe žydlischcža najprjódzy w Natalskej, potom w oranjeskej republizy a skónczńje w Transvaalskej wubědži, hdžež bohate slotowe a diamantowe składy požadliwoscž Jendželczanow sbudžichu. W lěcže 1876 Jendželska Transvaalsku wobžadži, wudawajo, so žu je

domoródni Kaffrojo wo pomoz pschecźiwo buram proßyli, kotsiž běchu Kaffram jich pola wsali. Tole wumozowanje burow ßo zyle bjes krejpschelecźa sta. Burjo pak ßwoju wotwißnoscź wot Jendźelskeje bolostnje sačzuchu. Duž woni, hdyž w lěcźe 1880 basutoßzy Kaffrojo pschecźiwo Jendźelcźanam postanychu, tule składnoscź wuźichu, so bychu ßebi ßwoju ßwobodu s brónju w ruzy saßo dobyli. Burjo něktore tyßaz muži, s kotrychž jendźelske wójsko wobstejesche, pak morichu, pak sajachu. Ssylnische jendźelske wójsko, kotreź ßo jim napschecźo póßla, woni pola Majubaskeje hory sbichu. Jendźelske wójsko pyrjesche ßo se žadoscźu, so by poraženje wuporjedźiło a burow pschewinyło. Tola tehdomnische liberalne ministerstwo pod Gladstonom wójnje kónz sčźini a njewotwißnoscź Transvaalskeje pschipósna. Politiska strona, kotraž sa tym steji, zyku Afriku pod jendźelskim knjejstwom sjenoczicź, pak ßo s tym njesměrowa. W lěcźe 1896 ßo po namolwjenju Cecila Rodesa, najwyschscheho sastojnika jendźelskeho Kapskeho kraja, Jamson s někotrymi tyßazami do Transvaalskeje wali. Burjo Jamsenowe wójsko s dźěla sesatsělachu, s dźěła jo sajachu. Tu porażku Jendźelcźenjo buram njejßu sabyli a ßo wot teho cźaßa na wójnu s Transvaalskej hotowachu. Prjedy hacź ßu tele pschihoty skónczene byle, ßu Transvaalsky Jendźelskej wójnu pschipowjedźili. W prěnich bitwach ßu burjo nad Jendźelcźanami dobyli. Burjo ßo nětko nadźijeja, so ßo k nim burjo, w Kapskim rraju bydlazy, pschisamknu. Burjo ßu s Mauserskimi tsělbami wobrónjeni, jich artillerija ma Kruppske a najnowsche franzowske kanony a s wjetscha němskich kanoněrow. Burjo ßu dobri symnokrejni tsělzy, kotsiž ßwoje patrony k rjadu bjeru, a to je hlowna wěz w nětcźischej wójnje.

Wutsěl.

(Stónczenje.)

Durje ßo wotewrichi a rjany mlody muž, něhdźe dwajatsizyczilětny, sastupi. Hrabja powita mje na najwoßobnischo a na najlubosnischo. Smužich ßo a chzych pschicźinu ßwojeho wopyta pschednjesćź, ale wón mje pschekhwata a postrowi mje na najpschecźelnischo jako ßußoda. Ssyžechmoj ßo. Jeho njeměrna sabawa sahna bórsy moju njelepu bojasnoscź; a hižo běch saßo ßwojeje wschědneje symneje krewje nabył, tu na dobo pschińdźe hrabinka, a moja wuskostliwoscź bě wjetscha, dyžli hdy prjedy. Bě tež woprawdźe rjana žónska. Hrabja mje pschedstaji. Chzych ßo prawje njenuczeny sčźinicź, ale cźim bóle ßo prózowach, bycź, kajkiž ßym, cźim njelepischi a wuskostliwschi ßo cźujach. So byschtaj mi khwile wostajikoj, so bych ßo směrował, počźeschtaj mojej nowaj snataj mjes ßobu ßamymaj rěcźecź, so byschtaj mi pokasałoj, so chzetaj so mnu wobkhadźecź bjese wscheho napinanja a kaž se starym snatym.

Mjes tym běch stanył, khodźach po jstwě a wobhladowach ßebi knihi a wobrasy. Wusteju so na wobrasy, ale jedyn scźeže wschu moju kedźbnoscź na ßebje. To bě někajka schwajzarska krajina, ale niz wubjernoscź dźěła mje pschekwapi, ale to, so bě wobras s dwěmaj kulomaj pscherythy, dźerje běschtej runje nad ßobu.

„Dobry wutsěl!“ naspomnich ja, sa hrabju ßo wobhladujo.

„Haj“, wón rjekny, „jara spodźiwny wutsěl. Wustejicźe ßo tež na tsělenje?“ wón pokracźowasche.

„Nimale derje“, wotmolwich wjeßoły, so rěcźe dóńdźechu na pschedmjet, wo kotrymž mózach ßobu rěcźecź. „Myßlu ßebi, so kharty njebych mißnył na tsizyczi krocźel, — wě ßo, s pistoliju, kotrejež ßym hižo ßwědomy.“

„Je to wěrno?“ rjekny hrabinka, jako by ßo jara sajimowała. „A ty, mój luby, by tež ty khartu na tsizyczi krocźelow trjechił?“

„Spytajmy to ras w bliższich dnjach“, wotmolwi hrabja. „We ßwojim cźaßu njeběch schpatny tsělz, ale sa schtyri lěta njejßym ßo pistolije wjazy dótknył.“

„Ach“, naspomnich ja, „dha chzył něschto na to ßadźicź, so wy ßamo na dwazyczi krocźelow mißnycźe. Tsělenje s pistoliju dyrbi wschědnje swuczowane bycź. To s nashonjenja wěm. Mějachu mje w polku sa jeneho s najlěpschich tsělzow. Tu njeběch junu pschipadnje sa měßaz pistolije w ruzy pomėł, moje ßamßne buchu runje porjedźene; a byschcźe to wěrili, knjes hrabja, hdyž saßo tsělecź sapocźach, mißnych bleschu schtyri krócź saßobu na dwazyczi krocźelow. Nasch rytmischtr, sajimawy dobrocźiwy cźlowjek, bě runje pschitomny a rjekny: »Khort tola, towaršcho, ani blesche njemóżesch setsělicź? — Tajkale strósboscź!« Ně, knjes, hrabja, wěrcźe mi to, cźlowjek dyrbi ßo na stajnoscźi swuczowacź, hewak wjasnje. Najlěpschi tsělz, kotrehož ßym hdy spósnał, měwasche pistolije dźeń jako dźeń w rukomaj a tsělesche s najmjeńscha tsi kulki do wobjeda. To by runje tak mało sakomdźił, kaž schkleńczku palenza psched jědźu.“

Hrabi a hrabinzy sdasche ßo lubicź, so běch ßo do powjedanja dał.

„A kajki tsělz dha bě prjedy był?“ wopraschа ßo hrabja.

„Nó, hdyž na pschichod muchu na scźénje wuhlada, — wam chze ßo ßmjecź, knjeni hrabinka? — ale to je woprawdźe wěrno — hdyž pschipadnje muchu na scźenje wuhlada, sawoła: »Hejda, Jakubje, moje pistolije!« Jakub pschinjeßy jemu nabitu pistoliju. Puf, mucha na scźénje bě rostsělena.“

„Kajka wuschiknoscź?“ rjekny hrabja. „A kak jemu rěkasche?“

„Silvio, knjes hrabja!“

„Silvio!“ sawoła hrabja poskoczíwschi. „Wy scźe Silvia snali?“

„Kak chzył jeho njesnacź! Běchmoj nutrnaj pschecźelej, w naschim polku mějachu jeho sa jeneho s naschich, ale sa pjecź lět njejßym nicžo wjazy wo nim ßłyschał. Po tajkim też wy, knjes hrabja, scźe jeho snał?“

„Haj, ßym jeho snał, jara derje snał. Je ßnadź wam junu trochu spodźiwnu wěz powjedał?“

„Měnicźe ßnadź plistu, kotruž je jemu junu na balu někajki młody njedoczink wottyknył?“

„Ně, ... ale knjes hrabja“, sawołach ja, wěrnoscźe ßo nadźijejo, „proschu wo wodacźo, ja njewjedźach .... scźe ßnadź to wy ßam?“

„Haj, ja ßam“, wotmolwi hrabja trochu samyleny, „a tónle wobras, s kulku pscherythy, je dopomnjeńka na naju poßlednje setkanje.“

„Ach, proschu, lubschi“, rjekny hrabinka, „njerěcź wo tym. Mje hrósba jima, hdyž wo tej wězy ßłyschu.“

„Ně“, snapschecźiwi hrabja, dyrbju knjesej wschitko wupowjedacź. Wón wě, kak ßym jeho pschecźela ranił, a duž ßo ßłuscha, so też shoni, kak je ßo Silvio wjecźił.“

Hrabja pschińuny mi stoł, a s napjatej wcźipnoscźu ßłyschach tule rosprawu:

„Psched pjecźimi létami ßo woženich. Prěni měßaz, mjedowy měßaz, pschebych tule na ßwojim kuble. S tymle domom swißuje dopomnjecźe na najsbožownische a na najbolostnische wokomiki mojeho žiwjenja.“

„Junu wjecźor běchmoj wuječhakoj. Mojeje žoniny kóń ßo spłóschi; wona pschińdźe do stracha, slésy dele a proschesche mje, so dyrbju jeje konja sa wusdu wjesćź, mjes tym so chzysche ßama pěschi domoj hicź. Tu wuhladach psched durjemi kaleschu stejo.

Sdźělichu mi, so knjes w mojim kabinecźe na mnje cźaka a so je ßo wobarał, ßwoje mjeno prajicź, a so je jeno prajił, so ma so mnu něschto wucźinjecź. Podach ßo do jstwy a pschi cźmicźzy pytnych muža s dołhej brodu a saprószeneho. Stejesche pschi wohnischcźu. Dźěch k njemu a pytach jeho spósnacź.“

„Ty mje njesnajesch, hrabja?“ rjekny s tschepjetazym hłoßom.

„Silvio!“ wón sawoła.

„A dyrbju wusnacź, cźujach, so mi włoßy na hłowje stawachu.

„Haj, ja ßym“, wón pokracźowasche. „Mam hischcźe jedyn wutsěl dobry; ßym pschischoł, tónle wutsěl wutsělicź. Ssy ty hotowy?“

S jeneje s pódlanskich kapsow widźach pistoliju kukacź. Wotměrich dwanacźe krocźelow a stupich ßo tamle do kuta a proschach jeho, so by bórsy tsělił, prjedy hacź by moja žona dóschła. Wón ßo komdźesche a žadasche ßwětło. Sswěcźki ßo pschinjeßechu.

Samknych durje a pschikasach, so njeßmědźa nikoho nuts puschcźicź, a potom wuźadach jeho hischcźe junu, so dyrbi tsělicź. Sasběże pistoliju a tsěli .... Licźach sekundy .... hrósbna minuta ßo miny .... Silvio spuschcźi bróń.

„Zel mi je“, wón rjekny, „ale moja pistolija njeje s wischnjowymi póczkami nabita .... kulka je tak cźežka .... ale tu pschińdźe mi na myßle: to njeje podobne na duel, ale na mordarstwo. Njejßym swuknył na njewobrónjeneho cźlowjeka tsělecź. Sapocźńmoj s nowa; kóstkujmoj, schtó ma prěni tsělecź.“

Hłowa ßo mi wjerćźesche .... sda ßo mi, so ßym namjet wotpokasał .... skónczńje bě druha pistolija nabita. Skulachmoj dwě papjerzy, położichmoj jej do cźapki, kotruž běch něhdy pschetsělił, a kóstkowachmoj. Ssahnych do cźapki a dobuch saßo.

„Ty masch žałoßne sboże, hrabja“, rjekny mi ßo ßmějo, na cźož ženje njesabudu.

„Njewěm, schto ßo so mnu sta, a s cźim je ßo jemu radźiło, mje k temu donucźicź — ale tsělich a trjechich do tehole wobrasa.“

Hrabja pokasa na pschetsělenu krajinu. Jeho wobliczo bě cźer-

wjene kaž woheń. Hrabinka bě hischcże blědscha, hacž jeje rubischko, a ja dyrbjach žo napinacź, so bych sakschik potkóčik.

„Tšélich po tajkim“, pokraczowasche hrabja. „Bohu dźakowano, mißnych .... potom měrjesche žo Silvio ....“ (w tym wokomiku mějesche woprawdże hrósbny napohlad). Na dobo wotewrichu žo durje. Marscha slecża nuts a padże mi wokoło schije. Jeje pschitomnoscź da mi saßo smužitoscź.

„Moja luba“, ja rjeknych, „njewidźisch dha, so žortujemoj? Kak žy wustróžana. Dźi, wupij schkleńzu wody a potom pschińdź saßo. Pschedstaju cźi potom stareho lubeho pschecźela a towarscha.“

Marscha hischcże pschezo dwělowasche.

„Prajcże mi, je to wěrno, schtož mój muž praji?“ rjekny wona k hrósbnemu Silvijej žo wobrocźejo. „Je to wěrno, je to jeno žort?“

„Wón žortuje pschezo, hrabinka“, wotmolwi Silvio. „Junu da mi se žortom plistu; se žortom tšéli mi kulku psches cźapku; se žortom je runje nimo mje tšélik. Nětkole chzył žebi też ja maly žort dowolicź ....“

S tymile žkowami chzysche žo do mnje měricź — psched mojej žonu!

Marscha padże jemu k nohomaj.

„Stań, Marscha! Njeje cźe hańba!“ sawokach njemudry. „A wy, mój knjeże, njepschestanjecże bórsy, wbohu žonu hanicź! Chzecże tšélecź abo njechacże?“

„Njebudu tšélecź“, wotmolwi Silvio. „Ssym spokojeny. Chzych tebje samyleneho a w strasche widźecź. Nusowach cźe, na mnje tšélicź; žym spokojom. Budźesch na mnje spominacź.“

Postupi kroczel do durjow; ale na prosy wosta stejo, pohladuy na pschetšéleny wobras a wutšéli, bjes maka žo njeměrjo, duzy won też do wobrasa.

Moja žona padże do womory. Sslužobnizy njewěrjachu žebi, jeho sadźerżecź, hladachu na njeho wustróženi. Wón wukroczi na sthód a sawoka na pohoncża, a prjedy hacž běch žo saßo shrabak, bě hižo wotßal.

Hrabja žo wotmjelcża.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdźenu njedźelu wjeczor wokoło 6 hodźin wulki meteor po wjeczornej stronje s njebjeß k semi leczesche. Wón bě jako dźěcźaza hkowa wulka a žo w slotoselenej barbje blyschcźesche. Prjedy hacž žo wón k semi pschibliži, wón na dobo haßny. Też w Draždźanach a w Barlinje žu tutón meteor widźeli.

— Dźěl němskeho pomologiskeho towarstwa, kotrež žo sańdźeny tydźeń s pschiczinu wustajeńzy sakskeho krajneho towarstwa w Draždźanach skhadźowasche, wutoru Budyšku žadarsku a sahrodnisku schulu wopyta. W schtomowni žebi knjeża hosczo do drobna pschiprawjenja wobhladachu a žo sa waschnjom, wot knjesa direktora Bruggera hižo lěta dołho nałoženym, wobhonichu. Po nim žo rostlinki jenoż tak dołho na wužywnej roli wobkhowaja, hacž poczinaju prěnje kopjeschka roswicź, potom žo pscheßadźa, pschi czimž žo s dobom korjenje pschikrótscha, a hižo po 3—4 měßazach žo nadobrja. Czaß, kotryž w nadobrjeńskej roli wostanu, dwě lěcże bliže hromadże stejecź. Pschi tym je hkowna wěz, so žo schkomiki lěto prjedy na žwoje trajne městno pscheßadźicź hodźa. Wulzy spokojeni s tym, schtož běchu widźeli, knjeża schtomowuju wopuschczichu a wobhladawschi žebi hischcże žadowu schtomownju mjes Wjeleczanskej a Nowosalzikej dróhu woni k schuli na Lessingskej drósy jědźechu, hdźež běschtaj mjes tym pódla druhich hosczi hischcże knjes wokrjeżny hejtman se Schlieben a knjes wyschschi knjeżerstwowy radźicźel s Döring pschischkoj. W schulinej auli žadarska a sahrodniska schula žwojim wopytarjam jednore žnědanje poskiczi, pschi kotrymž žo po wobstronskim rěczenju někotre khutne žkowo praji. Prjedy hacž žo knjeża wotßalichu, wobhladachu žebi schuline wucżbne žrědki, stwy a sahrodu a wokoło 2 hodźin do Wjeleczina wotjědźechu, so bychu fabriku knjesa Hünlicha wopytali.

— (Sso wobwěžnył.) Pjatk pschipołdnju je žebi 48lětny murjeŕ Zakta, tepjeŕ w měschczańskej schuli pschi lawskich hrjebjach, s wobwěžnjenjom žiwjenje wsak. Wón bě porjadny, pilny a žwědomity dźěłaczeŕ. Měnja, so je wón w duchownej khorosczi ruku na žebje složił. — Psched wjele lětami je žo w tym žamym schulskim domje domownik wobwěžnył.

S **Khwaczicz.** To běschtej dnjej najwažnischej, dnjej najžwjatocžnischej, nurjatej žo do morja wěczności, niż pak do morja žabycźa! Potomnizy najposdźischich splahow budża jej sbóžnjowacź, a tak dołho hacž budże pobožny kschesczijan žwojej kolenje psched tym Knjesom shibowacź, budże žo jeju wopomnjecże žwjeczicź s khwalenjom a dźakowanjom wot wěkow na wěki. Też žerbski stawisnaŕ sapisa se spodobanjom a s radowanjom dnjej 15. a 16. winowza 1899. Se sakoženjom młodeje woßady je žo naschej narodnosczi na ważnym městnje natwariło nowa kruta twjerdźizna. Lětdźeßatki dołhe próżowanja, dwělětna próża a dźěło žu skónczenje dosrawiłe k hotowemu a sdobnemu skutkej a žu žo na spomnjenymaj dnjomaj žwjedżeńszy a žwjatocżnje skónczike. Bóh luby Knjes, kotrehoż wótzowska ruka je wschě nasche dźěło tak mikosczinje schkitowała, wobradźi nam na tutymaj dnjomaj najkraßnische mike nasymske wjedro. Njedźelu popołdnju czehnjechmy, schulske dźěczi, młodźina, zyrkwinske, schulske a gmejnske pschedstejiczerstwo a žerbske towarstwo w dołhim pyschnym czahu naschemu nowemu knjesej fararjej Sarjenkej napscheczo. Sady Kschiweje Borschcże na puczu do Libuchowa jeho setkachmy. Dwě schulskej holczży, s kotrejuż bě jena žerbsku, druha nowomodnu Parižsku drastu wobleczena, se žerbskim a němskim hronczkom jeho postrowischtej. Dale jeho tši žerbske knježny postrowichu. Pschedžyda zyrkwinskeho pschedstejiczerstwa, knjes Skop-Kschiwoborschczanski a knjes wucżeŕ Wicźas jeho se žerbskej rěczu witaschtaj. Knjes faraŕ Sarjenk dźakowasche žo se žerbskimi a němskimi žkowami. Hdyž žo czah k Dalizam bliżesche, žo saswoni, a se swonjenjom a pod hudźbnymi synkami žo czah do Khwaczicz k farje hibasche. Tu knjes ryczerkubleŕ Gießner-Borańczanski knjesa fararja witasche, pschejo jemu wuspěschne skutkowanje w naschej młodej woßadże, kotruż pschesjenoscź chzyła stajnje wěnzowacź. Knjes faraŕ žlubi žwoje najlěpsche mozy poßwjeczicź žwojemu žwjatemu sastojnstwu; kschesczijanski poczink ma w jeho domje knježicź, s kotrehoż žadyn troscht pytazy bjes kschesczijanskeho troschta njepóńdże. Na puczu wot mjesow nascheje woßady hacž k farje widźachmy mnohe wustojnje natwarjene czestne wrota, a na wrotach Kschiwoborschczanow czitachmy žerbske „Witajcże k nam“. (Skawa!)

— Druhi dźeń pońdźelu, na dnju poßwjeczenja zyrkwje, srjadowa žo czah wokoło $^1/_2$9 hodźin dopołdnja pola schule, wobstejazy s horka spomnjenych woßobow a sjednoczeństwow, kotrymž žo hischcże wokolni kk. wucżerjo a czestni hosczo s bliska a s daloka pschidruzichu. Se swonjenjom a s hudźbnymi synkami hibasche žo k zyrkwi czah, do kotrehoż pola fary hischcże w bohatej liczbje naschi žerbsczy duchowni, knjes zyrkwinski radźicźel Keller, k. konsistorialny radźicźel Meusel a knjes wokrjeżny hejtman sastupichu. Zyrkej wobczahnywschi sasta czah psched hłownymi durjemi. Tu knjes konsistorialny radźicźel Meusel klucz naschemu knjesej fararjej pschepoda, kiž zyrkej w mjenje trojjenicźkeho Boha wotamkny. Wón sastupi a czah žłědowasche, a s wulkim khwatkom žo lud s wulkimi žykami do žwjatnizy wali, ju wupjelnjujo do poßlednjeho kucźika w pschitwarkach. Knjes zyrkwinski radźicźel stupi na woltaŕ, poßwjeczi Boži dom a do sastojnstwa knjesa fararja sapokasa, kotrehoż žiwjenjoběh knjes faraŕ Kubiza-Bukeczanski czitasche. Knjes konsistorialny radźicźel czitasche liscźinu, pschijimazu naschu zyrkej do swjatka krajneje zyrkwje, wuprajiwschi naschej woßadże sbožopschecża konsistorstwa. Po tym mějesche nasch nowy knjes faraŕ Božu žłužbu, po kotrejż zyrkwinskich pschedstejiczerjow do jich sastojnstwow sapokasa. Wo czaß žwjatocżnosczе kk. wucżerjo a nascha młodźina s khora spěwachu. W 11 hodź. žo tónle dźěl žwjatocżnosczе stónczi. W $^1/_2$12 hodźin žo czah s nowa sestupa a czehnjesche kaž prjedy do Bożeho domu na žerbske poßwjeczenske kemschenje. Też nětkole bě žwjatniza polna, pschepjelnjena, hacž runje tam mnohich njewidźachmy, kotrychž bě po sdaczu prjedy jenoż wczipnosczе žem pschihnała. Na woltarnischczu žedźachu na stołach naschi kk. duchowni, horka mjenowani sastupjerjo zyrkwinskeje a krajneje wyschnosczе a knjes nan nascheho knjesa fararja. Woprawdże žwjatocżna czischina leżesche nad shromadźenymi, też tón najmjenschi hibot bě wotmjelknył, jako Knjesowy žłužobnik na woltaŕ stupi, so by rěczał we Wótzowej dobroczliwosczi, kiž žo tudy tak žiwje jewi. Kóżdy saczuwasche, tu je žo seschła žyła, kiž nocże spokojicź žwoju wczipnosczе, ale kotraž chze Bohu Wótzej pschinjesczе dźaka wopor. Knjes faraŕ Jakub rěczesche s woltarja wutrobu jimaze žkowa we ważnosczi dźenžnischeho dnja a skutka, strowjo młodu woßadu w mjenje žerbskeho duchownstwa a wobrocźi žo na nascheho knjesa fararja jeho požohnujo sa nastupjene sastojnstwo a skutkowanje. S khora knjeża wucżerjo a nascha młodźina sanjeżechu: „Wyskajcże temu Knjesej“. Po tym wotmě nasch knjes faraŕ Bożu žłužbu

runje kaž prjedy na podkožku bibliskeho texta: „Jesuß Khrystuß wczera a dźenßa a do wscheje wěcznosćze.“ (Ssamßne ßkowa ßerbske je wuschite na ßwjedźeńskej, to je fijalkowej woltarnej plachćze, nascha mloddźina darika.) Po woběmaj kemschomaj ßo psched zyrkwinymi durjemi kollekta ja zyrkej shromadźowansche a wunjeße 311 hr. 24 np. Wokolo 1 hodźin pschipoldnju ßo ßerbske kemschenje skónczi. Tónle dźeń pak wostanje živy w pomjatku kóždeho wobdźělnika.

S **Barta.** Tudomnemu hospodarskemu pomocnikej Janej Augustej Mjerwi, kotryž je lětßa 14. septembra s khróblosćzu a rossßudnosćzu 11lětneho Alberta Voigta pschi wulkej wodźe ßmjercźi tepenja wukhował, je Budyske wokrejßne hejtmanstwo pjenježne myto pschiswolilo.

S **Rachlowa.** Komitej ja postajenje Bismarkoweho pomnika na Cžoruym Bosy je wobsamknył, Bismarkowy stołp postajicź, kajkež ßu ßo hižo na mnohich městnach Němskeje stajike. Na stołpowym kónzu budże pónoj leżecź, na korejž budże ßo pschi ßwjedźeńskich składnosćzach woheń palicź.

S **Bejerez.** Póńdźelu popołdnju je ßo tu w jenym hacże dwělětny ßynk živnosćzerja H. Langi tepił.

Se **Sslepeho.** W naschej wßy ßebi hischcże ludźo wo scherjenjach powjedaja. Wóndano bě ßłyschecź, so je ßo pschipoldniza pokasała. Spodźiwnje jenož na tym bě, so wona pschipoldnju njekhodźi, ale wokolo wjeczora. Hdyž tudomny bur Krügar wjeczor se ßwojeho pola domoj jědźesche, na njeho něschto na pschipoldnizu podobne pschińdźe, mjenujzy žona s kožu a muž w běłych kholowach s hrabjemi w ruzy, so byschtaj jeho pschebikoj. Kóń ßo s pukami spłóschi a psches ßnßodowe polo saskak prjecź cźerjesche. Wěz je ßo ßudnistwu wosjewika, kotrež drje scherjazeju cźłowjekow powuczi, so ßu dawno cźaßy nimo, s kožu konjej hłowu rubacź, kaž je to něhdy pschipoldniza cźinika.

Přilopk.

* S wyßokosćze do skały panył a ßo sarasył je pola Pirny dźěłacźeŕ Lehnert s Hornjeje Wjasońzy. Hdyž ßo dźěłacźerjo Gräfez skały se ßwacźiny k dźěłu wrócźichu, wone Lehnertowe cźěło namakachu. Snjesboženy je bjes dźěła a pjecża wopiłz byk.

* Žarliwy mandźelski w Zscheili pola Mischna je ßwojej žonje kónczk noża wotkußnył. Swohidźena žona je ßwojeho muža wobskorźika.

* Žadny podawk, so je ßo ßlub kwaßny dźeń rospuschcźił, je ßo w Aue stał. Poł hodźiny do postajeneho cźaßa, w kotrymž dyrbjesche ßo psched stawnikom mandźelski swjask sčinicź, nawoženja k stawnikej pschińdźe a praji, so ßo nochze woženicź a so chze nastate sastojnske khosty — 40 np. sa porto — sapłacźicź.

* (Dwě dźěsćzi ßo spalikej.) W jenym sadnim twarjenju na Hagelsbergskej drósy w Barlinje wobhdlerjo wutoru dopołdnja pytnychu, so ßo s wobydlenja dźěłacźerja Nickela kur wala. Hdyž hnydom sawołani wohnjowi wobornizy wobydlenjowe durje wupacźichu, ßo jim žałoßny napohlad poskicźi. S tsjoch dźěcźi njepschitomneju Nickelez mandźelskeju, dwě bjes wědomja na schpundowanju leżeschtej, a tsecże bě ßo do zyła spaliło. Lěkarjo ßo hnydom sawołachu. Jich prózowanja pola młódscheju dźěsćzow, 4lětneho hólza a dwělětneje holzy bjes wuspěcha wostachu. Schěsćzlětna holza drje hischcże kusk živjeńskeje mozy pokasowasche a ßo hnydom do hojerńje dowjesy, tola je móžnosćz po sdacźu wusamknjena, so saßo wotkhori. Woheń je najskerje na sćźěhowaze waschnje nastał: Mjes tym so dźěcźi hischcże we kožu leżachu, ßu schkrě s khachlow do wuhloweho kaschcża, psched nimi stejazeho, sleczake a ßu ßo lapy, w nim leżaze, sapalike.

* Omnibusej pschejěcź je ßo dał w Barlinje 56lětny samkaŕ Wilhelm Ulich. Wón dźěłasche w jenej Tegelskej fabrizy a bu tam s dźěła puschcźeny, dokelž běsche ßo s mischtrom dla kajkosćze ßwojeho dźěła sadźěrał. Rano w 9 hodźinach dźěsche ßebi nowe dźěło pytacź. Najskerje pak žaneho namakał njebě. Popołdnju w schtyrjoch cźišny ßo psched omnibus na cžarje Schcźecźinsko-Oraniskeho dwórnischcża. Prjedy hacž móżesche pohoncź sastacź, bě muž hižo morwy. Tsi koła psches njeho dźěchu a rosmjecźechu jemu wutrobno.

* Swudowjena awstriska prynzeßa Stefania, kotrejež mandźelski, kronprynz Rudolf, je w honťwinskim hrodźe w Meyerlingu nahłu ßmjercź namakał, chze ßo s jenym wuherskim hrabju woženicź. Njetrěbne njebudże, bajkam wo ßmjercźi kronprynza Rudolfa, napscheczo stupicź. S wopředka ßo powjedasche, so je kronprynz najprjedy ßwoju lubu, baronessu Vetseru a potom ßam ßebje satsělił. Rana na jeho hłowje pak ßamomordarstwo wusamknje. Kronprynza je wjele bóle w swadźe, hdyž bě jena tsecża woßoba Vetseru satsělika, tale woßoba s nusnym wobaranjom saraſył.

* (Słoto w hußyzynym žołdku.) W žołdku jeneje hußyzy, kotraž dyrbjesche wóndano w kuchini Schrötarjez hoscźenza w Raczíborje živjenje wostajicź, ßo dwaj ßwětłaj pjenjesaj namakaschtaj, słoty dźeßaczhriwnar a nowy pjenježk. Tam, hdźež bě ta hußyza ßem, dyrbja pjenjesy na pucźach leżecź. Sbožowny hoscźenzaŕ chze nětk ßwój hoscźenz pschekschcźicź a jón „Słota hußyza“ mjenowacź.

* (Sso palazy njewjesćźinski schlewjeŕ.) S Wina pißaja: W Triencźe wěrowasche ßo wczera hrabja Sdenko Thun (ßyn hrabje Sdenka Thuna w Prasy) s hrabinku Theresiju Thunez. Pschi wěrowanju w tamnischej seminarskej zyrkwi sta ßo straschny podawk. Pjerschcźenjej mjenjejo njewjesta jenej ßwězy blisko pschińdźe, a jeje schlewjeŕ ßo sapali. Hnydom zyła łohka tkanina w płomjenjach stejesche. Rucże na ßmjercź wustróżanej młodej knježnje schlewjeŕ s hłowy storżechu, a pokasa ßo, so njebě žaneho wopalenja poczérpika. Hdyž bě ßo wot ßwojeho nastróżenja smèrowała, móżesche ßo ßwjaty skutk skónczicź. Pschihladowarjo, kotsiž zyrkej pjelnjachu, wobkhowachu měr pschi nastróżazym podawku.

* (Zigaretowu hubnizu póżrjeŕ.) Dwanacźelětny schulski hólz we Winje zigaretu kurjesche, pschi cźimž hubnizu, do kotrejež bě zigaretu tyknył, póżrje. Jemu ßo dych sastaji, a sa nětkotre mjenschiny wón wumrje.

* (Sso sacźknyłoj.) W Stendalu staj ßo kamjenjestajeŕ Holz a jeho mandźelska w nozy ßo kura naßrěbawschi sadußłoj. Jeju makemu dźěsćzu ßnadź ßo živjenje sdźerži.

* (Njesboże w dźiwadle.) W Mnichowskim dźiwadle je ßo pschi pschedstajenju „Fausta“ wobžaromne njesboże stało. Na kónzu tsecżeho akta Faustowy pschedstajeŕ, Stury, kotryž dyrbjesche ßo s mróczelu na jewischczo puschcźicź, tsi metry hłuboko dele padże, a ßo tak cźežko srani, so njemóżesche dale hracź, a so dyrbjesche ßo pschedstajenje sastacź.

* (Skónczenje 300lětneje skórźby.) Kaž je hižo tu a tam snate, je gmejna Burgsinn w Bayerskej s knjesami s Thüngen psches 300lětnu skórźbu wjesćź dyrbjała, kotruž je hakle nětko dobyła. Wěz, wo kotruž ßo skorżesche, bě ßo gmejnje hižo 1862 s nowa hacž na dalische saßo pschipokasała. Bě pak to wulki lěß, kotryž bě w ßwojim cźaßu knjejstwo na ßo sćahnyło. Wón wobßahasche 2923 hektarow a kóžde lěto 70—100,000 hriwnow cźisteho dobytka wotcźiskowasche. Wón wobsteji s kraßnych dubowych a bukowych lěßow, derje hajenych a sarjadowanych. Sa 37 lět, w kotrychž Bursinngska gmejna hacž na dalische saßo lěßy wuživasche, ßu wone Burgsinnej, kotryž 1600 wobydlerjow liczi, zyle hinaschi napohlad dałe. Na sjawnych twarach ßamych ßu tam nastałe: radniza, hajnkownja, khudownja, tsi nowe schule, jena katholska a jena lutherska fara. Nowy wodowod sastara wjeß bohacże s dobrej wodu, wschě dróhi ßo w dobrym rjedźe dźerża. W Burgsinnje nichtó niczo wo gmejnskich dawkach njewě, tak też wo žanych schulskich niz; ßamo wucźbne ßrědki hacž do schcźěpjelka (schiferstyfta) ßo schulskim dźěcźom darmo wudźěleja. 166 ßußodow ma hischcże woßebite prawa: Kóždy s nich dostawa 20 ßažnjow (loßtrow) drjewa k tepjenju, k temu twarskeho drjewa tak wjele hacž trjeba. Schtóž njecha, ßebi s zyła žaneho drjewa k tepjenju kupicź njetrjeba; pschetož lěß posticza kóždemu ßucheho drjewa wjazy hacž dosćz. Knježa s Thüngen móżeja ßwój wupad derje snjesćz, dokelž ßu hewak hižo jara bohacźi. Gmejniny sastupnik w dobytym prozeßu dostanje nimo saßkuženeje mšdy hischcże 25,000 hriwnow honorara. Derje by było, pißaja Kölnske nowiny, hdy by gmejna sarunanski prozeß dla njepraweho, potajkim kranjeneho, wuživanja lěßa wot lěta 1690 hacž do 1848 knježom s Thüngen spuschcźiła, so by skónczńje pokny měr nastał. — Podobne prozeßy ßu też w Sserbach byle, ale gmejny a burscy wobßedźerjo ßu je dyrbjeli leżo wostajicź, dokelž njejßu bohacźi dosćz byli, so bychu s knježimi wuhracź móhli. Wo tym ßwědcźi na psch. lěßna leżomnosćz pola kucźlaneje hory w Drobach, kotruž ßu ßebi knježa hakle w tutym lětstotetku pschißwojili, hacž runjež bě ju gmejna hacž dotal wuživała. A Schpikalski stary bur B. powjeda, so je knjejstwo jeho niz jara starym prjedownikam wulki kruch kerkow wsało, dokelž je ßebi tam hat natwaricź chzyło, ßo na to powołajzy, so ma stare prawo, ßebi wot burskich leżomnosćzow pschißwojicź, schtož chze, jeli so chze ßebi tam hat sałožicź. Hat pak ßebi tam knjejstwo potom ženje žadyn sałožiło njeje, ale ma tam hischcże dźenßa wulki kruch pola.

* W Orenseskej provinzy w Schpaniskej je satraschny wichor zychnował. Ssydom wßow je ßo nimale wotwěło. Žně ßu smiczene. Tyßazy cźłowjekow ßu w najwjetschim hubjeństwje.

* Žakoßnu ßmjercź je žiwnoscźeŕ Förſter w Hermanezach pola Draždźan poczerpił. Wón bě ſ wosom po hnój jěł, kotryž chzyſche posdźe wjeczor hiſchcźe na polo dowjeſcź. Po puczu ßo wós powróczi a ſe ßwojim nakładom wobžaromneho muža pod ßobu pohrjeba. Prjedy hacź mózachu pomoz pſchinjeſcź, bě Förſter morwy.

* (Woheń w Barlinſkej zoologiſkej ſahrodźe.) Wutoru rano we wulkim ſwěrjenzu Barlinſkeje zoologiſkeje ſahrody woheń wudyri, ſ kotrymž ßo jedyn jaguar ſadußy a dwaj lawaj ßo ſlě wopaliſchtaj. Woheń je najſkerje ſ tepjeńſkej pſchiprawu naſtał. Hdyž wohnjowa wobora pſchijědźe, ßo ſnutskowny ſwěrjenz w rosměrje 20 metrow paleſche. Hłowny nadawk najprjódzy w tym wobſtejeſche, ſwěrjata do ſwonkownych klětkow wuhnacź, dokelž běchu tam mjenje wohrożene. Tole dźěło ßo wothladarjam hakle po dleſchej khwili poradźi, dokelž ßo ſwěrjata ſ dźěła do kutow tłóczachu a ßo tam tulachu, ſ dźěła, hdyž ßo ſ dele padnjenymi palazymi kruchami franichu, džiwje ſakhadźachu, rujachu a kſchiczachu. Woßebje jena lawiza, kotrejež koża bě ßo wobßmudźiła, a jedyn law, kotrehož jena paza bě ßo wopaliła, kaž wowrótnjenaj wujeſchtaj. Lawowa poczerpjena wopalenſka rana je pak tajko, ſo ßmě ßo ſahojenje woczakacź. Hacź lawiza żiwa woſtanje, je hiſchcźe dwělne. Jaguar bě ßo hižo ſadußył, prjedy hacź pomoz pſchińdźe.

* Schěſcź waggonow mjedu w żiwych kolczach ßo ſańdźeny tydźeń ſ Hollandſkeje do Straelena pſchiwjeſy. Wotpółłako bě je hollandſke towaŕſtwo „Sjednoczenſtwo k ſpěchowanju pczołaŕſtwa w Hollandſkej“. Hdyž běchu zkonikoju kolcze wobhladali, ßo pczoły ſe ſchwablowym kadom morichu, a wuklukany měd ßo w czwizach do Bremena dale póßła. Na tajke waſchnje pſchiwoſne zło na měd wobeńdu. Na zentnaŕ mjedu je ßo 16 hr. 50 np. pſchiwoſneho zła położiło; mjes tym ſo ßo ſa pſchiwjeſene żiłe kolcze zło njetrjeba płaczicź. Dobytk, kotryž hollandſke towaŕſtwo ſ jeneje poßyłki doſtanje, wjazy dyžli 10,000 hriwnow wuczini.

* (Wulke ſliwki w Italſkej.) Krajina Champagna w Italſkej je ßo ſ wulkimi ſliwkami a powodźenjom domapytała. Sapuſczazy wichor, kotryž ſ Afriki pſches ßrjedźnoſeńſke morjo howrjeſche, ßo w Salernoſkim mórſkim ſaliwje popadże, wolijowe ſchtomy a winowe pjenki wuwala a wjele khěžow ſpowrócza. S njeßměrnych murjatych mróczelow, kotrež wětr ßobu njeßeſche, ßo 12 hodźin dołho ſatraſchny deſchcź lijeſche. Rěczki ßo bórſy do torhazych rěkow pſchetworichu a ſa krótki czaß mosty, dróhi, żeleſniży a zyłe wſy wupuſczichu. Wobydlerjo Champagny, kotſiž njeběchu na njeſbože na żane waſchnje pſchihotowani a hiſchcźe żenje njcběchu tajku lijeńzu doczakali, wěrjachu, ſo je ßudny dźeń bliſti, a ſ zyła njeſpytachu ßo njeſbožu wukhowacź. We wßach Ponta Cagnano Giffoni, Pellezano a Sieti ßo zyłe ßwójby tepichu. W Vietri pſchiſchuczaza woda żidopſchadownju podtorże a pjecź dźěłaczerkow mori. Wſcho hromadże ßu hacź dotal 40 tepjenych namakali, tola wjele woßobow je ßo pódla teho ſhubiło. Mjenowane ſchtyri wſy ßu do zyła wupuſczene. Żana khěża, ani zyrkwje njejßu ſtejo woſtałe. Na ſahrodach a polach ßu ßo winowe pjeńki, ßadowe ſchtomy a oranżowe haje ſhubiłe. Město polow ßu jenoż hiſchcźe nahe ſkały widźecź. Wczera běchu hiſchcźe tam bohaczi ludźo, dźenßa ßu proſcherjo. Też w měſcźe Salernje je ſliwk wulku ſchkodu naczinił, tam ſtaj ßo też dwaj człowjekaj tepiłoj. Woda ſ khwilemi hacź do prěnjeho poſkhoda domow doßahaſche. Pola Baroniſſi je ſ pjerſchczowym ßunjenjom ſchěſcź człowjekow żiwjenje ſhubiło; jich czěła ßo hiſcheże njejßu namakałe. W Ponte Cagnano wulka woda haptykarjej wupucź ſ haptyki ſalehny. Woda bórſy hacź k wjerchej ſtupi. S khlamoweho blida wón hacź k żeleſnej hózy doléſy, kotraż wißazu lampu dźerżeſche. W ßmjertnej ſtyſknoſczi wón dléje dyžli hodźinu hacź do ſchije we wodże ſa hoku wißaſche. Wón móżeſche ßo jenoż na to waſchnje wukhowacź, ſo w prěnim poſkhodże dźěru pſches wjerch wubichu a jeho horje ſczežechu. Boja ßo, ſo ßu w hromadach njerjada a błóta, ſ kotrymiž ßu niſkoležaze wobydlenja napjelnjene, zyłe ßwójby pohrjebane. Sa wjele lět w Italſkej tajkich ſliwkow njepomnja. So ßu ßo wone w nětcziſchim czaßu na połodniſchu Italſku puſchczike, czini podawk czim nadpadniſchi.

Wo ſliwkach a njewjedrach w Italſkej dale pißaja: W Romje ßu ßo ſe ßylnymi ſliwkami tſi ßo twarjaze khěże ſaßypłe. Na Tiberſkej rězy je ſatraſchnje wulka woda. — W Sangiorgio je ßo 20 khěżow ſaßypłyo. — W Montemeſola błyſk do zyrkwje, ſ kemſcherjemi napjelnjeneje, dyri. Dwě woßobje ßo ſaraſyſchtej a 40 ßo ſrani. Se wſchěch ſtron, pſchi Tiberſkej rězy leżazych, podobne powjeſcże pſchikhadźeja. Schkoda je njepſchewidna.

* (Spiritußowa para ßo ſapaliła.) S Abo w Finnland-ſkej pißaja: Wóndano w nozy w 1 hodźinje w Auraſkej ſpiritußowej akzijowej fabrizy ſe ſapalenjom ſpiritußoweje pary wulki woheń naſta, kotryž bórſy zyku fabriku do wohnjoweho morja pſchetworı. Někotſi dźěłaczerjo ſ woknom wuſkoczichu, tola ßo na ſboże njewobſchkodźichu. Dokelž bě ſtrach, ſo ßo ſpiritus w reſervoirje (hoborſkim cźworje) ſapali, dyrbjachu ßo honacże wotewricź a 5000 litrow ſpiritusa do Auraſkeje rěki wuběża. Hdy by po cźłowſkich ſchijach běžał, by ßo wjele wjetſche njeſboże naczinilo.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Żiwnoscźerja Khorlu Auguſta Micźku w Rakezach winowachu, ſo je wjazore woßoby namołwicź ſpytał, k jeho wużitkej wopak pſchißahacź. Micźka bě ßo 6. oktobra 1880 ſ dźowku hamorſkeho młynka Kubizy w Rakezach woženił. Wobeju mandźelſtwo njebě ſbożowne, dokelž ßebi Micźka wjazy pjenježneje pomozy żadaſche. Wón ßwoju żonu teho dla tak krjudowaſche, ſo ta woſpjet k nanej domoj cźekny a ſo bě ßamo ras nuſowana, żandarma na pomoz ſawołacź. W lěcże 1895 po ßmjercźi ßwojeho pſchichodneho nana Micźka Kubizej ßobuherbow wobſkorži, ſo maja jemu 2980 hriwnow jako herbſtwo jeho żony wupłacźicź. Micźka wudawaſche, ſo je jemu njebocźicźki Kubiza ßlubił, ſo ßwojej dźowzy pódla domjazeje nadoby jemu kruwu abo město njeje 50 toleŕ a dale 2000 toleŕ hotowych pjenjes jako pomoz ßobu da. S tejele ſumy bě wón jenoż 1800 hr. doſtał a ßebi teho dla ſbytnych 2980 hriwnow pſches ßudniſtwo żadaſche. So by prozeß dobył, Micźka dźěłaczerku ſwudowjenu Gartnaŕku, kucharku Sacherowa, fabrikarja Brüdermanna a żiwnoscźerja Handrija Pawlika w Rakezach wobrěczecź ſpyta, ſo bychu wobßwědczili, ſo ßu ßłyſcheli, ſo je njebo Kubiza Micźzy ßlubił, ſo ßwojej dźowzy jako pomoz 2000 toleŕ ßobu da. Gartnaŕzy bě Micźka 100 toleŕ ſa wopaczny pſchißahu ßlubił, ſe Sacherowej chzyſche wón lubkowacź, Brüdermannej wón njewěſtu ſumu lubjeſche. Żadyn ſ tutych ßwědkow pak njebě pſched ßudom Micźzy k woli, a pſchi ßudniſkim jednanju na ſjawne pſchińdźe, ſo bě jich Micźka namołwicź ſpytał, wopak pſchißahacź. Micźku, kotryž je lětża hižo k jaſtwu na 7 měßazow dla ſkſchiwdźenja żandarma Warnacża w Njeßwacźidle ſaßudźeny, tole khoſtanje pak hiſchcźe njeje wotpokucźił, wſcho hromadże k khoſtarni na ſchtyri lěta tſi měßazy a k ſhubjenju cźeßnych prawow na dźeßacź lět ſaßudźichu.

Hudanczźy.

49.	50.
Baba ludźom dźěcźi noßy, K dobrym jědźam kmótrow proßy. Kotra —baba w Zmórzu běſche, Dźěcźi ſarěſacź ßej chzyſche, Zracź je w khěżzy zaltowej, S poprjanzami pokrytej?	Poltſecźa a połwoßma, Poldra a połpjatnata, Kopy pół a połka ſta — Kelko h'ſchcźe ßo potrjeba, Hacź je ſtotka połniczka?

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho czißła:
47. Wumjenjowe ſchtryſchki. 48. Lnczibar.
(Tón najwjetſchi bě prěni do wody.)

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1899 dotal nahromadźiło: 5750 hr. 11 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póńdźelnizy (ſe ſakomdźenjom tydźenja): Michale „patentny“, pſchińdź ſaß na wopyt 70 np.; kónzarjo 70 np. + 20 np.; liſchczyny poſtrow ſ Wulkich Sdźar 45 np., Wjelkowy poſtrow ſ dźiwadłom pſchi wulkej rězy 50 np.; kónzarjo, tydźeń poſdźiſcho, 100 np. + 80 np. + 26 np., k temu Młynkowa kóczka 10 np. (a wudawkow: 65 np.) = ...	4 = 6 =
W „Katholſkim Póßle“ czißko 41. lěta 1899 hižo kwitowane: Roskolnizy, ſ nowym hoſczom 3 hr. 50 np. Delanſka patentna komißija 40 np. + 1 hr. 65 np. M. M. Sch. 1 hr. = ...	6 = 55 =
Hromadże: 5760 hr. 72 np.	

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Zigary.

Wjetschu dźělbu **zigarow,** pschi pschedewsaczu pschedawarnje nasad stajenych, nětkole po khětro poniženych płaczisnach wupschedawam, jako:

Import prjedy **6 np.,** nětko **jenoż po 5 np.,**
10 schtuk po 43 np., 100 schtuk po 3 mk. 75 np.

Hamburgska prjedy po 5np., nětko jenoż
10 schtuk po 10 np., 100 schtuk po 3 mk. 50 np.

Bremske Java prjedy 4np., nětko jenoż
10 schtuk po 30 np., 100 schtuk po 2 mk. 80 np. atd.

300 schtuk zigarow jenoż po 8 mk.

Tobak w pakczikach prjedy po 10 np., nětko po 7 np., dróbny krany **rjepikaty tobak** punt hižo po 16 np., **amerikanski rjepikaty tobak** punt po 20 a 25 np.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
w Budyschinje, na rózku zherbskeje a schulerskeje haźy.

Swój wulki wubjerk
zyreho a paleneho
khoseja,
a to **paleny khosej**
punt hižo po 80 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 80 np. hacz do 2 mk.,
zyry khosej
punt po 65 np., 70 np., 75 np., 80 np., 90 np., 1 mk. hacz 1 mk. 50 np.
jenoż w dobrych, czistych, derje zkodźazych a sporych družinach po najtunischich płaczisnach porucza

Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjazowych jěbkow 7,
rózk schulerskeje haźy.

Pola mje zo zherbski rěczi.

Koprowy vitriol

(mjedźanu serfawoscź)
zyły a tołczeny
k naczinjenju pscheńzy jara tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokorěczak czišło 33.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucżne **howjase mjazo** punt po 50 np.,
polcz pschi 5 puntach 70 np.,
kolbaza punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haźy czišło 4.

K kermuscham

poruczam zwój psched lětom 1852 wunamakany a s kóždym lětom zo bóle žadazy, **wote muje zameho jenoż prawdźiwy zo dźělazy**

korjenjowy wolij (Gewürzöl)

k pjeczenju tykanzow a kołaczow.

Daj tutomu wolijej na pjeczny zokor, kotryž chzesch pjeczwu pschidacź, nakapacź. Tónle korjenjowy wolij njedawa jenoż tykanzam a kołaczam najkrazniische dobroszkodźenje, ale pschisporja tež hibanje częsta. Jena schkleńza sa 20 np. je na $1\frac{1}{2}$ měrzy abo hachtla = $4\frac{1}{2}$ kilo, schkleńza sa 30 np. k 9 kilo (prjedy 3 měrzam), schkleńza po 50 np. k 18 kilo (prjedy 6 měrzam) muki doszahaza, a maja tutón wolij na pschedań w **Budyschinje** kuježa:

A. Bartko naszl. Jurij Schwiebus,
C. F. Dietrich,
Otto Engert,
E. Glien,
Hermann Gruhl,
Th. Grumbt naszl. Bruno Halka,
J. G. Klingt naszlědnik,
Hermann Knnack naszlědnik
August Zetsch,
Gustav Küttner,
H. Lindner naszlědnik Pawol Hofmann,
Moritz Mjerwa naszl.,
Richard Neumann,
Carl Noack,
Carl Pötschka naszl. E. Lehmann,
Adolf Rämsch naszl.,
Schieschka a Rjeczka,
Otto Sachsa,
Jan Wenk,
C. P. Walter.



Swinjazy wobzerny a kormjenski pólver,
kotryž wobžernosću wubudźuje a kormjenje połóża, porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje ficze.



Semskoworjechowu muczku, lanu muczku, jeczmjenjowu pizu
najlepscheje hódnoscze po tunich płaczisnach porucza
Khorla Schuppan,
zitowa pschedawarnja
pschi zitnych wikach.



Sa jenu hodźinu

zo najrjeńscha, najzkódnischa a najtwjerdscha butra s nakoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźěła. Dostacź
w **Germania-drogowni**
s napschecza winoweje ficze.

Sczinowe pleczenje
k wjerćam se. sazynkowanym grotom pschedawa tunjo
C. Schneider, twarski mischtr
na walskej drózy 14.

Jědźnu zół, Kótnu zół

po měchach a jenotlìwje po wasy,

jerje

dobru nowu tworu po 7, 8 a 9 np. porucza
Khorla Noack
na zitnej haźy.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy je najlepschi dostacź pola **Měrschez bratrow** naszlědnikow **Straucha & Koldy**
na kamjeńtnej haźy 3.
Dalokorěczak 81.

Na zwój snaty najlepschi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Maschinski wolij

poruczataj tunjo
Měrschez bratrow naszlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haźy 3.
Dalokorěczak 81.

Tołsty zuscheny połcz punt po 70 np., pschi 5 puntach tuńscho, tucżne **zuschene zwinjaze mjazo** punt po 65 np., **czerstwy łój** punt po 30, 40 a 50 np., **kołbazowy tuk** punt po 30 np. porucza
Otto Pětschka
na zitnej haźy.

Zołdźow a kastanijow
kóždu dźělbu po najwyschschich płaczisnach kupuje
Moritz Lange w Njeswaczidle.

Karbolineum

najlepschi a najtuńscho poruczataj
Měrschez bratrow naszlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haźy 3.
Dalokorěczak 81.

Lanolin

łopytowy a łožowy tuk
w najlepschich družinach poruczataj
Měrschez bratrow naszlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haźy 3.
Dalokorěczak 81.

---

5 kanapejow a schpihele
najwjetscheje a najmjeńscheje družiny ma zyle tunjo na pschedań
Hermann Seikritt,
tyscherski mischtr na sadnej bohatej haźy 4.

Rěs

je saźo po wosach dostacź
we Lupjanskim parnym rěsaku.

Rjanu
pscheńczu muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucza
Hrubjelczanski młyn.

---

50 łop hlinow
10 łop kharpow
ma na pschedań
Ernst Patok w Małej Suborniczźy.

Jara rjane, zylne
proszata
Mischnjanskeje krajneje razy zu nětko a tež posdźischo dostacź na **Ssemichowskim knjezim dworje.**

Rjane proszata

wulkeje Yorkshirskeje razy zu saźo tunjo dostacź na Wiczeznym kuble w Spytezach.

3000 hriwnow

zyrkwinych pjenjes je na wěstu hypotheku k nowemu lětu wupożczicź. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Liebš, ſudniſki aktuar ſw. ſł. w **Budyſchinje**
w Gambrinje po 2 ſkhodomaj.
Pißanſke dźěła wſcheje družiny. Wukaſanja atd.
Ssym Sserb! Ssym Sserb!
Tunje płaćiſny.

16,000 hriwnow

ſo hnydom na prěnju hypotheku pyta; poſledńja kupna płaćiſna 36,000 hr., wopalna kaſſa 22,400 hriwnow.

12,000 hriwnow

ſo na prěnju hypotheku ſa kónz tuteho lěta pyta; kupna płaćiſna něhdźe 26,000 hriwnow, wopalna kaſſa 17,800 hriwnow. Dalſche je ſhonićź pola rěčnika **Weſſera** w Budyſchinje.

Kowańa
ſe žiwym dźěłom blisko Budyſchina ſ něhdźe 4 kórzami leżomnoſcźe je na pſchedań pſches **Liebſcha,** aktuara ſw. ſł. w Budyſchinje (w Gambrinuſu po 2 ſkhodomaj).

Kraj ſol. 5 we Łupjanſkej Dubrawje je hnydom na pſchedań. Na kupjenje ſmyſłeni chzyli ſo liſtnje wobroćićź na **Khorlu Roeſcha,** w Omſewitz pola Cotta.

K 1. januarej ſo ſtróſby, ſprawny, raſny a na zyłe ratařſtwo ſo wuſtejazy naſhonity hejtman a teho runja pilny, dowěrny a ſtróſby wotroczk pytataj na **knježi dwór w Holeſchowje** pola Njeßwačidła.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje ſo k nowemu lětu 3 rólni pohonczojo a 3 hródźne dźowki pytaja.

K nowemu lětu woženjeneho, ſtróſbeho a zyle dowěrneho
hejtmana,
kotryž ſo žaneho dźěła njeboji a ßam ßobu dźěła, pytam. Mſda po wuczinjenju.
Möbius, na knježim dworje w Lejnje pola Khróſcźiz.

Sprawna porjadna holza ſo k 1. januarej do Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonićź na taſchbarku czo. 11 delka na łěwizy.

Towařſtwo Serbskich Burow.

Wubjerk změje **zhromadźiznu sobotu 4. novembra dopołdnja** 1/2**11 hodźin** we **Sendźic restawraciji** na kotołskej hasy w **Budyšinje.** Prosy so, zo bychu so wšě pobočne towařſtwa zastupiłe.

Hłowne předsydstwo.

Serbske towařſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wuhotuje jutře njedźelu za tydźeń, **29. t. m.,**

dźiwadłowy wječor.

Započatk wječor 1/2**8** hodźin.

Předsydstwo.

Burſke towařſtwo w Rakezach

směje jutſje **njedźelu 22. oktobra** popołdnju w 4 hodź. w Sokez hoſcźenzu poßedźenje.
Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Najwjetſche wuſnamjenjenje na powſchitkownej ſtrowotnej wuſtajeńzy w Draždźanach 1899, cźeßne myto a ſtotu medaillu doſta

bjesalkoholne ſłodowe piwo

Łubijſkeje akzijoweje piwařnje
(prjedy Schrybař a Radza).

Njepſchetrjechene ſa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicźe a dźěcźi.
Dostacź w **Budyſchinje** pola
knjeſa **M. Kirſchnera** na ſerbſkej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoſchiz haßy,
„ **M. Zecźa,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.
W **Hodźiju a we wokolnoſczi** pola
knjeſa reſtawratěra **Ernſta Wobady** w Hodźiju
a w **piwařni w Prěcźezach,** kotraž ma tež ſtajnje wjetſche ſkłady.

Pſchepoloženje kózkařſtwa.

Cźeſcźenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi a ßwojim cźeſcźenym wotebjerarjam najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßo moja pſchedawařnja wot dźeńßniſcheho dnja

na bohatej haßy cźiſło 5

ſ napſchecźa ſtareho pósta namaka.

Sa dowěrjenje a derjeměnjenje, mi ſa 21 lět ſpožcźene, ßo rjenje dźakujo, proſchu ſ dobom, ſo by ßo mi wone też do mojeje noweje pſchedawařnje dobroćiwje pſchenjeßko.

C. E. Rinke

pſchedawařnja kłobukow, mězow a pjelſcźowych tworow.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np.,
mjedowy ſyrup punt po 25 np.
porucza
H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoreczak czo. 170.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelniſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Do Łupoje!

Jutſje **njedźelu 22. oktobra**
kermuſchne reje
ſ zyłej kapału Adolfſkeje hěty. Ssamopjecźeny tykanz k khoſejej. Wulka ruſka cźumpjel w dworje k wužiwanju ſteji.
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
J. Locka.

Schewſkeho pomoznika a **wuczobnika** pyta **Auguſt Scholka** na ſadnjej bohatej haßy cźo. 22.

Kowařſkeho wuczobnika
k jutram pyta kowařſki miſchtr **Greulich** w Budyſchinje pſched garbařſkimi wrotami 9.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczez ſprawneju ſtarſcheju, kotryž chze **rěſniſtwo** nawuknycź, móže hnydom abo poſdźiſcho ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź w **Minakałſkim hoſcźenzu.**

Na knježi dwór w Pſchiwczizach ßo ſtarſchi muž jako pizowař wołow pſchi dobrej mſdze pyta.

Münch, inſpektor.

Wróczenje czeſcze.

Pola směrza ßo rosrunawſchi, ſkſchiwdźaze ßłowa, na Linu Pětrikowu ſrěczane, jako njewěrne wróczu a warnuju kóždeho, je dale rosſchěricź.

W Nowej Wßy, 18. okt. 1899.

Hana Gerſchowa.

Wutrobna próſtwa.

Wyßokodoſtojneho knjeſa fararja ryczerja Jakuba wutrobnje proßymy, ſo by ßwoju kraßnu, wutrobu ſahorjazu wokłańu rěcź, pſchi poßwjecźenju w Khwaczańſkim Božim domje dźeržanu, w jenym ßerbſkim cźaßopißu dobroćiwje wocźiſchcźecź dał, ſo mohli ßebi ju k trajnemu wopomnjenju ſakhowacź.

Mnohy poßłucharjo.

Dźak.

Sswojemu dotalnemu wjele cźeſcźenemu a wulzy lubowanemu duſchownaſtyrjej, k. duchownemu **Miklej** żelniwe boženje a horzy dźak prajimy ſa jeho natwarjaze prědowanja, ſa žohnowane ſkutkowanja niz jenoż w zyrkwi ale też w ſchuli a ſa jeho horliwe prózowanja wo ſdźerżenje kſcheſcźijanſkeje wěry a kſcheſcźijanſkeho ſmyßlenja mjes naſchimi woßadnymi.

Wjele ſtawow Łupjanſkeje woßady.

(K temu cźißku jena pſchikoha.)

Wot nětka namaka ßo moja pſchedawařnja jenicźzy

na drjewowych wikach 4.

Pawoł Pětſchka,

pſchedawařnja kolonialnych tworow, delikateſſow, wina a zigarow.

Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Sobotu 21. oktobra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

16 oktobra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	35—37	63—66
awstriske	36—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—31	57—59
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	—	55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—28	54—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	52
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—36	61—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	58—60
3. žnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	71—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	67—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	39—41	50—52
2. mjaßne	37—39	48—50
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	35—37	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy bowos w Budyschinje: 3254 měchow.	W Budyschinje 14. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 19. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenża bela	7	94	8	6	7	65	8	9
" žołta	7	65	7	94	7	41	7	82
Rožka	7	82	8	—	7	50	7	75
Jeczmjeń	6	43	6	79	6	40	7	50
Wowß	6	40	6	70	6	—	6	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1260 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (bela) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacz 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hacz 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. 51 np. hacz 12 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. — np. hacz 9 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (bela) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 9 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacz 7 hr 80 np., rožka wot 7 hr. 66 np. hacz 7 hr. 81 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 20. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 21. njedželu po žwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W katholskej zyrkwi: Jurij Czornak, kubleŕ w Ralbizach, s Hanu rodž. Mónkez s Daliz. — Jan Böhm, wucžeŕ w Kamjenizach, s Jadwigu rodž. Handrikez rudy.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ota Khorla, Ernsta Luija Linki, wuhnjerskeho mischtra na Židowje, ž. — Jan Pawoł, Jana Bohuwěra Krujaza, žiwnoscžerja w Srěschinje, ž. — Pawoł Hermann, Handrija Bohuwěra Pětschki, hospodarskeho pomoznika w Nowych Czichońzach, ž. — Frida Martha, Bjedricha Emila Pawoła Kästnera, wulkeho sahrodnika w Torońzy, dž. — Marja Martha, Jana Ernsta Kokle, fabrikarja na Židowje, dž. — Emma Gertrud, Ernsta Klimanta Neumanna, džěłacžerja w płunarni na Židowje, dž.

Zemrjeli:

Džeń 12. oktobra: Khorla Hermann Fahnauer, žiwnoscžeŕ w Dobruschi, 63 l. 7 m. 22 d. — 13. Max Hermann, Jana Augusta Zawnika, pohonscža a wobydlerja na Židowje, ž, 11 m. 9 d. — 15. Pawoł August, Jana Hermanna Libsche, khěžkarja a džěłacžerja w Hněwžezach, ž., 1 l. 2 m. 10 d. — 16. Marja Martha, Jana Ernsta Kokle, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dž., 5 d. — Morwa narodž. dž. Jana Ryczerje, wobydlerja a fabrikarja na Židowje. — 17. Khorla Dietering, maschinytwarz s Biskopiz, we wokrjeżnym wustawje na Židowje, 64 l. 5 m. 9 d. — 18. Elsa Hedwiga, Juliusa Emila Klugi, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dž., 9 m 25 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

21. njedželu po žwj Trojizy smeje farar Mrosak rano ½8 hodžin žerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtaŕ ½9 hodžin žerbske a ¼11 hodžin němske prědowanje.

Kožuchi! **Kožuchi!**

njech žo nětkole po měrje k schiczu pola mje skasaja. Stare kožuchi poczahuju.

F. Trulley, na schulerskej haßy.

Pschenżu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczišnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pschenczżnu muku,** kaž tež **rżanu muku, majßowy schrót, czornu muku, pizny gris, rżane a pschenczżne wotruby** po tunich płaczišnach poruczamoj. **Tež pschenczżnu muku sa pschenżu a rżanu muku sa rožku saměnjamoj.**

Heinke & syn

w hamorskim młynje w Budyschinje.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

na hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu.

Sałoženje wobkhoda 1856. Mytowany jěnacże króczk.

Poruczam žwój wulki sklad **optiskich tworow** dobroczinwemu wobkedžbowanju. **Bryle** po lěkarskim wukasanju žwědomicże.

Dokelž žo husto mylnje pscheměnjenja s H. Wylemom Scholtu, kotryž wonka s konjom a wosom jěsdži, stanu, s tutym k wjedženju dawam, so s nim žanych wobkhodnych swjaskow nimam a proschu na moje pschedmjeno kedžbowacz.

S pocześcżowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **sałožene 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy

czišło 1 na schulerskej haßy czišło 1

k symskemu czaßej žwój dawno jako dobry snaty wulki sklad schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacz k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczam.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtunische płaczišny!**

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,31	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,31	6,55	8,30	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,54	7,20	8,53	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,13	7,42	9,11	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,48	8,18	9,44	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,57	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,21	—	4,44	6,41	9,19	10,35	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,29	—	—	6,49	9,28	10,43	—
Do Draždžan	3,41	5,29	7,15	10,36	10,57	1,55	3,52	5,11	7,08	9,50	11,02	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do Budyschina.

S Draždžan do Shorjelza.

Walowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,37	10,39	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,32	7,01	9,08	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,44	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	10,00	12,03	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,20	5,52	6,21	8,17	10,22	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,15	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Patarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	5,37	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Patarjez	6,18	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczij	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczij	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczij	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczij	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Pokźnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-3.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,17	11,35*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,29	11,46*
Pokźnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,37	11,54*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,54	12,11*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Maschinski wolij

ßo płaczišny hódno kupuje

w Germania-drogowni

dr. Roebera

ſ napschecža winowej kicže.

Najlěpschi jědžny

lany wolij

ſ dwórskeho mlyna w Plawenje wot nětka ſtajny cžerſtwy porucža

A. E. Soba na Židowje.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Kal ſchrubowaze maſchiny

w 6 wſchelakorych wulkoſcžach jenož ſ derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. ſe ßwojeho wulkeho ſklada porucža

Oskar Butter,

w Budyschinje pſchi žitnych wikach cžišło 2.

Sswój wulki ſklad

hotowych wobleczenjow, ſwjerſchnikow a jupow

ſa młodženzow, ſchulerjow wyſchſchich ſchulow atd.

naležnje poručžam.

Wubjerne ßedženje a ſeſchicže ſe ſolidnych tkaninow po ſpodźiwnje tunich płaczišnach.

Jedyn pospyt k trajnemu kupowanju dowjedže!

Dźěcžaze wobleczenja, mantle, jupy ſa kóždu ſtarobu wot najtuniſcheho hacž do najwožebniſcheho.

W Žitawje na žonjazej haßy cžišło 1.

Ernſt Jenke.

W Budyſchinje ſ napſchecža theatra.

Wulki cžrijazy a ſchkórnjazy ſklad

A. Knüppelholza naßlědnika

na jerjowej haßy cžišło 11.



Krawatty

w najwjetſchim wubjerku pola

A. Tschentschera

na bohatej haßy 18

a rózk theaterſkeje haßy.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

na tola najlěpſchi khofej.

Symſke

ſwjerſchniki, mantle a jupy

w najwjetſchim wubjerku, njedźiwajcy ſtajnje ßo powyſchazych płaćiſnow wurjadnje tunjo porucza

F. Schleſinger

na bohatej haßy 5.

Kaž je ſnate, **wubjerne rěſy** a **najlěpſche dźěło.**

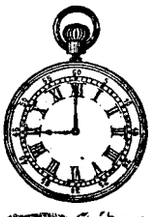

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

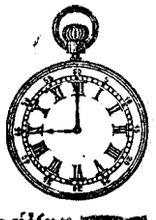

Hódna twora. Pilnowne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Symſke

ſwjerſchniki, jupy (pſcheſapinaki), mantle, wobleczenja

ſa mužſkich a hólzow

ßměſchnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecźa hoſcźenza „winoweje kicźe",

porucza **k najſymſkemu a ſymſkemu cźaßej** ßwój hoborſki ſklad wſchěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucza ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi,

jako: **jěſdne a honćwarſke ſchórnje, dołhe ſchórnje, filzowe, ßuknjane a pjelſcźowe ſchórnje, filzowe ſtupnje a toſle, drjewjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jeniczki ſklad ßwětoßławnych

triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.

Lubijſka banka.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.

Reſerwy: 390,000 hriwnow.

Sadanimy pjenjeſy na ſakładne knihi

pſchi wſchědnym wuźiwanju nětkole	ſ 3	%
= měßacznym wupowjedźenju nětkole	ſ 3 1/4	%
= tſiměßacznym = twjerdźe ſtejo	ſ 3 1/2	%
= ſchěſćměßacznym = = =	ſ 3 1/2	%
= létnym = = =	ſ 4	%

Bliżſche wumělenja ßu pſchi naſchej kaßy ſhonicź.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach.

Žakety, khornarje, holczaze mantle

ßo najlěpje a najtuńscho kupuja pola

Richarda Gautzscha

na bohatej haßy.

W pschedawarni ßo ßerbſki rěczi.

Drastowa fabrika

Oty Preussa

na žitnej haßy 4

porucza

najrjeńſche **haveloki, ſwjerſchniki, jupy** a **wobleczenja** ſa mužſkich a hólzow, kaž tež **žonjaze** a **holczaze žakety,** najnowſche po woprawdže ßměſchnje tunich płaczińnach. Najlěpſche ßedženje.

Kosaze koże,

howjaſe a czelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowczu wołmu kupuje po najwyſchſchich płaczińnach

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerwiſy

ſa 6 wožobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwožebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej porucza po najtuniſchich płaczińnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

Sachſowy žiwjazy kakao

płaczi jenož 1/4 punta 35 np.

pola

Oty Sachsy

na bohatej haßy 4.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińnami wupołożene, wobhladacz.**

Dźělbu ſbytknych kruchow **běłych a pißanych poßleſchczowych tkaninow, trjenjow, blidowych rubow atd.,** kaž tež wſchelake **połwołmjane a wołmjane tkaniny** ſa ßuknje a pjeſle, **barchent atd.,** kotrež nochzu dale wjeſcź, ßym na **wupſchedawanje** ſtajił a poruczam je po wurjadnje tunich płaczińnach.

G. A. Ryseck

w Budyſchinje na bohatej haßy 31.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto.



I. myto.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr **na ſzukelnſlej haßy 14**

porucza ßwój wulki ſklad **hońtwarſkich, jeſdnych** a **dołhich ſchłornjow, hólczazych dołhich ſchłornjow, pjelſczowych, filzowych** a **ßuknjazych ſchłornjow** a **ſtupnjow** k ſchnórowanju, k ſapinanju, ſe ſpinkami a ſ czahatym gumijom, wſchě druźiny **filzowych ſtupnjow** a **toſlow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow** ja **ſtupnjow do ßněha;** nowoſcze w **balſkich** a **njewjeſczinſkich ſtupnjach** ſ czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane ſchłornje** ſ 1, 2 a 3 ſpinkami, kaž tež wſchě możne pomyßlne druźiny czrijow a ſchłornjow ſa mužſke, žónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczińnach.

Jeniczke pſchedawanje

J. Engelhardtowych czrijow

ſe ßwětowym lawowym ſnamjenjom ſ Kaſſela.

Po měrje, kaž je ſnate, wubjernje ßedźaze wobucze ſa krótki czaß ſhotuju. **Porjedženje** po žadanju tón ßamy dźeń.

Proſchu ßebi mojej wukładnej wokuje wobhladacź.



Max Udich, krawſki miſchtr,

w Budyſchinje na bohatej haßy 14

porucza ſa naſymſki a ſymſki czaß ſ najnowſchich tkaninow ſe ßedženjom bjes poroka:

mužaze ſwjerſchniki hižo po 10 hr. 50 np.,

mužaze jupy hižo po 6 hriwn.,

mužaze wobleczenja a **kholowy**

po ßměſchnje tunich płaczińnach,

dźěczaze jupy, mantle a **wobleczenja**

woßebje tunjo.

Najwjetſchi ſklad tkaninow. Seſchicze po měrje.

Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtuniſche płaczińny ßo rukuje.

Požuženje truczje ſprawne. — Dźěłanſka drasta we wulkim wuběrku.

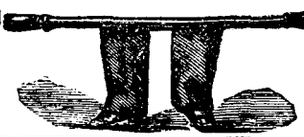

Žakety ſ dobrych tkaninow a wſchelakich barbow, kaž tež

plyſchowe žakety ſa ßerbſke žony,

holczaze jaki w wſchěch wulkoſczach a bohatym wubjerku

po najtuniſchich płaczińnach porucza

Alma ſwud. Rengerowa

prjedy **Vorwerkowa** pſchi hłownym torhoſchczu 5.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Śmoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. Sobotu 28. oktobra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Sakski ßejm wutoru 7. novembra kral Albert ſ trónſkej rěčzu na ßwjedźeńſke waſchnje wotewri. Do wotewrjenja směje ßo ſjawna Boża ßłužba w evangelſkej dwórſkej a Sofijinej zyrkwi, na čož preſidentaj wobeju komorow pſchiſßahu wotpokładataj.

— Penſionſke wobſtejnoſćze ludowych wučerjow a ſtatnych ßłužobnikow dyrbja ßo ſe ſakońſkim nacźiſkom, kotryž ßo ſakſkemu ßejmej pſchedpokłoži, polěpſchicź. W pſchichodźe dyrbi prawo na penſiju niz kaž hacź dotal po minjenju 10 lět, ale hižo po dozpitym 5. ßłužobnym lěćze do mozy ſtupicź; dale ma ßo najwyſchſcha penſionſka ßadźba, mjenujźy 80 prozentow poßlednich dokhodow, niz hakle ſe 40., ale hižo, ſ 35. ßłužbnym lětom dawacź.

— Kněžorſtwowy ßejm ßo 14. nov. k nowemu ſkutkowanju ſaßo ſeńdźe. Tón ßamy dźeń ßo jemu kněžorſtwowy hoſpodaŕſki ctat na lěto 1900 pſchedpokłoži. Hacź budźa ßo ſ nim nowe pjenježne ßrědki ſa wójſko a wójnſke łódźſtwo žadacź, njeje hiſchcźe ſnate. Zentrumſke nowiny hižo nětkole pſchecźiwo powyſchenju ſumow pißaja, kotrež ßu ßo na pſchichodne lěta ſa powjetſchenje wójnſkeho łódźſtwa pſchiſwoliłe.

— Prěnja žitniza (žitowy ſkład) ſa Schleſynſku je ßo w Neuſalzu nad Wódru wotewrika. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje wyſchſchi preſident hrabja Hatzfeld kněžorej ßławu wunjeßy. Wójwoda Ernſt Günther Schleswigſko-Holſteinſki mjenowaſche žitnizu ßrědk k poſběhnjenju rataŕſtwa a wjaſadko mjes wulkim, ßrěnim a małym rataŕſkim wobßedźenſtwom. — Njech tale žitniza tamniſchemu rataŕſtwu wočakany wužitk pſchinjeßy. W druhich ſtronach Němſkeje do teho wjazy njewěrja, ſo móže ßo rataŕſtwu ſe ſakoženjom žitnizow pomhacź. Wjele žitnizow njeje niczo wunjeßło, ſ někotrymi ßu ßamo pjenjeſy pſchißadźili, kaž na pſchikład ſ Łubijſkej, kotraž je pſched někotrymi létami naſtała.

— W Hamburgu ßo pońdźelu wulka ludowa ſhromadźiſna wotbywaſche, kotraž pſchecźiwo temu proteſtowaſche, ſo Jendźelſka burow w połodniſchej Afriźy wumozuje. Kněžorej Wylemej ſhromadźiſna telegram póßła, w kotrymž jeho napominaſche, ſo njeby, kaž je ßebi wotmyßlił, nětkole jendźelſku kralowu wopytał. Kněžorowy wopyt by ßo jako pſchipóſnacźe jendźelſkeje politiki wobhladał, burjo pak bychu jón jako dopokaſmo ſa to měli, ſo ſympathije němſkeho kněžora a němſkeho luda wjazy njewobßedźa. — Wobjamknjenje Hamburgſkeje ſhromadźiſny je jara njeroſumne, haj ßamo dźěćźaze. Němſki kněžor je ßwój wopyt pola ßwojeje wowki w Jendźelſkej hižo pſchipowjedźił a jón njemóže ſpuſchcźicź, tež hdy by to ßebi zyły němſki lud pſchał. So Němſka transwaalſkim buram njebudźe we wójnje pſchecźiwo Jendźelſkej pomhacź, to je wona hižo dawno Jendźelſkej ßlubiła a ſa to ßwoje ſarunanje pſchilubjene doſtała.

— W Kiawčžou, w němſkim wobßedźenſtwje pſchi chineſkim brjoſy, klima ſtrowoſcźi Europjanow njehoji. Tyfus, ſymiza, wutrobne a druhe khoroſcźe ßu tam ſtajnje doma. S 300 němſkich wojakow, ſ kotrychž němſka wobßadka wobſteji, w pſcherěſku pſchezo pok ſta abo ſchěſcź dźeßacź khorych leži. Wulkeje ßuchoty dla nuſa na zyrobje knježi. Europiſke wobydleŕſtwo ſ wjetſcha ſ cźeknjenych matroſow a ſ tajkich ludźi wobſteji, kotſiž ßu w Němzach bankrot ſcźinili, abo kotſiž tam njejßu mohli na ſelenu hakoſu pſchińcź.

Awſtriſka. S ropotom a hołkom ßu cźeſzy ſapóßłanzy wutoru poßedźenje kněžorſtwoweje rady roſraſyli a juſtizneho miniſtra ſ Kindingera ſe ßejmownje wuhnali. Wina na njemdroſcźi cźeſkich ſapóßłanzow ßu potajne wukaſy noweho juſtizneho miniſtra, ſ kotrymiž wón němcźinu jako jenicźku hamtſku rěcź pola krajnych ßudniſtwow w Cźechach ſawjedźe a poručźi, ſo maja ßo cźi ſaſtojnizy knježerſtwu mjenowacź, kotſiž po tymle wukaſu njecźinja. Cźeſzy ſapóßłanzy ßo teho dla na juſtizneho miniſtra ſ wótrym praſchenjom wobroćźichu. Młodocźeſcha běchu ßo wokoło preſidentoweje tribuny a miniſterſkich ſtołow ſeſtupali a na juſtizneho miniſtra tajke nadpady cźinjachu, ſo dyrbjeſche tón pomału zofacź. „Phi a hańba! Prjecź ſ nim! Won! Prjecź ſ Wolfowym knježerſtwom! Pruſki běrzo! Sakonjowy pſcheſtupniko! Wy ſjawnje k ſpionaži ſawjedźecźe! Phi a hańba!“ Cźeſcha ſ pſchezo wjetſchim roſhorjenjom na miniſtrſkich wołachu. To běſche podobnje kaž w tamnych cźaßach, hdźež němſzy radikalni pod Schönererom a Wolfom ſe ßwojim herjekanjom wuradźenja w kněžorſtwowej radźe pſchekaſychu. Na dobo kula papjery juſtiznemu miniſtrej do hłowy ſlecźa. To bě ſnamjo k wulkemu „wurumowanju“ na miniſterſkich ßydłach. Někotſi cźeſzy ſapóßłanzy pißma, na miniſterſkich blidach leżaze, roſmjetachu. S wulkim ropotom bě preſident nuſowany, poßedźenje ſběhnycź. Kajki směje to kónz? Pſchecźiwjenjam Cźechow, kotſiž ßo wo ßylnu wjetſchinu w kněžorſtwowej radźe ſapjeraja, njebudźe nowe knježerſtwo dołho napſchecźo ſtacź móz.

— Winſki měſchcźanoſta Lueger je nětcźiſche miniſterſtwo w jenej wólbnej ſhromadźiſnje hódnje wucźeſcźił. Wón mjes druhim praji: „Cźeho dla ßu ßo rěcźowe wukaſy ſběhnyke? Wone ßu ßo wotſtroniłe, ſo by němſka liberalna a radikalna ſtrona wurunanje ſ Wuherſkej pſchewjedła. Też tu je židowſko-mandźarſki wliw pytnycź, a ſa mnje njeje teho dla žaneho druheho heßła, hacź: Prjecź ſe židowſko-madźarſkim wliwom! So by ßo to ſtało, k temu je pſchede wſchěm awſtriſke knježerſtwo trěbne, kotrež prawa knježerſtwa pſchecźiwo kóždemu ſakituje. Pola naß w Awſtriſkej bórſy tak daloko dóńdźe, ſo cźi, kotſiž ßu Awſtriſkej njepſchecźelſzy ſmyßleni, najlěpſche žiwjenje wjedu. Pſched tymile ludźimi wſchitzy miniſtrojo tſchepotaja, Wolfa (wjednika radikalnych) a ſozialdemokratow ßo woni ſtrachuja, ſo to njeje wopißacź. Teho dla ßo njeje hacź dotal nowy wólbny plan ſa Wien hiſchcźe pſchezo wobkrucźił. Njeje pak hewak žaneje druheje roſomneje pſchicźiny tehole njewobkrucźenja, dyžli bojoſcź a ſtrachocźiwoſcź pſched Schönererom, Wolfom a ſozialdemokratami.

— W awſtriſkim wójſku ßo ſpěſchnje tſělaze kanony ſawjedu. Ludowe ſaſtupjeŕſtwo dyrbi k temu 35 milijonow ſchěßnakow pſchiſwolicź.

— Pſches Cźechi a Morawu mózne židam njepſchecźelne hibanje dźe. W Holeſchowje, Wßetinje, Pecźkach, Pardubizach, Napajedlach Sslanem, Domažlizach, Kolinje, Mnichowje, Hradźiſchcźu, Chlumzu ßu njeměry wudyrike, pſchi kotrychž ßu ßo židam wokna wubike. Tola nihdźe njeje ßo ludowa roſhorjenoſcź tak roſpalika, kaž w Holeſchowje a Vßetinje. W Holeſchowje bu ſ pſchicźinu njemérow nadpad tamniſchich židow na knihikupza Klabuſaya. Po wudawanju cźeſkich nowin běſchtaj Klobuſaya jeho pſchecźelej Benyſchk a Bilk napominałoj, jeho domoj pſchewodźicź, dokelž w židowſkim měſcźe bydli. Tak bórſy hacź po 11 hodźinach do njeho pſchińdźechu, jich něhdźe 20 židow nadpadże, kotſiž ſ kijemi wobrónjeni ßo na

nich walichu wołajo: „Bicże jeho, sabijcże antisemitu“. Nadpadnjeni tsjo Czechojo njemějachu żaneje bronje, ani kjow. Żidźi njeßmilnje do nich pjerjechu, a starschi żidowskeje gmejny Zwillinger Klobusaya tak ßylnje s kjom do hłowy praßny, so wědomje shubi a so dyrbjachu jeho do hojerńje dowjesć. Powěsć wo tym ßo rucże po měsćze a wokolnosći rosnjeßy. Lud ßo na najwysche roshori a ßo na dróhach sběża. Sapoczatk ludowych naßylnosćow sta ßo w palenzowni żida Grätzera, hdyż tón někotrych wopiłzow won cźißny a sa nimi s durjemi sapraßny, so s nich schkleńzy schczerćzo wulecźachu. To młodźinu k Grätzerowej palenzowni pschiwabi, bórsy běchu ßo wjetsche cźrjódy sběżałe a dołho njetrajesche, so w żidowskim měsćze wokna wubiwachu. Hdyż ßo cźrjóda se żidowskeho města wróći, ßo pschi wrotach se żandarmeriju sadźerża, kotraż po krótkej khwili dwě salwje do luda wutśěli. Na cźeji roskas je ßo to stało, njeje hischcże wujaßnjene. Rosnjemdrjenje luda żanych mjesow njesnajesche. Żandarmojo a wokrjeßny hejtman ßo wotßalichu, a hdyż lud sranjenych a morwych wuhlada, ßo se wschej njemdroscźu do sapuscźenja a rubjenja da. Żidam ßo wschě wokna wubichu, we wobydlenjach ßo wjele wobschkodźi, dwě pschedawarni, Beerowa a Batschowa, ßo wurubischtaj. Hdyż w 9 hodźinach wójsko s Kroměrźiza pschińdże, bě hižo saßo měr. Lud ßo njemało rosnjemdri, so bě ßo pschikasało, hoscźenzy w 9 hodźinach sawrjecź a pódła teho ßo wón roscźerći, so běchu na njón se żidowskich domow mjetali a tśěleli. S wutśělom żandarmow běchu ßo rěsnik Proßenowski, nan wulkeje ßwójby, Halaschkowa, macź schěscź njedoroscźenych dźećźi a 25lětny pschekupki ßłużobnik Turnowski tak cźeźko sranili, so nasajtra wumrjechu. Pódła teho je ßo 20 woßobow pak bóle pak mjenje cźeźko sraniło. Pschi pohrjebje semrjetych ßo něhdże 6000 woßobow wobdźěli. Hdyż ßo jedyn s pschewodźerjow, schewski pomoznik Kudlik, s pohrjebnischcża wróći, jemu wojerśzy straźnizy pucź sastupichu. Kudlich pocża rosjaßnicź, hdże dże, a swadźi ßo s wojakom, kotryż jeho s bajonetom do cźeła kłó. Ssmjertnje sranjeny młody cźłowjek k semi padże a, prjedy hacź duchowny dóńdże, bě wón wudychał. Sso dalschich njeměrow bojo, ßu skoro wschitzy żidźi s Holeschowa cźekli.

Teź w Wßetinje je ßo ludowa krej pschelała, dwě woßobje stej ßo satśělikej.

Nastork k tutym njeměram je prozeß pschecźiwo żidej Hülsnerej w Polnje dał, kotrehoż ßu k ßmjercźi na schibjeńzy saßudźili, dokelž je w Brěsynskim lěßu pjecża jenu kschescźijansku holzu hromadże s dwěmaj druhimaj Żidomaj sarěsał a jej potom krej wottocźił. Kaž pak ßo sda, njebudże Hülsner na schibjeńzy wumrjecź trjebacź. Ssnadź jeho skónczńje wobhnadźa. Sapóßłanz prälat Scheicher je nětko w khěžorskej radże wopraschenje stajił, hacź je wěrno, 1. so je ßo statny rěcźnik w Prozeßu, dr. Schneider, dla ßwojeho sadźerżenja poßwarił a ßo na wotpocźink póßłał; 2. hacź je stronisti schpepytowanski ßudnik Reichenbach macź skónzowaneje holzy wobsforżił, jenoż s tym wotpohladom, so njemóhł jeje sastupjeć dr. Baxa wjazy do aktow hladacź, mjes tym so ßo Hülsnerowemu salitarjej, dr. Auredniczkej, zyle pschecźiwo postajenjam khostanskeho prozeßoweho porjada rad dowoli, ßo s tutym bjes ßwědkow rosrěcźecź; 3. so ßo woßoby, na kotrychż ßo hrěscha, so ßu ßo pschi mordarstwje wobdźělili abo wo nim wjedźeli, mjes nimi schachtar Kurzweil a rabbin dr. Goldberger, ßo na żane waschnje njejßu se ßudnistwom wobcźežowali; 4. so buschkwiza, kotruż je schachtar Kurzweil w Golczu-Jenikowje rabbinej Goldbergerej w Polnje s wosnamjenjom „parfum“ póßłał, tola kotruż je póstska wyschnosć jako straschnu sadźerżała, njeje parfum, ale bleschku s cźorno-cźerwjenymi krejnymi kulkami wopschijała. Nowemun knjeżerstwu ßu tajkele praschenja jara njelube, dokelž ßebi njecha se židami skasyć.

Afrika. W sańdźenym tydźenju je ßo wójnske sboże transvaalskim a oranjeskim buram saßo pschiwobrocźiło, hdyż běsche po sdacźu prjedy Jendźelcźanam ruku sawdało. Na rańschim wojowanischcźu, w Natalskej, je k wjetschim bitwam dóschło. Jendźelske wójsko, pod generalom Symonsom w Glenzoe stejaze, pjatk tydźenja burow, kotsiž běchu ßo na horje psched Glenzoe saßydlili, wotehna. Kaž Jendźelcźenjo pißaja, běchu burjo 8000 muži ßylni se ßłabej a hubjenje ßo poßłużowazej artilleriju, s pjecź kanonow wobstejazej, psched Glenzoe pschicźahnyli. General Symons ßo rosßudźi, ßo hnydom do nich dacź, prjedy hacź ßo woni se ßylnischim burskim wójskom pod generalom Joubertom sjenocźa. Symons ßwoju zyku artilleriju, s 18 kanonow wobstejazu, na burow saměri. Mjes tym so burska artillerija hubjenje tśělesche, ju jendźelske kanony bórsy wotmjelknycź nusowachu. Jendźelszy wójnszy dopißowarjo mózachu se ßwojimi dalokowidami sapuscźenje wobkedźbowacź, kotrež jendźelske kanony nacźinjachu. Hdyż běchu burske kanony pschestałe tśělecź, general Symons w ßrjedźisnje pěschkow do prědka póßła, mjes tym so na woběmaj kschidkomaj husarojo postupowachu, so bychu burske stejischcźo wobeschli. Pucź hacź k horinemu wjerschkej jendźelszy pěschzy s nadběhom pscheběżachu. Burjo na to zosachu, ßwoje kanony ßobu wsawschi. General Symons, kotryż w prěnim rjedźe nadběh nawjedowasche, ßo s kulku w delnim żiwocźe ßmjertnje srani a je někotre dny posdźisicho wumrjeł. Wscho hromadźe bě na jendźelskej stronje 250 muži panyło, mjes tym so běchu burjo pjecźa 800 muži shubili.

Druhu mjeńschu bitwu pschecźiwo buram ßu Jendźelcźenjo pola Elandslaagte dobyli. Jendźelske wójsko pod generalom Frenchom ßo s dwanacźe kanonami do 1200 burow pola Elandslaagtskeho dwórnischcża da. Burjo bitwu s tśelenjom se ßwojeju dweju kanonow sapocźachu. Woni ßo derje měrjachu a granaty do dweju jendźelskeju batterijow mjetachu. Po połhodźinskim pschihotom s artilleriskim wohnjom ßo Jendźelcźenjo k nadběhej sestupachu. Manchesterski a Gordonski regiment burske stejischcźo wobeńdźeschtaj, mjes tym so Deornski regiment njepscheczela prědku jimasche. Po połtsecźahodźinskim saßaklym wobaranju burow, ßo jendźelszy wojazy s bajonetom do njepscheczela dachu. Jendźelszy ulanojo buram pucź salehnychu a 25 s nich sajachu. Na stronje burow bě general Viljoen panył, general Kock, němski wyschk Schiel a komandant Pretorius běchu ßo sranili a ßo sajeli.

To bě druhe a poßlednje dobycże Jendźelcźanow. Po Elandslaagtskej bitwiczźy njeje jim wjazy móżno było, pschiwal burow wudźerżecź. Burske wójska běchu ßo sjenocźile, tak so ßo něhdże 3000 muži ßylne jendźelske wójsko s nusu psched burskej pschemozu do Ladyshmita wukhowa. Tam nětkole wscho hromadże 8000 Jendźelcźanow se 40 kanonami steji. Pschecźiwo nim 10,000 transvaalskich a 9000 oranjestich burow cźehnje. Jendźelske wójsko ßo teho dla psches hłowu a psches schiju s pěschkami a artilleriju s Pietermaritzburga poßylni. Pschi tajkej njerunosći mozow njeje móżnosć wusamknjena, so burjo Jendźelcźanow pola Ladyshmita do zyła sbija. Tola byrnjeż bychu burjo nětkole zyku kapsku koloniju dobyli, budże Jendźelska skónczńje tola s dobycźerku, tak bórsy hacź 100,000 abo ßamo 150,000 muži ßylne wójsko, kotrež ßo nětko mobilisuje, do połodnischeje Afriki pschewjese.

Na wjecźornym wojowanischcźu njeje ßo niczo ważne podało. Jendźelske pschimjesne město Mafeking njeje ßo hischcże, kaž ßo tydźenja pißasche, buram podało. Nětkole ßu jo burjo pocźeli s cźeźkimi kanonami, s Pretorije pschiwjesenymi, bombarděrowacź; wjele khěžow w Mafekingu je ßo sapaliło.

Po powjesći franzowskich nowin „Temps“ ßu burjo wotdźělenje jendźelskich husarow, pola Glezoe sajatych, do transvaalskeho hłowneho města Pretorija dowjedli.

Transvaalska je pschipowjedźika, so je Griquansko-Becźuanaski kraj, kotryż je hacź dotal pod jendźelskim knjejstwom stał, do ßwojeho wobßeděnstwa pschedewsała. S tym drje dyrbja ßo hollandszy burjo, w kapskej koloniji bydlazy, k měnjenju dowjesć, so ßmědźa ßo nětko k Transvaalskej pschisamknycź a so ßo njetrjebaja bojecź, so mohła jich Jendźelska, hdy by skónczńje burow pschewinuła, krajneje pscherady dla khostacź. Komandant jendźelskeho pschimjesneho města Kimberlaya je teho dla wosjewił, so wuwołanje burow żaneje mozy nima; prawne wobstejnosće jendźelskich poddanow w zyłej kapskej koloniji njepscheměnjene wostanu. Schtóż ßo pschi tym nadeńdże, so njepscheczela na někajke waschnje podpjera, ßo jako sběžkaŕ pokhosta.

Pscheleseczeny.

Tsecźi krócź ßo saswoni, so ma nózny cźah s hłowneho města wotjěcź, hižo sahwisda lokomotiwa a sćzini prěnju krocźel — tu slecźi sdycha wuběżany woßobnje wuhotowany muż psches perron a skocźi s móznym skokom do wotdźěła druheje rjadownje. Lokomotiwa móznje sadycha a cźah ßo sapohibuje. Dale spěschnischo ßo jědże a kolije haktuja pod koleßami; wodychujo slehny ßo runje sastupjeny na mjehke polstrowane ßydło a wotwosmje ßebi módru brylu s wocźow. Pruhujo wobmaßuje ruka ßylnu nażołcź połnu brodu, kiž jemu brodu a lizy wobrubja; ale mohło ßo sdacź, so tale broda ßo prawje njehodźi k młodostnemu wobliczu.

Cźah khwata nimo latarnjow, a hdyżkuli ßo jemu s nich do wobliczа sabłyśknje, sańdźela wocźi.

Tu bliźi ßo konduktor, so by jěsdne khartki pschehladował, a hnydom pokasuje ßo też saßo módra bryła na noßu, a wobliczo

wotwobrocza ßo tak daloko, kaž móžno, so njeby ßwětko latarnje na njo padało.

Pšches cžichu nóz leczi cžah dale a spěwa ßwoju jenajkohlóßnu pěßeń: „Ra—ta, ra—ta.“

Puczowarjej, kotryž je ßam we wotdžělu wostał, wustupi pót na cžole a kapa ſ wulkimi kapami ſ cžoka. Tutón muž myßli ßebi pšchi hudźbje koleßow na zyle druhi text, na ßkowo, kotrehož ßo boji: „Paduch!“ Njemikostnje bjes pschetorhnjenja bórczi jemu do wucha.

Wón wotewri wokno a lehnje ßo won a ßrěba khlódny powětr žadosczíwje do pluzow. S lokomotivy spjerchuja schkrě a wjerczo wotnjeße je wětsik.

Horkach pak w cžistym powětsje puczuja njeßměrne ßyky hwězdow. Trosczt a pokoj wußywaju do mnoheje wutroby.

Ale niz do wutroby woßamoczeneho puczowazeho, tam ßbudża jich napohlad jeno ſtrach a blědu bojosczi. Wón ſpomina na ſańdżeny wjeczor — to bě hiſchcże cžeſtny cžlowjek, kiž móżeſche kóždemu bjes bojoſcże do woczow hladacź, kotrehož cżeſcź njebě hiſchcże wopanzana.

Ale dżenßa?

Żakoſtnje hańbuje ßo pſched ßobu ßamym, hdyž ßo hiſchcże junu na podawki ſańdżeneho dnja dopomni. Wón tyka ßebi ruku pſched woczi, ſo to njeby widżał — ale podarmo — ſkoro mohł namaßacź zyky wujew — widźi ßebje ſtejo pſched wotewrjenym pjenjeżnym khamorom ßwojeho knjeſa, widźi, kak ßo pjenjeſy tak ſawjednje błyſkotaja!

Sky duch jemu ſchukota: „Bjeř, twojemu knjeſej ſbywa hiſchcże doſcź, tón móże to pſchenjeſcź. Tebi pak je pucź k bohatſtwu wotewrjeny. Móżeſch ßwětneho żiwjenja wužiwacź. Jemu ſtorhnje porſty, naczahuje ßo żedźiwje a paket bankowych papjerow ßunje ßo ſ khwatkom do jeho kapſy.

A potom cżeknje, kaž wot djaßa hnaty, ſo by doma druhu draſtu wſał a wopaczną brodu, kotruž bě něhdy w bjeßadże k wjeßelu měł, kotraž pak je dżenßa k temu, ſo by ſ módrymi brylemi niſkemu paduchej k cżěkanju dopomhała.

Wonka błyſkotaja groty telegraſa w měßaczkowym ßwětle runja wulkim pawczinam. Jemu je, jako bychu jeho hußańzy kojike.

„Jědź jeno dale, pſches naß khwata elektriſka ſchkra, a ta je ſpěſchniſcha, dyžli najſpěſchniſchi cżah. Dżerżimy cże, njedamy cżi cżeknycź“, tak ſchwórcża groty.

Kaž ſ błyſkom ſaßwěcźi nětkole dalokoſtna tarcź do wóczka a cżah jědże do ſtazije. Durje wotlecża a wulki ſróſtny muž, po napohladże kubleŕ, ſaſtupi a ßyże ßo pucźowazemu ſnapſchecża. Se ſměromnym wokom wobhladuje ßebi teho zyku khwilu, doniž ßo temu to njewoſtudźi, a wón ponuri ßo po ſdaczu do wobkedźbowanja měßaczkoweje nozy.

Zuſy ſda ßo ſa brodu ßobupucźowazeho woßebje ſajimowacź, pſchetož pruhuje jeho dokładnje, jako by na njej zyle něſchto woßebite było. Tež ſda ßo powjedaty cžlowjek bycź, dokelž ßo prózuje, ſe ſwucżenymi wězami, ſ kotrymiž ßo rosmokwa mjes njeſnatymi wjetſcha ſapoczina, tajku rosmokwu ſapoczecź.

Chzyjo njechzyjo dyrbi ßo druhi, ſo ßo njeby njeſdwórliwy ſdał, do teho podwolicź, dyß a dyß ßkowo abo praſchenje pſchidacź, runjeż ßo jemu to ani ſ najmjeńſcha nochze a hacž runje by njeproſcheneho mylerja najradſcho ſ woknom won cżißnył.

Na poßledku ßo tón jeho tež hiſchcże woprafcha, kajkeho powołanja je.

Jebak pſchińdże ſ tymle praſchenjom do najwjetſcheje wuſkoſcże a, trochu ſamjakotawſchi a ßo dlijo, rjeknje, ſo je priwatny muž a ſo je w tu khwilu na ſwjeßeleńſkim pucźowanju. — So by ßo trochu wobruk wobcżeżenych praſchenjow, wotmyßli ßebi, ſo budże ßo, měſto ſo by praſchany był, ßam praſchecź.

„Dowolcże, kajkeho powołauja dha ſcże wy?“ ßo wopraſcha.

„Schto ßebi myßlicże?“

„Najſkerje ſcże kubleŕ.“

„I hdże tež to“, wotmolwi tón zyle dobrocźiwje, „to pak ſcże ßo jara ſamylili.“

„Nó, ſa cžo dha ßměm waß měcź?“

„Ja ßym polizajſki ſaſtojuik!“

Na wokomik naſta mjelczenje. Cżěkazemu ſhubi ßo ſ wobliczа wſcha barba a hakle ſa něſchto ſekundow ßo jemu poradźi, ßo ſhrabacź wot wuſtróżenja a ßo ſaßo ſměrommy cżinicź.

„Tak, wy ſcże polizajſki ſaſtojnik, pucźujecże we ßkužbje abo ſwonka ßkužby?“

„We ßkužbje. Chzu wam ßamo tež prajicź, w kajkej naležnoſczi. Ale njeßměcże pſcheradźicź, ſchtož wam dowěrju. Mam poruczene, cżěkazeho paducha popadnycź, kotryž je ßwojemu knjeſej něſchto tyßaz ſ pokkadnizy pokradnył, a kotryž je na tym, pſches morjo twochnycź. Ma wopaczną żoltu brodu a módre bryle, a mi je tak, jako — byſchcże wy pytany był.“

„To je mi rjany żort, kotrehož ßym ßo na pucźowanju doczakał“, ſaßmja ßo ſpósnaty dybawje. „To budża ßo moji ſnacźi wjeßelicź, hdyž budu jim powjedacź, ſo ßu mje na pucźowanju ſa paducha měli, kotrehož ſe ßlědżazym liſtom koja.“

„Mój podhlad dże móże bjes pſchicżiny bycź. S wupokaſanjom ßwojich papjerow móżecże jón ßnadnje wotbycź.“

„Dobre, moje papjery ßu w mojim pucźowanſkim kofrje, na poßlednjej ſtaziji chzu je wam pokaſacź.“

„Dobre, tola tak dołho chzu ßo najprjódzy pſcheßwědczicź, hacž je waſcha broda tež woprawdże prawa. Wy to tola dowolicże, něwěrno?“

To prajo, ßaha ſa żoltej brodu ßwojeho ſnapſchecża ßedżazeho ßobupucźowarja, a bjes teho, ſo mohł tón wobaracź, ſtorhnje jemu brodu.

„Aha, nadżach ßo, ſo ßym na prawym ßlědże, ßamo błuſno na brodże ßo trjechi“, ſawoła dobycżeriſzy poliziſta.

Nětkole je wſchitko ſhubjene, ßwoboda, kranjene pjenjeſy — tak praji ßebi lepjeny.

Tola ßnadź woſtawa hiſchcże jedyn pucź — ßnadź ßo ſaſtojnik da pokupicź — bjes cżucża njeſda ßo ſ najmjeńſcha bycź.

„Knjeże“, żakoſcżi jebak, „njeſcżińcże mje zyle njeſbożownego. Ssmilcże ßo a dajcże mi cżeknycź.“

„Wobżaruju, ſo pſchi najlěpſchej woli niczo ſa waß cżinicź njemóżu. Mam ßwójbu, moja mſda je jara ßnadna, a duż móżu myto, kotreż je na waſche ſajecże wuſtajene, jara derje trjebacź. A ſkóncżnje móżu tež mnoho ſpěſchniſche pokroczenje we ßkužbje woczakowacź. A wſchitke tute dobytki dyrbjał jeno wam k woli ſpuſchcżicź? Wy ſcże tola pſchejara dżiwny, młody cżlowjecże!“

Druhi cżerpa ſ tutych ßkowow nowu nadźiju.

„Na dobre ſboże“, rjeknje a wucźehnje liſtownju ſ kranjenymi pjenjeſami — „tſi tyßazy?“

„Wobżaruju, to je pſchemało, jeli ſo chzył ßo ſ zyła ſ waſchim namjetom ſpokojicź.“

„Schtyri, pjecź, ſchěſcź tyßaz?“ tak podtykuje jene po druhim.

„Tak njemóżemoj k kónzej pſchińcź“, pſchetorże jeho na dobo poliziſta. Pſchi tym wſa ſpytowarjej liſtownju ſ papjerami ſ tſchepotazeje ruki, ſo by ju ſpěſchnje pſchehladał.

„Tule macże tyßaz hriwnow — to doßaha k pucźowanju pſches morjo, ſbytk ßebi ſkhowam ja jako myto ſa wumóżenje waſcheje cżeſtneje woßoby. — Wy ßo tola ſa mjenje wotważowacź njebudżecże? — Tak ßo wuprajicże, ſo ſcże ſ mojim namjetom ſpokojom abo pak ſcże ſajaty?“ S tymile ßkowami tyknu liſtownju k ßebi a jebakej njeſby niczo druhe, hacž namjet pſchiwſacź.

Tu ſajědże cżah do ſtazije.

„Najlěpſche drje budże, tule wuſtupicź, hdyž je naju maka naležnoſcź uanajlěpje wotbyta. Budźcże pſcheßwědczeny, ſo bě mi wjeßele, waß ſpósnacź. Prjedy pak, hacž woteńdu, chzu wam hiſchcże dobru radu dacź, ſo byſchcże ßebi ju k wutrobje brali. Jeli ſo budżecże ſaßo junu w tajkej naležnoſczi pucźowacź, potom bjerćże ßo na kedźbu wopaczných brodow, dokelž tajke wězki pſched trochu wótrym wóczkom wobſtacź njemóża. Nimo teho dże ßu tež druſy w tajkich wězach naſhonjeni. Jeno wopaczneje brody dla poczach tukacź, ſo ſ wami tak zyle prawje bycź njemóże, a pſchińdżech na myßl, tak trochu na dobre ſboże ſpytacź. A hlej — ta wěz mějeſche dobre płody. Duż chzu ßwoje inkognito pſched wami wotpołożicź a wam dowěricź, ſo ßym ja ßam ſ podobneho wobkhoda kaž wy, ale trochu bóle naſhonjeny hacž wy. Ale troſchtujcże ßo, nichtó ßo miſchtr njeje narodźił, a tež wy budżecże poſdźiſcho jara derje dźěłacź. Dar macże, to ſcże dopokaſał, duż mějcże ßo derje, knjes kollega!“

Tute hanjaze ßkowa prajiwſchi, woſmje jebak ßwoje wězy a wuſtupi ſ kupeja.

„Njekhmaniko, jebako!“ chzu ßwoje pjenjeſy wróczo měcź!“ woła wujebany, kotryž je poſdże do teho pſchiſchoł, ſo je ßo ßam wujebacź a ßebi wurubk wotehnacź dał.

„Proſchu, żanych komplimentow“, wotmolwi khrobły ſe ſymnym hłoßom, „to je na wſajomnoſcź. Njeczińcże radſcho hary, ſo njeby wěz ſa waß ſrudny kónz wſała. Pomyßlcże ßebi, ſo mam ja pſchezo wurěcź ſa ßebje, ſo ßym ſ leſczu paduchej kranjene kubło

wotehnał, so bych jeho ßwětnej wyschnoscźi pschepodał. Haj, ßnadź bych sa to hischcźe teź myto dostał."

„Dwě mjeńschinje sastacź!" woła konduktor.

Sdwórliwje ßo kłonjo wustupi jebak a shubi ßo w cźmowej nozy.

Cźah jědźe dale, a wustróżany ma jeno tu myßl: hacź ßo jemu poradźi, s łódźu psches morjo cźeknycź.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Tudomne konserwatiwne towarstwo budźe ßrjedź novembra pschednoschkowy wjeczor wotbywacź, sa kotryż je kujes pastor sekundarius Haebler pschednoschk dobróczźiwje pschilubił. Pódla teho je ßo knjes wyschschi hamtski ßudnik Hecht swólniwy pokasał, w symskich měßazach powschitkownje srosymliwe pschednoschki wo nowym staczanskim sakonju wotměcź.

— Na město semrjeteju gmejskeju pschedstejiczerjow Hajnika w Kißlizy a młynka w Kożarni staj ßo 16. oktobra jako sapółłanzaj wjeßnych gmejnow do wokrjeßneje shromadźisny Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa w 17. wólbnym wokrjeßu gmejnski pschedstejiczeŕ Herzog w Zokowje a w 11. wólbnym wokrjeßu gmejnski pschedstejiczeŕ Mittag w Polpizy wuswolikoj.

— Wokrjeßny wubjerk Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa smeje 1. novembra dopołdnja 1/4 10 hodźin poßedźenje.

— Ssobotu 28. a njedźelu 29. oktobra wotměwa ßo rybastwowa wustajenza w tudomnej piwarnskej sahrodźe.

— (Dźěcźo ßo ßmjercźi tepjenja wukhowało.) W njewobkedźbowanym wokomiku je sańdźenu njedźelu 3lětna dźowczicźka żelesowjercźerja Kawschki, w něhduschim hospitalu ßwjateho ducha bydlazeho, blisko tamnischeho stareho pohrjebnischcźa do Sprewje panyła. Gratmischtr Wacker, ßyn tudomneho ratarja Wackera, po pucźu nimo duzy ßo na sboże dźěscźa dohlada. Sso dołho njerosmyßliwschi wón w drascźe do Sprewje skocźi a se ßamßnym ßmjertnym strachom dźěcźo ßmjercźi tepjenja wukhowa. Po sdacźu morwe na brjóh pschinjeßene wone sazo k żiwjenju wozucźi, hdyż běchu ßo prózowali jemu żiwjenje wrócźicź.

— (Namakane jěsdne koło.) Hewak ßo husto ßkyschi, so ßu pak tu, pak tam jěsdne koły kranyli. Tón krócź pak je ßo njeßkyschana wěz staka, so ßu njedźelu w nozy jěsdne koło namakali, kotrehoż wobßedźeŕ ßo njehodźi wußlědźicź. Cźeßny namakaŕ, jedyn rěsnisti mischtr na Lubijskej dróży, jo hacź na dalsche w ßwojim wobydlenju khowa. Abo je ßnadź ßo tole koło teź kranyło? Husto je ßo hižo stako, so je paduch, ßo wußlědźenja bojo, kranjene koło na bok cźißnył.

— (Ssmjertnje do njesboża pschischoł.) Pjatk tydźenja w nozy je w tudomnej hojerni kamjenjecźeßaŕski polěr Holan wnmrjeł, kotryż bě ßo 7. oktobra w jenej skali pola Ramnowa s doczaßa wubuchnjenym wutsélom cźeźko sranił. Holan, kotryż bě pódla druhich sranjenjow pschi snjesboženju widźenje do zyła shubił, bě 44 lět stary a woženjeny. Wón mandźelsku a pjecź njewocźehnjenych dźěcźi sawostaji.

— Kajke smějemy żitne płacźisny? Tak ßo loni nasymu praschachmy a pscheđ tymle praschenjom lětża s nowa stejimy. Nawjedźity dowěrjenja hódny pscheczel ratarjow, kotryż bě hižo loni w „Sserb. Now." posdźische żitowe płacźisny do prědka prajił a kotrehoż doprědkaprajenje je ßo tehdy jako prawe wopokasało, też lětża ßwój rosßud wo pschichodnych płacźisnach ßkyschecź dawa. Njech ßo kóżdemu ratarjej pschewostaji, ßo po nim skożowacź abo po ßwojim ßamßnym měnjenju cźinicź. Nawjedźity pscheczel ratarjow praji: „Loni mějachmy wurjadnje bohate żně, lětża běchu jenoż ßrěnje. Ratarjo ßebi teho dla myßla, so budźa płacźisny wyßoko stupacź, ja pak wěrju, so ßo hacź do měrza lědma na nětczischej wyßokosczi sdżerża. W nalěcźu budźa wone ßamo hischcźe skerje nizsche, hdyż budźa saßo wuhlady na nowe żně. Schlesynska a Pólska stej tak dobre żně měłej, so to wopschijecź njemózemy. Tyßazy měchow ßu ßo wot tam k nam pschiwjesłe, a ßo sda, każ so by tam hischcźe wjele żita na pschedań było. S Ameriki pscheńzu a muku s hromadami do Europy sczelu, tak so pscheńza wjazy dyżli rożka njepłacźi. W naschich stronach mamy lětża khude żně, a mało sorna; schtoż je ßo wumłócźiło, njeje hischcźe dobre a wjele schpatnische dyżli zuse. K temu pschińdźe wulka msda sa cźeledź a dawki. Duż wuhlady do pschichoda njejßu różowe, a schtóż ma wjele dołha danicź, budźe ßo lědma sdżerżecź móz. Daj Bóh, so by lěto 1900 lěpsche było.

— (Wo pscheśymowanju pczołow.) Kóżdy kedźbliwy pczołaŕ je drje ßo wo trěbny mjedowy sklad sa pczoły postaraŕ, so mohłe wone dołhu symu bjes nusneho pizowanja pschětracź. K pscheśymowanju ßu jenoż żylne ludstwa s młodej kralowu a doßahajej zyxrobu khmane. Jeli so ßo jim w symje měr, cźopłota a cźerstwy powětr dawa, ßnadź wschě symu pschětraja. Kołcźe njech ßo husto sa tym pschepytaja, hacź ßu wulěty wotewrjene, a njech ßo kołcźe pscheđ myschemi wobarnuja. Teho runja njech ßo kołcźe skutkowanju pruhow pschipołdnischeho ßkónza njepschewostaja; pschetoż cźopłota, s tym w kołczu nastata, strowoscźi pczołow schkodźi. Pschińdu-li w symje cźoplische periody s 8 abo 10 gradami po Celsiju, njech ßo pschikrywy s wulětow wotstronja, so mohłe ßo pczoły cźiscźicź. Pschepytanje ludstwow, cźiscźenje pjenkow ma ßo teho runja pschi cźoplischim wjedrje stacź, pschetoż hewak kołcź s nutska wustudnje a pczoły ßo nasymnja, schtoż ma druhdy jara ske scźěhwki sa ßobu.

— Skażene pßy ßu w lěcźe 1898 w Saskej 113 woßobow skußake. S nich je ßo 32 we Winje a 43 w Barlinje w Pasteurskim wustawje schcźěpicź dało. Jedyn mużki w Budyschinje, kotryż bě pscheposdźe spósnał, so je jeho skażeny poß kußnył, je wumrjeł, teho runja jena holza s Jitra. W Zitawskim hamtskim hejtmanstwje je ßo najwjazy woßobow skußako, mjenujzy 17, potom w Lubijskim a Auerbachskim po 11, w Kamjenskim 10, w Draźdźanskim (nowoměscźańskim) 9 a w Budyskim 7. Na najmjeńsche Budyske wokrjeßne hejtmanstwo po tajkim 45 skußanjow pschińdźe. W tymle wokrjeßu je ßo poměrnje teź najwjazy skażenych skocźatow moriło, mjenujzy 62.

— Nowa skótna khoroscź howjadam a ßwinjom a kosam hrosy. W Franzowskej je ßo wona hižo po něcźim na 47 wokrjeßow rosschěrika. Dla jejneje żylneje natykowazeje mozy je ßo rataŕske wobydleŕstwo do wulkeho stracha dało. Najprjedy skót na symizu skhori, na to w khlamje, schiji a cźrjewach spodźiwna wumpjera nastanje. Khoroscź ßo na howjada, wowzy, kosy a ßwinje wupschescźěra. Natykowaza móz je nimo měry wulka. Ludźo, kotsiż s jeneje hródźe do druheje pschińdu, teź pßy a kócźki, kotrež ßo ßamo s tejle khoroscźu natyknu, pschenjeßenje spěchuja. K natykanju hižo doßaha, so ßo howjada psches pastwu pschehonja, na kotrejż je ßo prjedy khory skót paßł. Parižske lěkaŕske nowiny maja sa jenicźki ßrědk pscheczźiwo rosschěrjenju khoroscźe wschě pastwy, s kotrychż je natyknjenje wuschło, sawrjecź, runje tak teź wschón skhorjeny skót samknycź. Cźłowjekej tale khoroscź niczo njewadźi, teź mjaßo skhorjeneho skotu może ßo bjes stracha wużiwacź.

S **Małeho Wjelkowa.** Rěsnik Jursch se Zidowa je sańdźenu ßrjedu wjeczor na dróży pscheđ naschej wsu do njesboża pschischoł. Hdyż wón pó cźmje s wosa dele lěsyschе, wón s jenej nohu w wahach wißojo wosta. Pschi tym ßo tak njesbożownje pschewali, so ßebi scźehno jeneje nohi skama.

S **Khwacźiz.** Nasche ßerbske towarstwo wuhotuje jutje njedźelu dźiwadłowy wjeczor, kotryż ßo s dypkom 1/2 8 hodźin sapocznje. Hamtska dowolnosc sa tele pschedstajenje je hižo dóschła, duż ßo njetrjeba nichtó bojecź, so ßo pschedstajenje wospjet wotstorcźi. Nowa kraßna wjeßelohra ßo pschedwjedźe. Nadźijamy ßo, so ßo pschedstajenje we wschěch dźělach derje poradźi. Role ßu doruczene naschim starym najwustojnischim dźiwadźelnikam. Po pschedstajenju wotměja ßo reje, tak prawe narodne ßerbske. Ssmy ßebi na nje pscheproßyli **ßerbskich herzow se Sslepjanskich stron.** Hdyż, luby cźitarjo, tute rjadki cźitasch, ßo woni hižo na pucź k nam nastajeja. Snajesch ßerbskich herzow a naschu narodnu hudźbu? Snajesch nasche ßerbske nastroje: kósko, tsitrunate hußle, tarotawu a druhe? Te pschinjeßu ßobu. Ssy-li pscheđ tsjomi lětami na Draźdźanskej wustajenzy pobył, ßo wěscźe hischcźe na nich dopomnisch. Tajzy pschińdu k nam! Sawjeßelmy ßo saßo pschi zunich synkach nascheje narodneje hudźby, kajkaż naschim prjedownikam něhdy na jich radowankach saklinczowasche, jako schkrjebotateho cźuwy morjazeho moßasa hischcźe njesnajachu. Tak pschińdźcźe wschitzy, kotsiż cźistoßerbsku sabawu lubujecźe, k nam. Pschińdźcźe wschitzy s bliska a s daloka! Pschistup ßo kóżdemu dowoli.

S **Delnjeho Hunjowa.** Mjes howjasym skotom na kuble cźo. 7 tu je pokhroma wudyrika. Też w Oberoderwitzach je skót na nju s nowa skhorił.

S **Lubija.** W lodowni, k tudomnemu dwórnischcźu ßkuschazej, ßu wutoru cźěło njesnateje żónskeje, něhdże 50 abo 60 lět stareje namakali. Wona je ßrěnjeje wulkosczе, ma cźerwjene wobliczo cźěmnożołte włoßy, cźorny tołsty pjesł, brunocźornu swjerschnu ßukniu

běło módry schórzuch a cžorne stupnje. Wona je do lodownje salěła, so by tam skradžu pschenozowała a je žo najskerje s Božej ruczku sajała.

S **Kulowa.** Njedželu 22. oktobra běchmy žebi do Kulowa sajěli na rysy žerbski spěwanski žwjedženi, kotryž běsche tamniske spěwarske towarstwo „Meja“ wuhotowało. Sabawa wobstejesche s 11 cžišłow. Prěnje cžišło, khor „Kaž žo města cžerwjenja“, namaka dobre pschipósnacže. — 2. cžo. spěwasche městopschedžyda Jan Kostorž, solo „Hołbik dwě běłej nózgy ma“, s pschewodom piana a tarakawy — běsche wscho tak kražnje a dospołnje wuwjedžene, so njeje pschekhwalene, hdyž prajimy, so žo lěpje cžinicž njehodžesche. Na to wustupi „Gmejnski běrz“ Michał Meler, wbohi cžłowjek pschejesche žebi měr — ale to na žwěcže ženje njenamaka, jenož schkoda, so běsche we wězy tak wjele skaženych žłowow. Nětko sanjeży žo tsihłóżny khor „Burow skórżba“ a bu rjenje wuwjedženy. Jako 5. cžišło spěwasche žo dwajhłóżne solo „Twać na Boha“, běsche woprawdże mischtrzy wuwjedžene wot knježnow Hany Wawrijez a Lejny Pjazez. Knježnje wustupischtej, kaž byschtej stajnje na jewischczu byłoj. „Schlawch wohnjoweje wobory“ běsche 6. pschedstajenje. Ssměschk, wuwjedženy wot Michała Woka; tu drje žměm pschistajicž, so je to wubjernje wustojny hracžk, a horliwy žobustaw wohnjoweje wobory, kiž njemóżesche prěni woheń wucžakacž, a na trubjenje žužoda da žwoju Hertu s koża wužykacž. 7. cžišło „Pod hrodžischczom niže klóschtra“ běsche poradženy dwajhłóżny khor. „Koža na njebju žo žwěczi“ běsche 8. cžišło, njecham sapomnicž, so běsche žo koža najskerje trochu wyžoko sažwěcžiła, schtož móże žo tež, kaž běsche widžecž, najwustojnischemu spěwarjej radžicž. 9. cžišło, žměschk „Komuž njeje radžicž, tomu njeje pomhacž“, wuwjedžechu pěknje Michał Woko, Michał Scholta a Jakub Wawrij; cži pijachu derje a wuwjedžechu cžim lěpje. Cžišło 10 běsche solo, wot Jakuba Wawrija spěwane, a skónczńje tsihłóżny khor „Pěkne pacholo“ běsche tež radžene. Haj, woprawdże móżemy prajicž, so běsche rjenje, so je žebi knjes kantor a diregent Tilcž tajku prózu dawał a towarstwo sa jene lěto tak daloko dowjedł. Najwutrobnischi džak jemu! So je w Kulowje tajke sawjeżelenje trěbne, je s wulkeje mnohosczе wopytowarjow widžecž. Běschtej tež dwě žužodnej towarstwje sastupjenej. —a. (K. P.)

S **Nowožliz.** Tudy namakachu džěcži na polu pschi sběranju běrnow móschniczku s tóschto pjenjesami. Móschniczka žama bě hižo khětro pschetłata. Nětko žo polizija žwědomicže prózuje, so by wužłědźiła, schtó je tele pjenjesy shubił. Hacž dotal žu wschitke prózowanja bjes wuspěcha byłe. Tež žadyn s wojakow, kotsiž w manevrach tu w biwaku leżachu, wo nje njerodži. Kaž žo sda, je tu móschniczka hižo dlěje leżo tłała, a s cžežka budże mózno, wobžedžerja wužłědźicž. — Traž potom pjenjesy naschej gmejnskej pokładnizy pschipadnu.

(Po hońtwje.) A.: Nó, žužodže, kak pak žy dženža tšełak? B.: Tak rjez derje! Njemóżu rjez, so žym měł hubjeńschi wuspěch, dyžli druhi krócž. A.: Tak drje pschezo nimo tšeleschi? B.: J, žužodže, njebledž mi tola takle. Ssym tež dženža trechił, ale — schtom.

S **Kamjenza.** Wutoru wjecžor je tudomneho dwórnischczowego džełacžerja Kühnela pschi Hennersdorfskim pucžu njesnaty cžłowjek nadpadnył a tak slě nabił, so cžežko khory leži. Jako nadpadnika žu jeneho cželadnika wužłědźili.

Se **Spal.** Mjes howjasym skotom tudomneho wulkeho sahrodnika Matěja Kokroka je pokhroma wudyrika.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Lohkomyślneje wopacžneje pschiżahi dla měješe žo khežkarka Hana swud. Scholcžina rodžena Pinkez s Bukojny samolwicž. Wona bě loni žwoju leżomnosc̆ khežkarjej Klawzy pschedała, a tutón bě ju hnydom jako žwoje wobžedženstwo pschedewsał. Na žudnistwje pak žo jemu wona njebě dała sapiżacž, dokelž Klawka kupne wuměnjenja w nastupanju sapłacženja njedopjelni. Dokelž běsche mjes tym Klawka hižo žadowe schtomy s leżomnoscže wotnjeżł a jedyn płót wottorhnył, dóńdže teho dla k prozeżej. W nim Klawka wudawasche, so je Scholcžina jemu prajiła, so móże s leżomnoscžu cžinicž, schtož žo jemu spodoba. Napscheczo temu Scholcžina psched Wojerowskim kawniskim žudom pschiżahasche, so tele žłowa njeje prajiła, wona je měniła, so móże Klawka na leżomnoscži hospodaricž, tola niz jeho hódnosc̆ pomjeńschicž. Statny rěcžnik měješe po wuprajenjach žwědkow sa dopokasane, so je wobskorženа tamne žłowa rěcžała a namjetowasche, ju dla lohkomyślneje wopacžneje pschiżahi k jastwu na dwaj měżazaj sażudžicž. Ssudniza pak njemějachu khostajomnu lohkomyślnosc̆ sa dopokasanu a wobskorženu wuwinowachu.

13lětny schulski hólczez Max Pětsch se Sslepeho žo hižo na pschekschiwjenje a kranjenje wusteji, kaž nawjedžity paduch. Wón bě 5 hriwnow, kotrež běchu w schuli skkadowali, so bychu sa to wucžerjej k narodnemu dnjej kaschczik zigarow kupili, pschekhłóschczik a bě žebi wumyślił, žo pola gmejnskeho pschedstejicžerja Hanscha nuts dobycž. W cžažu, hdyž Hanschezy na polu džełachu, Pětsch se žerdžu woknowu schkleńzu wustorczi, wotwjertny sawjertowak, salěsy do jstwy a s jeneho komodoweho kaschcža 30 hriwnow pjenjes, Sslepjanskej gmejnje žłuschazych, krany. S tym njekražnik zigary sapłacži a se sbytkom pjenjes do Běleje Wody wotjedže, hdyž wjeżeły džeń pschebu. Hdyž žo hólz wjecžor s Běleje Wody po želesnizy do Sslepeho wróczi, měješe jenož hischcže 8 hriwnow a wschelake nakupjene wězki pschi sebi. Młodostneho pakostnika, kotrehož žu hižo wospjet paduchstwa dla nażwarili, k jastwu na tsi měżazy sażudžichu.

S **Wojerowskich stron.** Nasymske kontrolske shromadźisny směja žo 2. novembra dopołdnja 1/2 11 hodźin w Delnim Wujesdže, 2. nov. popołdnju 1/2 3 hodźin w Běłym Khołmzu, 3. novembra dopołdnja w 10 hodźinach w Kulowje, 3. novembra popołdnju w 3 hodźinach w Njedźichowje, 4. novembra 1/2 9 hodźin w Hósni, 4. novembra popołdnju 3/4 3 hodž. w Ruhlandže, 6. novembra dopołdnja w 10 hodž. w Blunju a 6. nov. popołdnju w 2. hodž. we Wojerezach.

S **Lubuscha.** Ssrjedu tydženja w nozy žu žo do domu khěžkarja Khrysť. M. paduschi dobyli. Wokno rosbiwschi žu woni do pinzy salěsli a tam wschelaku zyrobu sebrali.

Přilopk.

* (Sso tepika.) Wutoru wjecžor s Albertskeho mosta w Draždžanach jena žónska do Łóbja skoczi. Njesbožowna žo w žołmach shubi a žo tepi.

* W pžyczim mjažu žo wjazy trichinow namaka, dyžli w žwinjazym. Mjes 326 pžami, w Kamjenizy (Chemnitz) sarěsanymi, běchu 4 trichinate, dale žu hischcže mjes 47 pžami, w Zwickawje pschepytanymi, 1 trichinateho nadeschli.

* (Słóstnikaj cžełkoj.) S Osnabrückskeje błudnizy staj dwaj straschnaj słóstnikaj wupjerchkoj, jedyn nutskamar a jedyn mordaŕ, kotrejuž běchu do błudnizy dali, so byschtaj žo wobkedźbowałoj, hacž njejstaj duchakhoraj.

* (Wulke sniczenje rybarskich łódźow.) Satraschny wětr, kotryž je pjatk, 13. oktobra wjecžor pschi wjecžornych brjohach Norwegiskeje sakhadźał, je žebi wulku žyłu ludźi jako wopor žadał, kaž žo to w Norwegiskej sa dołhi cžaž wjazy stako njeje. Tak wjele hacž je žo dotal dopokasało, je 30 rybarskich łódźow s něhdže 300 wožobami žo w morju podnuriło. Dale bě žo něhdže 12 rybarskich parołódźow na łojenju wobdźěliło, a s tych je žo parnik „Skalskjar“ s 12 muženi wobžadki teho runja w morju shubił. Wschě druhe parniki shubichu wschě žwoje naprawy, a jich materialna schkoda je nimo měry wulka. Njesboże, kajkež w tajkej měrje dotal ani na norwegskich połbrjohach, ani na połnóżnym wjecžornym brjosy Jütlanda, sa wulzy straschny snatym, njepomnja, je žo na morju pola hromady kupow stało, kiž psched wuliwom Dorntheimskeho fjorda leża. Tam bě žo wulzyschny rój jerjow hromadu scžahnył, kiž rybakow po zykych brjohach žamo hacž k Lofotam k žebi wabjesche. Na njesbožownym dnju pokasowasche barometer powětr a morjo njewjedro, ale hdyž rybazy s jenej žwojej parołódźu s psche wscho bohatym popadom domoj pschijědźechu, njebě žaneho wotradženja a sdźerženja wjazy; zyłe rybaske łódźstwo, pola tych kupow shromadžene, 4 abo 6 mil daloko do morja wotjedže, so by łojicž počzało. Tam žo sta cžołmow s wichorom pschekhwatachu, kotryž potom w nozy orkansku móz dobu a na wschitkich cžołmach žwězu swuhascha, tak so rybazy w nozy w žrjedž schumjazeho morja niczo njewidžachu. K wjetschemu njesbožu wudu rosnjemdrjeny wětr tež woheń na někotrych nabrjóżnych žwěcžnikach. Duž je bjes dźiwa, so bě. dźěl łódźstwa zyle bjes rady, a so tajka wulka hromada rybakow w morju mokru žmjercž namaka. — Druhe wulke njesboże je žo pschi tutym wětrje na brjosy blisko pola Haugesunda, trochu k połodnju wot Bergena stako. Wot kupy, někotre mile wot Haugesunda leżazeje, makeje rybarskeje kolonije, běchu žo rybazy we wulkim cžołmje do Haugesunda podali, so bychu jeneho towarscha pohrjebali, pschetož na kupje njeje žaneho pohrjebnischcža. Na dompucžu, kotryž běchu pschewodžerjo njedźiwajzy wětra nastupili, podnuri žo cžołm se wschěmi 30 wožobami, mjes kotrymiž běchu 13 žwójbnych nanow, 10 njeżenjenych muži, 4 młode žony a 3 džěcži, kotsiž žo wschitzy tepichu. Tón cžołm měješe tež póst žobu, kotryž žo teho runja shubi. Mała rybarska kolonija je někto kaž wuwumrjeta. Na njej je jenož pjecž k dźěłu khmanych ludźi.

* (90lětny tyscherski.) Lědom k wěrje podobna powjescź dźěsche wóndano psches nowiny, mjenujzy, so je ßo 90 lětny tyscherski se Zitawy hischcże na puczowanje nastajił. Temu pak je woprawdże tak. 90lětny wandrowski, kotrehoż jeho požadanje po zusbje pschezo saßo won na krajnu drohu cźěri, dźěsche tele dny do Draždźan, so by ßebi tam na khwilu dźěło pytał, a sběhny ßebi tam ßwój puczowanski dar pola blidarskeje jednoty. Běsche pak to blidař Ernst Bjedrich Preußler, rodźeny 2. jan. 1809 w Zitawje.

* Załoßna powjescź ßo saůdźenu njedźelu po wjesy Schmiedefeld pola Stolpna rosnjeßy. W khěži živnoscźerja Hermanna Wintera ßu teho žonu we kožu, dwě dźěsczi, 5lětneho hólza a jenolětnu holczku, morwe na ßynowej kubi a Wintera ßameho njedaloko jeho dźěsczow wobwěßnjeneho namakali. Zadkawy podawk je ßo pjecza takle stał: Živnoscźeŕ a murjeŕ je ßobotu domoj ßo wróczíwschi ßwoju žonu a dźěsczi wobwěßnjene a hižo morwe namakał. Cźěła wotrěsawschi a do koža położiwschi je ßo muž teho runja wobwěßnył.

* Kommerzijskeho radźicźela Hopffu, prjedawscheho pokładnika Albertskeho towarstwa w Draždźanach, ßu k jastwu na 4 lěta 9 měßazow a k shubjenju cźeßnych prawow na 5 lět saßudźili. Wón je 207,000 hriwnow Albertskemu towarstwu ßkuschaze, pschekschiwił.

* Pokhroma je mjes howjasym skotom w Brucha pola Lipska wudyrika.

* (600,000 hriwnow wujebał.) W Lipsku ßu wulkeho fabrikanta Neuera sajeli. Wón je s wopacźnymi směnkami (wechselami) ludźi wo 600,000 hiiwnow sjebał.

* Cźrjoda njedocźinkow je njedźelu w nozy w dobycźerskej aleji w Barlinje ßydom postawam najskerje se želesnym kijowym pschimadkom nóß a ruzy wotbika. Na wußlědźenje njeplechow je polizija 500 hriwnow pschilubika.

* (Cźeho dla ßo hońtwarska tselba puknje.) W Bergheimje staj ßo jenemu haptykarjej na hońtwje wobej tselbinej role pukkoj, a hońtwař je ßo pschi tym cźežko sranił. Jedyn wězywustojny wo tym pische: Roky ßo puknu, hdyž ßo sabudźe satyczku s roky wucźahnycź. Stare měnjenje, so ßo roka puknje, hdyž je pawk do njeje salěsł, ma wěste woprawnjenje. To je ßo hižo stako, so je ßo roka pukka, dokelž je w njej pschi wutrěcźu kruch dźěła tczazy wostał. Kulka rosleczi a rolinu sczěnu wutkóczi, hornjeje roky ßo kulka s zyka njedótknje. Jara straschne je, bjeskurny pólver nakožicź, kotryž je psches lěto stary. Pschi wojerskich swuczowanjach ßu husto namakali, so ßu ßo roky, kotrež ßu tolsche hacž te hońtwarskich tselbow, wubocźike. Teho dla ßo patrony njeßmědźa sestaricź.

* Herbjo ßo pytaja po krawskim mischtrje Fiedlerju, kotryž je ßo w Sakskej narodźił a jako nježenjenz w Dürenje (w Rheinlandskej) wumrjek. Jeho sawostajenstwo 40—50,000 hriwnow wucźini.

* W Rali w Sserbiji želesniski cźah jedyn burski wós pschejědże. Jedyn muž, dwě žonje a dwaj wokaj ßo morichu,

* Spodźiwnaj staraj friesyskaj sakonjej pokasujetaj, kajke wobstejnosce a nahlady ßu psched 400 lětami knježike. Sakoń s lěta 1650 rěka: Dokelž je ßo shoniko, so drěmanje w zyrkwjach pschiběra, najhnadnischo pschikasamy, so maja ßo w kóždej gmjenje někotsi mužojo postajicź, kotsiž w zyrkwi wokolo khodźa a s dokhej plazawu ludźi na khowu plazaja, kotsiž spja, a na tajke waschnje kemscherjow wotucźenych dźerža, so bychu pilnischo na prědowanje kedźbowali. (W nětczischim cźaßu by tajki sakoń druhdy też trěbny był.) — W 15. lětstotku ßo w rańschej Friesyskej cźělne sranjenje s pjenjesami khostachu. Sa ßylne dyrjenje na khowu dyrbjesche ßo 1 hriwna sapłacźicź, sa wudyrjene wóczko 20 hriwnow, sa rosraženy nóß 9½ hriwny, sa sub 9 hriwnow, sa porst 7 hriwnow.

* (Nowocźaßowy Herkules.) W Amerizy ßo mkody hobor pokasowacź dawa, kotryž ma tak njeßměrne cźělne mozy, so móže desku, na kotrejž 16 woßobow ßedźi, na ßwojim schěrokim wutrobnje njesecź. Tónle ßylnjan, kotryž spodźiwanje wschitkich Amerikanskich wubudźuje, rěka Edwin Fulton Morrisson a sa ßwojej wurjadnej mozu wulku duchownu wobdarjenosci sjenocźuje. W ßwojim prózowanju wo universitnu dostojnosci je wón ßamo błyschcźaty wuspěch měł. Pschi jeho ßylnostnych dokonach je jemu ßnadna próza tsi zentnarske ważwa nad ßwojej khowu dźerżecź, tej ßamej cźežkosczi na ßwojej nosy wotpocźowacź dacź a 660 puntow wot semje sběhnycź.

* (Pschi kwaßnym blidźe sarażena njewjesta.) We wuheŕskej wßy Pade mějesche jenicźka dźowka tamnischeho bohateho bura Ilyjasewa kwaß. Hdyž bě ßo njewjesta runje pódla nawoženje ßynyka, na dobo kowař se wßy, kotryž bě w ßwojim cźaßu wot njewjesty korbik dostał, s posběhnjenej ßekeru psches kwaßnych hosczi na njewjestu cźěrjesche. Se załoßnym wotmachom wón njewjestu do khowy rubny, so morwa na semju padźe. Burjo, kotsiž mordařstwu, se spěschnosczu błyska wuwjedźenemu, njeběchu móhli sadźěwacź, ßo s pukami do mordarja dachu, kotryž ßo se sadwělowanjom wobarasche, skónczje pak ßo tola ßmjertnje sranjeny na semju swjesy. Jenoż žandarmojo, kotsiž sakroczichu, jeho psched sabiczom wobarnowachu.

* Indiski mór, kiž też cźorny mór abo cźorna ßmjercź rěka, je ßo bohužel lětża do Europy pschenjeßł. Wón je mjenujzy w portugalskim měsczе Oporto wudyrił. Porto, abo Oporto je khowne město portugalskeje provinzy Minho s pschistawom pschi atlantiskim morju a ma 105,836 wobydlerjow. Jena jendźelska kódź je s Indiskeje mór do njeho pschinjeßła, a hacž ßu runjeż jeho rosschěrjenju a wupscheſtrěwanju na wschě móżne waschnje wobarali, dha tam tola pschezo dale krocźi. Najnowische powjescze powjedaja, so ßu tam s nowa ßedmjo cźłowjekojo na njón skhorili a schtyrjo wumrjeli. S zyka je tam dotal 160 ludźi na njón skhoriko a 50 wumrjeko. Wón bě w prjedawschich cźaßach jara straschny sa zyku Europu; pschetoż jara natykowaza khorosczь je ßo w 6., 14., 16. a 17. lětstotku s ranischeho kraja wożebje s asiskeje Indiskeje, hdźež skoro ženje do zyka njesańdże, psches zyku Europu rosschěrika a je tehdy na nju, hdźež je ßo slě sakorjenika, se 100 ludźi 60, haj 90 wumrjeko. Poßlednja epidemija knježesche 1837 w Grichiskej a 1879 w ruskej Astrachanskej guberniji. Tak wulki strach, kaž něhdy, pak psched njej dźakowano Bohu sa Europu wjazy njeje; pschetoż lěkarjo ßo jeje rosschěrjenja nětko lěpje wobaracź wjedźa, a wschitke europiske kraje ju se wschej mozu samjesowacź pytaja. Franzowski lěkař dr. Calmette pak ma w Oporcźe wudyrjeny mór sa straschnischi, hacž je ßamo indiski; pschetoż hdyž ßo s jehku, w krwi na mór khoreho wotunknjenej, do wulkeje mysche kaknje, dha hnydom ßlaknje. W Oporcźe mór woßebje khudych ludźi natykuje, tola pak pócźnje w poßlednich dnjach też cźeledź a sastojnikow pola samožitnych knjejstwow nadpadowacź, pische dr. Callmette. Schtóż Oporto znaje, wón dale praji, lohzy spósnaje, cźeho dla ßu jemu woßebje khudźi ludźo wustajeni. Tam staj woßebje dwaj měschczańskaj dźělej s tej khorosczu sajědojcźenaj, kotrajž s pschistawom mjesujetaj. Wonaj staj masanischej hacž najmasanische arabiske město. Haßow tam žanych njeje, ale ßu tam jenoż kschiwe njerune pucźe bjese dna, w kotrychž ßu tu a tam luže shnikeje wody. Make a masane khěže hospoduja pschezo zyku hromadu ßwójbow hromadże s jich domjazym skotom, se ßwinjemi, kaniklemi a se wschelakej pjerjenu. W domach a drohach mjerwi ßo s wulkimi myschemi, kotrež kaž wscha druha njerodź, ßu, kaž je znate, khowni mórnoscherjo. Kaž pißaja, dha je wikowarska komora wobsamkła, tajle měschczańskaj dźělej zyle wotpalicź.

Hudanczźy.

51.	52.
Ju něhdźeźkuli wo jstwje masch,	Morwe stwjelza spody leża;
A w kóždej zyrkwi namakasch,	Swjerćha widźisch brěmjo pjerja,
Jow sa rěcźnika stejischczo,	Wożrjedźa tam cźěła s duschu
Tam sa spěwaczka jastwiczko.	Cźakaju na raúsche serja.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißka:
49. Wjerbaba. 50. Wulicź ßebi!

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiko: 5760 hr. 72 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pónđelniczy: Ha lischki, hdźe wy dundacźe? — Na kermuschi ßmy we Wotrowje 1 hr.; „kónczojcźi“ 78 + 9 np. a dobrowólnje 20 + 20 np.; sa dopißniczy „ßmilneje dusche“ (19.—20.) 60 np. = ...	2	87
W „Katholskim Póßle“ cźißko 42. lěta 1899 hižo kwitowane: Delanska patentna komißija 65 np. K něhdyschej Radwořskej sběrzy sabycźiwa duscha hischcże 1 hr. 50 np., płatowa komißija 1 hr., sa prisu tobaka 10 np., s Budyschina: „Mam jeno marku, schkoda, so niz karku“ 1 hr. = ...	4	25
Hromadźe:	5767 hr.	84 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischczi.)

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Khěża czißko 7 na schprejskej haßy w Budyschinje je tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz pola **Kudzele** na Jurjowej drósy (Georgstraße) 2 po 2 shod.

W Kubschizach je **khěża** czo. 34 na pschedań. Dalsche je w Budyschinku czißko 17 shonicz.

Mloda **podßobna kruwa** je na pschedań w Blohaschezach czißko 3.

Jara rjane, ßylne

proßata

Mischnjanskeje krajneje raßy ßu nětko a tež posdźischo dostacz na **Ssemichowskim knježim dworje.**

Rjane proßata

wulkeje Yorkshirskeje raßy ßu saßo tunjo dostacz na Wicżeżnym kuble w Spytezach.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich druzinach poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacz:

ßerbske kmótsaze listy
w laschczikach.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy je najlěpschi dostacz pola.

Měrschez bratrow naßlědnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Jara dobry
zokrowy syrup punt po 16 np.,
mjedowy syrup punt po 25 np.
poncza
H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokoreczak czo. 170.

Maschinski wolij

poruczataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Koprowy vitriol

(mjedźanu sersawosez)
zyty a tołczeny
k naczinjenju pscheńzy jara tunjo
poncza
Otto Engert,
en gros drogownja en détail,
dalokoreczak czißko 33.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tuczne **howjase mjaßo**
punt po 50 np.,
połcz pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsnischeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy czißko 4.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draźdźanach 1899, czeßne myto a slotu medaillu dosta

bjesalkoholne ßłodowe piwo

Lubijskeje akzijoweje piwarnje
(prjedy Schrybar a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicze a dźeczi.

Dostacz w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na ßerbskej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoschiz haßy,
„ **M. Zeża,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodźiju a we wokolnosczi** pola
knjesa restawratěra **Ernsta Wobady** w Hodźiju
a w **piwarni w Přěczezach,** kotraż ma tež stajnje wjetsche sklady.

Wino.

So bych njeßměrnje wulki sklad wina, kotryż ßym wot ßwojeho pschedkhadnika pschedewsał, a kotryż je ßo se spuschczenjom mojeje filiale powjetschił, troschku pomjenschił, pschedawam sczěhowaze druziny po **wuwsaczných płaczisnach:**

Jugenheimske	**bleschu po**		**55**	**np.,**
Wallerheimske	=	=	**65**	=
Sprendlingske	=	=	**70**	=
1893. Günthersblumske	=	=	**75**	=
1895. Hackenheimske	=	=	**95**	=
1893. Bechtheimsko-Rieslingske	=	=	**125**	=
1893. Scharlachbergske	=	=	**145**	=
1892. Hattenheimske	=	=	**150**	=
1893. Kleinbockenheimske				
Rieslinyski wuběrk	=	=	**195**	=

bjes bleschow.

Wschelake druziny ßu tež po połbleschach dostacz.

Ssu to wscho najlěpsche druziny, a proschu, ßo wo hódnosczi pscheßwědczicz.

Hosczenzarjow a saßopschedawarjow proschu woßebite sestajenje ßebi žadacz. Najwjazy druzinow tež w czwizach kóždeje wulkosczje podawam.

Pawol Pětschka,
na drjewowych wikach 4.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus
na hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěžu.

Sałoženje wobkhoda 1856. Mytowany jědnacze krócz.

Poruczam ßwój wulki sklad **optiskich tworow** dobroczinemu wobkedźbowanju. **Bryle** po lěkarskim wukasanju ßwědomicze.

Dokelž ßo husto mylnje pscheměnjenja s H. Wylemom Scholtu, kotryž wonka s konjom a wosom jěsdźi, stanu, s tutym k wjedźenju dawam, so s nim žanych wobkhodnych swjaskow nimam a proschu na moje pschedmjeno kedźbowacz.

S poczesczowanjom
Khorla Scholta, optikus.

Konje na pschedań.

S tutym ßebi dowolam najpodwolnischo k wjedźenju dacz, so ßym dźenża s wulkim transportom **ruskich** a **lithawskich konjow** lohkeho a mjenje czežscho twara we wschelakich barbach a wulkosczach pschijěł. Ssym je po jara solidnych płaczisnach w hosczenzu Mnichowskeho dwora (Münchener Hof) na pschedań stajił.

Pschi potrjebje proschu, na mnje dobroczinje dźiwacz. Tež **konje k saměnjenju** pschijimam.

Zwonitzki.

Konje k rěsu

kupuje po najwyschschich płaczisnach

C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyschinje.

Sachsowy žiwjazy kakao

płaczi jenož 1/4 punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć.

Dźiwadłowy wječor

jutře njedźelu 29. t. m. w **Khwaćicach.**

Předstaji so nowa wulka wjeselohra

hońtwa za mužom.

Po předstajenju wotměja so **reje** při zynkach narodneje hudźby, kotruž **serbscy hercy ze Slepjanskich stron** na serbskich nastrojach wuwjedu. Lubowarjo ryzy serbskeje zabawy, přińdźće wšitcy! Přistup so kóždemu dowoli.

Předsydstwo.

Započatk z dypkom 1/2 8 hodźin.

Towarstwo Serbskich Burow.

Wubjerk změje **zhromadźiznu sobotu 4. novembra dopołdnja 1/2 11 hodźin** we **Sendźic restawraciji** na kotołskej hasy w **Budyšinje.** Prosy so, zo bychu so wšě pobočne towarstwa zastupiłe.

Hłowne předsydstwo.

Pschepoloženje krawstwa.

Swoju pschedawarnju mužazeje a hólczazeje drasty ßym wot połnózneje haßy do **zitneje haßy 5** pschepołožił a poruczam

wobleczenja hižo po 4 hriwnach,
swjerschniki hižo po 10 hriwnach,
jupy hižo po 6 hriwnach,
ßuknjane kholowy hižo po 4 hriwnach,

S počesczowanjom

Gustav Mudra,
krawski mischtr,
na zitnej haßy 5, w khěži knjesa knihiwjasarja Weisera.

Wulke wupschedawanje w czaßu hermanka

hotowych

wobleczenjow, mantlow, jupow
sa **dźěczi** a **młodźenzow,**
drasty, mantlow a žaketow.

Jenož hódna twora po spodźiwnje tunich płaczisnach.

Pódla ßerbskeho doma. **Ernst Jenke.** **Pódla ßerbskeho doma.**

Pschichodnu ßobotu wulku dźělbu

meblow

na wiki na pschedań staju.

H. Seikritt, tyscheŕski mischtr.

Rjanu

pschenicznu muku

hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. poruča

Hrubjelczanski mlyn.

Derje dźeržane **żelesne khachle** ßu tunjo na pschedań w Kubschizach cžißko 25.

Něschto **tuczneho ßuschenehо brjnchoweho ßwinjazeho mjaßa** punt po 60 np. pscheda

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

K nowemu lětu starschu jednoru holzu, kotraž ßo na warjenje wusteji a kotraž ma domjaze dźěło wobstaracź, pytam.

Dr. **Langerowa** w Rakezach.

Wot dźenßniscehо dnja ßym se wschěmi wßami we wokolnoscźi Budyschina s **dalokoreczjakowym (telefonowym) pschisamknjenjom cžißło 172** swjasany.

Dr. med. **Wagner,**

praktiski lěkaŕ, hojeŕ a łaseńk.

Kowaŕskeho wuczobnika k jutram pyta kowaŕski mischtr **Greulich** w Budyschinje psched garbaŕskimi wrotami 9.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczez sprawneju starscheju, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknycź, móže hnydom abo posdźischo s pschihódnymi wuměnjenjemi do wuczby stupicź w **Minakalskim hoscenzu.**

Pjekaŕskeho wuczobnika pyta k jutram **G. Jäger** na Nowosalzskej drósy.

Na knježi dwór w Pschiwczizach ßo starschi muž jako pizowaŕ wołow pschi dobrej mšdze pyta.

Münch, inspektor.

K 1. januarej ßo strósby, sprawny, rasny a na zyke rataŕstwo ßo wustejazy nashonity hejtman a teho runja pilny, dowěrny a strósby wotroczk pytataj na **knježi dwór w Holeschowje** pola Njeßwaczidła.

K nowemu lětu woženjeneho, strósbeho a zyle dowěrneho

hejtmana,

kotryž ßo žaneho dźěła njeboji a ßam ßobu dźěła, pytam. Msda po wuczinjenju.

Möbius, na knježim dworje w Lejnje pola Khróscźiz.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje ßo k nowemu lětu 3 rólni pohonczojo a 3 hródźne dźowki pytaja.

Sprawna porjadna holza ßo k 1. januarej do Budyschina pyta. Dalsche je shonicź na taschbarku czo. 11 delka na lěwizy.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tscźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczeŕske ßwójby pyta pschistajeŕka **Schmidtowa** w Budyschinje na ßukelńskej haßy 24 po 1 skhodźe.

K nowemu lětu pschi jara wyßokej msdze wotroczkow, pohonczow a ßrěnkow, ßkužobne a hródźne dźowki pyta pschistajeŕ **E. Lebelt** w Budyschinje pschi žitnych wikach cžißko 9.

Ródna swólniwa **holza** ßo k 1. januarej 1900 abo prjedy pyta. Shonicź pola **Marischoweje** pod radnej khěžu w khlamach.

Dźak.

Sso wrócziwschi wot rowa nascheho lubowaneho mandźelskeho a nana, dźěłaczerja

Jana Melchera

w Khwaczizach, hnuje naß, najwutrobnischi dźak wuprajicź knjesej fararjej Sarjenkej sa rjanu troschtowansku rěcź. Ssowiz ßwójbje sa wopokasanu pschecźelnoscź a wschitkim tym, kotsiž ßu semrjeteho k poßlednjemu wotpočinkej pschewodźeli.

Srudźeni sawostajeni.

Dźenßa w nozy 1/2 1 hodź. je w 95. lěcźe žiwjenja nascha lubowana cźeta

Hana Scholczina
w Lutobczu
cźicho wumrjeła.

Wschitkim znatym a pschecźelam to s tutym k wjedźenju damy.

W Lutobczu, 23. oktobra 1899.

Srudźeni sawostajeni.

Dźenßa je po wjazy njedźelskej khorosczi w 95. lěcźe žiwjenja nascha luba ßkužobniza

Hana Scholczina,

kotraž je skoro 60 lět s njewustawazej pilnoscźu a wopornivej ßwěrnoscźu a pschiwißnoscźu naschej ßwójbje ßkužiła, cźicho wumrjeła.

Nasch dźak sa njej dźe do wěcźnoscźe.

W Lutobczu, 23. oktobra 1899.

Sswobodny knjes a ßwobodna knjeni s Ackermann.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. oktobra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

23 oktobra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hřiwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	35—38	64—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—33	59—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—30	56—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—28	54—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—36	61—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	58—60
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cźelata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	71—75
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	66—70
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	39—40	50—51
2. mjaßne	38—39	49—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—37	45—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3572 měchow.	W Budyschinje 21. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 26. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	7	94	8	6	7	65	8	9
" žołta	7	65	7	94	7	41	7	82
Rožka	7	50	7	82	7	50	7	75
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	50
Wowß	6	60	6	80	6	10	6	80
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1230 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacz 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hacz 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacz 12 hr. 51 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 9 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacz 7 hr 80 np., rožka wot 7 hr. 66 np. hacz 7 hr. 81 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 27. oktobra: Deschćikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 22. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Reformaziski ßwjedźeń smje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Pśched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa samery Gustav-Adolfskeho towarstwa.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla Jan Hendrich Ruwoldt, schewz na Židowje, s Zohanu Marthu Ramschez tam. — Khorla August Dubski, fabrikski tyscheŕ na Židowje, s Madlenu Krawzez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Hendrich Pawol, Handrija Bohota, khěžerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Ota Richard, njemandź ß na Židowje. — Max Pawol, Jana Ernsta Schmidta, dźěłaćerja w Cźichońzach, ß. — Ota Erich, Bjedricha Augusta Tricha, zigarnika na Židowje, ß. — Max Ota, Khorle Ernsta Schewza, wobydlerja a skałarja na Ssokolicy, ß — Marja Lena, Bjedricha Ernsta Schcźěpana, khěžerja a skałarskeho poléra w Nowych Małßezach, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Benno Albert, Michała Kreczmarja, dźěłaćerja, ß. — Kurt Jurij, Ernsta Kschescźana Fritschki, murjerja, ß — Jadwiga Theresija, Jana Pětra Gawlyty, fabrikskeho dźěłaćerja we Wurizach, dź. — Franz Xaver, Josefa Portiga, fabrikskeho podwjednika w Hajnizach, ß. — Kurt Alfred, Wjaßława Köglera, pschekupskeho wjednika w Budestezach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 20. oktobra: Marija Tammerez, 15 l. 1 m. 15 d. — 24. Pawol, Josefa Sannera, dźěłaćerja, ß., 13 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

22. njedźelu po ßwjatej Trojizy smje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodźin němsku spowjedź, farar Mrosak ½9 hodźin němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Reformaziski ßwjedźeń (wutoru) smje pomozny duchowny Rychtař rano ½9 hodźin ßerbske a ¼11 hodźin němske prědowanje.

Kožuchi! **Kožuchi!**

njech ßo nětkole po měrje k schiczu pola mje skasaja. Stare kožuchi poczahuju.

F. Trulley, na schuleŕskej haßy.

Cźeßny diplom — Bronsowe medaille a cźeßny diplom — III. myto



I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr schewski mischtr **na ßukelnjskej haßy 14**

porucza ßwój wulki skład **hontwarskich, jesdnych** a **dołhich schórnjow, hólczazych dołhich schórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **ßuknjanych schórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s cźahatym gumijom, wschě druziny **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowoscże w **balskich** a **njewjeszczinskich stupnjach** s cźahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaž tež wschě móżne pomyßlne druziny cźrijow a schórnjow sa mużske, żónske a dźěći po snatych tunich płaczišnach.

Jeniczke pschedawanje

J. Engelhardtowych cźrijow

se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaž je snate, wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki cźaß shotuju. **Porjedźenje** po žadanju tón ßamy dźeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej wokuje wobhladacź.

Sskódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczišnach.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

ma tola najlěpſchi khofej.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecźa hoſcźenza „winoweje kicźe“,

porucźa **k naſymſkemu a ſymſkemu cźaßej** ßwój hoborſki ſkład wſchěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucźa ſa mužſkich, žónſke a dźěcźi,

jako: **jězdne a houtwarſke ſchłórnje, dołhe ſchłórnje, filzowe, ßuknjane a pjelſcźowe ſchłórnje, filzowe ſtupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych

triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.

Symſke

ſwjerſchniki, mantle a jupy

w najwjetſchim wubjerku, njedźiwajzy ſtajnje ßo powyſchazych płacźiſnow wurjadnje tunjo porucźa

F. Schleſinger

na bohatej haßy 5.

Kaž je ſnate, **wubjerne rěſy** a **najlěpſche dźěło.**

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— ſałożene 1846 —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźißło 1 na ſchulerſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucźa.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuniſche płacźiſny!

Žakety ſ dobrych tkaninow a wſchelakich barbow, kaž tež

plyſchowe žakety ſa ßerbſke žony,

holcźaze jaki w wſchěch wulkoſcźach a bohatym wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach porucźa

Alma ſwud. Mengerowa

prjedy **Worwerkowa** pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa naſymu a ſymu porucźam ßwój wulki ſkład

koſchlazeho barchenta barbunjepuſchcźateje twory po jara tunich płacźiſnach. Stary łohcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe ſeſchite mužaze koſchle ſ barchenta a wojerſkeje kopſchiwoweje tkaniny, ſarucźene barbunjepuſchcźate, małokoßmikate a derje dźerżaze w 3 wſchelakich wulkoſcźach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólcźaze barchentowe koſchle hacź do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacź do 3 lět po 45 np., wot 3 hacź do 5 lět po 55 np., wot 5 hacź do 7 lět po 60 np., wot 7 hacź do 9 lět po 65 np., wot 9 hacź do 11 lět po 75 np., wot 11 hacź do 13 lět po 80 np., wot 13 hacź do 15 lět po 90 np.

Holcźaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku hacź do 1 lěta 30 np., wot 1 hacź do 3 lět po 35 np., wot 3 hacź do 5 lět po 40 np., wot 5 hacź do 7 lět po 50 np., wot 7 hacź do 9 lět po 55 np., wot 9 hacź do 11 lět po 65 np., wot 11 hacź do 13 lět po 70 np., wot 13 hacź do 15 lět po 75 np., ſ paſkom 5 np. drózſche.

Wſchě wulkoſcźe koſchlow ſ lěpſcheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubiſchcźa na hłowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

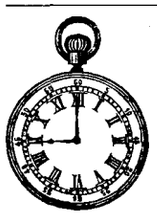

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucźa.

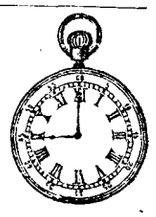

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Drastowa fabrika
Oty Preussa **na žitnej haßy 4**
porucza
najrjeńsche **haveloki, swjerschniki, jupy** a **wobleczenja** sa mužskich a hólzow, kaž tež **zonjaze** a **holczaze zakety,** najnowšche po woprawdże ßměschnje tunich płaczišnach. Najlěpsche ßedzenje.



Max Udich, krawski mischtr,
w Budyschinje na bohatej haßy 14
porucza sa nasymski a symski czaß s najnowschich tkaninow se ßedzenjom bjes poroka:
mužaze swjerschniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mužaze jupy hižo po 6 hriwn.,
mužaze wobleczenja a **kholowy**
po ßměschnje tunich płaczišnach,
dźěczaze jupy, mantle a **wobleczenja**
wošebje tunjo.
Najwjetschi skład tkaninow. Sceschicze po měrje.
Wubjerne wuwjedzenje. Sa ßedzenje a najtunische płaczišny ßo rukuje.

Poštužene truchle spravne. — Dźěłarnja dołha we wulkim wubjerku.



Džělbu sbytknych kruchow **bělych a pisanych poßleschczowych tkaninow, trjenjow, blidowych rubow atd.,** kaž tež wschelake **polwolmjane a wolmjane tkaniny** sa ßuknje a pjesle, **barchent atd.,** kotrež nochzu dale wjesez, ßym na **wupschedawanje** stajił a poruczam je po wurjadnje tunich płaczišnach.

G. A. Ryseck
w Budyschinje na bohatej haßy 31.

Maschinski wolij
ßo płaczišny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Najlěpschi jědźny
lany wolij
s dwórskeho mkyna w Plawenje wot nětka stajny czerstwy porucza
A. E. Soba na Židowje.

Wulki czrijazy a schškórnjazy skład
A. Knüppelholza
naßlědnika
na jerjowej haßy czišło 11.



Symske
swjerschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mužskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjentnej haßy 32.

Kal schrubowaze maschiny
w 6 wschelakorych wulkosczach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho składa porucza
Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach czišło 2.

Pschenzu a **rozku** kupujemoj a najwyschschu płaczišnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pschenczinu muku,** kaž tež **rzanu muku, majßowy schrót, czornu muku, pizny gris, rzane a pschenczne wotruby** po tunich płaczišnach poruczamoj. **Tež pschenczinu muku sa pschenzu a rzanu muku sa rozku samènjamoj.**
Heinke & syn
w hamorskim mkynje w Budyschinje.

Th. A. Wällnitz
w Budyschinje
na ſukelnſkej haßy 9
porucza
ſwój wulki ſtład
pſchesapinakow,
dżełanſkich kholowow,
ſukujanych kholowow.
kalmukowych jakow,
hontwarſkich lazow,
barchentowych koſchlow,
normalnych koſchlow,
kalmukowych ſpódnich kholowow,
barchentowych
ſpódnich kholowow,
ſchtrykowanych
ſpódnich kholowow,
walkowanych ſchtrympow,
walkowanych ſokow,
pjaſtnych rukajzow,
zonjazych ſchórzuchow,
barchentowych ſukujow,
poßleſchczowych wupjerkow,
poßleſchczowych zychow,
poßleſchczowych płachtow,
ſofowych dekow,
blidowych dekow,
komodowych dekow,
wołmu w wſchelakich barbach,
ruczne koffry,
drjewjane koffry,
pſchedeſchczniki po fabrikſkich płaczišnach
atd. atd.

Żołdzow a kaſtanijow
kóżdu dżělbu po najwyſchſchich płaczišnach kupuje
Moritz Lange w Njeßwaczidle.

Semſkoworjechowu
muczku,
lanu muczku,
jeczmjenjowu pizu
najlěpſcheje hódnoſcże po
tunich płaczišnach porucza
Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja
pſchi žitnych wikach.



Sa jenu hodzinu
ßo najrjeńſcha, najßkódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudżěła. Dostacz
w Germania-drogowni
ſ napſchecża winoweje kicże.

Żakety,
khornarje,
holczaze mantle
ßo najlěpje a najtuńſcho kupuja pola
Richarda Gautzscha
na bohatej haßy.
W pſchedawarni ßo ßerbſki rěczi.

Spanſke deki,
kruwjaze deki,
konjaze deki
derje a tunjo kupujecże pola
S. Beera,
prjedy Meſſow a Waldſchmidt
w Budyſchinje
9 pſchi hlownym torhoſchczu 9
delka a po jenym ſłhodże.

Draſtne tkaniny,
bluſowe tkaniny,
lama,
żonjaze ßukno,
velourowy barchent,
ßuknjowe tkaniny,
wołmjane rubiſchcża na hlowu, ſhawle na hlowu, żidżane ſchenillowe rubiſchcża, lamarubiſchcża, ſpanſke deki, ſofowe deki, blidowe deki, barchentowe łożowe płachty, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi
po najtuniſchich płaczišnach
pola
Richarda Gautzscha
na bohatej haßy.

Kożaze kože,
howjaſe a czelaze kože, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze kože, każ tež wowcże kože a wowczu wołmu kupuje po najwyſchſchich płaczišnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Wobraſy
(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadża,
domowe zohnowanja a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěborunym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Th. A. Wällnitz,
w Budyſchinje
na ſukelnſkej haßy 9
draſtne khamory, 2 durjate,
draſtne khamory, 1 durjate,.
komody
we wſchelakim wuwjedżenju,
vertika,
ſchkleńczane khamory,
ſofy
we wulkim wubjerku,
jednore blida,
wuczahanſke blida,
ſofowe blida,
ſtoły ſ drjewjanym a
ſczinowym ſzydłom,
kuchińſke khamory,
kuchińſke blida,
kuchińſke ławki,
łoża, jednore a lěpſche,
matrazy, ſchpihele
we wſchěch wulkoſczach,
dżěłanje zykych njewjeſczinſkich wuhotowanjow,
hotowe poßleſchcża.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej ławſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wołno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhładacz.**

Sczinowe pleczenje
k wjerčham ſe ſazynkowanym grotom pſchedawa tunjo
C. Schneider, twarſki miſchtr
na walſkej dróſy 14.



Sswinjazy wobżerny
a
kormjeńſki pólver,
kotryż wobżernoſcz wubudżuje a kormjenje połóża, porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
ſ napſchecża winoweje kicże.



„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho ryńcka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. | Sobotu 4. novembra 1899. | Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Ruski zar a jeho mandźelska kněžora Wylema 7. novembra w Potsdamje wopytataj. Zara minister swonkownych naležnosćow, hrabja Murawjow, pschewodźi.

— Sakskeho prynza Bjedricha Augusta jena hońtwje straschne snjesboženje podeschło. Ssobotu popołdnju žo prynz hromadźe s mnohimi offizěrami a dworjanami pschi hońtwje wobdźěli, kotruž Wulkohajnske parforžne towarstwo wotbywasche. Jedyn kundros dyrbjesche žo moricź, na kotrehož žleď běchu žo pšy puschćiłe. Sady Kalkreutha dyrbjachu hońtwjerjo psches dwoje jažła pschesskočiź. Hižo psched prědnimi prynzowy koń na bok skoči a žo na semju wali. Prynza, kotryž bě wědomje sbył, do Kalkreutskeho remontedepota donjeżechu. Ssylne wróćenje dasche na to žudźiź, so je žebi prynz mosny stschažł. Lěkarjo tež bórsy lohke puknjenje nopa a stschaženje mosnow spósnachu. Poślednje lěkarske powjesće praja, so je strowje prynza Bjedricha Augusta spokojaze. Wědomje je jažne, jenož druhdy ma bluke cźischćaze sacźuće w cźole a na sadnjej hłowje. Appetit žo sběha, temparatura 36 gradow, puls 56 króć sa mjeńschinu kwapa.

— Němske wójnske łódźstwo ma žo ruce powjetschiź. Kněžorstwowy žejm, kotryž žo w bliźschich dnjach seńdźe, směje žo s tutym praschenjom saběraź. Pschi wuradźenju, kotrež je kněžor s ministrom swonkownych naležnosćow, Bülowom, a s admiralom Tirpitzom měł, je žo powjetschenje wójnskeho łódźstwa wobsamkło.

Loni je kněžorstwowy žejm někotre sta milijonow pschiswolił, kotrež dyrbjachu žo w sćěhowazych schěsć lětach na twar nowych wójnskich łódźow nałožiź. Wysche tuteje sumy njedyrbjesche knježerstwo sa rosmnoženje łódźstwa niczo wjazy w běhu schěsć lět žadaź. Nětko pak je kněžor spósnał, so po tymle twarskim planu němske łódźstwo njemóže s druhimi namórskimi mozami wahu dźerźeź, to rěka, so pornjo nim se žwojim łódźstwom sady wostanje. Po kněžorowym pschežwědčenju dyrbi žo němske wójnske łódźstwo s najmjeńscha podwojiź. 88 milijonow hriwnow, kotrychž budźe k temu lětnje trjeba, pschibywk se stajnje rosćazeho wunoschka zkow poda.

— Němski kněžor je wyschkej žwojeho jendźelskeho dragunskeho regimenta pschi jeho wotjěždźe do połodnischeje Afriki sćěhowazy telegram pósłał, kotryž je žo mužstwam s regimentskim wukasom cźitał. Wón takle rěka:

„Prajeźe regimentej moje bożemje! Njech žo wschitzy njesranjeni a cźerstwi domoj wróćźa! Wylem I. R. (Kněžor a kral.)“

W Jendźelskej je tónle telegram wulke wjeżele sbudźił. Hacź runje žu jeho žłowa s wobhladniwosću wubrane, a žo s nimi jendźelskemu wójsku sboże w wójnje njepscheje, maja jón Jendźelcźenjo sa dožahaze dopokasmo, so Němska a s njej sjenoczena Awstriska a Italska pschećiwo Jendźelskej njebudźa njepschećelšzy postupowaź, njech žo wójna Jendźelcźanow pschećiwo transwaalskim a oranjeskim buram s dobycźom abo pschěhraćom jendźelskeho wójska skónči. Jendźelcźenjo wołóženi dychaju; pschetož nětko žo njetrjebaja dale bojeź, so Ruska Jendźelcźanam njepschećelski swjask europiskich wulkomozow swjedźe. To je sa nich wožebje po poślednich njesbožownych bitwach pola Glencoe a Ladysmithom s wulkim směrowanjom. Njedźiwajzy teho hischće Ruska doscź straschny njepschećel wostanje. Jeli so bychu burske wójska nětkole Jendźelcźanow do zyła sbiłe, bychu tuczi nusowani byli, niž jenož žwoje zyłe regularne wójsko s Jendźelskeje, ale tež s Indiskeje do połodnischeje Afriki buram napschećiwo pósłaź. Tule składnosć mohła Ruska wužiź, wójsko s himalajskich horow do Indiskeje pósłaź a tamniske ludy wot hidźeneho jendźelskeho knjejstwa wužwobodźiź. Hdy by Jendźelska Indisku sgubiła, by najžylniske źórko jeneho bohatstwa saprahło, a wona by pschestała, wulkomóz bycź.

— Howjasy skót se Schwajzarskeje do Němskeje wosyć, je knježerstwo sakasało. W Schwajzarskej je pokhroma sažo jara pschiběrała.

Awstriska. W kněžorstwowej radźe žu žo wólby do delegazijow měłe; delegazije žu mohł rjez sgromadny awstrisko-wuherski žejm, kotrehož žobustawy awstriska kněžorstwowa rada a wuherski žejm se žwojeje žrjedźisny wolitej. Delegazije wo sgromadnych naležnosćach Awstriskeje a Wuherskeje a wo praschenjach swonkowneje politiki wuradźuja, woženbje pak maja wone pjenježne žadanki sa awstrisko-wuherske wójsko pschiswoliź. Tón króć budźe žo 200 milijonow schěžnakow sa sawjedźenje nowych spěschnje tšelazych kanonow we awstrisko-wuherskim wójsku žadaź. Němszy radikalni sapóžłanzy w awstriskej kněžorstwowej radźe wólby do delegazijow po swucźenym waschnju s herjekanjom a hawtowanjom pschekasyć spytachu. Němskich liberalnych, kotsiž tón króć jich roskasam njepožłuchachu, wobschudźerjow luda a sastupjerjow židow hanjachu. Wolf jim hrožesche, so jich lud s khoschćom k cźertu smjecźe. Tola wscho herjekanje bě podarmo, wólby žo po dobrym rjedźe wotměchu.

Cźěšzy sapóžłanzy nowe ministerstwo, se žamych wyžokich sastojnikow wobstejaze, w kněžorstwowej radźe wótrje pschimaju. Sapóžłanz Pazak sa njeměry, kotrež žu žo w Cźechach měłe, a sa krej, kotraž je žo pschi tym pschelała, ministerstwo samolwite cźinjesche. Ruzy ministrow žu s krwju wopanzanej. Najnowsche wukasy justizneho ministra, pschećiwo cźěšzy smyžłenym žudnikam wudate, staw žudnikow skaża. Knježerstwu, kotrež je zyły cźěski lud do pschećiwjenja sahnało, njemóža cźěšzy sapóžłanzy dowěrjenje napschećo pschinjesć. Nowe ministerstwo dyrbi na město nětcźischeho pschińć. „Pak prawdu napschećo wschěm awstriskim ludam“, rěcźnik skónczi, „potom budźe měr, pak žo njeprawda dale wjedźe, to rěka wojowanje.“ Cźetwjenoruski (ruthenski) sapóžłanz Wachnianin wopowjedźi, so žo jeho strona programa prawizy, to rěka runoprawosće wschěch awstriskich ludow dźerźi.

— Židam njepschećelne njeměry w Cźechach a na Morawje žu žo sańdźeny tydźeń wospjetowake. W Pelhrimowje, Tschebechowizach, Dobruschzy, Hlinsku, Delnich Kralowizach žu wokna židowskich wobydlenjow wubili. Też w němskej gmejnje Sajecźu na Morawje žu žo wulke wukrocźenja pschećiwo židam měłe.

Pódla židam njepschećelnych njeměrow protestowanske hibanje pschećiwo sběhnjenju rěcźowych wukasow psches zyłe Cźechi dźe. Też pschećiwo wotstronjenju cźěskeje rěcźe s wójska spjecźowanje rosće. Loni bě žo wukas wudał, so dyrbja reserwistojo pschi kontrolskich shromadźisnach žo s němskim „hier!“ wotwołaź a niz kaž hacź dotal s cźěskim „šde!“ Temule wukasej žo Cźesha podcźišnycź nochcźedźa. Mnohich reserwistow, kotsiž žu žo pschi kontrolskich shromadźisnach cźěski wotwołali, žu žo hižo khostali, tola s tym žo mnohi drusy wotraschicź njedadźa, žo pschezo sažo cźěski wotwołaź. W Kijewje běchu žo pschi kontrolskej shromadźisnje, kotraž žo tam sańdźeny tydźeń wotbywasche, listki rosdawake s napomina-

njom, so bychu reserwistojo ßo pschi wuwołanju wschitzy ſ cžeſkim „ſde“ wotwołali. Hejtman reserwistow kedźbliwych cžinjesche, so maja ßo wschitzy pschi wuwołanju mjenow ſ němſkim „hier!“ wotwołacź. Hnydom prěni reserwiſt, Doußek, ſarjadnik Kijewſkeje piwarnje, ßo cžeſki wotwoła. Hejtman jeho hnydom k jaſtwu na 10 dnjow ſaßudźi. Pschitomnemu Kijewſkemu polizajſkemu komißarej wón poruczi, so by ſpiecžowarja wotwjedł. Polizajſki komißar pak ßo tejle pschikaſni ſapowjedźi, ßo na to powołajo, so gmejna nima žaneho jaſtwa ſa wojeſkich jatych. Na to žandarm reserwiſta na wokrjeßne hejtmanſtwo dowjedže. Hejtman na to woſjewi, ſo dźiwajo na tajke wobſtejnoſcže kontrolnu ſhromadźiſnu ſběhnje, a ſo maju wschitzy reserwiſtojo k poſdźiſchej ſhromadźiſnje pſchińcź. Wobydleŕſtwo, kotreź bě mjes tym ſhoniło, ſo ßu Douſka ſajeli, pſched wokrjeßne hejtmanſtwo pſchicžeže a ßebi žadasche, ſo by ßo jaty puſchcžił. Ludowa roshorjenoſcź bě njeßměrnje wulka, tak ſo wokrjeßny hejtman dr. Sahradnik po ludowym žadanju cžinjesche a jateho puſchcži. Lud jeho wyſkajzy do ßwojeje ßrjedźiſny wſa a pſched towaŕſtwowy dom cžehnjesche.

— Trónſki naßlědnik arzywójwoda Franz Ferdinand chze ßo ſ hrabinku Sofiju Chotek woženicź. Khěžor je ßo pjecža ſapowjedźił, ßwoju dowolnoſcź k tutemu mandźelſtwu dacź a pjecža arzywójwodze dwě lěcže k pſchemyßlenju dał. Jeli ſo tón na ßwojej woli wobſteji, potom dyrbjał ßo wón trónſkeho naßlědniſtwa ſdacź, kotreź by wot njeho na jeho młódſcheho bratra, arzywójwodu Otu, mandźelſkeho ſakſkeje prynzeßny Marje Joſefy, pſcheſchło. Duž ßnadź budže ras ſakſka prynzeßa Joſefa ſ awſtriſkej khěžorku.

Portugalſka. Mór je w poßlednim cžaßu trochu popuſchcžił. Sandźeny tydźeń je na njón 18 woßobow ſkhoriło a 9 wumrjeł.

Sa to ßo mór w Braſilſkej w ſantoſkej provinzy rucže roſſchěrja. Po telegrafiſkich powjeſcžach, do Hamburga póßłanych, je ßo wón hacź do provinzy Sao Paulo dobył. W Sao Paulo ßo wjele khoſeja plahuje, a pódla italſkich pſchicžaharjow ßu ßo tam teź mnoſy Němzy ſaßydlili.

Aſiſka. Mjes Chinu a Japanſkej je ßo pjecža ſwjaſk ſcžinił, k kotremuž pjecža teź Siamſka pſchiſtupi. Japan wojeſke wuwucženje chineſkeho wójſka a wójnſkeho łódźſtwa pſchewoſmje. Tónle ſwjaſk Europjanam niczo dobre njepſchinjeßy. Woni budža ßwoje wobßedženſtwo w raňſchej Aſiſkej ßebi jenoź ſdźerżecź móz, jeli ſo ſjenocženi pſchecžiwo Chinje a Japanſkej poſtupuja.

Afrika. Na Jendźelcžanow w Natalſkej ßu ſatraſchne puki padałe. Pola Ladyſhmita, hdźež nětko zyłe jendźelſke wójſko pod generalom Whitom ſjenocžene ſteji, ßu burjo 30. oktobra zyłu jendźelſku brigadu, 2000 muži a 42 offizěrow liczazu, ſajeli.

General White je wo njeſbožownej bitwje ſcžěhowaze wopißanje do Londona póßłał:

Rekognoſcžěrowanje njepſchecželſkeho ſtejiſchcža, kotreź běch 30. okt. porucził, ßo derje wuwjedže. Burjo běchu ßwoje ſtejiſchcžo wopuſchcžili. Poſdźiſcho ßo ſ wobeju ſtron ſ kanonow tſělesche. Nuſowachmy njepſchecžela, ßwoje ſtejiſchcžo wotkrycź. Burjo ßo na to ſ njemdroſcžu do jendźelſkeho praweho kſchidła dachu, jich nadpad pak ßo wotpokaſa. Jendźelſke wójſko na to pomału do łěhwa naſpjet dźěſche.

K wobkedźbowanju burow ßo wotdźělenja ſawoſtajichu. Jendźelſke namórſke mużſtwo ßo na kónzu bitwy pſchi njej wobdźěli. Łódźne cžeżke kanony nuſowachu burſke kanony wotmjelknycź. W nozy k njedźeli ßo wodźělenja pod wyſchkom Carletonom, wobſtejaze ſ wodźělenja Glouceſterſkeho regimenta a bataillona irſkich tſělzow k ſakitej jendźelſkeho łěweho boka wupóßłachu. Njepſchecžel tele wodźělenja na pokoj woſtaji, hacź do Neckolſon-Neka pſchicžeže. Tu ßo ſcžěhowazy pſchetorżk w marſchu ſta. Cžeżkej kamjenizy ßo po horje dele kuliſchtej. S tym ßo mule hórſkich kanonow ſpłóſchichu a dźiwje prjecź cžěrichu. Tak ßo wjetſchi dźěł kanonow, artilleriſkeje munizije a reſerwneje munizije ſa wojakow ſhubi.

Pěſchzy pak ßo njedźiwajzy teho hory we wokrjeßu 2 mil ſmozowachu na wulke pſchecžiwjenje njepſchecžela njeſtorczíwſchi, a tam hacź do ranja 30. oktobra woſtachu. W nozy ßo ſe wſchej ſpěſchnoſcžu wobtwjerdźenja naprawichu. Njepſchecžel, kotryż bě mjes tym wjele poßylnjenja doſtał, ßo 30. oktobra rano do jendźelſkeho ſtejiſchcža da. Bataillon Glouceſterſkeho regimenta wjele ludźi ſhubi; jemu ßo teho dla poruczi, zoſacź. Popołdnju w 3 hodź. běchu wojazy ßwoju muniziju pſchetrjebali, burjo jich ſtejiſchcžo dobuchu a tych, kotſiž běchu żiwi woſtali, ſajachu. Wotpohlad tehole wojowanja bě był, ßo Neckolſon-Neka ſmozowacź a na tajke waſchnje njepſchecželowy prawy bok wobjencź. Na njeporadźenju je wina ſpłóſchenje mułow a ſ teho naſtate ſhubjenje kanonow. Ladyſhmith njeje na žane waſchnje w ſtraſche.

W poßlednich dnjach njeje ſ Ladyſhmitha žanych ſpuſchcžomnych powjeſcžow dóſchło. Najſkerje ßu burjo Ladyſhmith wobſtupili a telegraf, do njeho wjedźazy, pſcherěſli. Na to też powjeſcź ßudźicź da, kotraž je do Parija dóſchła. Wona rěka:

We wojowanju wokoło Ladyſhmitha ßu Jendźelcženjo 3500 muži morwych, ſranjenych a jatych ſhubili. Druhe dobycže ßu burjo pod generalom Lukaſchom Meyerom ſcžinili, kotryż je ßo Colenſoſa ſmozował a tak Jendźelcžanam wrócžny pucź ſalehnył. General White je pjecža ſranjeny. Ladyſhmith je koło wokoło wobſtupjeny. Burjo maja żeleſnizu do Pietermaritzburga a Durbana w ruzy.

Jendźelſke wójſko w Ladyſhmithu je nanajwyſchſche 6000 abo 7000 muži ßylne. Jemu napſchecžiwo ſ najmjeńſcha 20,000 burow ſteji. Duž je łohko móżno, ſo burjo Ladyſhmith dobudu a zyłe jendźelſke wójſko ſajimaja, prjedy hacź pomozne wójſko ſ Jendźelſkeje k njemu dóńdże. Pódla teho Jendźelcžanam ſtrach hroży, ſo zyłe hollandſke wobydleŕſtwo w kapſkej kolonii pſchecžiwo jendźelſkemu knjejſtwu poſtanje.

Burjo ßu w poßlednich bitwach ſ wulkej khrobłoſcžu wojowali. Też Jendźelcženjo jich khrobłoſcź pſchipóſnaja. „Wo bitwje pſched Ladyſhmithom“, jedyn jendźelſki dopißowaŕ piſche, „burſku batteriju, na jenej hórzy poſtajenu, wobkedźbowach. Naſchi ludźo běchu ßo derje do njeje ſaměrili a granatu ſa granatu do batterije mjetachu, kotreź burſke poßłużowaze mużſtwo potſělachu. Burjo pak tſělecź njepſchestachu, a cžerſtwe mużſtwo ſe ſakita pſchihna a ßo na měſto morwych a ſranjenych towaŕſchow ſtaji. Pół duzenta burow ſměrom bjes ſakita na wjerſchku hory ſtejo tſělenje naſcheje batterije wobkedźbowaſche. Woni też njezofachu, hdyż granaty koło wokoło nich rosbuchachu. Stejiſchcžo burow ßo ſ zyła wſchudże ſ powětronjom, k ſemi pſchiwjaſanym, wobhoni.“

Hłowny roskaſowaŕ jendźelſkeho wójſka, general Buller, je ſandźeny tydźeń na afriſki brjóh ſtupił a hnydom wſchitkich wojakow, kotrychž je móhł k ßebi ſcžahnycź, ſebrawſchi ſ nimi jendźelſkemu wójſku w Ladyſhmithu na pomoz wucžahnył. Prjedy hacź wſchě wójſkowe wodźělenja, ſa wójnu w południſchej Afriży poſtajene, do kapſkeho kraja pſchijědu, ßo ſ najmjeńſcha 5 njedźel minje. Potom budža Jendźelcženjo buram 75,000 muži napſchecžo ſtajicź móz, jeli ſo mjes tym burjo generalow Whita a Bullera ſ nowa njeſbija.

— Wo zoſanju jendźelſkeho wójſka do Ladyſhmitha jedyn jendźelſki nowiński dopißowaŕ piſche: Zoſachmy na ſtronu k Glanzoe, tón krócź trainſke a bagażowe woſy, muniziju, ſ krótka wſcho, ſchtoż móżeſche naſchemu marſchej ſadźiwacź, njepſchecželej woſtajiwſchi. Nóz bě ßurowje ſymna. Stónczńje ranje ßwitaſche, a ſ nim powjeſcź, ſ wyſkanjom powitana, pſchińdże, ſo je general White burow pola Elandslaagte ſbił a ſo wón na cžole ßwojich wojakow k nam cžehnje, ſo by ßo ſ nami ſjednocził. General Yule dźěl jěſdnych a wſchu artilleriju pſchecžiwo Biggarſkej horje póßła, ſo bychu cžěkazych njepſchecželow ſaſtajili a do dweju wohnjow wſali. Tola lědma běchmy pół hodźiny poſtupali, widźachmy ßylne wodźělenje burow pſchecžiwo nam cžahnycź, kotſiž ßebi na wſcho druhe, hacź na cžękanje myßlachu, a hnydom 6 kanonow pſchecžiwo nam poſtajichu. Naſcha artillerija poczа do burow tſělecź, kotſiž na to ſ tajkim pſchemożazym wohnjom wotmolwichu, ſo dyrbjachu naſche kanony zoſacź. General Yule nam poruczi, ßo do łěhwa pola Glenzoe wrócźicź, ſo bychmy ßo pjecža ſ proviantom ſaſtarali, dokelž tón na kónz dźěſche, tola prjedy hacź móżachmy ßwoje łěhwo doſcžahnycź, widźachmy ßo ſnapſchecža wulkeje ßyły burow, kotrymž ſchwadrona huſarow a pěſchzy awantgardy lědma wucžeknychu. Njepſchecžel tu ſchrapnelow njemějeſche, a jeho kule huſto njerosbuchnywſchi ßo do rosmokaneje ſemje ſarychu. To běſche wukhowanje. Zyłu njedźelu naſchi pěſchzy a jěſdni ſ njepſchecželom wojowachu, ſo bychu ſ najmjeńſcha cžeżke kanony burow naſdala dżerżeli. Běchmy ßo nadźeli, ſo nětko nęſchto měra doſtanjemy, kotryż najwjazy ſ naß ſa 35 hodźin njebě wużiwał. Na dobo pſchikas pſchińdże, ſo dyrbimy k měſtu Dundee poſtupowacź, tola prjedy hacź k tutemu měſtu doczeżechmy, ßo zyła kolonna na prawizu winy a ßo we wuſkich bokach Biggarſkeje hory ſhubi, mjes tym ſo my njepſchestawajzy pod njepſchecželſkim wohnjom woſtachmy, ſo bychmy njepſchecžela pſchi měnjenju ſdżerżeli, ſo mamy w nozy łěhwo na Dundeeſko-Glenzoeſkej dróſy.

Jenoż tołsta cźma, ßo lijazy deschcź a husta mhła, zyku wokolnoscź pokrywaza, pschewjedźenje tuteho nadawka móżne cźinjachu. Nětko hakło sapschijachmy, so ßo njejedna wo bitwu, ale wo zosanje. Na scźěhowazym marschu běchmy stajnje k wojowanju hotowi. Tak dźěsche 10 kilometrow daloko po 2 hacź 3 metry druhdy jenoż schěrokim Vane-Jonderskim pschekhodźe a psches Biggarsku horu.

Hdy budźische njepschecźel myßliczku wo naschim marschu měł, mohł nam na pschekhodźe se 100 muźemi pucź salehnycź a naß potšelecź. Wokoło 3 hodźin rano, wutoru, ſ mucźnoscźu padajo a zyle pschemacźani ſ wuskeho pucźa pschińdźechmy, so bychmy nětko po Waschbankskej rěźy schli, pschi kotrejeź dźiwim brjosy bliźschu nóz pschebuchmy. Nasajtra k Njedźelskej rěźy dóńdźechmy, hdźeź khwilku posastachmy a poßnědachmy. Tu powjescź pschińdźe, so njepschecźel njeje pola Elandslaagte sbity, ale so je jemu general White jenoż sadźěwał, nam pucź salehnycź a so je general dalschu bitwu pschecźiwo buram pola Rietfonteina wobstał, kotsiž w poßlednim wokomiku hrosychu, nasche sjednocźenje ſ Ladyshmitom pschekasycź Nasch měr njeßmědźische dołho tracź; pschetoż bórsy straźnizy pschihnachu a pschipowjedźichu, so ßo ßylne burske wójsko bliži. Běsche to general Meyer, kotryż běsche ßo ſ generalom Erasimom sjenocźił a ja nami cźahnył, měnjo, so ßmy po drósy do Ladyshmitha cźahnyli. Nichtó ſ burow njebě nam sadwělowany plan dowěrił, so psches Van-Jonderski pschekhód a Waschbanski dok do Ladyshmita pocźehnjemy. Tónßamy wjecźor ßo ſ wójskom generala Whita sjenocźichmy. Ale, wo kajku płacźisnu! Cźekajzy wscho shubiwschi tam pschińdźechmy, wulki dźěł konjow bě po pucźu panył abo bě ßo, kaž zyła bagaża njepschecźelej pschewostajicź dyrbjał. Pospyt, ßwój train a kanony psches Biggarsku horu pschewjesćź, běchmy hižo druhi dźeń spuschcźicź dyrbjeli. Njepschinjeßechmy niczo ßobu, dyźli ßwoju tšelbu, ßwój teßak a to, schtoż na cźele njeßechmy. Něhdźe 300 muźi bě duzy po pucźu wostało a najskerje njepschecźelej do rukow panyło.

Mordař.

Wjerchowstwo Monako je spodźiwny stat. Zyły stat njeje wjetschi, hacź dobra franzowska wjeß, a tola ma ßwojeho monarcha a ßwoje wójsko. Njebojo ßo zuseho wójska a teź niz snutskownych sběžkow, knježi wjerch w najwjetschim pokoju nad ßwojim ludźikom.

Kaž je snate, njeźedźi tutón wjerch ani sa krwju, ani sa wjecźenjom. Pósćele-li žaneho poddana do wuhnanstwa — druhdy je nusowany, to tola cźinicź — cźini to jeno jara njerad a ſ najwjetschim lutowanjom. Na pschikład:

Žarliwy hracźk ßo tak jara sabu — hrajesche ßo jemu dźě runje jara hubjenje —, so wjercha rani. Scźěhwk bě, so jeho wupokasachu.

Zyły měßaz tulesche ßo wokoło shubjeneho raja, dokelź ßo polizajoweho teßaka strachowasche.

Junu pak smuži ßo a pschestupi psches mjesy kraja. Sa tsizycźi mjeńschinow bě hižo woßrjedź kraja a nastaji ßo do kasina, hdźeź ßo hraje. Polizista pak jeho saja.

„Njejsće wy wupokasany, mój knježe?“

„Haj, ale ſ bliźschim cźahom saßo wotjědu.“

„Ach tak — dha je wschitko w rjedźe.“

„Proschu, sastupće jeno do kasina.“

Potom pschikhadźesche tam kóždy tydźeń. Kóždy krócź prascheſche ßo jeho ßamßny jastojnik ßamßne, a wón teź kóždy krócź ßamßne wotmolwi.

Móże dha ßebi cźlowjek hischcźe dobrocźiwscheho knjeźerja žadacź?

Psched něktorymi lětami pak sta ßo w tymle kraju něschto wurjadne, schtoż tu hischcźe było njebě. To bě mordarstwo.

Mandźelski, ſ Monako rodźeny, po tajkim niz žadyn ſ tamnych wukrajnych dundakow, ſ kotrymiž ßo tón zyły kraj mjerwi, bě roshněwany žonu sarasył. Wón bě ju bjese wscheje winy, bjese wscheje pschicźiny sarasył, morił. Wschitko bě nad tym rosbudźene.

Duž sestupi najwyschische ßudnistwo, so by tutón zyle wurjadny pad — hacź dotal njebě ßo tam žane mordarstwo stało — rosßudźiło.

Slósłnika wotßudźichu jenohlóßnje k ßmjercźi, a roshněwany bě wjerch wußudk teź wobkrucźił.

Nětkole njewubu niczo druhe, dyźli slósłnika teź wotprawicź. Ale to mějesche ßwoje schpaki. We wjerchowstwje njebě ani kata, ani guillotiny. Schto nětk?

Na radu ministra ſwonkownych należnoscźow jednasche wjerch ſ franzowskim knjeźerstwom, so by wot njeho pschiprawu k rubanju hłowy a wscho k temu pschißłuschne pożcźene dostał. W ministeriju w Parisu ßo dołho wuradźowasche, a na poßledku pschińdźe wotmolwa — mjenujzy sliczbowanje sa pucźowanje a pschewjesenje.

Zadachu ßebi niz wjaz a niz mjenje, dyźli schěscźdźeßacź tyßaz frankow.

Knjeźazy Monakski wjerch rosßudźi, so by ta wěz tola pschejara droha była. Schěscźdźeßacź tyßaz frankow te mordař nihdy na nihdy hódny njeje. Schěscźdźeßacź tyßaz frankow sa hłowu njekhmanika! Nihdy!

Wobrocźichu ßo se ßamßnej próstwu na italskeho krala. — Wot monarchije nadźijachu ßo lěpscheho wuspěcha. A woprawdźe, italske knjeźerstwo bě tuńsche. Wone póßła sliczbowanje na dwanacźe tyßaz frankow. Dwanacźe tyßaz frankow?! „Schto jeno maja myßle?!“

To budźichu dyrbjeli woprawdźe nowy dawk wupißacź, dawk po dwěmaj frankomaj na hłowu. Ale to budźische mohło w stacźe politiske mucźenje naczinicź. Nihdy! Nětkole myßlachu ßebi na to, njekhmanikej psches wschědneho wojaka dacź hłowu wotrubacź. Ale roskasowazy general, kotrehoż ßo teho dla praschachu, wotmolwi wotpokasujo, wobkrucźejo, so jeho ludźo njejßu tak dospołnje w brónjach wuwucźeni, so móhli tutón nadawk wukonjecź, kiž ßebi wubjernu hotowoscź we wojeŕskim rjemjeßle žada.

Na to powoła wjerch najwyschschi ßud ſ nowa a pschedpołoži jemu tutu saschmjatanu naležnoscź. Dołho trajachu wuradźowanja, ale njedóńdźechu k žanemu prawemu kónzej. Na poßledku staji pschedßyda namjet, so by ßo ßmjertne khostanje pschemjeniło do jastwa na cźaß žiwjenja. Tutón namjet bu pschijaty.

Ale njemějachu žaneho jastwa. Duž bě nusne, jastwo natwaricź a ſ dobom teź jastwownika pomjenowacź, so by na sajateho kedźbował. To dźěsche nimale derje pok lěta ....

Sajaty da ßebi derje hicź we ßwojim jastwje na matrazy, a dohladował cźinjesche to runje tak na stólzu psched durjemi, ſ wotkelź mějesche najrjeńschi wuhlad na nimo khodźazych ludźi.

Monakski wjerch pak je jara słutniwy knjes. Wo kóždej maliczkoscźi w kraju žada ßebi rosprawu. Duž běchu jemu teź prajili, kelko wudawkow ßebi žada ßłużba jastwownika, twarjenje a sdźerźenje jastwa, a zyroba sa sajateho a jeho dohladowarja. Woßebje sdasche ßo, so ma wjerchowska pokładniza mnoho njescź psches jastwownikowu msdu.

Wjerch scźeże k temu spodźiwne wobliczo a myßlesche ßebi na to, so mohło to hischcźe jara dołho tracź — wotßudźeny bě hischcźe młody — a pschikasa ßwojemu justiznemu ministrej, so ma wudawki sa jastwownika na kóźde waschnje wotstronicź.

Sajaty bu ßebi ßamemu pschewostajeny, a duž ßo nadźijachu, so cźeknje psches hory a doły a so by pschecźiwna wěz na to waschnje najlěpje wotbyta była. Duž shubi jastwownik ßłużbu, a wjerchowy kuchař dosta roskas, jatemu pschipołdnju a wjecźor blido krycź.

Njewobkedźbowany sajaty pak njespyta cźeknycź. Wón bě zyle spokojom. Ras běchu sabyli, jemu zyrobu dacź. Wón ßwarjesche na kucharja, pschińdźe pak skóncźnje ßam do kuchinje a žadasche ßebi ßwoju jědź.

S teho cźaßa khodźesche ßam njepoßrědnje do hrodu a jědźesche tam a wobkhadźesche se ßłużobnikami zyle pschecźelnje a dowěrnje.

Popołdnju bě swucźeny, na Monte Carlo ßo wukhodźecź. Druhdy pschikhadźesche teź do kasinoskeho sala a woprowasche sa selenym blidom pjecź frankow. Dobu-li, da ßebi dobru pojedź w restawraziji prěnjeje rjadownje dacź a wrócźi ßo potom saßo do ßwojeho jastwa, kotreź snutskach derje samkasche.

Ani junu njewosta psches nóz wonka. Wěz pak bu woboźna niz sa wotßudźeneho, ale sa ßudnikow ßamych. Ssudnistwo ßo saßo seńdźe a wobsamkny, słósłnika ſ Monaka wupokasacź.

Hdyž jemu wußud cźitachu, rjekny zyle směrom: „Ale, moji knjeża, to je ßměschne! Schto dyrbi ßo so mnu stacź? Mi pobrachuja wschě ßrědki a ja nimam žaneje ßwójby; schto chzu sapocźecź? K ßmjercźi buch wotßudźeny, ale niz wotprawjeny. Mjelcźach k temu. Na to wotßudźichu mje na cźaß žiwjenja do jastwa, ale ßu mje bjes jastwownika wostajili. A teź nětko mjelcźach. Dźenßa chzedźa mje ſ kraja wuhnacź. Ale to ßo tak ßnadnje njehodźi. Ja ßym wasch jaty!“

Ssud bě se ßwojej mudroscźu hotowy.

Skóncźnje dachu jemu 800 frankow pensiona na lěto, a wón saßyhdli ßo blisko mjesow ßwojeho ródneho kraja a wjedźe ßo jemu derje.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wyschschemu wuczerjej pschi tudomnej realnej schuli, knjesej Naumannej, je ßo profeßorski titul spożcził.

— W Budyskim pschipowjedżeńskim wokrjeßu směja ßo naßymske kontrolske shromadżisny 6. a 7. novembra w Budyschinje (w tšeleŕni), 8. novembra dopołdnja w 9 hodżinach w Budeßtezach, 8. nov. pop. ½1 hodżiny w Scherachowje, 9. novembra dopołdnja ½10 hodżin w Hornjej Wjasońzy, 9. novembra popołdnju w 1 hodżinje a 3 hodż. w Biskopizach, 10. novembra pschipołdnju w 12 hodż. w Njeßwaczidle, 11. nov. dopołdnja ½11 hodżin w Klukschu, 11. nov. popołdnju w 2 hodżin. we Worzynje. Bliżsche wo cżaßu a městnje kóżdy k kontrolli powinowaty pola gmejnskeho pschedstejicżerja ßwojeho bydlischcża shoni.

— Sprewine a Cżornoßepschowe rěcżnischcżo ma ßo sprawicź a Błóta dyrbja ßo wuwodżicź. Jako trěbny pjenjes ßa to ßu pschedběżnje 14½ milijona hriwnow wobliczili. Kelko budże ßo dyrbjecź dopłacżicź, njeje hischcże wěste. Tele wudawki drje ßu wulke, ale jara nusne, a pruski ßejm je skerje pschiswoli, hacż pjenjesy ßa kanalowe twary.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Po doprědkaprajenju Rudolfa Falba mamy wot 8. hacż do 12. novembra deschcżowe wjedro woczakacź. Po 15. nov. ßaßo wutrajny ßuchi cżaß pschińdże.

— (Wo khowanju běrnow). Profeffor dr. Peters w **Pósnanju** pische: So bych ßebi běrny psches symu a naléczo dobre a ßkłódne sdżerżał, dach ßebi w pěskowej sahrodże 2—3 łohcże kłuboke jamy wurycź a do nich jenoż strowe a njewobschkodżene běrny, kotreż běchu na hunje ßuche leżałe, něhdże pok łohcża wyßoko bjes podkłohi naßypacź dach. Jama ßo potom s wumjetanym pěskom wupjelni, ßo se ßkomu pschikry a ßo hacż do pósdneho nalécża njewotewri. Hdyż jamu skónczńje woczinich, běrny bjes kikerow a tak derje sdżerżane namakach, każ so bychu runje s pola sesběrane byłe. Po mojim měnjenju móhli ßo mjeńschi ratarjo w bliskoscźi wjetschich městow s tymle waschnjom saběracź, so bychu w naléczu wiki s dobrymi mucznatymi běrnami sastarali, kotreż bychu wěscże wjazy kupzow namakali, dyżli wodżane Maltaske běrny w delikateffowych pschedawarnjach.

S **Czemjerz.** Pjatk tydżenja je ßo tudomnemu żiwnoscźerjej Natuschej jena kruwa tepika. Hdyż Natusch wjecżor na łuku sady wßy wundże, so by ßwoje kruwy s pastwy domoj dowjedł, jena s nich snak w pschirowje leżesche, kotrehoż woda pod żelesnischim mostom k Cżichońzam dele běży. Hdyż chżyschе ju Natusch wucżahnycź, ßo dohlada, so bě ßo wona tepika. Skocżo bě ßo, do pschirowa ßo waliwschi, w nikkej wodże saßrěbło.

S **Njeßwaczidła.** Sańdżenu póndżelu tudomny knjeży sahrodnik J. Br. Schmidt se ßwojej mandżelskej skoty jubilej ßwjecżesche.

S **Korschmja.** Sańdżenu ßobotu je w jenej tudomnej fabrizy dżěłacżeŕ Janasch se Sahorja do njesboża pschischoł. Mjes tym so grat dżěłacź sapocża, spyta jón wón hischcże rjedżicź. Pschi tym jeho jedyn rjemjeń popadże, kotryż jemu stawczk palza wottorże a ruku khětro wobschkodźi.

Se **Scheschowa.** Paducha, kotryż je poßledni hermank w Rakezach tudomnemu kublerjej Mitaschej jésdne koło kranył, ßu wußlědżili. Wón je wěsty Hanusch s Koßlowa, kotryż napoßledy na Jaßończańskim knjeżim dworje ßłużesche a kotryż je njedawno jako rekrut w Oschatzu do tamnischeho ulanskeho regimenta sastupił. Kranjene koło je wón něhdże pschedał, azetylenowu lataŕnju, k njemu ßłuschazu, pak do Koßlowa na khowanje dał. Tam je ju wóndano żandarm wußlědżił.

S **Brěsy.** Sańdżenu póndżelu rano wokoło 2 hodżin tudomna Rychtarka, kotraż w ßwojim domje horka hromadże se ßwojimi dżećźimi spi, wußłyscha, so ßo něchtó horka s woknom nuts dobywa. Sso wustrózawschi wona sawoła: „Schtó tu je!“ S dobom wona s łoża wuskocżiwschi po skhodże dele khwatasche a delka s woknom won skocźi, so by ßußodow na pomoz sawołała. Jedyn ßußod khětsje lataŕnju saßwěcźi a s Rychtarku k jeje domej skoku běżesche. Paducha pak wón njemóżesche wohladacź; tón bě s cżaßom mydło wjesł. Rychtarka bě ßo woßebje teho dla paducha nastrózała, dokelż mějesche pschipadnje 600 hriwnow domach leżo. Rěbl bě ßebi paduch pola ßußoda pożcził.

S **Khwacżiz.** Skład ßerbskich dżiwadłowych pschedstajenjow je ßa nasche jewischcżo nimale docżerpany. Sslubjeny „Klepotaŕ na hermanku“ nochże pschińcź. Wschě kruchi, kotreż ßerbske dżiwadłowe pißmowstwo wopschija, ßmy na tři abo schtyri pschedstajili. Wospjetowacź wjazy dwójzy abo trójzy njemóżemy, ßa to nasche pschihladowarstwo a pschipoßkucharstwo njeje, wone chże stajnje něschto nowe widżecź a ßłyschecź. Do wokolnoscże khodżicź a tam wulku prózu do skutkow pscheßadżowacź też nochżemy, pschetoż naschi dżiwadżelnizy bydła mjes tobu, ludo ßerbski, a ty ßy lud schcżipatych rěcżow. S zusym nowotarstwom, byrnjež było też wrótnische a ßa tebje s duchownej a cżělnej schkodu, ßa tym ßo łójisch. Zusy njerjad ßo cżi lubi, tón je w twojimaj woczomaj wußwjecżeny, dokelż je zusy. Wustupuja-li pak ßynojo a dżowki s twojeje ßrjedżisny ßa twoju ßerbsku narodnoscź, prózuja-li ßo w twojej maczeŕnej rěcży wudobycź jejne jej pschißłuschaze prawo w towarstwowanju mjes Sserbami, haja-li prěnje sakłady wótcżinskeje luboscże, abo s jenym ßłowom, cżinja-li to, schtoż pola wschěch ludow na semi płacźi ßa najwyschschi poczink, ßa najwjetschu cżescź, ßy jeno ty, ludo ßerbski, symny, haj spytujesch tajke nadobne prózowanja hischcże do błóta cżahacź. Pscheradżuja-li a pschedawaja-li pak ludżo, kotrymż ßy sastupowanje twojich należnoscżow dowěrił, twoje sakońske prawa, ßy směrom, mjelczischi, każ by cże to niczo njenastupało. Na ßußodow dżě ßwarisch, so ßu naßylni, ale njespósnawasch, so ßy ßam a twoji sastupowarjo na pschikrótczenju twojich pschinarodżenych prawow wina. Njebudź wowza, pschetoż, jenoż wowzu tsihaja. Tych ludźi w twojej ßrjedżisnje, kotsiż ßo ßwoju narodnoscź ßłękaju jako nékaju wotnoschenu drastu, a ßwoju nam wot Boha datu maczeŕnu rěcź sazpiwaju, njewidżisch, njewidżisch kak wohidnu rólu woni we woczomaj naschich pschecżelow, kak ßměschuje we woczomaj naschich pschecźiwnikow hraja. Schtó móhł też ßłepza sańcź měcź? Wschitko tole masch porjedżicź w pschichodnym lěrstotku, kotreż nětko psched durjemi steji, a budżesch jo porjedżicź, porjedżicź budża jo twoje dżěcźi, pschetoż woni budża spósnawacź, kajki lěto wot léta roscżazy praktiski wużitk nascha maczeŕna rěcź ma. Naschi potomnizy budża něhdy ßwaricź wscho wotrodżenstwo a wschěch wotrodżenzow, a sbożnowacź tych, kiż ßo sa sdżerżenje nascheje maczeŕneje rěcże prózowachu. — Sańdżenu njedżelu pschedstaji ßo na naschim jewischcżu: „Hońtwa so mużom.“ Wjeßelohra, wopschijaza moralske powuczenje ßa teho, kiż ma wuschi k ßłyschenju a wocźi k widżenju. Naschi dżiwadżelnizy běchu ßo do ßwojich rolow tak prawje sadżěkali a pschedstajachu je se żiwjenjom, se srosumjenjom, s woprawdżitoscźu a wurasom. Najbóle wobdżiwasche ßo wowka. Mnoholicżbne pschipoßkucharstwo s pschipósnaczom njelutowasche a bě połneho sahorjenja ßa widżane pschedstajenje. Po dżiwadle jaklincża hudżba k rejam na ßerbskich nastrojach, kotruż nam Sslepjanszy herzy dżěłachu. Něchtóschkuliż, kotryż ßerbsku hudżbu hacż dotal ßłyschał njebě, a wo njej ßnadnje myßlesche, ßo njemało dżiwasche, ßłyschecź tajku rjanu a wustojnu hudżbu. Jeno spěschny żiwy takt bě naschim rejwarjam njeswucżeny. Se sahorjenjom saklincżachu ßerbske spěwy. Dżiwachmy ßo, so nasch lud tak mnoho narodnych spěwow hischcże snaje. Narodna hudżba wuwabi někotryżkuliż nimale sabyty spěw s rtow. Pódla teho nam lubi ßußodżo Radwórcźenjo, kotsiż běchu s bohatej ßyłu pschischli, wumělski spěw ßłyschecź dachu. Dżak jim. (Wo ßerbskich herzach pak pschichodnje wjazy.)

S **Koßlowa.** Cżeladnik E. P. Fallant bě Njeßwaczidlisku kermuschu ßwojeho bratra, tudomneho korcżmarja Fallanta, wopytacź pschischoł. Wjecżor bě ßo wón na khachlowu kawu, wysche kotrejež petrolejowa lampa wißasche, lehnył. Na njesboże lampa, s wjercha ßo wutorhnywschi, na delka leżazeho spanza padże. Petrolej w lampinym ballonu ßo sapali, ballon ßo pukny a palazy petrolej ßo na Fallanta wuliny. Wbohi wobżaromny cżłowjek ßo żałoßnje po zyłym cżěle wopali. Jeho rany běchu tak cżeżke, so sawołany lěkaŕ poruczi, jeho hnydom do Budyskeje hojeŕnje dowjescź. Tam je Fallant sańdżenu póndżelu w nozy wulke, żałoßne boloscże wutrawschi wumrjeł.

S **Bukez.** Pjatk pschipołdnju je na pucżu mjes Bukezami a Budeßtezami njewożenjeny pohoncź Lubijskeje akzijoweje piwarnje, Gustav Graf, s wosa panył a ßebi scżehno skamał.

S **Cżornjowa** pola Bukez. Póndżelu wjecżor po 9 hodżinach s wulkeje bróżnje tudomneho rycżeŕkubła woheń wudyri. Bróżeń, w kotrejž ßo 600 kop żita a wjele pizy a maschinow khowasche, ßo do cżista spali. S lětazym wóhnjom ßo khěża cżišło 10, kublerjej Janej Heczikej ßłuschaza, w kotrejž ßlepy wikowar Bohußław Rülza bydlesche, a dale bróżeń, teho runja Heczikej ßłuschaza, sapali. Pódla wjeßneje ßykawy běchu na haschenje pschijěle ßykawy s Kolwasy, Bukez, Wujesda a Njesnarow. Kolwaska, kotraż bě prěnja, pjenjeżne myto dostanje. Cżłowjeka, na kotrehoż tukaja, so je woheń sałożił, ßu pjecża hižo sajeli.

S **Łubija.** Wutoru rano je na tudomnym dwórnischcżu jedyn stótny wós do jeneje lokomotivy sałożił. Howjada, w stótnym wosu ßo namakaze, ßo cżeżko wobschkodżichu. Jenu kruwu, kotraż bésche

ßebi nohu ſkamaka, dyrbjachu hnydom kłóćź, jenej druhej běſchtaj ßo rohaj wotraſyłoj.

S **Khróſćiz.** Sańdźenu póndźelu tudomny kubleŕ Rjencź na polu blisko wßy ſ parnej młóćźazej maſchinu wowß młóćźeſche. Popołdnju wokoło 3 hodźin na dobo w hromadźe wumłóćźeneje ßłomy płomjo wudyri. Ssylnje dujazy wětr woheń na młóćźazu maſchinu, Heſchi w Sswinaŕni ßłuſchazu, njeßeſche. Hacź runje Heſcha wulke pjenjeźne myto ſa wukhowanje młóćźazeje maſchiny lubjeſche, dha tola njeſamóchu, ju płomjenjam wukhowacź. Wulkeho kura a horzoty dla njebě móźno, konje do njeje ſapſchahnyćź, duź ßo wona do cźiſta ſpali. S dobom ßo teź fajma pſcheńzy, tudomnemu gmejnſkemu pſchedſtejićźerjej a kublerjej Cźéßli-Wroblej ßłuſchaza, ſapali, kotraź dyrbjeſche ßo teho runja ſ Heſchowej maſchinu wumłóćźićź. Płomjo poddußnyćź njebě móźno; duź ßo fajma do procha a popjeła pſchewobroćźi. Dokelź wětr ſ parnika na hromadu wumłóćźeneje ßłomy, ſ kotrejeź je woheń wuſchoł, njeſtejeſche, ale wón na wopak ſe ſtrony ßłomoweje hromady wějeſche, njehodźi ßo wukoźićź, kak je woheń naſtał. Hacź ßnadź je jedyn ſ dźełaćźerjow zigaru kurił? Mjes tym ſo mějeſche naſch gmejnſki pſchedſtejićźeŕ ßwoju fajmu pſche woheń ſawěſćźenu, běſche Rjencźowa fajma njeſawěſćźena. Rjencź ſe ßwojeje fajmy ſ zyła żaneho wunoſchka nima, dokelź je ßo teź hižo wumłóćźeny wowß ſpalił. Teho runja Heſcha cźeźko ſchkoduje. Spalena maſchina jara derje młóćźeſche, cźehoź dla ßebi ju ratarjo w dalokej wokolinje rad najimowachu. We wulkim wohnjowym ſtraſche běchu bliſke twarjenja knjeſa gmejnſkeho pſchedſtejićźerja Cźéßle a knjeſa krajneho ſapółłanza a kublerja Kokle. Wjeßna ßykawa wohnjej wobró.

S **Kamjeńza.** Schtwórtk tydźenja wjecźor je ßo kheźa ſtakarja Starki wotpalika. Woheń ßo na ßußodnu Küttnerez a Zeibigez kheźu wupſcheſtrje, tola ßo tu wón na tſěchu ſamjeſowa.

Se **Stróże.** Naſche ſchulſke měſto ßo 15. novembra wuprózdni. Dotalny wucźeŕ, knjes Langa, kotryź je 6 lět dołho pola naß wucźeŕſtwo ſaſtawał, ßo do Ptacźez pſcheßydli. Dokhody naſcheje ſchule, kotruź jenoź maka liczba dźěćźi wopytuje, ßu ßo połćpſchike a ſa wucźerja je ßo rjane bydło pſchiprawiło. Duź njedwělujemy, ſo ßo jedyn ßerbſki wucźeŕ wo tole zyle ßerbſke měſtno ſamolwi. W naſchej ſchuli móże jenoź ßerbſki wucźeŕ ſ wuſpěchom ſkutkowacź. Duź ßebi żadoſćźiwje pſchejemy, ſo bychmy ſaźo ßerbſkeho wucźerja doſtali.

S **Muczowa.** Najeńk naſcheje hońtwy je ſańdźeny tydźeń na naſchim reviŕje jeneho paduſchneho hońtwarja pſcheßłapił. Tſélbu pſches ramjo powěßnywſchi wón ſatſélenu ßornu njeßeſche. Hdyž najeńk na njeho ſawoła: „Stej, abo ja tſélu!“ ßo paduch do cźékanja da. Duź najeńk do njeho ßlepu patronu wutſěli. S tym ßo ſatraſchiwſchi paduch ßornu puſchćźi a ßo do bliſkeje młodźiny ſkhowa. Wot tam wón do najeńka tſěli. Temu drje ſchróty wokoło wucha frunczachu, tola jeho na ſboże njeſranichu. Paduſchnemu hońtwarjej ßo poradźi twochnyćź, tola khoſtanja ßo wón njedźiwajźy teho njeſminje. Najeńkowi pſcheczeljo, kotſiź běchu na hońtwu pſcheproſcheni, ßu jeho ſpósnali, a jeho mjeno je ßo hižo ßudniſtwu k wjedźenſu dało. Straſchny podawk, kotryź je ßo ſa najeńka bjes ſchkody minył, bě ſa hońtwarjow w tym naſtupanju ſwjeßelazy, ſo ſkónczńje jenu ßornu ſ hońtwy domoj pſchinjeßechu. Hacź runje bě ßebi najeńk hižo loni naſchu hońtwu wotnajał, dha ßo jemu hiſchcźe tola njebě ſchlachcźiło, jenu ßornu tſélicź. To bě ſa njeho cźim bóle mjerſaze, dokelź ßo na naſchim reviŕje móhł rjez ſe ßornami a jelenjemi mjeŕwi.

Se **Skeho Komorowa.** Pjatk popołdnju je we wotkrytej wuhlowej jamje „Hilžbjecźine ſbožo“ hromada wuhla ßo dele waliwſchi hewjerja Kúrbiſa ſaßypła. Snjeſboženeho morweho wurychu. Jemu běſchtej hłowa a tył rosbitej, tak ſo je wón na měſcźe morwy był.

— Schtwórtk tydźenja wjecźor je żeleſniſki cźah, ſ Łubnjowa do Skeho Komorowa jědźazy, pola Rěpiſchcźa żeleſniſkeho wothladarja Lehraka pſchejěł. Snjeſboženemu ſtej ßo wobej noſy wotjěkej a hłowa je ßo cźeźko ſranika.

S **Wojerez.** Pokhroma mjes howjaſym ſkotom w Rósborſkim wokrjeßu je ſaſchła. Duź ßmědźa ßo ſkótne wiki w Rósborſkim wokrjeßu ſaßo wotbywacź. Teź w Łaſu ßo 7. novembra ſkótne wiki wotměja. Ratarjo hižo dawno pod tym cźeźko cźerpjachu, ſo běchu ßo ſkótne wiki ſakaſake. Něktoryžkuli njeje ßebi w poßlednich měßazach dejny ſkót nakupicź mohł. Nadźijomnje ßo w pſchichodźe howjaſy ſkót w Łużizy ſ pokhromu pſchepuſchcźi.

S **Wulkeho Dażina.** Njedźelu wjecźor je ßo fajma, tudomnemu ryczeŕkublerjej Schuſterej ßłuſchaza, kotraź 140 kop pſcheńzy wopſchijeſche, wotpalika.

S **Jabłonza** pola Mużakowa. Pjatk tydźenja ſtej ßo tu dwě bróżni ſ domojkhowanymi żnjemi a maſchinami wotpalikej.

Přilopk.

* W Miſchnje je ßobotu popołdnju kopornıſki miſchtr Thum na tamniſchej Łobjowej haßy na żałoßne waſchnje ßmjercź namakał. Thum runje parny kotoł pruhowaſche, hdyž tón ſ hrimotom a wrjeſkom rosbuchny a wobżaromnemu mużej hłowu doſpołnje wot cźéła wottorże. Hłowa bě ßo ſ woknom dźełaŕnje 15 metrow daloko do dwora cźißła, hdźeź ju pódła pßyczeje khěźi namakachu.

* (Paduchſtwo na póſcźe.) W Plawenje w Vogtlandźe bě ßo pſched tydźenjom ſ pjenjeźneho khamora 8600 hriwnow ſhubiło. Nětko ßu póſtſkeho aſſiſtenta Espiga jako paduſcha wußłědźili. Njeſprawny ſaſtojnik je krótku njepſchitomnoſcź ßwojeho kollegi, kotryž bě klucź w khamorje tcźazy woſtajił, wużił a pjenjeźny pakcźik kranył.

* W Rósborku je jena wudowa ßwojej dźéſcźi, dwójnikow, ſadajika. Mordaŕku ßu ſajeli.

* (Na hońtwje ſatſéleny.) Pſchi hońtwje, kotraź ßo w kralowſkim ſtatnym hajniſkim reviŕje pola Annaberga wotbywaſche, je jedyn hońtwaŕ kralowſkeho léßnika Alberta tak njeſbożownje k wutrobje tſélił, ſo je Albert na ſcźéhywkach ſranjenja wumrjeł.

* Sběźk bě wóndano w błudniży w Dalbergu pola Barlina wudyrił. Cźeźzy pſcheſtupniży, kotſiź ßo tam wobkedźbuja, na dobo wſchě wokna a meble rosbichu a ßłomniki ſapalichu. Wothladarjam ßo po dołhim bědźenju poradźi, zychnowarjow pſchewinyćź.

* (Spytane rubjeźne mordaŕſtwo.) Hdyž bě ßobotu w nozy hoſcźenzaŕ Winkler w Kaufungenach pola Peniga po wotßalenju hoſcźi ſpacź ſchoł, paduſchi ſ woknom hoſcźenzſkeje ſtwy nuts ſaléſychu. Ropot ſaßłyſchawſchi hoſcźenzarjowy bratr pſchibéża a nutsłamarjow wotehna. Jedyn ſ nich ſ haßy pſches wokno do hoſcźenzarjoweho bratra tſéli a jeho ßmjertnje ſrani. Skućźerjow hiſchcźe njejßu ſaßłapali.

* Bitwje mjes ßornami a liſchku jedyn ratař ſ Wittenberka w Mecklenburgſkej tele dny pſchihładowaſche. Bliſko léża wón ßornjo żałoſćźićź ßłyſchešche a ßo pſchibliżiwſchi wón widźeſche, kak liſchka, kotraź bě żałoſćźaze ſkocźatko ſa ſadnimaj nohomaj ſhrabła, jo do léża wlez pytaſche. Ratař chzyſche ſ ſchudom liſchku wotehnacź, tola na dobo ßornikaj pſchihnaſchtaj a ßo do njeje ſ rohomaj daſchtaj. Wonaj do njeje ſ tajkej njemdroſcźu bodeſchtaj, ſo wona cźekny. Sranjene ßornjo na to pſchi boku ßwojeju wußwobodźerjow k léßej klazaſche.

* (Njeſboże pſchi hońtwje.) Kubleŕ Kobille w Grabawje pola Gdanſka na hońtwje do jeneho dźełaćźerja, na polu dźełazeho, tſéli, kotrehoź mějeſche ſa ßornika. Dźełaćźeŕ je ßmjertnje ſranjeny. Wón je nan wulkeje ßwójby.

* (Wulki woheń.) W Neuenburgu w rańſchej Pruſkej je ßo evangelſka zyrkej ſpalika. Pola pjekarja Gelembiewſkeho bě ſ hródże woheń wuſchoł, kotryž bě ßo na ßußodne twarjenja wupſcheſtrěł. Wulki wětr ſchkrě na zyrkwinu tſěchu wějeſche, kotraź ßo ſ tym ſapali. Wohnjowa wobora prózowaſche ßo, woheń haſchecź, tola jejny grat k temu njedoßahaſche, rěble a ſchlawchi běchu pſchekrótke. Bórſy ßo zyrkej płomjenitemu morju runaſche. S jeje jenoź wulki ßwěcźnik, dupu, woltaŕne ßudobje, woltaŕny wobras a radne ſtoły wukhowachu, wſcho druhe ßo ſpali; teź woltař a byrgle. Swony ßo ſe żahłoſcźu roſeſchkrěchu a ſ kółłami do zyrkwje dele padźechu. Zyrkej je drje ſ 80,000 hriwnami ſawěſćźena, tola tuta ſuma, ſ kotrejeź ßo dźěl na ſtejo woſtate murje atd. wotcźehnje, daloko k temu njedoßaha, ſo by ßo zyrkej ſ nowa natwarika.

* (Rubjeźnik.) Pjatk w nozy ßo w Lugoſu jedyn zuſy wo měſchcźanoſtowe durje klapaſche. Měſchcźanoſtowa mandźelſka durje wocźini. Pſched nimi muż ſ revolwrom ſtejeſche, kotryž hrożo ßebi pjenjeſy żadaſche. Hdyž bě żona wſchě hotowe pjenjeſy pſchinjeßła, rubjeźnik cźekny.

* (Młody njekraßnik.) Jedyn ſchewſki miſchtr w Trjebjenizach w Pósnańſkej bě ßwojeho pjatnaćźelětneho wucźobnika naßwarił. Tutón ßo teho dla tak roſcźerćźi, ſo w nozy kheźu, w kotrejź jeho miſchtr na podruźſtwje bydleſche, ſapali, ſo by jemu na tajke waſchnje ſchkodźił. Na ſboże ßo nózny ſtraźnik płomjenjow, hdyž ſ tſěchu won wupraßnychu, dohlada, tak ſo móżachu woheń ſaleću, prjedy hacź bě wjetſchich roſměrow nabył. Młody njedocźink je ßo ßwojeho njeſkutka wuſnał.

* (Żałoßne wohnjowe njeſboże.) S Budapeſta pißaja: We wßy Puli je ßo 150 twarjenjow wotpaliło, pſchi cźimž je 12 cźłowjekow w płomjenjach ßmjercź namakało.

* S Riesy. Wobej nosy ßo pschejëdżeschtej schtwórtk pschi wotpinanju wosow na tudomnym dwórnischczu njeżenjenemu wosystorkajej Pfennigej. W khorowni ßo pokasa, so dyrbitej ßo jemu wobej nosy wotewsacź.

* Wo żadnej ßkużobnizy s Heidelberga pißaja: W ßußodnym Nußlochu ßu wóndano 66lëtnu ßkużobnizu pohrjebali, kotraż je 50 lët pola jeneje ßwójby ßkużika. Sswoju msdu je pschezo pola ßwojeho knjejstwa stejo wostajała, tak so je jej w bëhu cżaßa w nalutowarni na 6000 hriwnow narostko. Poßledni staw nëtko wotemrjeteje ßwójby jeje knjejstwa je jej 5000 hriwnow wotkasak. Jeje nëtko 11000 hriwnow wucżinjaze sawostajene samożenje pschipadnje s dżëla potrëbnym pscheczelam.

* (Skażeny poß.) W Deutlebenje w Thüringskej je wóndano ratarja Günthera jeho hońtwinski poß skußak, hdyż chzysche Günther pßej, kotryż bë hižo dleschi cżaß khory, lëhwo porjedżicź. Güntherowej ruzy, kotrejż bë poß skußak, bórsy sacżëkaschtej. Günther je hnydom do Barlina pucżowak, so by ßo w tamnischim Pasteurskim wustawje lëkowacź dak.

* Cżeżke njesboże je ßo na elektriskej podróżnej żelesnizy na Janowej dróży w Erfurcże stako. 6lëtna dżowka cżëßle Sturza bë ßwojeho 3lëtneho bratsika s rukow puschcżika. Wón runy pucź napscheczo motorskemu wosej bëżesche. Holcżiza, kiż chzysche bratra wumóz, bu wot wosa na bok storcżena, hólcżejej pak wosowa kitarska naprawa hlowu rosmjecże, so bësche hnydom morwy. To dżë dyrbi wubjerna kitarska naprawa bycź.

* (Mlodostnaj ßamomordarjej.) Schulerjej realki w Kutnej Horje w Cżechach Ladißław Diwisch a Khorla Havelka ßo w młodostnej njerosumnoscźi srëcżeschtaj, do Transvaalskeje pucźowacź a do burskeho wójska sastupicź. Kóżdy s njeju ßwojimaj starschimaj 15 schëßnakow wuwëschcźi, na cżoż wobaj do Wina wotjëdżeschtaj. Tam pak spósnaschtaj, so je pucźowanski pjenjes jara njedoßahazy, a ßo teho dla do Kutneje Hory wrócźischtaj. Sso ßamo wë, so jeju tam pscheczelnje njewitachu. To bë s pschicżinu, so ßo wobaj rosßudżischtaj, ruku na ßebje skożicź. Diwisch ßo s pistoliju do skrónje tscli a bë na mëscże morwy, mjes tym so ßo Havelka s nożom tak cżëżko skała, so dwëluja, hacź ßo jemu żiwjenje sdżerży.

* Jedyn law je, każ s Dar-es-Salaama w nëmskej ranschoafriskej koloniji pißaja, lëhwo wodżëlenja nëmskeho kitanskeho wójska nadpanyk, w kotrymż ßo podwyschzy Großmann, Zahn a Schmidt namakachu. Law ßo hacź k lëhwowemu wohnjej pschibliżi a tam jeneho s cżornych noscherjow shrabny, kotrehoż wotnjeßy. S kschikami njesbożowneho ßo straźnizy kedżbliwi sczinichu a na swërisko tscläachu. Law cżornocha puschcżi a ßo w cźmowocże shubi. Hdyż pak dżeń pocża bywacź, ßo wón wróczi, tola wojazy do njeho tscläachu a jeho sranichu. Wo podobnych nadpadach lawow w poßlednim cżaßu wospjet powjescże se wßow domoródnych pschikhadżeja. Też mißionska stazija w Simbasiskim dole, kotraż je jenoż hodżinu wot Dar-es-Salaama sdalena, psched nëkotrymi dnjemi njeproscheny wopyt dosta. Tón krócź bëschе ßo jedyn leopard pschiwacźik, kotryż je, każ je snate, wjele straschnischi a krejlacźnischi dyżli law. Leopard ßo do jaßlow dobu, dwë cżeleczi a schtyri kosy rostorha a ßo shubi, prjedy hacź mózachu ßebi na to pomyßlicź, do njeho tscläicź. Jedyn s mißionarow, kotremuż ßu swucżenoscże rubjeżnych swërjatow doscź snate, so by wjedżak, so ßo wone, woßebje leopard, na to mëstno wrócżeja, hdżeż ßu ras dobry popad scżinike, blisko mißionskeje stazije paßle powlecże. W nich bë ßo nasajtra rano leopard popanyk. Swërisko s derje samërjenym wutscläom morichu.

Wußudżenja.

Khostansla komora. Skschiwdżenja dla bë dr. med. Schäfer w Barcże gmejnskeho pschedstejicżerja Nowaka w Snborniczży wobskorżił. Poßlednischi bë lëtßa 13. julija dr. Schäfera k ßwojemu skhorjenemu dżëscżu sawokak. Tutón też hnydom pschińdże a khore dżëczo tsi krócź wopyta. Dokelż bë ßo dżëscżowe strowje polëpschiko, wón nana smërowa, a tón ßlubi, so po dr. Schäfera póscżele, jeli so by ßo khoroscź saßo shórschika. Mësto dr. Schäferej pak Nowakowa mandżelska dr. Scholcże s Wósborka pschińcź da. Hdyż 17. julija dr. Schäfer wot ßamo sa Nowakez khorym dżëscżom pohladacź pschińdże, wón shoni, so je tam mjes tym druhi lëkak pobyk. Sso s tym skschiwdżeny cżujo, ßo dr. Schäfer hnydom domoj wrócźi a Nowakej blischi dżeń sliczbowanje, 37 hriwnow wucżinjaze, póßka. Dokelż tón hnydom njesapkacźi, jemu dr. Schäfer druhe sliczbowanje s pschispomnjenjom póßka, so budże ßebi pjenjesy s póstskej skasanku żadacź, jeli so Nowak hacź do 15. auguśta ßwój dołh njesaruna. S tym ßo Nowak roshori a hnydom pjenjesy s póstskej khartu póßka, na kotrejż wotrëstu nëkotre schcżipne pschispomnjenja, so ßo sa dokonjane cżëżke dżëło dżakuje, a so ma pschezo telko pjenjes doma, so móże stohriwnowsku papjeru pscheménicź, napißa. Dr. Schäfer mëjesche Nowakowe pschispomnjenja sa skschiwdżaze a teho dla Nowaka wobskorżi. Dokelż kawniski ßud Nowaka wuwinowa, ßo dr. Schäfer se ßwojej skórżbu na druhu instanzu wobrocźi. Tola też tu njemóżachu Nowaka sa winowateho spósnacź a teho dla skórżbu saczißnychu. Skórżbnikej ßo khosty druheje instanzy a nusne wudawki napokożichu, kotrejż bëchu wobskorżenemu Nowakej nastake.

13. mërza 1897 bëchu ßo w Jërkezach pola Lubija paduschi do spanskeje stwy hoscźenzarja Hanski dobyli a jemu nëhdże 2000 hriwnow hotowych pjenjes kranyli. Tamny dżeń wjecżor bëschtaj w Jërkecżanskim hoscźenzu mkodaj cżlowjekaj pschebywakoj a ßo posdżischo wotßalikoj. Jedyn s njeju mëjesche we wobliczu budmo (snamjo) a lëwu ruku stajnje skhowanu dżerżesche. To ßame lëto 6. aug. kublerjej Pjechej w Libonju, mjes tym so wón na roli dżëkasche, a jeho mandżelska stwu samknywschi na khwilu woteńdże, teho runja wjetschu móż pjenjes, nëhdże 900 hriwnow, skoty cżaßnik s rjecźasom a ßerbsku drużcżu schnóru kranychu. Sslëdżenje sa paduchom tehdy bjes wuspëcha wosta. Hakle lëtßa ßo tukanje na 23lëtneho fabrikarja Donatha s Nabsa w Cżechach wobrocźi, hdyż wón w Hodżijskich stronach po proschenju khodżesche. Na nim snamjo skuscheneje ruki a budma na lizu runje po wopißanju namakachu. Wokolo Noweho Mësta, hdżeż jeho pschi proschenju sajachu, wón revolver ßobu noschesche. Dżël kranjenych pjenjes bë Donath wëstej Frenzelowej w Spreedorfu na khowanje dak. Hacź runje Donath wschu winu prëjesche, jeho k khostarni na schëscź lët a pjecź mëßazow, k shubjenju cżeßnych prawow na 10 lët a k podstajenju pod polizajsku nadkedżbu saßudżichu. Ssobu wobskorżena Frenzelowa ma pschekhowanja dla 9 mëßazow jastwa wotßedżicź; pódla teho jej cżeßne prawa na pjecź lët wotrjeknychu a ju pod polizajsku nadkedżbu stajichu.

Horje a dele.

W Kukezach na pastyrni
Schwarny mark ßo narodźi,
Wuropach wón wotroscże,
Buram ßwinje paßesche.

Bu pak potom po lëtach
Knjeźi pohoncź w Draźdżanach;
Semjanki tu wożesche,
Skotkow nabu do móschnje.

Jeho ßyn bu wicżny knjes,
Pschińdże wulzy do pjenjes;
W hordych wosach jëdżesche
K semjanam na kermusche.

Teho ßyn 'schcże bohatschi
Hród ßej kupi semjanski;
Cżeledżinow schkrëjesche,
Robocżanow drëjesche.

Teho ßyn, haj krala mótk,
Winotutk a holczi dótk,
Kubło w kóstkach spschëhrawa
A na żónki spowëscha.

Sslëpz a hołak, teho ßyn,
Do Kukez bë hnaty żdyn,
A po wótzow snamjenju
Wón bu ßwinipastyć tu.

R—b.

Hudancżży.

53.	54.
Len chze holza cżisty mëcź,	„Marki" hriwnam rëkaju;
Duż jón dyrbi ßwëru plëcź.	Marki też pak żónske ßu.
Hanki, Lenki, Marki ßu	Woßebje tu tele marki
Plëjerki tak na lischcżu.	Młode a też hižo starki
Kotre —leny len też plëja,	Rady mërja s kankami —
So jón rjany cżisty smëja?	Wësch te —marki prajicźi?

Wuhudancżży s poßlednjeho cżißła:
51. Klëtka. 52. Kożo.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lëcże 1899 dotal nahromadżiło: 5767 hr. 84 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póńdżelnizy	1 = 52 =
W „Katholskim Póßle" cżißło 43. lëta 1899 hižo kwitowane:	
Delanska patentna komißija 65 np. Stajnje ßwërna 1 hr. = ...	1 = 65 =
Hromadże: 5771 hr. 1 np.	

S dżakom kwituje

farjadnistwo „Macżizy Serbskeje".

(Dalschi sapiß darow ßo posdżischo wocżischcźi.)

Drjewowa awkzija
na Dubjanskim revěrje.

Póndźelu 6. novembra dopołnja ½9 hodźin ma ßo w sahonomaj 5 a 16 c h
něhdźe **200 ßuschizowych a wuležowanych hromadow**
ſ wuměnjenjom sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna dopołdnja w 8 hodźinach pschi hajnkowni.

Dale hischcze na tudomnym revěrje
něhdźe **800 rm. pjenkoweho drjewa,** meter po **2 mk. 50 np.**
se ßwobodneje ruki na pschedań steji.

W Dubom, 1. novembra 1899.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo.

Kublo na pschedań.

Prjedawsche Wittigez kublo w Scźijezach ſ 135 kórzami ležomnoscźe, ſ kotrychž je 42 kórzow jako wojeńske ſwuczowanischczo a jako skała pschenajatych, kotrež něhdźe 2100 hriwnow wotnajenjeho pjenjesa wunjeßu, mam poruczność, pschi niskim napłaczenju hnydom pschedacź.

A. Wiederwach w Barcźe w Sakskej.

Žiwnosć

we Wutołczižach pola Baczonja se 16 kórzami pola a łuki je bjes hospody pschi niskim napłaczenju pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola N. Krawczika tam abo pola hoscźenzarja G. Smija w Nowej Jaßońzy.

Khèža ſ polom a sahrodu je se ßwobodneje ruki pola Porschiž na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Na Židowje je nowa maßiwna **khèža** cźißko 131 na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

---

3 dobre dejne kruwy
ſ cźeleczom abo tajke, kotrež jo bórsy směja, chzu ßebi hnydom kupicź.

Pjekarski mischtr **Hardraht**
na ſwonkownej lawskej haßy 14
w Budyschinje.

Ssuczelna kruwa je na pschedań w Sdźaru cźißko 15 pola Klukscha.

Jara rjane, ßylne
proßata
Mischnjanskeje krajneje raßy ßu nětko a tež posdźischo dostacź na **Ssemichowskim knježim dworje.**

Rjane proßata
wulkeje Yorkshirskeje raßy ßu saßo tunjo dostacź na Wicźeżnym kuble w Spytezach.

Rjanu
pscheneźnu muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. poruczа
Hrubjelczanski mlyn.

Konje k rěsu



kupuje po najwyschschich płaczišnach
C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyschinje.

Kosaze koże,
howjaße a cźelaze koże, kaniklaze, sajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowcźu wołmu kupuje po najwyschschich płaczišnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Kedźbu!
Kedźbu! Kedźbu!
Zyle tucźne **howjaße mjaßo**
punt po 50 np.,
połcź pschi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěsniskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißko 4.

Tunjo! Tunjo!
Khojejowe servisy
ßa 6 woßobow po 3 mk.,
khojejowe schalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacź 20 np., hacź do najwoßebnischich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu twaßej poruczа po najtunischich płaczišnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

Sachsowy žiwjazy kakao
płaczi jenoż ¼ punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

C. F. Rinke.
Klobukowy, mězowy a pjelsczotworowy sklad.

Poruczam ßwój wulki skład **klobukow** kóždeje faßony, **symskich mězow** ßa mużskich a dźěczi, **běle** a **cźorne koże** a **wobßadźenske koże.**

Žakety ſ dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež
plyschowe žakety ßa ßerbske žony,
holczaze jaki w wschěch wulkosczach a bohatym wubjerku
po najtunischich płaczišnach poruczа
Alma ſwud. Mengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pschi hłownym torhoschczu 5.

Jara dobry
jeleny a **paleny**
khojej
po wschěch płaczišnach,
warjenja, koruschki,
ßelene a ßuschene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wschě druźiny **ßwěczkow, nózne ßwěczki**
prucźa tunjo
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawskej haßy 10.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz, syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
poruczа
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawskej haßy 10.

8000 hriwnow
na prěnju wěstu hypotheku ßo hnydom pyta. Posficźenja chzyłe ßo skerje lěpje do wudawarnje „Sserb. Nowin." póßłacź.

K saniczenju pólnych myschow
wobělený strychninski wowß,
strychninsku pscheńzu,
fosforowe pille
w cźerstwej tworje tunjo poruczа
Otto Engert
en gros drogowanja en détail.

Zigary a zigaretty
po wschěch płaczišnach,
rołkaty, praßowany a **krany repikaty tobak,**
kaž tež
ſwanski a **schnupowanski tobak**
poruczа
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawskej haßy 10.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:
ßerbske kmótßaze listy
w kaschczikach.

Knježich pohonczow, ßłużobne, hródźne dźowki a tajke k cźelatam, rólnych pohonczow, ßrěnkow, wolazych a hejtmana pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy 5.

K nowemu lětu starschu jednoru holźu, kotraž ßo na warjenje wusteji a kotraž ma domjaze dźěło wobstaracź, pytam.

Dr. **Langerowa** w Rakezach.

Pschepołożenje krawßtwa.

Sswoju pschedawarnju mużazeje a hólczazeje drasty ßym wot połnózneje haßy do **žitneje haßy 5** pschepołożił a poruczam
wobleczenja hižo po 4 hriwnach,
ſwjerschniki hižo po 10 hriwnach,
jupy hižo po 6 hriwnach,
ßuknjane kholowy hižo po 4 hriwnach,
S pocześcźowanjom
Gustav Mudra,
krawski mischtr,
na žitnej haßy 5, w khěži knjeza knihiwjazarja Weißera.

Hłowna konferenca serb. duchownych.

Do posedźenja, štwórtk 9. novembra t. l., rano 1/2 10 hodźin, w hosćencu „winoweje kiće“, přeprošuje z tym naležnje **předsydstwo.**

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kolbasy** budźe **srjedu 15. nov.** w „Budyskej třeleńi“. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk 1/2 8 hodźin. Sobustawy, kotřiž hošći přiwjedu, chcyli za nich zastupne khartki pola knjeza časnikarja Krawca wotewzać. **Předsydstwo.**

„Skótne wiki we Łašu!“

Skótne wiki, na **7. dźeń novembra 1899** postajene, so wotbywaju.

We Łašu, 1. novembra 1899.

Wiczne jarjadnistwo.

We wudawarni „Serbskich Nowin“ je sa 25 np. dostacz:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1900.

Wulke wupschedawanje w czašu hermanka

hotowych

wobleczenjow, mantlow, jupow

sa **dźěczi** a **młodźenzow,**

drasty, mantlow a žaketow.

Jenoż hódna twora po spodźiwnje tunich płaczišnach.

Pódla serbskeho doma. **Ernst Jenke.** **Pódla serbskeho doma.**

Wot dźenžnischeho dnja žym se wschěmi wšami we wokolnosczi Budyschina s **dalokorěczakowym (telefonowym) pschisamknjenjom czišło 172** swjasany.

Dr. med. **Wagner,**

praktiski lěkař, hojer a łasenk.

Ssym so jako **rěčnik** w Budyschinje sažydlił a žym pschi kralowskim hamtskim a krajnym sudže w Budyschinje a pschi komorje sa pschekupske wězy w Žitawje pschipuschczeny.

Praxis budu hromadże s knjesom rěčnikom a kral. sakskim notarom dr. **P. Schultze** w Budyschinje wukonjecz.

Raju pisarnja je na **Bismarckskej drósy czišło 1** s napschecza gymnasija.

Rěčnik Dr. jur. **Ernst Herrmann.**

Hejtmanow, wotrocžkow, pohonczow, žrěnkow, tsecžakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczerske žwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelńskej hažy 24 po 1 skhodźe.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje so k nowemu lětu 3 rólni pohonczojo a 3 hródźne dźowki pytaja.

Ssym so w Budyschinje w **žerbskim domje** jako

praktiski subjazy lěkař

sažydlił, wožebje **khorosce subow a huby hoju a zuse subu dźěłam.**

Rěčne hodźiny wot **9—6** hodźin s wuwsaczom schtwórtka.

Approb. subjazy lěkař Frey.

Dr. med. Neumann.

Bydlu nětko **na kamjentnej hažy 8 po 1 skhodźe** (w Gambrinusu).

Rěčne hodźiny wot **12—1/2 2** hodźin pschipołdnju, njedźelu wot **9—10** dopołdnja.

Dr. med. Rich. Neumann,

praktiski lěkař.

Rěczu serbski.

Wuczobnik so pyta.

K jutram 1900 so do drogoweje, chemikalijoweje a barbotworoweje pschedawarnje en gros a en détail žyn sprawneju starscheju jako wuczobnik pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni „Serb. Nowin.“

Pjekarskeho wuczobnika pyta k jutram **G. Jäger** na Nowosalzskej drósy.

Wustojni murjerjo a dźěłaczerjo

trajne dźěło pschi nowotwarje kublerja Michalka w Lutyjezach namakaja.

Jan Wollmann,
twarz w Njeßwaczidle.

Sprawna porjadna holza so k 1. januarej do Budyschina pyta. Dalsche je shonicz na taschbarku czo. 11 delka na lěwizy.

Na knježi dwór w Pschiwczizach so starschi muž jako pizowar wołow pschi dobrej msdze pyta.

Münch, inspektor.

K nowemu lětu woženjeneho, strósbeho a zyle dowěrneho

hejtmana,

kotryž so žaneho dźěła njeboji a žam sobu dźěła, pytam. Msda po wuczinjenju.

Möbius, na knježim dworje w Lejnje pola Khrósczicz.

K nowemu lětu pschi jara wyšokej msdze wotrocžkow, pohonczow a žrěnkow, słužobne a hródźne dźowki pyta pschistajer **E. Lebelt** w Budyschinje pschi žitnych wikach czišło 9.

Sso wrócziwschi wot rowa naschcho lubowaneho njesapomniteho wuja, privatiera a něhduscheho kublerja w Porschizach, knjesa

Handrija Hübnera,

hnuje naš, sa wjele dopokasmow wutrobneje luboscze a dźělbraczа, pschi jeho dołhim boloscziwym czerpjenju, kaž pschi jeho wumrjeczu s mnohej kwětkowej pychu a pschewodźenjom k poslednjemu wotpocžinkej wopotasanych, wschitkim snatym a pschecželam, pschede wschěm wyšokodostojnemu knjesej fararjej **Rädze** sa troschtapolne słowa w žarowanskim domje a pschi rowje, žwój najwutrobnischi, hłubokosacžuty **dźak** wuprajicz.

W Jeńkezach a Porschizach, 29. oktobra 1899.

Srudzeni sawostajeni.

(K temu czišku jena pschikoha.)

Pschiloha k czißku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. novembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

30 oktobra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	63—67
awstriske	36—39	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	59—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	55
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—33	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	27—28	54—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	—	52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—36	62—65
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	58—61
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	70—74
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	65—60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	39—40	50—51
2. mjaßne	37—38	48—49
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—36	45—47

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2944 měchow.	W Budyschinje 28. oktobra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 2. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	7	94	8	6	7	65	8	9
" žołta	7	65	7	94	7	41	7	82
Rožka	7	50	7	82	7	50	7	75
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	50
Wowß	6	50	7	—	6	10	6	80
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Sklona 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1152 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenična wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 "	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenična gris 50 "	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 "	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacž 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 51 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacž 7 hr 80 np., rožka wot 7 hr. 66 np. hacž 7 hr. 81 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 90 np.

Wjedro w **Londonje** 3. novembra: Deschczikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 23. njedźelu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Richard Kurt, Khorle Augusta Seilera, fabrikarja w Dźěžnikezach, ß. — Pawol Moritz, Khorle Wylema Dürlicha, pohonca na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 26. oktobra: Handrij Hübner, khěžeŕ a privatier w Jenkezach, 87 l. 10 m. 26 d. — 28. Helena Selma, Jana Augusta Wjenka, zyhelniskeho dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l. 3 m. 17 d. — 30. Marja Amalia Schlemmerez, fabrikarka na Židowje, 23 l. 2 m. 18 d. — 31. Ernst Bjedrich Theodor Wiczas, bywschi ßukelnik a wobydleŕ pod hrodom, 64 l. 5 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

23. njedźelu po ßwjatej Trojizy smeje pomozny duchowny Rychtař rano ½8 hodźin ßerbsku spowjedź, farař Mrosak ½9 hodźin ßerbske a ¼11 hodźin němske prědowanje.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draždźanach 1899, cżeßne myto a skotu medaillu dosta

bjesalkoholne ßłodowe piwo

Łubijskeje akzijoweje piwarnje (prjedy Schrybař a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicże a dźěczi.

Dostacź w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na ßerbskej haßy,
" **P. Kreczmara** na hoschiz haßy,
" **M. Zecża,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodźiju a we wokolnoscżi** pola
knjesa restawratěra **Ernsta Wobady** w Hodźiju
a w **piwarni w Prěczezach,** kotraż ma tež stajnje wjetsche sklady.

Wino.

So bych njeßměrnje wulki sklad wina, kotryż ßym wot ßwojeho pschedkhadnika pschedewjsał, a kotryż je ßo se spuschczenjom mojeje filiale powjetschik, troschku pomjenschik, pschedawam scżěhowaze družiny po **wuwjaczných płaczišnach:**

Jugenheimske	bleschu po	**55**	np.,
Wallerheimske	= =	**65**	=
Sprendlingske	= =	**70**	=
1893. Günthersblumske	= =	**75**	=
1895. Hackenheimske	= =	**95**	=
1893. Bechtheimsko-Rieslingske	= =	**125**	=
1893. Scharlachbergske	= =	**145**	=
1892. Hattenheimske	= =	**150**	=
1893. Kleinbockenheimske			
Rieslinyski wubĕrk	= =	**195**	=

bjes bleschow.

Wschelake družiny ßu tež po połbleschach dostacź.

Ssu to wscho najlěpsche družiny, a proschu, ßo wo hódnoscżi pscheßwědczicź.

Hoscżenzarjow a saßopschedawarjow proschu woßebite sestajenje ßebi žadacź. Najwjazy družinow tež w cżwizach kóždeje wulkoscże podawam.

Pawol Pětschka,
na drjewowych wikach 4.

Na ßwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe cżinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Koprowy vitriol
k naczinjenju pschenży
je najlěpschi dostacź pola
Měrschez bratrow naßlědnikow
Stranca & Koldy
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Khofejowy Sachsa na bohatej haßy w starym póscźe

ma tola najlěpschi khofej.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

s napschecźa hoscźenza „winoweje kicźe“,

porucźa **k nasymskemu a symskemu cźaßej** ßwój hoborski skład wschěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucźa sa mužskich, žónske a dźěcźi,

jako: **jěsdne a hońtwaŕske schkórnje, dołhe schkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelscźowe schkórnje, filzowe stupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe stupnje do ßněha a rejwanske stupnje.**

Jeniczki skład ßwětoßławnych

triumfowych spinkatych schkórnjow.

Paul Kristeller na bohatej haßy 29.

Spanske deki, kruwjaze deki, konjaze deki

derje a tunjo kupujecźe pola

S. Beera,

prjedy Messow a Waldschmidt

w Budyschinje

9 pschi hłownym torhoschcźu 9

delka a po jenym skhodźe.

Symske

swjeŕschniki, mantle a jupy

w najwjetschim wubjerku, njedźiwajzy stajnje ßo powyschazych płacźisnow wurjadnje tunjo porucźa

F. Schlesinger

na bohatej haßy 5.

Kaž je snate, **wubjerne rěsy** a **najlěpsche dźěło.**

Maschinski wolij

porucźataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokorěcźak 81.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho porucźataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokorěcźak 81.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecźelka **A. swud. Darschauowa**)

— **sałożene 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowcźeje wołmy

cźißło 1 na schuleŕskej haßy. cźißło 1

k symskemu cźaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlěpschej cźistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucźa.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtunische płacźisny!**

Porucźam ßwój **wulki skład**

mužazych a žonjazych pjelzow,

módre pschileżaze mužaze pjelzy,
selene schěroke mužaze pjelzy,
schěre dołhe ßuknjane pjelzy,
schěre dołhe dźěłanske pjelzy,
ßuknjane kožuchi,
dźěłanske kožuchi sa žónske,
paletoty s pjelscźowym podschiwkom
a pjelscźowym wobßadźenjom,
paletoty jenož s nutska s pjelscźu,
pschileżaze khuty swonka s pjelscźowym wobßadźenjom,
s nutska s běłym abo cźornym pjelscźowym wobßadźenjom,
wobßadźenske a podschiwkowe kože
bjes molow,
pjelscźowe mězy a khornarje,
plyschowe mězki a pjelscźowe muffy,
ßuknjane a plyschowe mězy,
sa mužskich a hólzow,

filzowe stupnje a filzowe tofle.

Wschě pjelzy ßo porjedźeja a ßo s nowa pocźahuja.

F. Trulley

kóžkaŕ

na schuleŕskej haßy

s napschecźa Ulbrichez porzlinoweje pschedawaŕnje.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a róžk theaterskeje haßy.

Drastowa fabrika
Oty Preussa na žitnej haßy 4
porucža
najrjeńsche **haveloki, swjeŕschniki, jupy** a **wobleczenja** sa mužskich a hólzow, kaž tež **žonjaze** a **holczaze žakety,** najnowsche po woprawdźe ßměschnje tunich płaczisnach. Najlěpsche ßedźenje.



Max Udich, krawski mischtr,
w Budyschinje na bohatej haßy 14
porucža sa nasymski a symski czaß s najnowschich tkaninow se ßedźenjom bjes poroka:
mužaze swjeŕschniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mužaze jupy hižo po 6 hriwn.,
mužaze wobleczenja a **kholowy**
po ßměschnje tunich płaczisnach,
dźěczaze jupy, mantle a **wobleczenja**
woßebje tunjo.
Najwjetschi skład tkaninow. Seschicze po měrje.
Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtunische płaczisny ßo rukuje.

Poßłuženje krucze sprawne.

Dźěłanska drasta we wulkim wubjerku.



Dźělbu sbytknych kruchow **běłych a pißanych poßleschczowych tkaninow, trjenjow, blidowych rubow atd.,** kaž tež wschelake **połwołmjane a wołmjane tkaniny** sa ßuknje a pjesle, **barchent atd.,** kotrež nochzu dale wjescź, ßym na ☛ **wupschedawanje** ☚ stajił a poruczam je po wurjadnje tunich płaczisnach.

G. A. Ryseck
w Budyschinje na bohatej haßy 31.

Pjelsczowe mězy
pschedawam po najtunischich płaczisnach, so bych je wotbył.
H. Lange, pschi žitynch wikach 11.

Wulki czrijazy a schkórnjazy skład
A. Knüppelholza naßlědnika
na jerjowej haßy czißło 11.



Symske
swjeŕschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mužskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haßy 32.

Kal schrubowaze maschiny
w 6 wschelakorych wulkosczach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho składa porucža
Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach czißło 2.

Pscheńzu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczisnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pscheńcznu muku,** kaž tež **ržanu muku, majßowy schrót, ezornu muku, pizny gris, ržane a pscheńczne wotruby** po tunich płaczisnach poruczamoj. **Tež pscheńeznu muku sa pscheńzu a ržanu muku sa rožku, saměnjamoj.**
Heinke & syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Th. A. Wällnitz
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9
porucza
ßwój wulki skład
pschesapinakow,
dżełanskich kholowow,
ßuknjanych kholowow.
kalmukowych jakow,
hontwarskich lazow,
barchentowych koschlow,
normalnych koschlow,
kalmukowych spódnich kholowow,
barchentowych
spódnich kholowow,
schtrykowanych
spódnich kholowow,
walkowanych schtrympow,
walkowanych sokow,
pjastnych rukajzow,
żonjazych schórzuchow,
barchentowych ßuknjow,
poßleschczowych wupjerkow,
poßleschczowych zychow,
poßleschczowych płachtow,
sosowych dekow,
blidowych dekow,
komodowych dekow,
wołmn w wschelakich barbach,
ruczne koffry,
drjewjane koffry,
pschedeschczniki po fabrikskich płaczisnach
atd. atd.

Sewskoworjechowu
muczku,
lanu **muczku,**
jeczmjenjowu pizu
najlěpscheje hódnosce po tunich płaczisnach porucza
Khorla Schuppan,
żitowa pschedawarnja
pschi żitnych wikach.

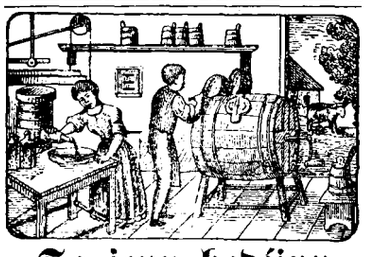

Sa jenu hodżinu
ßo najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudżěła. Dostacz
w **Germania-drogowni**
ſ napschecża winoweje kicże.

Maschinski wolij
ßo płaczisny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
ſ napschecża winoweje kicże.

Cżeßny diplom — Bronsowe medaille a cżeßny diplom — III. myto



I. myto. I. myto.



Heinrich Mohr
schewski mischtr
na ßukelnskej haßy 14
porucza ßwój wulki skład **hontwarskich, jesdnych** a **dołhich schkórnjow, hólczazych dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a ſ cżahatym gumijom, wschě drużiny **filzowych stupnjow** a **tosłow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowosce w **balskich** a **njewjesczinskich stupnjach** ſ cżahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** ſ 1, 2 a 3 spinkami, każ tež wschě możne pomyßlne drużiny cżrijow a schkórnjow sa mużske, żónske a dżěcźi po snatych tunich płaczisnach.

Jenicżke pschedawanje
J. Engelhardtowych cżrijow
se ßwětowym lawowym snamjenjom ſ Kassela.

Po měrje, każ je snate, wubjernje ßedżaze wobucże sa krótki cżaß shotuju. **Porjedżenje** po żadanju tón ßamy dżeń.
Proschu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Pjelsczowy skład
Heinricha Langi
11 pschi żitnych wikach 11
ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedżbowanju porucza.
Seschicze po měrje a wuporjedżenje kożuchow ßo derje a tunjo wuwjedże.
Koże k ßamßnemu seschiczu w najwjetschim wubjerku.

Sa brylow potrjebnych!
Khorla Scholta, optikus
na hłownym torhoschczu w Budyschinje pod radnej khěżu.
Saloženje wobkhoda 1856. Mytowany jědnacze krócź.
Poruczam ßwój wulki skład **optiskich tworow** dobrocźiwemu wobkedżbowanju. **Bryle** po lěkarskim wukasanju ßwědomicze.
Dokelż ßo husto mylnje pscheměnjenja ſ H. Wylemom Scholtu, kotryż wonka ſ konjom a wosom jěsdźi, stanu, ſ tutym k wjedżenju dawam, so ſ nim żanych wobkhodnych swjasłow nimam a proschu na moje pschedmjeno kedżbowacź.
S pocześcźowanjom
Khorla Scholta, optikus.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likery** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Th. A. Wällnitz,
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9
drastne khamory, 2 durjate,
drastne khamory, 1 durjate,
komody
we wschelakim wuwjedżenju,
vertika,
schkleńczane khamory,
sofy
we wulkim wubjerku,
jednore blida,
wucżahanske blida,
sosowe blida,
stoły ſ drjewjanym a scźinowym ßydłom,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
kuchińske ławki,
łoża, jednore a lěpsche,
matrazy, schpihele
we wschěch wulkosczach,
dżěłanje żyłych njewjesczinskich wuhotowanjow,
hotowe poßleschcza.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotterskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dżěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**



Sswinjazy wobżerny
a
kormjeństi pólver,
kotryż wobżernosc wubudżuje a kormjenje polóża, porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
ſ napschecża winoweje kicże.



Najlěpschi jědżny
lany wolij
ſ dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny cżerstwy porucza
A. E. Soba na Zidowje.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. Sobotu 11. novembra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Ruski zar a jeho mandźelska staj na domojpuću s Darmstadta do Ruskeje ześrjedu němskeju khěžorskeju mandźelskeju wopytałoj. Powschitkownje tutemu wopytej politiskej ważnosće njepschizpja. Mjes Ruskej a Němskej nětkole najpschećelniſche poměry wobsteja, tak so ześamo rosumi, so ześ ruski zar njeje setkanja s němskim khěžorom sminyć mohł, wošebje hdyž je wjazy njedźel w Němzach na wopyće pola ześwojeju pschichodneju starscheju pschebywał. Hdy by zar khěžora njewopytał, mohło ześ tym měnjenje sbudźić, so je rusko-němske pschećelstwo saźo popuschćiło. Wěste politiske strony běchu na to liczike, so směje zarowy wopyt pola němskeho khěžora wuspěch k lěpschemu transvaalskich burow. Tola s tej nadźiju ześ ześ sjebali. Hacź dotal njeje niczo ześłyschećź było, so by zar pschećiwo Jendźelczanam njepschećelšzy postupowacź chzył. Teź je s cźežka wěricź, so je ześ w awdienzy, kotruż je pschi składnosći zaroweho wopyta ruski minister swonkownych należnosćow hrabja Murawjew w pschitomnosći statneho ministra s Bülowa pola němskeho khěžora měł, nješchto Jendźelczanam njepschećelne wobsamkło.

Ruskaj zarskaj mandźelskaj ześrjedu dopołdnja w 11 hodźinach s woźebitym żelesniskim cźahom na sastaniſchczo swěrinskeho parka pschijěchdźeschtaj. Němski khěžor a khěžorka jeju tam wocźakaschtaj. Powitanje bě jara wutrobne. Wobaj khěžoraj a khěžorzy ześ wobjimaschtaj a ześ wospjet koscheschtaj. Khěžor Wylem ześ k ruskemu ministrej swonkownych należnosćow, hrabi Murawjoweje wobrocźi a ześ s nim dleschi cźaś rosmołwjesche. Zar ześ mjes tym s němskim póśłanzom wjećhom Radolinom sabawjesche. Na to majestosće po froncźe cźeźneje kompagnije dźěchu, mjes tym so hudźba ruſku narodnu hymnu piskasche. Po nimocźehnjenju cźeźneje kompagnije majestosće do Potsdamskeho noweho hroda jěchdźechu. Po puću jich ludowe cźrjódy se sahorjenjom witachu. Popołdnju bě w nowym hrodźe ześwójbne ześnědanje a wjecźor hosćina. Popołdnju němskaj a ruskaj khěžorskaj mandźelskaj psches park Sanssoucisskeho hroda do ruskeje kolonije jěchdźeschtaj a wokoło 5 hodźin do mauzoleja khěžora Bjedricha III. pschijěchdźeschtaj. Zar Miklawsch pschi kaschcźu wulki wěnz s lawrjenzowych a dubowych hałosow, fijałkow, mejskich kwětkow a rózow pleczeny, połoži. S mauzoleja ześ majestosće do noweho hroda wrócźichu. Wjecźor w 9 hodźinach ześ zarskaj mandźelskaj na dompucź nastajischtaj.

— Sakski krajny ześejm je kral Albert schtwórtk s trónskej rěcźu ześwjedźeńšzy wotewrił. Pokasawschi na sběhanje wikowanja a industrije, njepschepósnaje trónska rěcź, so nusa w rataŕstwje s njepoźłabjenej wótroscźu dale wobsteji a so je ześ wona s njedoźahanjom dźěłacźerjow shórschiła. Knjeźerstwo chze se wschěmi mozami k temu pomhacź, so ześ teź rataŕstwu tón sakit dostanje, kotrehoż wone nusnje potrjeba.

Swjeźelaze je, so ześu s roscźazymi statnymi wudawkami teź dokhody pschibywaće, tak so njebudźe trjeba, nětcźischi dokhodny dawk s pschiraźkom poczeźicź.

S prawym spósnacźom, so je statne derjemećze se sdźerźenjom hódnych a dowěrnych sastojnikow a s jich wjeźelosću k powołanju wjasane, ma knjeźerstwo sa ześwoju pschiźłuschnosću, ześwoju kedźbliwosću k hospodarskemu połoženju sastojnikow pschiwobrocźicź. W tymle nastupanju budźe ześ wone prózowacź, nastate njerunosće pomérow, po kotrychž ześ sastojnska msda powyscha, wotstronicź.

Njepschestawaze pschibywanje wobydleŕstwa a pokrocźowaze roswiwanje wikowanja a industrije cźinja wudawki sa wjetschu liczbu twarow nusne.

Hacź runje ześu wudawki sa statne żelesnizy poźlednje lěto ześłniſcho rostke, dyźli dokhody, tak je ześ sadanjenje sakładneho kapitala poniźiło, njeda ześ tola dalschich drohich powjetschazych twarow na wobstejazych żelesnizach sminyć. Pschi tym njeźmě teź twar nowych cźarow posastacź.

Pensionske wobstejnosće gmejnskich sastojnikow dyrbja ześ lěpje srjadowacź.

Dalschi sakonjowy nacźisk chze źónske ślužobne pod dyrbjenske sawěsćenje psche khorosću stajicź.

Twarski sakoń dyrbi ześ po nětcźischim stawje twarskeje techniki pscheměnicź a ześ sdobom sakoń wo wotźwojenju leżomnosćow rospominacź. Pschi Lipscźanskich a Draźdźanskich krajnych ześudach je wobkhad w tajkej měrje narostł, so dyrbja ześ nětkotre nowe ześudniske twarjenja natwaricź. Wulke pokroki wědomosćow a roswicźe wyźokich schulow żadaju ześebi nowotwar wschelakich wědomostnych wustawow.

Pschi ludowych schulach dyrbja ześ wucźeŕske starobne pschikłohi wo statnu kaźu pschedewsacź, a wucźeŕki schwadliskich dźěłow maja prawo na pensiju dostacź.

— Sa pschedźydu druheje komory sakskeho krajneho ześejma ześu dwórskeho radźicźela dr. Mehnerta wuswolili.

— Samoaske kupy w pokodniſchim morju do němskeho wobźedźeństwa pscheńdu. Jenoź mjeńscha kupa Tutuila a nětkotre pschimjesowaze kupicźki ześ sjenocźenym statam poknózneje Ameriki pschewostaja. Tole wucźinjenje je ześ mjes Jendźelskej a Němskej dozpiło s wuměnjenjom, so amerikanske sjenocźene staty pschihłoźuja. Jendźelska ześama ześ wschěch prawow na samoaske kupy wsda. Wotstupjenje samoaskich kupow Němskej je drje prěnje wotpłacźenje Jendźelskeje sa to, so jej Němska żanych sadźěwkow w nětcźischej wójnje w pokodniſchej Afriźy njecźini. Druhe konzeźije je Jendźelska pjecźa w Makej Asiskej pschilubiła. Mjes Jendźelskej a Němskej sda ześ nětkole najlěpscha pschesjenosć w politiskich praschenjach wobstejecź. Duź napominanja reformarskich a wschoněmskich towarstwow, so by Němska k lěpschemu burow we pokodniſchej Afriźy a pschećiwo Jendźelskej sakroczika, w runej měrje napscheczo wotpohladam němskeje politiki du. Teź khěžorej Wylemej njeje mohło niczo njelubſche bycź, hacź wotrada, so njeby ześwoju wowku, jendźelsku kralowu wopytał. Njedźiwajźy wschěch wobsamknjenjow reformarskich a wschoněmskich shromadźisnow wón hischcźe w tutym měźazu se ześwojej mandźelskej a se ześwojimi dźěcźimi na wopyt k jendźelskej kralowej pojěźe.

— Żelesowi dźěłacźerjo w Barlinje běchu wobsamkli, ześebi dźewjecźhodźinski dźěłanski cźaś a dźeśacźprozentowske powyschenje msdy żadacź. So bychu tole żadanje pschecźischcźeli, woni w nětkotrych fabrikach dźěło złożichu. Sozialdemokratoju jim pjenjeźnu podpjeru pschilubichu, 180 fabrikantow metallowych tworow ześu nětko wobsamkli, so żaneho se strajkowazych dźěłacźerjow do dźěła njewosmu a ześu swjask scźinili a pokładnizu sałożili, so mohli pschichodnym strajkam napscheczo stupicź. Tole wobsamknjenje fabrikantow je wuspěch měł, so ześu ześo strajkowarjo hnydom k dźěłu wrócźili.

Awstriska. Spjecźowanje pschećiwo wukasni, so maja ześo reserwistojo pschi kontrolskich shromadźisnach s němskim „hier“ wot-

wołacź, ßo we Wuherſkej a w Czechach ſ najkrucźiſchimi khoſtanjemi podtkóczicź njeda. W Czéſkim Brodźe ßu ßo pſchi kontrolſkich ſhromadźiſnach, kotreź ßo tam tſi dny ſa ßobu wotmĕwachu, wjazori reſerviſtojo ſ cźéſkim „ſde“ wotwołali. Tſeczi dźeń hejtman Halaczka reſerviſtam wopowjedźi, ſo ßo kóźde cźéſke wotwołanje jako pſcheſtupjenje wojerſkeho wukaſa wobhlada a ſo ßo kóźdy pſchеſtupnik Joſefowſkemu wojerſkemu ßudej pſchepoda. Lipanſki gmejnſki pſchedſtejicźeŕ w mjenje wſchitkich pſchitomnych gmejnſkich pſchedſtejicźerjow pſchecźiwo tutemu wukaſej jako ſkſchiwdźenju cźéſkeho ludu proteſtowaſche, a wſchitzy gmejnſzy pſchedſtejicźerjo na to kontrolſku ſhromadźiſnu wopuſchcźichu.

Pſchi wołanju mjenow ßo ratař Alois Strnad cźéſki wotwoła. Hejtman pokiwny żandarmam, ſo bychu jeho wotwjedli, a praji, ſo ßo Strnad dla pſchеſtupjenja wojerſkeje wukaſnje pſched wojerſki ßud ſtaji. S dobom da pſchiprawy cźinicź, ſo bychu żandarmojo Strnada na dróhu do Joſefowa dowjedli. Tale powjeſcź ßo po mĕſcźe rosnjeßy a mjes wobhdleŕſtwom powſchitkowne roshorjenje ſbudźi. W 2 hodźinomaj ßo ßudniſtwowe wrota wotewrichu. S pſchewodom 4 żandarmow Strnad ſ nich ſtupi. Lud jeho „ßława!“ wołajo witaſche. Pok eſkadrony dragunow do luda jĕchaſche a ſ mjecźom machajo jón roshonjeſche. Pſchi tym do żonow a dźĕcźi bijachu, jĕchachu do luda na khódniki a do pſchejĕſdow domow. Hdyż Strnada nimo redakzije „Naſchich Hlaßow“ wjedźechu, redaktor Miſchkowſki k Strnadej ſtupi, ſo by ßo ſ nim roszohnował. Jedyn dragunař w tymle wokomiku pſchihna, ſawoła: „Dźi prjecź!“ a do Miſchkowſkeho ſ mjecźom rubny. Tón na bok ſkocźi, tola wótry mjecź pſchezo klobuk trjechi a jeho kromu wotrubny. Na Jurjowej dróſy dragunarjo lud roshonujo wjele knjenjow ſranichu. Jena knjeżna, kotraż chzyſche Strnadej wonjeſchko pſchepodacź, bu do ruki rubnjena.

S ludowym ßławawołanjom ſe Strnadom na dwórniſchcźo pſchicźeżechu. Po pucźu Strnada ſ kwĕtkami poßypachu. Dwórniſcheżowe twarjenje bĕchu dragunarjo wobßadźili, kotſiż lud naſad honichu. Dokelż pucźowarjam njemóżachu wobaracź, na perron ſtupicź, ßebi 200 woßobow jĕſdne khartki do bliżſcheho ſaſtaniſchcźa kupi. Hdyż ludźazy cźah ſ Prahi pſchijĕdże, ßo cźakarnine durje wocźinichu, a Strnad wuſtupi. Knjenje ßo hnydom do ſpalĕra ſeſtupachu, wobjimachu Strnada a jeho koſchachu. Żandarmojo dyrbjachu jeho w prawym ſmyßku ßkowa ſ tuteho ſajecźa wußwobodźicź. Knjenje a knjeżny jeho ſ kwĕtkami ſaßypachu. Cźah ſaſta. Sa wokomik bĕchu wſchĕ waggony ſ cźéſko-brodſkimi wobhdlerjemi napjelnjene, tak ſo w nich ſa żandarmow żaneho mĕſtna njebĕ. Skónczńje ßo hiſchcźe ſa nich próſdneho polkopeja namaka. Ale Strnada njemóżachu żandarmojo na żane waſchnje ſe ſajecźa knjeżnow wußwobodźicź, doniż tutón wobej ruzy poknej ſ wonjeſchkami hacź do ßylſow hnuty ßam do waggona njeſtupi.

Afrika. Na wojowaniſchcźach w polodnjſchej Afrizy njeje ßo w minjenym tydźenju niczo woßebje ważne podało. Burſke wójſka ßu drje jendźelſke wójſko, w Ladyſhmitu leżaze, ſe wſchĕch bokow koło wokoło wobſtupiłe, tola Ladyſhmith hiſchcźe njeßu mohłe dobycź. Hłowny roskaſowař jendźelſkeho wójſka, general Buller, je ſcźĕhowazy telegram ſ Ladyſhmita doſtał a do Londona póßkał, ſ kotrymż ßo troſchku wobſtejnoſcźe w Ladyſhmitu wobßwĕtła. Telegram rĕka:

„Hdyż ßo pjatk wojowanje pola Ladyſhmitha pſcheſta, hiſchcźe tón ßamy dźeń po żadanju Ladyſhmithſkeho mĕſchcźanoſty general White roskaſowarjej burſkeho wójſka, generalej Joubertej, pißmo póßła, ſ kotrymż jeho proſcheſche, ſo by dowolił, ſo ßmĕli njewojowazy mĕſchcźenjo, khori a ſranjeni k polodnju wotcźahnycź. Joubert tule próſtwu wotpokaſa, wopowjedźi pak, ſo ßmĕdźa ßo wobhdlerjo do woßebiteho lĕhwa, ſchtyri mile wot Ladyſhmitha wotßaleneho, podacź. Mĕſchcźanſke wobhdleŕſtwo ßo ſapowjedźi, tole Joubertowe poſkicźenje pſchijecź. Duż wcźera jenoż khori, ſranjeni a nĕkotſi wobhdlerjo mĕſto wopuſchcźichu. Wcźera ſtrażnizy jenoż malo mjes ßobu tſĕlachu. Pſchi pjatkownym bombardemencźe nĕkotre granaty do hoſpitala padźechu, tež do hoſcźenza jena granata w ßnĕdańſkim cźaßu padźe a rosbuchny, tola ßo nichtó njeſrani. S zyła je ßo haeż dotal w mĕſcźe jenoż jedyn Kaffer ßrjedu morił. Pjatk wojazy pod generalom Brocklehurſtom rĕſny wupad ſcźinichu; woni burow khĕtry kruch do ſady cźĕrjachu a jenu ſ jich kanonow womjelknycź nuſowachu. Jendźelſka ſtrona mĕjeſche 8 morwych a 20 ſranjenych. 98 muży, kotſiż ßu ßo pola Dundeea ſranili a kotrychż ßu burjo k nam póßkali, ßu tu ßobotu dóſchli. Woni ßu wſchitzy cźerſtwi. Naſche ſtejiſchcźo mam ja nĕtkole ſa doſpołnje njeſtraſchne, ſa poßlednje 24 hodźin je ßo wone hiſchcźe khĕtro poßylniło. Wobhdleŕſtwo je ßwoje wobhdlenja wopuſchcźiło a w mĕſtnoſcźach, pſched bombami wĕſtych, pſchebywa. Zyroby wſcheje drużiny ßo tu doſcź namaka. Hejtman Knapp a lieutenant Brabant ſtaj pſchi poßlednim wupadże padnykej.“

Zyle nawopak powjeſcź klincźi, kotruż ßu franzowſke nowiny „Temps“ ſ kapſkeho mĕſta doſtake. Po njej ßu Jendźelcźenjo w Ladyſhmitu ßwoju zyłu muniziju pſchetſĕleli a budźa bórſy nuſowani, ßo buram poddacź. Gendral French je teho dla do kapſkeho mĕſta pucźował, ſo by generalej Bullerej wumĕnjenje kapitulazije Ladyſhmita pſchedpołożił abo ßebi wot njeho dowolnoſcź k poßlednjemu ſadwĕłowanemu wupadej żadał.

Nowiny „Liberté“ ßu ſ Amſterdama powjeſcź doſtake, ſo je ßo ſańdźeny pjatk zyły jendźelſki jĕſdny regiment ſbił. Burjo ßu 600 jendźelſkich wojakow ſranili abo morili a 300 konjow nadobyli.

Hłowny roskaſowař, general Buller, po ſdacźu w kapſkim mĕſcźe pſchebywa. Wón połodniſchu Afriku zyłe wĕſcźe ſnaje. Do prĕnjeho wohnja wón 1860 w chineſkej wójnje pſchińdźe. W Aſchantiſkej wójnje ßo wón wuſnamjeni. Sbĕżki domoródnych w kapſkej koloniji a Natalſkej Buller na cźole 1060 muży poraſy, ßo po wojowanſkim ſwucźenju njepſchecźelow ſkłożujo. We wójnje pſchecźiwo Zuluſkim wón jĕſdny regiment khrobolatych koloniſtow nawjedowaſche, kotrymż wón ßwoju diſziplinu a njebojaſnoſcź tak ſaſchcźĕpi, ſo móżeſche jich wón każ wuwucźenych wojakow trjebacź. Jako komandant wójſkoweho ſwucźowaniſchcźa w Aldershotu je ßo wón wo wójnſku hódnoſcź wojakow, woßebje wo jich wuſtojnoſcź na tſĕlenje ſaßkużbny cźinił. Buller je nĕtkole 60 lĕt a je dlĕſchi cźaß na wójnje był hacź żadyn druhi europiſki wojak.

Pódla depeſche generala Bullera ßu hiſchcźe druhe po ſdacźu ſehkańe powjeſcźe do Londona dóſchke. Jena powjedaſche, ſo je ßo ſchtwórtk 2. novembra wokoło Ladyſhmitha ßylnje wojowało. Najhorzyſche je bĕdźenje pola Tathams-farmy było. Jendźelcźenjo ßu pjecźa burow, kotſiż ßu wjele ludźi ſhubili, do jich lĕhwa wrócźo ſehnali. 30 jĕſdnych burow je ßo ſajało. Pjatk ßo wojowanje ſ nowa ſapocźa. Burjo ſ Nosdwathſanaſkeje hory tſĕlachu. Jendźelcźenjo jich ſ nowa do lĕhwa wrócźo ſehnachu.

Jena druha po wſchĕm ſdacźu ſehkańa powjeſcź ſ Ladyſhmitha praji: Wodźĕlenje burow je bĕłe khorhoje poſbĕhnyło, na cźoż je ßo jendźelſke wodźĕlenje bliżiło. Hdyż je wone do tſĕlenſkeje dalokoſcźe pſchiſchło, ßu burjo do Jendźelcźanow tſĕleli. S tymle pſcheradniſtwom roshorjeni, ßu ulanojo, huſarojo a dragunojo a ſa nimi pĕſchzy ſ natyknjenym bajonetom nadbĕh pſches njepſchecźelſke rjady cźinili. Wuſpĕch bĕ doſpołny. Mnoſy burjo ßo ſajachu, tež ßo wjele nadobytka ſcźini.

Na wjecźornym wojowaniſchcźu ßo burjo hiſchcźe pſchezo njejßu mĕſtow Mafekinga a Kimberleya ſmozowali. Pſched Mafekingom je wulki ſkład dynamita rosbuchnył. Pſched Kimberleyom nĕtkole 6000 burow ſteji.

Jenajzy pſched ſakonjom.

Hiſtoriſke powjedańcźko.

I.

Howrjazy wichor ſakhadźeſche w horach a nóz naſtawaſche.

„Dale! Dale! mój ſtary!“ rjekny ßwojemu pſchenapinanemu konjej, kotrehoż ſa ſcźahowak wjedźeſche, wyßoko ſroſcźeny muż ßylneje poſtawy a ſ roskaſowazym wuraſom, kotryż mĕjeſche bohatu honťwarſku draſtu, kotruż pak bĕ wjedro khĕtro ßobu wſało a kotruż bĕchu kerki a cźerńje jara roszybake. „Dale! To niczo njepomha, do prĕdka dyrbimoj a ſpytacź, ſo nĕhdźe ſkhow pſches nóz namakamoj, pſchetoż tule na wohidnym kamjentnym dnje, hdźeż ßo ſda, ſo ßu najwótriſche kamjenje ſchpaniſkich horow nakopili, njemóżemoj pſchenozowacź. To ßam widźiſch! Niz?“

Kóń, kraßny andaluſiſki ſchumjel, bohacźe a pyſchnje ſgratowany a ſwuſdźeny, rjehotaſche żałoſcźo, jako budźiſche ßkowa ßwojeho knjeſa jaßnje roſſymił. Potom pak ſcźĕhowaſche dale krocźazeho ſ poßlednjej ßnadnej mozu, mucźne nohi, kotrymż bĕchu wótre kamjenje rohowe póduſche ſranike, ſpróżnje poßuwajo.

„Bożo, Knjeże!“ bórbotaſche ſaßo muż, „hacź tež to ja trochu wĕm, hdźe ßym!“ A cźeżzy ßo ſepjerajo na honťwarſku hlebiju, kotruż w ruzy dżeržeſche, ſtejeſche ſmĕrom a poßłuchaſche ſ napjatym wuchom do daloka.

„Niczo!“ rjekny ſa khwilu, „niczo, mój ſtary, khiba wucźe wichora, kotryż ßo w ſkaliſnach koji! Niz ſwuka pßow, niz hajniſkeho rózka, ani wołanje a ſchika pytazych! Duż do prĕdka! Dyrbimoj ßo na ßebje ßameju ſpuſchcźecź, to niczo njepomha, a nĕhdźe dyrbi

tale njesbožowna hłubina tola wjesć, a runy pucź do sahuby tola njepóńdże! Duž dale! A Bóh ßam njech naju schkita!"

Hodźinu drje cźehnjeschtaj ßo muž a kóń dale. Pomału, spróznje tapajo, ßo potknje pschi kóždej krocźeli.

Tu saschuczi psched nimaj.

„Woda psched namaj!" bórbotasche muž a stejesche směrom. „Je to Xenil abo wotnoha réki Guadalquivira? A hdy bych to też wjedźał, schto mohło mi to pomhacź w tymle wokomiku? Ale njemischkori ßo ſ tamle ßwětło ßem psches nóz?"

Kóń sacźißny ſ hłowu a sarjehota wjeßele jaßnje.

„Schto! Cźujesch ty cźłowjekow? Spytajmy jich ßem sawołacź!"

A muž sastaji na hubje ßwój hajniski rózk, buwolazy roh, se słotom bohacźe wobbity a ſ drohimi kamjenjemi wußadźany, kotryž mějesche po boku wißajo, a duny se wschej mozu ßwojeju płuzow do njeho ſ dołhimi roscźehnjenymi swukami.

Bórsy też pocźa ßo ſ tamneho boka ßwětło tam a ßem pohibowacź, a dołho njetrajesche, so wotmołwi na wołanje rózka ſ tamneje strony swuk jeneho tamnych wulkich sawitych kóślazych rózkow, kajkeż nałożuja pastyrjo, so bychu do hromady wołali ßwoje stadła.

„Dźak lubemu Bohu sa jeho pomoz!" mórcźesche muž a sadunu potom saßo na ßwój rózk.

Dwě fakli wuhlada nětkole na tamnym boku ßo pohibowacź.

„Jakorzowe fakle!" rjekny muž. „To widźu na płomjenju. To ßu pastyrjo, cźi ludźo tam. Ssnadź też mały wobßedźeŕ stadłow. Nó, tón mje njebudźe znacź!"

Takle pschikhadźachu dale bliže a muž saduny, so by bliżazym ßo městno wosnamjeniko, hdże je, ſ nowa na ßwój rózk.

„Schtó wy scźe a cźeho dla wołacźe?" saklincźa praschenje ßem.

„Na hońtwje ßym ßo sabłudźił a ßo wot ßwojich towaŕschow sdalił. Njewjedro pschińdźe k temu; nóz naju pschekwapi w horach. Njewěm, hdże ßym. Je to réka Xenil, tale woda psched nami?"

„Ně, wotnoha Guadalquivira."

„Chzecźe mi a mojemu konjej pschebytk na nóz dacź?"

„Rad! Moja khěźka je wascha!"

„Ale kak chzu pschińcź psches réku? Mój kóń je pschenapinany. Hižo je ßo psched hodźinami sapowěł. Njewěrju ßebi, na nim pschepkuwacź, woßebje w tejle cźmi. Też sda ßo mi brjoh nahły a wobßunity."

„Saduńcźe hischcźe junu do ßwojeho rózka, so bych wěscźe spósnał městno, hdźeż scźe."

„Dobre!" wotwoła ßo ſ tamneho boka, hdyž bě to scźinił. „Nětkole pokrocźcźe něschto krocźeli hacź k ßamemu brjohej a potom wobrocźcźe ßo wótrje na lěwu ruku, a dźicźe dale do teho kónza, kaž fakle na tymle boku. Pschińdźe nikke městno, hdźeż woda waschemu konjej lědom hacź do żiwota doßaha."

„Ssym wam hižo prajił: mój kóń je pschenapinany a potknje ßo bjes maka na kóždu krocźel. Njewěrju ßebi, na njeho saleścź."

„Nó, tak budźecźe ßebi dyrbjecź bjedra womacźecź! Ale ßu ßuche nohajzy a kholowy w khěźzy; duž jeno dźicźe psches wodu na ßamßnymaj nohomaj! Sebjerćźe jeno poßlednje mozy! Duž do prědka! Hdźeż my ſ faklemi sastanjemy, tam stupćźe pschezo bjes stracha a komdźenja do wody a w runej měrje k nam. Pschimúcźe konja, město so byschcźe jeho sa scźahowak wjedli, krucźe nad hrymsadłom do hłowy, to jemu hicźe połoži."

Brodźischcźo pschińdźe a muž a kóń krocźeschtaj bjes stracha psches réku.

„Tak!" rjekny nětko jedyn ſ ludźi na tamnym boku, na sabłudźeneho ſ faklu ßwěcźo, „nětkole pschewostajcźe konja mojemu wotrocźkej. Rukuju wam sa to, tón jeho derje wobstara. My pak khwatajmy!"

Dozpěchu do khěźki. Woheń palesche ßo na wohnischcźu, a jeho płomjo, praskotate, ſ wonjazym jakorzowym drjewom pschiłożowane, mucźneho hajnika lubosnje postrowi.

Schtož bě wobßedźeŕ khěźki prjedy pschi skakotatym dwělomnym ßwětle hižo spósnał, to nětkole, hdyž jeho hóscź w jaßnym rosßwětlenju směromnje ßo palazeho wohnja na wohnischcźu stejesche, hischcźe jaßnischo widźesche: sabłudźeny bě jara woßobny knjes.

To spósna na bohatej drascźe, na rózku, ſ drohimi kamjenjemi pyschenym, na drohotnym pschimadku hajniskeho noża. To spósna pschede wschěm na hordym roskasowazym napohladźe, na wyßokostnym waschnju zuseho.

„Hnadny knjeże!" wón rjekny, budźcźe powitany pod mojej tšěchu a mějcźe ju sa ßwoju!"

„Macźi! Nina!" wobrocźi ßo potom k ßwojej żonje a dżowzy, kotraż, mjes tym so macź zuseho pschecźelnje postrowi, ponižnje w kucźe stejesche, ale wot tam hoscźa ßebi wcźipnje wobhladowasche, „macźi! holza! najprjódzy dajtej naschemn hoscźej ßuchu drastu."

„Wy wschak dyrbicźe ßo spokojicź, hnadny knjeże, ſ hrubymi wołmjanymi nohajzami a ſ hrubej jaku; ale też nohajzy a jaka ſ hrubeje wołmy, jeno so ßu ßuche, ßu khmane, hdyž je cźłowjek pschemacźany. A nimo teho wascha drasta pschi wohnischcźu sa něschto hodźin wuskhnje, a macź a Nina, kotrejż ßo na to wustejitej, wam ju jutsje rano saßo zyle wucźiscźenu pschedpołożitej."

Hajnik ßo ßmějesche.

„Wascha dżowka?" woprascha ßo a pohlada na holcźku.

„Moja dżowka, hnadny knjeże, a ſ dobom nasche jenicźke dźěcźo. Adela je kschcźena!"

„Nó! jeli wam Bóh sapowěł ßyna a herbu, da wam sa to bórsy pschichodneho ßyna! Schto to Adela měni?"

A hajnik pschistupi k holcźzy a posběże jej ſ nežnym porstom hłójcźku.

Adeli sacźerwjenischtej ßo brunej lizy ſ purporom; ale bjes stracha, kaž je to pola njeskaženeho cźłowjeka, wotmołwischtej jeju wocźi hajnikowe pohladnjenje, a ſ rjanej woßobnoscźu wotmołwi wona: „Ach, knjeże, ßym hakle schtyrnacźe lět!"

„Duž je woprawdźe najwjetschi cźaß k wudacźu!" rjekny żortnje hajnik.

Wonka psched małej lěßyzu, kotraż bě khěźzy sa wokno, pocźa w tym wokomiku schwjercź wołacź. To klincźesche tak wótrje a tak pschi ßamej lěßyzy, tak so bě wótry kschik njedźiwajo na schumjenje pinijow, kiż wokoło khěże stejachu a ſ kotrymiż hałsami wichor sakhadźesche, też wo jstwje jaßnje ßłyschecź.

Ale jeno Adela tón synk pytny, a wona spohladowasche sa lěßyzu. Wohniwej wocźi tu wuhlada a ſ nowa saczerwjenischtej ßo holzy lizy ſ purpurom. Prjedy, hdyž bě ßo jeje zusy ſ porstom dótknył, bě nadobna bojasnoscź jeje brune wobliczo barbika, nětkole pak bě to mjersanje a ranjenje, pschetoż wona shladowasche k lěßyzy ſ hrożazym wócźkom, cźmowje scźeżechu ßo jej brjowki a ſ hněwom kudźerjeschtej ßo jej hubje.

Wohniwej wocźi psched lěßyzu ßo shubischtej; jaßnje a wótrje saklincźa hischcźe wjazy krócź wołanje schwjercźa.

„Wußuschena drasta je hotowa, knjeże!" rjekny nětkole hospodaŕ. „Jeli wam lubo, stupćźe do komory, ßo pschewoblekacź, a dowolcźe, so wam poßkużu."

A ſ lampu, kotruż bě żona saßwěcźika, hoscźej ßwěcźo, dowjedźe jeho hospodaŕ do makeho pódlanskeho ruma, hdźeż jemu pschi pschewoblekanju pomhasche, schtoż ßebi zusy też lubicź da. To bě hospodarjej jene snamjo wjaz, so bě zusy hajnik jara wyßoki knjes, kiż bě poßkużenju swucźeny.

Hdyž wobaj ſ komory stupischtaj, bě wjecźeŕ na wohnischcźu hotowa: mloko, wowcźe plezo, ßuschene howjase mjaßo, twarożk, měd, wino. Też khlěbowy tykanz njepobrachowasche. Hospoſa pjecźesche jón runje na wohnischcźu w horzym popjele.

„Poßtyńcźe ßo, hnadny knjeże, dajcźe ßebi derje ßłodźecź a Bóh żohnuj!"

„Bóh żohnuj!" rjekny zusy, ßyże ßo a hłód cźinjesche, so jemu derje ßłodźesche.

Też sa blidom poßkużowasche hospodaŕ ßam zusemu, schtoż ßebi tón njerěcźo lubicź da.

„A kak rěkaja mojemu hospodowarjej?" woprascha ßo zusy dojědschi.

„Jeli so chzecźe: semjanski knjeże!" wotmołwi hospodaŕ, „ja jo ßym, ßym hewak jeno mały plahowaŕ skotu, kiż ßo żiwi wot ßwojeho stadła. Mi rěkaja Sancho Zerburo. Jeli so ßo waß, knjeże, sa mjenom njeprascham, wěscźe, so je stare waschnje, so pucźowazeho hoscźa njewobcźeżuja, praschejo ßo sa stawom, mjenom a hódnoscźu, sa domisnu a sa samérom pucźowanja."

„Snaju jara derje tuto waschnje. Ale kak daloko je wotßal do města Seville?"

„Nó, jeli so schtó pucź a scźeżku snaje, niz dale, hacź piecź mili."

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Hižo dlěsche lěta w Sakskej sakoń wobsteji, po kotrymż maja ßo wahi, kotreż ßo k ważenju pschedajomnych tworow wużiwaja, kóżde tsi lěta pruhowacź. Tole husto ßo mějaze pruhowanje wahow gmejnam wjele hary, mjersanja, njeluboscźow a

pjenjeżnych wudawkow cżini. We wubjerku towarſtwa ſerbſkich burow, kotryż ſańdżenu ſobotu tu w Sendźiz reſtawraziji poſtedżenje wotbywaſche, knjes kubleŕ Mlynk-Cżemjerczanſki tule należnoſcź k rěczam pſchinjeſy. Po jeho namjecże ſo wobſamkny, ſakſkemu krajnemu ſejmej petiziju pſchepodacź, w kotrejż ſo wo to proſy, ſo bychu ſo w ratarſtwje wahi hakle kóżde ſchěſcź abo dźeſacź lět pruhowale. Wahi a punty ratarſkich wahow ſo ſa dleſchi cżaſ njepſcheměnja, dokelż ſo wone ani kiſalinow, ani ſele, ani druhich macźiſnow njedótknu, kotrež, każ ſo to pola khlamarjow a pſchekupzow ſtawa, cżeżkoſcź puntow wolóża. Petiziju knjes krajnoſejmſki ſapóſklanz Kokla ſeſtaja a wſchěm poboczným towarſtwam póſcźele, ſo bychu ju te w běhu tſjoch njedźel podpiſkale a je potom knjeſej Kokli wrócźile. Też ratarjo, kotſiż towarſtwu ſerbſkich burow njepſchiſkluſcheja, dyrbja ſo napominacź, tule petiziju podpiſacź. — Wubjerk T. Ss. B. je dale poſkiczenje ſtareho Lipſczanſkeho żiwjenjeſawěſczazeho towarſtwa pſchijał, po kotrymż mjenowane towarſtwo ſobuſtawam T. Ss. B., hdyż ſebi pola njeho żiwjenje ſawěſczicź dadża, ſaſtupne khóſty ſpuſchczi a jim pódla teho premiju wo malicżkoſcź poniżi. — W běhu rosrěczenja knjes ſejmſki ſapóſklanz Kokla na to kedźbliwe cżinjeſche, ſo ſo Domaſchowa ruda też hodźi na ſeſkhadżane żita, podobnje każ chiliſki ſalpeter, mjetacź. Knjes Króna-Bukeczanſki temu pſchihłoſowaſche, tola wusběhowaſche, ſo Domaſchowa ruda jenoż pjecź abo ſydom lět roſcźenju hoji. Po tym cżaſu je nuſne, ſaſo ſ druhim hnojom, woſebje ſ duſykom hnojicź.

— Konſerwatiwne towarſtwo ſměje 16. novembra ſhromadźiſnu w hoſcźenzu „běłeho konja“. Pſchednoſchk ſměje knjes paſtor ſek. Häbler. Krajnoſejmſky ſapóſklanz kk. Kokla, Reißmann a Ssmoła ſu ſłubili, ſo ſhromadźiſnu wopytaja.

— (Nowy měſchczańſki (běrgarſki) ſakoń.) W lěcże 1900 nowy měſchczańſki ſakoń do mozy ſtupi a ſ nim ſo wjele we wobkhodnym żiwjenju pſcheměni. Pódla teho ſo wjele druhich hłuboko pſchimazych naprawjenjow ſawjedże, na pſchikład w ratarſtwje, dyrbjenſke wobhładanje mjaſa a ſawěſczenje rěſneho ſkotu. Wo wſchěch tychle pſcheměnjenjach ſměje ſo póndźelu 20. novembra popołdnju w 5 hodźinach w hoſcźenzu „króny“ w Budyſchinje pſchednoſchk, na kotryż ſo ſ tutym woſebje kedźbliwe cżini.

— Doprědne dźěła ſa twar moſta ſ Draždżańſkeje dróhi pſches Sprewiny dół na ſwonkownu lawſku haſu ſu ſkónczene. Nětko ſo hiſchcże pola dla twara nowych dróhow na Ratarowſkich a Scźijeczańſkich leżomnoſcźach wumerja. Wobſtedżerjo abo najenzy tutych leżomnoſcźow njeſmědża wuwjedżenju tychle dźěłow ſadźěwacź, jeli ſo chzedża ſo pjenjeżneho khoſtanja hacź do 150 hriwnow abo pſchimerjeneho arreſtoweho khoſtanja ſminycź. To ſame khoſtanje ma też kóżdy wocźakacź, kiż ſabite měrjeńſke koliki a ſnamjenja wotſtroni, pſcheſtaji abo wobſchkodźi.

— (Schtomowi wothładarjo.) Wokrjeżne ſadarſke towarſtwo je hoſpodarſkeho pomoznika Ernſta Bohuwěra Pelza, Handrija Bartka w Barcźe, Eugena Hendricha Rychtarja w Stachowje, Handrija Ernſta Nyczu we Wulkim Woſyku, Khorlu Ernſta Nyczu w Nowych Demjanach a Jana Rychtarja w Komorowje ſa wothładarjow ſadowych ſchtomow w tudomnej ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli wuwucźicź dało. Mjenowani ſo wſchitkim wobſtedżerjam ſadowych ſchtomow k wothładanju ſadowych ſchtomow należnje poruczeja.

— „Draždżański Nawěſchtnik“ bě tydźenja powjeſcź wocźiſchczał, ſo je wumjeńkarka Měrczinkowa ſ Błózan, kotraż tu hižo wot 19. auguſta w pſchepytowanſkim jaſtwje ſedźi, ſo wuſnała, ſo je ſwojemu pſchichodnemu ſynej, kublerjej Brodże w Błózanach, ſ arſenikom ſawdacź ſpytała. Każ je ſnate, bě Broda 17. auguſta, hdyż pſcheńzu ſyczeſche, po wużiwanju khoſeja ſe ſwojimi ludźimi cżeżko ſkhoriḱ. Spěſchnej lěkarſkej pomozy mějachu ſo ſkhorjeni dźakowacź, ſo ſo ſmjercźi wukhowachu. Hdyż w Pomorſkej ratarſkej pſchepytarni khoſej pſchepytachu, w nim khětro wjele arſenika namakachu. Każ „Draždżański Nawěſchtnik“ wudawaſche, je ſo Měrczinkowa w jaſtwje wuſnała, ſo je jěd do khoſeja ſypła, ſo by ſwojeho pſchichodneho ſyna, ſ kotrymż bě ſo roskorika, morika. Na njeſboże pak bě ſo khoſej, ſa pſchichodneho ſyna poſtajeny, do wulkeho ſndobja linyk, ſ kotrehoż cżeledź a żnjowi dźěłacźerjo ſwój khoſej doſtachu. — Hiſchcże hróſbniſche hacź tole wuſnacże, „Żitawſke raúſche nowiny“ piſachu, je druhe wuſnacże, kotrež je Měrczinkowa teho runja cżiniła. Wona je pjecża hižo lěto prjedy jeneho cżłowjeka ſ jědom morika. Pſchi tym je ſo pſchipadnje wubrany wopor ſmjercże ſminył, a měſto teho je jejny pſchirodny ſyn Hermann ſmjercź ſe ſajědojcźenjom namakał. Měrczinkowa je pjecża ſwinjaze plezo ſ arſenikom ſajědojcźiła a ſwojej dźowzy k jědźi pſchedſtajiła. Mjes tym ſo pak je macź ſe jſtwy wuſchła, je dźowka plezo, dokelż je ſpodźiwnje ſłodźiło, na bok ſtajiła. W tymle wokomiku je pſchirodny ſyn Hermann ſ pola domoj pſchiſchoł, a ſotra je jemu, wo niczim ſłym niczo njewjedżo, ſajědojcźene plezo k jědźi dała. Sſo do jſtwy wrócźiwſchi je Měrczinkowa ruzy łamała, ſo njeje jeje dźowka, ale Hermann plezo jědł. Se żałoſnymi boloſcźemi je njeſbożowny ſa něktore dny wumrjeł. — Każ je ſo ſudniſtwa ſhoniło, njeje ſo Měrczinkowa wuſnała, ſo je ſpytała, ſwojemu pſchichodnemu ſynej Brodże a lěto prjedy ſwojej dźowzy ſ jědom ſawdacź. Wobej powjeſcźi ſtej do zyła wumyſlenej a njewěrnej. Prozeß pſchecźiwo Měrczinkowej ſo 17. nov. pſched pſchiſażnym ſudom wuſudźi.

— Wjedrowěſchczeŕ w Sſerbach hacź do 15. novembra rjane wjedro, potom pak wulke wětry a njewobſtajne wjedro wěſchczi. Do ſrjedź januara nimamy wjele ſymy wocźakacź. Wětry kónz novembra a ſapoczatk dezembra najſkerje wjele ſchkody na morju nacźinja. (Falb runje na wopak ſymne wjedro wěſchczi; budźemy widźecź, ſchtó ſměje prawo.)

Runje każ wjedrowěſchczeŕ w Sſerbach je też metereologiſki zentralny wuſtaw we Winje na wopraſchenje na ſjawne dał, ſo nětcźiſche cźopke wjedro hiſchcże dale wudźerżi. S pſchicźinu teho ſu ſeptembrowe deſchcże a ſamożnoſcź golfoweje móreje rěki. Każ je do prědka widźecź, budże zyła ſyma cźopka, a to teho dla, dokelż wot lěta 1896 cźopke wětry duja, kajkeż ſu ſo w naſchim lětſtotku trójzy, a to wot 1801 hacź 1804, wot 1841 hacź 1845 a 1849 hacź 1851 wobkedźbowake.

S **Jeńkez.** Konjazy wikowaŕ Herberg ſtarſchi ſ Lubija je tu nahłu ſmjercź wumrjeł. S Budyſchina domoj jědźo bu wón tu ſ Božej ruczku ſajaty a bórſy po tym wumrje. Wjetſchu ſumu pjenjes, pola njeho namakanu, je wyſchnoſcź do khowanja wſaka. Cźełu ſu do Lubija dowjeſli.

S **Pluſznikez.** S nahłej ſmjercźu je ſo ſrjedu mandźelſka tudomneho hoſcźenzarja Tamma pſchekhwatała. Hdyż wona ſrjedu popołdnju do Kluſcha k ſwojej macźeri na wopyt dźěſche, ſo po puczu ſ Božej ruczku ſaja a bě hnydom morwa.

S **Njeſzwaczidła.** Pſchi hońtwje, kotrež tudomne knjejſtwo ſańdżenu ſrjedu wotbywaſche, ſu 80 ſajazow, 1 kanikla, 2 bażantow, 3 ſorniki, 4 ſorny, 1 ſowu, 2 bakutow a 1 jatſobja tſělili.

S **Bukez.** Towarſchne żiwjenje ſo nětkole tu ſ połnej dźěławoſcźu ſapoczinje. Pſchichodnu njedźelu 12. novembra ſměje ſerbſke narodne towarſtwo poſtedżenje, w kotrymż budże nam naſch wyſokoczeſcźeny knjes duchowny Kubiza pſchednoſchk dźerżecź. Sa tydźeń, njedźelu 19. novembra budże ſo generalna ſhromadźiſna tudomneje naluto-warńje a wupoczcźeńje wotbywacź. Sa nju je knjes profeſor dr. Loges ſ Pomorz pſchednoſchk pſchilubił. Kóżdemu je dowolene, ſo pſchi tejle ſhromadźiſnje wobdźělicź. Njech wſchitzy, kotſiż maja woteńdżenje, tule ſkładnoſcź wużija, ſo bychu ſo pſcheſwědczili, kak wużitne je tajke towarſtwo ſa wjeſne wobſtejnoſcże.

S **Bukez.** Sańdżenu njedźelu ſo wobhładanje naſcheje dobrowólneje wohnjoweje wobory wotbywaſche. K wobhładowanju běchu pſchiſchli jako inſpektoraj wohnjowy direktor Stelzel ſ Biſkopiz a komandant Weigangſkeje fabriſkeje wohnjoweje wobory Klahra ſ Budyſchina, dale jako hoſcźo hamtſki hejtman ſ Crauſhaar ſ Lubija, tajny ratarſki radźicźeł Hähnel ſ Koporz, Bukeczanſka gmejnſka rada, gmejnſzy pſchedſtejicźerjo ſ wokolnych wſow a ſaſtupjerjo Bartſkeje, Porſchiſkeje, Budyſkeje a Luhowſkeje dobrowólneje wohnjoweje wobory. Popołdnju w 3 hodźinach ſo ſwuczowanje ſapocźa. Najprjódy ſo ſwuczowanja pěſchi cźinjachu, potom ſo ſłużba pſchi ſtykawje a ſwuczowanje na łażerſkej wěži pokaſowaſche a ſkónczńje ſo nadběh na 500 metrow ſdalenu gmejnſku khěżu wuwjedże. Mjes alarmom a prěnim wotedaczom wody ſo 4 mjeńſchiny 48 ſekundow miny. Dohładowarjej ſwuczowanjam zenſuru „prawje derje“ daſchtaj.

S **Wjeleczina.** Njedźelu pſchipołduju ſ łapownje tudomneho papjernika najſkerje ſe ſamoſapalenjom woheń wudyri. Bórſy ſo pódlanſke ſ zyhelom kryte twarjenje pſches zyke paleſche, a dołho njetrajeſche, ſo ſo też ſ drjewom kryte hłowne twarjenje ſapali. Woheń, kotryż po ſdaczu w papjerjowym ſkładże wjele zyroby namaka, tajku żahłu horzotu roſſchěrjeſche, ſo dyrbjachu ſamo ſykawy pſched nim zoſacź. Popołdnju ſo płomjenja też hiſchcże na kólnju a kótkownju wupſcheſtrjechu, tak ſo ſo wſchě ſtare twarjenja do procha a popjeła pſchewobroczichu. Wobſtedżerja Khorlu Cźecźa, kotryż je hakle pſched tſjomi lětami papjernik kupił, w nim wjele wuporjedżał a twarił a wobkhad ſ wulkej prózu poſběhnył, powſchitkownje wobżaruja. Se ſykawow, kotrež běchu na pomoz pſchijěłe, je Kallenbergſka prěnje a Korſymſka druhe myto doſtała.

Tón ſamy dźeń budźiſche ſo hiſchcże na druhim měſtnje naſcheje

wßy ſ wóhnjowym njeſbožom ſchkoda naczinika, hdy budźichu ßo jeho ſ cžaßom njedohladali. Jedyn ſchulſki hólczeż w bróžni tjěchikryjerja Pětſcha ſe ſchwablickami hrajkaſche. Rěſniſki miſchtr Hajńk ßo kura dohladawſchi ſamó woheń w naſtaczu poddußycź. W bróžni therowe ßudy leżachu. Hdy budźichu ßo tych pkomjenja popadnyke, njebudźiſche wjazy móžno bylo, roſchěrjenju wóhnja dowobaracź.

S **Delnjeho Wujeſda.** Tudomneho knjeżeho rybaka Rochowa ßu ßobotu rano w hadlerjach tepjeneho namakali. Najſkerje je wón ſ Bożej ruczki ſajaty ſnak do wody panył. Knjeżom bě wón ßłużbu wupowjedźił a chzyſche 1. januara w Adolfſkej hěcże měſtno jako miſchtr naſtupicź. W Khróſcże bě ßebi hižo wobydlenje wotnajał. Wón żonu a 8 dźěcźi, ſ kotrychž je najmłódſche hakle poł lěta ſtare, ſawoſtaji.

S **Kamjenza.** Wojak 2. klaſſy Bjedrich Wylem Metzner wot 1. kompagnije tudomneho regimenta je cźekył. Wón je ßo najſkerje ziwilſku draſtu woblekł.

S **Lupoje.** W jenej ßußodnej wßy je żona, kotraż ma wurjadny talent k kekleŕſtwu. Żadyn ſchtom njeje wyßoki doſcź, ſo njeby na njón horje ſalěſła. Wóndano bě jeje muż do korczmy ſchoł, ſo by kuſk rejam pſchihladował. Żona, kotraż ßwojemu mandźelſkemu pſches pucź njewěri, ſa nim dźěſche, ſo by hladała, hacž ßo njebudże ſ rejwarkami ſchcźěkacź abo ßamo ſ nimi porejwacź. Na rejwanſku kubju horje ßo jej njechaſche hicź, tam mohł ßnadź ju jejny mandźelſki pytnycź. Ale pſched korczmu ſteji wyßoki ſchtom, ſ teho móżeſche runje do rejwarńje nuts hladacź. Jako wuſtojna kažerka wona bórſy horje ſcżowpa a ßo na jenu hakoſu ßnywſchi ſa ßwojim mużom ßlědżeſche. Pſchipadnje někotſi rejwarjo ſ woknom won pohladachu a pſchi tym na ſchtomje ßedżo żónſke ſtworjenje widźachu, na kotreż jaßne ßwětko rejwarńnych lampow padaſche. Běſche to někajki ſcherjazy duch abo woprawdźity cźlowjek? Wo tym chzychu ßo hnydom pſcheßwědcźicź. Duż ſkoku ſ rejwarńje dele pſched korczmu cźerjachu. Tola wcźipna Jéva na ſchtomje ßo ſ prawym cźaßom dohlada, kajki ſtrach jej hroſy, a kaž wjewjerćka po ſchtomje dele ſchuſkny. Wona drje ßebi pſchi tym ßuknju róſdrje, tola niczo wo to, wona dźě je ſchicź nawukła a — klubucźinjenju młodych hólzow bě tola wucźekła.

S **Wojerjez.** Wutoru wjecźor ßu ßo tu pſchi Budyſkim ſchoßeju ſchtyri bróżnje, ſe żnjemi napjelnjene, ſpalike. Woheń je ßo po ſpaczu ſlowólnje ſakożił.

S **Běleje Wody.** Sańdźenu ßobotu je w ſchkleńcźerni firmy Hirſch, Janke & Co. 35 lětna dźěłacźerka Rudolfowa do njeſboża pſchiſchła. Lowrija pěſka jej prawu nohu pſchejěże. Dokelž noha jenož ſ kožu ſa cźěłom wißaſche, dyrbjachu ju wotrěſacź. Tež druha noha bě ßo cźeżko wobſchkodźiła a pódla teho bě Rudolfowa tež ſ nutſka cźěła ſchkodu poczerpika. Wobżaromnu chzychu do Shorjelſkeje kliniki dowjeſcź. Wona pak w żeleſniſkim cźahu po pucźu mjes Charlottenhofom a Shorjelzom wumrje.

S **Kropnje** pola Ruhlanda. S tudomneje fary ßu w nozy 31. oktobra paduſchi hódnoſtne papjery, jako hypotheſke liſty, rentſke liſty, nalutowańſke knižki atd., wſcho hromadże 32,000 hriwnow hódne, kranyli. S tuteje ſumy ßłuſcha zyrkwinemu ſamoženju 4000 hriwnow, farſkemu ſamoženju 18000 hriwnow, kantoratnemu ſamoženju 3000 hriwnow, dale hacž do 2000 hriwnow Kropnjanſkej, Frauendorfſkej a Burkersdorfſkej ſchulſkej pokladniży.

S **Mużakowa.** Meteor żadneje wulkoſcże pjatk wjecźor wokoło 1/2 6 hodźin na rańſchim njebju k ſemi leczeſche. Wón bě něhdże tak wulki kaž měßacźk.

Přilopk.

* (Nadpad.) Wobßedźerja wuhlowych podkopkow Neumanna je pola Kalawy na dróſy njeſnaty cźlowjek nadpanył, ſ revolvrom do njeho tſělał, jeho ſ nożom ſkakał a jemu potom pjenjeſy rubił. Rubježnik je twochnył.

* Jedyn pjatnacźelětny gymnaſiaſt w Aachenje ſe ßekeru wobrónjeny do jeneje khěże na Harskampſkej dróſy pſchihna. Jenu tam bydlazu holzu wón winowaſche, ſo je ßo na njeho pſchißkodźaka, a holzu woſpjet ſe ßekeru ſruba. Nadpanjena ßo cźeżko ſrani. Młodoſtny ſłóſtnik je cźekył a njeje ßo hiſchcże wußlědźił.

* (Pſcheklepany knotař.) W Kirchenbachu w Pfalzy knotař ſa kóżdeho popadnjeneho knota 10 np. dóſtawa. So ßo njeby trjebał ſ nimi do měſta noßycź, je jemu dowolene, měſto popadnjeneho knota, jenož jeho wotrěſnjenu wopuſch na radnej khěži pſchedpokożicź. Lětża bě wón hižo 1057 knocźazych wopuſchow měſchcźanoſcże wotedał. Tola ſpodźiwnje, cźim wjazy wopuſchow wón noſchesche, cźim bóle ßo ratarjo hórſchachu, ſo knoty pſchiběraju a ſo na kukach wulku ſchkodu cźinja. Pſchipadnje ßebi měſchcźanſki pißař wopuſche raz bliże wobhlada. A ſchto wón ſpóſna? Wopuſche běchu falſchowane. Pſcheklepany knotař bě je ſe ſtarych cźornych filzowych klobukow wurěſował. Wón ßo ſ tym ſamolwjeſche, ſo je jeho gmejna pſchehubjenje płacźika, a ſo je teho dla nuſowany był, na tajke waſchnje ßwoje dokhody polěpſchicź. Knoty wſchak ßu pſchi tym pſched nim měr měke. Schibakeho knotarja ßu hnydom wotßadźili a jeho pódla teho jebanſtwa dla wobſkorżili.

* (Tajny dwórſki radźicźel a jeho poł mil. hriwnow.) Mjes ſaſtojnikami khěżoroweho dwórſkeho marſchalſtwa ßo, kaž jedyn rosprawnik piſche, ſcźěhowaza ſtawiſna powjeda. Jedyn ſtary tajny radźicźel, kotryż hižo pſched dwěmaj lětomaj ßwój 50 lětny ſaſtojńſki jubilej ßwjecźeſche a kotremuż bě woßebje pſchijimanje dwórſkich potrjebow atd. pſchepodate, hacž do nowſcheho cźaßa hiſchcże jara horliwje ßwoju ßłużbu ſaſtawaſche. W jenym Barlinſkim pſchedměſcże wón villu wobßedźeſche, ſ kotrejež ras wjazy ßwoju ßłużbu naſtupicź njemóżeſche, dokelž bě cźežko ſkhorił. Wón teho dla na 3 měßazy dowolenzy doſta. W ßwojim ſamknjenym blidże w dwórſkim marſchalſtwje pak tajny radźicźel ważne akty khowaſche, kotreż tele duy direktor wyſchſcheho dwórſkeho marſchalſtwa nuſnje trjebaſche. Duż k khoremu po klucź póßłachu. Tón pak ßo ſapowjedźi, prajizy, ſo dyrbja cźakacź, doniż ſaßo do ßłużby njeſtupi. Duż, dokelž akty jara nuſnje trjebachu, ßyna khoreho tajneho radźicźela, kotryż w Potsdamje tež w kralowſkej ßłużbje ſteji, proſchachu, ſo by ßebi wot ſtareho nana klucź dacź dał a blido wotamknył. To ßo ſta. Pſchi tym ßo namaka, ſo bě w aktach něhdże ſa 1 1/2 mil. hriwnow hódnoſtnych papjerow ſkhowanych, kotreż bě tajny radźicźel w běhu lět nalutował. Jeho dokhody wucźinjachu 9000 hriwnow ſ pódlanſkimi dokhodami. S tajkeho ſamoženja budże ßo nětko khětra ſuma ſaſtatych dawkow płacźicź dyrbjecź.

* Wo naßelenym wuju parižſki „Figaro“ dźiwnu wěżku powjeda: Bohaty pſchekupz w Cincinati w Amerizy, kiž ßo ßmjercźi bliſko cźujeſche, mějeſche ſa ßwoju pſchißłuſchnoſcź, ßwój teſtament cźinicź. Wón bě fabrikant ßeleneho mjaßa a chzyſche też po ßmjercźi ßwoju ſajimawoſcź ſa ßwój wobkhod pokaſacź. Duż poſtaji teho dla w ßwojim teſtamencże, ſo dyrbi ßo jeho cźěło po jeho ßmjercźi do ßele położicź a w jeho khlamach khowacź. — Nětko ßměmy drje ßo praſchecź, ſchto bychu jeho herbjo cźinili, hdy bychu Europjenjo byli, ale woni běchu Amerikanſzy, a ßo ani mjeńſchiny njekomdźachu. Tudy dyrbi ßo pſchiſpownicź, ſo bě tón pſchekupz jedyn ſ tych lubych ludźi, kiž ßo „ſkoty wuj“ mjenuja, a kotrychž poßlednja wola ßo ſtajnje ßwědomicże dopjelnja. Jeho herbjo dachu teho dla mjedźowy kaſchcź wudźěłacź, położichu ſpodźiwneho wuja do njeho a naßelichu jeho, kaž bycź dyrbi. Potom jeho ſkhowachu, kaž ßo pſchi palenju cźěłow popjeł lubych morwych khowa. Amerikanſke nowiny, kiž tule ſtawiſnu powjedaja, rukuja ſa jeje wěrnoſcź a mjenuja też mjeno teho naßeleneho wuja a jeho khlamow, tak ſo móhło ßo na nowu derje wumyßlenu reklamu hódacź. Ale to by tola jara hubjena reklama była, kiž by mało kupowarjow do tych khlamow wabiła. Pſchi pſchedawanju naßeleneho mjaßa móhła ßo lóhko ſmylka ſtacź a naßeleny wuj k kißakemu kałej — tola nochzemy ßebi tu myßl dale wuwjeſcź

* (Mudry pudl.) W kóżdym naſtupaniu pomnjecża hódna powjeſcź wo nutſkamanju ßo ſ Marchega w Delnjej Rakuſkej podawa. Na jenym ſ poßlednich wjecźorow ßo direktor jeneje tamniſcheje fabriki ſe ßwojeje dźěłarńje do kaßyneje ſtwy poda, ſo by w jenych knihach ſa něcźim pohladał. Kaž pſchezo, běżeſche jemu jeho pudl do prědka, kiž je ſwucźeny, pſched ßwojim knjeſom durje wocźinicź a ſa nim ſaßo ſacźinicź. Pudl wocźini też durje, kiž ſe jſtwy kaßynych ſaſtojnikow do małeho, cźěmneho ruma wjedu, w kotrymż kaßy ſteja. Direktor bě njemało pſchekwapjeny, ſo ßo durje, kiž bychu na nóz ſamknjene bycź dyrbjałe, wotewrichu, a ßebi myßlo, ſo ßu je kaßyni ſaſtojnizy ſamknycź ſabyli, bě wón hižo na tym, je ßam ſamknycź, hdyż jeho pudl ſe ßwojim ſadźerżenjom na to kedźbliweho ſcźini, ſo ßo tam něſchto njewſchědne ſtawa. Pudl ſkocźi wótſje ſchcźowkajo do teho ruma a hdyż direktor ßwěcźi, wón zuſcho muża pſchi kaßy kleczażeho wuhlada. Direktor ſapraßny durje a po pomoz dóńdże, a hdyż kaßyne durje ſaßo wocźinichu, tam pola kaßy cźěło ſamkarja, pſched dwěmaj njedźelomaj ſe ßłużby wuhnateho, namakachu. Pódla cźěła leżeſche nutſkamarſki grat a kałacź. Nětko ßo wupokaſa, ſo bě muża, kiž bě ßebi widźomnje pſchedewſał, kaßu wobkranycź, Boża ruczka ſajała, krucże njehodźeſche pak ßo dopokaſacź, hacž bě hižo wumrjeł, prjedy hacž bě pudl durje wocźinił, abo hakle potom. W kaßy tón wjecźor 12,000 ſchěßnakow leżeſche.

* Na Jerusalemskim pohrjebnischczu w Barlinje je dźěłaczeŕ Bollmann, kotryž tam porjadnje dźěła, 4000 hriwnow słotych namakał. Wón drohotnu namakańku domoj donjeße a ju w ßwojim kofferu skhowa. Wutoru popołdnju k žónskej, pola kotrejž Bolle bydli, mužski pschińdźe a ßo jako tajny polizist wudawasche, Bollowy koffer se ßekeru rospaczi a pjenjesy, w koffrje leżaze, k ßebi wsa. Njesnaty je najskerje někajki straschny paduch, kotryž je pjenjesy na pohrjebnischczu sahrjebał a ßo jich na tole pscheklepane waschnje saßo smozował. Hacz dotal wón hischcze njeje wußlědźeny.

* Njehańbiczíwe rubjeżnistwo je ßo pjatk popołdnju w Mnichowje wuwjedło. Sskužobnik Bayerskeje towarstwoweje banki Drexel ßebi po poručnoscźi ßwojeho wobkhoda na hłownym póscze 38,000 hriwnow wupłaczicź da, położi je do ßwojeje mappy a ßo s postskeho twarjenja wotßali. W tym ßamym wokomiku jemu jedyn młody cźłowjek mappu wutorže, cźekny s njej a ju, widźiwschi, so ludźo sa nim běža, wot ßebje cźißny. Paduch, jedyn pschekupski bjes ßłużby, je sajaty a do jastwa dowjedźeny.

* (Cźertowe knihi.) Bjesbóżne hracze je jeneho referendara w Trieru k ßamomordarstwu pohnuło. S hraczom bě do pjenjeżnych wuskoscźow pschischoł; wón bě ßwojim towarscham wulke sumy winojty. Jedyn s nich ßebi saplaczenje žadasche. Duž wón pjenjesy, kotrež bě jemu jedyn pscheczel pschepodał, so by s nimi jeho jésdne koło saplacził, k spokojenju ßwojeho njeszerpneho hracźneho towarscha wuži. Temu, kotryž bě jemu pjenjesy dowěrił, wón falschowanu kwitowanku da. Jebanka pak bórsy na ßwětko pschińdźe a lohkomyßlneho referendara schtwórtk do pschepytanja wsachu. W nozy ßo wón sa ßwoje saschijaze rubischko w jastwje wobwěßny.

* Hacz je garbar Brehm se Saalburga pjecź lět njewinowacze w khostarni ßedźał, wo tymle praschenju směje w bliżschim cźaßu kawniski ßud w Gerje rosßudźicź. 4. měrza 1892 bě Brehma pschißażny ßud k khostarni na 4 léta saßudźił. Tole khostanje je wón wotpokucźił, pódla teho je wón ßydom měßazow pschepytowanskeho jastwa wotßedźał. Brehm wudawa, so je njewinowacze cźerpił, a po jeho žadanju je wyschschi krajny ßud w Jenje nowe pschepytanje jeho prozeßa poručił. 110 ßwědkow ma ßo pscheßłyschecź.

* (Mór.) Hischcze pschezo je wulki strach, so ßo mór s kódźemi do wschelakich europiskich pschimórskich krajow sanjeße. Kaž Triestske nowiny pißaju, ßu na awstriskej kódźi „Berenike“, kotraž je ßo 25. oktobra s brasilskeho pschistawa Jella Grande na domojjésbu nastajiła, schtyrjo cźłowjekojo na mór skhorili. „Berenike“ dyrbi najprjedy k awstriskemu pschimórskemu městu Fiume pschijěcź a potom do Triestskeho pschistawa sajěcź. Triestske nowiny na strach pokasuja, so mohłe kódźne wulke mysche mór do Triesta sanjescź. Też s Alexandrije w Egiptowskej pißaja, so je tam jedyn cźłowjek na mór skhorił.

* (Worjoł jako dźěscźowy rubjeżnik.) S Nizzy w pokodnischej Franzowskej pißaja: Wobydlerjo kubka Ilonse, 800 metrow w horach wyßoko leżazeho, ßu wot někotrych dnjow we wulkim roshorjenju. Wulki skalny worjoł (hodleŕ) je tam młode ßwinjo rubił a někotre dny posdźischo hólczka s kolebki, kotruž běschtaj starschej do bróżnje stajiłoj, wotnjeßł. S pola ßo wrócźiwschi starschej žałoßnje zychnowaschtaj, kolebku prósdnu namakawschi a wot jeneho wowcźerja, kotryž bě ptaka nad kubkom wokoło létacź widźał, shoniwschi, kajki žałoßny woßud je ßo jeju dźěscźu dostał. Hacz runje wschitzy wobydlerjo we wokolnoscźi njesbožowneju starscheju pschi ßłědźenju podpjerachu a žaneje skakoweje schkakoby njepschepytaneje njewostajichu, njejßu hacz dotal žaneho ßłěda sa wbohim dźěscźom namakali.

* (Khěża ßo saßypka.) We Wilnje w Ruskej je khěża, hacz do druhehe posthoda natwarjena, ßo saßypka. Pod rospadankami ßu 18 cźełow wucźahnyli, 8 dźěłaczerjow je cźežko sranjenych.

* Hrěschny žort ßu ßebi tsi młode holzy w jenej wßy Ssolikamskeho wokrjeßa w Ruskej dopuschcźile. Tsi pscheczelnizy, s kotrychž je najmłódscha hakle 14 lět stara, ßame w khěži ßedźo burskeho pachoła wocźakachu. Běchu ßo srěczeli, ßebi s nim žort sejhracź. Wocźinichu teho dla pinzu w khěži, pschestrěchu psches nju scźinowy pschikrywa ßo potom pschi pinzy seßydachu. Hdyž ßo pachoł holzy postrowiwschi k jenej s nich pschibliži, jeho wona wot ßo storcźi a to tak njesbožownje, so wón do pinzy padże, s hłowu na kamjeń dyri a hnydom morwy leżo wosta. So bychu tónle žałoßny podawk potajile, holzy w pjezy satepichu, wucźeżechu cźełko s pinzy a jo do płomjenjow cźißnychu. Ludźom, kotsiž nimo dźěchu, nadpadże, so mějesche kur, s wuhenja stupazy, spodźiwnu barbu. Spytachu do khěże stupicź, tola móżachu ßo do njeje hakle dobycź, hdyž běchu durje wupaczili. Tu mějachu žałoßny napohlad. W žałkej pjezy ßo cźłowjecże cźełko palesche; njedaloko tsi holzy ßedźachu, s hrosu kaž duchanjepschitomne, kotrež njesamóżachu na žane praschenje niczo wotmolwicź.

* (Pokład w bibliji.) Pěkny dźěłaczeŕ w East-Dulwichu w Jendźelskej ßebi pola jeneho pschekupowarja sa někotre hriwny liczbu starych knihi nakupi. Mjes nimi bě stara jara wopschimana biblija. Hdyž dźěłaczerjowa žona ras wjeczor bibliju wocźini, so by w njej cźitała, ßo wona njemało spodźiwasche, so w njej mjes listnami schěscź bankowkow, po 1000 hriwnach hódnych, skhowanych namaka. Na sadnjej stronje jeneje bankowki bě testament scźěhowazeho wopschijecźa napißany: „Ssym wjele dźěłacź dyrbjał, so bych tule sumu nahromadźił. Dokelž žanych herbow s pschiwusnistwa nimam, tebje, luby cźitarjo, kotryž tele ßwjate knihi ras wobßedźisch, sa ßwojeho sakońskeho herbu pomjenuju. 17. junija 1840. South End w Essexu.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Tkalz K. F. W. Horka s Lindenberga bě 27. julija pola hoscźenzarja Dórnika w Jělzy se scźěnskeje deski pakcźik a kaschcźik zigarow kranył. Dórnik ßo hnydom paduchstwa dohlada a sa pakostnikom ßo puschcźiwschi jeho wón we Wotrowje doscźeże a jemu zigary saßo wotewsa. Kamjenski kawniski ßud bě Horku teho dla k jastwu na tsi njedźele saßudźił. Saßudźeny ßo pschecźiwo tutemu wußudej s wuspěchom powoła. Druha instanza jeho khostanje na jedyn tydźeń poniżi.

13 létny schulski hólczeż E. H. Mitasch s Budyschinka bě ßo létża 20. sept. do bróżnje tamnischeho żiwnoscźerja Krawza dobył a wot tam psches hródź a hornju kubju do Krawzez wobydlenja saléśt. Tam bě wón s pjenjeżneje korbjałki něhdże 3 abo 4 hriwny pjenjes kranył a ßebi sa to jédź kupił. Młodostneho njedoczinka, kotrehoż ßu hižo ras cźeżkeho paduchstwa dla k jastwu na tsi méßazy saßudźili, tón krócź s jastwom na 6 méßazow pokhostachu.

Dźěłaczeŕ Gustav Glatta s Wołkbramez bě létża 27. julija ßo s pomozu rěbła do wobydlenja wumjeńkarki Jährigoweje we Wownjowje dobył a tam 26 hriwnow a pjenjeżnu móschniczku kranył. W Sdźaru njehańbicźiwy paduch woknowu schkleńzu wutłocźiwschi s woknom do Melcherez wobydlenja saléśy a tam hospodarskemu pomoznikej Melcherej 26 hriwnow pjenjes a wschelake wězy, 32 hriwnow hódne, wotnjeßy. Paducha, hižo wospjet khostaneho, k khostarni na 3½ léta, k shubjenju cźeßnych prawow na 10 lět a k podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Hudanczży.

55.	56.
S wjetscha maju stworjenja Wopusch s kónza khribjeta; Ale kotre stworjenje Wopusche ma na hłowje?	Ssu létaczki, te nózki maju A tola s nimi njekrocźa, Ně, po semi 'noż skakotaju, Hdyž twoschku dale nózkuja.

Wuhudanczży s poßlednjeho cźißła:

53. Madleny (Mad—leny). 54. Korczmarki (korcź—marki).

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lécźe 1899 dotal nahromadźiło: 5771 hr. 1 np.

Dale ßu sa njón darili:

Na kwaßu knjeżny Lenki Jordanez s k. fararjom Wenzkom w Popojzach 18. sept. nasběrane . .	15	25
Lischki-Póńdźelniży: Luba cźetka s Hodźija — Jenoż lischka jenicźka — Dźenßa je wschak płacźiła — Ssmilna duscha wot delka — Je pak saßo póßłała — Dopißnizy s połodnja 65 + 60 np. = ...	1	25
W „Katholskim Póßle“ cźißło 44. léta 1899 hižo kwitowane:		
Delanska patentna komißija 50 np. + 60 np.		
Njemjenowana woßoba 1 hr. 10 np.		
Pjenjeżkow dwě scźě sa Macźicżny dom Kokliz mi dachu — ja pjecźdźeßacź k tom' — 2 hr. 50 np.		
S Budyschina: mały dar sa Macźicżny twar 1 hr. = ...	5	70

Hromadźe: 5793 hr. 21 np.

S dźakom kwituje

sarjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Khěža na pschedań.

W Panezach pola Hornjeho Wujesda je maßiwna khěža cžißko 4, sa schewza abo sa dźěłacžerja ßo hodźaza, se ßadowej a ßadźeńskej sahrodu a 3 kórzami pola na pschedań.

Žimnoscź

we Wutołcžizach pola Bacźonja se 16 kórzami pola a łuki je bjes hospody pschi niskim napłacźenju pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola M. Krawcźika tam abo pola hoscźenzarja G. Smija w Nowej Jaßońzy.

Tyscherstwo w jenej zyrkwinej wßy s wjele skasowarjemi, sa sapoczerja ßo hodźaze, je s pschihódnymi wuměnjenjemi dale na pschenajecźe. Dalsche wukasa **Lena** swud. **Wobstowa** w Hrodźischcźu pola Wósborka.

Jara rjane, ßylne

proßata

Mischnjanskeje krajneje raßy ßu nětko a tež posdźischo dostacź na **Ssemichowskim knjezim dworje.**

Rjanu

pscheněcžnu muku

hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucża

Hrubjelcžanski młyn.

Jara dobry

seleny a **paleny**

khosej

po wschěch płacźišnach,

warjenja, koruschki,

ßelene a ßuschene

jerje, petrolej, ripikowy wolij,

wschě druźiny **ßwěcžkow, nózne ßwěcžki**

prucża tunjo

Jurij Schwiebus,

na swonkownej lawskej haßy 10.

Sachsowy žiwjazy kakao

płacźi jenoż 1/4 punta 35 np.

pola

Oty Sachsy

na bohatej haßy 4.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poručzataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Wino.

So bych njeßměrnje wulki skład wina, kotryž ßym wot ßwojeho pschedkhadnika pschedewsał, a kotryž je ßo se spuschczenjom mojeje filiale powjetschił, troschku pomjeńschił, pschedawam scźěhowaze druźiny po **wuwjaczných płaczišnach:**

Jugenheimske	**bleschu po**		**55**	**np.,**
Wallerheimske	=	=	**65**	=
Sprendlingske	=	=	**70**	=
1893. Günthersblumske	=	=	**75**	=
1895. Hackenheimske	=	=	**95**	=
1893. Bechtheimsko-Rieslingske	=	=	**125**	=
1893. Scharlachbergske	=	=	**145**	=
1892. Hattenheimske	=	=	**150**	=
1893. Kleinbockenheimske Rieslingski wubĕrk	=	=	**195**	=

bjes bleschow.

Wschelake druźiny ßu też po pokbleschach dostacź.

Ssu to wscho najlěpsche druźiny, a proschu, ßo wo hódnoscźi pscheßwědczicź.

Hoscźenzarjow a saßopschedawarjow proschu woßebite sestajenje ßebi žadacź. Najwjazy druźinow też w cźwizach kóždeje wulkoscźe podawam.

Pawol Pětschka,

na drjewowych wikach 4.

K saniczenju pólnych myschow

wobĕleny strychninski wowß, strychninsku pscheńzu, fosforowe pille

w cźerstwej tworje tunjo porucża

Otto Engert

en gros drogownja en détail.

Wubjernu

margarinsku butru

punt po 60 a 70 np.,

amerikanski schmalz, syrup

punt po 16, 18, 24 a 30 np.

porucża

Jurij Schwiebus,

na swonkownej lawskej haßy 10.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich druźinach poručzataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Zigary a zigaretty

po wschěch płacźišnach,

rołkaty, praßowany a **krany repikaty tobak,**

kaž też

žwanski a **schnupowanski tobak**

porucża

Jurij Schwiebus,

na swonkownej lawskej haßy 10.

Jara dobry

zokrowy syrup punt po 16 np., **miedowy syrup** punt po 25 np.

porucża

H. Kunack nasl.

na bohatej haßy.

Dalokoręczak cźo. 170.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pscheńzy je najlěpschi dostacź pola **Měrschez bratrow** naßlědnikow **Straucha & Koldy**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Maschinski wolij

poručataj tunjo **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Pschepołożenje krawstwa.

Swoju pschedawarnju mużazeje a hólcžazeje drasty ßym wot połnózneje haßy do **žitneje haßy 5** pschepołožił a poručam

wobleczenja hižo po 4 hriwnach,
swjerschniki hižo po 10 hriwnach,
jupy hižo po 6 hriwnach,
ßuknjane kholowy hižo po 4 hriwnach,

S počeßesczowanjom

Gustaw Mudra,

krawski mischtr,

na žitnej haßy 5, w khěži knjesa knihiwjasarja Weisera.

Najlěpschi jědźny

lany wolij

s dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny cźerstwy porucża

A. E. Soba na Židowje.

Maschinski wolij

ßo płacźišny hódno kupuje

w Germania-drogowni

dr. Roebera

s napschecźa winoweje kicźe.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poručzejo kedźbliwe cźinimoj.

Schischka a Rjeczka

w Budyschinje,

destillazija a kolonialne twory.

Wobrasy

(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa, **domowe žohnowanja** a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźišnach pola

Maxa Mütz y

na bohatej haßy 11.

Kosaze koże,

howjase a cźelaze koże, kaniklaze, sajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž też wowcże koże a wowczu wołmu kupuje po najwyschschich płacźišnach

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tucżne **howjase mjaßo** punt po 50 np.,

połcź pschi 5 puntach 70 np.,

kołbaßa punt po 60 np.

pola rĕsnikskeho mischtra **Ernsta Wagnera** na seminarskej haßy cźißko 4.

Konje k rĕsu



kupuje po najwyschschich płacźišnach

C. Kaiser

(Starkowy naßlědnik)

w Budyschinje.

Cźrjewa

k dźěłanju kołbaßy pschedawa

Otto Pětschka

na žitnej haßy.

Cźaßnikowe rjeczaßy

s włoßow

se słotym wobbicźom hižo po 7 mk. dźěła

W. Pult, brodutruhaŕ a friśer na snutskownej lawskej haßy 10.

Pschi ßmjertnych podeńdźenjach proschu dobroczíwje na mnje dźiwacź.

Marja Ahlowa,
cźěkowa žona,
na bohatej haßy 25 ſ napschecźa hoſcźenza winoweje kicźe.

Rěcźu ßerbſki.

---

800 hriwnow

na prěnju wěſtu hypotheku ßo hnydom pyta. Poſtiċźenja chźyke ßo ſkerje lěpje do wudawarnje „Sserb. Nowin." pósłacź.

3000 hriwnow

po 4 % danje ſ hypotheki, 30,000 hr. wucźinjazeje, ſ pschiſwolenjom pschedprawa psched ſtejo woſtawazymi ſbytknymi 27,000 hr. ßo hnydom zeděruje. Dalſche wukaſa rěcźnik **Weſſer** w Budyſchinje.

Pschenicźne a **wowßne pluwy** ma na pschedań **Jurij Scholta** na Židowje 263.

Sserbſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płacźiſnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

ßerbſke kmótſaze liſty
w kaſchcźikach.

We wudawarni „Sserbſkich Nowin" je dostacź:

Spěwna radosć.
Zběrka
šulskich spěwow.
Druhi wudawk.

Viſitne khartki

rjane kaž lithografowane
cźiſchcźi ſpěſchnje
Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, ßrěnkow, tſecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźěłacźerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

K nowemu lětu ſtarſchu jednoru holzu, kotraž ßo na warjenje wuſteji a kotraž ma domjaze dźěło wobſtaracź, pytam.

Dr. **Langerowa** w Rakezach.

Sſłužobnu holzu,

niz pſchemłodu, ßylnu, wuſchiknu a pſchiſtojnu k 1. januarej pytam.

Faraŕka **Scholcźina**
w Kumwałdźe.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** budźe **srjedu 15. nov.** w „Budyskej třeleŕni". Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk 1/2 8 hodźin. Sobustawy, kotřiž hosći přiwjedu, chcyli za nich zastupne khartki pola knjeza časnikarja Krawca wotewzać.

Předsydstwo.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń, **19. novembra,** popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje, k kotremuž je so přednošk z wysocy waženeje strony dobroćiwje přilubił. Towaršojo so lubje přeprošuja. Hosćo so wutrobnje witaja.

Předsydstwo.

Konſervatiwne towaŕſtwo.

Schtwórtk 16. novembra wjeczor w 8 hodźinach směje w ſali hoſcźenza „běłeho konja" knjes paſtor ſek. **Häbler** pſchednoſchk. Krótku rosprawu wo nadawkach nětcźiſcheho ßejma poda knjes krajnoßejmſki ſapóßłanz **Reißmann**. Wo bohate wobdźělenje ßo proßy. Hoſcźo ßu witani.

Pſchedßyda.

Ssym ßo w Budyſchinje w **ßerbſkim domje** jako

praktiſki ſubjazy lěkaŕ

ſaßydlił, woßebje **khoroſcze ſubow** a **hubu hoju** a **zuſe ſuby dźěłam.**

Rěcźne hodźiny wot **9—6** hodźin ſ wuwſacźom ſchtwórtka.

Approb. ſubjazy lěkaŕ Frey.

Dr. med. Neumann.

Bydlu nětko **na kamjeńtnej haßy 8 po 1 ſkhodźe** (w Gambrinuſu).

Rěcźne hodźiny wot **12—1/2 2** hodźin pſchipołdnju, njedźelu wot **9—10** dopołdnja.

Dr. med. Rich. Neumann,
praktiſki lěkaŕ.

Rěcźu ßerbſki.

We wudawarni „Sserbſkich Nowin" je ſa 25 np. dostacź:

Pſchedźenak.
Protyka ſa Sserbow
na lěto
1900.

We wudawarni „Sserb. Nowin" je dostacź ſa 4 hriwny

Rěčnica serbskeje rěče.

Spisał **Jurij Kral,** kapłan w Draždźanach.

Ssmolerjez knihicźiſchcźerńja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſliczbowanja, viſitne a **pſcheproſchenſke khartki, ſaſtojnſke formularjy, wuſtawki, błidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu 12. nov.** pop. w 4 hodź. swoje prěnje nazymske posedźenje. Přednošk je k. farař Kubica přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Do Minakała!

Njedźelu **12.** a pónđźelu **13. novembra** ☛ **kermuſchu** budźe wulkotna balſka hudźba wot ßobuſtawow Budyſkeje regimentſkeje kapały. Pónđźelu 13. nov. popołdnju budźe wulke **wukulenje ßwinjazych plezow** a **kołbaßy.**

Pſchecźelnje pſcheproſchuje

G. Pjetaſch.

Minakalſka kermuſcha!

Kapała Adolfſkeje hěty budźe kermuſchu we **Wulkej Dubrawje** pola **Hajnzy,** we **Lomſku** pola **Nowaka** a w **Klukſchanſkim hoſcźenzu** tola **jenoż njedźelu** k rejam piſkacź.

Kowarſkeho wucźobnika
k jutram pyta kowarſki miſchtr **Urban** w Trjebjeńzy pola Pomorz.

Wucźobnik ßo pyta.

K jutram 1900 ßo do drogoweje, chemikalijoweje a barbotworoweje pſchedawarnje en gros a en détail ßyn ſprawneju ſtarſcheju jako wucźobnik pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Wuſtojni murjerjo a dźěłacźerjo

trajne dźěło pſchi nowotwarje kublerja Michałka w Lutyjezach namakaja.

Jan Wollmann,
twarz w Njeßwacźidle.

Na knježi dwór w Pſchiwcźizach ßo ſtarſchi muž jako pizowaŕ wołow pſchi dobrej miſdźe pyta.

Münch, inſpektor.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje ßo k nowemu lětu 3 rólni pohonczojo a 3 hródźne dźowki pytaja.

Dźěłacźerſka ßwójba,
ſprawna a dowěrna, muž dyrbi dobry ratař bycź, ßo k nowemu lětu pyta pſchi wjazy dyžli 800 mk. lětnych dokhodow. Cźi, kotſiž wo to rodźa, njech ßo pißomnje ſamolwja w wudawarni „Sserb. Nowin".

Ruczny korb, hermank ſaměnjeny, chźył ßo wotedacź pola **C. G. Fiebigera** na ßerbſkej haßy.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. novembra 1899.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

6. novembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—38	62—67
awstriske	34—39	62—68
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	60—61
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	28—30	55—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	54
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—63
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—30	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite mlódsche krowy a jałojzy	27—28	54—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	49
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	30—32	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	73—76
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	68—72
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	41—43	52—54
2. mjaßne	39—40	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—38	47—49

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3554 měchow.	W Budyschinje 4. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 9. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	7	94	8	6	7	65	8	—
" žołta	7	65	7	94	7	41	7	71
Rožka	7	50	7	75	7	25	7	50
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	40
Wowß	6	50	7	—	6	20	6	85
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	8	50	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1128 schtuk, schtuka	3	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. 49 np hacž 13 hr. 70 np., žołta 13 hr. — np. hacž 13 hr 49 np., kórz rožki po 160 puntach 12 hr. — np. hacž 12 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 9 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 63 np. hacž 7 hr 80 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 66 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 10. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 24. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodž. farar Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Unger s Lejneho němske a w 10 hodžinach serbske hósćne prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla Wylem August Pětschka, dželacžer a wobydleŕ na Ssokolzy, s Marju Madlenu džěl. Ssuchowej rodž. Ssworiz tam.

W **katholskej zyrkwi:** Miklawsch Pětr Witzky, podwyschk, se Selmu Hilžu rodž. Handrikez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawol Gerhard, Jana Augusta Mucžinka, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß — Jan Ernst, Jana Handrija Ernsta Lowki, pohonca w Němßezach, ß. — Max Hermann, Jana Augusta Fröby, žiwnoscžerja w Libuchowje, ß. — Klara Hedwiga, Khorle Gustava Linki, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dž. — Elsa Frida, Jana Augusta Ssykory, dželacžerja we Wurizach, dž. — Elsa Hedwiga, Jana Schöbela, želesniskeho wothladarja w Scžijezach, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Zbigniew Stanisław, Leona Trylskeho, inženira, ß. Jan Markus, Jana Maßkowskeho, brodutruharja, ß. — Jan, Adolfa Rafelta, schtrymparja, ß.

Zemrjeći:

Džeń 3. novembra: Jan Kschižan, kubleŕski wumjeńkaŕ w Scžijezach, 79 l. 8 m. 12 d. — Amalia Augusta Forkerez, Ernsta Eduarda Cžornaka, wobßedžerja sbytkneho kubla w Kelnje, mandželska, 52 l. 5 m. 7 d. — Martha Lisbeth, Khorle Augusta Dürlicha, wobydlerja a murjerja w Sreschinje, dž, 2 m. — 5. Morwy narodž. ß. Ernsta Bohuwěra Kreczela, žiwnoscžerja w Sajdowje. — Max Kurt, Gustava Maza Hänsela, wobydlerja a drjewarja na Zidowje, ß., 3 m. 1 d. — 7. Marja Klimantez, Jana Augusta Ssmyka, wobydlerja a dželacžerja na Zidowje, mandželska, 33 l. 6 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

24. njedželu po ßwjatej Trojizy smeje faraŕ Mrosak rano w 8 hodžinach němsku spowjedž, pomozny duchowny Rychtaŕ w 9 hodž. němske a ½11 hodžin serbske prědowanje.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draždžanach 1899, cžeßne myto a slotu medaillu dosta

bjesalkoholne
ßłodowe piwo

Lubijskeje akzijoweje piwaŕnje
(prjedy Schrybaŕ a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedželnicže a džěcži.

Dostacž w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na serbskej haßy,
" **P. Kreczmara** na hoschcžu haßy,
" **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodžiju a we wokolnoscži** pola
knjesa restawratěra **Ernsta Wobady** w Hodžiju
a w **piwaŕni w Prěcžezach,** kotraž ma tež stajnje wjetsche sklady.

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkoscžach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho sklada porucža

Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach cžišk 2.

Pschenżu a **rožku** kupujemoj a najwyschschu płaczišnu sa nju płaczimoj. S dobom najlěpschu **pschenicžnu muku,** kaž tež **rjanu muku, maißowy schrót, cžornu muku, pizny gris, rjane a pschenicžne wotruby** po tunich płaczišnach poruczamoj. **Tež pschenicžnu muku sa pschenżu a rjanu muku sa rožku samenjamoj.**

Heinke & syn
w hamorskim młynje w Budyschinje.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w starym póśćze

ma tola najlěpschi khofej.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchećza hoſćenza „winoweje kićze“,

porucza **k naſymſkemu a ſymſkemu cżaßej** ßwój hoborſki ſkład wſchěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucża ſa mužſkich, žónſke a dźěćzi,

jako: **jěſdne a houtwarſke ſchłórnje, dołhe ſchkórnje, ſilzowe, ßuknjane a pjelſćzowe ſchłórnje, ſilzowe ſtupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jeničźki ſkład ßwětoßławnych

triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.



Max Udich, krawſki miſchtr,

w Budyſchinje na bohatej haßy 14

porucża ſa naſymſki a ſymſki cżaß ſ najnowſchich tkaninow ſe ßedźenjom bjes poroka:

mužaze ſwjetſchniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mužaze jupy hižo po 6 hriwn.,

mužaze wobleczenja a **kholowy**
po ßměſchnje tunich płaczíſnach,

dźěćzaze jupy, mantle a **wobleczenja**
woßebje tunjo.

Najwjetſchi ſkład tkaninow. Seſchicze po měrje.
Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtuniſche płaczíſny ßo rukuje.

Pożužene trucże ſprawne. — Dźěłanſko druhim we wulkim wuhotowanju.



Hermann Darſchau w Budyſchinje

(měješćelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałożene 1846** —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcżeje wołmy

cżißło 1 na ſchulerſkej haßy cżißło 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cżiſtowołmjanej barbunjepuſchćzatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuniſche płaczíſny!**

Draſtowa fabrika

Oty Preuſſa

na žitnej haßy 4

porucża

najrjeńſche **haveloki, ſwjerſchniki, jupy** a **wobleczenja** ſa mužſkich a hólzow, kaž tež **žonjaze** a **holczaze żakety,** najnowſche po woprawdźe ßměſchnje tunich płaczíſnach. Najlěpſche ßedźenje.

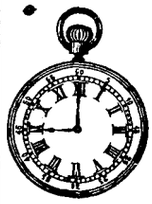

Franz Marſchner

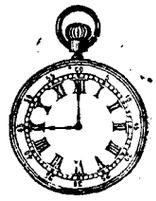

cżaßnikař w Budyſchinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **Herbſki.**

Džělbu ſbytknych kruchow **bělych a piſzanych poſzleſchcżowych tkaninow, trjenjow, blidowych rubow atd.,** kaž tež wſchelake **polwołmjane a wołmjane tkaniny** ſa ßuknje a pjeſle, **barchent atd.,** kotrež nochzu dale wjeſcź, ßym na **wupſchedawanje** ſtajił a porucżam je po wurjadnje tunich płaczíſnach.

G. A. Ryseck

w Budyſchinje na bohatej haßy 31.

C. F. Rinke.

Klobukowy, mězowy a pjelſcżotworowy ſklad.

Porucżam ßwój wulki ſkład **klobukow** kóždeje faßony, **ſymſkich mězow** ſa mužſkich a dźěćzi, **běle** a **cżorne koże** a **wobßadźenſke koże.**

Pjelſcżowe mězy

pſchedawam po najtuniſchich płaczíſnach, ſo bych je wotbył.

H. Lange, pſchi žitnych wikach 11.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucża **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Th. A. Wällnitz
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9
porucza
ßwój wulki sklad
pschesapinakow,
dzełanskich kholowow,
ßuknjanych kholowow.
kalmukowych jakow,
hontwarskich lazow,
barchentowych koschlow,
normalnych koschlow,
kalmukowych spódnich kholowow,
barchentowych
spódnich kholowow,
schtrykowanych
spódnich kholowow,
walkowanych schtrympow,
walkowanych sokow,
pjastnych rukajzow,
zonjazych schórznchow,
barchentowych ßuknjow,
poßleschczowych wnpjerkow,
poßleschczowych zychow,
poßleschczowych płachtow,
sofowych dekow,
blidowych dekow,
komodowych dekow,
wołmn w wschelakich barbach,
ruczne koffry,
drjewjane koffry,
pschedeschczniki po fabrikskich płaczisnach
atd. atd.

Semskoworjechowu
muczku,
lanu muczku,
jeczmjenjowu pizu
najlepscheje hódnoscze po tunich płaczisnach porucza
Khorla Schuppan,
zitowa pschedawarnja
pschi zitnych wikach.



Sa jenu hodzinu
ßo najrjenscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra s nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudżeła. Dostacz
w **Germania-drogowni**
s napschecza winoweje kicze.

Czeßny diplom — Bronsowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr
schewski mischtr
na ßukelnskej haßy 14

porucza ßwój wulki sklad **hontwarskich, jesdnych** a **dołhich schkórnjow, hólczazych dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s czahatym gumijom, wschě druzinu **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a nemskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßnęha;** nowoscze w **balskich** a **njewjesczinskich stupnjach** s czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaz tez wschě mózne pomyßlne druziny czrijow a schkórnjow sa muzske, zónske a dzeczi po snatych tunich płaczisnach.

Jenicze pschedawanje
J. Engelhardtowych czrijow
se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaz je snate, wubjernje ßedżaze wobucze sa krótki czaß shotuju. **Porjedżenje** po żadanju tón ßamy dżeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej wokuje wobhladacz.

Symske
swjerschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa muzskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjentnej haßy 32.

Zakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaz tez
plyschowe zakety sa ßerbske żony,
holczaze jaki w wschěch wulkoscżach a bohatym wubjerku
po najtunischich płaczisnach porucza
Alma swud. Mengerowa
prjedy Vorwerkowa pschi hlownym torhoschczu 5.

Th. A. Wällnitz,
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 9
drastne khamory, 2 durjate,
drastne khamory, 1 durjate,
komody
we wschelakim wuwjedżenju,
vertika,
schkleńczane khamory,
sofy
we wulkim wubjerku,
jednore blida,
wuczahanske blida,
sofowe blida,
stoły s drjewjanym a sczinowym ßydłom,
kuchińske khamory,
kuchińske blida,
kuchińske ławki,
loża, jednore a lepsche,
matrazy, schpihele
we wschěch wulkoscżach,
dżełanje zykych njewjesczinskich wuhotowanjow,
hotowe poßleschcza.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotterijskeho kollektera Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dżeło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**



Sswinjazy wobżerny a **kormjenski pólver,**
kotryż wobżernosez wubudżuje a kormjenje polóża, porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.



Wuwſaczne płaczišny

ſa ſczěhowaze 5 dnjow

ſchtwórtk 16. novembra, **pjatk** 17. novembra, **ßobotu** 18. novembra, **njedźelu** 19. novembra, **póndźelu** 20. novembra.

Žonjaze ſchórzuſchki
na žołcź ſ pißanej kromu po 15 np.

Mužaze barchentowe koſchle,
hotowe ſeſchite po 85 np.,
woßebje cźežke ſ dwójnym prědkom po 1 mk. 18 np.

2 pakcźikaj prima mydłoweho pólvra
ſa 17 np.,

warjenſke knihi,
320 ſtron ſ něhdźe 1000 praktiſkimi warjeńſkimi rezeptami
w woßebnym cźerwjenym ſwjaſku po 43 np.

Wulke ſazynowane jendźelſke
blachowe ſchklė
po 21 np.

Cźorne wołmjane žonjaze ſchtrympy,
platěrowane, por po 48 np.

Bambuſowe blidka,
cźerwjenje abo ſelenje wupyſchene ſ majolikowej platu
po 65 np.

Mužaze ſoki,
cźežka ſymſka twora, por po 39 np.,
prima
lutowanſke jadriwe mydło,
ryhel něhdźe 800 gramow cźežki po 40 np.

Žonjaze ßukno k draſcźe,
dwójzy ſchěroke, cźerwjenobruno, brune, reſeda, cźěmnomódre,
cźěmnoſelene a ßwětłoſelene, meter po 48 np.

Kaſchcźikate, koßmikate tkaniny,
wubjerna hódnoſcź, k ſymſkej draſcźe ßo hodźaze, zyły meter
po 98 np.

Velourowy barchent,
tak mjenowany **pollama**
k jakam, bluſam a k rańſchim ßuknjam, meter po 55, 45
a 38 np.

Tkaniny k ßuknjam a domjazym wobleczenjam
w kaſchcźikatych muſtrach, dwójzy ſchěroke, meter po 46 np.

Cźiſtowołmjane žonjaze ßukno,
něhdźe 110 cm ſchěroke, meter po 1 mk. 65 np.

Koſchlazy barchent,
ßmužkate a kaſchcźikate muſtry, meter po 45, 40, 38, 35,
30, 28 a 23 np.,

Schórzuchowe tkaniny a Winſki płat,
ſkładnoſtna kupy, něhdźe 100 cm ſchěroke, prěnja hódnoſcź
zyły meter po 56 np.

Gumijowe blidowe deki,
wotměrjene 85/115 cm wulke po 72 np.

Dźělba hólczazych ſpódnich wobleczenjow,
mjeńſche wulkoſcźe hižo po 23 np.

Elſaſke poßleſchcźowe damaſty
w běłych kraßnych nowych muſtrach, w hłowakowej ſchěri
meter po 52 np., w poßleſchcźowej ſchěri meter po 89 np.

Koſchlaze ßukno, Elſaſki wudźělk,
$^6/_4$ ſchěroke, meter po 23, 26, 30, 35 hacź 50 np.

Trjenja, jecźmjenjowe ſorno,
běłe, na kromje ſ wuſkej cźerwjenej ßmužku, dobra hódnoſcź,
něhdźe 50 cm ſchěroke, meter po 31 np.

Poßleſchcźowe tkaniny,
pißane, kwětkojte abo kaſchcźikate, barbunjepuſchcźate,
meter po 45 40, 35, 28 np.

Zanki
3 pory ſa 142 np., 1 por ſa 50 np.

Wulke žonjaze ſchórzuchi
ſ lazom a paßami po 68 np.

Servietty,
ſkładnoſtna kupy, tak dołho hacź ſkład doßaha, 60/60 cm
wulke, $^1/_2$ duz. 2 mk.

Haptykarjowe Döringowe mydło
2 kuſkaj ſa 29 np.

Zbytki **a ſbytkowe wotrěſki ſ draſtnych tkaninow, poßleſchcźoweho barchenta, gardinow, poßleſchcźowych tkaninow, płata, koſchlazeho ßukna, zankow, wuſchiwanjow.**

Židźane banty ßo tele dny woßebje tunjo pſchedawaju.

Horka mjenowane tunje płacźišny jenož ſa pjecź dnjow płacźa.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9 delka a po 1 ſkhodźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nač do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. **Sobotu 18. novembra 1899.** **Lětnik 58.**

Swětne podawki.

Němske kněžorowo. Wutoru ꝑu ꝑo ꝑobuſtawy kněžorſtwoweho ꝑejma k nowej dźěłakwoſći ſhromadźiłe. W prěnim poꝑedźenju ꝑo wo petizijach jednaſche. Duchownaj ſ Bodelſchwingh w Bielefeldźe a Weber w Mnichowje ſtaj kněžorſtwowemu ꝑejmej petiziju podałoj, ſ kotrejž ꝑo wudaćże wobydleńſkeho ſakonja žada. Hać runje petizińſka komiſija namjetowaſche, tule naležnoſć jenotliwym knježeŕſtwam pſchewoſtajicź, ꝑejm tola wobſamknu, woꝑebitu komiſiju poſtajicź, kotraž ma wobydleńſke wobſtejnoſćże w němſkim kněžorſtwje pſchepytać. Hižo nětkole wyſchnoſćże w měſtach w naſtupanju wobydlenjow doſcź wobćeženjow činja. Hdyž budźe ꝑo kněžorſtwowy ꝑejm ſ tej wěžu nakładowacź, potom budźe też kóždy na wꝑach woꝑebne wobydlenje doſtać dyrbjecź. — Petizija Hildesheimſkeho towaŕſtwa wo wudaćże ſakonja k wobaranju pſchećiwo wopiłſtwu ꝑo kněžorſtwowemu kanzlerej k roſpominanju poručźi.

— Saſkemu ꝑejmej je ꝑo póndźelu roſprawa wo ſarjadniſtwje a pſchiſporjenju kralowſkich ſběrkow ſa wumělſtwo a wědomoſć podała. Wutoru ꝑejm wo penſijonſkim prawje ſchwadłſkich wučeŕkow jednaſche. Knježeŕſtwo ꝑejmej poručeſche, ſakonjowemu nacźiſkej pſchihłoꝑowacź. S nim ꝑo ſchwadłiſkim wučeŕkam, kotrež wob tydźeń dwazyćźi a wjazy hodźin w ſchuli wučźa, prawo na penſiju ſpožćźi. Jedna ꝑo po tajkim jenož wo ſchwadłiſke wučeŕki w měſtach. Penſija ꝑo jim njeꝑmě ſe ſtatneje, ale ſ gmejniſkeje a ſchuliſkeje kaꝑy płaćźicź.

— Sa twar żelesnizy ſ Wósborka do Radworja je knježeŕſtwo 5 milijonow 67,000 hriwnow poſtajiło. S tuteje ſumy na pſchetwar Radwoŕſkeho dwórniſchćźa 270,000 hriwnow pſchińdźe. Khoſty ſa powjetſchenje Biſkopſkeho dwórniſchćźa ꝑu ꝑo na 1 mil. 376,000 hr. wobliczíłe. Sa nuſne powjetſchenje Kamjeńſkeho dwórniſchćźa je 920,000 hriwnow trěbnych.

— S nowym lětom němſki kněžorſtwowy póſt nowe liſtowe ſnamki (marki) ſawjedźe. Bayerſka a Württenbergſka, kotrejž ſtej ꝑebi po 1866 ꝑwoje ꝑamꝑne póſtſke ſarjadniſtwo ſakhowałoj, też dale ꝑwoje woꝑebite ꝑamꝑne póſtſke ſnamki wobkhowaja. Kněžorſtwowy póſtſki miſchtr ſ Podbielſki bě wóndano do Mnichowa a Stuttgarta pućźował, ſo by württenbergſke a bayerſke knježeŕſtwo namołwił, teho runja nowe póſtſke ſnamki pſchijecź. Podbielſkeho prózowanja pak njejꝑu wuſpěcha měłe. We Württinbergſkej a Bayerſkej ꝑo boja, ſo by ꝑo ludowa njeſpokojnoſć ſbudźiła, hdy by ꝑo ſ póſtſkich ſnamkow krajny wopon ſhubił, ſ kotrymž ꝑu wone nětkole debjene.

Schtwórtk ꝑejm wo pſcheměnjenju póſtſkeho tariſa wuradźowaſche. Knježeŕſtwo namjetuje, ſo by ꝑo cźežkoſć jednorych liſtow wot 15 na 20 gramow powyſchiła. Sa to ꝑebi knježeŕſtwo wotſtronjenje priwatnych póſtow žada. Też tarif ſa roſeꝑłanje nowin ma ꝑo pſcheměnicź. Sa mjeńſche nowiny wón jenajki woſtanje, ſa wjetſche wſchědnje wukhadźaze nowiny pak ꝑo wón khětro powyſchi.

— Pjećhriwnowſke ſłote a ꝑłěborne a niklowe dwazyćźinowaŕſke pjenjeſy ꝑo ſ wobkhada ſćźahnu. Kněžorſtwowemu ꝑejmej je ꝑo ſakonjowy nacźiſk podał, po kotrymž pjećhriwnowſke ſłote ſa jene lěto, ꝑłěborne dwazyćźinowaŕſke 1. januara 1902 a niklowe dwazyćźinowarje 1. januara 1903 płaćźiwoſcź ſhubja.

— Wopyt němſkeho kněžora w Jendźelſkej budźe pjećźa krótſchi hać je prjedy wotmyꝑlene było. W Jendźelſkej ćhzychu kněžorej wulkotne powitanje pſchihotowacź. Kněžor pak je wo to proꝑył, ſo bychu ꝑo teho woſtajili, dokelž wulki dźěł němſkeho luda kněžora njerad nětkole do Jendźelſkej pućźowacź widźi. Kněžorowy wopyt pjećźa njeje politiſki, kněžor jenož jako wnuk ꝑwoju wowku, jendźelſku kralowu, wopytacź pſchiúdźe. Tak ſ najmjeńſcha knježeŕſtwowe nowiny piꝑaja. Nadpadne pak potom je, ſo kněžora miniſter ſwonkownych naležnoſćow, hrabja ſ Bülow, do Jendźelſkej pſchewodźa. Spodźiwne by było, hdy by ꝑo nětkole, hdźež je Němſka pſchi wójnje mjes transvaalſkej a oranjeſkej republiku pſchećelnu neutralnoſć Jendźelſkej ꝑlubiła, mjes němſkim kněžorom a jendźelſkej kralowej wo politiſkich praſchenjach jednacź njeꝑměło. Pjatk rano je ꝑo kněžor ſ kněžorku a ſ prynzami Auguſtom, Wylemom a Oskarom na puć do Jendźelſkeje naſtajił.

— Wjeŕch Hohenlohe pjećźa bórſy kanzlerſtwo ſłoži. Tak nětkotre nowiny wudawaju. Na jeho měſto pjećźa hrabja Eulenburg ſtupi, kotryž je nětkole ſ němſkim póſłanzom we Winje. Hrabja Eulenburg je ſańdźeny tydźeń wſchě němſke wjeŕchowſke dwory wopytał. Pola kněžora je wón pſchezo rad widźana woꝑoba był.

— Wulki ſtrajk Lipſćźanſkich fórmarjow a żeleſniſkich dźěłaćźerjow je ꝑo po ſchěſćźměꝑaćźnym tracźu ſ doſpołnym poraženjom ſtrajkowarjow ſkónćźił. Wſchě žadanja ſtrajkowarjow ꝑu njedopjelnjene woſtałe. Mnoſy ſ nich ꝑu ꝑo ſ fabrikow wuſamkłe.

— W Braunſchweigu běchu jeneho ſamkaŕſkeho miſchtra dla ſkſchiwdźenja majeſtoſćże ſajeli. Žona jeneho hižo wjazy króćź khoſtaneho murjerja bě pjećźa pſches kluczowu dźěrku ꝑłyſchała, kak bě ſamkaŕ kněžora hanjaze rěćże měł. Poſdźiſcho ꝑu ſamkarja ſaꝑo puſchćźili. Ale čžoho dla hakle ꝑo ꝑudniſtwo ſ tajkimi bladami nakładuje?

— W němſkej kamerunſkej koloniji ꝑu ſaꝑo njeměry wudyriłe. Buliſki lud je ꝑo pſchećiwo němſkemu knjejſtwu ſběhnył a je wſchě jendźelſke a němſke pſchekupſke ſaꝑydlenja wurubił. 2000 domoródnych ſe ſnutskowneje Kamerunſkeje je hać k Batanſy poſtupiło, tola njemóžachu, dokelž čžołmow njeměja chu, rěku pſcheńcź. S tym je ꝑo běłym wobydlerjam w Batanſy žiwjenje wukhowało. Němſzy koloniſtojo ꝑebi žadaju, ſo bychu ꝑo jim hnydom wojazy na pomoc póſłali.

Awſtriſka. Čžim dale, čžim bóle ꝑo ſadźěwki kopja, kotrež nětčźiſchemu miniſterſtwu, ſe ꝑamych wyꝑokich ſaſtojnikow wobſtejaźemu, wuſpěſchne ſkutkowanje poćźežuja. Hrabja Clary je drje hižo nětkole ſpóſnał, ſo na dléſchi čžaꝑ njeje móžno, pſchećiwo wjetſchinje kněžorſtwoweje rady knježeŕſtwo wjeſcź. Sſkowjanſko-konſerwatiwna wjetſchina ꝑebi žada, ſo ma ꝑo awſtriſko-wuheŕſke wurunanje, na ſakožku § 14 wobſamknjene, kněžorſtwowej radźe k wobkrućźenju pſchedpołożicź. Němſko-radikalna mjeńſchina, na kotruž ꝑo miniſterſtwo ſepjera, je ꝑo prjedy pſchećiwo wobſamknjenju awſtriſko-wuheŕſkeho wurunanja wobaraka, dokelž ſ nim pjećźa Awſtriſka ſchkoduje. Duž budźe nětko ſ cźežka ſa njo hłoꝑowacź móz. Ssejmowa wjetſchina pak budźe ꝑo teho runja wurunanju pſchećiwjecź, ſo by miniſterſtwo ſpowróćiła. Tola pódła teho ma ꝑo knježeŕſtwo hiſchcźe ſ druhimi wobćeżnoſćźemi bědźicź. Komiſija ſa kontrolu ſtatneho dołha je ꝑo roſꝑudźiła, ſo ꝑo knježeŕſtwu 59 milijonow ſchěꝑnakow, w ſtatnej kaꝑy leżazych, k walutowym ſaměram njeꝑmě pſchepodacź, prjedy hać kněžorſtwowa rada wo tym njeje wobſamkła. Sſo ꝑamo wě, ſo wjetſchina w kněžorſtwowej radźe knježeŕſtwu tule ſumu ſapowjedźi.

Franzowſka. Statny ꝑud je wuꝑudźenje wo Déroulédu, Guerinu a cźrjódźe druhich woꝑobow, kotſiž ꝑu pjećźa ſpytali,

republiku powróćicź, sapoczak. Louxemburgski hród, w kotrymž žo wušudźenje wjedźe, žo se žwědkami a pschihladowarjemi mjerwi. Hdyž žo žwědzy wuwolachu, bě wokanje žłyschecź: Sskawa wobskorženym! Sskawa wójsku! Prjecź se židami! Se žwědkowskich stwow, hdźež žo wjele stow žwědkow a pschiwišowarjow wobskorženych cźischcźesche, wótcźinske spěwy do žudniskeje sale klincźachu. President a statny rěcźnik podarmo spytaschtaj, tutón holk podtłócźicź. Jeneho žwědka, kotryž žo w žudniskej sali do jeneho polizista s pukami da, žu wotwjedli.

— Wójnski minister, general Gallifet, je regimentowym komandantam s nowa poručził, so žo offizěrojo nježmědźa zivilnu drastu woblekacź. Offizěram žo to njelubi, dokelž žebi w offizěrskej drascźe njemóža kaž hacź dotal swěricź, kóždu nisku korcźmu wopytacź a s njerodnymi žónskimi wobkhadźecź. Hdyž wóndano jedyn lieutenant w Brestu do wulkeho konzertoweho sala, offizěrsku drastu wobleczeny, stupi, jeho pschitomni offizěrojo w zivilskej drascźe s kakatymi rěcźemi schkrějachu a do njeho filzowe podstajaki atd. mjetachu. Wojazy lieutenantej na pomoz pschińdźechu a offizěrow pschebichu.

Bołharska. Bołharske statne finanzy žu tak srudne, so nichtó wjazy Bołharskej niczo požcźicź nochze. Teź sa najwjetschu dań njejžu nihdźe požcźonki dostacź. Džiwajo na hubjene finanzne wobstejnoscźe, je wjerch Ferdinand dobrowólnje žwoju zivilnu listn, to je msdu, kotruž se statneje kaby dostawa, wo pokojzu ponižił.

Afrika. Na wojownischczu w Natalu w pokodnischej Afriży njeje žo minjeny tydźeń wjetschich bitwow bilo. Burske wójsko je Jendźelczanow w Ladyšhmithu pschezo wužscho wobstupiło, a móžnosć njeje wusamknjena, so je jendźelske wójsko w Ladyšhmithu nětkole hižo sajate. Poslednje powjescźe, kotrež žu do Londona dóschle, praja, so žu burjo hacź na schtwórcź hodźiny k jendźelskim naždypam postupike. Dźeń wote dnja žu burjo do Ladyšhmitha bomby mjetali. Město, kotrež žo na wjele městnach pali, žu jeho wobydlerjo wopuschczili. Mule a konje žu, hdyž bomby poczachu do nich lětacź, Jendźelczanam wschě roscźekake.

K pokodnju Ladyšhmita žu žo burjo saso ras jeneho jendźelskeho panzerowaneho želesniskeho cźaha smozowali. Woni běchu schěny storhali, tak so žo cźah swrócźi. Dwaj wosaj žo powrócźischtaj, a jeju mužstwa žo wucźižnychu. Potom burjo do cźaha s kanownow a tšelbow tšelachu. 40 jendźelskich wojakow je s dźěla panyko, s dźěla žo sranko abo žo sajako. Lieutnant Churchell je morwy.

Roskasowaŕ burskeho wójska pola Ladyšhmitha, general Joubert, je pjecza panyk. Hacź dotal pak hischcźe tale powjescź njeje wobkrucźena.

W běhu sańdźeneho tydźenja je žo něhdźe 16,000 jendźelskich wojakow s Jendźelskeje do Kapskeho města a Durbana pschiwjesko. Roskasowaŕ jendźelskeho wójska, general Buller, chze najprjódzy Jendźelczanow w Ladyšhmithu s wobstupjenje burow wužwobodźicź. Duž budźa burjo wschě mozy na to ważicź dyrbjecź, so bychu Ladyšhmith do žwojeje mozy dostali. W Ladyšhmithu je pjecza wulka nusa na zyrobje.

— W nětczischej wójnje Jendźelczenjo do burow s bombami tšeleja, kotrež žu s nowym rosbuchadkom, s lyditom, pjelnjene. Prěni krócź žu Jendźelczenjo lyditowe bomby w poslednjej wójnje pschecźiwo Sudanskim pola Omdurmana nakožili. Wo skutkowanju tychle bombow jendźelszy wójnszy dopišowarjo tehdy do jendźelskich nowin pišachu: do Omdurma žo wokolo mahdioweho rowa schěsć polstapuntowskich lyditowych bombow tšeli. Hdźež wone dyrichu, žo kaž s woheńbluwazeje hory wohnjowy stołp wužapny, nad kotrymž mróczel procha a kamjenjow k njebju leczesche. Lyditowa bomba je najstraschnischa bróń, kotraž je žo hdy we wójnje trjebała. Płuny (gasy), po rosbuchnjenju bomby nastate, žu jara jědojte a žmjercź straschne. Hdyž tajka bomba rosbuchnje, wona s nježměrnym satschažnjenjom 100 metrow koło wokolo wscho žiwe mori. Pschecźiwo panzeram lyditowe granaty wjele njewucźinja, dokelž žo wone s mozu rosbuchnjenja dospoknje rospjerscha, prjedy hacź maja khwile žo nuts dobycź. Sa to pak žu wone k saniczenju městow a lohkich wobtwjerdźenjow kaž stworjene. Lyditowe kanony, do pokodnischeje Afriki pósłane, wschě burske kanony pschemóža. Hdyž Jendźelczenjo žadkawe lyditowe bomby na burow tšeleja, s teho kóždy widźi, kajki njekscheszcźijanski a hrosny lud woni žu.

Jenajzy psched sakonjom.

Historiske powjedańczko.

(Pokracźowanje.)

„Dale niz, wy prajicźe?“ sažmja žo zuny. „Nó, mi žo tola sda, to je schwarny kruch pucźa.“

„I, hdźe też to! Hdyž je žo wasch kóń shrabał, wotbudźecźena jeho khribjecźe tón pncź sa tši hodźiny. Nadobne swěrjo, wasch kóń! To widźach pschi faklowym swětle na prěni pohlad. A jutsje rano budźe sažo cźerstwy, spuschczecźe žo na to. Jeho mucźnosć njebě scźěhwk pschenapinanja mozow, ale bóle scźěhwk jeho ranjenych rohow. A na to ma mój wotrocźk hižo dobre žrědki.“

„Mějcźe dźak, knjes Sancho! Ale prajcźe mi, pschikhadźecźe też wy druhdy do Seville?“

„Doscź husto! Tam žu wiki na moje wupłody. Ale khwatam kóždy krócź, so sažo won pschińdu, so bych wo dnjo hischcźe sažo s jeho muri byk..“

„Nó, cźeho dla dha žo wožebje bojicźe, w Sevilli w nozy pschebywacź? Hewak žo mi bojasny muž njesdacźe bycź!“

„To też njejžym, hnadny knježe! Ale njejscźe dha ženje žłyscheli a shonili, so w Sevillskich hažach w nozy nichtó ani žwojeho samóženja, ani žwojeho žiwjenja wěsty njeje? To tam semjenjo s dwora njekhostani a bjes stracha rubja, kradnu a morduja?“

„To ženje niczo žłyschak njejžym“, rjekny zuny.

„Ale to žo jeno napraschujicźe na Sevillskich hažach, a shonicźe, so žu rubjenja a kradnjenja, mordarstwa a sabicźa tam wschědne wězy. So žo tam stawaju psched kralowymaj woczomaj a so winowatych ženje njewužłědźa, a so jich, hdy bychu s porstom na nich pokasowali, tola njekhostaja, a tola je sakoń, kotryž je kral dał, wschěm poddanam jenajkoscź psched sakonjom žlubił! Ale, hnadny knježe, to žu kralowi semjenjo, jeho dwórni knježa, kotsiž morduja, rubja a kradnu, a sda žo, so je s tym sakoń jeno kruch papjery!“

„Ty žy žo do roshorjenja sarěczak, knjes Sancho!“ wotmolwi zuny směromnje, ale wocźi poczeschtej žo jemu žwěcźicź.

„Ale wy budźecźe sprózni, hnadny knježe, a wotpocźinka žadacź!“ rjekny strachocźiwje žona. „Wasche lěhwo je hotowe. A ty, Sancho, njewidźisch dha, so je žo knjesej dawno twojeho bledźenja wostudźiko? A njemohł žnadź wón —“

Žona žo wotmjelkny.

„Nó, macźi“, žmějesche žo Sancho, „wupraj jeno, schtož masch na myžlach! Ty měnisch: njemohł žnadź knjes hóscź s dwora bycź, kiž by jutsje sahe hižo kralej sažo wupowjedał, schtož je žłyschał wot Sancha Zerbura? Nó, macźi, ty wschak žnadź žebi tak myžlisch, ty žy žona. Ja pak žebi tak njemyžlu, pschetož nasch hóscź njewotrnna hospodliwoscź, kotruž je w naschej khěžzy namakał, s njedźakom, a wón też njeje žadyn bledźaty pižaŕ, ale ryczerski semjan.“

„Dobre, knjes Sancho!“ wotmolwi zuny s krótka. „Dopowjedajmoj žwoju rěcź. Wy macźe potajkim sa to, so je kral žobu winowaty na mordarstwach a rubjenjach, kotrež, kaž wy powjedacźe, jeho semjenjo w Sevillskich hažach nóz jako nóz sawinuja?“

„Haj, to mam sa to, hnadny knježe!“

„Ale njewěscźe dha wy, so to njeje kralowa wěz, winowatych wužłědźicź a khostacź, ale Sevillskeho gubernatora, kotryž ma pschedžydstwo w žudźe schtyriadwazyczoch?“

„To wschak wěm, knježe! Ale to je kralowa wěz, žwojich poddanow schkitowacź a na to kedźbowacź, so žo sakonje wuwjeduja, kotrež je tola žam dawak, a gubernatorej na porsty hladacź, hdyž tón žwoju winowatoscź sanjerodźa. A so ju sanjerodźa, so ju njedopjelnja, jeno sanjerodźa — hnadny knježe! — to wokaja kamjenje na Sevillskich hažach, a wróble s tšechow hwisdaja, jeno kral to njewě abo njecha to wjedźecź!“

„Wascha skórźba pschecźiwo kralej je cźežka, knjes Sancho!“ rjekny zuny dych sadźerżujo, a wocźi žo jemu pschi tym žwěcźeschtej. „A wy žebi myžlicźe, so gubernator tam niczo njewužłědźi, hdźež niczo widźecź nochze?“

„Tak je, knježe!“

„Ale to je njemóżna wěz, kóžde rubjenstwo, kóždeho mordarja wužłědźicź.“

„Njemóżno, knježe? Pah! K temu wjele mudroscźe nježdkuscha; k temu žłuscha jeno hłowa a wutroba cźestneho muža, muža, kotryž w nastupanju sakonja bojoscźe njesnaje, kotryž žo wot nikoho wobtykacź njeda, kotremuž žu psched sakonjom wschitzy jenajzy, wscho jene, hacź žu semjenjo abo burjo! Hdy by kral prajił: „Knjes gubernator! Wy mi rukujecźe sa žwědomite sastacźe žwojeho sastojnstwa se samóženjom a se žiwjenjom, wy dyrbicźe mi khostacź wschěch njedźiwajo na wožobu! — wěrcźe mi, knjes semjan: potom mohł cźlowjek w nozy a wo dnjo po Sevilli bjes stracha khodźicź.“

Zuny mjelczeschce khwilu samyžleny. Potom rjekny wón s cźmowej khutnoscźu: „A wy, knjes Sancho, scźe pscheždwědcźeny, kral ma tajkeho gubernatora, trjeba jeno cźestneho muža?“

„Wě ßo, knjes rychěř!“

„Hdy byschćże mi nětkole chzyli moje nózne lěhwo pokasacź — mucźnoscź ßo na mnje dobywa a chze ßo mi spacź.“

„Rad, hnadny knjeże! Tule w komorje, hdźež scże ßo pschewoblekał, je nam macź lěhwo pschiprawika, tak derje, kaž je to w khěžzy makeho stadkarja mózno. Sastupćże a dowolćże, so wam pschi rosßlěkanju pomham.“

A s lampu saßo do prědka ßwěcźo, dowjedźe hospodař hoscźa saßo do komory, hdźež bě s mjehko wuharowanymi wowcźimi kožemi a s wokmjanymi dekami zusemu staroscźiwje lěhwo pschihotowane.

„Dobru nóz! knjeże!“ rjekny Sancho Zerburo, zusemn pschi rosßlěkanju pomhawschi, „dobru nóz! Spicźe w Božim mjenje a w pokoju pod Sancho Zerburowej tscěchu.“

„Dobru nóz!“ wotmolwi hóscź, „spicźe tež wy w Božim mjenje a w pokoju, knjes Sancho!“

II.

Hrosne wjedro bě trochu popuschćiko; tola wětr tschaßesche pschezo hischćże s hakjami wyßokich pinijow, pod kotrymiž khěžka stejesche, a měßacźk wudobywasche ßo jeno na wokomiki psches mróczele, kiž psched wichorom cźěkachu. Hakle w poknozy bě ßo stwórba dosměrowała.

Jeno Adela bě hischćże wotucźena. Wonka pod pinijemi stejesche s mužom, kotrehož brune wobliczo mějesche hněwny wuras a kotremuž ßo wocźi s hrósbnym dźiwim wohnjom žarliwoscźe ßwěcźeschtej.

Adela bě rjana wohniwa holza, wotroscźena na knježnu, runjež hakle schtyrnacźelětna. Pokodnische ßkónzo dawa spěschnische roscźenje kwětkam a cźlowjekam.

„Schtó bě tebi dowolił, mje dźenßa wjeczor wokacź, a so ßměsch ßo ty psched lěßyzami khěžki pokasowacź?“ woprascha ßo Adela runje jara hněwna.

„Ja chzu wjedźecź“, snapschecźiwi muž, dych sadźerżujo, „schtó tón muž je, kotryž ßměďźesche ßebi swažicź, ßwoju ruku tebi pod brodu położicź? Wotmolwjej, Adela, wotmolwjej!“

„Adeli pod brodu ßmě ruku położicź, komužkuli Adela to dowoli!“ wotmolwi holza, s horda wußměschejo.

„Nichtó to njeßmě, nichtó! Nichtó, to pschißaham, khiba ja!“

„Pah!“ rjekny holza, porstaj prawizy mužskemu sazpěwajo rosswupschescźerajo napschecźiwo tykajzy, „a kajke prawo dha masch ty na to, Antonio Hernandeso?“

„Khort, holza, njeczíń mje njemdreho — kajke prawo ja, twój nawoženja, k temu mam, tebi ruku pod brodu klascź!“

„Twoja holza, ja? Adela Zerburez njewjesta Antona Hernandesowa? Ty ßmèsch, mój luby! Ssym-li tebi dowolika, wo moju luboscź po waschnjach nascheho kraja ßo samolwjecź, myßlisch dha ßebi ty, so mje potom hižo wobßedźisch? Dźi domoj, Antonio, dźi jeno domoj!“

„Holza, Adela!“ kschicźesche s khloßom hólz, „hnydom hischćże nětkole w tymle wokomiku chzu ßkyschecź, so twoju wutrobu a luboscź Antonijej Hernandesej ßkuschatej, so ßy ty moja holza, moja njewjesta, so chzesch ty žona Antonia Hernandesa bycź!“

„Mje chzesch ty nusowacź? Adelu Zerburez mozowacź, tebi ßwoju wutrobu daricź? Ty drje ßo spuschćesch na pschikhilnoscź starscheju, hordy brejerjo? Dźi domoj, Antonio, dźi domoj!“ wußměschesche holza saßo a wobrocźi ßo k woteńdźenju.

Žarliwoscź a luboscź scźinischtej Antonia njembreho. Wón wsa Adelu sa ruku.

„Njembry! Ty ßebi swěrisch, mje ßo dótknycź?“ ßyczesche Adela a jej sabkyskny ßo w rukomaj nóž, kotryž bě, wotskocźiwschi wot Antonijowho dótknjenja, s hustych pletwow ßwojich cźornych wkloßow wucźahnyła.

„Ssyno wjelcźiwy, kotryž ty ßy! Pschińdź jeno ßem! Myßlisch ßnadź ßebi, so ßo boju Antonia, kotryž ßebi myßli, so mohł ßebi moju luboscź wunusowacź?“

„Hadźiza!“ pschecźischcźa Antonio psches hubje, a tež w jeho ruzy sabkyskny ßo nětkole w měßacźkowym ßwětle nóž, kiž bě s paßa wutorhnył, a njembry se žarliwoscźu slecźa na holzu, kiž na njeho cźakasche se ßapazym wócźkom.

Tola w ßamßnym wokomiku, hdyž ßo Antonio k storkej sahanjesche, wulecźa se sady pinije, sa kotrejž bě zyły wustup njepytnjeny wobkedźbował, młody, schwižny pachoł, wobja Antonia psches kohcźej wokolo žiwota a dźerżesche jeho, kiž se strachom rěcźecź njemóżesche, s tajkej mozu, kajkejež budźische ßo wot s dźecźazych lět hakle wotroscźeneho młodźenza lědma schtó nadźał.

„Janko!“ bórbotasche Adela wjeßela a khwatnje cźekny do khěžki. Hdyž bě cźekła, puschcźischtej wobjimowazej ruzy Antonia na dobo a sa wokomik bě ßo pachoł shubił mjez skalisnami, kotrež wobdawachu mały dół wokolo khěžki Sancha Zerbura.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W naschim měscźe je ßo poßlednje lěta wjele twarikło. Hischćże ßylnischa budże twarska dźěławoscź pschichodne lěta. Nětkole ßu sapocźeli s twarom noweje realneje schule blisko krajnostawskeho seminara, a s twarom noweje dawkownje njedaloko Marineje-Marcźineje zyrkwje. Dalsche tsi wulke twary ßo blische lěta wuwjedu, a to nowe ßudnistwowe twarjenje, nowa khostarnja a nowy katholski seminar. Sa budyske ßudnistwowe twarjenje smèje sakski krajny ßejm jako prěnju twarsku ratu 1 milijon hriwnow, sa khostarnju 3 milijony 90,000 hr. a sa katholski seminar 1 milijon 866,000 hr. pschiswolicź.

— „Pschedźenak“, protyka sa Sserbow na lěto 1900 je wuschoł. Kaž prjedawsche lěta je jón saßo mischtrske pjero spißało. Wón wopschija pohlad do nascheho ßerbskeho kraja a pschehlad wo najwažnischich podawkach sańdźeneho lěta. Pódla teho namakamy w nim rjane powucźaze powjedancźko, zyku kopizu wubjernych ßměschkow a wschelcźisnow, k kotrymž je dźewjecź wobrasow pschicźischcźanych. Sapiß hermankow je s wulkej ßwědomitoscźu sestajany, tak so móża ßo cźi, kotsiž na hermanki khodźa, na jeho prawoscź spuschcźecź. Schtóž ßebi „Pschedźenak“ kupi, njebudże ßo teho kacź; pschetož žana druha protyka na tak doßahaze waschnje na potrěbnoscźe ßerbskich wobydlerjow we Łužizy njedźiwa, kaž nasch „Pschedźenak“.

— Wulke cźisczenje hwěsdow, kotrež běchu hwězdarjo na 16. dźeń novembra wěschcźili, je do zyła wuwostało. Druhe cźisczenje hwěsdow dyrbi ßo 24. nov. stacź. Kaž ßo sda, cźrjóda meteorow tón krócź jara sdala semje nimo cźehnje, tak so semja telko pschicźahowawoscźe na nje nima kaž prjedawsche lěta. Tež wo komecźe, kotryž je pjecza 15. novembra psches semju schoł, njeje nichtó niczo pytnył.

— **(Jubilej.)** Schtwórtk tydźenja, 9. novembra, bě ßo 40 lět minyło, so je wyßokodostojny knjes kanonikus Jakub Herrmann, wjeleczescźeny farař we Wotrowje, měschnisku ßwjecźisnu dostał. Jeho sjawne skutkowanje jako duschepastyř a ßwěrny wótcźinz je wschěm snate a ßame sa ßo rěcźi. Derje wěmy, so pschecźiwo jeho woli cźinimy, hdyž na to spominamy, tola njemóżemy hinak, hacź so saczucźa nutrneje cźescźownoscźe a dźakownoscźe pschi witanej pschileżnoscźi wosjewimy. Hischćże je w dobrym wopomnjecźu knjes Herrmann w Kamjenizach a Kulowje, hdźež wón jako kaplan krótki cźaß pschebywasche, wožebje pak w Budyschinje, hdźež 8 lět jako tachantski prědar se žohnowanjom skutkowasche. Wotrow pak, kotryž knjesa Herrmanna nětko hižo 30 lět ßwojeho mjenuje, je we wschěch ßwojich należnoscźach a podeńdźenjach se ßwojim cźescźenym knjesom fararjom zyle sroscźeny; mało woßadow drje budże, w kotrychž by duschepastyř tak zyle pastył a wótz był ßwojich dowěrjenych duschow. Tež duchowni bratsja to derje wjedźa a na jeho pschikładże ßo rady posběhuja a natwarjeja. Schto je knjes Herrmann sa nasche Sserbstwo, ßmy wuprajili, hdyž jeno Łužicu, Katholski Poßoł a Macźicźny dom mjenujemy. Prěnischa je ßo na płódny, nahladny cźasopiß, kiž Sserbam cźescź cźini, wutworika pschede wschěm s njesaprahnitej woporniwoscźu knjesa Herrmanna, jeje dołholětneho nakładnika. Kak skutkownu luboscź je cźescźeny knjes naschemu Poßołej wschitke te lěta, so wobsteji, wožebje pak sa cźaß ßwojeho farařstwa we Wotrowje wopokasował! Niz jeno, so je pilnje do njeho dopißował, sa jeho rosschěrjenje a rosdźělenje jenotliwych cźißkow ßo pschezy s jenakej ßwěru starał, je tež we wschěch podeńdźenjach a ropotach jón sakitował a wudawarja pokojał a pohnuwał. A so je knjes Herrmann sa Macźicźny dom dotal najwjazy woporow pschinjeßł, je hižo wjaz krócź sjawnje wuprajene. Wschо, schtoż naschi narod nastupa, jima tež cźescźeneho knjesa jubilara, a schtož je najwažnische, niz s rjanymi słowami, ale se skutkom pokasuje wón, kajki podźěł na wschitkim bjerje. Bóh sdźerž nam wjeleczescźeneho knjesa, dobrocźerja a wótcźinza mnohe, mnohe lěta. (K. P.)

— (Pschichodne wjedro.) Falb wot 21. hacź do 23. nov. w pokodnischich Němzach a w Awstriskej wjele ßněha wocźakuje. Wot 25. nov. budże saßo ßucho, a kónz měßaza ßkabe deschcże abo ßněh pschinjeßy.

S **Njebjelcźiz.** Dźeń ßwj. Měrcźina — minjena ßobota — drje wostanje w stajnym wopomnjecźu Njebjelcźanskeje wosady. Tehdy pschija Jeje kralowska Wyßokoscź prynzeßa Mathilda wotpoßołstwo tudomneje farskeje wosady w hrodże na Zinsendorfskej

drósy w Draždźanach w ſwjatoczńej audienzy. Deputazija wobſtejeſche ſ kk. kantora Braunera jako wjednika, dweju kěbětarjow — tſeczi dyrbjeſche ſkhoriwſchi doma woſtacź —, gmejnſkeho pſchedſtejiczerja Zura, Krawczika, a dweju pyſchnejn druźkow: Marije Kſchižankez a Marije Zurez. Tutych bě Njebjelczańſka woźada wotpóſłała, ſo bychu ſo kralowſkej Wyſokoſczi ſa ſwjeczo, ſwjateho ryczerja Měrczina pſchedſtajaze a jich zyrkwi darjene, na dnju tuteho Sswjateho podźakowali. S nahladnym „měrczinkom“ wuhotowana pſchijědźe deputazija do hrodu: Běſche to mapa w pyſchnym ſwjaſku ſ fotografiju woltarja a dźaknej adreſſu, ryſy ſerbſkej; potom wumjelſkej kſchinczku a drohotnym richelom. Kſchinczka pſchedſtajowaſche paſtyrja ſe ſtadkom wowzow woſrjedź ſeleneho lěsa, drje alegoriſki wobras ſwjateho Měrczina jako biſkopa. W najwoſebniſchim ſalonu hrodu bu poſołſtwo wot wyſokeje knjenje, pſchewodźaneje wot jeneje knjenje a jeneho knjeſa wot dwora, jara hnadnje pſchiwſate. Hdyž bě knjes wucźeŕ ſwoje dźakne ſkowo ſerbſzy pſchednjeſł, pſchepoda wón te ſame, w ſpomnjenej kniſy kraſnje wuczíſchczane, knjeni na wěczne wopomnjecźe. Tež druźzy podaſchtej, ſwoje hrónczko rjeknywſchi, kſchinczku a buket wyſokej dobroczelzy. Teho ſamja ſdźělichu Njebjelczenjo kralowſkej Wyſokoſczi, ſo kołcź pczołkow, tole ſuamjo wumjelſkeje pilnoſcźe,. ſa nju w domiſnje pſchihotowany ſteji, a jeno na pſchihodny poczaſ cźaka, ſo by ſo pſchenjeſcź mohł. Na to podźakowa ſo Jeje Wyſokoſcź ſa wſchitko jara mikoſcźiwje, a wotmolwi a porěcźa ſ kóždym pſchitomnym něktre ſkowa po ſerbſku. — Hnuczi a pſchepokaſani wo pſchecźelnym ſmyſlenju wyſokeje knjenje a drje zyłeje naſcheje lubeje kralowſkeje ſwójby k Sserbam, wróczichu ſo wotpóſłauzy do ſwojeje domiſny, a ſłubichu ſami pſchi ſebi ſ nowa ſwěru kralowſkemu dworej. (K. P.)

S **Kamjeńza.** W Kamjeńſkim wokrjeſu budźa kontrolſke ſhromadźiſny ſchtwórtk 23. novembra dopołdnja $^1/_2$10 a $^1/_2$12 a popołdnju w 3 hodź. w Kamjeńzu, pjatk 24. nov. dopołdnja w 10 hodź. w Ssepizach, ſobotu 25. nov. w Połcźnizy a Großröhrsdorfje a póndźelu 27. nov. dop. $^1/_2$10 hodźin w Khróſcźizach.

S **Jabłońza.** Sańdźenu póndźelu wjecźor je ſo bróźeń tudomneho ſiwnoſcźerja Kózkarja wotpalika. Maſchiny, wſchelaka hoſpodarſka nadoba a domkhowane ſně ſu ſo ſ płomjenjemi ſniczike.

S **Krjebje.** Montěrej Janej Pjechej w Döckerez barakowej fabriźy w Niſkej je turkowſki ſultan Mejidjowe rjad (medaillu) 5. rjadownje ſpożcził. Pjech je loni němſkeho khěžora na jeho puczowanju po Paläſtinje pſchewodźał, ſo by poſtajenje ſtanow (zeltow) wodźił.

S **Wochos.** Sańdźeny tydźeń ſtaj wjecźor wokoło 9 hodźin dwaj njeſnataj mużej zaktowu żonu ſ Hamora, hdyž ſ Wochos pſches holu domoj dźěſche, nadpadnykoj, ju nabikoj a jej jejnu tworu ſebrakoj.

— Jenemu tudomnemu hrabinſkemu Arnimſkemu hajnikej běchu ſańdźeny tydźeń jeho jčſdne koło kranyli. Paduch je ſo podarmo prózował, mjenkowy ſchkit, k ſpinadku pſchicźinjeny, wotſtronicź a je teho dla koło w holi na bok cźißnył, hdźeż ſu jo khětro wobſchkodźene namakali.

— Jenemu rěſniſkemu miſchtrej ſ Běkeje Wody ſo tu ſandźenu póndźelu konjej ſpłóſchiſchtaj a wós powróczißchtaj. Rěſnik, kotryż na wosu ſedźeſche, ſo pod njón cźißny a ſo cźeźko wobſchkodźi. Lěwa noha a wobliczo běſchtej ſo tak ſylnje ſmjatkej, ſo je dyrbjał lěkarſku pomoz pytacź.

Přilopk.

* Wot 23. hacź do 27. novembra ſo w „Albertſkim dworje“ w Budyſchinje paßionſke hry pſchedſtajeja. Wukrajne nowiny wo tychle hrach, ſ kotrymiž ſo najwažniſche podawki ſ Khryſtuſoweho ſiwjenja a wumrjecźa pſchedſtajeja, piſaja, ſo ſu wobhladanja hódne, a naležnje poruczeja, je wopytacź.

* Spytaneho morđarſtwa dla je pońdźelu Draždźauſki pſchiſłažny ſud 40lětneho cźeladnika Jana Guſtava Kummera ſ Běkeje pola Kamjenza k khoſtarni na 12 lět a k ſhubjenju cźeſtnych prawow na 10 lět ſaſudźił. Kummer bě, wopacźneje pſchiſłahi dla tſi lěta khoſtarje wotſtedźawſchi, lubowauzu ſe ſłużobnej dźowku Hanu Marju Schneiderez w Zitzſchewigu měł. Ta jemu w Draždźauſkej klinizy dwójnikow, hólza a holzu, porodźi. Macź ſ Draždźan k ſwojemu nanej do Zitzſchewiga a poſdźiſcho do Hołbina cźehnjeſche. Tu, kaž tam, wona dźěſcźi ſama ſeźiwjeſche. Kummer ju woſpjet wopyta a ju wobrěcźecź ſpyta, jene ſ dźěſcźow ſtónzowacź, dokelž khoſty ſa wobej ſnjeſcź njemóże. Wón jej 10 hriwnow lubjeſche, hdy by jene dźěcźo w bowje tepika. Schneiderez ſo teho dla roshori a pſchedporucznikej (formindże) Kummerowe rěcźe k wjedźenju da. Hdyž ju Kummer poſdźiſcho, 16. julija, ſaßo wopyta, dyrbjeſchemacź na khwilku ſe iſtwy hicź. Tule ſkładnoſcź Kummer k temu wuži, ſo wotkamane ſchwabliczkowe hłowczki do mlokoweje bleſche a do rosmokaneje zakty, ſa dźěſcźi poſtajeneje, tykny. Pſchi wußudźenju ſo wón wuſna, ſo je to ſ wotpohladom cźinił, ſo by dźěſcźi morił.

* (S jědom ſawdacźe.) So je ſwojemu mużej ſ jědom ſawdaka, ſo na wobſedźerku winoweje iſtwy na Janſkej drósy w Draždźanach, wěſtu Willingowu, hrěſcha. Wona hacź do ſeptembra lońſcheho tčta ſe ſwojim mużom w Kulowje bydleſche. Tehdy hižo bydleſche pola jeje mandźelſkeho wěſty Friedemann, kotryż ſ Willingowej bórſy karowacź ſapocza, ſa cźim jeje muż pſchińdźe. W ſeptembrje jeje muż nahle wumrje, kotryż běſche ſo, najſkerje dla njecźiſteho wobkhada ſwojeje żony ſ druhim mużom do picźa dał. Duż měnjachu, ſo je jeho pjanoſcź morika. Willingowa potom jara bórſy ſ Friedemannom do Draždźau ſacźeże a wotnaja ſebi tudy na Janowej drósy ſtary, derje wopytany winowy reſtaurant. Njedawno da ſo ſ Friedemannom ſwěrowacź. Pſched krótkim pak běſche Friedemann njepſchemyſlene ſkowo wuprajił, cźehoż dla ſtatne rěcźniſtwo, kotreż mějeſche teju cźkowjekow hižo dawno na woteźzy, wobeju do pſchepyta wſa a Shorjelſkemu kraſnemu ſudniſtwu pſchepoda. Friedemann je młódſchi hacź Willingowa a je teho dla wjele na nju ſamóhł. Willingowe cźěło je wuhrjebane, wſcho daliſche pak hiſcheźe njeſnate.

* Na ſakſkich żeleſnizach ſo woſy 1., 2. a 3. klaßy na pruhu ſ thermometrami wuhótuja. Knjeźerſtwo je najprjódzy 500 thermometrow k temu kupicź dało. S tejle naprawu dyrbi ſo dozpicź, ſo by ſo w ſymje we woſach pſchezo wěſta liczba gradow cźopłoty dźerżała, tak ſo w nich njeby ani pſchecźopło, ani pſcheſyma było.

* (Ssamomordař.) Prěnjeho ſchulerja prěnjeje rjadownje jeneho Lipſcźanſkeho gymnaſija ſu tele dny w tak mjenowanej cźornej łuži pola Großzſchochera morweho namakali. Wobſtejnoſcźe na to pokaſuja, ſo je ſo wón ſatepił. Schto je młodeho cźłowjeka, kotryż mějeſche pola wucźerjow a ſobuſchulerjow najwjetſchu khwalbu, k ſamomordarſtwu pohnuło, njeje ſnate.

* Smijizy ſu lětża żadne. Na nje je někajka natykowaza khoroſcź, kotraž ſo jako wumpjera pokaſuje, pſchiſchła. Hacź runje ſu ſmijizy, dokelž ſu jara jědojte, też cźłowjekej ſtraſchne, ſu wone też wužitne, dokelž ſo woſebje ſ myſchemi żiwja a wjele ſ nich saniczа.

* Wo ſadźěwanym kwaßu ſo tu khwilu na Barlinſkej burſy wjele rěcźi. Jedyn pjenjeżnik bě ſwoju dźowku ſ rabbijom Jhoblin w Cźechach ſłubił a někto dyrbjeſche kwaß bycź. Wſchitko bě k temu hižo pſchihotowane, nawożenja bě ſe ſwojej macźerju a ſe ſwojim bratrom hižo do Barlina pſchijěł. Bratr dyrbjeſche wſcho, ſchtoż je pſchi żeńtwach nuſne wobſtaracź, a teho dla też poł hodźiny do teho cźaſa, w kotrymż mějeſche ſo ſtawniſke wěrowanje ſtacź, k njewjeſcźinemu nanej dźěſche, ſo by wot njeho 35,000 hriwnow pomozy, kotruż dyrbjeſche njewjeſta ſobu doſtacź, k ſebi wſak abo ſ najmjeńſcha jeho wupłacźenje ſwěſtoſcźił. Pjenjeżnik nochżyſche pak tón pjenjes wupłacźicź, ale chżyſche jón do banki ſapołożicź a ſwojemu pſchichodnemu ſynej tu khwilu jenoż wužiwanje danje ſwěſcźicź. To pak ſo nawożeni a jeho ſaſtupnikej njeſpodobaſche, a ſ kwaßom teho dla niczo njebu. 150 hoſcźam, kiž běchu na kwaß proſcheni, bu ruczehiſche telegrafiſzy a teleſoniſzy wotpowjedźene. Kwaßnu hoſcźinu pak, kiž bě w jenym hoſcźenzu ſkaſana a ſ dźěła też hižo hotowa, dyrbjeſche pſchichodny nan ſapłacźicź.

* W Carlshorſtu pola Barlina ſu huſło hracźkow wubrali. Jeneho hracźka winuja, ſo je 16 krócź jebawje hrał. Mjes ſajatymi hracźkami běchu też někotſi offizěrojo. Wſcho hromadźe je 52 woſobow do teje wězy ſaſchmatanych.

* (Hdyž pryuzeßy pucźuja.) Ruſkaj zarſkaj mandźelſkaj ſtaj pſchi ſwojim poßlednim dleſchim pſchebywanju w Darmſtadtu ſwoje tſi dźowczińczki pſchi ſebi měłoj, kotreż ſu też pucźowanje do Potsdama ſobu cźiniłe. So mohłe ſo prynzeßy ſtajnje ſe ſtrowym cźerſtwym mlokom ſaſtaracź, ſo w jenym woſu dwórſkeho cźaha, ſ 11 woſow wobſtejazeho, dwě kruwje oldenburgſkeje raßy ſtajnje ſobu wożeſchtej. Cźerſtwa ſelena piza ſo, hdyž bě trěbna, na ſaſtaniſchcźach nakupi, hdźeż ſo telegrafiſzy do prědka ſkaſa. Kaž ſo ſda, njeje dołhe pucźowanje krumomaj niczo ſwadźiło. Hdyž zarſkaj mandźelſkaj do Potsdama pſchijědźeſchtaj, ſo khěžor a khěžorka, kotrajž běſchtaj k jeju powitanju na dwórniſchczo pſchijěłoj, njemało ſpodźiwaſchtaj, hdyž ſo pſchi ſwjedźeńſkim poſtrowjenju ſ jeneho ſadnjeho woſa zarſkeho cźaha mózne „muh!“ ſaru.

* (Mjeńſche ſło.) Sczěhowaza ſtawiſna ſo ſ Koblenza powjeda: Se ſudniſkeho jaſtwa w Koblenzu běſchtaj tele dny dwaj cźeźkej

pschestupnikaj cźekkoj. Polizajske pytanje sa tymaj cźekanzomaj bě bjes wuspěcha. Wóndano pak žo jedyn ſ njeju žam wot žo saško do jastwa wróćźi. Po jeho powjedanju drje bě sbožownje domaj pschischoł, ale žona bě ſ nim tak sakhadźaka, so žo khwatajźy saško do jastwowych kitanskich murjow poda. Tón muž je žebi potajkim ſ dweju sleju wězow mjeńschu wuswolił. Haj, radscho w jastwje, hacź pola sleje žony.

* Na żelesnizynym pschejeźdźe w Kölnje wusběhny žebi jedyn pohonc̀ žam sawjeru, hdyž spěschny cźah hižo žem hrimotasche. Cźah jemu hłowu a wobej nosy wotjědźe.

* K derje sašłuženemu khostanju je Braunschweigska khostanska komora rěsnikow Beyera a Jakobia sašudźika. Wonaj běschtaj njedaloko Braunschweiga na tuberkulosu žylnje khoru krumu sarěsałoj a jeje mjašo rospschedałoj. Jenemu žwědkej běsche Beyer prajił: „W měsće žo tole wscho sežerje“. Beyerej, kotryž je hižo ras dla pschestupjenja zyroboweho sakonja k jastwu na schěsć měžazow sašudźeny, jastwo na 1½ lěta, Jakobiej na 9 měžazow pschižudźichu.

* Rudolstadtski pschižažny žud je cźeladnika Hoffmanna, kotryž je kublerja Müllera a jeho dwě dźěsći w Oldislebenje skónzował, k žmjercźi sašudźił.

* (Nowa statistika nabožinow.) Po nowej statistizy profeżora dr. Mirbta w Marburgu žu žo w běhu nascheho lětstotka poměry wschelakich wěrow pschezo bóle k lěpschemu kschesćijanskeho wěrywusnacźa pscheměnike. W tu khwilu je po jeho wobličźenju na semi 555 milijonow kschesćijanow, 9 milijonow židow, 245 milijonow muhamedanow, 425 milijonow buddhistow, tewistow a Konfucianskich, 271 milijonow hinduskich a 112 milijonow druhich pohanow. Po tajkim kschesćijanstwo na žwěcźe najwjazy wusnawarjow liczi, pschetož wjazy dyžli tsecźina zykeho cźlowjestwa žo kschesćijanskeje wěry wusnawa.

* (Njewjedra.) Ssobotu w nozy žu w Schleswigu a Holsteinskej žylne njewjedra sakhadźake. Do kubka Wittmoldta Boże njewjedro dyri; kruwarnja žo sapali a 125 howjadow w płomjenjach kónz wsa W Kasselu a wokolnosćźi je wjele krupow panyło. Mjes tym so bě w nižinach 13 gradow cźopłoty, na horach žněh padasche.

* Wo roshorjazej hrosnosćźi pschecźiwo žamžnemu dźěsćźu žo psched Winskim krajnym žudom tele dny žudźesche. Hana Hummelez, pjecźlětne dźěcźo jeneho domownika a jeneje płokarnicźe, psched někotrymi měžazami wumrje. Pschi cźěkowym wobhladanju žo dohladachu, so make, žałožnje žuche cźěkko wjele stow ranow a wobschkodźenjow pokasowasche, so běchu jemu rjebka a wobrucźka skamana, a so žo rany tak žylnje jětsjachu, so bě dźěcźo wěsće na sajědojcźenje krwje wumrjeło. Nětko žo mnosy žwědzy pschipowjedźichu, kotsiž běchu hižo dawno wo dźěsćźowym martrańskwje wjedźeli, tola kotsiž běchu žo wobskoržby pola polizije wostajili, dokelž běchu žo chzyli běhanja sminycź. Prjedawsche wocźehnjerki njemandźelszy narodźeneho dźěsćźa wobžwědcźichu, so je wone měrne a pěkne było. Njedźiwajźy teho njeje wone ani telko wotpadankow dostało, so je žo mohło žyte najěsć, je dyrbjało na drjewjanym kaschcźu bjes žkomnika spacź, wbohe dźěcźo žu se żelesnym hrjebłom a khoschcźowym toporom bili, pschi cźimž žu jemu hornju hubu rosschcźěpili, husto žu jeho wobej ruzy do kropa tykli, jo k kožowej nosy pschiwjasali, pod kožo ſ nohomaj storkali, a skónczńje je dyrbjało se skamanej nohu, kotruž bě macź sawinowała, wot žrjedy hacź do njedźele cźakacź, prjedy hacź do hojerńje pschińdźe. Hacźrunje bě jeho cźěło ſ ranami pschikryte, jo pjany nan se wschej njembrosćźu bijesche, tež hischcźe nóz do jeho žmjercźe. Psched žudom starschej jedyn na druheho winu storkaschtaj. Ssudnizy wobeju, kaž staj žebi to w polnej měrje sašłużiłoj, k žmjercźi na schibjeńzy sašudźichu. Po prawom je to sa njecźłowjeskeju starscheju, kotrajž hłuboko pod skocźecźom stejitaj, hischcźe pschežnadne khostanje.

* (Mordarstwo.) Wobydlerstwo wšy Steinbrückli pola Wina je žo ſ hrosnym njeskutkom do wulkeho roshorjenja stajiło. 86lětneho njewoženjeneho wobžbedźerja fabriki Glanza a jeho 75lětnu kuchařku Lichtenwärtherez žu we wobydlenju na žałožne waschnje skónzowaneju a wurubjeneju namakali.

* (Wulki žněh.) S połodnischeje a połnóżneje Wuherskeje pišaja, so je žo tam wulki žněh naschoł. W Liptowskim komitacźe je żelesniza dwaj kohcźej wyžoko se žněhom pschikryta.

* (Pohoncź wós a konja pschěhrał.) 20lětny pohoncź Fiala ſ Počźapla w Czechach žo w Kralupu w jenym hosćźenzu k hracźu sawjesćź da. Bórsy bě wschě žwoje pjenjesy pschěhrał. So mohł je žebi sašo dobycź, žo wón rosžudźi, wós a konja žwojeho hospodarja pschedacź. Bórsy žo też jedyn rěsnik jako kupz namaka. Fiala potom ſ dostatymi pjenjesami dale hrajesche, doniž je wschě njepschěhra. Na to njeżwědomity cźłowjek cźekny. W Prasy žu jeho sašłapali a do jastwa žadźili.

* (Wikowarja ſ holzami sašłapali.) Žida Bahra ſ Galizijskeje, kotryž ſ holzami kaž se schklovami wikowasche, žu sajeli, hdyž chzysche runje ſ transportom 25 holzow do Konstantinopla wotjěcź. Bahr, kotryž pośledni cźaž w Budapestu bydlesche, je kóždolětnje wjele stow holzow do Konstantinopla póžłał, hdźež žu žo po žwojej rjanosći na pscheżadźowanje pschedawake. Holzy by wón narěcźał, so jich jako stwinske holzy, hosposy atd. pschi wulkej msdźe k woženbnym ludźom pschistaji, — w Konstantinoplu bychu wbohe holzy shonili, kajkemu njekražnikej běchu žo dowěrike. Bahr je wjele pomoznikow a pomoznizow měł, kotsiž žo wschitzy do pschepytanja wosmu.

* W Namjescźe we Wuherskej žu w jenej pinzy cźěło jeneho hólza namakali, kotremuž bě schija hacź do rjapa pscherěsnjena a krej wottoczena. Cźěło žu po sdaczu hakle po skónzowanju hólza do pinzy donjeżli. Kschesćźijanske wobydlerstwo jeneho žida winuje, so je mordarstwo skucźił, tola pschecźiwo njemu dopokasmow nimaja.

* (Njeboże na żelesnizy.) Mjes Gonderom a Rotterdamom (w Hollandskej) staj wutoru dopołdnja we wulkej mhli żelesniskaj cźahaj do žo srasyłoj. Někotsi pucźowarjo žu žo morili, a mnohe woženby žu žo wobschkodźile.

* Briegski pschižažny žud je prjedawscheho leutnanta pschi garde-pólnej artilleriji, P. Gramma, kotryž bě na poźled ſ lazaretskim inspektorom, dla pschekschiwjenja 4500 hriwnow hamtskich pjenjes a dla falschowanja liscźinow k jastwu na dwě lěcźe a k njekhmanosćźi, tsi lěta po wotpokucźenju khostanja sjawne sastojnstwo sastawacź, sašudźił.

* Dla rubježnistwa na drósy khostanska komora w Messinje (w Italskej) tele dny wěsteho Guiseppa Stritia k khostarni na tsi lěta sašudźi. Po wosjewjenju wužuda Striti schkórń ſ nohi scźeże a chzysche jón mužej, kotrehož bě wurubił, wěstemu Pellegriniej, do wobliczа cźižnycź. Zandarmojo pak jeho sa ruku dźerżachu. Hdyž pak někotre mjeńschiny posdźischo Pellegrini se žudniskeje sale stupi, jeho Stritiowa lubka ſ nožom nadpadże a tsi krócź do njeho kałnywschi jeho sakkó. Mordarku žu sajeli.

* (Wjecźenje wopuschcźeneje lubeje.) W Tarencźe w Italskej je artillerijskeho majora Maccaria jeho luba, ſ kotrejž je dołhi cźaž hromadże żiwy był, tola kotruž bě wopuschcźił, na sjawnej drósy satsělika. S druhej kulku je žebi holza żiwjenje wsała.

* (Młodostny žamomordar.) Jedyn dwanacźelětny schulski hólcźez je žo žrjedu w Valeru wobwěžnył. Jeho nan bě jemu porucził, žlomu ſ lubje dele donjescź. Dokelž wón po tejle pschikasni njecźinjesche, dźěsche nan sa nim pohladacź a jeho sa jenej hrjadu na lubi wobwěžnjeneho namaka.

* (Žałožna žmjercź 8lětneho dźěsćźa.) S Luneville w Franzowskej pišaja: Nataŕ Brocurdt w Bezonje bu se žałožnej žmjercźu žwojeho jenicźkeho 8lětneho žyna do najwjetscheje srudoby stajeny. Minjeny pjatk bě maly Felix nana proźył, so žměł žwoju najlubschu, cźerwjenoschakatu krumu khwilu na pastwu dowjesćź. Město teho pak, so by schtryk, kaž hewak pschezo, w ruzy dźerżał, bě mkoduschkemu pasthyrjej do myžlow pschischło, žebi jón sa schiju sadźernycź. Khwilu to k dźěsćźowemu wjeżelu zyle derje dźěsche, ale na dobo žo krumu spjecźi, žo wobrocźi a w dźiwim skoku k hródże wrócźo cźerjesche, hólcźka po njerunym pucźu sa žobu wleczo. Nastróżeni dźěkacźerjo na polu, kotsiž běchu trochu sdaleni žwědzy tuteho hrósbneho podawka, podarmo spytachu, skocźo w jeho cźerjenju sadźerżecź. Hakle psched hródźu žo jim poradźi, hólcźeza wotwjasacź. Ale to bě bohużel hižo posdźe. Wbohi hólz bě hižo tak jara wobschkodźeny, so sa krótki cźaž w rukomaj starscheju wumrje.

* (Hońtwa sa žwinjecźom ſ lokomotivu.) Hdyž cźah makeje żelesnizy sańdźenu njedźelu se Salpkeima do Rastenburga (w ranischej Pruskej) jědźesche, wón jako frachtowe kubło jene žwinjo žobu wjesesche. To běsche žo pschi jěsbje se žwojeje klětki wudobyło a bě ſ wocźinjenymi durjemi tworoweho wosa wuskocźiło. Jedyn muž, kotryž bě žwinjo twóchnycź widźał, lokomotivineho wjednika na to kedźbliweho scźini. Tutón cźah sastaji a ſ nim schtwórcź hodźiny wrócźo jědźesche, so by kwiczaka, kotryž bě w lěžu sthow namakał, saško popadnył. Hdyž běchu hunczo sašłapali a do wosa sawrjeli, cźah k Rastenburgej dale jědźesche.

Wužudźenja.

Pschižažny žud. S wulkim ludowym pschicźišchcźom mějesche žo sańdźenu žrjedu wužudźenje dla mordarstwa pschecźiwo wumjeńkarzy Madlenje Marcźinkowej, bywschej swudowjenej Redowej rodź.

Rabowſkez ſ Błózan. Marćźinkowa, kotraž je ßo 17. oktobra 1832 w Kokwaſy narodźiła, ma ſ prěnjeho mandźelſtwa pjecź dźěćźi a je ßo w lěćze 1875 ſe ßwojim nětćźiſchim mužom, kublerjom Khorlu Auguſtom Marćźinkom woženiła. S tuteho mandźelſtwa jeniežke dźěćźo, nětko 21lětna dźowka wuńdźe. Loni tuta ſ Janom Auguſtom Brodu, ßynom jeneho Bukećźanſkeho cźěßle lubowanſki wobkhad wjedźeſche, kotryž bjes ſcźěhwkow njewoſta. Hać runje Marćźinkez mandźelſkimaj luby jeju dźowki, dokelž bě njeſamožity, prawy njebě, woni tola ſkónćźnje do jeju ženťwy ſwoliſchtaj. Lětßa 16. meje bě kwaß, a Marćźinkez mandźelſkaj ßwojemu pſchichodnemu ßynej Brodźe 99 kórzow wulke kubko ſa 27,000 hriwnow pſchedaſchtaj, ßebi pódla teho rjany wumjenk wućźiniwſchi. S wopřědka bě Broda ſe ßwojimaj pſchichodnymaj ſtarſchimaj w pſchesjenoſcźi žiwi. Wonaj ſ nim ſa jenym blidom jědźiſchtaj a hromadźe bydleſchtaj, doniž ſwada dla žita, kotreż ſtary Marćźink ſa ßebje žadaſche, njenaſta. Pſchichodnaj ſtarſchej ßo wot Brody do zyka dźěliſchtaj a ßebi jědź ßamaj wariſchtaj. Sſrjedu 16. auguſta ßo Marćźinkowa na ßwoju dźowku, Brodźinu, roſhněwa, dokelž pjecźa njebě jenu krumu podejika. Na nju ßwarjo, jej wona porokowaſche, ſo wo hoſpodarſtwje niczo njeroſymi. Brodu, kotryž pſchiběża, ſo by pſchichodnu macź ſměrował, tuta ſa ſchiju ſhrabny a ſpyta jeho ſ durjemi wuſtorćźicź. Sſwarjo a halekujo Marćźinkowa ſkónćźnje do ßwojeje ſtwićźki dźěſche. Naſajtra rano w 4 hodźinach Broda ſ cźeledźu a dźěłacźerjemi na łuku wuńdźe a potom w 7 hodźinach na polo dźěſche, ſo by na nim pſcheńzu poßykł. Wokoło $^1/_2$10 hodźin jedyn hólcźej druhe ßnědanje, wulki blachowy karan khojeja a pomaſki, ſa Brodu a jeho ludźi na polo won pſchinjeßy. Bórſy po ßnědanju počza wſchitkim, kotſiž běchu khoſej pili, ſlě bycź, dyrbjachu wróćecź, wſchě ſtawy jim hrajachu, hkowa ßo jim wjercźeſche, w žiwocźe jich rěſaſche, tak ſo njemózni na polu leżachu a ſo dyrbjachu něktoſi ſ nich, dokelž ßo njemózachu na nohomaj ſdźerżećź, ßo domoj dowjeſcź. Pſchiwołany lěkaŕ, dr. Weyer, hnydom ſpóſna, ſo je ßo tym ludźom ſ arſenikom ſawdało. Lěkarjowym wukaſanym ßrědkam, woßebje picźu wjele mloka, maja ßo ſajědojcźeni dźakowacź, ſo ßu ßo ßmjercźi ſajědojcźenja wukhowali. Broda, kotryž bě ßo teho runja ſajědojcźeneho khojeja napił, hnydom na něłkaju ſłóſcź ßwojeju pſchichodneju ſtarſcheju tukaſo, ſbytk khojeja do jeneje bleſche liny, kotruž dr. Weyerej pſchepoda. Tutón bleſchine wopſchijecźe w Pomorcźanſkej rataŕſkej pſchepytaŕni pſchepytacź da. Tam w khojeju arſenikowu kißalinu, ſnaty jěd pſche wulke myſche, namakachu. Po wuprajenju wězywuſtojneho běchu ſajědojcźeni, ſ kotrychž bě kóždy 3 abo 4 ſchalki khojeja wužił, něhdźe po 166—250 milligramach arſenikoweje kißaliny ſ khojejom wupili. Hnyďomnej pomozy ma ßo pſchipißacź, ſo njeje nichtó ſ nich na ſajědojcźenje wumrjeł, pſchetož 100 milligramow tuteho jěda doßaha, jeneho cźlowjeka moricź. Wobſkorżena Marćźinkowa w pſchepytanju, kaž też pſched ſjawnym ßudom wobkrućźeſche, ſo je zyle njewinowata. Wona je naſajtra po ſpomnjenej ſwadźe rano $^1/_2$8 hodźin do ſhromadneje kuchinje ſchła, ſo by ſa ßebje a ſa ßwojeho muža, kotryž je hiſchcźe we łožu leżał, w małym hornzu khojej ſwariła. W tymle hornzu ſtej něhdźe 2 ſchalzy khojeja wot ſańdźeneho dnja hiſchcźe byłej, kotryž je wona do wulkeho hornza linyła, w kotrymž je jejna dźowka hižo khojej ſa cźeledź a dźěłacźerjow ſwarjeny měła. Hdyž Marćźinkowu prěni krócź pſcheßłyſchachu, wona winu na ßwojeho pſchichodneho ßyna Brodu ſtorcźicź pytaſche, měnjenje ſbudźujo, ſo je wón jěd do ſbytka jejneho khojeja, w małym hornczku ßo namakazeho, ſ wotpohladom ßypnył, ſo by Marćźikown a jeje muža morił. Pſched ßudom pak wona tutón podhlad pſchecźiwo Brodźe ſpuſchcźi. Też ßo ſe ßwědkami jejneho pſchiwuſniſtwa dopokaſacź hodźeſche, ſo wona tamny dźeń njeje ſbytkny khojej ſe ßwojeho hornczka do wulkeho hornza linyła, w kotrymž bě ßo khojej ſa ßyzkow nawarił. Sajědojcźeni běchu ßo hnydom na Marćźinkez mandźelſkeju hrěſchili, ſo ſtaj khojej ſajědojcźiłoj. S wotkal pak ſtaj jěd wſakoj, ßo njeje hodźiło dopokaſacź. Pſched wjazorymi lětami je drje Marćźink, hdyž w ßwojich twarjenjach, w lěćze 1897 wotpalenych, ſ wulkimi myſchemi ſchkodowaſche, jenemu ßußodej prajił, ſo budźe dyrbjecź wulkim myſcham ſ jědom ſawdacź. W pſchitomnoſcźi tudomneho haptykarja Schmalza teho dla Marćźinkez wobydlenje ſa jědom pſchepytachu, tola w nim ani ßłěda arſenika njenamakachu. S wobßwědcźenjow ßwědkow njebě móżno, wobſkorżenej dopokaſacź, ſo je winowata. Statny rěcźnik teho dla ßam namjetowaſche, ſo by ßo wona mordarſtwa dla winowata njeſpóſnała, měješe pak ſa dopokaſane, ſo je wobſkorżena druhim woßobam ſ wotpohladom ſ jědom ſawdała, ſo by jich ſtrowoſcźi ſchkodźiła a ju ſniczíła. Pſchißażni w ſmyßłu namjeta ſtatneho rěcźnika wobſkorżenu ſa winowatu ſpóſnachu ſe ſamjeſowanjom, ſo je ßo jejny wotpohlad jenoż pſchecźiwo jenej woßobje měrił. Ssud teho dla wobſkorżenu dla cźeźkeho cźělneho wobſchkodźenja ſ khoſtanja pocźeżazym roſpomnjenjom wobſtejnoſcźe, ſo ßu ßo někotre woßoby do ßmjertneho ſtracha ſtajiłe a cźeźko na ſtrowoſcźi ſchkodowałe, k khoſtańi na 4 lěta 6 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 6 lět ſaßudźichu Saßudźena płaczo wobkrućźeſche, ſo je njewinowata a ßo ſe žałoſcźenjom ßwojich ßwójbnych do jaſtwa wotwjedźe.

Wikowarja Joſefa Antona Dießnera ſ Rumburga wopaczneje pſchißahi dla a dla ſawjedźenja k wopaczнej pſchißaſy k khoſtańi na 8 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět a hornczerſkeho pomoznika Wiltgruppa ſ Noweho Měſta pola Stołpna wopaczneje pſchißahi dla k khoſtańi na 2 lěcźe a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu. Pódla teho woběmaj trajnje khmanoſcź wotrjeknychu, ſo byſchtaj ßo jako ßwědkaj a wězywuſtojnaj pſcheßłyſchałoj. Dießner a Wiltgrupp ſtaj cźłowjekaj, kotrymajž żana pſchißaha ßwjata njeje. Dießner, kotryž dwě khěži, jenu w Johnsdorfu pola Zitawy a druhu w Ralbizach wobßedźi, bě ßebi wumyßlił, ßwojeho bratra, ratarja Joſefa Dießnera w Rumburgu, wo 900 toleŕ ſjebacź. Wón teho dla Wiltgruppa narěcźa, ſo by pſched ßudom wobßwědcźił, ſo je 2. haprleje 1888 widźał, kak je w Lutobcźu, hdźeż je tehdy Dießner khěżu wobßedźał, bratrej 900 toleŕ na blido naßadźał. Sa tule wopaczну pſchißahu bě Dießner Wiltgruppej ßlubił, ſo jemu pokojzu hypotheki, kotruž měješe na jeho khěżu wupożcźenu, ſpuſchcźi a pódla teho jemu kholowy a ßuknju dari. Też Wiltgruppowu ßwakowu Dießner nadběhowaſche, ſo by jemu k woli wopak pſchißahała. Dießner pak njedźiwajzy Wiltgruppoweje pſchißahi prozeß pſchěhra, dokelž ßud jeho bratrej pſchißahu pſchißuny, a tutón wotpſchißaha, ſo ßwojemu bratrej niczo njedołži. — Dale Dießnera winowachu, ſo je pſchi ſkórżbje wopak pſchißahał, kotruž firma C. H. v. Freiberg w Kamjenizy pſchecźiwo wikowarjej Schmidtej w Ralbizach wjedźeſche. Schmidt bě w Dießnerowej khěži w Ralbizach na podrużſtwje, ſ hotowej draſtu wikowaſche a też po měrje ſchijeſche. Wobkhad pak ßo ſ jeho mjenom njewjedźeſche, ale ſ Dießnerowym. Tole khowanje pod zuſym mjenom ßo ſ jebawym wotpohladom ſta. Schmidt ßebi twory na ßwoje mjeno ßłacź dawaſche, hdyž pak jeho wobſkorżichu a hdyž chzychu jcho cźaſacź, wón wudawaſche, ſo twory Dießnerej ßłuſcheja. Po Schmidtowym żadanju Dießner pſched ßudom wobßwědcźi, ſo je Schmidtowa żona pola njeho w Ralbizach ſ hoſpoſu, ſo Schmidt tworowy ſkład abo wobkhad w jeho domje nima, ſo wón k ßwojej żonje jenoż na wopyt khodźi a ſo je wón Schmidtej dowolił, druhdy bluſy ſ jeho ſkłada na jeho (Dießnerowe) ſlicźbowanje pſchedawacź. Dießnerowe wobßwědcźenje ßo poſdźiſcho jako wopaczne wupokaſa. W ßudniſkim pſchepytanju ßo wón najprjódzy wuſna, ſo je wopak pſchißahał, poſdźiſcho pak ßwoje wuſnacźe wróći. Duž bě trjeba 17 ßwědkow pſcheßłyſchecź, ſo by ßo jeho wina dopokaſała.

Hudancźzy.

57.	58.
Je ſ wóſka abo ſ koja maſch, Też lodźane je wuhladaſch. Te wone ſteja k wyßoku; Te druhe ſ kónzom k ſemi du.	Je wuroſtko nam ſe ſemje, A draſcźi cźěko cźłowjeſke, Hdyž tujane je w kolebzy A położene na mary.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
55. Zónſke. 56. Drobne ptacźki.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5793 hr. 21 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Jedyn murjeŕ w Delnjej Łužizy	1	= 50	=
Liſchki-Póńdźelnizy: Luba cźetka Hodźiſka, ßy drje hižo ſhonika, ſo běch liſchka jenicźka, kotraž bu dźenß tſihana	—	= 80	=
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 45. lěta 1899 hižo kwitowane:			
Delanſka patentna komißija 65 np., ſa kwaßne „ſchenkowanje“ 1 hr., ſtara cźeta 2 hr. = . .	3	= 65	=

Hromadźe: 5799 hr. 16 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Ssuschizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjeńkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma se ßwobodneje ruki na pschedań

Dubjanski revěr.

Pscheßadżowanje ſawoſtajenſtwa.

W Nowej Wßy pola Rakez ma ßo pschichodnu njedźelu 19. nov. wſcha domjaza nadoba a ßudobje, wjele khamorow, blidow, ſtokow atd. ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadżowanje pschedawacź. Shromadżiſna popołdnju w 2 hodź. pola Němza.

Hoſczenz
ſ rěſniſtwom, rejwańu a polom
je na pschedań abo na jenu żiwnoſcź ſaměnicź. Dalſche darmo wukaſa **Liebš**, aktuar ſw. gk. w Budyſchinje.

Żiwnoſcź na pschedań.

Pſcheměnjenja dla chżu ßwoju ſahrodniſku **żiwnoſcź** w Jitku, w dobrym rjedże ßo mějazu, ſe ßwobodneje ruki hnydom pſchedacź. Wſcho dalſche je ſhonicź w Jitku p. Rakez cżo. 24 pola wobßedźerja.

Rjanu
pſcheńeczną muku
hachtl po 90 np., běrtl po 3 mk. 60 np. porucża
Hrubjelczańſki młyn.

Jara dobry
ſelený a **paleny**
khoſej
po wſchěch płaczíſnach,
warjenja,
koruſchki,
ßelene a ßuſchene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wſchě drużiny **ßwěczkow,**
nózne ßwěczki
prucża tunjo
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

K ſaniczenju pólnych myſchow
wobělený ſtrychniński wowß,
ſtrychniſku pſcheńzu,
foſforowe pille
w cżerſtwej tworje tunjo porucża
Otto Engert
en gros drogownja en détail.

Najlěpſchi jědźny
lany wolij
ſ dwórſkeho młyna w Plawenje wot nětka ſtajny cżerſtwy porucża
A. E. Soba na Żidowje.

Konje k rěſu



kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
C. Kaiſer
(Starkowy naßlědnik)
w Budyſchinje.

Maſchiński wolij
ßo płaczíſny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
ſ napſchecża winowеje kicże.

Cżrjewa
k dźěłanju kołbaßy pschedawa
Otto Pětſchka
na żitnej haßy.

Sswój wulki ſtład
kożuchowych kożow
ſ rukowanjom, ſo ßo mole do nich njedadża, po jara tunich płaczíſnach poruczam, dokelž uochżu ſ nimi dale wikowacź.
Gustav Naucke,
na garbarſkej haßy 16.

Koſaze koże,
howjaſe a cżelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowcżu wołmu kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach
Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe ſerviſy
ſa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wężow k ſelenemu a ßlěbornemu twaßej porucża po najtuniſchich płaczíſnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

Sſerbſke a němſke
ſpěwarſke,
we woßebnych, kaž tež w jednorych ſwjaſkach, němſke hižo po 1 mk. 50 np., **Khryſtußowe figury** ſe ßłonokoſcżoweje macżiſny we wulkim wubjerku porucża
Guſtav Rämſch,
knihiwjaſarnja na bohatej haßy 21.

Sachſowy żiwjazy kakao
płaczi jenož 1/4 punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Jara dobry
zokrowy ſyrup punt po 16 np.,
mjedowy ſyrup punt po 25 np.
porucża
H. Kunack nasl.
na bohatej haßy.
Dalokorěcżak cżo. 170.

Paleny
khoſej
jenož w dobrych, cżiſtych, derjeßłodżazych a ſporych drużinach porucża punt po 80 np. hacž do 2 mk.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pötſchka,**
pſchi mjaßowych jědkach,
na rózku ſchuleriſkeje haßy.

Nowa, dołha, kożuchowa **jaka,** ſa wjeßne żony ßo hodżaza, je tunjo na pschedań na ſwonkownej lawſkej haßy 22 po 1 ſkhodże.

Njeſapomniczka,
na row
cżeßneje młodeje holzy **Auguſty Bartkez,**
njebo **Handrija Bartki,** żiwnoſcźerja w **Lomſku** pola Minakała,
mandżelſkeje ſchtwórteje dźowki,
k jeje lětnemu ßmjertnemu dnjej.

Wumrje 18. novembra 1898, ßwojeje ſtaroby 24 lět 4 měß. 5 dnjow.

Mój Bożo, kak ßu twoje pucże
Sa naß tak jara ſpodźiwne,
Hlaj, młody tón tež wumrje rucże,
Tón ſtary pak tu żiwy je,
Kiž huſto ßebi požada
Sa młodoh' lehn'cź ßo do rowa.
O luba młodoſcź, wopomń wěſcże,
Kiž ßy tak pſchezo ſlóſchtniwa,
Tež tebje pyta w kóždym měſcże
Ssmjercź, ſo by tebje morika,
Haj, w połnym kcżenju żiwjenja
Ssmjercź ſhrabnje cżłow'ka ſe ßwěta.
O ßmjercź, ty pak ßy hižo ſaßo
Prjecź młodu knjeżnu ſhrabnyła,
Kak minjeſch ßo ty, ſeńſki cżaßo,
Je pſched lětom ßo khowała
Do rowa, hdżež nětk cżiſche ſpi
Na Minakaliſkim kerchowi.
To běſche Bartkez cżeßna knjeżna,
Kiž ßo we Lomſku narodźi,
We Minakalſkej zyrkwi ſchcżena,
Do ſchule ßwój cżaß wukhodźi,
Sswój ſchcżeńſki ßlub też wobnowi
We Minakale we zyrkwi.
Na ßłużbu wona potom dźěſche,
Je tam a ßem tu ßłużiła,
Hdżež ßwěrna ßwojim knjeżom běſche,
Do Draždżan też je cżahnyła,
Tam pak ju khoroſcź nadpadże,
So wjazy ßłużicź njem'żeſche.
Bě w haprleji w lońſchim lěcże,
Sſo domoj wrócżicź dyrbjeſche,
Jej' khoroſcź pſchezo pſchibjeraſche,
Kiž jara dołho trajeſche,
So też wſcha pomoz lěkarja
Jej pomhacź njeje ſamohła.
Kak ſcżerpliła a ſtroſchtna běſche
We ßwojej ſtyſknej khoroſcźi,
To ſ khěrluſchemi prajicź chżyſche,
Kiž ſpěwaſche też maczeri.
Njech wjedże Jeſuß ſa ruku
Mje k ßwojom' Wótzu do domu.
Na to jej ßmjercże jandżel dźeſche,
Pój ſo nmu ßobu do njebja,
Tam jeje luby nan 'żno běſche
A wjeßele ju powita.
Też jena luba ßotſicżka
Je wjeß'ła napſchecżo jej ſchła.
Jej' ßmjertny dźeń, tak jara ſrudny,
Sa tebje luba maczerka,
Bě pſched lětom, je ſaßo tudy,
Wam dżenża ſaßo ſaßwita,
Wy ßotry, bratſja, ſawěſcże
Dżenß' ſ płaczom na njn ſpomnicże.
O njerudźcże ßo pſche wſchu měru,
Ssej waſche ßylſy ſetrějcże,
A poruczcże ßo Bohu ßwěru
S tym khěrluſchom ßo troſchtujcże:
Schtož cżini Bóh, wſcho dobre je,
Hdyż nětk też wam je potajne.
Kak ßłódzy jej to njebjo ßłodźi
Po tutym ſeńſkim bědżenju,
Nětk wona w běłej draſcże khodźi,
Kiž wumoženi dostanu,
Tam wěcżnu kraßnoſcź wużiwa
Pſchi ſtole teho jehnjecża.
Tón wěcżny měr jej popſchecź chżemy,
Njech wěcżnu ſbóżnoſcź wużiwa,
My pak, njech wſchitzy do ßo dźemy,
Naſch cżaß ßo junu pſchibliża,
So dyrbimy też wotßal hicź
A k wěcżnoſcźi ßo pſchibliżicź.
Nětk horzy dźak budź wſchitkim rjenje,
Tej mużſkej, żońſkej młodoſcźi,
Sa cżěła kraßne wupyſchenje,
So k rowu ßu ju donjeßli.
Wſchěm pſchewodźerjam, pſchecżelam,
Sa wſchitko horzy dźak budź wam.
Nětk dobru nóz, ſpi lubowana
We měrje w twojim rowje tam,
Hacž budźeſch ſ njeho ſawołana
Hdyż poßledni dźeń ßwita nam,
Hdżež Bóh po ßwojej ßmilnoſcźi
Naß wſchitkich ſaßo ſjenoczi.

W mjenje ſrudneje maczerje, bratra a ßotrow
Ernſt Helaß.

Cześćenym Sserbam k wjedźenju dawam, so mam njedźelu 19. novembra k njedźeli semrjetych wulki wubjerk **wěnzow** a **pletwow** na pschedań.

Ernst Pobig,
wikowanski sahrodnik
w Hrodźischczu.

Kowarskeho wuczobnika
k jutram pyta kowarski mischtr **Urban** w Trjebjenzy pola Pomorz.

Hólczeź, kotryž chze kowarstwo nawuknyć, móže pschichodne jutry pola mje do wuczby stupić. Też móže jedyn kowarski pomoznik hnydom dźěło dostać.

Khorla Zimmermann we Lusy.

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim sa zwinje, dźěłaczerskim zwójbam, hosposam zo w tudomnych a Draždźanskich stronach dobra zkužba darmo wukasa w **Klukschu** czo. 53a.

Dwě dźěłaczerskej zwójbje pschi darmotnym wobydlenju a běrnach, po žadanju też s polom, k hodam abo k jutram pyta **Radworski knježi dwór.**

Wotroczkow

po 60, 70 a 80 toler mšdy, teho runja dźowki a wolazych k nowemu lětu pyta knježi dwór w **Malej Woleschnizy** w Rósborskim wokrjezu.

Na knježi dwór w Pschiwczizach zo starschi muž jako pizowar wołow pschi dobrej mšdze pyta.

Münch, inspektor.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, zrěnkow, tsczakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěłaczerske zwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na zukelnjej haży 24 po 1 skhodze.

Kajke dźiwne wězy zo w zwěcze stawaju! We wży Str. p. Rakez mějachu kermuschu a běchu zebi na nju hosczi pscheprožyli. Njenadźizy na kermuschu też hosposyna zotra pschińdże. Tola město so bychu ju w jejnym starschiskim domje pscheczeluje witali, na nju czoło morschczo czmowje hladachu a zo jeje kaž straschneho człowjeka sdalowachu. Se zylsami we woczomaj dyrbjesche zo wona bórzy na dompucz nastajicz. Kajka je to zotrowska luboscz?

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu, **19. novembra,** popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje, k kotremuž je so přednošk z wysocy waženeje strony dobroćiwje přilubił. Towaršojo so lubje přeprošuja. Hosćo so wutrobnje witaja.

Předsydstwo.

Pscheproschenje
k wokrjesnej shromadźisnje

Budyskeho 1. a 2., Husczanskeho, Budesczanskeho, Bukeczanskeho, Makowjelkowskeho, Lejnjanskeho, Hornjohórczanskeho, Schěrachowskeho a Czornowodźanskeho ratarskeho towarstwa

poudźelu 20. novembra wjeczor w 5 hodźinach w **krónje** w **Budyschinje.**

Pschedsydstwo.

Dnjowy porjad: Pschednoschk knjesa Lehmanna, direktora sakskeho skótneho sawěsczenja w Freibergu. Nowe sakonje wo skótnym wikowanju. Dyrbjenske wobhladanje mjaza. Statne sawěsczenje rěsneho skotu w Sakskej.

W Albertskim dworje w Budyschinje.
Jenoż 4 pschedstajenja.

schtwórtk 23., pjatk 24., njedźelu 26. a **poudźelu 27. novembra**

kschižowanje Jesuża na Golgatha.

Stawisna wo Jesuzowym žiwjenju a cjerpjenju,
wuwjedźena wot 30 wozobow zylneho towarstwa allegoriskich passionskich hrow pod direkziju Ed. Allescha.

Placzisna městnow:
parquet 1 hr. 50 np., 1 městno 1 hr., 2 městno 50 np., gallerija 40 np., gallerija k staczu 30 np.

Kharty do předka zu dostać w **Rühlez kniharni** a w **Albertowym dworje.** Sa schulske dźěcźi zo ponižene placzisny wobliczа.

Wotewrjenje kazy w 7 hodź. **Sapoczatk w 8 hodź.**

Direkzija.

Wosjewjenje.

Herbjo knjesa wiczežneho kublerja a stawnika
Khorle Augusta Schpótki w Lětonju
na pozled w Porschizach, zu mi pomnomóz k srjadowanju sawostajenstwa mjenowaneho herbstwosawostajerja dali.

Duž wschitkich, kotsiž maja wot sawostajenstwa něschto žadacź, abo herbstwosawostajerjej něschto dołża, naponinam, so bychu zo na mnje wobroczili.

Rěcznik Wesser w Budyschinje.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je sa 25 np. dostać:

Pschedźenak.
Protyka sa Sserbow
na lěto
1900.

Na knježi dwór w Delnjej Kinje zo wustojna dźowka k zwinjom pyta.

Młodu holzu
hnydom pschi wulkej mšdze do službu pyta **Pawoł Schröder** w Draždźanach (nowe město) Martin Lutherstraße 29.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje jutře njedźelu, **19. nazymnika,** popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu měsačnu zhromadźiznu, za kotruž je přednošk přilubjeny. Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Wosjewjenje.

Dokelž zebi sa Wulku Dubrawu a wokolnosć sałoženje spěwanskeho towarstwa pscheja, zo spěw lubowazy Sserbjo pscheproschuja, zo k tutemu pschedewsaczu pschisamknyć, so by zo też zerbski spěw rosschěrił. Sa wustojneho dirigenta je zo postaralo. — Proźy zo, so bychu zo spěwarjo 19. nov. popołdnju w 3 hodź. w hosćenzu „sakskeho hajnika" we Wulkej Dubrawje s dypkom seschli.

Kwaßny wěnczk,

zwojenu wujej, nawoženi
Janej Schołći
a jeho cežnej njewjesce
Almje Ssykoriz
w Delnjej Hórzy
k wěrowanskemu dnjej
20. nasymnika 1899
podał Gusta Hataß.

Ważny dźeń dźenß Wamaj zwita,
Lubaj zebi zlubjenaj,
Boża luboscź njehinita
Wamaj na nim zboże daj,
Zboże, kotreż žohnowanje
Wamaj zobu pschinjeße,
Tak so nad nim kózde ranje
Budźetaj měcź wjeßele.
Kiž Wój' dźenß zo sjenocźitaj
Sa Waj' zyle žiwjenje,
Psched Bohom zez pschilubitaj
Wěcznu zwěru do zmjercze,
Hdyž nětk tolsty sawěschk kryje
Dróhn Waju mandźelstwa,
Kiž, schtož wona sa Waj' smeje,
Wamaj widźecź njedawa.
Ach dha s połnym dowěrjenjom
Proschtaj Knjesa Jesuża,
So by Wamaj s pschewodźerjom
Był wschón czaß Waj' mandźelstwa,
S Jesußom duž sjenocźenaj,
Dźitaj nuts do pschichoda,
Pod joh' schkitom swjeżelenaj
Zno wot dźenßniscsheho dnja.
Wón chzył Waju wschě Waj' lěta
S dobrotami krónowacź,
Waj' na dróhy tutoh' zwěta
Psched njesbožom swarnowacź,
Hdyž sa czaß a wěcznosć s Wamaj
Jeho luboscź zrjedźa dże,
Dha zo njewidźitaj zamaj,
A Waj' khód b'dże zbožowny.
Hdž na rjanej' sańdźenoscze
Ssón budźetaj zhladowacź,
Bërtlk sta do sachodnoscze
Waju lětow woteńcź dacź,
Bóh daj, so też tehdy mohłaj
Sswjeczicź zwój kwaß zlěborny
A sa pok sta lět też strowaj
Kwaßny zwjedźeń sloczany.
Hdyž b'dże k wjeczoru zo blizicź,
Czażnosć Waju žiwjenja,
A zo w rjanych serjach nizicź
Sslónczko jaßnoh' podnjebja,
Bóh daj też to zboże dostacź
Wamaj w tamnej wěcznosczi,
So też sjenocźenaj wostacź
Mohłoj w tamnej krażnosczi.

(K temu czißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. novembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

13 novembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	63—67
awstriske	35—40	63—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	61—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—31	58—60
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	—	56
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—37	60—68
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	72—75
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	66—71
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	41—42	52—53
2. mjaßne	38—40	49—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	35—39	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3224 měchow.	W Budyšchinje 11. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 16. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenica běła	7	79	7	94	7	50	7	94
" žołta	7	50	7	65	7	21	7	65
Rožka	7	38	7	50	7	13	7	35
Jačmjeń	6	79	7	14	6	50	7	40
Wowß	6	60	6	90	6	20	6	70
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	11	—	13	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	30
Pšeničžna muka 50 "	8	—	17	50	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1176 schtuk, schtuka	3	—	14	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšenicy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacž 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. 75 np. hacž 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšenica (běła) wot 7 hr. 82 np. hacž 7 hr. 94 np., pšenica (žołta) wot 7 hr. 53 np. hacž 7 hr. 65 np., rožka wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 40 np. hacž 7 hr. 70 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 17. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 25. njedželu po ßwjatej Trojizy rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodź. farski vikar Mikla s Kumschiz ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Druhi pokutny dźeń smjeje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin prědarstwowy kandidat Tyscheŕ s Budestez ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Jank, tkěžeŕ a pohonc̆ na Židowje, s Hanu Ernestinu Fietzez tam. — Khorla August Manjok, hospodarski pomoznik w Libuchowje, s Hanu Marju Hajnkez tam.

Kšćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Robert, Ernsta Fietzy, murjerja na Židowje, ß. — Khorla a August, Jana Hermanna Libsche, žiwnoscźerja w Němßezach, dwójnikaj. — Kurt Ota, Khorle Augusta Knoblocha, želesniskeho dźěłacźerja w Tšělanach, ß. — Ernst Kurt, Jana Ernsta Schmidta, wojnarja na Židowje, ß. — Johana Frida, Jana Roberta Mitascha, fabrikskeho dźěłacźerja na Židowje, dź. — Johana Marja, Augusta Kubascha, pohonc̆a w Ratarjezach, dź. — Hermann Ernst, Ernsta Hermanna Püschela, młynka na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Josefa Katyrna Jadwiga Hana, † Wylema Groha, tyscherja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 9. novembra: Morwy narodź ß. Ernsta Augusta Rothy, dźěłacźerja we Wulkim Wjelkowje. — 10. Handrij Domschka, bywschi žiwnoscźeŕ w Kelnje, 74 l. 11 m. 25 d. — 11. Hana Khrystiana Hejniz, bywscha swud. Stuschowa, Khorle Augusta Rjeczki, wětrnikarja we Wulkim Wjelkowje, sawostajena wudowa tam, 74 l. 8 m. 3 d. — 12. Klara Frida, Hermanna Juliusa Böhmy, dźěłacźerja a wobydlerja na Židowje, dź., 8 m. 1 d. — Khorla Michał Pawoł Zoška, tyscheŕ, 32 l. 8 m. — 14. Madlena Schmidtez, njeho Jurja Ducžmana, žiwnoscźerja w Hornim Wjecźinje, sawost. wudowa na Židowje, 69 l. 8 m. 17 d. — Hana Augusta, Khorle Wylema Pětschki, fabrikarja a wobydlerja na Židowje, dź., 2 l. 8 m. 24 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

25. njedželu po ßwjatej Trojizy smjeje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodźinach ßerbsku spowjedź, farar Mrosak w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Pokutny dźeń smjeje farar Mrosak w 8 hodź. ßerbsku spowjedź, pomozny duchowny Rychtaŕ w 9 hodźinach ßerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Popołdnju ½3 hodźin poßwjeczi farar Mrosak nowe pohrjebnischczo w Budestezach se ßerbskej a němskej rěczu.

Wino.

So bych njeßměrnje wulki skład wina, kotryž ßym wot ßwojeho pschedchadnika pschedewsał, a kotryž je ßo se spuschczenjom mojeje filiale powjetschił, troschku pomjenschił, pschedawam schčehowaze družiny po **wuwsaczných płaczišnach:**

Jugenheimske	bleschu po	**55**	np.,
Wallerheimske	= =	**65**	=
Sprendlingske	= =	**70**	=
1893. Günthersblumske	= =	**75**	=
1895. Hackenheimske	= =	**95**	=
1893. Bechtheimsko-Rieslingske	= =	**125**	=
1893. Scharlachbergske	= =	**145**	=
1892. Hattenheimske	= =	**150**	=
1893. Kleinbockenheimske Rieslinyski wubĕrk	= =	**195**	=

bjes bleschow.

Wschelake družiny ßu tež po połbleschach dostacź.

Ssu to wscho najlěpsche družiny, a proschu, ßo wo hódnoscźi pscheßwědczicź.

Hoscźenzarjow a saßopschedawarjow proschu woßebite sestajenje ßebi žadacź. Najwjazy družinow tež w cźwizach kóždeje wulkoscże podawam.

Pawoł Pětschka,
na drjewowych wikach 4.

C. F. Rinke.

Klobukowy, mězowy a pjelscźotworowy skład.

Poručzam ßwój wulki skład **klobukow** kóždeje faßony, **symskich mězow** sa mužskich a dźěcźi, **běle** a **cžorne koże** a **wobßadźenske koże.**

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

na tola najlěpſchi khofej.

Najwjetſche wuſnamjenjenje na powſchitkownej ſtrowotnej wuſtajeńzy w Draždžanach 1899, cžeßne myto a ſkotu medaillu doſta

bjesalkoholne

ßłodowe piwo

Łubijſkeje akzijoweje piwarnje
(prjedy Schrybař a Radza).

Njepſchetrjechene ſa khorych, wotkhorjenych, njedželnicže a dźěcži.

Dostacž w **Budyſchinje** pola
knjeſa **M. Kirſchnera** na ßerbſkej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoſchiz haßy,
„ **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodžiju a we wokolnoſczi** pola
knjeſa reſtawratěra **Ernſta Wobady** w Hodžiju
a w **piwarni w Přěčzezach,** kotraž ma tež ſtajnje wjetſche ſkłady.

Kał ſchrubowaze maſchiny

w 6 wſchelakorych wulkoſczach jenož ſ derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. ſe ßwojeho wulkeho ſkłada porucža

Oskar Butter,
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach cžišło 2.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,
ſ napſchecža hoſczenza „winoweje kicže",
porucža **k naſymſkemu a ſymſkemu cžaßej** ßwój hoborſki ſkład wſchěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucža ſa mužſkich, žónſke a dźěcži,

jako: **jěſdne a hontwarſke ſchłórnje, dołhe ſchkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelſczowe ſchłórnje, filzowe ſtupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jeniczki ſkład ßwětoßkawnych
triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.

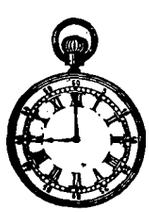

Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſkład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

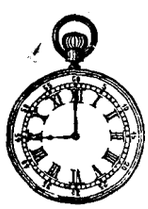

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedženje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa naſymu a ſynu poručzam ßwój wulki ſkład

koſchlazeho barchenta barbunjepuſchczateje twory po jara tunich płaczíſnach. Stary łohcž po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe ſeſchite mužaze koſchle ſ barchenta a wojeŕſkeje kopſchiwoweje tkaniny, ſaruczene barbunjepuſchczate, małokoßnikate a derje dżeržaze w 3 wſchelakich wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczjaze barchentowe koſchle hacž do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacž do 3 lět po 45 np., wot 3 hacž do 5 lět po 55 np., wot 5 hacž do 7 lět po 60 np., wot 7 hacž do 9 lět po 65 np., wot 9 hacž do 11 lět po 75 np., wot 11 hacž do 13 lět po 80 np., wot 13 hacž do 15 lět po 90 np.

Holczjaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku hacž do 1 lěta 30 np., wot 1 hacž do 3 lět po 35 np., wot 3 hacž do 5 lět po 40 np., wot 5 hacž do 7 lět po 50 np., wot 7 hacž do 9 lět po 55 np., wot 9 hacž do 11 lět po 65 np., wot 11 hacž do 13 lět po 70 np., wot 13 hacž do 15 lět po 75 np., ſ paſkom 5 np. drózſche.

Wſchě wulkoſcze koſchlow ſ lěpſcheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubiſchcža na hlowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Zigary a zigaretty

po wſchěch płaczíſnach,
rołkaty, praßowany a **krany repikaty tobak,**
kaž tež
žwanſki a **ſchnupowanſki tobak**
porucža
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tučzne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,
połcž pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cžišło 4.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölsle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.



Sswinjazy wobžerny a kormjenski pólver,
kotryž wobžernosczž wubudžuje a kormjenje polóža, porucza
Germania drogownja dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.



Semskoworjechowu muczku, lanu muczku, jeczmjenjowu pizu
najlěpscheje hódnosczże po tunich płaczisnach porucza
Khorla Schuppan, žitowa pschedawarnja
pschi žitnych wikach.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz, syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
porucza
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk
w najlěpschich družinach poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na swój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedžbliwe czinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.



Sa jenu hodžinu
so najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra s nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudžěła. Dostacz
w **Germania-drogowni**
s napschecza winoweje kicze.



Kóždy, kotryž chze sebi **dobry a tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze sebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedza sa swoje dželo sprawnje rukujo. — **Proschu, sebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Czeßny diplom — Bronsowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

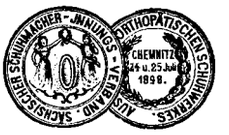

Heinrich Mohr

schewski mischtr
na sukelnjskej haßy 14

porucza swój wulki skład **hontwarskich, jěsdnych a dołhich schkórnjow, hólczazych dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **sukњazych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s czahatym gumijom, wschě druzziny **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do sněha;** nowosczże w **balskich** a **njewjesczinskich stupnjach** s czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaž tež wschě możne pomyßlne druzziny czrijow a schkórnjow sa mużske, żónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Jenicżke pschedawanje
J. Engelhardtowych czrijow
se swětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaž je snate, wubjernje sedžaze wobucże sa krótki czaß shotuju. **Porjedzenje** po zadanju tón samy dżeń.
Proschu sebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Symske swjerschniki, jupy (pschesapinaki), mantle, wobleczenja

sa mużskich a -hólzow
smeschnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjentnej haßy 32.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)
— **założene 1846** —
fabrika schtrumpowych tworow s wowczeje wołmy
czißko 1 na schulerskej haßy czißko 1

k symskemu czaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrumpowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńschej hacz k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńsche płaczisny!**

Žakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež
plyschowe žakety sa serbske žony,
holczaze jaki w wschěch wulkosczach a bohatym wubjerku
po najtuńschich płaczisnach porucza

Alma swud. Mengerowa

prjedy **Vorwerkowa** pschi hlownym torhoschczu 5.

Wumſaczne płaczišny

ſa ſcźěhowaze 5 dnjow

ſchtwórtk 16. novembra, **pjatk** 17. novembra, **ſzobotu** 18. novembra, **njedźelu** 19. novembra, **póndźelu** 20. novembra.

Žonjaze ſchórzuſchki
na žołcź ſ pišanej kromu po 15 np.

Mužaze barchentowe koſchle,
hotowe ſeſchite po 85 np.,
woſzebje cźežke ſ dwójnym prědkom po 1 mk. 18 np.

2 pakcźikaj prima mydloweho pólvra
ſa 17 np.,

warjenſke knihi,
320 ſtron ſ něhdźe 1000 praktiſkimi warjeńſkimi rezeptami
w woſzebnym cźerwjenym ſwjaſku po 43 np.

Wulke ſazynowane jendźelſke
blachowe ſchklė
po 21 np.

Cźorne wolmjane žonjaze ſchtrympy,
platěrowane, por po 48 np.

Bambuſowe blidka,
cźerwjenje abo ſelenje wupyſchene ſ majolikowej platu
po 65 np.

Mužaze ſoki,
cźežka ſymſka twora, por po 39 np.,
prima
lutowanſke jadriwe mydło,
ryhel něhdźe 800 gramow cźežki po 40 np.

Žonjaze ſzukno k draſcźe,
dwójzy ſchěroke, cźerwjenobruno, brune, reſeda, cźěmnomódre,
cźěmnoſelene a ſzwětkoſelene, meter po 48 np.

Kaſchcźikate, koſzmikate tkaniny,
wubjerna hódnoſcź, k ſymſkej draſcźe ſzo hodźaze, zyły meter
po 98 np.

Velourowy barchent,
tak mjenowany **pollama**
k jakam, bluſam a k rańſchim ſzuknjam, meter po 55, 45
a 38 np.

Tkaniny k ſzuknjam a domjazym wobleczenjam
w kaſchcźikatych muſtrach, dwójzy ſchěroke, meter po 46 np.

Cźiſtowolmjane žonjaze ſzukno,
něhdźe 110 cm ſchěroke, meter po 1 mk. 65 np.

Koſchlazy barchent,
ſzmužkate a kaſchcźikate muſtry, meter po 45, 40, 38, 35,
30, 28 a 23 np.,

Schórzuchowe tkaniny a Winſki plat,
ſkładnoſtna kupź, něhdźe 100 cm ſchěroke, prěnja hódnoſcź
zyły meter po 56 np.

Gumijowe blidowe deki,
wotměrjene 85/115 cm wulke po 72 np.

Dźělba hólczazych ſpódnich wobleczenjow,
mjeńſche wulkoſcźe hižo po 23 np.

Elſaſke poſzleſchcźowe damaſty
w běłych kraſznych nowych muſtrach, w hłowakowej ſchěri
meter po 52 np., w poſzleſchcźowej ſchěri meter po 89 np.

Koſchlaze ſzukno, Elſaſki wudźělk,
6/4 ſchěroke, meter po 23, 26, 30, 35 hacž 50 np.

Trjenja, jecźmjenjowe ſorno,
běłe, na kromje ſ wuſkej cźerwjenej ſzmužku, dobra hódnoſcź,
něhdźe 50 cm ſchěroke, meter po 31 np.

Poſzleſchcźowe tkaniny,
piſzane, kwětkojte abo kaſchcźikate, barbunjepuſchcźate,
meter po 45 40, 35, 28 np.

Zanki
3 pory ſa 142 np., 1 por ſa 50 np.

Wulke žonjaze ſchórzuchi
ſ lazom a paſzami po 68 np.

Servietty,
ſkładnoſtna kupź, tak dołho hacž ſkład doſzaha, 60/60 cm
wulke, 1/2 duz. 2 mk.

Haptykarjowe Döringowe mydło
2 kuſkaj ſa 29 np.

Sbytki **a ſbytkowe wotrěſki ſ draſtnych tkaninow, poſzleſchcźoweho barchenta, gardinow, poſzleſchcźowych tkaninow, plata, koſchlazeho ſzukna, zankow, wuſchiwanjow.**

Židźane banty ſzo tele dny woſzebje tunjo pſchedawaju.

Horka mjenowane tunje płaczišny jenož ſa pjecź dnjow płacźa.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

w Budyſchinje pſchi hłownym torhoſchcźu 9 delka a po 1 ſkhodźe.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 47. Sobotu 25. novembra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je póndźelu dopołdnja na łódźi „Hohenzollern“ w Portsmouthu k jendźelskemu brjohej pschijeł. Pschistaw kraßny žiwjenja połny wobras poskićowasche. Pschi brjohu ßo wulka ßyła ludźi cźi'chcźesche. Postrowjaze wutśele fahrimachu. Cannaughtski wójwoda ßo se straźu na „Hohenzollern“ poda, też ßobustawy němskeho póßłanzstwa tam pschińdźechu. We Windsoru khěžorskeju mandźelskeju lud se fahorjenjom witasche. Dróhi a domy běchu bohacze s khorhojemi wudebjene. Najwjetschi hoscźenz bě wschón s cźorno-běło-cźerwjenym ßuknom wopowschany. Wupyschene dróhi ludowe cźrjódy pjelnjachu. Khěžora, khěžorku a prynzow wschudże hura wołajźy witachu.

— Statny minister s Watzdorf je pónźelu w druhej komorje sakskeho ßejma mało swjeßelazu rosprawu wo sakskich finanzach podał. Wón pschipowjedźi, so budże ßebi stat sa wurjadne wudawki 107½ milijona hriwnow požcźicź dyrbjecź. Pschi tym je rospomnicź, hacź ma ßo nowa požcźonka s 3% abo wyschsche sadanicź. Loni w lěcźu je knjeżerstwo 3 prozentowsku požcźonku 80 mil. hriwnow po wobcźeżnym jednanju po kurßu 83,50 požcźiło, to je se sadanjenjom 3,60%. Druhe němske staty, kaž na pschikład Hessenska, ßu ßebi dwaj měßazaj prjedy požcźonki sa 4% sadanjenje wobstarałe. Pschekwapjaze bě ministrowe wopowjedźenje, so budże Saksa pschichodnje s twarjenjom żelesnizow wobhladniwischo dyźli dotal postupowacź dyrbjecź. Tajke linije, wot kotrychž je wocźakacź, so ßo njebudźa danicź, njeßmědźa ßo pschichodnje twaricź. S twarjenjom małowuuoschnych pódlanskich linijow sadanjenje kapitala, na żelesnizy ważeneho, stajnje wotběra. W lěcźe 1896 ßo statne żelesnizy hischcźe s 5 prozentami danjachu, w lěcźe 1899 pak jenoż hischcźe s 3,97%. — Jako statny pschidawk k wucźerskim starobnym pschiłoham staj ßo dwaj milijonaj hriwnow postajiłoj. Dźełko w statnych podkopkach pola Freiberga ßo s kóždym lětom pomjeńschuje, dokelž dobytka njewunjeße, ale ßebi hischcźe wulku sumu jako pomoz żada. Loni je ßo statny pschidawk wo ½ milijona pomjeńschił.

Pschi debacźe wo ministrowej rosprawje konservatiwny sapóßłanz Opitz na mało pschihódne wobstejnoscźe wulkeho dźěła sakskeje textilneje industrije a ratarstwa kedźbne cźinjesche. Wunoschk s ratarstwa je pschezo hischcźe jara ßnadny, a nusa ratarjow by hischcźe wótrischo wustupowała, hdy by ßo wunoschk ratarstwa hischcźe pschezo psche wyßoko njetakšerował. W Voigtlandźe ßo wjele ratarskich leżomnoscźow wjazy njewobdźěła, dokelž dźěłacźerjo njedoßahaja, a spokojazy wunoschk njeje wocźakacź. Jako pomoz sa ratarstwo wón namjetuje, dispozizisti fond sa ratarstwowe samery 1 mil. 200,000 hr. na 2 milijonaj hriwnow powyschicź. Nětcźischi direktny dokhodny dawk dyrbi ßo s dawkowym pschiraźkom, s prawischim postajenjom dawkoweje skale abo s dawkom na kapitalowe renty powyschicź.

Nationalliberalny sapóßłanz Georgi ßo pschecźiwo Opitzowemu żadanju wobrocźi, so by ßo dokhodny dawk we wyschschich klaßach powyschił, dokelž ma wscho ßwoje mjesy, a dokelž by posdźischo hischcźe wudospołnjazy dawk pschischoł.

Sozialdemokrat Fräßdorf ßo na wojerstwo, wójnske łódźstwo, żitne zło, sběhnjenje mjaßoweho pschiwosa, justizu atd. hórscheschе.

Statny minister s Metzsch Fräßdorfowe poroki pschecźiwo justizy jako njewěrne wotpokasa.

Sapóßłanz Andä namjetowasche, so by ßo dispozizisti fond sa ratarstwo niz na 2 milijonje, ale na 3 milijony powyschił.

— Lipscźanszy industrialni ßu sakskemu knjeżerstwu petiziju wo twar kanala pschepodali, kotryž měł Łobjo wot Riesy s Lipskom sjenocźicź. Knjeżerstwo pak je ßo petiziji sapowjedźiło, dokelž je pscheßwědčene, so Lipscźansko-Riesafki kanal njeby twarski pjenjes sadanił. Cźaß sa twar tajkeho kanala je runje nětkole cźim njepschihódnischi, dokelž ßo statne żelesnizy s kóždym lětom hubjeńscho danja. Lipscźansko-Riesafki kanal by żelesnizy konkurrenzu cźinił a jeje wunoschk hischcźe bóle poniził.

— Na khěžorku ßo nětkole Barlinske měschcźanske sastupjerstwo pusoli. Wone bě khěžorzy k jeje narodninam sbožopschejaze pißmo póßłało. Sso sa to dźakujo bě khěžorka wobżarowała, so Barlinske měschcźanske sastupjerstwo, ßo stajnje pschecźiwja, hdyž dyrbi sa twar nowych zyrkwjow pjenjesy woprowacź. S tymle porokom je ßebi pak khěžorka pola měschcźanskich sastupjerjow skasyła. Woni ßu wobsamkli, so pschichodnje njebudźa wjazy khěžorzy k narodninam sboże pschecź, a so ma ßo sbytk w měschcźanskich kaßach k połóżenju dawkidawarjow nałożicź. Wschěm dokhodam hacź do 900 hriwnow, na kotreż maja ßo 4 hriwny dawka płacźicź, ßo tónle pjenjes spuschcźi, tola ßo s tym wólbne prawo dawkidawarjow njeshubi.

— Sakoń k sakitanju k dźěłu swólniwych je khěžorstwowy ßejm pónźelu s wulkej wjetschinu sacźißnył. Sa njón jenoż konservatiwni hłosowachu.

K dźěłu swólniwi dźěłacźerjo hodźa ßo, hdyž knjeżerstwo wobstejaze sakonje prawje nałoži, też bjes woßebiteho sakonja psched strajkowarjemi sakitacź. To je Draždźanski krajny ßud loni pokasał, hdyž je naßylnych strajkowarjow k cźeżkemu khostanju saßudźił. Duż ßnadź woßebiteho sakonja k sakitanju k dźěłu swólniwych dźěłacźerjow trjeba njeje.

— Njedźiwajzy wscheho pschecźelneho smyßlenja napschecźo kolonialnej politizy njeßmě ßo samjelcźecź, so dyrbi Němska w tu khwilu sa ßwoje samórske kolonije hoborske sumy woprowacź, kotrymž jara ßnadny dobytk napschecźo steji. Sa Kiaoucźaw je khěžorstwowa kaßa dyrbjała 9 milijonow 780,000 hriwnow pschidacź, mjes tym so dokhody jenoż 200,000 hriwnow wucźinja. Też sarjadnistwo druhich kolonijow wjele pjenjes żada, mjes tym so wocźakany wulki wunoschk s wjetscha wuwostanje. Runje nětkole pschikhadźeja powjescźe wo sběžku domoródnych w Kamerunje. Sběžkarjo ßu ßydlischcźa běłych nadpanyli, wscho, schtož ßu móhli, rubili a twarjenja sapalili, a Europjenjo ßu ßebi psched dźiwuchami lědma nahe żiwjenje wukhowali. Na cźim wina leži, so němske kolonije wużitka njepschinjeßu? Němska je ßebi kraje sa kolonije wubrała, kotreż wjele hódne njeßu. Lěpschich krajow, s kotrychž ßo hodźi pjenjeżny wużitk wuhospodaricź, ßu ßo hižo dawno Jendźelcźenjo, Franzowsojo, Portugalszy a Hollandszy smozowali.

— Khěžorstwowy ßejm je wschěm pscheměnjenjam póstskeho tarifa, kajkeż je khěžorstwowy póstski mischtr s Podbielski namjetował, pschihłosował. Też do sběhnjenja privatnych póstow je ßo swoliło. Schkodu, kotreż wone pocźerpja, ßo jim na to waschnje saruna, so ßo jim dźeßacźkrócźna suma jich lětneho dobytka wupłacźi. Sozialdemokratojo, kotsiż docźakacź njemóża, so by stat wschě privatne pschedewsacźa spożerał, měnjachu, so privatne póstы s zyła prawa na sarunanje nimaju a so dyrbja wjeßele bycź, so jim khěžorstwowy ßejm něakaji wotwjasanski pjenjes pschiswoli.

— W lěcźe 1898 je Němska sa wjazy dyźli 4000 milijonow

hriwnow tworow do wukraja pschedaka a ſa nĕhdże 5440 milijonow hriwnow tworow ſ wukraja kupika, tak ſo je do wukraja ſ Němſkeje 1440 milijonow hriwnow wjazy wuſchko, hacž je Němſka wot tam dostaka. Wuwos němſkich tworow do wukraja je ſa poßlednje 5 lĕt wo niz zyle 1000 milijonow hriwnow, pſchiwos wukrajnych tworow do Němſkeje pak wo nĕhdże 1200 milijonow hriwnow pſchibyk. Němſke pjenjesy ßo po tajkim po nĕczim do wukraja ſhubja, hdyž jich do njeho wjazy ſczelemy hacž jich wot tam dostawamy. Mjes krajemi, kotrež twory k nam pſchiwożuja, ſteja w prĕnim rjedże poknózne amerikanſke ſjenoczene staty ſ 887 milijonami hr., kotrymž němſki wuwós ſ jenož 334 mil. hriwnami napſcheczo ſteji, tak ſo Němſka wo 550 milijonow hr. ſchkoduje. Pſchiwos ſjenoczenych statow je ßo pornjo prjedawſchemu lĕtu wo 220 milijonow hriwnow powyſchił, mjes tym ſo je němſki wuwos do ſjenoczenych statow wo nĕhdże 70 milijonow hr. ſpanył. S teho widžimy, ſo ma Amerika na ſdžerżenju němſko-amerikanſkeho wikowanſkeho wobkhada wjazy intereßow dyžli Němſka. Czim bóle je teho dla njeſrosymliwe, czeho dla ßebi Němſka pſchiwos ßwojich tworow do ſjenoczenych statow ſ wulkim złom poczežicz dawa.

Podobnje ma ßo ſ Jendżelſkej. Ssmy wot tam ſa 825 mil. hriwnow tworow dostali, ſa 135 milijonow wjazy dyžli lĕto prjedy. Pornjo temu je němſki wuwos do Jendżelſkeje jenož wo 102 mil. pſchibył. S Ruſkeje ßmy woßebje żito kupowali a to ſa 736 mil. hriwnow, němſki wuwos do Ruſkeje jenož 440 milijonow wuczini, po tajkim tež tu wjazy wudawamy hacž dostawamy. Němſko-jendżelſki wikowanſki wobkhad hiſchcże hubjeńſchi wupanje, hdyž ßo do njeho jendżelſka rańſcha Indiſka wobſamknje. Pſchiwos wot tam nimale 221 milijonow hr. wuczini, němſki wuwos je do Indiſkeje tak ßnadny, ſo ſ zyła njeliczi. Jeli ſo ßo wuwos němſkich tworow do wukraja njepowjetſchi, dyrbi Němſka po nĕczim wukhudnycz; pſchetož hdyž ßu kóżde lĕto jeje wudawki wjetſche dyžli dokhody, jeje ſamożenje ſkónczńje do wukraja pſcheńdże.

— Europiſke wulkomozy ßo po ſdaczu do wójny mjes Jendżelczanami a transvaalſkimi burami njebudża tykacz. Tola ſ tym hiſchcże Jendżelſka njeſmĕje zyle ßwobodnu ruku pſchecżiwo buram. Sudanſki mahdi, kotrehoż ßu Jendżelczenjo ſapoczatk tuteho lĕta ſbili, je ſaßo wjele tyßazow pſchiwißowarjow wokoło ßebje ſhromadżił a na jich czole pſchecżiwo Jendżelczanam czehnje. Tež abeßynſki kral Menelik ſe 40,000 muži ßylnym wójſkom pſchi egiptowſkich mjeſach wokoło czaha. S kajkim wotpohladom je ßo wón na marſch naſtajił, njeje hiſchcże ſnate. Najſkerje ßu jemu Franzowſojo pokiw dali, ſo je nĕtkole, hdyž ßo Jendżelczenjo ſ burami pjeru, ſkładny wokomik, Jendżelczanam wotpłaczicz, ſa to, ſo ßu Italſkich a ſudanſkich muhamedanow pſchecżiwo Abeßynſkej naſchczuwali.

Awſtriſka. Saſtojniſke miniſterſtwo, na kotrehoż czole hrabja Clary ſteji, ßo ßylnje kabka. Jenicżki ſkutk, kotryż je wón hacž dotal dokonjał, je ſbĕhnjenje rĕczowych wukaſow. Czeſki lud, kotrehoż rĕczi je ßo ſe ſbĕhnjenjom rĕczowych wukaſow runoprawoſcz ſ němſkej rĕczu pſched ßudom a wyſchnoſczemi wſaka, je ßebi nĕtcziſche miniſterſtwo njeſjednocziweho njepſcheczela ſcziniło. Hromadże ſ Czechami ßu ßebi Polazy a kónſerwatiwni Němzy, ſ kotrychż wjetſchina w khĕżorſtwowej radże wobſteji, pſchecżiwniſtwo pſchecżiwo Clary owemu miniſterſtwu pſchilubili. Tale wjetſchina je hacž dotal wſchĕ knjeżerſtwowe namjety porafyła. K temu hiſchcże pſchińdże, ſo ßo Wuherſka ſpjeczuje 35 prozentow mĕſto dotalnych 30 prozentow k ſhromadnym ſtatnym wudawkam ſa wójſko, wójnſke łódżſtwo, ſwonkowne należnoſcze a złowny ſakit pſchedewſacz. Awſtriſka ſtatna kara w błócze tczi, a miniſterſtwo ßo podarmo prózuje, ju wucżahnycz. Duż je ßo khĕżor Franz Joſef roßßudżił, bjeskónczńym ſchmatanzam ßam kónz czinicz. Wón je wjednikow politiſkich ſtron awſtriſkeho parlamenta k ßebi ſwołał, ſo by jich narĕczał, ſo bychu Wuherſkim podżĕl k ſhromadnym ſtatnym wudawkam ponižili. Najhórſche je, ſo ßo khĕżor, kotryż je ßo na ßlubjenja wuherſkeho miniſterſtwoweho pſchedßydy Szella ſpuſchczał, w ßwojich wocżakanjach ſjebany widżi. Sady Szella drje wjetſchina wuherſkeho ßejma ſteji, tola hdyž dyrbja Wuherſzy płaczicz, jich ſahorjenje ſa awſtriſkeho khĕżora wuſtudnje. Wuherſzy ßu pſchecżiwniczy Awſtriſkeje a nochżedża teho dla ſa nju pjenjeżnych woporow pſchinjeſcz. Sjawnje a potajnje ßo na to mĕrja, ßo w hoſpodarſkim naſtupanju do zyła wot Awſtriſkeje dżĕlicz. Tež Němzy a Czeſcha maja ſa to, ſo njepſcheſtawaze wobczeżnoſcze prjedy njepſcheſtanu, doniż ßo Wuherſka wot Awſtriſkeje njedżĕli, tak ſo by potom wona jenož hiſchcże khĕżora hromadże ſ Awſtriſkej ſa nadhłowu mĕła. Khĕżor chze roſpadnjenje Awſtriſko-Wuherſkeje do dweju hoſpodarſzy dżĕleneju krajow po móżnoſczi hiſchcże wotſtorczicz. Ssnadź ßo jemu to hiſchcże ras poradżi, w pſchichodże dyrbi pak k dżĕlenju ras dończ.

Khĕżor je ſapóßłanzow, kotrychż je k ßebi do awdienzy ſkaſał, napominał, ſo bychu ſtatej trĕbne pjenjesy pſchiſwolili. Nĕtcziſche miniſterſtwo nochze khĕżor ſe ßłużby puſchczicz, prjedy hacž ßo awſtriſko-wuherſke wurunanje njeje wucżiniło. Dokelż Czeſcha pak nĕtcziſchemu miniſterſtwu dla jeho njepſchecżelſkeho wuſtupowanja pſchecżiwo czeſkemu ludej niczo njepſchiſwola, ßu woni wobſamkli, napſcheczo khĕżorowej woli wſchĕ wobſamknjenja w khĕżorſtwowej radże njemóżne ſczinicz. Najprjódży woni ſ dołhimi rĕczemi ſadżĕwaju, ſo by ßejm k nĕkajkemu wobſamknjenju dóſchoł. Schtwórtk ſapóßłanz Deležal 3 hodżiny ſa ßobu rĕczeſche. Po Deležalu dr. Schileny a Horżiza hacž 1/4 6 hodżin ßejm ſ dołhimi rĕczemi ſabawjachu.

Franzowſka. Pſched ſtatnym ßudom, ſe ſenatowych ßobuſtawow wobſtejazym, ßo wußudżenje pſchecżiwo Déroulèdej a jeho towarſcham dale wjedże. Każ je ſnate, ßu tucżi wobſkorżeni, ſo ßu ſpytali republiku powróczicz a na jeje mĕſto khĕżorſtwo abo kraleſtwo poſtajicz. Hłowny wobſkorżeny Déroulède je njebojaſny knjeżerſtwu jeho hrĕchi do woczow prajił. Nĕtcziſcheho preſidenta republiki, Loubeta, wón njedoſtojneho ſchubjaka mjenowaſche, kytryż ſ winikami panamaſkeje jebanki pod jenym krywom tczi. Déroulèdej teho dla hnydom porjadowe khoſtanje na tſi mĕßazy jaſtwa ſaßudżichu. W bĕhu wußudżenja ßebi ſakitał wobſkorżenych, rĕczník de Buamont, żadaſche, ſo bychu ßo ſe ßuda czi ſenatorojo, kotſiż ßu ßwobodni murjerjo, dla ßwojich pſchedßudkow pſchecżiwo wobſkorżenym ſe ßuda wuſamkli. W dwĕhodżinſkej rĕczi ſakitował roſeſtaja, kajke pſchicziny ßu jeho k jeho żadanju pohnuke. Pſchedßudki ßudnikow ßu hižo ſ tym dopokaſane, ſo ßu wſchitzy wobſkorżeni ſnaczi pſchecżiwniczy ßwobodnych murjerjow a ſo woni hižo dołho pſchecżiwo ſwjaſkej a politizy ßwobodnych wurjerjow wojuja. Sakitował dale roſkładowaſche, ſo je ßwobodomurjerſki ſwjaſk potajny, pſches wſchĕ kraje ßo wupſcheſczerazy, kotrehoż ßobuſtawy maja pſchißłuſchnoſcz, ßebi mjes ßobu hacž do ßmjercze pomhacz a ßo podpjeracz. Nĕkotſi ſenatorojo ßu hižo do prĕdka w żidowſkich nowinach ßwój roßßud woſjewili. Duż ßebi ßudnizy a wobſkorżeni jako ſjawni njepſchecżeljo na pſchecżiwo ſteja. W kóżdym kraju, hdżež ßu pſchißażne ßudy, ma wobſkorżeny prawo, pſchißażneho, kotrehoż ma ſa ßwojeho njepſchecżela, wotpokaſacz. Niz tak w Franzowſkej, hdżež nĕtkole żidowſko-ſozialdemokratiſke paßmo knjeſſtwo w ruzy dżerżi. Sakitarjowe żadanje ßo wotpokaſa, tola jeho ßłowo pſches franzowſki lud dże, kotryż nĕtko wĕ, ſo wobſkorżenych ßudnizy ſaßudża, wot kotrychż njeſtronitoſcz a prawda njeſſtej woczakacz. Wobſkorżeni ßu ßebi tež wĕſczi, kajki woßud na nich czaka. Pak jich k wuhnanſtwu na nĕkajku ſamórſku kupu, pak k ßmjercži na giullotinje ſaßuda.

Ruſka. Pod zarom Miklawſchom II. ßo żidam w Ruſkej lĕpje njewjedże, dyžli pod zarom Alexandrom III. Ruſke knjeżerſtwo je po zarowym wukaſu żidam prawo k korczmarjenju wſako. Hacž dotal bĕchu woßebje w połodniſchej Ruſkej wſchĕ korczmy w żidowſkej-ruzy, a żidowſzy korczmarjo mĕjachu najlĕpſchu ſkładnoſcz, lohkomyßlnym buram ſa palenz zyke ſamożenje wuwĕſchczicz. Liczbu palenzowych korczmow je knjeżerſtwo pomjeńſchiło, — w Peterburgu je ßo jich 2000 ſbĕhnyło — a ſbytne ßo invalidam pſchepodadża, kotrymż je ßo jako kruta winowatoſcz pſchikaſała, jenož cziſty palenz porjedżicz a pjanym a dżĕczom niczo njewotedacz. Nadżijomnje ſ tutym wukaſom zar Miklawſch dozpije, ſo ßo wopiłſtwo w Ruſkej ſamjeſuje.

Afrika. Ssu ßo Jendżelczenjo w Ladyſhmithu podali? S tymle praſchenjom ßo nĕtkole wſchón ßwĕt ſabĕra. Jena jendżelſka powjeſcz drje praji, ſo ßo Jendżelczanam w Ladyſhmithu derje wjedże, tola nichtó temu njewĕri. Wjele bóle ßo ſda, ſo woni tam na poßlednjej trunje piſkaja. Hewak njeby móżno było, ſo bychu ßylne burſke wójſka k połodnju pſchecżiwo Jendżelczanam poſtupowałe. Burſkaj generalaj Joubert a Lukaſch Meyer ſtaj hacž k Pietermaritzburgej poſtupiłoj a tamniſche hórki wobßadżiłoj. 2000 muži ßylnemu jendżelſkemu wójſku w Eſtkourtu pod generalom Hildyardom a 2000 muži ßylnemu jendżelſkemu wójſku pſchi Mooiſkej rĕży pod generalom Bartonom ßu burſke wójſka wróczicz pucz ſalehnyłe. Po tajkim nĕtko Jendżelczenjo w Ladyſhmithu, w Eſtkourtu a pſchi Mooiſkej rĕży w paßlach ßedża. General Hildyard je 23. novembra wupad ſ Eſtkourta ſczinił, tola burjo ßu wupad wotraſyli. Tež pſchi Mooiſkej rĕży je k bitwje dóſchło, pſchi kotrejż ßu Jendżelczenjo zoſacz dyrbjeli. Burjo, kotſiż ſ hawbizow tſelachu, jendżelſku artilleriju pſchemóchu.

Mjes tym ſo ſ Jendżelczanami na wjeczornym bitwiſchczu ſlĕ ſteji, ßu woni pjecża w Kapſkim kraju make dobycze ſczinili. Po telegrafiſkej powjeſczi generala Mĕthuema, ſ Belmonta póßłanej, je

žo wón rano 23. novembra do burskeho wójska dał a jo sbił. Na jendźelskej stronje žu pschi tym panyli 3 offizěrojo a 55 muži, shubiło je žo 18 muži. General Methuem dale k polnozy cźehnje, so by Jendźelczanow w Kimberleyu wußwobodźił.

S Kimberleya žu Jendźelczenjo 16. novembra wupadnycź spytali, tola burjo žu jich nasad sbili. S Mafekinga njeje žanych powjesćow dóschło.

W Kapskej koloniji a w Natalskej je žo wjele burow, kotsiž žu jendźelszy poddanjo, burskemu wójsku pschisamkło. Tak daloko hacź žu burjo do Natalskeje a Kapskeho kraja postupili, žu woni kraj pod žwoje knjejstwo stajili a wobydlerjow nusowali, jim žwěrnosćź pschižahacź.

Jendźelczenjo žo bojecź počźinaja, so se 47000 mužemi, kotrychž maja nětkole w Kapskim kraju a Natalskej stejo, hischcźe njebudźa móz burow pschewinycź. Woni teho dla hischcźe jenu divisiju sa wójnu wuhotuja, kotraž w bližšchim cźasu wotjědźe. Nětkole žu wojazy w Jendźelskej tak žadni, so žamo hižo khostanzow do wojakow bjeru. W khostatni w Springfieldu žu dweju khostanzow wobhnadźili, dokelž staj swólniwaj byłoj, do wójska stupicź, so byschtaj pschecźiwo buram na wójnu wucźahnyli.

Jenajzy psched sakonjom.

Historiske powjedańcźko.

(Pokracźowanje.)

„Božo! Schto to bě?“ sawoła Antonio njembry, kiž teho, kotryž bě jeho chzył dźerźecź, spósnacź njebě mohł, dokelž bě měšacźk mjes tym sašo pod mróczele pschischoł! tola bórsy pschińdźe do teho.

„Božo! schto budźische žo mohło stacź!“ bórbotasche a bijesche žo do cźoła. „Bohu dźak, so je to wotwobrocźił! Ale tuteje cźwile dyrbi kónz bycź! Jutsje porěcźu s Don Sanchom.“

Psched małym tschižom we žwojej komorzy leżesche Adela hischcźe dołho a płakasche horze, horze žałsy.

Płacźo a modło žo wußny potom na tepichu psched wobrasom, a wo žnje scheptaschtej hubje: „Janko, mój Janko!“

S małym lěžyzowym wokńjeschkom pak, kotreż žo s boka spjazeje holcźki něschto stopow nad podłohu komory wotewrjesche, žuny nuts w žamžnym wokomiku bruna ruka richel rózow, kotryž spjazej na stykńjenej ruzy padźe.

III.

Nasajtra rano nadeńdźe hósćź w khěži Sancha Zerbura žwoju drastu wußuschenu a derje wucźischcźenu na plecźenej kawzy psched žwojim lěhwom, a hdyž bě jeho hospodowaŕ žłyschał, so je zusbnik wotucźił, pschinjeßy jemu cźerstwu wodu.

„Wasch kóń je sašo zyle cźerstwy, kaž žym wam to wcźera prajił, hnadny knjeże! Ssnědanje je wam hižo pschihotowane. Jeli wam lubo, potom žo wotžalicź, pschewodźu waš potom žam kruch pucźa psches Rondu, doniž njemóžecźe dozpěcź drohu do Seville bjes smylenja. Je-li pak wam lubo, hischcźe dlěje s hosćźom pod mojej tšěchu bycź, to wěscźe, so je wascha.“

„Mějcźe dźak, knjes Sancho, sa žwoju hospodliwosćź“, wotmolwi zusy. „Wy scźe ju wukonjeli tak derje, kaž móże to jeno prawy stadkaŕ dokonjecź. Je-li pak wam lubo, dowolcźe mi, so po žnědanju žo wotžalu, moji towaŕschojo smėja staroscź moje dla.“

„Jara derje, knjeże! A je-li wam k luboscźi, cźińcźe cźescź naschejc macźerńemu žnědanju!“

Hósćź jědźesche s wulkej žadoscźu, ale mjelcźesche. Jako sdwórliwy hospodowaŕ mjelcźesche tež Sancho.

Po žnědanju roszžohnowa žo zusy s dźakom wot hospoty, sjědźe s waha sacźerwjenej žo Adeli po brunym lizu a salěsy potom na žwojeho konja, kotryž žwojemu knjesej wjeßoły napscheczo rjchotasche.

„Duž scźěhujcźe mje po tajkim, knjeże, pokažu wam pucź“; rjekny Sancho, kiž bě žo na mula žydnył, „a puschcźcźe žwojemu konjej scźahowakaj bjes stracha. Wón póńdźe tak po wuskich scźežkach, žam žebi pschewostajeny, wobhladniwischo a wěscźischo.“ —

„Nětkole, knjeże, njemóžecźe wjazy smylicź“, sarěcźa dwě hodźinje jěchawschi Sancho. „Jěchajcźe po tejle scźežzy dale. Dowjedźe waš sa poł hodźiny w runej měrje na wulku drohu do Seville. A tak jěchajcźe s Bohom a wón waš pschewodźej!“

Zusy wotpiny žwój houtwaŕski nóž wot paša.

„Chzecźe-li tule bróń jako hosćźowski dar wote mnje pschiwsacź, knjes Sancho?“

„By-li to jednory nóž był, hnadny knjeże, hnydom! Ale jeho pycha je pschewulka. Duž wodajcźe, hdyž žo wobaram, jón pschijecź.“

„Wsmicźe jón, knjes Sancho. To žebi ja pscheju!“ rjekny zusy bjes maka s roskasowazym hłoßom.

„Wy to chzecźe, knjeże? Duž dobre, mějcźe dźak! To budźe mi dopomnjeńka na droheho hosćźa. Budźich prajił: chzu jón na žwojeho žyna pscheherbowacź, bych-li, kaž wěscźe, žaneho žyna měł.“

„Sa to smějecźe pschichodneho žyna, duž wotkasajcźe temu! Holzy, kajkaž je wascha Adela, njebudźe nawoženjow brachowacź. Schto?“

„To žo njeboju, knjeże! Jenicźke dźěcźo, a woßebje, hdyž je to dźowka, je pschezo tajke dźiwne, prósdne sapleńcźene stworjenje!“

„Njeßmėcźe holzu k niczemu nusowacź; luboscź chze pschezo žwobodny dar bycź. Tola — božemje nětkole, don Sancho!“

„Jěchajcźe božemje, hnadny knjeże!“

„Tež wy, knjes Sancho, a Bóh pschewodźej waš!“

A kóždy na konja sawoławschi wotjěchaschtaj wobaj jěsdnikaj do druheho kónza.

Zusy žnadź bě poł hodźiny jěchał, tu dobywachu žo k njemu wołaze synki rózkow a cźłowske hłoßy a tež pßycźe schcźowkanje.

„Aha“, rjekny wón, „mje pytaja!“

A tež wón sastaji žwój rózk k hubomaj, wołazym wotmolwjejo, a dołho njetrajesche a cźrjóda hajnikow pěschich a na konju jeho wobdawasche, kotsiž jeho se wschěmi znamjenjemi najžiwischeje, ale tež najcźescźownischeje radoscźe powitachu.

Woßrjedź hajnikow jěchasche potom dale do Seville.

* * *

Sancho Zerburo, psched žwojej khěžku s mula lěso, nadeńdźe tam Antonija Hernandesa. Hósćź žedźesche s Zerburez macźerju pod khěžinej khłódnizu.

„Witaj, Antonio!“ sawoła na njeho Sancho. „Schto dha je cźe sašo ras k nam dohnuło? chzesch žnadź powjedane měcź wo woßobnym hosćźu, kajkehož je tule nóz nascha khěžka hospodowała? Nó, myßlu žebi, so stej to macź a Adela dosćź a nadosćź cźinikej! Ale hdźe dha je ta holza? Wona bywa tola hewak hnydom pódla, hdyž hosćźo, kaž Antonio Hernandes, Sancho Zerburowu khěžu wopytuja. Ale pschede wschěm, macźi, daj nam něschto khmane picź, móżesch tež karanczk paleneje anißoweje wody pschinjesćź, to ani mi, ani Antonijej njeseschkodźi.“

Antonio Hernandes bě rjany młody cźłowjek. Trochu ramjenjaty wschak, trochu rózkaty a njelepy we waschnjach, ale hewak dospołny Sevilljan. Runje kaž Sancho Zerburo, bě mały stadkaŕ, kotrehož khěža bě w druhim, niz pschedaloko wotležanym dole rěki Ronda.

Jeho stadło njebě tak wulke, kaž Sanchowe, ale tola tak wulke, so žmědźesche žo samolwicź wo jeho dźowku Adelu.

Adela a macź pschinjeßeschtaj napoj.

„Dobry dźeń, Antonio Hernandeso!“ rjekny holza tak njestrachocźiwje, jako budźische žo mjes nimaj niczo njestało, „budź powitany!“

A s tamnej pschistojnosćźu, kotraž je Sevillskim holzam pschinarodźena, nala Adela s kamjeńtneho karana dwaj rohowaj keluschkaj paleneje anißoweje wody a porjedźi jej nanej a hosćźej; macź pak da s hadźizy wino, kotreż bě na desku khłódnizy powěßka, dwaj karanaj s cźerwjeneho paleneho žita naběžecź a staji jo mužomaj.

„Don Sancho!“ sapocźa trochu wuskostliwje Antonio, anißoweje wody powoptawschi, a wina žo napiwschi, „wy derje wěscźe, cźeho dla žym pschischoł?“

Sancho sańdźeli trochu prawe wócźko a saßmja žo lestuje. Tež macź žo poßměwasche a hladasche pschi tym na Adelu.

Trochu sacźerwjeni wschak žo Adela, ale symnje rjekny wona: „K cźemu dha by hewak pschischoł, khiba so by naš wopytał?“

„To žo wě“, žmějesche žo Sancho, „to žo wě, so by naš wopytał! Haj, haj, naš wopytał, holzu, k temu, wě žo, pschińdźe Antonio, woßebje pak ma pschi tym myßle na mnje a na macź, na Adelu pak s zyła niz!“

A Sanchez nan žo wótsje saßmja. Tež macź a Adela žmějeschtej žo žobu, jeno Antonio sdychny hłuboko.

„A cźeho dla mohł Antonio pschi žwojim wopycźe na mnje myßle měcź?“ woprascha žo Adela.

„Kaž pak žy ty mudra, holza! — Nó, Antonio“, pokracźowasche nětkole Sancho khutnje, „jeno wupraj, schtož masch na wutrobje. Mój s macźerju chzemoj to rady žłyschecź, a myßlu žebi, so budźe tež Adela na to poskhacź!“

„Schto dha to Adelu Zerburez nastupa, schtož ma Antonio Hernandes na wutrobje?“ praschesche žo holza symnje a s horda.

„Khort! Holza!“ rjekny žo dźiwajo a bjes maka pschekwapjeny Sancho, mjes tym so Antonio jeno s proschazym wóčkom na Adelu shladowasche. „Adela, schto ma to rěkać?“

„Schto ty měnisch, nano?“

„Nó, ja žebi myšlu, so žy ty Antonijej Hernandesej dowolila, wo twoju luboscź žo samolwjecź?“

„Tak je, kaž ty prajisch, nano. Ssym Antonijej Hernandesej dowolila, so žmě žo wo moju wutrobu namolwjecź, ale jeho namolwjenje drje njeje prawe było, dokelž jemu njeješym žwoju wutrobu darila. Myšlu žebi, so wón to hižo wě — abo njeješy dha ty do teho pschischoł, Antonio Hernandeso, hdyž žmój pośledni krócź hromadźe rěčźakoj?“

„Je to mózno?“ sawołaschtaj Zerburez nan a macź na dobo, kaž s jenym kłoźom. Antonio pak sdychowasche, s bolosczu žo satorhnywschi, a horze žylsy ronjachu žo jemu po brodźe.

„Khodź bożemje, Antonio Hernandesez, a pschińdź jako žuždod saźo! Jako žuždoda budźe cźe tež Adela rady witacź w domje žwojeju starscheju!“

A holza sczeże hłójczku s horda do sady a wopuschczi s horda wustupujo khłódnizu.

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Dźeń 16. novembra měješche konservatiwne towarstwo w sali tudomneho „běłeho konja“ žwoju měšačnu shromadźisnu, kotraž bě jara bohacźe wopytana. Pschedžyda knjes seminarski wyschschi wučeŕ Preibsch ju s postrowjazymi žłowami wotewri, džakowasche žo sa bohaty wopyt, wožebje pschitomnym žejmskim sapółkanzam kk. Kokli s Khróscźiz, Ssmole se Spytez a Reißmannej s Kamjeńza, a wunježe tsikróčnu žławu na nascheho lubowaneho krala Alberta, kotrejž bohata shromadźisna horliwje pschihłoźowasche. Na to dosta k. sekundarius Häbleŕ žłowo k žwojemu wulzy sajimawemu pschednoschkej wo duschi, po kotrymž potom tež hischcźe k. Reißmann wo nadawkach sakskeho žejma, kotryž je w tu khwilu hromadu sestupił, rěčźesche. — Kaž žłyschimy, smeje wutoru 5. dezembra k. farař Cohorna s Cźeskeje w tudomnym mużskim towarstwje pschednoschk, k cźemuž budźe žo sjawnje pschesproschecź a pschi cźimž smeja tež žónske pschistup. — Sa posdźischi cźaž je k. primarius Wjazka bibliske rosrěčźowanja pschilubił; tež buchu sa bližschi cźaž jara sajimawe pschednoschki wo Bismarku, Transvaalu atd. na program stajene. F.

— (Pschipowjedźenje wučźomzow w krajnostawskim seminarje.) Duchownje wobdarjeni žerbšzy hólzy, kotsiž chzedźa žebi wučeŕstwo jako powołanje wuswolicź, maja žo na Budyskim krajnostawskim seminarje wot 2. hacź 16. dezembra samolwicź a žo pscheje, so bychu žo parschonšzy pschedstajili. Ssobu pschinjesću žu: 1. narodźenske a kschcźeńske wobžwědčenje, 2. wobžwědčenje wo druhim jětraschcźěpjenju, 3. dospołne schulske wobžwědčenje, 4. nadrobne wobžwědčenje wo strowosczi, wot approbowaneho lěkarja napisane, 5. wopisanje žiwjenja pschijecźe pytazeho, wot njeho žameho spisane.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Wjedrowustojny w Sserbach pische: Pschińdźemy nětko do cźaža, wo kotrymž hižo w naléczu pisach, so budźa w nim najwjetsche wětry sałhadźecź. Na nowy tydźeń, wokoło 2. abo 3. dezembra wětry wocźakuju, kotreż wožebje na morju wjele schkody nacźinja. Nadźějmy žo, so hischcźe wscho hnadnje woteńdźe. Wulku symu, kaž žym hižo prajił, do žrjedź januara njedostanjemy. Hdyž žłóncźko a měšacźk tak blisko hromadźe pschińdźetaj, kaž létža, powětr, dokelž žo žylnje stłóczi, symu roscźěri. Budźemy widźecź, hacź žo tak stanje.

Se **Zidowa.** Wutoru dopołdnja žu tu s rěčźki Jordana pschi tak mjenowanej palenzowej haszy kowarja Pellmanna morweho wucźahnyli. Wón bě pondźelu wjecźor po žwjatoku w tsjoch tudomnych korcźmach na palenzu pobył a žo wokoło 10 hodźin jara cźumpaty na domojpucź nastajił. Na palenzowej haszy je wón pucź smyliwschi do rěčźki saschoł a s bludom wobdaty po rěcźzy horje duzy mjes wyšokej muri pschischoł, kotrejž stej tam na woběmaj rěcźzynymaj brjohomaj natwarjenej. Dokelž w pjanoscźi njeje mohł wupucź namakacź, je wótsje wo pomoz wołał. Někotsi dźěłacźerjo s kopornika, kotsiž žu w nozy 1/4 1 hodźin s dźěła domoj schli, žu drje jeho wołacź žłyscheli, tola na to kedźbowali njeješu. Mjes murjomaj wokoło bludźo je Pellmann mězu a drjewjanzaj shubiwschi skónczńje psches jedyn wónzuchowy kamjeń panył a žebi hłowu a ruzy cźežko sranił. Dokelž žo najskerje njeje mohł na nosy saźo shrabacź, je w nikkej wodźe ležo wostał. Rano drje žu jeho tam ludźo widźeli, njeješu žebi pak swěrili, jeho sběhnycź, ale žu po lěkarja póšłali. Hdyž lěkaŕ Pellmanna s wody wučeže, tón hischcźe wospjet sdychnywschi wudycha. Kaž žo sda je wón žmjercź pschemrěł.

S **Radźanez.** Powjesću, s jenymi Budyskimi nowinami rosschěrjena, so je tudomny mlynk Liebe bankrot, je njewěrna.

S **Budestez.** Psched 23 létami běsche nascha wožada nowe pohrjebnischcźo w Budestezach, 2 kórzaj role wulke, požwjecźiła. Hacź runje mamy we wožadže hischcźe pohrjebnischcźo w Hornjej Hórzy, w Mnischonzu a w Dźěžnikezach, běsche tola pohrjebnischcźo w Budestezach sa 20 lět zyle k rowam pschetrjebane a žadyn rum wjazy njeběsche sa dalsche rowy. Někotre léta hižo žo rowy ryjachu na starym kerchowje wokoło zyrkwje, tola tež to njedožahasche. Duž běsche zyrkwine prjódkstejeŕstwo nusowane, žo dale wo městno postaracź, hdyž móhli naschich semrjetych do sparneje komorki położicź. S džakom je pschipósnacź, so njejžu žo wulkich wudawkow strachowali, ale žu rjane pohrjebnischcźo wobstarali, so žu polo k prjedawschemu pohrjebnischcźu pschimjesowaze, 1 1/2 kórza wulke, sa 7000 hr. pschikupili. — Pokutny dźeń popołdnju je k. farař Mrósak nowe pohrjebnischcźo se žerbskej a němskej rěcźu požwjecźił; — wjedro běsche drje njelube, deschcźikojte a wětsikojte, tola pak běchu žo wjele stow nutrnych wožadnych a tež sastupjerjo Budyskeje měschczańskeje rady jako kollaturskeho knjejstwa seschli, so bychu na wukladowanje pošłuchali, schto dyrbi po 1. lisce žwj. Pětra na prěnim stawje w 3. schtucźzy pohrjebnischcźo wožadnym być — městno, kotreż jich dopomnjuje, so wumrjecź dyrbimy, hdyž tež na žiwu nadźiju s nowehonarodźeni žmy, — městno, hdźcź pschezo proženycź dyrbimy, so mohli we wschitkim žarowanju stajnje Boha khwalicź, — městno, hdźež dyrbi žo do wutroby žwěcźicź žwětło žiweje nadźije.

S **Budestez.** Pjatk, 24. nov. rano wokoło 4 hodź. s tudomneje Schmißez pjekarnje woheń wudyri. Płomjenja łubju a horni schoš wupuscźichu. Se swonkownych stron běchu žykawy s Budyschina, Hornjeje Hórki, Hajniz a Callenberga pschijěke, kotreż woheń bórsy shaschachu. Schmißez pjekarnja je wot někotreho cźaža wěstemu Nowakej pschenajata. S domjazeje nadoby je žo nimale wscho wukhowało. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Hodźija.** 1. adventsku njedźelu Budyski zyrkwinski chor w naschim Božim domje zyrkwinski konzert wuwjedże. Sserbšzy spěwarjo a spěwarki žu žo dobycź dali, wjazore žerbske spěwy spěwacź. Cźisty wunoschk je sa dobroczelski samer postajeny.

S **Wětrowa.** Na ležomnoscźach nascheje wšy žo najskerje wulka fabrika sakoži. Jedyn pjenježnik s Klotzsche pola Draždźan je tudomnemu kublerjej Scholcźe 75 kórzow ležomnoscźow, s boka Njeswacźidlisko-Bóschicźanskeho pucźa ležazych, sa 75,000 hriwnow wotkupił. Wón budźische knjejej Scholcźe žnadź hischcźe wjetschi pjenjes sapłacźił, hdy budźische žebi jón tón žadał. Klotzschanski pjenježnik chze tam pjecźa fabriku sa tonowe twory natwaricź. S wopředka běchu žo jemu ležomnoscźe nětcźischeho Horstez kubła posticźiłe, dokelž pak žo jemu wone sa jeho samery njepschihodźachu, žo wón sa žuždone Scholcźiz rosžudźi, na kotrychž žo pódła tona tež pěsk, schcźerk a torf namaka. Nadźijomnje kupy, kotryž pjecźa pół milijona hriwnow wobžedźi, wocźakany dobytk s natwarjomnej fabriku namaka.

— (Pokhroma.) W Halschtrowje a w Jaworje je mjeshowjasnym skotom pokhroma wudyrika.

S **Kschischowa.** Tudomny ryczeŕkubleŕ Struba je žebi pjecźa w jenej Shorjelskej błudnizy s wobwěžnjenjom žiwjenje wsał. Strubu, kotryž bě duchownje troschku pschepjaty, bě jeho pschedporučnik (forminda) jenemu žandarmej s Kschischowa wuwjasaneho do Kahlbaumoweje błudnizy w Shorjelzu wotwjesću dał. Struba je hižo rasdlěschi cźaž w hojeńi sa cźuwy pobył a bě žo jako wuhojeny s njeje puschcźił. Wobžaromny bě drje nahleho waschnja, tola hewak dobroczinwy cźłowjek.

S **Łuska** pola Pomorz. Sańdźenu žrjedu w nozy wokoło 11 hodźin je žo se žłomu kryta khěža tudomneho knježeho dźěłacźerja Jana Mikanje wotpalika. Wobydlerjo budźichu w strasche byli, žo žiwi spalicź, hdy budźische Mikanjowa mandźelska, kotraž khowubolenja dla spacź njemóžesche, wudyrjenje wohnja njepytka. Wumjenkarja Njeradka, kotryž je na stawy khromy, žu lědma s płomjenjow wunjesću móhli. Woheń je wschu domjazu nadobu a drastu snicził. Niczo njeje psche wohnjowu schkodu sawěscźene. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Rakez.** S njesbožownej powjesću je žo tudomna Hajniz žwójba srudźika. Do Hajniz 20 lět stareho žyna, kotryž jako sam-

karſki pomoznik w Lipsku dźěłasche, je sańdźenu ßobotu wjele zentnarjow cźeżki kruch żelesa slecził. Wutoru je cźeżkosranjeny w Lipsczańskej měſchczańskej hojerni wumrjeł.

S **Lubija.** Sańdźenu póndźelu wjeczor je 40lětny wosyſtorkař F. W. Altmann pſchi ranžěrowanju na produktowej koliji ſe ſpinazeho kolika panywſchi pod waggonowe koło pſchiſchoł, kotreż je jemu hwiſdźel praweje nohi pſchejěło. Snjesboženeho ßu do měſchczańskeje hojerńje dowjesli, hdyż ßu jemu pſchejědźenu nohu wotewſali. Altmann je woženjeny a ma ſchtyri do ſchule khodźaze dźěcźi.

S **Wojerez.** Měſchczańſzy ſaſtupjerjo ßu wobſamkli, 6 jutrow wulku leżomnoſcź ſwudowjeneje Naumannowcje ſa 2400 hriwnow a 4 jutry wulku leżomnoſcź rentiera Schieblicha ſa 1200 hriwnow k ſakoženju gmejnſkeho pohrjebniſchcźa kupicź. Wobej leżomnoſcźi pſchi Hródkowſkej dróſy bliſko Pinki leżitej.

S **Wojerowſkeho wokrjeża.** W Wojerowſkim ſchulſkim wokrjeżu ßu ßo ſcźěhowaze pſcheměnjenja mjes wucźerſtwom ſtake: Na měſto kantora Bocka we Łaſu je kantor Brandt a na měſto tamniſcheho druheho wucźerja Beſſera wucźeŕ Frycźa ſtupił. Wucźerja Micklíſcha we Wulkich Sdźarach, kotryż je dwělětnu dowolenzu dla ſtudowanja na Lipſczańſkej pſchekupſkej akademiji doſtał, wucźeŕ Munſig ſaſtupuje. Wucźeŕ Schołta w Bórku je na wotpocźink ſchoł. Jeho měſto w tu khwilu wucźerſtwowy kandidat Schrybař ſaſtupuje. Kantor Wicźas w Parzowje je ßebi żadał, ſo bychu jemu k lětu 1. haprleje ſe ßłużby hicź dali. Wucźeŕ Langa w Stróži, hdźeż je w tu khwilu jenoż 27 ſchulſkich dźěcźi, ßo 1. dezembra do Ptacźez pſcheßydli.

Přilopk.

* (Tipowanje ſakaſana hra.) Wyſchſchi ſakſki krajny ßud je rosßudźił, ſo ma ßo tipowanje jako ſbožohra wobhladacź a ſo je po tajkim ſakaſana.

* (S wuhenja panyk. W pſchipołdniſchej pſcheſtawzy murjerjej Rietſchel a Trentzſch w Połcźnizy po ßo twarjazym fabrikſkim wuhenju w Raupachez fabrizy horje ſaléſyſchtaj. Hornje ſtupańſke żeleſo njebě hiſchcźe twjerdźe doſcź a ßo puſchcźi, tak ſo Trentzſch ſ wyßokoſcźe dele padźe. Snjesboženy bě ßebi dwě rjeble ſłamał a ßebi wutrobno ſacźiſchcźał, tak ſo wědomnja ſbywſchi na měſtnje leżo woſta. Boja ßo, ſo ßo ßmjercźe njeſminje.

* Jena ßwójba w Zwikawje je ßo ſ cźeżkim njeſbožom podeſchła. Nan je ßo lohko ſraniwſchi na ſajědojcźenje krwje wumrjeł a tón ßamy dźeń macź w njedźelach pſchi 17. porodźe wumrje. 14 dźěcźi ßmjercź ſtarſcheju wopłakuje.

* We Wangenje pola Liegnitz jedyn wóßomnacźelětny kubleŕſki ßyn do dźěłacźerja Niedelicha, ßo ſ nim ſwadźiwſchi, hnojowe widły cźißny, kotrychż brinki ßo do jeho rjapa ſaſchtapnychu. Niedelich ſa něktotre hodźiny wumrje.

* (Ssamomordař.) Dźewjecź zentimetrow dołhi hóſdź je ßebi w Gubinſkim jaſtwje pjenjeżnik Auguſt Kuba ſe Schwibuſa do ſpanja ſabił a ßo ſ tym morił. Khyſtanſka komora bě jeho njekaſanſtwa dla k khoſtańi na 4 lěta ſaßudźiła.

* Brodutruhař ſtareho khěżora Wylema, hojeŕſki pomoznik Stauda w Barlinje, je 80 lět ſtary wumrjeł. Jeho běchu lěkarjo woſpjet w khěżorowym hrodźe pſchi operazijach k poßłużenju powołali. Wón ßo khěżorowemu cźělnemu lěkarjej Lauerej lubjeſche a jeho wuſchiknoſcź ßo w lěcźe 1873 ſ pomjenowanjom ſa dwórſkeho pomozneho hojerja pſchipóſna. Hacź do Nobilingoweho mordaŕſkeho nadpada na khěżora 2. junija 1873 ßebi khěżor Wylem I. ſtajnje ßam brodu truhaſche. Tehdy lěkarjo khěżorej ſakaſachu, ßebi ßam brodu truhacź. Něktore dny poſdźiſcho Staudu ſa khěżoroweho cźělneho brodutruharja poſtajichu a jako tajki wón khěżora na wſchěch jeho pucźowanjach pſchewodźeſche. Sswoje hojeŕſtwo wón w lěcźe 1880 ſpuſchcźi, ſo by jeniczźy khěżorej ßłużił.

* S hłupym njerosumnym tryſkom, ſ kotrymż ßo hólcźiſka też w naſchich ſtronach druhdy ſabawjeja, je mały hólcźk w Barmbecku pola Hamburga widźenje ſhubił. Po napominanju jeneho ſchěßnacźelětneho pachoła wón bleſchu tſchaßeſche, kotraż bě ſ wodu a njehaſchanym kalkom pjelnjena a ſatykana. S naſtatej paru bleſcha roſleczi a kalkowa woda hólzej wobej woczi wupali.

* (Njeſboże pſchi kwaßu.) Pſchi żałoßnym njeſbožu je 15lětny Hermann Schołta ſ Agnetendorfa pola Hirſchberga żiwjenje ſhubił. Jeho ſtarſchi bratr chzyſche póndźelu ſ dźowku khěżerja Thiela w Kieſewaldźe kwaß wotměcź, a njedźelu dopołdnja ßo njewjeſcźina nadoba ſ Kieſewalda do Agnetendorfa wjeſeſche. Duzy po pucźu ßo konjej ſplóſchiſchtaj, a nawoženja, kotryż běſche ſ pohonczom, njemóżeſche jeju sdźeržecź. Deſkowany wós ßo ſwrócźi a nawoženjowy bratr a njewjeſta, kotraiż na nim ßedźeſchtaj, ßo wucźißnyſchtaj a ßo pſchejědźeſchtaj. Nawoženjowy bratr ßebi ſchiju ſwiny a bě hnydom morwy, mjes tym ſo ßebi njewjeſta nohu ſłama.

* (12 hewjerjow ßo ſadußko.) Njedźelu wjeczor je ßo w jamje „Ludwigowe ſboże“ ſły powětr ſapalił. Dwanacźe hewjerjow je pſchi tym żiwjenje ſhubiło. Horniſki direktor Moll a horni ſtupań ſ Thun ßo do jamy puſchcźiſchtaj, ſo byſchtaj ſpytałoj hewjerjow wukhowacź. Wobaj pak dyrbjeſchtaj ßo cźeżko wopalenaj wrócźicź a ſtaj ßo do lazareta dowjeſłoj.

* (Skażeny poß.) Měſto Cźenſtochowo w ruſkej Pólſkej je ßo do wulkeho njemčra ſtajiło. Skażeny poß je ſa dwaj dnjej wjele ludźi ſkußał. Jedyn tamniſchi lěkař je jim rany wupalił a jich do Paſteurſkeho wuſtawa póßłał. Prjedy hacź ßu pßa ſabili, je wón mnohe druhe pßy ſkußał.

* Wulke ſliwki ßu ßo nad Grichiſku roſpuſchcźiłe. Ssobotu wjeczor ßu w měſcźe Athenje ſ mórſkich żołmow abo pod roſpadankami khěżow ſchěſcź cźłowjekow morwych wucźahnyli. Jara wjele domow je ßo wupuſcźiło. Jena konjemzowa murja panywſchi 17 artilleriſkich konjow ſaraſy. Naczinjena ſchkoda na twarjenjach a wězach je woßebje w pſchiſtawje Piräuſu wulka. Też Theßaliſka je cźeżko cźerpiła.

* Krutu ſymu ßu ſ Italſkeje pſchipowjedźili: W Comaldoli pola Italſkeje je ßylny ßněhowy mjeczel ſakhadźał. W Romje temperatura hacź na tſi grady pod null ſpadźe. Satraſchne wětry ßu pola Ankony wjele rybaſkich łódźow ſniczile, pſchi cźimż je wjele rybakow żiwjenje ſhubiło. Podobne też ſe Sardiniſkeje a Elby pißaja, něhdźe 100 měſtow je ſ dźěła pócźrjenych.

* Satraſchny woheń je w Reſchtu w Perſiſkej torhoſchcźo a 16 witowaŕnjow wupuſcźiło. Schkoda ßo na 2 millijonaj hriwnow wobliczi.

* (Łódź ßo ponurika.) Pſchi norwegſkim brjoſy ßu bleſchu namakali, kotruż je němſka rybaſka parna łódź „Saturnus“ 22. ſeptembra 1899 wucźißła. Na papjerzy, do bleſche tyknjenej, je prěni maſchiniſt ſpěſchnje napiſał, ſo żaneje nadźije wjazy njeje, ſo bychu ßo wukhowali. Maſchinownja je połna wody, żołmy ßo pſches łódź ſražuja.

* (Kruch khlěba jako pſcheradnik.) Se Salzburga pißaja: Sababjeny ſcźornjeny cźłowjek rano ſahe jenu ßłużobnu dźowku w krumwaŕni nadpadźe a ſkoro ſaraſy. Jeje łſchiki ſaßłyſchawſchi ßußodźo pſchiběcźachu, a nadpadnik cźekny. Hnydom ſawołany żandarm na nadpadowym měſtnje kruch khlěba namaka. Wón hnydom w wſchelakich domach ſpytowaſche, k kajkej pokrucźe ßo tón kruch khlěba pſchihodźi, a woprawdźe: pola jeneje ſwudowjeneje burowki ßo wón zyle k pokrucźe, na blidźe leżazej, pſchihodźeſche. Tak ßo ſłóſtnik wußlědźi. Wón bě wudowiny ßyn, dźowzyny luby, kotraż dyrbjeſche dźěcźo porodźicź. Wón pak chzyſche ßebi alimenty ſalutowacź a teho dla ßwoju lubu ſkónzowacź.

* (Łódź ßo ſpaliła.) W nozy 16. novembra je ßo parna łódź „Patria“, Hamburgſko-amerikanſkej liniji ßłuſchaza, w jendźelſkim kanalu ſapaliła. Na łódźi bě 360 cźłowjekow, mjes nimi 150 pucźowarjow. Mjes poßledniſchimi bě 40 żónſkich ſ dźěcźimi a 6 cźeßnymi dźěcźimi. Woheń bě ſe ßamoſapalenjom laneho ßymjenja naſtał a njehodźeſche ßo, hdyż jón pytnychu, wjazy podtłócźicź. Tołſte mrócźele kura a płomjenja ſ delneho łódźineho dźěła ſtupachu a pucźowarjow do ßmjertneho ſtracha ſtajichu. Mużſtwa pak ſ tajkim měrom dźěłachu, a kapitanowe pſchikaſy ßo ſ tajkej ſpěſchnoſcźu wuwjedźechu, ſo ßo pucźowarjo bórſy ſměrowachu. Kapitan pſchikaſa cźołmy ſ łódźe na morjo puſchcźicź a je ſ pucźowarjemi wobßadźicź. Najprjódy ßo żónſke a dźěcźi wukhowachu, potom mużſzy na rjad pſchińdźechu. Wſcho po najlěpſchim rjedźe dźěſche, hacź runje woheń hižo pſches łubju łódźineho ſadka ßapaſche. Woheń ßo tak ſkoku roſcheŕi, ſo pucźowarjo njemóżachu ani ßwoje brěmjenja wukhowacź. Dwaj wulkaj rybaſkaj cźołmaj ſ Yarmouthja, kotrejuż mużſtwo bě ßo wohnja dohladało, k łódźi pſchijědźeſchtaj a wulki dźěl pucźowarjow pſchijeſchtaj. S dobom ruſka łódź „Ceres“, kotraż bě teho runja woheń pytka, pſchipłuwa. Wona hnydom wſchě cźołmy wußadźi a wſchitkich pucźowarjow pſchija. Wona w runej měrje k Doverej jědźeſche. Mużſtwa a kapitan „Patrije“ ßu ßo ſ parnikom „Atheſiju“ wukhowali. „Atheſia“ bě ſpytała ſ powjaſom „Patriu“ k jendźelſkemu brjohej dowjeſcź. Tola tónle wotpohlad dyrbjeſche ſpuſchcźicź, dokelż „Patria“ bórſy pſches zyło we wohnju ſtejeſche a ßo jeje żeleſne wobbicźe żehleſche. Na „Patriji“ je ßo jědnacźe drohich honjeŕſkich koni, kotrež ßo ſ Ameriki ßobu wjeſechu, ſpaliło, kotrež běchu ſa Winſkeho dwórſkeho konjazeho wikowarja Schleſingera poſtajene. Konje běchu jenoż pſche łódźine ponurjenje, niż pak pſche woheń ſawěſcźene.

* (Syma.) S Jöhstadta w rudnych horach pišaja, so je tam hižo syma sačahnyła. Tam hižo žo po žanjach woža.

* (Kuricź sakasane). Hischcźe dźenža je kraj, w kotrymž je kuricź sakasane. To je Abeżyniska. Sakoń, kiž tobak kuricź sakaže, je hižo ſ lěta 1642. Wón dyrbjesche ſ woprědka jenož měschnikam kuricź sadźěwacź, ale bórsy pschenježe žo wón na wschě ludowe worschty, a dźenža žmědža tam žamo zusy jenož potajnje kuricź.

* W italskej wšy Calvenzano pola Treviso žu schtyri dźěcźi žiwjenje na dobo shubili, kaž žo to jenož jara porědko stawa. Rataŕske towaŕstwo bě žebi tam lubju jeneho domskeho k wotžypanju žita wotnajało. Pomału a pomału bě žo na lubju hač na 216 zentnarjow žita nažypało. Runje pod lubju bydlesche bur Moriggi se žwojej žwójbu. Hdyž tón ras wjeczor se žwojimi schtyrimi dźěcźimi w starobje 7 hač do 26 lět pschi wjeczeri sa blidom žedźesche, žo stwiny wjerch na dobo ſ wrjeskotom pukacź počza, a w tym žamym wokomiku slemichu žo hrjady wysche nich a žito saženy nana a wschě jeho schtyri dźěcźi. 216 zentnarjow turkowskeje pscheńzy jich wschitkich pohrjeba. Jenož nan žam žo někak ſ hromady kukurizy wudobu. Hdyž potom jeho schtyri dźěcźi ſ njeje wuhrjebachu, je wschě saduschene namakachu.

* (Negus Menelik a jeho poddanjo.) Woprawdźe wótzowšzy knježi, tak powěda jedyn pucźowaŕ, kiž je žo njedawno ſ Abeżynskeje domoj wróćził, kral Menelik, negus (kral kralow) nad žwojimi cźornymi abeżynskimi poddanami. Hdyž je žo jedyn ſ jeho mnohich sastojnikow „negusej“ njespodobny sčinik, tutón žaneho žkowa abo žwara na njespodobnym njeshubi, ale sapschimnje palztokstu bambusowu sčinu, so by ſ njej se žamžnej kralowskej ruku jeho mjeńsche abo wjetsche pscheńdźenje pokhostał. Tak na prawu schcźežku wróćeny roskaty poddan wo wjele polěpscheny kralowski hród wopuschćił. Hdyž chže cźěmnobarbny knježeŕ shonicź, schto žo w jeho residenzy stawa, tehdy wón dołho na rapporty žwojich poliziſtow njecźaka, ale spuschcźa žo na to, schtož jeho žamžnej wocźi widźitej. S hoborskim dalokowidom wobrónjeny wón husto wjele hodźin na wěži, k temu natwarjenej, pschesteji, ſ kotrejež wjercha wón hlowne dróhi a městna žwojeho hlowneho města derje pschewidźi. A dokelž jeho žwěrny lud ženje wjedźecź njemóže, hdy wschitko widźazy dalokowid na njón wudźěra, dha žo kóždy derje na kedźbu bjerje, hnėw žwojeho roskasowarja se žwojim sadźerženjom na žebje sčahnycź. — Kral Menelik žam je wurjadnje spróżniwy a hibicźiwy; w kóždym cźažu móža jeho wodnjo a w nozy w jeho hrodźe wokoło khodźazeho setkacź a kontrolu wjesćź widźecź. Jeho najwjetsche wjeżele je, kucharjam na porsty hladacź a jim do hornykow kukacź; tež ma pschezo wotewrjene wócźko na sloto a na drohotnosćze žwojeho kraja, w jeho pokładnizy nakopjene. Ssedłarjo a konjekowarjo žebi tež pšched jeho wopytom ani wokomika wěsćzi njejžu, najhusćzischo pak pschekhwata wón dźěłacźerki žwojeho domu, kiž maja napoj na jeho kralowske blido pschihotowacź, tež pschipoślucha wón njeporědko małym A-B-C-schulerjam. Wulzy jara abeżynskeho knježerja jeho wulke sahrody sajimuja, a wón je sbožowny, hdyž móže žwojim žadowym schtomam, ſ Europy pschiwjesenym, se wschelkim powodźowanjom k rosćenju, k tyčźu a k płódnosćzi dopomhacź.

* Wo mandźelskej transvaalskeho presidenta Krügera žu jene jendźelske nowiny sćěhowaze wopisanje podale: Krügerowa je woprawdźita domjaznosćź. W žwojim swónkownym sadźerženju a rěcźi je wona jednora kaž burska žona, a runje tak slutniwa a hospodarska. Jejny mandźelski ohm Pawoł (kaž presidenta Krügera burjo mjenuja) ma wulke samoženje, a so je jo nahromadźił, ma žo tež žwojej žonje dźakowacź, kotraž je žo skoro pok lětstotka wo njeho staraka, sa njeho žo prózowaka a lutowaka. Ohm Pawoł bě bur, wowcźeŕ, wojak, duchowny, pósłanz a president, a w kóždym cźažu tuteho pscheměniteho žiwjenjoběha je cźeta Krügerowa njepowalne dowěrjenje k žwojemu mandźelskemu měła a ſ wobdźiwanjom na njeho hladała. Jejny muž je po jejnym měnjenju najžławnischi muž žwěta. Spróżniwy, cźesćelakomny bur Krüger drohotny poklad namaka, hdyž žo miku módrowocźatu holzu wopraścha, hač chže žo ſ nim woženicź, a wona struchliwje k semi pohladnywschi praji: „Móžu pjez, waricź, schicź, cźiścźicź a rjedźicź.“ Hischcźe dźenža wona, prěnja žona w Transvaalskej, pjecże, schije a rjedźi. Hdyž je president doma, móža ju kóžde ranje w 5 hodźinach nad małym kuchińskim pjezakom skhilenu widźecź, so by žwojemu mandźelskemu rańschi khoſej swarika. Sswoje hospodarske dźěło dokonjawschi, žo Krügerowa cźorne alpakkowe wobleczenje woblecże, žo do makeje stwy žynje a nohajzy wuporjedźa. Kóždu drastu, kotruž žo wona wobleka, je wona žama seschika. Presidentowa žona njeje ženje wjazy dyžli tśi wobleczenja na dobo měła, a wschě žu cźorne. Wona žo tež ſ dwěmaj klobukomaj spokoji, kotrejž je žebi žama wupyschika. Wona skocźata lubuje, woženbje pžy a ptacźki. Hdyž chzychu jejnemu mužej kamjeńtny pomnik stajicź, wona rěsbarja proschesche, so by zylindrowy klobuk jejneho muža horka troschku wuzłobił, so mohła žo tam deschcźowa woda nahromadźicź a so mohke se žłobika ptacźki picź. Ptacźki to tež woprawdźe cźinja, a to ju bóle wjeżeli, dyžli skamjenjeny Pawoł.

Wuſudźenja.

Lawniſki ſud. Jana Pjelcha, žiwnoscźerja a žobustawa gmejnskeje rady w Komorowje pola Rakez, winowachu, so je tamnischeho kublerja Khorlu Krala na cźěle straschnje sranik. Wobskorženeho zyle bjes khóstow wuwinowachu.

Pschiſažny ſud. Lětža 30. oktobra žo w Cźornjowje pola Pomorz knježa bróžeń a jena kólnja a bróžeń a pěz žiwnoscźerja Hecźika wotpalichu. Knježi najenk Schmuhl ſ wohnjom wo 16,000 hriwnow schkodowasche. Woheń bě w knježej bróżni wuschoł. Jako sapalerja dźěłacźerja Jana Augusta Kerka ſ Barta, woženjeneho a nana tśjoch dźěcźi, paduchstwa a njekasanstwa dla hižo ſ khostarnju khostaneho, wuſlědźichu. Wobskorženy w Cźornjowje na knježim dworje pola najenka Schmuhla jako robocźan dźěłasche. Wón žo sjawnje žwojeho njeskutka wusna a bjesdźak roskacźe njepokasujo powjedasche, kak je žo se sapalenjom měko. Na praschenje, cźeho dla je woheń sałožił, wón praji, so je jemu msda, 12 np. sa hodźinu wucźinjaza, pschenisła byka. Jeho wudawanje, so je jeho dźěłacźeŕ Rychtaŕ k sapalenju nadpjerał, žo jako njewěrne wupokasa. Po Kerkowym wusnacźu bě wón 30. oktobra wjecźor wokoło 8 hodźin žkomu w bróżni se sapalenej zigaru pšches bróżnine dripojte džery sapalił a potom domoj cźeknył. Mjes tym so wón wjecźerjesche, jeho žona do jstwy pschihna, wokajo, so žo knježa bróżeń pali. Kerk, kotryž je wohnjowy haschcźeŕ, žo rucźe swoblekawschi wohnjowu trubu shrabny a se wschej mozu trubjesche. Pschi haschenju pak žo wón njewobdźěli, schtož tukanje pscheźiwo njemu sbudźi. Wobskorženeho k khostarni na 5 lět a k shubjenju cźežnych prawow na 10 lět saždźichu.

W nozy na rownischcźu.

Mikki měr na rowach leži,
S bokow lipy něme šteja,
Sswjata cźischina tu knježi,
Kwětki wócźka sańdźeleja.

W žwěcźe wonka hołk a hary,
Tudy pokoj lubo-žłódki,
Tam žu bědow horze cźažy,
Tu po horjach lěk a khłódki.

S cźěžnotow tu wumoženja!
Bědowarjo! W rěsnej boli
Dźerżcźe khorhoj pokojenja;
Namakacźe w Božej roli.

Žarin.

Hudancźzy.

59.

Pak ſ wody sbytk je wostała,
Pak tołkana je ſ kamjenja;
Ju k wschel'kim jědźam bjeru žej,
A žamalutka dobra njej'.

60.

Schto němy nicžo njepraji?
Hdyž praschecźe žo sa cźažom,
A tola pěknje wotmolwi
Wam ſ pišmikatym mjeswocźom?

Wuhudancźzy ſ poślednjeho cźišła:
57. Sswěžy. 58. Dźělany płat.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5799 hr. 16 np.

Dale žu sa njón darili:

Knjes Gruban w Riesy	—	70
Liſchki-Pónđźelniźy: Liſchka stara, pscheklepana, dźenža žu cźe lepili: 73 + 63 np. a dopišnizy žmilneje dusche 60 np. = ...	1	96
W „Katholſkim Póśle“ cźišło 46. lěta 1899 hižo kwitowane: Delanska patentna komišija 50 np. Roskolniźy 3 hr. 50 np. Płatowa komišija sa kulki dostawa 1 hr. Njemjenowana 2 hr. = . . .	7	—

Hromadźe: 5808 hr. 82 np.

S džakom kwituje

farjadniſtwo „Macźizy Sserbſkeje“.

(Dalschi sapiš darow žo posdźischo wocźischcźi.)

Wino.

So bych njeßměrnje wulki ſklad wina, kotryž ßym wot ßwojeho pſchedkhadnika pſchedewſał, a kotryž je ßo ſe ſpuſchczenjom mojeje filiale powjetſchił, troſchku pomjeńſchił, pſchedawam ſczěhowaze družiny po **wuwſaczných płaczišnach:**

Jugenheimſke	**bleſchu po**		**55**	**np.,**
Wallerheimſke	=	=	**65**	=
Sprendlingſke	=	=	**70**	=
1893. Günthersblumſke	=	=	**75**	=
1895. Hackenheimſke	=	=	**95**	=
1893. Bechtheimſko-Rieſlingſke	=	=	**125**	=
1893. Scharlachbergſke	=	=	**145**	=
1892. Hattenheimſke	=	=	**150**	=
1893. Kleinbockenheimſke				
Rieſlinyſki wubĕrk	=	=	**195**	=

bjes bleſchow.

Wſchelake družiny ßu tež po połbleſchach dostacz.

Ssu to wſcho najlĕpſche družiny, a proſchu, ßo wo hódnoſczi pſcheßwĕdczicz.

Hoſczenzarjow a ſaßopſchedawarjow proſchu woßebite ſeſtajenje ßebi žadacz. Najwjazy družinow tež w cžwizach kóždeje wulkoſcze podawam.

Pawol Pětschka,
na drjewowych wikach 4.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel Erich Hecht)

w kupnizy pſchi hlownym torhoſchczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczišnach**

gardiny, bĕłe a na žołcz,
kattuny, ſoſowe deki,
meblowe tkaniny,
bĕłe, na žołcz a piſßane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdže a roſetty,
teppichi, bĕhacže, linoleum,
wóſkowe ßukno, tapety.

Sserbſke a němſke

ſpĕwarſke,

we woßebnych, kaž tež w jednorych ſwjaſkach, němſke hižo po 1 mk. 50 np., **Khryſtußowe figury** ſe ßłonokoſczoweje maczišny we wulkim wubjerku porucza

Guſtav Nămſch,
knihiwjazarnja na bohatej haßy 21.

C. F. Rinke.

Klobukowy, mězowy a pjelſczotworowy ſklad.

Poruczam ßwój wulki ſklad **klobukow** kóždeje faßony, **ſymſkich mězow** ſa mužſkich a dźĕczi, **bĕłe** a **czorne kože** a **wobßadźenſke kože.**

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobłukom wobdadża, **domowe žohnowanja** a **wobraſy, wĕnzy a ſchpruchi k ßłĕbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczišnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Sswój wulki ſklad kožuchowych kožow

ſ rukowanjom, ſo ßo mole do nich njedadża, po jara tunich płaczišnach poruczam, dokelž uochzu ſ nimi dale wikowacz.

Gustav Naucke,
na garbarſkej haßy 16.

Koſaze kože,

howjaſe a czelaze kože, kaniklaze, ſajecže, kocže, kunjaze, tkhórjaze kože, kaž tež wowcže kože a wowczu wołmu kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Sachſowy žiwjazy kakao

płaczi jenož 1/4 punta 35 np.
pola

Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Najlĕpſchi jĕdźny

lany wolij

ſ dwórſkeho młyna w Plawenje wot nětka ſtajny cžerſtwy porucza

A. E. Soba na Židowje.

Czrjewa

k dźĕłanju kołbaßy pſchedawa

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Koprowy vitriol

k naczinjenju pſcheńzy je najlĕpſchi dostacz pola

Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikow
Straucha & Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Jara dobry
ſeleny a **paleny**

khofej

po wſchĕch płaczišnach,

warjenja,
koruſchki,

ßelene a ßuſchene

jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,

wſchĕ družiny **ßwĕczkow, nózne ßwĕczki**
prucza tunjo

Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Foſforowe pille,

ſtajnje cžerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu, po zylišnach a jenotliwje porucza tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoręczak 33.

Strychninowe žito,

wobĕleny wowß a pſcheńzu,

ſtajnje cžerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu, po zylišnach a jenotliwje tunjo porucza

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na ſmutkownej lawſkej haßy 10.
Dalokoręczak 33.

Konje k rĕſu



kupuje po najwyſchſchich płaczišnach

C. Kaiſer
(Starkowy naßlĕdnik)
w Budyſchinje.

Ssuſchizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjeńkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma ſe ßwobodneje ruki na pſchedań

Dubjanſki revĕr.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 29. novembra dop. w 9 hodź. ma ßo na Maratkach na Trjebjenczańskich leżomnoscźach nëhdźe 100 hromadow ſ wjetscha dubowego a brëſowego drjewa ſ wumënjenjemi, do awkzije wosſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kubleŕ **Kſchižan** w Trjebjeńzy.

Sahrodniſka žiwnoſcź na pſchedań.

We **Wbohowje** pola Njeßwaczidła je ſahrodniſka žiwnoſcź cźißło 14 ſe 14 kórzami pola a 5 kórzami dobreje łuki, ſ dobrymi ſ zyhelom krytymi twarjenjemi bjes hoſpody a wumjenka wobßeđźerjoweje ſtaroby dla ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Łuka ſ jeneho krucha wobſteji a je ſ 191 dawſkimi jenoſcźemi wobcźeżena.

Młoda kruwa
je na pſchedań w Kelnje cźißło 1.

Hejduſchny młyn,

k ſchrótowanju ßo derje hodźazy, je w **Kobjelnju** pola Klukſcha tmjo na pſchedań.

A. Poppe

4 na Mużakowſke dróſy 4
kóżdu dźëlbu **kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka** atd. kupuje.

Wolij

budźe ßo poůdźelu **27. novembra** a ſcźëhowaze dny bicź.

A. Nagel, młynk w Slyczinje.

Rjanu pſcheńeczņu muku

hachtl po 85 np., bërtl po 3 mk. 20 np. porucźa

Hrubjelczański młyn.

Muku k kolaczam

k hodownemu pjeczenju
hachtl po 1 hriwnje porucźa
Khorla Kahrowe.

Draždźanski jëdźny raiß

punt po 16 np.,
grupy punt po 15 np.,
jahły punt po 15 np.
porucźa
Khorla Kahrowe.

Serbſke ſpëwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczišnach na pſchedań we wudawarni „Sſerb. Nowin."

Wojnarſkeho wuczobnika
pyta k jutram wojnarſki miſchtr **E. Muka** w Hnaſchezach.

Kowarſkeho wuczobnika
k jutram pyta kowarſki miſchtr **Urban** w Trjebjeńzy pola Pomorz.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſmëje jutſje **njedźelu 26. novembra** popołdnju w 4 hodź. w Sokeż hoſczenzu poßedźenje.

Pſchedßydſtwo.

W Albertſkim dworje w Budyſchinje.

Njedźelu 26. novembra 2 pſchedſtajeni, popołdnju w 4 hodźinach a wjeczor w 8 hodźinach,

poůdźelu 27. novembra wjeczor w 8 hodź. poßlednje pſchedſtajenje

kſchižowanje Jeſuża na Golgatha.

Stawiſna wo Jeſußowym žiwjenju a cźerpjenju,
wuwjedźena wot 30 woßobow ßylneho towarſtwa allegoriſkich paſſionſkich hrow pod direkzijn Ed. Alleſcha.

Płaczišna mëſtnow:
parquet 1 hr. 50 np., 1 mëſtno 1 hr., 2 mëſtno 50 np., gallerija 40 np., gallerija k ſtaczu 30 np.

Kharty do prëdka ßu doſtacź w **Rühlez kniharni** a w **Albertowym dworje.** Sa ſchulſke dźëczi ßo poniżene płaczišny woblicźa.

Wotewrjenje kaßy w 7 hodź. **Sapoczatk w 8 hodź.**

Direkzija.

Ssym ßo w Budyſchinje w **ßerbſkim domje** jako

praktiſki ſubjazy lëkaŕ

ſaßydlił, woßebje **khoroſcze ſubow** a **huby hoju** a **zuſe ſuby dźëłam.**

Rëczne hodźiny wot **9—6** hodźin ſ wuwſaczom ſchtwórtka.

Approb. ſubjazy lëkaŕ Frey.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrënkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, jſtwinſke holzy a dźëłaczerſke ßwójby pyta pſchiſtajeŕka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Ssotra, luba ßotſiczka,
Schto ßym ja czi bledźiła?
Njejßym ßebi pſchekładka
To, ſchtoż rëczu, ſo je łża.
Ty też hnydom donjeßeſch
Nowinku, ju wuplapnjeſch.
Pſches to, łaż ßo ßkyſchecź da,
Naſtała je pſchekora.
Mje ßu kleſki djabolſke
Do haůby nëtk pſchinjeßke.
Pola ſmërza-ßudnika
Ssym ßo takle wuſnała:
„Schtoż ßym na njoh' rëczała,
Knjeże, to je hoła łża.
Duż waß proſchu naležnje,
Tón ras naju ſjednajcźe."
Knjes ßej njeda dwójzy rjez,
Sapoczina jednacź wëz.
To też jemu radźi ßo,
Poſtaji pak khoſtanjo.
„Maliczkoſcź to ſa mnje je,
Kuchaŕka to paruje.
Nëtko ßym ſaß' wjeßoła,
So wëz tajkoh' kónza ma."
Tajka hroſna kleſkawa
Nima w ßwëcźe runjecźa,
Wo to wſchak ßo njeſtara,
Hacź też wërnoſcź powjeda.
Srudźaze — aw — tole jo,
Schtoż po' Khelna ſtało ßo.
Wſmi ßej hrónczka k wutrobje,
Mudriſcha budź w pſchichodźe.

—.

Dwë dźëłaczerſkej ßwójbje

pſchi darmotnym wobydlenju a bërnach, po żadanju też ſ polom, k hodam abo k jutram pyta **Radworſki knježi dwór.**

Na knježi dwór w Pſchiwczizach

ßo ſtarſchi muż jako pizowaŕ wołow pſchi dobrej miſdźe pyta.

Münch, inſpektor.

Hólczez, kotryż chze kowarſtwo nawuknycź, móże pſchichodne jutry pola mje do wuczby ſtupicź. Też móże jedyn kowarſki pomoznik hnydom dźëło doſtacź.

Khorla Zimmermann we Łuſy.

Do Radworja.

Hundeckowe dźiwadło.

Njedźelu 26. nov. popołdnju 1/2 4 hodźin
pſchedſtajenja ſa dźëczi.
Wjeczor 1/2 9 hodźin
Kunz Kaufungſki
abo **rubjenje ſakſkeju prynzow.**
Cźinohra w 6 jednanjach.
Sdwórliwje pſcheproſchuje
W. Hundeck.

Wotroczkow

po 60, 70 a 80 toleŕ miſdy, teho runja dźowki a wolazych k nowemu lëtu pyta knježi dwór w **Małej Woleſchnizy** w Rósborſkim wokrjeżu.

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim ſa ßwinje, dźëłaczerſkim ßwójbam, hoſpoſam ßo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra ßłużba darmo wukaſa w **Klukſchu** czo. 53a.

Rataŕſke hoſpoſy,

dowërne a naſhonite, ſa ſkótne a mlokowe hoſpodarſtwo, każ też ſa woßebniſchi dom k nowemu lëtu pytam. K dalſchemu wudoſpołnjenju w rataŕſtwje móża hiſchcźe nëkotre młode holzy ſe wßow mëſtno doſtacź. Dobre poruczenje pak ßo wumëni.

Khorla Meiſel w Budyſchinje na hornczerſkej haßy 21.

Woſſjewjenje.

Pſched krótkim je ßo w gmejnſkim hatku w **Komorowje** pola Rakez, wot jeneho Komorowjana wotnajatym, **jena męża** namakała. Rad bychmy ßamowobßedźerja tejele mëży ſeſnali: Wona je pola Komorowſkeho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja wohladacź a móże ju tam ßamowobßedźeŕ doſtacź.

Naſchemu knjeſej hejtmanej k jeho nowonarodźenemu ßynkej tſikrócźnu ßławu!

Ah! Ah! Ah!

Woſſjewjenje.

Herbjo knjeſa wicźeżneho kublerja a ſtawnika
Khorle Auguſta Schpótki w Lëtonju
na poßled w Porſchizach, ßu mi poůnomóż k ſrjadowanju ſawoſtajenſtwa mjenowaneho herbſtwoſawoſtajerja dali.

Duż wſchitkich, kotſiż maja wot ſawoſtajenſtwa nëſchto żadacź, abo herbſtwoſawoſtajerjej nëſchto dołża, napominam, ſo bychu ßo na mnje wobroczili.

Rëczník Weſſer w Budyſchinje.

(K temu cźißku dwë pſchiloſy.)

Prěnja pschiłoha k cźišłu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. novembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

20. novembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	35—38	63—67
awstriske	36—40	64—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	56
Jałowjzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowjzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowjzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowjzy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowjzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	60—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	66—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	40—41	51—52
2. mjaßne	37—39	48—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—36	45—47

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3248 měchow.	W Budyschinje 18. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 23. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza běła	7	65	7	94	7	50	7	94
" žołta	7	6	7	65	7	18	7	65
Rožka	7	25	7	31	7	—	7	19
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	40
Wowß	6	50	6	80	6	10	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	8	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1320 schtuk, schtuka	5	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacź 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. — np. hacź 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacź 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 82 np. hacź 7 hr. 94 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 65 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 38 np., jeczmjeń wot 7 hr. 30 np. hacź 7 hr. 70 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacź 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 24. novembra: Pomrocżene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 26. njedźelu po ßwj. Trojizy (njedźelu semrjetych) farar Räda rano w 7 hodź. ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa nowotwar zyrkwje w Rechenbergu pola Frauensteina.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Ernst Max, Jana Ernsta Michalka, kamjenjeczeßarja w Delnjej Kinje, ß. — Hermann, Jana Wyrgacža, pohonicža na Židowje, ß. — Jan Bohuwěr, Jana Bohuwèra Ducźmana, kublerja w Sreschinje, ß. — Hanža Hedwiga, Khorle Ernsta Kschižana, wojnarja a khěžerja na Židowje, dź. — Hana Martha, Friezusa Oksafa, fabrikarja na Židowje, dź. — Lena Augusta, Jana Bohuwèra Krawza, kublerja w Bosankezach, dź. — Hana Martha, Bjedricha Gustawa Arnolda, fabrikarja na Židowje, dź. — Ota Jurij, Jana Ernsta Schewza, wobydlerja a murjerja na Židowje, ß. — Martha Lena, Maxa Huga Louisa Meiniga, wobydlerja a młynka na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi**: Willy, Józefa Klose, krawza, ß. — Zäzilija, Władißława Nowaczewskeho, wojnarja, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 16. novembra: Wylem Kurt, Khorle Wylema Pětschki, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß., 6 m. 9 d. — Hana Martha, Pawoła Hermanna Bryczże, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, dź., 4 l 5 m. 25 d. — 17. Alma Johana, Handrija Ernsta Domschki, pjekarskeho mischtra w Kelnje, dź., 3 m. 19 d. — Hana Elsa, Jurja Ernsta Janascha, wobydlerja a zyhelnskeho dźěłaczerja na Židowje, dź., 1 l 6 m. 23 d — 18. Hana Theresia Förstерez, Jana Ernsta Schewza, wobydlerja a murjerja na Židowje, mandźelska, 26 l 7 m. 7 d. — 19. Max Hermann, njemandź. ß. w Delnjej Kinje, 3 m. 6 d. — Matхilda Teresia rodź. Schwarzbachez, Jana Augusta Meiera, listynoscherja, mandźelska, 49 l. 10 m. 27 d. — 20. Marja Nowakez, bywscha swud. Schewzowa, Jana Hobki, žiwnoscerja w Schczeńzy, mandźelska, w tu khwilu Cźichońzach, 73 l. 4 m. 12 d. — 21. Handrij Rudolf Pellmann, wobydleŕ a kowaŕ w měschczańskej płunarni na Židowje, 53 l. 9 m. 19 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

26. njedźelu po ßwjatej Trojizy (njedźelu semrjetych) smeje pomozny duchowny Rychtaŕ rano w 8 hodź. ßerbsku spowjednu rěcź, farar Mrosak w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draždźanach 1899, cźeßne myto a skotu medaillu dosta

bjesalkoholne ßłodowe piwo

Łubijskeje akzijoweje piwaŕnje

(prjedy Schrybaŕ a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicże a dźěcźi.

Dostacź w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na ßerbskej haßy,
" **P. Kreczmara** na hoschcź haßy,
" **M. Zecża,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodźiju a we wokolnoscźi** pola
knjesa restawratéra **Ernsta Wobady** w Hodźiju
a w **piwarni w Prěcźezach,** kotraž ma tež stajnje wjetsche składy.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

s napschecża hoscźenza „winoweje kicże",

porucża **k nasymskemu a symskemu cźaßej** ßwój hoborski skład wschěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucża sa mužskich, žónske a dźěcźi,

jako: **jěsdne a hontwarske schłórnje, dołhe schłórnje, filzowe, ßuknjane a pjelsczowe schłórnje, filzowe stupnje a tosle, drjezwjanzy, gumijowe stupnje do ßněha a rejwanske stupnje.**

Jeniczki skład ßwětoßławnych

triumfowych spinkatych schkórnjow.

Paul Kristeller na bohatej haßy 29.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćiſnach.



Sswinjazy wobžerny a kormjeńſki pólver,

kotryž wobžernoſćź wubudžuje a kormjenje polóža, porucža

Germania drogownja dr. Roebera

ſ napſchecža winoweje kiče.



Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho poručataj **Měrſchez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3. Dalokoreczak 81.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poručejo kedžbliwe činimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Semſkoworjechowu muczku, lanu muczku, jeczmjenjowu pizu

najlěpſcheje hódnoſćze po tunich płaćiſnach porucža

Khorla Schuppan, žitowa pſchedawarnja
pſchi žitnych wikach.



Sa jenu hodžinu

ßo najrjeńſcha, najßłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudžěła. Dostacz

w **Germania-drogowni**
ſ napſchecža winoweje kiče.

Wubjernu

margarinſku butru

punt po 60 a 70 np.,

amerikanſki ſchmalz, ſyrup

punt po 16, 18, 24 a 30 np.
porucža

Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Lanolin

łojowy a kožowy tuk
w najlěpſchich družinach poručataj **Měrſchez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacz, njech dže k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladacz.**

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr

ſchewſki miſchtr **na ßukelnſkej haßy 14**

porucža ßwój wulki ſkład **hontwarſkich, jěſdnych a dołhich ſchkórnjow, hólczazych dołhich ſchkórnjow, pjelſczowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórnjow** a **ſtupnjow** k ſchnórowanju, k ſapinanju, ſe ſpinkami a ſ czahatym gumijom, wſchě druźiny **filzowych ſtupnjow** a **toſlow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow** a **ſtupnjow do ßněha;** nowoſcze w **balſkich** a **njewjeſczinſkich ſtupnjach** ſ czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane ſchkórnje** ſ 1, 2 a 3 ſpinkami, kaž tež wſchě móżne pomyßlne druźiny czrijow a ſchtórnjow ſa mużſke, żónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaćiſnach.

Jenicżke pſchedawanje

J. Engelhardtowych czrijow

ſe ßwětowym lawowym ſnamjenjom ſ Kaſſela.

Po měrje, kaž je ſnate, wubjernje ßedźaze wobucże ſa krótki czaß ſhotuju. **Porjedżenje** po żadanju tón ßamy dźeń.

Proſchu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Symſke ſwjerſchniki, jupy (pſcheſapinaki), mantle, wobleczenja

ſa mużſkich a hólzow

ßměſchnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)
— ſałożene 1846 —

fabrika ſchtrumpowych tworow ſ wowczeje wołmy
czišło 1 na ſchulerſkej haßy czišło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrumpowych tworow, ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńſchej hacz k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaćiſny!**

Žakety ſ dobrych tkaninow a wſchelakich barbow, kaž tež plyſchowe žakety ſa ßerbſke żony,

holczaze jaki w wſchěch wulkoſczach a bohatym wubjerku

po najtuńſchich płaćiſnach porucża

Alma ſwud. Mengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Krawatty

w najwjetſchim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a rózk theaterſkeje haßy.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

ma tola najlěpſchi khofej.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4

poručataj k pſchedſtejazemu **hodownemu ßwjedźenjej** ßwój wulki ſkład:

albumow ſa liſtne ſnamki,
fotografijowych albumow, albumow ſa póſtſke kharty, pěßnjerſkich a ſapißnych albumow, warjenſkich a dnjowych knihow, portetreſorow, zigarrowych etwijow,
liſtnych toſchow,
pißanſkich mapow, dokumentowych mapow,
pompadurſkich toſchow, ručznych toſchow, ručznych koffrow, ſchwadliſkeje potrjeby ſ plyſcha a kože,
debjeńkowych kaſchczikow ſ plyſcha a kože,
rukajzowych kaſchczikow ſ plyſcha a kože,
krawattowych kaſchczikow ſ plyſcha a kože,
manſchettowych a khornarjowych kaſchczow ſ plyſcha a kože,
ſtajnje płaczaze protyki ſ plyſcha a kože,
czaßnikowe ſtejaki ſ plyſcha a kože,
pißanſke podłožki, balſke a **theaterſke wjechliczki, wnmělſzy late wězy, japanſke twory, japanſke wjechliczki,**
majolikowe twory,
kwětkowe waſy,
klanki wobleczene a njewobleczene,
klankaze wězy,
klankaze woſy,
naſtajenſke hrajki w drjewjanych kaſchczikach jako:
město, wjeß, drjewiſchczo, paſtwu, kubłowy dwór, kurjenz, wowczeńnju, wodychnjeniſchczo hontwarſki hród, ſkót, běły a pißany, kuchińſku nadobu, czornoſchſku wjeß, meble żeleſnizu,
zynowe figury, jako:
pěſchkow, jěſdnych, artilleriju, pontony bitwu, lěhwo, paradu, żeleſniſku kompagn., hońtwu ſa jelenjemi, bitwu na morju, Nanſena, powětrojěſd. wodźěl. atd. atd.
nacźahanſke wězy ſ blacha, jěſdne figury „
železnizy ſ czaßnikowym gratom a ſchěnami,
železnizy ſ parnym cźěrjenjom a ſchěnami,
laternu magiku,
parne maſchiny,
horzopowětrowe maſchiny, kótze ſ parnym cźěrjenjom, wojerſke wuhotowanje, proſzeniumowy theater, kaſparſki theater, pſchekupſke khlamy,
konjemzy,
klankaze ſtwy, kuchinje, twjerdźiſny, tworownje, gratowe kaſchcze, liſczopikowe kaſchcze.

Wulki wubjerk towarſtwowych a ſabawjenſkich hrow, kolebanſke konje, wjelbludy, kruwy, wóßły, wowzy, deſkowane, rjeblowane a frachtowe woſy, póſtſke woſy atd.

Nätherowe reformſke dźěczaze ſtólczki. Stejaki ſa božodźěſczowy ſchtom. Pychu na božodźěſczowy ſchtom. Triumfowe ſtoły.

Jednotliwy **turnowanſki grat,** kaž tež dospołne **apparaty.**

Wurěſane a draſchlowane drjewjane twory we wulkim wubjerku. Pſchedawanje je w naſchej pſchedawarni ſ napſcheča w domje knjeſa pſchekupza Lindnera.

Zigary a zigaretty po wſchěch płaczišnach, **rolkaty, praßowany** a **krany repikaty tobak,** kaž tež **žwanſki** a **ſchnupowanſki tobak** porucza

Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tučne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np., **połcź** pſchi 5 puntach 70 np., **kołbaßa** punt po 60 np. pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy cźißko 4.

Kał ſchrubowaze maſchiny

w 6 wſchelakorych wulkoſcźach jenoż ſ derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. ſe ßwojeho wulkeho ſkłada porucza

Oskar Butter,
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach cźißko 2.

Žakety. — Kapesy. — Khornarje. — Hotowe wobleczenja. — Spódnje ßuknje. — Schórzuchi.

Židźane tkaniny, cžorne a pißane.

Wołmjane drastne tkaniny,

dwójzy schěroki meter hižo po 25 np.

Płocžliwe tkaniny.

Drastne a koschlaze barchenty. — Rańsche ßuknje. — Matinéje. — Blusy.

Hody 1899.

! Składnoscź!

Pschedawanje

wulkeje dźělby tworow,

kotraž je ßo **se wschěch wodźělenjow mojeho składa** sestajała,

s dźěla **woßebje sa hodownu potrjebu wurjadnje tunjo kupjena,**

s dźěla **sa tutón wotmyßł po płacźisnach nimo měry ponižena,**

je ßo **sańdźeny tydźeń** sapocžało.

Jan Jurij Pahn.

Tež tole lěto je ßo mi saßo poradźiło, **njedźiwajzy ßo stajnje powyschazych wołmowych płacźisnow, wulku dźělbu tworow,** s woßebje pschihódnym wotsamknjenjom podpjerany, kupicź, tak so móžu cžescźenym Sserbam pschi wobstaranju jich

hodowneje a druheje potrjeby

pomyßłnje najwjetschi dobytk poskicźicź.

Balske khornarje. | **Sbytki a tkaniny k drascźe maleje měry nimo měry tunjo.** | **Balske charpy.**

Druha pschiloha k czißlu 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. novembra 1899.

Jěsdny plan żelesnizow

wot 1. oktobra 1899.

4. wosowa klaßa njedżelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1 4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,31	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,31	6,55	8,30	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,54	7,20	8,53	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,13	7,42	9,11	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,48	8,18	9,44	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,57	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,21	—	4,44	6,41	9,19	10,35	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,29	—	—	6,49	9,28	10,43	—
Do Draždżan	3,41	5,29	7,15	10,36	10,57	1,55	3,52	5,11	7,08	9,50	11,02	—

Wot **Lubija** wotjědże tóżdu ßobotu rano w **7,0** wożebity cżah do **Budyschina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,37	10,39	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,32	7,01	9,08	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,44	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	10,00	12,03	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,20	5,52	6,21	8,17	10,22	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4	2-4.	2 4
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,15	9,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedżelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenoż ßobotu a njedżelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Rjeßwaczidła	7,29	11,39	3,0	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenoż njedżelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2 4.	2-4.	2-4.	2 4	2
S Kamjenza	5,52	8,5[illegible]	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcżnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	[illegible]	11 35*
Großröhrsdorfa	7,2[illegible]	10,50	1,38	5,05	8,15	[illegible]	11,46*
Połcżnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,37	11,54*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,54	12,11*

* Jěsdźi jenoż kóżdu wutoru a njedżelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3 18	8 4
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,48	10,32	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Maschinski wolij

poručatej tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręžak 81.

Maschinski wolij

ßo. płaczišny hódno kupuje

w Germania-drogowni

dr. Roebera

ſ napschecża winoweje kicże.

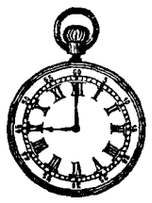

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucża.

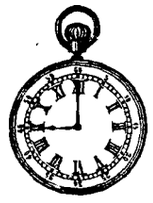

Hódna twora. Pilżomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Poručam ßwój **wulki skład**

mužazych a žonjazych

pjelzow,

módre pschileżaze mužaze pjelzy,
selene schěroke mužaze pjelzy,
schěre dolhe ßuknjane pjelzy,
schěre dolhe dźělanske pjelzy,
ßuknjane kožuchi,
dźělanske kožuchi ſa žónske,
paletoty ſ pjelscżowym podschiwkom
a pjelscżowym wobßadżenjom,
paletoty jenoż ſ nutska ſ pjelscżu,
pschileżaze khuty ſwonka ſ pjelscżowym wobßadżenjom,
ſ nutſka ſ bělym abo czornym pjelscżowym wobßadżenjom,
wobßadżenske a podschiwkowe kože
bjes molow,
pjelscżowe mězy a khornarje,
plyschowe mězki a pjelscżowe muffy,
ßuknjane a plyschowe mězy,
ſa mužskich a hólzow,
filzowe ſtupuje a filzowe tofle.

Wschě pjelzy ßo porjedżeja a ßo ſ nowa poczahuja.

F. Trulley

kóžkař

na ſchuleřſkej haßy

ſ napschecża Ulbrichez porzlinoweje pschedawarnje.

Lubijska banka.

w Budyschinje, Lubiju, Neugersdorfje a Žitawje.

Akzijowy kapital: 3,000,000 hriwnow.
Reservy: 390,000 hriwnow.

Kupowanje a pschedawanje

hódnostnych papjerow, saſtawnych liſtow, akzijow a prioritätow,
wukrajnych bankowych notow a družinow po najtuniſchich wuměnjenjach.

Wulki wubjerk dobrych, wěſtych ſaložknych papjerow.

Khowanje a ſarjadowanje hódnostnych papjerow.

Darmotna kontrolla wuloßujomnych hódnostnych papjerow.

Wupožčenje pjenjes na wěſtoſcź.

Domizilniſchczo ſa ſměnki (wechſle).

Směnkowe formulary ßo darmo pſchewoſtaja.

Diſkontowy wobkhad ſa pſchemyßlnikow a induſtrialnych.

Wudawanje kreditnych liſtow a ſměnkow na wſchě měſtna wukraja.

Checkowy wobkhod.

Darmotne ſaradźenje wſchěch hódnostnych papjerow, na ſkaſanje ßo wudawazych.

Darmotne ſaměnjenje wſchěch wuplaczomnych kuponow a dividendowych papjerow.

Offizialna wupožczerńja ratarſkeho kreditneho towarſtwa ſa ſakſke kraleſtwo w Draždźanach Lipſczanſkeje hypothekſkeje banki w Lipſku.

Pſchijimanje hotowych pjenjes k ſadanjenju:

pſchi wſchědnym wužiwanju nětkole			ſ 3 %
= měßacznym wupowjedźenju nětkole			ſ 3¼ %
= tſimëßacznym	=	twjerdże ſtejo	ſ 3½ %
= ſchěſcźmëßacznym	=	= =	ſ 3½ %
= létnym	=	= =	ſ 4 %

Bližſche wuměnjenja ßu pſchi naſchej kaßy ſhonicź.

Pſchenajecźe jenotliwych kaſchczikow hódnostnych papjerow

w naſchich woßebje ßylnych Arnheimſkich patentowanych panzerowanych khamorach, kotrež ßu pod trojakim wotnajerjowym ſamkom a ſe ßobu ſamkanjom banki.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 48. Sobotu 2. decembra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo. Kheżor Wylem je so swojej mandżelskej a je swojimi synami s Jendżelskeje domoj wróćił. Po wudawanju knjeżerstwowych nowin bě so wón na pucź k jendżelskej kralowej nastajił, so by ju jako swoju wowku wopytał. Jeho wopyt dyrbjesche čisće privatny a swójbny bycź a njeśmědźišche na žane waschnje s politiku swiśowacź. Knjeżerstwowe nowiny su tón króćź hubjenje wobhonjene byle. Sa cżaś kheżoroweho wopyta w Jendżelskej je so tam mjes kheżorom a jendżelskim knjeżerstwom wo wulzy ważnych należnoscżach jednako. Kheżor, statny sekretar s Bülow a němski póstkanz w Londonje, hrabja Hatzfeld, su tśi hodźiny dokho wo politiskich praschenjach wuradżeli. Po tymle rosrěcżenju je jendżelske ministerstwo wuradżenje měło. Wo cżim su cźi knjeża rěcżeli, nětkole do sjawnoscże njepschińdże. Tola to móże kóždy lohko shudacź, so je so wuradżenje na nětcźischu wójnu Jendżelcżanow pschecźiwo pokodnjoafriskim buram pocżahowało a so je so snadź móżnoscź rospominała, so mohła Ruska tule wójnu na swój wužitk pschecźiwo pschecźiwo Jendżelcżanam wužiwacź. Pschezo jaśnischo wěstoscź wustupuje, so su Němska, Jendżelska a połnóznoamerikanske sjenocżene staty sjenocżene pschecźiwo rusko-franzowskemu swjaskej.

— Kaž s rosprawy sakskeho finanzneho ministra wěmy, so w tu khwilu sakske żelesnizy hubjenje danja. Město prjedawschich 5% su wone loni jenož hischcże 3,97% wunjeśke. Sa hłownu pschicźinu tuteho njespodobneho pscheměnjenja maja w Sakskej prózowanja pruskeje żelesniskeje politiki, sakske żelesnizy k woženju tworow s Pruskeje do pokodnischeje Němskeje a Awstriskeje wobeńcź. Konservatiwne nowiny „Vaterland“ wo tym pisaju:

„Wěste je, so je wotkhilenje pschecźiwo Pruskej, scźěhwk starych, żenje zyle njesabytych wumozowanjow, w sakskim ludu żiwe a so je tole wotkhilenje, kotreż bě počzało pscheđ druhimi cźuczźemi so shubjowacź, w poślednim cżaśu nowu zyrobu namakało. Hdy bychu so w Barlinje nadźeli, so śebi se schikanosnej żelesniskej politiku Saksku swólniwu a podwólnu scźinja, su na wopaczźnym puczu ... Wudżeržimy směrom a budźemy so s hórkim cźuczom troschtowacź, so wukraj, wjelehanjena Awstriska, drje heśka „Suum cuique“ (kóždemu swoje) w swojim woponje nima, tola so napschecźo nam wjele prawischo a wośebnischo sadżerži dyźli bratr, kotryż pak so po sdaczu jenož tehdy na bratrowske saczucźa dopomni, hdyż sa shromadnu wulku zyłoscź nowe woporу żada.“

Pruska chze so niż jenož sakskich, ale też bayerskich a württembergskich żelesnizow mozowacź. Hessenska je swoje żelesnizy hižo pod pruske sarjadnistwo stajiła.

— Druhi sapiś petizijow, druhej komorje sakskeho śejma pschepodatych, wopschija mjes druhim petiziju Lahowskeje nalutowarnje a wupożczeŕnje, wo twar żelesnizy s Wósborka pśches Radwor, Kamjenz do Wulkeho Hajna s dźiwanjom na wśy Sarěcź, Wutołczizy a Khrósczizy.

— Někotre tyśazy pczołarjow su kheżorstwowemu śejmej a pruskemu knjeżerstwu petiziju pschepodali, s kotrejż prosscha, so by so mjedowy sakoń se scźěhowazym wopschijeczom wudał:

§ 1. Měd je wudźěłk mjedowcje pczołki, s rostlinowych wutkow wuwsaty a do wóskowych pankow wotpołożeny. Měd śmě so pschedawacź jako měd w twarje abo wufunkany. § 2. S mjenom měd a s jeho sestajenjemi njeśmědźa so do wikowanja pschinjesecź żane wudźěłki, kotreż su s druhich macźisnow s pschidaczom mjedu abo bjes njeho sestajane, abo te wumjetki pczołow, kotreż so s jich pizowanjom s zokorom abo s druhimi surogatami dobudu. § 3. Napschecźiwoczinjenje pschecźiwo § 2, jeli so so §§ 263ff khostanskeho sakonja njenałożitaj, ma so s pjenjeżnym khostanjom hacź do 150 hriwnow khostacź.

— Se sawjedźenjom noweho póstskeho tarifa so cżeżkoscź lista, kotryż so s 10 np. frankuje, wot 15 na 20 gramow powyschi. Porto sa póstske kharty w městnym wobkhadże a w póstskim wokrjeżu so wot 5 na 2 np., sa cźischcżane wězy w městnym wobkhadże a w póstskim wokrjeżu hacź do 50 gr. wot 3 na 2 np., hacź do 100 gr. wot 5 na 3 np., hacź do 250 gr. wot 10 na 5 np., hacź do 350 gr. na 10 np. poniżi. Wschě tele postajenja 1. haprleje 1900 do mozy stupja.

— Po nowym němskim stacźanskim sakonju śmě wobśedźeŕ jeneje leżomnoscże korjenje jeneho schtoma abo kerka, kotreż su se śuśodneje leżomnoscże wurostke, wotrěsacź a śebi je wobkhowacź. To śame płaczi wo pschewiśazych hałosach, hdyż je so śuśodej wěsty cżaś k wotstronjenju postajił a hdyż so njeje wotstronjenje sa tutón cżaś stało. Wobśedźeŕ pak tole prawo nima, hdyż hałosy a korjenja jeho leżomnoscźi njeschkodźa. Wotrěsane drjewo temu pschipanje, kotryż je jo wotstronił. Płody, kotreż s jeneho schtoma abo kerka na śuśodnu leżomnoscź panu, jako płody leżomnoscże płacza, na kotruż su panyke. Duż śmě śebi wobśedźeŕ, najenk abo s zyła tón, kotryż ma prawo na wužiwanje leżomnoscźinych płodow, je wsacź. Schtomowy wobśedźeŕ nima prawo, na śuśodnu leżomnoscź stupicź, so by na njej płody se swojeho schtoma schcżipał abo spadane sesběrał. Jeli so pak śuśodna leżomnoscź, na kotreż su płody panyke, sjawnemu wužiwanju słuži, na pschikład jeli so je wona sjawny pucź abo městno, potom spadane płody wobśedźenstwo schtomoweho wobśedźerja wostanu.

— Nětcźische wuradżenja w kheżorstwowym śejmje su jara śłabje wopytane. Lědma 30 abo 40 ludowych sastupjerjow so tam minjeny tydźeń skhadżowachu, so bychu pschistawki k pschemyślowemu porjadej wuradźili. Po wobsamknjenjach kheżorstwoweho śejma dyrbi w pschichodże wupowjedźeńsku cżaś sa gratmischtrow, fabriskich sastojnikow, technikow a pschekupskich pomocznikow s najmjeńscha schtyri njedźele wucźinicź. Sa małoletnych dźěłacźerjow dyrbja so msdowe knižki sawjesćź, a wschitkim dźěłacźerjam njedyrbi so msda po móżnoscźi sobotny abo njedźelski dźeń wupłacźicź. — Sa pschedawanje w khlamach, kotreż bě hacź dotal jenož njedźelu na wěsty cżaś samjesowane, je kheżorstwowy śejm nětk też sa wschědne dny wěsty cżaś postajił. Wón je wobsamknył, so maja wjecźor wot 9 hacź do 5 hodźin rano wschě pschedawarnje samknjene bycź.

— Němska, kotrejż je Jendżelska dla jejneho pschecźelneho sadżerżenja pschi nětcźischej jendżelsko-tranvaalskej wójnje, samoaske kupy w pokodnischim morju pschewostajiła, je nětko sa swoju jendżelsko pschecźelnu neutralnoscź druhe wotpłacźenje dostała. Po namołwjenju Jendżelcżanow je turkowski sultan Němskej konzessiju k twarej żelesnizy pśches Mału Asisku hacź do Baghdada w Mesopotamiskej pschiswolił. S twarom żelesnizow Němska wobkhod w Małej Asiskej na so storhnje. Duż je bjes dźiwa, so je spożcźenje żelesniskeje konześije Němzam w Ruskej njemało wustrózało. Ruska je na to licźiła, so Mała Asiska něhdy po rospanjenju Turkowskeje Ruskej pschipanje. Nětko su tele plany na dobo pschesskażene. Niż Ruska

ale Němska žo makeje Asiskeje smozuje. Ruske nowiny „Nowoje Wremja“ želesnisku konzeßiju podawk historiskeje waźnosćze sa rańschu Maku Asisku mjenuja. Wone wobžaruja, so ruske knjeżerstwo njeje mohło tutemu želesniskemu twarej sadźěwacź. S tutym hoborskim pschedewsaćzom pschichod asiatiskeje Turkowskeje Němskej žłuscha njedźiwajźy tyßazow ruskich wojakow, kotsiž žu žwoje žiwjenje w Turkowskej shubili. Ruskej jenoż hischćze wubudźe, žebi pucź k morju psches Persisku swěsćiz a w Persiskej žaneho druheho wliwa njeczerpicź. Mjersatosćź w Ruskej na dobycze Němskeje w konkurrentskim wojowanju je powschitkowne.

— Ruskej rěczi w Němzach poczinaju w nowschim cżaßu wjetschu kedźbliwosćź pschiwobrocźicź. Ruske „Wikowanske a pschemyßkowe nowiny“ pißaja, so w poßledním cżaßu w Němzach sajimanje sa rusku rěcź pschiběra, kotraż bě hižo jako wucźbny pschedmjet do někotrych němskich kadetskich schulow, do wschěch wojerskich schulow a na někotrych universitach sawjedźena. Tola niz jenoż we wojerskich schulach žo pilnje ruski wucźi; po jich pschikkadże też pschekupski žwět horliwje žłéduje. Rusczinu na mnohich pschekupskich schulach wucźa. Barlinske pschekupske firmy ruskich dopißowarjow pytaju. Nusnosćź, wucźbu ruskeje rěcze do schulow sawjesćź, je też hižo pruske kultußowe ministerstwo sapschijało. Wucźbu ruskeje rěcze w orientalisim seminarje w Barlinje 150 poßłucharjow wopytuje. Ruska rěcź žo też w tak mjenowanej Humboldtowskej akademiji pschednoschuje. Ruszy studentojo na němskich universitach žu pytani wucźerjo žwojeje macźerskeje rěcze. Też woßebicźi wucźerjo rusczíny, kotsiž s wotpohladom s Ruskeje pschijědu, derje płaczene městna namakaju.

Jendźelska. W cżaßu, hdźež s pokodnischeje Afriki mało swjeßelaze wójnske powjesćze pschikkadźeja, je sa Jendźelczanow s wulkim troschtom, so je jendźelske wójsko sudanskeho mahdija, khalifu Abdulahija sbił. Wschitzy emirojo, wójskowi wjedniży, kotsiž jeho jako cźělni straźnizy wobdawachu, žu panyli s wuwsaczom Osmana Digmana, kotryž je twóchnył. Jendźelczenjo žo nadźejeja, so je nětko móz sběžkarskich sudanskich derwischow na pschezo sniczena.

Ruska. Wobcźeżnosćze Jendźelczanow w pokodnischej Afriży Ruszy w Persiskej wuwuźiwaju. Sańdźeny tydźeń je žo mjes Sserbiju a Ruskej wucźinjenje podpißało, po kotrymž žo Ruskej jenicźke prawo na twar želesnizow w Persiskej na njewěsty cżaß, tola niz na mjenje dyżli dźeßacź lět podléschi. Persiska je nětkole Ruskej jara pschecźelnje smyßlena. Dołho drje njebudże tracź, so žebi Ruska jedyn persiski pschistaw pschi persiskim morju wotnaja.

— Pschichodne lěto směje žo w Ruskej wschoßłowjanski sjězd lěkarjow. Rosprawy žo na nim w ruskej, pólskej, cźěskej, južnoserbskej, makoruskej, bołharskej a žłowenskej rěczi pschednjeßu.

Turkowska. W Konstantinoplu žu pjecza pschißahanstwo pschecźiwo sultanowemu žiwjenju wußlědźili. Sultan je njedźelu w nozy žwojich tsjoch najwyschschich sastojnikow Saida bega, pschedžydu prawneho wodźělenja statneje rady, Ferdi bega, žobustawa statneje rady a Ziu Mollaha, žobustawa najwyschscheje muhamedanskeje zyrkwineje rady, sajecź dał. Sajecźi žu žo se žylnym pschewodom hrodowych arnawtskich gardistow do jastwa wotwjedli. Hižo póndźelu je žo w sultanowym hrodże žud sestupał, kotryż je wschitkich tsjoch wobskorženych k wuhnanstwu na cżaß žiwjenja saßudźił. Dwaj žudowaj žobustawaj běschtaj sa žmjertne khostajenje hkoßowałoj. Saßudźeni žu pjecza chzyli sultana Abdula Hamida s tróna storcźicź a na jeho město jeho starscheho žyna Mohameda Selima na trón žadźicź.

Afrika. W pokodnischej Afriży je na rańschim bitwischcźu w Natalskej sańdźeny tydźeń směrom było. Burski general Joubert je žwoje wójsko k Ladyshmithej wróczo scźahnył. Wón chze Ladyshmith dobycź, prjedy hacź jendźelski general Buller se žylnym wójskom Jendźelczanam, w Ladyshmithu woblehnjenym, na pomoz pschicźehnje. Po powjesczi, kotruż žu jene Draždźanske nowiny se strony, wysche kóždeho dwěla stejazeje, dostake, žu žo Jendźelczenjo w Ladyshmithu hižo poddali. Tule powjesćź žu jenej nahladnej wossobje w Draždźanach se žłowami, prjedy sa pschipad Ladyshmithoweho poddacźa sréczanymi, kotrez pak jendźelszy telegrafojo njejžu srosymicź mohli, telegrafiszy w runej měrje s pokodnischeje Afriki póßłali. Hacź je powjesćź wérna, žo sa někotre dny pokaże, nětkole Jendźelczenjo hischćze krucze prěja, so je žo Ladyshmith poddał, w kotrymž 9000 muži žylne jendźelske wójsko pod generalom Whitom steji.

Mjes tym so wo wjetschich bitwach w Natalskej niczo žłyschecź njeje było, je žo cźim krawnischa bitwa na wjeczornym wojowanischcźu pschi Modderskej rězy biła. Jendźelczenjo, kotsiž žebi dobycze pschipißuja, žu w njej pjecza 1800 muži morwych a franjenych shubili. Po powjesczi jendźelskeho generala Methuena, kotryż 13,000 muži žylne wójsko roskasowasche, je burske wójsko pod generalom Cronjom s tamneje strony Rietskeje a Modderskeje réki s cźežkimi kanonami stało. Jendźelska artillerija rano w 6 hodźinach bitwu wotewri, mjes tym so žo jendźelszy jěsdni podarmo prózowachu, burskim straźnikam wrócźny pucź salehnycź. Wokoło 7 hodźiu jendźelske gardy njepschecźelske stejischcźo pola Sevenfonteina nadběhachu, pěschzy na prawym kschidle, artillerija a namórszy wojazy w žrjedźischcźu. Burska artillerija mjes Jendźelczanami žałoßnje sakhadźesche. Hacź do pschipołdnja gardy podarmo s cźežkim schkodowanjom nadběhowachu, woßebje offizérojo jara cźerpjachu. W žrjedźischcźu burska artillerija dwě jendźelskej kanonje potsěła. Popołdnju general Methuen wschě reserwy do wohnja pschiwjedże a wjecźor w 6 hodźinach wojowacź pschesta, hacź runje bitwa njebě rosßudźena.

Po bitwje burjo žwoje prědnje wodźělenja wrócźo sczežechu. Burjo we hłownych stejischcźach zyły dźeń derje krycźi wojowachu, mjes tym so Jendźelczenjo w žmalazym žłónzu bjese wscheho pschikrycźa burske stejischcźa pschimachu. Najskerje žu Jendźelczenjo wjazy dyżli pjaty dźěl žwojeho zyłeho wójska na bitwischcźu shubili. Wschitzy offizérojo namórskeje brigady žu morjeni s wuwsaczom dweju lieutenantow. S někotrych garde-regimentow je wjazy dyżli połoja offizérow panyła.

Hacź budże po tejle krwawnej bitwje generalej Methuenej hischcźe móżno, žo do Kimberleya pschedobycź, je jara dwělne. Burjo žu žo po sdaczu woblehnjenja Kimberleya wostajili, so bychu se sjenoczenymi mozami nawal generala Methuena wotrasyli.

Jendźelczenjo nětko spósnawaju, so žu wójsku móz pokołdnjoafriskich burow pschenisko takżerowali. Statny sekretar jendźelskich kolonijow Chamberlein, kotryż je najbóle se žwojimi schcźuwanskimi rěczemi nětczischu wójnu sawinował, je w jenej shromadźišnje w Leicestrje pschipowjedźił, so žo jendźelske wójsko w pokołdnischej Afriży na 80,000 abo žamo na 90,000 muži poßylni. Kóżdy, kotryż jendźelske wobstejnosćze snaje, wě, so budże Jendźelskej jara cźežko, tak wulke wójsko buram napscheczo stajicź. Sswoje regimenty w Indiskej njemóże žebi Jendźelska swéricź, do Afriki dowjesćź, dokelž dyrbi stajnje na to pschihotowana bycź, so žo ruske wójsko do Indiskeje wali.

Po deschcźowym nalécźu se žylnymi sliwkami je žo nětko horzy lětni cżaß w pokdnischej Afriży pschiblížił. Wodnjo tam nětkole thermometer 39 hacź 48 gradow horzoty po Reaumurje pokasuje. To budża žo Jendźelczenjo, kotsiž njejžu w žwojej domisnje na tajku helsku żahkosćź swucźeni, satraschnje pocźicź dyrbjecź.

— Hižo wospjet je žo na to skorżiło, so Jendźelczenjo s njecźłowiskimi brónjemi, kajkeż žu lydditowe bomby a dum-dum-kulki, pschecźiwo transvaalskim a oranżeskim buram wójnu wjedu. Lydditowe bomby, każ je snate, morja niz jenoż se žwojimi rosbuchnjenymi želesnymi dźělemi, ale też s jědojtymi dymami, kotrez 100 metrow wokoło městna, do kotrehoż dyru, rosschérja. Runje tak ske žu dum-dum-kulki. Rany, s nimi naczinjene, žo s wjetscha njedadża sahojicź, dokelž žo kulzyny wokoj każ woda w ranje rospjerschi. Transvaalski póßłanz w Brüsselu, dr. Leyds, je žo pola europiskich wulkomozow dla nałożenja dum-dum-kulkow a lydditowych bombow wobcźeżował a s dobom pschecźiwo temu protestował, so Jendźelczenjo dźiwich Kaffrow a Basutow jako wojakow do žwojeho wójska pschijimuja. Wjele hórschi a bóle njeschescźijanszy hacź Jendźelczenjo pak drje žamo dźiwi bycź njemóża. Każ žo burjo wobcźeżuja, žu mjenujźy jendźelszy lebijazy (ulanojo) sranjenych burow na bitwischcźu s lebijemi sakakali.

Amerika. Wobydlerjo Kuby žu žo nadkujejstwa sjenoczenych statow nabyli. 1000 wobrónjenych Kubaskich je žo w provinzy Pinar del Rio shromadźiło a sběžkarsku khorhoj sa kubasku njewotwißnosćź sběhnyło. Wschudże maju žo potajne rosrěczenja. Amerikanszy wojazy na Kubje žu na wudyrjenje sbězka pschihotowani.

Jenajźy psched sakonjom.

Historiske powjedańczko.

(Pokracźowanje.)

„Khort tola, Antonio, žym žebi myßlił, so staj wój pschesjene ty s Adelu!“

„Ssym žebi też myßlił, so budże mi holczźyna wutroba pschikhilena, dokelž je mi nadźiju dała, don Sancho, ale ty widźisch, so mje wotpokasuje!“ wotmolwi Antonio srudny.

„Wbohi hólzo! Budźichmy tebje rady sa pschichodneho žyna pschiwsali, to dźe wésch! Ale nusowacź, hladaj, ani žwoje jenicźke

dźěczo njemóžemy, luboscz chże tola dobrowólna bycz! Tola jeno niz sadwělowacz, Antonio Hernandes! Zaneho druheho ßebi Adela tola hischcże wuswolika njeje, schtoż ja wěm — abo wěsch ty schto druhe, macźi!"

„Ně, nč, ja niczo njewěm! Ja ßym runje tak pschekwapjena, każ ty, Sancho! Ssym dźě ßebi też myßlika, so ma Adela Antonia lubo?"

„Wě ßo, njeje mi ženje snamjenja pschikhilnoscże daka", sdychny Antonio, „ale wona tola mojich namokwjenjow też runje wotpokasaka njeje, tak so mózach ßo pschezo hischcże nadźijecz; cźlowjek dźě tak rady wěri, cźehoż ßo nadźeja a schtoż ßebi żada!"

„Nó, nó! Jeno njeshuh hnydom kuraże, Antonio! Wona je hischcże mkoda, Adela, a schtó wě, schto je jej do hkowy sajčko — schtó mohł to pola tak mkodeje holzy widźecz? Pschiúdź jeno saßo, Antonio Hernandes, pschiúdź saßo k Sanchej Zerburej; doniż żadyn druhi holzu nima, kcźeje też tebi hischcże, Antonio; każ wjedro w Rondże, tak pschemjenja ßo też holcże myßle husto psches nóz. Pój saßo, Antonio, ale holzu nusowacz — Antonio, woprawdźe, to ßo njchodźi! A ty, macźi, nalij nam hischcże ras karancźkaj! Wona je mi jasyk wußuschika, ta holza, se ßwojimi pryslemi, a Antonijej też niczo njeswadźi, hdyž do makeje rany we wutrobje k sahojenju najprjódźy kusk wina linje!"

Tak troschtowasche Sancho Zerburo Antonija Hernandesa, a woprawdźe dachu jeho ßkowa wutrobje wotpokasaneho lubowarja nowu nadźiju.

IV.

Tsi dny posdźischo to bě, so psched Sancho Zerburowej khěžu jěsdnikaj sastaschtaj, kotrajž mějeschtaj kralowe barby.

Sancho a jeho żona a, wě ßo, też Adela stupichu do duri.

„Postrowjam waß, knjes hidalgo, knjeni a knjeńka!" rjekny jara sdwórliwje jedyn jěsdnik. „Scże wy knjes Sancho Zerburo, knjeże?"

„Ja jo ßym, knjeże! Schto ßebi żadacże wot Sancho Zerbura?"

„Ssmój wam pschinjeßkoj roskas ßwojeho kralowskeho knjesa, so byrbicże hnydom s namaj do Seville."

„Schto chzył kral Kalistiliskeje a Leona wote mnje ßebi pschecź?" sawoła Sancho ßo dźiwajo. Ale jeho żona storczi do njeho a scheptasche jemu bojasnje do wucha:

„Widźisch, so ßym prawje měła, tebje warnuju, so njeßměsch psched zusym tak njerosomnje rěczecź! Tón je to kralej donjeßł a nětkole je njesboże hotowe! O Bożo, sakitaj naß! Njewohladam cźe wjazy, Sancho!"

„Směrom, macźi!" troschtowasche tón. „Njeboju ßo!"

Potom k jěsdnikomaj ßo wobroczejo rjekny: „Sléstaj s konja, knjesaj, a wokschewtaj ßo w khěži Sancha Zerbura! Konjomaj pak dajtaj hodźinu abo dwě wotpoczowacz. Hewak mohłoj spróznaj bycz, prjedy hacz do Seville dozpějemy."

Jěsdnikaj slěseschtaj, a mjes tym, so hosposa pojědź wobstara, truhasche ßebi Sancho brodu, scżeßa ßebi wkoßy, schnawzar a brodu a swobleka ßo najlěpschu drastu. Hdyž běschtaj ßo potom jěsdnikaj najědkoj a wuwotpoczowakoj, wokoschi żonu a dźowku, pokojesche a rěcześche jimaj wutrobitoscże a saléšy potom na ßwojeho mula, na cźoż s jěsdnikomaj, wě ßo, trochu w strasche, ßebi njewěsty teho, schto na njeho cźaka, ale bjes bojoscże do Seville wotjěcha.

Hakle s pschikhadźazej nozu dozpěchu do města.

Jěsdnikaj jěchaschtaj se Sanchom w runej měrje k Alkasarej, kralowskemu hrodej, hischcże s cźaßow Arabiskich Maurow pokhadźazemu, tam ßo jim na date snamjo pódlanske wrota wotamknychu.

Sdasche ßo, so na nich cźakachu, pschetoż konjazy pschija hnydom Sanchoweho mula, jeho ßameho pak stary mjelczity dwórny mischtr, kiž jeho do jstwy dowjedźe, hdźež bě jemu wjeczeŕ a lěhwo hižo pschihotowane.

„Dajcże ßebi derje ßkodźicz, knjes hidalgo, a spicże potom s Bohom w měrje! Dobru nóz, knjeże!" rjekny dwórny mischtr.

Sancho mějesche sa najpschistojne, ßo praschecź, schto ßebi kral wot njeho żada, wotmolwi jeno sdwórliwje:

„Mějcże dźak, knjes dwórny mischtr! też wam dobru nóz! Spicże s Bohom w měrje!"

Nasajtra rano pschinjeßy jemu ßamßny dwórny mischtr, sdwórliwje dobre ranje pschejo, cźerstwu wodu a ßnědanje, a hodźinu posdźischo sastupi s nowa, żadajo:

„Scźěhujcże mje, knjes hidalgo! Chzedźa s wami rěczecź!"

S pukotazej wutrobu drje, ale krucże stupajo dźěsche Sancho sa pschedkhadźazym dwórnym mischtrom po khódbach a gallerijach, doniż tón skónczńje durjowy sawěschk njewotßuny a jemu sastupicz njeda.

Sancho wuhlada psched ßobu muża, kotryž bě psched mako dnjemi jeho hóscz byl.

„Witajcże do Seville, don Sancho Zerburo!" rjekny tutón. „To drje scże ßebi lědom myßlili, so budźecże mje tak bórsy saßo widźecź?"

„Ně, hnadny knjeże!"

„Nó, kral je wo waß ßkyschał. Jemu je też to snate, schtoż scże rěczeli wo schpatnym knjeżenju Sevillskeho gubernatora, wo jeho pschestupjenjach winowatoscżow a wo samolwjenju, kotrež scże sa to kralej pschizpěwali."

„Schto, knjeże?" rjekny Sancho porokujo a stupi krocżel do sady, „duž wy tola njejscże ßo sadżerżeli jako semjan, ale scże kralej wupowjedali, schtoż běch ja, dowěrjejo ryczeŕskej czestnoscźi ßwojeho hoscża, we ßwojich ßamßnych schtyrjoch scźěnach rěczak? To je mi żel, żel — wasche dla, hnadny knjeże!"

„Ja to njejßym kralej donjeßł, don Sancho Zerburo!" wotmolwi semjan s jednorej dostojnoscżu.

„Schto? A kral to tola wě?"

Wón to wě, don Sancho Zerburo!"

„Dha scże wy ßam mój kral a knjes!" sawoła Sancho ßo dźiwajo, tola bjes stróżenja, a poklakny ßo s nadobnej pschistojnoscżu.

„Ja jo ßym, twój kral, kiž běch twój hóscz, knjes Sancho, a ty nětkole widźisch, so ja twojeje dowěry, kotruž ßy na jeho ryczeŕsku czestnoscź stajał, njejßym njewużitnje trjebał."

„To widźu, mój kralo a knjeże!"

„A, don Sancho Zerburo", rjekny nětkole kral se ßwjatocznej khutnoscżu, „myßlisch ßebi ty też nětkole hischcże, so sa Sevillskeho gubernatora, sa pschedßydu ßuda schtyriadwazyczoch jeno sprawny muż ßkuscha, kiž ma hkowu a wutrobu na prawym městnje? Wotmokw na to ßwojemu kralej a knjesej, na kotrehoż twój ert we twojim domje tak czężzy skorżesche!"

Sancho ßo na wokomik wotmjelcża, potom rjekny krucże: „Mój knjeże a kralo! Sancho Zerburo wotmolwja na wasche praschenje: Haj!"

„Duž stań, don Sancho Zerburo, s tejele hodźiny ßy gubernator Seville, pschedßyda ßuda schtyriadwazyczoch!"

„Mój kralo!" sawoła Sancho wustróżany.

„Nó, don Sancho Zerburo? Njechasch nětkole wobstacź, hdyž ßo twój kral a knjes dżerži twojeho ßkowa?"

„Ně, mój kralowski knjeże! Ja njecham! Njech ßo stanje, każ wy chzecże! Ale budża waschi wulzy, waschi semjenjo sakonjej bóle poßkuchacź, hdyž niz jedyn jich runjecża, ale niski wjeßny semjank ma hladacź na wuwjedźenje sakonja? Směja ßobustawy ßuda schtyriadwazyczoch, kotsiž ßu lucźi wulzy a woßobni knjeża, Sancha Zerbura, niskeho stadkarja, jako ßwojeho pschedßydu sańcź, budża chzycź pod jeho pschedßydstwom winowateho po sakonju ßudźicz njedźiwajo na jeho woßobu? Budża woni to cźinicź, mój kralowski knjeże?"

„Sawěscże, Sancho Zerburo!" sawoła kral a wocźi ßo jemu błyschczeschtej s tamnym dźiwim wohnjom, psched kotrymž wschitzy tschepotachu, „sawěscże, Sancho Zerburo, to woni budża!"

„A sakonje, kiž scże wy dali, mój kralo a knjeże, k sakitej ßwojich poddanow, maja te wschěm płaczicź? Kóżdemu, njech je wulki, semjan, měschczan abo bur? Jenajki psched sakonjom dyrbi kóżdy bycź w Sevilli, wot najwyschscheho hacz do poßlednjeho wodonoscherja?"

„To pschißaham, Sancho Zerburo! Jenajki psched kralowym sakonjom dyrbi kóżdy bycź w Sevilli, wot krala hacz do wodonoscherja!"

„Duż dótkńcże ßo mje se ßwojim kralowskim mjeczom, mój knjeże a kralo, a scźińcże mje ryczerja ßwojeho kralowskeho sakonja!" rjekny ßwjatocznje Sancho Zerburo.

Kral wucżeże ßwój mjecź a dótkny ßo s nim tsi krócź Sanchoweju ramjenjow.

„Stało ßo je, don Sancho Zerburo, każ ßy ßebi żadał. Stań, ryczerjo sakonja, gubernatorje Sevillski, pschedßyda nade schtyriadwazyczoch!"

Sancho stany, kromu kralowskeho płaschcża cześcżownje wokoschiwschi.

„A nětkole, Sancho Zerburo", pokracżowasche kral, „salěs na ßwojeho mula, wrócź ßo do ßwojeho domu a wobstaraj ßwoje należnoscże. Sa tsi dny pak budź saßo w Sevilli a wsmi na ßo

ßwoje ſaſtojńſtwo. Na tſeczi dźeń popołdnju budź ſaßo pſched ßamßnymi wrotami hrodu Alkaſara, hdźež ßu cźe wczera wjeczor nuts puſchczili. Tam budźa na tebje cźakacź. A nětkole, knjes gubernator, dźi w Božim mjenje! Dźi ſ Bohom, ale mjelcź tak dołho wo tym pſched kóždym cźłowjekom!"

A kral wotkiwny doſtojnje ſ ruku.

Sancho Zerburo pak poklakny ßo ſ nowa pſched kralom a wokoſcha jemu płaſchcź. Potom dźěſche ſ khribjetom hacź do duri a ſhubi ßo tu pod faldami ſawěſchka, kiž pſchiſtup pſchikrywaſche.

Na galleriji cźakaſche na njeho dwórny miſchtr, kiž jeho wróczo dowjedźe do jeho jſtwy, hdźež bě jemu pojědź pſchiprawjena.

„Proſchu waß, knjes dwórny miſchtr, ſo byſchcźe mi moje ſkoczo pſchiwjeſcź dali, jeli ſo wam lnbo, a wodajcźe, ſo tón krócź njejěm."

„Duź jěchajcźe w boźemje, knjeźe!" rjekny dwórny miſchtr, Sancha pſchewodźejo do wrotow, hdźež mul ſtejeſche.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Pſchi wólbje noweho diakona w tudomnej Michałſkej woßadźe ßu knjeſa Tyſcherja ſ Mjeſchiz wuſwolili. Bóh luby Knjes chzył jemu ßwoje žohnowanje w ſaſtojnſkim ſkutkowanju ſpožczicź.

— Ratarſke towarſtwa w Budyſchinje a ſ wokolnoſcźe 20. novembra w hoſcźeńzu „króny" wotkrjeßnu ſhromadźiſnu wotdźerżachu, na kotruź bě ßo wjazy dyžli 200 ßobuſtawow a hoſcźi ſeſchło. Knjes Lehmann, direktor Freibergſkeho ſkótſawěſcźazeho towarſtwa, mějeſche pſchednoſchk wo nowym ſakonju wo ſkótnym wikowanju, wo dyrbjenſkim wobhładanju mjaßa a wo ſtatnym ſawěſcźenju rěſneho ſkotu w Sakſkej. Prjedy teho pſchedßyda knjes měſchczanſki kubleŕ Jockuſch-Budyſki ratarjow napominaſche, ſ měrom a ſ dowěrjenjom nowym ſakonjam napſcheczo hladacź, na derjeměnjenje ſtatneho knježeŕſtwa k rataŕſtwu pokaſowaſche a ßławu Jeho Majeſtoſczi kralej Albertej, kotrejž ßo ſe ſahorjenoſczu pſchihłoßowaſche, wunjeßy.

Knjes Lehmann dokładnje poſtajenja noweho ſtacźanſkeho (běrgaŕſkeho) ſakonja ſ woßebitym dźiwanjom na ſkókne wikowanje, kaž tež krajne ſakonje wo dyrbjenſkim wobhładanju mjaßa a ſtatnym ſawěſcźenju rěſneho ſkota wukožowaſche. Sajimawe wukkadowanje knjeſa pſchednoſcherja napjatu kedźbliwoſcź poßkucharjow na ßo cźehnjeſche a ßo ſ móznym kleſkanjom mytowaſche. W ſcźěhowazym rosrěczenju, kotreź ßo hiſchcźe wſchelakich praſchenjow podótkny a wſchelake rosjaßnjenje pſchinjeßy, ßo wuſběhowaſche, ſo je wudacźe tychle ſakonjow nuſne było, a ßo nadźija wupraji, ſo chzyłe cźeźke winowatoſcźe, kotreź wone rataŕſtwu napołoża, bjes žohnowanja njewuwoſtacź.

Dale knjes pſchedßyda k wjedźenju da, ſo je kralowſki proviantſki hamt w Budyſchinje rožku a wowß kupowacź ſapocźał. Knjes pſchedßyda ſ krótka roſpokaſa, po kajkim waſchnju mataj ßo wowß a rožka proviantſkemu hamtej podawacź. Shromadźiſniny pſcheběh bě ſajimawy a bě teho dła pſchecźe błyſchecź, w běhu ſymy hiſchcźe jenu tajku ſhromadźiſnu wotměcź, w kotrejž dyrbi ßo praſchenje wo rataŕſkich dźěłacźerjach roſpominacź. Po tſihodźinſkim wuradźenju ßo ſhromadźiſna ſe ſpokojnoſcźu roſeńdźe. M. D.

— (Wucźeŕſke pruhowanje wólbokhmanoſcźe.) Sańdźeny tydźeń ßu knjes wucźeŕ Löhnert w Nowej Wßy, knjes Jurz w Pßowjach a knjes Kruſchwiza w Myſchezach pruhowanje wólbokhmanoſcźe khwalobnje wobſtali.

— Kaž je ſ nawěſchtka widźecź, ßo dezemberſke kupony ſaſtawnych liſtow krajnoſtawſkeje banki hižo 15. dezembra w bankach, w nawěſchtku mjenowanych, ſa hotowe pjenjeſy bjeſe wſchěch khóſtow ſaměnjeja.

— (Jebawaj mandźelſkaj.) Sańdźeny ſchtwórtk ßu tu jeneho krawſkeho miſchtra a jeho mandźelſku ſ Radeberga ſajeli. Wonaj ſtaj ſpytałoj, ſ falſchowanymi ſměnkami (wechſlemi) tudomnej Lubijſkej banzy wjetſchu ſumu pjenjes wuklukacź. Na ſboże ßu ßo na njewoprawnoſcź tychle ſměnkow ſ cźaßom dohładali a ſchwarneju mandźelſkeju ſajecź dali.

— Straſchneho rubjeżnika Franza Woſenlika, kotrehoż ßu w Oſtrizach pola Zitawy popadnyli, ßu tele dny do Budyſchina do jaſtwa pſchiwjedli. S jaſtwa w Oſtrizach je Woſenlik prěnju nóz, kotruź je w nim pſchebył, cźeknycź ſpytał. Spanſki pſchikryw, jemu k wodźeczu daty, bě wón do dołhich žlebjerdow roſtorhał a ßo ſa nimi pſchi wokńje dele puſchcził, na cźoż ßu jemu njeſnacźi pomozniz nowu wulku pilu, pakcźik ſchwabliczkow a pjecź metrow dołhi powjas podali. Woſenlik je ßo tež hnydom do dźeła dał, tola na ſboże je hamtſki wachtmiſchtr pilowanje ſaßkyſchał a jeho hnydom ſputacź dał. Schtwórtk ßu na to jateho do Budyſchina wotwjedli. Dwaj žandarmaj, kotrajž njeběſchtaj wo Woſenlikowym wotwjedźenju niczo ſhońkoj, teho dła w ſcźěhowazej wětrojtej a deſchczikojtej nozy jaſtwowe twarjenja w Oſtrizach ſ próſdnjej ſtóſtnikowej klětku ſtražowaſchtaj. Hakle rano błyſcheſchtaj, ſo ſtaj podarmo ßwoje ſpanje woprowakyj.

— Žadny pſchirodny podawk

wjele lět ſtrowoſcże a cžerſtwoſcże, ſo mohł hiſchcże dołhe cžaßy niz jenoż w Budeſcžanſkej woßadże jako duſchowpaſtyr ßłużicź, ale też dale Sſerbow wótcžinſke prózowanja podpjerać.

S **Korſymja.** Mike ſymſke wjedro mejſke bruki ſ hłubokoſcże na ſwjerch wabi. Tele dny tu dźěłacžerjo dorn wotkryjo poknje roswiteho mejſkeho bruka nadeńdźechu, kotryż ßo rucže wukhowacź pytaſche.

S **Bukez.** Naſcha nalutowańja a wupožcžeńja mějejche 12. nov. ßwoju naſymſku generalnu ſhromadźiſnu. Knjes pſchedßyda Sſwora ßobuſtawy a hoſcži wutrobnje powitawſchi ſhromadźiſnu wotewri. Knjes profeſſor dr. Loges ſ Pomorſkeje ratarſkeje pſchepytowańje na to pſchednoſchk wo wužitku hoſpodarſkich towarſtwow a ſhromadneho kupowanja tworow dźerżeſche. Wón nam wſchelake pſchepytanja pſchedwjedże, ſ kotrymiž nam dokładnje pokaſa, kak ßo w nětcžiſchim cžaßu woßebje ratarjo ſ mało hódnym pſchikupnym hnojom a pjeznymi ßrědkami wujebaja. Woßebje naß kežbliwych cžinjeſche na tak mjenowany univerſalny khumſchtny hnój, ſ kotrehoż ßo zentnar po 4 hriwnach pſchedawa. Woprawdże je zentnar tuteho hnoja jenoż 45 np. hódny. Dale pſched Blankenburgſkim hnojom warnowaſche, ſ kotrehoż ßo zentnar po 6 hr. pſchedawa, kotryż pak je, hdyż ma doßahaze prozenty, jenoż 3 hr. 50. hacž 3 hr. 80 np. hódny. Knjes pſchednoſcher wobžarowaſche, ſo ßo hiſchcże też w naſchej wokolnoſcźi ludźo namakaju, kotſiž ßo pſchezo ſaßo ſjebacź dadźa, hacž runje maja tola tworowu pſchepytańju mohł rjez doma. Wón ratarjam radźeſche, ſo bychu po móžnoſcźi ſ towarſtwom ſhromadnje kupowali. Dokelž towarſtwo kupjene hnoje a pizu pſchepytacź dawa, ßo kóždy ſjebanja a ſchkodowanja ſminje. Po jara powuczażym pſchednoſchku knjeſa prof. dr. Logeſa pſchedßyda towarſtwoweho dohladarſtwa, k. Soba, rosprawu wo reviſiji cžitaſche, kotruž bě k. dr. Luther w měßazu auguſtu tu tſi dny dołho wotměł. S njeje ſhonichmy, ſo je reviſor w kaßy, kaž też w knihach wſcho w najlěpſchim rjedże namakał. Wobkhodnu rosprawu knjes ſliczbowar Błażij poda. Po njej je towarſtwo hacž dotal dokhodow pſches 67,000 hr. a wudawkow też pſches 67,000 hriwnow mělo. Prjedy hacž ßo ſhromadźiſna roſeńdże, ßo pſchecże wupraji, ſo by ßo w Bukezach póſtſka agentura ſ dalokoręcžakom naprawiła.

S **Maleczig.** Wutoru tydżenja wjecžor ßu něktore holzy, kotreż w Rjencžez kerkach liſcże hrabachu, cžěło ſa jenym ſchtomom wißaze namakali, We wobwěſcheńzu Hermanna Döringa ſ Maleczig, kotryż je jutry ſchulu wukhodźił, ſpóſnachu. Döring ßo dźěła ſdalowaſche a huſto próſdny khodźeſche.

S **Lichanja.** W burſkim wójſku, kotreż w połodniſchej Afriży nětkole wójnu pſchecžiwo jendźelſkim nawalnikam wjedże, też jedyn Sserb, 29 lět ſtary ßyn tudomneho žiwnoſcźerja a wjeßneho ßudnika Zawnika, ßobu wojuje. Wón je hižo pſched wjele lětami do Transvaaliſkeje wucžahnył a ßebi tam hižo rjane ſamoženczko nahromadźił. Hižo pſched dwěmaj lětomaj je wón ras Transvaalſku pſched Jendźelcžanami ſakitował, hdyż ju Jamſon njejabzy nadpadże.

S **Rakez.** Tudomny knježi dźěłacźer Schieber ſańdźenu pońdźelu w knježej holi pola Jeńſchez khójny puſchcžecź pomhaſche. Pſchi tym ßo jena podrěſana khójna ſe ßylnym wětrowym ſtorkom powali a padnywſchi ßo na Schiebera wali. Jemu ßo něktore rjebła ſłamachu a wobliczo ßo jemu ſlě wobodrě. Pódla teho ſda ßo wón ſmutskownje pſcheraženy bycź. Wón doma cžežko khory leži.

S **Minakała.** Druhu njedźelu adventa, popołdnju ½ 4 hodź. wotměje ßo pola naß zyrkwiny konzert. Spěwacź budźa ßo też něktore ßerbſke ſpěwy, a móżemy hižo do prědka prajicź, ſo budże wſchitko jara rjane. Wjeßelimy ßo, ſo mjes druhimi też cžeſcżene dźowki naſcheho prjedawſcheho fararja Kordiny nam tu luboſcź wopokaża, tajke wokſchewjenje nam poſkicźicź. Saſtup płaczi 1 hr.; 50 pj.; 25 pj. a je wunoſchk ſa nuſne wobnowjenje naſcheje zyrkwje poſtajeny. Duž, lubi woßadni, pſchińdźmy wſchitzy a wopokażmy ßo dźakowni ſa wſchu prózu, kotruž k naſchemu lěpſchemu na ßo woſmu, a woprujmy po móżnoſcźi ſa naſch Boži dom. Wy pak, lubi pſchecżeljo ßußodnych woßadow, pſchińdźcże też na naſch ßwjedźeń a njech też tu rěka: „ſo my jedyn narod mamy a ſa jenoh' ſtejimy."

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) 16lětna Bertha Cžornakez ſ Hornich Brußow mějeſche ßo dla nadpjeranja k paduchſtwu a dla pſchekhowanja ſamolwicź. Wona je pjecża 12lětnu Marju Kloßez ſawjedła, nanej pjenjeſy kranycź, a je pjecża ſ tutych pjenjes 4 hr. pſchijała. Dokelž mějachu wobmyßlenja, ßwědcżenju 12lětneje holzy wěricź, wobſkorżenu wuwinowachu.

S **Draždżan.** Kaž ßo ſe wſchěch klětkow ßerbſkich woßadow domach njedźelu 1. adventa woſjewi, ſmějemy my Draždżanſzy Sserbjo pſchichodnu njedźelu 2. adventa ſaßo naſche lube ßerbſke kemſche ſ Bożim wotkaſanjom 10. dezembra dopołdnja ½12 w nakhwilnej kſchižnej zyrkwi w Draždżanach. Pſchi tutych kemſchach ſměje ſpowjednu wucžbu k. farař Jakub ſ Njeßwacžidła, a prědowanje k. farař Golcž ſ Budyſchinka, kotryż pſched dwěmaj lětomaj w Draždżanach prědowaſche, jako je tam naſch luby njebo D. Imiſch tydżeń do ßwojeje ſbóżneje ßmjercże ßwoje poßlednje kemſche wodźił. — Hdyż też lětża tak wjele hoſczow ſ Łužizy nimamy doczakacź kaž loni, hdyż tehdy 2. njedźelu adventa naſch 50lětny jubilej ßwjeczachmy, dha tola něktoſi wěſcże pſchińdu wot doma, ſo bychu naß wopytali a ſ nami naſche drohe lube ßerbſke kemſche w zuſbje ßwjecźili.

S **Draždżan.** Sańdźenu póńdźelu ßo w towarſchowni na Zinzendorfſkej dróſy pſchedwjedźenje wotmě, kotreż też ſa naß Sserbow bjes ſajimanja njeje. Towarſtwo ſa ſakſki narodopiß bě mjenujzy tak mjenowany „narodopißny wjecžor" wuhotowało. Jeho ſaměr bě, pěßnje, ſpěwy, hudźbu a reje ſakſkeho luda pſchedwjeſcź. K poßledniſchemu też ßerbſki lud ßłuſcha, kotryż drje ßo w programje niz bohacże tola ſ dwěmaj ſ najrjeńſchich parlow ßwojeho ſpěwowho a hudźbneho pokłada ſaſtupowaſche. Se ſpěwow ßo kraßny ludowy hłóß „Troſcht w ſrudźbje" ſpěwaſche. Wjazy dyžli 100 ßobuſtawow liczazy chor ſpěwanſkcho towarſtwa „Orpheuſa" jón na dokonjane waſchnje k ßłyſchenju pſchinjeßy. S cžichej žałoſcźu ßo mike mollakkordy ſnoſchowachu, ßo wodźaze ſ jimazym kuſkom melancholiſkeho texta „Macžerku ſ dwora won njeßechu, wjele tam ludźi je ſa njej ſchło; macžerku na kerchow njeßechu, dźěcźi tak žałoßnje płakachu." Saczíſchcź bě hłuboki. Bjes dycha njeßměrnje wulke poßłuchariſtwo, mjes nim Jeju Majeſtoſcźi kral a kralowa, prynzaj Jurij a Albert, prynzeſſa Mathilda a meklenburgſko-ſchwerinſki herbſki wójwoda, ſjewjenjam ßerbſkeje ludoweje duſche pſchipoßłuchaſche, kotraž tu ſe wſchej ßwojej ßłowjanſkej woßebitoſcźu wuſtupi. Spißaczela tychle rjadkow pſchi tym njewuprajna želnoſcź wobja; wón ſpóſna w tamnych ſrudnych myßlach najſnutskownjſche ſacžuczże ßwojeho droheho luda, kotryž jako poßledni ſbytk něhdy wulkeho ßłowjanſtwa, kotreż wot baltiſkeho morja hacž k łužiſkim horam knjeżeſche, ßwój ſrudny woßud ſ cžichim poddaczom njeße. „Sawěſcże", dopißował „Draždżanſkeho nawěſchtnika" pißaſche, „ſchtóż je hdy ßwojej macžeri ßłyſy poßwjecźił, temu ßu ſ nowa do woczow ſtupiłe pſchi tutym ßerbſkim bołoſtnym ſpěwje." Cžiſcże druhi kharakter mějeſche ßerbſka reja, kotraž bě po woprawnym hłoßu ludowych herzow do hudźby ſeſtajena a ßo wot tſělzſkeje kapały piſkaſche. Kritika je jej jejneje pſchekwapjazeje woßebitoſcże dla trajazu hódnoſcź pſchipóſnała. Pſchitomni poßłucharjo, kotſiž ßo ſ wulkeho dźěła hiſchcże na woprawnu ßerbſku narodnu hudźbu Sslepjanſkeho Bowlez nana ſ wuſtajeńzy lěta 1896 dopomnichu, ßo wyßozy ſwjeßeleni pokaſachu ſe ſjebawym napodobnjenjom ſchwórcżateho kóſkowcho ſynka ſ ſagottom, cellom a hoboami. Wobej ßerbſkej programowej cžißle běſchtej naſchej krajanaj, knjeſaj Bjarnat Krawz a dr. Jurij Pilk w Draždżanach pſchihotowałoj.

Hdyż ßo po khwalbje ßudźi, kotraž ßo runje tak ſe ſtrony Majeſtoſczow a najwyſchiſchich knježi, kaž też ſe ſtrony wſchitkich pſchipoßłucharjow ßerbſkimaj poſkicżenkomaj dawaſche, ßměmy drje ſa to měcź, ſo je ßebi łužiſke Sserbſtwo ſ tamnym ſjawnym pſchedwjedżenjom powyſchene ſańcźměcże dobyło. Wſchak jeden kritikus ſ woßebitej khwalbu rěcźi wo „miliſchim, duſchownje ſłahodźenym waſchnju łužiſkich Sserbow" ſ napſchecża wobydlerjow druhich ſakſkich provinzow. A tutón bjesdwělny wuſpěch dyrbi nam ßłowo wyßokoſtajeneho němſkeho knjeſa bjes pſchedßudkow do dopomnjenja ſawołacź, kotryż ras w Draždżanach towarſtwo Sserbow napominaſche: „Sakhowajcże ßebi ßwoju narodnu woſobitoſcź!"

Pſchipomnjenje. Hlejcże Sserbjo, tak ßudźa w Draždżanach wo ßerbſkim ſpěwje. Kak pak je pola naß doma w Sserbach? Snajemy doſcź ſpěwanſkich towarſtwow ßrjedź Sserbow, kotrychž ßobuſtawy ßu ſ wulkeho dźěła Sserbjo. Ale ſa zyle lěto ßo ani jeneho ßerbſkeho ſpěwa w tychle towarſtwach njeſaſpěwa. Wodźerjo tutych towarſtwow ßu drje rodźeni Sserbjo, tola ßerbſki ſpěwacź, to khroble njedadźa, a hiſchcże mjeuje ßerbſki rěczecź. Kelko pjenjes by cžaſto Němz dał, ſo by ßerbſki rěczecź roſumił, hdyż dyrbi ßłowjanſke rěcże, na pſchikład ruſku rěcź, nawuknycź. Wſchelazy Sserbjo pak, kiž ßu něktore lěta w měſcże na ſchuli pobyli, runje na wopak cžinja. Měſto ſo bychu ßebi na to wjele wjedźeli, ſo dwě rěcźi wobknjeża, ßo ſ tym hordźa, ſo jenoż jenoż jenu roſumja, tola Boże dla niz ßwoju macžeřnu ßerbſku. S tej ßo w towarſtwje taja, jako by ßerbſki roſumicź ſ wulkim hřěchom było. O, hdy by tola pola tutych ludźi w hembjerkach ras ſaßwitako!

S **Muzakowa.** Sańdźenu ßrjedu je w Brunojzach pſchi

sajeśdźe do dwórniſchcźa żeleſniſki cźah dźěłacźerja Zucholta pſchejeł. Wobžaromnemu ßo hłowa wot cźěła wotjědźe. Wón je pjecźa na dwórniſchcźu ſ cźahom jeneho pſchiwuſneho wocźakujo, cźahej napſcheczo ſchoł a dokelž je tón pſched dwórniſchcźom pomaku jěł, je na njón saleſcź chzył, ſo by ßo ßobu na dwórniſchcźo dowjeſł. Pſchi tym je drje ßo wobßunył a tak njeſbožownje panył, ſo ßu jemu koła pſches ſchiju ſchłe. Snjeſboženy bě 30 lět ſtary a woženjeny.

S **Mužakowa.** Ssobotu pſchipołdnju ſpytaſchtaj ßo dwaj mužej do zkonownje pſchi Mužakowſko-Hródkowſkim ſchoßeju w cźaßu njepſchitomnoſcźe běrza nutsłamacź. Běſchtaj pytkoj, ſo bě běrzowa žona woteſchła a běſchtaj měnikoj, ſo w zkonizy nichtó dale njepſchebywa. Rjecźaſnikej něſchto khlěba cźißnywſchi jedyn ſ dundakow ſe ſadnimi durjemi do zkonizy ſtupi. Běrzowa macź, kotraž bě na wopycźe, bě ßo zuſeho dohładała a ſpyta w tym ßamym wokomiku, hdyž ßo ſadnje durje wocźinichu, ſ prědnimi twóchnycź. Tola tu ju druhi dundak, na łakanzy ſtejazy, ſhrabny. Wona po pomoz ſwołache, a dokelž pſchipadnje ludźo po dróſy pſchińdźechu, nadpadnikaj cźeknyſchtaj.

Přilopk.

* (Ssmjercź w zyrkwi.) W jenej Draždźanſkej zyrkwi bu ſańdźenu njedźelu jena kemſcherka ſ Bożej rucźku ſajata a na měſcźe wumrje. W jenej druhej zyrkwi ßo jena holza ſ womoru wobja a pſchi prědowanju po drjewjanym ſkhodźe dele padźe. Mjes nutrnymi poßłucharjemi njeměr naſta, duchowny w prědowanju ſaſta a poruczi, ſo bychu ſkhorjenu ſběhnyli.

* Cźeźki wětr je ßobotu rańſcho-pruſki mórſki brjóh wupuſcźił. Pſchi Pillauſkim brjoſy ſtej danſka łódź „Jenny“ a ſchwedſka łódź „Solamit“ do brjoha ſakožiłej. Na ſboże ßo mužſtwa wobeju łódźow wukhowachu. — S Kackelna wo wětrje pißaju: Hižo zyły tydźeń ſakhadźaze wětry ßo ßobotu do orkana ſhórſchichu. Sſeklate błyſki, ßylne hrimotanje ßo do orkanoweho ſchumjenja měſchesche. Pſchibrjóžne łuki ßu wſchě pócźrjete. Dwaj cźłowjekaj ſtaj w žołmach kónz wſakoj.

* (Pohoncź ſe ſapſchahom ßo tepił.) S Zelle pißaja: Spediter König bě ßrjedu ßwojeho dźewjatnacźełětneho pohonca ſ dwěmaj rjanymaj konjomaj do Arnſtadta k wojnarjej po porjedźenu kuczu póßłał. Na domojpucźu je młody cźłowjek na hacź dotal njewujaßnjene waſchnje do Sieglitzſkeho hata ſajeł a ßo hromadźe ſ konjomaj tepił.

* (Sſněh.) Mjes tym ſo mamy w Němzach hiſchcźe mile wjedro a hiſchcźe na połach w łěßach kwětki kcźěja, je w Petersburgu wułki ßněh panył, tak ſo maja tam najrjeńſchu ßańczu cźěř. Morjo pſchi Peterburgſkim brjoſy pócźnje ſamjerſnycź. — Pola Breſta ßu ſatraſchne wětry ſakhadźałe.

* (Do ſemje ßo ſaßypnył.) Pſched něſkotrymi dnjemi je ßo pola Cźopliz mjes Karbizami a Nowej Wjeſku žałoßny njeſbožowny podawk ſtał. Dźewjecźłětny hólz, kotryž ßo mjenowany dźeń ſ jenym towarſchom wukhodźowaſche, na dobo do ſemje wjaſny. Hacź do dźeńßniſcheho dnja hiſchcźe njejßu jeho cźěło namakali. Hólzaj, Khorla Tietze a J. Billney, na pólnu mjeſu ſtupiſchtaj. Tu ßo mały dółcźk namaka. Hdyž bě Tietza, pſched ßwojim towarſchom běžo, na tole měſtno ſtupił, wón ſchicźo hacź pod paźu do ſemje wjaſny. Podarmo ßo wón prózowaſche, ßo ſ kóchcźomaj ſepjeracź; jeho mozy woßłabnychu, a pohłuſcheny ſ dymom, ſe ſemje ſtupazym, ßo wón pſched wocźomaj ßwojeho towarſcha do ſemje ſhubi. Tutón do pół hodźiny ſdalenych Karbiz běžeſche a ßwójbnym ſnjeſboženeho Tietzy powjeſcź wo njeſbožu pſchinjeßy. Měſtno, na kotrymž bě ßo Tietza ſaßypnył, ßo hacź do 7 metrow hłubokoſcźe wury, tola hólcźezowe cźěło njedorychu. Ssrjedź wukhowanſkeho dźěła dyrbjachu dźěłacźerjo jamu wopuſchcźicź, dokelž wona ßo ſaßypnycź hroženſche. Woprawdźe ßo wona też w tym wokomiku ſaßypny, hdyž bě poßledni dźěłacźer ſ njeje wuléſł. Tak ßo ſe ſbožownym pſchipadom wułkeho njeſboža ſminychu. Na to porjadny ſchacht twarjachu, ſo by ßo jama ſ nowa njeſaßypła. Dokelž hólcźezowe cźěło ſ najmjeńſcha 12 abo 15 metrow hłuboko leži, budźe wukhowanſke dźěło ſ najmjeńſcha hiſchcźe něſkotre dny tracź.

* (Khróbły hólz.) S Pariſa pißaja: Swudowjena Durienowa, na dróſy des Archives bydlaza, bě ſe ßwojeho wobydlenja wuſchła, ſo by ßebi něſkotre wěży w ßußodſtwje wobſtarała. Hdyž bě wona lědma woteſchła, ßo jedyn paduch do jejneho wobydlenja dobu a ßo hotowaſche, wſchě ßobuwſacźa hódne wěży wotnjeſcź. S ropotom ßo kedźbliwy ſcźiniwſchi 11lětny Pětrk, kotryž w kuchini hrajkaſche, pſchińdźe, hdyž zuſy khamory jeho macźerje ſa pjenjeſami a drohotnoſcźemi pſchejeſdźeſche. Měſto ſo by, kaž druhe dźěcźi, cźeknył, khrobły Pětrk k woknu ſkocźiwſchi ſ hłoßom wołaſche: „Paduſchi! Paduſchi! Na pomoz! Na pomoz!“ Też hdyž paduch hólcźkej hroženſche, ſo jeho ſ nožom ſakole, wón kſchicźecź njepſcheſta, ſchtož ſłóſtnika tak pſchekwapi, ſo wón ſkoku po ſkhodźe dele cźěrjeſche. Tu pak jemu hižo domowi wobydlerjo a někotſi poliziſtojo napſcheczo pſchińdźechu. Jeho ſajachu a jeho na polizajſtwo dowjedźechu, hdźež jeho jako cźłowjeka ſpósnachu, kotryž je hižo woſpjet nutsłamanja dła khoſtany.

Wußudźenja.

Khoſtanſka Komora. Žiwnoſcźeŕ Khorla Auguſt Micźka w Rakezach, dła ſkchiwdźenja a dła ſawjedźenja k wopacźnej pſchißaſy k khoſtarni na 4 łěta 3 měßazy ſaßudźeny, bě jako pſchedporucźnik makołětneho Pawoła Klauſa 39 hriwnow pſchekſchiwił. Wón bě tele pjenjeſy wot Klauſoweje macźerje ſ poruczenjom doſtał, ſo by je ſa małeho Klauſa w Rakeczanſkej nałutowarni na dań dał. Měſto ſo by to cźinił, pak Micźka ſ tychle pjenjes 13 hriwnow Klauſowej wowzy, kotraž ma Klauſa na wocźehnjenju, da. Sbytkne 26 hr. a dalſche 13 hriwnow, kotrež Micźka wot Klauſoweho nana, cźeladnika Schibaka, ſa Klauſa pſchikrydny, pak ßebi wón ſkhowa a ſkónczńje ſ nimi pola pſchekupza Domſchki w Rakezach ſaſtatu dań wuruna. Micźku pſchekſchiwjenja dła k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźichu.

Dźěłacźerjej J. G. E. Bärmigej ſ Kotez paduchſtwa dła jaſtwo na 3 njedźele pſchißudźichu. Wón bě we Wósborku w jenym hoſcźenzu ſ pohonczowſkeje ſtwy łětßa 28. auguſta 50 np. kranył.

Hdyž běchu łětßa w auguſcźe mandźelſku kubleŕſkeho wumjenkarja Marcźinka do jaſtwa wotwjedli, kotruž ßu pſched krótkim k khoſtarni na wjazy łět ſaßudźili, dwě dźowzy ſ jeje prěnjeho mandźelſtwa, Marja Thereſia Raudigowa rodź. Redźiz ſ Njeſnarow a Hana Auguſta Pětſchowa rodź. Redźiz ſ Mucźnizy do Błózan k pſchirodnemu nanej pſchińdźeſchtej, ſo byſchtej jeho troſchtowałej. Hdyž chzyſchtej ßo wotßalicź, Pětſchowa k ßwojemu ßwakej Brodźe pſchińdźe prajicź, ſo ßwoju dźowku, kotraž pola njeho ßłużeſche, ßobu domoj woſmje. Pſchi tym ßo wona ſ Brodu a ſ jeho mandźelſkej pſcheręcźa. Skónczńje też Raudigawa pſchiběża a ßobu na Brodźiz mandźelſkeju ßwaricź pomhaſche. Hdyž jej Broda teho dła ſe iſtwy kaſaſche, ßo jemu wona ſpjecźowaſche a ßo ßamo do njeho ſ pukami da. Hakle hdyž Broda gmejnſkeho pſchedſtejicźerja na pomoz ſawoła, ßo Raudigowa wotßali. Broda wobej ßwakowej dła kaźenja domjazeho měra wobſkorži, a Lubijſki kawniſki ßud Raudigowu k jaſtwu na 3 njedźele a Pětſchowu k jaſtwu na 2 njedźeli ſaßudźi. Wobej ſaßudźenej ßo pſchecźiwo wußudej powołaſchtej. Druha inſtanza Pětſchowu do zyła wuwinowa, Raudigoweje khoſtanje pak na 50 hriwnow pjenjeżneje pokuty poniži a jej ſapłacźenje ßudniſkich khoſtow napołoži.

Hudancźy.

61.	62.
Kotre cźaßy w cźaßach łěta	Kotry wulki rócźny cźaß
Na tſi raſy ßwjecźimy?	Mamy kóždе łěto ſaß'?
Ludy khſcheſcźijanſkoh' ßwěta	Wěſty dźeń we měßazu
Sbóżne tehdy maju dny.	Niz pak pſchezo njedźelu?
Wulkich ſkutkow ſpominamy,	S njedźele do ßoboty
K ſbóżnoſcźi je date mamy;	Hodźa ßo 'mu wſchitke dny;
K temu poßwjecźene ßu. —	Łěto ſ łěta porjadu
Kak te cźaßy rěkaju?	Bjerje won je k ßwjecźenju.

Wuhudancźy ſ poßlednjeho cźißła:
59. Ssół. 60. Cźaßnik.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w łěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5808 hr. 82 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póńdźelnizy: Na tſjoch ßu ßo měrili, jenož jeno tſihali (65 np.); ſchtwórty ſboże łěpjeſche (50 np.); pjaty ſ „połdnja“ pißaſche (60 np.) = ... 1 = 75 =

Hromadźe: 5810 hr. 57 np.

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Macźizy Sſerbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchcźi.)

Pscheßadźowanje žiwnosćе.

Žiwnosćz cžišło 8 w **Lemischowje** pola Hucžiny se 14 kórzami pola a łuki, ſ dospołnje wobßytymi polemi, bjes hospody a wumjenka ma ßo

poňdźelu 11. dezembra dopołdnja w 10 hodźinach

w hosćenzu w Lemischowje pśches wjeßne grychty na dobrowólne waschnje na pscheßadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Ssuschizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjeńkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma se ßwobodneje ruki na pschedań

Dubjanski revěr.

Sahrodniſka žiwnosćz
na pschedań.

We **Wbohowje** pola Njeßwacžidła je sahrodniſka žiwnosćz cžišło 14 se 14 kórzami pola a 5 kórzami dobreje łuki, ſ dobrymi ſ zyhelom krytymi twarjenjemi bjes hospody a wumjenka wobßedźerjoweje staroby dla se ßwobodneje ruki na pschedań. Łuka ſ jeneho krucha wobsteji a je ſ 191 dawſkimi jenosćemi wobcžeżena.

Maßiwna khěža ſ dwěmaj stwomaj a se sahrodu je w Skanezach pola Barta na pschedań. Dalſche je shonicź pola gmejnſkeho pschedstejicźerja tam.

We wulkej ßerbſkej wßy je **pjekarnja** se žiwym wobkhadom bjes konkurrenzy na pschenajecźe. Dalſche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Ssucźelna kruwa
je na pschedań w Hrubocźizach cžišło 20.

Wubjernu
margarinſku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanſki ſchmalz,
ſyrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
poruca
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Strychninowe žito,
wobělenу wowß a pschenzu,
ſtajnje cžerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje tunjo poruca
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na ſmutskownej lawſkej haßy 10.
Dalokoreczak 33.

Sachſowy žiwjazy kakao
płacźi jenoż 1/4 punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Konje k rěſu



kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyſchinje.

Koſaze koże,
howjaſe a cźelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowcžu wołmu kupuje po najwyſchſchich płacźiſnach
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe ſerviſy
ſa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebniſchich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu kwaßej poruca po najtuniſchich płacźiſnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

Sswój wulki ſklad kožuchowych kožow

ſ rukowanjom, ſo ßo mole do nich njedadźa, po jara tunich płacźiſnach poruczam, dokelž uochzu ſ nimi dale wikowacź.

Gustav Naucke,
na garbarſkej haßy 16.

Najwjetſche wuſnamjenjenje na powſchitkownej ſtrowotnej wuſtajeńzy w Draždźanach 1899, cžeßne myto a ſłotu medaillu dóſta

bjesalkoholne
ßłodowe piwo

Łubijſkeje akzijoweje piwarnje
(prjedy Schrybar a Radza).

Njepſchetrjechene ſa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicže a dźěcźi.
Dostacź w **Budyſchinje** pola
knjeſa **M. Kirſchnera** na ßerbſkej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoſchiz haßy,
„ **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.
W **Hodźiju a we wokolnoſczi** pola
knjeſa reſtawratěra **Ernſta Wobady** w Hodźiju
a w **piwarni w Prěcžezach,** kotraž ma tež ſtajnje wjetſche ſkłady.

Pjelſcźowy ſkład Heinricha Langi

11 pſchi žitnych wikach 11

ßo pſchi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Seſchicže po měrje a wuporjedźenje kožuchow ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Koże k ßamßnemu ſeſchiczu w najwjetſchim wubjerku.

Jara dobry
ſeleny a **paleny**
khofej
po wſchěch płacźiſnach,
warjenja, koruſchki,
ßelene a ßuſchene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wſchě druźiny **ſwěcźkow, nózne ſwěcźki**
prucža tunjo
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Zigary a zigaretty
po wſchěch płacźiſnach,
rołkaty, praßowany a **krany repikaty tobak,**
kaž tež
žwanſki a **ſchnupowanſki tobak**
poruca
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.



Sswinjazy wobžerny
a
kormjeńſki pólver,
kotryž wobžernosćz wubudźuje a kormjenje połóża, poruca
Germania drogowńja
dr. Roebera
ſ napſchecża winoweje ficže.



Semſkoworjechowu muczku,
lanu muczku,
jecžmjenjowu pizu
najlěpſcheje hódnoſcże po tunich płacźiſnach poruca
Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarńja
pſchi žitnych wikach.

Krajnoſtawſki bank.

Daňſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. teho měßaza

w ßlědowazych płaćerńjach **bjes wſcheho wotcžehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy kupuja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždžanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Annabergu** pola knjeſa **Ferd. Lipferta,**
w **Chemnitzu** pola **Chemnitzſkeho bankoweho towarſtwa,**
w **Döbelnje** pola **Döbelnſkeho banka,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwiga & Co.,**
w **Greizu** pola knjeſow **Becker & Co.,**
w **Greizu** pola **Zwickawſkeho banka,**
w **Herrnhucze** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Beckera & Co.,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Schirmera & Schlicka,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Plawnje w V.** pola **Vogtlandſkeho banka,**
w **Roßweinje** pola **Roßweinſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
we **Waldheimje** pola **Waldheimſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Zwickawje** pola **Zwickawſkeho banka.**

W Budyſchinje, 1. dezembra 1899.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjolužiſkeho markhrabinſtwa.

Konditařnja a khofejownja Jana Hebolda w Budyſchinje

na ſwonkownej lawſkej haßy čžo. 38

porucža **k hodownemu čžaßej**

dobre **kuſki na božodžeſčžowy ſchtom ſ ſchokolady, fondanty, konſerwy** atd., kaž tež **mjedowe tykanzy** po wſchelakich płaćiſnach, **marzipanowe wězy** jenož w čžerſtwej tworje. **Kołačže:** jako rósynkowe, mandlowe a makowe, ßo na ſkaſanje rucže napjeku.

S dobom poručam ßwoju **khofejownju** jako pſchijomny pſchebytk.

Brěſowe pruty

k dźěłanju khoſchčžow kupuje po kóždej dźělbje a po najwjetſchich płaćiſnach

wokrjeßny wuſtaw na Židowje.

⚒ Brikety. ⚒

Skaſkowſke podkopki ſe ßwojich Ia briketow zentnar po 45 np. pſchedawaju. Pſchi wotewſaču zyłych waggonow a wotſamknjenjow ßo płaćiſny poměrnje poniža.

Skaſanki rad pſchijimuje

podkopkowe ſarjadniſtwo w Skaſkowje.

Wupſchedawanje wſchěch kožuchowych tworow.

Mužaze a žonjaze kožuchi, kože k wobßadźenju a k podſchiću, tež wſchě ſymſke mězy po tunich płaćiſnach wupſchedawam.

Auguſta ſwud. **Michaelka** w Bukezach.

Iſerbſke ſpěwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaćiſnach na pſchedań we wudawarni „Sſerb. Nowin."

Muku k kołačžam

k hodownemu pječenju hachtl po 1 hriwnje porucža

Khorla Kahrowe.

Zyrkwinſki konzert

njedźelu 3. dezembra popołdnju w 3 hodźinach

w Hodźiſkej zyrkwi.

Spěwacź budža ßo adventſke a hodowne khěrluſche wot Budyſkeho ßwj. Pětrowſkeho zyrkwinſkeho khora a wot knjež. Kordinez, Schmißez, k. Hanki a Pjecha.

Čiſty wunoſchk ßo ſa poſtajenje diakonißy w Hodźiju nałoži.

Spěwanſke tekſty, jako ſaſtupne wobßwědčenje płaćaze, po 1 hr., 50 np. a 30 np. ßu njedźelu wot 2 hodź. ßem pſchi zyrkwinych durjach doſtacź.

Wſchu žonjazu a dźěćžazu draſtu

najtuńſcho ſchije **Jenny Petzoldez** na Pauliſkej dróſy (Pauliſtraße) čžißło 32.

Pizowanſke běrny

zentnar po 1 mk. 50 np., tež po małych dźělbach pſchedawa

knjezi dwór we Luſy

pola Budyſchina.

Po žadanju ßo wone tež domoj pſchiwjeſu. **C. Brühl.**

Drainěrowanſke rołki

ma we wſchěch tołſtoſćach na pſchedań

H. Dietrich w Lětonju.

A. Poppe

4 na Mužakowſke dróſy 4

kóždu dźělbu **kowaneho želeſa, łateho želeſa, hadreſchčžow, koſčžow, papjery, žynka** atd. kupuje.

Wolij

budže ßo pońdźelu **27. novembra** a ſćěhowaze dny bicź.

A. Nagel, młynk w Skyčžinje.

Rjanu

pſcheńečžnu muku

hachtl po 85 np., běrtl po 3 mk. 20 np. porucža

Hrubjelčžanſki młyn.

Jědźny tój

pſchi wotewſaču 10 puntow po 40 np. punt porucža

Emil Gräfe

na ſwonkownej lawſkej haßy 15.

Draždžanſki jědźny rajß

punt po 16 np.,
grupy punt po 15 np.,
jahły punt po 15 np.
porucža

Khorla Kahrowe.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tučzne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,

połcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.

pola rěſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy čžißło 4.

Hólčžez, kotryž chce kowarſtwo nawuknyčź, móže pſchichodne jutry pola mje do wučžby ſtupičź. Tež móže jedyn kowarſki pomoznik hnydom dźěło doſtacź.

Khorla Zimmermann we Luſy.

Wojnarſkeho wučžobnika

pyta k jutram wojnarſki miſchtr **E. Muka** w Hnaſchczach.

Kowarſkeho wučžobnika

k jutram pyta kowarſki miſchtr **Urban** w Trjebjeńzy pola Pomorz.

Pohončžam, wołazym, domjazym a hródźnym džowkam a tajkim ſa ßwinje, džěłačžerſkim ßwójbam, hoſpoſam ßo w tudomnych a Draždžanſkich ſtronach dobra ßłužba darmo wukaſa w **Klukſchn** čžo. 53a.

Hejtmanow, wotročžkow, pohončžow, ßrěnkow, tſečžakow, wołazych, hródźne džowki, hoſpoſy, iſtwinſke holzy a džěłačžerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodže.

Knježich pohončžow, ßłužobne, hródźne džowki a tajke k čžełatam, rólnych pohončžow, ßrěnkow, wołazych a hejtmana pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy 5.

Pohončža

15—16 lět ſtareho ſ Pruſkeje pyta ſa 1900

dr. **Stöckel** w Njeßwačžidle.

Wuſtojna ßłužobna **holza** ßo dla ſkhorjenja nětčžiſcheje k 1. jan. 1900 pyta. Sſerbowkam ßo lěpſchina dawa. Dr. **Roeberka** na taſchbarku 11 delka.

K 1. jan. 1900 ßo do katholſkeje měſchčžanſkeje ßwójby w Žitawje młódſcha porjadna ßłužobna **holza** pyta. Poſkičženja njech ßo póſčželu do Žitawy ſ napißmom na kuvercže **M. K. 100** poſtlagernd Zittau i./Sa.

W katholſkej ßerbſkej zyrkwinſkej wßy móže ßo ſpróznivy **ſchewz** ſaßydlicź. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sſerb. Nowin."

Wutrobny džak

wyßokodoſtojnemu knjeſej ſararjej Birnichej w Kluſchu ſa jeho wutrobu hnujaze předowanje, njedźelu ſemrjetych džeržane.

Wjele kemſcherjow.

(K temu čžißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiloha k czißku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. dezembra 1899.

Płaczißny rěsneho skotu na Draždżanskich skótnych wikach

27. novembra 1899.

Płaczißny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Żiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 6 lět	35—39	64—68
awstriske	35—40	64—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	61—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	30—31	58—60
4. ßnadnje pizowane kóżdeje staroby	—	56
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—65
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacż do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—38	60—65
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—34	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	65—69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacż do 1¼ léta	40—41	51—52
2. mjaßne	37—39	48—50
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	34—36	45—47

Płaczißna żitow a produktow.

Żitowy dowos w Budyschinje: 3332 měchow.	W Budyschinje 25. novembra 1899. wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.	W Lubiju 30. novembra 1899 wot hr.	wot np.	hacż hr.	hacż np.
Pschenża běła	7	65	7	94	7	50	7	79
" żołta	7	6	7	65	7	18	7	50
Rožka	7	6	7	19	6	88	7	3
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	20
Wowß	6	50	6	70	6	10	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	50
Pschenczna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Prožata 1068 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacż 13 hr. 49 np., żołta 12 hr. — np. hacż 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacż 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacż 9 hr. 99 np.

Na Burſy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 70 np. hacż 7 hr. 79 np., pschenża (żołta) wot 7 hr. 25 np. hacż 7 hr 35 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacż 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 40 np. hacż 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacż 7 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 1. dezembra: Mohlojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 1. adventisku njedźelu farar Räda rano w 7 hodź. ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. Wutoru popołdnju w 5 hodź. budże w Kelnje a schtwórtk popołdnju w 5 hodź. w Brěsowje ßerbska adventiska nutrnoscź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Marćźin Kurt, Khorle Augusta Kaufera, kamjenjeczeßarja w Brěsowje, ß. — Max Hermann, Jana Bohuwěra Schkleńczerja, żiwnoscźerja w Rabozach, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 25. novembra: August, Jana Hermanna Libsche, żiwnoscźerja w Němßezach, dwójniski ß., 16. — 26. Ota Richard, njemandź. ß. na Zidowje, 1 m. 25 d. — Pawoł Marćźin Kurt, Khorle Augusta Kaufera, kamjenjeczeßarja w Brěsowje, ß, 1 d.

Zyrkwinske powjesće ſ Budestez.

1. adventisku njedźelu smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodźinach ßerbsku spowjednu rěcź, farař Mrosak w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodźin němske předowanje.

Wino.

So bych njeßměrnje wulki skład wina, kotryż ßym wot ßwojeho pschedkhadnika pschedewsał, a kotryż je ßo se spuschczenjom mojeje filiale powjetschik, troschku pomjenschik, pschedawam scźěhowaze druźiny po **wuwjaczných płaczißnach:**

Jugenheimske	bleschn	po	**55**	np.,
Wallerheimske	=	=	**65**	=
Sprendlingske	=	=	**70**	=
1893. Günthersblumske	=	=	**75**	=
1895. Hackenheimske	=	=	**95**	=
1893. Bechtheimsko-Rieslingske	=	=	**125**	=
1893. Scharlachbergske	=	=	**145**	=
1892. Hattenheimske	=	=	**150**	=
1893. Kleinbockenheimske Rieslinyski wuběrk	=	=	**195**	=

bjes bleschow.

Wschelake druźiny ßu tež po połbleschach dostacź.

Ssu to wscho najlěpsche druźiny, a proschu, ßo wo hódnoscźi pscheßwědczicź.

Hoscźenzarjow a saßopschedawarjow proschu woßebite sestajenje ßebi żadacź. Najwjazy druźinow tež w cźwizach kóżdeje wulkoscże podawam.

Pawoł Pětschka,

na drjewowych wikach 4.



Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeża lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**



Sa jenu hodźinu

ßo najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho półvra** wudźěła. Dostacź

w **Germania-drogowni**

ſ napschecźa winoweje kicze.

Lanolin

kopytowy a kożowy tuk

w najlěpschich druźinach poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Fosforowe pille,

ſtajnje czerſtwu, ßylnje ſkutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje poruczа tunjo

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokoręczak 33.

Jěsdny plan železnizow

wot 1. oktobra 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,31	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,31	6,55	8,30	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,54	7,20	8,53	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,13	7,42	9,11	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,48	8,18	9,44	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,57	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,21	—	4,44	6,41	9,19	10,35	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,29	—	—	6,49	9,28	10,43	—
Do Draždžan	3,41	5,29	7,15	10,36	10,57	1,55	3,52	5,11	7,08	9,50	11,02	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cžah do **Budyschina**

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,05	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,37	10,39	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,32	7,01	9,08	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,44	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	10,00	12,03	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,20	5,52	6,21	8,17	10,22	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budeßez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,15	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budeßez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,05	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcžnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,17	11,35*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,29	11,46*
Połcžnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,37	11,54*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,54	12,11*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Sserbske a němske

ßpěwarske,

we woßebnych, kaž tež w jednorych ßwjatkach, němske hižo po 1 mk. 50 np., **Khryſtußowe figury** ße ßłonokoſczoweje maczíßny we wulkim wubjerku porucža

Gustav Rämſch,

knihiwjaſarnja na bohatej haßy 21.

Najwjetſchi ſklad w Budyſchinje.—Najtuńſche płaczíßny.

Filzowe ſtupnje,

filzowe tofle, filzowe ſchkórnje, póduſche

ſnaty najlěpſchi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Ratarſke, kolojěſdne, dźěłanſke a dźěczaze



Mězy

we wſchěch pomyßlnych družinach a formach jara **płaczíßny hódne.**

Filzowe, zylindrowe, honťwjerſke a dźěczaze



Klobuki

we wſchěch **nowoſczach** nětczíſcheho cžaßa nimo **měry tunje.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza k winowej kiczi.)



Franz Marſchner

cžaßnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucža.

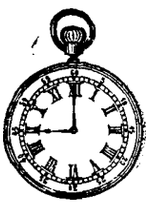

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczíßny.

Porjedženje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **Herbſki.**

Paul Kriſteller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecža hoſczenza „winoweje kicze",

porucža **k nasymſkemu a ſymſkemu cžaßej** ßwój hoborſki ſklad wſchěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucža ſa mužſkich, žónſke a dźěczi,

jako: **jěſdne a honťwarſke ſchkórnje, dołhe ſchkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelſczowe ſchkórnje, filzowe ſtupnje a tofle, drjezwjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jeniczki ſklad ßwětoßławnych

triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.

Czrjewa

k dźěłanju kołbaßy pſchedawa

Otto Pětſchka

na žitnej haßy.

Najlěpſchi jědźny

lany wolij

ſ dwórſkeho młyna w Plawenje wot nětka ſtajny cžerſtwy porucža

A. E. Soba na Židowje.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w ſtarym póſcze

ma tola najlěpſchi khofej.

Maſchinſki wolij
poručataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maſchinſki wolij
ßo płaczíſny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
ſ napſchecza winoweje kicze.

Karbolineum
najlěpſchi a najtuńſcho poručataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poručejo kedźbliwe cźinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtillazija a kolonialne twory.

Poručam ßwój **wulki ſklad**

mužazych a žonjazych

pjelzow,

módre pſchileżaze mužaze pjelzy,
ſelene ſchěroke mužaze pjelzy,
ſchěre dolhe ßuknjane pjelzy,
ſchěre dolhe dźělanſke pjelzy,
ßuknjane kožuchi,
dźělanſke kožuchi ſa žónſke,
paletoty ſ pjelſczowym podſchiwkom
a pjelſczowym wobßadźenjom,
paletoty jenož ſ nutſka ſ pjelſczu,
pſchileżaze khuty ſwonka ſ pjelſczowym
wobßadźenjom,
ſ nutſka ſ bělym abo czornym pjelſczowym wobßadźenjom,
wobßadźenſke a podſchiwkowe kože
bjes molow,
pjelſczowe mězy a khornarje,
plyſchowe mězki a pjelſczowe muffy,
ßuknjane a plyſchowe mězy,
ſa mužſkich a hólzow,

filzowe ſtupuje a filzowe toſle.

Wſchě pjelzy ßo porjedźeja a ßo ſ nowa poczahuja.

F. Trulley

kóžkař

na ſchuleŕſkej haßy

ſ napſchecza Ulbrichez porzlinoweje pſchedawarnje.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa naſymu a ſymu poručam ßwój wulki ſklad

koſchlazeho barchenta barbunjepuſchczateje twory po jara tunich płaczíſnach. Stary łohcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe ſeſchite mužaze koſchle ſ barchenta a wojeŕſkeje kopſchiwoweje tkaniny, ſaruczene barbunjepuſchczate, małokoßmikate a derje dźeržaze w 3 wſchelakich wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koſchle hacź do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacź do 3 lět po 45 np., wot 3 hacź do 5 lět po 55 np., wot 5 hacź do 7 lět po 60 np., wot 7 hacź do 9 lět po 65 np., wot 9 hacź do 11 lět po 75 np., wot 11 hacź do 13 lět po 80 np., wot 13 hacź do 15 lět po 90 np.

Holczaze barchentowe koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku hacź do 1 lěta 30 np., wot 1 hacź do 3 lět po 35 np., wot 3 hacź do 5 lět po 40 np., wot 5 hacź do 7 lět po 50 np., wot 7 hacź do 9 lět po 55 np., wot 9 hacź do 11 lět po 65 np., wot 11 hacź do 13 lět po 70 np., wot 13 hacź do 15 lět po 75 np., ſ paſkom 5 np. drózſche.

Wſchě wulkoſcze koſchlow ſ lěpſcheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubiſchcza na hlowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Kal ſchrubowaze maſchiny

w 6 wſchelakorych wulkoſczach jenož ſ derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. ſe ßwojeho wulkeho ſklada poručza

Oskar Butter,
w Budyſchinje pſchi žitnych wikach czißko 2.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera
na bohatej haßy 18
a róžk theaterskeje haßy.

Cžeßny diplom — Bronsowe medaille a cžeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr

schewski mischtr **na ßukelnskej haßy 14**

porucža ßwój wulki skład **hońtwaŕskich, jěsdnych** a **dołhich schkórnjow, hólcžazych dołhich schkórnjow, pjelscžowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s cžahatym gumijom, wschě družiny **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowoscže w **balskich** a **njewjescžinskich stupnjach** s cžahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaž tež wschě móžne pomyßlne družiny cžrijow a schkórnjow sa mužske, žónske a dźěcži po snatych tunich płacžisnach.

Jeniczke pschedawanje

J. Engelhardtowych cžrijow

se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaž je snate, wubjernje ßedźaze wobucže sa krótki cžaß shotuju. **Porjedźenje** po žadanju tón ßamy dźeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacž.

Ludwig Kuhlmann

(měje cžel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hłownym torhoschcžu

porucža we **wulkim wubjerku** po **tunich płacžisnach**

gardiny, běłe a na žołcž,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běłe, na žołcž a pißane,
vitražowe tkaniny,
gardinowe žerdźe a rosetty,
teppichi, běhacže, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Pjelscžowe mězy

pschedawam po najtunischich płacžisnach, so bych je wotbył.

H. Lange, pschi žitynch wikach 11.

C. F. Rinke.

Kłobukowy, mězowy a pjelscžotworowy skład.

Poruczam ßwój wulki skład **kłobukow** kóždeje faßony, **symskich mězow** sa mužskich a dźěcži, **běłe** a **cžorne kože** a **wobßadźenske kože.**



Max Udich, krawski mischtr,

w Budyschinje na bohatej haßy 14

porucža sa nasymski a symski cžaß s najnowschich tkaninow se ßedźenjom bjes poroka:

mužaze swjeŕschniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mužaze jupy hižo po 6 hriwn.,
mužaze wobleczenja a **kholowy**
po ßměschnje tunich płacžisnach,
dźěcžaze jupy, mantle a **wobleczenja**
woßebje tunjo.

Najwjetschi skład tkaninow. Seschicže po měrje.

Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtunische płacžisny ßo rukuje.

Poßłuženje krucže sprawne.

Dźěłanska drajta we wulkim wubjerku.



Symske

swjeŕschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mužskich a hólzow

ßměschnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjeńtnej haßy 32.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjeŕwa.**

Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacžisnach.

Druha pschiłoha k czißłu 48 Serbskich Nowin.
Sobotu 2. dezembra 1899.

Hermann Darschau w Budyschinje
(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)
— **założene 1846** —
fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy
czißło 1 na schuleńskej haßy czißło 1
k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czisto wołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucza.
Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.
Najhódnischa twora! **Najtunische płaczisny!**

Žakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež **plyschowe žakety** za ßerbske žony, **holczaze jaki** w wschěch wulkosczach a bohatym wubjerku po najtunischich płaczisnach porucza
Alma swud. Mengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pschi hlownym torhoschczu 5.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na ßerbskej haßy 4

poruczataj k pschedstejazemu **hodownemu ßwjedzenjej** ßwój wulki skład:

albumow za listne znamki,
fotografijowych albumow, albumow za póstske kharty, pěßnjerskich a sapißnych albumow,
warjenskich a dnjowych knihow,
portetreserow,
zigarrowych etwijow,
listnych toschow,
pißanskich mapow,
dokumentowych mapow,
pompadurskich toschow,
ruczných toschow,
ruczných koffrow,
schwadliskeje potrjeby s plyscha a koże,
debjenkowych kaschczikow s plyscha a koże,
rukajzowych kaschczikow s plyscha a koże,
krawattowych kaschczikow s plyscha a koże,
manschettowych a khornarjowych kaschczow s plyscha a koże,
stajnje płaczaze protyki s plyscha a koże,
czaßnikowe stejaki s plyscha a koże,
pißanske podłožki,
balske a theaterske wjechliczki,
wumělšzy late wězy,
japanske twory,
japanske wjechliczki,
majolikowe twory,
kwětkowe wasy,
klanki wobleczene a njewobleczene,
klankaze wězy,
klankaze wosy,
nastajenske hrajki w drjewjanych kaschczikach jako:
město, wodychnjenischczo
wjeß, hontwarski hród,
drjewischczo, skót, běły a pißany,
pastwu, kuchińsku nadobu,
kubkowy dwór, czornoschsku wjeß,
kurjenz, meble
wowczernju, želesnizu,
zynowe figury, jako:
pěschkow, paradu,
jězdnych, želesnisku kompagn.,
artilleriju, honćwu za jelenjemi,
pontony bitwu na morju,
bitwu, Nansena,
lěhwo, powětrojězd. wodźěl.
atd. atd.
nacžahanske wězy s blacha,
jězdne figury „
železnizy s czaßnikowym gratom a schěnami,
železnizy s parnym czerjenjom a schěnami,
laternu magiku,
parne maschiny,
horzopowětrowe maschiny,
łódze s parnym czerjenjom,
wojerske wuhotowanje,
prosczeniumowy theater,
kasparski theater,
pschekupske khlamy,
konjemzy,
klankaze stwy,
kuchinje,
twjerdzisny,
tworownje,
gratowe kaschcze,
liscžopikowe kaschcze.

Wulki wubjerk towarstwowych a sabawjenskich krow, kolebanske konje, wjelbludy, kruwy, wóßły, wowzy, deskowane, rjeblowane a frachtowe wosy, póstske wosy atd.

Nätherowe reformske dźěczaze stólczki. Stejaki za bożodźěsczowy schtom. Pychu na bożodźěsczowy schtom. Triumfowe stoły.

Jednotliwy **turnowanski grat,** kaž tež dospolne **apparaty.**

Wurěsane a draschlowane drjewjane twory we wulkim wubjerku. Pschedawanje je w naschej pschedawarni s napschecza w domje knjeza pschekupza Lindnera.

Žakety. — Kapesy. — Khornarje. — Hotowe wobleczenja. — Spódnje ßuknje. — Schórzuchi.

Židźane tkaniny,
czorne a pißane.

Wołmjane
a połwołmjane
drastne tkaniny,
dwójzy schěroki meter hižo po 25 np.

Płoczliwe tkaniny.

Hody 1899.

! Składnoscź!

Pschedawanje

wulkeje dźělby tworow,

kotraž je ßo **se wschěch wodźělenjow mojeho składa** sestajała,
s dźěla **woßebje sa hodownu potrjebu wurjadnje tunjo kupjena,**
s dźěla **sa tutón wotmyßł po płaczisnach nimo měry ponižena,**
je ßo **sańdźeny tydźeń** sapoczało.

Jan Jurij Pahn.

Tež tole lěto je ßo mi saßo poradźiło, **njedźiwajzy ßo stajnje powyschazych wołmowych płaczisnow, wulku dźělbu tworow,** s woßebje pschihódnym wotsamknjenjom podpjerany, kupicź, tak so móžu czesczenym Sserbam pschi wobstaranju jich

hodowneje a druheje potrjeby

pomyßłnje najwjetschi dobytk poskiczicź.

Balske khornarje. | **Sbytki a tkaniny k drascze maleje měry nimo měry tunjo.** | **Balske charpy.**

Drastne a koschlaze barchenty. — Rańsche ßuknje. — Matinéje. — Blusy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. Sobotu 9. decembra 1899. Lětnik 58.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. Witanu składnosć k wobcźežowanjam a žadanjam wutoru w druhej komorje sakskeho krajneho sejma rosprawa wo sarjadnistwje krajneho woheń sawěsćazeho wustawa poda.

Sapósłanz Rencź s dźakom pschipósna, so je so pschipomhanski pjenjes k pomjeńschenju wohnjoweho stracha powyschił. Dźiwajo na wjele wóhnjo-straschnych twarjenjow na wšach pak sebi wón pschejesche, so tež w pschichodźe knježerstwo njeby s pschiswolenjom pschipomhanskich pjenjes k postajenju maśiwnych twarjenjow lutowało.

Sapósłanz May na to pokasowasche, so je w krajnym wohnjowym sawěsćenju hischcze wjele njedostatkow. Tak je jara wobžarowacź, so so za schkodu, kotraž drje njeje s wohnjom, tola s hascherskim dźěłom nastała, sarunanje s wjetscha njepłacźi. Jara nusne je, so bychu so sakońske postajenja w tymle nastupanju pscheměnike. Krajna kulturna rada je so tež hižo s tej wězu nakładowała, tak so drje sme so wočakacź, so budźe komišija, kotraž směje wo tym wuradźecź, sejmej na to so počahowaze namjety cźinicź.

Sapósłanz Uhleman Mayowym skórźbam pschihłosowasche a pschijpomni, so su samo wobcźežowanja na wěstu njeprawdu pschi pschiswolenju narunanskich pjenjes skłyschecź byke.

Sapósłanz Horst měnjesche, so dyrbja so srědki a pucźe namakacź, so bychu so tajke njepschestawaze skórźby se swěta shubike. Pschiswolenju wyschscheho pschipomhanskeho pjenjesa k nowotwaram pak sakońske postajenja napschecźo steja.

Statny minister s Metzsch snapschecźiwi, so je po sdaću žadanje sa pscheměnjenjam sakońskich postajenjow, wo kotrež so tu jedna, w komorje powschitkownje rosschěrjene. Knježerstwo budźe cźim bóle na nje dźiwacź, dokelž budźe jemu po nowym justiznym sakonju móžno, woheń sawěsćazy sakoń pscheměnicź.

— Kněžorstwowy sejm je sobotu psched prósdnimi lawkami wo nowym pjenjesybijerskim sakonju jednał. Pokładowy sekretar s Thielmann a president kněžorstwoweje banki Koch roskładowaschtaj, so nětkole sśleborne pjenjesy wjazy njedosahaja. Hacź dotal měnjachu, so s 10 hriwnami na hłowu wobkhod spokoja. Tola s tym njewuńdu; duž nowy sakoń tule mjesu na 14 hriwnow powyschi. Sa to dyrbja so njepraktiske pjecźhriwnowske słote, a sśleborne a niklowe dwazyćinowarje s wobkhada scźahnyć. Nowe drobne sśleborne pjenjesy maja so s tolerjow bicź, kotrež pjecźa lubowane njejsu. Konservatiwny sapósłanz s Frege, sapósłanz Arendt a sastupjer swjaska ratarjow dr. Hahn pschecźiwo temu protestowachu, so bychu so tolerje s wobkhada wsake a so s nich nowe sśleborne pjenjesy bike. Jeli so chce kněžorstwo tolerje w kněžorstwowej banzy wotbycź, je jenicźke prawe, je pschedacź.

— Němski kněžorstwowy sejm snadź so borsy rospuschcźi. Hižo nětkole sda so weste bycź, so wjetschina kněžorstwoweho sejma njebudźe podwojenju wójnskeho łódźstwa pschihłosowacź, kotrež budźe sebi knježerstwo wot njeho žadacź. Tola budźe nowy kněžorstwowy sejm swólniwischi dyžli nětcźischi? Wot tehole praschenja wotwisuje, hacź knježerstwo nětcźischi sejm domoj pósćele.

— Kněžorstwowa kasa dyrbi sebi s nowa 76 milijonow požcźicź. Tale požcźonka je trěbna, dokelž su wudawki wjetsche, hacź dokhody a wosebje žadanki sa wójsko a wójnske łódźe stajnje pschiběraju. K temu pschińdu wo 6 milijonow wjetsche pschidawki sa němske kolonije. Wojerske pensije sebi dale 3 milijony hriwnow žadaju, sadanjenje kněžorstwoweho dołha 2 milijonaj wjazy dyžli lěto prjedy. Tak dołh a wudawki pschezo bóle rostu. Jenicźki troscht je, so so druhim europiskim krajam runje tak dźe, haj, so su wone hischcze hórje sadołżene, a so su dawki w nich hischcze wjetsche dyžli w Němskej.

— Kněžor Wylem chce pjecźa wulkomozy k shromadnemu posrědnistwu mjes Jendźelskej a burami dobycź. Dowěrne jednanja mjes jenotliwymi mozami su so hižo sapočałe. Zar a franzowski president chzetaj pak najprjedy wočakacź, kak so pschichodne bitwy pola Kimberleya a Ladysmitha skóncza.

— Hacź dotal běchu sjenocźenstwa mjes politiskimi kowarstwami sakasane. Tule sakasnju su sjenocźene knježerstwa, taž je kněžorstwowy kanzler srjedu w kněžorstwym sejmje wosjewił, sběhnyłe. Woprawdźe so wo sakasnju sjenocźenja politiskich towarstwow nichtó njeje wjele starał. Hacź runje tale sakasnja wobstejesche, su w Němzach jenotliwe politiske strony swoje towarstwa měłe, kotrež su wosebje w cźasu do wólbow žiwje mjes sobu wobkhadźałe.

— W bayerskim wójsku podwyschzy njedosahaju. 1. kompagnija 16. regimenta w Landshucźe s nawěschtkom w nowinach hnydom dweju podwyschkow pyta. Podwyschzy, kotsiž su s najmjeńscha 1 meter 70 zent. wulzy a so na tšělenje wusteja, chzyli so samolwicź. So so podwyschzy sjawnje w nowinach sa němske wójsko pytaju, njeje hacź dotal hischcze skłyschecź było.

— W Pruskej su wobkedźbowali, so palenzpicźe w nětkotrych stronach sylnje pschibjera. Hižo sahe rano so palenzownje a korcźmy s picźkami pjelnja. Knježerstwo je teho dla poručiło, so bychu so, hdźež je trjeba, palenzownje a korcźmy hakle w posdźischich rańschich hodźinach, snadź we 8 hodźinach, wotewrike. Duž budźa picźzy pschichodnje s łoža stanywschi palenza tradacź dyrbjecź, hakle pschi druhim snědanju so jim palenzowy kužoł wotewri.

— Mjes dźěłacźerjemi w Zwickawskich tkajerńjach je strajk wudyrił. Fabrikantojo su teho dla 4300 dźěłacźerjow s dźěła wusamkli.

Awstriska. Dorosymjowanske konferenzy cźěskich a němskich sapósłanzow, kotrež dyrbjachu cźěsko-němsku swadu skludźicź, su bjes wuspěcha wostałe, dokelž Němzy Cźechom runoprawosću cźěskeje rěcźe s němskej rěcźu psched wyschnosćemi wostajicź nochzychu. Cźěscha su so teho dla rossudźili, w kněžorstwowej radźe sadźěwacź, so bychu so knježerstwu nusne pjenjesy k sarjadnistwu a awstrisko-wuherske wurunanje pschiswolile. Duž budźe nětcźische knježerstwo wotstupicź dyrbjecź, jeli so kněžor do teho njeswoli, so by knježerstwo hacź na dalsche bjes sejmoweho pschiswolenja se statnymi pjenjesami hospodarikło. Do noweho lěta dyrbi so rossudźenje stacź, dokelž dyrbi do teho cźasa awstrisko-wuherske wucźinjenje pschijate bycź.

Italska. Bamž je so lohko nasymnik. Po radźe swojeho lěkarja wón we kožu leži a je wschě awdijenzy wotstorcźił. Hacź runje po lěkarjowym wobkrucźenju bamžowa khorosć dołho tracź njebudźe, su so w Romje tola teho dla do njeměra dali.

Franzowska. Nětcźische židam pschecźeluje smyślene knježerstwo, kotrež je kapitana Dreyfusa wobhnadźiło, je s woprědka chzyło wusud Renneskeho wójnskeho suda sběhnycź. Wójnski minister Galliset je sadźěwał, so je so to stało. Po wosjewjenju wusuda je minister Waldeck-Rousseau k Gallisetej pschischoł a jeho napominał,

so by k sběhnjenju wußuda wójnskeho ßuda pschihłoßowak. Gallifet je jemu wotmołwił, so by to najhórsche stschiwdźenje dweju wójnskeju ßudow, wójska a wójnskeho ministra było. Wón je hrosył, so wot wójnskeho ministerstwa wotstupi a so sjawnje rozkładźe, czeho dla je to cźinił, jeli so by ßo wußud sběhnył. Do Dreyfusoweho wobhnadźenja je wón jenoż s tym wumĕnjenjom swolicź chcył, hdy by Dreyfus wo wobhnadźenje proßył a s tym ßwoje saßudźenje pschipósnał. Gallifet njeje dowolił, so by knjeźerstwo generala Merciera wobskorźiło, dokelž je wón jenoż pschekhwatanja winowaty. Hdy budźische wón hischcźe mĕßaz cźakał, budźische wón Dreyfusa s ruku w mĕsche pschekwapił. Gallifet je połnje pscheßwĕdcźeny, so je Dreyfus winowaty, tola so ma dweju ßobuwinikow.

Portugalska. Mór w mĕscźe Oporcźe a wokolnoscźi hischcźe njeje saschoł. Sańdźeny tydźeń je s nowa ßydom cźłowjekow na njón skhoriło, a tsjo ßu wumrjeli. Teź w jastwje je jena woßoba na mór skhorika. Jatych teho dla hrosa saja; woni ßebi żadachu, so bychu jich druhdźe samĕstnili. Dokelž ßo jecźi spjecźowachu, dyrbjesche polizija sakrocźicź, kotraž mĕr saßo postaji.

Ruska. Ruske towarstwo „Cźeŕwjeneho kschiża" je wodźĕlenje, wobstejaze s 5 lĕkarjow, 2 sarjadnikow a 8 mikoscźiwych ßotrow atd., a pólny lazaret s 25 koźemi do lĕhwa transvaalskich burow wotpóßłało. K sarunanju wudawkow je ßo 100,000 rublow pschipokasało. Tole wodźĕlenje je 10. dezembra s Peterburga wotjěło a psches Odessu do Pretorije, transvaalskeho hłowneho mĕsta, pojědźe. Jendźelska je posticźenu pomoz ruskeho „Cźeŕwjeneho kschiża" s dźakom wotpokasała.

China. Belgiske mißionstwo w połnóznej Chinje blisko Mukdena je ßylna cźrjóda rubjeźnikow nadpanyła. Chineske knjeźerstwo je tón krócź pschecźiwo rubjeźnikam sakrocźiło. Wone je wójsko wupóßłało, kotreż je rubjeźnikow sajało. 300 rubjeźnikam ßu hłowu wotcźeli. 5000 chineskich wojakow je wokolnoscź belgiskeho mißionstwa wobßadźiło.

Afrika. S bitwischcźow w połodnischej Afriży njejßu minjeny tydźeń powjesće wo nowych bitwach dóschke. Ladyshmith, w kotrymż 9000 Jendźelcźanow woblehnjenych leży, njeje ßo hischcźe buram poddał. Tola je położenje Jendźelcźanow w Ladyshmithu cźim dale, cźim hórsche. Wot 30. novembra ma mĕsto cźeźki bombardement wutracź. Burske wulke kanony na Lombardskej horje mĕsto dospołnje wobknjeża. Bombardement teź 1. dezembra zyły dźeń trajesche. Nĕkotre kule jendźelske stany (zelty) rostorhaju, wone ßylnje sa melinitom, s kotrymż ßu franzowske bomby pjelnjene, zwonjeja. Nĕkotre jendźelske hubizy ßo rosrasychu. Każ ßo jda, je 32 kanonow wokoło mĕsta na tsĕlensku dalokoscź postajenych.

Wokoło Ladyshmitha jenoż hischcźe dźĕl burskeho wójska leży. Hłowne wójsko je pod generalom Joubertom k połodnju k Tugelaskej rĕzy wotcźahnyło, so by tam nadběh jeudźelskeho wójska, pod generalom Bullerom stejazeho, wocźakało. Żelesniski móst psches Tugelasku rĕku ßu burjo dospołnje rostsĕlili. Jich hłowny nadawk nětkole je, wójsko generala Bullera tak dołho pschi Tugelaskej rĕzy sadźerżecź, doniż ßo njeje Ladyshmith poddał.

W połodnju oranżeskeje republiki general Gatacre s 9000 mużemi wot Queenstowna do Moltenoa cźehnje. Wón dyrbi burskemu wójsku napscheczo stacź, kotreż chze sběżk w zyłym Kapskim kraju sbudźicź.

Na wjecźornym wojowanischcźu ßebi Jendźelcźenjo a burjo hischcźe pschezo pschi Modderskej rĕzy napscheczo steja. Hrabja Methuen je ßo wot poraźenja, kotreż je tydźenja pschi Modderskej rĕzy pocźerpił, saßo trochu shrabał. Wón chze spytacź, burske wójsko, kotreż pod generalom Cronjom psched Kimberleyom pola Spytsfonteina steji, sbicź a potom Kimberley wußwobodźicź. Burjo ßo na Spythsfonteinskich hórkach hromadźa a tam piluje murje s kamjenjow twarja a pschĕrowy wumjetuja. S burskim wójskom pola Spythsfonteina je ßo pjecźa 3000 muži ßylne wójsko sjenocźiło, kotreż je Mafeking woblĕhało. Mafeking je ßo pjecźa poddał.

S Kimberleya ßu Jendźelcźenjo 25. novembra wupad scźinili. Jendźelcźenjo pak dyrbjachu zofacź, hdyż bĕchu na jich stronje major Scott Turner a 24 muži panyło.

Transvaalske knjeźerstwo njepschestawajzy w 10 słotowych podkopkach słoto rycź dawa. Pódła teho je wone we wopuscźenych podkopkach, kotreż Jendźelcźanam ßłuscheja, wulki żelesny khamor, je słotym prochom napjelnjeny, wußlĕdźiło. Transvaalska pjenjesybijeŕnja nětko wodnjo a w nozy słote pjenjesy bije; pschetoż schtóż chze wójnu wjesćź, dyrbi pschede wschĕm doscź pjenjes mĕcź. W jendźelskich słotowych podkopkach ßu teź wjele zyroby skhowaneje namakali, kotrejeż k seźiwjenju 95,000 stajnych dźĕłacźerjow pschezo wulke hromady na składźe leżachu. Nadźijomnje transvaalske knjeźerstwo teź hischcźe 5000 tsĕlbow a munizију wußlĕdźi, kotreż ßu w ßwojim cźaßu do Jamesonoweho nawala do Transvaalskeje sa tamnischich Jendźelcźanow pscheßmykali.

Każ rubjeźnizy a żadławzy jendźelszy wojazy na bitwischcźu sałhadźeja. Pole Elandslaagte, hdźeż Jendźelcźenjo s wulkej pschemozu mjeńsche wodźĕlenja burow sbichu, ßu woni morwych, sranjenych a jatych sakali abo jich wurubili. Żadyn jeniczki s jatych pjenjeżnu móscheń a cźaßnik njewobkhowa. Sranjenemu gymnasialnemu wucźerjej Vejleveldej je jedyn jendźelski lebijar 280 hriwnow wotewsał, generalej Kockej, kotryż posdźischo w Natalskej wumrje, 8000 hriwnow. Jedyn hollandski dopisowar pische, so ßu jendźelszy wojazy na jeneho cźischcźe wurubjeneho muża sawokali: „Nětko bĕż!" A hdyż bě kruch bĕżał, ßu jeho potsĕlili. Jatym buram, kotsiż ßu na łódźi „Penelope" samĕstnjeni, ßu cźaßniki, pjenjesy, klucźe, noże a schantka prjecź wsali. Ssamo wĕrowanske pjerschcźenje ßu dyrbjeli jecźi wotedacź, a jenemu sranjenemu ßu ßamo porst wotrĕsnyli, dokelž s njeho njemóżachu pjerschcźeń wotcźahnycź. Jenemu jatemu jedyn jendźelski wojak bajonet k wutrobje staji, sawokawschi: „Wasch cźaßnik abo sakolu Waß!" Jaty dyrbjesche ßo teź ßwoje cźrije wusucź, dokelž ßebi nadpadnik myßlesche, so ma w nich pjenjesy skhowane.

— We wójnje pscheczźiwo buram budźa Jendźelcźenjo teź parny płuh wużiwacź. S parnym płuhom s Fowleroweje fabriki w Leedu ßu pospyt cźinili, hacź ßo wón njemóhł sa wójnske samĕry wużicź. Płuh sa jenu hodźinu $1\frac{1}{4}$ metra hłuboki a $1\frac{1}{2}$ kilometra dołhi pschirow wudrĕje. Dwaj tajkaj płuhaj staj ßo hižo do połodnischeje Afriki wotpóßłałoj, so byschtaj tam bĕhanske pschirowy sa jendźelskich tsĕlzow do semje drĕłoj. Płuhaj staj tak naprawjenaj, so móżetaj semju, każ ßo trjeba, na prawizu abo na lĕwizu wumjetacź, a radliżyny kónz je tak ßylny a twjerdy, so skału a kamjenje rosschcźĕpi a na stronu smjeta.

— Ssrjedu je do Londona parna łódź „Sumatra" khorych a sranjenych jendźelskich wojakow, jendźelskich cźeknjenzow, a offizĕrske żony a dźĕcźi s połodnischeje Afriki pschiwjesła. Żonam a dźĕcźom, kotreż ßu ßo pschi wudyrjenju wójny s Ladyshmitha do Kapskeho mĕsta dowjesłe, je ßo jara hubjenje seschło. Jena offizĕrska żona skorżesche, so je bjes pjenjeżka, a so njeby wjedźała, schto dyrbi sapocźecź, jeli so by ßwoju ßotru njemĕła. Wona wudawa, so ßu jej burjo na jejnym pucźowanju wscho sebrali. Wojeŕske żony a dźĕcźi ßu w Kapskim mĕscźe khlĕba tradałe. Wojazy piżaja, so je woda w Ladyshmithu jara hubjena a so je tsecźina woblehnjenych na dristawu cźeźko skhorika. Jedyn se sranjenych offizĕrow praji, so burske granaty drje rosbuchnu, tola hakle, hdyż ßu do twjerdeho praßzke. Burszy artilleristojo njerosumja cźaßowe sapalki prawje nałożicź.

Jendźelska wojeŕska transportska łódź „Ismore" je na skały pola St. Helenaskeje kupy sałożiła a ßo na nich rosłamała. 320 drohich koni je ßo tepiło a kanony jeneje zyłeje batterije ßu do mórskeje hłubiny panyłe.

Amerika. W połnózno-amerikanskich statach wikowanje, industrja a rataŕstwo móznje sakcźĕwaju. W presidentowym poßołstwje, kotreż je ßo ludowemu sastupjerstwu pschepodało, ßo praji, so je ßo pschiwos wukrajnych tworow do sjenocźenych statow pomjeńschił, a so je na wopak wuwos amerikanskich tworow do wukraja pschibĕrał. W poßłednim lĕcźe je wuwos wjetschi był, dyżli pschiwos. Hacź runje ßu sjenocźene staty w lĕcźe 1898 do Nĕmskeje sa 886 millijonow hriwnow tworow wuwjeßli, kotrymż nĕmski wuwos do sjenocźenych statow jenoż s 334 millijonami hriwnow napscheczo steji, pscheja ßebi Amerikanszy, so by ßo wuwos amerikanskich tworow do Nĕmskeje w pschichodźe hischcźe bóle powyschił. Woßebje chzedźa woni Nĕmzow s mjaßom a mjaßowymi tworami wobsbożicź. Powschitkowne je snaty, so ßu ßo w Nĕmzach amerikanskich ßwinjazych plezow nabojeli, dokelž ßu w nich s hromadami trichiny namakali. Rinje tak mało hłwalby ma amerikanske mjaßo w tysach, dokelž je pjecźa konjaze a jenoż tak pschihotowane, so ma napohlad howjaseho mjaßa. Presìdent teho dla porucźa, so by ßo pschiwos amerikanskich mjaßowych tworow do Nĕmskeje se strowotnym kongreßom se sastupjerjemi s wobeju stron srjadował. To rĕka nĕmskim rĕsnikam a ratarjam dyrbi ßo s pschiwosom tunich a strowoscźi schkódnych amerikanskich mjaßowych tworow prawje wulka konkurrenza cźinicź. Nĕmski khĕżorstwowy ßejm, s najmjeńscha niz jeho konservativni a zentrumszy ßobustawy, do teho żenje njeswoli. Dale president praji, so maja Amerikanszy na nĕmskich samoaskich kupach te ßame wikowanske prawo każ Nĕmzy ßami. Pschi tajkich wobstejnoscźach ßu ßebi Amerikanszy drohotne ßamßne sarjadnistwo salutowacź a jo

Němzam pschewostajicź móhli. Pódla wscheho teho je ßebi Amerika jenu kupu ſ jeniczkim dobrym pschiſtawom ſakhowaka. Hdyž te temu tak, njetrjeba Němſka na doſtacźe ſamoaſkich kupow pſchehorda bycź.

— Amerikanſzy wudawaju, ſo ßu na Philipinach tamniſchich ſbĕžkarjow ſaßo ras ſbili a w Bayonbougu 800 ſbĕžkarjow ſajeli. Wyſchk Bell je pjecźa wulke ſbĕžkarſke wodźelenje w Liñgayenſkich horach pſchekwapił a ſbił, wſchĕ jich kanony dobył a jich brónjeŕnju a pólvrowe fabriki wupuſcźił.

Jenajzy pſched ſakonjom.

Hiſtoriſke powjedańcźko.

(Pokracźowanje.)

Doſpołnje bĕ ßebi wĕdomy wulkeho ſamolwjenja, kotreź na ßo bjerjeſche ſ wyßokim cźeźkim ſamolwjenjom. Woßebje pak mĕjeſche ßo najcźeźſcheho wojowanja a bĕdźenja nadźecź pſchecźiwo wulkim a ſemjanam, kotrymž bĕchu ſakonje hacź dotal jeno holy pißmik byłe. Ale wón mĕjeſche dowĕru k ßebi a na mozy, kiž dobre pſcheßwĕdcźenje dawa.

Jeho žona hakle bĕ ßo wuſtróžaka, dokelž widźeſche wſchĕ ſtrachi, kotreź jeje muźej hrožachu, a nimo teho njemĕjeſche žaneje ſdźĕłanoſcźe, ſo mohła ßebi trochu myßlicź, ſchto to do ſaſtojńſtwa je, kiž bĕ Sancho doſtał. Zyle hinak Adela. Ta bĕ horda a ſmužita a rjekny:

„Do prĕdka ſ Bohom, mój nano! a dobycźe budźe twoje.“

„To ßo nadźijam, moje dźĕcźo, a njeboju ßo! Směruj ßo, macźi, a pſchekładźmoj ßebi, kak ßwój dom wobſtaramoj, pſchetož nochzu w Sevilli bjes žony a dźĕſcźa bycź.“

V.

Poßledni wjecźor, prjedy hacź Sancho Zerburo ſe ßwojimi do Seville cźehnjeſche, ſtejeſche Adela ſaßo pod pinijemi.

Juanito, młodźenz ſ wohnjowym wócźkom, w hubjenej drascźe, ale wulzy pſchiſtojny a rjany pſched Adeln ßo cźapnywſchi a ſe ßwižnymi porſtami na waryto piſkaſche.

„Spĕwaj tu pĕßeń hiſchcźe junu, Janko!“ rjekny Adela ßonjo.

A Jank ſpĕwaſche bjes wumjekſtwa, ale ſe ſpodźiwnje ßłódkim hłoßom. Tež Adela ſpĕwaſche ßebi. Potom wona mjelcźeſche, jeno waryto hiſchcźe zunje ſynczeſche. Skóncźnje rjekny Adela: „Janko, wokoſch mje!“

„Ja? wokoſchecź? tebje, knježna Adela?“ bórbotaſche Jan tſchepjetajo a blĕdy. Hakle, hdyž jemu Adela ſ nowa kaſaſche, wokoſchi ju Jan tak pózcźiwje a nutrnje, ſo bĕ widźecź, kak cźiſta a nadobna jeje luboſcź je.

„Dobru nóz, Janko!“ ſcheptaſche Adela, „dobru nóz a ſpĕwaj mje do drĕmanja pod mojim woknom.“

A Adela mikny ßo precź, kaž ßorna, ſ waha a ſ lohka do khĕže.

Jan tſchepjetaſche hiſchcźe, njemóžo wopſchijecź, ſo mohła woßobna knježna Adela jeho lubowacź, jeho, khudeho, rostorhaneho hólza.

Skóncźnje pſchińdźe k ßebi a dowacźi ßo k Adelinym woknam a ſpĕwaſche jej ſe ßłódkim hłoßom, ſo wona wußny.

VI.

To bĕ ſchtyri dny poſdźiſcho.

W kraßnym ſalu w hrodźe Alkaſar, kotryž wuwjelbowany pſches dwaj poſkhodaj dźe, mjes tym ſo ſtaj pódlanſkej ſalej ſ nim ſ wulkimi wobłukowymi durjemi ſjednocźenaj, ßedźeſche kral na trónje, wobdaty wot wulkich a ſemjanow.

S boka tróna ſa blidkom ßedźeſche don Ruis Feria, kralowy tajomnik, a mjes wulkimi trónej najbliżſchi ßedźeſche don Juan de Albuquerque, kralowy lubuſchk.

Na lĕwym boku wot krala pſched ſkhodźenkami tróna kleczeſche don Sancho Zerburo. Wſchitzy wulzy a ſemjenjo hladachu ßo dźiwajo na zuſeho, nad cźimž ßo kral po ſdacźu wjeßeleſche, pſchetož po jeho wobliczu ſjĕdźe nĕſchto krócź poßmĕwk.

Wulzy bĕchu krala poklaknywſchi ßo poſtrowili.

Kral da ßwojemu pißarjej ſnamjo.

Na ſaſwonjenje ſaſtupi hejtman hrodoweje ſtraže.

„Pſchiwjedźcźe knjeſa gubernatora a knjeſow 24 ßudnikow ßem, knjes hejtman“, rjekny tajomnik, „kral je to porucził.“

Ssudnizy a jich pſchedßyda, Rodrigues Rojaß, ſaſtupichu. Kral poſtany.

„Knjes Rodrigues Rojaß“, pocźa kral, „ßym ßłyſchał, ſo ty ßwoje ſaſtojńſtwo ſchpatnje ſaſtawaſch, a mi je k wuſchomaj dóſchło, ſo w Sevilli po wſchĕch nozach kradnu, rubja a morduja! Jeno ty to njewĕſch abo nochzeſch wjedźecź, dokelž ßu cźile mordarjo ſemjenjo a twojeho runjecźa.“

„Mój kralowſki knjeże!“ mjakotaſche Rodrigues blĕdy.

„Mjelcź!“ ſahrima kral a wocźi ßo jemu błyſchcźeſchtej, „mjelcź a ſłoż ßwoje ſaſtojńſtwo a cźekń pſched wobliczom ßwojeho krala!“

Tſchepjetajo ſłoži Rodrigues ßwój ßudniſki kij k pódnoſchkam tróna.

A nĕtkole wobrocźi ßo kral k Sanchej Zerburej a rjekny:

„Don Sancho Zerburo! wſmi ty nĕtkole ſ ruki ßwojeho kralowſkeho knjeſa ſnamjo doſtojnoſcźe jako gubernator w Sevilli a jako pſchedßyda ßuda a ßudź po prawdźe a ſprawnoſcźi njedźiwajo na woßobu!“

Sancho Zerburo pſchija ſaſtojńſki kij.

„A wy, ßudnizy, budźecźe ßo wo to ſtaracź, ſo kóždy, kotrehož ßebi waſch pſchedßyda pſched ßud žada, tež pſched ßud woprawdźe pſchińdźe, hewak bĕda wam.“

Wſchitzy ßo w mĕſcźe dźiwachu, ſo bĕ kral niſkeho ſemjana ſa gubernatora poſtajił, ale bórſy tež pytnychu jeho krutu ruku. Hnydom wotſtroni ſtaru ſtražu, kiž bĕ ßo wobtykacź daka, a poſtaji nowych ſtražnikow.

W tejle ſtraži ßłużeſche jako wjednik tež Antonio Hernandes.

Prĕnje pół lĕta Sanchoweho ſaſtojńſtwa njebĕ ßo žane mordaŕſtwo ſtało. Ale potom ßo jene ſta, a mordaŕ bĕ woßobny ſemjan Herera. Bu wotßudźeny, a kral woſta kruty, njewobhnadźi jeho.

„Sakoń płacźi wſchĕm jenak!“ bĕ kral prajił. Lud ßo nad tym radowaſche.

Sancho Zerburowa nahladnoſcź bĕ najwyſchſchi ſkhodźeńk dozpĕła.

VII.

Bĕ to cźmowa nóz.

Na haßy ſtejeſche pſched khĕžu muž ſ kłobukom, kiž bĕ hacź do cźoła ſcźehnjeny. Wón ſahwiſdny. Hnydom haßny horka ßwĕza a niczo ßo njehibny.

„Khort tola!“ ſawoła nĕtkole muž, „je dha ſtara khodojta wohłuchła? — A knjes Jakub? Tón wſchak bĕ ponurjeny do ßwojich knihi. Ja dyrbju ſ knjeſom Jakubom rĕcźecź, dźenża tule nóz hiſchcźe! Sslubił mi je, ſo chze ſ hwĕſdow wuhudacź, hacź je Hana Fernandeſowa njeßwĕrna žona, ſo chze mje jeno wobkuſkowacź ſe ßwojimi rocźenjemi, ſo by mje potom lĕpje pſcheradźicź mohła mojemu bratrej w Treſtamare, temule ſbĕžkarjej!“

A ſ nowa ßuny ſ mjecźom do lĕßyzy a ßłuchaſche potom do wrotow, ale ſaßo wſcho cźicho.

„Cźakajcźe, knjeże! Schto tu cźinicźe? Sskuſchecźe wy do domu?“ woprascha ßo kruty muźſki hłóß, ruku jemu na ramjo położiwſchi.

„Schto ty chzeſch, kopole? Dźi ßwoje pucźe!“ ſawoła ſ mozu.

Tamón, po woßobnej ßukni ſpósnawſchi, ſo je to ſemjan, rjekny ſdwórliwje, ale khutnje:

„Ja ßym na ßwojim pucźu; wy pak ſcźe po ſdacźu na wopacźnym pucźu. Tu je ſakaſane, w nozy haru hnacź. So waß nuts puſchcźicź nochzedźa, ſcźe tola ſpósnali!“

Semjan nochzyſche poßłuchacź, Antonio Hernandes — to bĕ tuta njeſnata ruka — kaſaſche jemu poßledni krócź jako wjednik ſtraže a ſa jeho ſkóncźnje twjerdźe ſa khornaŕ, ſo by jeho wotwjedł.

„Khort!“ ſawoła tón, „ty hubjeny wotrocźko! Ty ßebi ſwĕriſch, hiſchcźe ras ßo mje dótknycź, mje, ßwojeho —“ a ſ tymi ßłowami da ßo ſ teßakom do njeho. Ale tež ſtražnik ßmykny jeho ſ teßakom. Ale wobrotnoſcźi wuwucźeneho mjecźowarja, kajkiž bĕ ſemjan, ſtražnik njebĕ ſroſcźeny, a ranjeny padźe k ſemi.

Semjan wocźakny wokomik, ale bórſy pósna, ſo je ſtražnik morwy, a cźekny.

VIII.

Sa tſi dny ſawoła kral Sancha Zerbura do hrodu a ßo woprascha:

„Nó, knjes gubernatoro, ſchto je nowe w Sevilli?“

„Bohužel niczo dobre, mój kralowſki knjeże. Pſched tſjomi dnjemi ßu mi najlĕpſcheho ſtražnika, Antona Hernandeſa, morili.“

„Bĕ dha ßam lutki?“

„Haj — zyle pſchecźiwo mojej pſchikaſni; ßym teho dla kapitana, kiž bĕ jemu to dowolił, hnydom wotßadźił.“

„A mordaŕ?“

„Hiſchcźe ujeje wußlĕdźeny?“

„Schto“, rjekny kral, „ſa tſi dny hiſchcźe ujeje wußlĕdźeny?“

„Mordaŕ bĕ ſemjan“, wotmolwi Sancho. „Rana bĕ wot

ſtorkazeho teßaka, kajkiž maja jeno ſemjenjo. To je wſcho, ſchtož hacž dotal wo mordarju wěm."

„To je pſchemako, knjes gubernator, a jeli ſo ſa tſi dny mordarja nimaſch, dopomń ßo na to, ſchtož ßy mi tehdom w nozy doma powjedak!"

Samyßleny dźěſche gubernator Sancho domoj. Podarmo bě ßo prózowak, mordarja wußlědźicž.

Tu bě hermank w Sevilli, a mkody muźſki ßo Sanchej pſchida a rjekny:

„Knjes Sancho Zerburo!" ſcheptaſche wón mjelczo, „mam cźi něſchto prajicź. Ale jeno tebi, to je jara waźne a tajne."

A wobaj ſaſtupiſchtaj do kheže. Knjes domu jemu woßebitu jſtwu wotankny a gubernator a mkodźenz běſchtaj ßamaj.

„Ach, ty to ßy, Jan Alſaro?" dohlada ßo nětkle Sancho.

„Don Sancho", wotmolwi pachok, „ßym tebi wjele dźaka dołžny! To je wěrno, ßym cźi jehnjata kradnyk, ale hdyž cźi rjeknych, ſo ßym je jeno ßwojej ſtarej maczeri dawak, ßy mi wulkomyßlnje wodak, mi hiſchcze karan wina, měch muki a horſchcź pjenjezkow darik ſa moju macź! Sa to ßym cźi dźakowny, a macź je mje hiſchcze na ßmjertnym kožu napominaka, ſo dyrbju tebi dźakowny woſtacź. Dźenßa nětkole chzu ßo tajki wopokaſacź! Ja mjenujzy ſnaju mordarja, kotrehož pytaſch, a ſ tſjomi ßkowami mózu jeho wopißacź, ſo jeho namakaſch."

Jan naczeże ßo gubernatorej hacž do wucha a ſchepny jemu někotre ßkowa.

Blědy ſe ſtróżenjom trypotaſche gubernator něſchto krocżeli do ſady.

„O Bożo, kaž ßo mi ſdaſche!"

Potom pak ßo ſebra ſe wſchej mozu ßwojeje wole a wſa Jana a woteńdże ſ kheže a wſa jeho do ßwojeho domu. A hnydom doſtaſchtaj mulej a dojěchaſchtaj do Sanchoweho domu. Tam nětkole wupowjeda Jan wſcho nadrobnje gubernatorej.

„Ale móżeſch mi ty tole też pſched ßudniſtwom jako ßwědk wobkruczicź?"

„Jara rad, knjes Sancho", rjekny mkodźenz, „jeli ſo by mi to žiwjenje khoſchtowako, pſchińdu ſa to do njebjeß k ßwojej maczeri, a ßym wumrjek ſa — Adeln!" pſchiſtaji ßebi w myßlach.

„Janko!" ſawoka Sancho a wobja mkodźenza a dowjedże jeho k ßwojej žonje a dźowzy.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Dźewjeczlětny ſchulſki hólz K. běſche ßebi wot towarſcha „Robinſona" pożczik. Jón wuczitawſchi, mějeſche ſa to, ſo je ßo wſcho woprawdże tak měko, kaž běſche w knižzy ſhonik. Robinſonowu kupu chzyſche wohladacź. Po ßwojim dźěczazym roſumje mějeſche ſa to, ſo wona něhdże ſa Draždźanami leži. Pońdźelu rano w 8 hodź., hdyž mějeſche do ſchule hicź, ßo na pucź k „Robinſonowej kupje" po Draždźanſkej dróſy naſtaji. Na pucźniku wuhlada „do Draždźan 30 kilometrow"; dha ſapocza ßo jemu ſaſtyſkacź a wón ßo po dróſy domoj wrócźi. Starſchi ßo njemako wo ßwojeho holza rudźachu, dokelž nichtó niczo wo nim njewjedźeſche, doniž wón wjeczor poſdże domoj njepſchińdże.

— (Nowej ßerbſkej wobraſatej knižzy.) Pſched dwěmaj lětomaj běſchtej prěnjej pißanej ßerbſkej wobraſatej knižzy „Scheſcheraczk" a „Wobraſki ſa pěkne dźěczi" wuſchkej. Dźěczom, kotrymž ſtej ßo wonej kupikej, ſtej wonej wjele wjeßela czinikej a ßebi teho dla mnohich pſhecźelow dobykej. Lětßa k hodam ßo ſ nowa ſ nakładom M. Ssmolerja dwě nowej wobraſatej knižzy ſ napißmomaj: „Scheſcherawka a jeje towarſchki" a „Pěknych dźěczi wjeßele" wudatej. Sſerbſke ſtarſchi, kotſiž chzedźa ßwojim dźěczom prawe hodowne wjeßele pſchihotowacź, njech jim pod božodźěſczowy ſchtom ßerbſke wobraſate knižki położa. „Wobraſki ſa pěkne dźěczi" a „Pěknych dźěczi wjeßele" ßu ſa mjeńſche dźěczi poſtajene, mjes tym ſo ßo „Scheſcheraczk" a „Scheſcherawka" bóle ſa wjetſche dźěczi pſchihodźitaj. Poßledniſchej ſtaj niz jenož jara ſabawjazaj ale też powuczazaj. S wobraſom a ſe ßkowom ßo w nimaj dźěczi pſched njeduſchnoſczemi, njewuſchnoſczemi a njepoczinkami warnuja, kotrež pſchezo ßwoje khoſtanje namakaja. Kóżda ſ tychle knižkow ßo we wudawarni „Sſerb. Now.", kaž też w mnohich wjeßnych khlamarnjach pſchedawa.

— (Měßaczkowe ſaczmicze.) Njedźelu 17. dezembra ßo měßaczk nimale doſpołnje ſaczmi. Saczmicze ßo rano 44 mjeńſchinow po 12 hodźin ſapocznje, najwjetſche budże ſaczmicze rano 26 mjeńſchinow po 2 hodźinomaj a kónz 8 mjeńſchinow po 4 hodź. Schtóž budże jo wohladacź chzycź, budże po tajkim ſpanje na to waźicź dyrbjecź. Widźecź budże wone w Europje, Aſiſkej, Afriży, Amerizy a w atlantiſkim ozeanje.

— Rudolf Falb je ßwoje wěſchczenje wjedra na pſchichodne ſchěſcź měßazow wudak. Wón nam miku ſymu a khłódne nalěczo do prědka praji. Prěni tydźeń januara budże miky, druhi někotre ſymne dny pſchinjeſzy w tſeczim tydźenju ſyma wyßoke grady dozpi a w ſchtwórtym ſaßo troſchku momjakne. W prěnjej połojzy februara budże mjerſnycź, w druhej połojzy pak budże wjedro miliſche. 1. dźeń měrza je kritiſki dźeń najprěńſcheje rjadownje, wón nam wulke wětry, deſchcze atd. wobradźi. Wjedro budże w měrzu mike a na kónzu měßaza budże wjele njewjedrow. Prěnju połojzu haprleje ßo wjele ßnčha nańdże. Tſeczi a ſchtwórty tydźeń budże jara ſyma. W meji drje wjele kwětkow njewohladamy; pſchetož wjedro budże jara khłódne a tſeczi tydźeń ßnadź budże ßněh pſchelětowacź. Junij budże jara deſchczowaty. Hacž do 20. junija budże cźopko, w jeho tſeczej tſeczinje pak budże khłódno.

S **Běłczez.** Tudomneho hoſczeuzarja Mikławſcha Schuſtera ßu ſa trichinyhladarja ſa wßy Toroñzu, Lubjenz a Splóſk a jako měſtotrichinyhladarja ſa Rabozy pomjenowali. Sa Delany ßu tkalza Scheffiera w Mjeſchizach ſa trichinyhladarja poſtajili.

S **Delnjeje Kiny.** Na pucźu mjes Lětonjom a Delnjej Kinu ſtaj njedźelu wjeczor dwaj muźſkaj jenu žónſku, w Budyſchinje pſched ſchuleŕſkimi wrotami bydlazu, nadpanykoj a jej pjenjeżnu móſchniczku rubikoj. Na to ſtaj ſpytakoj, nadpanjenu wumozowacź, tola ſtaj ju puſchczikoj, hdyž ßo jedyn wós po pucźu bliżeſche. Se ſtóſtnikow je wjetſchi ſymſli ſwjerſchnik wobleczeny byk a wkußy (ſchnawzar) měk, mjes tym ſo je mjeńſchi ſ pikeſchu draſczeny byk. Zandarmojo pilnje ſa rubiežnikomaj ßlědźa, tola ßo hacž dotal wo nimaj njeje niczo naſhoniko, ſchtož mohko k temu dowjeſcź, ſo móhli jeju ſaßkapicź.

S **Hodźija.** Spěwanſki konzert w naſchej rjanej zyrkwi ſańdźenu njedźelu popołdnju běſche, hacž runjeż njebě wjedro najrjeńſche, jara derje wopytany. Woßebje běchu kubje cźiſcze wobßadźene. Běſche pak też hódno, na tajke ſpěwanje poßkuchacź. Spěwachu ßo, kaž ßebi to cźaß žadaſche, adventſke, hodowne a epiphanſke khěrluſche. Sawodne hracze na piſchczelach běſche knjes Stecher ſ Biſkopiz pſchedewſak, a wón hižo ſe ßwojim hraczom poßkucharjow ſwjeßeli. Wſchě němſke kruchi, kotrež ſe 60 woßobow wobſtejazy Budyſki zyrkwinſki khor pod wodźenjom knjeſa kantora Biehle pſchednoſchowaſche, wokſchewjachu naſche wutroby, tak ſo ſ wulkej radoſczu na uje kedźbowachmy. Tajki ſpěw měſchaneho khora, hdźež maſch najzunjiſche, kaž też najhłubſche hłoßy ſaſtupjene, je pak też tola něſchto kraßne. Sa ßerbſke ſpěwy mějachmy teho runja woßebje wuſtojne mozy: knjeżny Kordinez ſ Budyſchina a Schmißez ſ Budeſtez a knjeſow Hanku ſ Wjeleczina a Pjecha ſe Zidowa. Knjeżna Kordinez ſe ßwojim jaßnym ſopranom ariju: „Wón paße ßwoje wowzy", knjeżnje E. a B. Kordinez ſpěw: „Nam wurośtka je róża", knjes Hanka khěrluſch: „Kralo mózny, ja tu ſprózny", a knjes Hanka a knjeżna Schmißez khěrluſch: „Jeſuß ſo mnu derje měni" ſpěwachu. Wulka cźiſchina, kotraż, kaž pſchi wſchěm, tak też pſchi ſpěwanju knjeżeſche, bě ſjawne ßwědczenje ſa to, kak tute ßerbſke ſpěwy, wulzy rjenje pſchednoſchene, naſchim woßadnym k wutrobje dźěchu. Pſchewodźenje ſ byrglemi tych ſpěwow, kotrež ßo bjes pſchewodźenja ſpěwachu, běſche Hodźijiſki knjes kantor Kozor pſchedewſak a ſe ſnatej wuſtojnoſczu pſchewjedk. Dokhodow ſ pſchedatych ſaſtupnych tertow běſche 344 hr. Wſchitzy ſpěwarjo běchu po konzercze hiſchcze krótku hodźinku w Eignerez hoſczenzu hromadże, hacž ßo ſaßo do Zicżenja dowjeſychu. Woſy k temu běchu naſchi w bliſkoſczi Zicżenja bydlazy ryczerkublerjo, kaž też někotſi burja, ſe ſnatej woporliwoſczu pſchewoſtajili, a knjes kubler Bjar ſ Prěczez běſche tutn jěſbu pſchipokdnju ſe Zicżenja a wjeczor do Zicżenja jara derje ſrjadował. Tak je wſcho derje wotběžako, a pſches naſchu zyku woßadu klinczi jenož jedyn hłóß: „To běſche rjane njedźelu popołdnje. Wutrobny dźak wſchěm ſpěwarjam a ſpěwarkam!"

S **Hornjeje Hórki.** Tudomne 200 kórzow wulke ryczerkubko, je knjes Kſchižan, kotryż bě prjedy ſ kublerjom w Ssmolizach, ſa 39,000 toler kupik. Prjedawſchi wobßedźeŕ bě ſa njo někotre tyßaz toler wjazy dak, kotrež je nětko pſchiſbadźik.

S **Kalbiz.** Sańdźenu ßrjedu popołdnju wokoło 2 hodźin wulki powětroń (Luftballon) nad naſchej wßu leczecź widźachmy. S Kulowſkich ſtron (traż ſ Barlina) wón k połdnju leczeſche. — Też w Njeßwaczidle a w Myſchezach ßu powětroń widźeli.

S **Brěſy.** Pſchi hońtwje, kotraż ßo pjatk tydźenja na naſchim revěrje wotbywaſche, ßu ſtſěleli 2 ßornje, 53 ſajazow, 13 bažantow

a 4 kanikle. Pornjo druhim lětam je potšelanych sajazow wjele wjazy, pschetož loni bě jich jenož 23. Nasche žorny mějachu žo s cžažom psched hońtwarjemi s prócha a nasdala na hońtwu pschihladowachu. Kaž žo sda, wone derje wjedža, so jim pschi hońtwje strach hrosy.

S **Hornjeho Wujesda.** Wóndano je žo s jenej kupjenej kruwu s Panczic do jeneje kruwarnje nascheje wšy pokhroma sanješka. Bórsy po tym tež skót w žušodnymaj dworomaj na pokhromu skhori. Hamtske hejtmanstwo je cželedži tychle dworow sakasako, na reje khodžicy. Pschi tajkich wobstejnoscžach njeje žanych wuhladow, so mohke žo w bližschim cžažu skótne wiki w Biskopizach, Kamjenzu, Njeswacžidle atd. wotmětcy.

S **Wjelecžina.** Ssrjedu popoldnju 1/2 3 hodžin nad Wjelecžinom wulki powětroń wot poknozy k pokodnju lecžesche. Dokelž powětroń žyluje spadowacy pocža, myšlachu žebi ludžo, so žo wón na semju puschczi, tola bórsy žo wón sažo sběhasche a k pokodnju dale lecžesche. W žušodnych Cžechach je drje wón žwoju jesbu skónczik. — Kaž žmy wocžakali, tak je žo stako.

Powětron je žo žrjedu popoldnju pola Wellniz blisko Zwikawa w poknóznych Cžechach na semju puschczik. W nim tsjo pruszy offizěrojo powětrojěsdneho wodželenja žedžachu. Powětron bě žo žrjedu dopoldnja 3/4 11 hodžin w Barlinje na Tempelhofskim polu do powětra puschczik.

S **Lěsleje** pola Kamjenza. Do tudomneje dželacžerskeje kolonije je žo wot jeje wotewrjenja hacž do sapocžatka novembra 589 wožobow pschijako. S nich je 490 sažo woteschko. Kónz oktobra w njej 99 wožobow pschebywasche.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Zyhelnski dželacžer Jan Slapka s Wjesti pola Mužakowa bě wobskorženy, so je dolhe lěta na hrabinskim Arnimskim revěrje žorny a sajazy tšelak. Zyhelniskaj dželacžerjej Khrystof Neugärtner s Jemjelnizy a Hermann Rjela s Kruschwizy běschtaj jemu pschi tym pomoznaj byloj a swudowjena Fetzkowa s Mužakowa bě jim pjecža dživinu warika a pjekka. Slapka je tež swěrinu pschedawak a dželacžerjow Schicka a Vogela w Kruschwizy a hoscženzarja Storcha we Wjeszy sa wotebjerarjow měl. Sslapku k jastwu na 9 měžazow, Neugärtnera k jastwu na 3 měžazy a Fetzkowu k 10 hriwnam pjenježneje pokuty sažudžichu. Druzy wobskorženi žo njedožahazych dopokasmow dla khostanja sminychu. — Cžěžka Bohuwěr Buder w Kobjelinje bě žo s dželacžerjom Nowakom do pukow dak. Pschi tym bě Budak pjaneho Nowaka s pjascžu pschebik a jeho pódla teho hischcže se žochorom pschekuskak. Mužakowski kawnisti žud bě teho dla Budarja, kotryž bě žam Nowaka tutych pukow dla wobskorżik, k jastwu na jedyn měžaz, Nowaka pak jenož k jastwu na 2 njedželi sažudžik. Budak kotryž bě tak žam do jamy panyk, kotruž bě druhemu ryk, žo pschecžiwo wužudej powoła, tola njeměješche s tym žaneho wuspěcha.

Se **Shorjelza.** (Snjesboženy skótny transport). Sandženu žobotu na tudomne dwórnischczo etažaty skótny wós pschijedže, w kotrymž běchu žwinje a wowzy saměstnjene. Skót dyrbjesche žo dale do Budyschina dowjesc. Wotscželeŕ bě deluju etažu s cženkimi deskami hischcže rosdželik, tak so žo na jenym boku 33 cžežkich žwini a na druhej 25 wowzow namakasche. Na wjesbje běchu žwinje prěcžnu desku pschekamali a tak běchu žo žwinje a wowzy smeschake. Pschi tym běchu žo 4 wowzy a 1 žwinjo satlóczike. Wokrjeżny skótny lěkaŕ je spósnak, so je satlóczene žwinjo tež na cžerwjeny pobežk khore bylo.

S **Ruhlanda.** W nozy 28. novembra je žo do studowarnje w tudomnej farje paduch dobyk. Sskužobnej holzy, kotraž w pódlanskej komorje spasche, je njedocžink se žwězu do woblicža žwěcžik a jej se žmjercžu hrosyk, jeli so by s měrom njebyka. Hdyž paduch jedyn khamor pscherywasche, žkužobna holza s koža skocži a do hornjeho schoža dobežawschi, starschu žkužobnu holzu, kotraž tam spasche, a fararjowu žwójbu se spanja wubudži. Tola prjedy hacž žebi swěrichu, žo do paducha dacž, bě tón cžeknyk, sawostajiwschi dolhi żelesny žochor. 60 hriwnow pjenjes a nowy pjesl bě wón žobu wsak. Sa nutskamarjom žaneho žkěda nimaja. Tež dweju prjedawscheju duchowneju žu paduschi na podobne waschnje wobkranyli a tež tehdy žu woni njewužkědženi wostali. Runje tak hischcže paduchow njesnaja, kotsiž žu wóndano w Kropnjanskej farje 30,000 hriwnow zyrkwinskich pjenjes kranyli.

Přilopk.

* (Njehańbicžiwy paduch.) Do jenych rěsniskich khlamow w Lubiju bě žobotu jedyn muž se wžow pschischok a bě žebi někotre cžopke kołbaski dacž dak. Mjes tym so je wón jědžische, a pschedawarki druhim kupzam pożkužachu, tamny muž składnoscž wužijo skopjaze plezo pod žuknju tykny. Tola pakostnika lapnychu, a dokelž tež pjenjes njeměješche, so by sjědžene kołbaski sapłacžił, jeho s polizistu po kłódy tyknycž dachu.

* Cžłowjeka, kotrehož žo zyka Draždžanska wokolnoscž bojesche, kotryž bě w młodej holi blisko pola Baumwiesy jenu žonu nadpanyk a wurubił, dale na Dippelsdorfskich honach jenej žkužobnej holzy kožany podpaž sa schiju cžišnyk, so by ju wumozowak, je po dołhim prózowanju wokrjeżny žandarm Ockwitz s Moritzburga namakak. Je to 1874 w Draždžanach narodżeny a napożledku w Trachowje bydlazy fabrikski dželacžeŕ Gustav Albin Mißbach. Wón je žo wusnak, so je na Boxdorfskich ležomnoscžach nadpadnjenu žonu wurubił a jenu žkužobnu holzu wumozowacž chzyk. Mißbach je lěni cžłowjek, kiž žo dželi sdaluje a je hižo wumozowanja dla w khostarni žedžak.

* Wobydleŕstwo Sakskeje je w minjenym lěcže psches 4 milijony duschow srostko. Wobydleŕstwo Draždžan je žo 1. novembra na 399,400 duschow wobliczilo. Duž budže bórsy 400,000 poknych.

* Bismarckowu hłowu běchu chzyli na jenej skale pola Schandawy wurubacž. Wyschnoscž pak njeje do prószwy, na to žo pocžahowazeje, swoliło; tež hórske towarstwo bě žo pschecžiwo temu wuprajiło.

* (Mordarstwo.) W Türmizach w poknóznych Cžechach je 29. novembra gratmischtr Hanczka žwoju 66 lětnu hosposu Karolinu Lutzez skónzowak. Cžěło je wón w tej žamej stwje wostajił, w kotrejž je potom schtyri nozy spak. Hakle njedželu njeskutk wužlědžichu a mordarja sajachu. Wón je žo wscheho wusnak.

* (Njecžłowska macž.) Beuthenski pschižažny žud je nježenjenu žkužobnu holzu Hanu Sydžikez k khostarni na pjecž lět sažudžił. Sažudžena je žwojeho pjecžletneho žyna druhdy někotre dny dokho bjes jědže wostajika, jeho žałożnje s kijom praka a do njeho s nohu kopaka. Dale je jeho wužlěkaneho do wkóżneje, cžmoweje pinzy storczika, doniž žmjercž wbohe dželo s jeho cžerpjenjow wumohła njeje.

* Prastary hoborski dub žu tele dny pola Pirny s Łobja wucžahnyli. Wón bě 18 metrow dołhi a na kónzu 1 1/4 metra tołsty. Drjewo smutska je zyle strowe. Kelko stow abo tyžaz lět je drje tónle dub we Łobjowym rěcžnischczu sahrjebany ležak?

* (Žałożny podawk.) W Khocžebnsu dwaj hólzaj drjewo rubaschtaj. Mjes tym so jedyn s hólzow schcžěpki rubasche, kładżesche je druhi na rubanski pjeńk. Pschi tym prěnischi žwojeho towarscha s wotmachom se žekeru do hłowy rubny, so žo njesbožowownemu nop rosschcžepi. Hacž dotal bě wón hischcže žiwy.

* W Hohenwarcže je žo nowa farska zyrkej saždypka, Pschi nowomodnym twarjenju je žo hižo wospjet kajke nješchto stako.

* (Sajědojcženje s alkoholom.) Někotsi dželacžerjo na Tomischelskim knježim dworje (w Schlesynskej) mějachu spiritużowe žudy pjelnicz a mějachu pschi tym składnoscž. žo spirituża napicž. 35 lětny dželacžeŕ Lotka žo na semju lehny a da žebi spirituż s honacža do schije běžecž. Tule požadliwoscž je wón dyrbjak se žmjercžu wotpokucžicž; pschetož bórsy po tym na alkoholowe sajědojcženje wumrje.

* (Rubježne mordarstwo.) Rěsniskeho mischtra Rista se Schokena pola Póšnanja žu na jeho wosu mjes Lopuchowom a Stawizu sarasyli, jemu hłowu s hamorom rosrasywschi. 400 hr. běchu jemu rubili. 300 hriwnow, kotrež w druhim saku tcžachu, njeje mordak namakak. Mordarstwo hakle wužlědžichu, hdyž Ristowy tón s wosom bjes wjednika psched Ristowu khežu pschejědže. Sa rubježnym mordarjom njeje žo hischcže žaneho žkěda namakako, hacž runje žu wschitzy žandarmojo na žlědženje wupóžkani.

* (Młodostna žamomordarka.) Jena 11 1/2 lětna holza w Barlinje bě hacž wjecžor do 8 hodžin na dróhy hanjaka. Macž jej hrożesche, so to nanej praji. „Hdyž ty to nanej prajisch, mje wón bije; duž žebi radscho žiwjenje wosmu“, holza sawoła a žo s woknom w druhim poskhodże na dróhu dele cžišny. Sa dželacž mjeńschinow wona na stschaženje mosshow wumrje. Widżawschi, so je dželcžo morwe, njesbožowna macž na dróhu dele běžesche, so by žebi teho runja žiwjenje wsaka. Khežiny wobžedžeŕ, kotryž ju na sboże doscžeże, dyrbjesche ju s mozu domoj dowjesc.

* (Wětrowe sapuscženje.) Satraschny wětr je w Minskowskej guberniji w Ruskej sakhadżak. We wjele wžach je wětr domy spowalak abo wotkryk a w lěžach najtolsche schtomy swuwalak. W spowalenych domach je po dotalnym nawjedženju 35 cžłowjekow žiwjenje shubiło.

* Leżomnosćże w Barlinje maja njeßměrnje wulku hódnosć, hdyž pschi hłownych wobkhodnych dróhach leża. Wo tym sćěhowazy pschikład: Khěži na Lipsćanskej dróšy 73 a 74 stej ßo psched krótkim pschedakej a stej k wottorhanju postajenej, dokelž dyrbi tam nowa pschedawarnja nastacź. Sa maku leżomnosć cźišło 73, hacź dotal jenemu ßudniskemu direktorej ßłuschazu, je nowy wobßedźeŕ 850,000 hriwnow a sa cźišło 74, khěžu se 4 woknami w froncże, je dotalny wobßedźeŕ 500,000 hriwnow dostał. Po tym móże ßo wobliczicź, kajki wotnajeński pjenjes dyrbi nowa pschedawarnja pschinjesć.

* (Ssamomordarstwo wobłasnjeneje.) 15lětna ßłužobna holza Hellwichez w Barlinje, dasche ßo 25. nov. rano w poknej wowrótnjenosći w pinzy hosćenza, w kotrymž ßłużeschе, pschi žiwym cźěle spalicź. Wona běschе ßo hacź do koschle wußlěkała, koschlu s petrolejom polała, ju potom sapalika a ßo na njej spalika.

* (Namakany mammutowy kosćowz.) S Bodenbacha piśaja: Sajimaze namakanje je ßo tele dny tudy pschi ryczu studnje stało. 8 metrow hłuboko w semi dorychu mamutowy kosćowz, kotryž je s dźěła jara derje sdźerżany, Jeho hoborske cźronowzy maja hischcźe spodźiwnje běły swjećh. Subaj ważitaj po 6 a 8 puntach.

* (Saßudźeni rěsniży.) W Gdansku (Danzigu) ßu 119 rěsniskich mischtrow k pjenjeżnemu khostanju po 3—5 hriwnach saßudźili, dokelž ßu klepane mjaßo cźerwjene barbili a do njeho präservowansku ßel ßypali. Rěsniży ßo pschecźiwo khostanju powołachu, tola wyschschi ßud jich wotpokasa.

* Němskeho generalneho póstskeho mischtra Podbielskeho ßu w Heidelbergu wóndano pschi ßamym sajeli. Wón ßo na tamnischim dwórnischcźu s bleschu schampanskeho wina wokschewjesche. Tajke brojeństwo ßo jenemu poliziśtej podhladne bycź sdasche. S Franzowskeje běchu pschijěsd jeneho jebaka pschipowjedźili, kotryž je 32,000 frankow pschekschiwił. Policist bě pscheßwědcźeny, so je schampanske wino pijazy pucźowaŕ pytany pschekschiwjeŕ. Wón ßo knjesa s Podbielskeho sa jeho mjenom praschesche, a hdyž ßo tón sarjekny, jo mjenowacź, chzysche jeho sajecź. So by ßo njelubemu wadźenju kónz cźiniło, Podbielski po radże ßwojeho pschewodnika ßwoje mjeno praji. Pschekwapjeny policist hnydom mydło wjesesche.

* W Rombachu pola Metza bu 19. novembra jedyn italski dźěłacźeŕ, s mjenom Stella, wot żandarma satšélany. Italcźan, něhdże 30 lět stary, bě ßebi wokoło 900 hriwnow nalutował, a chzysche nětko, wjetschi dołk sa jědź a hospodu sawostajiwschi, do Italskeje domoj cźeknycź. Hdyž chzysche ßwoje bydło wopuschcźicź, jeho żandarm, kotremuž bě to wosjewjene, sadźerża. Něhdże 12 druhy Italcźenjo jemu na pomoz pschiňdźechu, tola móżesche jeho żandarm sputacź. Stelli pak ßo poradźi, swjaski rostorhnycź a cźeknycź, na cźož żandarm revolver wucźeże a tři krócź sa nim tšéli. Dwě kulzy mißnyschtej, tsecźa pak cźěkanza trjechi a jeho mori.

* (Spodźiwna pschicźina k ßamomordarstwu. Ratař Julius S. w R. pschi awstriskich mjesach je ßo w ßwojej brózni wobwěßnył. Kaž je ßo nashonilo, je ßo ßamomordaŕ s bojosću, so jeho pschi blišschej wólbje sa gmejnskeho pschedstejicźerja wuswola, do ßmjercże sahnał.

* Krwawny podawk je ßo na Blumenauskim hrodże blisko Gransea stał. Hajnik Schiebler je najprjedy ßwoju njewjestu a potom ßam ßebje satšélił. S pißma, kotrež staj žiwjenjaspróznaj sawostajiłoj, je widźecź, so staj ßo holzynaj starschej sarjekłoj, jej dowolicź, so by ßo s hajnikom woženiła.

* (Njesboże na żelesniży.) Dla saposdźeneho sacźehnjenja sawjery ßo pola Ssmolenska w Ruskej wulki wós, na kotrymž ßo kwaßni hosćo domoj wrócźichu, se żelesniskim tworowym cźahom shrabny. Jědnacże woßobow ßo mori.

* (Straschny khosej.) Awstriska parna łódź „Berenice", na kotrejž ßu schtyri woßoby na mór wumrjeke, je do Triesta pschijěła. Hacź runje je na łódźi nětkole wscho strowe, je wyschnosć najwobschěrnische wobhladniwostne naprawy pschiporucźiła. Łódźiny naklad s tunjeho khosesa wobsteji, kotryž je sa konsumske towarstwa postajeny.

* (Wóßomnacże dźěcźi.) Se Schwarzenskeho hroda w Delnjej Awstriskej piśaja: Parmaska wójwodka Marja Antonija je prynza porodźiła, kotryž je ßo hižo na mjeno Ludwig wukschcźił. S tym je Parmaski wójwoda Robert nan wóßomnacże żiwych dźěcźi. Se ßmjercźu je wón jenoż ßwoju najstarschu dźowku Marju Luisu shubił kotraž lě ßo s Bolharskim wjerchom Ferdinandom woženiła.

* (Wjecźiwy luby.) Kubleŕ Franz Bondar w Sarkadże mějesche kwaß. Jedyn sawistnik, kotryž běsche ßo prjedy wo luboscź młodeje żony podarmo prózował, kwaßny dom na wjazorych městnach sapali, mjes tym so hosćo sa blidom ßedźachu. Kwaßarjo a kwaßarki ßo s wulkej nusu s wohnja wukhowachu. Někotre woßoby ßo cźežko wopalichu, mjes nimi też njewjesta, kotraž bu we wobliczu šlě wohidźena.

* (Sajědojcźerka.) W Sundsvaalu w Schwedskej ßu straschnu sajědojcźerku wußlědźili. 30lětna wudowa, kotraž bě psched dlěschim cźaßom ßwojemu mandźelskemu a ßwojej pschichodnej macźeri s jědom sawdała, spyta też jenu żonu s jědom moricź, kotrejež muża wona lubowasche. Slóstniza je ßo psched ßudnikom wschitkich ßwojich njeskutkow wusnała.

* (Łódź ßo ponurika.) W baltiskim morju je pola Sernatena ruska tsiscźežorata łódź „Dalmkaln" na mórske dno sajěła. Łódź je ßo dospołnje rosbiła, a mužstwo, s dźeßacź woßobow wobstejaze, je ßo tepiło.

* (Rubjeństwo w Brüsselu.) W Brüsselu do domu 76létneje njeżenjeneje żony, bohateje rentnarki knjeżny Gayatez derje swoblekany muž sastupi a ßebi s poßlednjej porěcźecź żadasche. Dokelž pak stara knjeżna hischcźe w kožu leżesche, wuproßy ßebi wón papjeru a tintu, so by jej nětkotre rynczki sawostajił, poskoczi pak pschi tutym dźěle na dobo, sputa a skhloroformowa pola njeho stejazu domownizu, 50létnu wudowu, położi jej hłowak na hłowu, khwatasche potom horje, nusowasche knjeżnu Gayatez, so dyrbjesche jemu pjenjeżne klucże wudacź, wuwjasa a pohłuschi potom też staru żónsku a krany jej 59 obligazijow města Brüssela, jenu Antwerpsku a 3 wukrajne.

* (Pschecźiwo wjeleżónstwu.) Pschi składnosći wotewrjenja kongreßa (ßejma) amerikanskich sjenocźenych statow we Washingtonje ßo powschitkowne sajimanje na nowowuswoleneho sapóßłanza Robertsona wobroczuje. Wón je ßobustaw mormonskeje sekty, kotraž dowoli, so ßmě ßo kóždy muž s telko żonami, wjeleż ßebi żada, woženicź. Robertson ma nětkole hižo tři żony pschiwěrowane, abo kaž mormonojo praja, pschisyglowane. Kongreßej je ßo petizija se 7 milionami podpißmow pschepodaka, w kotrejž ßo żada, so Robertson njeßměł w kongreßu ßydacź. Tele dny ßo wo tym rosßudźi.

Hudancźy.

63.	64.
Hanka, rucże powjedź mi:	Połka je tśiróžkata,
W kotrej nozy někotśi	Zykka schtyri różki ma.
Sradny spěw ßu jandźelski	Jenobarbne, pißane,
S wonka njebjes ßłyscheli?	Hermank nowe pschinjeße.

Wuhudancźay s poßlednjeho cźišła:
61. Róćzne cźaßy. 62. Hody.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 5810 hr. 57 np.

Dale ßu sa njón darili:

Jedyn sbożowny wjeßely	1	7
Lischki-Póńdźelniży: Dwaj mje wurubischtaj, tsecźi, tón mje sjeba; tajke sboże na dobo! 55 np., k temu 31.—33. dopißniza ßmilneho Handrija 60 np. = ...	1	15
W „Katholskim Póßle" cźišło 48. léta 1899 hižo kwitowane: Schtyrjo jebakojo w płatowej komißiji 40 np., pinczník 10 np. a jedyn sprawny 50 np. K. Sch. 1 hr. 11 np. Delanska patentna komißija 50 + 90 + 60 np. Milczanska khosejowa komißija: nowy ßobustaw je sastup dał, Sslidlik na Delanskej kermuschi, Milczanszy wowczerjo w Radworju, 4 Drlikowe kopjeschka 1 hr. + 1 hr. 10 np. + 40 np. + 40 np., Małßecźanszy kermuschni wowczerjo 1 hr., w Różencże na kermuschi 55 np. Pschi Drymlez kschcźišnach s Khaßowa 1 hr. = ...	9	56

Hromadźe: 5822 hr. 35 np.

S dźakom kwituje

sarjadnistwo „Macźizy Sserbskeje".

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Dobrowólne pscheßadźowanje.

Po žadanju herbow **Karoliny** swud. **Petermannoweje,** rodźeneje Taffeltez, w Mjeschizach ma ßo k jeje sawostajeństwu ßłuschaza **khèžkarska zhwnosć,** ſ domſkeho, bróžnje, ſahrody a pola wobſtejaza, fol. 30 leżomnoſtnych a hypothekſkich knihow ſa Mjeschizy, 1 aker 166 □prutow = 67,74 ara wulka, je 36,97 dawſkimi jenoſcźemi poczeżena, ſ 1680 hriwn. k wopalnej kaßy ſchazowana a na 2940 hriwnow takſèrowana,

ſchtwórtk 14. dezembra 1899, dopołdnja w 9 hodźinach

na tudomnym hamtſkim ßudniſtwje na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Wſcho dalſche je ſ wuwèſcheńki na ßudniſkej deſcy widźecź.

W Budyſchinje, 30. novembra 1899.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.

Kuntze. Schn.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim revěrje.

Schtwórtk, 14. dezembra 1899 ma ßo

180 ßuſchizowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk dopołdnja $^1/_2$**10** hodźin pſchi Milanje pola Drobow.

W Minakale, 7. dezembra 1899.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija

na knjeżim Lutobcjanſkim revěrje.

Wutoru, 12. dezembra 1899, ma ßo

něhdże 60 ſtejatych khójnow

ſ wumĕnjenjemi ſa hotowe pjenjeſy na pscheßadźowanje pſchedawacź.

Sapočatk awkzije dopołdnja w 9 hodźinach w loniſchim drjewiſchcźu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Ssuſchizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjeńkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma ſe ßwobodneje ruki na pſchedań

Dubjanſki revěr.

Kubło na pſchedań.

Poł hodźiny wot Bukez pſchi ſchoßeju je

62 kórzow wulke jara rjane kubło

ſ jara dobrymi twarjenjemi a ſ doſpołnym żiwym a morwym inventarom ſe wſchĕmi trĕbnymi ratarſkimi maſchinami w pomyßlnje najlĕpſchim rjedźe ſe ßwobodneje ruki ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pſches podpißaneho na pſchedań.

A. Mitaſch w Bukezach.

Khèža na pſchedań.

Khèža ſe ſahrodku a hróždu pod hrodom cźißko 57 je ſ niſkim napłaczenjom ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

We wulkej ßerbſkej wßy je **pjekarnja** ſe żiwym wobkhadom bjes konkurrenzy na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Wyßokołoßuczelna kruwa je na pſchedań w Dźĕchorezach cźißko 5.

Rjanu

pſcheńeżnu muku

hachtl po 80 np., bĕrtl po 3 mk. 20 np. poručataj

Hrubjelczański a Delnjokinjanſki mlyn.

Dobry **mużazy kožuch** je na pſchedań na Paulidróſy 6 delka na prawizy.

Jedyn trjebany ale hiſchcźe zyle dobry **kožuch** je tunjo na pſchedań na Židowje cźißko 148.

---

1 billard a **5 wulkich lampow** je tunjo na pſchedań na bĕlcźnſkej haßy 5 (Bleichenſtraße) w Budyſchinje.

3000 mk. je k 1. januarej 1900 a 6000 mk. k 1. hapr. 1900 po 4 % na wĕſtu hypotheku wupożcźicź. Dalſche wukaſa **Rakeczanſke zyrkwinſke pſchedſtejiczerſtwo.**

Ssuſcheny tuczny **ßwinjazy brjuch** punt po 60 a 65 np., **druhu drużinu kołbaßy** punt po 50 np. poručza

O. Pĕtſchka na żitnej haßy.



Max Udich, krawſki miſchtr,

w Budyſchinje na bohatej haßy 14

porucza ſa naſymſki a ſymſki cźaß ſ najnowſchich tkaninow ſe ßedźenjom bjes poroka:

mużaze ſwjerſchniki hižo po 10 hr. 50 np.,
mużaze jupy hižo po 6 hriwn.,

mużaze wobleczenja a kholowy

po ßměſchnje tunich płaczíſnach,

dźĕcźaze jupy, mantle a wobleczenja

woßebje tunjo.

Najwjetſchi ſkład tkaninow. Seſchicze po mĕrje.

Wubjerne wuwjedźenje. Sa ßedźenje a najtuniſche płaczíſny ßo rukuje.

Poſtužnje kruce ſprawne.

Dźĕlanija drasty we wulkim wubjerku.

Nowa

pſchiruczna kniha

wunoſchkneho ratarſkeho plahowanja pjerisny

kubłoweho najenka W. Schwarza w Hrubjelczizach,

pſchedßydſtoweho ßobuſtawa hornjołużiſkeho wokrjeßneho towarſtwa.

Tale, po wjeleſtronſkim żadanju cźiſchcźana knižka je na podłožku 3 pſchednoſchkow ſeſtajana, kotrež je ſpißaczel w Wilsdruffſkim ratarſkim towarſtwje, w Budyſkim ratarſkim wokrjeßnym towarſtwje a na ſwjaſkowej ſkromadźiſnje ſakſkich pjerisnu plahowazych towarſtwow w Draždźanach dźeržał.

Wona praktiſke naſhonjenja wo wužitk dawazym plahowanju pjerisny, ſa 17 lĕt naſbĕrane, wopſchija. W njej ßo namaka wjele wjedźenja hódne wo khumſchtnym wulehnjenju, wocźehnjenju, pizowanju, kormjenju, raßach, knihiwjedźenju, hnoju, wužitku plahowanja pjerisny, khoroſcźach a jich lĕkowanju, konſervèrowanju jejow, pizowanſkich a picźnych ßudobjach; dótka ßo wſchelakich ratarſkich praſchenjow a móże ßo wſchitkim ratarjam, plahowarjam pjerisny a towarſtwam naležnje poručicź. Woßebnje wuhotowana pſchihodźi ßo wona jako duſchny dar ſa wſchitkich pſchecźelow pjerisny, woßebje ſa knjenje.

Jedyn exemplar po **1 mk.,**
pſchi wotewſaczu **10** exemplarow „ **80 np.,**
„ „ **50** „ „ **50** „
„ „ pſches **50** „ „ **40** „

dóſtacź **w Ssmolerjez kniharni w ßerbſkim domje.**

Tow. Sserb. Burow w Bukezach

smĕje **ſrjedu 13. dezembra** wječor w 6 hodźin. ſwoje poſpodźenje.
1. Pſchednoſchk, kotryż je knjeſ měſtopſchedſyda dobroćiwje pſchilubił.
2. Rosprawa wo wubjerkowniſkej ſhromadźiſnje hkownego towarſtwa.
3. Wſchelake rosrĕčenje. — Wo bohaty wopyt proſy

pſchedſydſtwo.

Do Barta!

Dźicze do Dietrichez wulkeje hodowneje wuſtajeńzy.

Hodowne wupſchedawanje

rudnohórſkich **drjewjanych hrajkow**, jako **konjow, wosow, ſapſchahow** atd. **Klanki** (popy) a **meble do klankazych ſtwow, kuchińſku nadobu** porucza

Hedwig Biehlowa
28 na kotolſkej haſzy 28.

Bożodźĕſczowe ſchtomy,

kaž tež **powſchenje na bożodźĕſczowy ſchtom**, jako **kuſki, worjechi, kule, ſłoto** a **ſzlĕbro, hwĕzdy, złoby, hrody** atd. porucza **Moritz Lange** w Njeßwačidle.

Wupſchedawanje wſchĕch kožuchowych tworow.

Mužaze a žonjaze kožuchi, kože k wobßadźenju a k podſchiću, tež wſchĕ ſymſke mězy po tunich płaćiſnach wupſchedawam.

Auguſta ſwud. **Michaelka** w Bukezach.

Muku k kolačam

k hodownemu pječenju hachtl po 1 hriwnje porucza

Khorla Kahrowe.

Pruhi ſ Bożeho ßwĕtła,

ſchpruchi a khĕrluſchowe ſchtućki w pyſchnych kaſchćikach, k Bożemu dźĕſću ßo wožebje pſchihodźaze, ßu w wudawarni „Sserb. Nowin" dóſtacź.

Jako **dar k Bożemu dźĕſću** ßu we wudawarni Serb. Nowin dóſtacź knižki ſ **pißanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtućkami

1. ſa ſtarſche dźĕći:

Scheſcheraczk
a druhe rawſki.
Scheſcherawka
a jeje towarſchki.
Płaćiſna 20 np.

2. Sa mjeńſche dźĕći:

Wobraſki ſa pĕkne dźĕći.
Pĕknych dźĕći wjeßele.
Płaćiſna 15 np.

Sserbſke ſpĕwarſke

w najwožebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaćiſnach na pſchedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Draždźanſki jĕdźny rajß

punt po 16 np.,
grupy punt po 15 np.,
jahły punt po 15 np.
porucza

Khorla Kahrowe.

Semſkoworjechowu mučzku, lanu mučzku, jeczmjenjowu pizu

najlĕpſcheje hódnoſcze po tunich płaćiſnach porucza

Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja
pſchi žitnych wikach.

A. Poppe

4 na Mužakowſke drózy 4 kóždu dźĕlbu **kowaneho żelesa, lateho żelesa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka** atd. kupuje.

Kedźbu!

Kedźbu! Kedźbu!

Zyle tučne **howjaſe mjaßo** punt po 50 np.,
połcź pſchi 5 puntach 70 np.,
kołbaßa punt po 60 np.
pola rĕſniſkeho miſchtra **Ernſta Wagnera** na ſeminarſkej haßy čißło 4.

Bukečanske serb. tow.

zmĕje jutře njedźelu za tydźeń, **17. hodownika**, popołdnju w 4 hodźinach poſedźenje. Přednošk je přilubjeny. Wšĕ sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje **předsydstwo.**

Schulſke torniſtry a toſche,

ßamodźĕłane a trajne k hodownej potrjebje po wſchelakich płaćiſnach tunjo porucza

ßedlarſki miſchtr **A. Schurz** w Minakale.

Pizowanſke bĕrny

zentnar po 1 mk. 50 np., tež po małych dźĕlbach pſchedawa

knježi dwór we Łuſy
pola Budyſchina.

Po žadanju ßo wone tež domoj pſchiwjeſu. **C. Brühl.**

Kowarſkeho wučzobnika

k jutram pyta kowarſki miſchtr **Urban** w Trjebjeńzy pola Pomorz.

Pohončzam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim ſa ßwinje, dźĕłaczerſkim ßwójbam, hoſpoſam ßo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra ßłužba darmo wukaſa w **Klukſchu** čo. 53a.

Hejtmanow, wotročzkow, pohončzow, ßrĕnkow, tſečzakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźĕłaczerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelńſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Młódka dźowka ßo k nowemu lĕtu abo poſdźiſcho na jene kubło bliſko Budyſchina pyta. Dalſche je ſhonicź pola

Scholtyn na Packhofſtraße.

Hnydom do ßłužby ſa cźežke woženje njewoženjeneho **pohonča** pyta

A. Urban
na Tſĕlanſkej drózy 6.

Jednoru pilnu **ßłužobnu holzu** k 1. januarej do dobrcje ßłužby pyta mandźelſka ſaſtaniſchczowego pſchedſtejiczerja **Grußta** w Kumwałdze.

Wotročzk

wuſtojny a ſ dobrymi wobßwĕdčzenjemi ßo pyta k nowemu lĕtu pſchi wyßokej mſdźe (do wokolnoſcze Hornjeho Wujeſda). Samolwjerjo chzyli ßo jutſje njedźelu 10. dez. popołdnju w 3 hodź. w hoſcźenzu k „Połměßazej" pola domownika k rĕčzam pokaſacź.

Do fary na wßy w ſakſkej Schwizy ßo **ßłužobna holza** pyta, kotraž je k wſchemu dźĕłu ſwólniwa. Pſchedſtajicź a dalſche je ſhonicź na ßukelnſkej haßy 38 po 3 ſkhod.

K tſjom małym dźĕčzom ßo ſtarſcha nawjedźita woßoba pſchi wulkej mſdźe hnydom pyta. Dalſche je ſhonicź pola **Lukaſcha** pſchi Pĕtrowſkej zyrkwi 6.

K 1. januarej nĕhdźe 15 lĕtnu ſprawnu **ßłužobnu holzu** pytam.

Eliſa Schuppanowa
rodź. Halkez,
pſchi žitnych wikach 18.

Młódſcha **ßłužobna holza** ßo k 1. januarej pyta. S knihemi ßo ſamolwicź na Tuchorſkej drózy 3 po 1 ſkhodźe.

Nĕkotſi hólzy, kotſiž chzedźa Budyſke ſchule wopytacź, namakaju dobru penſiju pola **Kubiſchoweje** na ſnutskownej lawſkej haßy 3.

K 1. jan. 1900 ßo do katholſkeje měſchczańſkeje ßwójby w Zitawje młódſcha porjadna ßłužobna **holza** pyta. Poſkicźenja njech ßo póſczelu do Zitawy ſ napißmom na kuvercze **M. K 100** poſtlagernd Zittau i./Sa.

W katholſkej ßerbſkej zyrkwinſkej wßy móže ßo ſpróżniwy **ſchewz** ſaßyhlicź. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Wot Maleſchez hacź do Hucźiny je ßo dobra ſchĕra **konjaza deka** ſhubiła. Sprawny namakar chzyk ju ſa myto pola domownika w „Sſłónzu" wotedacź.

Wróčzenje ežeſcze.

Dawam k wjedźenju, ſo je wopſchijecze kſchiwdźazych rĕčzow, na **Marju Grafiz** a k. **Theodora Graſa** ſrĕčzanych, njewĕrne, a ſo je ſ tutym wróčzu.

W Khróſczizach, 4. dez. 1899.

Miłławſch Kral.

Džak.

Dokelž namaj njeje mózno, kóždemu jenotliwemu a parſchonſzy ßo podźakowacź, hnuje naju, ſa wopokaſma nimo měry wulkeje luboſcze a dźĕłbracźa, kotrež ßu ßo namaj pſchi ſkładnoſczi naju **ſzlĕborneho kwaßa** ſ Hučźinjanſkeje woßady dóſtake, wſchitkim lubym pſcheczelam a ſnatym a nĕhduſchim ſchulerkam a ſchulerjam ßwój najwutrobniſchi džak ſ tutym wuprajicź.

A. Bayer, kant. em., a mandźelſka.

W Naundorfje pola Kötzſchenbrody, 4. dez. 1899.

(K temu čißku dwĕ pſchiłohy.)

Prěnja pschiłoha k cžišłu 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. dezembra 1899.

Płacžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

4 dezembra 1899.

Płacžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—38	63—67
awstriske	34—39	63—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	60—62
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—30	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	55
Jałojžy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojžy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojžy	28—29	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojžy	—	52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojžy	—	49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—64
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	32—34	57—60
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	26—65
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	56—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	40—43	52—54
2. mjaßne	39—40	0—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—38	47—49

Płacžišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2904 měchow.	W Budyschinje 2. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	7	65	7	94	7	35	7	65
" žołta	7	6	7	65	7	6	7	35
Rožka	7	—	7	19	6	88	7	6
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	50	7	20
Wowß	6	30	6	60	6	10	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	40	2	60	2	30	2	60
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 1092 schtuk, schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płacžesche: tórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacž 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. — np. hacž 13 hr — np., tórz rožki pc 160 puntach 11 hr. 20 np. hacž 11 hr. 50 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 79 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 35 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 19 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 40 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 6 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 8. dezembra: Mohlojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 2. adventsku njedželu farar Räda rano w 7 hodź žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. — Schtwórtk dopołdnja w 9 hodźinach budże žerbska spowjedna rěč.

Wutoru wjecžor ½7 hodźin budże w Dobruschi němska, žrjedu popołdnju w 5 hodź. w Jenkezach a schtwórtk popołdnju w 5 hodź. we Wulkim Wjelkowje žerbska adventska nutrnosć.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav Adolf Brodöhl, pohonc w Małßezach, s Konstanziju Krulez w Němßezach. — Khorla Hugo Uhlig, pjekar a wobydleŕ pod hrodom, s Hanžu Eisoltez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Max, Khorle Wylema Oswalda Kellerta, tyscherja a wobydlerja na Židowje, ß. — Bjedrich Marcžin, Bruna Pawoła Behrischa, tocžerja a wobydlerja na Židowje, ß. — Max Hermann, Khorle Augusta Wobsta, hospodarskeho pomoznika w Libuchowje, ß.

Zemrjeći:

Dźeń 28. novembra: Max Richard, njemandź. ß. na Židowje, 3 m. 8 d

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

2 adventsku njedźelu smeje pomozny duchowny Rychtar rano w 8 hodźinach němsku spowjednu rěč, farar Mrosak w 9 hodź. němske a ½11 hodźin žerbske prědowanje.

Konditarnja a khofejownja Jana Hebolda w Budyschinje

na swonkownej lawskej haßy čžo. 38

porucža **k hodownemu cžaßej** dobre **kusli na bożodźešćowy schtom s schokolady, fondanty, konserwy** atd., kaž tež **mjedowe tykanzy** po wschelakich płacžišnach, **marzipanowe wězy** jenož w cžerstwej tworje. **Kołacže:** jako rósynkowe, mandlowe a makowe, ßo na skasanje rucže napjeku.

S dobom poručam ßwoju **khofejownju** jako pschijomny pschebytk.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draždžanach 1899, cžeßne myto a ßłotu medaillu dosta

bjesalkoholne ßłodowe piwo

Łubijskeje akzijoweje piwarnje (prjedy Schrybar a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicže a dźěcži.

Dostacź w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na žerbskej haßy,
" **P. Krecžmara** na hoschiz haßy,
" **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodźiju a we wokolnosczi** pola
knjesa restawratéra **Ernsta Wobady** w Hodźiju
a w **piwarni w Prěcžezach,** kotraž ma tež stajnje wjetsche sklady.

Brikety.

Skaskowske podkopki se ßwojich Ia briketow zentnar po 45 np. pschedawaju. Pschi wotewsaczu zyłych waggonow a wotsamknjenjow ßo płacžišny pomérnje poniža.

Skasanki rad pschijimuje

podkopkowe sarjadnistwo w Skaskowje.

Brěsowe pruty

k dźěłanju khoschczow kupuje po kóždej dźělbje a po najwjetschich płacžišnach

wokrjeßny wustaw na Židowje.

Khofejowy Sachsa na bohatej haßy w starym póscźe

ma tola najlěpschi khofej.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz,
syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
porucza
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Lanolin
kopytowy a kožowy tuk
w najlěpschich družinach poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorěczak 81.



Sswinjazy wobžerny
a
kormjeński pólver,
kotryž wobžernoscź wubudźuje a kormjenje polóža,
porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
s napschecźa winoweje kicźe.



Sswój wulki skład
kožuchowych kožow
s rukowanjom, so ßo mole do nich njedadźa, po jara tunich płacźisnach poruczam, dokelž uochzu s nimi dale wikowacź.
Gustav Naucke,
na garbaŕskej haßy 16.

Jara dobry
seleny a paleny
khofej
po wschěch płacźisnach,
warjenja,
koruschki,
ßelene a ßuschene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wschě družiny **ßwěczkow,**
nózne ßwěczki
porucza tunjo
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.



Sa jenu hodźinu
ßo najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra s nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźěła. Dostacź
w **Germania-drogowni**
s napschecźa winoweje kicźe.

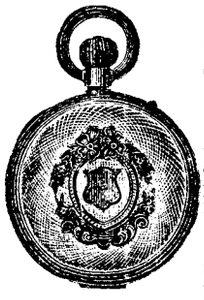

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płacźisnami wupołožene, wobhladacź.**

Sachsowy žiwjazy kakao
płacźi jenož 1/4 punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Fosforowe pille,
stajnje czerstwu, ßylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje porucza tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorěczak 33.

Najwjetschi skład w Budyschinje.—Najtuńsche płacźisny.

Filzowe stupnje,

filzowe tofle, filzowe schkórnje, póduschе
snaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**
Ratańske, kołojěsdne, dźěłanske a dźěcźaze
Mězy
we wschěch pomyßlnych družinach a formach jara **płacźisny hódne.**
Filzowe, zylindrowe, hońtwańske a dźěcźaze
Kłobuki
we wschěch **nowoscźach** nětcźischeho czaßa nimo **měry tunje.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (**pódla hoscźenza k winowej kicźi.**)

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,
s napschecźa hoscźenza „winoweje kicźe",
porucza **k nasymskemu a symskemu czaßej** ßwój hoborski skład wschěch družinow jenož trajnje dźěłaneho
wobucźa sa mužskich, žónske a dźěcźi,
jako: **jěsdne a hońtwańske schkórnje, dołhe schkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelscźowe schkórnje, filzowe stupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe stupnje do ßněha a rejwanske stupnje.**
Jeniczki skład ßwětoßławnych
triumfowych spinkatych schkórnjow.
Paul Kristeller na bohatej haßy 29.

Sserbske a němske
spěwańske,
we woßebnych, kaž tež w jednorych swjaskach, němske hižo po 1 mk. 50 np., **Khrystußowe figury** se ßłonokoscźoweje macźisny we wulkim wubjerku porucza
Gustav Rämsch,
knihiwjasaŕnja na bohatej haßy 21.

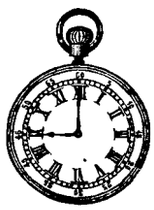

Franz Marschner
czaßnikaŕ w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjecźasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

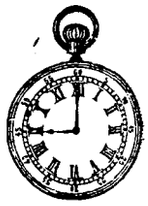

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płacźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera

na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Czeßny diplom Bronsowe medaille a czeßny diplom III. myto



I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr

schewski mischtr **na ßukelnjskej haßy 14**

porucza ßwój wulki skład **hontwarskich, jesduych** a **dolhich schkórnjow, hólczazych dolhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s czahatym gumijom, wschě druzíny **filzowych stupnjow** a **toslow,** ruskich a nemskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßneha;** nowosćze w **balskich** a **njewjesczinskich stupnjach** s czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaz tez wschě mózne pomyßlne druzíny czrijow a schkórnjow sa muzske, zónske a dzeczi po snatych tunich placzísnach.

Jenicze pschedawanje

J. Engelhardtowych czrijow

se ßwetowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po mérje, kaz je snate, wubjernje ßedzaze wobucze sa krótki czaß shotuju. **Porjedzenje** po zadanju tón ßamy dzeń.

Proschu ßebi mojej wukkadnej woknje wobhladacz.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich placzísnach**

gardiny, běle a na zołcz,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na zołcz a pisane,
vitrazowe tkaniny,
gardinowe zerdze a rosetty,
teppichi, běhacze, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Sslódke palenzy

liter hizo po 40 np., **likéry** liter hizo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placzísnach.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa nasymu a symu poruczam ßwój wulki skład

koschlazeho barchenta barbunjepuschczateje twory po jara tunich placzísnach. Stary łohcz po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe seschite mužaze koschle s barchenta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny, saruczene barbunjepuschczate, małokoßmikate a derje dzerzaze w 3 wschelakich wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Žonjaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koschle hacz do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacz do 3 lět po 45 np., wot 3 hacz do 5 lět po 55 np., wot 5 hacz do 7 lět po 60 np., wot 7 hacz do 9 lět po 65 np., wot 9 hacz do 11 lět po 75 np., wot 11 hacz do 13 lět po 80 np., wot 13 hacz do 15 lět po 90 np.

Holczaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku hacz do 1 lěta 30 np., wot 1 hacz do 3 lět po 35 np., wot 3 hacz do 5 lět po 40 np., wot 5 hacz do 7 lět po 50 np., wot 7 hacz do 9 lět po 55 np., wot 9 hacz do 11 lět po 65 np., wot 11 hacz do 13 lět po 70 np., wot 13 hacz do 15 lět po 75 np., s paskom 5 np. drózsche.

Wschě wulkosczе koschlow s lěpscheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubischcza na hlowu, wobrubjene, hizo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Maschinski wolij

poruczataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maschinski wolij

ßo placzísny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
s napschecza winoweje ficze.

Karbolineum

najlěpschi a najtunscho poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedzbliwe czinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Dźěłaŕnja błysknych kołow

Thomasec bratrow

ßwoje ☛ jěsdne koła, ☚ pschipósnaty wudźěłk prěnjeje rjadownje, dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Modelle 1900 ßu nětko dostacź.

Konje k rěsu



kupuje po najwyschschich płacźisnach

C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyschinje.

Kosaze kože,

howjase a cźelaze kože, kaniklaze, sajecže, kocže, kunjaze, tkhórjaze kože, kaž tež wowcže kože a wowcžu wołmu kupuje po najwyschschich płacźisnach

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Rum,
arak,
kognak

w zyłych a połbleschach porucza jara tunjo

H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokorěczak 170.

Winska měschenza,
woprawdźe woßebny paleny

khofej

punt po 100 np. porucza

H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokorěczak 170.

Rósynki

punt po 25 np.,
jara dobre po 35 np.
porucza

H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.

Paleny

khofej

w najwjetschim wubjerku a w jenož cźiscźe ßłodźazych družinach, punt po 80 np. hacž do 2 mk.,

woßebje dobre **rósynki,**
punt po 28 np.,

mlěty zokor punt po 25 np.,

ff. nowe włóske worjechi,
punt po 25 np.,

kaž tež wschě druhe wězy tunjo porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
w Budyschinje, na róžku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Zigary

we wulkotnym wubjerku, bjes poroka ßo palaze,
100 scht. po **2 mk. 40 np.,**
woprawny

Jamaikaski rum, arak, kognak,
najlěpschi

punsch a likěry

porucza

Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjaßowych jědkow 7,
róžk schuleŕskeje haßy.

Jědźny łój

pschi wotewsaczu 10 puntow po 40 np. punt porucza

Emil Gräfe
na swonkownej lawskej haßy 15.

Cźrjewa

k dźěłanju kołbaßy pschedawa

Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Najlěpschi jědźny

lany wolij

s dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny cźerstwy porucza

A. E. Soba na Židowje.

Prěnja najwjetscha a najßławnischa

fabrika schijazych maschinow a jěsdnych kołow w Europje

Seidela a Naumanna w Draždźanach.

Lětnje wona wudźěła 80,000 schijazych maschinow a 30,000 jěsdnych koleßow.

Jeniczki sastupjeŕ w **Rakezach:**

Khorla Zug, samkaŕski mischtr w Rakezach.

Woprawne **Seidelowe** a **Naumannowe** wyßokorukate

Singerske ßwójbne schijaze maschiny,
Vibrating Shuttle schijaze maschiny

ßu najlěpsche a najrjeńsche

hodowne dary.

Płacźisny wurjadnje tunje.

Naumannowe schijaze maschiny ßu s **najlěpscheho materiala** dźěłane, a schtóž tajku ma, je wěsty, so wona lěta dołho dźerži, sa cžož naschi sastupjerjo najdalsche rukowanje pschedewosmu.

Seidel a Naumann
w Draždźanach.

Sastupjeŕ: **Khorla Zug,**
samkaŕski mischtr w Rakezach.

Ssmolerjez knihicźischcźeŕnja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo cźischcźi.

Druha pschiloha k czißku 49 Serbskich Nowin.

Sobotu 9. dezembra 1899.

Hermann Darschau w Budyschinje
(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)
— założene 1846 —
fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wołmy
czißło 1 na schulerskej haßy czißło 1
k symskemu czaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucža.
Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedjena** wschěch barbow.
Najhódnischa twora! Najtunische płaczisny!

Žakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež
plyschowe žakety za ßerbske žony,
holczaze jaki w wschěch wulkosczach a bohatym wubjerku
po najtunischich płaczisnach porucža
Alma swud. Mengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pschi hlownym torhoschczu 5.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na ßerbskej haßy 4

poruczataj k pschedstejazemu **hodownemu ßwjedženjej** ßwój wulki sklad:

albumow za listne snamki,
fotografijowych albumow, albumow za póstske kharty, pěßnjerskich a zapißnych albumow,
warjenskich a dnjowych knihow,
portetresorow,
zigarrowych etwijow,
listnych toschow,
pißanskich mapow,
dokumentowych mapow,
pompadurskich toschow,
ruczných toschow,
ruczných koffrow,
schwadliskeje potrjeby s plyscha a kože,
debjenkowych kaschczikow s plyscha a kože,
rukajzowych kaschczikow s plyscha a kože,
krawattowych kaschczikow s plyscha a kože,
manschettowych a khornarjowych kaschczow s plyscha a kože,
stajnje płaczaze protyki s plyscha a kože,
czaßnikowe stejaki s plyscha a kože,
pißanske podkładki,
balske a theaterske wjechliczki,
wunmětizy late wězy,
japanske twory,
japanske wjechliczki,
majolikowe twory,
kwětkowe wasy,
klanki wobleczene a njewobleczene,
klankaze wězy,
klankaze wosy,
nastajenske hrajki w drjewjanych kaschczikach jako:
město, wjeß, drjewischczo, pastwu, kubkowy dwór, kurjenz, wowczeńnju, wodychnjenischczo hontwarski hród, skót, běły a pißany, kuchińsku nadobu, czornoschsku wjeß, meble żelesnizu,
zynowe figury, jako:
pěschkow, paradu, jěsdnych, żelesnisku kompagn., artilleriju, honstwu za jelenjemi, pontony bitwu na morju, bitwu, Nansena, lěhwo, powětrojěsd. wodzěl. atd. atd.
nacžahanske wězy s blacha, jěsdne figury „
železnizy s czaßnikowym gratom a schěnami,
železnizy s parnym czerjenjom a schěnami,
laternu magiku,
parne maschiny,
horzopowětrowe maschiny,
kodże s parnym czerjenjom,
wojerske wuhotowanje,
proszeniumowy theater,
kasparski theater,
pschekupske khlamy,
konjemzy,
klankaze stwy,
kuchinje,
twjerdzisny,
tworownje,
gratowe kaschcze,
liszopikowe kaschcze.

Wulki wubjerk towarstwowych a zabawjenskich krow, kolebanske konje, wjelbludy, kruwy, wóßły, wowzy, deskowane, rjeblowane a frachtowe wosy, póstske wosy atd.

Nätherowe reformske dżěczaze stólczki. Stejaki za bożodżěsczowy schtom. Pychu na bożodżěsczowy schtom. Triumfowe stoły.

Jednotliwy **turnowanski grat,** kaž tež dospołne **apparaty.**

Wurěsane a draschlowane drjewjane twory we wulkim wubjerku. Pschedawanje je w naschej pschedawarni s napschecza w domje knjesa pschekupza Lindnera.

Jara rjane
rósynki,
punt hižo po 20 np.,
korynthy, ßłódke a hórke,
mandle, zitronat,
najlěpschi mlěty **zokor,**
lompowy zokor,
kuskaty zokor,
margarinu,
punt po 60, 70 a 80 np.,
vanillu, saffran,
koruschkowy wolij
a wschě družiny **koruschkow,**
maggi
(najlěpsche koruschki do sopy),
pscheńcžnu muku,
ßuschene kruschwy,
krane jabłuka,
koleskojte jabłuka,
ßlowki, prünelle,
figi, datle,
włóske worjechi,
lěschne worjechi,
jabłuka,
apfelsiny, biskwit,
ßwěcžki na božodźěsćzowy schtom w bohatym wubjerku,
zigary a zigaretty
w hodownych sawalkach
po 25, 50 a 100 scht.,
wschě družiny
kurjeŕskeho, žwanskeho
a schnupowanskeho tobaka,
rum,
arak,
kognak,
wina
a **wschelake likěry**
porucža jara tunjo a proßy wo dobrocźiwe wotebjeranje
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Strychninowe žito,
wobělený wowß a pscheńzu,
stajnje cžerstwu, ßylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokorěcžak 33.

Drainěrowanske rołki
ma we wschěch tołstosćzach na pschedań
H. Dietrich w Lětonju.

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkosćzach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho składa porucža

Oskar Butter,
w Budyschinje pschi žitnych wikach cžißło 2.



K wužitnym hodownym daram ßwój bohaty skład ßamodźěłanych



pschedeschcźnikow

po najtunischich płacźisnach poruczam.

H. M. Schmidt.

(Měјecźel **R. Franke.**)
W Budyschinje
pschi hłownym torhoschcźu 8.

Pjelscźowy skład
Heinricha Langi

11 pschi žitnych wikach 11

ßo pschi potrjebje dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Seschicźe po měrje a wuporjedźenje kožuchow ßo derje a tunjo wuwjedźe.

Kože k ßamßnemu seschicźu w najwjetschim wubjerku.

Zigary a zigaretty
po wschěch płacźisnach,
rołkaty, praßowany a **krany repikaty tobak,**
kaž tež
žwanski a **schnupowanski tobak**
porucža
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadźa,
domowe žohnowanja a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płacźisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr
na ßukelnskej haßy 14
w Budyschinje
porucža:
schkórnje hižo po 7 mk.,
dołhe schkórnje
hižo po 13 mk.,
fałdate dołhe schkórnje
po 17 mk.,
filzowe schkórnje
s kóslazej abo howjasej kožu wobßadźene a s dwójnej póduschu,
jěsdne a hońtwaŕske schkórnje
we wschěch wulkosćzach,
filzowe stiflety,
pjelscźowe stiflety,
ßuknjane stiflety a stupnje,
stupnje s drjewjanej póduschu,
schkórnje s drjewjanej póduschu
sa dźěcźi, žónske a mužskich,
filzowe stupnje,
filzowe tofle,
tež tajke s kožanej póduschu,
bunzle,
gumijowe stupnje
gumijowe schkórnje
tež cźopłe podschite,
balske stupnje
we wulkim wubjerku,
filzowe stupjnje,
ßuknjane stupnje
s pjeńkom abo bjes njeho,
ßomocźane stupnje,
plyschowe stupnje,
tykane stupnje,
kožane stupnje
we wschěch wulkosćzach, cźopło podschite,
spinkate stupnje
s pjelscźom abo cźopłym podschiwkom
schnórowanske schkórnje
s dwójnej póduschu a cźopłym podschiwkom we wschěch wulkosćzach,
kaž tež wschě **pomyßlne** družiny
stupnjow a schkórnjow
sa mužskich, žónske a dźěcźi.
Wscho wobucźe je po mojim ßamßnym praktiskim nashonjenjn wudźěłane a móžu teho dla sa najwjetsche dźerženje po tunich płacźisnach rukowacź.

Heinrich Mohr
schewski mischtr,
na ßukelnskej haßy 14.

F. Trulley,
kóžkař,
na schulerskej haßy.

Dokelž ßwój skład
pjelsczowych tworow
spuschczu, wotměwa ßo pola mje wot dżenßnischeho dnja
wulke
wupschedawanje
hotowych
mužazych a žonjazych
kožuchow,
kotrychž je něhdże 120 na składże
w wschelakich faßonach
s wobßadżenjom a bjes njeho.

Dale ßo wupschedawaju
pjelsczowe muffy, pjelsczowe mězy a pjelsczowe khornarje, kože k wobßadżenju a k podschiczu.

F. Trulley,
kóžkař,
na schulerskej haßy 7.

Symske
swjerschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mužskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjentnej haßy 32.

K pschedstejazym hodam
poručamoj wschě družiny
najlěpscheje pschenčžneje muki
po najtunischich płaczisnach. Wschě družiny **rožki** sa pschenčžnu muku saměnjamoj.

A. Kläbe & Co.
w Frankensteinskim młynje w Budyschinje.

Hodowne wupschedawanje
wjele tworow po nutskupowanskej płaczisnje a niže njeje. **Czorne** a **pißane drastne tkaniny, wobleczenja,** czista wołma po 3½ mk., 6, 8 mk. atd., ☛ **czorne židzane tkaniny k njewjesczinskej drascze,** wobleczenje po 18½, 25, 35 mk., **lama, koschlazy barchent, wupjerki, poßlescheżowe tkaniny, linoleum, běhanske tkaniny, tkaniny k poczehnjenju sofow, gardiny,** běłe a pißane, czorne tkaniny k poczehnjenju kožuchow, rukawate lazy po 1¾ hacž 4½ mk., ☛ **konjaze** a **kruwjaze deki** po 2¼, 3½, 4½ mk.

☛ **Sbytki wscheje družiny.** ☚

Hermann Beermann,
w Budyschinje na bohatej haßy 10.

Sa hodownu potrjebu
poručam ßwój wulkotny skład jenož solidnych tworow, jako
dżěczaze wobleczenja, schulerske wobleczenja, mantle, paletoty, pschesapinaki, holczaze wobleczenja, mantle, žakety, schórzuchi, mězy, khapy, klobuki, baretty, muffy, rukajzy, schtrympy, spódnje tkaniny atd. atd. **tunje** a **dobre!**

Składnostna kup a wulke dżělby tworow po płaczisnje jara poniżene!

Pódla ßerbskeho doma. **Ernst Jenke** **pschi lawskich hrjebjach 10.**

Najlěpschi
khěžorowy wuczah
k pjeczenju kołaczow
porucza
Khorla Schuppan,
zitowa a mukowa pschedawarnja — na zitnych wikach 18.

Pjelsczowe mězy
pschedawam po najtunischich płaczisnach, so bych je wotbył.
H. Lange, pschi žitnych wikach 11.

Žakety. — Kapesy. — Khornarje. — Hotowe wobleczenja. — Spódnje ßuknje. — Schórzuchi.

Židźane tkaniny, czorne a pißane.

Wołmjane
a połwołmjane
drastne tkaniny,

dwójzy schěroki meter hižo po 25 np.

Płoczliwe tkaniny.

Hody 1899.

! Składnoscź!

Pschedawanje

wulkeje dźělby tworow,

kotraž je ßo **se wschěch wodźělenjow mojeho składa** sestajała,

s dźěla **woßebje sa hodownu potrjebu wurjadnje tunjo kupjena,**

s dźěla **sa tutón wotmyßł po płacźisnach nimo měry ponižena,**

je ßo **sańdźeny tydźeń** sapoczało.

Jan Jurij Pahn.

Tež tole lěto je ßo mi saßo poradźiło, **njedźiwajzy ßo stajnje powyschazych wołmowych płacźisnow, wulku dźělbu tworow,** s woßebje pschihódnym wotsamknjenjom podpjerany, kupicź, tak so móžu cźescźenym Sserbam pschi wobstaranju jich

hodowneje a druheje potrjeby

pomyßlnje najwjetschi dobytk poskicźicź.

Balske khornarje. | **Sbytki a tkaniny k drascźe maleje měry nimo měry tunjo.** | **Balske charpy.**

Drastne a koschlaze barchenty. — Rańsche ßuknje. — Matinéje. — Blusy.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 50. **Sobotu 16. decembra 1899.** **Lětnik 58.**

Čzesčzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na

1. schtwórtlěto 1900

do prědka płaćizć, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadża. — Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesć dadża, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćizi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho kněžorstwa **1 hriwna,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikłohu **Serbski Hospodar** płaćza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadże hodźi žo tež **„Pomhaj Bóh“** na póšće skasacź.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo. S pschipowjedźenjom, so ma žo němske wójnske łódźstwo podwojicź, je žobotu kněžorstwowy kanzler wjerch Hohenlohe kněžorstwowy žejm pschekwapił. Němske knježerstwa žu žo pscheswědčiłe, so ma žo wójnske łódźstwo powjetschicź, dokelž dyrbi Němska na wschě wójnske pschipady pschihotowana bycź. Pschibrjóžnym wójnskim łódźam chzedża dospołnje spanycź dacź a sa to dyrbi žo bitwiske łódźstwo podwojicź. Trěbne pjenjesy dyrbja žo s pożczonkami wobstaracź.

Po kněžorstwowym kanzlerju statny sekretar s Bülow rozkładowasche, so dyrbi žo wójnske łódźstwo dla pscheměnjenja swětowych wobstejnosćzow a dla pschisporjenja němskich kolonijow powjetschicź. Se schpanisko-amerikanskej wójnu, samoaskimi schmatańzami a nětcźischej wójnu w połodnischej Afriźy je praschenje wo rozdźělenju swěta bliśko stupiło. Němska nochze pschi tym prózdna wućź a njebudże cźerpicź, so jej nětkajkažkuli móz pschiwoła: Swět je rozdawany! Nochzemy nikomu žebi na porsty stupacź dacź, ani w politiskim, ani w hospodarskim nastupanju. Kaž druhe staty, mamy tež my prawo na wjetschi wótzny kraj, žo wě, niz w smyžku wójnskeho dobywanja, ale měrneho wupschestrjenja. S Ruskej a Franzowskej smy žo pschezo pschecźelnje srosumili, a tež nasche poměry k Amerizy dyrbja žo dobre mjenowacź. S Jendźelskej chzemy pschezo na podkožku wsajimosće (napschecźnosće) w psches-jenosći žiwi bycź, ale runje nětkole, hdźež je połoženje swonkowneje politiki pschihódne, dyrbimy jo wnžiwacź, so bychmy žebi pschichod jwěsćili. Hacź budże tónle pschichod měrny, njehodźi žo rjez. Na kóždy pad pak dyrbimy na wodże a na kraju napscheczo wschěm pschekhwatanjam swěsćeni bycź. Pschede wschěm dyrbimy wójnske łódźstwo měcź, kotrež móże kóždy nadpad wotpokosacź. Łódźstwo dyrbi žo nětkole podwojicź; pschetož posdźischo by to — pschepozdże było. Jeli so žebi łódźstwo njestworimy, kotrež njesamóże nasche kolonije, nasche wikowanje, naschich krajanow schkitacź, potom žiwjenjowe interesy žwojeho kraja do stracha stajimy. Cźažby politiskeje njemozy a ponižnosće njeżmědża žo wjazy wróćizć. Nochzemy žo saso wotroczźy druhich sćinicź. Na wyšokosći pak žo jenož sdźerźimy, hdyž smy na kraju a na morju pschihotowani. Na kónzu žwojeje rěcze wón ludowych sastupjerjow namolwjesche, so bychu k lěpschemu Němskeje s derjeměnjenjom k podwojenju łódźstwa pschistupili, pschetož pschichodny lětstotetk budże sa němski lud pak s hamorom, pak s nakowu.

Admiral Tirpitz dale wukožowasche, kajkich pschicźinow dla žo powjetschenje wójnskeho łódźstwa njehodźi wotstorcźicź. Wón na njepschestawaze powjetschenje łódźstwow druhich krajow pokasowasche a wobkrućzesche, so je s cźežkej wutrobu sapoczał, pschedkohu wo powjetschenju łódźstwa wudźełacź.

Ssobustawy kněžorstwoweho žejma běchu žo wot žwojeho spodźiwanja dla žkyichanych rěcźow wo powjetschenju łódźstwa hakle wutoru tak daloko shrabali, so wo tym w žejmje žwój rossud žkyschecź dachu. Wjednik zentrumskeje strony, Lieber, njedwělowasche, so mohło žo 800 abo 850 milijonow hriwnow, sa powjetschenje łódźstwa trěbne, s pożczonkami wobstaracź, tola žo wón praschesche, hacź žo tale suma mjes tym njepowyschi. Wón naspomni, so je žo knježerstwo psched dwěmaj lětomaj na to swjasało, so žo sa łódź-stwo w běhu schěsć lět nowych pjenježnych žrědkow njebudże žadacź. Lieber žo na to wobcźežowasche, so je kněžor po radże njesamolwi-tych radźerjow w Hamburgu prajił, so bychu žo němske wikowanje a nasche samórske interesy lěpje spěchowałe, hdy bychu žo w prěnich lětach jeho knježerstwa wobstajne žrědki njesapowjedźiłe. Tu je kněžor dyrbjał wopacźne rosprawy dostacź. Wot lěta 1889 je žo 68 wójnskich łódźow pschiswoliło a 7 žo jenož wotpokasało. To tola njeje wobstajne sapowjedźenje žadaneho łódźstwoweho posylnjenja.

Po dwěchodźinskej Lieberowej rěcźi na powschikkowne spodźi-wanje wjerch Hohenlohe staże, so by se žiwym wobžarowanjom wo kritizy rěcźał, kotruž bě Lieber wo kněžorowej Hamburgskej rěcźi měł. Ssejmowy pschedsyda, hrabja Ballestrem, wjerchej Hohen-lohe snapschecźiwi, so žu kněžorowe rěcze, kotrež w wobkrućzenej formje pschedleża, na pschikład w „Kněžorstwowym nawěschtniku“, — dosć ważne, so by žo wo nich rěcźało. Wón by kněžorowej politiskej ważnosći pscheblisko stupił, hdy by temu sadźěwał. Dr. Lieber je s taktom a wežownje rěcźał. Wulke pokhwalenje žo temule wot-pokasanju kněžorstwoweho kanzlera dawasche.

Hrabja Limburg statnemu sekretarej sboże pschejesche, so wón tajku politiku cźini, po kotrež žo Němska jenož žama na žebje spuschcźa. Nasche wójnske łódźstwo je wustojne, jeli so pak žo po-wjetschenja sminyć njembža, budża jeho pschecźeljo (konserwativni) temu pschihłožowacź. Pschede wschěm pak dyrbi žo wójsko na kraju wustojne sdźerźecź. Nasch pschichod na kraju leži. S najwjetschej wobhladniwosću dyrbi žo tež s naschimi finanzami wobkhadźecź. W tym wón dr. Lieberej pschihłožuje. Prawje njeje, trajne wudawki na kablate dokhody sepjeracź, a tež twar wójnskich łódźow je trajny wudawk. Hrabja Limburg pschipódła do kněžorstwoweho kanzlera dyri,, jemu porokujo, so wón knježerstwowu móz po kapkach s ruki puschcźa. S tym hrabja Limburg sběhnjenje sakasnje měnjesche, po kotrejž bě hacź dotal politiskim towarstwam sakasane, mjes žobu sjenocźenstwa tworicź.

Wjerchej Hohenlohe bě lohko žo poroka hrabje Limburga wo-bróćź. Prajiwschi, so žebi konserwativni žami sběhnjenje spomnjeneje sakasnje žadali, pschisłomni wón, so wón k woli konserwativnym wot sastojnstwa njewotstupi.

— Barlinski wyschschi měschcźanosta Kirschner, kotryž hižo połdra lěta na to cźaka, so by knježerstwo jeho wólbu wobkrućziło, žnadź bórsy žwoju wutrajnosć mytowanu wohlada. Jeho je pruski minister smuksłownych należnosćzow, s Rheinbaben, wopytał. S tehó žudża, so je Barlin najdlěje wožyrocźeny było.

— Tež mjes sakskimi żelesniskimi dźěłacźerjemi maja sozialdemokratojo pjecźa pschiwižowarjow. W druhej komo-rje sakskeho žejma je žo sapóžłanz Behrens knježerstwo praschał,

cžeho dla wone dowoli, so žo želesniszy dźěłacžerjo pschi sozialdemokratiskich shromadźisnach wobdźěluja. Pschi jenej tajkej shromadźisnje w Trianonskim salu w Dražďanach žu žamo želesniszy sastojnizy w uniformje pschitomni byli. Sarjadnistwo sakskich želesnizow je nětko wosjewiło, so kóždeho žłužobnika statnych želesnizow se žłužby puschcźi, kotryž by nětkajkemu sozialdemokratiskemu swjaskej pschižłuschał. — Sapóžłanz dr. Spieß w Pirnje je w druhej komorje sakskeho žejma namjetował, so bychu žo sa žyrotowne pjenjesy njeßměłe sastawne listy Lipscžanskeho němskeho kreditneho wustawa kupowacź.

— Po zyłym žwěcźe žu nětkole pjenjesy žadne Jendźelska banka je 30. novembra teho dla směnkowu (wechslowu) dań na 6% powyschika. Sa poßlednje 25 lět je směnkowa dań jenož schtyri krócź tule wyßokoscź dozpika. Na njedoßahanju pjenjes je nětcžischa wójna w pokodnischej Afriży wina. Skoto, kotreż s transvaalskich skotowych podkopkow pschikhadźesche, schtwórty dźěł skotoweho wudźěłka zyłeje semje wucžinjesche. Duž budźa žnadź pjenjesy cžim žadnische, cžim dłeje transvaalsko-jendźelska wójna traje.

Awstriska. Prawiza w awstriskej khěžorstwowej radže je žo rosrasyła. Knjeżerstwu je žo po mnohich pospytach poradźiło, Polakow a němskich konservativnych sa to dobycź, so statne nusnoty, k kotrymž też awstrisko-wuherske wurunanje žłuscha, pschiswola. Cžescha běchu teho runja k temu swólniwi, tola jenož s tym wuměnjenjom, so nětcžiske ministerstwo wotstupi a so žo cžeskej rěcži w zyłych Cžechach runoprawoscź s němskej rěcžu spožcži. Němzy a knjeżerstwo njeßu tele wuměnjenja pschijeli. Cžescha žu žo nětkole rosžudźili, najßylnische pschecźiwjenje nětcžischemu knjeżerstwu cžinicź. Po pschikładze Němzow budźa woni wuradźenjam w žejmje s kóždym sakońskim žrědkom sadźěwacź a s tym žejmej móžnoscź wsacź, so by wo awstrisko-wuherskim wurunanju wobsamknył.

Italska. Wulki prozeß, kotryž žo pschecźiwo rubjeżniskemu swjaskej, Mafia rěkazemu, wjedźe, kedźbliwoscź zyłeje Italskeje na žo cžehnje. K swjaskej žu, kaž je žo nětko wußlědźiło, najwoßebnischi ludźo, žejmszy sapóžłanzy, žudnizy a žamo jedyn millijonar, wjerch Mirto w Palermje, pschižłuscheli. W Mirtowym domje žu mordarja barona Notarbartola wußlědźili, kotrehož žu žobustawy mafijineho swjaska w želesniskim cžahu skónzowali, dokelž bě wón knjeżerstwu jich swjask wotkrył. Jedyn s hłownych mafijinych wjednikow je Palizzolo był. Ssejm je jeho žudnistwu wudał. General Mirri, kotryž je w žwojim cžaßu s kralowskim komißarom w Palermje był, je wobßwědcził, so žu wěste žobustawy sarjadniskeje rady sizilianskeje banki, a na jich cžole Palizzolo, najwjetschu pschicžinu měli, so by žo wotkrycźe barona Notarbartola podtłócźiło. Mafijiny swjask je woßebje na sizilskej kupje wjele mordarstwow a rubjeżnistwow skucźił.

— Nowu italsku tšělbu je hižo jedyn italski wojak Franzowsam pscheradźił. Wojakowi pschedstajeni wěz wußlědźichu. Pscheradnik teho dla do Alpow cžekny, tola jeho saßłapachu, prjedy hacž franzowske mjesy pschekrocźi. Jeho pschipomhał, jedyn pißał, je žo žam satšělił.

Afrika. Wójnske sboże je žo do zyła wot Jendźelcžanow wotwobrocźiło. Na wschěch stronach na nich puki padaju. Hrabja Methuen je na wjecžornym wojownischcźu pschi Modderskej rěży pola Maggerfoteina nowe poražene pocźerpił. Po depeschi, wot njeho do Londona póßłanej, bě wón do stejischcźa burskeho wójska, kotreż žo na podołhojtej hórzy namakasche, njedźelu popołdnju s artilleriju tšělecź dał. Pónďelu wón, hdyž běchu skoro zyły dźeń Jendźelcžanjo burske stejischcźo bombardowali, brigadźe, se schottiskich regimentow wobstejazej, poruczi, burow s nadběhom s hórki wuhnacź. Sdasche žo, so žu burjo hižo hórku wopuschcźili, tola hdyž běchu žo Jendźelcžanjo na 200 metrow k burskemu stejischcźu pschibližili, tucźi tšělecź pocžachu. Na jendźelskej stronje telko ludźi spada, so dyrbjachu Jendźelcžanjo zofacź. W jenej dolinje skhowani, žo woni saßo shromadźichu a žo w žwojim stejischcźu sdźeržachu. Hdyž potom s Gordonskich regimentow poßylnjenje dostachu, woni podpjerani s tšělenjom kódźnych kanonow, s nowa postupowachu. Jendźelske kanonske kule burske naßypy pschedrěchu, tola burjo žo njedachu wotehnacź. Nowy nadběh Jendźelcžanow žo s nowa wotrasy. Jendźelcžanjo žu wjele ludźi shubili a njejžu niczo dobyli. Nadawk hrabje Methuena, najprjódzy Kimberley a potom Mafeking s burskeho woblehnjenja wußwobodźicź, žo njehodźi wjazy dozpicź. Jemu tón žamy woßud, kaž generalej Whitej w Ladysmithu, hrosy, so jeho burjo se wschěch bokow woblehnu abo jemu tola wrócźny pucź salehnu.

Dopißował jendźelskich nowin „Daily Mail“ wo Magerfonteinskej bitwje pische: Wojowanje žo pschi rańschich žměrkach sapocža. Schottiske regimenty psches Graspansku runinu postupowachu a žo na dobo s mordarskim wohnjom w dalokoscźi 200 metrow powitachu. Wjetschi dnjowy dźěł mějesche žałoßny pscheběh. Schkodowanka, kotraž žo sa jenu jenicźku mjeńschinu pocźerpi, bě satraschna a pschemóžaza, Schottiska brigada skoku zofasche, tola žo saßo shraba a žwoje stejischcźo wobkhowa. To bě na lěwym kschidle. Na prawym kschidle bě gardźina brigada psches wotewrjenu runinu na burske pschěrowy postupowała a 15 hodźin dołho pschecźiwo njewidomnemu njepschecźelej wojowasche. W 11 hodź. žo Gordonske regimenty, kotreż žo pschi prěnim postupje njeběchu wobdźělike, do prědka póßłachu. Burjo dachu jim prěni pschěrow pschekrocźicź a je potom pod woheń wsachu. Jendźelska artillerija zyły dźeń do njepschecźelskeho stejischcźa tšělesche. Hakle pschi wjecžornych žměrkach žo wojowanje skónczi. Sapiß morwych, sranjenych a shubjenych njeje hischcźe dostacź.

Jendźelske knjeżerstwo wosjewi, so je pola Magerfonteina 817 jendźelskich wojakow panyło. Po nowschich powjescźach, do Londona póßłanych, pak je schkodowanka Jendźelcžanow wjele wjetscha. Offizěrski korps je nimale sniczeny. Zyła schkodowanka Jendźelcžanow wěscze 1000 muži pscheßaha, dokelž liczba sranjenych wjazy dyžli 900 muži wucžini. Hrabja Methuen hižo s rospadankami žwojeho wójska k městu de Aar zofa. Shromadne postupowanje hrabje Methuena s hłownym roskasowarjom Bullerom je nětko pschekażene. Kimberley je bjes sakita buram pschewostajeny a budźe žo bórsy poddacź dyrbjecź.

Prěnja schkodowanska liscźina, w Londonje wudata, wosjewi 89 wyschschich offizěrow jako morwych, sranjenych abo jatych. Schottiske (hórske) regimenty žame 659 muži shubichu. Dwě kompagniji žu burjo sajeli a dwě kanonje dobyli.

Mjes ranjenjemi je też general Wanchope. Wón schottisku brigadu komandowasche a bě s Methuenowej prawizu. Wón je w Egiptowskej a Sudanskej žobu wojował a bě jedyn s najwustojnischich a najbóle lubowanych generalow. Krótko prjedy hacž bě žo powjescź wo jeho žmjercźi w wójnskim ministerstwje wosjewika, bě jeho mandźelska tam była a žo wobhonjała.

Dopiß nowin „Standard“ pische: Po zofanju schottiskeje brigady móżesche pschi wuwołanju mjenow žławnje snaty regiment, „cžorna straża“ rěkazy, jenož hischcźe 160 muži postajicź. Dopołdnja žo 1. gordonski regiment wupóßła. Wón s wulkej khrobkoscźu nadběh na žrjedźisnu njepschecźela sčini, hdźež jeho morwi a sranjeni towarschojo leżachu, tola wón njesamó njepschecźelske tšelne pschěrowy dobycź, kotreż běchu prědku s kałatym grotom saracźene.

Nowiny „Daily Mail“ hischcźe nětotre dróbnoscźe wo Magerfonteinskej bitwje pschinjeßu. Burjo hacź do njedźele wjecžor jenož s jenej kanonu nětotre krócź tšělichu. Jecźi burjo praja, so je jena lydditowa granata mjes 40 muži, hdyž žu žo runje k modlenju sestupali, panyła a s nich jenož 5 pschelutowała; druhe granaty do lěhwa padźechu, kotreż wupuscźichu. Bitwa bě podobna na tamnu pschi Modderskej rěży, jenož so bě kónz sa Jendźelcžanow njesbožownischi. Burjo a tšelne pschěrowy běchu njewidomne, a burjo běchu žylnischi dyžli pschi Modderskej rěży.

Druhe wójnske njesboże je wójsko jendźelskeho generala Gatacra pola Stormberga podeschko. Gatacre bě poruczność dostał, na burow, pola Stormberga stejazych, nadběh sčinicź. So bychu Jendźelcženjo burow pschekwapili, woni w nozy s Moltena k Stormbergej cžehnjechu. Hakle rano w schtyrjoch woni po schěscźhodźinskim marschu k Stormbergej pschicźežechu. Burjo počachu s nahkeje hórki tšělecź a wjele Jendźelcžanow w njekrytej runinje sranichu. Druhi bataillon Northumberlandskich pěschkow spyta njepschecźela wotehnacź, tola to žo njeporadźi. Druhi bataillon irskich tšélzow jenu hórku wobßadźi a ju podpjerany s jěsduymi pěschkami a kapskej poliziju dleschi cžaž dźerżesche. Jendźelska artillerija derje tšélesche, jena kanona pak žo w pschirowje pschewali a druha w jenym bahnischcźu tcžazy wosta. Psched saniczazym burskim wohnjom dyrbjachu Jendźelcženjo skónczinje zofacź. Burska artillerija jich nětotre hodźiny scźěhowasche, na hórkach jěžo a pospochi do Jendźelcžanow tšélesche. Jene něhdže 700 muži žylne jendźelske wodźělenje burjo wobstupichu. Pódla teho woni schěscź jendźelskich kanonow a dwaj munizijskaj wosaj dobuchu. Kelko muži je na jendźelskej stronje stronje panyło, njeje snate, tola je wěste, so žu jich nětotre sta byke. Pornjo temu je schkodowanje burow jara žnadne, wone je pjecža jenož 4 morwych a 9 sranjenych wucźiniło.

Jendźelske nowiny „Times“ wo Gatacrowym poraženju pißaju, so je nadběh Jendźelcžanow jara njeporjadny był. Burjo Jendźel-

cžanow pschekhwatachu, hdyž tuczi hischcže w marschowym rjedže džěchu. Jendželszy wojazy žo na bližšchu hórku walichu, pschikas hakle njewoczakawschi a wěscže njewjedžo, hdže mohł njepschecžel stejecž. Jendželszy wojazy žu wot žoboty rano 4 hodžin bjes pschestacža pod brónju byli. Woni běchu žo we wotkrytych wosach pod žehlazym žlónzom do Moltena dowjesli a mějachu jenož hodžinu wotpoczinka w nozy.

Poczerpjene poraženja žu drje w Jendželskej porażazy saczischcž cžinike, tola wschudže je měnjenje žkyschecž, so Jendželska njeżmě wróczo hicž, ale so dyrbi žo wěz wubědzicž. 30,000 muži ma žo hnydom wuhotowacž. Pódla 5. divisije, kotraž je runje ſ Jendželskeje do Afriki wotjěła, žo hnydom schesta divisija mobilisuje. Schtyri bataillony hischcže do njedžele ſ łódžu wotjědu. Knjeżerſtwo je poruczikło, so ma žo hischcže hnydom žedma divisija mobilisowacž.

Pschi žamych srudnych powjescžach se sa Jendželczanow jenicžki trosch, so žo Ladyshmith hischcže pschezo njeje poddał. Wodželenja tamnischeho wójska žu žamo nětotre sbožowne wupady scžinike a nětotre burske kanony ſ dynamitom rostčełake. Nutska w Ladyshmithu wschak wjazy rjenje njeje. Bomby burskich kanonow žu skoro wschě twarjenja rostorhake

— Sandženy tydžeń žu prěnje wójnske powjescže ſ burskeje strony wo bitwach pola Dundeea a Nicholsonneka do Europy dóschke. 21. oktobra komandant Trichardt jendželskich wojakow psched žobu do Dundeea honjesche. Na njesboże njebě podpjeranske wójsko dóschko, hewak budžische žo zyke tamnische jendželske wójsko sajako.

W Dundeeu jendželske lěhwo se wschěmi pißmami a wuhotowanjom offizěrow buram do ruki padže. Jědž na biwakich blidach tajka w schklach stejesche, kajkaž běsche žo do nich cžerpało. W lěhwje bě zyroba sa 23,000 muži na dwaj měžazaj. Wojeńskeho magazina, 4 lokomotivow a wjele želesnischich wosow žo teho runja burjo smozowachu. Bitwischczo mějesche hrósbny napohlad. Schtomy na hórzy běchu ſ granatami poražene, granatowe rosražki a tyžazy patronowych trubkow wschudže po semi ležachu. Cžeła morwych konjow žo w žmudžazej žlónzowej horzocže naduwachu, a mnohe kuże krwje žmjerdžaze dymy wudymachu. Najhrosnischi napohlad bě pola Smitha, jeneje ville; tam 39 morwych naliczich, mjes nimi dweju staboweju offizěrow, kotrejuž cžěle žo w žlónzu pražeschtej. Njeliczomne muchi nabubnjenej wobliczi wobletowachu. Kury mjes cžełami běhachu a do žydnjeneje krwje dypachu.

Wo sajecžu jeneje jendželskeje brigady pola Nicholsonsnecka general Prinsloo presidentej Krügerej pische: 30. oktobra rano wokoło 6 hodžin Transvaalszy na poknóznej stronje Ladyshmitha ſ kanonami tšelecž poczachu. Woni pytnychu, so žu horu, ſ poknozy Ladyshmitha ležazu, Jendželczenjo wobžadžili. Transvaalszy horu nadběhowachu, kotruž Jendželczenjo ſ kanonami a Maximskimi tšelbami kitachu. Wokoło 12 hodžin běchu Transvaalszy horu dobyli a běchu blisko njepschecžela, kotrehož pod žylny woheń wsachu. Sa krótki cžaž Jendželczenjo běku khorhoj wutyknychu. Transvaalszy 1215 Jendželczanow sajachu, mjes nimi 42 offizěrow; 135 jendželskich wojakow bě panyło.

Jenajzy psched sakonjom.

Historiske powjedańczko.

(Potraczowanje a skónczenje.)

„Janko!“ sakschikny Adela, lubeho wuhladawschi, a to ſ tajkim swukom, so žo Sancho džiwajo praschesche, schto ma to rěkacž.

„So ja Janka lubuju, mój nano, so žym jeho holiczo a so chzu jeno jeho sa muża!“

„Ty — ty — lubujesch Janka? Jeho, tehole Janka tu?“

„Haj, jeho, a myßlu žebi, wón lubuje tež mje.“

„Tak je dobry Bóh žam wjedł, so ma muž, kotrehož Adela lubuje, tež spomožeł jeje nana bycž!“ sawoła Sancho a sdželi zyku wěz macžeri a džowzy.

Janej pak poruczíwschi, so njeżmě niczo žónskimaj prajicž, poda žo do hrodu k kralej.

„Nó, knjes gubernatoro“, woprascha žo kral, „schto ty njeżesch?“

Sancho rjekny: „Mój kralo a knjeże! Mordał strażnika Antonia Hernandesa je wußlědženy!“

„A schtó tón je?“ praschesche žo kral.

„Wodajcže, mój knjeże a kralo, so jeho mjeno samjelczu, doniż jeho jutsje psched žud njepowołam. Ale proschu waż, so byschcže ſ kralowskej mozu podpjerowali žudnistwo, jeli so budže žo wobaracž pschińcž, dokelž je jara wyżoki knjes. Chzecže to, kralo a knjeże?“

„To chzu, knjes gubernatoro! Dam wam żwoje kralowske żłowo na to.“

IX.

Ssudnizy żedžachu na rohodžinowych stólzach, kiž běchu do połkoła sestajane. Wożrjedža żedżesche pschedżyda trochu powyscheny. Do wotewrjeneho ruma sastupowachu wobskorženi a wobskórżbnizy. Wo koło cžischcżesche žo lud, ale strażnizy jón wotdżerżowachu, so njemohł żudnikow mylicž. Dżenża bě na prawizu psched połkołom powyschene jewischczo postajene, ſ cžornym płatom wobbite. Temu žo wschitzy džiwachu, mordarjowe mjeno pak nichtó njesnajesche, chiba pschedżyda Sancho.

Don Sancho Zerburo pschińdže, żudnizy postanychu psched nim a potom žo ſ nim żyżechu.

Ssudżenje žo sapocža. Sancho rjekny najmłódschemu żudnikej:

„Salěscže na żwojeho mula a dojěchajcže do kralowskeho hrodu a pscheproschcže krala don Pedra Kalistiliskeje a Leona, so dyrbi hnydom ſ wami pschińcž psched żud.“

Wschitzy bórbotachu a njewjedžachu, schto žo to njeczini.

Ssudnik žo połkoni a dojěcha na hród. Bóry pokasa žo wyżoko na konju, jeno ſ jenym pschewodnikom, — kral żam.

Psched połkołom żuda slěży ſ konja a kiwny żwojemu pschewodnikej, so dyrbi sady wostacž. Potom stupi do prědka a rjekny ſ khutnej dostojnosczu:

„Ssud je mje psches żwojeho póżka žadał, tule żym!“

Pschi sastupjenju krala do połkoła běchu žo pschedżyda a żudnizy na kolena puschczili a kral bě żebi klobuk wotewsał. Na to rjekny pschedżyda se żwjatocznym kłożom:

„Don Pedro, kralo Kalistiliskeje a Leonski, wy scže psched żud schtyriadwazyczoch žadani, wobskorženi dla mordarstwa na Antoniu Hernandesu, strażnym mischtrje. Schto macže na to wotmolwicž?“

„A schtó je mój wobskórżbnik?“ woprascha žo kral.

„Ja!“ wotmolwi młodostny kłóż, a Jan stupi do połkoła.

„Ty, mój pachole?“

Kral to rjekny žo pożměwajo, ale hladasche žo sajimujo na hólza. Pschedżyda rjekny:

„Stuż żem psched pschedżydowy stoł a wupowjedaj żwoju skórżbu. Ale bjeł žo na kedżbu. Wopacznemu wobskorżnikej kat kónczk jasyka wotrěsnje!“

Jan pschikrocži krucže stupajo hacž k pschedżydowemu stołej a pocža powjedacž:

»To je hižo něschto měżazow. Pytach w lěżu lěkowaze sela. Tu wuhladach na scżeżży knjesa Sancha Zerbura na żwojim mulu jěchajo a sa nim jěchasche wożobny semjan, to widżach na jeho drascže.

Snaju dže jara derje knjesa Sancha Zerbura. Mojeje macżerna khěżka bě blisko jeho khěże. Dokelž hischcže mnoho semjanow widżał njeběch, wobhladach żebi zuseho jara dokkadnje; haj, běch jemu tak blisko, so budżich žo jeho nohow mohł dótknycž. Wożebje żrěbach do żebje spodżiwnu jażminowu woń, kotraž ſ drasty zuseho wukhadżesche.

Njedołho potom wsachu mje do Seville a namakach żłużbu pola knjesa Jayma we drósy del Caridad.

Knjes Jayma nima ani żony, ani dżeczi, a stara Marja, wobużna a wótra żona, je ſ knjenju w domje; ta mi roskasowasche.

Schto mój knjes po prawom bě, to njewěm, ale w nozy a wo dnjo żydasche pschi starych papjerach a knihach.

Stary khuchi wotrocżk, kotryż mějesche mule wobstaracž, lěhasche daloko sady we dworje; moje lěhwo bě pschi żamych lěżyzowych wrotach. Wot schtyrjoch njedżel něhdże pschikhadżesche kóżdu nóz semjanski knjes k nam do domu. Běch, wě žo, wczipny, jeho spósnacž, duż napinach żwojej wocži a spósnach w nim woprawdże teho żameho, kotrehož běch něhdy ſ knjesom Sanchom Zerburom w horach widżał, a wo kotrymż tehdom njewjedżach, so je to kral, kiž tamle steji.

Wotmyżlich żebi, scżěhowazu nóz ſ nowa tukacž. Zusy pschińdže sażo runje tak do domu. A tak žo to wospjetowasche dołhi cżaż.

Junu póżka mje stara hosposa k khlamarjej. Hdyž žo wróczich, stejachu mule seżedkane a knjes Jayma a hosposa běschtaj hotowaj na wotjěchanje.

„Janko!“ rjekny Jayma, „wotjěchamoj na wży a njewěmoj, hdy žo wróczimoj. Duż kedżbuj na dom.“

Na to wotjěchachu Jayma, hosposa a khuchi Filip, wotrocżk.

Ja pscheběhach zyły dom a namakach jeno hospośynu jstwu wotamknjenu. Tam nadeńdżech żkódke wězy a dach żebi derje bycž.

Skónczńje wußnych, ale dokelž běch pschewjele žłódkich wězow sjědł, njemóžach wußnyčz.

Tu na dobo sahwisdny žo na drósy jaßnje. To bě nasch semjanski wopytowar. Ja haßnych lampu a duž podach žo saßo na žłuchanje. Semjan pocza njesczežkpny byczˊ a bě žo naczakał a pocza s mjeczom bicˊ a sakhadżecˊ, so žo durje tschaßechu.

K temu pschińdże bórsy straźnik a chzyśche semjana wotpokasacˊ. Ale tón žo do njeho da. Teßakaj saschczerczeschtaj a jedyn s mużow padże k semi.

Tu saßłyschach semjanowy hłóß.

„Morwy! Woprawdże! to je mi žel! Njejßym schpatnje mjeczował!“ bórbotasche, potom woteńdże khwatajzy.

Mje pschewsa hrósba, hdyž tam psched wrotami morwy leżesche. Běžach horje a rjeknych žebi: „Běž horje do horow, tam žy doma, tam njebojisch žo nikoho!“ a czeknych w nozy do horow, kotrež snaju tak derje, kaž saki we žwojej žukni.

Wczera pschińdżech s burami saßo do Seville a tu powjedachu wo mordarstwje, a tež to žłyschach, so Sanchej Zerburej wo žiwjenje pójdże, jeli so sa tsi dny mordarja njewužlędźi.

Nó, ja snajach mordarja a nětko bu wschitko jaßne. Don Sancho mi rjekny, so je to tehdom w horach knjes kral žam byl, a to bě tež nózny wopytowar w domje knjesa Jakuba, a žamy mordał.«

„Scże wy žłyscheli, kralowski knjeże, žwoje wobskorženje?“ woprascha žo pschedžyda.“

„Ja jo žym, knjes pschedžyda!“ wotmolwi kral s khutnym měrom. „Ale jeno jene praschenje mam hischcże na tehole hólza, wo to proschu.“

„To wy macże prawo k temu!“ rjekny pschedžyda.

„Nó, mój Janko Alsaro, ty žam žy prajił, so bě tamna nóz, w kotrejž bu Antonio Hernandes morjeny, tak czmowa, kaž sawjasany měch. Kak a po czim žy ty potajkim mordarja spósnał?“

„Po czimž ja tež nětkole spósnawam, knjeże a kralo, so žy ty semjan, kotrehož žym se Sanchom w horach widżał. Po hłožu a po jaßminowej wóni, kotraž se semjanoweje drasty wukhadżesche, a kotruž tež nětkole saßo twoja drasta rosschěrja! A duž, knjeże a kralo, praju ja: ty žy žamžny semjan, kiž je straźnika saklół!“

Kral dyrbjesche to pschidacˊ a rjekny: „Wy ludźo s hór sdacże žo mi derje wobkedźbowacˊ. Nó, potajkim, ja žym Antonia Hernandesa morił, ale w duellu!“

„Kralo a knjeże!“ rjekny don Sancho, „mjes poddanom a kralom njemóże duella byczˊ!“

Na to scżěhowasche mjelczenje.

„Ty masch prawje, knjes pschedžyda!“ wotmolwi kral, „duž chzu wusnacˊ, so žym straźnika Antonia Hernandesa morił.“

Ssudnizy wuprajichu krala sa winowateho. Bórsy na to rjekny Sancho: „Wy scże, kralo, žłyscheli žwoje wužudżenje. Kral pak ma wot Boha móz wobhnadżenja, chzecże wy potajkim tule móz nałożicˊ napschecżo kralej donej Pedrej?“

„Nochzu!“ wotmolwi kral.

Pschedžyda rjekny: „Knjes Ramiro de Albufera! po žwojim narodże a mjenje scże wy najwożobnischi mjes žudnikami. Jeno najwożobnischi žmě na kralu wußudk wukonjecˊ. Duž wsmicże žwój mjecˊ a pójcże žem!“

Kral tu směrom stejesche, kaž pschikowany, a hladasche krucże na pschedžydu.

„Mój kralo a knjeże!“ rjekny nětkole saßo don Sancho, „Bóh je waß sa krala postajił, žwjate a njedótkniwe je wasche žałbowane cżełko a jeno Bohu žamemu macże po žwjercżi samolwjenje dawacˊ. Ale »jenajzy psched sakonjom žu wschitzy w Sevilli!« to je sakoń. Duž dyrbi žo s najmjeńscha symbolisży wußudk wukonjecˊ!“

K temu bě don Sancho wósskowu postawu krala Pedra shotowicˊ dał, ta bě se sawěschkom, na podłosy stejo, pschikryta. Nětkole dyrbjesche don Ramiro na tutej postawje kralej hłowu wotczecˊ. To žo sta. Wschón lud wyskasche a wokasche: „Sskawa kralej, žkawa gubernatorej!“

Kral dźiwasche žo smużitoscżi mkodżenza Jana Alsara a powyschi jeho na ryczerja.

Hdyž žo nětkole Jan se Sanchom domoj wrócżi a Adela s wjeżelosczu wobja, rjekny don Sancho: „Ty wobjimasch ryczerja, Adela!“

„Tón je tež teho hódny!“ rjekny Adela, „ale moju wutrobu budźische tež khudy hólz Jank wobkhował.“

„Won do horow!“ sawoła Jan.

„W horach!“ sawoła Adela wohniwje, „w horach je namaj luboscˊ sakczżeła. Ale njech je tež rjenje w horach, nanowe žiwjenje žłuscha nětkole tola kralej a wyßokej žłużbje, a duž wostanjetaj tež twojej dżěsczi, nano, Adelu a Jan, pschi tebi a pschi maczeri!“

— Kónz! —

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wubjerk towarstwa žerbskich burow bě w žwojim poßlednim poßedżenju wobsamknył, sakskemu krajnemu žejmej petiziju pschepodacˊ, so bychu žo wahi ratarskeho hospodarstwa niz kóżde tsi ale žnadź kóżde dżeßacˊ lět pruhowake. Towarstwo je nětko jenotliwym towarstwam wotpisli tejele petizije póßłało, so bychu žo s prawje wjele mjenami ratarjow podpißake. Czim wjazy budże podpißmow, czim wjetsche žu wuhlady, so žadanje petizije w žejmje pschihłoßowanje namaka a so žo skónczńje dopjelni. Duž žo wschitzy ratarjo napominaja, so bychu petiziju podpißali. Hdyž petizija njedóńdże, hodźi žo tež podpißma na woßebitym listnje hromadżecˊ a je we wudawarni „Sserb. Nowin“ wotedacˊ, so bychu žo posdźischo petiziji pschidali. Tež we wudawarni „Sserb. Nowin“ je tajke listno k podpißanju wupołożene.

— Město Budyschin nusnje pjenjesy k wschelakim wulkim měschczańskim twaram trjeba. Wone je teho dla wobsamkło, žebi 300,000 hriwnow po 4½% požczicˊ. Pschipowjedżenja na tule požczonku w jenotliwych sumach niz niże 3000 mk. měschczańske hłowne knihiwjednistwo hacˊ na dalsche pschijima. Požczonki žmě wupožczeć, kaž tež měschczańska rada 30. junija a 31. dezembra kóżdeho lěta wupowjedźicˊ.

— Někotryżkuliž njewě, s czim by k hodam žwojich lubych swjeżelił. Njech žo teho dla na žerbske knihi kedźbliwe czini, kotrež žu we wulkim wubjerku w Ssmolerjez kniharni dostacˊ. Schtóż pěžnje lubuje, tón budź na Sejlerjowe shromadżene spisy abo na Czischinskeho pěžnje pokasany. Sa mkodoscˊ žo wschelake powjedanczka poruczeja, kotrež je Macźiza žerbska wudała. Pschede wschěm pak žo dopomina na knihi žerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa, a mjes nimi na „Domjazy woktar“, „Leczazy list“, „Sswjaty advent“, „Boże dźěczo“, „Dr. Marczin Luther“, „Kschiž a mjecˊ“ a druhe.

— Njenadźizy je hodownik schědźiwu brodu wutyknył a wschitkim wjedrowěschczerjam sliczbowanje skasył. Pjatk tydżenja s ranja duchacˊ pocza, žobotu hižo žylnje mjersnyschе, a njedźelu wjeczor thermometer 10 gradow pod null po Reaumurje padże. Hacˊ runje wětsik wobstajnje s ranja stejesche, je žo hižo tójschto drobneho žněha naschło. Dokelž bě poměrnje czicho, je žněh na puczach leżo wostał, tak so mózachu po nich bórsy žanje jěsdźicˊ. Pola žu teho runja wschudże rjenje s běłym žněhowym pschikrywom swodżete, so kruta syma, da-li Bóh, žywam seschkodźicˊ njemóże. Mjes tym so syma kóżkarjam a pschedawarjam wokmjanych tworow hischcże do hód jara witana pschińdże, je wona murjerjam, czěžlam a druhim dźěłaczerjam, kotsiž pschi mjersnjenju dźěłacˊ njemóża, saßłużbu wsała. W poßlednich miłych symach bě sa nich lěpje. Woni žu skoro pospochi dźěłacˊ měli, a dźěła je pschezo doscˊ a na doscˊ było. Kaž w Němzach je tež w druhich europiskich krajach syma knjejstwo nastupika. W Italskej na njeswuczene krute symne wjedro skorża, a s Balkana je powjescˊ dóschła, so je žo wulkeho žněha dla wobkhad na żelesnizach pschetorhnył.

— (Nadpad.) Saúdźenu žobotu wjeczor wokoło 9 hodźin bě mandźelska kowarja B. we Wurizach žwojeho muża domoj hladacˊ wuschła. Hdyž wona s Wuriczańskeho gmejnskeho pucża na Budysko-Lubijsku dróhu stupi, žo na dobo jedyn człowjek do njeje wali, so by ju wumozował. Dokelž žo žona wobarasche, ju wón tak žylnje do liza dyri, so wone hnydom saczekasche a módre podběża. Jeneho pohonicża s Nadźanowskeho knjeżeho dwora, na kotrehož tukaja, so je nadpad skucżił, žu sajeli. Nadpadnjena žona chze jeho jako teho spósnacˊ, kotryż je ju nadpanył. Hacˊ runje wón prěje, je drje wón winowaty; wón je hižo ras podobneho njeskutka dla saßudżeny.

— Knjesa duchowneho Miklu je konsistorsto jako pomozneho prědarja do Technitz pola Döbelna powołało.

Se **Sslonеje Borschcże.** Wóndano chzychu na tudomnym hońtwinskim revěrje honjerśku hońtwu wotměcˊ. Jedyn s najeńkow, wěsty Kühn s Draždźan, žebi teho dla hižo dżeń do teho revěr wobhladacˊ pschińdże, so by žo roshladał, hdże maja žo honjerjo postajicˊ. Po revěrje popołdnju wokoło khodżo, wón dweju człowjekow wohlada, kiž tam sajazy tšelešchtaj, kaž so byschtaj k temu połne prawo měłoj. Hdyž na jeneho s njeju sawoła, schto czini, žo tón hnydom do Kühna s tšelbu saměri a wutšeli. Kühn saßłyscha, kak

jemu schrót wokoło wuschow frunczesche, tola w bliżschim wokomiku też wón hižo sa paduschnym hońtwarjom, kotryż bě žo do cźěkanja dał, tři. Kaž žo sdaische, njebě wutšěl mišnyk, pschetož cźekuje.z žo do sady do tyła pschimny. Khún žo so nim puschczi, tola hacž runje jeho hacž na Kamjensku dróhu scźěhowasche, njemóžesche jeho doscźahnycź. Druhi paduschny hońtwar bě žo mjes tym najprjódzy w lěsku pola Sskoneje Borschcźe skhował a potom po dwě jěsdnej kole, pola jeneje fajmy njedaloko Tjoch Hwězdow stejazej, na kotrymaj běschtaj žo wón a jeho towarsch pschiwjeltoj, schoł a s nimaj wotjěł. S teho žudža, so paduschnaj hońtwarjej we wokolnoscźi njebydlitaj, ale so staj s Budyschina abo hischcźe s dalschich stron na naschu hońtwu jězdžiłoj.

S **Brěsy.** Wutoru tydženja popołdnju je na tudomnym knježim dworje murjer Hawschtynk se Zicźenja pschi sběhanju jeneje khěže do njesboža pschischoł. Jenemu cźěžli bě žo pschi wodženju drjewa žekera wobžunyła. Duž drjewa se stoła dele panywschi žo Hawschtynkej na nosy walichu a jenu nohu rosrasychu. Druhy murjerjo, kotsiž žobu dżeržachu, běchu na bok skocźiwschi žo njesbožu wukhowali. Hawschtynk cźežko khory leži, a je strach, so wobschkodženu nohu njebudze wjazy trjebacź móz.

S **Kubschiz.** Sańdżenu žrjedu rano 3/4 1 hodźin je žo maživna bróžeń tudomneje žiwnoscźerki Marje Pawlikoweje sapalika a žo s domkhowanymi žnjemi do cźista wotpalika. Kak je woheń nastał, njeje snate. Tale bróžeń je žo w běhu wjazorych lět tsi krócź s wohnjom wupuscźika.

S **Minakała.** Sańdżenu njedżelu mějesche žo tu zyrkwinski konzert. Rjane natwarjaze spěwanje wot wumělszy w hudźbje sdżěłanych knjesow a knjenjow žo pożkucharjam posikcźi. Wschitzy buchu hnucźi wot teho, schtož běchu žłyscheli. Wschitkim žobuskutkowarjam žłuscha wutrobny dżak. Wobžarowacź běsche, so konzert wot woženadnych lěpje wopytany njeběsche a so žebi jich wjele tu žadnu składnoscź ważiło njebě, kražne duchowne spěwy spěwacź žłyschecź. Wunoschk konzerta je sa Minakalski zyrkwinski twarski fond postajeny. Něhdże 250 hriwnow je konzert wunjeł.

S **Rakez.** Wósnik Gano s Jenschez a tudomny cźěžła Handrij David žo w jenej tudomnej korczmje swadźischtaj. Kaž žo sdasche, bě woběmaj palenz do hłowy stupił, a na drósy wonka wonaj se žłowow do pukow pscheńdżeschtaj. Pschi tym Gano Davida tak njesbožownje do wóczka dyri, so jemu wone wuběža. Na žudnistwje žo srudny podawk dohraje.

S **Wokranczis.** Na tudomnym revěrje je žo pschi poždlednjej hońtwje 60 sajazow, 6 bažantow, 6 lěžnych kur a 13 kaniklow potšelało.

S **Wonez.** Wóndano běsche bur w naschej wžy rěsnikej kruwu a woła pschedał. Kruwu rěsnik hnydom sapłacźi a wsa ju žobu, na woła pak jenož sawdawk sapłacźi. Posdźischo woła druhemu rěsnikej pscheda. S wopißmom a poruczžnoscźu, so ma woła sapłacźicź, pschińdże druhi rěsnik k nam do wžy. Burowzy, kotraž běsche žama doma, wopißmo pokasawschi, naždża pjenjesy na blido, jenu 100 hriwnowsku papjeru a druhe skoto a žłéboro. K 100 hriwnowskej papjerje wón wopißmo, wot prěnjscheho rěsnika dostate, położi. Posdźischo žo papjerjany pjenjes pod wopißmom do rěsnikoweje móschnje shubi, kaž běsche mała holcźka, wo jstwje žedżaza, wohladała. Hdyž běsche rěsnik woła wotwjedł, bur domoj pschińdże a žo dohladawschi, so 100 hriwnowska papjera pobrachuje, žo hnydom sa rěsnikom poda. Tón pak prějesche a měnjesche, so je žona pjenjesy a papjeru s blida wsała. Posdźischo k naschemu burej se Shorjelza hubjenje pißany list s rěsnikowym wopißmom a se 100 hriwnowskej papjeru dóndże, hdźež po sdacźu nékajki prjedawschi wotroczk naschemu burej pißasche, so je pola njeho wó jstwje pobył a tam s polcźki woboje wsał, so pak žo nětko teho kaje. Dokelž pak je prěni rěsnik druhemu do wocźow prajił, so je wón bura sjebał a se statnym rěcźnikom hrosył, měnja, so je druhi rěsnik žam do Shorjelza dojěł a tam pjenjezny list wotpóžkał.

S **Draždżan,** 10. dezembra. Kusk syma běsche dżenža, druhu adventsku njedżelu rano, a na pucźach khětro hładke, ale naž Sserbow to njemóže wotdżerżecź wot wopytanja naschich lubych žerbskich Božich žłużbow, k kotrymž domach w naschej Łužizy s radoscźu hischcźe dalsche a cźežsche pucźe radźi dżemy. Dżenža mějachmy tudy w Draždżanach sažo dopołdnja 1/2 12 w nakhwilnej kschižnej zyrkwi žwoje kemsche. Knjes farař Jakub s Njeżwacźidła dżerżesche nam spowjedź a knjes farař Gólcź s Budyschinka prědowanje. Spowjednych běchmy 162, to je 70 mužskich a 92 žónskich. — Jara swježelichmy žo tež nad tym, so mózachmy luby biblisti pucźnik na lěto 1900, wot knjesa fararja Gudy w Lubiju sestajeny, se žwojim tež na naž Draždżanskich Sserbow spominazym pschedžłowom dostacź.

S **Luschcza.** Tudomne rycźerkubło je wěsty knjes Böck sa 120,000 tolerow kupił.

Přilopk.

* K jastwu na jedyn tydżeń a k sapłacźenju wschěch žudniskich khostow je Mischnanski kawniski žud jeneho pokracźowanskeho schulerja sažudźił, dokelž bě žo psched wucźerjom a schulskim pschedstejicźerjom njepschistojnje sadżeržał. — Prawje tak! Ale khmanschi drje by hischcźe brěsowski scholka był.

* Wulke dźiwanje w Barlinje wotwjedźenje 63 lětneje swudowjeneje rentierki Hany F. sbudźuje. Hischcźe cźika a cźerstwa žónska bě žo w domje žwojeje žotry s młodym něhdże 30 lětnym hudźbnikom a komponistom sesnała, kotryż wjedźesche žebi jejne dowerjenje dobycź. F... owa žo rosžudźi, žo s młodym cźlowjekom žlubicź, tola pscheczźiwo temu žo jejni pschiwusni pscheczźiwjachu. Jej hrożachu, so bychu, jeli so by žo žlubiła, pola žudnistwa namjetowali, ju na to pschepytacź dacź, hacž njeje duchažłaba. So by wschěm njeluboscźam s pucźa schła, je salubowana wudowa sa lěpsche měła, žo lubemu wotwjesecź dacź. Wona žo sańdżenu póndżelu se žwojeho wobydleuja wotžali a žo tam njeje wjazy wróczika. Ssobotu k pschiwusnym list „wotwjedźeneje" s Kopenhagena dóndże, w kotrymž F... wa k wjedźenju da, so pola žwojeje pschichodneje macźerje pschebywa a so žo nadźijomnje bórsy woženi.

* Zyrkwinska swada je w Zuffenhausenach pola Stuttgarta wudyrika. Zyrkwine pschedstejerstwo wobsamkny, so dyrbi pschi požwjeczenju wuporjedźeneje zyrkwje kóždy kemscheŕ toler do njeje sapłacźicź. Na to žu žo wožadni srěcźeli, so njebudża hacž na dalsche wjazy do zyrkwje khodźicź.

* Porědke njesboże žadasche žebi w Braunlage cźlowjecźe žiwjenje. 10 lětneho žyna jeneho wósnika bě macź k pschekupzej po petrolej póžłała. Tón hólcźez padny, schkleńza žo rosbi a cźropy sakłóchu žo hólzej do wutroby.

* (Mjes njebjom a semju.) Roshorjazy podawk žo wóndano we Winje sta. Pjatnacźelětna žłužobna holza, Ilona Ssabo, w tsecźim poskhodże jeneho twarjenja wokna rjedżesche. We Winje žo wokna s wjetscha na hažu won wocźinjeja. Holza běsche žebi hižo sawěscźazy óaž wokoło žiwota sapinyła a hdyž jón runje sa woknowy kschiž pschicźinjesche, žo wobžuże. W poždlednim wokomiku žo jej poradźi, žo woknoweje deski pschimnycź. Nětko mjes njebjeżami a semju wišajzy s zykej schiju schkrěcźesche. To wušłyscha jeje knjeni a khwatasche jej na pomoz. Tola pak běchu jeje mozy psche žłabe, so mohła ju do jstwy scźahnycź. Mjeńschina sa mjeńschinu sańdże, tola nichtó žo na tón strach njedohlada. Skónczńje, hdyž bě ju jeje knjeni 12 mjeńschinow dołho dżeržała, stysknje wocźakana pomoz pschińdże. Dwaj polizistaj žo na nju dohladaschtaj a khwataschtaj do tsecźeho poskhoda, namakaschtaj pak durje do njeho samknjene. Se wschej mozu žo do nich saprjewschi je wutłóczischtaj. S kuskom prózy scźežeschtaj wbohu, žmjercź wožłabnjenu a wustatu holzu do jstwy. Wona bě zyle njewobschkodžena, ale wustaty strach drje ženje njesabudże. Jeje knjeni pak do womory padże, tola pak žo też bórsy sažo shraba.

* Wo strowotnych wobstejnoscźach w němskej Kiawczouskej koloniji žebi jene Frankfurske nowiny pišacź dadża: Hdyž žo žrjedž junija deschczowy cźaž sapocźnje, potom wscho plěžniwi. Sa jedyn dżeń je wscho selene, wožebje kožane paży. Tak dyrbi žo na pschikład pola wojakow drastowa komora wschědnje wutepicź, so bychu žo kožane wězy wojakow žuche a bjes plěžnowza sdżeržake. Deschcźe semju bjesdnowe bahnischczo sczinja, a mužstwa, kotrež dyrbja žo njedźiwajzy teho swucźowacź, hacž do koleu do błóta wjasnu. 13. junija thermometer 41 gradow cźopłoty po Celsiju w khłódku pokasowasche. Temperatura žo w horzym cźažu na 50 gradow a hischcźe psches to powyschi. Jedyn dżeń rano w 8 hodźinach thermometer 20 gradow, popołdnju w 4 hodźinach jenož 12 gradow a wjecźor w 8 hodźinach sažo 20 gradow pokasowasche. Na druhi dżeń horzota na 45 gradow stupi. 23. august horzotu pschinjeży, so žo pót s cźurami lijesche. Wjecźor sažo tak symny wětr dujesche, so wschitzy symu mrějachu. Kónz julija s 50 muži žylneho wodźelenja artillerijskich matrosow, kotsiž běchu w haprleji do Kiawczoua pschischli, 50 w lazarecźe leżesche, revěrzy khori njeliczeni. W tutym cźažu też jedyn namórski wojak na malariju (symizu) wumrje. Kónz augusta w lazarecźe 93 cźežko khorych leżesche. Wot junija hacž do kónza oktobra je 16 muži wumrjeło.

* (Dwě dźěsćźi ßo sadußkej.) W Mischnu stej ßo doma dwě dźěsćźi, 6 a 2½ lěta starej, sadußkej. Macź bě wobydlenje na krótki cżaß wopuschćźika. W jeje njepschitomnoscźi woheń wudyri. Hdyż ßo ßußodźa do samknjeneho wobydlenja dobuchu, dźěsćźi morwej namakachu.

* Na pßyczu skażenoscź skhorik je jedyn żiwnoscźeŕ s Noweho Města w Schlesynskej, kotrehoż nětkole w Pasteurskim wustawje w Barlinje lěkuja. Jeho bě ßrjedź oktobra jeho ßamßny poß skußak. Hacź runje běchu bórsy po tym spósnali, so je poß skażeny byk, skußany tola ßwoje swuczene dźěło dale cźinjesche a ßo hakle 23. novembra do Barlina poda. Tole komdźenje bě sa njeho woßudne. Skażenostny jěd bě ßo hižo tak w jeho cźěle rosschěrik, so kitanske schcźěpjenje pomhacź njemóżesche. Wutoru żałoßna khoroscź wudyri. Tutón podawk s nowa pokasuje, kak nusne je, so ßo pomoz Pasteurskeho wustawa hnydom wužije.

* (Dyrdombejnik.) W Hamburgu ßu tele dny na wójnu wuhotowaneho tsinacźelětneho hólza saßkapili, kotryż chżysche do Transvaalskeje wucźahnycź, so by buram pomhak. Wón bě s Nipposa pola Kölna pschischok. To je hižo 23. mkodostny cźekrjenz, kotrehoż je wot wudyrjenja transvaalsko-jendźelskeje wójny Hamburgska polizija saßkapika a k starschimaj wróćźo dowjedka.

* (Tsjoch cźłowjekow w błudnoscźi skónzowak.) Żandarmojo w Excideuelu w Franzowskej ßu wokoło cźahazeho lumpaka, Moliniera rěkazeho, sajeli, kotryż na mordowansku wowrótnoscź cźerpi a se ßwojimi njeskutkami zyku wokolnoscź w strasche dźerżesche. 23. novembra wón na wjecźornych ßměrkach jeneho krawza s Tayzaca satjěli a s jeho wobydlenja 140 frankow, kholowy a klobuk kany. 25. nov. wón swudowjenu Guyesowu na dworje jejneho kubka satjěli, dobu ßo do jejneho domskeho a 36 frankow a jedyn revolver ßobu wsa. 30. nov. wón teho runja s kulku s tsělby żiwjenju jeneho 65 lětneho bura kónz scźini, so by jemu klobuk kranyk. Poliziśtojo mějachu wulku nusu, mordarja po jeho sajecźu, pschi kotrymż ßo wón s nożom srani, psched njembroscźu roshorjeneho luda schkitowacź.

* (Se skuposcźu hłodu wumrjeć.) Jako wobßedźeŕ makeho samoženja hłodu wumrjecź — tónle kusk je jedyn Parižski proscheŕ dokonjak. Psched někotrymi dnjemi na St. Denisej drósy hubjenje drascźeneho schědźiwza na semju panycź widźachu. Żelnicźiwi ludźo, kotsiž po drósy dźěchu, muża, bjes wědomuja na semi leżazeho, sběhnychu a jeho do bliżscheje haptyki donjeßechu, hdźeż wón njedźiwajzy wschěch woźiwjazych ßrědkow sa někotre mjeńschiny wudycha. Pschiwołany lěkaŕ móżesche jenoż wobßwědcźicź, so bě starz hłodu wumrjeł. Hdyż proscherjowu drastu pschepytachu, so bychu jeho mjeno shonili, pod jeho ßukninym podschiwkom 10,000 frankow papjerjanych pjenjes a pódla teho narodźeńske wopißmo, na mjeno Luciena Bertranda napißane, namakachu.

* (Ruske kasarmy ßo wotpalike.) S Peterburga telegrafuja: W Samoschu ßu ßo kasarmy Borodinskeho pěschkowskeho regimenta wotpalike. Pschi tym je ßo 8 wojakow spaliko.

* (Hdy krónowani wjeŕchojo stawaju?) Khěżor Wylem je swuczeny sahe stawacź. Hižo rano w 5 hodźinach ßo wón s koża sběhnje, wupije hnydom schalku khoseja a ßo potom do dźěła da. Khěżor Franz Josef je njedźiwajzy ßwojeje wyßokeje staroby hižo rano w 7 hodźinach na nohomaj a pije khosej s mlokom, k cźemuż pomasku pschikußuje. Zar hakle po 9 hodźinach stawa a cźaj pije. Jendźelska kralowa w żanej wěstej hodźinje njestawa a ani khosej, ani cźaj, ani schokoladu njeßněda. Pornjo tutym njenawabjazym napojam wona radscho schkleńczku palenza wupije a k temu maliczkoscź sjě. Italski, schwedski, belgiski a danski kral, sułtan a bołharski wjeŕch rano w tej hodźinje każ druhi ludźo stawaju. Bywschi kral żadkawz Milan pak najposdźischo stawa. Wón hakle ßo pschipołdnju s koża wuschmata a dźe lehnycź, hdyż hižo ranje ßwita, ßněda dołho a wjele a ßo druhdy potom saßo spacź lehnje.

* (S transmissiju sa drastu shrabnjeny.) We Windischthalskim papjerniku dźěłazy dźěłacźeŕ Beier bu wot transmissije, kiž w poknym dźěle dźěsche, sa drastu shrabnjeny. Wón budźische shubjeny byk, njebudźische-li tak wjele duchapschitomnoscźe měł, so by ßo hnydom wale se wschej cźělnej mozu po jeje dołhoscźi krucźe pschimnyk a ßo jeje tak dołho twjerdźe dźerżał, hacź maschina sasta. Beier drje je ßo cźežko wobschkodźik, tola w ßmjertnym strasche dźakowano Bohu njeje.

* (80,000 hriwnow ßo do morja cźißko.) Psched Amsterdamskim ßudom tele dny 29 lětny kódźniski offizěŕ Cornelius de Brin stejesche. De Brin bě jako offizěŕ na póstskim parniku „Kralowa Regentes“ postajeny a mějesche w tutym saslojnstwje pschistup do offizěrskich stwiczkow. Na jenej jěsbje bě wón w Southhamtonje widźał, so běchu po sdacźu drohotny kaschcźik do stwiczki d uheho offizěra donjesli a jón bórsy po tym do pokładoweje komory skhowali. W Genua ßebi wón nutskhód do pokładoweje komory dobu a kaschcźik wotewri. Paduchowe wocźakanje ßo wo wjele pschetrjechi; wón schtyri měschki namaka, s kotrychż kóżdy 1000 sterlingow = 200,000 hriwnow wopschijesche. Wón pjenjesy ßobu wsa, tykny je do schtyrjoch prażeńkowych tysow a te w nusniku skhowa. Paduchstwo ßo bórsy njewotkry. W Sueżskim kanalu ßebi de Bruin wotmyßli, ßwoje paduchstwo wukhowacź. 11. meje rano w hodźinach wón ßwoje schtyri tysy sa powjasom, sa kotryż bě jako pluwak zigarowy kaschcźik pschiwjasał, s kódźe cźißny a potom ßam do wody skocźi. Pluwajo wón brjóh dozpi. Wón do Porta Saida dźěsche, tola, prjedy hacź do města stupi, jeho polizija wocźakowasche a jeho saja. Jeho do Amsterdama dowjesychu, hdźeż nětko psched ßudom stejesche. Wón ßo dospoknje wusna. Kaschcźik s 800,000 hriwnami běsche sa hollandske wikowanske towarstwo w Surubaya postajeny byk. Pjenjesy njeißu wjazy na ßwětke pschischkle; wone drje ßu s cźwizu drasty, kotruż bě de Bruin teho runja do morja cźißnyk, wotpluwake, dokelż na tamnym městnje woda ßylnje běži. Najskerje njeje wobskorżeny drohotny kaschcźik we wodźe namakak. Wußudźenje njehodźesche ßo do kónza dowjescź, dokelż je hłowny ßwědk, druhi offizěŕ, na pucźowanju do Indiskeje; wone je ßo teho dla do 6. februara 1900 wotstorcźiło.

* S jenym pßom wo wjetu sjě wóndano w towarstwje sastojnikow nadrózneje żelesniży we wjecźornych Hobokach (poknóżnej Amerizy) jedyn 60 lětny muż 9 puntow Frankfurtskich kołbaskow. Wjetowali běchu ßo wo 25 dollarow (100 hriwnow). Njejenakaj wukakarjej dyrbjeschtaj na tsi rasy saßobu kóżdy ras 3 punty kołbaskow sjěscź. Prěni ras bě poß kołbaski pózrěł, hdyż jeho pschecźiwnik hakle jěscź sapocża. Druhi ras bě poß jenoż něschto do prědka, ale tsecźi ras bé ßo poß tak żyty nażrał, so ßwój dźěł wjazy dele njeschikny, mjes tym so tón stary knjes wschitke kołbaski dele sknuta a praji, so je swólniwy, hischcźe 3 punty sjěscź. Wón potajkim te 25 dollarow dobu, a njeje jemu pjecża to na strowoscźi niczo swadźiło.

Hudancźzy.

65.	66.
Ta macź te holczki wobleka, Hlej, s pyschnej drascźiczku; Te dźěcźi wócźka sańdźela, Hdyż ptacźki wotsal du. A napoßledy ßamo macź Też k měru mucźna dźe. Pod poßleschkom chże khwilu spacź, Sso s běłym wodźeje. — Hdyż spěwacźki ßo wróćźeju, Macź dźěcźi wubudźa. Je s nowej pyschnej drascźiczku Ssej rjane swobleka.	Dwaj słóżkaj, zyle jenajkej, Staj mjenu barby cźeŕwjenej'. S tej něhdy jenoż kralojo A knjeża pychowachu ßo; Se móŕskich schlinkow wutwora Bě wona żadna, drohotna; 'Noż hubjeńscha bě posdźischo Sa mantle luda wojeŕskoh'. Ta kscheścźijanska Lidija Bě teje barby khlamarka. — — Dźenß rjeńschich barbow widźimy Sa wjele mjeńsche pjenjesy. — Kak je ta barba rěkała? Kak mjenuje ju biblija?

Wuhudancźzy s poßlednjeho cźißka:
63. Pastyrjo w Bożej nozy. 64. Rubjeschko.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1899 dotal nahromadźiko: 5822 hr. 35 np.

Dale ßu sa njón darili:

W „Katholskim Póßle“ cźißko 49. lěta 1899 hižo kwitowane:

J. H. s W. **300 hr.** (k dźakej). Hischcźe wot Drymlez kschcźisnow s Khaßowa 1 hr. Wěra, luboscź njeserjawi 50 np. Delanska patentna komißija 50 + 75 np. = ... 302 = 75 =

Lischki-Póńdźelniży: Indianszy rejwachmy, hnydom sboże mějachmy; potom ßo też pschipóßła pißmo ßmilnoh' Handrija 1 hr. + 50 + 20 np. = 1 = 70 =

Hromadźe: 6126 hr. 80 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiß darow ßo posdźischo wocźischcźi.)

Palne drjewo na pschedań.

Zymplanſko-Turjowſke kujejſtwo **ſuche khójnowe pjeńki** ſ lońſcheho drjewiſchcza pſchi Dubjanſkej mjeſy pola Połpiczańſkeje kněžneje ſczežki rm. po 2. mk. pſchedawa.

W Turjowſkej hajnikowni, w dezembrje 1899.

Reverſki hajnik **Wollenizien.**

Ssuſchizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjeńkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma ſe ßwobodneje ruki na pſchedań

Dubjanſki reverſ.

Kublo na pſchedań.

Poł hodźiny wot Bukez pſchi ſchoßeju je

62 kórzow wulke jara rjane kublo

ſ jara dobrymi twarjenjemi a ſ doſpołnym żiwym a morwym inventarom ſe wſchěmi trěbnymi ratarſkimi maſchinami w pomyßlnje najlěpſchim rjedże ſe ßwobodneje ruki ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſches podpißaneho na pſchedań.

A. Mitaſch w Bukezach.

Khěža na pſchedań.

Khěža ſe ſahrodku a hródżu pod hrodom cżißko 57 je ſ niſkim napłaczenjom ſe ßwobodneje ruki hnydom na pſchedań.

Dwě rjanej wobydleni w maßiwnym twarjenju, wobſtejazej ſ bróżenje, hródże a ſahrody, ſtej w Czemjerzach cżo. 2 k 1. haprleji ſa pilnych porjadnych ludźi na pſchenajecże.

Rjanu

pſcheńeżnu muku

hachtl po 80 np., běrtl po 3 mk. 20 np. poručataj

Hrubjelczańſki a Delnjokinjanſki młyn.

Konje k rěſu



kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

C. Kaiſer

(Starkowy naßlědnik)

w Budyſchinje.

Koſaze koże,

howjaſe a czelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowczu wokmu kupuje po najwyſchſchich płaczíſnach

Heinrich Lange

pſchi żitnych wikach

pſchi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Ssuſchenu tucżny **ßwinjazy brjuch** punt po 60 a 65 np., **druhu drużinu kołbaßy** punt po 50 np. poručа

O. Pětſchka na żitnej haßy.

A. Poppe

4 na Mużakowſke drósy 4 kóżdu dźělbu **kowaneho żeleſa, lateho żeleſa, hadreſchczow, koſczow, papjery, zynka** atd. kupuje.

Muku k kolaczam

k hodownemu pjecżenju hachtl po 1 hriwnje poručа

Khorla Kahrowe.

K pſchedſtejazym hodam

ßwoju woßebitu pſchedawarnju ſa

wina a delikateſſy

najnaležniſcho poručam.

Gustav Küttner,

na ßerbſkej haßy 10, Dalokoreczak 10.

Düſſeldorfſke

punſchowe eſſenzy,

kaž tež

arak, rum a kognak

w wulkim wubjerku ſ bohateho ſkłada

poručа

Gustav Küttner,

na ßerbſkej haßy 10.

Płat ſa cželedź,

běły, prawje dwaj łohczej ſchěroki, łohcź po 30, 35 a 40 np. poručа

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Winowa pſchedawarnja

„Liſchczeje jamy" (Fuchsbau) w Budyſchinje

Oskara Dietricha.

Wuczah

ſ mojeho **wjele wopſchijazeho płaczíſnoweho ſapiſka** někotrych **winowych drużinow**, kotrež winowi ſnajerjo **jako woßebje jara rjane, połne, raßowe kajkoſcze pſchipóſnaja.**

Rheinſke wino.		**Moſelſke wino.**		**Czerwjene wino.**	
95te Geiſenheimſke	1 mk. — np.	95te Braunebergſke	1 mk. 50 np.	95te Medocſke, jara rjane blid. wino	1 mk 10 np.
95„ Oppenheimſke	1 „ 25 „	95„ Braunebergſke Falkeneyſke	1 „ 85 „	96„ St. Eſtephſke, połne a juſchkne	1 „ 25 „
95„ Nierſteinſke	1 „ 40 „	95„ Ohligsbergſke	2 „ 20 „	93„ Chateau Beychwelle, juſchkne a pſchijomne	1 „ 50 „
93„ Rädesheimſke (bratr. Walteraj w Mainzu)	1 „ 65 „	95„ Lieſererſke	2 „ 25 „	93„ Chateau Batailley, ſnamjenite	2 „ 50 „
93„ Forſtſke Sachſenmorgenſke. (Přenjotne pjelnjenje, bratr. Walteraj wMajnzu)	2 „ 50 „				

Płaczíſny wobjawſchi bleſchu.

K pſchedſtejazym **hodam** horka mjenowane drużiny najnaležniſcho poručam. S dobom pak tež na moje druhe drużiny kedźbliwe czinju. Wulki ſkład **běłych a czerwjenych winow, němſkich a franzowſkich ſchampanſkich winow, likérow, araka, rúma kognaka.** Wſchě wote mnje ßo wjedźaze drużiny jenoż w najlěpſchich prima-kajkoſczach.

Nadrobniſche płaczíſnowe ſapiſki po żadanju rad podawam.

Dalokoreczak 70.

Oskar Dietrich.

Budyska Bjesada

změje **štwórtk 28. decembra** w Budyskej třeleŕni **hodowny swjedźeń** z balom. Započatk wječor 1/2 8 hodźin.

Za přiwjedźenych hosći chcyłe so zastupne khartki wuprosyć. **Předsydstwo.**

Do Barta!

Dźicźe do Dietrichez wulkeje hodowneje wustajeńzy.

Sserbśke sbožopschejaze khartki

porucza

Ssmolerjez knihiczišchczeŕnja

w Budyschinje.

Dźiwajo na trajnje wulku daninu měru powyschimy daninu měru sa pjenjesy na saložkne knihi

pschi měšaczným wupowjedźenju na 3 1/2 %
„ **schtwórczletnym** „ „ 4 %
„ **pollětnym** „ „ 4 %

wot dezembra 1899 tak dołho, hacž diskont khěžorstwoweje banki s najmjeńscha 5 1/2 % wucźini.

Pjenjesy so wot sćěhowazeho wschědneho dnja hacž k wschědnemu dnjej do wotsběhnjenja sadanja.

W Budyschinje, 10. dezembra 1899.

Filiala Lubijskeje banki.

Brěsowe pruty

k dźěłanju khoschczow knpuje po kóždej dźělbje a po najwjetschich płaczišnach

wokrjeżny wustaw na Židowje.

Hodowne wupschedawanje.

Wulka dźělba **schpihelow** a **komodow** wschěch wulkosczow, so by so wulki sklad wuprózdnił, po wjele poniženych płaczišnach pschedawa

meblownja na sadnjej bohatej haźy 4.
H. Seikritt.

Khoczebuski rolkaty tobak

punt po 50, 60, 65, 70, 80, 100 a 140 np. Po zykych rołach wulki rabatt.

Najlěpschi hodowny dar sa kurjerjow s trubki.

Należnje porucza

Hermann Gerlich

na žukelnskej haźy cźišło 7.

Draždźanski jědźny rajź

punt po 16 np.,
grupy punt po 15 np.,
jahły punt po 15 np.
porucza
Khorla Kahrowe.

Pruhi s Božeho žwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k Božemu dźěsczu so wožebje pschihodźaze, žu w wudawarni „Sserb. Nowin" dostacź.

Rum, arak, kognak

w zykych a połbleschach porucza jara tunjo

H. Kunack nažlědnik
na bohatej haźy.
Dalokoreczak 170.

Schulske tornistry a tosche,

žamodźěłane a trajne k hodownej potrjebje po wschelakich płaczišnach tunjo porucza

žedlarski mischtr **A. Schurz**
w Minakale.

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacź:

žerbske kmótsaze listy w kaschczikach.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu **17. hodownika** popołdnju w 4 hodźinach posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje njedźelu 17. hodownika popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk je knjez předsyda přilubił.

Wšě sobustawy, kaž tež hosći přećelnje přeprošuje

předsydstwo.

Zigary

we wulkotnym wubjerku, bjes poroka žo palaze,
100 schť. po **2 mk. 40 np.,**
woprawny

Jamaikaski rum, arak, kognak,

najlěpschi

punsch a likěry

porucza

Ernst Lehmann
w Budyschinje,
prjedy **Khorla Pětschka**
pódla mjažowych jědkow 7,
rózk schulerskeje haźy.

Jědźny tój

punt po 40 np., pschi wotewsaczu 10 puntow tuńscho, porucza

Emil Gräfe

na swonkownej lawskej haźy 15.

2 dowěrneju rólneju pohonczow pyta Delnjokinjanski knježi dwór.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, žrěnkow, tsecźakow, wolazych, hródźne dźowki, hosposy, jstwinske holzy a dźěkaczerske žwójby pyta pschistajerka **Schmidtowa** w Budyschinje na žukelńskej haźy 24 po 1 schodźe.

Do fary na wšy žo **žłužobna holza** do lohkeho dźěła pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Jednoru pilnu **žłužobnu holzu** k 1. januarej do dobreje žłužby pyta mandźelska sastanischczowoho pschedstejicźerja **Grusta** w Kumwałdze.

Do Rakez!

K hodam poruczam žwój wulkotny sklad wschěch družinow **schkórnjow** a **stupnjow** hischcze po **starych płaczišnach. Filzowe stupnje, tosle, dołhe** a **połdołhe schkórnje** sa mužskich a dźěczi.

H. Zawnik, schewski mischtr.

3000 mk. je k 1. januarej 1900 a 6000 mk k 1. hapr. 1900 po 4 % na wěsty hypotheku wupožčicź. Dalsche wukasa **Rakeczanske zyrkwinske pschedstejicźerstwo.**

Sserbske spěwarske

w najwožebnischich a jednorych swjazkach žu po tunich płaczišnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Kowarskeho wuczobnika

k jutram pyta kowarski mischtr **Urban** w Trjebjeńcy pola Pomorz.

K jutram 1900

abo prjedy sa swoje **kolonialtworowe khlamy** pěknego hólza jako

wuczobnika

pytam.

Ernst Glien
pschi žitnych wikach 44.

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim sa žwinje, dźěkaczerskim žwójbam, hosposam žo w tudomnych a Draždźanskich stronach dobra žłužba darmo wukasa w **Klukschu** czo. 53a.

K 1. januarej něhdże 15 létnu sprawnu **žłužobnu holzu** pytam.

Elisa Schuppanowa
rodź. Halkez,
pschi žitnych wikach 18.

Někotsi hólzy, kotsiž chzedźa Budyske schule wopytacź, namakaju dobru pensiju pola **Kubischoweje** na snutskownej lawskej haźy 3.

W katholskej žerbskej zyrkwinskej wšy móže žo spróznjwy **schewz** sažydlicź. Dalsche je shonicź we wudawarni „Sserb. Nowin."

Najwutrobnischi dźak

wuprajamy naschemu k. fararjej **Bernichej** w Klukschu, so nam w naschej wšy Boże žłužby wuhotuje. Bóh lnby Knjes mytuj jeho wopornjwu prózu a žwérnu pastyrsku luboscź.

Kemscherjo we Wulkej Dubrawje.

Wutrobne božemje

pschiwołamy wyšokodostojnemu knjesej duchownemu **Mikli** pschi jeho wotžalenju do Němzow a prajimy jemu s dobom wulki **dźak** sa jeho kraśne předowanje, 24. njedźelu po žwjatej Trojizy w Michalskim Božim domje dźerźane.

Mnohy kemscherjo w Delnjej Kinje a wokolnoscheji.

(K temu cźišku dwě pschiłohy.)

Prěnja pschiłoha k cźišku 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. dezembra 1899.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

11. dezembra 1899.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	34—38	63—67
awstriske	34—39	63—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	56—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	—	54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	—	50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—36	60—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	56—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—43	60—65
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	37—39	54—59
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	38—41	49—52
2. mjaßne	37—38	48—49
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrosy	34—36	45—47

Płaćišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2904 měchow.		W Budyschinje 9. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 14. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenza	běła	7	65	7	94	7	35	7	65
"	žołta	7	6	7	65	7	6	7	35
Rožka		7	6	7	19	6	88	7	6
Jeczmjeń		6	79	7	14	6	53	7	15
Wowß	50 kilogr.	6	30	6	60	6	10	6	60
Hróch		9	—	11	—	9	—	10	—
Woka		7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły		12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka		16	—	17	—	15	—	6	—
Běrny		2	50	3	—	2	20	2	60
Butra	1 kilogr	2	50	2	80	2	30	2	60
Pschenična muka	50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Szyno	50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Skloma	600 "	16	—	18	—	6	—	18	—
Proßata 1116 schtuk,	schtuka	5	—	15	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	25	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	5	75	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacź 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. — np. hacź 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacź 11 hr. 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacź 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 70 np. hacź 7 hr. 79 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr 35 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacź 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 25 np., wowß wot 6 hr. 60 np. hacź 6 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 15. dezembra: Ssněhojty powětr.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 3 adventsku njedźelu farar Räda rano w 7 hodź. němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin w němskej Božej ßłužbje tajny zyrkw. radź. Keller sa diakona wuswoleneho prědarskeho kandidata Tyscherja wuswjeczi a sapokasa, kotryž smeje na to němsku nastupnu rěcź, ½11 hodźin w serbskej Božej ßłužbje knjes farar Mrosak s Budestez diakona Tyscherja wozadze pschedstaji, na cźož smeje tutón serbske nastupne prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Walter Willy, Gustava Pawoła Libsche, wobydlerja a samkarja w Dobruschi, ß. — Ernst Richard, njemandź. ß. na Zidowje. — Bertha Frida, Franza Emila Pawoła Seefelda, zigarnika na Zidowje, dź. — Pawoł August, Handrija Wicźasa, žiwnoscźerja w Nadźanezach, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Benno Jan, Edmunda Josefa Scholty, młynka w Delnjej Hórzy, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 7. dezembra: Khorla, Jana Hermanna Libsche, žiwnoscźerja w Němßezach, dwójnik, 28 d. — 10. Jan Budar, kněžeŕ w Małym Wjelkowje, 71 l. 9 m. 27 d. — 12. Hilža, Josefa Rothera, rukajzarja a bandažista, dź., 4 m. 28 d. — Theresia Kreszenzia, Franza Xavera Biendla, skałarja, dź., 1 l. 7 m. 15 d — 14. Frida Elsa, Jana Ernsta Mjerwy, wobydlerja a fabrikarja na Zidowje, dź., 5 m. 17 d

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

3 adventsku njedźelu smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodźinach serbsku spowjednu rěcź, 9 hodź serbske a ¾11 hodźin němske prědowanje.

Nowa

pschiruczna kniha

wunoschkneho rataŕskeho plahowanja pjerisny

kubłoweho najenka W. Schwarza w Hrubjelcźizach,

pschedßydstwowcho ßobustawa hornjołużiskeho wokrjeßneho towaŕstwa.

Tale, po wjelestronskim žadanju cźischcźana knižka je na podłožku 3 pschednoschkow sestajana, kotrež je spißaczel w Wilsdruffskim rataŕskim towaŕstwje, w Budyskim rataŕskim wokrjeßnym towaŕstwje a na swjaskowej skhromadźišnje saksich pjerisnu plahowazych towaŕstwow w Draždźanach dźerżak.

Wona praktiske nashonjenja wo wužitk dawazym plahowanju pjerisny, sa 17 lět nasběrane, wopschija. W njej ßo namaka wjele wjedźenja hódne wo khumschtnym wulehnjenju, wocźehnjenju, pizowanju, kormjenju, raßach, knihiwjedźenju, hnoju, wužitku plahowanja pjerisny, khoroscźach a jich lěkowanju, konserwěrowanju jejow, pizowanskich a picźnych ßudobjach; dótka ßo wschelakich rataŕskich praschenjow a móże ßo wschitkim ratarjam, plahowarjam pjerisny a towaŕstwam należnje poruczicź. Woßebnje wuhotowana pschihodźi ßo wona jako duschny dar sa wschitkich pschecźelow pjerisny, woßebje sa knjenje.

Jedyn cźmplar po **1 mk.,**
pschi wotewsaczu **10** cźmplarow „ **80 np.,**
„ „ **50** „ „ **50** „
„ „ psches **50** „ „ **40** „

dostacź **w Ssmolerjej kniharni w ßerbskim domje.**

Jako **dar k Božemu dźeśczu** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki s **pißanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtucźkami

1. sa starsche dźěcźi:

Schescheraczk

a druhe rawski.

Schescherawka

a jeje towaŕschki.

Płaćišna 20 np.

2. Sa mjeńsche dźěcźi:

Wobraski sa pěkne dźěcźi.

Pěknych dźěcźi wjeßele.

Płaćišna 15 np.

Paleny

khosej

w najwjetschim wubjerku a w jenoż cźišcze złodźazych družinach, punt po 80 np. hacź do 2 mk.,

woßebje dobre **rósynki,** punt po 28 np.,

mlěty zokor punt po 25 np.,

ff. nowe włóske worjechi, punt po 25 np.,

każ też wschě druhe wězy tunjo poruczа

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

w Budyschinje, na rózku serbskeje a schulerskeje haßy.

Khofejowy Sachsa na bohatej haßy w starym pósćze

ma tola najlěpschi khofej.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz,
syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
porucza
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Lanolin
kopytowy a kožowy tuk
w najlěpschich družinach poručžataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.



Sswinjazy wobžerny
a
kormjeński pólver,
kotryž wobžernoscz wubudźuje a kormjenje polóža,
porucza
Germania drogownja
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.





Sa jenu hodźinu
ßo najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra s nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźěła. Dostacz
w Germania-drogowni
s napschecza winoweje kicze.

Rósynki
punt po 25 np.,
jara dobre po 35 np.
porucza
H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.

Czrjewa
k dźěłanju kołbaßy pschedawa
Otto Pětschka
na žitnej haßy.

Winska měschenza,
woprawdźe woßebny paleny
khofej
punt po 100 np. porucza
H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokoreczak 170.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe servisy
sa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe schalki s porzlina,
rjane pißane po 15 hacz 20 np,
hacz do najwoßebnischich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucza po najtunischich płaczisnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

Sswój wulki skład
kožuchowych kožow
s rukowanjom, so ßo mole do nich njedadźa, po jara tunich płaczisnach poruczam, dokelž uochzu s nimi dale wikowacz.
Gustav Naucke,
na garbaŕskej haßy 16.



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektěra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołožene, wobhladacz.**

Najlěpschi jědźny
lany wolij
s dwórskeho młyna w Plawenje wot nětka stajny czerstwy porucza
A. E. Soba na Židowje.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,
s napschecza hoscźenza „winoweje kicze",
porucza **k nasymskemu a symskemu czaßej** ßwój hoborski skład wschěch družinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucza sa mužskich, žónske a dźěczi,

jako: **jěsdne a hońtwaŕske schkórnje, dołhe schkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelscźowe schkórnje, filzowe stupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe stupnje do ßněha a rejwanske stupnje.**

Jeniczki skład ßwětoßławnych
triumfowych spinkatych schkórnjow.

Paul Kristeller na bohatej haßy 29.

Žakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež
plyschowe žakety sa ßerbske žony,
holczaze jaki w wschěch wulkoscźach a bohatym wubjerku
po najtunischich płaczisnach porucza
Alma swud. Mengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pschi hłownym torhoschczu 5.

Najwjetschi skład w Budyschinje.—Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,
filzowe tofle, filzowe schkórnje, pódusche
snaty najlěpschi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelscźowe twory,
jako pjelscźowe mězy, pjelscźowe muffy, pjelscźowe khornarje, pjelscźowe žonjaze mězy,
saruczeneje dobreje hódnoscze po **jara tunich płaczisnach.**

Ratańske, kołojěsdne, dźěłanske a dźěczaze
Mězy
we wschěch pomyßlnych družinach a formach jara **płaczisny hódne.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwaŕske a dźěczaze
Kłobuki
we wschěch **nowoscźach** nětczischeho czaßa nimo **měry tunje.**

Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22 **(pódla hoscźenza k winowej kiczi.)**

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera

na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Czeßny diplom — Bronsowe medaille a czeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Heinrich Mohr

schewski mischtr **na ßukelnjskej haßy 14**

porucza ßwój wulki sklad **hontwarskich, jězdnych** a **dolhich schkórnjow, hólczazych dolhich schkórnjow, pjelszczowych, filzowych** a **ßuknjazanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s czahatym gumijom, wschě druzziny **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowoscze w **balskich** a **njewjeszczinskich stupnjach** s czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaz tez wschě mózne pomyßlne druzziny czrijow a schkórnjow sa mużske, zónske a dzěczi po snatych tunich placzisnach.

Jenicžke pschedawanje
J. Engelhardtowych czrijow
se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaz je snate, wubjernje ßedżaze wobucże sa krótki czaß shotuju. **Porjedżenje** po żadanju tón ßamy dżeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)
w kupnizy pschi hlownym torhoschczu
porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich placzisnach**

gardiny, běle a na żołcz,
kattuny, sosowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na żołcz a pißane,
vitrażowe tkaniny,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacże, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placzisnach.

Maschinski wolij
poruczataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maschinski wolij
ßo placzisny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Karbolineum
najlěpschi a najtuńscho poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedżbliwe czinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destillazija a kolonialne twory.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa nasymu a symu poruczam ßwój wulki sklad

koschlazeho barchenta barbunjepuschczateje twory po jara tunich placzisnach. Stary lohcz po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe seschite mużaze koschle s barchenta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny, saruczene barbunjepuschczate, małokoßmikate a derje dzerżaze w 3 wschelakich wulkoszczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Żonjaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koschle hacz do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacz do 3 lět po 45 np., wot 3 hacz do 5 lět po 55 np., wot 5 hacz do 7 lět po 60 np., wot 7 hacz do 9 lět po 65 np., wot 9 hacz do 11 lět po 75 np., wot 11 hacz do 13 lět po 80 np., wot 13 hacz do 15 lět po 90 np.

Holczaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku hacz do 1 lěta 30 np., wot 1 hacz do 3 lět po 35 np., wot 3 hacz do 5 lět po 40 np., wot 5 hacz do 7 lět po 50 np., wot 7 hacz do 9 lět po 55 np., wot 9 hacz do 11 lět po 65 np., wot 11 hacz do 13 lět po 70 np., wot 13 hacz do 15 lět po 75 np., s paskom 5 np. drózsche.

Wschě wulkoszcze koschlow s lěpscheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubischcza na hlowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Hodowna próstwa.

Na wschěch wobydlerjow Budyschina a wokolnoscze wobroczamy sso s wutrobnej należnej próstwu:

kupujcze hodowne dary pola kscheszijanow.

Njekhodźcze do pschedawarńjow, w kotrychž sso wubrakowane wězy jenož na sdacze tunjo pschedawaju. Podpjerajcze pschi swojim kupowanju sprawne rjemjeßło a czeßne pschemyßło swojeho bydlischcza.

Reformske towarstwo sa Budyschin a wokolnoscz.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 4 (stary póst)

porucza w wulkim wubjerku

žonjaze filzowe klobuki hacž k najmodnischim,
žonjaze khapy we wschěch bohacze srjadowanych barbach,
dźěczaze khapy s wołmy, ßuknja a plyscha,
nahlowjaze shawle s wołmy, trikota a židy,
pjelscżowe a **krimske baretty** w wulkim wubjerku,
plyschowe, krimske a **pjelscżowe mussy** po wschěch płaczisnach.

Rukajzy,

krimske rukajzy s kožu sa mužskich a žónske, hižo po 90 np.

mužaze a **hólczaze filzowe klobuki** po wschěch płaczisnach,

wołmjane holczaze a **hólczaze mězy** woßebje tunjo,

krawaty,

mužaze schaty w dobrej hódnoscži,
normalne a **barchentowe koschle** we wschěch wulkoscżach,
soki a **schtrympy,** czorne, brune a ßmuhate.

Dźělbu nasad stajenych **khapow**
woßebje tunjo pschedawam.

Najtuńsche płaczisny. Najwjetschi wubjerk. Sprawne poßłuženje.

Konditarńja a khofejownja
Jana Hebolda w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy czo. 38

porucza **k hodownemu czaßej**
dobre **kuski na bożodźěscżowy schtom s schokolady, fondanty, konserwy** atd., kaž tež **mjedowe tykanzy** po wschelakich płaczisnach, **marzipanowe wězy** jenož w czerstwej tworje. **Kołacże:** jako rósynkowe, mandlowe a makowe, ßo na skasanje rucże napjeku.

S dobom poručam swoju **khofejownju** jako pschijomny pschebytk.

Wupschedawanje wschěch kožuchowych tworow.

Mužaze a žonjaze kožuchi, kože k wobßadźenju a k podschiczu, tež wschě symske mězy po tunich płaczisnach wupschedawam.

Augusta swud. **Michaelka** w Bukezach.

Hodowne wupschedawanje

rudnohórskich **drjewjanych hrajkow,** jako **konjow, wosow, sapschahow** atd. **Klanki** (popy) a **meble do klankazych stwow, kuchińsku nadobu** porucza

Hedwig Biehlowa
28 na kotolskej haßy 28.

Brikety.

Skaskowske podkopki se swojich Ia briketow zentnar po 45 np. pschedawaju. Pschi wotewsaczu zykych waggonow a wotsamknjenjow ßo płaczisny pomérnje poniža.

Skasanki rad pschijimuje

podkopkowe sarjadnistwo w Skaskowje.

Druha pschiłoha k cžißłu 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. dezembra 1899.

Prěnja najwjetscha a najßławnischa

fabrika schijazych maschinow a jěsdnych kołow w Europje

Seidela a Naumanna w Draždźanach.

Lětnje wona wudźěła 80,000 schijazych maschinow a 30,000 jěsdnych koleßow.

Jeniczki sastupjeŕ w **Rakezach:**

Khorla Zug, samkaŕski mischtr w Rakezach.

Woprawne **Seidelowe** a **Naumannowe** wyßokorukate

Singerske ßwójbne schijaze maschiny, Vibrating Shuttle schijaze maschiny

ßu najlěpsche a najrjeńsche

hodowne dary.

Płacźisny wurjadnje tunje.

Naumannowe schijaze maschiny ßu s **najlěpscheho materiala** dźěłane, a schtóž tajku ma, je wěsty, so wona lěta dołho dźerži, sa cžož naschi sastupjerjo najdalsche rukowanje pschedewosmu.

Seidel a Naumann

w Draždźanach.

Sastupjeŕ: **Khorla Zug,**

samkaŕski mischtr w Rakezach.

Sa hodownu potrjebu

poruczam ßwój wulkotny skład jenož solidnych tworow, jako

dźěcźaze wobleczenja, schuleŕske wobleczenja, mantle, paletoty, pschesapinaki, holcźaze wobleczenja, mantle, žakety, schórzuchi, mězy, khapy, kłobuki, baretty, muffy, rukajzy, schtrympy, spódnje tkaniny atd. atd. **tunje** a **dobre!**

Składnostna kup a wulke dźělby tworow po płacźisnje jara ponižene!

Pódla ßerbskeho doma. **Ernst Jenke** **pschi lawskich hrjebjach 10.**

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecźelka **A. swud. Darschauowa**)

— **sałoženе 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowcžeje wołmy

cžißło 1 na schuleŕskej haßy cžißło 1

k symskemu cžaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej cžistowołmjanej barbunjepuschcźatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedźena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtunische płacźisny!**

F. Trulley,

kóžkaŕ,

na schuleŕskej haßy.

Dokelž ßwój skład

pjelscźowych tworow

spuschcźu, wotměwa ßo pola mje wot dźenßnischeho dnja

wulke Wupschedawanje

hotowych

mužazych a žonjazych

kožuchow,

kotrychž je něhdźe na składźe w wschelakich faßonach s wobßadźenjom a bjes njeho.

Dale ßo wupschedawaju

pjelscźowe muffy, pjelscźowe mězy a pjelscźowe khornarje, kože k wobßadźenju a k podschicźu.

F. Trulley,

kóžkaŕ,

na schuleŕskej haßy 7.

K pschedstejazym hodam

poruczamoj wschě družiny

najlěpscheje pscheńcžneje muki

po najtunischich płacźisnach. Wschě družiny **rožki** sa pscheńcžnu muku saměnjamoj.

A. Kläbe & Co.

w Frankensteinskim młynje w Budyschinje.

Jara rjane
rósynki,
punt hižo po 20 np.,
korynthy, ßłódke a hórke,
mandle, zitronat,
najlěpschi mlěty **zokor,**
lompowy zokor,
kuskaty zokor,
margarinu,
punt po 60, 70 a 80 np.,
vanillu, saffran,
koruschkowy wolij
a wschě družiny **koruschkow,**
maggi
(najlěpsche koruschki do sopy),
pscheńcžnu muku,
ßuschene kruschwy,
krane jabłuka,
koleskojte jabłuka,
ßłowki, prünelle,
figi, datle,
włóske worjechi,
lěschne worjechi,
jabłuka,
apfelsiny, biskwit,
ßwěcžki na božodźěsćzowy schtom w bohatym wubjerku,
zigary a zigaretty
w hodownych sawalkach po 25, 50 a 100 scht.,
wschě družiny
kurjeŕskeho, žwanskeho a schnupowanskeho tobaka,
rum,
arak,
kognak,
wina
a **wschelake likěry**
porucža jara tunjo a proßy wo dobroćziwe wotebjeranje
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Strychninowe žito,
woběleny wowß a pscheńzu,
stajnje cžerstwu, ßylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje tunjo porucža
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokorěcžak 33.

Drainěrowanske rolki
ma we wschěch tołstosćzach na pschedań
H. Dietrich w Lětonju.

Najwjetsche wusnamjenjenje na powschitkownej strowotnej wustajeńzy w Draždźanach 1899, cžeßne myto a słotu medaillu dosta

bjesalkoholne
ßłodowe piwo

Lubijskeje akzijoweje piwaŕnje
(prjedy Schrybaŕ a Radza).

Njepschetrjechene sa khorych, wotkhorjenych, njedźelnicže a dźěcźi.
Dostacź w **Budyschinje** pola
knjesa **M. Kirschnera** na ßerbskej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoschiz haßy,
„ **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.
W **Hodźiju a we wokolnosćzi** pola
knjesa restawratěra **Ernsta Wobady** w Hodźiju
a w **piwaŕni w Prěcžezach,** kotraž ma tež stajnje wjetsche składy.

Budyska fabrika
zokrowych tworow
filiala | **s mozowym cžěrjenjom 6 na kotołskej haßy 6** | na bohatej haßy 10

F. A. Trumplera

(mějecźel: **A. Voye**)
porucža

kuski

na

božodźěsćzowy schtom
se schokolady a fondanda,
s jechcza a biskwita,
mjedowe tykanzy,
wutroby,
schokoladu a marzipan.

Wscho ßamßny wudźěłk.
Najtuńsche kupowanske žórło.

Sserbske a němske
spěwaŕske,
we woßebnych, kaž tež w jednorych swjaskach, němske hižo po 1 mk. 50 np., **Khrystußowe figury** se ßłonokosćzoweje macźisny we wulkim wubjerku porucža
Gustav Rämsch,
knihiwjasaŕnja na bohatej haßy 21.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr
na ßukelnskej haßy 14
w Budyschinje
porucža:
schkórnje hižo po 7 mk.,
dołhe schkórnje
hižo po 13 mk.,
fałdate dołhe schkórnje
po 17 mk.,
filzowe schkórnje
s kóslazej abo howjasej kožu wobßadźene a s dwójnej póduschu,
jěsdne a hońtwaŕske schkórnje
we wschěch wulkosćzach,
filzowe stiflety,
pjelsćzowe stiflety,
ßuknjane stiflety a stupnje,
stupnje s drjewjanej póduschu,
schkórnje s drjewjanej póduschu
sa dźěcźi, žónske a mužskich,
filzowe stupnje,
filzowe tofle,
tež tajke s kožanej póduschu,
bunzle,
gumijowe stupnje
gumijowe schkórnje
tež cžopłe podschite,
balske stupnje
we wulkim wubjerku,
filzowe stupjnje,
ßuknjane stupnje
s pjeńkom abo bjes njeho,
ßomocźane stupnje,
plyschowe stupnje,
tykane stupnje,
kožane stupnje
we wschěch wulkosćzach, cžopło podschite,
spinkate stupnje
s pjelsćzom abo cžopłym podschiwkom
schnórowanske schkórnje
s dwójnej póduschu a cžopłym podschiwkom we wschěch wulkosćzach,
kaž tež wschě **pomyßlne** družiny
stupnjow a schkórnjow
sa mužskich, žónske a dźěcźi.
Wscho wobucźe je po mojim ßamßnym praktiskim nashonjenjn wudźěłane a móžu teho dla sa najwjetsche dźerženje po tunich płacźisnach rukowacź.

Heinrich Mohr
schewski mischtr,
na ßukelnskej haßy 14.

Jara dobry
ſeleny a paleny
khoſej
po wſchěch płaćišnach,
warjenja, koruſchki,
ſelene a ſuſchene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wſchě druźiny **ſwěćzkow,**
nózne ſwěćzki
porucza tunjo
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Zigary a zigaretty
po wſchěch płaćišnach,
rolkaty, praßowany a krany repikaty tobak,
kaž tež
ſwanſki a ſchnupowanſki tobak
porucza
Jurij Schwiebus,
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Semſkoworjechowu
mućzku,
lanu mućzku,
jećzmjenjowu pizu
najlěpſcheje hódnoſćze po
tunich płaćišnach porucza
Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja
pſchi žitnych wikach.

Najtuńſche kupowanſke žórło
ſa hodowne dary.

Wołmjane ſchtrykowanſke pſchedźeno, **wołm. ſchtrympy,** **wołmjane ſoki,** **wołm. dźěćźaze wobleczenja,** **wołmjane lazy** ſa mužſkich a hólzow,	**ſchórzuchi,** **ſpódnje ſuknje,** **trikotowe taille,** **ſchtalty,** **rukajzy,** **plaidy a** **balſke rubiſchća,** ſchenillowe rubiſchća,	**wołmjane nahłowjaze ſchawle,** **žonjaze a dźěćźaze kapotty** ſ plyſcha a židy, wulki wub. najnowſchich muſtr. **nahłowjazych** a **wokołoſchijazych** **rubiſchkow** ſe židy a wołmy.

Normalne barchentowe koſchle a kholowy.

Na wupſchedawanje
ſa pot płaćišny, mam dźělbu derje ſdźerżanych
žonjazych a dźěćźazych kapottow.
Bantowe a zankowe ſbytki ſa hodowny cźaß w wulkim wubjerku hižo po 5 np.

Helena Cruciusec,
w Budyſchinje na žitnej haßy 10.

K hodam!
Krawatty,
rukajzy,
khornarje,
pſchedkoſchliczki,
manſchetty,
židźane rubiſchka,
ſchantka,
wołmjane pſchedkoſchliczki,
ſchtalty
w wulkim wubjerku tunjo w najlěpſchich hódnoſćach.
M. Walther,
w Budyſchinje, na bohatej haßy 20.

Nowolětne
ſbožopſchejaze khartki
(žortniwe a khutne)
porucza we wulkotnym wubjerku
Guſtav Rämſch,
knihiwjaſarńja a papjerowa pſchedawarńja
na bohatej haßy 21.

Zigary,
k hodownym daram ßo pſchihodźaze, pſchihódna ſkładnoſć ſa ſaßopſchedawarjow, ßu ßo mi na pſchedań pſchepodałe.
Pruha darmo.
Oskar Fuchs,
ſapokaſany awkzionator pod bórklinom 3.

Božodźěſćzowe ſchtomy,
kaž tež **powſchenje na božodźěſćzowy ſchtom,** jako **kuſki, worjechi, kule, ſłoto** a **ſłěbro, hwězdy, žłoby, hrody** atd.
porucza **Moritz Lange** w Njeßwaćzidle.

Durſthoffſke ßuche droždże
porucza wſchědnje cźerſtwe
Oskar Fuchs, pod bórklinom 3.

Dźěłaŕnja błysknych kołow

Thomasec bratrow

ßwoje ☛ jěsdne koła, ☛ pschipósnaty wudźěłk prěnjeje rjadownje, dobroczi-wemu wobkedźbowanju porucza.

Modelle 1900 ßu nětko dostacź.

Symske

swjeŕschniki, jupy (pschesapinaki), mantle, wobleczenja

sa mužskich a hólzow

ßměschnje tunjo pola

Kurta Lehmanna

32 na kamjeńtnej haßy 32.



Franz Marschner

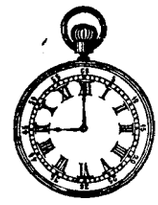

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

☛ **Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.** ☚

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Pjelsczowe mězy

pschedawam po najtunischich płaczisnach, so bych je wotbył.

H. Lange, pschi žitynch wikach 11.

Najlěpschi

khěžorowy wuczah

k pjeczenju kołaczow

porucza

Khorla Schuppan,

žitowa a mukowa pschedawaŕnja — na žitnych wikach 18.



K wužitnym hodownym daram ßwój bohaty skład ßamodźěłanych



pschedeschcźnikow

po najtunischich płaczisnach poruczam.

H. M. Schmidt.

(Mějeczel **R. Franke.**)

W Budyschinje

pschi hłownym torhoschczu 8.

Kal schrubowaze maschiny

w 6 wschelakorych wulkosczach jenož s derje worzlowanymi nožemi hižo po 20 mk. se ßwojeho wulkeho składa porucza

Oskar Butter,

w Budyschinje pschi žitnych wikach cžißło 2.

Sachsowy žiwjazy kakao

płaczi jenož 1/4 punta 35 np.

pola

Oty Sachsy

na bohatej haßy 4.

Fosforowe pille,

stajnje czerstwu, ßylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje porucza tunjo

Otto Engert,

en gros **drogowe khlamy** en détail.

Dalokorěczak 33.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk nać do 7 hodź. wječor wotedać.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 51. Sobotu 23. decembra 1899. Lětnik 58.

Hody.

Schto róčny cžaß je najrjeńschi?
To ßu te ßwjate hody!
W nich dycha wodych jandżelski
Psches khěžki a psches hrody;
Te ßyły kschcženych wyskaja
A sanoschuja do njebja:
„Cžesćž Bohu w wyßokosći!“

Schto je ta hwěžka najrjeńscha?
To je ta Bethlehemska!
S njej wscha ßo shubi srudoba
A cžma ta hrěschna seńska;
Ta hwěžka dusche sahori,
Hdyž pschipowjeda na semi:
„Emanuel je pschischol!“

Schto je tón schtomik najrjeńschi
Ssrjedź symy wudebjeny?
To je tón schtomik hodowski
Tón pyschnje saßwěcženy!
Wón ßwědči Božu hnadu nam,
We starej cžmizy hrěschnikam:
„Bóh do ßwětła waß wjedże!“

Schto je najrjeńsche lěhwjeschko,
Tu w zyłym wnlkim ßwěcže?
To łóžko ßyna Božeho
We bethlehemskej hěcže!
Hlej, wono je wschak ßnadnnschke,
A psche wschě kralowske pak dże,
Dójž njebjeß kral w nim leži.

Schto je najrjeńsche dźěcžatko?
To je to dźěcžo Boże!
Jom' kraßni ßo tak wobliczo,
So njeße ßwětej sboże.
Tež jandżeljo ßo wjeßela
A sradni na njoh' hladaja,
Na rjanosćž s wjerschnoh' raja.

Budź Bohu Wótzej sa hody
Dżak horzy woprowany!
A Boži Ssyn do wutroby
Budź s dżakom powitany!
Budź dżak tež Duchej ßwjatemu;
Wón rosßwěcź naschu wntrobu,
So měli sbóžne hody.

A—b.

Cžesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedża sa nje na

1. schtwórtlěto 1900

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin **wotedadża.** — Cźi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadża, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaczi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **1 hriwna,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny s pschikohu **Serbski Hospodar** płacza na póstach **1 hriwnu 25 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadże hodźi ßo tež **„Pomhaj Bóh“** na pósćze skasacź.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo. Sapóßłanzy khěžorstwoweho ßejma ßu ßo do hodownych prósdninow domoj wrócźili. W poßlednim poßedżenju je wjednik ßwobodomyßlneje strony, Eugen Richter, s dwajapołhodźinskej rěcžu khěžorstwowe finanzy, powschitkowne politiske położenje a plan wo podwojenju němskeho wójnskeho łódźstwa po ßwojim waschnju wobßwětlił. Sso wě, so Richter pschecźiwo powjetschenju wójnskeho łódźstwa rěcžesche. Finanzneho ministra s Miquela wón schkrějesche, so je jenož teho dla sa wójnske łódźstwo sahorjeny, so by s tym pola khěžora ßwoje stejischcžo poßylnił. Pódla teho ßo wón na Miquela hrěschesche, so je w potajnym sa to skutkował, so ßu ßo pruśy krajni radźicźeljo, kotsiž ßu pschecźiwo kanalowym twaram hłoßowali, se sastojnstwa wotßadźili. W nastupanju podwojenja němskeho wójnskeho łódźstwa Richter pschewidźecź dawasche, so je khěžor ßam nastork k poßylnjenju wójnskeho łódźstwa dał a so ministrojo jemu k woli łódźstwowu pschedłohu w ßejmje sakituja.

W rosprawje wo khěžorstwowych finanzach Richter praji, so wona njeje prawa. Žitne zła njesměja, kaž je ßo prajiło, wjetschich dokhodow. Po rosprawje dyrbjachu wone lětßa 20 milijonow hr. wjazy dyźli loni wunjesćź. Nětko je ßo hižo 7 měßazow běžazeho finanzneho lěta minyło, a runje žitne zła ßu pornjo prjedawschim lětam wo 20 milijonow wrócźo wostałe. Rosćźazy dołh pak wostanje. Hdyž tež ßu dokhody wjetsche, dha jim tež wjetsche wudawki napscheczo steja. Tež tole lěto dyrbi khěžorstwo k staremu dołhej 76 milijonow pschipożcźicź. Potom rěcźnik na to ßwarjesche, so ßo na kolonije milijony rosmjetaja. Kiawczou ßebi hižo nětkole 10 milijonow hriwuow lětnje žada. Wón warnowasche, pjenjesy sa twar żelesnizow w němskich afriskich kolonijach wudawacź, dokelž ßo tele żelesnizy njesadanja.

Rěcź statneho sekretara s Bülowa Richter rjann rěcź mjenowasche. Hrabja s Bülow s zyła jenož rjane rěcže dźerži. Myßle jako rakety wulětuja, jaßnje błyschcžo ßo duchapołne myßle pokasuja, žortniwe pschispomnjenja, praskotaty wohnjostroj. Po tym pak ßo prascheja, schto dha je wón prajił. Teho dla ßebi tež po skónczenju jeho rěcže stenografisku rosprawu wótsje żadachu. Hdyž běchu ju pschecźitali, pschi wjetschim dźěle jeho rěcže widźachu, so wona tež dale niczo njebě. Sadnja ßada prědnju sáßo sběha. Wěrno je, so je wón někotre ßłowa rěcźał, kotrež ßo wschudże pschihodża a teho dla njejßu sa wěz, wo kotruž ßo jedna, niczo ważne. Hrabja s Bülow je rěcź sa łódźstwo dźeržał, kotraž by ßo runje tak pschihodźiła, hdy by wón w pschichodże tsecże dwójne wójnske łódźstwo sakitowacź měł. — Eugen Richter se ßwojej rěcźu w ßejmje wospjet wótre ßmjecże a wjeßeku myßl sbudźi.

— Khěžor Wylem budże w nalěcźu do Italskeje k kralowskej ßwójbje na wopyt pucźowacź. Pschi tejle składnosćźi wón tež jendżelsku kralowu, kotraž budże tehdy w San Remo dla ßwojeho

lěkowanja pschebywacź, wopyta. Jendźelske nowiny wot khěžorowe-ho poßlednjeho puczowanja do Jendźelskeje němskeho khěžora jako pschecźela Jendźelskeje wukhwaluja. Khěžor je pjecźa ßwojej wowzy, jendźelskej kralowej, ſ wulkim wobdźiwanjom wo ßamownoscźach jendźelskich wojakow rěcźał a nadźiju wuprajił, so śmeja jendźelszy wojazy w wójnje skónczńje wuspech. Móżno wschak je, so je khěžor ßwoju wowku troschku troschtowacź chzył a jej pschi tym dobycźerśku wójnu pschał.

— Pruske ſtatne hospodarſtwo je w ſliczbowanſkim lěcźe 1898/99 84 milijonow hriwnow wjazy dokhodow hacź wudawkow mělo. Loni bě ſbytk w ſtatnych kaßach hischcźe wjetschi; wón 90 milijonow hriwnow wucźinjesche. Hdy mohła ßo tola khěžorſtwowa kaßa teź ſ tajkim ſbytkom wupjeracź. Ale tu je na wopak. Kóżde lěto ßo nowy dołh cźini.

— Dań pschezo wyschſche ſtupa. Khěžorſtwowa banka je daninu měru na ſměnki (wechſle) na 7% a daninu měru ſa lombardy (ſaſtajene hódnoſtne papjery) na 8% powyschika.

— Pschi Dreyfußowym prozeſſu ßu němſki, italſki a awſtriſki wojeŕſki poknomóznik w Pariſu do njelubych rěcźi pschiſchli. Němſki poknomóznik Schwarzkoppen a italſki poknomóznik Panizzardi ßo ſ Pariſa wotwołaſchtaj a awſtriſki wojeŕſki poknomóznik Schneider wumrje. Na Schwarzkoppenowe město bě němſke khěžorſtwo majora Süßkinda poſtajiło. S wuprajenjom franzowſkich wójnſkich miniſtrow je dopokaſane, ſo je franzowſki generalny ſtab rosrěcźenje italſkeho, němſkeho a awſtriſkeho wojeŕſkeho poknomóznika w jich ßamßnym wobyhlenju wuſkuſchował a jim wſchelake pißma ſ jich pißarńjow wuwjedł. Spionaża ßo ſ wobeju ſtron wjedźesche a ßo ſ wobeju ſtron ſaprěwasche. Sa cźeßneho offiźera a cźłowjeka njeje pſchijomne, ßo ſ tajkim wobhonjeŕſtwom ſaběracź, a dawno je ßo hižo ſpósnało, ſo pſchiprawjenje wojeŕſkich poknomóznikow njeje wjazy na cźaßu. Hdyż chze jedyn ſtat wojeŕſke potajnoscźe druheho wobhonicź, móże wón to ſ pomozu druhich woßobow lěpje dozpicź, hacź ſ wojeŕſkimi poknomóznikami. Duż je ßo němſke knjeżerſtwo rosßudźiło, po pſchikładze Awſtriſkeje a Italſkeje ßwojeho wojeŕſkeho poknomóznika ſ Pariſa wotwołacź a jeho město w pſchichodźe njewobßadźene woſtajicź.

Awſtriſka. Cźeſzy ſapóßłanzy ßu nětcźiſche miniſterſtwo, na kotrehoż cźole wjerch Clary ſtejesche, porasyli. Miniſterſtwo je dyrbjało wotſtupicź, dokelż ßo jemu Cźeſcha ſarjeknychu, do awſtriſko-wuheŕſkeho wurunanja ſwolicź, prjedy hacź ßo njeby cźeŕkej rěcźi w Cźechach pokna runoprawoscź ſ němſkej rěcźu pſched ßudom a wyſchnoſcźemi wrócźiła. Tole wuměnjenje njemóżesche wjerch Clary pſchijecź, dokelż dźe bě teho dła do knjeżerſtwa ſaſtupił, ſo by Cźecham jich prawa pſchikrótſchił. Mjena nowych miniſtrow njejßu hischcźe ſnate. Woni budźa pjecźa ſaßo khěžorſzy ſaſtojnizy, tola budźe nowe miniſterſtwo jenoż nakhwilne a njeſměje dołhe tracźe. Wjednizy młodocźeŕſkeje ſtrony ßu hižo nětkole pſchipowjedźili, ſo budźa nowemu miniſterſtwu runje tak wulke pſchecźiwjenja cźinicź, każ Claryowemu, jeli ſo wone pſchede wſchěm prawa ſadanja cźeŕſkeho luda njedopjelni.

— W Awſtriſkej hacź dotal ſa protyki a politiſke nowiny ſchtemplowanſki dawk wobſtejesche. Po wobſamknjenju khěžorſtwoweje rady ſemjanſkeje ßejmownje ßo ſchtemplowanſki dawk ſběhnje.

Italſka. Bamż trajnje na kaſchel cźeŕpi. Duż je dwělne, hacź budźe wón pſchi pſchedſtejazym ßwjedźenju wotewrjenja jubjelſkeho lěta móz pſchitomny byccź.

Franzowſka. Statny ßud wußudźenje Déroulèda a jeho ßobuwobſkorżenych, kotſiż ßu pjecźa ſpytali republiku powróćicź, hischcźe pſchezo ſkóncził njeje. Hacź dotal wobſkorżenym njejßu żaneje winy dopokaſacź móhli. Njedźiwajzy teho ßu Déroulèda hižo k jaſtwu na dwě lěcźe ſaßudźili. Déroulède pſchi wußudźenju ſenatorow a ſtatneho rěcźnika hanjesche, ſo jenoż po knjeżerſtwowej pſchikaſni cźinja. Wón praji: „Mje ſaßudźa; duż praju, ſchto wo tutych njekniczomnikach myßlu. Tale ſhromdźiſna ſ njedocźinkow wobſteji, kotſiż Franzowſku wonjecźesćźa.“ Déroulède pſchiſpomni, ſo ſe ßwojimi ßłowami też ſenat a preſidenta republiki měni. Na to njewopißomny hołk naſta. Poßedźenje ßo ſkónczi. Ssobuwobſkorżeni Déroulèdej pſchiwyſkachu. Statny ßud Déroulèda k jaſtwu na dwě lěcźe a k wuſamknjenju ſ dalſcheho wußudźenja ſaßudźi.

Ruſka. Żně w Ruſkej ßu lětßa powſchitkownje ſpokojaze byłe. Shromadne żně ßu w naſymſkej rożży wo pjecźinu wjetſche dyżli loni a pſcherěſk poßlednich 5 lět wo 17% pſcheßahnu. Duż je bjes dźiwa, ſo żitowe płacźiſny w Němzach ſpaduja. K temu pſchińdu hiſchcźe bohate pſcheńcźne żně w Amerizy. Amerikanſka pſcheńża, kotraż ßo ſ hromadami do Europy wosy, je wina na nětcźiſchich niſkich pſcheńcźnych płacźiſnach.

Turkowſka. Sultanowy ßwak, Mahmud paſcha, kotryż je dwazyczi lět ſe ſultanowej ßotru woženjeny, je ſe ßwojimaj ßynomaj ſ Konſtantinopla cźeknył. Wón je ßo pjecźa Jendźelcźanam ſ wulkej ſumu pjenjes pokupicź dał, ſo by jim twarſku komißiju ſa meſopotamiſku żeleſnizu pſchiwobrocźił. A ſo by to dozpił, bě wón też ſultanej ſ tychle pjenjes wulke dary pſchepodał. Njedźiwajzy teho je tutón konzeßiju němſkemu towarſtwu makoaſiſkeje żeleſnizy dał. Dokelż je Mahmud to na kóżde waſchnje pſchekaſycź chzył, a ßo bojał, ſo jeho pokupliwoſcź na ſjawne pſchińdże, je wón ſkradźu na jenej franzowſkej łódźi twóchnył a je ßo nětkole najſkerje hižo do Franzowſkeje wukhował. Sultan ßebi wot franzowſkeho knjeżerſtwa żada, ſo by jeho wudało, dokelż wón k ſultanſkej ßwójbje pſchißłuſcha.

Afrika. Wójnſke njeſbože je ßo Jendźelcźanam na pjatu ſwjaſało. Niż jenoż na rańſchim a połodniſchim wojwaniſchczu, ale też w Natalſkej ßu jich burjo ſbili. Wyſchſchi komandant Buller, na kotrehoż wobdarjenoſcź a wuſtojnoſcź bě jendźelſke knjeżerſtwo najwjetſchu nadźiju ſtajiło, je ßo pola Colenſo ſatraſchnje ſbił, hdyż chzyſche Tugelaſku rěku pſchekrocźicź, ſo by wobſtupjene jendźelſke wójſko w Ladyſhmithu wußwobodźił. Dwaj dnjej do ßwojeho porażenja bě Buller do Londona depeſchu póßłał, w kotrejż wón praji, ſo burow mjes dwěmaj wohnjomaj dżerżi a ſo ßo nadźija, ſo budźe jich doſpołuje rosmjaſcź móz. Tola jemu je ßo nimo kuliło. Město dobycźeŕſkeje depeſche ßlědowaza hiobſka powjeſcź do Londona dóńdże:

Wobżaruju, ſo dyrbju woſjewicź, ſo ßym cźeżke porażenje pocźeŕpił. Pjatk rano w 4 hodźinach ſ zyłym wójſkom w tſjoch wodźelenjach na Colenſo poſtupowach, ſo bych ßebi na dwěmaj měſtnomaj, hodźinu wot ßo ſdalenymaj, pſchekhód pſches Tugelaſku rěku wunuſował. Woheń burow bě mordarſki. Woßebje běchu ßo woni na artilleriju ſaměriłi a wſchě konje morichu. Kanoněrojo dyrbjachu ſ kanonami wróćo woſtacź. Sadwělnje ßo napinachu, kanony wotwjeſcź, tola woheń bě pſcheßylny, a jenoż dwě kanonje móżeſchtej ßo wukhowacź. Dokelż bychu wojazy mjes podpjery artillerije jenoż ßwoje żiwjenje woprowali a tola njemóhli rěku pſchekrocźicź, porucźich, naſad cźahnycź, ſchtoż wojazy w dobrym rjedźe cźinjachu. Zyły dźeń ßylne njepſchecźelſke wójſko mój prawy bok wohrożeſche; jěſdni pod lordom Dundonaldom a dźěl brigady generala Bartona pak njepſchecźela wotraſychu. Dźeń bě jara horzy a napinazy ſa wojakow, kotſiż ßo wubjernje dżerżachu. Ssmy dźeßacź kanonow njepſchecźelej pſchewoſtajicź dyrbjeli, mjes tym ſo ßo jena ſ njepſchecźelſkim granatowym wohnjom rosraſy. Boju ßo, ſo ßmy wjele ludźi ſhubili.

Mjes kanonami, buram do rukow padnjenymi, je ſchěſcź cźeżkich dwanacźepuntowſkich łódźnych kanonow. Pódła teho ßu ßo burjo 13 woſow munizije ſmozowali. W njej ßo też lydditowe granaty namakaja. Jendźelcźenjo ßnadź nětko bórſy na ßwojim ßamßnym cźěle mordarſke ſapuſcźenja ſacźuja, kotreż tele granaty nacźinjeja.

Po woſjewjenju jendźelſkeho knjeżerſtwa je general Buller pſchi Tugelaſkej rězy ſhubił: 1097 muži, mjes nimi 66 offiźerow, ſ nich je morwych 82, mjes nimi 6 offiźerow, franjenych je 667 muži, mjes nimi 42 offiźerow. Shubiło je ßo 348 muži, mjes nimi 3 offiźerojo. 15 offiźerow je ßo ſajało. Po druhej powjeſcźi je ſhubjenka Jendźelcźanow wjele hórſcha a něhdźe 2000 muži wucźini.

General Buller je myßl ſpuſchcźił, Ladyſhmith wußwobodźicź. Wón je do Londona telegrafował, ſo uěhdźe 10,000 jěſdnych trjeba. Hewak budźe nuſowany, ſe ßwojim wójſkom k połdnju zoſacź. W jeho nětcźiſchim ſtejiſchczu jemu ſtrach hroſy, ſo jeho burjo koło wokoło wobſtupja.

Na rańſchim wojowaniſchczu pola Modderſkej rězy je minjeny tydźeń wſcho ſměrom było. Burjo ßwoje wójſko powjetſchuja a ßwoje naßypy na woběmaj kſchidłomaj wupſcheſcźeraju. Jich ſtejiſchczo je nětko tak twjerde, ſo ßebi Jendźelcźenjo ſ cźeżka ſwěrja, ßo do nich dacź. Dwójzy wotraženi Jendźelcźenjo pod ßwojim generalom hrabju Methuenom we wobtwjerdźenym lěhwje na tamnej ſtronje Modderſkeje rěki leża. Hrabja Methuen tu na generala Warrena cźaka, kotryż jemu ſ 10,000 mużemi na pomoz cźehnje. Zyroba ſa Methuenowe wójſko jenoż hacź do 28. dezembra doßaha, tak ſo budźa jeho ludźo po tym hłodu mrěcź dyrbjecź, jeli ſo jemu Warren mjes tym na pomoz pſchicźahnył njeje. Nimale w tym ßamym cźaßu zyroba w Kimberleyu wunźe, każ je tamniſchi komandant Kekewich ßam woſjewił.

Po zyłym ßwěcźe ßu transvaalſkim buram pſchecźelnje ſmyßleni. S Ruſkeje, Němſkeje, Franzowſkeje, Portugalſkeje a ſ Ameriki ßu mnoſy offiźerojo a wußłużeni wojazy do połodniſcheje Afriki wotjěli, ſo bychu w burſkim wójſku pſchecźiwo Jendźelcźanam wojowali.

W New-Yorku budże ßo 31. dezembra pod wodźenjom sjenoćźenych irskich towaŕstwow wulka ludowa shromadźisna wotbywacź, so by ßo sa burow 5 milijonow dollarow nasběrało. S dobom ßo zyle sjawnje wójsko sa burow wuhotuje. Knjeźerŕstwo ßebi njeswěri, to sakasacź, dokelź ßebi dla pschichodnych wólbow Irskich snjepschećźelicź nochze.

Po njesbožownej Tugelaskej bitwje je Londonski wójnski hamt dowěru do wójnskeje wustojnosće hlowneho roskasowarja jendźelskeho wójska w połodnischej Afriźy, generala Bullera, shubił. Wón je teho dla sa hlowneho roskasowarja 68lětneho lorda Robertsa a sa schefa generalneho staba lorda Kitchenera pomjenował. Wobaj staj ßo we wjele bitwach jako nawjedźitaj a mudraj wójskowaj wjednikaj wupruhowałoj. Tola hacź wonaj samóźetaj khróbłych burow sbicź? Burjo njejßu poł dźiwi lud kaź Sudanszy, Siamszy a Indiszy, ale khrobli, saßakli a krućźi wojowarjo, s najlěpschimi tšélbami a kanonami wuhotowani.

— Stejischćźo jendźelskich wójskow je ßo poßledni tydźeń cźim bóle pohubjeńschiło, cźim bóle ßo sběźkarske hibanje mjes hollandskim wobydlerŕstwom w Kapskej koloniju rosschěrja. Powjesćź wo Bullerowym sbicźu je s njeßměrnej spěschnosću zyku połodnischu Afriku pscheleźała, a hollandszy burjo ßo njetaja, so ßu transvaalskim buram, kotsiž ßu jich wujoju, pscheźelnje smyßleni. Hižo nětkole je s najmjeńscha 13,000 hollandskich burow do burskeho wójska sastupiło. Wudyrjenje revoluzije w Kapskej koloniji móże ßo kóždy wokomik wočakaćź. S dobom w Jendźelskej protestowanske hibanje pscheźiwo wójnje njeßměrnych rosměrow nabywa. Protestowanska liscźina pscheźiwo wójnje je hižo nětkole s 50,000 mjenami podpisana a ßo hischće w kraju wokoło scźele. Minister Chomberlain je drje ßo wot Dublinskeje universitty sa cźeßneho doktora pomjenowacź dał, tola s tym wón ludowemu hněwej njewućźeknje, kotryž pschede wschěm jemu winu dawa, so je k jendźelsko-transvaalskej wójnje dóschło.

Amerika. Na Philippinach ßo Amerikanskim saßo hubjenje wjedźe. Sběźkarjo ßu 200 Amerikanskich sajeli. General Lawton, kotryž dyrbjesche sběźkarjow se San Matea s ranja Manile wuhnacź, bu s kulku śmjertnje sranjeny.

Dźiwja khěża.

Hodowne powjedańczko.

I.

Schtó drje bydli w starej khěži, kotraž tam sa murju w sahrodźe steji? Durje ßu twjerdźe samknjene, ßylne banty a samk sadźěwaju kóždemu, je wotamknyćź. Pódla drje je swónczk, ale jeno s rědka ßo saklinka, jeno mało ludźi žada ßebi sastup wot njehospodliwych wobydlerjow; tolsty leži ßněh na muri, na durjach, na prosy.

Hižo mnoho lět je to dźiwno w „dźiwjej khěži". Dołho bě zyle prósdna — steji tak wošamocźena. Potom je ju zusy muž kupił a tón je nětkole tam ßam lutki se starej ßkužobnizu. Najprjódy łamachu ßebi ßußodźa hlowu, schtó jeno tam bydli, radźi budźichu s nimi wobkhadźeli, ale bórsy pschińdźechu do teho, so knjes Ssamoch s nikim wobkhada měcź nochze, a so tež stara Hapla jeno runje telko ßkowow powjeda, kelkož jeno nusne, so by ßebi wo wošy nakupiła, schtož trjeba. Tak ßu na poßledku wobeju ßebi ßamymaj pschewostajili, haj, sdaluja ßo jeju se samyßkom, pschetož nichtó s „dźiwjeje khěže" njekhodźi ke mschi, nichtó njedawa tam jałmožny khudym. Haj, ani ptacźki njebja njedostawaju tam sornjeschka.

Móże dha nad tajkim domom žadyn jandźel slětowacź, žadyn hodowny jandźel? Jutsje budźa hody. Ale schto dha knjes Ssamoch wě wo hodach? Jeno Hapla žałoscźi, so njemóże do wošy hicź a ßebi wschelakore wězy wobstaracź, so ßebi njemóże dom wurjedźicź a ßwojemu knjesej wobjed swaricź — dokelź je khora. Je ßnadź to ska wěz, kotraž ju nusuje, njehibajcy ßo we kožu leżecź? Leżenje je jej jara pscheźiwne, dokelź hischće ženje khora njebě była. A měrnischo dyrbi leżecź a njemérnischo bywaju jeje myßle, mjenje rěcźi a rosbudźenischa bywa we wutrobje. Jeje knjes ßo najprjedy wo nju njestarasche, ale nětkole, widźo, so ßo jej hubjenje wjedźe, prózuje ßo tola, ju wothladacź, ale njelepje; to je Haplu tak hnuło, so ßo jej ßylsy ronjachu a, hdyž ju stary muž pocźa troschtowacź, płacźe hischće bóle, a na poßledku swěri ßebi prajicź:

„Ach, jeno so ja njetrjebała wumrjecź!"

„Nó, to tola njebudźesch", bě jeho wotmolwa.

Hapla stknje strachocźiwa-ruzy: „Hdy budźische cźłowjek jeno prawje pobožny był!"

„Schto jeno cźi dźenßa na myßle lěsy?" ßo wón woprascha.

„Ach, luby knjeże, zyke žiwjenje, zyke naju žiwjenje", wona sdychuje. „Njecźinimoj nikomu niczo dobre, njekhodźimoj ke mschi, njeßwjecźimoj ženje ßwjate dny."

„Hłuposcźe", snapschecźiwi Ssamoch, „njecźinimoj dźě nikomu niczo ske, to je doscź."

„Ně, ně", wotpokasuje Hapla se strachom, „hdyž maja drusy ludźo seleny hodowny schtom, roscźe pola naju jeno ßuche drjewo. A tajke je zyke žiwjenje — zyke žiwjenje."

To wukschiknywschi wußny. Ale tute ßkowa klincźa hischcźe mužej we wutrobje, kiž tam wotucźeny na stole ßedźi. Zyke žiwjenje. Zyke — žiwje — nje. Kajke dha bě jeho žiwjenje? Bě dha stajnje był njepkłódny schtom, kotryž tu mnoho lět steji, płodow njenjeßo? Bě dha wón ßuschiza, hódna, so by do wohnja cźißnjena była? Abo bě ßnadź ßamo jědojty schtom, kotryž morjesche žiwjenje, kiž ßo jemu bliżesche?

Ně, nikoho njebě morił, nikomu jeho sboże s lescźu rubił.

Nikomu?

Ale Božo! Schtyrzyćźi lět je ßo minyło, a tola widźi to tak jaßnje, jako by to dźenßa było, kak je ßyna ßwojeho njebo wucźerja do ßwojeho domu pschijał; scźele jeho do schule — je dźě bohaty —, a hdyž bě hólz doroślił, wsa jeho do ßwojeho wobkhada, steji dźě tu ßam, dokelź ženje khwile njeje měł, ßo woženicź. Jeho pißarnja bě jeho ßwět; jeho saměr: pschezo hischcźe wjazy bohatstwa nakopicź; schtož jemu wutroby a lubosće sbywasche, pschenjeßy na ßwojeho pschijateho ßyna Hendricha Wótku.

Tu pschidachu ßo sawiśtnizy a nascheptachu jemu do wucha, so je Hendrich njesprawny pscheźiwo njemu. Wón jim njewěrjesche. Ale junu rano pobrachowasche jemu pjenjes, jara wjele pjenjes. Hendrich pschistupi k njemu, kaź hewak, tu wottorhny ßo na njeho: „Njedźakowny, njedocźinko, paduśche!" Młodźenz sprostny se strachom; do teho pschischedschi, wo cźo ßo jedna, rjekny se ßkowom njewinosće, so wo paduschśtwje niczo njewě. Ale Ssamoch sakhadźesche dale hórje s hněwom, rjekny Hendrichej, so dyrbi ßo s próchа měcź, so budźe kóždeho pscheđ nim warnowacź, a hdyž tamny njezosasche — slecźa rosnjemdrjeny na njeho — a porasy jeho k semi.

Młodźenz ßo wobara, stany saßo a rjekny se ßapazym wócźkom:

„Dokelź ßy ty sa mnje telko cźinił, chzu to wodacź, 'ale kónz je mjes namaj."

A na to ßo wotßali a njepokasa ßo ženje saßo.

Ssamoch njemóżesche s teho cźaßa wjazy pscheßkyschecź dźiwjeho schumjenja rěki, kotraž nimo jeho wobydlenja běżesche. Hdyž pak sa dołhi cźaß praweho paducha wußlédźichu, bě ßo po jeho měrje stało.

Wopkłóscheny bludźesche wokoło. Jemu njeńdźesche wjazy na dźěło, a njemějesche wjazy wjeßela na wobkhodźe; na poßledku wsda ßo jeho zyle, pscheda wschitko a sdali ßo ßem do „dźiwjeje khěże". Rosmjersany pscheźiwo Bohu, pscheźiwo wschěm cźłowjekam, tež pscheźiwo ßebi, je zyle pokhmurjeny a ßamotał hižo mnoho lět. Durje do domu ßu samknjene, do wutroby tež.

Jeno jene kubło je hischcźe wukhował: Haplu, staru ßkužobnizu, kiž bě jeho s jeho starschiskeho domu scźěhowała. Wona wosta jemu pschiwißna, hdyž ßo wschitzy ludźo wot njeho wotwobroćźichu; hacź je wón prawje abo njeprawje cźinił — wona ßo ženje wo to njestarasche, wobhlada jeho domjaznosćź, a starasche ßo wo to, so bě jědź khmana a drasta zyła — to bě jeje ßkuženje Bohu a jeje zyła mudrosćź. Tak drje mějesche ßebi a jemu wěstu swonkownu sbožownosćź pschihotowacź, ale tola niz spokojneho bycźa abo wjeßeleho žiwjenja. To dźě s zyła žadyn cźłowjek njedokonja! Wonaj bywaschtaj dźeń a połhmurjenischej, njepschistupnischej, a bóle mjelcźazej.

Nětkole bě Hapla skhorika, kiž njebě ženje khora pobyła. Prěni ras njemóżesche dźěłacź, prěni krócź ßo jeje knjes wo nju starasche a poßkużowasche jej. — Hischcźe pschezo ßedźi pschi njej tónle wjecźor — mnoho hodźin dołho, dołho.

Hapla stona spizy, Ssamoch stona wotucźeny — wonka ßo cźmi, wschě śwězy wuhaßnu, tež latarnja pschi dróśy, cźěmno je wschudźom; wonka wuje wichor a wěje se ßněhom. A se ßněha sběhaju ßo postawy; kóżda ma dołhe sliczbowanje w ruzy, te podawaju tam mužej w „dźiwjej khěži", a na kóždej steji:

„To ßy ty mi cźinił!" „To ty mi njejßy cźinił!"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Na hody porucza ßo naschim ludym ßerbskim woßadam 1. „Boža nóz“, historija wot naroda naschcho Knjesa Jesom Khrysta, atd. pł. 3 np., kotraž je psched dwěmaj lětomaj w nowym wudawku wójschka, a budże lětßa pschi bohatej liczbje ßwjatych dnjow, wěscże woßebje witana sa liturgisku Božu ßkužbu pschi božodžěsczowym schtomje, w lubym Božim domje. 2. Biblisti pucznik na leto 1900 wot kn. fararja Gudy w Lubiju sestajany, pł. 10 np. To je też hižo stary, snaty pscheczel w naschich woßadach. Ssobustawy knihowneho towarstwa dostanu jón darmo, a je ßo jeho roseßkanje k. fararjam hižo stako. Pschi tym njech je nam dowolene na to pokasacz, so (ſ wuwsaczom sa jenu woßadu, hdyż ßo to psches smylku stako njeje), mjena ßobustawow buchu na jenu stronu — sapißa tych ßamych — pißane, tak, so ßo hodži po jednotliwych wßach je wotrěsnycz, a schulskim dźěczom k wobstaranju pucznikow ßobudacz. 3. Nowe testameuty. Jendźelske bibliske towarstwo je saßo sa khudych Sserbow, abo sa potrjebliwe schulske dźěczi 100 nowych testamentow dariko. Dokelž móhko tola tu abo tam jenemu knjesej duchownemu lubo bycz, to shonicz, so móże 5—10 eksemplarow pola knihiwjasarja Schenki wotewsacz a je hody rosdawacz, jako make, lube hodowne dary, dha, pschi krótkim czaßu, njech je ſ tym na to ßo pokasako.
Sbóżne hody! J.

S **Budyschina.** Sandźenu njedźelu je w tudomnej Michalskej zyrkwi k. tajny zyrkwinski radźicźel Keller ſ assistenzu knjesow duchowneju fararja Mrósaka-Budesczanskeho a Michalskeho fararja Rädy prědarskeho kandidatu knjesa Wylema Tyscherja ſ Mjeschiz, sa diakona wuswoleneho, ßwjedżeńszy wußwjecził a jeho do jeho sastojnstwa sapokasał. Knjes měschczanosta dr. Kaeubler, kotryż kollaturske knjejstwo sastupowasche, nowemu diakonej vokaziju pschepoda. W ßerbskej Božej ßkužbje knjes farar Mrósak-Budesczanski knjesa Tyscherja pschedestaji a ſ wutrobnymi ßkowami woßadnych napominasche, jeho ſ lubosczu pschijecz. Na to knjes diakonus Tyscher nastupne prědowanje wo japoschtolskich skutkach 4, 12 dźerżesche.

— Sa prěnjeho diakona pschi tudomnej Pětrowskej zyrkwi ßu wyschscheho gymnasialneho wucżerja dr. Hebera ſ Draždżan wnswolili.

— Sandźenu ßobotu ßo na zyhelnskej haßy konjej Porschiskeho kublerja Gudy splóschischtaj. S tym ßo też konjej Delnjokinjanskeho kublerja Gudy wustróżischtaj a w dźiwim skoku po horncżerskej haßy k starym kasarmam czerjeschtaj. Tu ßo podßobnik sakopnywschi padże a ßebi lěwu nohu pola shibadła skama. Konja, kotryż bě 1100 hriwnow hódny byl, hnydom do hosczenza „skoteje hwězdy“ dowjesechu, hdyż jeho sakkóchu. Ssanje, do kotrychž běschtaj konjej sapschehnjenaj byloj, běchu ßo powróczike, a woßoby, kotrež běchu w nich ßedżake, běchu ßo na dróhu wucżißke, tola nichtó ſ nich njeje pschi tym do schkody pschischoł.

— Schtwórtk rano wokoło 5 hodżin je jedyn dźěkacżer blisko Ssuschkez bróżnje pschi Draždżanskej dróhy tudomneho 73 lětneho wumjenkarja Khorlu Manna w womorje leżazeho namakał. Dokelž dźěkacżerjej móżno njebě, sprostnjeneho muża na nosy stajicz, je wón Budyskej poliziji wo tym k wjedżenju dał. Każ je ßkyschecz, je Mann pucz ſ Biskopiz do Budyschina pěschi schoł. Se spróżnoscżu je drje ßo wón psched Budyschinom pschi pucżu ßynył a wußnył.

— (Woheńczk.) W tudomnym „piwnym hrodże“ bě woda w rołach zentralneho tepjenja ſ wulkej symu samjerska. Hdyż ßo prózowachu, lodej ſ pomozu benzinoweje lampy rostacz dacz, lampa rosbuchny. Pschi tym ßo gardiny sapalichu a ßo nětkotre wokna puknychu.

— (Něschto ſ rataŕstwa.) Jako ßrědk, ſ kotrymż ßo pjecża ßwinje czerwjeneho poběżka sminu, ßo poruczu, konjazy hnój do khlěwa pschinjesecz. Drusy poruczeja ßwinje skótnemu lěkarjej jětra schczěpicz dacz. Tutón ßrědk pjecża 1 leto pschе czerwjeny poběżk sakituje. Pschi sthorjenju na czerwjeny poběżk ßu jětra pschе czerwjeny poběżk, wot haptykarja Malzkotta w Halle kupjene, dobry wuspěch měke.

— Do hód khodża pakostnizy rad sa hußami hladacz. Tajki lubawar tunich huß běsche ßo minjenu ßobotu w nozy ſ promenadow do sahrody statoka czißko 17 na horncżerskej haßy dobył a wot tam psches kólnju a brózeń do dwora saleł. Tam běsche hródże pschekhodźiwschi wschě durje swoczinjene wostajił, so běsche skót w nozy symu mrecz dyrbjał; tola hußy, sa kotrymiż běsche bjes dwěla pytał, njeběsche naschoł. Stopy w ßněsy rano jeho pschikhad a wotkhad pscheradźichu, wotewrjene hródźne durje pak, so je tam na wopycże byl. Hacz dotal njejßu pakostnika wußlědźicz móhli.

— Saczmicże mèßaczka, kotrež je ßo sańdżenu njedżelu rano měko, njejßu w naschich stronach wobkedźbowacz móhli, dokelž bě njebjo samróczene.

S **Wulkeje Dubrawy.** Gmejnski pucz mjes Wulkej Dubrawu a Brěsynku je dla ßnčhoweho sawěcża sa wobkhad sawrjeny. Wobkhad je mjes tym psches Cielchow a Delnju Hórku pokasany.

S **Bukez.** Ssrjedu tydżenja 13. dezembra rano ßu na Fiedlerjez polu, pschi scżeżży ſ Koporz do Bukez wjedżazej, blisko Bukeczanskeho pohrjebnischcża brodutruharskeho pomoznika Augusta Rosemanna se Schlesynskeje, kotryż na poßled pola tudomneho brodutruharja Siegla w dźěle stejesche, smjersnjeneho namakali. Każ je ßkyschecz, je smjersnjeny husto jedyn palenz ßrěbnyk. Dokelž je ßo jemu wutoru wjeczor khětro wjele poradźiło, bě wón duzy po pucżu padacz poczał a na poßled leżo wostawschi smjersnył.

S **Lubija.** Ssobotu je ßo towarstwowa mlokarnja, pschi Wósborskej dróhy natwarjena, ſ poknym dźěłom wotewrika. Nadżijomnje wona ratarjam, kotsiż ßo pschi njej wobdźěła, wjazy wużitka pschinjeßy, dyżli Lubijska towarstwowa žitniza.

— (Paduchstwo.) Jenemu tudomnemu pschekupowarjej ßu ßobotu mużazy kożuch, na wobhladanje wupowěßnjeny, kranyli. Kożuch mějesche schère poczehnjenje a tsi saki.

Se **Schpitala.** Knjes Miklawsch Hizka, wußkużeny zyrkwiny wucżeŕ, je schtwórtk 14. dez. w Kamjenzu pola ßwojeho ßyna, knjesa fararja Hizki, wumrjeł. Wo njeho żaruja tsjo ßynojo a tsi dżowki, kotrymż bě ßwěrnje staroscżiwy, lubowazy nan, ale też mnosy, jara mnosy drusy: njepschehladna ßyka jeho schulerjow a schulerkow, wulka liczba pscheczelow a snatych, a hischcże też nětkotsi rojeńkojo ſ mkodych lět. Wschěm je rjane, njesachodne wopomnjecże sawostajił, a teho dla mamy wschu winu, po ßmjercżi jeho wobras se ßkowom a pjerom naryßowacz, tak derje, każ ßo to sa tak krótki czaß hodźi, so bychu też hischcże posdźischo na nim ßo wokschewicz a natwarjecz móhli. Miklawsch Hizka narodźi ßo lěta 1821 13. januara w Hórkach, wopytowasche Khróscżansku schulu a pschihotowasche ßo też tam na seminarske studije, dokelž tehdy hischcże woßebiteje präparandy njebě. Na Budyschskim krajnostawskim seminaru wustudowawschi, bě leto pomozny wucżeŕ na tachantskej schuli w Budyschinje, na to něschto lět wucżeŕ pod Schpitalom pola Kamjenza, a bu leta 1844 sa statneho wucżerja a organistu do Ralbiz powołany, hdyż bjes maka poł sta lět skutkowasche, doniż ßo leta 1889 na wumjeńk njepoda. Potom pscheßydli ßo do Panczig a scżeże ßo po ßmjercżi ßwojeje mandżelskeje Khaty, rodżeneje Pjetruschez ſ Rózanta, k ßwojemu ßynej, knjesej fararjej, do Kamjenza. Duchowna a ßwětna wyschnosez je jeho spomożne a wustojne skutkowanje pschispósnaka. Tachantske konsistorium, pod kotrymż prjedy katholszy wucżerjo stejachu, pschipóßka jemu hnydom w prěnim czaßu jeho sastojństwa w Ralbizach khwalbne wopißmo, a Jeho Majestosez kral Albert spożczi jemu saßkużbny kschiż pschi wotkhodże na wumjeńk. W czaßu narodneho snowanarodżenja ßerbskeho luda je ßo Miklawsch Hizka se ßapatej sahorjenitosczu tutemu hibanju pschisamknył. Wón bèsche horliwy skutkowazy ßobustaw Ralbiczanskeho ßerbskeho towarstwa, rosschěrjesche ßerbske czaßopißy a posdźischo w Kukowskej Bjeßadże někotry ßerbski pschednoschk dżerżesche. Hizka bě — to ßym pscheswědczeny a nichtó, schtóż je jeho snał, to prècz njebudże — ßwěrny, luboscziwy a idealnje smyßleny wucżeŕ, pschikładny mandżelski a nan, ponižny a pobożny kschesczijan a sahorjeny dźěkawy ßerbski wótczinz. Tak a tajki njech je wobras jeho żiwjenja a skutkowanja dale żiwy w pomjatku wschěm, kotsiż ßu jeho snali, czesczili, lubowali! R. i. p.

S **Krakowa** pola Kamjenza. 16. Dezembra rano w 5 hodż. na tudomnym ryczerkuble durje stwiczki 22 lětneho schwajzarja Franki ſ mozu wotewriwschi Franku wo jstwje namakachu. Wón bě ßebi hischcże posdże wjeczor tepił. Każ ßo sda, je jeho wuhlowy dym morił. Morwy blisko wokna leżesche, schtoż na to pokasuje, so je wón wozucził a wukhód do czerstweho powětra pytał, so pak je, prjedy hacz je k woknu doschoł, ſ womoru wobjaty panył.

S **Komorowa** pola Rakez. Pschi hońtwje, kotraż ßo 13. dezna tudomnym reverje wotbywasche, ßo knjes baron ſ Löbenstein-Kasowski a jeho knjes bratr wobdźělischtaj. Stsělało je ßo 68 sajazow, 11 bażantow, 2 ßowje a 1 ßroka. — Wulkeje symy dla njebě wjele hajnischich na hońtwu pschischko, hewak budźische hontwiny wunoschk wjele wjetschi byl. Pschi hońtwinym ßnědanju ßo mózny woheń sapali, k czemuż bě hońtwiny najenk se ßwojeho reverа drjewo pschiwjesecz dał. Dokelž běchu, każ je hižo spomnjene, někotsi hajniży a hońtwarjo wulkeje symy dla wuwostali, njemóżesche ßo zyły hońtwiny rewěr pscheńcz. Se strony tudomneje gmejny je ßo teho dla pschecże

wuprajiko, so by knjes baron ſ Löbenſtein bórſy hiſchcźe jenu cźérjenſku hońtwu wotmėk. Swėriny je tu hiſchcźe doſcź a na doſcź.

S **Wojerez.** Tudomna mėſchczańska rada je wobſamkla, w naſchim mėſcźe hoſpodu ſa wandrowſkich ſakožicź.

S **Běleje Wody.** Ssyn jeneho tudomneho ſchkleńczėrńſkeho miſchtra je žo tele dny, ſ tſėlbu hrajkajo, cźėžko ſranik. Tſėlba žo njenadźizy ſpuſchcźi a hólza ſtraſchnje w hornim ſcźehnjo ſrani. Hiſchcźe tón žamy dźeń žu ſranjeneho do Shorjelſkeje kliniki dowjeſli.

S **Kromoły.** Cźėžke njeſboże je žo 11. dez. w Theodorſkich podkopkach ſtało. Tamniſchi maſchinſki wjednik Khorla Staruß tehdomniſcheje hładkoſcźe dla pėſk wokoło maſchiny žypajo žo wobžuny. Sſo prózujo, ſo by padajzy žo ſdźerżał, wón ſ prawej ruku ſa cźėrjenſki rjeczas pſchimny, kotryž jemu ruku doſpołnje wutorže. Staruña najprjódzy do Běleje Wody dowjeſechu, ſ wotkelž žo wón po lėkarjowym pornczenju do Halle pſchewjeſy. Jenož ſ nuſu wobalenemu žo pſched Khoczebuſom ſ rany tak móznje krej lijeſche, ſo dyrbjachu jeho w Khoczebuſu do kliniki profeßora Thiemy dowjeſcź, hdźež je wón 14. dez. wumrjek. Wutorhnjenu ruku žu poſdźiſcho, hiſchcźe ſbytk popjeka w dłóni dżeržazu, na měſtnje njeſboża namakali. Staruß bė 27 lėt ſtary a połdra lėta woženjeny.

Přilopk.

* (Pjecź cźłowjekow žo ſpaliło.) Žałoßne wohnjowe njeſboże, pſchi kotrymž je pjecź cźłowjekow žmjercź w płomjenjach namakało, je žo w Lauteru pola Zwickawy póńdźelu w nozy ſtało. Na hacź dotal njeſnate waſchnje bė w domje drjewoweho wikowarja Salzera woheń wudyrił, kotryž bė žo, prjedy hacź jón pytnychu, pſches tſėchu a horni poſthod wupſcheſtrėł a žo, dokelž bė twarjenje drjewjane, ſkoku roſſchėrjeſche. W hornim ſchoßu bydlazy tyſcheŕ Georgi móżeſche hiſchcźe žwoju żonu a žwojej dźėſcźi ſ powjaſom ſe žo palazeho doma dele puſchcźicź, mjes tym ſo wón po ſcźėżorje elektriſkeho wobžwėtlenja, pſchi domje ſtejazym, dele ſaléſy, a žo tak wukhowa. Wikowarjej Althofej a jeho tſjom dźėcźom, kotſiž pod tſėchu bydlachu, pak njebė móżno, płomjenjam wucźeknycź. Najſkerje žu žo wſchitzy pjecźo ſ kurom ſadußke, kotryž je ſe ſapalenjom žyna, na kubi leżazeho, naſtał. Ssylnje ſwuhlene cźėła žu ſ roſpadankow wucźahali. Salzerowa je žo cźėżko wopalika. Salzerej je žo hižo ſchtyri krócź dom wotpalił.

* (Żeleſniſke njeſboże.) Njedaloko Schkeudnitz pola Lipſka je wutoru wjecźor jedyn ludźazy cźah do jeneje ranżėrowanſkeje lokomotivy ſrąſył. Tepjeŕ ranżėrowanſkeje lokomotivy žo ſe žylnym ſraženjom ſ hłowu wo ventile wrjeżny a žo tak cźėżko ſrani, ſo hnydom wumrje. Wón rėka Abicht a chżyſche tele dny žwój 26. narodny dźeń žwjecźicź. Lėtža 1. oktobra bė hakle wón do żeleſniſkeje žłużby ſtupił. Na ludźazym cźahu žo cźahowy wjednik, pakowanſki miſchtr, lokomotivny wjednik a tepjeŕ cźėżko ſranichu. 25 lėtny tepjeŕ Dölz je hižo w hojeŕni na žwoje ſranjenje wumrjek. 45 lėtny pakowanſki miſchtr Schultürk je žebi jatra ſmjatk. Boja žo, ſo žo jemu ſ cźėżka żiwjenje ſdźerżi. Pucźowarjo žo na ſboże njejžu ſranili. Jako dźiw dyrbi žo wobhladacź, ſo žo jedyn pucźowaŕ ſ Ameriki njeje ſranił, kotryž žo we wosu, k pakowanſkemu woſej pſchipowžnjenym, w kupeju 2. klaßy wjeſeſche. Dokelž bė žamlutki we wosu, bė žo wón na pólſter ſ napſchecźa woſoweje ſcźėny lehnył. To bė ſa njeho ſe ſbożom; pſchetož pólſter pſchi ſcźėnje žo doſpołnje roſkama, mjes tym ſo žo woſowa ſcźėna ſaſtorcźi. Lokomotiva parſchonſkeho cźaha je žo cźėżko wobſchkodźiła.

* (Dźėcźo žo ſpaliło.) 14. dezembra žydomlėtna dźowcźicźka jeneho formarja w żeleſolijerni w Kamjenizach k żahłym khachlam pſcheblisko ſtupi. Dźėſcźowa draſta žo ſapali a wone žo tak ſtraſchnje wopali, ſo na žwoje rany ſa nėkotre dny wumrje.

* (Pſchimjerſnjeny jaſyk.) Poſpyt ſ njewocźakanym wuſpjechom je jedyn 14 lėtny pſchekupſki wucźobnik we Wrótžkawju wuwjedł. Pſches tamniſchi Leſſingſki móſt duzy wón ſ ruku ſymnoſcź moſtoweho żeleſneho wobkłoženja pruhowaſche. Pſchi tym žo w nim żadanje ſbudźi, wulkej ſymje tež ras na žwój jaſyk ſkutkowacź dacź. Wón žo k wobkłoženju ſkhili a lód woblisa, tola niczo njecźujeſche cźehož dla nėkotre ſekundy jaſyk na żeleſu woſtaji. Hdyž chżyſche na to jaſyk wottorhnycź, wón jeho woli njepoßkuchaſche, mjes tym ſo jemu poſpyt, jaſyk ſ mozu wotcźahnycź, wulke boloſcźe cźinjeſche. Wón teho dla żałoßnje ſkhiczecź pocźa, ſ cźimž žo wulka liczba wcźipnych pſchiwabi. Hižo krej ſ huby wboheho hólza bėżeſche a pſchiwjaſaze lodowe puta poßylni. Duż žo pſches lud, kotryž žebi żaneje pomozy njewjedźeſche, dwaj poliziſtaj cźiſchcźeſchtaj, ſkhiliſchaj žo k jatemu a wutrajnje tak dołho k pſchimjerſnjenej hubje dychaſchtaj, hacź lód ſ jaſyka roſta, tak ſo móżeſche žo jaſyk, hdyž tež krwawy a wobodrjeny, ſe ſymneho żeleſa wußwobodźicź. Młodeho cźłowjeka dyrbjachu do Joſeſſkeje hojeŕnje dowjeſcź.

* (Ssurowy poliziſt.) Lipſczańska khoſtańska komora je wutoru poliziſta Seiferta ſ Geithaina k jaſtwu na tſinacźe njedźėl ſaßudźiła. Seifert bė jeneho njewinowacźe ſajateho w arreſcźe krwaweho ſbik, ſo by jemu wuſnacźe wunuſował.

* (Pſchekſchiwjeŕ.) W Spandawje žu feldwebla Grahla wot 5. gardźineho grenadėrſkeho regimenta ſajeli, dokelž je wjele pſchekſchiwjenjow ſkucźił. Wón je niz jenož 500 hriwnow nalutowanych pjenjes podwyſchkow, ale tež póſtſke pjenjeſy pſchekſchiwił, kotrež bėchu žo mużſtwam póßłake.

* (Cźėkawa paduſchniza.) Pincźniza Klara Dittrichez ſe Shorjelza, kotraž bė žo pola jeneho reſtawratėra w Żitawje pſchiſtajiła, je 700 hriwnow žwojemu hoſpodarjej kranywſchi cźėkła. S Draždźan, hdźež žu ju na jenej tamniſchej rejwaŕni widźeli, je njehanbicźiwe holcźiſko póſtnu khartu do Żitawy póßłako. Paduſchniza je maka, ma żołkte włoßy a ſ jaſykom do ſubow ſtorka. — Tele dny žu ju w Budyſchinje ſajeli.

* (Wulka ſyma.) S Roſtowa pſchi Donje w połodniſchej Ruſkej piżaja, ſo je tam pſchi lodowym wėtrje ſyma na 28 gradow po Reaumurje ſtupika. W měſcźe je wulka nuſa na drjewje a wuhlu. Finanznemu miniſtrej je žo teho dla próſtwa póßłaka, ſo by żo na wukrajne wuhlo ſbėhnył. Wobžedźerjo ruſkich wuhlowych podkopkow žu mjes žobu ſwjaſk ſcźiniwſchi wuhlowe płacźiſny w tajkej měrje powyſchili, ſo žebi njeſamożicźi wuhlo wjazy kupowacź njemóża. Tu dyrbjało knjeżeſtwo ſakrocźicź a płacźiſny poſtajicź.

* Połranjenje artilleriſkeje potrjeby žu we Winje wußlėdźili. S jeneho żeleſneho khamora žu tak mjenowane „ſamėrjaki,“ ſa Krakowſku twjerdźiſnu poſtajene, kranyli. Ssu to inſtrumenty, ſ kotrymiž žo ſ kanonami ſaméri.

* (Se Ssibiriſkeje.) S Wladiwoſtoka piżaja, ſo žu tam wóndano ſchėſcź cźłowjekow wotprawili. Tſjoch Chineſow, kotſiž bėchu jeneho ruſkeho ſtražnika ſkónzowali, wobwėżnychu. To žame khoſtanje tſjoch cźėknjenzow ſe Sachalina podeńdże, jeneho Ruſkeho, Nėmza a Polaka, kotſiž bėchu jeneho ſtražnika ſkónzowawſchi jenu żyrkej wurubili.

* (Łódź žo ponurika.) Łódź „Viktoria“ je žo na jėſbje do Flensburga ponurika. Wobžadka, ſe 7 muži wobſtejaza, je žo tepika.

* (Wot wulkeje myſche nażrane dźėcźo.) W Ybbſitzu, we Waidhofenſkim wokrjeżu we Wuheŕſkej, žo w nozy 15. dezembra do jſtwy wobydlenja cźėżle Sonneka, w kotrejž pjecźměżacźne dźėcźo a pėſtoncźa ſpaſchtej, wulka myſch dobu a dźėſcźu tſi porſty wotkużny. S dźėſcźowymi kſchikami pėſtońcźa wotucźi a domowych wobydlerjow wubudźi. Wulku myſch móżachu jenož ſ mozu ſ dźėſcźa wottorhnycź. Hdyž bėchu ſ dźėſcźa krej wotmyli, žo pėſtońcźa ſ Bożej rucźku ſajata morwa na ſemju ſwjeſy.

* (Ssmilnoſcźe njehódny cźłowjek.) W Barmenje je njedawno tyſcheŕ Joſef Heber njehódnemu cźłowjekej žwoju žmilnoſcź wopokaſacź chżył. Jeho żona bėſche w poł nozy ſaßkyſchała, ſo žo wo jſtwje ſchrótuje a bė teho dla žwojeho muża wubudźiła. Tón žebi žwėżu ſaßwėcźi a żylnje pjaneho cźłowjeka wo jſtwje namaka. Pjany žo tón muż ſ najmjeńſcha bycź ſdaſche; pſchetož wón bė jara njewėſty na nohomaj a wotmolwi ſ cźėżkim jaſykom na jeho praſchenje, ſchto tu chżu, ſo chże ſpacź. „Haj, mój pſchecźelo, to žy žo do wopacźneho domu ſabėżał“, wotmolwi miſchtr. „Hdźe dha bydliſch?“ Hdyž bė pjany žwoje bydło mjenował, ſwobleka žo tyſcheŕ, ſo by jeho domoj dowjedł. Na dróſy pak bu pjany pſchezo żłabſchi a ſkónczńnje žo jemu noſy żyle ſapowjedźiſchtej. Wonkach pak je ſyma, wbohi muż by pſchi žwojej żłaboſcźi ſmjerſnył, žebi tón dobry pſchecźel pomyßli, duż pjaneho na ramjo woſmje a dale njeże. Pſchipadnje jeho jedyn poliziſt ſetka. Tón žebi teho nażlokaneho wobhlada. „Wón žo mi ſ żyła pjany bycź njeſda, ſtajcźe wſchak jeho ras na noſy!“ praji żandarm. To žo ſtanje. Ale pjany žo ſ jeneho boka do druheho mota. Pſchi tym twjerdu, klinczazu wėż ſhubi. Żandarm ju ſbėhnje a widźi, ſo je wot njewucźeneho ſcźinjeny paklucź, kotryž, każ tón miſchtr bórſy ſpóſnaje, je żyle po jeho ſtwinym klucźu pilowany. Wón žo ſatorhnje. Je žnadź tón cźłowjek pola mje kranycź chżył? Ale jenož maku khwilu ma k roſmyßlenju, hnydom je jemu wėſte, ſo hinak njeje, pſchetož pjany ſawoła: „Dobry wjecźor moji knjeża“ a běži każ ſajaz prjecź. Po dołhej hońtwje bu popadnjeny. Bė pak to brodutruhaŕſki Hugo Blasberg. Tón žlėpz bė žo jenož ſa pjaneho wudawał, jako žo wußlėdźene widźeſche. Khoſtańska komora jemu jaſtwo na 5 měżazow pſchiżudźi.

* Dla skónzowanja swojeho dźěsćza je tele dny kralowske pschišažne sudnistwo w Freibergu w hosćenzu „Stadt Dresden“ skužazu 23 lět staru kuchinsku holzu, Hanu Scholcźiz s Eislebena, k jastwu na 4½ léta wotsudźił. Mjenowana bě swoje skradźu porodźene dźěcźo s rubischcźom sadušnyka a jeho cźěłko w kólni skowała, hdźež su jo mysche nakušale.

* (S plunom s anthrazitowych khachlow morjeny.) S Förderstadta pola Magdeburga pišaja: S plunom, kotryž bě s jenych saschrubowanych anthrazithowych khachlow wucźahnył, je so psched něktrymi dnjemi wobžaromne njesboże stało. Rentier Koch je tudy so teho pluna nadychajcy wumrjeł a jeho mandźelska, kotraž něktre dny w smjertnym strasche pschebywasche, je nětko tež sa nim do smjercze schła. Kochowy pohrjeb, kotryž dyrbjesche so njedźelu stacź, bu wotstorcźeny, tak so so wobaj mandźelskaj nětko hromadźe pohrjebaschtaj.

* (Nadpad.) Direktora łódźneho towarstwa poknóznoněmskeho Lloydo, Bremermanna w Bremenje, je njesnaty dundak njedaloko jeho wobydlenje nadpanył a jeho cźežko sranił, jeho s kamjenjom wospjet do hłowy dyriwschi. Dundak je twóchnył.

* (Wopacźne pjecźhriwnowske papjery.) Lědom, so su nowe papjerjane 5hriwnarje wuschłe a psches khěžorstwowu banku do wobkhada date, su so tež hižo falschowarjo namakali a je podražowali. Wopacźne, s kotrychž su tele dny něktore w Mnichowje nadeschli a sdźerželi, wupokasuja so jako jara derje s pjerom snamjenjene, s tintu, we wodźe roseńdźazej, dźěkane pjenjesy, kotrež móže jenoż jara dobre, wuwucźene a wustojne wócźko wot prawych a dobrych sesnacź. Falschowanki su jena kaž druha bjes cźischcźa shotowjene, wschitke bjes wuměnjenja s pjerom stworjene, su po tajkim najskerje wschitke s jeneje ruki. Móžno po tajkim je, so ta sama ruka tež druhe papjerjane pjenjesy dźěła, cźehož dla ma so kóždy psched nowymi bankowkami jara na kedźbu bracź. Hdy by něchtó tolerje tak dźěłacź chcył, njeby drje sa dźeń wjele sažłužił.

* Najstarschi prědar w zykej Schwedskej a Norwegskej je sawěrnje probst Bergval w Barinabo (Gothlandskej kupje). Wón wutoru swój 100ty narodny dźeń swjecźesche, a je wot julija 1826 sem s prědarjom, potajkim wjazy hacź 73 lět.

* (Skórźbnikowe wjecźenje.) Bur Mattutis s Wannaggena w rańschej Pruskej bě tamnischemu hamtskemu sudnistwu, so by so najskerje sa njepschihodne wušudy wjecźił, skschiwdźazy list shromadu — w s c h o w — pósłał! Dalschu posłyšku tajkich swěrjatkow wón pschilubi. Ssudnizy pak jemu ani cźasa njewostajichu, ale dachu jeho do Memela wotwjesć.

* (Kocźa hońtwa.) W Adrianje w poknóznej Amerizy je wjele kócźkow, a to tak wjele, so so tam jich pschisporjenja bojecź pócźnu. Tam na 1100 wobydlerjow niz mjenje hacź 350 kócźkow pschińdźe. Po poručnosći gmejnskeje rady je so nětko powschitkowne kocźe morjenje sapocźało. Wobydlerjo pschecźahachu měsćanske dróhi a tšełachu wschitke mizy, kiž žaneho knjesa njemějachu. Ale mudre kozory s wjetscheho dźěła do dźěrow roscźěkaja a so we wschěch móžnych rózkach a kucźikach khowachu, tak so sebi ludźo žaneje rady njewjedźa, kak dyrbja na tej cźwili wuhracź.

* (Kónz Morweho morja.) Po najnowschich powjesćach pjecźa woda w Morwym morju sylnje wotebjera a to, kaž praja, dla sylneho powodźowanja pschimjesowažnych ležomnosćow. Jězor, kotryž bě tak hižo najsselenischi mjes wschěmi na semi so namakazymi, dostawa skłódku wodu s Jordana a s něktrych mjeńschich druhich rěkow. Dokelž so nětk woda s tutych rěkow pschezo sylnischo k powodźowanju bjerje, dha so jeje pschezo mjenje do Morweho morja wuliwa, a pschi sylnym wuparjowanju wodow, kiž w tamnych krajinach bywa, je Jordanowa woda hižo tak wušakka, so so jězor hižo snuchemu sklonemu składej runa.

* (Do schkrějeńskeje pjezy panył.) S Morawskeho Wostrowa wo žałoslnym njesbožownym podawku pišaja. W Sofijinej hěcźe dźěłacźeŕ, rudu pschiložujo, hornjej wotewrjenej dźěrje žahleje pjezy pscheblisko pschińdźe a do njeje padźe. Cźełko ani sšéda njesawostaji. Kaž je dopokasane, je dźěłacźeŕ se samsnej njewobhladniwosću smjercź w plomjenjach namakał.

* Kak Chinesojo pschecźiwo słym ducham wojuja, pokasuje kapała w Hujanje, kotraž je s murjemi, s grawocźiwymi smijazymi wobrasami pomolowana, wobdata. W lěcźe 1882 na tymle městnje kschesćijanisku zyrkwicźku rosnjembrjena cźrjóda ludźi nadpadźe, dokelž bě so pjecźa dobry duch, kotryž Hujan schkituje, se spěwanjom a prědowanjom wotehnał. Wěz so tehdy pschepyta, něktosi měnliwi winikojo so pokhostachu, a wupuscźena zyrkwicźka dyrbjesche so hnydom na tym samym městnje s nowa postajicź. Pschecźiwjenje a wobeńdźenje wukasa by sle scźěhwki měko, a gmejnszy starschi teho dla radu składowachu, na kajke waschnje mohło so po wukasu cźinicź, a kak mohł so s dobom dobry duch směrowacź. Po dołhim wuradźenju so wobsamknu, něhdźe sydom metrow wot nutskhoda ponowjeneje zyrkwicźki wyšoku murju natwaricź a jejnu swonkownu scźěnu se smijemi a cźertami pomolowacź. Sli duchojo njemohli potom s zyrkwicźki, a dobri duchojo bychu s molowanjom na muri warnowani byli, do zyrkwje stupicź. Tónle wupucź wobej stronje spokoji. Dobry duch so wot teho cźasa njeje wjazy wuhnał, ale wjetschina Hujanskeje gmejny je nětko kschesćijanska.

Wušudźenja.

Khostanska komora. Kubleŕ J. M. Hołbik w Sderi ma kušateho pša, kotryž rad na ludźi schcźowka a jich samo nadpaduje. 16. septembra bě worakawy poš sašo ras s dwora na dróhu wuběžał. Wón so po swucźenym waschnju schcźowkajo do ludźi saběhowasche a mjes druhim tež kołojšédneho Scholtu s Draždźan nadpadowasche a jeho wot sady s koła dele cźehnjesche, tak so Scholta do jeneho schtoma sałoži a sebi koleno slě srani. Lawniski sud bě Hołbika jako pšoweho wobšedźerja k 8 hriwnam pjenježneho khostanja sašudźił, dokelž kušateho worakaweho pša njebě na rjecźasu dźerżał. Hołbikowe powołanje pschecźiwo temule wušudej njemějesche wuspjecha.

23lětna skužobna holza Johana Marja Schnippiz s Wojerez bě dźowzy swojeho hospodarja, hosćenzarja Fischera w Rathwalde, do jeje kwaša s kwašnych darow duzend šlébornych jědźnych kižow a duzend khofejowych kižcźkow kranyła a je swojej 4 léta starschej sotsje Johanje Schnippiz w Wojerezach na khowanje da. Posdźischo so paduchstwo wukopa a pschi pschepytanju hischcźe na sjawne pschińdźe, so bě Marja Schnippiz hižo prjedy swojemu hospodarjej Fischerej dwaj pišanaj kožowaj pschikrywaj, 6 hriwnow hódnaj, kranyła. Marju Schnippiz paduchstwa dla k jastwu na schtyri njedźele a Johann Schnippiz pschekhowanja dla k jastwu na jedyn tydźeń sašudźichu.

Hudanczźy.

67.	68.
Huba steji wotewrjena,	S njebja hwězki šlěb'rojte
Stajnje k njebju horje hlada;	Drobne na sem padaju;
Druhdy s khmurom sadymnjena;	Seńdźe woko skocźane,
Druhdy deschcźik do njej' pada.	A s nich sylski nastanu.

Wuhudanczźy s posledneho cźišła:
65. Semja a kwětki. 66. Purpur.

Sa nasch serbski dom

je so w lěcźe 1899 dotal nahromadźiło: 6126 hr. 80 np.

Dale su sa'njón darili:

Knjes dr. Amadeus Vozárik w próchowym sawodźe Geesthacht	3	=	— =
Freibergska komišija „Ssyrotka“ (hodowny dar) .	3	=	— =
Lischki-Póńdźelnizy: Běda je sa naš — husto indianski kwaš: 2 + 31 np. — domej serbskom wopruju, posledniu swoju scheŕpatku 50 np. — Khudy cźlowjek s Hodźija, — s rěškom so 'žno spokoja: 10 np. — Ssmilny Handrij Delanski — dopišniczy pišа tsi (35.—37.) 60 np. = .	1	=	53 =
W „Katholskim Póśle“ cźišło 50. léta 1899 hižo kwitowane:			
Se sběracźneho listna knjesa F. P. (32,51): So bych sźinił sapocźatk 50 np. Pichlik 12 np. S dymki kurjach prěni ras 62 np. Na kermuschkach, widźachmoj so prěni krócź atd. 50 + 70 + 15 np. B. J. (Parastensian) 1 hr. We Kukowje: K. bě pschehrał poknu mósceń 1 hr., dobra duscha 10 np., Wladźan 30 np. So bych skóncził 2 hr 50 np. — Delanska patentna komišija: 55 + 55 np., praj tam: Bohudźakowano 3 hr. = ...	11	=	59 =

Hromadźe: 6145 hr. 92 np.

S dźakom kwituje

farjadnistwo „Macźizy Sserbskeje“.

(Dalschi sapiš darow so posdźischo wocźischcźi.)

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. oktobra 1899.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.			1-4	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,31	8, 5	7,58	10,55	[illegible]	[illegible]	4,31	6,55	8,30	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,54	7,20	8,53	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,0[illegible]	5,13	7,42	9,11	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,48	8,18	9,44	1,27
Biskopiz	—	4,28	6,23		10,05	12,57	—	4,19	6,21	8,54	10,18	—
Arnsdorfa	—	4,49	6,47		10,28	1,21	—	4,44	6,41	9,19	10,35	—
Radeberga	—	5,01	6,55		10,36	1,29	—	—	6,49	9,28	10,43	—
Do Draždžan	3,41	5,29	7,15	10,36	10,57	1,55	3,52	5,11	7,08	9,50	11,02	—

Wot Lubija wotjědže kóždu ßobotu rano w 7,0 woßebity cžah do Budyschina

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,05	9,0[illegible]	10,30	12,35	3,13	4,30	5,30	7,35	9,38	11,45	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,42	9,47	—	1,11	3,48		6,06	8,10	10,15	12,29	—
Biskopiz	—	7,10	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,37	10,39	12,53	—
Budyschina	5,14	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,32	7,01	9,08	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,32	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,44	11,47	—	2,20
Rychbacha	7,06	8,42	11,42	—	2, 8	5,31		7,54	10,00	12,03	—	—
Do Shorjelza	7,49	9,04	12,02	12,18	3,20	5,52	6,21	8,17	10,22	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2 4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4
S Budyschina	4,59	7,42	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,56	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,07	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,13	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,22	11,16	—	2,34	5,15	9,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,41
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,49
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,55
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,3
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,11

* Jěsdźi jenož ßobotu a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,32	5,25	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,43	5,40	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,50	5,47	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,05	5,59	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,8	6,7	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,16	6,15	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,20	8,2	12,33	3,28	6,55
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	3,36	7,4
Njeßwaczidla	5,37	8,19	12,50	3,44	7,14
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	3,54	7,24
Radworja	5,54	8,36	1,7	4,1	7,32
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	4,12	7,45
Židowa	6,13	8,55	1,27	4,20	7,53
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny w oktobrje.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Pokěžnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,23	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,35	12,54	3,41	7,46	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,38	1,24	4,52	8,02	10,17	11,35*
Großröhrsdorfa	7,20	10,50	1,38	5,05	8,15	10,29	11,46*
Pokěžnizy	7,29	10,58	1,47	5,14	8,23	10,37	11,54*
Do Kamjenza	7,46	11,15	2,05	5,31	8,40	10,54	12,11*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,47
do Halschtrowa	9,8	12,29	3,53	9,18

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa	7,43	10,33	2,23	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Drjewowa awkzija.

Na hrabinskim Lippeskim **Bartsko-Nowowjeseżanskim revèrje** ma ßo

ßrjedu, 27. dezembra t. l.

něhdże 150 twjerdych dołhich hromadow
= 100 mjehkich = =

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjenymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadżowanje pschedawacź.

Sapoczatk awkzije w 11. wodźělenju pschi Nowowjeseżanskich polach. **Sapoczatk ½10 hodźin.**

Revěrske sarjadnistwo.
Aust.

Palne drjewo na pschedań.

Zymplansko-Turjowske knjejstwo **ßuche khójnowe pjenki** s lońscheho drjewischcża pschi Dubjanskej mjesy pola Połpiczanskeje kuczneje scżeżki rm. po 2. mk. pschedawa.

W Turjowskej hajnikowni, w dezembrje 1899.

Revěrski hajnik **Wollenizien.**

200 rm. khójnoweho drjewa

rm. po 1 mk. 75 np.,

200 rm. duboweho drjewa

rm. po 2 mk. 20 np.,

ma na pschedań **Hatkowski revěr** pola Minakala.

Žadanja njech ßo wobrocża na **hajnkownju w Lippiczu.**

Ssuschizowe mjehke kuleczki, kaž tež **khójnowe pjenkowe drjewo** rm. po 2 mk. 50 np. ma se ßwobodneje ruki na pschedań

Dubjanski revěr.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějecżelka **A. fwud. Darschauowa**)

— **założene 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy

cżißko 1 na schulerskej haßy cżißko 1

k. symskemu cżaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow, schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńischej hacż k najlěpschej cżistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucża.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedżena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtuńische płaczisny!

Konje k rěsu



kupuje po najwyschschich płaczisnach

C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyschinje.

Jědżny tój

punt po 40 np., pschi wotewsaczu 10 puntow tuńscho, porucża

Emil Gräfe
na swonkownej lawskej haßy 51.



Kóżdy, kotryż chże ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chże ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Korčmu



ſ khlamarſtwom, kehelniſchczom a hoſczenzſkej ſtwu,
7 mjeńſchinow wot dwórniſchcza ſdalenu, ſ polom a łuku, chzu khoroſcze dla ſe żiwym a morwym inventarom pſchedacź. Wſcho dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Khoczebuſki rolkaty tobak

punt po 50, 60, 65, 70, 80, 100 a 140 np. Po zykych rolach wulki rabatt.

Najlepſchi hodowny dar ſa kurjerjow ſ trubki.

Należnje porucza

Hermann Gerlich
na ſukelnſkej haźy cźiźko 7.

Zigary

we wulkotnym wubjerku, bjes poroka ſo palaze,
100 ſcht. po **2 mk. 40 np.,**
woprawny

Jamaikaſki rum, arak, kognak,

najlepſchi

punſch a likery

porucza

Ernſt Lehmann
w Budyſchinje,
prjedy **Khorla Pětſchka**
pódla mjaźowych jědkow 7,
rózk ſchulerſkeje haźy.

Foſforowe pille,

ſtajnje czerſtwu, żylnje ſtutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje porucza tunjo

Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokoreczak 33.

Jako **dar k Bożemu dźeſczu** ſu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knizki ſ **pisanymi wobraſami** a ſe ſerbſkimi ſchtuczkami

1. ſa ſtarſche dźeczi:

Scheſcheraczk
a druhe rawſki.

Scheſcherawka
a jeje towarſchki.

Placźiſna 20 np.

2. Sa mjeńſche dźeczi:

Wobraſki ſa pekne dźeczi.
Peknych dźeczi wjeſele.

Placźiſna 15 np.

Budyska Bjesada

zmeje ſtwórtk 28. decembra wjecor 1/2 8 hodźin w Budyskej třeleńi **hodowny swjedźeń.** Stóź chce so pri nim wobdźelić, chcył dar, nic mjenje 75 np. hódny, sobu přinjeſć. Hoſco maja jenoż přistup, hdyż su sebi sobustawy za nich zastupne khartki pola knjeza časnikarja Krawca wotewzali.

Předsydstwo.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotmeje swoju

hłownu zhromadźiznu

jutře njedźelu za tydźeń, **31. decembra,** popołd. w 4 hodź. w Khwaćicach. Wšě sobustawy należnje přeprošuje

předsydstwo.

Sserbſke ſbożopſchejaze khartki

porucza

Ssmolerjez knihicźiſchczerńja

w Budyſchinje.

Koſaze koże,

howjaſe a czelaze koże, kaniklaze, ſajecże, kocże, kunjaze, tkhórjaze koże, kaź tez wowcże koże a wowczu wolmu kupuje po najwyſchſchich placźiſnach

Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach
pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

Rum, arak, kognak

w zykych a połbleſchach porucza jara tunjo

H. Kunack naſlędnik
na bohatej haźy.
Dalokoreczak 170.

Sachſowy żiwjazy kakao

placźi jenoż 1/4 punta 35 np.
pola

Oty Sachsy

na bohatej haźy 4.

Diſtne khartki

rjane kaź lithografowane
czſchczi ſpeſchnje
Ssmolerjez knihicźiſchczerńja.

Pohoncźam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim ſa ſwinje, dźełaczerſkim ſwójbam, hoſpoſam ſo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra ſłużba darmo wukaſa w **Klukſchu** cźo. 53a.

K 1. januarej nehdże 15 letnu ſprawnu **ſłużobnu holzu** pytam.

Eliſa Schuppanowa
rodź. Halkez,
pſchi żitnych wikach 18.

Hejtmanow, wotrocźkow, pohonczow, ſrenkow, tſeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźełaczerſke ſwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ſukelńſkej haźy 24 po 1 ſthodźe.

Do fary na wſy ſo

ſłużobna holza

do lohkeho dźela pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni „Sserb. Nowin.“

Pſchiſtojnu pilnu **ſłużobnu holzu** k 1. januarej pyta

G. Rahrendorfowa
w knihicźiſchczerni w Kumwaldze.

Palerſki pomoznik

ſo borſy k naſtupjenju pyta.

A. Steiger
na knjezim dworje w Budyſchinku.

Prěnjeho rólneho pohonca

pſchi 300 mk. mſdy,
jeneho młódſcheho rólneho pohonca a wolazeho ſa mſdu po wucźinjenju pyta k nowemu lětu **Ssemichowſki knjeźi dwór.**

Hejtman ſo pyta.

K 1. haprleji 1900 dowerneho, raſneho, wożenjeneho hejtmana pytam. Zadaczeljo chzyli ſo parſchonſzy na mnje wobroczicź.

C. Brühl w Kuſy.

2 dowerneju **rólneju pohonczow** pyta Delnjokinjanſki knjeźi dwór.

Knjeżeho pohonca, prěnjeho rólneho pohonca, wożenjeneho pohonca, wotrocźkow, tſeczakow, dźełaczerſke ſwójby, ſłużobne holzy, dźowki pſchi wulkej mſdze pyta

Spannowa
na malej bratrowſkej haźy 5.

Kowarſkeho wucźobnika
k jutram pyta kowarſki miſchtr **Urban** w Trjebjenzy pola Pomorz.

K jutram 1900
abo prjedy ſa ſwoje **kolonialtworowe khlamy** pekneho hólca jako

wucźobnika

pytam.

Ernſt Glien
pſchi żitnych wikach 44.

Do naju kolonialtworowych a deſtillazijſkich khlamow ſo młody cźlowjek jutry 1900 jako

wucźobnik

pſchiwoſmje.

Schieſchka a Rjeźka.

Na moj wós je ſo wóndano **ſchatowy korb** ſ krumjazej deku ſtajił. Tón, kotremuż wón ſłuſcha, chzył ſebi jón pola mje wotewſacź. **Handrik,** w Kamjenej p. Merkowa.

Woſjewjenje.

Po wumrjecźu knjeſa **Mikl. Gruberta** w Draždźanach k wjedźenju dawam, ſo bychu ſo cźi, kotſiż ſu ſnadź jemu nješchto dołżni abo kotſiż maja nješchto wot njeho dostacź, w běhu 2 njedźel pola podpiſaneho ſamolwili.

M. Grubert
w Radworju cźiźko 81.

Dźenźniſchemu cźiźku je pſchiloženа

wurjadna pſchiloha:

Sa burow,

ſ wjele **wobraſami** (bildami), wuhotowana. Schtóź by ju w ſwojej „Nowinje“ njenamakał, njech ſebi ju woſebje kaſa. Dostanje ju darmo, dostanje jeje tez wjazy exemplarow, kotrez móże ſuſodam a ſnatym rosdźelicź.

(K temu cźiźku dwe pſchiloſy.)

Prěnja pschiloha k čžišku 51 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. dezembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Drazdzanskich skótnych wikach

18 dezembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Zhiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	35—39	64—68
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—58
4. ßnadnje pizowane kózdeje staroby	27—29	50—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacz do 7 lět	30—33	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	52—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—29	50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—64
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Czelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	62—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—41	59—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschižењow w starobje hacz do 1¼ leta	41—42	52—54
2. mjaßne	39—40	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—37	46—48

Płaczišna zitow a produktow.

Zitowy dowos w Budyschinje: 3206 měchow.	W Budyschinje 16. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 21. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	7	65	7	94	7	35	7	65
" žołta	7	6	7	65	7	6	7	35
Rožła	7	6	7	13	6	88	7	6
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	33	7	—
Wowß	6	60	6	80	6	10	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	60	2	90	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Sskoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 468 schtuk, schtuka	3	—	14	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np. hacz 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. — np. hacz 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 29 np. hacz 11 hr. 40 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacz 9 hr. 99 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 70 np. hacz 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr 35 np., rožła wot 7 hr 25 np. hacz 7 hr. 34 np., jeczmjeń wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr. 25 np., wowß wot 6 hr. 60 np. hacz 6 hr. 75 np.

Wjedro w **Londonje** 22 dezembra: Syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 4 njedzelu adventa rano w 7 hodzinach diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farař Räda ßerbske a w 10 hodz. němske prědowanje.

Boži dzeń smeje rano w 7 hodzinach diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin farař Räda ßerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje.

2. **ßwjaty dzeń hodow** smeje rano w 7 hodz farař Räda ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodzin diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodz. němske prědowanje.

3. **ßwjaty dzeń hodow** smeje dopołdnja w 9 hodzinach diakonus Tyscheŕ ßerbske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Max, Khorle Augusta Ssykory, fabrikskeho dźěłaczerja na Zidowje, ß.

Zemrjeli:

Dzeń 15 dezembra: Marja Scherzez, njebo Kschesczijana Bohumika Passelta, młynka w Sommerowje pola Zitawy, sawost. wudowa, wikowarka s Korsymja, we wokrjeßnym wustawje na Zidowje, 78 l. 3 m. 19 d. — 16. August Motsk, wumjeńkař s Czichońz († w měschczanskej hojeńni), 60 l. 9 m. 20 d. — 19. Pawoł Gustav, Ernsta Gustava Haasera, wobydlerja a kamjenjeczeßarja w Jeńkezach, ß, 4 m. 6 d. — Jan Grólmus, privatěr, prjedy kubleŕ w Kamjenej, 56 l. 11 m. 4 d.

Zyrkwinske powjesće s Budestez.

4. adventsku njedźelu smeje farař Mrosak rano w 8 hodzinach ßerbsku spowjednu rěcz, pomozny duchowny Rychtař w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje — Popołdnju w 5 hodź smeje farař Mrosak ßerbsku Bożu nóz.

Boži dzeń smeje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodź. němsku spowjednu rěcz, farař Mrosak w 9 hodź. němske a ½11 hodź. ßerbske prědowanje. — Popołdnju w 5 hodź. dźerži farař Mrosak němsku Bożu nóz

2. **ßwjaty dzeń hodow** smeje farař Mrosak rano w 8 hodź. ßerbsku spowjednu rěcz, pomozny duchowny Rychtař w 9 hodź. ßerbske a ¾11 hodź. němske prědowanje.

3. **ßwjaty dzeń hodow** smeje pomozny duchowny Rychtař w 9 hodzinach ßerbske prědowanje

Pawoł Scholta

w Budyschinje,

pschedawarnja zita, ßytwy, piznych ßrědkow

se schrótowanskim młynom

porucza ßwój wulki skład **bawłmoßymjenjoweje muczki, semskoworjechoweje muczki, palmosornowych woßuchow, laneje muczki, ripikoweje muczki, rajßoweje muczki, ßuschennych piwowych ßłodźisnow, melassy** s piwowych ßłodźisnow, **majßoweje schlempy, majßa, majßoweho schróta, jeczmjenjoweho schróta, rżanych a pschenczných wotrubow, skótneje ßele atd.**

Dale wón porucza zyle woßebje wyßokoprozentisku **wuherisku aromatisku,** kaz tež **ßwětłu amerikansku** a **cžěmnu franzowsku majßown schlempu,** kotrejez jeniczke pschedawanje je mi akzijowe towarstwo Kasselskeje ßłodźisnoweje ßuscherńje sa Budyschin a wokolnosez pschepodało. Pokaski a płaczišny rad podawam.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich na jednorych swjaskach ßu po tunich płaczišnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."

Pruhi s Bożeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kascheczikach, k Bożemu dźěsczu ßo woßebje pschihodźaze, ßu w wudawarni „Sserb. Nowin" dostacz.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy w starym póśće

ma tola najlěpschi khofej.

Winowa pschedawarnja

„Lischćeje jamy“ (Fuchsbau) w Budyschinje

Oskara Dietricha.

Wuczah

ſ mojeho **wjele wopschijazeho płaczišnoweho ſapiſka** něktorych **winowych druzinow,** kotrež winowi ſnajerjo **jako woßebje jara rjane, polne, raßowe kajkoſcze pschipóſnaja.**

Rheinſke wino.		Moſelſke wino.		Czerwjene wino.	
95te Geiſenheimſke	1 mk. — np.,	95te Braunebergſke	1 mk. 50 np.,	95te Medocſke, jara rjane blid. wino	1 mk 10 np.
95„ Oppenheimſke	1 „ 25 „	95„ Braunebergſke Falkeneyſke	1 „ 85 „	96„ St. Eſtephſke, polne a juſchkne	1 „ 25 „
95„ Nierſteinſke	1 „ 40 „	95„ Ohligsbergſke	2 „ 20 „	93„ Chateau Beychwelle, juſchkne a pschijomne	1 „ 50 „
93„ Rädesheimſke (bratr. Walteraj w Mainzu)	1 „ 65 „	95„ Liefererſke	2 „ 25 „	93„ Chateau Batailley, ſnamjenite	2 „ 50 „
93„ Forſtſke Sachſenmorgenſke. (Přenjotne pjelnjenje, bratr. Walteraj wMajnzu)	2 „ 50 „				

Płaczišny wobjawſchi bleſchu.

K pſchedſtejazym **hodam** horka mjenowane druzinу najnaležniſcho poručam. S dobom pak tež na moje druhe druzinу kedžbliwe cžinju. Wulki ſklad **běłych** a **cžerwjenych winow, němſkich** a **franzowſkich ſchampanſkich winow, likěrow, araka, ruma kognaka.** Wſchě wote mnje ßo wjedžaze druzinу jenož w najlěpſchich prima-kajkoſcžach.

Nadrobniſche płaczišnowe ſapiſki po žadanju rad podawam.

Dalokorěcžak 70. **Oskar Dietrich.**



Sswinjazy wobžerny a kormjeńſti pólver, kotryž wobžernoſcž wubudžuje a kormjenje polóža, poruča

Germania drogownja dr. Roebera



ſ napſchecža winoweje ficže.

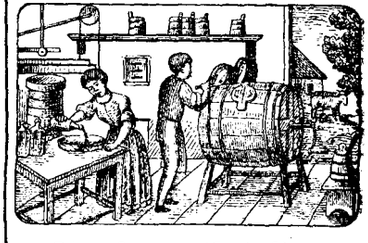

Sa jenu hodžinu

ßo najrjeńſcha, najßłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudžěła. Dostacž

w **Germania-drogowni**

ſ napſchecža winoweje ficže.

Najwjetſche wuſnamjenjenje na powſchitkownej ſtrowotnej wuſtajeńzy w Draždžanach 1899, cžeßne myto a ſłotu medaillu dosta

bjesalkoholne ßłodowe piwo

Łubijſkeje akzijoweje piwarnje (prjedy Schrybar a Radza).

Njepſchetrjechene ſa khorych, wotkhorjenych, njedželnicže a dźěcži.

Dostacž w **Budyſchinje** pola
knjeſa **M. Kirſchnera** na ßerbſkej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoſchiz haßy,
„ **M. Zecza,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodžiju a we wokolnoſczi** pola
knjeſa reſtawratěra **Ernſta Wobady** w Hodžiju
a w **piwarni w Pěcžezach,** kotraž ma tež ſtajnje wjetſche ſklady.

Brikety.

Skaſkowſke podkopki ſe ßwojich Ia briketow zentnar po 45 np. pſchedawaju. Pſchi wotewſaczu zyłych waggonow a wotſamknjenjow ßo płaczišny poměrnje poniža.

Skaſanki rad pſchijimuje

podkopkowe ſarjadniſtwo w Skaſkowje.



K wužitnym hodownym daram ßwój bohaty ſklad ßamodžełanych



pschedeſchcznikow

po najtuniſchich płaczišnach poruczam.

H. M. Schmidt.

(Mějeczel R. Franke.)

W Budyſchinje

pſchi hlownym torhoſchczu 8.

Krawatty

w najwjetschim wubjerku pola

A. Tschentschera

na bohatej haßy 18
a rózk theaterskeje haßy.

Cżeßny diplom — Bronsowe medaille a cżeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr

schewski mischtr **na ßukelnjskej haßy 14**

porucza ßwój wulki skład **hontwarskich, jeßdnych** a **dołhich schkórnjow, hólczazych dołhich schkórnjow, pjelsczowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s czahatym gumijom, wschě druzinu **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowosćze w **balskich** a **njewjesczinskich stupnjach** s czahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaz tez wschě możne pomyßlne druzinu czrijow a schkórnjow sa muzske, zónske a dźěczi po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczke pschedawanje

J. Engelhardtowych czrijow

se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaz je snate, wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki czaß shotuju. **Porjedźenje** po zadanju tón ßamy dźeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacz.

Ludwig Kuhlmann

(mějeczel **Erich Hecht**)

w kupnizy pschi hlownym torhoschczu

porucza we **wulkim wubjerku** po **tunich płaczisnach**

gardiny, běle a na żołcz,
kattuny, sofowe deki,
meblowe tkaniny,
běle, na żołcz a pißane,
vitrażowe tkaniny,
gardinowe żerdże a rosetty,
teppichi, běhacże, linoleum,
wóskowe ßukno, tapety.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Maschinski wolij

porucżataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Maschinski wolij

ßo płaczisny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
s napschecża winowoje kicże.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho porucżataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Lanolin

kopytowy a kożowy tuk
w najlěpschich druzinach porucżataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Sa nasymu a symu porucżam ßwój wulki skład

koschlazeho barchenta barbunjepuschczateje twory po jara tunich płaczisnach. Stary łohcź po 15, 20, 25, 30, 35, 40 a 45 np.

Hotowe seschite mużaze koschle s barchenta a wojerskeje kopschiwoweje tkaniny, saruczene barbunjepuschczate, małokoßmikate a derje dźerżaze w 3 wschelakich wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20 np.

Żonjaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku po 80, 85 a 90 np.

Hólczaze barchentowe koschle hacź do 1 lěta po 40 np., wot 1 hacź do 3 lět po 45 np., wot 3 hacź do 5 lět po 55 np., wot 5 hacź do 7 lět po 60 np., wot 7 hacź do 9 lět po 65 np., wot 9 hacź do 11 lět po 75 np., wot 11 hacź do 13 lět po 80 np., wot 13 hacź do 15 lět po 90 np.

Holczaze barchentowe koschle s paskom abo se schnórku hacź do 1 lěta 30 np., wot 1 hacź do 3 lět po 35 np., wot 3 hacź do 5 lět po 40 np., wot 5 hacź do 7 lět po 50 np., wot 7 hacź do 9 lět po 55 np., wot 9 hacź do 11 lět po 65 np., wot 11 hacź do 13 lět po 70 np., wot 13 hacź do 15 lět po 75 np., s paskom 5 np. drózsche.

Wschě wulkosczе koschlow s lěpscheho barchenta teho runja jara tunjo.

Barchentowe rubischcża na hlowu, wobrubjene, hižo po 20, 25, 30 a 40 np.

Emil Wehrle

7 na jerjowej haßy 7.

Dźiwajo na trajnje wyßoku daninu měru **powyschimy daninu měru sa pjenjesy na sapołoženske knihi**

pschi	wschědnym wužiwanju	$3\frac{1}{2}\%$
„	měßacžnym wupowjedźenju	4%
„	tsiměßacžnym „	$4\frac{1}{4}\%$
„	schěscźměßacžnym „	$4\frac{1}{2}\%$
„	dwanacźeměßacžn. „	$4\frac{1}{2}\%$

tak dołho hacž diskont khěžorstwoweje banki s najmjeńscha 6% wucžini.

Sapołožene pjenjesy ßo wot scźěhowazeho wschědneho dnja hacž k wschědnemu dnjej do wotewsacźa sadanja.

Filiala Lubijskeje banki.

Nowolětne
sbožopschejaze khartki
(žortniwe a khutne)
porucža we wulkotnym wubjerku
Gustav Rämsch,
knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja
na bohatej haßy 21.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz,
syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
porucža
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Winska měschenza,
woprawdźe woßebny paleny
khofej
punt po 100 np. porucža
H. Kunack naßlědnik
na bohatej haßy.
Dalokorěčžak 170.

Tunjo! Tunjo!
Khofejowe servisy
sa 6 woßobow po 3 mk.,
khofejowe schalki s porzlina,
rjane pißane po 15 hacž 20 np.,
hacž do najwoßebnischich,
porzlinowe tykanzowe talerje,
rjane pißane po 50 np.
a wjele druhich wězow k selenemu a ßlěbornemu kwaßej porucža po najtunischich płacźisnach
Max Mütze
na bohatej haßy.

F. Trulley,

kóžkař,

na schulerſkej haßy.

Dokelž ßwój skład

pjelſczowych tworow

ſpuſchczu, wotměwa ßo pola mje wot dzenßniſcheho dnja

wulke

Wupſchedawanje

hotowych

mužazych a žonjazych

kožuchow,

kotrychž je něhdže na składze w wſchelakich faßonach ſ wobßadzenjom a bjes njeho.

Dale ßo wupſchedawaju

pjelſczowe muffy, pjelſczowe mězy a pjelſczowe khornarje, kože k wobßadzenju a k podſchiczu.

F. Trulley,

kóžkař,

na schulerſkej haßy 7.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,

ſ napſchecza hoſczenza „winoweje kicze",

porucza **k nasymſkemu a symſkemu czaßej** ßwój hoborſki skład wſchěch druzinow jenož trajnje dźěłaneho

wobucza **ſa muzſkich, žónſke a dźěczi,**

jako: **jězdne a hontwarſke ſchkórnje, dołhe ſchkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelſczowe ſchkórnje, filzowe ſtupnje a toſle, drjewjanzy, gumijowe ſtupnje do ßněha a rejwanſke ſtupnje.**

Jenicžki skład ßwětoßkawnych

triumfowych ſpinkatych ſchkórnjow.

Paul Kriſteller na bohatej haßy 29.

Budyſka fabrika

zokrowych tworow

filiala | ſ mozowym czérjenjom 6 na kotołſkej haßy 6 | na bohatej haßy 10

F. A. Trumplera

(mějeczel: **A. Boye**)

porucza

kuſki

na

božodźěſczowy ſchtom ſe ſchokolady a fondanda, ſ jechcza a biskwita, mjedowe tykanzy, wutroby, ſchokoladu a marzipan.

Wſcho ßamßny wudźělk.

Najtuńſche kupowanſke žórło.

Zakety ſ dobrych tkaninow a wſchelakich barbow, kaž tež

plyſchowe žakety ſa ßerbſke žony,

holczaze jaki w wſchěch wulkoſczach a bohatym wubjerku

po najtuniſchich płaczišnach porucza

Alma ſwud. Mengerowa

prjedy **Vorwerkowa** pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Konditarńja a khofejownja Jana Hebolda w Budyſchinje

na ſwonkownej lawſkej haßy czo. 38

porucza **k hodownemu czaßej** dobre **kuſki na božodźěſczowy ſchtom ſ ſchokolady, fondanty, konſerwy** atd., kaž tež **mjedowe tykanzy** po wſchelakich płaczišnach, **marzipanowe wězy** jenož w czerſtwej tworje. **Kołacze:** jako rózynkowe, mandlowe a makowe, ßo na ſkłaſanje rucze napjeku.

S dobom poruczam ßwoju **khofejownju** jako pſchijomny pſchebytk.

Jara rjane
rósynki,
punt hižo po 20 np.,
korynthy, błódke a hórke,
mandle, zitronat,
najlěpschi mlěty **zokor,**
lompowy zokor,
kuskaty zokor,
margarinu,
punt po 60, 70 a 80 np.,
vanillu, saffran,
koruschkowy wolij
a wschě družiny **koruschkow,**
maggi
(najlěpsche koruschki do sopy),
pschenčznu muku,
ßuschene kruschwy,
krane jabłuka,
koleskojte jabłuka,
ßlowki, prúnelle,
figi, datle,
włóske worjechi,
lěschne worjechi,
jabłuka,
apfelsiny, biskwit,
ßwěczki na božodžěsčzowy schtom w bohatym wubjerku,
zigary a zigaretty
w hodownych sawalkach
po 25, 50 a 100 scht.,
wschě družiny
kurjerskeho, żwanskeho
a schnupowanskeho tobaka,
rum,
arak,
kognak,
wina
a **wschelake likěry**
porucża jara tunjo a proßby wo dobroczíwe wotebjeranje

Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Strychninowe žito,
wobělene wowß a pschenżu,
stajnje czerstwu, ßylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotlíwje tunjo porucża

Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokorěczak 33.

Drainěrowanske rolki
ma we wschěch tolstosczach na pschedań
H. Dietrich w Lětonju.

Zigary,

k hodownym daram ßo pschihodżaze, pschihódna składnosćz sa saßopschedawarjow, ßu ßo mi na pschedań pschepodałe.

Pruha darmo.

Oskar Fuchs,
sapokasany awkzionator pod bórklinom 3.

Najwjetschi skład w Budyschinje. — Najtuńsche płaczisny.

Filzowe stupnje,

filzowe tofle, filzowe schkórnje, póduschе
snaty najlěpschi wudžělk, **wurjadnje tunje.**

Pjelsczowe twory,

jako pjelsczowe mězy, pjelsczowe muffy, pjelsczowe khornarje, pjelsczowe żonjaze mězy,
saruczeneje dobreje hódnosczе po **jara tunich płaczisnach.**

Ratarske, kolojěsdne, dźělanske a dźěczaze

Mězy

we wschěch pomyßlnych družinach a formach jara **płaczisny hódne.**

Filzowe, zylindrowe, hontwarske a dźěczaze

Klobuki

we wschěch **nowosczach** nětczischeho czaßa nimo **měry tunje.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 **(pódla hosczenza k winowej kiczi.)**

Krawatty,
rukajzy,
khornarje,
pschedkoschliczki,
manschetty,
židżane rubischka,
schantka,
wolmjane pschedkoschliczki,
schtalty
w wulkim wubjerku tunjo w najlěpschich hódnosczach.

M. Walther,
w Budyschinje, na bohatej haßy 20.

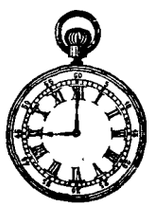

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucża.

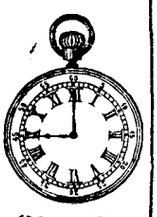

Hódna twora. Pilżomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Heinrich Mohr,

schewski mischtr
na ßukelnskej haßy 14
w Budyschinje
porucża:
schkórnje hižo po 7 mk.,
dolhe schkórnje
hižo po 13 mk.,
faldate dolhe schkórnje
po 17 mk.,
filzowe schkórnje
s kósłazej abo howjazej kožu wobßadżene a s dwójnej póduschu,
jěsdne a hontwarske
schkórnje
we wschěch wulkosczach,
filzowe stiflety,
pjelsczowe stiflety,
ßuknjane stiflety a
stupnje,
stupnje s drjewjanej
póduschu,
schkórnje s drjewjanej
póduschu
sa dźěczi, żónske a mužskich,
filzowe stupnje,
filzowe tofle,
też tajke s kožanej póduschu,
bunzle,
gumijowe stupnje
gumijowe schkórnje
też czopke podschite,
balske stupnje
we wulkim wubjerku,
filzowe stupjnje,
ßuknjane stupnje
s pjeńkom abo bjes njeho,
ßomoczane stupnje,
plyschowe stupnje,
tykane stupnje,
kožane stupnje
we wschěch wulkosczach, czopko podschite,
spinkate stupnje
s pjelsczom abo czopkym podschiwkom
schnórowanske schkórnje
s dwójnej póduschu a czopkym podschiwkom we wschěch wulkosczach,
każ też wschě **pomyßlne** družiny
stupnjow a schkórnjow
sa mužskich, żónske a dźěczi.
Wscho wobucże je po mojim ßamßnym praktiskim nashonjenju wudžělane a mózu teho dla sa najwjetsche dżerżenje po tunich płaczisnach rukowacz.

Heinrich Mohr
schewski mischtr,
na ßukelnskej haßy 14.

Jara dobry
seleny a paleny
khofej
po wschěch płaczisnach,
warjenja,
koruschki,
ßelene a ßuschene
jerje,
petrolej,
ripikowy wolij,
wschě družiny **ßwěczkow,**
nózne ßwěczki
porucza tunjo
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Zigary a zigaretty
po wschěch płaczisnach,
rołkaty, praßowany a **krany**
repikaty tobak,
kaž tež
žwanski a **schnupowanski tobak**
porucza
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Semskoworjechowu
muczku,
lanu muczku,
jeczmjenjowu pizu
najlěpscheje hódnoscze po
tunich płaczisnach porucza
Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarnja
pschi žitnych wikach.

Najtuńsche kupowanske žórło

Heleny Cruciusec.

Wołmjane schtrykowanske pschedzeno, wołm. schtrympy, wołmjane soki, wołm. dźěczaze wobleczenja, wołmjane lazy sa mužskich a hólzow,	**schórznchi, spódnje ßuknje, trikotowe taille, schtałty, rukajzy, plaidy a balske rubischcza,** schenillowe rubischcza,	**wołmjane nahłowjaze schawle, žonjaze a dźěczaze kapotty** s plyscha a židy, wulki wub. najnowschich mustr. **nahłowjazych** a **wokołoschijazych rubischkow** se židy a wołmy.

Normalne barchentowe koschle a kholowy.

Na wupschedawanje
sa poł płaczisny, mam dźělbu derje sdźeržanych
žonjazych a dźěczazych kapottow.
Bantowe a zankowe sbytki sa hodowny czaß w wulkim wubjerku hižo po 5 np.

Helena Cruciusec,
w Budyschinje na žitnej haßy 10.

Düsseldorfske
punschowe essenzy,
kaž tež
arak, rum a kognak
w wulkim wubjerku s bohateho składa
porucza
Gustav Küttner,
na ßerbskej haßy 10.

Płat sa czeledź,
běły, prawje dwaj łohczej schěroki, łohcz po 30, 35 a 40 np. porucza
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacz:
ßerbske kmótsaze listy
w kaschczikach.

Ssuscheny tuczny **ßwinjazy brjuch** punt po 60 a 65 np., **druhu družinu kołbaßy** punt po 50 np. porucza
O. Pětschka na žitnej haßy.

Symske
swjeŕschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mužskich a hólzow
ßměschnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haßy 32.

Hodowne wupschedawanje.
Wulka dźělba **schpihelow** a **komodow** wschěch wulkosczow, so by ßo wulki skład wuprósdnił, po wjele poniženych płaczisnach pschedawa
meblownja na sadnjej bohatej haßy 4.
H. Seikritt.

Dźěłarńnja błysknych kołow

Thomasec bratrow

ßwoje ☛ jěsdne kola, ☚ pschipósnaty wudźělk prěnjeje rjadownje, dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Modelle 1900 ßu nětko dostacź.

Leopold Posner,

w Budyschinje na bohatej haßy 4 (stary póst)

porucża w wulkim wubjerku

žonjaze filzowe klobuki hacź k najmodnischim,
žonjaze khapy we wschěch bohacże srjadowanych barbach,
dźěcźaze khapy s wołmy, ßuknja a plyscha,
nahlowjaze shawle s wołmy, trikota a židy,
pjelscźowe a **krimske baretty** w wulkim wubjerku,
plyschowe, krimske a **pjelscźowe muffy** po wschěch płacźisnach.

☛ **Rukajzy,** ☚

krimske rukajzy s kožu sa mužskich a žónske, hižo po 90 np.

mužaze a **hólcźaze filzowe klobuki** po wschěch płacźisnach,
wołmjane holcźaze a **hólcźaze mězy** woßebje tunjo,

krawaty,

mužaze schaty w dobrej hódnoscźi,
normalne a **barchentowe koschle** we wschěch wulkoscźach,
soki a **schtrympy,** cźorne, brune a ßmuhate.

Dźělbu nasad stajenych **khapow**
woßebje tunjo pschedawam.

☛ Najtuńsche płacźisny. ● Najwjetschi wubjerk. ● Sprawne poßłuženje. ☚

K pschedstejazym hodam

ßwoju woßebitu pschedawańnju sa

wina a delikatessy

najnaležnischo poručam.

Gustav Küttner,
na ßerbskej haßy 10, Dalokoręcźak 10.

Sserbske a němske

spěwarske,

we woßebnych, kaž tež w jednorych swjaskach, němske hižo po 1 mk. 50 np., **Khrystußowe figury** se ßłonokoscźoweje macźisny we wulkim wubjerku porucża

Gustav Rämsch,
knihiwjasarnja na bohatej haßy 21.

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4 wotedaď, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a maja so štwórtk hač do 7 hodź. wječor wotedaď.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. Sobotu 30. decembra 1899. Lětnik 58.

K nowemu lětu 1900.

Dźewjećź dźeßatkow a dźewjećź
Lět ßo minu w ſtotetku;
Cźaßow wrota wotewrjeja
K nowemu ßo tyßazu.
Sbĕhńmy duſche ſ prĕnim ranjom
K wjeřſchnom' Wótzej ſ dźakowanjom!

Nad nami je rukowała
Jeho ßmilna prawiza;
Mór a ßmjertny hłód a wójny
W ſtronu wot naß wróćźała;
Wodawajo naſche pady
Bóh naß wuſtorćźił njej' ſ hnady.

S dźakom Sserbja ſhladujemy
Dźenß do bywſchoh' ſtotetka;
Hlej, naſch ſanjechany narod
S procha ſtawa pſches Boha;
Wón je ſbudźał mužow ßerbſkich,
Narodnoſćźi ſpomożerſkich.

S cźeſćźowanjom ſpominamy
Na jich luboſćź ſkutkownu;
Jakub, Ssmoleř a tež Hórnik,
Sejleř, Imiſch woni ßu;
Nimo tych tež hiſchćźe zyku
Cźeſćźimy ßej wulku ßyku.

Towařſtwa ßu ſakoţeli
Horliwi cźi wótcźinzy,
So pſches knihi duſchetwarne
Sserbſki lud był nadobny,
So by porno ludam ĥmanym
S duchom ſtejał w kcźĕwje rjanym.

Saſtarali ßu tež duſche
Sserbam w zuſbje bydlazym,
Dali ßerbſke Boże ßłużby
Draždźanſkim a wokolnym,
So tež cźi je k ſbožu maju,
Sserbſkich kemſchow njetradaju.

Bóh je pomhał ſchule twaricź
K rosßwĕtlenju Sserbowſtwa,
Wobradźił je nowe zyrkwje,
Duſche wodźicź do njebja,
Dał ßo žórlicź pſchez je ſ nowa
Žórłam ßwojoh' ßwjatoh' ßłowa.

Bóh tež na cźĕlne je hladał;
Spadacź dał je robotam;
Połniſcho hacź w ſtarych ſtotkach
Spomhane je ĥudźinkam;
Sjawnje pſched kralowſkim ßudom
Prawda ſtacź ßo ma tež ĥudom!

Nowy cźaß nĕtk naſtupizy
S horzej próſtwu ſpĕwamy:
„Wótcźe, ßwojom' ßerbſkom' ludej
Woſtań dale ſchcźedriwy;
Tež na druhe cźłowſke dźĕcźi
Twoja mikoſćź njech ßo ßwĕcźi!“

„Hdyž ßo horjo na naß mĕri,
Pokaž jemu druhi pucź!
Njedaj w žanym podeńdźenju
Wot tebje ßo duſcham hnucź!
Tych, kiž ſkóncźne boźmje praja,
K ßebi wſmi do ſbóžnoh' raja!“

R—b.

Swětne podawki.

Němſke kĥěžorſtwo. W ſnutſkownej němſkej politizy konſerwatiwni nowe lĕto ſ wójnu pſchecźiwo kĥěžorſtwowemu kanzlerjej wjerchej Hohenlohe ſapocźnu. Jemu porokuja, ſo wón na ſchkodu ratařſtwa induſtriju ſpĕchuje. Jara ſa ſło ßu jemu wſali, ſo je wón pſchi jenej ſhromadźiſuje prajił, ſo je ßo Němſka ſ ratařſkeho do induſtrialneho ſtata pſchetworiła. Wjerch Hohenlohe je drje ßo pſchecźiwo tymle porokam w kĥěžorſtwowym ßejmje a potom tež hiſchćźe w nowinach „Nordd. Allg. Zeitg.“ ſakitował. Tola konſerwatiwni jeho ſamolwjenjam płacźicź njedadźa. Praja, ſo ßu to hołe ßłowa, tola niz ſkutki. Kaž nĕhdy hrabju Caprivia, chzedźa teho dla nĕtko tež wjerćha Hohenlohe ſ kĥěžorſtwoweho kanzlerſtwa wotcźiſchcźecź. W tu kĥwilu ma tón hiſchćźe twjerdu ſepjeru pola kĥěžora. Pſchi jeho wulkej ſtarobje wſchak dyrbi ßo pſchezo ſ móžnoſcźu licźicź, ſo ßwoje ſaſtojńſtwo ſkoži. Konſerwatiwnym k woli pak wón to njebudźe cźinicź. Skerje ßo ſda, ſo wón runje teho dla hiſchćźe kanzlerſtwo njewopuſchcźi, dokelž konſerwatiwni na to cźĕrja.

— Barlinſzy ßu k hodam ſkóncźnje ßwojeho wyſchſcheho měſchcźanoſtu doſtali. Kĥěžor Wylem je měſchcźanoſćźe Kirſchnerej, kotrehož ßu pſched połdra lĕtom ſa wyſchſcheho měſchcźanoſtu wuſwolili, ſkóncźnje wobkrućźenje jeho wólby ſ tym k wjedźenju dał, ſo je jemu pſchi ſkładnoſcźi poßwjećźenja poſtawy bramborſkeho kurwjerćha Bjedricha Wylema w dobycźerſkej alleji „knjes wyſchſchi měſchcźanoſta“ rĕkał. S wobkrućźenjem Kirſchneroweje wólby je ßo kĥěžor pjećźa teho dla tak dołho dlił, dokelž bĕ Barlinſki magiſtrat loni wobſamknył, pohrjebniſchcźo ſbĕžkarjow, w lĕcźe 1848 w Barlinje panjenych, ſ pomnikom porjeńſchicź. Kĥěžor tole wobſamknjenje jako pſchekraßnjenje revoluzije wobhladowaſche a teho dla wobkrućźenje Kirſchneroweje wólby wotſtorcźi. Kirſchner je ßo ſ tymle podawkom po zyłym ßwĕcźe ſnaty ſcźinił.

— Wo praſchenju, hdy ßo tutón lĕtſtotetk ſkóncźi a hdy ßo nowy ſapocźnje, ßu w Němzach zyrkwinſke wyſchnoſcźe wſchelakoreho měnjenja. Pruſka wyſchſcha zyrkwinſka rada a ſakſke ev.-luth. konſiſtorſtwo ſtej poſtajiłej, ſo ma ßo 1. dźeń januara 1900 jako ſapočzatk noweho lĕtſtotka wobhladacź. W Pruſkej dyrbja ßo, tak daloko hacź ßo hodźi, rano chorale ſ zyrkwinſkich wĕžow piſkacź. Tež maja duchowni po móžnoſcźi lĕtowobſamknjeńſku nutrnoſcź ßwjedźeńſzy wutworicź. We hłownej Božej ßłużbje mataj ßo nowe lĕto jako epiſtolſki ſchpruch Hebr. 13, 8: „Jeſuß Khryſtuß je wczera

a dźenża, a tón žamy, kiž wón je, budźe też do wěcznosćze", a jako skónczazy kherlusch „Njech Bohu dźakuje" wuswolicź.

We Württembergskej je konsistorstwo scźehowaze wosjewjenje wudało:

Konsistorstwo njemóże sa žwój nadawk wobhladacź, wo tym rosžudźicź, hacź ma žo 1. dźeń januara 1900 abo 1. dźeń januara 1901 jako sapoczatk noweho lětstotka wobhladacź, tola ma wone pohladujo na sastupjenje noweho lětstotetkoweho liczbnika sa pschimérjene, so by žo na tónle ważny wobwrót w prědowanju pschi pschestupjenju do noweho léta pschisprawna kedźbliwosćź složiła.

W Mecklenburgskej je wyschscha zyrkwina rada na wopraschenja duchownych wotmolwiła, so žo dwazyty lětstotetk po nahladźe wyschscheje zyrkwineje rady s 1. dnjom 1901 sapoczńje, kaž je žo też po aktach wyschscheje zyrkwinskeje rady zyrkwinska žwjatoczńosćź na kónzu 18. lětstotka 1. dźeń januara 1801 wotměła. Dalschim rospominanjam dyrbi swostacź, hacź ma žo k sapoczatkej pschichodneho lětstotka powschitkowna zyrkwina žwjatoczńosćź poruczicź.

— Wulki dźěl němskeje Kamerunskeje kolonije je knježerstwo jenemu wikowanskemu towarstwu sa žměschnje tunju płaczisnu, sa 100,000 hriwnow, pschedało. Kaž je žo nětko wukopało, je tole towarstwo jenož wotnožka belgiskeho Kongoskeho towarstwa. To je njeswježelaza wěz. Ssnadny wunoschk, kotryž Kamerun podawa, nětko hischcże wukrajej k lěpschemu pschinźe, Němzy pak maja wulke sarjadniske khosty płaczicź a žo se sběžkarskimi ludami pracź. W pschedatym kraju žo wjele kawczuka a elefantowych koscźi namaka.

— Němska a Jendźelska žo pjecża do portugalskich kolonijow dźělitej. Hižo psched dwěmaj lětomaj stej Němska a Jendźelska potajne wuczinjenje sčinikej, po kotrymž portugalske wobžedźenstwo w Afrizy s 2 milijonomaj kwadratnych kilometrow a 1 milijonu wobydlerjow Jendźelskej pschipanje, mjes tym so asiske wobžedźenstwo s 20,000 kwadratnymi kilometrami a 1 milijonu wobydlerjow Němska dostanje. Pódla wobžedźenstwa w Asiskej dyrbi žo też hischcże w Afrizy kraj s poknozy Zambeskeje réki Němskej wotstupicź. Němska ma sa to Portugalskej 25 milijonow hriwnow saplacźicź. Němske knježerstwo je drje hnydom wosjewicź dało, so je powjesćź wo dźělenju portugalskich kolonijow njewěrna. Tola knježerstwo je też, hdyž nowiny prěnju powjesćź wo dostaczu samoaskich kupow pschinjeżechu, prěło, a je 24 hodźin posdźischo žamo tule powjesćź do sjawnosćze dało. Duž žnadź pschipowjedźenje wo dźělenju portugalskich wobžedźenstwow njeje zyle wumyślene. Někotre němske nowiny měnja, so jendźelsko-němske wuczinjenje Němskej mało wužitka pschinjeży. Nadźijeja žo, so jo burjo w pokodnischej Afrizy s dobyczerskej wójnu snicza. Też Ruska njeby pjecża směrom pschihladowała, so by žo nimale zyła Afrika pod jendźelske knjejstwo stajiła. Wona by, so mohła žebi žwoje nadknjejstwo w Asiskej sakhowacź, nusowana była, pschecźiwo Indiskej postupowacź.

— Grawocźiwu hrosnosćź je lieutenant němskeho krótkowjeczorno-afriskeho schkitanskeho wójska prynz Arenberg skucził. Jene braunschweigske nowiny wo tym list wocźischcża, w kotrymž žo praji: „Chzu wam něschto wo hrosnej podawisnje pisacź, kotraž je žo psched někotrymi dnjemi w němskej koloniji stała. Prynz Prosper s Arenberga, kotryž wot njedołheho cźasa tudomnemu schkitanskemu wójsku pschisłuscha, je skoro njewěrjomny krwawny njeskutk skucził, kotrehož wopor je bastard Willy Cain, žyn jeneho Jendźelczana a jeneje žwobodneje domorodneje. Schto je žo mjes woběmaj stało a s pschiczinu njeskutka było, s weštosću njewjedźa. Prynz je Cainej palenz picź dał, so by jeho wopojił, je jeho potom w žwojej stwje wuwjasał, jeho k wjerchej horje swił a jeho na njeczlowjske waschnje czwilował. Hdyž Cain sdychowasche, so by jemu domoj hicź dał, je jeho drje prynz Arenberg puschcził, tola je hnydom jenemu strażnikej pschikasał, sa nim tšelicź, dokelž chzysche Cain psches mjesu do jendźelskeho wobžedźenstwa cźeknucź. Kulka njesbožowneho do nohi trjechi, na cźož prynz hischcże tši kulki sa nim wutšěli, na semju panjeneho s teżakom pschekłó a se żelesnym nabijakom do schije, s kulku pschetšeleneje, storczi. Cain skorżizy żałoscźesche, so by jeho żiweho wostajił, tola žwojim ludźom, kotříž jemu na pomoz pschińdźechu a chzychu prynza satšelicź, wón wobarasche. Wón jich proscheschе, so bychu do Windhoeka schli a wo podawku powjesćź dali. Tam poślužobnik majora Müllera prěnju powjesćź pschinjeży, kotryž sa tši dny s konjom dołhi pucź pschejěcha. Zyły Windhoek žo do roshorjenja staji. Major Leutwein poślužobnika warnowasche, wěz dale rosschěricź, dokelž dźě wě, kak cźežko žo kóžde wotkhilenje wot wěrnosćze khosta. Tola poślužobnik snapschecźiwi, so je žo wscho tak mělo, kaž je powjedał. Woprawdże je też 33 žwědkow s pschižahu poślužobnikowe wuprajenje wobžwědczilo. Hdyž bě Leutwein zyku wěrnosćź shonił, žo wón do płakanja da."

Po druhim wobžwědczenju je prynz Arenberg Cainej, kotremuž bě kulka nop pscherasyła, nabijak do moshow storcził a tak dołho w nich schkarał, hacź je njesbożowny wumrjeł.

Awstriska. W awstriskich delegazijach je žo saže ras dla wupokasanja awstriskich poddanow s Němskeje skorżiło. Czěski wotpósłanz Pazak a jeho towarschojo žo pola ministra swonkownych naležnosćzow, hrabje Goluchowskeho, wobcźežowachu, so žu žo awstrisży ratarsży a industrialni dźěłacźerjo s Němskeje wupokasake. W poślednim cźasu žu žamo wupokasanja pschiběrake. Na druhej stronje žu pruży poddanojo w poknóżnych Czechach pschecźiwo wobstacźu awstriskeje monarchije schkarali. Czěży wotpósłanzy žebi żadaju, so by minister swonkownych naležnosćzow na to skutkował, so by žo wupokasanje awstriskich dźěłacźerjow s Pruskeje sastajiło.

Wotpósłanz Gregr pschipowjedźi, so Czesha awstriskemu knježerstwu żanych pjenježnych žrědkow pschiswolicź njemóża, prjedy hacź žo czěskej rěczi njeje runoprawosćź s němskej rěczu w Czechach wrócźiła. Se sběhnjenjom rěczowych wukasow je žo wulka kschiwda czěskemu ludej staka, kotryž je žo rosžudźił, žwoju narodnu czěsćź s najwótrischimi žrědkami sakitacź. Gregr spyta dopokasacź, so je žo Awstriska jenož s pschisamknjenjom Czěskeje wulkomóz sčinika. Bjes pomozy Sskowjanow a Wuherjow njebudźische Awstriskej móżno było, nawalam žužodnych ludow napschecźo stacź. Bjes Sskowjanow a Wuherjow bu Habsburgska monarchija hižo dawno s rjada wulkomozow wumasnjena była. Awstriska by dźenża pruska provinza była a starožkawny Habsburgski ród by vasall Hohenzollernskich był. Prawe nastorki wulkoněmskeho hibanju, woženbje w poknóżnych Czechach, žu wschednu žwětej snate. Sběhnjenje rěczowych wukasow je skutk wyżokich knježerstwowych sastojnikow. Njesboże knježerjow žu jich radźicźelo. To njebě dobra rada. Schtóżkuli je ju dał, je khěžorej hubjenu žkužbu wopokasał a hischcże hubjenschu awstriskemu statej. Wulkoněmska agitazija je w Němskej wothkóž namakała. Też němski khěžor je žwoju mjersatosćź na rěczowe wukasy na sjawne dał. S tym žu žo we Winje do stracha a hrosy dali a k zofanju trubili. Czesha maja instinktivnu wothkilnosćź pschecźiwo trojoswjaskej, kotryž woni jako sepjeru nadknjejstwa Němzow a Awstriskej, jako njenaturski swjask dweju stareju pschecźiwnikow na schkodu Awstriskeje wobhladuja.

Italska. 23. dezembra wjecźor w 6 hodźinach w Romje swony wschěch zyrkwjow pschedwjecźor wuwokanja jubjelskeho léta pschipowjedźichu. Patorżizu bamž jubjelske léto s zeremoniju wocźinjenja žwjatych wrotow Pětrowskeje zyrkwje wotewri. Pschi žwjatoczńosnoszi běchu mnosy hosczo a romšy semjenjo pschitomni.. Po njej žo bamž pentifikalnu drastu žo woblekschi, do Sixtinskeje kapały donjesćź da, hdźež jeho sastupjerjo rjadow, duchownstwa a romskich bratrowstwow wocźakowachu. Po krótkej nutrnosczi psched Bożim cźełom bamž „Pschińdź žwjaty ducho" sanježy, na cźož žwjedźeński cźah psches kralowske skhody k basilizynym wrotam cźehnjesche, hdźež bě sa bamża trón postajeny. Hdyž bě žo tam bamž pożynył, a hdyž běchu žo też kardinalojo na městna, jim pschipokasane, žynyle, wulki swón žwjateho Pětra saklincza. S tymle znamjenjom bamž stany a s pschestupom kardinala Vanutelia, kotryž jemu wměłszy dźěkany wot italskich biskopow darjeny skoty hamor pschepoda, w runej měrje k žwjatym wrotam, hižo prjedy narěsanym, cźehnjesche a trójizy do nich dyri. Na to žo bamž saže na žwój trón wrócźi, a zyrkwini dźěłacźerjo žwjate wrota rucże podtorhachu. Pschi zeremoniji bě žebi bamž mitru, tsoju krónu, stajił. Mjes tym so žo próh a stołp žwjatych wrotow se žwjecźenej wodu pokrjepischtaj, bamž psalm „Wyskajcże Bohu" sanježy, kotryž bamžiski chor žobu spěwasche. Potom žo bamž s nahej hkowu, w prawizy kschiž, w lěwizy žwězu dźeržo na prosy žwjatych wrotow klakny. Mjes tym „Cże, Bożo, khwalimy" spěwachu. Stanywschi bamž prěni do basiliki stupi, sa nim kardinalojo, dwórski stat a hosczo dźěchu. W tymle wokomiku wschě swony w Romje saswonichu. Bamž strażnikam žwjatych wrotow žwoju nohu koschicź da a mějesche krótku rěcź wo smyżku wukonjaneje zeremonije. Po krótkej modlitwje žo bamž k hlownemu woltarjej donjesćź da a shromadźisnje požohnowanje a dospołny wotpusk wudźěli. Na to žo bamž pontifikalnu drastu wuślecze a žo do žwojich stwow wrócźi. Pschicźischcź pschi zeremoniji, kotraž mějesche błyschczaty pscheběh, bě mózny. Bamž žam bě jara spokojeny; pschetož poždměwk wokolo jeho hubow hrajesche, jeho wobliczo bě blěde, też jeho hłóż bě czischischi dyżli hewak, tola wón jara móznje wo žwjate wrota bijesche.

Franzowska. Franzowska ßo na móżnoscź pschihotuje, so ßo ſ Jendźelskej, jeli so ßo wójna w pokodnischej Afriży dale na schkodu Jendźelskeje wjedże, snjepschecźeli. We wschěch franzowskich wójnskich pschistawach a brónjernjach ßo pschkhoty cźinja, jako měł ßo w bliżschim cźaßu njepschecźelsti nadběh wotrasycź. W Cherbourgu ßo bomby a granaty nakopja; kóżdy dźeń ßo wjele pólvra ſ dwórnischcźa do brónjernjow wosy a ßo kanony pschiwożuja. Też ßo powjeda, so ßo garnisona w Cherbourgu ſ bataillonom twjerdźisnskeje artillerije poßylni. Ma ßnadź Franzowska myßle, ſ Jendźelskej Egiptowskeje dla wójnu wjescź? Jeli so Jendźelska w pokodnischej Afriży podleži, dyrbi ßo bojecź, so Indiju a Egiptowsku shubi. So ßo nětkole wo dalsche wobstacźe jendźelskeje ßwětoweje mozy jedna, Jendźelska derje wě. Wona je teho dla wulke wójnske kóżstwo pschi franzowskim brjosy shromadźika. Franzowsojo ßu ßo ſ tym wustróżeli a ßwoje knjeżerstwo napominaju, so by ßwoje wójnske kóżstwo rucże poßylniło.

Ruske nowiny „Swět“ k temu praja: Jendźelska móże jenoż franzowske brjohi bombardowacź, Franzowska pak móże psches rukawojty kanal do Jendźelskeje wulke wójsko cźißnycź a jemu tam ßo saßydlicź dacź. Skónczńje njeje Franzowska woßamoczena. Pschi prěnim wutsělu jendźelskich kanonow ßo ruske wójsko w Asiskej na Herat wali, a to, schtoż Franzowska w Jendźelskej dokonja, Ruska ſ niz mjeńschim wuspěchom w Indiskej pschewjedże. Wójna ſ Jendźelskej, to je bjes dwěla, Franzowskej wulku schkodu naczini, kule jendźelskich wójnskich kóżow jich kcźejaze pschibrjóżne města wupuscźa, a namórska wójna franzowskemu wikowanju ßylnje seschkodźi. Tola to wscho pilny, energiski lud naruna, kotryż ßo nakhwilneho hospodarskeho njesboża njeboji, cźim mjenje, dokelż ßo wone na pschibrjóżny kraj samjesuje, tola wě ßo, so też franzowske kschižaki ßwoje dźěko scźinja a jendźelskemu wikowanju niz mjeńschu schkodu naczinja. Niz Franzowska, ale Jendźelska dyrbi ßo nětkole strachowacź wójny ſ franzowsko-rnskim swjaskom, dokelż ßnadź by to sapoczatk jejneho kónza byk. Jej by ßo rana sbika, na kotruż njeby żenje sabyka.

Portugalska. Mór, kotryż hischcże pschezo w měscże Oporto njeje saschok, je ßo wot tam ſ jenym offižerom do portugalskeho hkowneho města Lissabona sanjeßk. Offižer je hakle w kasarmach na mór sthorik. Jeho a zyku kompagniju, k kotrejż wón pschißkuscha, ßu do lazaretha samkli.

Bołharska. Nětkole w Bołharskej saßo Ruskej pschecźelny duch wěje. Bołharski ßejm je na postajenje pomnika ruskeho zara Alexandra III. 300,000 frankow pschiswolił, hacź runje ßu bołharske krajne finanzy mało swjeßelaze.

Turkowska. Sultan ßo spschißahanstwow boji. Turkowske knjeżerstwo je teho dla wukrajnym póßlanzam wosjewiło, so je sakasane, do Turkowskeje brónje ſ wukraja sawjescź. Na zkownistwach ßo brónje saßlapaja, a turkowske knjeżerstwo wotpóßlarjam żaneho sarunanja njesapłacźi.

Afrika. W bitwje pola Tugelaskej rěki, w kotrejż ßu Jendźelcźenjo wulke poraźenje poczerpili, je ſ burskeho wójska hakle nětko depescha dóschła. Wona praji:

Wczera rano (15. dezembra) pschi rańschich ßmerkach ßo dołhi cźaß woczakane sta. Artilleriski offižer Pretorius nam powjedźi, so wójsko generala Bullera pschecźiwo naschemu stejischcźu nad Tugelaskej rěku cźehnje. Njepschecźelske ßrjedźischcźo ſ jara wulkeje hromady pěschkow wobstejesche, mjes tym so po bokomaj dwě batteriji postupowaschtej Ssylne wodźělenja jěsdnych k schkitanju ßłużachu. Nascha artillerija směrom wosta, so njeby ßwoje stejischcźo pscheradźika. Hdyż běschtej ßo dwě jendźelskej batteriji hacź na tsělnu dalokoscź pschibližiłej, naschi ſ poraźazym skutkowanjom tsělecź poczachu. Potom też nascha artillerija sapschimny a njepschecźela, kotryż měnjesche, so móże móst psches Tugelu jako pschekhód wužicź, smota. Mjes tym bě ßo njepschecźel na prawym kschidle do naschcho stejischcźa, k pokodnju najdale wußunjeneho, dak, tola woheń naschich Mauserskich tsělbow tak satraschnje skutkowasche, so ßo nadběh każ żołma skama, kotrejż móz je woßkabka. S zykymi rjadami morwych a sranjenych sawostajiwschi Jendźelcźenjo ſ nowa do prědka cźerjachu, tola saßo jich nusowachmy, zosacź, pschi cźimż ßo nowe hromady cźełow kopjachu. Jendźelska jěsdna artillerija hacź k rězynemu brjohej pschijěcha, hdźež Ermelowe wodźělenje stejesche. To pak tajki mordarski woheń dawasche, so dyrbjachu Jendźelcźenjo wostajiwschi wobej batteriji, cźeknycź. Dwójzy Jendźelcźenjo spytachu, konje k batterijam pschiwjescź, so bychu kanony wotwjedli, a prěni krócź ßo jim też poradźi, do jeneje kanony konje sapschahnycź. Druhi krócź pak cźłowjekojo a konje, naschimi kulkami poraźeni, panychu. Nětko ßo Jendźelcźelcźenjo do ßwojeho lěhwa wrócźichu, ſ wotkal se schrapnelemi do mosta tsělachu, so bychu nam wobarali, ßo kanonow mozowacź. Posdźischo pak ßo nam schlachcźi, dźewjecź kanonow wotwjescź. Generalaj Botha a Trichart bywaschtaj pschezo na najstraschnischich městnach. Jědnacźe ambulanzow (khorobnych wosow) morwych a sranjenych Jendźelcźanow ßo wotwjesy. Bitwischcźo bě po ßwojej zykej, něktore mile dalokej dołhoscźi ſ morwymi a sranjenymi pschikryte. Poraźenje Jendźelcźanow bě rosmjecźaze.

W Tugelaskej bitwje 12,000 burow pschecźiwo 20,000 Jendźelcźanam stejesche. Pornjo Jendźelcźanam, kotsiż wjazy dyżli 1100 morwych a sranjenych shubichu, je shubjenka burow ßnadna, woni mějachu jenoż 30 morwych a sranjenych.

Psches zyku kapsku koloniju sběżkarske hibanje dże. Po ßławnych burskich dobycźach burjo w kapskej koloniji doczakacź njemóża, so bychu hidźene jendźelske knjejstwo wottschaßli. Do sběżkarskeho hibanja ßu tsi ßobustawy kapskeho parlamenta saschmatane. Jedyn ſ nich je cźrjódże 800 wołobow khorhoj oranżeskeje republiki ßwjedźeńszy pschepodał a nadźiju wuprajił, so by ju wjednik se ßławu k dobycźu njeßł. Wo jenym druhim ßobustawje kapskeho parlamenta je snate, so je sjawnje buram dobycże pschał. Ssyna a dźowku tsecźeho ßu widźeli, kak ßu ßo ſ barbami oranżeskeje republiki debili.

Na rańschim, każ też na wjecźornym wojowanischcźu burjo ßwoje stejischcźa dale wobtwjerdźuja. Pschi Tugelaskej rězy woni ßylnische rekwisiziske wodźělenja do prědka scźelu, kotrež dyrbja, hdźež ßo hodźi, generalej Bullerej wrócźny pucź wupuscźicź. Dopißowar nowin „Morning Post“ pische, so je stejischcźo burow pschi Tugelaskej rězy jara ßylne. Hórki ßu ſ tsjomi abo se schtyrjomi tsělenskimi pschěrowami wobtwjerdźene, psched kotrymiż ßo runina wupschescźera, kotruż ma njepschecźel pschekrocźicź. Burjo ßu wschě pschehony wosnamili a hoborske kanony rěku wobknjeża, mjes tym so ßu rěcźne pschehony shromadnemu tsělbnemu wohnjej wustajene. Mjes Tugelu a Ladyshmithom schěßnacże mil dołhi pucź, ſ horami wobdaty, leži. Na wjecźornym wojowanischcźu pschi Modderskej rězy ßo burjo se tsělenskimi pschěrowami pschezo bóle k lěhwu hrabje Methuena bliża.

W Ladyshmithu położenje Jendźelcźanow hischcże njeje sadwělne. Zyroba hischcże na dwaj měßazaj doßaha. Jenicźke snjeměrnjenje cźinjesche njedoßahanje pizy, tola dokelż je deschcź panyk, pócźnje we wobßahu lěhwa trawa roscź. Poßlednje dny ßu kule ſ burskich kanonow wjele schkody naczinike, dokelż burjo dalokoscź nětko lěpje wotměricź wjedźa.

Burjo ßo na dołhu wójnu pschihotuja. Dokelż w jich kraju bóle skót plahuja a ßo jenoż mało ſ rólnistwom saběraju, ßu nětkole nusowani, żito ſ wukraja kupowacź. Każ ßu Jendźelcźenjo shonili, burjo ßamo w Amerizy majß a żito kupowacź dadźa.

Jendźelcźanam, kotsiż we wschěch ßwojich kolonijach a też w europiskich krajach wojakow na wójnu pschecźiwo buram pytaju, ßu nětkotre sta grichiskich offižerow a wojakow ßwoju ßkużbu poskicźili. Cźi ſ cźeżka burow sbija. W poßlednjej wójnje pschecźiwo Turkowskej ßu grichiszy wojazy psched Turkami roscźekali każ sajazy.

Dźiwja khěża.

Hodowne powjedańczko.

(Pokracźowanje a skónczenje.)

Dźiwno, hacź dotal bě jeno sliczbowanja sa hrěchi pißał, kotrež běchu ludźo na nim wobeschli, tute sliczbowanja bywachu dźeń a wjetsche a wón dźeń a bóle hórki. Hacź bě też wón bliżschemu schto dołżny! Na to ßebi żenje njebě pomyßlik. A dźenßa pschikhadźachu wschitzy ludźo k njemu se sliczbowanjemi a wschitzy wołachu: płacź! płacź!

Haj, wón móże płacźicź, wón ma pjenjes doscź a nadoscź. Ale sliczbowanja wo shubjenym żiwjenju, wo sapowjedźenej luboscźi, wo ranjenjach na cźesći a schpatnym wobkhadźenju — te ßo ſ pjenjesami sapłacźicź njehodźa. A — běda! tule steji hischcże hkowny wěricźel, tón ma najwjetsche sliczbowanje, tón njewoła: płacź! ale sa to hlada na Ssamocha ſ tajkim pohladom, so to jeho pschese wschě jstwy jeho wulkeje khěże honi. —

To je jeho pschijaty ßyn Hendrich Wótka, kotrehoż bě ſ hańbu, so je paduch, se ßwojeho domu wuhnał, kotremuż bě niz jeno dobre mjeno, ale najskerje też sboże zykeho żiwjenja rubił.

Tón steji ſ dołhim sliczbowanjom psched nim, na nim steji wschitko napißane, schtoż bě psches njeho pschißadźik. — —

Ach, schtó mohł ßwoje żiwjenje hischcże ras żiwy bycź, schtó sarunacź!

Ssurowa cžwilowaza to nóz, wěcžnoscž, pschedcžucže hele!

Skóncžnje žwita ranje, wón dže k khorej hosposy. Ta je dawno wotucžena a rjeknje:

„Wotkhorju-li hischcže ras, chzu žo wo Boha a sbóžnika staracž; pschetož trjebam někoho k wumrjecžu."

„A ja k žiwjenju", myžli žebi Ssamoch.

Kak je tón muž tule nóz womucžnił. Je hižo běły džeń, ale nětkole hakle wužnje. Ale spar jeho njewokschewja. Ně, wo žnje pada, pada pschezo hłubje; se strachom žo pocži, chze wołacž a njemóže, pada hłuboko, hłuboko.

Njeklepa žo wonka? Je sažo něchtó pschischoł? Je to cžežki želesny klapak na jeho sadnich durjach? Abo je to hischcže cžežschi hamor, kiž durje do jeho wutroby wotamknje?

II.

Delka we wžy Niskezach žedži Wótkowa se žwojimi schtyrimi džěcžimi w khudobnej jstwě. Hendrich, najstarschi, schwižny pachoł w pjatnatym lěcže, porjedža žłomjane pokrywki; tši holzy pomhaja macžeri pschi schiczu.

„Takle", rjeknje Wótkowa a blěde wobliczo rosjažni žo jej s pschecželnym požměwom, „jeli so dženža hischcže khwilu podžěkamy, budžemy jutsje s cžažom hotowi; žu-li žłomjane pokrywki sažo zyle, budže jstwa cžoplischa a cžischcischa, — džěcži, cžiste a rjadne dyrbi pola naž k hodam bycž!"

„Haj, hewak tež niczo njesmějemy", bórczi Hendrich, „my dželamy a dželamy spochi, ale nimamy tola niczo."

„Ssy dha ty hižo hdy hłódny lehnycž schoł?" prascha žo macž s zunim porokom.

Hendrich njewotmolwi. Hanka rjeknje po khwili:

„Maczi, je dha cži Hapla s „džiwjeho domu" nětkole twoje slicžbowanje saplaczika?"

Wótkowa sdychnje.

„Hacž dotal hischcže niz, a njejžu mi tež wotamkli, a ludžo měnja, so je khora. Ssym tam hižo dwójzy pobyła."

„Kelko dha to wucžini?" prascha žo Hendrich.

„Wjele, jara wjele, 22 hr. 50 np.; žu wschě wudawki pódla. Ale wona je mi krucže pschilubiła, so mi hacž do hód saplaczi, a tak budže tež cžinicž", wotmolwi Wótkowa.

„Hdyž je khora, njemyžli žebi na to", praji Herta.

„Ale Bóh žebi myžli na to", rjeknje macž s krutym hłožom, „a wón wě, kak nusnje trjebamy pjenjesy."

Hendrich žo sažmja. „Maczi, myžlisch dha žebi ty woprawdže tak, kaž ty powjedasch? Ně, tu réka, staraj žo žam!"

„Zyle prawje, mój žyno, ja dyrbju žwoju winowatoscž cžinicž, potom budže Bóh tež žwoje cžinicž. Njemyžlu žebi tež, so mi pjenjesy do sale padnu, ale ja žebi myžlu, so, hdyž jutsje hischcže ras slicžbowanje do „džiwjeje khěže" pschinježu, budže saplaczene, dokelž hewak njesmějemy žaneho khléba. A ja wěm zyle wěscže, so, jeli so žo to njestanje, budže nam Bóh na druhe waschnje pomhacž. Ale pomhacž budže, to je wěste."

„Njemóžu rosymicž", měni Hendrich, „so žy ty hižo takle stara a tola hischcže tajkele wězy wěrisch."

„Runje teho dla, dokelž žym tak stara", wotmolwi macž, „wěrju twjerdscho, dyžli hdy prjedy, do žwojeho Boha a Knjesa; to žym niz jeno s hłowy nawukła, ale tež hłuboko snutskownje nasshonika. Džěcži, hdy byschcže wjedžałe, s kelko nusy je Bóh wascheju starscheju hižo wumohł a naju s tym k temu dowjedł, jeho lubowacž nade wschitkom a jemu žo zyle dowěrjecž — wy byschcže wjedželi, hdže pomoz pytacž. Wy scže hischcže pschejara mkode, macže mało nashonjenja, teho dla dyrbicže wěricž a nježměcže s pschekhwatanjom rěcžecž."

Wschitke mjelcža, Hendrich chze wujěcž, ale pohladnjenje na macžerne blěde wobliczo samknje jemu ert. Macž pak praji:

„Nětkole pójmy lehnycž; jutsje zyle sahe pak dyrbicže wschě schtyri do lěža a drjewo sběracž — nimamy doscž na žwjate dny. A potom móżesch ty, Hendricho, w „džiwjej khěži" žo wopraschecž a wo slicžbowanje proženycž; praj, so dyrbimy pjenjesy měcž, ale praj to ponižnje a pschistojnje. A potom — hdyž tež nimamy hodowneho schtoma, móżemy žebi khléb kupicž a něschto mjaža, to pschinjež hnydom žobu, tež poł punta khofeja a mały tykanz k žwjatym dnjam."

Džěcži pschihłožuja, s hłowu žo klonja, Hendrich pak woła: „Maczi, to cži njerosymju; ty cžinisch, jako by pjenjesy hižo m kapsy měła."

„To tež mam", rjeknje Wótkowa pschecželnje, „rjany Boži dżeń cžini Bóh tež hischcže něschto wožebite sa žwoje cžłowiske džěcži, a njeje mje hischcže ženje wopuschcził." —

Nasajtra rano stanychu džěcži sahe; chzedža hischcže na žměrkach do lěža hicž drjewo sběracž, potom do „džiwjeje khěže" a potom spěschnje domoj, so bychu maczeri jstwu wutepike a wurjedžike a poliwku swarike. Macž nježmědža tak sahe wubudžicž, je žłaba a hubjena, dżěła psches žwoje mozy, a dżěcži maja ju tak wutrobnje lubo. Duž s cžicha, s cžicha, so njeby wotucžika. Rubischka swjasacž, cžapki stajicž, rukajzy tyknycž, — nětkole won!

„Schtó dha potom póńdże do wžy, jědžnych wězow nakupicž?" prascha žo Herta duzy po pucžu.

„Ssy dha ty tež tak hłupa a wěrisch, so w „džiwjej khěži" dostanjemy pjenjesy? To móżesch dołho cžakacž. Wón niczo nj da a Hapla žnadž je hižo wumrjeła", rjekny Hendrich.

„Ale jeli so pak Bóh tola chze", snapschecžiwi Herta.

„Dżěcži", praji Hendrich žo žmějo, „to dže je hłuposcž. Ja dže hischcže ženje widžak njejžym, so by žo žadyn džiw hdže stak. A wy tež niz. Macž žebi to tak myžli — ta we žwojej młodoscži do žaneje praweje schule khodžiła njeje a njewě to lěpje, a nětkole je hižo stara. Ja mjelcžu, dokelž ju hněwacž njecham, ale tajke wězy dženžnischi dżeń jeno hischcže hłupi wěrja."

„Tak? Dha dže je macž hłupa a tež ja, pschetož ja wěrju, schtož wona wěri a praji", nacžižny Hanka roshněwana.

„Hanka, tebje budžich po prawom sa mudrischu měł, ty dyrbjała jeno wjedžecž, schto drusy wulzy hólzy powjedaju. Cži powjedaju, so ani Boha njeje."

„Hendricho!" sawoła Marja wustróżana, „to tola žebi ty tež njemyžlisch?"

Bratr je we wustoscžach. „Ně, wě žo, niz. Ale so žo woprawdže wo naž stara — kaž žebi macž myžli — to njemóżu wěricž."

Hanka stupi zyle blisko k njemu a rjeknje khutnje: „Hendricho, jelisо pak budżesch dżenža widżecž, so Bóh tola pomha, kaž je macž prajiła, budżesch ty potom tež wěricž, kaž wona?"

Hendrich pohlada pschekwapjeny na žotru, a potom wotmolwi: „Haj, to chzu, sawdam cži ruku na to, jeli so budu to widżecž, chzu wěricž."

Nětkole žu dżěcži w lěžu, wětsik je žuchich hakosow nakamał, trjebaju jeno sběracž, na kónzo sebracž, tute krucže swjasowacž a je na khribjet wsacž. Bórsy je to hotowe, a potom dže k „dżiwjej khěži". Wschěm wutroba pukota, s prěnja, dokelž temule domej s zyła rady blisko njekhodża; potom tež, dokelž žo tam niczoho njenadżijeja. Klara a Herta nadżijatej žo tak jara nusnych pjenjes, Hanka pak dže hłowu powěžnywschi, niz jeno kónczko drjewa ju jara tłóczi, ale jej je, kaž by rjekł, so žu maczeri niz jeno Hendrichowe rěcže, ale tež ta pruha, kotruž nětkole na miłoscž Božu cžinja, pschecžiwne. S cžicha stykne ruzy hromadu a modli žo mjelczo:

„Luby Bożo, njeměj nam to tola sa ško, a budž tola tak dobry a pokaž Hendrichej, so maja niz hłupe hólcziska, ale so ma macž prawje. Ty dže móżesch jandżela póžłacž, kotryž naž tule nuts puschczi."

Mjelczo a samknjene steja durje do „dżiwjeje khěže" psched dżěcžimi. Hodowny jandżel žo nad nimi njeposběhuje, murja je tak schěra a symna, kaž pschezo. Ani rańsche žłónzo njescžele pschecželneho žwětka žem. Hendrich wotpokloži žwoje drjewo, wucžehnje slicžbowanje s kapsy, potom pschimnje wutrobicže sa swónczkowu klinku. Ale niczo žo njesaklinka. Ssnadž je žo swónczk wottorhnył? Abo je w domje tak sdaleny, so ho žem njedoklinczi? Hendrich scžehnje hischcže ras — wón cžaka — hischcže ras — wschitko wostanje cžicho. Nětkole wosmje kamjeń a klapa do durjow. To rži. Jeli so ludžo tam nutska morwi njejžu, dyrbja to žłyschecž. Ale nichtó njepschińdže. Strachocžiwje steja holczki, ale bratr je žo nětkole roshněwał, dale krucžischo cžepje s kamjenjom, nětkole rži ras sa rasom do durjow, se želesom wobbitych.

III.

Pschezo hischcže žoni Ssamoch cžežki rańschi žon. Wón žłyschi žurowe — haj, woprawdže žurowe klapanje, ale pschezo hischcže njemóże do teho pschińcž, hdže a schto to je. Tu saždyschi wótre wołanje pódla žebje — na dobo je wotucžił; klapa žo dale, to je wonka — nětkole woła Hapla: „Knjes Ssamoch, ja dže njemóżu stanycž, wotewrcže tola, to dže je žurowe bicže."

Nětkole je sprózny muž na dobo wotucžił. Khwatajzy dže po dołhich khódbach, psches dwór k durjam. Wón je žo rosmjersał, so jeho takle budża.

Dźěćźi ßu ßłyschale ſ durjemi praßnyćź; cźakaja.

Skónćnje żelesny ryhel wrjeschćźo wotßunje, wrota ßo wotewreja, stary muž ßo pokasa, widźi mało, myßli ßebi, ſo ßu wikowarjo ſ hodownymi schtomikami, a rjekńe hńewny:

„Njetrjebam hodowneho schtoma!“

„Rimamy żanych schmrěkow“, wotmolwi najſtarscha holcźka, „to dźě ßu jeno ßuche hałoźki.“

Ssuche hałoźki! Njeje Hapla prajiła: hdyž maja drusy seleny hodowny schtom, rostu nam jeno ßuche hałosy?

„Tak. A te njeßećźe mi?“

„Ně, chźemy rady jeno sliczbowanje saplaćźene měćź!“

„Sliczbowanje“, wuje wón, „hischćźe jene?“

„Haj. Mać trjeba pjenjesy a rjekny, so njeßměmy bjes saplaćźenja hicź.“

Njeje dho nóz hischćźe nimo? Hischćźe pschezo wjazy ludźi se sliczbowanjemi? Ale tutych njesnaje. — Abo tola? — Hólz, kiž ßo na dobo psched njeho stupi, wupjerawje na njeho hlada, a nětkole praji: „Wy scźe doscź dołho cźakali se saplaćźenjom ßwojeho dołha!“ teho dźě tola snaje? O Bożo — to wón je — to jeho pschijaty ßyn, kotrehoż bě ſ domu wuhnał — to wón je tajki, kajkiž bě jako dźěćźo byk. —

„Ty ßy Hendrich Wótka“, sukschikńe Ssamoch na dobo, slećźi k hólzej a wosmje jeho sa ruzy.

Tón je ßo nastróżał njenadźiteho nadpada, shraba ßo saßo a sruna ßo a rjekńe: „Haj, ale ja niczo śe cźinił njejßym.“

„Ně, ně, ty jo njejßy cźinił, to wěm dawno“, sawoła wbohi bohaty muž a wobjima hólcźeza, „praj, móżesch mi ty wodacź? Ach, ty dyrbisch ßo derje měćź, pój nuts — ale schtó dha ßu tele?“

„Moje ßotry“, mjakota Hendrich nětkole we wuskoscźach.

„Ssotry?“ — Ssamoch staji ruku na cźoło, myßle ßo jemu wujaßnjeju. „Dha drje ßy ty jeho ßyn? Je twój nan hischćźe żiwy?“

„Ně, ale macź.“ — —

„Macź? Twoja macź? scźele dha ta tebje ke mni? Abo twój nan?“

„Nan je dawno pola Boha lubeho Knjesa!“ ſwěri ßebi Klara prajicź.

„Bóh? Scźele dha cźe Bóh ke mni, so dyrbju twój dołh saplaćźicź? Ja dźě to chzu, ja dźě to chzu — ja dźě ßym to dawno chzył, cźeho dla njejßy prjedy ke mni pschischoł?“

„Nichtó nam njeje wotamknył“, schepta Hanka.

„Haj, to je wěrno“, sawoła knjes Ssamoch, a hłuboka ſrudoba pscheczehnje jemu psches wobliczo, „njejßym żenje wotewrił.“ — Khwilu steji ßebi myßło, — potom rjekńe ſměromnischo: „Ale, nětkole pój nuts, Hendricho, mój ßyno, a też wy, pójcźe wschitke do mojeho domu!“

Dźěćźi ßo wotlakuja: „Ně. dyrbimy k macźeri hicź, ta na naß cźaka.“

„Macźe prawje“, rjekńe stary muž, „ale scźerpńcźe ßo jeno wokomik, chzu ſ wami hicź.“

Dźěćźi hladaja na ßo sawjeßelene. Hanka ßo ßměje ſbożowna, jako budźische wulki, wulki dar dostała. Hendrich pak hlada khutny do semje, jeho wobliczo je ßmjercźi blisće, — tajki napohlad ma wbłohe cźłowńske dźěćźo, hdyž to prěni krócź ſ mozu naſhoni: „Je żiwy Bóh!“

IV.

Hody stawaju ßo spodźiwne wěży! Cźłowjekow ßo wotwlakowazy muž ſ „dźiweje kheże“ dźe ſ Wótkez dźěćźimi do wßy. Haj, namaka żonu ßwojeho — ſhubjeneho, kiž tehdy njebě wumrjeł, ale kiž bě rjemjeßko nawuknył a potom tu po cźeſcźi żiwy byk. Dyrjenje do hłowy bě jemu lóscht żiwjenja ſlemiło, — ale dawno psched ßmjercźu bě sliczbowanje rostorhał, kotreż bě ßwojemu pschijimanſkemu nanej napißał a „wscho wodate“ spody napißał, pschetoż też jemu bě wodate było.

Ssamoch płakasche horze hórke ßyſły — prěnje sa mnoho lět; trjeba bě wěriweje ruki pobożneje Wótkoweje, so by je wottrěła; ale ſ cźeżkich hodźin tychle hód wuwi ßo krute wotmyßlenje: „Dobre cźinicź, schtożkuli możno!“

Cźmowy pokhmurjeny muž ſ dźiweje kheże je ſ Wótkezami do zyrkwje schoł. A potom wrócźi ßo ſe wschěmi do ßwojeho domu — o kak jaßnje ßwěćźi dźenßa latarnja, wona mjeta pruhi ſ wotewrjenymi durjemi psches dwór hacź do kheże, a tam ßo wschě wokna ßwěcźa, seleny hodowny schtom ßo ßwěcźi — to ßu Wótkez dźěćźi dźenßa wschitko wobstaracź dyrbjake — kak rady ßu to scźinike! — Knjes Ssamoch stupi ſ wudowu a ſe ßyrotami k łożu ßwojeje ßłużomnizy a rjekny ſ hnutym hłoßom:

„Bóh je namaj ſkładnoscź dał ſarunacź, schtoż ßmój ſkucźikoj. To ßu nětkole moje dźěćźi, żona mojeho pschijateho ßyna a jeho ßyroty. Nětkole ßo modl, so bychmoj pobożnaj byłoj, nětkole, niz hakle na ßmjertnym łożu!“

Hapla pschikiwnje, wschěm wócźko ßyſłuje, ale mjes tym, so ßo dźěćźom bórsy saßo wocźi wujaßnitej, wostanjetej Hendrichowej khutnej. Luboscź, kotruż knjes Ssamoch dźenßa wschitkim daruje — Hendrichej dostawa ßo dwójzy, dokelż je zyle na njebo nana sapodobny. Jemu dźe to bliſko, a je jemu tak, jako budźische jeho wyschscha ruka pschimnyła a wón cźuje jeje pschimnjenje hłuboko we wutrobje. K macźeri pschistupiwschi rjekńe ſ waha: „Macźi, ty ßy prawje měła: je żiwy Bóh. Nětkole mi pomhaj, so bych jeho spóſnał. Ssym widźał, kak tebje njeje wopuschćźił.“

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Knjesa knjeżeŕstwoweho radźicźela ßwobodneho knjesa ſ Uckermanna pschi Budyſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje je kral sa wyschscheho knjeżeŕstwoweho radźicźela pomjenował.

— (Wulki wětr.) Tseczi dźeń ßu ßo ßanje, kublerjej Pawlikej w Rakezach ßłuschaze, na pucźu mjes starymi kasarmami a schuleŕskimi wrotami se ßylnym wětrom powróćźike, tak so ßu ßo schtyri woßoby, kotreż w nich ßedźachu, wucźißke a ßo pschi tym ſ dźěła cźeżko ſ dźěła lóżo wobschkodźike.

— Patorżizu běsche ßo tu něhdże 90 wandrowſkich w tomnej hospodźe „domiſny“ seschko, kotrymż ßo hodowny ßwjedźeń wuhotowa.

— Pjatk tydźenja je jena pincźniza, Nätherez rěkaza, kotraż je na nowej haßy ſ bydłom, w potajnoscźi hólcźka porodźiła, kotryż je pieźa morwy na ßwět pschischoł. Nätherez ßu hnydom dyrbjeli do hojerńje pschijecź, mjes tym so je polizija cźěłko wobkhowała. Wupokas ßudniſkeje sekzije njeje hischćźe snaty.

— (Konje ßo splóschike.) 20. dezembra stej ßo na ßerbſkich hrjebjach konjej, do ßanjow wěſteho Israela ſ Bukez sapschehnjenaj splóschikoj a cźełkoj. Na połnóznej dróſy ßo ßanje powróćźichu a ßo rosbichu.

— Wjedrowěschćźeŕ w Sserbach pische: Moje wěschćźenje wo ßylnych wětrach je nimale na hodźinu trjechiko. Symu wschak njeběch wocźakał, tola pschi wulkim ſbliżenju měßaczka a ßłóncźka ßo druhdy na wopak stanje, hacź je ßo woblicziło. To ßo też druhdy naschemu mischtrej Falbej poradźi. Sa pschichodny cźaß hacź do 2. januara 1900 saßo ßylne wětry wocźakuju, kotreż tacźe pschinjeßu. Potom budźe hacź do 20. wulkeho różka saßo symnischo.

S **Delnjeje Kiny.** Pschi wulkim wětrje, kotryż sańdźenu ßrjedu sakhadźesche, je ßo na pucźu, ſ Delnjeje Kiny na Mużakowſku drohu wjedźazym, wós ßłomy, Lětonjanskemu kublerjej Wroblej ßłuschazy, swróćił. Wětra dla, kotryż runje na tamnym měſtnje ſ njeßměrnej mozu zychnowasche, njebě możno, mjenowany dźeń wós saßo na pucź sběhnyćź.

Se **Semiz-Tamiz.** Woßebite hodowne wjeßele je ßo naschemu wschoſtronſzy lubowanemu a wyßokocźeſcźenemu wucźerjej em. Mucźinkej ſ tym pschihotowało, so je jeho dźakowna gmejna, sa kotruż je wón wot 1845 pospochi w schnli a gmejnſtwje ſkutkował, sa cźeßneho ßobuſtawa pomjenowała. S deputaziju gmejnſkeje rady a jeho naßlědnikow w ſastojnſtwje ßo jemu po ßwjedźeńſkej narěcźi gmejnſkeho pschedſtejicźerja Radzy wumělſzy wuhotowany cźeßny diplom pschepoda. S dobom jemu nětotſi pschecźeljo lěhanſki stoł darichu. Wulzy ſwjeßeleny ſ tutym poczeſcźowanjom ßo knjes Mucźink ſ wutrobnymi ßłowami dźakowasche. Bóh luby Knjes chzył naschemu lubemu Mucźinkej nanej też w nowym lětſtotetku na ſtrowoſcźi prawje bohate lěta k wjeßelu gmejny a jeho mnohich schulerjow spożcźicź.

S **Khaßowa.** Sańdźenu ßobotu popołdnju ßo jedyn tudomny wobydleŕ, ſ żeleſniſkim cźahom pschijěwschi, ſe ſaſtaniſchcźa po nahłym wyßokim brjoſy dele cźißny. Wobżaromnemu mużej, kotrehoż jena ruka bě ſkuſchena, ßo ſ nakhribjetneho korba wscha nakupowana twora, mjaßo, kołbaßa, dźěćźaze hrajki atd. do ßněha wukulichu. Muż ßam po ſdacźu pschi njejabkim padże njeje do schkody pschischoł. Tola wěż budźische mohło też hinak wupanyćź. Hdy budźische ßebi muż ſtawy ſłamał, by ßo wě, ſtat jemu dyrbjał rentu na cźaß żiwjenja płacźicź. Sbożowny pschipad dyrbi ßo mjenowacź, so ſe ſpomnjeneho brjoha na naſchim ſaſtaniſchcźu hiżo wjazy ludźi njeje dele panyło. Wobkhad je tam pschi cźischćźenzy wopradże ſtraſchny. Hiżo pschi wotewrjenju naſcheje żeleſnizy budźische ßo tu dyrbjał brjoh ſ wobkłoženjom wobdacź. Ale każ ßo ſda, chzedźa ſ tym tak dołho cźakacź, hacź ßebi něchtó schiju ſlemi. Potom drje

ßo hnydom nuſne wobkloženje naprawi. Hewak ßo krajne ſarjadniſtwo wſchudźe wo to ſtara, ſo ßo pucźe ſ nahlkymi brjohami ſa wobkhad ſ wobkloženjom bjesſtraſchne ſčinja. Tu pak ßo hiſchćże nichtó hibał njeje, ſo by ßo hrožaza ſtraſchnoſcź ſa pucźowarjow wotſtroniła.

S **Njeßwaczidła.** Hodownicźku je w konjemzu tudomneho knjeźeho hoſćenza jedyn zuſy hantwjeriſki wumrjeł. Wón bě po wßy khětro pjany po proſchenju khodźił a ſkónčnje panył. Duž ßu jeho ſběhnyli a do konjemza dowjedli. Hdyž ſa nim ſa khwilu pohladacź pſchińdźechu, bě wón hižo morwy. Kaž je ßo naſhoniło, je wón fabrikſki dźěłaczeŕ Guſtav Hermann Forkert ſ Hohburkersdorfa. Lěkaŕ je ſpóſnał, ſo je wón ſ Božej ruczku na wutrobje ſajaty wumrjeł. Jeho ßu na tudomnym pohrjebniſchću khowali.

— (Woheń.) W tudomnym knjeźim hrodźe je ßo wóndano w płokaŕni wjele ſchatow, kotrež dyrbjachu ßo po poßlednjej hońtwje płokacź, ſpaliło. Pod kotłom, w kotrymž dyrbjeſche ßo woda, k płokanju trěbna, waricź, bě ßo na nóz ſatepiło. S njeſbožownym pſchipadom bě ßo woheń ſchatow popadnył, tak ſo ßo wone ſpalichu. Hdyž naſajtra rano płokaŕnine durje wočinichu, ßo ſ nimi mózny kur wuwali. Duž hnydom tudomnu dobrowólnu wohnjowu woboru na pomoz ſawołachu, kotraž woheń ſala. Naſtata ſchkoda pjeczа 3000 hriwnow wuczini, kotraž pak ßo ſe ſawěſćenjom ſaruna, tak ſo knjejſtwo ſchkody njepočerpi.

S **Ralbiz.** Ssrjedu tydźenja, popołdnju po 3 hodź., je naſchu zyrkej paduch wopytał. Bórſy po tym knjes do ſtoła pſchińdźe, ale njenadeńdźe we nim ſpowjedneje ſtole. Też druha ſtoła bě ßo minyła — teho runja, kaž ßo poſdźiſcho dohladachmy, poßlěbornjena kadźidłowa łódźka, kotraž ſa wołtarjom ßwoje měſtno mějeſche. Nadobnje pjanej kumpanaj — paduch njekhodźi ßam — drje mjes tym hiſchćże po wßy dundaſchtaj, pſcheſćěhujucy lud. Na wjeczor dóńdźeſchtaj do Ssernjan do korczmy. Hacź běſchtaj ßo po pucźu ſwadźiłoj abo kak: ſ mało wubranymi titulemi ßo cźeſćeſchtaj; mjes druhim ßebi też paduchow dawaſchtaj. Njepſcheczelſtwo bě tak wulke, ſo towaŕſch towaŕſcha wopuſchći a we Worklezach towaŕſcha ſa pólku pſcheradźi pólzajej. Tutón ßo wěſo w runu ßmuhu do Ssernjan naſtaji a hižo tam w papjerje ſawalene na blidźe leżeſche corpus delicti, jena kradnjena ſtoła. Duzy do hródźe — paduch bě ſaſpany był — bě jemu w durjach hoſćenzſkeje jſtwy ſpody kabata wupadnyła, hdyž žadane „papjery“ pytaſche. Ludźo myßlachu, ſo je to ſ Rózanta popad a njemało ßo ſpodźiwachu, ſo knjes pólzaj wſcho lěpje wě. Hiſchćże ßamßny wjeczor ßo nam ſ kołom wſchitko do Ralbiz wróćźi. — Paduch je młody cźłowjek, wěſty Młynk z Hucźiny a Sserb, kotryž je tak pſchipódła też w Khróſćże dźěłał. Njeje tu njeſnaty: wot kermuſchneje cźumpjele a karoußela ßem je tu ſ hoſćom bywał — a móžno, ſo też ſ towaŕſchemi w zyrkwi na prědowanju pobył. Schkoda, ſo njeje hiſchćże waſchnjo ſawjedźene, kermuſchu wo 7 kaſni prědowacź; ßnadź by to hrěſchnika pohnuło było. Móžno wſchak też je, ſo je paduch w pſchitomnej Ssibiriji chżył jenož darmo cźopku hoſpodu doſtacź; hewak njeby wězy brał, kotrež jemu njemóžachu niczo pſchinjeſcź, khiba jaſtwowy khłódk, cźim bóle, hdyž je tak mało khowaſche. Schtož w „Kamenzer Wochenſchrift“ wo ſłotym keluchu piſaju, ßo na prawdźe njeſłožuje.

S **Kóſłow.** Njedźelu dopołdnju w 10 hodź. ßu na pucźu ſMałeje Kójnizy do Kóſłow bliſko Kóſłow 35 lět ſtareho, njeżenjeneho ſkałarja Jana Auguſta Kozora ſ Kóſłow morweho namakali; wón běſche ſmjerſnył. Dokelž běſche wopiły cźłowjek, móže ßo prajicź, ſo je najſkerje wjeczor a w nozy we někajkej korczmje pił, ßo pjany domoj ſchmatał a ſkónčnje leżo woſtał. Tón ßamy cźłowjek je, hdyž pſched lětami jeho nan we mrěcźu leżeſche, mrějazeho nana wopuſchćił, do korczmy ſchoł a pjany domoj pſchiſchoł, hdyž běſche nan runje wudychał. Cźłowjek, ſ roſomom wobdarjeny! — a tola!

S **Wujeſda** pola Ketliz. Ssobotu wjeczor w 11 hodźinach je ſ domſkeho kublerja Jana Natuſcha woheń wuſchoł, ſ kotrymž je ßo twarjenje do procha a popjeła pſchewobrocźiło. Kaž ßo ſda, je woheń ſ wobſchkodźenym wuhenjom naſtał. Pódła domjazeje nadoby ßu ßo hodowne kołacże, 48 kórzow wowßa a 20 kórzow rożki ſpaliłe. Poßlednjicha bě ßo hakle dźeń do teho na łubju wußypała. Skót je ßo wſchón wukhował. Jeho wuwjedźenje ſ hródźow je ßo ſ roßßudnym ſapſchimanjom cźeledźe wjele położiło. S Walowa prěnja ßykawa na haſchenje pſchijědźe.

S **Muczowa.** Sańdźeny tydźeń běchu jenej tudomnej dźowzy pjenjeżnu móſcheń ſ pjenjeſami ſ komody kranyli. Wěz ßo żandarmej woſjewi, na cźož tón mnohe woßoby pſcheßłyſcha. Dokelž paducha njemóżeſche hnydom wußlědźicź, wón wſchitkich, na kotrychž ßo hrěſchachu, na termiju ſkaſa. Teho je ßo njeſnaty paduch nabojał. Wón je kranjenu móſcheń ſe wſchěmi pjenjeſami pſched khěżne durje dwora, w kotrymž mjenowana dźowka ßłuži, położił. S pjenjes ani noweho pjenjeżka njepobrachowaſche.

Přilopk.

* (Smjerſka.) Żałoßnu ßmjercź je prěni dźeń hodow 74lětna wudowa Schatzowa w Grimje wumrjeła. Hižo pſched dlěſchim cźaßom ſkhoriwſchi bě wona myßlata a bě ſkradźu ſ domu wuſchła. Hiſchćże tu ßamu nóz jejni ßwójbni a poliziſtoju ſa njej pytachu. Naſajtra ju na rězynym lodże 10 metrow wot brjoha pſchimjerſnjenu namakachu. Dokelž lód njebě tołſty, njemóżachu ßebi ſwěricź, po nim hicź. Duž ſtaru żonu ſ hokami ſ jejneho ſtraſchneho położenja wucźeżechu. Se ſymu pak bě wona tak wuſtaka, ſo wona hižo wumrje, hdyž ju domoj njeßechu.

* (Srudny podawk pſched bożodźěſćowym ſchtomom.) Schwalcża Auguſta Hertwigez w Barlinje, żyrotu, patorżizu pola ſtarſcheju ßwojeho nawożenje pſchebywaſche. Hdyž bě ßo na bożodźěſćowym ſchtomje hałoſa, ſ woru pokładźena, ſapaliła, Hertwigez na ſtoł ſtupi, ſo by płomjo haßka. Pſchi tym ßo jeje lohka židźana bluſa ſ niże ſtejazej ßwěcźku ſapali. Hołza na dobo w płomjenjach ſtejeſche, kotrež ßo też włoßow popadźechu. Prjedy hacź ſamóchu płomjenja ſadußycź, na hołzu ruby cźißnywſchi, bě ßo wobżarowna jara cźeżko we wobliczu a na hornim żiwocże wopaliła. Prawe wóczko je ſhubjene, koża na hłowje a lěwe wucho ſtej żałoßnje wopalenej. Sawołany lěkaŕ je njeſbożownu do bliżſcheje hojeŕnje dowjeſcź dał.

* (Dwě dźěſćźi ßo ſadußnej.) Żałoßny podawk je ßo 23. dezembra w Hanawje ſtał. W ſadnim twarjenju Scherfigez fabriki ßo ſtwa wupali, pſchi cźimż ſtej ßo dźěſćźi ſwudowjeneje Gerlachoweje ſacźknyłej, hacź runje někotre ſta ludźi w njewulkej dałokoſćźi dźěłachu. Wobżarowna macź bě ſchaty k ßuſchenju wyſche pjezaka ſpowěſchała a bě potom ſa ßwojim dźěłom ſchła, njeſbożownej dźěſćźi prjedy teho do kuchinje ſamknywſchi. Schaty na pjezak padźechu, a tak ſatraſchny kur naſta, kotrehož pak ßo pſchepoſdźe dohladachu. — Na podobne waſchnje je też w ßußodnych Rückingenach tſilětne dźěcźo pſchi ſtwinym wohnju żiwjenje ſhubiło. Żona jeneho dźěłaczerja bě teho runja ſchaty nad khachlemi ſpowěſchała a ßwoje dźěcźo, kotrež w kolebzy ſpaſche, ßame wo ſtwje woſtajiła.

* (Sſrědk pſche wopiłſtwo je wußłědźeny.) Franzowſkaj lěkarjej Sappelier a Thébault ſtaj mediziniſkej akademiji w Pariſu woſjewiłoj, ſo ſtaj ſe ſerumom wopojenych konjow wopiłzam njepſchewinliwu hidź pſchecźiwo wſchemu alkoholej ſaſchćěpicź a jich ſ tym wot wopiłſtwa wulěkowacź mohłoj. Hdy by ßo ßrědk jako hódny wopokaſał, by to wulka dobrota ſa zyłe cźłowjeſtwo było. Na ſtatne khoſty dyrbjeli ßo wſchitzy wopiłzy ſ nowym wunamakanym ſerumom ſchćěpicź. Tola bojimy ßo, ſo bychu winizarjo, palenzpalerjo a piwarzy pſchecźiwo temu proteſtowali.

* „Wy njejſćże moja macź!“ Pſched Pariżſkim khoſtanſkim ßudom tele dny młody paduch ſtejeſche, kotrehož wina bě dopokaſana, kotrehož mjeno pak ßo njehodźeſche ſ weſtoſcźu prajicź, dokelž wón ſe ſaßaklokoſcźu prějeſche, ſo Pawoł Forreſtier rěka. Duž bě ßud jeho macź ſkaſał, kotraž płacźizy ßwojeho ßyna ſaßo ſpósna. Tutón pak ßo wot ßwědkoweje wotwobrocźi prajiży: „Ale knjeni, njeſnaju Waß. Wy njejſćże wſchak moja macź!“ — Pſchi tychle ßłowach ßo wboha żona rosnjemdrjena k njemu wobrocźi. „Schto? Njekhmaniko!? — Ja njejßym twoja macź? Bohużel ßym to, a dokelž to ßym, wſmi to!“ W tym ßamym wokomiku bě Pawołej pliſtu wotkłožiła, kotraž je ßo wjele lěpje poradźiła, hacź wón ßam. — Pawoł płakaſche a wjazy njeprějeſche.

* (Schtóż konja kupuje, kedźbuj woßebje na jeho ſtup.) Hdyž kóń ſ prědkownymaj nohomaj pjerſchcź horje mjeta a hdyž jemu ſ dobom make kamjenje wot ſadnjeju nohow wotlětuja atd., dha je to wulki brach. Tajki kóń je w ſtraſche, ßebi bórſy pſchi khodźenju kopyta wobſchkodźicź. Runje tak njedobre je, hdyž konje duzy ſ prědkownym dźělom njehibaja. Rjany konjowy khód naſtanje, hdyž ßo ſběhanjom kolenow zyły prědkowny dźěł ſběha.

* (Wětry a ſyma w Ruſkej.) S Noworoſſiſka piſaja, ſo tam wulke wětry dale zychnuja. Dokelž je ßo ſe ßněhowymi ßepjemi rěcźniſchćźo ſahacźiło, měſtu powodźenje hroſy. Khěże pſchi brjoſy ßu łohcź tołſto ſ lodom pſchikryte. S njepſcheſtawazym tepjenjom je wjele wohnjow naſtało. Jena woßoba je ſmjerſła. — Na Cźornym Morju ßurowe wětry ſakhadźeja. Wjele łódźow je ßo pak wobſchkodźiło, pak ßo ponuriło. Lód w Odeſſaſkim pſchiſtawje je jchtyri łóhcże tołſty. Thermometer ſtajnje 15 gradow ſymy pokaſuje.

* (Dwě łódźi do ßo ſakožiłej.) Italſka parna łódź „Perſeo“ je na jěſbje ſ pokodniſcheje Ameriki do Genuy we wulkej kurjawje do franzowſkeje parneje łódźe „Meuſe“ ſakožiła. Po ſraženju na „Meuſe“ woheń wudyri a łódź ßo powróćźi. Schpaniſka łódź „Amerika“ mužſtwo „Perſeo“ wukhowa. Kaž ßo powjeda, ßu ßo něktoſi puczowarjo a matroſojo ſ „Perſea“ tepili. Wſchitzy tepjeni puczowarjo ßu Italſzy.

Hudanczzy.

69.	70.
Ta dołha wißa wyßoko; Tón koßmak horje hlada, Jom' jeje chze tak jara ßo, Ju ſpupolicz ßej żada. Macź rjeknje: Dźi mi ſ kuchinje, To czrjewko njeje ſa tebje.	Jědojte ßu kopjena Wjerczane na bibaſki; Ludźo wo nje njerodźa K wobjedu a k wjeczeri. Někotſi jim żehlazym Wucźahuja rěſny dym.

Wuhudanczzy ſ poßlednjeho czißła:

67. Wuheń, kadnik. 68. Ssněh a ßłónzo.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcze 1899 dotal nahromadźiło: 6145 hr. 92 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póńdźelnizy: Liſchka, ſe ßněhom ſawěta we Wjaſonzy 39 np., poßledńje dopißnizy Handrija Ssmilneho (38.—42.) = ...	1	39
W „Katholſkim Póßle“ czißło 51. a 52. lěta 1899 hižo kwitowane: Jakub Pjeczak ſ Nowoßliz 3 hr. 10 np. M. B. ſ K. 1 hr. Delanſka patentna komißija 1 hr. S Mikoczíz pſches k. P. Romualda w klóſchtrje 10 hr. = ...	15	50
M. T. ſ Jeńkez 5 hr. K Božemu dźeſczu, we Ralbizach: J. D. 1 hr., mój dobry ßußod 3 hr., ſ Konjez: H. B. 1 hr. — Delanſka patentna komißija 75 np. Schtóž widźecź chze mój rjany ſchtom, njech »bim« da ſa Maczíczny dom; ſchtóž ſatſchaſcź: dwaj 1 hr. = ...	11	75

Hromadźe: 6174 hr. 56 np

S dźakom kwituje

ſarjadniſtwo „Maczizy Sserbſkeje“.

(Dalſchi ſapiß darow ßo poſdźiſcho wocźiſchczi.)

Czeſczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin**, kotſiž chzedźa ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1900

do prědka płaczicź, njech nětko **80 np.** w wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa. — Czi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſcź dadźa, njech tola njeſapomnija, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſaplaczi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, kaž też w druhich krajach němſkeho khěžorſtwa **1 hriwna,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 15 np.** — Serbske Nowiny ſ pſchikłohu **Serbski Hospodaŕ** płacza na póſtach **1 hriwnu 25 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 40 np.** — Se Serb. Now. hromadźe hodźi ßo też **„Pomhaj Bóh“** na póſcze ſkaſacź.

Palne drjewo na pſchedań.

Zymplanſko-Turjowſke knjejſtwo **ßuche khójnowe pjeńki** ſ lońſcheho drjewiſchcza pſchi Dubjanſkej mjeſy pola Połpiczanſkeje kuczneje ſczežki rm. po 2. mk. pſchedawa.

W Turjowſkej hajnikowni, w dezembrje 1899.

Rewěrſki hajnik **Wollenizien.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölſke,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Awkzija ßanjow a woſow.

Pſchichodnu **ßrjedu 3. januara** dopołonja w 11 hodź. maja ßo někotre nowe **4=** a **2ßedłate ßanje, 1 kupej, 1 jenopſcheżna połſchäſa, 1 wüſki** a **2 płachtataj woſaj** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hermann Frenzel w Hodźiju, ßedłaŕſki miſchtr.

200 rm. khójnoweho drjewa

rm. po 1 mk. 75 np.,

200 rm. dubóweho drjewa

rm. po 2 mk. 20 np.,

ma na pſchedań **Hatkowſki revěr** pola Minakała.

Žadanja njech ßo wobrocźa na **hajnkownju w Lippiczu.**

Wupſchedawanje.

Wulka dźělba **ſchpihelow** a **komodow** wſchěch wulkoſczow, ſo by ßo wulki ſkład wuprózdnił, po wjele poniżenych płaczíſnach pſchedawa

meblownja na ſadnjej bohatej haßy 4.

H. Seikritt.

Wot nětkole

20% poniżenych płaczíſnow

na wſchu holczazu draſtu,

holczaze mantle a żakety,

hólczaze khornarjate mantle,

ſwjerſchniki ſa pacholow!

Wjele nasad ſtajenych tworow niże ßamoſtejazeje płaczíſny.

Ernst Jenke

pſchi lawſkich hrjebjach 10. S napſchecza theatra.

Korczmu



ſ thlamarſtwom, kehelniſchczom a **hoſczenzſkej ſtwu,** 7 mjeńſchinow wot dwórniſchcza ſdalenu, ſ polom a łuku, chzu khoroſcze dła ſe żiwym a morwym inventarom pſchedacź. Wſcho dalſche je ſhonicź w wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pohonczam, wolazym, domjazym a hródźnym dźowkam a tajkim ſa ßwinje, dźěłaczerſkim ßwójbam, hoſpoſam ßo w tudomnych a Draždźanſkich ſtronach dobra ßłużba darmo wukaſa w **Klukſchu** czo. 53a.

Hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, ßrěnkow, tjeczakow, wolazych, hródźne dźowki, hoſpoſy, ſtwinſke holzy a dźěłaczerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Schmidtowa** w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 24 po 1 ſkhodźe.

Pſchiſtojnu pilnu **ßłużobnu holzu** k 1. januarej pyta

G. Nahrendorfowa

w knihiczíſchczerni w Kumwałdze.

Hejtman ßo pyta.

K 1. haprleji 1900 dowěrneho, raſneho, woženjeneho hejtmana pytam. Žadacźeljo chzyli ßo parſchonſzy na mnje wobrocźicź.

C. Brühl w Kuſy.

2 dowěrneju **rólneju pohonczow** pyta Delnjokinjanſki knježi dwór.

K jutram 1900

abo prjedy ſa ßwoje **kolonialtworowe khlamy** pěkneho hólza jako

wuczobnika

pytam.

Ernſt Glien

pſchi żitnych wikach 44.

Do naju kolonialtworowych a deſtillazíſkich khlamow ßo młody człowjek jutry 1900 jako

wuczobnik

pſchiwoſmje.

Schieſchka a Rjeczka.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć
wotměje swoju
hłownu zhromadźiznu
jutře njedźelu **31. decembra** popołd. w 4 hodź. w Khwaćicach. Wšě sobustawy należnje přeprošuje
předsydstwo.

Sserbſke
ſbožopſchejaze khartki
porucza
Ssmolerjez knihiczišchczerńja
w Budyſchinje.

Dowěrnu dźowku, na plahowanje a kormjenje ſwini ſo wuſtejazu, bórſy do ſłužby pyta
Delnjokinjanſki knježi dwór.

Palerſki pomoznik
ſo bórſy k nastupjenju pyta.
A. Steiger
na knježim dworje w Budyſchinku.

Wutrobne ſbožopſchecze
k nowemu lětu wſchitkim ſwojim lubym ſuatym a wotebjerarjam ſczele a proſby wo dalſche derjeměnjenje
Khorla Scholta, optikus
pod radnej khěžu.

K nowemu lětu
wſchitkim lubym pſchecželam, czeſczenym lubym hoſczom a popſchewaczelam **najwutrobniſcho ſbožo** pſchejetaj
Oskar Dietrich a mandźelſka
w liſchczej jamje.

Wšěm swojim lubym přećelam w Serbach přeja, po 1 hriwnje za Maćičny dom woprowawši, z tutym **najwutrobnišo zbožo k nowemu lětu:** z Budyšina: E. B—c, F. N. Bläsche, předawarnja suknjanych tkaninow na mjasowym torhošću, rěčnik a kr. notar Cyž, wučeŕ Fiebig, sem. wyšši wučeŕ K. A. Fiedleŕ, kan. kantor Łuščanski, Emil Měrš, drogista na kamjentnej hasy č. 24, Nowak, direktor tach. šule, kapłan Nowak, Nowak a Walter, fabrika za meble, wučeŕ A. Pawlik, Pawoł Pětŕka, překupc na drjewowych wikach, kan. schol. farař Skala, redaktor Marko Smoleŕ, wučeŕ Sommer, Jadwiga Sommerec, tach. prědař Šewčik; dr. E. Muka w Freibergu; dr. Jurij Pilk w Draždźanach; wučerjo: Panach w Hodźiju, Kruświca w Myšecach, Rausendorf w Žitawje, Starka we Wóslinku, Hensel w Bošecach, Lodni w Klukšu, Zmij w Zderi; kublerjo: Běr w Dźenikecach, Hejna w Kanecach, Halma a Rychtař we Wuricach, šosař Langhart w Žičenju, rězniski mištr Jurš a překupc Soba na Židowje.

Wſchitkim wyſokoczeſczenym knjeſam, kotſiž ſu redakziju „Sserbſkich Nowin“ ſ dopiſami w ſańdźenym lěcze dobroczinwje podpjerali, praji ſa to najwutrobniſchi dźak a pſcheje jim, kaž też wſchitkim czeſczenym czitarjam a czitarkam „Sserbſkich Nowin“:
Daj Wam Bóh ſboże na lube nowe lěto!
Redakzija „Sserbſkich Nowin“.

Do Laſa!
Njedźelu 31. dezembra Sylwestra **balſka hudźba.** K temu pſcheczelnje pſcheproſchuje
Khorla Scholta.

Dwoju rolneju pohonczow,
kotrajž mózetaj, hdyž ſtaj woženjenaj, też bydło dóſtacz, pyta hnydom
Delnjokinjanſki knježi dwór.

Wuczobnik,
ſerbſkeje rěcze mózny, ſ dobrym ſchulſkim ſdźěłanjom, ſo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pſchiwoſmje pola
H. Kunacka naſłědnika
na bohatej haſy 8.

K 1. januarej 1900 khmaneho młodeho **domjazcho pachoła** czeſneju ſtarſcheju pytam. Mſda na lěto 72 toleŕ.
Oskar Dietrich
w liſchczej jamje w Budyſchinje.

Wuczobnika
ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi pyta fotograf **J. Jyrch** (Sserb) w Budyſchinje pſchi žitnych wikach 4.

Ssedlarſki wuczobnik
może do wuczby ſtupicz pola ſedlarſkeho miſchtra **Schuſtera** pſchi drjewowych wikach čo. 8.

Porjedzenka.
W tydźeńſchim wojſewjenju ſ Radworja ma rěkacz: czišło **88** a niz 81.

K nowemu lětu
kóždemu ſnatemu, njech je khudy abo bohaty, ſtrowoſcz, czikoſcz a czerſtwoſcz pſcheje
Wedel w Pšowjach.

Džak.
Wyſokoczeſczenemu k. wuczerjej **Krawzej** w Bórku ſa ſrjadowanje rjaneho hodowneho ſwjedźenja, patorżizu w Bórkeczanſkej ſchuli wotbywaneho, ſwój najwutrobniſchi džak praja
mnohy ſtarſchi w Delnjej Kinje, Małšezach a Wownjowje.

K wobſamknjenju lěta 1899.

Jene lěto protyczne
Hižo ſaſo nimo je,
Czaſ ſo tola ſawěſczi
Horje džerżecz njehodźi.
Bje wſchej' naſchej' pſchiczziny
Džeja nimo hodźiny,
Dny a lěta ſa nimi,
Haj, też lětow ſtotetki.
Ludźo, kotſiž dženſ tu ſu,
Tudy wjazy njebudu,
Hdyž ſo ſaſo wobſamknje
Lětow ſtotetk dwazyty.
A ſchtó może wjedźecz nět,
Hacz 'ſchcze tehdy ſteji ſwět,
Wſchak toh' Knjeſa džeń k nam dže
Jako paduch we nozy.
Tak też weſtoſcz nimamy,
Hdy ſo ſtónicza naſche dny,
Sſwjate pißmo radu da,
Byczz na ſtraži teho dla.
A ſchtó może póſnacz doſcz
Teho czaſa ſachodnoſcz,
Wſcho ſo minje na ſwěczi,
Człowjek pak dže k wěczznoſczi.
Derje tudy na ſemi
Naſ tak wſchelke potrjechi,
Haj, też lěto ſańdźene
Bě tak jara wſchelake.
W nižinach je mokrota
Wjele ſchkody czińiła,
Wulku wodu w lěczi my
Tſi króczz tudy měli ſmy.
Wſchitke płody na polu
Pſches to wjele czerpjachu,
Běrnow ſkoro nimamy,
Sornow mjenje też hacz hdy.
W horach k tajkom' ſkorżenju
Ssnadź też winy nimaju,
Woda běži dele k nam
Czini wjele ſchkody nam.

Tola pak, kaž ſnate je,
S burſtwom pſchezo do jad dže,
Wina jara wſchelaka
Je wſchak k temu pomozna.
Žane mozy k dźěłanju
Skoro njejßu k namkanju,
Pſchi tym wſchěm naß **pſchewodźa**
Niſka žitna płaczišna.
Rožka ma drje płaczišnu
Nětko hiſchcze poměrnu,
Pſcheńza pak pſche tunja je,
Lědom hriwnow dwanacze.
Duž dha, luby pſchecželko,
Wuliczbuj ty ſam nětk to,
Kajku bur ma ſaßłużbu,
Schto ma wón na hodźinu?
Ja ſo boju, ratarſtwo
S zyła nima daloko
Hacz tam, hdyž ſno naſdala
Khłódny row jom' wurvja.
Džak budź Bohu, ſo nam da
Skoty měr a ſwarnowa
Naß pſched wójnu, kajkaž je
Dołhi czaſ we Afriziy.
Jendźelczanow nahrabnoſcz
Běſche runje wulka doſcz,
So do wójny ſaplecze
Tamny kraj, kiž ſezracz chze.
Tajka wójna, wona je
Tola něſchto żałoßne,
Ach ſo njeby tajki ßud
Pſchiſchoł ženje na naſch lud!
Duž ßej dženßa wuproſchmy
Też ſa lěto pſchichodne
Božu hnadu ſa naſch kraj,
Wón wſchěm ſchtantej ſboże daj.
Njech wam ſemja pſchinjeße
Saßo płody bohatſche,
Njech też rola duchowna,
Wjazy płodow widźecz da.

W Bukojnje, 31. dezembra 1899.

Falka, gmejn. pſchedſt.

(K temu czißku jena pſchikloha.)

Pschiloha k czišku 52 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. dezembra 1899.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18 dezembra 1899.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—39	64—68
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	27—29	50—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—33	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	52—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	27—29	50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	35—37	61—64
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	31—33	57—59
3. ßnadnje pizowane	—	55
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	62—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—41	59—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	41—42	52—54
2. mjaßne	39—40	50—51
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—37	46—48

Płaczišna žitow a produktow.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3084 měchow.	W Budyschinje 23. dezembra 1899. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. dezembra 1899 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	7	65	7	94	7	35	7	65
Pschenża žołta	7	6	7	65	7	6	7	35
Rožka	7	3	7	6	6	88	7	6
Jeczmjeń	6	79	7	14	6	33	7	—
Wowß	6	50	6	70	6	10	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	—	10	—
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	12	—	14	—	12	—	14	—
Hejduschka	16	—	17	—	15	—	16	—
Běrny	2	50	3	—	2	20	2	60
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	—	2	40	2	70
Ssłoma 600 "	16	—	18	—	16	—	18	—
Proßata 492 schtuk, schtuka	4	—	14	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	4	75	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	5	75	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	25	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 13 hr. — np. hacž 13 hr. 49 np., žołta 12 hr. — np. hacž 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 24 np. hacž 11 hr. 29 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 50 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 94 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 35 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 34 np., jeczmjeń wot 7 hr. 10 np. hacž 7 hr. 25 np., wowß wot 6 hr. 60 np. hacž 6 hr. 75 np.

Wjedro w **Londonje** 29. dezembra: Syma.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smêje njedželu po hodžoch rano w 7 hodžinach farař Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Tyscheŕ žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Nowe lěto smêje rano w 7 hodžinach diakonus Tyscheŕ žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farař Räda žerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Ernst Eduard Hajna, maschinski mischtr w Draždžanach, se Selmu Augustu Strauchez na Židowje. — Khorla August Khrystof, fabrikař na Židowje, se Selmu Augustu Kupkez tam. — Jan Ssykora, tkěžkař a dźěłaczeŕ w Kelnje, ſ Marju Henczkez na Židowje. — Wylem Hendrich Kranz, kowař w Hornjej Kinje, ſ Marju Marthu Glawschez w Ratarjezach — Hermann Max Mužik, dźěłaczeŕ w Draždžanach, ſ Almu Emmu Claußnitzerez tam. — Ernst Bruno Hermann, telegrafiski dźěłaczeŕ na Židowje, ſ Lenu swud. Mikanjowej rodž Schlachcžiz.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Willy Ota, Jurja Khorle Ferdinanda Mittelstraßa, tyscherja na Židowje, ß. — Marja Gertrud, njemandž. dź. na Židowje. — Ernst, njemandž. ß. na Židowje. — Arthur Max, Pawola Ernsta Nowaka, žiwnoscžerja w Cžichońzach, ß — Khorla Bruno, Khorle Bohuwěra Hensela, žiwnoscžerja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Johana Frida, Handrija Kucharja, tnjeżkho pohoncža we Wulkim Wjelkowje, dž. — Johana Doris, njemandž. dž. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi**: Hertha Hana, Jana Pawola Theodora Kahle, samkarja, dž. — Rainer Josef, Josefa Hanuscha, fabr. dźěłaczerja w Bělczežach, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 21 dezembra: Hańża rodž Roblez, njebo Jana Domscha, dźěłaczerja, sawost. wudowa, 80 l. 5 m. 3 d. — Johana Marja Wróblez, hospodarska pomoznika w Delnjej Kinje, 14 l 11 m. 25 d. — 23. Madlena Wenzelez, hospodarska pomoznika w Dźěžnikezach, 61 l 8 m. 9 d. — 24 Kurt Ota, Khorle Augusta Knoblocha, żelesniskeho wuhibarja w Tšelanach, ß. 2 l. 5 m.

Zyrkwinske powjesćze ſ Budestez.

Njedželu po hodžoch smêje pomozny duchowny Rychtař rano w 8 hodžinach žerbsku spowjednu rěcž, farař Mrosak w 9 hodž. žerbske a ¾11 hodžin němske prědowanje.

Nowe lěto smêje pomozny duchowny Rychtař rano w 9 hodžinach žerbske a ¾11 hodž. němske prědowanje.

Jara dobry
seleny a paleny
khofej
po wschěch płaczišnach,
warjenja, koruschki,
želene a žuschene
jerje, petrolej, ripikowy wolij,
wschě druziny **žwěczkow, nózne žwěczki**
poruča tunjo
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Zigary a zigarety
po wschěch płaczišnach,
rołkaty, praßowany a krany repikaty tobak,
kaž tež
žwanski a schnupowanski tobak
poruča
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Fosforowe pille,
stajnje czerstwu, žylnje skutkowazu tworu, po zylisnach a jenotliwje poruča tunjo
Otto Engert,
en gros **drogowe khlamy** en détail.
Dalokorěczak 33.

Sachsowy žiwjazy kakao
płaczi jenož ¼ punta 35 np.
pola
Oty Sachsy
na bohatej haßy 4.

Wubjernu
margarinsku butru
punt po 60 a 70 np.,
amerikanski schmalz,
syrup
punt po 16, 18, 24 a 30 np.
poruča
Jurij Schwiebus,
na swonkownej lawskej haßy 10.

Semskoworjechowu-mučzku, lanu mučzku, jeczmjenjowu pizu
najlěpscheje hódnoscże po tunich płaczišnach poruča
Khorla Schuppan, žitowa pschedawarnja
pschi žitnych wikach.

Ssuscheny tučny **žwinjazy brjuch** punt po 60 a 65 np., **druhu druzinu kołbaßy** punt po 50 np. poruča
O. Petschka na žitnej haßy.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy
w ſtarym póſcze

ma tola najlěpſchi khofej.

Winowa pſchedawańnja

„Liſchczeje jamy“ (Fuchsbau) w Budyſchinje

Oskara Dietricha.

Wuczah

ſ mojeho **wjele wopſchijazeho płaczišnoweho ſapiſka** nětkotrych **winowych družinow,** kotrež winowi ſnajerjo **jako woßebje jara rjane, polne, raßowe kajkoſcze pſchipóſnaja.**

Rheinſke wino.		Moſelſke wino.		Czerwjene wino.	
95te Geiſenheimſke	1 mk. — np.,	95te Braunebergſke	1 mk. 50 np.,	95te Medocſke, jara rjane blid. wino	1 mk 10 np.
95„ Oppenheimſke	1 „ 25 „	95„ Braunebergſke Falkeneyſke	1 „ 85 „	96„ St. Eſtephſke, polne a juſchkne	1 „ 25 „
95„ Nierſteinſke	1 „ 40 „	95„ Ohligsbergſke	2 „ 20 „	93„ Chateau Beychwelle, juſchkne a pſchijomne	1 „ 50 „
93„ Rädesheimſke (bratr. Walteraj w Mainzu)	1 „ 65 „	95„ Lieſererſke	2 „ 25 „	93„ Chateau Batailley, ſnamjenite	2 „ 50 „
93„ Forſtſke Sachſenmorgenſke. (Přenjotne pjelnjenje, bratr. Walteraj wMajnzu)	2 „ 50 „				

Płaczišny wobjawſchi bleſchu.

Horka mjenowane družiny najnaležniſcho poručam. S dobom pak tež na moje druhe družiny kedžbliwe čžinju. Wulki ſklad **běłych** a **čzerwjenych winow, němſkich** a **franzowſkich ſchampanſkich winow, likěrow, araka, ruma kognaka.** Wſchě wote mnje ßo wjedžaze družiny jenož w najlěpſchich prima-kajkoſczach.

Nadrobniſche płaczišnowe ſapiſki po žadanju rad podawam.

Dalokorěczal 70.

Oskar Dietrich.



Sswinjazy wobžerny a kormjeńſki pólver,
kotryž wobžernoſcž wubudžuje a kormjenje polóža, poručza
Germania drogownja dr. Roebera



ſ napſchecža winoweje ličže.



Sa jenu hodžinu
žo najrjeńſcha, najßłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudžěła. Dostacž
w Germania-drogowni
ſ napſchecža winoweje ličže.

Najwjetſche wuſnamjenjenje na powſchitkownej ſtrowotnej wuſtajeńžy w Draždžanach 1899, cžeßne myto a ſłotu medaillu dosta

bjesalkoholne
ßłodowe piwo

Łubijſkeje akzijoweje piwarnje
(prjedy Schrybař a Radza).

Rjepſchetrjechene ſa khorych, wotkhorjenych, njedželnicže a dźěčži.

Dostacž w **Budyſchinje** pola
knjeſa **M. Kirſchnera** na ßerbſkej haßy,
„ **P. Kreczmara** na hoſchiz haßy,
„ **M. Zecža,** Kunacka naßlědnika, na bohatej haßy.

W **Hodžiju a we wokolnoſczi** pola
knjeſa reſtawratěra **Ernſta Wobady** w Hodžiju
a w piwarni w Přěczejach, kotraž ma tež ſtajnje wjetſche ſkłady.

Brikety.

Skaſkowſke podkopki ſe ßwojich Ia briketow zentnař po 45 np. pſchedawaju. Pſchi wotewſaczu zyłych waggonow a wotſamknjenjow ßo płaczišny pomérnje poniža.

Skaſanki rad pſchijimuje

podkopkowe ſarjadniſtwo w Skaſkowje.

Düſſeldorfſke

punſchowe eſſenzy,

kaž tež

arak, rum a kognak

w wulkim wubjerku ſ bohateho ſkłada

poručza

Gustav Küttner,

na ßerbſkej haßy 10.

Sſerbſke a němſke

ſpěwarſke,

we woßebnych, kaž tež w jednorych ſwjaſkach, němſke hižo po 1 mk. 50 np., **Khryſtußowe ßtury** ſe ßłonokoſczoweje maczišny we wulkim wubjerku poruczža

Guſtav Rämſch,
knihiwjaſarnja na bohatej haßy 21.

Konje k rěsu



kupuje po najwyschschich płaczisnach

C. Kaiser
(Starkowy naßlědnik)
w Budyschinje.

Jědźny lój
punt po 40 np., pschi wotewsaczu 10 puntow tuńscho, porucza
Emil Gräfe
na swonkownej lawskej haßy 51.

Karbolineum
najlěpschi a najtuńscho poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maschinski wolij
poruczataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maschinski wolij
ßo płaczisny hódno kupuje
w Germania-drogowni
dr. Roebera
s napschecza winoweje kicze.

Drainěrowanske rolki
ma we wschěch tolstoscach na pschedań
H. Dietrich w Lětonju.

Sserbske spěwarske
w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßn po tunich płaczisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin."



Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dże k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**



Pschedawanje a porjedźenje
wschěch družinow
cżaßnikow.
Płaczisny najtuńscho a rukowanje na dwě lěcze.
Gustav Mager,
cżaßnikar
na ßerbskej haßy 11
pschi starych kasarmach.

Wobrasy
(bildy) ßo rjenje a tunjo saschkleńzuja a s wobłukom wobdadża,
domowe žohnowanja a **wobrasy, wěnzy a schpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola
Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Lanolin
kopytowy a kožowy tuk
w najlěpschich družinach poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Cżeßny diplom — Bronsowe medaille a cżeßny diplom — III. myto



I. myto. — I. myto.



Heinrich Mohr schewski mischtr
na ßukelnjskej haßy 14
poruczа ßwój wulki skład **hontwarskich, jěsdnych** a **dołhich schkórnjow, hólczazych dołhich schkórnjow, pjelczowych, filzowych** a **ßuknjanych schkórnjow** a **stupnjow** k schnórowanju, k sapinanju, se spinkami a s cżahatym gumijom, wschě druźiny **filzowych stupnjow** a **toflow,** ruskich a němskich **gumijowych stupnjow** a **stupnjow do ßněha;** nowoscże w **balskich** a **njewjescżinskich stupnjach** s cżahatym gumijom a bjes njeho, **drjewjane schkórnje** s 1, 2 a 3 spinkami, kaž tež wschě móżne pomyßlne družiny cżrijow a schkórnjow sa mużske, żónske a dźěcźi po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczke pschedawanje
J. Engelhardtowych cżrijow
se ßwětowym lawowym snamjenjom s Kassela.

Po měrje, kaž je snate, wubjernje ßedźaze wobucże sa krótki cżaß shotuju. **Porjedźenje** po žadanju tón ßamy dźeń.

Proschu ßebi mojej wukładnej wokuje wobhladacz.

Žakety s dobrych tkaninow a wschelakich barbow, kaž tež
plyschowe žakety sa ßerbske žony,
holczaze jaki w wschěch wulkoscżach a bohatym wubjerku
po najtuńschich płaczisnach porucza
Alma swud. Aengerowa
prjedy **Vorwerkowa** pschi hlownym torhoschczu 5.

Paul Kristeller

na bohatej haßy 29,
s napschecza hoscżenza „winoweje kicze",
porucza **k nasymskemu a symskemu cżaßej** ßwój hoborski skład wschěch družinow jenož trajnje dźěłancho
wobucża sa mużskich, żónske a dźěcźi,
jako: **jěsdne a hontwarske schkórnje, dołhe schkórnje, filzowe, ßuknjane a pjelscżowe schkórnje, filzowe stupnje a tofle, drjewjanzy, gumijowe stupnje do ßněha a rejwanske stupnje.**

Jeniczki skład ßwětoßławnych
triumfowych spinkatych schkórnjow.
Paul Kristeller na bohatej haßy 29.

Symske

ßwjerschniki,
jupy (pschesapinaki),
mantle,
wobleczenja
sa mużskich a hólzow
ßwěscżnje tunjo pola
Kurta Lehmanna
32 na kamjeńtnej haßy 32.

Strychninowe žito,
wobělene wowß a pschenzu,
stajnje cżerstwu, ßylnje skutkowazu woru, po zylisnach a jenotliwje tunjo porucza
Otto Engert,
en gros drogowe khlamy en détail
na snutskownej lawskej haßy 10.
Dalokoreczak 33.

Kosaze koże,
howjnse a cżelaze koże, kaniklaze, sajecże, kocże, tunjaze, tkhórjaze koże, kaž tež wowcże koże a wowcżu wołmu kupuje po najwyschschich płaczisnach
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Dźiwajo na trajnje wyszoku daninu měru **powyschimy daninu měru sa pjenjesy na sapołoženske knihi**

pschi wschědnym wužiwanju	$3\frac{1}{2}\%$
„ měßacžnym wupowjedźenju	4%
„ tsiměßacžnym „	$4\frac{1}{4}\%$
„ schěscźměßacžnym „	$4\frac{1}{2}\%$
„ dwanacźeměßacžn. „	$4\frac{1}{2}\%$

tak dołho hacž diskont khěžorstwoweje banki s najmjeńscha 6% wucžini.

Sapołožene pjenjesy ßo wot scźěhowazeho wschědneho dnja hacž k wschědnemu dnjej do wotewsacźa sadanja.

Filiala Lubijskeje banki.

Nowolětne

sbožopschejaze khartki

(žortniwe a khutne)

porucža we wulkotnym wubjerku

Gustav Rämsch,

knihiwjasaŕnja a papjerowa pschedawaŕnja na bohatej haßy 21.

Sswoju woßebitu pschedawaŕnju sa

wina a delikatessy

najnaležnischo poruczam.

Gustav Küttner,

na ßerbskej haßy 10, Dalokorěczak 10.

Płat sa cželedź,

běły, prawje dwaj łohcźej schěroki, łohcź po 30, 35 a 40 np. porucža

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.